Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

LAVAL. S. J.
Digitized by Google

Digitized by Google

H. 377/6

Digitized by Google

Digitized by Google

GALLIA
CHRISTIANA,
IN PROVINCIAS ECCLESIASTICAS
DISTRIBUTA;
IN QUA SERIES ET HISTORIA
ARCHIEPISCOPORUM,
EPISCOPORUM
ET ABBATUM

REGIONUM OMNIUM QUAS VETUS GALLIA complectebatur, ab origine Eccleſiarum ad noſtra tempora deducitur, & probatur ex authenticis Inſtrumentis ad calcem appoſitis.

Opera & ſtudio Monachorum Congregationis S. Mauri Ordinis S. Benedicti.

TOMUS SEXTUS,

Ubi de Provincia Narbonenſi.

Bibliothecæ Cysoniensis A. 1763

PARISIIS,

EX TYPOGRAPHIA REGIA.

M. DCCXXXIX.

Digitized by Google

MONITUM.

CONTINET ſextus Galliæ Chriſtianæ tomus Narbonenſem provinciam ; nec erit deinceps , ſi unum forſan aut alterum excipias , qui plures complectatur. Quod nulli mirum videri debet. Opus enim , ut ſama , eundo vires acquirit , tum per infinitam documentorum , quæ in dies è tenebris prodeunt , ſuppellectilem , tum quia identidem exoriuntur , qui commodis publicis conſulentes , manus porrigunt adjutrices. Non poſſumus tamen non queri de nonnullorum injuria , quos nominare vetat pudor , qui non tam noſtræ , quam ipſiuſmet patriæ felicitati invidentes , gazas , ſic enim appellare amant , minimi , pene dicam , nullius pretii impertire denegant , aut luculente vendunt. Cur autem hic tomus ſolito tardius in lucem exierit , noſtrum non eſt excuſare : a multo enim tempore parati , nec labori pepercimus , nec precibus , ut noſtra votis publicis cito reſponderet diligentia. Quin & ſeptimus de Metropoli Pariſienſi jam prælum exſpectat. Sed occurrendum forſan quorumdam querelis de omiſſis hac vice animadverſionibus , emendationibus , mutationibus & vocabulario. Quod enim præmiſſæ non fuerint emendationes , haud inde inferas , lector , nullas a nobis de novo fuiſſe detectas , nullaſque factas fuiſſe ab edito quinto tomo mutationes : ſic velim potius exiſtimes tot eſſe ac tantas , ut confuſionem viſi fuiſſemus parere magis quam perſpicuitati conſulere. Melioribus uſi conſiliis , has ad calcem operis reſervamus , utpote quæ ſeriatim diſpoſitæ , toti operi veluti facem , extremamque , ut ita dicam , manum præbituræ ſunt. Vocabulario autem opus non eſſe arbitrati ſumus , perfecto a noſtris Cangii gloſſario , in quo pleræque , ſi non omnes , exotericæ voces explicantur. In ſumma qui laceſſere nos non ceſſant precamur , ut quadripartitam Sammarthanorum Galliam a clero ſic prædicatam cum noſtris qualibuſcumque elucubrationibus conferre non graventur , attendant nos quæ ſcimus loqui , non excogitare , ſed , ut plurimum , ab aliis exſcripta referre , & ad nos miſſa reddere , meminintque illius Horatiani :

Sin melius quid habes , arceſſe , vel imperium fer. *Lib. I. ep. V.*

Digitized by Google

HOC IN TOMO CONTINENTUR

ARCHIEPISCOPATUS

NARBONENSIS, *Narbonne*, col. 1. Inſtr. col. 1.

EPISCOPATUS, ordine alphabetico.

Agathenſis, *Agde*, 664. Inſtr. 311.
Aleſienſis, *Alais*, 515. Inſtr. 225.
Biterrenſis, *Beziers*, 293. Inſtr. 127.
Carcaſſonenſis, *Carcaſſonne*, 860. Inſtr. 411.
Electenſis, *Alet*, 269. Inſtr. 101.
Leutevenſis, *Lodeve*, 525. Inſtr. 263.
Monſpelienſis, qui olim Magalonenſis, *Montpellier*, 728. & 1123. D. Inſtr. 341.
Nemauſenſis, *Niſmes*, 426. & 1116. Inſtr. 165.
Perpinianenſis, olim Helenenſis, *Perpignan*, 1030. & 1123. B. Inſtr. 474.
S. Poncius Tomeriarum, *S. Pons de Tomieres*, 223. Inſtr. 73.
Uceticenſis, *Uzes*, 609. & 1123. A. Inſtr. 293.

ABBATIÆ.

A

S. Afrodiſius, *S. Afrodiſe*, ſæcularis, diœc. Biterr. 384. A.
Aniana, *Aniane*, ord. Bened. diœceſis Monſpel. 830. B. & 1123. D.
S. Anianus, *S. Chignan*, ord. Bened. diœc. S. Poncii 255. D.
Arulæ, *Arles*, ord. Bened. diœc. Perpinian. 1082. C.

B

S. Bernardus de olivis, *vide* S. Maria.
Bona vallis, *vide* Vallis bona.

C

Calana, *vide* Clariana.
Carus locus, *vide* S. Geneſius, femin.
Caſſianum, *Caſſan*, prioratus ord. Aug. diœc. Biterr. 417. A.
Caunæ, *Caunes*, ord. Bened. diœc. Narbon. 154. E.
Clariana, ord. Ciſterc. diœc. Perpinian. 1115. D.
Clariſſæ Aleſienſes, 524. A.
Clariſſæ de Aſyliis, ſeu de Aſilhano, *d'Azille* ou *d'Azillan*, diœc. Narbon. 220. D.
Clariſſæ Biterrenſes 422. C.
Clariſſæ Liciniaci, ſeu Leſignani, *de Leſignan*, diœc. Narbon. 219. B.
Clariſſæ Monſpelienſes 859. E.
Clariſſæ Nemauſenſes 516. A.
Craſſa, *la Graſſe*, ord. Bened. diœc. Carcaſſon. 935. D.

D

Dovaria, *vide* Clariana.

E

S. Egidius, *S. Gilles*, ſæcularis, diœceſis Nemauſ. 480. D. & 1122. C.

F

Fons calidus, *Fontcaude*, ord. Præmonſtrat. diœc. S. Poncii 226. A.
Fons frigidus, *Fontfroide*, ord. Ciſter. diœc. Narbon. 198. D.
Fons Nemauſi, *vide* S. Salvator & S. Maria de Fontibus ſeu de Fonte Nemauſi.
Francævalles, *Franquevaux*, ord. Ciſterc. diœceſis Nemauſ. 511. D.

G

Gellona, *vide* S. Guillelmus de Deſertis.
S. Geneſius de Fontanis, ord. Bened. diœc. Perpinian. 1104. D.
S. Geneſius, *S. Geniés*, ord. Bened. femin. diœc. Monſpel. 854. A.
Gigeanum, *Gigean*, ord. Bened. femin. diœceſis Monſpel. 856. A.
Gorjanum, *Gorjan*, ord. Bened. femin. diœc. Leutev. 606. C.
S. Guillelmus de Deſertis, *S. Guillem du Deſert*, ord. Bened. diœc. Leutev. 580. A. & 1123. C.

H

S. Hilarius, *S. Hilaire*, ord. Bened. diœc. Carcaſſ. 1009. A.

I

S. Jacobus, *S. Jacques*, ord. Aug. diœc. Biterr. 414. A.
de Januariis vel de Jano, *vide* Clariana.
Juncellum, *Jaucel*, ord. Bened. diœc. Biterr. 398. A. 424. C. & 1123. C.

L

Liberavallis, *vide* Francævalles.
Licus, *vide* S. Maria, ſeu S. Bernardus de Olivis.

M

Malaſta & Malaſtum, *vide* Mons olivus.
S. Maria de Orbione vel Urbione, *vide* Craſſa.
S. Maria, ſeu S. Bernardus de Olivis vel de Olivo, aut de Lico, ord. Ciſt. femin. diœceſis Narbon. 216. E.
S. Maria de Aſpirano, ſeu S. Maria Regalis, *la Reale*, ord. Aug. diœc. Perpinian. 1112. E.
S. Martinus de Canigone, *S. Martin de Canigou*, ord. Bened. diœc. Perpinian. 1110. A.
S. Michael de Coxano, ord. Bened. diœc. Perpinian. 1094. A.
Mons olivus, *Montoliou*, ord. Bened. diœc. Carcaſſ. 970. E.

N

SS. Nazarius & Celſus, *vide* S. Spiritus.

O

Olivæ, *vide* S. Maria ſeu S. Bernardus de Olivis.

P

S. Paulus, ſæcularis, diœc. Narbon. 141. A.
S. Polycarpus, ord. Bened. diœc. Narbon. 186. D.

Q

Quadraginta, *les Quarante*, ord. Aug. diœc. Narbon. 192. D.

R

Rivus nitidus, *Rieunette*. ord. Ciſterc. femin. diœc. Carcaſſ. 1023. C.

S

Salva, *Sauve*, ord. Bened. diœc. Aleſienſis 521. A. & 1123. A.
S. Salvator ord. Bened. diœc. Leutev. 601. C.
S. Salvator & S. Maria de Fontibus, ſeu de Fonte Nemauſi, *Noſtre-Dame de la Font de Niſmes*, ord. Bened. femin. 508. D.
S. Saturninus de Portu, vulgo *le Pont S. Eſprit*, prioratus ord. Cluniac. diœc. Ucetic. 659. C.
Sendracum, *Sendras*, ord. Bened. diœc. Aleſienſis 519. C. & 1122. C.
S. Spiritus, *le S. Eſprit*, ord. Aug. femin. diœc. Biterr. 420. A.

T

S. Tiberius, *S. Tiberi*, ord. Bened. diœc. Agath. 707. B.

V

Vallis bona, ſeu B. Maria Vallis bonæ ord. Ciſterc. diœc. Perpinian. 1116. A.
Vallis magna, *Vallemagne*, ord. Ciſterc. diœceſis Agath. 719. C.
Vallis ſilva, *Valſauve de Bagnols*, ord. Ciſt. fem. diœc. Uceticenſis 657. B.
Vallis ſecura & Vallis ſigerii, *vide* Mons olivus.
Villa longa, *Villelongue*, ord. Ciſterc. diœc. Carcaſſ. 1017. C.
Villa magna, *Villemagne*, ord. Bened. diœc. Biterr. 403. E.
Vinegolium, *Vignogue*, ord. Ciſt. femin. diœceſis Monſpel. 858. B.

Digitized by Google

INDEX VETERUM MONASTERIORUM
ad hanc Provinciam ſpectantium.

S. Andreas, diœc. Agath. 705. B.
S. Andreas de Sureda 1078. D.

S. Baudilius, *S. Bauzile*, 469. B.

Caſanova, *vide* Gordanicus.
Clariſſæ Carcaſſon. 935. B.
S. Clemens, 1078. B.
de Corneliano, prioratus 1078. C.
Cuperia vel Cubaria & Cubera, *Cubieres* 137. B.

S. Eugenia, 139. C.

S. Fauſtinus, 469. A.
S. Ferreolus, 652. E.
S. Firminus, 652. E.

S. Geneſius, *S. Genés*, diœc. Biterr. 384. A.
Gordanicus, 654. B.

S. Jacobus Jocundenſis, *S. Jacques de Jocou* 287. C.
S. Johannes Narbon. 139. E.
S. Julianus Uceticenſis 654. A.

S. Laurentius de Cabrereſſa 135. C. & 138.
S. Laurentius de Caſulis 136. D.
S. Laurentius in Olibegio, ſeu Vernaduprenſis 136. D. & 255. C.

Lenenſe S. Martini, ſeu S. Martinus de Lenis & Alenis, *S. Martin de Lez*, 289. D.

S. Maria de Eula 1078. B.
S. Maria de Lapideto, de Peirenſe 140. B.
S. Maria de Varnazone, 934. E.
S. Martinus de Caucana, *Cauchene* 138. A.
S. Martinus de Monterotundo, *Montredon* 138. C.
S. Martinus de Puteo, 139. B.

Nitidus locus, 726. D.

Olivæ, 218. E.

S. Paulus de Fenolheto, *S. Pierre de Fenouilledes*, 291. C.
S. Petrus Fenolietenſis, *S. Pierre de Fenouilledes*, 291. B,
S. Privatus de Garcio, 654. A.
Pſalmodium, *Pſalmodii*, 471. D.& 1121. E.

S. Salvator femin. prope Narbonam 139. E.
S. Salvator & S. Maria Carcaſſon. 934. A.
S. Severus Agath. 705. E.
S. Stephanus diœc. Ucetic. 654. B.
S. Stephanus de Cabardez 935. A.
S. Stephanus de Tornaco, *Tornae*, 517. D.
S. Sulpicius Uceticenſis 654. A.

Digitized by Google

GALLIÆ CHRISTIANÆ
NARBONENSIS PRIMA
PROVINCIA ECCLESIASTICA
NARBONENSIS
Continens Diœceses
Narbonenſem, Tomerienſem,
Electenſem, Biterrenſem,
Agathenſem, Nemauſenſem,
Aleſienſem, Magalonenſem,
Monſpelienſem, Carcaſſonenſem,
Luteventem, Uceticenſem,
et Helenenſem ſive
Perpinianenſem.
Descripta a J.B. Nolin Geographo.
PARS PROVINC. TOLOSANÆ
PROV. ALBIGENSI
DIOECESIS TOMERIENSIS
DIOEC. CARCASSONENSIS
DIOECESIS ELECTENSIS
DIOECESIS NARBONENSIS
DIOECESIS HELENENSIS
Nunc PERPINIANENSIS
PARS PROVINCIÆ TARRACONENSIS
Occidens
Vabra
S. Pontius Tomeriarum
Carcasso
Electa
Narbona
Perpinianum
Helena
Caucoliberis
Papulopolis
Lauracum
Limosium
Villa Franca
Aspiranum
Villa Magna O.S.B.
Minerba
Mons Niger
Villa longa O. Cist.
B. Maria de Grassa O.S.B.
S. Hilarius O.S.B.
S. Laurentius
S. Martinus de Canigone O.S.B.
S. Michael de Coxano O.S.B.
S. Andreas de Sureda O.S.B.
Arulæ O.S.B. Arles
Podium Ceritaniæ
Quillanum
B. Maria de Eula
Amelianum
Nantum

Digitized by Google

Digitized by Google

GALLIA CHRISTIANA

IN PROVINCIAS DISTRIBUTA.

PROVINCIA NARBONENSIS, CUJUS METROPOLIS CIVITAS NARBONA.

NARBO, Narbo Martius, Narbona, civitas Atacinorum & colonia Decumanorum, varia ſunt ejuſdem civitatis nomina, quibus eam Latinis ſcriptoribus, Eutropio, Ammiano, Suetonio, Straboni, Martiali & Plinio placuit appellari. A Claudio Ptolemæo in Volcis Tectoſagibus Galliæ Narbonenſis *Narbo colonia & urbs clara* ponitur; ad quam Porcio Marcioque conſulibus deducta eſt colonia Romana a Licinio Craſſo oratore anno Urbis conditæ DCXXXVI. prima omnium in Gallia, poſt triennium, quam Carthago extra Italiam prima deducta fuerat. *Civitas* vero *Atacinorum* dicitur, & inde coloni ac incolæ *Atacini*, quod ad fluvium Atacem ſit poſita, ſicuti *Narbo Martius* a Romanis cognominari cœpit, ſive a Marte cognomine deducto, ut plerique exiſtimant, ſive potius a Martia decima legione: Narbo enim *Decumanorum colonia* erat, & populi Narbonenſes dicti ſunt *Decumani* a militibus decimæ legionis, Julii Cæſaris juſſu eo deductis, ſicuti etiam a Julio *colonia Julia* dicta eſt Narbona, ut videre eſt apud Scaligerum & Sirmundum. Sane Sidonius *Narbonem nuper Martium factum* ob Gothos a mœnibus repulſos dicit. Unde etiam Cicero orat. pro Fonteio: *Eſt in eadem provincia Narbo Martius colonia noſtrorum civium, ſpecula populi Romani, ac propugnaculum iſtis ipſis nationibus oppoſitum & objectum.* Et revera tutiſſimum olim contra Hiſpanos præſidium fuit: unde ab Ademaro *fortiſſima Gothorum metropolis* dicitur, cujus ambitus aliquando latius, quam hodie protendebatur. In nummo Tiberii *col. Narbo Mart. Decumanor.* id eſt *colonia Narbo Martius Decumanorum* appellatur. Pomponius Mela in cap. v. lib. II. de Narbone ſic refert: *Urbium quas habet* (Gallia Brachata, ſeu Narbonenſis) *opulentiſſimæ ſunt Vaſio Vocontiorum, Vienna Allobrogum, &c. ſed anteſtat omnes Atacinorum Decumanorumque colonia, unde olim his terris* (id eſt Galliæ Narbonenſi) *auxilium fuit, nunc & nomen & decus eſt Martius Narbo.* Strabo Narbonem ponit ad oſtium *Atacis lacuſque Narbonenſis*, qui Melæ & Plinio, *lacus Rubreſus* aut *Rubrenſis* dicitur, vulgo *l'Eſtang de la Rubine* vel *Robine*; & ſi quidem Plinio creditur, *Narbo Martius Decumanorum colonia XII. millibus paſſuum a mari diſtat:* ſed nihilominus a mari ope Atacis fluvii, ad cujus ramum in planitie poſita eſt civitas, oneratæ mercibus naves urbem ſubeunt; quo fit ut celebre ſit emporium, non Straboni tantum & Stephano, ſed etiam Auſonio, qui poëta ſui ſæculi facile princeps ſic habet carmine 12. de claris urbibus:

Nec tu, MARTIE NARBO, ſilebere: nomine cujus
Fuſa per immenſum quondam provincia regnum,
Obtinuit multos dominandi jure colonos.

Digitized by Google

. . . . . . Tu Gallia prima togati
Nominis attollis latio proconſule faſces.
Quis memoret portuſque tuos, monteſque, lacuſque!
Quis populos vario diſcrimine veſtis & oris:
Quodque tibi Pario quondam de marmore templum
Tantæ molis erat, quantam non ſperneret olim
Tarquinius, Catuluſque iterum, poſtremus & ille
Aurea qui ſtatuit Capitoli culmina Cæſar!
Te maris Eoi merces, & Iberica ditant
Æquora: te claſſes Libyci, Siculique profundi:
Et quicquid vario per flumina, per freta curſu
Advehitur, toto tibi navigat orbe κατάπλους.

Sidonius quoque ita in laudes urbis excurrit carmine 23. ad Conſentium Narbonenſem:

Salve NARBO *potens ſalubritate,*
Urbe & rure ſimul bonus videri,
Muris, civibus, ambitu, tabernis;
Portis, porticibus, foro, theatro,
Delubris, Capitoliis, monetis,
Thermis, arcubus, horreis, macellis,
Pratis, fontibus, inſulis, ſalinis,
Stagnis, flumine, merce, ponte, ponto;

Narbo igitur habuit & theatrum, ſeu potius amphitheatrum, & capitolium, & monetam, thermas, porticus, arcus, horrea publica, quorum operum Romanorum nulla pridem exſtant veſtigia. Capitolium quidem quod habuit ex marmore egregium, ſua ætate non duraſſe ſcribit Auſonius, quanquam anno 1068. queſtus eſt Guifredus Narbon. archiepiſcopus, quod Bernardus Berengarius vicecomes civitatis *auferret ei ipſum capitolium;* & in actis concordiæ anno 1251. initæ inter Guillelmum Narbonenſem archiepiſcopum & Amalricum vicecomitem urbis, *dominus vicecomes capitolii civitatis Narbonenſis a Bertrando de Capitolio recognitionem recepiſſe & illud emiſſe ab eodem* dicitur. Petrus etiam archiepiſcopus de Amalrico vicecomite queſtus eſt, quod per vim occupaſſet *medietatem tincturæ pannorum granet & medietatem monetæ;* quorum alterum ad *baphium Narbonenſe*, alterum ad monetam ibi olim cudi ſolitam pertinet. Unde in notitia dignitatum Imperii, antequam Gallia a Gothis obtineretur, inter XI. Galliæ præſides Narbonenſis primæ ſeptimo loco recenſetur, inter procuratores baphiorum *procurator baphii Narbonenſis.* Quibus omnibus titulis adde tanto Romanis fuiſſe in pretio hanc civitatem, ut proconſulum ſede illam decoraverint, miſſis etiam prætoribus, qui toti provinciæ jus dicerent: tantam ſcholarum ejus celebritatem, ut in his duo Conſtantini imperatoris ex fratre nepotes Rhetoricæ ſtuduerint ſub famoſo rhetore Exuperio circa annum Chriſti 335. Ex his patet quare a Martiali lib. VIII. epigram. LXXII. *pulcherrima* nominetur, a Prudentio in hymnis *ſpecioſa*, a Theodulfo *decora, nullo ornamento carens civitas* a Sidonio, & *celeberrima* ab Aymoino lib. IV. cap. LVII. In veteribus notitiis provinciarum & civitatum Galliæ *metropolis civitas Narbonenſium* vocatur, *& ponitur in provincia Narbonenſi prima, caput ac mater* urbium.

Et quidem a *Narbone* nomen accepit pars Galliarum IV. eaque nobiliſſima, *Narbonenſis provincia* veteribus dicta, & *Narbonenſis Gallia*, quæ una diutiſſime fuit, ac poſtremo in provincias quinque diviſa eſt, Narbonenſem primam, Narbonenſem ſecundam, (Aquiſextienſem) Viennenſem, Alpes Graïas, Alpeſque maritimas. Nomen dedit Narbo & mari Gallico ante Narbonenſem provinciam, quod *mare Narbonenſe* Strabo appellat.

Primum itaque paruit Romanis, uti jam diximus, ſub quorum imperatore Antonino Pio arſit, ſed ejuſdem curis reædificata fuit; deinde in poteſtatem Viſigothorum devenit ſub Ataulfo, qui poſt Alarici affinis mortem a Gothis ſalutatus Rex, anno 412. in Gallias irruptione facta, Narbonem caput provinciæ cognominis debellavit anno 413. ſed brevi, anno videlicet ſequenti, a Conſtantio generali copiarum Honorii imperatoris præfecto, pulſis in Hiſpaniam Gothis, recipitur. Verumtamen an. 466. hanc urbem obtinuit Theodoricus II. Viſigothorum rex, pacta, Agrippini comitis favore, cum Severo imperatore conventione, eaque ſucceſſores potiti ſunt uſque ad obitum Roderici ultimi Viſigothorum regis, quorum regni fuit caput poſt captam a Clodoveo rege Toloſam anno 507. uſque ad annum 533. vel circiter. At interemto Roderico anno 712. Sarracenorum armis Narbona occupatur ſub annum 719. uſque ad annum 759. quo, faventibus Gothis, qui ſub gravi Sarracenorum infidelium jugo in urbe Narbona gemebant, urbs tradita eſt Pipino regi Francorum, & ſic tota Septimaniæ provincia ceſſit Gallicæ coronæ non tam bello, quam fœdere cum Gothis facto, quemadmodum & ipſis ceſſerat pactione inita cum imperatoribus Romanis. Exinde lapſu temporis Septimaniæ ducibus ſeu Gothiæ marchionibus Narbona civitas ſubjacuit, comitibuſque Toloſanis eorum ſucceſſoribus, qui & ducum Narbonæ titulo gloriabantur, ſub quibus vicecomites longo ordine rectores habuit & urbis dynaſtas, donec Gaſto Fuxenſis, Johannis

Digitized by Google

Fuxenſis ex Maria Aurelianenſi conjuge filius, & Ludovici XII. Franciæ regis ex ſorore nepos, hanc urbem ejuſque dominium regi avunculo ceſſit pro aliis terris, conventione facta 19. Novembris an. 1507. Sicque tandem Gallicæ coronæ perpetuo adjuncta eſt.

Ad res eccleſiaſticas quod attinet, Narbona ſemper metropolis honore claruit, ſi creditur actis quæ refert Garſias Loaiſa ex bibliotheca Toletana ; ab ipſo namque prima ſedes inter ſex Hiſpaniarum metropoles conſtituitur a tempore Conſtantini magni an. 309. De prima iſtius eccleſiæ origine dicetur infra in S. Paulo primo ejuſdem fundatore & archiepiſcopo. Porro hanc primæ ſedis dignitatem in prima Narbonenſi merito ſibi Narbo vindicavit, donec ab Arelatenſi metropolitano, ſua urbe titulis ſæcularibus aucta, ipſius jura pervaſa ſunt, at brevi ſunt eidem reſtituta, ut videre eſt in Hilario archiepiſcopo n. IV. Paruiſſe vero ſub Gothis regibus eccleſiam Narbonenſem Toletanis archiepiſcopis quidam voluerunt, ſed contrarium evincit concilium Toletanum VI. an. 638. huic enim præſedit Selva Narbonenſis archiepiſcopus jure antiquitatis, ſupra Braccarenſem, Hiſpalenſem & ipſum Toletanum, qui eidem interſuerunt. Adducunt nihilominus hujus ſententiæ propugnatores canonem concilii XII. Toletani habiti an. 681. quo novorum epiſcoporum in ſingulis Hiſpaniarum eccleſiis confirmatio & inauguratio tribuitur archiepiſcopo Toletano. Sed ſciendum eſt, quod cum Viſigothorum Reges, maxime a Reccaredi regis converſione jus ſibi nominandi epiſcopos arrogarent, ita ut ſic nominatis nihil ad conſecrationem præter approbationem ſeu confirmationem conventus epiſcoporum deeſſet, & aliunde hi conventus raro haberentur, unde diutius paſtoribus viduari eccleſias contingebat, huic malo providentes epiſcopi concilii, Toletano epiſcopo, ob reverentiam urbis regiæ, quando ipſi celebrare conventus non poſſent, jus confirmandi & inaugurandi nominatos epiſcopos relaxaverint, ſalvo tamen metropolitani jure in epiſcopum conſecratum, qui tertio poſt ſuam inaugurationem menſe ſuo ſe ſiſtere coram archiepiſcopo teneretur, ut ab eodem ſuæ electionis confirmationem reciperet. Neque profecto ob aliam ab iſta epiſcoporum reverentia cauſam S. Julianus tunc archiepiſcopus Toletanus huic concilio primus nomen appoſuit ante alios omnes metropolitas, præter uſum in omnibus hactenus Hiſpaniæ conciliis obſervatum, in quibus antiquior præſidebat & primus ſubſcribebat. Quod iterum liquet ex epiſtola Innocentii III. ad Petrum archiepiſcopum Compoſtellanum : *Nec ex eo probatur,* inquit, *ad Braccarenſem metropolim pertinere, quia interfuerunt concilio Braccarenſi, cum conſtet Narbonenſem per multa tempora veniſſe ad concilium Toletanum, nec tamen Toletana metropolis aliquid juris habet in eccleſia Narbonenſi ; ſed mandato Regum illa fiebant, quod magis violentum, quam juſtum præſumitur extitiſſe.* Proferunt nihilominus Urbani II. papæ reſcriptum Anagniæ datum idibus Octobris anno Dom. Incarnat. 1088. indict. XI. (*lege* XII. a Septembri inchoata,) quo Bernardo archiepiſcopo Toletano primatum totius Hiſpaniæ & Galliæ Gothicæ ſeu Occitaniæ conceſſit ; ſed tam archiepiſcopus Tarraconenſis, quam & Narbonenſis ſubito reclamarunt ; unde & Papa Bernardum ſuum per totam Hiſpaniam & provinciam Narbonenſem legatum conſtituit, ut ei facilius ſeſe uterque ſubmitteret : ac ſi quidem paruerunt archiepiſcopi, id certe non ratione primatiæ Bernardi fecerunt, ſed ratione legationis. Ex quibus omnino caducum fit eccleſiæ Toletanæ in eccleſiam Narbonenſem primatiæ fundamentum.

Vide tom. 7. hiſt. Occit. pag. 173. 174. & 185.

Sed neque validiores ſunt rationes, quibus inducuntur nonnulli, ut dicant Narbonenſem eccleſiam ſubjectam fuiſſe Bituricenſi. Hujus opinionis primarius auctor illuſtriſſimus D. de Marca Carolum Magnum eo tempore primatiam Bituricenſem inſtituiſſe contendit, quo Aquitaniam in regnum ſublimavit anno 781. & pares utrique ſtatui eccleſiaſtico & civili terminos aſſignaſſe ; unde cum tunc Septimania ſeu provincia Narbonenſis quoad civilia pars eſſet illius regni, concludit Narbonenſem metropolim quoad eccleſiaſtica ſubditam fuiſſe Bituricenſi. Sane præcipuum hujus argumentum eſt auctoritas Adrevaldi monachi Floriacenſis, qui procedente ſæculo IX. vocat urbem Bituricenſem ejus provinciæ caput ; ſed primo inde non ſequitur jam a regno Caroli Magni ſumendum eſſe initium primatiæ Bituricenſis in eccleſiam Narbonenſem : ac deinde, quandoquidem verum eſſet urbem Bituricas fuiſſe IX. ſæculo, quo ſcribebat Adrevaldus, Aquitaniæ caput quoad civilia, haud inde colligi poteſt metropolitam Bituricenſem arrogare ſibi debuiſſe primatiam in Septimaniam, quæ præterquam quod ab Aquitania ſemper diſcreta fuerat, tunc certe temporis haud amplius ad Aquitaniæ regnum pertinebat, a quo avulſa fuerat anno 817. Et quidem aliunde patet id ſolum voluiſſe Adrevaldum, quando Bituricas vocavit *caput*, ſcilicet fuiſſe metropolim primæ provinciæ eccleſiaſticæ Aquitanicæ, quod extra controverſiam eſt. Hæc inter alia plurima deſumſimus ex nova Occitaniæ hiſtoria, ubi cetera hujus opinionis momenta plane confutantur, puta Nicolai I. epiſtola, de qua in Sigebodo archiepiſcopo, & Caroli Magni teſtamentum, in quo nominatas inter 21. metropoles minime recenſetur Narbonenſis.

pag. 450. 477. & 731.

Itaque Narbonenſis eccleſia ab omni ſemper alia juriſdictione libera, ſuam libere in varias pro varietate temporum eccleſias exercuit, nec ſolum in Septimania, verum & in Hiſpaniæ Marca, quæ diœceſes quatuor complectebatur, Barcinonenſem, Gerundenſem, Urgellenſem & Auſonenſem. Cum enim poſt urbem Tarraconam a Sarracenis deletam, pro diſciplina eorum temporum, eccleſiæ huic metropoli ſubjectæ ad metropolitarum viciniorum tranſiiſſent juriſdictionem, Urgellenſis cum ceteris in ea parte Tarraconenſis provinciæ poſitis, quam Franci occupaverant, ſub poteſtatem archiepiſcopi Narbonenſis devenit, permanſitque uſque ad finem ſæculi undecimi. Et certe Urgellenſis eccleſia illi ſubjacebat anno 791. quo Daniel archiepiſcopus adverſus Felicem Urgellenſem

Digitized by Google

epiſcopum apud Narbonam convocavit concilium, cui adfuerunt Felix quanquam accuſatus, Adaulfus Gerundenſis, & Servus-Dei Barcinonenſis epiſcopi, tamquam ſuffraganei Narbonenſis eccleſiæ. Tametſi enim Barcino necdum Francis parebat, ex quo tamen dux Sarracenus, qui rector illius erat, ſeſe Caroli magni ſubmiſerat imperio, ſupremum hujus dominium agnoſcebat. Hic quidem nulla fit mentio de Auſonenſi eccleſia, ideo ſcilicet quod tunc epiſcopo carens, archiepiſcopo Narbonenſi proxime ſubjaceret. At vero de eccleſia Toloſana, cujus epiſcopus Arrichus eidem concilio ſubſcripſit, dubitatur an ſubjecta tum cum Clodoveus rex Toloſam urbem ſubegit, archiepiſcopo Bituricenſi, tunc iterum eſſet obnoxia juriſdictioni archiepiſcopi Narbonenſis, quam aliunde certum eſt epiſcopum Toloſanum agnoviſſe jam a ſæculo IX. uſque dum hæc ſedes in archiepiſcopalem a Johanne XXII. erecta eſt; nec proinde mirum, ſi Appamienſis eccleſia nunc ad metropolim Toloſanam pertinens, pertinuit prius ad eccleſiam Narbonenſem anno circiter 1300. Fuit etiam olim Ruthenenſis epiſcopatus ſubjectus metropoli Narbonenſi, ſub Evarico videlicet & Alarico regibus Gothis. Quinimmo Narbonenſem archiepiſcopum ſuam in Aquenſem metropolim exercuiſſe juriſdictionem primatialem conſtat ex epiſtolis Urbani II. papæ, altera ad Raynerium legatum, altera ad Hugonem ſedis apoſtolicæ vicarium, his verbis: *Frater noſter Narbonenſis archiepiſcopus conqueſtus* (eſt) *ſuper Aquenſi epiſcopo, quod ei jure primatus obedire contemnat. Unde fraternitati tuæ præſentia ſcripta dirigimus, præcipientes, ut eumdem epiſcopum juxta apoſtolicæ ſedis inſtituta primati ſuo obedire compellas.* Et alio in loco: *Primatum Aquenſis metropolis, quæ eſt Narbonenſis ſecunda, & quidquid dignitatis & honoris eamdem Narbonenſem eccleſiam antiquitus jure habuiſſe conſtiterit, nos quoque præſentis decreti pagina inconcuſſum & inviolabile perpetuo manere decrevimus.*

Tom. 1. Anecdot. Martennii, p. 1327.

Neque tamen diſſimulabo Calixtum II. papam epiſtola III. anni 1120. dediſſe Viennenſi archiepiſcopo juriſdictionem in ſeptem eccleſias metropolitanas, quarum una eſt Narbonenſis; ſed nullibi hac uſum juriſdictione reperimus, quam nonniſi ad ſummum ut ſedis apoſtolicæ vicarius habuiſſe dicendus eſt, quanquam & ab hac ſervitute liberatam a Petro de Luna 1403. & a Martino V. 1418. legimus eccleſiam Narbonenſem, uti & a jugo Bituricenſis archiepiſcopi. At vero ſicuti vanum eſt exinde colligere primatiam Bituricenſem, ita & Viennenſem.

Tom. 10. Concil. pag. 828.

Rainald. tom. 18. Annal. ad an. 1418. n. 33.

Ceterum Narbonenſi metropoli, cujus archiepiſcopus præſes eſt natus Occitaniæ comitiorum, quique olim vicecomitum Narbonenſium hominia excipiebat, nunc XI. epiſcopales ſedes ſubjiciuntur, nempe S. Pontii Tomeriarum, Electenſis, Biterrenſis, Agathenſis, Nemauſenſis, Aleſienſis, Magalonenſis, ſeu Monſpelienſis, Carcaſſonenſis, Lutevenſis, Ucceticenſis & Helenenſis. Civitatem exornat metropolitanum templum B. M. & SS. martyribus Juſto & Paſtori dicatum, opus ſtupendæ magnificentiæ, ſacellis elegantibus, variiſque picturis decoratum, cujus vas ſacrum pro exponendo SS. Sacramento tanti ponderis eſt, ut a paucioribus nequeat quam ab octo ſacerdotibus geſtari. Illud etiam mirificæ artis organa, paucis abhinc annis igne conſumta non mediocriter commendabant; ſed in primis baſilicam illuſtrabat tabula picta Reſurrectionis Lazari, quam nuper, anno ſcilicet 1722. menſe Junio canonici votis annuentes ſereniſſimi ducis Aurelianenſis Galliæ proregis eidem tranſmiſerunt, acceptis viciſſim viginti mille libris ad perficiendam metropolitanam eccleſiam, in qua viſuntur plurima archiepiſcoporum monumenta, & ſtatuæ eorumdem marmoreæ. Jacent ibidem ſub inſigni tumulo viſcera Philippi III. cognomento Audacis Francorum regis, Perpiniani mortui 6. Octob. an. 1285. ætatis ſuæ 41. cujus oſſa poſtmodum ad fanum S. Dionyſii prope Pariſios delata ſunt.

Capitulum metropolitanum conſtat archidiacono majore, qui primaria dignitas audit, archidiacono Corbarienſi, præcentore, archidiacono Redenſi, ſuccentore, ac viginti canonicis, qui præſidio muſices deſtituti e ſedibus ad analogium deſcendere non dedignantur; pueri vero chorales ex uſu veteri panis & vini pro ſacrificio probationem faciunt. Bina ſunt inſuper in urbe canonicorum collegia, nimirum S. Pauli abbatiale ſimul & parochiale capitulum, conſtans abbate & duodecim canonicis, de quo inferius data opera diſſeremus: Alterum eſt SS. Stephani & Sebaſtiani, quod a Carolo Magno fundatum ferunt, in quo præpoſitus, præcentor, ſacriſta atque duodecim canonici ſacris operantur; hoc de capitulo vide in Franciſco de Harcourt archiepiſc. ad an. 1451.

In diœceſi parœciæ 240. in ſex archipreſbyteratus diviſæ numerantur, quarum quinque ſunt in urbe, quam plurimæ quoque familiæ religioſæ commendabilem faciunt, Benedictinorum de monachia, Fratrum Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, Eremitarum S. Auguſtini, Trinitariorum, Minimorum, Capucinorum, monialium Ciſtercienſium abbatialis eccleſia, de qua ſimiliter infra pro inſtituto noſtro ſermonem inſtituemus, Carmelitanarum, ubi etiamnum viſitur domus natalis S. Sebaſtiani, Viſitationis B. Mariæ, & Urſulanarum; quibus accenſendi ſunt Doctrinarii patres, qui collegium moderantur, preſbyteri miſſionis Gallicanæ, qui ſeminario præſunt, & congregatio *Repentidarum*, ſive mulierculaum e cœno libidinum emerſarum. Adde & quatuor hoſpitalia generalia, præter unum hoſpitale pauperum, vocatum *de Cruce*, hoſpitale S. Jacobi, & hoſpitale S. Antonii, & unum in burgo. Limoſii præterea ſunt Doctrinarii, qui collegium regunt, ac domus religioſæ, Prædicatorum, Eremitarum S. Auguſtini, Trinitariorum, Capucinorum, canonicarum S. Auguſtini, & puellarum, quibus cura eſt domus hoſpitalis. Aſyliis ſeu Aſilhani ſunt fratres Minores, & Urbaniſtæ ſorores, de his infra, uti etiam de Clariſſis nunc reformatis, quæ degunt in oppido Liciniano *Lezignan*, quando videlicet, expleta archiepiſcoporum hiſtoria, ſermo erit de abbatiis diœceſis. Multa denique diverſis temporibus in hac urbe aut diœceſi celebrata ſunt concilia, de quibus ſuo loco mentionem faciemus.

Tom. 1. Anecdot. Martennii, p. 1524. & ſeq.

Digitized by Google

Porro ſeries archiepiſcoporum Narbonenſium, quam olim accurarunt Sammarthani fratres, deſumta eſt e ſcrinii archiepiſcopalis tabulis, ex quibus ante illos hiſtoriam quoque ſuam concinnavit Guillelmus Catellus ſenator Toloſanus in commentariis Occitaniæ; nos etiam inde aliiſque monumentis, ac præſertim ex nova Occitaniæ hiſtoria, ſchedis & notis clariſſimi & eruditiſſimi Baluzii, necnon D. Juliardi Narbonenſis canonici, qui de archiepiſcopis Narbonenſibus ſcripſit, necnon ex hiſtoria mſ. viri clar. D. Lafont civis Narbonenſis, uberiorem nunc & emendatiorem catalogum proferimus.

ARCHIEPISCOPI NARBONENSES.

ANNI CHRISTI

I. S. PAULUS.

ROmam cum ſex aliis ad prædicandum Chriſti evangelium miſſum fuiſſe S. Paulum ſcribit Gregorius Turonicus, lib. 1. hiſt. Francorum cap. 28. Is Narbonæ conſecratus traditur, ac fide per omnem circumquaque vicinam regionem diſſeminata, felici confeſſione ad Chriſtum migraſſe. Conſtans vero hujus eccleſiæ traditio eſt, quam indubitatam vellemus, eum eſſe Paulum Sergium proconſulem, qui ad fidem converſus Cypro Romam, indeque Narbonam venerit. Sane Uſuardus & Ado Viennenſis miſſionem Pauli ab apoſtolis, ejuſque ad urbem Narbonam appulſum tamquam rem in Galliis Narbonenſi ac Viennenſi B certam & exploratam martyrologiis ſuis IX. ſæculo conſignarunt, ſed eumdem fuiſſe ac Sergium Paulum ab Apoſtolo ad fidem converſum, id tantum probabile ſcripſerunt. Et certe traditio illa tametſi conſtans & vetus in eccleſia Narbonenſi, conjectura ſolummodo niti, veriſimilitudine autem carere viſa eſt pluribus, Tillemontio maxime, Bailleto, aliiſque viris eruditis, quorum ſententia eſt Paulum & alios viros apoſtolicos in Galliam miſſos, Saturninum, Gatianum ceteroſque, medio tantum ſæculo tertio adveniſſe,
251. anno ſcilicet 251. vel 252. ſub Decii conſulatu. Non deſunt tamen qui cum illuſtriſſimo Petro C de Marca velint, excepto Saturnino, cujus ætas a Gregorio Turonico aſſignatur, alios prædicatores evangelicos maxime Trophimum Arelatenſis eccleſiæ fundatorem, Decii tempora præveniſſe. Sed has controverſias attigiſſe ſufficit, de quibus videndi Bailletus ad diem XXII. Martii & Tillemontius.

Porro de hujus ſancti geſtis, miraculis ac vita ſilemus, quod ipſius acta, quæ videſis tom. 3. Martii Bollandiani, pag. 373. & part. 2. hiſt. eccleſiæ Gallicanæ Boſqueti, pag. 106. hujus non ſint auctoritatis, quæ fidem omnino mereantur; at illius nomen celebre fuiſſe in univerſa D eccleſia quarto & quinto ſæculis, teſtis eſt Prudentius in hymnis ſacris, ubi loquens de Paulo
* ſpecioſa. ait: *Surget & Paulo pretioſa* Narbo.* Sacer ejus cultus ſemper in eccleſia viguit, ejuſdemque tumulus non ſolum ab indigenis, ſed & ab exteris nationibus ſumma veneratione colitur. Hactenus ſacræ ipſius exuviæ in eccleſia ejus nominis, olim extra nunc intra urbem poſita ſtudioſe aſſervantur, quarum tamen inſignem partem legimus tranſlatam fuiſſe ad Rupem-cavardi oppidum diœceſis Lemovicenſis, necnon ad Saxiacum in diœceſi Autiſſiodorenſi. Denique illius feſtum conſigna- A tur ad diem XXII. Martii in antiquis martyrologiis, S. Hieronymi, Flori & Adonis, atque etiam in veteribus hagiologiis Corbeiæ, S. Johannis Reomaenſis in Burgundia, S. Guillelmi de Deſerto, B. Mariæ de Quadraginta, & S. Stephani Autiſſiodor. ubi ſic habetur: *XI. calend. Aprilis in Galliis civitate Narbona natalis ſancti Pauli epiſcopi & confeſſoris diſcipuli apoſtolorum;* in aliis vero, Uſuardi maxime & in altero B. M. de Quadraginta revocatur hoc feſtum ad XII.* Decemb. tamquam ad ipſum pretioſi ejus obitus diem, cui ſententiæ plures deinceps adhæſerunt. ** XI. in S. Juſti necrol. & in altero Gellonenſi.*

II. S. STEPHANUS.

De hoc præſule nihil præter nomen habetur in catalogis, niſi quod Petrus Venetus, teſtante Catello, refert cap. 60. lib. 1. ſui catalogi, a S. Paulo primo Narbonenſi antiſtite morti proximo Stephanum ejus diaconum conſecratum fuiſſe epiſcopum & eccleſiæ Narbonenſis admotum regimini.

III. GAVIDIUS.

Gavidii nomen occurrit in ſubſcriptionibus concilii Ariminenſis ſub finem anni 359. ſed 359.
ibi tacetur ipſius ſedes epiſcopalis, quam tamen haud improbabile eſt fuiſſe Narbonenſem. Vide notas ſodalium noſtrorum in novam Occitaniæ hiſtoriam, pag. 637.

IV. HILARIUS.

Ad eum exſtat epiſtola Zoſimi papæ ſcripta VI. cal. Octob. an. 417. qua ipſi Narbonenſis 417.
primæ interdicit ordinationibus, & Arelatenſi metropolitano attribuit; qua etiam de re videnda ejuſdem Zoſimi epiſtola ad epiſcopos Galliæ data eodem anno XI. cal. Aprilis. *Conſt. epiſt. Pontif. pag. 961. Tom. 2. conc. pag. 1570.*

Habetur & alia Bonifacii I. numero tertia ad eumdem Hilarium ſcripta die 9. Febr. an. 422. 422.
ubi agitur de Patroclo Arelatenſi, qui per uſurpationem in eccleſia Lutevenſi epiſcopum ordinare præſumſerat; quocirca jubet Pontifex, ut Hilarius jure metropolitano ad hanc eccleſiam accedat emendaturus quæ perperam facta erant a Patroclo, quippe qui (Hilarius) jus ordinationum intra ſuam habeat provinciam ſecundum Nicænæ ſynodi conſtitutiones; & ita Zoſimi decretum, quo trium provinciarum, antiquæ ſcilicet Narbonenſis, ſive utriuſque Narbonenſis ac Viennenſis ordinationes Arelatenſi archiepiſcopo attributæ fuerant, revocatum eſt. Vide t. X. concil. Labb. p. 543. *Ibid. pag. 1567. Ibid. pag. 1585.*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Baronius in annalibus eccleſiaſticis ad annum 422. non ſatis conſulte ſcripſit Hilarium, qui Rhegienſi concilio præfuit an. 439. fuiſſe Narbonenſem, nam hic erat Arelatenſis. Ad Hilarium vero Narbonenſem epiſtolam inter Auguſtinianas CLXXVIII. editionis Benedictinæ directam fuiſſe conjiciunt Tillemontius & ipſi Benedictini. Hunc demum Antonius Pagi, tom. 2. criticorum in annales Baronii, pag. 205. mortuum tradit an. 428. at ſibi non conſtat, quando pag. 209. Ruſtici ſucceſſoris conſecrationem an. 427. die 9. Octobris conſignat.

V. S. Rusticus.

Gente Gallus Ruſticus, & quidem in Gallia Narbonenſi piiſſimis parentibus editus in lucem ſub finem imperii Theodoſii ſenioris, hoc eſt anno circiter 394. avitam paternamque pietatem ſtudioſiſſime a teneris æmulatus eſt; erat quippe Bonoſi epiſcopi ſanctiſſimi viri filius, & Aratoris item epiſcopi ex ſorore religioſiſſima femina ipſius matre nepos. Cum autem in litteris humanioribus apprime exercitatus eſſet intra Galliarum ſcholas, Romam miſſus eſt ſumtibus matris jam a multis annis viduæ, ut ubertatem nitoremque Gallici ſermonis Romana in eo gravitas condiret. Vix ad annos pubertatis pervenit, cum ſolitudinis amore captus, monachorum vitam amplexus eſt circiter annum 411. quo S. Hieronymus, cui paulo ante innotuerat, ut adoleſcentem in ſancto propoſito firmaret, ei perutilem epiſtolam ſcripſit, formam vivendi proponens, in veſtibus, in cibo, in amore cellulæ, quam pro paradiſo habendam ſuadet, in oratione aſſidua & ſacra lectione, in labore & opere manuum: & quaſi futuri præſagus ſubdit: *Ita age & vive in monaſterio, ut clericus eſſe merearis:* Monet etiam ne ad ſcribendum cito proſiliat; multo quippe tempore diſcendum quod doceatur.

Epiſt. XCV. t. 4. novæ edit. col. 769.

Poſtremo Hieronymus Ruſticum noſtrum remittit ad ſanctum & doctiſſimum pontificem Proculum Maſſilienſem, qui viva voce quotidianiſque tractatibus iter ejus dirigat; tandemque proponit ei ſectanda S. Exuperii Toloſani epiſcopi veſtigia (quando ad epiſcopatum pervenerit) *qui eſuriens paſcebat alios.*

Ab hac regula non exorbitavit S. Ruſticus in monaſterio (Maſſilienſi ex Baluzii notis in Salvianum, pag. 410. Lerinenſi vero ex lib. de concordia Sacerdotii & Imperii, pag. 680. vel denique Toloſano ex notis Queſnelli in S. Leonem, t. 2. p. 781. & ſeq.) ubi aliquandiu vixit cum Venerio; qui poſtea Maſſilienſi præfuit eccleſiæ, cum quo etiam in clerum ejuſdem eccleſiæ adſcitus, preſbyter quoque ſimul ordinatur, tandemque ad ſedem Narbonenſem aſſumitur, quod factum anno 427. quidam volunt, alii vero anno tantum 430. quo Ruſticum conſecratum epiſcopum VII. idus Octobris contendit Baluzius in notis ad Salvianum, & lib. V. de concordia Sacerdotii & Imperii, necnon in notis ad Capitularia Regum Francorum, col. 1254. ubi argumenta Queſnelli adverſarii ſic refellit, ut nullus ſit dubitandi locus, quin vera ſit ejus opinio. Diſcrimen

Queſnel. not. in epiſt. 2. S. Leonis, tom. 2. pag. 415.

A iſtud ortum eſt ex diverſa interpretatione cujuſdam inſcriptionis; quæ marmori inciſa inventa eſt Minerbæ, quæque hodie exſtat Narbonæ in palatio epiſcopali. Hanc exhibet Catellus, lib. V. commentariorum de hiſtoria Occitaniæ, pag. 738. Proferunt & explicant Baluzius in notis ad Capitularia Regum Francorum, pag. 1256. & Queſnellus in notis ad epiſtolam 2. ſcriptam a S. Leone ad Ruſticum Narbonenſem epiſcopum. Reperitur & apud Antonium Pagi, tom 2. criticorum in annales Baronii, pag. 299. ac in noviſſima, quam noſtri accurarunt Occitaniæ hiſtoria, tom. 1. pag. probationum 4. his verbis:

B ✠ DO. ET. XPO MISERANTE.
LIM. HOC. C. L. K. T. E. ANNO.
IIII. CS. VALENTINIANO. AUG. VI.
III. KAL. D. XVIIII. ANNO EPTUS.
RUSTI..... RUSTICUS. EPS. EPI.
BONOSI. FILIUS. EPI. ARATORIS.
DE SORORE NEPUS. EPI. WENERI
SOCI. IN MONASTERIO CONPRB.
C ECCLE. MASSILIEN. ANNO XV.
EPUS. SU. D. ANN. V. III. ID. OCTB.
C. URSO. PRBO. HERMETE DIACO.
ET. EOR. SEQ. TIB. COEP. DEPON.
PARIET. ECCL. DUD. EXUSTÆ
XXXVII. D. QUAD. IN FUNDAM.
PONI. COEPI. ANNO II. VII. ID.
OCTB. ABSID. P. F. MONTANUS
D SUBD. MARCELLUS GALL. PREF.
DI. CULTOR PRECE EXEGIT. EPM.
HOC. ONS. SUSCIP. INPENDIA
NECESSAR. REPROMITTENS. QUÆ
PER. BIENN. ADMINIST. SUÆ.
PREBU ARTIFIB. MERCED. SOL.
DC. AD OPER. ET CETER. SOL. ID.
HINC. OBLAT. SCI. EPI. WENERI.
SOL. C. EPI. DYNAMI L. ORESI CC.
E AGROECI I. ET DECONIA SALUTI.

Hæc autem inſcriptio ſic explicatur: *Deo & Chriſto miſerante, limen hoc collocatum eſt anno IV. conſule Valentiniano Auguſto ſextùm, tertio calendas Decembris, decimo-nono anno epiſcopatus Ruſtici...... Ruſticus epiſcopus epiſcopi Bonoſi filius, epiſcopi Aratoris de ſorore nepos, epiſcopi Weneri ſocius in monaſterio, compreſbyter eccleſiæ Maſſilienſis, anno XV. epiſcopatus ſui, die anni quinta III. idus Octobris cum Urſo preſbytero, Hermete diacono & eorum ſequentibus, cæpit*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

deponere parietem eccleſiæ dudum exuſtæ. Trigeſima-ſeptima die quadratum in fundamento poni cœpit. Anno ſecundo (poſt inchoatum opus) *VII. idus Octobris abſidem poni fecit Montanus ſubdiaconus. Marcellus Galliarum præfectus Dei cultor, prece exegit epiſcopum hoc onus ſuſcipere, impendia neceſſaria repromittens, quæ per biennium adminiſtrationis ſuæ præbuit, artificibus mercedem ſolidorum ſexcentorum ad operas & cetera ſolidorum mille quingentorum. Hinc oblationes ſancti epiſcopi* (Maſſilienſis) *Venerii ſolidos centum, epiſcopi* (forte Biterrenſis) *Dynami, quinquaginta, Oreſi ducentos, Agroecii* (forte epiſcopi Antipolitani) *mille, &c.*

Ceterum Baluzius in notis ad Salvianum hæc inſcriptionis verba *anno IV. conſule Valentiniano Auguſto ſextùm*, explicat de anno quarto ſexti conſulatus Valentiniani imperatoris, qui eſt annus Chriſti 448. Queſnellus vero in S. Leonem, tom. 2. de anno quarto poſt incœptum opus, ſexto ſcilicet conſulatus Valentiniani, hoc eſt an. 445. Ex prima ſententia, uti jam diximus, S. Ruſticus factus eſt epiſcopus 9. Octobris an. 430. ex altera autem ſententia, quam ſequitur An-
427. tonius Pagi, ſedere cœpit an. 427. Altera quoque apud Minerbam viſitur inſcriptio in eccleſia parochiali, quæ ſic habet :

✠ RUSTICUS ANNO XXX... ⊙
EPTUS. SVI F. F. [·]

Jam ut ad ipſius in epiſcopatu geſta veniamus, quæ pauca ſuperſunt, tametſi longo præfuit tempore, templum Deo erexit magnificum, uti ſuperius allata teſtatur inſcriptio : at de ſubditarum ſibi ovium ſalute inprimis ſollicitus, forma gregis factus, plebem ſuam in fide & bonis moribus erudire quammaxime curavit. Summa etiam erga exules Afros ejus caritas enituit, quos Wandali, Africa devaſtata, e patriæ finibus excedere & in Gallias tranſmigrare compulerant. Hos omnes paternis viſceribus complexus eſt, re & conſilio juvit, ſalutique eorum proſpexit ; nam cum plures ex illis an ab Arianis vel catholicis fuiſſent baptiſati dubitarent, plerique etiam ſe ſacro illo fonte lotos aliquando fuiſſe penitus ignorarent, hac de re pius paſtor anxius conſuluit ſanctum Leonem, qui ad ejus conſulta reſpondit, litteris per ejuſdem archidiaconum Hermetem reſcriptis, ſicque animum ipſi, quem deſponderat, erexit ; variis quippe calamitatibus preſſus, maxime vero diſſimilitudine & aſperitate morum populi, quem regebat, voluit epiſcopatus dignitatem deponere, & ad tranquillam vitam evolare ; ſed obſtitit Pontifex monens huic jam muneri paſtorali alligato non licere ſolitudinis quietem meditari. Habetur in bibliotheca Lerinenſi vetus codex ſæculo decimo, uti videtur, exaratus, cui titulus eſt : *Interrogationes Ruſtici epiſcopi Narbonenſis ad Leonem papam, & ejuſdem Leonis ad Ruſticum reſponſiones.*

Epiſt. 2. tom. 1. nov. edit. Queſnelli pag. 216.

Unus eſt S. Ruſticus e quadraginta-quatuor Galliarum epiſcopis Arelate congregatis, qui ap-
451. probarunt an. 451. epiſtolam S. Leonis papæ ad A Flavianum ; ad quos itidem S. Leo reſcripſit anno ſequenti, gratulatus ipſis orthodoxam fidem & nuntians Eutychem & Dioſcorum fuiſſe damnatos in concilio Calchedonenſi. Anno circiter 455. vocatus eſt Ruſticus a Ravennio Arelatenſi epiſcopo ad concilium Arelatenſe, in quo ſopita eſt diſcordia inter ſanctum Theodorum epiſcopum Forojulienſem, & alios quoſdam antiſtites ex una parte, ac Fauſtum preſbyterum abbatem Lerinenſem & monachos ei ſubjectos ex altera ; notatu digna ſunt verba invitantis Ravennii : *ac præcipue beatitudo veſtra, ut adſit, primum deprecamur, quia gravior infirmitas neceſſario medicos* B *peritiſſimos requirit.* Cauſa vero vocandi S. Ruſticum ad hanc ſynodum fuit, quod fortaſſe monachus Lerinenſis exſtitiſſet. Nam ex actis hujus concilii, quod eſt tertium Arelatenſe, emendatis a Queſnello, conſtat Ravennium præſertim curaſſe ut huic cœtui intereſſent epiſcopi, *ex ipſa inſula* ſcilicet Lerinenſi aſſumti ad epiſcopatum, ut majori ſtudio quietem ſancti hujus monaſterii procurarent. Vide t. 1. novæ Galliæ Chriſtianæ, pag. 533. in nota ad calcem.

ANNI CHRISTI *Tom. 3. concil. Labb. pag. 1329.* *Tom. 4. concil. pag. 1024.*

Porro ſi obitus S. Ruſtici contigit eodem die quo feſtum ejus notatur in martyrologiis, migravit ad Dominum die 26. Octobris, & qui- C dem anno 461. Nam Hilarus papa in epiſtola 461.
ad Leontium Arelatenſem ſcripta die 3. Novembris anno 462. conqueritur de Hermete, qui epiſcopatum Narbonenſem invaſerat.

Viſitur haud procul Narbona vetus ſacellum ſub invocatione ſancti Lupi dicatum, in quo unicum eſt altare, cui impoſitum eſt marmor ſeptem pedes longum & quatuor latum, ſubtuſque aram conſpicitur lapis antiquus in modum ſepulcri concavus, fractus per medium, & alio marmore quadrato quinque pedum coopertus, in cujus antica parte hæc verba exarata ſunt :

D *Orate pro me Ruſtico veſtro.*

In poſtica vero, licet ibi multa ſcripta ſint, hæc tantum legi potuere : *Altare hoc mu.... Am. Hermetis prbi.*

Inde conjicit Baluzius, quoniam olim defunctorum corpora in urbibus, aut in eccleſiis ſepelire haud moris erat apud Romanos, Ruſticum illic conditum fuiſſe ; quæ conjectura probabilitate non caret ; nam cum an. 1404. id ſacellum viſitatum fuiſſet, acta illius viſitationis ſic habent : *Ibidem etiam quamplurimi veniebant infirmi ad tumulum B. Lupi, qui eſt cum corpore ſancto in medio dictæ capellæ, & ante introitum portæ in* E *terra aſſeveratur eſſe ſepulta corpora SS. Ruſtici & Eleutherii.* Ita rudi ſæculo confundebant Ruſticum Narbonenſem cum Ruſtico ſocio S. Dionyſii Pariſ. & Eleutherii diaconi. De Ruſtico noſtro vide Tillemontium, tom. XV. pag. 401.

VI. Hermes.

Antea S. Ruſtici diaconus, ut legitur in inſcriptione ſuperius allata, conſulta Ruſtici Romam detulit ad Leonem pontificem, & inde reſponſa Leonis ad Ruſticum retulit. Poſtmodum vero ab epiſcopatu Biterrenſi dejectus, vitam aliquandiu

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

privatam duxit, donec Ruſticus, qui noverat ejus
meritum, illum ſucceſſorem deſtinavit, ſcriptiſ-
que ad S. Leonem litteris rogavit, ut hanc de-
ſtinationem approbaret, quod renuit pontifex;
ſed nihilominus clero & populo annuentibus
hanc metropolitanam ſedem, mortuo Ruſtico
462. ſub annum 462. occupavit, qua de re ſic Hi-
larus papa epiſtola VII. ad Leontium Arelaten-
Tom. 4. concil. pag. 1040. ſem: *Rumore*, inquit, *cognovimus*, *& quantum*
diligenter a diacono Johanne, qui a magnifico
viro filio noſtro Friderico (hic erat frater Theo-
dorici Viſigothorum regis) *litteris ſuis nobis inſi-*
nuatus eſt, requiſivimus, quod iniquiſſima uſurpa-
tione quidam Hermes epiſcopatum civitatis Nar-
bonenſis execrabili temeritate præſumſerit......
qua de re monemus...... *tam tuæ dilectionis*,
quam fratrum noſtrorum relationem tranſmittatis,
Ibid. pag. 1041. *&c.* Et in epiſt. VIII. ad epiſcopos diverſarum
Galliæ provinciarum ſic habet: *Frater & coepi-*
ſcopus noſter Hermes a Narbonenſi eccleſia credi-
dit jure ſuſcipi, quia indigne a Biterrenſibus, qui-
bus ordinatus eſt, dicebat excludi. Tametſi vero
intruſus, ut Hilaro videbatur, ita nihilominus
ex ejuſdem epiſt. capite I. eidem eccleſiæ præ-
ſidere permittitur, ut ordinandorum epiſcopo-
rum, ob hæc quæ prave facta fuerant, careat pote-
ſtate, quam ad Conſtantium Uceticæ antiſtitem,
qui ævo honoris primas erat, delatam cenſuit pon-
tifex, ita ut ſi ſuperſtite Hermete defunctus fue-
rit, illum hæc cura reſpiciat, quem repererit epi-
ſcopalis ordo primatem, id eſt ordinatione an-
tiquiorem, Hermete autem deficiente, faciendo-
rum mos antiſtitum Narbonenſi mox reddatur
eccleſiæ, quam non civitas, ſed cauſa præſum-
tionis amiſit.

VII. Caprarius.

Canonibus Agathenſis concilii ſubſcripſit Ca-
506. prarius anno 506. per Anilium preſbyterum,
quem ſuo nomine ad hoc concilium miſerat.
Ibid. pag. 1395. Athalocum vero qui repoſuere inter antiſtites
eccleſiæ Narbon. ita haud dubie fecerunt, quia
legebant ea illum tempeſtate fuiſſe epiſcopum in
Lib. 9. cap. 15. hiſt. Franc. provincia Narbonenſi: nam Gregorius Turonicus
iſtud tantummodo de illo refert, prorſuſque ſilet
de eccleſia, cui præerat; quem idcirco eraden-
dum è catalogo Baluzius cenſet. Et certe omiſ-
ſus eſt a Claudio Roberto in ſua prima Gallia
Chriſtiana.

VIII. Aquilinus.

Nullibi comparet Aquilinus præterquam in
vita S. Victoriani abbatis in Hiſpania, tom. I.
Januarii apud Bollandiſtas, p. 741. ubi diſcipulus
ejuſdem ſancti anno 560. defuncti appellatur.

IX. Migetius.

589. Acta concilii III. Toletani habiti anno 589.
Tom. 5. conc. pag. 997. VIII. idus Maii *Megetius in Chriſti nomine Nar-*
bonenſis metropolitanus epiſcopus Galliæ provinciæ,
poſt Emeritenſem, Toletanum & Hiſpalenſem
metropolitanos ſignavit. Præfuit eodem anno
Ibid. pag. 1027. calendis Novembris ſynodo Narbonenſi tempore
Reccaredi regis celebratæ, cui ſuffraganei præſules

A ſubſcripſere. Alteri quoque Toletano concilio no-
men appoſuit an. 597. de quo cardinalis d'Aguir-
re, t. 2. pag. 416. & Philip. Labbæus, tom. 5.
conc. pag. 1603. 597.

X. Sergius.

Subſcriptus reperitur Sergius edicto Gondemari
Viſigothorum regis pro epiſcopo Toletano anno
610. æra 648. ubi obſervandum eſt eum non 610.
aſſumſiſſe metropolitani titulum, quanquam eo
uſi eſſent S. Iſidorus Hiſpalenſis, qui huic con-
cilio præfuit, & Innocentius Emeritenſis *de*
Merida, qui ante illum ſubſcripſerant.

B

XI. Selva.

Memoratur Selva in conciliis Toletanis quarto
& ſexto annis Domini 633. & 638. cui ſextæ 633.
ſynodo primus appoſuit nomen ante Toletanum, Ibid. pag. 1727.
Hiſpalenſem & Braccarenſem antiſtites. 638.
In veteri Gallia Chriſtiana quadripartita & Ibid. pag. 1749.
apud Catellum inducitur poſt Selvam Felix, ſed
hic potius Lemovicenſi eccleſiæ, quam Narbo-
nenſi adſcribendus eſt. Vide novam Occitaniæ
hiſtoriam, tom. I. pag. 344.

XII. Argebaudus.

C Præſulis hujus in ſede Narbonenſi Catellus
initia refert ad exordium regni Wambæ, quod
quidem ſumit ab anno 666. at melius 672.
Sane occurrit Argebaudus in expeditione ejuſ-
dem Gothorum regis, uti Lucas diaconus Tu-
denſis & Julianus archiepiſcopus Toletanus ſcrip-
ſere, quam & referunt ad annum 667. melius
673. Hanc porro, cum ſit notiſſima in hiſtoriæ 673.
Occitaniæ faſtis, paucis ex Marianæ ſcriptis re-
dactam ſubjicimus.

Cum XIII. calend. Octob. Toleti in templo
S. Petri inunctus fuiſſet Wamba, & multi regem
diverſis partium ſtudiis recipere nollent, vocatis
D ex Gallia Judæis pridem ex Gothorum finibus
pulſis, rebellandi initium fecit Hilpericus Ne-
mauſi comes; tunc Wamba bello Cantabrico
implicatus, Paulum comitem rei militaris peri-
tiſſimum præmiſit ad rebellium vires frangen-
das; ſed defectionis conſilio cum Gothorum
proceribus communicato, Gerunda, Barcinone,
atque aliis Hiſpaniæ urbibus in poteſtatem re-
dactis, cum Hilderico copias jungere cogitat in
Gallia. Argebaudus autem Narbonenſis initio
quidem conatus ſuæ urbis portas rebellibus clau-
dere, eorum celeritate præoccupatus, a rege tan-
dem deficere viſus eſt, magis cum non ſatis animi
E eſſet ad reſiſtendum, quam quod proditorum cau-
ſam probaret. In ea urbe Paulus concione tum
civium, tum militum advocatus, archiepiſcopi
temeritatem accuſavit, qui cives de republica
optimè meritos, urbis aditu prohibere tentaſſet:
deinde explicuit æquum eſſe Wambæ imperium
detrectare, & poſtulavit novum regem legibus
creari. Paulus igitur Gothorum rex pronuncia-
tus, Hilderico in partes ſuas attracto, & Galliæ
urbibus ſub jugum miſſis, Wambam contume-
lioſis litteris eo ſucceſſu elatus provocat, qui
cognita perfidia, noviſque auxiliis confirmatus,
Pyrenæi

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Pyrenæi juga ſuperat, & prope Narbonam caſtrametatus in civitatem impetum facit, ac Vittimerus, cujus curæ eam crediderat Paulus, re deſperata, ad Virginis aram captus, regis arbitrio plectendus ſervatur. Capta Narbona, eodem victoriæ curſu Nemauſus expugnatur, & in deditione a civibus facienda ex captivorum numero Argebaudus communi conſilio regi obviam mittitur veniæ deprecator. Is ad quartum ab urbe lapidem advenienti Wambæ occurrens, ex equo deſcendens, genibus nixus, inter ſingultus & lacrymas toto ore manantes, orationem habuit ad eumdem regem, quæ a Mariana lib. 6. de rebus Hiſpaniæ, cap. 12. refertur, una cum hiſtoria expeditionis Wambæ; digna eſt autem ut ipſius verbis utamur. *Tui cives*, inquit, *rex clementiſſime, ſi tamen eo nomine digni ſunt, qui patriæ caritatem exuerunt, exilioque & diminutione capitis jus civium amiſerunt, in tua clementia ſalutis ſpem ponentes, non veniam ſcelerum orant, quamvis te rege hæ preces non inverecundæ videri poſſent, ſed promeriti ſupplicii modum aliquem deprecantur. Eſt omnino difficilius animum in victoria continere, quam hoſtes in bello ſuperare, ſed alias animi magnitudo nulla re magis perſpicitur, quam miſerorum ærumnis ſublevandis. Illa laus communis cum milite eſt, hæc magnorum regum præcipua. Procul abſentes contemplari oculis nequis: ſed finge animo lacrymis & ſqualore fœdatos, pedibus tuis advolutos, cauſam ſuam tibi commendare, homines vel mentis inſcitia, vel communi temporum calamitate, vel inſuperabili vi fatorum in hæc flagitia prolapſos. Quo graviora delicta ſunt, eo major tibi, clementiſſime rex, gloria erit miſeros conſervaſſe, furoreque ſuo extinctos quaſi ad vitam revocaſſe. Veniſſent ad te inermes, laqueis colla implicati, ut vel ea ſpecie ad miſericordiam flecterent, vel morte obita, quod ſe promeruiſſe fatentur, vitæ finem ſimul atque ærumnis pariter facerent: ſed veriti ſunt, ſi ad extremam veniæ petendæ ſpem conditionemque deſcenderent, ne cui videretur animus tuus immitior eis videri, quam qui poſſet niſi extremis remediis mitigari: pauci relicti ſumus, tuique omnes! Noli tua manu perire, quibus belli crudelitas pepercit hactenus. Atque illud cave, ne dum vindictæ indulges, deletis civibus, nobiliſſimam Galliæ civitatem, atque Gothorum imperii propugnaculum exſcindas. Erat Wamba bellicis artibus cuivis veterum regum æqualis, ſed imperatoriam laudem benignitate, clementia & manſuetudine ſuperabat. Itaque perpauca locutus, hanc ſummam orationis habuit. Tuis*, inquit, *precibus flexus, vitam ſontibus dono; ne tamen abſolutio improbitatis, lex impunitatis eſſe credatur, ſupplicium, quod ad retinendam imperii dignitatem neceſſarium fore arbitror, penes conjurationis capita ſtabit. Epiſcopo vero integram veniam pergente flagitare, rex aliquanto iratior redditus, Amon ſatis, ait, eſſe videtur vitam facinoroſis conceſſam! an vultis ut ſupplicia ad delictorum menſuram expendamus! tibi, Argebaude præſul, bono ſit a nobis quod exploratum habemus, invitum defeciſſe, ne veniа dimidiata concedatur: reliqui quidquid de ignominioſa morte fuerit detractum, id totum in lucro ponant, noſtræque acceptum ferant benignitati.* Continuo rex in urbem cum copiis triumphi ſpecie advenit, Paulus toto ſpectante exercitu ad Wambam deducitur, ac omni militari honore ſpoliatur; captivi ad ejus pedes proſtrati, vita ſupplicibus donatur; inde rex in Hiſpaniam reverſus, Toletum urbem ſolemni apparatu invectus, Paulo ludibrii cauſa corona ex nigro corio capiti impoſita; peracta pompa, una cum ſontibus perpetuo carceri mancipatus eſt. Hactenus Mariana loco citato, & hiſtoria Wambæ regis Toletani autore Juliano archiepiſcopo. De Argebaudo nihil amplius occurrit.

XIII. Sunifredus.

Pacatus abbas vice Sunifredi Narbon. archiepiſcopi ſubſcripſit concilio Toletano XIII. anno 683. Johannes abbas, & Valdemarus diaconus 683.
decimo quarto anno 684. At decimo quinto *Tom. 6.*
688. ipſemet adfuit Sunifredus, cujus meminit *conc. pag. 1269.*
Rodericus lib. 3. hiſt. Hiſpaniæ capp. 12. & 13. 684.
Ejuſdem Sunifredi præclarum habetur elogium *Ibid. pag.*
in epiſtola, quam Idalus Barcinonenſis epiſcopus *1284. & 1307.*
ad eum ſcripſit, quo tempore ei tranſmiſit opus 688.
S. Juliani Toletani, cui titulus: *Prognoſticon* *Tom. 13*
futuri ſæculi, quod ab eo Sunifredus enixe po- *ſpicil. pag. 316.*
ſtulaverat.

Magnus deinde hiatus eſt in catalogo Narbonenſium archiepiſcoporum, ob cladem hujus eccleſiæ, quæ cum civitate Narbonenſi in manus Sarracenorum Hiſpaniæ incidit; unde aut nulli epiſcopi per annos circiter 80. ſederunt, aut eorum obliterata eſt memoria.

XIV. Aribertus.

Innoteſcit Aribertus ex fragmento ſcriptæ ad *Tom. 9.*
illum epiſtolæ a Stephano papa, quem novæ *conc. pag. 478.*
hiſtoriæ Occitaniæ ſcriptores in notis ad tomum primum pag. 739. tertium hujus nominis probant circiter annum 768. Hæc autem epi- 768.
ſtola ſpectat Judæos, qui allodia terrarum poſſidebant, quod prohibet pontifex. Sammarthani loco Ariberti, quem in annum circiter 893. rejiciunt, Nimbriſium ponunt, freti auctoritate chronici brevis S. Theodoriti Uceticenſis, ubi dicitur anno 773. ordinaſſe Sigipertum Uceticenſem epiſcopum: verum Baluzius auctoritatem hujus chronici in eo elevat, quod non ſit vetus, multiſque ſcateat mendis; adeo ut ſi ejus auctoritas alicujus eſſet ponderis, inde ſequeretur Narbonæ hunc epiſcopum ſediſſe poſt Danielem, quem idem chronicon a Caſa-nova relatum in tractatu de liberis Occitaniæ allodiis præfuiſſe docet anno 755. ac proinde Nimbriſium a Nibridio ſeu Niſridio diſtinguendum eſſe, qui tamen unus & idem nobis videtur, cujus nomen diverſimode ſcriptum ab amanuenſibus etiam diverſimode in exemplaribus reperitur. Equidem legimus Danielem, qui ſequitur, in Palæſtinam profecturum commendaſſe eccleſiam ſuam Arluino advocato, (quoad temporalia) & Nimbriſio magnæ auctoritatis hac tempeſtate viro

ANNI CHRISTI

(quoad ſpiritualia), quam redux iterum gubernavit : quod forte anſam erroris ſcriptoribus præbuit, qui cum legerent Nifridium ſeu Nimbriſium ante & poſt Danielem gubernaſſe, ex unico homine duos finxerunt. Verumtamen idem Baluzius nos admonet ſe præ manibus habuiſſe vetuſtiſſimam membranam, in qua continebatur exemplar judicii lati in cauſa Danielis, ubi nulla ejus in Jeruſalem peregrinationis occurrit mentio.

XV. Daniel.

Danielem ſeu Danihelem (ſic enim habet au-
769. tographum cujuſdam chartæ) interfuiſſe ſynodo,
quæ Romæ an. 769. habita eſt a Stephano papa
IV. de electione pontificis & cultu ſacrarum imaginum, docet Sirmondus ex ſchedis Panvinianis; illuc quippe miſſus fuerat a Carolo & Carolomanno regibus cum duodecim aliis præſulibus.
782. Memoratur & anno XIV. Caroli regis Francorum, qui coincidit in annum 782.* in vetuſto placito miſſorum dominicorum pro honore SS. Juſti & Paſtoris, &c. ubi victor exſtitit Daniel contra Milonem comitem Narbonenſem. Hujus placiti autographum in archivi Narbonenſis ſcrinio aſſervatum num. 255. inter inſtrumenta referimus. Narbonæ Daniel concilium
791. celebravit ac primas tenuit anno 791. cum pleriſque Septimaniæ & Hiſpaniæ præſulibus in cauſa Felicis epiſcopi Urgellenſis, de qua ſynodo fuſe Baluzius ſcripſit in additione ad caput 25. lib. VI. de Concordia Sacerdotii & Imperii, & lib. IV. Marcæ Hiſpan. pag. 343. necnon Catellus in commentariis hiſt. Occitaniæ pag. 743. In hac ſynodo pronunciatum eſt pagum Redenſem ſubjici eccleſiæ Narbonenſi debere, unde factum eſt, ut nonnulli ſequentium archiepiſcoporum Narbonenſes ſe & Redenſes archiepiſcopos dixerint : decretum etiam eſt Auſonam ab archiepiſcopo Narbonenſi debere gubernari, donec fugatis infidelibus proprius in ea conſtitueretur epiſcopus. Id actum v. calend. Julii indictione XII. *lege* XIV. anno 23. glorioſiſſimo imperatore Carolo regnante; quod de anno ejus imperii minime intelligi poteſt, neque enim tot imperavit annis, cum anno tantum 800. Romæ ſalutatus fuerit imperator : annus vero 23. regni Caroli cum anno Chriſti 791. illigatur, unde Carolus Cointius præfatam ſynodum differt ad hunc annum, cujus & acta mira libertate emendat, in his maxime quæ ſpectant ad chronologiam. Eadem exhibemus ad autographum correcta in appendice noſtra. Quanto vero poſtea Daniel ſuperſtes fuerit tempore, quove anno diem clauſerit extremum, ignoramus.

Tom. 6. conc. pag. 1721.

* 783. ex Baluzio in append. ad capitul. col. 1394.

Ch. I. col. 1.

Tom. 6. annal. eccl. pag. 463.

Ch. II. col. 2.

XVI. Nebridus & Nefridius.

Idem qui Nimfridius & Nimbriſius, uti ſupra monuimus, ex abbate Craſſenſi ad ſedem Nar-
799. bonenſem evectus eſt circiter annum 799. quo certe jam epiſcopus interfuit ſynodo Urgellenſi adverſus Felicem hujuſce urbis antiſtitem, cum Leidrado archiepiſcopo Lugdunenſi & Benedicto Anianenſi abbate; qui rurſus præſules cum eodem abbate & ceteris Gothiæ tum epiſcopis, tum abbatibus alteram Urgellæ ſynodum anno ſeq. celebrarunt ad hanc hæreſim penitus extirpandam; cum paulo ante, eodem tamen anno ab Alcuino contra Elipantum Toletanum archiepiſcopum opus quatuor in libros diſtinctum accepiſſent, cujus inſcriptio talis eſt : *Dominis in Chriſto caritate venerabilibus atque dilectiſſimis Leïdrado epiſcopo Lugdunenſi, & Nefridio epiſcopo Narbonenſi, & Benedicto abbati, ſimulque ſanctiſſimis, nobiſque valde honorabilibus Gothiæ provinciæ patribus, epiſcopis, abbatibus & fratribus, humillimus ſanctæ eccleſiæ filius Albinus ſalutem.* Fuit & Nebridus legatus, ſeu miſſus dominicus Caroli Magni imperatoris ad concilium VI. Arelatenſe an. 813. 813.
una cum Johanne iſtius urbis archipræſule. Vir quippe erat ſummæ dignationis per illa tempora, & veneranda canitie conſpicuus, ut patet ex epiſtola Agobardi Lugdunenſis archiepiſcopi ad eum ſcripta de cavendo convictu & ſocietate Judæorum, & ex vita S. Benedicti Anianenſis ſæcul. IV. Bened. part. I. pag. 196. quem & inter præſules pietate inſignes commendat Theodulphus epiſc. Aurelianenſis lib. 2. carm. 6. Hinc & ipſi pro eccleſia Narbonenſi & S. Pauli monaſterio Ludovicus Pius imperator anno I.
imperii, hoc eſt an. 814. præceptum immunitatis conceſſit, quod a Catello jam vulgatum, & a Sammarthanis recuſum noſtra inter inſtrumenta reperies. Memoratur etiam in diplomate ejuſdem Ludovici imperatoris pro Bellæ-cellæ monaſterio Anianæ ſubjecto. Datum eſt VI. idus Martii ind. XII. vivente adhuc Benedicto Anianæ conditore, hoc eſt 819. Adfuit anno 822. cum 819. 822.
Agobardo Lugdunenſi præſule electioni Tructeſindi abbatis Anianenſis, fortaſſe quia S. Benedictus Anianenſis abbas ſuam ei moriens familiam commendarat ſcripta epiſtola, quam edidit Mabillonius ſæcul. IV. Bened. part. I. pag. 217. & Cointius tom. 7. annal. eccleſ. ad an. 821. pag. 550. Denique ejuſdem Nebridii auctoritate Mercoralis abbas S. Stephani Balneolenſis conſtitutus eſt anno decimo imperii Ludovici Auguſti. De anno ejus obitus non conſtat; dies vero ita notatur in Craſſenſi necrologio : *Calendis Januarii Nimfridius abbas & archiepiſcopus Narbonenſis.*

ANNI CHRISTI 800.

Marc. Hiſp. p. 345.

814.

Ch. III. col. 3.

Ch. III. col. 343.

XVII. Bartholomæus.

Incertum quidem eſt quo Bartholomæus tempore Narbonenſem cathedram conſcenderit; at profecto jam ſedebat anno 828. quo vocatus, 828.
ſeu juſſus ab imperatoribus Ludovico Pio & Lothario, interfuit anno ſeq. habitæ apud Tolo- 829.
ſam ſynodo cum Nothone archiepiſcopo Arelatenſi, Adalelmo (Eluſano) & Agiulfo Bituricenſi. Subſcripſit quoque cum aliis pluribus litteris Aldrici archiepiſcopi Senonenſis pro cœnobio S. Remigii ejuſdem urbis, quod anno 834. factum legimus tom. 2. ſpicilegii Dacheriani, pag. 579. anno vero 833. in annalibus Cointii & t. 7. concil. p. 1681. Lotharii partes adverſus patrem Ludovicum imperatorem rebellantis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 833. ſovit an. 833. abeuntemque Lotharium in Italiam anno ſeq. comitatus eſt, *relicta ſede ſua contra ſacras regulas*, inquit Flodoardus lib. 2. cap. 20. hiſt. Remenſis. Verumtamen imperatori 838. reconciliatus adfuit an. 838. concilio Cariſiacenſi, (Miſcell. t. 3. pag. 136.) in quo monachos Aniſolenſes damnavit, qui debitam Cenomanenſi epiſcopo denegabant obedientiam. Poſt obitum Ludovici Auguſti incurrit in offenſam Caroli Calvi, qui eum e ſede ſua expelli fecit circa 840. quod iterum Lotharii partibus cum Ebbone Remenſi addictus, ab eccleſia ſua diſceſſiſſet; eo namque reſpicere videtur Flori Lugdunenſis eccleſiæ diaconi carmen de diviſione imperii poſt mortem Ludovici Auguſti facta, in quo lugubrem ejus temporis ſtatum pathetice depingens, inter alia de Narbonenſi eccleſia & Remenſi ſic lamentatur.

Præſulibus plebes viduæ, doctore cathedræ,
Pluribus & plures jacuerunt funditus annis.
Triſtis adhuc veteri tabeſcit vulnere Narbo,
Triſtia Remorum pariter quoque mœnia lugent.

Fugatus itaque Bartholomæus ſub finem anni 842. ad Lotharium imperatorem iterum ſe convertit, cujus cum filius Ludovicus Romam pergeret anno 844. mandata patris ad pontificem proceresque Romanos de ordinatione Romanorum pontificum delaturus, illuc quoque Ludovicum ſecutus eſt, cumque ille inunctus fuiſſet in regem Longobardorum, Bartholomæus arrepta hac occaſione, ut videbatur, opportuna, Sergium papam II. oravit una cum Ebbone Remenſi ut eos reconciliare & pallium tribuere dignaretur: *Quos etiam idem præſul nec communionem inter clerum dignos eſſe ſuſcipere dicebat, ſed inter communem populum communicandi licentiam tantummodo haberent.* (Cointe t. 8. annal. eccl. pag. 713.) Sic enim tradit Anaſtaſius auctor geſtorum pontificalium editus apud Hincmarum tom. 1. pag. 326. ſubjungitque: *Poſt hæc Ebbo quidam & Bartholomæus archiepiſcopi, qui pro criminibus ſuis privati honore, ab eccleſia fuerant expulſi, a ſanctiſſimo pontifice poſtulabant ut, &c.* quæ quidem verba, *ac pallium eis tribuere* in geſtis illis relata Baluzius monet deeſſe in vetuſtiſſimo codice mſ. bibliothecæ Colbert. ſuperflua quippe ipſi videntur, cum, inquit, hoc loco non agatur de eorum reſtitutione, ſed de reconciliatione; at idem prorſus habet Flodoardus de Ebbone ſaltem in hiſtoria Remenſi, lib. 2. cap. 20. his verbis: *Una cum Drogone Metenſium præſule Romam petiit, ubi a Sergio papa reconciliari, ac pallium ſibi tribui poſtulavit, cui idem papa communione tantum conceſſa dare pallium renuit.* Ceterum Bartholomæum odioſum Carolo factum, non tam canonice depoſitum fuiſſe innuit Florus, quam propria Caroli auctoritate dejectum, ingenti totius populi mœrore. Et certe neque iſta dejectio, neque Sergii papæ judicium obſtare potuerunt, quin ipſum plurimi viri pietate inſignes impenſe, ut antea, venerarentur. Hujus rei argumentum eſt Amolonis archiepiſcopi Lugdunenſis ad Theobaldum epiſcopum Lingonenſem epiſtola; in ea quippe Bartholomæum jam dejectum ſummopere laudat, ejuſque imprimis zelum extollit in tutanda eccleſiaſtica diſciplina, cum ſcilicet epiſtolæ Agobardi deceſſoris ſui ad Bartholomæum meminit, de quorumdam illuſione ſignorum occaſione morborum inſolitorum tunc temporis graſſantium, cujus exemplar ad Theobaldum miſit, ex qua diſcimus Bartholomæum Agobardi conſilio quaſdam ad ſepulcrum S. Firmini in urbe Ucetia ſuperſtitiones ſuſtuliſſe, & locum illum frequentari vetuiſſe. Utrum in Italia Bartholomæus vitam clauſerit, incompertum nobis eſt.

ANNI CHRISTI

XVIII. Berarius.

Cenſet Baluzius in mſſ. ad veterem Galliam Chriſtianam notis Berarium ſuffectum ſtatim fuiſſe poſt Bartholomæi depoſitionem, quam autumat contigiſſe circa annum 835. eodem ſcilicet tempore, quo Ebbo Remenſis & alii antiſtites deteſtandæ Ludovici Pii imperatoris exauctorationis participes, de ſedibus ſuis ejecti fuere judicio epiſcoporum Galliæ. (Tom. 7. concil. pag. 1695.) Verum Bartholomæus ſynodo Cariſiacenſi adſtitit anno 837. vel 838. ac proinde nondum hoc anno ſaltem erat depoſitus. Sedebat autem Berarius jam anno 842. 842. quo Caroli Calvi nuptiis cum Hirmintrude apud Cariſiacum celebratis interfuit. Anno ſeq. pridie 843. idus Junii tuitionis præceptum obtinuit ab eodem principe, qui & a Pipino rege jam pridem factam donationem de dimidia parte civitatis Narbonenſis ratam habuit, dato ea de re novo diplomate apud cœnobium ſancti Saturnini Toloſæ XII. cal. Julii indict. VI. anno regni IV., quod vide-ſis inter inſtrumenta. (Ch. IV. col. 4.) Denique memoratur anno 845. in charta ejuſdem Caroli Calvi pro 845. (Aguirre t. 3. pag. 121.) Alaonenſi cœnobio, in qua fit mentio de prædictis Caroli nuptiis cum Hirmintrude.

XIX. Fredoldus.

Primam Fredoldi, ſeu Fredaldi & Freduli notitiam nobis ſuppeditat inſtrumentum Caroli Calvi, quo eidem archipræſuli concedit quaſdam res proprietatis ſuæ in villa quæ nuncupatur Venthenacus, & quidquid regiæ dominationis erat in loco S. Saturnini in Licia. Datum eſt hoc diploma anno regni Caroli XVII. XV. cal. Martii ind. IV. id eſt 856. vel 857. ex Baluzio append. 856. ad Capitularia col. 1466. quod & nos in appendice noſtra exhibemus. (Ch. VI. col. 6.) Subſcripſit anno 860. 860. concilio Tuſiacenſi. Ejuſdem archiepiſcopi fit mentio an. 862. die 20. Julii in charta Aſinarii 862. Solenſis ac Lupiniacenſis vicecomitis erectionem monaſterii B. M. de Alaone confirmantis anno XXII. regnante Carolo indict. IX. Egika cœnobii Caunenſis abbas Deodatum preſbyterum anno XXVI. regnante Carolo rege, hoc eſt 865. interpellavit coram Fredaldo archiepiſcopo, Alarico epiſcopo & aliis, quod Enneconem ipſius preſbyterum apprehendiſſet & aſtrinxiſſet. 865. Fredaldi nomen occurrit in libello ſupplici pro Exalatenſi monaſterio oblato regi Carolo Calvo, de quo dicemus in Audeſindo Helenenſi epiſcopo: iſte ſiquidem locus in hoc libello legitur ſitus *ſub diœceſi* (hoc eſt provincia) *Fredaldi Narbonenſis archiepiſcopi & parochia Audeſindi*

ANNI CHRISTI 871. Tom. 8. ſpicil. pag. 349.

Helenenſis epiſcopi. Præceptum vero Caroli huic A libello annuentis datum eſt nonis Auguſti ind. IV. anno XXXII. ejus regni, hoc eſt 871. vel 872. ac proinde Sigebodus non ſedebat anno 864. uti mox demonſtrabimus. Quinimmo vitam Fredaldi protractam fuiſſe uſque ad annum 872. probat judicium hoc anno latum pro Daniele abbate Caunenſi, qui debitum ab hoc epiſcopo nuper mortuo contractum ex ipſi venditis ab Egika ejuſdem loci abbate frumenti viginti modiis, totidem vini, mulis, equis, aliiſque rebus valoris ſolidorum 450. ab eccleſia Narbonenſi repetebat. Hujus autem debiti ſolutio decreta fuit a Salomone miſſo dominico ejuſque B aſſeſſoribus in ſolemni placito apud Caſtrum Minerbæ prope Narbonam, *ſub die nono calendas Maias* anno XXXIII. regnante Carolo rege, hoc eſt 872. vel 873. Vide Marcam Hiſpan. pag. 360. ubi Baluzius diſerte aſſerit obiiſſe Fredaldum anno 872. aut ſub initium ſequentis.

872.

XX. Sigebodus.

Prima Sigebodi mentio reperitur in cap. *Conqueſtus* 9. quæſt. 3. ſumto ex epiſtola XIX. Nicolai I. ad Rodulfum archiepiſcopum Bituricenſem, ex quo conſequi videretur Sigebodum ſedi Narbonenſi fuiſſe impoſitum ab anno ſal- C tem 866. quo idem Rodulfus obiit: & tamen conſtat ex dictis Fredoldum cathedram Narbonenſem tenuiſſe ab anno ſaltem 856. ad 872. Id ergo nonnihil negotii faceſſeret, ſi caput *Conqueſtus* ab Yvone & Gratiano relatum vere ad epiſtolam Nicolai I. papæ pertineret; at recte monuit vir harum rerum peritiſſimus Jacobus Sirmondus fragmentum illud hujus epiſtolæ non exſtare in veteri codice, ex quo eam ille integram edidit, qui codex olim in bibliotheca Colbertina, nunc in regia cenſetur. Itaque Sigebodi epiſcopatus exordia revocanda ſunt ad annum 873. [873.] quo circiter ad preces Gulfarici abbatis Jocun- D denſis eccleſiam de Formigueria conſecravit XI. cal. Octobris indict. VI. [Ch. II. col. 103.] Anno 875. occaſione ordinationis Adalgerii Æduorum epiſcopi factæ Cabiloni, [875.] habita eſt ſynodus epiſcoporum cui Sigebodus noſter ſubſcripſit. [Tom. 9. conc. col. 275.] Infirmitate impeditus anno 878. cum ipſe Nemauſum ire non poſſet, [878.] miſit Theodardum archidiaconum cum monachis Saxiacenſis cœnobii, qui reliquias S. Baudilii quæſituri Gothiam acceſſerant, quibus & ipſe dedit lipſana S. Pauli Narbonenſis epiſcopi. [Ch. IV. col. 168.] Eodem anno ad ſynodum Tricaſſinam evocatus epiſtola XCVIII. Johannis VIII. papæ, ei ſubſcripſit cum aliquot e ſuis ſuffraganeis, E [Ibid. pag. 81. 313. & 314.] necnon huic pontifici librum Gothicæ legis obtulit, teſtante Ivone part. 3. c. 98. ubi cum nihil haberetur de ſacrilegiis, id eſt de pœna ſacrilegis imponenda, unam aſſignavit Johannes papa prius a Carolo pio principe conſtitutam, triginta ſcilicet libras argenti probati ſolvendas; [Baluz. conc. Narb. app. pag. 69.] quo tempore Ludovicus rex uniri ejus eccleſiæ *ad extremam pauperiem redacta* quædam beneficia indulſit. [Tom. 9. conc. pag. 80.] Johannes VIII. papa epiſt. CXXII. huic ſimul & Roſtagno Arelatenſi definiendam inter Willafredum Uceticenſem & Rotfridum Avenionenſem epiſcopos cauſam committit, & epiſtol. CXCI. ipſum & alios duos metropolitas, Arelatenſem & Aquenſem hortatur idem pontifex, [ANNI CHRISTI. Ibid. pag. 134.] ut Nemauſenſem antiſtitem a monaſterii cujuſdam invaſione removerent, etiam ſub excommunicationis pœna, ſi non paruerit. Data eſt XVIII. cal. Julias ind. XII. hoc eſt anno 879. [879.] Quibus epiſtolis adde fragmentum unius ab eodem papa ſcriptæ ad Sigebodum Narbonenſem præſulem de cauſa cujuſdam preſbyteri diſcutienda. Sub hæc tempora Toloſæ concilium congregaſſe dicitur pro cauſa Judæorum prædictæ civitatis conquerentium de colapho, qui uni ex advocatis B eorum ter in anno, diebus ſcilicet Natalis Domini, & Paſſionis ejus, ac die Aſſumptionis impingi ſolebat, ex vita S. Theodardi apud Bollandiſtas prima die Maii, pag. 142. quem etiam morem diu hac in eccleſia viguiſſe teſtatur Ademarus Cabanenſis in chron. bibl. Labb. t. 2. p. 177. quanquam Bollandiſtis loco citato id omnino fictitium videtur ob rationes non contemnendas. Sigebodo ceſſit Carolomannus abbatiam S. Laurentii ad fluvium Nigellam *la Nieſle*, vulgo *S.t Laurent de Cabrereſſe*, [Tom. 2. hiſt. Occit. prob. p. 18.] ſeu potius hanc donationem jam anno 878. factam a patre Ludovico Balbo confirmavit anno 881. [881.] *eo tenore ut* C *ſtipendia monachorum ibidem degentium non deficiant.* Hoc diploma datum legitur pridie nonas Junii anno tertio regni Carolomanni regis ind. XIV. Cujus etiam principis eodem anno, (vel ſequenti, utpote ind. XV. prædito) pridie nonas Julii memoratur Sigebodus in charta Aſinarii [Aguirre t. 3. conc. pag. 134.] Solenſis ac Lupiniacenſis vicecomitis erectionem monaſterii B. M. de Alaone confirmantis. Aliud exſtat in tabulario archiepiſcopali præceptum ejuſdem Carolomanni datum apud Compendium palatium [882.] pridie nonas Febr. ind. II. anno IV. regni ejus, [Prob. hiſt. Arvern. pag. 13.] quo Leotrici cujuſdam precibus vice Sigeboldi ſanctæ matris eccleſiæ primæ Narbonenſis D archiepiſcopi dedit ad emolumentum eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris quaſdam res Hildrico cuidam olim conceſſas, tunc vero, ſic ejuſdem culpis exigentibus, ad fiſcum redactas. Denique Ingobertum Urgelitanum antiſtitem a Sigebodo fuiſſe conſecratum, eumdemque Sigebodum e vivis exemtum ſub annum 885. [885.] Sammarthani ſcribunt ex monumentis Narbonenſibus, poſtquam circiter hunc annum Wifredus Barcinonenſis comes eum rogaſſet, ut per ſe & per ſuos convicinos ſuffraganeos Auſonenſem eccleſiam gubernaret.

XXI. Theodardus.

E Is quoque dictus Audardus, cum in tractu Toloſano nobiliſſimis parentibus, Ludovico Pio imperante, lucem aſpexiſſet, in oppido ſcilicet Montis-Aureoli, modo dicto Montis-Albani, divinas humanaſque litteras a puero una cum pietate ſtudioſiſſime coluit, doctrinæque ſuæ ſpecimen egregium adhuc tantum ſubdiaconus dediſſe fertur in colloquio quodam cum Judæis, qui in cœtu epiſcoporum apud Toloſam habito iniquius ſecum quotannis agi expoſtulabant. Hanc igitur, inquiunt, adoleſcentis virtutem admiratus Sigebodus metropolita Narbonenſis & concilii

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

præſes; illum ſecum habere voluit, & archidiaconum eccleſiæ ſuæ conſtituit: quo in munere omnibus ſuavitate morum, modeſtia, ſumma in Deum pietate, & in egenos caritate ac beneficentia admirationi fuit & amori. Preſbyter paulo poſt, licet reluctans, ordinatus, Sigebodo tandem
885. ſucceſſit an. 885. conſecratus in archiepiſcopum die Dominica 15. Auguſti a Giſlerano Carcaſ-
Marc. Hiſp. pag. 364. ſonenſi, Agilberto Biterrenſi & Auſindo, ſeu Audeſindo Helenenſi præſulibus, ceteris ejuſdem metropolis ſuffraganeis, præter Auſonenſem, cujus ſedes nondum fuerat reſtituta, per litteras tanti viri exaltationem collaudantibus. Suſcepto itaque pontificatu, novus inde ſplendor virtutibus ejus accrevit, quippe qui magna ſollicitudine gregi fidei ſuæ commiſſo præfuit, & eccleſiæ ſuæ jura, aliarumque ſuæ metropoli ſubditarum acerrime tutatus eſt.

886. Romam profectus anno ſeq. pallium a Stephano papa VI. impetravit, necnon litteras adverſus quemdam clericum Hiſpanum, Selvam nomine, qui Urgelitanam ſedem, expulſo Ingoberto epiſcopo invaſerat. Quæ præter iſtam cauſæ fuerint congregandæ adverſus eum ſynodi docet nos Baluzius lib. 4. Marcæ Hiſpan. pag. 365. docent & ex tabulis Narbonenſibus excerpta quæ ſequuntur e tomo IX. concil. Labb. p. 395. *Selva*, inquiunt, *clericus Hiſpanus, qui ſe archiepiſcopum fecerat, ejecto Ingoberto Urgellenſi epiſcopo, qui a Sigebodo fuerat conſecratus, in Gerundenſi etiam eccleſia, pro Servo Dei, quem Theodardus ordinarat, alium conſtituit nomine Ermemirum*, al. *Ermeninum, quem ordinarunt cum Selva Frodoinus Barcinonenſis & Gotmarus Auſonenſis epiſcopi. Ergo ordinatores ad ſe venire juſſit B. Theodardus. Cum venire detrectarent, ſynodum ſuæ provinciæ* (an. 887.) *ad XV. calendas Decembris indixit in villa quæ Portus dicitur, ſita inter Magalonam & Nemauſum. Advocavit & provinciæ epiſcopos. Adfuere autem Roſtagnus Arelatenſis, Matfridus Aquenſis, Ermaldus Ebredunenſis archiepiſcopi, & cum eis Paulus Aptenſis, Berengarius Maſſilienſis & alii. Adfuit & venerabilis Theodardus habens ſecum Guilbertum Nemauſenſem, Giſleranum Carcaſſonenſem, Eligium Albienſem, Amelium Uceticenſem, Abbonem Magalonenſem, Boſonem Agathenſem, Agilbertum Biterrenſem, Riculfum He-*
Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 17. *lenenſem, Gotmarum Auſonenſem* (quem Theodardus conſecraverat anno 886.) *Ingobertum Urgellenſem, Servum Dei Gerundenſem, Bernardum Toloſanum & Macarium Lutevenſem. In hoc concilio Gotmarus veniam petiit, a Sinvario comite ſe inductum cauſatus. Contra Selvam vero & ſocios epiſcopi qui concilio aderant, Stephani papæ anathema renovarunt, niſi ante Quadrageſimam ſatisfacerent. Ad Sinuarium comitem miſſa quoque legatio, Gotmaro deferente, & benigne ſuſcepta eſt. Cum enim omnia, quæ geſta erant, audiiſſet, regionis primarios convocavit; adfuit etiam accitus Theodardus cum aliquot epiſcopis* in eccleſia S. Mariæ Urgellæ (circiter annum
* 891. Marc. Hiſp. pag. 367. 888*.) *Ibi Selvam juxta canones, quia ſe extra metropolitani ſui conſenſum ordinari fecerat, &* A *Ermemirum degradarunt, ſciſſis epiſcopalibus indumentis, baculis eorum ſuper capita eorum confractis, annulis cum dedecore a digitis evulſis, Frodoino Barcinonenſi venia, quam humiliter poſtulabat, conceſſa. Ita Narbonam reverſus eſt victor Theodardus.* Hæc ſunt excerpta hujus concilii, quæ licet falſa Bollandiſtis & Baluzio viſa ſint, veriſimilitudine tamen haud carent, tametſi non-
nullis in locis interpolata. Hoc autem an. 888. 888.
Theodardus apud Aureliam urbem conſtitutus, ab Odone rege duo privilegia impetravit, alterum pro Narbonenſi eccleſia, ubi ſubjectio abbatiæ S. Laurentii, de qua ſuperius in Sigebodo, renovatur. B Datum hoc præceptum anno 888. indict. VI. VI. calend. Julii Catellus edidit commentariorum Occitaniæ pag. 749. ſed mutilum, nos
integrum damus inter inſtrumenta ex chartario Ch. IX. col. 10.
Narbonenſi num. 17. Alterum privilegium ſpectat Auſonenſem eccleſiam, exſtatque ſub iiſdem pene chronologicis notis in appendice Marcæ Hiſpan. col. 819. ac tom. 3. conciliorum cardinalis d'Aguirre pag. 164. Theodardus anno
epiſcopatus V. die 3. Oct. id eſt 889. dedicavit, 889.
quod in ſua cathedrali eccleſia ex albo marmore erexerat altare, columnis ejuſdem materiæ ſuf-
fultum. Interfuit ſynodo Magdunenſi an. 891. 891.
C in qua privilegium cœnobio S. Petri-Vivi ab
archiepiſcopo Senonenſi conceſſum ſubſcriptione Spicil. t. 2. pag. 733.
ſua comprobavit. Demum gravibus, iiſque aſſiduis laboribus feſſus, viribus deſtitui cœpit; quapropter ad ſolum natale, quoddam ſuæ gentis caſtrum, cui olim nomen *Mons-Aureolus*, nunc vero *Mons-Albanus*, deferri voluit, ubi paulo poſt eccleſiæ ſacramentis munitus ſancto fine
quievit die 1. Maii anno 893. Sepultus eſt in 893.
eccleſia monaſterii ſancti Martini, quod in eodem loco ab ejus progenitoribus conditum tradunt, quodque ab eo ſancti Theodardi nomen accepit, abbatia olim ordinis S. Benedicti, poſtea D in ſedem epiſcopalem erecta a Johanne papa XXII. Sacræ ipſius exuviæ, expugnato ab hæreticis Montalbano, apud Montechium depoſitæ fuerunt, donec ſedatis turbis ad eccleſiam cathedralem Montalbanenſem relatæ, ibidem honorifice aſſervantur. Vitam S. Theodardi edidit Catellus ex tabulis eccleſiæ S. Stephani Toloſani; & Petrus Poſſinus Societatis Jeſu preſbyter ex collectaneis vitarum Guidonis epiſcopi Lutevenſis, quæ ſunt in bibliotheca Fratrum Prædicatorum Toloſæ; ſed longe perfectior ea videtur, quæ ex chartario S. Pauli Narbonenſis excerpta eſt. Conſule ſocios Bollandiſtas prima die Maii E pag. 141.

De Ariberto, qui apud Sammarthanos ſequitur, ſupra diximus col. 14. num. XIV.

XXII. ARNUSTUS.

Sedebat Arnuſtus in cathedra Narbonenſi an. 896. ut probatur ex reſponſo Stephani ſummi pontificis ad Arnuſtum dato XIII. cal. Septem-
bris indictione XIV. hoc eſt 896. quo in ſum- 896.
mum pontificem electus fuerat Stephanus circa menſem Maium, ex annalibus Fuldenſibus pag. 582. Habes hanc epiſtolam t. 9. conc. p. 476.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

tom. 1. biblioth. Labb. pag. 804. & in appendice noſtra ch. x. col. 11. Synodum coëgit Arnuſtus apud Nemauſenſem pagum in loco qui dicitur Portus an. 897. eique præfuit in eccleſia S. Mariæ XIII. cal. Maii. Inſequenti calendis Novembris præceptum obtinuit a Carolo rege, triaque an. 899. primum pro clericis provinciæ Narbonenſis, alterum pro ipſa Narbonenſi eccleſia, cujus privilegia Carolus confirmavit, in his abbatiam S. Laurentii ad Nigellam, eique adjunxit abbatias de Cubariis & S. Stephani Biſuldunenſis; tertium denique pro Helenenſi eccleſia, quod editum eſt Marcæ Hiſpan. pag. 831. Data ſunt VIII. idus Junii apud Turnum, non autem apud Thurinum, uti perperam editum eſt apud Catellum, ait Baluzius Marcæ Hiſpan. pag. 375. Eodem anno 899. die 14. Junii Carolus rex Arnuſti Narbonenſis archiepiſcopi rogatu præceptum dedit pro ſuo quodam fideli, nomine Stephano, & Anna ipſius conjuge. Synodum habuit Arnuſtus apud Atilianum in territorio Narbonenſi, in eccleſia protomartyris Stephani anno 902. Alteri apud Barcinonem in eccleſia S. Crucis concilio præfuit an. 906. in quo diſputatum eſt an Auſonenſis eccleſia Narbonenſi tributum pendere deberet; quæ cauſa in aliud dilata fuit concilium, ubi perfectus confratrum duodenarius numerus eſſet.

Tom. 9. conc. pag. 478. — 897. — 899. — Ch. XI. col. 11. — *Tom. 4. Anecdot. pag. 69.* — 902. — 906. — Ch. XII. col. 13.

907. Iſtud habitum eſt anno ſequenti apud Ceſſeronem ad Ararim fluvium in monaſterio S. Tiberii diœceſis Agathenſis, ibique aſſenſu omnium epiſcoporum & ipſiuſmet Arnuſti, Auſonenſis ſedes a prædicto tributo declaratur immunis. Interfuit Arnuſtus an. 908. electioni Wigonis epiſcopi Gerundenſis. Anno ſequenti ind. XII. V. nonas Maii ſynodum apud Juncarias in tractu Magalonenſi celebravit, ex actis ejuſdem emendatioribus ope codicis Boſquetiani editis, quæ male a Sammarthanis anno 894. conſignatur: exſtat enim archetypum illius exemplar in ſcriniis archiepiſcopatus Narbonenſis, a ſodalibus noſtris exploratum, editumque a viro clariſſimo Baluzio, cum aliis conciliis Narbonenſibus, not. pag. 4. & ſeq. & Marcæ Hiſpanicæ pag. 92. Huic cœtui plurimi e Septimania, Hiſpania & Provincia interfuere præſules. Nullum vero habitum eſt hoc anno concilium Biterrenſe, ut volunt Sammarthani, ſed aliud apud Fontemcoopertum in agro Narbonenſi coëgit Arnuſtus an. 911. pro controverſia inter epiſcopos Urgelitanum & Palliarenſem de finibus utriuſque ditionis dirimenda, cujus ſynodi chronicam notam Mariana poſt Suritam, lib. 8. cap. 5. hiſt. refert ad annum 940. ſed perperam, nam e vivis longe antea exceſſerat Arnuſtus, imo & omnes epiſcopi in ea commemorati. Eodem an. 911. Arnuſtus ſe beneficum præbuit erga eccleſiam S. Pauli, ſitam vel fundatam *in loco uti vocabulum eſt ad Albolas trans pontem prope Narbonæ civitatem*, cui nimirum eccleſias S. Amantii & S. Baudilii *cum appenditiis, caſis & caſaticis, curtis, oglatis, ortis, arboribus, ſilvis, garricis, fontibus*, &c. dedit, quæ ei obvenerant *ex comparatione de infantes Majolo vicecomite, & uxoris*

Baluz. t. 7. Miſcell. pag. 51. — 908. — *Tom. 1. Anecdot. pag. 60.* — 909. — 911. — Ch. XIII. col. 14. — *Tabul. S. Pauli Narb.*

A *ſuæ Reimodis nomine, Walchario, necnon & fratre ſuo Albericho, &c. Facta charta donationis & traditionis anno Verbi incarnati nongenteſimo undecimo, die XVII. cal. Julii anno XII. Caroli poſt obitum Odonis regis.* Hanc quoque donationem, cujus notæ chronicæ optimæ ſunt, Catellus memorat in commentariis hiſt. Occitaniæ, pag. 573. ſubjungitque pagina ſequenti, ſe vidiſſe epiſtolam ad Anaſtaſium III. papam a ſuffraganeis eccleſiæ Narbonenſis ſcriptam, in qua narrant Arnuſtum euntem ad quoddam concilium fuiſſe interceptum ab inimicis, qui oculos ejus confixerunt, linguam abſciderunt & virilia,
B calcibus & pugnis impetentes reliquerunt cum ſemivivum; quem ſic mulctatum repererunt Reginardus Biterrenſis & Nantigiſus Urgellenſis antiſtites. Hæc autem contigiſſe an. 912. autumat Baluzius, & quidem ante Junium menſem, ex tomo 2. novæ hiſt. Occitaniæ prob. pag. 54. ſub extrema ejuſdem Anaſtaſii papæ tempora. Sammarthani de ſuo addiderunt locum, ad quem Arnuſtus pro concilio proficiſcebatur, fuiſſe Toletum, cum illum Catellus haud exprimat, & hæc aliunde civitas eo tempore eſſet in poteſtate Sarracenorum. Equidem ſub Gothis in Septimania rerum dominis archiepiſcopi Narbonenſes
C Toletana concilia frequentabant, at illis ex hac provincia pulſis, & ea parte Hiſpaniæ, quæ nunc Catalonia vocatur, Toletum adire Narbonenſibus archiepiſcopis nec licebat, nec expediebat. Et certe Petrus Andoque in epiſcopis Biterrenſibus ſcribit, Arnuſtum Barcinonem profectum, ab hoſtibus in itinere cæſum fuiſſe, ejuſque mortem conſignat circa initia Johannis X. papæ, qui pontificatum ſumſit anno 913. vel 914. At profecto duobus ſaltem citius annis mortem ſubiit Arnuſtus, cum Agius vel Agio ſucceſſor ejus dicatur *electus archiepiſcopus primæ ſedis Narbonenſis urbis per horribilem mortem*
D *ſanctiſſimi archipræſulis Arnuſti*, in charta Lupi Aſinarii Soleuſis ac Lupiniacenſis vicecomitis erectionem monaſterii B. Mariæ de Alaone ratam habentis VII. idus Junii anno triceſimo, *lege* decimo-tertio redintegrante atque regnante glorioſiſſimo rege Carolo indict. XIII. *lege* XIV. vel XV. hoc eſt 911. vel 912. *Aguirre. t. 3. conc. pag. 135.*

XXIII. Agius & Agio.

Poſt cædem Arnuſti, clerus & populus Narbonenſis congregati, ut viderent quo pacto eam ulciſcerentur, aliumque archiepiſcopum eligerent, optime factum putarunt, ſi vicinum ſuum Ro-
E ſtagnum archiepiſcopum Arelatenſem ad conſilium vocarent. Is Agatham profectus, ante diem electioni præfixam, & antequam epiſcopi Narbonenſis provinciæ conveniſſent in unum, una cum Amelio Uceticenſi epiſcopo ad illam metropolitanam evexit ſedem Gerardum, Amelii nepotem, qui Hugoni filio Berthæ *Senatricis & eccleſiæ Romanæ diſpoſitricis*, ut ait Saxius, *a ſacerdote erat*, hoc eſt ab eleemoſynis. Sic igitur tranſgreſſus in partes Roſtagnus Narbonam ſe contulit, ut Agium Vabrenſem abbatem, qui ab epiſcopis ſuffraganeis legitimo interim ordine

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

congregatis electus fuerat, pelleret, eique Gerardum ſubſtitueret. Quinetiam Saxius addit Johannem X. papam litteras ad eumdem Roſtagnum direxiſſe pro Agii exauctoratione; ſed e contra Catellus refert epiſtolam ejuſdem Johannis pon-
Ch. xiv. col. 14. tificis a Sammarthanis editam in Gallia Chriſtiana quadripartita, quam & nos recudimus, ex qua manifeſte liquet Gerardum Romam profectum, ut ſummo pontifici electionem ſuam probaret, repulſam paſſum fuiſſe, indeque reverſum, pontificiis aſſimulatis epiſtolis Narbonenſem armata manu epiſcopatum devaſtaſſe, Agiumque inſidiis cepiſſe ne Romanam peteret ſedem. Quibus auditis ſummus pontifex Narbonenſis provinciæ epiſcopis mandat, ut Gerardum pro epiſcopo non habeant, Agio vero, ut petierant,
914. pallium mittit circa annum 914. Neque tamen ſic conquievit Gerardus, ſemper enim pro archiepiſcopo ſe gerens, ab eodem pontifice excommunicatus eſt aliquanto poſt, ut diſcimus ex ejuſdem epiſtola ad archiepiſcopos Narbonenſem & Lugdunenſem apud Catellum hiſt. comitum Toloſ. pag. 83. & ſeq. Interea cum Lugdunenſi & Veſontionenſi archiepiſcopis adfuit Agius an.
915. 915. Cabilonenſi concilio apud S. Marcellum celebrato. Hanc brevem epiſtolam ſcripſit anno
922. circiter 922. ad Agambertum & Elefonſum epiſcopos, vulgatam a Catello lib. 1. hiſt. comitum Toloſ. & a Baluzio ſic emendatam ex fide veteris exemplaris:

Venerabili Agamberto, necnon & Elefonſo epiſcopis, Agio Narbonenſis ſedis epiſcopus, multimodas orationes. Audivimus quod vos curtim pergere his diebus debetis, idcirco ad deprecandum comites noſtros perreximus Ermengaudum [a] *& Raimundum, quatenus vos deprecarentur, ut præceptum apud regem impetrare nobis non dignemini: ita & nos precamur, & ſupplicamus, ut relatum quod ſuperius ſcriptum eſt, ſic apud regem impetrare vos non pigeat. Bene valete.*

Proſpere ceſſit hæc epiſtola, optatum enim præceptum Caroli datum fuit eodem anno, trigeſimo ſcilicet regnante domino Carolo, VII. idus Junii indictione X. *in villa Turnis* apud Catellum in commentariis Occitaniæ pag. 776. quod explicat de civitate Turonenſi. Verum in authentico diſerte ſcriptum eſt *in villa Ternis*, uti nos admonet Baluzius, lib. 4. Marcæ Hiſpan. pag. 375. & in appendice conciliorum Narbon. pag. 74. qui & hunc locum fuiſſe in Belgica ſecunda ſcribit. Et quidem *Turnus* Mabillonio in ſupplem. Diplom. pag. 49. videtur eſſe villa pagi Remenſis prope Axonam. Ceterum in hoc præcepto, quod nos etiam recudimus, nulla
Ch. xv. col. 15. quidem eſt prædictorum epiſcoporum memoria, ſed ſolius Wigonis Gerundenſis, quem forte ipſi tanquam majori pollentem auctoritate mediatorem adhibuerant, vel etiam ipſemet Agio patronum acceſſierat. Vide Mabillonium ad annum 922. num. 51. Elefonſus vero, cujus in Agionis epiſtola mentio, idem eſt qui in præcepto

[a] Hi ſunt Ragemundus & Ermengaudus principes Gothiæ, quos Flodoardus ad annum 932. Radulfo regi ſeſe commiſiſſe tradit.

A Caroli Simplicis apud Catellum pag. 777. vocatur *epiſcopus Eriſons habitans Narbonam;* quæ verba quibuſdam perſuaſerunt illum fuiſſe archiepiſcopum Narbonenſem, quod verum non eſt, ſed inter præſules Vendaſcenſes ſeu Carpentoracenſes annumeratur a Baluzio, omiſſus a nobis tom. 1. noſtræ Galliæ Chriſtianæ, cum de epiſcopis illius urbis ageremus.

Anno 924. ſeu XXVII. regni Caroli Sim- 924.
plicis in Aquitania 17. Decembris, Agionis archiepiſcopi conſenſu, Odo vicecomes & uxor ejus Richildis alodium circa Sallelas Alfonſo abbati Montis-olivi tradiderunt. Memoratur Agio B in charta donationis eccleſiæ Narbonenſi factæ a quodam Teuderico & Sponſa ipſius conjuge, de omnibus quæ habebant in villa Sejano in territorio Narbonenſi, anno regni Caroli XXIX. die 28. Septembris. Inſequenti Gildrica femina eidem Agioni ſeu Aigoni ſe munificam præbuit, regnante Carolo anno XXX. ex chartario S. Pauli. Tranſiit haud multo poſt ad meliorem vitam, exeunte ſcilicet anno 926. vel ineunte 927. idem fortaſſe ac Aidagius archiepiſcopus notatus in necrologio Craſſenſi V. idus Martii.

Annonem faſtis eccleſiæ Narbonenſis inſcribunt Sammarthani ex fide veteris chartæ tabu- C larii archiepiſcopalis num. 294. in qua Adelais vicecomitiſſa Biterrenſis huic archiepiſcopo vendidiſſe dicitur quidquid habebat in villa Salatiano an. 924. quod utrumque falſum eſt. Non ideo tamen incuriæ culpa in viros alioquin doctiſſimos, & de republica litteraria bene meritos refundenda, qui forſan commentariis ad ſe miſſis parum ſinceris uſi ſunt, qua de re nos etiam ſæpe conqueri cogimur. Sodales enim noſtri D. Martennius & D. Urſinus Durand luſtrato archiepiſcopali tabulario hanc chartam explorarunt, in qua legitur Adelais vicecomitiſſa Biterrenſis emiſſe ab Annone archiepiſcopo, *quidquid viſus fuerat* D *habere in villa Salatiano, in comitatu Biterrenſi, in ſuburbio ejuſdem, anno primo quo Ludovicus rex regnare cœpit;* idque confirmatur ipſius Adelaidis teſtamento edito t. 1. Anecdot. pag. 102. in quo ſe aſſerit emiſſe ab Annone archiepiſcopo, &c. ac proinde non vicecomitiſſa archiepiſcopo, ſed archiepiſcopus vicecomitiſſæ vendidiſſe dicendus eſt. His adde primum annum Ludovici regis, de quo hic eſt mentio, vel de Ludovico, qui Ultramarinus dictus eſt, vel de ipſius nepote Ludovico V. ex ſtirpe Caroli Magni ultimo intelligendum; non de primo, qui anno 936. rerum potiri cœpit in Gallia, quo tempore Nar- E bonenſis archiepiſcopus erat Aimericus; neque etiam de Ludovico V. qui quidem vivente patre Compendii renuntiatus rex an. 979. anno tantum 986. ſolus regnare cœpit; at hoc anno Narbonæ ſedebat Ermengaudus. Itaque Annonem hunc interpretari libet de Arelatenſi, qui rei, ſa tunc vivebat, ideoque ipſum de numero Narbonenſium antiſtitum cenſemus eradendum duplici de cauſa: primo quia ſucceſſit Agio Aimericus nullo intermedio, ut liquet ex bulla Johannis X. papæ, qui pallium Aimerico tranſmiſit: is autem Romæ pontificatum geſſit ab

ANNI CHRISTI anno 913. vel 914. ad 928. Alteram ſubmi- A
niſtrat Baluzius, chartam ſupra memoratam aſſe-
rens exaratam anno tantum tertio Hugonis Ca-
peti regis, qui annus illigatur cum anno Chriſti
990. quo tempore vivebat adhuc Anno Are-
latenſis; vel denique Anno non differt ab Agio-
ne, cujus nomen ab amanuenſibus corruptum
fuerit.

XXIV. Aimericus.

Magnæ nobilitatis virum fuiſſe Aimericum,
colligitur ex actis poſt obitum ejus editis ab ex-
ſecutoribus teſtamentariis, in quibus *Adalgerius
ejus frater princeps* vocatur, & *Geilo honorabilis* B
princeps nepos ejus. Electione cleri & populi,
necnon ſuffraganeorum antiſtitum metropolitanæ
927. ſedi fuit impoſitus, & archiepiſcopus conſecra-
tus anno circiter 927. Statim ab ordinatione,
una cum Wigone Toloſano, vel Gerunden-
ſi, ut vult Baluzius, & Reginaldo Biterrenſi,
litteras ſcripſit ad Johannem X. papam, qui jam
depoſitus erat exeunte Junio menſe anni 928.
quibus ſignificat ſe poſt mortem Agii in locum
ejus ſuffectum fuiſſe, idque facile agniturum pa-
pam ex decreto electionis, quod ad eum tranſ-
mittebat: dein excuſat ſe quod non, uti mos
erat, ad eum poſt ordinationem ſuam acceſſiſſet, C
neque miſiſſet *reſponſales* ſuos, impeditus, inquit,
propter irruptiones Hungarorum in eam pro-
vinciam, qui exciſionem, inflammationem, ever-
ſionem, depopulationem & vaſtitatem omni-
bus tectis atque agris intulerant, & provinciam
maxime fecundam atque uberem in ſolitudi-
nem redegerant; illos quidem a Pontio marchio-
ne cœleſti ope adjuto fuiſſe expulſos, ſed tamen
nondum ſibi liberum iter Romanum eſſe prop-
ter Sarracenos, qui Alpium fauces inſidebant;
iturum ſe nihilominus quamprimum liberum
fuerit. Rogant interim cum Aimerico epiſcopi,
ut ratam eſſe jubeat electionem a ſe factam, & ad D
novum archiepiſcopum mittere pallium dignetur.
Quod & feciſſe pontificem ſatis innuit ejuſ-
Ch. xvi. col. 16. dem bulla, quam a Baluzio deſcriptam ex codi-
ce Colbertino 5080. noſtra inter inſtrumenta
exhibemus.

Ex tabulis monaſterii Montis-olivi Witardus
Donadei abbatis & congregationis ejuſdem cœ-
Ch. xiv. col. 423. nobii mandatarius Pontionem Toloſæ comitem
& marchionem propter panem, vinum & alia
quæ præfato monaſterio abſtulerat, coram Ai-
merico Narbonenſi archiepiſcopo & judicibus
miſſis ad cauſas dirimendas tam Gothis, quam
Romanis, vel etiam Salicis, in jus vocavit v. idus E
* al. vi. Martias anno iv.* regnante Radulfo rege poſt
obitum Karoli regis, in Narbonenſi civitate, in
933. mallo publico, hoc eſt 933. quo etiam anno
quarto regnante Rodulfo rege memoratur Ai-
mericus in veteri charta B. Mariæ de Quadra-
937. ginta. Anno 937. die 15. Auguſti dedicavit
eccleſiam S. Pontii Tomeriarum, una cum Wi-
ſando epiſcopo Carcaſſenſi, Rodoaldo Biterrenſi,
& Theodorico Lutevenſi; nec multo poſt con-
cilium celebravit apud Amſedunam in comitatu
Narbonenſi, cui cum ipſo adfuerunt præter ſupra
memoratos tres antiſtites Dagobertus Agathenſis, ANNI CHRISTI
Pontius Magalonenſis, Wadaldus Helenenſis,
& Rainaldus Nemauſenſis. Exſtat in appendice
Marcæ Hiſpanicæ col. 851. Leonis VII. papæ
epiſtola circa annum 938. in qua laudat Rivi-
pullenſes monachos, eorumque abbatem Arnul-
fum: inſcripta eſt pluribus epiſcopis, quos inter
adeſt Aimericus noſter, qui & reperitur anno
quarto regnante Lodoico rege (Tranſmarino.) *Tom. 3. annal. Bened. p. 711.*
Seſe beneficum præbuit erga Otgerium abbatem
S. Pontii, cui eccleſiam S. Martini de Jauro &
alias anno 940. menſe Auguſto donavit. Inter- 940.
fuiſſe dicitur ſynodo, quam aiunt habitam fuiſſe
in loco de Fontanis diœceſis Helenenſis circiter
annum 947. ſed fictitiam illam Baluzius probat *Tom. 9. conc. 621.*
Marcæ Hiſpan. col. 369. & ſeq. Vide notam
2. ſodalium noſtrorum ad tomum ſecundum
novæ hiſtor. Occitaniæ. At vero cum hoc ipſo *Marc. Hiſp. pag. 391.*
anno in eccleſia Narbonenſi concilium celebra-
rent Aimericus archiepiſcopus, Rodoaldus epiſc.
Biterrenſis, Guiſaldus Carcaſſonenſis, Dacbertus
Agathenſis, & Pontio Magalonenſis, *edictum eſt
Heleneuſem eccleſiam adſore orbatam paſtorali
conſortio Wadaldi epiſcopi*, in cujus locum Ri-
culfus ab epiſcopis præſentibus ordinatus eſt vi.
cal. Apr. (forte v.) an. 947. Die 4. menſis 947.
Februarii an. 949. S. Fulcranum Lutevenſem 949.
epiſcopum conſecravit in eccleſia S. Pauli Nar- *Prob. t. 2. hiſt. Occit.*
bonenſis. Habitum eſt placitum in civitate Nar- *pag. 97.*
bona coram eodem archiepiſcopo *ſub die calend.** * al. iduum.
Maii anno incarnationis Dominicæ DCCCCLV. *&* 955.
anno primo quo Lotharius rex cœpit regnare, pro
media parte cujuſdam alodis ſiti apud Geneſtar,
vicum comitatus Narbonenſis, quem monachi
S. Pontii Tomeriarum ex dono cujuſdam Alfarii
poſſidebant, quo probato per ſcripturam & te-
ſtes, Udalgarius qui his ea de re litem inten-
derat, cauſam refutavit, profeſſus ſe de hoc mo-
nachos non amplius interpellaturum. Anno 957. 957.
calendis Decembris, cum Raimundus comes
Riparcurcienſis ædificaſſet eccleſiam in civitate *Marc. Hiſp.*
Rotenſi, *ut ſit ſedes epiſcopalis*, ſicut antiquitus *col. 875.*
fuerat, ad eam conſecrandam evocavit Aimeri-
cum iſtius tum provinciæ metropolitanum, qui
novam eccleſiam dedicavit ſub titulo S. Vincentii
martyris, & Odiſſendum epiſcopum conſecravit.
Anno ſequenti Aimericus archiepiſcopus primæ 958.
Narbonæ B. Paulo Chriſti confeſſori prænomi-
natæ civitatis patrono contulit in comitatu Nar-
bonenſi, in loco quem vocant *Amſeduna* omnem
alodem quantum ibidem viſus eſt habere vel
poſſidere, cum ipſa eccleſia, quæ illic eſt fundata
in S. Vincentii honore, &c. *ac ſingulis quibuſ-
que annis de annona canonicis B. Pauli in veſti-
tura dimidium modium donare faciam*, inquit
Aimericus, quia videlicet prædiorum quæ confe-
rebat uſumfructum retinuerat, ut expreſſe dicit.
*Facta charta hujus donationis atque ceſſionis anno
nongenteſimo quinquageſimo-octavo trabeationis
Domini, indictione prima, regnante ſecundo Leu-
thario Francorum rege*, XVI. *caleud. Novembris.*
Vide chartam integram noſtra inter inſtrumenta. Ch. xviii. col. 17.
Acquiſivit a Matfredo vicecomite Narbonæ &
Adalaxi conjuge terram de Creiſſan anno quarto
regni

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

regni Lotharii x. cal. Maii. Anno 959. regni A
ejuſdem Lotharii quinto indictione 2. xiv. cal.
Martii Suniarius abbas Craſſenſis dedit Aimerico
Narbonenſi archiepiſcopo *modiatas* vineæ ſex &
Ch. xix. col. 18. mediam, ac terras quæ ad Rainaldum pertinuerant, pro eccleſia S. Aſciſcli in comitatu Narbo-
963. nenſi, in villa de Bericiano. Anno 963. xv. cal.
Maii, regni Lotharii nono alodem de Fontejoncoſa cum appenditiis ſuis, & eccleſias S. Leucadiæ, S. Chriſtophori & ſancti Victoris in eodem alode ſitas Aimericus dono accepit a Johanne & Oda conjugibus. Cum Bernardo epiſcopo
966. Biterrenſi an. 966. ſive xii. regnante Lothario
Tom. 1. Anecdot. col. 66. rege factus eſt *ordinator eleemoſynarius*, id eſt ex- B
ſecutor teſtamenti Matfredi vicecomitis & uxoris
ejus Adelaïdis Romanum iter aggredientium.
969. Anno 969. indictione xii. regni Lotharii anno
Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 96. xv. in ſynodo quam habuit Aimericus, Gausfredus abbas S. Pontii inito pacto eidem nonnulla ceſſit, ut liber eſſet a jure ſynodi, quod ab ipſo exigebat Aimericus. Exſtant in appendice Marcæ Hiſpan. col. 1011. acta concordiæ initæ Mironem inter epiſcopum Gerundenſem & Bernardum Biſuldunenſem comitem, &c. de Guifredo Biſuldunenſi epiſcopo, auctore Aimerico Narbonenſi archiepiſcopo (qui Mironem juſſu
Benedicti papæ conſecraſſe dicitur circa annum C
973.) ſub anno trabeationis Domini milleſimo ...... indictione xv. æra milleſima quinquageſima, Benedicto Romanam eccleſiam gubernante, qui & ipſe Guifredum inauguraſſe perhibetur: ſed hæc Baluzius acta falſitatis arguit, lib. 4. Marcæ Hiſpan. col. 426. Ceterum Aimericus ordinationi Cæſarii abbatis S. Ceciliæ
972. Montis ſerrati in archiepiſcopum Tarraconenſem
Baluz. t. 7. Miſcell pag. 57. factæ anno circiter 972. contradixit. Reperitur
anno 973. vi. idus Febr. in charta Athonis
973. Riparcurciæ comitis fundationem monaſterii B.
Aguirre, t. 3. conc. pag. 155. Mariæ de Alaone confirmantis. Anno 975.
menſe Octobri dedicationi eccleſiæ S. Geneſii D
975. Leutevenſis noviter a B. Fulcranno epiſcopo
Ch. iv. col. 167. conſtructæ interfuit cum Ricuino epiſcopo Magalonenſi & Deuſdedit Ruthenenſi. Denique
977. ſupremum diem clauſit anno ſaltem 977. ante
menſem Junium, ut fidem faciunt acta exſecu-
Ch. xx. col. 19. tionis illius teſtamenti, quæ vide-ſis noſtra inter inſtrumenta.

Attamen huic aſſertioni repugnare videtur quod in Catello legimus commentariorum Occitaniæ pag. 623. & 779. ſucceſſorem ejus Ermengaudum vixiſſe an. 974. quo quidem anno in ſchedis Martennii noſtri villam *de Electo*
cuidam Siefrido dediſſe ad fevum memoratur, E
eodemque anno, ſeu xx. regnante Lothario rege alodium *de Argens* a Francone ſubdiacono accepiſſe. Sed procul dubió vel mendum eſt in archiepiſcopi nomine, vel in notis chronicis: nam primo ſuperius probatum eſt Aimericum archiepiſcopum adhuc fuiſſe in vivis anno 975. Secundo quis credat tamdiu poſt obitum Aimerici dilatam fuiſſe teſtamenti ejus exſecutionem, nempe ab anno ſaltem 974. ad 977. idibus Junii? Non inficiamur tamen Aimericum jam annis gravem, vel infirmitate preſſum potuiſſe ante

obitum ſuum abdicare in gratiam Ermengaudi, vel ipſum adſciſcere in coadjutorem, quod probandum manet. ANNI CHRISTI

XXIV. Ermengaudus. DE NARBONNE.

Prodiit in lucem Ermengaudus ex matrimonio Matfredi vicecomitis Narbonæ & Adelaïdis, fratremque habuit Raimundum Narbonæ quoque vicecomitem, ac ſororem nomine Ermengaudem. Ita Catellus ex veteribus monumentis. Id etiam patet ex teſtamento Adelaïdis vicecomitiſſæ, & ex charta tabularii S. Pauli Narbonenſis, qua inter Auſtindum & Pontium illius fratrem, conſentiente Ermengaudo archiepiſcopo ex una parte, & Deuſdedit abbatem S. Pauli & ejuſdem eccleſiæ canonicos ex altera, fit excambium alodis & beneficii *de Baias* quod Adelaïs vicecomitiſſa, Ermengaudus archiepiſcopus, & Raimundus vicecomes filii Adelaïdis contulerant patri Auſtindi & Pontii, abbas vero & canonici eis ceſſerunt alodem dictum *Aſtarag*. Actum 2. Aprilis anno x. regnante Roberto rege. Hunc etiam patruum diximus Petri Berengarii epiſcopi Ruthenenſis tom. 1. col. 203. Ejus autem ad hanc cathedram pró-
motio tardius differri non poteſt anno 977. quo 977.
inter exſecutores teſtamenti Aimerici deceſſoris Ch. xx. col. 19.
annumeratur idibus Junii xxiii. regnante Lothario rege indictione quinta. Hoc anno vel ſequenti, die 4. Octobris fit *eleemoſynarius teſtamen-*
tarius, hoc eſt exſecutor teſtamenti Adelaïdis ſuæ Tom. 1. Anecdot. col. 95.
genitricis, quæ S. Salvatoris apud Narbonam monaſterium inchoaverat pro ſanctimonialibus, quibus abbatiſſam deſtinabat Trutgardam filiam
ſuam. An. 982. dedicavit Ermengaudus eccle- 982.
ſiam B. M. de Quadraginta, & an. xxx. Lothario rege, hoc eſt 983. vel 984. ipſi & capitulo Narbonenſi Rollandus quidam plurima dominia apud Caſtrum-maurum in feudum conceſſit.

Circa annum 989. ait Baluzius, Guadaldus 989.
quidam ſedem invaſit Auſonenſem, vivente adhuc Fruiano hujus eccleſiæ antiſtite, nullo eccleſiaſtico judicio dejecto, ſeque ab archiepiſcopo Auſcienſi Odone alienæ provinciæ metropolitano conſecrandum curavit contra canones. Fruianus ergo de iniqua expulſione conqueſtus, Johannis papæ xv. & epiſcoporum cum eo ſedentium animos adverſus Guadaldum maxime commovit. Guadaldus vero ſceleri ſcelus adjiciens, ut huic concertationi finem imponeret, ſeditionem excitavit, in qua Fruianus interemtus eſt, ſed nullo
ſuo emolumento; mox enim Arnulfus Raimundi Marc. Hiſp. col. 417.
Borrelli comitis Barcinonenſis & Ermengaudi Urgellenſis favore in locum Fruiani ſubrogatus, ab Ermengaudo archiepiſcopo Narbonenſi conſecrationem accepit, ſtatimque Guadaldum expulit, rite poſtea depoſitum in concilio Romano anni 998. Interea memoratur Ermengaudus in teſtamento Guillelmi vicecomitis Agathenſis circa
990. cum Matfredo & Stephano epiſcopis. Eo- 990.
dem anno, ſeu tertio Hugonis regis hunc Ade- Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 147.
laïs mater alterius a primo teſtamenti nominavit
exſecutorem. Circa id tempus Narbonæ con- T. 9. conc. col. 742.
cilium habuit adverſus bonorum eccleſiaſticorum

C

ANNI CHRISTI

invaſores. Abbatiam S. Laurentii ea lege conceſſit Ermeſindi cognomento Bonæ vicecomitiſſæ, ut illam reædificaret anno IV. quo Hugo regnare cœpit. Anno ſeptimo ejuſdem regis nonnulla cum Wilfrido clerico commutavit. Recenſetur
1002. anno 1002. X. calendas Octobris in confirmatione Alaonenſis monaſterii facta per Athonem (Aguirre, tom. 3. conc. pag. 135.) vicecomitem de Sola. Anno 1003. vel 1004. ſeptimo Roberti regis die 30. Octobris, Guifredo abbati Cuxanenſi ejuſque monaſterio dedit alodem vocatum *Cauchenam*, qui pertinebat ad abbatiam S. Laurentii unitam eccleſiæ Narbonenſi, conſentiente Ermeſinde vicecomitiſſa cum Adalberto epiſcopo Carcaſſonenſi & Fredolone Helenenſi, ut patet ex inſtrumento donationis, quod editum eſt in appendice Marcæ Hiſp. col. 961.
1005. Interfuit anno circiter 1005. concilio quod Raimundus epiſcopus Toloſæ & Guillelmus comes inibi convocarunt. Eodem anno reperitur in charta donationis Athonis vicecomitis de Sola pro Eximino abbate B. Mariæ diœceſis, ut vi-
1007. detur, Urgellenſis. Anno 1007. placitum habuit cum ſuo fratre Raimundo vicecomite Narbonenſi, Deuſdet abbate S. Pauli Narbonenſis, &c.
1010. in villa S. Georgii comitatus Narbonenſis menſe Martio anno XI. Roberti regis. Calendis Octob. (Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 148. & nota XVIII. n. 9. pag. 573.) anno 1010. (non 1013. ut ſcribit Baluzius in appendice Marcæ Hiſpan. col. 995.) probavit acta electionis Borrelli in epiſcopum Auſonenſem. Eodem anno 18. Novembris ſubſcriptione ſua munivit decretum Ermengaudi epiſcopi Urgel- (Append. Marc. Hiſp. col. 974.) lenſis pro inſtitutione vitæ canonicæ in eccleſia Urgellenſi. Recenſetur an. 1015. idibus Decembris in charta Garſeani Luponis *Senioris* de Tena (Aguirre, tom. 3. conc. pag. 136.) fundationem monaſterii B. Mariæ de Alaone
1016. confirmantis. Adhuc erat in vivis anno 1016. quo de ipſius conſenſu Urbanus Biterrenſis præ- (Tom. 2. hiſt. Occitan. pag. 148.) ſul ſacellum ſancti Martini in eccleſia B. Mariæ de Quadraginta conſecravit. Teſtamenti tabulis, quas illigant novi rerum Occitanarum ſcriptores (Prob. t. 2. pag. 162.) anno circiter 1005. multa legavit eccleſiis & propinquis ſuis, nominatim Raimundo vicecomiti fratri ſuo, alteri Raimundo & Willelmo nepotibus ex fratre, Raimundo vicecomiti Barcinonenſi, Willelmo comiti Toloſano, Fredoloni Helenenſi epiſcopo, Matfredo Biterrenſi, Stephano Agathenſi, Adalberto Carcaſſonenſi, & aliis. Laudatur, inquiunt Sammarthani, divini cultus in archiepiſcopatu Narbonenſi reſtaurator. Hujus poſt mortem Berengarius vicecomes Narbonenſis anno 1032. dedit eccleſiæ Narbonenſi alodem in villa Geminiano pro remedio animæ ſuæ & Raimundi fratris & avunculi Ermengaudi archiepiſcopi: teſtes ſunt Ricardis vicecomitiſſa mater vicecomitis, Garſindis ejuſdem uxor & Raimundus eorum filius.

DE CERDAIGNE.

XXV. GUIFFREDUS.

Nobiliſſima comitum Ceritanienſium gente ſatus Guiffredus, ſeu Wifredus, patrem habuit cognominem Ceritaniæ comitem, & matrem (Marc. Hiſp. col. 543.) Guiſlam quæ prima fuit parentis uxor, non vero Dulciam comitis Palliarenſis filiam ex Sammarthanis, uti contra ipſos Baluzius probat, qui gentis hujus ſtemma gentilitium texuit in mſſ. ad veterem Galliam Chriſtianam animadverſionibus. Guiffredi fratres fuere Raimundus Ceritaniæ poſt patrem comes, Guillelmus Urgellenſis & Berengarius Gerundenſis epiſcopi. Natum Guiffredum ſeptimo vel circiter poſt milleſimum anno hinc colligitur, quod in querimonia adverſus eum lata in concilio Arelatenſi anno circiter 1059. legimus illum fuiſſe puerum decem annorum eo tempore quo factus eſt archiepiſcopus; quod quidem anno 1013. contigiſſe falſo exiſtimat Baluzius, Ermengaudus enim, uti ſupra monuimus, ſedebat adhuc anno 1016. per cujus exceſſum vacuam Narbonenſem cathedram plures ambierunt, inter quos Adalgerus, jam tum invaſor abbatiarum Conchenſis & Figiacenſis, ſed fruſtra; Wifredus enim Ceritaniæ comes, noſtri Guiffredi pater Narbonam profectus, Raimundo vicecomiti Narbonenſi & Ricardi ejus conjugi, necnon Berengario eorum filio daturum ſe promiſit centum millia ſolidorum, ſi filius ejus Guiffredus archiepiſcopatum obtineret. Repugnabant quidem Raimundus & uxor ejus; ſed vicit Berengarius, qui ei palam favebat tantæ conſanguinitatis amore ductus: uxor quippe Berengarii Garſindis filia erat Bernardi comitis Biſuldunenſis, & is Bernardus ac Wifredus Ceritaniæ comes germani erant, filii ſcilicet Olibæ Cabretæ comitis Biſuldunenſis & Ceritanienſis, non vero Mironis comitis Barcinonenſis, uti Catellus exiſtimavit. Hæc Baluzius.

Sic igitur nundinatione ſacrilega Guiffredus admodum juvenis ſedem obtinuit metropolitanam, at quo anno, & a quibus fuerit ordinatus incompertum. Quæ vero mala plurima ex tam abnormi in præſulatum ingreſſu emerſerunt, ſilentio preſſa vellemus, niſi tacere hiſtoricum ſinceritas vetaret. His ille conditionibus ad archiepiſcopatum aſcenderat, ut vicecomitum Narbonenſium familiæ patrocinaretur, ſed pactorum immemor hoſtiliter hanc domum inſectatus eſt, archiepiſcopatum cædibus & diſſidiis turbavit; ſpoliavit eccleſiam, bonis dilapidatis, prædiiſque in mercedem militum datis. Præterea pro Willelmo fratre ſuo centum millibus ſolidorum Urgellenſem epiſcopatum emit, pro qua pecuniæ ſumma, Judæis ſacram eccleſiæ ſuæ ſupellectilem, libros videlicet, ipſaque ſacra vaſa & ſanctarum reliquiarum ſcrinia divendidit. Ad hæc inſimulatus de ordinationum & conſecrationis eccleſiarum infami quæſtu, illicitiſque cum Urgelli comitiſſa amoribus, multiſque aliis nefandis ſceleribus, a Victore papa fuit anathematiſatus in concilio centum viginti epiſcoporum, plurieſque deinceps ab ejus ſucceſſoribus. Sed jam ipſius geſta ordine quæque ſuo percurramus.

Chartæ fundationis monaſterii S. Petri Biſuldunenſis factæ anno 977. longe poſt ſubſcripſit. (Append. Marc. Hiſp. col. 919.) Idem dicendum de epiſtola Benedicti VII. papæ poſſeſſiones ac privilegia monaſterii ſancti Petri Rodenſis anno 979. confirmantis, cui pariter (Ibid. 921.) aſſenſit. Anno 1019. indictione ſecunda, hor- 1019. tante Eriberto abbate, Jocundenſis monaſterii (Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 172.) privilegia roboravit, atque in conventu apud

ANNI CHRISTI

Formigueriam habito ampliatam ejuſdem loci A
eccleſiam ſub patrocinio B. Mariæ iterum dedi-
cavit die 6. Octobris, necnon aliam S. Martini
de Rivo-torto. Hoc quoque anno 1019. Oliba
epiſcopus Auſonenſis, idemque Rivipullenſis &
Cuxanenſis abbas vendidit Willelmo cuidam &
fratribus ejus alodem *de Bredes* ſitum in villa
Marc. Hiſp. col. 431. Confluentis, quæ dicitur *Moſſetum*, pertinentem
ad monaſterium Cuxanenſe, cum aſſenſu Wifredi
comitis (Ceritaniæ) Wifredi Narbonenſis archi-
epiſcopi, Berengarii epiſcopi Helenenſis & alio-
1022. rum. Conſecravit an. 1022. III. nonas Octo-
Ead. append. col. 1034. bris novam cœnobii S. Petri Rodenſis eccle-
ſiam vice Petri Gerundenſis epiſcopi. Reperitur B
in tabulario S. Pauli Narbonenſis anno XXXIII.
quo regnare cœpit Robertus Francorum rex.
1032. Anno 1032. acta conſecrationis eccleſiæ Rivi-
Ibidem col. 1052. pullenſis cum aliis pluribus epiſcopis approbavit.
Eodem anno, vel circiter (nam ætas plurium
Tom. 7. vet. ſcript. pag. 56. epiſcoporum ſubſcribentium hoc ſerius differre
non ſinit) celebratum fuiſſe concilium apud
Narbonam diſcimus ex autographo archivi locu-
pletiſſimi S. Victoris Maſſilienſis *armar. diœceſis
Narbon. num. 17.* Huic autem præfuit Guiffre-
dus archiepiſcopus primæ Narbonenſis, in eoque
Seduanus (Selua, Marcæ Hiſp. col. 971. &
1095.) primus abbas monaſterii ſancti Martini C
in Canigoni-montis altitudinibus recens fun-
dati obtinuit confirmationem. Eidem ſynodo
Rajambaldus archiepiſcopus Arelatenſis, Petrus
Gerundenſis, Ermengaudus Rejenſis, Amelius
Albienſis, Guiffredus Carcaſſonenſis, Berengarius
Conſoranenſis, Stephanus Biterrenſis, Odim-
bellus Lutevenſis, & Stephanus Agathenſis epi-
ſcopi interfuerunt. Poſtea vero ſimul congre-
gati apud Narbonam complures epiſcopi, qui
necdum ſubſcripſerant, iis lubenter annuerunt,
in quibus leguntur Froterius Nemauſenſis, Ste-
phanus Aptenſis, Guadaldus Barcinonenſis;
Ugo Uceticenſis, Petrus Cabellionenſis, Bernar- D
dus Convenenſis, Arnaldus Magalonenſis, Ar-
naldus Toloſenſis, & Raimundus Helenenſis.
Genuinam quidem & propria epiſcoporum manu
factam ſubſcriptionem exhibet inſtrumentum
autographum, ſed nonnulli antiſtites ſerius ei-
dem ſubſcribere potuerunt. Memoratur etiam
Guiffredus archiepiſcopus in charta confirmatio-
nis monaſterii Alaonenſis factæ per Athonem
1034. Garſeanum *ſeniorem* de Tena an. 1034. in feſto
Aguirre, t. 3. conc. pag. 136. Natalis Domini; & in altera ejuſdem monaſterii
confirmatione facta per Aſinarium Athonem *ſe-
niorem* de Tena, an. 1039. in feſto S. Stephani.
1035. Præfuit an. 1035. IX. cal. Julii conventui epiſco- E
Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 170. porum in monaſterio Cuxanenſi habito, in quo
eidem cœnobio eccleſia B. Mariæ Inter-ambas-
aquas *Trameſaigues*, ſita tum in epiſcopatu To-
loſano, nunc vero in Appamienſi confirmata fuit.
Acta hujus ſynodi Mabillonius edidit lib. ſexto
de re Diplomatica cap. 204. pag. 615. Anno
1038. 1038. die 1. Septembris adfuit dedicationi
Auſonenſis eccleſiæ. Eodem, XI. calend. Octo-
Append. Marc. Hiſp. col. 1066. bris novæ Gerundenſis eccleſiæ, quam Erme-
ſindis comitiſſa Barcinonenſis & frater ejus Pe-
trus epiſcopus Gerundenſis ædificari curaverant,

conſecrationem peregit cum eodem Petro Ge-
rundenſi præſule, Oliba Auſonenſi & aliis. Ha-
bitus eſt eodem anno conventus Rivipullenſis, ad *Aguirre, t. 3. conc. pag. 202.*
quem ex epiſcopis Galliæ convenerunt Guifredus
Narbonenſis, Wifredus Carcaſſonenſis, Ame-
lius Albienſis, Arnaldus Magalonenſis, Ber-
nardus Conſeranenſis, & Arnaldus Toloſenſis.
Interfuit anno 1040. decimo calendas Novem- 1040.
bris alteri Urgellenſis eccleſiæ dedicationi cum *Append. Marc. Hiſp. col. 1069.*
pluribus epiſcopis, & Conſtantia Urgelli comi-
tiſſa, ejuſque filio Ermengaudo admodum parvu-
lo. An. 1041. præfuit conventui de Tulujes in 1041.
pago Ruſcinonenſi, ubi ſtatuta eſt ab epiſcopis &
proceribus Marcæ Hiſpanicæ pax & treuga Dei *Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 182. & 183. & prob. col. 206.*
(ſic appellabant certas leges in eo conventu ſan-
citas) cujus initium tale eſt: *Hæc eſt treuga &
pax confirmata ab archiepiſcopo Narbonenſi domno
Guifredo, & a Berengario* Gerundenſi, & a domno
Raimundo* Helenenſi epiſcopo, & a comitibus
Ruſſilionenſium, domno ſcilicet Gauzfredo & Gui-
laberto filio ejus, & a domno Poutio Impurita-
nenſi comite, & a domno Guillelmo Biſuldunen-
ſium comite, & a domno Raimundo Ceritanenſium
comite, & a domno Gauzberto vicecomite de Caſtro-
novo, cum ceteris magnatibus Helenenſis epiſcopa-
tus, in Tulugienſi prato, quod eſt in comitatu
Roſſilionis. Conſtituerunt namque prædicti ponti-
fices cum conſenſu ceterorum nobilium, ut in comi-
tatu Ruſſilionenſi vel Confluentano, vel Valliſpirienſi
ullus homo eccleſiam non infringat, neque cimite-
ria, vel ſacraria XXX. paſſuum eccleſiaſticorum in
circuitu unius cujuſque eccleſiæ.* De hoc concilio
vide infra in Helenenſi eccleſia. Per deputatos
alteri concilio apud ſanctum Egidium præſedit an.
1042. die 4. Septembris una cum Raimbaldo 1042.
Arelatenſi & Leodegario Viennenſi archiepiſco-
pis. Synodum habuit an. 1043. XII. cal. Aprilis 1043.
apud Narbonam, ubi inter alia decreta fuit ex-
communicatio adverſus invaſores bonorum cœ-
nobii Cuxanenſis, præſentibus Petro Gerundenſi,
Guifredo Carcaſſonenſi, Berengario Helenenſi,
Guiſleberto Barcinonenſi, Guillelmo Urgellenſi *Tom. 4. Anecd. pag. 84.*
(fratre Guifredi archiepiſcopi paulo ante ad hanc
ſedem promoto) Bernardo Conſeranenſi & Ber-
nardo Biterrenſi epiſcopis; & quoniam iſti in
fine decreti oraverant abſentes, ut ſuis illud fir-
marent ſubſcriptionibus, alii quoque plures epi-
ſcopi ei poſtea ſubſcripſerunt, inter quos Raim-
baldus Arelatenſis. Alterum quoque concilium *Marc. Hiſp. col. 442.*
hoc ipſo anno calendis Auguſti in eadem civitate
Guifredus celebravit, cui præter eoſdem epiſcopos
interfuit Raimbaldus Arelatenſis antiſtes. In hoc
vero, ut quidem Baluzio videtur, Wifredus noſter
depoſuit arma militaria & omnem ſæculi mili-
tiam, atque ſub excommunicationis pœna exegit,
ut ceteri provinciæ ſuæ epiſcopi armis pariter ab-
ſtinerent. An. 1045. munificum ſe præbuit erga 1045.
cœnobium S. Michaelis Narbonenſis, cui non-
nulla tradidit de eccleſia ſancti Pauli, cujus abbas
erat. Hoc autem S. Michaelis monaſterium de
Monte-lauro dictum, quod olim cœnobio ſancti
Michaelis de Cluſa ſubjectum fuit, jam pridem
coaluit cum Fonte-frigido. Eodem anno die *Append. Marc. Hiſp. col. 1087.*
26. Julii ipſe & Oliba Auſonenſis epiſcopus

* Hi duo epiſcopi non quidem adfuere huic conventui, ſed eidem poſtea conſenſerunt, ait Baluz. lib. 4. Marc. Hiſp. col. 444.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
conſecrarunt eccleſiam S. Michaelis Fluvianenſis A
in comitatu Emporitano, cujus & prædia ac
privilegia ſua & aliorum præſulum auctoritate
communierunt. Huic autem adfuere conventui
præter Guifredum & Olibam, Bernardus Con-
ſeranenſis, Arnaldus Magalonenſis, Froterius
Nemauſenſis, Berengarius Helenenſis, Arnul-
fus Rotenſis & alii; quorum nonnulli inter-
fuerunt etiam dedicationi eccleſiæ monaſterii S.
Martini de Alenis factæ eodem anno a Guifre-
Ch. v. col. 105. do Carcaſſonenſi epiſcopo juſſu Guifredi archi-
epiſcopi.

1046. Anno 1046. XVII. calendas Decembris ec-
cleſiam Arulenſis monaſterii cum Berengario He- B
Ibid. col. 1089. lenenſi epiſcopo & Wifredo Carcaſſonenſi con-
1048. ſecravit. An. 1048. IX. cal. Maii una cum Be-
rengario vicecomite & uxore illius Garſinde, eo-
rumque liberis Raimundo, Petro & Bernardo,
cathedrali & S. Pauli capitulis dedit piſcium & ſalis
Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 214. decimam in certis locis, ſpeciatimque ſanctorum
Juſti & Paſtoris canonicis adjecit *de ipſis honori-
bus clericalibus qui ſunt de ipſa eccleſia, ſcilicet
de abbatia S. Pauli, quando eam,* inquit, *dedero,
ipſius doni decimam partem, quod ad opus meum
exierit: ſimiliter & de abbatia S. Mariæ de Qua-*
1050. *draginta & S. Laurentii, &c.* Præfuit an. 1050.
menſe Julio ſynodo apud S. Tiberium celebratæ, C
in qua decreta fuit excommunicatio contra inva-
ſores eccleſiarum & poſſeſſionum Arulenſis cœ-
nobii. Iiſdem anno & menſe exeunte patrem
Marc. Hiſp. col. 447. amiſit Guifredum Ceritaniæ comitem, qui anno
1001. in Canigonenſi monaſterio ſuis ſumtibus
ædificato doniſque ac latifundiis locupletato an.
1053. 1035. monachum induerat. Anno 1053. XIV.
cal. Novembris adſtantibus B. Biterrenſi & Gon-
therio Agathenſi epiſcopis dedicavit eccleſiam de
Quadraginta in honorem B. Mariæ, necnon al-
taria S. Dalmatii, S. Landeberti, S. Johannis
Baptiſtæ & ſanctæ Crucis, ex tabulario hujus
monaſterii. Anno 1054. cum Willelmo Au- D
1054. ſonenſi, Berengario Gerundenſi, & Raimbaldo
Arelatenſi præſulibus ſubſcripſit decreto Raimun-
di comitis Barcinonenſis & Adalmodis ſecundæ
ipſius conjugis, quo vetitum erat, ne quis vi-
num, aut poſſeſſiones ad eccleſiam Barcinonen-
Append. Marc. Hiſp. col. 1103. & 1104. ſem pertinentes ſeu vi, ſeu clam invaderet. Alteri
eorumdem comitum ſtatuto de dono eccleſiarum
ſanctæ Mariæ de Betulona & ſanctæ Columbæ
hoc ipſo anno eidem eccleſiæ facto nomen appo-
ſuit. Narbonæ concilium habuit eodem anno
VIII. cal. Septembris indictione VII. epacta IX.
Tom. 9. conc. Labb. col. 1072. concurrente V. in quo treugam & pacem ratam
habuit, cum novem præſulibus, nempe Bernar- E
do Biterrenſi, Gonterio Agathenſi, Roſtagno
Lutevenſi, Arnaldo Magalonenſi, Froterio Ne-
mauſenſi, Guifredo Carcaſſonenſi, Berengario
Gerundenſi, Guifredo Barcinonenſi, & Guillel-
mo Albienſi, præter quos epiſcopos etiam adfuere
legati Guillelmi Urgellenſis, & Hugonis Uceti-
cenſis. Circa id tempus eccleſiæ Magalonenſis
conſecrationi interfuit. Alteram ſynodum apud
1055. Narbonam congregavit anno 1055. calendis
Marc. Hiſp. col. 452. Octobris, in qua decreta fuit excommunicatio
adverſus eos qui bona Auſonenſis eccleſiæ injuſte
detinebant. Præfuit anno ſequenti concilio To-
loſano cum Raimbaldo Arelatenſi & Pontio ANNI CHRISTI
Aquenſi archiepiſcopis ſedis apoſtolicæ legatis, 1056.
in eoque cum ceteris patribus ſimoniacos dam-
navit his verbis: *conſignat Wifredus Dei gratia* Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 197.
archiepiſcopus. Hujus acta concilii probavit Victor
II. papa, ſed Guifredum anathemate percuſſit,
quod, ut videtur, in eo faviſſet comiti Barcino-
nenſi & Almodi ipſius conjugi contra Ermeſſin-
dem de Carcaſſone ejuſdem comitis aviam. Hunc
rurſus ob ſimoniam excommunicavit pontifex in
ſynodo Romana 120. epiſcoporum 18. Aprilis
1057. ſed paulo poſt abſolutus eſt Guifredus: ſub 1057.
finem enim pontificatus Victoris epiſcopalia obibat
munia, vel ſaltem uſurpabat ſpreto anathemate,
ut ait Baluzius in notis mſſ. ad veterem Galliam 1058.
Chriſtianam. Et certe anno 1058. XIV. calend.
Decembris indictione XI. novæ Barcinonenſis Append. Marc. Hiſp. col. 1113.
eccleſiæ, quam recenter ædificaverant Raimun-
dus Berengarii Barcinonenſis comes & Guiſli-
bertus ejuſdem civitatis epiſcopus, dedicationem Ibid. 1117.
peregit. Quarto etiam idus Decembris ejuſdem
anni una cum fratre ſuo Berengario Gerundenſi
antiſtite & Guifredo Carcaſſonenſi ad eccleſiam
Helenenſem acceſſiſſe dicitur, ibique coram eis
Berengarius Helenenſis eccleſiæ præſul capi-
tulo dediſſe villam Sallelas, ſtatimque decreta
fuiſſe excommunicatio adverſus eos, qui hanc
villam Helenenſibus canonicis eripere tenta-
rent. At pro 1058. legendum 1053. probat
indictio VI. notata in charta, quæ optime con-
gruit cum hoc anno & cum Berengario He-
lenenſi epiſcopo, ut fuſius poſtea demonſtra-
bimus.

Reliquias SS. Juſti & Paſtoris an. 1058. ex
Hiſpania Narbonam advexiſſe Guifredum, iiſque
cathedralem ditaſſe eccleſiam legitur in veteri
S. Pauli martyrologio. Eruperunt anno 1059.
quæ a longo tempore Berengarium inter vice- 1059.
comitem & Guifredum archiepiſcopum inter- Conc. Gall. Narbon. p. 1. pag. 8.
ceſſerant inimicitiæ. Cum enim SS. Juſti &
Paſtoris reliquias e cathedrali baſilica in eccle-
ſiam ruſticanam nondum conſecratam tranſtu-
liſſet Guifredus, ibique omnibus quæ ſunt ne-
ceſſaria adſportatis eccleſiam ſuam fabricaſſet, ni-
hil non egit Berengarius ut reditum Guifredi
ad eccleſiam matricem acceleraret. Spopondit,
promiſit, fide ſe obſtrinxit, ſed fruſtra; tandem
Garſindis vicecomitis uxor, archiepiſcopi conſan-
guinea metuens ne ſanctorum corpora, ut mi-
nabatur, in alienam terram deportaret, hæc ali-
quando ſuffurata in eccleſiam Narbonenſem re-
tulit. Ira accenſus Guifredus quaſcumque vice-
comes obtulit pacis conditiones reſpuit, eumque
cum tota ejus familia excommunicavit. Hinc ortæ
Berengarii ad concilium Arelatenſe anni 1059.
querelæ, in quibus conqueritur quod Guifredus
puer decem annorum cathedra Narbonenſi cen-
tum mille ſolidorum pretio emta, bona omnia
eccleſiæ ſuæ dilapidatus eſſet, omnemque ſuppel-
lectilem divendidiſſet ut epiſcopatum Urgellen-
ſem fratri ſuo Guillelmo compararet; quod bel-
lum intuliſſet vicecomiti, pacemque & treugam
Dei non ſemel violaſſet, violatoreſque adjuviſſet,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

quod ſidem datam ſæpe feſelliſſet, quod omnes ordines vendidiſſet, epiſcopoſque quotquot ordinarat ad ultimum quadrantem, nominatimque Leutevenſem & Helenenſem redimere feciſſet: denique quod eum immerenter excommunicaſſet. Sed neque hæc tamen querimonia quidquam profeciſſe videtur Berengarius; quare ſedem apoſtolicam appellavit, a qua rurſum excommunicatus eſt Guifredus. Scripſit ad hunc [Part. 13. cap. 115.] Alexander II. papa, teſtante Yvone, omnes leges tam eccleſiaſticas quam ſæculares effuſionem humani ſanguinis prohibere; quod ad cædem Judæorum factam in Hiſpania an. 1065. referri
1066. poteſt. Circa 1066. Guifredus pepigit cum Raimundo ſancti Egidii comite Ruthenenſi pro Narbonenſis archiepiſcopatus juribus, quæ ſarta tecta ei ſpopondit comes. Hoc autem anno pri- [Ibid. p. 2. pag. 79.] die nonas Octobris cum Bernardo Berengario vicecomite filio prædicti Berengarii vicecomitis iniit concordiam, qua Bernardus in manibus Raimundi comitis S. Egidii, Raimundi comitis Biſuldunenſis, Durandi Toloſani, Raimundi Helenenſis & Berengarii Gerundenſis epiſcoporum, &c. ſuam Guifredo fidem obſtrinxit, quod fidelis ei foret, nec quidquam e bonis archiepi- [Ch. xxii. col. 31.] ſcopatus auferret. Eodem anno Raimundi & Petri Berengarii filiorum clientelæ ſacramenta
1067. excepit. Initam anno circiter 1067. compoſitionem inter Raimundum Bernardi vicecomitem [Append. Marc. Hiſp. col. 1134. & ſeq.] Biterrenſem & Raimundum Barcinonenſem comitem ſuper honoribus de Carcaſſona, Narbona, &c. ſuo chirographo firmavit. Interfuit eodem anno donationi, quam Rengardis comitiſſa Carcaſſonenſis Guillelmo Ceritaniæ comiti genero
1068. ſuo fecit de comitatu Redenſi. Anno 1068. [Tom. 4. Anecdot. col. 1185.] adſtitit ſynodo Gerundenſi, cui Hugo Candidus cardinalis præſedit. Memoratur eodem anno præſens habitæ conventioni Raimundum inter co- [Append. Marc. Hiſp. col. 1137.] mitem Barcinonenſem & Raimundum Bernardi vicecomitem Carcaſſonenſem, & anno 1070.
1070. vi. cal. Julii venditioni, quam Raimundus Bernardi vicecomes Biterrenſis & uxor ejus Ermengardis Raimundo Barcinonenſi comiti & Almodi comitiſſæ, eorumque filio Raimundo Berengarii [Ibid. col. 1157.] fecerunt de omni honore quem habebant in comitatu Redenſi. Hujus & aliorum antiſtitum adjutorio Bernardus comes Biſuldunenſis ſe locum [Tom. 1. vet. ſcript. Martenn. p. 474.] B. Mariæ Rivipullenſis ab omni hæreticæ pravitatis contagio expurgaſſe profitetur hoc anno 1070. Conſenſit Guifredus abbatiam de Vallecubaria tradi Moiſſiaco gubernandam an. 1073. [Ch. xxiii. col. 23.] Circa 1075. Bernardus Biſuldunenſis comes Arulenſem abbatiam redemit a Guifredo Nar-
1075. bonenſi archiepiſcopo & ab Arnallo Arnalli, [Append. Marc. Hiſp. col. 1168.] qui eam in feudum acquiſierant. Hoc autem anno anathemate innodatus erat Guifredus: Berengarius enim Agathenſis epiſcopus, *quia Narbonenſi archiepiſcopo excommunicato communicavit*, in ſynodo Romana tertia ejuſdem anni excommunicatus fuit.

[Marc. Hiſp. col. 462.] Anno 1077. viii. idus Decembris ſacris interdictus & e ſede ſua dejectus eſt Guifredus in concilio, quod Amatus ſedis apoſtolicæ legatus habuit apud Biſuldunum in diœceſi Gerundenſi.

Ratam habuit hanc ſententiam Gregorius VII. ANNI CHRISTI 1078.
papa in concilio Romano iv. anni 1078. menſe Martio, ubi legimus: *Renovamus excommunicationem a prædeceſſoribus noſtris factam ſuper Guifredum archiepiſcopum Narbonenſem, & abſque ulla recuperationis ſpe ab epiſcopali officio eum ſubmovemus.* Id rurſus confirmavit in concilio Romano v. menſe Novembri ejuſdem anni; neque ſic innodatus a munere abſtinuit Guifredus; habetur enim in tabulario ſancti Pauli Narbon. charta Guifredi data idibus Novembris an. 1078. quæ ſic incipit: *In Dei nomine. Ego Guifredus gratia Dei archiepiſcopus, manifeſtum eſt, quia reddo tibi Petro Gaufredi ipſum manſum, qui fuit patri tuo Aucfredo, qui eſt in burgo ſancti Pauli & affrontat, &c.* Exſtat ibidem altera charta anni ſequentis iii. idus Martii, qua Gui- 1079.
fredus archiepiſcopus Narbonenſium & abbas S. Pauli, hujus eccleſiæ canonicis condaminam juxta fluvium Atacis contulit. Attamen jam die 2. Januar. ejuſdem anni Berengario Gerundenſi epiſcopo, Guifredi germano Gregorius VII. mandarat, ut fratrem ſuum ad meliorem frugem revocare tentaret, epiſtola 16. lib. 6. inter epiſtolas Gregorii data Romæ iv. nonas Januarii indictione ii. qua deſignatur annus 1079. Inibi de Guifredo ſic loquitur Gregorius: *Præterea de fratre tuo Narbonenſi magis quam hactenus fueris volo te eſſe ſollicitum, quia ſatis de ejus perditione doleo, & miror ſi tu illum, cui gemina germanitate cohæres, ad ſalutem non ſtudes reducere, cum ſcis, quia vel pro carnali vel ſpirituali affinitate alicujus chriſtianus homo in tanti periculi articulo ſe ipſum debet opponere**. *Age ergo & fraterna caritate ſuccenſus, illum ex noſtra fiducia admonitionis aggredere, commemorans illi & præteritos longævæ ætatis exceſſus, & propinquum jam ſibi divinæ ultionis imminere judicium, ſi forte poſſes eum ab ipſo mortis æternæ limine revocare, & de ſalute fratris non ſolum cordis gaudium, verum etiam maximum æternæ retributionis a divina largitate præmium promereri.* Hæc quidem de hæreſi Berengarii, qua infectum volunt Guifredum, intellexere Sammarthani, ſed nullo nixi fundamento. Ut ut eſt, & legatorum & ſummi pontificis excommunicationibus fratriſque adhortationibus ſurdus Guifredus adhuc in concilio Romano vi. menſe Februario anni 1079. excommunicatus eſt cum clericis & laicis qui a partibus ejus ſtabant. Tandem hoc anno propoſiti tenax, vel retroactæ vitæ pœnitens; quis ſcit? obiit annos natus 73. cum 63. in archiepiſcopatu exegiſſet.

* apponere.

XXVI. Petrus Berengarii.

[De Narbone.]

Guifredo defuncto, e Ruthenenſi ad Narbonenſem cathedram electus convolavit Petrus Berengarii, de quo jam diximus tom. 1. col. 203. potentia ſua fretus & conſanguineorum: filius [Ch. xxxii. col. 27.] quippe Berengarii vicecomitis Narbonæ ex Garſinde, germanos habuit Raimundum & Bernardum qui vicecomitatum Narbonæ obtinuerant, dictus & ipſe vicecomes Narbonenſis. Sic autem factum archiepiſcopum Guido Dienſis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

episcopus ſedis apoſtolicæ legatus in concilio
Toloſano anni 1079. ſub anathematis vinculo
vetuit Narbonenſibus ne Petrum agnoſcerent; &
1079. Gregorius VII. in concilio habito Romæ menſe
1080. Martio anni 1080. ut eccleſiæ Narbonenſis in-
Tom. 10. conc. pag. 382. vaſorem eum excommunicavit. At cenſuris ec-
cleſiaſticis imperterritus Petrus *electus archiepi-
ſcopus, patronus eccleſiæ Narbonenſis & vicecomes
ejuſdem civitatis* nuncupatus, adſtitit conventui
Prob. t. 2. hiſt. Occit. pag. 308. & 309. habito in eccleſia SS. Juſti & Paſtoris 7. Maii
an. 1080. cum Matfredo Biterrenſi, Berengario
Agathenſi, plurimis abbatibus, canonicis & cle-
ricis, necnon magnatibus, viriſque illuſtribus
& civibus Narbonenſibus, quorum conſenſu &
precibus cum Aimerico, Ugone & Berengario
ſuis ex fratre nepotibus ſalis ac piſcium decimam
a terminis Corciani & Perignani uſque ad ter-
minos de Leucata canonicis eccleſiæ Narbonen-
ſis in commune viventibus largitus eſt. Die
vero 31. ejuſdem menſis Petrus *electus primæ
ſedis Narbonæ* cum nepotibus decimam ſalis &
piſcium in villa S. Georgii & terminis canoni-
cis S. Pauli in commune degentibus conceſſit die
S. Pentecoſtes intra miſſarum ſolemnia, quam
donationem iidem poſtera die calendis Junii in-
ter ſacra firmaverunt. Secundo idus Novembris
Petrus *electus Narbonæ poſt bonæ memoriæ Gui-
fredum archiepiſcopus & abbas S. Pauli* iiſdem
canonicis dedit unum par boum optimorum, ea
lege ut nunquam deficiant. Habes hanc chartam
in appendice n. XXV. col. 23. cum hoc diſcrimine,
quod ſe Petrus epiſcopum tantum ſive abbatem
S. Pauli nuncupet, non vero ut prius electum Nar-
bonæ poſt bonæ memoriæ Guifredum archiepi-
ſcopum. Sententiam depoſitionis & excommu-
Tom. 10. conc. col. 390. 391. & 398. nicationis in eum hoc anno 1080. in concilio
Avenionenſi ab apoſtolicæ ſedis legatis repeti-
tam ſummus pontifex in concilio Romano in-
1081. eunte anno 1081. ratam habuit; paucisque in-
terjectis menſibus archiepiſcopum eligi curavit.
Non ideo tamen ceſſit Petrus, quinimo favore
nepotis munitus, reditus occupaſſe archiepiſco-
1085. patus videtur ad annum 1085. aut 1086. quo
Dalmatius eccleſiam Narbonenſem nullo inter-
pellante regebat. Petrus vero ſolo epiſcopi Ru-
thenenſis notus titulo Narbonæ remanſit, ubi
duo anniverſaria fundavit 12. Martii 1089. pro
parente Berengario & fratre Bernardo, unde pro
ſimoniaco ab eccleſia Romana, pro invaſore vero
a Narbonenſi ſemper habitus eſt.

XXVII. Dalmatius.

Duo vixdum ab obitu Guifredi elapſi anni
erant, cum procurante electionem & confirman-
Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 258. te Gregorio VII. ſummo pontifice abbas Craſ-
ſenſis Dalmatius cooptatus eſt in archiepiſcopum
circa calendas Septembris anni 1081. cui cum
per iniquum poſſeſſorem Petrum eccleſiam ſuam
Ch. XXIV. col. 22. ingredi non liceret, a Gregorio VII. litteras ob-
tinuit ad Raimundum S. Egidii & Bernardum
Biſuldunenſem comites, quibus mandat ſummus
pontifex 23. Decemb. hujus anni, ut Narbo-
nenſi eccleſiæ a membris diaboli pervaſæ prompte
ſubvenientes, Dalmatium canonice electum &

A ordinatum adjuvent, pervaſorique reſiſtant. Sed
cum nec ſic quidquam evinceret Gregorius, ad
Aimericum vicecomitem Narbonæ, Petrique
ex fratre nepotem, ac Narbonenſem populum
alias ſcripſit epiſtolas anno ſequenti, vel etiam
ſerius, ut Dalmatium quem legaliter eccleſia Ro- Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 260.
mana eis conſtituerat, honeſta benevolentia re-
ciperent, eique tanquam ſpiritali patri & archi-
epiſcopo obedientiam & reverentiam impende-
rent; ſin minus ſententiam excommunicationis
in Toloſana ſynodo an. 1079 a legatis ſuis pro-
mulgatam adverſus eos, qui Petrum agnoſcerent,
confirmaturum minatur pontifex. Nihilo tamen
B plus profecit Dalmatius, qui rebus ſuis ſpoliatus
abbatiam Craſſenſem retinuit ad annum 1086.
Interea in charta Guillelmi Toloſani comitis ca-
nonicos in eccleſia S. Saturnini an. 1083. indict. Catel. hiſt. com. Toloſ. pag. 126.
VI. decimo cal. Auguſti reſtituentis, hunc redar-
guiſſe dicitur, quod ſuadente Hunaldo Moiſſia-
cenſi abbate ejectis canonicis monachos in eccle-
ſia S. Saturnini ſubſtituiſſet. Circa id tempus
Romæ dicitur præſens, quando Gregorius papa
juſſit damnari ac deleri privilegium clericis ſancti
Saturnini a ſe conceſſum. Berengarius Geraldus
anno 1085. X. cal. Maii regnante Philippo ec- 1085.
cleſiam S. Eulaliæ Dalmatio abbati & archiepi-
C ſcopo Narbonenſi donavit. Bertrannus de Belpoi Ch. XXVI. col. 24.
monaſterio Craſſenſi, & Dalmatio archiepiſcopo
ac omnibus prælibati cœnobii monachis largitus
eſt eccleſiam S. Saturnini Pauliacenſis IV. nonas
Aug. anno 25. regni Philippi. Eodem quoque Ch. XXVII. col. 24.
anno Iſarnus Toloſanus epiſcopus Dalmatii ar-
chiepiſcopi & abbatis rogatu res ad monaſterium
Craſſenſe pertinentes tuiturum ſe ſpopondit, ec-
cleſiaſque ejuſdem in epiſcopatu Toloſano ſitas
confirmavit. Ad eumdem refer annum, non vero
1075. uti Mabillonius tom. 5. Annal. pag. 97.
ex tomo 2. Capitul. pag. 1554. confirmatio-
nem omnium eccleſiarum Manſi Azilis factam ab
D Iſarno epiſcopo Toloſano ad preces Dalmatii ar-
chiepiſcopi & abbatis in capitulo generali hujuſce
monaſterii, unde infert vir doctiſſimus Dalma-
tium tunc temporis fuiſſe abbatem Manſi Azilis
contra chartarum fidem, in quibus Petro, qui
jam anno 1067. ſedebat, Pontius ſucceſſiſſe
legitur menſe Maio 1081. ſed abbatiam Craſ-
ſenſem, ut diximus, adhuc obtinebat Dalmatius,
quam haud prius dimiſit, quam Robertum ſuc-
ceſſorem nactus eſt menſe Maio 1086. Exeunte
an. 1085. die ſcilicet 31. Decemb. fidem clien-
telarem excepit a Bernardo Volverardi. Tandem
anno 1086. rerum potitus videtur Dalmatius, 1086.
E quo XIV. cal. Maii eccleſiam S. Mariæ Narbo- Conc. Narb. pag. 80. & 82. part. 2.
nenſis, dictam vulgo Monachiam *l'Amourguier*
prius a ſimoniacis & Nicolaitis clericis detentam,
tunc vero recens a ſe conſecratam monaſterio
S. Victoris Maſſilienſis donavit ſub annuo cenſu
trium librarum ceræ eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris
ſolvendo, quam donationem biennio poſt, XIV.
ſcilicet cal. Octobris anno 1088. confirmavit. 1088.
Interim an. 1086. VIII. idus Septembris in ce-
lebri epiſcoporum, virorumque principum con-
ventu dedicavit eccleſiam monaſterii ſancti Ste- Append. Marc. Hiſp. col. 1181.
phani Balneolenſis in diœceſi Gerundenſi, cum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Berengario diœceſano, Petro Carcaſſonenſi, Berengario Auſonenſi, Gotafredo Magalonenſi, & Bertrando Barcinonenſi epiſcopis.

Artaldum Helenenſem electum anno 1087. conſecrare noluit propter quamdam conventionem, quam is cum canonicis eccleſiæ ſuæ feciſſe dicebatur poſt electionem pro tuendis eccleſiæ Helenenſis bonis, quam ſimoniacam eſſe contendebat Dalmatius; unde nec ab Urbano ipſo Romæ conſecratum pro legitimo paſtore habuit Artaldum, donec ſe coram Reynerio legato poſtea purgaſſet. *Charta XXVIII. col. 25.* Circa 1088. Urbanus II. papa litteris ad clerum & populum Narbonenſem, Raimundum videlicet comitem atque Aimericum vicecomitem ſcriptis Dalmatium archiepi-
1090. ſcopum illis commendat. Interfuit anno 1090. concilio Toloſano, ubi anathema dictum eſt adverſum invaſores bonorum eccleſiæ Biterrenſis. *Tom. 4. Anecdot. col. 119.* Dedit XII. cal. Maii ejuſdem anni S. Griſanti cum ſuis adjacentiis eccleſiam a laicis abſtractam monaſterio S. Mariæ Narbonenſis, ea lege ut Narbonenſi eccleſiæ una incenſi libra quotannis redderetur. *Com. Gall. Narb. pag. 86.* Circa id tempus canonicos Regulares in eccleſia SS. Juſti & Paſtoris inſtituit, quibus & plures conceſſit eccleſias, ut hanc inſtitutionem firmaret. *Charta XXXVIII. col. 34.* Cum autem anno ſuperiori Berengarius Auſonenſis epiſcopus, cui utpote viciniori epiſcopo eccleſiæ Tarraconenſis cura demandata fuerat, Romam ad Urbanum II. ſe contuliſſet, ut ab eo Tarraconenſem metropolim reſtituendam impetraret, cujus epiſcopi per 400. annos archiepiſcopo Narbonenſi ſubjecti obediverant, Dalmatius Romam & ipſe petiit, ut eccleſiæ ſuæ jura defenderet, ſed cum nulla ei ſuppeterent quæ juriſdictionem ipſius in Tarraconenſem probarent argumenta, nulla ejus querelæ habita ratio eſt, reſtitutaque deinceps, anno ſcilicet 1091. Tarraconenſis metropolis cum ſubjectis diœceſibus a Narbonenſi disjuncta. *Mar. Hiſp. col. 468. & ſeq.* Interim dum Romæ verſaretur Dalmatius, obtinuit a ſummo pontifice bullam, qua Raimundo comiti & Aimerico vicecomiti mandat Urbanus, ut Dalmatio obediant, debitam exhibeant reverentiam, decimas reddant, & bona injuſte detenta reſtituant. *Charta XXVIII. col. 25.* Querelas quoque eo tempore habuit cum Frotardo abbate ſancti Pontii, epiſcopo Helenenſi, & abbate Craſſenſi, quas Reynerio legato dirimendas commiſit ſummus pontifex. Roma reverſus Dalmatius Narbonæ concilium habuit 20. Martii
1091. anni, ut nunc loquimur 1091. in quo præſentibus Toloſano, Carcaſſonenſi, Helenenſi, Biterrenſi & Magalonenſi epiſcopis conqueſtus Robertus Craſſenſis abbas, quod ſibi Dalmatius auferret abbatias S. Laurentii ad Nigellam, S. Martini & S. Polycarpi, re in concilio diſcuſſa, abbas reum ſe agnovit de non ſervato interdicto, Dalmatio ſatisfecit, juſque ſuum in abbatias S. Laurentii & S. Polycarpi dubium confeſſus eſt, quas tamen ei Dalmatius immemor injuriæ certis conditionibus dimiſit. *Tom. 10. conc. col. 4818.* Memoratur eodem anno Dalmatius cum Artallo Helenenſi epiſcopo in charta Guillelmi Ceritaniæ comitis dantis ſancto Victori Maſſilienſi cœnobium S. Michaelis Co-
1094. xanenſis. Adfuit an. 1094. concilio Brivatenſi, *Tom. 1. vet. ſcript. Marten. col. 538.*

A cui Hugo Lugdun. archiepiſcopus & ſedis apoſt. legatus præfuit, & anno 1095. Claromontenſi concilio, præſidente Urbano II. papa. Denique ad meliorem vitam tranſiit apud locum de Rivis 1096.
in pago Narbonenſi an. 1096. XVI. cal. Febr. ex necrologiis Canonicæ & Montis-olivi, indeque Narbonam corpus ejus IV. idus Martias delatum eſt. De Dalmatio hæc habet vetuſtiſſimum necrologium. *Anno Dominicæ Incarnat. MXCVI. depoſitio corporis Dalmatii archiepiſcopi eccleſiæ Narbonenſis, qui dum in hoc ſæculo vixit, regularem vitam tenuit, beato fine XVI. calend. Febr. in Chriſto quievit. Sic ſedit in epiſcopatu* B *annos XV. menſes tres, dies ſexdecim. Ordinavit & conſecravit ſex epiſcopos catholicos, quorum primus Gofridus Magalonenſis, alter Pampilonenſis; ceteri, Aurienſis, Barchinonenſis, Biterrenſis, & Agathenſis, cujus ſepulturæ non defuere Ricardus* (abbas S. Vict. Maſſil.) *& duo epiſcopi, ſcilicet Biterrenſis & Carcaſſon. cum quinque abbatibus monachis, videlicet Craſſenſi, Electenſi, Bajolenſi* (de Bagnols) *de S. Benedicto Caſtrenſi, de S. Sabino, cum altero abbate de Quadraginta, cum quamplurimis clericis, & monachis Deo ordinante ad eum miſſis ad caſtrum de Rivis in eccleſia S. Mariæ, qui venientes* (12. Martii) *invenerunt* *Charta XXXVIII. col. 34.* C *eum pontificalibus veſtibus indutum, cujus caſtri populus ſervabat corpus, nolens illud alicui concedere, & inde adductum in cathedrali Narbonenſi ſepelierunt. IV. idus Martias tranſlatio corporis B. Dalmatii archiepiſcopi Narbonenſis provinciæ*; ex quibus verbis colligere eſt, eum aliquando pro ſancto habitum fuiſſe a populo, quanquam hodie in provincia nulla ipſius ſit memoria.

XXVIII. BERTRANDUS.

DE MONTREDON.

Si vera eſſet inſcriptio capitis *Clerico* diſtinctione 50. Guarnerio cuidam inter archipræſules D Narbonenſes dandus eſſet locus poſt Dalmatium & ante Bertrandum; verum hæc inſcriptio a viris eruditis Catello & Baluzio reprobatur ut falſa, qui tamen in eo diſcrepant, quod ille Guarnerium Neubrigenſem epiſcopum fuiſſe exiſtimet; Baluzius vero in notis ad Gratianum, pag. 463. pro certo aſſerat nullum unquam fuiſſe epiſcopum Neubrigenſem, moneatque hîc agi de Garnerio Merſbergenſi epiſcopo, qui cathedram illam tenuit ab anno 1073. ad tempora Paſchalis II.

Itaque Bertrandus, cui *Grauſello* fuiſſe cognomen ſcripſit Claudius Robertus (quo nixus teſtimonio, incompertum) cognominatus autem E de Monte-rotundo in charta Raimundi Toloſæ comitis anno 1094. menſe Martio, ſeu 1095. nonnulla relaxantis Arnaldo Pſalmodienſi abbati, ex codice mſ. bibliothecæ D. de Coiſlin epiſcopi Metenſis notato 121. in bibliotheca S. Germani a Pratis col. 220. verſo, Dalmatio proxime ſucceſſit e ſede Nemauſenſi ad Narbonenſem traductus, minime tamen jam anno prædicto ex dicendis, quanquam in hac charta ſubſcriptus archiepiſcopus, utpote cui non niſi aliquanto poſt in ſignum confirmationis ſubſcripſit. Ceterum vir fuit vita & religione ſpectatus,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
quem Urbanus II. dum ex urbe Magalona in A
Arverniam tenderet, conſecravit epiſcopum Ne-
mauſenſem initio menſis Julii an. 1095. Hoc
Tom. 10. concil. Labb. col. 459. utrumque diſcimus tum ex epiſtola Urbani papæ
ad Reynerium legatum ſuum, tum ex bulla ejuſ-
dem pontificis de privilegiis eccleſiæ Narbonen-
ſis edita in appendice libri de Primatibus auctore
illuſtriſſimo Petro de Marca. Poſtea vero cum
idem papa per Galliam Narbonenſem in Italiam
anno ſeq. repedaret, Julii menſis die 6. apud
Nemauſum celebravit concilium, cui alios inter
præſules interfuit Bertrandus tunc adhuc epiſco-
Ch. XXX. col. 26. pus Nemauſenſis, qui aliquanto poſt Dalmatii
obitum a clero, populo, comprovincialibuſque B
epiſcopis ad cathedram Narbonenſem tranſlatus,
a ſummo pontifice confirmatus eſt ob exigentem
neceſſitatem, quia, ut interpretatur Baluzius, va-
cabat a quinque jam menſibus & amplius ſedes
Narbonenſis propter diſcordiam ortam inter cle-
rum & vicecomitem. Sane ex judicio lato XVI.
1097. cal. Octobris an. 1097. pro cœnobio Pſalmo-
Ch. XIX. col. 184. dienſi facile intelligitur Bertrandum ad metropo-
lim Narbonenſem fuiſſe tranſlatum ante exceſ-
ſum papæ e Gallia Narbonenſi; qui redux in
Urbem bulla Bertrando inſcripta anno 1097.
pontificatus decimo indictione VI. octavo idus
Novembris privilegia Narbonenſis eccleſiæ, & C
Ch. XXX. col. 26. hæc inter primatiam in Aquenſem metropolim
confirmavit, palliumque conceſſit: quæ omnia
1099. rata eſſe poſtea juſſit Paſchalis II. anno 1099.
pontificatus primo. Hæc autem pontificia diplo-
mata in ſcriniis eccleſiæ Narbonenſis aſſervan-
tur, ex quibus edita ſunt in appendice libri de
Primatibus.

Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 354. Bertrandus anno circiter 1100. teſtis habetur
in charta Bertrandi comitis Toloſani pro S. Sa-
1101. turnino apud Toloſam. Anno ſequenti VII. idus
Febr. plures eccleſias ſuæ diœceſis de conſenſu
capituli dedit cœnobio ſancti Pontii Tome-
Ch. VIII. col. 82. rienſis, cui etiam eodem anno XIV. calend. D
Aprilis S. Aniani abbatiam ſubjecit; ac poſt
biennium III. calend. Maii feria V. approbavit
chartam Aimerici vicecomitis anteceſſorum do-
nationes eidem monaſterio factas intuitu filii
Berengarii quem ibi monachum offerebat, con-
1103. firmantis. Eodem anno 1103. XVI. cal. Febr.
teſtis eſt in charta Raimundi comitis S. Egidii
Tom. 1. vet. ſcript. Mart. col. 602. donantis medietatem urbis *Giblet* in Phœnicia
abbatiæ S. Victoris Maſſilienſis. Adfuit Ber-
trandus archiepiſc. placito apud Cabrils habito
præſentibus Caſæ-Dei & S. Tiberii monachis,
Ch. VII. col. 319. in quo Bernardus epiſcopus Agathenſis eccleſiam
de Beciano adjudicavit monachis ſancti Tiberii. E
Denique Bertrandum, qui nec ſedem, nec ho-
norem unquam quiete habere potuerat, a vice-
comitibus ſemper vexatus, ſponte abdicaſſe &
1106. extremum diem clauſiſſe circa annum 1106.
Charta XXVIII. col. 28. produnt Sammarthani, at a Richardo ejus ſuc-
ceſſore adverſus vicecomitem Narbonenſem con-
querente Romanæ ſedis judicio depoſitus dicitur
(anno 1106. dum Jeroſolymam peteret vice-
comes) quam ob cauſam ignoramus. De illo
ſic habet necrologium abbatiæ ſancti Egidii aſ-
ſervatum in bibliotheca Fratrum Prædicatorum

Cambериaci: *VIII. idus Maii obiit Bertrannus* ANNI CHRISTI
quondam epiſcopus Nemauſenſis & poſtea Narbo-
nenſis archiepiſcopus.

XXIX. Richardus. DE MILHAUD.

Patre cognomine vicecomite Amiliani in Ru-
thenis & Gabalitano defuncto ante menſem Ja-
nuarium anni 1051. & matre Rixende filia Be-
rengarii I. vicecomitis Narbonenſis genitus Ri-
chardus fratres habuit Berengarium, Hugonem,
Raimundum, Rogerium & Bernardum. Primum
in S. Victoris cœnobio Maſſilienſi monachum
profeſſus, & inde cardinalis ab Alexandro papa
II. juvenis admodum creatus, poſtmodum ab-
bas ejuſdem monaſterii in locum Bernardi fra-
tris defuncti, electione monachorum abſens ſuf-
fectus eſt anno 1079. approbante Gregorio
papa VII. cui ob egregias dotes carus erat ex
pluribus. Vide-ſis ea de re hujus pontificis epi-
ſtolam XXI. lib. 5. pag. 193. & epiſtolas
XVI. & XVII. lib. 7. pag. 230. & 231.
tom. 10. concil. Legatus ab eodem papa jam
antea in Hiſpaniam miſſus, anno 1076. Burgi
concilium epiſcoporum congregavit, in quo
Conſtantiæ Alfonſi regis Caſtellæ uxoris volun-
tati morem gerens, priſca Gothorum in rebus *Sammarth.*
divinis procurandis antiquata conſuetudine, ſa-
cras ceremonias in precandi ritu Romano more
ſancivit, auctore Johanne Mariana, lib. 9. hiſt.
cap. 11. In Richardi locum altero legato ſubſti-
tuto, commiſſus ipſe eſt anno 1080. ad re-
formandas abbatias Montis-majoris & Craſſæ.
Poſtea Victoris papæ III. ſucceſſoris Gregorii
animum offendit, quod Hugonis archiepiſcopi
Lugdunenſis huic pontifici præ invidia & ambi-
tione infenſi partibus faveret, vel etiam Guiberti
Ravennatis, qui ſe papam Clementem III. di-
cebat, ſchiſma ſectaretur, ut ſcribit Ciaconius;
quapropter a Victore papa excommunicatione
in ſynodo Beneventana mulctatus eſt. Verum
hoc pontifice intra paucos menſes ſublato, in
gratiam ſanctæ ſedis rediit, legitimiſque pon-
tificibus Romanis poſtea conſtanter adhæſit,
quanquam ab Urbano II. precibus Bernardi ar-
chiepiſcopi Toletani ablatam ipſi legationem le-
gimus, quæ tamen fortaſſe eidem reſtituta fuit,
nam, ut habetur tom. 2. novæ hiſt. Occitaniæ,
pag. 344. legatus erat in Hiſpania, quando poſt
Bertrandi depoſitionem Richardus communi to-
tius cleri & populi conſilio ac petitione in archi-
epiſcopum aſſumtus eſt die 5. Novembris anni
1106. Paſchalis papa hanc confirmavit electio- 1106.
nem paulo ante quam in Franciam exeunte hoc *Tom. 10. conc. col. 669.*
anno adventaret. Inſequenti pontifex bulla data
Brivate in tractu Vivarienſi 13. Julii an. 1107.
pontificatus VIII. in ejuſdem Richardi gratiam 1107.
Narbonenſis eccleſiæ privilegia roboravit.

Erit fortaſſe qui dicat Richardum citius cathe-
dram Narbonenſem conſcendiſſe, quippe qui ſub-
ſcripſit actis dedicationis eccleſiæ B. Mariæ villæ *Append. Marc. Hiſp. col. 1223.*
Bertrandi in territorio Petralatenſi, quæ facta eſt
III. idus Novembris anno 1100. a Bernardo
Gerundenſi epiſcopo, in cujus diœceſi ſita erat,
& aliis epiſcopis. Sed hæc Richardi ſubſcriptio
longe

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

longe poſt dedicationem facta eſt in ſignum confirmationis, ut plerumque id contigiſſe non ſemel obſervavimus. Idem dicendum de charta donationis factæ cœnobio B. Mariæ de Quadraginta a Guillelmo Bernardo de S. Nazario idibus Aprilis anno 1098. cui legimus in tabulario de Cruſy Richardum Narbonenſem archiepiſcopum & ſedis apoſtolicæ legatum ſubſcripſiſſe cum Arnaldo de Levedo epiſcopo Biterrenſi.

Richardus ſub ipſum ſui regiminis exordium graviſſimam paſſus eſt contradictionem ab Aimerico vicecomite Narbonenſi & Mathilde ipſius matre, qui deſtituto ejus deceſſore in bona eccleſiæ Narbonenſis invaſerant.

Tom. 10. conc. col. 670.

Quapropter in illos excommunicationem vibravit, uti colligere par eſt ex querela quam detulit anno 1107. ad Paſchalem II. papam contra Petrum abbatem S. Pontii, & Raimundum abbatem Electenſem, qui cum excommunicatis ſocietatem habebant. Verumtamen aliquanto poſt inita eſt concordia Aimericum inter & archiepiſcopum, cui hominium præſtitit vicecomes. Eidem Bernardus & Remigius de Caneto fratres in placito die Martii ultima

1110.

an. 1110. habito villam de Caneto, quam injuſte hactenus poſſidebant, ex ſententia Amelii epiſcopi Toloſ. & Raimundi Carcaſſ. dimiſerunt. Circa id tempus Richardus concordiam iniit cum Olivario de Terminis pro caſtro villæ-Rubeæ contra fas ab eccleſia ſua diſtracto; & cum Bernardo vicecomite Biterrenſi de certis juribus compoſuit, ab eodem ſacramento fidelitatis excepto.

Ch. XXXII. & XXXV. col. 27. & 31.

Vide in appendice noſtra has duas chartas notis chronicis deſtitutas. Acre diſſidium jamque in bellum erumpens inter Bernardum Atonem vicecomitem Biterrenſem & Raimundum Berengarium comitem Barcinonenſem Richardus utriuſque affinis, ac plures utrinque domini amice compeſcuerunt, eoſque ad mutuam pactionem adduxerunt; qua de re duo legimus inſtrumenta, alterum

1112. *Tom. 1. Anecdot. Marten. col. 334.*

menſe Julio an. 1112. datum, ſive 8. Julii, ut habetur lib. 2. cap. 89. comitum Barcinonenſium ex Sammarthanis, & quod idem eſt, VI. idus Julii, ex regio chartarum theſauro apud Carcaſſonam; alterum vero, ſi tamen diverſum, V. idus Junii in prædicto regio chartarum theſauro, & VI. idus Junii in probationibus tomi 2. novæ hiſt. Occitan. pag. 382. ac in tabulario caſtri Fuxenſis ex bibliotheca Colbertina & apud Catellum hiſt. comitum Toloſ. pag. 1115. Eodem anno Richardus archiepiſcopus & vicecomes Aimericus die 25. Octobris feria VI. triſtem naufragorum Chriſtianorum miſerati ſortem, communi baronum conſilio & aſſenſu ſtatuerunt, ut nemo deinceps quidquam ſibi ex eorum bonis arrogaret, ſed omnia ipſis, aut eorum heredibus, ſi naufragi periiſſent, reſtituerentur;

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 383. & 384.

tandemque 26. Novembris ejuſdem anni præſentibus clericis atque laicis pacem inter ſe definierunt, quæ diu non conſtitit ob recuſatam ab Aimerico bonorum, quæ ab eccleſia Narbonenſi tenebat, recenſionem.

1113.

An. 1113. Bernardus cognomento *Geraldi* cum uxore Guillelma Domino Deo, ſanctiſque martyribus Juſto & Paſtori, per manus domini Richardi Narbonenſis archiepiſcopi offert filium ſuum Geraldum *ad canonicum Regularem faciendum*, *cum omnibus*, ait, *noſtris decimis & eccleſiaſticis in canonica ad poſſidendum jure perenni. Facta eſt hæc charta X. cal. Martii anno Dominicæ incarnationis MCXIII. regnante Ludovico rege.*

ANNI CHRISTI

Tom. 3. Analect. Mabill. pag. 472.

1115. Ch. VIII. col. 134.

Interfuit Richardus an. 1115. pridie nonas Octobris dedicationi eccleſiæ S. Mariæ de Caſſiano in diœceſi Biterrenſi, una cum Atone archiepiſcopo Arelatenſi, & Arnaldo Biterrenſi, Gualterio Magalonenſi, Bernardo Agathenſi, Arnaldo Carcaſſonenſi, Johanne Nemauſenſi, & Raimundo Barbaſtrenſi præſulibus. Eodem anno eccleſias S. Mariæ de Petra-pertuſa, S. Michaelis de Dulancho & S. Stephani dedit canonicis Narbonenſibus, e tabulario capituli, ubi quoque memoratur annis 1113. 1114. & 1117.

1117. Ch. XXIII. col. 190.

Pſalmodienſi cœnobio contulit hoc anno eccleſiam S. Saturnini de Aniciano, *de Niſſe*. Eodem habuiſſe concilium videtur apud Narbonam, in quo arbitri Ato Arelatenſis, Arnaldus Biterrenſis, & Arnaldus Carcaſſonenſis antiſtites querelam Richardum inter archiepiſcopum & Hugonem S. Pauli abbatem finierunt. Sub idem tempus recruduit controverſia inter Richardum & Aimericum vicecomitem, qui quidem Richardo hominium præſtiterat de his quæ ab eccleſia Narbonenſi poſſidebat, ſed cum eidem nonnulla diſputaret, eaque nollet arbitrorum judicio committere, hunc Richardus excommunicavit. Quapropter a vicecomite captus & carceri mancipatus, vicecomiti acquieſcere coactus fuit archiepiſcopus, & cum eo in gratiam reverti; quæ quidem reconciliatio brevis admodum fuit, ut colligitur ex querela Richardi, qui nova ſibi a vicecomite illata poſteris adploravit mala.

Charta XXXIII. col. 28.

1118.

Anno ſeq. Gelaſium Paſchalis ſucceſſorem Aleſiam aſſecutus eſt cum aliis epiſcopis; cujus in præſentia eodem anno indictione XI. pontificatus anno primo ſubſcripſit chartæ Guidonis epiſcopi Laſcurrenſis eccleſiam S. Fidis de Morlano dantis Pontio Cluniacenſi abbati.

1119. *Tom. 10. conc. col. 860.*

Adfuit anno 1119. VIII. idus Junias concilio Toloſano, præſide Calliſto II. papa, cujus decreto pro Raimundo Electenſi abbate contra Berengarium Craſſenſem ſuper abbatia S. Polycarpi, & alteri pro Anianenſibus contra Caſadenſes monachos ſubſcripſit. Eodem anno IV. nonas Auguſti ceſſit ei Raimundus Berengarius eccleſiam de Oviliano, quam injuſte poſſidebat. Menſe Januario ejuſdem anni teſtis eſt cujuſdam confirmationis ab Atone Arelatenſi archiepiſcopo factæ, ex tabulis S. Victoris Maſſil.

1120.

Reperitur & anno 1120. in charta Bernardi de Monte-ſereno, & in alia Guillelmi Raimundi quaſdam ei decimas dimittentis. Eodem anno cum Atone Arelatenſi, Arnaldo Biterrenſi, Bernardo Agathenſi, & Arnaldo Carcaſſonenſi præſulibus, &c. apud S. Tiberium conſtitutus Richardus querelam Arnaldum inter abbatem S. Tiberii & Eleazarum de Caſtries ac Engelradam conjuges motam diremit.

1121.

Denique anno 1121. Bernardi Atonis hominium excepit pro caſtro d'Auriac; cumque ſediſſet annos 14. menſes tres & decem dies e vivis exceſſit hoc anno XIV. XV. vel XVI. calendas Martii, variant etenim necrologia, forte amanuenſium errore. Ac primo

ANNI CHRISTI

quidem alterum Montis-olivi necrologium habet
xiv. cal. Martii, & ibi dicitur monachus ejuſdem
loci, fortaſſe quia hic locus ad congregationem
S. Victoris Maſſilienſis pertinebat: alterum vero
ejuſdem loci necrologium habet xvi. calendas,
cui concinit chronicon Narbonenſe: tertio denique ejus obitus dies notatur in necrologio Canonicæ & in excerpto necrologii S. Juſti xv. cal.
Martii. Quod ad annum obitus attinet, liquido
conſignatur 1121. in necrologio Narbonenſi &
in excerpto chronici Maſſilienſis ſancti Victoris
tom. 1. novæ bibliothecæ Labb. pag. 340. Attamen anno 1123. teſtante Martennio noſtro,
Bernardus Ato vicecomes & Rogerius filius ejus
hominium Richardo dimiſerunt, quod exigere
Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 369. ſolebant in Capite ſtagno; ſed hoc ad annum circiter 1107. melius refert nuperus rerum Occitanarum auctor. Baluzius quoque docet exſtare
in tabulario Narbonenſis eccleſiæ vetus inſtrumentum datum xv. calend. Septembris anno
1125. tempore hujus archiepiſcopi & Udalguerii Helenenſis præſulis. Conſtat nihilominus,
Ibid. pag. 423. ait idem Baluzius, Udalguerium nondum tunc
Helenenſem cathedram occupaſſe, & Richardum
eo tempore non fuiſſe ſuperſtitem. Alia laudatur
charta anni 1127. (non 1117. ut irrepſit in
Ch. vi. col. 317. appendice) nempe xi. cal. Novembris luna xiv.
feria vii. epacta xvii. in qua Elyſiarius & uxor
Engeliarda factum a ſe & ab Arnaldo S. Tiberii
abbate memorant compromiſſum in Richardum
Narbonenſem archiepiſcopum, Atonem Arelatenſem archipræſulem, Arnaldum Biterrenſem,
Bernardum Agathenſem & Arnaldum Carcaſſonenſem epiſcopos; ſed hæc compromiſſum &
placitum diu antea, ſcilicet an. 1120. uti ſupra
retulimus, habita fuerant. Præterea Bernardus
jam deſierat eſſe Agathenſis epiſcopus, & Arnaldus Biterrenſis ad eccleſiam Narbonenſem tranſmigraverat, ut dicendum modo.

XXX. Arnaldus I.

DE LEVEZON.

In veteri charta eccleſiæ Crudienſis, *de Cruſy*,
diœceſis ſancti Pontii cognominatur *de Levedo*
Arnaldus filius Arſindæ, melius *de Levezon* Catello & Baluzio, aut fortaſſe *de Levenon*, e qua
gente Raimundus de Levenone inter principes,
hoc eſt primarios ditionis Richardi comitis Ruthenenſis nominatur in probationibus hiſtoriæ
cardinalium Gallorum, pag. 577. Antea fuiſſe
epiſcopum Biterrenſem probat antiquæ donationis ſubſcriptio, his verbis: *Hoc donum fuit factum
cum conſilio & voluntate Ildefonſi comitis, Amelii
Toloſæ epiſcopi, necnon Arnaldi Biterrenſis epiſcopi, qui tunc tenebat Toloſam* (id eſt comitatum) *pro Ildefonſo comite, qui poſtea fuit Narbonenſis archiepiſcopus & Romanus legatus*, e
Catello Occitaniæ commentariorum pag. 959.
Charta xxxviii. col. 34. Igitur ex epiſcopo Biterrenſi, ad quam eccleſiam
conſecratus fuerat a Dalmatio archiepiſcopo, poſtulatur in archipræſulem Narbonenſem a clero
1121. & populo die 16. Aprilis an. 1121. & a Calliſto II. papa confirmatur 17. Maii ejuſdem anni;
Ch. x. col. 84. quo circiter monachi S. Aniani ad eum epiſtolam
ſcripſerunt de Guillelmi abbatis poſt obitum

A Ermengaudi a ſe facta electione. Eodem anno
clientelæ profeſſionem excepit a Bernardo Atone
vicecomite Biterrenſi & a Raimundo de Terminis: necnon ab Aimerico vicecomite Narbonenſi
menſe Auguſto anni ſequentis. Eodem 1122. 1122.
Bernardus de Monte-ſereno ipſi feudum vendidit, quod apud Salas Bernardus de Podio Serrigario ab eccleſia Narbonenſi tenebat. Calliſtum
papam ſecutus in Italiam Arnaldus, Romæ verſabatur an. 1123. menſe Aprili, uti docet ipſe
Calliſtus tom. 4. Italiæ ſacræ pag. 1181. veteris 1123.
editionis. Sedis apoſtolicæ legatus ab Honorio
II. Calliſti ſucceſſore conſtitutus eſt, ut diſcimus
B ex ipſiuſmet Arnaldi litteris de reſtituta vita canonica in eccleſia Narbonenſi, quas vide inter *Charta xxxviii. col. 34.*
inſtrumenta.

Ex Urbe redux an. 1125. iv. cal. Martii canonicis S. Juſti dedit ſeu reſtituit præpoſituram 1125.
cum appenditiis, eccleſia ſcilicet ſancti Stephani
ſita prope muros civitatis Narbonenſis, &c. ſicut
eam tenuerant præpoſiti, nempe Matfredus quondam Biterrenſis epiſcopus, aut Bernardus Rainardi
archidiaconus: teſtes ſunt Petrus Helenenſis,
Arnaldus Carcaſſonenſis, Johannes Nemauſenſis,
Aldebertus Agathenſis, Petrus Leutevenſis &
Raimundus Uceticenſis epiſcopi. Memoratur an.
C 1126. in tranſactione Amelium inter epiſcopum 1126.
Toloſanum, & Berengarium Vallis Sigerii abbatem ſuper eccleſia de Amanciana. Biennio poſt 1128.
teſtis eſt donationis quam Augerio abbati S. Salvatoris fecit Bermundus epiſcopus Biterrenſis de
eccleſia S. Felicis. Sub id tempus Juncellenſes *Ch. ix.*
monachos a jugo Pſalmodienſium ſua ſententia *col. 134.*
liberavit. Anno 1129. indictione vii. erga ec- 1129.
cleſiæ Narbon. canonicos munificus, eorumdemque reformationis ſollicitus firmavit illis eccle-
ſias S. Johannis de Oviliano, S. Mariæ de Rivo, *Charta xxxviii.*
S. Petri de Alamano, &c. cum appenditiis, ut *col. 34.*
ipſos in regula & vita apoſtolica, cui Dalmatius
D quondam archiepiſcopus eos alligaverat, conſervaret ſolidaretque. Actum in concilio Narbonenſi anno Domini 1129. menſe Martio ſub *Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 447.*
die feria iv. regnante Ludovico, luna xxvi. præſentibus Bermundo Biterrenſi, Aldeberto Agathenſi, & Arnaldo Carcaſſonenſi epiſcopis, cum
Bernardo de Luco archidiacono & aliis. Ratum
habuit eodem anno donum eccleſiæ S. Laurentii
de Caſulis in pago Narbonenſi factum B. Mariæ
de Burgo, ſeu de Monachia *la Mourguié* ab Ermengaudo ſacriſta SS. Juſti & Paſtoris in manu
Deodati ejuſdem loci prioris. Menſe Auguſto
ejuſdem anni cum Bernardo Arelatenſi, Rai-
E mundo Magalonenſi, Bermundo Biterrenſi &
Petro Leutevenſi præſulibus pacta matrimonialia
Guillelmum inter Montiſpeſſulani dominum & *Ibid. col. 448.*
Sibillam ſubſignavit. Subſcripſit quoque anno 1130.
ſeq. menſe Apr. initis eumdem inter Guillelmum
& Bernardum comitem Melgorii conventionibus,
de mandato Innocentii papæ II. qui eidem contra
Anacletum ſibi adhærenti apoſtolicam legationem
confirmaverat. Eodem anno menſe Novembri
adfuit Claromontano concilio, Innocentio præſidente. Caſtrum de Corniliano cum ſuis omnibus munitionibus Arnaldo noſtro dedere Cecilia

Digitized by Google

ANNI CHRISTI viceconitiſſa & filii ejus Rogerius atque Trenca-
vellus, eique donationi ſubſcripſit Raimundus
Sorecenis in epiſcopum Carcaſſonenſem eo die
1131. noviter electus IV. idus Junii feria IV. an. 1131.
Ibid. pag. 460. Eodem memoratur in judicio lato ab Alfonſo
comite Toloſano ſuper controverſia Bermundum
inter epiſcopum & vicecomites Biterrenſes. Con-
1132. ſecravit anno ſequenti nonis Decembris indict.
* inchoata a menſe Sept. XI.* eccleſiam S. Martini de Crexano, *de Creyſſan*,
cujus dedicationis occaſione, communi epiſco-
porum, qui aderant, & aliorum præſentium con-
ſilio *ſalvitas* inſtituta eſt atque firmata, id eſt
locus certis limitibus circumſcriptus eſt, infra
quos abſque anathematis periculo vim ullam in-
ferre vetitum erat. Vide tom. 10. concil. Labb.
Charta XXXIX. col. 35. col. 989. & appendicem noſtram.

Habita eſt jubente Innocentio papa ſynodus
Monſpelienſis ab Hugone Rotomagenſi archi-
1134. epiſcopo ſedis apoſtolicæ legato an. 1134. ſuper
Ch. VII. col. 318. eccleſia de Beciano, quæ jam in tribus placitis,
altero apud Cabrils adſtante Bertranno archiepi-
ſcopo, altero apud Corbianum, ac tertio apud
Lupianum, præſente utrobique Arnaldo noſtro
Sanctiberianis monachis adverſus Caſadenſes vin-
dicata, in hac rurſus ſynodo aſſidente eodem
1135. Arnaldo Sanctiberianis aſſerta perhibetur. Anno
ſequenti Arnaldus juſſu Innocentii papæ matri-
monium Berengarii Raimundi Provinciæ comi-
tis cum Beatrice comitiſſa de Melgueil ad finem
perduxit optatum, pactiſque eo tempore inter
comitem & Guillelmum Montiſpeſſulani do-
1138. minum adſtitit. Anno 1138. ejuſdem archi-
Ch. XV. col. 279. epiſcopi Romanæ ſedis legati & aliorum aucto-
ritate, Petrus epiſcopus Leutevenſis dedit eccle-
ſiam S. Mariæ de Cornilio canonicis Regulari-
bus Deo ibidem ſervientibus. Concilium habuit
1140. 1140. non autem 1134. ut habetur Marcæ
Hiſpanicæ col. 494. in cathedrali baſilica, ubi
præſentibus Bermundo Biterrenſi, Raimundo
Magalonenſi, Raimundo Carcaſſonenſi & Rai-
mundo Toloſano epiſcopis Udalgarius Helenen-
ſis præſul ſuæ diœceſeos calamitates commemora-
vit; quibus commoti archiepiſcopus & alii, qui
ſynodo aderant, decreverunt auxilium quærere
a filiis eccleſiæ in provincia Narbonenſi, & ut
illud facilius obtinerent, eis qui pecuniam darent
pro redemtione captivorum, quos abduxerant
Saraceni, conceſſerunt *plenam remiſſionem om-
nium peccatorum, poſt actam veram confeſſionem,
exceptis publicis peccatis, &c.* Eidem archiepi-
ſcopo dat Ildefonſus Toloſanus comes, dux Nar-
bonæ & marchio Provinciæ caſtrum Connera-
cum, litteris datis anno 1142. pridie idus De-
1142. Ch. XLII. col. 37. cembris, quas vide inter inſtrumenta. Ad eum
ſcripſit eodem anno Petrus Venerabilis abbas
Cluniacenſis epiſt. XI. lib. 4. qua ipſum ob in-
graveſcentem ætatem hortatur, ut depoſita pa-
ſtorali cura, de pontificatu ad monaſticum ordi-
nem tranſeat, & Cluniacum veniat: *Si tamen*,
inquit, *quod ſalvo amicitiæ jure loquor, eſſet
animus victor annorum, & cedere neſcius ſenectuti,
vererer pontificalem ſublimitatem a ſummis ad ima
retrahere.* Anno 1143. die 8. Decembris ſcripſit
1143. Cœleſtinus II. papa ad Arnaldum archiepiſcopum

A & ad ejus ſuffraganeos, ut ſuos quique diœceſanos ANNI CHRISTI
monerent, ne contra Guillelmum Montiſpeſſu-
lani dominum rebellibus auxilium præſtarent.
Ad eum quoque & ad Raimundum epiſcopum
Toloſanum ſcripſit Eugenius III. die 23. Junii
an. 1145. ut mandarent Alfonſo comiti Tolo- 1145.
ſano, ne monachos S. Theodardi vexaret. Eu-
genii temporibus Arnaldus archiepiſcopus inſti-
tutum regulare, a quo nonnihil deflexerant ca-
nonici Narbonenſes redintegravit. Anno eodem Ch. XLIII. col. 37.
1145*. XV. calend. Auguſti ſedavit diſcordiam * al. 1149. vide t. 2. hiſt. Occit. pag. 464.
quæ erat inter canonicos & ſacriſtam eccleſiæ
Narbonenſis, propter pannos & lectos morien-
B tium clericorum & aliorum qui ad eamdem ec-
cleſiam ſepeliendi deferebantur. Placitum habuit
eodem anno cum caſtellanis de Sejano. Anno *Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 511.*
1147. S. Pauli canonicis capellaniam eccleſiæ de
Scalis conceſſit, ex tabulario S. Pauli. Hunc 1147.
etiam anno ſequenti Sancius abbas Fontisfrigidi 1148.
beneficum expertus eſt, donationis teſte Pontio
de Brugali tunc abbate S. Pauli, & eccleſiæ Nar-
bonenſis archidiacono. Ineunte hoc ipſo anno
adſuit concilio Remenſi; eodemque, ſin mavis
inſequenti 1149. III. idus Martii, pro varia in-
choandi annum ratione, conſecratio altaris B.
Michaelis, quod eſt fundatum in eccleſia SS. Juſti
C & Paſtoris, facta memoratur a domno Artaldo
epiſcopo (Helenenſi) præſidente domno Arnaldo
Narbonæ archiepiſcopo, e chronico Narbonenſi
tom. 8. fragmentorum Stephanotii noſtri pag.
101. & tom. 9. pag. 121. Anno 1149. 1149.
idibus Auguſti ſubſcripſit chartæ Petri Bairoli pro
Monachia. Eodem anno IV. calend. Octobris
feria IV. teſtamentum condidit, præſente Ber- Ch. XLV. col. 38.
mundo de Levezone Biterrenſi epiſcopo, ſuo,
ut videtur, conſanguineo, at certe perquam fa-
miliari, uti conſtat ex multis inſtrumentis, &
ex hoc maxime quod ipſi ſuos omnes Saracenos
legat; corpus ſuum ſepeliri mandat in eccleſia
D S. Pauli, cui plurima itidem donat, & aliis, de
quibus vide inter inſtrumenta. Poſt biduum mi-
gravit a ſæculo, pridie ſcilicet calendas Octobris
ejuſdem anni, ex veteri necrologio Narbonenſi.
Sedit annos 28. menſes 5. & dies 14. ex Catello
& Baluzio: « in cujus anniverſario communitas «
debet procurare omnes clericos iſtius civitatis & «
hujus eccleſiæ, & dare unum ſextarium frumenti «
in eleemoſynis pauperum, & debemus ire ad S. «
Paulum & ibi miſſam pro ipſius anima celebrare. «
Ita necrologii Narbonenſis excerptum. Notatur
etiam die & anno iiſdem obitus ejus in chronico
eccleſiæ S. Pauli Narbon. ubi ſtatutum eſt per
E dominum B. abbatem & capitulum, quod in die
iſtius anniverſarii ſemper miſſa matutinalis ſit
conventualis, non tamen de defunctis. Denique
ſic habetur in martyrologio eccleſiæ collegiatæ
S. Sebaſtiani Narbonenſis: *Pridie calendas Octo-
bris obiit Arnaudus de Leveſon archiepiſcopus,
pro quo facimus anniverſarium, & vadimus ad
S. Juſtum, & habemus inde procurationem, vel
rationes XII. denar. & vinum.*

XXXI. PETRUS II. DE SITULVERO.

E nobiliſſima gente de Anduſia genitum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Petrum, & quidem Bernardi de Anduſia ſenioris [A] ex Sibilla filium fuiſſe Baluzius exiſtimat. Quod ad matrem ſpectat, ipſemet Petrus in quibuſdam litteris ſe filium Sibillæ pro more magnatum hujus temporis jactat. Reperit autem idem Baluzius in iis tum regionibus duas iſtius nominis principes feminas exſtitiſſe, alteram, quæ Guillelmo Montiſpeſſulani domino nupta nullum filium Petrum nomine habuit, alteram, quæ fuit uxor domini de Anduſia, ex quo peperit Bernardum de Anduſia, qui ſe quoque filium Sibillæ dicebat, quique circa idem tempus matrimonii vinculo ſociatus eſt cum Ermengarde vicecomitiſſa Narbonenſi, quæ haud dubie affinitas Petro noſtro gradum ad infulas Narbonenſes fecit. [B] Præterea legitur Spicilegii tom. 8. pag. 195. donatio quædam Guillelmi Montiſpeſſulani domini propter nuptias Mariæ ſororis Burgundiæ ducis, in qua teſtis eſt Bernardus de Anduſia ſenior, qui fortaſſe pater erat Bernardi Ermengardis mariti, & Petri archiepiſcopi. Hæc Baluzius in notis mſſ. ad veterem Galliam Chriſtianam. At quominus in doctiſſimi viri ſententiam, ſeu potius opinionem cito eamus, obſtant antiquæ monaſterii S. Egidii conſuetudines, ex cujus abbatiali regimine ad pontificale culmen eccleſiæ Narbonenſis evectus eſt Petrus. [C] Sic autem habent: *Helemoſynarius debet facere bene & honeſte ſepulturam fratribus defunctis, & famulus qui eam fodit, debet ipſa die tantum comedere in refectorio, & debet recipere pauperes, & debent eſſe duodecim, unus debet eſſe pro domino P. de Situlvero archiepiſcopo & abbate, duo pro Pſalmodio, &c.* Sed cum unus duntaxat Petrus ex abbate S. Egidii archiepiſcopus evaſerit, aliique ejus loci abbates Petri nomine donati certum habeant cognomen, non eſt cur aliud ab eo quod hîc enunciatur, nempe *de Situlvero*, Petro huic noſtro adſcribatur, qui quoquomodo cognominetur, Narbonenſem cathedram anno tantum 1150. exeunte nactus eſt, [D] ſi creditur Catello, qui annos quinque & ſex menſes Petrum ſediſſe, eique Berengarium ſucceſſiſſe an. 1156. circa menſem Aprilem adnotavit: aut ſi Petrus ſtatim ſucceſſit Arnaldo anno 1149. die 30. Septembris defuncto, ſpatium unius circiter anni inter electionem Berengarii, qui ſequitur, & mortem Petri admittendum eſt. Certe cum
1150. an. 1150. mediante vacaſſet eccleſia Uceticenſis poſt mortem Ebrardi, hujus eccleſiæ clerus & populus *propter evitandum periculum & oppreſſionem imminentem hoſtium, ac etiam longi itineris inſidias*, electioni feſtinanter dederunt operam, antequam metropolitanum de morte ultimi certiorem fe- [E] ciſſent, qua de re poſtmodum ſcripſerunt orantes hanc ſibi culpam condonari, quæ facta fuerat *propter maximam utilitatem eccleſiæ*, poſtularuntque Petrum præpoſitum eccleſiæ Uceticenſis epiſcopum ordinari. Extant in tabulario S. Egidii litteræ Petri archiepiſcopi Narbonenſis, antea S. Egidii abbatis & Raimundi epiſcopi Aptenſis
1151. datæ XI. calend. Novembris an. 1151. quibus in præſentia Aldeberti epiſcopi Nemauſenſis & aliorum teſtantur Raimundum Toloſanum comitem *wirpiviſſe* Deo & S. Egidio ac monachis ejuſdem
Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 536.

cœnobii quidquid juſte vel injuſte poſſidebat vel poſſidere videbatur in villa vel territorio ſancti Egidii. Circa illud tempus Petrus diſſidium habuit cum Tomerienſi & Craſſenſi abbatibus, de quibus apud Eugenium papam conqueſtus eſt, quod in eccleſiis quas in ſua diœceſi tenebant, parochos illo inſcio & inconſulto inſtituerent, quodque ab ipſo excommunicatos in vita & in morte reciperent. *Tom. 10. conc. col. 1846. & 1847.* Quibus auditis ſummus pontifex abbatibus mandavit, ut concilii Arvernenſis ſub Urbano II. habiti canonibus obedirent, vetuitque ne tam illi quam ceteri diœceſis Narbonenſis monachi ſuſciperent excommunicatos a Petro archiepiſcopo. Hic orta lite Raimundum inter epiſcopum Magalonenſem & capitulum arbiter & judex una cum Petro Raimundo epiſc. Leutevenſi cauſam
capitulo adjudicavit an. 1152. Ejuſdem rogatu 1152. *Ch. XIX. col. 356.*
Eugenius III. an. 1153. pontificatus nono, in- 1153.
dict. 1. quarto nonas Maii eccleſiæ Narbonenſis privilegia auctoritate pontificia roboravit. Annuiſſe memoratur Petrus cuidam eccleſiarum commutationi Richinum inter abbatem monachoſque de Quadraginta & canonicos S. Juſti Narbonenſis in litteris Hyacinti cardinalis & ſanctæ ſedis legati hanc permutationem confirmantis pridie calendas Aprilis indict. 11. pontificatus Anaſtaſii
papæ IV. anno 1. hoc eſt 1154. ex tabulariis 1154.
de Quadraginta & capituli Narbonenſis. Anno
1155. Petro archiepiſcopo exhibuit hominium 1155.
Ermengardis vicecomitiſſa Narbonenſis pro dominiis quæ in feudum ab eccleſia Narbonenſi tenebat, eidemque & ſucceſſoribus ejus pravam illam conſuetudinem remiſit, quam hactenus ipſa & anteceſſores vicecomites tenuerant, bona eccleſiæ poſt mortem archiepiſcoporum uſurpandi, pro qua conceſſione Petrus archiepiſcopus dedit Ermengardi duo millia ſolidorum Melgorienſis monetæ. *Catel. comment. Occit. pag. 590.* *Factum iſtud ſub Ludovico Francorum rege de S. Jacobo redeunte, XVIII. cal. Febr. die Sabbati apud Montempeſſulanum.* Eodem anno dominum de Fontejoncoſa ſuum beneficiarium clientem jus quod ſibi arrogabat occupandi vacante ſede archiepiſcopali iſtius caſtri ſupellectilem & reditus cedere coëgit. In appendice ad Marcam Hiſpanicam col. 317. ad annum 1155. habetur epiſtola Adriani papæ IV. Raimundum comitem Barcinonenſem ejuſque ditiones in ſedis apoſtolicæ tutelam ſuſcipientis, in qua Narbonenſis archiepiſcopus, haud dubiè Petrus vocatur *ſedis apoſtolicæ legatus*. Haud ita multo poſt, regimen & vitam clauſiſſe dicendus eſt Petrus, utpote cujus pontificatum circumſcribit Catellus annis quinque & menſibus ſex.

XXXII. Berengarius I.

DE NARBONE.

Natus eſt Berengarius parentibus Aimerico II. vicecomite Narbon. & Mathilde Apula vel Sicula, quæ nupta prius fuerat Raimundo Berengario II. comiti Barcinonenſi. *Marc. Hiſp. 486.* *Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 363.* Solemniter a patre oblatus eſt in cœnobio S. Pontii Tomeriarum III. cal. Maii an. 1103. cujus loci jam erat monachus VII. idus Febr. anni 1101. vel 1102. ut liquet ex charta Bertrandi archiepiſcopi huic monaſterio benefacientis precibus Berengarii monachi S. Pontii. *Ibid. col. 356.*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Deinde Craſſenſis cœnobii factus abbas, uti nos A
docent litteræ Callisti papæ II. & Menologium
Craſſenſe a Catello citatum, in archiepiſcopum
Tom. 2. Miſcell. Baluz. pag. 192. &c. Narbonenſem electus eſt menſe Aprili vel circi-
ter an. 1156. Confirmatur eodem anno calendis
1156. Junii ab Adriano papa IV. & 20. Julii ejuſdem
Ch. XLVI. col. 40. anni ſacra perficitur unctione, ut ex Craſſenſi
necrologio colligitur, in quo ſcriptum eſt illum
obiiſſe anno 1162. die 7. Aprilis, tranſactis in
regimine annis quinque, menſibus octo, & octo-
decim diebus. Enimvero ſi ea tempora ordine
retrogrado numerentur, conſtabit Berengarium
fuiſſe ordinatum die 20. Julii anni memorati, a
quo uſque ad ſeptimum Aprilis anni 1162. ſunt B
omnino anni quinque, menſes octo, dieſque
1156. octodecim. An. 1156. primo ſuæ ordinationis
laudavit chartam donationis, qua Raimundus de
Baias decimam de Capellas dedit Petro Chriſto-
phori priori Monachiæ Narbonenſis. Eodem, die
Dominica pridie calendas Octobris Ermengardis
Ch. XLVII. col. 40. vicecomitiſſa Narbonenſis Berengarii neptis ei-
dem dimiſit, ſeu potius jam factam deceſſori ejus
Petro ceſſionem de prava illa conſuetudine ab an-
tiquis temporibus inolita poſt mortem antiſtitis
epiſcopalia bona diripiendi ratam habuit; quod
Charta XLVIII. col. 41. ultra quoque fieri prohibuit Adrianus papa IV.
epiſtola XLI. inter hujus pontificis epiſtolas, ad C
eumdem Berengarium ſcripta die 9. Decembris
ejuſdem anni. Exſtat etiam t. 2. Miſcell. Baluzii
pag. 224. ejuſdem papæ epiſtola ad Berengarium
archiepiſcopum, Artaldum epiſcopum Helenen-
ſem, &c. qua illis ſignificat ſe ratam habere ex-
communicationem latam adverſus Gaufredum
comitem Ruſcinonenſem propter ſuperinductam
mulierem. Circa hunc annum confirmat idem
pontifex compoſitionem inter epiſcopum Biter-
Ch. XV. col. 138. renſem & priorem de Caſſiano, quam ait initam,
interponentibus ſollicitudinem ſuam Berengario
Narbon. archiepiſcopo, Aldeberto Nemauſ. epiſc.
&c. Ludovicus VII. Francorum rex dato pre- D
1157. cibus ejus diplomate ad an. 1157. regni 21.
Charta L. col. 42. bona & privilegia Narbonenſis eccleſiæ confir-
mavit. Eodem anno XII. cal. April. ſubſcripſit
Ch. XLIX. col. 42. Berengarius chartæ Ermengardis vicecomitiſſæ
Narbon. locum Fontisfrigidi Vitali abbati con-
firmantis. Hoc etiam anno III. idus Octobris in
celebri epiſcoporum conventu dedicavit Beren-
garius eccleſiam monaſterii Arulenſis, ex lib. IV.
Marcæ Hiſpanicæ col. 506. & ejuſdem appendice
col. 1321. ubi dicitur ſedis apoſtolicæ legatus.
1158. Anno ſequenti eccleſiam S. Geneſii priori de
Aſpirano conceſſit, & pro caſtro de Sigeano
clientelæ ſacramentum excepit a Bermundo. Eo- E
dem anno pridie calendas Februarii Berenga-
Prob. tom. 2. hiſt. Occit. col. 566. rius, ac Raimundus Trencavellus vicecomes
Carcaſſonenſis mutuum ſibi contra omnes auxi-
lium jurejurando pollicentur, præterquam contra
Raimundum comitem Barcinonenſem, ſuoſque
viciſſim clientes, quod ambo jurarunt: Tren-
cavellus vero his addidit Raimundum comi-
1159. tem Toloſanum. Anno 1159. immunitatem in
civitate Narbona Guiraldo abbati & monachis
Silvaneſii largitus eſt, cum facultate decem *Sau-
madas* ſalis apud S. Georgium ſingulis annis

accipiendi. Eodem anno exemtionis a pedagio,
quam Hugo Villemagnenſis abbas prædicto Sil-
vaneſii monaſterio conceſſit, teſtis eſt Berengarius
archiepiſcopus ſedis apoſtolicæ legatus. Occurrit
in variis actis annorum 1160. & 1161. tan- 1160.
démque mortalitatem explevit anno 1162. die 1162.
7. Aprilis, ex necrologiis S. Juſti & B. Mariæ
Craſſenſis, cum ſediſſet annos quinque, menſes
octo, dieſque decem & octo.

XXXIII. Pontius.

D'ARSACE vel D'ARCE.

Pontius de Arſatio, ſeu de Arzacio & de Arſano,
filius Senegondis ortum & cognomen traxit e
loco d'*Arce* juxta Corbarias in diœceſi Nar-
bonenſi, qui a Carolomagno huic genti datus,
hactenus ab ea poſſideri fertur. In profectione
S. Ludovici regis ad terram ſanctam, inter ejus
aulicos alioſque miniſtros, itineris ſocios & co-
mites recenſetur Gaillardus quidam d'*Arce* ex Oc- *Cangius in vita S. Ludov.*
citania oriundus, Pontii noſtri forſitan gentilis.
Ipſe vero ex archidiacono hujus eccleſiæ (hunc *Catel. comment. Occit. pag. 590.*
enim eſſe Pontium conjicimus poſt Baluzium,
qui hoc titulo Ermengardis vicecomitiſſæ renun-
ciationi ſubſcripſit anno 1155.) aſſumtus in ar-
chiepiſcopum an. 1162. menſe Aprili, paulo- 1162.
poſt cum archiepiſcopis Turonenſi, Senonenſi &
Aquenſi aliiſque præſulibus excepit Alexandrum *Tom. 10. conc. pag. 1410.*
III. apud Montempeſſulanum, a quo menſe Maio
ejuſdem anni conſecratus eſt, uti nos docent lit-
teræ hujus papæ & Eberhardi Saltzburgenſis ar-
chiepiſcopi in collectione Tengnagelii pag. 393.
& 434. Huic ſummus pontifex eodem anno
bullam protectionis indulſit, & Raimundus Tren-
cavellus vicecomes Biterrenſis hominium præſti-
tit. Eodem una cum Stephano Cluniacenſi ab-
bate permutationem prioratuum de Chuſelan &
S. Florentii factam inter Raimundum epiſcopum
Uceticenſem & Guillelmum priorem S. Petri in
urbe S. Spiritus approbavit. Interfuit an. 1163. 1163.
menſe Maio concilio Turonenſi. Circa id tempus *Tom. 1. Anecd. pag. 463.*
ipſum, Helenenſem & Carcaſſonenſem epiſcopos
papa litteris datis XV. cal. Julii redarguit, quod
Craſſenſe monaſterium injuſtis exactionibus mo-
leſtarent. An. 1164. pridie nonas Febr. feria V. 1164.
hoc eſt 1165. Guillelmus vicecomes de Minerba
recognovit in manibus Pontii ſe nihil habere juris
in eccleſia S. Stephani de Minerba. Nominatur
arbiter an. 1165. cum Adelberto Nemauſenſi & 1165.
Gaucelino Leutevenſi epiſc. in diſſidio Johannis
de Monte-lauro præſulis Magalonenſis & Bernardi
præpoſiti. In concilio Lomberienſi diœceſis Al-
bienſis hoc anno celebrato ratam habet ſententiam
latam a judicibus conſtitutis G. Albienſi epiſcopo
& aliis contra quoſdam hæreticos, qui ſe *Bonos
homines* nuncupabant, Albigenſes poſtea dictos,
his verbis: *Ego Pontius de Arſax Narbonenſis
hanc ſententiam ratam habeo, atque ipſos hære-
ticos eſſe ſcio, & eorum ſectam improbo.* Eodem
anno Ludovicus Francorum rex Pontio Nar-
bonenſi archiepiſcopo omnia tam ipſius quam
S. Juſti canonicorum jura, prædia, poſſeſſiones,
& inter alia eccleſiam S. Pauli, abbatiam S. Lau-
rentii, abbatiam S. Stephani, quæ vocatur *Ban-
holas*, & abbatiam de Quadraginta dato apud

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Silviniacum diplomate per manum Hugonis cancellarii epiſcopi Sueſſionenſis confirmavit. Editum jam hoc inſtrumentum tom. 13. Spicil. pag. 316. ex apographo domini de Gagneres aſſervato in bibliotheca regia noſtris ad calcem inſtrumentis adjiciendum cenſuimus. (Ch. LI. col. 44.) Alexander papa III. datis ea tempeſtate litteris apud Montempeſſulanum XIV. cal. Sept. Pontio archiepiſcopo Narbonenſi, Hugoni Tarraconenſi, Artaldo epiſcopo Helenenſi & Guillelmo Gerundenſi mandavit, ne Girardum comitem Ruſcinonenſem ſuper quadam hereditate ab adultera femina, quam Girardi pater Gaufredus uxorem ſuperinduxerat, aut ab ejus filio impeti ſinerent. (Marc. Hiſp. col. 510.) Pacem inter Genuenſes & Narbonenſes conciliavit anno 1166. die 12. Novemb. ſive, ut in regio Narbonenſi tabulario legimus, una cum Ermengarde vicecomitiſſa, & civitate Narbonenſi cum civibus Genuenſibus fœdus iniit per legatos. (1166. Biblioth. Colbert. Prob. tom. 3. hiſt. Occit. col. 113.) Eodem anno conſenſit donationi Sallelæ factæ monaſterio Cluniacenſi a Berengario de Sallela XVI. cal. Auguſti feria I. & rurſum ejuſdem confirmationi feria IV. menſe Auguſto, cui etiam præſentes memorantur Pontius Carcaſſonnenſis, Guillelmus Agath. & Johannes Magalon. epiſcopi, ac Rogerius & Petrus Narbonenſes archidiaconi & Fulcrandus Magalon. necnon Guillelmus abbas S. Amandi. (Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 607.) Adfuit anno ſeq. hominio, quod Fuxenſis comes Toloſano comiti pro caſtro de Saverduno præſtitit. (1167. Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 116.) Anno 1171. pacis & concordiæ Rogerium inter vicecomitem Biterrenſem & Raimundum abbatem S. Pontii Tomeriarum fuit ſequeſter cum Bernardo Biterrenſi & Willelmo Albienſi præſulibus. (1171. Ch. XI. col. 84.) Teſtis eſt eodem anno initi fœderis Rogerium inter vicecomitem Biterrenſem ac Raimundum Narbonæ ducem; necnon pactorum matrimonialium inter eumdem Rogerium & Adalaiſiam Raimundi Narbonæ ducis & comitis Toloſ. filiam. (Prob. hiſt. Arvern. pag. 500.) Hoc etiam anno præſens memoratur placito apud Montempeſſul. habito pro cœnobio Gellonenſi, leproſiſque oratorium exſtruere permiſit. (Ch. XIX. col. 283.) Teſtamento Arnaldi de Fenolheto in monaſterio beatæ Mariæ de Craſſa ſepulti ſubſcripſit an. 1173. (1173. Tom. 1. Anecdot. col. 574.) Inſequenti munificum ſe præbuit erga domum hoſpitalem S. Johannis Jeroſolymitani in civitate Narbona. Præſens fuit eodem anno menſe Dec. ſacramento comitis Toloſani præſtito Montiſpeſſulani domino. Menſe Maio anni 1175. una cum G. Leutevenſi, & B. Biterrenſi epiſcopis adſtitit diſſidiorum compoſitioni, quæ inter Rogerium vicecomitem Biterrenſem & Guillelmum de Lunacio inerant, ex tabulario regio caſtri Fuxenſis. (1175.) Eodem anno una cum Fulcrando Magalonæ præpoſito auctor fuit concordiæ inter eccleſias S. Nazarii & S. Affrodiſii. (Ch. XVI. col. 139.) An. 1176. Ermengardis vicecomitiſſa Narbonenſis ei conceſſit omnia jura, quæ in caſtello ac territorio de Terrallo vicecomes Narbonenſis habuerat; eademque rurſus vicecomitiſſa menſe Auguſto ejuſdem anni dimiſit illi quidquid in caſtro de Oviliano poſſidebat; ipſumque caſtrum die 7. Sept. inſequentis Berengarius de Oviliano eidem contulit. (1176.) Initæ hoc anno compoſitioni inter Ildefonſum regem A Aragonum & Raimundum Toloſæ comitem interfuit, non vero Petrus, uti legitur app. Marcæ Hiſp. col. 1369. prima nominis littera P. in inſtrumento fortaſſe ſolummodo poſita, ſed pro Petro loco Pontii, ut perſæpe fit, accepta. An. 1177. (1177.) Gualterio S. Johannis Jeroſolymitani apud S. Egidium magiſtro dedit eccleſias de Joncheriis, de Coſtoya, de Caſis & de Magiano, Narbonenſemque S. Johannis eccleſiam confirmavit. Dedit eodem anno abbatiæ Fontisfrigidi eccleſiam S. Stephani de Octaviano, & anno ſequenti decimas eccleſiarum S. Petri de Rocha-longa & S. Stephani de Agauſiana, ex tabulario ejuſdem B monaſterii. (1178.) Sententiam tulit adverſus hæreticos, & eorum fautores ac defenſores an. 1179. (1179.) Eodem, menſe Septembri cœnobio S. Eugeniæ in ſuburbio Narbonenſi prædia nonnulla & quaſdam eccleſias conceſſit. (Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 145.) Interfuit eodem anno ſynodo generali ſub Alexandro III. in baſilica Lateranenſi celebratæ, cui cum ipſo e provincia Narbonenſi ſubſcripſerunt Johannes Magalonenſis, Raimundus Ucetienſis, Bernardus Biterrenſis & Odo Tarchacenſis (Carcaſſenſis) antiſtites. (Tom. 10. conc. col. 1510.) Pontius adhuc memoratur 1180. quo circiter anno de ipſius & Hiacynti cardinalis ſedis apoſtolicæ legati conſilio & aſſenſu Bernardus C Biterrenſis epiſcopus, qui prius abbatem Juncellenſem Deodatum de Claromonte benedicere nolebat, benedixit. (1180. Ch. XVIII. col. 141.)

Pontium laudat Amalricus Biterrenſis ab an. 1162. ad 1180. *virum valentiſſimum*, ex Baluzii notis mſſ. ad veterem Galliam. Haud alius tamen ab eo videtur ille Narbonenſis archiepiſc. quem inutilem & reprehenſibilem in ſpiritu vehementi depoſuit Henricus cardin. Albanenſis ſedis apoſt. legatus an. 1181. Quod enim de Petro Aurelli a quibuſdam dicitur, nullo nititur fundamento, ejuſque nomen in Narbonenſibus membranis plane reticetur, ut ipſi auctores ſunt Sammarthani. D Pontius vero legitur defunctus XV. calendas Martii* in excerpto veteris necrologii S. Juſti apud Stephanotium tom. 9. Fragmentorum, ubi annus confuſe notatus ſumi poteſt pro an. 1181. quo ſic intellecto obiiſſet Pontius ineunte 1182. ſecundum hodiernum computandi morem.

* XI. Febr. ex Catello.

Depoſiti in locum ſubrogatus Johannes ad Albas manus Pictavienſis epiſcopus an. 1181. Romam ſe contulit a ſummo pontifice benedictionem petiturus, quo cum acceſſiſſet, a clericis primæ ſedis Lugdunenſis, annuente papa Lucio, archiepiſcopus ſtatim electus eſt, qua de tranſlatione gratulatus ei eſt Stephanus Tornacenſis E epiſt. 75. his verbis: *Concertant in idem caput diverſarum provinciarum pontificales infulæ, & dum Pictavienſi cathedræ ſacerdotem ſuum Narbonenſis conatur eripere, religioſo ſaltu præambula Narbonenſem electum prima ſedes Galliarum ſibi vendicat Lugdunenſis..... abſit pater a manſuetudine veſtra ut ad Gothorum barbariem, ad levitatem Waſconum, ad crudeles & efferos mores Septimaniæ declinetis, ubi ſupra fidem infidelitas, ſupra famam fames, dolus & dolor pluſquam valeat æſtimari. Vidi nuper in tranſitu, cum dominus Rex Toloſam me mitteret, frequentem &*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ferventem in illa terra terribilem mortis imaginem, ſemirutos eccleſiarum muros, ambuſta ſacrorum ædificiorum loca, fundamenta effoſſa, & ubi fuerant habitacula hominum, inculta domicilia beſtiarum. Contremui, fateor, & expavi cum ad ea loca vos invitari audirem, in quibus etſi contingeret vos præeſſe, facile eſſet non prodeſſe. Audito tamen quod Rodanuſia Sidonii vos vocaret, gaviſus ſum gaudio magno, &c. Hæc Tornacenſis de ſtatu quo res jacebant Narbonenſes poſt bellum Albigenſe.

GAUCELIN.

XXXIV. BERNARDUS I.

Tranſlato Johanne, cum Narbonenſis eccleſia non ſolum archiepiſcopo, ſed & aliis eſſet deſtituta perſonis, jurejurando polliciti ſunt canonici, ſe quidquid ordinaret Henricus Albanenſis epiſcopus, qui tunc in partibus illis legationis officio fungebatur, approbaturos; at cum antequam quidquam ſtatuiſſet cardinalis, ad ſanctam ſedem Lucium III. recens pontificem factum ſalutaturus rediiſſet, Narbonenſis archiepiſcopus electus
1181. eſt an. 1181. ex chronico Voſienſi Bernardus Gaucelini Biterrenſis epiſcopus, de cujus genealogia in Biterrenſibus infra, qui nondum confirmatus eodem anno acquiſivit a Raimundo de Feſville quidquid poſſidebat in caſtro de Sigeano.
1182. Nonnulla quoque comparaſſe legitur an. 1182. quo cum Magalonenſi epiſcopo pro ordinanda Narbonenſi eccleſia Velletrum profectus litteras accepit a Lucio III. Velletri datas XVII. cal. Junii, quibus capitulo Narbonenſi mandat ſummus pontifex, ut tres archidiaconos, ſacriſtam & canonicum ab Albanenſi epiſcopo de conſilio epiſcoporum inſtitutos admittere non differant, prout cardinali ſpoponderant, nec ullus impediat quominus perſonatus & præbendam eis ex formula poſſidenda tradat Biterrenſis epiſcopus; de archiepiſcopo vero ne meminit quidem. Bernardo itaque reverſo Amelius de Auriaco hominium
1183. præſtitit pro caſtro d'Albiere an. 1183. quo ſe adhuc vocat *electum Narbonenſem* in veteri documento acquiſitionis terræ de Canet menſe Novembri. Circa id tempus Bernardus abbas Fontis frigidi ei quatuor millia ſolidorum Melgorienſium commodavit juſſu Gaucelini epiſcopi Leutevenſis, qui debitam hanc ſummam eidem abbati conceſſit an. 1186.

1184. Anno 1184. ex Sammarthanis, ſeu 1188. ex Catello in commentariis Occitaniæ pag. 594. de conſenſu canonicorum vendidit abbatiæ Fontis frigidi caſtrum du Terrail. Tenebat interea eccleſiæ Biterrenſis adminiſtrationem indulgentia Lucii III. qui hoc an. 1184. pontificium diploma
1185. cum pallio ad eum miſit. Et certe anno 1185. menſe Januario conventus Biterrenſis, ſede vacante, habitus eſt a Bernardo Narbonenſi archiepiſcopo, in quo conceſſa cœnobio B. M. Vallis Magnæ diœceſis Agathenſis apud Ortas confirmavit. Vocatur archiepiſcopus anno ſuperiore in compoſitione facta menſe Februario inter Ildefonſum regem Aragonum & Raimundum comitem Toloſanum. Eodem anno fidem clientelarem excepit a Rogerio vicecomite (Biterrenſi)

Ch. LIII. col. 46.
Labb. nova biblioth. t. 2. pag. 340.
Ch. XX. col. 283.
Append. Marc. Hiſp. col. 1379.

A tranſactione de mutuis controverſiis habita. Sub hoc tempus teſtis legitur cum Gaufrido Biterrenſi epiſcopo in primo ejuſdem Rogerii teſtamento; ejuſdemque fit mentio in altero anni 1193. edito a Baluzio in probationibus hiſt. domus Arverniæ pag. 500. Anno 1185. XVIII. calendas Octobris donum Bernardi Atonis Nemauſenſis & Agathenſis vicecomitis factum Vallis Magnæ monaſterio firmavit. Eodem res B. Mariæ Burgi Narbonenſis laudavit ſancto Victori Maſſilienſi, ex parvo ejuſdem monaſterii chartulario num.
135. An. 1188. privilegia Fontis frigidi rata 1188.
eſſe voluit. Pepigit eodem anno cum Guillelmo B Alfarici de S. Nazario ſuper inſtructo & ablato convivio archiepiſcopi, necnon & equo, quo archiepiſcopus in primo a conſecratione ingreſſu vehebatur, quem ad ſe Alfaricus pertinere dicebat, pro duabus marcis argenti facti, quas illi archiepiſcopus dedit. Ipſi fidem juravit
an. 1189. Raimundus Narbonæ dux, patroci- 1189.
niumque ſpopondit in bello incolarum de Capiteſtagno, ex charta authentica tabularii Narbonenſis num. 1. Hoc etiam anno, cum prior & monachi S. Eugeniæ ſe ſuaque monaſterio Fontis frigidi tradidiſſent, id ratum habuit Bernardus ar-
chiepiſcopus. Laudavit 1190. donationem Pontii 1190.
C de Arſaco deceſſoris factam eidem monaſterio, de qua, inquiunt Sammarthani, vetus actorum codex ejuſdem cœnobii num. 5. hoc eſt decimas eccleſiarum S. Petri de Rocha-longa & S. Stephani de Agauſiana, ex tabulario Fontis frigidi; ubi & habetur tranſactio eodem anno facta in manibus Bernardi archiepiſcopi inter Raimundum Guillelmum epiſcopum Leutevenſem & Bernardum abbatem Fontis frigidi. Eccleſiæ Narbonenſi eodem anno ſextarium olei donavit ut ante altare S. Juſti lucerna jugiter arderet, ex tabulario capituli Narbonenſis. Deodatus de Poſſolerio menſe Februario ejuſdem anni ei fidem juravit, & caſtrum D quod ab ipſo tenebat dimiſit, ut inde incommodum ferret incolis de Capite-ſtagno quibuſcum belligerabat. Vivere deſiit Bernardus die 2.
Octobris an. 1191. teſte martyrologio, inquiunt 1191.
Sammarthani, melius tamen VI. idus Aprilis, ex necrologio Caſſiani, tom. 10. Fragmentorum Stephanotii pag. 159. quod enim inibi legitur, *VI. nonas Octobris*, ſeu die 2. *obiit D. Bernardus preſbyter & canonicus S. Pauli & archiepiſcopus Narbonenſis*, nemo non videt id de alio Bernardo intelligendum.

ANNI CHRISTI
Tom. 1. Anecdot. col. 595.
Ch. LIV. col. 49.

XXXV. BERENGARIUS II.

E Raimundum Berengarium comitem Barcinonenſem ex Bernarda non legitima conjuge parentem habuit Berengarius. Ita docent ſcriptores rerum Aragonenſium. Unde Petrus II. Aragonum rex in quadam charta ab iiſdem allata vocat hunc avunculum, id eſt patruum, erat enim Petrus Aragonum rex Alfonſi II. Aragonum regis filius, quem conſtat Berengarii noſtri fuiſſe germanum. Is autem ex abbate primum Montis Aragonum factus epiſcopus Ilerdenſis, ab eodem Alfonſo II. miſſus eſt an. 1179. ad regem Caſtellæ pro repetendo Harizæ caſtro, ex Zurita lib. 2. cap,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

38. annalium Aragonenſium. Sunt etiam qui hunc A Oſcenſem cathedram obtinuiſſe volunt, ſed hoc non ita conſtat. Narbonenſis demum metropolita
1191. renuntiatus an. 1191. menſe Aprili, non tamen
Marc. Hiſp. col. 516. uno conſenſu, confirmatur a Cœleſtino III. bulla data XI. cal. Auguſti pontificatus anno primo, ob
Ch. LV. col. 49. *utilitatem Narbonenſis eccleſiæ & neceſſitatem temporis, quo in illis partibus hæreſum & ſectarum ſtudia diverſa, guerrarumque conflictus ſolito amplius invaluerant.* Hinc patet quam graviter lapſus ſit Hieronymus Blanca, dum ſcribit in commentariis rerum Aragonenſium pag. 152. Berengarium Ilerdenſem tandem epiſcopum creatum deceſſiſſe. Statim vero ac impoſitus eſt Narbonenſi cathedræ, a nobilibus dynaſtis hujus eccleſiæ *vaſſallis* conſuetum clientelæ officium exegit
1192. an. 1192. ut liquido probant archiepiſcopatus documenta num. 10. in quibus habetur charta Petri Aragoniæ regis an. 1196. qua Berengario, quem avunculum vocat, mille ſolidos Maurenſes ſolvere profitetur. Teſtis eſt an. 1193. hominii Guillelmi de Montepeſſulano præſtiti epiſcopo Magalonenſi; eodemque anno menſe Junio in charta Alfonſi Aragonum regis dantis Raimundo Rogerio comiti Fuxenſi vicecomitatum
1195. Narbonenſem, &c. Interfuit an. 1195. menſe
1197. Decembri concilio Monſpelienſi, & 1197. menſe Februario ſubſcripſit apud Gerundam
Append. Marc. Hiſp. col. 1386. litteris Petri Aragonum regis privilegia Balneolenſis monaſterii confirmantis. Eodem anno apud Oſcam civitatem in Hiſpania degens canonicis de Quadraginta abbatem eligendi facultatem dedit.
1200. An. 1200. inſulam *de Cauquene* pretio quatuor millium ſolidorum comparavit. In celebri curia ſeu conventu apud Cervariam habito 1202.
1202. menſe Septembri, cui Berengarius noſter cum Raimundo Tarraconenſi archiepiſcopo ac pluribus provinciæ magnatibus adſtitit, Petrus rex
Marc. Hiſp. col. 519. Aragonum conſtitutiones pacis & treugæ jam antea editas renovavit & explicavit. An. 1203. menſe Martio, hoc eſt 1204. teſtis eſt hominii comiti Toloſano præſtiti ab Aimerico vicecomite Narbonenſi.

1203. Ad conſecrandum Guillelmum Magalonenſem electum an. 1203. vocati epiſcopi comprovinciales a Berengario archiepiſcopo, inhibiti ſunt a ſedis apoſtolicæ legatis, qui Berengarium abſentem, in Hiſpanias forte profectum, ab adminiſtratione muneris epiſcopalis removerant, donec primæ eorum legationi obſecuturum ſe jurejurando Berengarius adſtrinxiſſet. Is porro circa id tempus de multis criminibus diffamatus apud ſummum pontificem male audiebat; quapropter in ejus vitam, mores & acta inquirendi, abbati Ciſtercienſi & P. & R. monachis Fontisfrigidi provinciam commiſit Innocentius III. datis v. cal. Junii litteris, in quibus eum redarguit, quod per annos tredecim nec ſemel Narbonenſem provinciam vel diœceſim viſitaverit, ſimoniam non ſapere hæreſim doceret, quod Nicolaum ducem Aragonenſem, patriæ populatorem, monaſteriorumque & eccleſiarum deſtructorem a deceſſore ſuo excommunicatum villicum ſuum ſtabiliviſſet, quod hoſpitalitatem non exhiberet, nec eleemoſynam largiretur, quod ſanus per unam vel duas hebdomadas ad eccleſiam non accederet, eccleſias Capitis-ſtagni & de Montell dudum vacantes detineret, a quodam Magalonenſi epiſcopo pro conſecratione 400. ſolidos exegiſſet, canonicorum numerum dimidiaſſet, quod in temporalibus circumſpectus, in officio ita negligenter & remiſſe ſe gereret, ut in diœceſi ſua omnia ſuſdeque haberet; unde canonum contemtus & eccleſiaſticæ diſciplinæ per diœceſim Narbonenſem everſio, & diſſolutio. Legatis itaque ſummus pontifex mandat, ut ſi de aliquibus prædictorum conſtiterit, ponentes ad radicem arboris ſecurim Berengarium deponant: B qui cum Narbonam acceſſiſſent Berengario Romanum iter meditanti, ut quod adverſum ſe objectum fuerat dilueret, ſub anathematis pœna interdixerunt. Præterea P. cui ſoli commiſſum erat negotium Capitis-ſtagni, Berengarium non monitum condemnavit, qui his offenſus, quam ante legatorum alterum in provinciam ingreſſum apud Biterrim menſe Auguſto ad ſummum pontificem interpoſuerat, & menſe Ch. LVII. col. 50.
Novembri in capitulo Narbonenſi repetierat, appellationem innovavit VI. cal. Decembris 1204. 1204.
legatiſque diem præfixit Dominicam poſt Paſcha. Non continuo tamen ſummo pontifici ſtitit ſe C Berengarius, ſed ad eum excuſandæ moræ cauſa nuntium direxit; quod graviter tulit Innocentius, indulſit tamen litteris ad eum datis VI. cal. Julii 1205.
an. 1205. ut uſque ad Septuageſimam proximam ipſius ſe conſpectui perſonaliter exhiberet, mandato inter hæc de abbatia Montis Aragonum dimittenda, diſtrictius eidem iterato; quod cum executioni demandare differret, eadem abbatia, quæ potior ei quam Narbonenſis archiepiſcopatus exſtiterat, illum privavit Innocentius, canoniciſque mandavit IV. cal. Junii, ut abbatem eligerent.

Interim Berengarius an. 1204. idibus Octo- D bris collegio canonicorum & clericorum cathedralis eccleſiæ contulit medietatem decimarum ad ipſum pertinentium *in Livoria & Mata-fera & Monte lauſerio, &c.* quæ recenſentur in actis donationis, pro dotatione trium ſacerdotum hebdomadariorum, qui miſſas in baſilica celebrarent, & pro anniverſario ad altare SS. Trinitatis, quod ibidem excitaverat, de quibus donationibus fidem faciunt membranæ Narbonenſes n. 21. Pro his autem capitulum ei contulit eodem anno duorum canonicatuum portionem; curavitque ab Innocentio papa III. hanc trium ſacerdotum inſtitutionem confirmari litteris datis VIII. idus Maii anno E pontificatus nono. Triduo poſt archiepiſcopo & capitulo Narbonenſi ſcripſit Innocentius electionem de Toloſano epiſcopo canonice factam, & a Ch. LVIII. col. 52.
legatis approbatam, eidemque ab Arelatenſi archiepiſcopo conſecrationem impenſam nullum Narbonenſi eccleſiæ damnum allaturas, cujus ad juriſdictionem Toloſana jure metropolitico pertinebat. Romam vocatus Berengarius ab Innoc. papa, ut diximus, acceſſerat, ubi objectis utcumque dilutis miſericordiam poſtulavit, & emendationem promiſit. At cum nec ſic tamen præterita correxiſſet, quinimo pejora prioribus noviſſima perpetraſſet,

triennio

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

triennio poſt Innocentius III. Conſeranenſi epi- A
ſcopo & abbati Ciſtercienſi ſedis apoſtolicæ legatis mandavit litteris IV. cal. Junii pontificatus
1207. decimo 1207. ut ſi eum de præmiſſis invenerint incorrectum, ab adminiſtratione Narbonenſis eccleſiæ removerent. Vicit adhuc hac vice Berengarius, quippe qui reperitur ad annum 1211. (*Baluz. epiſt. Innoc. t. 2. p. 37.*)
Interim anno prædicto 1207. habitum legitur in provincia Narbonenſi concilium, in quo de modo convertendi hæreticos Albigenſes actum eſt. (*Tom. 11. conc. part. 1. col. 32.*) Biennio poſt cum Aimerico vicecomite ſtatuta adverſus Albigenſes promulgavit Berengarius menſe
1209. Julio 1209. Celebratum VIII. idus Sept. hujus anni Montilienſe in eadem provincia concilium, B (*Ibid. pag. 95.*) in quo Raimundus comes Toloſæ tanquam Albigenſium fautor pœnitentiæ ſubditus eſt. Nova
1210. adhuc adverſus Berengarium anno 1210. exorta accuſatio, quod non ſolum negligens, ſed etiam peſtilens eſſet; unde litteræ Innocentii ad Regenſem epiſcopum & abbatem Ciſtercienſem ſedis apoſt. legatos datæ IV. calendas Julii pontificatus anno XIII. quibus ea res diſcutienda committitur. (*Baluz. epiſt. Innoc. t. 2. pag. 455.*) Anno eodem 1210. eccleſia Narbonenſis a regalibus eximitur beneficio Raimundi comitis Toloſani, qui palam profeſſus eſt, quando cum eccleſia Romana in gratiam rediit, omnia defunctorum epiſcoporum, quæ ſibi prius vendicabat, C ad ſucceſſores epiſcopos pertinere: neque aliter quam pacto reſtituendæ libertatis eccleſiaſticæ Simon comes Montis-fortis, annuente rege & concilio Lateranenſi, a comitibus Toloſanis hæc dominia poſſidenda nactus eſt, ſicuti & ſanctus Ludovicus rex Francorum tum cum hæc comparavit. Reperitur adhuc Berengarius anno
1211. 1211. nonis Junii in charta R. Trencavelli dantis Simoni domino Montis-fortis quidquid habebat in toto vicecomitatu Biterrenſi, &c. (*Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 231.*) Eodem anno Ferdinandum de Portugallia cum Johanna comitiſſa Flandriæ & Hannoniæ matrimonio rite conjunxit in palatio reginæ Pariſienſi. Defunctum D volunt Sammarthani, & Baluzius Marcæ Hiſpan. col. 516. anno 1212. Catellus vero circa annum 1212. Rei veritas non ſuppetit, niſi quod ineunte hoc anno ſive mortuus, ſive depoſitus non jam infulas Narbonenſes gerebat. De eo in martyrologio S. Sebaſtiani Narbonenſis ad marginem legitur: *III. idus Auguſti obiit D. Berengarius archiepiſcopus, pro quo facimus anniverſarium, & vadimus ad S. Juſtum, & habemus inde procurationem, vel rationes:* & altera manu, *pro qua habemus XII. denarios.*

XXXVI. ARNALDUS II.

AMAURI.

Arnaldus cognomento *Amalricus*, monachus primum Ciſtercienſis, inde abbas Populeti, tum Grandis ſilvæ, ac poſtea Ciſtercii, eoque nomine totius ordinis ſuperior generalis. Legatus etiam pontificius, & fidei primus in Francia fuit inquiſitor, ſeu potius tribunal inquiſitionis excitandum curavit, quo quidem Petro de Caſtro novo & R. Fontis frigidi monachis demandato, ipſe pontificia legatione functus eſt ad coercendos hæreticos Albigenſes, etiam ante adeptum archiepiſcopatum, contra quos accerſivit plurimos ex ordine Ciſtercienſi abbates, ſanctumque Dominicum huic ſacro exercitui ſubinde ſociavit. Plures de Francia cruceſignatos adduxit in provinciam Narbonenſem contra hæreticos qui in illis partibus morabantur, ex geſtis comitum Barcinonenſium, nec fruſtra; (*Marc. Hiſp. pag. 553.*) anno quippe pontificatus Innocentii III. decimo quarto die XIV. calendas Maii Convenarum comes coram ipſo in ædibus archiepiſcopalibus hæreſim ejuravit, caſtrumque Salinarum in fidei pignus aſſignavit.

Archiepiſcopus tandem Narbonenſis creatur Arnaldus cleri populique concordibus ſuffragiis, electus IV. idus Martii in feſto S. Gregorii papæ an. 1212. confirmatur ab R. quondam Ucęticenſi 1212. epiſcopo, tunc temporis S. ſedis apoſt. legato, eadem que die Aimericus vicecomes Narbonenſis pro his quæ ab archiepiſcopo tenebat, ei fidelitatem, hominium & ſacramentum præſtitit, adſtantibus legato, Biterrenſi, Toloſano, Magalonenſi, Agathenſi, Helenenſi, Leutevenſi, Convenenſi & Conſeranenſi epiſcopis, necnon S. Pauli & S. Afrodiſii Biterrenſis abbatibus, cum clero & populo Narbonæ. Poſtridie electionis Arnaldus, de conſilio ſuffraganeorum & aſſenſu ac voluntate legati tanquam archiepiſcopus Narbonenſi ducatu occupato, Aimerico Narbonæ vicecomiti ea tradidit quæ ratione ducatus tenebat ac tenere debebat, qui viciſſim vicecomes ei hominium fecit, fidelitatem & juramentum, conceſſitque pro ducatu *albergam* in die conſecrationis ejus, quæ fuit pridie nonas Maii, quod & honorifice fecit, ſicut ſpoponderat, præſente legato & diſcumbente cum pleriſque epiſcopis, & aliis tam clericis quam laicis. Hæc autem omnia diſcimus ex epiſtola abbatis & capituli S. Pauli ad Innocentium ſummum pontificem, quem rogant ut (*Ch. LIX. col. 51.*) Arnaldo archiepiſcopo & eccleſiæ Narbonenſi ducatum Narbonenſem confirmare dignetur. Arnaldus interea adhuc ſolum *electus*, ſed apoſtolicæ ſedis legatus menſe Aprili ejuſdem anni 1212. ſodalitium Maſſiliæ inſtitutum ad eccleſiæ defenſionem confirmavit, (*Tom. 4. anecd. col. 165.*) ac *pridie calendas Maii (* al. calendis) in concilio Narbonæ habito, ubi *electus* adhuc dicitur, eccleſiam de Cuxiaco Narbonenſi capitulo dedit, præſentibus ac teſtibus R. (quondam) epiſcopo Uceticenſi ſedis apoſtolicæ legato, P. Biterrenſi, R. Agathenſi, P. Leutevenſi, G. Magalon. F. Toloſano, Guidone Carcaſſonenſi & R. Helenenſi epiſcopis, necnon Pontio S. Egidii, Berengario S. Tiberii, Berengario S. Pontii, B. Vallis Magnæ, B. Calveto S. Afrodiſii & G. Craſſenſi abbatibus, cum Iſarno de Aragone archidiacono E Carcaſſonenſi.

Arnaldus non ſolum probitate morum, ſed & inſigni propagandæ religionis zelo clariſſimus fuit, quod egregie facta paſſim contra Albigenſes teſtantur. Parum ſibi reputans compeſcere hæreticos, niſi & Sarracenos debellaret, cum res in Gallia proſpere ſuccederent, ſubdelegata poteſtate Guidoni epiſcopo, quo erat animo in hoſtes fidei acri, validis contractis copiis Pyrenæi juga ſuperavit, & Alfonſo Caſtellæ & Toleti, Petro Aragoniæ, & Sanctio Navarræ regibus fœderatis nobiliſſimam contra Mauros victoriam conſilio

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſuo peperit 16. Julii, benedicto ante pugnam exercitu Chriſtianorum. Rem geſtam fuſius deſcripſere Rodericus Toletanus, Mariana & alii, ſed melius memorabilis illius prælii ſummam enarrat ipſe Arnaldus epiſtola ad abbates ſui ordinis in capitulo Ciſtercienſi congregatos, noſtra inter inſtrumenta; (Ch. LX. col. 53.) qua de re videnda quoque epiſt. Alfonſi Caſtellæ regis ad Innocentium III. papam, inter epiſtolas hujus pontificis 182. lib. XV. edit. Baluz. pag. 686. Præfuit ſynodo Vaurenſi in cauſa Albigenſium & Petri Aragonum regis, qui ipſis favere dicebatur, an. 1213. circa

1213. (Tom. 11. conc. part. 1. col. 81.) feſtum Epiphaniæ. Sub hoc tempus ſcripſit ad eumdem regem ut ab hæreticis defendendis abſtineret. Hanc habes epiſtolam apud Baluz. t. 2. epiſt. Innocentii III. pag. 767. Aliud quoque concilium habuit ad Murellum ſeu Muretum eodem an. 1213. IV. idus Septembris feria tertia (Ibid. col. 99.) poſt nativitatem B. Mariæ, ut placando Aragonum regi provideretur.

1214. An. 1214. a Petro de Benevento cardinali ſedis apoſtolicæ legato invitatus litteris apud Remos datis VII. idus Decemb. ad concilium Monſpelienſe convenit habitum in quindena nativitatis Domini, ubi conditi canones, quos habes apud Baluzium conc. Narbon. pag. 38. Eodem circiter anno decretum electionis P. Pulverelli canonici eccleſiæ Pariſienſis pro (Ch. XXII. col. 332.) Agathenſi epiſcopatu ipſi a capitulo confirmandum exhibetur.

1215. Inſequenti anno 1215. Simon comes Montis-fortis, qui Toloſæ comes Narbonæ ducatum ſibi arrogabat, Arnaldoque prius hominium fecerat, & fidelitatis præſtiterat juramentum, appulſo in provinciam Narbonenſem Ludovico regis Franciæ filio, procuravit ut muri Narbonæ deſtruerentur, fidem a vicecomite invito & reluctante extorſit, & ab hominibus Narbonæ, qui obſides apud Carcaſſonam tenebantur; denique poſt diſceſſum Ludovici nihil non egit ut ducatu Narbonæ, quem archiepiſcopus per triennium & amplius pacifice & quiete poſſederat, illum ſpoliaret, licet paratus eſſet Arnaldus omni conquerenti de juſtitia reſpondere. His offenſus Arnaldus, qui comitis honori præcipuus fuerat adjutor, ſummum pontificem appellavit. Is datis VI. nonas Julii litteris Ferentini Simoni mandavit ut de damnis irrogatis competentem archiepiſcopo exhiberet ſatisfactionem, ne cum veniret ad concilium generale, de eo juſtam haberet querendi materiam. Hanc nondum exhibuerat comes, cum eadem de cauſa ſcripſit archiepiſcopus ad cardinales, ut de injuriis ſibi illatis eos certiores faceret. Has habes litteras in (Ch. LXI. & LXII. col. 57.) appendice noſtra. Eodem anno duas præbendas ſeu portiones canonicales in eccleſia S. Juſti ſibi a capitulo gratis donatas profitetur, ex tabulariis S. Juſti & S. Pauli. Concilio Lateranenſi calendis Novembris celebrato interfuit. In eo actum de primatu Toletani archiepiſcopi in omnes tam Hiſpaniæ quam Narbonenſis provinciæ eccleſias, perorante ipſo Toletano archiepiſcopo Roderico, cui Arnaldus nihil aliud reſpondiſſe fertur, niſi quod ad hoc non veniſſet. Roma reverſus a concilio Lateranenſi, in quo comitis Toloſani ditio Simoni Montis fortis confirmata fuerat, cum eſſet Arnaldus in vigilia Purificationis B. Mariæ in monaſterio Fontis frigidi, illucque nuntius comitis Toloſani Simonis veniſſet innuens velle comitem manus extendere ad ducatum, Arnaldus comitem excommunicavit ſub hac forma: *Si comes Montis fortis attentaverit uſurpare ducatum, vel aliquid præſtiterit quominus muri Narbonæ valeant reſtaurari, ego excommunico eum & fautores ejus, & omnes qui ei auxilium præſtiterint in hoc facto. Ad hoc fuerunt præſentes multi de fratribus ejuſdem domus & alii plures.* Ac revera comitem & ſequaces excommunicavit Arnaldus, de quo ad Honorium ſummum pontificem ſcripſit III. idus Septembris 1216. qui negotium legato ſuo definiendum commiſit nonis Martii 1217. Interea vicecomes Aimericus intuitu pietatis cum archiepiſcopo ſic ſpoliato jus cudendæ monetæ partitus eſt an. 1215. Inſequenti 1216. conſecrationis munus impendit 1216.
Bernardo de Meſua epiſcopo Magalonenſi, & anno 1217. ratam habuit tranſactionem factam 1217.
inter capitulum S. Juſti & B. abbatem Pſalmodienſem, ex tabulario capituli Narbonenſis. Litteras apud Maſſiliam degens ſcripſit anno 1218. 1218.
VI. calendas Decembris ad B. epiſcopum Carcaſſonenſem, ut eccleſiam S. Martini de Limoſo, quam abbas S. Hilarii parthenoni de Pruliano abſtulerat, eidem reſtituendam curaret, ex tabulis B. Mariæ de Pruliano tom. 6. veterum ſcriptorum Martennii col. 439. ubi etiam memoratur anno 1219.
ſequenti idibus Aprilis in charta reſtitutionis hujus eccleſiæ, quam iterum eidem cœnobio ſententia definitiva confirmavit pridie nonas Octobris an. 1222. Hanc ſententiam laudavit Conradus ſedis apoſtolicæ legatus V. calendas Aprilis anni ſequentis.

Arnaldus interea 1221. refragatus eſt electioni 1221.
Robaldi abbatis S. Pauli, quaſi hujus eccleſiæ adminiſtratio ad ipſum pertineret, neque ibi alius eſſe deberet abbas, quod contra judicavit Honorius III. bulla data pridie cal. Martii pontificatus anno ſexto. Ea tempeſtate Narbonenſis eccleſia, totaque tam civitatis quam burgi univerſitas præfulgebat zelo adverſus hæreticos Albigenſes, quo accenſi nec variis ſe jacturis ac periculis exponere verebantur, teſtante Conrado Portuenſi & S. Rufinæ epiſcopo ſedis apoſt. legato tum litteris ad capitulum datis, cui ob hoc ſtudium Electenſe monaſterium deformatum & infectum ſubjicit & concedit anno 1222. tum aliis ad (Charta XI. & XII. col. 111. & 112.) Honorium papam ſcriptis, quibus ipſum rogat ut hanc factam donationem confirmet. Scripſit Arnaldus anno 1223. X. calend. Febr. hoc eſt 1223.
1224. ad Philippum Francorum regem, una cum Nemauſenſi, Ucetienſi, Biterrenſi & Agathenſi epiſcopis, ut Amalrico comiti apud Carcaſſonam obſeſſo ſuppetias ferret, cui & Narbonam fugienti ingentem ipſe pecuniæ ſummam pro militibus ejus dedit, ex codice mſ. Montis-olivi. (Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 286.) Anno 1224. infra octavas Aſſumtionis 1224.
præfuit ſynodo Monſpelienſi vice Honorii papæ, pro reconciliandis eccleſiæ Raimundo comite Toloſano, Rogerio Bernardo comite Fuxenſi, Trencavello vicecomite Biterrenſi & aliis, qui ſe (Spicil. t. 12. pag. 514.)

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
Honorio papæ juraverunt obedientiam ſervaturos. A
Eodem anno Bernardus de Leone Arnaldi archi-
epiſcopi & Aimerici vicecomitis Narbon. no-
mine ita cum Rogerio Guidone & Bertrando de
Foſſis fratribus pepigit, ut ii ſe per annos 29.
urbem Narbonam defenſuros pollicerentur, ex
1225. regio Narbonenſi tabulario. An. 1225. IX. cal.
Ch. LXIII. col. 58. Octob. cum tunc eſſet in monaſterio Fontis
frigidi, ſuam eidem bibliothecam & alia quædam
legavit; nec multo poſt, nimirum VII. calend.
* 29. Sept. ex Catello pag. 796. Octob.* ex fragmento necrologii tranſiit ad me-
liorem vitam, & quidem apud civitatem Narbo-
nam, ſi fides Alberici chronico. Ciſtercii humo
mandatus eſt, uti jam diximus tom. 4. col. 991. B
de quo martyrologium Ciſterciense ad III. cal.
Auguſti, qui fortaſſe dies eſt ipſius ad Ciſtercium
tranſlationis.

Arnaldi præclare geſtorum contra hæreticos
illuſtrem memoriam inter alios auctores celebra-
vere Petrus monachus Vallium Cernaii hiſt. Al-
bigenſium capp. 4. 66. 81. & 82. Cæſarius lib.
V. & VII. capp. 21. & 52. Henriquez in faſci-
culo SS. Ciſtercienſium lib. I. diſtinct. 22. Ca-
rolus Viſch in libro de ſcriptoribus ord. Ciſterc.
& Catellus in hiſtoria comitum Toloſæ & in
archiepiſc. Narbon. lib. V. In ejus quoque &
Aimerici vicecomitis gratiam poëma ſcripſit C
Nalbuſſo Cadurcinus e loco de Gourdon, ubi
Narbona laudatur.

AMELII.

XXXVII. Petrus III.

Defuncto Arnaldo ſufficitur Petrus Amelii, vir
eximius & eloquens, primum clericus S. Nazarii
Biterrenſis anno 1201. & camerarius 1216.
tum canonicus & archidiaconus major eccleſiæ
Narbonenſis. Succeſſit autem jam anno 1225.
teſte Guillelmo de Podio Laurentii, & ſcriptore
chronici de præclaris Francorum facinoribus, qui
fortaſſe auctores veterem inchoandi anni ſecuti
ſunt rationem: aſſerit enim Matthæus Paris in D
hiſtoria Angliæ vacaſſe Narbonenſem cathedram
anno 1226. Et certe ante hunc annum nulla
Petri archiepiſcopi memoria eſt. Primum igitur
occurrit Petrus an. 1225. XVII. cal. Aprilis, hoc
1226. eſt 1226. pro novo computandi more; quo
Ch. XXX. col. 201. anno Raimundus de Rocafolio in argumentum
ſinceri ad obſequium eccleſiæ & regis reditus plu-
rima caſtra tradidit in manibus P. archiepiſcopi
Narbonenſis recipientis ea pro Romano S. An-
geli diacono cardinali ſedis apoſtolicæ legato &
pro domino rege Franciæ. Et hæc quidem charta
illigatur an. 1226. in regio Carcaſſonenſi tabu-
lario. Eodem anno menſe Aprili, ſeu III. cal. Maii E
B. epiſcopus Biterrenſis ſubdelegatus P. Narbo-
nenſis electi S. ſedis apoſtolicæ legati fidei jus-
jurandum a civibus Biterrenſibus excepit, ex regio
Carcaſſonenſi tabulario fol. 64. Hoc etiam an.
1226. XVIII. cal. Maii ſimile juramentum edidit
Pontius de Teſano in manibus B. Biterr. epiſcopi
recipientis pro domino P. Narbonenſi electo. Se
ipſe nuncupat archiepiſcopum eodem anno menſe
Octobri in litteris de compoſitione inter regem
Francorum & Agnetem quondam vicecomitiſ-
ſam Biterrenſem inita. Una cum G. epiſcopo

Albienſi, & G. Caſtrenſi abbate hoc an. 1226. ANNI CHRISTI
ad regem miſſus eſt a civibus Caſtrenſibus cum
epiſtolis, quibus ſe regi fideles futuros eſſe jura-
bant, & omnia quibus prius potiebantur viceco-
mites Biterrenſes jura in ipſum regem transfun-
debant, ibidem fol. 58. Præſens quoque me-
moratur eodem anno in judicio lato Raimundum
inter comitem Toloſanum reginæ Conſtantiæ fi-
lium ex una parte & Raimundum Rogerii comi-
tem Fuxenſem ex altera, ſuper quodam *fortalitio*
ſeu caſtro in integrum reſtituendo, ex regio char-
tarum theſauro fol. 171. verſo *Languedoc*. Litte-
ras ab Honorio III. decimo pontificatus anno
Laterani datas XIV. calendas Junii accepit, qui-
bus ſummus pontifex Petro archiepiſcopo deci-
mas ab Arnaldo deceſſore acquiſitas confirmat.
Exſtat in regio Pariſienſi chartarum theſauro &
in noſtris ad calcem inſtrumentis ejuſdem archi- Ch. LXIV. col. 59.
epiſcopi cum Ludovico Francorum rege com-
poſitio pro bonis hæreticorum, quæ in com-
miſſum inciderant, inita menſe Octobri 1226.
quam Gregorius IX. papa ratam habuit bulla
data menſe Dec. an. 1227. ex tabul. archiepiſc.
num. 344. Ita Sammarthani, qui & addunt in
chartophylacio miſcell. reperiri donationem do-
mus in urbe Biterr. ab Amalrico duce Narbon.
& comite Toloſ. factam dilecto amico Petro
Amelii archiepiſc. Narbon.

An. 1227.* tempore Quadrageſimæ Narbonæ * 1226. ex Catello hiſt. comit. Toloſ. col. 329.
ſynodum provincialem habuit Petrus, in qua vi-
ginti canones conditi, quorum decimo quarto Tom. 11. conc. p. 1. col. 304.
inquiſitores in una quaque eccleſia conſtituti, qui
de hæreſi & aliis criminibus manifeſtis explora-
rent. Teſtis laudatur anno ſeq. in tranſactione 1228.
Olivarii & Bernardi de Terminis cum S. Ludo-
vico rege pro caſtro hujuſce nominis, ex regio
Carcaſſon. tabulario, cujus cum C. Carcaſſonenſi
epiſcopo nomine regis in poſſeſſionem immiſ-
ſus dicitur ab Olivario de Terminis, cui præ-
ſules gratiam regis conciliaturos ſpoponderant.
Eodem anno Meldis & poſtea Pariſiis, ubi de
pace cum Toloſano comite actum eſt adſtitit;
& inter duces & rectores chriſtianorum adver-
ſus infideles exercitus memoratur hoc anno, cum
Fridericus imperator in terram ſanctam appulit.
Habita eſt anno ſeq. apud Toloſam ſynodus, cui 1229. Ibid. col. 425.
Romanus S. Angeli diaconus card. ſedis apoſt.
legatus præſedit, adſtantibus Petro Narbonenſi
archiepiſcopo, cum Burdegalenſi & Auxitano;
aliiſque plurimis epiſcopis & prælatis, qui omnes
initam apud Pariſios pacem ratam habuere. Eo-
dem anno XVI. cal. Junii Aimericus vicecomes;
conſules & equites civitatis & oppidi Narbonen-
ſis, &c. coram Petro archiepiſc. totoque S. Juſti
capitulo ſe litteris regis S. Ludovici datis anno
præcedenti contra hæreticorum fautores exacte
parituros juraverunt, ex tabulario capituli S. Juſti
& S. Pauli. Eodem anno XVI. cal.* Julii, in * Junii; in cod. mſ. bibl. Coiſl. not. 791.
frequenti epiſcoporum & abbatum cœtu apud
S. Johannem de Vergis juxta Fuxum Petrus præ-
ſens adfuiſſe legitur reconciliationi Rogerii Ber- Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 340.
nardi comitis Fuxenſis, qua de re vetus exſtat
documentum in chartario Palenſi, & in regio
Carcaſſonenſi fol. 69. & 70. ex quo etiam

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

tabulario diſcimus Petrum archiepiſcopum eodem A anno X. cal. Januarii dediſſe Mariæ ſorori ſuæ omnes honores, poſſeſſiones & fructus, quos ipſi contulerat Simon comes Montis-fortis tam in civitate Biterrenſi, quam apud Villam-novam, &c. Denique hoc ipſo anno Guido de Leviis mareſcallus S. Ludovici Franciæ regis in partibus Albigenſibus, de ſpeciali mandato regis, necnon Adæ de Milhaco ejuſdem procuratoris, ac Romani diaconi cardinalis S. Angeli ſedis apoſtolicæ legati quatuor caſtra aſſignavit Petro pro bonis hæreticorum, de quibus vide ad annum 1226.
Ch. LXV. col. 60. ejuſdem cum rege compoſitionem inter inſtrumenta. *Actum apud Biterram anno 1229. in feſto* B *S. Luciæ*. Gregorius IX. bulla Petro inſcripta
1230. an. 1230, 18. Maii poſſeſſiones ac privilegia Narbonenſis eccleſiæ confirmavit. Eidem hoc anno Bellus, ſeu potius Berlio Uceticenſis epiſcopus fidem & obſequium pollicitus eſt, ex tabulario capituli Narbonenſis. Eodem anno Petrus archiepiſcopus una cum C. Carcaſſonenſi præſule motam Bernardum inter epiſcopum Biterrenſem ex una, & Adamum de Milhaco nomine regis ex altera parte controverſiam de tota juriſdictio-
Ch. XXIV. col. 152. ne, &c. in territorio Biterrenſi arbiter diremit, ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Statuit hoc ipſo anno ex auctoritate J. Viennenſis archiepiſcopi C ſedis apoſtolicæ legati, ut cives Narbonenſes ſe fidem catholicam defenſuros, atque hæreticis eorumve fautoribus bellum indicturos jurarent, ex regio Narbonenſi tabulario. Quo etiam anno cum Durando Albienſi epiſcopo de limitibus ſuæ diœceſeos iniit compoſitionem.

1231. Anno ſequenti 1231. V. cal. Maii donum ec-
Tom. 6. vet. ſcript. Marten. col. 444. cleſiæ S. Martini de Limoſo jam pridem fratribus Prædicatoribus ac ſororibus B. M. de Pruliano factum approbavit, ejuſdemque ordinis fratribus,
Ch. LXVI. col. 61. quos in civitatem Narbonam advocaverat, biblia gloſſata largitus eſt, illiſque terram *in malola* juxta burgum Narbonæ ad conventum ibi ædi- D ficandum comparavit, quam donationem Walterius ſedis apoſtolicæ legatus & epiſcopus Tornacenſis tunc Biterris degens ratam habuit idibus
1232. Martii anno 1232. ex tabulis fratrum Prædicatorum Narbonenſium. Hoc anno idem legatus, vocatis archiepiſcopo Narbon. & quibuſdam ſuffraganeis epiſcopis, coram Toloſano comite convenit de pluribus capitibus in pace Pariſienſi expreſſis, ab eodem comite minus vere quam decuerat, atque debuerat obſervatis. Biterris quo-
*an. 1233. *ex Catello hiſt. comit. Toloſ. pag. 357.* que circa id tempus * concilium habuit legatus, ex chronico G. de Podio Laurentii pag. 88. Eodem anno 1232. Petrus archiepiſc. fidem E clientelarem exegit ab Aimerico vicecomite Narbonenſi; urbiſque Narbonæ conſuetudines firmavit, ex regio Narbonenſi tabulario. Quædam eo tempore dominia in comitatu Ruſcinonenſi pretio comparavit, de quibus in armario S. Juſti num. 33. Querelam habuit cum Narbonenſi capitulo ſuper eccleſiis de Rivo, & de Oviliano, necnon & caſtro de Pipionibus, quæ hoc ipſo anno VII. calend. Julii ſopita eſt per arbitros T. Agathenſem & B. Biterr. epiſcopos; quorum etiam & G. Jordani prioris de Caſſiano ſententia

ANNI CHRISTI

electio P. Guiraudi ſacriſtæ S. Pauli in abbatem ejuſdem eccleſiæ, quod facta eſſet inconſulto archiepiſcopo, hoc anno VI. cal. Junii reſciſſa eſt, ex tabulario S. Pauli. Hic ille eſt archiepiſcopus, cui occaſione quarumdam litterarum nomine prioris & monachorum Electenſium contra Nar- Ch. XVI. col. 115.
bonenſe duntaxat capitulum ad Gregorium IX. obtentarum, ad Romanam ſedem iter deſtinanti diem dixerunt Grandis-ſilvæ & Rivipollenſis abbates, ac prior Rivipollenſis. Qua re offenſus Petrus Gregorium papam appellavit, Romamque profectus eſt: ſed ipſi interim judices, legitima archiepiſcopi appellatione contemta, poſt iter ab eo arreptum, priorem & monachos in poſſeſſionem monaſterii cum pertinentiis ſuis, quæ archiepiſcopus tunc temporis tenebat, inducere præſumſerunt, in contradictores excommunicationis ſententiam promulgarunt, illiciteque in præjudicium archiepiſcopi proceſſerunt. Quapropter auditis Petri querelis ſummus pontifex bulla data Laterani idibus Junii pontificatus anno VII. hic eſt 1233. epiſcopo Albienſi, abbati 1233.
Fontis frigidi & Armando de Camprineano mandat, ut, ſi res ita ſit, excommunicationis ſententiam nullam eſſe denuntient, & in ſtatum priſtinum revocent quidquid contra archiepiſcopum poſt appellationem invenerint temere attentatum. Summam ſubinde hujus controverſiæ J. archiepiſcopus Viennenſis aliquatenus compoſuit, Ch. XVII. col. 116.
ut liquet ex ipſius epiſtola ad Gregorium papam circa 1240. at vero finita non eſt niſi ſub Guillelmo archiepiſcopo ſucceſſore, mediante ſcilicet Anianenſis abbatis amicabili compoſitione, quam Innocentius IV. pontifex ratam habuit pridie no- Ch. XVIII.
nas Aug. pontificatus anno V. hoc eſt 1247. col. 117.
Conſecravit Petrus anno 1234. Johannem de 1234.
Monte-lauro epiſcopum Magalon. Statuta condit eodem anno cal. Octob. contra hæreticos Albigenſes autoritate Johannis archiepiſcopi Viennenſis ſedis apoſtolicæ legati, & conſilio Nemauſenſis, Biterrenſis, Toloſani & Helenenſis epiſcoporum. Pepigit anno 1236. cum Petro 1236.
Raimundi Caunenſi abbate ſuper eccleſiis & decimis quas ejus cœnobium in diœceſi Narbonenſi poſſidebat. Quo etiam anno IV. cal. Martii legimus ab eo factam beatorum martyrum Juſti & Paſtoris revelationem.

Egregiam Petrus archiepiſcopus navavit operam in expeditione Valentina contra Mauros an. 1238. ad quam profecturus teſtamentum prius 1238.
condidit XIII. cal. Maii ejuſdem anni, quod ex autographo deſcriptum noſtra inter inſtrumenta Ch. LXVII. col. 62.
exhibemus. Cum delecta igitur Gallorum manu venit in auxilium regis Aragoniæ ad expugnationem Valentinæ civitatis, ut notant Albericus in chronico & Mariana de rebus Hiſpanicis lib. 12. cap. 19. Quapropter Jacobus Aragonum rex ei ſe munificum præbuit, ut liquet ex ipſius regis documento noſtra in appendice relato. Anno Ch. LXIX. col. 65.
1240. ſe regi Franciæ probe gratum exhibuit 1240.
Petrus, cum Trencavello vicecomitis Biterrenſis filio, Olivario de Terminis, & aliis Carcaſſonam invadentibus, ipſe cum Toloſano præſule & regionis proceribus in eam urbem prorumpens,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

regis auctoritatem acerrime defendit, urbemque A
ad ipſius partes revocavit, teſtante Guillelmo de Podio Laur. cap. 43. Exorta vero gravi diſcordia cum Aimerico vicecomite pro jure monetæ,
1242. adventantibus e Catalonia copiis Petrum e civitate Narbona aufugiſſe an. 1242. docent tabulæ archiepiſcopatus. Jurgia quoque & inimicitias exercuiſſe memoratur cum canonicis eccleſiæ metropolitanæ, e quibus nonnullos beneficiis ſuis privavit, quod ab ipſo moniti tam viva voce quam ſcripto, ut quas in diœceſi tenebant parochiales eccleſias, per ſeipſos regerent, obedire neglexiſſent; de quibus utraque pars in Petrum de Conchis priorem S. Firmini Monſpelienſis B
compromiſit, cujus tametſi judicium variis modis ac prætextibus archiepiſcopus declinaret, ſententia nihilominus an. 1242. eo abſente pro canonicis lata eſt. Huic fortaſſe diſcordiæ fomitem præbuerant duæ capituli ad P. archiep. epiſtolæ, altera anni 1241. XI. cal. Novemb. qua de pluribus illum redarguit: altera anni ſequentis VII. cal. Febr. qua deprecatur, ne ſolus inexpectato capituli conſilio & conſenſu electum Biterrenſem confirmare præſumat, alioquin ſe ad apoſtolicam ſedem minatur appellaturum. Vide prob. tom. 3. hiſt. Occit. col. 406. & 408. Eodem anno 1242. XII. cal. Aug. Petrus archiepiſc. apud C
Biterras in camera epiſcopi conſtitutus, in præſentia & teſtimonio G. abbatis S. Afrodiſii dirum anathema contorſit in comitem Toloſanum, & eos omnes, qui tam inquiſitores quam eorum ſocios interfecerant, vel hanc cædem procuraverant, aut eidem conſenſerant. Paulo poſt tamen, eodem ſcilicet anno die Veneris ante feſtum B. Laurentii R. comes Toloſæ & dux Narbonæ, atque Amalricus vicecomes & Narbonæ dominus Narbonenſes cives, domos, res, & omnia eorum jura, necnon omnia bona & jura domini archiepiſcopi, &c. in ſuam tutelam ſuſceperunt.

Notanda ſunt quæ de Petro leguntur in chro- D
nico ex veteri martyrologio eccleſiæ ſancti Pauli Narbonenſis ad calcem hiſtoriæ comitum Toloſ. a Catello relata. *Anno MCCXLII.* (quo Dominica tertia menſis Auguſti in octavis S. Laurentii palatium archiepiſcopi ab Amalrico per vim occupatum fuit, ex capitulis a Baluzio editis ad calcem conciliorum Narbonenſium pag. 90.) *intravit comes Toloſæ Narbonam de conſenſu domini Amalrici tunc Narbonæ vicecomitis, & capitulum Narbonenſe cum quibuſdam canonicis S. Pauli, & plures burgenſes in craſtinum exierunt villam Narbonæ, & dominum Petrum Amelii tunc archiepiſcopum ſecuti fuerunt; & poſtmodum an. MCCXLIV. omnes* E
prædicti canonici cum burgenſibus honorifice cum domino archiepiſcopo ſupradicto redierunt. Ita pro certo quod dominus Raimundus comes Toloſæ & Amalricus vicecomes Narbonenſis pedibus & ſine ſupertunicalibus duxerunt dominum archiepiſcopum ſupradictum, qui equitabat ſupra ſuum equum, per habenas, ac ſi eſſet ſponſus, a domo fratrum Minorum Narbonenſium uſque ad palatium archiepiſcopale, & ibi ipſe abſolvit eos.

Alterum Petrus archiepiſc. bellicæ fortitudinis
1243. argumentum dedit an. 1243. in expugnatione caſtri Montis ſecuri, ex Guillelmo de Podio Laurentii cap. 46. Albigenſium hiſtoriæ. Raimundum comitem Toloſanum abſolvit eodem anno pridie idus Martii a cenſuris eccleſiaſticis in eum latis ob damna quæ archiepiſcopo & ſuffraganeis præſulibus intulerat. In litteris ejuſdem R. comitis Toloſæ datis hoc anno XII. cal. Maii ad epiſcopos Toloſ. Agen. Caturc. Alb. & Ruth. ut Inquiſitionem in ſua quique diœceſi ſatagant exerceri; præſentes memorantur P. archiepiſc. Narbon. & J. Arelat. cum P. Agath. G. Carpentor. & G. Leutevenſi epiſc. necnon P. S. Pauli abbate, &c. Exſtant in regio chartarum theſauro fol. 58. *Languedoc* litteræ ejuſdem archiepiſcopi, vicecomitis Narbonenſis, abbatis S. Pauli & conſulum Narbonenſis civitatis ad S. Ludovicum Francor. regem, cujus patrocinium implorant adverſus cives burgi Narbonenſis, qui facta irruptione in conventum Dominicanorum hæreticos excipiebant.

Prob. tom. 3. hiſt. Occit. col. 434.

Ibid. col. 435.

Quod autem an. 1235. habitum vult Narbonæ concilium Labb. t. XI. conc. part. 1. col. 487. hoc ad annum 1244. vel circiter revocat nuperus rerum Occitanarum auctor, inductus ſubſcriptionibus eorum qui huic adfuerunt, quas Labbæo ignotas e mſ. codice Inquiſitionis Carcaſſonenſis eruit in hunc modum: *Quæſtiones & reſponſiones P. quondam archiepiſcopi Narbonenſis & ſuffraganeorum ſuorum: Petrus Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus, C. Carcaſſon. B. Eluenſis, Johannes Magalon. G. Lodovenſis, P. Agathenſis, Raimundus Nemauſ. & Durantus Albienſis eadem gratia epiſcopi, & P. Biterrenſis electus, Pontius S. Egidii, G. S. Afrodiſii & G. Caſtrenſis divina permiſſione abbates, dilectis in Chriſto filiis fratribus ordinis Prædicatorum inquiſitoribus hæreticæ pravitatis auctoritate apoſtolica in provincia Provinciæ ſecundum dictum ordinem limitata, ſalutem & ſinceram in Domino caritatem. Dubitationes veſtras, prout poſſumus, &c.* ut apud Labbæum. 1244.

Anno 1245. fidei ſacramentum excepit ab G. Leutevenſi epiſcopo, ut habet tabularium capituli Narbonenſis. Scripſit alterius teſtamenti tabulas triduo poſt feſtivitatem Paſchæ, quarum archetypum in tabulario archiepiſcopali aſſervatur num. 22. His autem tabulis Innocentio papæ IV. bladum, horreum, & porcos legavit, uti colligitur ex bulla ejuſdem pontificis ad archiepiſcopum Narbonenſem (ſucceſſorem) qua ipſum monet ut omnia prædicta ipſi a defuncto archiepiſcopo legata tradat Matthæo de Naples papæ domeſtico. Datum Lugduni die 2. Julii 1248. Naturæ tandem debitum ſolvit XIII. cal. Junii anno 1245. ex necrologiis Narbon. & Biterrenſi, necnon Caſſiani monaſterii his verbis: *XIII. calend. Junii obiit venerandæ memoriæ D. Petrus Narbonenſis archiepiſcopus & canonicus S. Mariæ de Caſſiano.* Jacet in eccleſia hujus cœnobii, in qua fundavit quatuor ſacellanos, ſeu canonicos ſæculares. Pro illo fiunt anniverſaria in eccleſiis Narbonenſi, Biterrenſi & B. Mariæ de Caſſiano: & quidem in anniverſario eccleſiæ Narbonenſis eleemoſynarius dare debet clericis ejuſdem eccleſiæ duodecim denarios Narbonenſes, & aliis frequentantibus eccleſiam octo denarios 1245.

Baluz. catal. Dipl. pag. 10. n. 59.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Narbon. Eodem die legitur in margine martyro- A
logii S. Sebaſtiani Narbonenſis. *Obiit P. Amil archiepiſc. Narbon. & vadimus ad S. Juſtum, & helemoſynarius debet dare XVI. denarios Melgorienſes pro tribus clericis.* De eo in veteri conſuetudinario Caſſianenſi legitur :

In menſe Maio & feſto S. Bodilii martyris obitus venerandæ memoriæ domni Petri Emilii quondam Narbonenſis epiſcopi, qui quidem pater reverendus, pius & devotus Deo, fervore ſanctæ religionis & piæ devotionis accenſus hujus monaſterii novam infirmariam, & in ea capellam ad honorem Dei & SS. Juſti & Paſtoris conſtruxit, quam ſufficienter dotavit, & decenter ornavit, B
quatuor preſbyteros conſtituens in eadem, qui miſſas in dicta capella celebrare, & in divinis & aliis officiis in eccleſia majori ſicut canonici ſervire perpetuo ſunt aſtricti : & quia per ipſum patrem reverendum comperimus hoc monaſterium a preſſuris & miſeriis relevatum fuiſſe ac ditatum, nos memores beneficiorum ab eo receptorum, defunctorum agendam & miſſam ſolemniter, ſicut in feſtis defunctorum, pro ipſo & pro genere ſuo celebremus.

DE BROÜE.

XXXVIII. GUILLELMUS I.

Vacuæ Narbonenſi cathedræ impoſitus eſt Guillelmus de Broa S. Afrodiſii Biterrenſis abbas C
& eccleſiæ Narbonenſis canonicus ex Sammarthanis, electus, inquiunt, vigilia Aſcenſionis Domini, quæ an. 1245. in diem 28. Maii, ſeptimam poſt obitum deceſſoris, incidebat, quod patet ex authentico electionis documento n. 3. Sed non ſtatim confirmatus fuit, aut ſaltem conſecratus, utpote qui adhuc feria tertia ante feſtum S. Luciæ menſe Decembri ejuſdem anni, quin & decimo calendas Febr. anni ſequentis *electus* tantummodo nuncupatur. Verum eidem jam archiepiſcopo Innocentius papa IV. facultatem impertivit ut per totam provinciam ante ſe crucem faceret deportari, bulla data VI. idus Febr. D
1246. anno pontificatus tertio, hic eſt 1246. quo XIII. cal. Maii provincialem ſynodum Biterris habuit, in qua decreta titulis 46. comprehenſa promulgavit, & de coepiſcoporum conſilio præſcripſit fratribus Prædicatoribus fidei Inquiſitoribus qualiter in inquiſitione adverſus hæreticos procederent. Se quoque hoc anno menſe Auguſto quaſdam ædes Carcaſſonæ ſitas ex regis S. Ludovici liberalitate tenere, earumque uſum ad ejuſdem beneplacitum ſibi conceſſum profitetur, ex regio Carcaſſonenſi tabulario fol. 104. verſo *Languedoc.* Eodem adhuc anno XV. cal. Martii Amalricum Narbonæ vicecomitem clientelare ipſi ſa- E
cramentum profitentem excepit, ut habetur in
1247. tabulario archiepiſcopali regeſt. 44. An. 1247. VII. idus Aprilis idem archiepiſcopus teſtis fuit ceſſionis vicecomitatuum Biterrenſis & Carcaſſonenſis, qua Trencavellus olim vicecomes declaravit illos *ſe ſolviſſe & deſemparaſſe* illuſtriſſimo domino
1248. Ludovico Francorum regi. Inſequenti adſuit concilio Valentino ex quatuor provinciis Narbonenſi, Viennenſi, Arelatenſi & Aquenſi coacto a Petro Albanenſi epiſcopo & Hugone S. Sabinæ preſbytero cardinalibus S. ſedis apoſtolicæ legatis

Ch. LVIII. col. 64.

Tom. 11. conc. p. 1. col. 676.

Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 459.

Tom. 11. conc. p. 1. col. 696.

ANNI CHRISTI

poſt feſtum B. Andreæ apoſtoli, pro fide, pace, ac libertate eccleſiæ. Eodem anno dominium & juriſdictionem quæ habebat in campo, quem emerant fratres Prædicatores a P. Bremundi priore S. Mariæ de Burgo, eiſdem conceſſit rogatu epiſcopi Magalonenſis. Quo etiam anno mandavit Inquiſitoribus, ut qui vere contriti eſſent, eos abſolverent, rebelles autem juſtitiæ traderent ſeculari, ex tabulario Inquiſitionis. Idem hoc anno XVII. cal. Febr. arbiter una cum Johanne de Cranis ſeneſcallo Carcaſſon. electus a Clarino epiſcopo Carcaſſon. & capitulo ex una parte, & a conſulibus ex altera ſuper damnis eccleſiæ illatis in publica civium contra regem rebellione, uterque ſententia lata conſules non modica pecuniæ ſumma multavit. Fuit arbiter 1249. jurgii epi- 1249.
ſcopum inter Magalonenſem & Jacobum Aragoniæ regem Montiſpeſſulani dominum exorti. Quædam præterea utiliter ſancivit ſuper decimis territorii Redenſis, prout habetur in regeſto acquiſitionis decimarum capituli num. 27. Hujus & multæ fundationes occurrunt in martyrologiis Narbon. & abbatiæ Craſſenſis. Sententiam tulit contra mulieres de hæreſi Valdenſium accuſatas an. 1250. VIII. calend. Febr. Quædam fuiſſe ſub hæc tempora archiepiſcopum inter & vicecomitem Narbonenſem diſſidia probat inſtrumentum electionis arbitrorum pro illis componendis datum IX. calend. Aug. an. 1250. Quinimo 1250.
jam anno 1249. pridie nonas Decembris cura & ſtudio nobilium virorum Guidonis & Her. de Caproſia militum fratrum & Philippi eccleſiæ S. Hilarii Pictavienſis theſaurarii iſta controverſia judicio epiſcopi Toloſani commiſſa fuerat, quam tandem Raimundus (non Hugo) 1251.
Biterrenſis epiſcopus una cum Guidone Fulcodii an. 1251. ſua ſententia diremit. Vide Baluz. in appendice conciliorum Narbon. a pagina 104. ad 151. Eodem an. 1251. IV. idus Julii Guillelmus archiepiſcopus cuidam Petro Gauderemer relapſo in hæreſim pœnas injungit, quas vide 1252.
tom. 1. Anecdotorum Martennii col. 1045. Anno ſequenti V. idus Januarii diploma regium accepit a Jacobo Aragonum rege Montiſpeſſulani domino ibidem datum, quo duo caſtra Petro archiepiſcopo deceſſori prius donata in regno Valentiæ pro 12000. ſolidis Melgorienſibus Guillelmo reſtituuntur & ſucceſſoribus ejus *in allodium francum* & liberum in poſterum tenenda. Eodem anno pridie idus Januarii Amalricum vicecomitem Narbonenſem ejuſque miniſtros multis & graviſſimis de cauſis excommunicavit, eoſdemque poſtea ſuis obedire mandatis paratos abſolvit XV. cal. Junii ejuſdem anni, ex tabulario Fontis frigidi. Ratam habuit hoc ipſo anno XI. cal. Julii donationem eccleſiæ B. Martini de Limoſo factam olim ab anteceſſoribus monaſterio de Pruliano. Exſtat in regio chartarum theſauro fol. 59. *Languedoc* epiſtola Guillelmi archiepiſcopi, & antiſtitum R. Biterrenſis, G. Leutevenſis & P. Agathenſis ſcripta Biterris VII. cal. Junii an. 1253. ad Alfonſum comi- 1253.
tem Toloſanum, cui ſupplicant, ne filios hæreticorum in bona paterna ſuccedere ſinat, quod,

Ch. XLIV. col. 442.

Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 479.

Ch. LXIX. col. 65.

Tom. 6. vet. ſcript. Martenn. col. 444.

Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 500.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

aiunt, ſtatutis in comitiis provinciæ regia & pon- A
tificia auctoritate firmatis contrarium eſt. Habetur
& alia ejuſdem anni ad S. Ludovicum Francorum
regem, quem idem archiepiſcopus, ac P. R. &
Ch. XLVI. fol. 453. G. Agathenſis, Biterrenſ. & Carcaſſon. epi-
ſcopi invitant, ut factam cum abbate Craſſenſi
compoſitionem exſecutioni demandet. Jacobus
Aragonum rex, Majoricæ & Valentiæ, comes
Barcinonenſis & Urgellenſis, ac Montiſpeſſulani
dominus ſubditis ſuis eodem anno imperavit, ne
a ſubditis ſive archiepiſcopi, ſive Amalrici vice-
comitis Narbonenſis pignora pro damnis ſibi ab
iiſdem illatis acciperent, ex regio Narbonenſi ta-
bulario. Anno 1254. XII. cal. Nov. approbat B
1254. Ch. LXX. fol. 66. Guillelmus archiepiſc. fundationem monaſterii B.
Mariæ de Lapideto monialium ordinis S. Augu-
ſtini in diœceſi Narbonenſi, qua de re videnda
ipſius charta in appendice relata. Præfuit anno
1255. ſeq. VIII. idus Maii concilio Biterris congregato,
cui R. Biterrenſ. R. Toloſ. G. Leutev. R. Ne-
mauſ. P. Agath. & B. Uceticenſis antiſtites, nec-
Baluz. conc. Narb. pag. 64. non procuratores G. Carcaſſon. & P. Magalon.
epiſcoporum cum multis abbatibus interſuerunt.
Hoc autem in cœtu rogatione Petri de Au-
tolio ſeneſcalli Carcaſſon. & Biterrenſis decre-
tum fuit epiſcopos eidem auxilium impenſuros
in expugnatione caſtri *de Querbus*, quod hære- C
Tab. Biterr. ticorum & latronum erat receptaculum. Lecta
quoque ſunt ibidem & publicata ſtatuta quædam
S. Ludovici Francorum regis pro reformatio-
ne morum, a Guidone Fulcodii regis ejuſdem
juſſu ad provinciam Narbonenſem allata. Eodem
anno pridie cal. Martii, ipſius & Petri Roſtagni
prioris de Monachia adverſus Raimundum de
Montebruno equitem & alios Narbonæ conſules
querela de falſura porcorum ſopita fuit, arbitro
Jacobo S. Afrodiſii abbate, & canonico Narbon.
1256. ex regio Narbon. tabulario. Mandavit an. 1256.
XVI. cal. Martii, Toloſano epiſc. ut ballivium &
lictores S. Gavellæ ab A. comite Toloſano inſti- D
tutos, quod armati grangias Ampuliaci de Tra-
meſaigues & d'Artenac cœnobii Bolbonenſis pro-
prias invaſiſſent, fratres converſos male accepiſſent,
Tab. Bolbon. & eccleſiæ de Trameſaigues campanili ignem ad-
moviſſent, excommunicaret. Denique anno in-
certo Franciſcæ abbatiſſæ ordinis S. Damiani lo-
cum impertivit in parœcia S. Felicis ad exci-
tandum monaſterium, quod hodie non exſtat.
In fata conceſſit Guillelmus die 25. Julii anno
1257. 1257. conditus primum in baſilicæ veteris me-
tropolitanæ ſacello S. Michaelis vel Lazari, cum
epitaphio ſequenti, & inde tranſlatus in novam
a ſucceſſore Maurino ædificatam eccleſiam. E

Anno Domini

Milleſimo ducenteſimo quinquageſimo ſeptimo, VIII. cal. Auguſti obiit dominus Guillelmus de Broa, quondam archiepiſc. Narbonæ, qui fuit oriundus de Podio Celiqueno diœceſis Biterr. cujus oſſa in præſenti ſepulcro requieſcunt, & vixit in archiepiſcopatu laudabiliter duodecim annis, & eccleſiam ſuam & ſubditos ſuos in pace & quiete ſalubriter gubernavit. De bonis autem ſuis inſtituti ſunt quatuor preſbyteri perpetui, qui celebrare tenentur in præſenti capella, & ſeptem anniverſaria, in quibus recipiunt omnes intitulati quoquomodo in eccleſia Narbonæ, ac capellani capellarum civitatis Narbonæ: & qui præſentes litteras legerit, orationem Dominicam ter devote dicat pro anima ipſius.*

* Puyceliou.

Ejus obitus, ſeu anniverſarium notatur 26. Julii in necrologiis Craſſenſi, Montis olivi, & S. Pontii Tomerienſis, ubi hac die legitur *officium pro anima D. Guill. Narbon. archiepiſc. & cras eleemoſynarius debet duplicare eleemoſynam pauperibus.* Eodem quoque die ſic habet necrologium Caſſiani monaſterii: *Obiit D. Guill. de la Broa archiepiſc. Narbon. ab eleemoſynario XV. ſolidi.* Notatur autem in excerpto necrologii S. Juſti XIV. cal. Febr. & V. cal. Maii. In altero Montis olivi necrologio ſic legitur: *pridie idus Martii generale officium pro anima D. Guillelmi de Broa archiepiſcopi Narbonenſis;* & in codice mſ. Gellonenſi: *IX. cal. Febr. ob. D. Guillelmus archiepiſc. Narbon.* ac denique in necrologio de Quadraginta: *VIII. cal. Aug. obiit D. G. de Bray archiepiſc. Narbonæ.* De quo etiam intelligimus quæ leguntur in martyrologio S. Sebaſtiani Narbon. *IV. cal. Maii ob. G. Narbonæ archiep. in cujus anniverſario communitas S. Juſti debet dare pro tribus clericis iſtius eccleſiæ XVI. denarios Melgorienſes;* & iterum ibidem, *VII. cal. Aug. XVIII. denar. Melgor.*

XXXIX. Jacobus.

Ex abbate S. Afrodiſii promotus Jacobus ad ar-
chiepiſcopatum Narbonenſ. concilio provinciali
apud Montempeſſulanum celebrato præfuit VIII.
cal. Sept. an. 1258. cujus acta in octo capita dige- 1258.
ſta edidit noſter D. Lucas Dacherius t. 2. ſpicil.
pag. 645. unde inſerta ſunt tom. XI. concil. Labb.
col. 778. Anno eodem 29. Octobris paciſcitur
cum R. abbate S. Aniani ſuper eccleſiis S. Nazarii
de Gabian & S. Juliani de Lapejan juxta Cape-
ſtagnum. Quo etiam anno Amalricum Narbonæ
vicecomitem ad fidem clientelarem admiſit, cu-
jus ſacramenti ſeries continetur n. 62. armarii
vicecomitum. Inimicum habuit ſeneſcallum Car-
caſſonenſem, adverſus quem Alexandri papæ IV.
patrocinium apud regem Ludovicum poſtulavit,
ex notis Baluzii ad concilia Galliæ Narbonenſis
pag. 42. Nonnulla feoda comparavit in loco *de
Gruſſan* & ſupplicationi generali a ſe indictæ ad
ſedandam peſtem cum clero civitatis interfuit VI.
non. Maii anno 1259. ut prodit vetuſtiſſimum 1259.
martyrologium. Quo etiam anno pridie cal. Aug.
motam inter Othonem abbatem Fontis frigidi
& Jordanum rectorem eccleſiæ de Burgairagio
querelam ſuper decimis honoris de Parone com-
poſuit, ex tabulario Fontis frigidi. Die Dominica
poſt quatuor tempora Septembris ejuſdem anni
a Berengario Helenenſi epiſcopo, ipſo die quo
P. epiſcopus Agathenſis vice archiepiſcopi illum
conſecravit, fidei ſacramentum excepit. Teſta-
mentum conſcripſit eodem anno III. cal. Octo-
bris, cujus tabulæ habentur in archivo archiepi-
ſcopali num. 54. Haud multo poſt defecit brevis
ævi pontifex, eodem ſcilicet anno III. nonas
Octobris, ex chronico S. Pauli, aut IV. nonas,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ui legitur in excerpto veteris necrologii S. Afro-
diſii Biterrenſis, vel denique v. nonas, ex frag-
mento necrologii SS. Juſti & Paſtoris.

XL. Guido.

Foulquoys.

Germanum Guidonis cognomen eſſe Ful-
codii, vulgo *Foulquoys* vel *de Foulques* ſcribit
Baluzius in mſſ. notis ad veterem Galliam Chri-
ſtianam: nam ita ſe ipſe ſemper vocavit in veteri-
bus actis, inquit, & antiqui ſcriptores Geraldus
de Fracheto, Bernardus Guidonis, Ptolemæus
Lucenſis, Amalricus Augerii, Platina, Johan-
nes Stella ſic eum appellavere, ſolus Onuphrius
Panvinius eum *Guidonem Groſſum* nominat ex
conjectura potius, ut videtur, quam ex rei ve-
T. 11. conc. part. 1. col. 830. ritate; nempe quod legeret Petrum Groſſum de
S. Egidio, ad quem exſtat Guidonis tum ſummi
pontificis epiſtola, fuiſſe ejus conſanguineum.
Additur autem & aliquando Fulcodii cognomini
cognomen de S. Egidio, a natali ſolo, ut qui-
buſdam placet. De Guidonis Fulcodii piiſſimis
& nobiliſſimis parentibus, militia, uxore, liberis,
ſumma juris peritia, & eximia in rebus agendis
ſolertia jam egimus in epiſcopis Anicienſibus
tom. 2. col. 717. e qua ſede tranſiit ad Nar-
bonenſem, electus per compromiſſum vi. idus
1259. Octobris an. 1259. ut liquet ex ipſius electionis
decreto, quod edidit Baluzius in appendice con-
ciliorum Galliæ Narbon. pag. 161. *Electus* ad-
huc tantummodo dicebatur viii. cal. Junii anno
1260. 1260. unde profecto vacare ſedes Narbonenſis
dicitur iii. idus Januarii ejuſdem anni quo Leu-
Tab. capit. Narbon. tevenſis epiſcopus R. Narbonenſi capitulo fidem
obligavit. Eodem anno ſtatuta quædam publi-
cavit, quæ ſunt edita tom. 11. concil. Labb.
col. 793. *lege* 796. & in conciliis Galliæ
Narbon. pag. 79. Idem hoc anno menſe Aprili
initas olim pactiones inter Ludovicum Franciæ
Ch. LXV. col. 60. & 61. regem & Petrum Narbonenſem archiepiſcopum
ſuper feudis ab eccleſia Narbonenſi mobilibus &
propter hæreſim addictis regi firmavit, ex regio
Carcaſſonenſi tabulario & Pariſienſi, ubi de feu-
dis ſeneſcalliarum Carcaſſonæ, Bellicadri, &c.
Militum quoque ſuæ vaſſallorum ſedis, & ipſius
Amalrici vicecomitis viii. idus Maii an. 1260.
Append. ad concilia Gall. Narb. pag. 163. juramenta excepit, quæ continentur in regeſto
hominiorum eccleſiæ Narbonenſis. Huic etiam
an. 1261. xiv. cal. Aprilis Guillelmus de Salis
1261. filius quondam Bernardi de Salis clientelam pro-
feſſus eſt.

Nec minus de rebus eccleſiaſticis & paſtorali
cura ſollicitus Guido, ſtatim atque in archiepi-
ſcopali confirmatus eſt dignitate, verbi Dei præ-
dicationi, in qua plurimum ob facundiam excel-
lebat, ſedulus incubuit. Anno 1261. xiii. cal.
Julii fidelitatis ſacramentum a Pontio epiſcopo
Biterrenſi excepit, ex tabulario eccleſiæ Narbo-
nenſis. Motam inter ſacriſtam eccleſiæ Nar-
bonenſis & rectores parœciarum civitatis ex
una parte, & Ottonem abbatem Fontis frigidi
ex altera querelam ſuper canonica portione bo-
norum dicto monaſterio ab iis legatorum, qui
in eo ſepeliri vellent, compoſuit vi. calendas
Novembris ejuſdem anni, ex tabulario capituli

A Narbon. Johannem Jacobi & magiſtrum Ber-
nardum de Porcillis clericos creavit notarios pu-
blicos v. calendas Octobris anni præſentis; quo
etiam paulo ante Pentecoſten Arnaldus abbas
Fuxenſis & Rogerius comes Fuxi Guidoni ar-
chiepiſcopo ſuas controverſias dirimendas com-
miſerunt, ex archivo urbis Fuxenſis. Menſe
Decembri ejuſdem anni Urbanus papa IV. Gui-
donem cardinalem creavit, & ad epiſcopatum
Sabinenſem tranſtulit. Sed is oblatum honorem
rariſſima moderatione recuſavit, dicens ſe neceſ-
ſarium eccleſiæ & provinciæ Narbonenſi, petiit-
que ab Urbano, ut ab onere cardinalatus exemtum
B ſponſæ ligatum relinqueret. Urbanus autem exi-
ſtimans publicam eccleſiæ univerſalis utilitatem
privatis eccleſiæ Narbonenſis commodis antepo-
nendam, auctoritate utendum ratus, in virtute
obedientiæ ei præcepit, ut omni excuſatione ceſ-
ſante in Italiam veniret, apoſtoliciſque mandatis
morem gereret. Interim Guido id. Maii 1262.
privilegia a Romanis pontificibus Caſæ-Dei olim
conceſſa diligenti præmiſſo examine apud Ne-
mauſum recognovit. Eodem anno Urbanus IV.
duodecimo calendas Novembris pontificatus ſe-
cundo litteris ad Ludovicum Francorum regem
datis ſignificavit archiepiſcopos Ebredunenſem &
C Narbonenſem ad cardinalatum aſſumtos, ſimul-
que rogavit *ne moleſte ferret, ſi eos contra ipſius
votum propter hoc ad Romanam curiam evocaret.*
Jam forte promotioni ſuæ aſſenſum præbuerat
Guido, quem regi circa id tempus declaravit.
Utramque epiſtolam & Urbani ad Guidonem, &
Guidonis ad Ludovicum habes tom. 2. ampliſſi-
mæ collectionis col. 1256. & 1257.

Plurimas alias ad Guidonem epiſtolas ſcripſit
Urbanus, dum in Anglia fungeretur apoſtolica
legatione, ut diſcordias inter Henricum regem &
regni proceres prudentia ſua componeret. Quod
quidem munus feliciter exſecutus, dum ad curiam
D rediret, ob egregias virtutes omnium cardinalium
votis Romanus pontifex declaratur Peruſii menſe
Febr. an. 1265. & ibidem coronatur aſſumto
Clementis IV. nomine viii. cal. Martii, id eſt
22. Febr. die cathedræ S. Petri Antiochenæ ſacra.
Demum, ut ait Spondanus epiſcopus Appamien-
ſis in annalibus, morbo ſenioque confectus, ec-
cleſia Dei optime adminiſtrata, plenus dierum
& bonis operibus gravis migravit in cœlum Vi-
terbii an. 1268. iii. cal. Dec. poſt tres ſedis
annos, menſes novem & dies 25. ſepultus ibi-
dem in eccleſia S. Mariæ ad Gradus, cum hac in-
ſcriptione tumulo inſculpta:

E

Lector fige pedes, admirans quam brevis ædes
Pontificem quartum Clementem contegit arctum.
En datur in cineres Petri ſucceſſor & hæres,
Cujus, ſi memor es, non mundi gaudia quæres.
Hic judex primum, quem ſic ſucceſſus opimum
Reddidit, ut fertur, miles probus efficeretur.
Taleque ſortitus nomen, juriſque peritus,
Virginis unius fuit unicus ipſe maritus.
Qui viduatus ea, mox Chriſti ſorte potitus;
Anicienſis ita dignus fuit archilevita,
Præſul ibi factus, poſt archiepiſcopus actus.

Paſtor

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Paſtor ut egregius Narbonæ præfuit auctus.
Utque Deo gratus & cardinalibus ſociatus,
Papatus nomen clarum ſuſcepit & omen.
Sic ſublimatus, ſic denique clarificatus,
Perficiendo gradus cenſetur ad aſtra levatus,
Annis ſex denis octo cum mille ducentis
Tranſactis Chriſti Clemens tumulo datur iſti,
Ut finalis ei det gaudia ſumma diei. Amen.

De Guidone Fulcodii vide Guillelmum Cave in hiſtoria litteraria pag. 641.

XLI. Maurinus.

Guidoni ad purpuram Sabinenſemque epiſcopatum aſſumto proxime ſufficitur Maurinus canonicus Narbonenſis, Urbani papæ IV. capellanus an. 1262. ex Sammarthanis, qui tabulas citant n. 321. Non ideo tamen ſtatim confirmatus eſt, ut patet tum ex conſecratione R. Leutevenſis electi facta a P. epiſcopo Agathenſi, ejuſdemque fidei ſacramento canonicis Narbonenſibus præſtito, ſede Narbonenſi vacante, idibus Januarii 1263. tum ex bulla Urbani IV. data archidiacono Carcaſſonenſi 16. Aprilis, ut quidquid ſede vacante ex eccleſia Narbonenſi uſurpatum fuerat, reſtitui curaret. Elapſis vero aliquot diebus Urbanus IV. hanc præſentibus Maurino & capituli nunciis diligenter expenſam approbavit electionem, bulla data apud Urbem veterem VIII. cal. Maii pontificatus ſecundo, eidemque conſecrationis munus propriis manibus impendit, palliumque de B. Petri corpore ſumtum donavit.

1262. [margin]
Baluz. catal. Diplom. mſſ. pag. 13. n. 84. & 85. [margin]
1263. [margin]

Roma reverſus Maurinus calendis Junii abbates, priores, archipreſbyteros & rectores parœciarum Narbonenſis provinciæ adhortatus eſt, ut ſubditos ad reparandum pontem ab urbe Narbona ad Biterrim inducerent, conceſſa iis qui ſubſidium aliquod conferrent quadraginta dierum indulgentia. Calendis Auguſti Pontius Biterrenſis epiſcopus ſe ipſi paratum exhibet ad ſubeundum prudentum virorum judicium circa regimen abbatiæ abbatiſque S. Afrodiſii electionem, ex tabul. epiſcopatus Biterrenſis; ad quod ſpectare videtur Clementis IV. epiſtola CXXXVIII. tom. 2. Anecdot. ad epiſcopum Magalonenſem, ut pacem inter Narbonenſem archiepiſcopum & Biterrenſem antiſtitem componat. Datum Aſſiſii pridie calendas Septemb. pontificatus anno 1. Eodem anno Sicardus Ademarus hominium ei præſtitit. Circa id tempus duas ad Alfonſum Pictavorum & Toloſæ comitem Maurinus ſcripſit epiſtolas, ex regio Pariſienſi tabulario, quarum altera Inventarii fol. 69. *Languedoc* ipſum hortatur XVI. cal. Apr. ut per ſuos miniſtros manus injiciat in bona Toloſani epiſcopatus pro expenſis faciendis in inquiſitione de vita & moribus R. epiſcopi Toloſani habenda; altera menſis Maii, ibidem fol. 65. verſo, apud eum conqueritur de vi miniſtris ſuis a Beraudo de Anduſia illata, quod a ſede apoſtolica delegatus, inquit, in vitam & pravos ejuſdem epiſcopi mores inquiſierim, & quod ad damni inde emerſi læſique honoris ſatisfactionem poſtulem prædia & poſſeſſiones epiſcopatus Toloſani

A in manum comitis tradi, ut expenſæ ob eam cauſam factæ ſolvantur.

Clementis IV. papæ amicus & valde familiaris fuit, quemadmodum docent plures ipſius epiſtolæ, in quibus ſucceſſor ejus nuncupatur. Attamen epiſtola CVIII. apud Martenn. tom. 2. Anecdot. col. 167. data Peruſii XI. cal. Auguſti pontificatus anno primo, hic eſt Chriſti 1265. ab eo reprehenditur, quod nec cum laicis pacem haberet, nec cum fratribus & coepiſcopis unitatem, nonnulliſque improperaſſet quod ſuam in papa ponentes fiduciam, non alium Deum haberent; *quæ ſi vera ſint*, ait ſummus pontifex, *male utique in ore tuo poterant ſonare, cum nullus in nobis idolatret, nec Deum nos reputet, quanquam Dei vicarium poſſit dicere confidenter, quod nemini ad injuriam debes objicere, ſed noſter in ſede Narbonenſis eccleſiæ immediatus ſucceſſor, tibi plus ceteris ad honorem & gloriam vindicare.* Eodem anno 1265. quaſdam apud Carcaſſonam ædes, quibus ex munificentia regum Franciæ potiti fuerant ejus anteceſſores, liberas & ipſe ex conceſſione regis S. Ludovici recipit menſe Decembri, ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Idem anno ſequenti capitulo quadraginta libras annui reditus ſuper eccleſia de Pipionibus percipiendas aſſignavit. Hoc ipſo anno 1266. ineunte cum S. electus Toletanus ab apoſtolica ad ſedem ſuam rediens, crucem ante ſe deferri per Narbonenſem provinciam feciſſet, graviter a Clemente IV. reprehenſus eſt bulla data XII. cal. Jan. pontificatus anno ſecundo. Maurinum quoque idem pontifex iterum arguit litteris Viterbii datis V. calend. Novembris pontificatus tertio 1267. quod in Romana nuper curia exiſtens, cuidam magno viro dixiſſet *corpus Domini eſſentialiter in altari non eſſe, ſed tantum ſicut ſignatum ſub ſigno, hancque celebrem eſſe Pariſinorum opinionem*, quam impoſitam ſibi amolitus eſt calumniam Maurinus in apologetico quem ad Clementem miſit de fide ſua libello. Hunc habes cum epiſtola t. 2. Anecdot. col. 536. & 559. Anno 1268. XIII. cal. Septembris huic Jacobus rex Aragonum pro beneficiis ſibi jam collatis gratias agit, ipſiuſque auxilium implorat adverſus injurias, quas Magalonenſis epiſcopus ipſi inferebat. Quemdam Gaufredum Narbonenſem præſulem importune obtrudunt anno 1269. regeſta Vaticana: idem enim, qui an. 1268. Maurinus *cum domino Ludovico rege Francorum nunc triumphante in ſubſidium terræ ſanctæ transfretaſſe* legitur an. 1270. controverſiam redux cum Narbonenſi capitulo pro definiendo loco ad novam conſtruendam baſilicam S. Juſti habuit, quam Bertrandus epiſcopus Toloſanus terminavit an 1271. ſententia, quæ aſſervatur in indiculo ſchedarum templi S. Juſti cap. 45. Primarium lapidem in fabrica nova hujuſce cathedralis impoſuit Maurinus ex chronico ſancti Pauli, cujus in fundamenta aurea crux ad eccleſiam Narbonenſem a Clemente tranſmiſſa, die Dominica qua cantatur *Lætare Jeruſalem* injecta fuit, ut his verſibus vetus muſa cecinit:

[margin, right column: ANNI CHRISTI; 1265. (beside "catus anno primo… 1265."); B (gutter, beside "que in ore tuo"); 1266. (beside "Idem anno ſequenti"); C (gutter, beside "vit. Hoc ipſo anno 1266."); 1267. (beside "Novembris pontificatus tertio 1267."); D (gutter, beside "in apologetico"); 1268. (beside "Anno 1268."); *Ch. LXXII. col. 68.*; 1270. (beside "legitur an. 1270."); E (gutter, beside "pro definiendo loco"); 1271. (beside "an 1271.")]

ANNI CHRISTI

Eccleſiæ primam petram ſignavit & imam.
Hujus fulgentis auri crux pulchra decentis
Juſſu Guidonis, divinis poſtea donis
Papæ Clementis quarti domni ſapientis.
Morinus, morum lux archiepiſcopus horum,
Hanc fundamentis præmiſit mille ducentis
Et decies ſenis lapſis ſemel & duodenis
1272. *Annis a nato Chriſto ſub menſe vocato*
Aprilis, ternis nonis lux læta modernis,
Sex denis latis ſemel uno ſic numeratis,
In Paſchæ feſto prius omnis clerus honeſto,
Intravitque chorum divina laude ſonorum.

Denique Maurinus teſtamento x. calendas Au-
guſti condito, quod in archiepiſcopali aſſervatur
ſcrinio, poſtridie obiit, de quo in pervetuſto
legitur martyrologio: *Nono calendas Auguſti
obiit Maurinus archiepiſcopus Narbonenſis, in
cujus anniverſario communitas debet dare omnibus
clericis iſtius eccleſiæ & quatuor preſbyteris &
duobus preſbyteris de Bethlehem octo denarios
Melgorienſes, & habet miſſam.*

DE MONTBRUN.

XLII. Petrus IV.

Viam univerſæ carnis ingreſſo Maurino, Nar-
bonenſes canonici de futuri antiſtitis electione
1272. tractantes an. 1272. menſe Octobri concordibus
ſuffragiis elegerunt Petrum de Montebruno, no-
bili genere natum, canonicum Narbonenſem, ac
Rainald. an. 1282. n. 26. S. R. E. notarium & camerarium, cujus electio-
nis autographum in armario præſulum Narbon.
exſtat cap. 223. Cum autem tunc Viterbii
commoraretur, ubi erat curia Romana, canonici
data procuratione 24. Octob. ejuſdem anni qua-
tuor e ſuo gremio miſerunt ad illum, qui ei
Append. ad conc. Narb. pag. 177. decretum electionis exhiberent; inſimulque epi-
ſcopi ſuffraganei, abbates, capitula & prælati pro-
vinciæ Narbonenſis ad cardinales Viterbii con-
gregatos ſcripſerunt, orantes, non quidem ut
electionem Petri confirmarent, ſed ut ipſum
quantocius venire in provinciam finerent. Et
mox inſuper ſcripſerunt iidem ad Gregorium X.
papam, ut electum Petrum confirmaret, qui re-
vera ipſius ratam habuit electionem, litteris datis
apud Urbem veterem IV. nonas Decemb. pon-
tificatus anno primo, ſumto, ut videtur, ab ejus
inauguratione, quæ peracta fuit die 27. Martii
Dominica III. Quadrageſimæ an. 1272. Idem
pontifex marchioni Montis ferrati litteras di-
rexit idibus Januarii pontificatus anno primo
1273. ut liberum ac tutum per ipſius fines tran-
ſitum haberet Petrus: quæ omnia conſtant ex
Charta LXXIII. col. 68. LXXIV. col. 69. & Ch. LXXV. col. 70. chartis noſtra inter inſtrumenta relatis. Tum vero
iidem ſuffraganei & prælati, uti ſe cardinalibus
ſignificaverant facturos, litteras ad Philippum III.
regem cognomento Audacem miſerunt in gra-
tiam ejuſdem electi an. 1273. quibus regiam de-
precantur majeſtatem, ne male de ipſo ſentiret,
neve quid ſiniſtri ſuſpicaretur, bonum quippe
virum eſſe, optimo ingenio præditum, ejuſ-
que opera & induſtria in arduis eccleſiæ negotiis
uſos eſſe tum Clementem papam, tum cardina-
les, ſede apoſtolica vacante, quod ipſum teſtari
vere poſſunt Berengarius Magalonenſis epiſcopus,

A & abbas S. Egidii, quos ea de cauſa ad ipſum diri-
gunt. Memoratur autem Petrus an. 1273. idibus
Martii in tabulario Fontis frigidi; ſextoque idus
Auguſti ejuſdem anni cum Aimerico vicecomite
ſtatuta condit per ſuos procuratores de armis in
civitate Narbona tractandis, ex regio Narbonenſi
chartario. Anno 1274. una cum aliis prælatis a 1274.
Guillelmo de Choardonne equite & ſeneſcallo
extraordinario Carcaſſonam accitus eſt ad deli-
berandum quid facto opus eſſet, ne frumenta
extra provinciam efferrentur, ex regio Carcaſſo-
nenſi tabulario. Quamobrem fortaſſe hoc anno
15. Aprilis Narbonæ habitum concilium legi-
B mus, & aliud Biterris. Eodem anno canonicis
ſuis dedit eccleſiam de Pipionibus, retento ſibi
annuo decem librarum reditu. Anno ſequenti 1275.
die Dominica in feſto Apparitionis (Epiphaniæ)
Petrus Gaucelini Nemauſenſis epiſcopus ei jura-
mentum fidelitatis præſtitit. Prioratum de Var-
diaco in diœceſi Belvacenſi Eliæ abbati & mo-
nachis Floriacenſibus, ad quos ſpectabat collatio
ſeu nominatio, conferendum vel ordinandum
dimiſit IV. nonas Januarii 1275. Querelam ha-
buit anno 1276. adverſus Aimericum viceco- 1276.
mitem ac dominum Narbonæ ſuper dominio,
quod uterque in Judæos de Capite ſtagno, Mon-
C teſpeſſulano, &c. obtendebat, ex tabulario vice-
comitatus Narbonenſis. Alteram inter eumdem
Aimericum & Narbonæ conſules diremit con-
troverſiam anno ſequenti, ex regio Narbonenſi 1277.
tabulario; quo etiam anno ſe munificum præbuit
erga priorem Pruliani monaſterii. Emit eodem
anno 1277. a Guillelmo de Capitolio totum
Capitolium quod habebat in civitate Narbona,
in parochia S. Sebaſtiani, cum domibus, &c.
pretio 12000. ſolidorum Melgor. cumque hoc
ipſo anno gratulatus fuiſſet Nicolao III. de ejus
ad ſummum pontificatum promotione, gratias *Baluz. append. ad conc. Narb. pag. 178.*
eidem egit pontifex ſuis tam erga illum quam
D erga ejus eccleſiam oblatis officiis. Anno 1278. 1278.
ultima die Junii delectus fuit arbiter in cauſa Ja- Charta XLVII. col. 375.
cobi Majoricarum regis cum Berengario Maga-
lonenſi epiſcopo, pro juriſdictione civitatis Mon-
ſpelienſis. Eodem anno querelam inter capitula
S. Juſti & S. Pauli, utrius nimirum juris eſſet
miſſam certis diebus feſtis celebrare, quibus ca-
nonici S. Juſti *proceſſionaliter* ad eccleſiam ſancti
Pauli ſe conferebant, compoſuit, ex tabulario
capituli Narbonenſis. A Petro de Montbrun
archiepiſcopo Narbonenſi ſe Pontius Hugo La-
purdenſis comes triginta millia ſolidorum Mel-
gorienſium pro acquiſitis caſtro & oppido de
E Appiano in diœceſi Helenenſi accepiſſe litteris
ſuis declaravit eodem anno 1278. Concilium
provinciæ ſuæ apud Biterras celebravit anno ſe-
quenti die 4. Maii, in quo actum eſt de mitten- 1279.
dis ad regis parlamentum procuratoribus, ſeu le-
gatis pro tuendis eccleſiaſticis libertatibus; iique *Tom. 11. concil. p. 1. col. 1061.*
fuerunt Petrus noſter & Bertrandus Toloſanus
epiſcopus. Alteram quoque ſynodum habuit in
eadem civitate anno 1280. Dominica quarta 1280.
Quadrageſimæ, qua cantatur *Lætare Jeruſa-* *Ibid. col. 1124.*
lem, de cujus actis nihil ſupereſt præter duas
epiſtolas. Fortaſſe eadem eſt quam anno 1281.

ANNI CHRISTI

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

celebraſſe dicitur. Eodem anno 1280. litteras A ſcribit ad ſuffraganeos, ut preces ad Deum fundant pro pace inter Franciæ & Caſtellæ reges concilianda; eoſdemque ſuffraganeos litteris XVI.
Tom. 1. Amplis. col. 1159.
calendas Septembris invitat, ut adſint Narbonæ in craſtinum inſtantis feſti B. Matthæi apoſtoli ad munus conſecrationis impendendum magiſtro Berengario de Bociacis Leutevenſi & magiſtro Bertrando Languiſelli Nemauſenſi electis; quam poſtea conſecrationem uſque ad Dominicam poſt feſtum S. Michaelis prorogavit, litteris ad ſuffraganeos datis IV. nonas Septembris 1280. Pepigit eodem anno cum rege Philippo III. ſuper caſtro de Quillano & ejus appenditiis, ex regio B Carcaſſonenſi tabulario. Ædes quoque in urbe Carcaſſona hactenus a regia liberalitate ſibi & anteceſſoribus traditas fuiſſe declaravit, quas & ad regis beneplacitum reſtituere pollicetur, ex regio chartarum theſauro fol. 25. *Languedoc.*

1282. Scripſit anno 1282. ad officialem eccleſiæ Pariſienſis, ut Guillelmum Narbonenſem canonicum, qui cum fratre ſuo Aimerico adverſus regem conſpiraverat, tamdiu detineret in cuſtodia, donec illud crimen a ſe amolitus fuiſſet. Eodem anno Raimundus Raulini caſtrorum de Scoano ballivius canonicos ſancti Pauli vice archiepiſcopi in poſſeſſionem eccleſiæ *du Lai*, quam C illis an. 1280. archiepiſcopus contulerat, induxit, ex tabulario S. Pauli. Interfuit anno ſeq.
1283. judicio lato, quo Pictavienſis comitatus Philippo III. Francorum regi adjudicatus eſt, excluſo Carolo patruo Siciliæ rege, adſtantibus Petro Remenſi, & Simone Bituricenſi archiepiſcopis, Guidone Lingonenſi, Guillelmo Ambianenſi, Theobaldo Dolenſi præſulibus, Matthæo ſancti Dionyſii abbate, ac Petro decano S. Martini Turonenſis, ex regio chartarum theſauro fol. 189. *Languedoc.* Conſecravit an. 1284. IV. cal. Julii altare in eccleſia monaſterii Grandis Silvæ in honorem S. Salvatoris, S. Crucis, &c. alte- D rumque calendis Julii ibidem in honorem ſancti Bernardi. Oblatum ſibi a Leutevenſibus canonicis decretum electionis Berengarii Guitardi in epiſcopum confirmavit, diemque Dominicam
1285. IV. nonas Martii 1285. ut illi munus conſecrationis impenderet præfixit, ſcriptis ad ſuffraganeos litteris XIV. calend. Martii, qua de re
Ch. XXXIV. col. 203.
ſe Bertrandus epiſc. Nemauſ. apud illum excuſavit VIII. cal. Martii. Eodem anno 1285. Perpiniani exſtinctus eſt Philippus rex, cujus viſcera in choro Narbonenſis eccleſiæ condita ſunt; ſic enim habet fragmentum necrologii ejuſdem eccleſiæ: *Pridie nonas Octobris obiit D. Philippus* E *rex Francorum illuſtris, cujus pars corporis jacet in iſta eccleſia anno MCCLXXXV.* Denique anno
1286. 1286. IX. cal. Aprilis obſequii juramentum ex-
Tab. capit. Narbon.
cepit ab Hugone Maſcaronis eccleſiæ Toloſ. vocato epiſcopo, ac III. idus Maii a Guillelmo de Gardiis Uceticenſi præſule. Vitam hoc anno die 3. Junii cum morte commutavit, ex chronico S. Pauli, ubi quinquaginta libras Melgorienſes pro ſuo celebrando anniverſario dediſſe communitati eccleſiæ dicitur, de quibus dicta communitas dare debet omnibus intitulatis duodecim denarios Narbonenſes præter curſum conſuetum quolibet anno, & ad hoc capitulum ſe & ſua bona obligavit. Legitur in necrologio Caſſiani monaſterii: *III. nonas Junii obiit reverendæ me-* *Tom. 10. fragm. Stephanotii, pag. 159.*
moriæ D. Petrus de Montebruno archiepiſcopus Narbonæ. Melius tamen dies obitus ejus conſignatur IV. cal. Junii in necrologiis eccleſiarum Narbonenſis, Biterrenſis & B. Mariæ de Quadraginta, cui ſpeciatim eccleſiæ triginta libras Turonenſes legavit, & debent dari viginti ſolidi pro *pitantia;* idque confirmatur ex inſcriptione tumulo ejus ſuperpoſita in baſilica metropolitana ad latus dextrum ſacelli S. Petri, aiunt Sammarthani, in eccleſia* vero S. Pauli, ait Baluzius in **f. ſacello.*
mſſ. notis ad veterem Galliam Chriſtianam. Sic autem memoratur in excerpto veteris necrologii S. Juſti t. 9. fragmentorum Stephanotii noſtri: *XVI. calendas Martii ob. D. Petrus de Montebruno archiepiſcopus Narbonenſis & D. P. Bī. frater ejus epiſcopus Agathenſis.* Tumulo ſuperpoſitam inſcriptionem ſubjicimus:

Felix Prælatus heu! quam cito morte vocatus;
Mente Deo gratus hic carne jacet tumulatus.
Nobilis ex genere, ſed nobilior pietate,
Præfuit hic vere, ſimilis tibi, Petre beate,
Nomine non tantum, ſed & ordine plus laborantum,
Par conregnantum ſit cum Domino dominantum.
Dictus de Montebruno fuit, indeque natus,
Dura ferens ſponte vixit ſine labe reatus,
Quod ſatagendo pie bibit hic de fonte Sophiæ,
Diffudit patriæ, Marthæ memor atque Mariæ.
Anno milleſimo bis centeno octuageno,
Bis terno Chriſti, Chriſtus requiem dedit iſti.
Ante dies menſis Junii lux tertia luxit,
Cum Narbonenſis radius de corpore fluxit.
Ut lux pontificum tribus illuxit quaſi luſtris;
Moribus illuſtris Dominum lucratus amicum;
Obtinet ut ſtatuit Quintini feſta beati,
Preſbyteroſque duos qui ſunt hic perpetuati.
Ut citius meritum Chriſti moriens reperiret,
Ordinat hic obitum die mortis quando rediret.

Poſt obitum Petri vacavit ſedes Narbonenſis uſque ad annum 1290. Interea latæ a capitulo Narbonenſi in Jacobum regem Majoricæ & comitem Ruſcinonenſem excommunicationis ob occupatam de Appiano terram ſententia V. cal. Julii 1287. diſcutienda committitur Craſſenſi, *al.* Caſtrenſi & S. Geneſii abbatibus ac officiali Carcaſſonenſi a Johanne cardinali S. Ceciliæ ſedis apoſtolicæ legato. Anno 1290. VIII. calend. Octobris Raimundus de Coſta epiſcopus Helenenſis Narbonenſi capitulo fidelitatis ſacramentum præſtitit coram Pontio de S. Juſto Biterrenſi, Petro Berengario Agathenſi, Berengario Fredolo Magalonenſi & Hugone Maſcaronis Toloſano epiſcopis, necnon G. abbate S. Pauli Narbonenſis.

XLIII. EGIDIUS. ATCELIN.

De ſucceſſore eligendo canonici cum inter ſe convenire non poſſent, rem ſummo pontifici permittere decreverunt, qui Honorius hujus nomi- *Baluz. t. I. vit. pap. Aven. col. 10.*
nis quartus magiſtrum Adenulfum de Anagnia

ANNI CHRISTI

eccleſiæ ſancti Audomari Morinenſis præpoſi- A
tum nominavit archiepiſcopum Narbonenſem:
at huic nominationi aſſenſum præbere noluit
Adenulfus, ſeque per litteras excuſavit. Fato in-
terea conceſſit Honorius, cujus ſucceſſor Nico-
laus IV. ſeptimo calend. Decembris pontifica-
tus anno tertio, hic eſt 1290. cathedræ Nar-
bonenſi præfecit Egidium Aycelini eccleſiæ Nar-
bonenſis canonicum, Claromontenſiſque præpo-
(Ib. col. 11. & tom. 1. col. 596.) ſitum, quem cum Johanne de Waſſoignia ar-
chidiacono Brugenſi ad eum Philippus IV. di-
rexerat an. 1288. pro negotio regni Aragoniæ.
Egidius autem, quem perperam cum Egidio
de Bellamera confundunt Sammarthani, e no- B
bili & illuſtri Aycelinorum Billomi apud Ar-
vernos dominorum gente oriundus, cujus genea-
logiam texuit Franciſcus du Cheſne in hiſtoria
cancellariorum Franciæ pag. 347. fratres habuit
Hugonem Oſtienſem epiſcopum & cardinalem,
Johannemque Claromontenſem epiſcopum; ipſe
vero acceptis ab Andrea de Podio papæ domi-
cello pontificiis litteris die vigeſima.... Januarii
1291. 1291. ex facultate ſibi jam III. idus ejuſdem
menſis a Nicolao pontifice conceſſa preſbyte-
ratus ordinem a quocumque mallet epiſcopo ſuſ-
(Tom. 4. Miſcell. pag. 368.) cipiendi, ſacerdotio initiatus eſt a Simone de
Bello loco Bituricenſi archiepiſcopo in caſtro C
de Navis die Sabbato ante Dominicam qua can-
tatur *Reminiſcere* 17. Martii 1291. cumque
poſtridie vicarium generalem in ſpiritualibus con-
ſtituiſſet Gaucelinum de la Garde decanum ec-
cleſiæ Brivatenſis, profectus in Italiam, Nicolaum
ſummum pontificem in Urbe veteri commoran-
tem adiit, cujus de mandato a G. cardinali epi-
ſcopo Sabinenſi conſecratus eſt menſe Maio ejuſ-
dem anni, ut docent litteræ ejuſdem pontificis
datæ VIII. idus ejuſdem menſis. Aliis XVIII. cal.
Junii pontificatus anno IV. dedit ei facultatem an-
nuum beneficiorum omnium ejus ad collationem
ac diœceſim ſpectantium, quæ vacare contingeret, D
reditum in conſtruendam eccleſiam cathedralem
per quinquennium inſumendi, ex tabul. capituli
Narbonenſis. Anno eodem ædes apud Carcaſſo-
nam ſitas, ſicut a rege obtinuerant anteceſſores, ita
& ipſe poſſidendas impetravit ſub regis benepla-
cito, ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Amalricus
vicecomes Narbonenſis & Raimundus de Lacu
1293. domicellus clientelam Egidio profeſſi ſunt an.
1293. qui & ipſe cum Petro Flotte equite Jo-
hannæ Franciæ & Navarræ reginæ comitiſſæ Pa-
latinæ Campaniæ procuratorio nomine, Guidonis
Anicienſis epiſc. vicario fidem juravit pro comi-
tatu Bigorritano, & appenditiis ab eodem epiſcopo E
& capitulo ex ſenatus conſulto dependentibus, ex
regio chartarum theſauro indice 14. *Guienne.*

Clemens V. bulla data Aquileiæ idibus Sep-
1294. tembris pontificatus anno primo, Chriſti 1294.
concedit Egidio facultatem confirmandi magi-
ſtrum Berengarium Fredoli recens electum Bi-
terrenſem. Synodos eodem anno & ſeq. Biterris
1295. habuit, ex Martennio & Sammarth. An. 1295.
Pontius Majoricarum epiſc. Egidii abſentis gerens
vices altare B. Chriſtophori martyris dicavit in
vigilia nativitatis B. M. virginis. Conſiliariis ſacri

conſiſtorii annumeratur, qui Luparæ aderant an. ANNI CHRISTI
1296. quando Petrus Flotte litteras Guidonis 1296.
Flandriæ comitis recitavit procuratores quos ad
ineundam cum rege pacem inſtituerat revocantis.
In obeundis autem muneribus Egidium fuiſſe in-
duſtrium teſtatur, quod illi cum principibus viris
Burgundiæ & Britanniæ ducibus, epiſcopis Am-
bianenſi & Autiſſiodorenſi legationem ultro detu-
lerit rex chriſtianiſſimus pro pace procuranda &
induciis cum Anglorum rege Tornaci 1297. 1297.
Eodem Bonifacius VIII. bulla ad Egidium data
X. cal. Septembris pontificatus anno tertio, cen-
tum indulgentiæ dies iis concedit, qui ad opus
novæ cathedralis baſilicæ ſubſidium aliquod con-
ferrent. Hoc etiam anno Hugo cardinalis Egidio
fratri, & Ademarus de Croſo epiſcopus Claro-
montanus eidem Egidio & Johanni præpoſito
Claromontenſi teſtamentorum ſuorum curam de-
mandarunt. Interfuit cum rege Philippo, regina,
Roberto Burgundiæ duce, Roberto Atrebatenſi
comite, epiſcopis Tolonenſi & Ambianenſi pactis
matrimonialibus imperatricis Catharinæ cum Ja-
cobo filio natu majore Jacobi Majoricarum regis
menſe Aprili 1298. Aſſiſtit conventui pacis 1298.
Monſtrolii menſe Junio 1299. Accepit eodem 1299.
anno a rege Philippo 27. libras annui reditus,
quas abbas S. Genovefæ Pariſienſis quotannis
regi ſolvere tenebatur, ita ut ipſe & heredes eis
fruerentur, dato diplomate in abbatia Eleemoſy-
næ ord. Ciſterc. menſe Auguſto, quod aſſerva-
tur in camera computorum Pariſienſi, & in regio
chartarum theſauro indice 17. verſo *Guienne.*
Eodem anno concilium Biterris coëgit menſe (T. 11. conc. part. 2. col. 1430.)
Octobri, in quo provinciales epiſcopi cum ab-
batibus qui aderant legatos ad regem cum litteris
IV. cal. Novembris miſerunt expoſtulaturos cum
eo de injuria eccleſiæ Narbonenſi ab Amalrico
vicecomite illata, qui ut juriſdictioni & clien-
telæ archiepiſcopi ſe ſubtraheret, Philippi Pulcri
Francorum regis vaſſallum ſe conſtituerat pro
omnibus caſtris & poſſeſſionibus, quas anteceſ-
ſores ejus tenuerant ab archiepiſcopis. In hac au-
tem ſynodo alia plurima ſunt agitata, de quibus
condita ſtatuta videſis apud Martennium, t. 4.
Anecdot. col. 225. Sed neque hanc ad regem
detuliſſe cauſam contentus Egidius, ad Bonifa-
cium papam detulit, quæ finita non eſt niſi tem-
pore Benedicti XI. quo Amalricus potiri ſe vice- (Rainal an. 1300. n. 28. & 29.)
comitatu Narbonenſi beneficio eccleſiæ Narbo-
nenſis profeſſus eſt, & archiepiſcopus Philippo
regi ſolemni jurejurando ſuam adſtrinxit fidem.
Suffraganeos invitavit ut conſecrationi, quam
Carcaſſonenſi electo tertia vel quarta Dominica
menſis Novembris in provincia Bituricenſi aut
Lugdunenſi, regis & eccleſiæ ſuæ negotiis præ- (Charta LXXVI. col. 71.)
peditus, impendere proponebat aſſenſum præbe-
rent, litteris Aurelianis datis die Dominica poſt
feſtum omnium SS. anni 1300. Annuiſſe R. 1300.
epiſcopum Agathenſ. probant ipſius ad Egidium
litteræ datæ Agathæ X. cal. Dec. ejuſdem anni.
Adhuc Aureliæ morabatur Egidius, cum audita (Charta LXXVII. col. 71.)
anno ſequenti fratris ſui Johannis epiſcopi morte
ad Clarum-montem profectus eſt. Aliquanto poſt
ex Arvernia redux, in Flandriam vero pro rege

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

proficiſcens ad eum miſit Ber. epiſcopum Biter-
renſem pro negotio B. epiſcopi Appamienſis de-
tenti, quem rex cuſtodiæ ipſius archiepiſcopi man-
1301. cipavit circa menſem Octobrem anni 1301.
Eodem anno ſummus pontifex duas illas quibus
Vide t. 1. Anecdot. Marten. col. 1320. &c. vellet conferendi præbendas ei facultatem indul-
ſit, quas prius, anno ſcilicet 1298. fundare in ec-
1302. cleſia Narbonenſi permiſerat. Anno 1302. Be-
rengarius Biterrenſis epiſcopus a Philippo Pulcro
delegatus, ut de querelis Egidii archiepiſcopi &
Amalrici vicecomitis miniſtrorum cognoſceret,
ſeneſcallo Carcaſſonenſi & vicario Biterrenſi præ-
cepit, ut quam uterque regi conceſſerat juriſdictio-
nem, utrique reſtituerent. Romam eodem anno
cum ceteris regni prælatis a Bonifacio vocatus, a
rege vero prohibitus, litteris ad vicarios generales
Guillelmum abbatem ſancti Pauli, &c. ſcriptis
concilium apud Nemauſum indixit ad inſtantes
octavas proximi feſti nativitatis B. Mariæ, ut ſi-
mul in unum collecti quid facto opus eſſet deli-
berarent. Anno ſequenti in cœtu procerum regni
1303. apud Luparam feria v. 13. Junii 1303. ſermo-
nem habens Egidius decem accuſationis capitibus
in Bonifacium prolatis, ad ſanctam ſedem tunc,
ut ipſe dixit, vacantem, futurumque concilium
appellavit, ex mſ. codice domini de Brienne num.
167. pag. 156. apud Bailletum in hiſtoria diſ-
ſidiorum inter Philippum & Bonifacium. Con-
trahuntur eodem anno ſponſalia Eduardi Walliæ
principis cum Iſabella Francorum regis filia, ſa-
cris operante Egidio, cujus & nepotis cogno-
minis cum Johanne Drocenſi comite diſcordia
pro toparchia de Caſteloudon, *al.* Chateldon,
quam Johanni Aycelin abbati ſeculari eccleſiæ
Claromontenſis Egidii fratri vendiderant, ſopita
eſt eodem anno a Philippo Pulcro, ut conſtat ex
chartis Drocenſis familiæ. Accepit eodem anno
a rege officiorum memore in donum quæ con-
tinentur in veteri charta eo tenore: *Philippus
rex Francorum, &c. Notum facimus, quod nos
olim grata conſiderantes obſequia, quæ dilectus
& fidelis noſter Egidius Narbonenſis archiepi-
ſcopus nobis in noſtris & regni negotiis impendiſſe
dignoſcitur, & obtentu ſervitiorum ſuorum, non
tanquam archiepiſcopo, ſed tanquam privatæ per-
ſonæ & Egidio Aycelini conceſſimus, quidquid
poſſidebamus communiter vel diviſim cum abbate
& conventu monaſterii Montis-petroſi Ciſtercienſis
ordinis, in villa Podii-Guillelmi, in ballivia Ar-
verniæ, ratione cujuſdam pariagii facti olim inter
recordationis inclitæ Alfonſum comitem Pictaven-
ſem propatruum noſtrum, & abbatem monaſterii
ſupradicti, &c. Actum Biterris 1303.*

Scripſit quoque ad Egidium Philippus rex feria
2. poſt cathedram S. Petri, ut pro anniverſario
patris ſui regis quinquaginta libras annui reditus
Narbonenſis eccleſiæ canonicis aſſignaret, quam
ex urbe *Ginolhes* ſummam percipiendam Johan-
nes de Alneto ſeneſcallus Carcaſſonenſis & Biter-
renſis archiepiſcopo aſſignavit VIII. cal. Junii
1306. ipſe vero canonicis III. cal. Maii 1311.
ex regio Carcaſſonenſi & capituli Narbonenſis
tabulariis. Anno 1304. XIV. calend. Januarii
Amalrico vicecomiti Narbonenſi diem dixit ad

ANNI CHRISTI

A ſibi præſtandum clientelare ſacramentum pro his
quæ ab eccleſia Narbonenſi tenebat; nec multo
poſt, eodem ſcilicet anno, menſe Martio rex
Philippus IV. cui ſuam Amalricus in damnum
ejuſdem eccleſiæ fidem obligaverat, hanc a ſe
repulit, eique præcepit, ut archiepiſcopo debi-
tam fidem præſtaret. Qua de re iterum rex anno 1305.
ſequenti menſe Maio promiſit archiepiſcopo ſe
coacturum Amalricum vicecomitem ad fidem illi
præſtandam; & revera eodem anno v. idus
Octobris Amalricus ei fidem exhibuit cliente-
larem, cui viciſſim Egidius archiepiſcopus ex au-
ctoritate ſibi a rege conceſſa injurias ſuis illatas
B a miniſtris vicecomitis condonavit, ex tabulario
vicecomitatus Narbonenſis. Eodem anno 1305.
præſentem fuiſſe electioni Clementis V. ſummi *Baluz. t. 2. vit. pap. Aven. col. 62.*
pontificis, probat ejuſdem papæ ad Philippum
regem epiſtola, cujus familiarem dicit archiepi-
ſcopum Narbonenſem. Anno 1306. XI. cal. 1306.
Martii archiepiſcopus & vicecomes ita paciſcun-
tur cum Narbonæ conſulibus, ut ipſi conſules
monetæ, quam archiepiſcopus & vicecomes cu-
debant duos exploratores conſtituere poſſent, ex
regio Narbon. tabulario. Teſtis habetur eodem
anno 17. Maii conceſſarum indulgentiarum pro
ſacra Pariſienſi capella in tranſlatione capitis S.
C Ludovici regis, & in tranſactione ejuſdem anni
feria IV. poſt *Quaſimodo* inter Hugueninum fi-
lium Roberti Burgundiæ ducis, & Agnetem
filiam S. Ludovici præſens memoratur cum re-
gina Maria, Blancha filia dicti Ludovici regis &
P. epiſcopo Autiſſiodor. ex camera Divionenſi
rationum arcula *partages* faſciculo 2. cap. 28.
Primus inter eos nominatur, quibus Clemens
papa V. cauſæ Templariorum commiſit examen
litteris datis Auguſtoriti Pictonum pridie idus
Auguſti anno pontificatus tertio, quas edidit Pe-
trus Puteanus in hiſtoria Templariorum.

Cuſtos regii ſigilli creatus Egidius die Veneris *Baluz. t. 1. vit. pap. Aven. col. 18. & 596.*
D 27. Febr. 1309. conſiliarius quoque & magi-
ſter curiæ regis Franciæ appellatur a Johanne ca-
nonico S. Victoris Pariſienſis in prima vita Cle-
mentis V. Duas illas præbendas, de quibus ſupra
ad annum 1301. contulit anno 1309. VI. ca- 1309.
lendas Aprilis ſub excommunicationis pœna ca-
nonicis infligenda, ſi perſonas recuſarent. Lit-
teras dedit eodem anno III. nonas Maii de bonis
Templariorum uſurpatis, quæ papa in ſubſidium
Terræ ſanctæ deſtinaverat. Hoc ipſo anno VII.
idus Junii ſacrum a capitulo Narbonenſi cele-
brandum pro ſua & Bonifacii papæ VIII. anima-
bus fundavit. Invitavit eodem anno Clementem
E V. ut apud ſe in caſtro de Montiliis diverſaretur,
illucque conceſſit papa Dominica prima Quadra-
geſimæ, uti legitur in chronico S. Pauli Narbo-
nenſis. Habita quoque ſynodus hoc anno 13.
Octobris in eccleſia Narbonenſi legitur, ubi lecta *Baluz. catal. Diplom. mſſ. n. 127.*
bulla pro convocando concilio Vienenſi ſuper
negotio Templariorum. Celebravit anno 1310. 1310.
provinciale concilium Biterris, cujus acta videſis
tom. 4. Anecdotorum col. 227. Eodem anno
die 14. Febr. Egidii Aycelini nepotis ſui ſpon-
ſalia cum Maſcarona filia Bernardi VIII. a Turre
Arverniæ & Beatricis Ruthenenſis celebravit,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

eorumque poſtea nuptiis apud caſtrum Odonis A
in Arvernia peractis die 30. Auguſti, ſeu feria III. poſt feſtum S. Juliani, non IV. ut habet Savaro in originibus Clarimontis, anno 1317. interfuit Egidius noſter tum archiepiſcopus Rotomagenſis, ad quam ſedem permutatione facta cum Bernardo de Fargis tranſlatus fuit a Clemente papa V. bulla data III. nonas Maii pontificatus anno ſexto, ex tabulario capituli Narbonenſis. (Charta LXXVIII. col. 72.) Inſequenti 1312. 28. Aprilis duas in eccleſia Narbonenſi capellas fundavit, ipſiuſque nomine Pontius de Chalancone, quo generali vicario archiepiſcopus tunc Narbonenſis uſus fuerat, ad luminaria dictarum capellarum ſexa- B
ginta libras canonicis Narbonenſibus aſſignavit IV. nonas Octobris an. 1314. ex tabul. capituli Narbonenſis. Epitaphii loco attexere juvat, quæ leguntur apud Catellum ex antiquo necrologio excerpta, his verbis: *Nono calendas Julii. Anno Domini MCCCXVIII. in vigilia S. Johannis Baptiſtæ, obitus Egidii Aycelini quondam archiepiſcopi Narbonenſis, qui in eccleſia Narbonenſi inſtituit miſſam B. Mariæ, & duas præbendas ſacerdotales, & fundavit duas capellas in eccleſia nova Narbonenſi, & inſtituit quatuor anniverſaria, & in eorum quolibet debet dare communitas ceteris clericis ejuſdem duos denarios* C
Turonenſes. Item inſtituit in eccleſia ſancti Pauli Narbonæ unam capellaniam, & duo anniverſaria: item in eccleſia collegiata de Capite ſtagno inſtituit perpetuam miſſam B. Mariæ conventualem, ſicut in eccleſia Narbonenſi, & duo anniverſaria; quibus prædictis omnibus inſtitutis, fuit per papam Clementem V. tranſlatus in archiepiſcopum Rotomagenſem. Cenotaphium habet elegans commune majoribus & nepotibus ſuis in ſacello eccleſiæ collegiatæ Bilhomi.

XLIV. Bernardus II.

DE FARGIS.

Bernardus Clementis V. papæ ſororis filius D
patrem habuit Raimundum de Fargis, fratres vero Beraldum epiſcopum Albienſem & Raimundum Guillelmi cardinalem, de cujus genere conſule Baluzium in notis ad vitas pap. Aven. col. 662. & 1415. Natus eſt circa annum 1280. ut liquet ex bulla Clementis V. data Lugduni IV. cal. Febr. pontificatus anno primo, qua ei jam tum archidiacono de Belvacino in eccleſia Bellovacenſi permiſit nonobſtante ætatis defectu, (natus erat annos 25.) accipere quaſcumque dignitates, epiſcopales, archiepiſcopales & patriarchales. Et certe haud multo poſt, quinto E
ſcilicet calendas Martii anno 1306. eum idem pontifex Agennenſem epiſcopum creavit, ac pridie nonas Junii ſequentis tranſtulit ad eccleſiam Rotomagenſem, ut diximus tom. 2. col. 923. Verum cum gravis eſſet nobilibus Normannis, ut docet Nangii continuator ſpicil. tom. 11. pag. 638. illum ſummus pontifex ad Narbonenſem
1311. cathedram traduxit bulla data III. nonas Maii anno 1311. pontificatus ſexto, quam vide inter inſtrumenta. (Charta LXXVIII. col. 72.) Interfuit eodem anno generali concilio Viennenſi ad quod invitatus fuerat cum Toloſano, Magalon. & Biterr. comprovincialibus (T. 11. conc. part. 2. col. 1565.) epiſcopis; & anno 1313. menſe Auguſto præfuit cum Amanevo d'Armagnac Auſcienſi archiepiſcopo Occitanæ provinciæ comitiis apud Toloſam celebratis. 1313. Eodem anno die 15. Martii debita ſervitia cameræ ſolvit apoſtolicæ. Mandatum, ſeu facultatem accepit a Johanne XXII. ſummo pontifice anno 1. ejus pontificatus XVI. cal. Novembris vocandi Templarios ad provinciale concilium; idque jam anno præcedenti die 18. Septembris Helenenſi epiſcopo mandaverat Bernardus archiepiſcopus. Anno 1317. Narbonenſe collegium Lutetiæ Pariſiorum in vico S. 1317.
Coſmæ, qui nunc *Citharæ* dicitur fundavit, novemque ſcholaribus ex agro Narbonenſi oriundis addixit, pro quo & conſtitutiones edidit. (T. 5. novæ Pariſ. hiſt. pag. 674.) Hominii ſacramentum excepit eodem anno ab Amalrico vicecomite, & eccleſiam de Minerba cum ſuis appenditiis die 25. Auguſti capitulo dedit. Memoratur in quibuſdam actis an.
1319. die 14. Octobris, ubi de plectendis hæreticis agitur, 19. Julii 1323. & 1324. III. idus Octobris in tabulario vicecomitatus Narbonenſis, ubi de ſacramento fidelitatis ad quod tenebatur vicecomes erga archiepiſcopum pro his quæ tenebat ab eccleſia Narbonenſi, tam in ipſa civitate, quam in toto burgo. 1319. (T. 1. Miſcel. pag. 211.) 1323. Huic Aimericus vicecomes hominium præſtitit die 13. Auguſti an. 1328. Narbonæ habita eſt ſynodus eodem anno indict. XI. in feſto S. Leocadiæ virginis VI. idus Decembris ab inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, aliiſque vocatis, in qua Petrus de Arris monachus Carthuſianus de hæreſi damnatus, ad clauſtrum Narbonenſe puniendus remiſſus eſt, &c. ex codice mſ. inquiſitionis Carcaſſon. 1328. Canonicos in eccleſia parœciali S. Stephani extra muros Narbonenſes conſtituit, dotavitque anno
1330. Querelam habuit cum Petro Barrau abbate Fontis frigidi ſuper decimis eccleſiarum ſancti Petri de Rocha longa, & S. Stephani de Agauſiana, quam officialis Narbonenſis anno 1332. XVII. cal. Septembris terminavit. 1330. Anno
1334. pravitas morum in clericis eccleſiæ Narbonenſis reprehenditur bulla Benedicti papæ XII. ſcripta hoc anno ad capitulum. 1334. (T. 2. Miſcel. pag. 263.) Bernardo convenit anno ſequenti die 4. Januarii cum Aimerico vicecomite Narbonenſi de tutelis regiis, quas uterque in civitate Narbona inſtituerat ſubtrahendis. 1335. Ad hunc quoque annum iſta leguntur in necrologio Narbonenſi: *Anno MCCCXXXV. XI. calend. Martii corpora SS. martyrum Juſti & Paſtoris fuerunt tranſlata de eccleſia veteri Narbon. in eccleſiam novam, & repoſita in loco, in quo ſunt modo, in qua repoſitione fuit convocatus populus Narbonenſis per venerabile capitulum Narbon. quod cum toto clero dictæ eccleſiæ interfuit ſolemniſando & proceſſionem devotam faciendo, ut decebat, præſidente, ſed abſente domno B. de Fargis archiepiſcopo Narbon. in qua die erat Dominica in Sexageſima, domno Benedicto papa XII. Romanam eccleſiam gubernante.*

Anno 1337. die XI. Aug. Narbonæ conſules Bernardum archiepiſc. rogarunt, ut ſacriſtam minorem (eccleſiæ cathedralis) præcentorem ſancti Pauli & hebdomarium aut vicarium 1337.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

eccleſiæ parœcialis de Monachia prohiberet, ne quid pro ſacramento matrimonii exigerent, ex tabulario urbis Narbon. Denique Bernardus te-
1341. ſtamentum ſuum condidit an. 1341. die 23. Apr. quo in eccleſia cathedrali ſepulturam eligit, cui pedum & mitram cum una capella elargitur, necnon viginti quinque libras annui reditus pro qualibet duarum capellarum quas fundaverat. Eccleſiam quoque S. Stephani, quam dotaverat & in collegiatam erexerat, plurimis auxit muneribus. Eccleſiæ Agennenſi, cui aliquantulum temporis præfuerat epiſcopus, ſeptingentas libras legavit, ac Rotomagenſi, cujus etiam archiepiſcopus fuerat, trecentas. Sed neque prætermiſit pauperes, quos abunde recreavit; ſicut nec propinquos, quibus utcumque gratificatus eſt; ſuis enim tribus de Saurofio neptibus in matrimonium collocandis mille & quingentas libras reliquit, & heredi gentis de Saurofio mille libras. Germanum ex aſſe conſtituit heredem Raimundum Guillelmi cardinalem S. Mariæ novæ, cui gentem de Saurofio commendavit, eumque teſtamenti curatorem nominavit cum Amancvo de Fargis altero germano, & in ſede Agennenſi ſucceſſore, Gualhardo S. Luciæ in ſilice diacono cardinali, & Gaillardo epiſcopo Vaſatenſi, necnon venerabilibus viris Raimundo de S. Martino, Bernardo de Caſis, qui poſtea fuit archiepiſcopus Burdegalenſis, Guidone Radulfi & domino Marqueſio de Metuonibus canonicis Narbonenſibus. Defunctus eſt eodem anno ineunte Julio ex ſchedis D. de Gagneres in bibliotheca regia; & certe per obitum Bernardi die 22. Auguſti anni 1341. ſedes vacare dicitur, ac proinde error eſt in rubricis Clementis papæ VI. ſeu potius amanuenſis, ubi Bernardus archiepiſcopus Narbonenſis legitur IV. cal. Julii Clementis VI. anno tertio, niſi forte inibi fiat ejus qua mortui mentio, qualis in bulla ejuſdem Clementis data 9. Junii 1344. in qua declarat a Benedicto XII. & camera apoſtolica bona mobilia Bernardi archiepiſcopi defuncti occupata fuiſſe.

Obſervat Catellus in commentariis ad hiſtoriam Occitaniæ p. 804. Bartholomæum quemdam fuiſſe electum archiepiſcopum Narbonenſem anno VIII. pontificatus Johannis XXII.
T. 2. Pithæi pag. 403. argumento ducto ex capite 6. *nuper* de præbendis & dignitatibus in extravag. communibus, quod art. 7. inſcriptum *Bartholomæo electo Narbonenſis diœceſis,* datum eſt Avenione II. vel III. idus Novembris anno octavo ejuſdem pontificatus. Sammarthani hanc quidem ſenſerunt difficultatem, ſed eluſerunt: reperitur quippe, inquiunt, in tabulario Narbonenſi num. 148. capituli decretum conceſſum *Bartholomæo de Pireu* hujus cathedræ theſaurario, ſede vacante, pro regimine bonorum archiepiſcopatus; ſed id auget, nedum ſolvit difficultatem. Conſtat enim ex dictis Narbonenſem ſedem anno octavo Johannis XXII. id eſt 1323. vacuam non fuiſſe. Quapropter difficultas enodanda ex capitis tam titulo, quam anno ipſi adſcripto: ſic autem titulus habet in veteri codice mſ. biblioth. Colbert. *Dilectis filiis Bartholomæo abbati monaſterii Electenſis Narbonenſis diœceſis, Huguelino Engoliſmenſi & Raybaudo de Rechignevoiſin Avallonenſi* (in eccleſia) *Eduenſi archidiacono, magiſtro Ungario de Chargiis canonico Narbonenſis eccleſiæ capellano noſtro ſalutem, &c.* Porro Bartholomæus abbas erat Electenſis anno primo pontificatus Johannis XXII. Hoc autem anno, non octavo datam eſſe epiſtolam docet idem vetus codex, in quo ſic habetur ſcriptum: *Datum ut ſupra.* Cum ergo epiſtola in Extravagantibus antecedens data legatur IV. nonas Novembris anno primo in veteri codice, conſequens eſt iſtam quæ dirigitur ad Bartholomæum abbatem Electenſem, datam quoque fuiſſe anno primo pontificatus Johannis XXII. qui circa idem tempus abbatiam Electenſem in epiſcopatum erexit, & eumdem Bartholomæum primum hujus novæ ſedis epiſcopum conſtituit. Hæc Baluzius in ſuis ad veterem Galliam Chriſtianam obſervationibus.

ANNI CHRISTI

XLV. GAUSBERTUS.

DE VALLE, *du Val, de la Vau,* ou *de la Vallée.*

De Gauſberto ſermo jam fuit t. I. in Maſſilienſibus epiſcopis ad annum 1318. ac in Arelatenſibus archiepiſcopis ad annum 1323. In veteribus monumentis a Guillelmo Cruceo relatis vocatur *Gaſbertus de Bellania*, ſed poſteris aliud placuit cognomen *de Valle.* Ex Arelatenſi cathedra ad Narbonenſem tranſiit, ſic volente Benedicto papa XII. bulla data Avenione calendis Octobris pontificatus anno ſeptimo, ex tabulario capituli Narbon. hoc eſt 1341. non vero 1341.
1340. ut habet Baluzius in notis ad concilia Galliæ Narbonenſis pag. 65. Eodem anno die 20. Octobris debita cameræ apoſtolicæ ſervitia promiſit, unde nec multo poſt, ſeptimo videlicet idus Novembris inſequentis Benedictus XII. ei pallium conceſſit. Excepit 16. Febr. 1342. 1342.
hominium a vicecomite Narbonenſi. Collegium apud Toloſam 17. Martii inſequentis fundavit, ampliſſimiſque reditibus auxit pro duodecim pauperibus ſcholaſticis, quorum duo eſſent canonici Arelatenſes, duo oriundi ex locis ad Arelatenſem archiepiſcopum pertinentibus, duo ex parochia ſancti Petri d'Avezat, ubi natus erat Gaſbertus, ſex alii ex quacumque regione. In rubricis Clementis VI. Gaſbertus memoratur archiepiſcopus Narbonenſis per obitum Bernardi tertio idus Septembris ejuſdem pontificis anno ſecundo. Præſens fuit an. 1344. reverentiæ ad- 1344.
verſus Clementem VI. adhibitæ 16. Januarii a Ludovico IV. Bavaro imperatore per Humbertum Delphinum Viennenſem, aliosque ejuſdem legatos. Dicitur V. cal. Auguſti camerarius apoſtolicus in rubricis Clementis VI. Obtinuit a rege Philippo VI. menſe Sept. ejuſdem anni Narbonenſis eccleſiæ privilegiorum confirmationem. Hujus precibus annuens Guillelmus de Lauduno archiepiſcopus Toloſanus duobus ſcholaſticis preſbyteris collegii Narbonenſis (apud Toloſam) licentiam conceſſit confeſſiones ſcholarium audiendi, iiſque ſacramenta miniſtrandi die 3. Junii 1345. 1345.
Gaſbertus eodem anno a rege facultatem obtinuit ædificandæ capellæ pro ſororibus dictis *Repentitis* in capitolio, cui intercedebant conſules. Adhuc

Baluz. tom. 2. Miſcell. pag. 272.

Spicil. t. 13. pag. 319.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1346.

belle ſe habuiſſe Gauſbertum exeunte Aprili an. 1346. liquet ex actis editis apud Odericum Raynaldum ad hunc annum §. 25. & 27. Synodum provincialem ante obitum convocaſſe dicitur a Sammarthanis. Mille & quingentos florenos aureos ad fundandam capellam in eccleſia Narbonenſi & ad fabricam ejuſdem eccleſiæ legavit, quod Clemens VI. defuncto jam Gaſberto approbavit VIII. cal. Martii pontificatus anno quinto; ipſe vero die 8. Julii anni præcedentis 1346. adhuc ſuperſtes, anno exeunte obiit, ut conſtat tum ex bulla Clementis VI. data ſucceſſori, tum ex ejuſdem epiſtola Avenione data III. idus Januarii pontificatus anno v. hic eſt 1347. qua nuper defuncto bonæ memoriæ Gaſberto Narbonenſi archiepiſcopo, noſtro, ait, camerario, ipſius loco Stephanum epiſcopum S. Pontii Tomeriarum camerarium inſtituit.

Baluz. tom. 2. vit. pap. Aven. col. 677.

DE LA JUGIE.

XLVI. PETRUS V.

Baluz. not. ad vit. pap. Aven. col. 854. 1130. & ſeq.

Petrus Judicis, ita enim vulgo ſcribitur hoc nomen, ſæpe etiam de Judicia, interdum de Judiciaria, ortus eſt in loco de Judicia ſito in parochia d'Eyren in diœceſi Lemovicenſi, parentibus Jacobo, quem Philippus VI. Francorum rex nobilitate donavit an. 1338. & Guillelma Regina ſorore Clementis VI. Fratres habuit Nicolaum de la Vineria, Guillelmum cardinalem, Hugonem Biterrenſem epiſcopum, Guillelmum de Colungis & ſororem Heliſiam. Benedictinæ familiæ admodum juvenis dedit nomen, tum factus S. Liberatæ in diœceſi Agennenſi prior, a Clemente VI. avunculo ſuo creatus eſt abbas Angeliacenſis XV. cal. Auguſti an. 1342. & Craſſenſis pridie nonas Febr. anno 1343. Aureliam permiſſu avunculi profectus circa id tempus, illic juri canonico perdiſcendo ad uſque annum 1344. dedit operam, quo laurea doctoris in jure canonico donatus, Avenionem a Clemente accerſitus, & efflagitatu cardinalium annos natus 24. renunciatus eſt archiepiſcopus Cæſarauguſtanus VI. nonas Martii 1345. bien-
1347. nioque poſt Narbonenſis IV. idus Januarii 1347. Non mirum igitur quod ſedes vacaſſe legatur die 13. Januarii ejuſdem anni, utpote cujus necdum Petrus poſſeſſionem inierat. Gravi tunc temporis morbo affectus, non habuit quam habere debebat collationem in cauſa canonizationis S. Yvonis, cujus meritis voto concepto ſanitate paulo poſt recuperata, ejuſdem feſtum duplex in eccleſia Narbonenſi ſervari teſtamento inſtituit. Patri adhuc ſuperſtiti morem gerens, Guillelmum del Sudor preſbyterum de Servenia diœceſis Tutelenſis commendavit litteris ad vicarios generales datis 8. Novembris 1347. Inſequenti die 15. Septembris in majori palatio clientelæ
1348. ſacramentum accepit ab Aimerico vicecomite Narbonenſi. Hoc anno 1348. Dominica 12. Octobris Bernardum Helenenſem epiſcopum in eccleſia ſua conſecravit, aſſiſtentibus Johanne Gardienſi & G. Convenarum epiſcopis, quem poſtremum inter præſules Convenenſes omiſimus. Anno eodem 21. Novembris precibus Petri abbatis & conventus Floriacenſis corpus

Baluz. tom. 1. vit. pap. Aven. col. 1130. & tom. 2. col. 681. & 697.

Ibid. tom. 1. col. 1131.

Bibl. Floriac. part. 1. pag. 252.

A ſancti Mauri martyris aliaſque reliquias e capſa antiqua & lignea in argenteam tranſtulit. Litem in curia Romana intendit anno 1349. epiſcopis 1349.
ſuffraganeis eccleſiæ Narbonenſis, qui juramentum fidelitatis ei denegabant, eo quod nec per capitula electi, nec per archiepiſcopum confirmati ſeu conſecrati, ſed per apoſtolicam ſedem promoti, ejuſque de mandato conſecrati, huic ſedi juramentum præſtitiſſent; quorum pervicaciam vicit Petrus, obtenta a Clemente conſtitutione, qua ad eadem quæ prius tenerentur epiſcopi. Hanc confirmavit Urbanus V. 1370. Igitur qui contradixerant epiſcopi, Guillelmus Electenſis die
B 16. Auguſti, Giſbertus Carcaſſonenſis, quem propter recuſatam metropolitani ſui viſitationem 6. Julii excommunicatum denunciaverat, die 14. ejuſdem menſis, Arnaldus Magalonenſis & Bernardus Helenenſis die 5. Januarii fidelitatis ei obſequium exhibuerunt. Anno 1350. XVIII. 1350.
cal. Febr. Clemens VI. commendavit ei Stephanum Maleti epiſcopum Helenenſem. Inſequenti 1351. die 5. *al.* 15. Aprilis cum multis prælatis quadraginta indulgentiarum dies Avenione 1351.
conceſſit viſitantibus eccleſiam parthenonis B. Mariæ de Vicinis ordinis Ciſterc. Aurelianenſis diœceſis. Eodem anno menſe Novembri cele-
C bravit concilium epiſcoporum provinciæ in eccleſia Biterrenſi, editum a Baluzio conc. Narb. pag. 91. Inſequenti pactis matrimonialibus Rai- 1352.
mundi de Bociacis cum Maria filia Guidonis de Podiovalle ipſius nepte initis Avenione 2. Auguſti avunculus Petrus intervenit. Memoratur eodem anno die 1. Aprilis, 28. Junii, & 9. Julii 1353. in tabulis Narbonenſibus. Anno 1353.
1359. die 3. Auguſti plurimorum epiſcoporum 1359.
litteras approbavit, quibus quadraginta indulgentiarum dies concedebant iis qui monaſterium B. Mariæ de Quadraginta defenderent. Tranſegit eodem anno 20. Aug. cum Elia Craſſenſi ab-
D bate ſuper collatione beneficiorum in diœceſi Narbonenſi vacantium, necnon & cum priore de Palhars: quo pacto archiepiſcopus poterit quotannis viſitare prioratum ſub onere unius vervecis, quem ei cum ſuo vellere largiri prior tenebitur. Stephanum Alberti Carcaſſonenſem epiſcopum Petro commendavit Innocentius VI. litteris datis VI. idus Martii pontificatus anno IX. hic eſt 1361. Fundavit capellam S. Martialis 1361.
in palatio archiepiſcopali, cui certis per annum feſtis concurrentibus Innocentius VI. bulla data XII. cal. Auguſti pontificatus anno decimo unum annum & quadraginta dies indulgentiæ aſſigna-
E vit. Privilegium Richardo archiepiſcopo anno 1107. a Paſchali II. conceſſum in gratiam Petri renovavit Urbanus V. anno pontificatus primo IV. cal. Februarii. Inſequenti 1364. a Ludovico 1364.
filio & fratre regis Franciæ Andium duce & regio in Occitania præfecto veniam obtinuit die 6. Aprilis pro conſulibus & civibus Narbonæ, qui nonnullos Hiſpanos interemerant, ex tabulario Narbonenſi. Præfuit eodem anno 16. Aprilis conventui Galliæ Narbonenſis habito apud Nemauſum, reluctante licet epiſcopo Nemauſenſi, qui id juris aſſerebat pertinere ad epiſcopum,

cujus

Baluz. tom. 1. vit. pap. Aven. col. 1131.

Tom. 1. Anecdot. col. 1395.

Baluz. tom. 2. vit. pap. Aven. col. 736.

Baluz. tom. 2. vit. pap. Aven. col. 753.

Baluz. tom. 1. vit. pap. Aven. col. 1456.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

cujus in diœceſi cœtus convocabatur. Urbanus V. A præcepit ei litteris 25. Decembris datis ut concilia provincialia cogeret.
1365. An. 1365. die 8. Febr. ad Urbanum V. a Carolo V. rege Francorum miſſus eſt cum aliis epiſcopis pro dirimenda controverſia inter eumdem regem & Carolum regem Navarræ. Avenione adhuc erat VII. idus Junii ejuſdem anni.
1367. Ineunte 1367. Urbano conſecranti majus altare monaſterii quod exſtruxerat in honorem SS. Benedicti & Germani apud Montempeſſulanum adſtitit.
1368. Præfuit an. 1368. menſe
Tom. 11. conc. p. 2. col. 1975. Junio concilio Vaurenſi trium provinciarum, quod ideo generale vocatur in litteris indulgentiæ ab eo conceſſæ Chriſti fidelibus, qui manus B porrigerent adjutrices ad reſtaurandam cathedralem eccleſiam Vaurenſem. Toloſam menſe Ja-
1369. nuario an. 1369. corpus S. Thomæ Aquinatis delatum eſt comitantibus multis epiſcopis, inter quos aderat Petrus, qui & ad populum die 28. Januarii ſermonem habuit. Eodem anno menſe Martio a Sicardo Agathenſi epiſcopo fidelitatis obſequium excepit. Canonicis S. Juſti dedit 31.
1372. Decembris 1372. domum apud Avenionem ſi-
Baluz. tom. 1. vit. pap. Aven. col. 896. tam cum appenditiis. Defuncti apud Avenionem 20. Junii anno 1373. Raimundi de Canilhaco cardinalis funus die 4. Julii cohoneſtavit. Provinciale habuit concilium Narbonæ menſe Aprili C
1374. 1374. in quo quadraginta dies indulgentiarum indulſit viſitantibus capellam S. Johannis Baptiſtæ in eccleſia Carmelitarum Carcaſſonenſium. Confirmavit an. 1375. privilegium immunitatis abbatiæ Craſſenſis paulo antequam ad eccleſiam Rotomagenſem transferretur bulla Gregorii XI. ipſius conſobrini data VI. cal. Septemb. Factus eodem anno die 20. Decembris preſbyter cardinalis tituli S. Clementis, ſemper tamen dictus eſt cardinalis Narbonenſis, quia perdiu fuerat eccleſiæ Narbonenſis antiſtes, alioqui ſecundum illorum temporum mores vocandus fuiſſet cardinalis Rotomagenſis ex nomine eccleſiæ e qua aſſumtus D ad cardinalatum erat. Præterea Narbonenſem eccleſiam eximie diligebat, cujus *epiſcopium* ſumtibus ejus atque impenſis refectum atque reſtitutum adnotat Papirius Maſſonus, cujus rei etiamnum exſtant multa teſtimonia. Feſta nativitatis B. Mariæ & S. Martialis, necnon & decem anniverſaria in eccleſia Narbonenſi fundavit, multa eccleſiis legavit, heredemque capitulum inſtituit univerſalem, cui ſpeciatim pedum & mitram contulit. Piſis defuncti corpus, ut teſtamento caverat, Narbonam tranſlatum & ſepultum fuit in magnifico quod ipſe ſibi vivens e marmore candido fecerat ſepulcro, in quo ſuperimpoſita E marmorea illius effigies, & in lateribus gentilitia ejus inſignia efficta, quæ videſis apud Baluzium not. in vit. pap. Aven. tom. 1. col. 1134. Singulis quoque menſibus anniverſarium habet in eccleſia collegiata S. Sebaſtiani Narbon. nempe X. cal. Febr. VIII. idus Febr. idibus Martii, VII. idus Aprilis & VII. idus Maii, pridie nonas Junii, ... pridie idus Auguſti, VII. idus Sept. VI. idus Octob. XIII. cal. Decembris & pridie nonas Decembris, ac pro quolibet præſentibus canonicis duodecim denarii, ſex autem beneficiatis diſtribuuntur, ex mſ. codice regiæ biblioth. Petro Narbonenſi archiepiſc. inſcripta Raimundi de Rialhaco monachi S. Fidis Conchenſis decretorum doctoris epiſtola prævia ad opuſculum de viris illuſtribus, videlicet martyribus, ſanctis pontificibus & abbatibus inſignioribus ordinis S. Benedicti.

Petro Septimianum ſubſtituit Catellus *ex nomenclatore cardinalium* ubi Raimundus de Canilhaco defunctus an. 1373. ſcripſiſſe legitur Recollectiones ad Septimianum Narbonenſem archiepiſcopum. Quis autem ſit hic Septimianus, quando ſederit, & cui ſucceſſerit non explicat nomenclator, nec nos divinare poſſumus.

XLVII. Johannes II.

ROGER.

Petro ſuffectus eſt Johannes Roger Lemovicenſis, de quo jam diximus tom. 1. in Carpentoratenſibus & Auſcienſibus præſulibus. Guillelmi I. Roſeriarum domini ex Maria de Cambonio
Baluz. tom. 1. vit. pap. Aven. col. 831. & ſeq. filius, Gregorii papæ XI. frater, & Clementis VI. atque Hugonis cardinalis epiſcopi Tutelenſis nepos, cum adhuc Carpentoratenſi præeſſet eccleſiæ, a Gregorio die 23. Maii anno 1371. miſſus eſt ad Margaritam Flandriæ comitiſſam, Philippi cognomento Audacis Burgundiæ ducis uxorem, ut nomine ipſius prolem, quam erat paritura, e ſacro fonte baptiſmali ſuſciperet; ex quo emendandum quod diximus tom. 4. col. 170. a Carolo Alençonio archiepiſcopo Lugdunenſi Johannem comitem Nivernenſem, &c. e ſacro fonte ſuſceptum fuiſſe; nam Johannes Roger tunc epiſcopus Carpentoratenſis vice Gregorii XI. papæ id muneris exſecutus eſt, & puero nomen pontificis impoſuit, quem Carolus Alençonius archiepiſcopus Lugdunenſis ſacro fonte abluit. Hac legatione perfunctus Johannes Auſcitano donatur archiepiſcopatu VI. cal. Julii an. 1371. debitaque cameræ apoſtolicæ promiſit & recognovit ſervitia die 4. Sept. an. 1374. ex libro obligationum Gregorii XI. papæ. Tranſlatus inde eſt ad Narbonenſem cathedram bulla
ejuſdem pontificis data VI. calendas Septembris 1375.
anno 1375. pontificatus quinto. Anno 1376. eumdem Gregorium fratrem in Italiam euntem
aſſecutus eſt, uti nos docet in ejus itinerario *Baluz. tom. 2. vit. pap. Aven. col. 778.*
Petrus Amelius epiſcopus Senogallienſis, his verbis emendatis ex veteri codice mſ. biblioth. Colbert. 1376.
Defert Johannes Rogerii nobilis novus cubicularius, primaſque Narbonenſis. Pollet ſacris dotibus, mores tenet regios, fulget virtutibus politicis. Apparet ſenex calvitie jam ornatus, magis maturitate ..... quam temporis. Floret jam trina dignitate adepta, ſibi merito a Deo collatis. Quæ verba ſic interpretatur vir clariſſimus Baluzius: *Primas Narbonenſis* vocatur, quia erat hujus ſedis archiepiſcopus, & ideo primas. *Apparet ſenex calvitie*, quippe cujus mater mortua erat anno 1344. & qui jam epiſcopus Carpentoratenſis erat an. 1357. is profecto ſenex erat an. 1376. exeunte. *Floret jam trina dignitate adepta*, id eſt epiſcopatu Carpentoratenſi, & archiepiſcopatibus Auſcitano & Narbonenſi. Hoc autem in itinere gravi morbo decumbens deceſſor ejus Petrus

ANNI CHRISTI cardinalis hunc inter alios teſtamenti curatorem A
inſtituit die 15. Novembris. Memoratur anno
Tom. 1. ſequenti 1377. die 8. introitus menſis Junii in
Anecdot. teſtamento Beatricis vicecomitiſſæ Narbonenſis.
col. 1520. 1378. Johannem anno 1378. miſit Lucam Gregorius
papa, cum Johanne de Grangia Ambianenſi
Baluz. tom. 1. vit. pap. cardinali, & Martino de Salva recens facto
Aven. col. Pampilonenſi epiſcopo, pro pace inter eumdem
1156. Gregorium & Florentinos revocanda, ut docent
variæ ipſius Gregorii epiſtolæ & Bzovius ad annum 1377. §. 25. Statuta condidit die 16.
1379. Auguſti an. 1379. pro collegio apud Lutetiam
Tom. 5. nova Pariſ. Pariſiorum Narbonenſi nuncupato; die vero 29.
hiſt. pag. 662. ejuſdem menſis & anni Maria de Belloforti uxor B
Raimundi de Nogareto militis domini de Calviſſone recognovit ſibi a fratre ſuo Johanne archiepiſcopo abſente per manus Petri Fabri bajuli domus archiepiſcopalis Narbonenſis trecentos francos auri boni ſolutos fuiſſe pro termino feſti Paſchæ proxime præteriti, ratione penſionis annuæ ſexcentorum francorum auri, quam eidem conſtituit archiepiſcopus. Deceſſorem Johannes
1380. æmulatus anno 1380. 17. Septembris lauda-
Tom. 1. vit privilegium immunitatis abbatiæ Craſſenſis.
Anecdot. col. 1587. Hunc die 23. Martii ejuſdem anni Carolus rex
intimis adhibitum conſiliis apud ſe retinuit. Locum *du Bouſquet* in territorio Narbonenſi lega- C
1387. vit capitulo an. 1387. ut habent Sammarthani.
1389. An. 1389. die 26. Julii de ipſius mandato ha-
Tom. 4. bitum eſt concilium provinciale apud S. Tibe-
Anecdot. col. 341. rium, in quo ſedit ipſius vice Johannes Picorlati licentiatus in decretis vicarius generalis & lo-
1390. cum tenens archiepiſcopi. Anno 1390. diebus 4. Septembris & ultima Octob. Johanni ab Auxitana eccleſia tranſlato ad Narbonenſem prorogatum tempus ad ſolvenda ſervitia legitur in regeſto Clementis VII. papæ. Denique te-
1391. ſtamenti tabulas a Johanne ſcriptas an. 1391.
commemorant Sammarthani, quas & aſſervari in ſcrinio archiepiſcoporum Narbonenſium tra- D
dunt; ſed eas excuſſis licet omnibus hujus armarii forulis ſe non reperiſſe teſtatur Baluzius, quanquam exiſtimat hunc eodem anno circa menſem Septembrem e vivis ereptum fuiſſe. Habet anniverſarium in eccleſia Narbonenſi pridie calendas Febr. ex necrologii S. Juſti excerpto; & ex
Bibl. regia. codice mſ. eccleſiæ collegiatæ S. Sebaſtiani Narbonenſis, ibidem celebrari debet anniverſarium prima feria v. poſt cineres, pro quo debentur canonicis ſingulis xii. denarii Turonenſes, & beneficiatis ſex.

DE CONZIÉ.

XLVIII. Franciscus I.

In archiepiſcopis Arelatenſibus tomo primo diximus Franciſcum ex nobili gente in tractu Bugivo, cujus caput eſt Bellica, parentibus Petro domino de Conziaco & Anceliza de Verbos editum. De dignitatibus etiam eccleſiaſticis, quas habuit plurimas, variiſque muneribus, quibus functus eſt, fuſe ibidem egimus, iterumque ſermo recurret cum de Gratianopolitanis antiſtitibus & archiepiſcopis Toloſanis dicemus. Ab eccleſia Toloſana ad Narbonenſem per obitum Johannis traductus eſt a Clemente VII. ſeu Roberto

Gebennenſi, qui pro vero ac legitimo pontifice Romano ſemper in Galliis agnitus eſt, xiii. cal. ANNI CHRISTI
Octob. an. 1391. pontificatus decimo tertio; 1391.
& quidem hoc ipſo anno 25. Octob. promiſit & recognovit ſervitia debita pro Johanne deceſſore. At vero cum ſimul eſſet Romanæ eccleſiæ camerarius, & Avenione, ubi erat Clementis curia, plerumque moraretur, eccleſiam ſuam per
vicarios generales rexit. Memoratur an. 1392. 1392.
in quodam inſtrumento tabularii abbatiæ Gemmeticenſis in Normannia, capſula *de electionibus & præſentationibus*, his verbis: *Franciſcus miſeratione divina archiepiſcopus Narbonenſis domini papæ camerarius, ſignificat Simonem abbatem S. Petri Gemmeticenſis ſibi repræſentaſſe, quod Johannes deceſſor ſuus, dum viveret*, CCLXI. *florenos de camera*, XII. *ſolidos & x. denarios pluſquam debebat & ultra ſolverit; unde Guidoni de Albiaco legum doctori, canonico Pariſienſi, &c. mandat, ut ſummam deductam & defalcatam allaudari curet. Datum Avenione x. Septemb. anno Domini* MCCCXCII. Alterum Majoris monaſterii Turon. ſic habet, capſa *de præſentationibus ad prioratus & curionatus: Antonius miſeratione divina epiſcopus Magalon. locum tenens reverendiſſimi domini Franciſci archiepiſcopi Narbon. domini noſtri papæ camerarii in remotis agentis: Ad univerſitatis veſtræ notitiam deducimus, quod venerabilis Helias abbas Majoris monaſterii..... octo florenos auri..... ſolvi fecit..... præſentes litteras ſigilli camerariatus officii ipſius domini camerarii fecimus appenſione muniri. Datum Avenioni die 4. Aprilis anno Domini* MCCCXCIV. 1394.
Clementis VII. anno XVI. Quod hîc de Franciſco archiepiſcopo in remotis agente dicitur, elucidatur bulla ejuſdem papæ eodem anno ad regem Franciæ miſſa, ubi Franciſcus ejuſdem camerarius & ſedis apoſt. nuncius appellatur. Clementi papæ Avenione animam exhalanti die 16. menſis Septemb. eodem anno adſtitit cum Antonio Magalon. antiſtite. Prorogato a Benedicto Clementis ſucceſſore camerarii munere,
Franciſcus die 19. Jan. anno 1395. Guidoni 1395.
abbati Craſſenſi CCXV. florenos auri pro parte communis ſervitii cameræ apoſtolicæ debiti acceptos retulit, ex tabulario abbatiæ Craſſenſis; ac 31. Auguſti ejuſdem anni, abbatibus, capitulis, prioribus, aliiſque Cadurcorum beneficiatis generalem impertivit abſolutionem, tam pro debitis erga ſedem apoſtolicam, quam pro interdictis vel excommunicationibus hanc ob rem latis, ex
tabulario eccleſiæ Cadurcenſis. An. 1396. Fe- 1396.
E licem abbatem de Scalleiis *Eſchaalis* in diœceſi Senonenſi, qui ſummam cameræ apoſtolicæ debitam, nempe XCII. florenos auri *in complementum ſui communis ſervitii* ſolverat, *abſolvit & quitat*, ipſumque ab excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, reatu perjurii & aliis pœnis, quas pro dilata præmiſſorum ſolutione meruit, auctoritate ſibi in hac parte commiſſa eximit. *Datum Avenione die 27. menſis Aprilis anno a nativitate Domini* MCCCXCVI. *indict.* IV. *pontificatus Benedicti XIII. papæ anno 2.*

Vixit Franciſcus de Conzié uſque ad annum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

1432. quanquam eidem in utraque dignitate, A & in camerariatu quidem jam anno ſaltem 1394. in archiepiſcopatu vero anno circiter 1398. aliqui ſubrogare tentant Franciſcum de Saconayo. Rem narramus ut accepimus. Dominus quidam de Saconay tranſmiſit ad nos epiſtolam ab eccleſiæ Narbonenſis præcentore, cognomento *de Narbont* ſcriptam an. 1569. ad Gabrielem de Saconay, tunc præcentorem, poſtea decanum & comitem eccleſiæ Lugdunenſis, zelo ac ſcriptis adverſus hæreticos notiſſimum, in qua dominus de Narbont aſſerit Franciſcum de Saconayo præfuiſſe Narbonenſi eccleſiæ ab anno circiter 1398. quod evincitur, inquit, tum ex quibuſdam in- B ſtrumentis in tabulario S. Juſti aſſervatis, tum ex aulæis ac tapetiis, quæ paſſim gentis Saconayæ inſignia præferebant, quæque adhuc ipſius ætate viſebantur in eccleſia Narbon. tum denique ex pluribus bonis, quæ eidem eccleſiæ contulit, & anniverſario ejus, quod hactenus in eadem baſilica celebratur. Hujus genealogiam texit ipſemet Dom. de Saconay hoc propemodum tenore; Franciſcus nobiliſſima Saconayorum gente ſatus, ex qua decem & tres canonici comites Lugdunenſes (in quibus fuit ille ſecundus) & unus decanus prodierunt, parentes habuit Theobaldum de Saconayo & Amblardam de Thureio, Petri C S. R. E. cardinalis & Philippi Lugdun. archiep. ſororem. Clericali militiæ adſcriptus in eccleſia Lugd. canonicus dein & comes factus, paulo poſt Avenionem conceſſit vocatus a Clemente VII. ſeu Roberto de Gebenna, quem cognatione attingebat, ab eoque camerarii munus conſecutus eſt. Inde Narbonenſibus infulis ornatur a Benedicto XIII. ſeu Petro de Luna circiter annum 1398. uti colligitur, ait idem D. de Saconay ex regeſtis comitum Lugdun. lib. 5. capitulorum an. 1399. habitorum; ac tandem moritur circa an. 1427. auctore D. de Narbont. Hæc eſt ſumma hujus epiſtolæ, quæ quidem meris, D abſit a verbo injuria, niti videtur conjecturis. Quidni enim dubium præſulem dicamus, cujus cognomen conſtanter in actis reticetur, quique nihilominus per annos 30. occupare ſedem dicitur, ut de camerarii officio ſileamus, interim & ultra anteceſſore ſuperſtite? Id quidem etiam veriſimilitudinem caret. Et certe vir clar. Baluzius in notis ad primam vitam Clementis VII. col. 1398. Narbon. archiepiſcopum qui Avenione tranſlationi corporis ejuſdem Clementis papæ ab eccleſia noſtræ Dominæ ad novam Cœleſtinorum eccleſiam interfuiſſe dicitur an. 1401. die Dom. 18. E Sept. vocat Franciſcum de Conzié, quem aliunde non immerito colligitur ſediſſe in cathedra Narbonenſi uſque ad obitum, quandoquidem vacabat ſedes die 4. Januarii an. 1432. hoc eſt, 1433. Quibus adde utrumque Franciſcum a Catello confundi, iiſdem omnino attributis Franciſco de Soconeio, quæ nos Franciſco de Conzié adſcribimus; quodque notandum eſt, fatetur appellari Franciſcum de Cotiano in archivis eccleſiæ Arelat. quem tamen, inquit, neſcio quam ob cauſam appellamus *de Soconeio*. Itaque jam cetera Franciſci de Conzié facta proſequamur.

Tom. 1. vit. pap. Aven. col. 538.

ANNI CHRISTI 1398.

Anno 1398. die 20. Maii Franciſcus archiepiſcopus fuit ſequeſter compoſitionis initæ clerum inter & cives Narbonenſes ſuper reparatione canalis fluvii Atacis, ex tabulario urbis Narbonæ. Memoratur eodem anno die 9. Junii in charta Obaſinæ. Eccleſiam S. Johannis de Palma Guidoni abbati Craſſenſi ſubjectam declaravit anno 1402. Cum autem obedientia ſubtracta anno 1398. Benedicto XIII. anno 1403. reſtituta fuiſſet, rex Carolus VI. archiepiſcopum Narbonenſem, ſeneſcallum Bellicadri, dominos de Caſſenave & de la Voute, necnon Georgium de Marle ſeneſcallum Provinciæ commiſit, ut ipſius nomine Benedictum protegerent, qui calendis Septembris pontificatus anno nono a juriſdictione Petri archiepiſc. Bituricenſis jus primatiæ in provinciam Narbonenſem ſibi arrogantis Franciſcum archiepiſcopum Narbonenſem exemtum declaravit, uti etiam a Viennenſis archipræſulis dominio iiſdem die & anno; quod & confirmavit Martinus V. quarto calend. Sept. pontific. anno ſecundo. Anno 1406. 28. Januarii Franciſcus officiali Narbonenſi mandavit, ut vi bullæ Benedicti XIII. datæ pridie calendas Novembris pontificatus anno duodecimo prioratum de Salleles S. Pauli Narbonenſi capitulo uniret, ex tabulario ejuſdem capituli. Eodem anno 28. Sept. Franciſci procuratores, capitula S. Juſti, S. Sebaſtiani & S. Pauli, necnon abbas Fontisfrigidi & conſules Narbonæ de fluvio Atace in urbem deducendo, uti olim permeabat, convenerunt, ex tabulario urbis Narbonæ. Guillelmi vicecomitis Narbonenſis hominium excepit Franciſcus anno 1408. eodemque Benedicti XIII. decimoquarto indictione prima, tertio nonas Februarii ejuſdem camerarius & archiepiſcopus Narbonenſis præſens apud Portum-Veneris Januenſis diœceſis memoratur in inſtrumento, quo pontifex ſe obligat domino Johanni le Maingre dicto *Boucicaut* militi Turonenſis diœceſis, Franciæ mareſcallo pro ſumma 40000. librarum boni auri, quam ab eo mutuo acceperat ad expenſas neceſſarias; iterumque in charta ejuſdem mareſcalli anno 1409. indict. 2. die 28. Januarii, quod necdum huic obligationi factum fuiſſet ſatis conquerentis. Vide t. 9. veterum ſcript. Martennii col. 1452. quæ ſunt acta ea de re ab an. 1411. Scripſit Franciſcus anno 1409. die 4. Januarii ad cardinales de deliberatis in concilio Perpiniani. Interfuit menſe Martio ejuſdem anni Piſanæ ſynodo, in qua depoſitis duobus pontificibus Benedicto XIII. & Gregorio XII. in eorum loco ſuffectus eſt Alexander V. Dum ſynodus habetur, Johannes Teſta licentiatus in legibus, baccalaureus in decretis & canonicus eccleſiæ Biterrenſis ejuſdem archiepiſcopi vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus reperitur die 9. Junii ejuſdem anni. Ad obeunda vero munia epiſcopalia die & anno iiſdem vicario generali uſus eſt Petro Vaſatenſi præſule, qui munus conſecrationis impendit in baſilica Narbonenſi Gaufrido de Pompadour Tomerienſi electo. Franciſcus adhuc reperitur archiepiſcopus Narbonenſis & papæ camerarius anno primo Alexandri V.

1402.

Du Puy hiſt. ſchiſmatis p. 266.

Vide Odor. Rainald. ad an. 1418. ſ. 33.

1406.

1408.

1409.

Tom. 7. vet. ſcript. col. 915.

Baluz. t. 1. vit. pap. Aven. col. 682.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

hoc eſt 1409. Unde colligas quantum aberret A
a vero quoddam Benedicti XIII. regeſtum, in
quo Simon archiepiſcopus Remenſis die 18. Julii
an. 1409. ſucceſſiſſe dicitur Franciſco papæ camerario
tranſlato ad Narbonenſem eccleſiam, &
Franciſcus excepiſſe Ludovicum papæ theſaurarium
traductum ad eccleſiam Volaterranenſem.
Non inficiamur Benedictum XIII. jam exauctoratum,
ſed ſuæ depoſitioni minime acquieſcentem
potuiſſe audita morte Guidonis de Roye
Remenſis archiepiſcopi, quæ contigit hoc anno
die 8. Junii, ad hanc eccleſiam promovere Ludovicum,
huicque paulo poſt ad Volaterranenſem
tranſlato ſubrogare Franciſcum tunc archiepiſco- B
Hiſt. genealog. ducum & parium Franciæ t. 2. pag. 42. pum Narbonenſem, ac tandem iſto ad priſtinam
eccleſiam remiſſo Simonem de Cramaud eccleſiæ
Remenſi admotum fuiſſe, qui revera Remenſem
eccleſiam ſuſcepit regendam die 10. Julii anno
1409. Aliæ in regeſto Johannis XXIII. factæ
1410. leguntur tranſlationes die 30. Junii 1410. quæ
ſuum non felicius ſortitæ videntur effectum; ibi
enim Franciſcus dicitur e Narbonenſi ad Rotomagenſem
tranſlatus cathedram per obitum Ludovici
qui ſedebat adhuc 1418. non defunctus
ante annum 1422. ut volunt Sammarthani,
Franciſco autem Narbonenſi ſubrogatus Philippus
Lugdunenſis archiepiſcopus, qui ibidem obiit C
an. 1418. Idem dicendum de promotione Raimundi
Fabri ad hanc eccleſiam, quæ facta legi-
Rainald. ad an. 1410. n. 5. tur XIII. cal. Novembris an. 1413. nullo enim
nixa fundamento mole ruit ſua; & certe tunc
præerat Franciſcus & poſtea præfuit, quem Johannes
ſummus pontifex anno 1410. præfecit
Vindaſcino comitatui, ut eccleſiæ clientes in
obſequio contineret. Eidem ſcripſit Romæ VIII.
calendas Aprilis de revocanda unione parthenonis
ſancti Pontii de Gemenoſo, ſeu ſancti
Pontii Vallis de Geminis ordinis Ciſterc. diœceſis
Maſſilienſis facta monaſterio ſancti Petri de
Almanara ejuſdem ordinis per Petrum de Luna D
olim Benedictum XIII. nuncupatum. Anno ſequenti
pontificatus primo bulla data pridie no-
1411. nas Aprilis 1411. Johannes XXIII. prælatis
omnibus ac beneficiatis regni Franciæ & Delphinatus,
Franciſco excepto, mandavit, ut beneficiorum
decimas ipſi conferrent pro expenſis
Romani itineris cum multo exercitu ad expellendos
duos Antipapas faciendis. Scripſit quoque
ad Franciſcum ſummus pontifex datas Romæ
VIII. idus Julii pontificatus anno tertio litteras ut
præpoſito & capitulo eccleſiæ Avenionenſis ſa-
1413. criſtiam ejuſdem eccleſiæ uniret. Anno 1413.
die 12. Decembris fuit idem Franciſcus alter ex- E
ſecutorum teſtamenti Petri[a] Gerardi cardinalis.
Inſequenti Johannes pontificatus anno quinto ei
Bononiæ litteras ſcripſit de prioratu S. Romani
de Malis pellibus ordinis S. Benedicti diœceſis
Nemauſenſis uniendo Pſalmodienſi monaſterio
Romanæ eccleſiæ immediate ſubjecto. Martinus
1419. papa V. ad ipſius preces, VIII. cal. Auguſti anno
pontificatus tertio duarum in eccleſia Narbonenſi
præbendarum a Maurino quondam archiepiſcopo
factam inſtitutionem confirmavit, ex tabulario
capituli Narbonenſis. Erat autem Franciſcus an.
1422. indictione XV. die Martii XI. ejuſdem 1422.
papæ camerarius, & in civitate Avenionenſi,
necnon in comitatu Vindaſcino vicarius generalis.
Vide tom. 1. col. 841. Eidem Carolus VII.
rex privilegia Narbonenſis eccleſiæ laudavit litteris
datis anno 1423. die 4. Aprilis, in qui- 1423.
bus vocatur dilectus & fidelis conſiliarius regis.
Ad eum quoque Martinus V. pontifex ſcripſit
anno 1424. pro negotio collationis trium præ- 1424.
bendarum in eccleſia ſancti Pauli Narbon. Anno
1426. die prima Martii Narbonenſe capitulum 1426.
pro Franciſco archiepiſcopo, dum viveret, ſeſe
obligavit ad miſſam Spiritus ſancti prima cujuſque
menſis feria quinta, & cum obierit ad
miſſam ſolemnem de defunctis ter ſingulis annis
celebrandam, ob unitum ab ipſo menſæ capitulari
archidiaconatum de Fenolheto, aliaque plurima
eccleſiæ Narbonenſi collata beneficia, ex
tabulario capituli Narbonenſis. Nominatur eodem
anno die 7. Octobris exſecutor teſtamenti Sammarth.
Elpidis de Baucio comitiſſæ Avellini, in caſtro
Baucii. Ipſius abſentis juſſu concilium provinciale
celebratum eſt Narbonæ anno 1430. 29. 1430.
Maii, cui Franciſci archiepiſcopi nomine præſedit
Petrus epiſcopus Caſtrenſis, interfuere vero
Guillelmus Biterrenſis, Gaufredus Carcaſſonenſis,
Petrus Leutevenſis, Bertrandus Uceticenſis
& Johannes Agathenſis antiſtites, reliqui autem
provinciæ præſules per vicarios generales. Eodem
anno pacis reconciliator exſtitit Ludovicum inter
Cabilonenſem principem Arauſicanum & gubernatorem
Delphinatus.

Franciſci exſtant tres epiſtolæ tempore ſchiſmatis,
quarum prima nondum edita ſcripta fuit
anno 1409. die 4. Januarii tempore concilii
quod Benedictus XIII. apud Perpinianum celebravit;
altera edita eſt ab Emmanuele Schelſtrato,
ſcripta anno 1413. die 13. Decemb. in qua
putat Baluzius eo loco erratum eſſe, ubi cardinales
partium Benedicti vocantur anticardinales;
is enim loquendi modus nonniſi ab adverſariis
uſurpabatur, a neutralibus minime, qui ſimpliciter
eos vocabant partis alterius, vel cardinales
obedientiæ Benedicti. Tertia denique epiſtola,
quæ data die 21. menſis Novembris, edita eſt
apud Bzovium ad annum 1415. ſeſſ. 20. Id
unum addam pro coronide, ſub Franciſco archiepiſcopo
reſumtum fuiſſe opus clauſtri eccleſiæ
Narbon. anno a nativitate Domini 1417. die
Mercurii ſecunda Junii, cujus primum lapidem
poſuit venerabilis vir Dom. Petrus de Trilhia
canonicus & ſuccentor Narbonenſis. Defunctus
Franciſcus de Conziaco anno 1432. die ultima 1432.
Decembris, quieſcit apud Cœleſtinos Avenionenſes
cum hac inſcriptione:

HIC JACET.

*Reverendiſſimus in Chriſto pater dominus Franciſcus
Geven* nobilis legum doctor, diœceſis Gebennenſis,
primo Gratianopolis epiſcopus, & demum
Romanæ eccleſiæ camerarius, Arelatenſis,* * Catal. comm. pag. 928.

[a] Scriptum aliud Petri teſtamentum anno 1410. diximus t. 2. col. 719. ex tom. 9. fragm. hiſt. Eſtiennot pag. 412.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

& inde Toloſanenſis, & ultimo Narbonenſis archiepiſc. qui obiit anno Domini MCCCCXXXII. die ultima menſis Decembris, cujus anima in pace requieſcat.

De die tamen obitus negotium faceſſit quod legimus in quadam ſynodi Baſileenſis ſeſſione habita in eccleſia majori Baſil. die Veneris 20.* menſis Junii anno Domini 1432. Illic nempe ſacroſancta ſynodus vicarium generalem in civitate Avenion. & comitatu Venayſſino conſtituit Alfonſum S. Euſtachii S. R. E. diaconum cardinalem, &c. ..... *& generaliter cum omnibus illis poteſtatibus, quas bonæ memoriæ Franciſcus archiepiſc. Narbon. S. R. E. camerarius a felicis recordationis Martino papa V. & alias habuit, dum ageret in humanis.*

** Ibid. 12.* *T. 12. conc. col. 490.*

DE CONDOLMER.

XLIX. Franciscus II.

Patria Venetus Franciſcus, de Condolmerio dictus, camerarius & Eugenii papæ IV. nepos, ac S. R. E. preſbyter cardinalis tituli S. Clementis, eccleſiæ Narbonenſis dicitur adminiſtrator perpetuus in bulla ejuſdem papæ data calendis Maii an. 1433. pontificatus anno tertio, quæ habetur in tabulario archiepiſcopatus Narbon. Memoratur & in quibuſdam actis anni 1434. inde tranſlatus, inquiunt, ad ſedem Veſontionenſem an. 1436. qua ceſſit eccleſia 1438. verno tempore, cum adverſarium haberet Johannem de Fruyno a capitulo Veſontionenſi electum. Attributa quidem hæc duo Franciſco de Collemedio legimus, haud dubie propter affinitatem nominum, ſed fruſtra, neque enim iſte, ſed Franciſcus de Condolmerio fuit archiepiſc. Veſontion. Et certe legitur in bulla Eugenii papæ
1436. IV. data Bononiæ anno incarnat. Dom. 1436. VI. nonas Novemb. anno pontificatus ſexto, vacantem eccleſiam Narbonenſ. per obitum bonæ memoriæ Franciſci (de Conzié) archiepiſcopi, qui citra Romanam curiam deceſſit, commendatam Franciſco tituli S. Clementis preſbytero cardinali, quoad viveret, gubernandam; ſed cum, inquit pontifex, *præfatus cardinalis commendæ hujuſmodi hodie in manibus noſtris ſponte ceſſerit*, Johannem epiſcopum Tornacenſem hac bulla transfert ab eccleſia Tornacenſi ad Narbonenſem. Qua de re duæ quoque legendæ ſunt ejuſdem papæ ad Carolum Franciæ regem epiſtolæ apud Rainaldum ad annum 1437. num. 5. quo quidem anno, ſeu ſexto pontificatus Eugenii IV. die 20. Julii Johannem e Tornacenſi ad eccleſiam Narbonenſem tranſlatum legimus in quodam regeſto pontificio. Fortaſſe ad Franciſcum ſpectat quod legimus in veteri necrologio ſancti Juſti Narbonenſis: *III. cal. Febr. anniverſarium ſolemne R. P. D. F. quondam archiepiſcopi Narbon.* Franciſcum vero de Collemedio cum Sammarthanis e catalogo Narbonenſium archiepiſcoporum cenſemus expungendum.

DE HARCOURT.

L. Johannes III.

Johannes, de quo dictum tomo tertio in epiſcopis Tornacenſibus, antiqua & nobili ſtirpe

A in Neuſtria genitus, patre Jacobo domino de Montgomery, & matre Johanna d'Enghien domina d'Havrech, primum fuit Ambianenſis antiſtes, inde Tornacenſis, ac demum, cedente Franciſco cardinali in manibus Eugenii papæ IV. tunc Bononiæ commorantis, Narbonenſi præficitur eccleſiæ an. 1436. VI. nonas Novembris 1436.
pontificatus Eugenii IV. anno ſexto, ex regeſto proviſionum Eugenii IV. Conſuetum fidelitatis ſacramentum ſedi apoſtolicæ in manibus Atrebatenſis epiſcopi exhibuit an. 1438. Narbonam 1438.
ſolemni pompa invectus eſt anno ſeq. die 15. Martii, ex necrologio S. Pauli apud Catellum
B pag. 807. die 25. ex chronico ejuſdem eccleſiæ ad calcem hiſt. comitum Toloſ. Catelli p. 168. die vero 21. ex Sammarthanis. Interfuit eodem an. 1439. die 16. Novemb. una cum Maria de 1439.
Harcourt abbatiſſa Fontis-Ebraldi pactis matrimonialibus Johannis Aurelianenſis comitis Dunenſis, cum Maria comitis Tancarvillæi fratris filia, in caſtro Monſtrolii Bellaii in Andibus, ex mſ. codice bibl. Coiſlinianæ. Anno 1440. 1440.
die 16. Auguſti ſponſione ſex mille nummorum *Rimer t. 10. pag. 795.*
obligavit ſe pro duce Aurelianenſi in Anglia detento in libertatem aſſerendo; a quo ex Anglia reverſo dominium de Baugency pretio 48000.
C librarum acquiſivit & dedit Johanni Aurelianenſi notho Dunenſi comiti, qui, ut diximus, Mariam de Harcourt ipſius neptem duxerat uxorem. Adſtitit an. 1441. comitiis provinciæ a rege Carolo 1441.
VII. apud Montempeſſulanum coactis. Scripſit ad eum Carolus VII. Francorum rex an. 1444. 1444.
litteras in quibus ipſum *dilectum & fidelem cognatum atque conſiliarium* nuncupat. Quo etiam anno die 7. Octobris memoratur in tabulario capituli Narbonenſis. Cum Narbonenſe collegium in urbe Lutetia a Narbonenſibus archiepiſcopis, ut diximus, fundatum, incuria præpoſitorum pene collapſum eſſet, anno 1446. perpe- 1446.
D tuum ejuſdem inſtituit procuratorem magiſtrum Johannem Johannis diœceſis Leutevenſis, qui poſtea confirmatus fuit bulla Nicolai papæ V. data die 5. Jan. 1450. Obtinuit anno 1447. 1447.
Antiochenſem patriarchatum. In eccleſia S. Sebaſtiani, quam conſtruxerat, aiunt Sammarthani poſt Catellum, tria benedixit altaria 17. Januarii anno 1451. ac ultima die ejuſdem menſis, quæ 1451.
fuit Dominica, collegium S. Stephani extra muros Narbonenſes, fundatum olim a Bernardo de Fargis archiepiſcopo, ab eccleſia B. Mariæ majoris in qua per ſpatium 65. annorum vel circa ſteterat, a die videlicet 6. menſis Decembris an.
E 1387. uſque ad dictam diem, tranſlatum eſt in capellam S. Sebaſtiani noviter exſtructam ex ordinatione & devotione ipſius domini archiepiſcopi, qui capellæ univit eccleſiam parochialem S. Stephani, quod confirmari curavit a Nicolao papa V. ex mſ. codice eccleſiæ collegiatæ S. Sebaſtiani in bibliotheca regia. In regeſto pontificio tranſlatus legitur ad eccleſiam Alexandrinam per obitum Johannis patriarchæ, IV. idus Decembris 1451. Obiit paulo poſt, die ſcilicet 31. Januarii 1452. Tornacenſis Carthuſiæ benefactor, ſeu 1451. (ſecundum veterem calculum)

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ex necrologio Carthuſiæ Caſtrenſis. In margine A
prædicti mſ. codicis plura ipſius anniverſaria le-
guntur, pro quibus ſingulis capitulum cuilibet
canonico ſolvit duos ſolidos, & beneficiatis duo-
decim denarios Turonenſes; nempe nonis Ja-
nuarii, calendis Febr. calendis Martii, cal. Apr.
calendis Maii, calendis Julii, VI. idus Auguſti,
IV. nonas Septemb. calendis Octobris, III. nonas
Novembris, & IV. nonas Decembris.

D'HARCOURT.

LI. LUDOVICUS I.

Ludovicus Johannis de Haricuria Albæ marlæ
comitis filius ex Margareta de Preulay Drocarum
vicecomitiſſa non juſta uxore, unde dictus eſt B
Albæ marlæ nothus, non autem legitimis nuptiis
ortus patre Johanne III. comite d'Harcourt &
matre Catharina de Bourbon ſorore Johannæ de
Bourbon uxoris Caroli V. Francorum regis, uti
comminiſcitur D. Pommeraye in excerptis hiſto-
riæ Rotomagenſium archiepiſcoporum, p. 540.
Succeſſit Johanni archiepiſcopo tranſlato ad ec-
cleſiam Alexandrinam IV. idus Decembris anno
1451. 1451. cum tunc eſſet epiſcopus Biterrenſis, ex
quodam regeſto pontificio. Reperitur archiepi-
ſcopus diebus 26. Januarii & 7. Aprilis anno
1452. quinto pontificatus Nicolai papæ V. An. 1452.
feudatariorum eccleſiæ Narbonenſis hominia ex- C
cepit. Eodem anno die XI. Novemb. regi a conſi-
liis dicitur in charta authentica collectionis D.
de Gagneres aſſervatæ in bibliotheca regia, ubi
29. Aprilis a rege miſſus in Delphinatum pro
regni negotiis perhibetur, & in Normanniam an.
1453. 1453. Eodem, 10. Martii tranſtulit ſacrum
Bolland. t. 6. corpus S. Martini epiſcopi Turonenſis. Anno
Junii part. 1. 1455. ſcacarii Rotomagenſis præſes ab anno
p. 137. A. 1454. ter mille libras ſibi a rege conceſſas ſe re-
1455. cepiſſe a Simone le Boürlier notario & ſecretario
regis ac ejuſdem ærarii quæſtore in ducatu Nor-
1456. manniæ confitetur. Anno 1456. una cum Jo-
hanne le Bourſier equite domino d'Eſternay D
cambellano regis, &c. tanquam adminiſtrator
terrarum & dominiorum ducis Alençonii, quæ
rex in manu ſua poſuerat, Johannem Couel in
prædictis terris ac dominiis quæſtorem genera-
lem conſtituit die 3. Septembris. Memoratur ad-
huc in collectione chartarum authenticarum do-
1459. mini de Gagneres anno 1459. die 15. Junii &
abbas Lyræ ab anno ſaltem 1457. Sed cum
paulo poſt eccleſia Bajocenſis vacaſſet per obitum
Zenonis epiſcopi, canonicis de eligendo antiſtite
inſimul agentibus, major pars Ludovicum ar-
chiepiſcopum Narbonenſem poſtulavit; quem
confirmavit Pius papa II. litteris Mantuæ datis E
an. 1459. XV. cal. Febr. ſecundum veterem cal-
1460. culum, ſed 1460. pro novo computandi more,
illumque hoc ipſo die creavit patriarcham Jero-
ſolymitanum, ne ſeipſo factus inferior videretur.
Celebravit anno 1461. exſequias Caroli VII.
regis in eccleſia S. Dionyſii ſepulti. Defunctus
ipſe Rotomagi 15. Dec. an. 1479. in parochia
S. Godardi, ut probant ſuperſtites juxta hanc ec-
cleſiam ædes, quæ adhuc vocantur *ædes patriar-
chæ*, ſepelitur in eccleſia cathedrali Bajocenſi. Ex
eadem gente prodierunt alii antiſtites, Ludovicus
de Haricuria Rotomagenſis metropolita, Philippus
Bajocenſis, Robertus Conſtantienſis & Guido
Lexovienſis præſules.

DU BEC CRESPIN.

LII. ANTONIUS.

Antonius ſanctæ ſedis apoſtolicæ protonota-
rius, theſaurarius ſacræ capellæ Pariſienſis, ec-
cleſiæ Pariſ. electus, Laudunenſis vero epiſcopus,
Narbonenſis dicitur archiepiſcopus 18. Januarii
anno 2. pontificatus Pii papæ II. in regeſtis Va-
ticani. Hic eſt annus 1460. quo fidei clientelam 1460.
regi Carolo VII. præſtitit, pallio decoratus VIII.
cal. Maii an. 1462. Filius erat Guillelmi baronis 1462.
du Bec Creſpin & de Mauny ex Jacquelina
d'Auvricher, frater vero Johannis Normanniæ
ſeneſcalli Margaretæ Ambaſiæ mariti. Falſo ſcribi-
tur in veteri Gallia Chriſt. miſſus a Ludovico XI.
rege cum Petro Morvillerio Franciæ cancellario
& Augienſi comite ad Philippum Burgundiæ du-
cem cognomento Bonum, an. 1464. non enim
hac legatione functus eſt, ſed Ludovicus ejus de-
ceſſor, quem hiſtorici adhuc vocant archiepiſco-
pum Narbonenſem, tametſi jam pridem erat an-
tiſtes Bajocenſis. Memoratur autem Antonius
Narbonenſis præſul in regeſto Pii II. papæ ad-
miniſtrator perpetuus S. Johannis Laudunenſis
III. nonas Auguſti an. 1464. & in chartis au- 1464.
thenticis collectionis D. de Gagneres die 28. Ja-
nuarii ejuſdem anni Narbonenſis antiſtes, abbas
Gemmeticenſis diebus 6. & 13. Maii, ac 9. 1466.
Octobris 1466. 2. Junii, & 14. Martii 1468. 1468.
qua die provinciam una cum aliis accepit a rege
cogendi Normanniæ comitia apud Rotomagum
in feſto S. Michaelis. Hoc etiam anno 10. Sept.
pacis conventiones initas Ambiani regem inter &
Armoricæ ducem ſubſignavit. Occurrit adhuc in
prædicta collectione die 4. Novembris 1469. 1469.
15. Maii 1471. & 1472. die 22. Aprilis.
Litteras obtinuit an. 1470. pro juriſdictione me- 1470.
tropolitica aſſerenda contra epiſcopum Electen-
ſem, ex ſchedis capituli. Eodem anno prima No-
vembris idem archiepiſcopus & abbatiæ S. Petri
de Gemmeticis commendator perpetuus, admini-
ſtrationem prioratus de Halingia in Anglia ab
eadem abbatia dependentis commiſit domno Va-
lentino le Machon. Fatis conceſſit Antonius Ro-
tomagi 15. Octob. an. 1472. ſepultus poſtridie 1472.
in eccleſia FF. Prædicatorum; ac proinde non
vacabat ſedes Narbonenſis anno 1471. ut vult
Gariellus, & poſt ipſum Sammarthani, ſed aberat
Antonius, quando Bernardus Roſerius ſeu de
Roſergio archiepiſcopus Toloſanus hoc anno
Narbonæ conſecravit Johannem epiſcopum Ma-
galonenſem.

DE BOURBON.

LIII. REGINALDUS.

Caroli I. ducis Borbonii nothus Reginaldus,
& patruus Hectoris Toloſani archiepiſcopi, pri-
uſquam ſacris ordinibus initiaretur filiam habuit
notham Suſannam nomine, dein Carolum poſtea *Simplicien*
Claromontenſem epiſcopum & Petrum ex illi- *t. 1. Geneal.*
cita copula genuit. In archiepiſcopum Narbo- *pag. 310.*
nenſem aſſumtus eſt an. 1472. XVII. calendas 1472.
Januarii; quibus quidem anno & menſe, die

ANNI CHRISTI

ſcilicet 24. Decembris memoratur archiepiſco- A
pus in quodam regeſto pontificio ſolutionum; &
in alio Sixti IV. legitur Reginaldus tranſlatus a
Laudunenſi eccleſia ad metropolim Narbonen-
1473. ſem idibus Martii 1472. hoc eſt 1473. Regi
fidem & obſequium juravit die 6. Febr. 1473.
exceptuſque eſt in capitulo 20. Decembris inſe-
quentis. Paulo poſt, die ſcilicet 16. Januarii anni
1473. hoc eſt 1474. ſe trecentas libras ex quin-
gentis ſibi a rege conceſſis eo quod Occitaniæ
comitiis habitis menſe Martio anni 1472. hoc
eſt 1473. Biterris præfuiſſet, confitetur recepiſſe
a Ludovico Nyvart theſaurario & generali ærarii
in Occitania receptore; idemque atteſtatur die B
28. Septembris an. 1475. pro ſimili cœtu ha-
bito Monſpelii menſe Martio anni 1473. ſeu
1474. cum tunc Antonius Bayart eſſet Occita-
niæ theſaurarius, ex chartis authenticis collectio-
nis D. de Gagneres aſſervatæ in biblioth. regia.
1474. Bullam obtinuit an. 1474. a Sixto IV. ſummo
pontifice adverſus epiſcopum Carcaſſonenſem qui
1475. ei obedientiam denegabat. Memoratur anno ſeq.
una cum Johanne epiſcopo Mimatenſi in tabulis
nuptialibus Johannis II. ducis Borbonii & Jo-
Tom. 2. vet. ſcript. col. 1514. hannæ a Francia filiæ Caroli VII. regis. Eodem
anno Sixtus IV. papa vetuit archiepiſcopo Nar-
bonenſi ne Avenionem accederet gubernatoris C
vices obiturus. Hic epiſtolam deſcribimus, quia
brevis eſt. *Venerabilis frater, &c. intelleximus
quod venerabilis frater archiepiſcopus Lugdunenſis
gubernator civitatis noſtræ Avenionenſis deputavit
te ſuum in dicta civitate locum tenentem, de quo
profecto non parum miramur, præſertim cum ipſe
archiepiſcopus gubernium hujuſmodi per ſubſtitutum
exercere non valeat. Quapropter mandamus frater-
nitati tuæ per præſentes, quantum tu in gratia
noſtra cupis perſeverare, ut nullo pacto ad ipſam
civitatem te conferas, aut hujuſmodi munus exer-
cendum ſumas. Datum Romæ die 7. Octobris
1475. 1475. anno pontificatus quinto.* Paruit haud dubie D
Reginaldus, quippe qui menſe Maio anni 1477.
1477. Occitaniæ comitiis apud Montempeſſulanum ce-
lebratis præfuiſſe legitur, & nonaginta libras ac-
cepiſſe, ut ſcripta menſe Martio anni ſequentis
ſchedula declaravit, ex chartis authenticis ut ſu-
1480. pra. Anno 1480. die 21. Febr. una cum ca-
pitulo ſtatuit ut medietas reditus anni primi, quo
vacarent omnia diœceſis beneficia, in eccleſiam
cathedralem conſtruendam inſumeretur, ex actis
1482. capitularibus. Dedit an. 1482. die prima Febr.
pannum ſericum pro majori altari eccleſiæ SS.
Stephani & Sebaſtiani, cujus capitulum ſolem-
niter celebrari fecit unam miſſam de S. Seba- E
ſtiano, ut eum Deus incolumem ſervaret. De-
ceſſit hoc anno die 7. Junii in prioratu de Monte
verduno diœceſis Lugdunenſis, cujus erat prior,
ibidemque ſepultus eſt in medio chori cum hac
inſcriptione: *Hic jacet reverendus in Chriſto pa-
ter & dominus dominus Reginaldus de Borbonio
miſeratione divina & ſanctæ ſedis apoſtolicæ ar-
chiepiſcopus Narbonenſis, qui obiit anno Domini
MCCCCLXXXII.* Hunc prioratum vacantem
per ceſſionem commendæ Bonæ memoriæ Ra-
ginaldi archiepiſcopi Narbonenſis nuper defuncti
Sixtus IV. pontifex bulla data IV. idus Julii pon-
tificatus anno XI. Chriſti 1482. archiepiſcopo
Viennenſi commendavit.

LIV. Georgius.

D'AMBOISE.

Defuncto Reginaldo, poſt multos a canonicis Narbonenſibus pro eligendo ſucceſſore habitos conventus, die tandem 18. Junii anni 1482. Georgius de Ambaſia poſtulatus fuit archiepiſcopus, ut innuunt excerpta capitularium actorum, ſub hac verborum formula: *His igitur peractis, nulloque alio tractatu interveniente, ſed ſtatim ſubito & repente, Spiritus ſancti gratia, ut firmiter credimus, inſpirati omnes unanimiter conſenſimus, & vota noſtra direximus in nobilem ac generoſum virum dom. Georgium de Ambozia, decretorum doctorem, S. ſedis apoſt. protonotarium; virum utique plenæ & maturæ ætatis, in ſacerdotio conſtitutum, natura & prudentia, litterarum ſcientia, vita & moribus, univerſis actibus merito commendatum, & legitimo matrimonio procreatum, in ſpiritualibus & temporalibus plurimum circumſpectum, & per quem ſperamus multa nobis & eccleſiæ commoda proventura.* Jure ſuo ſtatim ceſſiſſe Georgium conjiciunt Sammarthani, quod bullis apoſtolicis nuſquam munitus, nec poſſeſſionem tunc adeptus in actis capitularibus reperiatur. Quin potius certum videtur non illum continuo electioni ſuæ renunciaſſe, imo contra æmulum Franciſcum, a rege deſignatum & ab apoſtolica ſede promotum, eam defendiſſe uſque ad annum 1484. quo per amicam compoſitionem ab ipſomet Innocentio VIII. approbatam Franciſcus, retenta ſibi penſione, ceſſit in gratiam Georgii electi, qui paulo poſt & ipſe factus antiſtes Montalbanenſis, jus ad Narbonenſem metropolim Franciſco tranſcripſit.

LV. Franciscus III.

HALLÉ.

Gente Pariſinus Franciſcus canonicus Pariſienſis & archidiaconus major, regalium in poſſeſſionem miſſus 19. Febr. 1466. fuit etiam in ſenatu Pariſienſi patronus regius ab anno 1465. ad 1482. quo tunc ordinis S. Michaelis cancellarius, & ſcacarii ac trium Normanniæ ordinum præſes hoc munus abdicavit, quando ſcilicet die 12. Julii Narbonenſis archiepiſcopus deſignatus eſt a rege Ludovico XI. qui & ea de re ſe ad dominum papam ſcripſiſſe declaravit, ex charta authentica collectionis D. de Gagneres in bibliotheca regia aſſervatæ. Et certe in regeſto Sixti papæ IV. & in libro ſecundo obligationum ejuſdem pontificis Narbonenſis archiepiſcopus dicitur per obitum Reginaldi an. 1482. XIV. calend. Auguſti; eodemque memoratur die 14. Auguſti in regeſto tertio ſolutionum ejuſdem papæ. Conſecratus autem 21. Sept. hujus anni retinuit canonicatum & archidiaconatum in eccleſia Pariſienſi, & anno ſequenti interceſſit ne quis ei archidiaconus ſubſtitueretur. Pepigit Franciſcus, uti ſupra diximus, cum Georgio de Ambaſia anno
1484. Inſequenti, die 30. Maii licet ei non 1484.
amplius canonico ab eccleſiæ Pariſienſis capitulo
conceſſum, ut domum ſuam in clauſtro teneret;

Digitized by Google

nec multo poſt, die ſcilicet 28. Junii ejuſdem
ANNI CHRISTI anni litteras obtulit collationis ſibi factæ de ar-
chidiaconatu abſque præjudicio juris jam quæſiti.
1485. Eodem anno 1485. in ſede archiepiſcopali ſta-
bilitus, quem jam ab ipſius promotione ei Lu-
dovicus XI. rex indulſerat, a Carolo VIII. ſuc-
ceſſore ſenatorio dignatus eſt honore, cum indul-
to ſeſſionis ac vocis deliberativæ, *propterea quod*,
ut regiæ habent litteræ, *iſte archiepiſcopus ſuſti-
nuerit molem magnorum negotiorum ..... Actum
in curia parlamenti Pariſienſis 17. Julii 1485.*
1486. Præfuit Franciſcus an. 1486. Occitaniæ comitiis
apud Montempeſſulanum celebratis; ac pro ſum-
tibus quos in illis fecerat ſe 400. libras Turo-
1488. nenſes accepiſſe an. 1488. 19. Maii recognovit,
ex chartis authenticis laudatæ ſæpius collectionis
D. de Gagneres. Eodem anno prima Octobris
fundavit in eccleſia Pariſienſi miſſam in die octa-
væ Aſſumtionis, & alteram in feſto S. Franciſci.
Denique Franciſcum in remotis agentem legi-
1491. mus anno 1491. prima die menſis Maii, qua
Iſarnus Magalonenſis epiſcopus ejuſdem vicarius,
ſeu ſpecialis legatus ad munus conſecrationis im-
pendendum Guillelmo de Rupe epiſcopo Ele-
ctenſi, fidelitatiſque ſacramentum ab eo recipien-
dum memoratur. Pariſiis rebus humanis exem-
tus eſt die Jovis 23. Februarii 1491. ut habent
ſchedæ D. de Gagneres, quæ quidem dies cum
1492. anno 1492. recte illigatur. Ibidem conditus eſt
in æde cathedrali B. Mariæ virginis e regione
cathedræ archidiaconi Pariſienſis, cum hac in-
ſcriptione: *Cy giſt feu tres reverend pere en Dieu
monſeigneur M.re François Hallé natif de Paris,
en ſon vivant archeveſque de Narbonne, chanoine
& grand archidiacre de l'egliſe de ceans, qui
trepaſſa le Jeudy 23. jour de Fevrier 1491.
Priez Dieu pour luy. Amen.* Difficultatem faceſ-
ſere non debet regeſtum Innocentii papæ VIII.
ubi legitur *Guillelmus Briçonnet cancellarius ſancti
Martini Turonenſis, in utroque jure baccalaureus,
notarius apoſtolicus, in anno 17. conſtitutus, ele-
ctus Lodovenſis per ceſſionem Johannis ſimili modo
archiepiſcopi Narbonenſis anno 1489. VIII.
calendas Maii.* Ex quibus haud temere inferat
quis Franciſcum abdicaſſe anno 1489. aliunde
enim certum eſt Johannem, qui eidem ſubro-
gatus innuitur, in cathedra Leutevenſi obiiſſe
anno 1488. ut infra in epiſcopis Leutevenſibus
dicetur. Franciſcus autem anniverſarium habet
pridie idus Februarii, in excerpto veteris necro-
logii S. Juſti.

D'AMBOISE.

LVI. GEORGIUS *ſecundum.*

Defuncto Franciſco, Georgius Petro de Am-
baſia domino de Chaumont, & Anna du Bueil
de Sancerre Franciæ mareſcalli ſorore nobiliſſimis
parentibus genitus, qui e Narbonenſi ad Mon-
talbanenſem cathedram promotus fuerat anno
1484. ad Narbonenſem reverſus eſt an. 1491.
1492. pridie nonas Martii, ſeu 1492. pro novo com-
putandi more, ex regeſto Innocentii VIII. Eo-
dem anno Georgius Narbonenſis archiepiſcopus
die prima Junii in ſcheda authentica collectionis
D. de Gagneres bis mille libras Turonenſes pro
annua penſione ſe accepiſſe profitetur. Solemni
pompa in urbem adveniens excipitur die 30. ANNI CHRISTI
Decembris. Ratam habuit anno ſequenti 1493. 1493.
17. Martii initam compoſitionem capitulum in-
ter eccleſiæ Narbonenſis & conſules ejuſdem ur-
bis, ex tabulario Narbonenſi; quo etiam anno
eidem inter alios demandata fuit provincia co-
gendi Normanniæ comitia, in quibus habitis
menſe Octobri apud Rotomagum pro rege
peroravit; quam ob cauſam mille libras Turo-
nenſes accepit die 20. Februarii ejuſdem anni,
ſeu potius 1494. ſecundum præſentem compu- 1494.
tandi rationem, ex charta authentica collectionis
D. de Gagneres. Transfertur hoc ipſo anno XII.
cal. Julii ex regeſto Alexandri papæ VI. Junii vero
ex Sammarthanis, ad eccleſiam Rotomagenſem,
ſervata ſibi annua penſione ſuper eccleſia Narbo-
nenſi, quam deinde, utpote contra ejuſdem ec-
cleſiæ privilegium Narbonenſe capitulum impu-
gnavit die Mercurii poſt feſtum Pentecoſtes 22.
Maii, hoc eſt 1499. ex actis capitularibus. Præ-
cipuus tandem regni adminiſter ſub Ludovico
XII. rege, purpuraque, qua ornatus eſt 1498.
ſub titulo S. Sixti, & S. ſedis apoſtolicæ lega-
tione in partibus Franciæ inſignis, obiit 25. Maii
an. 1510. uti fuſius, Deo dante, in archiepi-
ſcopis Rotomagenſibus narrabimus.

LVII. PETRUS VI.

D'ABZAC.

De Petro jam diximus tomo primo col. 1083.
in epiſcopis Lactorenſibus. Ortus ex dominis de
la Douze in tractu Petragoricenſi, monachus
erat & camerarius S. Johannis Angeriacenſis,
decretorum doctor & profeſſor in academia Pi-
ctavienſi an. 1459. Fuit etiam abbas B. Mariæ
de Craſſa diœceſis Carcaſſonenſis & de Allodiis
diœceſis Pictavienſis, epiſcopus Rivenſis & La-
ctorenſis, unde ad metropolim tranſiit Narbo-
nenſem, tranſlatione, ut diximus, ſeu ceſſione
Georgii, an. 1494. XII. calendas Julii ex regeſto 1494.
Alexandri papæ VI. Hunc jam anno præcedenti,
& fortaſſe etiam prius rex deſtinaverat ad archi-
epiſcopatum Rothomagenſem, quamprimum va-
care contingeret, litteris ad papam ſcriptis, ægro-
tante tunc Roberto de Croiſmare archipræſule;
ſed cum jam defunctus eſſet Robertus, rex mu-
tata ſententia deſtinavit Georgium d'Amboiſe
archiepiſcopum Narbonenſem ad eccleſiam Ro-
tomagenſem, Petrum vero d'Abzac ſuum con-
ſiliarium ad Narbonenſem, pontificemque roga-
vit ne abbatiam Craſſenſem ei auferret. Narbo-
nam magnifico apparatu, præſentibus Electenſi
& Vabrenſi epiſcopis, Moiſſiacenſi & Anianenſi
abbatibus, Provinciæ præfecto, ac frequenti no-
bilium virorum corona ſtipatus ingreditur anno
1495. die 10. Januarii. Circa hunc annum 1495.
ſupplices litteras ad regem Hiſpaniæ & Aragoniæ
ſcripſit pro Craſſenſi cœnobio, quod ſummis Ch. LIV. col. 459.
extollit laudibus. Præfuit eodem anno menſe
Septembri Occitaniæ comitiis apud Montempeſ-
ſulanum habitis, quamobrem anno 1496. die
14. Maii libras 265. ac decem aſſes Turonen-
ſes accepit, ex charta authentica toties repetitæ
collectionis. Anno 1497. die 6. Decembris ei 1497.
comprobandum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

comprobandum offertur decretum electionis Petri d'Auxilion epiſcopi Carcaſſonenſis, a quo inſequenti anno fidelitatis ſacramentum excepit, uti etiam a Guillelmo Pellicerii epiſcopo Magalo-
1498. nenſi 17. Junii ejuſdem anni 1498. quo Craſſenſem abbatiam, quam aliquando dimiſerat, per obitum Audoini d'Abzac recuperavit. Alexander papa VI. pontificatus anno ſeptimo idibus Novembris ſtatutum Reginaldi archiepiſcopi & canonicorum de medietate redditus anni primi quo vacarent omnia diœceſis beneficia in conſtruendam eccleſiam cathedralem inſumenda, ejus rogatu extendit ad annos viginti, præter viginti alios a Sixto IV. prius conceſſos, idibus Aprilis anno pontificatus nono, hoc eſt 1480. Vivere
1502. deſiit an. 1502. die 25. Maii, inquiunt Sammarthani, forte legendum die 23. ſeu x. cal. Junii, qua die ſic habet necrologium eccleſiæ Lactoratenſis: *Obitus bonæ recolendæque memoriæ reverendiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri Petri de Abſaco diœceſis Petragoricenſis, quondam abbatis glorioſi monaſterii de la Graſſa &*
* *Rivenſis.* *epiſcopi * ...... Lectoraque, & demum archiepiſcopi Narbonenſis, qui dedit nobis libros cantus novos quatuor, & miſſa eſt canonicalis.* Petro Raimundus de Rialat librum de viris illuſtribus ordinis S. Benedicti nuncupavit. *Journal des Sçavans de l'an 1703. pag. 546.*

DE CASTELNAU CLERMONT LODEVE.

LVIII. FRANCISCUS GUILLELMI.

Franciſcum Guillelmum vel Guillelmi celebravimus tomo primo col. 1001. qui nobiliſſimis natalibus ortus, Petro, Triſtano dicto, barone de Caſtelnau & de Clermont Lodeve, atque Catharina de Ambaſia Georgii cardinalis & archiepiſcopi Rotomagenſis ſorore, parentibus gloriabatur. Hic jam eccleſiæ Narbonenſis archidiaconus, ex veteri Gallia Chriſtiana, & epiſcopus S. Pontii Tomeriarum renunciatus exeunte anno 1501. ex diſpenſatione apoſtolica, annos tantum 22. aut circiter natus, ſed jam in theologia baccalaureus formatus, anno ſequenti die 4. Junii, nondum preſbyter, Narbonenſis capituli votis expetitur in archiepiſcopum, quibus annuens Alexander papa VI. die 22. Junii anni
1502. 1502. ex regeſto ejuſdem papæ, idibus vero Julii pontificatus anno decimo, ex archivis eccleſiæ Narbonenſis, ætatis defectum ſupplevit, electionem confirmavit, & Franciſco canonicatum & præbendam in eccleſia Albienſi, præpoſituram de Bello-monte & duos prioratus in commendam retinere permiſit. Obtinuit quoque eodem anno indictione VI. die 6. Decembris, prioratum B. Mariæ de Parco juxta Rotomagum ordinis Grandimontenſis, ceſſione Johannis Bourdet ex alumno ejuſdem ordinis in priorem electi, cui ducentarum quinquaginta librarum penſionem annuam aſſignavit, & die penultima Decembris prioratus adminiſtratores inſtituit, unde appellatur archiepiſcopus & prior B. Mariæ de
1503. Parco die 31. Maii an. 1503. in charta authentica collectionis ſæpius memoratæ. Romæ Franciſcus verſabatur die 20. Nov. ejuſdem anni, ubi honoris gratia duci de Urſinis Urbem ingredienti
A obviam proceſſit. Adſcitus eſt patres inter purpuratos titulo ſancti Stephani in Cælio monte ornatus a Julio II. papa eodem anno die 29. Novembris, t. XXIV. hiſt. eccleſ. D. Fleury p. 506. non 22. ut habet Pariſius de Graſſis apud Rainaldum in annalibus eccleſiaſticis, ac multo minus III. calend. Januarii ut diximus in eccleſia Auſcienſi, ad quam e Narbonenſi tranſiit Franciſcus anno 1507. per obitum Johannis de la Tremoille, ubi cetera quæ ad illum ſpectant require. Quod autem an. 1507. factus cardinalis 1507.
legatur in hiſtoria genealogica & chronologica magnatum Franciæ t. 1. p. 468. error forſan
B non auctori, ſed typographo adſcribendus. Ceterum fuit etiam legatus Avenionenſis, epiſcopus Valentinenſis & Agathenſis, ut infra dicetur, ac etiam aliquando canonicam ſacerdotalem obtinuit in eccleſia Cameracenſi, ex Carpentario tom. 1. hiſt. eccleſiæ Camerac. pag. 466.

BRIÇONNET.

LIX. GUILLELMUS II.

Parentibus Johanne ærarii Galliarum generali quæſtore & Johanna Berthelot natus Guillelmus, paterni muneris heres, uxorem & liberos habuit, fratremque Robertum archiepiſcopum & ducem Remenſem Franciæ cancellarium.
C Regi Carolo VIII. fuit acceptiſſimus, utpote *cui ſoli* Paulus Jovius *ad interiorem ejuſdem Caroli regis amicitiam aditum patuiſſe ſcribit:* Bembus *ejus conſilio in omnibus regem nixum fuiſſe*, & Ferronus *oraculum principis, regnique columnam* alii appellavere; de quo etiam plura Guicciardinus libro decimo. Inde non mirum, ſi opulenta nactus eſt ſacerdotia, abbatias ſcilicet S. Germani Pariſienſis, S. Nicolai Andegavenſis, & Grandimontenſem, necnon epiſcopatus Maclovienſem, & Nemauſenſem. Quinetiam ad cardinalatus evectus dignitatem ſub titulo ſanctæ Pudentianæ ab Alexandro papa VI. anno 1495.
D feria ſexta menſis Januarii die decimaſexta, dein poſt fratrem anno 1497. pontificatum Remenſem adeptus eſt, tamdiuque geſſit, donec Occitaniæ prorex & Narbonæ gubernator inſtitutus, illum dimiſit ut Narbonenſem acciperet anno 1507. die 15. Julii ceſſione Franciſci 1507.
de Claromonte probata regi Ludovico XII. & papæ 17. Decembris ejuſdem anni, ubi dicitur cardinalis Maclovienſis. An. 1508. ei Jacobus Faber Stapulenſis quintam pſalterii editionem nuncupavit. Non multo poſt incurrit in offenſam Julii II. papæ, quia ſcilicet unus fuit e cardinalibus qui Piſanum conventum in gratiam
E Ludovici regis & Maximiliani Cæſaris adverſus pontificem agitarunt; quam ob cauſam citatus Romam cardinalitio privatur honore & Tuſculano epiſcopatu, quem poſt Albanenſem obtinuerat, an. 1511. die 24. Octobris. Nihilominus dicitur adhuc cardinalis Narbonenſis in litteris ad Univerſitatem Pariſienſem ſuper libello F. Thomæ de Vio Cajetani, cui titulus *de auctoritate papæ & concilii, ſive eccleſiæ comparata*, an. 1512. 10. Januarii; at vero Julii ſucceſſor Leo X. papa ipſi purpuram cum epiſcopatu Præneſtino reſtituit anno 1514. die 7. Aprilis,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſeu potius 1513. jam enim hoc anno vocatur A
epiſcopus cardinalis Præneſtinus in tabulario fratrum Minorum Narbonenſium, his verbis: *Guillelmus epiſcopus cardinalis Præneſtinus, archiepiſcopus Narbonenſis, Maclovienſis, & Nemau-*
1513. *ſenſis antiſtes anno 1513. 10. Maii centum dies*
indulgentiæ quatenus cardinalis, & quadraginta in quantum archiepiſcopus iis concedit, qui certis diebus viſitarent novam eccleſiam fratrum Minorum infra civitatem & mœnia Narbonæ, ad laudem & honorem B. virginis Mariæ de Conſolatione & beatiſſimi Franciſci. Sodalitium inſuper, ſeu confraternitatem inſtituit in honorem quinque plagarum pretioſarum, &c. Maclovienſem epiſcopatum re- B
tinuit ad diem Auguſti decimam octavam ejuſdem anni, qua per illius ceſſionem Dionyſius Briçonnet eum impetravit. Tandem Guillelmus qui Narbonæ ſuburbia qua gubernator an. 1514. juſſu regis deſtrui, ipſamque urbem qualis eſt hodie, ait Catellus, munitionibus & vallis ſepiri curaverat, ibidem cum ſeptennium ſediſſet vita
1514. functus eſt anno 1514. die 13. ſeu idibus De-
cembris ex fragmento necrologii S. Juſti, *al.* die 14. humatuſque in primaria baſilica in qua anniverſarium ter mille librarum fundaverat. De eo ſic habet necrologium Narbonenſe: *Anno 1514. die 14. menſis Decembris obiit reveren-* C
diſſimus in Chriſto pater & dominus dom. bonæ memoriæ Guilhermus Briçonnet cardinalis & archiepiſcopus Narbonenſis, qui fundavit in præſenti eccleſia unum anniverſarium ſolemne quolibet anno, cum ſolemni campanarum pulſatione, cum veſperis & vigiliis mortuorum, & miſſa in altari majori celebranda, cum luminaribus & aliis ſolemnitatibus in talibus fieri conſuetis, pro quibus capitulum tenetur dare & ſolvere inter præſentes quindecim libras Turonenſes quolibet anno diſtribuendas, ſed domini canonici habebunt duplum, & hebdomadarius qui miſſam celebrabit ſecundum illius qualitatem recipiet etiam duplum: cæteri vero intitulati D
& habituati ſimplum. Item prædictus dominus fundavit in dicta eccleſia perpetuo unam miſſam baſſam quolibet die celebrandam in altari B. Catharinæ, niſi fuerit impedimentum, quo adveniente celebrabitur in altari SS. Trinitatis, hora per dictum capitulum aſſignanda, pro anima ipſius domini cardinalis, parentumque ſuorum & aliorum, & communitas tenetur dictam miſſam ſolvere illam celebrantibus ad nutum & voluntatem dicti capituli. Sic de eo necrologium capituli S. Juſti Narbonenſis: *Jacet ſepultus in mauſoleo marmoreo eleganter elaborato & decorato, corpore item marmoreo ſupereminente hinc & inde apertis & muro* E
quod majus altare circumcingit inſertis juxta cornu Evangelii.

DE MEDICIS.

LX. JULIUS.

Julius cardinalis Medicæus, archiepiſcopus Florentinus & Romanæ eccleſiæ vicecancellarius Narbonenſem ſedem non poſt Hippolytum obtinuit, ut volunt Sammarthani, qui utrumque Hippolytum patruum & nepotem confuderunt, ſed poſt obitum cardinalis Maclovienſis, ex pontificiis, quæ præ manibus habemus regeſtis, & quidem 18. Febr. an. 1514. qui nunc 1515.
Et certe apud Bembum cardinalem duæ lib. x. ANNI CHRISTI
exſtant epiſtolæ Leonis X. ad Franciſcum I. Fran- 1515.
ciæ regem, ipſiuſque parentem Aloyſiam datæ III. nonas Februar. pontificatus anno 2. hoc eſt 1515. quibus gratias agit ſummus pontifex de conceſſo patrueli Julio cardinali epiſcopatu Narbonenſi. Ex ſcriniis archiepiſcopatus conſtat ipſius vicarium generalem a die 23. Maii 1515. ad 26. Novembris 1521. beneficia contuliſſe, ac reditus adminiſtraſſe. Litteris Franciſci I. Francorum regis ad eum ſcriptis, capituli domus eximuntur ab hoſpitio militum. Datæ ſunt anno 1. regni ejus menſe Decembri 1515. quarum ut invigilet exſecutioni, vicario cardinalis archiepiſcopi mandatur a ſeneſcallo Carcaſſon. die 15. Febr. 1515. hoc eſt 1516. quo anno in partitione decimarum articulo *archiepiſcopus* apponitur *nihil* ob dignitatem cardinalatus. Huic autem ſedi Julius ex conceſſione & diſpenſatione apoſtolica præeſſe dicitur in bulla Leonis X. papæ
data menſe Januario 1517. archiepiſcopo Nar- 1517.
bonenſi juriſdictionem in eccleſiam Helenenſem
reſtituentis. Idem pontifex Julio monaſterium Ch. XXI. col. 492.
Clarevallenſe Ciſtercienſis ordinis in diœceſi Mediolanenſi commendavit, ut conſtat ex ejuſdem litteris ad Franciſcum regem VIII. idus Martii 1517. anno quarto pontificatus. Inſequenti Michael Nemauſenſis epiſcopus huic fidelitatis præ-
ſtitit ſacramentum die 13. Auguſti 1518. Tem- 1518.
plum S. Juſti ejus munificentia decoratum eſt eximia Lazari pictura, quæ olim aſſervabatur in capella S. Michaelis, nunc autem in ædibus palatii regii apud Pariſios. Præſulis hujuſce temporibus obiit Petrus Rainoardus Leonis X. papæ cubicularius, ſuccentor & canonicus Narbonenſis v. idus Septembris an. 1522. Denique Julius ad ſummum pontificatus apicem aſſumtus XIII.
cal. Decembris 1523. Clementis VII. nomen 1523.
accepit.

LXI. JOHANNES IV.

DE LORRAINE

Johannis jam pluries meminimus tomo ſcilicet primo col. 38. in Albienſibus archiepiſcopis, tomo 2. col. 1412. in epiſcopis Lucionenſibus, ac tomo 4. in archipræſulibus Lugdunenſibus col. 182. Parentes habuit Renatum II. Lotharingiæ ducis filium & Philippam Gelrenſem, *de Gueldres,* quam repudiata ob ſterilitatem Johanna de Harcourt Renatus pater uxorem duxerat. A puero clericali militiæ adſcriptus, & in cardinalium collegium allectus a Leone X. papa ſub titulo S. Onuphrii die 28. Maii anni 1518. Romam profectus an. 1521. ibi nomine regis negotia regni tractavit. Multis præfuit eccleſiis, variorumque epiſcopatuum adminiſtrationem geſſit, quos hic iterum nominare ſuperſedemus, de ſingulis ſuo loco dicturi. Ad Narbonenſem quod ſpectat eccleſiam, Julio in ſummum pontificem aſſumto ſucceſſit Johannes die 11. Januarii an.
1524. ex regeſto ejuſdem pontificis, eodemque 1524.
anno poſſeſſionem adeptus eſt, inquiunt Sammarthani, non autem 1520. uti legitur in hiſtoria genealogica & chronologica magnatum

ANNI CHRISTI

Franciæ tom. 2. pag. 70. Gratia plurimum valuit apud Franciſcum I. Francorum regem, cujus favore abbatias Cluniacenſem, Fiſcannenſem, Auriliacenſem, Turonenſem Majoris monaſterii & S. Audoeni Rotomagenſem conſecutus eſt.
1530. Indultum obtinuit an. 1530. calendis Auguſti a ſummo pontifice, quod ratum habuit Franciſcus I. rex. De hoc archipræſule ſic habet chartularium S. Maxentii in Pictonibus : *Anno Domini*
1531. *milleſimo quingenteſimo trigeſimo primo die Martis ultima menſis Octobris reverendiſſimus Johannes de Lotharingia tit. S. Onuphrii S. R. E. diaconus cardinalis, archiepiſcopus Narbonenſis conſtituit & deputavit reverendos patres Johannem le Veneur epiſcopum Lexovienſem, Johannem d'Armagnac Ruthenorum, & Hieronymum de Arſago epiſcopum Nicienſem ſuos vicarios ad conſecrationem D. Johannis de S. Gelaſio electi epiſcopi Uticenſis, &c. Datum Compendii die & anno quibus ſupra.*
1535. Anno 1535. die 19. Junii ad ejus preces Franciſcus I. Galliæ rex ſtatuta pro reformatione B. Mariæ Deauratæ apud Toloſam a Cluniacenſibus condita, rata & inconcuſſa eſſe voluit. Ipſe
1543. vero Johannes precibus canonicorum an. 1543. die 28. Jan. capellam parœcialem Bethleemiticam ſitam in eccleſia Narbonenſi univit menſæ
1544. capitulari S. Juſti. Inſequenti anno 1544. die 25. Januarii ſtatuta condidit pro collegio apud Pariſios Narbonenſi nuncupato. Anno 1547.
T. 5. novæ Pariſ. hiſt. pag. 775.
1547. die 17. Junii Narbonenſi capitulo largitus eſt quemdam locum in extrema parte cathedralis eccleſiæ, ea lege ut ipſum muris canonici occluderent, ne ſordibus civitatis pateret, ex tabulario capituli Narbonenſis, ubi epiſcopus Albienſis, & abbas commendatarius Cluniaci, Fiſcanni, Majoris monaſterii, & ſancti Audoeni dicitur.
1549. Denique litteris ad cardinalem Ferrarienſem, & dominum d'Urfé 26. Octobris an. 1549. ſcriptis ſignificat rex Henricus II. Johannem ad ipſius preces ceſſurum archiepiſcopatu Narbonenſi in gratiam cardinalis Farneſii, cujus ceſſionem ipſorum arbitrio committit. Verum id conſilii irritum fuiſſe probat Hippolyti cardinalis Ferrarienſis poſt obitum Johannis promotio.
Ribier t. 2. pag. 244.
1550. Johannes autem cum inſequenti anno 1550. purpuratorum patrum comitiis, ubi Julius III. electus eſt papa, interfuiſſet, Gallias repetens, apud Novum vicum *Neuvy** in Puſæenſi tractu ad Ligerim *le Puyſaye*, prope Nivernenſem provinciam, apoplexia inter cœnandum correptus interiit die 10.* Maii, ex regeſtis Vaticani apud continuatorem Ciaconii, non menſe Julio apud Nogentum-regium, uti nos feſellit bibliotheca Cluniacenſis in catalogo Cluniacenſium abbatum, tom. 4. noſtræ Gall. Chriſt. Corpus ejus apud Joanvillam aliquandiu depoſitum, indeque Nanceium delatum quieſcit apud Franciſcanos.

*al. Niverni.

*al. 6. & 18.

D'ESTE FERRARE.

LXII. Hippolytus.

Parentibus Alfonſo I. Ferrariæ duce & Lucretia Borgia in lucem editus Hippolytus, Romana purpura inſignitus a Paulo III. in ordine diaconorum ſub titulo S. Mariæ novæ, ſeu de Aquiro, plures tum epiſcopatus, tum abbatias in Gallia nactus eſt in commendam ; fuit enim Arelatenſis, Auſcienſis & Lugdunenſis archiepiſcopus, Eduenſis & Trecorenſis antiſtes, Athanacenſis, Flaviniacenſis, Pontiniacenſis & Bolbonæ abbas ; archiepiſcopus etiam Mediolanenſis in Italia, necnon Ferrarienſis præſul, patrimonii legatus & Galliæ protector, de quo plura jam diximus tom. 1. & 4. Ab Henrico II. rege, quem affinitate attingebat, nominatus archiepiſcopus Narbonenſis per obitum Johannis cardinalis, ex regeſtis pontificiis, & a Julio III. pontifice confirmatus 27. Junii an. 1550. hujus eccleſiæ poſſeſſionem accepit eodem anno 28. Julii per procuratorem Alexandrum Zerbinatem *al.* Gerbinatum, ſedis apoſt. protonotarium, ſed paulo poſt abdicavit in gratiam Franciſci cardinalis de Turnone, qui & ipſe ante initam poſſeſſionem de conſenſu papæ Franciſco ſequenti ſub certis conditionibus ceſſit.

LXIII. Franciscus IV.

PISANI.

Aloiſio Piſani divi Marci apud Venetos procuratore genitus Franciſcus, adhuc adoleſcens purpuræ honore a Leone X. papa ornatus anno 1517. per annos 53. præfuſit. Clementi VII. pontifici in mole Hadriani *(le Château S.t Ange)* obſeſſo fidus comes fuit ; pro quo deinde obſes in arce Neapolitana per annum & dimidium detinetur : Romanæ eccleſiæ cardo fortiſſimus, & religionis chriſtianæ clarum ſidus ab Antonio Porcellino in ejus laudatione appellatus, ut ſcribit Victorellus in additionibus ad Ciaconium. Patavinæ civitatis antiſtes electus, ea caritate cives amplexus eſt, ut civitatis parens, ornamentum & decus unicum meruerit appellari. Tarviſinæ quoque præfuit eccleſiæ & Narbonenſi, cui a Julio III. pontifice præfectus eſt, non die 1. ut habent Sammarthani, ſed v. idus Maii an. 1551. 1551.
ſub reſervatione tertiæ partis fructuum liberæ ab omni decima, & omnimodæ beneficiorum collationis in gratiam Franciſci cardinalis de Tournon, ut acta ſecretariatus Narbonenſis num. 8. docent. Statim Franciſcus Piſani, die ſcilicet 19. ejuſdem menſis & anni procuratores nominavit Hippolytum cardinalem Ateſtinum & Alexandrum Gerbinatum, qui promulgarent litteras ſibi a pontifice conceſſas, eodemque die vicarium generalem inſtituit hunc Alexandrum juris profeſſorem & ſanctæ ſedis apoſt. protonotarium, qui nomine Franciſci tituli ſancti Marci diaconi cardinalis a Piſanis nuncupati, Narbonenſis archiepiſcopi provinciale apud Narbonam concilium celebravit a die 10. uſque ad 20. Decembris an. 1551. eidemque præfuit, adſtantibus epiſcopis Biterrenſi, Carcaſſonenſi, Montiſpeſſulani, Leutevenſi, Uceticenſi, Agathenſi, Nemauſenſi, Electenſi, & S. Pontii Tomeriarum Narbonenſis provinciæ ſuffraganeis, & abbate Caunenſi, necnon procuratoribus earumdem eccleſiarum cathedralium, Helenenſi epiſcopo aliiſque vocatis abſentibus. Conditi ſunt in hoc concilio ſexaginta ſex canones, quos anno 1711. publici juris fecit Carolus le Goux de la Berchere archiepiſcopus Narbonenſis, ſub hoc titulo : *Canones, ſeu regulæ*

Tom. 15 conc. col. 5. &c.

ANNI CHRISTI

eccleſiaſticæ concilii Narbonenſis celebrati anno A *Domini 1551.* Necdum die 23. Julii ejuſdem anni apoſtolicæ pro Franciſco Piſani litteræ datæ, ut diximus, v. idus Maii 1551. ad notitiam pervenerant Amalrici de Caſtonieres vicarii generalis cardinalis de Ferraria, archiepiſcopi, ut dicitur, Narbonenſis, quippe qui requiſitus a procuratore Franciſci cardinalis de Tournon, ut illas admitteret, reſpondit nullas ſe apoſtolicas aut alias pro alio quam pro Ferrarienſi archiepiſcopo litteras vidiſſe. Nihilominus die 7. Auguſti ejuſdem anni 1551. Franciſcus cardinalis de Piſanis archiepiſcopatus Narbonenſis perpetuus adminiſtrator dedit Petro de Ghiniciis epiſcopo Cavallicenſi B auctoritatem regendi archiepiſcopatus, & omnia jura fructuſque in uſus & utilitatem cardinalis de Ferraria convertendos ſervandi ac retinendi. *Datum Romæ.* Die vero 15. Auguſti 1551. Alexander Gerbinatus poteſtatem quam acceperat a cardinali de Turnone archiepiſcopo Lugdunenſi conferendi beneficia Narbonenſis archiepiſcopatus tranſmittit Amalrico de Caſtonieres. Die tamen 18. Decembris ejuſdem anni idem Alexander ut vicarius generalis tum cardinalis de Piſanis archiepiſcopi Narbonenſis, tum cardinalis de Turnone Lugdunenſis archiepiſc. ad quem beneficiorum Narbonenſis archiepiſco- C patus collatio pertinebat, eo conferendi jure uſus eſt, & adhuc die 16. Januarii 1552. idem Alexander vicarius generalis cardinalis de Piſanis archiepiſcopi Narbon. bajulatum contulit. Interim an. 1551. die 23. Sept. Franciſcus cardinalis de Piſanis Johanni Beſſeico dedit poteſtatem promulgandi bullas apoſtolicas pro Narbonenſis eccleſiæ commenda, ubi nihil de fructibus cardinali de Ferraria reſervandis. Et certe Johannes Beſſeicus vicarius generalis cardinalis de Piſanis
1552. 17. Martii 1551. hoc eſt 1552. dedit adminiſtrationem epiſcopatus Carcaſſonenſis Amanevo de Fuxo a rege nominato 31. Januarii ejuſdem D anni, qui ceſſerat abbatia B. Mariæ de Bolbona in gratiam Hippolyti cardinalis Ateſtini, ſeu de Ferraria, a quo Alexander Gerbinatus accepit poteſtatem ejuſdem abbatiæ ſumendi poſſeſſionem, eamque regendi, die 14. Maii 1551. *lege* 1552. Die 20. Julii hujuſce anni Franciſcus cardinalis de Piſanis adminiſtrator perpetuus eccleſiæ Narbonenſis vicarios generales in ſpiritualibus & temporalibus nominavit Petrum de Ghiniciis epiſcopum Cavallicenſem & Johannem Beſſeicum, adjecta iiſdem poteſtate quæcumque beneficia ad ſuam collationem in archiepiſcopatu Narbonenſi tum ratione ordinariæ facultatis, E tum jure ad ſe devoluto, & ex indulto apoſtolico propter cardinalatum quomodolibet conceſſo ſpectantia conferendi. Eodem anno, die 20. Martii, ſeu potius 1553. Petrus de Ghiniciis epiſcopus Cavallicenſis & vicarius generalis cardinalis de Piſanis archiepiſcopi Narbonenſis conſulatum Narbonenſem contulit. Litteras accepit Franciſcus archiepiſcopus ab Henrico II. rege an. 1552. & 1554. die 26. Junii, & a regina Catharina de Medicis 26. Aug. ejuſdem anni.
1554. Anno 1562. die 22. Maii Johannes Beſſeicus

Baluz. catal. Diplom. mſſ. p. 61. n. 35. & 36.

vicarius generalis tum cardinalis de Piſanis archiepiſcopi Narbon. tum cardinalis de Turnone archiepiſcopi Lugdunenſis quoddam beneficium contulit; ac iterum biduo poſt, ubi nulla fit mentio cardinalis de Turnone. Denique Franciſcus noſter Romanæ eccleſiæ archidiaconus Marcellum II. & Paulum IV. Romanos pontifices coronavit. Hic & Albanenſem, Tuſculanum, Portuenſem, ac demum an. 1564. Oſtienſem epiſcopatum cum ſacri collegii decanatu aſſecutus eſt. Quieſcit Romæ in eccleſia S. Marci ſub hac inſcriptione:

DEO OPT. MAX.

Franciſco Piſano cardinali epiſcopo Oſtienſi, viro antiquæ probitatis ac innocentiæ, heredes ex teſtamento poſuere. Vixit annos XCVI. Obiit tertio calendas Julii MDLXX.

Tres per id tempus præter Piſanum cardinales archiepiſcopi Narbonenſes appellantur in litteris regiis, apud Baluzium in catalogo Diplomatum mſſ. nempe cardinalis Farnezius 6. Febr. 1552. cardinalis Turnonius 17. Novemb. 1552. & 1553. & cardinalis Cornarus 26. & 29. Nov. 1557. 17. Martii 1558. & 26. Apr. 1559. De cardinali Turnonio ſupra diximus; alii duo fortaſſis a rege nominati, a ſummo pontifice non ſunt confirmati, neutrius enim tunc temporis in regeſtis pontificiis fit mentio, neque in ſcriniis archiepiſcopatus, quæ diligentius revolvimus.

Pag. 61. num. 29. 30. 32. & pag. 62. & 63. num. 44. 45. 46. & 47. Dipl. Baluz.

LXIV. HIPPOLYTUS *ſecundùm.*

D'ESTE FERRARE.

Narbonenſi eccleſiæ iterum præfectus eſt Hippolytus cardinalis Ateſtinus per ceſſionem cardinalis Franciſci Piſani 8. Octobr. 1563. ex 1563.
regeſtis Vaticani, a quo die uſque ad 1. Januarii 1573. legimus in ſcriniis Narbon. Hieronymum Tudeſchi ipſius vicarium generalem beneficia contuliſſe, haud dubie ante hunc diem Hippolyti neſcium mortis. Regiis litteris donatus eſt die 23. Aprilis 1564. Reperitur in documentis hujus eccleſiæ 1565. & 1566. necnon 1566.
in variis actis annorum 1569. & 1571. quo 1571.
anno Narbonenſe capitulum ſolita dona pro felici præſulum ingreſſu ter debita ab illo repetiit. Romæ ſpiritum exhalavit an. 1572. IV. nonas 1572.
Decembris, cujus corpus in S. Catharinæ templo depoſitum, & poſtea Tiburim delatum, in Franciſcanorum eccleſia ſepultum eſt. Vide in Auſcienſibus archiepiſcopis t. 1. col. 1004.

LXV. SIMON.

VIGOR.

Gente Ebroicus in Normannia Simon nepotem habuit ex fratre, ac ſimul filium ſpiritualem Simonem Vigor conſiliarium in ſuprema magni conſilii curia, qui pro Richario & pro ſuo patruo ſcripſit. Ipſe vero Ebroicenſis eccleſiæ cathedralis pœnitentiarius & canonicus, rector Univerſitatis Pariſienſis an. 1540. creatus, Sorbonicus doctor inſignis, canonicus theologus Pariſienſis eccleſiæ, ſancti Pauli paſtor in eadem civitate, ac regius concionator anno 1563. miſſus a Carolo rege Tridentino adſuit concilio. Anno 1568. die 25. Octobris Pariſiis in eccleſia cathedrali orationem

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

habuit in funere Eliſabethæ Hiſpaniarum reginæ. Die 18. Febr. an. 1572. cum in comitiis generalibus Univerſitatis Pariſienſis actum eſſet de reformanda academia, & de legatis ad regem mittendis pro impetranda novorum acquiſitorum immunitate, Simon inter alios ſelectus eſt; qui demum ad Narbonenſem cathedram ſolo virtutis ac doctrinæ patrocinio, renitentibus aulicis, evectus a Carolo rege, promotus fuit a Gregorio XIII.
1572. idibus Decembris 1572. anno pontificatus primo ex ſcriniis eleemoſynariæ capituli, ac proinde, poſt obitum Hippolyti, non Franciſci, ut ex dictis ſuperius liquet. Nondum vero inierat poſſeſſionem 21. Martii 1573. quo die Johannes de Manſo epiſcopus Cardenſis & abbas commendatarius Fontis calidi generales ordines de licentia capituli Narbonenſis ſede vacante contuliſſe legitur. Conciones in vulgus emiſit pro diebus Quadrageſimalibus & Paſchalibus feriis; alias quoque ſcripſit in Dominicas per annum & feſta ſanctorum, de quibus Nicolaus le Foreſtier Ebroicenſis hæc cecinit.

Si quem lepra tenet, ſi quem tenet anxia febris,
Si bilis atra rapit, ſi paralyſis agit,
Mens ſi cæca nocet, ſi parco limina cultu
Viſit ſanctorum, ſacraque templa petit,
Hæreſis aut fallax ſi quem peregrina feſellit;
Quæ Vigor expreſſit ſumito, ſanus eris.

Carcaſſonæ in epiſcopali palatio Simon incidit in morbum, ubi condito teſtamento die 23. Oct.
1575. an. 1575. ceſſit ab hac vita 1. Novembris ſubſequentis, poſtridie ſepultus in eccleſia cathedrali ejuſdem diœceſis ante aram principem, ſtatimque altera die 3. Novembris Narbonenſe capitulum vacante ſede per obitum Simonis Vigor vicarios generales nominavit. Diu autem vacavit ſedes annis ſcilicet 1576. 77. 78. 79. 80. & 1581. quo tempore Hieronymus Tudeſchi vicarius generalis beneficia contulit.

DE JOYEUSE.

LXVI. Franciscus V.

Nobiliſſima ſtirpe apud Carcaſſonam prodiit Franciſcus anno 1562. die 14. Junii Guillelmo Joyoſæ vicecomite Franciæ mareſcallo & Maria de Batarnay parentibus procreatus. In collegio Navarræ educatus, an. 1578. nomen academiæ dedit. Tum ab Henrico rege hujus nominis tertio Narbonenſis archiepiſcopus deſignatus, a Gre-
1582. gorio papa XIII. bullas accepit an. 1582. poſſeſſionem vero die 14. Martii ejuſdem anni. Sane an. 1580. die 6. Maii Raimundus Cavaleſius, ſeu de Cavaleriis epiſcopus Nemauſenſis, ſede Narbonenſi vacante, ejuſdem eccleſiæ capitulo fidelitatis ſacramentum juravit, quod etiam præſtitit eodem anno die 10. Octobris Bartholomæus Fabri abbas S. Pauli Narbonenſis. Car-
1583. dinalis creatur Franciſcus anno 1583. die 12. Decembris ſub titulo primum ſancti Silveſtri in montibus, deinde SS. Trinitatis in monte Pincio. Metropolitanam eccleſiam ritu ſolemni conſecra-
1587. vit an. 1587. die 14. Junii. Regiorum ordinum præceptor ſeu commendator renunciatus eſt an.
1589. 1589. Factus per id tempus archiepiſcopus

A Toloſanus, ſcriptis anno 1590. die 24. Febr. ad Narbonenſe capitulum litteris, regimen eccleſiæ Narbon. abdicaſſe legitur in gratiam Raimundi de Cavaleriis Nemauſenſis præſulis, qui hanc poſtulatam dignitatem obtinuiſſe a ſummo pontifice non videtur, diu enim poſtea ſedit Franciſcus archiepiſcopus, qui Minimis S. Franciſci de Paula cœnobium conſtruxit an. 1593. & Capucinos admiſit 1597. adhuc memoratus 1598. Rotomagenſi quoque præfuit eccleſiæ ab anno 1604. uti ſuo loco dicemus.

ANNI CHRISTI 1590. 1593. 1597.

DE VERVINS.

LXVII. Ludovicus II.

B Balmis in diœceſi Carpentoratenſi nobili proſapia ortus Ludovicus, patre gubernatore pro rege chriſtianiſſimo caſtri turris de Bucco in Provincia, & triremis regiæ præfecto natus eſt anno 1547. die feſto S. Dominici, cujus poſtmodum inſtitutum in conventu fratrum Prædicatorum Carpentoratenſi ſolemniter eſt profeſſus, in eoque tantam doctrinæ & concionandi præſtantiam eſt aſſecutus, ut doctorali laurea donatus, & in gremium Univerſitatis Aquenſis cooptatus, inter clariſſimos ætatis ſuæ concionatores ubique ſit habitus. Primum eccleſiaſtes, ſeu theologus eccleſiæ Tolonenſis anno 1577. tum ad munus
C vicarii generalis & officialis eccleſiæ Caſtrenſis aſſumtus, poſt vero in civilibus turbis Ibericæ factioni favens, ad Hiſpaniæ regem Philippum II. orator eſt delegatus, pluribuſque præfecturis in ordine Dominicano digniſſime perfunctus, poſtremo a pontifice maximo Sixto V. inquiſitor generalis fidei in civitate & tota legatione Avenionenſi creatur an. 1589. Sed ad majora deſtinatus, agente potiſſimum cardinali de Joyoſa, & promovente chriſtianiſſimo rege Henrico magno, ad archiepiſcopatum Narbonenſem a Clemente papa VIII. evectus eſt anno 1600. die 1600.
ſacro conceptæ Deiparæ virginis, quem idem
D Franciſcus cardin. de Joyoſa Lugduni in ſolemni omnium fere ordinum totius Galliæ pro nuptiis Henrici IV. & Mariæ Medicææ concurſu inauguravit. An. 1602. die 28. Martii facto cœtu 1602.
epiſcoporum provinciæ Narbonenſis, Ludovicus de Vervins archiepiſcopus & Petrus de Fleires S. Pontii Tomeriarum antiſtes, necnon legati ceterorum præſulum abſentium, ſpecialem ac generalem procuratorem conſtituunt Petrum de Reveilles Auriliacenſem abbatem vicarium generalem Narbonenſis archiepiſcopi in collegio Narbonenſi apud Pariſios, ut tranſigat cum collectoribus de reliquiis nummorum ſeu redituum
E non ſolutorum pro an. 1576. ex ſchedis D. de Gagneres. Reperitur an. 1606. in commentariis cleri Gallicani. Porro in archiepiſcopatu vigilantiſſimum agens paſtorem Ludovicus, & ubique bonum opus deſiderans, ſynodum provincialem Narbonæ coegit an. 1609. in qua ſaluberrimas 1609.
evulgavit conſtitutiones, editas ad calcem t. 15. concil. Labb. col. 1574. & ſeqq. Eccleſias & omnia loca diœceſis ſibi commiſſæ accuratiſſima viſitatione luſtravit, collapſam eccleſiaſticam diſciplinam ubique reſtituit, ac denique frequentiſſimis concionibus populum in fidei catholicæ

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

zelo confirmavit. Præſes natus trium ordinum
Occitaniæ provinciæ, in generalibus comitiis
nunquam non incorruptè regis jura & plebis le-
vamen infracto animo tutatus eſt, ita ut com-
munis parentis nomen ac defenſoris populi to-
tius provinciæ merito ſit adeptus. Hanc autem
generoſi animi conſtantiam & inconcuſſam erga
reges fidelitatem, in agendis prudentiam, in di-
cendis ſapientiam non minus in cœtu cleri Gal-
1610. licani an. 1610. quam in totius regni conven-
tibus Rotomagi & Pariſiis apud omnes demon-
ſtravit. Ad ſuam reverſus diœceſim, illam un-
dequaque munificentiæ ſuæ largitionibus ampliſ-
ſimis nobilitavit; nam præter domos & caſtra
ad ditionem archiepiſcopalem ſpectantia vel om-
nia refecta, vel reſtaurata, metropolitanam ec-
cleſiam tribus ordinibus ditiſſimorum aulæorum
ſeu periſtromatum totam intus circumveſtivit,
& ſumtuoſo ſacrarum veſtium ornavit apparatu.
Singulis pene omnium diœceſis ſuæ oppidorum
parœcialibus eccleſiis calices & urceolos argen-
teos pro digniori ſacrificii Euchariſtici celebra-
tione, rara liberalitate diſtribuit. Patres Doctrinæ
1619. Chriſtianæ admiſit in urbem die 16. Julii 1619.
& in eorum collegio Philoſophiæ curſum pu-
blice prælegendum annis ſingulis fundavit. Mo-
1620. niales de Monte carmelo excepit an. 1620. die
27. Maii. Patribus ordinis Prædicatorum in ci-
vitate Narbonenſi dormitorium & domum vi-
carialem juxta ſacellum beatiſſimæ virginis de
Lætitia nuncupatæ a fundamentis erexit; con-
ventum vero Carpentoratenſem, in quo pro-
feſſionem emiſerat, templo omni ex parte illu-
ſtrato, dormitorio, bibliotheca, & annuorum
redituum incremento ditavit. Puellis pauperibus
civitatis & diœceſis Narbonenſis honeſto locan-
dis matrimonio fructus annuos duodecim mil-
lium librarum Turonenſium in perpetuum con-
ſtituit. Ingraveſcente ætate (erat enim ferme
octogenarius) cum per ſe ipſum eccleſiæ regimini
vacare commode non valeret, coadjutorem ſibi
1622. adſcivit an. 1622. Claudium de Rebé, qui ei
poſtea ſucceſſit. Adhuc tamen gregis ſollicitus
Ludovicus reſidentiam præcepit omnibus diœ-
1626. ceſis ſuæ beneficiatis an. 1626. Denique virtu-
tum omnium meritis clarus, ſolius ſenectutis
preſſus ægritudine, ſemper tamen integer mente,
ſacramentis omnibus eccleſiaſticis præmunitus,
animam cœlo dignam exhalavit anno ſalutis
1628. 1628. *VI. idus Febr. hora poſt meridiem
* al. VII. prima, ex Sammarthanis, regiminis anno 28.
Sepulturæ traditur in eccleſia metropolitana,
cum paulo ante quingentas libras contuliſſet ad
fabricam thecæ argenteæ pro recondendo ſancti
Thomæ Aquinatis corpore.

DE REBÉ.

LXVIII. Claudius.

Claudii domini de Rebé equitis, baronis
d'Amplepuis, de Chavaigny le Lombard & de
Thiſy, ac Johannæ de Meyſé filius Claudius, ex
cantore canonico & comite Lugdunenſi, necnon
& ſancti Petri Matiſconenſis præpoſito in coad-
jutorem aſſumtus a Ludovico archiepiſcopo fere
octogenario, confirmatur a Gregorio papa XV.

A bulla data an. 1622. VI. idus Aug. pontificatus
anno ſecundo, ac 29. Septembris inſequentis
Romæ ſacram percepit unctionem ſub titulo
Heraclienſis in partibus infidelium archiepiſcopi,
in eccleſia S. Ludovici Gallicæ nationis, Guido-
ne cardinali Bentivolio ſacris operante, cui aſſi-
ſtebant Adurenſis & Cabellicenſis præſules. In-
terfuit generali cœtui cleri Gallicani an. 1626.
elapſoque biennio per obitum Ludovici Narbo-
nenſis præſul evaſit 1628. pallio donatus ab 1628.
Urbano papa VIII. per manus Jacobi de Nucheze
epiſcopi & comitis Cabilonenſis in eccleſia ca-
thedrali S. Vincentii die 28. Septembris ſubſe-
B quentis. Tum vero ſe totum dedit officio paſto-
rali, diœceſim luſtrando, ac omnibus providen-
do, quæ tum ad pietatem, tum ad doctrinam pro-
movendam conferebant: nam congregationem,
quæ examini & inſtitutioni clericorum ordinan-
dorum incumberet, erexit, Narbonæ ſchola
theologica ſub cura patrum Doctrinæ Chriſtianæ
annuis ſtipendiis dotata. Hujus etiam præſulis fa-
vore ac munificentia, necnon Raulini de Reberui
domini de Marmorieres, atque etiam Guillelmi
de Lort domini de Serignan, agente Juditha de
Criſtol filiarum a S. Maria nuncupatarum do-
mus Biterrenſis præfecta, ejuſdem inſtituti ſan-
C ctimoniales Narbonæ ſedem fixerunt an. 1641.
die ſacro viſitationis B. Mariæ, Gabriele de Se-
rignan domus Biterrenſis alumna profeſſa, cum
Eleonora de Serignan ſorore germana, aliiſve
monialibus, ſelecta ad Narbonenſem domum
inſtituendam, in qua, die & anno prædictis R.
P. Jacobus du Cheſne Oratorii preſbyter & vi-
carius generalis archiepiſcopi, qui Juditham de
Criſtol ex urbe Biterrenſi ad Narbonenſem dedu-
xerat die 4. Maii ejuſdem anni cum aliis ſeptem
monialibus, dedit habitum religionis nobili puellæ
Iſabellæ de Brettes d'Aſſignan. Has ſanctimonia-
les Claudius archiepiſcopus puellarum educationi
D præfecit; necnon pia liberalitate & cura vigili
effecit, ut pauperes in hoſpitali domo caritatis
colligerentur. In urbem quoque Limoſium Nar-
bonenſis diœceſeos Doctrinæ Chriſtianæ Patres
advocavit, quibus locum ampliſſimum, & pe-
cuniæ vim non modicam collegio ædificando
ſubminiſtravit. Baſilicæ metropolitanæ vaſa ex-
quiſitæ artis & pretii quæcumque ad ſacra per-
agenda neceſſaria erant, abunde ſuppeditavit, va-
riiſque itidem S. Sebaſtiani eccleſiam decoravit
ornamentis. Et ne quid deeſſet ipſius vigilantiæ,
chartas & inſtrumenta perantiqua dominii archi-
epiſcopalis, quæ multis retro annis incondita ja-
E cuerant, colligi & in ordinem redigi curavit.
Ædes etiam archiepiſcopales reſtauravit, in qui-
bus cum rex Ludovicus XIII. ob Perpinianum
oppugnatum demoraretur, quo gratior earum eſſet
proſpectus, juſſit rex, ut domus regiæ præcipua
turris nomine *Moureſque* pluresque contiguæ do-
mus funditus everterentur. Cum itaque diligentia
non defuerit in domeſticis rebus, longe amplior
enituit in publicis prudentia; nam provinciale
concilium indixit an. 1635. quater cleri Galli- 1635.
cani comitiis generalibus adfuit, inter præſides no-
minatus an. 1645. in quibus a clero deputatus, 1645.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1656. die 27. Julii coram rege Ludovico XIV. contra novatores egregie peroravit. Iiſdem præfuit anno 1656. quo nomine die 5. Martii anni ſeq. epiſtolam encyclicam ad omnes epiſcopos ſcripſit de pecuniæ ſumma in unaquaque diœceſi ad lites eccleſiaſticorum proſequendas aſſignanda.

Nec ſilendum illud probatæ fidei exemplum, quod cum anno 1632. menſe Julio Henricus Monmorenciaci dux conventum publicum apud Pezennates Septimaniæ haberet, omneſque ſollicitaret, ut hoſtiles Hiſpanorum turmas contra regis obſequium admitterent, obſtitit generoſiſſimus præſul, inclinantibus jam omnium fere animis, gravi tum oratione, tum exemplo ad B fidem regi debitam revocatis; quamobrem jubente Monmorenciaco cuſtodiæ traditus eſt uſque ad 15. Auguſti, qua die liber exiit, ea tamen conditione ut regem conveniret, & pacis ineundæ propoſitiones exhiberet. Verum interim commiſſo ad caſtellum Arrianorum prælio, rerum mutatis vicibus, Monmorenciacus vulneratus, captuſque eſt. Cum autem Biterris comitia generalia rex indixiſſet, hunc archiepiſcopus Narbonenſis facunda excepit oratione totius provinciæ nomine, & in fine publici conventus, etiam oblatis eidem principi ſolitis muneribus ſalutavit, qui viciſſim tot ac tantis meritis gra- C tiam retulit, eumque an. 1633. apud Fontem Bellaqueum inter S. Spiritus præceptores cooptavit. Simili quoque erga regem fidelitate claruit & viguit, dum Gallia ubique fere inteſtinis motibus quaſſaretur: nam ipſo præſide in Occitaniæ comitiis, provincia pacata tranquillaque permanſit; quo factum, ut cum a rege diverſis in legationibus multa beneficia in provinciæ utilitatem meruiſſet, noviſſime tandem obtinuerit, ut antiquis privilegiis gauderet. Ei librum Gallicum, cui titulus, *le Parfait Orateur*, dicavit auctor Guillelmus d'Abbes in Sorbona baccalaureus, & S. Sebaſtiani Narbonenſis canonicus D an. 1648. eidemque mortuo jam tum S. Pauli Narbon. canonicus & officialis metropolitanus funebri oratione parentavit, quæ typis Narbonenſibus impreſſa eſt an. 1659. In ſupremo ſenatu Toloſano conſiliarius ad honores admiſſus Claudius an. 1654. die 23. Julii, fuit etiam ſacri regis conſiſtorii aſſeſſor, publicæ rei adminiſtrator & abbas B. Mariæ de Fonte frigido. Teſtamentum condidit anno 1658. 21. Maii, cui codicillum adjecit anno 1659. 15. Martii. Denique in archiepiſcopali palatio fatis conceſſit, magno ſui
1659. relicto deſiderio, 17. Martii an. 1659. ætatis circiter 75. regiminis 30. Sepulcro illatus eſt E in ſacello B. Mariæ de Bethleem nuncupato, in baſilica metropolitana, ſub hac inſcriptione:

Illuſtriſſimi viri Claudii de Rebé
Archiepiſcopi & primatis Narbonenſis;
Ordinis S. Spiritus commendatarii
Torquati, & ſtatus miniſtri
Fama poſthuma.

Hic jacet quod de Claudio claudi potuit,
Tanti viri fama nullo claudetur termino,
Cujus geſta nulli non novere.
A *Famam quoque hoc tumulo claudi voluit Claudius,*
Sed obſtitit poſteritas memor.
Pietatem alius, regendi peritiam laudat alter,
Et totum Claudium laudabit nemo.
Quilibet plangit, quia ejus funus commune damnum.
Digniſſimus præſul obiit, luget Narbo.
Æquiſſimus præſes interiit, luget Occitania.
Piiſſimus miniſter occidit, luget tota Gallia.
Cunctis ille bonis flebilis occidit.
Æternum vivere debuiſſet, qui æternitati ſemper litaverat;
Sed cœlum invidia ſuſtulit anno MDCLIX. XVI. *cal. Aprilis.*

LXIX. FRANCISCUS VI. FOUQUET.

Patrem habuit Franciſcus Franciſcum Fouquet libellorum ſupplicum in regia magiſtrum, poſtea comitem conſiſtorianum, & matrem Mariam de Maupeou. Frater Ludovici Agathenſis epiſcopi, & Nicolai generalis in ſenatu Pariſienſi cognitoris regii, ac ſupremi ærarii Galliarum præfecti. Abbas & baro S. Severi diœceſis Conſtantienſis in Neuſtria, necnon prior & dominus B. Mariæ de Caſſiano in diœceſi Biterrenſi, ex epiſcopo primum Baionenſi deſignato 1637. & inaugurato 15. Martii 1639. atque Agathenſi 1643. menſe Julio, in coadjutorem Claudii de Rebé adſcitus an. 1656. die 18. Decembris, ipſo extincto, archiepiſcopatus poſſeſſionem adipiſcitur an. 1659. regi fidem obligavit die 26. Martii 1659.
ejuſdem anni, Narbonamque ſolemniter ingreſſus eſt 2. Maii ſubſequentis. Diœceſanam ſynodum habuit an. 1660. quo Beſlius ipſi Narbonenſium 1660.
ducum hiſtoriam typis Pariſienſibus mandatam nuncupavit, in qua contendit ducum Narbonenſium dignitatem ad archiepiſcopos jure ac merito ſpectare; quapropter Franciſcum in epiſtola dedicatoria ducis Narbonenſis titulo exornat. Fratre Nicolao ærarii præfecto in regis offenſam lapſo, fraterni infortunii particeps factus, Alençonium relegatur; nec ſic tamen paſtor pius ovilis ſibi commiſſi curam deſeruit. Nam primo ſtatuta condidit plurimum neceſſaria, quæ Johannes Dagen canonicus theſaurarius & antiquus theologus Electenſis eccleſiæ, officialis Limoſii & pagi Redenſis, necnon ejuſdem archiepiſcopi vicarius generalis in diœceſana ſynodo promulgavit die 24. Novembris an. 1671. Hoſpitalem 1671.
domum inſanabilium fundavit anno ſeq. & ad 1672.
puellarum inſtitutionem ſorores a Cruce dictas in urbem admiſit. In exſilio tandem mortuus an. 1673. jacet apud Franciſcanos Alençonii, ſepul- 1673.
tus ad latus principis aræ, cum hoc epitaphio:

Franciſcus Fouquet archiepiſcopus & primas Narbonenſis, fratris caſu ab eccleſia ſua relegatus, apoſtolo propior quam exſuli, abſens ſuis, ſeminarium cleri, noſocomium, miſſioneſque fundavit liberaliter de ſuo. Exteris præſens virtutum omnium exemplum de ſe præbuit; tandem longo gregis ſui deſiderio confectus paſtor optimus XIV. *cal. Novembris anno ſalutis* MDCLXXIII. *exſilii* XII. *vixit annos* LIII.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

DE BONZI.

LXX. Petrus VII.

Natus eſt Petrus Florentiæ an. 1631. patre Franciſco comite de Bonzi, Mantuæ nomine Chriſtianiſſimi regis reſidente, ex matre Chriſtina comitiſſa Riaria. Patruum habuit Dominicum de Bonzi cardinalem tituli S. Johannis, & coadjutorem Biterrenſem, defunctum die 30. Aprilis an. 1621. ac propatruum Johannem de Bonzi cardinalem tituli S. Clementis, epiſcopum Biterrenſem, majoremque reginæ Mariæ Mediceæ eleemoſynarium, qui Romæ deceſſit die 4. Julii 1621. Petrus autem Biterrenſem epiſcopatum adeptus an. 1659. inauguratus eſt 1660. quam dum regit eccleſiam, legatus ad Venetos mittitur a rege an. 1662. ad Polonos 1664. & 1668. & ad Hiſpanos 1669. quo anno die 8. Decemb. deſignatus fuit archiepiſcopus Toloſanus, ac po-
1673. ſtremo Narbonenſis an. 1673. paulo ante diem 28. Octobris, quo Verſaliis profectus eſt, ut Occitaniæ comitiis præeſſet. Iis abſolutis regi fidei ſacramento ſe obſtrinxit die 16. Aprilis anni
1674. ſequentis. Jam tum cardinalitia purpura præfulgebat, qua illum ornaverat Clemens X. papa die 22. Febr. an. 1672. ſub titulo S. Onuphrii a Polono rege nominatum; erat quoque reginæ Mariæ Thereſiæ Auſtriacæ major eleemoſynarius, promotus ad hanc dignitatem die 1. Aug. an. 1670. Inſcriptionem, de qua ſuperius in Ruſtico Narbonenſi IV. præſule, quæ diu neglecta jacuerat ante fores ædium archiepiſcopa-
1681. lium, an. 1681. in ipſis ædibus ſublimem in locum reponi juſſit. Hunc rex inter ordinum ſuorum præceptores allegit die 30. Decemb. an.
1688. 1688. Cathedralis eccleſiæ principem aram con-
1695. ſecravit Petrus die 21. Martii an. 1695. Frequens nominatur in charta erectionis epiſcopatus Aleſienſis. Narbonæ habuit comitia generalia a (Ch. II. col. 241.)
1698. die 20. Novembris 1698. ad 10. Jan. 1699.
1699. quo anno menſe Maio concilium totius provinciæ Narbonenſis epiſcoporum coegit. Abbatias plurimas poſſedit, nempe S. Salvatoris Leutevenſis, S. Theofredi, Vallis magnæ, cujus ædes abbatiales adauxiſſe dicitur, Anianæ & Mortui maris. Vivere tandem deſiit apud Montempeſſu-
1703. lanum die 11. Julii anni 1703. ætatis ſuæ 73. ſepultus Narbonæ in ſacello B. M. de Bethleem eccleſiæ metropolitanæ.

LE GOUX DE LA BERCHERE

LXXI. Carolus.

De hoc illuſtriſſimo archipræſule, cui plurimum debet noſtra *Gallia Chriſtiana*, non ſemel diximus tomo primo, tum in Albienſibus, tum in Aquenſibus archiepiſcopis, ejuſque gentem apud Burgundiones antiquiſſimam, quam & equeſtris & togata nobilitas commendat, inclytoſque ipſius parentes celebravimus. Is ergo jam an. 1674. doctorali laurea in Pariſienſi facultate inſignitus, regi Ludovico XIV. fuit ab eleemoſynis, cujus deinde oculatiſſimi principis gratia Vaurenſem primum obtinuit epiſcopatum 18. Junii 1677. inauguratus 12. Aprilis 1678. Dein Aquiſextienſis archiepiſcopus deſignatur 12. Nov. 1685. & Albienſis menſe Jan. 1687.

A Sed ob diſcordias Romanam inter & Gallicam curias tunc temporis motas, hujus eccleſiæ poſſeſſionem non adiit ante annum 1693. quo papa Innocentius XII. eum diplomate pontificio die 12. Octob. dignatus eſt, pallioque 9. inſequentis Novembris in conſiſtorio Romæ habito. Cum autem iiſdem in conſiſtoriis Toloſanus archiepiſcopus bullas & pallium accepiſſet, orta quæſtio eſt uter utrum in cœtibus præcedere deberet; quæ menſe Septembri an. 1695. definita eſt a Remenſi archiepiſcopo, qui Toloſano antiſtiti, quod ordinatione antiquior eſſet, jus Albienſem præcedendi attribuit. Hanc eccleſiam poſtea Ca-
B rolus pro Narbonenſi commutavit, exſtincto cardinali Bonzio, deſignatus a rege 15. Augusti an. 1703. Propoſitus eſt in conſiſtorio pontificio 1703.
12. Novembris ejuſdem anni, palliumque in altero die 24. Decembris inſequentis conſecutus, regi fidem obligavit 27. Junii anno 1704. in 1704.
regio Verſalliarum ſacello. Eodem anno die 24. menſis Auguſti pro legatis Occitaniæ comitiorum ad regem verba fecit. Biennio poſt in academia ſcientiarum in urbe Montiſpeſſulani noviſſime inſtituta honorarius admiſſus eſt. Obtinuit in commendam prioratum regalem ſancti Mauricii Silvanectenſis, & ab anno 1707. ab- 1707.
C batiam S. Egidii in diœceſi Nemauſenſi. Statuta ſynodalia ſaluberrima publicavit, & an. 1708. 1708.
die 17. Junii navis eccleſiæ metropolitanæ ſtructuram adorſus eſt poſito in fundamentis primo lapide, cum hac inſcriptione:

D. O. M.

Anno Domini MDCCVIII. die XVII. Junii Dominica III. poſt Pentecoſten Carolus archiepiſcopus & primas, capitulum metropolitanum & primatiale, civeſque Narbonenſes primarium hujus templi lapidem poſuerunt.

D Hoc autem in lapide incluſæ ſunt nonnullæ SS. Juſti & Paſtoris eccleſiæ patronorum reliquiæ in quadam pixide argentea contentæ in modum majoris numiſmatis, cui inſculptum legitur: *Suſcitavit Dominus ſpiritum ducis Juda, & ſpiritum ſacerdotis magni, & ſpiritum reliquorum de omni populo, & ingreſſi ſunt, & faciebant opus in domo Domini.*

Neque vero Carolus zelum in eccleſia propria continuit, quinimo in totam Occitaniæ provinciam extendit, cujus ad hiſtoriam condendam monachos efflagitavit anno 1708. a præpoſito generali congregationis ſancti Mauri,
E quos auxiliis omnibus adjuvit. Præfuit an. 1715. 1715.
cleri Gallicani comitiis generalibus; tandemque an. 1719. efflavit animam die 2. Junii. Corpus 1719.
ejus ſepultum eſt in ſacello S. Caroli in baſilica metropolitana.

DE BEAUVAU DU RIVAU.

LXXII. Renatus Franciscus.

Renati jam, & ipſius antiquiſſimæ gentis cum regia Francorum domo affinitate conjunctæ memoriam attigimus in Baionenſibus epiſcopis, tom. 1. col. 1324. & in Tornacenſibus tom. 3. col. 247. Unde, Tornaco ſcilicet ditionis Cæſareæ facto

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1719. facto an. 1713. ad eccleſiam Toloſanam tranſlatus eſt eodem anno die 29. Julii, ac tandem, Carolo de la Berchere defuncto, in ſede Narbonenſi ſucceſſit, deſignatus a rege menſe Novembri anni 1719. licet non niſi die 28. Maii an. 1721. Romæ in conſiſtorio pontificio propoſitus fuerit. Cum in generalibus provinciæ comitiis apud Montempeſſulanum anno 1720. habitis ſtatutum fuiſſet rem divinam pro mortuo Carolo decantandam, Renatus Franciſcus Narbonenſis archiepiſcopus deſignatus, omnibus ibidem adſtantibus ordinibus in eccleſia B. Mariæ ſacrum fecit die 23. Januarii, Jacobo Maboul Electenſi epiſcopo in ejuſdem mortui laudem A perorante, cujus oratio typis Monſpelienſibus eodem anno impreſſa eſt. Hactenus præeſt, ſimul abbas S. Victoris in Caleto ordinis ſancti Benedicti & Bonæ-Vallis ord. Ciſtercienſis in diœceſi Ruthenenſi, præceptoria regiorum ordinum dignitate præfulgens a menſe Februario anni 1724.

In necrologio Caſſiani monaſterii diœceſis Biterrenſis tom. x. fragmentorum Stephanotii pag. 159. ſic habetur: *VI. idus Martii obiit Petrus de Malagas archiepiſcopus Narbonæ, noſtræ ſocietatis.*

MAJORES ARCHIDIACONI NARBONENSES.

TRes ſunt hodie archidiaconi in eccleſia Narbonenſi, nempe Narbonenſis, qui major audit, Corbarienſis & Redenſis: olim erat quartus, *de Fenolleto* nuncupatus, cujus territorii juriſdictio nunc ad Electenſem diœceſim pertinet. Narbonenſium tantum, qui primariam capituli dignitatem obtinent, hic ut indicem demus noſtra mens eſt, ſed ipſos aliquando ab aliis ſecernere, hoc opus hic labor eſt.

I. STEPHANUS, ſi Petro Veneto fides, ex ſancti Pauli primi Narbonenſis archiepiſcopi diacono, eidem etiam ſuperſtiti in ſede Narbonenſi ſucceſſit.

II. Hermes archidiaconus Narbonenſis vixit ſub B. Ruſtico archiepiſcopo n. v. uti docet epiſtola II. S. Leonis papæ in noviſſima Queſnelli editione; deinde ipſi Ruſtico ſucceſſit archiepiſcopus.

III. Barnarius levita ſubſcriptus poſt Sigebodum archiepiſcopum Narbonenſem circa 873. Ch. II. col. 103. chartæ dedicationis eccleſiæ S. Mariæ de Formigueria, forſan cenſendus eſt archidiaconus.

IV. S. Theodardus, ſi vita ejus non fallit, fuit archidiaconus a Sigebodo creatus; quo quidem nomine an. 878. XVIII. calendas Maii de mandato ejuſdem Sigebodi adfuit cum Videfrido Ucecicenſi epiſcopo inventioni reliquiarum S. Baudilii. Vide inter inſtrumenta Nemauſenſis eccleſiæ ch. IV. col. 168. Deinde Narbonenſem cathedram poſt Sigebodum aſſecutus eſt.

V. Guiſlamundus archidiaconus ſubſcripſit primus chartæ Arnuſti archiepiſcopi datæ anno Ch. XIII. col. 14. Chriſti 911. de qua vide inſtrumenta.

VI. Petrus I. archidiaconus ſubſcribit primus chartæ Aimerici archiepiſcopi nonnullas eccleſias cœnobio S. Pontii Tomeriarum noviter exſtructo concedentis an. 940. ex annal. Bened. t. 3. pag. 711. fortaſſe tamen major non erat archidiaconus, vel certe qui ſequitur Leotardus necdum major erat an. 939.

VII. Leotardus ſe ipſe nuncupat archilevitam & abbatem ſancti Pauli anno 939. in donatione Ch. XVII. col. 17. facta S. Pauli canonicis. Idem archilevita vocatus abba ſubſcribit primus commutationi factæ inter B Aimericum archiepiſcopum & Suniarium abbatem Craſſenſem an. 959. Ch. XIX. col. 19.

* VIII. Aimericus archilevita & abbas S. Pauli permutationem fecit cum Bernardo Biterrenſi epiſcopo de alode in Capite-ſtagno pro ſalinis quæ erant in Pradinas anno XV. regnante Lothario, & iterum anno XX. ejuſdem regis nonnulla commutavit de conſenſu Aimerici archiepiſcopi.

IX. Aigo Narbonenſis archidiaconus una cum Bernardo archiclavigero ab Ermeſſinde vicecomitiſſa, *Bona* nuncupata, certi cujuſdam allodii, quod tradit capitulo Narbonenſi, tutor & cuſtos C conſtituitur XI. cal. Nov. anno tertio regnante Hugone, præſente Fredelono epiſcopo, ex tabulario capituli Narbonenſis.

X. Guillelmus I. archilevita præſens memoratur in charta Ermengaudi archiepiſcopi dantis abbatiam S. Laurentii Ermeſſindi, cognomento *Bonæ* vicecomitiſſæ XI. cal. Octob. anno quarto quo Hugo cœpit regnare.

XI. Matfredus archidiaconus Narbonenſis ſignum apponit inſtrumento conſecrationis eccleſiæ S. Martini de Alenis an. 1045. duabuſque Ch. V. col. 106. Guifredi archipræſulis donationibus Narbonenſi capitulo factis IX. cal. Maii an. 1048. & IV. D idus Octobris 1057. ex tabulario capituli Narbon. Idem forſitan eſt, qui tacito nomine cum eodem Guifredo archiepiſcopo litigabat ante annum 1056. ex Baluzio part. I. concil. Gall. Narbon. pag. 15.

XII. Bonifacius Narbonenſis eccleſiæ diaconus, teſtis laudatur poſt Matfredum abbatem (S. Pauli) in charta oppignerationis factæ Raimundo comiti Barcinonenſi a Berengario vicecomite Narbon. an. 1067. nonis Febr. feria ſecunda. *Prob. tom. 2. hiſt. Occit. pag. 256.*

XIII. Bertrandus ſubſcribit an. 1088. chartæ Dalmatii archiepiſcopi eccleſiam B. Mariæ Nar- E bonenſis, vulgo de Monachia, Richardo Maſſilienſi abbati concedentis, ex appendice concil. Galliæ Narbon. pag. 84.

XIV. Bernardus I. Rainardi ſynodo Narbonenſi anno 1090. ſub eodem Dalmatio archipræſule ſubſcripſit. Eodem anno XII. cal. Maii teſtis eſt in charta ejuſdem antiſtitis, qua ſancto *T. 10. conc. col. 1281.* Victori Maſſilienſi & monaſterio ſanctæ Mariæ

Narbon. tradit eccleſiam S. Griſanti. Inſequenti A 1091. x. cal. Aug. memoratur in charta ejuſdem Dalmatii; ac denique chirographo ſuo munivit quamdam ab eodem archiepiſcopo factam venditionem Abrahamo & Abumaro Judæis VI. nonas Martii an. 1092. ex tabulario capituli Narbon.

XV. Augerius archidiaconus (utrum Narbonenſis, Magalonenſiſve dubitatur) reperitur in charta abſolutionis monaſterii Pſalmodienſis a jugo Maſſilienſium an. 1097. [Ch xix. col. 186.]

XVI. Petrus II. archidiaconus ſubſcribit poſt Bertrandum archiepiſcopum inſtrumento Aimerici vicecomitis plurima S. Pontio Tomeriarum concedentis anno 1103. III. cal. Maii feria v. B *lege* IV.

XVII. Bernardus II. Rainardi antea præpoſitus, occurrit archidiaconus an. 1112. ſub Richardo archiepiſcopo, cujus tranſactioni cum Aimerico vicecomite ſubſcribit poſt Hugonem abbatem S. Pauli, ſed ante Ademarum ſimiliter archidiaconum. Idem Bernardus an. 1115. XVI. cal. Martii ſignum ſuum etiam ante Ademarum archidiaconum apponit cuidam donationi factæ Narbonenſi capitulo ab eodem Richardo archipræſule, qui quidem in ſua adverſus vicecomitem Narbonenſem querimonia teſtem adducit hunc Bernardum Rainardi archidiaconum. De- C nique eodem anno teſtamento condito, in quo Hugonem de Caſulis nepotem appellat, mediam partem decimarum de Motiano S. Juſti capitulo de conſenſu Richardi archiepiſcopi legavit. Dies obitus ejus notatur in martyrologio S. Sebaſtiani Narbonenſis III. calend. Septembris his verbis: *O. B. Rainardi archidiaconus, pro quo facimus anniverſarium, & vadimus ad S. Juſtum, & habemus inde procurationem vel rationes, id eſt XII. denarios Melgorienſes & vinum.* [Charta XXXIII. col. 30.]

Ademarus vero, de quo ſupra ad annum 1112. jam anno 1110. ſubſcriptus reperitur archidiaconus in pactione Richardi archiepiſcopi D cum Bernardo & Remigio de Caneto fratribus pridie calendas Aprilis; iterumque anno 1114. in inſtrumento reſtitutionis factæ Richardo archipræſuli; quo etiam anno Pontius occurrit archidiaconus in charta Bertrandi Raimonis de Marciliaco pro Agathenſi eccleſia; rurſus Ademarus teſtis adducitur poſt Bernardum Rainardi in querimonia Ricardi archiepiſcopi adverſus vicecomitem Narbonenſem, quamdamque ejuſdem Richardi tranſactionem ſubſcriptione ſua firmavit an. 1117. poſt Hugonem S. Pauli abbatem & archidiaconum. Solus denique Ademarus recenſetur archidiaconus Narbonenſis in compoſi- E tione Richardum inter archiepiſcopum & Bernardum vicecomitem Biterrenſem inita anno incerto. Ceterum neque Ademarus, neque Pontius fuiſſe videntur archidiaconi majores, ſed potius avunculo nepotem ſucceſſiſſe putamus.

XVIII. Hugo de Caſulis, quem Bernardus deceſſor in ſuo, ut diximus, teſtamento vocat nepotem, archidiaconus appellatur an. 1119. quo totius capituli nomine donum excipit ab Engilberto de Olargio. Eodem anno IV. nonas Auguſti ſignum apponit donationi factæ Richardo Narbonenſi archiepiſcopo. Subſignatus etiam occurrit an. 1124. in charta donationis Arnaldi archiepiſcopi, & 1125. in donatione eccleſiæ de Oviliano facta Petro Berengario ab ejus fratre Raimundo Berengario, ubi cognominatur *de Caſulis*. Hugo denique an. 1126. totius capituli nomine quoddam pignus accepit ab Aimerico vicecomite Narbonenſi.

XIX. Bernardus III. de Luco dictus archidiaconus Narbonenſis, ſolus recenſetur in inſtrumento donationis eccleſiæ prædictæ de Oviliano, quam Arnaldus archiepiſcopus capitulo fecit an. 1129.

XX. Arnaldus I. archidiaconus erat annis 1135. & 1145. Adfuit una cum Rogerio & Pontio archidiaconis, Arnaldo archiepiſcopo condenti teſtamentum an. 1149. IV. cal. Oct. in quo hic antiſtes Arnaldo nepoti archidiacono caſtrum Montilii legat. Proinde is eſt Arnaldus de Leveduno ſimul abbas S. Pauli Narbonenſis, de quo ſic habet excerptum veteris S. Juſti necrologii: *VII. idus Febr. obiit Arnaldus archidiaconus S. Juſti & abbas S. Pauli Narbonæ.* Subſcribunt eodem ordine hi tres archidiaconi donationi factæ capitulo Narbonenſi a Raimundo de Motiano calendis Auguſti an. 1155. ex tabulario ejuſdem capituli. Obiit Arnaldus anno ſequenti. [Ch. XLVI. col. 38.]

Pontius vero ſupra memoratus idem videtur ac Pontius Stephani, qui ſubſcripſit chartæ Ildefonſi Toloſæ comitis pro Arnaldo archiepiſcopo an. 1142. & adhuc 1145. quibuſdam ejuſdem Arnaldi ſtatutis ſuper querela inter canonicos regulares S. Juſti, & ſacriſtam ejuſdem eccleſiæ. Vel eſt Pontius de Brugali abbas S. Pauli & archidiaconus ſubſcriptus primus in eadem charta, quique teſtis laudatur an. 1148. in donatione Arnaldi archiepiſcopi facta Sancio abbati Fontis frigidi, adhuc ſuperſtes an. 1152. Vel denique Pontius eſt de Arſaco, qui ſubſignatus reperitur archidiaconus in charta Bernardi de Rocaforti an. 1155. & iterum ante Rogerium etiam archidiaconum in inſtrumento fidei clientelaris Ermengardis vicecomitiſſæ Narbonenſis eodem anno renunciantis pravæ illi conſuetudini invadendi bona decedentium archiepiſcoporum, ex Catello commentar. Occitaniæ pag. 591. Iſte vero Pontius poſt Arnaldi mortem major archidiaconus evaſiſſe videtur. [Ch XLII. col. 37.] [Ch. XLIII. col. 37.]

XXI. Pontius de Arſaco, de quo proxime diximus, ſubſcripſit actis conſecrationis eccleſiæ Arulenſis an. 1157. Poſtea fuit archiepiſcopus Narbonenſis. [Append. Marc. Hiſp. col. 1321.]

XXII. Guillelmus I. Narbonenſis archidiaconus erat 1162. menſe Januario, quo ipſius judicio Guillelmus de Montepeſſulo monachus mille ſolidos Melgorienſes ſolvit Ermengardi uxori quondam Guillelmi de Narbona. [Prob. t. 2. hiſt. Occit. pag. 582.]

XXIII. Petrus III. archidiaconus Narbon. præſens memoratur juramento, quo Petrus, Pontius & Bernardus filii Guillelmi vicecomitis de Minerba & Ermengardis vicecomitiſſæ obſtrinxerunt ſe Pontio archiepiſcopo, recognoſcentes ſe nihil habere juris in eccleſia S. Stephani de

Digitized by Google

Minerba, an. 1164. pridie nonas Febr. feria v. A hoc eſt 1165. ex tabulario capituli Narbon.

Ch. XLVII. col. 41.

XXIV. Rogerius, de quo ſupra diximus tanquam minori archidiacono ad annum 1155. ſubſcripſit poſt Pontium Uceticenſem præpoſitum chartæ Ermengardis vicecomitiſſæ Narbon. pro Berengario archiepiſc. an. 1156. & iterum circa hunc annum poſt eumdem Pontium memoratur in bulla Adriani IV. confirmantis compoſitionem inter epiſcopum Biterrenſem & priorem de Caſſiano, quam ait initam ejus & aliorum ſtudio ac ſollicitudine. Major autem archidiaconus innuitur in charta donationis Salellæ factæ monaſterio Cluniacenſi anno 1166. menſe Auguſto; in ea B ſcilicet ante Petrum archidiaconum archidiaconus & ipſe nominatur. De hoc intellige quod in chronico eccleſiæ S. Pauli Narbon. ad calcem hiſtoriæ comitum Toloſæ apud Catellum pag. 171. legitur his verbis: *Anno 1171. obiit Rogerius præpoſitus, Narbonenſis eccleſiæ archidiaconus.*

Ch. XV. col. 138.

Prob. t. 2. hiſt. Occit. pag. 607.

XXV. Petrus IV. de Caſilhaco *al.* de Cadilago, jam archidiaconus Carcaſſonenſis ab anno ſaltem 1165. ſimul evaſit Narbon. anno ſaltem 1175. menſe Maio, quo præſens memoratur compoſitioni factæ inter Rogerium vicecomitem Biterrenſem & Guillelmum de Lunacio; ite- C rumque ipſius nomen legitur in charta Caunenſi ejuſdem anni feria v. quarto calendas Junii. Anno ſequenti Narbonenſis & Carcaſſonenſis archidiaconus nuncupatus, ſubſcripſit donationi Ermengardis vicecomitiſſæ Narbonenſis factæ capitulo S. Juſti, ex ejuſdem tabulario.

XXVI. Berengarius de Motiano archidiaconus Narbonenſis ſubſcriptus reperitur an. 1185. menſe Januario conventui Biterrenſi, ſede vacante, habito a Bernardo Narbonenſi archipræſule. Inſequenti 1186. nomine totius capituli donationem ſub annuo cenſu Guillelmo cuidam ejuſdem eccleſiæ canonico fecit. Teſtis occurrit D an. 1190. in donatione Bernardi archiepiſcopi Narbonenſis capitulo facta. Confirmavit 1197. vice Berengarii archiepiſcopi, qui tunc apud Oſcam in Hiſpania morabatur, electionem Benedicti abbatis de Quadraginta. Ipſummet conjicimus eſſe, qui prima tantum nominis littera B. non P. uti legitur in prob. tom. 3. hiſtor. Occit. pag. 195. deſignatus recenſetur in hominio quod vicecomes Narbonenſis comiti Toloſano præſtitit pro vicecomitatu Narbonenſi an. 1203. menſe Martio, hoc eſt 1204. ex veteri regeſto cameræ rationum Pariſienſis. Et certe Berengarius integro nomine recenſitus an. 1204. E III. idus Octobris una cum duobus aliis archidiaconis, ejuſdem capituli nomine quamdam Berengario archipræſuli donationem contulit, cui viciſſim antiſtes hoc ipſo anno in Cataloniam proficiſcens ſuas vices commiſit. Erat autem Berengarius ſimul archidiaconus & abbas B. Mariæ de Quadraginta.

XXVII. Bernardus IV. major archidiaconus an. 1213. menſe Januario, recenſetur anno ſequenti eodem menſe in inſtrumento reſtitutionis factæ capitulo S. Juſti ab Aimerico vicecomite Narbonenſi, ex tabulario ejuſdem capituli; & adhuc 1215. XIII. cal. Martii in charta, qua Arnaldus Narbonenſis archiepiſcopus, & Johannes Biſtani civis Narbonenſis judicio Raimundi Biterrenſis electi ſeſe commiſerunt.

Catal. comment. Occit. pag. 607.

XXVIII. Petrus V. Amelii archidiaconus major Narbonenſis & camerarius Biterr. jam anno 1215. prima nominis littera deſignatus, cum Ebredunenſi archiepiſcopo & electo Biterrenſi colloquium habuit de pace inter comitem Montis fortis & Arnaldum archiepiſcopum Narbonenſem. Teſtis laudatur an. 1219. in donatione Aimerici vicecomitis Narbon. facta S. Juſti capitulo. Fit archiepiſc. Narbonenſis an. 1225. ubi vide; & anno 1228. idibus Septembris Amalricus dux Narbonenſis, comes Toloſ. & vicecomes Biterr. quamdam donationem dicto Biterrenſi camerario jam pridem a ſuo patre factam aſſerit eidem Petro tunc archiepiſcopo Narbonenſi, ex tabulis capituli Biterrenſis. Ea tempeſtate N. de Conchis archidiaconus (minor) cum Stephano Johannini canonico Narbonenſi miſſus eſt circa 1222. a Conrado ſedis apoſt. legato ad Honorium papam, ut ab eo collationis Electenſis cœnobii Narbonenſi capitulo factæ confirmationem accelerarent, quos quidem duos nuncios Conradus vocat *viros diſcretos, fideliſſimos negotii fidei & pacis zelatores, quorum abſentia ſibi & negotio Jeſu Chriſti eſt damnoſa, & præſentia plurimum fructuoſa.* Is eſt profecto Iſarnus de Conchis paulo ante a Conrado ſimpliciter dictus, ubi ſcilicet ei mandat ut ad concilium Anicii proxime habendum de abbatia Electenſi ſecum afferat decreta, quæ ſcriptor apud Narbonam habet, eidem continuo reddenda.

Lib. 1. hiſt. com. Toloſ. pag. 30.

Charta X. & XII. col. 110. & 112.

XXIX. Guillelmus II. & Stephanus archidiaconi memorantur in charta Raimundi de Rocafolio eccleſiæ & regi fidem & obſequium pollicentis an. 1225. XVII. cal. Aprilis.

Ch. XXX. col. 101.

XXX. Petrus VI. memoratur archidiaconus in charta juramenti quo ſeſe Aimericus vicecomes, conſules & cives Narbonenſes obligarunt P. archiepiſcopo Narbonenſi an. 1229. XVI. cal. Junii, ex tabulis capituli Narbonenſis. Idem una cum duobus aliis archidiaconis electus arbiter 1231. motam inter P. Narbonenſem archiepiſcopum & capitulum S. Juſti controverſiam diremit anno ſequenti XIII. cal. Maii. Occurrit an. 1234. IV. idus Auguſti in charta conventionis inter Franciæ regem & epiſcopum Agathenſem. Litem alteram inter eumdem archiepiſcopum & Petrum abbatem Caunenſem compoſuit an. 1236. IV. nonas Febr. Denique hic Petrus, aut qui ſequitur fuit unus exſecutorum teſtamenti Petri archiepiſcopi Narbonenſis an. 1238.

Ch. LXVIII. col. 64.

XXXI. Petrus VII. *Eſcriva* dictus interfuit electioni Guillelmi archiepiſcopi anno 1245. Teſtis eſt concordiæ inter eumdem archipræſulem & Rogerium abbatem ſancti Polycarpi an. 1247. Reperitur etiam annis 1248. & 1250. in appendice ad concilia Galliæ Narbonenſis pag. 105. 106. & 107. annis quoque 1251. & 1253. in electione Ermengaudi abbatis S. Jacobi

Digitized by Google

Jocundenſis; ac denique 1254. in charta G. A archiepiſcopi fundationem cœnobii B. Mariæ de Ch. LXX. col. 67. Lapideto confirmantis.

XXXII. Jacobus I. legitur major archidiaconus an. 1255.

XXXIII. P. archidiaconus Narbonenſis anno 1256. ſanctorum Laurentii, Stephani & Hippolyti martyrum reliquias obtinuit ab Arnaldo S. Laurentii extra muros Urbis abbate.

XXXIV. Guillelmus III. Bardina an. 1258. XVIII. cal. Octobris mandatum accepit a Guidone Fulcodii epiſcopo Aniceníi, ut ad villam Tom. 6. vet. ſcript. Marten. col. 488. de Caſtris *perſonaliter* accedens FF. Prædicatores quos deputatos inveniret, in eccleſiæ S. Vincentii B poſſeſſionem induceret. Anno 1260. VIII. idus Maii præſens hominio legitur, quod Amalricus vicecomes Narbonenſis Guidoni archiepiſcopo præſtitit, ex appendice ad concilia Galliæ Narb. pag. 165. Idem eſt proinde G. archidiaconus, qui ſubſcriptus reperitur decreto electionis Guidonis archiepiſcopi an. 1259. *ibidem* pag. 161. quique circa feſtum Paſchæ ejuſdem anni ſupplicationi generali ob ſedandam peſtem interfuit. Adhuc recenſetur an. 1261.

XXXV. Michael de Toloſa major archidiaconus, & vicecancellarius S. ſedis apoſtolicæ declarat an. 1267. ſibi ſpeciatim a rege conceſſa C fuiſſe pedagia, quæ in ſale intra ſui archidiaconatus fines exigere poterat. Per ipſius obitum

XXXVI. Aimericus de Montaigny eligitur an. 1271.

XXXVII. Petrus VIII. Raimundi de Monte-peſſulano legitur archidiaconus Narbonenſis an. 1279. Fortaſſe idem eſt ac Petrus de Monte, quem Sammarthani obiiſſe ſcribunt an. 1286. conſignatumque in necrologio 18. Maii, legimus IV. nonas Julii.

XXXVIII. Raimundus de Pavilhan reperitur archidiaconus Narbonenſis die 13. Auguſti an. 1290. in archivis Agathenſibus. D

XXXIX. Jacobus II. Normanni, ſeu de Normannis major archidiaconus eccleſiæ Narbonenſis, & ſedis apoſtolicæ notarius ac nuncius, a ſancta ſede collector deputatus pro colligendis in regno Franciæ ſummis eidem ſedi debitis, die Jovis poſt feſtum S. Matthiæ apoſtoli an. 1298. ex charta fratrum Prædicatorum Claromontenſium. Eodem nomine mandavit ſubdelegato ſuo in provincia Narbonenſi, ut quinquaginta libras Turonenſes ab Amalrico domino Narbonenſi ratione cujuſdam legati debitas ab eodem exigere differat, feria IV. poſt octavam S. Martini an. 1300. ex tabulario vicecomitum Narbonenſium. Anno ſequenti Philippo regi Bonifacii papæ E bullam exhibuit. Deceſſit an. 1310. VII. cal. Decembris, ex necrologio.

XL. Petrus IX. de Arreblayo, ſeu *de Reblaio*, ut habent ſecunda & tertia vita Johannis papæ XXII. & *de Riblaya* ſeptima vita ejuſdem pontificis, ubi dicitur legum doctor de Britannia, & cancellarius regis Franciæ. Mirum vero, inquit Baluzius in notis ad vitas paparum Avenion. col. 796. quod iſthic, in ſeptima ſcilicet vita Johannis XXII. ſcribit Amalricus hunc Petrum de Arreblayo fuiſſe de Britannia, nam alii diſerte eum vocant Gallicum, id eſt neque Vaſconem, neque Britannum. D. Fleury tom. XIX. hiſt. eccleſiaſt. pag. 259. ſeneſcalli Petragoricenſis filium exhibet. Ceterum fuit archidiaconus Narbonæ, (quod Baluzius reticet) dein Borbonienſis in eccleſia Bituricenſi (*lege* Auguſtodunenſi, ut habent D. Fleury loco citato, & Baluzius in notis ad vitas pap. Avenion. col. 731.) canonicus etiam S. Quintini, ac tandem cardinalis tituli S. Suſannæ & epiſcopus Portuenſis, ait R. P. Simplicianus in cancellariis Franciæ, quibus eum accenſet creatum, inquit, in die feſto Magdalenæ an. 1316. ſed ad breve tempus ob cardinalitiam dignitatem ipſi collatam feria VI. 17. Decemb. ejuſdem anni 1316. De ipſius obitu diſcrepant auctores, dictus enim R. pater ſuperſtitem facit an. 1332. ſepultumque tradit in eccleſia d'Arrablay prope Genebum *Gien*, quem e contra Contelorius apud Baluzium loco citato ait mortuum eſſe 1329.

XLI. Petrus X. de Viridario archidiaconus major an. 1330. inſtituit feſtum undecim millium virginum, teſte martyrologio S. Juſti. Ita Sammarthani.

XLII. Bernardus V. de Villario adfuit Bernardo Narbonenſi archiepiſcopo ſacramentum fidelitatis & obedientiæ a Berengario Helenenſi epiſcopo excipienti an. 1331.

XLIII. Arnaldus II. Scannerii archidiaconus eccleſiæ Narbon. & ſancti Stephani præcentor, Galhardi diaconi cardinalis tituli S. Luciæ in Silice procuratorio nomine, ſex annui proventus libras Turonenſes eccleſiæ Narbonenſis capitulo aſſignavit pro ſolemni anniverſario, quod canonici pro anima cardinalis poſt ipſius obitum celebraturos pollicentur, miſſam vero S. Spiritus quoad vixerit, III. nonas Maii anno 1333. ex tabulario capituli Narbonenſis. Sic ea de re legitur in ejuſdem eccleſiæ necrologio: *Anno Domini MCCCXXX. III. cal. Madii fuerunt aſſignatæ venerabili capitulo Narbonenſi ſex libræ Turonenſes cenſuales pro uno anniverſario annis ſingulis in eccleſia Narbonenſi, pro anima R. patris in Chriſto domini Galhardi Dei gratia S. Luciæ in Silice diaconi cardinalis.* In alterutro, nempe tabulario, aut necrologio error eſt manifeſtus, ſed levior erit, ſi pro *III.* nonas Maii legatur VI. in tabulario, & in necrologio loco MCCCXXX. III. cal. legatur MCCCXXXIII. calendis, ſic enim uno ſolum die tabularium & necrologium diſcrepabunt.

XLIV. Galhardus de Mota, de quo ſupra, Vaſco natione, ex vita ſecunda & ſeptima Johannis papæ XXII. pronepos Clementis papæ V. ex notis Baluzii ad vitas paparum Avenion. col. 621. & 733. ſeu filius neptis ejuſdem papæ ex D. Fleury tom. XIX. hiſt. eccleſ. creatur cardinalis tituli S. Luciæ in Silice a Johanne XXII. an. 1316. feria VI. 17. Decembris. Fuit autem archidiaconus Narbonenſis an. 1340. mortuus Avenione 1356. die 13. Januarii, inquiunt Sammarthani; legimus & quidem melius, XIV. cal. Januarii in fragmento necrologii S. Juſti t. IX.

Digitized by Google

fragmentorum Stephanotii pag. 26. Talis ejus A fit mentio in necrologio Narbonenſi: *Gailhardus Dei gratia S. Luciæ in Silice diaconus cardinalis, & archidiaconus major iſtius eccleſiæ, in cujus anniverſario capitulum debet dare ſingulis canonicis XX. denarios Turonenſes, & beneficiariis, cuique X. denarios Turonenſes, & habet miſſam. Hic lector aliquantulum ſubſiſtat....... clerici flexis genibus orent Dominum dicentes: omnes nos gratias Domino Deo noſtro agimus, qui condolens noſtris miſeriis homo fieri voluit, carnem ſumens ex illibata Virgine, ut nos de fauce diaboli liberaret; cujus nos in proximo ſanctam Nativitatem præ oculis habentes, ipſum laudamus, gratias* B *illi per omnia reddentes, amen. Pater noſter, Ave Maria, Credo in Deum.* De eodem cardinali & archidiacono hæc leguntur in veteri quodam libro Narbonenſis eccleſiæ: *Anno MCCCLVII. die XV. Januarii fuit ſepultus in præſenti eccleſia S. Juſti Narbonenſis eccleſiæ reverendus in Chriſto pater dominus Galhardus Dei gratia S. Luciæ in Silice diaconus cardinalis, & archidiaconus major in iſta eccleſia, in qua conſtituit unum anniverſarium.* Ita Baluzius in notis ad vitas pap. Avenion. col. 734.

XLV. Nicolaus Brancacius Neapolitanus, archiepiſcopus Coſentinus & cardinalis Albanus, C fuit archidiaconus Narbonenſis anno 1404. ex Sammarthanis. Defunctus eſt 1412. die 29. Junii, tom. I. Italiæ ſacræ pag. 269.

XLVI. Johannes I. de Guiolan *al.* de Guierlay major archidiaconus an. 1459. quo defuncto 1464. capitulum ad electionem ſucceſſoris proceſſiſſe legitur.

XLVII. Dionyſius de Bar erat eccleſiæ Narbonenſis major archidiaconus an. 1468. quo S. Papuli creatus eſt epiſcopus.

XLVIII. Johannes II. d'Oriole major archidiaconus 1475. poſtea factus epiſcopus Montalbanenſis 1491. IV. nonas Decembris, per D tranſlationem Georgii d'Amboiſe ad Narbonenſem eccleſiam, ex regeſto Innocentii papæ VIII.

XLIX. Ludovicus d'Amboiſe ſedis apoſt. notarius archidiaconatum Narbonenſem obtinebat 1497. quando factus eſt epiſc. Albienſis, poſtea Eduenſis, ac tandem cardinalis. Vide t. I. col. 35. Permutavit, ſeu ceſſit an. 1501. die I. Octobris.

L. Franciſcus I. Guillelmi de Clermont Lodeve baccalaureus formatus in theologia, natus e baronum & militari genere ex utroque parente, Georgii tituli S. Sixti preſbyteri cardinalis nepos, Ludovico Francorum regi gratus, cedente Ludovico archidiaconatum nactus eſt an. 1501. & E hoc ipſo anno XIV. cal. Decembris ſancti Pontii Tomeriarum antiſtes, Narbonenſis archiepiſcopus anno ſeq. ac demum cardinalis effectus eſt.

LI. Guillelmus IV. d'Abzac Petri archiepiſcopi conſanguineus archidiaconatu Narbonenſi potiebatur an. 1504.

LII. Simon I. de Bello ſole, Guillelmi ſucceſſor, fuit archidiaconus ſub cardinali Briçonnet archiepiſcopo Narbonenſi, abbas etiam Montis olivi, præpoſitus eccleſiæ Vaurenſis, ac tandem Vaurenſis epiſcopus.

LIII. Guillelmus V. de S.t Eſtienne archidiaconus ſub Hippolyto cardinali Aeſtino & archiepiſcopo, obiit an. 1527.

LIV. Johannes III. de Baſilhac an. 1527. electus major archidiaconus, moritur 1541. die 7. Auguſti.

LV. Georgius de Narbonne, aſſumtus eſt in archidiaconum an. 1541. quam dignitatem pro præcentoria permutavit cum ſequenti, ut liquet ex bulla authentica *data pridie calendas Novembris an. 1546. in favorem nobilis Georgii de Narbona archidiaconi maximi pro præcentoria, ſuper permutatione Sebaſtiani de Narbona præcentoris contra archidiaconatum.*

LVI. Sebaſtianus de Narbonne filius Guerini domini de Salelles gubernatoris Perpiniani & Margaretæ de Miremont, antea præcentor ex dictis, factus eſt archidiaconus major an. 1546. Addunt Sammarthani eum habuiſſe fratres Georgium & Gabrielem abbates Grandis ſilvæ, & Antonium Siſtaricenſem epiſcopum, ipſumque Sebaſtianum fuiſſe etiam archipreſbyterum Granatenſem *de Grenade*, ubi jacet mortuus 1564. menſis Auguſti die 2.

LVII. Johannes IV. de Chambert doctor in decretis & abbas Villæ magnæ, an. 1553. dicitur ſolum canonicus Narbonenſis & vicarius generalis ac officialis diœceſis Carcaſſonenſis, & anno ſequenti toparcha de Rouſtiques canonicus & archidiaconus Narbonenſis, qui cum a capitulo fuiſſet electus ſententiam obtinuit adverſus Alfonſum Verſelli, quem archiepiſcopus nominaverat, die 6. Auguſti an. 1564. Obiit VII. idus Januarii 1574. ex necrologio SS. Juſti & Paſtoris.

LVIII. Simon II. Aribert major archidiaconus ceſſit in gratiam ſequentis, id approbante capitulo die 24. Septembris an. 1576.

LIX. Bernardus VI. de Hautpoul ceſſione, ut diximus, præcedentis capitulo probata, archidiaconatum aſſecutus eſt an. 1576. Jacet in choro cathedralis eccleſiæ ſub hac inſcriptione: *Pios manes ne immanis prætereas ſupine quiſquis es: hoc cyppo clauduntur & urna cineres viri illuſtris Bernardi d'Hautpoul in eccleſia iſta archidiaconi majoris, ſtemmatibus ſuorum & omnigena eruditione, cultu ſacrorum dogmatum, necnon ſumma juris utriuſque laurea apud omnes conſpicui. Vixit ad annum ætatis ſuæ LXX. ſalutiferi partus MDCIX. atque ceſſit naturæ mature ſibi, immature ſuis, XVIII. cal. Decembris. Narbo luget orba civem optimum. Tu vero, lector, lingua fave & vale.*

LX. Carolus de Caſaletz Bernardi ſuperioris nepos, eligitur an. 1607. inquiunt Sammarthani; quod ſi ita eſt, Bernardus ante obitum ceſſit. Sane Carolus archidiaconus major eccleſiæ Narbonenſis commiſſarius apoſtolicus & vicarius generalis archiepiſcopi Narbonenſis, necnon officialis ſententiam tulit die 22. Octob. an. 1616. pro promulganda bulla eccleſiam cathedralem ſancti Pontii Tomeriarum ex regulari faciente ſæcularem.

LXI. Arnaldus III. de Caſaletz Caroli frater

Digitized by Google

ex ipſius reſignatione, aiunt Sammarthani, obtinuit archidiaconatum anno 1623. quo bulla exſtat *data V. cal. Maii in favorem Arnaldi de Caſaletz pro miſſione in poſſeſſionem archidiaconatus majoris eccleſiæ Narbonenſis.* Fratrem alterum habuit Franciſcum de Caſalibus Montis olivi camerarium, in utroque jure doctorem, & vicarium generalem Franciſci Donadei in abbatia S. Hilarii Carcaſſonenſis, ac deinde in epiſcopatu S. Papuli.

LXII. Scipio de Caſaletz, per cujus reſignationem

LXIII. Arnaldus IV. de Caſaletz bullas accepit pro Narbonenſi archidiaconatu an. 1635. III. idus Decembris. Reſignavit & ipſe an. 1643. XIII. cal. Novembris in gratiam ſequentis; is eſt procul dubio, qui tumulum habet in choro cum hoc epitaphio: *Hic jacet venerabilis vir DD. Arnaldus de Caſaletz preſbyter, in ſacra theologia doctor, quondam archidiaconus major præſentis eccleſiæ, qui ab hac luce migravit XII. cal. Octobris anno Domini MDCXLIV. cujus anima ſempiterna pace fruatur.*

LXIV. Johannes Franciſcus de Caſaletz, Arnaldo patruo cedente, bullas accepit an. 1643. XIII. calend. Novembris. Interfuit Pariſiis cœtui cleri Gallicani an. 1650. teſtis an. 1658. in teſtamento Claudii de Rebé archiepiſcopi Narbonenſis. Ceſſit anno 1665. in gratiam ſequentis, tandemque defunctus ſepulturam accepit in choro ſub hac epigraphe: *Hic jacet nobiliſſimus vir D D. Johannes Franciſcus de Caſaletz preſbyter, doctor theologus, quondam archidiaconus major hujus eccleſiæ, protonotarius apoſtolicus. Obiit die XXIII. menſis Novembris anno Domini MDCLXXIII.*

LXV. Franciſcus II. de Caſaletz cedenti Johanni Franciſco ſucceſſit, bullis acceptis III. nonas Martii anno 1665. Obiit die 2. Octobris an. 1685.

LXVI. Armandus Petrus de la Croix de Caſtries electus die 9. Octob. 1685. ceſſit an. 1719. factus archiepiſcopus Turonenſis, ac paulo poſt Albienſis, hactenus, Deo favente, ſuperſtes.

LXVII. Joſephus de la Croix d'Anglars filius Claudii de la Croix baronis d'Anglars ex Maria Carlotta de la Mothe natus 10. Januar. 1693. doctor theologus, ceſſione ſuperioris, bullas obtinuit VIII. calend. Novemb. 1719. dignitatiſque poſſeſſionem accepit 15. Apr. 1720. Adhuc vivit.

DE VETERIBUS MONASTERIIS DIŒC. NARBON.

I. S. LAURENTII monaſterium in Septimania tribus leucis a cœnobio B. Mariæ de Craſſa diſtans, inter illa recenſetur ab Aſtronomo, quæ Ludovicus Pius aut a fundamentis condiderat, aut reſtauraverat. Et quidem in conſtituto ejuſdem imperatoris facto anno 817. in concilio Aquiſgranenſi, illorum in cenſu reperitur, quæ ſolas orationes debebant pro ſalute Imperatoris, &c. Duplex autem eo nomine monaſterium erat in Septimania, alterum in pago Narbonenſi & diœceſi, nunc S. Pontii, ad Nigellam fluviolum *la Nielle*, modo Craſſenſi monaſterio unitum; alterum in eodem pago dictum olim *in Olibegio* ad Vernodubrum, hodie S. Aniani nuncupatum *S.t Chinian*, de quo infra, ubi de monaſteriis diœceſis S. Pontii Tomeriarum. Quod ad primum illud S. Laurentii ad Nigellam vulgo *de Cabrereſſa* dictum attinet, jam exſtabat, uti diximus, ſub principatu Ludovici Pii, cujus præceptum immunitatis ac tutelæ eidem monaſterio confirmavit Carolus Calvus regni anno quarto. Poſtea ſubjectum fuit eccleſiæ Narbonenſi a Carolomanno rege, petente Sigebodo archiepiſcopo, ea tamen lege, ut *ſtipendia monachorum ibidem degentium non deficerent. Datum pridie nonas Junii anno tertio regni Karolomanni glorioſiſſimi regis indictione XIV. Actum apud Pauliacum vicum.* Ch. IV. col. 414.

Ad hoc autem cœnobium pertinebat dominium loci B. Mariæ de Palatio, itidem pagi Narbonenſis, cujus loci aliquot prædia Raimundus Ebrinus abbas accepta una auri uncia, Guillelmo Bernardo ad fevum dedit ſub annuo cenſu triginta trium ſolidorum denariorum Melgorienſium, eo inſuper pacto, ut idem Guillelmus Bernardus faceret *ſervitium per unumquemque annum ad quatuor milites*, & ſextarium unum *de civata ſeu avena. Facta charta VIII.* idus Decembris anno Dominicæ incarnationis MLX. regnante Philippo rege.* Haud multo poſt ſubditum fuit hoc monaſterium Craſſenſi, anno ſcilicet 1090. XIII. cal. Aprilis, uti & Palatium *Eſpalais* ſeu *Paladols*, itidem ad Nigellam ſitum, ubi ſanctimonialium cœnobium ſæculo inſequenti conditum eſt ſub patrocinio B. Mariæ & S. Randolini, cujus olim tumulus cum ſacris exſuviis ibidem colebatur. Id factum aſſenſu Arnaldi abbatis & Craſſenſium monachorum, qui domnæ Ermengardi prioriſſæ, & fratri Johanni de Alcantis, cunctiſque fratribus & ſororibus ibidem permanentibus locum illum ad inhabitandum & reſtaurandum tradiderunt. Nunc vero exciſus eſt hic parthenon, locuſque pertinet ad abbatiam Craſſenſem, uti & S. Laurentii monaſterium ad Nigellam, modo cella abbatiæ Craſſenſis. * al. VII.

Exſtabat & aliud ſæculo XII. S. Laurentii cœnobium in territorio Narbonenſi ad locum Bageſii, *de Caſulis* dictum, quod B. Mariæ de Monachia ac Deodato priori conceſſum legitur anno 1129. cujus fortaſſe fuit abbas Amicus ſubſcriptus abbas ſancti Laurentii foris muros in concilio Toloſano anni 1119. T. 10. conc. pag. 860.

Veteris autem ad Nigellam monaſterii hi reperiuntur abbates.

Sunifredus hujus loci regimen obtinebat tempore Ludovici Auguſti, a quo videlicet tuitionis præceptum impetraſſe legitur. Vide Mabill. ad an. 844.

Digitized by Google

David præerat anno XXIII. domno noſtro glorioſiſſimo Ludovico imperatore, XVI. calend. *Append. capitular. col. 1451. & ſeq.* Januarii, ex Baluzio, qui codicem laudat 5080. Idem a Carolo Calvo præceptum obtinuit da- Ch. IV. col. 414. tum die 20. Maii anno quarto ejuſdem regis, ubi fit mentio de cella Caucana; ex quo conjicimus Davidem hunc eumdem eſſe ac abbatem cognominem S. Martini de Caucana, cui Fulcoaldus comes miſſus dominicus Ludovici imperatoris judicio lato 17. menſis Auguſti anno XXIII. ejus imperii, ablata quædam bona reſtitui juſſit.

Tractiorius, ex Baluzio, qui codicem laudat 5080.

Raimundus Ebrinus ſedebat anno 1060. ex dictis ſuperius.

Taſſio adfuit concilio Gerundenſi an. 1068. cui præfuit Hugo Albus legatus Alexandri II. papæ.

II. Cuperia, vel Cubaria & Cubera *Cubieres* idem cœnobium nupero rerum Occitanarum ſcriptori, ac S. Maria Caprarienſis *de Cabrieres* recenſita anno 817. inter illa Septimaniæ monaſteria, quæ Ch. XV. col. 16. ſolas orationes pro ſalute imperatoris debebant, vocatur anno 843. S. Petrus de Cubaria in di- *Prob. hiſt. Occit. t. 2. pag. 79.* plomate Caroli Calvi pro Lazaro ſeu Eleazaro hujus loci abbate, dato pridie idus Maii, quo princeps hoc monaſterium, quaſi fuiſſet regiæ fundationis, in ſuam tutelam ſuſcipit. Unitur vero ſub Carolo Simplici Narbonenſi eccleſiæ, nec ideo tamen ſuam amiſit abbatialem dignitatem, vel ſaltem ſubinde recuperavit, ut conſtat ex judicio teſtamenti Bernardi comitis Biſuldunenſis anno 1020. edito in appendice Marcæ Hiſp. col. 1029. Eo ſiquidem teſtamento comes hanc abbatiam filio ſuo Guillelmo relinquit, & ſi hic mortuus fuerit, Ugoni ſuo itidem filio, &c. Jubet autem ut Adalbertus de Caſas donet quinque uncias de auro ad S. Mariam de Cubera ad crucem faciendam, & faciant illum liberum. Quinctiam adhuc an. 1073. abbatiæ titulo glo- *Prob. tom. 2. hiſt. Occit. pag. 282.* riabatur, ut liquet ex charta qua Raimundus Petri de inſtaurandis eccleſiis perquam ſollicitus animum adjecit reſtituendæ eccleſiæ, quæ olim conſtructa fuerat in honorem B. Dei genitricis Mariæ in valle Cuberia, ſitæ in pago Narbonenſi intra fines ſeu limites Petræ Pertuſienſis *de Pierre Pertuſe* ſecus fluviolum Rivum frigidum, ubi congregatio monachorum adeo floruerat, ut abbatiæ vocabulo etiamnum indigitaretur. Cum igitur hæc eccleſia ex parentum ſucceſſione eidem Raimundo obtigiſſet, eſſetque ſub poteſtate Bernardi comitis Biſuldunenſis, hi pari conſenſu una cum Berengario Petri locum illum in monaſticum ordinem denuo erigere cupientes, cum conſilio & aſſenſu Wilfredi archiepiſcopi Narbonenſis eamdem eccleſiam cœnobiis Cluniacenſi & Moiſſiacenſi reformandam ac regendam Ch. XXIII. col. 22. tradiderunt eodem anno 1073. Gregorio VII. pontifice, & Philippo in Francia regnante: unde legimus tom. 1. Anecdot. col. 781. epiſtolam B. abbatis Electenſis ſcriptam R. abbati Moiſſiacenſi circa annum 1200. ex qua manifeſtum eſt hunc abbatem Moiſſiacenſem Brunoni monacho

A contuliſſe prioratum eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Cuberiis.

Vetus abbatia S. Martini de Caucana *Cauchenne* vel *Cauquenne* ſita in peninſula cogno- III. mine intra ſtagna de Bages vel de Sigean & de Gruiſſan, Atacem fluvium & mare, duabus Narbona leucis ad meridiem, primum innoteſcit ex judicio Fulcoaldi comitis miſſi dominici Ludovici imperatoris lato 17. menſis Auguſti anno XXIII. ejus imperii, ſeu Chriſti 836. quo bona monaſterii in locis S. Marcelli, Maximiani ſuperioris & inferioris in agro Minerbenſi pervaſa reſtitui jubet Davidi ejuſdem loci abbati. Jam B autem an. 844. prioratus tantum erat dependens ab abbatia S. Laurentii de Cabrereſſa ad Nigellam, unita poſtmodum eccleſiæ Narbonenſi; quo unionis nomine Ermengaudus archiepiſcopus Narbonenſis an. 1004. alodem vocatum *Cauthenam* cum certis appenditiis Coxanenſi monaſterio & Guiffredo abbati largitus eſt. Ceterum illa peninſula, quæ olim erat inſula vera, hodie dicitur S. Luciæ ob ſacellum ejus ſaxeo jugo impoſitum an. 1614. a cardinali de Joyeuſe, qui fuerat archiepiſcopus Narbonenſis.

Unicus abbas nobis occurrit nomine David anno 836. ut ſupra, qui poſtea, ut videtur, unito C ſuo monaſterio, ſeu ſubjecto abbatiæ S. Laurentii de Cabrereſſe, inde hujus loci evaſit abbas, & quidem eodem anno.

S. Martini de Monte rotundo *Montredon* in IV. Septimania monaſterium ad ripam Urbionis fluvii innoteſcit ex Odonis regis diplomate anni circiter 897. in quo legitur Tenericum *al.* Teutricum venerabilem abbatem ex monaſterio S. Martini de Monte rotundo, conſentientibus monachis regem adiiſſe, eique ſignificaſſe, tum propter ſuam ipſorum extremam inopiam, tum oppreſſionem malorum hominum, ſe inibi conſiſtere non poſſe, niſi regia munificentia ipſis ſuc- D curreret. *Quapropter rex Odo in eleemoſynam domni & ſenioris ſui Caroli, & pro ſalute propria, ad eorum neceſſitates ſupplendas, cellam S. Clementis in pago Gerundenſi & in pago Redenſi fiſcum Junquerias, aliaque elargitur.* Hujus quoque monaſterii fit mentio in charta cujuſdam Ermengardis feminæ & filiarum ejus Gilæ & Ermenſendis vendentium *ad domum S. Martini de Monte rotundo, qui eſt fundatus ſuper ripam Urbionis, & ad Poncionem abbatem & ad cuncta congregatione de illo loco* alodem ſuum in comitatu Narbonenſe, in villa quam vocant *Sobiras*, &c. facta charta venditionis anno XX. regnante E Philippo rege hoc eſt 1080. Deinde unitum dicitur Craſſenſi monaſterio, & illi hactenus adhærere. Verumtamen aliunde ſcimus exſtare hodie in comitatu Roſſilionenſi, ſeptem a Perpiniano milliaribus cœnobium ſancti Martini de Monte rotundo, quod monachi ſex, aut etiam plures incolunt. An monachi veteris abbatiæ S. Martini de Monte rotundo in Septimania ad iſtud cœnobium tranſmigraverint habitandum in prædio, quod illis Odo Francorum rex donavit, ut ſupra, haud ſatis compertum eſt. Neque nobis etiam lux major affulget ex charta Simonis comitis

Digitized by Google

Leyceſtriæ & domini Montis fortis, Biterrenſis A & Carcaſſonenſis vicecomitis, domui militiæ templi de Monte rotundo ipſam villam de Monte rotundo concedentis an. 1215. pridie calendas Septembris. Ea, inquam, charta inſufficiens eſt, ut decernamus utrum ad ordinem militiæ Templi tranſierit; quippe in vicinia Craſſæ plura ſunt ejuſdem denominationis oppida, alterum videlicet in ſuburbio Narbonenſi, tribus a Fonte frigido milliaribus diſtans, & alterum duobus fere milliaribus ab Urbione fluviolo ſitum, in quo rex Chriſtianiſſimus arcem munitiſſimam conſtrui anteacto ſæculo juſſit in ſubſidium Leucatæ, ac pagi Carcaſſonenſis munimentum.

Nullum alium præter duos ſuperius memoratos abbates reperimus.

V. Veterem abbatiam S. Martini de Puteo diœceſis Narbonenſis haud aliunde novimus, quam ex ipſius donatione facta Roberto abbati Craſſenſi an. 1093. a Bertrando de Durfort, qui ſe illam injuſte tenuiſſe recognoſcit. Vide chartam inter inſtrumenta eccleſiæ Carcaſſonenſis. Eidem quoque Roberto abbati Bernardus Gratapala de Durfort, uxor Arſendis, eorumque filius Raimundus, necnon ipſius frater Guillelmus alodem de Linars, qui eſt de S. Martino de Puteo anno 1099. III. cal. Januarii reliquerunt. Porro ab C hoc tempore in prioratum hactenus regularem defecit, cujus prior etiamnum de triginta ſolidis Turonenſis monetæ & octo ceræ libris annuatim die 27. Novembris S. Maximino Regienſi epiſcopo ſacra perſolvendis erga cœnobium Craſſenſe obſequii cauſa tenetur.

Ch. XXIV. col. 432.

VI. S. Eugeniæ in Corbaria ſuperiori & ſuburbio Narbonenſi monaſterium, præcipuum benefactorem habuit Pontium archiepiſcopum Narbonenſem, qui an. 1179. ei quædam prædia & eccleſias de Agauſiana, S. Andreæ & de Olivis ceſſit; quo jam tempore in prioratum deſecerat ſubjectum cœnobio S. Michaelis de Cluſa. Anno D 1189. III. idus Sept. volente priore Willelmo de Lacu (qui & prior erat de Olivo 1178.) & aſſentientibus fratribus numero quinque, adjunctus eſt hic locus aſceterio Fontis frigidi; quo ipſo anno 1189. menſe Septembri Raimundus de Bagis Deo, S. Eugeniæ & monachis in eodem loco Deo ſervientibus, ac ſub obedientia abbatis Fontis frigidi jam exiſtentibus contulit domum ſuam, quam habebat in territorio de Olivis, cum eccleſia ejuſdem loci & earum pertinentiis. Hæc autem omnia Bernardus Narbonenſis antiſtes anno ſeq. menſe Junio confirmavit. Dubitatur autem an illud ſit monaſterium, E an aliud S. Eugeniæ cognominatum *de Villa ſicca*, in Septimania quoque & jam pridem unitum cœnobio Montis olivi, quod in illo monaſteriorum cenſu facto an. 817. in conventu Aquiſgranenſi inter illa nominatur, quæ ſolas preces debebant pro ſalute imperatoris, &c.

Ch. LIV. col. 46.

VII. S. Johannes Narbonenſis abbatia vocatur in bulla Innocentii papæ III. enumerantis abbatias & eccleſias cœnobio S. Michaelis de Cluſa apud Taurinos ſubjectas, quas inter recenſetur.

VIII. De puellari ſancti Salvatoris cœnobio prope Narbonam id ſolum novimus, quod nobiliſſima quædam matrona Adelais nomine condito teſtamento ſtatuit, ut *ſanctum opus*, hoc eſt monaſterium virginum, quod *inchoatum* ab ipſa erat *ſubtus Narbonam in honorem omnipotentis Dei ſanctique Salvatoris conſtrueretur*, idque abſolvendum relinquit ſororibus ſuis, domnæque Arſendi comitiſſæ, atque in eam rem conſtituit eleemoſynarios ſuos ſeu teſtamenti exſecutores, Ermengaudum archipræſulem & alios; ac in fine rogat, ut ſi monaſterium S. Salvatoris perfectum fuerit, filia ſua ejuſdem abbatiſſa conſtituatur. Factum teſtamentum IV. nonas Octobris anno XXIV. B regnante Lothario. Non exſtat hoc S. Salvatoris monaſterium, imo an unquam perfectum fuerit, incertum.

Abbatia B. Mariæ de Lapideto *de Peyrenſe* IX. prope villam de Rizano Granolheriarum, vulgo *Rizanet*, nec longe a cœnobio Fontis frigidi, conditur, inquit D. Stephanotius, ab abbate Fontis frigidi pro ſacris virginibus circa annum 1180. quas quidem putat fuiſſe Benedictinas ſub inſtituto Ciſtercienſi, ex conjectura profecto, quod unita poſtmodum fuerit abbatiæ Fontis frigidi, tardius enim fundata legitur a Guillelma Gauſberta, conſentiente G. archiepiſcopo Narbonenſi & benefaciente, anno ſcilicet 1254. ſub regula ſancti Auguſtini, ut Martennius exiſtimat. Beatrix de Alboreya vicecomitiſſa Narbonenſis teſtamento die 8. Junii 1377. condito huic multa reſarciendo monaſterio legavit.

Ch. LXX. col. 66.

Quatuor nobis occurrerunt abbatiſſæ.

Sibiunda debere ſe pro monaſterio Francorum regi clientelæ profeſſionem & quædam ſervitia recognoſcit an. 1270. ex archivo regio Carcaſſonenſi.

Guillelma, cujus ceſſione

Rixendis evaſit abbatiſſa 1318.

Ferranda 1397. ex charta S. Pauli Narbon.

Abbatiæ dioecesis Narbonensis

Quæ hactenus in ſuo primævo ſtatu perſeverant.

Sanctus Paulus Narbonenſis, abbatia ſæcularis.

Ordinis S. Benedicti.

S. Petrus de Caunis.
S. Polycarpus.

Ordinis S. Augustini.

B. Maria de Quadraginta.

Ordinis Cisterciensis.

Fons frigidus *ſeu* B. Maria de Fonte frigido.
S. Maria *ſeu* S. Bernardus de Olivis *vel* de Olivo, *des Olieux*, aut de Lico, *N. Dame de Lec*, puellarum.

Ord. S. Claræ.

Clariſſæ Liciniani, *de Lezignan*.
Clariſſæ de Aſyliis *ſeu* de Aſilhaco, *d'Aſilhac*.

S. PAULUS

S. PAULUS NARBONENSIS.

Abbatialis & parœcialis S. Pauli Narbonenſis eccleſia, olim extra, nunc intra civitatem ſita, non ſolum a longo tempore ſæcularis eſt, ſed a primo fuiſſe probabilius videtur, tametſi canonici aliquandiu in communi vixerint: inde enim certo colligi non poteſt vita regularis. Haud quidem
Ch. xxix. col. 25. inficiamur Urbanum II. papam Guillelmo abbati & nonnullis fratribus regularem vitam profeſſis gratulatum fuiſſe an. 1093. ſed pauci tantummodo erant, renitente majori capituli parte, adeo ut illi paulo poſt alio ſe recipere coacti
Charta xxxiv. col. 31. fuerint, in locum ſcilicet S. Martini de Vernete ſibi a capitulo aſſignatum anno 1114. S. Paulus hujus eccleſiæ patronus, non ſanctus Paulus apoſtolus eſt, ſed Paulus Narbonenſis primus antiſtes, qui & ibidem quieſcit.

De fundatore non conſtat, ſed tamen vetus eſt traditio in necrologio hujus eccleſiæ conſignata, Carolum magnum illius eſſe conditorem; & hanc quidem opinionem veluti conſecravit illuſtriſſimus D. de la Berchere archiepiſcopus Narbonenſis in ſuo breviario ad diem 27. Julii, ubi in lectionibus tranſlationis reliquiarum S. Pauli de Carolo magno hæc leguntur: *Eo loco monaſterium canonicis ſub ejuſdem S. Pauli nomine ædificari præcepit, quod quidem multis auxit reditibus.* Sane Ludovicus Pius imperator Caroli filius poſuit hoc monaſterium ſub regio *mundiburdo* ad preces Nimfridii Craſſenſis abbatis & poſtea Narbonenſis archiepiſcopi, ut conſtat ex ipſius diplomate dato Aquiſgrani IV. calendas Januarii, quod habes in commentariis Occitaniæ auctore Catello pag. 745. Huic etiam cœnobio Berarius archiepiſcopus Narbonenſis privilegium impetravit a Carolo Calvo Toloſam tunc obſidente anno 843. XII. cal. Julii, regni ejuſdem quarto. Hujus abbas eccleſiæ primas poſt archiepiſcopum tenere in ſynodis provincialibus conſuevit, pedi geſtandi privilegio donatus ab Ale-
Ch. lxxi. col. 68. xandro IV. pontifice XV. cal. Aprilis anno pontificatus tertio. Cetera ad hanc inſignem eccleſiam pertinentia, abbatum hiſtoriam decurrendo, proſequemur.

Abbatum Series.

I. Savaricus innoteſcit ex concilio habito anno 911. indictione XIV. in villa cui
Mart. Hiſp. col. 379. nomen *Fons cooperta*, in territorio Narbonenſi, in eccleſia martyris Chriſti B. Juliani, cui ſubſcripſit.

II. Leutardus & Leotardus abbas & archilevita memoratur annis III. & IV. regnante Ludovico
Ch. xvii. col. 17. rege (Tranſmarino) quo quidem ultimo anno XVII. calendas Maii de conſenſu Aimerici archiepiſcopi dedit eccleſiæ ſuæ molendinum, quod Carolus rex S. Paulo dederat, ea lege ut canonici vitam inirent communem. Subſcripſit etiam chartæ ejuſdem Aimerici, qua confert S. Paulo
Ch. xviii. col. 17. confeſſori patrono civitatis Narbonæ omnem honorem quem habebat in Amſeduna, cum eccleſia S. Vincentii, XVI. cal. Novembris anno
A Chriſti 958. indict. I. Denique nomen appo- Ch. xix. col. 19.
ſuit cuidam commutationi inter eumdem archiepiſcopum & Suniarium abbatem Craſſenſem an. 959.

III. Aimericus I. archilevita & abbas S. Pauli memoratur annis XV. & XX. regnante Lothario rege. Vide ſupra in archidiaconis eccl. Narbon.

IV. Galterius cognomento *Bellus homo* abbas erat S. Pauli Narbonenſis anno XXII. regnante Lothario, hoc eſt anno circiter 976. quo Treſagontiæ feminæ de conſenſu Aimerici archiepiſcopi manſum unum conceſſit. Anno XXIII. ejuſdem regis VII. calendas Februarii Samuel
B Hebræus filius Abraham, ejuſque fratres Moyſes, Iſaac & Levi, huic abbati & Guillelmo levitæ vendiderunt de alode ſuo molendinum unum in Atace fluvio, in ponte ante Narbonam civitatem, ex tabulario S. Pauli aſſervato in bibliotheca Colbertina, quæ modo cum regia coaluit.

V. Agius levita & abba ſubſcribit donationi factæ ab Odone levita anno XXIV. regnante Lothario rege.

VI. Aimericus II. anno XXXII. Lotharii regis cum quodam Odone permutationem fecit.

VII. Arucio reperitur abbas anno ſecundo regnante Hugone.

C VIII. Deuſdedit *vel* Deuſdet archiabbas S. Pauli vocatus in teſtamento Simplicii ſacerdotis condito VI. idus Novembris anno ſexto regnante Hugone, nominatur ejuſdem exſecutor. Roberti regis anno tertio prædia nonnulla in terminio villæ Atiliani comparavit. Circa 1005. fuit alter exſecutorum teſtamenti Ermengaudi archiepiſcopi Narbon. & anno decimo prædicti Roberti regis pridie idus Aprilis, *al.* 10. Aprilis, *ſeu* IV. idus, de conſenſu Ermengaudi archipræſulis nonnulla cum Auſtendo & Pontio fratribus permutavit. Legitur abbas & levita in charta anni 1007. XI. regnante Roberto rege ſub die
D XIII. calend. Apr. quo diffidia inter Stephanum Prova, Ermeſindem & Belleſindem ejus ſorores ex una parte, & Pontium ejuſque ſorores ex altera compeſcuit, ex tabulario S. Pauli. Rexit ad annum ſaltem decimum quartum Roberti regis.

IX. Bernardus I. Riquinus ſedebat anno XXVI. Roberti regis die Martis IV. cal. Martii, quo Ermeſindis *in comitatu Narbonenſe, in ipſo brolio prope Narbonam juxta fluvium Azatis* (Atacis) *modiatas ſex de vineis propter uncias duas de auro* ei oppigneravit, ex tabul. S. Pauli.

X. Augerius occurrit abbas an. 1023. pridie cal. Aprilis in placito Narbonæ habito de quo- Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 174.
E dam alodio, quod inter illum & Raimundum Udalgarium erat controverſum. Alteram habuit cum eodem Raimundo controverſiam, quam cum in proximo armorum ſorte ac duello dirimere cogitarent, ſopivit Guifredus archiepiſcopus III. cal. Nov. anno incerto, ex tabul. S. Pauli. Anno 1029. XXXIII. quo regnare cœpit Robertus Francorum rex, XI. cal. Apr. de conſenſu ejuſdem Guifredi archiepiſcopi, domum quam Petrus S. Juſti capiſcolus incolebat, eidem contulit, ex tabul. capituli Narbon. Denique anno 1031. huic abbati & Guifredo archiepiſcopo

Digitized by Google

dederunt Odo & omnes ejus liberi alodium, A quod Riculfus quondam in canonicam tradiderat.

XI. Oto bona de Baiis invadere voluit anno 1032. ſed obſtitit vicecomes.

XII. Bernardus II. Rainonis anno 1. regnante Henrico rege x. cal. Aprilis beneficum expertus eſt Hugonem comitem Ruthenenſem, Septimaniæ ſeu Gothiæ principem, &c. Reperitur adhuc anno 1033.

XIII. Raimundus Bernardus in charta Guifredi archiepiſcopi & abbatis S. Pauli data III. idus Martii an. 1079. memoratur ejuſdem anteceſſor.

XIV. Witfredus & Guifredus abbas S. Pauli B & archiepiſcopus Narbon. anno 1040. ſe munificum præbuit erga monaſterium Coxanenſe. Idem eſt haud dubie ac Guiſalfredus abbas ſancti Pauli an. 1058. Guifredus enim archiepiſc. & abbas S. Pauli an. 1079. III. idus Martii eccleſiæ S. Pauli condaminam dedit ſuper Atace fluvio. Ex quo colligas Raimundum, qui dicitur abbas tempore Guifredi archiepiſcopi an. 1058. & Matfredum qui ſimiliter abbas nuncupatus ſubſcripſit XIV. cal. Madii an. 1066. regnante Philippo rege donationi *de Aquali, quæ vocant piſcatoria*, factæ Deo & S. Paulo a Berengario vicecomite & Garſinde ipſius conjuge, quique C rurſus nominatur abbas 5. Febr. anno VIII. Philippi regis in charta eorumdem Berengarii & Garſindis, & adhuc die 1. Martii an. 1068. in quadam comitis & comitiſſæ Barcinonenſis ceſſione facta Raimundo Bernardo vicecomiti & Ermengardi ejus conjugi, non fuiſſe proprie dictos abbates, qui nempe fortaſſis, quando Guifredus a Victore II. excommunicatus fuit, unus poſt alterum electi fuerant, ſed fruſtra, Guifredo excommunicationem ſpernente.

XV. Petrus I. epiſcopus, ſive abbas S. Pauli Narbonenſis tradit & confirmat in dominio ca- Ch. XXV. col. 23. nonicæ fraternæ S. Pauli cunctos *uſadges, quæ* D *nominare poteſt homo, ſcilicet receptos & placitos, ſive fortias pariter & acaptos, quæ ipſe uſque tunc habuerat, & anteceſſores ejus in toto iſto honore, qui eſt dominicaturæ canonicæ S. Pauli, &c. Actum II. idus Novembris an. 1080.* Is eſt profecto Petrus epiſcopus Ruthenenſis, qui poſt obitum Guifredi archiepiſcopatum Narbonenſem & S. Pauli abbatiam invaſit. Et certe quantum ad hanc ipſam donationem, alibi legitur Petrus *electus Narbonæ poſt bonæ memoriæ Guifredum archiepiſcopus & abbas S. Pauli.*

XVI. Guillelmus I. vicecomes Caſtelli novi, *ſeu* Caſtri novi & abbas S. Pauli an. 1085. XVI. E cal. Febr. de conſenſu Dalmatii archiepiſcopi dedit eccleſiæ ſuæ canonicis terram juxta muros Narbonæ civitatis, ex tabulario S. Pauli. Interfuit an. 1090. Narbonenſi concilio ſub eodem Dalmatio archipræſule, ubi forſan, ac certe eodem anno conſenſit donationi eccleſiæ S. Griſanti prope Narbonam factæ Richardo abbati Maſſilienſi ab eodem Dalmatio Narbonenſi præſule, ex tabulario prioratus S. Benedicti Narbonenſis, hoc eſt de Monachia. Adfuit etiam cum aliis nobilibus viris, quando Robertus Craſſenſis abbas

Append. ad eccl. Gall. Narbonenſ. pag. 85.

Gumbaldo Amelii & Gumbaldo ejus filio ſevum & bagliam villæ Canoas conceſſit anno 1091. VIII. cal. Januarii. Hic autem pius abbas imitari volens ſui temporis eccleſias cathedrales & collegiatas plurimas, nihil non effecit ut in ſuam induceret eccleſiam vitam regularem, ſed nullo fere ſucceſſu. Bulla quidem exſtat Urbani Ch. XXIX. col. 25. II. papæ ad Guillelmum abbatem data XIV. cal. Apr. indict. 1. an. 1093. ſexto ejuſdem pontificatus, qua laudat abbatem & canonicos S. Pauli, quod renovare propoſuiſſent apoſtolicæ inſtituta doctrinæ; ſed iſta renovatio paucorum fuit & ad paucos annos, ut infra videbitur. Ceterum nepotem habuit Willelmum Udalgerii vicecomitem de Caſtro novo anno 1103. quem proinde ſuſpicamur hunc eſſe Guillelmum qui fuit archidiaconus Helenenſis eccleſiæ, ubi vide.

XVII. Guillelmus II. Gauſbertus dicitur in quodam inſtrumento Hugonis, qui ſequitur, anteceſſor.

XVIII. Hugo conſenſit an. 1096. VIII. cal. Septembris donationi ſacriſtiæ & alodis in territorio S. Martini *de Scalas*, in comitatu Narbonenſi factæ S. Pauli eccleſiæ a Petro Raimundo ſacriſta Jeroſolymam proficiſcente, ex tabulario S. Pauli. Anno ſeq. menſe Septembri Petrus Arnaldi clericus S. Amandi feudum ei dimiſit, quod habebat in villa de Motiano, ex eodem tabulario. Reperitur 1105. 1109. & 1112. quo anno XVI. cal. Decembris ſubſcribit initæ compoſitioni Richardum inter archiepiſcopum & Aimericum vicecomitem Narbonenſem. Recenſetur adhuc alicubi 1114. Sed nulla eſt ipſius mentio in charta ejuſdem anni, qua S. Pauli canonicis, qui vitam regularem meditabantur, aſſignatus eſt locus S. Martini de Vernete, hanc habes in appendice. Circa id tempus bona diſ- Charta XXXIV. col. 31. traxit Hugo ab eccleſia ſua, quapropter a Richardo Narbonenſi archiepiſcopo adductus eſt in cauſam, arbitriſque Atone Arelatenſi archiepiſcopo, Arnaldo Biterrenſi & Arnaldo Carcaſſonenſi præſulibus eadem ſe recuperaturum ſpondere coactus anno 1117. ex tabulario capituli Narbonenſis. Subſcripſit anno ſeq. donationi Berengarii de Caſulis factæ Richardo archiepiſcopo Narbonenſi. Denique hic præſul in ſua adverſus Aimericum vicecomitem Narbonenſem querimonia teſtes inter quos, inquit, adducere Charta XXXIII. col. 28. poſſet, nominat Hugonem S. Pauli abbatem.

XIX. Udalgerius vicecomes de Caſtello novo, Guillelmi I. nepos, electus abbas dicitur VIII. cal. Martii; de quo etiam in abbatem recipiendo bullam Gelaſii II. papæ inſcriptam volunt clero eccleſiæ S. Pauli ſub nota chronica XVIII. cal. Januarii indict. XV. *lege* XII. a Septembri inchoata. Sane Udalgerius tranſegit anno 1119. cum quodam Raimundo; memoratur & 1122. menſe Auguſto in ſacramento fidelitatis, quod Aimericus vicecomes Narbonenſis Arnaldo de Levezon archiepiſcopo præſtitit obligans ſe ad illi ſerviendum contra omnes, exceptis Raimundo Berengario comite Barcinonenſi, Udalgerio abbate ſancti Pauli, & aliis nonnullis. Reperitur 1126. in tranſactione Amelium inter epiſcopum

Digitized by Google

Toloſanum & Berengarium Montis olivi abbatem. Die 7. Julii an. 1127. victum S. Pauli canonicorum ſecundum varia totius anni tempora conſtituit; quo etiam anno, Ludovici regis decimo octavo x. cal. Maii ſubſcribit donationi Petri Udalgerii & uxoris ejus Stephaniæ, ac eorum filii Dalmatii, de eccleſia S. Mariæ de Fonte & capellania, quas injuſte quærebant, factæ monaſterio Craſſenſi: ſignum Petri Udalgerii, ſig. Udalgerii abbatis S. Pauli, & vicecomitis de Caſtello novo, ſig. Gocberti comitis Caſtri novi, ſig. Guillelmi de Penna.

Charta XXXVII. vol. 33.

XX. Pontius de Brugali abbas & archidiaconus (non major) memoratur in charta Arnaldi archiepiſcopi querelam inter canonicos & ſacriſtam eccleſiæ cathedralis an. 1145. componentis. Adhuc abbas laudatur an. 1152. quem Baluzius poſtea fuiſſe Carcaſſonenſem epiſcopum tradit. Vide ad hanc eccleſiam.

Ch. XLIII. vol. 38.

XXI. Arnaldus I. ſeu Arnulfus de Leveduno abbas S. Pauli Narbonenſis Pictavium ivit ſtudiorum cauſa v. calend. Junii an. 1152. Obiit 1156. abbas & archilevita, ſeu archidiaconus Narbonenſis, ubi vide.

XXII. Petrus II. de Foſſato emit a Petro Raimundi de Altopullo pretio 600. ſolidorum Melgorienſium honorem ſitum in territorio de Raiſſac, *al.* de Reixache, in loco qui nuncupatur *Clapers* vel *Chapars* idibus Maii an. 1163. ex tabulario S. Pauli. Occurrit 1166. & 1167. quo anno præſens memoratur hominio, quod Rogerius Fuxenſis comes pro caſtro de Saverduno Toloſano comiti præſtitit. Anno 1170. XVI. calend. Martii dedit eccleſiæ ſuæ canonicis medietatem decimæ, quam habebat in toto fiſco canonicæ eccleſiæ S. Pauli. De conſenſu quoque canonicorum contulit eccleſiæ ſuæ omnes decimas & reditus quos habebat in decimario d'*Aramata* an. 1173. XVII. calend. Decembris; eodemque anno Vitali abbati Fontis frigidi domum Stephani de Portali confirmavit.

Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 111.

XXIII. Aldebertus reperitur annis 1174. & 1180. in archivo domanii Monſpelienſis. Æmulum habuiſſe videtur Pontium archiepiſcopum, qui prima nominis littera P. deſignatus, etiam abbas occurrit 1176. & 1179. ac integro nomine Pontius legitur archiepiſcopus & abbas S. Pauli an. 1178. cal. Julii regnante Ludovico.

XXIV. Ber. de Rod. tempore Lucii papæ III. a quo redarguitur, quod inconſulto archiepiſcopo canonicum admiſiſſet.

XXV. Imbertus litigabat 1185. cum Bernardo archiepiſcopo ſuper inſtitutione ſacriſtiæ. Menſe Januario anni ſequentis teſtamenti codicillis ſepulturam eligit in eccleſia S. Pauli, cui legat 2000. ſolidos Melgorienſes, monaſterio de Aſpirano calicem argenteum, & alterum cœnobio Fontis frigidi. Obiiſſe dicitur hoc ipſo anno 1186. ex chronico Narbonenſi tom. 8. fragmentorum Stephanotii pag. 101.

XXVI. B. Jordanus archidiaconus Narbonenſis (non major) & abbas S. Pauli, electus dicitur tempore B. (Berengarii) archiepiſcopi.

XXVII. Aimericus III. præcedentis ſucceſſor dicitur in bulla Cæleſtini papæ III. electus, ut videtur, anno 1198. quo pridie idus Auguſti Berengarius archiepiſcopus eligendi abbatis facultatem conceſſit.

XXVIII. Petrus III. an. 1204. nonis Septembris ſuis dedit canonicis, inter quos erat Berengarius epiſcopus Carcaſſonenſis, decimam vinearum *clauſi* ſacriſtiæ majoris. Teſtis eſt an. 1214. in charta donationis Narbonenſi capitulo factæ ab Aimerico vicecomite. Reperitur & anno 1217. de quo ſic habetur in necrologio: *Anno 1221. obiit magiſter Petrus abbas S. Pauli & archidiaconus, qui fundavit unum anniverſarium*, in quo dari debent ſingulis annis clericis de eccleſia ultra victum conſuetum duodecim denarii, & aliis clericis de choro ſex denarii & una libra panis, & ſcholaribus tres denarii & dimidia libra panis, de illis ſcilicet libris, quas debet dare communitas ea die in caritate quæ fiet in clauſtro.

XXIX. Robaldus qui & Rebaudus eligitur abbas per obitum P. renitente A. Narbonenſi archiepiſcopo, ſed nihilominus electionis ejus confirmatio petitur a Conrado Portuenſi epiſcopo ſedis apoſt. legato an. 1221. menſe Octobri, obtineturque ab Honorio papa III. pridie cal. Martii anno pontificatus ſexto; qui poſt biennium ſcribens archiepiſcopo Narbonenſi de hoc abbate conqueſtus eſt quod non reſideret. Anno 1226. a Craſſenſi & S. Hilarii abbatibus accitus fuit, ut monachorum nigrorum cœtui pro reformatione ordinis intereſſet. Tandem electus fuit epiſcopus Papienſis an. 1232. ac proinde is eſt abbas, qui an. 1229. paſchali tempore cum proceſſione clericorum ejuſdem eccleſiæ operi novæ S. Pauli eccleſiæ primum lapidem poſuit, præſentibus conſulibus burgi ejuſdem villæ, ex chronico Narbonenſi.

XXX. Petrus IV. Guiraudi ſacriſta minor eccleſiæ S. Pauli, trium canonicorum alter, quibus Romam adeuntibus poteſtatem capitulum fecit, poſtquam papa Robaldi Papienſis epiſcopi electionem confirmaſſet, novi abbatis eligendi. Hac electione facta in eccleſia Lateranenſi, a duobus collegis renunciatus eſt abbas anno 1232. Hiſce Narbonam reverſis, S. Pauli capitulum probavit electionem, confirmarique petiit a P. Narbonenſi archiepiſcopo; quod cum recuſaret, ſibi jus omnimodum in abbatiam vindicans, hujus controverſiæ delecti ſunt arbitri T. Agathenſis & B. Biterrenſis epiſcopi cum G. Jordani priore de Caſſiano, qui VI. calendas Junii ejuſdem anni 1232. irritam electionem declararunt, ſtatuentes ut in poſterum de abbatia vacante capitulum moneret archiepiſcopum, cujus auctoritate electioni capitulum operam daret: teſtes P. de Olargio canonicus S. Pauli Narbonæ, Berengarius abbas S. Jacobi Biterrenſis, &c. ex Baluzio, *extrait de la liaſſe Languedoc n. 14.*

XXXI. Guillelmus II. Peyroneti an. 1233. VII. calend. Martii urbis Narbonæ conſuetudines firmavit, ex tabulario urbis. Adhuc præerat 1235. Idem forſitan ac G. abbas S. Pauli memoratus in necrologio Caſſiani III. idus Maii.

Digitized by Google

XXXII. Guillelmus III. Gerſius recenſetur in hominio, quod Geraldus de Pipionibus præſtitit Petro archiepiſcopo Narbonenſi.

XXXIII. Bernardus III. de S. Bricio reperitur abbas 1240. 42. 47. & 1249. quo anno xv. cal. Septembris in executionem bullæ Innocentii papæ IV. datæ III. nonas Martii pontificatus anno quinto, eidem pontifici damna renuntiavit illata Bolbonenſibus monachis ab Appamienſibus, qui a grangia *de Bono repauſo* vi armorum occupata Bolbonenſem abbatem ſaucium repulerant, ex tabulario Bolbonenſi. Teſtis occurrit hominii Raimundi de Burano 1251. exhibiti Guillelmo archiepiſcopo; quo etiam anno memoratur in charta concordiæ initæ Guillelmum inter archiepiſcopum & Amalricum vicecomitem. Reperitur adhuc 1254. & 1255. ad quem annum ſic habet necrologium domeſticum: *Obiit Bernardus de S. Bricio abbas S. Pauli, Magalonæ ſepultus:* & in necrologio Caſſiani legitur: *calendis Aprilis ob. D. Bernardus de S. Bricio abbas S. Pauli Narbonenſis.*

Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 460.

Append. conc. Gall. Narbon. pag. 130. 146.

XXXIV. Geraudus, Geraldus & Guiraudus de Narbona an. 1256. XII. cal. Jan. a Petro de Redorta totum jus quod habebat in quadam ferragine, dono accepit; quo etiam anno III. nonas Auguſti reperitur in charta Caunenſi. Eidem Alexander papa IV. gerendi baculi paſtoralis adinſtar ceterorum provinciæ abbatum privilegium indulſit bulla data XV. cal. Aprilis anno pontificatus tertio. Memoratur Guiraldus abbas S. Pauli anno 1259. in archivo domanii Monſpelienſis. Anno ſequenti XVI. cal. Januarii ſocietatem precum iniit cum Raimundo de Serinhano S. Afrodiſii abbate. Tranſegit an. 1261. IV. idus Novembris cum Amalrico vicecomite de mero imperio, & vitæ ac necis poteſtate, quæ dictus abbas, capitulum & ſacriſta in burgo civitatis ad ſe pertinente ſibi vendicabant, ex tabulariis S. Pauli & vicecomitatus. Eodem anno III. nonas Januarii Arnaldus Margalionis eum ſui teſtamenti cum aliis nonnullis executorem conſtituit. Anno 1264. III. cal. Junii inter abbatem (male Gregorium appellatum) & inter capitulum eccleſiæ S. Pauli convenit, abbates hujus eccleſiæ capellam S. Amantii poſſeſſuros, cujus reditus presbytero ad vitæ neceſſaria minime ſufficientes impendi deberent eccleſiæ luminaribus. Inſequenti 1265. VII. idus Julii Geraldus abbas & alii duo ex delegatione ſedis apoſtolicæ querelam inter abbatem Bolbonenſem & Jauſbertum abbatem Coxanenſem ratione prioratus de Trameſaigues compoſuerunt, ex tabulario Bolbonenſi. Hoc autem anno die 25. Julii tranſlatus fertur S. Pauli Narbonæ tumulus de rota chori ad principis aræ columnas per virtutem Dei & magnum miraculum. Reperitur eodem anno Bernardus de Narbona, ſed legendum *Geraldus*, uti etiam pro Berardo, quem dicunt anno 1267. cum Maurino archiepiſcopo tranſegiſſe, & alibi rurſum laudari volunt 1268. Nam Geraldus anno 1266. V. idus Aprilis paciſcitur cum fratribus de Pœnitentia apud Narbonam ſuper candelis in eorum eccleſia oblatis, quarum media pars ad abbatem pertinebat. Occurrit etiam 1271. & 1273. quo anno teſtis eſt hominii, quod Petrus Raimundus Bedocii Petro archiepiſcopo præſtitit. Eodem anno VI. idus Auguſti Guillelmus de Venino miles, Aimerici vicecomitis *vigarius* & Raimundus de Montſeren Guiraudi abbatis *vigarius* P. archiepiſcopi Narbonenſis procuratores, ſtatuta de modo quo in civitate Narbona gerenda ſint arma condiderunt, ex tabulario urbis Narbonæ. Denique Geraldus abbas procurator Jacobi filii Aragonum regis matrimonium contraxit cum Eſclarmunda filia comitis Fuxenſis an. 1275. Vitam clauſit an. 1277. XIII. cal. Febr. ex chronico eccleſiæ ſancti Pauli Narbon. cui nonnulla legavit, ubi & additur: *Præterea clerici debent abſolutionem facere poſt miſſam majorem celebratam coram altari majori pro anima dicti D. Geraldi, in quo loco corpus ejus venerabiliter requieſcit, animæ cujus propitietur Dominus.*

Ch. LXXI. col. 68.

Tom. 10. ſpicil. pag. 262.

Catel. ad calcem hiſt. com. Toloſ.

XXXV. Bernardus IV. de Olargiis electus abbas ex præcentore III. cal. Febr. an. 1277. teſtis occurrit in inſtrumento cœnobii Arulenſis an. 1279. Defunctus eſt hoc ipſo anno XI. cal. Maii, ex necrologio S. Pauli & chronico Narbonenſi.

XXXVI. Raimundus I. Gras *vel* Graſſi ſucceſſit eodem anno 1279. VIII. idus Novembris. Inſequenti compoſitionem iniit cum Berengario de Botenaco domicello. Morbo detentus anno 1281. XV. cal. Aprilis ſuum inſtituit procuratorem Guillelmum de Fonte cooperto, qui Biterris indicto concilio a Petro Narbonenſi archiepiſcopo ſui vice intereſſet. De illo ſic habet necrologium S. Pauli: *Anno 1283. obiit Raimundus Gras*, & quidem XIX. cal. Januarii, ex chronico Narbonenſi.

XXXVII. Guillelmus IV. de Fonte cooperto, idem procul dubio, qui Raimundi ſuperioris vices ſupplevit in concilio Biterrenſi an. 1281. fuit executor teſtamenti Raimundi de Bagis an. 1287. Reperitur Guillelmus abbas 1290. menſe Julio in archivo domanii Monſpelienſis. Anno 1292. octavo idus Decembris vocatus abbas & vicarius generalis domini archiepiſcopi annuit petitioni conſulum Narbonæ civitatis, qua ſibi licitum eſſe rogabant vindemiam & vinum externum ingreſſu dictæ civitatis interdicere, ex tabul. urbis Narbonæ. Eidem abbati an. 1294. idibus Aprilis Berengarius Bertrandus presbyter jurejurando promiſit ſe quamlibet ab illo impoſitam pœnam ſubiturum, ex tabulario S. Afrodiſii Biterrenſis. Rogatus Guillelmus abbas & vicarius generalis Egidii archiepiſcopi a conſulibus Narbonæ, IV. cal. Junii an. 1297. ut ſecundum bullam Bonifacii papæ datam anno primo ejus pontificatus nonis Novembris clericis ejuſdem civitatis artes mechanicæ interdicerentur, ſe ipſis facturum ſatis pollicitus eſt pridie nonas Junii ejuſdem anni, ex tabulario urbis. Occurrit anno 1300. ſimul abbas & vicarius generalis archiepiſcopi in archivo domanii Monſpelienſis. Anno 1301. IX. cal. Febr. Guillelmus abbas ſæcularis eccleſiæ S. Pauli tanquam judex neſcio cujus

controverſiæ ab Egidio Narbonenſi archiepiſcopo ſubdelegatus, aliquot teſtes ad ſuam diſquiſitionem vocavit. Idem abbas & vicarius generalis Egidii archiepiſcopi una cum Amalrico vicecomite Narbonenſi, rogatu conſulum urbis anno 1305. idibus Martii ſtatuta ſuper armis gerendis ab ipſis conſulibus condita approbavit, ex tabulario urbis Narbonæ. Nominatur adhuc Guillelmus abbas & vicarius generalis Egidii archiepiſcopi anno 1306. in veteri charta Craſſenſis abbatiæ. Denique fundato uno preſbytero e vivis exceſſit an. 1308. VI. cal. Auguſti, & adhuc vacabat ſedes 1309.

XXXVIII. Bernardus V. de Olargiis reperitur abbas annis 1309. & 1310. ad quem ultimum annum vide concertationes Bonifacii papæ VIII. cum Philippo Pulcro rege pag. 367. Anno vero 1314. vel mortuus erat, vel abdicaverat, ſedes enim hoc anno vacare dicitur.

XXXIX. Petrus V. de Narbona excuſat ſe anno 1317. quod ſynodo Biterris celebrandæ intereſſe non poſſit. Deinde, inquiunt, evaſit epiſcopus Urgellitanus, qua dignitate ornatus dicitur anno 1322. at legendum videtur 1332. *vel* 1342. ita ut hæc epiſcopalis dignitas non ad hunc ſpectet, ſed ad alium cognominem, qui revera fuiſſe videtur hujus ſedis epiſcopus, ut infra videbitur.

XL. Philippus de Majoricis præerat jam anno 1318. quo eccleſiæ S. Pauli canonici ad mutuas de nominatione ſyndicorum capituli querelas ſopiendas & exſtinguendas auctoritatem Johannis Ferrerii ejuſdem Philippi vicarii generalis inclamarunt. Anno 1323. fit ei gratia jurisjurandi a novis abbatibus præſtari ſoliti. Die 21. Martii an. 1327. neſcio quæ Philippi cum ſuo capitulo controverſia, Berengarii Helenenſis epiſcopi & Berengarii Mainardi canonici S. Juſti & S. Pauli arbitrorum judicio componitur.

XLI. Arnaldus II. legitur defunctus an. 1328.

XLII. Pontius II. de Aurencha hoc ipſo anno 1328. electus eſt.

XLIII. Petrus VI. de Narbona filius Amalrici vicecomitis Narbonæ ex Johanna *de l'Iſle Jourdain* occurrit abbas 1331. quo anno canonici in unum congregati eidem reverentiam & obedientiam exhibuerunt, ex Catello commentariorum Occitaniæ pag. 614. In chronico eccleſiæ S. Pauli Narbon. ad calcem hiſt. comitum Toloſ. eodem auctore Catello legitur: *Anno 1332. IV. cal. Auguſti Petrus de Narbona erat abbas S. Pauli.* An. 1335. feria VI. poſt feſtum S. Barnabæ in exſecutionem bullæ Benedicti papæ datæ III. nonas Aprilis anno pontificatus primo, ſtatuta cum capitulo condidit ſuper officii divini celebratione, & vitæ ac morum emendatione. Die 4. menſis Auguſti an. 1337. fuit exſecutor teſtamenti Amalrici Narbonæ vicecomitis, cujus avunculus dicitur. Fuit autem epiſcopus Urgellitanus, obiitque apud Montempeſſulanum die 9. Novembris an. 1347. ex ſchedis viri doctiſſimi D. Lancelot; ſed jam dudum deſierat eſſe abbas, & quidem ab anno ſaltem 1342. quo ſedes vacare dicitur.

Tom. 1. anecdot. Martene. col. 1388.

A XLIV. Adhemarius de Aura ſedebat anno 1347. quo Johannes de Guillano & Stephanus Guerſa ejuſdem vicarii generales cum ejuſdem eccleſiæ capitulo ſtatuta condunt pro uſu oblationum fidelium. Idem fortaſſe eſt ac Augerius, qui memoratur abbas in variis inſtrumentis annorum 1345. 46. & 48. niſi duo ſint competitores, quorum alter electus, & alter a pontifice Romano inſtitutus.

XLV. Bernardus VI. prior de Olargiis per obitum Augerii proviſus dicitur a Clemente VI. anno ejus pontificatus ſeptimo. Obiit Avenione.

XLVI. Arnaldus III. de Villariis an. 1357.
B incolas loci de Raiſſac exemit a ſervitute, ſub onere tamen quarumdam operarum, *Corvées*, quas ſibi retinuit. Bellicadrum miſſus a Pictavienſi comite tenente locum regis in Occitania, pro mercede ſeu beneficio quinquaginta quatuor accepit nummos, ex charta authentica collectionis D. de Gagneres.

XLVII. Petrus VII. prior de Muraco diœceſis Caſtrenſis, creatus abbas dicitur per obitum Bernardi ab Innocentio VI. pontifice VII. cal. Febr. anno pontificatus ſexto. Ex quo inferre licet Arnaldum, qui ſupra, ſucceſſiſſe Adhemario per electionem, dum interim Bernardus pontificia
C nominatione Augerio ſucceſſit.

XLVIII. Guiraudus II. memoratur abbas an. 1369. in quadam cum Carmelitis tranſactione. Hoc autem anno die 10. Octobris corpus B. Pauli fuit poſitum ſupra columnas, in quibus nunc eſt, ex chronico ejuſdem eccleſiæ.

XLIX. Aſtorgius de Landorra reperitur abbas 1379. 1387. & 1395. in collationibus beneficiorum factis a Begone Sicardi canonico S. Juſti, hujus abbatis vicario generali. Eodem anno hujus eccleſiæ beneficiatorum vitam fuiſſe licentiorem colligitur ex bulla Benedicti XIII. ſeu Petri de Luna data hoc anno die 5. Aprilis, qua pro
D continendis illis ſtatuta condit. Adhuc præerat Aſtorgius 1398. ut palam fit ex ſententia, quam arbiter tulit Bernardus Ruthenorum comes inter ipſum & ejus fratrem Raterium de Landorre filios Amalrici de Landorre ex una parte & Alipidem de Landorre filiam Arnaldi de Landorre, &c. ex altera. Datum 29. Martii an. 1398. ex tabulario Ruthenenſi.

L. Gilbertus de Veyraco legitur abbas 1405. & 1409. quo anno die 9. Junii præſens memoratur conſecrationi Gaufridi de Pompadorio electi Tomerienſis factæ in eccleſia Narbonenſi a Petro Vaſatenſi epiſcopo Franciſci archiepiſcopi
E vicario generali. Reperitur adhuc 1413. & 1421.

LI. Raimundus II. de Fabricis præerat anno 1426.

LII. Guibertus 1430.

LIII. Albertus 1449.

LIV. Rodulfus Boncrii abbas S. Pauli & vicarius generalis archiepiſcopi Narbon. obiit anno 1458. IX. cal. Julii.

LV. Petrus Raimundus de Auxilione legum doctor ſedebat 1463. & 1467. quo anno tranſactione facta cum Antonio Creſpin archiepiſcopo Narbonenſi, collationem unius canonicatus

in eccleſia S. Pauli ei conceſſit; & viciſſim archiepiſcopus jus ipſi dedit curionatum de Raiſſac conferendi. Memoratur adhuc 1473.

LVI. Georgius de Ambaſia nepos Galcherii de Forcalquier epiſcopi Vapincenſis, qui ſuum in ejus gratiam teſtamentum condidit 22. Julii 1483. Jam anno 1475. ſuum in hac abbatia vicarium generalem Petrum Bajuli conſtituit.

LVII. Ludovicus d'Auceille.

LVIII. Antonius I. Daudé.

LIX. Geraldus III. Boyſſerie promotus ab archiepiſcopo Narbonenſi, excipitur a canonicis, & in poſſeſſionem inducitur die 16. Novembris an. 1496.

LX. Johannes de Pondere 1501. & 1502. quo anno reſignavit ſequenti.

LXI. Petrus VIII. de Auxilione abbas S. Pauli & epiſcopus Carcaſſonenſis erat 1505. & 1510. quo anno recognitiones bonorum ad abbatiam S. Pauli ſpectantium renovari curavit. Ceſſit anno ſeq. in manibus papæ Julii II.

LXII. Martinus de St. André clericus Carcaſſonenſis, natus annos XVI. cedente, ut diximus, Petro de Auxilione ejus conſanguineo in manibus Julii papæ, hanc ab eodem pontifice abbatiam obtinuit XI. *vel* XII. cal. Febr. anno pontificatus nono, hoc eſt 1511. cujus poſt biennium per procuratorem accepit poſſeſſionem. Factus autem epiſcopus Carcaſſonenſis an. 1513. hac & ipſe poſtmodum abbatia ceſſit in manibus Clementis papæ VII. in gratiam ſequentis.

LXIII. Petrus IX. de Auxilione canonicus Narbonenſis & Carcaſſonenſis, ex ceſſione Martini ſuperioris abbas inſtituitur bulla Clementis papæ VII. data XIV. cal. Januarii 1524. pontificatus anno ſecundo; qua & ipſum pontifex ab omni cenſura eccleſiaſtica immunem declarat, quam incurrere potuiſſet ratione canonicatuum, præbendarum, prioratuum, &c. ab ipſo poſſeſſorum. Migravit a ſæculo XVI. calend. Junii an. 1527. ex chronico Narbonenſi, *vel* 18. Maii 1528. ex necrologio Narbonenſis eccleſiæ, ubi ſic habetur: *Feſtum S. Raimundi fundavit Petrus de Auxilione abbas S. Pauli de Narbona, & canonicus iſtius eccleſiæ, qui obiit anno 1528. 18. Maii. Heredes fecit iſtam eccleſiam & eccleſiam S. Pauli æquis partibus.*

LXIV. Thomas de S. Bonito electus anno 1528. obiit 1530.

LXV. Petrus X. Chaboti baccalaureus in decretis & canonicus, abbas electus 1530. defecit an. 1534. menſe Julio.

LXVI. Triſtandus de Clermont ſchedula tum regia, tum pontificia munitus abbatiæ poſſeſſionem apprehendit die 26. Maii an. 1529. non obſtantibus conteſtatis capituli denunciationibus. Litigavit ergo cum duobus præcedentibus a capitulo electis, ſed nunquam poſſeſſionem aſſecutis, quorum altero demum defuncto, Triſtandus ipſe a capitulo electus die 2. Sept. 1534. iterum cepit poſſeſſionem quietam & pacificam.

LXVII. Benedictus Dupont abbas erat 1537. Abdicavit poſtea in gratiam ſequentis.

LXVIII. Antonius II. Beſſon legitur abbas A jam an. 1568. tametſi haud prius a vicario generali Narbonenſi confirmatus fuerit, quam die 15. Febr. an. 1572. bullaſque a Gregorio XIII. anno tantum 1574. obtinuerit. Vivere deſiit 19. Septembris an. 1577.

LXIX. Henricus I. de Altomari *d'Autemar* officialis Narbonenſis, admiſſus abbas die 26. Aprilis an. 1578. mortem oppetiit 1580.

LXX. Bartholomæus Fabri ex canonico abbas electus die 22. Septembris an. 1580. confirmatur a vicario generali capituli Narbonenſis, cui obſequium juravit 10. Octobris ejuſdem anni, ſede archiepiſcopali vacante; ſtatimque hoc B anno partem dominii terræ S. Amantii alienavit, cum aliter decimis extraordinariis ſuæ abbatiæ impoſitis ſatisfacere non poſſet. Obiit an. 1584. ſepultus in choro prope majus altare ante cathedram abbatialem.

LXXI. Petrus XI. de Mamillon promotor Narbonenſis, admiſſus abbas 1585. die 25. Junii, eodem anno prædiorum in dominio ſancti Pauli abbatiæ ſitorum tam intra urbem quam juxta renovari fecit recognitiones. Vocatur doctor in decretis & abbas S. Pauli an. 1604. quo regente 1602. Ludovicus de Vervins archiepiſcopus Narbonenſis viſitata ſancti Pauli eccleſia, C Deo gratias egit de regimine abbatis in omnibus tam ſpiritualibus, quam temporalibus. Denique procurator etiam fiſcalis eminentiſſimi D. cardinalis de Joyeuſe Narbonenſis archiepiſcopi, & concionator inſignis e vita migravit an. 1615. ſepultus cum abbatialibus inſigniis, pedo ſcilicet ac mitra. Ornamenta dedit eccleſiæ S. Pauli, & unum anniverſarium fundavit.

LXXII. Gabriel Dumas ex canonico eccleſiæ S. Juſti per electionem capituli S. Pauli abbas conſtitutus, æmulum habuit, quem vicit, Arnaudum Guyon a rege Ludovico XIII. deſignatum die 7. Novembris an. 1615. Gabriel D autem eo ipſo anno reſiduum dominii & juſtitiæ terræ ſancti Amantii alienavit pro certa pecuniæ ſumma, retento ad ſingulas abbatum mutationes hominio; feodi quoque in territorio de Raiſſac ſiti hominium excepit.

LXXIII. Bernardinus d'Autemar per reſignationem avunculi præcedentis abbatiam obtinuit, quam ſubinde per Franciſcum de Tregoin electum a capitulo impugnatam via compoſitionis ſibi aſſeruit. Eccleſiæ ſuæ calicem dedit cum urceolis ex argento inaurato. Defunctus anno 1668. ante abbatialem cathedram ſepultus eſt.

LXXIV. Henricus II. d'Autemar ſuperioris E frater, regi ab eleemoſynis, abbas de Ulnis *d'Eaunes* diœceſis Toloſanæ, & S. Guillelmi de Deſerto, qui quondam cœtui cleri Gallicani an. 1625. interfuerat, hanc abbatiam S. Pauli per electionem aſſecutus eſt die 3. Jan. an. 1669.

LXXV. Hyacinthus d'Autemar de Tauri ex patrui reſignatione evaſit abbas eodem anno 1669. die 29. Decembris. Obiit 1693. ſepultus ante cathedram abbatialem.

LXXVI. Stephanus le Franc de la Grange doctor Sorbonicus & vicarius generalis eminentiſſimi cardinalis de Bonzi archiep. Narbonenſis,

Digitized by Google

olim canonicus theologus S. Juſti, & in eadem eccleſia Corbarienſis archidiaconus, præſes quoque in camera ſubſidiorum Montis albani anno 1682. nondum abbas S. Pauli, interfuit comitiis generalibus cleri Gallicani, qui tandem electus abbas 17. Novembris 1693. ac poſſeſſionem adeptus 1695. eo nomine per ſuum procuratorem Johannem Vincentium Fabre S. Pauli canonicum adſuit diœceſanæ ſynodo Narbonenſi an. 1706.

LXXVII. Johannes Baptiſta de Macheco de Premeaux nobilis Divionæus, pronepos ex ſorore illuſtriſſimi archiepiſcopi Narbonenſis D. de la Berchere, parentes habuit Benignum de Macheco dynaſtam de Premeaux, Villy & Segrois, in ſuprema Burgundiæ curia ſenatorem integerrimum & Annam le Cocq de Corbeville ex primæva primarii ſenatus Pariſienſis familia ortam, utrumque inſigni pietate magis quam avita patriciorum nobilitate ſpectabilem. Electus abbas S. Pauli 27. Martii an. 1709. per obitum præcedentis, adiit poſſeſſionem die 3. Aprilis ejuſdem anni per procuratorem dominum Pech S. Pauli canonicum, cui viro doctiſſimo hæc noſtra S. Pauli plurimum debet hiſtoria.

LXXVIII. Johannes Franciſcus de Macheco de Premeaux Divione natus die 4. Febr. anno 1687. cum puer in grammatica luſiſſet, abſoluto in patria Rhetoricæ curſu, Lutetiæ philoſophiam, ſacramque theologiam didicit. Tum ſub finem anni 1709. fratri ſuo Johanni Bapt. in abbatia S. Pauli ſucceſſit, cujus poſſeſſionem nactus eſt 6. Octob. anno 1711. jam anno præcedenti hoc titulo ad generalia cleri Gallicani comitia deputatus, ubi cum de nova editione libri, cui titulus *Gallia Chriſtiana*, actum eſſet, ad inſpiciendum operis proſpectum una cum Carolo le Goux de la Berchere Narbonenſi archiepiſcopo ſelectus eſt, iiſdemque referentibus novum opus ſolemni plauſu exceptum, domno Dionyſio Sammarthano demandatum eſt conficiendum. Eodem anno 1710. decurrente regia ſchedula deſignatur abbas S. Margaretæ in diœceſi Eduenſi, ad quem locum revocare canonicos regulares non ſemel tentavit, ſpem defraudante ſola redituum tenuitate, quæ ſuos a depauperata ſolitudine multis ab annis eliminaverat. Poſt emenſum in ſeminario Sanſulpiceo annum integrum initiatus ſacerdos Narbonam petiit, & ibi in eccleſia ſancti Pauli aſſiduus, implendo abbatiali muneri omnem operam dedit. Ad generalia cleri comitia iterum delegatus an. 1715. in his præſide Carolo archiepiſcopo Narbonenſi inſcribendis cœtus regeſtis ſcriba ſedulus incubuit. Narbonam redux archipræſulem, a quo jam dudum fuerat in partem ſollicitudinis adſcitus, collaborando adjuvit, & ſeneſcentem avunculum nepos addictiſſimus ſublevare non deſtitit, donec meritis cumulatum præſulem Deus ad ſe traxerit die 2. Junii 1719. Nec tamen obfuit immatura mors, quin optimi primatis memores provinciæ Narbonenſis antiſtites & cleri proceres anno ſequenti 1720. die 21. Aug. res cleri Gallicani jam bis expertum ejuſdem adminiſtrum generalem A renunciaverint: quo in munere inſtitutus a compluribus cardinalibus & epiſcopis die 3. Octobris ejuſdem anni, iiſdem ſatagentibus regis de more conſpectum ſubiit. Chriſtianiſſimo rege Ludovico XV. ſacram unctionem Remis ſuſcipiente die 25. Octobris 1722. cum adſtantibus præſulibus adfuit, ac etiam cleri comitiis Lutetiæ habitis anno 1723. necnon iis quæ anno 1725. celebrata ſunt, in quibus ſcribæ partes implevit. Tum igitur expleto in adminiſtri generalis munere quinquennio, eo cum laude functum ac de clero bene meritum ſacer cœtus die 21. Junii 1725. teſtatus eſt; emerituſque ut ad epiſcopa- B tum ſublimaretur publico voto patres a rege decreverunt poſtulare; qua rex impulſus cleri ſupplicatione, ipſum donavit epiſcopatu Conſeranenſi die 29. Martii 1726. quem bullis confirmatum apoſtolicis illuſtriſſimus Carolus tunc Aquenſis, nunc vero Pariſienſis archiepiſcopus, ſuffragantibus Lactorenſi & Valentinenſi epiſcopis in ſacello ſeminarii Sanſulpicei die 12. Januarii 1727. una cum electo Graſſenſi epiſcopo inauguravit. Emiſſo poſtridie Marliaci in manibus regis clientelæ ſacramento, ad ſuam feſtinus properat ſedem, in qua rite exceptus fuit die 21. Aprilis ejuſdem anni. Agnoſcendi commiſ- C ſas oves impatiens totam diœceſim quamprimum luſtrare ſatagit, necnon ad erudiendum clerum (quæ in deſuetudinem abierant) tam de ſcriptura ſacra, quam de rebus eccleſiaſticis utilia parochos inter colloquia quolibet haberi menſe præcepit, reguliſque firmavit præſul aſſiduus in ſua diœceſi, paſtorque fidus nunquam non paſcendo gregi ſuo intentus, qui vix onus epiſcopale ſuſcepit, cum in abbatia S. Pauli Narbonenſis ſucceſſorem ſibi delegit clariſſimum virum Johannem Mariam Catellan ex illuſtri inter togatas Tectoſagum familia, non poſſe ratus dare pretioſius ſuæ erga priorem ſponſam ſinceræ di- D lectionis monumentum.

LXXIX. Johannes Maria Catellan theologicus doctor Navarrææ domus, jam abbas Bullencuriæ ordinis Ciſterc. in diœceſi Trecenſi, deputatuſque ad comitia cleri Gallicani an. 1725. abbatiæ quoque S. Pauli Narbonenſis ex ceſſione præcedentis poſſeſſionem apprehendit die 14. Junii an. 1727. Ejus quoque diligentiæ hancce S. Pauli hiſtoriam non parum debere animi gratitudo ſilere non permittit.

S. PETRUS DE CAUNIS.

E CONflatum eſt hoc monaſterium Benedictinum ex duobus, altero S. Johannis in Extorio, *ſeu* Exequarienſis, altero SS. Petri & Pauli de Caunis nuncupato. Primum Anianus condiderat circa annum 780. in ipſa villa Caunis ad fluvium Argentodublum, qui in Atacem influit, quinque leucis a ſuo fonte; alterum in eadem villa pagi Narbonenſis & ſuburbii Minerbenſis ſuper eumdem fluvium, ſacratumque, ut diximus, ſub titulo BB. apoſtolorum Petri & Pauli, Danielem abbatem habuit auctorem, qui quidem illud nondum ex integro abſolutum Aniano in

Digitized by Google

Mabill. Diplom. pag. 545.

eleemoſynam conceſſit ante annum 791. approbante Carolo magno; ſtatimque Anianus ex utroque cœnobio unum effecit, quo tempore Milo Narbonenſis comes villam *Caonas* monaſterio Aniani abbatis legaſſe traditur, & Magnarius itidem comes Narbonenſis ipſius limites conſtituiſſe in placito ea de re habito, ubi dicitur Anianus abbas cum ſuis monachis deſervire *S. Johannis Exequarienſis vel S. Petri & Pauli monaſteriis, quæ ædificavit ſupradictus Anianus cum fratribus ſuis ſupra rivo Argentodublo in villa Caunenſe, quæ ab antiquo dicebatur Buſintis;* quam villam rex Carolus ipſi abbati ejuſque fratribus poſt Milonem perdonaverat, præcepto edito in libro ſexto de re Diplomatica pag. 503. anno regni viceſimo & viceſimo ſexto, hoc eſt 788. & 794. quod ita videtur intelligendum, ut Aniano primum abbati ex monaſteriis S. Johannis & ſancti Laurentii ſe ſuumque monaſterium ſub regia tutela ponenti cum rebus omnibus quas poſſidebat Carolus rex benignum præbuerit auditum anno regni viceſimo, ac deinde eidem abbati, poſtquam villam Caunas a Milone comite aſſecutus eſt, ad ſynodalem regis conventum cum ſuis monachis accedenti ipſam confirmaverit anno regni viceſimo ſexto. Ceterum monaſterium Caunas Aſtronomus recenſet inter illa viginti ſex aut Aquitaniæ, aut Septimaniæ, quæ dicit a Ludovico Pio vel condita, vel reſtaurata; & hoc quidem in conſtituto ejuſdem imperatoris facto anno 817. in concilio Aquiſgranenſi, in cenſu illorum eſt, quæ ſolas orationes debebant pro ſalute imperatoris, &c. Unitum legimus, hoc eſt ſubjectum S. Pontio Tomerienſi bulla Lucii papæ III. quam vide inter inſtrumenta hujus eccleſiæ, ac deinde S. Victori Maſſilienſi ab Urbano papa V. bulla data Avenione idibus Julii anno pontificatus quarto, ſed hæc ſuum ſortita non eſt effectum. Caunarum locus ſucceſſu temporis in urbeculam accrevit, in qua hodiedum ſubſiſtit hæc abbatia Benedictina ſub reformata S. Mauri congregatione illuc inducta anno 1663. Cetera, quæ ad hanc abbatiam ſpectant, in abbatum hiſtoria require.

Prob. novæ hiſt. Occit. t. 1. col. 28.

Ch. XIII. col. 89.

Index Abbatum.

I. Anianus fuit primus auctor & primus abbas duorum cœnobiorum in diœceſi Narbonenſi, nempe S. Johannis *in Extorio* ſeu *Exequarienſis* & S. Laurentii in Olibegio, de quo infra in veteribus diœceſis S. Pontii monaſteriis, uti nos docet diploma Caroli magni editum in libro ſexto de re Diplomatica pag. 503. Actum *Franconofurd* palatio XIII. calendas Auguſtas anno regni ejus viceſimo ſexto & viceſimo. Adhuc memoratur Anianus in placito Cixiliani vicedomini in gratiam cœnobii Caunenſis anno 34. regnante domino noſtro imperatore Carolo rege Francorum & Longobardorum, hoc eſt 802. Exſtat etiam in tabulario Caunenſi authenticum inſtrumentum venditionis ſalinarum Narbonenſium a quodam Sonefrido & Rameldeſana ejus uxore factæ Annoni abbati, Landaldo preſbytero, ceteriſque ejus loci monachis anno XII. imperii Caroli magni IV. calendas Martias: & anno XIII. ejuſdem principis Ermenoldus quidam vendit Anno abbati terram ſitam in territorio Narbonenſi, ſuburbio Ventajonenſe, infra villæ *Obiles* terminos; hic autem Anno vel Annus haud alius videtur eſſe ab Aniano abbate, qui baſilicam interim abſolutam dedicari fecit XVII. calendas Dec. ut diſcimus ex veteri inſcriptione, quæ hactenus pone majus altare legitur his verbis: *In nomine Domini noſtri Jeſu dedicatio SS. apoſtolorum Petri & Pauli, ſeu S. Stephani, & S. Martini epiſcopi & confeſſoris Chriſti XVII. calendas Decembris .... quam ædificavit Anianus abba cum monachis ſuis.* Fuit autem Anianus S. Benedicto Anianenſi carus & familiaris, a quo legem Benedictinam obſervandam accepit. Theodulfus quoque Aurelianenſis antiſtes Anianum abbatem in carmine ad Benedictum Anianenſem abbatem commendat hoc diſticho:

Ibid. c. 30.

Sed nec prætereas ſancti loca fratris Atili;
Anianique mei tecta vereuter adi.

II. Johannes I. præerat jam anno ſexto regnante & imperante Lodoiko imperatore, quo & quidem VII. idus Febr. Benedictum quemdam ab omni jugo ſervili, tradita libertatis charta, abſolvit, eique tanquam ingenuæ & ex ingenuis parentibus procreatæ perſonæ, teſtificandi, *teſtamentandi* & quælibet negotia peragendi poteſtatem fecit. Idem etiam reperitur in charta Caunenſi authentica, cujus exemplum integrum in libro ſexto de re Diplom. pag. 513. exhibetur, octavo anno ejuſdem Ludovici glorioſiſſimi imperatoris, quo vinea quædam ſita in villa Marinorena, in inſula Lici, territorio Narbonenſi a quodam Maimone in extremis legata, facto a teſtibus juramento, aſſerta eſt monaſterio S. Petri apud Caunas, agente Mancione preſbytero, qui erat *abogadus de Johanne abbate*, id eſt advocatus Johannis abbatis. *Actum ſub die pridie calendas Abriles anno octabo imperante domno noſtro glorioſiſſimo Ludoihcco imperatore.*

Ibid. c. 55.

III. Azenarius, idem fortaſſe, qui dictus preſbyter ſcripſit & ſubſignavit chartam venditionis ſalinarum factæ Annoni abbati anno XII. imperii Caroli magni. Quædam in villa Rotunda ſeu Petra Rotunda, villa Caſeriaco acquiſivit ſexto nonas Maias anno IX. imperante Ludovico.

IV. Johannes II. Azenario jam ſucceſſerat anno XIII. regnante domino imperatore Ludovico, quo XIV. cal. Januarii incolæ locorum de Combalito & de Caſtaniaras, quæ Carolus magnus & Ludovicus Pius imperatores monaſterio dederant, ea ſe tenere a Johanne abbate profitentur. Anno ſequenti Toloniacum in pago Redderſi a Centullo accepit, & anno XIX. regnante eodem Ludovico imperatore Beulo quidam ei plurima dedit. Is eſſe videtur Johannes abbas, cui & fratribus Caunenſis monaſterii, ſeu baſilicæ SS. apoſtolorum Petri & Pauli *in ripa Argentidupri* matrona quædam nomine Iſpanildes bona ſua teſtamento reliquit.

V. Gundiſalvus & Gondeſalvius tres *molini* partes

Digitized by Google

partes ſiti in territorio Narbonenſi, Ventajonenſi ſuburbio, termino villæ Teſctanni, in quo Auſtovaldus habitat, comparat viginti ſolidorum pretio ab Undeſindo clerico & ejus conjuge Vindelina III. nonas....... anno tertio, quo dominus Ludovicus imperator obiit, hoc eſt 843. Anno regni Caroli Calvi decimo tertio, id eſt 852. Spinaſſeria ſilva ſita in territorio Narbonenſi, ſuburbio Ventajonenſi, ipſi adverſus quemdam Odilonem aſſerta eſt in generali placito, quod habuit Udalricus comes in villa territorii Narbonenſis Criſpiano IV. idus Septembris anno memorato: quod judicium, agente Ramno *mandatario* ſeu advocato Gondiſalvi abbatis, *ex lege Gothorum* prolatum eſt. Vide probationes t. I. novæ hiſtoriæ Occitaniæ pag. 99.

VI. Donadeus anno XIII. regnante Carolo rege IV. calendas Januarii, hoc eſt 852. *vel* 853. quidquid Enneco preſbyter habebat in villa Olenciaco, vel infra ejus terminos, in territorio Narbonenſi, ſuburbio Minerbenſi, ab eodem dono accepit. Anno XVII. regnante eodem Carolo memoratur a Stephanotio, quo quidem anno, ut conjicimus, non XXII. ejuſdem Caroli regis, ut ſcriptum reperimus, ſecundo videlicet apice X. pro V. amanuenſis oſcitatione poſito, Raleſinda & filius ejus Boſo ei dederunt terram quamdam in territorio Carcaſſonenſi prope S. Fructuoſi monaſterium IV. calendas Martias.

VII. Godeſcalcus anno XIX. regnante Carolo rege menſe Novembri vineam quamdam de alode Eldeberti preſbyteri quondam, id eſt defuncti, ſitam in ſuburbio Minerbenſe infra terminos villæ de Canaviago accepit ab Oredo & Wiſando. Anno XXIV. ejuſdem regis nonis Febr. quidam Donatus Sanctiſſimi quondam eleemoſynarius, id eſt teſtamentarius, vineam in ſuburbio Minerbenſe, terminio villæ de Ponte curvo, pro ejuſdem Sanctiſſimi animæ remedio abbati Godeſcalco & monachis Caunenſibus dedit.

VIII. Egika *ſeu* Egikanes anno XXVI. regnante Carolo *rege*, hoc eſt 865. Deodatum preſbyterum coram Fredaldo archiepiſcopo Narbonenſi interpellavit, quod Ennegonem ipſius preſbyterum apprehenſum aſtrinxiſſet. Eodem anno pridie idus Maii terram cultam in territorio Carcaſſonenſi a quodam Gontario & uxore Muneſinda comparavit. Anno XXIX. ejuſdem Caroli IV. calendas Julii Quifredus & uxor ejus Rikiſinda vineam in pago Narbonenſi, Ventajonenſi ſuburbio, villæ Trenciani termino ei pretio quatuor ſolidorum vendidit. Idem quoque vocatus Egilrannus, amanuenſis, ut putamus, errore, anno XXX ejuſdem glorioſiſſimi regis medietatem villæ nuncupatæ *Olteſa* ſitæ in territorio *de Ventajou*, cum ſuis omnibus appenditiis dono recepit a quodam Adulfo. Deniquc certam pe- *Diplom. pag. 543.* cuniæ ſummam mutuo dediſſe Fredaldo archiepiſcopo memoratur, de cujus poſtea reſtitutione ſucceſſor ejus

Prob. t. I. novæ hiſt. Occit. col. 124. IX. Daniel eccleſiæ Narbonenſi litem movit coram Salomone, aliiſque judicibus, qui *in mallo publico ante caſtrum Minerbam* reſidebant, cauſamque ſuam evicit anno 873. IX.* calendas Maias, ** al. VIII.*

A ſive anno XXXIII. regnante Carolo Calvo. Sub idem tempus pari judicio Beraldi vicecomitis & aliorum judicum, qui juſſi ſunt cauſas dirimere, Sarclanus villa cum appendicibus Danieli abbati aſſerta eſt, agente Uniforte monaſterii *mandatario* adverſus quemdam Hictorem. Hoc autem judicium quanquam mutilum noſtra inter inſtrumenta propter venerandam ipſius antiquitatem reponendum cenſuimus. Daniel quoque memoratur in præcepto Caroli Calvi pro Hilderico Danielis ſucceſſore, ut qui ſimile præceptum antea obtinuerit, ex Baluzio lib. IV. Marcæ Hiſpan. col. 354. & append. capitula- B rium col. 1452. quod nos de Carolo Simplice interpretamur: Daniel ſiquidem reperitur anno primo quo obiit Carolus imperator, hoc eſt 877. menſe Octobri, & quod idem eſt, anno primo regnante Ludovico (Balbo) XV. calendas Junii, anno tertio imperante Carolo imperatore, quem autumamus eſſe Carolum Craſſum, & Odone rege VIII. calend. Februarii, ac denique anno primo regnante Carolo (Simplice) rege V. cal. Junii.

Ch. VIII, col. 9. *Ch. VII, col. 7.*

X. Hildericus Caunenſe monaſterium adminiſtrabat jam anno ſecundo regnante Carolo (Simplice) IV. idus Novembris, quo quidam C Gaudius, uxor ejus Valatrudia, & ſoror Chaſtelana terram poſitam in territorio Carcaſſonenſi, plus minus modiatas octo habentem ei contulerunt. Reperitur & anno tertio ejuſdem regis VI. calendas Januarii & XV. calendas Martii, anno quarto XIV. calendas Octobris, & anno ſeptimo V. calendas Junii, ſubſcribente Baldemaro monacho Hilderici poſtmodum ſucceſſore. Hildericus occurrit abbas pridie nonas Novembris anno VII. regnante Carolo rege poſt obitum Odonis regis, & anno VIII. quo terram de Campo liberio in pago Reddenſi cuidam Redemto ad complantandum conceſſit. Idem memoratur anno XIV. ejuſ- D dem regis VIII. idus Febr. ac III. idus Martias. Inſequenti XV. regnante Carolo rege filio Ludovici menſe Martio molendinum, quod eſt in fluvio Atace Carcaſſonenſis territorii, terminii villæ de Miliano ſuperiore, cum ſuis caſa, ſolerio, lecto, molis, arboribus, palis, &c. pretio quinquaginta ſolidorum comparavit. Aldericus vocatur anno XVII. regnante Carolo rege pridie idus Octobris, Eldericus vero anno XX. regnante Carolo rege filio Ludovici poſt obitum Odonis VIII. cal. Aprilis, & anno XXII. ſeu 920. ind. VIII.

XI. Baldemarus *anno XXV.* regnante Karulo filio Ludovici poſt obitum Odonis* campum quem- ** al. XXVI.* E dam in pago Filinenſi comparavit, & anno XXIX. eccleſiam S. Geneſii in villa Clevago; ſuperſtes V. cal. Decembris *anno primo poſt obitum Karloni regis, Chriſtum regnantem regem expectantem.*

XII. Rotbertus Trudgardis filius anno ſecundo poſt obitum Caroli VI. idus Octobris nonnulla emit apud Larigardam a Gomeſindo & Signefreda conjuge. Hæc ipſa Trudgardis quædam ei jugera contulit ad cenſum apud Lavandarias, *regem Gallia expectante*, hoc eſt tempore Rodulfi regis, quem Occitani non agnoſcebant. Eadem quoque matrona alodem ſuum

apud Scutellas Caunenſibus dedit anno I. quo obiit Radulfus rex V. nonas Martii. Subſcribit Rotbertus anno ſecundo Ludovici regis, hoc eſt 937. litteris Raimundi comitis, alio nomine dicti Pontii, pro Auriliacenſi monaſterio. Eodem anno interfuit dedicationi eccleſiæ S. Pontii Tomeriarum, inibique litteris ejuſdem Pontii Toloſani comitis pro Tomerienſi cœnobio nomen appoſuit. Haud multo poſt memoratur præſens Auſidinenſi concilio, ſuperſtes anno IX. regnante Ludovico rege (Tranſmarino) calendis Junii.

XIII. Elianus & Eliane occurrit abbas XIII. cal. Auguſti anno XII. regnante, non Hugone, qui tot annis haud regnavit, quot leguntur apud Mabillonium, ſed Ludovico aut Lothario, uti conjicimus.

XIV. Giſcafredus cœnobii Caunenſis pater, ejuſque congregatio anno XVIII. regnante Lothario rege III. idus Januarii ea lege Bertelaico, Adelſiæ conjugi eorumque liberis nonnulla prædia concedunt, ut poſt eorum obitumad monaſterium revertantur.

XV. Aimericus præeſt anno XXVI. regnante Lothario V. cal. Julii, & anno XXIX. ejuſdem regis, ex Baluzio tom. 2. capitul. col. 1100.

XVI. Rodulfus jam anno primo regnante Ludovico (Lotharii filio) quædam accepit in territorio Minerbenſi. Memoratur etiam nonis Octobris anno primo Hugonis regis, & anno ſecundo menſe Julio, quo ſita quædam in pago Reddenſi permutavit cum Benedicto abbate S. Hilarii Carcaſſon. pro rebus aliis apud Fabricianum ſitis.

XVII. Udalgarius anno ejuſdem Hugonis ſeptimo menſe Novembri ſub die feria ſeptima alodem, qui ſibi a parentibus obvenerat, in comitatu Carcaſſenſi permutavit pro aliis rebus cum Rogerio comite & Adalaiza conjuge. Idem tertio calendas Januarii anno ſeptimo regnante Rotberto rege alodis in territorio Narbonenſi, ſuburbio Minerbenſi ac terminio villæ de Scalis donum accepit a Gautberto, Tetdemario & Pontio.

De Udalgarii obitu, & electione Guillelmi ſucceſſoris juvat ob oculos ponere ſequentem chartam, quæ propria Caunenſium monachorum verba exhibet: *Anno erilis* (herilis*) *incarnationis milleſimo XXI. indictione IV. regnante Rotberto rege. Anno præſente caruit luce Udalgarius abba cœnobii S. Petri apoſtolorum principis, quod vulgus Caunenſis vocitat, quod dicatum conſiſtit in pago Minerbenſe; cujus poſt tumulatione luctuoſa, grex ipſius præfati monaſterii omni cum ſtudio inquirere cœperunt, quem ad regendum ſacratum a Deo locum eligere potuiſſent. Cernens interea vir clariſſimus nomine Teodmarus nobilitatis ſtemate fulgidus prænominatum locum opimum exiſtere, cum conſenſu monachorum, ac* *votu ejuſdem loci, ceteriſve nobilibus virorum, dicens ſe abere filium, qui ab infantia in cœnobio* *almæ Dei genitricis eruditus eſt divinæ legis in monaſtico hordine. Interpellatus eſt Petroni comite vel præſule, ſuoſque nepotes, ſive Atone vicecomite, quod ipſo monaſterio S. Petri Caunenſis nomine concedere dignarentur filio ejus Willelmo monacho abbatem*

* Dominicæ
* *ſ.* cœtu.
* de Craſſ.

A *fore eodem loco. At ipſi jam prænominati principes, concedente divina clementia, cum omni aviditate adquieverunt poſcenti clienti nobili. Igitur tertio nonas Septembris advenit dominus Bernardus* (Craſſenſis) *abba in prædictum monaſterium S. Petri cum monachis ſuis ex cœnobio S. Dei genitricis Mariæ, una cum voluntate jam præfatis principibus ac ordinatione Wifredi Narbonæ ſedis archipræſulis: convenerunt univerſi prædicti loci ante eorum præſentiam monachi, non metu neque per vim, neque aliquo munere placati aut ſubducti, ſed concorditer & bono animo ſecundum regulam almi Benedicti & auctoritates eorum,* B *una voce unoque conventu adclamante Vilelmum ab infantia monachum, nobilitate fulgidum, caſtitate candidum, moribus temperatum, omni lege divina affatim eruditum, ſobrium, modeſtum, humilitate providum, omnique bonitate redimitum, & per aclamationem jam ſupra dicti domini Petroni præſulis, ad titulum S. Petri apoſtolorum principis ad gradus ſuos ſublimatum volumus, adclamamus, eligimus, & modis omnibus optamus. Guillelmus laudatus abbas a Viſredo archiepiſcopo Narbonæ ſedis, ad cujus diœceſim locus iſte pertinet, ordinatur ſub era milleſima quinquageſima nona. Facta electionis iſtæ cartula anno dieque* C *præfixo, & roborata per manus reverendorum Viſredo archiepiſcopo, Petroni comite illuſtriſſ. præſulis, & aliorum bonorum hominum, monachorum, clericorum quoque & laicorum; flagitantibus omnibus præfatæ eccleſiæ, atque hanc adclamationem libenti animo manibus propriis roborantibus. Signum Sigerius monachus; ſig. Adalbertus; ſig. Pontius; ſig. Sigario; ſig. Sigarius; ſig. Signiofredus, &c. ſig. Theodemarus, Regimundus, Ugo, Franco, Remigius, Pontius.*

XVIII. Guillelmus I. viri clariſſimi Theodmari filius, ex monacho B. Mariæ Craſſenſis eligitur abbas Caunenſis tertio nonas Septemb. D an. 1021. & a Viſredo Narbonenſi archipræſule ordinatur, ut in charta ſuperiore viſum eſt. Interfuit anno 1061. III. nonas Januarii cum Frotario Nemauſenſi epiſcopo & aliis donationi, quam Raingardis comitiſſa & ipſius gener Raimundus cum uxore ſua Ermengarde, atque Adalaide Ermengardis ſorore fecerunt S. Pontio Tomerienſis monaſterii, necnon Frotardo abbati ejuſque monachis, de alodio ſuo vocabulo *Tonneo.* Memoratur pridie nonas Junii anno ſecundo regnante Philippo rege, & anno XV. quo, nonis Decembris cum Raimundo *ſacriſtano*, Petro præpoſito & cuncta monachorum ſancti E Petri Caunenſis congregatione terras, quas *a Pauſaben* ſeu *de Pauſalen* vocant, Durando cuidam & uxori Chinbergæ ad complantandum tradit, ea lege ut quartum & decimum Deo & S. Petro Caunenſi reddant. Bernarda femina, & liberi ejus Raimundus, Petrus, Arnaldus, & Bernarda filia alodem de Campo longo, qui fuit Ugberti de Marſilia & filii ejus Jurionis monachi, quemque Raimundus Segerius ab Udelgerio abbate & conventu acquiſierat, domui SS. apoſt. Petri & Pauli Caunenſis monaſterii, ubi B. Alexander cum ſociis ſuis requieſcit, & Vilelmo abbati

Digitized by Google

ac monachis tradiderunt XIII. cal. Aug. anno XX. regnante Philippo rege. Raimundus comes filius Raimundi Berengarii comitis & Adalmodis comitiſſæ, quem alodem Rogerius comes & liberi ejus a S. Petro abſtulerant, eidem S. Petri monaſterio reddunt, ut omni tempore ipſe alodes in ſtipendia monachorum ibidem Deo ſervientium, & in eleemoſynas pauperum ſit, & abbatibus, monachiſve ipſum dare, vendere, aut in aliam poteſtatem tranſmittere non liceat. Quibus hæc ſubdit comes: *Ego Raimundus comes promitto Deo & S. Petro, & abbati Vilelmo, & monachis omnibus, quod fidelis & verax adjutor illis ero pro hoc alode, de illis, qui pro qualibet hocaſione, vel per fevum eum illis tollere voluerint, omnibus diebus vitæ meæ. Et propter pretium accepi de abbate Vilelmo trecentos ſolidos de denariis obtimis de Carchaſona. Actum XII. cal. Julii anno XXIII. regnante Philippo rege.* Subſcribunt præter Raimundum comitem Raimundus Berengarii comes Barchinonæ, Berengarius Raimundi, Raimundus Udalgerius, Adamarus, Raimundus Rogerius, &c. Rodbaldus monachus ſcripſit die & anno quibus ſupra.

XIX. Iſarnus memoratur abbas in archivo S. Pontii anno 1083. cum Guillelmo Rodenſi & Petro Vallis ſicharii abbatibus. Circiter hunc annum VIII. cal. Decembris eccleſiam S. Mariæ de Caneto ſitam in comitatu Carcaſſonenſi cum ſuis appenditiis dono recepit. Anno 1087. X. cal. Febr. Raimundus Azemar de Cabarez & Bruna ejus ſoror Iſarno abbati & congregationi S. Petri Pontium Rogerium & infantes ejus, ac totam eorum poſteritatem relaxant, ita tamen ut ab illis nullum cenſum aut ſervitium exigere poſſint, præter quam paſtum cum tribus militibus, cum ſextario uno de civada, eaque de cauſa receperunt ab abbate & a Pontio Rogerio XV. ſolidos Ugonencos. Præterea Bernardus Willelmi de Conques & Ermengardis conjuges, ac eorum liberi Guillelmus, Berengarius & Ermengaudus Iſarno abbati & Caunenſibus monachis alodem ſibi a Raimundo Talant collatum *guirpiverunt*, & viginti *ſolidatas* acceperunt anno 1089. III. idus Junii in feria ſecunda. Eidem abbati Raimundus Ademar de Cabarez filius Rangardæ quemdam Bernardum Adalbertum cum muliere, prole & poſteritate derelinquit pro XX. ſolidorum de denariis Narbonenſibus pretio VI. calend. Maii anno 1090. Similes Iſarno abbati factæ ſunt donationes an. 1092. VIII. idus Martii, 1093. X. cal. Sept. & VIII. calend. Decembris, 1094. æra 1132. pridie cal. Apr. & 1095. XVII. calend. Aug. Eodem anno Petrus Carcaſſonenſis epiſcopus, Frotardus Tomerienſis abbas & Guillelmus Pontii de Carcaſſona judices electi ſtatuerunt, ut Iſarnus abbas & Caunenſes monachi 120. ſolidos Ugonencos Willelmo Segerii, Remigio, Bernardo & Berengario de Caſtello Ventajone ſolverent; hi vero abbati & monachis relinquerent honorem ſeu manſum unum in villa de Recemiro, quem Guillelmus Segerii eorum pater cum filio Benedicto eidem monaſterio dederat, actum an. 1095. XI. calend. Octobris. Elapſo biennio Rodgerius, Bernardus, Odo & Bertrandus fratres, eorumque filii & filiæ *taſcas*, quas in villa Recemiro in fevum ab eodem Willelmo Segerio de Ventajone tenebant, Iſarno abbati & Caunenſibus monachis propter 40. ſolidos Ugonencos dimiſerunt VI. nonas Julii. Ermengardis quoque vicecomitiſſa Biterrenſis & Carcaſſonenſis, Bernardus filius & uxor ejus Cecilia eidem Iſarno albergam, quam in villa Recimiro territorii Reddenſis habebant, guirpiverunt IV. cal. Jan. feria tertia an. 1097. Denique Petrus Raimundi & Arnaldus de Altopullo fratres Iſarno abbati eccleſiam S. Amantii confeſſoris in pago Albienſi fundatam cum omnibus ejus appenditiis conceſſerunt an. 1098.

XX. Gerardus I. ſedebat jam anno 1101. IV. nonas Auguſti, quo Rogerius de Cabarez & Ugo germani fratres, atque infantes Rogerius, Petrus, Raimundus & Bernardus homines & feminas, albergam & omnes uſaticos, quos in villa de Palazol & ejus terminis habebant, eidem Gerardo Caunenſi abbati ejuſque fratribus pro triginta ſolidis de denariis Ugonencis *de marteror in marterum*, id eſt de una omnium Sanctorum feſtivitate ad aliam oppignerarunt. Eodem anno XV. calendas Septembris Bernardus Guillelmi de Siran illam honoris partem, quam cum Petro Guillelmo fratre in villa Juvalans, vel Juvaline habebat, Gerardo abbati & filio ſuo Petro monacho dedit. Ad hæc Bernardus Poncii, Ermengaudus, Zatmarus & Arnallus fratres, eorumque conſobrini Guillelmus Bernardi, Regimundus & Olivarius Geraldi Caunenſis abbatis milites omnes querimonias, quas habuerant in omni ejuſdem cœnobii honore, in omnibus villis, manſionibus, pratis, paſcuis, &c. relaxarunt & dimiſerunt; quamobrem Geraldus abbas volens eos de fidelibus fideliſſimos & de caris cariſſimos habere amicos, laudavit illis ſimul in unum moletrinam ſitam ad vadum de Mazigna, *affrontantem* de Altano in rivo de Argentoduplo, de Aquilone in rivo de Ardena, quam anteceſſor ejus Iſarnus abbas ipſis abſtulerat, excepto piſce de aqua & de *paxera*, &c. Actum an. 1102. X. cal. Maii feria tertia. Bernardus Johannes de S. Fructuoſo & Ermenſendis conjuges Geraldo abbati medietatem quarti de ſalina, quam cum Oliba filio Aimerici poſſidebant, pro quinque ſolidis Narbonenſibus vendunt calendis Octobris regnante Philippo rege. Eidem Geraldo Rogerius de Cabarez, Ugo frater ejus ac liberi Petrus, Raimundus & Bertrandus albergam de Palazol oppignerant pro LXIV. ſolidis, XXXIV. Ugonenſibus & XXX. Melgurenſibus de ſolemnitate omnium SS. uſque ad tres annos, & poſtea *de martror in martror*, ſeu de eadem ſolemnitate ad aliam ſimilem. Denique Ermengardis vicecomitiſſa Carcaſſonenſis, & Bernardus Ato ejus filius Geraldo abbati pro centum ſolidis Melgorienſibus dimiſerunt quidquid injuſte ab incolis de Fonte cooperto & de Baniolas manentibus in loco de S. Fructuoſo repetebant. Deeſt nota chronica.

Digitized by Google

Poſt hunc Geraldum dandus eſſet locus Iſarno A II. ſi vere præfuiſſet anno 1103. ut ait Baluzius t. 2. capitularium col. 1100. cui adſtipulantur nuperi rerum Occitanarum ſcriptores prob. t. 2. pag. 360. ubi hoc anno x. cal. Sept. Iſarnus abbas Rogerium de Mirapex & uxorem ejus Serenam munificos expertus fuiſſe dicitur, at loco MCIII. ipſi legimus in chartario domeſtico MXCIII. quod proinde Iſarno I. adſcribendum eſt.

XXI. Arnallus *ſeu* Arnaldus I. præerat 1106. quo anno Petrus Porcellus & Garſindis conjuges quod juſte vel injuſte a Willelmo Paſcal vel ejus infantibus exigebant, in jus Arnaldi abbatis B & monachorum de Caunis transferunt. Idem abbas tradidit Calveto de Victoriaco unam domum apud S. Fructuoſum ea lege ut *acaſimentum* ſine ſervitio poſſideret; at ſi de uxore ſua filios generaret, unus eorum hanc domum teneret ſub annuo ſervitio duodecim denariorum Melgorienſium. Actum VIII. calend. Aprilis anno 1108. Petrus Aimerici de Villaglen, uxor ejus, & Calvetus frater quartam partem de decimo de Palazol, quam injuſte requirebant, dimittunt Arnaldo abbati, idemque Petrus tres ejuſdem decimi partes ſe ad fevum ab eodem abbate & monachis habiturum pollicetur an. 1109. ca- C lendis Aprilis. Anno ſeq. VIII. idus Octobris Arnaldus abbas contulit Petro Adroario, uxori, infantibus & poſteritati unum *localem* juxta S. Fructuoſi eccleſiam ad faciendum ibi manſum, ea lege ut ſingulis annis ad Quadrageſimam ipſi abbati & ſucceſſoribus ejus ſervitium & paſtum ad octo milites & duo ſextaria hordei & tres ſolidos Melgorienſes facerent, a quibus inſuper triginta ſolidos Narbonenſes abbas accepit. Reperitur etiam 1114. & 1117. quo anno III. nonas Aug. Matfredus Sicardus, & alii eccleſiam S. Mariæ de Spinaſſeria, quam ad fevum ab ejuſdem monaſterii abbatibus tenebant, Arnaldo D abbati oppignerant pro ducentis ſolidis Melgor. ad annos ſex, & poſtea ab una feſtivitate omnium SS. ad aliam. Inſequenti 1118. lata eſt ſententia in præſentia Bernardi Atonis vicecomitis, qua Arnaldus abbas & Caunenſes monachi ſextam partem villæ de Recimiro Bernardo Willelmo de Treſmals & filio ejus Willelmo Calveto tenerentur reddere, quæ poſt ejus & filiorum Guillelmi & Petri obitum ad monaſterium reverteretur. Bullam protectionis Arnaldus obtinuit a Gelaſio papa II. datam Arauſicæ anno 1119. XIII. calend. Jan. Edita eſt in collectione capitularium regum Francorum auctore Baluzio col. E 1557. & in appendice noſtra. An. 1122. pridie nonas Junii Arnaldus Bellus, uxor Burerga & filii Petrus Arnaldus & Bernardus quamdam Rauguardem & ejus poſteritatem Arnaldo abbati tradiderunt, & an. 1124. VIII. idus Maii Guitardus & Adalaſca conjuges Arnaldo Caunenſi abbati feminam nomine Serenam dederunt, & ſex ab eo ſolidos Melgorienſes acceperunt.

Ch XXXVI. col. 31.

XXII. Petrus I. de Sirano in multis beneficum expertitur Arnaldum de Laurano annis 1124. & 1125. atque anno ſequenti Aimericum de Spinaſſeria. Eodem anno 1126. teſtis eſt in tranſactione Amelium inter epiſcopum Toloſanum & Berengarium abbatem Montis olivi. Inſequenti Udalgerius de Punciano & Fornaria conjuges, Udalgerius filius, Bernardus frater & Ermengaudus de Lavinaria, ejuſque fratres Raimundus & Bernardus Raimundum Centullum & Petrum Bovarium dimittunt Petro abbati Caunenſi, a quo ſolidos duos Melgorienſes recipit Ermengaudus. Subſcribit 1129. litteris Ermengaudi dantis cœnobio de Monachia Narbonenſi eccleſiam ſancti Laurentii de Caſulis tempore Gaucelini abbatis S. Victoris Maſſil. ex tabulario S. Victoris. Idem chirographum appoſuit teſtamento Zatmari de Caunis manſum in quo habitat in villa de Caunis Ermengaudo filio ſuo ea lege concedentis, ut illum vendere vel oppignerare niſi monaſterio non poſſit, albergam quatuor militum per ſingulos annos monachis faciat, unumque ſextarium hordei tribuat; & idem manſus poſt Ermengaudi mortem ad S. Petrum pro ipſius teſtatoris remedio revertatur; Ermengauduſque interea curet, ut monachi poſt decantatas miſſas, fuſis ſuper ejus monumentum precibus ipſi conſulant, & lampas una ante S. Petri altare in Quadrageſima ardeat. Deinde monaſterio legat quaſdam *taſcas* & decimas, quatuor manſos & quædam alia. Actum VI. cal. Apr. an. 1131. Varia inſuper a variis excipit dona annis 1132. 1133. 1134. 1135. & 1136. Eodem anno VI. cal. Martii Rogerius de Biterris comes Carcaſſenſis vel Redenſis & vicecomes de Ambilet, qui Ceciliæ feminæ filius fuit, cum antea infenſus eſſet monaſterio, eidem ſe deinceps benefacturum juravit Petro abbati ſuper quatuor Evangelia, teſtibus & firmatoribus Bernardo de Canet, Iſarno Jordano de Saixiaco, Petro de Laurano, Bernardo de Treſmals vicario Carcaſſenſi, &c. Idem quoque reperitur abbas annis 1141. 1142. & 1144. quo die Dominica III. nonas Decembris Hugo de Sirano Petri abbatis conſanguineus facto codicillo eligit ſepulturam in Caunenſi monaſterio, cui legat quinquaginta ſolidos, quos in ſancti Marcelli eccleſiæ villa, vel in decima, vel in albergis de 24. militibus habet, &c. Superſtes erat calendis Auguſti an. 1147. Sedes autem vacaſſe videtur menſe Julio an. 1148. & adhuc menſe Decemb. an. 1149. menſe Octobri 1150. XIV. calend. Jan. & VI. idus Martii 1151.

Tom. I. Anecdot. col. 386. Ch. XLI. col. 36.

XXIII. Caſtus & Caſto primum occurrit abbas menſe Januario an. 1152. Eodem pridie idus Martii nonnulla commutavit cum Cecilia Ermengaudi de Laurano relicta. Idem anno ſequenti XI. calend. Decemb. die Sabbato *toutam & forciam* a Caunenſi villa (quod jam anno 1149. prior & monachi vacante ſede pro mille ducentis ſolidis Melgorienſibus indulſerant) acceptis ducentis ſolidis Melgorienſibus perpetuo removit. An. 1155. menſe Julio Arnaldus de Ventajone monachus ex milite factus, ea monaſterio ceſſit, conſentientibus uxore & filiis, quæ apud Recimirum habebat. Raimundus quoque de Lavineira ei quoſdam homines & feminas dimiſit VI. cal. Maii an. 1157.

Digitized by Google

XXIV. Raimundus I. Capellani Caſto ſucceſſerat jam an. 1157. XIV. cal. Septemb. feria ſecunda. Eodem anno X. cal. Jan. Willelmus & Bernardus de Spinaſſeria abbati Raimundo & monaſterio plurima dederunt, quando fratrem ſuum Petrum ex voto patris ſui morientis monachum effecerunt ; & ego, inquit abbas, *pro hac hereditate noſtro monaſterio & SS. apoſtolis Petro & Paulo donata, vobis donatoribus XX. ſolidos Melgorienſes, & veſtem, & lectum, & quæ neceſſaria ſunt fratri noſtro ad ingreſſionem monaſterii tribuo.* Memoratur Raimundus abbas anno 1159. feria tertia V. nonas Septemb. (hoc eſt calendis) 1160. feria IV. ſeptimo idus Decemb. ac denique an. 1163. quo Rogerius de Glujano univerſæ carnis viam ingrediens, vineam in loco de Prats Raimundo abbati & Caunenſibus monachis ceſſit.

XXV. Berengarius de Brugairolis ex cellerario laudatur abbas anno 1164. IX. cal. Julii in feria III. ac die Sabbati pridie cal. Novemb. 1165. ſexto idus Junii & 1166. menſe Januario, quo Raimundus Ermengaudi de Laurano & fratres ejus acceptis centum ſolidis Melgorienſibus rata habuerunt quæ Geraldus Taucus eorum avunculus monaſterio dederat. Occurrit menſe Junio anni 1169. 1170. V. cal. Maii, 1171. IV. cal. Novemb. in ſexta feria, ac XII. calend. Jan. feria III. quo paciſcitur cum Guillelmo de Glujano ſuper litigioſis apud Juvalans. Exſtant & aliæ plurimæ chartæ in quibus fit mentio Berengarii abbatis, anno ſcilicet 1173. XII. calend. Junii, X. calend. Maii 1174. 1175. feria V. quarto cal. Junii, & III. calend. Junii feria VI. ac iterum eodem anno III. nonas Januarii, 1176. VIII. cal. Apr. ac denique 1177. IV. idus Maii.

XXVI. Petrus II. de Aulalerio, *al.* de Vilalerio Raimundi de la Redorta hominium excepit pro Caſtello de Aſellano anno 1177. feria IV. pridie cal. Dec. & an. 1180. menſe Septembri eidem Petro clientelam profeſſus eſt Guillelmus de Pruliano pro medietate molendinorum quæ ſolent eſſe in villa Recimiro & terminiis ejus, medietate furni, ſi in eadem villa conſtitutus fuerit, & medietate nemoris ad eamdem villam pertinentis, quæ Petrus abbas ea lege conceſſit. Idem abbas & conventus medietatem villarum S. Fructuoſi & de Favars ac terminiorum earum, exceptis primitiis eccleſiæ S. Fructuoſi, homines ſcilicet, feminas, uſaticos, albergas, taſcas, quartas, migeria, ſenorias, manſos, terras, vineas, &c. Raimundo Ferran pretio mille ſeptingentorum & quadraginta ſolidorum Melgorienſium ex moneta quatuor denariorum argenti *fini* oppignerarunt menſe Octobri anno 1182. Inſequenti IX. calend. Novembris Guillelmo de Colavo & Raimundo ejus fratri ſeptingentos ſolidos Melgorienſes debere ſe profitetur, quos, inquit, poſt unum annum *ad martror*, id eſt ad feſtivitatem omnium SS. perſolvam, &c. Eodem anno menſe Septembri feria V. Philippo rege Francorum regnante, jurejurando affirmat Rogerio vicecomiti Biterrenſi, ſe minime obſtiturum quominus ipſe quibuſdam caſtellis potiatur, ex tabul. caſtri Fuxenſis. Anno denique 1185. menſe Maio quidquid habebat vel habere debebat in terminiis Lauſæ & de Vilarlongo, &c. Petro de Lauro oppigneravit pro trecentis triginta ſolidis Melgorienſibus.

XXVII. Bernardus I. a Guillelmo de Sanoz, cui pignora *del Caire* & de Oliva, &c. dedit, 32. ſolidos Melgorienſes accepit an. 1185.

XXVIII. Arnaldus II. de Sperauzano anno 1187. menſe Maio Guillelmo de Caunis & R. Ferran, ac Petro de Favars & Guillelmo Geraldi eorum miniſtralibus licentiam dedit vendendi Guillelmo de Lavineira terram unam ſitam in terminio ſancti Fructuoſi. Eodem anno VI. idus Febr. Petrus Ricardi & filius cognominis quidquid in villa de Caunis & ejus terminiis, excepto manſo, in quo habitant, & horto ei contiguo, necnon in villis de Monte Bonulfi, de Trenciano, & du Cros & earum terminiis habent vel habere debent, Arnaldo Caunenſi abbati & monachis pretio 2310. ſolidorum Melgorienſium oppignerant. Anno 1189. III. cal. Dec. monaſterio & monachis donationem unius feminæ nomine Rixendis Arnaldus de Trenciano fecit, pro qua duodecim denarios Melgorienſes ab eis accepit, ubi notandum nullam abbatis fieri mentionem. Et certe legimus in archivo regio Carcaſſonenſi Rogerium vicecomitem Biterrenſem hoc an. 1189. occupatam abbatiam dediſſe in pignus Bertrando de Saixaco pro 25000. ſolidis Melgorienſibus. Quinetiam abbatia vacabat adhuc an. 1190. VIII. idus Febr. nam P. Guillelmi Gravæ filiam ſuam Ermeſindem Deo & B. Mariæ & S. Petro Caunenſi, & ejus monaſterio ; *& ad abbatem qui ibi venturus eſt*, & omni conventui, & Deodato de Solerio dediſſe perhibetur. Triennio poſt prædictus Rogerius codicillo facto eamdem abbatiam wirpivit abbati & monachis an. 1193.

XXIX. Hugo I. de Cella vinaria legitur abbas VI. idus Febr. an. 1194. & 1195. pridie nonas Junii, ac VII. cal. Decembris quo Raimundus de Villa-rubea ſeipſum & certa bona illi tradidit. Reperitur & 1196. XII. calend. Julii, 1198. V. cal. Maii, X. cal. Octob. ac III. idus Martii, 1199. IX. ac III. cal. Maii, 1200. feria tertia X. cal. Junii, 1201. VI. idus Maii, 1202. VII. cal. Martii, 1203. III. nonas Junii feria tertia, qua Petrus Berengarii de Prato quidquid in villa de Caunis & ad villare, ac in eorum terminiis habet, vineas, hortos, quartas, taſcas, decimas, &c. Hugoni abbati & ejus conventui pro ſexcentis ſolidis Melgorienſibus & duobus modiis ſiliginis vendit. Memoratur eodem anno 1203. pridie nonas Martii, 1206. pridie idus Septembris, 1207. XVII. calend. Januarii, ac denique 1211. idibus Auguſti, & VII. cal. Decembris feria VI.

XXX. Geraldus II. de Villa nova teſtis eſt an. 1213. calendis Januarii in charta Bertrandi de Biterris, qua Bertrando epiſcopo jus omne quod in equo & cappa novi præſulis epiſcopale palatium intrantis habebat, relaxat. Occurrit eodem anno menſibus Febr. & Martio, ac iterum

Digitized by Google

T. 1. Anecd. col. 859.

1216. prima ſui nominis littera deſignatus, quo anno una cum G. abbate Craſſenſi conqueritur apud A. vicecomitem Narbonenſem de illatis Villæ magnæ monaſterio injuriis, quas ut emendet cum deprecantur. Reperitur etiam an. 1222. xiv. cal. Novembris, 1224. xiv. cal. Auguſti, 1226. viii. cal. Decembris, 1227. die 30. Novemb. & nonis Januarii feria tertia, ac 1228. menſe Novemb. feria ſecunda, qua Rogerii de S. Petro hominium excepit. Inſuper an. 1229. nonis Jan. & 1230. idibus Aprilis teſtis laudatur in chartis Montis olivi; ſuperſtes an. 1234. idibus Julii ex eodem tabulario, ubi arbiter una cum aliis ſententiam tuliſſe legitur pro Ermengaudo abbate Montis olivi contra Petrum archiepiſcopum Narbonenſem, ſed jam dudum abdicaverat ex dicendis. Ceterum de Geraldo, utro non conſtat, ſic habet necrologium Caſſiani monaſterii: *xv. cal. Novemb. obiit Geraldus abbas de Caunis.*

XXXI. Petrus III. Raimundi præerat viii. idus Aprilis anni 1231. ac menſe Septembri quo emit ab Adamo de Miliacho, ſeu de Amiliaco regis Franciæ locum tenente, quidquid rex ejuſque balivi in feudo monaſterii ratione faiditorum & hæreticorum poſſidebant. Inſequenti 1232. viii. idus Novembris inveſtivit Petrum Artuſii de Laurano & ejus heredes de illo feudo & juribus omnibus, quæ a Caunenſi monaſterio tenebat in feodum in terminio, ſeu decumario de Abrenco, tempore quo dictum feudum & jura ad illud pertinentia ad manum domini regis Franciæ propter faidimentum ipſius Artuſii devenerant; quod poſtea feudum emerat abbas ab Adamo de Amiliaco tenente locum domini regis; abbas vero recognoſcit ſe propterea recepiſſe ab ipſo Petro ſexaginta ſolidos Melgorienſes, & novemdecim ſextaria frumenti, ſibique retinet dominium & antiqua feodi ſervitia. Memoratur menſe Auguſto anni 1234. menſe Maio 1235. vi. idus Junii 1236. & iv. nonas Febr. ejuſdem anni, ſeu potius 1237. quo ex compromiſſo viii. calend. Novembris 1236. inito paciſcitur cum Petro Narbonenſi archiepiſcopo ſuper eccleſiis ad monaſterium pertinentibus in diœceſi Narbonenſi. Eidem Gregorius papa IX. litteris datis Laterani vi. calend. Febr. anno pontificatus xi. dat poteſtatem abſolvendi quoſdam monachos & converſos, qui pro violenta in ſe invicem manuum injectione excommunicationem incurrerant.

XXXII. Petrus IV. de Pelages reperitur abbas menſe Junio anni 1239. Inſequenti, iii. nonas Novembris jus antiquum occupandi bona civium Caunenſium, qui abſque prole vel ab inteſtato decederent, eiſdem remiſit, accepta ſumma decies mille ſolidorum Melgorienſium, quod S. Ludovicus anno 1241. ratum habuit. Hoc autem anno idibus Martii Petrus abbas hortum monaſterii muro contiguum pretio 340. ſolidorum Melgorienſium comparavit. Anno 1243. iii. nonas Januarii ei Bernardus Lobetus de Peiriaco titulo meræ liberalitatis ceſſit honorem, quem a regio ſeneſcallo Guillelmo de A Ulmeio infra villam de Caunis & in ejus terminiis acceperat, qui honor fuerat quondam Guillelmi Gauſberti de hæreſi convicti. Vocatur P. ſimpliciter xiii. cal. Martii anno 1250. in appendice ad concilia Galliæ Narbon. pag. 112. ubi de mandato Narbonenſis archiepiſcopi apud Corcianum perſonaliter accedens vicecomitem Narbonenſem legitur monuiſſe, ut illata eidem præſuli gravamina emendaret. Reperitur integro nomine Petrus an. 1254. iv. cal. Martii, 1255. iii. nonas Aprilis, 1256. iii. nonas Auguſti, 1257. pridie nonas Novembris, & 1260. vi. nonas Octob. Tranſegit an. 1262. viii. idus B Maii cum Henrico de Virzilliis, Nicolao de Cath & Petro de Vicinis regiis legatis ſuper injuriis & damnis ſibi in Albigenſi tractu illatis; ſuumque jus in ſalinas villæ Caunarum aſſeruit, ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Anno ſequenti vii. *al.* viii. idus Novemb. Petrus de Autolio miles ſeneſcallus Carcaſſon. & Biterrenſis roganti Petro Caunenſi abbati indulſit, ut ſi ab abbatis judice appellari contingeret ad curiam domini ſeneſcalli, appellans prima vice ad examen ipſius abbatis remitteretur, ſecunda autem appellatio deferretur ad examen ejuſdem ſeneſcalli. Si vero contingeret ſententiam ferri ab ipſo abbate, de C hac deberet cognoſcere ſeneſcallus, vel ejus curia. Anno 1266. xiii. cal. Aprilis B. de Porciano officialis Carcaſſon. & G. Ainardi legum doctor de Biterris a Petro Caunenſi abbate & conventu ex una parte, & hominum de Caunis univerſitate ex alia deſignati judices lata ſententia furni bannerii poſſeſſionem monaſterio aſſeruere. Guillelmus de Choardone miles ſeneſcallus Carcaſſon. & Biterr. an. 1268. xii. calend. Septemb. altam juſtitiam & merum imperium apud Caunas in pœnis capitalibus, necis ſcilicet & ſuſpendendi in furcis malefactores, &c. eidem cœnobio, & ipſius nomine Bertrando de Fabricone ejuſdem D loci monacho & ſyndico vindicavit. Sub hoc tempus, graſſante Albigenſium hæreſi, cum Ludovicus rex voluiſſet muros & propugnacula villæ Caunenſis deſtrui, provinciæ Narbonenſis abbates illum ſcripta epiſtola pro abbate & villa deprecati ſunt. *T. 1. Anecd. Marten. col. 1041.* Anno 1269. menſe Decembri S. Ludovicus rex Franciæ quorumdam bonorum ad ſe ob hæreſes & faidimenta devolutorum factam ſuo nomine Petro abbati Caunenſi venditionem ab Arnulfo de Curia Ferrandi milite, & magiſtro Nicolao de Catalan theſaurario Ebroicenſi clerico litteris ſuis approbavit. Recognoſcit Petrus abbas cum ſuo conventu an. 1270. E xiv. cal. Febr. ſe ab univerſitate de Caunis recepiſſe 9600. ſolidos Turonenſes ex illis decem millibus, quibus ſe monaſterio eadem univerſitas obligaverat ob libertatem & *franchiſiam Eſcaducarum* ſibi ac ſingulis hominibus de Caunis conceſſam. Eodem anno nonis Junii, *al.* die 9. Guillelmo de Choardone, regis Franciæ nomine, totum ſuum jus ceſſit in ſalina de Caunis, ſalis deportatione, & in perceptione cuparum & *pogeſſarum* de qualibet ſarcina ſalis, pro *menſuragio* ab iis qui ſal inde extrahebant, necnon jus annuatim percipiendi duos modios

Digitized by Google

avenæ apud Banholas ab hominibus ejuſdem villæ; ob quam ceſſionem idem ſeneſcallus Caunenſi monaſterio libera dimiſit hæreticorum & faiditorum bona de feodo ipſius monaſterii apud Caunas, Trancianum, Comaledam, Abrenx, & Villarambertum, quæ idem ſeneſcallus regi poſtulabat reſtitui, quaſi hæc olim monaſterio infra dimidiam juſti pretii partem vendita fuiſſent; idque S. Ludovicus rex ſigillo ſuo apud Nemauſum iiſdem menſe & anno confirmavit. Inſequenti 1271. Petrus abbas Bernardo Raimundi hortum & alia nonnulla dedit *ad acapitum*. An. 1273. die Lunæ VIII. calend. Maii recognovit coram Johanne de Cultura milite regis ſeneſcallo Carcaſſon. & Biterrenſi tenere ſe a domino rege Franciæ in feudum liberum villam de Caunis, cum juribus & pertinentiis, totamque aliam terram, quam, ubicumque eſſet, Caunenſe monaſterium habebat; necnon adjecit reges Franciæ ipſum dotaſſe monaſterium, ex regio Carcaſſ. tabulario fol. 41. Nonis Aprilis anni 1275. Guillelmus de Choardone ſeneſcallus Carcaſſon. & Biterrenſis remiſit Petro abbati querelam ſuam ſuper *terminalibus* de Argentairola, & de Lenſa cum eorum juribus & dominationibus, ac medietate caſtri S. Andreæ in Reddeſio, cum ſuis pertinentiis, quæ dicebat eſſe domini regis propter *faidimentum* Raimundi Remigii militis *faiditi*, & Bernardi de Bellomonte itidem *faiditi*, quorum fuerant, ei decernens quidquid juris habebat rex vel habere poterat & exigere quantum ad hanc querelam, pro ducentis libris Turonenſibus. An. 1277. VI. cal. Januarii Petrus abbas univerſitati hominum villæ Caunenſis & *barriorum* ejus permittit lectos & pannos accipere, quibus hominum & mulierum corpora tecta in cœmeterio monaſterii Caunenſis ſepelienda deferebantur; & id quidem facit ex mera liberalitate, & ſine aliqua pretii numerarii donatione, omnique promiſſione pretii omiſſa; ſed tamen populus & Caunenſis univerſitas gratis, & nulla ſuper hoc prævia pactione, puro animo & bona voluntate, ſciens abbatem & conventum debere domino regi ſummam quindecim millium ſolidorum Turonenſium, ſponte & libere centum libras ad extenuandum hoc debitum rependit. Arſendis filia quondam domini Bertrandi Arcuſii militis de Laurano recognovit Petro Caunenſi abbati ſe ab ipſo ejuſque monaſterio in feodum tenere quidquid poſſidebat in terminio de Caunis, in decimariis eccleſiarum S. Johannis de Abrenco & S. Eugeniæ de Campo longo & appenditiis: pro quo feudo manibus junctis, flexiſque genibus oſculo dato fidem obligavit, profeſſa debere ſe facere pro iſto feudo quartam partem albergæ *abbadalis* (abbatialis) annuatim; abbas vero feudum ipſi ejuſque heredibus confirmavit pridie nonas Sept. anno 1279. Ceterum cognomentum *Pelages*, quod huic abbati affingimus, una tantum vice, fateor, reperimus, in membranula ſcilicet pixidi buxeæ incluſa, quæ ſubtus altare B. Margaritæ in capella B. Mariæ de Croſo prope Caunas inventa eſt, dum hoc altare dirutum, ſumtibus nobilis & piiſſimi viri

A domini d'Alibert elegantiori forma reſtauratum eſt an. 1680. Sic autem habet illa membranula: *Idibus Apr.* (al. VI. idus) *anno Dom.* MCCLXXX. *Nicolao papa, Philippo, cognomento Audace, Franciæ rege, Petro de Montebruno Narbonenſi archiepiſcopo, Petro Pelages Caunenſi abbate erectum eſt B. Margaritæ altare in capella B. Mariæ de Croſo.* Sed neque hoc diſſimulabo, nempe Stephanotium, qui Caunenſium abbatum ſyllabum texuit, Petro abbati cognomen affingere *de Lomania* ab anno 1257. ad 1273. quibus ſuam de hoc abbate indagationem circumſcripſit. De his minutioribus monuiſſe ſatis ſit, quando B definire liberum non eſt. Jam vero quæ ſuperſunt proſequamur. Eodem anno 1280. VI. nonas Octob. incolis loci de Spinaſſeria quidquid juris habebat in ipſorum bona, ſi abſque prole vel ab inteſtato moriantur, dimittit pro 60. libris Turonenſibus; idemque præſtitit die & anno iiſdem erga incolas caſtelli de S. Fructuoſo. Anno 1282. III. nonas Januarii Petrus abbas ejuſque conventus Petro de Podio rectori eccleſiæ ſancti Geneſii de Caunis ejuſque ſucceſſoribus remittunt procurationem generalem, quam ipſum monaſterium ſeu conventus in hac eccleſia ſingulis annis die S. Petri ad vincula uſque ad decem ſoli- C dos Turonenſes habet; & a lauro quam Rector annis quoque ſingulis ad Ramos adminiſtrare tenetur, eum eximunt. Rector autem ceſſit abbati dominium directum in duas ferragines ad augmentandum *barrium* novum. Denique anno 1284. V. cal. Martii Petrus abbas hortum illum, quem Raimundus de Amancianis juriſperitus de Caunis a magiſtro Johanne Fiſico (medico) de Carcaſſona in terminio de Caunis emit, eidem confirmavit, & de *foriſcapio* acceptum tulit.

XXXIII. Hugo II. de Ponte ex camerario eligitur abbas calendis Septemb. 1285. quo ipſo die conventus & abbas nominavit procurato- D res, qui a Petro Narbonenſi archiepiſcopo novi abbatis peterent confirmationem; quibus annuit archiepiſcopus IV. cal. Octobris ejuſdem anni. Elapſo triduo Romanum iter arripuit Hugo: quo feliciter expleto, jamque ad ſuum monaſterium reverſus, ſtatuta de victu conventus non incurioſa condidit IX. calend. Febr. an. 1286. nempe ut quilibet de conventu quatuor ova & unum fruſtum de caſeo, valens tria fruſta antiqua, a cellario deinceps omni die reciperet, exceptis feſtivitatibus ſolemnibus & duarum capparum, necnon diebus in quibus fiebat obitus magiſtri Bernardi Bellini, aut aliorum obituum E jam ſtatutorum aut ſtatuendorum, in quibus nihil debet a cellario recipi. Idem etiam, quo magis honeſte & regulariter ſe conventus haberet in refectorio, voluit ut ſecum preſbyteri, qui cum fratribus ſoliti erant comedere, de cetero manducarent, cum ipſe adeſſet, vel cum bajulis quando abeſſet; & ipſi tenerentur eccleſiam ad omnes horas * *officiare* cum fratribus omni die; ut in adventu Domini, Quadrageſima, diebus *jejunalibus*, de Quatuor temporibus S. Michaelis uſque ad adventum Domini daretur cuique unum congruum fruſtum de piſcibus ſalſis & recentibus;

* *frequentare.*

Digitized by Google

ut in quibuſdam vigiliis & aliis certis diebus, in quibus ſolitum erat dare fruſtum & dimidium de piſcibus, darentur deinceps integra duo fruſta; ut in feſto S. Petri menſis Junii, in quo conventus non habebat niſi quinque poma in cœna, haberet de cetero ultra ipſa poma, ſicut in aliis feſtis ſolemnibus erat conſuetum. Ad hæc cum per definitionem Raimundi quondam abbatis S. Papuli, tunc hujus monaſterii viſitatoris, haberet abbas quartam partem in legatis, quæ fiebant menſæ conventus, & ultra duplicem portionem cum aderat, volens quibus ſecundum Deum poterat modis dare cauſam & occaſionem ipſi conventui cœnandi ſimul in refectorio cum lectione, conceſſit illam quartam partem & duplicem portionem ſuam & ſociorum illis de conventu duntaxat dimitti, qui cum lectione cœnarent in communi; ſancivit denique ut defunctorum fratrum corporibus eccleſiaſticæ ſepulturæ traditis indumenta inter fratres indigentes in capitulo ad ſalutem defuncti diſtribuerentur, &c. Idem abbas pepigit an. 1289. v. cal. Julii cum conſulibus de Rivo, ita ut homines & mulieres caſtri de Rivo leudam ſeu pedagium ſecundum uſum antiquum ſolverent pro rebus emtis aut venditis in foro ſeu mercato villæ de Caunis, quandiu ipſum mercatum duraret, & de rebus tranſvectis & vehendis per eamdem villam & ejus *tenementum*, etiamſi aliis diebus emi contingeret. Anno 1291. feria tertia ante Purificationem B. Mariæ virg. miſit ad epiſcopum Albienſem, priorem S. Amantii, qui Alexium preſbyterum ei deſignaret in vicarium perpetuum hujus prioratus. Memoratur adhuc 1294. & 1296.

XXXIV. Sicardus de Montiniaco reperitur abbas 1298. die VI. nonas Maii, quo venditionem honoris in loco dicto de Paſſadoiras, terminio de Caunis factam a Raimundo Martini de Caunis laudavit, & *foriſcapium* recepit. Habuit Sicardus conſanguineum Iſarnum de Montiniaco Caunenſem monachum & camerarium, necnon procuratorem generalem, qui ſolidos centum Turonenſes Arnaldo Toreti de Caunis, quos Hugoni bonæ memoriæ abbati Caunenſi ad fabricam eccleſiæ monaſterii commodaverat, redditurum ſe promiſit an. 1300. v. cal. Martii.

XXXV. Arnaldus III. Sobirani vocatur electus & confirmatus abbas anno 1300. v. idus Febr. hoc eſt 1301. ſecundum hodiernum computandi morem, quo anno venditionem honoris in territorio de Caunis magiſtro Petro R. de Caunis factam a Bernardo de Fonte laudavit. Eodem anno die Lunæ poſt feſtum B. Dionyſii indictione XIV. Amiſium de Aurelianis Vaſtinenſem canonicum delegavit ad deſignandum pro hac vice Carcaſſonenſi epiſcopo, qui pro tempore electus & confirmatus fuerit, virum idoneum, quem ipſe Amiſius voluerit, promovendum ad curam & regimen eccleſiæ de Banholis, proxime per liberam Guillelmi de Agio reſignationem vacaturæ, quæ ad Caunenſis abbatis nominationem ſpectabat. Memoratur anno 1302. die Martis poſt feſtum Inventionis S. Crucis cum Augerio Craſſenſi abbate. Anno 1305. XI. cal. Decemb.

A Bernardo de Solerio & Berengario de Eccleſia rectoribus eccleſiarum de Blumaco, de Pradellis & de Comellis, vel alterutri facultatem tribuit nominandi, quandocumque locus ſe obtulerit conferendi beneficium eccleſiaſticum, cujus collatio ad ipſum abbatem ſpectaret. De conſenſu fratrum indulſit Caunarum indigenis an. 1309. XII. cal. Aug. ut extremis vitæ diebus quicumque homo vel femina habitum monaſticum induere, & in fratrem vel ſororem ſuſcipi deſtinaret, id omnino gratis exſequi poſſet. Interfuit Arnaldus Sobirani an. 1312. ſententiæ latæ adverſus eos, qui officium Inquiſitionis impedirent.
B Carpitur eodem anno parcitatis & duritiæ erga monachos, quibus tandem ut faceret ſatis, ex ipſiſmet aliquot deputavit anno 1316. menſe Aprili, qui quod juſtum eſſet ſancirent. Sanxerunt itaque, ut abbas tres denarios Turonenſes cuilibet fratri diebus ferialibus pro *companagiis* ſubminiſtraret, diebus vero Mercurii, Veneris & Sabbati, ferialibus & vigiliis exceptis, in quibus fratres in infirmaria domo non comederent, octo ova cum tertia libræ caſei ſicci parte ſuppeditaret, diebuſque ſolemnibus, quando majora cymbala pulſarentur, unum ovum adderetur. Anno ſeq. 1317. die 6. Sept. Bernardus Narbonenſis
C archiepiſcopus reformandi monaſterii ſtudioſus ac ſollicitus hæc obſervanda voluit, ut ſcilicet abbas ex cauſa ſtudiorum vel aliis per ſex annos a monaſterio recederet, ſingulis ducentas quinquaginta libras Turonenſes pro neceſſariis accepturus, interimque tota bonorum & jurium tam ſpiritualium, quam temporalium crederetur adminiſtratio fratri Iſarno de Montanhaco camerario & præpoſito de Trauſſano, cui quoad ſpiritualia frater Bernardus Stephani infirmarius & prior clauſtralis adjungeretur, abbati prohibens ne quid mutuaretur unde monaſterium obligari poſſet, neve ullo unquam tempore aliquid e
D monaſterii bonis diſtraheret, niſi in caſibus & forma in jure expreſſis & permiſſis. Memoratur adhuc 1321. die Mercurii poſt feſtum omnium SS. & 1323. pridie cal. Martii.

XXXVI. Guillelmus II. de Olargio ex abbate Villemagnenſi ad abbatiæ Caunenſis promovetur regimen bulla pontificia Johannis papæ XXII. data Avenione anno pontificatus ſeptimo, ex actis pontificum Avenion. teſtante domino Suarezio. Sane memoratur abbas an. 1323. craſtina die poſt Decollationem S. Johannis Baptiſtæ, quo Bertrandus, qui vocat eum in abbatia Villemagnenſi deceſſorem, optimam ejus circa
E idem monaſterium adminiſtrationem laudat, ita ut, inquit, jura & reditus ejus duobus millibus librarum Turonenſium & amplius adauxerit, retunditque malevolos illos & linguaces, qui multam Guillelmum penes ſe retinuiſſe ſupellectilem garriebant, profeſſus ex toto ſe recepiſſe per manus Raimundi de Faricone nepotis ſui & procuratoris, S. Pontii monachi, nihilque ſupereſſe quod ab eo repoſcat. Cum vero 1325. cœnobio ære alieno prægravato, abbas oneribus par non eſſet, congregati monachi partem conventualis menſæ ad ea ſuſtinenda gratis & ſpontanea voluntate in annos

Digitized by Google

annos duos ceſſerunt VIII. idus Aprilis ejuſdem A anni. Die 4. Maii 1327. Guillelmus abbas emit ab Adalberto de Banholis quatuor librarum Turonenſium pretio duos denarios cenſuales, tres foros ceparum, & octo cepas cum laudimiis & foriſcapiis, de tribus pratis territorii ejuſdem loci de Banholis annuatim percipienda. Eodem anno die 3. menſis Auguſti Ratherius abbas S. Tiberii vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus Amelii Caſtrenſis epiſcopi, attentis Guillelmi abbatis de Caunis dignitate, devotione & honeſtate, ei conceſſit, ut quotieſcumque iret vel rediret per diœceſim Caſtrenſem, capellam in omnibus ejuſdem diœceſis congruis & honeſtis lo- B cis haberet, ac divinum officium celebraret aut celebrari faceret. Eodem anno legatum miſiſſe ad Biterrenſe concilium dicitur. Circa id tempus Johannes papa XXII. litteras inſcripſit Raimundo de S. Martino XII. cal. Martii anno pontificatus XI. pro bonis, quæ a cœnobio Caunenſi diſtracta fuerant, recuperandis. An. 1328. menſe Aprili Philippus VI. Francorum rex eidem abbati *ſalvam gardiam* ſeu tutelam conceſſit. Præfuit Guillelmus abbas cum Arnaldo Sendracenſi & Raimundo S. Polycarpi abbatibus provinciali capitulo nigrorum monachorum apud S. Tiberium an. 1329. inibique collector provinciarum cum iiſdem ab- C batibus inſtitutus eſt, in rem Raimundi S. R. E. cardinalis tituli S. Euſebii, quem patronum ſpecialem in curia Romana elegerant, cuique idcirco medietatem decimæ abbatum, priorum, & quorumcumque beneficiatorum, qui decimæ in provincia Narbonenſi obnoxii eſſent, deſtinaverant. Pepigit idem abbas anno 1332. cum domino de Pelo forti ſuper limitibus villæ Caunarum. Permiſit de conſenſu fratrum anno 1337. die 9. Aprilis univerſitati Caunenſi, ut ſex haberet conſules & 18. conſiliarios in annum eligendos. Dedit anno ſeq. 8. Febr. annuente conventu trecentas libras ſeneſcallo Carcaſſonenſi, D pro aſſerendis ſibi caſtrorum de Banholis & S. Andreæ prope Limoſium *baſſa* juſtitia & mixto imperio; quod ratum habuit Philippus VI. Francorum rex.

XXXVII. Bernardus II. *Meynardi* cognominatus a Stephanotio, regimini admotus eſt anno 1339. quo, die 22. Decembris Johannem Goſini notarium Caunenſem ſuum inſtituit procuratorem. Novum quoque in villa & curia Caunenſi, ac in tota terra Caunenſis monaſterii notarium creavit Johannem de Rompono, præſtitutis ei quibuſdam legibus, quas ille jurejurando ſervaturum ſe promiſit die 1. Januarii anni E 1341. Eodem regente Clemens papa VI. ſtatutum abbatis & monachorum, de non pluribus ad vitam monaſticam recipiendis quam viginti ſex fratribus, abbate computato, præter quatuor ſacerdotes laicos ad celebranda cum monachis officia divina conſtitutos, approbavit anno pontificatus quarto X. calend. Junii. Denique anno 1351. die 25. Aprilis una cum conventu generales & ſpeciales ſyndicos, ſeu procuratores conſtituit fratres Embrinum Durbanni operarium, Pontium de ſancto Saturnino eleemoſynarium, Sicardum de Braſſaco priorem de Laurano, & Petrum Chacmarii priorem de Orreis.

XXXVIII. Embrinus & Ebrinus de Durban ex operario, & altero ſyndicorum cœnobii noviſſime inſtitutorum eligitur abbas per obitum Bernardi; ſed ejus electio irrita primum declarata fuit ab Innocentio VI. qui poſtea tamen calendis Martii anno pontificatus tertio eumdem inſtituit abbatem; unde profecto Ebrinus Dei & ſedis apoſt. gratia S. Petri de Caunis nuncupatus abbas Bernardum Ricardi Majoricenſis eccleſiæ canonicum procuratorem ſuum conſtituit, qui litteras apoſtolicas de proviſione ejuſdem monaſterii ſibi nuper ab Innocentio pontifice facta denunciaret, & ipſius nomine corporalem cœnobii poſſeſſionem apprehenderet, fructuſque ac reditus exigeret. Actum apud Avenionem 13. Martii anno 1355. indictione VIII. Idem cum conventu inſtituiſſe procuratores legitur fratrem Petrum Ferrandi monachum & infirmarium, atque Nicolaum Blanchi rectorem eccleſiæ de Cabreſpina die 8. Septembris ejuſdem anni. Sub hoc tempus Innocentius VI. pontificatus anno quarto cum propter immoderationem in multis & monaſterii bonorum diſſipationem excommunicatum priori clauſtrali abſolvendi facultatem indulſit. Urbanus vero papa V. litteris datis XII. calend. Martii anno pontificatus tertio abbati ſancti Saturnini Toloſanenſis provinciam dedit, ut bona monaſterii Caunenſis illicite alienata & diſtracta ad ejuſdem jus & proprietatem revocaret, contradictoreſque per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſceret. Haud multo poſt ſummus idem pontifex, anno videlicet ſequenti abbatiam Caunenſem Maſſilienſi S. Victoris ſubjectam eſſe voluit, ſed ea res, ut diximus, ſuo caruit effectu. Embrinus abbas 1371. fidem clientelarem regi Francorum profeſſus eſt, & anno ſequenti abbatiæ prædia recenſuit, ex archivo regio Carcaſſonenſi: qua in recenſione dominus d'Arzillans & Cadirac debere dicitur novum abbatem ingredientem comitari pedibus abſque calceis, cum auratis calcaribus, & certi coloris tibialibus, necnon equi fræna tenere, cui abbas inſidet, abbas vero eidem vel equum ſuum, vel centum ſolidos pro ſuo arbitrio largiri, qua de re tunc in ſupremo ſenatu litigabatur. Interfuit anno 1374. menſe Aprili Narbonenſi concilio provinciali, ex ipſius actis t. 11. concil. Labb. p. 2. col. 2510. Eodem anno die 16. Aprilis Petrus Narbonenſis archiepiſcopus & primas eccleſiam ſancti Genetii de Caunis vacantem per liberam Johannis Rocelli factam in ipſius manibus titulo permutationis reſignationem Johanni Barreſii rectori de Feralibus ab Embrino Caunenſi abbate nominato contulit. Hoc etiam anno iidem præſul & abbas ſuam interpoſuere auctoritatem pro inita tranſactione hunc inter Johannem Barreſii rectorem eccleſiæ ſancti Genetii de Caunis ex una parte, & Bernardum Chacmarii preſbyterum, ac Johannem Salmoyna operarios eccleſiarum ſancti Genetii & ſanctæ Mariæ de Croſo ejus annexæ, necnon Deodatum Boiſſonis, Petrum Mor,

Raimundum Stephani & Raimundum Fabri Cau- A
nenſis villæ conſules ex altera ad exitum perdu-
cenda, qua tranſactione partes inter convenerat
operarios earum eccleſiarum cereos omnes, *tor-
titia*, candelas, imagines, *ſtadalia* cerea, *ſuzaria*
& alia quæcumque darentur ſeu offerrentur ei-
dem B. Mariæ de Croſo eccleſiæ, recepturos ad
utilitatem fabricæ ſeu operis, ornamentorum, lu-
minarium, &c. Actum 19. Novembris anno
1374. Die 16. Decembris anno 1376. Em-
brinus abbas totuſque conventus ſanxerunt, ut
abbas poſſeſſionem adeptus adveniente monachi
obitu, primum loco defuncti monachum prius
a capitulo admiſſum collocaret, & ſubſequenter B
ſinguli monachi incipiendo ab antiquiori pro-
feſſione ſuum pariter loco defuncti nominarent
monachum, qui ſi capax & idoneus eſſet, ab
abbate vel ejus vicario reciperetur. Statuerunt
etiam fieri debere pro monachis defunctis no-
venas, & in miſſa offerri tres *moſſletos* panis,
& unum *caſſum* vini cum dimidio, & poſt
novenam dari per triginta dies pauperibus tres
alios *moſſletos* panis & *caſſum* vini cum dimidio
pro anima defuncti. Sancitum eſt quoque teneri
abbatem ad omnia officia & beneficia regularia
ejuſdem monaſterii profeſſis monachis tunc re-
ſidentibus conferenda, ſin minus, collationem C
irritam fore, & jus conferendi beneficii diœ-
ceſano epiſcopo devolutum iri, qui daret illud
uni ex iiſdem monachis; ac denique duos ex
conventu monachos litteris vacaturos Pariſiis,
Avenione, Toloſæ, vel alibi, quibus abbas pen-
ſionem ſubminiſtraret. Hæc autem omnia Gre-
gorius papa XI. confirmavit XVI. cal. Decembris
anno pontificatus ſexto. Anno 1378. die 30.
Martii Embrinus non ut abbas, ſed ut privatus
homo emit a Petro Arnaldi de Fanojove domi-
cello de Ladorno omnes cenſus, *taſcas* & fru-
ctuum portiones, quos & quas percipiebat in
loco & juriſdictione de Caunis, cum omnibus D
juribus, *laudimiis*, *foriſcapiis*, &c. pretio 20. li-
brarum Turonenſium. Hunc etiam annis 1376.
& 1379. cum tribus aliis abbatibus electum fuiſſe
præſidem in capitulis generalibus Carcaſſonæ ha-
bitis legimus in ſchedis Stephanotii, & hoc ulti-
mo anno inſtitutum viſitatorem monaſterii ſancti
Guillelmi de Deſerto & eccleſiæ cathedralis ſancti
Pontii Tomeriarum. Embrinus tandem vivere
deſiit ſub finem hujuſce anni 1379. aut ſub ini-
tium ſequentis, vacabat ſiquidem ſedes anno
1380. die 27. Januarii qua Bertrandus de
Rupeforti beatæ Mariæ de Libris & Johannes
de Goſis ſancti Felicis de Orreis priores vicarii E
generales in ſpiritualibus & temporalibus a con-
ventu creati, ſede vacante, appellarunt ad ſum-
mum pontificem a mandato Johannis archiepi-
ſcopi Narbonenſis, ſeu Philippi abbatis Soricinii
ejus vicarii generalis, quo præcipiebatur Guidoni
de Ponte vicario de Torroſella, ut abbatiam
Caunenſem per obitum Embrini abbatis vacan-
tem, & ſingula ejus bona & fructus ad manum
archipræſulis poneret, & ſub eadem conſerva-
ret, quaſi eorum cura & regimen ad eumdem
archiepiſcopum tempore vacationis ſpectaſſent.
Actum die 30. Januarii an. 1380. Quinetiam
adhuc vacabat ſedes 9. Junii ejuſdem anni, quo
Petrus Ferrandi ſancti Laurentii de Conchis, &
Bertrandus de Rupeforti B. Mariæ de Libris
priores, monachi & vicarii generales monaſterii
Caunenſis paſtoris ſolatio viduati, venditionem
cujuſdam vineæ terminii caſtri de Exitorio fa-
ctam Bernardo Talherii a Raimundo Johanne
laudarunt, recepto inde *foriſcapio*.

XXXIX. Johannes III. de Caſtropercio
Caſtelpers anno 1380. 19. Junii in caſtro de
Recumbis conſtitutus ſuum in ſpiritualibus &
temporalibus vicarium nominavit Guidonem de
Caſtropercio priorem S. Fidis in diœceſi Agin-
nenſi. Tum idem vicarius generalis & ceteri fra-
tres de Caunis inter ſe convenerunt, quod loco
chariſtiorum, quæ ratione officiorum beneficio-
rumque ſuorum ſemel in anno dare tenebantur,
prior de Conchis duos groſſos & dimidium ar-
genti in feſto Aſcenſionis, eleemoſynarius groſ-
ſum unum & medium in feſto omnium SS.
prior de Laurano tres groſſos in feſto B. Mariæ
menſis Auguſti, prior B. Mariæ de Libris unum
groſſum & decem denarios Turonenſes in feſto
Epiphaniæ Domini, præpoſitus de Turribus unum
groſſum in feſto S. Michaelis menſis Septembris,
& camerarius ſexaginta ſolidos Turonenſes cui-
libet monachorum annuatim perſolverent. Actum
6. Julii anno 1380. Habebat autem alium vi-
carium generalem Arnaldum Guillelmi de Roca-
villa monachum & camerarium ejuſdem mona-
ſterii anno 1385. die 15. Novembris quo Jo-
hannes archiepiſcopus ab illo, & a fratribus
Bernardo Fabri eleemoſynario, ac Johanne de
Goſis priore ſancti Felicis de Orreis procurato-
ribus ipſius conventus electus arbiter, ſtatuit ut
abbas quotidie daret ſingulis monachis tres *moſ-
ſletos*, *in paſta* quinque cartonum & medii ac
unius unciæ, & unam menſuram & mediam
vini boni, puri & ſufficientis, vocatam *cos*
æquipollentem duobus cartonibus, ad rectam
menſuram de Caunis, exceptis diebus jejunali-
bus, in quibus daret cuilibet duos *moſſletos* &
unum *cos* vini, &c. Ipſe vero abbas an. 1387.
nonnulla ſtatuit pro bono cœnobii regimine, ac
poſt biennium agrorum cenſum & deſcriptio-
nem exhibuit, regique fidem juravit an. 1390.
ex inventario regii archivi Carcaſſon. fol. 69.
verſo. Idem an. 1391. ſanctis martyribus Ale-
xandro, Amando, Lucio, &c. fabricari capſam
curavit, ut notat vetus inſcriptio. Memoratur
etiam 1393. in archivo domanii Monſpellienſis
1399. & 1403. quo anno abſens a monaſterio
vicario generali utebatur Ermengaudo de Caſſio
caſtello. Anno 1401. Guido Craſſenſis abbas
juſſu capituli generalis Caunenſe monaſterium vi-
ſitavit, pro cujus meliori regimine plurima de-
crevit. Johannes autem abbas Caunenſis anno
1405. die 19. Febr. provocavit ad ſummum
pontificem ab ejuſdem Guidonis conſervatoris
& judicis monachorum nigrorum in provinciis
Narbonenſi, Toloſana & Auxitana, ipſiuſque cœ-
nobii Caunenſis viſitatoris ſententia, qua ſolven-
dis trecentis libris pro monaſterii reparationibus

Digitized by Google

eum multaverat ; iterumque Antonius Siguerii domicellus, Johannis abbatis procurator exiſtens in monaſterio Craſſenſi, utpote qui ab ejus loci abbate Guidone in jus vocatus fuerat, ab eodem petiit *acta & apoſtolos* ſibi dari, die 16. Martii an. 1405. Exinde vero ablata ipſi abbatia videtur ; nam

XL. Raimundus II. de Ras S. R. E. cardinalis abbatiæ Caunenſis poſſeſſionem initurus, ſervaturum ſe omnia ejuſdem loci privilegia ſpopondit & juravit an. 1405. die Martii ultima. Poſtea tamen Johannes de Caſtropercio abbatiam haud dubie recuperavit, quippe qui ſenio feſſus eam permutaſſe legitur cum Salomone de Monaſteriis Caſtrenſis eccleſiæ monacho & priore de Muraſſone, accedente Johannis Caſtrenſis epiſcopi ejuſdem prioratus patroni, & Caunenſium monachorum conſenſu, ipſamque abbatiam Salomoni Johannes Teſta Biterrenſis canonicus archiepiſcopi Narbonenſis vicarius generalis ad hoc ab eodem archipræſule delegatus contulit. Actum in loco de Laurano 29. Martii an. 1409. hoc eſt forte 1410. ſedes enim adhuc vacaſſe legitur 9. Novemb. anni 1409. quo conventus ſyndicos, & negotiorum procuratores creavit Petrum de Maſſignerio priorem S. Laurentii de Conchis, & Bertrandum Boſqueti ejuſdem cœnobii monachos ad comparendum, &c.

XLI. Salomon de Monaſteriis Caſtrenſis eccleſiæ monachus & prior de Muraſſone, facta, ut diximus, permutatione cum Johanne de Caſtropercio Caunenſem abbatiam conſecutus eſt. Anno 1410. una cum fratribus Marqueſium Calveti priorem de Conchis, Johannem de Goſis priorem ſancti Felicis de Orreis, & Bertrandum de Rupevilla priorem ſanctæ Mariæ de Libris & duodecim ſeculares, ſyndicos & actores elegit. Die 2. Auguſti anno 1413. ſtola indutus ſupra beatæ Mariæ altare eccleſiæ ſancti Blaſii apud Carcaſſonam coram Bertrando Corſerii ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis locum tenente, regi fidelitatis ſacramentum præſtitit pro caſtris & locis de Caunis, de Exitorio, de Spinaſſeria, de S. Fructuoſo vicariæ Minerbeſii, de S. Andrea vicariæ Limoſii & de Banholis vicariæ Cabardeſii, ut liberis & a longo tempore morticinæ poſſeſſionis jure donatis. Denique anno 1414. die ultima Junii vicarium generalem habebat Bertrandum de Rupevilla monaſterii camerarium, ac eodem anno 24. Novembris Johannem de Goſis priorem de Libris.

XLII. Bertrandus de Rocavilla *vel* de Rupevilla ex camerario monaſterii, & non ita pridem vicario generali ultimi abbatis, ipſemet abbas erat die 2. Maii an. 1416. quo Guillelmus de Ludenaco Craſſenſis monachus pontificiam habens, ut vocant, gratiam expectativam ad collationem abbatis Craſſenſis vel de Caunis, expoſuit ipſi Craſſenſi officium camerariatus monaſterii Caunenſis vacare per promotionem Bertrandi de Rocavilla ultimi camerarii, tunc vero abbatis ejuſdem monaſterii a conventu electi, confirmati & pacifici poſſeſſoris, ideoque rogavit abbatem Caunenſem ut laudatum officium ſic vacans ſibi conferret. Actum Craſſæ die & anno quibus ſupra. Circa id tempus regi fidem obligavit & agrorum cenſum exhibuit, ex inventario archivi regii Carcaſſonenſis fol. 50. Superſtes erat 1419. die 3. menſis Febr.

XLIII. Johannes IV. de Goſis ex priore de Libris a monachis electus eſt Caunenſis abbas, uti docet bulla Martini V. ipſum Narbonenſi archiepiſcopo commendantis data XI. Decemb. an. 1420. Die 23. Januarii an. 1422. Petrus Iſarni rector eccleſiæ parochialis S. Geneſii de Caunis eidem abbati & monachis confeſſus eſt abbatem eſſe patronum hujus eccleſiæ, ac ſe ſuoſque ſucceſſores de antiqua conſuetudine teneri ad omnes parochianos vel parochianas ejuſdem parochialis eccleſiæ, qui dum viverent ſepulturam ſuam infra monaſterium elegerint, cum proceſſione deducendos uſque ad introitum cœmeterii monaſterii, poſtquam ipſorum corpora in parochialem eccleſiam deportata fuerint, ut fieret ſatis juribus parochialibus ; profeſſus etiam eſt licitum eſſe monachis dare ſepulturam infra monaſterium quibuſcumque ſervitoribus, conductitiis & familiaribus abbatis & ſuis, infra ipſum monaſterium degentibus tam in capite, quam in membris, nec debere illorum corpora ad eccleſiam parochialem deferri, ejuſdemque rectorem nullum in eos jus habere, etiamſi infra villam decederent. Adhuc memoratur die 3. Novembris an. 1429. at non multo poſt permutavit cum Petro Sendracenſi abbate de conſenſu Martini papæ V. anno ejuſdem pontificatus XII. die XII. cal. Novembris.

XLIV. Petrus V. de Gaudiaco decretorum doctor & officialis Narbonenſ. necnon vicarius generalis Franciſci Narbonenſis archiepiſcopi, ex abbate Sendracenſi Caunenſis effectus eſt permutatione cum præcedenti facta. Anno 1430. die XI. Maii ejus procurator Guillelmus Avelande emtionem viridarii ſiti in *barriis* mercati de Caunis factam ab Helena Johannis la Formal vidua, Antonio Arditi venditore, approbat, ſuumque *foriſcapium* inde accipit. Laudatur abbas Petrus 1431. & 1432. quo anno litteras ſcripſit ſtatutum continentes excerptum e codice Vaurenſis concilii habiti an. 1368. ab archiepiſcopis P. Narbonenſi & Gaufrido Toloſano ; quo ſtatuto miniſtris juſtitiæ temporalis ſub excommunicationis pœna interdicitur ne clericum incarcerent. Has vero litteras inſcribit Philippo abbati Soricinii vicario generali Arnaldi Auſcienſis archiepiſc. die 20. Novembris anni 1432. Rogatu G. epiſcopi Biterrenſis eodem anno 22. Decembris publicavit bullam Innocentii papæ IV. datam pridie cal. Septembris anno pontificatus tertio, regis S. Ludovici continentem litteras, quibus eccleſiæ Gallicanæ privilegia Narbonenſi conceduntur eccleſiæ. Quamdiu poſtea Petrus ſuperſtes fuerit, ſeu quamdiu rexerit, ignoramus.

XLV. Garinus de Tornello regi fidem clientelarem profeſſus eſt an. 1437. e regio Carcaſſonenſi tabulario. Præſens eodem anno memoratur profeſſioni monaſticæ Bertrandi Boſqueti die 10. menſis Novembris. Occurrit 1438. die

Digitized by Google

26. Maii, & 1443. quo anno ſolemnem iniit A conventionem cum prioribus & capellanis Caunenſis monaſterii de ſpoliis monachorum decedentium. Eodem anno 12. Aug. ejus procurator Guillelmus Boſqueti prior S. Felicis de Orreis provocavit a ſeneſcallo Carcaſſonæ ipſius jura lædente, & ab ejuſdem curia ad regem & ad ejus parlamentum Pariſiis conſtitutum. Egit præſidem in capitulo generali an. 1444. die 14. Julii habito in domo FF. Prædicatorum Carcaſſonæ. Anno 1448. die 9. Junii cum conventu notarium inſtituit in tota Caunenſis abbatiæ terra Petrum de Croſo notarium regium, incolam ejuſdem loci. Eodem anno interfuit capitulo ge- B nerali cum R. ſancti Aniani, G. ſancti Hilarii & aliis abbatibus. Reperitur adhuc anno ſeq. 19. Maii, ſed vacabat ſedes die 1. Decembris, qua fratres Guillelmus Boſqueti infirmarius, Johannes Sigaldi ſacriſta, & Guillelmus Aefredi vicarii generales memorantur, & adhuc an. 1450. die 14. Martii, qua duo tantummodo primi iterum recenſentur.

XLVI. Rigaldus de Abrinhaco abbas Caunenſis, & perpetuus adminiſtrator prioratus ſancti Petri de Mayroſio Nemauſenſis diœceſis, confitetur ſe juſto titulo debere Petro Rubei mercatori loci S. Amantii Valliſtoreti diœceſis Caſtrenſis C ducenta quinque ſcuta auri, ſeptem ſolidos & ſex denarios Turonenſes pro vero & amicabili mutuo, ad ſolvendum tempore Caunenſis abbatiæ vacantis debitum cameræ apoſtolicæ, eumdemque Petrum Rubei procuratorem conſtituit ad percipiendos fructus & uſusfructus loci de Spinaſſeria ad abbatiam pertinentis. Acta ſunt hæc in eccleſia loci de Banholis 19. Maii anno 1450. Eodem anno menſe Julio regi clientelarem fidem pollicitus eſt, ex regio tabulario Carcaſſon. Vocatur in decretis licentiatus in charta anni 1460. cujus meminimus t. 1. col. 144. in nota ad calcem. Pervenit ad annum ſaltem 1465. D

XLVII. Guillelmus Boſqueti ex infirmario Caunenſis abbas electus & confirmatus fratri Guillelmo Balade preſbytero & ejuſdem monaſterii alumno prioratum de Laurano vacantem per obitum fratris Petri Maſſuguerii* contulit an. 1467. die 24. Martii: cumque iterum vacaſſet per ejuſdem Guillelmi ceſſionem, frater Johannes de Monte albano preſbyter, Caunenſis monachus & præpoſitus de Trauſſano, conferente Guillelmo abbate, ejuſdem prioratus adiit poſſeſſionem 27. Aprilis an. 1467.

* ſ. Maſſiguerii.

XLVIII. Johannes V. Gaufredi *Jofroy* ſancti Martini in montibus preſbyter cardinalis, Al- E bienſis vulgariter nuncupatus, perpetuuſque ſancti Petri de Caunis commendatarius, auctoritate apoſtolica ſpecialiter deputatus, certis de cauſis in curia Romana aliquantulum moraturus, fratres Guillelmum Boſqueti priorem S. Laurentii de Conchis & Guillelmum de Suſilhaco camerarium, ejuſdem cœnobii monachos, vicarios generales in ſpiritualibus & temporalibus conſtituit ad conferendum vel nominandum ad quæcumque vacantia beneficia eccleſiaſtica ab ipſo monaſterio dependentia. Datum Romæ anno 1467. indict. xv. die 14. Auguſti. Inſequenti 1468. 15. Auguſti omnibus & ſingulis utriuſque ſexus vere pœnitentibus & confeſſis, qui in feſtivitatibus beatæ Mariæ Annunciationis, ſancti Antonii & SS. Alexandri, Amandi, Lucii & Audaldi Caunenſem eccleſiam viſitarent, & ad ejuſdem reparationem, conſervationemve manus porrigerent adjutrices, centum dies de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxavit in perpetuum. Anno 1470 die ultima Junii frater Guillelmus Boſqueti vicarius generalis Johannis abbatis cum ceteris monachis, indultam ab eodem abbate Caunenſibus incolis facultatem habendi peculiare ſigillum, quo pannos a ſe confectos obſignarent, calculo ſuo roboravit. Denique Johannes cardinalis & abbas efflavit animam die 4. Decembris an. 1473. adhucque ſedes vacabat die 4. Febr. 1474. Vide tom. 1. col. 33.

XLIX. Stephanus de Bloſſet occurrit monaſterii Caunenſis commendatarius ac perpetuus adminiſtrator anno 1474. in archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Reperitur & an. 1477. 8. Januarii, quo N. Parvi preſbytero, in artibus magiſtro, ac in jure civili baccalaureo, necnon decano de Aſnobec Sagienſis diœceſis vicario generali utebatur. Obiit 1505. die 1. Novembris ſimul epiſcopus Lexovienſis, qui fuerat Nemauſenſis.

L. Ambroſius le Veneur preſbyter & eccleſiæ Lexovienſis canonicus egit abbatem commendatarium monaſterii Caunenſis, ejuſque proventus ab anno 1506. percepit uſque ad annum ſaltem 1509. 7. Octob. quo Jacobum de Benois* preſbyterum, in decretis baccalaureum & eccleſiæ cathedralis Lexovienſis canonicum procuratorem abbatiæ Caunenſis habebat.

* Venois.

LI. Gabriel le Veneur bulla Julii II. papæ ad abbatiæ Caunenſis poſſeſſionem ex ceſſione fratris per procuratorem admittitur die 24. Oct. anno 1511. Adhuc in vivis erat anno 1519.

LII. Johannes VI. de Veſco Agathenſis epiſcopus, creatur abbas 1519. a Leone X. papa. Die 2. Octobris an. 1521. prioratum S. Felicis de Orreis contulit fratri Guillelmo de Cajarco ejuſdem loci monacho. Vacabat autem abbatia die 5. Novembris an. 1524. quo fratres de Altopullo camerarius & dominus de Trauſſano, ac Raimundus de Rupeforti eleemoſynarius, Caunenſes monachi & vicarii generales in ſpiritualibus & temporalibus, vacante abbatiali ſede, fratrem Antonium Bernonis ejuſdem cœnobii monachum profeſſum clauſtrali camerariatus officio donarunt.

LIII. Antonius de Veſco Agathenſis epiſcopus abbatiam Caunenſem obtinebat die 15. Martii an. 1525. quo conventus procuratores inſtituit, qui tranſactionem cum eo initam nomine conventus approbarent. Adhuc ſuperſtes erat 1532. die 27. Septembris, quo frater Petrus Ermengaudi Caunenſis monaſterii novicius vota emiſit in eccleſia ejuſdem cœnobii, coram Raimundo de Rupeforti eleemoſynario hujus abbatis vicario generali & aliis.

LIV. Pontius Draconis *Drogon* de Pontpeirenc archidiaconus de Sos in Auxitanenſi eccleſia,

Digitized by Google

Caunenſis abbatiæ vicarium generalem in ſpiritualibus & temporalibus fecit & creavit fratrem Petrum Adalbertum Draconis de Pontpeirenc monachum Benedictinum & priorem de Anduſia die 2. Octobris an. 1534. Reperitur adhuc Adalbertus anno 1538. die ultima Januarii & 1539. XI. Junii.

LV. Auguſtinus cardinalis de Trinnoletta Caunenſi monaſterio præerat 1546. & 1547. e ſchedis N. de Ste. Marthe Oratorii D. Jeſu presbyteri, qui novam olim Galliæ Chriſtianæ meditatus editionem fuerat.

LVI. Nicolaus de Peſſano Italus, abbas commendatarius pactione cum conventu inita obtinuit, ut deinceps abbas de bonis omnibus per ſe acquirendis, non exiſtentibus de abbatiæ menſa, diſponere ac teſtari pro libito poſſet; non amplius teneretur per triduum in pane & vino nutrire parentes & affines monachorum in monaſterium adventantes, neque ipſis candelas, illorumve equis fœnum & avenam ſubminiſtrare, neque etiam de ſepultura defunctorum monachorum curare; monachis vero eadem tranſactione indultum eſt, ut de bonis ſuis intra abbatiam exiſtentibus condere teſtamentum poſſent in gratiam alicujus ejuſdem cœnobii monachi, de bonis autem extra abbatiam poſitis pro libito ſuæ voluntatis. Cautum eſt etiam ut abbas ſolveret capitulo quotidianas diſtributiones abſentium monachorum, ſtatuta non violaret, quorum hæc erant, ut ſeptem in eodem cœnobio nutriret monachos cum eorum equis, & ſingulis daret annuatim & capitulo viginti quinque *cargas* fœni *majene*, & quindecim *cargas* fœni *arreire ſec*, & quinquaginta quintalia palearum; & ut omnia bona tam abbatum quam monachorum *ab inteſtato* decedentium ad reparandam eccleſiam arbitratu capituli converterentur. Actum ultima die Martii anno 1547. Inſequenti 1548. die 15. Maii in urbe de Lavanto Genuenſis diœceſis conſtitutus, procuratorem inſtituit Johannem Baptiſtam de Saquaria, qui 21. Octobris anni 1549. omnes abbatiæ Caunenſis fructus & proventus fratri Raimundo Dor ejuſdem abbatiæ monacho & Andreæ Tapier civi Caunenſi elocavit in quadriennium pretio trecentorum auri ſcutorum annuatim, præter monachorum penſiones, caſtellorum, aliorumque ædificiorum ad abbatiam ſpectantium reparationes, libras octoginta in abbatialem eccleſiam reſtaurandam quotannis inſumendas, &c.

LVII. Marcus Antonius de Saulis jurium profeſſor die 24. menſis Januarii anno 1552. vicarium nominavit & inſtituit Petrum Sacalti jurium doctorem, canonicum & archidiaconum eccleſiæ metropolitanæ Toloſanenſis, ad proſequendum judicium damnatorium contra fratres Raimundum Dor, Johannem de Laur, Petrum Bernon, & Jacobum Bernard ejuſdem cœnobii monachos, & alios ejuſdem ſubditos, quarumdam reos culparum, ex decreto die 9. ejuſdem menſis ipſum inter & illos lato, dans ei omnem poteſtatem excommunicandi, abſolvendi, condemnandi & relaxandi, &c. Actum & datum Toloſæ die & anno ſupra notatis. Ab eodem abbate frater Petrus Ermengaudi inſtitutus infirmarius ejuſdem loci, hujus officii ac S. Saturnini de Glugiano eidem annexi poſſeſſionem accepit die 3. Junii an. 1556. Ejuſdem vicarius generalis Bertrandus de S. Martino jurium baccalaureus, canonicus Carcaſſonenſis & archipreſbyter Electenſis Narbonenſi archiepiſcopo deſignavit Philippum Fornerii preſbyterum pro vicaria perpetua S. Johannis de Villaramberto cum annexa, vacante per liberam Franciſci de Podio reſignationem, die ultima Decembris an. 1558. Idem vicarius generalis 17. Junii anno 1564. fratrem Petrum Ermengaudi Caunenſem monachum prioratu S. Johannis de Laurano donavit. Abbas vero Marcus Antonius eodem anno 6. Decemb. medietatem terrarum & pratorum in terminio loci de Banholis ſitorum & cenſus ſex molendinorum ad ripam fluminis Argentidupli poſitorum ab abbatiali menſa diſtraxit

LVIII. Bertrandus de S. Martino veteri in decretis baccalaureus, regi a conſiliis & eleemoſynis, canonicus Carcaſſonenſis & vicarius generalis cardinalis de Bourbon epiſcopi Carcaſſonenſis, idem qui vicarius generalis Marci Antonii ſuperioris abbatis, factus ipſemet abbas anno 1566. nobilem & religioſum virum Petrum Ermengaudi priorem de Laurano & ejuſdem cœnobii monachum infirmarium, vicarium generalem ſpecialiter & expreſſe ad realem & corporalem hujus abbatiæ poſſeſſionem capeſſendam nominavit 19. Maii an. 1567. quo ipſo anno die 20. Septembris eumdem Petrum Ermengaudi in ſpiritualibus & temporalibus vicarium generalem cum omni prorſus auctoritate conſtituit. Hic autem vicarius generalis, prior de Laurano & clauſtralis, ac in decretis baccalaureus nuncupatus anno 1578. die 22. Septembris Petrum Pageſii preſbyterum archiepiſcopo Narbonenſi nominavit ad vicariam perpetuam S. Johannis de Villaramberto. Denique Bertrando abbati facultas conferendi pleno jure prioratum S. Laurentii de Conchis ſenatus Toloſani decreto confirmatur an. 1588. die 9. Julii contra Annibalem de Roſſellay epiſcopum Carcaſſonenſem. Bertrandi obitus conjicitur annus ex Johannis de Bernon monachi & camerarii Montis olivi, calculis fratrum Caunenſium electione die 10. Auguſti anni 1591. ſed nulla hujuſce electionis habita ratione, abbatiæ fructus adminiſtrandi vicariis generalibus e gremio electis demandati ſunt ad annum 1598. juſſo interim anno 1595. die 30. Decemb. ab Henrico IV. Francorum rege Paulo d'Angelies œconomi officio fungi & operam in adminiſtrandis ejuſdem abbatiæ bonis in annum commodare. Sane an. 1592. 4. Aprilis Petrus Picard Caunenſis cœnobii camerarius & dominus de Trauſſano electus in vicarium generalem ſede vacante nuncupatur; rurſumque idem Petrus ac Eugenius vel Ogerius Fornier infirmarius a conventu electi vicarii generales a tempore obitus ultimi abbatis memorantur anno 1593. 29. Octobris, quo nomine die 7. Junii 1595. prioratum S. Amantii de Valletorreto

Digitized by Google

fratri Ludovico Cabrol Caunenſi monacho contulerunt. Anno 1597. die 1. Octobris Petrus Picard in decretis baccalaureus camerarius, & Eugenius Fornier infirmarius vicarii generales creati a capitulo ejuſdem monaſterii ſede vacante evexerunt fratrem Jacobum Fornier ejuſdem cœnobii profeſſum & præpoſitum de Scandellis ad prioratum regularem S. Johannis Bapt. de Laurano vacantem per liberam ceſſionem fratris Antonii Cabrol, cauſa permutationis factam. Eodem anno 20. Octob. ſolus Eugenius Fornier in decretis baccalaureus & vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus a capitulo ejuſdem monaſterii ſede vacante electus, juſſit Philippum Oliverium cœnobii ſancti Johannis Montis olivi monachum in ſacra theologia graduatum nominatum & baccalaureum formatum gaudere officio clauſtrali camerariæ Caunenſis cum ſuis annexis, nempe ditione S. Martini de Trauſſano diœceſis Narbon. & S. Clementis de Olonzaco diœceſis S. Pontii. Denique frater Eugenius Fornier & Jacobus Bernard Caunenſes monachi & vicarii generales ſede vacante deſignarunt archiepiſcopo Narbonenſi Johannem Martinum preſbyterum pro vicaria perpetua S. Johannis Evangeliſtæ de Exitorio *de Citou* ceſſione Bernardi Carbonelli vacante 3. Febr. an. 1598.

LIX. Johannes VII. d'Alibert patria Caunenſis, primum Caunenſis monachus, deinde ſancti Hilarii Carcaſſonenſis infirmarius, favore, inquiunt, dynaſtarum de Rieux, qui toto illo vacationis tempore abbatiam occupabant, Caunenſis abbas nominatus a rege & bulla Clementis VIII. papæ data Ferrariæ 25. Novembris an. 1598. tanquam Bertrandi de S. Martino ſucceſſor confirmatus poſſeſſionem adipiſcitur 13. Aprilis anno 1599. qui mox ædes abbatiales magnifice conſtruxit anno 1600. Inſequenti an. 1601. die 20. Decembris, fratri Johanni Caillau officium camerariæ contulit, poſſeſſionem die & anno memoratis aſſecuto. Anno 1602. 12. Martii ſacramentum fidelitatis excepit a nobili Raimundo de Bernone domino de Villaramberto pro iſto feudo: inibi autem Johannes d'Alibert doctor in decretis nuncupatur, ſicut & anno 1604. quo 12. Octob. præpoſituram B. Mariæ Magdalenæ de Turribus fratri Thomæ Saval ejuſdem monaſterii alumno contulit. Anno ſeq. 18. Maii ipſe & conventus pepigerunt cum conſulibus & univerſitate loci Caunarum, & ibi vicarius* loci de Caunis dicitur Petrus d'Alibert haud dubie Johannis abbatis conſanguineus, de quo vicario inter alia ſtatuitur, ut ipſe, aut eo abſente judex, vel unus ex ejus locum tenentibus ad ſingulos incolarum publicos cœtus vocetur, judiciali decreto eoſdem confirmaturus. Ludovicum Cabrol an. 1608. 12. Maii ad prioratum S. Johan. Bapt. de Laurano vacantem per obitum fratris Johannis Bonerii evexit. Anno 1611. die 26. Martii ejus potiſſimum hortatu frater Marcus du Cercle doctor theologus & prior Fratrum Prædicatorum Narbonæ, de licentia ſpeciali ſummi pontificis, vicarii generalis ſedis Narbonenſis & ordinis Dominicani capituli generalis inſtituit ſodalitium Roſarii in ſacello B. Mariæ eccleſiæ S. Petri de Caunis, cui abbas, nuncupatus generalis monachorum exemtorum congregationis viſitator, cum monachis nomen dedit, dederuntque nobiles Petrus d'Alibert vicarius & Jacobus d'Alibert cum incolis pluribus. Idem abbas Benedictinorum nationis Gallicanæ viſitator generalis contulit fratri Geneſio du Chalmeau preſbytero, Caunenſi monacho & in jure canonico baccalaureo præpoſituram de Scandella vacantem per obitum fratris Bernardi d'Aſpet an. 1616. 25. Januarii. Jacobus Chandelier officii operariæ ſibi ab eodem abbate collati poſſeſſionem accepit 7. Januarii an. 1617. Præfuit Johannes abbas Gallicanæ ordin. S. Bened. congregationis Exemptorum præfectus generalis capitulo generali apud Majus monaſterium celebrato 21. Auguſti 1623. & in altero anni 1625. primum itidem locum occupavit. Denique in abbatiali domo tranſiit ad meliorem vitam 24. Septemb. an. 1626. in ſanctuario ante principem aram tumulatus.

LX. Saturninus* de Narbona e gente vicecomitum de S^t^. Girons in diœceſi Conſeranenſi, major archidiaconus Monſpelienſis, ſediſſe dicitur abbas Caunenſis ex regia tantum ſchedula ab anno 1627. uſque ad obitum, qui contigit an. 1653. Sane memoratur an. 1629. die 25. Octobris, 1643. 6. Januarii, & 1644. 9. Septemb. quo terras, prata, & alia latifundia territorii de S. Fructuoſo impendendi regi pecuniarum ſubſidii gratia ſæculo præcedenti alienata redemit a Franciſco & Stephano de Maurel Caunenſibus monachis, ac Petro eorum fratre, pretio 823. librarum. Die vero 7. Decembris anno 1649. ſedes vacare dicitur & adhuc an. 1653. die ultima Januarii, qua idem Stephanus de Maurel Caunenſis monachus, præpoſitus de Turribus, in decretis baccalaureus & graduatus nominatus, prioratus S. Felicis de Orreis per fratris Johannis Mouly obitum vacantis, ſibi ab ejuſdem monaſterii capitulo, ſede abbatiali vacante, collati poſſeſſionem apprehendit. Idem quoque Stephanus die 30. Octob. an. 1655. ſuffragiorum pluralitate in vicarium generalem ſede vacante eligitur, cum poteſtate beneficia regularia conferendi & ad ſæcularia nominandi; idque munus eidem prorogatur 12. Januarii anno 1659. uſque ad novi abbatis creationem. Interea tamen Saturninum vel Severinum de Narbona, & poſt illum Hugonem de Terlon vel de Trelon, qui ſequitur, abbatiæ fructus percepiſſe ex regia ſchedula autumamus, nec aliud per hanc tam diurnam ſedis vacationem intelligi debere; niſi quod cum bullis pontificiis carerent, non erant idonei ad conferenda beneficia. Ceterum totus ejuſdem loci conventus nulla tum abbatis, tum vicarii generalis mentione facta, anno ſequenti 1660. die 9. Januarii de reformando monaſterio pepigit, cum Luca Bertrandi priore ſancti Aniani e congregatione ſancti Mauri, & in hac parte ejuſdem congregationis procuratore. Actum apud ſanctum Anianum, præſentibus Antonio Eſpinaſſe ejuſdem congregationis in

* Viguier.

* al. Severinus.

Digitized by Google

provincia Toloſana viſitatore, Bartholomæo Robert, &c.

LXI. Hugo de Terlon vel Trelon patria Toloſas & profeſſione eques ordinis S. Johannis Jeroſolymitani, variis pro regno muniis perfunctus, abbas Caunenſis dudum a rege nominatus dicitur an. 1661. die 16. Junii, quo rex Ludovicus XIV. regimen & adminiſtrationem bonorum abbatiæ Caunenſis committi jubet Dionyſio Pinazel, qui rationes eorum Hugoni de Trelon referat. Jam tum vero 19. Jan. ejuſdem anni ſenatus Toloſanus declaraverat per ſe non ſtare, quominus conventiones inter congregationis S. Mauri reformatos & monachos abbatiæ Caunenſis die 9. Januarii anno 1660. initæ pro reſarcienda in eodem monaſterio diſciplina regulari ſuum ſortirentur effectum; quod quidem ut perficeretur, idem ſenatus rem demandavit miniſtro regio ea de cauſa a reformatis evocando, die 10. Februarii anno 1663. tandemque aliquando Franciſcus du Breuil regi a conſiliis, regiuſque apud Montem olivum vicarius Franciſcum Merlac congregationis ſancti Mauri monachum, D. Bernardi Audebert ejuſdem congregationis præpoſiti generalis procuratorem immiſit in ſolemnem, realem, & actualem cœnobii Caunenſis, eccleſiæ, officiorum, beneficiorum, &c. poſſeſſionem, præſentibus Petro Lary priore clauſtrali, Stephano de Maurel vicario generali ſede vacante, Johanne Caſtel, Jacobo Chandelier infirmario, Petro Craponne, Johanne Andrea d'Arnaud, Petro Salauſe eleemoſynario, Antonio Salauſe priore de Libris, Hieronymo de Narbonne camerario domino de Trauſſe, & Johanne Rigaud. Actum 31. Octobris 1663. Tum vero idem Franciſcus Merlac ſubprior, Clemens Pillot, Ignatius Berthier, & Andreas de Neron reformati monachi Caunenſes de novo Stephanum de Maurel vicarium generalem, ſede adhuc vacante, conſtituerunt die 4. Januarii anno 1666. Die 6. Januarii 1667. electi conſules loci de Trauſſano Ludovicus Bertrand, Franciſcus Fabre, Antonius Toloſe & Johannes Miche fidem clientelarem flexis genibus, & manu ſuper cruce & canone miſſæ poſita exhibuerunt Franciſco Merlac ſyndico capituli Caunenſis, quatenus camerario, Trauſſani domino temporali. Joſephus autem de Sabatier congregationis ſancti Mauri monachus preſbyter a Stephano de Maurel in ſacris ſcripturis baccalaureo, vicario generali, ſede vacante, & provinciali congregationis Exemtorum in provinciis Toloſana & Narbonenſi viſitatore promotus ad prioratum S. Felicis de Orreis officio granaterii monaſterii Caunenſis annexum, ejuſdem capeſſivit poſſeſſionem XI. Julii anno 1669. iterumque Petrus Juſtes congregationis ſancti Mauri monachus hocce prioratu ab eodem vicario generali donatus, ejus poſſeſſionem accepit 18. Decembris an. 1675. Interea vero vir nobilis Franciſcus de Bernon eidem vicario generali flexis genibus, ſuiſque intra ejuſdem manus poſitis manibus clientelæ ſacramentum pro nobili feudo de Villaramberto exhibuit die 16. Junii an. 1672. Denique hoc ipſo anno Ludovicus magnus Francorum rex litteris datis in ſanctiori conſilio die 26. Septembris, Caunenſes fratres jure quod vocant *committimus* apud libellorum ſupplicum magiſtros in curia Toloſana, tam in capite quam in membris gaudere permiſit; idque ratum habuit eadem curia 27. Junii an. 1679. Ceterum Hugo de Trelon abbatiæ Caunenſis commendam tenuiſſe dicitur ab anno 1653. ad 168..

LXII. Marcus Antonius de Briſai de Denonville nobilis Carnotenſis & ejuſdem urbis eccleſiæ cathedralis canonicus & camerarius, abbas Calvi montis ord. Præm. in diœceſi Remenſi, necnon prior ſancti Bartholomæi de Uno vitro, vulgo d'*Auvergat*, & S. Leonardi de Ronchera diœceſum Carnotenſis & Sagienſis, ſchedula regia Caunenſem abbatiam conſecutus eſt die 9. Aprilis anno 1689. pro qua haud prius bullas obtinuit ab Innoc. XII. quam XIII. cal. Maii an. 1694. pontificatus tertio. Deinde an. 1695. 8. Aug. tranſegit cum recens in abbatiam Caunenſem introductis monachis congregationis S. Mauri, qui ſtatim loca regularia penitus deſtructa renovare aggreſſi ſunt 6. Aprilis an. 1696. Sedebat 1709. & 1710. 29. Martii & adhuc menſe Julio.

LXIII. Johannes Dubois, frater cardinalis archiepiſcopi Camerac. a rege nominatus 17. Octob. 1723. Romæ proponitur in conſiſtorio pontificio die 20. Martii an. 1726. Obiit apud Brivam die 1. Febr. an. 1727. ætatis circiter 62.

LXIV. Bernardinus Franciſcus Foucquet, ex familia dominorum Foucquet de Belle-iſle, preſbyter diœceſis Redonenſis, doctor in theologia Sorbonicæ ſocietatis, cujus fuit prior an. 1730. deſignatur abbas Caunenſis 27. April. 1727. & cleri Gallicani adminiſter generalis 25. Maii 1735.

S. POLYCARPUS.

ABbatia ſancti Polycarpi ad Rivum grandem *Rieugrand*, ordinis ſancti Benedicti ſita eſt in finibus Septimaniæ tribus ab oppido Limoſio *Limoux* milliaribus, totidem a monaſterio ſancti Hilarii Carcaſſonenſis, & ſex ab Electenſi ſede epiſcopali. Annuente Carolo magno ædificatur ab Atala ejuſque ſociis *de Spaniæ partibus* cum ſervis & libertis fugientibus. Vide Mabillonium ad annum 780. n. 5. qui exhibet ea de re fragmentum litterarum Caroli magni anno imperii 43. indictione XIII. quas notas chronicas emendat. Necdum tamen abbatia proprie dicta fuiſſe videtur anno 817. utpote non recenſita in conſtituto Ludovici Auguſti facto hoc anno in concilio Aquiſgranenſi. At ſaltem ſub Carolo Calvo eo dignata eſt honore, ut poſtea videbitur, ſed nec diu illo potita eſt, ut pote ſubjecta Electenſi primum monaſterio, tum Craſſenſi, ac poſtremo iterum Electenſi. Huic quidem primum paruit volente Guillelmundo comite, Caroli Calvi imperatoris tempore, & adſtruente Raimundo comite, regnante Francorum rege Philippo; Craſſenſi poſtea ex dono Ermengardis vicecomitiſſæ, quæ cum B. Polycarpi eccleſiam

Digitized by Google

Electenſi monaſterio confirmaſſet, mutato poſtea conſilio, Craſſenſi contulit; unde cum Dalmatius archiepiſcopus Narbonenſis hanc eidem cœnobio ſubtraxiſſet eccleſiam, conqueſtus ea de re Robertus abbas Craſſenſis in concilio Narbonenſi anni 1090. ejuſdem concilii auctoritate, & ipſo Dalmatio conſentiente, illam recuperavit. Actum apud Narbonam XIII. calendas Aprilis. Paulo poſt tamen iterum ceſſit Electenſibus, quod ita factum legitur: cum ſcilicet non vocati in judicium eſſent, qui vocari debuerant, Electenſes, præcipuæ in negotio partes, frequentes ad apoſtolicam ſedem querelas detulerunt. Re ad concilium apud S. Egidium habitum an. 1115. coram apoſtolico legato relata, terminus utrique parti conſtitutus eſt, quo coram Paſchali II. ſe ſiſterent. Statuto tempore adſuere Electenſes, ſed Craſſenſes defuere. Cum vero idoneis teſtibus probaſſent illi, Urbanum papam, Electenſis abbatis querela ſemel & iterum cognita, jam præcepiſſe, ut B. Polycarpi eccleſia Electenſi monaſterio reſtitueretur; deceſſoris ſui ſententiam interim confirmavit Paſchalis, ſalvo Craſſenſium, ſi quod eſſet, jure, partibuſque diem indixit, quo, negotio accuratius expenſo, decretoria tandem ſententia ferri poſſet. Ad diem adſuerunt Electenſes, *opportuna cauſæ munimina perferentes*: ex Craſſenſi monaſterio unus dumtaxat adfuit monachus, *nullos teſtes, nulla munimina repræſentans*, nec alii deinceps, quamvis diutius exſpectati ex eo monaſterio comparuerunt. Id unum pro ſe allegare poterant Craſſenſes, Ermengardis donum, de quo ſupra, quod non negabant Electenſes, ſed ii veteribus inſtrumentis probabant hanc ſibi a Guillelmundo comite collatam eccleſiam, &c. ab Electenſi monaſterio poſſeſſam ſemper fuiſſe, nec eccleſiaſtici poteſtate judicii, ſed poteſtatum ſecularium violentia ab eo ſubtractam. Quibus probationibus cum Craſſenſis monachus verba dumtaxat opponeret, B. Polycarpi eccleſia Raimundo Electenſi abbati, ejuſque ſucceſſoribus, papæ cardinaliumque ſententia, reſtituta & aſſerta eſt, & in cellam ſub Electenſium abbatum obedientia & regimine deinceps permanſuram redacta. Hæc omnia diſcimus ex decreto Paſchalis II. *Datum apud...... trans Tiberim per manum Johannis S. R. E. cardinalis diaconi, ac bibliothecarii, IX. Decembris ind. X. a calendis Septembris, incarnationis Dominicæ anno MCXVI. pontificatus autem domni Paſcalis II. anno XVIII.* Hanc Paſchalis ſententiam confirmavit Calixtus II. papa in concilio Toloſ. anni 1119. 14. Julii ſeptima die concilii, & Alexander III. anno MCLXII. Verumtamen paulo poſt vetus illud S. Polycarpi monaſterium, excuſſo, ut videtur, Electenſis jugo, denuo in abbatiam evaſit, accenſam anno 1341. pluribus monaſteriis ex provinciis Narbonenſi, Toloſana & Auxitana congregationem efficientibus, quo etiamnum abbatiæ titulo gaudet; ſed ſub abbatum ſæcularium adminiſtratione ad tres quatuorve monachos redacta erat, donec illuc abbas penultimus, tametſi ſolummodo commendatarius, priſtinum diſciplinæ vigorem adinſtar Trappenſis & Aureævallis abbatiarum revocavit: adeo falſum eſt quod a noſtro Dacherio in præfatione tomi octavi ſpicilegii dicitur, *carere etiamnum hoc monaſterium abbatiali dignitate, & prioratus dumtaxat nomen retinuiſſe, eſſeque abbatiæ Craſſenſi ſubjectum.*

Chartæ VII. VIII. & IX. col. 107. 108. & 109.

ABBATUM CATALOGUS.

I. ATALA *vel* ATILA I. conditor & primus abbas innoteſcit ex præcepto Caroli magni dato anno imperii ejus XLIII. indictione XIII. quas notas chronicas, cum non conveniant, ſic Mabillonius emendat, ut admiſſa indictione, annum eidem convenientem ſubſtituat 805. qui Caroli quintus imperii, regni Francorum eſt trigeſimus octavus. Fortaſſe vero idcirco nominatur abbas in hoc diplomate, quod jam eſſet alterius abbas monaſterii, quando huc venit de Hiſpaniæ partibus; vel certe hoc nomen ſtricte non eſt accipiendum; neque enim tunc, ut jam diximus, hoc monaſterium abbatiæ titulum præferebat. Atalam laudat Theodulfus Aurelianenſis epiſcopus in carmine, hoc diſticho:

Nam pius aſpiciat dantem ſibi dona ſalutis.
Atala te videat, dicque Olemunde vale.*

* Abbas erat Montis olivi.

II. Centullus a Carolo Calvo privilegium obtinuit anno regni ejus quarto indictione VII. Toloſa in civitate, quod vide inter inſtrumenta.

Ch. V. col. 5.

III. Atila II. dum Carolomannus apud Petræfictum villam agri Pariſienſis verſaretur, *coram frequentia procerum primatumque* eum interpellavit, ut litteras regiæ defenſionis ipſius monaſterio tribueret cum libera facultate eligendi abbatis ſecundum regulam S. Benedicti, quod rex ipſi conceſſit. *Actum apud Petræfictum X. cal. Junii anno tertio regni Karlomanni glorioſiſſimi regis indictione XIV.* hoc eſt 881.

Spicil. t. 8. pag. 352. & tom. X. concil. col. 479.

IV. Arnulfus præerat anno 889. quo ab Odone rege in monaſterio S. Maximini prope Aurelianos tunc degente præceptum regiæ tuitionis obtinuit ad preces Enermiri *ſeu* Ernemiri epiſcopi & Suniarii comitis. *Datum menſe Junio anno DCCCLXXXIX. indictione VII. anno ſecundo Odonis regis.* Tunc vero ex dictis ſubjacebat monaſterium Electenſi, ex quo hic abbas & fortaſſe alii, ſeu abbates, ſeu priores ad illud regendum aſſumti ſunt, vel ex Craſſenſi quamdiu illi ſubjectum fuit. Sane anno 1090. quo Craſſenſi reſtituta fuit abbatia S. Polycarpi, regebatur per priorem nomine Petrum Pontii, Bernardus enim vicecomes Carcaſſonenſis & Redenſis dedit Deo & S. Mariæ Craſſenſi, & ad locum S. Polycarpi, & Petro Pontii priori villam de Caſelas, &c.

Spicil. t. 8. pag. 354.

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 326.

V. Petrus I. reperitur abbas S. Polycarpi annis 1169. & 1171.

VI. Bernardus I. de S. Ferreolo ex abbate S. Polycarpi creatur abbas Electenſis an. 1197. ſed fruſtra, ut infra videbitur.

VII. Rogerius de Eſculenco occurrit abbas 1210. 1212. & 1216. quo anno conſenſit cuidam dono Boſonis abbatis Electi facto Bernardo abbati Fontis frigidi. Idem anno 1224. cum

cum Iſarno de Aragone archidiacono Carcaſſo- A nenſi querelam inter Alboynum abbatem S. Hilarii Carcaſſon. & monaſterium de Prulliano ratione eccleſiæ S. Martini de Limoſio compoſuit VI. calend. Aprilis. Adfuit anno 1229. calendis Julii hominio, quod Jaubertus de Fontibus exhibuit Benedicto Craſſenſi abbati pro his quæ poſſidebat in villis de Fontibus & de Pediliano. Circa id tempus memoratur præſens electioni Udalgerii de Ajorto abbatis Electenſis. Rexit ad annum ſaltem 1247. quo litigabat cum G. archiepiſcopo Narbonenſi.

Tom. 6. vet. ſcript. Martenii col. 442.

VIII. Bernardus II. de S. Ferreolo legitur abbas S. Polycarpi 1252. & 1255. quo anno ejus B vicarius interfuit concilio, quod Guillelmus de Broa archiepiſcopus Narbonenſis in civitate Biterrenſi celebravit. Hunc autem an. 1265. abbatem S. Polycarpi conſtitutum fuiſſe in curia Clementis papæ V. pro negotiis Electenſis monaſterii, ac inde miſſum ab eodem pontifice ad Siciliæ regem pro reducendo in ejus gratiam Petro de S. Columba, qui faverat regis adverſariis, colligitur ex duabus ejuſdem papæ epiſtolis, altera videlicet Siciliæ regi, a quo detentus abbas fuerat cum tota ſua familia, ut illum ſecurum ad ſe remittat, altera Cuſentino archiepiſcopo, ut ejuſdem abbatis procuret libertatem. Utraque data C eſt anno pontificatus primo. Anno 1274. regi Francorum fidem obligavit, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Occurrit etiam 1276. & 1280. quo anno ſe apud Petrum archiepiſcopum Narbon. excuſavit, quod non interfuiſſet concilio Biterrenſi. Attigit annum 1282.

Tom. 2. Anecdot. col. 266.

IX. Petrus II. ſedebat an. 1287. idem fortaſſe ac qui ſequitur

X. Petrus III. Raimundi, nepos, inquiunt, Hugonis Raimundi ex abbate Lirinenſi epiſcopi Regienſis & legati apoſtolici adverſus Albigenſes, præerat 1290. & 1294.

XI. Petrus IV. Bertrandi legitur abbas 1301. D & 1303. quo anno die 25. Julii interfuit cœtui prælatorum apud Montempeſſulanum habito, ubi adhæſio facta appellationi Philippi Pulcri ad concilium generale adverſus Bonifacii VIII. uſurpationes.

XII. Raimundus I. miſit an. 1317. ad concilium Biterrenſe. Anno 1321. eligitur præſes in capitulo generali monachorum ord. S. Bened. ex provinciis Toloſana, Narbonenſi & Auxitana apud Carcaſſonam habito, ex tabulario abbatiæ Caunenſis. Idem quoque præſidis officium geſſit in alio capitulo anno 1329. die 14. Maii Dominica qua cantatur *Jubilate*. Hoc etiam anno E indict. XII. Dominica poſt feſtum Nativitatis B. Mariæ IV. idus Septemb. adſtitit nobilibus Occitaniæ viris jurantibus ſe modis omnibus juſtis tam hæreticos quam eorum fautores inſectaturos. Agebat in curia Romana an. 1337.

XIII. Johannes I. per cujus obitum

XIV. Raimundus II. prior de Vogortone, decretorum doctor, abbas renunciatur bulla Clementis papæ VI. data VI. nonas Julii pontificatus anno ſeptimo, ſuperſtes, inquiunt, an. 1358. at non amplius abbas, ex dicendis.

XV. Bertrandus I. an. 1353. menſe Decembri regi fidem clientelarem promiſiſſe legitur in codice mſ. regii tabularii Carcaſſon.

XVI. Raimundus III. abbatiam conſecutus eſt bulla pontificia Innocentii papæ VI. data anno pontificatus nono, hoc eſt anno Chriſti 1361.

XVII. Hugo de Chambis monachus S. Johannis Angeriacenſis, cedente Raimundo, evaſit paulo poſt abbas S. Polycarpi, ex geſtis pontificum Avenionenſium.

XVIII. Petrus V. erat præcentor eccleſiæ regularis Electenſis, quando per obitum Hugonis in abbatem S. Polycarpi electus, a Gregorio XI. papa confirmatus eſt anno pontificatus quarto, hoc eſt 1374. Biennio poſt eligitur præſes capituli monachorum ord. ſancti Benedicti Carcaſſonæ habiti, in quo inter alia ſtatutum eſt ipſum in capitulo ibidem celebrando die 4. Maii 1378. ſermonem habiturum, ex tabulario Caunenſi. Interfuit etiam aliis capitulis, quorum in altero anni 1379. viſitanda illi commiſſa ſunt monaſteria & eccleſiæ cathedrales Toloſanæ provinciæ.

XIX. Antonius I. Guitardi paciſcitur anno 1384. cum Johanne archiepiſcopo Narbonenſi. Anno 1388. fuit exſecutor litterarum apoſtolicarum pro monaſterio Craſſenſi. Reperitur annis 1392. & 1395. quo ultimo die 27. Maii ipſum Henricus epiſcopus Electenſis ſuum in ſpiritualibus ac temporalibus vicarium generalem conſtituit in civitate & diœceſi Electenſi. Eodem anno die 27. menſis Novemb. definitoris capituli generalis munere fungens, ex delegatione apoſtolica, tranſactionem initam Craſſenſem inter abbatem & priorem de Ruindario diœceſis Gerundenſis ſuper diminutione penſionis ab eodem priore Craſſenſi monaſterio debitæ confirmavit. Idem quoque anno 1397. eligitur definitor in capitulo monachorum ord. S. Bened. Toloſæ habito in cœnobio B. Mariæ Deauratæ; & iterum an. 1401. definitorem egit in capitulo generali eorumdem monachorum Carcaſſonæ in conventu FF. Prædicatorum celebrato; ibique viſitator inſtitutus eſt abbatiarum S. Michaelis de Cuxano, Jocundenſis & aliarum provinciæ Ruſcinonenſis. Denique an. 1402. die 20. Junii tranſegit cum Franciſco archiepiſcopo Narbonenſi ſuper correctione monachorum. Eodem una cum ſyndico Craſſenſi creavit unum judicem, bajulum & ſervientem * communes in loco de Rivograndi.

*ſ. Sergent.

XX. Bernardus III. ſedebat 1406. & 1409. quo anno recenſetur in actis concilii Piſani inter abbates, qui ad hanc ſynodum procuratores miſerunt. Vide tom. 6. Spicil. pag. 371. Adhuc memoratur 1416.

XXI. Gaubertus Angerii an. 1448. convenit ad capitulum generale habitum in conventu FF. Prædicatorum Biterris, ſeu Carcaſſonæ, ut alibi legimus. Anno ſeq. die 26. Junii ipſius procurator Petrus de Chamboleto preſbyter, in decretis baccalaureus ſubſtituit procuratores Petrum Juherii priorem S. Clementis, Aſtorgium de Viridi ſicco Anianæ monachos & quoſdam

alios, ex archivo Anianæ. Deinde Gaubertus factus eſt abbas S. Hilarii an. 1451.

XXII. Bernardus IV. de Prat ex infirmario ſancti Hilarii eligitur abbas S. Polycarpi die 21. Martii indictione xv. an. 1452. poſtquam anno fere integro vacaverat ſedes, ex tab. S. Hilarii Carcaſſ. Anno ſeq. xi. Maii B. abbas regi hominium præſtitit in manibus Antonii de Chabanes vicarii comitis de Dampmartin ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterr. ex inventario regii tabularii Carcaſſon.

XXIII. Bertrandus II. hoc ipſo anno 1453. menſe Decembri cum Gauberto S. Hilarii electo regi hominium exhibuiſſe legitur tomo xi. Fragmentorum Aquitaniæ Stephanotii p. 185.

XXIV. Johannes II. du Caſlar memoratur abbas die 4. Maii an. 1462. in charta authentica collectionis D. de Gagneres.

XV. Odo *vel* Oto Ozic reperitur abbas anno 1478. in actis capituli generalis monachorum ord. S. Benedicti Toloſæ in monaſterio B. Mariæ Deauratæ celebrati, una cum Geraldo Anianæ, Guillelmo Montis olivi & Geraldo Manſi garnerii abbatibus. An. 1482. xv. cal. Julii evaſit epiſcopus Vaſionenſis per ceſſionem Amalrici, ex actis pontificum Avenion. ut diximus t. 1. col. 934.

XXVI. Bernardus V. Michaelis, doctor regius in academia Toloſana, fuit abbas S. Polycarpi annis 1490. & aliis.

XXVII. Johannes III. Michaelis *vel* de Michaele *al.* de Miche, decretorum doctor & protonotarius apoſtolicus præerat 1496. 97. & 99. quo anno a quibuſdam S. Tiberii monachis in abbatem electus fuit, ſed Johanni de Podio cedere coactus, permanſit abbas S. Polycarpi ad annum ſaltem 1509. quo epiſcopatum Electenſem ambivit.

XXVIII. Rufinus de Brinhaco *al.* Roſſo & Roſſonus de Brignaco, quem & alibi legimus Roſtagnum de Boynario, eligitur abbas per obitum Johannis de Michaele anno ſaltem 1516. quo nuncupatus abbas & patruus ſeu avunculus Beatricis de Faugeres, ejuſdem neptis matrimoniali pacto cum Johanne de Narbona interfuit die 16. Auguſti. Adhuc præerat 1519.

XXIX. Giſardus de Brinhaco fuit abbas commendatarius annis 1525. & 1528.

XXX. Antonius II. Dax *vel* d'Acqs canonicus Carcaſſonenſis, Electenſis præcentor & vicarius generalis Guillelmi de Gaudioſa Electenſis epiſcopi, necnon ſedis apoſt. protonotarius, erat abbas S. Polycarpi anno ſeptimo pontificatus Clementis papæ VII. hoc eſt 1529. quo anno idibus Februarii tanquam procurator, ſeu legatus Guidonis epiſcopi Præneſtini, Petri tituli S. Anaſtaſiæ, Petri tituli S. Laurentii in Lucina & Hugonis tituli S. Mariæ in Porticu cardinalium, exſecutorum teſtamenti Petri cardinalis tituli ſancti Clementis, a Clemente papa VII. juſſorias litteras accepit, ut bonorum omnium hujus cardinalis defuncti rationes expoſceret per cenſuras eccleſiaſticas, ex tabulario capituli Narbonenſis. Memoratur 1548. 50. & 53. die 20. Martii, ſeu 1554. ſimul canonicus & archidiaconus ac vicarius generalis Franciſci de Faucon epiſcopi Carcaſſonenſis; & adhuc 1555. ac 1565. cum jam anno præcedenti ad cathedram Electenſem evectus eſſet.

XXXI. N. d'Acqs ſuperioris nepos præfuiſſe aliquot annis ex patrui ceſſione dicitur.

XXXII. Paulus Dax *vel* d'Acqs de la Serpent ſuperioris frater, regi ab eleemoſynis & archidiaconus Electenſis, ex ejuſdem fratris ceſſione abbatiam obtinebat annis 1570. 73. 85. 1600. 1604. 1606. & 1615. quo rebus humanis exemtus eſt.

XXXIII. Gabriel de Sirano ortus e nobili genere in toparchis de Cabanac & la Baſtide ſuperſtite, ſedit ab anno 1615. ad annum ſaltem 1678. quo ſcribebat Claudius Eſtiennot. Obiit an. 1683. e ſchedis Martennii.

XXXIV. Renatus Carolus du Verger de la Roche Jacquelin nobilis Pictavinus, canonicus & decanus eccleſiæ Lingonenſis, necnon ſereniſſimæ Delphinæ ab eleemoſynis, nominatus abbas die 8. Sept. an. 1681. mortem oppetiit an. 1705. die 2. Decemb. etiam abbas S. Martini de Orione diœceſis Catalaunenſis. Conditus jacet in æde ſacra Sorbonæ, cujus erat ſocius.

XXXV. Henricus de la Fitte Maria ſchedula regia deſignatur abbas die 24. Dec. an. 1705. vir ex illuſtri apud Benearnenſes proſapia ortus, ſed in primis pietate ac zelo reſtaurandæ diſciplinæ commendandus, qui tametſi ſolummodo commendatarius abbas, primævum religionis fervorem adinſtar Trappenſis & Aureæ vallis abbatiarum in ſuum monaſterium induxit. Obiit in Domino ineunte anno 1728.

XXXVI. N. Beſcheran canonicus eccleſiæ cathedralis Monſpelienſis renunciatur abbas die 15. Maii an. 1728.

B. MARIA DE QUADRAGINTA.

Hujus eccleſiæ mentio eſt an. 902. in concilio epiſcoporum Gothiæ & Spaniæ Attiliani in pago Narbonenſi habito, ubi decretum fuit illam ab eccleſia S. Eulaliæ de Cruccio *de Cruſy* fore liberam, at jam tunc cœnobialem fuiſſe, nullum ſuppetit argumentum; evaſiſſe tamen hoc ipſo ſeculo innuit teſtamentum Raimundi I. comitis Ruthenenſis & marchionis Gothiæ conditum anno 961. in eo ſiquidem inter eccleſias ſeu cathedrales, ſeu cœnobiales quibus aliqua legat *S. Maria ad Quarante* recenſetur. Adelais quoque vicecomitiſſa in primo teſtamento anni 977. *eccleſiæ S. Mariæ, quam vocant,* inquit, *Quadraginta*, mentionem facit, Ermengauduſque archiepiſcopus an. 982. eccleſiam B. Mariæ de Quadraginta dedicavit. Nullum vero de illius canonico ſtatu & vita communi dubium relinquit alterum prædictæ Adelaidis vicecomitiſſæ teſtamentum anno tertio Hugonis regis conditum hoc eſt 990. quando huic eccleſiæ donationem ea lege facit, ut qui deſerviunt eidem canonici illa in communi fruantur. Hæc igitur canonicalis eccleſia ſpecialem patronam habet B. Mariam

Tom. 4. Anecdot. Martenn. col. 69.

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 108.

Ibid. col. 132.

Ibid. col. 147.

virginem, cui quaſi ſecundarios adjunge patronos complures martyres, qui inibi tumulati ſunt, quemadmodum indicant verba hæc diplomatis pontificii. *Igitur ut templum ſeu eccleſia B. M. de Quadraginta ordinis S. Auguſtini, Narbonenſis diœceſis a Chriſti fidelibus reveretur, & cum in dicta eccleſia divina ordinatione Quadraginta martyres requieſcant, qui a perſecutoribus Chriſti palmam martyrii pro Chriſti nomine ſuſceperunt. Quapropter aliorum ſanctorum non pauca corpora quæ ibidem requieſcunt in dicta eccleſia Virginis glorioſæ, & reliquias ipſius B. Virginis, ligni crucis Dominicæ, & aliorum ſanctorum ad Dei & Virginis glorioſæ reverentiam ædificatum in villa de Quadraginta a Chriſti fidelibus, & fundatum XIV. cal. Novemb. & per Guifredum Narbonenſem archiepiſcopum dedicatum (XIV. cal. Nov. anno 1035.) ac altare majus eccleſiæ conſecratum congregatis pluribus prælatis & nobilibus, &c. Datum Avenione 1357.* quo anno eccleſiæ principatum obtinebat Innocentius VI. Jam pridem Innocentius II. monaſterii poſſeſſiones confirmaverat litteris datis an. 1135. non
Ch. XL. col. 36. 1136. ut habetur inter inſtrumenta.

Ceterum hoc cœnobium ſex milliaribus ab abbatia S. Aniani & a Narbona decem diſſitum ſocietatem habuit cum pluribus aliis eccleſiis, uti colligitur ex necrologio, his verbis: *X. calend. Aprilis commemoratio fratrum & patrum noſtrorum B. Mariæ de Seraguli; V. cal. Martii commemoratio patrum & fratrum noſtrorum B. Mariæ de Caciano:* & viciſſim in necrologio Caſſiani, *V. idus Septembris comm. fratrum Quadringentenſium. Idibus Aprilis comm. fratrum noſtrorum*
* Comba. *Comæ* longæ; VIII. idus Maii comm. fratrum noſtrorum Fontis calidi; V. cal. Aug. comm. patrum & fratrum noſtrorum Carcaſſonæ eccleſiæ; IV. nonas Aug. comm. omnium patrum & fratrum noſtrorum Magalonæ eccleſiæ; X. cal. Octobris comm. patrum noſtrorum & fratrum Appamienſis eccleſiæ.* Denique hæc abbatia acceſſit ad reformatam S. Genovefæ congregationem, ſub qua felicibus auſpiciis tam interius quam exterius refloreſcit.

INDICULUS ABBATUM.

I. BERENGARIUS I. ſedebat an. 1027.

II. Riquinus 1037. quo anno Guillelmus Aribert ſe in ejus manibus canonicum tradit.

III. Matfredus 1063. & 1067.

IV. Raimundus Udalguerii præerat 1089. &
T. 10. conc. col. 1821. 1090. quo anno 20. Martii, *ſeu* 1091. adfuit concilio Narbonenſi. Idem fortaſſe eſt ac Raimundus, qui reperitur annis 1126. & 1131. De eo ſic legitur in fragmento necrologii ſancti Nazarii Carcaſſon. *XII. cal. Septemb. obiit venerandæ memoriæ Raimundus Udalgerii clericus noſtræ congregationis & abbas de Quadraginta.*

IV. Richinus & Richerius bullam protectionis, & privilegiorum ac poſſeſſionum confirmationem obtinuit ab Innocentio II. papa datam.... idus Nov. indict. XIII. pontificatus anno ſexto, Chriſti 1135. de qua ſuperius. Permutavit an. 1154. cum Narbonenſi capitulo eccleſiam ſancti

A Saturnini de Majano pro eccleſia S. Vincentii de Argelers, præſente Petro Narbonenſi archiepiſcopo. Huic chartæ ſubſcribunt Arnaldus, Pontius & Rogerius archidiaconi. Eodem anno Ermengardis vicecomitiſſa ei laudavit omnem honorem, quem Raimundus Gaucelini habebat in villa & caſtello de Arzilers *ſeu* Argelers. Denique an. 1154. VII. calend. Febr. Guillelmus de Minerba vicecomes & uxor Ermengardis hunc in abbatem ſe munificos exhibuerunt.

V. Raimundus II. innoteſcit ex litteris Hyacinthi cardinalis diaconi & ſedis apoſt. legati, permutationem, de qua ſupra, inter Richinum
B abbatem anteceſſorem & canonicos eccleſiæ Narbonenſis pridie cal. Aprilis indictione 2. anno 1154. confirmantis, ex tabulario capituli Narbonenſis.

VI. Petrus I. ſedebat 1159. & 1163. quo anno IV. nonas Octobris Ermengardis vicecomitiſſa Narbonenſis ei confirmavit medietatem caſtri de Coemeraco, quam ipſi Pontia de Coemeraco & Bernardus de Moleriis ejus maritus conceſſerant.

VII. Bernardus I. legitur abbas in veteri charta Fontis frigidi an. 1173.

VIII. Petrus II. anno 1180. ſententiam ob-
C tinuit adverſus Adalaicem uxorem Berengarii de Monte ſereno. Anno 1182. Ermengardem vicecomitiſſam munificam expertus eſt. Paciſcitur an. 1184. cum Raimundo Berengario de Oviliano & liberis ejus, ex conſilio Ermengardis vicecomitiſſæ Narbonenſis, de jure piſcationis in ſtagno de Coemeraco. Anno 1192. IV. calend. Martii Calva filia Adalaicis & Rogerius de Podio ejus maritus Petro abbati jurejurando affirmarunt ſe illum minime turbaturos in poſſeſſione caſtelli & arcis de Argileriis. Adhuc memoratur 1197. in veteri Gallia Chriſtiana.

IX. Guillelmus I. ex majori priore B. Mariæ
D Cæſarauguſtanæ electus abbas de Quadraginta ſocietatem iniit cum eccleſia Cæſarauguſtana æra 1234 VIII. cal. Febr. hoc eſt 1197. ex tabulario domeſtico. Hunc autem annum in præfectura non exceſſiſſe videtur, ſive obierit, ſive abdicaverit, nam

X. Benedictus hoc ipſo anno 1197. legitur abbas electus tum in tabulario capituli Narbon. tum in notis mſſ. Baluzii ad veterem Galliam Chriſt. cujus cum electionem in abſentia archiepiſcopi factam Narbonenſe capitulum confirmare abnueret, quod inſcio ſe facta eſſet, canonici de Quadraginta ipſum archiepiſcopum con-
E venerunt, qui de novo procedendum ad electionem abbatis de conſenſu & in præſentia capituli reſpondit; quo peracto electionem confirmavit vice ejuſdem archiepiſcopi Berengarius de Mociano archidiaconus.

XI. Berengarius II. de Mociano jam archidiaconus major eccleſiæ Narbonenſis, reperitur abbas de Quadraginta an. 1204.

XII. Petrus III. Blancus 1207. & adhuc 1215. ex notis Stephanotii, ſed tunc fortaſſe abdicaverat retento abbatis nomine; nam

XIII. Berengarius III. de Celiano jam anno

1213. notatur abbas in ſchedis Martennii. Eidem anno 1215. Aimericus vicecomes donum Ermengardis vicecomitiſſæ factum olim Petro abbati confirmavit. Tranſigit anno 1226. cum Petro archiepiſcopo; ejuſque mentio recurrit 1230. 1234. & 1236. in veteri Gallia Chriſt. Memoratur in necrologio domeſtico XIV. cal. Januarii.

XIV. Guillelmus II. an. 1238. XIII. calend. Maii præſens memoratur teſtamento P. archiepiſcopi Narbon. ex tabul. capituli. *Ch. LXVII. col. 64.*

XV. Bernardus II. de Paſſu 1239. ex veteri Gallia Chriſtiana.

XVI. Guillelmus III. de S. Petro reperitur 1242. & 1245. in litteris plurimorum tam epiſcoporum quam abbatum ad Innocentium papam, quibus eum deprecantur ut libera detur inquiſitoribus agendi contra hæreticos licentia. Adhuc memoratur 1248. 50. & 51. in concordia Guillelmum archiepiſcopum inter & Amalricum vicecomitem inita; & 1255. in charta ejuſdem Amalrici. Ejus fit mentio in necrologio III. nonas Aprilis.

XVII. Berardus an. 1260. hominium excepit a Raimundo Bernardi de Curſiaco. Nonnulla permutavit an. 1262. XII. cal. Apr. cum Raimundo Guillelmi hoſpitalis domus S. Johannis de Capeſtang & Guillelmo Pontio S. Johannis de Roaros præceptoribus. Reperitur adhuc 1264.

XVIII. Ricardus an. 1265. idibus Junii finem impoſuit controverſiæ inter Raimundum de Figueria S. Aniani abbatem & Raimundum de Salis dominum de Villeſpaſſans ſuper limitibus locorum de S. Aniano & Villeſpaſſans, ex tabulario S. Aniani.

XIX. Bernardus III. Dalquerii in veteri Gallia Chriſtiana legitur abbas anno 1268. Maurino archiepiſcopo promiſit obedientiam anno ſequenti. Hic ille fortaſſe eſt, quem appellatum legimus Berardum 1266. & 1267. quo anno III. idus Octob. partem domus in parochia S. Mariæ Majoris Narbonæ ab Amalrico vicecomite acquiſivit. Obiit B. Dalquerii XIII. cal. Septemb. ex necrologio.

XX. Bernardus IV. de Niciano, *vel* de Niſſano ex veteri Gallia Chriſtiana, electus abbas tranſigit cum Amalrico de Narbona filio Amalrici vicecomitis Narbonenſis ſuper juriſdictione caſtellorum de Quadraginta, de Argileriis, &c. arbitris Guitardo Ermengaudi & Raimundo Graſſi canonico S. Pauli Narbon. IV. idus Septemb. an. 1272. Idem ſe excuſavit quod provinciali concilio non intereſſet an. 1277. & an. 1280. ſocietatem iniit cum canonicis Appamienſibus & Caſſianenſibus. Superſtes anno ſequenti, memoratur in necrologio domeſtico XIII. calend. Novembris.

XXI. Bernardus V. Salvadoris anno 1283. ſtatuit plenarium officium pro omnibus abbatibus defunctis prima die lunæ poſt feſtum ſancti Michaelis celebrandum. Reperitur etiam 1285. tertio poſt anno defunctus, VII. idus Februarii, ex necrologio.

XXII. Ermengaudus monaſterii operarius, A civium inſolentia eligitur abbas per obitum Bernardi an. 1288.

XXIII. Petrus IV. ſtatuta condit an. 1297.

XXIV. Bernardus VI. occurrit anno 1303.

XXV. Petrus V. eodem anno 1303. tranſigit cum conſulibus. Ejus obitus notatur in necrologio XV. cal. Junii an. 1313.

XXVI. Jacobus I. Gondolini juravit obedientiam vicariis generalibus Bernardi archiepiſcopi Narbonenſis an. 1313. Migravit a ſeculo XV. cal. Aprilis an. 1324.

XXVII. Arnaldus Salvadoris electus XII. cal. Aprilis an. 1324. confirmatur a vicariis generalibus archiepiſcopi Narbonenſis. Deceſſit an. 1328. XVII. cal. Auguſti, ex necrologio. B

XXVIII. Pontius de Aurenca monaſterii camerarius, eligitur abbas & confirmatur a Bernardo archiepiſcopo 1328. Statuta condit anno ſequenti, & 1333. ſingulari conſtitutione canonicos ſuos ad ſeptemdecim reduxit; quod ratum habuit archiepiſcopus anno 1334. Vivere deſiit 1337. pridie idus Januarii.

XXIX. Rogerius an. 1345. a conventu interpellatus de victu conſueto illi ſuppeditando, ſtatuta condidit. De eo ſic habet necrologium: *VI. nonas Julii obiit dominus Rogerius abbas noſter atque decretorum egregius doctor 1348.* C

XXX. Bernardus VII. de Meſencheriis *al.* de Meſenchis prior d'Olargue per obitum Rogerii abbas inſtituitur a Clemente VI. pontifice an. 1348. Conſignatur in necrologio his verbis: *V. idus Junii obiit reverendus in Chriſto pater & dominus D. B. de Meſencheriis abbas iſtius monaſterii, in ſacraque pagina egregius profeſſor & magiſter an. 1357.*

XXXI. Petrus VI. de Meſenchis prior de Murato diœceſis Caſtrenſis nominatur abbas de Quadraginta bulla Innocentii VI. anno 1357. Defunctus eſt calendis Septemb. anni 1361.

D XXXII. Stephanus de Tipia *al.* de Triperia ſedebat annis 1368. 1370. & 1374. quo anno menſe Aprili interfuit concilio provinciali Narbonenſi. E vivis exceſſit XVI. calend. Julii anno 1379. ac proinde mendum eſt in apice *B.* an. 1377. cui ſubſtituendus *S.* aut pro 1377. legendum 1277. *Tom. II. conc. p. 2. col. 2510.*

XXXIII. Vincentius de Sirano in decretis baccalaureus obiit 1380. idibus Septemb.

XXXIV. Jacobus II. memoratur abbas annis 1383. 1392. & 1401. atque etiam in veteri Gallia Chriſt. 1403. & 1408. Quinimo anno 1409. miſit procuratorem ad concilium Piſanum. Idem fortaſſe eſt ac Jacobus, cujus frater Johannes Iſarni de Leſignano in necrologio B. Mariæ de Quadraginta anniverſarium habet XVI. cal. Octobris. Et huic noſtræ conjecturæ favet cognomen ſucceſſoris. *T. 6. Spicil. col. 365.* E

XXXV. Johannes I. Iſarni obiit IV. idus Junii an. 1413.

XXXVI. Raimundus III. de Fabregues regimini admotus erat jam anno 1413. ut patet ex epiſtola Johannis papæ XXIII. Narbonenſi archiepiſcopo inſcripta in gratiam hujus abbatis, ex archivo Narbonenſis archiepiſcopatus.

Digitized by Google

A

Memoratur etiam 1417. & 1426. quo anno litigabat cum archiepiſcopi procuratore, cauſatus ſe multis abhinc annis juſte & pacifice abbatiam poſſediſſe, qua nihilominus ipſum per ſex annos privaverat archiepiſcopi vicarius generalis. Reponebat procurator archiepiſcopi illum merito hac abbatia privatum fuiſſe, cujus erat dilapidator. Poſtea tamen ſedi ſuæ reſtitutum fuiſſe probat, quod anno 1430. ſeſe excuſaverit quod abſuiſſet a concilio Narbonenſi.

XXXVII. Guillelmus III. de S. Mauricio, ſenio fractus abdicavit in gratiam ſequentis anno 1459.

B

XXXVIII. Gerardus *vel* Guiraudus de S. Mauricio *al.* de S. Marino, monachus ordinis Cluniacenſis, prior de Maſeriis & de Sedilhaco ex ceſſione præcedentis fit abbas B. Mariæ de Quadraginta 1459. Eodem anno die 15. Novembris Johannem Fortis priorem de Pinu & Arnaldum de Rupefolio monachos ſancti Salvatoris Anianæ inſtituit procuratores ad repetenda ipſius nomine ab Antonio Parrarii ejuſdem cœnobii Anianenſis monacho & ſacriſta de Gordanicis quatuor ſcuta auri & viginti ſolidos Turonenſes. Anno 1474. bullam obtinuit a Paulo II. pontifice anno ſexto ejuſdem pontificatus, qua ſibi licitum erat eos excommunicare, qui bona monaſterii invaderent, niſi reſtituerent tempore ab ipſo abbate ſtatuendo. Adhuc erat ſuperſtes an. 1476.

C

XXXIX. Joffredus in utroque jure licentiatus jura monaſterii ſervaturum ſe juravit in ſuo jucundo adventu 1481. quo etiam anno antiqua ſtatuta confirmavit.

XL. Henricus Geoffredi canonicus Albienſis fuit abbas commendatarius B. Mariæ de Quadraginta jam anno 1481. 18. Januarii, hoc eſt 1482. pro novo computandi modo, ex charta authentica collectionis D. de Gagneres. Adhuc reperitur 1487. & in veteri Gallia Chriſtiana 1490.

D

XLI. Johannes II. du Meſnil regi fuit a conſiliis, quo jubente Lugdunum ex urbe Rotomago petiit, pro quo itinere ſexaginta libras Turonenſes accepit anno 1497. die 16. Maii, ex charta authentica collectionis D. de Gagneres. Memoratur adhuc 1504. in veteri Gallia Chriſt.

XLII. Raimundus IV. de Guercio 1508. vide infra ad hunc annum in eccleſia Electenſi.

XLIII. Robertus de Coqueborne epiſcopus Roffenſis, ac theſaurarius ſacræ capellæ Pariſienſis, 1517. & 1522. uti nos docet hiſtoria mſ. hujus inſignis eccleſiæ, ubi legitur *de Coquebourne*.

E

XLIV. Guillelmus IV. de la Volpilliere, abbas ſimul S. Andreæ Claromontenſis & canonicus eccleſiæ cathedralis obiiſſe 19. Julii 1529. dictus eſt a nobis tom. 2. col. 413.

XLV. Claudius d'Auraiſon 1530. abbas commendatarius, anno 1551. 20. Aug. fit epiſc. Caſtrenſis per ceſſionem Antonii de Veſc, ex regeſto Vaticani.

XLVI. Blaſius Ciſtel eccleſiæ Claromontenſis electus præpoſitus an. 1553. fuit abbas B. Mariæ de Quadraginta, uti t. 2. col. 307. diximus.

XLVII. Petrus VII. de Briniaco 1564. & 1565. poſt quem toparchæ de la Jugie de Rieux abbatia potiti ſunt uſque ad abbatem qui ſequitur.

XLVIII. Petrus VIII. Redon *vel* Redoin 1603. 1604. & 1606. quo anno ætatis 23. v. calend. Februarii defunctus eſt, ex necrologio domeſtico.

XLIX. Balthaſar de Theſan de S^t. Genès 1606.

L. Johannes Antonius de Theſan de S^t. Genès 1621.

LI. Bartholomæus de Renouard archidiaconus Narbonenſis 1636. & 1666.

LII. Ludovicus de la Vergne de Montenar de Treſſan epiſcopus Vabrenſis & poſtea Cenomanenſis, 1668. 1669. & 1670.

LIII. Annas Triſtandus de la Baume de Suze 1672. deinde epiſcopus Tarbienſis, & ſancti Audomari ſucceſſive, ac demum archiepiſcopus Auſcienſis 1692. Obiit 24. Martii an. 1705.

LIV. Antonius de Renouard archidiac. Narbon. & abbas de Quadraginta 1686.

LV. Stephanus Antonius de Jouan *al.* Jouant baccalaureus Pariſinus, XI. Aprilis 1705. & 1707.

Nonnullos ſubjungimus abbates, quorum ætas dignoſci non potuit.

B. Piano, de quo ſic habet necrologium domeſticum t. 8. fragmentorum Stephanotii pag. 93. *III. nonas Novembris obiit dominus B. Piano decretorum doctor, abbas quondam iſtius monaſterii, poſtea vero archiepiſcopus.*

Ebrardus, cujus ita meminit necrologium Caſſianenſis monaſterii: *XIX. cal. Maii obiit D. Ebrardus abbas de Quadraginta.*

Severus memoratur his verbis in necrol. Caſſianenſi: *X. calend. Maii obiit Severus abbas de Quadraginta*, tom. 10. fragm. p. 159.

B. MARIA DE FONTE FRIGIDO.

FONT-FROIDE.

Hic locus a fonte ibidem ſcaturiente ſic dictus, ab Aimerico vicecomite Narbonenſi ædificandus in abbatiam traditur Bertrando abbati Grandis ſilvæ, ut patet ex bulla Innocentii papæ II. ad hunc abbatem, qua pontifex eidem cœnobio Grandis ſilvæ confirmat *in pago Narbonenſi locum Fontis frigidi, cum decimis & primitiis, & omnibus pertinentiis ſuis, quem Aimericus vicecomes Narbonenſis ad ædificandam ibi abbatiam pro redemtione animæ ſuæ prædicto abbati & fratribus in perpetuum contulit.* Ergo Guillelmus Catellus, vir alioqui patriæ antiquitatis peritus in commentariis Occitaniæ lib. 4. pag. 592. perperam ſcribit Ermengardem vicecomitiſſam fundaſſe monaſterium Fontis frigidi, cum jam ab anno 1097. exædificatum eſſet, longe ante tempora Ermengardis, quæ vivebat 1134. ac ſupremum diem explevit 1197. ſicuti ex chartophylacio Fontis frigidi compertum eſt. Ipſa quidem & ejuſdem nobiliſſimæ familiæ plurimi proceres ſeſe munificos erga hunc locum exhibuerunt, in quo &

Digitized by Google

elegerunt ſepulturam : inter ceteros Aimericus V. A ut patet ex actis anni 1176. Ermengardis vicecomitiſſa, Aimericus VII. Aimericus VIII. & Guillelmus III. in pugna Vernolienſi adverſus Anglos interfectus an. 1424. qui hoc in cœnobio humari præſcripſit teſtamenti tabulis ejuſdem anni die 5. Maii. Hanc autem abbatiam primum fuiſſe ordinis S. Benedicti, uti mater ejus Grandis ſilva erat, colligitur ex bulla memorata ; ſed poſtquam an. 1144. hæc Ciſtercienſi familiæ nomen dedit, illa quoque nihil morata eſt, quin ſequeretur matrem, eidem ordini aggregata die 7. Martii anno 1145. ex mſ. codice Ciſtercienſi ad nos tranſmiſſo. De hac Fontis frigidi abbatia ſic habet B Angelus Manrique t. 2. annalium Ciſtercii ad annum 1147. cap. 19. art. 2. *Fontem frigidum cujus fecimus mentionem, & ne ante matrem filia naſceretur, in hunc locum remiſimus tractandum. Ergo Fons frigidus, ſive hoc ipſo anno ſimul cum Grandi ſilva, ſeu paulo poſt Ciſtercienſe inſtitutum per monachos ejuſdem domus accepit in Narbonenſi diœceſi, principum Narbonenſium fundatio, atque dotatio inclyta ſatis. Primus abbas Bernardus etiam dictus (ſicut & Grandis ſilvæ & Clarevallis) patris & avi virtutes referebat ſimul cum nomine. Illuſtravere eccleſiam Fontis frigidi quæcumque alia poſſunt, ſive viros attendas, ſive opulentiam,* C *ſive prolem ſuſceptam, ſive ſepulchra. Quippe inter viros ſanctitate floruere doctrinaque B. Petrus martyr cum Radulfo ejus ſocio, primus in eccleſia hæreticæ pravitatis inquiſitor : dignitatibus, Jacobus Furnus ſive Furnerius ejuſdem domus abbas, mox ſummus pontifex Benedictus XII. æquè ſanctus ac doctus : & Arnaldus Nouvelli cardinalis tit. S. Priſcæ. Quantum ad opes, extat in libris cameræ duum millium florenorum, ad quos pauci pertingunt epiſcopatus, taxam implens. De prole, Populetum Fontis frigidi germen toto orbe Chriſtiano nulli ſecundum. Demum ſi ad ſepulchra convertas oculos, invenies illuc Narbonenſium principum* D *oſſa, adeo continua ſerie, ut non prius ſepeliri illic deſierint, quam eſſe, id eſt quam cederet Narbona Francorum regibus.* Hactenus idem hiſtoricus. Extant in armario Fontis frigidi plurima pontificum diplomata in gratiam hujus cœnobii. Alexander III. bulla anni 1162. & Cæleſtinus III. 1195. ſub defenſione Romanæ eccleſiæ hoc monaſterium cum omnibus appenditiis admittunt : Honorius III. reſcripto anni 1219. acquiſita in diœceſi Helenenſi, ac donationes Ildefonſi & Petri regum Aragoniæ factas apud Fontem frigidum, de luminari ante altare B. virginis perpetuo ardendo, confirmat ; Benedictus E autem XIII. 1401. uſum ornamentorum pontificalium, mitræ, annuli, & ceterorum eidem abbati indulget. In vetuſtis etiam documentis cernitur privilegium ab Aimerico vicecomite collatum monaſterio, quo abbati & ſucceſſoribus tam in territorio Fontis frigidi, quam & in diœceſi Helenenſi, ac comitatu Urgelitano, datur facultas conſtituendi monachum, vices agentem notarii publici, in actis conſcribendis, quæ cœnobium ſpectant. Memoratur Fons frigidus in jure in cap. *per inquiſitionem* 26. de electione & electi poteſtate & in cap. 18. *Cum dilecti filii*, de Accuſat. & in cap. *Litteras de ſupplenda negligentia prælatorum*, atque in multis aliis decretalibus pontificum. Hiſtoriam abbatum ex tabulis & archivo monaſterii diligenter elucubratam proferre ſe beneficio illuſtriſſimi archiepiſcopi & primatis Narbon. Claudii de Rebé Sammarthani fratres profitentur, nos plus adjuti auctiorem & emendatiorem proferimus.

Sammarth.

Series Abbatum.

I. BERNARDUS I. innoteſcit ex inſtrumento emtionis territorii apud Albiam ab eo & monachis factæ anno 1118. quo adhuc cœnobium ordini S. Benedicti addictum erat.

II. Sancius reperitur an. 1146. XVI. calend. Decembris in charta pro cœnobiis S. Mariæ Bonifontis & S. Mariæ de Bertranda, & iterum eodem anno pridie cal. Decembris in charta Petri Raimundi de Monte ferrato, iiſdem monaſteriis totum manſum de Bertranda elargientis. Privilegium obtinuit anno ſeq. ab Eugenio III. pontifice pro tutela bonorum omnium Fontis frigidi. Anno 1148. manſum de Pradines,. aliave territoria comparavit a domina Cerdaniæ & liberis ejus, numerata ſumma 3100. ſolidorum Melgorienſium. Eodem anno V. cal. Auguſti Arnaldus Narbonenſis archipræſul conſilio archidiaconorum, præcentoris & aliorum eccleſiæ clericorum Sancio abbati largitus eſt totum jus dominii quod habebat in loco de Pradines. Raimundus quoque Barcinonæ comes eidem anno ſequenti XV. cal. Febr. territorium nuncupatum *hortum Populeti* ad ædificandum monaſterium conceſſit. Denique anno 1151. idibus Januarii Bernardus de Caneto, & nonis Febr. ejuſdem anni Berengarius de Durban cum uxore Grega quidquid habebant in Pradinis & Colonegis Sancio tradiderunt.

Ch. XLIV. col. 38.

III. Vitalis I. abbatiam tenuiſſe dicitur anno 1156. ex tabulis Juncariæ. Anno ſequenti XII. cal. Aprilis Ermengardis vicecomitiſſa ei ſua jura dimiſit in alodio libero apud territorium Fontis frigidi. Eodem anno IV. idus Decembris Vitalis abbas Artaldum Helenenſem epiſcopum munificum expertus eſt. Hoc etiam anno pridie calend. Januarii a Pontio Guifredi, conjuge, liberis & fratre terras omnes, quas a monaſterio tenebant in comitatu Narbonenſi, in loco Pradinas nuncupato acquiſivit pretio 65. ſolidorum Melgorienſium. Occurrit abbas in tabulis domeſticis an. 1160. idibus Febr. & XVI. calend. Julii, tertio idus Junii 1162. & 1165. XI. cal. Aug. quo jus paſcuorum & ligna neceſſaria cædendi accepit a Bernardo de Mira valle. Adfuit eodem anno Lomberienſi concilio in diœceſi Albienſi contra hæreticos qui ſe *Bonos homines* nuncupabant. Pridie idus Martii ejuſdem anni 1165. *ſeu* 1166. uti nunc computamus, Gerardus comes Ruſcinonis Vitali abbati paſcuorum, olei & ceræ donationem fecit. Omnia quoque paſcua caſtelli de Cabaret cum exemtione ab omni uſu Petrus de Laurano ei conceſſit X. cal. Auguſti an. 1166. Bernardus de Pilapulli miles tradens ſe in fratrem

Digitized by Google

monaſterii Fontis frigidi, ſimul etiam Vitali abbati tradidit medietatem honoris, quem in territorio de Terno per indiviſum cum Guillelmo fratre habebat, anno 1168. *al.* 1169. xv. cal. Decembris. Ermengardis vicecomitiſſa Narbonenſis eidem an. 1171. vi. idus Martii cenſus omnes tribuit, quos illa in duabus ædibus ſitis in parœcia ſancti Stephani Narbonenſis percipiebat. Elapſo biennio, hoc eſt 1173. nonis Novembris Vitalis a Raimundo de Petralata trium olei ſextariorum in caſtello de Turriliis annuatim percipiendorum donationem accepit, & ipſius caſtelli donum poſt ejus obitum. Eodem anno iv. nonas Julii ſubſcripſit primus teſtamento Guinardi comitis Ruſcinonenſis, ſeipſum tradentis monaſterio, ac inter varias variis factas donationes dantis eidem mille centum morabatinos bonos. Anno 1175. menſe Martio nonnulla comparavit a Bernardo de Minerba. Eidem Aimericus de Narbonne monaſticam vitam in hoc cœnobio amplectens laudavit 1176. viii. cal. Februarii quidquid abbas in comitatu Narbonenſi acquiſierat. Tranſegit eodem anno cum Bernardo de Chillano & ipſius conjuge; ac denique Vitali ſe munificum præbuit Pontius d'Olargue de conſenſu Ermengardis vicecomitiſſæ vi. nonas Maii anno 1177.

Append. Marc. Hiſp. col. 1360.

Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 138.

Sammarthani vitalem adhuc præfuiſſe tradunt 1178. & 1179. quibus annis plurima in manſis de Montels & d'Auterive comparavit. Interea tamen plures, haud diſſimulabo, reperiuntur abbates; Atho videlicet occurrit 1159. quo Amalricus vicecomes & dominus Narbonæ ditionem & jura quæ habebat in caſtello de Mercurinhan ei dimiſit, at fortaſſe legendum 1259. quo anno revera præerat Odo *vel* Otho, *ſeu* Atho. A. legitur præſens anno 1165. ſententiæ latæ in quoſdam hæreticos qui ſe *Bonos homines* jactitabant, ſed loco A. legimus alibi V. Arnaldus ſedebat, inquiunt Sammarthani anno 1168. ex chartis de Montlaurez, idque confirmat Stephanotius, cum ait hoc ipſo anno ſedente Arnaldo abbate monaſterium de Montlaurez Fonti frigido traditum fuiſſe, ex tabulis Fontis frigidi, quanquam & hoc ſuſpectum facit ſyllabus abbatum nobis ab illuſtriſſimo præſule D. de Briſſac hodierno hujus loci abbate perhumaniter ſuppeditatus, in quo hæc traditio, ſeu acquiſitio illigata legitur anno 1211. ſub Bernardo abbate, ac proinde loco 1168. legendum fortaſſe 1268. quo ſediſſe Arnaldum nihil implicat. Ad hæc Bernardus, teſtante veteri Gallia Chriſtiana, memoratur abbas in documentis du Terrail an. 1173. pro quo legendum ſuſpicamur 1183. Denique Otho legitur abbas in ſchedis Martennii an. 1178. ex chartario, inquit, S. Pauli Narbonenſis, quem per me licet admittere, maxime cum de Vitale nihil nobis ultra annum 1177. occurrerit.

IV. Bernardus II. laudatus abbas jam anno 1180. biennio poſt, vi. idus Martii Bernardum de Durbano beneficum experitur. Inſequenti 1183. xvi. cal. Junii Guillelmus de Salſis jus ac dominium in territorio de Veſpela ei conceſſit. Anno 1184. iii. cal. Decemb. Ermengaudus de A Roſticano & ſoror ejus Blanca quidquid habebant in honore de Mataſera eidem dimiſerunt. Multa ei largitus eſt Gaucelinus epiſc. Leutevenſis iii. cal. Januarii anno 1186. quo etiam anno menſe Aprili Rogerius vicecomes ac dominus Biterrenſis ei donationem factam a Petro Mercerii & ipſius conjuge ratam habuit. Idem præſtitit Ermengardis vicecomitiſſa de donatione Ermengaudi filii Raimundi de Traſvilla an. 1187. viii. cal. Aug. Geraudus de Redorta monaſticen amplectens in cœnobio Fontis frigidi ei contulit campum in alode de Redorta an. 1188. idibus Julii. Eodem anno ex Catello in commentariis B Occitaniæ pag. 594. & ex aliis ſchedis, non autem 1184. Bernardus archiepiſcopus Narbonenſis ei vendidit caſtrum du Terrail. Tranſegit an. 1190. cum Raimundo Guillelmi epiſcopo Leutevenſi de pluribus pretioſis ſibi a Gaucelino Raimundi Guillelmi deceſſore legatis, de quibus vide in hoc epiſcopo. Menſe Aprili ejuſdem anni omnem honorem *de Planes* cum ſuis juribus dono accepit ab Alfonſo Aragoniæ rege; hic quidem nomen abbatis per initialem litteram S. exprimitur, ſed putamus errorem in amanuenſi; adhuc enim Bernardus præerat an. 1191. pridie nonas Octobris, quo Ermengardis vicecomi- C tiſſa Narbonenſis ei quidquid ipſa in molendinis de Aboniano percipiebat, ceſſit. Ex quibus omnibus liquet ſediſſe Bernardum, quando prioratus S. Eugeniæ unitus eſt monaſterio Fontis frigidi anno 1189. probantibus archiepiſcopo & Ermengarde vicecomitiſſa. Quod ad Petrum attinet a Sammarthanis inductum anno 1193. nonnihil profecto ſuſpectus eſſe debet, utpote de quo nihil omnino repertum eſt, ſive a nobis, qui chartarium domeſticum in bibliotheca Colbertina diligenter revolvimus, ſive a noſtris Martennio & Stephanotio. Et certe Bernardus ille, quem Sammarthani in duos ſciderunt, ut D huic Petro locum invenirent, unus & idem videtur eſſe qui præerat 1193. menſe Aprili, quo factam ipſi venditionem honoris in territorio de Livoria a Berengario de Petrapertuſa, idem Berengarius laudavit & confirmavit. Anno ſequenti menſe Martio eidem Bernardo Rogerius vicecomes Biterrenſis dedit ac firmavit domum quam habebat in ſuburbio ſancti Michaelis civitatis Carcaſſonenſis. Raimunda quoque uxor Berengarii de Chugumano ei jus tranſitus per omnes ſuas terras abſque leudæ alicujus ſolutione contulit anno 1195. menſe Decembri. Biennio poſt menſe Junio Guillelmus Gun- E terius de Monterotundo & ſoror ejus Manuſplena honorem ei dederunt, quem ab Arnaldo de Malliaco habebant in territorio de Bocaircio. Occurrit adhuc 1198. in charta S. Pauli Narbonenſis.

Ch. xx. col. 283.

Ch. liv. col. 46.

V. Oto I. ſedebat jam 1199. ſi fides habenda cuidam abbatiſſarum Rivi nitidi in diœceſi Carcaſſonenſi indiculo, ubi Sarraloga, ſive ut alibi, Maria Saraloga hujus parthenonis abbatiſſa Othoni abbati Fontis frigidi pro feudo ac terra Villæ novettæ hominium præſtitiſſe perhibetur; ſed id nobis ſuſpectum hunc catalogum reddit,

Digitized by Google

quod ibidem Mathildis abbatiſſa cum 32. *vel* 33. ſanctimonialibus idem hominium eodemque anno Arnaldo Fontis frigidi abbati exhibuiſſe dicatur, & alibi 1290. quod neutrum verum eſt; ſed tamen ut error facilis, ita & correctio; Othoni maneat nota 1199. & Arnaldo ſubſtituatur 1299. pro 1199. ſic profecto habebitur ſi non veritas, ſaltem veriſimilitudo. Ceterum Otho anno 1200. menſe Octobri quædam ab Olivario de Terminis in caſtello de Cucſaco & in villa de Poſulis comparavit, ex tabulario Carcaſſonenſi.

VI. Bernardus III. ſedebat nonis Martii anno 1200. *ſeu* 1201. uti nunc computamus, qua die Fredolus de Lautrec, & Geraudus de Pipionibus ejus filius quidquid injuſte repetebant in honore de Bocaircio ipſi reſtituerunt. Eodem anno 1201. Raimundus dux Narbonenſis cœnobium liberavit ab omnibus pedagiis & leudis. Inſequenti Aimericus vicecomes Narbonenſis factam a P. de Lercio Fontis frigidi monacho fundationem eccleſiæ & monaſterii S. Victoris de Montveyre ratam habuit. Anno 1203. nonis Maii Petrus Aragoniæ rex & comes Barcinonæ domum in urbe Perpiniano a Maynarda relictam, immunem ab omni ſubſidio Bernardo abbati contulit. Menſe Julio anni 1205. Guillelmus de Monteſquieu ei ſe munificum præbuit. Anno ſeq. menſe Septembri Aimericus vicecomes Narbonenſis quidquid juris habebat in horto comitali in territorio S. Juſti de Durbano eidem tribuit; quo etiam anno menſe Martio Hugo comes Empuritanus & uxor ejus Maria omnia ipſi tradiderunt paſcua, quæ habebant in comitatibus Empuritano & Ruſcinonenſi, ac in diœceſi Helenenſi, cum facultate vendendi & emendi per totam ſuam terram, necnon terra marique frumentum transferendi abſque ulla leuda aut ſubſidio. Eodem anno XII. cal. Maii ei beneſecit Guillelmus de Durbano. Inſequenti calendis Octobris Raimundus Rogerius comes de Fuxo, quam ipſi condaminam in caſtello d'Albars territorii ſanctæ Leucadiæ de Fonte jocoſo Aimericus vicecomes Narbonenſis obligaverat, eam tribuit Bernardo abbati. Memoratur an. 1208. in charta S. Pauli Narbonenſis, & 1209. in charta Narbonenſis archiepiſcopatus; quo anno XII. cal. Decembris Aimericus vicecomes Narbonenſis campum in territorio caſtelli de Fonte jocoſo cum ſuis appendiciis eidem conceſſit in alodem. Anno 1211. Bernardus abbas de Cluſa prioratum S. Michaelis de Montlaurez ſuo donatum monaſterio an. 1044. a Berengario vicecomite Narbonenſi & Garſinda uxore, Bernardo abbati Fontis frigidi omnino dimiſit. Eodem, XV. cal. Martii Ebrinus de Durbano ei jus paſcuorum in omni terra ſua indulſit; ac menſe Maio ejuſdem anni Guillelmus Montiſpeſſulani dominus eidem conceſſit exemtionem ab omni pedagio pro his quæ venderet aut emeret in tota ſua juriſdictione. Guillelmus quoque de Fonte jocoſo quidquid habebat in territoriis S. Petri de Codoromo & S. Juſti de Durbano, in locis nuncupatis *Salvared ad Cros, de Alſeu ad Villar, &c.* menſe

Ch. LVI. col. 49.

Maio ejuſdem anni Bernardo abbati largitus eſt. Hoc ipſo anno 1211. Innocentius III. ſub præſidio ſedis apoſtolicæ poſuit monaſterium cum univerſis bonis ac terris beneficio pontificum, regum ac principum collatis. Anno ſeq. calendis Decembris Berengarius de Mociano miles eidem tribuit hominem nomine Guillelmum Fabri filium Bernardi Boerii de Mociano, cum omnibus ejuſdem liberis. Idem Berengarius anno 1216. VI. idus Martii jus quoddam in condamina de Livoria ei donavit; quo etiam anno XI. cal. Dec. Boſo abbas Electenſis omnia jura quæ habebat in villa de Turano, &c. Bernardo dimiſit. Rexit ad annum ſequentem, ex Sammarthanis, ſub cujus regimine, ut obſervavit in menologio Ciſtercienſi Chryſoſtomus Henriques, Petrus de Caſtro novo monachus Fontis frigidi creatur ab Innocentio III. papa primus fidei inquiſitor, cujus hæc verba ſunt. *In Fonte frigido natalis B. Petri de Caſtro novo martyris, qui in eo cœnobio habitum Ciſtercienſem aſſumpſit, & ſanctiſſima converſatione Deo gratus & hominibus carus extitit; zelo Domini accenſus primus fuit qui auctoritate apoſtolica ſanctiſſimum inquiſitionis tribunal contra hæreticos erexit, munuſque inquiſitoris viriliter exercuit, fidem orthodoxam cœleſti ſibi data gratia circumquaque diſſeminans, hæreticos veræ & eccleſiaſticæ libertatis contemptores mira ſeveritate redarguens, & opprimens. Tandem lancea confoſſus, glorioſam martyrii palmam vir ſanctus promeruit, & poſt mortem multis miraculis claruit.* Immaniter autem trucidatur dum Rhodani fluenta trajiceret, inſtigantibus Petro rege Aragonum & Raimundo comite Toloſano, quos hæreticæ pravitatis objurgaverat, ſepultus in clauſtro abbatiæ ſancti Ægidii, unde in baſilicam transfertur. Cæterum Petrus de Lercio monachus Fontis frigidi cum cellam ſuam abſque licentia ſuperioris reliquiſſet, ad conſtruendum monaſterium in loco deſerto S. Victoris de Montveyre nuncupato, ubi monachos congregaverat, inobedientiæ pœnitens Bernardum abbatem inviſit, ſuaque omnia, monachos, quidquidve apud territorium de Montveyre acquiſiverat, eidem ſubjecit.

VII. Robertus occurrit anno 1218. in charta eccleſiæ ſancti Pauli Narbonenſis, teſtante Martennio, qui cum D. Urſino Durand hujus eccleſiæ tabularium diligenter revolvit. Fallit nihilominus hoc tabularium, aut fallunt documenta chartophylacii de Courſſan & d'Ouveilhan, quæ Radulfum abbatem exhibent annis 1217. & 1219. inquiunt Sammarthani; ſed neque Semenus ab iiſdem ante Radulfum admiſſus eodem anno 1217. certiori fundamento innixus videtur.

VIII. Vitalis II. anno 1223. III. nonas Decemb. Berengarium Rubei de Taciano ſuperiori militem in monachum ſuſcipiens, ab eo ſimul excepit honorem, quem habebat in territoriis S. Mariæ de Palatiole, S. Eugeniæ de Teco, &c. ex tabulario Fontis frigidi deſcripto in bibliotheca Colbertina.

IX. H. id eſt Helias I. anno 1223. menſe Januario, *ſeu* 1224. pro hodierna computandi ratione;

Digitized by Google

ratione, paſcuis omnibus montium de Minerba A donatur ab Amalrico duce Narbonenſi, comite Toloſano, vicecomite Biterrenſi & Carcaſſonenſi, ac domino Montis fortis, ex eodem tabulario domeſtico, ubi & quinque dicuntur exſtare privilegiorum diplomata ducum Narbonenſium ac *Sammarth.* Toloſæ comitum ann. 1213. 1217. 1218. 1221. & 1223. quibus exemtionem ab omnibus tam maritimis quam terreſtribus vectigalibus, & immunitatem paſcuagii in territorio ſuo Minerbenſi largiuntur. Ceterum nemo non videt vix inter ea ſuppetere locum tribus a Sammarthanis inter abbates computatis, Jehameno 1220. ex tabulis, aiunt, de Bizanet, Marqueſio eodem anno, B ex tabulario de Gauſſa, & Semeno 1221. quorum certe nullibi mentionem reperimus.

X. Bernardus IV. de Bonneriis rexit ab anno 1224. inquiunt Sammarthani. Sane 1225. VIII. idus Septembris Jacobus rex Aragonum, comes Barcinonenſis, ac Montiſpeſſulani dominus ei ſe valde munificum præbuit. Inſequenti IV. cal. Aprilis Hugo comes Empuritanus eidem domos omnes conceſſit, quas tum in civitate tum *Ch. XXIX. col. 201.* in burgo Narbonenſi habebat. Eodem anno XVII. cal. April. cum aliis abbatibus & epiſcopis interfuit fidei clientelaris profeſſioni eccleſiæ ac regi ab R. de Rocafolio exhibitæ, ex archivo regio C Carcaſſonenſi. Adſuit VII. idus Decembris anno 1226. capitulo nigrorum monachorum in mo- *Spicil. t. 6. pag. 32.* naſterio S. Tiberii congregato, huc advocatus cum Vallis magnæ abbate. Anno 1227. XVI. cal. Aug. Olivarius de Trulis bellum meditans adverſus barbaros ſe monaſterio dedit in fratrem & *donatum* in manu Bernardi abbatis, cui tunc nonnulla in territorio de Berrella confirmavit. Ab Arnaldo de Salſis XIII. calend. Febr. anno 1228. molendinum accepit in territorio S. Cyrici de Apiano; quo etiam anno XI. cal. Decembris teſtis laudatur regi factæ donationis caſtri de Terminis. Reperitur anno 1233. III. nonas D Julii in litteris Maſcaroſiæ filiæ Arnaldi de Salſis, quibus a Pontio Hugone Empuritano comite bis mille ſolidos Melgorienſes ſibi ſolutos profitetur, quos illi debebat idem comes ratione ſententiæ contra ipſum latæ a Bernardo Helenenſi epiſcopo, B. abbate Fontis frigidi & Berengario hoſpitalis Jeroſolymitani de Bajolis præceptore. *Tom. 1. Anecdot. Martenn. col. 849.* Denique an. 1234. calendis Febr. una cum capitulo ſtatutum de faciendis & diſtribuendis in tota Narbonenſi diœceſi hoſtiis ex fundatione Johannis Biſtani obſervaturum ſe promiſit, ex mandato Guillelmi abbatis Ciſtercii dato menſe Septembri an. 1233. ex tabulis capituli Narbo- E nenſis. Nihil autem reperimus de Petro & Arnaldo, quorum alterum Sammarthani collocant anno 1230. & alterum 1231.

XI. Helias II. occurrit anno 1235. VII. cal. Octobris, quo Nuno Sancii Ruſcinonis, Vallis Aſpireæ & Cerdaniæ dominus monaſterii poſſeſſiones confirmavit, ex tabulis Fontis frigidi deſcriptis in biblioth. Colbertina.

XII. Bernardus V. eodem anno 1235. pridie idus Januarii, hoc eſt 1236. obtinuit a Bernardo de Monteſquieu facultatem vindemiandi pro voluntate in vineis quas habebat in territorio S. Stephani de Orulo. Anno 1236. pridie nonas Aprilis, id eſt 1237. querelas inter conſules & cives urbis ac Burgi Narbonenſis compoſuit una cum Berengario de Boutenac, ex tabulario urbis Narbonæ. Eodem anno calendis Maii Jacobus rex Aragonum & Majoricæ, comes Barcinonæ & Urgelli, ac Montiſpeſſulani dominus laudavit ei tranſactionem factam inter Mareſium & Dodonum piſcatores ex una parte, & quoſdam Fontis frigidi monachos ex altera, de jure piſcationis ad gentem de Pujols pertinente, ex tabulis Fontis frigidi.

XIII. Petrus I. Raimond claruit ab an. 1237. ad 1241. inquiunt Sammarthani; addendus erat 1242. XII. cal. Martii, & expungendus, ſeu removendus Odo, quem aiunt præfuiſſe anno 1241. ſicque faciendus unicus Petrus Raimundi, non duo. Itaque Petrus Raimundi an. 1241. tranſegit cum Petro Amelii Narbonenſi archiepiſcopo. Anno ſeq. menſe Auguſto novam ſuo monaſterio filiam procreavit abbatiam B. Mariæ Vallis bonæ in diœceſi Helenenſi, quam in fundo Fontis frigidi proprio conſtructam, pluribus terris & latifundiis dotavit, & ornamentis eccleſiaſticis, aliiſque donariis mirifice locupletavit, in *Ch XVI. col. 487.* manibus Gitardi primi abbatis, ut liquet ex charta in appendice relata. Electum interea fuiſſe abbatem Grandis ſilvæ & renuiſſe diſcimus ex ſta- *Tom. 4. Anecdot. Martenn.* tuto XXIII. capituli generalis anni 1240. ubi de rigore ordinis deponendus eſſe dicitur: quia *col. 1374.* tamen piiſſimas cauſas ipſum habere certum eſt, parcitur ei a depoſitione, &c.

XIV. Odo *vel* Otho II. quem dicunt ſediſſe ab anno 1243. memoratur in charta S. Pauli *Ch. XLIV.* Narbonenſis 1248. quo certe anno teſtis eſt O. *col. 451.* abbas Fontis frigidi in compromiſſo Clarini epiſcopi & capituli Carcaſſon. ex una parte & conſulum urbis ex alia in Guillelmum archiepiſcopum Narbonenſem XVII. cal. Febr. Anno ſeq. X. cal. Martii præpoſitus capituli S. Pauli Narbonenſis Odoni abbati exhibuit bullam Innocentii papæ IV. datam calendis Febr. pontificatus anno ſexto, qua idem capitulum cogi non poſſet litteris etiam apoſtolicis, niſi id expreſſe habentibus, ad ullum in ſua eccleſia beneficiatum recipiendum, ex tabulario S. Pauli Narbon. Reperitur O. abbas Fontis frigidi an. 1250. XV. cal. Jan. in chartario Bolbonenſi. Acquirit an. 1252. VI. cal. April. ab Olivario de Terminis caſtellum de Mercurinhan cum juribus, pretio ſex millium ſolidorum Melgorienſium, quam acquiſitionem ratam habuit S. Ludovicus rex Franciæ anno 1266. Eodem anno 1252. nonis Julii Guillelmus de Piano miles ſeneſcallus Carcaſſon. & Biterrenſis factam a Robino quodam monaſticen amplectente Othoni abbati donationem confirmavit. Habuit Otho controverſiam hoc ipſo anno cum Amalrico II. vicecomite pro fodina argenti intra limites Fontis frigidi effoſſa, quam vicecomes ſupremi dominii præ- *Sammarth.* rogativa ſibi arrogabat, ſed compromiſſo per Guillelmum de Broa Narbonenſem archiepiſcopum amice compoſito, vicecomes a cenſuris

Digitized by Google

eccleſiaſticis abſolvitur, ac pro damnis monaſterio illatis penſitatione decem ſolidorum damnatur anno 1254. uti memorant tabulæ abbatiæ. Hoc autem anno Otho abbas ex una parte & Guillelmus de Minerba miles ex altera, diſceptantes pro diviſione territorii de Babiano compromiſſum fecerunt in manibus Olivarii de Terminis. Idem Olivarius an. 1257. Othoni vendidit caſtra S. Nazarii & S. Valeriæ, aliaſque terras, ex regio Carcaſſon. tabulario fol. 113. Eodem anno Dominica Palmarum Otho pro acceptis ab Olivario de Terminis decem millibus ſolidis, grato animo nomen ejus inſcribi voluit omnibus cœnobii miſſalibus, ejuſdemque vivi ac defuncti memoriam fieri in omnibus miſſis ibidem celebrandis. Litem habuit cum Jordano eccleſiæ de Bugairaco rectore ſuper decimis honoris de Paraone, quam an. 1259. pridie cal. Aug. compoſuit Jacobus archiepiſc. Narbon. Inquiſivit anno ſeq. de jure quod gens Durbæ habebat in terra Tuxano. Eodem anno 1260. exhibuit hominium regi Francorum, ex archivo regio Carcaſſonenſi; quo ipſo anno v. cal. Julii clientelæ profeſſionem excepit a Petro & Berengario Vicarii filiis Petri Vicarii militis de S. Nazario, pro his omnibus, quæ a monaſterio tenebant in caſtellis & appenditiis S. Nazarii & de Mercurinhano. Ipſi quoque idem hominium præſtitit an. 1261. xv. cal. Maii Raimundus de Aquaviva miles S. Nazarii pro his quæ a monaſterio tenebat in caſtello & appenditiis S. Nazarii. Querelam habuit eodem anno cum ſacriſta Narbonenſi & parœciarum civitatis Narbonæ rectoribus ſuper canonica bonorum ſuo monaſterio legatorum ab iis qui vellent in eo ſepeliri portione, quam hoc ipſo anno vi. cal. Novemb. Guido Narbonenſis archiepiſc. compoſuit, ex tabulario capituli Narbonenſis. Pervenit ad annum 1262. ex Sammarthanis.

XV. Dalmatius ſedebat 1264 & 1266. quo anno idibus Aug. nonnulla prædia comparavit. Nec plura de illo, qui certe non attigit tempora Philippi IV. Francorum regis, contra quam ſcribunt Sammarthani.

XVI. Arnaldus I. memoratur xi. cal. Sept. an. 1270. quo Dalmatius vicecomes de Rupe Bertini dominus de Petra lata, Arnaldus abbas monaſterii de Villa Barandi, & alii teſtamenti cujuſdam Gaufridi executores declarant hunc abbatem Fontis frigidi decem millia ſolidorum ſibi ab eodem Gaufrido concredita dediſſe Raimundo Montagnerii de Petra lata & Guillelmo de Cazanatello. Idem anno 1271. regi ſacramentum fidelitatis præſtitit. Habuit anno 1273. controverſiam cum eccleſiarum cathedralis & S. Pauli Narbonenſis capitulis, quæ judicio Petri de Ferralibus eccleſiæ S. Sebaſtiani Narbonenſis rectoris ad hoc a Petro Narbonenſi archiepiſcopo delegati finita eſt hoc anno pridie nonas Novembris, ex tabulis domeſticis. Adhuc præerat 1275. ex ſchedis Stephanotii. Additur a Sammarthanis, ejus tempore Guillelmum de Rieu de Valle de Daigne militem in procinctu expeditionis maritimæ cum S. Ludovico, teſtamenti tabulis

A Guillelmum filium in univerſis bonis heredem declaraſſe, eique ſubrogaſſe beatæ Mariæ Fontis frigidi cœnobium, cujus ratione legati cum lis mota fuiſſet, inita eſt conventio anno 1301. qua monaſterium in poſſeſſionem vindicatur adverſus Ermengaudum de Roſſian domicellum heredem Sicardæ viduæ Guillelmi, ſicque 1317. abbatia inveſtituram accepit juſtitiæ ſuperioris, mediæ & mixtæ loci de Rieu, ſicuti continetur in exemplaribus chartophylacii Fontis frigidi.

Quod addunt iidem Sammarthani præfuiſſe Arnaldum ab anno 1268. ad 1270. primum ultro concedimus; ſed quandoquidem non aliam ob B cauſam regimen ejus circumſcribere videntur an. 1270. niſi ut Vitali dent locum an. 1271. ex tabulis, aiunt, feodi de Bouccaſſers, Arnaldo alteri 1272. & 1273. ex panchartis de Mouſſan, ac denique Vitali alteri 1273. ex ſchedis d'Autherive, ad annum 1281. ex actis Juncariæ & S. Nazarii, nihil dubitamus aſſerere hoſce duos Vitales non alios eſſe a Vitali n. III. adeo ut legendum ſit 1171. 72. & 73. pro 1271. &c. ac proinde Arnaldus iſte intermedius idem eſt cum Arnaldo I. de quo agimus.

XVII. Bernardus VI. memoratur a Sammarthanis 1282. & 1283.

C XVIII. Petrus II. Alpharici præerat anno 1284. ex archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Idem anno 1286. fidem juravit Francorum regi, ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Emit eodem anno pro utilitate publica monaſterii a Guillelmo de Caneto, probante Jacobo Aragoniæ rege, caſtrum & toparchiam de Villeneuve de la Rahou cum ejus territoriis, pretio quinquaginta millium ſolidorum Melgorienſium. Sediſſe dicitur ad annum ſequentem 1287. cui Johannem Sammarthani ſubrogant an. 1288. ſed quo fundamento non indicant. *Sammarth.*

XIX. Montaſinus & Moteſinus *al.* Johannes D Montaſinus regi Francorum fidem clientelarem profeſſus eſt an. 1288. ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Tranſegit 1289. cum Narbonenſi S. Pauli capitulo de paſcuis Bajarum & Junqueriarum. Memoratur anno ſeq. menſe Julio in archivo regii patrimonii Monſpelienſis, ac menſe Junio ejuſdem anni in regio Carcaſſonenſi tabulario, ubi a rege Philippo IV. præceptum obtinuiſſe dicitur, quo monaſterii poſſeſſiones confirmantur. Reperitur Montaſinus 1292. apud Sammarthanos, qui per id tempus ab epiſcopo Helenenſi comparatum aiunt manſum apud Carcaſſonam, cum aliis poſſeſſionibus in pagis de E Mouſſan, de Durban & S. Nazarii; & adhuc 1294. ab iiſdem Sammarthanis in tres diviſus, qui certe unicus eſt; enim vero Bernardus quem intermedium admittunt non ſedit anno 1289. ſed 1189. Similiter Petrus Alpharici haud alius eſt a ſuperiore num. XVIII. cui proinde noſa chronica 1283. affingenda eſt, non vero 1293. ac denique Bernardus alter Montaſini III. apud eoſdem Sammarthanos ſucceſſor 1295. ex actis, inquiunt, de Valleroigne, idem eſt ac Bernardus II. n. IV. legendum enim 1195. pro 1295. Verum neque id etiam ab errore putamus immune quod

Digitized by Google

legitur in ſcheda Martennii, Montalino ſcilicet Raimundum de Durba confirmaſſe cujuſdam feudi apud Tuxanum venditionem anno 1299. legendum quippe videtur 1289. *vel* 1290. ex dicendis.

XX. Arnaldus II. Novelli Sammarthanis Nompopulanus, Baluzio videtur eſſe patria Fuxanenſis, quia ſexaginta libras Turonenſium parvorum legaverat pro ſtipendio unius militis de comitatu Fuxi ad bellum Tranſmarinum. Primum fuit Bolbonenſis monachus, tum ſacræ theologiæ doctor, ac deinde abbas Fontis frigidi ab anno ſaltem 1297. quo per ſuum etiam cognomen deſignatus teſtis habetur in tranſactione Bernardum inter epiſcopum Appamienſem, & comitem Fuxenſem. Et certe in veteri Gallia Chriſtiana Arnaldus ſediſſe dicitur ab anno 1297. ſed in hoc fallitur, quod ejus regimen circumſcribat an. 1304. qui haud dubie rexit ad annum 1311. Quod autem huic errori anſam præbuit fuit diſtinctio duplicis Arnaldi, ubi unicus eſt, & ea diſtinctio inde orta eſt, quod Antonio intermedio notam chronicam 1305. affinxerint, quæ debet eſſe 1335. quod etiam dicendum de Geraldo, cui anno 1304. clientelarem fidem abbatiſſa & conventus Rivi nitidi juraſſe dicuntur pro feodo ac terra Villæ Novetæ, legendum enim 1324. pro 1304. Itaque Arnaldi geſta proſequamur. Occurrit an. 1298. idibus Junii in chartis caſtri Fuxenſis; quo quidem anno XVIII. cal. Febr. hominiorum tabulas exhibuit, ex tabulario domeſtico. Acquiſivit Arnaldus a cœnobio Ardorelli prædium de Preixan pro ſumma 50. millium ſolidorum, ex veteri Gallia Chriſtiana. Idem litteris Gaſtonis comitis Fuxenſis & vicecomitis Benearnii eximitur cum ſuo conventu ab omnibus vectigalibus & ſubſidiis, necnon obtinuit uſum in ſylvis tam pro lignatione, quam pro gregum & armentorum paſtu XVII. calend. Januarii, quod jam indulſerant Raimundus Rogerius, & Rogerius Bernardus ejus filius Fuxenſes comites XIII. cal. Martii an. 1216. Porro hunc iterum *Novelli* cognominatum legimus in inſtrumento anni 1303. III. nonas Julii, quo Berengarius de Boutenac domicellus ac dominus caſtelli de Biſan de Grannolieres coram notario aſſeruit nunquam ſe in ſilvis monaſterii ligna ſuccidiſſe ex jure vel ex conſuetudine, ſed ex mera Arnaldi abbatis permiſſione. Plurimis autem fundationibus cœnobium Arnaldus locupletavit, qui cum ab Aimerico Narbonenſi, domino d'Ouveilhan & de Perinhan emiſſet omnimodam juſtitiam caſtrorum d'Aſſinhan, du Terrail, Fontcaluy, Preixan, & alia jura, hæc & plura ad monachorum ſuſtentationem legavit. Interea hic eruditione, pietate, ceteriſque virtutibus apprime inſtructus Clementi papæ V. innotuit, qui amicitia ſua eum proſecutus tanti fecit, ut primo pontificatus anno S. R. E. vicecancellarii ad annum ſaltem 1310. 16. Martii, ex concertationibus Bonifacii VIII. cum Philippo Pulcro pag. 367. tum cancellarii dignitate ornaverit, ac demum etiam purpura cohoneſtaverit ſub titulo ſanctæ Priſcæ an. 1310. Sabbato Quatuor Temporum

T. 1. vit. pap. Aven. col. 660. & ſeq.

Baluz. t. 2. vit. pap. Aven. col. 169.

A Adventus, XIV. calend. Januarii. Tametſi vero vicecancellarius, erat adhuc nihilominus abbas Fontis frigidi X. calend. Maii anno quarto pontificatus Clementis V. quo hic pontifex bullam dedit pro confirmandis ſtatutis ordinis Grandimontenſis, quibus condendis operam Arnaldus impenderat. Eodem anno 1309. præſens memoratur in inſtrumento fidelitatis præſtitæ domino papæ per nuncios & procuratores Romanorum regis. Anno ſequenti VIII. calend. Octob. Arnaldus S. R. E. vicecancellarius nuncupatus Fontis frigidi fratres ſupra conſuetam annonam in feſtis Natalis Domini, Paſchæ, Pentecoſtes, B &c. voluit accipere quinquaginta ſolidos Turonenſes. Eum laudatus pontifex graviſſimis pro eccleſia muneribus obeundis præfecit; legationem quippe cum epiſcopo Pictavienſi in Angliam ſuſcepit ad conciliandos regni proceres cum Eduardo rege, de qua legendi Walſingamus, aliique Angliæ hiſtorici. Avenione tandem defunctus eſt Arnaldus 1317. die 14. Auguſti, quem obſervat Baluzius poſt Stephanotium, ſepultum fuiſſe in ſuppedaneo majoris altaris Fontis frigidi.

Ibid.

Ibid. pag. 274.

Baluz. t. 1. vit. pap. Avenion. col. 662.

XXI. Jacobus Fornier Arnaldi de quo ſupra, nepos fuit ex ſorore, ſi ſcriptori quintæ ipſius vitæ ſub nomine Benedicti XII. fides adhibenda ſit, qui C quidem Arnaldum vocat ejus avunculum. Ab hac ſententia non longe recedit Rainaldus tom. XVI. annalium eccleſ. pag. 1. dum eum vocat Novellum, Toloſanumque tradit natione de Saverduno Appamiarum diœceſis; fuiſſe vero filium ſororis Johannis XXII. (quod tamen vulgo creditum, & prius editum in veteri Gallia Chriſtiana) nullus dicit ex octo ſcriptoribus, qui Jacobi Fornerii poſtea papæ ſub nomine Benedicti XII. vitam elucubrarunt. De humili ejus genere nihil omnino reperimus, niſi in octava ejus vita. Ortus eſt parente Guillelmo Fornerio in oppido Savarduno Toloſam inter & Appamias urbes. Primum D fuit monachus Bolbonenſis in diœceſi Mirapicenſi, e quo ſubinde monaſterio ad Fontem frigidum ſe tranſtuliſſe dicitur; dumque Pariſiis ſacræ theologiæ baccalaureus erat, electus fuit abbas Fontis frigidi anno 1311. quo incolarum Tuxani hominia excepit, nec multo poſt doctoratus lauream conſecutus eſt. Memoratur anno ſeq. die 2. Junii in charta anteceſſoris Arnaldi tituli S. Priſcæ cardinalis, prædia & omnia jura, quæ Jacobus ejuſdem Arnaldi nomine acquiſierat, eidem monaſterio ſub certis conditionibus largientis. Anno 1315. 17. Julii eidem Jacobo laudatus Arnaldus cardinalis obligationem ſexa-E ginta librarum ſibi ab eo factam dimiſit, ac poſtridie ipſi ab eodem Arnaldo tanquam illius teſtamenti exſecutori jus & poteſtas conceditur ex 2260. florenis auri, quos ipſi cœnobio crediderat, emendi annuum viginti librarum reditum in monaſterii commodum. G. abbatem Aquæ Bellæ anno 1316. feria V. poſt Pentecoſten legatum miſit, qui abbatiam de Populeto viſitaret, & Pontii abbatis de Benefacacio in abbatem de Populeto electionem confirmaret, ubi tunc reperti ſunt 96. monachi clerici, 55. converſi & 63. ſervi, ſeu captivi. Poſtquam vero ſeptem

Ibid. col. 229.

Ibid. col. 239.

T. 1. Anecd. Marten. col. 1348.

Digitized by Google

annis monaſterium gubernaſſet, quibus vices agens cardinalis Novelli plura ſtatuta de variis fundationibus condiderat, ac inprimis ſummam 1568. florenorum auri ad comparandum feodum de Mathaſera conſtituerat pro luminari ante altare Deiparæ virginis diu noctuque arſuro, electus eſt epiſcopus Appamienſis, dein Mirapicenſis, poſtea inter ſacri collegii principes cooptatus, ac demum an. 1334. ad ſummi pontificatus apicem ſublimatus eſt, aſſumto nomine Benedicti XII. quo in munere poſitus, epiſtola numero VIII. regeſti Vaticani ad Guillelmum abbatem Bolbonæ ſcripta, ſe aliquando abbatem Fontis frigidi fuiſſe ſignificat, cum ait: *Eo diligentius ex cura noſtra generali utilitatibus monaſterii Fontis frigidi, Ciſtercienſis ordinis, Narbonenſis diœceſis providemus, quo ſpiritualis* & proprius abbas monaſterio præfuimus, cum in minoribus agebamus. Sane cum monaſterium ipſum per obitum quondam Arnaldi ejuſdem monaſterii abbatis, &c. Datum Avenione XV. cal. Martii.*

* f. ſpecialis.

XXII. Geraldus, qui & Guiraudus cœpit regere an. 1317. & ejus præfectura duravit ad annum 1325. de quo acta S. Nazarii, inquiunt Sammarthani, qui & addunt Aimericum filium Amalrici vicecomitis Narbonenſis cœnobio vendidiſſe locum de Mailhac cum omnimoda juſtitia. Sane Guiraudus abbas Fontis frigidi an. 1320. exhibuit hominium regi, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Memoratur adhuc 1323. quo anno VI. cal. Januarii Narbonæ conſules ſervaturos ſe quod viris prudentibus de illata a ſe eidem abbati injuria viſum fuerit paciſcuntur, ex tabulario urbis Narbonenſis.

XXIII. Petrus III. de Barrau ad hanc abbatiam vocatus an. 1325. ſedit uſque ad annum 1333. ut liquet ex chartophylacio S. Nazarii, de Durbano & de Capite ſtagno. Ergo loco anni 1322. XVII. cal. Septemb. quo ipſius querela adverſus Bernardum archiepiſcopum Narbonenſem ſuper decimis eccleſiarum S. Petri de Rocha longa & ſancti Stephani de Agauſiana judicio Narbonenſis officialis ſopita fuiſſe dicitur, legendum 1332. Certe Petrus abbas anno 1333. die 14. Aug. Guillelmi de Raxiacho domicelli, & Blanchæ matris ejus hominium excepit pro locis de Cominali, ſeu de Roſis & de Canabar prope fluvium Urbionis. Diſceptavit conventus, aiunt Sammarthani, cum vicecomite Narbonenſi, agente Raimundo de Poilhano Fenolheti archidiacono, teſtamenti Berengarii de Boutenac dynaſtæ de Bizanet & condomini de Mathes curatore, qui abbatiæ legaverat quoſdam reditus in caſtro de Mathes ad fundationem, uti fuſius explicat tabularium Fontis frigidi.

XXIV. Arnaldus III. qui ſubſcriptus legitur in membranis S. Valeriæ ad annum 1334. aiunt Sammarthani, revera hoc anno die 24. Novembris hominum excepit a Rayna *ſeu* Regina de Rupecurba abbatiſſa Rivi nitidi pro his quæ a Fonte frigido tenebat in feudum in loco de Cominali, ſeu in villa de Roſis, & in villa Novettæ.

XXV. Antonius anno 1335. excipit hominia incolarum Tuxani. Eodem anno Petri A ſucceſſor immediatus legitur in tabulis regii patrimonii Monſpelienſis, fortaſſe ob Arnaldi breve regimen. Certe Antonius an. 1338. die 8. Martii parthenonem B. Mariæ de Eula ordinis S. Benedicti in diœceſi Helenenſi viſitavit, ibique ſanctimoniales, quæ a miſſis & ab officiis divinis abſque cauſa abeſſent, vel ex integro non adeſſent, flagellari voluit in capitulo, & in pane & aqua jejunare, &c. de quibus conſule chartam inter inſtrumenta. Præfuiſſe dicitur ad annum 1341. quo, juſſu Benedicti XII. papæ facta mobilium abbatiæ bonorum recenſione, inventa ſunt tam in vaccis, bovibus, equis, quam B in mulis, aſinis & porcis 19234. beſtiarum capita. Paulo poſt Antonius evaſit epiſcopus Lombarienſis.

Ch. XX. col. 491.

XXVI. Berengarius electus abbas dicitur nonis Martii anni 1342. quo poſt Antonium a Benedicto XII. papa creatum epiſcopum Lombarienſem, bona monaſterii, de mandato Gauſberti Narbonenſis archiepiſcopi papæ camerarii, a Morerio de Moreriis eccleſiæ S. Stephani Toloſani rectore & nuncio papæ in provinciis Narbonenſi, Toloſana & Auſcienſi invaſa, idem Morerius ex bulla ejuſdem Benedicti anno pontificatus ſeptimo III. idus Decembris Berengario abbati reſtituit. C Eodem anno 1342. (non vero 1332.) die 23. Decembris clientelarem fidem Berengario jurarunt pro terra & feodo villæ Novettæ abbatiſſa & conventus Rivi nitidi. Vocatum hunc abbatem, modo Bernardum Berengarium, ac modo Bernardum Rogerium legimus in variis chartarum exemplaribus; & quidem primo modo in hominio abbatiſſæ & conventus Rivi nitidi ipſi an. 1345. exhibito; ac ſecundo modo in hominio ejuſdem loci abbatiſſæ & conventus 31. Auguſti 1346. ſed nullus dubito quin amanuenſis his in locis erraverit, uti jam erraſſe non ſemel obſervavimus. Certe enim D Berengarius ſimpliciter appellatur in ſuperioribus chartis anni 1342. & in alia anni 1348. ubi tranſigit cum vicecomite Narbonenſi. Addunt Sammarthani eo ſedente Guillelmum Curti e monacho Bolbonenſi epiſcopum cardinalem Tuſculanum anno 1354. cœnobio legaſſe pro monachis in academia Pariſienſi apud collegium S. Bernardi ſtudentibus auri ſummam ad veſtes comparandas, quod & in generali ordinis capitulo confirmatum fuit ab abbate Ciſtercii.

XXVII. Bernardus VII. ex abbate Fontis frigidi renunciatur epiſcopus Adurenſis anno ſecundo pontificatus Innocentii VI. ex actis ponE tificum Avenion. teſtante Stephanotio. Vide t. I. col. 1160.

XXVIII. Johannes I. Engelberti pœnitentiarius papæ ſuffectus Bernardo Adurenſi electo tranſigit anno 1355. cum Narbonenſi capitulo. Præfuiſſe dicitur uſque ad annum 1358.

XXIX. Johannes II. Clerani inſtituitur abbas bulla Innocentii papæ anno pontificatus ſexto. Sediſſe fertur ad annum 1372.

XXX. Petrus IV. præerat 1374. ex Sammarthanis, quo anno Carolus V. rex Franciæ monaſterio contulit immunitatem ab omni vectigalis

Digitized by Google

exactione per ſeneſcalliam Carcaſſonenſem, comitatum Fuxi, &c.

XXXI. Johannes III. de Surzoles abdicato regimine moritur apud Grandem ſilvam IV. nonas Octobris an. 1380. ſepultus in capitulo.

XXXII. Bernardus VIII. excipit hominium Bernardi Guiardi an. 1388. Exhibet ipſe clientelam Francorum regi an. 1398. die 5. Octob. in manibus Petri de Mornayo militis *vigarii* ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis pro locis S. Nazarii, S. Valeriæ, &c. ex regio Carcaſſon. tabulario. Eodem anno die 30. Dec. Petrum de Raixacho domicellum & condominum caſtelli de Raixacho ad fidelitatis ſacramentum admiſit pro territoriis de Cominali, de Canabar, &c. Adhuc memoratur 1399. quo Guillelmus Narbonæ vicecomes cœnobio penſionem decem ſextariorum bladi aſſignavit in caſtro de Roignan.

Spicil. t. 6. pag. 365. XXXIII. Johannes IV. an. 1409. miſit legatos ad concilium Piſanum. Anno 1414. die 29. Novembris regi fidem clientelarem profeſſus eſt in manibus Roberti de Chalucio ſeneſcalli Carcaſſon. & Biterrenſis, pro locis S. Nazarii, S. Valeriæ, &c. ex regio Carcaſſon. tabulario. Poſtea factus eſt cardinalis dictus de Montibus.

XXXIV. Petrus V. reperitur abbas in veteri Gallia Chriſtiana ab anno 1423 ad 1425. ſub quo Guillelmus III. vicecomes Narbonenſis, in pugna Vernolienſi occiſus 24. Auguſti 1424. ſepelitur in medio abbatiæ Fontis frigidi choro.

XXXV. Johannes V. 1426. & 1431. ex tabulis de Tuſchan, aiunt Sammarthani.

XXXVI. Petrus VI. regi fidem & obſequium pollicitus eſt die 23. Maii 1436. in manibus Raimundi Aimerici militis, *vigarii* domini de Baſilhac ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis, pro locis S. Nazarii, S. Valeriæ, &c. ex regio Carcaſſonenſi tabulario.

XXXVII. Bernardus IX. 1441. fato functus 1443.

XXXVIII. Petrus VII. Ferrerii eligitur 1443. quo ipſo anno Maria d'Aragon utriuſque Siciliæ & Jeruſalem regina, Barcinonæ comitiſſa, regis nomine progubernatrix hanc abbatiam ſub protectione admittit. Deponitur anno 1448. Sammarth.

XXXIX. Martialis I. de Rua per depoſitionem Petri Ferrerii electus eſt 1448. quem Egidius abbas Grandis ſilvæ confirmavit eodem anno. Regi fidem exhibuit die 16. Maii anno 1453. in manibus Antonii de Chabanes comitis de Dampmartin, *vigarii* ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis pro locis ſancti Nazarii, &c. ex regio Carcaſſon. tabulario. Ipſius mentionem fieri in tabulis de Tuſchan & de Quadraginta uſque ad annum 1472. tradunt Sammarthani. Hunc vero eumdem eſſe putamus ac Martialem Combe, qui electus & confirmatus dicitur in charta B. Mariæ de Amiliano an. 1499. ubi legendum videtur 1449.

XL. Petrus VIII. de Roca *de la Roque*, Sammarthanis renunciatur abbas anno 1473. coram Bertrando Albi abbate Grandis ſilvæ, patre ſuperiore Fontis frigidi; quem nos pariter A eumdem putamus eſſe ac Petrum de Roca, qui calculis fratrum electus, fuit confirmatus ab abbate Grandis ſilvæ die 15. Martii an. 1427. pro quo legendum 1472. ſeu 1473. Hic autem abbas, ultimus regularis creditur, quem aiunt Sammarthani vixiſſe uſque ad annum 1488.

XLI. Antonius Petrus, ſeu Petri de Narbonne, vicecomitum Narbonenſium genere ex utroque parente procreatus, epiſcopus Vabrenſis & abbas Grandis ſilvæ, Fontem frigidum tenuiſſe dicitur a Sammarthanis ab anno 1476. ſed perperam, ad 1512. Anno 1482. Magdalena regum Francorum filia & ſoror, tutrix Franciſci B Phœbi regis Navarræ, ſub tutela monaſterium Fontis frigidi cum appenditiis ſuſcepit, & immunitates quondam a Raimundo Rogerio comite Fuxi indultas 1216. Gaſtone 1305. Archembaldo 1401. Johanne 1416. & Gaſtone comite Fuxenſi 1453. cum aliis privilegiis diplomate ſuo confirmavit. Memoratur idem abbas vicarius generalis Georgii de Ambaſia electi Narbonenſis in remotis agentis die 14 Maii an. 1484. ex charta S. Pauli Narbonenſis. Promotus autem ad cathedram Vabrenſem per obitum Bernardi legitur anno 1486. VIII. cal. Maii, in regeſto Innocentii papæ VIII. qui quidem abbas, C ſimulque Vabrenſis epiſcopus anno 1492 tranſactionem iniit cum domino de Gaſparet. Occurrit etiam annis 1490. & 1493. in plurimis recognitionum inſtrumentis pro loco de Mailhac. Tandem mortuus dicitur XIII. cal. Aug. 1499. & in Fonte frigido ſepultus.

XLII. Ludovicus de Narbonne ſuperioris frater & in epiſcopatu atque abbatiis ſucceſſor, mortem oppetiit die 7. Februarii an. 1518. *vel* 1519. pro varia inchoandi anni ratione.

XLIII. Georgius de Narbonne filius Guarini ex Margareta de Miremont, protonotarius apoſtolicus, ad hanc abbatiam promotus per obitum D Ludovici, ſedit ad annum 1531. ſimul abbas Grandis ſilvæ, & S. Geremari Flaviacenſis, in cujus abbatiæ hiſtoria Sammarthani mortuum tradunt anno 1550. ſi non verius, ſaltem veriſimilius quam R. P. Simplicianus qui tom. 7. hiſtor. genealogicæ & chronologicæ magnatum Franciæ pag. 777. defunctum ſcribit 28. Octob. 1521.

XLIV. Benedictus Taillecarne, *al.* Theocrenus & Iſocrenus, ortu Genuenſis, regiorum Franciſci I. Francorum regis liberorum inſtitutor, fuit abbas Nantolii in valle diœceſis Pictavienſis, ac Fontis frigidi, cujus ultimi cœnobii E poſſeſſionem adiit die 2. Januarii anni 1532. Obiit Avenione 18. Octob. 1536. etiam epiſcopus Graſſenſis a die XI. Februarii 1534. per ceſſionem Renati.

XLV. Auguſtinus Trivulce nobilis Mediolanenſis, cardinalis tit. ſancti Adriani, *Trivulcius* vulgo nuncupatus, Benedicto ſucceſſit tam in epiſcopatu Graſſenſi, quam in abbatiis Nantolii & Fontis frigidi. Et quidem hanc abbatiam cum epiſcopatu Graſſenſi conſecutus eſt, aſſentiente domino Cæſare Fregoſio, cui rex Franciſcus I. hæc duo beneficia uni ex liberis ejus, cum ad

Digitized by Google

ætatem idoneam perveniſſent, conferenda promiſerat. Sic itaque promotus Auguſtinus, memoratur an. 1537. in hominio de feodo S. Nazarii, & 1546. in actu procurationis datæ Herculi Fregoſio. Eodem anno XII. calendas Octobris bullam accepit a Paulo papa III. qua Petrus Antonius Lerrene & Georgius Raphael Carriere Helenenſis eccleſiæ canonici delegantur ad inquirendum de cœnobii paupertate ab ipſo cardinali expoſita, eidemque facultas conceditur vendendi ac permutandi ipſius abbatiæ bona. Defecit Romæ anno 1548.

XLVI. Hippolytus d'Eſt cardinalis Ferrarienſis, cum necdum ullus liberorum domini Fregoſii defectu ætatis aptus eſſet ad poſſidendum beneficium eccleſiaſticum, hanc abbatiam obtinuit, ſicuti etiam epiſcopatum Graſſenſem Johannes Vallier preſbyter impetravit. Hippolytum d'Eſt Jano Fregoſio poſtmodum epiſcopo Aginnenſi & Conſtantiæ Fregoſiæ codicillos vice ſua detuliſſe anno 1548. aiunt Sammarthani; at profecto minime præfuit Hippolytus uſque ad annum 1580. ut volunt, quem mors ſuſtulit anno 1572.

XLVII. Johannes V. Maſſey cognominatus a Sammarthanis, vel de Manſſo, *du Mas* Veronenſis, uti legimus in ſcheda Martennii, epiſcopus Cardenſis & abbas Fontis calidi celebravit ordines in eccleſia Narbonenſi an. 1573. œconomatum Fontis frigidi adminiſtraſſe dicitur uſque ad annum 1582.

XLVIII. Janus de Fregoſe epiſcopus & comes Aginnenſis ab an. 1555. abbas erat Fontis frigidi 1582. 84. & 87. ex regio diplomate, de quo ſupra in Auguſtino Trivulce n. XLV. confirmato poſtea per Carolum IX. regem die 20. Aprilis an. 1561. poſt Paſcha, quo rex decernit neminem prædicta beneficia poſſeſſurum, niſi quem vidua Cæſaris Fregoſii nominaverit.

XLIX. Alexander de Fregoſe ex ſuperioris familia, ſedit ab anno 1588. ad 1619. qui quidem in caſtro S. Nazarii captus, deprædatis cœnobii documentis & chartis, gravi redemtionis pretio cum hoſte paciſcitur. *Sammarth.*

L. Dominicus de Fregoſe canonicus Veronenſis, reſignatione Alexandri abbas nominatur 1620. Exceſſit e vivis menſe Februario anni 1646.

LI. Claudius de Rebé archiepiſcopus & primas Narbonenſis, regi a ſanctioribus conſiliis, & in parlamento Toloſano ſenator, præſes natus comitiorum generalium Occitaniæ, & militiæ S. Spiritus præceptor, abbatia Fontis frigidi per œconomatum donatus eſt ſchedula regia menſe Octobri an. 1646. De eo plura ſuperius in archiepiſcopis Narbonenſibus.

LII. Johannes VI. de Noblet Deſprez avunculi Claudii reſignatione, nominatus a rege Ludovico XIV. menſe Maio anni 1650. poſſeſſionem adipiſcitur anno 1655.

LIII. Henricus Achilles de la Rochefoucaud natus 8. Decemb. anno 1642. patre Franciſco VI. duce de la Rochefoucaud pare Franciæ & principe de Marcillac, ex matre Andrea de Vivonne, fuit abbas Caſæ Dei in Arvernis, & Fontis frigidi an. 1667. cujus ultimi cœnobii poſſeſſionem apprehendit anno ſequenti. Vivere deſiit 19. Maii 1698. ſepultus in abbatia ſancti Germani a Pratis.

LIV. Henricus de la Rochefoucaud præcedentis patruus nominatur abbas Fontis frigidi die 14. Auguſti anno 1698. Fuit etiam abbas Caſæ Dei in Arvernis, S. Mariæ Cellenſis, & S. Columbæ Senonenſis, ac prior de Lanville. Fato functus eſt die 16. Decemb. an. 1708. Vide tom. 2. pag. 351.

LV. Rogerius de la Rochefoucaud filius Franciſci VII. de la Rochefoucaud & de la Rocheguion, ex Magdalena Carlotta le Tellier de Louvois, cum jam anno præcedenti abbatia Beccenſi donatus fuiſſet, hanc etiam Fontis frigidi regia pariter nominatione conſecutus eſt cum prioratu de Lanville die 24. Dec. anno 1708. cujus abbatiæ poſſeſſionem nactus eſt ex edicto conſilii an. 1709. die 10. Aprilis. Occubuit in Hungaria 18. Junii 1717. ætatis anno trigeſimo, ubi ſub nomine principis de Marcillac militabat.

LVI. Emmanuel Henricus Timoleon de Coſſé de Briſſac preſbyter, ſacræ facultatis Pariſienſis e regia ſocietate doctor theologus, regi a conſiliis & eleemoſynis, vicarius generalis Lugdunenſis, & ſanctiſſimæ Trinitatis Fiſcannenſis, cleri Gallicani adminiſter generalis, regi a ſanctioribus & rei ærariæ conſiliis, abbas monaſteriorum S. Urbani ordinis S. Benedicti diœceſis Catalaun. in Campania, ac B. Mariæ de Fonte frigido ordinis Ciſterc. diœceſis Narbon. utriuſque ab anno 1717. quanquam bullas pontificias non accepit, pro iſta niſi VI. nonas Martii 1732. ſtilo Romano, hoc eſt 1733. quibus reipſa die & anno in conſiſtorio pontificio admiſſus legitur in nuntiis* publicis, ac pro illa eodem anno XII. calendas Auguſti. Idem quoque fuit prior & dominus ſancti Ragneberti in Foreſio diœceſis Lugdunenſis, epiſcopus Condomienſis nominatus die octava menſis Octobris, bullis donatus 1735. quinto decimo calendas Januarii anno pontificatus Clementis XII. ſexto, conſecratus die 22. Januarii an. 1736. in ſacello ſeminarii ſancti Sulpitii per archiepiſcopum Senonenſem, aſſiſtentibus Tarbienſi & Noviomenſi epiſcopis, cum pridie poſſeſſionem epiſcopatus per procuratorem adeptus fuiſſet.

* Gazettes.

S. MARIA *ſeu* S. BERNARDUS DE OLIVIS, *vel* DE OLIVO, *des Olieux, aut* DE LICO, *N. Dame de Lec.*

PUellare hoc Ciſtercienſis ordinis monaſterium de linea Claræ vallis, ac ſub abbatis Fontis frigidi viſitatione, modo in civitate Narbonenſi fundatur a ditiſſimo cive Narbonenſi Johanne Biſtani, cujus mentionem ſupra fecimus in Bernardo Fontis frigidi X. abbate, ineunte ſeculo XIII. in loco duobus milliaribus a civitate diſſito. Nonnulli quidem hanc Ermengardi vicecomitiſſæ Narbonæ fundationem vindicant, ſed nullo

allato teſtimonio, cum e contrario nobis ſuppetat A ex tabulario civitatis Narbonenſis inſtrumentum anni 1320. quo conſules ac cives jus urbanicum concedunt monialibus de Olivis ad preces Berengariæ abbatiſſæ, propterea quod, inquiunt, *abbatiam præfatam de Olivis olim Johannes Biſtani concivis noſter conſtruxerit & dotaverit.* Et certe Johannes idem Biſtani, aut fundatoris filius, uti noſter opinatur Stephanotius, decem millia ſolidorum Melgorienſium teſtamento condito 1254. eidem cœnobio ceſſit, tum ad emenda prædia, tum ad ædes conſtruendas. Seculo ſubinde XVI. monialibus ob Calviniſtarum procellas vertere ſolum coactis, locus monacho cuidam Ciſtercienſi ab B abbate Ciſtercii collatus in prioratum ſimplicem converſus eſt; ſed tamen poſtmodum ſuis e ruderibus excitatus in abbatiam redintegratus fuit, quæ hodie intra civitatem Narbonenſem refloreſcit.

ABBATISSARUM SERIES.

I. ERMENGARDIS I. Rouſſeti præerat 1257. ex duobus catalogis; alter vero primam exhibet abbatiſſam Ludovicam d'Arpajon anno 1216. ſed legendum putamus 1516.

II. Berengaria I. de Bagis 1261. 1264. & 1265.

III. Guillelma de Ortalibus 1266. & 1270. C

IV. Peregrina 1272. 1274. & 1276. quo migravit a ſeculo.

V. Ermengardis II. 1276.

VI. Regina 1283.

VII. Rixendis 1292. 1293. & 1299.

VIII. Magna de Montelauro 1300.

IX. Berengaria II. de Craſſa 1320. quo ad ejus preces Narbonæ cives totum conventum jure civitatis donarunt. Inde tamen adverſus Narbonæ conſules querelam habuit ſuper jure *de Banderage*, quod illi ab abbatiſſa in damni compenſationem a pecoribus facti exigebant, ſed amica compoſitione ſopita eſt IV. calend. Febr. D anno 1325. ex tabulario capituli Narbonenſis. Adhuc memoratur 1328.

X. Ferranda 1337. & 1338.

XI. Ermengardis III. 1352. & 1357.

XII. Agnes de Montbrun 1373.

XIII. Ermengardis IV. 1375.

XIV. Braida de Cuguniano 1393.

XV. Ademaria 1402.

XVI Beatrix 1426. 1428. 1430. & 1446.

XVII. Iſabellis de S^t^. Martin 1452.

XVIII. Johanna I. Rilliota *al.* de Relhota 1466.

XIX. Johanna II. de S^t^. Marcel 1484. E

XX. N. de Narbonne filia Guillelmi ex Blancha de Couzier de Ceſſeras ſoror Johannis epiſcopi Biterrenſis.

XXI. Ludovica I. d'Arpajon anno 1508. hanc abbatiam obtinuit in commendam a Julio II. papa, eamque poſſedit ad annum ſaltem 1516. facta deinde abbatiſſa B. Mariæ de Arpajone in diœceſi Ruthenenſi, poſt obitum ſcilicet Iſabellæ d'Anglars, cum qua prius de hac abbatia contenderat.

XXII. Ludovica II. d'Arpajon. Ut duplicem faciamus Ludovicam facit R. P. Simplicianus in hiſtoria genealogica & chronologica magnatum Franciæ tom. 5. pag. 895. Memoratur, inquit, abbatiſſa d'*Aulieu* an. 1525. quo 31. Octobris Ludovica I. in abbatiſſam B. Mariæ de Arpajone confirmata dicitur ab epiſcopo Ruthenenſi.

XXIII. Guicharda, per cujus obitum

XXIV. Anna d'Arpajon jam ab an. 1529. abbatiſſa B. Mariæ de Arpajone per ceſſionem Ludovicæ hanc etiam obtinuit a Paulo papa III. die XV. cal. Aprilis an. 1535. ambaſque ſimul abbatias poſſidendi privilegium accepit a ſancta ſede an. 1537. Hac autem ceſſit in gratiam ſequentis anno 1539. ſuperſtes ad annum ſaltem 1546. quo Franciſcus I. rex eam cardinalibus de Armaniaco & de Tremollia ſuis ad ſanctam ſedem legatis commendavit, litteris datis hoc anno die 12. Aprilis.

XXV. Delphina de Moſtuejolis fit abbatiſſa 1539. per ceſſionem præcedentis. Deinde hoc ſæculo procedente, cum hæc abbatia per neotericos in ſolitudinem redacta fuiſſet, convertitur in prioratum ſimplicem, uti jam diximus, ſed quaſi renaſcitur circa annum 1587. eique paulo poſt præficitur

XXVI. N. le Noir circa annum 1600. de cujus nobili genere loquitur Henricus de Caux in notitia nobilium Occitaniæ.

XXVII. Jacquelina de Ferrieres, *al.* de Serguiere 1602.

XXVIII. Anna *vel* Johanna de Roquelaure 1648. & 1650. quo anno in urbem tranſtulit parthenonem. Reperitur etiam 1652. & 1661. quo Maria de Guillon adſcita coadjutrice, ſub finem ejuſdem anni defuncta eſt.

XXIX. Maria de Guillon Pariſiis in ordine Franciſcano profeſſa, ex coadjutrice mox abbatiſſa, ſolemnem percepit benedictionem 17. Martii an. 1675. ab archiepiſcopo Narbonenſi cardinali Bonzio.

XXX. Magdalena de Sucet de Vallois Liberæ abbatiæ apud Pariſios, *l'abbaye au Bois* alumna, a rege nominata 26. Maii an. 1708. poſſeſſionem apprehendit 12. Novembris ejuſdem anni, ac die 15. Apr. 1711. donata fuit benedictione ab archiepiſcopo Narbonenſi. Obiit die ultima anni 1722.

XXXI. Maria Yolanda de Miraillet erat novicia Benedictina apud Arenas Olonenſes in agro Pictavienſi, quando præcedens abbatiſſa Magdalena ipſius amita abbatiæ de Olivis initura poſſeſſionem illac divertens ſecum illam abduxit, ei pro Benedictino Ciſtercienſem habitum dedit, ad profeſſionem admiſit, ac tandem 1717. in coadjutricem adſcivit. Defunctæ ſucceſſit poſtridie ſeu die 1. anni 1723.

Alia quoque ejuſdem denominationis abbatia exſtitit in pago Narbonenſi juxta Montem ſerenum *Monſerey* condita per nobilem dominam Raingardem de Monte ſereno, quæ ibidem aſſumto velo, quaſdam ſecum aggregavit ſorores

Digitized by Google

anno 1153. Fontiſque frigidi archimandritæ A ſubeſſe voluit. Perpaucis autem annis ſolæ ibidem ſubſtitere moniales, ſiquidem jam anno 1178. eo in loco monachi Deo ſerviebant, quibus prior Willelmus de Lacu præerat. Jam vero a multis ſæculis adjunctus eſt hic locus aſceterio Fontis frigidi, cui etiam nunc uti prædium adhæret, tranſlatis fortaſſe monialibus ad illum priorem locum de Olivis, de quo ſupra.

CLARISSÆ LICINIACI, *ſeu* LESIGNANI *de Lezignan.*

Fundationis tempus, ipſumque fundatoris nomen ignorantur, ſed annus, quo reſtauratus B eſt hic Clariſſarum ſtrictioris obſervantiæ parthenon, innoteſcit ex bulla Martini papæ V. anni 1430. die 4. Maii, Jacobo regi permittentis, ut illum reſtituat. Aſſenſit Franciſcus archiepiſcopus Narbon. 26. Maii 1431. quo quidem anno XI. Febr. ſeu potius 1432. Liciniaci eccleſiam, conventum & cœmeterium Petrus epiſc. S. Papuli conſecravit ex licentia capituli S. Juſti Narbon. ſede archiepiſcopali vacante, unde argitur error in anno mortis Franciſci archiepiſcopi 1432. a Catello aſſignato, pro quo legendum 1431. uti jam ſuſpicati ſumus col. 101. Ceterum dum hic C epiſcopus ſacram illam inunctionem peragit, declarat ſe nullum velle damnum inferri parochiæ juribus, aut conventui dari ullum jus ſepeliendi in ſuo cœmeterio, præterquam in cœnobio degentes; quæ omnia conſtant ex epiſcopi ſchedula ad calcem inſtrumentorum excuſa col. 496. Hoc autem præſenti anno 1736. inibi commorantur una & viginti choro addictæ ſanctimoniales, treſque ſorores converſæ, quæ cogente inopia nonnullis præter inſtitutum reditibus fruuntur. Abbatiſſa eligitur ad triennium. Quinque primas ſequentes nobis ſuppeditat D. de Gagneres in ſua chartarum authenticarum collectione, volum. 4. abbatiarum, ceteras debemus diligentiæ noſtri Hieronymi Deidier.

Series Abbatissarum.

I. Johanna I. Thevarde 1499. 16. Novemb. & 1504. die ultima Auguſti.

II. Margareta de la Garde 1506. XI. Jan. & 1513. die 15. Septembris.

III. Johanna II. de Chaſteau verdun 1518. die 5. Septembris.

IV. Maria Abraham 1544. 27. Auguſti.

V. Franciſca I. de Lodeve 1561. die 16. Apr.

VI. Gabrielis d'Arnois 14. Junii 1633. in E edicto cameræ computorum Monſpel.

VII. Magdalena de Caumon.

VIII. Anna Dedon obiit 1653.

IX. Margareta I. de Mercier.

X. Catharina I. des Qars defecit an. 1652.

XI. Johanna de Caumon vivere deſiit 1664.

XII. Ludovica I. de Lanet obiit 22. Julii 1669.

XIII. Germana de Durban moritur 30. Oct. 1673.

XIV. Catharina II. de Floris.

XV. Martha de Barrau.

XVI. Catharina III. de Floris, iterum, obiit 4. Septemb. 1686.

XVII. Clara I. de la Prade obiit 22. Maii 1691.

XVIII. Martha de Barrau, iterum 1679. obiit 1. Febr. 1702.

XIX. Anna de Vigier 1675. obiit 16. Novemb. 1676.

XX. Franciſca II. de Grave de Lanet 1677.

XXI. Ludovica II. de Graſſan 1680.

XXII. Maria de Maurin 1683.

XXIII. Ludovica III. de Regis 1686. obiit 1. Octob. 1687.

XXIV. Maria de Maurin, iterum 1688.

XXV. Johanna Johannes de Dones de Martrin 1690.

XXVI. Maria de Maurin, tertium 1693.

XXVII. Johanna Ludovica de Dones de Martrin 1696.

XXVIII. Maria de Maurin, quartum 1699.

XXIX. Johannes Johanna de Dones de Martrin, iterum 1702.

XXX. Thereſia de Puginier 1705.

XXXI. Johanna Ludovica de Dones de Martrin, iterum 1708.

XXXII. Margareta II. de Boiſſiere 1711.

XXXIII. Clara II. Grandie 1713.

XXXIV. Helena d'Heriſſon 1716.

XXXV. Philippa de David 1721.

XXXVI. Maria Roſa de Fontalzene 1722.

XXXVII. Bona de Vidal 1725.

XXXVIII. Clara Grandie, iterum 1728.

XXXIX. Helena d'Heriſſon, iterum 1732.

XL. Clara Grandie, tertium 1735.

D CLARISSÆ DE ASYLIIS; *ſeu* de Asilhano, *d'Azille* ou *d'Azillan.*

Fundatur hic parthenon Clariſſarum mitioris obſervantiæ, ſive Urbaniſtarum ab Iſabella de Levi comitiſſa Inſulæ in Jordane, domina de Florenſac, d'Azillan, &c. 21. Auguſti 1361. pro 14. monialibus & abbatiſſa necnon quatuor fratribus Minoribus, qui ſexaginta abhinc annis, quando moniales juriſdictionem epiſcopi agnoverunt, ablegati ſunt. Eccleſiam ſanctiſſimæ Trinitati dedicatam ſub patrocinio beatæ virginis Mariæ & ſanctæ Claræ inaugurandi epiſcopus ſancti Papuli poteſtatem accepit ab archiepiſcopo Narbonenſi 1. Junii 1432. Huic conventui & abbatiſſæ nonnulla confert Beatrix de Alboreya vicecomitiſſa Narbonenſis teſtamento condito anno 1377. Huc autem Clariſſæ Carcaſſonenſes, quarum abbatiſſæ tacito nomine fit mentio jam anno 1355. tranſlatæ ſunt anno 1478. ex conceſſione Guiſcardi epiſcopi Carcaſſonenſis.

Series Abbatissarum.

I. Agnes de Inſula filia fundatricis 1362. quo anno Johannes rex huic cœnobio nonnulla conceſſit.

II. Delphina d'Erré 1466. ex necrologio.

III. Anna Orre 1471. *ibid.*

IV. Catharina Houlaguete 1501. *ibid.*

V. Eliſabeth de Venac 1509. *ibid.*

VI. Helena Bringuiere 1542. nonnulla emit.

VII. Johanna I. de la Volpiliere 1543.

VIII. N. Planeſe 1584. ex necrologio.

IX. Carlotta de Plantiers 1587. *ibid.*

X. N. de Montalegre 1601.

XI. Antonia de Rodez 1608. ex necrologio.

XII. N. Vele de Volonſac reperitur in necrologio ſine ulla nota chronica.

XIII. Alfontina de Marion 1665. *ibid.* Hæc eſt fortaſſe N. Marion a rege Ludovico XIII. nominata, bulliſque munita pontificiis invito conventu, & confirmata in abbatiæ poſſeſſione edicto ſecretioris conſilii die 10. Jan. 1634.

Extrait des regiſtres du Conſeil d'Eſtat inſeré par Pinſſon dans les preuves de la Regale pag. 672.

XIV. N. de Brettes de Turin 1669.

XV. N. de la Vergne de Treſſan ſimilibus edictis die 19. Novembris 1670. & 25. Maii 1675. abbatiſſa confirmatur. Poſſidebat etiam ſancti Andreæ abbatiam, ad quam poſtmodum ſe recepit.

XVI. N. de Berulle 1684. ex necrol.

XVII. Johanna II. de Meſnier *al.* Megnier 1724. *ibid.* per cujus obitum

Mercure de France.

XVIII. Magdalena de Martin alumna parthenonis S. Claræ du Salin apud Toloſam, a rege A nominata fuit abbatiſſa menſe Octobri 1724. Memoratur 1730. in necrologio.

XIX. Henrica de Pardaillan ſoror Franciſci Joſephi in ſenatu Toloſano conſiliarii prævia nominatione regia bullas obtinuit 15. Febr. 1731. Hactenus pie ac laudabiliter regit.

Fuiſſe olim primum extra, tum intra civitatis Narbonæ muros conventum ſanctæ Claræ diſcimus, ex dono Guillelmi de Broa Narbonenſis archiepiſcopi, quo Franciſcæ abbatiſſæ ordinis S. Damiani dedit anno 1247. agrum in Brolio ad occidentem urbis in parochia S. Felicis, ad conſtruendum monaſterium & cœmeterium, ea B lege, ut ipſi abbatiſſa & moniales ſubjicerentur. Subſtiterunt aliquot menſibus apud S. Creſcentium * prope Narbonam, unde ad novum monaſterium ſolemni ritu ſe contulerunt an. 1248. Inde vero ad Amilianum *Milhau* in agro Ruthenenſi tranſlatas fuiſſe auctor eſt D. la Font civis Narbonenſis, qui ſe vidiſſe chartam aſſerit, mentionem tranſlationis hujus facientem, & cujuſdam reditus quem ex prædiis Narbonæ derelictis percipiebant. Decem abhinc annis in prima monaſterii ſede repertus eſt lapis longus quinque pedes cum dimidio, latuſque duos cum octo pollicibus, cui ſanctimonialis effigies C impreſſa erat, habentis ab utroque capitis latere ſcutum diverſum, cum hac circum inſcriptione:

Hic jacet ſoror Romea filia Romei Guilarorti Gor . . . . abbatiſſa preſentis monaſterii . . . :
anno ſalutis prima di . . . . . . is . . . .
Requieſcat in pace, amen.

* *ſ.* Chryſantum, ut in chronico ſancti Pauli Narbon. ad calcem hiſt. comitum Toloſ. ubi pro 1048. legendum videtur 1248.

Digitized by Google

ECCLESIA S. PONTII TOMERIARUM.

St. Pons de Tomieres

ECCLESIAM S. Pontii aliis Narbonenſis eccleſiæ ſuffraganeis ætate longe inferiorem ideo præponimus, quod olim fuerit Narbonenſis portio, & utriuſque hiſtoriæ arctius invicem connectantur, unde una alteri ſubjicienda viſa eſt, & huic Electenſis, ob eamdem rationem.

Tomeriæ, vicus olim haud incelebris a monaſterio Benedictino ibidem condito, eodem poſtmodum in ſedem epiſcopalem erecto, multo celebrior evaſit, adeo ut jam inde abhinc *Pontiopolis* & *fanum S. Pontii Tomeriarum* appelletur. Sita eſt hæc civitas in Occitania inferiori ſub parlamento Toloſano, octo leucis ab urbe Narbona verſus Septentrionem & totidem a Biterrenſi verſus Occidentem æſtivalem, tranſeundo per Albiam; & quidem in convalle montibus circumſepta ad fontem ex antro ſcaturientem ea aquarum abundantia, ut amni Jauro præbeat originem, qui fluviolus oppidum interfluit, mediumque dividit, & a prima origine molas agit, ac inde vicos aliquot præterlapſus, in Obrim fluvium devolvitur.

Tomeriarum nomen huic loco inditum fuiſſe a Græco vocabulo τομὸς, ſeu τομεῖον, quod latine inſtrumentum exciſorium ſonat, ſecandis ſcilicet marmoribus aptum, quibus, iiſque præſtantibus territorium abundat, Papirio Maſſono placet. Lanificio præterea ſpectabilis eſt civitas, cui dedit initium percelebris quondam ordinis S. Benedicti abbatia, quam infra diœceſim Narbonenſem olim poſitam ad faſtigium epiſcopatus evexit ſub eodem Narbonenſi archiepiſcopatu Johannes papa XXII. bulla data Avenione 18. Febr. an. 1317. hoc eſt 1318. pontificatus ſecundo, novæque cathedrali eccleſiæ, necnon toti diœceſi nomen ac titulum ſancti Pontii Tomeriarum, quibus antea cœnobium gaudebat, impoſuit, ob ſacras ejuſdem ſancti (Cemelenenſis, an alterius martyris, incertum) reliquias a Raimundo comite Toloſano hujus cœnobii fundatore illuc deportatas. Alia vero bulla data 1. die Martii inſequentis idem pontifex novæ diœceſis limites fixit, quæ Narbonenſi, Biterrenſi & Caſtrenſi diœceſibus contermina eſt. Ejuſdem præcipua loca ſunt Voluta *la Voute*, Rivuli *Riols*, Calvaria *la Calviere*, Aquæ ſanæ *Aigues ſaines*, Minerba, Angla, *ſive* Anguli, *Angles*, Salvitas *la Salvetat*, Olargium baroniæ titulo nobile *Olargues*, &c. Quinquaginta circiter parœciæ in ea numerantur, vel aliæ in ſubſidium illis adjunctæ eccleſiæ, & binæ abbatiæ, S. Aniani ordinis ſancti Benedicti & Fontis calidi ordinis Præmonſtratenſis, de quibus ſeorſim agemus.

Diœceſanus antiſtes ſolus audit dominus civitatis, in Occitaniæ comitiis jus habet ſeſſionis, ad eumque ſpectat electionis archidiaconi confirmatio, & collatio officiorum eleemoſynariæ & præcentoriæ, ceteros autem canonicatus alternatim cum ſingulis canonicis confert.

Capitulum conſtat archidiacono, eleemoſynario, præcentore & aliis undecim canonicis, quibus adde præbendam theologalem abſque titulo canonici. Inferiorem conſtituunt chorum cæremoniarum magiſter, ſeu ritibus præfectus, quatuordecim preſbyteri choro addicti, ex quibus decem muſices periti eſſe debent, vulgo *choraules*, qui tamen ad nutum capituli amoveri poſſunt, quatuor pueri chorales, bini clerici ſacrarii cuſtodes & bedellus.

Texuit hiſtoriam hujus eccleſiæ anonymus quidam ibidem canonicus, quam D. de Montgaillard S. Pontii epiſcopo nuncupatam publici juris fecit an. 1703. ex qua & ex Sammarthanis fratribus, aliiſque monumentis auctiorem & emendatiorem ejuſdem eccleſiæ antiſtitum catalogum vulgamus. Sed prius de antiqua hujus abbatiæ origine, deque ejuſdem abbatum geſtis differendum nobis eſt.

Nobile & opulentum S. Pontii monaſterium fundavit ac dotavit Raimundus, alio dictus nomine Pontius comes Toloſanus an. 936. Hujus rei litteras poſt Catellum de comitibus Toloſ. lib. 1. cap. 14. pag. 88. noſtra inter inſtrumenta collocamus, in quibus idem Pontius comes Toloſanus, primarchio & dux Aquitanorum & uxor ejus Garſendis pro remedio & ſalute animarum ſuarum, & pro genitore ſuo Raimundo, & genitrice conſanguineiſque ſuis donant omnipotenti Deo, & S. Dei genitrici Mariæ, ac beatis apoſtolis Petro & Paulo, necnon glorioſo martyri Pontio, & per eos Tomerienſi cœnobio, ac domno abbati Otgario, & monachis ejuſdem monaſterii tam præſentibus quam futuris totum allodium & poteſtativum ſuum in villa ſua dominicata Tomeriis, cum eccleſia S. Martini, pluresque alias villas, cum ſuis eccleſiis, decimis, primitiis, oblationibus, cœmeteriis, & latifundiis, quæ omnia in his litteris enumerantur. *Facta donatio iſta in menſe Novembri anno DCCCCXXXVI. Dominicæ Incarnationis, primo anno Ludovico rege ſedem ejus regni gubernante.* Ch. IV. col. 77.

Prima monachorum colonia illuc deducta eſt ex Auriliacenſi apud Arvernos ſancti Geraldi monaſterio per Arnulfum abbatem, uti nos docent aliæ ejuſdem Raimundi litteræ apud Catellum loco citato, ubi ſe Raimundus ob amorem S. Pontii martyris cognomen Pontii adoptaſſe declarat; omnibus autem tam regibus quam pontificibus & quibuſlibet primarii ordinis hominibus notum facit, quod anno ſecundo regni Ludovici regis Raimundus, qui & Pontius, primarchio & dux Aquitanorum & uxor ejus Garſendis quoddam juris ſui prædium Chriſto Domino & ſanctæ genitrici ejus Mariæ, necnon & S. Pontio martyri, *ob cujus nomen*, inquit, *ſic & ipſe vocor*, ex devotione ea conditione offerant, *ut ibidem cœnobium fieret, in quo monachi ſecundum regulam S. Benedicti converſarentur*; qua de cauſa ex Auriliaco B. Geraldi cœnobio quoſdam fratres ſub manu reverendi

Digitized by Google

abbatis Arnulfi acceſſiverit, ex quibus ibidem a pluribus epiſcopis abbas Otgarius fuit ordinatus. Solemni dein condito teſtamento Raimundus Pontius locum illum Romanæ ſedi ſubeſſe voluit, cui per ſingula quinquennia ſolidos decem perſolvendos decrevit, quo pacto ab omni alia dominatione immunis eſſet; idque præſules, qui ad eccleſiæ dedicationem convenerant, ſub anathematis vinculo ſanciverunt, Aimericus ſcilicet eccleſiæ Narbonenſis metropolita, Wiſandus Carcaſſonenſis, Rodoaldus Biterrenſis, Theodericus Leutevenſis, & omnes alii antiſtites, qui paulo poſt Audeſinenſi concilio interfuerunt, nempe cum quatuor prædictis, Rainaldus Nemauſenſis, Dagobertus Agathenſis, Wadaldus Helenenſis, Pontius Magalonenſis, & Hugo Toloſanus. Raimundus denique inibi variis interminationibus relatis ad Leonem papam verba dirigit in hunc modum: *Tu vero o epiſcoporum epiſcope, & univerſalis papa Leo, vel quicumque in ſancta ſede tibi ſucceſſurus eſt, apud te cauſam iſtam depono, ut ſicut per apoſtolicam auctoritatem habes poteſtatem ligandi atque ſolvendi, quæſo per reverentiam Apoſtolorum, ut prædicto loco, ac monachis, necnon & adjutoribus eorum faveas, & eos abſolvas, contradictoribus eorum obſiſtas, & eos condemnes, ubicumque hæc teſtamentaria auctoritas coram principibus prolata fuerit.* Subſcribunt laudati epiſcopi cum Raimundo & Garſende; & poſt eos quinque vel ſex abbates.

Idem monaſterium ſub regia immunitatis tuitione ſuſcepit, Raimundi comitis rogatu, Ludovicus
* *al.* Lugdunum. rex, Ultramarinus dictus, dato apud Laudunum * diplomate IV. nonas Auguſti anno regni quarto. Aimericus etiam Narbonenſis archiepiſcopus, aſſentientibus eccleſiæ ſuæ canonicis, multas eidem loco eccleſias contulit, cum omnibus decimis, primitiis & oblationibus, & omni eccleſiaſtico jure,
Tom. 3. annal. Bened. pag. 711. ſalvis tantum ſynodalibus juribus, *an. 940. menſe Auguſto, Ludovici regis anno tertio*, ubi forte legendum, anno quarto. His litteris præter Aimericum archiepiſcopum & canonicos ſubſcribunt provinciales epiſcopi, & poſt eos Datbertus (Soricinii) Odo, Arnulfus (Auriliaci) Suniarius (Craſſenſis) Rotbertus (Caunenſis) & Guido abbates, deinde Pontius dux cum uxore ſua & aliis. Eodem tempore Rodaldus epiſc. Biterr. qui præcedentibus litteris ſubſcripſerat, eidem cœnobio, abbati Otgerio, & ejus monachis donavit eccleſiam S. Mariæ de Tomeriis, aliaſque, *anno ab incarnatione Domini DCCCCXL, menſe Auguſti, anno quarto regnante Ludovico rege*, iiſdem epiſcopis & abbatibus hiſce litteris ſubſcribentibus. Utræque porro litteræ iiſdem anno Domini & menſe confectæ ſunt, ac forſan eadem die, proindeque annus regni Ludovici in alterutris, & forte in utriſque corrigendus. Ceterum hæc ſubinde abbatia opibus crevit, principum munificentia, & vicinorum procerum liberalitate, ac in tantum religione floruit, ut epiſcopi quaſi certatim plura ditionis ſuæ monaſteria eidem ſubjecta eſſe voluerint. Præcipua ſunt Vaurenſe, modo ſedes epiſcopalis; Vetus murus ord. S. Bened. feminarum in diœceſi tunc Albienſi, modo Caſtrenſi; monaſterium de Lenis in pago Narbonenſi, de quo in diœceſi Electenſi; vetus abbatia S. Petri de Benerca in diœceſi Toloſana, modo ſimplex prioratus; monaſterium S. Johannis de Valle Siguerii, vulgo Montis olivi, in diœceſi Carcaſſonenſi; monaſterium S. Petri de Caunis, in archiepiſcopatu Narbonenſi; monaſterium S. Aniani ad fluvium Vernodubrum, *S.t Chinian de la Corne*, in diœceſi tunc Narbonenſi, nunc Tomerienſi; abbatia ſancti Martini de Monterotundo, in eodem archiepiſcopatu, &c. Quæ pleraque recenſentur in bulla Lucii
Ch. XIII. col. 87. papæ III. quam Pius II. altera Mantuæ data anno Incarnat. Dom. MCCCCLIX. X. cal. Dec. pontificatus anno ſecundo confirmavit. Ex illa quoque religionis fama cœnobii Tomerienſis orta eſt cum tot famoſis eccleſiis ſocietas, ut liquet ex necrologio domeſtico, ubi ſic habetur: *Pridie idus Junii officium pro fratribus Fontis frigidi noſtræ ſocietatis: III. cal. Julii officium pro fratribus ſedis Magalonæ: III. cal. Auguſti pro fratribus ſedis Carcaſſonæ*, (in cujus viciſſim necrologii fragmento hæc leguntur: *Pridie cal. Junii facimus myſterium pro defunctis fratribus Tomerienſis eccleſiæ:*) *IV. nonas Auguſti pro fratribus monaſterii Nantenſis: nonis Auguſti pro fratribus ſedis Toloſanæ, reficiatur unus pauper: III. nonas Septembris pro fratribus monaſterii S. Antonini de Pameriis: V. idus Septemb. pro fratribus S. Mariæ de Caſſiano: calendis Octobris pro fratribus S. Cyrici: nonis Octobris pro fratribus S. Fidis de Conchis: VIII. cal. Decembris pro fratribus S. Guillelmi, Anianæ, & aliis de ſocietate noſtra.* Sed neque prætermittendæ ſanctimoniales ſancti Pontii, quarum frequens eſt mentio in eodem necrologio, ac inter alias Ludovicæ de la Coſta prioriſſæ, pro cujus anima, patris & matris & parentum agitur officium & proceſſio VII. cal. Septembris. Non etiam defuere, imo plures exſtitere qui exinde ad archiepiſcopales, epiſcopales, & abbatiales eccleſias gubernandas aſſumti ſunt. Denique hoc monaſterium non mediocriter illuſtravit Sancius filius Berengarii cognomento Curvi *le Courbe* comitis Barcinonenſis, S. Pontii monachus, & inde prior S. Benedicti de Bagiis haud procul Minoriſſa *Manreze*; ſed maxime Ranimirus, *ſeu* Ramirus Sanctii Aragonum regis filius, Deo ſub finem XI. ſeculi inibi puer oblatus, qui monachum profeſſus, ibidem vixit annis quadraginta, ſacerdotio quidem decoratus, ſed non epiſcopali dignitate, ut probat Antonius Pagi tom. 4. Criticorum pag. 494. Nempe tamdiu in monaſterio converſatus eſt, donec mortuis fratribus Petro & Alfonſo ſine liberis, a proceribus electus regis inſignia ſumſit, rerumque Aragonicarum potitus eſt. Sed regni tandem pertæſus, Raimundo Barcinonenſi comite relicto ſucceſſore, in Oſcenſe S. Petri cœnobium, quod regia dotaverat munificentia, ſeceſſit, ibique pie vitam finivit. Jam vero ad abbatum geſta veniamus.

Digitized by Google

Abbatum Series.

I. OTgarius primum, ut diximus, Auriliacenſis cœnobii monachus, una cum aliis ejuſdem loci fratribus ab Arnulfo Auriliaci abbate Tomerias adducitur, ibidemque ab epiſcopis abbas invitus ordinatur, anno ſaltem 937. in ſolemnitate, uti veriſimile eſt, dedicationis novæ S. Pontii baſilicæ hoc anno peractæ, cum jam anno præcedenti abbas deſignatus fuiſſet, ut patet ex tabulis fundationis. Anno 940. Aimericum archiepiſcopum, & Rodaldum Biterrenſem antiſtitem munificos expertus eſt, uti etiam an. 942. menſe Aprili regnante Ludovico rege anno ſeptimo Otonem vicecomitem, qui res plurimas tam in epiſcopatu Albienſi, quam in Ruthenenſi eidem conceſſit. De hoc primo abbate perpauca nobis ſuperſunt dicenda, deficientibus monumentis, quæ pleraque in urbis excidio perierunt. Obiiſſe dicitur in Tomerienſi necrologio, VI. nonas Octobris *domnus Otgarius quondam abbas iſtius eccleſiæ*, & quidem anno 940. ex hiſtoria vulgata, quod falſum evincitur ex donatione ſuperius allata Otonis vicecomitis anno 942. quam cum hic auctor ignoraverit, non aliam ob cauſam Otgarii mortem illigaſſe videtur an. 940. quam quod Odo Tomerienſis abbas laudatur in diplomate Ludovici regis pro immunitate & confirmatione hujus monaſterii, *ubi præeſt*, inquit, *domnus abbas Odo una cum norma monachorum*, dato apud Laudunum * IV. nonas Auguſti anno quarto regni ejus, hoc eſt 939. *vel* 940. Ut ſolvat hunc nodum Mabillonius, ita ſe dubius interrogat: an binominis erat Otgarius? an exſcriptores nomen Otgerii *ſeu* Otgarii prima forte duntaxat littera expreſſum Odonem interpretati ſunt? Quibus addere poſſumus Otgario regiminis pertæſo, quod invitus ſuſceperat, ſed tamen abbatis nomen retinenti potuiſſe ſubrogari Odonem, qui revera ſecundo loco ſubſcriptus reperitur adhuc cum aliis quinque abbatibus litteris Aimerici archiepiſcopi Narbonenſis hoc anno datis, ſed ibi nulla cujus abbas erat monaſterii mentio. Ceterum quiſquis tandem ille eſt Odo, ſedulo diſtinguendus a S. Odone Cluniacenſi a recentioribus perperam catalogo hujus cœnobii abbatum inſerto; vel ſi Cluniacenſis abbas, nonniſi tanquam abbas generalis S. Pontii cenſendus eſt. Certe nullus ejus loci Odo nomine abbas occurrit in necrologio Tomerienſi.

Ch. IV. col. 77.

* al. Lugdunum.

II. Aimericus præerat abbas an. 949. ex hiſtoria vulgata, pro quo legitur Sancronus apud Stephanotium, quod nomen fortaſſe erat Aimerici cognomen. Sub hoc abbate habitum eſt placitum in civitate Narbona coram Aimerico archipræſule, *ſub die iduum Maii anno incarnationis Dominicæ DCCCCLV. & anno primo, quo Lotharius rex cœpit regnare*, de media parte cujuſdam alodis ſiti apud Geneſtar, vicum comitatus Narbonenſis, quam monachi ſancti Pontii Tomeriarum ex dono cujuſdam Alpharii poſſidebant. His ea de re litem Udalgarius intulit: ambæ partes ad conſtitutam diem Narbonæ A convenerunt ante Aimericum archipræſulem & Richildem vicecomitiſſam. Juſſi monachi proferre ſcripturam cum teſtibus & auctoribus ejus donationis, adduxerunt eleemoſynarios Alpharii defuncti, qui legitimam donationem comprobaverunt. Quo facto Udalgarius propter timorem Dei, & pro B. Pontii amore cauſam refutavit, profeſſus ſe ea de re monachos non amplius interpellaturum, *nec hodie, nec exhodie, nec ullo unquam tempore, neque per legem, neque per juſtitiam, neque per malum ingenium.* Vivebat adhuc Aimericus abbas anno 971. ex hiſtoria vulgata, ſed mendoſe, aut certe prius abdicaverat, ex dicendis. B Ejus anniverſaria dies notatur in necrologio 13. Junii, hoc eſt idibus, qua die officium pro illo agitur, non vero 12. uti legitur in præfata hiſtoria.

III. Gaufredus innoteſcit ex donatione, quam fecit Aimerico archipræſuli an. 969. ex tabulario capituli Narbonenſis. De illo ſic habet necrologium: *XIII. calend. Aug. depoſitio domni Gaufridi quondam abbatis hujus eccleſiæ*, qua die pro eo agitur officium.

IV. Arnulfus ſedebat an. 972. menſe Januario. Ejus obitus dies conſignatur in necrologio IX. *vel* X. cal. Aprilis.

C V. Hugo ſubſcriptus abbas cum Frotario epiſcopo (Albienſi) chartæ donationis Garſendis comitiſſæ viduæ Pontii fundatoris Tomerienſi monaſterio factæ regnante Lothario circa 975. fuit abbas Tomerienſis, ac proinde ſuſpicamur errorem in chronicis notis 998. & 1024. eidem Hugoni attributis ab auctore hiſtoriæ vulgatæ, de quibus plane reticet Stephanotius, legendumque putamus 978. pro 998. delendamque notam 1024. quæ fortaſſe ad alium Hugonem pertinet, quanquam unius tantum Hugonis anniverſarium notatur in necrologio die 9 Maii.

D VI. Raimundus abbas S. Pontii teſtis laudatur an. 987. in charta Pontii Albiæ comitis vicum ſuum Vianciæ ſitum in pago Albigenſi rogatu Amelii I. epiſcopi Albienſis in eccleſiam convertentis, in qua clericos aggregavit, iiſque Benedictum præfecit abbatem. Vide t. 1. pag. 9.

VII. Adhemarus reperitur abbas Tomerienſis in teſtamento Rogerii comitis Carcaſſon. notato apud Catellum pag. 628. regnante Henrico rege an. 1062. pro quo legendum circa 1002. ut habetur in probationibus tomi 2. rerum Occitanarum hiſtoriæ col. 159.

VIII. Jurandus haud aliunde nobis eſt notus, E quam ex laudata S. Pontii hiſtoria, in qua rexiſſe monaſterium dicitur an. 1025. menſe Octobri, & vixiſſe ad annum 1043. Ex hac vita migravit 17. Januarii, qua die anniverſarium ejus notatur.

IX. Garnerius Jurandum iiſdem anno & menſe in præfectura excepit, ſuperſtes ad annum 1059. menſe Febr. Notatur ejus obitus in necrologio III. idus Martii, *al.* 14. ejuſdem menſis.

X. Frotardus regimini abbatiæ ſancti Pontii Tomerienſis admotus occurrit anno 1061. ineunte, quo Raingardis comitiſſa & gener ejus Raimundus cum uxore Ermengarde & Adalaide

hujus ſorore, alodium ſuum vocabulo *Tonneum* conferunt ſancto Pontio Tomerienſis monaſterii, necnon Frotardo abbati ejuſque monachis. Facta charta ceſſionis hoc anno III. nonas Januarii, in præſentia Frotarii Nemauſenſis epiſcopi, Guillelmi abbatis Caunenſis, & aliorum. Ita Mabillonius tom. 4. annal. pag. 616. quod hiſtoria S. Pontii vulgata conſignat anno 1065. T. 6. miſc. Baluz. pag. 480. Teſtis adfuit an. 1066. una cum aliis pluribus epiſcopis & abbatibus collationi abbatiæ S. Egidii factæ S. Hugoni Cluniacenſi abbati ejuſque monaſterio ab Almode comitiſſa & ipſius filio Raimundo comite Ruthenenſi, necnon Narbonenſi T. 9. conc. Lab. col. 1197. & Nemauſenſi. Adſtitit an. 1068. concilio Toloſæ habito, ubi actum eſt de reſtituenda Lactorenſi epiſcopo eccleſia, quæ fuerat antiquitus ſedes epiſcopalis, & ubi tunc rem divinam faciebant S. Severi monachi, ea ipſa in monaſterium Tom. 4. Anecd. col. 1158. converſa. Eodem anno interfuit concilio Gerundenſi. Anno 1070. XVII. calend. Febr. Bernardus Biſuldunenſis comes dedit Frotardo abbati S. Pontii monaſterium S. Martini de Lenis; qua Ch. V. col. 78. de re vide chartam inter inſtrumenta. Die 7. Septemb. an. 1071. præſens memoratur in tranſactione habita inter Guillelmum Toloſæ comitem, & Raimundum comitem Barcinonenſem & Carcaſſonenſem. Inſequenti anno Bernardus Raimundi abbati Frotardo conceſſit alodem ſuum S. Juliani de Vinaſſayo, Montis-mirati caſtellum & alia quædam recenſita in ejuſdem Bernardi litteris VIII. cal. Febr. anno XII. regnante Philippo I. Francorum rege. Frotardus quoque an. 1073. ab Alcherio quodam & uxore ejus Stephana excipit alodem in comitatu Narbonenſi in villa Curtis. Circiter annum 1077. Rogerius comes Foſſenſis abbati Frotardo dedit eccleſiam parœcialem S. Petri, S. Johannis, & S. Saturnini ſitam in pago Toloſano & ſuburbio Fuxenſi, quæ fuerat olim abbatialis, & in qua B. Arnerius abbas ſepultus fuerat. Ch. VI. col. 80. Vide chartam inter inſtrumenta. Hoc autem ipſo anno 18. Junii miſſus in Hiſpaniam legitur Frotardus a Gregorio papa VII. cum Amato Oloronenſi epiſcopo ſedis apoſt. legato pro tuendis eccleſiæ Romanæ juribus, ac diſciplina eccleſiaſtica in illis partibus reſtituenda: qua in legatione tam ſtrenue ſe geſſit, & de Romana eccleſia tam bene meruit, ut virum venerabilem, fide & morum honeſtate probatum eum appellet idem pontifex in litteris ad Hiſpanos datis Carpineæ IV. cal. Julii indict. XV. Illuſtriſſimus quoque dicitur in charta Pontii Gauberti, uxoris ejus Emmæ, eorumque liberorum Amelii, &c. qua Deo & S. Pontio, ac *illuſtriſſimo* abbati Frotardo conferunt mediam partem eccleſiæ quæ vocatur Capella juxta flumen quod dicitur *Lauzat* an. 1078. Subſcripſit eodem anno litteris Bernardi comitis Biſuldunenſis & Ermengardis ejus conjugis quibus cœno- Marc. Hiſp. append. col. 1170. bio S. Stephani Balneolenſis benefaciunt. Anno ſeq. has in regiones mittitur a Gregorio VII. papa ad ſarciendam concordiam inter filios Raimundi Berengarii comitis Barcinonenſis. Idem ſub hoc tempus una cum Matfredo Biterrenſi

A epiſcopo, & Guitardo Lupo aliiſque nobilibus ſententiam tulit in cauſa Stephani Conchenſis abbatis adverſus Bermundum Agathenſem, qui malas conſuetudines requirebat in honore S. Salvatoris & S. Fidis, qui vocatur *Palatium*. Se munificum præbuit erga Frotardum abbatem ejuſque monaſterium Guillelmus Toloſanus, Carcaſſon. & Albig. comes qui ei totum alodium de omni parœcia S. Johannis de Pamnago & alia multa in epiſcopatu Albigenſi contulit, charta data an. 1080. XVI. cal. Julii, ubi Anna uxor Sammarth. Guillelmi omnia confirmat, & Pontius pater atque Adalmodis ejuſdem comitis mater nominan- B tur participes iſtius donationis, cujus autographum exſtat in tabulario ſancti Pontii. Anno 1082. regnante Philippo XXII. IV. cal. Martii eccleſiam S. Martini de Caſtello; quod vocatur *Balaruc* dono accepit a Petro Melgorienſi comite, Almode ipſius conjuge, & eorum liberis. Raimundus etiam vicecomes Narbon. ei largitus eſt quidquid poſſidebat in territorio *de Biſont*, quod nunc vocant *la Baſtide Rouairouſe*, litteris datis menſe Septemb. ejuſdem anni 1082. Teſtis eſt Frotardus abbas anno ſeq. indict. VI. X. cal. Aug. in charta Guillelmi comitis Toloſani canonicos regulares ſancti Saturnini e ſua pulſos eccleſia in C ejuſdem poſſeſſionem reſtituentis. Huic abbati Raimundus comes Ruthenenſis, Gabalitanus, Narbonenſis & Nemauſenſis univerſas S. Pontii poſſeſſiones in variis ſuæ ditionis epiſcopatibus ſua auctoritate aſſeruit, pollicitus ſe deinceps adjutorem & defenſorem fore illius loci monachorum anno 1085. Subſcribit eodem anno V. T. 1. bibl. novæ Labb. col. 801. calendas Maii chartæ Petri comitis Melgorienſis, Romanæ dantis eccleſiæ comitatum Subſtantionenſem, quem in feudum poſtea cum epiſcopatu Magalonenſi tenendum a ſancta ſede recepit. An. 1089. calendis Julii privilegium obtinuit ab Urbano papa II. Inſequenti teſtis eſt D initæ Guillelmum inter Toloſanum & Raimundum Narbonenſem & Carcaſſonenſem comites concordiæ, cujus inſtrumentum videſis tom. X. Spicil. pag. 163. Ejuſdem abbatis tempore Sancius Aragonum rex filium ſuum impuberem Ranimirum obtulit Deo in cœnobio ſancti Pontii, ut ibi monachus eſſet, V. nonas Maii anno 1093. ampliſſimaſque ideo poſſeſſiones eidem monaſterio contulit. Vixit quoque ſub ejus diſciplina Petrus quidam natione Gallus, qui poſtea invitus ad Pampilonenſem ſedem ſublimatus fuit. Dicendum idem videtur de Berengario Aimerici IV. Narbonenſis vicecomitis ex E Mathilde filio, qui aſſumtus e ſancti Pontii Tomeriarum cœnobio, Craſſenſi præerat circiter 1115. Quibus adde Pontium, Petri Mergulienſis in Septimania comitis filium, monaſticen primum in cœnobio S. Pontii profeſſum, deinde in Cluniacenſi, cujus tandem evaſit abbas an. 1109. Scripſit ad Frotardum noſtrum Urbanus papa II. Tom. 10. conc. col. 456. epiſtolam XXII. in qua eum redarguit, quod eccleſias juris archiepiſcopi Narbonenſis invaſiſſet, excommunicatos ab ipſo & ab aliis præſulibus reciperet, quodque in Jaccenſi cathedra abſque

Digitized by Google

ejuſdem metropolitæ venia conſtitui epiſcopum curaſſet. De ſibi quoque ablatis a Frotardo monaſteriis eodem tempore conqueſtus eſt Barcinonenſis præſul. Monet itaque pontifex abbatem, ut Narbonenſem archipræſulem ſicuti proprium antiſtitem & patrem ſpiritualem revereatur & diligat ; hujus de cetero cauſæ judicium legato ſuo Rainerio irretractabili ſententia terminandum committit, cui ſtare abbatem imperat, non ulterius ſuper hoc ad ſedem apoſtolicam appellatione conceſſa. Ejuſdem argumenti eſt alia hujus pontificis ad L. cardinalem preſbyterum epiſtola in appendice tomi x. conciliorum col. 1840. Verum quo tandem pacto ea finita fuerit querela, ignoramus. Ch. XVI. col. 182. Frotardus anno 1095. relectam in concilio Placentino Urbani II. papæ pro S. Egidii monaſterio conſtitutionem ſubſcriptione ſua laudavit & approbavit. Egregie tutatus eſt cauſam Iſarni epiſcopi Toloſani adverſus clericos ejuſdem civitatis, quæ controverſia ejus potiſſimum prudentia & dexteritate ſopita eſt, ac ſecundum antiſtitem deciſa circa annum 1096. Hoc autem ipſo anno, regnante Philippo in Francia, IX. calendas Aprilis ſub die feria 2. villæ de Burgs in parœcia S. Amantii factam a Rigaldo Die & ipſius conjuge donationem accepit. *Sammarth.* Eodem anno commutavit capellaniam Zudæ urbis Oſcæ, quam dedit Simoni abbati montis Aragonum ordinis S. Auguſtini ; ita Aynſa. Vaurenſem eccleſiam a S. Alano primitus, uti fertur, conditam, tunc vero temporis fere deſtructam, Iſarnus epiſcopus Toloſanus, in cujus diœceſi tunc poſita erat, Frotario noſtro inſtaurandam commiſit, a quo tempore cella fuit ſancti Pontii, donec in ſedem epiſcopalem, ſicuti etiam Tomerienſis eccleſia ; converſa fuit a Johanne XXII. ſummo pontifice. Hujus donationis litteræ datæ anno 1098. feria quinta menſis Auguſti exſtant apud Catellum lib. 2. commentariorum Occitaniæ cap. XVI. pag. 320. Eodem anno Frotardus habuit controverſiam cum epiſcopo Jaccenſi ſuper ipſa civitate Jaccenſi, quam reges Aragonum Sarracenis ablatam huic abbatiæ conceſſerant, eaque ſopita fuit eodem anno 1. Decembris conſilio Petri Aragonum regis, Petri epiſcopi Oſcenſis & archiepiſcopi Tarraconenſis, ita ut epiſcopus Jaccenſis alio ſuam transferret ſedem epiſcopalem. Hoc tempore epiſcopus Oſcenſis in urbe ſua Frotardo dedit eccleſiam S. Petri Veteris, in qua monachorum ſuorum conventum inſtituit. Haud diu poſtea ſuperſtes fuit Frotardus religione & ſapientia clariſſimus abbas, qui plura dum viveret per Aquitaniam & Hiſpaniam monaſteria *in religionis monaſticæ ſtatum reſtituit*, ut habet bulla Lucii III. Annum obitus ejus conſignat hiſtoria vulgata 1099. diem vero 20. Auguſti, in quem conſpirant tria ſaltem necrologia, domeſticum, Silvæ majoris, ac ſancti Egidii, quod ultimum, aiunt, exſtat in bibliotheca Fratrum Prædicatorum Chamberiaci. Viſitur adhuc ejus effigies ex albo marmore, tumulo impoſita ad lævam principis aræ. Rexit hanc eccleſiam 45. annis, ex necrologio domeſtico in bibliotheca regia, ad diem XIII. cal. Septembris, quo habet officium generale.

XI. Petrus I. Frotardo ſuffectus ſedebat jam anno 1100. ut liquet ex inſtrumento donationis terrarum de Saiſſeras, de Arguzaco, de Montauroux, &c. in pago Minerbenſi, Petro abbati & ipſius cœnobio XII. cal. Septembris feria VI. *lege* III. ejuſdem anni factæ a Bernardo vicecomite Minerbenſi, propter Raimundum natu majorem filium, quem ibidem hoc anno monachali veſte induendum obtulit. Ch. VII. col. 81. Anno ſequenti 1101. XIV. calendas Aprilis Bertrandus archiepiſcopus Narbonenſis eidem ceſſit abbatiam S. Aniani ad Vernodubrum fluviolum reſtaurandam & ordinandam. Ch. VIII. col. 82. Plurimas quoque idem archiepiſcopus de conſenſu capituli ad preces Berengarii monachi S. Pontii & patris ejus Aimerici vicecomitis Narbonenſis hoc ipſo anno VII. idus Febr. ei contulit eccleſias ſuæ diœceſis, quæ recenſentur in hiſtoria vulgata eccleſiæ ſancti Pontii. Neque vero precibus tantum, ſed ſuapte ſponte prædictus Aimericus vicecomes Narbonenſis munificum ſe præbuit erga monaſterium, cujus univerſas poſſeſſiones in locis ſuæ ditionis poſitas non modo confirmavit, verum etiam auxit alodio in parochia S. Saturnini de Biſato, *al.* de Biſano, cum aſſenſu Mahaldæ conjugis ac liberorum, pro anima patris Bernardi, avi Berengarii & Petri Berengarii *avunculi* ſeu patrui, & pro filio Almarico, quem abbati Petro monachali veſte donandum offerebat. Hæc donatio facta legitur anno ab Incarnatione Domini 1103. *III. cal. Maii feria quinta*, regnante Philippo Francorum rege, ubi legendum feria IV. quæ illo anno III. calendas Maii incidebat. Subſcribunt cum Aimerico vicecomite, Mahalda conjuge, eorumque liberis Bertrandus archiepiſcopus Narbonenſis, Bernardus vicecomes de Minerba & Petrus ejuſdem filius, aliique. Sub id etiam tempus Aldegarius, *ſeu* Adelgarius Albienſis antiſtes abbati Petro & monachis Tomerienſibus dedit eccleſiam S. Remedii de Lautrico *ad peragendum in ea divinum famulatum*, ea lege ut ex rebus ad eamdem eccleſiam ex oblatione fidelium provenientibus, monachus & capellanus, qui eam rexerint, quinque ſolidos Albienſi eccleſiæ quotannis in Paſchali ſynodo perſolvant. Id quidem anno circiter 1045. Mabillonius noſter illigat, ſed quominus illi conſentiamus impedit tempus epiſcopatus Adalgerii, quem ſæculo undecimo exeunte ad hanc ſedem promotum diximus tom. 1. Et certe hoc ipſo anno 1103. XIII. cal. Junii Arnaldus de Cecenno præſul Albienſis, Adalgerii ſucceſſor, aſſentiente capitulo eccleſiam de Cauna dediſſe legitur Petro abbati Tomerienſi annuo cenſu retento, ex tabulario Albienſi, qua de re chartam videſis noſtra inter inſtrumenta. Ch. IX. col. 83. Eamdem eccleſiam Bernardus Atho vicecomes Biterrenſis & aliorum locorum, de conſenſu Ceciliæ uxoris ac liberorum aſſeruit abbati Petro & eccleſiæ Tomerienſi anno 1118. die prima Maii litteris Carcaſſonæ datis, quarum teſtes fuere Arnaldus Carcaſſon. antiſtes & Benedictus archidiaconus. Idem quoque præſtitit Mahalda

Narbonenſis vicecomitiſſa cum liberis, omni jure ſuo in prædictam eccleſiam eidem Petro ac monachis Tomerienſibus tranſcripto an. 1121. 27. Novembris ex hiſtoria vulgata, VII. calend. Januarii, *ſeu* 26. Decembris, ex Sammarthanis. Jam dudum Paſchalis II. papa monaſterii jura & poſſeſſiones confirmaverat bulla data Trecis in Campania 23. Junii an. 1107. ubi pontifex concilium habuit; ſcripſitque eodem anno ad P. abbatem S. Pontii & R. Electenſem abbatem, *Tom. 10. concil. col. 670.* ne excommunicatos & interdictos a Richardo Narbonenſi archipræſule in ſuam communionem & participationem antequam abſolverentur ſuſciperent. Interfuit Petrus abbas Toloſanæ ſynodo coactæ ex archiepiſcopis, epiſcopis & abbatibus Gothiæ, Waſconiæ, Hiſpaniæ ac citerioris Britanniæ a Calixto papa II. pontificatus anno 2. die 8. Junii, hoc eſt 1119. Anna quædam cum viro ſuo Hugone ac liberis Raimundo & Petro eccleſiam de Cauna cum ſuis pertinentiis donavit Petro abbati an. 1124. menſe Novembri, hoc eſt confirmavit, ſeu quidquid in ea juris habere poterat dimiſit. Denique an. 1129. menſe Auguſto ſcripſit Petrus abbas inſtrumentum procurationis. Ejus anniverſaria dies notatur in necrologio 27. Martii, ex hiſtoria vulgata, dies autem obitus ejus conſignatur V. calendas Aprilis anno 1130. in vetuſto hujus eccleſiæ necrologio, quod habetur in bibliotheca regia.

XII. Aimericus II. omiſſus in hiſtoria vulgata, reperitur 1138. & 1143. quo anno Udalguerius vicecomes Fenionalatenſis Mantelliſſæ vicecomitiſſæ filius, & uxor ejus Pontia huic abbati Gerberium filium offerunt monachali veſte donandum.

XIII. Petrus II innoteſcit ex ipſi facta eccleſiæ de Cauna confirmatione anno circiter 1145. a Matfredo Cumbreti, Annæ de qua ſuperius, filio, teſtis Pontius abbas S. Victoriani. Anniverſarium Petri notatur die 13. Auguſti.

XIV. Berengarius I. memoratur 1146. menſe Novembri, ſedente Eugenio papa III. in hiſtoria vulgata. Sub hoc abbate, uti conjicimus, renovatæ ſunt eccleſiæ Narbonenſis querelæ adverſus monachos, ac præſertim Tomerienſes & Craſſenſes, qui parochos in eccleſiis ſibi ſubjectis inconſulto archiepiſcopo inſtituebant, imo excommunicatos ab ipſo ad ſacra admittebant, quod ne ulterius fiat, gravibus ad utriuſque loci abbates ſcriptis epiſtolis ſeverius interdicit pontifex, jubens decretum ab Urbano II. deceſſore conditum diligenter obſervari, quo cautum eſt, ut parochi inſtituendi coram epiſcopo ſe ſiſtant ſuam ab ipſo inſtitutionem & curam animarum accepturi, ſi quidem idonei ejus judicio inventi fuerint; ſi ſecus fecerint, auctoritate apoſtolica excommunicationis pœna plectendi. Adhuc ſuperſtes erat Berengarius menſe Novembri anni 1159. ſi fides hiſtoriæ vulgatæ; ſed ſi hoc ita eſt, abdicaſſe dicendus anno ſaltem præcedenti. In necrologio fit ejus mentio die 20. Novembris, inquit hiſtoria laudata, nos legimus 19. ſeu XIII. cal. Decembris, & fit proceſſio; die vero XIII. calendas Januarii, hoc eſt 20. Decembris,

A amanuenſis errore, in necrologio beatæ Mariæ de Caſſiano.

XV. Raimundus I. cui cognomen *de Dourgne* laudata tribuit hiſtoria, ſedebat jam anno 1158. Ludovici VII. regis XXI. quo immunitati cœnobio ſancti Eugenii de Viancio conceſſæ a Raimundo Toloſano comite ſubſcripſit, ex tabulario D. archiepiſcopi Albienſis. Reperitur eodem anno cum Guillelmo S. Aniani abbate in veteri charta monaſterii Salvaneſii. Hoc etiam anno Sicardus vicecomes Lauracenſis offerens ſancto Pontio Raimundum filium in monachum, ſimul obtulit manſum de Bartha. Interfuit Raimundus B abbas concilio Toloſæ habito anno 1161. ad quod centum patres tam ex epiſcopis, quam ex abbatibus, una cum regibus Franciæ & Angliæ convenerant, ubi Alexander papa III. rejecto Victore Romanus pontifex agnitus eſt. Adſtitit quoque anno ſequenti ſynodo Monſpelienſi ab eodem Alexandro celebratæ, in qua prædicto Victore a fidelium cœtu ſubmoto, Narbonenſis archiepiſcopus ab ipſomet Alexandro ſacro chriſmate delibutus eſt. Anno 1163. die Aſſumptionis B. Mariæ de conſenſu fratrum dedit alodium territorii de Marnes monaſterio Salvaneſii. Convenit anno 1165. ad concilium Lomberienſe in C diœceſi Albienſi contra hæreticos, qui ſe Bonos homines nuncupabant, congregatum, & ibi condemnationis ſententiam in eos latam ſubſcriptione ſua firmavit, ex tabulario Inquiſitionis. Præſens fuit an. 1170. menſe Julio initæ concordiæ inter Iſarnum de Dorniano & fratres ejus Petrum & Begonem cum ſuo nepote Petro; ipſemet vero pacem iniit anno ſequenti cum canonicis S. Ceciliæ, hoc eſt Albienſibus. Eodem anno pridie nonas Januarii Rogerius vicecomes Biterrenſis & abbas Raimundus, hic de damnis a vicecomite ſuo monaſterio illatis, ille de abbate ſuper conſtructione caſtri *de la Salvetat* conquerentes, D arbitris Pontio Narbonenſi, Bernardo Biterrenſi & Guillelmo Albienſi præſulibus in concordiam redierunt, qua de re vide chartam inter inſtrumenta. *Ch. XI. col. 84.* In monachum admiſit anno ſequenti Raimundus abbas Hugonem Raimundi de conſenſu & voluntate uxoris ejus Raimundæ, quam pariter ſanctimonialem effecit. *Ch. XII. col. 86.* Vivebat adhuc an. 1180. ex hiſtoria vulgata, ubi & ipſius anniverſarium notatur 15 Febr. Et certe ita legitur in vetuſto hujus eccleſiæ necrologio, quod eſt in bibliotheca regia: *XV. cal. Martii obiit Raimundus abbas iſtius loci, qui rexit hunc locum XXIX. annis & V. menſibus & tribus diebus.* Alterum tamen ne E crologium ſic habere dicitur: *XVI. cal. Martii depoſitio domni Raimundi de Dornhaco* (al. *de Dornhano*) *quondam abbatis iſtius eccleſiæ.*

XVI. Hermengaudus abbas S. Pontii bullam obtinuit a Lucio papa III. qui Romæ ſedit ab anno 1181. ad 1185. Datam alicubi legimus 1182. in qua recenſentur poſſeſſiones & eccleſiæ cœnobio S. Pontii ſubjectæ, ejuſdemque omnia privilegia confirmantur. *Ch. XIII. col. 87.* Hanc poſtmodum renovavit Pius II. papa. Utramque ad calcem appoſuimus. Judex occurrit Hermengaudus una cum Aimerico Candelii abbate anno 1192. exortæ

Digitized by Google

controverſiæ inter Willelmum epiſcopum Albienſem & Berengarium Villæ magnæ abbatem ſuper eccleſiis S. Gervaſii & S. Petri de Neyrano & aliis. Rexit ad annum 1205. quo ad epiſcopatum Biterrenſem evectus eſt, uti nos docent litteræ cleri Biterrenſis ad archiepiſcopum Narbonenſem, in tabulario eccleſiæ Narbon. aſſervatæ, ac proinde e gremio canonicorum aſſumtus perperam dicitur in veteri Gallia Chriſtiana. De eo ſic habet necrologium S. Pontii : *VI.** *cal. Septembris obiit dominus Ermengaudus epiſcopus, quondam abbas hujus eccleſiæ.*

* al. VII.

XVII. Guillelmus I. reperitur anno 1208. in charta Guidonis de Marſano, cujus excepit donationem pro S. Martino de Alenis, quando fratrem ejus Raimundum de Marſano, in donatum & fratrem ejuſdem loci admiſit. Obiit hoc anno IX. calendas Octobris, qua die ſic habetur in necrologio : *Obiit Guillelmus abbas iſtius loci, qui rexit eccleſiam S. Pontii tribus annis & menſibus decem.*

XVIII. Berengarius II. occurrit in chartis eccleſiæ Narbonenſis annis 1212. & 1214.

XIX. Robertus de Serrano, *de la Serre*, vel *de Serrau*, quem prima forſitan nominis littera R. in tabulario S. Juſti Narbonenſis repertum an. 1219. exſcriptores male Raimundum pro Roberto dixerunt, mortem oppetiit in cœnobio Grandimontenſi apud Lemovices, ubi jacet ſub tumba eminenti lapidea : de quo ſic habet chronicon ejuſdem cœnobii : *Quinto calendas Martii obiit Robertus de Serrau abbas S. Pontii Tomerienſis, & fuit ſepultus in capite clauſtri Grandimontenſis ante oſtium capellæ S. Stephani anno gratiæ MCCXX. his verſibus :*

Virtutum donis, titulo quoque relligionis
Floruit in populo, qui jacet hoc tumulo.

Et certe hac ipſa die commemoratur in necrologio domeſtico, his verbis : *V. calendas Martii anno Domini MCCXX. obiit Robertus abbas iſtius loci, qui rexit hunc locum tribus annis, tribus menſibus & diebus duodecim.*

XX. Guillelmus II. de Inſula proximus Roberti ſucceſſor, anno 1221. puellam nomine Calvam Pontii Richarii de Villanova juxta Biterrim filiam ſanctimonialem in B. Magdalenæ parthenone apud Pontiopolim admiſit, prædio quodam a genitore puellæ donatus, eo quod hujus cœnobii moniales nihil proprii tunc temporis poſſiderent, ſed quæcumque ſibi ad victum veſtitumque neceſſaria erant a monachis quotidie acciperent. Societatem precum iniit cum R. abbate & conventu Nantenſi anno 1224. XV. cal. Nov. ex tabulario Nantenſi. Eodem anno gens Martamiſia erga eum ſe munificam præbuit, utpote quæ ſilvas, *taſcas* & alia jura clientelaria in territorio de Biſont ſeu Baſtida liberaliter conceſſit. Interfuit Guillelmus abbas ſynodo Monſpelienſi ex trium provinciarum epiſcopis & abbatibus coactæ hoc anno, ubi cauſa Raimundi Toloſani comitis agitata eſt. Delectus fuit anno 1226. una cum Craſſenſi B. & A. ſancti Hilarii Carcaſſonenſis abbatibus, qui cœtui nigrorum

A monachorum provinciæ Narbonenſis apud S. Tiberium diœceſis Agathenſis habito præſideret, ſed gravi preſſus infirmitate vices ſuas duobus collegis commiſit, qua de re nihilominus hiſce tribus bulla Gregorii papæ IX. ſtatuta diſciplinæ regularis inibi condita roborantis inſcripta eſt. Memoratur anno ſeq. in veteri charta eccleſiæ Biterrenſis. Teſtis occurrit an. 1230. in tranſactione Durantum inter Albienſem epiſcopum & Petrum Narbonenſem archipræſulem de utriuſque diœceſeos limitibus. Paciſcitur eodem anno XVIII. cal. Octobris cum Albienſi antiſtite ſuper eccleſia de Anaja, & decimis parœciarum ſancti

Spicil. t. 6. pag. 30. & 32.

B Remigii de Lautrico, S. Salvatoris de Brocia & S. Johannis de Pradis, ex tabulario epiſcopatus Albienſis. Poſtridie duas partes decimarum de Cannac & de Lasforeſt dono accepit a Raimundo de Fraxinello eccleſiæ cathed. S. Ceciliæ Albienſis præpoſito, ſub annuo duorum olei olivarum ſextariorum reditu, ex tabul. ejuſdem eccleſiæ. Sedebat adhuc 1238. uti conſtat, ait Martennius, ex tranſactione cum Duranto Albienſi præſule de quibuſdam decimis, quas in diœceſi Albienſi poſſidebat, ſed fortaſſe legendum 1228. Sane abdicato munere abbatiali tranſiiſſe ad Carthuſianos, & Carthuſiæ Glanderienſis in tractu Le-

C movicino regimen obtinuiſſe dicitur. De eo ſic habet, inquiunt, necrologium S. Pontii : *XIX. calend. Decembris obiit D. Guillelmus de Inſula quondam abbas iſtius eccleſiæ ;* melius, ut quidem videtur, XIX. cal. Januarii, *ſeu* 14. Decembris, ut in hiſtoria vulgata.

XXI. Petrus III. jam ſedebat 1231. ſi fides eſt hiſtoriæ vulgatæ, ubi 1235. die 28. Januarii hominium ab Arnaldo de Villeſpaſſans excepiſſe legitur. Anno 1240. regnante rege Lodoico menſe Septembri VI. cal. Octob. teſtamenti Berengarii domini Podii Sorigarii *gadiator*, ſeu exſecutor, cum Mabilia Berengarii conjuge

D & aliis, eidem teſtis rogatus nomen appoſuit, ex regio chartarum theſauro, *titres de Puiſſerguier n. 2.* Dies obitus ejus notatur 19. Maii, *ſeu* XIV. calendas Junii, qua die ſic habetur in vetuſto hujus eccleſiæ necrologio, in bibliotheca regia aſſervato : *Obiit Petrus abbas iſtius loci, qui rexit hunc locum XIII. annis.*

XXII. Pontius I. Piſcenenſis *de Pezenas* interfuit an. 1243. concilio Biterris habito, ad quod Raimundus comes Toloſanus, ſuadente S. Ludovico rege provocavit die Sabbati 18. Aprilis ab excommunicationis ſententia in ſe per inquiſitores fidei lata, ſede apoſtolica vacante. Nulla hu-

E jus ſynodi fit mentio in collectione conciliorum Labbeana. Cum occaſione ceſſionis vicecomitatus Biterrenſis factæ a Trencavello vicecomite in gratiam S. Ludovici, G. Narbonenſis archiepiſcopus, R. Biterrenſis & P. Agathenſis epiſcopi pro ſe & pro omnibus abbatibus & eccleſiis ſuarum diœceſum, conteſtato denunciaſſent quod illa ceſſio non poſſet ipſis in poſterum præjudicium generare, ſed ſalva & illibata remanerent ſibi, monaſteriis & eccleſiis omnia jura, ſicut erant ante ceſſionem, P. abbas S. Pontii horum denunciationem, una cum P. Villæ magnæ, G. Anianenſi & J. S.

Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 439.

Digitized by Google

& J. S. Afrodiſii abbatibus an. 1247. VII. idus A Apr. ſigilli ſui munimine corroboravit. Pontius idem, defuncto Arnaldo de Cruzi ſancti Aniani abbate, præfuit electioni ſucceſſoris ſecundum privilegia a Romanis pontificibus S. Pontii abbatibus conceſſa. Raimundus de Figueriis abbas ſancti Aniani electus ad S. Pontium venit die 5. Januarii anni 1251. ubi in genua provolutus, junctiſque manibus eidem Pontio abbati Tomerienſi obedientiam & obſequium ſpopondit. Eodem anno 15. Martii locum de Crouzet ab Aimerico de Peyre pretio comparavit. Inſequenti tres chartas confecit pro eccleſia de Cauna & aliis a Tomerienſi monaſterio dependentibus bonis. B Moritur hoc ipſo an. 1252. 24. Sept. qua die anniverſarium ejus celebratur ex hiſtoria vulgata, & ex laudato S. Pontii necrologio, ubi dicitur Pontius de Peſenatio rexiſſe XI. annis menſibus 4. & diebus 5.

XXIII. Guillelmus III. de Paulino præerat an. 1253. quo Craſſenſis abbatis judicio, quem nigrorum monachorum cœtus ad id ſpecialiter delegaverat, jus ipſi tanquam ſuperiori aſſertum eſt in abbatem & monachos S. Aniani, idque poſtea, Guillelmo deprecante, Innocentius papa IV. confirmavit. Adfuit an. 1255. cum ceteris provinciæ Narbonenſis abbatibus concilio Biter C renſi, in quo ſanctiſſimæ leges a B. Ludovico rege conditæ, lectæ & promulgatæ fuerunt. Adhuc ſuperſtes dicitur 1258. menſe Decembri, at profecto ex dicendis biennio ante præfectura ceſſerat. Anniverſarium habet notatum in necrologio IX. cal. Octobris.

Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 522.

XXIV. Pontius II. Tomerienſis abbas initiali nominis littera P. adſtitiſſe memoratur an. 1256. calendis Junii P. de Autolio militi ſeneſcallo Carcaſſonenſi & Biterrenſi de mandato regis in jus vocanti Trencavellum antea vicecomitem Biterrenſem. Occurrit anno 1258. in tabulis Narbonenſibus, teſtante Martennio. Anno 1259. D XV. calendas Novembris Alfonſum comitem Pictavienſem ac Toloſanum ſancti Ludovici fratrem precum, jejuniorum, aliorumque bonorum operum cœnobii S. Pontii conſortem fecit, ut liquet ex charta noſtris ad calcem inſtrumentis adjecta.

Ch. XIV. col. 91.

Bullam obtinuit a Clemente IV. pontifice datam an. 1267. die 7. Februarii, qua donationes omnes cœnobio factæ, eidemque privilegia conceſſa a Romanis pontificibus Lucio III. & Innocentio IV. aſſeruntur. Anno 1271. deſignavit archiepiſcopo, qui regeret eccleſiam de Pradis. Inſequenti pro ſuæ abbatiæ temporalibus regi fidem obligavit, ex archivo regio Car E caſſonenſi. Vitam clauſit anno 1276. 28. Novembris, qua die anniverſarium ejus celebratur, tum ex hiſtoria vulgata, tum ex laudato necrologio.

Goffridum inter abbates ſancti Pontii Tomerienſis ad annum 1285. vulgata recenſet hiſtoria, cui pro anniverſario diem 20. Julii aſſignat. Primum refutamus, quod tunc ſedes abbatialis a Raimundo de Caſtris occuparetur, alterum ſupra Gaufrido abbati III. adſcripſimus.

XXV. Raimundus II. de Caſtris jam anno 1276. teſtis laudatur in charta fidei clientelaris, quam Guillelmus de Monaſterio miles Bernardo Albienſi epiſcopo præſtitit, ex tabulis Narbonenſibus. Reperitur & annis 1277. & 1280. in tabulis ejuſdem eccleſiæ Narbonenſis. Paciſcitur anno 1285. cum B. Albienſi epiſcopo de jure in eccleſiis S. Pontio ſubjectis inſtituendi capellanos; unde hoc ipſo anno VII. cal. Junii prioribus ſibi ſubjectis in diœceſi Albienſi tribuit facultatem deſignandi epiſcopo Albienſi vicarios perpetuos & capellanos ad eccleſias dictorum prioratuum adminiſtrandas, ex tabulario Albienſis eccleſiæ. Tranſegit an. 1287. menſe Octobri cum incolis S. Pontii. Inſequenti ſupremum loci de Valras dominium beneficiarium reddidit. An. 1298. prædiorum apud manſum de Langlade poſſeſſores illa ſe clientelari jure poſſidere ſcripto profiteri coëgit. Juriſdictionem ſuam ſtrenue tutatus eſt contra officialem Narbonenſem pontificio fultus Bonifacii papæ VIII. diplomate dato 23. Junii anno 1299. Interfuit eodem anno ſynodo Biterris habitæ, cujus epiſtolæ ad Philippum regem in gratiam archiepiſcopi Narbonenſis, contra ejuſdem urbis vicecomitem IV. cal. Novembris ſubſcripſit. Anno 1300. omnes incolas oppidi Tomerienſis a quatuordecim annis & ultra, indicta per præconem die, in ſua, abbatumque ſucceſſorum verba adegit, deficienteſque ac rebelles bonis multavit. Contendit eodem anno pro immunitate abbatiæ cum Egidio Narbonenſi archiepiſcopo, qua de re ſtetit judicio Bonifacii papæ VIII. tranſegitque anno 1308. cum eodem archipræſule, ex chartis eccleſiæ Narbonenſis. Anniverſarium habet 18. Septembris *& fit proceſſio in pavimento;* qua die ita legitur in necrologio: *Obiit D. Raimundus de Caſtris abbas iſtius loci, qui rexit hunc locum XXXIII. annis menſibus XI. diebus XII.*

XXVI. Petrus IV. Roger Raimundo ſucceſſerat anno ſaltem 1311. quo Clemens papa V. ei ut quinque millia librarum argenti mutuo acciperet pro cœnobii utilitatibus permiſit. Eodem anno ceſſione vel donatione Arnaldi de Roquecefieres & Guillelmi Jordani de Cornouailles, omnia jura & alia prædia clientelaria in territorio Salvitatis comparavit. An. 1317. nonnulla bona in loco de la Baſtide beneficii jure poſſidenda conceſſit; quo tandem, ut diximus, anno, ſede abbatiali in epiſcopalem verſa, Petrus ex ultimo abbate primus evaſit epiſcopus. Ceterum erecto epiſcopatu, non illico deſiit monaſtica diſciplina, imo vero integra perſeveravit in capitulo cathedrali ad annum 1567. quo, prima die Octobris feria quarta, hæretici Calviniſtæ a quibuſdam civibus, qui monachis infenſi erant, incitati, duce S. Amantii vicecomite, per portam ædibus epiſcopalibus contiguam irrumpentes cœnobium invaſerunt, monachiſque vita ſalva ad deditionem compulſis & ejectis, reliqua diripuerunt. Expilata videlicet omnis ſacra ſupellex, conculcatæ ſanctorum reliquiæ, ſublata ex archivo inſtrumenta, monaſterium ſolo æquatum, vaſtata baſilica cathedralis amplitudine & arte ſtupenda, e quatuor campanilibus tria dejecta,

Digitized by Google

ac denique campanæ omnes impiorum præda fuerunt. Funditus quoque tunc temporis everſus ſuburbanus parthenon B. Magdalenæ, ſubductis tamen hoſtium furori monialibus, dominabus de ſancto Pontio nuncupatis in teſtamento Beatricis de Alboreya vicecomitiſſæ Narbonæ condito 1377. hactenus remanſit exciſus. Sic autem deſtructo monachorum cœnobio, dilapſi ſenſim monachi ad mores canonicorum ſecularium, donandi quoque toga ſæculari viſi ſunt; quod quidem rogatu epiſcopi & monachorum, necnon deprecante chriſtianiſſimo rege Ludovico A XIII. indulſit Paulus V. ſummus pontifex bulla data 8. Junii anno 1612. quam promulgavit ad hoc delegatus officialis Narbonenſis 22. Octob. anni 1616. Attamen haud prius exſecutioni demandata fuit, quam acceſſiſſent regiæ litteræ, viſæ & approbatæ a ſenatibus Toloſano & Pariſienſi; quæ non niſi die 5. Octobris anni 1629. impetratæ, Toloſani ſenatus placito in commentarios relatæ 16. Maii 1630. tandemque in tabulis publicis ſenatus Pariſienſis perſcriptæ fuerunt die 7. Septemb. anno 1661. Nunc epiſcoporum texendus catalogus.

EPISCOPI S. PONTII.

ANNI CHRISTI

I. Petrus I.

ROGER. E Gente toparcharum Roſerii, ſeu Mali montis juxta Tutelam in tractu Lemovicino ortus creditur Petrus Roger, forſanque patruus alterius Petri Rogerii, qui poſtea ſummus pontifex Clemens hujuſce nominis ſextus dictus eſt. Ex abbate ultimo S. Pontii primus ad epiſcopatum evectus anno ſecundo pontificatus Johannis XXII. papæ,
1318. die prima Julii 1318. promiſit cameræ apoſtolicæ, eodemque anno feria ſexta poſt feſtum S. Lucæ Evangeliſtæ ſpopondit obedientiam Bernardo archiep. Narbon. Sententiam ab arbitris latam pro partitione bonorum tam epiſcopalis menſæ quam
1323. capitularis ratam habuit 18. Dec. an. 1323.

II. Raimundus.

DE ROQUECORNE. De Raimundo jam egimus in epiſcopis Sarlatenſibus tom. 2. col. 1512. Inde traductus eſt a Johanne XXII. ſummo pontifice ad eccleſiam S. Pontii die 21. Novembris, non anno 1325.
1324. uti legitur in hiſtoria vulgata, ſed 1324. hoc enim anno promiſit cameræ apoſtolicæ die 24. Decembris. Cognominatur d'Arſont in hiſtoria prædicta, at ſincerum ejus cognomen eſt *de Rocacornu* proprium gentis apud Aginnenſes haud ignobilis. Controverſia inter eum & capitulum mota pro diviſione menſarum epiſcopalis & capitularis, pars utraque ad ſummum pontificem
1327. confugit, qui bulla data Avenione anno 1327. priorem ab arbitris ſententiam latam, & a Petro anteceſſore probatam, irritam declaravit. Anno
1335. 1335. die 29. Oct. viſitationis officium obivit in monaſterio S. Aniani poſt miſſam ſolemniter inibi decantatam. Eccleſiam parœcialem ſancti Martini de Jauro prius ab annuis vicariis monaſterio ſubjectis adminiſtratam, primus in titulum erexit, ejuſque rectorem fore deinceps per-
1336. petuum decrevit die 25. Maii 1336. Eodem anno Raimundus epiſcopus privilegiorum ordinis Ciſtercienſis perpetuus conſervator a ſede apoſtolica deputatus eſt, ex tabulario Calercii. Memoratur an. 1339. die 4. Septembris in charta 558. archivi regii Pariſienſis regeſto 72. Ejus temporibus orta controverſia Hermengaudum inter eccleſiæ S. Pontii infirmarium & ſuburbani B. Mariæ Magdalenæ parthenonis antiſtitam pro A quibuſdam juribus, ſecundum prioriſſam terminata eſt a Superano de Poilhes ad hoc a Raimundo epiſcopo deputato die 28. Junii anno 1344. 1344. Deceſſit anno ſequenti. 1345. Notatum legitur ejus anniverſarium in hiſtoria laudata ad diem 15. Sept. ſed profecto ex conjectura potius, quam ex rei veritate, nempe ex affictо huic præſuli cognomento d'Arſont, ut diximus; ſic enim habet necrologium S. Pontii, quod præ manibus eſt: *XVII. cal. Octobris*, ſeu 15. Septembris *obiit D. Ariſons epiſcopus*, fortaſſe Carpentoratenſis, uti ſupra ex Baluzio diximus in B Agio Narbonenſi archiepiſcopo.

III. Stephanus.

ALDEBRANDI, *al.* DE CAMBARUTIS. Stephani mentionem fecimus tomo 1. in archiepiſcopis Arelatenſibus, ad quam eccleſiam e Tomerienſi tranſiit an. 1349. & inde ad Toloſanam 1350. ut evincit bulla Innocentii papæ VI. data ſeptimo idus Januarii anno primo pontificatus, quæ edita eſt apud Waddinghum t. 4. pag. 27. regeſti pontificii. Vide notas Baluzii ad vitas paparum Avenion. col. 988. Qua vero C Stephanus occaſione tot eccleſiaſticas dignitates, eaſque ampliſſimas nactus ſit, narrat hoc fere modo Papirius Maſſonus in vita Clementis papæ VI. Stephanus Aldebrandi, ſive, ut aliis placet, de Cambarutis, primum fuit monachus S. Illidii Claromontenſis in Arvernia, ac prior Tureti, qui prioratus hactenus pendet ab Illidiano monaſterio. Contingit autem, dum Stephanus apud Turetum commoraretur, Petrum Rogerii tunc Caſæ Dei in Arvernia monachum, qui poſtea ſummum pontificatum ſub Clementis VI. nomine adeptus eſt, e ſcholis Pariſienſibus ad ſuos revertentem, a latro- D nibus in via ſpoliatum, nudumque relictum, ad ipſum divertere Stephanum, a quo perhumaniter exceptus, ac veſte aliiſque ad reſiduum viæ neceſſariis recreatus, cum diſcedens benigne hoſpitem interrogaſſet, ecquando acceptum beneficium referre potero? Reſpondit Aldebrandus, tunc cum eris papa. Hic autem reapſe ad ſancti Petri cathedram aſſumtus, obſequii memor, Stephanum ad ſe accitum abbatiæ primum Cellenſi apud Tricaſſes in Campania præfecit, inde Caſſinenſis in Italia eccleſiæ conſtituit epiſcopum an. 1343. idibus Martii, ex tabulario Vaticani epiſt.

ANNI CHRISTI

92. quem poſt biennium traduxit ad Tomeria- A
rum S. Pontii ſedem per obitum Raimundi vacan-
1345. tem idibus Febr. an. 1345. Camerarii quoque
1347. officium ei contulit idem pontifex anno 1347.
litteris datis III. (idus) Januarii pontificatus quinto, in quibus S. Pontii epiſcopus nominatur Stephanus. Exſtant tom. 2. vitarum pap. Avenion. col. 677. Eodem anno memoratur epiſcopus ſancti Pontii Tomerienſis & papæ camerarius in litteris Paſtoris Ebredunenſis archiepiſcopi & Guillelmi epiſcopi Carnotenſis, quas Baluzius ſe vidiſſe ait authenticas in archivo archiepiſcopi Narbonenſis. Eumdem ſancti Pontii epiſcopum & camerarium anno 1348. B die 7. Januarii recenſet liber ſolutionum in archivo Vaticani. Fuit etiam Clementis papæ theſaurarius, cujus & eccleſiæ Romanæ nomine ſolvit Johannæ Neapolis reginæ & comitiſſæ Provinciæ 80000. florenos auri ob venditam civitatem Avenionenſem cum ſuis omnibus juribus, de quibus antea cum eadem regina Guillelmus de Malſicco alter cameræ pontificiæ cubicularius tranſegerat, uti patet ex inſtrumento archivi Romani dato die 9. Junii anno 1348. apud Bzovium ad hunc annum §. 10. Stephani anniverſarium notatur die 26. Martii in chartulario S. Pontii, ex hiſtoria vulgata, legimus tamen C 25. Martii, ſive VIII. calendas Aprilis in obituario ejuſdem eccleſiæ, ubi cognominatur *Albani*, ſed mendoſe, ut quidem exiſtimamus.

IV. Gilbertus.

In omnibus hactenus catalogis deſideratus Gilbertus primum innoteſcit ex litteris Clementis VI. quibus Stephano ad ſedem Arelatenſem tranſlato Gilbertum S. Afrodiſii Biterrenſis abbatem ec-
1349. cleſiæ S. Pontii antiſtitem impoſuit an. 1349.
uti legitur in chartario Narbonenſi, teſtante Martennio; imo jam anno 1348. promiſerat ſervitia debita, ex libro ſolutionum Vaticani; ſed D annus ſecundum veterem calculum forſan intelligendus. Gilberto *ſeu* Guerberto & ceteris ſuffraganeis epiſcopis ſcripſit Petrus archiepiſcopus Narbonenſis ſe Carcaſſonenſem epiſcopum in malitia perſeverantem excommunicaſſe eodem anno 1349. ex tabulario Narbonenſi. Memoratur adhuc hoc ipſo anno Gilbertus S. Pontii epiſcopus in veteri documento Silvanecſii. Vacaſſe videtur ſedes anno 1351. quo litteræ Petri archiepiſcopi præſules & capitula provinciæ invitantis ad ſynodum Biterrenſem *prudentibus viris priori & capitulo S. Pontii* ſolummodo inſcriptæ in collectione concil. Labbeana tom. XI. part. 2. E col. 1920. de Gilberto epiſcopo omnino ſilent. Fortaſſe is eſt Guilabertus S. Pontii Tomerienſis memoratus in necrologio Sylvæ majoris IX. cal. Julii, abbas an epiſcopus tacetur.

DE CANILHAC.

V. Petrus II.

Gilberto ſucceſſit non Petrus Arnaudi, ut apud Sammarthanos, ſed Petrus de Canilhaco abbas Montis majoris, cujus in tabulis ad eccleſiam Tomerienſem aſſumtus dicitur ab Innocentio VI. anno pontificatus primo, qui eſt annus Chriſti

ANNI CHRISTI

1353. Ex parentibus Guillelmo de Canilhaco 1353.
& ſorore Bertrandi de Deucio cardinalis fratres habuit Marqueſium, Raimundum cardinalem, Pontium abbatem Anianenſem & ſororem Dalphinam. Ipſe eſt procul dubio de quo in actis
conſiſtorialibus ad 12. Aprilis 1354. Cameræ 1354.
apoſtolicæ ſolviſſe dicitur 14. Decembris 1357. in libro ſolutionum. Tranſiit ad eccleſiam Magalonenſem IV. cal. Februarii an. 1361. Anniverſarium habet in ſua eccleſia die 16. Novembris ex libro conſuetudinum. De Petro jam diximus tom. 1. col. 613. ubi emenda quæ inibi de ejus epiſcopatibus inordinate diximus.

DE ROCHECHOUARD.

VII. Johannes.

Petro epiſcopo S. Pontii ad eccleſiam Magalonenſem tranſlato, Innocentius papa VI. pontificatus anno nono IV. calend. Febr. Johannem Conſoranenſem epiſcopum eccleſiæ ſancti Pontii præfecit, hoc eſt an. 1361. uti jam diximus in Conſoranenſibus epiſcopis, tacito tamen Johannis cognomine, forte tunc nobis ignoto; at cum aliunde conſtet Johannem de Rupecavardi e ſede Tomerienſi ad metropolim primum Bituricenſem, & poſtea Arelatenſem, in qua deceſſit, fuiſſe traductum, nullus ambigendi locus ſupereſſe videtur, quin unus & idem ſit, qui hiſce quatuor ſucceſſive præfuit eccleſiis. Verum in hoc erraſſe Sammarthanos putamus, mendoſis forte commentariis deceptos, qui geminum Johannem in hac Tomerienſium antiſtitum ſerie inducunt, alterum ab altero male diſtinguentes, qui tamen unicus hactenus extitit, & epiſcopatum Johannis de Rupecavardi in eccleſia S. Pontii
differunt in annum 1410. qui in vivis eſſe de- *Prob. hiſt. card. Franc. p. 504.*
ſierat jam an. 1398. feria IV. poſt Dominicam qua cantatur *Reminiſcere*, 26. Febr. hoc eſt 1399. cum tunc eſſet archiepiſcopus Arelatenſis. Nunc ipſius geſta in cathedra S. Pontii percurramus.

Nobiliſſima æque ac antiquiſſima Rupecavardorum gente Johannes ſatus, germanus fuit Ludovici I. vicecomitis Rupecavardi, qui pro rege Angliæ præfecturam obtinuit in pagis Lemovicino, Bituricenſi & Petragorico, amboque patre geniti erant Johanne I. vicecomite, in prælio Pictavienſi cæſo, ex Johanna de Soliaco, ſecundum Sammarthanos, quibus conſentit hiſtoria eccleſiæ ſancti Pontii typis edita, quanquam nos ipſum ex ſtirpe quidem vicecomitum Rupecavardi, ſed per lineam dominorum de Charoſt in Biturigibus prognatum diximus in archiepiſcopis
Bituricenſibus t. 2. Ut ut eſt, ſedem S. Pontii
obtinebat 18. Maii anno 1362. uti conſtat ex 1362.
actis capituli generalis S. Pontii hoc anno cele- *Ch. XV. col. 91.*
brati, in quo facta eſt permutatio prioratus de Lavineria, quem tunc habebat Bernardus de Moleriis pro prioratu S. Criſpini unito menſæ
epiſcopali. An. 1368. menſe Maio procuratorem 1368.
miſit ad ſynodum Vaurenſem ex tribus provinciis congregatam. Obtinuit eodem anno reſcriptum ab Urbano V. contra abuſus & uſurpationes Narbonenſis archiepiſcopi, cujus executor fuit Raimundus epiſcopus Caſtrenſis, ex archivo Montis
olivi. Interfuit an. 1374. menſe Aprili concilio 1374.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Narbonenſi, quod editum eſt tom. xi. concil. part. 2. in appendice col. 2498. Ex pluribus autem actis eo ſedente ſcriptis liquet eum in eccleſia ſua aſſidue verſatum fuiſſe, gregiſque ſui cuſtodiæ diligenter invigilaſſe. Recepit a principe Walliæ terram de Tauniaco ſuper Carentonum olim a Ludovico fratre oppigneratam. Præfuit
1381. ad annum 1381. quo ad Bituricenſem metropolim aſcendere viſus eſt, quando ſcilicet Bertrandus de Chanaco *vel* de Coſnaco factus eſt patriarcha Jeroſolymitanus; ſed cum iſte nihilominus Bituricenſem cathedram retinuerit, haud prius eam aſſecutus eſt Johannes quam an. 1386. aut etiam biennio ſerius, quippe qui Johannes epiſcopus ſancti Pontii Tomerienſis nuncupatus, electus Bituricenſis archiepiſcopus dicitur die 2. Junii 1388. in libro apocharum Clementis VI. Ceterum duplex anniverſarium fundavit in eccleſia S. Pontii, diebus ſcilicet 2. Auguſti & 7. Decembris, ad hoc idoneis proventibus aſſignatis, ex hiſtoria vulgata. Sic autem necrologium domeſticum habet: *III. idus Auguſti, & VII. cal. Januarii obiit D. Johan. de Rupecavardi epiſcopus iſtius eccleſiæ.* Cardinalem eum exhibet hiſtoria genealogica & chronologica magnatum Franciæ t. 4. pag. 652. quo fundamento viderint auctores.

VIII. DOMINICUS.

DE FLORENCE

Maſſilienſis patria Dominicus, & quidem ex nobili Florentiorum familia ortus, ſecundum quoſdam ſcriptores, quæ adhuc in urbe Maſſilia perſeverare dicitur, S. Dominici inſtitutum amplexus eſt in conventu S. Maximini in Provincia. Succeſſu temporis in provincialem ſui ordinis aſſumtus, Clementi papæ VII. ſeu Roberto de Gebenna, qui in Gallia & alibi pro legitimo pontifice ſemper eſt habitus, fuit a confeſſionibus, quod ei munus ad eccleſiæ dignitates viam fecit. Nam Albienſes primum geſſit infulas, & inde ad S. Pontii regendam ſedem evocatus fuit anno 1382. inquiunt Sammarthani, & hiſtoria vulgata, melius 1381. quo jam anno, die 24. Julii ſervitia debita promiſit, ex regeſtis Vaticani. Cum autem doctrina, pietate & facundia plurimum polleret, legatione pro eodem pontifice ad regem Caſtellæ functus, hunc ab excommunicatione in quam incurrerat, abſolvit, paciſque inter eumdem ac regem Franciæ conciliator fuit die 27. Maii an. 1391. Ad Albienſem cathedram iterum regreſſus eſt anno ſequenti, quo 9. die Novembris cameræ apoſtolicæ promiſit. Demum ad archiepiſcopatum Toloſanum evectus fuit, ubi de illo fuſius agemus. Interim de eo ſic habetur in necrologio S. Pontii: *VIII. idus Auguſti officium pro anima Dominici epiſcopi Albienſis.*

IX. AIMO I.

Dominico ad priorem ſponſam Albienſem ec-
1393. cleſiam revocato ſuffectus eſt 18. Martii 1393. perpetuus adminiſtrator eccleſiæ Tomerienſis Aimo, patriarchæ Jeroſolymitani titulo inſignitus. Et certe in cœtu cleri Gallicani Pariſiis congregato an. 1394. regnante Carolo VI. ad tractandum de via unionis, & extinctione ſchiſmatis, aderat Aimo antiſtes ſancti Pontii & patriarcha Jeroſolymitanus, ſecundaſque obtinuit partes poſt Simonem de Cramaud patriarcham Alexandrinum, necnon eccleſiæ Carcaſſonenſis tunc adminiſtratorem, qui præfuit huic conventui. Sedit inde uſque ad annum 1397. quo tranſlatus ad eccleſiam Tarentaſienſem die 20. *aut* 26. Septembris ſucceſſorem in eccleſia S. Pontii ſortitus eſt Petrum Ravatium, qui ſequitur. De Aimone ſic habet necrologium S. Pontii: *v. cal. Octob. obitus D. Aymonis patriarchæ Jeroſolymitani.*

Porro ſedulo diſcernendus hic Aimo ab altero Aimone, ſeu potius Avinione, cognomento Nicolai, cum quo vulgo confunditur; nam & iſte aliquandiu obtinuit ſedem Tomerienſem, ut infra dicemus, unde poſtmodum ad archiepiſcopatum Aquiſextienſem promotus eſt. Hîc ergo momenta expendere juvat, quibus alterum ab altero ſecernere ſuademur. 1.° Aimo & Ammo, *ſeu* Avinio (nam diverſimode nomen ejus legitur) Nicolai cognominatus, nonniſi poſt extinctum ſchiſma ad Tomerienſem acceſſit cathedram, huc traductus a Martino papa V. ex Oſcenſi in Aragonia epiſcopatu, quem poſt Senecenſem adhuc obtinebat anno 1420. uti obſervavimus in epiſcopis Senecenſibus tomo quarto. 2.° nullibi patriarchæ Jeroſolymitani titulo decoratus legitur. 3.° Denique defunctus eſt an. 1443. ut liquet ex ejus epitaphio tom. 3. col. 1258. & ex necrologio Aquiſextienſis eccleſiæ t. 1. col. 327. cum e contrario hic de quo nunc ſermo Tarentaſienſis ſimul & patriarcha Jeroſolymitanus rebus humanis exceſſiſſet ante annum 1409. quo Hugo de Robertis tunc patriarcha Jeroſolymitanus ſubſcripſit actis Piſani concilii.

X. PETRUS IV.

DE RABAT.

Petrus Ravatius *ſeu* Rabatius, ſed perperam Rabanus a nonnullis appellatus, eccleſiæ S. Pontii præficitur epiſcopus 2. Maii an. 1398. inquiunt Sammarthani & hiſtoria vulgata, melius tamen
die 3. Dec. 1397. quo Petrus abſque cogno- 1397.
mine e Carpentoratenſi ad hanc eccleſiam tranſlatus legitur in regeſto Benedicti XIII. *ſeu* Petri de Luna, ubi & additur eum ſucceſſiſſe Johanni cardinali Vivarienſi, qui fortaſſe a menſis Septembris die 20. aut 26. quo Aimo ad eccleſiam Tarentaſienſem traductus eſt, hunc epiſcopatum habuit in commendam uſque ad 3. Decembris ejuſdem anni 1397. Sane Petrus e Matiſconenſi cathedra ad Tomerienſem tranſlatus die 2. Apr. 1398. in eodem regeſto legitur, ſed hæc tranſlatio non habuit locum, Petrus enim diu poſtea remanſit in ſede Matiſconenſi; noſter vero
Petrus die 2. Maii an. 1398. promiſiſſe legitur 1398.
in eodem regeſto, & recognoviſſe pro Aimone deceſſore ſuo, & pro Dominico. Itaque Petrus Ravatius antea ordinis S. Franciſci alumnus, fuit inde præſul Electenſis, dein Carpentoratenſis, ac tum demum S. Pontii Tomeriarum, favore Benedicti XIII. cujus deinde partium ſtudioſiſſimus fuit; nam cum per id tempus horrendo ſchiſmate univerſalis eccleſia dire vexaretur, & ideo neutri de papatu contendentium parere amplius

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

an. 1398. clerus Gallicanus decreviſſet, donec A
pontifex omnibus acceptus crearetur, ſcripſit epi-
ſtolam ad Benedictum die 7. Martii, quæ ſic in-
cipit ex codice 813. bibliothecæ Colbert. *San-*
ctiſſime pater, die 2. hujus menſis dominus Pe-
neſtrinus in S. Paulo coram rege & dominis du-*
cibus propoſuit ex parte collegii viam concilii.
Quinetiam ipſemet coram rege Carolo VI. ini-
quam eſſe ac ſchiſmaticam obedientiæ detrecta-
tionem, obſequiumque ſicut antea Benedicto
pontifici præſtandum pro virili parte conten-
1402. dit anno 1402. adſtantibus legatis Aragoniæ
regis & Univerſitatis Toloſanæ deputatis, qui
in eumdem finem venerant. Hujuſce beneficii B
memor & gratus Petrus de Luna eumdem ſancti
Pontii antiſtitem ad archiepiſcopatum Toloſa-
num circa idem tempus tranſtulit, reſciſſa Vitalis
de Caſtro Maurono* electione canonica; quin
& nuncios ad urbem Toloſam deſtinavit, ut
Petrus in dominii temporalis hujus eccleſiæ poſ-
ſeſſionem immitteretur. Verum id effectu caruit,
ut in archiepiſcopis Toloſanis videbitur. Interea
legatione fungitur pro eodem Petro de Luna an.
1404. 1404. una cum Petro Zagarriga Ilerdenſis ec-
cleſiæ electo præſule ad Bonifacium IX. Romæ
ſedentem, ut dies & locus utrique parti gratus in-
diceretur, quo utrobique tutus eſſet aditus ad tra- C
ctandum de pace & unitate eccleſiæ. Vide hac de
re epiſtolam Benedicti papæ XIII. ad archiepi-
ſcopum Lugdunenſem, & aliam ejuſdem ad Ca-
rolum VI. Francorum regem, tom. VII. veterum
1408. ſcript. Martennii col. 686. Anno 1408. die
Sabb. 22. Sept. fuit unus ex his quinque, quos
Petrus de Luna purpura donavit in quinta crea-
tione Perpiniani facta, quo, deſertus a ſuis car-
dinalibus, ſeceſſerat; quanquam de iſta dignitate
omnino ſiletur in concilio Pariſiis habito, ubi
20. Octobris ejuſdem anni conſcius & fautor
Petri de Luna ſchiſmatici & hæretici declaratus,
e ſede ſua pulſus fuit. Mortuum Catellus tradit D
in concilio Piſano an. 1409.

* Hoc eſt in domo regia Pariſienſi, quæ S. Pauli dicebatur.

* de Caſtelnau, *ex hiſt. archiepiſ. D. Fleury*, de Caſtelmaur, *ex annalibus urbis Toloſæ.*

Tom. 6. Spicil. pag. 163.

XI. Gaufridus *ſeu* Godefridus.

de Pompadour.

Submoto ab epiſcopatu ſancti Pontii Petro de
Rabat, uti mox diximus, hujus eccleſiæ capitu-
lum, juſſu regis Caroli VI. ad alterius præſulis
1409. electionem proceſſit die 16. Februarii an. 1409.
inquit hiſtoricus eccleſiæ S. Pontii; tuncque plu-
ribus eligentium votis in pontificem poſtulatus
eſt Gaufridus de Pompadour ſenator Pariſienſis
a menſe Auguſto anni 1400. ad ultimum De-
cembris 1408. filius Ranulfi Heliæ, ſecundi
hujus nominis, domini de Pompadour & Con- E
ſtantiæ a Marchia ſecundæ Ranulfi Heliæ conju-
gis. Nonnulli quidem ejus electioni interceſſe-
runt, at nullam hujus interceſſionis rationem ha-
buit vicarius generalis Franciſci archiepiſcopi Nar-
bon. ad hoc ſpecialiter delegatus litteris ejuſdem
Franciſci datis apud Villam novam ſecus Ave-
nionem 25. Februarii ejuſdem anni. Enimvero
Gaufridi confirmavit electionem 15. Martii in-
ſequentis, ſicque Gaufridus die 9. Junii 1409.
ſacram percepit unctionem a Petro Vaſatenſi
epiſcopo Franciſci archiepiſcopi vices agente,

cui adſtiterunt B. Biterrenſis & P. Vaurenſis præ-
ſules; quanquam non niſi 12. Februarii anno
1410. factus legitur epiſcopus in regeſto Ale- ANNI CHRISTI 1410.
xandri papæ V. quia fortaſſe interim hujus ele-
ctionis contradictores ad ſummum pontificem
appellaverant, qui tunc ratam habuit electionem.
Antequam vero adeptus eſſet epiſcopatum, lega-
tus una cum aliis nonnullis miſſus fuerat a rege &
ab eccleſia Gallicana an. 1406. ad Benedictum
XIII. Avenione ſedentem, & ad Gregorium XII.
Romæ commorantem de papatu inter ſe con-
tendentes. Adhuc erat epiſcopus S. Pontii 18.
Junii an. 1415. quo ad regem Caſtellæ delega- 1415.
tus eſt. Transfertur autem ad eccleſiam Carcaſ-
ſonenſem an. 1420. XII. calendas Novembris, 1420.
ex regeſto Martini V. in quo etiam Paulus iiſ-
dem die & anno e Maſſilienſi ad Tomerienſem
eccleſiam tranſlatus legitur, at hæc ultima tranſ-
latio ſuum nequaquam ſortita eſt effectum, ut
legenti quæ de Paulo in Maſſilienſibus epiſcopis
tomo primo diximus, patebit.

XII. Ammo & Aimo II. *ſeu* Avinio.

Nicolai.

Prius nomen fert epitaphium hujus præſulis
tumulo inſcriptum in ſacello ſancti Mitrii pone
majus altare baſilicæ metropolitanæ Aquiſextien-
ſis; ſecundum frequentius habetur; tertium vero
Baluzius præfert; & quidem diſtincte legitur
in bulla quadam Eugenii papæ IV. quam vidit
Edmundus Martenne in tabulario Narbonenſi.
Ordinis S. Dominici alumnus ex Oſcenſi in Ara-
gonia ſede poſt Senecenſem, huic Tomerienſi præ-
fectus eſt eccleſiæ a Martino V. poſt exſtinctum
ſchiſma pridie idus Martii 1421. ex regeſto ejuſ- 1421.
dem pontificis, eamque rexit eccleſiam uſque
ad annum 1422. pridie idus Junii, quo ad 1422.
Aquenſem archiepiſcopatum tranſlatus eſt ab eo-
dem ſummo pontifice, ex regeſto memorato.
Ammo vero *ſeu* Avinio minime, ut irrepſit in
epiſcopis Senecenſibus, obiit in paſtorali munere,
ſed longe antea illud abdicaverat, ut in Aqui-
ſextienſibus tom. 1. diximus.

XIII. Guillelmus.

Philaſtre.

Ammoni Guillelmus cardinalis tituli S. Marci
ſubrogatus eſt a Martino V. ſummo pontifice;
qui ei eccleſiam S. Pontii perpetuo adminiſtran-
dam commiſit. Præerat jam anno 1423. ut li- 1423.
quet ex inſtrumento, quod a Petro de Gleyſes
urbis Tomerienſis tabellione eodem anno ſcri-
ptum eſt. Fuit autem Guillelmus primum de-
canus eccleſiæ Remenſis, germanumque habuit
Stephanum Philaſterium, quem Ludovicus III.
Provinciæ comes Cenomanenſis tractus gu-
bernatorem conſtituit. Mathematicæ & utriuſ-
que juris peritiſſimus, Remis docuit pluribus
annis, ubi & bibliothecam ad uſum canonico-
rum numeroſiſſimam inſtruxit. Anno 1406.
cum adhuc eſſet decanus Remenſis, inter alios
delectus eſt, qui pro cauſa Benedicti XIII. *ſeu*
Petri de Luna, cui tunc obedientia a clero
Gallicano negata fuerat, diceret; ſed cum inter
orandum acrius in regiam auctoritatem & contra
libertates eccleſiæ Gallicanæ inveheretur, ſilere

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

juſſus eſt a regni cancellario; ſeveriuſque cum illo actum eſſet, niſi regis exoraſſet clementiam, & quæ dixerat procacius benigna interpretatione temperaſſet. Subinde a Johanne papa XXIII. inter purpuratos patres adſcitus, adfuit concilio Conſtantienſi an. 1414. quo tempore libellum ſcripſit omnium calculo probatum, adeo ut totum concilium in ſuam pertraxerit ſententiam. Suffragium poſtea tulit in electione Martini V. a quo legatus in Franciam renunciatus eſt & poſtmodum huic eccleſiæ præfectus. Quædam adhuc ſuperſunt in tabulario S. Pontii monumenta, tametſi Romæ plerumque degebat, quibus nonnulla ipſius nomine hac in eccleſia collata ſunt officia, & prædia in beneficium clientelare con-
1425. ceſſa an. 1425. 14. Julii, 7. & 25. Octobris.
1428. Romæ tandem e vivis exceſſit an. 1428. etiam prior S. Eulaliæ juxta Biterras.

XIV. Vitalis.

DE MAULEON.

E Ruthenenſi cathedra Vitalis de Maloleone ad ſedem S. Pontii Guillelmi cardinalis obitu vacuam tranſlatus eſt ſub titulo perpetui adminiſtratoris, & Alexandrini patriarchæ a Martino V. litteris Romæ apud SS. apoſtolos datis III. nonas Decembris pontificatus anno XII. ex Baluzio in notis mſſ. ad veterem Galliam Chriſt. hoc eſt 1428. Neque vero contra hujus tranſlationis annum pugnat inſtrumentum anni 1430. 19. Octobris, quo Guillelmus epiſcopus Ruthenenſis conſenſit ad petitionem comitiſſæ d'Armagnac & Bernardi d'Armagnac ejus filii, ut eccleſia S. Martini de Bolhac uniretur collegio preſbyterorum B. Mariæ Auriliacenſis diœceſis S. Flori, ſecundum bullam Martini V. ubi legitur (quod ad rem noſtram facit) Vitalem patriarcham Alexandrinum, adminiſtratorem epiſcopatus S. Pontii Tomeriarum & epiſcopum Ruthenenſem conſenſum huic unioni denegaſſe; hæc enim denegatio conſenſus facta eſt procul dubio antequam Guillelmus in ſede Ruthenenſi Vitali ſubrogatus eſſet; qui Vitalis aliunde poterat adhuc habere ſe epiſcopum Ruthenenſem, cum tunc & ultra inter Guillelmum, cui Vitalis tranſcripſerat hunc epiſcopatum, & inter electum a capitulo Petrum
1428. de Stagno concertatio eſſet. Ceterum an. 1429. 10. Januarii perpetui S. Pontii adminiſtratoris & Alexandrini patriarchæ titulis decoratus reperitur in regeſto Martini V. Eodem anno in urbem Tomerienſem ſolemniter invectus, teſtamentum deceſſoris executioni demandavit ex regeſto hujus anni Petri de Gleyſes apud S. Pontium tabellionis fol. 168. Exſtant inſuper in tabulario epiſcopatus & capituli tria hoc epiſcopo
1432. ſedente inſtrumenta an. 1432. exarata. Rexit inde
1435. ad annum 1435. quo circiter e vita migravit.

XV. Gerardus.

DE LA BRICONIE.

Primum fuit Gerardus de la Briconie abbas ſancti Afrodiſii Biterrenſis, ubi Charracii ſeu de Briconia cognomen habet apud Sammarthanos t. 4. tum epiſcopus Appamienſis, & inde Tomerienſis, ad quam eccleſiam, Vitale defuncto,
* al. XI. cal. tranſlatus ab Eugenio papa IV. XVI.* cal. Maii
A anno 1435. ex libro proviſionum Eugenii IV. confirmatur anno 1437. precibus epiſcoporum provinciæ Narbonenſis, a concilio Baſileenſi adverſus Aimarum electum a capitulo, cujus electionem ſynodus irritam declaravit. Appamienſis autem eccleſiæ ad annum 1436. retinuiſſe præ- 1435.
fecturam liquet ex duobus hujus anni inſtrumentis in veteri Gallia Chriſtiana t. 2. relatis. Nobili prognatum genere probat ſuperius memorata provinciæ Narbonenſis epiſtola prælatorum ad concilium Baſileenſe, idque ex multis evincitur documentis, ait hiſtoricus S. Pontii, qui & eum anno 1436. pro ſynodo Baſileenſi legatione
B functum aſſerit cum pluribus aliis ad regem Franciæ Carolum VII. oblatis eidem concilii decretis, ex quibus pragmatica ſanctio condita eſt in conventu Bituricenſi. Sub hoc epiſcopo, ac forte ipſo ſatagente ſacellum S. Aſciſcli & ſanctæ Victoriæ extra muros Perpinianenſes reſtitutum eſt ſacriſtiæ capitulari S. Pontii, cui dudum collatum fuerat, facta inter partes in eadem ſynodo Baſileenſi tranſactione 18. Julii an. 1439. Plu- 1439.
rima exſtant in tabulario epiſcopatus & capituli documenta ab hoc anno ad 1460. ex quibus hunc præſulem aſſiduum in ſua diœceſi fuiſſe colligitur. Anno 1445. die 22. Dec. Guillelmo 1445.
C Salamonis monacho S. Pontii expreſſe profeſſo contulit prioratum ſancti Petri Veteris in urbe Oſcenſi in Aragonia, ab eccleſia ſua pendentem, ac paulo poſt, nempe 17. Januarii ſubſequentis ad ejuſdem loci vicariatum perpetuum nominavit. Quadraginta dierum indulgentiam an. 1447. 1447.
die 4. Auguſti iis omnibus conceſſit, qui altare ſancti Rochi in eccleſia parochiali S. Martini de Jauro erectum quotannis die 16. Auguſti huic ſancto ſacra ipſius opem imploraturi viſitarent. Prioratus de Cauna ab eodem præſule collatus memoratur an. 1452. 4. April. necnon vicariatus 1452.
Olargii perpetuus 17. Maii ejuſdem anni. Nepo-
D tem habuit Johannem de Longroy, cui rex viginti libras perſolvendas pro ipſius officiis in Occitania præſtitis mandavit 18. Junii 1456. Pius papa II. Gerardo epiſcopo deprecante donationes omnes ac privilegia eccleſiæ S. Pontii dudum conceſſa & in diplomate Lucii III. Romani pontificis recenſita confirmavit bulla data decimo calendas Decembris an. 1459. pontificatus ſecundo. Ad- 1459.
huc præerat Gerardus anno 1463. ut patet ex actis nonnullis ab Antonio de la Caze tabellione S. Pontii exceptis. Sic autem legitur in necrologio domeſtico: *VII. cal. Novembris obiit domina mater domini Gerardi de Briconio quondam epi-*
E *ſcopi hujus eccleſiæ.*

Tom. 8. vet. ſcript. col. 774.

Ch. XIII. col. 87.

XVI. Petrus V.

DE COMBORN.

Antiquiſſima juxta & nobiliſſima apud Lemovices gente Petrus de Combornio ſatus, Obaſinenſis abbatiæ perpetuus adminiſtrator & epiſcopus Ebroicenſis, tranſlatus ab hac ſede an. 1463. ad ſanctum Pontium Tomerienſem ex actis capituli Ebroicenſis, eodem anno 18. Julii duos in eccleſia Ebroicenſi vicarios generales inſtituit, quorum alter eo nomine præbendam contulit Petro de Serres menſe Decembri. At vero Petrus

Digitized by Google

eccleſiæ Tomerienſis pacificam haud ſtatim adeptus fuiſſe videtur poſſeſſionem, æmulis obſtantibus, a capitulo, ut par eſt credere, electis; Raimundo ſcilicet, quem epiſcopum ſancti Pontii defunctum Februario menſe anni 1464. legimus in regeſto cameræ computorum Pariſienſis, & Johanne, per cujus obitum Petrus tandem ex adminiſtratore Ebroicenſis eccleſiæ
1465. electus Tomerienſis epiſcopus dicitur an. 1465. confirmatuſque anno ſecundo Pauli II. papæ de-
1466. cimo tertio calendas Junii, hoc eſt 1466. Et certe in regeſto Antonii de la Caze ſancti Pontii tabellionis acta quædam duos eccleſiæ S. Pontii monachos vicariorum generalium, ſede vacante, an. 1465. munia obeuntes memorant; ſed mox in aliis ejuſdem anni publicis actis dicitur Petrus epiſcopus S. Pontii; qui quidem in tabulis Corbierii apud S. Pontium tabellionis anno 1466. expreſſe nuncupatur *Petrus de Combornis*, de genere procul dubio vicecomitum hujus nominis in tractu Lemovicino, quæ gens in familiam Pompadoriam per connubium Eliſabethæ, ultimæ hujus vicecomitatus heredis tranſiit. Demum hoc anno defunctus legitur Petrus de Combornio, in hiſtoria vulgata hujus eccleſiæ.

XVII. ANTONIUS I.

BALUE.

Patre molitore Virdunenſi Antonius, ſive, ut aliis placet, ſartore Pictavienſi genitus, fratri Johanni poſtea cardinali, Andegavenſi dicto, in Ebroicenſi cathedra ſuccedere viſus eſt, quando ab hac Johannes ad Andegavenſem fuit traductus, ſed antequam Antonius hujus eccleſiæ, in qua jam an. 1464. dono Ludovici XI. regaliæ jure canonicatum obtinuerat, poſſeſſionem adeptus eſſet, Tomerienſi per obitum Petri præfectus eſt
1467. III. cal. Novembris anno 1467. *al.* XIII. cal. Novembris anno quarto Pauli II. papæ, favore proculdubio fratris, qui tum apud regem Ludovicum XI. ſumma pollebat auctoritate. Memoratur A. S. Pontii epiſcopus die Mercurii 8. Ja-
1472. nuarii an. 1471. ſeu potius 1472. Fuit etiam prior S. Nicolai de Culturis in diœceſi Pictavienſi & archipreſbyteratu de Bouin, qui prioratus a Salmurienſi S. Florentii abbatia pendet,
1477. quo titulo concordiam fecit an. 1477. 21. Julii cum Johanne Raimundi parocho ſancti Petri de Longré, ubi ſeipſe fratrem Antonium S. Pontii præſulem nuncupat, quod innuit eum ante adeptum epiſcopatum religionis monaſticæ votis obſtrictum fuiſſe. In tabulis Andegavenſis eccle-
1482. ſiæ dicitur die Mercurii 7. Auguſti anno 1482. exhibuiſſe capitulo ejuſdem eccleſiæ bullas Sixti papæ IV. a fratre cardinali Ludovico regi tunc odioſiſſimo, Andegavenſis eccleſiæ aliorumque beneficiorum adminiſtrationem auferentis.
1491. Anno 1491. die 9. Julii pepigit cum ſuo capitulo, cui ſpolia monachorum defunctorum ad ſe pertinentia ceſſit, viciſſim a monachis, victus & veſtitus quatuor ex illis ſuppeditandi onere abſolutus. In hiſtoria vulgata hujus eccleſiæ migraſſe dicitur e vita an. 1493. 1. Decembris, qua die, inquit, ejus anniverſarium conſignatur: ſic tamen habetur in necrologio domeſtico:

A *Pridie idus Novembris obiit dominus Antonius Bellua quondam ſancti Pontii Tomeriarum epiſcopus, & pulſautur omnia cymbala.*

Cum itaque dubitandi ſit locus de die obitus Antonii, erit fortaſſe qui etiam dubitet de anno: ſicque tota ruet conjectura de duplici Antonio ab auctore hujus hiſtoriæ admiſſo. Hanc ſubjicimus oculis.

In hoc antiſtite (de ſuo altero Antonio loquitur) *erratum eſt*, inquit, *hactenus a ſcriptoribus, qui quod nomen cum deceſſore habuit commune, alium ab alio non diſtinxerunt, ſive hunc omiſerunt. Sane in tabulis publicis Berengarii de la*
B *Caze ab eo diſcernitur tempore & nomine a die 14. Januarii 1494. quo dicitur epiſcopus ſancti Pontii, & cognominatur Gaudet.* Hoc unum eſt auctoris fundamentum, ut alterum Antonium pro unico hactenus admiſſo ſuperinducat. Id nullo ſubvertimus labore; falſo conſignavit obitum Antonii Balue an. 1493. ex hoc errore in alium impegit. Hoc utrumque demonſtramus. Franciſcus Guillelmi de Clermont, qui ſequitur, electus per ceſſionem Antonii Balue legitur in regeſto Alexandri papæ VI. ac proinde unus & idem cenſendus eſt Antonius, cui ex imperitia lectoris affictum eſt cognomen *Gaudet*. Et certe Anto-
C nium Balue vixiſſe ad annum ſaltem 1503. invicte probant ipſius litteræ ex tabulario SS. Trinitatis Vindocinenſis, arcula *proviſiones & bullæ*, erutæ, in hæc verba: *Noverint... nos Antonius Balue epiſcopus ſancti Pontii, de licentia domni Roberti Turonenſis archiepiſcopi, 1. Junii 1503. in capella B. Thomæ archiepiſcopi & martyris, in parochia B. Martini de Boſſayo ejuſdem Turonenſis diœceſis, dilecto nobis in Chriſto Antonio de Cravans nobili parochiano dicti S. Martini de Boſſayo in ætate legitima conſtituto tonſuram contulimus clericalem.* Itaque hic ipſe eſt Antonius, qui an. 1498. 25. Januarii litem cum capitulo 1498.
D ita compoſuit, ut ſe ad reſarciendam eccleſiam cathedralem pro tertia proventuum ſuorum parte obſtrinxerit. Idem anno 1500. prioratus d'Eſ- 1500.
coſſe in Appamienſi diœceſi, & S. Magdalenæ de Octaviano in Biterrenſi a ſua pendentes eccleſia contulit. Inſequenti abdicavit, annum ſaltem, ut diximus, 1503. aſſecutus, ſed quandiu poſtea vixerit, ignoramus.

XVIII. FRANCISCUS GUILLELMUS *ſeu* GUILLELMI.

DE CASTELNAU CLERMONT LODEVE.

De Franciſci nobiliſſimo genere ac parentibus jam diximus in Auſcienſibus archiepiſcopis t. I.
E & in Narbonenſibus hoc tomo ſexto, & adhuc alibi ſermo recurret, pluribus enim ſacerdotiis, iiſque opulentis potitus eſt. Major autem erat archidiaconus Narbonenſis, cum ad epiſcopatum S. Pontii ceſſione Antonii Balue vacantem promotus eſt anno 1501. XIV. cal. Decembris, *al.* XVII. Novembris, *ſeu* XV. cal. Decembris ætatis ſuæ anno 21. Tranſiit ad Narbonenſem metropolim electus tantummodo S. Pontii Tomerienſis an. 1502. vi poſtulationis ſeu electionis capituli metropolitani, quam eodem anno idibus Julii ratam habuit Alexander papa VI. pontificatus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

anno decimo, qui Franciſcum regi Ludovico XII. commendavit, eidemque omnia, quæ jam tunc in commendam obtinebat beneficia poſſidere permiſit, ex tabulis capituli Narbonenſis.

XIX. FRANCISCUS.

DE LUXEMBOURG.

Franciſcus filius Jacobi de Luxemburgo domini de Fiennes Aurei velleris equitis ex Maria Barlemontia, ac Philippi cardinalis epiſcopi Cenomanenſis nepos, ex canonico Cenomanenſi & protonotario apoſtolico, poſtulante rege Ludovico XII. eligitur in epiſcopum S. Pontii Tomerienſis, viginti tantum annos natus, & in ſubdiaconatus ordine conſtitutus. Romæ confirmatur ab Alexandro papa VI. bulla data anno 1502. pontificatus undecimo, die 5. Octobris, ex hiſtoria vulgata, die vero 16. Novembris ex regeſto ejuſdem pontificis; quam bullam rex litteris datis apud Lochias 5. Decembris ejuſdem anni, ſenatui Toloſano, ſeneſcallo Carcaſſonenſi, & quibuſcumque magiſtratibus præcepit ut in commentarios referrent. Die 22. Decembris ejuſdem anni in poſſeſſionem miſſus per procuratorem, 1. Aprilis inſequentis regi fidem & obſequium juravit pro bonis hujus eccleſiæ temporalibus ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Sua huic præſuli carmina nuncupavit Michael Anglicus Francus an. 1505. Ex regeſto proviſionum Julii II. papæ migravit Franciſcus ad Cenomanenſem cathedram die 27. Januarii anno 1507. per ceſſionem patrui cardinalis, quem in Italiam proficiſcentem ſecutus eſt. Vix Romam advenerat, cum morbo correptus ibidem efflavit
1509. animam die 9. Septembris an. 1509. utraque cathedra eidem Philippo patruo in manibus ſummi pontificis tranſcripta.

XX PHILIPPUS.

DE LUXEMBOURG.

Franciſci nepotis reſignatione utrumque Philippus cardinalis obtinuit epiſcopatum, & Cenomanenſem quidem iterum via regreſſus, Tomerienſem vero bulla Julii papæ II. data Romæ
1509. 8. Septemb. 1509. Hujus eccleſiæ poſſeſſionem adiit per procuratorem Johannem des Hayes preſbyterum canonicum & decanum ſancti Petri Cenomanenſis die 26. Octobris ejuſdem anni.
1511. Præfuit ad annum 1511. ut fidem faciunt acta diœceſanæ ſynodi eo ſedente habitæ menſe Maio ejuſdem anni, & officii eleemoſynariæ collatio facta 10. Septembris inſequentis, ex hiſtoria vulgata; ſed fortaſſe id ultimum adſcribendum ſucceſſori, qui jam a duobus menſibus ex ceſſione Philippi epiſcopatum obtinebat. Ceterum acta quædam in tabulario epiſcopatus ſuperſunt, quibus liquet Raimundum de Theſan hujus eccleſiæ monachum adſtante capitulo poſt veſperas 9. Martii anno 1514. denunciatum fuiſſe excommunicatum, pro ſumma quindecim millium librarum, quam ab ipſo repetebat hic cardinalis tunc epiſcopus Tuſculanus, cujus ac deceſſoris Franciſci in ſede ſancti Pontii fuerat olim vicarius generalis in ſpiritualibus, ac in temporalibus œconomus.

XXI. FRANCISCUS GUILLELMUS *vel* GUILLELMI *ſecundùm.*

ANNI CHRISTI

DE CASTELNAU CLERMONT LODEVE.

Idem qui ſupra Franciſcus Guillelmus *vel* Guillelmi, tunc cardinalis tituli S. Stephani in Cœlio monte, & archiepiſcopus Auſcienſis, unde vulgo dictus cardinalis Auxitanus, & antea Narbonenſis præſul, S. Pontii eccleſiam iterum ſuſcepit regendam, cedente Philippo cardinali Luxemburgio 9. Julii 1511. ex regeſto Julii II. 1511.
papæ, eamque gubernavit uſque ad annum 1514. 1514.
quo rurſus illam dimiſit in gratiam ſequentis. Dum autem præfuit, urbis mœnia reſtaurari curavit, ut conſtat ex inſtrumento tabellionatus Bertrandi de la Caze die 3. Febr. an. 1513.

XXII. ALEXANDER.

FARNESE.

Nobilis Romanus Alexander Farneſius jam inter purpuratos patres adſcitus diaconus cardinalis tituli S. Euſtachii ab Alexandro papa VI. anno 1493. ceſſione cardinalis de Clermont S. Pontii epiſcopatu donatus fuit a Leone papa X. bulla
data die 27. Aug. an. 1514. pontificatus ſecundo, 1514.
poſſeſſionem adeptus per procuratorem Johannem Arnuci Alexandriæ decanum & pontificium auditorem, quem & conſtituit vicarium generalem litteris, in quibus ſeipſe epiſcopum ac dominum S. Pontii appellat, necnon priorem commendatarium prioratuum S. Petri de Venerque & B. Mariæ de Maravals in diœceſi Toloſana. Anno 1518. Leo X. papa ei Nicolaum Melchioris Dominicanum, epiſcopum Cyrenenſem deſtinavit, quo ad obeunda munia epiſcopalia
ſuffraganeo uteretur. Præfuit ad annum 1534. 1534.
quo ad ſummi pontificatus apicem aſſumtus eſt Paulus III. appellatus. Prioris autem ſponſæ haud immemor, munificum ſe erga illam ſtatim exhibuit, jubilæo ad ſeptem annos omnibus indulto, qui vere contriti & confeſſi eccleſiam S. Pontii viſitarent in Dominica Paſſionis D.N.J.C. vel in feſto Aſſumtionis B. Mariæ Virg. & de bonis ſuis aliquid conferrent ad perficiendum opus baſilicæ cathedralis ab anteceſſoribus inchoatum, & a ſe magnis ſumtibus ſuæ adminiſtrationis tempore continuatum. Ab hoc autem pontifice Parmæ & Placentiæ duces ac principes in Italia nuper exſtincti originem traxerant & ſplendorem.

XXIII. MARINUS.

GRIMANI.

Sublimato ad S. Petri cathedram Alexandro, Marinus Grimani cardinalis S. Vitalis deſignatur epiſcopus S. Pontii Tomeriarum die 13. No-
vembris anno 1534. ex regeſto Vaticani, ſed 1534.
hanc non diu tenuit eccleſiam, cujus ne quidem accepiſſe poſſeſſionem videtur; nam

XXIV. FRANCISCUS GUILLELMUS *vel* GUILLELMI *tertiùm.*

DE CASTELNAU CLERMONT LODEVE.

Tertium ad hanc epiſcopalem cathedram ceſſione cardinalis Grimani acceſſit Franciſcus Guillelmus, *ſeu* Guillelmi cardinalis, archiepiſcopus Auxitanus & Agathenſis antiſtes, necnon legatus Avenionenſis, annuente Paulo III. ſummo pon-
tifice die 20. Novembris an. 1534. Inſequenti 1534.

1535.

ANNI CHRISTI 1535. 1535. Gerardus de Corneillan abbas S. Tiberii A in diœceſi Agathenſi, necnon eccleſiæ S. Pontii magnus prior & vicarius generalis, juſſu ejuſdem cardinalis diœceſanam ſynodum coëgit menſe Maio. Deceſſit Avenione Franciſcus ſacri collegii decanus anno 1540. 2. Martii, quo die anniverſarium ejus in eccleſia S. Pontii recolitur, ubi fundavit miſſam privatam ſingulis hebdomadæ diebus initio matutini officii dicendam. Jam
1539. anno ſuperiori hunc epiſcopatum tertia vice abdicaverat.

XXV. Jacobus.

DE CASTELNAU CLERMONT LODEVE.

Ex illuſtriſſima juxta ac nobiliſſima gente do- B minorum Caſtrinovi & Clarimontis de Leuteva ortus Jacobus, parentes habuit Petrum dominum Clarimontis locum regis tenentem in Occitania, & Margaretam de Turre, quorum ipſe fuit primogenitus, Guidonis vero ſeneſcalli Carcaſſonenſis germanus. Patruo cardinali de Claro-
1539. monte cedenti ſucceſſit an. 1539. die 24. Martii. In litteris Lutetiæ Pariſiorum ſcriptis die 10. Martii anni ſequentis, quibus in hac ſede vicarium generalem, necnon bonorum epiſcopatus procuratorem & œconomum inſtituit Michaelem Sarret Monſpelienſis eccleſiæ præpoſitum, ſe vocat epiſcopum ac dominum S. Pontii, necnon C eccleſiæ Toloſanæ præpoſitum. Abbatias quoque S. Florentii Salmurienſis in Andegavenſi, B. Mariæ Candelii in Albienſi & Bonæ vallis in Ruthenenſi diœceſibus obtinuit in commendam.
1548. An. 1548. die 12. Auguſti Jacobus epiſcopus una cum aliis juſſus eſt a rege ad concilium Bononienſe proficiſci loco aliorum præſulum, quos ægritudo reverti coëgerat. Eccleſiam ſuam cathedralem & univerſam diœceſim luſtravit anno
1551. 1551. Syndicos urbis in poſterum appellari conſules permiſit, quibus etiam de capituli conſenſu toga & humerali rubeis uti conceſſit an. 1552. quod poſtea regiis Henrici II. litteris firmatum D fuit. Eo ſedente heterodoxi Calviniſtæ, ſancti Amantii vicecomite anteſignano, cathedralem
1567. baſilicam fœde deturparunt an. 1567. monaſte-
1577. rio contiguo funditus everſo. Anno 1577. Johannes de Mandajors hujus præſulis vicarius generalis Occitaniæ comitiis generalibus præfuit, tanquam antiquioris conſecratione antiſtitis vicarius. Incolis de la Baſtide tres quotannis creandi conſules poteſtatem fecit cum privilegio epomidem ex panno rubro & atro æqualiter partitam
1585. geſtandi an. 1585. Concordiam iniit anno ſeq.
1586. cum Alexandro de Caſtronovo nepote, cum quo de bonis Franciſci baronis de Lumbers fratris ſui E defuncti contendebat, quæ quidem omnia ei dimiſit, uſufructu ad vitam ſibi retento, ex tabulis Candelii. Mortalitatem explevit eodem anno III. idus Septembris ex veteri necrologio, cum hanc eccleſiam annis 49. rexiſſet, ut ibidem legitur manu recentiori.

XXVI. Petrus VI.

DE FLEYRES.

Eſpallione in diœceſi Ruthenenſi natus eſt Petrus de Fleyres, quem ex priore S. Pauli de Maſſaugnies in Albienſi diœceſi, ad eccleſiæ S.

Pontii regimen promotum anno 1587. Sixtus papa V. dato diplomate pontificio XVII. calend. Julii pontificatus anno tertio confirmavit. Haud multo poſt Petrus in poſſeſſionem inductus eſt per procuratorem, die ſcilicet 13. menſis Auguſti ſubſequentis. Exſtant in tabulis hujus eccleſiæ duo reſcripta Henrici de Montemorenciaco ducis ac paris Franciæ, polemarchi & Occitaniæ proregis, alterum Belliquadri 29. Novembris an. 1589. Biterris alterum 3. Novembris 1590. data, quibus jubet ut pacificam proventuum epiſcopatus poſſeſſionem obtineat hic præſul. His quippe turbulentis temporibus bona hujus eccleſiæ diſtracta per triennium fuerant, & a viris potentibus vario prætextu villicis ablata. Sublatis igitur impedimentis Petrus ad eccleſiam ſuam acceſſit an. 1591. quod hactenus his de 1591.
cauſis, & ob valetudinem facere nequiverat, boni paſtoris officio implendo deinceps intentus. Interfuit concilio Narbonenſi anno 1609. & acta 1609.
illius ſubſcriptione ſua firmavit. Nominatur anno ſeq. in commentariis cleri Gallicani; quo jam anno de capitulo S. Pontii ad ſtatum ſæcularem convertendo agebatur; quinimo id jam anno 1608. die ultima Februarii Henricus Magnus petendi a ſummo pontifice facultatem impertierat, eamdemque renovavit Ludovicus XIII. rex die 22. Septembris anni 1610. tandemque anno 1612. procurante Petro epiſcopo monachi de- 1612.
poſito regulari amictu canonicorum ſæcularium veſte donati ſunt, uti jam diximus in procemio Ch. XVI. col. 93.
hujus eccleſiæ. An. 1623. die 4. Auguſti Petrus 1623.
epiſcopus ſodalitium in honorem B. Mariæ virginis inſtituit in ſuburbana B. Mariæ de Nazareth eremo diſtante a S. Aniano uno milliari, & quidem ad S. Aniani capiſcolum pertinente, cui ſtatim nomen dedere Felicianus abbas & monachi S. Aniani, &c. Denique ad meliorem vitam tranſiit Petrus an. 1633. 25. Junii. Corpus 1633.
ejus depoſitum eſt in medio choro cathedralis eccleſiæ, pro cujus animæ refrigerio ſucceſſor inſtituit anniverſarium.

XXVII. Johannes Jacobus.

DE FLEYRES.

Deceſſoris ex fratre nepos Johannes Jacobus de Fleyres in coadjutorem adſciſcitur a patruo anno 1621. quo interfuit cœtui cleri Burdegalenſis. Epiſcopali charactere inſignitus anno ſequenti ab Alfonſo d'Elbene Albienſi præſule ſub titulo epiſcopi Trojani, demum exſtincto patruo ſucceſſit anno 1633. Delegatur a Nar- 1633.
bonenſi provincia ad comitia cleri Gallicani Pariſiis convocata an. 1650. Obiit 1652. in ſe- 1650.
pulcro patrui tumulatus. Præter anniverſarium quod habere dicitur die 25. Junii, commune proinde cum anniverſario patrui, quod ipſe fundaverat, tria miſſarum ſolemnium anniverſaria fundavit, & unam miſſam privatam ſingulis hebdomadis. Fuit etiam abbas S. Martialis, quem in hujus eccleſiæ abbatum catalogo omiſimus.

XXVIII. Michael.

TUBEUF.

De Michaele ejuſque parentibus jam egimus in Caſtrenſibus epiſcopis tomo I. Fratrem habuit

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Jacobum ærarii Franciæ præfectum, & in ſu- A
prema rationum curia præſidem. Michael autem fuit regi ab eleemoſynis, abbas commendatarius ſancti Urbani diœceſis Catalaunenſis, ac prior B. Johannis de Dammartino, quo nomine a provincia Pariſienſi deputatus adfuit Meduntæ cœtui cleri Gallicani anno 1641. In ſequentibus proxime comitiis an. 1645. electus eſt adminiſter generalis ejuſdem cleri, & in Pariſienſibus anni 1650. ſcribæ munus obivit. Ad Tomerienſem cathedram nominatione regia promotus
1653. 20. Junii 1653. Pariſiis conſecratur in æde ſacra Sorbonæ Dominica *Quaſimodo* 12. Aprilis
1654. 1654. Inauguratus mox ad ſuam eccleſiam per- B
rexit, ut muneri paſtorali totus incumberet. Acceſſit ad conventus generales provinciæ Occita-
1655. niæ, qui Monſpelii annis 1654. & 1655. celebrati ſunt. Interfuit etiam Piſcenenſibus comi-
1657. tiis *de Pezenas* an. 1657. quo circiter tempore Alfonſus de Simiane de la Coſte filius præſidis in parlamento Delphinatus, patrui in abbatia S. Aniani ſucceſſor, Michaeli epiſcopo de more fidem obligavit in manibus Petri de Bouſquat canonici ac præcentoris eccleſiæ cathedralis, necnon vicarii generalis epiſcopi. Inde quorumdam canonicorum ac civium factionibus ac rebellione laceſſitus, cum ultionem vir injuriarum patiens C
1664. deprecatus eſſet, menſe Aprili anno 1664. ad epiſcopatum Caſtrenſem tranſlatus eſt. Obiit Lutetiæ Pariſiorum an. 1682. 16. *vel* 17. Aprilis, ætatis 77.

DE PERCIN DE MONT-GAILLARD

XXIX. Petrus Johannes Franciscus.

Antiqua apud Aquitanos nobilitate clarus Petrus Johannes Franciſcus de Montgaillard doctor Sorbonicus, & abbas ſancti Marcelli in diœceſi Cadurcenſi, deſignatur epiſcopus S. Pontii menſe
1664. Aprili 1664. per tranſlationem præcedentis ad eccleſiam Caſtrenſem. Confirmatus Alexandri papæ VII. bulla data 12. Januarii ſequentis, in D
pontificem inungitur 12. Julii ejuſdem anni
1665. 1665. in eccleſia monialium B. Mariæ de Chaillot prope Pariſios ab epiſcopo Uceticenſi, in re ſacra collaborantibus Leutevenſi & Matiſconenſi præſulibus; tandemque in poſſeſſionem inducitur ultima die Octobris inſequentis, ſolemniter a capitulo exceptus. Mox abbatiam ſancti Marcelli reliquit, ne beneficiis pluribus potiri videretur, vir antiquæ diſciplinæ ſtudioſus. Auguſtinianæ doctrinæ tenax eam pro virili parte defendit. In victu ac veſtitu modeſtus, nihil quod oculos perſtringeret in ſupellectili habuit; pauperes amavit, quos vivus aluit, ac moriens bonorum omnium ſcripſit heredes. Omnibus demum virtutibus, quæ decent antiſtitem, fuit ornatus. Eccleſiam parœcialem S. Martini de Jauro diviſit in duas, quibus alteram auxiliarem adjunxit, quo commodius ſacramenta fidelibus & reliqua ſubſidia ſpiritualia conferrentur. Ad ſuperos evola-
vit in ſua diœceſi die 13. Martii anno 1713. 1713.
ferme octogenarius.

DE BERTHON DE CRILLON.

XXX. Johannes Ludovicus.

Stirpe nobili ſatus Johannes Ludovicus abbas de Beania, Franciſci Vencienſis primum epiſcopi, ac poſtea Viennenſis archipræſulis ex fratre nepos, nominatus a rege Ludovico XIV. S. Pontii
antiſtes 22. Aprilis anno 1713. inauguratur a 1713.
patruo tunc Vencienſi præſule, cui aſſiſtebant Aleſienſis & Bellovacenſis præſules 15. Octobris ejuſdem anni in æde ſacra noviciatus patrum So-
cietatis Jeſu apud Pariſios. Anno 1720. die 14. 1720.
Aug. una cum aliis ab Occitaniæ comitiis delegatus, omnium nomine oblatis provinciæ codicibus verba fecit ad regem. Traducitur inde ad metropolim Toloſanam nominatione regia 30. Julii 1727. admiſſus Romæ in conſiſtorio pontificio 27. Septembris inſequentis.

DE GUENET.

XXXI. Paulus Alexander.

Epiſcopi Carnotenſis erat vicarius generalis, Paulus Alexander de Guenet, quando renunciatus
eſt a rege S. Pontii epiſcopus die 27. Septem- 1727.
bris an. 1727. Romæ proponitur in conſiſtorio pontificio 20. Decembris ejuſdem anni, & in altero 25. Januarii inſequentis admittitur. Sacram
inunctionem accepit die 7. Martii an. 1728. in 1728.
eccleſia Carnotenſi, ſacris operante ejuſdem antiſtite; ac tandem 18. Septembris ejuſdem anni poſſeſſionem aſſecutus eſt. Fratrem habet in curia parlamenti Rotomagenſis ſenatorem.

DE PRIMA POST EPISCOPUM DIGNITATE IN ECCLESIA S. PONTII.

Quandiu hæc eccleſia fuit regularis, ſecundas in E ea partes major prior obtinuit; ſed poſtquam facta eſt ſæcularis, eo dignitatis gradu archidiaconum coluit. De utriſque nunc dicendum foret, ſed pauci majores priores reperiuntur ob exuſtum ab hæreticis monaſterium cum omnibus pene documentis anno 1567. die 29. Septembris.

MAJORES PRIORES.

I. Geraldus I. de Corneliano erat major prior an. 1339. ex indice majorum priorum ad nos tranſmiſſo, at fortaſſe legendum eſt 1539. loco 1339. ex dicendis.

II. Bertrandus de Podio prior major S. Pontii memoratur præſens in capitulo generali & annuali habito apud S. Pontium an. 1362. 18. Maii.

III. Rigaldus Ebrardi an. 1444.

IV. Pontius de Cardalliaco in decretis licentiatus, major prior appellatur anno 1471. die Mercurii 8. Januarii, hoc eſt 1472.

V. Wiſſardus an. 1521.

VI. Gerardus II. de Corneliano jurium doctor & abbas S. Tiberii, erat major prior ſancti Pontii, ac vicarius generalis epiſcopi an. 1535. menſe Maio.

VII. Johannes Baptiſta Abondio ſchedula

Digitized by Google

regia major prior deſignatur an. 1544. & Franciſcus du Puy electione capituli.

VIII. Triſtanus de Theſan an. 1564.

IX. Petrus de Cabrol electus eſt major prior die 20. Septembris an. 1597.

ARCHIDIACONI.

I. PETRUS de Cabrol ex ultimo majori priore archidiaconi nomen aſſumſit anno 1612. vi bullæ hanc eccleſiam ex regulari in ſæcularem convertentis, in qua expreſſe dicitur archidiaconum fore dignitatem a pontificali majorem. In litteris vero publicationis ejuſdem bullæ factæ an. 1616. die 22. Octobris dicitur nuper mortuus.

II. Henricus de Theſan antea monachus ſancti Pontii in archidiaconum electus eſt 19. Sept. anno 1616. eoque titulo reperitur ornatus 22. Octobris ejuſdem anni in ſententia lata pro publicatione bullæ monachos S. Pontii ſæculari toga donantis. Fuit etiam abbas Juncellenſis.

III. Gabriel I. de Theſan baccalaureus in theologia & abbas Juncellenſis, archidiaconatus S. Pontii ex ceſſione patrui poſſeſſionem accepit 24. Januarii an. 1645.

IV. Gabriel II. de Theſan d'Olargues ſenator in parlamento Toloſano & abbas Villæ magnæ, patruo cedente, archidiaconatus iniit poſſeſſionem anno 1669. Toloſæ defunctus eſt die 2. Septembris an. 1704.

V. Carolus Mauricius de Percin de Montgaillard, doctor Sorbonicus, canonicus & eleemoſynarius S. Pontii, majorque vicarius patrui ſui Petri Johannis Franciſci epiſcopi S. Pontii, electus eſt archidiaconus ejuſdem eccleſiæ 5. Septembris anno 1704. Vivit hactenus præter jam dictos titulos officialis etiam munere conſpicuus, & maxime doctrinæ ac pietatis laude, cujus dare ſpecimen in lucem parat, opus conceptum brevi pariturus, cujus inſcriptio : *Codex canonum ſelectorum.*

DE ABBATIIS DIŒCESIS S. PONTII.

UNA vetus dicta S. Laurentii in Olibegio, vel S. Laurentii Vernaduprenſis primum agnoſcit auctorem ſimul & abbatem anno ſaltem 794. Anianum, qui ſubinde primus Caunenſi monaſterio præfuit. Sola per ſe ſubſtitit centum circiter annos, tum paruit S. Aniani cœnobio, cujus abbas Froja jam ab anno ſaltem 893. concilio Portuenſi anni 897. ſolum abbas S. Laurentii Vernaduprenſis nuncupatus ſubſcripſit. Abhinc autem elapſo biennio coaluiſſe utrumque cœnobium liquet ex præcepto Caroli Simplicis an. 899. in quo primum expreſſis verbis nominatur *monaſterium S. Aniani confeſſoris & S. Laurentii martyris*, cujus Bera tunc abbas erat.

Duæ hactenus abbatiæ perſeverant, altera ordinis S. Benedicti, altera Præmonſtratenſis, nempe

S. Anianus, vulgo *S.t Chignan*, ord. Bened.

Fons calidus, *Font caude*, ord. Præmonſt.

S. ANIANUS.

SAINT CHIGNAN. S. ANIANI & S. Laurentii quondam monaſterium, modo tantum S. Aniani nuncupatum, conditum eſt imperante Ludovico Pio in valle amœna pagi Narbonenſis, dicta olim Vernodubro, *Vernazoubre*, quam interſecat fluviolus cognominis, de quo ante ſæculum XI. alium ubilibet ſilentium, proindeque non ab illo vallis, ſed ab hac potius ille nomen accepit, quemadmodum & urbs vicina, vulgo *S.t Chignan de la Corne*, a S. Aniani monaſterio. Situm eſt Narbonam inter & S. Pontii Tomeriarum civitates, quinque ab illa leucis, duabus ab iſta. Auctum fuit exeunte IX. ſæculo alio antiquiori cœnobio S. Laurentii in Olibegio, vel S. Laurentii Vernaduprenſis, quod extabat jam anno 794. auctore Aniano primo hujus abbate, & alterius nuncupati S. Johannis in Extorio, ac deinde primo Caunenſi rectore, ut ſupra diximus. Fortaſſe vero Aniani cœnobii Laurentiani conditoris nomen anſam præbuit hoc cum ſancti Aniani monaſterio confundendi, quaſi ab origine unum & idem eſſet, atque hic Anianus abbas patronus foret monaſterii cognominis, cum potius ſit S. Anianus epiſcopus Aurelianenſis. Itaque iſta duo monaſteria ad Vernodubrum fluviolum ſita, ſibique vicina diverſam habuere originem, diverſoſque parentes, ſeu auctores, Anianum videlicet Laurentianum, Durandum vero S. Aniani monaſterium, uti mox dicturi ſumus; ſed poſtea in unum coaluerunt, ut probat Caroli Simplicis præceptum datum an. 899. in quo primum expreſſe nominatur *monaſterium S. Aniani confeſſoris & S. Laurentii martyris*, cujus Bera tunc abbas erat, ubi unicum videtur, duo vero diſtinguuntur in his quæ ſequuntur verbis, *quod ſiti ſunt in territorio Narbonenſi.* Spicil. t. 13. pag. 265.

Jam vero monaſterii S. Aniani proprie dicti fundatoris nomen & dignitatem, ipſiuſque fundationis tempus anno ſaltem 826. exhibet nobis regiæ tutelæ præceptum Durando abbati conceſſum hoc ipſo anno a Ludovico Pio & Lothario ejus filio Auguſtis : in eo ſiquidem Durandus abbas expreſſe dicitur inchoaſſe monaſterium in loco ſibi proprio, nomine *Holatiano*, quem Ludovicus imperator ei contulerat, ibique perplures monachos aggregaſſe, quibus abbatem præfecit nomine Woicam quibuſdam rebus, mancipiis, libris, variaque ſupellectile eidem monaſterio collatis : quam fundationem & dotationem gratam habens imperator, hoc cœnobium cum univerſis rebus ad illud pertinentibus in ſuam defenſionem ſuſcepit, conſtituitque, ut abbate mortuo liceret monachis alium ſibi ſecundum

Digitized by Google

regulam eligere. *Actum Cariſiaco palatio regio* A *calendis Aug. anno tertio decimo Ludovici piiſſimi Auguſti, Lotharii IV. ind. IV.* Hoc præceptum edidit Mabillonius in appendice tom. 2. annal. Bened. pag. 724. col. 2. ediderunt nuperi rerum Occitanarum ſcriptores tom. 1. prob. pag. 64. Ch. I. col. 73. quod nos etiam recudimus in appendice noſtra. Cum autem ſucceſſu temporis eo in monaſterio diſciplina regularis langueret, ſubditum fuit cœ- Ch. VIII. col. 82. nobio S. Pontii Tomeriarum anno 1101. Bertrandi archiepiſcopi auctoritate, tum fortaſſe ipſimet eccleſiæ Narbonenſi ſubjectum eſt uſque ad Ch. XIII. col. 89. annum ſaltem 1182. ex bulla Lucii III. poſtea Charta XXVIII. col. 292. vero Maſſilienſi S. Victoris cœnobio an. 1365. B Acceſſit tandem ad reformatam S. Mauri congregationem an. 1629. de quibus ut prolixius ita & expreſſius in decurſu abbatum diſſeremus.

Abbatum Series.

Ch. I. col. 73. I. Woica ex laudato Ludovici & Lotharii Auguſtorum præcepto, S. Aniani cœnobio primus abbas conceſſus eſt. Itaque Durandus *abba* illud quidem fundavit, non autem rexit, cum ipſe monachis congregatis abbatem Woicam dederit, ut ibidem legere eſt. Durandus videlicet ex illis erat nobilibus clericis, & ut jam appellari cœperant abbatibus, qui in curia & in C caſtris regiis, imperatoribus & regibus ad res ſacras famulabantur.

II. Richifridus privilegium obtinuit a Carolo Calvo datum nonis Junii indict. VII. anno regni Ch. II. col. 74. ejus quarto, hoc eſt 844. Illud habes noſtra inter inſtrumenta.

III. Froja abbas, *una cum conſenſu de cuncta congregatione monaſterii S. Aniani* vendit Rainulſo abbati, & cunctæ congregationi S. Johannis Bapt. Montis olivi campos duos cum caſalibus & exitibus & regreſſibus eorum VI. nonas Martii anno 1. regnante Carolo rege Simplici, qui re- D gnare cœpit an. 893. ex chartario Montis olivi. Idem, ut videtur, Froja, tametſi ſolummodo nuncupatus abbas *ex monaſterio S. Laurentii Vernadubrenſis*, quaſi jam unito S. Aniani cœnobio, Portuenſi concilio ſubſcripſit an. 897.

IV. Beranius, Berarius & Bera, *ſeu* Berane ſedebat anno ſeptimo regni Caroli, dicti Simplicis, hoc eſt an. 899. ex litteris immunitatis & regiæ defenſionis ab eo datis *monaſterio ſancti Aniani confeſſoris & ſancti Laurentii martyris & Berane venerabili abbati, ſuiſque ſucceſſoribus. Datum eſt VIII. idus Junii ind. 2. anno VII. rege Carolo ſereniſſimo, & in ſucceſſione Odonis ſecundo pleniter regnante*, hoc eſt anno 2. poſt Odonis E regis obitum, quæ notæ chronicæ mire conſentiunt. Exſtat hoc diploma Spicil. t. 13. pag. 265. Ch. III. col. 76. & in appendice noſtra, ubi pro *ſeu Berane*, legendum *ac Berane, &c.* Haud dubie vero iſte eſt Bera monachus S. Aniani, qui prædictæ venditioni Frojæ anteceſſoris abbatis factæ Rainulſo abbati Montis olivi ſubſcripſit anno 893.

V. Sicardus I. regebat anno XV. Henrici regis, quo quidam Alkericus cum uxore Richilde & liberis huic abbati & omni congregationi ſancti Aniani vendidit unam *modiatam terræ laborativæ* intra terminos de villa Seregia *Sariege*, VI. nonas Jul. anno XV. regnante Aenrico rege, hoc eſt 1045. *vel* 1046.

VI. Geraldus, cui Berengarius vicecomes Narbonenſis, & uxor ejus Garſindis confirmaverunt alodem, quem in oppido S. Aniani ceſſerat eorum filius, videtur hoc loco reponendus.

VII. Ermengaudus S. Pontii monachus, vir humilis & modeſtus regebat ſancti Aniani monachos initio XII. ſeculi, ut liquet ex illorum litteris, quas poſt Ermengaudi obitum ſcripſere ad Arnaldum Narbonenſem archiepiſcopum Ch. X. col. 84. de ſucceſſore eligendo; has vide inter inſtrumenta. Is autem videtur eſſe, quem tabulæ capituli Narbonenſis electum docent anno 1100. ſub quo proinde anno 1101. XV. cal. Aprilis S. Aniani monaſterium Tomerienſi ſancti Pontii ſubjectum eſt, auctoritate Bertrandi archiepiſcopi Narbonenſis, cujus ea de re litteras in appendice Ch. VIII. col. 82. noſtra referimus. At vero ſive huic Bertrandi archipræſulis pacto ſtare noluerint ipſius ſucceſſores, ſive quid aliud prædictæ ſubjectioni interceſſerit, jam Arnaldi pontificis tempore, hoc eſt circa 1129. non 1120. ut irrepſit in ap- *Prob. t. 2. hiſt. Occit. pag. 448.* pendice noſtra, cum per obitum Ermengaudi Ch. X. col. 84. abbatia vacaret, ſupplices ad eumdem Arnaldum litteras, de quibus ſupra, ſcripſerunt ſancti Aniani monachi, Willelmi divinitus acclamati nunciantes electionem, & ut illum benedictione donaret obnixe deprecantes.

VIII. Willelmus *ſeu* Guillelmus I. in Ermengaudi locum ſuffectus eſt modo in charta ſuperiori expreſſo circiter annum 1129. Quamdiu rexerit, vixeritve ignoratur.

IX. Petrus I. d'Adag *vel* de Adac præerat an. 1140. ex quarto volumine inventarii archivorum Narbonenſis archiepiſcopatus.

X. Guillelmus II. ſedit ab anno ſaltem 1152. ad 1167. quo tempore plurima monaſterii bona oppigneravit. Pepigit anno 1155. cum Pontio epiſcopo Carcaſſonenſi pro eccleſia S. Stephani de Capraretis, uti legitur, inquiunt, in chronologia epiſcoporum Carcaſſonenſium; ſive, ut habetur in regio tabulario Carcaſſonenſi, G. abbas ſancti Aniani litigavit cum Pontio Carcaſſonenſi epiſcopo pro eccleſia ſancti Stephani de Capraretis, quæ quidem adjudicata fuit epiſcopo litteris Adriani IV. qui gubernavit eccleſiam ab anno 1154. ad 1159. Reperitur adhuc Guillelmus abbas 1158. in charta Silvaneſii, & 1166. in ſchedis Martennii.

XI. Petrus II. menſe Martio anni 1175. Guillelmæ Rivi nitidi abbatiſſæ vendit omnia jura, quæ habebat in villa Novettæ. Reperitur 1178. & adhuc 1203. quo tempore pluri- Ch. LV. col. 465. mas oppigneravit poſſeſſiones, haud dubie ob damna monaſterio ab hæreticis Albigenſibus illata, quibus & alodem Capitis ſtagni vendere archiepiſcopo Narbonenſi anno 1208. coactus eſt.

XII. Arnaldus de Cruſy reperitur abbas 1230. & 1231. quo anno III. calendas Aprilis Bernardus de la Sala ejus bajulus cujuſdam portionis terræ ſitæ in territorio Sedis-regiæ *Sariege* abbatiæ vectigalis venditionem laudavit. Tranſegit

Digitized by Google

anno 1248. cum Guillelmo Narbonenſi archiepiſcopo.

Novus abbas hoc ipſo anno electus eſt; an qui ſequitur?

XIII. Raimundus I. de Figueria, *vel* de Figueriis, regi Majoricarum Montiſpeſſulani domino percarus, præſente ac præſidente Pontio Tomerienſi abbate electus abbas S. Aniani, die 5. Januarii an. 1251. ad S. Pontium acceſſit, ubi flexis genibus & manibus junctis eidem Pontio abbati promiſit obſequium & obedientiam. Sub ejus præfectura obtinuere monachi ab Innocentio IV. pontifice facultatem veſcendi carnibus, bulla data Aſſiſii idibus Junii pontificatus anno x. ſeu Chriſti 1252. Tranſegit an. 1258. cum Jacobo archiepiſcopo Narbonenſi ſuper eccleſiis S. Nazarii de Gabian & S. Juliani de Lapejan prope Capiſtagnum. Vetus inſcriptio docet hunc abbatem ortum a S. Pontio clauſtri ſtructuram inchoaſſe an. 1260. Pepigit anno 1265. cum Raimundo de Salis domicello de limitibus villæ S. Aniani, ſequeſtro Richardo abbate B. Mariæ de Quadraginta. Occurrit 1279. in tabulario domeſtico, & in regeſto cameræ rationum Pariſienſis, quo anno 31. Maii vacantis abbatiæ Craſſenſis, tanquam alter ex ejuſdem procuratoribus, negotia curabat. Adhuc ejuſdem abbatis meminerunt tabulæ domeſticæ anni 1289.

XIV. Arnaldus II. toto ſæculi XIII. reſiduo præfuiſſe dicitur, quo proinde ſedente an. 1298. maxima lis exarſit inter archiepiſcopum Narbonenſem, abbatem S. Pontii, & Arnaldum noſtrum de juriſdictione in S. Aniani monaſterium, quam ſibi duo primi vindicabant, Arnaldo utrique contradicente, & ſe liberum prædicante. Sed nihil ea de re fuit deciſum.

XV. Bernardus I. Pontii convenerat de octoginta libris Turonenſibus dandis annuatim conventui pro *companagiis*, *pitantiis*, & anniverſariis, exceptis coquinis, pane & vino: his autem ſexaginta ſolidos Turonenſes, ſal & alia quædam additurum ſe pollicitus eſt XV. cal. Martii anno 1301. Inſequenti 1302. XIII. cal. Dec. Petrus de Venere ſancti Aniani camerarius obventiones partis ſuæ molendinorum de Strenous pretio 140. pilarum bladi in annos ſingulos vendidit.

XVI. Pontius occurrit abbas 1305. & 1307. quo anno pepigit cum Aimerico vicecomite Narbonenſi de quibuſdam apud Crudiacum *Cruſy* litigioſis.

XVII. Petrus III. anno 1313. pridie calend. Martii paciſcitur cum ſuo conventu de numero duodecim monachorum, & de annua cuilibet eorum danda penſione. Feſtum Corporis Chriſti anno 1315. in ſuo monaſterio celebrari cum octava juſſit, antequam illud ab univerſali eccleſia receptum eſſet; quod & ab eo decretum in feſto tranſlationis S. Benedicti. Eodem anno idibus Julii ſtipendia fratrum cenſibus aliquot auxit, viginti ſcilicet libris. Vacante cameraria eccleſiæ S. Martini de Cebaſano, quoſdam ejuſdem reditus, veſtiariæ, prioratibus B. Mariæ de Areis & S. Johannis de Orta, atque præpoſituræ S. Crucis de Crudio a ſe de novo cum aſſenſu A capituli creatis, & mox quibuſdam hujus cœnobii monachis collatis aſſignavit, ac inſuper ſtatuit ut feſta BB. apoſt. Petri & Pauli, ac S. Johannis Bapt. ſolemniter & cum octava in cœnobio deinceps celebrarentur. *Actum XIV. cal. Maii an. 1318.* Initam concordiam, qua S. Aniani camerarii jura in incolas loci de Cebaſano definiuntur, ſua & conventus auctoritate firmavit VII. calendas Octobris 1322. Interfuit anno 1317. Biterrenſi concilio, ſive ut alibi legimus, ad illud legatum miſit, ſicut & ad aliud ejuſdem urbis concilium anno 1327. Ei Carolus IV. rex Franciæ an. 1324. privilegia & poſſeſ- B ſiones confirmavit. Idem præſtitit Johannes papa XXII. bulla data Avenione III. cal. Junii anno pontificatus XV. in qua monaſterium ad eccleſiam Romanam nullo medio pertinere dicitur. Denique Petrus in capitulo abbatum provinciæ Narbonenſis apud S. Tiberium celebrato 1329. die Jovis poſt Dominicam qua cantatur *Jubilate* una cum Anianenſi, & Leutevenſi abbatibus creatus eſt definitor.

XVIII. Sicardus II. anno 1340. III. cal. Aug. ſtipendia fratrum adjectis ſeptemdecim libris Turonenſibus auxit.. Inſequenti 1341. feria 2. poſt Dominicam qua cantatur *Cantate Do-* C *mino*, provinciale capitulum abbatum & priorum eccleſiarum cathedralium & monachalium ordinis S. Benedicti ex provinciis Narbonenſi, Toloſana & Auſcienſi, Carcaſſonæ celebratum ſic habet ſtatuto XVI. *Item illa, quæ denunciata fuerunt contra Johannem Ayronii, Guilielmum Cambanocii, Sicardum & nonnullos alios ſancti Aniani monachos per ejuſdem capituli præſides, Lezatenſem, Juncellenſem, S. Hilarii, & S. Fermerii abbates fuerunt commiſſa viſitatori monaſterii; qui vice & auctoritate dictorum præſidum & ſua dictos monachos debite puniat & caſtiget, &c.*

XIX. Petrus IV. Boerii oriundus e Redorta D diœceſis Narbonenſis, non e caſtro Minerbelio, uti tomo I. diximus col. 931. fuit hujus cœnobii monachus, non Anianæ, ut ibidem, ac etiam camerarius, ut liquet ex actu viſitationis monaſterii factæ a Raimundo Tomerienſi epiſcopo an. 1335. 29. Octob. in quo etiam memoratur Bernardus Boerii prior ejuſdem loci; fortaſſe Petri conſanguineus. S. Aniani clavum tenebat an. 1350. Una cum tribus aliis abbatibus præſes capituli generalis Benedictinorum monachorum Narbonenſis & Auxitanæ provinciarum apud Carcaſſonam habiti an. 1355. creatus eſt. Idem præſidum alter capituli provincialis ibidem E coacti, eoque nomine conſervator & judex a jure communi & a ſede apoſtolica deputatus, contra injuriantes perſonis & rebus eidem capitulo ſubjectis, vices ſuas commiſit in omnibus & ſingulis cauſis, litibus & negotiis, quæ ad præſidentiæ ſuæ officium ſpectabant, Petro abbati Juncellenſi, die 9. menſis Febr. an. 1362. Fuit etiam aliorum capitulorum definitor, & quorumdam Septimaniæ cœnobiorum viſitator ad annum 1364. quo ad ſedem epiſcopalem Urbevetanam aſſumtus eſt, & inde ad Vaſionenſem, uti tomo primo col. 931. diximus. De illo Trithemius differit;

Digitized by Google

lib. 2. de viris illuſtribus ordinis Bened. cap. 134. A
& iterum de ſcriptoribus eccleſiaſticis ad annum 1360. ſed fuſius Haëſtenus diſquiſ. monaſt. lib. 2. tractatu 5. diſquiſ. 3. circa medium.

XX. Arnaldus III. (de Verdala) Petrum excepit, creatus abbas bulla Urbani papæ V. pontificatus anno tertio, hoc eſt Chriſti 1364. aut 65. ex actis pontif. Avenion. qui pontifex hoc ipſo anno 1365. x. calend. Febr. monaſteria
Charta XXVIII. col. 291. S. Aniani, & S. Salvatoris diœceſeon S. Pontii Tomeriarum & Leutevenſis cum omnibus prioratibus, domibus & grangiis, membris & aliis locis, juribus, pertinentiis, ac perſonis tam regularibus, quam ſæcularibus, ipſorumque mo- B
naſteriorum abbatibus ſubjecit monaſterio ſancti Victoris Maſſilienſis, ejuſque regulari diſciplinæ, & huic ordinationi Arnaldus abbas & conventus eodem anno 27. Sept. conſenſerunt; quæ tamen haud tam cito ſortita effectum videtur. Renunciatur an. 1370. provincialis capituli definitor. Narbonenſi concilio interfuit an. 1374. Alter præſidum creatur in capitulo anni 1376. Decretæ ſtatuto 14. a patribus capituli provincialis anni 1379. viſitatio & reformatio cœnobii S. Aniani abbatibus S. Hilarii & S. Polycarpi committuntur. Pepigit Arnaldus abbas an. 1388. die 6. Aprilis cum incolis loci de Crudio de modo ſolvendi C
decimam & primitias bladi & olivarum, necnon decimam vindemiæ, agnorum, canabis, &c. Die 10. Septembris an. 1391. ſcripto profitetur ſe a nobili Guillelmo Bernardi de Duroforti, domino de Villa ſicca diœceſis Carcaſſonenſis recepiſſe centum & quinquaginta francos auri, quos ipſi debebat propter *arrendamentum* ejuſdem monaſterii, teſtibus Guillelmo Sicardi monacho S. Aniani, nobili Bertrando Bernardi domino de Verdala, &c. moxque viciſſim iiſdem die & anno laudatus Guillelmus Bernardi de Duroforti condominus de Villa ſicca hanc ſibi ſummam recognovit ab Arnaldo S. Aniani abbate D
traditam fuiſſe pro dote Ceciliæ Bernardæ uxoris ſuæ, neptis abbatis. Eodem anno 18. Novembris Arnaldus abbas a Guillelmo Sicardi monacho & operario, necnon *arrendatore* monaſterii ſancti Aniani centum auri francos recepiſſe confeſſus eſt.

XXI. Sicardus III. an. 1400. conventuali menſæ quoſdam redditus aſſignavit.

XXII. Johannes I. fuit unus e quatuor definitoribus capituli provincialis Carcaſſonæ in domo FF. Prædicatorum celebrati die 16. Maii an. 1401. in quo etiam ei demandata fuit cura viſitandi monaſteria S. Tiberii, Villæ magnæ, Leu- E
tevenſe, Juncellenſe & Anianenſe; ſtatutumque eſt, ut cum Soricinii, Montis olivi, & S. Polycarpi abbatibus proximo capitulo provinciali præ-
Spicil. t. 6. pag. 368. ſideret. Miſit procuratorem ad concilium Piſis an. 1409. pro ſchiſmatis extinctione congregatum. Primus idem recenſetur inter præſides capituli provincialis anni 1410. in quo præſides cum eo ſimul egerunt abbates de Simorra, S. Polycarpi & Villæ magnæ. Rexit ad annum 1415. quinimo attigit 1430. ſi quam Martennius laudat veterem chartam Narbonenſem, ſincera eſt.

XXIII. Raimundus II. præfuiſſe dicitur jam anno 1425. Certe anno 1443. 1. Julii cauſam evicit adverſus incolas loci de Crudio, qui decimam olivarum ei denegabam. Præſidem egit cum G. de Caunis, G. S. Hilarii & G. de Soricinio abbatibus in capitulo provinciali habito an. 1444. in conventu Fratrum Prædicatorum Carcaſſonenſi; definitorem vero in capitulo anni 1448. Memoratur adhuc in charta domeſtica 23. Julii 1452. ſed procul dubio non ut ſuperſtes, aut abbas qui regimen obtineret; nam

XXIV. Reginaldus de Valone jam anno 1450. reperitur abbas in regeſto cameræ rationum Pariſienſis. Anno 1462. 14. Junii concordiam anni 1315. cum incolis S. Aniani, qua tenebantur ad annuam triginta librarum penſionem abbati ſolvendam, renovari curavit. Die 9. Junii anno 1465. jura monaſterii in eoſdem incolas partim aſſeruit, partimque minuit, vel etiam pro bono pacis dimiſit.

XXV. Antonius de Narbonne gente nobiliſſima editus ſedit inter præſides capitulorum generalium ann. 1490. & 1495. quorum primum habitum eſt in monaſterio Manſi Azili, alterum apud beatam Mariam Deauratam in urbe Toloſa.

XXVI. Johannes II. de la Garde an. 1517. die 16. Decembris abbatiæ bona recenſuit coram ſeneſcallo Carcaſſon. & Biterr. Cognominatur *de la Coude* anno 1518. die 24. Maii, quo Bernardus Albuſguerii ſacriſta & prior clauſtralis S. Aniani, ejuſdemque abbatis vicarius generalis nonnulla dedit in emphyteoſim. Vocatus autem *de la Garde* reperitur adhuc 1522.

XXVII. Guillelmus III. de Caiſſac nobili genere apud Arvernos natus, frater Nicolai domini de Sedages, Marmagnac, &c. anno regiminis primo, Chriſti 1540. abbatiæ bona recenſuit, regique fidem juravit; ſive, ut alibi legitur, die 17. menſis Martii anno 1540. ejus vicarius procuratores generales inſtituit, qui recenſionem bonorum menſæ abbatialis regi exhiberent. Anno 1542. 27. Novembris officium ſacriſtæ contulit fratri Guidoni de Joumaux. Creavit an. 1544. 8. Junii vicarium generalem in ſpiritualibus & temporalibus fratrem Stephanum Pigeyre S. Aniani monachum. Die vero 28. Martii an. 1547. hic ipſe Stephanus officii infirmarii a fratre Antonio du Moulin commonacho & vicario generali ſibi collati poſſeſſionem accepit. Anno 1549. 2. Octobris Guillelmus abbas in domo paterna conſtitutus apud Caſtrum de Sedages parœciæ de Marmanhaco in diœceſi S. Flori officium camerarii fratri Petro Vitalis hujus cœnobii monacho dedit. Pervenit ad annum 1554. 10. Julii, quo frater Stephanus Pigeyre infirmarius & prior clauſtralis S. Aniani, necnon vicarius generalis Guillelmi de Caiſſaco abbatis Petro Tarboriech extruendi columbarium in aliquo e ſuis latifundiis facultatem conceſſit.

XXVIII. Georgius de Armaniaco S. R. E. cardinalis, primus abbas commendatarius, poſt quinque regiminis menſes abdicavit in gratiam ſequentis.

Digitized by Google

XXIX. Nicolaus de Salerno Florentinus, A ſedis apoſt. protonotarius, hujus abbatiæ per ceſſionem cardinalis de Armaniaco vacantis poſſeſſionem adeptus eſt die 24. Aprilis 1555. Hic nova pro monachorum penſionibus iniit pacta die 3. Februarii 1559. quo ipſo anno 18. Maii haſce penſiones monachi in commune contulerunt, facto decreto utendi eodem refectorio, &c. Abbas litibus eos fatigare non ceſſavit uſque ad annum 1562.

XXX. Hippolytus d'Eſt cardinalis Ferrarienſis, & archiepiſcopus Narbonenſis, necnon abbas Fontis frigidi & Fontis calidi, abbatiam quoque ſancti Aniani in commendam poſſedit ab anno B 1562. ad 1572. difficillimis ſane temporibus, utpote quæ a Calviniſtis, duce Falgueriarum barone ſub annum 1567. devaſtata reſtaurari ab illo non aliter potuit an. 1571. quam abalienato prædio de Sariege. Obiit Hippolytus anno ſeq. cui quis ſucceſſerit incertum; at vero ſimile eſt nulli tunc traditam fuiſſe abbatiam in titulum, ſed commiſſam œconomo ad reſarciendas illius ædes. Interea vero abbatia rurſum expilatur ac pene deſtruitur circa 1578. ab homine perdito cognomento *Bacon* calviniſta *de Pierrerue* vici duabus a S. Aniano leucis, contra quem anno 1579. quidam incola S. Aniani, cujus cognomen C *Dicher* ſcripſit ad Hieronymum Tudeſque clericum Regienſem, doctorem, & vicarium generalem abbatiæ & diœceſis Narbonenſis, ſe ipſius juſſu *fortalitia* in abbatia & oppido S. Aniani exſtruxiſſe. Anno 1581. 28. Aprilis nobilis Jacobus Pelet eques torquatus, dominus de Veruna, procurator nobilis Johannis de Moiſſonna, regi a conſiliis, & portuum provinciæ Narbonenſis præfecti, necnon hujus abbatiæ œconomi, ejuſdem fructus in quinquennium elocavit; nec multo poſt idem Jacobus Pelet litteris regiis adminiſtrator ſancti Aniani toto quinquennio conſtituitur, ab anno ſcilicet 1582. ad D annum 1587.

T. 7. hiſt. geneal. & chron. pag. 787.

XXXI. Johannes III. Pelet Stephani ex Johanna d'Orleans filius, jurium doctor, canonicus Monſpelienſis & abbas commendatarius S. Aniani, vocatur *frater Johannes* an. 1587. in regeſto cameræ rationum Pariſienſis, quod innuit illum alicui regulari inſtituto adſtrictum fuiſſe. Eodem anno 13. Martii vicarium generalem ac ſpecialem creavit fratrem Ludovicum Cabrol ejuſdem loci monachum & ſacriſtam; qui 18. Junii 1590. abbatis nomine in gratiam incolarum S. Aniani jus exigendi duodevigeſimum panem coctum in abbatiæ furno, quem E *banerium* vocant, trigeſimo contentus, abalienavit. Frater Nicolaus Dicher obtenti ab eodem vicario generali officii capiſcoli poſſeſſionem adiit 14. Sept. an. 1592. Plurima hic abbas ædificia a ſegregibus diruta reſtauravit, aut denuo excitavit 1594. Inſequenti 21. Januarii S. Pontii epiſcopus vicariam perpetuam S. Celſi, *al.* B. Mariæ de Bartha, loci S. Aniani contulit Johanni Baudouma presbytero, ab eodem vicario generali viva voce ſibi deſignato. Hoc ipſo anno 1595. Johannes abbas obiiſſe dicitur.

XXXII. Guillelmus IV. Pelet de la Verune Johannis ſuperioris cognatus, nempe filius Jacobi fratris Stephani, cedente vel obeunte Johanne, abbatiæ poſſeſſionem apprehendit per procuratorem die 15. Martii 1595. quam abdicavit anno ſequenti. Fuit etiam eccleſiæ cathedralis Monſpelienſis præpoſitus & vicarius generalis. Teſtamentum condidit 18. Auguſti an. 1600. *Ibid. pag. 788.*

XXXIII. Guitardus de Rate epiſcopus Monſpelienſis, & antea regi ab eleemoſynis, hanc abbatiam ſchedula regia conſequitur die 15. Febr. 1596. Inſequenti 1597. 8. Octob. cum ſancti Aniani monachi fratri Jacobo de Rives vicario generali ſancti Victoris Maſſilienſis ad S. Aniani monaſterium & alia reformanda delegato obedire detrectarent, ad id ſenatus Toloſani decreto die & anno iiſdem coacti ſunt; idque renovatum eſt 4. Auguſti an. 1606. hoc abbate mortuo, contra abbatiæ œconomum.

XXXIV. Petrus V. de Reveilhes canonicus eccleſiæ Pariſienſis renunciatus abbas S. Aniani litteris pontificiis datis VI. idus Maii an. 1606. poſſeſſionem iniit per procuratorem 28. Aprilis an. 1608. Interea Johannes Rogerius in decretis baccalaureus, monachus Manſi Garnerii, ac cœnobiorum Toloſanæ & Narbonenſis provinciarum præfectus, in ipſo ſancti Aniani monaſterio conſtitutus, illud petentibus monachis univit Exemtorum congregationi die 16. Junii anno 1607. verumtamen frater Henricus Fornier monachus ſancti Victoris ipſius ſancti Aniani monaſterii viſitatorem egit annis 1615. 1616. & 1617. vacante ſede hoc anno 19. Aprilis, ex archivo Caſæ Dei, quo videlicet necdum ſucceſſor inierat poſſeſſionem, prioris electionem firmavit, ſtatuta edidit, &c. nemine contradicente. Petrus autem abbas dormitorium & alia quædam ædificia reparavit. Defecit an. 1616. cujus obitus dies memoratur 6. Martii.

XXXV. Felicianus de Faure vel du Faure canonicus eccleſiæ Gratianopolitanæ, a rege deſignatus abbas, & a ſummo pontifice confirmatus menſe Octobri 1616. hujus abbatiæ poſſeſſionem adeptus eſt die 2. Maii anni ſequentis. Conſenſit anno 1620. 9. Junii unioni cœnobii cum S. Mauri congregatione, hortatu Petri Tarboriech prioris & præcentoris, Ludovici de Boſquat ſacriſtæ, & Antonii Belot camerarii. Pactum approbarunt tum abbas laudatus, tum etiam memorati Boſquat & Belot, Petrus Talhade, Antonius Gizard, & Franciſcus Grenier 18. Julii 1623. cum jam tum Johannes Gregorius Tariſſe, prior de Ceſſenone, & laudatus Petrus Ambroſius Tarboriech præcipui totius negotii auctores ac impulſores normæ ſanctiori nomen dediſſent. Denique unionis hujus concordatum iniit abbas die 24. Febr. 1624. a quo tempore ex reformatis aſcetis duo parandis omnibus majori ſuorum numero excipiendo neceſſariis inſudarunt ad annum 1629. quo miſſi Toloſa ſex alii, in ſuburbana beatæ Mariæ de Nazareth eremo quadraginta ferme diebus conſiſtere coacti ſunt; quod tunc Toloſa peſte laboraret; ſed communi

Digitized by Google

tandem voto in domum eccleſiæ conjunctam a A laudato Ludovico de Boſquat ſacriſta an. 1624. conceſſam inducti ſunt 18. Febr. 1629. nullam, ut alibi ſæpius contigit, egeſtatem paſſi, annonam videlicet, ſacram & profanam ſupellectilem, ſumtus itineris Toloſani, novorum ædificiorum, &c. ſubminiſtrantibus laudato Ludovico, nec unquam ſatis laudando ſacriſta, ejuſque nepote Petro de Boſquat. Sane hic Ludovicus jam anno 1623. ſuæ monachali penſioni renunciaverat in gratiam reformatæ S. Mauri congregationis, retento ſolum ſacriſtæ officio, quod & facta coram miſſis regiis prædiorum in ditionibus S. Aniani & Ceſſenonis ad directum hujus B officii dominium pertinentium recenſione cum ſibi aſſeruiſſet 13. Julii ejuſdem anni, memoratæ congregationi tranſcripſit 8. Auguſti 1629. Frater quoque Petrus de Feynes in eumdem ſcopum circa id tempus monachali penſione ceſſit, quem ſubinde alii ſunt imitati monachi. Denatus eſt Felicianus abbas vir probus & cunctis amabilis an. 1629. qui ſextam partem abbatiæ fructuum ceſſerat monachis expendendam in reparandum monaſterium, ſexaginta libris auxerat penſionem prioris clauſtralis, ac pro ſuſcipiendis hoſpitibus an. 1622. centum libras donaverat.

XXXVI. Ludovicus de Gordes de Simiane C de la Coſte canonicus eccleſiæ cathedralis Gratianopolitanæ & vicarius generalis epiſcopi, impetrata hujus abbatiæ commenda, ut vocant, XVIII. cal. Decemb. 1630. in ejus poſſeſſionem inductus eſt die XI. Junii 1631. quo anno, jam antea perfectis monachorum cellis & officinis, abſolutum eſt clauſtrum impenſis ejuſdem ſancti Mauri congregationis monachorum, qui & labaſcente hujus cœnobii eccleſia, alterius fundamenta poſuerunt ſub finem anni 1647. In veteri autem baſilica ſepeliri voluit Eleonora de Theſan vidua Franciſci Roger baronis de Ferrals an. 1640. 28. Octob. mille ducentis libris reli- D ctis ad ſacra pro anima expianda perpetuo facienda. Abbatia ceſſit Ludovicus in gratiam ſequentis an. 1654. Fuit etiam prior & dominus de la Grand, ex hiſtoria genealogica & chronologica magnatum Franciæ t. 2. p. 255. quibus ornatus titulis an. 1645. 25. Jan. deputatus cleri comitiis generalibus adſtitit.

XXVII. Alfonſus de Simiane de la Coſte filius præſidis in parlamento Delphinatus ceſſione patrui renunciatus abbas reſcripto tum regio, tum apoſtolico, & hoc quidem dato 9. Julii 1657. poſſeſſionem adiit 29. Novembris ejuſdem anni. Dum præeſt, memorati congrega- E tionis S. Mauri aſcetæ, priore everſa eccleſia, cujus anno 1647. fundamenta jecerant, ampliorem alteram & elegantiorem pene ex integro inchoarunt anno 1664. abbate 7000. libras ad opus conferente, quam & ſacra benedictione donari curarunt 9. Julii an. 1667. & inſigni choro decorarunt anno ſequenti. Denique obiit Alfonſus Lutetiæ Pariſiorum menſe Junio anni 1681. probe notus ex nonnullis doctis libris ſub nomine abbatis S. Firmini editis.

XXXVIII. Johannes IV. de Roſe de la Chevallerie clericus diœceſis Pariſienſis, a rege deſignatus abbas die 12. Junii 1681. ac litteris apoſtolicis confirmatus 23. Novembris 1684. dignitatem auſpicatus eſt die 29. Novembris 1685. Obiit menſe Octobri 1728.

XXXIX. Carolus Octavianus d'Antelmy Graſſenſis epiſcopus menſe Decemb. anni 1729. ſchedula regia deſignatus eſt abbas.

FONS CALIDUS.

FONT CAUDE.

FONTIS CALIDI, ordinis Præmonſtratenſis monaſterium, filia Combæ longæ in circaria Vaſconiæ, ſuam primariam debet originem Bernardo de Claromonte & Arnaldo fratri ejus, qui una cum Guillelmo & fratribus ejus Bertrando & Bernardo de Rupeforti *Rochefort*, necnon altero Bernardo *de Durasfort* illuſtribus dynaſtis, locum de Calido fonte in comitatu Biterrenſi & Narbonenſi tum diœceſi poſitum contulerunt fratri Guillelmo de Nant monacho de Valle croſa diœceſis Magalonenſis an. 1154. ea lege ut de circumſtantibus & Fonti adjacentibus agris tot jugera terræ ſua faceret, quot tria boum paria poſſent arare & excolere. Ratam habuit donationem Pontius de Arſacio Narbon. archiepiſcopus eodem anno feria V. poſt Pentecoſten, ſi fides noviſſimis annalibus ordin. Præmonſtrat. col. DLXV. at cum necdum hoc anno ſederet Pontius, legendum videtur 1164. Confirmavit & Alexander papa III. duplici diplomate, altero apud Senonas, altero apud Montempeſſulanum, quibus conſtat jam & ab ipſa pene origine donationis eccleſiam ſub titulo B. Mariæ fuiſſe conſtructam ſecus Fontem calidum, ibique fratres e Valle croſa tranſmiſſos divino vacaſſe obſequio.

Sed cum donatores poſtea pœnituiſſet conceſſionis factæ in gratiam Vallis croſæ, ad Combam longam ſua transferre dona decreverunt; ſtatimque violenter amotis prioribus Fontis calidi inquilinis, Præmonſtratenſes e Comba longa accitos induxerunt. Ejecti mox ad Alexandrum III. in Montepeſſulano conſiſtentem querelam ſuam detulerunt anno circiter 1164. qui quidem illic, antequam Romanum iter anno ſeq. relegeret, mandatum dedit Pontio Narbonenſi & Guillelmo Biterrenſi præſulibus VIII. idus Auguſti, pro reſtituendo Vallis croſæ priori Fonte calido, quem Bernardus & Guillelmus de Caſulis, Berengarius de Niciano, & Bernardus de Durasfort per vim occupatum abſtulerant Petro. Lente proceſſit lis, obſiſtentibus maxime fundatoribus, nec prius quam an. 1179. ſopita fuit, firmata compoſitione a Johanne Magalonenſi, & Bernardo Biterrenſi epiſcopis, Rigaudo Combæ longæ abbate, Petro Magalonenſi præpoſito, & Petro Vallis croſæ priore.

In valle amœna ſitus Fons calidus, tribus a Biterrenſi civitate horis, & quinque a S. Pontio ſeparatus ædificiis olim ſplenduit; at egregiam illius faciem obſcuravit heterodoxorum temulenta rabies, duce Bacone fabri ferrarii filio, qui monaſterium funditus evertit, idemque reſtitutum

Digitized by Google

reſtitutum a Johanne Dumas abbate rurſum ferus A homo demolitus eſt an. 1579. Nunc e ruinis ſurrexerunt ædes proſtratæ, dormitorium, clauſtrum, templumque pro fortunæ viribus decenter inſtaurarunt inferiores prælati. Itaque nemo miretur, ſi mutilam & imperfectam proferimus abbatum ſeriem, cum ſtrage iterata & expilatione frequenti dejectum monaſterium plurium jacturam fecerit ſcrinii ſui documentorum. Ita pene reverendiſſimus pater Carolus Ludovicus Hugo epiſcopus Ptolemaïdis, & abbas regularis Stivagii ord. Præmonſtrat. prima ejuſdem ordinis annalium parte, quam non ita pridem in lucem edidit. Acceptam a R. P. d'Auterive Fontis B calidi priore abbatum ſeriem hiſtoricam a ſe in aliquibus emendatam profitetur, nos etiam nonnihil correxiſſe beneficio chartarum aliunde petitarum æquus lector judicabit.

Abbatum Series.

I. Bernardus I. fuiſſe primus abbas videtur, jam enim præerat an. 1172. Teſtis eſt donationis factæ Anianenſi cœnobio a Berengario de Podio-Sorigario an. 1182. & iterum 1188. menſe Junio initæ compoſitionis Arnaldum inter abbatem Combæ longæ & Guillelmum domus de Vajal, ſeu domus Aimerici abbatem, arbitris C Fulcrando epiſcopo Toloſano, Odone Bolbonenſi abbate, & Guillelmo de Cante præpoſito S. Stephani Toloſani, ex tabulario Bolbonenſi. Ejuſdem proinde temporibus Lucius III. pontifex abbatiam Fontis calidi obnoxiam eſſe juriſdictioni archiepiſcopi Narbonenſis declaravit an. 1184. Hic eſt Bernardus cujus habetur tractatus contra hæreticos Albigenſes tom. 24. biblioth. Patrum editionis Lugdunenſis pag. 1585.

II. Petrus I. Geraldi ſedebat 1193. quo circiter anno promiſit obedientiam Berengario archiepiſcopo Narbonenſi. Sub hoc tempus duo Fontis calidi alumni an. 1204. permittente Rai- D mundo epiſcopo Maſſilienſi, abbatiam B. Mariæ de Yvelina d'*Huveaune* ejuſdem ordinis condiderunt, ſeu reſtituerunt.

III. Johannes I. de Podio 1205. Elapſo biennio Alamanda de Villeſpaſſans ſuo teſtamento huic abbatiæ legavit beneficiarium prædium quod habebat in Capite-ſtagni.

IV. Sanctius I. 1212.

V. Raimundus quondam abbas Fontis calidi ſubſcripſit chartæ fundationis factæ in gratiam capituli S. Juſti ab Aimerico vicecomite Narbonenſi an. 1219. ex tab. capit. Narbon.

VI. Berengarius I. nonnulla vendit Petro Nar- E bonenſi archiepiſcopo quingentorum ſolidorum Melgorienſium pretio an. 1228. Adhuc præerat 1231.

VII. Guillelmus Davi, cui ſucceſſit

VIII. Petrus II. 1238.

IX. Franciſcus de Boria donum 300. ceſteriatarum terræ in territorio de Caſulis factum Fonti calido a Raimundo de Valauqueſio epiſcopo Biterr. & Guillelmo de Caſulis, utroque domino caſtri de Caſulis accepit circa 1247. quo ſedere cœpit hic epiſcopus.

X. Johannes II. de Cireio 1256.

XI. Sanctius II. 1280. aſſumtus e Comba longa.

XII. Berengarius II. de Beſſan præfuit ab anno 1290. ad 1315.

XIII. Marcus anno 1315. in locum Berengarii ſuffectus, Guillelmum de Minerba & Martheſam ejus conjugem an. 1327. beneficos expertus eſt eorum omnium quæ poſſidebant in Caſale vetulo, *Cazal vieil*.

XIV. Johannes III. obtinuit anno 1333. a Limburga vicecomitiſſa Narbonenſi jus paſcui in territorio de Puiſlergnies. Præſens memoratur in actu viſitationis monaſterii S. Aniani factæ a Raimundo epiſcopo S. Pontii anno 1335. 29. Octob. Jura paternitatis in abbatiam S. Mariæ de Ybelina exercuit an. 1341. hujus abbate & conventu obedientiam illi promittentibus. Num idem, qui cognominatus *de Curio* & poſtea factus abbas Caſæ Dei, efflavit animam 1371. vide tom. 1. col. 1033.

XV. Raimundus I. Foreſtier abbas inſcribitur ab an. 1344. ad 1360.

XVI. Petrus III. de Marcillan legitur abbas 1360.

XVII. Herimagnus Petro ſubrogatus 1370. obiit ſeptimo regiminis anno abſoluto.

XVIII. Raimundus II. renunciatur abbas circa 1377.

XIX. Berengarius III. Dolonſoc, quo defuncto

XX. Frater Jacobus I. Carreti perpetuus adminiſtrator Fontis calidi declaratur anno 1400. Hic pene deſertam abbatiam advocatis aliunde canonicis & novitiis regulari diſciplina informatis reſtauravit; ſed immatura morte ſublatus, ſeptennio tantum adminiſtravit.

XXI. Jacobus II. de S. Juliano abbas inſtitutus 1407. moritur 1414.

XXII. Joſephus I. de Cireio annis 20. Fontis calidi monaſterium, & annis decem cum dimidio Caſæ Dei abbatiam inſimul, aiunt, gubernavit; de hac dubitamus, nulla quippe ipſius mentio in hiſtoria hujus abbatiæ t. 1. col. 1033. Humanis exemtus eſt 1. Julii 1434.

XXIII. Petrus IV. obiit 27. Aug. an. 1440.

XXIV. Joſephus II. eo loci reponitur ſub necrologii cautione.

XXV. Bertrandus I. de Manſo abbatiam adiit 1460. exuit 1483.

XXVI. Bertrandus II. de Manſo patrui ceſſione electus abbas XI. Martii 1483. confirmatuſque ab Arnaldo Combæ longæ abbate, deceſſit an. 1511.

XXVII. Bernardus II. eodem anno 1511. in abbatem aſſumtus, obiit 1539.

XXVIII. Johannes IV. de Manſo *Dumas* vi concordatorum a rege primus commendatarius deſignatus, & a Paulo III. pontifice confirmatus anno 1539. idibus Aprilis, creatur ab eodem epiſcopus Cardenſis. Memoratur annis 1547. & 1565. ſimul procurator, ſeu vicarius generalis Dominici du Gabre epiſcopi Leutevenſis. Eo ſedente incendium patitur monaſterium

ab hæreticis, quod ſtatim præſul providentiſſimus e favillis excitavit. Denique abbatiam fratris filio reliquit an. 1578.

XXIX. Bartholomæus Dumas patruo cedente bullis confirmatur a Gregorio XIII. pontifice idibus Octobris an. 1578. ea lege ut ordinis habitum moreſque voveret. Fecit Bartholomæus, tandemque Franciſco qui ſequitur ſororis filio regimen tranſcripſit.

XXX. Franciſcus II. Bonet bullas obtinuit a Paulo V. pontifice IV. idus Maii an. 1600. per cujus obitum

XXXI. Hercules de Lort de Serignan prævia nominatione regia bullas accepit ab Urbano VIII. an. 1638.

XXXII. Franciſcus III. de Lort de Serignan an. 1673. Herculi ſuffectus, die 27. Februarii ejuſdem anni ex indulgentia Ludovici de Maſſaure officialis S. Pontii, exuit habitum ordinis, ut retentis paternis bonis reſtaurando monaſterio promtius incumberet, unoque poſt anno fratri ſuo Gabrieli abbatiam reſignavit.

XXXIII. Gabriel de Lort de Serignan canonicus Narbonenſis, ſchedula regia munitus, ac prætermiſſa Romanæ ſedis confirmatione, abbatiæ poſſeſſionem adiit an. 1674. quam an. 1724. fratris filio tranſcripſit.

XXXIV. Ludovicus Cæſar de Lort de Serignan patrui ceſſione abbatiam conſecutus dimiſit an. 1728.

XXXV. N. Marin de Kabringal, *al.* de Querbringal a rege deſignatur abbas ineunte Junio anni 1728.

XXXVI. R. P. Salvan d'Auterive abbas regularis nominatur a rege menſe Auguſto anni 1731. idem, ut videtur, qui antea prior Fontis calidi abbatum ſeriem ordinis annaliſtæ ſubminiſtravit.

ECCLESIA ELECTENSIS.

Alet. *Hiſt. Occit. t. 1. not. p. 738.* Ch. I. col. 101.

MONASTERIUM olim fuit ordinis S. Benedicti fundatum in diœceſi Narbonenſi circa annum 813. a Bera comite (Reddenſi, ut putatur) & Romella ejus conjuge, ut liquet ex charta fundationis, quam in probationibus tom. 1. novæ rerum Occitanarum hiſtoriæ col. 37. editam recudi noſtra inter inſtrumenta curavimus. Cœnobium deprædatus eſt anno 1032. Petrus Raimundi Biterrenſis comes. In charta Berengarii Narbonenſis urbis proconſulis, hoc eſt vicecomitis data anno 1056. memoratur *eccleſia S. Mariæ & cœnobium loci Electi, ubi mirificum habetur lignum Dominicum.* Hic autem *locus Electus* haud dubie noſtrum eſt monaſterium, quod quidem ab initio dicatum eſt ſub patrocinio B. Mariæ Virginis, ſed cui poſtmodum patronus alter S. Petrus acceſſiſſe videtur; nam Boſo abbas Electenſis & conventus ſancti Petri de Electo anno 1216. XI. calendas Septembris dimiſerunt abbati & conventui de Fonte frigido quidquid habebant vel habere poterant in quibuſdam locis. Alebat olim amplius triginta monachos; gloriabatur an. 1268. juriſdictione in eccleſiam S. Pauli de Fenolheto, & adhuc anno 1277. in abbatiam S. Polycarpi. In ſuo diu regulari ſtatu cœnobium perſeveravit, etiam poſt ipſum a Johanne XXII. ſummo pontifice in eccleſiam cathedralem erectum. Sed antequam de illo ut cathedrali diſſeramus, juvat abbatum hiſtoriam texere quanta potuimus inveſtigare diligentia.

Series Abbatum.

I. BENEDICTUS regebat monaſteria Electenſe S. Mariæ, Carcaſſonenſe S. Hilarii jam anno 970. & Lezatenſe ſub Guarino abbate generali, cui papa Johannes XV. non vero XIX. uti legitur in appendice Marcæ Hiſpanicæ col. 966. quinque monaſteria regenda commiſerat anno 993.

II. G. ſeu Gregorius, ex edito catalogo diplomatum manuſcriptorum bibliothecæ Baluzii pag. 2. n. 4. *al.* Girardus *vel* Geroldus abbatiæ bonorum confirmationem obtinuit a Leone papa IX. pontificatus anno ſecundo, hoc eſt 1050. (Ch. VI. col. 106.)

III. Raimundus I. Guillelmum Bernardi de Rouvenac, quando filium ejus in monachum admiſit an. 1101. beneficum expertus eſt. Vide ſupra in Petro abbate S. Pontii Tomerienſis ad annum 1107. col. 231. Anno 1108. Rogerius comes Fuxenſis ejuſque filius huic abbati nonnulla reſtituere, ex tabulario regio caſtri Fuxenſis. (*Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 372.*) Eccleſiam quoque de terra Caplada invaſores Petrus Raimundi & Rogerius Iſarni eidem reddiderunt anno 1113. teſtibus Amelio epiſcopo Toloſano, & Bernardo Baionenſi. An. 1116. in ejus gratiam Paſchalis II. papa ſententiam tulit contra Craſſenſem abbatem, qua Electenſi monaſterio eccleſia S. Polycarpi confirmatur. Exſtat in appendice noſtra una cum ejuſdem confirmatione facta in concilio Toloſano (Ch. VII. col. 107.) anno 1119. præſidente Calixto II. papa, qui (Ch. VIII. col. 108.) paulo antea III. ſcilicet cal. Julii ejuſdem anni privilegia & poſſeſſiones monaſterii confirmaverat. Teſtis occurrit Raimundus abbas anno 1126. in tranſactione Amelium inter epiſcopum Toloſ. & Berengarium Vallis Sigerii abbatem ſuper eccleſia de Amanciana. Denique eo ſedente Bernardus ortu Aſtaracenſis, Electenſis monachus, primum Baionenſis præſul creatus eſt, deinde archiep. Auſcienſis, uti t. 1. diximus.

IV. Bernardus I. Electenſis abbas innoteſcit ex bulla Alexandri papæ III. in qua fit mentio comitis Beræ monaſterii fundatoris, & alias inter quas recenſet & confirmat poſſeſſiones, monaſterii S. Pauli, quod dicitur *Valliolas,* meminit. (Ch. IX. col. 109.) Data eſt apud Montempeſſulanum VI. nonas Maii ind. X. Incarnationis Dom. anno 1162. pontificatus domni Alexandri papæ III. anno tertio.

Digitized by Google

V. Pontius Amelii vel Amelius memoratur an. A 1167. in veteri charta Narbonenſi. An. 1173. tranſegit cum Arnaldo de Fenoleto. Quoddam *excambium* fecit an. 1176. cum Rogerio vicecomite Biterrenſi & Carcaſſonenſi filio Raimundi Trencavelli, ex regio tabulario caſtri Fuxenſis. Legimus in regio Carcaſſonenſi tabulario eumdem Rogerium Pontio abbati hoc ipſo anno XVI. cal. Octobris domum in urbe Limoſio, mediamque partem totius territorii quod ea in urbe poſſidebat uſque *ad regum detreſſata* ſub quibuſdam exceptionibus in allodium elocaſſe. Occurrit Pontius 1182. menſe Septembri in tabulario Fuxenſi, & 1190. eodem menſe. Defunctus eſt B 1197. cum foſſata & muros in villis de Electo, de Cornanello, de Lediniano, de Lapiano, & S. Pauli fieri curaviſſet.

VI. Bernardus II. de S. Ferreolo ex abbate S. Polycarpi electus eſt canonice abbas Electenſis anno 1197. ſed a vicecomite Biterrenſi, juſſu Bertrandi de Saixaco e ſede abbatiali violenter & cum effuſione ſanguinis dejectus eſt, incluſuſque in quadam domo, ubi per tres dies eum vicecomes detinuit, ac interim Pontium Amelii defunctum in abbatiali cathedra juſſit collocari, pleriſque monachis fugatis, dum ſucceſſor alius renunciaretur.

VII. Boſo cum laudato Bernardo aliquandiu C de abbatia diſceptavit; quorum cauſa diſcutienda primum Berengario Carcaſſonenſi epiſcopo commiſſa fuit; ſed hic vicecomitis iram metuens eam reliquit Berengario archiepiſcopo Narbonenſi, qui Boſoni pecunia, inquiunt, ab eo accepta munus rependit benedictionis. Vix Boſo hanc gratiam perceperat, cum propter quaſdam reſtitutiones Bernardo de S. Ferreolo electo factas, & alias expenſas pro mercata abbatia, cœnobii honores oppigneravit. Regi hominium exhibuit an. 1206. ex archivo regio Carcaſſonenſi. Memoratur 1201. 1215. & 1216. quo anno pridie calendas Decembris omnia ſua jura in villa D & appenditiis de Turano cum omnibus *albergis*, quas Pontius de Vernet in feudum ab Electenſi monaſterio tenebat, ceſſit Bernardo abbati Fontis frigidi, ex archivo hujus cœnobii. Is etiam videtur eſſe B. abbas Electenſis, qui R. abbati Moiſſiacenſi omnia ſua jura in eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cuberiis dimiſit, ex tabulario Moiſſiacenſi. Demum intruſus ille ſic infra annum bona monaſterii obligaſſe traditur, ut vix inde monachus unus ſuſtentari poſſet. Quinimo tradidit Electum comiti Fuxenſi, apoſtatavit a fide, ſeſeque adverſus eccleſiam adjunctis ſibi quinque monachis cum vicecomite Biterrenſi oppo- E ſuit. Verum hæc ubi reſcivit Conradus ſanctæ ſedis apoſtolicæ legatus, monachos ab Electenſi monaſterio tanquam religionis corruptores expulit, prædia & jura quælibet ad idem monaſterium pertinentia eccleſiæ contulit Narbonenſi, & loco monachorum religionis deſertorum duodecim canonicos inſtituit, quibus archidiaconum Ch. x. col. 110. majorem ſancti Juſti Narbonenſis præfecit. Hæc omnia conſtant ex epiſtola Conradi ad eccleſiam Narbonenſem data an. 1222. altera ejuſdem ad Honorium papam, alia ad omnes fideles, ac denique ex ipſius Honorii confirmatione. Ceterum in inquiſitione facta de malefactis Boſonis abbatiam tenuiſſe dicitur annis 30. vel circiter. Et certe adhuc abbas reperitur anno 1227. XV. cal. Julii in charta Trencavelli vicecomitis Biterrenſis in gratiam comitis Fuxenſis. Ch. XI. XII. XIII. & XIV. col. 111. 112. 113. & 114. T. 3. hiſt. Occit. prob. col. 322.

VIII. Udalgerius de Ajorto nondum abbas erat anno 1232. in bulla ſiquidem Gregorii IX. qua hoc ipſo anno delegat abbates Rivipullenſem & Grandis ſilvæ ac priorem Rivipullenſem ad Electenſis monaſterii procurandam monachis reſtitutionem, fit tantummodo mentio prioris Electenſis, uti etiam in aliis ejuſdem papæ litteris, quibus nullam & irritam declarat ſententiam excommunicationis latam in archiepiſcopum Narbonenſem, quod Electenſe monaſterium teneret. Ch. XV. col. 114. Ch. XVI. col. 115. Verum paulo poſt B. de Emiliano S. Papuli & Rogerius de Eſculenchis S. Polycarpi abbates interfuerunt Udalgerii electioni factæ anno ſaltem 1234. quo multa hæreticorum Albigenſium prædia fiſco addicta cœnobio ſuo comparavit ab Odone Coco milite, ſeneſcallo regis in tractu Albigenſi, de quibus hominium exhibuit regi, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Anno 1237. V. idus Januarii brevi pacturus dicitur cum P. Narbonenſi archiepiſcopo, ſequeſtro J. archiepiſcopo Viennenſi ſedis apoſtolicæ legato, ſuper tranſactione, & eccleſiarum caſtellorumque facta olim inter ſe commutatione, ex tabulario capituli Narbonenſis. Et certe exſtat epiſtola J. Viennenſis archiepiſcopi ad Gregorium papam de facta compoſitione Narbonenſem inter archiepiſcopum & monachos Electenſes. Ch. XVII. col. 116. At fortaſſe huic compoſitioni altera pars non ſtetit, alia quippe inita fuit an. 1246. ſequeſtro Guillelmo Anianæ abbate, quam Innocentius papa IV. litteris Carcaſſonenſi epiſcopo inſcriptis confirmavit an. 1247. Ch. XVIII. col. 117. Habetur & alia ſimilis ejuſdem pontificis bulla anni 1247. 20. Julii a Baluzio laudata in catalogo diplomatum mſſ. pag. 9. num. 55. in qua Udalgerius ſolummodo *electus* dicitur, ubi Baluzius obſervat nunquam illam fuiſſe plumbo munitam. Udalgerius adhuc *electus* duntaxat nuncupatus interfuit electioni Ermengaudi Jocundenſis abbatis an. 1253. neque alio titulo donatur 1258. in charta Petri de Tremoine, ob hanc procul dubio rationem, quia Narbonenſis archiep. eum confirmare & conſecrare detrectabat.

IX. Raimundus II. an. 1267. dicitur abbas Electi & papæ capellanus in charta regii patrimonii Monſpelienſis. Inſequenti omnimodam in eccleſiam S. Pauli de Fenolheto juriſdictionem ſibi vindicabat, ut patet ex ipſius litteris ad archiepiſcopum Narbonenſem datis hoc anno 1268. occaſione ſtatuti, quod archipræſul pro hac eccleſia condiderat, ex archivo Narbonenſi. Anno 1269. Maurinus archiepiſcopus eum declaravit excommunicatum, necnon & quoſdam monachos, quod cum abbate communionem habuiſſent. Compromiſit an. 1275. in G. abbatem S. Pauli de controverſia, quam habebat cum archiepiſc. Narbonenſi ratione juriſdictionis in abbatiam S. Polycarpi. Idem prima nominis littera deſignatus & B. abbas S. Polycarpi adfuiſſe memorantur

Digitized by Google

ſententiæ ab inquiſitoribus Carcaſſonenſibus latæ adverſus Bernardum Carripres Limoſii mercatorem & Guillelmam uxorem ejus, qui in hæreſim relapſi obierant an. 1279. ex tabul. Inquiſitionis.

X. Bertrandus abbas Electenſis tranſigit an. 1284. cum P. archiepiſcopo Narbonenſi.

XI. Petrus abbas Electenſis inſtrumento peculiari dato XII. calendas Septemb. 1303. adhæſit appellationi factæ ad concilium generale a Philippo Pulcro Francorum rege adverſus Bonifacii VIII. papæ uſurpationes.

XII. Bartholomæus fuit abbas ultimus Electenſis, deinde primus epiſcopus: nempe cum jam quingentis & amplius annis hæc abbatia ſubſtitiſſet, placuit Johanni papæ XXII. eam in eccleſiam cathedralem erigere, ut quæ prius diœceſis A Narbonenſis portio, ejuſdem eccleſiæ metropolitanæ ſuffraganea foret. Antea quidem decreverat pontifex epiſcopalem ſedem in civitate Limoſio diœceſis Narbonenſis conſtituere; jamque Durandum ejuſdem loci deſignaverat præſulem, quem a tempore promotionis in curia Romana detentum, Johannes d'Iſartis ipſius vicarius generalis excuſavit, quod adeſſe non poſſet concilio Biterrenſi anni 1317. Verum paulo poſt certis de cauſis, & maxime ob interceſſionem archiep. Narbonenſis, inde pontifex ſedem epiſcopalem tranſtulit ad abbatiam de Electo, cujus eccleſiæ tametſi in ſæcularem converſæ S. Benedictus hactenus unus e præcipuis patronis habetur. De hac ut epiſcopali nunc agendum.

EPISCOPI ELECTENSES.

ANNI CHRISTI

Electum, ſeu Electa & Alecta urbs eſt pagi & comitatus Reddenſis in Occitania inferiori, ſub parlamento Toloſano, ad radices montium Pyrenæorum, in valle ſatis fertili, quæ fluvio Atace alluitur, una ſupra Limoſium leuca, quatuor ad meridiem Carcaſſona, ac totidem ſed majoribus Mirapice ad Orientem. Diverſa eſt ab Aleſio diœceſis olim Nemauſenſis, nunc vero epiſcopali ſede decorata, & ab Aletho in Armorica, jam dudum epiſcopali S. Maclovii ſede. Epiſcopatus, de quo C nunc agitur, *Aletenſis* vocatur a Joſepho Scaligero; & in notitia provinciarum Galliæ, quam ope veterum codicum emendatam a ſe ait Hadrianus Valeſius, recentemque ac mendoſam eſſe non dubitat, *civitas Aletenſium* appellatur, & quarto loco ponitur in provincia Narbonenſi poſt Narbonam, Toloſam & Agatham, quinque veteribus civitatibus, ait, nova civitas abſurde prælata. Nec ideo tamen quis dicat in eumdem nos, vel etiam graviorem errorem impegiſſe, qui tertio loco hunc epiſcopatum collocamus. Ut enim ſupra diximus in eccleſia S. Pontii Tomerienſis, D idcirco tantummodo haſce duas eccleſias longe antiquioribus dicendi ratione præponimus, quod olim fuerint Narbonenſis eccleſiæ portiones, & cum ea illarum hiſtoriæ arctius connectantur. Inſigniora præ ceteris loca in hac diœceſi continentur, Electa urbs primaria, Mazerolles, Villa longa, Monsferrandus balneis inſignis, Lucus, pagus Saltus *le pays de Sault*. In ea parochiales eccleſiæ octoginta vel circiter recenſentur, & aliæ E 35. ad ſuccurrendum, cum duobus religioſis conventibus, altero FF. Prædicatorum Quillæ, & altero S. Auguſtini familiæ apud Cauderiam *Caudiez*. At in primis ſuſpicitur eccleſia collegiata S. Pauli de Fenolheto *de Fenouilledes* in urbe cognomine, cui tres dignitates, duodecim canonici & triginta ſemipræbendati deſerviunt. De illa inferius in veteribus monaſteriis diſſeremus. Vocem habent Electenſes præſules in comitiis provinciæ, & in eccleſiæ ſuæ capitulo, ad quos etiam pertinet collatio dignitatum de novo erectarum, ſic tamen ut eas aliis quam ejuſdem B eccleſiæ canonicis dare nequeant, alioquin nullæ & invalidæ, ac pro ea vice ad ſedem apoſtolicam devolutæ eſſent; collatio vero aliarum octo præbendarum ad epiſcopum & canonicos alternatim ſpectat. De ſexdecim beneficiis perpetuis ſoli diſponunt canonici per turnum, exceptis quatuor, quæ ſunt collationis archidiaconi. Conſtat ergo cathedrale collegium, beneficio bullæ Clementis VII. datæ XV. calend. Decembris an. 1531. factum ſæculare, duodecim canonicis, decano, archidiacono, theſaurario & præcentore comprehenſis, ac præter hos, ſexdecim complectitur perpetuos beneficiatos clericos, quibus omnibus refectorium monachorum loco cathedralis eccleſiæ inſervit ab anno 1573. quo pene tota vetus eccleſia everſa fuit ab heterodoxis. Nunc de ſingulis pro more noſtro dicendum præſulibus, quorum quilibet infra ſecundum a præſtito regi ſacramento menſem debet cameræ computorum Pariſienſi ſexcentas libras pro litteris liberæ fructuum perceptionis inſcribendis.

I. Bartholomæus.

Is etiam Bertholdus aliquando nuncupatus, ex ultimo abbate primus novæ cathedralis eccleſiæ Ch. XIX. col. 117.
renunciatur antiſtes bulla Johannis papæ XXII. data Avenione calendis Martii anno pontificatus ſecundo. Haud multo poſt, die videlicet prima Julii anno 1318. ſervitia debita pollicitus eſt. 1318.
Eodem anno idibus Novembris Bartholomæo E epiſcopo, & magiſtro Ayquelino Engoliſmenſi, ac Raimundo Eduenſi archidiaconis bulla ejuſdem papæ inſcribitur, qua pontifex Pilum-fortem electum Legionenſem transfert ad eccleſiam Rivenſem, ex regeſto Johannis XXII. aſſervato in archivo vicelegati Avenionenſis. In ipſum quoque 4. Aprilis ejuſdem anni procuratores fratrum Prædicatorum Appamienſium & monialium de Valnegre compromiſerunt ſuper medietate capellæ Agnetis comitiſſæ Bigorritanæ, ex tabulario Bolbonenſi. Dicitur in jure peritiſſimus anno 1319. die Sabbati 8. Decembris in ſen- 1319.
tentia lata adverſus fratrem Bernardum Delitioſi

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ordinis Minorum de veneno Benedicto XI. papæ A propinato accuſatum. Memoratur an. 1321. in charta diviſionis bonorum factæ inter epiſcopum & capitulum. Se vidiſſe teſtatur bullam Johannis papæ XXII. qua docendi ſacram theologiam in locis, ubi ſtudia non eſſent generalia, fratribus

Baluz. t. 2. vit. pap. Aven. col. 346.

1321. Prædicatoribus facultas conceditur III. calendas
1323. Julii an. 1323. ex tabulario Carcaſſonenſi. Exſtat ejuſdem papæ ad Bartholomæum epiſcopum & ad Bernardum abbatem S. Theofredi diœceſis Anicienſis reſcriptum apoſtolicum, quo eos pontifex mittit in Ruſſitaniam, ut vice ſua Lituaniæ regem Gedeminnem vel Gedeminum in fide catholica inſtruant & aquis ſalutaribus abluant. Datum eſt Avenione die 1. Junii an. 1324. ex t. 8. fragm. Stephanotii pag. 69. & Baluzio in cata-

Chron. Pruſſiæ pag. 404. & Odor. Rain. ad annum 1324. §. 45.

1324. logo diplomatum mſſ. pag. 20. n. 132. non vero 1317. uti legitur tom. 1. Anecdotorum col. 1349. Reperitur eodem anno 1324. in regeſto
1329. cameræ rationum Monſpelienſis, & adhuc 1329. quo indictione XII. die Dominica poſt feſtum Nativitatis B. Mariæ, IV. idus Septembris, cum aliis pluribus intererat, quando primores Occitanæ provinciæ, & maxime civitatis Carcaſſonenſis juraverunt ſe tam hæreticos, quam eorum fautores juſtis omnibus modis & rationabilibus inſectaturos.

II. GUILLELMUS I.

DE ALZONA *al.* DE MARCILLAC.

Alzona Guillelmi natalis locus vicus eſt Carcaſſonenſis tractus. Abbas erat B. Mariæ Craſſenſis adhuc 1332. die 25. Octobris, quo ſtatuta condidit, quæ confirmata fuere a Nicolao Rogerii ejus in hac abbatia ſucceſſore, quinimo adhuc erat anno 1333. die Veneris ante feſtum Purificationis B. Mariæ, quo pro ſuis & monaſterii negotiis in remotis agere & ad Romanam curiam Avenione ſedentem proficiſci paratus, duos monachos vicarios generales creavit, ex actis monaſterii Craſſenſis. Hinc ergo manife- D ſtum eſt non 1332. die 26. Auguſti, ut habent
1333. Sammarthani, ſed 1333. uti revera legitur in libro Obligationum Vaticani, Guillelmum ad ſedem Electenſem promotum fuiſſe. Memoratur
1340. Guillelmus epiſcopus Electenſis 1338. & 1340. in charta ſancti Polycarpi. Hujuſce temporibus Clemens VI. papa dato diplomate IV. calendas Junii pontificatus anno ſecundo, hoc eſt 1343. decrevit ac voluit, ut ſola capitula cathedralia regularia ſuffragia ferrent in epiſcoporum ſuorum electione.

Baluz. t. 2. vit. pap. Avenion. col. 615.

III. GUILLELMUS II.

Renunciatus Electenſis antiſtes Guillelmus die
1348. 26. Maii anno 1348. ex libro Obligationum Vaticani, obſequium & obedientiam promiſit Petro Narbonenſi archiepiſcopo 16. Auguſti
1349. 1349. ex tabulario capituli Narbonenſis. Ab eodem Petro litteris datis apud caſtrum de Mon-
1351. tiliis 28. Septembris 1351. vocatus eſt ad concilium provinciale Biterris die 7. Novembris ejuſdem anni celebrandum. Denique 25. Maii
1354. anno 1354. ſervitia debita cameræ apoſtolicæ promiſit.

IV. ARNALDUS.

ANNI CHRISTI

DE VILLARIO.

Antea fuit Arnaldus Mirapicenſis epiſcopus, unde ad Electenſem eccleſiam tranſlatus memoratur die 3. Julii an. 1362. in libro ſolutionum 1362.
ſub Innocentio papa VI. Occurrit ibidem 13. Julii 1363. & 20. ejuſdem menſis, quo ſer- 1363.
vitia debita pro Mirapicenſi eccleſia jam tum epiſcopus Electenſis promiſit, ex libro Obligationum Urbani V. Interfuit 1368. ſynodo Vau- 1368.
renſi, ut obſervat Catellus in commentariis Occitaniæ & legitur in actis hujus concilii, quanquam ad litteras ejuſdem convocationis ſoli re- B ſponderant vicarii generales die 3. Maii ſe obtemperaturos, ex Baluzio in catalogo diplomatum mſſ. pag. 43. num. 35. Reperitur an. 1372. in 1372.
veteri Mirapicenſis eccleſiæ inſtrumento. Convenit anno 1374. menſe Aprili ad concilium 1374.
provinciæ Narbonenſis, ex ejuſdem actis, ad quod celebrandum 15. Aprilis cum Petrus archiepiſcopus litteris datis prima die Februarii invitaverat, ex Baluzio libro citato p. 44. n. 48. Anno denique 1376. memoratur in electione 1376.
conſulum de Cabanes.

V. PETRUS I.

DE RABAT.

C Tranſiit Petrus ab hac ſede ad Carpentoratenſem, cui jam an. 1377. præfuiſſe diximus t. 1. & inde ad S. Pontii Tomerienſem, ubi vide.

VI. ROBERTUS.

DU BOIS *al.* DU BOSC.

Gente Arvernus Robertus an. 1386. die 6. 1386.
Auguſti pro Electenſi eccleſia cameræ apoſtolicæ ſervitia debita promiſit, ex libro Obligationum Vaticani. Adhuc erat epiſcopus Electenſis 10. Junii an. 1390. at eodem anno 12. Decembris 1390.
in regeſto Clementis VII. papæ dicitur primum Electenſis, deinde Conſeranenſis (omiſſus a nobis tom. 1.) & nunc Mimatenſis.

VII. HENRICUS I.

E Vabrenſi cathedra ad Electenſem tranſlatus eſt Henricus 10. Junii an. 1390. quo debita ſervitia recognovit pro Roberto deceſſore. Henrico prorogatum fuit tempus die 23. Junii an. 1391. 1391.
ad ſolvendum ex regeſtis Vaticani. Memoratur die 16. Julii an. 1394. in regeſto theſauri regii 153. 1394.
num. 435. in quo de eo hæc leguntur: *Henricus miſeratione divina epiſcopus Electenſis, & adminiſtrator perpetuus eccleſiæ Conſtantienſis, cubicularius domini noſtri .... D. Antonium abbatem monaſterii S. Polycarpi diœceſis Narbo-* E *nenſis vicarium ſuum generalem conſtituit in ſpiritualibus & temporalibus civitatis & diœceſis Electenſis. Datum Avenione ſub ſigillo noſtro, quo utebamur, dum Conſtantienſi eccleſiæ præeramus, & cujus regimen obtinemus, die XXVII. menſis Maii anno a Nativitate Domini MCCCXCV.* 1395.
pontificatus Benedicti papæ XIII. an. 1. Denique occurrit Henricus an. 1398. in charta S. Hilarii, 1398.
ubi ad nominationem abbatis S. Hilarii curam eccleſiæ S. Saturnini de Breſſia contuliſſe legitur. Ceterum de Vabrenſi & Conſtantienſi, utrum ad Rhenum, utrum in Normannia, eccleſiis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

quas hic gubernaſſe dicitur, nihil aliud hactenus A
a nobis repertum eſt.

VIII. Petrus II.

De hoc epiſcopo nihil prorſus dicendum ſuppetit, niſi quod proxime ſequentem præceſſerit, ex regeſtis Vaticani.

IX. Nicolaus.

Per obitum Petri Nicolaus ordinis fratrum Prædicatorum alumnus promotus legitur ad epiſcopatum Electenſem a Bonifacio papa IX. pri-
1400. die calendas Decembris an. 1400. pontificatus duodecimo, ex regeſtis Vaticani.

X. Henricus II.

Innoteſcit Henricus ex actis concilii Piſani an.
1409. 1409. in quibus inter prælatos recenſetur qui huic concilio per legatos adfuere. Reperitur &
1419. an. 1419. in inſtrumento unionis eccleſiæ parochialis ſancti Petri cum collegiata S. Pauli de Fenolhedes: quo demum anno e vivis ſublato Henrico, quatuor ſuffragiis Petrus Condomienſis epiſcopus poſtulatur, tredecim vero Johannes Corſerii camerarius, ſed Martinus papa V. Petrum Condomienſem præſulem Electenſi præfecit eccleſiæ VI. idus Januarii pontificatus anno quarto, hoc eſt 1421. Johannes autem Corſerii eidem tunc ſucceſſit in cathedra Condomienſi, non vero an. 1418. uti tomo 2. diximus col. 965. Interim æmulus Martini V. Benedictus XIII. fratrem Petrum Leutevenſem epiſcopum 15. Januarii an. 1420. aut 21. renunciavit Electenſem, ex regeſto hujus antipapæ, ſed hic neutri præfuiſſe videtur eccleſiæ.

XI. Petrus III.

Assalbitus.

Patria Lemovix Petrus Aſſalbitus ordinis Eremitarum S. Auguſtini alumnus, Petri Amelii epiſcopi Tarentini & patriarchæ Alexandrini nepos, & an. 1403. ſucceſſor in officiis ſacriſtæ, confeſſarii & bibliothecarii apoſtolici, prior S. Martini Burdegal. ord. S. Bened. abbas commendatarius Planæ ſilvæ ordin. Præmonſtr. epiſc. Olorenſis, inde Condomienſis, ac tandem poſtulatione capituli Electenſis & proviſione Martini V. ſexto
1421. idus Jan. pontificatus anno IV. Electenſis antiſtes; ad cujus petitionem idem Martinus V. corpus S. Monicæ ordini Eremitarum S. Auguſtini conceſſit. Hæc deſumta ſunt ex Joſepho Pamphilio in chronico ordinis fratrum Eremitarum S. Auguſtini & ex Encomiaſtico Auguſtiniano
1427. Philippi Elſſii Bruxellenſis. Anno 1427. Petrus ordinis Eremitarum S. Auguſtini, Martini papæ V. confeſſarius & epiſcopus Electenſis tranſegit cum archiepiſcopo & capitulo Narbonenſi. In
1430. remotis agebat an. 1430. quo per procuratorem Petrum de Chamboneto interfuit concilio apud Narbonam celebrato. Nempe degebat Romæ cum Martinus V. bulla data V. calendas Maii pontificatus anno XIII. factam a Petro epiſcopo Electenſi & ſacriſta capellæ apoſtolicæ, & a præfecto generali ordinis Eremitarum S. Auguſtini tranſlationem corporis S. Monicæ, ex urbe Oſtienſi in urbem Romam & quidem in eccleſiam dictorum Eremitarum confirmavit, ex tabulario fratrum Auguſtinianorum Toloſæ. Adhuc in Urbe morabatur menſe Julio anni 1431. quo inibi ſi- 1431.
gillum appoſuit die XI. Julii litteris Bertrandi Roberti electi Magalonenſis ad abbatem Anianenſem alioſque pro apprehendenda ipſius nomine epiſcopatus poſſeſſione. Præſens legitur reſponſis factis ab Eugenio IV. die 25. Aprilis *Tom. 8. vet. ſcript. Marten. col. 130.*
1432. oratoribus Sigiſmundi regis Romanorum. Subſcripſit quoque litteris epiſcoporum provin- 1432.
ciæ Narbonenſis ad patres Baſileæ congregatos 26. Novembris 1435. in gratiam Gerardi tranſ- 1435.
B lati a ſede Appamienſi ad eccleſiam S. Pontii Tomeriarum. Idem a ſummo delegatus pontifice *Ibid. col. 776.*
univit monaſterio B. Mariæ Craſſenſis prioratum ruralis & ſæcularis eccleſiæ S. Petri de Pratis diœceſis Narbonenſis anno 1437. die Mercurii 26. 1437.
Junii. Mortem ipſius conſignat Joſephus Pamphilius an. 1440. 1440.

XII. Antonius I.

De Saint Estienne.

Floruit Antonius in epiſcopatu Electenſi jam anno 1441. quo interfuit Occitaniæ comitiis a 1441.
Carolo VII. Francorum rege coactis apud Montem Albanum, ex tom. 1. Annalium urbis To-
C loſæ pag. 198.

XIII. Petrus IV.

Bullam accepit Petrus anno 1443. ab Eu- 1443.
genio IV. qua eximitur a juriſdictione archiepiſcopi Narbon. Ejuſdem fit mentio anno 1444. 1444.
in documento Carthuſiæ Caſtrenſis, ex ſchedis D. Martenne. Vitam clauſiſſe an. 1448. tradunt 1448.
Sammarthani. Et certe per obitum Petri ſuffectus eſt qui ſequitur, ex regeſtis Vaticani.

XIV. Helias.

De Pompadour.

E nobili ſtirpe de Pompadorio in Lemovi-
D cibus Helias ortus Johannem Heliam hujuſce nominis primum, dominum de Pompadorio & Magdalenam de Ventadorio parentes habuit, nepotes vero ex fratre Gulferio Gofridum Petragoricenſem & Antonium Condomienſem epiſcopos. Is ex archidiacono Carcaſſonenſi, ſive ut alibi legimus, ex archidiac. Montiſlauri in eccleſia Carcaſſonenſi, quam dignitatem habuerat poſt Raimundum de Pompadorio ſibi controverſam an. 1442. ab Arnaldo de Salmes poſt canonico Carcaſſonenſi, electus eſt epiſc. Electenſis 18. vel 19. Febr. anno 1. Nicolai V. ſeu promotus IX. cal. Martii ejuſdem anni, ut alibi legimus.
E Romam acceſſit eodem anno 1448. menſe Julio cum archiepiſcopo Remenſi & aliis regis Caroli VII. legatis ad Nicolaum V. pro ſchiſmatis extinctione: qua de re ipſius & aliorum oratorum *Spicil. t. 4. p. 345. & tom 7. pag. 297.*
vide litteras Lauſanæ datas die 4. Aprilis anno 1449. Idem quoque ſenatoria in ſuprema To- 1449.
loſatum curia dignitate conſpicuus ſæpius memoratur ab Alano Chartier in hiſtoria Caroli VII. regis. Occurrit anno 1450. in charta Electenſis 1450.
eccleſiæ. Anno 1452. ante Paſcha una cum aliis 1452.
delegatus ad imponendam 120000. librarum ſummam in tractibus Albienſi & Santonenſi

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

imperatam a rege, centum libras Turonenſes A accepit, ex charta authentica collectionis D. de Gagneres. Geraldum Maſſoti decanum eccleſiæ collegiatæ S. Pauli de Fenolhedes vicarium ge-
1453. neralem delegat die 2. Maii 1453. pro uniendo vicariatu de Arzano eccleſiæ parochiali de Sornbaco; qua de unione viſa & audita Geraldus in acta retulit 21. Junii ejuſdem anni, ex tabula-
1454. rio capituli Narbonenſis. Exeunte anno ſequenti tranſlatus eſt ad epiſcopatum Vivarienſem.

D'AUBUSSON.

XV. Ludovicus.

E monacho Benedictino & priore Villæ Dei, aiunt Sammarthani, Ludovicus creatus eſt epi- B ſcopus Electenſis die 2. Decembris anno 1454. octavo Nicolai papæ V. Haud quidem plura de hoc præſule nobis ſuppeditat vetus Gallia Chriſtiana, verum conjicimus hunc ipſum eſſe Ludovicum d'Aubuſſon, qui ex priore Mauritaniæ *Mortagne* dependentis ab abbatia S. Michaelis in Eremo ſuffragiorum pluralitate electus eſt epiſcopus Tutelenſis poſt obitum Hugonis fratris, & confirmatus ſententia officialis Bituricenſis 2. Maii 1455. contra Guiſcardum de Comborn abbatem Uzerciæ tertia ſuffragiorum parte donatum. Vide tom. 2. col. 672.

Ludovico Sammarthani ſubrogant Durandum C Petit, de quo, inquiunt, Catellus in catalogo epiſcoporum Electenſium; ſed aliunde nobis plane ignotus eſt Durandus. Et certe ei locus non ſuppetit, uti colligitur ex hiſtoria Tutelenſi, auctore viro clariſſimo Baluzio p. 764. cum enim, inquit, vacaſſet epiſcopalis ſedes Electenſis an. 1455. obtinuit eam rex pro Stephano de Comborn fratre balivi Turonenſis, qui donatus interim epiſcopatu Tutelenſi, hunc alteri prætulit, qua de re vide loco citato placitum regii conſilii datum 18. Junii ejuſdem anni. Neutro tamen epiſcopatu potitus eſt.

DE CAMERATO vel DE CAMERACO.

XVI. Ambrosius.

Obtinuit Ambroſius epiſcopatum Electenſem D anno 1. Calixti papæ III. ſeu 1455. die 23. aut
1455. 24. Septembris, ex regeſto proviſionum pontificum. Romæ procuratorem egit Johannis de Bourbon epiſcopi Anicienſis & adminiſtratoris archiepiſcopatus Lugdunenſis pro Carolo nepote, in controverſia de jure primatiæ adverſus archiepiſcopum Rotomagenſem, quam cauſam Calixtus III. diſcutiendam commiſit cardinali Capranicæ, ſeu ſanctæ Crucis. Bullas obtinuit anno
1459. 1459. a Pio papa II. pro abbatia S. Germani a Pratis vacante per obitum Hervei Morillon ultimi poſſeſſoris extra Romanam curiam defuncti; verum cedere coactus eſt Henrico Mené E ejuſdem abbatiæ alumno, & præpoſito S. Germani ſubtus Monaſteriolum ad Icaunam *Montreau* fratrum calculis electo, volente rege Carolo VII. & ipſo annuente papa die 4. Julii inſequentis. Circiter annum 1460. Ambroſius quondam Electenſis epiſcopus reum ſe confitetur de aſſimulatis litteris pro diſpenſatione matrimonii Johannis comitis Armaniaci cum ſorore ſua germana contrahendi. Vide Odor. Rain. ad annum 1460. §. 113. & tom. 5. hiſt. Univerſitatis Pariſienſis pag. 867.

XVII. Antonius II.

ANNI CHRISTI GOBERT.

In regeſto proviſionum pontificum reperitur Antonius Electenſis antiſtes nonis Septembris Pii II. anno quarto, hoc eſt 1461. & 1464. in 1461.
charta S. Pauli de Fenolhedes; ac proinde hic eſt 1464.
Antonius Gobert, qui quod comitiis provinciæ Anicii celebratis præſens adfuiſſet, quinquaginta libras ſibi aſſignatas percepit 1464. 25. Aug. 1464.
ex charta authentica collectionis D. de Gagneres in bibliotheca regia.

XVIII. Guillelmus III.

OLVIA, OLIVERII, & OLIVE.

Defuncto Antonio Guillelmus Olvia vel Oliverii clericus Narbonenſis, juris utriuſque doctor ſubrogatus eſt in Electenſi cathedra XVIII. cal. Decembris 1467. Pauli II. anno quarto. Hunc 1467.
contradixiſſe Narbonenſis archiepiſcopi auctoritati probant litteræ Ludovici XI. regis datæ To- 1470.
loſæ an. 1470. in gratiam ejuſdem archiepiſcopi. Anno 1472. 28. Octobris ſexaginta libras Turonenſes accepit quod Occitaniæ comitiis adfuiſſet; centumque eadem de cauſa 9. Januarii 1472.
an. 1477. ex chartis authenticis collectionis D. 1477.
de Gagneres, in quarum ultima cognominatur *Olive*, regique dicitur a conſiliis. Denique in remotis agebat Guillelmus anno 1486. per cujus 1486.
obitum

Baluz. catal. Diplom. mſſ. p. 2. pag. 75. n. 42.

XIX. Petrus V.

DE HALLWYN.

Clericus Morinenſis diœceſeos Petrus & notarius apoſtolicus, filius Jodoci ex Johanna de la Tremoille, quam Jodocus an. 1462. altero conjugio uxorem duxerat, electus præſul Electenſis an. 1487. XI. cal. Decemb. ex regeſto 1487.
Innocentii papæ VIII. ceſſit anno ſequenti.

XX. Guillelmus IV.

DE RUPEFORTI.

Ex abbate Montis olivi Guillelmus fit epiſcopus Electenſis per ceſſionem Petri, cum licentia retinendæ ejuſdem abbatiæ die 4. Februarii anno 1489. ex regeſto Innocentii VIII. Tunc adhuc annus 1488. computabatur apud 1488.
nos, quo jam ſediſſe dicitur a Martennio. Anno 1491. die prima menſis Maii, quæ fuit Do- 1491.
minica, electus & confirmatus Petrus promiſit obedientiam Franciſco archiepiſcopo coram Iſarno Magalonenſi epiſcopo, domini Narbonenſis vicario. Adhuc memoratur 1498. in ſchedis 1498.
Martennii. Optimus fuit epiſcopus, ovium ſuarum utilitatibus jugiter invigilans, de reſidentia potiſſimum laudatus. Vivere deſiit anno 1508. 1508.

Interim Raimundus de Guercio jam epiſcopus Electenſis & cardinalis legitur die 8. Julii anno 1498. in collectione chartarum authenticarum D. de Gagneres vol. 2. epiſcopatuum, & Petrus de Lanafranca Electenſis electus per obitum Guillelmi cedentis vel intruſi 8. Aprilis 1500. ſub Alexandro VI. in regeſtis Vaticani; at neuter tunc poſſeſſionem adeptus eſt, nam ex eiſdem regeſtis ſuffectus eſt qui ſequitur Petrus Raimundus per obitum N. de Rupe, quod de Guillelmo de Rupeforti intelligendum, alioquin quatuor intra breviſſimum temporis ſpatium admittendi

Digitized by Google

forent epiſcopi, quorum duo ejuſdem fere cognominis, quod a veriſimilitudine abhorret.

ANNI CHRISTI

DE GUIERT,

XXI. Petrus Raimundus.

In regeſtis pontificum ſæpius memoratis legitur Petrus de Guercio factus epiſcopus Electenſis die 7. Junii an. 1508. per obitum N. de Rupe. Vocatur Petrus Raimundus de Guercio & aliquando ſolum Raimundus de Guercio in documentis abbatiæ *de la Saiſia*, ſeu Soricinienſi, cujus accepiſſe poſſeſſionem dicitur die 4. Febr. anno 1509. In ſuo tamen ad epiſcopatum jure interpellatus eſt a Johanne de Michaele abbate S. Polycarpi, & fratre Johanne de Podio monacho Benedictino, ſe dicentibus electos ejuſdem eccleſiæ. Et certe Johannem de Podio abbatem ſancti Tiberii poſtulatum, ſeu electum fuiſſe ab Electenſis eccleſiæ monachis, colligitur ex parlamenti Toloſani ſenatuſconſulto dato 29. Novembris an. 1511. quin & fere invitum adiiſſe poſſeſſionem dicemus in catalogo abbatum ſancti Tiberii. Antea videlicet lite adhuc pendente Johannes hoc ipſo anno procuratorem conſtituerat ad reſignandum jus ſuum in manibus papæ in favorem Petri, poſteaque revocaverat die 14. Julii ejuſdem anni. Cauſa nihilominus viciſſe Petrum Raimundum liquet, accedente, ut credere par eſt, nova ſummi pontificis bulla precibus Franciſci I. Francorum regis conceſſa per obitum Petro Raimundo abbati B. Mariæ de Quadraginta, uti legimus in regeſto nomina Ludovici XII. & Franciſci I. præferente fol. 308. tumque Johannem ultro ceſſiſſe, in multis enim actis publicis, ubi deinceps Johannis nomen occurrit uſque ad mortem, quæ contigit an. 1521. ſolum dicitur abbas, non epiſcopus, contra vero Petrus Raimundus in ſchedis Martennii ſediſſe legitur annis
1511. 1511. 12. 17. 20. & 21. quo anno, inquit, Petrus Tramundus *lege* Petrus Raimundus, epi-
1521. ſcopus Electenſis & abbas Soricinii, poſtea Vaurenſis antiſtes memoratur in charta S. Polycarpi. Vaurenſem tamen epiſcopatum obtinuiſſe non ita certum videtur; adhuc enim Petrus Raimundus de Guiert epiſcopus Electenſis recenſetur ab
1523. eodem Martennio 1523.

XXIII. Egidius.

Per obitum Raimundi Egidius epiſcopatum
1525. Electenſem aſſecutus eſt 12. Jan. an. 1525. ex regeſtis Vaticani.

DE JOYEUSE.

XXIII. Guillelmus V.

Natus Guillelmus ex parentibus Guillelmo viceccomite de Gaudioſa & Anna de Balſac, fratrem habuit Ludovicum ſancti Flori in Arvernia epiſcopum. Præerat Electenſi eccleſiæ anno
1531. ſaltem 1531. quo precibus ejus favente Franciſco I. rege Francorum Clemens VII. papa hanc eccleſiam ex regulari ſæcularem effecit bulla data xv. calendas Decembris anno pontificatus
Ch. xx. col. 118. octavo, quam vide inter inſtrumenta. Adhuc
1540. ſedebat 1540. ex veteri Gallia Chriſtiana, ſimul abbas Cambonii, diœceſis, ut putamus, Vivarienſis.

Alter Guillelmus de Joyeuſe Johannis vicecomitis Guillelmi ſuperioris fratris ex Franciſca de Voiſins filius, Electenſem cathedram obtinebat anno Chriſti 1550. ex Sammarthanis. Occurrit etiam anno 1555. in charta S. Polycarpi, & in alio veteri documento 1557. 18. Maii. At necdum inauguratus ceſſit, imo, ut credere par eſt, necdum ſacris ordinibus initiatus, quippe qui poſtmodum mareſcallus Franciæ & Occitaniæ prorex, ex connubio Mariæ de Batarnay parens fuit Annæ ducis de Joyeuſe, Franciſci cardinalis & Henrici comitis du Bouchage.

XXIV. Franciscus I.

DE LESTRANGE.

Antea regi Carolo IX. ab eleemoſynis Franciſcus, ex Baluzio, fit epiſcopus Electenſis per ceſſionem Guillelmi de Gaudioſa 26. Januarii
1560. ex regeſto proviſionum pontificum, hoc 1560.
eſt confirmatur; hunc enim eſſe putamus N. de Leſtang qui jam anno 1557. die 5. Januarii, id eſt 1558. adfuit pro Alençonio cœtui notabilium habito in aula S. Ludovici curiæ parlamenti Pariſienſis. Certe memoratur Franciſcus an.
1560. rebuſque humanis exemtus eſt 1564. 1564.

XXV. Antonius II.

D'ACQS vel DAX.

Canonicus & præcentor Electenſis eccleſiæ, & abbas S. Polycarpi Antonius d'Acqs eligitur epiſcopus Electenſis die 26. Sept. anno 1564. bullaque pontificia data per obitum Franciſci de
Leſtrange confirmatur die 8. Junii anno 1565. 1565.
Reperitur anno ſeq. in chartis ſancti Polycarpi &
S. Pauli, & adhuc 1571. Sammarthani hiſce 1571.
duobus prætermiſſis Franciſcum de Joyeuſe inducunt, ſed nullis probationibus adductis.

XXVI. Christophorus.

DE L'ESTANG.

Patria Brivenſis Chriſtophorus patrem habuit Stephanum præſidem in curia præſidiali Brivenſi, & prætorem ejuſdem urbis, matremque Aloyſiam de Juyé ac fratrem Jacobum de l'Eſtang in ſenatu Toloſano præſidem infulatum. Leutevenſis primum epiſcopus conſecratur anno 1581. quam eccleſiam adhuc regebat anno 1602. tum fuit epiſcopus Electenſis anteceſſoris reſignatione, ac tandem Carcaſſonenſis 1603. abbas etiam Uzerciæ & Montis olivi.

XXVII. Petrus VI.

DE POLVEREL.

Romæ deceſſit Petrus de Polverel Chriſtophori nepos, quo profectus erat bullas impetra-
turus anno 1603. ætatis ſuæ trigeſimo, condi- 1603.
tuſque eſt in baſilica S. Mariæ de Monte juxta tumulum Marci Antonii Muret, fere ad ſuppedaneum majoris altaris, die 20. Auguſti, ex necrologio Minimorum SS. Trinitatis in monte Pincio.

XXVIII. Stephanus.

DE POLVEREL.

Superioris frater Stephanus parentibus natus eſt Guillelmo domino de Trebeyret & Antonietta de l'Eſtang Chriſtophori epiſcopi Electenſis ſorore. Primum militiam ſecutus eſt, deinde fuit epiſcopus Electenſis, cujus eccleſiæ poſſeſſionem adeptus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

1607. adeptus eſt die 24. Auguſti anno 1607. eoque A
1608. titulo memoratur 1608. in commentariis cleri
1609. Gallicani. Interfuit anno ſequenti Narbonenſi
1612. concilio, ac 1612. comitiis cleri Gallicani. Fuit
etiam magiſter capellæ regiæ Ludovico XIII.
regnante, ac Mariæ Mediceæ reginæ major eleemoſynarius.
Præſens quoque ſubſcripſit codicillis
cleri Gallicani in Pariſienſibus comitiis gene-
1614. ralibus 1614. ac 1615. & 1625. tandemque
1637. mortuus 1637. 25. Aprilis ſepulturam in eccleſia
Electenſi accepit. Is eſt haud dubie epiſc.
Electenſis, qui una cum S. Pontii antiſtite habuiſſe
cum rebellibus ſocietatem inſimulatus eſt,
cumque a ſedis apoſtolicæ delegatis ſedentibus B
Pariſiis apud magnos Auguſtinianos ultima Dec.
an. 1633. uterque interrogatus fuiſſet, uterque
liber ad ſuam quiſque diœceſim dimiſſus eſt.

PAVILLON.

XXIX. Nicolaus.

Ortu Pariſinus Nicolaus Pavillon preſbyter
Miſſionis, Stephani in camera rationum Pariſienſi
auditoris filius, ad eccleſiam Electenſem per
obitum Stephani de Polverel aſſumtus eſt a rege
Ludovico XIII. menſe Junio anni 1637. Publicam
ad populum habuit concionem in ſolemni
B. Mariæ de Soricinio dedicatione 8. Septem-
1642. bris an. 1642. Interfuit ſacræ inunctioni Petri C
de Marca epiſcopi Conſoranenſis & Franciſci
Boſquet epiſcopi Leutevenſis utrique factæ a
Claudio de Rebé archiepiſcopo Narbonenſi an.
1648. 1648. Clemens IX. ſummus pontifex litteris
1663. datis 19. Januarii 1663. Nicolao gratulatus eſt
quod formulario Alexandri VII. obediens ſubſcripſiſſet.
E vivis exceſſit Electæ e ſua nunquam
diœceſi egreſſus, vir, aiunt Sammarthani,
ſpectata laude virtutis, ac vitæ exemplo, & aſſidua
indefeſſaque cura epiſcopali oneri adminiſtrando
1677. invigilans, die 8. Dec. an. 1677. ætatis 80. epiſcopatus
38. Jacet in cœmeterio S. Andreæ cum
hoc epitaphio, quod in feretro conditum eſt: D
Hic jacet Nicolaus epiſcopus Electenſis, pauperum pater, piorum conſiliarius, cleri lumen & præſidium, diſciplinæ, veritatis, ac libertatis eccleſiaſticæ propugnator; Vir in magna ſapientia, in virtutum cumulo, in laudum præconiis humillimus, in rerum viciſſitudinibus ſibi ſemper æqualis, ſpiritu fervens, ſollicitudine impiger, patientia conſummatus. Implevit annum epiſcopatus 38. ætatis 80. Obiit anno 1677. die 8. Decembris hora 8. ante meridiem. Scripſit librum ad uſum ſuæ diœceſis ita inſcriptum, *Rituel Romain du pape Paul V. à l'uſage du diocèſe d'Alet*, e quo libro alter conditus eſt, cui titulus, *les Inſtructions du Rituel d'Alet*. E

Defunctum Nicolaum funebri oratione laudavit N. d'Auterive theologus eccleſiæ collegiatæ S. Pauli de Fenolheto diœceſis Electenſis, typis Lugdunenſibus edita 1678. Adhuc autem vivebat, cum Franciſcus Selva clericus Electenſis theſibus philoſophicis ejus nomini dicatis, Toloſæ in collegio Squillano patrum Doctrinæ Chriſtianæ propugnandis Nicolai elogium appoſuit, quod cum præſul de ſe modeſtiſſime ſentiens in vulgus ne prodiret, theſes ipſas pro ſua in eum qui propugnaturus erat auctoritate ſupprimi feciſſet, ipſo jam defuncto reviviſcere fecit Selva in hunc modum:

ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI D. D.

N. P.

EPISCOPI ALECTENSIS

ELOGIUM.

VERO EPISCOPO,

Qui non vim fecit, ut epiſcopus fieret:
Sed qui vim paſſus eſt, ut epiſcopatum acciperet.
In cathedra PAULO;
Inter Aras BASILIO;
Cum principibus AMBROSIO;
Erga pauperes NICOLAO.
In cujus pectoris ſacrario,
Quotquot eccleſiæ fuerunt lumina,
Reviviſcunt;
Ut non tam unum antiſtitem dixeris,
Quam ingentium omnium temporum antiſtitum
Œcumenicum quoddam ac perenne concilium.
Cui ſua diœceſis eclipticæ inſtar eſt;
Currit in illa ſemper,
Nunquam extra illam.
Inde toti prælucet orbi,
Vere lucerna ardens, & lucens.
Vacillantis olim fidei columini;
Collapſæ diſciplinæ vindici;
Extinctæ pœnitentiæ reſtauratori;
Ethicæ chriſtianæ incorrupto magiſtro.

HOMINI DEI,

Cujus vita omnibus eſt vivendi canon;
Cujus domus ænigmati ſimilis eſt;
Silentio horret ut cœnobium,
Angelis inhabitatur ut cælum,
Magnatibus, atque adeo principibus celebratur ut aula.
Simplici, quem quiſque ſapiens conſulit;
Inermi, quem armata improbitas fugit;
Monticolæ, quem aula ſuſpicit;
Cujus rupibus invident reges.
In periculis impavido,
In pœnitentiæ ſquallore læto,
In paupertate munifico,
In ſumma ſenectute nullis pro grege ſuo laboribus impari.

CHRISTIANO MOYSI,

Qui totos fere quadraginta annos populum Dei regit in deſerto;
Qui cum Deo jugiter in monte loquitur;
Cujus jejuniis redditæ ſunt tabulæ legis,
Quas dudum orbis ebrietas fregerat;
Qui ſuper vertice collis dum levat manus,
* Gallicus Joſue pugnat in Batavicos,
In ore gladii fugans Amalecitas.

* *Tunc in Hollandiam arma victricia proſperrimo ſucceſſu ferebat* LUDOVICUS MAGNUS.

VENERANDO SENI,

Jam cælis proximo,
Imo jam ex toto fere terris erepto,
Jam æternitatis oſtia pulſanti,
Mox faſtis inſerendo.
Cujus nomen in hoc ſchemate, lector, ne quæras oculis;
Auribus melius excipe,
Quod miſeri ſæpius invocant,
Quod ſuavius ſaturi pauperes benedicunt,
Quod malignius Phariſæi blaſphemant.
Hoc ipſum nomen ejus eſt nunquam moriturum;
In libro vitæ melioribus notis exaratum.
Huic ergo
VENERANDO SENI,
CHRISTIANO MOYSI,
HOMINI DEI,
VERO EPISCOPO;
Tametſi pro ſumma modeſtia nolit,
Pro ſua auctoritate vetet, prohibeat, deterreat,
Pietate factus audacior,
Et nimio virtutum ejus amore in culpam lapſus,
D. D. D. FRANCISCUS SELVA clericus Alectenſis
immeritus.

Levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

XXX. Ludovicus Alfonsus.

DE VALBELLE.

Ex antiqua & nobiliſſima gente in Provincia natus Ludovicus Alfonſus de Valbelle, parentibus Antonio equite marchione de Montfuron & Franciſca de Felin domina de Beaulieu & de Valſere, cum eſſet cleri Gallicani generalis adminiſter, regi ab eleemoſynis & conſiliis, Sorbonicus doctor, jamque pluries ad comitia cleri generalia ex ordine ſecundo deputatus, demum anno 1677. die 25. Decembris a rege Ludovico XIV. epiſcopus Electenſis renunciatus eſt; bulliſque pontificiis donatus pridie idus Martii inſequentis, ſacram inunctionem percepit die 1.
1680. Septembris 1680. in eccleſia patrum Minimorum Pariſienſium plateæ regalis ab eminentiſſimo cardinali Bonzio Narbonenſi archiepiſcopo, aſſiſtentibus Biterrenſi ac Uceticenſi præſulibus. Recenſetur inter Occitaniæ præſules, qui primi, novi
1681. canalis periculum fecerunt menſe Maio 1681. Adſuit eodem anno & ſequenti cum Carolo de Pradel epiſcopo Monſpelienſi generalibus cleri Gallicani comitiis. Reparavit ac decoravit ædes epiſcopales, regiæ ſimul capellæ magiſter. Inde regiis apud Valencenas datis litteris migravit ad
1684. eccleſiam S. Audomari an. 1684. ubi vide t. 3.

MELIAND.

XXXI. Victor Augustinus.

De Victore ortu Pariſino, & abbate Baſſaci jam egimus tomo 1. in catalogo epiſcoporum Vapincenſium, unde tranſlatus eſt ad Electenſem eccleſiam menſe Junio anni 1684. Sed cum tunc temporis ſummum inter pontificem & regem chriſtianiſſimum turbata eſſet concordia, non ante 25. Junii an. 1692. propoſitus fuit in conſiſtorio pontificio, admiſſuſque in altero prima die Julii inſequentis. Ceſſit ob infirmam valetudinem
1698. an. 1698. menſe Octobri; tandemque Pariſiis naturæ debitum ſolvit 23. Sept. an. 1713. non 1711. ut diximus in epiſcopis Vapincenſibus.

TAFFOUREAU DE FONTAINE.

XXXII. Carolus Nicolaus.

Natus Senonis patre in curia præſidiali ejuſdem civitatis conſiliario Carolus Nicolaus Taffoureau de Fontaine doctor & ſocius Sorbonicus, eccleſiæ cathedralis Senonenſis decanus, officialis ac vicarius generalis, a rege nominatur epiſcopus Electenſis die 1. Novemb. an. 1698. ad quam eccleſiam in conſiſtorio pontificio 22. Decembris inſequentis propoſitus, demum inau-
1699. guratus fuit 29. Martii 1699. in eccleſia Senonenſi ab archiepiſc. ejuſdem metropolis, Trecenſibus epiſcopis novo & antiquo collaborantibus;

A regique fidem ſuam obſtrinxit die 4. menſis Aprilis ejuſdem anni. Delegatorum ab Occitaniæ comitiis nomine delegatus & ipſe ad regem verba fecit die 25. Aug. an. 1702. Obiit in ſua 1702. diœceſi, vitæ ſanctimonia commendatus menſe Octobri anni 1708. ſepultuſque eſt Electæ in 1708. communi cœmeterio ad pedes Nicolai Pavillon.

XXXIII. Jacobus.

MABOUL.

Patrem habuit Jacobus Ludovicum Maboul ſecretarium regium, fratremque Ludovicum libellorum ſupplicum magiſtrum. Vicarii generalis in diœceſi Pictavienſi officio ſtrenue fungebatur,
B cum a rege nominatus fuit epiſcopus Electenſis die 1. Novembris anno 1708. quem epiſcopus Agathenſis in ſua cathedrali eccleſia inauguravit 13. Julii an. 1710. cooperantibus Biterrenſi & 1710. Caſtrenſi præſulibus. Verbi Dei eximius præco die 22. Auguſti anni præcedentis Ludovicæ Hollandinæ Palatinæ de Baviere principiſſæ Electoralis abbatiſſæ de Maloduno funebrem orationem hac in abbatia pronunciaverat, eodem anno 1709. typis Pariſienſibus editam. Mortuum quoque ſereniſſimum Delphinum filium Ludovici magni in ſolemnibus exſequiis, quas huic principi tres Occitaniæ ordines decreverunt in
C comitiis apud Montempeſſulanum habitis die 16. menſis Januarii anno 1712. pro concione lau- 1712. davit. Hoc ipſo anno idem præſtitit officium ſereniſſimis principibus Ludovico Delphino & Mariæ Adelaidi a Sabaudia ipſius conjugi in eccleſia S. Dionyſii 18. die Aprilis, quando eorum corpora ſepulturæ data ſunt. Has autem partes tanta cum dignitate implevit, ut etiam defuncto Ludovico XIV. Francorum regi Chriſtianiſſimo idem obſequium exhibuerit in eccleſia metropolitana Pariſienſi, coram ſereniſſimo duce Aurelianenſi Philippo regni moderatore, duce de Bourbon, & comite Caroleſii 28. Novemb. 1715. 1715.
D Denique ipſemet obiit in ſua diœceſi an. 1723. 1723. initio Junii.

XXXIV. Franciscus.

DE BOUCAUD.

Deſignatus a rege Ludovico XV. 17. Octobris 1723. inauguratur Franciſcus de Boucaud die XI. Junii anno 1724. in ſacello ſeminarii 1724. ſancti Sulpitii ab archiepiſcopo Narbonenſi, aſſiſtentibus Vabrenſi & Sarlatenſi epiſcopis. Regi fidem obligavit 18. Junii ejuſdem anni, ad quem delegatus ab Occitaniæ comitiis eorum nomine verba fecit die 12. Auguſti anno 1728. cum 1728. anno ſuperiori donatus ab ipſo fuiſſet abbatia Loci Dei in Ruthenis.

DE PRIMA POST EPISCOPUM DIGNITATE IN ECCLESIA ELECTENSI.

QUamdiu viguit in eccleſia Electenſi diſciplina regularis & monaſtica, primaria poſt epiſcopalem dignitas fuit major prioratus, poſt quem recenſebantur præcentoria, cameraria, ſacriſtia, operaria, eleemoſynaria, infirmaria, & hoſpitalaria, clauſtralia videlicet officia, ſed poſtquam in ſæcularem deſecit hæc eccleſia, primas obtinuit decanus, & poſt eum archidiaconus, theſaurarius & præcentor, qui ſunt dignitates. Nunc itaque majorum priorum ac decanorum texenda nobis ſeries incumbit, ſed ex utriſque pauci ſuppetunt.

Digitized by Google

MAJORES PRIORES.

I. JAcobus de Bar licentiatus in decretis, prior major, vicarius & officialis Electenſis interfuit pro domino Electenſi epiſcopo provinciali concilio in loco S. Tiberii diœceſis Agath. 26. Julii an. 1389. celebrato.

II. Geraldus de Penna baccalaureus in decretis, regulam S. Benedicti expreſſe profeſſus & in ſacerdotio conſtitutus, fuit major prior Electenſis eccleſiæ, quem Alexander papa V. abbatem Montis olivi nominavit die 4. Auguſti anno pontificatus I. hoc eſt 1409.

III. Raimundus de Renteguería prior Electenſis memoratur an. 1416. t. XII. concil. col. 189.

DECANI.

I. BErnardinus Jabot an. 1531. ab ipſomet papa Clemente VII. decanus ex monacho, ac fortaſſe majori priore inſtituitur; Honoratus vero Matentes archidiaconus ex monacho; Bartholomæus Egidi Electenſis diœceſis clericus, theſaurarius, & Emericus Jacobi ex monacho præcentor, quibus ſingulis unus e canonicatibus & una e præbendis ab eodem papa numero duodecim inſtitutis aſſignatur.

II. Chriſtophorus de S. Martin canonicus &
A decanus Electenſis ad comitia cleri Gallicani Lutetiæ coacta deputatus fuit nomine provinciæ Narbonenſis an. 1628.

III. Guillelmus Dumas dominus de la Gauterie, doctor in utroque jure, canonicus & decanus Electenſis cardinali Richelio nuncupavit Octavium Minutii Felicis Gallice redditum, doctiſque notis illuſtratum an. 1637. Pariſiis apud du Bray.

IV. Franciſcus de Barthelemy de Beauregard regis conſiliarius in ſenatu Toloſano, abbas d'Aune vel d'One & prior B. M. de Rupe forti deputatur a provincia Viennenſi ad comitia cleri generalia 1641. 15. Jan. Idem quoque prior S. Petri de
B Romejan & decanus Electenſis dicitur 13. Febr. 1645. quo deputatus adſuit cleri comitiis generalibus.

V. Jacobus Joſeph de Menard de Leſtang filius ſenatoris in ſuperiori Toloſani ſenatus camera, preſbyter & doctor in theologia, decanus erat & canonicus Electenſis annis 1663. & 1665.

VI. Henricus de Valbelle Ludovici Alfonſi Electenſis epiſcopi conſanguineus, Johannis Bapt. Leonis equitis domini de Valbelle marchionis de Tourves ex Anna Margareta de Vintimille filius, decanus Electenſis, Toloſæ moritur 8. Novemb. 1690.

DE ABBATIIS DIŒCESIS ELECTENSIS.

NUlla hodie in tota diœceſi abbatia ſubſiſtit, in qua quondam quatuor ſaltem numerabantur, quarum ne memoria penitus oblitteretur, pauca quæ ſuperſunt fragmenta hic colligere operæ pretium duximus.

I. S.t Jacques de Jocou. PRima eſt S. Jacobi Jocundenſis ord. S. Benedicti ſita ſuper rivulum *de Rabenti* in medio pagi Saltus *pays de Saut.* Jam erat percelebris anno ſaltem 873. quo circiter Sigebodus Narbonenſis archiepiſcopus eccleſiam B. Mariæ de Formigueria, quam Wifredus & Miro fratres, comites (Carcaſſonenſes & Reddenſes) & Olibanus ſeu Oliba & frater ejus Ayfredus itidem comites conſtruxerant, & magnifice dotatam Gulfarico abbati S. Jacobi Jocundenſis dederant, iiſdem deprecantibus conſecravit, ut liquet ex charta jam edita tom. I. hiſtoriæ Occitaniæ col. 126. probationum, & iterum recuſa in appendice noſtra. Ch. II. col. 103. Et quidem adhuc XI. ſæculo Jocundenſi abbatiæ tanquam præpoſitura ſubjacebat prædicta eccleſia. Poſtea vero abbatia ipſa defeciſſe traditur, & unita fuiſſe collegiatæ, quæ fuit olim cœnobitica, S. Pauli Fenolietenſis eccleſiæ, cui deperdito proprio etiam nomine hodieque cohæret; at profecto id longe tardius contigit anno 1317. Johanne papa XXII. ut volunt, id efficiente. Adhuc anno ſaltem 1459. ſuos habebat abbates, ut infra videbitur, ſubdita interim abbatiæ primum S. Michaelis de Cluſa, dein Maſſilienſi S. Victoris, bulla Urbani papæ V. data calendis Febr. anno pontificatus IV. hoc eſt 1367. apud Montempeſſulanum.

Abbatum Series.

C I. GUlfaricus innoteſcit ex tabulis laudatis conſecrationis eccleſiæ B. Mariæ de Formigueria factæ circiter annum 873. ejuſdem & fundatorum precibus a Sigebodo Narbonenſi archipræſule. Ch. II. col. 103.

II. Salomon Gulfarico ſucceſſit anno ſaltem I. regnante Carolo rege, Craſſo vel Simplice, & adhuc ſuperſtes erat anno VII. regnante Odone.

III. Benedictus præerat anno tertio regnante Roberto.

D IV. Eribertus anno 1018. cum Salomone præpoſito B. Mariæ de Formigueria iſtam a ſe ampliatam eccleſiam anno ſeq. MXIX. regnante Roberto rege, non autem XIX. regnante eodem Roberto, ut irrepſit in charta noſtræ appendicis quarta col. 105. a Guifredo archiepiſcopo ſibi aſſertam pridie nonas Octobris iterum dedicari curavit.

V. Guillelmus I. occurrit abbas S. Jacobi Jocundenſis anno 1106. in quadam Bernardi Ceritaniæ comitis recognitione facta Richardo Narbonenſi archiepiſcopo ipſa die qua ſacravit altare
E eccleſiæ de Angulis.

VI. Raimundus I. 1112.

VII. Guillelmus II. 1114. in inſtrumento Narbonenſis eccleſiæ, & adhuc 1123.

VIII. Raimundus II. 1126.

IX. Guillelmus III. 1133.

X. R. 1154.

XI. Rogerius an. 1195. Aimerico & Bernardo fratribus nonnulla bona conceſſit ad vitam.

Digitized by Google

Hic eſt fortaſſe Rogerius, qui dicitur quondam A abbas Joconienſis in veteri charta anni 1258.

XII. R. abbas erat S. Jacobi Jocundenſis an. 1252. quo Pontius abbas S. Pontii eidem ſcripſit, ut eccleſiam S. Martini de Cauna G. archiepiſc. Narbonenſi ipſius nomine tenendam & cuſtodiendam traderet.

XIII. Ermengaldus prior & ſacriſta Electenſis eligitur abbas Jocundi III. idus Septembris an. 1253. in domo epiſcopi Carcaſſon. præſentibus G. Carcaſſonenſi epiſcopo, abbatibus S. Pontii, Caunenſi, S. Hilarii & S. Polycarpi, necnon U. electo Electenſi, ac P. archidiacono Narbonenſi. Eodem anno huic abbati nonnulla reco- B gnovit Bernardus de Bernac miles; cumque ipſo bona quædam Guillelmus archiepiſcopus Narbonenſis permutavit. Adhuc præerat 1256. ſed incertum an etiam 1263. quo anno Urbanus papa IV. privilegia & poſſeſſiones monaſterii confirmavit.

XIV. Arnaldus, quem excepit

XV. Guillelmus IV. de Marciano vel de Marcano monachus Electenſis an. 1310. electus abbas Jocundenſis. Idem an. 1317. cœnobium B. Mariæ de Craſſa viſitavit, qui poſtmodum peſſimus abbas in carcerem detruſus eſt.

XVI. Guillelmus V. obiit anno nono Inno- C centii papæ VI. hoc eſt 1361.

XVII. Guillelmus VI. Jocundenſis camerarius fit abbas eodem anno 1361. ex ſchedis D. Suarez.

XVIII. Bernardus an. 1393. eligitur definitor capituli generalis Carcaſſonæ habiti, & anno 1401. in capitulo generali provinciarum Narbonenſis, Auxitanenſis & Toloſanæ inſtituitur viſitator capitulorum Electenſis, S. Pontii Tomeriarum, ac monialium ejuſdem urbis, necnon abbatiarum S. Hilarii, S. Polycarpi & S. Aniani.

XIX. Raimundus III. interfuit anno 1409. Piſano concilio, ex ejuſdem actis, Spicil. tom. 6. D pag. 368.

XX. Johannes I. an. 1433. eligitur definitor capituli generalis celebrati Toloſæ in cœnobio B. Mariæ Deauratæ.

XXI. Johannes II. de Levi epiſcopus Mirapicenſis appellatur adminiſtrator perpetuus Jocundenſis diœceſis Electenſis an. 1459. in bulla Pii papæ II.

II. S.t Martin de Lez.

LENENSE ſancti Martini monaſterium, ſeu S. Martini de Lenis & Alenis, ſitum in valle Bollicarnea *Valcarne*, comitatus Fenolhedenſis, in loco nunc dicto, *Saint Martin de la Pierre*, E in finibus Ruſcinonis, non longe ab Atace fluvio, ſuos ignorat fundatores, non autem benefactores, quorum alter Seniofredus comes Barcinonenſis anno 965. ei nonnulla teſtamento ſuo largitur; & an. 1020. Bernardus Biſuldunenſis. Hæc duo teſtamenta Baluzius refert in appendice Marcæ Hiſpan. col. 885. & 1027. Regendum ſubinde committitur hoc cœnobium Frotardo abbati ſancti Pontii Tomeriarum anno 1070. volente Bernardo Biſuldunenſium comite, idque poſtmodum confirmante Lucio papa III. ſcriptis ad Hermengaudum S. Pontii abbatem litteris, anno circiter 1182. Hoc utrumque conſtat ex chartis in appendice relatis. Sic autem Tomerienſi ſubjectum monaſterio, nonniſi per priores gubernari cœpit, donec tandem illa S. Pontii eccleſia in epiſcopalem erecta, hæc S. Martini ab heterodoxis penitus abſorpta fuiſſe videtur. Sequuntur Ch. v. & XIII. col. 78. & 88.

ALIQUOT ABBATES.

I. ARNALDUS I. ſedebat annis 3. 30. & 32 regnante Carolo rege, ex archivo Narbonenſi, quem Carolum Calvum exiſtimamus.

II. Baſileus anno primo Carolo rege Simplice vide tom. 2. hiſt. Occitaniæ pag. 35.

III. Sancio regebat abbatiam S. Martini ante annum XIII. Caroli regis, ex veteri placito teſtamentarii, ſeu mandatarii ejuſdem Sancionis.

IV. Odo I. anno 1. regni Ludovici Tranſmarini quoddam prædium in territorio Fenolhedi accepit a Mirone & Eliarda conjugibus.

V. Arnaldus II. præerat annis 2. 6. & 7. regnante Ludovico (Tranſmarino.)

VI. Segarius & Aſegarius legitur abbas annis 12. & 13. regnante eodem Ludovico, & anno IV. Lotharii regis dicitur abbas & levita, ad quem interim ſcripſit epiſtolam Agapitus II. papa an. 954. quam vide inter inſtrumenta. Ch. III. col. 104.

VII. Odeacer Segarium in præfectura excepit, ut conſtat ex antiquiſſima inquiſitione, ſeu judicio, in quo nominantur tres abbates Segarius, Odeacer & Radulfus. Sedebat autem anno 5. Lotharii regis filii Ludovici Tranſmarini.

VIII. Radulfus memoratus in judicio, de quo ſupra, quod tulit Seniofredus comes (Barcinonenſis) anno octavo regnante Lothario 962. adhuc memoratur annis 9. 13. 15. 18. 20. & 23. regni ejuſdem Lotharii, ex quibus chartis non obſcure colligitur hunc abbatem fuiſſe virum magni ponderis, & multa ſuo monaſterio comparaſſe.

IX. Odo II. Radulfi ſucceſſor reperitur abbas annis 24. 25. 29. & 30. ejuſdem Lotharii.

X. Tructerandus I. ſeu Attructerandus præerat annis 2. 3. 5. 6. 7. & 8. regnante Hugone, quo ultimo anno Odonis comitis Reddenſis, Altrudis conjugis & Arnaldi eorum filii donum excipit. Adhuc reperitur annis 1. 3. 5. 8. & 9. Roberti regis.

XI. Bernardus occurrit an. XIII. Roberti regis.

XII. Trutterandus II. idem fortaſſe qui ſupra, legitur abbas anno XXIII. regnante Roberto.

XIII. Willelmus, de quo legitur in veteri charta: *Anno 1038. poſt Incarnat. Domini anno octavo regnante Henrico rege in Francia, filio Roberti. anno 24. quod cœpit domnus Willelmus terram ſuam regere, accepit Willelmus abba cænobium S. Martini ad regendum.* Hoc autem ipſo anno Raimundum Wifredi beneficum expertus eſt.

XIV. Wifredus epiſcopus Carcaſſonenſis ſucceſſit ex dono Willelmi comitis, cujus tamen ut abbatis nulla uſſibi fit mentio, ne quidem in charta conſecrationis eccleſiæ monaſterii, quam an. 1045. ipſemet juſſu Guifredi archiepiſcopi Narbonenſis perfecit. Ch. v. col. 105.

Digitized by Google

ALIQUOT PRIORES.

I. BERARDUS an. 1074.
II. Gaucelinus 1076.
III. Petrus I. 1129.
IV. Pontius 1145.

V. Petrus II. de Aſeillano prior S. Martini *de Leſo* conſilio & voluntate domni Guillelmi abbatis S. Pontii an. 1208. nonis Junii Guidoni de Marzano in tota vita ejus dedit pro *bajulatione* totam domum & honorem S. Martini de Leſo, excepta eccleſia, cum ſuo eccleſiaſtico, cum ſuo nempe cimiterio, cumque ſua primitia, eo pacto ut ipſe Guido S. Pontii monaſterio daret pro annuali cenſu de prædicto honore XV. ſolidos Melgorienſes ad feſtum S. Martini, & poſt ipſius mortem idem honor cum omni *melioramento* ad S. Pontii monaſterium reverteretur.

III. S.t Pierre de Fenouilledes. HAud aliunde innoteſcit hæc S. Petri Fenolietenſis vetus abbatia, quam ex bulla Sergii IV. papæ conſilium Bernardi comitis de conſtruendo in comitatu Fenolietenſi ſecundum inſtitutionem canonicæ auctoritatis monaſterio, in loco, qui eſt conſecratus in honore S. Petri apoſtoli approbantis. Data eſt menſe Novembri indict. x. hoc eſt 1011. ex Baluzio append. Marcæ Hiſpan. col. 987. ubi Wadallus abbas commemoratur.

IV. S.t Paul de Fenouilledes. INſignis modo collegiata S. Pauli de Fenolheto eccleſia in urbe cognomine, fuit olim cœnobium, cui anno 966. calendis Octobris ſeu regnante Leutario rege filio Ludovici anno XII. Seniofredus comes Barcinonenſis nonnulla teſtamento ſuo donavit. (*Append. Marc. Hiſp. col. 886.*) Hoc ipſum puto monaſterium vocabulo *Moniſaten*, quod eſt in honore S. Pauli apoſtoli in provincia Gociæ, in comitatu Faunolitenſi, in diœceſi Narbonenſi, quod an. 1000. Bernardus comes Biſuldunenſis monaſterio S. Michaelis de Coxano diœceſis Helenenſis dedit. (*Ibid. col. 954.*) Hæc etiam eſt abbatia S. Pauli, quam Bernardus Biſuldunenſis comes a Petro vicecomite Fenolenſium acquiſitam ſubjecit Hugoni Cluniacenſi abbati, ut liquet ex charta in-

A tegra in appendice Marcæ Hiſpan. col. 1168. relata, & contracta in appendice noſtra. Attamen abbas Electenſis Raimundus omnimodam, ut diximus, in hanc S. Pauli de Fenolheto eccleſiam ſibi vindicabat juriſdictionem an. 1268. (*Ch. x. col 484.*) quapropter, ut videtur, excommunicatus fuit anno ſeq. a Maurino archiepiſcopo. Ceterum S. Pauli baſilica in collegiatam erecta fuit a Johanne papa XXII. (*Baluz. t. 1. vit. pap. Avenion. col. 615.*) cujus caput decanum & canonicos una cum monachis ſedis Electenſis concurrere voluit ad electionem epiſcopi celebrandam, ex Caſſiano illuſtrato pag. 487. Paulopoſt tamen Clemens VI. bulla data 1343. ſolis
B cathedralibus capitulis regularibus jus illud aſſeruit. (*Ibid.*) Hæc conſtat duabus aliis præter decanatum dignitatibus, duodecim canonicis & 30. ſemipræbendatis, ex abbatiæ Jocundenſis, de qua ſuperius, acceſſione non parum aucta.

Duo nobis occurrerunt hujus eccleſiæ decani, Arnaldus de Verdala juris utriuſque profeſſor, quem Benedictus XII. papa delegans ad hoſpitales & leproſarias domos diœceſis Narbonenſis viſitandas, ut eis ablata bona reſtitui procuret, vocat ſuum familiarem. *Datum Avenioni calend. Decemb. anno pontificatus primo.* Delegatus ab eodem pontifice anno 1336. 27. Jan. plurima
C ſtatuit de regulari diſciplina in capitulo Uceticenſi. Fundavit anno ſequenti die 5. Decembris indict. v. collegium de Verdala Toloſæ pro duodecim ſcholaribus, cujus patronatum dedit capitulo Carcaſſonenſi, ibique dicitur domini noſtri Franciæ regis clericus ſeu capellanus & conſiliarius, condominuſque loci de S. Vincentio Toloſanæ diœceſis. Hoc autem collegium poſtea edicto parlamenti abolitum eſt, locuſque datus religioſis Capucinis. Demum Arnaldus de Verdala factus eſt epiſcopus Magalonenſis, ubi vide.

Decanus alter fuit Geraldus Maſſoti, ſimul vicarius generalis Heliæ de Pompadour epiſcopi
D Electenſis, a quo delegatus pro unione facienda vicariatus de Arzano cum eccleſia parochiali de Sornhaco 2. Maii 1453. viſa & audita ſuper hac unione in acta retulit 21. Junii ejuſdem anni, ex tabulario capituli Narbonenſis.

Digitized by Google

ECCLESIA BITERRENSIS.

QUAM variæ ſint omnium quotquot de Biterra ſcripſerunt, circa nominis ipſius appellationem opiniones, mirum : Ptolemæo enim Βαιτίρα lib. 2. cap. 10. quæ Beterræ Plinio lib. 3. cap. 4. & Antonino in itinere : Bæterra Melæ lib. 2. cap. 5. & Stephano Βαιτάῤῥα, ſicut & in quibuſdam antiquis inſcriptionibus : Beteris in tabulis Peutingeri : Biteris etiam urbs famoſa dicitur Fredegario ſcholaſtico, Bederenſis Guillelmo Neubrigenſi lib. 2. cap. 11. Blitera apud Senecam, Bliteræ in variis manuſcriptis, & Bliterium Ildeberto in vita S. Hugonis Cluniacenſis. In duobus nummis, uno Peireſcii, Harlæi altero legitur Βηταῤῥατισ; ex quo vera ſcriptura, quæ Plinii fuit & Antonini Beterra vel Beterræ luculenter adprobatur, vulgaris contra Bliterra exploditur, quam Lucas Holſtenius ex errore ortam putat, quo in diphthongo Λ pro A acceptum fuerit : cum diphthongo enim ſcriptum id nomen ſæpius invenitur, uti apud Plinium & Stephanum, & in lapide Narbonenſi apud Gruterum pag. 270. ubi legitur SEPT. BÆT. hoc eſt Septimani Bæterrenſes. Nonnulli denique, inter quos Severus Sulpicius, Julianus Toletanus archiepiſcopus, Gregorius, &c. Gallicæ pronuntiationi *Beziers* accommodatius Biterram vel Biterras appellant, quæ poſterior ſententia ubique paſſim hodie vigere videtur.

Biterra itaque Volcarum Tectoſagum urbs mediterranea Ptolemæo, quam falſo Joſeph Scaliger & Sammarthani in Volcis Arecomicis ſitam aſſerunt, antiqua, nobilis, & amœna, in Narbonenſi ditione nunc Occitania ſeu Languedocia inferiore ad confluxum Obris & Lironis amnium ab ipſa Narbone quatuor circiter leucis diſtat; bene munita juxta Strabonem, inter urbium quas habet Gallia Narbonenſis opulentiſſimas Melæ lib. 2. cap. 5. dives opum, frumenti, vini, & olei feraciſſima, tam elegans & culta, ut de ea vulgo dici ſoleat :

Si Deus in terris, vellet habitare Biterris.

Populoſa, & ampla juxta Robertum Autiſſiodorenſem ; de qua Willelmus Brito lib. 8. pag. 265.

Fortis enim, & nimium locuples, populoſaque valde
Urbs erat, armatiſque viris, & milite multo
Freta.

Hæc quidem poſt Robertum de Bituricis intellexerunt gemelli fratres, ſed perperam : ibi enim agitur de bello adverſus Albigenſes in Septimania ſæculo decimo tertio ineunte.

Quo tempore florere cœperit incertum : at ſi de Biterra noſtra intelligendus Peireſcii & Harlæi nummus, ut contra Harduinum defendit Sigiſmundus Liebbe in theſauro Fridericiano, illud ſaltem colligi jure ac merito poteſt, Græcis olim vocibus uſos Biterrenſis agri Celtas, & cudendæ monetæ jure potitos fuiſſe, quod ultimam Gallorum noſtrorum antiquitatem ſapit. Gallia vero Narbonenſi a Domitio ſubacta, Romani quo tempore decumani milites Narbonam deducti ſunt, eodem etiam Biterris coloniam fundavere, quæ in notitiis civitas Biterrenſium appellatur, ſive Blitera Septimanorum, a veteranis legionis ſeptimæ dictatore Julio Cæſare ante Chriſtum eo deductis, unde & Juliæ Bæterræ nomen accepit, uti teſtatur fragmentum veteris inſcriptionis. Renovata poſtea creditur imperante Tiberio Cæſare. Sed & duo templa condita Biterris, alterum Auguſto Cæſari, aliud Juliæ Auguſtæ conjugi ſuæ, quæ ſic vocata eſt mutato nomine Liviæ Druſillæ, teſtibus Suetonio & Macrobio. Quartum jam in Narbonenſi prima poſt Nemauſum & Toloſam locum occupabat Biterra. Per Gothos poſthæc expugnata, nobilitatis Romanæ inſignia diruta ſunt : ab imperatoribus enim Romanis tranſiit ad reges Wiſigothorum, primo Arianos, deinde catholicos : deletis poſt iiſdem Wiſigothis, gemuit ſub jugo Sarracenorum, quibus quoque trans Pyrenæos montes fugatis, in poteſtatem regis Francorum devenit, eique deinceps ſemper paruit, atque etiamnum paret. Quot quantaque per tot ſæcula paſſa ſit Biterra enumerare non eſt animus ; occupare enim quæ rectius in hiſtoria pontificum occurrent longum foret & ſuperfluum : nunc tantum dicere ſufficiat Biterram eamdem ſortitam fuiſſe fortunam, ac reliquæ provinciæ civitates. Suos quoque magni nominis habuit peculiares vicecomites, qui ut regum Francorum imperium detrectarent, ſummamque rerum in urbe penes ſe haberent, extrema omnia tentarunt ; ſed quam vani & irriti fuerint omnes eorum cónatus ex ſequentibus patebit. Nunc vero juriſdictio civilis conſtat ſede præſidiali, & vicaria regali ſub parlamento Toloſano.

Biterræ chriſtianæ non minus obſcura eſt, quam Biterræ ipſius civitatis origo. Quis enim Biterris primus Chriſti fidem diſſeminaverit non clare patet. Vulgaris ſimul & pervetuſta fert traditio a patribus derivata, Paulum dum Roma Gallias peteret, florente Romanorum imperio Biterram appuliſſe, qui cum multos convertiſſet, laviſſetque ſacro baptiſmatis fonte, eccleſiam fabricavit, altare Domino conſecravit, divinoque functus ſacerdotio, primum ibi in cathedra epiſcopi ſedit, unde ad vicinæ metropoleos cives ejus fama perlata, mittitur a Narbonenſibus legatio, qua ſanctum epiſcopum in urbem evocarent. Audit legatos Paulus, eorumque votis obſecundans, ſubſtituto in ſuum locum

Digitized by Google

Afrodiſio epiſcopo, Narbonam venit. At cum pauliſper Biterris commoratus ſit Paulus, nec ſtabilem in hac urbe ſedem habuerit, primus Biterrenſibus evangelium prædicaſſe potius, quam præfuiſſe cenſendus eſt. Nos itaque ſcriptorum omnium fide ſubnixi, Biterrenſium epiſcoporum ſeriem ab Afrodiſio auſpicati ſumus.

Urbis hujus epiſcopus ejuſdem cum rege dominus eſt. In conventu trium Occitaniæ ordinum ſeſſionis jure gaudet. Secundum duntaxat olim inter alios Narbonenſi ſubditos metropoli locum tenebat, ſed poſt diſtractam anno milleſimo treceнteſimo decimo ſeptimo Toloſam, primas ſibi vindicavit. Eccleſia cathedralis ſub titulo ſancti Nazarii dedicata, ob magnitudinem ſpectabilis eſt, necnon ob ſingularem qua fabricata ſunt organa artem. Capitulum duodecim canonicis conſtans, ſex dignitatibus nobilitatur, archidiacono majore, præcentore, archidiacono Caprarienſi, ſacriſta, camerario, & ſuccentore : his accedunt viginti octo præbendarii *conducherii* dicti, & viginti duo beneficiati, ſive *ſemiconducherii*. Diœceſis in centum & ſex eccleſias parochiales dividitur.

Sunt in urbe ac in tota diœceſi plurima diverſorum ordinum monaſteria, de quorum origine & fortuna quædam attingemus in hiſtoria epiſcoporum, ſub quibus condita ſeu renovata ſunt : at de abbatiis, quæ plurimæ ſunt, ſeorſim more noſtro differemus poſt epiſcoporum catalogum & hiſtoriam. Commentaria Occitaniæ gallice ſcripſit Guillelmus Catellus, ubi etiam Biterrenſium epiſcoporum nomenclaturam edidit. Eorumdem hiſtoriam publici juris fecit Andoquus, necnon & Robertus, & Sammarthani. Ad penitiorem geſtorum epiſcopalium notionem explorandam addidimus vetera monumenta, & archivorum provinciæ inſtrumenta, quorum ope ſeries amplior & correctior nunc prodit in lucem.

EPISCOPI BITERRENSES.

ANNI CHRISTI

I. S. Afrodisius.

PRimus epiſcopus Biterrenſis merito cenſendus eſt S. Afrodiſius, de quo Uſuardus ad diem XI. cal. Aprilis : *apud Septimaniam civitate Biterris depoſitio S. Afrodiſii epiſcopi & confeſſoris. Hic a B. Paulo Narbonenſi epiſcopo eidem urbi ordinatus antiſtes, fidei documentis præclarus, virtutumque meritis ornatus quievit in pace.* Ex quibus nemo non videt epiſcopatus Biterrenſis primordia referri debere ad tempus Pauli Narbonenſis. Alia quædam hagiologia Afrodiſium confeſſorem honorificentiſſime appellant. Capite tamen truncatum Biterris pluribus in locis acta Biterrenſia demonſtrant. Sunt & martyrologia, quæ ſanctum pontificem martyrum albo recenſent. Nec quidquam amplius de S. Afrodiſio aſſerere nobis eſt integrum : quidquid enim inſuper addit Andoquus, pro meris fabulis repudiandum eſt.

Catalog. epiſc. Biterr. pag. 15.

Ab Afrodiſio nomen ſortita antiqua Biterrenſis abbatia nunc ſæcularis, de qua ſuo loco, ubi ejus reliquiæ olim ſumma veneratione reconditæ ſunt.

Ib. pag. 23. Non immerito aſſeruit Andoquus Smagium nunquam fuiſſe epiſcopum Biterrenſem, contra quod tradunt Bernardus Guidonis in chronico, & ex eo Plantavitius in epiſcopis Leutevenſibus: nam ille Smagius, qui concilio Illiberitano anno circiter 305. nomen appoſuit, erat epiſcopus Bigerrenſis ſub archiepiſcopatu olim Toletano, ut habent antiqua concilia Hiſpaniæ edita ab eminent. cardin. de Aguirre tom. 1. pag. 270. Bigerra enim civitas fuit Tarraconenſis exterioris in Spartario campo : nuſquam vero inter Biterrenſes locum habet, ab iiſque expungendus.

Quod de Smagio, idem de Agricio dicendum, nuſquam epiſcopalem Biterrarum ſedem occupaſſe. Non me latet a plurimis non infimi nominis auctoribus Agricium inter primos epiſcopos Biterrenſes fuiſſe annumeratum : ſed quo fundamento non ſatis liquet. Non enim Agricii, ſed Agrœcii; non Biterrarum, ſed Treverorum epiſcopi nomen in ſubſcriptionibus primi Arelatenſis concilii an. 314. ubique paſſim legitur.

A

Quoniam vero epiſcoporum nomina ad uſque Paulinum exciderunt, addere non pigebit anno Chriſti 356. epiſcopos conveniſſe apud Biterras, 356.
ubi ſanctus Hilarius epiſcopus Pictavienſis in exilium miſſus eſt Phrygiam, factione Saturnini Arelatenſis epiſcopi. Sulpicius Severus, cui memoriam hujuſce concilii, ſicut & alterius Arelatenſis an. 353. debemus, ſcribit lib. 2. hiſt. ea fuiſſe conflata ex epiſcopis Galliarum. *Ceterum a noſtris tum apud Arelatem ac Biterras oppida Galliarum concilia fuere.* Qui plura de Afrodiſio deſideraverit, legat Bollandum menſe Martio tom. 1.

B

II. Paulinus.

Ab Afrodiſio ad Paulinum nullum ſuppeditant antiqua monumenta epiſcopum Biterrenſem; ſive quod nulli reapſe Afrodiſio ſucceſſerint, id quod certo affirmare non poſſumus; eccleſiæ enim ſub Romanorum imperio nunc epiſcopos habebant, nunc non habebant, prout ab impiis dominis dabatur illis facultas ; ſive quod deceſſorum ejus nomina temporum injuria ad annum circiter 400. intereiderint. De Paulino nihil ſuppetit, niſi quod docet Idatius Lemicenſis præſul in chronico ſuo, ſeu breviario vel epitome chronici : *in Gallicana regione, in civitate Biterris multa ſigna effecta terrifica Paulini epiſtola ejuſdem civitatis epiſcopi enarrat ubique directa.* Id autem
poſt æram Chriſti an. 418. accidiſſe liquet ex 418.
eodem Idatio, poſt aſſumptionem nempe Bonifacii Zozimi ſucceſſoris ad ſummum pontificatum. *Exſtat*, inquit Aubertus Miræus, *Paulini epiſtola de ſignis terrificis, quæ Biterris facta ſunt.*

C

Digitized by Google

Roſweïdus in notis ad Paulinum Nolanum dubitat A *an huic Paulino Biterrenſi non ſit adſcribenda elegans homilia in ſanctum Geneſium martyrem Arelatenſem, quam edidit Surius, & quæ inter S. Paulini opera legitur.* Auct. de ſcript. Eccleſiaſt. pag. 10.

III. Dynamius.

Dynamius a Sammarthanis omiſſus, occurrit in inſcriptione, quam retulimus in S. Ruſtico epiſcopo Narbonenſi. Sediſſe Biterris autumat doctiſſimus Tillemontius tom. xv. hiſt. eccleſiaſt. in titulo S. Ruſtici pag. 405. Ante Tillemontium Queſnellius eamdem conjecturam propoſuerat. Neuter tamen opinionis ſuæ ullam rationem B affert, nec alia occurrit, niſi quod vero videatur ſimile hunc Dynamium, qui L. ſolidos ad reædificandam Narbonenſem eccleſiam contulit, fuiſſe epiſcopum provinciæ Narbonenſis, in qua primum locum poſt metropolitanum obtinet epiſcopus Biterrenſis. Idem Queſnellius in notis ad epiſtolas S. Leonis ſuſpicatur Dynamium, qui epiſtolæ ſynodicæ Ravennii aliorumque epiſcoporum Gallorum ad S. Leonem miſſæ an. 451.
451. ſubſcriptus reperitur, fuiſſe non Engoliſmenſem,
Col. 977. ut tomo 2. opinabamur, ſed Biterrenſem antiſtitem: cum hæc una eccleſia ex tota Narbonenſi ſuperſit, quæ in his ſubſcriptionibus ſuum non C agnoſcat pontificem. Conjecturam tamen pro aſſertione haberi non vult.

IV. Hermes.

Hermes Ruſtici Narbonenſis epiſcopi diaconus, uti vocatur in veteri inſcriptione Narbonenſi, detulit celebrem illam epiſtolam, quam ad Ruſticum ſcripſit Leo papa anno 452. A Ruſtico Biterrenſibus ordinatus epiſcopus, a ſuis excluditur & pellitur. Quapropter Ruſticus Hermetem cujus virtutem noverat, ſucceſſorem deſignat, & ad ſummum pontificem ſcribit, ut ejus electionem auctoritate ſua confirmaret. Rei tam inſolitæ, D ut ipſi videbatur, acquieſcere noluit Leo. Interim Ruſtico haud ita multo poſt defuncto
461. anno 461. Hermes, qui ſe a Biterrenſibus ſuſceptum non fuiſſe querebatur, ad Narbonenſem eccleſiam tranſiit conſenſu, ut videtur, cleri ac populi, comprovincialium, & ipſius Leontii Arelatenſis. Res tamen ad Hilarum, qui Leoni papæ ſucceſſerat, defertur, quaſi Narbonenſem cathedram invaſiſſet Hermes. Quibus auditis de-
462. ceptus ſummus pontifex ſub annum 462. ſcripſit ad epiſcopos Galliæ his verbis: *Quibus factum conſtat exemplis, & qua non objurgatione digniſſimum eſt, quod ſanctorum patrum decretis, & ipſis repugnat canonum inſtitutis!* E *cum ideo ſe frater jam & coepiſcopus noſter Hermes a Narbonenſi eccleſia credidit jure ſuſcipi, quia indigne a Biterrenſibus, quibus ordinatus eſt, dicebat excludi. Qui ſi vere hoc in ſe factum doleret, & legitimo remedio ſubvenire propriæ ſciſſet injuriæ, vindictam magis debuit ſperare perpeſſis, quam veniam perpetratis. Denique ſi nunc ſaltem communi omnium Domini ſacerdotum utatur animo, ſi imitetur exemplum, ſi ad hæc quæ eccleſiaſticæ quietis contemplatione utcumque ſopita ſunt, oculis cordis intendat, & pro totius eccleſiæ pace, vel fide, quæ ſunt multipliciter errata conſideret: nihil eſt profecto, quod non etiam ipſe reprehendat, & erubeſcat ſibi annui, quod in altero laudabiliter improbarit. Scimus enim, & jam diu de memorati fratris converſatione nihil habemus ambiguum, cum anteactæ vitæ ipſius curſum, & retro antepoſitum noſtro revolventes animo, hos illum, quos in eo arguimus, incurriſſe potius, quam feciſſe, æſtimamus exceſſus.* Reliqua ad Hermetem pertinentia require in archiepiſcopis Narbonenſibus.

V. Sedatius.

Sedatius, qui & Sedatus, ſynodo III. Toletanæ interfuit anno 589. quo Reccaredus Gothorum in Hiſpania rex, ejurata Arianorum hæ- 589.
reſi, fidem catholicam per Hiſpaniam reſtituit. Paulo poſt cum in eadem ſynodo definitum eſſet canone 18. ſemel in anno concilia in metropoli qualibet convocari, calendis Novembris Narbonenſe eodem anno congregatum eſt, cui & Sedatus calculum appoſuit hoc chirographo: *Sedatus in Chriſti nomine eccleſiæ catholicæ Biterrenſis epiſcopus his conſtitutionibus interfui & ſubſcripſi.* Homilia Sedati epiſcopi de Epiphania edita eſt tomo XI. bibliothecæ patrum Aniſſonianæ pag. 1094. cujus exordium: *Proxime, fratres cariſſimi, redemptionis noſtræ, &c.* Utri autem potius tribuenda ſit, Sedatone Biterrenſi, an Sedato Narbonenſi, qui concilio Agathenſi interfuit, an vero tertio cuipiam prorſus eſt incompertum.

VI. Petrus I.

In ſynodo Toletana IV. an. 633. ſubſcriptus reperitur *Petrus Veterenſis epiſcopus* in conciliis 633.
Garſiæ Loaiſæ: at in noviſſima conciliorum Hiſpaniæ editione juxta lectionem ipſiuſmet eminentiſſimi cardinalis de Aguirre ſcribitur ad marginem *Biterrenſis:* Sammarthani tamen id in dubium revocari poſſe autumant, cum quos Veteres nuncupat Kyliander, ſint Hiſpaniæ Tarraconenſis populi, quorum epiſcopus Veterenſis potuit eſſe noſter hic Petrus.

Rogatus autem Biterrenſis non occurrit inter epiſcopos qui concilio Toletano XI. adfuerunt, nec apud cardin. de Aguirre tom. 2. pag. 668. nec apud Labbeum, ſed Rogatus Beatienſis ſeu Vatienſis ſub archiepiſcopatu olim Toletano. Beatia enim urbs Hiſpaniæ Bæticæ fuit olim epiſcopalis, nunc diœceſi Giennenſi ſubeſt ab an. 1249. Deinde idem qui Rogatus Beatienſis interfuit Toletano XI. interfuit XIII. XIV. & XV. at vero Creſciturus Biterrenſis adeſt concilio Toletano XIII. ut mox dicemus, & Pacotaſis XV. quod eſt abſurdum.

Idem dic de Paulino II. quem fruſtra quæſieris in concilio Toletano XII.

Non ideo tamen omittendum in concilio Toletano XI. an. 675. diviſionem ſedium epiſco- 675.
palium factam fuiſſe in Hiſpania a rege Vamba Gotho, cujus temporibus rebellavit civitas Biterris, ſicut & Narbona incentore Paulo duce, ut obſervavit Julianus archiepiſcopus Toletanæ ſedis in hiſtoria Vambæ regis apud Quercetanum t. 1. hiſtoriæ Francorum ſcriptorum.

VII.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

VII. Crescitarus.

683. Creſcitarus, qui & Creſciturus, adſuit concilio Toletano XIII. an. 683. ſub Leone papa II. Card. de Aguirre tom. 2. pag. 702.

VIII. Pacotasis.

688. Anno 688. tempore Sergii papæ celebratum eſt concilium Toletanum XV. cui interfuit Pacotaſis Biterrenſis epiſcopus, ut conſtat tum ex conciliis cardin. de Aguirre, tum ex Labbæana collectione.

Sacroſus vero, quem ejuſdem ſynodi actis ſubſcriptum legunt Sammarthani, nullibi reperitur. B In quo dupliciter errant gemelli fratres: in concilio enim Toletano XIV. an. 684. nullus memoratur epiſcopus Biterrenſis: concilium autem XV. cui adfuit Pacotaſis, habitum eſt anno 688. non vero 690. ut in quadripartita Gallia legitur.

IX. Ervigius.

693. Ervigius, qui & Ervingius, adſtitit ſynodo Toletanæ XVI. regnante Egiga rege Gothorum an. 693. quo ſedente Judæi, permittente Vitiſa, Biterras redeunt a Vamba prius depulſi.

737. 752. Ervigii ſucceſſores per integrum fere ſæculum ignorantur, Sarracenis totam late regionem oc- C cupantibus. Anno enim ab incarnatione Chriſti ſeptingenteſimo undecimo Sarraceni in Hiſpaniam tranſgreſſi, ferro ubique graſſati ſunt. Præterea Carolus dictus Tudites aut Martellus in bello adverſus Sarracenos victor, devaſtatam potius quam retentam Biterram anno 737. concremavit, quo incendio eccleſiæ monumenta conflagrarunt, ut legere eſt in continuato Fredegarii chronico parte 3. cap. 109. At anno 752. Caroli filio Pipino, qui recenter ad ſolium regni Francorum evectus fuerat, in provincia Galliæ Narbonenſis exiſtenti, Anſemundus Gothus urbem Biterrenſem tradidit, ſicut in annalibus Ania- D nenſibus, & in Mareſcallo Arelatenſi habetur. Quos autem a Sarracenis ablatos fuiſſe eccleſiis volunt nonnulli, epiſcopos reſtituit, ſi non cunctis, ſaltem pleriſque Pipinus, ubi primum potuit; quibus & tertiam partem omnium jurium, quæ comites exigebant, largitus eſt, ejuſque pietatem ac zelum ſic æmulatus eſt Carolus magnus, ut hoc rege nulla fuerit in tota Septimania diœceſis, quæ ſuum antiſtitem non haberet.

X. Vulfegarius.

791. l'Orbe. Ch. II. col. 3. De Vulfegario nihil nobis ſuppetit, niſi quod apud Catellum legitur, acerrimum fuiſſe defen- E ſorem jurium & limitum ſui epiſcopatus contra Danielem archiepiſcopum Narbonenſem, & id dum eſſent epiſcopi Narbonæ congregati adverſus Felicem Urgellitanum epiſcopum an. 791. Lis erat de limitibus inter archiepiſcopum Narbonenſem & epiſcopum Biterrenſem. In ſynodo ſtatutum, ut Orbus diœceſes Narbonenſem ac Biterrenſem diſterminaret. Neque tamen ipſe adfuit concilio Narbonenſi Vulfegarius, ſed Riccimirus (Catello Dominicus) presbyter ad ejus vicem ibidem acta ſubſignavit, quæ videſis in A appendice. Circa difficultates quæ occurrunt in actis hujuſce concilii, quæque falſi ſuſpicionem nonnullis injicere poſſunt, conſule notas Baluzii ad hoc concilium in Concordia ſacerdotii & imperii pag. 993.

Petrus Biterrenſis, quem nonnulli proximum Vulfegarii ſucceſſorem intrudunt, ex charta de conſecratione altaris Anianenſis tantum eluceſcit: commentitiam autem pluribus argumentis demonſtrat Cointius ad annum Chriſti 805. num. XI. & ſeq.

XI. Stephanus I.

Cointius ad annum Chriſti 833. num LXX. 833. exiſtimat Stephanum, qui in concilio Senonenſi quodam eodem anno privilegio Aldrici Senonenſis archiepiſcopi pro monaſterio S. Remigii ſubſcriptus invenitur *Bituricenſium indignus epiſcopus*, non Bituricenſem, ſed Biterrenſem fuiſſe. Et certe præterquam quod in eodem privilegio ſunt & aliæ ſubſcriptiones ſimiliter depravatæ, quare Stephanus, ſi fuerit Bituricenſis metropolita, extra ſuum ordinem inter epiſcopos recenſetur? quare, ſicut & alii archiepiſcopi, non itidem archiepiſcopus nominetur? ſed quod magis ad rem noſtram facit, Stephanus tunc temporis non potuit eſſe archiepiſcopus Bituricenſis. Agiulfus enim Bituricenſes infulas poſt Ebroïnum anno 815. ſuſcepit, nec amiſit niſi 840. quo fatis conceſſit; mutili autem ſunt epiſcoporum Biterrenſium indices, altumque de proximis Vulfegarii ſucceſſoribus in hiſtoriis ſilentium: & quod difficultatem omnem tollit, idem qui privilegio Aldrici Senonenſis anno 833. ſubſcripſit Stephanus, ſubſcriptus invenitur an. 838. 838. actis conventus Cariſiaci in cauſa Carilephiani cœnobii una cum Agiulfo Bituricæ urbis archiepiſcopo, Bartholomæo Narbonenſi, & aliis epiſcopis; ac proinde Stephanus non erat archiepiſcopus Bituricenſis. Itaque cum inter titulos Biterrenſem ac Bituricenſem magna ſit vocabulorum affinitas, in privilegio Senonenſi Biterrenſis epiſcopus facile in Bituricenſem amanuenſium oſcitantia abiit.

Nec eſt quod dicat Sammarthanus noſter veriſimile non eſſe Biterrenſem epiſcopum adfuiſſe concilio Vormatienſi ob maximam locorum diſtantiam. *Gall. Chriſt. tom. 2. col. 23.* Non enim magis repugnaret Biterrenſem epiſcopum interfuiſſe ſynodo Vormatienſi, quam archiepiſcopum Bituricenſem, nec Stephanum Biterrenſem magis, quam Bartholomæum Narbonenſem metropolitanum, qui eidem privilegio ſubſcripſit: par utrimque diſtantia. Sed qua fultus autoritate Philip. Labbæus concilium quo de agitur apud Vormatiam celebratum fuiſſe aſſerit? multo probabilius videtur epiſcopos, qui *in ditione domini imperatoris Hlotarii ſereniſſimi auguſti conſtituti* a partibus ejus ſtabant, ſtatim *Spicil. t. 2. col. 579.* poſt Compendienſe latrocinium apud Senonas congregatos privilegio Aldrici conſenſiſſe.

Reſtat ut Biterris Stephanus ſederit circa annum 833. quo cum aliis epiſcopis Lotharianæ partis fautoribus in conventu generali apud Compendium indicto nefandæ Ludovici imperatoris

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

exauctorationi aſſenſum præbuit : quo abſoluto, apud Senonas privilegium Aldrici ſubſignavit. Denique paucis interjectis annis reſtitutus in gratiam, adſtitit una cum Bartholomæo archiepiſcopo Narbonenſi conventui apud Cariſiacum a Ludovico Auguſto convocato, cujus actis calculum ſuum appoſuit, ut vidimus.

Tom. 2. Gall. Chriſt. col. 20. Atque hinc patet qua ratione emendanda Bituricenſium pontificum ſeries, in qua S. Davidem inter & Ebroïnum ſuo loco reſtituendus S. Stephanus, qui ab an. 802. uſque ad 810. Bituricenſes infulas geſtavit, ut optime apud Cointium.

XII. Alaricus.

Hunc in modum ſubſcripſit privilegio Trenorchienſi conceſſo in conventu Cabilonenſi anno
875. 875. *Alaricus exilis omnium ſervorum Biterrenſis epiſcopus conſenſi & ſubſcripſi.* Chirographum quoque appoſuit decretis ſynodi Tricaſſinæ II.
878. anno 878. ſub nomine Marici, ſed facile fuit Maricum ſcribere, & in mſſ. codicibus legere pro Alarico.

XIII. Agilbertus.

Alarico ſucceſſiſſe Agilbertum, quem & Gilbertum nuncupant, tum acta Biterrenſia, tum veneranda antiquitatis monumenta demonſtrant. Theodardum namque Narbonenſem archiepiſcopum conſecraſſe legitur in vita antiqua, quam habes apud Catellum & Bollandum t. I. Maii pag. 147. his verbis : *Defuncti Sigebodi*, inquit auctor, *cum Giſlerano Carcaſſonenſi curavit ſuppellectilem domeſticam, argenteam, librariam inſtrumento publico enumerari : tum peracta frugalitate triduana, una cum futuro epiſcopo Theodardo electo, comitante ſecum innumera cleri & populi multitudine, S. Mariæ eccleſiam intravere cum Auſindo epiſcopo Elnenſi, ut devote conſecrarent epiſcopum Narbonæ : erat autem dies Dominica Auguſti 15. in qua celebratur Aſſumptio Dei genitricis anno*
885. *incarnat. 885. quod utique ſancte ac religioſe perfecerunt.* Adfuit concilio Nemauſenſi in villa
887. Portu XV. cal. Dec. anno 887. habito pro reſtitutione Servi-Dei epiſcopi Gerundenſis, quem ordinarat Theodardus, contra Selvam, qui archiepiſcopum agebat. Pedum tenebat tum cum
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 4. temporibus Caroli junioris, nepotis magni Ludovici, Caroli imperatoris filii, ac Theodardi eccleſiæ Narbonenſis archiepiſcopi facta eſt tranſlatio reliquiarum S. Majani confeſſoris in cœnobium Cognenſe diœceſis Biterrenſis, vide Mabillonium ſæc. 4. Bened. parte 2. pag. 590. Anno
888. 888. 15. Decemb. regnante Domino & regem exſpectante acquiſivit a Servo-Dei epiſcopo Gerundenſi pretio 180. ſolidorum Melgorienſium quidquid ipſi a parentibus Ingelberto & Adal-
Marc. Hiſp. col. 820. trude obtigerat in villa Valeriana ſita *in territorio Agathenſi ſuburbio Biterrenſi*, ex chartul. eccleſ.
889. Biter. Anno autem II. regnante Odone II. non. Novemb. Agilbertus pro 25. ſolidis acquiſivit quintam partem villæ de Cuminiano ab Anſe-
891. mundo & Columba ejus uxore, ex pancharta
Tom 2. Spicileg. pag. 734. nigra cathedralis eccleſiæ. Subſcripſit anno 891. ſynodo apud Magdunum ſuper Ligerim habitæ :

nam pro *epiſcopus Bituricenſis*, legendum *Biterrenſis*, cum Bituricenſis archiepiſcopus jam prius nominetur, ſcilicet Edacius. Præerat adhuc anno 897. XIII. cal. Maii, quo tempore ſedit in ſynodo Portuenſi in pago Nemauſenſi : neque tamen ei ſubſcripſit, ſed Fructarius ejus ſucceſſor, ſive quod ante concilii finem obierit, ſive quod ejus ſubſcriptio perperam ſit prætermiſſa. Legeſis Baluz. concil. Narbon. pag. 2. 897.

Agilberto perperam Reginardum ſubſtituunt Sammarthani : quod enim interfuerit ſynodo Magalonenſi apud Juncarias anno 909. habitæ ; quod Arnuſtus archipræſul Narbonenſis inter ejus manus expiraverit ; quodque nominetur in epiſtola Johannis X. pro Agio Narbonenſi contra Gerardum, hæc ipſi convenire nequeunt, ſed alteri Reginardo poſt Fructarium commemorando. Error ex hoc irrepſiſſe videtur, quod ſynodus Magalonenſis apud Juncarias an. 909. habita, olim an. 894. adſcriberetur. Conſule concilia Narbonæ doctiſſimi Baluzii.

XIV. Fructarius.

Fructarius, quibuſdam Tructarius Biterrenſis epiſcopus ſubſcripſit concilio Portuenſi in pago Nemauſenſi XIII. cal. Maii an. 897. indict. XV. ſub Arnuſto Narbonenſi archiepiſcopo, quamvis inter præſules, qui ei adſuerunt, initio non recenſeatur, ſed ejus deceſſor Agilbertus. Anno IX. regnante Odone cum illuſtri Rainardo vicecomite Biterrenſi & Dida ejus uxore commutationem fecit XVII. cal. Auguſti ſub die Sabbati indict. XV. Rogatu Vulfardi abbatis Karlomagnus rex Rainardo pro aſſidua fidelitate *qua in ipſius decertabat ſervitio* villas Aſpiranum & Albinianum in territorio Biterrenſi ſitas, necnon eccleſiam S. Felicis in villa Colobrice cum campo & adjacentiis & Paulinianum villarem juxta Colobrices jam conceſſerat ab anno 881. ut in archivis capituli Biterrenſis reperitur : Fructarius igitur epiſcopus canonicorum ſuorum aſſenſu, Rainardo vicecomiti & uxori ejus Didæ ceſſit in excambium quidquid eccleſia S. Nazarii poſſidebat in comitatu Avenionenſi, ſcilicet villam dictam Tavellis cum eccleſiis S. Petri & S. Ferreoli, paucis retentis : Rainardus vero donavit eccleſiæ S. Nazarii in pago Biterrenſi villam de Aſpirano cum eccleſia S. Romani, excepto quod Walcharoni idem Rainardus antea dederat : largitus quoque illi eſt in excambium quidquid habebat in terminis de Aviciaco & Albiniano. Quod autem territorium habebat Walcharo ex dono Rainardi vicecomitis, voluit fieri parochiam, cum antea eſſet de parochia ſancti Martini de Podio : quapropter ſumptibus ipſe ſuis conſtruxit eccleſiam beatæ Mariæ in Villa nova, quæ a Fructario epiſcopo de conſenſu canonicorum ſuorum conſecrata eſt IV. calend. Auguſti, & pro ſuſtentatione parochi data eſt decima hujuſce territorii : ſed ne capellanus ſancti Martini de Podio ex hac donatione gravaretur, datæ ſunt illi vineæ in parochia S. Martini. Eodem anno 14. Decemb. Boſone tunc vicecomite Biterrenſi & Agathenſi, querelam habuit Fructarius adverſus Amalricum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

filium Adebraldi pro parva quadam inſula ſita A
in termino villæ de Aſpirano, quam prius cum
vicecomite Rainardo commutaverat epiſcopus,
ut diximus.

XV. Matfredus I.

898. Fructario jam ſucceſſerat Matfredus an. 898.
Andoquo auctore, qui ex archivis epiſcopatus
quamdam commemorat permutationem Matfredum
Biterrenſem epiſcopum inter & Bligarium
ejuſque uxorem factam die 5. menſis Octobris
anno primo quo regnare cœpit Carolus Simplex:
Carolus autem defuncto Odone an. 898. denuo
coronatus Remis, novam ob redintegratum re- B
gnum epocham ab eo tempore omnibus per
Septimaniam datis diplomatibus uſurpavit.

DE BESIERS.

XVI. Reginaldus I.

Reginaldus, qui & Rainaldus in veteribus in-
ſtrumentis reperitur, e familia vicecomitum Bi-
906. terrenſium oriundus, præerat anno 906. quo
Hemma abbatiſſa S. Johannis Baptiſtæ chartam
legitur obtuliſſe confirmandam in conventu epi-
ſcoporum apud Barcinonam in eccleſia S. Crucis,
Ch. xii. col. 13. cui jam ſubſcripſerat Reginaldus Biterrenſis epi-
907. ſcopus. Anno ſequenti 907. apud Ceſſeronem
ad Araurim fluvium in diœceſi Agathenſi in C
monaſterio S. Tiberii rurſum pro cauſa eccleſiæ
Auſonenſis, de qua actum fuerat anno proximo
in ſynodo Barcinonenſi, congregati ſunt Arnu-
ſtus archiepiſcopus, Reginaldus Biterrenſis, &
ceteri ejuſdem provinciæ epiſcopi, tam qui priori
adſtiterant concilio, quam qui defuerant, ex ar-
chivis S. Victoris Maſſilienſis. Reginardo reſti-
tuenda quæ de priore Reginardo prius vulgarant
Sammarthani. Sedit nempe in concilio Magalo-
909. nenſi apud Juncarias anno 909. v. non. Maii
indict. xii. habito, ex archivis archiep. Narbon.
Ejus inter & Nantigiſi Urgellitani præſulis ma-
nus expiravit Arnuſtus archiepiſcopus Narbo- D
912. nenſis ante menſem Junium anni 912. Eidem,
Ch. xiv. col. 14. uti plurimis aliis epiſcopis inſcribitur epiſtola
914. Johannis X. circa annum 914. pro Agio in ar-
chiepiſcopum Narbonenſem electo contra Ge-
raldum. Cum terra ſancti Johannis de Aurelia-
go erogata fuiſſet quibuſdam familiis, quæ ſub
Ludovico Pio venerant in Galliam Narbonen-
ſem, ut illam inhabitarent, ex illis Tructildis,
Fulcherius filius & Leudoinus preſbyter portio-
nes octo ejuſdem eccleſiæ ipſis debitas donave-
runt eccleſiæ cathedrali S. Nazarii xiv. calend.
918. Novemb. anno xxi. regnante Carolo rege poſt
obitum Odonis, ut in archivis habetur. Nomi- E
natur Reginaldus Biterrenſis epiſcopus in charta
qua Ildegarius preſbyter Deo, & S. Tiberio, &
Rodoaldo abbati, & fratribus ibidem Deo ſer-
vientibus fiſcum, quem a domino Volcario re-
quiſierat in pago Agathenſi vocatum *Cirzer*, im-
pertit regnante Carolo cognomine Simplice an.
924. xxvii. qui incidit in annum Chriſti 924. quo
Hungari poſt deſolatam Italiam, Septimania de-
vaſtata, pene omnes a Pontio marchione Tolo-
ſano e Gothia expulſi ſunt. Ejuſdem regni anno
xxix. Iſarnus & uxor Adoira alodem ſuum cum
Reginaldo iii. idus Maii commutatunt. Anno
circiter 927. una cum Aimerico archiepiſc. Nar-
bonenſi recens electo, Hugone Toloſano epiſc. 927.
& aliis ſcribit Reginardus Biterrenſis Johanni papæ
X. non vero VIII. ut poſt Robertum Catellus,
ut eos excuſatos habere velit, ſi ſecundum anti-
quam conſuetudinem Aimericus neque per ſe,
neque per deputatos illum adierit, quia omni
regione illa nuper ab Hungaris graviter afflicta,
itineribuſque ab urbe Narbonenſi ad Romanam
a Sarracenis occupatis, patriam deſolatam deſe-
rere auſus non fuerit. Vide quæ diximus in Ay-
merico Narbonenſi. Denique Reginardus anno 930.
ii. quo obiit Carolus rex, tertius nempe, cogno-
mento Simplex, eccleſiæ ſuæ teſtamento legavit
in regno Septimaniæ & comitatu Biterrenſi S.
Petrum a Pullo cum boſco, molino, &c. ea lege,
ut canonici S. Nazarii omni tempore hanc do-
nationem in commune tenerent. Biennio poſt
extremæ ipſius voluntatis exſecutores in poſſeſ-
ſionem canonicos miſerunt xiv. cal. Aprilis re-
gnante Radulfo anno quarto poſt Caroli obitum
qui eſt annus Chriſti 933. obiit enim Carolus 933.
7. Octob. 929. Hujus doni chartam, quæ tota
ad Reginardi gloriam conducit, integram inter Ch. i.
inſtrumenta retulimus, tum etiam quia ex ea col. 127.
Reginaldi mortis tempus adſtrui poteſt. Patet
enim jam anno 933. obiiſſe Reginaldum, ac
proinde non recte Sammarthanos ipſius vitam
in annum 937. protraxiſſe. Illud eos in erro-
rem induxiſſe videtur, quod putaverint dona-
tionem Pontii comitis factam fuiſſe Reginaldo
epiſcopo, licet in archivis legamus Pontium co-
mitem & marchionem Toloſanum tradidiſſe vil-
las de Buiano & Tampuniano cum eccleſiis ſuis
Domino Deo, & S. Nazario ſedis Biterrenſis
xvi. cal. Febr. anno i. quo obiit Rodulfus rex,
id eſt 937. ubi non nominatur epiſcopus, qui
jam ſucceſſerat

XVII. Rodoaldus.

Rodoaldus aliter Rodallus, quem nonnulli
ſuſpicantur eſſe Rodoaldum abbatem S. Tiberii,
de quo ſupra, qui hoc vivebat tempore, jam
ſedebat an. 937. proximus forte ſucceſſor Re- 937.
ginaldi: anno enim ii. regnante domino Ludo-
vico rege interfuit dedicationi eccleſiæ S. Pontii
Tomeriarum cum Aimerico Narbonenſi, & aliis
epiſcopis, qui omnes poſtea ad concilium Au-
ſedinenſe convenerunt. Sua ſubſcriptione con-
ſenſit chartæ Aimerici archiepiſcopi Narbonen-
ſis pro Tomerienſi S. Pontii monaſterio anno
940. quo etiam tempore eidem cœnobio dona- 940.
vit menſe Auguſto B. Mariam de Tomeriis, &
alias eccleſias ex archivis ejuſdem monaſterii.
Confirmavit donationem monaſterii B. Mariæ
Camboni vulgo *Camon* Soniario abbati Craſ-
ſenſi factam anno octavo regnante Ludovico, hic
eſt annus Chriſti 943. Nominatur præſens ele- 943.
ctioni Riculfi epiſcopi Elnenſis factæ in publico Ch. vii.
epiſcoporum conventu Narbonæ congregatorum col. 481.
vi. cal. Aprilis anno 947. Inſequenti xiii. re- 947.
gnante Ludovico rege quaſdam vineas in comi-
tatu Biterrenſi in villa Teciano acquirit, præſente

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Bernardo archidiacono. Denique Traſoario vineas ad complantandum in territorio de Cirzio indulget ad ſuam & canonicorum ſuorum utilitatem anno I. regnante Lothario rege, qui re-
954. gnum auſpicatus eſt anno 954. ex archetypis tabulis Biterrenſibus.

GERALDI.

XVIII. BERNARDUS I.

Cognominatum fuiſſe Geraldi Bernardum diſcimus ex quadam charta S. Guillelmi de Deſerto VI. nonas Julias ſub die Veneris in Nemauſo civitate publice regni Lotharii anno XVIII.
Marc. Hiſp. col. 379. Numquid is eſt Bernardus Biterrenſis epiſcopus, quem Cl. Baluzius dicit ſubſcripſiſſe poſtea concilio habito anno 911. indictione XIV. in villa, cui nomen Fons coopertus, in territorio Narbonenſi in eccleſia S. martyris Juliani, cui præerat Arnuſtus archiepiſcopus Narbonenſis? De Bernardo noſtro frequens in archivis Biterrenſibus memoria. Anno III. regni Lotharii ei concedunt Abbo uxorque Servanda allodia in territo-
Catalog. epiſc. Biterr. pag. 52. rio Badonis. Andoquus, quem ſecuti ſunt Sammarthani, vidiſſe ſe teſtatur in chartulario Biterrenſi inſtrumentum hujuſce circiter temporis, quo Bernardus confirmat donationem Reginaldi deceſſoris factam D. Nazario de S. Petro a Pullo. Anno V. regnante Lothario rege XIII. cal. Sept. Bernardus epiſcopus & canonici Biterrenſes donant Giſelemundo locum S. Petri a Pullo cum appenditiis pro novem frumenti ſextariis annuatim perſolvendis. Anno VI. erat ſimul & epiſcopus Biterrenſis & abbas Anianenſis, qui erat
Mabillon. Annal. ad annum 959. num. 27. perverſus horumce temporum mos: permutationem enim fecit cum Arico ejuſque uxore Richilde, qui alodem quemdam in villa comitatus Biterrenſis, S. Eulaliæ dicta, Anianenſibus ceſſere pro alio alode ſito in villa Liciano. Hujus commutationis charta in qua *Bernardus abbas, & epiſcopus, & omnis congregatio S. Salvatoris ex Aniano monaſterio* laudatur, data eſt cal. Maii, *anno ſexto regnante Lothario rege poſt obitum Hlodoici regis.* Anno VIII. ejuſdem regni XII. cal. Decemb. Godinus manſum infra terminum S. Eulaliæ de Pupiano *venerabili patri Bernardo epiſcopo & abbati de monaſterio Aniano* concedit. Matfredus Narbonenſis vicecomes cum Adelaide conjuge Romam profecturus teſtamen-
966. tum condidit die 20. Auguſti an. 966. cujus exſecutionem Bernardo epiſcopo inter alios de-
967. mandavit. Sammarthani ad annum 967. referunt donationem a Salacone factam B. Nazario & S. Jacobo Biterrenſi de medietate eccleſiæ, turris, juriſdictionis & poggii ſancti Baudini Deſclaſſano. Anno XV. regnante Lothario rege Bernardus cum Aimerico Narbonenſi archiepiſcopo, & Aimerico levita abbate S. Pauli permutavit alodem Capitis ſtagni. Anno XVI. XV. cal. Maii fit commutatio inter Bernardum epiſcopum, & canonicos ex una parte, Iterium, & Pontium clericos fratres ex alia, qui donaverunt Bernardo & canonicis villam Pardinas ſive villare *la Belle*, & medietatem de alode, qui fuit Giſlæ matris eorum, cum medietate eccleſiæ S. Stephani & ſalinis: epiſcopus vero & canonici

A ceſſere eis allodia in Betigniano, territorio de Abelhano, & Sampreniano, territorio de Colobricis, cum tertia parte eccleſiæ S. Andreæ; item ſalinas in Serinhano, alodes in Villa nova, campum & vineas ad Molarias in territorio Salviani. Anno XVII. IV. cal. Auguſti permutat Bernardus epiſcopus eccleſiam S. Baudilii ſitam in comitatu Biterrenſi cum Bernardo epiſcopo Nemauſenſi, & Leufredo abbate S. Salvatoris Anianenſis, pro allodio quod habebant a Corſan, a Capeſtan, & a Pozovalerio in comitatu Narbonenſi. Vicecomitem Reginardum tumulo mandari in eccleſia S. Jacobi curavit 12. Oct. ejuſdem anni, ejus
B teſtamenti exſecutioni præpoſitus, quo nomine X. cal. Nov. Incarnationis anno 969. ind. XII. 969.
ſimul cum Garſinde vicecomitiſſa, & Bernardo abbate & aliis donavit eccleſiæ S. Nazarii villam *Ch. II. col. 117.*
de Luco cum eccleſia S. Martini, quas legaverat vicecomes in regno Septimaniæ & in comitatu Biterrenſi, aſſentientibus Guillelmo vicecomite & Boſone. An. XIX. regnante Hlotario rege Bernardus de conſenſu capituli tradidit uſusfructus titulo Lailulfo presbytero eccleſiam S. Stephani de Buïano cum terris de Garriſione, juxta Andoquum & Sammarthanos: attamen in ſchedis D. Claudii Etiennot lego hanc eccleſiam datam fuiſſe
C Lailulfo, ſeu commendatam a Bernardo abbate S. Afrodiſii, volente Bernardo epiſcopo Biterrenſi. Amelius an. 972. ex teſtamento erogavit alo- 972.
dem ſuum ad Campanianum S. Michaeli, id eſt villam & eccleſiam S. Saturnini, quam hodie poſſidet præcentor; & quoniam præerat ſcholæ clericorum, qui de eodem alode debebant ſuſtentari, cujus erat moderator ipſe præcentor, eamdem adminiſtrationem in ſuos uſus ac proprietatem convertit. Anno XXII. regis Lotharii IV. idus Novembris cum Fulcranno Leutevenſi præſule permutat dominia Bernardus, quæ uterque in alterius poſſidebat diœceſi. Anno XXIII. 977.
D XI. cal. Sept. Guillelmus vicecomes Biterrenſis, & uxor ejus Ermetructis, quæ Druda vocabatur, ceſſere D. Nazario villam de Lignano, &c. quæ de Bernardo epiſcopo ipſis advenerat, ad opus conſtruendi eccleſiam cathedralem, qua perfecta, revertetur hæc villa ad menſam canonicorum in commune viventium. Anno XXIV. ejuſdem regni ſuperſtes adhuc Bernardus quædam permutavit in villa Columbario, ut legitur in chartophylaciis Biterrenſibus. Denique anno non notato Adelaidi vicecomitiſſæ Narbonenſi ſalinas in terminio de Caput-ſtagni ſitas dedit, quas monaſterio Anianenſi largita eſt IV. calend. Aprilis
E anno III. Hugonis regis, ex archivis ſancti Pauli Narbonenſis.

XIX. MATFREDUS II.

De Bernardi ſucceſſoris nomine utrum Macfredus, an Manfredus, ſeu Alfredus & Anſefredus appellatus fuerit dubitant Sammarthani: totidem enim nominibus, inquiunt, præſules Biterrenſes habentur in chartulariis ſancti Nazarii: an vero fuerit unus epiſcopus ſub diverſis nominibus male ſcriptis, ſeu plures antiſtites, uno aut diverſis temporibus, adhuc ſub judice lis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

eſt. Quidquid ſit, Matfredus e Villacunio ditionis eccleſiæ Leutevenſis oriundus, ut nonnullis in Plantavitio placet, Ermengaudi Narbonenſis archiepiſcopi forſan conſanguineus, præpoſitus primum Narbonenſis fuerat, ut patet ex charta data anno 1025. apud Catellum pag. 958. Biter-
987. renſem cathedram occupabat an. 987. aut 88. quo S. Fulcrannus Leutevenſis epiſcopus, qui eum ſingulari benevolentia proſequebatur, teſtamento ſuo pluribus annis ante mortem condito quædam legavit monaſterio ſancti Salvatoris ejuſdem
Ch. v. col. 168. urbis, eo pacto, ut Macfredus epiſcopus Biterrenſis eſſet proviſor, pater, ordinator, ac defenſor ipſius monaſterii. Memoratur & in teſtamento Guillelmi vicecomitis Biterrenſis & Aga-
990. thenſis, qui anno 990. canonicis S. Nazarii ceſſit villam de Surignano cum appenditiis, & vineas in
991. villa de Buïano. An. IV. regnante Hugone Capeto IV. cal. Auguſti Macfredus excipit donum quarumdam vinearum a Goleſino. Anno VII. ejuſdem regni XIV. cal. Septemb. permutat allodium S. Nazarii & S. Michaelis ſitum in villa Circi cum Willelmo vicecomite & uxore Arſendi pro allodio ſito in comitatu Biterrenſi in villa de Aureliaco. Anno IV. regnante Roberto Bernardus Guifredus archidiaconatum ſancti Nazarii, quem antea ejus avunculus Salomon obtinuerat, cedit Deo, & Macfredo epiſcopo, qui eidem hanc dignitatem reſtituit titulo feudi clericalis, ea tamen conditione, ut eccleſiæ inſerviat, nec ulla fraude impediat, quin illo fatis functo, archidiaconatus ad epiſcopum Biterrenſem redeat. Is eſſe
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 163. videtur epiſcopus Macfredus, cui Ermengaudus archiepiſcopus Narbonenſis teſtamento legavit
1005. anaphos duos & libram unam auri anno 1005. Unus erat ex epiſcopis, qui in conventu Toloſæ eodem anno habito excommunicaverunt omnes ſeu viros, ſeu feminas, qui aliquod uſaticum malum in ſtrata de Stap uſque Toloſam miſerint, vel mitti conſenſerint. Intererat Leutevæ
1006. id. Febr. an. 1006. quando S. Fulcrannus hujus civitatis antiſtes, cui erat cariſſimus Matfredus, animam Deo reddidit. Fulcranno vero defuncto, Leutevenſis eccleſiæ gubernaculum jure vel injuria toto novennio tenuit, nec tamen Biterrenſem eccleſiam dimiſit, prout habetur in veteri-
1010. bus inſtrumentis: anno etenim 1010. hoc ad-
Marc. Hiſp. col. 423. huc titulo Ermengaudi epiſcopi Urgellitani decretum de vita canonica in matrice eccleſia inſtituenda XIV. cal. Decemb. emiſſum cum plurimis epiſcopis confirmavit, inter quos aderat Borellus Auſonenſis præſul, cujus electionis actis
Ibid. col. 996. anno XV. Roberti regis ſubſcriptus cal. Octob. reperitur Matfredus apud Baluzium. Exſtat in chartulario S. Nazarii repertorium bonorum eccleſiæ, quando Anſefredus factus fuit epiſcopus, qui in altero inventario Alafredus vocitatur, ſed nullus dubito quin idem ſit Matfredus diverſimode ab amanuenſibus acceptus.

XX. URBANUS.

Nunc primum innoteſcit Urbanus Biterrenſis præſul ex archivis monaſterii B. Mariæ de Quadraginta, in quibus capellam S. Martini in eadem

A eccleſia de mandato Ermengaudi Narbonenſis archiepiſcopi dedicaſſe legitur anno 1016. ANNI CHRISTI 1016.

XXI. STEPHANUS II.

Diu poſt conſecratam capellam non ſuperfuiſſe Urbanum inde liquet, quod eodem anno 1016. Stephanus ejus ſucceſſor Rainaudo presbytero donaverit vineas ad Badonas, ad complantandum æqualiter, ex archivis Biterrenſibus. Anno I. Henrici regis qui regnum anno 1031. 1031.
auſpicatus eſt, Stephano vendidit Deuſdet presbyter unum *maillolum*, ſeu vineam, quæ illi advenerat, pro ædificanda eccleſia in villa ſancti
B Andreæ de Pailliniano pretio 27. ſolidorum de denariis Biterrenſibus. Adfuit anno circiter 1032. 1032.
concilio apud Narbonam habito ab archiepiſcopo Guifredo, ubi confirmata ſunt privilegia monaſterii Canigonenſis. Præfuit Stephanus cuidam placito habito anno 1035. occaſione controver- 1035.
ſiarum quæ Bermundum de Salva inter & fratrem uterinum Petrum comitem Carcaſſonenſem & vicecomitem Biterrenſem inerant de abbatiis Anianenſi & Gellonenſi. Eccleſiæ ſuæ ſancti Nazarii dedit an. 1036. duas condaminas, unam 1036.
ad Cagaranlerium, & aliam ad Diviſanum, quas poſtea Arnaldus epiſcopus Magalonenſis uſurpa-
C vit. Eodem anno VII. idus Febr. quædam prædia juxta abbatiam S. Afrodiſii, & cenſus quos habebat in villis de Paleariis & Ameliaco, de conſenſu Bernardi abbatis, canonicis S. Nazarii largitus eſt, ut liquet ex tabul. capit. Biterr. Quin & in ſchedis noſtri Claud. Etiennot de abbatia S. Afrodiſii lego Stephanum epiſcopum Biterrenſem bene multa huic loco contuliſſe anno 1036. laudatque acta pontificum Biterrenſium. Antiquitat. Benedict. in Septimania part. 2. pag. 123.

XXII. BERNARDUS II.

Litteris conventus habiti in Coxano monaſte- Mabillon. ad hunc ann. n. 58.
D rio ab archiepiſcopo Narbonenſi, & plurimis epiſcopis an. 1035. pro unione eccleſiæ S. Mariæ *inter ambas aquas* * cum dicto cœnobio ſubſcribit Bernardus epiſcopus Biterrenſis. At cum aliunde certum ſit Stephanum tunc temporis Biterrenſes inſulas geſtaſſe, vero videtur ſimilius Bernardum, quo de agitur, ſua ſubſcriptione ratam habuiſſe unionem hanc poſt celebratam ſynodum. Et certe non reperitur hic Bernardus initio litterarum, ubi nomina præſentium epiſcoporum præmittuntur. Ratione haud abſimili duos Convenenſes epiſcopos in eadem charta ſubſcriptos reperies, Arnaldum & Willelmum: Willelmus nempe Ar-
E naldi ſucceſſor poſt habitum hunc conventum quæ in eo acta fuerant, rata habuit. Præſens vero adſtitit Bernardus epiſcopus duobus conciliis apud Narbonam anno 1043. habitis ſub Guifredo 1043.
Narbonenſi archiepiſcopo, in quorum primo XVI. Marc. Hiſp. col. 442.
cal. Aprilis monaſterii Coxanenſis bonorum invaſores anathemate percuſſi: in altero autem cal. Auguſti eccleſiæ Edrenſi in diœceſi Carcaſſonenſi donationem factam a Willelmo Hugonis confirmarunt epiſcopi: utrumque concilium legeſis apud Marten. tom. 4. anecd. col. 83. & ſeq. Eodem anno III. cal. Octob. Petrus Raimundi

* De Tramesaigues.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

comes ad S. Jacobum Gallæciæ iturus, eccleſiæ
Prob. hiſt. Occit. col. 209. ſancti Nazarii dedit manſum, quem comparaverat
Iſembertus presbyter de Benjamin Hebræo. Sub-
ſcripſit an. 1045. Bernardus dedicationi eccleſiæ
1045. S. Martini de Lenis in comitatu Fenoliotenſi.

XXIII. Berengarius I.

Ch. v. col. 105. Marc. Hiſp. col. 447.

Interfuit concilio celebrato idibus Juliis anno
1050. 1050. apud S. Tiberium in diœceſi Agathenſi
adverſus invaſores eccleſiarum & poſſeſſionum
monaſterii Arulenſis, Wifredo metropolitano
præſide. Donavit eodem anno ad feudum Rai-
nardo (*al.* Bernardo) Salomonis domino de
Buïano & de Badonis burgos extra portas civi-
tatis, ut ipſi eſſet auxilio contra vim nobilium,
qui bona eccleſiæ invadebant. Legitur in archivis
B. Mariæ de Quadraginta Berengarium Biterren-
ſem epiſcopum una cum Guifredo Narbonenſi
archiepiſcopo & Gontherio Agathenſi præſule
dedicationi hujus eccleſiæ interfuiſſe XIV. calend.
Nov. anno 1053. ſed veritas inſtrumenti ſtare
non poteſt cum charta guirpitionis eccleſiæ de
Bitiniano, in qua Berengarius ante XIII. cal. Sept.
mortuus deſignatur, ut mox videbimus. Exſtat
inter inſtrumenta hiſt. Occitaniæ t. 2. col. 222.

XXIV. Bernardus III.

Arnaldus.

Benedictionem epiſcopalem acceperat Bernar-
dus, qui cognominatur Arnaldus, ante XIII. cal.
1053. Sept. 1053. obieratque aliquanto ante Berenga-
rius ejus deceſſor, ut ex controverſia de Bitinia-
no diſcitur, quam ſub Berengario inchoatam di-
remit Bernardus: hæc autem eſt rei ſumma, pro-
ut in chartulario S. Nazarii legitur. Pontius Niger
canonicus S. Nazarii, antequam ad ſepulcrum Do-
mini proficiſceretur, codicillis teſtamenti decre-
vit, ut poſt mortem Guiraldi & filii ejus Ber-
nardi eccleſia S. Andreæ de Bitiniano ad canoni-
cos ſancti Nazarii reverteretur: defuncto itaque
Bernardo canonici eccleſiam repopoſcerunt; at
Odo, Bernardus, Roſtagnus, & Guillelmus fra-
tres rem paternam eſſe proclamarunt. Hac de re
conqueſti ſunt canonici, Bernardus claviger &
præpoſitus, Guillelmuſque archidiaconus coram
Berengario præſule, Ermengaudo de Caſulis,
& Matfredo filio abbate ſancti Jacobi in pla-
cito ad Aſpiranum convocato, ubi cum nullum
chartarum inſtrumentum proferrent, inclinabant
judices, ut cum fuſte ac clypeo pugna decerne-
retur: ſed tandem in altero apud S. Hippoly-
tum res in controverſiam deducitur, cui ad-
fuere etiam vicecomes Berengarius, Amblardus,
Gaucelinus & alii. At cum heredes Pontii falſo E
inſimulaſſent ſibi a patre in extremis mandatum,
ut de prædicta eccleſia ſtatim a die mortis ip-
ſius fidem clientelarem epiſcopo Berengario ju-
rarent, Berengarius vero pecuniæ a fratribus ac-
cipiendæ ſpe ineſcatus procraſtinaret, Ermengau-
dus & Matfredus abbas placitum diſſipavere.
Mortuo interim Berengario aliquot poſt dies
ſuffectus eſt Bernardus, qui novum placitum
ad Lignanum indixit, in quo cum de fratribus
coram Berengario vicecomite conqueſtus fuiſſet,
epiſcopo Berengarius auctor fuit, ut Odoni &
A fratribus trecentos ſolidos pro dicta eccleſia do-
naret. Itaque XIII. cal. Septemb. anno 1053.
pax ſtabilitur in palatio epiſcopali, adjudicatur *Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 222.*
eccleſia de Bitiniano canonicis, & pro trecentis
ſolidis Melgorienſibus Odo & ejus fratres guir-
pitionem fecerunt in manu Bernardi epiſcopi.
Anno 1054. XXIII. ſcilicet Henrici regis III. 1054.
id. Julii una cum Amelio & Guillelmo fratri- *Ibid. col. 225.*
bus monaſterio S. Petri Rodenſis donavit Ber-
nardus quidquid ipſis a parentibus obtigerat in
villa Solano in comitatu Toloſano. Primus re-
cenſetur inter epiſcopos qui VIII. cal. Sept. ejuſ- *Labb. concil. tom. 9. col. 1072.*
dem anni celebrarunt concilium Narbonenſe cum
B Guifredo metropolitano, ubi pax & treuga confir-
mantur. Hoc eodem anno V. nonas Martii Petrus
comes Carcaſſonenſis cum Ranguardi uxore do-
navit S. Nazario abbatiam de S. Geneſio juxta
mare cum omnibus appenditiis. Circa id tempus
Bernardus interfuit cum aliis epiſcopis conſecra-
tioni eccleſiæ ſancti Petri Magalonenſis. Anno
1055. interfuit concilio Narbonenſi habito cal. 1055.
Octob. a Guifredo archiepiſcopo adverſus in- *Marc. Hiſp. col. 452.*
vaſores bonorum eccleſiæ Auſonenſis. Adfuit & *Labb. concil.*
Toloſano id. Septemb. anni 1056. congregato *tom. 9. col. 1054.*
contra ſimoniam, aliaque cleri & populi vitia. 1056.
Eodem anno, juxta Sammarthanos, guirpivit pa-
C nes cenſuales, quos Ranguardis comitiſſa & Rai-
mundus Bernardus vicecomes cum Ermengardi
uxore acceperant a S. Nazario & Bernardo epi-
ſcopo. Denique quas canonicis Biterrenſibus abla-
tas Arnaldo Magalonenſi epiſc. dono dederat duas
condaminas Bernardus, ab Arnaldo juſſu concilii
Toloſani VIII. id. Febr. an. 1057. reſtitutas ca- 1057.
nonicis reddidit, ex tabulis capituli Biterrenſis.

XXV. Berengarius II.

Poſt Bernardum recenſendus Berengarius ex
iiſdem tabulis, qui duas condaminas iterum ca-
nonicis ſancti Nazarii abſtulit, ut Pontio Petro
D Arnaldi Magalonenſis epiſcopi nuper defuncti
nepoti traderet: at Pontii qui reſtituere nolebat
ſubita morte mortui filii has canonicis ceſſere
an. 1061. regnante Philippo. Iiſdem Rogerius 1061.
comes Carcaſſonenſis reſtituit XVI. cal. Julii an. *Prob. hiſt. Occit. t. 2.*
1065. manſum Iſemberti presbyteri, quem in- *col. 248.*
juſte interpellabat: hæc autem domus ac vici- 1065.
næ junctæ componebant, ut volunt Sammar-
thani, unum de palatiis vicecomitum, inibique
conſtructa fuit magna turris; muri enim anti-
quæ civitatis non prætergrediebantur eccleſiam
monialium ſanctæ Mariæ.

XXVI. Matfredus III.

Ex abbate S. Afrodiſii Matfredus ad cathe-
dram Biterrenſem aſſumitur, ſed quo præciſe
anno prorſus eſt incompertum. Illud tantum
certo novimus Rodmundum de Falgariis & Ray-
mundum fratres archidiaconatum cum ſuis ap-
penditiis Matfredo epiſcopo ceſſiſſe III. id. Ja-
nuarii an. 1077. quo & a Bernardo de Fulge- 1077.
rio accepit terras, quas poſſidebat in Aſpirano.
Cum Frotardo abbate S. Pontii aliiſque nobilibus *Gall. Chriſt.*
ſententiam tulit adverſus Bermundum Agathen- *tom. 1. col. 243.*
ſem, qui malos uſus & conſuetudines in honore

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
(Palatium vocant) S. Salvatoris & S. Fidis exige-
bat; id colligitur ex placito habito a Raimundo
1078. Ruthenenſium comite v. cal. Julii anno 1078.
Adſtitit conventui apud Narbonam habito nonis
1080. Maii an. 1080. præſenſque fuit donationi de-
cimæ ſalis & piſcium factæ 31. ejuſdem menſis
canonicis S. Juſti a Petro electo & vicecomite
Narbonenſi. Eodem anno calendis Junii præſens
laudavit chartam Petri electi Narbonenſis poſt
bonæ memoriæ Gaufredum pro eccleſia S. Pauli
Narbonenſis. Eo circiter tempore adfuit concor-
diæ initæ inter Petrum comitem & Guillelmum
1082. de Montepeſſulano. Anno 1082. 25. Martii
conſentiente capitulo quædam donavit monaſte-
rio B. Mariæ de Caſſiano, quod biennio ante a
Guillelmo Alcherico fundatum celebre poſtmo-
dum evaſit. Interfuit donationi factæ monaſterio
S. Pontii Tomerienſis a Raimundo Minervenſi
1083. vicecomite III. non. Febr. 1083. Inſequenti
1084. Raimundus comes Ruthenenſis Matfredo & ſuc-
ceſſoribus permiſit exuvias quas poſt epiſcopo-
rum Biterrenſium obitum multo jure ſuas eſſe
contendebat, Matfredus vero comiti equum dona-
vit, qui 200. ſolid. Melg. conſtiterat. Idem eo-
demque tempore Bernardo Trincavelli Biterrenſi
vicecomiti attribuit Andoquus, at tunc temporis
Biterrenſem vicecomitatum tenebat Bernardus
1086. Atonis non Trincavellus. An. 1086. una cum
Dalmatio metropolitano aliiſque epiſcopis in con-
cilio congregatis interfuit Matfredus conſecrationi
eccleſiæ monaſterii S. Stephani Balneonenſis. An.
1088. 1088. teſtis ſubſignavit chartam donationis fa-
Ch. VI. col. 132. ctæ monaſterio B. Mariæ de Caſſiano ab Ermen-
gaudo de Pouzols. Unus fuit ex epiſcopis qui in
1090. unum congregati an. 1090. anathema dixerunt
invaſoribus bonorum eccleſiæ Biterrenſis. Anno
1091. 1091. XIII. cal. Aprilis concilio Narbonenſi
adfuit, ubi agitata quæſtio eſt de abbatia S. Lau-
rentii adverſus ipſummet qui præſidebat Dalma-
tium archiepiſcopum Narbonenſem. Adjunxit
1092. anno 1092. dominio menſæ epiſcopalis in ter-
ritorio Columbario quaſdam poſſeſſiones quas a
Golefino acquiſierat. Eodem anno IV. id. Febr.
Ch. VII. col. 132. conſiderans Matfredus deſtructionem canonicæ
ſive capituli S. Nazarii factam ab anteceſſoribus
ſuis, & detrimentum ipſius eccleſiæ, cujus cano-
nici deſtituti ſubſidiis, quibus in commune vi-
vere poſſent, nec divina myſteria frequentabant,
nec eccleſiaſtica negotia curabant, donavit illis
præpoſitatum ſeu dignitatem præpoſitatus, ſacri-
ſtiam, necnon & ſacriſtiam minorem, quam ipſe
non ita pridem locupletaverat eccleſiarum unio-
ne SS. Felicis, Saturnini, Andreæ, Juliani, &
Magdalenæ; totum ceſſit in ſtipendia clericorum
ſancti Nazarii & eleemoſynas pauperum: hujus
donationis chartam, quæ non parum ad ipſius
nominis gloriam conducit, integram in inſtru-
mentis deſcripſimus. Eodem tempore eccleſiæ
Biterrenſi fit donatio de prioratu S. Felicis de
Turrillis juxta Sammarthanos, qui & poſt An-
doquum vetus ſcriptum chartophylacii referunt,
in quo continetur querela Matfredi in Ermen-
guardem vicecomitiſſam Biterrenſem an. 1096.
quæ jura epiſcopi feodalia in villa ſancti Nazarii
A uſurpabat, piperis nempe, ſaccari, & pellium
agnorum, quæ a Judæis die natali Chriſti epi-
ſcopo perſolvebantur: ſed, pace tantorum viro-
rum dixerim, anni non quadrant; jam enim
Matfredus, ſi non mortuus, ſaltem monachus
erat ab anno 1093. quo inſulas exuit, ut cu- 1093.
cullam monaſticam indueret, ut docet nos vetus
charta Bernardi Mantellini conſilio clericorum
S. Nazarii III. id. Novemb. an. 1093. mona-
ſterio ſancti Jacobi Biterrenſis eccleſiam S. Mar-
celli in villa Adelam concedentis, *quia epiſcopus
Matfredus monachus factus fuerat.* Alicubi quoque
reperi Matfredum epiſcopum canonicam in abba-
B tia S. Jacobi regulam amplexatum fuiſſe anno
1093. Quod autem addunt Sammarthani Mat-
fredum exſequiis Dalmatii Narbonenſis archiepi-
ſcopi interfuiſſe, a quo conſecratus fuerat, illud
minime ſtare poteſt 1.° enim a Dalmatio, qui
nonniſi an. 1081. fuit electus, conſecrari non
potuit Matfredus, qui jam Biterrenſem ſedem
occupabat anno 1077. 2.° Dalmatii exſequiis
interfuit epiſcopus quem conſecraverat, conſe-
cratum autem a Dalmatio Arnaldum mox vide-
bimus. 3.° Mortuo Dalmatio 17. Jan. 1096.
non parentavit Matfredus, qui jam ab an. 1093.
erat monachus, ſed Arnaldus ejus ſucceſſor, qui
C epiſcopatum tenebat ante obitum Dalmatii.

De eo qui in locum Matfredi monachi ſuf-
fectus fuerit, nobis non convenit cum Sammar-
thanis: Guillelmus enim Fredoli, quem XXV.
annumerant, vivebat ſæculo tantum XIV. in-
eunte, quo toparchiam de Veruna acquiſivit in
pago Magalonenſi: ſed quare Arnaldus imme-
diate non ſucceſſiſſet Matfredo, non video.

XXVII. ARNALDUS. DE LEVEZON.

A Dalmatio Narbonenſi archiepiſc. conſecra-
tum Arnaldum de Leveſone diſcimus ex charta Charta XXXVIII. col. 34.
D an. 1129. quam habes inter inſtrumenta eccle-
ſiæ Narbonenſis. Jam ſedebat anno 1096. quo 1096.
exſequiis ejuſdem interfuit die 12. Martii. Inſe- 1097.
quenti v. id. Junii cum Ermengarde vicecomi-
tiſſa mediator eſt Arnaldus obligationis, quam
fecit Guillelmus Arnaldus de Biterris Deo &
eccleſiæ S. Nazarii de honore S. Petri de Boſco
cum ſuis appenditiis pro 800. ſolid. Melgorienſ.
ex chartis S. Nazarii. Reperitur in charta Rodge-
rii de Leziniano eodem anno, quo & cum con-
ſilio canonicorum ſuorum dedit Deo & altari
S. Salvatoris Anianenſis, & abbati Petro, &
monachis eccleſiam ſancti Petri de Giniaco re-
gnante Philippo rege, ex tabul. Anianæ. Anno
E 1098. id. Aprilis teſtis legitur donationis factæ 1098.
monaſterio B. Mariæ de Quadraginta ex chart.
eccleſiæ Crudienſis. Eodem anno juxta Sam-
marthanos & Andoquum, 21. Junii cum vice-
comitiſſa Biterrenſi præſens reperitur donationi
factæ a Guillelmo Biterrenſi canonicis S. Nazarii
terrarum quarumdam in fundo S. Petri de Silva,
cui forte ſeſe anno præcedenti obligaverat, niſi
quis dixerit utramque & obligationem & dona-
tionem eamdem eſſe. Eo circiter tempore cum
conſilio canonicorum ſuorum monaſterio Gello-
nenſi & Berengario abbati concedit eccleſiam de

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Murovetulo. Anno 1101. ſubſcribit cum Bertrando Narbonenſi, Petro Carcaſſonenſi, Iſarno Toloſano, & Godefrido Magalonenſi 1101. Ch. VIII. col. 83. inſtrumento de unione monaſterii S. Aniani cum cœnobio S. Pontii Tomeriarum. Interfuit II. non. Ch. VIII. col. 133. Octobris an. 1115. conſecrationi eccleſiæ beatæ Mariæ de Caſſiano ordinis S. Auguſtini in feſto 1115. ſanctæ Fidis, cui eadem die donavit eccleſiam 1116. S. Laurentii de Roïano. Anno 1116. Arnaldo conceſſit Bernardus totum dominium quod habebat in villa de Yrigniano. Eodem tempore adfuit donationi decimæ de Pozago factæ capitulo Biterrenſi a Jordano de Cerviano & Rixende 1117. conjuge, ex tab. cap. Biterr. Anno 1117. cum Atone Arelatenſi & Arnaldo Carcaſſonenſi antiſtitibus mediator eſt Arnaldus Biterrenſis compoſitionis inter Richardum Narbonenſem archiepiſcopum factæ, & Hugonem S. Pauli abbatem, in quo expoſtulabat archiepiſcopus quod bona, terras, & caſtella alienaſſet, quæ recuperaturum promittit abbas. Nomine oppignerationis quæ1118. dam excepit an. 1118. pro eccleſia Biterrenſi a Ch. VI. col. 317. Petro Pelleti & Petro Theſano. Recenſetur inter 1120. epiſcopos qui menſe Nov. an. 1120. litem definierunt inter Eliziarum de Caſtriis & Engelradam ejus uxorem ex una parte, & monaſterium S. Tiberii ex altera. Unum addunt Sammarthani ex tranſcripto veteris membranæ, Arnaldum Amelio epiſcopo Toloſano abſente hunc pontificatum adminiſtraſſe, dum adhuc Biterris ſederet, ſed nullam afferunt hujuſce rationem : imo vero videtur ſimilius non pontificatum, ſed Toloſam ipſam gubernaſſe anno ineunte 1121. Catel. hiſt. Occit. pag. 959. verba ſunt chartæ : *Hoc donum factum fuit cum conſilio Ildefonſi comitis, Amelii Toloſæ epiſcopi, necnon Arnaldi Biterrenſis epiſcopi, qui tunc tenebat Toloſam pro Ildefonſo comite, & poſtea fuit Narbonenſis archiepiſcopus, & Romanus legatus.* Charta XXXVIII. col. 34. & Ch. IX. col. 134. Denique ob inſignem vitæ integritatem, maximamque erga pauperes caritatem Arnaldus aſſumitur ad archiepiſcopatum Narbonenſem anno 1121. 1121. 16. Aprilis, ubi vide.

XXVIII. S. GERALDUS.

Guiraudus, qui & Guiraldus, melius Geraldus, ſic enim ipſe ſubſcribit chartis pluſquam ſeptuaginta quatuor in monaſterio Caſſiani adhuc ſuperſtitibus, oriundus erat an. 1070. ex Podio * Puiſſalicon. Salicone* vico non ignobili agri Biterrenſis, qui locus præſulum ferax, protulit & Guillelmum de Broa archiepiſcopum Narbonenſem virum doctum & magni conſilii. Septimeſtris tantum Geraldus, uti memorat ipſius legenda, dum aquis baptiſmi ablueretur, efferbuit unda, ſicut immiſſo ardente ferro ſolet ebullire, quod fuit ſanctitatis omen. A puero traditus aſcetis B. Mariæ de Caſſiano, ſecundus poſt Petrum primum priorem electus eſt prior. Hanc dignitatem jam erat adeptus anno 1106. die 9. Auguſti, ut eruitur ex una chartarum hujuſce temporis, in qua legitur *Geraldus prior Caſſianenſis ſcripſit.* Fundavit aliquanto poſt hoſpitale prope monaſterium. Ch. VIII. col. 133. Elegantem baſilicam etiamnum ſtantem conſtruxit, cujus dedicatio facta eſt an. 1115. die feſto S. Fidis. Arnaldo in archiepiſcopum Narbonenſem aſſumto, communi omnium voto eligitur Geraldus, ſed quo anno fuerit ordinatus epiſcopus ex inſtrumentis non liquet : in charta enim data die Jovis 23. Februarii an. 1121. regnante Ludovico legitur adhuc in ſubſcriptione *Geraldus Dei genitricis Mariæ ſervus & miniſter a præfatis donatoribus rogatus ſcripſit hanc chartam.* Non temere tamen colligi poteſt toto non vertente anno 1121. aut ineunte 1122. ut vult Ando- 1122. quus, conſecratum fuiſſe Biterrenſem epiſcopum. Præpoſitatus & ſacriſtiæ minoris unionem factam Ch. VII. col. 133. a Matfredo epiſcopo factus epiſcopus confirmavit anno 1123. Contulit domui de Caſſiano 1123. partem decimæ de Aureliaco, hoc eſt medietatem, ſalvo jure matricis eccleſiæ ſancti Nazarii, quam ab Amblardo de Villanova & ejus uxore acceperat, qui & eodem anno canonicis largiti ſunt eccleſiam de Villanova Ricuini, ſeu *de Villenovete* præſente Geraldo. Subſcripſit adhuc anno 1123. die 23. Oct. cum Adelberto epiſcopo Agathenſi chartæ pro quodam excambio, & paulo poſt ſcilicet die Lunæ 5. Nov. ejuſdem anni ſarcina carnis exoneratus evolavit ad cælum. Hujus memoria ſanctorum faſtis apud Biterrenſes inſcribitur V. id. Nov. cujus pignora religioſe olim in abbatia S. Afrodiſii aſſervabantur, ſed neſcio quo fato accidit, ut hæreticis an. 1562. longe lateque omnia devaſtantibus, ſepulcrum ſancti præſulis effoſſum fuerit, ſoluſque nunc temporis ſuperſit annulus paſtoralis. Celebris eſt præſertim in breviariis canonicorum regularium congregationis reformatæ in Galliis. Migraſſe ad Dominum anno 1122. legitur in veteri Gallia Chriſtiana, ſed perperam, ut vidimus : melius necrologium Biterrenſe : *Nonis Novembris obiit reverendus domnus Guiraudus Biterrenſis epiſcopus anno Domini 1123.* Sepultus eſt in eccleſia ſancti Afrodiſii, tumuloque ſuperpoſita hæc inſcriptio.

Præſulis hic almi ſunt condita membra Geraldi,
Hic vir honeſtatis & miræ ſimplicitatis,
Moribus ornatus fuit & flos intemeratus :
Hunc meruit florem Cacianus habere priorem.
Hic ſpeculum terris, fit præſul in urbe Biterris;
Eximitur membris quinta ſub luce Novembris,
Quo Deus in pannis jacuit vergentibus annis,
Bis quingentenis centum tribus & duo denis.

XXIX. GUILLELMUS I. DE CERVIEZ.

Hic locus aſſignandus videtur Guillelmo de Cerviano, cujus mentio ſaltem bis reperitur in chartis ſancti Guillelmi Gellonenſis, nempe in Guillelmo ſecundo abbate ad annum 1127. ubi 1127. legitur Guillelmum de Cerviano epiſcopum Biterrenſem cum conſilio & voluntate Raimundi Gaucelini archidiaconi de Murovetulo & aliorum decem canonicorum altari ſancti Salvatoris Gellonenſis monaſterii, abbati & monachis eccleſiam S. Vincentii de Popiano cum primitiis, decimis &c. tribuiſſe *menſe Madio anno ab incarnatione Domini MCXXVII.* Memoratur & in Ch. XIII. col. 137. Raimundo abbate ibidem, cui alius Guillelmus Biterrenſis epiſcopus reſtituit eccleſiam præfatam, quam

ANNI CHRISTI

quam noverat jam datam a ſuis anteceſſoribus A Guillelmo de Cerviano, & Bermundo, ex tab. Gellon.

DE LEVESON.

XXX. Bermundus.

Bermundus, qui & Bremundus, Arnaldi de Leveſone archiepiſcopi Narbonenſis ex fratre nepos, aut ſaltem conſanguineus, archidiaconus major Biterrenſis erat eccleſiæ, cum ad epiſcopatus apicem aſcendit Guillelmi ſucceſſor proximus. Huic Pontius de Cornelliano & uxor Adelais dedere allodia Baxani prima die Aprilis
1128. anni 1128. tum die Junii 12. diſcordes pro diviſione caſtri S. Felicis compoſuit Rainaldum B Salbaianum & Lambertam. Hoc eodem anno 7. Auguſti decimas eccleſiæ de Remeiano accepit a Petro de Cers & Ermeſinda. Donavit Augerio abbati S. Salvatoris Leutevenſis eccleſiam loci S. Felicis, præſentibus Arnaldo Narbonenſi archipræſule, Bertrando de Ventagione, Berengario de Lignano, & Petro de Caneto. Eodem anno tribuit Biterrenſi ptochotrophio eccleſiam ac decimas ſancti Martini de Luco aſſenſu Raimundi de Monterotundo archidiaconi, Matfredi præcentoris, Hugonis camerarii, Bernardi de Theſan ſacriſtæ, & Johannis ſcholarum magiſtri, ex archivis epiſcopalibus. Concilio Narbonenſi C ab Arnaldo archiep. habito menſe Martio anni
1129. 1129. cum Adalberto Agathenſi & Arnaldo Carcaſſonenſi epiſcopis interfuit Bermundus, ubi metropolitano authores fuere epiſcopi, ut quam pridem Dalmatius Narbonenſis archiepiſcopus canonicis regularibus S. Juſti tradiderat eccleſiam de Oviliano, ipſis quoque largiretur. Initio quidem litterarum, ubi nomina præſentium epiſcoporum præmittuntur, legitur Bernardus Biterrenſis, ſed error eſt manifeſtus, cum in ſubſcriptionibus reperiatur ſignum Bermundi epiſcopi Biterrenſis. A Guillelmo Biterrenſi fratre ſuo ad ſanctum ſepulcrum pergente accepit VI. non. Julii D ejuſdem anni quidquid poſſidebat in urbe Biterrenſi cum ſuis appenditiis, omneque ſal, quod in territorio Narbonenſi habebat, ea lege, ut exinde Mariæ ſorori ſuæ centum ſummatas tribueret. Petrus de Circiis uxorque Ermeſindis dederunt ei & capitulo eccleſias de Remigiano & de Circiis XVI. cal. Auguſti. Iiſdem anno & menſe ſubſcriptus memoratur Bernardus Biterrenſis epiſcopus nuptialibus tabulis Guillelmi domini de Monte-peſſulano cum Sybilla, ſed nullus dubito quin Bermundus loco Bernardi ſit legendus. Eundem in ſcopulum impegerunt amanuenſes in quibuſdam chartis: nec mirum, cum enim maxima ſit E inter Bermundum & Bernardum vocabulorum affinitas, hinc facile evenit, ut utrumque nomen indiſtinctim lectum & poſitum fuerit. Confirma-
1130. vit XII. cal. Junii an. 1130. canonicis S. Nazarii abbatiam S. Geneſii juxta mare, & fabricæ largitus eſt eccleſiam de Cirzio cum ſuis appenditiis, quibuſdam retentis in ædificium baſilicæ majoris. Ex epiſcopis unus eſt quibus Innocentius II. ſummus pontifex dato diplomate III. calendas Decemb. an. 1130. mandat, ut milites ſuos, qui hominem monaſterii Anianenſis interfecerant, quamprimum admoneant, ut abbati & monachis ſatisfaciant. Juſtitiæ temporalis obſervator erat æquiſſimus, quam per ſeipſos epiſcopi aſſiſtentibus canonicis ſuis reddebant, ut notatur in originali autographo de manſo S. Felicis inter Raimundum de Salviano & Gallicanam ejus uxorem. Acquiſivit a nobilibus decimas ſancti Geneſii de Greſano & S. Felicis de Beiſſano. Compoſita anno 1131. controverſia quæ inerat inter eum 1131.
& Rogerium Raimundumque Trincavellum vicecomites ſuper juriſdictione tam civili quam criminali in civitate & burgis Biterrenſibus, & illud quidem juxta ſententiam Alphonſi comitis Toloſani, cujus erant ambo feudatarii, quæ in urbe Monſpelii fuit pronuntiata: hac autem ſententia Alphonſus tribuit jus epiſcopo de furtis decernendi in villa S. Nazarii toto menſe Aprili, eique ſoli in omnibus villis ad præſulem & vicecomitem ſpectantibus ſepulturæ ac funerum proventus, necnon lectos defunctorum addixit, numerum quoque centum militum, quos epiſcopus vicecomiti bellum gerenti ſubminiſtrare debebat ad quinquaginta revocavit; cetera vero Trincavello permiſit inſtrumento panchartæ nigræ epiſcopalis datæ apud Monſpelium anno 1131. adſtantibus Arnaldo Narbonenſi pontifice ſedis apoſtolicæ legato, Rogerio vicecomite Carcaſſonæ & aliis viris nobilibus. Eodem anno Cecilia vicecomitiſſa Biterrenſis una cum Rogerio, Raimundo Trincavello, & Bernardo Atonis filiis Bermundo epiſcopo oppignerat XV. cal. Jun. pro V. mille ſolid. Melgor. albergas epiſcopatus & ſancti Afrodiſii, & totam juſtitiam in villis de Lignano & Aſpirano. Nonis Dec. an. 1132. 1132.
conſecrationi eccleſiæ parochialis S. Martini de Creiſſano in diœceſi Narbonenſi per Arnaldum Charta XXXIX.
archipræſulem factæ adſtitit cum Raimundo Car- col. 36.
caſſonenſi & Johanne Nemauſenſi epiſcopis. Acquiſivit die 7. Jan. anni 1133. pro 25. libris 1133.
argenti a nobili Archembaldo de Theſan & Aicia ejus uxore partem decimarum Aſpirani, teſtibus Arnaldo Narbonenſi præſule & Matfredo archidiacono Biterrenſi. Memoratur eodem anno in charta Raimundi Agathenſis epiſc. Raimundus Bernardus de Porcairanicis & Benedicta ejus uxor Bermundo obligant idibus Aprilis an. 1134. 1134.
decimam totam, quam in loco de Baxano habebant pretio 280. ſolid. Biterrenſium. Eodem tempore Bermundus confirmavit donationem eccleſiæ S. Vincentii de Popiano factam monaſterio Gellonenſi a Guillelmo de Cerviano deceſſore, ex tabular. Gellon. Anno 1135. querelam inter 1135.
Johannem, Stephanumque ejus nepotem ex una parte, & Hugonem de Paulina, Petrum de Cutio, & Guillelmum de Capeſtain milites ex altera arbitrali judicio dirimit Bermundus una cum Armando, Matfredo archidiacono & aliis ex tab. cap. Biterr. ubi pro Bernardo legendus Bermundus. Emtionem fecit an. 1138. a Bernardo & Ar- 1138.
naldo Eſquadocens fratribus terrarum in Lignano pro 800. ſolid. Melgorienſibus. Eodem anno Ch. XV.
aſſenſum præbuit ſuum inſtituendis a Petro Leute- col. 279.
venſi epiſcopo in Monte Cornilio canonicis regularibus. Cum plurimis epiſcopis interfuit concilio

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
1140. Narbonenſi anno 1140. habito, in quo præſide Arnaldo metropolitano decretum eſt, ut in provincia Narbonenſi quantocius quæreretur auxilium Elnenſi diœceſi a Sarracenis graviter afflictæ. Defuncto Berengario de Ventagione abbate S. Afrodiſii, hanc abbatiam rexit Bermundus epiſcopus ſimul Biterrenſis & abbas S. Afrodiſii,
1142. quo nomine quædam ceſſit anno 1142. ut leges in abbatibus S. Afrodiſii. De conſenſu Deodati archidiaconi, Guillelmi Biterrenſis ſacriſtæ,
1143. & Willelmi de Muroveteri canonici anno 1143. ſanctæ Theodoſiæ eccleſiam Jeroſolymitano noſocomio adjunxit, ſervata quarta parte decima-
1145. rum, ex archivis epiſcopalibus. Anno 1145. VIII. id. Martii dedit Petro Sicardo & Narbonæ uxori ejus de conſenſu capituli locum ad ædificandam domum. Eodem anno cum Pontio Carcaſſonenſi epiſcopo interfuit judicio inter archiepiſcopum Narbonenſem, & homines Capitisſtagni, & pactus eſt de caſtri Lignanenſis portione, quæ Guillelmo & Berengario fratribus obtigerat ex hæreditate matris Sybillæ Lignanen-
1147. ſis. Anno 1147. Bermundus Biterrenſis & Pontius Carcaſſonenſis epiſcopi donationem eccleſiæ Scalarum canonicis S. Pauli Narbonenſis factam ab Arnaldo Narbonenſi archiepiſcopo ſigillo ſuo ratam habent, ex tab. S. Pauli Narb. Eodem anno XIII. cal. Sept. Raimundus Trincavellus vicecomes Biterrenſis canonicis S. Nazarii permiſit pro ſumma 620. ſolid. Melgorienſium habere portam in muro, ea lege, ut ſi bellum advenerit, ille de canonicis, quem vicecomes voluerit, teneret clavem, ex documento veteri. Bermun-
1148. dus accepit 7. Auguſti an. 1148. a Raimundo Ruffio partem decimarum Villænovæ. Dedit quoque V. cal. Decemb. ejuſdem anni de conſenſu capituli hoſpitali Jeroſolymitano eccleſiam S. Saturnini extra urbem certis ſub legibus, quas vi-
Ch. XII. col. 137. ſis in ipſa charta inter inſtrumenta. Teſtis fuit tranſactionis initæ inter Amelium abbatem S. Audardi & Raimundum comitem Toloſæ menſe
1149. Maio an. 1149. Cum autem familiariter ſemper uſus eſſet Arnaldo Narbonenſi metropolita, cujus, ut diximus, erat conſanguineus, teſtamento IV. cal. Octob. anni ejuſdem in præſentia Ber-
Ch. XLV. col. 38. mundi condito *Sarracenos ſuos* ipſi legavit Arnaldus. Eugenius III. ſummus pontifex Bermun-
Anecdot. tom. 1. col. 412. do epiſcopo ſcribit VI. id. ejuſdem menſis, ut Trincavello Biterrenſi vicecomiti Jeroſolymis redeunti permittat capellam & capellanum in ſuo palatio inſtituere pro divinis officiis celebrandis. Denique ſi noſtro Edmundo Martenne, qui ſingulari quadam diligentia monumenta Biterrenſia perluſtravit, habenda fides, ſedebat adhuc anno
1152. 1152. Bremundus, hoc enim eodem anno Frotardus de Elzeria ſe a Bremundo habere recognoſcit id omne quod in parochia ſancti Andreæ de Verlariis habebat, ex tabul. Biterrenſi.

XXXI. GUILLELMUS II.

Guillelmo ad Biterrenſem ſedem evecto ſcripſit Raimundus comes Toloſanus dux Narbonenſis & marchio Provinciæ pro jucunda & nova promotione, ſimul & ut Trincavellum
A vicecomitem Biterrenſem prohiberet, ne bona eccleſiæ uſurparet, tom. 1. Anecdot. col. 412. & 413. his verbis : *G. venerabili ac reverendo patri & Domino divina diſpenſante gratia Biterrenſi epiſcopo, R. comes Toloſæ dux Narbonæ & marchio Provinciæ, ſic tranſire per bona temporalia, ut non amittas æterna. Quoniam omnipotens Deus per gratiam ſuam vos vineæ ſuæ diligentem diſpoſuit cultorem, ille benedicatur, cujus ſacerdotium in æternum manet : deinde dilectionem veſtram obnixe exoro, ut res eccleſiæ minuere non dimittatis Trincavello, nec aliis, quia in eadem amicitia, qua prædeceſſores mei cum prædeceſſoribus veſtris*
B *permanſerunt, permanere cupio, & in majori, ſi potero, ſalvandi & defendendi res eccleſiæ, & opus eccleſiæ, cum neceſſe fuerit, mihi mandare non dubitetis. Valete, & pro nobis, ſi placet, orate.*
Id autem circa annum 1152. accidiſſe liquet, 1152.
tum ex iis quæ diximus, tum ex eo quod toto anno 1150. nulla in antiquis monumentis de Guillelmo mentio occurrit. Non neſcio poſt Andoquum Sammarthanos ad annum 1151. referre Guillelmum, quo de agitur, a Guillelmo Ramalio de Corneliano Lignani quaſdam terras emiſſe 200. Melgorienſibus ſolidis, verum non adeo indubitatæ ſemper eſt fidei Andoquus, ut
C nuſquam dormitet, nec annos confundat : plura hujuſcemodi jam reperimus & ſubminiſtravimus argumenta. Hic itaque ille eſt Guillelmus, de quo in Guillelmo de Cerviano, qui conſilio, aſſenſu, & confirmatione canonicorum eccleſiæ S. Nazarii, Matfredi ſcilicet archidiaconi, & ceterorum reddit, & concedit an. 1152. eccle-
ſiam S. Vincentii de Popiano monaſterio ſancti Ch. XIII.
Guillelmi, & abbati Raimundo, quam eccle- col. 137.
ſiam jam conceſſam noverat præfato monaſterio a ſuis anteceſſoribus Guillelmo de Cerviano, & Bermundo, ex tab. Gellon. Eugenius papa III. diplomate a quatuor cardinalibus ſubſcripto V.
D cal. Maii anni 1153. pontificatus anno IX. ro- 1153.
gatu Guillelmi epiſcopi eccleſias omnes a Biterrenſi pendentes, tam eccleſiam S. Nazarii, quam omnes diœceſeos abbatias, tutelæ ipſius commiſit. Honoratiſſimus in ſua diœceſi fuit ille epiſcopus : habebat enim ſeneſcallum, quando curiam convocabat : hæc autem ſeneſcallia tenebatur jure feudi a Pontio de Corneliano, pro qua menſe Julio lis orta inter eos eodem anno com-
poſita fuit. An. 1154. Rainaldo de Maureliano 1154.
autor eſt Guillelmus ut ſuam teſtamenti codicillo ſepulturam eligat in eccleſia S. Nazarii Biterrenſis, cui plurima legabat. Canonicis eodem anno
E de conſilio Guillelmi abbatis S. Afrodiſii adjudicat vineas, de quibus inter eos controverſia movebatur. Circa id tempus inviſit limina apoſtolorum Romæ, ubi Adriani IV. qui in locum Anaſtaſii die 3. Decemb. anno 1154. ſuffectus fuerat, oſculatis pedibus, ſummus pontifex ut ipſe rediens epiſcopus in ſuam diœceſim ab omnibus cum honore debito reciperetur, duas miſit
bullas, quarum prima data idib. Nov. diœceſis Ch. XIV.
Biterrenſis abbates inobedientes redarguit, altera col. 138.
vero XVII. calend. Januarii clero & populo mandat, ut Guillelmo morem gerant, ſuaque jura

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
1156. perſolvant. Anno 1156. menſe Septembri Guil-
lelmus Biterrenſis epiſcopus & Hugo Villæ magnæ
electus teſtes allegantur in charta judicii lati a
Raimundo Stephano de Cerviano pro compe-
ſcendis diſſidiis, quæ erant inter Ademarium &
Arnaldum vicecomitem de Brunichel & Auſtor
de Lunas ſuper caſtro de Bruſcha. Habuit &
querelam Guillelmus cum Johanne priore beatæ
Mariæ de Caſſiano occaſione cujuſdam eccleſiæ
a Caſſiano dependentis, quæ interventu Beren-
garii Narbonenſis archiepiſcopi, Aldeberti Ne-
mauſenſis, Raimundi Ucetienſis, & Ademari
Agathenſis epiſcoporum finita eſt; hanc autem
Ch. xv. col. 138. concordiam firmavit Adrianus IV. ſummus pon-
tifex brevi ad priorem Caſſianenſem dato Late-
rani v. id. Decemb.

XXXII. Raimundus I.

Ex tabulario Salvanienſi innoteſcit Raimun-
dus epiſcopus Biterrenſis: teſtis enim laudatur in
charta Berengarii Narbonenſis archiepiſcopi li-
bertatem omnem in Narbona Salvanienſi mona-
1159. ſterio concedentis an. 1159. Reperitur eodem
tempore in inſtrumento Hugonis Villæ magnæ
abbatis monaſterium Salvanienſe ab omni leuda
in Villa magna eximentis: hoc autem anno mor-
tuum credimus Raimundum; tempus vero ordi-
nationis ejus prorſus ignoratur, ſicut & quandiu
ſederit.

XXXIII. Guillelmus III.

Raimundo ſuffectus alter Guillelmus teſtis re-
cenſetur in tabulis Villæ magnæ an. 1159. quo
Hugo abbas Ermengaudo Vallis magnæ abbati
remiſit omnem leudam in Villa magna pro cauſis
Vallemagnenſibus, mutuamque inter utrumque
monaſterium precum ſanxit ſocietatem præſenti-
bus Berengario archiepiſcopo, Guillelmo Biter-
renſi epiſcopo, &c. Cum Judæis graves moleſtiæ
1160. inferrentur a plebe, vi. nonas Maii anni 1160.
Guillelmus de conſenſu capituli remiſit Trin-
cavello vicecomiti & dictis Judæis commoranti-
bus in civitate Biterris *illum impetum & inſultum*
& lapidationis bellum, quod jure vel injuria more
ſolito ſolebant Chriſtiani adverſus Judæos hujus villæ
facere a prima hora diei Sabbati ante Ramos pal-
marum, uſque ad extremam horam ſecundæ feriæ
poſt Paſcha, die vel nocte: ipſi vero Judæi do-
naverunt ex gratia Guillelmo epiſcopo 600.
ſolid. Melgorienſes ad commodum eccleſiæ ca-
thedralis, & quatuor libras Melgorienſes annua-
les in die Palmarum ad ornamenta eccleſiæ, quod
prolixius narratur in originali capituli Biterris,
quod habes apud Catellum hiſt. Occit. p. 523.
1161. Præſens fuit an. 1161. cum Berengario Narbo-
nenſi archiepiſcopo, Petro Leutevenſi præſule,
& Ermengardi vicecomitiſſa Narbonenſi, quando
Deodatus Guillelmi monachus Villæ magnæ,
conſentiente abbate Hugone, ſe ſuaque Sylvane-
ſio dedit, & Guiraldo abbati, ex tab. Sylvaneſii.
1162. Anno 1162. ix. cal. Maii de conſenſu capituli
quædam vendit Guillelmo Biterrenſi præcentori
1163. S. Nazarii, ex tabul. cap. Biterr. Inſequenti anno
aliquot poſt Paſcha diebus ad ſanctum Egidium

A profectus, ut ſalutaret ſummum pontificem Ale-
xandrum III. apud eum conqueſtus eſt, quod
excommunicati ritu chriſtiano terræ mandaren-
tur, cui abuſui ut mederetur, delegatus eſt epi-
ſcopus Leutevæ Gaucelinus. Anno eodem II. ca-
lend. Dec. Guillelmus Arnaldi Guillelmo epi-
ſcopo Biterrenſi & Matfredo archidiacono deci-
mas omnes, quas habebat in villa ac territorio
de Badonas, concedti. Nominatur etiam antiſtes
noſter in venditionis inſtrumento, quam fecit
an. 1166. Guillelmus de Cornelliano Matfredo 1166.
archidiac. Biterrenſi. Denique III. nonas Martii
anno 1167. Guillelmus donat Bernardo priori 1167.
B de Taurato eccleſias S. Mariæ de Thiber & ſancti
Martini de Croſis cum appenditiis.

XXXIV. Bernardus V.

Gausselin.

E proſapia Gauſſelinorum baronum urbis de
Lunello in diœceſi Magalonenſi Bernardus Guil-
lelma matre genitus, quæ erat filia Guillelmi
domini de Montepeſſulano, unde Guillelmetæ
natus nuncupabatur, in locum Guillelmi ſuf-
fectus anno 1167. a Giraldo de Montepetroſo
dono accepit partem molendini de Carleto ſuper
Orbim fluvium, præſentibus Guillelmo de Mar-
gone S. Afrodiſii, & Guillelmo Bernardo ſancti
C Jacobi abbatibus. Hic ille eſt epiſcopus, qui in
eccleſia S. Magdalenæ ad altare Domini vidit
barbaram obtruncationem Trincavelli vicecomi-
tis Biterrenſis per ſicarios, quibus ad uſque peri-
culum vitæ obſtitit epiſcopus: occiſum autem
fuiſſe Trincavellum idibus Octobris anni 1167.
ex veteri necrologio diſcimus. Anno ſequenti 1168.
hominium recipit a Guillelmo Biterrenſi & Rai-
mundo de Laſpiniano fratribus pro domo Hu-
gonis de Columbariis in die feſto S. Bartholo-
mæi. Eo circiter tempore commota univerſa ci-
vitate rebelli, ſive etiam quia, ut vult Ando-
quus, ſummus pontifex tanti ſceleris atrocitate
D audita, ſceleſtiſſimos illos cives eccleſiaſticæ ma-
ledictionis jaculo perculit, aufugere cogitur Ber-
nardus, nec revertitur, quoadusque Rogerius
occiſi filius Alphonſi II. regis Aragonum ope
urbem recepiſſet. Cum vero multis impenſis
belli ærarium exhauſiſſent epiſcopus ac viceco-
mes, paulo poſtquam Biterras obtinuere, vecti-
gal trium librarum piperis annuatim a qualibet
familia emendarum impoſuere, cujus rei colle-
ctor conſtituitur Bernardus de Cauſiniols, qui
præſuli & vicecomiti juravit fidem; verba autem
ſunt chartæ, quæ ſic deſinit: *Actum anno 1170.* 1170.
paucis diebus antequam Rogerus ope Alphonſi regis
E *Aragonum comitis Barcinonenſis recuperaſſet civita-*
tem Biterrarum, quam parricidæ parentis diu de-
tinuerant, illo ac præſule in urbem ingreſſis. Eodem
anno IV. id. Febr. a Berengario de Lignano
dono recepit Bernardus quidquid habebat in
caſtello & eccleſia S. Mariæ de Vallano, ex tab.
epiſc. Biterr. Pacis arbiter fuit inter Rogerium Ch. xi. col. 84.
vicecomitem Biterrenſem & Raimundum abba-
tem S. Pontii Tomeriarum una cum Pontio me-
tropolitano & Guillelmo Albienſi præſule anno 1171.
1171. quo & præſens fuit pactis ſponſalium *Prob. hiſt. dom. Arver. pag. 100.*
Rogerii vicecomitis Biterrenſis & Alaiſiæ filiæ

ANNI CHRISTI

Raimundi ducis Narbonæ ac comitis Toloſani.
Adſtitit eodem anno placito apud Montempeſ-
ſulanum habito pro monaſterio Gellonenſi. Be-
Ch. xix. col. 283. rengarius de Caucio Bernardo epiſcopo Biter-
renſi jurejurando affirmat vi. cal. Aprilis anno
1172. 1172. ſe bona domus capellani de Caucio mi-
Anecdot. tom. 1. col. 573. nime ablaturum. Eodem anno Bernardus de
conſilio canonicorum ſuorum decernit, ut a die
mortis cujuſlibet canonici triginta diebus conti-
nuis, ſicut canonico, ita uni pauperi in refe-
ctorio miniſtretur & in die anniverſarii ejuſdem.
1173. Anianenſi monaſterio confirmavit anno 1173.
eccleſias in ſua diœceſi ſitas, deditque cellam
S. Petri de Nizacio Raimundo abbati, qui vi-
ciſſim epiſcopo plura rependit. Notariatum civi-
1174. tatis Biterrenſis menſe Auguſto an. 1174. ven-
dit Bernardo de Calcionovila pretio 100. ſolid.
Melgor. & ſub annuo cenſu ſex librarum piperis.
Exſtat in archivis epiſcopalibus placitum Guar-
cindæ an. 1174. repetentis a Bernardo epiſcopo
portionem burgi de Maureliano, quæ per geni-
torem ſuum Arnaldum de Corneliano emta
fuerat 1100. ſolid. Melgor. hæc vero contro-
verſia inito pacto componitur ab epiſcopo, qui
Guarcindæ 700. ſolid. Melgor. perſolvit, ut re-
fertur in pancharta nigra. Habuit querelam ad-
verſus G. de Margone abbatem S. Afrodiſii, quæ
1175. mediis arbitris xiii. cal. Jun. an. 1175. ita de-
finita eſt, ut abbatiam vacantem regeret epiſco-
pus, donec de ipſius conſenſu canonici abbatem
elegiſſent, qui ſtatim pro abbatia hominium præ-
ſtaret epiſcopo: compoſitionem pariter iniit cum
eodem abbate ſuper ſtationibus & honoribus,
quos abbas cum ſuis canonicis cathedrali S. Na-
zarii debebat. Hæcce pacta conventa deſcripſimus
Ch. xvi. col. 139. in appendice. A Berengario de Couſcia recipit
1176. hominium idibus Martii anni 1176. Capitulo
1177. S. Nazarii univit menſe Septembri anni 1177.
eccleſias ſancti Petri de Lediniano in territorio
Biterrenſi, S. Stephani de Boïano, S. Mariæ
de Badonas, & beatæ Mariæ de Ponſac cum ſuis
appendititiis, ſtatutumque fuit inter epiſcopum &
canonicos cathedralis, quod cum vacaverit ali-
qua de eccleſiis ad communitatem S. Nazarii per-
tinentibus, claves & honorem ipſius acciperent,
donec de capellano per eoſdem canonicos provi-
ſum fuiſſet, quorum electioni contradicere non
poterit epiſcopus. Attamen dictus capellanus de
manu antiſtitis accipiet curam animarum, a cano-
nicis autem temporalia. Vendit iii. nonas Nov.
1178. an. 1178. feudum ab eccleſia Biterrenſi depen-
dentem. Vocatus per Apoſtolicum ad ſynodum
Lateranenſem, ne epiſcopatus honorem oppigne-
raret ad itineris ſumtus, nec graviſſimis onera-
ret uſuris, accepit a Petro de Liboviriac ſacriſta,
Bernardo de Narbona camerario, & Raimundo
de Niſa ſuccentore 23000. ſolid. Melgorienſis
monetæ, facto oppignerationis inſtrumento 10.
Decemb. 1178. teſtibus Guillelmo de Margone
S. Afrodiſii, & Guillelmo Bernardi S. Jacobi
abbatibus. Obtinuit iii. nonas Februarii ejuſdem
Ch. xvii. col. 140. anni bullam ab Alexandro pontifice III. qua
Biterrenſis eccleſiæ bona & poſſeſſiones enume-
rat, confirmat, & tuitione pontificia dignatur.
Hanc habes inter inſtrumenta hujus eccleſiæ.
Lateranenſi concilio adfuit menſe Martio anni
1179. Subſcripſit eodem anno tranſactioni inter Spicil. t. 12. pag. 638.
fratres Vallis croſæ & Fontis calidi initæ menſe 1179.
Octobri. Inſequenti Rogerius vicecomes, Ro-
bertuſque de Altopullo Bernardo promittunt 1180.
menſe Decembri Petrum Veyrati & filios ejus a
ſe proditionis in pœnam exilio multatos minime
revocandos; quin & dicti Veyrati bonorum ipſi
copiam faciunt. Dedit Bernardus xiii. cal. Febr.
anni ejuſdem, ſeu 1181. juxta uſurpatum com- 1181.
putandi morem, Roberto fratri Guillelmi præ-
centoris eccleſiæ Biterrenſis jus percipiendi duos
denarios ſuper ligna & quaſcumque merces quæ
navigio conducerentur. Deodato abbati Fontcel- Ch. xviii. col. 141.
lenſium electo quam prius recuſaverat benedi-
ctionis munus inita concordia ſolemniter impen-
dit ante majorem aram S. Nazarii die 10. Mart.
ejuſdem anni. Menſe eodem de conſenſu capituli
Bernardus donavit fratribus S. Johannis Jeroſo-
lymitani de domo S. Eulaliæ eccleſiam parœcia-
lem S. Martini de Uberias & capellam de Ro-
coſello iiſdem conditionibus, quibus eccleſiam
S. Saturnini ipſis olim donaverat Bermundus
ejus deceſſor, quas ſervaturos polliciti ſunt fratres
prædicti. Menſe Aprili Rogerius vicecomes Bi-
terrenſis Bernardo epiſcopo promittit chartas ſeu
tabellionatum Biterrenſem minime daturum niſi
de ipſius conſenſu & conſilio. Teſtis adhuc eo-
dem anno reperitur in tranſactione Johannem
Magalonenſem epiſcopum inter & Amedeum
Vallis magnæ abbatem. Bernardus inde aliquot
poſt menſibus ad metropolim Narbonenſem tra-
ducitur, ſed non ante annum 1181. refragante
licet epiſcopalis tabularii documento, in quo
mentio eſt venditionis a Bona factæ Guitardo
die 4. Decemb. an. 1180. de conſilio Bernardi
archiepiſcopi Narbonenſis adminiſtratoris eccle-
ſiæ Biterrenſis. Hic enim ab Andoquo non mi-
nus erratum volunt, quam cum Bernardum fi-
lium Guillelmetæ epiſcopum Biterrenſem & po-
ſtea archiepiſcopum Narbonenſem alium eſſe
vult a Bernardo de quo nunc agitur: nuncu-
patur enim, ut præfatum eſt, Gauſſelinus, & fi-
lius Guillelmetæ, quæ duo illi conveniunt ex
utroque parente, ut optime a Sammarthanis ob-
ſervatum. Archiepiſcopus autem Narbonenſis fa-
ctus Bernardus, non ideo dimiſit eccleſiam Bi-
terrenſem, imo ſummi pontificis indulgentia
illius ad annum uſque 1184. adminiſtrationem
penes ſe retinuit, ut fidem faciunt inſtrumenta
hujuſce temporis: recepit enim hoc nomine ix.
cal. Decemb. an. 1182. a Rogerio vicecomite 1182.
Biterrenſi & Raimundo Trincavello fratribus
omne jus & dominium quod habebant in ho-
noribus, quos in diœceſi Biterrenſi acquireret.
Querelam habuit cum Berengario Villæ magnæ
abbate pro eccleſia Reddenſi, quæ mediis arbi-
tris Guillelmo S. Afrodiſii abbate & Willelmo
de Narbona canonico S. Nazarii menſe Martio
finita eſt. Confirmavit eodem anno venditionem
monaſterio Villemagnenſi factam a Bernardo &
Gerardo de Capreria poſſeſſionum omnium, quas
in villa de Veyraco habebant. Præerat adhuc ſeu

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1184. potius adminiſtrabat epiſcopatum menſe Nov. anni 1184. ut conſtat tum ex chartis epiſcopi Magalonenſis, tum ex veteri documento oppignerationis a Bernardo factæ Eſcolapio *bajulo domini Bernardi Narbonenſis archiepiſcopi, qui tenet curam Biterrenſis epiſcopatus ex indulgentia domini Papæ*, ex archivis Biterrenſibus. Quinimo Bernardus archiepiſcopus Narbonenſis gerens curam & adminiſtrationem totius epiſcopatus Biterrenſis confirmat donationem factam grangiæ apud Ortas Amedeo abbati & monachis Vallis magnæ in conventu habito Biterris, ubi teſtes depoſuerunt anno 1185. menſe Januario ſede vacante. Acta hujuſce conventus ex chartulario Vallemagnenſi habemus tom. 8. fragment. hiſt. D. Cl. Etiennot. Itaque ni forte in notis chronologicis irrepſerit error, dicendum Gaufredum ejus ſucceſſorem menſe Novembri 1184. electum, nondum menſe Januario inſequenti conſecratum, a quo in inſtrumento prædicto inchoatus eſt annus.

XXXV. Gaufridus.

DE MARSEILLE.

Gaufridus filius Hugonis Gaufridi, germanus Roncelini, vicecomitum Maſſiliæ, non ex abbate S. Victoris Maſſilienſis, ut apud Sammarthanos, at forſan ex canonico Biterrenſi ad cathedram epiſcopalem evectus, ſedebat an. 1184. ut liquet ex judicio lato ab Hugone Fero vicario Gaufridi epiſcopi Biterrenſis & Roncelini vicecomitis Maſſilienſis, quod in archivis Maſſilienſibus vidiſſe ſe teſtatur D. de Ruffi hiſt. Maſſil. pag. 206. Hic ille procul dubio eſt G. qui dicitur electus in necrologio eccleſiæ Biterrenſis VI. id. Nov. anni 1184. qua die obiit Petrus de Leboyraco archidiaconus, licet in libro conſtitutionum Bernardi epiſcopi Guillelmus vocetur: ſed nemo non videt prima nominis littera tantum appoſita, facile fuiſſe utrumque ſimul confundere, Guillelmumque legere loco Gaufridi,
1185. qui an. 1185. teſtis adducitur donationis factæ Vallemagnenſi cœnobio ab Uga uxore quondam Othonis de Cornone, ex tab. Vallemag.
1186. An. 1186. menſe Martio componit querelam, quæ interceſſerat S. Victoris Maſſilienſis abbatem inter & totum monaſterii conventum, ex tabul. Maſſil. Eodem anno Petrus de Theſano & Ricarda uxor donationem fecere Gaufrido quartæ partis decimarum Baxani. Cum aliis coepiſcopis
1188. an. 1188. confirmat Fontifrigido factam donationem a Bernardo Narbonenſi archiepiſcopo.
1189. Anno 1189. menſe Februario teſtis recenſetur in judicio, quod Brinoliæ pronuntiavit Ildefonſus rex Aragoniæ marchio Provinciæ apud Toronetum pro monialibus de Artacella, ex charta archivi regii Aquenſis. Teſtis itidem adducitur donationis a Bernardo Narbonenſi archipræſule
1190. factæ capitulo S. Juſti anno 1190. Inter amicos
1191. domus Vallis magnæ recenſetur an. 1191. Gau-
1193. fridus epiſcopus Biterrenſis. Anno 1193. XVI. cal. Aprilis Rogerus vicecomes Biterrenſis teſtamentum ſuum, quod in archivis prioratus beatæ Mariæ de Caſſiano, ubi ſepeliri voluit, aſſervatur, Gaufridi fidei demandavit: alterum prius confecerat in poteſtate Bernardi Narbonenſis archiepiſc. & Gaufridi epiſcopi Biterrenſis: utrumque reperies, primum tom. 1. Anecd. col. 597. ſecundum vero inter probationes hiſtor. domus Arverniæ pag. 500. Menſe Januario ejuſdem anni, ſive, ut rectius loquar, 1194. Sybilla filia 1194.
Arnaldi de Maureliano Guillelmi de Abeliano mariti ſui conſilio vendidit Gaufrido epiſcopo partem burgi de Maureliano 2500. ſolid. Melg. quam tenebat ab honore, id eſt toparchia eccleſiæ cathedralis. Menſe Auguſto Bertrandus de Seiſſaco tutor nomine Raimundi filii vicecomitis Rogerii, coram epiſcopo Gaufrido recognitionem mutuam profeſſus eſt jurium ac privilegiorum epiſcopi & civium Biterrenſium ac vicecomitis: tenorem autem diplomatis e tabulario Biterrenſi inſeruit ſuis Occitaniæ commentariis Catellus lib. IV. quod inter inſtrumenta apponere operæ pretium fuit, tum ut nihil eorum quæ a Sammarthanis inſerta ſunt deſit, tum etiam quia non mediocriter ad rem noſtram conducit. (Ch. XIX. col. 142.) Habuit querelam Gaufridus adverſus Petrum abbatem & canonicos regulares S. Jacobi in civitate Biterrenſi ſuper obedientia & reverentia, quibus erga ipſum tenebantur, quæ mediis arbitris hunc in modum finita eſt menſe Septemb. an. 1194. ex tabul. epiſc. Biterr. Concordatum fuit abbatem debere epiſcopo honorem, reverentiam, ac debitam ſubjectionem, & obſervare interdictum epiſcopi: poteſt quidem abbas corrigere ſuos canonicos ſecundum regulam S. Auguſtini, at tenetur ſolvere eccleſiæ cathedrali decimas omnium fructuum collectorum in terris ſuis ultra citraque flumen Orbim. Valdenſibus Biterris hæreſim ſuam diſſeminantibus, Bertrandus de Seiſſac. vicecomitis tutor cum epiſcopo fœdus iniit an. 1195. ut junctis viribus eos propulſa- 1195.
rent. Menſe Maio ejuſdem anni Raimundo de Corneliano facultatem villam de Livrano muris, turribus, aliiſque munitionibus vallandi impertiit Gaufridus, ea lege ut hominium inde ipſi præſtaret. Obiit an. 1196. ex chronico Maſſilienſi 1196.
apud Labbæum Nov. biblioth. pag. 341. at in martyrologio eccleſiæ majoris Maſſilienſis dies mortis ejus ad II. id. Maii an. 1199. aſſigna- 1199.
tur, ſicut & in quadam inſcriptione tumuli militum Piſanorum apud S. Victorem, ubi primo legitur obitus Fulconis Antipolitani epiſcopi, deinde...... ID. MAII. Ō. DM. GAVFRD, BITERRES. EPS. Nullum tamen horum ſtare poteſt, aut convenire cum charta renuntiationis Titburgæ adverſus pactiones matrimoniales a parentibus confectas inter ipſam, dum non eſſet adulta, & filium Guillelmi vicecomitis Montiſpeſſulani: nam charta illa cui præſens ſiſtitur Gaufridus, facta eſt ab anno Incarnat. MCXCIX. menſe Auguſto, ut legere eſt tom. 8. Spicileg. pag. 214. iſtudque inſtrumentum vitio caret, nititur quippe auctoritate alius chartæ an. 1191. ibid. pag. 205. Defunctus Gaufridus ſepelitur in capella S. Martini apud S. Victorem Maſſilienſem, unde ejus oſſa ſimul cum epigraphe poſtea tranſlata ſunt in veſtibulum ejuſdem eccleſiæ temporibus Urbani V. ſummi pontificis.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Is eſt procul dubio G. epiſcopus Biterrenſis, qui
habet anniverſarium in monaſterio S. Victoris
die 4. Jan. ad quod diſpenſator tenetur providere
bene & honorifice, ex archivis Maſſilienſibus.

DE ROQUESEL.

XXXVI. GUILLELMUS IV.

Guillelmus de Roquoſello abbas S. Afrodiſii*
& canonicus S. Nazarii paucis diebus ab obitu
Gaufridi eligitur anno 1199. quo Raimundus
Rogerus vicecomes Biterrenſis conceſſit menſe
Auguſto Stephano de Cerviano podium ſeu gardam
de Valrano, teſte Guillelmo Biterrenſi epiſcopo,
ex probat. hiſtor. domus Arverniæ pag.
501. Englicio quoque clientelaris fidei titulo
quaſdam terras Lignani conceſſit eodem anno,
1200. ex archivis cathedralis. Teſtis & anno 1200.
in feudi venditione facta canonicis S. Nazarii
a Bernardo de Monteſquivo & Guillelma uxore
pretio 1150. ſolid. Melgor. Nonis Novembris
Ch. xxix. col. 362. ejuſdem anni interfuit dedicationi templi ſanctæ
Crucis & S. Mariæ apud Montempeſſulanum.
1201. Petro Vallis magnæ abbati dedit anno 1201.
cum conſilio canonicorum ſuorum eccleſiam S.
Marcelli de Adiliano & capellam ſancti Petri de
1203. Capulio. Anno 1203. nominatur præſens in
inſtrumento Raimundi Rogerii canonicis ſancti
Nazarii concedentis, ut S. Petri de Boſco eccleſiam
munirent contra Valdenſium impetus,
ne ruſticanam baſilicam invaderent, aut diriperent,
eorum in dies apud Biterras creſcente numero.
Menſe Octobri ejuſdem anni de conſenſu
capituli donavit Bermundo præceptori domus
militiæ templi de Pedenaco eccleſias S. Petri de
Caſulis & S. Verani de Uſelatio. Pepigit eo circiter
tempore cum Gaucelino abbate Anianenſi
1204. pro nonnullis decimis & eccleſiis. Anno 1204.
menſe Maio Raimundus vicecomes Biterrenſis
Guillelmo epiſcopo oppignerat albergam, quam
habebat in epiſcopum Biterrenſem, in abbatem
S. Afrodiſii, & in locum de Lignano, necnon
& omnia ſua jura in clericos, monachos, &c.
dictæ diœceſis pro ſex millibus ſolidorum, quæ
Ch. xxii. col. 148. continentur in charta quam inter inſtrumenta
reperies. Liberatur tunc temporis Guillelmus per
vicecomitem ab onere quinquaginta militum,
quos belli tempore ſuis ſtipendiis alebat epiſcopus.
Præſens fuit menſe Auguſto ejuſdem anni
Ch. lvii. col. 51. appellationi a Berengario metropolita adverſus
legatos ſummi pontificis interpoſitæ. Feudum a
Pontio de Ceiras acquiſitum dedit eodem tempore
abbati Anianæ. Cum a legatis pontificiis
adverſus Albigenſes miſſis, quia conſules hæreticos
non excommunicaverat, ab officio quolibet
pontificali ſuſpenſus fuiſſet, Innocentius papa III.
epiſcopo Agathenſi & abbati S. Pontii mandavit,
ut ſuſpenſionis ejus ſententiam publice denuntiarent,
donec ad ejus præſentiam cum legatorum
litteris acceſſiſſet XII. calend. Martii anno, ut vi-
1205. detur, 1205. quo occiſus Guillelmus famulorum

* Sammarthani volunt Guillelmum fuiſſe & priorem Caſſiani, ſed nullam hujuſce afferunt rationem: quod enim in clauſtro hujus cœnobii ſepultus fuerit, non ſequitur & inter Caſſianenſes nomen dediſſe. Nec reperitur in catalogo priorum Caſſiani, quem ex archivo nobis ſubminiſtravere canonici regulares.

A ſuorum fraude, jacet in eccleſia prioratus de
Caſſiano. De eo in veteri necrologio eccleſiæ
Biterrenſis legitur: *x. cal. Maii obiit domnus
D. Guillelmus de Rocoſello Biterrenſis epiſcopus.*
Hujus epitaphium exaratum in lapide marmoreo
in columna clauſtri defixo ſic habet:

Factus in his terris abba, præſulque Biterris;
Tranſiit in Chriſto mundo Guillelmus ab iſto:
Qui radiis morum cumulans benefacta priorum;
Eccleſia teſte, bona fecit, vixit honeſtè.
Nam pius athleta, quaſi martyr, ſive propheta;
Abſtulit errores multos patiendo labores:
B *Denique ſervorum deceptus fraude ſuorum;*
Corruit in fatum poſt certum pontificatum.
Chriſte, viro parce, ſumma qui cernis ab arce:
Vivat in æternum tranſlatus ad eſſe ſupernum.
Amen.

*Anno Dominico 1205. x. cal. Madii obiit dominus
Guillelmus de Rocoſello Biterrenſis epiſcopus.*

In baſilica ejuſdem cœnobii Caſſianenſis exſtat
cenotaphium marmoreum cultum ſane & elaboratum
in capella ſancti Privati, quam una cum
mauſoleo, quia capellæ parieti adhæret epitaphium,
ad honorem Guillelmi ſepulturæ conſtructam
eſſe creditur, ſed perperam. Eſt enim
C Duranti Mimatenſis epiſcopi, qui in cœnobio
beatæ Mariæ de Caſſiano canonicus fuerat, ubi
conſtrui curavit oratorium ſeu capellam in honorem
ſancti Privati deceſſoris ſui epiſcopi Mimatenſis:
ejus inſignia viſuntur in fornice & in
propylæo.

XXXVII. ERMENGAUDUS.

Defuncto Guillelmo Ermengaudus pontifex
eligitur, non e gremio canonicorum, ut volunt
Sammarthani fratres, ſed ex abbate S. Pontii, ut
docent nos cleri Biterrenſis litteræ ad B. Narbonenſem
archiepiſcopum. Jam ſedebat IV. cal.
D Maii anno 1205. paulo poſt obitum Guillelmi
aſſumtus; eo enim die electus judex cum Bernardo
abbate S. Afrodiſii, &c. a Stephano de Cerviano
ex una parte, & Berengario abbate totoque conventu
monaſterii Villæ magnæ ex altera controverſiæ
obortæ propter forciam, id eſt caſtellum,
ſive arcem Caiſſani, illam adjudicavit Villæ magnæ,
ita tamen ut abbas Stephano 2005. ſolidos
Melgorienſes perſolveret, promitteretque
ſe illud nunquam oppigneraturum vel comiti
Toloſano, vel vicecomiti Biterrenſi, vel domino
Montiſpelii, ex archivo regio Biterrenſi. Acquiſivit
aliam partem burgi de Maureliano, quæ
E fuerat Arnaudi & Ermengaudi de Maureliano
fratrum, qui illam dederant in pignus Richerio
patri Garſindis uni e ſicariis, qui Trincavellum
vicecomitem trucidaverant. Quia vero omnia bona
illorum fuerant fiſco vicecomitis adjudicata,
dictaque Garſindis in bonis paternis per Rogerum
vicecomitem Biterrenſem reſtituta menſe
Auguſto ejuſdem anni, concordarunt ſimul Ermengaudus
& præfata Garſindis, quæ pro 575.
ſolid. Melgorienſibus reliquit omnia jura epiſcopo.
Anno ſequenti menſe Novembri Raimun- 1206.
dus de Florenciaco cum Aicia uxore vendidit

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Ermengaudo epiſcopo tertiam partem burgi de Maureliano pretio 2500. ſolid. Melgor. monetæ, quæ pars tenebatur ab eccleſia cathedrali.
1208. Biennio poſt XV. cal. Junii an. 1208. Guillelmus Seguierius pro 40. ſolid. Melgor. quidquid habebat in honore ſito in territorio de Diviſano tradidit Ermengaudo, qui eodem anno fatis defungitur. De eo ſic habet necrologium: *VII. cal. Septemb. obiit domnus Ermengaldus Dei gratia Biterrenſis epiſcopus.*

DE MONT-PEYROUX.

XXXVIII. Reginaldus II.

Reginaldus qui & Rainaudus atque etiam Arnaldus in chartis occurrit, de Montepetroſo, ab aliis de Montepeſſulano cognominatus, e canonico S. Nazarii ad epiſcopatum ſubvectus eſt. Hunc aſſerit Plantavitius in epiſcopis Leutevenſibus interfuiſſe circa annum 1199. tranſlationi corporis S. Fulcrandi ex capella ſancti Michaelis eccleſiæ Leutevenſis ad baſilicam S. Geneſii, ſed vere erat hoc anno tantum canonicus Biterrenſis. Julianus item presbyter Claromontanus pagi Leutevenſis in comitibus Claromontanis vult ipſum epiſcopum creatum, morienti Raimundo Guillelmi de Maderiis avunculo ſuo adſtitiſſe an. 1197. at vero ſicut anno nono non erat epiſcopus, neque ſeptimo. Præterea Plantavitii in utroque fidem vacillare in ſequentibus videbimus. Reginaldus vero recipit hominium III. no-
1209. nas Julii an. 1209. a Pontio de Beciano pro pluribus ædibus, quas in feudum poſſidebat ab epiſcopo in caſtello de Beciano, ex tabulis epiſc. Biterr. Iiſdem anno & menſe Biterræ ab exercitu cruceſignatorum contra Albigenſes congregato, die feſto S. Magdalenæ propter hæreſim expugnatæ, & internecione deletæ ſunt, duce Simone Montfortio. De hac expeditione illuſtris locus apud Petrum monachum Vallis cernaii hiſtoriæ capite 16. qui aderat ipſe inter cruceſignatos, & quæcumque vidit, narravit. *Erat Biterris civitas nobiliſſima, ſed tota veneno hæreticæ pravitatis infecta, nec ſolum hæretici erant cives Biterrenſes, ſed erant raptores, injuſti, adulteri, latrones peſſimi, pleni omni genere peccatorum. Non ſit oneroſum lectori ſi de malitia dictorum civium aliquid ſpecialiter diſſeramus. Pergebat quadam nocte in ipſo diluculo ſacerdos quidam civitatis illius ad eccleſiam divina celebraturus myſteria, portans calicem manibus ſuis: quidam autem de Biterrenſibus qui ſe poſuerant in inſidiis, arripientes ſacerdotem illum, & vehementer verberantes, fracto brachio, ipſum graviſſime vulnerarunt, accipienteſque calicem quem tenebat ſacerdos, ipſumque diſcooperientes, minxerunt in eo in contemptum corporis & ſanguinis Jeſu Chriſti. Alioque tempore cives ſæpe dicti in eccleſia B. Mariæ Magdalenæ, quæ in civitate dicta ſita eſt, dominum ſuum vicecomitem Biterrenſem Trancavilum traditores peſſimi interfecerunt: epiſcopo etiam ſuo, qui vicecomitem ab illorum manibus defendere nitebatur, dentes confregerunt, &c. Antequam cruceſignati ad Biterrenſem pervenirent civitatem, vicecomes Biterrenſis, Raimundus Rogerii nomine, nobilis quidem genere, nepos comitis Toloſani, qui ſectans avunculi pravitatem, in nullo*
A *hæreticos comprimebat, promiſerat firmiſſime Biterrenſis civibus civitatis, quod eos nullatenus dereſeret, ſed cum ipſis ad mortem uſque perſeverans, in ſæpedicta civitate adventum Chriſti militum expectaret. Sed cum noſtros appropinquare audiret, pacti oblitus, fœderis neſcius, fidem frangens, confugit Carcaſſonam aliam ſuam nobilem civitatem; plures de Biterrenſibus hæreticis ducens ſecum: pervenientes igitur Biterrim noſtri tranſmiſerunt in civitatem ipſius civitatis epiſcopum, qui exierat obviam eis, magiſtrum videlicet Regenaldum de Montepeſſulano, virum ætate, vita, ſcientia venerandum. Dicebant ſiquidem noſtri, quod cauſa perdendorum*
B *hæreticorum advenerant, mandaveruntque civibus catholicis, ſi qui erant, ut in manus ipſorum traderent hæreticos, quos idem venerabilis epiſcopus, qui eos plene noverat, & etiam in ſcriptum redegerat, nominaret, vel ſi iſtud facere non poſſent; exeuntes de civitate dimitterent hæreticos, ne perirent pariter cum eiſdem. Quod verbum cum ſæpe dictus epiſcopus ex parte noſtrorum memoratis civibus retuliſſet, noluerunt adquieſcere, ſed ſe adverſus Deum & eccleſiam erigentes, inito cum morte fœdere, elegerunt potius mori hæretici, quam vivere chriſtiani: priuſquam enim noſtri eos aliquatenus expugnarent, exierunt quidam de civitate, cœpe-*
C *runtque noſtros ſagittis acrius infeſtare, quod videntes ſervientes exercitus, qui publica lingua dicuntur Ribaldi, cum indignatione maxima muros adeunt civitatis, nobilibuſque exercitus neſcientibus, & penitus inconſultis, facto inſultu ipſa hora, quod dictu mirabile eſt, capiunt civitatem. Quid plura! ſtatim intrantes, a minimo ad maximum omnes fere necati, tradentes incendio civitatem. Fuit autem capta civitas ſæpedicta in feſto S. Mariæ Magdalenæ. O juſtiſſima divinæ diſpenſationis menſura; ſicut in principio hujus libri diximus, dicebant hæretici B. Mariam Magdalenam fuiſſe Chriſti concubinam: præterea in eccleſia ipſius, quæ erat in civitate, ſicut*
D *ſupra tetigimus, cives Biterrenſes dominum ſuum occiderant: epiſcopo ſuo dentes confregerant. Merito igitur in illius feſtivitate capti ſunt & deſtructi, de qua contumelioſa tot dixerant, cujus etiam eccleſiam ſanguine domini ſui, vicecomitis videlicet, nec non epiſcopi fœdaverant canes impudentiſſimi. In eadem etiam eccleſia, in qua, ut ſæpe dictum eſt, dominum ſuum occiderant cives Biterrenſes, ipſa die captionis civitatis, fuerunt uſque ad ſeptem millia de ipſis Biterrenſibus interfecti. Notabiliter eſt notandum, quod ſicut civitas Jeruſalem 42. anno a paſſione Domini noſtri, a Tito & Veſpaſiano fuit deſtructa, ita civitas Biterrenſis 42. anno ab interfectione domini ſui, per*
E *Francigenas eſt vaſtata: hoc quoque non eſt omittendum, quod ſæpedicta civitas multoties devaſtata fuerit ob cauſam ſuperius memoratam, ſemper in die feſti S. Mariæ Magdalenæ, in cujus eccleſia tantum ſcelus perpetratum fuerat, dignam recepit ejuſdem ſceleris ultionem.* Eadem ferme habet auctor anonymus libri cui titulus *Præclara Francorum facinora*, niſi quod Biterrenſe excidium an. 1208. tribuat; ſed revincitur & chronicorum omnium conſenſu, & vetere illo diſticho:

Anno milleno ducentenoque noveno
In Magdalena ruit urbs Biterris amœna.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Legendus quoque hanc in rem Amalricus Au-
gerius Biterrenſis Occitanus, a patria ſic dictus,
qui ſcripſit librum contra Albigenſes, a cardinali
Baronio citatum ; vitas etiam ſummorum pon-
tificum edidit. Hujus opera viſuntur in biblio-
theca Vaticani.

Quod autem ad Reginaldum ſpectat, præſens
adſuit hominio, quod Simoni Montisfortis præ-
ſtitit Stephanus de Cerviano menſe Martio an.
1209. inſtrumentum habes tom. 3. hiſt. Occi-
taniæ inter probat. col. 224. Hoc autem inſtru-
mentum conciliet qui poterit cum necrologio &
tabulario Biterrenſibus, in quibus legitur anno
1209. menſe Decembri, decretum capituli ſancti
Nazarii aſſenſu & conſilio Guillelmi epiſcopi
Biterrenſis factum : ut quicumque clericus in illa
eccleſia inſtitueretur, poſt ſuſceptum beneficium
ſtatim juramentum ſubiret corporale, firmiter
aſſeverans, quod eccleſiæ, cui intitulatur, & com-
munitati, a qua victualia percepturus eſt, fide-
litatem ſervabit; quod præſtitit Petrus Amelius,
qui poſtea fuit archiepiſcopus Narbonenſis. At-
tamen Reginaldus de Montepetroſo aſſenſum
præbuit donatæ a B. de Malagas abbate Juncel-
lenſi Petro epiſcopo Leutevenſi eccleſiæ de Pru-
1210. neto cum appenditiis menſe Julio 1210. ex
Plantavitio in epiſcopis Leutevenſibus. Adhuc
reperitur in inſtrumento Simonis comitis Leice-
ſtriæ, toparchæ Montisfortis, vicecomitis Biter-
renſis & Carcaſſonenſis, qui dedit Deo, eccleſiæ
Biterrenſi & Reginaldo epiſcopo Caſtrum no-
vum in terminio & parochia de Venere cum
juriſdictione XIII. cal. Aug. an. 1210. Inſtru-
mentum donationis eſt in regio tabulario apud
1211. Carcaſſonam. Anno 1211. menſibus Aprili,
Maio, & Junio plura dona recipit Reginaldus,
Andoq. pag. 82. eodemque menſe Junio ceſſit Bernardo S. Afro-
diſii abbati decimam Faiſſani, quam tamen ab-
ſtulit poſtea, & S. Nazarii capitulo obtulit : no-
minatur & menſe Julio in charta epiſcopatus Bi-
terrenſis, in qua ſemel dicitur Arnaldus, & ter
Rainaldus. Menſe Februario ejuſdem anni, a
Raimundo Berengario de Muroveteri dono re-
cipit omnem decimam, quam habebat in terri-
torio de Corneliano, & menſe Martio a Guil-
lelmo de Pezenas decimam, quam habebat in
territorio de Porcayranicis & in tota diœceſi Bi-
terrenſi, ex tab. epiſc. Biterr. Qua in re obſer-
vandum eſt captam Biterrim an. 1209. ut di-
ximus, ceſſiſſe in dominium Simonis Montis-
fortis, qui nobiles adegit an. 1211. decimas,
quas feudi titulo occupabant, epiſcopis reſtitue-
re : unde hi reperiuntur in archivis epiſcopali-
bus inter ceteros Septimaniæ proceres ceſſiſſe,
Guillelmus de Theſan decimas Theſani & Aſpi-
rani, Guillelmus Seguierius Buïani, Berenga-
rius de Moreſio Caletes, Guillelmus & Roge-
rius de Fulgeriis Fulgerias, Raimundus de Lair
Roiani, Arnaldus de Gignac Pereti, Raimundus
de Columbariis Columbarias, Guillemeta &
Maria de Montepetroſo Pouſolas, Berengarius
& Guillelmus Marauſſani, Atracerius de Ca-
brairol S. Petri de Valeta & S. Geneſii de Gra-
ſano, Johanna & Jaqueta de Cerviano de Lunas,

ANNI CHRISTI

A Bernardus Gaucelinus de Cerviano Cerviani,
Dulcia Arnaldi Juncellæ & Dianæ, Guido de
Rocoſels Rocoſelli, Bernardus de Rocabruno
Rocabruni, & Raimundus Berengarius de Mu-
roveteri decimas de Muroveteri : ſic omnes fere
nobiles hujuſce diœceſis Biterrenſis eccleſias pluſ-
quam centum in manus Rainaldi remiſerunt,
quarum ipſi poſſidebant decimas, ſeu jure feudi,
ſive per meram uſurpationem.

XXXIX. PETRUS[a] II.

[a] D'AIGREFEUILLE, *al.* D'ARFEUIL.

Petrus de Agriſolio an. 1207. canonicus Bi-
terrenſis, in locum Rainaldi ſuffectus nominatur
inter epiſcopos, quorum conſenſu in concilio
B Narbonæ habito II. cal. Maii 1212. A. archi- 1212.
epiſcopus Narbonenſis largitus eſt canonicis ſancti
Juſti eccleſiam de Cucciaco. Eodem anno Rai-
mundus Uceticenſis epiſcopus ſummi pontificis
legatus Petro injunxit, ut ſedaret controverſiam
de pedagiis epiſcopi Leutevenſis ac civium, quæ
a comite Ruthenenſi fuerant acquiſita, de quibus
vide notitiam epiſcoporum Leutevenſium. Parum
diu ſedit, moritur enim pridie nonas Julii anno
1212. ex utroque necrologio. Andoquus vero
pag. 83. illum vult mortuum ineunte menſe De-
cembri, quo tempore Montisfortis comes cum
C epiſcopis Occitaniæ Biterris agebat de bello contra
Albigenſes. Nihil eſt cur ejus obitum ad unum
potius quam ad alterum menſem aſſignemus, niſi
conſtet huic conventui Petrum interfuiſſe, tunc
enim error erit in necrologiis.

Ne quis vero miretur quod intra temporis
ſpatium tam breve tot occupaverint epiſcopi,
obſervat Andoquus morem tunc temporis obti-
nuiſſe, ut epiſcopi e gremio canonicorum aſſu-
merentur, quorum ſeniores quique eligebantur,
qui nempe ætate jam provecti, diutius vivere
non poterant. Quin & poſt Sammarthanos ad-
dere non pigebit in honorem eccleſiæ cathedralis
D Biterrenſis, habuiſſe canonicos, qui ad faſtigium
epiſcopatus aliarum eccleſiarum, præſertim me-
tropolitanæ Narbonenſis evocarentur, ſicut iis
temporibus Petrus Amelius vir egregius ex clerico
S. Nazarii 1201. fit camerarius 1206. & poſtea
archidiaconus major Narbonenſis, demum archi-
epiſcopus obiit 1245. jacetque in eccleſia de Caſ-
ſiano, in qua fundavit quatuor capellanos, ſeu ca-
nonicos ſæculares; pro illo fiunt obitus in eccleſiis
Narbonenſi, Biterrenſi & Caſſiani.

XL. BERTRANDUS I.

DE SAINT GERVAIS.

Poſt obitum Petri electus eſt B. Dominicus,
qui Biterrenſem epiſcopatum recuſavit, ſicut &
E Convenenſem, & Conſeranenſem, auctore Ja-
cobo Percin Dominicanorum annalium ſcripto-
re, qui hæc ipſius verba ex Bernardo Guidonis
refert : *Conteſtans & dicens*, inquit, *quod ante
fugeret de terra de nocte cum baculo ſuo, quam
acciperet epiſcopatum, vel aliam dignitatem.*

Percin annal. Dominic. Toloſ. pag. 10.

Dominico itaque votis canonicorum haud
obſequente, ad epiſcopatum poſtularunt Guillel-
mum Pariſienſis eccleſiæ archidiaconum, qui
inter cruce ſignatos ad bellum ſacrum adverſus

[a] Vide quæ de Agriſolii nobiliſſima gente & de vero ejus co-
gnomine notavimus tom. 1. Gall. Chriſt. col. 118. & 119.

Albigenſes

ANNI CHRISTI

Albigenſes proceſſerat, & Biterris tunc degebat, A
cum defunctus eſt Petrus, de quo hæc monachus Valliumcernaii hiſt. cap. 65. ſub annum 1212. *Dum autem eſſemus apud Biterrim, & ſedes epiſcopalis vacaret, canonici illius eccleſiæ communi aſſenſu elegerunt venerabilem archidiaconum Pariſienſem Guillelmum in ſuum epiſcopum & paſtorem, ſed ipſe nulla ratione ad hoc potuit induci ut electioni eorum aſſenſum præberet.* Quis quantuſque fuerit iſte Guillelmus pluribus cap. 41. ejuſdem hiſtoriæ ediſſerit. Defunctus paulo poſt ſepelitur in parte clauſtri Caſſianenſis eccleſiæ vicina, ubi ejus epitaphium adhuc viſitur, ſed ita obliteratum, ut legentem fugiat. B

Poſt hos, inquit Perein ibid. electus eſt Bertrandus de ſancto Gervaſio, ſub finem ſcilicet anni 1212. Bernardus enim de Biterris unus e feudatariis epiſcopi omne jus quod putabat ad ſe pertinere in equo, & cappa, & quolibet ornamento epiſcopi noviter intrantis palatium epiſcopale Bertrando epiſcopo in ipſius & ſucceſſorum gratiam remittit calendis Januarii anni,
1213. ut hodiernus eſt mos, 1213. auctore Andoquo, qui aſſerit ex charta Bertrandum nuper fuiſſe conſecratum. Circa id tempus ad Innocentium III. ſcripſit, ut eum ad bellum Albigenſe proſequendum excitaret contra Toloſæ C comitem, cum in eo jam eſſet pontifex ut iniret fœdus pacis cum comite. Calendis Maii Simon de Monteforti comes Leyceſtriæ, vicecomes Biterrenſis & Carcaſſonenſis Bertrando in marcis centum argenti obligatum ſe recognoſcit, pro quibus ipſi donat quidquid Hugo de Paulino & fratres ejus poſſidebant in villa de Aſpirano, & in caſtro de Parietibus. Quamvis autem comes de Monteforti donaſſet Caſtrum novum Reginaldo epiſcopo, in illo Guillelmus Ato de Corneliano petebat *ſeniorium*, cui juri renunciavit, mediantibus 120. ſolid. Melgor. ab epiſcopo perſolvendis, quos ejus heredes poſtea D relaxarunt: facta renunciatio menſe Julio anno 1213. ex tabulis publicis epiſcopatus. Una cum coepiſcopis epiſtolæ encyclicæ menſe Septembri Bertrandus ſubſcripſit, qua victoriam a Simone comite in regem Aragonum reportatam ſignificabant. Bertrandus epiſcopus, & capitulum ſancti Nazarii cum abbate Ciſtercienſi tranſigunt III. calendas Novembris ſuper quibuſdam terris ab epiſcopatu Biterrenſi moventibus, quas abbati donaverat comes Montisfortis. Emit adhuc eodem anno 60. ſolid. Melgor. domum apud Lievranum a Guimbaudo & ejus uxore Sybilla.
1214. Anno ſequenti acquiſivit menſe Januario duas E rotas molendini de Carleto a Petro Veirato, & condaminas ad Aſpiranum. Dedit in feudum eodem anno Guillelmo ac Bernardæ conjugatis quamdam terræ portionem in territorio Biterrenſi, ex chartophylacio epiſcopali, in quo Bernardum legunt loco Bertrandi Andoquus & Sammarthani, ſed perperam, ſicut eum volunt Bernardum concilio Monſpelienſi ineunte 1215. interfuiſſe; nondum enim obierat Bertrandus, qui
1215. migravit a ſæculo anno 1215. idibus Januarii in feſto S. Hilarii, ex tab. epiſc. Biterr.

XLI. Raimundus II.

ANNI CHRISTI NIGER.

Raimundus electus Biterrenſis litem componit inter Arnaldum archiepiſcopum Narbonenſem & Johannem Biſtani civem qui ſe ipſos ipſius arbitrio commiſerant anno 1215. XIII. calend. Martii, in archiv. eccleſiæ Narbonenſis. Hic autem ille proculdubio eſt Raimundus Niger factus primo clericus S. Nazarii, tum canonicus præpoſitus annualis capituli 1201. ſacriſta ejuſdem eccleſiæ, demum archidiaconus, qui factus epiſcopus donavit pro conſtructione eccleſiæ cathedralis mille ſolidos Melgorienſes, tum pro fundatione unius hebdomadarii perpetui 4700. ſolidos, quam ſummam in ſua ultima voluntate tribus millibus auxit. Exemtus e vivis 20. Aprilis jacet in eccleſia cathedrali. De eo in veteri necrologio eccleſiæ S. Nazarii Biterrenſis legitur: *XII. cal. Maii obiit domnus Raimundus Niger Dei gratia Biterrenſis epiſcopus, qui jacet hic.*

Quod ſpectat ad Fulconem hoc anno 1215. memoratum a Roberto, nullam de eo Catellus, Andoquus & Sammarthani fecere mentionem; & certè

XLII. Bernardus VI.

DE COXIACO.

Electi nomen jam præferebat Bernardus de Coxiaco menſe Julio anni 1215. ex ſchedis Martennii. Teſtis laudatur tranſactionis inter Arnaldum Narbonenſem archiepiſcopum & Petrum de Oviliano calendis Auguſti. Menſe eodem ab Ademario de Montemaurello, & aliis nobilibus viris acquirit caſtrum & honorem de Lignano a ſuis deceſſoribus alienatum, & quidquid habebant in Barrio, & in ſuburbio Biterrenſi. Anno 1216. menſe Januario Guillemeta de 1216.
Rodemol Bernardo divendidit 2000. ſolid. alteram portionem molendini de Carleto apud Lignanum. Electus adhuc dicitur Bernardus menſe Februario 1216. in querela Narbonenſis archiepiſcopi adverſus Simonem de Monteforti ad Honorium ſummum pontificem. Sed menſe Maio epiſcopi titulo & munere fruebatur. Cum autem eccleſiæ & decimæ ſuæ diœceſis eſſent in manu ſua, utpote quas anno 1211. Reginaldo epiſcopo reſtitutas ſupra vidimus, ad hujuſce rei plenam libertatem obtinuit bullam ab Honorio III. XV. cal. Dec. 1216. qui eas omnes diplomate apoſtolico confirmavit, & eccleſiam S. Nazarii cum omnibus ab ea dependentibus abbatiis in ſuam tutelam ſuſcepit, ut fertur in pancharta nigra, ubi exſtant aliæ bullæ ſummorum pontificum, quibus baſilica S. Nazarii cum omnibus ſuis immunitatibus epiſcopio indultis confirmatur. An. 1217. II. Aprilis acquiſivit a Maria de Biterris 1217.
vidua Berengarii de Lignano 6000. ſolid. dominium feodorum & terrarum in loco de Lignano, teſte Stephano de Muro veteri. Dimiſit Berengario abbati S. Tiberii jus in decima Firmiani an. 1218. quo etiam Raimundo Rogerio 1218.
ad feodum locavit duos caſales, quibus potitus erat Rogerius Raimundi pater, ex tabul. reg. Carcaſſ. An. 1219. a Guillelmo de Boïano & 1219.
Faulnia uxore dono recipit feodum in territorio

ANNI CHRISTI

1221. de Lignano. Comparavit anno 1221. ſumma
400. ſolidor. a Petro Seguierio & Ermeſinda
conjuge inſulam Carleti cum Boſco Ermen-
gaudi, adſtantibus capituli primariis viris, ac Ste-
phano Engilberto archidiacono S. Nazarii. An.
1223. 1223. XVIII. cal. Febr. Amalricus dux Nar-
bonæ, comes Toloſæ, & dominus Montisfortis
tam pro ſe, quam pro Guillelmo patruo & Wil-
lelmo fratre donavit Bernardo epiſcopo caſtrum
de Caſulis, quod recognovit ab ipſo ante dona-
tionem factam jam teneri, ſicut in quadam con-
cordia facta cum ſeneſcallo Carcaſſonenſi conti-
netur. Una cum pluribus viris nobilibus ſigil-
Gall. Chriſt. tom. 2. col. 915. lum ſuum appoſuit inſtrumento quo Raimundus
comes Toloſanus reſtituit medietatem juſtitiæ
Aginnenſis Arnaldo ejuſdem urbis epiſcopo anno
1224. Ch. LXIII. col. 58. 1224. Præſens & teſtis legitur largitionis ab
Arnaldo Narbonenſi archiepiſcopo monachis
1225. Fontis frigidi IX. cal. Octob. 1225. factæ, eo-
Ch. XXX. col. 201. demque anno obſequii quod Raimundus de Ro-
caſolio eccleſiæ & regi præſtitit, eo quod Rai-
mundi Toloſani comitis ſuſtinuiſſet partes. Ho-
minium recipit a diverſis nobilibus XVIII. cal.
1226. Maii an. 1226. a Petro Raimundo de Corne-
liano, a Pontio de Theſano, a Pontio de Olar-
gio, ab Adalaiſe de Caſulis & a Berengaria
uxore Raimundi de Caneſuſpenſo &c. pro ca-
ſtello de Caſulis, ex tabul. Carcaſſ. Delegatus a
Petro Narbonenſi archiepiſcopo electo fidei jus-
jurandum civium Biterrenſium excepit III. cal.
ejuſdem menſis, quo Romano cardinali S. An-
geli ſedis apoſtolicæ legato, regique Ludovico
VIII. obedientiam profitentur, ex eodem tabul.
1227. Anno ſequenti 1227. Bernardus legavit 5000.
ſolid. Melgor. pro ædificio eccleſiæ monaſterii
Vallis magnæ. Quædam acquiſivit a Bertrando
1229. d'Eſcadouſſens anno 1229. Romæ morabatur
1230. anno 1230. ubi IV. id. Maii adfuit benedictioni
Tom. 1. Gall. Chriſt. col. 18. Ademari abbatis Caſtrenſis; teſtiſque reperitur
iiſdem anno & die cum Hugone Arelatenſi ar-
chiepiſcopo & C. Carcaſſonenſi præſule in char-
ta, qua Durantus epiſcopus Albienſis hujuſce ab-
batis electionem ratam habet. Redierat VI. non.
Octob. ejuſdem anni, quo ſcilicet tempore Pon-
tius de Auracro filius Bernardi Raimundi de
Caneſuſpenſo ipſi obligat caſtellum ac domi-
nium de Caſulis cum appenditiis pro 8000.
ſolid. Melgor. Idibus Decemb. jus in caſtro &
terris de Marauſſan ab eodem acquirit pretio
Ch. XXIV. col. 151. 2000. ſolid. Hoc eodem anno cum Adamo de
Miliaco regis in partibus Occitanicis proguber-
natore querelam habuit pro juſtitia, feodis, &
juribus epiſcopi cum rege in urbe ac territorio
Biterrenſi, quæ mediis arbitris P. Narbonenſi
archiepiſcopo & C. Carcaſſonenſi præſule aucto-
ritate Romani cardinalis ſedis apoſtolicæ legati
ſedata eſt, ex tabul. Carcaſſon. Tria capitula ge-
neralia in eccleſia Biterrenſi quotannis celebranda
1231. decernit nonis Junii 1231. Eodem anno cau-
ſam, quæ inter Bernardum de Caneſuſpenſo &
Willelmum Sorigarium homines caſtri de Ca-
ſulis de morte B. Raimundi de Caneſuſpenſo
coram eo agitabatur, G. de Levis mareſcallo de
1232. Mirapiſce judicandam permiſit. Anno ſequenti

A VI. cal. Junii una cum T. Agathenſi epiſcopo &
G. Jordani priore de Caſtiano electionem P.
Guiraudi ſacriſtæ S. Pauli in abbatem dictæ ec-
cleſiæ reſcidit, eo quod abſque conſenſu P. Nar-
bonenſis archiepiſcopi facta fuiſſet, ex tabulario
S. Pauli Narb. In querela P. archipræſulem Nar-
bonenſem inter & capitulum hujuſce eccleſiæ
ratione eccleſiarum de Rivo & de Oviliano &
caſtelli de Pipionibus electus arbiter cum T.
Agathenſi epiſcopo, ſententiam pronunciat VII.
cal. Julii anni 1232. ex tabul. capit. Narbon.
Ceſſit IV. cal. Auguſti Aimerico præceptori de
Pedenaſio eccleſias S. Andreæ de Salaneriis, S.
B Clementis de Aquis vivis &c. ſub annuo cenſu
duorum modiorum frumenti, totidemque hor-
dei, ex tabul. epiſc. Biterr. Anno 1233. V. cal. 1233.
Sept. regem aditurum ſe Odoni Coco promittit
purgandi ſe cauſa de interceptionibus, quas in
donis comitis Montisfortis feciſſe incuſabatur,
ex tabul. Carcaſſon. Circa id tempus interfuit
ſynodo Biterris habitæ, cujus ſtatuta condita præ-
ſidente Walthero Tornacenſi epiſcopo ſedis apo-
ſtolicæ legato. Toparchiam de Gabiano emtione
comparavit anno 1234. De aſſenſu capituli 1234.
S. Nazarii donat VIII. idus Febr. 1235. cano- 1235.
nicis S. Juſti Narbonenſis domos in urbe Biter-
C renſi ſitas, quæ ad Guillelmum Petrum Carcaſ-
ſonenſem hæreſeos inſimulatum pertinuerant,
ex tabul. cap. Narbon. A Guillelmo Jordani de
Cerviano terram in territorio de Gabiano ſitam
acquirit pretio 30. ſolid. Melgor. II. cal. Jan.
1236. Habuit querelam cum Berengario de Po- 1236.
dio Sorigario ſuper oppidis Magdalenæ & de
Tornamire, quæ mediis arbitris G. abbate ſancti
Afrodiſii & G. Capuſio doctore jurium finita eſt
VII. cal. Martii, ex tab. epiſc. Biterr. Quinto cal.
Junii Durantus epiſcopus Albienſis epiſcopum
Biterrenſem rogat, ut Caſtrenſes monachos ab
ipſo excommunicatos publice in ſua diœceſi de-
D nunciari faciat, ex tab. eccleſ. Alb. Die 26. Sept.
ejuſdem anni dirimit litem quæ intercedebat Pe-
trum Leutevenſem præſulem inter ac cives ejuſ-
dem urbis. Anno 1238. III. nonas Januarii 1238.
hominium recipit a Bota filia Petri Raimundi
de Maureliano; item ab Adalaiſa de Caſulis II.
idus Martii 1239. Sequeſtro venerabili B. Bi- 1239.
terrenſi epiſcopo, Jacobus rex Aragonum cum
Johanne Magalonenſi præſule concordiam iniit
IV. id. Martii an. 1241. Cum Petro abbate & 1241.
monachis Villæ magnæ tranſigit Bernardus X.
calendas Junii de quibuſdam decimis in diœ-
ceſi Biterrenſi. Eo circiter tempore conſecrationi
E Guillelmi de Caſulis epiſcopi Leutevenſis adfuit
apud Pedenaſium una cum Agathenſi & Maga-
lonenſi præſulibus. Demum vivere deſiit 23.
Januar. 1242. ut notat vetus liber capituli, in 1242.
quo legit Catellus: *Anno Domini milleſimo du-
centeſimo quadrageſimo ſecundo obiit Bernardus
epiſcopus Biterrenſis.* Necrologium S. Afrodiſii
ſic habet: *X. cal. Febr. obiit domnus Bernardus
epiſcopus Biterrenſis, jacet ante altare S. Michaelis
apud S. Nazarium.* Annus quidem non aſſigna-
tur, ſed dies quadrat. Poſt Marianum Waddingus
ad annum Chriſti 1286. n. 7. de Bernardo

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

noſtro refert, quod ex humili & ſordido genere ad epiſcopatum aſſumptus, nepotes & conſanguineos ultra ſtatum ſuum ditaverit, nobilibus copulaverit mulieribus, & novum addiderit cognomen de Lignano, caſtro eccleſiæ, ut generis diſſimularetur humilitas. Hujuſcemodi alia videſis apud eumdem auctorem loco citato.

XLIII. R.

Paſtore deſtituta Biterrenſi eccleſia, metropolitam Petrum rogarunt canonici, ut ne electum abſque horum conſilio confirmaret, litteris datis VII. cal. Febr. 1242. more Gallicano. At qui forſan nondum electus, aliquanto poſt fuiſſe diſcimus ex alteris ejuſdem capituli XIII. cal. Mart. ad eumdem litteris, quem iterum rogant, ut ad confirmandum R. archidiaconum Biterrenſem recens electum epiſcopum horum aſſenſum prærequireret.

Quoniam vero nullum aliud de hoc epiſcopo nobis ſupereſt monumentum, non pigebit ad rei memoriam addere, eo præſule Raimundum Toloſæ comitem ſublata appellatione ad ſanctam ſedem ab inquiſitoribus excommunicatum, in præſentia plurimorum tum præſulum tum eccleſiaſticorum virorum in aula epiſcopali Biterrenſi ab eorum ſententia epiſcopos provocaſſe Sabbato
1243. Ch. XXV. col. 155. infra octavas Paſchæ anno 1243. Mutilum in appendice retulimus inſtrumentum, ignorantes tunc integrum eſſe editum Spicileg. tom. 4. pag. 265. at utrobique loco *Bituricenſis* archidiaconi lege *Biterrenſis*.

XLIV. P.

Quod anno 1235. habitum vult Narbonæ concilium Labbæus tom. XI. col. 487. hoc ad annum 1244. vel circiter revocat nuperus rerum Occitanarum auctor, edoctus epiſcoporum nominibus, qui huic adfuerunt concilio, quæ Labbæo ignota, e mſſ. Inquiſitionis Carcaſſonenſis eruit. Hos autem inter epiſcopos ultimus recenſetur P. Biterrenſis electus, niſi forte, ut annus quo habitum concilium in mſſ. non notatur, is ſit de quo agendum modo

XLV. Raimundus III.

DE SALE.

Omiſſus a Sammarthanis, ſicut & duo ejus deceſſores, Raimundus aſſumitur in epiſcopum
1245. anno 1245. quo XVIII. calend. Julii provinciæ Narbonenſis epiſcopi apud Biterras congregati litteris ad Innocentium pontificem datis rogant, ut libera detur inquiſitoribus in hæreticos agendi poteſtas ex chart. inquiſitionis: hiſce vero in litteris R. vocatur electus, & poſtremus deſignatur.
1246. Eo ſedente XIII. cal. Maii 1246. habita ſynodus provincialis Biterris per G. archiepiſcopum Narbonenſem. Huic concilio, in quo 46. adverſus hæreticos conditi ſunt canones, adfuit Raimundus cum comprovincialibus. Menſe Septembri quaſdam recepit recognitiones. Eodem anno univit
1247. eccleſiam de Baſſano cathedrali. Anno ſequenti præſens fuit ceſſioni Trincavelli vicecomitis Biterræ & Carcaſſonæ Raimundi Rogerii filii omnium jurium, quæ poſſidebat apud Biterras
A & Carcaſſonam, in manus Ludovici noni Francorum regis, confecto originali *apud Biterras*, inquit charta, *in plano S. Felicis juxta eccleſiam anno nativitatis Domini milleſimo ducenteſimo quadrageſimo ſeptimo VII. idus Aprilis in præſentia & teſtimonio Guillelmi Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopi, Petri Agathenſis epiſcopi, Raimundi Biterrenſis, Guillelmi Leutevenſis, Raimundi abbatis Villæ magnæ, abbatis S. Pauli Narbonæ, abbatis S. Tyberii, Pontii de Stagno prioris de Caſſiano, Jacobi abbatis S. Afrodiſii, Berengarii Guillelmi domini Clarimontis, Deodati de Bouhachiis, Gualfredi domini Fulgariarum, Pontii de*
B *Olargio, Sicardi de Muro veteri, Guillelmi Raimundi de Colombariis, Guillelmi de Lodeva, Guillelmi de Theſano, Raimundi de Caneſuſpenſo, Guillelmi de Roquoſello*, & aliorum, qui recenſentur in autographo epiſcopalis tabularii per Catellum typis edito lib. 4. commentariorum Occitaniæ p. 647. De Raimundo in veteri ſcheda & necrologio legitur: *Anno Domini 1247. VIII. cal. Auguſti obiit domnus Raimundus Dei gratia epiſcopus Biterrenſis, qui rexit epiſcopatum per duos annos.*

XLVI. Raimundus IV.

DE VALHAUQUES.

C Aliquanto poſt obitum Raimundi tempore, ſcilicet 19. Sept. 1247. capitulum S. Nazarii ad eligendum congregatur, ex archivis Biterrenſibus, epiſcopuſque creatur Raimundus de Valhauques Monſpelienſis de proſapia dominorum de Murles, quem e priore S. Firmini Monſpelienſis ad epiſcopatum Biterrenſem aſſumptum & confirmatum archiepiſcopo Narbonenſi commendat Innocentius IV. bulla data Lugduni 27. Octob. 1247. Sub finem anni ejuſdem, 24. ſcilicet Februarii Fratribus Prædicatoribus conventus fundatur in platea deſtructi caſtri Biterrenſis in die S. Matthiæ a Petro de Arelate & Ber-
D nardo de Rocoſello. Chartam ea de re edidimus Ch. XXVI. col. 156.
in inſtrumentis. Anno ſequenti quædam jura in territorio de Gabiano pretio 6. librarum Melgor. 1248.
acquirit Raimundus a Guillelmo Jordani milite de Cerviano III. id. Julii. Sabbato vero poſt Labb. tom. XI. col. 696.
feſtum S. Andreæ habitum eſt apud Valentiam in Galliis concilium pro fide, pace, ac libertate eccleſiæ, cui inter epiſcopos quatuor provinciarum adſtitit, ac conſenſit epiſcopus Biterrenſis. Habuit querelam adverſus *viguerium* Guidonis de Levis mareſcalli Mirapicenſis & domini de Theſano, nomine mareſcalli, circa tributorum partitionem in incolas villarum de Aſpirano &
E de Pailleriis, ex parte epiſcopi, & incolas de Theſano, ex parte Guidonis: quæ quidem controverſia mediis arbitris archidiacono Biterrenſi & Johanne de Roiano milite finita eſt V. cal. Martii an. 1249. Fundavit eodem anno cum capitulo 1249.
duodecim hebdomadas, ac reſcidit numerum canonicorum. Fundavit & unum hebdomadarium perpetuum attributis 45. ſextariis frumenti, totidemque hordei ſuper eccleſia de Serignano. Adjunxit eodem tempore de capituli conſenſu baſilicam de Turriliis eccleſiæ de Pailleriis, cujus rector pro augmentatione debet habere unum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

modium *arraonis:* quin & eodem anno 1249. A
plura ſtatuta cum capitulo condidit, quæ recen-
ſere longum eſſet. Denique XVI. cal. Dec. quæ-
dam acquiſivit a Bota domina de Maureliano filia
1250. Petri Raimundi de Maureliano. Inſequentis anni
VIII. idus Nov. hominium recipit a Roſtagneto
Biterrenſi pro burgo de Montibello, ex tabul.
1251. epiſc. Biterr. Anno 1251. una cum Guidone
Fulcodio arbiter & judex conſtituitur controver-
ſiæ obortæ inter Guillelmum de Broa archiepi-
ſcopum Narbonenſem & Amalricum vicecomi-
tem pro multis gravaminibus & injuriis a vice-
comite archiepiſcopo illatis & excommunicatio-
nis ſententiis ab archiepiſcopo in vicecomitem la- B
tis; qui quidem judices ſententiam quam tule-
rant interpretantur XII. cal. Octobris: acta ha-
bes apud Baluzium in appendice concil. Narbon.
pag. 118. & ſeq. Tranſigit eo circiter tempore
cum balivo de Cautio regis nomine. Habuit
querelam adverſus G. Dapiano militem ſeneſcal-
lum Biterrenſem, ac Carcaſſonenſem pro inju-
riis & damnis a ſeneſcallo illatis incolis de Ga-
biano & de Caziliaco, quæ VIII. cal. Julii anno
1252. 1252. finita eſt: & III. idus Decembris abſo-
lutionem impendit Amalrico vicecomiti Narbo-
nenſi excommunicato per Guillel. archiep. quod
Arnaldum Guilaberti clericum uxoratum & no- C
tarium publicum Narbonæ in carcerem conje-
ctum illic expirare compuliſſet, reſervatis tamen
Baluz. app. conc. Narb. pag. 152. ſibi ſub præſtito juramento pœna & pœnitentia
vicecomiti injungendis ad diem per ſe ipſum aſ-
ſignandam. Statuit eodem anno cum capitulo
conducherios in ſacris ordinibus non conſtitutos
quotidianis diſtributionibus non gaviſuros, &
canonicos, qui ex numero vetuſto non erant,
vocem in capitulo non habituros, ex tabul. cap.
1253. Biterr. An. 1253. una cum Guillelmo archiep.
Ch. XLVI. col. 453. Narbonenſi, quibuſdamque epiſcopis Ludovico
nono Francorum regi ſcripſit, ut compoſitionem
factam apud Aquas mortuas cum abbate Craſ- D
ſenſi exſecutioni mandaret, ex tabul. mon. Craſſ.
Scripſit eodem anno cum epiſcopis A. comiti
Baluz. ibid. Toloſano de hereditatibus hæreticorum. Amal-
rico vicecomiti Narbonenſi pœnitentias injunxit
1254. V. cal. Novemb. 1254. quas biennio ante diſ-
tulerat. Hominium recipit a Guillelmo de Caſtris
1255. cive Biterrenſi IV. nonas Januarii anno 1255.
Eodem anno Biterris habitum eſt concilium pro-
Ibid. pag. 64. vinciale VIII. idus Maii, ubi actum de præbendo
ab epiſcopis auxilio ad expugnandum caſtrum de
Querbus hæreticorum receptaculum. In cano-
nibus manu exaratis, inquiunt Sammarthani,
qui in tabulario epiſcopali ſervantur, Raimundus E
primum ſeſe archiepiſcopatus ſuffraganeum indi-
gitat: ceterum in actis quæ habes apud Baluz. &
Labbæum nullum aliud hujuſce rei manet veſti-
gium, niſi quod prior inter epiſcopos, qui huic
1257. adfuerunt concilio, nominetur. Anno 1257. V.
idus Julii judicium fert in ſyndicos & homines
caſtri de Giniaco pro Anianenſibus, ex tabul.
1258. Anianenſi. Anno proxime ſequenti Alexander
Charta XXVIII. col. 156. IV. ſummus pontifex epiſcopo Biterrenſi man-
dat, ut Jordano de Montepavone abbati Juncella-
rum electo benedictionis munus impendat, bulla
data XV. calend. Novemb. pontificatus anno V,
qui incidit in annum Chriſti 1258. quia Ale-
xander ſub finem anni 1254. regnare cœpit:
abbati tamen benedictionem non largitus eſt epi- Ch. XXXI. col. 158.
ſcopus Biterrenſis, ſed Ruthenenſis, cui, Rai-
mundo recuſante, hanc curam delegaverat Ale-
xander. Privilegia quædam Mariæ abbatiſſæ mo-
naſterii ſanctæ Claræ Biterrenſis conceſſit Rai-
mundus II. nonas Octobris 1259. Querelarum 1259.
inter Anianenſes exortarum una cum quatuor
monachis arbiter electus IV. cal. Julii an. 1260. 1260.
ſtatuta quædam condidit ad reſarciendam in mo-
naſterio regulæ ſanctæ obſervationem, quæ recitata
ſunt in capitulo III. id. Mart. ejuſdem anni in
præſentia R. abbatis S. Afrodiſii & aliorum. His
autem tam abbatem quam monachos jurejurando
adſtrictos voluit altero poſt decreto VII. calend.
Jun. De eo in veteri libro hæc lego: *anno Do-*
mini 1261. obiit reverendus pater D. Raimun- 1261.
dus de Vallauqueſio Dei gratia epiſcopus Biter-
renſis avunculus Pontii de S. Juſto epiſcopi Biter-
renſis, & in necrologio: *VIII. id. Junii anno*
Domini 1261 obiit D. R. de Vallauqueſio Dei
gratia epiſcopus Biterrenſis, qui dedit communitati
S. Nazarii CLXXVII. libras Melgorienſes.

XLVII. PONTIUS.

DE SAINT JUST.

Raimundi deceſſoris nepos Pontius filius fuit
Bernardi de S. Juſto prope urbem Lunelli &
Æglinæ dominæ de Caſtriis & Porſiano in diœ-
ceſi Monſpelienſi; avunculum quoque habuit
Bertrandum de S. Juſto epiſcopum Agathen-
ſem, in carceribus Frederici imperatoris ene-
catum an. 1241. dum iret ad concilium, quem
Pontius poſtea Capua Biterras deferri curavit,
& ſepeliri in mauſoleo elato juxta altare S. Mi-
chaelis in eccleſia cathedrali, pro cujus obitu,
aliorumque patruorum, & avunculorum ſuorum
annuatim in perpetuum XIX. calend. Januarii in
Biterrenſi eccleſia celebrando dedit Pontius com-
munitati eccleſiæ Biterrenſis 30. ſolid. Melgo-
rienſes, ex necrologio. Fuerat primo hic Pontius
noſter canonicus Biterrenſis, tum camerarius, inde
archidiaconus major, demum infulis epiſcopali-
bus ornatus anno 1261. Guidoni archiepiſcopo
Narbonenſi promiſit obedientiam XIII. cal. Julii.
An. 1262. die Mercurii ante Rogationes regiis 1262.
inquiſitoribus obtulit litteras Ludovici IX. Fran-
corum regis datas die Jovis poſt *Lætare Jeruſa-*
lem, quibus rex mandabat, ut ab iis qui de bo-
nis injuſte fiſco regio propter hæreſim addictis
conquerebantur, fundamenta ſuæ petitionis re-
poſcerent: quarum occaſione Pontius exhibuit
inſtrumenta, quibus medietatem caſtri de Caſulis,
quæ prius Adalaicis fuerat, reſtitui ſibi poſtula-
bat. Eccleſiæ Biterrenſi univit circa id tempus ec-
cleſiam S. Symphoriani de Marauſſano, ea lege
ut inſtituti ab eo hebdomadarii duo preſbyteri
pro ipſo & parentibus ſuis miſſam celebraturi,
quotidianæ diſtributionis forent participes, id eſt
unuſquiſque illorum, juxta Sammarthanos, ac-
ciperet, ſicut unus aliorum hebdomadariorum;
medietatem ſcilicet canonici. Grave diſſidium
habuit eodem anno cum capitulo & canonicis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

eccleſiæ ſæcularis ac collegiatæ ſancti Afrodiſii.
Canonici de mandato epiſcopi camerario eccle-
ſiæ S. Nazarii claves abbatiæ tradiderant, utpote
quæ poſt obitum abbatis jamjam expirantis ab
epiſcopo de more regenda erat: defuncto vero
abbate, noluerunt epiſcopum abbatiæ vacantis per
obitum Serinhani regimen ſuſcipere, quoaduſque
de ipſius conſenſu abbatem elegiſſent, interim-
que ſine ejus placito Petrum Veſiani abbatem
eligunt. Pontius itaque canonicos anathemate
1263. feriit III. nonas Julii an. 1263. Inſequenti lis
per Guidonem epiſcopum Sabinenſem apoſtoli-
cæ ſedis legatum & arbitrum conſopita eſt VI.
cal. Junii promulgato in urbis palatio epiſcopali
1264. 29. Junii an. 1264. decreto coram Petro Aga-
thenſi præſule, Petro S. Jacobi Biterrenſis ab-
bate, aliiſve de clero S. Nazarii, ex tab. ſancti
Afrodiſii. Pontius inquiſivit eodem anno contra
Ruthenenſem epiſcopum de mandato ſummi pon-
tificis, ex chart. archiep. Bituric. Exſtant in anec-
dotis Martennii noſtri tom. 2. col. 255. duæ
Clementis papæ quarti epiſtolæ pontificatus an-
1265. no I. quarum prima Agathenſi, Biterrenſi, Leu-
tevenſi & Magalonenſi præſulibus inſcribitur,
ſed quam ob cauſam ſcripta fuerit prorſus igno-
ramus: in altera vero Biterrenſi epiſcopo gratias
1266. agit pro muneribus acceptis. Anno 1266. una
cum Raimundo archidiacono eccleſiæ S. Nazarii
Pontius habuit querelam adverſus Guillelmum
abbatem S. Guillelmi de Deſerto ſuper decimis
eccleſiæ de Muro veteri, quæ mediis arbitris fi-
nita eſt idibus Auguſti. In charta data VI. idus
1267. Martii anni 1267. bullam Clementis papæ Fra-
tres Prædicatores a juriſdictione epiſcoporum exi-
mentem vidiſſe ſe teſtatur. Eodem anno coram
rege S. Ludovico ablatam ſibi in civitate Biter-
renſi juriſdictionem conqueritur. Hic ſane eſt epi-
ſcopus Biterrenſis qui a Clemente IV. delegatur,
ut obſervari faciat ſententiam excommunicatio-
nis a ſummo pontifice latam in vicarium comi-
tis Toloſani, qui regalium prætextu bona epi-
ſcopi Toloſani, quem defunctum dicebant, in-
Anecdot. tom. 2. col. 533. vaſerat, bulla data XIII. cal. Nov. pontificatus
anno 3. Adſtitit comitiis generalibus apud Car-
1269. caſſonam habitis an. 1269. menſe Julio. Inſe-
1270. quenti 1270. regi S. Ludovico libellum ſuppli-
cem in quinque diſtinctum articulos obtulit, in
quo de injuncta ſibi obligatione veniendi in con-
ſpectum Guillelmi de Cohardone militis ſene-
ſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis, ut regi fidem
præſtaret pro bonis quæ ab ipſo tenebat, con-
querebatur, ex reg. Carcaſſon. tabul. In ſynodo
1271. Paſchali anno 1271. cal. Maii celebrata excom-
municationis jaculum vibravit eos in omnes &
ſingulos, qui ſpiritualem vel temporalem ipſius
in tota diœceſi juriſdictionem uſurparent. Ab
hac excommunicatione conſules Biterrenſes uni-
verſitatis nomine bis appellarunt ad ſummum
pontificem & ad regem Francorum, VII. ſcilicet
1272. & III. id. ejuſdem menſis. Anno ſequenti in die
feſto S. Egidii eccleſiam Caſſianenſem recon-
ciliavit, quæ in vigilia Aſſumtionis B. virgi-
nis irruptione improviſa hominum de Gabiano
polluta fuerat. Auxit II. idus Januarii luminare

A altaris majoris eccleſiæ cathedralis, pro eo largitus
ſacriſtæ tertiam partem decimæ de Luco & no-
vem *cartalia* olei, ex publicis documentis cathe-
dralis. Statuit & S. Blaſii feſtum ſub ritu duplici
in eccleſia Biterrenſi celebratum iri. Anno eo-
dem rurſum ablatam ſibi in civitate Biterrenſi ju-
riſdictionem ſuam coram Philippo rege conque-
ſtus eſt; & rationes deduxit, quibus ſubditos
ſuos ab armis pro majeſtate regia ferendis conaba-
tur eximere, ex tab. reg. Carcaſſ. In locum Mau-
rini Narbonenſis archiepiſcopi communibus ca-
nonicorum ſuffragiis circa id tempus Petro ſuf-
fecto, electioneque comprovincialibus ſignifica-
B ta, Pontius & coepiſcopi litteras ad Gregorium * Charta LXXIII. col. 68.
X. & ad cardinales Viterbii congregatos dedere,
ut eum ad eccleſiam ſuam cito deſtinarent, &
quantocius abire ſinerent. Anno ſequenti non *Baluz. conc. Narb. append. pag. 176.*
vero 1283. ut male apud Catellum & Sam-
marthanos habetur, regi Philippo 6. Febr. ſcri- *Ibid. pag. 46.*
pſere præſules, ne male de Petro recens electo
ſentiret, neve quid ſiniſtri de illo ſuſpicaretur. 1273.
Permutationem fecit eodem tempore cum Nar-
bonenſibus S. Pauli canonicis. Anno 1274. IX. 1274.
cal. Sept. juxta bullam Clementis papæ II. nonas
Julii pontificatus anno IV. Fratribus Minoribus
interdicit, quominus in ſuum ordinem ullum re-
C cipiant ex Fratribus Prædicatoribus profeſſis, ex
tab. Fratr. Prædic. Narb. Eodem anno die Jovis
poſt feſtum S. Nicolai una cum aliis præſulibus
a Guillelmo de Cohardone milite ſeneſcallo ex-
traordinario Carcaſſonam convocatur, in diem
Circumciſionis cum eo deliberaturus, quid operæ
pretium ſit, ne frumentum extra provinciam
aſportetur, ex tab. Carcaſſ. Adſuit compoſitioni
factæ II. cal. Julii an. 1278. inter regem Ma- Ch. XLVII. col. 375.
joricarum & Berengarium epiſcopum Magalo- 1278.
nenſem. Anno 1279. de mandato Pontii epi- 1279.
ſcopi Biterrenſis lex promulgatur, qua *condu-
cherius* eccleſiæ Biterrenſis quotannis 22. ſolidos
D ſexque frumenti ſextarios pro mercede campa-
nas pulſantium ſolvere tenetur ſacriſtæ, ex tab.
cap. Biterr. Menſe Maio ejuſdem anni in craſtino *Baluz. conc.*
feſti Inventionis S. Crucis concilium Biterris ce- *Narb. pag. 81.*
lebratur a Petro Narbonenſi archiepiſcopo, ubi
agitata quæſtio eſt de mittendis ad regis parla-
mentum procuratoribus pro defendendis eccle-
ſiaſticis libertatibus, cui inter alios adſuit Pontius.
Idem Petrus anno ſequenti ibidem concilium ha- 1280.
buit Dominica die qua cantatur *Lætare Jeruſa- Ib. pag. 84.*
lem ſuper nonnullis negotiis communem eccle-
ſiarum Narbonenſis provinciæ ſtatum tangenti-
bus, de quo nihil ad nos pervenit. Apud Phi-
E lippum regem hominium menſe Julio 1283. 1283.
profeſſus eſt ut privatus aliquis & ſæcularis, mi- Charta
nime vero ut epiſcopus, pro terra & baronia XXXIII.
Ariſdii, quam a Guillelmo de Anduſia & Ber- col. 159.
nardo filio emerat. Solemnibus exſequiis ejuſdem
regis Philippi III. Audacis Perpiniani extincti
apud S. Juſtum Narbonæ interfuit noſter hic
Pontius an. 1285. dum ejus viſcera in choro 1285.
terræ condita ſunt. Inſequenti anno quam Phi- 1286.
lippo patri pro terra Ariſdii, eamdem Philippo Charta XXXIV.
filio regi præſtitit fidem. Anno 1287. priori- col. 160.
bus omnibus & curatis ſuæ diœceſis mandat, ut 1287.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

populos ſibi ſubditos ad auxilium Petro de Campoplano a dæmone obſeſſo præſtandum hortentur, quibus ſacramento utroque Pœnitentiæ & Euchariſtiæ munitis indulgentiæ dies decem XVI. cal. Octob. impertit, ex tab. ep. Alb. Litteras regias a Philippo pulcro impetrat anno
1290. 1290. quibus facultas ei conceditur ptochotrophium conſtruendi in civitate, & acquirendi in feudis & retrofeudis regiis uſque ad centum libras annui reditus ad dicti hoſpitii dotationem. Hoc illud procul dubio eſt hoſpitale, de quo Andoquus ad annum 1266. cujus fundationem certo aſſignare non poſſumus ex inſtrumentis: conſtruxit enim Pontius noſter in ſuburbio civitatis Biterrenſis ad caput Pontis Orbi verſus
Charta XXXVI. col. 160. civitatem hoſpitale pro pauperibus recipiendis ſumtuoſum & ſpatioſum, & tres capellanias in eccleſia hoſpitalis inſtituit, necnon & plurima menſæ epiſcopalis bona, inter quæ & eccleſiam ruralem S. Geneſii de Ponciano juxta Biterrim, ei in dotem de conſenſu & conſilio Biterrenſis capituli aſſignavit. At vero ne quid epiſcopi ſucceſſores detrimenti inde paterentur, univit tunc temporis, ſive paulo ante univerat menſæ epiſcopali medietatem toparchiæ de Caſulis, quam ære ſuo acquiſierat ab Eduardo de Moledino, qui locus baroniæ titulo inſignitur, cujus membra erant caſtra de Maureliano, de Montadino & alia vicina. Vide inſtrumenta. Volunt & Sammarthani aliud pro leproſis a Pontio conſtructum fuiſſe hoſpitale ultra flumen Orbi, ſed nullum hujuſce noſocomii in ſchedis noſtris apparet veſtigium. Diremit an. 1290. cum Simone *Briſetête* milite Carcaſſonæ & Biterrarum ſeneſcallo controverſias, quæ epiſcopum inter & miniſtros regis Biterrenſes pro juriſdictione inerant, cujus limites non niſi poſt obitum Pontii, X. nempe cal. Auguſti anno 1300. definiti fuere, & ab ipſo
Ch. XXXV. col. 160. rege menſe ſubſequenti confirmati. Demum Bernardo de S. Juſto conſanguineo terram & baroniam Ariſdii donavit, ſeu melius legavit anno
1293. 1293. quo ad meliorem vitam migravit. De hoc in veteri commentario ſcriptum legitur: *XIV. calend. Aprilis anno Domini MCCXCIII. obiit reverendus Pontius de S. Juſto Biterrenſis epiſcopus, & anno MCCXCIX. II. non. Junii tranſlatum fuit ejus corpus, & poſitum in ſepulcro ſuo marmoreo, quod eſt in choro eccleſiæ Biterrenſis.*

DE COLUMBIERS.

XLVIII. Raimundus V.

Canonicus erat eccleſiæ Biterrenſis Raimundus an. 1279. ex Sammarthanis, antequam ſedem iſtam adminiſtraret 1293. Pauca de eo qui brevi admodum tempore rexit dicenda habemus. Eo præſule navis baſilicæ majoris ampliata eſt. Conſules Narbonæ bullam Alexandri papæ IV. ei exhibent, ex tab. eccleſ. Narbon. XII. calend.
1294. Febr. 1294. qua facultas eis a ſummo pontifice conceditur, ut pro bonis, quæ extra diœceſim Narbonenſem poſſidebant, litteris apoſtolicis vocari non poſſent, niſi hæc clauſula expreſſe haberetur in litteris. Guibertus de Columbariis ejus nepos de mandato ipſius unum fundavit hebdomadarium, pro cujus dote largitus eſt 5000.
A ſolidos Melgorienſes. Obiit an. 1294. ut notant vetus codex capituli, & necrologium, in quo habetur: *IV. cal. Julii anno 1294. obiit R. de Columbariis felicis recordationis epiſcopus Biterrenſis, qui dimiſit L. libras Turonenſes pro obitu ſuo communitati eccleſiæ Biterrenſis.*

Raimundo defuncto Guillelmum neſcio quem immediate ſubſtituunt gemelli fratres ex hocce veteri libro, quem an. 1298. vitam finiiſſe volunt. Quiſnam autem fuerit iſte Guillelmus, quo tempore vixerit & obierit non ſatis liquet: quod enim addunt Sammarthani de epiſtola Bonifacii VIII. in ſexto decretalium ſuper forma degrada-
B tionis, Guillelmi nomine inſcripta, fundamento caret: non Guillelmo, ſed Biterrenſi epiſcopo inſcribitur, qui alius eſſe non poteſt a Raimundi ſucceſſore Berengario.

XLIX. Berengarius III.

DE FREDOL.

Berengarii Fredoli ſenioris genus inter ſummos Occitaniæ proceres floruiſſe dicit Petrus Gariellus in ſerie Magalonenſium epiſcoporum pag. 387. Oriundus e caſtro de Veruna haud procul Montepeſſulano, cujus domini tunc temporis erant Fredoli, juvenis admodum factus eſt canonicus Biterrenſis, poſtea ſuccentor S. Naza-
C rii, tum abbas S. Afrodiſii in eadem urbe, fuit & archidiaconus Corbarienſis, & canonicus in eccleſia Narbonenſi, ut legitur tum in necrologio Narbonenſi, tum in proceſſu fratris Bernardi Delitioſi: quinimo in annalibus eccleſiæ Aquenſis editis a Johanne ſcholaſtico Pittone pag. 166. reperio Berengarium fuiſſe etiam canonicum S. Salvatoris Aquenſis. Unus e noſtris, qui ad novam Galliam Chriſtianam cudendam non modicum inſudavit, in archivis Fratrum Prædicatorum Claromontenſium reperit Berengarium fuiſſe vicarium Cœleſtini V. ſummi pontificis, hujus ob-
D ſequiis immorantem, a conſiliis ejus & veſtibus, unumque e ſex clericis papæ. Biterrenſis denique epiſcopus unanimi canonicorum omnium voce
renunciatur, non anno 1298. ut Sammarthanis Vit. papar. Aven. t. 1. col. 632.
& Baluzio placet, ſed 1294. ut colligitur ex bulla Cœleſtini papæ V. data Aquileiæ idibus Septemb. pontificatus anno primo, qua ſanctus pontifex concedit Egidio Narbonenſi facultatem confirmandi magiſtrum Berengarium Fredoli in Biterrenſem epiſcopum recens electum: bulla exſtat in archivis Fratr. Prædicat. Clarom. ubi & legitur ab ipſomet ſummo pontifice conſecratum fuiſſe Berengarium die Dominica ante feſtum SS. Simonis & Judæ menſe Octobri
E ejuſdem anni. Inſequenti recipit recognitionem 1295.
Petri Rainaldi de Monte-albano XV. cal. Sept. Una cum Johanne Nivernenſi epiſcopo a præ-
latis Pariſiis congregatis deſtinatur anno 1296. 1296.
Berengarius, ut ſummum pontificem adeant, Anecd. t. 4. pag. 223.
malis quibus tunc temporis affligebatur eccleſia Gallicana ſalutem quæſituri. Habuit querelam
an. 1297. adverſus priorem eccleſiæ S. Martini 1297.
de Carcareſio ſuper diviſione decimarum eccleſiarum S. Martini & S. Baudilii, cujus epiſcopus erat prior: diviſio autem facta VII. cal. Julii, ex tab.
epiſc. Biterr. An. 1298. vidiſſe ſe teſtatur bullam 1298.

ANNI CHRISTI

Digitized by Google

ANNI CHRISTI Bonifacii papæ plurima Fratribus Prædicatoribus
privilegia largientem, in tabul. Fratr. Præd. Biterr.
Fuiſſe inter doctores juris canonici clariſſimos
conſtat ex auxilio, quod præſtitit circa id tempus
in condendo libro ſexto Decretalium Bonifacio
VIII. cujus exſtiterat capellanus, inquiunt Sam-
marthani, adjuvantibus Richardo de Senis car-
dinale & Guillelmo Ebredunenſi antiſtite: id
ipſe teſtatur Bonifacius in prœmio hujus libri:
*Per venerabiles fratres noſtros Guillelmum archi-
epiſcopum Ebredunenſem, & Berengarium epiſco-
pum Biterrenſem, ac dilectum filium magiſtrum
Richardum de Senis S. R. E. vicecancellarium,
juris utriuſque doctorem, decretales hujuſmodi di-
ligentius fecimus recenſeri.* Duo ſunt præterea in
Lib. 3. tit. x. Lib. 5. tit. IX. contextu libri capita, unicum *de rerum permuta-
tione*, alterum *de pœnis*, ubi forma degradatio-
nis præſcribitur, Biterrenſis epiſcopi nomine in-
ſignita, qui alius eſſe non poteſt a Berengario,
quem ante & poſt Bonifacium Biterrenſem ca-
thedram occupaſſe ex chartis certum eſt. Eo
præſule per metropolitanum Egidium Aiſſelini
1299. Biterris IV. cal. Nov. an. 1299. celebrata eſt
ſynodus adverſus vicecomitem Narbonenſem,
qua abſoluta, epiſcopi & prælati, qui concilio
interfuerant, ſcripſerunt epiſtolam ad Philippum
IV. Francorum regem pro archiepiſcopo Nar-
bonenſi, quam Berengarius cum aliis a concilio
Labb. conc. Narb. pag. 57. not. 41. & ſeq. deputatus detulit. In ea ſynodo editum eſt decre-
tum de celebrando die feſto S. Ludovici Fran-
corum regis. Anno 1300. XVI. calend. Junii
1300. Berengarius una cum capitulo pactum iniit cum
Philippo pulcro, quo ſcilicet rex epiſcopo quem-
dam vicum eccleſiæ amplificandæ cauſa conceſ-
ſit, epiſcopus vero 150. libras Turonenſes re-
pendit, omnemque aſſem cum territorio archi-
diaconatus Lunatenſis. Hac de re regiæ litteræ
jam a die 13. Septemb. 1298. datæ fuerant,
ex tab. reg. Carcaſſ. Arbitris Berengario Biter-
renſi & Gaucelino Magalonenſi epiſcopis Roge-
rius Bernardus comes Fuxenſis Bernardo epi-
ſcopo Appamienſi præſtitit hominium V. calend.
Julii pro caſtro & villa Appamienſi, ex tab. caſt.
Fux. Una cum Raimundo Agathenſi præſule a
Bonifacio VIII. delegatus XV. cal. Aug. pontifi-
catus anno VI. ut coram ſummo pontifice Amal-
ricum vicecomitem Narbonenſem de fidei ſa-
cramento & obedientia, quas eccleſiæ Narbonenſi
recuſabat, & archiepiſcopum de eccleſiæ ſuæ ju-
ribus reſponſuros citarent, Bertrandum Carbo-
nelli canonicum Biterrenſem & Albertum Vin-
centii officialem Agathenſem ad id operis ſub-
delegant litteris datis Mirapiſce XV. calend. Dec.
an. 1300. Eodem anno Berengarius Biterren-
ſis, Gaucelinus Magalonenſis, Raimundus Hele-
nenſis & Bernardus Appamienſis adeſſe memo-
rantur ſententiæ ab inquiſitoribus Carcaſſonen-
ſibus latæ adverſus Arnaldum Embrini de Li-
moux qui in hæreſim erat relapſus, ex tab. inquiſ.
Aliud inſuper inſtrumentum ejuſdem anni repe-
ritur, in quo præſul noſter excuſat ſe archiepi-
ſcopo Narbonenſi, quod non poſſit intereſſe
conſecrationi electi Carcaſſonenſis. Pariſiis mo-
1301. rabatur an. 1301. a rege Philippo vocatus pro
negotio Bernardi Saget epiſcopi Appamienſis ANNI CHRISTI
hæreſeos, proditionis, ſeditionis, aliorumque
graviorum criminum coram rege arceſſiti; & in
tom. 1. Anecd. col. 334. legitur charta, quæ
fidem facit menſe Octobri ejuſdem anni pro
eodem negotio Sylvanectum petiiſſe. Pridie idus
Julii an. 1302. ſeneſcallo Carcaſſonenſi & vi- 1302.
cario Biterrenſi regis nomine mandat, ut Egi-
dio Narbonenſi archiepiſcopo & Amalrico vice-
comiti reſtituant juriſdictionem, quam in manibus
regis dicti miniſtri depoſuerant propter mutuos
exceſſus inter miniſtros archiepiſcopi & viceco-
mitis, ex tab. vic. Narb. Adſtitit menſe Nov.
anni 1302. concilio a Bonifacio Romæ convo- Daniel in 4.° ad hunc annum.
cato anno ſuperiore adverſus regem Philippum,
quo contra voluntatem regis plurimi Gallicani
præſules convenere. Habita eſt anno 1304. ſy- 1304.
nodus epiſcoporum in urbe Biterrenſi pro deci-
ma colligenda in provinciis Narbonenſi & Lug-
dunenſi ex placito eorum regi conceſſa, ex Sam-
marthanis. De conſilio Bonifacii papæ VIII.
quem adhuc vivum hac de re conſuluerat Be-
rengarius, conſentiente capitulo monaſterium ſan-
ctimonialium juxta hoſpitale per Pontium e de-
ceſſoribus unum inſtitutum conſtruxit, quod SS.
Nazarii & Celſi nuncuparetur, voluitque in eo eſſe
triginta moniales ordinis S. Auguſtini, quibus
donavit eccleſiam S. Felicis caſtri de Porcairani-
cis & decimam de Pontiano quam primum va-
catura foret per obitum Petri Bedacii eleemoſyna-
rii S. Nazarii. Tabulas hac de re in capitulo S.
Nazarii præſidente Clemente V. recens ad ſum- Charta XXXVI. col. 160.
mum pontificatus apicem electo confectas II.
non. Oct. an. 1305. reperies inter inſtrumenta. 1305.
Hanc poſtea fundationem confirmavit idem pon-
tifex II. calend. Martii anni ejuſdem, ſive ut ho-
dierni eſt moris an. 1306. Paulo ante, VII. ſcilicet
id. Novemb. brevi apoſtolico fratres Carmelitas
probaverat, qui ab urbe Biterrenſi nimium diſ-
ſiti, intra ſuburbia conventum extruxerant, eo
quod ad ipſos propter aquam intermediam liber
non pateret aditus. In prima creatione Lugduni
XVII. cal. Januarii anno 1305. Berengarius epi-
ſcopus a Clemente V. purpura inſignitur tituli
SS. Nerei & Achillei. In locum Gaucelini Ma-
galonenſis epiſcopi defuncti ſuffectus cardinalis
Biterrenſis eodem anno canonicorum votis ob-
ſequi recuſavit. Anno 1306. cum Stephano de
Suſiaco cardinali a Clemente miſſus eſt in Gal-
liam ad Philippum regem, ut de loco pontifici
regique commodo ad habendum de quibuſdam
negotiis arduis & ſecretis conventum cum illo
conſultarent. Anno 1307. ſummus pontifex co-
gnitionem ſcelerum, quæ Templariis impinaban- Spondanus an. 1307. §. 14.
tur, Berengario & Landulpho Brancatio commiſit.
Interfuit XVII. cal. Febr. an. 1309. revelationi
reliquiarum S. Bertrandi confeſſoris in diœceſi
Convenenſi facta per Clementem papam. Buc-
camatii vero Tuſculani epiſcopi Avenione extin-
cti 13. Junii ejuſdem anni ſummus pontifex in
locum ſuffecit Berengarium, quem majorem quo-
que S. Romanæ eccleſiæ pœnitentiarium creavit.
Ubi obſervare non abs re erit cognominatum
perperam fuiſſe Stadelli loco Fredoli a Ciaconio.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Waddingus an. 1310. §. 2. 3.

Anno 1310. delegata ei eſt a Clemente papa co-
gnitio motuum inter Fratres Minores exortorum
paupertatis occaſione. Nondum abſoluto Vien-
nenſi concilio obtinuit a rege Philippo menſe Apr.
an. 1312. facultatem dandi monaſterio canoni-
carum eccleſiæ Biterrenſis, quas ab eo fundatas
diximus, centum libras Turonenſes annui & per
petui reditus. Defuncto Clemente V. cum gra-
vis eſſet diſcordia de eligendo novo pontifice,
omnium cardinalium ſuffragia propendebant in
electionem vel cardinalis Biterrenſis, aut Arnaldi
de Pellegrue, adeo ut increbreſcente diſſidio,
compromiſerint in Jacobum d'Oſſa, qui electus
fuit ſub nomine Johannis[a] XXII. prout docet
Johannes Villanus hiſtoricus Florentinus, quem
citat vir clariſſimus Boſquetus Leutevenſis præſul
in ſuis notis ad Clementem V. ſummum ponti-
ficem. Plurimos anno 1316. VIII. calend. Dec.
epiſcopos & abbates conſecravit Berengarius. An.
1317. de mandato ſummi pontificis habitum
S. Benedicti aſſignavit Ubertino Caſali Minoritæ,
ab eoque profeſſionem ejuſdem ordinis recepit.
Eodem anno dejecit Hugonem Geraldi epi-
ſcopum Cadurcenſem. Anno 1320. Johannes
XXII. Berengario cardinali commiſit inquiſitio-
nem ſcelerum, quæ patrata ferebantur a Matthæo
de vicecomitibus de Mediolano. Denique Be-
rengarius vitam & purpuram amiſit Avenione
III. idus Junii anno 1323. De eo in Narbo-
nenſi necrologio hæc leguntur: *Anno Domini
MCCCXXIII. III. idus Junii obiit reverendus in
Chriſto pater dominus Berengarius Fredoli, qui
fuit archidiaconus Corbarienſis & canonicus in ec-
cleſia Narbonenſi: poſtea vero fuit epiſcopus Bi-
terrenſis, deinde epiſcopus Tuſculanus & ſanctæ Ro-
manæ eccleſiæ cardinalis.* Ejus corpus poſtmodum
a Guillelmo Fredoli nepote & ſucceſſore elatum
ſepelitur in cathedralis Biterrenſis capella ſancti
Stephani. Juriſprudentiæ ſcientia clariſſimus ad
Guillelmum de Mandagoto archidiaconum Ne-
mauſenſ. a quo libri de electionibus prælatorum
nuncupatione honeſtatus fuerat, viciſſim ipſe
volumen ſcripſit ſuper ſummam Oſtienſis, plu-
rimaſque alias edidit lucubrationes eo tempore,
quo erat epiſcopus Biterrenſis, quæ reperiuntur
maxime in bibliotheca Colbertina, ſcilicet tra-
ctatum de excommunicationibus, inventarium
juris canonici, quod an. 1300. Guillelmo Ebre-
dunenſi archiepiſcopo corrigendum mittit, &
inventarium ſpeculi judicialis. De eo inter cete-
ros legendus Baluzius in notis ad vitas paparum
Avenionenſium col. 631.

NEVEU.

L. Richardus.

Richardus Nepotis, cujus nominis occurrit
mentio in ordine magnatum du Tillet p. 369.
natione Normannus, abbas Albæ Terræ in diœ-
ceſi Petragoricenſi, archidiaconus erat Algiæ in

[a] Quod addunt Sammarthani hoc loci Jacobum d'Oſſa ſe ipſum elegiſſe, id in dubium revocat Baluzius in notis ad vitas paparum Avenionenſium col. 716. & ſeq. nec ſine legitimo fundamento. Id enim ei nunquam fuit exprobratum a Ludovico Bavaro hoſte infenſiſſimo, vel ab aliis ejus adverſariis. Præterea ipſe ſcribit ad Robertum regem Siciliæ ſe ab omnibus cardinalibus concorditer electum fuiſſe.

ANNI CHRISTI

A eccleſia Lexovienſi, cum anno 1295. a rege
Philippo cum Johanne vicedomino Ambianenſi
delegatur, ut in Bernardum Appamienſem epi-
ſcopum inquirerent: in locum poſtea Bertrandi
Nemauſenſis epiſcopi a rege ſpoliati adminiſtra-
tor ſuſſectus, ab eodem excommunicatus eſt.
Biterrenſem vero epiſcopatum vacantem per
promotionem ad cardinalatum Berengarii obti-
nuit ſub annum 1305. juxta Sammarthanos, qui
addunt ex veteri regiſtro Richardum, cum Si-
cardo de Barro a Philippo pulcro miſſum ad
partes Toloſanas pro nova ærarii regii Flan-
drenſis adminiſtratione, & Romam cum aliis
B præſulibus profectum eſſe. Excepit clientelam
Salomonis de Falgueriis domini caſtelli de Lu-
nacio pro toparchia de Carlenguas feria ſexta poſt
S. Laurentium anno 1306. ex tab. ep. Biterr. 1306.
Eodem anno ſolviſſe dicitur cameræ apoſtolicæ
2. Martii in libro ſolutionum ſub Benedicto XI.
Eo circiter tempore terras e menſa epiſcopali
apud territorium de Caſulis commutavit. Aſſen-
ſum præbuit factæ an. 1307. fundationi a cardi- 1307.
nali Berengario deceſſore Avenione tunc degente
in eccleſia S. Nazarii in capella noviter constructa
ſub invocatione S. Spiritus de ſex capellanis pro
remedio animæ ſuæ & Clementis V. pro quo-
C rum ſuſtentatione attribuit proventus eccleſiæ
Bayſſani, & aliarum baſilicarum in territorio Bi-
terrenſi: hæc autem fundatio confirmatur VII. id.
Aprilis a Richardo epiſcopo, Roſtagno de Claro-
monte præcentore, aliiſque canonicis S. Nazarii,
ex tab. ep. Biterr. Inſequenti anno a Clemente 1308.
V. ad concilium Viennenſe invitatus Richardus
non adfuit concilio certis de cauſis in aliud tem-
pus rejecto. Ejus ſuſpicor temporibus celebratum
fuiſſe concilium provinciale Biterris, quod habes
tom. 4. Anecd. col. 227. Pauca de eo ſuper-
ſunt monumenta, quia parum diu ſedit: *lepra
percuſſus ut Gieſi*, inquit Bernardus Guidonis,
D deceſſit anno Domini 1309. ante Pentecoſten, 1309.
eo quod inquiſitionis negotium impediviſſet, ex
eodem auctore. De eo in veteri necrologio le-
gitur: *VI. idus Maii obiit anno MCCCIX. vene-
rabilis pater dominus Richardus bonæ memoriæ
quondam epiſcopus Biterrenſis.*

DE FREDOL.

LI. Berengarius IV.

Berengarius Fredoli alter, cognomento junior,
cardinalis Biterrenſis nepos, canonicus antea &
camerarius S. Nazarii poſt exceſſum Richardi Bi-
terrenſem eccleſiam regendam ſuſcepit an. 1309.
paucis poſt obitum Richardi diebus. Eodem
E anno confirmatur epiſcopus a ſummo pontifice
Clemente V. ut docent archiva cathedralis: Ba-
luzius tamen in notis ad vitas paparum Avenio-
nenſium col. 668. vult extincto Richardo Be-
rengarium a Clemente ſubſtitutum fuiſſe, ſed
veroſimilius videtur doctiſſimum virum creatio-
nem cum confirmatione confudiſſe. Nondum
Biterras advenerat, aut ſaltem aberat die 14. Maii
ejuſdem anni, qua vicarii ejus generales Egidio
archiepiſcopo Narbonenſi dederunt litteras de
ſubſidio fratribus Jeroſolymitanis ad recuperan-
dam terram ſanctam conceſſo. Eadem de re ipſe
bis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1310. 1311.

bis ſcripſit 15. Junii 1310. & 15. Maii 1311. A
vicariis generalibus archiepiſcopi Narbonenſis.
Concilio Viennenſi anno 1311. a Clemente in-
choato Berengarium interfuiſſe, inde colligit An-
doquus, quod decretum concilii contra Templa-
rios non ipſi, ſed Guillelmo Fredoli archidiacono,
& Berengario canonico ſancti Nazarii, epiſcopo
abſente, inſcriptum fuerit. Anno eodem Guil-
lelmum de Montepeſato excepit ad hominium
1312. feodi de Montibello. Appellavit an. 1312. ſedem
apoſtolicam eo quod Lucas cardinalis S. Mariæ
in via lata abbatiam S. Afrodiſii contuliſſet Frede-
rico filio Guillelmi de Fliſco dicti de Camezana,
jura omnia pervertens, tum epiſcopi, cujus erat B
abbatiam per obitum Benedicti Gaietani abbatis
vacantem regere; tum etiam canonicorum, penes
quos erat abbatem ſuum de conſenſu epiſcopi
eligere: quare & ipſi ſimiliter eadem de colla-
tione ad ſanctam ſedem appellarunt III. cal. Apr.
an. 1312. ex tab. ep. Biterr. Anno eodem menſe
Octobri furnum ad bannum de Caſulis ad cen-
ſum oppigneravit. Notat illuſtriſſimus Boſquetus
epiſcopus Leutevenſis in libro pontificum Gal-
licorum, qui Avenione ſederunt, Berengarium in
tertia promotione Clementis V. creatum fuiſſe
cardinalem. Ptolomæus Lucenſis ordinis Prædi-
catorum auctor ſecundæ vitæ Clementis V. & C
Bernardus Guidonis ſcriptor tertiæ & quartæ
vitæ docent Berengarium epiſcopum fuiſſe crea-
tum cardinalem ſabbato quatuor temporum ad-
ventus x. cal. Jan. anno 1312. apud Avenio-
nem, titulumque habuiſſe SS. Nerei & Achillei
martyrum, quem Berengarius patruus prius ha-
buerat, & poſtea cum titulo SS. Johannis & Pauli
commutavit: & certe duos Berengarios cardinales
ejuſdem nominis & cognominis exſtitiſſe recte
probat Contilorus ex libro obligationum Vati-
cani, primum ſeniorem Tuſculanum, alterum
juniorem Portuenſem epiſcopum, ambos a Cle-
mente inter cardinales allectos; & vero Ciaco- D
nius ac Frizonus unum fuiſſe Berengarium aſſe-
rentes, duos enumeraſſent, ſi Vaticana monu-
menta inſpexiſſent. Hæc Ughellus notat tom. I.
Italiæ ſacræ in epiſcopis Portuenſibus. Anno
1317. Johannes XXII. Bernardo de Caſtaneto
epiſcopo Portuenſi 14. Auguſti ejuſdem anni de-
functo ſubſtituit Berengarium. Petrus de Arrablay
& Berengarius cardinales 12. Julii an. 1319.
ſcripſerunt ad Carmelitas Pariſienſes de corpore
Michaelis de Becco cardinalis ad eorum conven-
tum transferendo. Exſtat epiſtola inter probatio-
nes hiſtoriæ cardinalium Gallorum pag. 277.
Anno 1321. Berengarius conſecravit Henricum E
Bzov. an. 1321. §. 12. epiſcopum Kijovienſem. Atque hinc patet quo
nixi fundamento Berengarium die 24. Aprilis
an. 1316. mortuum aſſerant Sammarthani. Obiit
ergo, ut poſt Contilorum docet Baluzius, circa
annum 1323. cum eo anno recenſeatur inter car-
Not. in vit. pp. Aven. col. 668. dinales defunctos non participantes. Berengarii
noſtri meminit etiam repertorium vetus epiſco-
porum a Toiſonio canonico Biterrenſis eccleſiæ
an. 1515. conditum.

LII. Guillelmus VI.

ANNI CHRISTI DE FREDOL.

Filius Petri Fredoli domini de Veruna, Be-
rengarii deceſſoris germanus Guillelmus, alterum
quoque habuit fratrem Andream nomine Maga-
lonenſem antiſtitem. Berengario autem ſucceſſe-
rat jam ab anno 1314. ut patet ex libro ſolu- 1314.
tionum, in quo ſolviſſe dicitur cameræ apoſtolicæ
penultima Julii hujuſce anni. Inſequenti in ſy-
nodo habita Biterris in feſto S. Lucæ ſtatuit, ut
in ſingulis quibuſque ſuæ diœceſeos eccleſiis
propria haberentur ſigilla nominibus ipſarum ec-
cleſiarum impreſſa, ſub pœna decem ſolidorum
Turonenſium. Alia quædam ſtatuta eodem anno
condidit, quæ ſimiliter reperies tom. 4. Anecd.
col. 632. Cum Arnaldo de Lairo quaſdam ter-
ras ſecus ſtagnum de Cailan pro dominiis feu-
dalibus in territorio de Caſulis permutavit anno
1316. Plura fuere Guillelmo præſtita hominia 1316.
a nobilibus, qui circa urbem feuda poſſidebant,
quæ ab epiſcopo Biterrenſi tenentur: Jacobus
Calveti miles & Guillelmus de Pataut ejus nepos
domicelli de Villanova reddiderunt clientelam
anno 1317. pro condamina in decimaria de 1317.
Circio. Fundavit an. 1318. unum obituarium 1318.
pro anima Petri Fredoli parentis. Synodum diœ-
ceſanam convocavit in æde ſancti Nazarii 17.
Aprilis 1320. in qua decreta quædam edita 1320.
ſunt adverſus Judæos. A Johanne XXII. papa Sammarth.
delegatus quædam ſtatuta condidit v. cal. Junii
an. 1321. ad reformationem abbatis & mona- 1321.
chorum de Juncellis. Eodem anno Berengarii
cardinalis Biterrenſis patrui ſui corpus Avenio-
ne, ubi ſepultum fuerat, in capellam S. Stephani
eccleſiæ cathedralis Biterrenſis tranſportari fecit.
An. 1323. 9. Dec. Hugo de Fouſſieres condomi- 1323.
nus de Pezena Guillelmo recognovit territorium
de Puſeco. Johannes XXII. impertit illi facul-
tatem teſtandi bulla data Avenione v. non. Maii 1324.
pontificatus anno VIII. ex archivo vicelegati.
Anno 1325. Guillelmus una cum capitulo fa- 1325.
ctam olim inter Berengarium deceſſorem ſuum
& capitulum diviſionem beneficiorum, tam quæ
a collatione epiſcopi, quam quæ ab officialibus &
canonicis dependebant confirmavit, ex tab. epiſc.
Biterr. Ad ipſius preces Johannes XXII. ſummus
pontifex univit eccleſiam de Cauceribus menſæ
epiſcopali Biterrenſi bulla data idibus Februarii 1327.
pontificatus anno XI. niſi forte legendus ſit annus
II. Bernardus de Fodillione hominium illi ex-
hibuit anno 1328. de feudo Carauſani. Requi- 1328.
ſitus a rege Philippo VI. Valeſio dicto 15. Julii
1329. ut ipſi ſacramentum præſtaret, ad hoc ſe 1329.
minime teneri reſpondit 2. Nov. ejuſdem anni.
Hominium recipit 9. Dec. an. 1330. a Salomo- 1330.
ne de Falgueriis & condomino caſtelli de Mala
vetula & a Paulo de Clairmont. Omni ope
enixus eſt an. 1335. ut quibus *conducherii* & 1335.
hebdomadarii eccleſiæ S. Nazarii, iiſdem gaude-
rent diſtributionibus capellani S. Spiritus. Anno Odoricus
1337. Biterrenſe epiſcopo inſimulato, quod præ- Rainald.
ſtigiis ritibuſque prophanis ad necem Johannis an. 1337. §. 30.
XXII. inferendam uſus fuiſſet, explorari certius 1337.
rei veritatem Benedictus juſſit, ac publicas tabulas

ANNI CHRISTI

de ea re tranſmitti. Anno 1342. 1. Maii una cum canonicis in capitulo generali condidit ſtatuta & conſuetudines eccleſiæ, quæ reperies t. 4.
1342. Anecd. col. 639. habita oratione, inquit Andoquus, quæ in archivis epiſcopalibus aſſervatur, coram Berengario Fredoli nepote archidiacono Caprarienſi, Jacobo de Broa archidiacono Lunatenſi, Albarono Albaroni præcentore, Bernardo de Caſſucio ſacriſta, Poncio Aybraudi ſuccentore, Bernardo de Mandachis canonico & aliis. Memoratur Guillelmus in rubricis Clementis VI. pontificatus anno 4. IV. calend. Junii, inibique dicitur ſucceſſiſſe Richardo, qui ſubrogatus fuit Berengario, ſed error eſt manifeſtus: conſtat enim ex dictis non Richardo, ſed fratri Berengario ſucceſſiſſe Guillelmum. Baluzius t. 2. vit. pap. Avenion. col. 717. refert epiſtolam
1347. Clementis VI. anno 1347. ad Agathenſem, Biterrenſem & Magalonenſem epiſcopos, quibus mandat ſummus pontifex, ut Bernardum epiſcopum Aquenſem e carcere, in quem a Johanne Berrerio & aliis detruſus fuerat, quantocius extrahant, & in detentores inquirant. Exſtat in Anecd. D. Martenne t. 1. col. 1395. epiſtola P. archiepiſcopi Narbonenſis ad ſuffraganeos epi-
1349. ſcopos die 6. Julii anni 1349. ut Girbertum epiſcopum Carcaſſonenſem denuntient excommunicatum propter contumaciam ejus in recuſanda metropolitani ſui viſitatione. In hac epiſtola Biterrenſis epiſcopus vocatur decanus epiſcoporum provinciæ Narbonenſis. De tempore obitus Guillelmi diſſident rerum Occitanarum ſcriptores: Catellus illud aſſignat ex quodam chartulario ad annum 1333. quo Guillelmo Pontium ſubſtituit, ſed hæc ipſius ſententia eadem ratione nobis rejicienda videtur, quâ viſa eſt Andoquo & Sammarthanis, qui quidem in anno mortis conveniunt, in die vero diſcrepant, hi enim 23. ille autem 28. Decemb. an. 1349. mortuum Guillelmum ex archivis volunt. Nos vero, qui archiva præ oculis non habemus, annum probamus, at de menſe lectori judicium relinquimus. Defunctus tumulatur in cathedralis capella ſancti Michaelis.

DE LANDORRE.

LIII. Guillelmus VII.

Guillelmo defuncto Guillelmus alter ſufficitur, cognomine de Landorre, ſi fides habenda omnibus quotquot de rebus Anianenſibus ſcripſerunt, qui docent Guillelmum ex abbate Anianenſi in Biterrenſium antiſtitem fuiſſe aſſumtum. Electus conſecratur in eccleſia Narbonenſi ab ipſomet archiepiſcopo, cui jurat obedientiam
Charta XXXVIII. col. 164. 13. Februarii an. 1349. Chartam exhibuimus inter inſtrumenta. Hîc tamen non modica occurrit difficultas: Hugo enim vocatur electus die 12. Dec. ejuſdem anni in libro obligationum prælatorum, & 24. inſequenti in veteri inſtrumento, quo bona epiſcopatus ſub regia manu indebite poſita fuiſſe poſt Guillelmi mortem agnoſcunt regii miniſtri: & certe III. idus Dec. an. 1349. inſtitutus fuerat epiſcopus Hugo, fuitque deinceps. Dicendum itaque Guillelmum de Landorra forte a capitulo ſancti Nazarii electum

A & confirmatum Hugoni locum cedere coactum fuiſſe.

DE LA JUGIE

LIV. Hugo I.

Patria Lemovicenſis Hugo, filius Jacobi de Judicia, quem Philippus VI. rex Galliæ nobilitate donavit an. 1338. & N. ſororis Clementis papæ VI. frater Petri archiepiſcopi Narbonenſis, tum Rotomagenſis, ac demum cardinalis. Theſaurarius erat Turonenſis, clericali duntaxat charactere inſignitus, cum in locum Guillelmi defuncti a Clemente VI. III. id. Decemb. pontificatus anno VIII. ſubrogatus eſt epiſcopus Biter-
B renſis beneficio cardinalis Belliforis, qui poſtea factus eſt papa nomine Gregorius XI. cujus erat conſanguineus: nepos enim erat Clementis VI. uti & Gregorius XI. Primo epiſcopatus ejus anno bona epiſcopi, quæ ſede vacante per obitum Guillelmi in manus regis devenerant, libera remittuntur 20. Januarii an. 1350. a regiis mi- 1350.
niſtris, qui regalibus locum non eſſe agnoverunt. Eodem anno tranſegit Hugo cum Pontio de Theſano & Berengario domino de S. Geneſio fratribus pro caſtro de Aſpirano, cujus erant condomini. Petrus archiepiſcopus Narbonenſis ſcripſit 28. Septemb. 1351. ad Hugonem electum Baluz. conc. Narb. pag. 91. & ſeq.
C Biterrenſem ſuffraganeum ſuum tunc abſentem epiſtolam, qua eum invitat ad ſynodum Biterris 1351.
7. Nov. ejuſdem anni celebrandam, cui comprovinciales epiſcopi adſuere. Huic autem conventui Hugo intereſſe noluit propter ſeſſionis prærogativam, quam affectabat Biterrenſis epiſcopus duplici nixus fundamento, 1.° quem in imperio Romani ſervaverant ordinem, hunc ſervatum fuiſſe & in eccleſia, quæ in unaquaque provincia ſedem primatis fixerat in ea urbe, in qua prius ſedebat proconſul: ſecundam vero Romanorum in Narbonenſi prima coloniam apud Biterras conſtitutam fuiſſe, ideoque primas poſt Narbonenſem
D epiſcopo Biterrenſi deberi. 2.° Allegabat etiam antiquitatem ſedis ſuæ, quam a primigeniis repetebat temporibus: ſecundum in provincia Chriſti dogmatibus imbutum fuiſſe Afrodiſium, ſecundumque in ſynodis eſſe Biterrenſem epiſcopum, cujus erat alterum a metropolitano locum tenere. Suffraganeis non acquieſcentibus, a concilio abſtinuit Hugo, minime vero Biterris exivit, ne forte prærogativæ nocere videretur. Concordiam iniit an. 1352. cum canonicis ſuis ſuper decimis. Diem 1352.
viſitationis indicat in abbatia S. Afrodiſii XI. Charta XXXIX. col. 164.
Septemb. 1353. Nondum Biterras ſolemniter intraverat an. 1354. quo cum apparatu & pom- 1353.
E pa fratre Narbonenſi archiepiſcopo concomitante urbem ingreditur per portam pontis, conſulibus juramento pollicitus ſe nihil quidquam innovaturum in privilegiis civitatis, quemadmodum obſervant urbis codices publici, quæ non modicum paſſa fuit detrimentum anno 1355. ruina 1354. 1355.
ſuburbii S. Jacobi, quod Anglis Septimaniam depopulantibus & Biterræ obſidionem minantibus, ab ipſis incolis de conſenſu Hugonis dirutum fuit, una cum cœnobiis eremitarum ſancti Auguſtini, Franciſcanorum, religioſorum beati Antonii & monialium S. Claræ, aliiſque baſilicis.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

1357. Anno 1357. una cum Arnaldo de Monteſpan A
ſeneſcallo Carcaſſonenſi Hugo confirmavit ele-
ctionem Montepeſuci, quem Biterrenſes cives
ducem inſtituerant, ſi forte Angli rurſum urbem
1358. expugnaſſent. Impendit an. 1358. 2000. de-
narios auri in redemptionem Johannis regis ca-
1363. ptivi in Anglia. Anno 1363. in ſua diœceſi co-
pias collegit, quibuſcum Arnaldus de Monteſpan
caſtrum de Lignano oppugnavit, quod a qui-
buſdam deſperatis occupatum fuerat. Milites ſup-
1365. peditavit an. 1365. Ludovico duci Andegavenſi
ad obſidendam Taraſconem. Litteris 1. Apr. an.
1366. 1366. datis mandatum Johannis cardinalis tituli
S. Marci denunciavit, ut judex & vicarius de Gi- B
niaco, qui quemdam clericum ſuſpendio damna-
verant, depoſitum de patibulo ſolemniter a qua-
tuor lictoribus deportandum præciperent panno
coopertum decem conſtante florenis, & ut tam
judex, vicarius & notarius, qui ſententiam ſcri-
pſerat, quam quatuor lictores tæda accenſa ad ma-
num defunctum deducerent, miſſæque & exſe-
quiis coram officiali epiſcopi intereſſent. Judæis
qui erant in civitate Biterrenſi ſcholam, ſynago-
gam, & cœmeterium per vicarium ſuum genera-
1367. lem indulſit anno 1367. Inſequenti præſens ad-
fuit, quando ſolemni pompa corpus S. Thomæ
ex Italia Toloſam tranſlatum fuit, inibique in ca- C
Boll. t. 1. Mart. 732. pella *del feretra* collocatum 28. Jan. 1368. Fun-
1368. davit menſe Aprili vicariam cathedralis ſuæ. Lit-
teris Petri archiepiſcopi & primatis Narbonenſis
datis 28. ejuſdem menſis, in quibus Hugo dici-
tur decanus epiſcoporum provinciæ, convoca-
tur ad concilium Vauri celebrandum 27. Maii
1368. ad ſtatuendum de fide & libertatibus ec-
cleſiæ, juſſu & auctoritate Urbani V. ſummi
pontificis. Hugone in remotis agente, litteras vi-
carius generalis denunciat omnibus diœceſis ab-
batibus 9. Maii, ex tab. ep. Biterr. Convenit ita-
que ad ſynodum Vaurenſem 27. Maii indictam,
cui præter metropolitanum Narbonenſem præ- D
ſentes adfuere, ſuiſque ſuffragiis decreta firmavere
Gaufredus Toloſæ archiepiſc. Johannes Carcaſ-
ſonenſis, Bertrandus Convenarum antiſtites &
alii multi provinciarum Narbonenſis, Toloſanæ
& Auſcienſis epiſcopi, uti fidem faciunt acta,
quæ reperies in conciliis Narbonenſibus doctiſ-
ſimi Baluzii pag. 112. Eodem anno 31. Julii
renovavit & confirmavit antiqua anteceſſorum
Anecd. t. 4. col. 625. 659. 660. 661. ſuorum ſtatuta ſynodalia in capitulo, cui nomine
epiſcopi ægrotantis præſuit Johannes de Garri-
gue præcentor eccleſiæ Biterrenſis. Synodum
1369. paſchalem habuit 17. Aprilis an. 1369. in qua
plurima ordinavit ad ſynodum proximo die B. E
Lucæ feſto celebrandam: in conventu itaque
1370. 16. Oct. habito quædam ſtatuit, & anno elapſo
aliam adhuc congregavit ſynodum in qua non-
nulla decrevit. Hæc omnia ſtatuta leguntur in
Anecdot. tom. 4 locis citatis. Gregorius XI.
ipſius conſanguineus, cujus favore Biterrenſem
epiſcopatum adeptum fuiſſe diximus, ad ſum-
mum pontificatus apicem aſſumtus, ut Hugoni
rem gratam faceret, univit ſedi ſancti Nazarii
1371. eccleſiam de Gabiano anno 1371. Cum autem
Hugo de Biterrenſi ad Carcaſſonenſem ſedem

tranſlatus, Avenionem profectus eſſet ad ſalutandum Gregorium XI. pontificem ſummum, ibidem exceſſit e vivis die 13. Julii; de quo obſervatum legimus in veteri codice ſancti Nazarii: *anno Domini MCCCLXXI. die 13. Julii obiit Avenione reverendus in Chriſto pater dominus Hugo epiſcopus Biterrenſis, pro cujus anima reverendus in Chriſto pater dominus Petrus archiepiſcopus Rotomagenſis frater illius, & exſecutor teſtamenti inſtituit unum obitum generalem in capella S. Nazarii anno MCCCLXXV. quo tempore tranſlatum fuit illius corpus ex Avenione, & ſepultum in capella S. Egidii eccleſiæ Biterrenſis.*

Ne quis vero miretur nullam a nobis fieri mentionem concilii Biterrenſis ſub Egidio Narbonenſi an. 1370. juxta Andoquum & Sammarthanos, habiti, cui Hugo adfuit; ſemel dicere ſufficiat non omnia, quæ a ſcriptoribus allata non confirmantur, confutare nobis animum eſſe, alioquin in infinitum opus progrederetur; ſed ea tantum quæ aliqua videntur obſervatione digna, vel quæ lectorem in errorem inducere poſſent. Quem autem fallat concilium ſub archiepiſcopo quinquaginta duobus abhinc annis defuncto, & cujus nullibi occurrit veſtigium?

Prætermittimus eadem ratione cum Sammarthanis Raimundum Nigri ex familia de la Redorte, de quo nihil penitus habemus in tabulis Biterrenſibus, niſi quod Andoquus dicit illum a Gregorio XI. electum, ſed a clero & populo non obſtante illius præcepto rejectum. Hunc eſſe ſuſpicor Raimundum Nigri de quo ad annum 1215.

LV. Sicardus.

DE LAUTREC.

Ex illuſtri proſapia vicecomitum de Lautrico oriundus erat Sicardus, cujus generis deſcriptio fuſius habetur in hiſtoria genealogica magnatum Franciæ t. 2. pag. 360. in Archembaldo præſule Vaurenſi & Catalaunenſi fratre ipſius. Cognominatur d'Ambres in tabulis epiſcopatus ac civitatis, ut pote ex familia dominorum d'Ambres prognatus, parentibus Amalrico vicecomite & Margarita de Petragoriis Talayrandi cardinalis ſorore. Factus primo epiſcopus Agathenſis, Biterrenſem cathedram conſcendit menſe Auguſto anni 1371. ex actis epiſcopalibus, & libro obligationum prælatorum Vaticani, in quo cameræ apoſtolicæ promiſiſſe legitur die 4. ejuſdem menſis, quo exeunte Johanna a Francia Philippi Valeſii regis & Blancæ Navarræ nata, cum in Hiſpaniam tenderet Johannis Gerundæ ducis uxor futura, Biterras appulit, ubi in palatio epiſcopali ægritudine occubuit die Martis 16. Sept. legatis eccleſiæ cathedrali pro animæ ſalute corona aurea & margaritis pretioſis. Eidem poſtmodum eccleſiæ Blanca parens 80. libras annui reditus in dominio de Ruel largita eſt, ut preces ad Dominum pro filiæ ſalute a canonicis funderentur. Sicardus autem ingreſſus urbem cum ſolemni apparatu 4. *al.* 10. juxta Andoquum, die Decembris ejuſdem anni, ad portam Clariſſarum conſulibus jurejurando ſpopondit ſe privilegia urbis tutaturum. Tum adornandæ eccleſiæ ſuæ

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

1374. curam atque animum addicens, hanc an. 1374. A variis decoravit picturis, largitus in hanc rem 4000. ſolid. Melgorienſes. Adſtitit eodem anno concilio Narbonenſis provinciæ 15. menſis Apr. congregato, abſolutoque die 24. ejuſdem menſis, ut docent acta, quæ reperies apud Baluz. concil. Narbon. pag. 301. Inſequenti anno 24. Augusti hominium excipit Johannis de Falgariis domicelli, ex tabul. epiſc. Biterr. & ſynodum diœceſanam celebrat 17. Octob. in die feſto S. Lucæ de more. *Anecd. t. 4. col. 662.*

1377. Anno 1377. Sicardus, Archembaldus frater, duæque ſorores cum comite de Aſtaraco litigabant pro quarta parte vicecomitatus de Lautrico & caſtelli de Ambreſio: die B vero 13. menſis Martii Sicardus de ſpeciali licentia Caroli regis una cum Archembaldo donavit Johanni de Belloforti ſuo ex ſorore nepoti quæcumque jura ſibi competebant in vicecomitatu de Lautrico & baroniis de Ambreſio & de Brugueria, ea lege, ut dictus Johannes ſolveret quidquid Sicardus debuiſſet ſolvere pro juribus prædictis, decenterque matrimonio collocaret, & dotaret nobilem Bruniſendem filiam Amalrici de Lautrico fratris Sicardi. Eodem anno per ſuum vicarium admittit jusjurandum clientelæ conſulum Biterrenſium a civibus recens electorum in feſto S. Andreæ. *Hiſt. geneal. Franciæ pag. 364. Prob. domus Turennicæ pag. 142.*

1380. Anno 1380. 14. C Nov. Sicardus epiſcopus & capitulum S. Nazarii una decernunt canonicis numero 13. & 50. ejuſdem eccleſiæ beneficiariis, modo reſiderent, in frumento & vino ſatisfactum iri, ceteris vero ratione abſentiæ, ex tab. cap. Biterr.

1381. An. 1381. uti habent mſſ. codices Stephani Storriaci qui tunc temporis ſcribebat, Johannis ducis Biturigum Occitaniæ gubernatoris iracundiam precibus temperavit Sicardus. Dux enim a civibus peſſime habitus, iræ impotens ingreditur in urbem, excidium minans, jamque ducentos cruci dederat, pluresque dediſſet, ni Sicardus obviaſſet.

1383. Obiit an. 1383. in die feſto S. Mariæ Magda- D lenæ hora tertia. D. Claudius Etiennot in tabulario monaſterii Veteris muri legit Sicardum codicillo facto ſepulturam elegiſſe juxta matrem in ſacello S. Margaritæ ejuſdem monaſterii, cui multa moriens ceſſit: attamen in archivis Biterrenſibus invenit Catellus, quem ſecuti ſunt Andoquus & Sammarthani, tumulatum fuiſſe Sicardum medium inter Raimundum de Valhauqheſio epiſcopum Biterrenſem & Johannam filiam Philippi Valeſii, quam Biterris mortuam ſupra diximus, cujus oſſa poſtmodum relata ſunt in eccleſiam S. Dionyſii in Francia cura ducis Andegavenſis Occitaniæ proregis. Dicendum E itaque vel tumulo quem deſtinaverat mandatum non fuiſſe Sicardum, vel ejus corpus poſtea ad monaſterium Veteris muri fuiſſe tranſportatum.

LVI. Guido.

DE MALSEC.

Guido epiſcopus Biterrenſis innoteſcit ex libro obligationum prælatorum, in quo cameræ apoſtolicæ promiſiſſe legitur 17. Augusti 1383. Procul dubio eſt Guido de Maleficco epiſcopus ſucceſſive Leutevenſis, Pictavienſis & Agathenſis. Vide Pictavienſes tom. 2. col. 1192.

ANNI CHRISTI

LVII. Simon.

DE CRAMAUD.

Sub his temporibus eccleſiæ Biterrenſis adminiſtrandæ cura commiſſa eſt Simoni de Cramaud, quem epiſcopum Biterrenſem a Benedicto XIII. pſeudopontifice creatum tradunt fratres Sammarthani, non tamen anno 1404. ut volunt, ſed forte anno ipſo 1383. quo ex collectaneis D. de Gagneres in bibliotheca regia aſſervatis Simon epiſcopus Biterrenſis & conſiliarius regis pecuniam accepiſſe profitetur 9. Martii ejuſdem anni, & 2. ejuſdem menſis anni 1384. ut in Occitaniam proficiſceretur. 1384. Hujuſce modi ſummorum pontificum uſurpationibus initio quidem refragabatur clerus, qui jus electionum ſibi vindicabat, unde vel toto tempore quo primi illi ſedebant epiſcopi, omnibus in documentis tum datis chartæ ſede vacante inſcribebantur, vel paulo poſt electis a capitulo cedere cogebantur, quod utrumque Simoni obtigit. De eo jam in epiſcopis Pictavienſibus & Aginnenſibus diſſeruimus, pluraque deinceps enarrabimus, ubi ſeſe dederit occaſio. *Tom. 2. col. 1195. & 926.*

LVIII. Bartholomæus.

DE MONT-CALVE.

Poſt emiſſam ſolemnem in monaſterio ſancti Antonii Vienneſis profeſſionem Bartholomæus de Monte calvo factus primo præceptor Laudenſis, tum cellerarius monaſterii Vienneſis, præceptorque Ranverſii, quo tempore vir eximia ſanctitate, miraque in pauperes caritate conſpicuus, fundavit in ſuo monaſterio eleemoſynarium & ſubeleemoſynarium qui peregrinos exciperent. Denium ſuis exigentibus meritis ad epiſcopale faſtigium evectus, Biterrenſem cathedram occupabat an. 1384. juxta Sammarthanos. Pontifex allectus, poſt inaugurationem cum diſtuliſſet viſitare limina apoſtolorum, litteras excommunicationis ad eum detulit archiepiſcopus Toloſanus papæ camerarius. Solvit itaque 21. Febr. 1385. ut conſtat ex libro *quittanciarum* 1385. Clementis VII. Anno inſequenti promiſit pro 1386. Sicardo deceſſore, ex libro obligationum. An. 1389. 20. Maii de ſexaginta florenis auri apo- 1389. cham recipit a Guillelmo cardinali tituli ſancti Stephani in Cœlio monte & camerario ſacri cardinalium collegii in deductionem de ſummis quas ratione communis ſervitii debebat epiſcopus, ex tab. ep. Biterr. De mandato Narbonenſis archiepiſcopi procuratores epiſcoporum provinciæ ſynodum celebrarunt apud S. Tyberium in diœceſi Agathenſi 26. Julii ejuſdem anni, cui epiſcopi Biterrenſis nomine adſuit dominus Petrus Ciſcreboni ſacriſta ſancti Nazarii. In hoc conventu inter alia notatu digna ſtatutum fuit de modo quo rex Narbonenſem provinciam ingrediens in civitatibus recipiendus eſſet, & domino Biterrenſi epiſcopo de millibus 135. franci aſſignati ſunt ad proſequenda eccleſiaſtica provinciæ negotia apud regem vel conſilium regium. Johannes Froiſſartus in annalibus refert Carolum VI. regem Biterras adventantem 22. Nov. 1389. a Bartholomæo & clero exceptum extra urbem, quem S. Nazarii baſilicam ingredientem comitabatur epiſcopus a *Camp. hiſt. Anton. fol. 86.* *Anecd. t. 4. col. 551.*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
dextris, duce Borbonio a ſiniſtris adſtante. Anno
1391. 1391. menſe Januario ordinavit Bartholomæus
diviſionem collationum, quas habent canonici
unuſquiſque ſeparatim tam intra quam extra ec-
cleſiam Biterrenſem, & 29. Febr. ipſe & capitulum
ſtatuta condunt circa diviſionem beneficiorum,
quorum tum ad epiſcopum tum ad capitulum
collatio pertinebat. Querelam habuit cum cano-
nicis ſancti Afrodiſii ſuper œconomia temporali
hujus cœnobii, qua deportata ad arbitrium Jacobi
Bruni & Raimundi Fulquerii baccalaureorum,
ſtatuerunt judices 26. Aprilis ejuſdem anni juxta
bullam Lucii III. epiſcopum claves abbatiæ præ
manibus habiturum, temporaliaque adminiſtra-
turum, quoad novus abbas fuiſſet renunciatus.
Denique eodem anno 9. Sept. Franciſcus Tolo-
ſanus archiepiſcopus declarat Bartholomæum Bi-
terrenſem epiſcopum ſedem apoſtolicam viſitaſſe
per Martinum de Ploſſaco domicellum vicarium
ſuum generalem, nec ratione dictæ viſitationis
quidquam obtuliſſe cameræ apoſtolicæ: ubi & an-
notatur epiſcopum teneri ad viſitandam quotannis
ſanctam ſedem, quandiu curia citra montes reſi-
deret. Solviſſe poſtea legitur 22. Dec. 1391.
1392. & 28. Mart. 1392. in regiſtro ſervitiorum præ-
1393. latorum. Attamen adhuc die 1. Aprilis anno
1393. niſi forte ſit error, a Guillelmo cardinali
S. Stephani in Cœlio monte prorogationem ob-
tinet ad ſolvendos 40. auri florenos, quos cardi-
nalium collegio debebat ratione communis ſer-
vitii, ex tabul. epiſc. Biterr. Tranſegit cum capi-
1397. tulo S. Petri Monſpelienſis anno 1397. ratione
cujuſdam feudi communis in territorio Biterrenſi.
1398. Inſequenti an. 18. Julii Carthuſiæ Caſtrenſi univit
eccleſias S. Johannis de Greſſano & S. Vincentii
ſalvo jure epiſcopi & eccleſiæ cathedralis. Pepi-
1401. git anno 1401. cum canonicis Narbonenſibus
S. Pauli. De anno mortis Bartholomæi mirifice
congruunt rerum Occitanarum ſcriptores, de
1402. die ſolum diſcrepant. Ad 8. Junii anni 1402.
illam aſſignant poſt Andoquum Sammarthani,
Catellus vero ad 22. ejuſdem menſis, nixus
auctoritate cujuſdam codicis ex archivis in ſuis
Pag. 964. commentariis citati, ubi habetur: *anno Domini
MCCCCII. die XXII. Junii obiit reverendus in
Chriſto pater Bartholomæus de Calo olivi Biter-
renſis epiſcopus.* In necrologio Carthuſianorum
Caſtrenſium inter benefactores inſeritur 18. Ja-
nuarii. Defunctus Bartholomæus ſepelitur in ba-
ſilica Antoniana diœceſis Viennenſis, ubi ſepul-
turam elegerat, utpote quam innumeris antea
auxerat beneficiis. Multa etiam contuliſſe Car-
thuſiæ Caſtrenſi fidem facit necrologus liber hu-
jus monaſterii. Per auctorem hiſtoriæ Antonianæ
non ſtat, quominus pro ſancto reputetur Bar-
Comp. hiſt. Anton. pag. 86. tholomæus, quippe *qui ob inſignes virtutes, vitæ-
que ſanctimoniam, quam in humanis geſſiſſe com-
probatur, in beatorum numerum referendus a ple-
riſque exiſtimatur.*

Catell. ibid. Mortuo Bartholomæo vacavit ſedes epiſcopalis:
etenim ut annotatur in chartulario, *Anno Domini
1403. MCCCCIII. die 2. menſis Junii, quæ fuit vigilia
Pentecoſtes, ſede Biterrenſi vacante, fuerunt per reve-
rendum in Chriſto patrem & dominum Mitylenenſem
A archiepiſcopum, & pro tunc in ſpiritualibus ponti-
ficalium vicarium generalem reverendi in Chriſto
patris & domini ſanctæ ſedis Narbonenſis archi-
epiſcopi, & ſanctæ ſedis apoſtolicæ camerarii con-
ſecrata altaria infra ſcripta, videlicet altare majus
SS. Nazarii & Celſi, ſanctæ Crucis, S. Ste-
phani, & S. Eligii eccleſiæ Biterrenſis.*

Non me latet in inſtrumento, quod ex chartis
D. d'Herouval inſeritur inter probationes hiſto-
riæ cardinalium Gallorum Quercetani pag. 545.
& in tom. 9. Spicileg. pag. 286. fratrem An-
gelum de Baro Dei & apoſtolicæ ſedis gratia Bi-
terrenſem epiſcopum nominari, ut executorem
B extremæ voluntatis Johannis de Luxemburgo &
Margaritæ de Angia uxoris ejus pro ædificanda
in honorem beati Petri de Luxemburgo cardi-
nalis Johannis germani Avenione 1387. de-
functi quadam capella. Sed error librariorum eſt
manifeſtus: nullibi enim hujuſce nominis Biter-
renſis epiſcopus in antiquis monumentis occurrit.
2.° qui fieri poteſt ut quo tempore legitime
Biterris ſedebat Bartholomæus, eodem alius a
ſummo pontifice nominatus fuerit epiſcopus?
3.° Sed quod nullum dubitationi locum relin-
quit, inſtrumentum datum eſt in caſtro Aquæ
vivæ regni Neapolitani in provincia Bariana, ubi
C ſitus eſt epiſcopatus Bitectenſis, quem anno cir-
citer 1400. tenebat frater Angelus de Bario or-
dinis Prædicatorum, defunctus an. 1407. Mirum
igitur videri non debet, ſi propter ſummam voca-
bulorum affinitatem pro Bitectenſi lectus fuerit
Biterrenſis epiſcopus. Conſule Ughellum Italiæ
ſacræ tom. 7. noviſſimæ editionis.

LIX. Bertrandus II. DE MAUMONT.

Nobilis Lemovix Bertrandus, Hugonis de
ſancto Martiale cardinalis ex ſorore nepos, poſt
occupatas ſucceſſive ſedes Mirapicenſem & Vau-
renſem traducitur ad Biterrenſem anno 1408. 1408.
D Promotus per Benedictum XIII. ægrè admodum
primo conſpectu & vi cogente a canonicis reci-
pitur in eccleſia cathedrali 24. Aprilis anni præ-
fati. Poſtmodum die ſcilicet 20. Octobris in Spicil. t. 6. pag. 161.
concilio totius eccleſiæ Gallicanæ declaratur fau-
tor, ac defenſor Petri de Luna dicti Benedicti
XIII. ſchiſmatici & hæretici. Nihilominus tamen
cum Benedictus coëgiſſet in urbe Perpiniani con-
cilium, illi interfuit Bertrandus eodem anno
menſe Novembri, contra voluntatem regis Ca-
roli: at cum agnitis Benedicti dolis e concilio
diſceſſiſſet, omnes illius reditus epiſcopales &
toparchiæ, quæ fuerant ſub regia manu depo-
E ſitæ, a Petro Montigni contra fautores Petri de
Luna a rege delegato auctoritate Johannis filii
regis Franciæ ducis Biturigum Occitaniæ prore-
gis. cui accepta fuerat Bertrandi ratio, ei fuere reſti-
tutæ 4. Januarii an. 1408. ſeu ut rectius loquar
an. 1409. Habita eſt 25. Aprilis ejuſdem anni 1409.
poſt Paſcha Biterris ſynodus, in qua *miſeratione
divina Biterrenſis epiſcopus Bartholomæus* in eos
invehitur, qui eccleſiæ & epiſcopi libertatem vio-
labant, ejus juriſdictionem occupabant, & uſur-
pabant, eoſque omnes, & eorum adjutores, cu-
juſcumque dignitatis fuerint, excommunicat:

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſynodum habes tom. 4. Anecdot. col. 665. ſed A
nullus dubito quin oſcitantia librariorum error
obrepſerit, qui nominum ſimilitudine decepti,
loco Bertrandi Bartholomæum ſcripſerunt: nul-
libi enim hujuſce Bartholomæi veſtigium appa-
ret, nec veriſimile eſt canonicos, licet inviti
Bertrandum recepiſſent, ipſo in ſuam dignitatem
& poſſeſſiones reſtituto, alium elegiſſe. Præ-
terea querela eſt epiſcopi, cujus uſurpabatur ju-
riſdictio, qualis tunc temporis erat Bertrandus.
Adſtitit una cum P. Vaurenſi epiſcopo 9. Junii
1409. D. Petro Vaſatenſi præſuli Franciſci
Narbonenſis archiepiſcopi vicario generali, qui
munus conſecrationis impendebat in eccleſia ca- B
thedrali Narbonenſi vice prædicti archiepiſcopi
Gaufrido de Pompadorio eccleſiæ ſancti Pontii
Tomeriarum electo, in præſentia D. Gilberti de
Veyraco abbatis S. Pauli Narbonenſis. Exſtat in
ſcriniis epiſcopalibus Bertrandi mandatum diœ-
ceſanis ſuis inſcriptum 10. Junii ejuſdem anni
pro celebrando die feſto in honorem B. Annæ.
Miſit & anno 1409. procuratorem ad conci-
lium Piſanum exſtinguendi ſchiſmatis ergo, ut
patet ex ejuſdem actis tom. 6. Spicil. pag. 363.
In chartophylaciis epiſcopatus aſſervatur, inquit
Pag. 126. Andoquus, Caroli VI. epiſtola ad Bertrandum
1412. noſtrum directa an. 1412. ut excommunicaret C
Clignetum de Brebantio thalaſſiarcham, cui rex
Burgundiæ ideo erat infenſiſſimus, quod ei ad-
hærere noluiſſet. Johannes XXIII. ſummus
pontifex ſuppreſſit capellam ruralem ſive vica-
riam præcentoris ſeu de Campanholo prope ci-
vitatem Biterrenſem, ejuſque fructus, reditus &
proventus in perpetuum univit præcentoriæ ec-
cleſiæ Biterrenſis bulla data Bononiæ XII. calend.
Septemb. pontificatus anno IV. Conſentientibus
Bertrando epiſcopo & Oliverio Ariau ultimo
1419. archidiacono majore ſuppreſſus fuit an. 1419.
iſte archidiaconatus eccleſiæ cathedralis, mediante
penſione 300. librarum annuatim perſolvenda- D
rum. Ex hac ſuppreſſione unitæ fuere capitulo
eccleſiæ de Venere & de Boviano. Rei divinæ
ſtudioſiſſimus erat Bertrandus, ideoque ad divini
cultus augmentum, & propter infrequentiam ca-
nonicorum divinis officiis aſſiſtentium, quorum
vix tres aut quatuor reſidebant, imo aliquando
unus duntaxat aut duo, canonicatum & præ-
bendam, quam Johannes XXIII. menſæ ca-
pituli univerat, de novo creavit, ac Ferrerio
Galberti præpoſito Avenionenſis S. Deſiderii
Andoq. pag. 127. collegiatæ eccleſiæ contulit. Nec illud omitten-
dum Bertrando præſule tanta mala perpeſſam
fuiſſe civitatem Biterrim propter ejus obſidio- E
nem a principe delphino Caroli VI. nato, ut
1421. expugnata 17. Auguſti anno 1421. pene deleta
fuerit: at de conſenſu regis fuit conſervata, ea lege,
ut ſolveret 70000. libras ad reficiendas eccleſias
a victoribus deſtructas. Denique eodem anno
1421. exeunte, ſive ut nunc loquimur, ineunte
1422. an. 1422. Bertrandus tranſiit ad eccleſiam Tu-
telenſem permutatione facta cum Hugone ſuc-
ceſſore. Cetera vide in epiſcopis Tutelenſibus
tom. 2. col. 671.

LX. Hugo II.

Nobilis quoque Lemovix Hugo Johannis de CHRISTI DE COMBAREL.
Combarel equitis, domini de Noailles, in curia
Juvaminum ſenatoris natus, poſt Tutelenſem ec-
cleſiam, Biterrenſem regendam ſuſceperat jam 2.
id. Januarii an. 1421. hodierno more 1422.
ut patet ex regiſtro Martini V. qui & bulla die *Baluz. catalog. dipl. pag. 28.*
12. ejuſdem menſis ad archiepiſcopum Narbo-
nenſem data commendavit Hugonem Biterrenſem
epiſcopum permutatione cum Bertrando facta.
Permiſit Judæis anno 1423. qui adhuc Biterris 1423.
ſupererant, habere ſynagogam & cœmeterium ſub
annua penſitatione groſſi argenti qualibet feſtivi-
tate Paſchali perſolvenda ab uno quoque Judæo.
Eremitæ S. Auguſtini quorum cœnobium in ſub-
urbio dirutum an. 1355. vidimus, alterius in
civitate fundandi facultatem obtinent a Martino
V. ſummo pontifice bulla data XV. calend. Sept.
pontificatus anno VI. quam habes inter inſtru- Ch. XLI. col. 165.
menta. Hugoni 6. Dec. ejuſdem anni demandata
eſt deſcriptio vectigalium regi conceſſorum a
tribus comitiorum Pictavienſium ordinibus, ex
chartis D. de Gagneres. Anno 1424. Hugonem 1424.
tranſlatum fuiſſe ad epiſcopatum Pictavienſem
per Martinum V. pontificem diſcimus, tum ex
bulla ejuſdem pontificis XVI. cal. Martii, tum ex
litteris Franciſci abbatis Jurenſis ſeu S. Claudii
datis 18. Aprilis 1424. quibus abbas de man-
dato ſummi pontificis dat facultatem interpellandi
Hugonem epiſcopum Pictavienſem, antea Biter-
renſem, pro ſolvenda penſione annua mille li-
brarum, quam Ludovicus cardinalis de Bar epi-
ſcopus Portuenſis cum licentia papæ ſibi retinue-
rat ſuper alterutro illorum epiſcopatuum, ex tab.
Loth. Vide quæ jam de eo diximus in epiſcopis
Tutelenſibus & Pictavienſibus tom. 2. col. 671.
& 1198.

LXI. Guillelmus VIII.

Guillelmus filius Ludovici de Montegaudio, DE MONTJOIE.
qui anno 1389. erat prorex in regno Neapoli-
tano, ſeu magnus *juſticiarius* pro rege Ludovico,
a Virdunenſi ad Biterrenſem eccleſiam transfer-
tur a Martino V. pontifice maximo, ut conſtat *Baluz. ibid.*
ex bulla data XVI. cal. Martii pontificatus anno
VII. in qua ſummus pontifex archiepiſcopo Nar-
bonenſi commendat Guillelmum ad Biterrenſem
cathedram tranſlatum. Nominatus epiſcopus fidei
ſacramentum præſtitit regi in capella caſtri d'Eſ-
pailli prope Anicium. In jucundo ingreſſu ur-
bem Biterrenſem depopulatione Anglorum fer-
me vaſtatam, impetratis a Carolo VI. multis
privilegiis priſtino decori reſtituit. Habuit que-
relam adverſus Franciſcum archiepiſcopum Nar-
bonenſem & camerarium papæ, pro qua finienda
compromiſſum faciunt, quod archiepiſcopus ra-
tum habuit 12. Auguſti 1426. ex tabul. epiſc. 1426. *Anecd. t. 4. col. 666.*
Biterr. In ſynodo 17. Aprilis ejuſdem anni jam
prohibuerat, ne quis ante miſſam parochialem
diebus dominicis venaretur, temperamento con-
ſtitutioni Hugonis deceſſoris ſui adhibito, quo
ſub pœna excommunicationis totis diebus domi-
nicis & feſtis venationi interdixerat. Fratribus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Carmelitis urbis Biterrenſis domos quaſdam ceſ-
ſiſſe memoratur in archivis, quas rex Carolus
VII. jure morticinii poſſidendas permitit 2. Au-
1427. guſti 1427. De eo plura habent chartularia epi-
ſcopatus, cum Johannes Fuxi comes in Septima-
nia præfectus baſilicam ipſumque antiſtitis pala-
tium invaſit, & copiis militaribus munivit: etenim
a Carolo rege litteras ad comitem impetravit, *Anecd. t. 1. col. 1777. ibid. col. 1779.*
quibus milites revocare jubebatur 18. Novemb.
1428. & a Martino V. bullam datam IV. cal.
1428. Decemb. pontificatus anno XII. ad Guillelmum
Laudunenſem epiſcopum, cujus conſiliis uteba-
tur comes, ut eum ad meliorem frugem redu-
ceret: quin & leguntur adhuc ſingulæ ejus re-
ſponſiones ſingulis articulis, quibus nixus Johan-
nes comes de Fuxo ab epiſcopo exigebat ſacra-
mentum, antequam evacuaret præſidium, quod
in palatio epiſcopali & in eccleſia cathedrali ſta-
1429. tuerat, datæ fuerunt 29. Sept. 1429. ex tabul.
epiſc. Biterr. Hominium receperat Gerardi de
la Bricogne abbatis ſancti Afrodiſii 18. Aprilis
1430. ejuſdem anni. Inſequenti 29. Maii una cum Gau-
frido Carcaſſonenſi, Petro Leutevenſi, Bertrando *Anecd. t. 4. col. 351.*
Uceticenſi, Johanne Agathenſi epiſcopis & vicariis
generalibus antiſtitum Magalonenſis, Nemauſenſis,
Helenenſis, Electenſis & S. Pontii Tomeriarum
Guillelmus Biterrenſis præſul interfuit concilio
Narbonenſi in capella beatæ Magdalenæ palatii
archiepiſcopalis, loco Franciſci metropolitani ſe-
dente & præſidente Petro epiſcopo Caſtrenſi. In
hoc concilio prædicti tam epiſcopi quam pro-
curatores ſchedulam archiepiſcopo & præſidenti
obtulerunt certas quaſdam querelas continen-
tem, ex quibus colligitur plurimos tunc tempo-
ris in provincia Narbonenſi abuſus introductos
fuiſſe, totam fere ſuffraganeorum juriſdictionem
ab archiepiſcopi miniſtris uſurpatam, indeque li-
tes inextricabiles & interminatas exortas, pro
quibus omnibus archiepiſcopum rogant, ut per-
turbata omnia reformet, quod ſi recuſaverit aut
diſtulerit, appellaturos ſe denunciant ſummum
pontificem, ejus ſanctam ſedem apoſtolicam, &
concilium generale proxime celebrandum. Guil-
lelmus noſter prior ſententiam dixit, cui ſuffra-
gati ſunt ceteri; ſed ante abſolutum concilium e
civitate Narbonenſi ad Biterrenſem redire coactus
fuit propter comitia trium ordinum inibi per co-
mitem Fuxi tenenda. Reverſus vero cum audiſſet
Franciſcum Lombeſii ſuum procuratorem im-
prudenter dixiſſe officialem Biterrenſem regi ſu-
periorem eſſe, hunc conſtanter abnuit, regem con-
feſſus patriarchis, archiepiſcopis, &c. præcellere,
quibus, declaratis dicto Lombeſii dolere ſe, iſta-
que verba imprudenti elapſa dixit 6. Sept. 1430.
1431. Litteris 15. Oct. 1431. datis abbates S. Afrodiſii,
Villæ magnæ, S. Jacobi, & Juncellenſem, item-
que capitulum eccleſiæ Biterrenſis invitat, ut ad
concilium generale Baſileæ conveniant. Ad Guil-
lelmi preces Petrus de Gaudiaco abbas Caunenſis
& officialis Narbonenſis publicat an. 1432. bul-
1432. lam Innocentii papæ IV. regis S. Ludovici conti-
nentem litteras, quibus eccleſiæ Narbonenſi con-
ceduntur privilegia eccleſiæ Gallicanæ, ex tab. ep.
1433. Biterr. Admiſit an. 1433. clientelam Andreæ

A abbatis S. Jacobi Biterrarum apud caſtrum de Li-
gnano. Eugenius ſummus pontifex dat illi faculta-
tem reconciliandi eccleſias, cœmeteria, aliaque Bi-
terrenſis diœceſis eccleſiaſtica loca, quæ ſanguinis
& ſeminis effuſione polluta fuerant, bulla data
pridie cal. Oct. pontificatus anno V. Subſcripſit
epiſtolæ epiſcoporum Narbonenſis provinciæ ad
concilium Baſileenſe die 26. Nov. an. 1435. vel 1435.
circiter datæ in gratiam G. Appamienſis ad To-
merienſem a ſummo pontifice tranſlati. Jacobus
Borbonius Hungariæ, Jeruſalem & Siciliæ rex,
comes marchiæ, &c. Guillelmum epiſcopum te-
ſtamenti conditi die 24. Januarii an. 1435. in-
B ſtituit exſecutorem cum Petro epiſcopo Sampapu-
lenſi, ex tab. d'Albret. An. 1437. circiter feſtum 1437.
Paſchatis Monſpelium petiit, ubi rex Carolus
VII. tunc degebat, qui epiſcopi rogatu conſula-
tum Biterrenſem urbi reſtituit, quo fuerat pri-
vata per annos quindecim. Synodum habuit 17.
Octob. inſequentis quam reperies t. 4. Anecd.
c. 666. Omnium quæcumque ad obſervationem
ſtatutorum concilii Baſileenſis in ſua diœceſi an.
1438. navavit, teſtes ſunt epiſcopales tabulæ, 1438.
in quibus legitur 19. Aprilis mandatum publi-
cum prorogaſſe, quo ad mentem hujuſce concilii
capitula S. Nazarii & S. Afrodiſii ad reformanda
C ſtatuta ſuarum eccleſiarum appellabat. Celeberri-
mo cœtui Bituricenſi Caroli VII. juſſu coacto
an. 1438. ubi condita eſt pragmatica ſanctio;
Guillelmum interfuiſſe inde colligimus, quod
Johannes abbas S. Tiberii eum inſtituerit procu-
ratorem, ut ſuo nomine conſentiret omnibus,
quæ facto opus fuerint. Ad hunc itidem annum
refert Spondanus tractatum Guillelmi de Mont- *Spondanus pag. 855.*
joie, quem a rege conſultus in quatuor *aviſa-
menta* diſtinxerat. 1. ut rex ab unitate eccleſiæ
nullatenus abripi ſe ſineret. 2. ut proceſſus factos
per paucos ſegreges contra P. P. Eugenium nullo
modo remitteret. 3. ut diligenter curaret ſchiſma
D hoc exſtingui. 4. ne permitteret ulterius in ſuo
regno audiri concilium Baſileenſe, ſed in omnibus
adhæreretur S. Romanæ eccleſiæ & apoſtolicæ
ſedi: tractatus eſt in bibliotheca collegii Navar-
rici Pariſienſis. Regi & delphino Viennenſi erat a
conſiliis jam ab an. 1439. ut conſtat ex chartis 1439.
authenticis domini de Gagneres, in quibus de eo
mentio fit 22. Octob. & 20. Decemb. ejuſdem
anni. Inſequenti tanquam unus e generalibus 1440.
conſiliariis rei tributariæ in Occitania & Aqui-
tania in ſumtus & honorarium 100. libr. Tu-
ronenſes 20. Dec. recipit. Condendi teſtamenti
facultatem ei impertit Eugenius IV. ſummus
E pontifex bulla data idibus Sept. 1441. Hoc ipſo 1441.
anno 3. cal. Januarii idem papa eccleſiam SS.
Saturnini & Martini de Campagnano & capel-
lam S. Johannis de Graſſano menſæ epiſcopali
Biterrenſi ad preces Guillelmi de Montjoie univit
pontificatus anno XI. Excipit anno 1442. in pa- 1442.
latio epiſcopali Mariam Andegavenſem reginam
Caroli VII. conjugem. Synodum eodem anno
Biterris celebravit. Sacriſtiam contiguam choro
S. Nazarii exſtruxit an. 1443. quo & Occitaniæ 1443.
comitiis rei tributariæ præfectus interfuit. Diſſi-
mulare non poſſum plurimas anno ſequenti ad

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Biterrenſem eccleſiam in libro tertio proviſionum A Eugenii quarti reperiri tranſlationes, quæ locum habere non potuerunt : inibi enim Johannes de Montegaudio epiſcopus Biterrenſis tranſlatus dicitur ad Ebredunenſem, Johanniſque in locum de Caſtrenſi ad Biterrenſem tranſiiſſe Gerardus XII.
1444. cal. Maii 1444. & Guillelmus tituli S. Martini in montibus preſbyter cardinalis, Andegavenſis dictus, in commendam accepit eccleſiam Biterrenſem, quæ vacabat per tranſlationem Guillelmi ad Ebredunenſem VI. id. Julii 1444. Sed hæc difficultatem faceſſere nequeunt. 1.° De nomine epiſcopi tranſlati non conſtat, qui modo Johannes, modo Guillelmus vocatur. 2.° Johannis de B Montegaudio epiſcopi Biterrenſis nullibi occurrit veſtigium. 3.° Gerardus Caſtrenſem eccleſiam ad
Tom. 1. col. 73. annum 1448. tenuit, ut elicitur ex inſtrumentis Caſtrenſibus. 4.° Conceſſo quod Guillelmus ad Ebredunenſem metropolim fuerit tranſlatus, certo certius eſt non acquieviſſe, nam ex ejus, quod modo ſubjiciemus, epitaphio probatum manet per annos 27. eccleſiam Biterrenſem rexiſſe ab anno 1424. ad 1451. Denique quod nullum dubitationi locum relinquit, in eodem regiſtro Ludovicus de Harcuria fit epiſcopus Biterrenſis per obitum Guillelmi (de Montegaudio ſcilicet) ut mox videbimus anno ipſius mortis C 1451. Sententia noſtra confirmatur, ex eo quod
1448. ad Guillelmi noſtri preces an. 1448. Nicolaus papa V. prioratum B. M. de Adelhano, & capellam S. Stephani huic annexam univit menſæ epiſcopali Biterrenſi V. cal. Junii pontificatus anno 2. Magni nominis hic præſul in eccleſiam ac pauperes ſumma munificentia propenſus multa bona cathedrali ſuæ contulit. Teſtamenti vero codi-
1451. cillis 3. Martii 1451. confecti, quæ aſſervantur in archivo Biterrenſi, elegit ſepulturam in cœmeterio pauperum majoris xenodochii Biterrenſis, legavit pro capella ſancti Nazarii perficienda partem caſtri de Lignano : altare majus ornavit D aulæo duplici, gradibus & imaginibus argenteis deauratis : item libros ſuos donavit valoris 2000. librarum, & 4000. pro fundatione quatuor capellanorum : ſuppellectilem argenteam ſtatuit impendi ad uſus exſequiarum : demum capitulo & eccleſiæ ſuæ quædam alia largitus, uti & monialibus S. Spiritus, B. Afrodiſii eccleſiæ, Dominicanis Avenionenſibus, in quorum baſilica ſepultus jacet parens Ludovicus de Montegaudio, & Antonio de Hirſpaco archidiacono Biterrenſi, in reliquis hæredes nominat pauperes Jeſu Chriſti. Tanta porro fecit & pro eccleſia ſua paſſus eſt, ut merito vere ſanctus epiſcopus, pa- E ter pauperum propter beneficentiam vocaretur. Ad meliorem vitam tranſiit die 3. Aprilis anno 1451. cadaver humatur in cœmeterio pauperum eccleſiæ S. Felicis, nulla inſcriptione appoſita, ſed de eo vetus ſcheda ſic habet.

Anno Domini MCCCCLI. & die 3. Aprilis obiit recolendæ memoriæ Guillelmus de Montegaudio epiſcopus Biterrenſis, qui dictæ eccleſiæ per XXVII. annos præfuit, ipſamque & totum clerum pacifice rexit, multa pro libertate eccleſiæ conſervanda paſſus incommoda, plurima eccleſiæ Biterrenſi bona largitus eſt. Inter quæ majus altare argenteum refici, cathedram epiſcopalem & organa reparari, ſacriſtiam funditus ædificari, ac quatuor millia ducatorum pro fundatione inſtituta donari, ſex veſtimenta ſacerdotalia, duos calices pulcherrimos deauratos, unam crucem auream, totas ſuas tapiſſerias pro ornatu eccleſiæ & alia infinita dona, voluitque ſepeliri in cimiterio pauperum S. Felicis, in quo capitulum ad memoriam tanti ac venerandi epiſcopi curavit extrui monumentum quadratum.

ANNI CHRISTI

Guillelmo Guillelmum alterum cognomine d'Eſtouteville ſubſtituunt Sammarthani, qui omnes ad unum quotquot de eo ſcripſere, Aubereo Hiſt. card. t. 2. pag. 224.
excepto, ſecuti ſunt ſcriptores. Filius Johannis d'Eſtouteville equitis torquati & Margaritæ Harcurianæ, fit primum epiſcopus Andegavenſis; tum Dinienſis, quo tempore rubro donatur galero ab Eugenio IV. XV. cal. Januarii an. 1439. tranſlatus poſtea a Nemauſenſi ad Biterrenſem eccleſiam, ſi fides habenda regiſtro proviſionum Eugenii IV. Hic ille namque eſt cardinalis Andegavenſis de quo ſupra, quem a commenda Nemauſenſi ad Biterrenſem tranſiiſſe jam legimus VI. id. Julii 1444. Sed cum aliunde certum ſit nondum tunc temporis obiiſſe Guillelmum, ex eodemque regiſtro Ludovicum ſucceſſiſſe Guillelmo an. 1451. irrita fuiſſe videtur ejus tranſlatio, cardinalique locum aſſignare nobis non licet. Vult Andoquus reſtituta per conventum Bituricenſem anno 1438. capitulis eligendi libertate, Guillelmo defuncto ſubrogatum fuiſſe a canonicis ſancti Nazarii cardinalem Guillelmum, ſed quæ illud probent deſunt argumenta. De eo jam in epiſcopis Dinienſibus plura, multo- Tom. 3. col. 1128.
tieſque deinceps.

LXII. Ludovicus.

DE HARCOURT.

Johannis de Harcuria Albamalæ comitis ex Margarita de Preullay vicecomitiſſa Drocenſi non juſta uxore filius Ludovicus, libellorum ſupplicum magiſter ſub Carolo VII. in locum Guillelmi defuncti ſuffectus eſt III. id. Oct. 1451. ut indicat liber proviſionum prælatorum ſub Nicolao V. & legitur in chartis authenticis D. de Gagneres in regia bibliotheca aſſervatis. Per duos tantum menſes ſedit, ad metropolim Narbonenſem tranſlatus IV. id. Dec. ejuſdem anni; ut diſcitur ex eodem regiſtro. Vide archiepiſcopos Narbonenſes.

LXIII. Petrus III.

BUREAU

Petrus Pariſienſis, quem ex illuſtri ſummorum virorum Johannis & Gaſpardi Bureau familia oriundum conjicit Sauſſeyus in annalibus eccleſiæ Aurelianenſis pag. 602. ex archidiacono Remenſi & ſedis apoſtolicæ protonotario factus epiſcopus Aurelianenſis, tranſiit ad Biterrenſem, ut indicat liber proviſionum prælatorum Vaticani, IV. id. Dec. an. 1451. De eo pauca nobis ſuperſunt monumenta. Præſens fuit electioni Johannæ de Cluys in abbatiſſam monaſterii S. Spiritus
Biterrenſis 12. Nov. 1453. Domum quamdam 1453.
emit in urbe Biterrenſi 28. Auguſti 1455. 1455.
Memoratur in tabulis Anianenſibus 12. Aprilis
1456.

ANNI CHRISTI
1456. 1456. ſed hocce aut ſequenti anno obiiſſe ne-
ceſſum eſt, nam ut ex eodem tabulario diſcimus,
Johannes de Sonha canonicus & ſuccentor ec-
cleſiæ Biterrenſis, vicarius generalis in ſpiritua-
libus & temporalibus epiſcopatus Biterrenſis,
ſede epiſcopali vacante, Amalricum Roux per-
petuum eccleſiæ S. Petri de Giniaco rectorem
ad Geraldi abbatis Anianenſis præſentationem
inſtituit VIII. id. Aug. an. 1457. & Johannem
de Manſo ad perpetuam S. Martini de Carcareſio
vicariam, rogante eodem abbate, ſede Biterrenſi
vacante, promovit XVIII. ejuſdem menſis. Se-
pultus jacet Petrus in capella beatæ Mariæ juxta
majorem portam eccleſiæ, minime vero S. Ste-
phani, ut vult Andoquus.

Haud forſitan quis temere hunc aſſignaret locum
Radulpho Boverii electo Biterrenſi, de quo nihil
aliud nobis ſuppetit, niſi quod in veteri ſcheda e
monaſterio B. M. de Lira ad nos tranſmiſſa legitur:
*Anno Domini MCCCCLXIX. die nona Julii obiit
Bajocis R. pater magiſter Radulſus Boverii quon-
dam eccleſiarum Biterrenſis & Agathenſis electus,
cantorque & canonicus Lexovienſis, ac reverendi
in Chriſto patris & D. D. Ludovici de Haricuria
patriarchæ Jeroſolymitani, & epiſcopi Bajocenſis,
commendatariique perpetui monaſterii B. Mariæ
de Lira ordinis S. Benedicti, Ebroicenſis diœceſis
vicarius generalis, qui per teſtamentum ſuum lega-
vit prædicto monaſterio totum opus integrum magiſtri
Nicolai de Lira ad ſenſum litteralem ſupra totam
bibliam, contentum in ſex voluminibus, ac opus ejuſ-
dem integrum ſupra bibliam ad ſenſum myſticum in
uno volumine, quæ quidem volumina hora capitu-
lari religioſis ejuſdem monaſterii in capitulo exiſten-
tibus & capitulum facientibus & tenentibus, præ-
ſidente in eo præfato R. in Chriſto patre, lecta
prius & expoſita ejuſdem defuncti teſtamenti clau-
ſula ſuper hujuſmodi legato per eumdem R. dominum
patriarcham & venerandum & circumſpectum virum
magiſtrum Radulphum Boiſſelli ſacræ paginæ do-
ctorem dicti defuncti exſecutores, prædictis religioſis
tradita & conſignata fuerunt, &c.* quo autem
tempore electus fuerit Radulſus, & quare non
confirmatus, prorſus ignoramus.

BUREAU.[a]

LXIV. JOHANNES I.

Defuncti forſan conſanguineus Johannes, filius
Johannis Bureau domini de Monglat, ſub regi-
bus Carolo VII. & Ludovico XI. ſacri cubiculi
præpoſiti, &c. & Germanæ Heſſelin, a ſanctio-
ribus & ipſe conſiliis, dominus de Monglat & de
Hezanville poſt obitum patris, major archidiaco-
nus eccleſiæ Remenſis erat, cum favore ſubnixus
fraterno (ſororem enim ipſius duxerat uxorem
Nicolaus Balua dominus de Villa petroſa germanus
Johannis cardinalis Andegavenſis,) cathedram
1457. Biterrenſem conſequitur an. 1457. ut colligitur
ex bulla Callixti papæ III. data IV. cal. Januarii
pontificatus an. 2. qua ipſi ſummus pontifex dat
facultatem poſſidendi in commendam omne ge-
nus beneficiorum cum epiſcopatu aliave qualibet
dignitate: hanc facultatem poſtea confirmavit

[a] Vide ejus genealogiam in hiſtoria Caroli VII. a Dionyſio Godefrido pag. 866. & ſeq.

A Callixti ſucceſſor Pius II. bulla XII. calendas
Maii 1459. pontificatus anno I. ex tabul. epiſc. 1459.
Biterr. Urbem non ingreſſus niſi anno 1460. 1460.
juxta Sammarthanos, adſuit 1461. menſe Julio 1461.
exſequiis Caroli VII. Memoratur in regiſtro Sixti
IV. an. 1472. Adſtitit comitiis Occitaniæ apud 1472.
Biterras habitis menſe Martio 1472. ideoque
pecuniam accepit menſe Auguſto 1475. Multa 1475.
peregit in gratiam ſuæ cathedralis tam in funda-
tionibus, quam in unionibus eccleſiarum. Inſtituit
quippe 1478. deprecationes *Inviolata* & *Salve* 1478.
regina omnibus diebus Sabbati & feſtis B. Mariæ
virginis decantandas a canonicis ante capellam
B S. Virginis, pro qua dotatione univit beneficia
de Reddis, de Fodilione, S. Petri de Muris &
de Coſano: item in favorem cathedralis aſſen-
ſum dedit unioni prioratuum S. Petri de Lainia-
co, de Cauſio, & de Monte albo. Litigabat ad-
verſus Catharinam Navarræ reginam in ſenatu
Toloſano anno 1487. ut nos docent chartæ ad 1487.
hanc litem ſpectantes in tabulario Palenſi aſſer-
vatæ littera L. Tranſactionem fecit 21. Maii
1489. cum nobilibus Raimundo & Willelmo 1489.
du Caylar germanis dominis de Spondeillan pro
libertate paſcuagii mutua in territoriis de Caſi-
liaco & Lievrano, & toparchia Spondeliani. Ec-
C cleſiæ ſuæ ſacrarium locupletavit aulæo ſerico,
ubi expreſſa viſuntur myſteria Domini noſtri Jeſu
Chriſti. Parenti ſuæ adhuc ſuperſtiti omnia ſua
teſtamento legavit an. 1490. quo Lutetiæ diem 1490.
clauſit extremum in domo ſua, ſepultus in æde
Cœleſtinorum, ut apparet ex epitaphio quod
proſtat in eadem eccleſia ſub lamina cuprea in in-
troitu capellæ ducum Aurelianenſium his verbis:
*Hic jacet reverendus in Chriſto pater dominus Jo-
hannes Bureau, epiſcopus Biterrenſis, domini noſtri
regis conſiliarius, qui obiit Pariſiis 2. die menſis
Maii an. MCCCCXC. cujus anima requieſcat in
pace. Amen.*

D

JAVAILHAC.

LXV. PETRUS IV.

Per obitum Johannis epiſcopatu vacante, a
canonicis in antiſtitem Petrus Javailhac canoni-
cus & camerarius Biterrenſis, vicariuſque gene-
ralis ſupradicti Johannis electus dicitur in veteri
decreto ſenatus Toloſani 5. Julii an. 1490. pro-
nuntiato. At vero cum Antonius du Bois a rege
poſtulatus fuiſſet, ac per Innocentium VIII. in-
ſtitutus, ſummus pontifex reſcripto ad capitulum
S. Nazarii 7. Januarii 1491. interdixit canonicis 1491.
ne deſignarent antiſtitem, quoniam ſede vacante
via reſervationis nominationem novi præſulis ſibi
E arrogabat. Verum mandato pontificis maximi
poſthabito, non obſtante etiam epiſtola per Ca-
rolum VIII. regem ad canonicos ſcripta, in ſcru-
tinio ſuo perſtiterunt canonici, & Petrus reman-
ſit Biterrenſis epiſcopus; quinimo & in regiſtris
cameræ computorum legitur die 8. Auguſti
1498. hominium feciſſe regi de multis feodis, 1498.
quæ Moreti poſſidebat a rege moventibus. Atta-
men cum haberet competitorem, ob timorem
regis epiſcopatui renunciavit, accepto ab Antonio
du Bois canonicatu S. Capellæ Pariſienſis, ad
quem receptus 2. Febr. 1503. obiit an. 1510.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſepultuſque jacet in ſancta Capella inferiori. Non abs re erit annotare Petrum ultimum fuiſſe a capitulo electorum.

DU BOIS.

LXVI. Antonius.

Antonius du Bois protonotarius apoſtolicus, & canonicus S. Capellæ Pariſienſis, dictus Antonius de Fiennes, comes Calvimontis in Baſſigneio, parentem habuit Johannem dominum du Bois des Querdes, ſororem Barbaram du Bois Franciſci primi comitis de Rupeſulcaudi principis de Marſillac ſecundam uxorem, ex qua prognati marchiones de monte Andronis, & patruum Philippum de Crevecœur, dominum des Cordes, proregem Picardiæ, qui an. 1477. urbem Atrebatenſem in manus regis Franciæ Ludovici XI. tradidit. Patrui hujus patrocinio Belvacenſem cathedram conſcendere tentavit Antonius annos natus 18. ex bulla Innocentii VIII. papæ. Biennio poſt annum agens vigeſimum, fit adminiſtrator eccleſiæ Biterrenſis per obitum Johannis x. calendas Junii 1490. ita nos docet regiſtrum Innocentii VIII. imo & in alio ejuſdem pontificis regiſtro electus Biterrenſis dicitur jam a die quinta menſis Maii. Poſſeſſionem nanciſcitur 22. Sept. ejuſdem anni hora veſperarum. Defuncto poſtea Johanne abbate S. Luciani Belvacenſis ordinis S. Benedicti rector deputatur ab Innocentio bulla data VII. id. Julii, in qua Antonius vocatur adhuc electus Belvacenſis, & adminiſtrator Biterrenſis. Interim licet a rege poſtulatus, & per Innocentium VIII. inſtitutus poſſeſſionem iniiſſet, ut diximus, non ideo tamen ſedem occupavit, refragantibus canonicis, Petroque jam electo obſtante; ſed cum epiſcopatu ceſſiſſet Petrus anno 1503. ad eccleſiam Biterrenſem promotus iterum fuit Antonius a Julio II. pontifice maximo 10. Maii
1504. 1504. Nova hæc & recens inſtitutio non impediit, quominus canonici adhuc nonnulli poſtulaverint Guidonem de Caſtro novo de Bretenous, qui pulſus eſt an. 1506. auctoritate ſenatusconſulti. Necnon & Petrus Siffredi major archidiaconus cathedralis præſumſit etiam quod vi ſui beneficii ad illum pertineret gerere ſe pro vicario generali, ut decanum & primam capituli dignitatem: epiſcopus contra aſſerebat habere ſe contrariam poſſeſſionem: tandem per ſententiam viguerii Biterrenſis, tum etiam per ſenatuſconſultum præſul in ſua poſſeſſione ſtabilitus fuit, exceptis juribus deſcriptis in quadam ſententia
1509. viguerii Biterrenſis an. 1509. in quibus archidiaconus fuit conſervatus, jure ſcilicet viſitandi eccleſias parochiales. Enumeravit omnia bona temporalia quæ poſſidebat ut epiſcopus an. 1515. coram regiis commiſſariis, præterquam decimas. Conſenſit unioni rectoriæ S. Martini de Valrano,
1518. quam dimiſit an. 1518. Jacobus Picardi canonicus S. Nazarii. Fundavit in vigilia Annunciationis beatæ Mariæ virginis anno 1530. reſponſorium *Gaude Maria virgo*, erogatis 500. libris: quod quidem reſponſorium habetur in hiſtoria ſcripta per Raimundum Agiles canonicum Podienſem volumine inſcripto *Geſta Dei per Francos*.

Hiſt. magn. Franc. t. 6. pag. 173.

Annal. Belleſor. ad hunc annum.

1506. 1515. 1530.

Non moror D. N. de Salvatis, qui in regiſtro proviſionum prælatorum ſub Clemente VII. Biterrenſis epiſcopus per obitum legitur 18. Dec. 1531. vel enim in regiſtro error eſt, vel ex parte conferentis, qui Antonium defunctum falſo exiſtimabat. Quidquid id eſt, collatio locum non habuit: nam ex actis domus conſularis an. 1533. 1533.
Franciſcum primum regem Biterris ſolemniter excepit Antonius ad portam pontis, & in cathedralem baſilicam deduxit. Et hæc ſunt quæ de Antonio noſtro in archivis tam epiſcopalibus quam conſularibus reperiuntur. Tandem poſt longum epiſcopatum Antonius ultimum diem clauſit non an. 1534. ut apud Sammarthanos legitur, ſed an. 1537. ut commemoratur in ne- 1537.
crologio hoc modo: *XV. cal. Maii obiit reverendus in Chriſto pater dominus Antonius du Bois Biterrenſis epiſcopus & abbas S. Luciani prope Belvacum anno MDXXXVII.* Ceterum cum capellam epiſcopalem nunquam perſolviſſet, ipſo defuncto Anna de Piſſeleu duciſſa de Stampis illius hæres, quia Bernardus du Bois conſanguineus dicti epiſcopi, partes Caroli de Borbonio comitis ſtabuli ſecutus, fuerat propterea rebellis regi, ipſa donavit eccleſiæ cathedrali periſtromata, in quibus ſunt fontes depicti, prophetæ & alia multa quibus totus chorus ornatur, ſicuti notant archiva cathedralis. De Antonio noſtro, ni fallor, intelligendus Johannes Lucius lib. de poteſtate ac juriſdictione eccleſiaſtica pag. 27.

LXVII. Johannes II.

DE LETTES.

Antonii dicti de Pratis, domini Montiſpeſati apud Cadurcos, Franciæ mareſcalli frater Johannes, parentes habuit Antonium de Lettes dominum de Puiſchelicon in Occitania, & Blancam des Prés ſororem Johannis epiſcopi Montalbanenſis, e quibus dynaſtis propagata eſt familia, quæ eſt eadem de Montpeſat. Epiſcopatu Biterrenſi vacante per obitum Antonii du Bois, primus poſt Bononienſe pactum Biterrenſis epiſcopus nominatur Johannes a rege Franciſco primo. Electus legitur die 13. Julii 1537. in libro proviſionum prælatorum Vaticani. Decanus fuerat antea collegiatæ de Montepeſato poſt avunculum Johannem hujus eccleſiæ decanum & fundatorem. Viſuntur Johannis ſtatuta an. 1537. & 1540. quibus Biterris ſedebat, inquit An- 1540.
doquus, qui addit & an. 1534. & 1535. ſed error eſt, cum nondum obiiſſet Antonius. Quaſdam terras commutavit in territoriis de Vendris & S. Bauſilii 12. Decemb. 1541. pro iis quas 1541.
capitulum poſſidebat apud Gabianum. Præerat adhuc ex actis publicis an. 1543. quo una cum 1543.
Petro de Boyer viguerio Biterrenſi controverſias, quæ canonicos inter & præbendarios ſancti Nazarii inerant, arbitrio diremit. Attamen nunquam Biterrenſem epiſcopum conſecratum fuiſſe volunt nonnulli; ſed hanc permutavit eccleſiam rege permittente an. 1543. cum abbatia Moiſſiacenſi, quam tunc tenebat Johannes de Narbonne. Eccleſiam quoque Montalbanenſem, ſimul cum Biterrenſi rexiſſe videbimus in epiſcopis Montalbanenſibus. Primus Loci-Dei abbas

ANNI CHRISTI

ANNI CHRISTI

commendatarius an. 1557. creatus a rege chriſtianiſſimo, plurimiſque aliis beneficiis potitus eſt. Tandem cum epiſcopatu Montalbanenſi conſignato nepoti Jacobo des Près, & abbatia de Moiſſiaco cardinali Guiſiæ dimiſſa, ſeceſſiſſet, ut privatam ruri vitam ageret, ejurata fide catholica, uxorem duxit, Genevamque ſe contulit. A

DE NARBONNE. Tom. I. col. 170.

LXVIII. JOHANNES III.

Ex nobiliſſima & illuſtri Septimaniæ ſtirpe, Guillelmo de Narbonne barone de Caneſuſpenſo, Perinhano, Fittorio & Treilhis ex Blanca de Couzier de Ceſſeras matre genitus Johannes abbas Moiſſiaci & prior beatæ Mariæ Deauratæ, B fratres habuit Antonium Neapoli cum domino de Lautreco 1528. mortuum & Bertrandum abbatem Gardæ Dei; patruum vero Guerinum de Narbonne dominum de Salelles, qui fuit gubernator caſtrorum Perpiniani & Caſtri-novi Neapolitani. Permutatione facta de abbatia Moiſſiaci cum Johanne de Lettes præcedenti, nominatur epiſcopus Biterrenſis a Franciſco primo, inſtituente Paulo III. ſummo pontifice 30. Martii 1543. ex regiſtro proviſionum. Adeptus poſſeſſionem ultima Auguſti ejuſdem anni, 2. Febr.
1544. 1544. urbem ingreditur aſſiſtentibus abbatibus Leutevenſi & Villæ magnæ. Eodem anno excepit C hominium Guillelmi de Brettes. Per duos tantum annos ſedit. In epiſcopatu vero fuit tam munificus in egenos, ut cognominatus fuerit pater pauperum, quippe qui ſua omnia pauperibus erogaverat. Diœceſanis propter has dotes ſupra mo-
1545. dum mœrentibus interiit 17. Novemb. 1545. in caſtro de Lignano, ſepultuſque eſt in cathedrali juxta altare majus. De eo necrologium ſic: *XVI. cal. Dec. obiit reverendus in Chriſto pater, & pater pauperum, dominus Johannes de Narbona epiſcopus Biterrenſis in caſtro de Linhano anno Domini MDXLV. & die ſequenti fuit inter veſtibulum & altare præſentis eccleſiæ in pontificalibus honorabi-* D *liter ſepultus.*

GOUFFIER.

LXIX. FRANCISCUS.

Franciſcus filius Guillelmi Gouffier domini de Bonnivet, Franciæ thalaſſiarchæ, proregis Aquitaniæ & Delphinatus ex Ludovica herede de Crevecœur, des Querdes, de Thoys, &c. filia unica Franciſci domini de Crevecœur & Johannæ de Rubempré, germanos habuit Franciſcum Gouffier dominum Bonniveti, toparcham in Pictonibus, & Franciſcum Picardiæ progubernatorem. Melitenſi militiæ prius dederat nomen, cum ſedis apoſtolicæ notarius ad epiſcopatum Bi- E terrenſem a Paulo III. nominante rege chriſtianiſſimo, fuit promotus poſt mortem Johannis
1546. 15. Octob. 1546. ut conſtat ex regiſtro proviſionum prælatorum. Receptus per procuratorem
1547. 12. Febr. 1547. juxta Sammarthanos, vicarium generalem inſtituit Jacobum d'Arnoye abbatem S. Jacobi 14. ejuſdem menſis. Eodem anno reſignavit in manibus ejuſdem Pauli ſummi pontificis in favorem Laurentii Strozzii. Anno ſequenti mortuus eſt in Britannia majore, ubi legatione extraordinaria fungebatur.

ANNI CHRISTI Pag. 143.

Obſervat Andoquus in catalogo epiſcoporum Biterrenſium poſt exceſſum Franciſci Johannem Bertrand Franciæ procancellarium ad ſedem Biterrenſem regia ſchedula nominatum fuiſſe, ſed qui ante expeditionem bullarum traductus fuerit ad archiepiſcopatum Senonenſem. Hæc repentina tranſlatio non impedit, quominus Claudii Roberti exemplum ſecutus, Johannem epiſcoporum Biterrenſium albo recenſeat Andoquus, nos vero Sammarthanorum veſtigiis inhærentes, eum ad archiepiſcopos Senonenſes remittemus.

LXX. LAURENTIUS. STROZZ.

Nobilis Florentinus Laurentius, Philippi Strozzii & Clariſſæ Mediceæ neptis Leonis X. ſummi pontificis natus, ſtudiorum curſu Piſis & Paduæ confecto, Galliam petiit, ubi aliquandiu ſub Petro fratre Franciæ mareſcallo ſtrenue militavit. Sacris poſtea initiatus, abbas B. Mariæ de Stapharda in Pedemontio creatus eſt, ſedis dein Biterrenſis regimen adeptus per ceſſionem Franciſci 5. Dec. 1547. ut legitur in libro proviſionum prælatorum, non niſi 7. Junii 1550. 1550.
conſecratur, ut teſtatur originale diploma conſecrationis, quo anno Laurentius præſens adſtitit in curia Pariſienſi, tum cum rex Henricus ſecundus præſentia ſua 2. Julii ſenatum cohoneſtavit. An. 1551. inſtituit 2. Julii vicarium ge- 1551.
neralem in ſpiritualibus Petrum abbatem Villæ longæ. Excepit 4. Decemb. 1556. hominium 1556.
Jacobi d'Arnoye abbatis S. Jacobi. Plurimis aliis ditatus eſt ſacerdotiis a Catharina Medicæa regina, quam proxima cognatione attingebat, abbatiis S. Victoris Maſſilienſis, Bellibecci, Anianæ, &c. A Paulo IV. 1557. preſbyter car- 1557.
dinalis tituli S. Sabinæ renunciatus, & 1561. 1561.
paulo poſtquam hæreſis Calviniana Biterris graſſari cœperat, e Biterrenſi ad Albienſem, moxque ad Aquenſem eccleſiam tranſlatus eſt, ut diximus t. I. col. 38. & 332. Vitam exuit Avenione XIX. cal. Jun. 1571. ubi ſepultus jacet in eccleſia S. Agricolæ. Vide de eo epigramma Stephani Forcatuli Biterrenſis juriſconſulti pag. 63.

LXXI. JULIANUS. DE MEDICIS.

Florentinus quoque Julianus, ex ſtirpe Medicæa Petri Franciſci de Medicis, & Mariæ Soderinæ filius, a Catharina Medicæa regina in Galliam evocatus, poſt aſſumtum Laurentium in præſulem Albienſem, fit epiſcopus Biterrenſis an. 1561. Eo præſule multa perpeſſa eſt eccleſia Biterrenſis propter bella ab hæreticis excitata, qui anno 1562. 6. Maii urbem invaſere. Baſilica 1562.
major S. Nazarii omni fere ornatu ſpoliata, tumuli epiſcoporum & Johannæ Franciæ dilacerati, & horrendum dictu, equis altaria pro alveis facta ſunt, dirutum & in eccleſia S. Afrodiſii ſepulcrum S. Guiraudi, & oſſa ſancti præſulis effoſſa, mirum ſi in tanto animorum æſtu ipſiuſmet S. Afrodiſii aſſervari potuiſſent reliquiæ! bona eccleſiæ item dilapidata & alienata, ut non poſſent epiſcopus, & canonici, ceterique beneficiati decimis ac aliis oneribus ſubvenire. Denique caſtrum de Lignano igne conſumtum 17. Julii

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ejuſdem anni. Inſequenti pax eccleſiæ reſtituitur
precibus & indefeſſis vigiliis Juliani, qui apud
Carolum cum regina matre Biterras ingreſſum
1564. 29. Dec. 1564. de Proteſtantibus querelas habuit, quibus conſulturam ſe promiſit Catharina.
1566. Obtinuit an. 1566. a rege facultatem Romam
proficiſcendi, ſed litteris ſummi pontificis præpeditus, quibus illum adhortabatur, ut inter tot
hæreticarum pravitatum procellas diligentius ovili
1570. ſuo invigilaret, Biterris remanſit. Anno 1570.
abbatia S. Victoris Maſſilienſis donatus, trans-
1571. fertur anno exeunte 1571. ad Aquenſem eccle-
Gall. Chriſt. tom. 1. col. 39. & 333. ſiam, deinde & ad Albienſem an. 1574. ſicut
ejus deceſſor. Fatis conceſſit in abbatia ſua anno
1588. ubi ſepultus eſt.

Ex canonico S. Salvatoris Aquenſis regia ſchedula Caroli IX. ad Biterrenſem epiſcopatum vo-
1572. catum Andream Eſtienne 25. Jan. 1572. colligit Andoquus ex duabus chartis Aquenſibus
ejuſdem anni, in quibus Andreas Biterrenſem ſe
Pag. 152. epiſcopum vocat. Vult itidem hunc epiſcopum
obſcuro loco natum, ſed cujus nomen Robertus
& Henricus Stephani ampliſſimum fecere. Vix
tamen fuit Biterrenſis epiſcopus, vocati enim
25. Jan. 1572. paulo poſt nominatio reſciſſa
1573. eſt 27. Aprilis 1573. quibus de cauſis ignoramus. Hunc jam ad preces capituli Aquenſis
nominatum a rege archiepiſcopum 26. Martii
1567. at a ſummo pontifice repulſum diximus
tom. 1. col. 332. Sedes vacavit per biennium,
quo bona epiſcopatus adminiſtratoribus commiſſa ſunt, vicariatum in ſpiritualibus gerente
Juliano du Caylar archidiacono majore.

LXXII. THOMAS I.

DE BONZI.

Florentinus & Thomas, ex utroque ſtemmate claro de ſanguine natales habuit, parentes quidem Robertum Bonzium ſub Franciſco primo militaribus copiis in Italia præfectum & Mariam Soderini Medicæis principibus, Strozziis, Fliſcis primæque notæ familiis conſanguinitate proximam, patruum vero Antonium Terracinenſem epiſcopum, qui inſignis doctor & orator percelebris pro republica Florentina legatus eſt ad Clementem VII. ſummum pontificem, ab codemque in Galliam miſſus ad Franciſcum regem pro matrimonio ſtatuendo inter Henricum Aurelianenſem ducem & Catharinam Medicæam pontificis maximi neptim. Thomas vero cardinalis Strozzii primum ac poſt eum Juliani Medicæi, quorum affinis erat, in Biterrenſi epiſcopatu lectus vicarius generalis, cum in eo eccleſiaſtica ſedulo munia obiviſſet, mox a rege, Catharina Medicæa item conſobrina commen-
1576. dante, ad hanc ſedem evehitur circa annum 1576.
Paulo ante die ſcilicet 18. Nov. 1575. cæſis
profligatiſque a Damvillæo, qui ſectariis adhæſerat, Biterrenſium copiis, ipſa civitas in prædam victoris ceſſiſſet, ni Bonzius conſternatos cives erigens ad defenſionem rurſum excitaſſet: qua in re cum urbi & regi fidelem navaſſet operam, etiam providentia ſua effecit, una cum Monlucio epiſcopo Valentinenſi viro ſui temporis diſertiſſimo, ut Damvillæus ad regis obſequium

A rediret an. 1578. Inde cum Thomæ animus & 1578.
prudentia magis ac magis inclaruiſſent, a rege ad Etruriæ ducem delegatur, ut ſponſalium fœdus iniret inter ducem Alenconii fratrem & Eleonoram Medicæam Franciſci ducis filiam, quod etſi ſtatutum eſſet, nihilominus, ut varii ſunt rerum humanarum caſus, civilibus bellis Galliam
infeſtantibus, res eventu caruit. Anno inſequenti 1579.
per Biterras iter faciens regina mater milites exturbavit, quos in palatio epiſcopi abſentis collocaverat Damvillæus. Reverſus autem Thomas præcipue curavit, ut regi fida permaneret Biterris etiam vitæ periculo inter belli procellas, quibus
B Septimania agitabatur; non ita tamen obniti potuit Damvillæi factionibus, qui a rege iterum defecerat, ut Navarræ principis vexilla ſequeretur,
quin Biterræ ab eo expugnarentur an. 1586. 1586.
Interim præſul qua potis erat, diœceſi vacans, optimos quoſque tum pietate tum doctrina in clerum adſciſcebat, qui devios tum morum exemplis, tum rationum momentis in viam ſalutis re-
ducerent. An. 1594. patres Capucinos Biterris 1594.
admiſit, & altare majus S. Nazarii de novo confectum conſecravit, ut legere eſt in inſcriptione, quam ad rei memoriam & tanti præſulis gloriam hîc ſubjiciemus.

C *Anno Domini MDXCIV. & die vigeſima prima menſis Decembris in feſto S. Thomæ hoc altare majus præſentis eccleſiæ cathedralis SS. Nazarii & Celſi fuit conſecratum, antea de novo confectum propter ruinam hæreticorum Hugonotorum a reverendo patre D. Thoma Bonzio prædictæ eccleſiæ præſule & epiſcopo cum reliquiis in eodem poſitis SS. Johannis Baptiſtæ & Nazarii martyrum, in cujus altaris conſecratione fuerunt conceſſæ a dicto reverendiſſimo domino omnibus Chriſti fidelibus adſtantibus indulgentiæ 40. dierum.*

Denique Johanni Bonzio ex fratre nepoti
Biterrenſem epiſcopatum conſignavit an. 1596. 1596.
D & tandem plenus annis & meritis, octogenarium annum agens, vitam morte commutavit 1603. 22. Decembris. Publica epigraphe commendatus eſt, quam Thomæ, Johanni, Dominico & alteri Thomæ Bonziis in cathedrali marmore exarari curavit Clemens Bonzius in ſacello S. Caroli Borromæi, quamvis Thomæ corpus in eo, quod ſancto Stephano ſacrum eſt, depoſitum fuiſſet: hujuſmodi vero eſt epitaphium:

DEO OPT. MAX.

Thomæ Bonſio ſenatori Florentino, Roberti Bonſii & Mariæ Soderinæ filio, paterna ma-
E *ternaque nobilitate conſpicuo, Antonii Terracinenſis epiſcopi pro Clemente papa VIII. ad Franciſcum I. regem legatione functi nepoti, regis conſiliario: qui cum Laurentii cardinalis Strozzii Biterrenſis antiſtitis & cognati vices gerens, per complures annos diœceſim hanc optime adminiſtraſſet, poſt Julianum Medices conſobrinum de Biterrenſi epiſcopatu, ad archiepiſcopatum Aquenſem anno 1574. tranſlatum, præſul hujus urbis adſcitus, calamitoſis illis temporibus ob naſcentem in Gallia hæreſim, & inteſtina bella, pietate in Deum, fidelitate in regem, ſingulari in gregem pietate maxime enituit, vir*

ANNI CHRISTI

conſtantiæ, dexteritatis & prudentiæ incomparabilis. Miſſus demum per Henricum regem III. legatus ad Franciſcum magnum Etruriæ ducem, obiit octogenarius Biterris die 22. Decembris anno 1603. Jacet in æde S. Nazarii M. una cum equite Franciſco nepote equeſtris turmæ ductore, in ſacello divi Stephani.

Sed nec ſilentio prætermittere integrum nobis eſt Gabrielem de Rocoles Biterrenſem, qui vixit hiſce temporibus, non minus pietate & religionis ſtudio, quam laboribus pro ſua eccleſia exantlatis poſteritati commendandus. Canonicus erat & ſuccentor S. Nazarii, regi ab eleemoſynis, juris canonici doctor, & rerum eccleſiaſticarum notitia peritiſſimus. Fuit is Thomæ Bonzio perçarus, ut qui ſapienti conſilio, ſtudio & opera in obeundo pontificali munere ipſi non parum conferret adjumenti; dignus paſtorali dignitate, ob id maxime, quod nec offerenti ad id commendationem Henrico Monmorencio coneſtabili, Occitaniæ proregi, tunc temporis flagrante bello civili, præpotenti attenderet, ut teſtati ſunt plerique coætanei. Sex diœceſeon ſyndicus factus & procurator, Biterrenſis, Agathenſis, Uceticenſis, Nemauſenſis, Mimatenſis & Carcaſſonenſis, armis hæreticorum undequaque perſtrepentibus, Henrici magni ejuſque miniſtrorum ac procerum aures pro earum juribus abſque moleſtia, aſſiduis precibus, nec ſine laboribus ac ærumnis fatigavit. Captus per viam, graviſſimis, ſed gratiſſimis pro Chriſti nomine contumeliis afficitur; verum Monmorencius pro ejus libertate apud Carolum Lotharingum Meduanæ ducem interceſſit. At mutata proregis in eum voluntate, ob negatam ab iſtis eccleſiis ad copias militares majorem pecuniæ quantitatem, illum ſolum poſtea inſectatus eſt. Fere quinquagenarius obiit idibus Julii an. 1600. tumulatus in eccleſiæ cathedralis ſacello Deiparæ Pulchræ dictæ. Hujus viri tam præclare de eccleſia & clero ſuo meriti elogium peculiare continetur in libro anniverſariorum obitus ſeu depoſitionis canonicorum eccleſiæ Biterrenſis.

De Bonzi.

LXXIII. Johannes IV.

Dominici de Bonzi ſenatoris Florentini, duci Hetruriæ ab arcanis primi miniſtri, ex Conſtantia Vettoria filius Johannes, Paduæ optimis litteris inſtitutus, cum doctoris in utroque jure palmam meruiſſet, poſtea Romano in foro cauſis agendis ita excelluit, ut a Franciſco duce Florentiæ arbiter eligeretur controverſiæ, quæ ipſi cum Clemente VIII. interceſſerat de finibus utriuſque dominii dirimendis; qua re felicem ad exitum deducta, a duce ſenator, quamvis ætate minor, creatus eſt. Tanto munere ſumma laude fungebatur, cum ab Henrico IV. rege Biterrenſis nominatur antiſtes anno 1596. patruo Thoma inſtante. Nullum non movit lapidem dux Ferdinandus, ut illum retineret: archiepiſcopatum Florentinum illi obtulit, quem renuit Johannes. Romam ergo profectus & inauguratus, Lutetiam petiit, tanti beneficii grates

A Henrico acturus. Biterris dein poſſeſſionem adeptus eſt an. 1598. Interim cum audiiſſet S. Spiritus moniales ob abbatiſſæ Annæ Plantavitiæ infirmitatem vitæ laxiori indulgere, eoque res deveniſſe, ut tres tantum remanerent, quæ licentiori vita totam civitatem offendebant, Clemens VIII. Thomæ ſive potius Johanni jam nominato Biterrenſi epiſcopo facultatem impertit monaſterium in gymnaſium publicum commutandi, Societatis Jeſu patribus, aut Theatinis tradendum bulla data 3. Auguſti anno 1597. pontificatus VI. At cum obſtitiſſent plures, id ſaltem evenit, ut moniales mutarent mores. Inſequenti anno
B toparchiam Caſtri novi ab epiſcopali dominio diſtractam a Silvano Pompeio 30. Sept. redemit Johannes. Societatis Jeſu preſbyteros admiſit, ut pietati & litteris excitandis vacarent, quod ut fieret commodius, a civibus eis annuos proventus aſſignari curavit 16. Aprilis 1599. Ab 1599.
Henrico Monmorencio dono acceptam Decembris 18. turrim, quam erexerat juxta palatium epiſcopale, dum vigerent Galliæ tumultus, hanc Johannes optima bibliotheca exornavit. S. Claræ moniales reformationi ſubjecit. Anno 1600. 1600.
Ferdinandi ducis Florentiæ ſyngrapho facta eſt ei poteſtas, ut de Mariæ Medicææ cum Henrico
C IV. nuptiis ſerio ageret; quod ubi perfectum eſt, a Maria regina electus eſt primus ejus eleemoſynarius. Circa id tempus Francorum jure donatus eſt & facultate quæcumque beneficia poſſidendi 21. Februarii 1603. Biterris 16. 1603.
Maii 1605. fidei ſacramentum excepit a Petro 1605.
Dalmatio S. Afrodiſii abbate, præſente Fulcrando Barres, poſtea præſule Agathenſi. Ejuſdem menſis 25. Valiani toparchiam, quæ erat juris epiſcopalis, recuperavit ab Hieronymo Mercorantio, cui pretium rependit. Aula iterum repetita, a Perronio epiſtolam accepit 1606. qua ejus 1606.
ambit apud reginam gratiam. Biterris Minimos
D excepit, & etiam Recollectos, ut nuncupant, admiſit in conventum Fratrum Minorum 9. Junii
1607. A capitulo Monſpelienſi feudi portionem, 1607.
quam in civitatem Biterrenſem obtinebat, pretio lib. 3150. emtam die 16. Oct. epiſcopali ditioni adjunxit. In lucem editum tertium Henrici regis filium, qui poſtea Gaſto dictus eſt, 25. Auguſti 1608.
1608. aquis luſtralibus tinxit Bonzius apud Fontembellaquam. Anno ſequenti Fulcrandus Barres 1609.
canonicus & ſacriſta eccleſiæ cathedralis Agathenſis, Johannis epiſcopi Biterrenſis vicarius generalis, & ad hoc procurator ſpecialis ejus nomine interfuit, & ſubſcripſit ſynodo provinciali Nar-
E bonæ anno 1609. habitæ. Apud S. Dionyſium adfuit an. 1610. cum regia Mariæ de Medicis 1610.
impoſita eſt corona, cum tunc adeſſet comitiis cleri Gallicani. A Paulo V. inter purpuratos renunciatur 17. Auguſti 1611. quo anno factus 1611.
eſt abbas Gellonenſis. Munus unctionis epiſcopalis impertiit Pariſiis apud Fulienſes Ludovico Chateigner de la Rochepoſay epiſcopo Pictavienſi 13. Maii 1612. & 30. Sept. rex Lu- 1612.
dovicus XIII. de conſenſu reginæ matris regni moderatricis Johanni epiſcopo totique Biterrenſi Tab. epiſc. Biterr.
clero 20000. libras pro ſolvendo ære alieno

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

donavit eâ lege, ut miſſa quotidie in eccleſia ca- A
thedrali, duæque in ſingulis collegiatis quotannis
alta voce in gratiarum actionem decantarentur.
Ortam jam a bulla Clementis VIII. de qua ſu-
perius mentionem fecimus, inter Societatem Jeſu
& ſancti Spiritus moniales contentionem diremit
1614. Bonzius 18. Auguſti 1614. ſub ea conditione,
ut Jeſuitis 600. libras Turonenſes perſolverent
moniales. Eodem anno in curia ſenatus Pariſien-
ſis ſedit, cum Ludovicus XIII. 1. Octob. inibi
tutelæ ſuæ factum ſe eſſe declaravit. Menſe eo-
dem rogatus a clero, & Occitaniæ legatis ad-
junctus, comitiis regni generalibus interfuit. An.
1615. 1615. magni reginæ eleemoſynarii munus Do- B
minico nepoti tranſcripſit, quem & coadjutorem
1616. in epiſcopatus regimine admiſit. Anno 1616.
13. Junii eumdem nominavit vicarium genera-
lem tam in ſpiritualibus quam temporalibus epi-
ſcopatus Biterrenſis & abbatiarum Anianæ &
S. Guillelmi de Deſertis. Moniales S. Mariæ,
quas e Burdegala in urbem appellaverat Johan-
nes, eo abſente & Romæ commorante a Ful-
crando de Barres tunc temporis vicario generali
18. die menſis ejuſdem excipiuntur in domum
Urſulinarum, quæ inſtitutum dictarum monia-
lium amplexatæ, iiſdem fuerunt cooptatæ, Bi-
terrenſiſque fuit alter naſcentis monialium S. C
Mariæ inſtituti conventus, inſtituente Johanna
de Leſtonnac. Junii ultima ejuſdem anni, ut
nobis poſt Andoquum videtur, pileum accepit
purpureum a Paulo V. ſummo pontifice, &
titulo S. Clementis cohoneſtatur 20. Julii, nec-
non ad ſacras rituum & de propaganda fide con-
gregationes admiſſus, tanta apud omnes exiſti-
matione valuit, ut nulla res momenti ſine ejus
ſententia decerneretur; & cum præcipue utriuſ-
que juris perfectam haberet notitiam, multas
graves quæſtiones interim non modo diſerte,
ſed erudita oratione explanavit, quæ a doctis ut
publici juris fiant expetuntur. Interim altare ma- D
jus SS. Nazarii & Celſi de novo dirutum, ite-
rum conſecratum fuit, ut videre eſt in hac quam
ex tenebris eruimus inſcriptione:

1618. *Anno Domini* MDCXVIII. III. *idus De-*
cembris in feſto S. Pauli epiſcopi Narbon. altare
majus eccleſiæ cathedralis Biterrenſis fuit conſe-
cratum in honorem SS. martyrum Nazarii &
Celſi a RR. Vitali de Leſtang Dei & ſanctæ
ſedis apoſtolicæ gratia epiſcopo Epheſino, coadju-
tore RR. domini epiſcopi Carcaſſonenſis ad requi-
ſitionem vicarii generalis illuſtris & reverend. do-
mini D. Johannis tituli S. Clementis cardinalis
Bonzii nuncupati, epiſcopi Biterr. nunc Romæ com- E
morantis, quod menſe Octobri ejuſdem anni dirutum
& tranſpoſitum fuerat choro eccleſiæ capaciori red-
dendo, cathedriſque de novo confectis ordinandis
ac cum ſymmetria diſponendis, in eoque digiti
S. Johannis Bapt. & brachii prædicti S. Nazarii
repertæ reliquiæ magno cum honore & pompa inclu-
ſæ ac repoſitæ fuere. Singulis Chriſti fidelibus unum
annum prædicto die conſecrationis illud viſitantibus,
& in anniverſario 40. dies de vera indulgentia in
forma eccleſiæ ſolita conceſſit.

Tandem coadjutori præcoci fato erepto paucis
ſuperſtes fuit patruus Johannes: cum enim Gre-
gorii XV. electioni 9. Febr. adfuiſſet, 4. Julii
an. 1621. Romæ e vivis ſublatus eſt. Delatum 1621.
corpus Florentiam apud Theatinos tumulatur
cura Helenæ & Elizabethæ ſororum, quarum
illa Petro Ner Leonis XI. nepoti nupſit, hæc
Johanni Caponi Florentino nobili, quæ virtu-
tum maximarum laude inclyta, a Baptiſta Caſtaldo
Florentino commendatur, edito ipſius vitæ libro.
Johannis vero epitaphium ſic proloquitur.

D. O. M.

Johanni Bonzio Thomæ epiſcopi ex fratre nepoti;
Dominici & Conſtantiæ Victoriæ fœminæ nobiliſ-
ſimæ filio, ſenatoria dignitate præclaro I. V. C. *ce-*
leberrimo, Franciſco & Ferdinando magnis Etruriæ
ducibus apprime caro, qui poſt ſedatas inter Cle-
mentem papam VIII. & Ferdinandum ducem li-
mitum controverſias Biterras appulſus, epiſcopali
infula ornatus, diœceſim ſuam optimis in viſitatione
ſanctionibus imbuit & inſtruxit. Pias in urbem
virorum ac mulierum domos admiſit, quæque in
hæreſum, bellorumque civilium tenebris diu jacue-
rant, ſingulari ejus ope emerſerunt. Mox ab Henrico
magno rege IV. ob matrimonium cum Maria Me-
dices ineundum in Italiam miſſus, magnus ejuſdem
Mariæ reginæ eleemoſynarius mirum ſibi amorem in
regia curia conciliavit. Tandem rege petente a Paulo
papa V. purpura illuſtratus, Romæ pluribus &
arduis pro ſede apoſtolica & regno Galliæ negotiis
ſumma cum laude peractis, eximia candoris,
prudentiæ, pietatis & integritatis exempla reliquit:
obiit Romæ die 4. Julii anno 1621. jacet Flo-
rentiæ in æde S. Michaelis patrum clericorum
regularium.

LXXIV. DOMINICUS.

DE BONZY.

Petro Bonzio comite & Lucrecia de Manelli
parentibus ortus Dominicus, Johannis cardinalis
ex fratre nepos, adoleſcens ſenili judicio, tanta
pollebat ſollertia, ut nihil magnum inconſulto
Dominico regina mater moliretur. Ejuſdem ma-
jor eleemoſynarius beneficio patrui, coadjutor
Biterrenſis & epiſcopus Cæſareæ annuente rege
allegitur non anno 1618. ut poſt Andoquum
Sammarthani, ſed anno 1615. bulla data pridie
calendas Septembris. Inter antiſtites throno ad-
ſtantes cooptatus quoque fuit a Paulo V. ſummo
pontifice. Anno 1616. Paulus Sfondratus epi-
ſcopus Albanenſis, cardinalis tituli S. Ceciliæ &
alii novem Dominico facultatem impertiunt XI.
cal. Maii per quinque annos abſolvendi hæreticos,
ſchiſmaticos, & irregulares, ex tab. ep. Biterr. A
cardinali Bonzio Biterrenſis epiſcopatus necnon
& abbatiarum Anianæ & S. Guillelmi de Deſertis
vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus
nominatur litteris datis 13. Junii 1616. quas in
ſuis commentariis inſeruit majus conſilium 15.
Oct. 1619. Nondum Biterras acceſſiſſe Domi-
nicum anno 1618. III. id. Decemb. inde non
temere colligas, quod non ab ipſo, ſicut nec ad
ipſius preces altare majus de novo conſecratum
fuerit iiſdem anno & die. Cum autem acceſſiſſet,
inibi magna eloquentiæ laude divini verbi præco

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

e ſacro ſuggeſtu inclaruit, ac paulo poſt immatura morte extinctus eſt Biterris 30. Apr. 1621. ſummo ordinum omnium mœrore, qui jam in eo prudentiam & in conſiliis ſagacitatem pro ætate maturas dolebant. Mortuus in ſacello S. Stephani cathedralis terræ mandatur cum hoc epitaphio.

DEO OPT. MAX.

Dominico Bonzio Florentino, Petri ſenatoris filio, Johannis ſanctæ Romanæ eccl. cardinalis ex fratre nepoti, epiſcopo Cæſareenſi, patrui in epiſcopatu Biterrenſi coadjutori digniſſimo, inter antiſtites Paulo V. ſummo pontifici adſtantes electo, chriſtianiſſimo regi Ludovico XIII. a conſiliis, Mariæ Medices reginæ primo eleemoſynario, ovilis ſibi crediti paſtori vigilantiſſimo, immunitatis eccleſiaſticæ invicto defenſori: inexhauſto divinæ juſtitiæ, & humanæ ſapientiæ theſauro, quem ſexto vix tranſacto luſtro, non immatura minus, quam tot virtutibus invida mors, ordine naturæ turbato, ante patruum, ſummo omnium mœrore præripuit pridie cal. Maias anno Domini MDCXXI. jacet in eccleſia cathedrali in ſacello D. Stephani.

DE BONZY.

LXXV. THOMAS II.

Dominici germanus Thomas, Valliani vicecomes, puer adhuc ſexennis in Gallias deductus, curante Johanne litteris humanioribus imbutus, Ludovico XIII. regii conclavis ephebus natus annos 14. fatis functo patruo Biterrenſis nominatur antiſtes decimo & nono ætatis an. 1621. ſimulque abbas Gellonenſis. Paulo poſt epiſco-
1622. pali palatio regem excepit 1622. ex Aquitania ad Montiſpeſſulani obſidionem properantem. Ubi primum ſeſe paſtorali onere gravatum ſenſit, mirum quomodo is qui aulæ illecebras inter enutritus, juvenis admodum tantæ dignitati præpoſitus fuerat, divina tamen numinis afflante gratia, totis viribus ſtatim incubuit, ut munere epiſcopali dignum ſe præberet, imo cum imparem ſe huic exiſtimaret, vitæ monaſticæ ſeſe totum dedere decreverat, ni ab Urbano VIII. prohibitus fuiſſet. Itaque orationi piiſque & ſanctis operibus vacans, ſtudiis theologicis mentem applicans, omniumque virtutum forma gregis factus ex animo, pauperes eleemoſynis refovens, quos domi ſæpe excipiebat, eccleſias ſacris ornamentis inſtruens, quas bellorum injuria dirutas reſtituebat, monaſticam etiam diſciplinam apud cœnobium S. Guillelmi de Deſertis collapſam ſua cura reſtauravit; omnes ad pietatem & ſinceram vitæ ſanctimoniam concionibus ferventibus ac vitæ exemplo hortabatur, S. Caroli Borromæi virtutes ſibi imitandas proponens, ejus veſtigiis quantum potuit inſiſtebat, cujus honori ſacellum ex marmore & jaſpide apud Dominicanos excitari curavit. Sed heu! quæ eſt rerum humanarum ſors, omnium mœrore adhuc juvenis
1628. raptus eſt Auguſti 27. anno 1628. ne malitia mutaret intellectum ejus. Corpus apud Jeſuitas in eccleſia veteri tumulo mandatur.

D. O. M.

Thomæ Bonzio juniori, domino Caſtrinovi, Valliani vicecomiti, Dominici epiſcopi germano fratri, ſexenni inter chriſtianiſſimi regis Ludovici XIII. lectiſſimoſque Galliæ biſſenos ephebos allecto, dein luſtro, patruo & fratre vita functis, Biterrenſi epiſcopio cœlitus dato, pietate, doctrina, & amore in pauperes incomparabili prædito, catholicæ fidei propugnatori ardentiſſimo, cujus innocentia vitæ ſic omnibus & ipſis quoque Calvinianis eluxit, ut plures ejus percuſſi radiis, ex errorum tenebris ad veræ ſe religionis iter evocatos proprio teſtimonio comprobarint. Nec minus Thomæ ſtudium fuit, ut in D. Guillelmi de Deſertis cœnobio, cujus commenda fruebatur, monaſticæ vitæ diſciplina reviviſceret: ejus demum animi dotes, munificentia præcipue ac liberalitas, in multas ſuæ diœceſis eccleſias, tum in cathedralem organorum mira elaboratione, ſua maxime impenſa decoratam, tum etiam in hanc marmoreo ad honorem D. Caroli inchoato ſacello nituere: obiit Biterris annum agens VII. ſupra XX. die 7. Auguſti anni MDCXXVIII. jacet in eccleſia patrum Societatis Jeſu.

LXXVI. CLEMENS.

DE BONZY.

Dominici & Thomæ deceſſorum frater Clemens, baro Caſtrinovi, vicecomes Valliani, abbas S. Salvatoris Anianenſis & Leutevenſis, ex canonico S. Petri Romæ poſt obitum Thomæ germani nominatur epiſcopus & toparcha Biterrenſis. Æſtuante bellis civilibus Gallia, cum dux Monmorencius apud Occitanos arma moviſſet in regem, ab eo non potuit ejus fides corrumpi. Diſſipata ergo a Ludovico XIII. hac tempeſtate, celeberrimo conventui apud Auguſtinianos Biterris 10. Octob. 1632. habito interfuit Clemens, quo famoſum Biterrenſe edictum proclamatum eſt. 1632.
Quinquennio poſt ſuis impenſis pedeſtrem legionem inſtruxit, ut Leucata obſidione liberaretur, quod præſtitum ipſo caſtris præſente, cum nocte profligatæ ſunt Hiſpanorum turmæ a Schombergio exercitus ductore. Auxit civitatem Biterrenſem religioſis familiis, & collatis domibus & eccleſiis juvit: nam Urſulinas in urbem admiſit, Minimis eccleſiam B. Mariæ Conſolationis attribuit, Dominicanos in domo beatæ Mariæ de Mugeriis collocavit, Capucinis Servianum conceſſit, Caritatis religioſos in noſocomium e Lutetia evocavit. Denique Lignani caſtellum ab hæreticis dirutum reſtauravit: utque familiæ ſuæ decus & ſplendorem immortalitati conſecraret, ornato ſacello B. Caroli Borromæi marmoreis cancellis, tabulas quoque inſcripſit elogiis Bonziorum, qui Biterrenſem ſedem nobilitarunt, ubi ſub finem hæc leguntur verba: *Clemens Bonzius epiſcopus & dominus Biterrenſis, Caſtrinovi dominus, Valliani vicecomes, abbas Anianenſis, ſacello ſuis ſumtibus peracto, fratribus patruiſque amoris ſimul & honoris monimentum poſuit anno Domini MDCXXXV.* Una cum Nicolao Pa- 1635.
villon Electenſi epiſcopo menſe Octobri 1648. 1648.
adſtitit D. Claudio de Rebé archiepiſcopo Narbonenſi inauguranti Petrum de Marca in epiſcopum Conſeranenſem. Biterrenſium epiſcoporum hiſtoriam Petrus Andoquus ejuſdem urbis Præturæ conſiliarius dicavit Clementi Bonzio anno

Gall. Chriſt. tom. 1. col. 1142.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1651. 1659. DE BONZY.

1651. Obiit Biterris 6. Octob. 1659. annos A
natus 61. Hoc ipſi inter cetera datum laudi eſt, quod ſemel tantum e provincia egreſſus ſit, idque ut regi codices deputatus offerret.

LXXVII. PETRUS V.

Franciſci comitis Bonzii ſenatoris Florentini ex Chriſtina Riari 15. Aprilis 1631. natus Petrus, Clementis epiſcopi Biterrenſis nepos, puer adhuc ad patruum mittitur, a quo bonis artibus inſtitutus, nonniſi annos natus viginti quatuor ſacris initiatur. Tanta adoleſcens apud cardinalem Mazarinæum gratia valebat, ut ad majora quæque illum deſtinaret. Comitiis generalibus cleri Gal- B
licani an. 1656. interfuit, ubi promotoris cauſarum eccleſiaſticarum munus obiit. Magni Etruriæ ducis ad reges Galliæ & Hiſpaniæ legatus dum apud Luiſium reſideret, in locum patrui defuncti a rege chriſtianiſſimo ſufficitur epiſcopus Biterrenſis, & abbas ſancti Salvatoris Leutevenſis &
1659. Anianenſis anno 1659. Inſequenti ſacramentum
1660. fidei regi juravit in capella caſtri Marliacenſis 16. Sept. jam die Dominica 12. ejuſdem menſis ſacro oleo inunctus in pontificem a D. Franciſco Boſqueto Montiſpeſſulani epiſcopo cooperantibus epiſcopis S. Pontii Tomeriarum & Agathenſi in baſilica S. Genovefæ Pariſienſis. Biterrenſes C
infulas induerat, cum de mandato Magni Etruriæ Ducis cum rege Ludovico egit de matrimonio contrahendo inter Coſmam principem Etruriæ Magni Ducis filium & illuſtriſſimam principiſſam filiam Gaſtonis Johannis Bapt. ducis Aurelian.
1661. Matrimonium & ipſe celebravit 19. Apr. 1661. in ſacello Luparæ: tum ab ipſo rege nominatur ut principiſſam Florentiam deduceret. Florentiæ
1662. adhuc inerat, cum an. 1662. legatus mittitur a rege ad Venetos, quo tempore pro regenda eo abſente Biterrenſi eccleſia vicarium generalem inſtituit epiſcopum d'Olone. Eo in itinere, Mediolanum pertranſiens, ſanctorum martyrum Na- D
zarii & Celſi Biterrenſis eccleſiæ patronorum reliquias ab antiſtite Mediolanenſi dono acceptas, eccleſiæ ſuæ cathedrali mittendas curavit anno
1665. 1665. Cum omnia illi apud Venetiam ex ſententia ſucceſſiſſent, rurſus illum Ludovicus magnus ad Polonos legatum mittit, ut ab imperio ejurando Caſimirum Poloniæ regem removeret. At vero poſt ejus reditum cum abdicaſſet Caſimirus, iterum legatur ad Polonos, ut in electione novi regis pro Gallia ageret. Reverſus tranſiit ad
1669. ſedem Toloſanam 8. Decemb. 1669. & legatus extraordinarius in Hiſpania a Ludovico XIV. nominatur. Anno 1672. in ſacrum cardinalium E
collegium cooptatur a Clemente X. abbas inde Calmeliacenſis, necnon major reginæ eleemoſynarius & archiepiſcopus Narbonenſis an. 1673. ubi vide col. 123.

Duas habuit ſorores Elizabetham deſponſatam Renato Gaſpardo de la Croix marchioni de Caſtries equiti torquato, Occitaniæ proregis vicario, gubernatori urbis & arcis Monſpelienſis, & Mariam, quæ nupſit marchioni de Cailus baroni Septimaniæ.

ANNI CHRISTI DE ROTUNDIS DE BISCARAS.

LXXVIII. JOHANNES ARMANDUS.

Filius Jacobi Carolopolis & Montis olympi gubernatoris & peditum chiliarchæ ex Franciſca de Gleiſenove Johannes Armandus, germanus Julii regiorum caſtrorum præfecti, & tribuni prætorianorum equitum levioris armaturæ, ſacræ theologiæ doctor & abbas Sendracenſis, deſignatur primum epiſcopus Dinienſis 1668. ſed ante initam poſſeſſionem Leutevenſis creatus 1669. conſecratur 1670. tum ad Biterrenſem cathedram
tranſiit 5. Januarii 1671. pro qua ſacramentum 1671.
fidelitatis præſtitit 25. Aprilis 1672. Una cum 1672.
Ludovico Armando de Simiane Lingonenſi epiſcopo comitatus eſt Franciſcum Harlæum Pariſienſem archiepiſcopum conſecrantem Antonium Benedictum de Clermont Tonnerre in epiſcopum
Forojulienſem 26. Aprilis 1676. in oratorio 1676.
monialium Carmelitarum vici dicti *du Bouloir*
Pariſiis. Anno 1679. cum plurimis epiſcopis 1679.
aderat, quando Petrus cardinalis de Bonzi eccleſiæ Anianenſis fundamenta jecit 28. Aprilis. Adſtitit concilio totius provinciæ Narbonenſis a cardi-
nale Bonzio habito menſe Maio anno 1699. 1699.
Hujus præſulis liberalitati & munificentiæ debentur ædes epiſcopales, quas de novo maximis impenſis conſtruxit. Ejuſdem cura & ſollicitudine ſeminarium clericorum eſt erectum, necnon & xenodochium. Diuturno demum fatigatus morbo
in ſua diœceſi decubuit 15. Febr. 1702. 1702.

DES ALRIS DE ROUSSET.

LXXIX. LUDOVICUS CAROLUS.

Johanne Armando defuncto Biterrenſis epiſcopus a rege deſignatur Johannes Claudius de la Poype de Vertrieu 14. Aprilis 1702. cujus poſtera die ad Pictavienſem eccleſiam aſſumti in locum ſuffectus eſt 15. ejuſdem menſis Ludovicus Carolus des Alris de Rouſſet nobili inter Delphinates familia oriundus. Poſt decurſum ſacrorum ſtudiorum ſtadium laurea doctoris in facultate theologica Pariſienſi donatus eſt an. 1698. menſe Auguſto. Decanus erat & vicarius generalis Carcaſſonenſis, cum nominatur epiſcopus 21. Aprilis an. 1702. Inauguratur apud Montempeſſulanum 3. Dec. ejuſdem anni ab epiſcopo Carcaſſonenſi, aſſiſtentibus Nemauſenſi & Venцienſi epiſcopis. Regi ſacramentum dixit 25. Ja-
nuarii 1703. in capella Marliacenſi. Hujus juſſu 1703.
& auctoritate editum eſt an. 1721. Proprium 1721.
ſanctorum Biterrenſis diœceſis ab omni ſuperſtitione expurgatum. Etiamnum feliciter præeſt optimus antiſtes.

In necrologio B. Mariæ de Caſſiano duo reperiuntur Biterrenſes epiſcopi, quibus in ſerie noſtra aſſignare locum per nos non licuit.

20. Aprilis. Petrus Biterrenſis eccleſiæ epiſcopus ex canonico S. Mariæ, ſcilicet de Caſſiano.

XIII. cal. Dec. dominus Bernardus Biterrenſis electus, preſbyter & canonicus B. Mariæ.

Odo epiſcopus Biterrenſis obiit V. id. Auguſti, ex obituario Corbeienſi.

PRÆPOSITI

Digitized by Google

PRÆPOSITI ALIQUOT BITERRENSES.

I. BERNARDUS claviger & præpoſitus adſuit placito habito Biterris XIII. cal. Septemb. anno 1053.

II. Willelmus Pontius dicitur præpoſitus præſens in charta fundationis aſceterii B. Mariæ de Caſſiano anno 1080. quam videſis inter inſtrumenta. Ch. IV. col. 130.

III. Guillelmus, ſi diverſus a priore, præpoſitus erat eccleſiæ Biterrenſis an. 1084. in charta Raimundi Ruthenenſis comitis pro epiſcopis Biterrenſibus, & anno 1092. quo Matfredus epi-
A ſcopus in ſtipendia clericorum ſancti Nazarii & eleemoſynas pauperum capitulo dictæ eccleſiæ ceſſit præpoſitatum. Chartam hujuſce donationis conſule inter inſtrumenta, in qua mentio eſt Guillelmi præpoſiti, anteceſſorumque ejus præpoſitorum. Ch. VII. col. 131.

Raimundus Niger vocatur præpoſitus annualis capituli anno 1201. a Sanmarthanis; ſed non eadem videtur eſſe dignitas, quæ anno 1092. ſuppreſſa fuerat.

ARCHIDIACONI BITERRENSES.

MAncam hic & mutilam adornamus Biterrenſium archidiaconorum ſeriem, ſed quales inveniri potuerunt in diverſis eccleſiæ S. Nazarii & aliis inſtrumentis. Plures olim ſicut & in ceteris, ita in Biterrenſi capitulo fuere archidiaconi, variaque fuit pro variis temporibus hujuſce dignitatis fortuna, ut in catalogo præfatæ eccleſiæ pontificum videre jam licuit. Duo, ſi bene collegi, erant Biterrenſes archidiaconi, Caprarienſis & Lunatenſis; ſed cum non ſemper diſtinguantur, modoque unus, modo duo in ſubſcriptionibus reperiantur, quinam eſſet Caprarienſis, quinam vero Lunatenſis facile non fuit diſcernere, præſertim cum nuſquam fere titulo ſuæ dignitatis deſignentur. Itaque ſæpe eos confundere coacto, uſquedum Caprarienſi archidiaconatu omnino ſub Johanne XXIII. ſuppreſſo, ſolus ſuperfuerit archidiaconus Lunatenſis, utrumque ad hanc abrogationem permiſcere liceat.

Bernardus I. ſub Rodoaldo epiſcopo anno XIII. regnante Ludovico, præſens adeſt cum epiſcopus quaſdam vineas acquirit in villa Teciano.

Salomon memoratur in Bernardo nepote, cui ceſſit archidiaconatum.

Bernardus II. Guifredus Salomonis ex ſorore nepos archidiaconatum S. Nazarii, quem Salomon ejus avunculus tenuerat, Matfredo cedit epiſcopo, qui ipſi hanc dignitatem titulo feudi clericalis reſtituit anno IV. regnante Roberto ea conditione, ut poſt ejus obitum archidiaconatus ad epiſcopum Biterrenſem rediret.

Guillelmus I. occurrit annis 1043. 1047. 1053. & 1054. quo Petrus vicecomes Biterrenſis dedit abbatiam S. Geneſii juxta mare canonicis S. Nazarii, qui viciſſim comiti ſexcentos Toloſanos ſolidos rependerunt, ex chart. eccleſ. Biterr.

Pontius I. Bernardus recenſetur in charta fundationis monaſterii B. Mariæ de Caſſiano, quam habes inter inſtrumenta an. 1080. Ch. IV. col. 129.

Hugo I. memoratur in charta donationis præpoſitatus factæ a Matfredo epiſcopo an. 1092. Ch. VII. col. 133. qui ſimiliter Hugoni quemdam manſum dederat, quem poſt ejus mortem canonicis legat. Occurrit & an. 1084. in charta Raimundi comitis Ruthenenſis, qui Matfredo epiſcopo & ſucceſſoribus dimittit jus diripiendi ſpolia epiſcoporum defunctorum.

Raimundus I. de Nairano 1116.

Bermundus 1123. idem quem epiſcopum diximus 1128.

Raimundus II. Gaucelini, cujus conſilio Guillelmus de Cerviano epiſcopus donavit monaſterio Gellonenſi eccleſiam S. Vincentii de Popiano 1127.

Raimundus III. de Monterotundo 1128. in charta Bermundi epiſcopi pro Augerio abbate S. Salvatoris Leutevenſis & pro Biterrenſi ptochotrophio, cui eccleſiam S. Martini de Luco donat epiſcopus. Adſtitit an. 1129. placito apud Lupianum habito, aſſumtus inde ad cathedram Agathenſem. Ch. VII. col. 319.

Matfredus I. 1133. recenſitus in veteri inſtrumento S. Jacobi & in charta Archembaldi de Theſano, & 1134. An. 1135. una cum Bernardo & Armando arbiter querelam dirimit, quæ inerat Johannem Stephanumque inter & Hugonem de Paulina, &c.

Hugo II. de Corneliano 1142. 1144. & an. 1147. in charta Raimundi Trincavelli vicecomitis Biterrenſis, & 1148. in charta Bremundi epiſcopi pro hoſpitali Jeroſolymitano. Ch. XII. col. 137. Memoratur 1154. in teſtamento Rainaldi de Maureliano, & 1160. in charta Guillelmi epiſcopi nonnulla Judæis relaxantis. Catel. mem. de Languedoc p. 524.

Deodatus 1143. in charta Bermundi epiſcopi pro noſocomio Jeroſolymitano. Ch. XII. col. 137.

Pontius II. dicitur archidiaconus in charta Bermundi epiſcopi hoſpitali Jerſolymitano eccleſiam S. Saturnini concedentis anno 1148. ſed poſt Hugonem archidiaconum & Maurinum ſacriſtam nominatur.

Matfredus II. de cujus aſſenſu Guillelmus epiſc. reddidit monaſterio Gellonenſi eccleſiam S. Vincentii an. 1152. Abs Guillelmo Arnaldi & Iſarno dono accepit an. 1163. decimas, quas habebant in villa de Badonas, & 1166. Matfredo archidiacono quædam divendidit Guillelmus Ch. XIII. col. 137.

Digitized by Google

de Corneliano. Conſtitutioni Bernardi epiſcopi anno 1172. poſt Bernardum Guillelmi ſubſcribit quidam Maufridus archidiaconus, qui & anno 1177. quædam prædia operi Biterrenſis eccleſiæ largitus legitur.

Bernardus III. Guillelmi præſens fuit menſe Novembri an. 1169. pactis initis inter Guillelmum dominum Montiſpeſſulani & Bertrandum de Anduſia pro matrimonio filii & filiæ ipſorum: inſtrumentum habes tomo 8. Spicilegii pag. 165. ubi pro anno milleſimo centeſimo nono legendus annus milleſimus centeſimus ſexageſimus nonus. Occurrit adhuc Bernardus anno 1170. 1171. & 1172. quo annuit decreto Bernardi epiſcopi pro tricenario in obitu cujuſlibet canonici faciendo.

Ch. XVIII. col. 141. Stephanus Guillelmus de Popiano occurrit anno 1180. in inſtrumento electionis Deodati de Claromonte abbatis Juncellenſis.

Petrus I. de Leboiraco de quo in libro conſtitutionum Bernardi epiſcopi & necrologio legitur: *Anno MCLXXXIV. VI. id. Nov. obiit Petrus de Leboiraco archidiaconus pro cujus animæ redemtione ſtatuerunt canonici dictæ eccleſiæ cum conſenſu *Guillelmi tunc electi Biterrenſis ut conventus S. Nazarii exhibeat procurationem quatuordecim preſbyteris, exceptis illis qui ſunt in eccleſia, quorum ſinguli celebrent miſſam in ejus memoriam die obitus ſui.*

* leg. Gaufridi.

Iſarnus de Concenons archidiaconus major 1189. 1191. 1192. 1193. 1199. & 1200.

Bernardus IV. de Narbonne de ſuis laudatus eleemoſynis, recenſetur an. 1194. in juramento quod Bertrandus de Seiſſaco tutor Rogerii vicecomitis Biterrenſis præſtitit Gaufrido epiſcopo. Reperitur etiam 1195. in charta Gaufridi epiſc. Petro Raimundo de Corneliano munitionem in villa de Livrano conſtruere permittentis.

Petrus II. Raimundi 1203. in dono Raimundi Rogerii.

Hugo III. de Corneliano 1206.

Raimundus Niger 1206. Inſequenti præſens adſtitit quando Ermengaudus acquiſivit tertiam partem burgi de Maureliano a Raimundo de Florenciaco. Occurrit 1209. menſe Februario in ejuratione Stephani de Cerviano, & menſe Martio hominio, quod idem Simoni Montis fortis præſtitit. Reperitur adhuc anno 1211. fer. 6. VII. cal. Dec. in charta monaſterii Caunenſis. Fit poſtea epiſcopus, ut diximus.

Berengarius I. de Caucio 1207.

Engilbertus 1211. & 1213. in litteris Simonis Montis fortis domini, Lyceſtriæ comitis pro Bertrando epiſcopo Biterrenſi.

Raimundus VI. de Ucetia 1214. eleemoſynario eccleſiæ S. Nazarii quingentos ſolidos Melgorienſes erogavit ea lege, ut in die obitus ipſius quinque ſacerdotes totidemque pauperes procuraret, qui pro remedio ejus animæ divina celebrarent. Occurrit & an. 1217.

Stephanus II. Engilbertus idem forte ac Engilbertus de quo anno 1211. memoratur anno 1221. & 1225. in charta Raimundæ filiæ Berengarii de Lignano. Anno 1231. una cum

A Bernardo epiſcopo ſtatuit ſingulis ut annis tria celebrarentur in eccleſia Biterrenſi capitula generalia. Nomine totius capituli Biterrenſis annuit donationi factæ an. 1235. a Bernardo epiſcopo Biterrenſi canonicis eccleſiæ cathedralis.

Guillelmus II. de S. Geneſio teſtamentum condidit ſigillo Bernardi epiſcopi corroboratum.

R. archidiaconus erat cum factus eſt epiſcopus 1242.

Raimundus VII. Salvaire an. 1230. in tranſactione regem inter & epiſcopum. Anno 1249. cum Johanne de Roïano fuit arbiter querelæ, quæ inter epiſcopum Raimundum & Guidonem B de Levis inerat. Eodem anno quædam condidit ſtatuta cum eodem epiſcopo ſuper obituum celebratione. Memoratur & an. 1257. Ch. XXIV. col. 151.

B. de Dorna archidiaconus Biterrenſis in Caprarienſi præſens adeſt reconciliationi vicecomitis Narbonenſis Amalrici factæ juxta formam eccleſiæ anno 1252. Memoratur anno 1256. in veteri inſtrumento. Nominatur Bernardus Dome eodem anno 1256. teſtis litterarum, quibus in jus vocatur Trincavellus antea vicecomes Biterrenſis. Teſtis una cum præcedente citatur judicii lati 1257. a Raimundo epiſcopo Biterrenſi adverſus ſyndicos & homines caſtri de Giniaco. Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 522.

C Pontius III. de S. Juſto ex archidiacono majore an. 1261. fit epiſcopus Biterrenſis.

Raimundus Fredoli una cum Pontio epiſcopo tranſigit anno 1266. cum Guillelmo abbate Gellonenſi de decimis eccleſiæ Muriveteris. Teſtis legitur compoſitionis initæ inter vicecomites Lautrici & Philippum de Montfort id. Septemb. 1268. De eo in necrologio legitur: *VIII. idus Januarii anno Domini MCCLXXI. obiit R. Fredoli archidiaconus Biterrenſis.*

Petrus III. de S. Juſto memoratur an. 1271. in ſtatuto Pontii epiſcopi de eccleſiæ luminaribus. Hic ille proculdubio eſt, de quo necrologus liber D ſic habet: *III. nonas Januarii an. 1295. obiit P. de S. Juſto archidiaconus Biterrenſis & jacet in clauſtro.*

B. de Fiſco de quo in necrologio legitur: *III. cal. Julii anno Domini MCCC. obiit magiſter B. de Fiſco archidiaconus Biterrenſis, qui dimiſit XL. libras Turonenſes pro obitu ſuo communitati eccleſiæ Biterrenſis.*

Petrus IV. Alrand archidiaconus Caprarienſis 1307. confirmat una cum Ricardo epiſcopo fundationem factam a Berengario cardinale antea epiſcopo Biterrenſi.

Johannes I. de Lautrico archidiac. Biterrenſis E frater Bertrandi vicecomitis de Lautrico, quoddam pactum ſuum inter fratrem & regem initum confirmat 1305.

Guillelmus III. de Rupetira archidiaconus Lunatenſis 1307. in eadem charta qua Petrus Alrand.

Guillelmus IV. Fredoli 1311. cui ſummus pontifex inſcripſit decretum concilii Viennenſis adverſus milites Templi anno 1312. forte epiſcopus 1315.

Petrus V. archidiaconus Biterrenſis a Benedicto XII. creatus eſt Theanenſis epiſcopus

x. cal. Aprilis anno 1338. teſte Ughello Italiæ A ſacræ tom. 6. pag. 569. novæ editionis.

Johannes II. de Lautrico 1338. idem forte qui ſuperior Johannes.

Berengarius II. Fredoli archidiaconus Caprarienſis adſtitit ſynodo Biterrenſi 1. Maii 1342.

Jacobus I. de Broa archidiaconus Lunatenſis eidem adfuit concilio.

Euſtachius Picis cum Guillelmo ſtatuta feciſſe reperitur. Capitulo generali præfuit an. 1351. Obiit IX. calend. Auguſti 1361. jacet in eccleſia de Venere.

Aimericus de Monte alto 1361. defunctus menſe Auguſto, & ſepultus in clauſtro.

Petrus VI. Baſterii in veteri ſtatuto 1367.

Guillelmus V. Barrolis archidiaconus Caprarienſis per procuratorem adſtitit capitulo Biterrenſi pro confirmatione ſtatutorum ſynodalium an. 1368.

Petrus VII. de Murato Stephanum de Mayſonilio canonicum Biterrenſem nominavit, ut ejus nomine eidem capitulo adeſſet anno 1368. Sepulturam elegit ante altare S. Michaelis prope clauſtrum, & dedit eccleſiæ centum & decem florenos pro obitu ſuo 1370.

Guillelmus VI. de Planaco 1387.

Guillelmus VII. Arnaldi fundavit vicariam in prioratu de Venere 1395. Camerarius erat Johannis de Murolio cardinalis, qui teſtamento ſuo 1397. illi legavit unum *gobeletum* argenti deauratum. Illud habes tom. 2. vit. pap. Aven. col. 1100. Obiit Guillelmus 1404.

Nicolaus I. Geppe archidiaconatu privatur, eo quod Petro de Luna ſchiſmatico pontifici adhæreret, ut docet Johannes XXIII. in bulla pontificatus anno III. IV. idus Junii, id eſt anno 1412. data, qua majore archidiaconatu menſæ capitulari Biterrenſi unito archidiaconatum de
B Lunat erigit in majorem eccleſiæ Biterrenſis archidiaconatum.

Oliverius Arrian ſeu D. Arian archidiaconatum majorem in manu Johannis XXIII. ſummi pontificis reſignaſſe legitur, qui extincta hac dignitate ſtatuit, ut deinceps Lunatenſis archidiac. major vocaretur IV. idus Junii pontificatus anno III. Eundem tamen Oliverium prima dignitate ſeu archidiaconatu majore gaudentem adhuc reperio anno 1419. quo menſæ capitulari univit eccleſiam de Venere.

ARCHIDIACONI MAJORES

ſeu Lunatenſes ab anno 1412.

I. ANtonius I. de Hirſpaco archidiaconus erat anno 1451. quo Guillelmus de Montegaudio epiſcopus Biterrenſis teſtamento ſuo quædam ipſi legat. Memoratur & an. 1464. in charta Lezatenſi.

II. Pontius IV. Godefridi e familia de Bouzigues jurium licentiatus archidiaconatum obtinet an. 1465. Obiit an. 1495. cum per annos triginta capitulo præfuiſſet. Multa eccleſiæ vivens C
morienſque largitus eſt, voluitque ſepeliri in cœmeterio pauperum juxta tumulum Guillelmi de Montegaudio epiſcopi Biterrenſis.

III. Petrus VIII. Siffredi Antonii du Bois epiſcopi Biterrenſis inſtitutioni pro viribus obſtitit, ſeſeque pro vicario totius diœceſis generali geſſit, quaſi ſedes vacaſſet, uſque dum per ſenatuſconſultum cauſa exciderit an. 1506. A Petro de Portu Rivenſi canonico, & in ſuprema Toloſæ curia ſenatore & ad hoc judice deputato delegatus promulgavit die 30. Nov. 1510. bullam ſæculariſationis eccleſiæ metropolitanæ Toloſæ.

IV. Johannes III. de Podio in decretis bac- D
calaureus an. 1537.

V. Nicolaus II. Geppe jurium licentiatus & vicarius generalis Antonii du Bois epiſcopi Biterrenſis defunctus XV. cal. Aug. 1542. fundavit unam miſſam ſingulis diebus celebrandam.

VI. Petrus IX. Batut promotus ad archidiaconatum majorem an. 1542. recipitur 29. Julii.

VII. Gabriel Geppe archidiaconus major 1543.

VIII. Guillelmus VIII. du Caylar d'Eſpondeillan annis 1546. 1548. 1553. 1555. 1569.

IX. Julianus du Caylar 1569. 1572. 1574. 1578. 1579.

X. Guillelmus IX. Arnon 1583. 1585. 1595.

XI. Antonius II. Juvenis archidiaconus major die 6. Auguſti 1602. ex archivis Villæ magnæ.

XII. Antonius III. Tubeuf 19. Oct. 1612. ibid.

XIII. Gabriel Favre præerat anno 1614. reſignavit 1625. ſequenti.

XIV. Johannes IV. de Mauſſac preſbyter; jurium doctor anno 1625. uſque ad 1663. Obiit 4. Maii 1678. ætatis ſuæ anno 88. Elegit ſepulturam ſub cathedra dignitatis ſuæ cum hoc epitaphio :

Hic jacet, & in pulvere dormit Johannes de Mauſſac preſbyter canonicus, & archidiaconus major eccleſiæ Biterrenſis, reſurrectionem expectans a die 4. Maii 1678. orate pro eo.

XV. Jacobus II. de Mauſſac preſbyter, ſacræ theologiæ doctor, canonicus & archidiaconus major per ceſſionem præcedentis an. 1664. receptus 16. Januarii ad an. 1704. vicarius generalis factus bis ſede vacante, necnon & per triginta duos annos illuſtriſſimi Armandi Johannis de Rotundis de Biſcaras epiſcopi Biterrenſis & per duos annos illuſtriſſimi D. Caroli des Alris de Rouſſet epiſcopi nunc ſedentis. Obiit octogenarius die ultima Decembris 1710. ſepultus eſt ſub cathedra dignitatis ſuæ.

XVI. Johannes V. de Mauſſac preſbyter, ſacræ theologiæ doctor, canonicus & archidiaconus major ab an. 1704. ultima die Auguſti.

XVII. Jacobus, *al.* Johannes de Mauſſac patruo defuncto ſucceſſit.

Digitized by Google

DE ABBATIIS ET VETERIBUS monaſteriis diœceſis Biterrenſis.

S.t Genis.

DE abbatiis locuturi, ſolemus exordium ducere ab illis, quæ nunc aut non exſtant, aut ſtatum mutarunt. Nulla autem ex non exſtantibus nobis occurrit præter abbatiam S. Geneſii, quæ nunc oblivione ſepulta, quo primum exſtiterit ævo, quove auctore vetera nihil docent monumenta, niſi quod abbatiam ſancti Geneſii in comitatu Biterrenſi canonicis S. Nazarii conceſſit Petrus comes ejuſque uxor Rangardis an. 1054. quam Bermundus de Leveſone iterum confirmavit anno 1130. Vide Andoq. hiſt. ep. Biterr. pag. 62.

Ex abbatiis exſtantibus prima a regulari tranſiit ad ſtatum ſæcularem, nempe

Saint Afrodise.

S. AFRODISIUS.

S. Afrodisii eccleſiam prope muros Biterrenſes ſitam divus Afrodiſius primus epiſcopus Biterrenſis in honorem principis apoſtolorum proprio ſanguine dedicavit, principemque ceterarum Biterrenſium eccleſiarum truncati ſui capitis traditione conſecravit ſub invocatione primum ſancti Petri, deinde ſanctorum Petri & Afrodiſii, ut teſtantur tum vetus ſigillum capituli S. Afrodiſii, in quo inſculpta eſt imago S. Petri & B. Afrodiſii, tum variæ fundationes vetuſtiſſimæ, in quibus eligitur ſepultura in eccleſia S. Petri & S. Afrodiſii. Totius diœceſeos olim primaria, ab ipſa enim origine epiſcopali fuit inſignita ſede, quæ propter ſitus incommodum in eccleſiam S. Nazarii circa medium octavum ſæculum docente Cointio tranſlata eſt: in ipſa autem ſanctorum Petri & Afrodiſii baſilica, quæ manſit ultra muros, monachi, dein regulares canonici cum abbate collocati, quibus ut aliquod priſtinæ dignitatis ſolamen præberet apoſtolica ſedes, abbatibus in ipſius gremium admiſſis pontificalium uſum conceſſit, tali decore & ornamento præſtito illorum eccleſiæ, in qua corpora beatorum Afrodiſii & Geraldi Biterrenſium antiſtitum jacebant. Attamen cathedralis in honorem ſanctorum Nazarii & Celſi dedicata aliquod jus retinuit emanationis ab eccleſia S. Afrodiſii a qua exierat, ut patet ex compoſitione facta inter eaſdem eccleſias an. 1175. XIII. cal. Jun. in qua canonici S. Nazarii reſervant ſibi jus eligendi ſepulturam apud S. Afrodiſium, & mediam partem decimarum parochiæ ſancti Afrodiſii, qua adhuc fruuntur.

A vicecomitibus Biterrenſibus ſæculo IX. finiente vel ineunte X. pene collapſa hæc abbatia reſtauratur. Duodecimo vero, ipſo ſatagente abbate a regulari ſtatu in ſæcularem redacta eſt, & monaſterium in eccleſiam collegiatam & ſæcularem mutatum, cujus idem abbas dignitas principalis, non eſt quidem de gremio capituli per electionem juxta caput *Quia propter,* ſed poſt confirmationem factam, evaſit præfatæ eccleſiæ A caput in hoc ſtatu ſæculari, ut eſſe ſolebat in regulari : hoc diſcrimine, quod tranſeundo in ordinem ſæcularem agnovit epiſcopum Biterrenſem ut ſuperiorem, quia abbatia exemta non eſt, ſervata nihilominus naturali & ordinaria in ſua eccleſia juriſdictione, quæ illi competit ſaltem cumulativè cum epiſcopo Biterrenſi, quod & ipſe Pontius de S. Juſto præſul agnovit in homologatione & confirmatione compoſitionis factæ inter Bernardum Guitardi ſacriſtam eccleſiæ S. Afrodiſii & conventum monaſterii ſanctæ Claræ an. 1289. XVIII. cal. Maii, quam Pontius fecit per ſe & ut locum tenens abbatis nuper defuncti. Nec minus alia ſervavit privilegia, præſertim facultatem exercendi pontificalia, cum ſæculariſatio fiat ſalvis prærogativis, niſi his expreſſius ſit derogatum.

Nec omittendum quod alibi obſervant Sammarthani, eccleſiam S. Afrodiſii, ſicut & eccleſiam S. Jacobi in eadem urbe, quam poſtremam B nunc tenent canonici regulares, ſub epiſcopi Biterrenſis ditione atque regimine ab ipſarum primordiis poſitas fuiſſe : ſiquidem eorum abbates in ipſo inſtitutionis ſuæ limine hominium ſolemne præſuli Biterrenſi reddere, fidemque clientelæ ac obedientiam ſpondere, quippe ipſius feudatarii, coram ipſo adſtantes capite detecto, manibus junctis ac genibus flexis tenentur jurare ſacramentum, cujus formula in vulgatis tabulis continetur. Hoc prorſus hominii juramentum ab omnibus abbatibus obſervatum liquet. Quinimo jam ab an. 1175. ſolemni decreto pactum fuit, ut abbate e vivis ſublato, totum abbatiæ regimen C ad epiſcopum devolveretur, cujus adminiſtrationis penes eum conſiſtentis quam plurima exſtant documenta, nempe viſitationum epiſcopalium actis comprobata, tum ordinationibus aliis per epiſcopos Biterrenſes paſſim rite datis, non modo pro earum eccleſiarum abbatialium ſtatu, & moderamine, ac dignitate conſervanda, verum etiam pro abbatum, canonicorum & aliorum dictis eccleſiis deſervientium ſpiritali commodo : ſi quæ enim aliquando lites inter illos abbates, canonicos, alioſve de clero hujuſce eccleſiæ ſint exortæ, eas ab epiſcopis Biterrenſibus, vel eorum officialibus judicatas, diremtaſque teſtantur decreta D ob id conſcripta.

Ex veterum quoque chartarum inſtrumentis innoteſcit iſtas duas abbatias duas præbendas cathedralis eccleſiæ nuncupari, quarum abbates ſtatutis anni temporibus in cathedrali miniſterium quoddam exhibere, & ut acta loquuntur, ſuam hebdomadam facere de more tenebantur, ideoque certa quadam penſi diſtributione, veluti unus e canonicis præfatæ eccleſiæ cathedralis, quilibet abbatum potiebatur. Imo & ſi forſan contingeret, ut abbates illi ſine cauſa legitima a prædictis miniſteriis abſtinerent, tenebantur dare unuſquiſque

Digitized by Google

pro ſuo defectu quinque ſolidos Biterrenſes majoribus hebdomadariis, quia ſic conſuetum erat in eccleſia Biterrenſi, uti compertum habetur ex tabulis.

Abbas S. Afrodiſii primus eſt inter ceteros abbates diœceſis Biterrenſis. Omnimodam habet in ſuo burgo juriſdictionem temporalem tam in cauſis civilibus quam criminalibus, ſuoſque officiales, ſcilicet vicarium & judicem, a quibus jus redditur inter incolas burgi. Anno 1202. Gairaldus abbatis bajulus teſtis recenſetur contradictionis Petri de Caſſiano adverſus Guillelmum de Broque.

B Erant olim in eadem eccleſia tredecim canonicatus, quorum quatuor abbatiæ, præcentoriæ, ſacriſtiæ & ſuccentoriæ erant uniti. Verum præcentoria una cum canonicatu ſibi adjuncto ſuppreſſa fuit a Benedicto XIII. pſeudopapa per bullam anno X. ſui pontificatus, ita ut in poſterum fuerint tantum in hac eccleſia tres dignitates cum adjunctis ſibi canonicatibus, novem canonicatus, novemdecim beneficia altari aut choro deſervientia, præter cantores & ceteros eccleſiæ miniſtros, corpuſque muſices.

Quod autem attinet ad ſeriem abbatum, quorum memoria ſuppetit, cum documenta eccleſiæ fuerint hæreticorum pravitate combuſta anno C 1562. quam ſparſim collectam ex variis ſchedis & chartophylaciis a D. Johanne de Pierre abbate S. Afrodiſii ediderunt Sammarthani, hanc paucis auctam & emendatam iterum ſubjicimus.

Abbatum catalogus.

I. Bernardus I. una cum Bernardo epiſcopo Biterrenſi & canonicis cathedralis dedit Lailulpho canonico S. Nazarii eccleſiam S. Stephani de Boviano & terras de fonte Garriſone anno XIX. Lotharii regis Francorum. Idem forte ac Bernardus abbas exſecutor teſtamenti Reginardi vicecomitis Biterrenſis, de quo inter D inſtrumenta. Ch. II. col. 127.

II. Bernardus II. innoteſcit ex tabulis capituli Biterrenſis, in quibus legitur quædam prædia juxta abbatiam S. Afrodiſii ſita canonicis ſuis largitus Stephanus epiſcopus Biterrenſis de conſenſu Bernardi abbatis anno 1036.

III. Matfredus abbas ſancti Afrodiſii ſacriſtiam vacantem per obitum Sigarii Bernardo contulit: multos dedit manſos & terras eidem ſacriſtiæ ad clericale fevum: aſſumtus inde ad cathedram Biterrenſem, ubi vide.

IV. Petrus I. omiſſus a Sammarthanis memoratur anno 1092. in veteri charta eccleſiæ Biterrenſis. Ch. VII. col. 133. E

V. Berengarius I. de Ventagione, gente nobili oriundus, frater Bernardi de Cannet, cœnobii S. Afrodiſii curam gerebat an. 1129. quo ſubſcripſit compoſitioni factæ inter Rogerium & Trincavellum fratres.

VI. Bermundus de Leveſone defuncto Berengario tenuit abbatiam epiſcopus Biterrenſis ſimul & abbas S. Afrodiſii, & rexit uſque ad mortem, vel ſaltem donec Guillelmus de Murovetulo fuerit electus abbas. Qui quidem Bermundus de A bonis abbatiæ ceſſit molendina de Banholis capitulo, ſeu communitati S. Afrodiſii an. 1144.

VII. Guillelmus I. de Murovetulo autor eſt anno 1154. Guillelmo epiſcopo Biterrenſi, ut canonicis S. Nazarii vineas adjudicet, de quibus inter eos erat controverſia. Plura edidit decreta an. 1156. circa reparationes molendinorum de Banholis & aggerum fluminis Orbi.

VIII. Guillelmus II. de Margone ex proſapia nobili, quæ Caſſianenſi monaſterio dedit originem, juxta Sammarthanos eccleſiæ ſuæ ſancti Afrodiſii donavit decem millia ſolidorum Melgorienſium, ut eſſent in poſterum duodecim canonici, cum antea eſſent monachi ſub regula Benedictina, quod patet ex archivis hujuſce eccleſiæ. Teſtis adeſt an. 1167. donationis partis molendini de Carleto ſuper Orbim factæ epiſcopo Biterrenſi a Girardo de Montepetroſo. Memoratur an. 1173. in tabulario Anianenſi. Ch. XVI. col. 139. Habuit querelam adverſus Bernardum Gauſſelini epiſcopum Biterrenſem, quæ mediis arbitris ita definita eſt XIII. cal. Junii 1175. ut abbatiam vacantem regeret epiſcopus, donec de conſenſu epiſcopi canonici elegiſſent abbatem, qui ſtatim ab electione pro abbatia hominium præſtaret epiſcopo. Compoſitionem pariter inierunt epiſcopus & abbas ſuper ſtationibus & honoribus, quos abbas debebat cum ſuis canonicis cathedrali S. Nazarii, vide inſtrumenta. Teſtis reperitur in oppigneratione facta a Bernardo epiſcopo Biterrenſi ad concilium Lateranenſe proficiſcenti 10. Dec. 1178. Venditionem factam monaſterio Vallis magnæ laudavit anno 1182. quo & nominatur judex controverſiæ Bernardum epiſcopum Biterrenſem inter & Berengarium abbatem Villæ magnæ ſuper eccleſia Reddenſi. Denique eccleſiæ ſuæ magnificus hic abbas, eam variis & inſignibus dotationibus locupletavit.

IX. Guillelmus III. de Roqueſel præſens cum VII. cal. Oct. anno 1189. Rogerius vicecomes Biterrenſis teſtamentum condidit, reſtituitque molendina de Banholis capitulo S. Afrodiſii, quæ antea injuſte poſſidebat. Memoratur 1190. in veteri inſtrumento eccleſiæ Biterrenſis. Protulit 1193. ſententiam definitivam in foro contentioſo, aſſidentibus ſibi Iſarno archidiacono Biterrenſi majore, Guillelmo de Boviano camerario, Berengario de Linhano & Raimundo Michaele in favorem Guillelmi de Prunete ſacriſtæ, adverſus quem canonici S. Afrodiſii varias lites intenderant coram iſto abbate. Raimundus de Seiſſac tutor filii vicecomitis Rogerii promulgavit 14. Aug. anno 1194. ea quæ pertinent ad juriſdictionem hominum eccleſiarum tam Gaufridi epiſcopi quam abbatum ſancti Afrodiſii & S. Jacobi, quam declarationem poſt Catellum inſeruimus in appendice. Ch. XIX. col. 142. Factus poſtea Guillelmus ex abbate epiſcopus Biterrenſis an. 1199.

X. Helias memoratur menſe Auguſto 1199. in chartulario Fuxenſi.

XI. Bernardus III. Calvetus memoratur in documento Raimundi pro canonicis S. Nazarii anno 1203. Una cum Ermengaudo Biterrenſi epiſcopo ſententiam profert adverſus Stephanum

de Cerviano in gratiam Berengarii Villæ magnæ abbatis an. 1205. Arbiter electus eſt anno 1208. in commutatione facta Petrum epiſcopum Leutevenſem inter & Arnaldum archidiaconum. Præſens fuit an. 1209. menſe Martio, nunc 1210. hominio, quod Simoni Montis fortis præſtitit Stephanus de Cerviano. Huic Rainaldus Biterrenſis antiſtes dedit ad vitam menſe Junio anno 1211. decimam de Faiſſano, quam tamen poſtea abſtulit, & tradidit capitulo S. Nazarii. Eodem anno menſe Decembri permutavit cum Raimundo præſule Agathenſi reditus, quos habebat apud S. Hippolytum de Maiano pro decimis dicti epiſcopatus in loco de Porcairanicis & de Coſſergiis, reddito abbati modio & dimidio bladi *araonis* penſionis annuæ. De ipſius conſilio Petrus de Agrifolio epiſcopus Biterrenſis dijudicavit an. 1212. controverſias inter epiſcopum & cives Leutevenſes circa pedagia. Denique Bernardus adſtitit concilio habito II. calendas Maii 1212. in palatio Narbonenſis archiepiſcopi.

XII. Pontius de Coquono canonicus erat eccleſiæ Agathenſis, cum electus eſt abbas S. Afrodiſii, unde ejus nomen reperitur inter clericos Agathenſes, qui Arnaldum archiepiſcopum Narbonenſem obſecrarunt anno circiter 1214. ut electionem P. Pulverelli canonici eccleſiæ Pariſienſis in antiſtitem Agathenſem confirmaret. Eo præſente Petrus de Magalatio ſacriſta S. Afrodiſii laudavit venditionem unius campi in terminio ſancti Petri de Valeta factam Petro Sabbatherii de S. Geneſio an. 1217 menſe Novemb. regnante Philippo. Teſtis reperitur eodem anno in ſententia, quam arbiter Bernardus Raimundi quondam epiſcopus Carcaſſonenſis protulit in gratiam Arnaldi Narbonenſis archiepiſcopi adverſus priorem de Salella. Teſtis adhuc memoratur in tranſactione Amalrici ducis Narbonenſis comitis Toloſæ cum epiſcopo Agathenſi pro caſtris de Florenciaco, de Romerol, aliiſque capitibus anno 1219. III. non. Sept. in appendice.

Ch. XXII. col. 332.

Ch. XXIV. col. 336.

XIII. Raimundus Michaelis ex canonico abbas S. Afrodiſii conceſſit menſe Januario an. 1222. operi & eleemoſynæ dictæ eccleſiæ, eorumque rectoribus & omnibus clericis ac beneficiatis plenariam licentiam & libertatem vendendi ſine *copoa*, aut alio ſervitio ipſi & ſucceſſoribus debito totum frumentum & legumen, quod de ſuis propriis reditibus eccleſiaſticis quocumque modo fuerit perceptum. In necrologio Caſſianenſi: *Idibus Novemb. obiit D. Raimundus Michaelis abbas S. Afrodiſii.*

XIV. Petrus II. de Caſſiano diaconus & canonicus B. Mariæ de Caſſiano, cujus conſilio & auctoritate Petrus de Magalatio ſacriſta reduxit Petro Vairati quartum vel taſcham unius campi ad uſaticum duorum ſextariorum hordei cenſualium an. 1225. menſe Januario regnante Ludovico VIII. Mortis ejus dies annotatur in necrologio Caſſianenſi III. id. Dec.

XV. Bernardus IV. Guitardi cui Aimes de Cornelliano fecit hominium VII. id. Jun. 1227. pro iis omnibus quæ tenebat ad feudum in villa ſancti Geneſii de Meneſtrolio & S. Johannis de

A Gradano, earum parochiis & terminis, & in parochia S. Hippolyti ad albergam ſingulis annis loco ſervitii duobus militibus, illis ſcilicet annis, quibus eam recipere dictus abbas voluerit. Teſtis laudatur in compoſitione facta an. 1230. regem inter & epiſcopum Biterrenſem. Anno 1232. conſtituit feſtum revelationis ſancti Michaelis, ac pro eo legavit trecentos ſolidos Melgorienſes; dedit præterea ſacriſtæ duos ſextarios hordei cenſuales, unum in campo Raimundi Paſcalis in clauſtro de Gradano, alterum in bonis Petri Barberouſſe, retentis tamen ſibi & ſucceſſoribus ſuis *foriſcapio* & *ſenioritio*. Ch. XXIV. col. 155.

B XVI. Guillelmus IV. de Broa ex canonico metropolitanæ eccleſiæ S. Afrodiſii abbas jam erat an. 1232. quo XIV. calend. Decemb. arbiter electus cum rectore de Bociacis quædam ſtatuit pro eccleſia Podii Saliconis. Querelam Bernardum Biterrenſem epiſcopum inter & Berengarium de Podio Sorigario arbiter compoſuit in favorem antiſtitis VII. cal. Martii 1236. Exſtat ejus ſententia definitiva XVI. cal. Sept. an. 1238. ſuper lite meta a nonnullis canonicis adverſus Raimundum Guillelmi ſacriſtam. Idem anno 1242. VI. cal. Aprilis dirimit controverſiam de limitibus decimariæ de Coſſergiis adverſus capi-

C tulum & operarium eccleſiæ Agathenſis per judicium ab arbitro pronunciatum Johanne præcentore Narbonenſi. Eodem anno præſens fuit excommunicationi latæ in comitem Toloſanum ab archiepiſcopo Narbonenſi XII. cal. Aug. apud Biterrim. Memoratur in veteri charta eccleſiæ Narbonenſis an. 1244. Circa id tempus habito adfuit Narbonenſi concilio. Electus jam Narbonenſis nominatur inter prælatos qui XVIII. cal. Jul. an. 1245. ad Innocentium papam dederunt epiſtolam, qua ſummum pontificem rogant, ut libera detur inquiſitoribus agendi in hæreticos licentia. Denaſcitur VIII. cal. Aug. 1257. legatis

D ante obitum 600. libris Melgorienſibus eccleſiæ S. Afrodiſii in fundationem duorum preſbyterorum, pro cujus anima capitulum ſtatuit obitum ſolemnem ſingulis annis poſtridie ſancti Jacobi. Hæc forte fundatio in errorem induxit Sammarthanos, qui duobus Guillelmis attribuunt, quod uni convenit Guillelmo de Broa, primum abbati S. Afrodiſii, tum archiepiſcopo Narbonenſi.

XVII. Jacobus I. ſtatim poſt Guillelmi promotionem electus abbas, memoratur cum plurimis præſulibus & proceribus VII. id. Aprilis 1247. præſens in charta ceſſionis vicecomitatuum Biterrenſis & Carcaſſonenſis a Trincavello

E vicecomite factæ Ludovico Francorum regi, ex originalibus litteris apud Catellum. Teſtis eodem anno reperitur in litteris G. Narbonenſis archiepiſcopi, R. Biterrenſis, & P. Agathenſis epiſcoporum de proteſtatione facta ſuper hac ceſſione. Memoratur XVIII. cal. Febr. an. 1248. in compromiſſo Clarini epiſcopi & canonicorum Carcaſſonenſium ex una parte, & conſulum urbis ex altera. Anno 1250. non. Aug. teſtis recenſetur in inſtrumento, quo arbitri in controverſiis Guillelmum archiepiſcopum inter & Amalricum vicecomitem Narbonenſes electi, aſſignarunt diem Ch. XLIV. col. 449.

Digitized by Google

ad procedendum. Inſequenti anno adhuc reperitur præſens in alio eadem de cauſa inſtrumento. Inita IV. id. Jan. & nonis Julii inter partem utramque concordia, poteſtatem recipit Jacobus ab archiepiſcopo vicecomitem, fautores & officiales ejuſdem juxta formam eccleſiæ abſolvendi........ & generaliter illa omnia faciendi, quæ archiepiſcopus facere deberet & poſſet, ſi perſonaliter præſens eſſet. Hoc & eadem die præſtitit abbas, ſicut in mandatis ab archipræſule habuerat. Eodem anno inſtituit feſtum SS. Juſti & Paſtoris in eccleſia B. Afrodiſii. Præſens memoratur III. id. Dec. 1252. & V. cal. Nov. 1254. actis ſatisfactionis Amalrici vicecomitis Narbonenſis, qui Arnaldum Guilaberti clericum uxoratum in carcerem conjectum illic compulerat expirare. Adhuc memoratur Jacobus abbas & canonicus Narbon. an. 1255. pridie cal. Martii. Denique qui in regimine S. Afrodiſii Guillelmo ſucceſſerat Jacobus, hunc quoque in cathedra Narbonenſi poſtea excepit, ut vidiſti in archiepiſcopis hujuſce provinciæ.

XVIII. Raimundus I. de Serinhano S. Afrodiſii pedum jam gerebat V. id. Jul. 1255. quo anno adſtitit ſententiæ ſeneſcalli Carcaſſon. adverſus comitem Fuxenſem latæ. Eodem calend. Nov. una cum capitulo facultatem tribuit omnibus canonicis & beneficiatis condendi teſtamentum, & ſi quis inteſtatus ex his mortuus fuerit, decrevit ut illius bona dividerentur pauperibus. Egregia condidit ſtatuta ſpectantia divinum cultum una cum capitulo eccleſiæ calendis Auguſti anno 1256. remiſitque ſacriſtæ & ſucceſſoribus in ſubſidium candelarum, quas de cetero debebat perpetuo in eccleſia tenere, candelas omnes, quas dictus ſacriſta dabat, ſeu tenebatur ei dare qualibet nocte, cum eſſet in civitate. Hoc etiam anno litterarum teſtis eſt quibus in jus vocatur Trincavellus antea vicecomes Biterrenſis. Commutationem fecit anno 1258. Renovavit fraternitatem eccleſiarum S. Afrodiſii Biterrenſis & S. Pauli Narbonenſis, quæ adeo erat antiqua, ut jam pene a memoria hominum excidiſſet, XVI. cal. Januarii an. 1260. exiſtente tunc Guiraudo abbate S. Pauli. Hæc autem ſocietas reperitur in archivis ejuſdem eccleſiæ. Præſens adſtitit eodem anno ſententiæ a Raimundo de Valhauques Biterrenſi epiſcopo in gratiam duorum Anianæ monachorum III. id. Martii latæ. Anno 1263. fatis fungitur Raimundus, ut conſtat ex ſententia excommunicationis a Pontio epiſcopo Biterrenſi dicta in canonicos ſancti Afrodiſii, qui ſine ejus placito Petrum Veſiani in locum Serinhani elegerant, ex tabulis ſancti Afrodiſii, quarum ope Guillelmum de Broa, qui in Gallia Quadripertita legitur, expunximus, & de duobus Raimundis unum tantum reſtituimus.

Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 516.

Ibid. col. 522.

XIX. Petrus III. Veſiani ex ſacriſta S. Afrodiſii factus abbas an. 1263. graviſſimarum inter canonicos & Pontium de S. Juſto epiſcopum Biterrenſem querelarum occaſio fuit. Animam efflabat Raimundus, cum de mandato Pontii epiſcopi canonici S. Afrodiſii claves abbatiæ camerario S. Nazarii tradiderunt, quippe quæ ab antiſtite erat adminiſtranda poſt obitum abbatis juxta compoſitionem factam anno 1175. Raimundo autem defuncto, canonici noluerunt epiſcopum abbatiam regere, donec ipſi abbatem elegiſſent, interimque Petrum Veſiani in abbatem aſſumunt minime conſulto epiſcopo nec vocato, qui canonicos excommunicavit III. non. Julii 1263. Re Guidonis cardinalis Sabinienſis epiſcopi ſedis apoſtolicæ legati, qui tunc Biterris agebat arbitrio delata, tradidit Guido formam, quæ deinceps in electione abbatum S. Afrodiſii juxta bullam Lucii III. & pacta inter Gaufridum Biterrenſem epiſcopum & capitulum S. Afrodiſii jam conventa ſervanda foret; caſſam irritamque Petri nominationem promulgavit, aliaſque diremit quæſtiones circa regimen abbatiæ ſede vacante, ſtationeſque ad ſanctum Nazarium faciendas, ut nullæ in poſterum eſſent inimicitiæ inter eccleſias S. Afrodiſii & S. Nazarii & earum archimandritas. Quæ quidem ſententia pronunciata fuit VI. cal. Jun. 1264. & a partibus utrinque firmata & roborata. Facta itaque de aſſenſu & conſilio epiſcopi nova electione, Petrus Veſiani omnium ſuffragiis iterum fuit deſignatus. Anno 1266. menſe Maio a ſancto Ludovico Francorum rege delegatus judex ſuper controverſia inter vicarium Carcaſſonenſem ex una parte & ſyndicum cathedralis eccleſiæ S. Nazarii Carcaſſonenſis ex altera, judicium profert, quo mulctam ſyndico 70. aſſium pro ſumtibus imponit. An. 1268. XIV. cal. Jun. ſententia definitiva litem abſolvit pendentem coram ipſo inter capitulum S. Afrodiſii & Bernardum Guitardi ſacriſtam. Excuſat ſe an. 1269. quod non poſſit intereſſe concilio apud Montempeſſulanum convocato. Præſens memoratur tranſactioni initæ inter regem Franciæ & monachos S. Tiberii. Adſtitit comitiis generalibus apud Biterrim habitis anno 1271. & vicem egit abbatis S. Tiberii. Obiit VIII. id. Jun. an. 1287. ut docet ejus epitaphium:

Charta XXVIII. col. 338.

Moribus ornatus abbas jacet hic tumulatus,
Vir bonus & gratus, Petrus fuit iſte vocatus,
Largus, diſcretus, omni bonitate repletus,
Ut decuit, lætus, agnus, leo, morte quietus.
Ut Deus adſit ei, ſummæ quoque flos ſpeciei
Mater virgo Dei, dic, miſerere mei.

Anno Domini MCCLXXXVII. VIII. *idus Junii obiit dictus dominus Petrus Veſiani abbas hujus eccleſiæ.*

Qui tumulum cernis, cur non mortalia ſpernis?
Tali namque domo clauditur omnis homo.

Raimundus Fabri prior S. Magdalenæ Biterrenſis abbatiam S. Afrodiſii per obitum Petri vacantem nomine Pontii de S. Juſto epiſcopi Biterrenſis adminiſtrat, donec electus ſit

XX. Berengarius II. Fredoli qui ratione adminiſtrationis abbatiæ vacantis a Raimundo exacta, cum eo querelam habuit pro ſumtibus, quos rector impendiſſe dicebat, & ab abbate repetebat: quæ quidem controverſia mediis arbitris finita eſt, & a partibus confirmata VIII. cal.

Digitized by Google

Auguſti 1292. Memoratur 1293. in charta A Magalonenſis eccleſiæ. Remiſit VIII. cal. Auguſti 1294. Ricardæ relictæ Stephani Bordas bona illius fiſco addicta per officiales ipſius curiæ ob homicidium Petri Cardonac. Tranſiit inde ad cathedram Biterrenſem eodem anno, ut diximus in catalogo epiſcoporum, ubi de eo plura vide.

XXI. Bernardus V. Regis innoteſcit ex bulla Cœleſtini papæ V. data Averſæ II. non. Nov. pontificatus anno I. (hic eſt annus 1294.) qua Egidio Narbonenſi archiepiſcopo dat poteſtatem ſummus pontifex nominandi & conferendi Bernardo Regis papæ capellano abbatiam ſæcularem S. Afrodiſii vacantem per electionem Be- B rengarii Fredoli in epiſcopum Biterrenſem: bulla exſtat in archivis Dominicanorum Claromontenſium in Arvernia. Fueritne nominatus & electus Bernardus neſcimus; illud tantum certo poſſumus affirmare, ſi ſederit Bernardus, non diu ſediſſe, nam

XXII. Johannes I. Aycelini eccleſiæ S. Afrodiſii pedum jam tenebat an. 1295. ut eluceſcit ex inſtrumento Egidii miſeratione divina ſanctæ Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopi in eodem tabulario ac bulla de qua in præcedenti aſſervato, quo ex litteris apoſtolicis ſibi a Nicolao papa IV. conceſſis apud Urbem veterem X. cal. Junii ponti- C ficatus anno V. nominandi ad beneficia, dignitates, præbendas, &c. & confirmatis a Cœleſtino papa V. confert abbatiam ſæcularem S. Afrodiſii venerabili viro in Chriſto, ſibi reverendiſſimo Johanni Aycelini abbati ſæcularis eccleſiæ Claromontenſis. *Actum Narbonæ in camera noſtra, anno Nativitatis Chriſti 1295., regnante Philippo rege Francorum V. cal. Dec.* in præſentia Guillelmi de Ulmo abbatis ſæcularis eccleſiæ de Artona. Quiſnam autem fuerit homo iſte Johannes diximus jam in abbatibus Claromontenſis eccleſiæ tom. 2. col. 309. in textu & in notis. Hoc vel altero ſedente, capitulum S. Afrodiſii adhæſit appellationi Philippi D regis a papa Bonifacio an. 1303.

XXIII. Benedictus Gaïetanus reperitur abbas an. 1311. quo die 2. Julii oblata ſibi Malaſane, ubi tunc agebat in diœceſi Vaſionenſi, a capitulo ſuo ſtatuta eccleſiæ ſancti Afrodiſii a canonicis digeſta ab ultima die Auguſti an. 1307. confirmavit, rejectis quibuſdam capitibus, & ſuper ea confirmatione auctoritatem ſuam interpoſuit & decretum.

XXIV. Fredericus de Fliſco filius Guillelmi de Fliſco dicti de Camezana in locum Benedicti defuncti ſubrogatur abbas S. Afrodiſii a Luca cardinali tituli S. Mariæ in via lata. Hanc autem E collationem moleſte ferentes epiſcopus Biterrenſis, qui jure ſuo abbatiæ per obitum abbatis vacantis regendæ fruſtrabatur, & canonici, quibus libera eligendi facultas auferebatur, ad ſedem apoſtolicam appellarunt III. cal. Aprilis 1312.

XXV. Guillelmus V. occurrit abbas S. Afrodiſii menſe Junio 1316. in archivis Monſpelienſibus.

XXVI. Andreas Fredoli e ſtirpe Fredolorum nobiliſſima oriundus, canonicus erat Leutevenſis & abbas S. Afrodiſii, cum an. 1317. nomine Leutevenſis eccleſiæ miſſus fuit ad concilium provinciale. Eodem anno VIII. cal. Mart. laudavit legatum molendini factum a Guiraudo Salomone eleemoſynæ ſancti Afrodiſii. Canonicus ſimul erat eccleſiæ Narbonenſis, ut conſtat ex inſtrumento donationis ab ipſo factæ dictæ eccleſiæ pridie nonas Novembris an. 1330. quod in appendice reperies. Quædam ſtatuta condidit (Charta XXXVII. col. 161.) pro ſua eccleſia 6. Maii 1335. Anno vero 1346. die 29. Aprilis juxta ſchedulam exhortationis & mandati Benedicti papæ XII. plura in augmentum divini cultus ſtatuit, præſertim ut canonici decenti in habitu divinis intereſſent. Inſequenti anno ſtatutum edidit die 12. Maii de correctione culparum, quas hebdomadarii & beneficiati in choro committerent. Sammarthani tradunt Andream ex abbate S. Afrodiſii factum epiſcopum Magalonenſem, ſed pace tantorum virorum dixerim, ſibi ipſis non conſtant: Andreas enim Fredoli ipſis auctoribus ex canonico Magalonenſi factus eſt epiſcopus Ucetienſis, unde tranſiit ad Magalonenſem eccleſiam anno 1318. decennio poſt defunctus: abbas vero noſter regimen ſancti Afrodiſii habuit ab anno 1317. ſaltem uſque ad annum 1347. proindeque inter Magalonenſes antiſtites adſcribi non poteſt.

XXVII. Gilbertus nunc primum innoteſcit ex litteris Clementis VI. ſummi pontificis, quibus Gilbertum abbatem S. Afrodiſii in locum Stephani S. Pontii epiſcopi ad Arelatenſem eccleſiam tranſlati ſufficit an. 1349. Vide epiſcopos S. Pontii.

XXVIII. Bernardus VI. de Mandagachis præerat an. 1353. quo Hugoni Biterrenſi epiſcopo viſitare volenti capitulum S. Afrodiſii die 13. Sept. oppoſuit ſe Roſtagnus de Amatio ſacriſta nomine capituli, inſtititque ſolum abbatem ut caput & gubernatorem totius eccleſiæ, minime vero capitulum, ſolitum eſſe recognitionem præſtare epiſcopo, quando luſtrat parochiam dictæ eccleſiæ. Addidit & canonicos ſicut & beneficiatos ejuſdem eccleſiæ ſubeſſe immediate ab omni tempore correctioni abbatis: quibus auditis, deſtitit Hugo a propoſito, ſola contentus viſitatione parochiæ. Bernardo autem noſtro conſules Biterrenſes 30. Nov. 1364. dimiſerunt 106. florenos e 232. quos tum ipſe, tum prior beatæ Mariæ de Caſſiano, & capitulum ſancti Nazarii dictis conſulibus debebant pro muris reparandis. Tulit an. 1368. ſententiam ſuper diverſis quæſtionibus motis inter canonicos cathedralis Biterrenſis & beneficiatos ejuſdem. Compoſitionem edidit die 3. Maii 1370. cum conſulibus & civitate Biterrenſi propter feudum Franciſci Boſſati in terminis S. Geneſii de Meneſtrolio, quem civitas acquiſierat. Memoratur an. 1374. in archivis Monſpelienſibus. Rexit Bernardus ad annum 1391. quo ceſſit in fata. Illo autem defuncto, renovata eſt diſſenſio inter Bartholomæum de Montecalvo epiſcopum Biterrenſem & capitulum S. Afrodiſii ob regimen abbatiæ ſede vacante, unde & lites motæ, ſæpius ſopitæ ſæpius recrudeſcentes, tandem arbitrio Jacobi Bruni & Raimundi

Digitized by Google

Raimundi Fulquerii baccalaurçorum die 26. Aprilis 1391. omnino extinctæ fuerunt vi decreti Guidonis cardinalis Sabinenſis, cujus ſuperius mentio facta eſt ad annum 1264.

XXIX. Matthæus abbas S. Afrodiſii recenſetur inter abbates qui miſerunt ad concilium Piſanum procuratores an. 1409. Alia non habemus abbatis hujuſce monumenta, præter quaſdam laudationes & inveſtituras poſſeſſionum a directo dominio abbatiæ dependentium.

XXX. Johannes II. Seſſala canonicus eccleſiæ Biterrenſis pedum S. Afrodiſii jam tenebat anno 1424. quo a Guillelmo Biterrenſi epiſcopo miſſus fuit ad comitem Fuxenſem, cui jam Guillelmus domum ſuam epiſcopalem fuerat pollicitus, ut illum a propoſito inducendi ſuas turmas in eccleſiam S. Nazarii & in epiſcopale palatium avocare tentaret, ſed quam irrita fuerit hæc politica legatio videri poteſt apud Andoquum hiſt. epiſc. Biterr. pag. 129. & ſeq. Diem & annum obitus Johannis indicat necrologium Biterrenſe his verbis : *v. id. Septemb. obiit reverendus dominus Johannes Seſſala abbas S. Afrodiſii, atque canonicus præſentis eccleſiæ Biterrenſis anno Domini 1428. & jacet in clauſtro S. Afrodiſii.*

XXXI. Geraldus Charracii ſeu de Briconia e proſapia nobili originem trahens, ut varia docent monumenta, defuncto Johanne eligitur die 14. Sept. 1428. Facta a canonicis electione per viam ſcrutinii, nonnulli aſſeruerunt minus idoneum illum eſſe ob quoſdam perſonæ defectus: convocato itaque rurſus capitulo, & canonicis qui primæ non aderant, in altera electione præſentibus, aſſumitur in abbatem die 4. menſis Decembris ejuſdem anni. Inſequenti ſacramentum fidelitatis præſtitit Guillelmo epiſcopo Biterrenſi 18. Aprilis. Archidiaconus erat Laudunenſis, cum factus eſt epiſcopus Appamienſis, tum ſancti Pontii, ubi vide.

XXXII. Raimundus II. Arditi canonicus eccleſiæ Biterrenſis electus abbas epiſcopo Biterrenſi jurat obedientiam an. 1431. Juxta decretum concilii Baſileenſis remiſit an. 1438. Guillelmo de Montegaudio Biterrenſi epiſcopo, abbati S. Tiberii, & officiali Agathenſi commiſſariis a ſynodo delegatis ſtatuta ſuæ eccleſiæ, ut reformarentur ſecundum conſtitutiones dicti concilii. Hujus multæ habentur chartæ aduſque annum 1461.

XXXIII. Jacobus II. Petit toto quo tenuit abbatiam tempore uſus eſt vicario & procuratore generali Petro Morelli canonico S. Afrodiſii, quo nomine plurimæ illius reperiuntur recognitiones. Obiit Monſpelii 24. Maii 1475. poſt cujus obitum ſucceſſit

XXXIV. Umbertus de Laia abbas S. Afrodiſii. E vita migravit menſe Sept. anni 1478. ut patet ex litteris encyclicis canonicorum ſancti Afrodiſii datis die 8. eorumdem menſis & anni, quibus convocant omnes ad quos novi ſpectat electio abbatis facienda. Poſt ejus fatum Jacobus Picardi regio nomine adminiſtravit bona abbatiæ uſque ad electionem ſequentis.

XXXV. Johannes III. d'Oriole ſenator in curia parlamenti Toloſani anno 1481. die 21. Februarii fecit compoſitionem cum Jacobo de Minutolis epiſcopo Agathenſi circa ſolutionem penſionis annuæ modii & dimidii bladi *araonis* ortæ ex quadam permutatione decimarum facta a Bernardo Calveto abbate, de qua diximus ſupra.

XXXVI. Arnaudus Capuci juris utriuſque baccalaureus ex canonico Agathenſi factus abbas S. Afrodiſii, vicarius generalis Antonii du Bois epiſcopi Biterrenſis adſtitit die 2. Oct. 1509. hoc nomine electioni Catharinæ de Briniac in abbatiſſam S. Spiritus. Multa bona largitus eſt ſancto Afrodiſio, præcipue grangiam dictam de Lalacuna ſive Laſoucardo, ſitam partim in termino de Capite ſtagni, & partim in termino de Remigiano. In necrologio Biterrenſi commemoratur hoc modo : *VII. id. Octobris obiit R. D. Arnaudus Capuci abbas eccleſiæ S. Afrodiſii anno a Nativitate 1511. & ſepultus circa medium chori dictæ eccleſiæ S. Afrodiſii. Fundavit feſtum S. Luciæ ſub officio duplici.*

XXXVII. Arturus Bureau Johannis cognominis epiſcopi Biterrenſis ex fratre nepos, obedientiam præſtitit Biterrenſi præſuli an. 1511. Hujus variæ reperiuntur tabulæ conſcriptæ a Martino Mas illius procuratore. Præerat adhuc an. 1514.

XXXVIII. Antonius I. de Veſe ex ſtirpe baronum de Grimault epiſcopus Agathenſis, pro quo Petrus de Corneliano canonicus & ſacriſta S. Nazarii dedit inveſtituram 8. Julii anni 1529. Hunc opinor ſequenti ceſſiſſe epiſcopatum Agathenſem & abbatiam S. Afrodiſii. Conſule epiſcopos Agathenſes.

XXXIX. Franciſcus I. de Caſtelnau cardinalis de Clermont, primus a rege nominatus abbas S. Afrodiſii occurrit an. 1534. quo illius procurator exhibuit regiis commiſſariis libros recognitionum cœnobii, ut doceret de feudo abbatiæ coram iiſdem delegatis, ad recognoſcendum & reformandum dominium regis, ut patet ex inventario recepto per Guillelmum Rainaudi notarium. Plura vide in epiſcopis Agathenſis eccleſiæ, quam inter alias occupavit.

XL. Guillelmus VI. de Cajot, de quo in hiſt. Sebuſiana auctore Guichenon part. 3. pag. 88. eccleſiam S. Afrodiſii adminiſtrabat anno 1543. Illius vice Petrus de Petra varias fecit feudi abbatiæ recognitiones.

XLI. Simon de Pierrevive procuratore uſus eſt generali Amedæo Baronat canonico & ſacriſta S. Pauli Lugdunenſis, qui defuncto Simone abbatiam œconomus adminiſtravit uſque ad nominationem regis.

XLII. Antonius II. de Podio archidiaconus Caprarienſis in eccleſia Biterrenſi, nominatus abbas S. Afrodiſii poſt annum 1561. cum facultate baculi & mitræ, ceterorumque inſignium pontificalium, benedicitur a Juliano de Medicis epiſcopo Biterrenſi, non ignaro veteris abbatiæ privilegii, licet omnia documenta tabularii fuiſſent anno præcedenti ab hæreticis igne conſumta. De eo necrologium Biterrenſe : *XIII. calend.*

Octobris obiit reverendus ac venerabilis vir D. Antonius de Podio abbas S. Afrodiſii, archidiaconus Caprarienſis præſentis eccleſiæ, qui obiit die 20. menſis Septembris anni 1572.

XLIII. Franciſcus II. de Trotin archidiaconus in eccleſia Carcaſſonenſi, factus abbas ſancti Afrodiſii nunquam reſedit.

XLIV. Hercules de Gailhac ſucceſſit Franciſco, cujus per obitum in curia Romana orta diſſenſione inter ſummum pontificem, qui Franciſcum Iſarni abbatem nominarat, & Galliæ regem, qui Dominicum Reſſeiguier preſbyterum deſignaverat, Dominicus cum ut pote fiduciarius, datam domicellæ de Ribes Herculis avæ pro uno e liberis ejus abbatiam poſtridie declaraſſet, facti pœnitens, abſolutionem petiit ab epiſcopo, qui eum ad ſummum pontificem ſeu legatum Avenionenſem remiſit die 10. Sept. 1597. Hujus ex ceſſione Hercules regium diploma die 3. Martii ejuſdem anni regii ſtabuli comitis favore ſubnixus obtinuit, tranſactioneque quadriennio poſt cum Franciſco Iſarni a ſummo pontifice deſignato die 16. Auguſti anno 1601. habita, favore rurſus ſtabuli comitis, necnon & intuitu ſervitiorum Petri de Gailhac ejuſdem ſecretarii defuncti a rege nominatus iterum 19. eorumdem menſis & anni, ſolus remanſit abbas pacificus, ſed paulo poſt in gratiam ſequentis de conſilio propinquorum & ipſe ceſſit.

XLV. Petrus IV. Dalmatius jam tribus beneficiis auctus, cedente Hercule, regio donatur diplomate die 10. Nov. 1601. bulliſque pontificiis confirmatus, benedictus fuit cum eadem facultate baculi & mitræ die 19. Januarii anni 1603. a Petro de Fleyres epiſcopo S. Pontii Tomeriarum de licentia Johannis Bonzii epiſc. Biterrenſis, cui an. 1605. die 16. Maii præſtitit hominium ſolemne. Anno eodem Biterrenſi epiſcopo intendenti viſitare eccleſiam S. Afrodiſii ex epiſcopali jure, Petrus non licere aliud luſtrare quam parochiam conteſtatus eſt, eccleſiæ autem & capituli regimen penes ſe eſſe tanquam eccleſiæ caput. Inter eum & vicarios generales epiſcoporum orta eſt diſſenſio in concilio provinciali Narbonenſi anno 1609. circa prærogativam ordinis anterioris, cujus occaſione contenderunt vicarii illum non habere jus baculi & mitræ, ſed cum de poſſeſſione quæſtio eſſet, voluit illam Dalmatius ſtabilire coram judicibus regiis, citato vicario generali epiſcopi Biterrenſis apud ſenatum Toloſanum; quo comperto Ludovicus de Vervins archiepiſcopus Narbonenſis juſſit non ulterius perſequi in foro ſæculari, & ita finito concilio uſque in finem abbas remanſit poſſeſſor inſignium pontificalium, cum quibus honorifice ſepultus eſt, quæque viſuntur adhuc in theſauro ejuſdem eccleſiæ S. Afrodiſii. Circa annum 1611. ab Hercule deceſſore tanquam fiduciarius laceſſitus fuit, ſed fruſtra.

XLVI. Dominicus de Bonzi epiſcopus Cæſareæ & coadjutor Johannis Bonzii epiſcopi Biterrenſis inter abbates ſancti Afrodiſii annumeratur a Sammarthanis, quia inter eum & Henricum de Diſimieu ſequentem lis ſuborta eſt, utroque jus in dicta eccleſia ſibi vindicante. Sed ſi nullam aliam afferant rationem, non video cur Dominicus potius quam quilibet epiſcopus Biterrenſis ſede S. Afrodiſii vacante abbas dicendus ſit. Nihil enim impedit quominus vel ſede poſt obitum Petri vacante, vel Henrico non reſidente, vel propter aliam quamlibet cauſam Dominicus vicarius generalis & coadjutor epiſcopi Biterrenſis jus in dictam eccleſiam ſibi arrogaverit, nec ideo fuerit abbas. Attamen hæc pro meris conjecturis haberi volo, & cum debita Sammarthanis reverentia. De Dominico conſule Biterrenſes epiſcopos.

XLVII. Henricus de Diſimieu ex ſtemmate comitum de Diſimieu in Delphinatu lite, quæ inter ipſum & Dominicum de Bonzi, abſoluta, poſſeſſor remanſit pacificus an. 1619. Verum toto tempore quo abbatiam tenuit Viennæ commoratus eſt.

XLVIII. Johannes IV. de Pierre per renunciationem Henrici ſucceſſit, adverſus quem Clemens Bonzius epiſcopus Biterrenſis litem intendit circa uſum inſignium pontificalium, quem perveteuſta deceſſorum ſuorum poſſeſſione fultus hic abbas ſibi aſſerere propoſuit. Itaque novam illi & ſucceſſoribus gratiam contulit ſanctiſſimus pontifex Innocentius X. bulla data XI. cal. Jun. pontificatus anno VII. qua abbatibus S. Afrodiſii uſum mitræ, baculi, annuli, crucis pectoralis & aliorum pontificalium iterum indulſit. Comitiis generalibus cleri Gallicani anno 1656. die 2. Septembris Lutetiæ habitis interfuit Johannes, ibique ſubſcripſit epiſtolæ cleri ad Alexandrum VII. ſummum pontificem. A ſæculo migravit an. 1676. Ipſe eſt S. Afrodiſii abbas, qui deceſſorum ſeriem ex diverſis contexuit monimentis, quam beneficio D. J. B. de Rocoles regi ab eleemoſynis & canonici S. Benedicti Pariſienſis acceptam in lucem emiſerunt Sammarthani.

XLIX. Johannes V. Peliſſier Johanni defuncto ſubrogatus abbas S. Afrodiſii eodem anno poſſeſſionem adeptus eſt die 9. Decemb. 1676. Deceſſit 1692.

L. Petrus V. Gineſte Johannis ſucceſſor deſignatus die ſancto Paſchæ 5. Aprilis 1692. poſſeſſionem iniit eodem anno.

LI. N. Gineſte abbas S. Afrodiſii poſſeſſionem per procuratorem adipiſcitur an. 1700. Nominatus jam dicitur an. 1696. in novo beneficiorum indice typis edito.

ABBATIÆ DIŒCESIS BITERRENSIS

Quæ in quo conditæ eodem in ſtatu perſeverant.

ORDINIS S. BENEDICTI.

Juncellum.
Villa magna.

ORDINIS S. AUGUSTINI,

S. Jacobus.
Caſſianum, prioratus,
S. Spiritus, femin.

Clariſſæ Biterrenſes.

Digitized by Google

JAUCELS ou JONCELS.

JUNCELLUM

MOnaſterium ordinis S. Benedicti fundatum in honorem B. Petri apoſtoli in territorio Lunatis, caſtri olim muniti vulgo *Lunas*, ſitum eſt in montibus diœceſis Biterrenſis in finibus Ruthenorum & Leutevenſis diœceſis, duabus leucis a Leuteva diſtans, octo vero a Biterra Septentrionem verſus. Hujus origo prorſus incerta : quis fuerit auctor conditorve, qui primi abbates non potis eſt definire. A Saracenis deſtructum Pippinus rex ad preces Benedicti abbatis reſtituit hoc monaſterium, quod poſuit ſub regio *mundeburdo* B præcepto dato Pontigonis anno XVI regni ſui : editum eſt in collectione capitularium regum Franciæ Baluzii. Prius ad requiſitionem ejuſdem abbatis totum ei territorium Juncellenſe dediſſe tradunt Sammarthani, *ex inſtrumento donationis aſſervato in ſcriniis monaſterii*, unde Juncellenſe nomen obtinuit. Carolus rex Fructuoſo abbati largitus eſt eccleſiam de Fulcuhano cum fiſco regali, cœnobiumque in tutelam recepit regiam. Alio rex Odo diplomate Pippini & Caroli præcepta roboravit an. 890. rogante Audegario abbate in Baluziana collectione. (Ch. III. col. 128.) Gregorius vero VII. ſummus pontifex conceſſa monaſterio confirmavit, C ſicut & Paſchalis II. Innocentius II. Lucius III. & Clemens IV. qui omnes ejus poſſeſſiones enumerant. In ſynodo Aquiſgranenſi anno 817. habita inter cœnobia Septimaniæ, quæ regi ac regno preces tantum debent, recenſetur *monaſterium S. Petri in Lunate.* Unitum jam anno 909. Pſalmodienſi Juncellenſe probat præceptum Caroli Simplicis, qui univerſas utriuſque loci poſſeſſiones confirmavit, & regia tuitione dignatus eſt, Ragembaldo utriuſque loci abbate. Quin & inter beneficia Pſalmodii recenſetur adhuc in bullis Urbani II. & Paſchalis II. Ut autem hac ab unione abſolverentur, nihil non ege- D runt Juncellenſes : at liberi omnino eſſe non potuerunt, niſi anno 1139. Interim hoc aſceterium ſæculo decimo exeunte dirutum ac deſolatum reſarcivit ac reſtituit S. Fulcrannus Leutevenſis epiſcopus, qui & abbatem ei præfecit, ut legitur in ejus vita. Unitur adhuc ſeu ſubjicitur S. Victori Maſſilienſi ab Urbano papa V. bulla data anno 1366. Denique cœnobium hoc fere ſolo æquavere novatores ſæculo XVI. pretioſa quæque ac præcipua venerandæ antiquitatis monumenta diſſipando : unde non ſine labore & tædio ſeriem abbatum imperfectam ex variis tabulariis, ſed præſertim ex ſchedis D. Claudii E Etiennot contexuimus.

Abbatum Series.

I. BENEDICTUS abbas Juncellenſis temporibus Pippini regis, qui Septimaniam an. 752. occupavit. Huic Pippinus Sammarthanis auctoribus largitus eſt territorium Juncellenſe, quin & a Saracenis deſolatum monaſterium reſtauravit, conceſſa confirmavit & auxit.

II. Fructuoſus Juncellas regit anno V. Caroli regis, qui cœnobio largitur eccleſias B. Mariæ A de Fulcuhano cum fiſco regali & ſancti Cyricii de Beſſeto.

III. Audegarius Juncellenſi præeſt cœnobio temporibus Odonis Francorum regis, qui ad ipſius preces an. 890. Juncellenſia confirmat cœnobio prædia, privilegiumque liberæ abbatis electionis a Pippino & Carolo abbatibus Benedicto & Fructuoſo jam conceſſum renovat.

IV. Ragembaldus dicitur abbas monaſteriorum Juncellenſis & Pſalmodienſis in præcepto Caroli Simplicis dato nonis Iunii anno XVII. regnante Carolo rege, quo tempore jam unita fuerat abbatia Juncellenſis monaſterio Pſalmodienſi.

V. Witardus ad quem exſtat privilegium Stephani papæ, quem ſeptimum Mabillonius autumat, notis chronicis deſtitutum pro monaſteriis Pſalmodienſi & Juncellenſi ſito in territorio Biterrenſi in caſtro Lunatis, quibus præeſt Witardus abbas.

VI. Stephanus Juncellenſi cœnobio a ſancto Fulcranno Leutevenſi præſule præficitur, qui Juncellenſe monaſterium jam pene everſum ac dirutum multo labore & ſtudio reſtauravit. Audiendus hac de re Bernardus Guido in vita S. antiſtitis : *Monaſterium*, inquit, *Juncellenſe ſibi vicinum in honore B. Petri & omnium ſanctorum fundatum ſibi acquiſivit, & a malefactoribus, qui tunc temporis abundabant in terra, pene jam everſum atque dirutum multo ſtudio & labore reparavit, & extirpavit inde quæ noxia erant ; ac ſarabaitis reprobis monachis eliminatis, & cœnobitis probis introductis, ſtrenuum & religioſum valde virum nomine Stephanum patrem eis præpoſuit & dedit abbatem, quem, cum venerabilis vita foret, ipſe Fulcrannus plurimum amavit : pro cujus etiam amore monaſterium ipſum multis opibus & optimis poſſeſſionibus ampliavit.* Hactenus Guido. S. Fulcranni teſtamento an. 987. condito, quo plurima monaſterio Juncellenſi legat, ſubſcripſit Stephanus, qui & hoc rogatus ſcripſit. (Ch. V. col. 172.) Idem forte ac Stephanus abbas qui adſuit placito habito Biterris die 28. Julii anno 1013. XVIII. regnante Roberto.

VII. Lautardus dicitur abbas de Vincella in chronico Figiacenſi hoc circiter tempore, factus inde abbas Conchenſis.

VIII. Warnerius abbas Pſalmodii & Juncellenſis temporibus regis Roberti.

IX. Pontius Eblo ex decano cœnobii Gellonenſis factus abbas Leutevenſis, Juncellenſi præerat aſceterio ante annum 1070. electus poſtea a Gellonenſibus prior S. Petri Salvienſis ex inſtrumento hujus cœnobii.

X. Berengarius I. abbas Pſalmodii & Juncellenſis anno 1076. vel 1086. quo Berengarius Guillelmi & uxor ejus Lupiana dederunt Deo & monaſteriis Juncellenſi ac Pſalmodienſi eccleſiam S. Ceciliæ ſubtus caſtrum de Lupiano. An. 1098. Urbanus papa II. brevi dato Romæ cal. Maii indictione XII. ſtatuit, ut Juncellenſe monaſterium deinceps remaneret ſub dominio & juriſdictione abbatis Pſalmodienſis, a qua tamen paulopoſt fuit abſolutum, ut conſtat ex litteris Arnaldi Narbonenſis archiep. inter inſtrumenta. (Ch. IX. col. 134.)

Digitized by Google

Hoc vel ſequenti ſedente Juncellenſibus adverſus A Conchenſes monachos adjudicata fuit an. 1122. Ch. XIII. col. 277. eccleſia S. Martini de Canalibus in placito habito apud S. Martinum de Caſtaro.

XI. Berengarius II. Juncellas regebat anno 1135. quo Innocentius papa II. ad ipſum bullam dedit, qua ad inſtar Gregorii VII. & Paſ- Ch. X. col. 135. chalis II. enumerat & confirmat poſſeſſiones & eccleſias jam cœnobio Juncellenſi attributas.

XII. Guillelmus I. Juncellenſe cœnobium a Pſalmodienſi omnino liberum fore obtinet anno Ch. XI. col. 136. 1139. bulla Innocentii II. quam inter inſtrumenta ſubjecimus. Guiraldo Salvanienſi abbati donavit decimam manſi de Raſegue an. 1151. B

XIII. Bernardus I. præerat Juncellis an. 1158. ex chartulario Gellonenſi. Anno 1163. arbiter litem motam inter Richardum Gellonis abbatem & Geraldum Geraldi ſuper *bailia* caſtri Virduni ſopit. Cum aliis ſequeſter conſtituitur an. 1166. compoſitionis inter Gaucerandum de Capite ſtagni & Pontium Narbonenſem archiepiſcopum. Occurrit & 1173. in teſtamento Begonis de Bruſcha.

XIV. Deodatus de Claromonte poſt mortem Bernardi abbas eligitur a monachis anno ſaltem 1174. ſed cum ejus electio minus canonica epiſcopo viſa fuiſſet Biterrenſi, hanc reprobavit irritamque declaravit. C Non ideo tamen a regimine abſtinuit Deodatus: hoc enim eodem anno dedit Petronillæ quidquid ipſi Bego de Bruſcha conceſſerat in eccleſia de Caſſanoiol. Itaque poſt aliquot annorum ambages, ſatagentibus archidiacono & præcentore eccleſiæ Biterrenſis & abbate S. Guillelmi, epiſcopus cum monachis iniit con- Ch. XVIII. col. 141. cordiam legibus in inſtrumento citatis, Deodatumque abbatem ſolemniter benedixit in eccleſia S. Nazarii 10. Martii anni 1180. Lucius papa III. cœnobio Juncellenſi conceſſa recenſuit & confirmavit bulla pontificia data an. 1184.

XV. Guillelmus II. abbas Juncellenſis anno D 1189. de quo necrologium Caſſiani: *Nonis Auguſti obiit domnus Guillelmus abbas S. Petri Juncellenſis.*

XVI. Bernardus II. de Magalatio gente toparcharum Magalatii nobili ſatus, occurrit abbas Juncellenſis an. 1204. quo arbiter intereſt compoſitioni factæ inter Barnerium de Magalatio militem nepotem ſuum & Berengarium abbatem & conventum S. Tiberii ſuper *ſextalario* Santiberiano, jure videlicet percipiendi quamdam menſuram in ſextarios bladi & olei, &c. Idem abbas eodemque anno de conſenſu capituli ceſſit cœnobio S. Tiberii in perpetuum eccleſiam de Na- E daliano cum decimis & aliis pertinentiis ſub annua & perpetua penſione quatuor modiorum bladi cum ſemiſſe. Memoratur anno 1210. in chartis eccleſiæ Leutevenſis. Tandem ſenio morbiſque confectus regimini renunciavit, ſcripſitque Bernardo Biterrenſi epiſcopo electionem de R. de Clairano monacho Salvienſi factam ratam ſe habere & approbare.

XVII. Raimundus I. de Clairano ex monacho Salvienſi a Juncellenſibus electus poſt renunciationem Bernardi deceſſoris, qui epiſcopum Biterrenſem rogat, ut ejus electionem confirmet.

XVIII. Petrus I. de Duabus Domibus gente nobili Juncellis vicina ortus regit an. 1256. & 1257. quo acquiſivit beneficium & *laborantiam* de ponte, itemque anno 1258.

XIX. Jordanus de Montepavone eligitur abbas Juncellenſis an. 1258. Electus autem noluit obedientiam præſtare epiſcopo Biterrenſi, ne forte privilegiis monaſterio Juncellenſi a ſede apoſtolica indultis nocere videretur. Epiſcopus viciſſim ſolemnem benedictionem ei impertiri recuſavit. Re ad ſummum pontificem delata, Alexander IV. Jordani electionem confirmavit, epi- Ch. XXVII. & XXVIII. col. 156. ſcopoque mandavit, ut benedictionis munus abbati electo impertiretur, ſin minus hanc Ruthenenſi epiſcopo provinciam legat, qui nomine Romanæ eccleſiæ a Jordano fidei ſacramento recepto, abbatem ſolemniter benedixit idibus Januarii anno 1259. Totius controverſiæ inſtrumenta in appendice retulimus. Jordanus itaque Ch. XXIX. XXX. XXXI. col. 157. 158. anno 1260. interfuit concordiæ inter Petrum de Brolio Villæ magnæ abbatem & Gaufridum de Felgariis. Adfuit XII. cal. Nov. an. 1261. electioni Bernardi de Turre abbatis Vabrenſis. Pepigit eodem anno cum Viviano epiſcopo Ruthenenſi pro decimis militaribus & epiſcopalibus vulgariter *novis* dictis apud oppidum S. Martini de Canalibus. Anno 1266. fatetur ſe habere in Ch. XXVII. col. 158. feudum francum & honoratum ab Alphonſo Pictavienſi & Toloſano comite ipſum monaſterium cum ſuis pertinentiis. Eo circiter tempore brevi Clementis IV. abſoluta fuit abbatia Juncellenſis ab omni dominio & juriſdictione epiſcopi Biterrenſis in cujus diœceſi ſita eſt, ut refert doctiſſimus D. Fr. Boſquet in vita ſancti Fulcranni pag. 45. & 46. Sed membra ipſi ſubjecta monaſterio quæ ſunt in eadem diœceſi, quia non probantur exemtionis privilegio gaudere, epiſcopo diœceſano ſubeſſe debere declaravit Clemens IV. bulla Viterbii data X. cal. Jan. pontific. anno 2. Reperitur adhuc Jordanus an. 1269.

XX. G. Fredoli abbas Juncellenſis interfuit ſynodo Biterrenſi IV. cal. Nov. 1299. Adhæſit appellationi ad concilium generale a Philippo pulcro factæ in conventu plurium prælatorum apud Montempeſſulanum habito die 25. Julii 1303.

XXI. Johannes I. Gombaudi anno 1307. monaſterium ſuum cum omnibus pertinentiis a rege Francorum tenere ſe in feudum francum & honoratum recognoſcit, qui viciſſim rex abbatem, monachos & monaſterium ſub ſua protectione ſpeciali, *amparatione*, cuſtodia, & tutela ſuſcipit. Nonnulla ſuo cœnobio acquiſivit an. 1311. Hujuſce abbatis temporibus Guillelmus Biterrenſis epiſcopus auctoritate ſedis apoſtolicæ munitus, monaſterium Juncellenſe reformavit an. 1321. Decennio poſt fatis fungitur Johannes an. 1331. ex actis pontific. Avenion.

XXII. Johannes II. Johannis e gente Johannæa nobili natus Johanni ſufficitur brevi apoſtolico Johannis papæ XXII. Avenione pontificatus anno XVI. dato. In utroque jure maxime canonico doctiſſimus, ſcripſit volumen de regulis

Digitized by Google

juris, in epiſtolas papales, & commentaria in decretales, quæ manuſcripta exſtant in bibliotheca collegii Fuxenſis Toloſæ. Mabillonius ad annum 821. n. 10. Johannis abbatis Juncellenſis meminit, qui tres libros ſcripſit de laude Anianæ rogatu nepotis ſui Johannis Bibentis aquas ſacriſtæ & monachi Anianenſis, quo autem tempore vixerit incertum. Diſcipulum habuit Petrum Boërii abbatem poſtea ſancti Aniani, & deinde Urbevetanum epiſcopum.

XXIII. Jobelinus abbas Juncellenſis præſens recenſetur die 28. Julii 1344. recognitioni factæ a Margarita de Moſtuejolis relicta Matfredi de Caſſillac militis.

XXIV. Ademarus recenſetur abbas Juncellenſis anno 1345.

XXV. Petrus II. prior de Canalibus in diœceſi Vabrenſi abbas Juncellenſis creatur bulla Innocentii papæ VI. data Avenione anno IX. pontificatus, ex ſchedis doctiſſimi D. Suares. Anno 1362. 9. Febr. præſidet capitulo provinciali monachorum nigrorum loco Petri abbatis ſancti Aniani, qui vices ſuas ei commiſerat, quo nomine mandavit 15. Jan. 1367. quibuſdam curatis ſeu capellanis, ut aliquot teſtes coram ipſo citarent in cauſa fratris Bernardi de Ahenco monachi & camerarii Anianæ, quæ coram eo agitabatur. Interim anno 1365. ſedem apoſtolicam per procuratorem viſitavit, ut conſtat ex litteris Arnaldi archiepiſcopi Auxitani, quas in inſtrumentis ſubjecimus, ut innoteſcat abbates cœnobiorum ſedi apoſtolicæ immediate ſubjectorum, quale erat Juncellenſe, quandiu curia citra montes reſideret, eam quotannis viſitare teneri, aliorum vero monaſteriorum abbates unoquoque biennio aut triennio. In capitulo generali monachorum nigrorum provinciarum Narbonenſis, Auxitanæ & Toloſanæ in domo Fratrum Minorum Vaurenſium celebrato an. 1368. ubi Petrus electus eſt præſes, ſtatutum inter alia eſt, quod ipſe D. Petrus abbas Juncellenſis librum regulæ & conſtitutionum D. Benedicti papæ XII. gloſſatum & cum apparatu bene diſpoſitum per D. Petrum olim abbatem S. Aniani diœceſis S. Pontii, eidemque domno abbati Juncellenſi per eumdem D. Petrum abbatem traditum cum publico inſtrumento reddat & reſtituat dicto capitulo, ſeu DD. præſidentibus; & in eodem loco Carcaſſonæ teneat, & cuſtodiat, & diligenter conſervet uſque ad capitulum aliud celebrandum. Adſuit & Petrus concilio provinciali Narbonæ coacto an. 1374. menſe Aprili. Præerat adhuc 1384. ut vult D. Cl. Etiennot, quo ad preces Stephani epiſc. Ruthenenſis Guiraudo de Podio dedit adminiſtrandam eccleſiam de Claperio.

Ch. XL. col. 164.

XXVI. Armandus I. minime vero Arnaudus, ut legitur in actis concilii Piſani, ſucceſſit. Nonnulla ſuo acquiſivit cœnobio an. 1407. Concilium Piſanum per procuratorem adiit an. 1409.

XXVII. Raimundus II. Juncellas regit ad annum 1434. quo denaſcitur, aut pedum cedit.

XXVIII. Guido prior S. Bartholomæi Leutevenſis cedente aut denato Raimundo fit abbas Juncellenſis an. 1434. brevi apoſtolico Eugenii papæ IV. dato Florent. IV. cal. Auguſti pontificatus anno IV. Memoratur in archivis eccleſiæ Vabrenſis an. 1442. Nondum obierat 1448. hoc enim anno adſuit capitulo generali monachorum nigrorum die Mercurii prima Maii in civitate Biterrenſi habito.

XXIX. Armandus II. Juncellas regit anno 1456. Nonnulla ſuo acquiſivit cœnobio & incolas Juncellenſis oppidi 40. libras Turonenſes pro ipſius jucundo adventu, uti debebant & conſueverant, ſolvere coëgit. Præſens memoratur venditioni factæ ab Arnaldo de Felgariis domino de Lunas die 24. Nov. 1459.

XXX. Bernardus III. Viridarius canonicus Narbonenſis dicitur abbatiæ Juncellenſis adminiſtrator perpetuus an. 1477. in archivis Monſpelienſibus. Factus abbas cum Antonio de Theſan abbate Villæ magnæ graviſſimas habuit lites ab anno 1481. ad 1484. quæ ad ſenatum Toloſanum delatæ, neutri decus addiderunt. Defunctus eſt anno 1488.

XXXI. Oliverius I. de Montfaucon dictus præſes capitulorum generalium monachorum nigrorum annis 1490. 1495. 1499.

XXXII. Francus d'Augne reginæ a conſiliis & eleemoſynis Ludovico regi fidei ſacramentum præſtitit 27. Januarii an. 1503.

XXXIII. Oliverius II. Alberti ex monacho abbas Soricinienſis finiente ſæculo XV. vel ineunte XVI. a fratribus canonice electus eſt, ſed æmulos paſſus, annua penſione donatur, & poſtea fit abbas Juncellenſis circa annum 1512.

XXXIV. Jacobus de Lautrec, filius Simonis toparchæ S. Germerii, de quo in hiſtoria genealogica magnatum Franciæ, Juncellis præerat die 16. Febr. 1542. ut conſtat ex ſenatuſconſulto inter ipſum, Michaelem de Peyrollis, & Beatricem de Felgariis dato die & anno prædictis.

XXXV. Franciſcus I. de Theſan ſimul archidiaconus S. Pontii Tomerienſis an. 1616.

XXXVI. Gabriel de Theſan patrui ceſſione utramque ipſius dignitatem obtinuit 1645.

XXXVII. N. du Poujol 1675. vir pius, nobilitate conſpicuus, in reſtaurandis eccleſiis ſolers & generoſus, ſolitudinis incola.

XXXVIII. Franciſcus II. Batailler epiſcopus Bethleemiticus, Juncellenſis commendatarius die 14. Auguſti an. 1686. Obiit an. 1701.

XXXIX. Johannes Franciſcus de Brizay epiſcopus Convenenſis Juncellenſem commendam obtinet anno 1693. denatus Convenis die 22. Maii 1710.

XL. N. de Maſſillan commendatarius a die 25. Julii anni 1710.

VILLA MAGNA.

VILLE MAGNE L'ARGENTIERE.

VEtus abbatia SS. Martini & Majani de Villa magna ordinis S. Benedicti in finibus diœceſeon Biterrenſis & Caſtrenſis inter aſperos montes conſita in loco, quem *Cogna* olim vocitatum volunt, ad [a] Orbum amnem [b] Maram fluviolum proxime recepturum, quinque admodum leucis diſtat a Biterri verſus Septentrionem.

[a] l'Orbe. [b] la Mare.

Obſcura prorſus ejus primordia referenda eſſe ad A Clarinum vel Leubilam abbates, quos ſalutat Theodulfus epiſcopus Aurelianenſis in carmine ad Anianenſes monachos autumat noſter Claudius Etiennot, additque monaſterium pridem deſtructum a Ludovico pio exeunte ſæculo octavo eſſe reſtauratum, ita ut Ludovicus Pius alter auctor, aut ſaltem inſtaurator merito dici poſſit, ſed deſunt quæ id probent argumenta genuina. Sane exſtabat anno 817. ut patet ex conſtituto ſynodi Aquiſgranenſis juſſu ejuſdem Ludovici Pii celebratæ, in qua Villa magna annumeratur inter monaſteria Septimaniæ, quæ nec dona, nec militiam regi dare debent, ſed ſolas orationes pro B ſalute Imperatoris vel filiorum ejus & ſtabilitate imperii.

Ex hac ſynodo facile intelligitur Villæ magnæ vocabulum an. 817. jam uſu receptum, perperam derivari, ut vult auctor anonymus, a S. Majano, cujus reliquiæ ſub finem ſæculi noni ex oratorio Lomberio caſtro proximo in hoc cœnobium tranſlatæ ſunt. Non confundenda autem Villa magna cum alia diœceſis Agathenſis abbatia Valle magna dicta, de qua infra.

Quanta olim, quamque inclyta fuerit hæc noſtra abbatia, indicant ruinæ adhuc ſuperſtites. Ab argenti fodinis, quæ illic olim reperiebantur, Argen- C tariæ obtinuit cognomen. Præter eccleſiam majorem, quæ ſanctos Martinum & Majanum a tranſlatione patronos agnoſcit, duæ aliæ viſebantur intra ſepta monaſterii, treſque in burgo parochiæ: verum has neoterici eccleſias turpiter fœdavere ſæculo XVI. Militat nunc novis decorata ædificiis ſub Benedictina congregatione S. Mauri, cujus aſcetæ in eam anno 1661. ingreſſi, non ſolum loca regularia a ſegregibus diruta, aut ruinam minantia reſarcire, ſed etiam baſilicam impluvio & putri mucore fœdatam, totam propemodum vepribus & ſpinis obſitam repurgare, ac ſolemni ritu benedicere iterum ſategerunt anno 1664. D Nunc opus, hic labor, ut abbates in ſui temporis ordinem ſinguli vocentur; & quoniam horum ſeriem Robertus & Sammarthani fratres omiſerunt in ſua Gallia, eam ex ſchedis noſtrorum Claudii Etiennot & Stephani du Laura, variiſque monumentis par eſt deſcribere.

Abbatum catalogus.

NUllus ante Venerandum Villæmagnenſis cœnobii ſæculo IX. deſinente abbatem invenitur ejus loci præpoſitus, itaque non ordine, ſed notitia primus ſit.

E I. VEnerandus abbas erat Villæ magnæ; quo tempore facta eſt tranſlatio corporis S. Majani confeſſoris in cœnobium Cognenſe regnante Carolo juniore nepote magni Ludovici Caroli imperatoris filii. Quis autem ſit Carolus iſte junior operoſum eſt definire. Carolum Calvum deſignat D. Mabillon ſæc. 4. Bened. parte 2. pag. 591. Verum huic interpretationi obſtat auctor anonymus hiſtoriæ tranſlationis ſancti Majani. Tradit enim Theodardum Narbonenſem & Gilbertum Biterrenſem antiſtites ejuſdem tranſlationis teſtes fuiſſe coætaneos. Porro Theodardus ſedi Narbonenſi præerat ab anno 885. ad 893. Gilbertus vero Biterrenſi ab an. 885. ad 897. ſub regibus Francorum Carolo Craſſo & Carolo Simplici, ac proinde tranſlatio hæc intra idem tempus ſub alterutro regum accidit, non autem ſub Carolo Calvo, qui anno 877. jam obierat.

II. Guigradus, ſicut & tres ſequentes abbates innoteſcunt ex epiſtola monachorum Villæmagnenſium ad monachos Canigonenſes conſolatoria de morte Wifredi comitis Ceritaniæ & monachi Canigonenſis ſcripta anno 1025. in qua petunt orationes pro abbatibus Villæ magnæ *Guigrado abbate, Richerio abbate, Poncione abbate, Gairaldo abbate*, quorum præter nomina nihil repræſentare potis eſt.

III. Richerius.

IV. Poncio.

V. Gairaldus anno 1025. defunctus erat; quandoquidem pro eo & ſuperioribus fato functis petuntur orationes.

VI. Artmandus abbas Villæ magnæ an. 1087. cui Ermengaudus dedit unum manſum in villa Bajella menſe Novembri feria VI. luna VII. regnante Philippo rege.

VII. Autbertus vel Arbertus memoratur Villæ magnæ abbas an. 1092. in veteri charta eccleſiæ Biterrenſis. Ch. VIII. col. 133.

VIII. Berengarius I. ad annum ſaltem 1143. rexit, quo S. Gervaſii eccleſiam cum appendicibus ab Adelgario ſæculo duodecimo ineunte Villæ magnæ conceſſam Berengario abbati confirmat Hugo epiſcopus Albienſis III. calendas Aprilis an. 1143.

IX. Hugo I. teſtis recenſetur in judicio lato a Raimundo Stephano de Cerviano menſe Septembri anni 1156. ubi vocatur electus Villæ magnæ. Cum Ciſtercienſibus Vallis magnæ monachis fœdus pepigit anno 1159. quo & Guiraldum abbatem & fratres monaſterii Salvanienſis eximit ab omni leuda & pedagii jure in omnibus ſuæ juriſdictionis terris. Biennio poſt conſenſit Deodato Guillelmi Villæ magnæ monacho ſe ſuaque donanti Salvaneſio, præſentibus Berengario archiepiſcopo Narbonenſi, epiſcopis Biterrenſi & Leutevenſi, necnon Hermengardi vicecomitiſſa Narbonenſi an. 1161. Petrus epiſcopus Ruthenenſis in litteris datis V. non. Maii an. 1162. docet Alexandrum III. ſummum pontificem aſceterio B. Mariæ de Elnonenca dediſſe decimas, quas ab Hugone abbate Villæ magnæ impetraverat.

X. Raimundus I. in archivi regii Carcaſſonenſis tabulis locum habet, ubi fides & hominium ab eo regi præſtita referuntur anno 1169. Obiit cal. Julii ex necrologio beatæ Mariæ de Caſſiano.

XI. Berengarius II. promovendæ rei domeſticæ ſtudio claruit. A Ludovico VII. Francorum rege muniendæ Villæ magnæ ceterarumque villarum facultatem, & jurium ac immunitatum ab anterioribus regibus conceſſarum confirmationem obtinuit, vide inſtrumenta. Eccleſiam S. Gervaſii cum oblationibus, decimis, primitiis, cœmeteriis, Ch. XXIII. col. 150.

Digitized by Google

&c. conſequitur, aut ſaltem confirmationem an.
1173. a Willelmo Albienſi pontifice, præſente
Guillelmo Petri archidiacono, qui poſtea epiſco-
pus Albienſis & ipſe fuit. Eccleſiam ſancti Petri
Reddenſis Berengario abbati adverſus Bernardum
Gaucelini Biterrenſem epiſcopum duo arbitri
electi adjudicarunt an. 1182. Villam de Mar-
nagues ſeu Bernagues an. 1189. ab Augerio ac-
quirit. Willelmus Petri ex archidiacono Albienſis
factus epiſcopus Berengario dat & confirmat an.
1192. eccleſias S. Gervaſii, S. Petri de Neyrano,
S. Mauritii de Rongas & S. Mariæ de Mauriano,
quas monaſterio pridem conceſſerant Aldegarius,
Rigaldus, Hugo, & Willelmus pontifices Al-
bienſes. Natam inde litem Berengarius Aimerici
Candelienſis & Ermengaudi S. Pontii abbatum
interventu compeſcuit menſe Maio ejuſdem anni.
Quædam apud Soumartre pretio 1000. ſolidor.
Melgor. comparavit die 27. Novemb. 1195.
ab Azemario de Arella abbate S. Marii Vabrenſis.
Ch. xx. col. 144. Biennio elapſo facta eſt amicabilis compoſitio
inter domnum Berengarium abbatem & probos
Ch. xxi. col. 147. homines ac populum Villæ magnæ, necnon &
minarios, & monetarios ex una parte, & inter
Salomonem dominum caſtri de Felgariis ex
altera. Multis hinc retro temporibus exegerat
Guillelmus de Felgariis pater quondam prædicti
Salomonis, & ipſe Salomon uſque modo exige-
bat ab hominibus Villæ magnæ, & *minariis*, &
monetariis nomine *guiſatici & peſatici in trocel-
lis, carguis, balis, ſaumatis*, ac oneribus quarum-
libet rerum eorum per caſtrum de Felgariis
tranſeuntium hoc quod de aliis hominibus ibi ca-
piebat. Nata inde diſſenſio, querela & inimicitia
de medio tolluntur in cœmeterio S. Martini Villæ
magnæ. Controverſiam portionariorum molen-
dinorum draperii & aliorum de infirmaria ſuper
fluvium Maræ Villam magnam alluentem definivit
Berengarius an. 1202. Denique an. 1205. IV.
cal. Maii litem & controverſiam cum Stephano
de Cerviano propter *forciam* ſeu arcem Caiſſani
ſubortam compoſuit, arbitris Ermengaudo epi-
ſcopo Biterrenſi, Salomone de Felgariis, Bernardo
abbate S. Afrodiſii, &c. qui Caiſſanum Villæ
magnæ addixerunt.

XII. Raimundus II. jam anno 1209. cum
Antonio Bonæ vallis abbate arbiter finivit li-
tes. Inſequenti bonorum ac privilegiorum con-
firmationem accepit a Philippo Auguſto Fran-
corum rege, qui patris hac de re præceptum ro-
Ch. xxiii. col. 150. boravit in appendice. Præſens fuit ceſſioni ab
A. electo Narbonenſi de eccleſia de Cuxiaco &
aliis nonnullis factæ canonicis SS. Juſti & Paſtoris
in concilio habito II. calendas Maias an. 1212.
Teſtis eſt in charta Simonis de Monteforti co-
mitis Liceſtriæ & vicecomitis Carcaſſonæ & Bi-
terrarum pro Bertrando epiſcopo Biterrenſi an.
1213. Cum conqueſtus eſſet abbas Villæ magnæ
coram abbatibus Craſſenſi & Caunenſi, quod
Narbonenſis vicecomes invaderet ac deprædaretur
bona Villæ magnæ, abbates an. 1216. ſcripſe-
runt vicecomiti, ut ab injuriis jam illatis deinceps
abſtineret, ſin minus contra eum per cenſuras pro-
ceſſuros. Nomen quidem abbatis Villæ magnæ
A in litteris reticetur, quod tam de Raimundo,
quam de Arnaldo ſequenti poteſt intelligi. De
Raimundo ſic in necrologio S. Pontii aſſervato
in bibliotheca regia: *VI. cal. Julii obiit Raimundus
abbas Villæ magnæ.*

XIII. Arnaldus I. *al.* Artaudus quanta cum
Willelmo Albigenſium antiſtite bella geſſerit oc-
caſione cellæ S. Gervaſii produnt ejus litteræ in
chartulario Villæ magnæ aſſervatæ, ex quibus
diſcimus epiſcopum per ſatellites ſuos manus in-
jeciſſe violentas in monachos & ſacerdotes ec-
cleſiæ ſancti Gervaſii, quam & bonis mobilibus
ſpoliaverat, canonicisque loco monachorum in-
B truſis conceſſerat; quin & homines hujus pa-
rochiæ excommunicaſſe, qua de injuria cum
Arnaldus bis ad Romanam ſedem provocaſſet
ſcilicet XII. cal. Februarii & pridie cal. Martii
anno 1224. interim archiepiſcopum Bituricen-
ſem rogavit, ut excommunicatos quantocius ab-
ſolvere dignaretur. Inſtrumentum appellationis
eſt in tom. 1. Anecdot. col. 913. Interfuit Ar-
naldus concilio Biterrenſi an. 1225. Teſtis re-
cenſetur an. 1230. in compoſitione Durandum
Albienſem inter & Petrum Narbonenſem anti-
ſtites de limitibus ſuæ diœceſeos. Medietatem
uſuum & jurium in Podio Cazellæ a Sicardo de
C Boiſſelon milite comparavit anno 1231. Inſe-
quenti graviſſimam de ſancti Gervaſii cella litem
finivit, ſententiam ferente arbitro T. Agathenſi
epiſcopo, quod ex tabulis S. Ceciliæ Albienſis
docemur. Eodem anno jus inveſtituræ in eccleſia
Podii Saliconis Arnaldo confirmarunt arbitri ele-
cti Guillelmus abbas S. Afrodiſii & Bernardus
de Croſis rector eccleſiæ de Bociacis. An. 1234.
in ejus præſentia Sicardus de Cabrairola & Ber-
nardus frater vendiderunt eleemoſynario Villæ-
magnenſi quinque ſolidos Biterrenſes uſaticos;
quos habebant in manſo de Marnagues. Lauda-
vit diviſionem factam inter Petrum Stephani de
D Pedenatio & Johannem Feuterii de honoribus
quos habebant apud Lunatium & Biterrim XIV.
cal. Mart. an. 1238. Mortem ejus ad IV. calend.
Auguſti Caſſianenſe necrologium aſſignat.

XIV. Petrus I. abbas Villæ magnæ tranſigit
X. cal. Junii 1241. cum Bernardo epiſcopo Bi-
terrenſi de quibuſdam decimis. Memoratur ad-
huc an. 1246. in chartis Narbonenſibus.

XV. Raimundus III. anno 1247. ceteros *Catel. comm. Occit. pag. 647.*
inter proceres ceſſioni Biterrenſis atque Carcaſ-
ſonenſis vicecomitatuum in Ludovici Francorum
regis gratiam factæ ſubſcripſit. Eodem anno de
ipſius mandato Bernardus Sicardi cellerarius tra-
E didit clientelæ titulo Hugoni Garrico de Buxa-
done & Sicardo de Porcareſſa totum manſum
d'Engairagues, moxque ſeu vitam ſeu dignita-
tem Raimundus exuit.

XVI. Petrus II. de Brolio ex ſacriſta abbas
Villæ magnæ precum ac ſuffragiorum commu-
nionem cum Caſſianenſibus ſanxit anno 1253.
Biterrenſi concilio præſens fuit an. 1255. Cum
Berengario Craſſenſium abbate iniit mutuam
utriuſque monaſterii ſocietatem anno 1256. in
veſperis Paſchæ. Eodem anno B. Mariæ de Sou-
martre eccleſiam Begoni Jordano Vabrenſi abbati

ceſſit, a quo viciſſim recepit eccleſiam de Funda- A menta Ruthenenſis diœceſis. Nonnulla Villæ magnæ prædia conjunxit an. 1260. quo Raimundus epiſcopus Biterrenſis, aliique duo arbitri Petro & monaſterio Villæ magnæ adjudicarunt omnem juriſdictionem in villa de Soumartre. Munificum expertus eſt benefactorem Guillelmum Gaudalem, qui cal. Julii an. 1262. bene multa tum huic abbatiæ tum pluribus diœceſis eccleſiis legavit. Volunt nonnulli Petrum electum fuiſſe abbatem Craſſenſem poſt Berengarium de Grava anno 1262. at huic obſtat electioni, quod a P. Biterrenſi, B. Toloſano, P. Agathenſi, Berengario Magalonenſi, R. Leutevenſi, B. Carcaſſonenſi B epiſcopis & capitulo Narbonenſi, ceteriſque prælatis & eccleſiaſticis ad concilium provinciale coadunatis invitatus Petrus, præ infirmitate adeſſe non potuit, unumque ex ſuis monachis delegavit v. nonas Octobris; annus equidem non deſignatur, aſt alius eſſe non poteſt ab anno 1272. quo hi omnes præſules ſimul ſupererant. Eodem autem exeunte, ſeu vita, ſeu dignitate Petro ſpoliato, Villæ magnæ ſedes vacabat XIII. cal. Febr. ut diſcimus ex tabulario.

XVII. A. reperitur Villæ magnæ abbas anno 1279. in charta eccleſiæ Albienſis.

XVIII. Petrus III. a quo, conventu & univerſitate Villæ magnæ tres arbitri electi definierunt homines hujus loci non poſſe habere furnos communes vel proprios tam in dicta villa quam in adjacentiis VII. cal. Nov. 1283. Pepigit cum incolis Tauciacenſibus die 5. Nov. anni 1296.

XIX. Robertus I. cenſum bonorum abbatiæ Carolo Francorum regi exhibet die 23. Febr. anni 1309.

XX. Guido de Bociacis pedum Villemagnenſe jam tenebat XVIII. cal. Jan. 1312. quo declaravit oppidanos vici de S. Nazario teneri ad ſolvendam eleemoſynariæ monaſterii viceſimam partem bladorum & leguminum. Hic abbas vel D ſequens, prima enim tantum littera denotatur, miſit procuratorem ad concilium Biterrenſe an. 1317.

XXI. Guillelmus de Olargua Villemagnenſis abbas & dominus S. Geneſii de Baraſſano donavit unum campum in emphyteoſim in dicto territorio ſitum idibus Auguſti an. 1318. Villæ magnæ autem pedum abjecit an. 1323. ut Caunenſibus imperaret bulla Johannis papæ XXII. data Avenione pontificatus anno VII.

XXII. Bertrandus S. Criſpini diœceſis Vabrenſis prior erat, cum eodem anno creatur abbas ex Avenionenſis pontificii geſtis.

XXIII. Sicardus Villæ magnæ præerat jam ab anno 1329. ex tabulario. Clientelæ fidem & obſequium pro prædiis de Garagues & Buxadone, &c. accepit a Pontio de Theſan XV. cal. Maii anno 1331.

XXIV. Frotardus anno 1332. ceſſit D. Salomoni de Felgariis uſum quorumdam paſcuorum die 23. Februarii. Ab electo S. Gervaſii priore octoginta libras primo ejuſdem cellæ vacantis anno monaſterio debitas accepit die 8. Martii 1340.

XXV. Ermengaudus memoratur in tabulis Villemagnenſibus 23. Julii 1364. Ex Avenionenſi pontificio moritur anno VI. pontificatus Urbani V. Chriſti 1368.

XXVI. Pontius iiſdem actis docentibus mox eidem ſufficitur bulla pontificia Urbani V. Gregorius papa XI. mandavit abbati S. Jacobi, ut Pontio adverſus invaſores monaſterii ſuccurreret brevi dato Lugduni pontificatus anno 3. III. id. Febr. 1373.

XXVII. Robertus II. Francorum regi fidem juravit anno 1389. pro prædiis de Theſano, S. Geneſio, Baraſſano & Alignano. Creatur definitor capituli generalis Benedictinorum in conventu Fr. Prædicatorum Carcaſſonæ celebrati an. 1393. & 1398. Demum an. 1399. menſam abbatis a conventuali ſejunxit, certoſque monachis alendis reditus aſſignavit.

XXVIII. Michael anno 1404. locum habet in tabulis. Syndici de Biterrivis electi in manibus ejus jurarunt an. 1407. munere ſuo ſe bene & legaliter functuros. Numeratur Michael abbas Villæ magnæ inter abbates, qui an. 1409. ad concilium Piſanum miſerunt procuratores. Finem impoſuit die 4. Januarii an. 1412. controverſiæ inter ſyndicos de Biterrivis obortæ & Raimun- C dum Malaure. Jam obierat vel ceſſerat an. 1426. quo Villæ magnæ ſedes vacabat.

XXIX. Hugo II. de Popiano electus anno 1427. priuſquam ingrederetur monaſterium, in plano exiſtens ante portam S. Salvatoris Villæ magnæ requiſitus a ſyndicis, confirmavit conſuetudines, privilegia & libertates ab anteceſſoribus ſuis conceſſas die 7. Septemb. 1427. Inſequenti vendidit nobili Bartholomæo de Popiano proventus unius hoſpitii ſiti in Villa magna die 16. Febr. 1428. Conceſſit 17. Nov. 1432. uſum nemoris de Arenaſſes incolis de Calmeta. Facultatem dedit ſyndicis vendendi quartam partem prati communis ejuſdem loci 10. Decemb. 1438. Annuente toto conventu prioratum S. Geneſii menſæ abbatis univit 1445. Generalibus monachorum nigrorum comitiis Carcaſſonæ celebratis an. 1448. interfuit, & ſalubria condi decreta curavit. Eodem anno divini cultus zelo incenſus, in eccleſiis S. Gervaſii & B. Mariæ de Mauriano ſecundarium ſeu vicarium perpetuum inſtituit, cujus præſentatio penes priorem penderet. Pepigerunt Hugo & ſyndici Villæ magnæ cum Salomone de Felgariis & ſyndicis de Eripiano 3. Julii 1455. Creavit una cum conventu œconomos bonorum monaſterii die 6. Aprilis E 1459. Præerat adhuc an. 1460. ut conſtat ex collatione facta ab ipſo capellaniæ B. Catharinæ fundatæ in parochia S. Gregorii Guillelmo Violes preſbytero. Tandem ætate grandævus ad imminentem exitum accingere ſe volens, pedum ceſſit in gratiam ſequentis, reſervata ſibi beneficiorum collatione, quo nomine Johanni de Rupefolio Villæ magnæ monacho dedit prioratum B. Mariæ de Monicio an. 1465.

XXX. Antonius I. de Theſan gente hujuſce nominis clara natus, ex priore S. Geneſii abbas Villæ magnæ factus eſt per ceſſionem Hugonis. Accepit

Digitized by Google

Accepit laudimium quorumdam prædiorum per- A mutatorum apud Buxadonem die 9. Decemb. 1463. Laudavit an. 1471. quamdam venditionem. Obſtitit die 16. Nov. an. 1472. conventioni initæ inter Petrum Ramas vicarium de Biterrivis & camerarium Villæ magnæ. Conſtitutus eſt procurator Petri de Theſano monachi ſui die 24. Sept. an. 1476. Graviſſima lis abbatem hunc inter & Bernardum Viridarium abbatem ſeu adminiſtratorem perpetuum abbatiæ Juncellenſis orta, ad ſupremam Parlamenti Toloſani curiam delata eſt an. 1481. Cum autem cauſa cecidiſſet Antonius, litteras obtinuit an. 1484. ab eadem curia, quibus rurſum inter utrumque B abbatem bellum. Diuturnæ tandem huic controverſiæ hoc eodem anno finem impoſuit Antonii ſenis decrepiti obitus.

XXXI. Antonius II. Willelmi de Claromonte, gente apud Septimanos illuſtri ſatus, protonotarius apoſtolicus, archidiaconus Caprarienſis in eccleſia Biterrenſi, & prior S. Martini, Villemagnenſem obtinuit commendam ab Innocentio papa VIII. IV. cal. Martii pontificatus anno 1. Huic Tiberienſem poſtmodum eodem beneficio conjunxit. Contulit an. 1490. prioratum ſancti Petri de Redis Claudio de Popiano. Quædam ad ornatum chori confecit an. 1491. Eodem C anno monachorum reditus auxit, novamque recognitionem ab incolis S. Geneſii exegit. Anno 1492. pro quadam eccleſia parochiali permutata cum eccleſia S. Pauli Claromontenſis petiit a ſummo pontifice abſolutionem ad cautelam. Pepigit cum ſyndicis de Biterrivis an. 1497. Gravi correptus morbo teſtamentum condidit die 3. Jul. 1499. quo ſepulturam elegit in eccleſia S. Claræ Biterrenſis, quibuſdam tum Villæ magnæ tum S. Tiberio legatis. Tandem ſupremum obiit diem IV. nonas Julii an. 1499. ex necrol. Biterrenſi.

XXXII. Franciſcus I. Willelmi de Claromonte in locum Antonii ſuffectus eſt a ſummo ponti- D fice, monachorum votis poſthabitis. Statim enim defuncto Antonio, Villemagnenſes elegerunt die 17. Julii 1499. Triſtanum de Theſano, quem virum providum & diſcretum, litterarum ſcientia, moribus & vita commendandum preſbyterum, nobilique ſatum ſanguine Villemagnenſes tabulæ repræſentant: aſt æmulum paſſus Franciſcum de Clermont clericum Leutevenſem, baccalaureum in theologia, cui Alexander papa VI. abbatiam Villemagnenſem datis IV. non. Auguſti litteris an. 1499. commendaverat, cedere coactus fuit Triſtanus. Tiberienſem quoque poſt obitum Antonii commendam eodem modo ten- E tavit Franciſcus, ſed non eodem ſucceſſu, ut videbimus, ubi de aſceterio Tiberiano.

XXXIII. Arnaldus II. de Loüere reperitur commendatarius Villæ magnæ in Occitania ſub Ludovico XII. Francorum rege, qui regnum auſpicatus eſt an. 1498. Obiit 1514.

XXXIV. Johannes I. de Ferrier Arelatenſis archiepiſcopus, de quo jam tom. 1. col. 588. genere, pietate, ſcientiaque inſignis, hanc conſecutus eſt commendam anno ſaltem 1508. ex tabulis, in quibus hoc eodem anno Johannes de Rupefolio dicitur ejus vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus. Villæ magnæ ædes abbatiales, clauſtrumque conſtruxit an. 1510. nec de ſuis male meritus eſt aliquando. Contulit die 23. Sept. 1513. prioratum S. Stephani de Podio Salicone vacantem. Maſſiliæ diem clauſit extremum die 17. Jan. 1521. ut diximus in archiepiſcopis Arelatenſibus.

Poſt ejus fatum duas in partes ſciſſa monachorum ſtudia, dum alii Raimundum de Theſan S. Pontii Tomerienſis monachum, alii Giſardum de Corneliano majorem illius loci priorem electum volunt, regi dant occaſionem nominandi abbatem.

XXXV. Franciſcus II. Guillelmus de Claromonte Triſtani baronis de Claromonte & Catharinæ de Ambaſia filius, Auſciorum archiepiſcopus, S. R. E. cardinalis, & Avenionenſis legatus, de quo jam in archiepiſcopis Auſcienſibus tom. 1. col. 1001. & alibi, ab an. 1521. poſſedit commendam Villæ magnæ. Diſciplinæ regularis obſervantiſſimus, in monachos incontinentes ſæviit, qui cum ea de re ad ſupremam parlamenti Toloſani curiam eſſent conqueſti, ab eadem deputatur frater Clemens Cherny abbas S. Michaelis de Galliaco anno 1523. de cauſa judicaturus. Creavit an. 1525. Franciſcus Petrum Ciffredi vicarium totius terræ Villæ magnæ. De eo agitur in tabulis uſque ad diem 12. Septemb. 1528. quo poſtulatus abbas Villæ magnæ a nonnullis monachis legitur Clemens Cherny, qui aliis reluctantibus cedere cogitur.

XXXVI. Bernardus de Cruce factus abbas monachis ſeptem tum in Villæ magnæ cœnobio degentibus prædia contulit die 20. Maii anno 1531. ad victum & veſtitum neceſſaria.

XXXVII. Robertus III. de Turre monachus ord. S. Benedicti, prior SS. Gervaſii & Protaſii de Langonia diœceſis Mimatenſis, necnon ſancti Petri de Anicio, & S. Johannis de Centenario diœceſis Vivarienſis, vicarius generalis Franciſci de Tournon abbatis Caſæ-Dei, commendam Villemagnenſem jam obtinebat an. 1531. quo ſacriſtiam Villæ magnæ contulit Claudio de Sellis Caſæ-Dei monacho. Fidei ſacramentum ab incolis S. Geneſii recipit an. 1534. De eo mentio fit in tabulis ad menſem Septembrem an. 1543.

XXXVIII. Franciſcus II. de Falcone Monſpelienſis variis eccleſiæ functus muneribus, variiſque temporibus factus epiſcopus Tutelenſis, Aurelianenſis, Matiſconenſis, Carcaſſonenſis, &c. inter alia ſacerdotia commendam Villæ magnæ obtinuit a rege chriſtianiſſimo anno 1543. quo vi litterarum apoſtolicarum XIV. cal. Octob. datarum, poſſeſſionem per procuratorem adeptus eſt die 28. Februarii an. 1544. Johannem de Narbona epiſcopum Biterrenſem ſolemni pompa Biterras ingredientem jam deduxerat die 4. ejuſdem menſis. Anno ſequenti Petrum Baſtide epiſcopo Biterrenſi præſentavit ad vicariam perpetuam S. Petri de Reddis, & anno 1553. Arnaldum de Lapidibus ad vicariam ſancti Martini veteris. Sequenti locum ceſſit anno 1554. quo

XXXIX. Amantius, *al.* Amedeus de Foix

Digitized by Google

genere clariſſimus, protonotarius apoſtolicus, litteris regiis inſtituitur, quas die 15. Auguſti ejuſdem anni monachis exhibuit Johannes Dalon miles dominus de Colombier. Adminiſtrator Carcaſſonenſis, Matiſconenſis & Vaſatenſis ſucceſſive epiſcopus Villemagnenſem tenuit commendam ad annum 1556. ex tabulis.

XL. Johannes II. de Chambert jurium doctor, archidiaconus Narbonenſis, Antonii de Chambert abbatis Craſſenſis ex fratre nepos, bulla inſtituitur pontificia an. 1557. Difficillimis præfuit temporibus, multa paſſus ab hæreticis detrimenta anno 1562. Caſtrum de Biterrivis regiarum ſubventionum ergo jam abalienatum redemit pretio 2650. librarum die 30. Jul. 1565. Eodem anno Caroli Borbonii epiſcopi Carcaſſonenſis vicarius generalis erat. Inſequenti recepit hominium incolarum Villæ magnæ. Martinus Auſtrini in manibus Johannis per procuratores renunciavit vicariæ perpetuæ S. Gregorii die 16. Maii 1571. Contulit prioratum S. Gervaſii Johanni Tierre 10. Decemb. 1572. Obiit VII. id. Jan. 1574. ex necrologio SS. Juſti & Paſtoris. In tabulis mortis ejus dies aſſignatur ante decimam octavam diem Martii an. 1575. a ſeptem incolis Villæ magnæ ſuper hoc requiſitis, quo tempore nullus apud Villam magnam reſidebat monachus ob metum Calviniſtarum omnia ferro flammaque devaſtantium.

XLI. Rainaldus Vigor Villæ magnæ commendatarius procuratorem ſuum inſtituit Arnaldum Vigor parentem, primarium reginæ medicum die 13. Febr. 1579. Inter ſenatores Rotomagenſes adſcriptus eſt 17. Dec. ejuſdem anni: fuit & libellorum ſupplicum magiſter. Unde forſan dux Montmorenciacus Occitaniæ prorex ejus poſſeſſiones ratione abſentiæ in manus regis tradidit 21. Aprilis 1586. quæ paulo poſt regia negotia cauſato reſtitutæ ſunt. Gabriel de Rocolis vicarius generalis Raimundi dedit 31. Januarii 1595. Petro Gourc monacho Villemagnenſi facultatem ſacros ordines a quocumque mallet antiſtite recipiendi. Poſtquam ad annum 1596. Villemagnenſibus incubuit Rainaldus, de reſignatione convenit cum nobili d'Avauſan ſub annua penſione; nec tamen ante annum 1599. videtur reſignaſſe.

XLII. Johannes Perpetuus Alboti preſbyter Caturcenſis, quem polemarchus de Themines commenda a rege impetrata deſignaverat, ut ſub hac larva abbatiæ reditibus frueretur Thomas d'Avauſan ejus frater, obtinuit a Clemente VIII. ſummo pontifice commendam Villæ magnæ vacantem per ceſſionem Rainaldi factam in manibus papæ XVIII. cal. Jan. an. 1599. pontificatus anno VIII. Vicarius ejus generalis donavit die 9. Maii 1604. prioratum S. Amantii. Perſonatus abbas toto tempore quo tenuit commendam, in gratiam Thomæ d'Avauſan tenuit, obiitque anno 1616. poſt cujus fatum quam polemarcho de Themines largitus jam fuerat, iterum confirmavit rex Villam magnam, quo nomine Thomas d'Avauſan abbatiæ prædiis uti pergit, ut teſtatur hæc polemarchi ad fratrem epiſtola. *Placet mihi* A *oppido, frater cariſſime, pactum a te cum ſorore mea initum de abbatia Villæ magnæ Argentariæ. Declarationem, ſi quæ a me exigatur, chartæ libenter committam ad ſenſum facti tractatus. Vale. Pariſiis die 17. Julii 1617.*

XLIII. Henricus de Theſan baccalaureus in theologia defuncto Johanni ſubrogatur, conſanguineus a Thoma deſignatus: commendam per obitum Johannis Alboti vacantem a Paulo V. ſummo pontifice impetrat VIII. id. Auguſti an. 1617. pontificatus anno XIII. Nomine tenus & ipſe abbatiam tenuit. Ceſſit nepoti an. 1626. at non regimine ante annum 1628. nam prioratum B S. Amantii contulit an. 1627. & S. Raphaelis 19. Sept. 1628. Obiit ſub finem Maii an. 1630.

XLIV. Johannes Jacobus de Theſan, cujus ſororem Thomas d'Avauſan duxerat uxorem, per ceſſionem patrui factus commendatarius ab Urbano VIII. IV. cal. Novemb. an. 1626. pontificatus anno IV. poſſeſſionem non adipiſcitur, niſi die quinta Decembris an. 1628. At abbatiæ bonis nunquam ipſe potitus eſt, quibus tanquam propriis & paternis ante & poſt mortem Johannis, ejus propinqui uſi ſunt.

XLV. Gabriel Trotin regio ſimul & pontificio diplomatibus commendatarius creatus anno C 1634. inſequenti cum poſſeſſionem inire vellet die Conceptionis B. M. impeditus eſt a D. du Pujol. A ſenatu Toloſano obtinuit die 12. Junii 1636. plenam & liberam bonorum Villæ magnæ poſſeſſionem, quæ a vicecomite injuſte detinebantur. Pepigit die 9. Maii an. 1637. cum monachis Benedictinis congregationis S. Mauri pro reformanda Villa magna, pactumque anno ſequenti confirmavit, quod a ſenatu Toloſano an. 1639. roboratum, exſecutioni mandatum non fuit niſi an. 1661. Interim diuturnis vicecomitis du Pujol fatigatus querelis & uſurpationibus, vi etiam coactus, ne quid amplius addam, reſignavit D in gratiam ſequentis conventione facta die 10. Junii an. 1647.

XLVI. Franciſcus III. de Mirmand Monſpelienſis vicecomitis du Pujol affinis renunciatur Villæ magnæ commendatarius anno 1647. ad 1655. quo fratri titulum dimiſit.

XLVII. Johannes III. de Mirmand Franciſco germano cedenti, accedentibus apoſtolica ſimul ac regia ſchedulis, ſucceſſit an. 1655. die 18. Julii auſpicatus poſſeſſionem. Eo ſedente juxta pacta a Gabriele Trotin conventa & a ſenatu Toloſano confirmata, antiquiores Villæ magnæ monachi reformatis S. Mauri locum dedere 17. Septembris E 1661. quibuſcum novum egit concordatum Johannes an. 1664. Sed nec ſilentio prætermittendus D. Paulus Abbes Villæ magnæ monachus & ſacriſta, reformationis fautor, qui Benedictinis S. Mauri corpus S. Majani, ſacriſtiamque contulit die 2. Junii an. 1669.

XLVIII. N. de Theſan ſenator Toloſanus e familia toparcharum du Pujol, d'Olargues, &c. quem commendatarium nominatum volunt, perſonatus & ipſe abbas, ſicut & duo deceſſores & conſanguinei, quo tempore Villam magnam tenebant domini du Pujol. Obiit an. 1703.

Digitized by Google

XLIX. Petrus IV. de Gayet vicarius generalis epiſcopi Biterrenſis commendam obtinet die 31. Octob. 1704. quam etiamnum pacifice poſſidet optimus abbas, eximia erga pauperes liberalitate commendandus.

SAINT JACQUES.

S. JACOBUS.

De auctoribus, primis ut ita dicam crepundiis & incrementis monaſterii S. Jacobi ordinis S. Auguſtini in ipſa civitate Biterrenſi locuturis lux alicunde affulgeat neceſſum eſt: ſed cum nec labore non pœnitendo, nec iteratis precibus hilum quidem de primævo hujuſce cœnobii ſtatu expiſcari potuerimus, de eo inviti licet ſilere cogimur. Dicere igitur ſufficiat hanc abbatiam S. Afrodiſii velut æmulam ab ipſa origine Biterrenſi epiſcopo ſingulari quodam modo ſubjectam, eoſdem fere paſſam fuiſſe manes, ipſique antiſtiti hominium peculiare debere abbatem, qui eccleſiæ cathedralis ſancti Nazarii canonicus, hebdomadarii munere certis ſub pœnis fungi tenetur, ut diximus de abbatibus S. Afrodiſii, ubi de S. Jacobo plura vide. Ab anno 1664. congregationi Canonicorum regularium Gallicanæ unitur hæc abbatia, qui regularem & cœnobiticam revocarunt vitam, novumque abbatiæ S. Jacobi jam pene lapſæ reddiderunt ſplendorem. Abbates, quorum nomina e diverſis eruimus monumentis, jam accipe.

Abbatum nomenclatura.

I. Aimericus occurrit abbas ſancti Jacobi anno x. regnante Carolo poſt obitum Odonis, hic eſt annus 908. quo litigabat cum Ario coram Boſone vicecomite.

II. Adaulfus an. 920. regnante Carolo poſt obitum Odonis coram Boſone vicecomite & Reginardo Biterrenſi epiſcopo contendebat cum Adaulfo pro quadam donatione facta S. Jacobo.

III. Matfredus filius Ermengaudi de Caſulis præerat anno 1053. quo cum patre ſuo adfuit placito habito Biterris XIII. cal. Sept. *al.* 13. Sept. ex Andoquo.

IV. Raimundus regnante Philippo rege, primo nempe, Henrici I. filio excepit donum Bernardi Perre.

V. Hugo I. abbas ſancti Jacobi in quibuſdam chartis reperitur annis 1093. & 1094.

VI. Arnaldus epiſcopus & abbas S. Jacobi exeunte ſæculo XI. & ineunte XII.

VII. Geraldus I. an. 1104. donum Imberti & Adelaïdis ejus uxoris excipit.

VIII. Hugo II. quædam acquirit an. 1120.

IX. Bruno occurrit in veteri inſtrumento anno primo regnante Ludovico rege. Donum Pontii de Villa nova accepit an. 1148. Cum quodam Riculfo litigabat an. 1153. Dies mortis ejus octavo cal. Aprilis aſſignatur in necrologio Caſſianenſi.

X. Guillelmus I. Bernardi jam ſedebat anno 1167. Teſtis recenſetur in charta Berengarii de Aligнano pro eccleſia Biterrenſi an. 1170. Occurrit in charta Anianenſi an. 1173. in tabulario Biterrenſi an. 1174. & 1178. in inſtrumento A oppignerationis factæ a Bernardo epiſcopo ad concilium Lateranenſe ſeſe accingente.

XI. Petrus I. de Parietibus ex canonico beatæ Mariæ de Caſſiano factus abbas S. Jacobi reperitur an. 1181. Teſtis occurrit donationis factæ monaſterio Anianenſi a Berengario de Podio Sorigario an. 1182. Amedeo abbati Vallis magnæ totum illud ceſſit quod habebat in terminio de Ortis an. 1185. Memoratur in veteri charta eccleſiæ Agathenſis an. 1191. Habuit querelam cum Gaufrido Biterrenſi epiſcopo ſuper obedientia & reverentia quas epiſcopo debebat: hæc autem controverſia mediis arbitris finita eſt menſe B Septembri anni 1194. Occurrit in veteri inſtrumento eccleſiæ Narbonenſis an. 1193. Necrologus liber monaſterii de Caſſiano obitum ejus aſſignat IV. nonas Maii.

XII. Guiraudus recenſetur an. 1213. in pervetuſta charta eccleſiæ Biterrenſis.

XIII. Berengarius reperitur in charta eccleſiæ Biterrenſis an. 1225. Præſens memoratur ſententiæ a Tedeſio Agathenſi & B. Biterrenſi epiſcopis latæ adverſus electionem P. Guiraudi e ſacriſta in abbatem S. Pauli VI. cal. Jun. 1232. Recenſetur & an. 1235. in charta eccleſiæ Narbonenſis. Obiit XVIII. cal. Aprilis in necrologio C S. Saturnini Toloſani, annus non aſſignatur.

XIV. Guillelmus II. Arnaldi epiſcoporum litteris ad Innocentium papam datis anno 1245. ſubſcripſit, quibus ſummum pontificem rogant antiſtites, ut libera detur inquiſitoribus in hæreticos agendi licentia. Paulo poſt ab Otone cardinali epiſcopo Portuenſi datus judex inter Guillelmum electum Narbonenſem & Blaſium papæ ſubdiaconum, definit eccleſiam de Gabiano, quam Blaſio contulerat ſummus pontifex, pendere ab archiepiſcopo. Duæ exſtant in appendice conciliorum Narbon. doctiſſimi Baluzii ad abbatem S. Jacobi Biterrenſis Innocentii papæ IV. bullæ, D quarum prima Lugduni data VI. id. Novemb. pontificatus anno VI. abbati mandat, ut a Guillelmo archiepiſcopo Narbonenſi latam adverſus Amalricum ſententiam excommunicationis confirmet, altera vero III. cal. Nov. anno VII. ut inquiſitorum proceſſum reformet, qui inſcio archiepiſcopo reum abſolverant. In necrologio Caſſianenſi lego: *VI. cal. Junii obitus Guillelmi Arnaldi abbatis S. Jacobi Biterrenſis.*

XV. Petrus II. memoratur in veteri inſtrumento S. Afrodiſii an. 1264. Petri S. Afrodiſii abbatis nomine interfuit concilio Monſpelienſi an. 1269. habito. Adſtitit comitiis generalibus E apud Biterrim habitis an. 1271.

XVI. Guillelmus III. Bernardi abbas S. Jacobi an. 1273.

XVII. Bernardus ſive Bertrandus occurrit S. Jacobi abbas annis 1304. 1305.

XVIII. Petrus III. jam occurrit anno 1330. De incontinentia & dilapidatione fuit accuſatus apud Johannem papam XXII. qui Stephano Chotardi ſacriſtæ Leutevenſi, priori Fratrum Prædicatorum & Guardiano Minorum reſcripſit, ut de ejus vita & moribus inquirerent X. calend. Aprilis pontificatus an. XII.

Digitized by Google

XIX. Guillelmus IV. an. 1363. forte idem A cum ſequenti.

XX. Guillelmus V. Sermarii S. Jacobi abbas legitur annis 1370. 1385. 1388. 1390.

XXI. B. occurrit abbas ſancti Jacobi annis 1401. 1406.

XXII. Johannes I. Rubei an. 1416. ex catalogo nuper ad nos tranſmiſſo, niſi forte pro 1416. legendus ſit annus 1516.

XXIII. Guido de Garrigue an. 1417.

XXIV. Petrus IV. memoratur an. 1433.

XXV. Andreas de Ortis epiſcopo Biterrenſi præſtat hominium an. 1433.

XXVI. Jacobus I. Carieti *al.* Carreſi jam B præerat an. 1438. Recenſetur in facta a Guillelmo epiſcopo Biterrenſi promulgatione quorumdam ſtatutorum concilii Baſileenſis. Occurrit & anno 1443. Fit epiſcopus Maurianenſis per obitum deceſſoris II. cal. Octob. 1451. ex actis conſiſtorialibus Vaticani. Sed utrum hæc electio rata fuerit, adhuc incompertum.

XXVII. Bartholomæus I. abbas pedum gerebat an. 1455.

XXVIII. Johannes II. d'Arnoye jurium profeſſor Biterrenſi epiſcopo fidem jurat an. 1456.

XXIX. Bartholomæus II. recenſetur abbas annis 1459. 1461. C

XXX. Johannes III. Emult jam abbas 1462. reſignat in manibus Pauli papæ II. anno 1465. abbatiam S. Jacobi vetuſtate collapſam, obæratam & pauperrimam, reſervat tamen ſibi penſionem decem ſcutorum auri, & prioratum S. Petri de Plaſſiano ab eodem cœnobio dependentem.

XXXI. Gerardus II. Rubei abbas Anianenſis abbatiam quoque S. Jacobi impetrat an. 1465. bulla Pauli II. IV. non. Maii. Ceſſit ſequenti.

XXXII. Jacobus III. Rubei prior Serignani, protonotarius apoſtolicus & adminiſtrator perpetuus S. Jacobi annis 1473. 1475. 1485. 1491. Obiit an. 1494. D

XXXIII. Carolus Rubei occurrit abbas annis 1495. 1497.

XXXIV. Johannes IV. Rubei ſenior frater Jacobi deceſſoris, monachus Anianenſis reperitur abbas ſancti Jacobi ab an. 1501. ad 1519. quo ſequenti ſub penſione ceſſit.

XXXV. Johannes V. Rubei junior accipit bullas cal. Junii an. 1519. Præerat adhuc an. 1532.

XXXVI. Jacobus IV. Rubei d'Arnoye & Maſſeillargues an. 1534. & 1543. Vicarius generalis erat Franciſci Gouffier Biterrenſis epiſcopi anno 1546. Vivebat adhuc 1557.

XXXVII. Petrus IV. Delpuech occurrit ab- E bas S. Jacobi an. 1588.

XXXVIII. Annas de Meurvieil epiſcopus Montis albani, abbas ſancti Jacobi anno 1606. ceſſit ſequenti cum penſione.

XXXIX. Johannes Ludovicus de Meurvieil præcedentis nepos, clericus Biterrenſis, a rege nominatus ultima Septembris an. 1633. obiit die 25. Sept. an. 1705. annos natus 88. Eo ſedente reformatur monaſterium S. Jacobi anno 1664. & unitur congregationi Gallicanæ canonicorum regularium.

XL. Artus Timoleon de Barcos, Martini de Barcos abbatis S. Sigiranni ex fratre nepos, doctor Sorbonicus, canonicus Pariſienſis, nominatur a rege Ludovico XIV. 31. Octob. anni 1705.

CASSIANUM, *Prioratus*. CASSAN

ANtiquum exſtat ordinis S. Auguſtini cœnobium & percelebre in montibus diœceſis Biterrenſis duabus leucis diſtans a Biterra. Dotatur a Guillelmo Alcherio & uxore Maria, qui canonicis ibidem Deo ſervientibus dimiſerunt Ch. IV. col. 129. an. 1080. eccleſiam de Caſſiano jam conſtructam in honorem B. Mariæ. Hanc donationem biennio poſt confirmavit Matfredus Biterrenſis præſul. An. 1083. idem Alcherius totum hono- Ch. V. col. 130. rem parochiæ canonicis Caſſianenſibus largitus eſt; innumeriſque poſtmodum dotationibus ita excrevit monaſterium, ut prioratus tantummodo inſignitum titulo, plures abbatias opibus immenſis, morum diſciplina, incolarum doctrina & ſanctitate longe ſuperaret, unde & epiſcopi ad diverſa ſacerdotia, & eccleſiæ ad pontificiam dignitatem canonicos Caſſianenſes perdiu aſſumſerunt, mutuamque cum eis precum & ſuffragiorum ſocietatem ambiebant fideles. At damnoſa quid non imminuit dies! lapſis ad mollitiem moribus, confuſa ac perturbata ſunt omnia: hinc quod octoginta abunde canonicis, ſeptem vix aut ſex poſtea alendis ſatis fuit cœnobium. In tanta rerum confuſione abbas S. Rufi inſurrexerit, dominatumque in Caſſianum affectaverit, quid mirum! ſed tandem favore & præſidio ſereniſſimi principis de Conti Occitaniæ proregis, curiſque Narbonenſis archiepiſcopi Caſſiani prioris nova facta ſunt omnia, in poſſeſſionem Caſſiani inducuntur die 9. Aprilis 1660. canonici regulares congregationis Gallicanæ, qui priſtinum Caſſiano decus in dies reſtituunt.

PRIORUM CATALOGUS.

I. PEtrus Theudaldus primus prior occurrit in charta Guillelmi Alcherii, qui an. 1083. Ch. V. col. 130. canonicis ceſſit totum honorem, quem habebat in parochia de Caſſiano, in teſtamento Ermengaudi Ch. VI. col. 132. de Pouſols, qui an. 1088. canonicis Caſſianenſibus legavit eccleſiam de Calobris, & in inſtrumento donationis Matfredi epiſcopi Biterrenſis Ch. VII. col. 133. an. 1092.

II. S. Geraldus, de quo in epiſcopis Biterrenſibus, Petro ſucceſſit. A puero vitæ addictus canonicæ, mirum quos in ea progreſſus fecerit, ita ut in locum Petri demortui communibus canonicorum votis ſuffectus ſit prior. Monaſterium de novo conſtruxit, cujus eccleſiam an. 1115. Ch. VIII. col. 133. dedicari a præſulibus curavit, hoſpitale cœnobio adjunxit, tandem ad cathedram Biterrenſem aſſumtus fuit an. 1121. ut diximus.

III. Berengarius I. S. Geraldo ſubrogatus rexit ad annum 1149. quo ad Agathenſem cathedram ab Agathenſibus clericis fuit evectus, ubi vide. Occurrit in inſtrumento Leutevenſi an. 1138. Ch. XV. col. 179.

IV. Johannes I. prior Caſſianenſis occurrit annis 1151. & ſequentibus uſque ad 1183. In

Digitized by Google

charta anni 1154. dicit agere ſe de conſenſu fratrum canonicorum. Querelam habuit occaſione cujuſdam eccleſiæ cum Guillelmo Biterrenſi epiſcopo, quæ mediis arbitris Berengario Narbonenſi archiepiſcopo, Aldeberto Nemauſenſi, Raimundo Ucceticenſi, & Ademaro Agathenſi epiſcopis compoſita eſt. Hanc autem concordiam confirmavit Adrianus papa IV. brevi dato Laterani v. id. Decemb. & Innocentius III. poſtea x. cal. Jul. pontificatus anno XIX. Teſtis reperitur Johannes in charta Raimundi Trincavelli pro monaſterio Salvanienſi an. 1165. Ejus temporibus Ildefonſus rex Aragonenſis, comes Barcinonenſis & marchio Provinciæ dat Caſſianenſi cœnobio hoſpitale de Larzag an. 1174. Memoratur præſens benedictioni Deodati abbatis Juncellenſis an. 1180. De Johanne intelligendus, ni fallor, liber necrologus Caſſiani: *Idibus Januarii obiit veneranda memoriæ domnus Johannes prior Caſſianenſis eccleſiæ.*

Ch. XV. col. 138.

Ch. XVIII. col. 141.

V. Bernardus I. Scorta memoratur an. 1183. Nondum obierat an. 1198. ſi chartulario fides, attamen

VI. Durantus reperitur prior B. Mariæ de Caſſiano ab anno 1195. & ſequentibus uſque ad 1204.

VII. Guillelmus I. de Falgueriis Duranti ſucceſſor jam invenitur an. 1206. Priorem ſe & procuratorem dicit eccleſiæ & totius honoris B. Mariæ de Caſſiano in inſtrumento anni 1213. Regebat adhuc 1215.

VIII. Raimundus I. de Villa nova Caſſiano præeſt an. 1217. uſque ad 1225.

IX. Berengarius II. de Stagno Caſſianum regit annis 1227. 1229. In necrologio habetur: *XIV. cal. Febr. obiit D. Berengarius de Stagno prior Caſſianenſis eccleſiæ.*

X. Guiraudus, ſive Geraldus, & Gerbertus Jordani prior B. Mariæ de Caſſiano an. 1232. irritam declarat electionem P. Guiraudi abbatis S. Pauli Narbonenſis. Nondum obierat an. 1240. Dies mortis ejus aſſignatur in necrologio ad XV. calend. Maii.

XI. Bernardus II. Raimundus Caſſianum adminiſtrat an. 1243.

XII. Pontius de Stagno prior Caſſiani annis 1245. 1247. reperitur & 1260. in tabulario.

XIII. Guitbertus & Gilbertus de Creiſſello monaſterium Caſſianenſe gubernat anno 1262. Eo ſedente anno 1272. homines de Gabiano in vigilia Aſſumtionis irrumpentes eccleſiam beatæ Mariæ de Caſſiano profanaverunt & polluerunt, quæ a Pontio Biterrenſi epiſcopo die 1. Septemb. fuit reconciliata.

XIV. Bernardus, *al.* Bertrandus de Biterris memoratur an. 1293. Adhæſit appellationi ad concilium generale a Philippo pulcro factæ in conventu plurium prælatorum apud Montempeſſulanum habito die 3. Julii an. 1303. Raimundi ſancti Tiberii abbatis nomine hominium præſtitit commiſſariis regiis an. 1316.

XV. Guillelmus II. Duranti prior Caſſianenſis ab anno 1332.

XVI. Raimundus II. de Agriſolio omiſſus in catalogo ad nos tranſmiſſo, reperitur prior Caſſiani tum apud Sammarthanos fratres tom. 3. pag. 958. tum etiam Galliæ noſtræ tom. 1. col. 219. in eccleſia Ruthenenſi, cujus epiſcopus fuit anno 1349.

XVII. Guillelmus III. Gombaudi annis 1369. & 1370. memoratur in tabulis. De eo necrologium: *III. cal. Nov. obiit Guillelmus Gombaudi, qui fuit prior Caſſiani.*

XVIII. Guillelmus IV. de Cadoëna ſeu de Cadonio prior B. Mariæ de Caſſiano jam recenſetur ab anno 1384. uſque ad 1409. quo miſit procuratorem ad concilium Piſanum.

XIX. Aymo licentiatus in decretis, de nobili genere procreatus & in ſacerdotio conſtitutus, prior prioratus de Caſſiano ordinis S. Auguſtini Biterrenſis diœceſis fit epiſcopus Nicienſis bulla data Romæ XII. cal. Maii 1422.

XX. Johannes II. de Guardia Caſſiano præerat an. 1427. Reperitur & 1430. Johanne vero defuncto, vi exſpectativæ prioratum invadere tentavit Guillelmus de Champeaux epiſcopus Laudunenſis, quo tempore a ſua diœceſi abſens, in partibus Occitaniæ juſſu regis agebat. Res agitatur ad annum 1439. quo fuit electus

XXI. Maraldus de Condomo prior beatæ Mariæ de Caſſiano, qui memoratur ad annum 1448. Factus inde epiſcopus Caſtrenſis, obiit 6. Auguſti 1458.

XXII. Dionyſius de Rivo Albo occurrit an. 1448. In inſtrumento anni 1473. ſe dicit olim abbatem. Hujus ita meminit necrologium: *VI. cal. Maii obiit Dionyſius de Rivo albo prior Caſſiani.*

XXIII. Antonius de Balſac epiſcopus Valentinenſis occurrit prior B. M. de Caſſiano ab anno 1466. uſque ad 1489. quo, vel ſequenti obiit.

XXIV. Deodatus de Beduer recenſetur in tabulis ab anno 1489. uſque ad 1542. quo longo ceſſit regimine.

XXV. Guillelmus Vallery prior Caſſianenſis annis 1543. 1544. & 1547.

XXVI. Daidé de Bedene occurrit an. 1553. ſic in catalogo prius memorato.

XXVII. Franciſcus I. de Rippa præerat anno 1560. quo & ſequentibus neotericorum furorem Caſſiani domus eſt experta.

XXVIII. Franciſcus II. Gervaiſot memoratur an. 1565. & aliis ad 1581.

XXIX. Simon Azemar Franciſco ſucceſſit anno 1582. Reperitur adhuc 1616.

XXX. Johannes Baptiſta Hullon prior Caſſiani ab anno 1618. ad 1649.

XXXI. Franciſcus III. Fouquet archiepiſcopus Narbonenſis, prior Caſſianenſis factus, huic domui reformandæ operam dedit, nec irrito conatu, favore enim principis de Conti Caſſiani in poſſeſſionem venere canonici regulares congregationis dictæ S. Genovefæ die 9. Apr. 1660. Prioratum autem ad mortem uſque tenuit archipræſul.

XXXII. Ludovicus de la Vergne Montenart de Treſlan epiſcopus Cenomanenſis, & Prior Caſſiani ab an. 1674. Præerat adhuc an. 1711.

XXXIII. N. de Cilly anno 1712.

Digitized by Google

LE SAINT ESPRIT.

ABBATIA SS. NAZARII ET CELSI, *vulgo* SANCTUS SPIRITUS.

PRima monaſterii SS. Nazarii & Celſi, ſeu ut nunc vocant, S. Spiritus, ordinis S. Auguſtini in civitate Biterrenſi initia a Berengario Fredoli hujuſce urbis epiſcopo repetenda. Videns enim optimus antiſtes nullum tam in urbe, quam in diœceſi Biterrenſi mulierum, præter unicum illudque pauperrimum S. Claræ eſſe cœnobium, Bonifacio octavo ſummo pontifice in conſilium adhibito, de conſenſu capituli S. Nazarii, in ſuburbio civitatis ad caput pontis Orbi hoſpitali a Pontio ex anteceſſoribus uno inſtituto contiguum conſtruxit monaſterium, quod ſanctorum Nazarii & Celſi nuncuparetur. In eo triginta voluit eſſe ſanctimoniales feminas ſub regula ſancti Auguſtini militantes, quæ canonicæ S. Nazarii vocarentur, ut pote quæ officium S. Nazarii recitare tenerentur, ut recitatur in eccleſia cathedrali S. Nazarii Biterrenſis. Alia quædam pro canonicarum regimine condidit ſtatuta, quæ multo libentius leges in ipſis tabulis in capitulo S. Nazarii editis II. non. Oct. an. 1305. Hanc aliquot poſt menſibus fundationem confirmavit Clemens V. ſummus pontifex bulla data II. cal. Martii pontificatus anno primo, quam ſimul cum Berengarii litteris videſis inter inſtrumenta. Translatum poſtea fuit e ſuburbio in urbem monaſterium, ſed a quo & quando nos latet.

Charta XXXVI. col. 160.

At ut natura hominum fragilis eſt, tepeſcitque in dies ardentius pietatis ſtudium, accidit ut S. Spiritus moniales ob abbatiſſæ Franciſcæ Plantavitiæ infirmitatem vitæ laxiori indulgerent, & quæ ex inſtituto triginta eſſe debebant, tres tantum an. 1597. remanerent. Quæ cum ad aures Clementis octavi ſummi pontificis perveniſſent, bulla data 3. Auguſti anno 1597. pontificatus anno ſexto, epiſcopo, ut videtur, Biterrenſi facultatem indulget monaſterium S. Spiritus in collegium preſbyterorum Societatis Jeſu, ſeu clericorum regularium, *vulgo* Theatinorum, commutandi. Quinimo Henricus magnus Galliæ rex brevi regio canonicarum reditus Jeſuitis conceſſit: eccleſia necnon earum & domus FF. Prædicatoribus reformatis traditæ ſunt, quorum eccleſia ad conſtruendam urbis arcem fuerat deſtructa. Sed tandem felici ſorte obtigit, ut pluribus canonicarum excidio obſtantibus, breve regium & ſummi pontificis decretum irrita fuerint, reſipuerint moniales, priſtinumque ſplendorem obtinuerit monaſterium, quem cum ſumma totius civitatis laude etiamnum retinet.

Hæ autem ſunt abbatiſſæ, quas ſumma qua potuimus diligentia ex inſtrumentis eruimus.

SERIES ABBATISSARUM.

I. GENSES obtinet anno 1322. a ſuperiori generali Carmelitarum participationem bonorum operum totius ordinis.

II. Oliva Barreyre præerat an. 1357.

III. Marqueſia de Aleſco obiit an. 1373.

IV. Alaſacia electa menſe Martio an. 1373.

V. Alaïdis Morle regebat annis 1394. 1399.

VI. Philippa Aſtrebonne præerat an. 1425.

VII. Catharina Guitardæ abdicavit abbatiam in manus epiſcopi 3. Nov. an. 1453.

VIII. Johanna I. de Cluys eligitur 22. Nov. an. 1453. in capella Crucifixi, adſtantibus Petro Bureau Biterrenſi epiſcopo, necnon & deputatis capituli S. Nazarii. In gratiam ſequentis poſtea reſignavit.

IX. Franciſca de Neuville per reſignationem præcedentis fit abbatiſſa S. Spiritus.

X. Johanna II. de Cluys iterum aſſumitur ad abbatiam regendam. Obiit prima Octobris 1509. in cujus locum ſufficitur

XI. Catharina de Brinhac 4. Octob. 1509. electa. Hæc vicariis generalibus an. 1511. pro ſe ſuiſque monialibus facultatem petiit viſitandi eccleſiam S. Afrodiſii, corpora & reliquias ſanctorum, qui inibi requieſcunt. Memoratur 21. Oct. 1513. 28. Auguſti 1530. & 26. Auguſti 1544. in chartis authenticis D. de Gagneres. Obiit an. 1548.

XII. Johanna III. d'Arnoye occurrit in inſtrumento anni 1550.

XIII. Franciſca de Plantavit de Villa nova, nobili & antiquo apud Cebennates genere, ex quo Johannes Plantavitius de la Pauſe epiſcopus Leutevenſis originem ducebat, præerat an. 1578. Hujuſce temporibus Clemens octavus pontifex maximus bulla data 3. Auguſti 1597. S. Spiritus monaſterium abrogavit, ſingulisque provinciæ Narbonenſis epiſcopis diplomate regio expreſſe inhibetur ne moniales ullas monaſterii S. Spiritus ad ſolemnem votorum profeſſionem admitterent, eo quod auctoritate pontificia ſimul & regia ſtatim ab obitu Franciſcæ antiſtitæ harum ſupprimendum eſſet monaſterium. Obtinuit an. 1612. decretum conſilii privati adverſus Mariam de Spondillan, quæ ſe pro abbatiſſa hujus monaſterii gerebat.

XIV. Maria du Caylar de Spondeillan e nobili & antiqua in Septimania familia oriunda, filia Jacobi du Caylar condomini de Spondeillan & Biterrarum gubernatoris ex Ludovica d'Avanſon. Deſponſata fuerat N. de Tregoin de Malvert, cum profeſſionem emiſit in monaſterio Veteris muri ordinis S. Benedicti diœceſis Caſtrenſis. Abbatiſſa ſancti Spiritus a rege Ludovico XIII. an. 1612. deſignata, regium diploma non accepit niſi 20. Januarii anni 1614. quo poſſeſſionem iniit 22. Aprilis, & Auguſto ſequente cum patribus Societatis Jeſu tranſegit, qui bulla pontificia & diplomate regio muniti, ſuppreſſionem monaſterii S. Spiritus urgebant, quibus ut a propoſito quieſcerent, ſexcentas libras annuales conceſſit Maria. Cardinali Bonzio Biterrenſi epiſcopo in remotis agente, ab illuſtriſſimo Vaurenſi præſule benedicitur 15. Martii 1615. Diſciplinam regularem labantem in monaſterio reſtituit, multaque eccleſiæ contulit beneficia. Dies mortis ejus non aſſignatur.

XV. Martha de Lale vacante abbatia per obitum Mariæ electa, poſſeſſionem iniit 29. Martii an. 1660. at a rege non confirmata, per quinquennium tantum abbatiam rexit.

Digitized by Google

XVI. Gabrielis de Lort de Serignan ex illuſtri in Septimania loco nata, monialis primum fuerat Viſitationis Biterrenſis anno 1641. quo tempore cum Eleonora de Serignan germana, aliiſque ejuſdem inſtituti monialibus ſeligitur, ut domum Narbonenſem fundarent. Brevi regio abbatiſſa nominatur 2. Nov. 1660. poſt obitum Mariæ de Spondeillan: poſſeſſionem tamen non adipiſcitur, niſi 22. Auguſti 1665. poſt acceptam Alexandri ſeptimi bullam, & benedicitur 2. Feb. 1666. Per quadraginta quatuor annos optime rexit. Jure monaſterii ſui reſtauratrix dici poteſt hæc abbatiſſa, quippe quæ loca regularia conſtruxit, eccleſiam reſtauravit & egregie adornavit, monialeſque intra clauſtra continuit. Obiit denique maximum ſui relinquens deſiderium XI. Martii an. 1709. nata annos 80.

XVII. Carlotta filia Johannis du Caylar condomini de Spondeillan, ex Carlotta de Lort, electa poſt Gabrielim de Serignan, a rege non confirmatur.

XVIII. Iſabellis de Martigni filia vicarii civitatis Biterrenſis ex Maria de Lort de Serignan, Gabrielis ex ſorore neptis, a rege deſignatur 19. Maii 1709. Poſſeſſionem adepta 26. Aprilis 1710. benedicitur 4. Maii ſequentis a DD. Carolo des Alrys de Rouſſet epiſcopo Biterrenſi nunc ſedente.

SAINTE CLAIRE DE BEZIERS.

S. CLARA BITERRENSIS.

BIterrenſium Clariſſarum parthenonem circa annum 1259. extra muros urbis erectum fuiſſe inde colligitur, quod hunc recens inſtitutum II. non. Octob. ejuſdem anni confirmaſſe legitur Raimundus epiſcopus Biterrenſis. Waddingus quidem ad annum 1280. prima hujuſce cœnobii rudimenta aſſignat, ſed refellitur tum Raimundi litteris, quæ etiamnum in archivis Biterrenſibus exſtant, tum etiam bulla Alexandri IV. data Laterani v. cal. Mart. indict. III. an. 1260. in qua ſummus pontifex tam abbatiſſam & moniales, quam earum bona & poſſeſſiones in tutelam ſuam recipit: *imprimis ſtatuentes*, inquit, *ut ordo monaſticus, qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam, atque inſtitutionem monialium incluſarum S. Damiani Aſſiſinatis, & formulam vitæ veſtræ a felicis recordationis Gregorio papa prædeceſſore noſtro ordini veſtro traditam, cum alias eſſet in minori officio conſtitutus, in eodem monaſterio inchoatus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus obſervetur.* Confirmat quoque eis jus quod habebant, abbatiſſam eligendi ſecundum regulam S. Benedicti.

num. 10.

Cum autem ſæculo decimo quarto crebris Anglorum inſultibus urbs Biterra laceſſeretur, dirutum fuit & Clariſſarum monaſterium, quæ toto ſeptennio propter hoſtiles incurſus extra ſuum cœnobium vagari coactæ fuerunt, uſquedum ab Urbano V. ſummo pontifice intra civitatem ſeſe recipiendi facultatem impetrarunt bulla data Avenione IV. id. Maii anno I. Facta itaque primum fundi commutatione cum canonicis S. Afrodiſii, aliud commodius erexerunt monaſterium intra ipſa civitatis mœnia opitulante Gregorio XI. qui bulla data XV. cal. Martii pontificatus anno III. epiſcopo Biterrenſi mandat, ut pro novi operis conſtructione *de legatis ad pias cauſas & non expreſſas jam factis & faciendis uſque ad 600. francorum auros monialibus* largiatur. Quæ interim per longam abſentiam diſſoluta fuerat regularis diſciplina, reſtituitur, reformatæque ſunt moniales, evocatis aliis ex monaſterio Lezigniani. Hujuſmodi miſerias & clades in tumultibus Galliæ bis expertæ ſunt Clariſſæ Biterrenſes. Nunc tranquillatis pacatiſque rebus, inſtituti ſui leges exactiſſime obſervant, niſi quod ne forte aliis oneri ſint & diſpendio, nonnullis reditibus fruantur 27. numero Clariſſæ cum quatuor converſis.

ABBATISSARUM CATALOGUS.

I. MARIA I. abbatiſſa S. Claræ Biterrenſis privilegia obtinet a Raimundo epiſcopo Biterrenſi II. nonas Octobr. 1259.

II. Æglina de Cognoſcio tranſegit cum canonicis ſancti Afrodiſii 7. Auguſti 1287. & 27. Septemb. 1288.

III. Garſendis Bartholomæa permutat cum capitulo S. Afrodiſii 6. Junii 1364. Quædam acquirit 2. Octob. anni ejuſdem.

IV. Franciſca I. de Bonamy præerat 26. Oct. 1491. 6. Febr. 1509. 22. Junii 1512. 4. Septembr. 1518.

V. Alix de Serres 28. Auguſti 1530.

VI. Beatrix du Caylar 1541.

VII. Catharina I. de Foulquier 1554. 1568. 1571.

VIII. Maria II. le Noir 1573.

IX. Clara I. d'Ajac 1577.

X. Iſabella I. de Pradines 1580.

XI. Johanna I. Meilharde 1588.

XII. Iſabella de Pradines iterum 1589.

XIII. Iſabella II. de Dones 1594.

XIV. Iſabella de Pradines tertium 1598. & quartum 1602.

XV. Maria III. le Noir 20. Junii 1605.

XVI. Antonia des Ourſieres ab anno 1607. uſque ad 1610.

XVII. Coletta Bretone tribus annis ſedit.

XVIII. Catharina II. d'Antoinelle Clariſſa Arelatenſis conventum Biterrenſem ad priſtinam diſciplinæ ſeveritatem abbatiſſa revocavit anno 1613. Electa iterum 13. Maii 1616. 17. Apr. 1619. 8. Aug. 1622.

XIX. Roſa de Falcon 19. Febr. 1623.

XX. Catharina III. d'Antoinelle 5. Febr. 1626. Clariſſas Taraſconenſes ad inſtitutum revocavit 10. Aprilis 1637. Taraſconenſis abbatiſſa.

XXI. Franciſca II. de Paliers 16. Sept. 1629.

XXII. Cecilia d'Allemand 15. Sept. 1635.

XXIII. Victoria d'Antoinelle de la Croix 9. Novemb. 1638.

XXIV. Cecilia d'Allemand iterum 3. Febr. 1642.

XXV. Victoria d'Antoinelle de la Croix iterum 10. Febr. 1645.

XXVI. Johanna II. de Bernardi 6. Julii 1648.

Google

XXVII. Victoria d'Antoinelle de la Croix A tertium 5. Dec. 1651. & quartum 23. Dec. 1654. Miſit 13. Junii 1655. Claram de Rattes, quæ reformaret Clariſſas Maſſilienſes, quarum abbatiſſa electa fuit Clara.

XXVIII. Thereſia I. d'Antoinelle 10. April. 1658.

XXIX. Victoria d'Antoinelle de la Croix quintum 6. Apr. 1661. & ſextum 26. Martii 1664.

XXX. Franciſca III. de Lacan 15. Maii 1665.

XXXI. Thereſia d'Antoinelle iterum 26. Martii 1668.

XXXII. Catharina IV. de Bezard 2. Maii B 1671.

XXXIII. Thereſia d'Antoinelle tertium 9. Aprilis 1677.

XXXIV. Franciſca de Lacan 5. Aprilis 1677. iterum.

XXXV. Catharina de Bezard iterum 16. Martii 1680.

XXXVI. Franciſca de Lacan tertium 30. Martii 1683.

XXXVII. Agnès I. de Flechier 20. Martii 1686.

XXXVIII. Angelica de Caſaledes 21. Martii 1689.

XXXIX. Agnès de Flechier iterum 22. Martii 1692.

XL. Catharina de Bezard iterum 15. Dec. 1693.

XLI. Clara II. de Sorgues 9. Nov. 1696. iterum 1699.

XLII. Seraphina de Maſſre 15. Februarii 1703.

XLIII. Maria IV. d'Iſard 9. Martii 1706.

XLIV. Agnès II. d'Autrivay 3. Maii 1709.

XLV. Thereſia II. de Gauthier 12. Decemb. 1711.

XLVI. Seraphina de Maſſre iterum 24. Novemb. 1714.

XLVII. Thereſia de Gautier iterum 25. Novemb. 1717.

XLVIII. Maria V. de Verdery 18. Januarii 1721.

XLIX. Thereſia de Gautier tertium XI. Dec. 1723.

L. Seraphina de Maſſre tertium 21. Novemb. 1726.

LI. Thereſia de Gautier quartum 17. Nov. 1729.

LII. Maria VI. de Fayon 22. Nov. 1732.

LIII. Thereſia de Gautier quintum 19. Novemb. 1735.

ADDENDA ABBATIÆ JUNCELLENSI.

Edita jam erat abbatum Juncellenſium ſeries, C cum ſæpius repetita, ab ipſis monachis Juncellenſibus tandem miſſa ſunt abbatum nomina, ex quibus hæc jam editis adjicienda.

Col. 400. poſt Guillelmum II. n. XV. Hugo de Giniaco præfuit ab anno 1200.

Col. 401. inter Jordanum & G. Fredoli ſederunt Arraſatus anno 1283. &

Aguſſacus an. 1296. forte idem cum Araſſato.

Ibid. poſt G. Fredoli n. XX. addendus Guillelmus de Roquelongue.

Col. 402. n. XXV. Petrus II. cognominatus de Roays.

Ibid. n. XXVIII. Guido de S. Baudilio, cui D ſucceſſere

Guillelmus de S. Juliano;

Guillelmus d'Eſtouteville cardinalis, nuper epiſcopus Leutevenſis, primus commendatarius an. 1454. Huic ſuffectus

Col. 403. n. XXIX. Armandus II. de Rolhan.

Ibid. poſt Oliverium de Montfaucon n. XXXI. addendus Petrus Raimundus anno 1500.

Ibid. poſt Jacobum de Lautrec n. XXXIV. qui ſedebat adhuc anno 1545. hi ſequuntur in catalogo Juncellenſium

Franciſcus cardinalis de Tournon, archiepiſcopus Auſcienſis, commendatarius Juncellenſis ab anno 1546. ad 1557.

Petrus d'Eſpinac ab anno 1560. ad 1569. quo factus eſt decanus & poſt archiepiſcopus Lugdunenſis.

Paulus de Foix ab anno 1570. ad 1596.

Henricus (non Franciſcus) de Theſan du Pujol n. XXXV. ceſſit in favorem ſequentis anno 1645.

Joſephus Gabriel de Theſan du Pujol n. XXXVI. quem falſo diſtinximus ab N. de Pujol n. XXXVII. ſedit ab anno 1645. ad 1686.

N. XXXVIII. Franciſcus de Batailler ex ordine Capucinorum, epiſcopus Bethleemiticus, obtinuit Juncellenſem commendam menſe Aug. 1686. quam pro Buxeria in diœceſi Auguſtodunenſi permutavit menſe Maio 1693. cum Johan. Franciſco de Brizai epiſcopo Convenenſi n. XXXIX. Obiit Pariſ. 22. Junii 1701. annos natus 84.

N. XL. Johannes Joſephus de Maſſillan, &c.

ECCLESIA

Digitized by Google

ECCLESIA NEMAUSENSIS.

NISMES.

VOLCARUM Arecomicorum urbs Nemauſus; Romanorum monumentis & inſcriptionibus clara, ſub archiepiſcopatu Narbonenſi & parlamento Toloſano in Occitana regione, Avenionem inter & Montempeſſulanum ſeptem circiter utrinque diſſita leucis, nota eſt Ptolemæo lib. 2. cap. 10. Melæ lib. 2. cap. 5. Plinio lib. 3. cap. 4. Suetonio in Tiberio cap. 13. Antonino in Itinerario, Auſonio in deſcriptione Burdigalæ, & Straboni, qui de ea hæc habet: *Caput Arecomicorum eſt Nemauſus, longe inferior Narbona, ſi peregrinam negotiantium turbam ſpectes; ſi rempublicam, multo præſtantior: nam viginti quatuor habet pagos popularium præſtantes viris, qui ei ſubſunt, & jus quoque Latii habent. Ita ut Nemauſi invenias Romanos, qui ædilitatis & quæſturæ honorem ſunt conſecuti, eamque ob cauſam gens ea cum præfectis Roma miſſis nihil habet negotii.*

Ejus fundamenta a Nemauſo Herculis filio jacta fuiſſe tradunt, ſed de hoc non conſtat. Stephanus de urbibus Nemauſum Italiæ urbem vocitat; nempe, ut interpretantur, quod ab Italis, hoc eſt Romanis, incoleretur, quemadmodum antiquus liber epiſcopalis tradit. Nemauſus Gothiæ, quæ Septimania eſt, appellatur, eo videlicet, quod a Gothis uſque ad Caroli Martelli principatum poſſideretur, quæ & alibi Gothorum regia vocitatur. In antiquis numiſmatibus Colonia Auguſta ſcribitur; quam ab Auguſto ex Ægypto reduce huc adductam ſuſpicantur; Nemauſi enim nummus viſitur, cui Crocodilus palmæ arbori alligatus, laureaque corona (quæ ſunt hodie urbis ſigillum & inſignia) inſculpta ſunt, cum hoc lemmate COL. NEM. id eſt Colonia Nemauſus, in Ægyptiaci triumphi indicium.

Quod etiam nobiliſſima eſſet Romanorum colonia, vel ex eo liquet, quod Strabo aſſerat multos Nemauſo Romam iviſſe, ut magiſtratum poſtularent; ita ut Nemauſenſes ſummis matris Romæ privilegiis fruerentur. Hanc urbem in diſſertatione de antiquitatibus Nemauſenſibus Jacobus Graſſerius Baſileenſis deſcripſit his verbis: *Romani tantopere ob aëris, terræ & maris bonitatem Nemauſo delectabantur, ut ad Romæ ſimulacrum novam coloniam ædificarint. Aër ſerenus, æſtate quidem a canicula incenſus, ſed eteſiarum flamine jucundus; ver floreum, æſtas fructuum ditiſſima, autumnus rariſſimis uvis, pomis punicis, ſuaviſſimis ficis & oleis ſuperbiſſimus. Hyems nullo frigore horrida, ſed perpetuum quoddam ver ſpirans, inter nectareas delicias incolarum animos & corpora reficit. Mare perpetuo piſculentum, venationes & aucupia uberrima, fontes ſaluberrimi, thermæ admirabiles, quæ vel Baïas Æſculapio ſacras æquarent. Veſtiga diligentius priſcum urbis ſitum, aſſurgit ſeptemgemina collium veneranda ſeries, quam mœnia incluſerunt, cæſis in formam laterum ſaxis. Advenam amphitheatrum ſtupefaciet (Arenas vocant, ſeu Campum-martium, qui per circuitum longus quadringentos ſeptuaginta pedes, facile quinquaginta millia hominum capere poterat) reliquis inſignium operum ruderibus, quorum venerabilem conſpectum Gothi Romanæ majeſtatis jurati hoſtes nobis inviderunt, arbitrantis oculos diſtrahentibus. Ex maximis & ferreis quaſi albis ſaxis, quæ polita marmor referrent, tanta induſtria ædificatum, ut neſcias num ingeniorum, an corporum pluſquam humanas illas vires mirari debeas. Crederes Palladem Gigantibus architectonicam monſtraſſe. Figura totius molis ovalis eſt, ſexaginta inſignes in ordinem arcus efficiens, quorum quilibet craſſitie decem, diſtantia vero unius ad alterum duodecim pedum, magnum urbi decus addit. Fuit olim quaſi in medio urbis, hodie mœnia deſpicit, qua Monſpelium itur. Tanta ſaxorum mole, ut diximus, exſtructum eſt hoc amphitheatrum, ut diu a Gothis arcis & munitiſſimi propugnaculi loco, cui etiam turrim impoſuerunt, habitum fuerit. Pinnæ quibus ſaxa præminent ad malos regendos, integræ ſunt, pauci gradus devoluti, arcus omnes & fornices ruinæ inexpertes: orcheſtra tantum ædificiis in arena a Gallis exſtructis ante paucos annos ceſſit. Caveæ quibus leones, aliæque ad munera feræ detinebantur, muris intectæ ſunt.*

*Poſt amphitheatrum, ſecundum locum hodie habet domus quadrata, ſeu Capitolium, ut vocant, ædificium magnificentiſſimum, pulcherrima columnarum ſerie ſuffultum, & circa tectum exquiſitiſſimis picturis exornatum, ut affirmem vix hodie ſculptores inveniri, qui in tenerrimo gypſo præſtent, quod illi duriſſimo ſaxo ingenioſiſſime & feliciſſime expreſſerunt. Templum Dianæ magnificentiſſimum fuiſſe (extra urbem ſitum, etiamnum pene integrum noſtri ævi auctor exhibet) præter rudera, quæ haud vulgaria, cultus divæ arguit. Fons etiam Dianæ qui prope illius templum ex duriſſimo ſaxo tanto gurgite ſcaturit, ut quandoque urbi inundationem minetur, ut ex epigrammate conſtat, quod in collegio a Franciſco primo fundato ad portam exſtat, quo ſumtu fuerit ornatus, ex pavimentis teſſellatis, ſi aliquantulum ibi terram foderis, colliges. Quarto ab urbe lapide aquæductus ſuperat, opus ingenti ſtructura mirabile, cui par nec Germania, Italia, aut Hiſpania habet, vulgo Pons Gari** * le Pont du Gard, *integit enim fluvium tribus arcuum ordinibus, adeo ut inferior pons, qui pervius, infimas, ſecundus medias, tertius cui aquæductus incumbit, ſupremas montium partes pluribus arcubus conjungat.* Hactenus Graſſerius. Specioſam & operoſam Nemauſum vocat Theodulfus Aurelianenſis. Fuit olim ampliſſima, uti rudera teſtantur, quam etiam perhibent ſepticollem fuiſſe adinſtar Romæ. Elegantes etiamnum & ædes & plateas habet.

* *Gardonis.*

In veteribus notitiis provinciarum ac civitatum Galliæ *civitas Nemauſenſium* appellatur, & inter provinciæ Narbonenſis primæ civitates octo quartum, ſæpius quintum obtinet locum, & in Roberti chronico tertium. Appendix Fredegarii inter regionis Gothicæ urbes famoſiſſimas *Nemauſum, Agathen & Biterras* numerat, quæ a Carolo duce & principe Francorum dirutæ aut mœnibus nudatæ ſunt ejectis Sarracenis. In actis mſſ. paſſionis S. Baudilii, de Nemauſo hæc leguntur: *Ea*

E e

Digitized by Google

tempeſtate urbs eadem murorum & celſarum turrium præmaximo ambitu & firmitate ſicuti compagine quadrorum erat conſpicua, civium frequentia, & inhabitatione nimium populoſa, & mercimoniis divitiarum undique advectis ſupramodum opulenta.

In ea ſeneſcalliæ nobilis ſedes cum prætorio, collegio regali, & academia Gallica regio diplomate inſtituta, cui ſocietas cum Pariſienſi. Diœceſis vicinas habet Monſpelienſem, Ucetienſem & Mimatenſem. Intra ſuos fines complectitur Nemauſum *Niſmes*, Aquas vivas *Aigues vives*, villam S. Egidii *S.t Gilles*, Aleſtum *Allex* vel *Alais* comitivæ caput; Furcas *Fourques*, Bellumquadrum ſeu Bellicadrum *Beaucaire*, Juncarias, Bellamgardam, Sumerium *Somiere*, Anduſiam ad Vardonem poſitam, Turnacum *Tournac*, Coloniacum *Colognac*, Vicanum *Vigan*, Salviam *Sauve* & Armanicas *Aymargues*, cujus in municipii vicariatu Aquæ mortuæ ſunt *Aigues mortes*, & Vallis viridis *Vauvert*. Ex quibus Aleſtum ad Vardonem fluvium modo ſedes epiſcopalis, Bellicadrum, Sumerium, Anduſia, Vicanum, Salvia & Armanicæ capita ſunt vicariatuum, quos incolæ *Vigueries* vocitant, & vicarios *Viguiers*.

In diœceſi continentur 92. parochiæ & aliquot abbatiæ, de quibus infra. Diœceſanus epiſcopus jus habet ſeſſionis in provinciæ comitiis. Eccleſia denique cathedralis Deiparæ conſecrata eſt, addita S. Baudilii memoria, cujus capitulum olim regulare ſub norma S. Auguſtini, modo vero ſæculare ab anno 1539. conſtat præpoſito, majori archidiacono, decano, aliis duobus archidiaconis, theſaurario, ſacriſta, capiſcolo, & ſexdecim canonicis.

Præſulum indicem poſt Catellum texuere Sammarthani; eumdem damus auctiorem, adjuti mſſ. tabularii capitularis, aliiſque ſchedis & monumentis, quæ hodie maxime abundant.

EPISCOPI NEMAUSENSES.

ANNI CHRISTI

I. S. Felix

INnoteſcit ex veteri, ut creditur, fragmento vitæ S. Amatii epiſcopi Avenionenſis exſcripto inter inſtrumenta tomi primi novæ Galliæ Chriſtianæ col. 137. ubi Felix epiſcopus Nemauſi dicitur occiſus a Vandalis Gallias devaſtantibus Chroco duce. Hanc irruptionem alii tertio ſæculo conſignant, alii ſub initium ſæculi v. quos ſequimur. Vide allatas rationes ab auctoribus novæ rerum Occitanarum hiſtoriæ t. 1. p. 616. & 640. Huic quoque ſententiæ ſuffragatur N. Deyron in antiquitatibus civitatis Nemauſenſis inibi editis anno 1663. in 4.° col. 121. ubi & traditur Felicem natum eſſe in vico *Bouillargues* prope Nemauſum, & ipſius oſſa infra aram eccleſiæ Graſſenſis in Provincia repoſita coli.

Inter epiſcopos Nemauſenſes Eugenio dandus eſſet locus, ſi fidem aliquam mereretur Savaronia-ni codicis auctoritas; ſubſcripſit enim Eugenius Nemauſenſis præſul epiſtolæ ſynodicæ Gallica-
451. norum epiſcoporum 44. miſſæ anno 451. ad
S. Leonem papam. Ita mſ. codex Savaronis, teſtante domno Polycarpo de la Riviere Carthuſiæ Boni paſſus quondam priore; ſed tamen, nec ſolus, hunc ſuſpectum habet codicem proximus editor operum S. Leonis t. 2. p. 864. hanc ob cauſam maxime, quod ibi quorumdam epiſcoporum fiat mentio, quorum civitates, utpote necdum in notitiis Galliarum recenſitæ, dubitandi locus eſt utrum epiſcopali ſede tunc eſſent decoratæ.

Haud multo tutius eſt, quo nititur Croci Nemauſenſis epiſcopatus fundamentum, nam quem Apollinaris Sidonius epiſcopus Claromontenſis epiſt. vi. lib. vii. una cum Simplicio collega epiſcopatu ſuo Crocum ejectum ab Eurico Viſigo-
474. thorum rege circa annum 474. recenſet, hunc
Sirmondus in notis ad hanc epiſtolam pag. 124. fuiſſe Nemauſenſem antiſtitem exiſtimat quidem,
A ſed nullum opinionis ſuæ, ſeu potius conjecturæ profert argumentum. Vixit Crocus temporibus B. Egidii & Regis Flavii, ex antiquo necrologio Nemauſenſi ſcripto circa medium ſæculum duodecimum. Conſule novam Occit. hiſt. tom. 1. pagg. 221. & 616.

II. Sedatus.

Agathenſi concilio interfuit Sedatus epiſcopus
Nemauſenſis anno 506. Ipſius habetur ſermo 506.
de Epiphania Domini editus tom. xi. bibliothecæ *T. 4. concil.*
patrum Aniſſonianæ pag. 1093. Hujus & alte- *col. 1395.*
rum habemus de Nativitate Domini manuſcri-
B ptum tom. ix. fragmentorum Stephanotii noſtri pag. 153. Reſcripſiſſe eumdem Sedatum epiſtolæ ad ſe ſcriptæ a Ruricio epiſcopo Lemovicenſi tradit D. Fourcroy. Denique in pervetuſto codice mſ. Lerinenſi, cui titulus eſt *Gregorianus*, utpote ex operibus ſancti Gregorii Magni compilato, initio hæc leguntur: *Iſti quos B. Cæſarius in ſuis exhortatoriis ſermonibus memorat dicens; O felix & beata inſulæ hujus habitatio, ubi tam ſanctis quotidie & tam ſpiritualibus lucris gloria Domini Salvatoris augetur, &c.* Tum eadem manu adduntur ſequentia: *S. Honoratus, &c. S. Hilarius, &c. S. Sedatius Nemauſ. epiſc.* tom. xii.
C fragm. Stephanotii noſtri pag. 103.

III. Johannes I.

Nemauſenſis eccleſiæ archidiaconus erat Johannes, quando jubente Aram Theodorici regis Italiæ duce, qui prius eum inſcius vexarat, & a vexationibus ob ſancti Baudilii miraculum deſierat, factus eſt epiſcopus Nemauſenſis circa an-
num 511. uti refert Gregorius Turonicus lib. 6. 511.
de Gloria martyrum cap. 78. Sanctus nuncupa- *Prob. hiſt.*
tur in antiquo breviario eccleſiæ Nemauſenſis ſub *Occit. t. 2.*
medium ſæculum duodecimum digeſto, ſepultuſ- *col. 10.*
que dicitur cum Remeſſario epiſcopo in eccleſia

ANNI CHRISTI

ſancti Juliani martyris. Fortaſſe hic eſt Johannes A epiſcopus Gothiæ, qui colitur 26. Junii.

IV. Pelagius.

Chirographum ſuum Pelagius appoſuit canonibus concilii III. Toletani an. 589. ſeu potius Valerianus archidiaconus eccleſiæ Nemauſenſis ipſius agens vicem. Ipſemet vero Pelagius interfuit eodem anno concilio Narbonenſi.

589. *T. 5. concil. col. 1017. & 1031.*

V. Remessarius vel Nemessarius.

Subſcriptus habetur Remeſſarius in actis ſynodi quartæ Toletanæ an. 633. Sanctus quoque appellatur in præmemorato breviario, ubi multas poſſeſſiones Nemauſenſi eccleſiæ tradidiſſe dicitur, in his *Villeſerte* nunc *Guron*, ſuperſtes ad annum primum Tulgæ Gothorum regis anno 640. Sepultus traditur cum Johanne anteceſſore in eccleſia ſancti Juliani martyris.

633. *Ibid. col. 1717.* B

640.

VI. Aregius.

673. Anno 673. tempore Wambæ regis Toletani injuſte expulſus eſt Aregius Vaſco, incentore Hilderico comite Nemauſenſi, qui ſtabat a partibus Pauli ducis adverſus Wambam, ut habetur in hiſtoria a Juliano ejuſdem ſedis Toleti archiepiſcopo perſcripta, cujus hæc ſunt verba: *Hic criminis caput dum per diverſos ignem ſuæ infidelitatis accenderet, Nemauſenſis urbis epiſcopum beatæ vitæ Aregium ad perfidiæ notam trahere nitebatur, quem caſto ore conſtantique corde repugnantem ſuis conſiliis cernens, & ordinis, & loci dignitate privatum, pondere vinculorum onuſtum, in Franciæ finibus Francorum manibus dedit illudendum.*

VII. Ranimirus.

Ex abbate in diœceſi Nemauſenſi Ranimirus, qui & Ramirus, Hilderici factione in ſedem Aregii intruſus eſt. Ita enim proſequitur Julianus in hiſtoria Wambæ: *Dein ſublati pontificis locum perfidiæ ſuæ ſocium Ranimirum inducit epiſcopum, in cujus electione nullus ordo attenditur, nulla principis vel metropolitani definitio præſtolatur, ſed erecto quodam mentis ſuperbæ faſtigio, contra interdicta majorum, ab externæ gentis duobus tantum epiſcopis ordinatur. Peracto temeritatis tantæ provectu, trium horum hominum ſemina virulenta perfidiæ, Ildericus ſcilicet, Gumildus, & Ranimirus terminos ſibimet ſuæ conjurationis ſtatuunt, & a loco ubi vocabulum fertur Mons Carmeli uſque in Nemauſum, terram Galliæ dividunt, ſuæque conjurationi adſciſcunt.* De illo vide Rodericum hiſt. Hiſpan. lib. 2. cap. 2.

VIII. Palladas ſeu Palladius.

De hoc epiſcopo nihil habemus præter nomen in præfato breviario; nec mirum cum his fere temporibus, nempe anno circiter 737. Carolus Martellus urbem Nemauſum ſuccenderit, uti legitur in continuato Frederici chronico part. 3. cap. 109. & aliunde quoque Sarraceni tunc temporis Nemauſi & Galliæ Narbonenſis potiti cuncta devaſtaverint.

IX. Casatus & Cosatus.

Palladio ſubjicitur Caſatus ſeu Coſatus in breviario laudato, & huic

X. Gregorius.

Gregorii memoria eruitur, non ex illo ſolum breviario, ſed, ut inquiunt Sammarthani, ex perantiquis capituli ſcripturis.

XI. Vintericus.

Interfuit Vintericus, qui & Winteringus & Virteringus concilio Narbonenſi ſub Daniele Narbonenſi archipræſule anno 791. Vocatur autem in breviario laudato Viteriſcus, & in alio catalogo Nirterinus.

791. *T. 7. concil. col. 965.*

XII. Johannes II.

Subſcriptum nomen Johannis legitur in teſtamento Dadilæ viri potentis, quod conditum eſt anno ultimo imperii Caroli Magni, hoc eſt 813. his verbis: *In Chriſti nomine Johannes, acſi indignus epiſcopus ſignum feci;* non tamen aſſerimus fuiſſe Nemauſ. epiſcopum. Hoc tantum poſt editores novæ rerum Occitanarum hiſtoriæ t. 1. pag. 475. conjicimus.

813.

XIII. Christianus.

Sacram inunctionem accepit Chriſtianus die feſto S. Andreæ, ut diſcimus ex charta Nemauſ. C tabularii, qua Gilbertus epiſcopus coram regiis miniſtris conqueſtus eſt, quod quas legaverat Chriſtianus hic noſter baſilicæ ſuæ eccleſias & decimarias S. Andreæ *de Coſtebalain* & S. Mariæ *de la Garne* juxta Nemauſum, quibus a triginta & amplius annis fruebatur pacifice cathedralis eccleſia, ab aliquo nihilominus tempore iniqua detentione occuparentur. Memoratur autem Chriſtianus jam anno 1. imperii Ludovici Pii die 28. Nov. hoc eſt 814. quo cum eidem principi exhibuiſſet præceptum Caroli Magni pro immunitate Nemauſenſis eccleſiæ, in quo inſerta legebantur regum ejus anteceſſorum pro eadem eccleſia præcepta, D horum omnium obtinuit confirmationem; ac inſuper cellas S. Petri in valle Flaviana, & S. Stephani de Tornaco, quæ modo ad diœceſim Aleſienſem pertinet, & eſt ordinis Cluniacenſis. Subſcripſit idem Chriſtianus ſynodo Theodonis villæ anno 835. ad quam venerat cum decem provinciarum epiſcopis. Denique recenſetur, aiunt Sammarthani, in privilegio dato anno XI. glorioſiſſimi domni noſtri Caroli, ex tabulario Nemauſenſis eccleſiæ.

814. *Ch. 1. col. 165.*

835.

XIV. Isnardus.

In breviario laudato, quod editum eſt inter E probationes tomi 2. novæ rerum Occitanarum hiſtoriæ, Iſnardo epiſcopo Nicolaus I. papa legitur conceſſiſſe quæ Ludovicus Chriſtiano dederat, abbatiam ſcilicet S. Egidii & Tornacenſem, quibus additur in codice mſ. Nemauſenſi cœnobium S. Baudilii ab eodem pontifice conceſſum anno circiter 860.

860.

XV. Anglardus.

Conceſſa ſimiliter Anglardo prædicta monaſteria leguntur in breviario memorato. In alio catalogo eidem accommodatur annus 870. ac

Digitized by Google

ANNI CHRISTI utrobique diſtinguitur ab Agilardo ſeu Ageraldo, contra Sammarthanorum ſententiam. Verumtamen haud diſſimulabo Gilberti qui ſequitur epiſcopi initia repetere Baluzium jam a temporibus Nicolai I. papæ, ex codice, ait, mſ. biblioth. Colbert. notato 129. quo admiſſo ruit hic Anglardus, vel certe non attigit annum 870.

XVI. Gilbertus & Gibertus.

Subſcripſit Gilbertus privilegio conceſſo Trenorchienſi cœnobio in ſynodo Cabilonenſi anni
875. T. 9. concil. col. 124. 276. 875. Exſtat in ſcriniis eccleſiæ Nemauſenſis documentum hoc exordio : *Gilbertus epiſcopus coram Bertranno vicecomite a novem menſibus, Giſalfredo & Guntario vicariis, & ceteris judicibus ante caſtrum Arenæ in mallo publico queritur & poſtulat pro recuperatione villæ de Biſaco anno primo quo*
876. *Carolus rex aſſumſit imperium*, hoc eſt 876. Eodem circiter anno idem Carolus Calvus, non magnus, uti legitur in breviario memorato, huic epiſcopo dedit abbatiam Pſalmodienſem. Cum autem Gilbertus epiſcopus S. Egidii monaſterium ſuæ quidem olim ſedi conceſſum invaſiſſet, Leo abbas ipſum cœnobium ab ejuſdem dominio eximi, & eccleſiæ Romanæ reſtitui ob-
878. tinuit anno 878. Hinc illa eſt epiſtola, quam
879. ſcripſit Johannes VIII. papa an. 879. ad archiepiſcopos Arelatenſem, Narbonenſem & Aquenſem, ut ab iniqua monaſterii uſurpatione removeretur Gilbertus : *Veracium*, inquit, *relatione comperimus Gibertum Nemauſenſem venerabilem epiſcopum, quod quoddam monaſterium noſtrum, quod ſuper eundem epiſcopum acquiſivimus, ipſe Gibertus temere invaſerit, omneſque res ipſius monaſterii per ſuos homines diſtribuerit, & illius monachos inde contra ſacras regulas omnino expulerit. Quod tantum nobis diſplicuit, quantum, ſicut ipſe nobiſcum advertis, calcata reverentia venerandorum canonum, contra privilegium apoſtolicæ ſedis eum feciſſe non ambigis. Quapropter fraternitati tuæ dirigimus, ut vice noſtra cum confratribus, & coepiſcopis noſtris junctus, eundem Nemauſenſem epiſcopum ad commune colloquium convocetis, & ex auctoritate noſtra conveniatis, ut ab omni invaſione ipſius monaſterii tam ſe quam ſuos removeat, & ulterius nec res ejus, nec monachos illic Domino famulantes moleſtare præſumat : quod ſi ipſe ſurda aure, quod abſit, per vos monita noſtra audierit, tunc ex auctoritate B. Petri apoſtoli, cui idem monaſterium pertinet, ſimul & noſtra illum a miniſterio ſacerdotali excommunicando ſuſpende, quouſquedum aut ab ipſa invaſione ſe ſubtrahat, aut ad ſedem apoſtolicam vel ad noſtram præſentiam nobis ſatisfacturus oc-*
Baluz. Miſcell. tom. 7. pag. 349. *currat. Agat in his ſanctimonia tua, ſicut illam agere decet, ut & nos Deo laudes & tibi gratias referamus. Data XVIII. cal. Julii indictione XII.*

Ch. IV. col. 169. Interea Gilberti epiſcopi occurrit mentio in charta de inventione corporis S. Baudilii Nemauſenſis martyris tranſlati anno 878. ad Saxiacum monaſterium diœceſis Autiſſiodorenſis. Acceſſit cum Theodardo Narbonenſi archiepiſcopo an.
887. T. 9. concil. col. 395. 887. XV. cal. Decemb. ad ſynodum villæ Portus diœceſis Nemauſenſis. Urbs erat Magalonam inter & Nemauſum civitates poſita, in qua duæ exiſtebant eccleſiæ parochiales, altera B. Mariæ, ubi prædicta ſynodus habita eſt, altera S. Petri inter civitatem Lunelli & fluvium Vidurli, ubi terminatur diœceſis Nemauſenſis. Eo tempore portus erat maris Mediterranei ; necdum ſtabat civitas Aquarum mortuarum, quæ ſimiliter fuit ædificata tempore regis S. Ludovici, quia tunc erat ibi portus maris. Diſtat nunc pelagus ab hac civitate Aquarum mortuarum milliario & amplius, tractuque temporis ampliori ſpatio diſtabit. Dictæ eccleſiæ B. Mariæ & S. Petri de Portu, ſeu jura earumdem, unitæ ſunt capitulo Pſalmodienſi, uti ab eo dependentes, antequam eſſet ſæculare, & adhuc hoc tempore annotantur & denominantur in libris *receptæ* decimarum diœceſis Nemauſenſis, & adjacent terris loci de Marcillanicis domini marchionis de Calviſſon, ubi commoratur, & terris civitatis de Lunello, in qua reſidet dominus de Portibus, ſic vulgo vocatus, quia poſſidet manſum de Portibus, ubi erat ea civitas, nunc funditus everſa & ſolo adæquata, tranſlatique cives partim ad oppidum de Lunello & de Marcillanicis, quod Catellum fugit in ſua hiſtoria. Redeo ad Gilbertum epiſcopum : hic die lunæ III. idus Novembris anno ſecundo poſt obitum Caroli imperatoris, hoc eſt 888. eccleſias & 888.
vicos de Nage, Solorgues, Combalio, & Pedroymacus in valle Anagia loci de Biſaco acquiſivit ab Ingulino ſeu Ingelvino & Arguinberga ipſius conjuge, ex archivis capituli. Scio quidem noviſſimos rerum Occitanarum ſcriptores t. 2. col. 572. id referre ad annum 878. ſed mutata die III. idus in IV. Memoratur adhuc Gilbertus in inſtrumento anni 890. die 16. Novembris. 890.
Anno tertio regnante Odone die Jovis menſe Aprili habitum eſt placitum, in quo Gilbertus 891.
præſul coram rege, qui advenerat cum magno epiſcoporum & baronum comitatu, ea ſibi & eccleſiæ Nemauſenſi poſtulavit reſtitui, quæ a Bligardi femina donata Geneſius quidam abſtulerat in loco de Biſac, villam ſcilicet Toriadem cum eccleſiis ibidem fundatis, villam Caderillam, villam ipſam Biſagum cum eccleſia ibidem fundata in honorem B. Mariæ, & cum mancipiis utriuſque ſexus. Has autem villas jubente rege, ac procurante Raimundo comite, Allidulſus vicecomes juridica inquiſitione facta Gilberto epiſcopo reſtitui curavit, ut patet ex charta in appendice relata. Ch. V. col. 170.

XVII. Aglardus.

Interfuit Aglardus concilio Portuenſi ab Arnuſto Narbonenſi archipræſule celebrato 897. 897. T. 9. concil. col. 479.
Eodem anno die Dominica, III. nonas Aprilis regnante Odone anno octavo, & anno quarto regnante Carolo rege poſt obitum Odonis, hoc eſt 901. memoratur in duobus donationum 901.
exemplaribus Nemauſenſi capitulo factarum. Ipſius quoque ſubſcriptum nomen legitur chartæ, Ch. XII. col. 15.
quam Emma abbatiſſa confirmandam obtulit ſynodo Barcinonenſi anno 906. ac denique 907. 906. 907.
interfuit concilio apud S. Tiberium celebrato. Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 45.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

XVIII. WICBERTUS.

Wicberto præſuli Nemauſenſi Sergius papa, qui ſedit ab anno 907. ad 910. prædicta monaſteria confirmavit, ex eodem breviario. Alibi quoque Pſalmodium ab eodem Sergio pontifice ei confirmatum legitur. Interfuit Wicbertus,
909. qui & Hucbertus ac Cunibertus, an. 909. con-
T. 9. concil. cilio Magalonenſi apud Juncarias. Eodem anno
col. 519. XII. regnante Carolo rege filio Lodoyci, die 24.
576. Martii excepit donum Marteſii preſbyteri. Oc-
912. currit etiam 912. & anno XIV. regnante Carolo rege. Nominatur inter epiſcopos, quibus Johan-
914. nes X. papa ſcripſit circa annum 914. pro Agio Narbonenſi archiepiſcopo contra Gerardum in-
Ch. XIV. truſum. Recenſetur in variis capituli tabulis,
col. 14. nempe in acquiſitione terrarum Campaniæ, quæ toparchia leuca vel circiter Nemauſo diſtans cum juriſdictione, capituli dominio adcrevit, *Hucberto*, inquit autographum, *epiſcopo præſidente;* an. XIX. regnante Carolo, in documento emtionis terrarum de la Garigne & de Signan, quæ terræ Campanienſi erant contiguæ, XVII. calend. Maii; an. XX. ejuſdem Caroli VI. cal. Maii in actu ceſſionis factæ capitulo per Didimum archidiaconum pro latifundiis in pago Vallis magnæ juxta baſilicam SS. Coſmæ & Damiani; item in donatione Ruperti pro terra de Coſtebalaine VI. idus Aprilis an. XXV. regni Caroli; & in donatione Floderici an. XXVI. Caroli poſt obitum Odonis, ubi cognominatur *Hucbertus epiſcopus ſenior*. Ejuſdem rurſus mentio recurrit in charta ceſſionis terræ in loco de Bouillargues anno XXIX.
927. ejuſdem Caroli, ac denique anno XXX. Caroli poſt obitum Odonis.

XIX. REINARDUS & REGINALDUS.

Johannem papam (XI.) Reinardo epiſcopo Nemauſenſi dediſſe prædicta monaſteria, cum villa de Valle Franciſca, nunc diœceſis Mimatenſis, diſcimus ex præmemorato breviario. Reperitur Reginaldus in veteri charta anni XXXIV. regnante Carolo rege poſt obitum Odonis, & feria V. 15. Auguſti anno quarto regnante Ro-
933. dulfo, hoc eſt, 933. Idem anno III. regnante Ra-
935. dulfo feria IV. 6. Maii commutationem fecit cum Rainardo & Goda ipſius conjuge, hoc eſt 935. ex quibus colligas annos regni Rodulfi nonniſi ab anno 930. & aliquando 932. in Occitania
937. cœpiſſe computari. Adfuit Reginaldus an. 937. concilio Auſidinenſi, ubi poſt confirmatam monaſterii S. Pontii fundationem latum eſt decretum adverſus eos qui ejuſdem privilegia convellere tentarent. Inſcribitur etiam Reinardus chartæ authenticæ Benedicti & Godæ VI. cal. Julii anno tertio quo Ludovicus cœpit regnare poſt obitum regis Rodulfi, necnon in tabula Bertildæ capitulo cedentis locum de Solorgues die Sabbati XIII. cal. Novembris anno tertio ejuſdem Ludovici, hic eſt 938. Subſcriptus quoque reperitur in donationibus Aimerici archiepiſc. Narbonenſis, & Rodoaldi Biterrenſis epiſcopi factis
940. monaſterio S. Pontii anno 940. menſe Auguſto, ubi in illa notatur annus tertius Ludovici, in hac vero quartus. Denique memoratur in donatione

A Adalfredi preſbyteri menſe Octobri anno V. Ludovici regis.

ANNI CHRISTI

XX. BERNARDUS I.

Prætermiſſus a Sammarthanis Bernardus innoteſcit ex duabus chartis, altera data 15. Februarii anno VII. regni Ludovici poſt obitum
Rodulfi, hoc eſt 943. & altera die Sabb. 25. 943.
Febr. anno VII. eodem regnante Ludovico poſt Tom. 2. hiſt.
obitum Radulfi. Occit. pag. 572.

XXI. BEGO.

In actis eccleſiæ Nemauſenſis memoratur Bego epiſcopus una cum ſuo capitulo feria V. octavo
B idus Maii anno VII. regnante Ludovico poſt obitum Rodulfi, ſubſcriptis Begone, Baldegando Sammarth.
archidiacono & Richardo preſbytero ſcriba, hic eſt 945. Sic incipit aliud inſtrumentum: *Bego*
gratia Dei Nemauſenſis epiſcopus, Atho præpoſi- 945.
tus, & ceteri canonici die Jovis IX. cal. Januarii anno IX. regni Ludovici poſt obitum Rodulfi, hic
eſt 946. nimirum utrobique ſecundum litteram 946.
Dominicalem.

XXII. BERNARDUS II. D'ANDUSE.

Quem Sammarthani dominum Anduſienſem Bernardi epiſcopi fratrem nominant Petrum, is
C vocatur L. in prælaudato breviario, ubi & pro caſtro S. Marcelli legitur caſtrum S. Martialis epiſcopatui tradidiſſe. Reperitur autem Bernardus epiſcopus feria ſecunda IV. idus Martii anno XI.
regni Ludovici, hoc eſt 949. & anno primo 949.
quo obiit Ludovicus & regnavit Lotharius, id
eſt 954. Inſuper anno tertio quod rex Lotharius 954.
regnare cœpit, Bernardus epiſcopus excepit donum Daidonis in civitate Nemauſo IV. nonas Aprilis. In ejus gratiam Berta comitiſſa & filius ejus Raimundus comes Nemauſenſi capitulo le-
garunt terras in pago d'Aymargues, quæ ab ali- Sammarth.
quot ſæculis recedente mari patuerant: eſt au-
D tem hic tractus inter B. Mariam de Portu & mare juxta S. Laurentium & abbatiam Pſalmodienſem; qui a Franciſco I. rege in oppidum Aquarum mortuarum traductus eſt. Hanc vero perperam diſtinxerunt donationem Sammarthani ab alia qua iidem capitulo legarunt territoria ſita apud Ai-
margues & Cailar in littoraria, Armaſſanicus & Prob. hiſt.
Seilano, ea lege ut ſi qui has poſſeſſiones inva- Occit. t. 2.
derent *ad propinquos ejus reverterentur, & ſi pro-* col. 113.
pinqui iſtas res inquietare non valerent, ad ipſam poteſtatem de Nemauſo publice reverterentur. Actum die Sabbati VII. idus Septembris anno VII. quo
cœpit regnare Lotharius rex, id eſt 961. Eſt & 961.
E alia ejuſdem Bertæ comitiſſæ donatio eccleſiæ Nemauſenſi, *ubi domnus Bernardus epiſcopus præ-*
eſſe videtur, facta die Veneris XV. cal.* Septemb. * al. 15. Septemb.
anno XI. quod cœpit regnare Lotharius rex filius Lodoyci. Anno XVII. regnante Lothario rege, IV. cal. Auguſti Bernardus Nemauſenſis & alter Biterrenſis epiſcopi, necnon Leufredus abbas & conventus Anianæ inter ſe commutaverunt quæ in Capite ſtagni habebant. Anno ſeq. ſeu XVIII. ejuſdem regis die Veneris nonis Julii,
hoc eſt 971. habitum eſt placitum in civitate Ne- 971.
mauſo de quibuſdam Raimundum inter comitem

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Ruthenenſem & Amelium epiſcopum (Agath.) A
litigioſis, præſentibus Bernardo noſtro, Fulcrando epiſcopo Leutevenſi, vicecomite Siguino & aliis, qui omnes Amelio epiſcopo faverunt. Reperitur adhuc annis XIX. XX. XXV. & XXX. regni ejuſdem Lotharii; ac denique in archivis
Sammarth. Arelatenſis capituli Anno archiepiſcopus dedit illi de alode S. Stephani, in comitatu Uzetico, in loco Galzignano cum eccleſia ſancti Cæſarii, & accepit ab eodem Bernardo ſolidos 300. denariorum Arelate menſe Auguſto anno XLVIII.
985. Conradi regis, hoc eſt 985. Annus vero XXXIV. Lotharii cum feria III. die 16. Martii compoſitus, ad quem Bernardus pervenit, coincidit cum B
986. anno 986.

XXIII. Frotarius I.

Antea præſul Albienſis Frotarius, filius Bernardi II. vicecomitis Albienſis & Nemauſenſis
987. ex Gauciana, jam anno 987. menſe Martio, ſeu regnante D. N. J. C. & primo Hugonis regis Nemauſenſes inſulas geſtabat. In eumdem modum memoratur menſe Januario regnante D. N. J. C. antequam ſcilicet Hugo in Occitania rex
988. agnitus eſſet, hoc eſt 988. vel etiam 989. Die vero Martis 20. Januarii anno quarto quo Hugo
991. cœpit regnare, hoc eſt 991. permutationem fecit. Nemauſi eodem anno monaſterium S. Salvatoris de Fonte conſtruxit pro virginibus Benedictinis juxta fanum Dianæ. Anno ſexto ejuſdem Hugonis Sabbato 9. Decembris, hoc eſt 992. Andradum quemdam beneficum expertus eſt. Recenſetur die 24. Aprilis anno ſeptimo
994. Hugonis, ſeu 994. cum Adalbaldo abbate, iterumque feria V. (forte IV.) 18. Maii anno
998. primo, quo rex Hugo mortuus eſt, hic eſt 998. Nonnulla commutavit anno quinto Roberti regis, ſubſcribente Adalbaldo abbate. Memoratur adhuc die 4. Aprilis anno ſexto Roberti regis, & feria quinta 20. Maii anno ſeptimo,
1003. quo Robertus cœpit regnare, id eſt 1003. die
1006. 28. Martii anno decimo Roberti regis, ſeu 1006. Sabbato XIII. cal. Januarii anno XI. quod Robertus cœpit regnare, ac denique anno decimo
1009. tertio, die Mercurii idibus Aprilis, hoc eſt 1009. Ita ſubſcriptum eſt hoc diploma: *Pontius præpoſitus cum conſenſu Froterii ſenioris epiſcopi....... Signum Froterius epiſcopus ſenior: ſig. Pontius præpoſitus: ſig. Pontius Molacavo: ſig. Pontius Cervella: ſig. Felicius: ſig. Petrus archidiaconus: ſig. Bernardus decanus: ſig. Ermedronnus clavicularis: ſig. Stephanus: ſig. Froterius: ſig. Aldebertus: ſig. Rodulfus: Reynaldus preſbyter ſcripſit.*
1010. Adfuit anno 1010. ampliſſimo cœtui Urgellæ habito pro inſtitutione vitæ canonicæ in eccleſia Urgellenſi. Memoratur in titulo ceſſionis terrarum in loco dicto *Airas majores* a Berengario factæ anno XVIII. Roberti regis, adhuc ſuperſtes
1014. anno XIX. regnante eodem principe.

D'ANDUSE.

XXIV. Geraldus I.

Bernardi Anduſiæ domini ex Ermengarde prima conjuge filius Geraldus, frater autem Fredoli
1015. epiſcopi Anicienſis, reperitur epiſc. Nemauſenſis
1019. jam anno 1015. Subſcripſit anno 1019. ind. 2. XV. cal. Auguſti fundationi parthenonis Caroli loci ſeu S. Geneſii in diœceſi Magalon. Occurrit etiam menſe Aprili anno XXIV. regni Roberti, Ch. VI. col. 347.
quo etiam, non XXVI. die 20. Octobris feria V. una cum patre ſuo Bernardo, fratre ſuo Fre- 1020.
dolo epiſcopo Anicienſi & aliis ſe munificum præbuit erga Nemauſenſem eccleſiam. Hic eſt haud dubie Giraldus epiſcopus ſubſcriptus inſtrumento electionis Judithæ abbatiſſæ S. Geneſii an. 1025. & Guiraldus epiſcopus Nemauſenſis notatus in necrologio ſancti Egidii XVI. calendas Octobris. Ch. VII. col. 348. Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 172. & 173.

XXV. Froterius II.

Parentibus Atone II. vicecomite Albienſi & Nemauſenſi atque Gerberga natus Froterius, patruum habuit Froterium primum epiſcopum Nemauſenſem. Ipſe vero memoratur epiſcopus Nemauſenſis in chartulario domeſtico die 21. Novembris anno XLVI. regni Roberti, quod vel intelligendum de alio regno, quod ante Francicum obtinuerit, vel dicendum errorem in anno irrepſiſſe, neque enim tot annis Robertus in Gallia
regnavit. Ceterum Froterius anno 1027. ſub- 1027.
ſcripſit chartæ fundationis parthenonis de Gallargues in comitatu Nemauſenſi, condito a Ro-
C ſtagno viro nobili. Subſignavit quoque inſtrumentum fundationis prioratus Salvienſis in ſua Ch. VII. col. 173.
diœceſi an. 1029. indictione XII. Eodem anno 1029.
XII. cal. Januarii Gaufrido abbati & monachis Gellonenſibus prædicti Salvienſis monaſterii poſſeſſionem adeuntibus adſtitiſſe legitur in tabulario Ch VIII. col. 174.
Gellonenſi. Occurrit anno 1032. die 30. Decembris indictione XV. in charta Seguini de Ro- 1032.
caſullo pro cœnobio Gellonenſi. Circa 1035. Geraldus & Sicarius fratres cum ſuis uterque liberis plurima dederunt Froterio epiſcopo & fratribus ejus Bernardo & Segario in emendationem Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 192. & 201.
necis Atonis eorum patris. Eo ſedente Pontius 1035.
D comes Toloſanus Majoræ ſuæ ſponſæ dedit inter alia medietatem epiſcopatus Nemauſenſis & abbatiæ S. Egidii, ſub die feria quarta XVIII. cal. Ch. VIII. tom. 1. pag. 4.
Octob. regnante Henrico rege, hoc eſt 1037. 1037.
Bernardus vicecomes Albienſis & frater ejus Froterius epiſcopus Nemauſenſis Albienſem epiſcopatum Bernardo Aimardo & Guillelmo ejus filio
vendiderunt circa 1038. qua de re poſtea iidem 1038.
Froterius & Guillelmus quamdam pactionem
fecerunt circa 1045. Interim anno 1040. Fro- 1040.
terius adfuit Benedicto IX. pontifici Maſſilienſem S. Victoris baſilicam conſecranti. Eodem anno Caſtrenſem & Soricinienſem abbatias uſur-
E paſſe dicitur in ſchedis viri clar. D. de Mazaugues præſidis in parlamento Aquiſextienſi. Harum certe ac S. Salvii Albienſis advocatiam habuiſſe memoratur, cui poſtremæ bona plurima reſtituit, ex charta IX. eccleſiæ Albienſis tomo I. novæ Galliæ Chriſt. pag. 5. ut inibi canonici vitam agerent communem. Sub hoc tempus habetur charta donationis Bernardi & Pontiæ ipſius conjugis, cum aſſenſu filiorum, Petro abbate ſancti Baudilii, Pontio Raimundo & Guillelmo, Froterio epiſcopo, regnante Henrico rege feria quarta XI.
calend. Auguſti, hoc eſt 1041. Interfuit anno 1041.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
ſequenti die 4. Septembris concilio S. Egidii,
ubi decreta concilii Tulugienſis confirmata ſunt.
1043. Anno 1043. acta concilii Narbonenſis, cui non
Anecdot. tom. 4. col. 13. adſuerat, ſua ſubſcriptione approbavit, fortaſſe
nimirum in altero concilio ejuſdem urbis habito
eodem anno die 1. Auguſti, cui certe interfuit.
Idem quoque recenſetur inter epiſcopos, qui cum
Guifredo Narbonenſi archiepiſcopo eccleſiam S.
Michaelis Fluvianenſis privilegiis donarunt an.
1045. 1045. Adſtitit an. 1054. 25. Aug. indict. VII.
T. 9. concil. col. 942. 1082. epacta IX. concurrente V. concilio Narbonenſi,
& 1056. concilio Toloſano. Interea jam dudum
1054. cum aliis præſulibus ab Arnaldo Magalonenſi
1056. epiſcopo invitatus, ut quam obtinuerat bullam a
Tom. 1. bibl. Labb. pag. 717. Johanne papa XIX. pro reſtauratione Magalo-
nenſis eccleſiæ approbaret, id præſtitit, ejuſdem-
que baſilicæ interfuit dedicationi exeunte anno
1058. 1054. aut ineunte 1055. Anno 1058. die
26. Decembris cum aliis epiſcopis ſubſcripſit
Marc. Hiſp. col. 1116. chartæ qua Hali dux Mahometanus, ſeu Sarra-
cenus de Denia eccleſiæ Barcinonenſi ſubmiſit
omnes ditionum ſuarum eccleſias. Teſtis eſt anno
1061. 1061. III. nonas Januarii in charta Raingardis
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 240. viduæ Petri Raimundi Carcaſſonenſis ex parte
comitis & vicecomitis Biterrenſis & Agathenſis
pro S. Pontii Tomeriarum monaſterio. Ipſe vero
una cum Raimundo nepote ſuo vicecomite cœ-
nobio S. Victoris Maſſilienſis Soricinenſe mona-
1062. ſterium dedit anno 1062. die Dominica nonis
Novembris (lege III. nonas) Duranno abbate
tunc regente Victorinum cœnobium, regnante
Philippo rege, ex archivo Victorino, in armario
Ch. XIII. col. 179. diœceſis Vaurenſis num. 16. & 28. Hoc circiter
anno Alexander II. papa latam a Froterio epi-
ſcopo in monachum, qui prioratum Salvienſem
invaſerat, excommunicationem confirmavit. Ex-
ſtat in chartulario Nemauſenſi donatio facta ec-
cleſiæ cathedrali a Pontio de Marſanico *(de
Marſanes) Froterio & Elefanto exiſtentibus epi-*
1066. *ſcopis* an. 1066. ex qua colligere eſt Froterium
jam annis provectum ſibi Elefantum coadjuto-
rem adſciviſſe, & certe Froterius ſub finem epi-
ſcopatus ſe *veterem epiſcopum* dicebat. Elefantus
vero fortaſſe hic eſt epiſcopus Aptenſis ſubſcriptus
1068. an. 1068. 1. Martii una cum Froterio epiſcopo
Nemauſenſi initæ compoſitioni Raimundum inter
Append. Marc. Hiſp. col. 1137. comitem Barcinonenſem & Raimundum Bernardi
vicecomitem Carcaſſonenſem ſuper dominiis fa-
1071. miliæ Carcaſſonenſis. Anno 1071. XVIII. cal.
Sept. regnante Philippo idem Froterius ratam
habuit electionem Raimundi viri bonæ conver-
Baluz. t. 4. Miſcellan. pag. 446. ſationis in abbatem Soricinii, ex tabulis hujus
monaſterii, cujus baſilicam frequenter inviſebat,
amore ductus ſacrarum reliquiarum, quæ inibi
reconduntur, ut in ejuſdem cœnobii archivo
legitur. Ejuſdem conſilio, Guiraudi epiſcopi
Oſtienſis in Francia legati & Ricardi archiepi-
ſcopi Bituricenſis, Frotardus epiſcopus Albienſis
1072. eccleſiæ ſuæ canonicos reformavit anno 1072.
Inſequenti pridie idus Januarii una cum nepote
ſuo Raimundo vicecomite monaſterium S. Be-
nedicti & S. Vincentii, quod vocatur *Caſtras*,
Victorinis monachis, eorumque abbati Bernardo
contulit, ex archivo ſancti Victoris in armario

A diœceſis Caſtrenſis num. 59. Scripſit ad eum
Gregorius VII. papa XI. cal. April. indict. XII.
hoc eſt 1074. pro monaſterio S. Egidii, quod 1074.
inquietabat, atque etiam interdixerat, in hunc *Lib. 2. epiſt. 68.*
modum: *Audivimus olim noſtri tempore prædeceſ-
ſoris venerabilis memoriæ Alexandri, te contra ju-
ſtitiam monaſterium S. Egidii, quod idem glorio-
ſus confeſſor juri B. Petri tradidit, uſque adeo
affeciſſe injuriis, ut ejuſdem abbatem a Romano
pontifice conſecratum capere præſumeres, ſpreto ri-
gore canonum, contemtiſque privilegiis ab apoſtolica
ſede derivatis, unde tum merito, & adhuc dolemus,
non dubitantes abbatis contumelias Romanæ maje-
B ſtati fuiſſe illatas. Nihilominus quoque nobis diſpli-
cet, quod quaſi de integro tibi licentiam uſurpas
præfatum excommunicandi cœnobium, cum hoc tibi
non licere hujus ſanctæ ſedis auctoritas authentico-
rum teſtetur in datione privilegiorum.* Rogat ergo
Froterium epiſcopum papa, præcipitque ne ipſis
moleſtus ſit, & ſi quas ab illis patitur injurias,
has apud ſedem apoſtolicam perſequatur; illoſ-
que declarat a jugo ſervitutis per auctoritatem
quæ data eſt apoſtolo Petro, per nos, inquit,
ejuſdem vicarios, ut Deo libere ſerviant, eſſe
abſolutos. Habentur & aliæ plurimæ chartæ notis
chronicis deſtitutæ, in quibus Froterius epiſcopus
C memoratur; una ſcilicet data legitur feria ſecunda
VI. cal. Aug. alia feria III. menſe Aprili regnante
Henrico, qua cum ſuis canonicis & Pontio Sa-
lomonis concordiam fecit ſuper morte Pontii
Guillelmi canonici; alia rurſus de diviſione de-
cimariæ locorum de Garne & des Marguerites
calendis Julii feria IV. regnante eodem Henrico;
altera denique Ermengardis eſt vicecomitiſſæ
Froterii neptis, qua terras ſitas in territorio S.
Stephani de Alverno in valle Anagia donat ec-
cleſiæ Nemauſenſi: teſtes præſentes *Froterius veter
epiſcopus*, Eſmirannus, Petrus de Talaferro & alii.
Hoc autem inſtrumentum ad annum circiter *Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 574. & Prob. col. 288.*
D 1075. referendum putant noviſſimi rerum Oc-
citanarum ſcriptores, mortuumque Froterium
circa 1077. Utrum Elefantus ei ſupervixerit,
incertum.

XXVI. PETRUS I.

ERMENGAUDI.

Sanvictorino Maſſilienſi cœnobio Petrus Er-
mengaudi epiſcopus Nemauſenſis dedit eccleſiam
S. Petri de Mauriſſo, quam eidem confirmavit
Gregorius VII. papa anno pontificatus octavo
indictione III. id eſt 1080. Sub idem tempus 1080.
Berengario Gellonenſi abbati contulit eccleſiam
S. Petri de Mayroſio, ſeu potius ejus conſilio,
E Petrus Guigo præpoſitus & ceteri Nemauſenſes
canonici hanc donationem fecerunt. Eccleſiam
vero S. Baudilii apud Nemauſum ipſe donavit
Seguino abbati & monachis Caſæ Dei, roganti-
bus Raimundo comite & Ermengarde viceco-
mitiſſa, die Sabbati V. calendas Januarii luna
XXVII. regnante Philippo Francorum rege, hoc 1084.
eſt 1084. Adfuit circa 1090. conventui epi- *Ch. XV. col. 181.*
ſcoporum, in quo anathema dictum eſt contra 1090.
invaſores bonorum eccleſiæ Biterrenſis. Denique
ipſius magnificentia enituit maxime erga Nemau- *T. 4. Anecd. col. 120.*
ſenſem eccleſiam, quam reædificavit, ſuamque

Digitized by Google

ANNI CHRISTI in primis religionem demonſtravit, in ea canoni- A
cos regulares inſtituendo. Fortaſſe is eſt Petrus,
cujus obitus dies notatur in necrologio S. Egidii
v. idus Maii.

XXVII. Bertrandus.

DE MONTE-ROTUNDO.

Conſecratus ab Urbano papa II. Bertrandus,
paulo poſt eodem ſatagente pontifice rediit in
gratiam cum Odilone S. Egidii abbate, ut patet
Ch. xxx. col. 26. ex bulla in appendice relata, ubi loco 1096. *lege*
1095. Adſuit concilio Claromontano 18. No-
1095. Ch. xviii. col. 184. vembris ejuſdem anni. Inſequenti Dominica die
ſanctis apoſtolis Petro & Paulo ſacra adſtitit eidem
1096. Urbano concionanti & inſulam Magalonenſem B
conſecranti. Eodem anno, die 6. Julii ſummus
idem pontifex eccleſiam Nemauſenſem dedicavit,
præſente Raimundo de S. Egidio comite Tolo-
ſano, qui prædictam baſilicam dotavit & quaſi
deſponſavit, atque hoc ipſo die, ut creditur,
Urbanus papa Nemauſenſe concilium inchoavit,
adſtantibus decem archiepiſcopis & 86. tam epi-
ſcopis quam abbatibus, inter quos Bertrandus
noſter recenſetur. Hujuſce ſynodi decreta Da-
Charta xxxiii. col. 28. cherius noſter edidit t. 4. Spicilegii. De Bertran-
do cetera vide in archiepiſcopis Narbonenſibus
ad quam ſedem tranſlatus eſt anno 1096.

XXVIII. Raimundus Guillelmus *aut* Guillelmi.

Tom. 2. hiſt. Occitan. col. 305. & Prob. col. 11. Ortu Monſpelienſis, & ut videtur ex gente
dominorum hujuſce urbis Raimundus G. ſic di-
ctus in antiquo breviario, qui a Sammarthanis
Raimundus Guillelmus, jam anno 1097. xvi.
1097. Ch. xix. col. 185. cal. Octobris una cum archiepiſcopis Bertrando
Narbonenſi & Gibelino Arelatenſi atque Gode-
frido Magalonenſi præſule arbiter & judex Ri-
chardum inter S. Victoris Maſſilienſis & Fulco-
nem Pſalmodii abbates a ſummo pontifice con-
ſtitutus, rem ſecundum Fulconem judicavit, cujus
monaſterium a juriſdictione cœnobii S. Victoris D
Maſſilienſis abſolutum eſt, uti legere eſt lib. 6.
de re Diplomatica pag. 617. ubi pro 1097. per-
1098. peram habetur 1096. Non niſi tamen 1098.
conſecratus eſt Raimundus G. ex memorato bre-
viario, qui Raimundus ſimpliciter vocatur in qua-
dam definitione & *guirpitione* facta inter eum &
Pontium abbatem Caſæ Dei pro quibuſdam ec-
cleſiis Nemauſenſis civitatis, quas inter monaſte-
rium ſanctimonialium ſancti Salvatoris fundatum
infra muros civitatis Nemauſ. laudat Raimundus
epiſcopus Pontio abbati Caſæ Dei & monachis:
teſtes ſunt Rotbertus abbas Craſſenſis, & Ste-
phanus frater ejus monachus, Mauricius prior E
Caſæ Dei, Petrus Guidonis prior S. Baudilii,
Gauſbertus cellerarius Caſæ Dei, Guido deca-
nus, aliique monachi, Bernardus Pontii miles de
Arenis, Petrus præpoſitus Nemauſ. Petrus ar-
chidiaconus, Sigmarus canonicus, &c. Facta eſt
1099. charta iſta anno ab Incarnatione Dom. mxcix.
anno primo Paſchalis papæ, viii. idus Januarii
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 352. regnante Philippo rege Francorum, per conſilium
& diffinitionem domini Gotafredi Magalonenſis
epiſcopi & Avinionenſis epiſcopi Arberti, &
Fulconis abbatis Pſalmodienſis, & Letberti abbatis
A S. Rufi, qui iſtam chartam firmaverunt & lau- ANNI CHRISTI
daverunt. Stephanus S. Urſidii monachus Caſæ
Dei ſcripſit hanc chartam. Denique Raimun-
dus Guillelmi epiſcopus & frater ejus Bernardus
Guillelmi paciſcuntur an. 1103. menſe Januario 1103.
cum Guillelmo Montiſpeſſulani domino de vi-
caria & ballivia Monſpelienſi, quas dictus domi- Ibid. col. 361. & 363.
nus illis in feodum dedit & ultimi poſteritati,
certis conditionibus. Hic ille forſan eſt Raimun-
dus cujus obitus dies notatur iii. idus Junii in
necrologio S. Egidii; annus vero mcxi. in veteri
necrologio Nemauſ. & mcxii. in antiquo bre- 1112.
viario toties memorato aſſignatur. Ibid. col. 11.

XXIX. Johannes III.

In veteri breviario ſæpius laudato conſecratus
dicitur Johannes vir magnæ ſanctitatis an. 1113. 1113.
Certe 1115. pridie nonas Octobris interfuit con- 1115.
ſecrationi eccleſiæ B. Mariæ de Caſſiano diœceſis
Biterrenſis, ex tabulis hujus eccleſiæ. Circiter Ch. viii. col. 133.
annum 1117. cum Richardus Narbonenſis ar-
chiepiſcopus teſtem adducit vexationum ſibi ab
Aimerico vicecomite Narbonenſi illatarum. Pa- Charta xxxiii. col. 30.
ctum iniit cum abbate S. Egidii an. 1118. pro 1118.
juribus epiſcopalibus, ex archivis Nemauſenſibus.
Tranſegit & cum abbate Pſalmodienſi an. 1125. 1125.
C Præſens laudatur an. 1127. reſtitutioni medieta- 1127.
tis caſtri de Petra alba factæ monaſterio Vabrenſi,
& 1129. teſtis eſt in charta Arnaldi Narbonenſis 1129.
archiepiſcopi pro S. Juſti canonicis regularibus.
Exeunte hoc anno idem Arnaldus cum ſuffra-
ganeis epiſcopis Aldeberto Agathenſi, Johanne Charta xxxviii. col. 34.
Nemauſenſi, Petro Leutevenſi & Raimundo
Magalonenſi, &c. habito conventu Loupiani in
diœceſi Agathenſi Caſædenſes monachos Santy-
berianis eccleſiam de Beciano reſtituere coegit;
cumque iterum hæc cauſa in placito epiſcopo-
rum apud Montempeſſulanum habito 3. Nov.
1134. agitata fuiſſet, iterum ceſſit in gratiam 1134.
D Ademari S. Tiberii abbatis, ex tom. 8. fragment.
Stephanotii noſtri p. 143. ubi loco L. epiſcopi
Nemauſenſis legendus J. quod etiam mendum in
inſtrumentis col. 319. irrepſit. Exſtat epiſtola
Innocentii papæ II. ad Raimundum Magalonen-
ſem, B. Biterrenſem, P. Leutevenſem, Johannem
Nemauſ. epiſcopos & Raimundum Agathenſem
electum pro Anianenſi monaſterio anno 1130. 1130.
die 29. Novemb. Idem Johannes epiſc. Nemauſ.
cum Bermundo Biterrenſi & Raimundo Car-
caſſon. præſulibus adfuit Arnaldo Narbonenſi
metropolitæ conſecranti eccleſiam S. Martini de Charta xxxix. col. 36.
Crexano nonis Decemb. indict. xi. epacta xii.
E concurrente xv. anno 1132. ex tabulis capituli 1132.
Narbonenſis. Ex hac vita migravit 1134. hu-
matus in eccleſia S. Servandi juxta muros Toloſæ
civitatis. Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 11.

XXX. Guillelmus I.

Inauguratus Guillelmus anno 1134. ex bre- 1134.
viario toties memorato, quod idem eſt ac me-
moriale epiſcopatus, confectum, aiunt Sam-
marthani, anno 1171. approbavit 1139. in 1139.
concilio habito in eccleſia cathedrali Uceticenſi
compoſitionem factam a Guidone cardinali ſedis
apoſtolicæ

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
apoſtolicæ legato Stephanum inter Caſæ Dei A
abbatem & Ademarum S. Tiberii litigantes pro
eccleſia de Beciano, quæ denuo Santiberianis
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 485. aſſerta fuit. Eodem anno memoratur Guillelmus
in bulla Innocentii papæ II. pro Juncellenſi mo-
Ch. x. col. 321. naſterio, ubi dicitur una cum Everardo Uceti-
Ch. xi. col. 136. cenſi epiſcopo, necnon Petro S. Egidii & Petro
Maſſilienſi abbatibus rationabili ſtudio pacem &
concordiam Juncellenſes inter & Pſalmodienſes
monachos in palatio Lateranenſi reſtituiſſe. Obiit
1141. Guillelmus 1141. & requieſcit in eccleſia beatæ
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 11. Mariæ (cathedrali) juxta ſepulcrum S. Guillelmi
epiſcopi, ex prædicto breviario. In actu capi-
tulari anni 1468. ſtatuitur de cetero celebran- B
dum eſſe feſtum S. Guillelmi & S. Baudilii, tan-
quam apoſtolorum Nemauſenſium. Hunc autem
ſanctum Guillelmum interpretantur nonnulli B.
Guillelmum de Deſertis, qui Sarracenos Ne-
Tom. 2. Bibl. Labb. pag. 763. mauſo ejecit. Noſter vero Guillelmus fortaſſe is
eſt G. de Cros epiſcopus *Nymocienſis* memoratus
die 3. Oct. in necrol. S. Andreæ Claromontani.

XXXI. ALDEBERTUS, & ADALBERTUS ſeu ALBERTUS.

D'USEZ.

Fratres habuit Albertus Raimundum Vivarien-
ſem, Raimundum Uceticenſem, & Petrum Leute-
venſem præſules ex patre Raimundo Decani dom. C
de Poſqueriis & de Ucetia, ut conſtat ex epita-
phio patris quod ſubjiciemus in Raimundo I.
Uceticenſi pontifice. Romæ conſecratur Alber-
tus ab Innocentio papa II. anno 1141. in feſti-
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 11. vitate S. Thomæ, *& dedit ei papa monaſterium*
Sendracenſe & monaſterium S. Salvatoris de Fonte,
quod poſtea Eugenius papa & Ludovicus rex, una
cum caſtris, villis & poſſeſſionibus, quæ ſunt infra
civitatem & extra ſimiliter confirmaverunt, ex bre-
Ch. xxvi. col. 192. 193. viario toties laudato. Teſtis habetur idem Alber-
tus in charta fundationis cœnobii Francarum
vallium circa 1143. & in alia pro eodem mo-
1146. naſterio 1147. præſens quoque 1146. in charta D
B. Atonis vicecomitis Nemauſenſis bona quæ-
dam oppignerantis nepoti ſuo Roſtagno de Poſ-
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 516. queriis, ubi littera R. loco A. pro epiſcopi nomine
irrepſit. Sub annum 1148. dedit abbati Caſæ
Dei eccleſiam S. Juliani nunc dirutam, & eccleſiam
S. Baudilii extra muros Nemauſenſes, ſeu potius
hanc prius datam confirmavit regnante Ludovico
rege, qui erat Jeroſolymis, ait vetus membrana.
1149. Inſequenti 1149. VI. nonas Maii teſtis laudatur
Ibid. col. 522. fidei clientelaris, quam Raimundus comes Tolo-
ſanus Rogerio vicecomiti Carcaſſonenſi profeſſus
eſt. Eodem anno una cum Bernardo Atonis vi-
cecomite Nemauſenſi & Agathenſi in feodum E
dedit Bernardo Gaufrido quotquot ante ipſius
menſam fieri poſſent menſæ ante portam rubeam
Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 464. noſtræ Dominæ, ex inventario regii chartarum
theſauri fol. 141. verſo *Languedoc.* Adſtitit an.
1151. 1151. XI. calendas Novembris Petro ex abbate
S. Egidii archiepiſcopo Narbon. & Raimundo
Aptenſi præſuli teſtantibus Raimundum comi-
tem Jeroſolymam profecturum ceſſiſſe monaſte-
rio S. Egidii quæcumque jura in oppido ſancti
1152. Egidii obtendebat. Interfuit anno 1152. matri-
monio Guiraudi de Simiana & Galburgiæ, ex
A tabulario marchionis Planitiarum, & ex inven-
tario regii chartarum theſauri fol. 148. verſo
Languedoc. Eodem anno teſtis eſt clientelæ, quam
Hugo de Baucio filius Raimundi præſtitit Rai-
mundo Arelatenſi archiepiſcopo, ex pancharta
libri nigri archiepiſcopatus. Ratam habuit anno
1155. tranſactionem initam Guillelmam inter 1155.
ſancti Geneſii abbatiſſam & Ebrardum priorem
S. Martini de Gadalaricis ſuper capella S. Mariæ Ch. XLVII. col. 41.
juxta pontem S. Ambroſii. Eodem anno teſtis
eſt in charta Ermengardis vicecomitiſſæ Narbo-
nenſis Petro archiepiſcopo cedentis quidquid au-
ferre ſolebat in obitu archiepiſcoporum. Eidem
B Nemauſenſis eccleſiæ privilegia & poſſeſſiones
confirmavit Adrianus IV. papa bulla data 10.
Dec. an. 1156. in cujus etiam pontificis altera 1156.
bulla hoc circiter anno initam concordiam Guil- Ch. XXVII. col. 198.
lelmum inter epiſcopum Biterrenſem & Johan-
nem priorem de Caſſiano confirmantis, dicitur
una cum Berengario Narbonenſi, Raimundo Ch. XV. col. 138.
Uceticenſi & Ademaro Agathenſi præſulibus,
Pontio Uceticenſi præpoſito & Rogerio Narbo-
nenſi archidiacono, &c. ejuſdem concordiæ ſolli-
citus interceſſor. Ludovicus VII. junior nuncu-
patus anno regni ſui XXI. Chriſti 1157. Alde- 1157.
berto epiſcopo ipſius eccleſiæ privilegia laudavit. Prob. hiſt.
C Audebertus epiſcopus Nemauſenſis memoratur Occit. t. 2. col. 563.
an. 1158. in charta Raimundi Toloſæ comitis 1158.
pro Hugone Dienſi epiſcopo. In actis ſynodi
Lombarienſis in diœceſi Albienſi habitæ anno
1165. qui eidem adfuit epiſcopus Nemauſenſis, 1165.
Arnaldus quidem vocatur, ſed profecto erravit
editor aut amanuenſis, qui epiſcopi nomini per T. 10. conc. col. 1470.
ſolam initialem litteram A. reperto ſubſtituit
Arnaldum loco Aldeberti. Et certe in tabulario
Inquiſitionis A. epiſcopus Nemauſenſis latam in
prædicta ſynodo ſententiam in hæreticos, *Bonos* Bibl. Colb.
homines dictos anno 1165. approbaſſe legitur.
Inſuper Aldebertus epiſcopus Nemauſ. una cum
D Raimundo Uceticenſi præſule ſubſcripſit donationi
Bermundi Ucetiæ & Poſqueriarum domini factæ
Matfredo abbati Bonæcumbæ in diœceſi Ruthe-
nenſi an. 1168. Inſequenti laudavit Aldebertus 1168.
& conceſſit in feſto ſancti Auguſtini monaſterio Prob. hiſt.
S. Petri de ſalva & Hugoni priori eccleſias, Occit. t. 2. col. 608.
quas a longo tempore poſſidebant ex dono Jo- 1169.
hannis deceſſoris, ſalva epiſcopali obedientia,
ex archivis epiſcopatus Nemauſ. Exſtat ſub hoc
tempus in hiſtoria monaſterii ſancti Salvatoris &
S. Mariæ de Fonte Nemauſi charta venditionis
factæ Odilæ abbatiſſæ, cui ſigillum ſuum appo-
ſuit Aldebertus epiſc. in quo veſte monaſtica in-
E dutus exhibetur. Idem teſtis eſt in charta Ber-
trandi Melgorienſis comitis abbatiam Francarum
vallium a leida & omni uſatico in valle Aleſti
eximentis, menſe Decembri feria III. luna XIV.
an. 1171. in charta Ruthenenſis eccleſiæ 1172. 1171.
& 1174. in dono Raimundi Ucetiæ & Poſ- 1172.
queriarum domini eidem Francarum vallium ab- 1174.
batiæ collato. Eodem* anno XIV. cal. Aprilis *al. 1154.
clientelam excepit a Bernardo d'Anduſe Mariæ
filio pro caſtris de Montpezat, de Levi, &c. ex
ſcheda D. de Mazaugues præſidis in parlamento
Aquiſextienſi. Hoc etiam anno cum eccleſiæ

ANNI CHRISTI

Ruthenenſis canonici & monachi S. Amantii ab A
abbate S. Victoris Maſſil. diſſiderent, hic epi-
ſcopus ab Alexandro III. delegatus cum R. abbate
S. Egidii judicium tulit maxime de ſepulturis,
quæ antiquo jure pene omnes apud S. Amantium
1176. fiebant. Ipſius memoria recurrit anno 1176.
Append. Marc. Hiſp. col. 1369. XIV. cal. Maii in tranſactione Raimundi comitis
Toloſani cum Ildefonſo Aragonum rege ſuper
comitatu Provinciæ ; & iterum eodem anno in
publicatione teſtamenti Ermeſſindis comitiſſæ
Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 139. Melgorienſis. Inſequenti 1177. una cum W.
Tricaſtinenſi epiſcopo & A. abbate Aquæ bellæ
1177. fuit arbiter concordiæ abbatem inter Francarum
vallium & heredes Guillelmi de ſancta Columba. B
Abbati Salvienſi eodem anno omnia ejuſdem
monaſterii jura confirmavit. Reperitur A. Ne-
1178. mauſ. epiſcopus an. 1178. IV. calend. Maii in
charta fœderis inter Raimundum VI. Toloſæ co-
mitem, Raimundum Uccetiæ dominum, Pontium
Ibid. col. 146. Gaucelinum dominum de Lunello, &c. contra
vicecomitem Nemauſenſem. Teſtis laudatur an.
1180. 1180. in charta Guillelmi abbatis Pſalmodien-
ſis abbatiæ Liberæ vallis, ſeu Francarum vallium
& Pontio abbati decimam & cenſum in manſo
de Piſcatoriis concedentis. Denique hoc anno
idem A. epiſcopus cum Ermengaudo S. Egidii
abbate delegatus eſt ab Henrico Albanenſi epi- C
ſcopo ſedis apoſtolicæ legato ad finiendam litem
Raimundum inter Arelatenſem archiepiſcopum
& Mathildem S. Laurentii Avenionenſis abba-
tiſſam. Ex quibus omnibus colligas Ainardum de
Montredon abſque ullo fundamento Nemauſen-
ſibus epiſcopis accenſeri in veteri Gallia Chriſt.

D'USEZ. XXXII. GUILLELMUS II.

Ortu Nemauſenſis Guillelmus & archidiaco-
nus Monſpelienſis, cognominatur de Uccetia in
charta Bernardi de Anduſia ſacræ ſodalitati de
1183. Sumerio benefacientis anno 1183. eodem ſci-
licet, quo pax beatæ Mariæ incœpit & divulgata D
fuit, ex mſ. codice domini marchionis d'Aubays.
Reperitur in duobus ejuſdem Bernardi de An-
duſia inſtrumentis pro monaſterio Bonæ vallis
1184. apud Ruthenos anno 1184. Occurrit & 1188.
1188. menſe Aprili ; W. 1197. menſe Junio teſtis in
1197. charta comitis Toloſani privilegia Nemauſenſi
1198. clero elargientis, & 1198. in ejuſdem comitis
decreto pro Nemauſenſium conſulum electione.
1200. Anno 1200. B. Narbonenſis archiepiſcopus ex
decreto papæ eum delegavit cum V. G. de
Mociaco Narbonenſi archidiacono ad eccleſiam
Magalonenſem cum hoſpitali domo Monſpelienſi
conciliandam. Menſe Januario anni 1203. Guil- E
lelmus & G. 1206. memoratur in pactionibus
pacis regem inter Aragonum & cives Monſpe-
lienſes, iterumque Guillelmus 1207. in tabulis
publicis urbis Monſpelienſis. Sub iſta vero tem-
pora canonici Nemauſenſes erant regulares, ut
patet ex Innocentii papæ III. reſcripto cap. *ad
poſteram. extra, de confirmatione utili vel inutili :*
Quidam, ait, canonici Nemauſenſes a nobis
litteras confirmationis ſuper adminiſtrationibus
ſuis obtinere laborant, religionis ſuæ conditione
ſuppreſſa : cum igitur regularibus perſonis non
conſuevit apoſtolica ſedes aliqua perſonaliter con-
firmare, mandamus quatenus confirmationes,
quas ab ipſis canonicis, cum regulares exiſtant,
noveritis taliter impetratas, denuncietis irritas
& inanes.

XXXIII. R.

In veteri Gallia Chriſtiana prætermiſſus R.
epiſcopus Nemauſenſis, innoteſcit ex duobus
anni 1210. inſtrumentis, quorum alterum au- 1210.
tographum ex chartis Toloſæ ſacco 9. n. 21.
eruimus, in hæc verba : *Anno ab Incarnatione
Domini MCCX. menſe Auguſti, in vigilia B. Bar-
tholomæi, convocatis ſcilicet B. de Garricis D.
comitis in Nemauſo vicario, & militibus, & probis
hominibus, qui de civitate, vel caſtro exierunt, &
pariariis, D. R. epiſcopus Nemauſenſis donavit &
conceſſit dom. P. Bremundo, & ceteris pariariis,
ſcilicet Beraudo de Poſcheriis, & Bios de Mar-
garitis, & B. de Salve, & R. de Monterotundo
poteſtatem ſtatuendi, qualiter Bertrandus de Gar-
ricis circa homines Nemauſi deberet verſari, qui ſunt
infra civitatem, & qualiter ipſi Nemauſenſes, qui
ſunt intus, vel extra, debeant converſari. Habito
itaque tractatu & diligenti conſilio cum epiſcopo,
ſtatuerunt ſuper illis negotiis, ſeu de cauſis vel factis,
qui a conſulibus, vel ab aliis mandato conſulum
ante præſtitam ſatiſdationem in manu epiſcopi facta
fuerunt, B. de Garricis de exactione firmancia ſe
abſtineat, qui conſules illa tantum facta in quæ-
ſtionem referant ; ſuper aliis vero factis omnibus,
de quibus B. de Garricis querimoniam habuerat,
firmanciam exigere valeat, &c.* Hoc etiam inſtru-
mentum nuperus rerum Occitanarum auctor
memorat, tom. 3. Prob. col. 213. Alterum
ejuſdem anni apographum ſuppeditavit chartarium cœnobii Montis majoris, quo videlicet R.
epiſcopus Nemauſenſis una cum B. epiſcopo Ca-
bellicenſi & P. Avenionenſi præpoſito, vi litte-
rarum Innocentii papæ III. anno pontificatus
XIII. P. de Veruna & quibuſdam aliis hoc ipſo
anno 1210. mandavit ut ad ſe apud Arelatem
accederent in vigilia SS. Simonis & Judæ, au-
dituri & accepturi quod jus dictaret in cauſa de
Montis majoris paludibus, quas milites & cives
Arelatenſes occupaverant.

XXXIV. ARNALDUS I.

Ex abbate ſancti Rufi factus Arnaldus epi-
ſcopus Nemauſenſis interfuit concilio Vaurenſi
an. 1212. Terram & toparchiam Amiglavi *(de 1212.
Milhau)* dono accepit a Simone Montisfortis *Innoc. III. epiſt. 39. lib. 16.*
domino, VII. idus Februarii an. 1214. ex au-
tographo in archivis regiis theſaurariæ Nemau- 1214.
ſenſis aſſervato ; idque Amalricus Simonis filius
Narbonæ dux eidem epiſcopo firmavit an. 1220. 1220.
litteris Carcaſſonæ datis. Honorius papa facien-
dam inter nobilem virum Petrum Bermundum
ex una parte, & heredes nobilis viri Bernardi de
Anduſia, ſeu Viernam ejuſdem Bernardi quon-
dam uxorem ex alia compoſitionem ſuper villa
Aleſti commiſerat C. Portuenſi & S. Ruffinæ
epiſcopo ſedis apoſt. legato, & ſi ipſe intereſſe
nollet, aut non poſſet, A. Nemauſenſi epiſcopo

Digitized by Google

ANNI CHRISTI & Petro Leutevenſi : ſe igitur C. Portuenſi ex-
cuſante, & ſimiliter Petro Leutevenſi, vicesque
ſuas Nemauſenſi epiſcopo commendante, hic
1223. an. 1223. VI. idus Septembris apud Argentariam
ſuo & epiſcopi Leutevenſis nomine, una cum
Bermundo Vivarienſi epiſc. & Bernardo de An-
duſia monacho Manſiadæ arbitris ab utraque parte
aſſumtis, querelam iſtam compoſuit. Præſens an.
1226. 1225. XVII. cal. Aprilis, ſeu 1226. memora-
tur in charta Raimundi de Rocaſolio ad obe-
Ch. xxx. col. 101. dientiam regis & eccleſiæ redeuntis, quam vide
inter inſtrumenta. Eodem anno 1226. tertio
nonas Junii excepit ſacramentum conſulum caſtri
Arenarum & civitatis Nemauſi, qui prius a legato B
excommunicati, quod Raimundo comiti ejuſque
filio ac hæreticis contra eccleſiam & comitem
Montisfortis adhæſiſſent, juraverunt coram Ar-
naldo Nemauſenſi epiſcopo & R. cardinali S.
ſedis apoſt. legato, ſe deinceps in poteſtate regis
futuros, neque amplius de cetero auxilium ad-
verſus eccleſiam præbituros, ex regeſto de feudis
ſeneſcalliarum Carcaſſonenſis & Bellicadri. Scri-
pſit Arnaldo epiſcopo Nemauſenſi Gregorius IX.
ut excommunicationem contra Guillermum de
Sabrano Forcalquerii comitem ab archiepiſcopo
Viennenſi ſedis apoſtolicæ legato promulgatam,
in ſua diœceſi exſecutioni demandaret, easque C
litteras reverendis in Chriſto patribus Dei gratia
archiepiſcopo Aquenſi, ejuſque ſuffraganeis ipſe-
met Ay (mendoſe pro Ar.) ejuſdem permiſſio-
ne Nemauſenſis eccleſiæ miniſter ſignificavit, ex
1227. hiſt. mſ. abbatiæ Montis majoris. Anno 1227.
menſe Maio S. Ludovico regi confirmanti ſibi
Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 321. donationem toparchiæ Amiglavi fidei ſacramen-
tum præſtitit apud S. Germanum in Laya, ſuis
hoc atteſtante litteris Amalrico Montisfortis co-
mite, non autem 1226. quo nondum regnabat
S. Ludovicus, uti legitur in probationibus hiſt.
Arvern. Baluzii pag. 491. Pepigit anno ſeq.
1228. 1228. pridie idus Decembris cum Raimundo D
de Rocaſolio pro caſtro de Martiris, quod Rai-
mundus tenere ſe in poſterum ſub epiſcopi do-
minio agnoſcit, eique clientelam profitetur. Hoc
autem in inſtrumento, quod aſſervatur in ar-
chivo regio urbis Ruthenenſis, Arnaldus epiſco-
1229. pus cognominatur *Emans*. Teſtis anno ſequenti
IX. cal. Januarii in charta Amici Arauſicani epi-
ſcopi probavit conventionem ab Hugone epiſcopo
factam pro ſancti Saturnini priore. Eodem anno
XVII. cal. Febr. coram Romano S. Angeli dia-
cono cardinali ſedis apoſtolicæ legato delectus eſt
arbiter controverſiæ pro juriſdictione urbis Maſ-
ſilienſis cum Ugoneto de Baucio, Barrala uxore, E
Gilberto & Barrali eorum liberis, ex tabulis pu-
1236. blicis. Anno 1236. X. cal. Maii P. de Villa nova
clientelam excepit eadem de cauſa, qua conſulum
caſtri de Arenis & civitatis Nemauſi obſequium
anno 1226. exceperat, ut ſupra, ex tabulario
1242. Carcaſſonenſi. Moritur Arnaldus an. 1242. ut
in vetuſto libro memoriali epiſcopatus adnota-
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 11. tur his verbis : *Anno Domini MCCXLII. obiit
dom. A. quondam Nemauſenſis epiſcopus, qui ſe-
pultus fuit magna cum reverentia in eccleſia beatæ
Mariæ Avellinæ civitatis (quæ dicitur in terra*
A *laboris) & poſtea aportatus fuit in eccleſiam Ne-* ANNI CHRISTI
*mauſenſem. Obiit ſiquidem in civitate prædicta, in
qua captivus detinebatur a Friderico (imperatore)
tunc...... cui dedit comes Toloſanus (Macellanum.)*
Hinc tomo I. novæ Gall. Chr. col. 625. n. X.
pro anno 1251. *lege* 1241.

XXXV. Raimundus II. Amauri,

Sammarthani duos epiſcopos Raimundum &
Amalricum ex uno & eodem conflarunt Rai-
mundo Amalrici, ut probatur maxime ex anti-
quo breviario Nemauſenſi inferius laudando. An.
1242. XIV. cal. Auguſti R. epiſcopus Nemau-
ſenſis cum abbate Pſalmodienſi reperitur in ta-
bulis Carcaſſonenſibus. Ejuſdem Raimundi epi-
ſcopi conſilio Oudardus de Villaribus ſeneſcallus
Bellicadri, &c. aſſignavit Petro Bermundo do-
mino d'Anduſe ſexcentas libras Turonenſes anno
1243. Exſtat illius & aliorum præſulum epiſtola 1243.
ad Innocentium papam, ut libera detur Inquiſi-
toribus agendi in hæreticos licentia anno 1245. 1245.
XVIII. cal. Julii. Interfuit an. 1246. XIII. cal. 1246.
Maii Biterrenſi concilio, Valentino 1248. Al- 1248.
bienſi 1254. Biterrenſi alteri 1255. & Monſpe- *T. XI. conc. part. 1. col. 658. & 753.*
lienſi 1258. Inter hæc paciſcitur anno 1251.
idibus Martii cum Hugone Ruthenenſi comite
pro juriſdictione in parochianos duarum eccleſia- 1251.
rum, nempe S. Martini de Buralango, & ſancti
Andreæ de Marencolis, ex archivo Ruthenenſi.
Manu exaratus habetur liber ſynodalis eccleſiæ
Biterrenſis compoſitus a domino Raimundo epi-
ſcopo Nemauſenſi an. 1252. Habetur & t. IV. 1252.
Anecdotorum Martennii col. 1021. liber ſyno- *Baluz. cod. mſ. in 4.° pag. 134. n 905.*
dalis eccleſiæ Nemauſenſis accuratus a magiſtro
Petro de Sampſono ad efflagitationem hujuſce
Raimundi, aut forte primi. Occurrit R. epiſco-
pus Nemauſenſis an. 1261. in archivo Monſpe- 1261.
lienſi. Idem anno 1265. una cum capitulo ec- 1265.
cleſias S. Perpetuæ & ſancti Andreæ de Codolis
menſæ capitulari annexuit. Memoratur an. 1268. 1268.
in litteris Ludovici Francorum regis ad ſeneſcal-
lum Bellicadri de compoſitione inter ipſum &
R. epiſcopum Nemauſenſem ſuper feudis caſtro-
rum Montiſpezati, ſancti Boniti, &c. Exſtant hæ
litteræ in regeſto curiæ Franciæ regis de ſeneſ-
calliis Bellicadri, Carcaſſonæ, Toloſæ & Nemauſi.
Habentur & in inventario regii chartarum the-
ſauri tom. 2. fol. 163. *verſo* hujus epiſcopi lit-
teræ datæ anno 1269. XVII. cal. Sept. quibus 1269.
ſignificat ſe Ludovico Francorum regi, & do-
mino de Salice Bellicadri, Nemauſi, &c. ſene-
ſcallo recenſuiſſe omne jus & *mandamentum*,
actionem & petitionem, & quidquid juris ha-
bebat in feodum Montiſpezati & de Lecas, & de
S. Bonito, necnon jus quod habebat in *gardia*
& defenſione monaſterii de Tornaco, confeſſus
ſe habuiſſe ac recepiſſe *excambia competentia pro
prædictis a domino rege per ſeneſcallum prædictum,
nempe viginti libras annui reditus, tam in villa de
Beſontia, quam in planteriis vicecomitalibus in
ballivia Nemauſenſi.* Denique hic eſt R. recenſi- 1272.
tus inter epiſcopos, & alios provinciæ Narbo- *Baluz. not. ad concil. Gall. Narb. pag. 177.*
nenſis prælatos, qui ſcripſere epiſtolam ad cardi-
nales Viterbii congregatos an. 1272. ut Petrum

de Montebruno electum archiepiſcopum Narbo- A
ANNI CHRISTI Ch.LXXIII. col. 68. nenſem quantocius finerent ad eccleſiam ſuam accedere; nec multo poſt ad Gregorium X. papam ut ejuſdem Petri electionem confirmaret. Annus obitus ejus ita notatur in antiquo breviario Ne-
Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 11. 12. mauſenſi: *Anno Domini MCCLXXII. obiit D. R. Amalricus quondam epiſcopus Nemauſenſis, cui dedit Ludovicus rex Francorum villam Berniſſiæ, & ea quæ habet in planteriis, quæ ſunt juxta baſtidam domini epiſcopi Nemauſenſis, aut prope.* Ex dictis argue mendum in apice G. loco R. ad annum 1254. VIII. cal. Decembris, Prob t. 3. hiſt. Occit. col. 511.

XXXVI. PETRUS II.

GAUCELIN.

Poſt obitum Raimundi Amalrici, de ſucceſſoris electione diſſidium fuiſſe inter canonicos colligitur ex Urbani papæ IV. bulla data Lugduni die 3. Junii anno 1274. apud Baluzium in catalogo diplomatum mſſ. pag. 16. n. 102. Illic enim ab una parte capituli electus fuiſſe legitur B. notarius papæ, paulo poſt ad eccleſiam Arelatenſem aſſumtus, ab altera vero ſuffragiorum numero majore P. Gaucelin præpoſitus Maſſilienſis. Hunc e ſtirpe dominorum de Lunello prodiiſſe aliqui conjiciunt; ſane ejus temporibus florebant in Gallia rami tres ejuſdem cognominis *Gaucelini*, ut patet ex codicillis teſtamenti cujuſ-
Sammarth. dam toparchæ Gaucelini, qui eis inter cetera legavit prioratum S. Nicolai de Campagnac Nemauſum inter & Ucetiam ſitum ad xenodochium pro peregrinis dotandum. Is autem P. Gaucelin præpoſitus Maſſilienſis in epiſcopum
1273. electus fuiſſe videtur jam anno ſaltem 1273. quo
1275. præpoſitura ceſſerat. Certe an. 1275. Dominica in feſto Apparitionis, ſeu Epiphaniæ Petrus *Goſelin* epiſcopus Nemauſenſis promiſit obedientiam Petro archiepiſcopo Narbonenſi. Idem an.
1277. 1277. miſit Biterrim ad concilium provinciale,
1279. & an. 1279. in craſtino Inventionis S. Crucis ipſe interfuit alteri ſynodo Biterrenſi, ubi de libertatibus eccleſiarum defendendis actum eſt. Exſtant ipſius litteræ datæ Biterris 1. die Aprilis
1280. an. 1280. ad archiepiſcopum Narbonenſem, cui
Baluz. catal. diplom. mſſ. pag. 58. n. 10. collectores decimæ pro Terra ſancta ſuæ diœceſi impoſitæ mittit & commendat. Deſiit eſſe inter mortales eodem anno, ex antiquo breviario memorato, cui concinit necrologium cœnobii S. Andreæ ſecus Avenionem, in quo additur dies 10. Maii.

XXXVII. BERTRANDUS.

DE LANGUISEL.

Nemauſenſis origine Bertrandus de Languiſel fratres habuit Bernardum Arelatenſem archiepiſcopum, & Andream Avenionenſem præſulem, patruum Andream, ac nepotem cognominem, utrumque præpoſitum eccleſiæ cathedralis Nemauſenſis. Jam electus vocatur in litteris Petri archiepiſcopi Narbon. datis XVI. cal. Septemb. an. 1280. quibus ſuffraganeos invitat, ut adſint Narbonæ in craſtinum inſtantis feſti B. Matthæi apoſtoli ad conſecrationis munus impendendum magiſtro Berengario de Bociacis Leutevenſi & magiſtro Bertrando Languiſelli Nemauſenſi electis, qui tamen haud prius inaugurati ſunt quam Dominica poſt feſtum S. Michaelis, ex aliis ejuſdem archiepiſcopi ad ſuffraganeos litteris IV. nonas Septembris ejuſdem anni, hanc cærimoniam ad prædictam Dominicam prorogantis. Memoratur autem epiſcopus Nemauſenſis anno
1281. IV. idus Januarii, quo frater ejus Arelatenſis archiepiſcopus tunc cardinalis, litteras ad eum ſcripſit de quodam eremita ſene, qui papæ dixerat natum eſſe Antichriſtum, e ſchedis Narbonenſibus in biblioth. regia pag. 346. Celebravit
an. 1284. ſynodum, ubi multas conſtitutiones 1284.
promulgavit. Eodem anno VIII. cal. Martii, ſeu T. XI. conc. part. 1. col. 1200.
B potius 1285. ſeſe excuſavit quod B. Leutevenſis electi conſecrationi intereſſe non poſſet. Delectus arbiter controverſiæ inter monaſteria Montis ma- Charta XXXIV. col. 203.
joris & S. Antonii Viennenſis an. 1289. XVII. 1289.
cal. Junii, de conſilio G. archiepiſcopi Viennenſis, & Guillelmi epiſcopi Taurini duo hæc monaſteria uniri juſſit, ex hiſtor. mſ. Montis majoris. Eodem anno una cum aliis præſulibus ſcripto atteſtatus eſt Carolum Siciliæ regem certis die & loco paratum ſe exhibuiſſe ad repetendum carcerem Alfonſi Aragoniæ regis, his verbis:
In nomine D. N. J. C. amen. Anno Nativitatis ejuſdem 1289. die lunæ, ultimo menſis Octobris, Rimer. t. 2. pag. 435. 36. 38. & 440.
C *III.* indictionis, pontificatus D. Nicholai papæ IV. anno 2. Nos Dei gratia Roſtagnus Arelatenſis archiepiſcopus, Bertrandus Nemauſenſis, &c. epiſcopi.* * inchoatæ a menſe Sept.
Exſtant apud Baluzium in catalogo diplom. mſſ. pag. 38. n. 243. Bertrandi litteræ datæ Nemauſi
die Veneris 6. Novembris anno 1293. quibus 1293.
ſe [illegible] quamdam Nicolai IV. bullam atteſta-
tur. Anno 1294. ſuos convocavit ad concilium 1294.
Biterrenſe. Delegatus fuit una cum epiſcopo Maſſilienſi a Bonifacio papa VIII. pro negotio epiſcopi Vapincenſis bulla data apud S. Bonitum
anno 1296. X. cal. Dec. In ſynodo Biterrenſi 1296.
anni 1299. una cum aliis præſulibus ſcripſit epi- 1299.
D ſtolam Philippo regi Francorum inſertam t. XI. conciliorum Labb. part. 2. col. 1430. Anno
1300. VI. cal. Decembris ſcriptis ad Egidium 1300.
Narbonenſem archiepiſcopum litteris conſenſum præbuit Petri electi Carcaſſonenſis conſecrationi.
Adfuit 1302. concilio Romano contra Philippum 1302.
Pulcrum Francorum regem; quam ob cauſam, & quod, ut fertur, eidem Philippo reſtitiſſet, nec impoſitioni decimarum ab ipſo conſtitutæ manus dediſſet, ab eodem rege ſpoliatus eſt bonis & expulſus, Ricarduſque ſuffectus adminiſtrator ſedis Nemauſenſis, quem Bertrandus excommunicavit. Poſtea tamen Ricardus evaſit epiſcopus
E Biterrenſis; Bertranduſque remanſit epiſc. Nemauſ. quo nomine reperitur 1303. pridie cal.
Martii. Idem an. 1309. indictione VII. die 24. 1309.
Julii conſecravit majus altare S. Baudilii. Scripſit eodem anno 23. Aprilis ad Egidium archiepiſcopum Narbonenſem de ſubſidio hoſpitalariis S. Johannis Jeroſolymitani conceſſo pro Terra ſancta, ac iterum die 2. Junii ejuſdem anni, eademque de cauſa ad ejuſdem archiepiſcopi vicarios generales 10. Julii an. 1311. Ægrotabat
1310. quo anno in Templariorum negotio de- 1310.
legavit Guillelmum de Saint juriſconſultum,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

rectorem eccleſiæ S. Thomæ de Durfort. Scripſit ad Bertrandum epiſcopum de mandato ſummi pontificis Hugo Geraud decanus S. Aredii, papæ *Baluz. catal. diplom. mſſ. pag. 59. n. 14. & 18. & pag. 60. n. 25.* referendarius an. 1312. ut Templarios abſolveret, hiſque ſacramenta eccleſiæ adminiſtrari curaret. Anno 1317. C. *lege* B. epiſcopus Nemauſenſis 1312. interſuit concilio Biterrenſi; eidemque anno ſeq. 1317. Bernardus archiepiſcopus regias litteras direxit pro congregando concilio. Excuſavit ſe anno 1321. 1321. quod non interfuiſſet concilio Monſpelienſi. De eo denique vetus epiſcoporum memoriale ſeu *Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 12.* breviarium antiquum ſic habet : *Anno Domini MCCCXXIII. VI. idus Januarii circa mediam* 1323. *noctem obiit reverendus in Chriſto pater D. Bertrandus de Languiſello quondam bonæ memoriæ epiſcopus Nemauſenſis, qui præſedit in epiſcopatu circa XLIV. annos cum multis tribulationibus, quas paſſus fuit propter epiſcopium, & ab omnibus laudabiliter cum Dei adjutorio evaſit ; ac poſt ejus mortem Deus multa miracula dicitur feciſſe, cujus corpus fuit tumulatum in eccleſia Nemauſenſi, juxta altare B. Mariæ a parte ſiniſtra.*

DE VERNOVO.

XXXVIII. Armandus.

1324. Creatur epiſcopus Armandus anno 1324. 1. die Martii, ex regeſtis Vaticani, uti aiunt Sammarthani. Sane his ipſis die & anno debita ſervitia promiſiſſe legitur in regeſto Johannis papæ XXII. Obiit paulo poſt.

XXXIX. Bernardus III.

Cum eſſet Bernardus epiſcopus Coriſopitenſis, tranſlatus eſt ad eccleſiam Nemauſenſem vacantem per obitum Armandi Nemauſenſis epiſcopi, qui apud ſedem apoſtolicam diem clauſit extremum. *Datum Avenione XII. cal. Julii pontificatus Johannis XXII. anno octavo.* Debita vero ſervitia promiſit Bernardus an. 1324. die 12. Julii, nec ipſe diu poſtea ſuperſtes.

XL. Bernardus IV.

Bernardum a Sammarthanis omiſſum Johannes papa XXII. præfecit eccleſiæ Nemauſenſi per *Wadding. t. 3. pag. 146. append.* obitum alterius Bernardi in partibus Lombardiæ defuncti. *Datum Avenione X. calendas Septembris anno pontificatus octavo.* In ejus gratiam ſcripſit idem pontifex Carolo regi Franciæ & Navarræ, ex regeſto Johannis XXII. Electus adhuc nuncupatus 19. Octobris ejuſdem anni ſervitia de- 1325. bita promiſit. Sedi Romanæ anno ſeq. in partibus Lombardiæ in comitatu Bertrandi cardinalis S. Marcelli, legati apoſtolici pro reducendis eccleſiæ rebellibus inſervivit. Denique Bertrando epiſcopo idem pontifex Johannes XXII. teſtandi *Tom. 1. ſecretorum Johan. XXII.* licentiam conceſſit, bulla data Avenione calendis Martii anno pontificatus XI. ex qua liquet ex ordine Minorum Bertrandum fuiſſe.

DE LANGUISEL.

XLI. Gerardus.

Servitia cameræ apoſtolicæ debita promiſit Gerardus epiſc. Nemauſenſis die 2. Aprilis an. 1331. 1331. ex regeſtis Vaticani. Eodem anno die 16. Januarii Philippus rex eum miſit ad Hugonem Quierchi ſeneſcallum Bellicadri, præſtandi gratia

A juramenti fidelitatis pro bonis temporalibus epiſcopatus; quod dictus epiſcopus præſtitit die 18. Februarii ejuſdem anni, præſentibus ac teſtibus D. Andrea præpoſito Nemauſenſi, &c. ex actis cameræ computorum Monſpelienſis. De eo hæc habet necrologium Narbonenſis eccleſiæ tom. 9. fragmentorum Stephanotii noſtri pag. 124. *Anno Domini 1337. VIII. calend. Maii obiit* 1337. *domnus Geraldus de Languiſello quondam archidiaconus Corbarienſis in eccleſia Narbonenſi, ſed poſtea Nemauſenſis epiſcopus.*

CURTI.

XLII. Guillelmus III.

B Antea monachus & abbas Bolbonenſis Guillelmus Curti, ſororis, ut aſſeritur, Benedicti XII. *Tom. 1. vit. pap. Aven. col. 816.* filius, vel fratris, ut contendit Franciſcus Boſquetus teſtante Baluzio, qui hanc utramque conſanguinitatem refellit. Defuncto Gerardo renunciatur ab eodem pontifice Nemauſenſis epiſcopus 1337. pridie calendas Maii anno tertio pontificatus, ex regeſto Vaticani. Electus nuncupatus ſervitia debita promiſit 10. Maii, tandemque menſe Decembri ejuſdem anni traductus eſt ad eccleſiam Albienſem, ubi vide tom. 1. col. 26.

GUIRARDE.

XLIII. Aimericus.

C Electus Nemauſenſis Aimericus conſueta ſervitia promiſit cameræ apoſtolicæ die 10. Decembris an. 1337. ex regeſto Vaticani. In vivis adhuc erat anno 1341. quo Guillelmus de Landorre abbas Anianenſis procuratorem inſtituit, 1341. qui Bernardum de Oratorio clericum ad eccleſiam B. Mariæ de Ortolis vacantem Aimerico Nemauſenſi epiſcopo præſentaret, ex archivis hujuſce monaſterii. Hinc patet Aimericum, ſi quidem Roma rediens e vivis exceſſerit, ut placet Sammarthanis, nondum anno 1340. defunctum eſſe, ut volunt.

DE DEUX.

D XLIV. Bertrandus III.

Alter a cardinali Bertrandus e Deuciorum familia oriundus, cui quidem familiæ Johannes *Baluz. t. 1. vit. papar. Avenion. col. 812.* Francorum rex anno 1353. menſe Novembri dono dedit caſtrum de Blandiaco in ſeneſcallia Bellicadri & Ucetienſi cum omnimoda juriſdictione, Nemauſenſis electus conſueta promiſit ſervitia die XI. Maii 1342. ex regeſto Vaticani. 1342. Obiit 1348. menſe Julio apud Montem flaſco- 1348. nem in Italia, unde Nemauſum elatus, ibidem ſepulturam accepit in parte una majoris altaris, ex veteri Gallia Chriſt.

Bertrando a Sammarthanis ſubſtituitur Paulus E de Deucio, qui electus & confirmatus anno 1348. obiit in partibus Italiæ, conſecratus quidem, ſed minime poſſeſſionem adeptus. Fortaſſe is eſt Paulus de Deucio Bertrandi cardinalis nepos, monachus & camerarius monaſterii S. Guillelmi de Deſertis, de quo Baluzius tomo 1. vit. papar. Avenion. col. 816. Huic autem Baluzii fide non magis locus dabitur, quam Jacobo ex eadem familia, qui apud Sammarthanos ex priore de Sumena & canonico regulari Nemauſenſi in locum Pauli ſuffectus ſervitia debita electus promiſit die 27. Novembris an. 1348. ex regeſto

ANNI CHRISTI

Vaticani; & epiſcopatum tenuit per medium annum: quæ omnia falſa ſunt, aut nullius ſaltem fuere ponderis, ſi veræ ſint quas ex archivo archiepiſcopi Narbonenſis deſcripſit Baluzius litteras Clementis VI. in gratiam ſequentis. Vide Baluz. not. ad conc. Narbon. pag. 55. & not. ad vitas paparum Avenion. col. 955.

DE BLANZAC.

XLV. Johannes IV.

Prodiit Johannes ex nobiliſſima familia de Blanzac in diœceſi Uceticenſi, quæ nunc exſtincta, tranſlata eſt in gentem de Theſan du Pujol, ex conjugio Johannæ de Blanzaco, ſeu Blandiaco cum Thoma de Theſan menſe Septembri anni 1665. ex ſchedis D. d'Hoſier celeberrimi genealogi. Johannes, inquam, de Blanſac, quem aliqui de Branſaco cognominant, Petrumque appellant vulgatæ tabulæ, aiunt Sammarthani, Bertrandi Deucii archiep. Ebredunenſis & cardinalis tituli S. Marci, poſteaque Sabinenſis epiſcopi ac S. R. E. vicecancellarii nepos ex ſorore, utriuſque juris doctor, canonicus Aquenſis & Ambianenſis, papæ capellanus, & auditor ſacri palatii, fit epiſcopus Nemauſenſis poſt mortem

Baluz. t. 1. vit. papar. Avenion. col. 816.

1348. Bertrandi, litteris Clementis papæ VI. datis anno pontificatus ſeptimo XV. cal. Octobris, quæ aſſervantur in archivo Narbonenſis archiepiſcopatus. Interfuit concilio Biterrenſi ſub Petro de Judicia
1351. archiepiſcopo Narbonenſi anno 1351. menſe Novembri. Præſens adfuit an. 1352. confirmationi ſtatutorum eccleſiæ Cabellicenſis ſub Phi-
1352. lippo epiſcopo. An. 1353. menſe Januario apud
1353. Avenionem juſſu Innocentii papæ VI. conſecravit Johannem epiſcopum Adrienſem in Lombardia Tranſpadana, ut docet ejuſdem pontificis bulla edita a Waddingo in regeſto t. IV. pag. 29.

T. XI. conc. col. 1920. 1975.

1357. Eodem 29. Maii, anniſque 1357. & 1358. memoratur in ſchedis D. Polycarpi de la Riviere. Interea huic nepoti ſuo Bertrandus de Deucio Sabinenſis epiſcopus teſtamento condito Sabbato 17. Octob. 1355. magnum ſuum *formularium* legavit, ejuſdemque teſtamenti conſtituit exſecutorem. Ea fere tempeſtate Innocentius VI. Johannem epiſcopum Nemauſenſem miſit in Gallias, ut pacem conciliaret inter comites Fuxi & Armaniaci. Rexit eccleſiam Nemauſenſem per duodecim annos, ornatus purpura ab eodem Inno-
1361. centio 17. Sept. an. 1361. cum tunc abeſſet a curia. Reverſo Avenionem die 4. Novembris datus eſt titulus S. Marci, quo tamen appellatus non fuit, dictus ſemper cardinalis Nemauſenſis, uti vocatur etiam a Bonifacio de Amanatis in Clement. *auditor.* de reſcriptis. Anno 1366. delegatus fuit una cum Egidio Aiſcelini cardinali ut reformaret academiam Pariſienſem; qua de re exſtant ab eis editæ conſtitutiones auctoritate apoſtolica die 5. menſis Junii in t. 4. hiſt. Univerſitatis Pariſienſis pag. 388. Inde fit præſul Sabinenſis an. 1372. ac 1375. interfuit ſolemni ingreſſui Milonis de Dormans epiſcopi Bellovacenſis. Anno denique 1376. Gregorius XI. Romam proficiſcens Avenione reliquit Johannem cum Guillelmo de Chanaco, eiſque curam & adminiſtrationem Avenionis & comitatus

Baluz. t. 1. vit. papar. Avenion. col. 955.

A Venaiſſini commiſit. Morte corripitur Avenione VIII. idus Julii anno 1379. cum Roberti de Geneva dicti Clementis VII. partes ſectaretur. Ejus oſſa in templo S. Deſiderii ſub lapide ante aram principem ſine pompa & epitaphio, uti teſtamenti codicillis caverat, condita ſunt. De Johanne Ughellus in Sabinenſibus epiſcopis, Ciaconius & alii ſcriptores.

XLVI. Jacobus II.

Johanne ad cardinalatum aſſumto, Jacobus antea Montalbanenſis & poſt Vapincenſis epiſc. transfertur ad eccleſiam Nemauſenſem VIII. idus
B Aprilis anno X. pontificatus Innocentii VI. Idem epiſcopus Nemauſenſis & eccleſiæ Vapincenſis præpoſitus nuncupatus conſueta ſervitia promiſit cameræ apoſtolicæ die 9. Aprilis anno 1362. 1362.

DE DEUX.

XLVII. Gaucelinus.

Pradellus a Bzovio cognominatus Gaucelinus, forſitan, ut conjicit Gariellus a Pradello oppido in Velaunis, aut villa diœceſis Uceticenſis prope S. Ambroſium, nepos erat Bertrandi de Deucio archiepiſcopi Ebredunenſis & cardinalis ex caſtro Blandiaci in eadem diœceſi oriundi, uti Baluzius refert in notis ad vitas pap. Avenion. tom. 1.
C col. 816. Ex abbate Pſalmodienſi (canonicum Brivatenſem dicunt Sammarthani) creatur epiſcopus Nemauſenſis an. 1362. ab Urbano papa V. pontificatus anno primo ex ſchedis Suarezianis teſtante Stephanotio noſtro. Equidem legimus in regeſto pontificio ſolutionum Innocentii VI. Gaucelinum epiſcopum Nemauſenſem jam anno 1361. 27. Julii ſervitia debita perſolviſſe; at legendum putamus 1362. quo anno die 3. Septembris legitur ibidem ſervitia promiſiſſe pro Jacobo. Et certe necdum Johannes de Blanzac purpuram induerat 1361. 27. Julii. Gaucelinus autem exſtructa Nemauſi ſancto Nicolao baſilica
D electus, aiunt Sammarthani, inauguratur a Raimundo de Canillac cardinali Præneſtino, aſſiſtentibus epiſcopis Avenionenſi, Tarraconenſi & Cæſarauguſtano. Erat Urbani papæ V. theſaurarius anno 1363. ex codice mſ. 765. biblioth. 1363.
Colbert. ubi mendoſe vocatur Guillelmus teſtante Baluzio in excerptis mſſ. Idem quoque munus obibat die 16. Septembris anno 1366. ut conſtat ex ipſius litteris pro exemtione abbatis, monachorum, converſorum & familiarium S. Victoris Maſſilienſis ab omni vectigali in portu Durantiæ prope Novas. Adſuit comitiis trium ordinum provinciæ Nemauſi celebratis 16. Apr.
E 1364. in quibus de priori gradu in conſeſſu cum Narbonenſi metropolitano certavit, aſſerens jus præſidendi pertinere ad epiſcopum in cujus diœceſi convocabantur. Præſens dicitur ſtatutis die 1364.
5. Junii an. 1366. a Johanne tituli S. Marci cardinali Avenione conditis pro reformatione Pariſienſis academiæ; exinde traductus ab eodem Urbano V. ad cathedram Magalonenſem, ex archivis Vaticani, ubi jam epiſcopus Magalonenſis 13. & 15. Martii 1367. promiſiſſe legitur pro eccleſia Nemauſenſi, cui præfuerat. 1366.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

XLVIII. Johannes V.

DE GASCQ. Ex abbate Anianæ Johannes eccleſiam Nemauſenſem regendam ſuſcepit anno ſaltem 1367.
1367. 20. Martii, quo jam epiſcopus Nemauſenſis pro Jacobo deceſſore ſervitia debita promiſit & pro Gaucelino anteceſſore recognovit, ex regeſto Vaticani. Adfuit per procuratorem Vaurenſi con-
1368. cilio trium provinciarum anno 1368. in vigilia Pentecoſtes. Adhuc Johannes ſuperſtes erat anno
1369. 1369. die Januarii decima nona. Quinimo rexiſſe dicitur annis quinque, de cujus obitu ſic habetur in codice mſ. Anianenſi: *VI. calendas Septembris obitus domni J. Gaſconi quondam abbatis Anianenſis XX. ſolid.* Sic etiam alibi commemoratur; *XIV. cal. Septembris obitus domni J. Gaſconi epiſcopi Nemauſenſis XXX. ſolid.*

XLIX. Johannes VI.

D'USEZ. Servitia debita promiſit Johannes electus Nemauſenſis die 4. Decemb. & recognovit pro
1372. Gaucelino deceſſore 1372. quo anno ſtatutum fuit a capitulo, ut in poſterum electio prioris clauſtralis annualis eſſet, ex archivis capitularibus.
1373. Anno 1373. die 4. Julii comitatus eſt pompam funebrem Raimundi de Canilhaco cardinalis apud Magalonam. Interfuit anno ſeq. menſe Aprili per procuratorem concilio Narbonenſi, ex ejuſ-
1374. dem actis. Demum inter epiſcopos recenſetur, qui ſcripſere litteras ad Maſſilienſes contra Ademarum epiſcopum Graſſenſem ſedis Maſſilienſis
1378. invaſorem anno 1378. Vide t. 3. ch. x. inſtr. eccl. Graſſ. col. 221. A.

Balu. vit. pap. Aven. col. 896.

T. XI. conc. col. 2498.

L. Seguinus.

D'AUTHON. Nobilis Santo Seguinus d'Authon filius Johannis ex Philippa de Torſai, ſub Carolo VI. Francorum rege miſſus in Italiam fuerat 1376. cauſa matrimonii Ludovici ducis Aurelianenſis & Catharinæ primogenitæ Ludovici Hungariæ regis. Antiochenus patriarcha & eccleſiæ Ne-
1380. mauſenſis adminiſtrator notatur 1380. 10. Julii in actis conſiſtorialibus Vaticani. Recenſetur adhuc in regeſtis Vaticani Antiochenus patriarcha & adminiſtrator perpetuus eccleſiæ Nemauſenſis
1381. die 1. Aprilis 1381. Eodem anno XV. calendas Maii Robertus Gebennenſis Clemens VII. nuncupatus eidem Seguino & Raimundo Vaſionenſi epiſcopo provinciam dedit, ut de Urbani V. ſanctitate editiſque miraculis *ſacram actionem inſtruerent*, inquit Odoricus Rain. ad annum 1381. Adminiſtraſſe dicitur per ſex annos, perpetuus etiam eccleſiæ Turonenſis adminiſtrator, ubi de illo plura.

LI. Bernardus V.

DE BONNAVAR & DE BONNEVALLE. Ortus e diœceſi Lemovicenſi Bernardus de Bonnavar, ſeu de Bonavalle ſedebat in cathedra
1383. Nemauſenſi 1383. 4. Novembris, ex regeſtis Vaticani, inquiunt Sammarthani, & certe hoc anno recognovit pro Seguino anteceſſore, ex
1384. iiſdem regeſtis. Hunc anno ſeq. die 29. Decemb. Guillelmus de Chanaco cardinalis teſtamenti ſui

ANNI CHRISTI

A executorem conſtituit. Vide collectionem Baluzii ad vitas pap. Avenion. col. 968. Extant in archivo Nemauſenſi proviſionum litteræ ab ipſo datæ 1388. die 16. Auguſti. Ex hac vero 1388.
cathedra Nemauſenſi ad Lemovicenſem transfertur 9. Januarii 1391. ex regeſtis Vaticani; de 1391.
quo ſic legitur in ſcheda D. de Gagneres aſſervata in bibliotheca regia: *Bernardus de Bonavalle in actu capitulari menſe Maii die Veneris poſt feſtum S. Stephani 1395. dicitur perſecutor eccleſiæ a die qua fuit tranſlatus de Nemauſenſi eccleſia ad Lemovicenſem, propter tyrannidem & maliciam fugatus de Bononia & in eccleſ. Lemovic.* B *tranſlatus, canonicos & ſervitores eccleſiæ Lemovicenſis non permittit ſervire Deo, nec papæ, nec ſacro collegio obediens, propter ipſius inobedientiam in conſiſtorio coram papa fuit arreſtatus, & niſi cardinalis Lemovic. pro ipſo ſupplicaſſet, fuiſſet depoſitus. Bernardus de Furno canonicus miſſus ad curiam Romanam pro perſequendo cauſam exemtionis contra epiſcopum 1395.*

Hic omittimus Petrum Girardi, quem Sammarthani fuiſſe volunt adminiſtratorem Nemauſenſem per tres annos, & poſtea cardinalem Anicienſem; hanc enim poſtremam epiſcopus regebat eccleſiam ab anno ſaltem 1386. ut ibidem diximus tom. 2. ac proinde non ſuppetit tempus C quo Nemauſenſem antea potuerit adminiſtrare. Et certe

LII. Egidius.

DE LES COURS. Egidius de les Cours, ſeu de Curſibus oriundus e loco de Aleſto diœceſis olim Nemauſenſis, jam die 20. Junii 1391. conſueta promiſit 1391.
ſervitia & recognovit pro Bernardo deceſſore, ex regeſto Vaticani. Anno 1395. die prima Julii 1395.
D. Egidius miſeratione divina Nemauſenſis epiſcopus coram locum tenente domini Guillelmi de Neillaco militis domini Caſtribruni, cambel- D lani domini regis ac ſeneſcalli Bellicadri & Nemauſi juramentum fidelitatis præſtitit domino regi in manibus dicti locum tenentis, pro his quæ tenet ratione eccleſiæ ſuæ. Actum in caſtro de Amiglavo dicti D. epiſcopi, ex actis cameræ rationum Monſpelienſis. Anno 1400. contulit 1400.
prioratum de Brouzet; & 1409. interfuit concilio 1409.
Piſano, ex actis ejuſdem tom. 6. Spicil. p. 352. Bullam accepit a Johanne XXIII. pontifice datam VIII. cal. Junii pontificatus anno primo; cujus mandatis obtemperans procuratorem Johannis cardinalis tituli S. Crucis in Jeruſalem miſit in poſſeſſionem prioratus de Cabiſone de- E pendentis a monaſterio S. Fidis Conchenſis diœceſis Ruthenenſis die 5. Julii 1410. ex tabulario 1410.
epiſcopatus Albienſis. Delegatus fuit a ſancta ſede anno 1412. *ad compellendum & compelli faciendum gentes eccleſiaſticas* in Occitania ad ſolvenda 1412.
ſubſidia conſtituta pro generali defenſione regni Franciæ, ex charta authentica collectionis D. de Gagneres. Adhuc vivebat 1416. ex actis feudatariis ipſi exhibitis. Hunc vetera documenta virum eruditionis reconditæ perhibent.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

LIII. Nicolaus.

Habert. Nicolaum nobilem in decretis licentiatum, priorem de Calviſſone, antea canonicum Cameracenſem, tunc vero Nemauſenſis eccleſiæ canonicum & veſtiarium, in locum Egidii a capitulo ſuffectum, atque a Lucido cardinali examinatum confirmavit Martinus V. pridie nonas Septembris pontificatus anno tertio. Electus adhuc vocatur die 6. Septembris anno 1420. in regeſto pontificio. Hunc annis decem menſibus aliquot minus rexiſſe tradunt Sammarthani.

Carpentier part. 1. pag. 460.

1420.

LIV. Leonardus.

Flote & de Dalphinis. Vacanti per obitum Nicolai eccleſiæ Nemauſenſi Martinus V. pontifex præfecit Leonardum Flote, ſeu de Dalphinis Januenſem, decretorum doctorem, ejuſdem eccleſiæ canonicum atque archidiaconum Poſqueriarum v. idus Decembris
1429. 1429. pontificatus anno decimo tertio, ex actis conſiſtorialibus Vaticani, ubi electus rurſum di-
1430. citur 19. Decembris ejuſdem anni. Anno 1430. die 23. Novembris fidem clientelarem profeſſus eſt domino regi coram Petro de Remolinis præpoſito Nemauſenſi, ex actis cameræ rationum Monſpelienſis. Vir magnæ probitatis & prudentiæ, aiunt Sammarthani, turrim magnam in loco Amiglavi ſuis ſumtibus conſtrui curavit; pluraque ſtatuta pia & populo utiliſſima pro moribus condidit. Is eſt L. epiſcopus Nemauſenſis, qui
1435. an. 1435. cum ceteris comprovincialibus epiſcopis ſcripſit ad concilium Baſileenſe in gratiam tranſlati a ſede Appamienſi ad eccleſiam ſancti Pontii Tomeriarum. Denique teſtamenti codicillis capitulo herede ſcripto, defunctus eſt die
1438. 5. Auguſti 1438. ſi fides Sammarthanis. Attamen legimus in regeſtis Vaticani Galeſium de Monſolis ſedis apoſt. protonotarium Nemauſenſi eccleſiæ vacanti per obitum ultimi epiſcopi præfectum fuiſſe per revocationem commendæ factæ D. Lanceloto de Luſiniano ejuſdem ſanctæ ſedis protonotario, VI. nonas Maii 1438. Eugenii papæ IV. anno octavo.

Tom. 8. vet. ſcript. Marten. col. 776.

LV. Guillelmus IV.

De Champeaux. Laudunenſis erat epiſcopus & dux Guillelmus de Campellis, cum poſt obitum Leonardi ab Eugenio papa IV. perpetuus Nemauſenſis eccleſiæ creatus eſt adminiſtrator XVI. calendas Novem-
1438. bris anno 1438. & poſtea Uceticenſis XVI. cal.
1441. Junii an. 1441. revocata ab eo Nemauſenſi adminiſtratione, ex regeſtis Vaticani.

LVI. Guillelmus V.

D'Estouteville. Nobiliſſima gente in Normannia prognatus Guillelmus, parentibus Johanne domino d'Eſtouteville & de Vallemont atque Margareta de Harcourt, plurima poſſedit ſacerdotia ſive in titulum, ſive in commendam, quo ultimo nomine regendam ſuſcepit eccleſiam Nemauſenſem, cum Mirapicenſi alias data, XVI. calendas Junii anno 1441. ex regeſtis Vaticani. Hoc autem anno cum ad Occitaniæ comitia, quæ Carolus VII. rex apud Montem albanum habuit pro ſe virum

A eccleſiaſticum nomine Petrum Morveri miſiſſet, eidem denegatus fuit ingreſſus, ceteris quos abſentes epiſcopi miſerant admiſſis. Tum vero idem Guillelmus tituli S. Martini in montibus preſbyter cardinalis in commendam accepit eccleſiam Biterrenſem per tranſlationem Guillelmi ad Ebredunenſem, XII. cal. Aug. an. 1444. ex 1444.
iiſdem Vaticani regeſtis, ubi tranſlatus quoque Petrus legitur ab eccleſia S. Papuli ad Nemauſenſem 21. Auguſti 1444. ſive, ut alibi, VI. idus Julii 1444. per tranſlationem cardinalis Andegavenſis ad eccleſiam Biterrenſem. Sed hæ tranſlationes obtinuiſſe non videntur effectum;
B cardinalis enim Andegavenſis in eiſdem actis traditur factus epiſcopus Leutevenſis VII. idus Januarii 1450. revocata ab eo commenda eccleſiæ 1450.
Nemauſenſis; quod confirmatur ex inſtrumento capituli ejuſdem eccleſiæ in hæc verba: *Anno Domini 1449. 9. Martii* (ſecundum veterem calculum, hoc eſt 1450.) *per promotionem reverendiſſimi cardinalis adminiſtratoris ad eccleſiam Leutevenſem, vacat eccleſia Nemauſenſis, & cum cuſtodia bonorum & jurium epiſcopalium ſpectet de jure ad capitulum, facti ſunt vicarii generales domini de Burgo & Boſanguet.* De hoc cardinali plura dicemus in archiepiſcopis Rotomagenſibus.

T. 1. med. urbis Tolos. pag. 198.

C

LVII. Gaufridus.

Floreau. Abbas erat SS. Criſpini & Criſpiniani apud Sueſſiones ord. S. Benedicti Gaufridus Floreau, quando *per ceſſionem commendæ cardinalis Andegavenſis,* electus a capitulo, renunciatus fuit epiſcopus Nemauſenſis bulla data VII. idus Januarii 1450. anno tertio pontificatus Nicolai V. quemadmodum produnt acta conſiſtorialia. Iiſdem die
D & anno pontifex regi Francorum ſignificavit Gaufridum electum dictæ eccleſiæ, ſede vacante per obitum Leonardi extra dictam eccleſiam defuncti, a ſe promotum ad ſedem Nemauſenſem, ex archivo Monſpelienſi. Poſſeſſionem ſumſit eodem anno 22. Aprilis. Sub ejus tutela poſitus eſt anno 1451. 27. Auguſti Andreas Soreau 1451.
natus 17. annos. Attamen competitorem habuit Alanum de Coëtivy cardinalem Avenionenſem, cui papa eccleſiæ Nemauſenſis commendam impertitus erat, ſpreta electione capituli, ſub eo nimirum pacto, quod cardinalis d'Eſtouteville ea potitus eſſet per annos circiter novem; at vero ſenatuſconſulto parlamenti Toloſani, cujus ſumma exſtat apud Molinæum tractatu de ſtilo parlamenti, poſt duos annos litigii, ab epiſcopatu Nemauſenſi ejectus eſt Alanus, ſicuti docent ec-
E cleſiæ cathedralis monumenta. Certe Gaufrido epiſcopo Nemauſ. regi a conſiliis ducentæ libræ pro ipſius ſtatu aſſignantur an. 1452. ita rationes 1452.
cameræ computorum. Inde Gaufridus ad eccleſiam Catalaunenſem traductus eſt V. calend. Novembris an. 1453. Fuit etiam abbas S. Germani 1453.
a Pratis apud Pariſios.

Sammarth.

LVIII. Johannes VII.

Du Chastel. Cum eſſet Viennenſis eccleſiæ archiepiſcopus Johannes de Caſtro, tranſlatus eſt ad eccleſiam Nemauſenſem XI. cal. Dec. an. 1453. uti legitur in veteri

ANNI CHRISTI

in veteri Gallia Chriſtiana tam in archiepiſcopis A
Viennenſibus, quam in Nemauſenſibus epiſcopis,
ſeu 21. Novembris anno ſeptimo Nicolai V. ut
in regeſto pontificio. Deinc a Nemauſenſi ca-
thedra ad Carcaſſonenſem tranſiit die 7. Julii
1456. 1456.

DE COETIVY.

LIX. Alanus ſeu Johannes Alanus.

Cardinalis Avenionenſis Alanus, qui jam, ut
diximus, de cathedra Nemauſenſi decertarat cum
Gaufrido Floreau, eam demum, tranſlato Jo-
hanne de Caſtro ad Carcaſſonenſem, poſſidere
1461. viſus eſt ab anno 1456. ad 1461. quo permu-
taſſe dicitur cum Roberto de Villequier pro ab- B
batia S. Johannis Angeriacenſis. Vide tom. 2.
col. 1105.

DE VILLEQUIER.

LX. Robertus.

Ortus e toparchis de Villequier in juriſdictione
ballivii Calidi becci in Normannia Robertus
doctor theologus, prius fuit abbas S. Johannis
Angeriacenſis ab an. 1454. ad 1461. Electus
a capitulo, aiunt Sammarth. Nemauſenſis epiſc.
ſede vacante, ut aiunt acta capitularia, per promo-
tionem Gaufridi Floreau ad Catalaunenſem, paſſus
erat æmulos, primùm Johannem de Caſtro & po-
ſtea cardinalem Avenionenſem commenda hujus C
eccleſiæ ſibi olim tradita ſuffultum; ſed ea tandem
diſcordia ex permutatione finita, Roberto jam
epiſc. Nemauſenſi confertur prioratus S. Martini
de Pontibus ord. S. Bened. in diœceſi Santonenſi
IV. idus Nov. 1461. In ejuſdem prioratus chartis
authenticis vocatur frater Robertus de Villequier
doctor in theologia & epiſc. Nemauſ. 21. Martii
1462. 1462. & 30. Maii 1463. quo anno die 8. Maii
1463. Nemauſenſis eccleſiæ poſſeſſionem apprehendit
jurejurando capitulo ante altare S. Honeſti præ-
ſtito, ut in archivis capitularibus habetur. Eodem
anno die 1. Junii fidelitatis & obſequii juramen-
tum præſtitit domino Regi, ex actis cameræ ra- D
tionum Monſpelienſis. Exſtat bulla Pii II. papæ
1464. data 1. die Novembris MCCCCLXIV. ad inaugu-
randum Robertum, cui pontifex hunc epiſcopatum
1467. contulerat. Regi a conſiliis memoratur 1467.
1468. 29. Aprilis, & 1468. 26. Octobris in chartis
1480. authenticis D. de Gagneres, ac inſuper 1480.
in ſchedis D. Polycarpi de la Riviere. Ceſſit
Robertus, ſeu fato functus eſt, inquiunt Sam-
1481. marthani, anno 1481. ex actis conſiſtorialibus.

DE BLOSSET.

LXI. Stephanus.

Nobilis Normannus Stephanus de Bloſſet, ar-
chidiaconus de Algia in eccleſia Lexovienſi, dici- E
tur electus Nemauſenſis per ceſſionem Roberti
IV. idus Septembris anno 1480. in libro obli-
gationum Sixti papæ IV. melius 1481. pontifi-
catus Sixti IV. undecimo, ex alio ejuſdem pon-
tificis regeſto. Memoratur 25. Septembris ejuſ-
dem anni in regeſto ſolutionum. Conventui ca-
1482. pitulantium præfuit die 1. Januarii 1482. inde-
que poſt aliquot menſes, IV. idus, ſeu 12. Julii,
non Auguſti, transfertur ad eccleſiam Lexovien-
ſem per obitum Antonii, ut docent libri obli-
gationum Vaticani.

Tomus VI.

ANNI CHRISTI

DE CAULERS.

LXII. Jacobus III.

Pariſienſis presbyter Jacobus de Caulers ipſo
die 12. Julii & anno 1482. quo Sixtus IV.
pontifex Stephanum epiſcopum Nemauſenſem ad
eccleſiam Lexovienſem paſtore carentem tranſ-
tulit, promovetur ab eodem papa ad epiſcopa-
tum Nemauſenſem, retenta abbatia de Granateria
ord. S. Benedicti diœceſis Lucionenſis, quam
in commendam tenebat, ex actis cameræ ratio-
num Monſpelienſis, ubi & memoratur 1485. 1485.
Epiſcopus appellatur an. 1482. die 20. Aug.
in regeſto Sixti IV. Juramentum fidelitatis do-
mino regi præſtitit 28. ejuſdem menſis, & ca-
pitulo 10. Decembris, Narbonenſi autem archi-
chiepiſcopo anno 1489. quo & memoratur die 1489.
4. Septembris in commentariis curiæ ſupremæ
Pariſienſis, 21. Martii ejuſdem anni, & 1491. 1491.
2. Novembris, qua die ſe pro impenſo labore in
ſeneſcallia Bellicadri per menſes proxime elapſos
Maium & Junium 120. libras Turonenſes, &
ultima Novembris 30. libras accepiſſe profitetur,
ex chartis authenticis D. de Gagneres; in qua-
rum etiam altera anni 1493. 20. Octobris pro 1493.
ſervitio regis plurimum laboraſſe perhibetur.
Obiit an. 1496. ex Catello, qui ædificatam ab eo 1496.
tradit porticum ante majorem eccleſiam Nemauſ.

LXIII. Guillelmus VI.

BRIÇONNET.

Deſignato antiſtite Nemauſenſi ſuffragiis ca-
pituli an. 1496. Falcone præpoſito, Guillelmus
Briçonnet cardinalis Maclovienſis via recta, ſpre-
toque capitulo, collati hujus epiſcopatus diploma
pontificium accepit, ſed orta inde gravi diſcordia
per plures annos litigium habetur. Enim vero
plurimis ſenatus Toloſani placitis res ventilata, Sammarth.
ad ultimum in parlamento Burdegalenſi dijudi-
candæ liti præpoſito, per compromiſſum cum
electo epiſcopo contentio dirimitur, quo me-
diante pacificus poſſeſſor exſtitit Guillelmus, uti
habent acta capitularia. Expeditionis Neapolitanæ
præcipuus auctor fuit cum Stephano de Vers
Bellicadri ſeneſcallo. De Guillelmo vide quæ
ſupra diximus in archiepiſcopis Narbonenſibus.

LXIV. Michael.

BRIÇONNET.

Guillelmi ſenatoris Pariſienſis ex Johanna
Brinon filius Michael Briçonnet abbas S. Guil-
lelmi de Deſertis & vicarius generalis Narbonen-
ſis, Guillelmi patrui cardinalis Maclovienſis obitu
renunciatur antiſtes Nemauſenſis die 7. Januarii
1515. ex regeſto pontificio; eoque nomine pro- 1515.
miſit obedientiam archiep. Narb. 1518. Michaeli 1518.
unico ſuo præſuli Jacobus Faber Stapulenſis con-
templationes Idiotæ nuncupavit an. 1519. Ejuſ- 1519.
dem epiſcopi, regiſque Franciſci I. rogatu, ut ec-
cleſia cathedralis B. Mariæ Nemauſenſis ordinis
S. Auguſtini ſæcularem togam indueret, Paulus
III. pontifex indulſit Romæ dato diplomate an.
1539. IV. calend. Januarii, quod exſecutioni 1539.
demandatum fuit 17. Novemb. 1540. litteris in 1540.
tabulario Nemauſenſis eccleſiæ aſſervatis. Legi-
mus in regeſto pontificio Claudium Briçonnet
clericum Pariſienſem factum fuiſſe epiſcopum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Nemauſenſem per ceſſionem Michaelis Briçonnet die 3. Auguſti 1554. At cum nulla deinceps ullibi Claudii tanquam epiſcopi Nemauſenſis fiat mentio, putamus irritam fuiſſe hanc ceſſionem. Et certe Michael ſedit in cathedra uſque ad an-
1560. num 1560. quo ex permutatione cum Bernardo Delbene ad epiſcopatum Leutevenſem tranſlatus eſt, quem paulo poſt Claudio prædicto reſignavit, ut dicemus infra.

DELBENE.

LXV. Bernardus VI.

Nobilis Florentinus Bernardus, Alfonſi hujuſce nominis primi, epiſcopi Albienſis patruus, ex epiſcopo Leutevenſi, permutatione facta cum Michaele Briçonnet probata regi Franciſco II. tranſiit ad ſedem Nemauſenſem an. 1560. Sedit
1562. in concilio Tridentino 1562. & 1563. quo
1563. anno die Dominica, tertia Januarii in conſeſſu patrum dixit, *fruſtra agi, niſi agamus pœnitentiam de peccatis, & pœnitentiam etiam publicam, & viſus eſt concionari; verum inter cetera dixit, contra jus divinum eſſe ſtatuere, reſidentiam eſſe de jure divino, licet pia ſit opinio. Abuſus intolerabiles allegavit.* Ita Carolus Ludovicus Hugo qui in ſacræ antiquitatis monumentis t. 1. pag. 360. hunc vocat Bernardinum. Captus ab hæreticis
1568. an. 1568. in ſeditione, ſed paulo poſt ob regiam cum Catharina de Medicis affinitatem di-
1569. miſſus, obiit Arelate 28. Martii 1569. ſepultuſque eſt in eccleſia Fratrum Minorum.

CAVALESI.

LXVI. Raimundus II.

Ex ordine Fratrum Prædicatorum aſſumtus in epiſcopum Nemauſenſem Raimundus Cavaleſi,
1577. præerat an. 1577. quo Bleſenſibus regni comitiis adfuit cognominatus *Cavalcray*, & *Cavaleſi* in
1579. comitiis Melodunenſibus an. 1579. iiſdem haud dubie, quibus eum adſtitiſſe volunt Sammarthani
1580. an. 1580. Promiſit hoc anno die 6. Maii obedientiam capitulo Narbonenſi, ſede vacante, idemque rurſus interfuit comitiis Bleſenſibus regni, pro
1588. ſeneſcallia Bellicadri an. 1588. Hujus in gratiam Franciſcus de Joyeuſe Narbonenſ. archiepiſcopa-
1590. tum factus archiepiſcopus Toloſanus reſignaſſe legitur an. 1590. ſed incaſſum, papa, ut videtur, improbante.

DE VALERNOD.

LXVII. Petrus IV.

Parentibus Johanne de Valernod & Franciſca de Luc editus in lucem Petrus 25. Maii 1551. ex majori archidiacono Carcaſſonenſi Nemauſenſis antiſtes conſecratur die 24. Februarii anno
1598. 1598. Interfuit an. 1609. concilio Narbonenſi;
1609. quem ſubinde præſulem Uceticenſem ſchedula regia Ludovici XIII. deſignatum fuiſſe aſſerunt Sammarthani, ſed huic locus, etiam apud ipſos ea in eccleſia non ſuppetit. Et revera Petrus perſtitit in eccleſia Nemauſenſi, qua cum magna prudentiæ & pietatis laude gubernata, fatis demum conceſſit in loco de S.t Valier apud Del-
1625. phinates 12. Sept. an. 1625. ſepultus ibidem in tumulo gentilitio, ubi hoc habet epitaphium:

D. O. M. & B. M.

Reverendiſſimi, clariſſimique D. D. Petri de A *Valernod epiſcopi & comitis Nemauſenſis, in utroque regis Galliarum chriſtianiſſimi conſilio conſiliarii epitaphium anagrammaticum. Petrus de Valernod epiſcopus & comes Nemauſenſis: Vale paſtor noſter penes Dominum ovis cupidus eſſe.*

Aſſidet huic tumulo præſes venerandus in ævum
Qui pietate viris, relligione Deo,
Relligione Deo placuit, virtutis amator,
Qui ſummus ſummis, qui ſibi parvus erat.
Sollicituſque, potens, inſignis, caſtus, adorans
Cura, doctrina, ſanguine, mente, Deum.
Dura nimis tulit, impia abhorruit, ædificavit
B *Sacrilega paſſim diruta templa manu.*
Nemauſi occiderat ſuperi reverentia cultus,
Et decus, & priſcæ relligionis amor.
Rarus, & incerta errabat ſtatione ſacerdos,
Nec dabat authori debita ſacra ſuo.
At dum ter denos antiſtes præfuit annos;
Biſque octo uſque adeo luſtra peracta ſibi,
Edocuit, ſtatuit, firmavit, fecit, adauxit,
Ignaros, cultum, pectora, ſacra, gregem.
Divitias, laudes, terram, dedit, expulit, odit.
Vana, Deum, cælum, ſprevit, amavit, habet.
Ergo velis ſupereſt tibi dicamus, vale noſter
Eſſe penes Dominum paſtor ovis cupidus.
C *P. C. nobilis Johannes de Valernod ex fratre nepos idibus Septembris 1625.*

DE SAINT BONET DE TOIRAS.

LXVIII. Claudius.

Patrem habuit Claudius Aimarum dominum de Toiras & de Reſtinclieres ex Franciſca de Claret de S.t Belin, quartus eorum natu filius, cujus frater Johannes de Toiras fortiſſimus equitum tribunus extitit, Arverniæ prorex, exercituum in Italia præfectus, ac tandem Franciæ mareſcallus. Claudius vero canonicatum primo & majorem archidiaconatum in eccleſia Monſpelienſi nactus eſt, obtinuitque abbatiam ſancti
D Egidii in diœceſi Nemauſenſi, & Longivillaris in Bolonienſi, necnon prioratus Longi pontis juxta Pariſios & Patriciaci, *Perſy*, in Burgundionibus. Regis quoque in ſanctiore conſiſtorio conſiliarius, & adminiſter generalis cleri Gallicani, cujus comitiis generalibus Pariſienſibus interfuit an. 1610. ſuperioris demum epiſcopi coadjutor deſignatus ante annum 1621. adfuit hoc anno cœtui cleri Burdegalenſi; & in conſecratione Jacobi de Nucheze Cabilonenſis epiſcopi anno 1624. die 29. Decembris operam dedit; cumque jam epiſcopalem cathedram obitu Petri de Valernod adeptus eſſet 1625. eodem anno 18.
E Octobris Plantavitium de la Pauſe epiſcopum Leutevenſem inauguravit, ex ipſomet Plantavitio in epiſcopis Leutevenſibus pag. 407. Adſtitit aliis Pariſienſibus cleri comitiis anno 1626. Ac- 1626.
cuſatus rebellionis in jus vocatur ab epiſcopis delegatis a ſummo pontifice ſedentibus Pariſiis apud majores Auguſtinianos, ultima Decemb.
1632. eaque ſententia lata pariter in epiſcopos 1632.
Albienſem, Leonenſem & Leutevenſem denunciatur in illorum ædibus, & ad valvas eorumdem eccleſiarum cathedralium publice affigitur. Rex tamen pius hoc ipſi ea lege condonavit crimen,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1633. ut ab epiſcopatu diſcederet, litteris datis menſe A
Februario an. 1633. Claudius denique præpoſitus Monſpelienſis repentina morte abreptus eſt apud Montempeſſulanum die 4. Maii 1642.

COHON. LXIX. ANTHYMUS DIONYSIUS.

Credonius patria in tractu Andegavenſi Anthymus Dionyſius Cohon, doctor Sorbonicus, abbas de Troncheto in Armorica, Flarani in Novempopulania, S. Leodegarii in Santonibus, & Belli loci apud Cenomanos, ex præpoſito de Meſange in eccleſia Carnotenſi & regio concionatore nominatus epiſcopus Nemauſenſis die 19. Novembris 1633. propoſituſque & confirmatus B
1634. a ſummo pontifice 24. Julii 1634. eodem anno 29. Octobris Lutetiæ conſecratur in ſacello palatii archiepiſcopalis a Johanne Jauberto de Barraut archiepiſcopo & principe Arelatenſi, collaborantibus Gaſpardo de Daillon Albienſi & Nicolao Grillé Vaſatenſi epiſcopis. Regi fidem obligavit poſt triduum in feſto ſcilicet omnium SS. quo ipſo die concionatus coram rege ei de beneficiis ſibi collatis grates publicas egit. Interfuit
1636. cœtui cleri Gallicani apud Pariſios 1636. &
1641. apud Meduntam 1641. Funebri demum oratione Ludovico Juſto defuncto in æde parochiali ſancti Germani Autiſſiodorenſis menſe Auguſto C
1643. 1643. eleganter parentavit; nec multo poſt ad epiſcopatum Dolenſem transfertur facta cum ſequenti permutatione, ad priſtinam ſubinde regreſſus ſedem, ut dicemus infra.

DOUVRIER. LXX. HECTOR.

Ortu Toloſas Hector Douvrier ex epiſcopo Dolenſi transfertur ad ſedem Nemauſenſem facta permutatione cum Anthymo Dionyſio Cohon, tunc Nemauſenſi, quam probavit rex dato di-
1644. plomate die 19. Febr. an. 1644. necnon papa Innocentius X. qui bullas conceſſit die 2. Maii ejuſdem anni. Pariſiis in capella palatii cardinalis D
(modo Regalis) præſtitit juramentum fidelitatis regi Ludovico XIV. die 28. Octobris 1644. Factus jam conſiliarius epiſcopalis in parlamento Toloſano per litteras regias majori ſigillo munitas 4. Octobris ejuſdem anni, prævia ceſſione Anthymi Dionyſii Cohon tunc Nemauſenſis epiſcopi, qui necdum hujus muneris adeptus erat poſſeſſionem, recipitur in eodem ſenatu die 23. Decembris an. 1644. Civitatem Nemauſenſem
1645. ingreſſus eſt die 13. Febr. 1645. non indicto ingreſſu, obſtante hæreſi, quæ longe majorem populi non ſolum urbis, ſed etiam totius diœceſis partem inficiebat, cum numeroſo tamen equi- E
tatu & magno plebis concurſu. Ab anno vero 1621. quo hæretici cathedralem eccleſiam funditus everterunt, celebrabatur divinum officium in loco jam arcto, ut vix quartam populi catholici partem continere poſſet, ſed tandem ſumtibus totius diœceſis cœpit ædificari nova cathedralis eccleſia ſedente Anthymo Dionyſio, quæ priores amplitudine æquat aut ſuperat, perficiturque ſedente Hectore, qui proceſſionaliter eam in-
1646. vehitur 18. Martii 1646. & in ea primam miſ-
1650. ſam celebravit. Anno vero 1650. die 4. Sept. violatur epiſcopalis dignitas per ingreſſum ſeditioſorum hominum hæreticorum numero fere quingentorum, præſente, & eos ducente uno ex quatuor *miniſtris* in palatium epiſcopale, ubi quinque ex domeſticis præſulis atrociter vulnerantur, ſicut inſtrumentis ſuper hoc confectis ampliſſime declaratur: unde habito tam capituli, quam præcipuorum catholicorum conſilio ſeceſſit epiſcopus cum ſuo capitulo ad Bellicadrum die 11. Septembris 1650. quæ urbs eſt quidem ſub archiepiſcopatu Arelatenſi, Nemauſi tamen proxima, ejuſque cives omnes catholici, in cujus oppidi eccleſia collegiali ſpatio circiter decem menſium peragebantur divina officia Nemauſi celebrari ſolita, dum civitas interea ceſſat a divinis; tandem 23. Junii anno 1651. redit in 1651.
urbem ſuam Hector cum capitulo, poſt multas legationes ad eum factas, accepta quæ placuit regi ſatisfactione tunc multiplici bello occupato, & in minoribus adhuc annis conſtituto, qualem temporum conditionem ſemper aucupati ſunt novatores. Sub finem anni 1652. fratres Capucini 1652.
domum vendunt, quam intra Nemauſum habitabant, in qua divina officia celebrabant, e qua pecunia agrum emunt prope, ſed extra portam civitatis, quæ vulgo Coronæ porta appellatur, in quo monaſterium ædificarunt. Patres quoque Carmelitæ an. 1653. per emtionem ædis vicinæ 1653.
monaſterium exſtruxerunt. Obiit Hector die 20. Junii anno 1655. non vero 1653. ut habetur 1655.
in veteri Gallia Chriſtiana in epiſcopis Dolenſibus.

LXXI. ANTHYMUS DIONYSIUS *ſecundùm.* COHON.

Cum jam epiſcopatum Dolenſem Anthymus Dionyſius in manibus ſummi pontificis libere abdicaſſet 24. Novembris 1648. regia iterum nominatione, poſt obitum Hectoris Douvrier ad eccleſiam Nemauſenſem regreſſus eſt an. 1655. omnibus urbis Nemauſenſis ordinibus applaudentibus, ad quam tamen eccleſiam haud prius die 27. Auguſti an. 1657. in conſiſtorio pon- 1657.
tificio propoſitus eſt. Anno 1670. ſeminarium 1670.
patribus Doctrinæ Chriſtianæ dirigendum commiſit, quibus etiam donaſſe traditur ſuam bibliothecam & pecuniæ ſummam pro ſeminarii dotatione. Deceſſit hoc anno die 7. Novembris, ſepultus in æde cathedrali, cum epitaphio Gallico, ex quo maxime innoteſcit quam pius & vigil paſtor exſtiterit.

Habetur his verbis in quodam ſacello ejuſdem cathedralis eccleſiæ pia ejuſdem præſulis conſtructo liberalitate:

Cette chapelle a eſté baſtie par la pieté d'illuſtriſſime & reverendiſſime eveſque de Niſmes meſſire Anthyme Denys Cohon, predicateur ordinaire & conſeiller du Roy en tous ſes conſeils. Il naquit en la ville de Craon, province d'Anjou, au commencement de Septembre 1594. & merita la reputation d'un excellent predicateur dès l'âge de 25. ans. Pour ſa ſcience, ſon éloquence, & ſes autres vertus, le Roy Louis XIII. luy donna cet eveſché, où la religion gemiſſoit ſous l'oppreſſion de l'hereſie des Calviniſtes, qui triomphoient ſur la ruine de tous ſes temples & monaſteres, qu'ils avoient abbatus;

& par le ſang des preſtres & des catholiques, qu'en 1567. un mardy 29. Septembre, ils avoient jetté pendant la nuit dans le puits du palais epiſcopal. Il deffendit en bon paſteur, & raſſura les reſtes de ſes brebis encore épouvantées, & augmenta conſiderablement leur nombre par ſes ſueurs & ſes aumoſnes. On ne voit preſque aucune egliſe ici, non pas meſme cette cathedrale, qui ne ſoit relevée par ſes bienfaits, ou par ſes ſoins, & ſignala ſa charité au peril de ſa vie, mais principalement dans le temps de la peſte de 1640. qui frapa ſon troupeau & le couvrit de gloire. Il en perdit la vûe, non pas l'inclination, depuis 1643. juſqu'en 1655. que le Roy Louis XIV. le rendit à ſa premiere epouſe à l'inſtance du clergé & du peuple de Niſmes, où il mourut en 1670. un vendredy 7. jour de Novembre, après avoir laiſſé à ſon dioceſe, à cette ville & à ſon chapitre, qu'il aimoit tendrement, beaucoup de belles fondations & precieux ornemens, qui ſont des monumens eternels de ſa devotion & de ſa liberalité. Son corps repoſe ſous le tombeau, qui eſt près le coſté de l'Evangile. Priez Dieu pour ſon ame.

SEGUIER DE LA VERRIERE.

LXXII. JOHANNES JACOBUS.

Parentibus Jacobo domino de la Verriere & Margareta Tardieu in lucem editus, poſtea doctoris laurea inſignitus, regi ab eleemoſynis, eccleſiæ Pariſienſis canonicus theologus promovetur ad epiſcopatum Lombarienſem an. 1662. inauguraturque die 6. Auguſti ejuſdem anni in æde ſacra Sorbonæ ab epiſcopo Meldenſi, aſſiſtentibus Catalaunenſi & Gebennenſi præſulibus. Inde traductus ad cathedram Nemauſenſem menſe
1671. Januario anni 1671. regi ſacramentum fidelitatis
præſtitit menſe Septembri ejuſdem anni. Ceſſit
1687. an. 1687. tanto ſe imparem oneri ob infirmam
ſenectam reputans, maxime cum ingens hac in
diœceſi hæreticorum numerus eſſet. Obtinuit
vero abbatias Liræ vacantis per obitum equitis
de Gremonville, & Livriaci vacantis per obitum
Chriſtophori de Coulanges eodem anno 1687.
1688. Adfuit nihilominus anno 1688. comitiis cleri
1689. Gallicani, fato functus 8. Novembris 1689.
octogenario major.

FLECHIER.

LXXIII. SPIRITUS.

Ortus Paternis, *Pairnes*, in diœceſi Carpentoratenſi ex honeſto loco Spiritus Flechier, educatus & inſtitutus fuit ab Hercule Audifret avunculo, præpoſito generali clericorum, qui a Doctrina Chriſtiana cognominantur, quorum inſtitutum aliquandiu ſectatus eſt Spiritus. Deinde præceptor datus eſt Ludovico Urbano le Fevre de Caumartin primogenito domini de Caumartin comitis conſiſtoriani & Mariæ Urbanæ Sammarthanæ, ſub cujus diſciplina nobiliſſimus adoleſcens, qui poſtea fuit unus e quatuor viris ærario regio præfectis, in omni optimarum litterarum genere multum profecit. Poſtea Mæcenatem illuſtriſſimum nactus ducem de Montauſier, cœpit in publicum effundere inæſtimabiles theſauros eloquentiæ ſuæ, tum in orationibus maxime panegyricis declamandis, tum in libris
conſcribendis. Adlectus quadraginta viris academiæ Franciæ an. 1673. ac ſereniſſimæ Delphinæ
factus ab eleemoſynis 1680. deſignatur epiſcopus
Vaurenſis die 12. Novembris 1685. tandemque
Nemauſenſis menſe Auguſto 1687. ad quam
eccleſiam a cardinali d'Eſtrées propoſitus die 9.
Jan. 1692. in conſiſtorio pontificio admiſſus eſt. 1692.
Conſecratur Pariſiis 24. Auguſti 1692. in eccleſia Vallis-gratiæ ab eminentiſſimo cardinali
de Bonzy archiepiſcopo Narbonenſi. Conſenſit
anno ſequenti ut ex ſua diœceſi altera pars diſ- 1693.
traheretur ad novum epiſcopatum Alesienſem
excitandum. Fuit etiam abbas ſancti Severini in
diœceſi Pictavienſi, S. Stephani de Beania diœceſis Santonenſis, prior de Peyrac, & protector
academiæ regiæ Nemauſenſis. Denique impenſis
pro grege laboribus, quam vel eloquentia, vel
ſcriptis glorioſior diem clauſit extremum apud
Montempeſſulanum anno 1710. ætatis 78. die 1710.
menſis Febr. 16. non 22. ut diximus t. 2. col.
1119. & 1349. Inter alia quæ Spiritus Flechier
Nemauſ. epiſcopus edidit, ſunt mandata adverſus
fanaticos 23. Martii 1703. De cruce S. Gervaſii
21. Julii 1706. De publicis precationibus pro
regis armorum proſperitate 23. Sept. 1706.
Pro publicatione Jubilæi prima Aprilis 1707.
Adverſus ſpectacula 8. Sept. 1708. De temporis calamitatibus 18. Maii 1709. Pro armorum
regis proſperitate 10. Julii 1709.

ROUSSEAU DE LA PARISIERE.

LXXIV. JOHANNES CÆSAR.

Nobilis Picto Johannes Cæſar Rouſſeau de la
Pariſiere deputatus a provincia Burdegalenſi ad
comitia generalia cleri anno 1705. deſignatur
epiſcopus Nemauſenſis die 11. menſis Julii anno
1710. bulliſque acceptis 1. Decembris ejuſdem 1710.
anni, conſecratur in majori ſacello palatii archiepiſcopalis Pariſienſis die 8. Febr. ſequentis Dominica Sexageſimæ ab eminentiſſimo cardinali
archiepiſcopo Pariſienſi Ludovico Antonio de
Noailles, aſſiſtentibus epiſcopis Tornacenſi &
Sagienſi. In comitiis Occitaniæ apud Montempeſſulanum habitis die 19. Januarii anni 1713. 1713.
orationem funebrem ſereniſſimi principis Ludovici Delphini ejuſque conjugis Mariæ Adalaidis
a Sabaudia pronunciavit ex pulpito, magno adſtantium plauſu. Idem defunctæ Mariæ Ludovicæ Gabrielidis a Sabaudia reginæ Hiſpaniarum laudes in eccleſia Pariſienſi die 2. Junii 1714.
1714. proſecutus eſt. Ab ordinibus Occitaniæ
pro deferendis ad regem codicibus legatus orationem ad ipſum habuit die 30. Sept. 1715. 1715.
Idem quoque prior S. Catharinæ de Bercorio
ab abbatia S. Mariæ Regalis in diœceſi Helenenſi
dependentis, fuit alter ex præſidibus comitiorum
cleri apud Pariſios an. 1730. quæ luculento ſer- 1730.
mone die 5. Junii ab ipſo inchoata, eleganti ad
regem oratione clauſit 17. Sept. Cum an. 1731. 1731.
exeunte Januario a rege nominatus fuiſſet abbas
S. Jacobi de Pruvino, eodem anno 21. Maii pro
hac abbatia in conſiſtorio pontificio Romæ propoſitus fuit; cujus loco cum Sanct-Egidianam obtinuiſſet menſe Junio 1732. inſequenti 1733. 1732.
28. Sept. & 2. Dec. Romæ ad iſtam admiſſus eſt. 1733.

Digitized by Google

Vitam exuit in ſua diœceſi academiæ Nemauſ. patronus 15. Nov. 1736.

Duo præter iſtos reperiuntur epiſcopi, quorum ætas ignota.

Rodolfus ſcilicet, de quo in codice *1377.* bibliothecæ ſereniſſimæ reginæ Sueciæ legitur: *Summa ſacramentorum edita per venerabilem do-* A *minum Rodolfum epiſcopum Nemauſenſem. Quoniam in ſacramentorum collationibus & animarum regimine cautela multiplex & diligentia, &c.*

Alter eſt Lambertus canonicus S. Mariæ de Caſſiano, memoratus epiſcopus Nemauſenſis in antiquo necrologio ejuſdem monaſterii fol. 2. ad diem 7. Januarii.

DE PRIMA CAPITULI NEMAUSENSIS DIGNITATE.

AB initio ad noſtra uſque tempora, prima hujus eccleſiæ dignitas cum in ſtatu regulari tum in ſæculari fuiſſe præpoſitura videtur, quam qui obtinuere modo recenſendi ſunt.

PRÆPOSITI ECCLESIÆ NEMAUSENSIS.

I. ANSEMIRUS præpoſitus, de quo vetus tabula emtionis IV. calendas Decembris anno XV. regni Caroli poſt obitum Odonis, & alia X. calendas Auguſti anno XXVIII. regnante Carolo rege poſt obitum ejuſdem Odonis, & adhuc anno XXIX. regnante eodem Carolo poſt obitum Odonis, Huberto Nemauſenſem eccleſiam gubernante.

II. Atho reperitur ſub Begone epiſcopo, die Jovis IX. cal. Jan. anno IX. regnante Ludovico poſt obitum Rodulfi, hoc eſt 946. ſecundum litteram Dominicalem.

III. Pontius I. tempore Bernardi epiſcopi anno XXIV. Lotharii regis. Subſcripſit etiam cuidam chartæ cum eodem Bernardo epiſcopo, Bernardo archidiacono, & Rainaldo claviculari, die Martis XVII. calend. Aprilis regnante Lothario.

IV. Rothaldus recenſetur in veteri Gallia Chriſtiana anno XXXI. Lotharii.

V. Petrus I. anno X. Roberti regis, exiſtente epiſcopo Froterio.

VI. Pontius II. anno XIII. regni Roberti regis.

VII. Bertrandus, ſub eodem Froterio epiſcopo, tempore Henrici regis & anno 1050.

VIII. Petrus II. Bernardi anno XI. regnante Philippo rege donationem eccleſiæ Nemauſenſi factam excepit.

IX. Petrus III. Guigonis jam an. 1080. nonnulla contulit ſuis concanonicis in commune viventibus & dormientibus. Reperitur etiam 1092. & 1096. quo anno teſtis eſt in charta Raimundi comitis pro eccleſia Nemauſenſi, dum illam Urbanus papa conſecrabat. (Ch. XVII. col. 183.) Eodem tempore ipſemet Petrus Guigonis præpoſitus eidem eccleſiæ largitus eſt 500. ſolidos auri, dux autem ſive comes ceſſit terram de Bellegarde, ex documentis Nemauſenſibus. Memoratur anno 1099. in inſtrumento Raimundi epiſcopi, ubi vide. Hujuſce præpoſiti & Raimundi comitis temporibus Guigo decanus eccleſiæ Nemauſenſis conſenſit donationi eccleſiæ S. Baudilii factæ Seguino abbati & monachis Caſæ Dei a Petro Ermengaudi Nemauſenſi præſule.

X. Petrus IV. Bernardi præpoſitus & capiſcolus eccleſiæ Nemauſenſis occurrit annis 1107. & 1109. Hunc etiam Martennius noſter præſentem facit anno 1116. una cum Raimundo Willelmi B epiſcopo donationi, quam Amelius preſbyter fecit eccleſiæ Nemauſenſi; at legendum videtur 1106. neque enim Raimundus Willelmi epiſcopus ad annum 1116. pervenit.

XI. Petrus V. de Vezonobrio reperitur 1150. in veteri Gallia Chriſtiana. Hujus fit mentio in quadam epiſtola Aldeberti Nemauſenſis epiſcopi ad Innocentium papam, ubi agitur de cella ſancti Baudilii inter vetera abbatiæ Caſæ Dei monumenta, ad quam S. Baudilii prioratus pertinet. Recenſetur 1151. cum Raimundo archidiacono in charta Aldeberti Nemauſ. epiſcopi eccleſiam de Bers Raimundo abbati Gellonenſi concedentis.

C XII. Guillelmus I. Nemauſenſis præpoſitus anno 1160. menſe Octobri a Raimundo duce Narbonæ acquirit medietatem eorum omnium, quæ dux habebat in paludibus Fontis-cooperti, pro mille ſolidis Melgorienſibus, præſente Aldeberto Nemauſenſi præſule. Ejuſdem quoque præpoſiti, Bernardi ac Boniparis archidiaconorum (Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 575.) & totius capituli conſilio Adelbertus epiſcopus laudavit & conceſſit monaſterio S. Petri de Salvo & Hugoni priori illas eccleſias, quas a longo tempore poſſidebant, & ipſius habebant dono deceſſoris, ſalva epiſcopali obedientia, albergis & ſolitis ſynodis. Acta Nemauſi an. 1169. in feſto D B. Auguſtini, ex archivo epiſc. Nemauſ. Reperitur & anno ſeq. Guillelmus præpoſitus.

XIII. Bernardus I. teſtis habetur in charta recognitionis caſtri de Montpezat factæ a Bernardo d'Anduſe filio Adalaïdis anno 1174. XIV. cal. Aprilis. Occurrit B. præpoſitus cum A. Nemauſ. epiſcopo an. 1177. in charta Bernardi Atonis (Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 141.) vicecomitis Nemauſenſis, qui ei & ceteris canonicis ad alodium vendit undecim ſolidos cenſuales, quos ei dabant pro tabulis, quæ ſunt vel fieri poſſunt ex utraque parte viæ. Exſtant ad eum litteræ Raimundi ducis Narbonenſis, Toloſani comitis & Nemauſenſis, necnon marchio- E nis Provinciæ datæ an. 1193.

XIV. Frotardus præpoſitus eccleſiæ Nemauſenſis pepigit pro quibuſdam decimis cum Giralda abbatiſſa de Fonte apud Nemauſum an. 1199.

XV. Guillelmus II. de Caſulis teſtis eſt anno 1233. in litteris Arnaldi epiſcopi arbitri Ulmetum inter & Univerſitatem de Mari. Idem G. cognominatur de Caſellis (legendum de Caſulis) in inſtrumento anni 1236. Factus eſt epiſcopus Leutevenſis anno 1241.

XVI. Pontius III. de Boiſſon 1241. & 1248. ex veteri Gallia Chriſt. quo anno bulla Innocentii

Digitized by Google

papæ IV. data Lugduni VII. cal. Dec. ind. VII.* pontific. anno VI. inſcribitur præpoſito eccleſiæ Nemauſ. in qua vigere adhuc ordo canonicus ſecundum B. Auguſtini regulam dicitur. Idem eſt fortaſſe ac P. jam memoratus 1237.

* a menſe Septemb. inchoata.

XVII. Guillelmus III. de Sala 1260. 1261. & 1265. in charta unionis eccleſiarum S. Perpetuæ & S. Andreæ de Cadolis factæ capitulari menſæ. Nominatur etiam in inſtrumento continente litteras Ludovici regis anno 1268. ſuper feudis caſtrorum Montiſpezati, de quibus actum in Raimundo epiſcopo, & rurſum in aliis ejuſdem Raimundi litteris an. 1269. Adhuc reperitur 1280. & 1282.

XVIII. Bremundus de Nagis 1290. 98. 99. & 1301.

XIX. Andreas I. de Languiſel patruus cardinalis de Languiſello archiepiſcopi Arelatenſis & Bertrandi præſulis Nemauſenſis, 1302.

XX. Stephanus Marqueſii 1306. & 1312.

XXI. Johannes Fredoli, ex qua Fredoliorum gente prodierunt epiſcopi Magalonenſes & Biterrenſes, interfuit anno 1317. concilio Biterrenſi; quo etiam anno contulit eccleſiam ſancti Martini de Seyano Guillelmo Olivi. Adhuc memoratur 1318. & 1320.

Baluz. catal. cod. mſſ. in 4. pag. 82. n. 544.

XXII. Andreas II. de Languiſel 1331. 32. & 34. die 14. Maii. Vide inter inſtrum. col. 166.

XXIII. Bernardus II. Fulci 1345.

XXIV. Guillelmus IV. de Texeriis nominatur inter exſecutores teſtamenti Imberti Puteani de Montepeſſulano cardinalis Avenione defuncti die 26. Maii 1348. Reperitur adhuc 1349. 1352. & 1358.

XXV. Pontius IV. d'Olargue 1362. in recognitione facta regi.

XXVI. Petrus VI. de Calleſio vel de Chalezio præpoſitus Nemauſenſis & nuncius apoſtolicus anno 1368. pridie calendas Junii ſubſidia imponit; idemque licentiatus in decretis, & in ſacerdotio conſtitutus, Urbani V. nominatione ſucceſſit Bertrando epiſc. Montalbanenſi an. 1369. pontificatus ejuſdem anno ſexto V. cal. Oct. apud Montem Flaſconem. Vide Baluzium in notis ad vitas paparum Avenion. col. 1018.

XXVII. Michael Sarlando, *al.* Serolandus 1399. 1400. & 1406.

XXVIII. Artaldus de Pereria 1413.

XXIX. Petrus VII. de Remolinis an. 1430. die 13. Novembris præſens fuit ſacramento fidelitatis, quod regi præſtitit Leonardus epiſcopus Nemauſ. Contulit eccleſiam parochialem S. Johannis de Bellagarda an. 1432.

XXX. Petrus VIII. Viguier an. 1450. pontem baſtidæ conſtrui curavit.

XXXI. N. Faucon electus epiſcopus 1496. aiunt Sammarthani, haud dubie idem eſt ac Jacobus Falconis præpoſitus & electus Nemauſenſis memoratus 28. Decembris an. 1501. in archivis Monſpelienſibus.

XXXII. Robertus I. de la Croix 1517. & 1539. quo tempore capitulum ex regulari factum eſt ſæculare.

XXXIII. Franciſcus de Leſtrange 1545.

XXXIV. N. Dalemar 1556.

XXXV. N. Goy.

XXXVI. N. Beſſerier 1596.

XXXVII. Petrus IX. de la Croix 1601.

XXXVIII. Robertus II. Clavel 1618.

XXXIX. Robertus III. de la Croix 1630.

XL. Gabriel de Beauvau poſtea epiſcopus Nannetenſis ſacratus 1636.

XLI. Nicolaus Hallay primum canonicus regularis B. Mariæ de Bello loco apud Cenomanos, tum ex diſpenſatione ſummi pontificis præpoſitus canonicorum ſæcularium eccleſiæ cathedralis Nemauſenſis, vir ſummæ prudentiæ & eximiæ in rebus agendis ſolertiæ, ſe jugiter hæreticorum quibus urbs abundabat conatibus ita oppoſuit, ut eum tanquam infenſiſſimum hoſtem habuerint, ac tandem in ſeditione ab eis commota plumbeo globulo percuſſerint, quo ictu occubuit anno 1654. Libellum ſcripſit Gallice cui titulus *Sommaire deſcription du globe de la Terre, Paris 1624.* De hoc præpoſito ſic legitur in necrologio canonicorum regularium Gallicanæ congregationis a S. Genovefa nuncupatæ: *Die XI. Januarii obiit Nemauſi D. Nicolaus Hallay canonicus regularis, præpoſitus eccleſiæ Nemauſenſis, de noſtra congregatione bene meritus anno Domini 1654.*

XLII. Anthymus Dionyſius Cohon alter ab epiſcopo Nemauſenſi, regia nominatione deſignatus præpoſitus 28. Febr. 1669. recipitur in capitulo 18. Dec. ejuſdem anni. Conſenſit autem an. 1694. dic 16. Jan. erectioni novi epiſcopatus Aleſienſis. Demum fato functus eſt an. 1703.

Ch. III. col. 251.

XLIII. Philippus Robert frater cogniioris regii in caſtello Pariſienſi præpoſituram geſſit ab anno 1703. ad annum ſaltem 1724.

ALIQUOT ARCHIDIACONI.

I. JOHANNES, poſtea epiſcopus anno 511. ubi vide.

II. Valerianus vice Pelagii epiſcopi ſubſcripſit concilio tertio Toletano an. 589.

III. Didimus anno XX. Caroli Simplicis, de quo vide in Wicberto epiſcopo.

IV. Baldegandus, de quo vide in Begone præſule ad an. 945.

V. Bernardus I. tempore Bernardi epiſcopi, regnante Lothario.

VI. Raimundus I. de Ribalta tempore Petri Ermengaudi epiſcopi anno 1084. & 1099. Iſnardus tamen archidiaconus ſubſcribit poſt Petrum Guigonis præpoſitum chartæ Raimundi comitis Nemauſenſis nonnulla Nemauſenſi eccleſiæ largientis an. 1096. Itemque Petrus erat archidiaconus 1099.

Ch. XVII. col. 183.

VII. Guillelmus I. & Goſcelinus archidiaconi Nemauſ. in charta fundationis abbatiæ Francarum vallium circa an. 1143.

Ch. XXVII. col. 192.

VIII. Raimundus II. 1151. vide in Petro præpoſito, & 1156. in charta Ermengardis vicecomitiſſæ Narbon. pro Berengario archiepiſc. Narbon.

Ch. XLVII. col. 41.

IX. Bernardus II. & Bompar archidiaconi an. 1169. ac Bompar ſolus 1174.

Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 134.

Digitized by Google

Ch. XXIII. col. 186.

X. Bernardus III. archidiac. Nemauſ. 1228.

XI. Guillelmus II. de Mandagoto circa 1300. Vide in epiſcopis Biterrenſibus.

XII. N. de Meridat major archidiaconus conſenſit erectioni novi epiſcopatus Aleſienſis anno 1694. die 16. Januar.

Ch. III. col. 351.

DE VETERIBUS MONASTERIIS DIŒC. NEMAUS.

I. S. Fauſtinus.

VEtus abbatia S. Fauſtini conditur a S. Caſtore patria Nemauſenſi, qui primus ejuſdem loci fuit abbas, accepta a Caſſiano Maſſilienſis monaſterii abbate regula, quam ipſe vocavit *ſpeculum monachorum.* Poſtea fuit epiſcopus Aptenſis anno 419. Hoc autem cœnobium defierat jam anno 817. ut pote cujus nulla ſit mentio in recenſione monaſteriorum Septimaniæ facta hoc anno in concilio Aquiſgranenſi. S. Caſtoris feſtum Nemauſenſes recolunt die 21. Septembris.

II. S. Baudilius.

Haud longe a Nemauſo Galliæ Narbonenſis nobili civitate ab antiquo viſa eſt ad Auſtralem plagam in valle ab Auſtro, Oriente & Occidente montibus circumſcepta, S. Baudilii martyris eccleſia, ſeu abbatia, cui condendæ occaſionem præbuere infinita ad ejuſdem ſancti, Nemauſi paſſi, ſepulcrum patrata miracula. Exſtabat jam tempore primæ, vel ſecundæ incurſionis Sarracenorum in Gallias, hoc eſt anno 720. aut 25. quo Romulus abbas & ipſius conventus octoginta monachis conſtans veriti ne in eorum manus inciderent, ad Saxiacum in Burgundia & diœceſi Autiſſiodorenſi ſeſe receperunt, ubi faventibus Francorum regibus eccleſiam ædificarunt ſub patrocinio S. Baudilii, & ſecus illam monaſterium, de quo dicemus alias. Illud vero primarium apud Nemauſum, quod in hiſce bellicis tumultibus & aliis ſæculo IX. dirutum fuerat, Nicolaus I. pontifex Iſnardo epiſcopo Nemauſenſi attribuit circiter annum 860. Hubertoque ejuſdem ſedis antiſtiti Sergius papa III. anno circiter 909. confirmavit. Attamen inſtauratum utcumque fuiſſe videtur hoc ſæculo vel ſequenti, utpote cui anno 1041. tempore Henrici regis Petrus abbas præerat. Cum vero hæc eccleſia ad modicum cenſum redacta eſſet, & forte in manus epiſcoporum Nemauſenſium reverſa, Petrum Ermengaudi epiſcopum ejuſque clericos obnixe rogaverunt Raimundus comes & Ermengardis vicecomitiſſa, aliique quamplures nobiles viri, ut Seguino Caſæ Dei abbati ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum conferrent: quod illi perlibenter annuerunt. Facta ſunt hæc v. cal. Jan. die Sabbati, luna 27. regnante Philippo, id eſt exeunte anno 1084. a quo tempore hæc eccleſia in prioratum converſa eſt, in quo XVIII. Caſædenſes monachi Domino quondam famulati ſunt, ut notat mſ. codex Caſæ Dei monaſterii.

Ch. IV. col. 169.

Contigit non multo poſt Raimundum inter epiſcopum & Pontium Caſæ Dei abbatem de variis eccleſiis diſceptatio, quæ tali tandem pacto finita eſt, ut Raimundo epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus cederent capellæ S. Martini & S. Petri in caſtello, quod dicitur ad Arenas, ſitæ, S. Thomæ in muro civitatis, S. Stephani juxta Capitolium & S. Vincentii, cederent autem abbati Pontio & ſucceſſoribus ejus eccleſia S. Baudilii, quam Seguino quondam abbati Raimundus comes & Ermengardis vicecomitiſſa conceſſerant, & parthenon S. Salvatoris & S. Mariæ poſitus intra muros civitatis ad ſcaturiginem fontis mirabilis juxta fanum Dianæ. Laudavit hanc definitionem Pontius Caſæ Dei abbas, cum Roberto Craſſenſi abbate, Stephano monacho ejus fratre, Mauricio priore Caſæ Dei & Petro Guilonis priore ſancti Baudilii, aliiſque. Laudavit & Raimundus epiſcopus cum canonicis. *Facta eſt charta iſta anno ab Incarnatione Domini milleſimo XCIX. anno primo Paſchalis papæ, VIII. idus Januarii, regnante Philippo rege Francorum, per conſilium & diffinitionem Gotafredi Magalonenſis epiſcopi, & Fulconis abbatis Pſalmodienſis, & Letberti abbatis ſancti Rufi, qui iſtam chartam firmaverunt & laudaverunt.*

Prædictus autem S. Salvatoris & S. Mariæ parthenon, de quo infra, regi conſueverat per S. Baudilii priorem, ſub Caſæ Dei abbatis providentia.

Iterum nihilominus eccleſiam ſancti Baudilii, quam de paupere, vili & irreligioſa in divitem, nobilem & religioſam multis laboribus, multiſque expenſis Caſæ Dei monachi provexerant, ab iis auferre conatus eſt epiſcopus Nemauſenſis, ut liquet ex epiſtola IV. lib. V. Petri venerabilis abbatis Cluniacenſis ad Eugenium III. papam in gratiam Caſædenſium monachorum, quibus prædictam eccleſiam reſtitui precatur. Ceterum ea hucuſque Caſæ Dei cella eſt conventualis olim commiſſa Petro Rogerii Caſæ Dei monacho, tum cardinali, ac tandem ſummo pontifici creato ſub nomine Clementis VI. Fuit etiam Blancus Duriane prior ſancti Baudilii prope Nemauſum, & vicarius generalis, necnon officialis Uceticenſis an. 1368. qua jam tempeſtate devenerat prioratus in manus priorum ſæcularium, ſive, ut loquuntur, commendatariorum, ſub quibus paulatim cœpit deficere, adeo ut an. 1689. incultum penitus & abſque monachis N. de Lyonne prior titularis edicto majoris conſilii reædificare coactus ſit, & quatuor ibi monachos e Caſa Dei aſſumtos collocare, quibus ad victum & ad cultum neceſſaria ſuppeditaret. Fecit utcumque vir aliunde meritiſſimus, ſed cum annona minor eſſet quam par erat, nec locus eſſet aptus ad habitandum, inde paulo poſt abſcedentes monachi ad propria remearunt. Poſtea tamen cum prior titularis ſeſe totum miſſionibus Orientalibus dediſſet, hunc ipſum prioratum directoribus ſeminarii miſſionum extranearum adminiſtrandum dimiſit, qui ſtatim de monachis inibi reſtituendis & locis regularibus reſarciendis ſolliciti, cum Caſædenſibus conſenſerunt emere domum in civitate, quæ commodior eſſet, &

Bibl. Clun. pag. 883.

Tom. XI. concil. col. 1969.

minoris conſtaret, quam veteris reſtauratio. Sumtibus itaque communibus vetus emerunt epiſcoporum palatium, ibique duos antiquos monachos collocarunt, quibus defunctis, cum populus ægre ferret clauſam eſſe capellam, dux Noallius provinciæ gubernator decretum tulit Caſæ Dei priorem quatuor illuc monachos miſſurum, qui rem divinam facerent; qua de re conſultus R. P. de la Chaize regi a confeſſionibus conſilium approbavit, maxime cum D. Flechier epiſcopus Nemauſenſis id magnopere exoptaret, ſicque prior Caſæ Dei tres ibi monachos inſtituit, quartumque iiſdem præfecit ſuperiorem D. Paulum du Sault, aliis ſubinde majoribus in S. Mauri congregatione dignitatibus inſignem, cujus in primis religio & pietas eluxit in quibuſdam libris piis, quos in lucem edidit. Hactenus permanet iſte conventus ſub eadem S. Mauri congregatione, ſummo bonorum omnium applauſu; ad cujus prioratus celebritatem haud parum facit, quod olim conſules civitatis Nemauſi ſecundum antiquam conſuetudinem prima die cujuſlibet menſis ad eccleſiam S. Baudilii accederent, quibus obviam prior ibat aliquot paſſibus foras, & ad ingreſſum eccleſiæ offerebat aquam luſtralem; cumque ante majus altare perveniſſent, oratione ad Deum fuſa fidei ſacramentum præſtabant in manibus ejuſdem prioris, tactis ſanctis Evangeliis, ſpectante toto monachorum conventu & populo adſtante. Hiſce omnibus peractis, reverenter paucis eos alloquebatur prior, quibus poſtea monaſterium ingreſſis omnis exhibebatur reverentia. Inſequenti vero Dominica conſules cum antiquis ad eamdem eccleſiam accedentes munera pia & devota patrono civitatis & eccleſiæ B. martyri Baudilio intra miſſarum ſolemnia offerebant, ſeſeque totos & populum ſibi commiſſum precibus & orationibus ejus & monachorum commendabant. Denique 20. Maii, qua die feſtum S. Baudilii recolitur conſules ad eamdem eccleſiam mittebant homines, qui forte ſubortos tumultus ſedarent; adhibitis etiam cuſtodibus ad portas civitatis ob extraneorum & peregrinorum frequentiam multam nimis, quæ hac die confluere ſolet. Hæc notata reperimus an. 1425.

III. Pſalmodium.

Obſcura eſt origo hujus cœnobii, tametſi ante annum 791. exſtitiſſe conſtet ex charta donationis Ilderedi preſbyteri, qui ſuas res nonnullas monaſterio ſancti Petri, *quod eſt ſitum in inſula Pſalmodia* dedit *anno viceſimo regnante domino noſtro Carolo rege Francorum, & Langobardorum.* Ejuſdem a Sarracenis an. 793. deſtructi reſtaurator creditur Carolus magnus, cujus certe principis beneficio auctum legitur unione monaſterii S. Saturnini de Noſdellis, vicini Armaſanicis *Aymargues* in diœceſi Nemauſenſi ab eodem Carolo fundati. Vide Mabillonium ad an. 791. n. 15. Situm erat Pſalmodium, initio Benedictinum monaſterium, Nemauſo quatuor ad meridiem leucis, in inſula Pſalmodia, unde ipſius nomen, cujus latus meridionale olim mare Mediterraneum alluebat, nunc ab eo ſex millibus diſtat. Recenſetur in concilio Aquiſgranenſi an. 817. inter alia Septimaniæ monaſteria, quæ ſolitas preces pro imperio exſolvere tenebantur. Ipſum Carolus rex Girberto epiſcopo Nemauſenſi eodem ſæculo contulit, ex tabulario eccleſiæ Nemauſenſis, & ex commentariis Catelli fol. 979. idque Sergius papa III. Ugberto epiſcopo confirmavit. Inſtauratum an. 1004. Maſſilienſi ſancti Victoris monaſterio & Petro I. ejuſdem abbati anno ſaltem 1048. ſubjicitur a Petro Magalonenſi comite, qui obiit 1060. vel 1061. ex magno cartulario S. Victoris fol. 1. Ab hac tamen ſubjectione abſolvitur judicio Bertranni Narbonenſis & Gibelini Arelatenſis archiepiſcoporum anno 1097. XVI. cal. Octobris indict. IX. concurrente IV. epacta XV. clave (Paſchali) XI. ex chartario S. Victoris Maſſilienſis, ubi notandum vitioſas eſſe notas chronicas, ac præſertim indictionem. Initium dediſſe fertur Pſalmodium Juncellenſi virorum & S. Geneſii puellarum cœnobiis; ipſummet vero variis ante & poſtea vicibus corruit; ac primo quidem finiente ſæculo VIII. quo ad locum ſancti Juliani de Corneliano inter oppida Lunelli & Portus tranſlatum, paulo poſt a Carolo magno in priori loco reſtitutum fuit; tum deſinente ſæculo IX. dein exeunte ſæculo XI. poſtea tempore Innocentii papæ IV. quo jubente fere a fundamentis renovatum eſt; ac denique mediante ſæculo XVI. tranſlatum paulo ante ad oppidum Aquarum mortuarum, nempe anno circiter 1537. quo idibus Decembris annuente Paulo III. pontifice in eccleſiam collegiatam ſæcularem converſum fuerat, neoterici devaſtarunt. Ab erectione vero novi epiſcopatus Aleſienſis pars evaſit ipſius dotis, ut ibidem infra videre eſt.

Ch. XII. col. 184.

Abbatum nomenclatura.

I. Corbilianus deſinente ſæculo VIII. præfuit, quo adiiſſe legitur Carolum magnum anno regni ejus viceſimo tertio, eique ſuggeſſiſſe ſuum nuper Sarracenorum violentia deſtructum fuiſſe monaſterium, tranſlatumque in locum vocabulo Cornelianum. His auditis Carolus præcepit ut in loco priſtino cœnobium inſtauraretur, ad quod, eidem uniendum contulit monaſterium de Noſdello in honorem S. Saturnini martyris a ſe conſtructum, cum turre dicta *Mataferra,* quam etiamnum apud Aquas mortuas ſuperſtitem idem Carolus ad regionis defenſionem exædificarat, educandumque Corbiliano commiſit Theodemirum, qui falſo Caroli nepos dicitur. Datum eſt hoc præceptum calendis Julii anno viceſimo tertio Caroli, cujus etſi notæ chronicæ vitioſiſſimæ ſint, hoc ipſo tamen tempore a Sarracenis deſtructum fuiſſe monaſterium probat ſincerum Caroli regis cognomento Simplicis diploma ſuo loco referendum.

Dipl. lib. 6. n. 203. pag. 615.

II. Theudemirus & Theodemirus, idem qui Corbiliani curæ a Carolo magno demandatus, natione Gothus erat, ut videtur. Huic Ermengardis vidua Dadilæ, qui teſtamento multas monaſterio legaverat poſſeſſiones, de quibuſdam rebus precariam fecit VII. cal. Oct. an. 2. Ludovici imperatoris, uti legitur lib. VI. de re Diplom. pag. 615. Eidem hoc ipſo anno ind. VIII. nonis Decembris

Ch. II. col. 167.

Ch. III. col. 167.

Decembris Ludovicus imperator tuitionis præceptum indulſit. Is autem creditur eſſe Theodemirus, cui Claudius tum preſbyter Hiſpanus, dein epiſcopus Taurinenſis tres libros in Geneſim dicavit anno 815. cuique nuncupatæ ſunt ejuſdem Claudii expoſitiones in Exodum 821. & in Leviticum anno 823. Poſtea Theodemirus prolixam contra Claudium epiſtolam ſcripſit, in qua ſe centum quadraginta monachis ſub regula S. Benedicti præeſſe dicit, tametſi *cœnobiolum* ſuum idem abbas præ modeſtia vocet: hanc epiſtolam pene integram ſuo libro tertio inſeruit Jonas epiſcopus Aurelianenſis, qui & initio primi ſui libri contra Claudium, multo cum honore laudat Theodemirum, præſertimque jam defunctum in epiſtola ad Carolum regem ſtatim a morte Ludovici Auguſti, his verbis: *Quidam ſane ſanctæ religionis propoſito venerandus, & honeſtate vitæ imitandus, debitoque honore nominandus Theodemirus, pater monachorum, nunc jam rebus humanis exemtus, cum jam longe lateque fama crebreſcente ab eodem Claudio talia geri & prædicari contra auctoritatem eccleſiaſticam didiciſſet, caritatis officio ductus, & unice Gentis* (Gallicanæ) *amore provocatus, eidem Claudio, ut ab his ſe, quæ reprehenſibiliter agebat & docebat, compeſceret, litteris caritate refertis mandari curavit.* Obiit Theodemirus circiter annum 825.

III. Ragembaldus præerat anno 905. ex Baluzio tom. 2. capitularium col. 1099. Idem an. 909. præceptum obtinuit a Carolo Simplice, in quo ſimul *abbas Juncellenſis* appellatur. Ch. VI. col. 171.

IV. Witardus I. *religioſus preſbyter & abbas cœnobii Pſalmodienſis & Juncellenſis monaſterii* appellatur in diplomate Stephani papæ quem ſeptimum Mabillonius exiſtimat.

V. Witardus II. circa 997. a Guillelmo comite Toloſæ & Emma *de Provence* ipſius conjuge prioratum S. Juliani de Corneliano accepiſſe dicitur. Tom. 2. hiſt. Occit. col. 140.

VI. Warnerius electus abbas videtur in conventu epiſcoporum & nobilium habito ſuper cœnobio Pſalmodienſi reædificando, cujus hæc ſola ſuperſunt: *Dictus Warnerius ſuſcipiat reædificandum & reparandum S. Petri Pſalmodii monaſterium, & ei abbas præeſſe........ &c. Signum Warnerius abbas: ſign. Geraldi abbatis S. Egidii: ſign. Adalaicæ comitiſſæ: ſign. Willelmi comitis Toloſani: ſign. Pontii comitis: ſign. Itherii Willelmi comitis Provinciæ: ſign. Roberti comitis: ſign. Hugonis comitis & Pontii fratris ſui: ſign. Froterii epiſcopi* (Nemauſenſis:) *ſign. Aribaldi pontificis* (Ucceticenſis:) *ſign. Dolonis epiſcopi: ſign. Fulcranni epiſcopi* (Leutevenſis:) *ſign. Petri præſulis* (Magalon.) *ſign. Gauſelini Bernardi: ſign. Volveradi Pontii: ſign. Gregorii Bremundi: ſign. Odonis & aliorum. Actum anno regis Roberti, octavo* hoc eſt 1004. Vide t. 4. annal. Bened. pag. 176. Eodem anno quidam Arimannus cum uxore ſua eccleſiam S. Aſciſcli de Mutationibus, *de Mudaiſons*, ſitam in territorio Suſtantionenſi, cum ſuis adjacentiis contulit S. Petro Pſalmodienſi & Warnerio abbati. Memoratur an. 1005. ind. III. in inſtrumento electionis Wifredi abbatis ſancti Victoris Maſſilienſis. Eodem anno chartæ Pontii epiſcopi Maſſilienſis pro Victorino cœnobio ſubſcripſit, ex magno chartulario fol. 5. Anno 1019. inſtrumentum fundationis parthenonis S. Geneſii diœceſis Magalonenſis, ac 1025. XII. cal. Decembris regnante Roberto rege an. XXX. chartam electionis Judithæ primæ ejuſdem loci abbatiſſæ ſubſignavit. Ch. VI. & VII. col. 346. & 347. Eodem an. 1025. Umbertus quidam abbati Warnerio dedit quidquid in eccleſia ſancti Stephani de Eremo ſita in valle magna territorii Nemauſenſis poſſidebat. Obiit Warnerius ſimul *abbas Juncellenſis* nuncupatus nonis Febr. ex necrologio S. Egidii.

VII. Raimundus I. ſedebat menſe Decembri an. 1054. quo Raimundus Gaucelin dominus de Lunello, & uxor ejus Petronilla, Petrus Gaucelini ipſius frater, & ejus conjux, &c. nonnulla ei dimiſerunt acceptis viciſſim trecentis ſolidis. Ch. XI. col. 177. Ita mſ. codex bibliothecæ D. de Coiſlin epiſcopi Metenſis notatus 121. in bibliotheca S. Germani a Pratis fol. 223.

VIII. Guillelmus I. Philaudi vel Pharaldi monachus Gellonenſis, ac deinde prior Salvæ circa 1040. demum evaſit Pſalmodienſis abbas, ex tabulario Gellonenſi, idem procul dubio ac Willelmus abbas 1071. Ch. XIII. col. 179.

IX. Berengarius ſimul abbas Juncellenſis 1082. quo anno Petrus Ermengaudi epiſcopus Nemauſenſis eccleſiam de Teillano S. Petro Pſalmodii conceſſit.

X. Petrus I. 1084.

XI. Guillelmus II. 1085. & 1086. quo anno memoratur in charta Dalmatii Narbonenſis archiepiſcopi pro Monachia Narbonenſi. Hic autem Pontii ſucceſſor loco Petri perperam dicitur in donatione facta Pontio abbati Francarum vallium. Fortaſſe is eſt Guillelmus, cujus obitus dies notatur VI. cal. Julii in necrologio S. Andreæ ſecus Avenionem.

XII. Arnaldus I. præfuit eodem an. 1086. quo Berengarius Guillelmi & uxor ejus Lupiana S. Petro & monaſteriis Pſalmodienſi & Juncellenſi dederunt eccleſiam S. Ceciliæ de Caſtro Lupiano, & quidquid hac in eccleſia ejuſque pertinentiis habebant, vel habere debebant. Anno 1094. menſe Martio, ſeu 1095. eidem abbati & conventui Pſalmodienſi Raimundus comes, uxor ejus, & Bertrandus eorum filius acceptis a conventu 2000. ſolidis Egidienſis monetæ promiſerunt ſe nihil amplius accepturos, quæſituros vel ablaturos, *niſi tantum de homicidio aut adulterio de uxore hominis, in tali vero ratione, ut de iſtis duabus culpis, non accipiamus*, inquiunt, *juſtitiam ſuper abbatem, & ſi abbas juſtificare non potuerit, & clamorem ad me fecerit, de illa hora inantea juſtificabo.*

XIII. Fulco I. nominatur in placito epiſcoporum anni 1097. in quo Pſalmodienſe aſceterium a dominio & regimine S. Victoris Maſſilienſis abſolutum eſt; Ch. XIX. col. 184. idque ratum habuit Urbanus II. bulla inſcripta Fulconi 1099. pontificatus anno duodecimo, Ch. XX. col. 187. ubi Pſalmodio ſubjectas inter eccleſias, cœnobium S. Mariæ de Baulis *Baux* in diœceſi Siſtaricenſi fundatum a

Digitized by Google

Lib. v. Diplom. pag. 614.

Johanne Siſtaricenſi epiſcopo, qui Ademarum illic præfecit, recenſetur. Eodem anno viii. idus Januarii Paſchalis II. pontificatus anno primo ſubſcripſit Fulco cum Aldeberto abbate S. Rufi, Gotafredo Magalonenſi epiſcopo, Petro præpoſito Nemauſenſi, Petro archidiacono, aliiſque canonicis, initæ compoſitioni Raimundum inter epiſcopum Nemauſenſem & Pontium abbatem Caſæ Dei de pluribus eccleſiis.

Ch. xxi. col. 183.

Facta eſt anno 1102. iv. cal. Aprilis a Gibelino Arelatenſi archiepiſcopo, conſilio & laude Arelatenſis eccleſiæ canonicorum, charta definitionis inter Fulconem Pſalmodienſem abbatem, ejuſque monachos, ac monaſterium S. Romani de Aculeia ad Rhodanum prope Bellicadrum ſitum, conſilio ejuſdem loci monachorum, quorum tunc erat prior Martinus. Nempe ab his omnibus definitum eſt S. Romani monaſterium, quod olim abbatiæ titulo donatum fuiſſe & abbates, in his Garnerium & Rogerium habuiſſe dicitur, Pſalmodio cum ſuis adjunctis in perpetuum fore unitum, ita ut deinceps non abbatia vocetur, ſed prioratus, & loco Martini prioris alter a Fulcone abbate inſtituatur, Martinus vero in cœnobio Pſalmodienſi primus in eccleſiæ choro ad lævam, in capitulo, & in refectorio ſedeat, primuſque in ſynodis poſt abbatem Montis majoris. Perſtitit hic prioratus conventualis uſque ad ſæculum xv. quo Pſalmodienſes illum ceſſere toparchis de Aquilia, qui eum in caſtrum converterunt.

Diplom. pag. 617.

Denique Paſchalis II. papa eidem Fulconi bullam conceſſit calendis Aprilis indict. viii. an. 1115. pontificatus xvi. qua omnes cœnobii poſſeſſiones confirmantur. Obiit Fulco xvi. calendas Junii ex necrologio S. Egidii.

Ch. ix. col. 134.

XIV. P. abbati Pſalmodienſi aſſignandus videtur hic locus, utpote cujus & B. abbatis Juncellenſis controverſiam, illius pro ſubjiciendo ſibi monaſterio Juncellenſi, iſtius ſubjectionem recuſantis Arnaldus epiſc. Biterrenſis, qui poſtea fuit archiepiſcopus Narbonenſis, conſidentibus ſecum R. archiepiſcopo Narbonenſi & A. Arelat. aliiſque præſulibus judicavit in gratiam Juncellenſium, circa an. 1115.

Ch. xxiii. col. 190.

XV. Bertrandus eccleſia de Aniciano donatur a Richardo Narbonenſi archiepiſcopo an. 1117. feria v. octavo cal. Martii. Eo regente Gelaſius II. papa monaſterium viſitavit, eccleſiam de Teillano dedicavit & conceſſa eidem cœnobio confirmavit an. 1119. Duo ejuſdem papæ ſucceſſores Calixtus II. & Honorius II. Bertrando abbati bullas indulſerunt, primam Calixtus dedit Laterani per manum Hugonis S. R. E. ſubdiaconi cardinalis xi. cal. Martii indict. i. pontificatus anno v. Chriſti 1123. alteram Honorius 1125. viii. idus Aprilis indict. iii. pontificatus anno primo per manum Aymerici S. R. E. diaconi cardinalis & cancellarii. Adhuc præfuiſſe Bertrandus abbas legitur an. 1138. cujus obitus notatur calendis Febr. in necrologio S. Andreæ ſecus Avenionem.

XVI. Petrus II. occurrit 1141.

XVII. Guillelmus III. ſedebat 1155. & 1158. quo anno Raimundus Toloſæ comes huic abbati poſſeſſiones omnes, ac immunitates ab anteceſſoribus & aliis Pſalmodienſi monaſterio conceſſas laudavit & confirmavit, ex codice mſ. biblioth. D. de Coiſlin epiſcopi Metenſis notato 121. in biblioth. S. Germani a Pratis fol. 221. *verſo*. Eidem abbati, ac monaſterio de Aquilia, necnon monachis ibidem habitantibus Hugo Aquenſis archiepiſcop. conceſſit eccleſiam ſanctæ Mariæ de Limancia cum ſuis omnibus pertinentiis.

Ch. xxvi. col. 195.

XVIII. Petrus III. de Ucetio vel Ucetia teſtis eſt an. 1174. donationis terræ de Airolis factæ Bertrando abbati Francarum vallium a Raimundo Ucetiæ & Poſcheriarum domino. Memoratur eodem anno in archivis cameræ computorum Pariſienſis, & 1176. xiv. cal. Maii in tranſactione Raimundi comitis Toloſani cum Ildefonſo rege Aragonum de comitatu Provinciæ. Poſtea ceſſit, ſuperſtes an. 1181. ex dicendis.

App. ad Marc. Hiſp. col. 1369.

XIX. Guillelmus IV. reperitur 1180. in archivis cameræ computorum Pariſienſis. Inſequenti, menſe Julio conſilio fratrum, ac auctoritate Henrici legati cardinalis & epiſcopi Albanenſis, pro monaſterii utilitate, imo neceſſitate plures illius vendidit poſſeſſiones Bertrando priori S. Stephani de Tornaco & fratribus ejuſdem loci Cluniacenſis ordinis pretio 4000. ſolidorum, quos Judæis de Lunello Pſalmodienſes pro monaſterii debitis perſolverunt. Subſcripſit autem huic venditioni Petrus Ucetiæ quondam Pſalmodienſis abbas, ex tabulario Cluniacenſi apud Silviniacum.

XX. Fulco II. occurrit abbas 1185. cujus obitus dies notatur in necrologio ſancti Egidii xiv. cal. Januarii.

XXI. Guillelmus V. an. 1190.

XXII. Aldebertus reperitur 1198. Ejus obitus dies notatur his verbis in necrologio S. Andreæ ſecus Avenionem: *xiii. cal. Januarii depoſitio domni Aldeberti abbatis Pſalmodii.*

XXIII. Raimundus II. 1203.

Ch. xxiv. col. 201.

XXIV. Bernardus de Generaco nobili gente Pſalmodio vicina ortus regebat hoc anno 1203. quo ipſi & Guillelmo de Clauſone priori S. Romani de Aquilia prope Bellicadrum Raimundus dux Narbonæ, Toloſæ comes & marchio Provinciæ, reginæ Conſtantiæ filius omne jus ac dominium villæ & *tenementi* S. Romani dimiſit. Reperitur B. abbas Pſalmodii an. 1209. in archivis cameræ computorum Pariſienſis. Extat Innocentii papæ III. lib. xv. epiſt. cxi. ad Bernardum abbatem, qua huic cœnobio conceſſa prædia recenſet atque confirmat. Data eſt Laterani viii. idus Junii ind. xv. anno Dom. 1212. pontificatus xv. Eadem quoque majori ex parte habetur edita in Caſſiano illuſtrato Gueſnaii pag. 388. Denique an. 1217. B. abbas de Pſalmodio tranſegit cum canonicis S. Juſti Narbonenſis, ex tabulario capituli Narbonenſis.

XXV. Raimundus III. 1220.

XXVI. Pontius 1226. & 1234. in veteri charta eccleſiæ Agath. Memoratur & 1239. ac 1241. quo anno Raimundus Berengarii comes & marchio Provinciæ necnon & Forcalquerii

comes Pontio abbati & monachis ejuſdem loci tam præſentibus quam futuris quindecim modia ſalis annuatim & in perpetuum in ſalinis ſuis abſque ulla *gabella* aut qualibet exactione percipienda conceſſit. Poſtea volunt alteri Pontio ſucceſſiſſe in præfectura Sanct-Egidiana, ubi vide.

XXVII. G. abbas Pſalmodii recenſetur anno 1243. in charta Petri Bermundi domini de Anduſia, & adhuc temporibus S. Ludovici Francorum regis & R. epiſcopi Nemauſenſis.

Ch. XXXI. col. 202.

XXVIII. Raimundus IV. an. 1248. menſe Auguſto, aſſentiente capitulo ceſſit regi S. Ludovico territorium de Aquis mortuis, ubi poſtea exædificata fuit civitas, accepta viciſſim quadam terra, ſive condamina, quam rex habebat in territorio Somedrii *Somieres* juxta muros ejuſdem caſtri, præter juſtitiam, quam ſibi retinuit rex, ex archivo regio Carcaſſonenſi.

XXIX. Guillelmus VI. Catelli 1249.

XXX. Giraldus & Guiraudus de Brugeriis 1258. & 1269.

Baluz. catal. diplom. mſſ. pag. 88. n. 28.

XXXI. Petrus IV. abbas erat tempore Nicolai papæ IV. qui cum tunc Pſalmodienſes monachi male in publico audirent, eoſdem corrigendi jus conceſſit epiſcopo Maſſilienſi; quare mox Petrus abbas ſtatuta pro monaſterio condidit an. 1288. Memoratur 1298. & 1300. quo anno ſocietatem precum iniit cum abbate & conventu S. Egidii. Interfuit an. 1303. die 25. Julii prælatorum conventui apud Montempeſſulanum habito, ubi adhæſit appellationi factæ ad concilium generale a Philippo Pulcro adverſus Bonifacii papæ VIII. uſurpationes. Anno 1308. ſuffragiorum ſpiritualium ſocietatem renovavit cum Raimundo abbate ſancti Egidii, ſimilemque ſancivit cum abbate & conventu S. Michaelis de Coxano an. 1315. Defunctus eſt anno ſequenti ex actis pontific. Avenionenſis.

XXXII. Raimundus V. Bernardi antea prior S. Martini de Aleyraco, Pſalmodienſis abbas efficitur bulla Johannis papæ XXII. anno ſaltem 1317. quo Raimundus legatum miſit ad concilium Biterrenſe. Rexit ad annum 1319. quo Cluniacenſis abbas evaſit.

XXXIII. Arnaldus I. monachus & eleemoſynarius S. Papuli, Pſalmodienſis abbas inſtituitur bulla Johannis papæ XXII. data Avenione anno pontificatus III. E vivis exceſſit eodem an. 1319.

XXXIV. Fredolus ex monacho & decano Pſalmodii nominatur abbas a Johanne XXII. anno pontificatus IV. hic eſt Incarnationis 1319. aut 1320. Regi clientelam profeſſus eſt pro abbatia Pſalmodii an. 1321. at ita volente ſummo pontifice ceſſit hanc abbatiam Gaillardo abbati S. Tiberii, qui & ipſi Sanctiberianum monaſterium dimiſit circa annum 1330. ut volunt

XXXV. Gaillardus ex priore Montis ferrati in diœceſi Uceticenſi bulla pontificia Johannis papæ XXII. renunciatur abbas S. Tiberii, at ipſo annuente ſummo pontifice pedum ceſſit anno circiter 1330. Fredolo abbati Pſalmodienſi, ſicque factus eſt ipſe Gaillardus Pſalmodienſis abbas. Migravit a ſæculo anno 1331. ut fertur.

XXXVI. Raimundus VI. de Serinhaco antea

A Gellonenſis abbas & prior Gordanicenſis, ex actis pontific. Avenion. poſtea Sanctegidianus abbas, Pſalmodienſis demum evaſit bulla pontificia Johannis XXII. pontificatus anno XVI. Rexit ad annum primum Innocentii VI. hoc eſt 1352. Vide infra in Arnaldo de Luſeria S. Salvatoris Leutevenſis abbate ad annum 1337.

XXXVII. Gancelinus de Deucio nepos Bertrandi de Deucio Ebredunenſis archiepiſcopi, de quo vide Baluzium in notis ad vitas paparum Avenion. col. 816. Pſalmodienſis abbas renunciatus fuit bulla Innocentii papæ VI. data Avenione pontificatus anno primo. Memoratur præ-
B ſens confirmationi ſtatutorum eccleſiæ Cabellicenſis ſub Philippo epiſcopo. Eidem ſuo nepoti Bertrandus memoratus jam tum Sabinenſis epiſcopus & cardinalis teſtamento condito die Sabbati 17. Octob. 1355. legavit divum Thomam in quatuor Evangelia, & alios inter ejuſdem teſtamenti exſecutorem nominavit. Reperitur 1361. in archivis cameræ rationum Pariſienſis; inſequenti ad cathedram Nemauſenſem ſublimatus ab Urbano V. pontificatus anno primo, ex ſchedis Suarezianis. Sane an. 1363. *Gaucelinus abbas Pſalmodienſis, & modo epiſcopus Nemauſenſis, ac domini noſtri papæ theſaurarius,* inter Guillelmam
C ex de Remolinis abbatiſſam S. Cæſarii Arelatenſis una parte & Mabiliam de Reſignano S. Cæſarii de Nyons prioriſſam ex altera concordiam fecit.

XXXVIII. Raimundus VII. e decano S. Egidii inſtitutus abbas Pſalmodienſis brevi pontificio Urbani papæ V. anno primo pontificatus, hoc eſt 1362. Obiit Avenione anno ejuſdem Urbani tertio.

XXXIX. Guillelmus VII. Columbi monachus ſancti Petri Montis majoris eodem anno Pſalmodienſis abbas effectus eſt ad breve tempus.

XL. Petrus V. Laſteyrie filius Gerardi ex Margareta de Peyreſumade, frater vero Guido-
D nis equitis domini de Saillant regi a conſiliis, ſeneſcalli & capitanei Ruthenenſis agri, Pſalmodienſi cœnobio præerat 29. Januarii anni 1368. quo frater ejus Guido de illo ſic habet in teſtamento: *Lego reverendo in Chriſto patri & domino meo domino Petro Laſteyria germano meo vacellam argenti, quam ſibi tradidi, cum fuit factus abbas.* Rexit ad annum quintum pontificatus Gregorii XI.

XLI. Petrus VI. antea ſancti Albini Andegavenſis abbas, alteri Petro in abbatiæ Pſalmodienſis regimine ſubrogatur bulla Gregorii XI. data pontificatus anno V. ex actis pontificatus Avenion.
E Anno 1379. priorem de Petra viridi ſibi ſubjectum in diœceſi Siſtaricenſi, quod minus bene ſe gereret, depoſuit. Tranſegit cum incolis ſancti Laurentii pro facultate pecora ſua ad paſtum ducendi, quam illis conceſſit 1384. Idem anno 1395. in capitulo generali Carcaſſonæ habito cœnobiorum Nemauſenſis & Uceticenſis diœceſeon viſitator inſtitutus eſt. In capitulo generali anni 1399. ſuffragia particularia decrevit pro defunctis monachis in omnibus a Pſalmodio dependentibus eccleſiis: hæc inter notanda ſunt: ſinguli ſacerdotes pro quolibet defuncto tres

Digitized by Google

miſſas celebrabunt; clerici fratres & converſi 300. *Pater* & *Ave* recitabunt, abbas quindecim pauperes craſtina die obitus alet, ſeptem prior & officiales monaſterii. Obiit 28. Aprilis 1400. apud S. Laurentium, ubi ſolent abbates reſidere, media leuca a Pſalmodio, uti colligitur ex actis electionis Aimerici des Gardies ejuſdem ſucceſſoris.

XLII. Aimericus de Gardia, *de la Gardie*, ſeu de Gardiis, *des Gardies*, reperitur abbas 1400. & 1404. quo anno inter Antonium Magalonenſem epiſcopum & ejuſdem eccleſiæ canonicos querelam compoſuit, ex Gariello in ſerie epiſcoporum Magalonenſium part. 2. pag. 119. Procuratorem miſit anno 1409. ad concilium Piſis congregatum pro ſchiſmatis exſtinctione, ex ejuſdem actis tom. 6. ſpicil. & t. XI. concil. col. 2225.

XLIII. Arnaldus II. de S. Felice 1415.

XLIV. Petrus VI. Narbone. 1438.

XLV. Arnaldus III. de S. Felice, idem fortaſſe qui ſupra, Petrum Narbone æmulum paſſus, occurrit abbas 1439. & 1448. quo anno fuit definitor capituli generalis apud Carcaſſonam celebrati. Interfuit eodem anno die 4. Decembris elevationi corporum ſanctarum Mariarum, cujus hiſtoriam rythmice recitavit Johannes Euſtaſii abbas Nizellenſis. Adhuc præerat 1459.

XLVI. Guillelmus VIII. 1462.

XLVII. Guido Laureti, ſeu de Laureto protonotarius apoſtolicus & abbas Pſalmodienſis memoratur an. 1484. in inſtrumento Capellæ, & adhuc 1486.

XLVIII. Jacobus de Beaune epiſcopus Venetenſis fuit etiam abbas Pſalmodii uſque ad annum quo defunctus eſt 1510. vel 1511. ſtatimque monachi e ſuo gremio Giſardum Pelet abbatem elegerunt, ſed fruſtra, prævaluit enim

XLIX. Martinus de Beaune.

L. Reginaldus de Martigny epiſcopus Vabrenſis Pſalmodienſem abbatiam poſſedit uſque ad obitum, qui contigit anno 1536. Inſequenti Pſalmodienſes monachi in canonicos ſæculares converti a Paulo III. pontifice obtinuerunt idibus Decembris, quo circiter tempore ob intemperiem aëris, ſuam in oppido Aquarum mortuarum fixerunt ſedem; illicque paulo poſt debacchati ſunt Calviniſtæ, adeo ut ſola eccleſia ſuperſtite cum parte dormitorii & clauſtri reliqua funditus perierint.

LI. B. de Fayolles Pſalmodienſis abbas Lutetiæ morabatur 22. Maii 1566. ubi negotia comitis ſtabuli de Montemorenciaco curare videbatur.

LII. Marcus de Calviere ceſſit in gratiam fratris, poſtea præſes in parlamento Toloſano, ex codice mſ. mox laudando.

LIII. Johannes de Calviere ſuperioris frater, ex ejus ceſſione abbas erat 1634. & 1635. ex codice mſ. bibliothecæ D. de Coiſlin epiſc. Metenſis notato 121. in bibliotheca ſancti Germani a Pratis fol. 221. Vocatur Ludovicus in bulla erectionis epiſcopatus Aleſienſis an. 1694. Ceſſit & ipſe in gratiam nepotis Franciſci de Calviere clerici diœceſis Nemauſenſis, pro quo ad hanc abbatiam promovendo ſcripſit rex ad cardinalem (Ch. IV. col. 257.) Barberin negotiorum Franciæ in curia Romana procuratorem, vacantem, inquit, per reſignationem Johannis de Calviere ejus patrui in gratiam nepotis, ſub retentione tertiæ partis redituum abbatiæ quoad viveret, præter aliam tertiæ partis fructuum ejuſdem abbatiæ penſionem antea retentam in gratiam D. Marci de Calviere præſidis in parlamento Toloſano fratris Johannis abbatis, cui pridem Marcus reſignaverat, ex memorato codice mſ. ubi & exſtant aliæ regis ad comitem Noallium ſuum in curia Romana legatum litteræ pro impetranda eidem Marco a pontifice memoratæ penſionis conſervatione, ubi Marcus jam dudum abbatiam, in quam ſibi ſervari penſionem poſtulat reſignaſſe ſuo fratri dicitur. Abdicaſſe tamen dicitur Johannes de Calviere an. 1689. in gratiam novi epiſcopatus Aleſienſis ex ipſius abbatiæ reditibus dotandi, pro qua Lyræ abbatiam obtinuit. Defunctus eſt menſe Februario anni 1698.

LIV. Franciſcus Chevalier de Saulx primus Aleſienſis epiſcopus hanc abbatiam ſuo uniendam epiſcopatui anno 1690. a rege impetravit.

DE MONASTERIIS

Quæ abbatialem hactenus titulum conſervarunt.

Quatuor ſunt, primum, quod olim virorum ordinis ſancti Benedicti, nunc eſt collegium canonicorum ſæcularium. Alterum monialium ordinis S. Benedicti, tertium virorum ordinis Ciſtercienſis, quartum denique Clariſſarum virginum.

S. Egidius, abbatia ſæcularis, *S.t Gilles.*
S. Salvator & S. Maria de Fontibus, ſeu de Fonte Nemauſi, *Noſtre-Dame de la Font de Niſmes*, monialium ordinis S. Benedicti.
Francæ valles ſeu Libera vallis ord. Ciſtercienſis, *Franquevaux*.
Clariſſæ Nemauſenſes.

S. EGIDIUS.

FUit olim abbatia Benedictina, nunc abbatialis & collegiata ſæcularis eccleſia. Primam originem Carolo Martello & fundationem acceptas refert, ſi fides habenda codici recentiori mſ. S. Egidii. Veneranda quidem hoc cœnobium antiquitatis eſt, ſed profecto non tantæ, quæ ſuam a ſancto ipſo Egidio repetere poſſit originem, maxime ſi ſit ille Egidius abbas, qui (T. 4. concil. col. 1310.) una cum Meſſiano notario Romam directus a Cæſario eſt, ut libellum Symmacho papæ offerret ad renovanda privilegia ſedis Arelatenſis. Tam vero intricata ſunt acta, quæ de hoc ſancto circumferuntur, ut vix in eis quidpiam certi reperias. E Græcia unde oriundus ex regia ſtirpe erat, in Galliam acceſſiſſe ad Cæſarium Arelatenſem epiſcopum tradunt, ſed cum deinde Aurelianos a Carolo Francorum rege accitus fertur, qui ducentis poſt annis a Cæſario vixit, quam fidem talia merentur? Sed idem fuerit Egidius Græcus abbas, quem Cæſarius cum Meſſiano ad

Digitized by Google

Symmachum papam direxit; is ex ipſius vulgatis actis, tranſmiſſo Rhodano ſe adjunxit Veredemio eremitæ; dein in ſecretiorem locum penetravit, ubi cum cervæ lacte paſceretur, a Flavii Gothorum regis venatoribus, cerva ad eum refugiente, deprehenſus fuit; idemque poſtea Flavio auctor fuit condendi cœnobii, quod ipſe rexit. Dicebantur quidem Flavii omnes Gothorum reges, ſed cum omnes Arianæ ſectæ addicti fuerint, quis putat Amalricum, qui tempore Cæſarii Septimaniam obtinuit, aut quemvis alium de condendo monaſterio cogitaſſe? Ita fere Mabillonius annalium tom. 1.

Sed tamen Cointius haud inane putat Viſigothorum opus eſſe monaſterium, dictum primo S. Petri, deinde ab inſtauratione ſub Francis nomen S. Egidii ſortitum. Quam quidem ſententiam haud parum elucidant nuperi rerum Occitanarum ſcriptores, dum in fundo ſibi a Flavio, quem Theodoricum Italiæ regem interpretantur, tradito S. Egidium condidiſſe monaſterium volunt, cujus ipſe primus abbas fuerit. Vide tom. 1. nota LXV. pag. 666. Utcumque ſit, in valle Flaviana prope Nemauſum uno quadrante leucæ ab Rhodano ſitum, inter Septimaniæ monaſteria, quæ regi ſolas orationes debebant, primum nominatur in conſtituto Ludovici Auguſti cognomento Pii de monaſteriis regni Francorum an. 817. in concilio Aquiſgranenſi; tanto ſubinde peregrinorum concurſu ob tumulum ſancti patroni frequentatum, ut lapſu temporis in urbem ampliſſimam excreverit, a qua & comites Toloſani comites quoque S. Egidii voluerunt appellari, & ubi concilium circa 1050. habitum eſt. [T. 9. concil. col. 1052.] Sui vero primum hæc abbatia juris exſtitit, tum viſa eſt epiſc. Nemauſ. juriſdictioni obnoxia, a qua Gregorius VII. papa illam exemit epiſt. 68. lib. 1. ad Froterium epiſc. Nemauſenſem, qui abbatem S. Egidii a Romano pontifice conſecratum [T. X. concil. col. 55.] capere præſumſerat, & nuper cœnobium interdixerat, quod, ait papa, idem glorioſus confeſſor juri B. Petri tradidit. Ipſum dein ex parte ſaltem in jus devenit Pontii (comitis Ruthen. & Nemauſ.) qui dimidiam illius partem ſponſæ ſuæ Majoræ undecimo mediante ſæculo conceſſit, uti legere eſt charta VIII. inter inſtrumenta eccleſiæ Albienſis tom. 1. col. 4. At paulo poſt beneficio alterius Pontii, conjugis Almodis, & filii ejus Raimundi tranſlatum fuit in Cluniacenſium diſciplinam & poteſtatem an. 1066. [Ch. XII. col. 177.] qua de re ingens olim inter utriuſque loci abbates controverſia exarſit, quam Innocentius papa II. epiſt. 33. ad Petrum venerabilem Cluniacenſem abbatem exſtinxit. [T. X. concil. col. 963.] Sic igitur ab omni dominio liberum monaſterium; ſuumque in oppido & ipſius territorio in clerum & populum ſpirituale ac temporale per abbatem exercens, merumque & mixtum imperium habens, floruit plus minus ſub ordine ſancti Benedicti uſque ad annum 1538. 17. Auguſti [Charta XXXVI. col. 205.] quo monachi in ſæculares canonicos mutati ſunt bulla Pauli papæ III. ex qua diſcimus ea tunc in eccleſia fuiſſe commendatarium abbatem, priorem majorem, decanum, priorem clauſtralem ad nutum abbatis revocabilem, camerarium, eleemoſynarium, infirmarium, operarium, hoſpitalarium, præcentorem, correſarium (coquum) archidiaconum; cellerarium, ſuccentorem, & tres ſacriſtas, nempe duos pro altari S. Egidii, & alterum pro ſacriſtia S. Petri *de Via ſacra* nuncupata, necnon priorem prioratus non conventualis B. Mariæ Magdalenæ prope & extra muros dicti oppidi, officiales clauſtrales, ac denique his computatis, LX. & forte amplius monachos, quorum omnium loco inſtituit pontifex unum abbatem vere ſæcularem, qui æque ac ſi regularis eſſet, dominus foret ſpiritualis & temporalis urbis & totius territorii S. Egidii, unum decanum, majorem & minorem archidiaconos, qui principales dignitates, [Ibid. col. 222.] ſacriſtam unum, præcentorem & theſaurarium, qui perſonatus habeantur, ac decem [a] & octo canonicatus majores, computatis decano, duobus archidiaconis, ſacriſta, præcentore & theſaurario, tredecimque canonicatus & præbendas minores. Notatu vero haud indignum judicamus bullæ hujus fulminationem, ut vocant, a Pontio de Ranco abbate Francarum vallium, altero a ſede apoſtolica delegatorum factam apud S. Egidium die 11. Maii 1539. irritam quoad unionem beneficiorum cum menſa capitulari, declaratam fuiſſe placito majoris conſilii anno 1550. 28. Junii. Unde plures canonici ut ad monachatum redirent libellum ſupplicem regi obtulerunt; iterumque circa 1653. ſuo duce decano Chriſtophoro de Villy ſupplices litteras privato regis conſilio dederunt, vel ad obtinendum plenarium bullæ *ſæculariſationis* effectum, vel ad ſuam eccleſiam ordini Benedictino ſub reformata S. Mauri congregatione reſtituendam. Suo tamen hactenus utrumque caruit effectu, tametſi pene ad exitum perducta iſta reformatio viſa eſt an. 1655.

Nunc de abbatibus dicendum, quorum ſeriem nos debere potiſſimum ſtudio & humanitati reverendi patris Gaſpardi Loys Minoritæ conventualis animi gratitudo prætermittere non ſinit.

SERIES ABBATUM.

I. S. EGIDIUS conditi a ſe monaſterii ſub S. Petri patrocinio primus fuit abbas jam ab anno ſaltem 514. quo, ut ſupra diximus, a S. Cæſario ad Symmachum papam miſſus eſt. Ejus feſtivitas celebratur die 1. Septembris, cujus corpus hæreſi graſſante Toloſam tranſlatum, ibidem in eccleſia S. Saturnini honorifice requieſcit; baſilicæ vero S. Egidii dedicatio anniverſaria celebritate recolitur VI. idus Octobris.

II. Atticus ſediſſe octavo ſæculo inibi præfectus a Carolo Martello cœnobii fundatore dicitur a Stephanotio noſtro, laudante codicem mſ. S. Egidii ſed recentiorem.

III. Chriſtianus epiſcopus Nemauſenſis hanc abbatiam in valle Flaviana ſub titulo S. Petri

[a] Tempore Franciſci de Nogaret abbatis ſolummodo quindecim erant, nempe tres prædictæ dignitates, totidemque perſonatus, & novem canonici, cum aliquot beneficiatis, quorum numerus minime notatur, qui poſtea tamen cura & ſtudio Chriſtophori de Villy decani meritiſſimi numero quindecim admiſſi ſunt.

poſſediſſe legitur ex dono Ludovici Pii impera- A toris anno I. ejus imperii.

IV. Leo ſuum obtinuit cœnobium an. 878. liberum eſſe a dominio Gilberti epiſcopi Nemauſenſis, ex pontificio Leutevenſi pag. 32. Vide Andoquum lib. 8. p. 243. Catellum hiſt. comitum Toloſ. lib. I. cap. XI. pag. 80. Baluz. tom. 7. Miſcellan. pag. 349. & 351. ac denique tom. 2. novæ hiſtoriæ Occitaniæ pag. 5.

V. Autulphus vel Antulphus præerat 925. ex Sammarthanis : quo ſedente e terra levatæ ſunt ſacræ S. Egidii exuviæ, uti legitur in pontificio Arelat. auctore Saxio pag. 188.

VI. Rangefridus ex abbate S. Egidii evaſiſſe B dicitur epiſcopus Avenionenſis circa annum 940. Vide tom. 2. hiſt. Occit. pag. 81.

VII. Giraldus reperitur anno Roberti regis octavo in ſynodo epiſcoporum & nobilium habito ſuper reædificando Pſalmodienſi cœnobio, tom. 12. fragm. Stephanotii noſtri pag. 200. Idem anno XXVI. ejuſdem regis *lege* XXIV. hoc eſt 1020. die Jovis XIII. cal. Novembris teſtis laudatur in charta Bernardi Pelet militis domini de Anduſia & filiorum ejus Fredoli Anicienſis & Geraldi Nemauſenſis epiſcoporum, &c. in Ch. VII. col. 348. gratiam eccleſiæ Nemauſenſis. Subſcripſit anno 1025. menſe Novembri chartæ electionis Judi- C thæ primæ abbatiſſæ S. Geneſii in diœceſi Magalonenſi.

VIII. Galterius anno 1032. ab Eldeberto, Ch. X. col. 176. Ermengarda conjuge & liberis Eldeberto & Garaco abbatiam ſancti Euſebii diœceſis Aptenſis accepit.

IX. Virgilius, quo ſuadente una cum Rainaldo & Guiraldo ejuſdem loci monachis, Raimbaldus quidam, uxor & liberi, cum ſuo fidele Arnaldo Octavienſe, uxore & omnibus liberis eccleſiam ſancti Maximi de Medenis diœceſis Arauſicenſis, quam injuſte poſſidebant, S. Egidii cœnobio dimiſerunt. Factum eſt hoc V. cal. April. regnante D rege Henrico an. 1044.

X. Ermengardus Andaonenſis abbas circa 1050. deinde S. Egidii, poſt annos ſeptem iſtic obiiſſe dicitur a Mabillonio, tom. 4. annalium pag. 522. de quo nihil aliunde reſcire licuit.

XI. Beraldus interfuit an. 1060. Avenionenſi concilio per Hugonem Cluniacenſem abbatem ſedis apoſtolicæ legatum celebrato, ex hiſt. mſ. Avenionenſi, auctore D. Polycarpo de la Riviere T. 9. concil. col. 1197. doctiſſimo Carthuſiano. Adſtitit 1068. concilio Toloſano, mendoſè Bernardus appellatus tom. 2. hiſt. Occit. pag. 221. Legitur & præſens Cabilonenſi concilio VI. nonas Martii an. 1072. ce- E lebrato per Geraldum Oſtienſem epiſcopum ſedis apoſt. legatum, cujus acta publicavit D. Edmundus Martenne tom. 4. anecdot. col. 97. Regebat Ch. XII. col. 177. itaque Beraldus, quando 1066. Almodis comitiſſa & Raimundus Ruthenenſis & Nemauſenſis comes ejus filius hanc abbatiam Hugoni Cluniacenſi abbati ejuſque in perpetuum ſucceſſoribus ordinandam tradidere, quorum litteris Bernardus Vabrenſis abbas ſubſcripſit. Ad ejuſdem etiam fortaſſe tempus referenda eſt epiſtola Gregorii VII. papæ ad Froterium epiſcopum Nemauſenſem, quem graviter redarguit, quod monaſterium S. Egidii, B. Petro ab ipſo ſancto confeſſore mancipatum uſque adeo affeciſſet injuriis, ut ejuſdem abbatem, a Romano pontifice conſecratum auſus eſſet capere, ſpreto rigore canonum, contemtiſque privilegiis ab apoſtolica ſede derivatis, quæ res in Romanæ eccleſiæ contumeliam vertat. Addit ſibi diſplicere, quod prædictum cœnobium interdixerit, præcipitque ut deinceps ejus loci fratres nullo modo perturbet. Data Romæ XI. calend. Aprilis indict. XII. hoc eſt anno 1074. Attamen poſt biennium abbas S. Egidii ab eodem Gregorio papa excommunicatus fuit in concilio Romano an. 1076. fortaſſe quia Cluniacenſi abbati obedientiam denegabat.

XII. Benedictus ſolo nomine cognitus ex necrologio S. Andreæ ſecus Avenionem ubi notatur ejus obitus dies XI. Maii, & anniverſarium habere dicitur.

XIII. Odilo memoratur præſens ſynodo Nemauſenſi, in qua Raimundus comes Toloſanus T. 10. conc. col. 609. coram Urbano II. papa & pluribus epiſcopis, illi omnes honores dimiſit, quos tam in villa ſancti Egidii, quam extra, juſte vel injuſte poſſidebat. Actum an. 1096. ind. IV. ſeptima (*lege* ſexta) feria, IV. idus Julii regnante Philippo rege. Hanc Ch. XVI. col. 182. reſtitutionem in concilio Toloſano pridem factam laudaverat & confirmaverat idem pontifex bulla data XII. cal. Martii pontificatus anno ſeptimo, quæ relecta & approbata poſtmodum fuit in concilio Placentino. Ex urbe Nemauſo in Italiam repedans Urbanus papa adivit monaſterium ſancti Egidii, ubi Raimundi comitis donationem confirmavit, aram baſilicæ novæ omnipotenti Deo conſecravit, & monaſterium eccleſiæ Romanæ ſubdidit, ut conſtat ex diplomate dato apud Avenionem in monaſterio S. Andreæ XI. cal. Aug. anno 1096. Alterum eodem anno & in eadem Spicil. t. 6. pag. 21. urbe Odiloni abbati & monachis ſancti Egidii, quos *tamquam oculi ſui pupillam* vult haberi, privilegium conceſſit pridie idus Septembris, in quo ſe B. Egidii amore Nemauſenſem epiſcopum, Ch. XVIII. col. 184. qui monachis illis infenſus erat, auctoritate ſua cum iiſdem reconciliaſſe declarat. Eodem inſuper anno Raimundus comes Toloſanus Jeroſolymam iturus factam in concilio Nemauſenſi ceſſionem de qua ſupra, ratam habuit apud S. Egidium in capitulo monaſterii, præſentibus Odilone abbate & monachis, litteris datis quas *ſe vidiſſe & audiviſſe* tunc temporis monachi Sanctegidiani, Petrus poſtea Narbonenſis archiepiſcopus, & Raimundus ſubinde præſul Aptenſis ſcripto teſtati ſunt XI. cal. Novembris an. 1151. Scribit Albericus in Hungaria ſanctum regem Ladiſlaum Belæ pugilis filium *nobiliſſimam abbatiam de Sentigis, in qua non ſolent recipi niſi Franci* fundaſſe memorari. Quænam Baluz. Miſcell. tom. 2. pag. 183. illa ſit abbatia diſcimus ex diplomate Paſchalis II. inſcripto *Hugoni abbati monaſterii ſancti Egidii, quod in valle Flaviana ſitum eſt* prope Nemauſum, Galliæ Narbonenſis civitatem. In hoc enim diplomate legitur, quod Laiſlavus, bonæ memoriæ Hungarorum rex ad honorem Dei & SS. apoſt. Petri & Pauli, in memoriam

Digitized by Google

ſancti confeſſoris Egidii Semichenſem fundavit eccleſiam, & eam per manus Odilonis felicis memoriæ prædeceſſoris ipſius Hugonis, prædicto S. Egidii obtulit monaſterio, ubi ejus venerabile corpus requieſcit. Denique Odilo an. 1097. IV. idus Aprilis Ricardo abbati S. Victoris Maſſilienſis conceſſit locum in burgo ſancti Egidii ad ædificandum hoſpitium, ex magno chartario S. Victoris fol. 41. Fortaſſe hic eſt, qui ſub nomine Odonis memoratur IV. cal. Aprilis in necrologio S. Roberti de Cornilione tom. 6. fragm. Stephanotii noſtri pag. 2.

XIV. Stephanus Odiloni ſucceſſit exeunte ſæculo XI. aut ineunte XII. Ait enim Petrus Narbonenſis archiepiſcopus in allato ſupra teſtimonio anni 1151. *Vidi quod abbas Odilo, Stephanus & Hugo libere & abſque impedimento poſſederunt & habuerunt omnia quæcumque comes* (Raimundus) *poſſederat in villa & territorio S. Egidii.* Idem quoque teſtatur Raimundus Aptenſis epiſcopus his verbis: *Vidi quod abbas Odilo, Stephanus & Hugo diu tenuerunt & poſſederunt per ſe, vel per alios, omnes poſſeſſiones, omnia uſatica, quæ comes poſſederat in villa & territorio S. Egidii.* Addit: *Vidi præterea & audivi quod Bernardus Petri Engerii ſpecialiter recognovit abbati Stephano vicariam totius villæ S. Egidii; & omnia alia quæ habebat vel poſſidebat in villa & territorio ſancti Egidii, feudi titulo, nomine S. Egidii habebat & poſſidebat.* Is autem eſt Stephanus Blancus qui poſt mortem pœnas acerbas paſſus fuiſſe dicitur, quod *in multis & ante abbatiam, & poſtmodum deliquiſſet*, ob idque preces ab Hugone Cluniacenſi abbate depoſcebat. Legendus ea de re Petrus Venerabilis lib. 1. miraculorum cap. X. in bibl. Cluniac. col. 1266.

Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 537.

XV. Hugo I. ex dictis ſuperius Stephanum excepit in præfectura. Ei Paſchalis II. papa abbatiam S. Egidii Semichenſis, a Ladiſlao Hungariæ rege fundatam, ac per manus Odilonis abbatis oblatam monaſterio Sanctegidiano confirmat eo pacto, ut quicumque Semichenſis abbas fuerit, abbati monaſterii S. Egidii obedientiam profiteatur & perſeveranter obſervet; negotia vero, quæ monaſterio Semichenſi acciderint, ſolo regis judicio terminentur. *Datum Parmæ per manum Johannis S. R. E. diaconi cardinalis & bibliothecarii IV. nonas Novembris, indict. XV. anno Dominicæ Incarnationis MCVI. pontificatus autem domni Paſchalis II. papæ octavo.* Incœpta eſt major abbatiæ S. Egidii baſilica menſe Aprili an. 1116. ut probat inſcriptio ſequens ſculpta in clauſtro juxta parietem eccleſiæ: *Anno Domini MCXVI. hoc templum S. Ægidii ædificari cœpit menſe Aprili feria II. in Octaba Paſchæ.* Hanc autem baſilicam inferior eccleſia & rudera ſuperioris tam eleganti opere exſtructam fuiſſe teſtantur, ut cum Julio papa II. vix in toto Galliæ regno ſimilem inveniri potuiſſe quivis audacter poſſit aſſeverare. Verum debacchante hæreſi Calviniana annis 1562. & 1622. devaſtata & maxima ex parte diruta hactenus ſub ruinis ſepulta jacet. Ceterum dum nova ſancti Egidii baſilica exædificaretur, duo miracula patrata ſunt, quæ Petrus Guillelmus ejus loci monachus & bibliothecarius inſeruit libro de miraculis S. Egidii, quem ſui abbatis Hugonis juſſu compoſuerat, ſub hac inſcriptione: *Reverendiſſimo patri domno Hugoni abbati monaſterii S. Egidii, quod in valle Flaviana ſitum eſt, frater Petrus cognomento Guillelmus, ejuſdem loci bibliothecarius, debitum in omnibus ut filius famulatum:*

Ch. XXII. col. 189.

Dum enim, inquit auctor, *anno Incarnationis Dominicæ MCXVI. fundamenta baſilicæ novæ poneremus, quia eccleſia alia minus continens erat, & multitudinem adventantium capere non poterat, ſubverſioni eccleſiarum operam dedimus. Cum autem eccleſiam majorem, quæ cum tribus cryptis, maximis & quadratis lapidibus antiquitus exædificata fuerat, deſtrueremus, necnon eccleſiam S. Petri, quæ octoginta fratres in choro capere poterat, ſimul cum porticu lapidea, quæ ei adhærebat, a parte Septentrionis & a capite ſuperioris eccleſiæ uſque ad extremitatem eccleſiæ S. Petri in longum protendebatur, in qua fratres ad proceſſionem diebus ſolemnibus egredi ſoliti erant, & antiquitus Via ſacra vocabatur, necnon & eccleſiam S. Mariæ deſtrueremus, mira virtus omnipotentis Dei patefiebat. Inter tot quippe moles ruinarum & ædificiorum corruentium, beato Egidio interveniente, & plebem fidelem defendente, nunquam aliquis ingredientium & egredientium eccleſias ipſas, lapidis unius ictu attaminatus eſt, &c.* Anno 1118. Gelaſio papæ II. S. Egidium adventanti obviam ivit Hugo abbas cum fratribus, eumque honorifice excepit, ex hiſtoria paparum auctore Ducheſne tom. 2. pag. 80. Addit Pandulfus cardinalis in vita ejuſdem papæ n. 16. Hugonem abbatem huic pontifici diu ibidem cum frequenti comitatu moranti ſumtus liberaliſſime ſuppeditaſſe, & equos decem obtuliſſe. Gelaſii ſucceſſor Calixtus II. apud Magalonam exiſtens privilegia monaſterio conceſſa Hugoni abbati confirmavit bulla data IV. calend. Julii indictione XII. hoc eſt 1119. Eidem Raimundus Uceticenſis epiſcopus anno 1121. menſe Junio feria V. dedit Hugoni abbati & monachis ſancti Egidii eccleſiam de Cambonaz cum juribus & pertinentiis. Donationis chartam firmarunt Bertrannus præpoſitus Uceticenſis, Raimundus abbas S. Privati & alii multi. Hiſce temporibus Hugo abbas totuſque conventus ab Ildefonſo comite e monaſterio ejecti querimoniam detulerunt Calixto papæ, qui comitem excommunicationis vinculo innodavit, & ſubditos ejus ab obſequio & fidelitate ſubtraxit, donec monaſterium reſtitueret. Exſtat ea de re epiſtola pontificis data Laterani X. cal. Maii ad Attonem præſulem Arelatenſem, Raimundum Barchinonenſem comitem, & Gaufredum Porcelletum, qua eos adhortatur, ut Hugoni abbati & monachis Sanctegidianis auxilium impendant, ex archivo marchionis de Porcellet domini de Maillane. Hic forſan eſt Hugo memoratus in necrologiis S. Andreæ ſecus Avenionem & canonicæ XVII. cal. Aug. aut idibus Auguſti in necrologio Dervenſi.

Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 408.

XVI. Petrus Hugoni mortuo, cum tunc belli fragor in patria ſtreperet, a Calixto II. ſubrogatus

Digitized by Google

fuit, ſalvo jure Cluniacenſis monaſterii, ut docet Honorius II. Calixti ſucceſſor in ſuis ad eumdem Petrum litteris, quibus jubet ut ad Cluniacum tendat Petro abbati Cluniacenſi ſponſurus obedientiam. Imo vero idem Honorius pro conſervanda in abbatiis S. Egidii, S. Bertini, & ſancti Benedicti ſuper Padum religione eas circa annum 1124. Petro Cluniacenſi abbati reformandas tradidit, ſalvo jure S. R. E. Datum Laterani IV. nonas Aprilis. Litem nihilominus habuit Petrus abbas S. Egidii cum Petro Cluniacenſi abbate pro libertate ſui monaſterii, quam Innocentius papa II. qui a Petro Leonis pſeudopontifice an. 1130. Roma exire coactus ad S. Egidium ſe contulerat, terminavit 1132. ut conſtat ex ipſius diplomate dato Valentiæ pridie idus Martii pontificatus anno tertio ad Petrum ſancti Egidii abbatem, & alio ad Petrum Cluniacenſem dato ibidem VIII. calendas Martii ejuſdem anni. Subſcripſit Petrus abbas ſancti Egidii anno 1134. cujuſdam domus oppignerationi factæ Bernardo Arelatenſi archiepiſcopo. Memoratur eodem anno P. abbas ſancti Egidii in conventu Monſpelienſi, ubi eccleſia de Beciano Sanctiberianis monachis attributa fuit; cumque iterum ea cauſa Stephanum inter Caſæ Dei abbatem & Ademarum S. Tiberii in concilio Uceticenſi retractata fuiſſet an. 1139. ejuſdem compoſitioni factæ a Guidone ſedis apoſt. legato ſubſcripſit. Idem in bulla Innocentii II. data hoc anno pro cœnobio Juncellenſi dicitur una cum Guillelmo Nemauſenſi & Everardo Uceticenſi epiſcopis & Petro Maſſilienſi abbate de conſenſu partium concordiam procuraſſe in palatio Lateranenſi Juncellenſem inter & Pſalmodienſem abbates. P. abbas teſtis laudatur 1146. in quadam B. Atonis vicecomitis Nemauſenſis facta Roſtagno de Poſqueriis oppigneratione. Ei Petrus Siſtaricenſis epiſcopus eccleſiam S. Mariæ & S. Mauricii in caſtro de Roca conceſſit, teſtibus Guillelmo præpoſito & ejuſdem eccleſiæ canonicis. Factum eſt hoc regnante Conrado Romanorum imperatore III. idus Junii feria prima luna XII. epacta XII. hoc eſt 1150. Denique Petrus ad archiepiſcopatum Narbonenſem aſſumtus eſt, quem certe jam adminiſtrabat XI. cal. Novembris, ut liquet ex allato ſupra in Odilone abbate ipſius teſtimonio, ubi quod ad rem præſentem facit additur: *Vidi*, inquit, *& audivi quod Bernardus Petri, &c. ſpecialiter recognovit abbati Hugoni vicariam totius villæ S. Egidii, &c. & idem poſtea fecit mihi Petrus Engerius filius ejus.* Notatur ejus obitus IX. cal. Novembris in necrologio Andaonenſi. Fortaſſe vero is eſt Petrus cognominatus *de Situlvero*, de quo in antiquis monaſterii conſuetudinibus legitur: *Helemoſynarius debet facere bene & honeſte ſepulturam fratribus defunctis, & famulus, qui eam fodit, debet ipſa die tantum comedere in refectorio, & debet recipere pauperes, & debent eſſe duodecim, unus debet eſſe pro domino P. de Situlvero archiepiſcopo & abbate, duo pro Pſalmodio, &c.*

Ch. XXIV. col. 190. — T. 1. Anecd. Martene. col. 363. — Chron. Andrenſis monaſt. ſpicil. tom. 2. novæ edit. — Ch. XXV. col. 191. T. 10. conc. col. 963. — Ch. VII. col. 318. — Ch. X. col. 321. — Ch. XI. col. 136.

XVII. Bertrandus de ſancto Coſma primum innoteſcit ex bulla Adriani papæ IV. data Laterani idibus Decembris, qua eum pontifex ab archiepiſcopi Narbonenſis ſedis apoſtolicæ legati, aut alterius cujuſcumque, niſi legatus eſſet a latere, juriſdictione abſolvit, ac pro ejus eccleſiæ dignitate uſum mitræ illi concedit. Anno 1155. Sabbato 15. Januarii regnante Francorum rege, qui tum ex peregrinatione S. Jacobi revertebatur, præſens memoratur, quando Ermengardis vicecomitiſſa Narbonenſis pravæ auferendi & occupandi bona decedentium archiepiſcoporum conſuetudini renunciavit. Dedit hortum fratribus militiæ Templi ſancti Egidii Bertrandus abbas eodem anno X. cal. Febr. necnon factæ ab iiſdem cujuſdam domus emtioni præbuit aſſenſum V. cal. Febr. 1156. ex chartario domus militiæ Templi S. Egidii fol. 1. & 14. *verſo*. Idem anno ſeq. Raimundo hoſpitalis Jeroſolymitani magiſtro facultatem conceſſit oratorium & campanile in loco S. Egidii ædificandi. Actum in præſentia Aldeberti Nemauſenſis, & Petri de Sabrano Siſtaricenſis epiſcoporum, Arnaldi Sendracenſis abbatis & aliorum. Dux Narbonæ Raimundus, Toloſæ comes & marchio Provinciæ cum ſua conjuge Conſtantia regina, Francorum regis ſorore dedit Deo & B. Egidio, necnon Bertrando abbati & monachis præſentibus & futuris pratum *de Bious*, quamdamque paludem quæ ad territorium de Bions pertinere videbatur, iiſdem vendidit pretio 2200. ſolidorum Melgorienſium an. 1160. Reperitur idem abbas in inſtrumento Guillelmum inter dominum Montiſpeſſulani & dominos de Piniano initæ concordiæ an. 1162. Scripſit epiſtolam Bertrandus abbas ad Ludovicum Francorum regem, ad quem plurimas aromatum ſpecies miſerat, in qua conqueritur de comite S. Egidii, qui *pedatica* injuſta ab hominibus S. Egidii exigebat; rex autem ei jura & poſſeſſiones monaſterii confirmavit litteris datis apud Stampas an. 1163. regni 27. Arelatenſe capitulum, ſeu Raimundus archiepiſcopus nonnullas ei decimas conceſſit an. 1158. ex Arelatenſi tabulario; quo etiam anno memoratur in charta Raimundi Toloſani comitis pro Hugone Dienſi epiſcopo. Denique an. 1168. menſe Junio B. abbas occurrit, ſed male 1170. in donatione Roſtagni Guillelmi facta Bertrando abbati Francarum vallium, t. XII. fragm. Stephanotii noſtri pag. 170. ubi littera B. irrepſit pro R. hoc eſt Raimundo, qui ſequitur: Bertrandus autem locum habere dicitur in necrologio Andaonenſi V. idus Maii.

Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 585. — Ducheſne t. 4. ſcript. hiſt. Franc. pag. 736.

XVIII. Raimundus vocatur electus abbas S. Egidii an. 1169. in litteris Ludovici Francorum regis abbatiæ privilegia eidem confirmantis, quæ Bertrando anteceſſori contulerat, ex archivo regio Monſpelienſi. Idem dum inauguratur fidei ſacramentum domino R. ſanctæ Mariæ in via lata diacono cardinali nomine Alexandri papæ III. præſtat, ſeſeque obſtringit jurejurando viſurum ſingulis annis eccleſiam Romanam, ſed ab hoc eum ſacramento pontifex abſolvit, indulgens, ut quolibet tantum biennio per ſe vel per nuncium ſedem apoſtolicam viſitaret. Datum Verulis VIII. idus Auguſti. Hunc ſubinde pontificis exiſtimationem

exiſtimationem ac benevolentiam ſibi conciliaſſe ex eo colligitur, quod ipſi & Egidiano monaſterio papa litteris datis tum Ferentini iii. idus Maii, tum Anagniæ xi. calend. Julii abbatiam S. Trinitatis de Altorio recens in territorio Arelatenſi conſtructam ſubdiderit, adeo ut nullus ibi deinceps promoveretur abbas, niſi prius in eccleſia ſancti Egidii regulam S. Benedicti profeſſus obedientiam promiſiſſet. Hic eſt haud dubie R. abbas S. Egidii, qui una cum A. Nemauſenſi epiſcopo delegatus fuit ad componendas inter canonicos eccleſiæ Ruthenenſis & S. Amantii monachos controverſias, maxime pro ſepulturis, quas alibi quam apud S. Amantium, niſi forte epiſcopi & canonicorum ſeu clericorum majoris eccleſiæ, facere vetitum erat. Denique Raimundus nonnulla prædia in damnum ſui monaſterii abalienaſſe dicitur in duobus Alexandri papæ III. ad Ermengaudum ſucceſſorem reſcriptis, datis Laterani v. idus Junii & xvi. cal. Julii.

XIX. Ermengaudus haud minus quam anteceſſor Alexandrum pontificem benevolum expertus eſt; ab eo videlicet privilegiorum confirmationem accepit, & maxime juris eccleſias villæ S. Egidii ſacris interdicendi, a clericis obedientiam accipiendi, ac tam clerum, quam populum ligandi aut ſolvendi, ſicut ab annis 40. eo potiti fuerant anteceſſores. Datum Laterani per manum Alberti S. R. E. preſbyteri cardinalis & cancellarii, iv. nonas Julii indict. xii. Dominicæ Incarnationis anno MCLXXIX. pontificatus xx. Sub hoc etiam tempus idem pontifex celebri admodum, & per orbem univerſum famoſo S. Egidii monaſterio regendam ac diſponendam abbatiam S. Gervaſii diœceſis Arelatenſis commiſit, bulla data Anagniæ xiii.* cal. Januarii. Anno 1180. (* xviii. tom. 1. col. 601.) Henricus Albanenſis epiſcopus ſedis apoſtolicæ legatus, ad terminandam litem jam pridem agitatam Raimundum inter Arelatenſem præſulem & Mathildem S. Laurentii Avenionenſis abbatiſſam pro eccleſia Caſtri veteris delegavit A. Nemauſenſ. epiſcopum & Ermengaudum S. Egidii abbatem, qui hoc ipſo anno menſe Octobri cauſam amicabili compoſitione deſinierunt apud S. Egidium in eccleſia Hoſpitalariorum, præſentibus P. epiſcopo & R. præpoſito Avenionenſibus, ex authentico viridi archiepiſc. Arelat. fol. 315. Eidem abbati Lucius papa III. litteris datis Velletri calendis Februarii indulſit, ut non obſtante quolibet appellationis effugio monachorum exceſſus punire poſſet & infligere pœnas regulares. Memoratur adhuc Ermengaudus abbas in pluribus documentis authenticis domus militiæ Templi S. Egidii ad annos 1183. 85. 88. 90. 94. & 1195. Eodem circiter anno Cœleſtinus papa III. Toloſanum comitem monuit, ut quæ damna e conſtructione caſtri in allodio cœnobii S. Egidii, & ejuſdem eccleſiarum de Aſperano & de Scieura hoſtili invaſione, huic cœnobio intulerat quantocius ſatisfactione congrua repararet, alioquin ſe Bituricenſi, Narbonenſi, Arelatenſi & Aquenſi archiepiſc. eorumque ſuffraganeis mandaſſe ſignificavit, ut ipſum, bajulos omnes, fautoreſque excommunicationis jaculo ferirent, totamque ipſius

A terram eccleſiaſtico ſubjicerent interdicto. Datum Romæ apud S. Petrum calendis Martii pontificatus anno quinto. In hac quidem bulla haud exprimitur Ermengaudi nomen, ſed profecto hæc pontificis verba de ipſo intelligi debent: *In quibus ædificiis* (eccleſiæ ſcilicet de Aſperano) *dilectus noſter abbas S. Egidii pluſquam* LX. *millia ſolidorum ſe aſſerit expendiſſe.* Notatur ejus obitus dies x. cal. Maii in Andaonenſi necrologio.

XX. Rainerius haud dubie is eſt qui prima nominis littera R. deſignatus ea bona dediſſe legitur Pontio Liberæ vallis abbati, quæ Bernardus Petri cœnobio S. Egidii reliquerat, anno, inquit B Stephanotius noſter tom. xii. fragm. pag. 172. MCLXXXV. pro quo legendus MCXCV. Certe ut primum Innocentius III. ſummum adeptus eſt pontificatum, fratri Rainerio legato ſuo permiſit, ut ſi comes Toloſanus vellet ſatisfacere, accepta ſufficienti cautione eum ab excommunicationis vinculo, quo innodatus erat, abſolvere poſſet. Datum Romæ apud S. Petrum x. calendas Maii pontificatus anno primo. Abbas & monachi S. Egidii anno ſequenti 1199. apud eumdem pontificem conqueſti ſunt, Raimundum comitem Toloſanum nedum, uti piæ recordationis Cœleſtinus III. præceperat, caſtrum *Mirā petrā* nuncupatum C diruiſſe, quin potius novo opere muniviſſe; quamobrem Innocentius Arelatenſi archiepiſcopo, & fratri Rainerio ſedis apoſt. legato mandavit, ut ſecundum anteceſſoris decretum comitem ad caſtrum diruendum cogerent. Datum Laterani iii. idus Julii pontificatus anno ſecundo. Minime tamen diſſimulabo hunc Rainerium nullibi abbatem vocari præterquam a Stephanotio noſtro, & quidem haud alia ſubnixo ratione, quam prædictis annorum 1198. & 1199. bullis Innocentii III. ubi certe mirari ſubit fratrem Rainerium legatum ab ipſo creditum fuiſſe abbatem. Proſequar nihilominus ſub hoc articulo quæ de D monaſterio, & abbate tacito nomine, reperi, donec alicujus abbatis nomen occurrat. Anno 1202. Arelatenſis præſul cum S. Egidii & Vallis magnæ abbatibus ab Innocentio papa miſſus fuit ad monaſterium ſancti Guillelmi, ut ſpontaneam Hugonis abbatis ceſſionem notam facerent, quatenus monachi alium ſibi abbatem auctoritate apoſtolica præficere poſſent. Datæ ſunt hæ litterræ in monaſterio Sublacenſi viii. idus Aug. anno pontificatus v. In fragmento veteris inventarii archivi Sanctegidiani hæc leguntur: *Item una bulla cujus plumbus propter ejus vetuſtatem cecidit, incipiens: Innocentius epiſcopus, &c.* E *directa per SS. dominum noſtrum papam P. de Caſtro-novo & magiſtro Rad. monachis Fontis frigidi ſedis apoſt. legatis, tenore cujus eiſdem legatis mandabatur, quod licet abbas S. Egidii ſatis in religione ſervanda providus & in cura temporalium ſollicitus fuerit, quidam tamen monachorum ſuorum invidiæ ſtimulis provocati, ejus famam lædere præſumentes ſuper dilapidatione monaſterii & aliis quibuſdam criminibus querimoniam erga A.* præfatum ad SS. dominum noſtrum papam depoſuerunt, & propterea mandat præfatis judicibus delegatis, ut veritate inquiſita, præfatos monachos de ſua* (* *Nunquid hic abbas infamatus?*)

præſumtione in eorum abbatem puniant & caſtigent, appellatione remota, ut latius in dicta bulla continetur conceſſa Laterani VII. *cal. Octobris pontificatus prædicti domini Innocentii papæ anno nono.* Scriptum in dorſo *Bullæ veritas.* A

XXI. Pontius I. præerat an. 1208. quo Innocentius III. papa in ejus gratiam bona, privilegia & jura monaſterii, ac præſertim initas cum Johanne Nemauſenſi & Raimundo Uceticenſi epiſcopis de quartonibus eccleſiarum tranſactiones confirmavit. Datum Laterani per manum Johannis S. Mariæ in Coſmedin diaconi cardinalis S. R. E. cancellarii, II. idus Nov. ind. XII.* Dominicæ Incarn. 1208. pontificatus an. XI. Huic diplomati abbatiarum, prioratuum, & eccleſiarum a monaſterio dependentium inſerta ſunt nomina adinſtar diplomatis Calixti II. Eodem anno frater Petrus de Caſtro novo Fontis frigidi Ciſtercienſis ordinis monachus & ſedis apoſt. legatus ad portum Rhodani ab hæreticis Albigenſibus trucidatus eſt. Corpus ejus in clauſtro monaſterii S. Egidii tumulatum, anno ſequenti tranſlatum eſt in eccleſiam, ubi ex ſpeciali S. ſedis apoſtolicæ licentia honore debito colebatur, ſed an. 1562. eccleſia a Calviniſtis occupata, Petri de Caſtro-novo, aliorumque ſanctorum reliquiæ diſſipatæ ſunt, ex Bailleto in ejus vita, & ex variis Innocentii papæ III. epiſtolis editionis Baluzianæ. Omnia jura, quæ Pontius abbas in oppido S. Egidii acquiſierat, ei Philippus rex Francorum confirmavit. Actum Pariſiis anno ab Incarnatione 1210. regni 32. Habitum eſt hoc anno concilium in cœnobio Sanctegidiano, vide annales eccleſiæ Maſſiliæ auctore Gueſnaio p. 344. Ejuſdem abbatis fit mentio in epiſt. 49. lib. 15. & in epiſt. 40. lib. 16. Innocentii III. edit. Baluzianæ. Recenſetur cum A. Nemauſenſi epiſc. inter prælatos, qui ſcripſere ad Innocentium papam, ut Toloſam hæreticorum perfugium, & ipſius comitem eorumdem fautorem profligaret an. 1212. X. cal. Martii. Anno 1214. XI. cal. Aprilis *Pontius per Dei gratiam monaſterii ſancti Egidii miniſter & abbas & conventus monaſterii* conſuetudines in villa S. Egidii & ejus *tenemento* longiſſimo tempore obtentas, & ſcripto mandatas auctoritate *domini Arnaudi epiſcopi Nemauſenſis & Bertrandi Arelatenſis decani, vicarii domini Michaelis Arelat. archiepiſcopi, qui ad hoc a domino Petro de Vernareti Dei gratia S. Mariæ de......... diacono cardinali, apoſtolicæ ſedis legato fuerant judices delegati,* laudarunt, confirmarunt, & approbarunt. Acta fuerunt hæc in curia S. Egidii, præſente totius univerſitatis concilio, &c. Eodem anno 1214. III. cal. Febr. P. abbas S. Egidii teſtis habetur in charta *infeodationis* caſtri Bellicadrenſis factæ in gratiam Simonis comitis Montis fortis a Michaele archiepiſcopo Arelatenſi, præſentibus G. Avenionenſi epiſcopo, E. decano S. Egidii, & aliis multis tum clericalis tum laicalis ordinis proceribus, ex archivo archiepiſc. Arelat. Cum anno 1221. monaſterium S. Gervaſii de Foſſis, inconſulto Pontio ſancti Egidii abbate, ad cujus pertinebat juriſdictionem, mutatum eſſet in collegium

* 3 Septembri inchoata.

Catel. hiſt. comit. Toloſ. pag. 285.

Extrait de la loy municipale.

canonicorum, rem promovente Conrado Portuenſi & S. Rufinæ epiſcopo, ſedis apoſt. legato, abbas pro ſui juris tutela provocavit ad ſummum pontificem, qui Pontio abbati Pſalmodienſi rem diſcutiendam commiſit; ſed Hugone Arelatenſi archiepiſcopo ad ſedem eamdem appellante, Pſalmodienſis abbas hanc appellationem frivolam reputans, abbatem S. Egidii in poſſeſſionem rei petitæ, cuſtodiæ cauſa inducendum decrevit. Inter hæc archiepiſcopus cauſam archidiacono Nemauſenſi obtinuit delegari, quo per triennium & amplius eam fine canonico concludere denegante, Pontius jam tum, ut aiunt, ſed perperam, e B Pſalmodienſi Sanctegidianus abbas apud Gregorium IX. ſe juſtitiam obtinere non poſſe conqueſtus eſt, cui malo ut mederetur pontifex, prædicto archidiacono, qui tunc Avenionenſis epiſcopus erat, ut huic controverſiæ finem intra tres menſes imponeret, litteris Anagniæ datis idibus Octobris pontificatus anno VII. mandavit. Quid inde contigerit, ignoramus. At Pontius abbas S. Egidii anno 1226. XVII. cal. Maii in litteris O. Guarini & G. Meſchini fratrum ad regem Franciæ teſtis laudatur eorum devotionis ad negotium pacis & fidei, & quod non ſit eis pax nec concordia cum R. filio Raimundi Toloſæ C quondam comitis. Teſtis etiam eſt eodem anno menſe Maio clientelæ Petri Bermundi domini Salvii regi Franciæ præſtitæ. Idem Pontius memoratur abbas 1227. in inſtrumento cameræ rationum Pariſienſis, & 1233. in tranſſumto bullæ Gregorii papæ IX. ſigillis P. epiſcopi Uceticenſis & J. Braccarenſis archiepiſcopi conſignato. Eodem anno XI. cal. Febr. præſens occurrit ſententiæ latæ in caſtro Bellicadri ab Amico Arauſicenſi epiſcopo, & Artaldo Dienſi canonico de controverſia Regenſem inter epiſcopum & priorem domus hoſpitalis S. Egidii pro eccleſia S. Apollinaris, ex archivo magni prioris S. Egidii D ordinis ſancti Johannis Jeroſolymitani, in inſtrumento præceptoriæ *de Puymiſſon*. Ceterum Pontius rexit ad annum ſaltem 1241. quo adhuc Pontius alter, quem volunt ei ſucceſſiſſe, Pſalmodium adminiſtrabat, proindeque non prius nec etiam ſerius 1243. tranſiiſſe videtur ad Sanctegidianam præfecturam. Itaque

XXII. Pontius II. prius abbas Pſalmodienſis, cui, ut diximus, circa 1221. ſummus pontifex querelam Pontii I. abbatis S. Egidii de monaſterio S. Gervaſii de Foſſis, eo inconſulto, in collegium canonicorum mutato diſcutiendam commiſerat, an. 1245. XIII. cal. Junii cum ſuo ſancti Egidii E conventu ex una parte, & Bertrandus Bermundi abbas ſancti Euſebii diœceſis Aptenſis cum ſuo itidem conventu ex altera compromiſerunt in Guillelmum de Scieura priorem majorem clauſtralem & Bertrandum Petri operarium S. Egidii, qui de mutuis hæc inter monaſteria controverſiis, præſidente Guidone Fulcodii, ſententiam tulerunt anno 1246. VI. cal. Maii. Memoratur Pontius anno ſeq. V. idus Aprilis in ſententia Petri archipreſbyteri Arelat. lata pro ſepulturis inter monaſteria S. Egidii & Francarum vallium diſputatis. Alterutrius Pontii depoſitionis dies conſignatur

in necrologio Andaonenſi IV. cal. Auguſti, ac pridie cal. Febr. in necrol. S. Egidii apud Fratres Prædicatores Camberiaci aſſervato.

XXIII. Guillelmus I. de Scieura major prior clauſtralis ſancti Egidii aſſumtus in abbatem poſt obitum Pontii, memoratur in tranſſumto bullæ Innocentii IV. an. 1252. ſigillo Petri Arauſicenſis epiſcopi obſignato. Statuta valde utilia promulgavit, quorum adhuc fragmentum exſtat in inſtrumento anni 1353. In alio veterum monaſterii conſuetudinum fragmento hæc de Guillelmo de Scieura leguntur: *Hæc ſunt illa quæ fecit conventui, ſcilicet ſtabilivit, ut helemoſynarius faceret helemoſynam a feſto omnium SS. uſque ad Pentecoſten, ſcilicet feria IV. & Sabbatho in mane circa primam, & abbatia ſimiliter feria II. cum antea non facerent.* Ratam habuit anno 1254. X. cal. Decembris quamdam alienationem factam a priore S. Ceciliæ de Stagello. Anno 1256. pridie idus Decembris fratre Pontio de S. Egidio priore domus Fratrum Prædicatorum de Monteſpeſſulano & Guidone Fulcodii arbitris, R. epiſcopus Nemauſenſis & G. abbas S. Egidii iniere compoſitionem pro chriſmate, eccleſiarum conſecratione, monachorum & clericorum S. Egidii ordinationibus, quam firmavere cum Nemauſenſis eccleſiæ capitulum, tum cœnobii Sanctegidiani conventus. Inſequenti 1257. XVIII. cal. Junii B. de Doma Biterrenſis archidiac. & G. de Codolis juriſperitus, conſilio & aſſenſu Guidonis Fulcodii varias inter Guillelmum abbatem & conventum S. Egidii ex una parte, & homines ſyndicoſque univerſitatis ejuſdem loci ex altera contentiones, arbitrorum vice fungentes lata ſententia terminarunt. Tranſegit an. 1261. VIII. idus Septembris cum Martino de Lonay architecto Poſcheriarum pro abſolvenda majori monaſterii baſilica, jam incepta, ut diximus, an. 1116. Exeunte anno 1265. Guillelmus *jam vergens ad ſenium & corporis debilitate gravatus*, ut ſaluti ſuæ conſuleret, & contemplationi vacaret, abſolvi a præfectura inſtantiſſime petiit a Clemente IV. pontifice, idque non ſolum obtinuit, verum etiam, ut ad nullum officium aut dignitatem tam intra quam extra monaſterium aſſumi poſſet; unde in perſcriptis actis de abbate S. Euſebii eligendo, monachi Sanctegidiani convenientes, quod quivis de ſuo capitulo per monachos ſancti Euſebii electus teneretur electioni ſuæ conſentire, ſubdunt: *Non autem intelligimus in prædicta conventione, ſeu conceſſione dominum Guillelmum de Scieura, cum ipſe per dominum papam Clementem IV. immunis habeatur a talibus, ut apparet in littera dicti domini Clementis ſibi conceſſa, & ſi contingeret ipſum primo nominari, eis minime concedatur.* Demum Guillelmus ad extremam provectus ſenectutem anno 1275. meritis plenus obdormivit in Domino: de quo hæc olim in veteri ſancti Egidii necrologio legebantur: *Anno Domini 1275. nonas Maias obiit dominus Guillelmus de Scieura bonæ memoriæ quoudam abbas hujus monaſterii B. Egidii, qui multa bona contulit, &c.*

XXIV. Berengarius Barnerii de Salve monachus ſancti Egidii & prior ſancti Johannis de

A Gardonencha, abbatiæ per ſpontaneam Guillelmi ceſſionem vacanti præfectus eſt a Clemente IV. pontifice, litteris datis Peruſii XIV. cal. Januarii anno pontificatus primo, hoc eſt 1265. Hoc etiam anno pridie nonas Febr. idem pontifex qui ab oppido S. Egidii trahebat originem, peculiare ſigillum argenteum miſit ad priorem & conventum S. Egidii, ea donationis allata ratione: *Cum*, inquit, *monaſterium ex eo quod nonniſi unicum habebatur ſigillum, quo utebantur abbas & conventus ejuſdem, non modicum retroactis temporibus ſuſtinuerit detrimentum, nos hujuſmodi defectum congrua reſtauratione ſupplere, ac ipſius monaſterii in-* Charta XXXIII. col. 103.

B *commodis volentes obviare, ſigillum ad opus veſtrum & ſucceſſorum veſtrorum de opere argenteo fecimus fabricari, &c. Datum Peruſii II. nonas Febr. pontificatus noſtri I.* Abbatem Berengarium & ſucceſſores papa ſtuduit honorare, dum illis violatas in toto ſancti Egidii territorio reconciliandi eccleſias, in clerum & populum ejuſdem cenſuras eccleſiaſticas exercendi, minores ordines tam monachis, quam aliis ſancti Egidii ſubditis conferendi, annulo, aliiſque pontificalibus utendi ornamentis, necnon indulgentias pœnitentibus & confeſſis fidelibus elargiendi facultatem variis diplomatibus conceſſit. Neque vero T. 2. Anecd. Martenn. col. 328. & 338.

C contentus pontifex per ſe huic monaſterio benefacere, illud an. 1266. regi Francorum S. Ludovico commendavit. Abbatem nihilominus monuit eodem anno ut reformando cœnobio ſedulus incumberet, epiſt. 286. in qua ejus deceſſorem redarguit quod patrimonio S. Petri longo jam tempore injuriam fecerit. Ad eumdem miſit pontifex brachium S. Georgii cum duobus candelabris, quæ in proceſſionibus ſolemnibus cum cereis facibus brachium idem antecederent, VII. idus Novembris anno pontificatus III. Vide ejuſdem papæ epiſtolam 599. Mortuo Bertrando Bermundi abbate S. Euſebii 1268. 27. Novem- Ibid. col. 325. Ibid. col. 572.

D bris, mox electores monachi dicti loci ex inita quondam compoſitione, die 16. Decembris ad monaſterium ſancti Egidii acceſſerunt, ubi coram Berengario, ſpectante toto S. Egidii conventu in abbatem elegerunt fratrem Petrum de Montuſſerio Sanctegidianum monachum & priorem S. Amantii de Sumidrio, qui tamen die tantum 14. Januarii electioni de ſe factæ aſſenſum præbuit, flexiſque genibus obedientiam promiſit in hunc modum: *Ego frater Petrus de Montuſſerio electus in abbatem monaſterii S. Euſebii, & per vos confirmatus promitto obedientiam vobis domino Berengario Dei gratia abbati monaſterii S. Egidii*

E *ſecundum formam compoſitionis habitæ inter monaſterium S. Egidii & S. Euſebii.* Anno 1269. IV. idus Januarii laudavit *infeodationem* quarumdam terrarum *tenementi* de Stagello, præſentibus dominis Hugone Barnerio & Vincentio de Mirabello. Obtinuit a S. Ludovico rege præceptum an. 1270. menſe Junio datum Nemauſi, quo monaſterii privilegia confirmantur. Inſequenti, Petro de Montuſſerio S. Euſebii abbate ad S. Andreæ Avenionenſis regimen aſſumto, monachi S. Euſebii XVII. cal. Nov. quoſdam e ſuo collegio pro novi abbatis electione facienda

Digitized by Google

miſerunt ad S. Egidium, qui IV. nonas Novemb. coram Berengario & capitulo in abbatem ſecundum formam ſolitam poſtularunt, Petrum de Lunello S. Egidii decanum, qui dierum aliquot inducias ad deliberandum deprecatus, ſuæque poſthac electioni conſentiens VII. idus Novembris, obedientiam, ſicut ſuperius expreſſum eſt, Berengario promiſit. Extant in archivo capituli S. Egidii litteræ Berengarii abbatis an. 1273. die 9. Septembris ſigillo ejus obſignatæ. Denique 1275. v. cal. Martii clientelarem fidem profeſſus eſt Philippo Francorum regi in manibus Philippi de Salice Bellicadri & Nemauſi ſeneſcalli, ſuumque S. Egidii monaſterium, villam, territorium, loca circumvicina, caſtra, juriſdictiones, & alia ab ipſo dependentia monaſterio ſub regis protectione ac dominio tenere ſe recognovit.

XXV. Petrus II. de Lunello, primum infirmarius, tum decanus S. Egidii, ac deinde ad S. Euſebii abbatiale regimen an. 1271. ut diximus, poſtulatus, demum an. 1275. ut priſtino ſuo monaſterio præeſſet accitus eſt. Eodem anno VII. idus Septembris tres a conventu S. Euſebii deputati electores ad S. Egidium pro novi abbatis electione ſe contulerunt, quibus in Petrum de Lunello abbatem S. Egidii jus ſuum transferentibus, hic de conſenſu omnium utriuſque collegii monachorum fratrem Iſnardum Cambis S. Euſebii alumnum prioremque de Abuſeo IV. idus ejuſdem menſis nominavit & confirmavit. Inſtrumentum electionis hujus ita incipit : *Anno Domini MCCLXXV. videlicet VII. idus Septembris, poſt tranſlationem venerabilis patris domini Petri de Lunello ſola Dei permiſſione olim abbatis S. Euſebii Aptenſis diœceſis factam de ipſo ad monaſterium ſancti Egidii Nemauſenſis diœceſis, &c.* Petri de Lunello nulla deinceps occurrit memoria.

XXVI. Aſtorgius an. 1281. cum aliis pluribus epiſcopis, abbatibus & proceribus a Carolo Salerni principe convocatis adfuit tranſlationi reliquiarum B. M. Magdalenæ factæ apud S. Maximinum Dominica poſt Aſcenſionem Domini pontificatus Martini papæ IV. anno primo. Eodem anno præſens memoratur, quando B. Arelatenſis archiepiſcopus motam inter epiſcopum Mimatenſem & priorem S. Egidii ordinis Jeroſolymitani controverſiam apud Aleſtum terminavit, e ſchedis D. Polycarpi de la Riviere doctiſſimi Carthuſiani. Clauſiſſe vitam dicitur VI. idus Maii an. 1286. in libello Honorio papæ oblato pro confirmanda Raimundi ſucceſſoris Aſtorgii electione.

Bouche t. 2. hiſt. Prov. pag. 297.

Ergo mendum eſt in Plantavitio hiſt. Leutevenſium epiſcoporum pag. 225. ubi Nicolaum S. Egidii abbatem cum Berengario Magalonenſi præſule nomine provinciæ Narbonenſis ad Philippum Galliæ regem an. 1283. delegatum ſcribit, ut ei Petrum recens electum Narbonenſem archiepiſcopum commendarent. Et certe ſi hac Egidianus abbas provincia decoratus eſt, non alius eſſe potuit quam Berengarius num. XXIV. cum iſta delegatio facta jam fuerit anno 1273. non vero 1283. Vide Narbon. archiep.

XXVII. Raimundus II. Regis ſucceſſit in hunc modum. E vivis ſublato Aſtorgio, ejuſque corpore eccleſiaſticæ tradito ſepulturæ, Hugo de Fulhaquerio prior major & conventus S. Egidii pro novi abbatis electione compromiſerunt in Bernardum de Montemirato Montis majoris cœnobiarcham, & quatuor Sanctegidiani collegii monachos, qui 1286. idibus Julii concorditer elegerunt Raimundum Regis, monaſterii eleemoſynarium, virum ætatis maturæ, in ſacerdotio conſtitutum, vita & moribus ac litterarum ſcientia commendatum ; eodemque die ad ſummum pontificem Honorium IV. procuratores deſtinarunt, qui electionis factæ confirmationem ſuppliciter poſtularent. Hæc eruta ſunt ex ipſo libello pontifici oblato. Anno ſequenti Stephanus de Monteareno, qui fuerat officialis Berengarii Barnerii de Salve abbatis S. Egidii, cœnobium Montis majoris regendum ſuſcepit, qui poſtmodum Viterbii æger an. 1297. indict. XI. die 5. Januarii condidit teſtamentum, quo in ejuſdem urbis eccleſia Fratrum Minorum viſceribus ſuis ſepulturam elegit, oſſa vero ad monaſterium S. Egidii, in quo vitam monaſticam amplexus erat, terræ mandanda deferri juſſit. E vivis exceſſit altera die a condito teſtamento, quanquam tabula funeraria Montis majoris ſic habet : *VII. idus Jan. depoſitio domni Stephani abbatis, qui jacet in clauſtro.* Romæ degebat Raimundus abbas anno 1291. VII. cal. Novembris, quo vacare prioratus S. Petri de Provincheriis & de Laugnaco ei conventus indicavit. Anno 1293. una cum conventu ſpeciales conſtituit procuratores *ad exigendum & recuperandum X. libras Turonenſes annui reditus, quas dedit nobilis vir dominus Robertus comes de Drocis, & nobilis domina Beatrix comitiſſa uxor ejus percipiendas & levandas in præpoſitura de Drocis in feſto B. Egidii.* Memoratur in pluribus inſtrumentis archivi capitularis ann. 1295. & 1297. Idem a Bonifacio papa VIII. reſcriptum apoſtolicum obtinuiſſe legitur anno pontificatus quarto. Octavo cal. Maii an. 1300. Raimundus S. Egidii & Petrus Pſalmodienſis abbates ſervare ſolliciti veterem morem, quem ſui hactenus anteceſſores obſervaverant, habita cum ſuis monachis collatione, fraternitatem ſeu ſocietatem ſpiritualem renovarunt. Anno ſeq. e vivis ſublato Iſnardo Cambis abbate S. Euſebii, ejus loci conventus Raimundo abbati S. Egidii eligendi quem ex Euſebianis monachis vellet, poteſtatem fecit ; ſed cum ejuſmodi poteſtate monachi S. Egidii ab electione excluderentur, Raimundus litteris datis idibus Maii, Euſebianos ut conventis ſtarent commonuit, eis in virtute ſanctæ obedientiæ & ſub pœna excommunicationis præcipiendo, quatenus ſecundum formam compoſitionis abbatem e capitulo S. Egidii poſtularent ac deligerent. Interim Raimundus Regis V. cal. Junii e vita migravit. Hanc nacti occaſionem monachi S. Euſebii fratrem Pontium de S. Michaele priorem B. M. de Vellarone e ſuo monaſterio abbatem ſibi conſtituerunt ; quod audientes Hugo de Fulhaquerio prior major & capitulum S. Egidii appellationem ad ſummum pontificem Bonifacium VIII. interpoſuerunt.

XXVIII. Bertrandus de Turre electus eſt eo qui

ſequitur modo. Mortuo, ut diximus, Raimundo. A abbate v. cal. Junii an. 1301. cœnobii regimen de jure penes Hugonem de Fulhaquerio majorem priorem remanebat. Hujus & capituli cum fuiſſet voluntas in eligendo ſucceſſore procedendi per viam compromiſſi, eodem anno die S. Bartholomæi apoſtoli octo monachis ejuſdem monaſterii plenam & liberam fecerunt poteſtatem inſumendi totam diem uſque ad occaſum ſolis eligendo abbati de ſuo gremio. Conſtat vero ex bulla Bonifacii VIII. concordi voto ab illis octo unum ex ipſis Bertrandum de Turre priorem de Moleſano, accedente aliorum ultra centum monachorum conſenſu delectum fuiſſe abbatem, ſuæ B conſenſum electioni præbuiſſe, mox adiiſſe de more ſedem apoſtolicam, ac demum quodcumque jus ſibi ex prædicta competebat electione in manibus ſummi pontificis libere ac ſponte reſignaſſe.

XXIX. Hugo II. de Fulhaquerio nobili genere natus, cœnobii major prior, ſpontanea Bertrandi ceſſione vacanti monaſterio præeſſe juſſus eſt a Bonifacio papa VIII. litteris datis XVII. cal. Decembris pontificatus anno ſeptimo. Statim hic anno 1302. III. cal. Junii procuratorem ſuum creavit pro diſcutienda cauſa electionis fratris Pontii abbatis S. Euſebii, de qua ſupra in Raimundo Regis abbate n. XXVII. coram auditore C palatii a Bonifacio papa delegato. Fuit is dominus Onuphrius de Trebis decanus eccleſiæ Meldenſis, ac domini papæ capellanus, qui ſpecialiter ab eodem domino papa delegatus, anno 1303. die 13. Martii interpoſito judicio, irritam ac indebite factam fratris Pontii abbatis electionem declaravit; eamque ſententiam altera ſimili Simon de Marvilla theſaurarius Metenſis ſacrique palatii auditor anno 1304. die 9. Martii D Benedicti papæ XI. pontificatus anno primo confirmavit. Hinc anno 1305. XII. cal. Martii electores a conventu S. Euſebii deputati in capitulo S. Egidii ſecundum conſuetam compoſitionis formam elegerunt fratrem Guigonem de Garda monachum Sanctegidianum & priorem de Menerba, qui electus nonis Martii confirmatus eſt abbas per dominum Hugonem ejus immediatum ſuperiorem ſolemnitatibus fieri ſolitis rite & canonice obſervatis. Anno 1307. VIII. idus Maii ſcripſit Hugo abbas capitulo S. Euſebii electum fuiſſe abbatem dicti loci ſecundum formam conſuetam fratrem Roſtagnum de Salve monachum S. Egidii & priorem de Roſſilione. Memoratur idem Hugo in archivo S. Egidii III. cal. Febr. anni 1311. & in inſtrumento anni 1314. E XIV. cal. Jan. P. de Eſcura officialis S. Egidii in cauſa Bertrandi Raimundi correſarii, ſeu coquinarii ejuſdem monaſterii delegatus a reverendo in Chriſto patre H. Dei gratia abbate dicitur. Anno 1315. IV. nonas Septembris Hugo abbas S. Egidii & conventus ejuſdem loci in capitulo generali congregati prædictum inter Bertrandum Raimundi coquinarium & priorem de Stagello ex una parte & Arnaudum de Remolinis militem ex alia initam compoſitionem ſuper limitibus territoriorum de Stagello & de Aquis vivis approbarunt. Reperitur eodem anno VI. cal. Apr. in charta de ſervitiis a camerario debitis. Delegavit an. 1317. ad concilium Biterrenſe. Adhuc occurrit 1318. 16. Maii & 16. Nov. ind. I. Ac proinde expungendus Vitalis de Furno patria Vaſatenſis, ordinis Minorum theologus doctiſſimus, poſtea cardinalis titul. S. Martini in Montibus creatus an. 1312. X. cal. Januarii, & a Johan. XXII. pontificatus anno 2. datus in conſervatorem privilegiorum cœnobii Montis majoris, Sanctegidianus abbas dictus 1318. pridie idus Aprilis in veteri Gallia Chriſtiana; cujus alibi nulla mentio quatenus abbatis. Fortaſſe altercantibus monachis in eligendo abbate, diſtractiſque eorum ſuffragiis hæc a ſummo pontifice adminiſtratio Vitali commiſſa eſt, quemadmodum priori Fratrum Prædicatorum & guardiano Minorum Arelatenſium ratione Montis majoris monaſterii ſimilem legimus a Clemente IV. demandatam fuiſſe provinciam. Scripſit Vitalis plura opera, quæ recenſentur a Ciaconio, cum hac inſcriptione apud Minores Avenionenſes tumulo appoſita: *Hic jacet reverendus in Chriſto dominus frater Vitalis ordinis Minorum, bonæ memoriæ epiſcopus Albanenſis, ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalis, qui obiit die XVI. menſis Auguſti anno Domini MCCCXXVII. cujus anima requieſcat in pace.*

XXX. Bertrandus III. ex cellerario bulla Johannis XXII. data 1319. abbas inſtitutus, memoratur 1320. in duobus recognitionum inſtrumentis pro territorio de Stagello, XVII. & XVI. cal. Julii. Cum inſequenti dominus Johannes de Arreblayo domini Caroli regis Franciæ & Navarræ hoſpitii magiſter, ac Bellicadri & Nemauſi ſeneſcalliam regens diem 22. Martii omnibus & ſingulis prælatis, baronibus & nobilibus dixiſſet, quo illorum fidei ſacramenta & recognitiones bonorum, quæ tenebant aut tenere debebant a domino rege, exciperet, die craſtina 23. Martii ejuſdem anni 1321. comparuit apud Nemauſum coram dicto domino Johanne *religioſus vir frater Raimundus de Maloboſco prior de Reumis, monachus S. Egidii, vicarius generalis & locum tenens reverendi in Chriſto patris & domini Bertrandi Dei gratia abbatis S. Egidii, & dixit ſe nullo erga regem hominio teneri, nec quidquam illi ſolvere debere, ſecundum litteras patentes Philippi regis datas menſe Julio 1281. ſed ſolum ex conſuetudine ſtabilita regi duos equites cataphractos regio ſtipendio alendos ſubminiſtrare.* Reperitur adhuc 1324. in archivo Monſpelienſi; quo anno ad abbatiam Conchenſem diœceſis Ruthenenſis promovente Johanne papa tranſlatus eſt.

XXXI. Raimundus III. de Serinhaco, cujus nominis & cognominis duo monachi recenſentur in compromiſſo anni 1301. facto ſuper electione Bertrandi de Turre, alter Sanctegidianus & alter Anianenſis, abbas erat S. Guillelmi de Deſerto tum cum Johannes papa XXII. Bertrando ad Conchenſis cœnobii regimen tranſlato, eum Sanctegidiano præfecit litteris datis ad Carolum regem Franciæ & Navarræ IV. nonas Aprilis anno pontificatus octavo. A tergo litterarum hæc veteri charactere, licet poſt mortem Raimundi ſcripta, leguntur: *Litteræ apoſtolicæ*

Digitized by Google

ſuper proviſione domini Raimundi de Serinhaco quondam abbatis S. Egidii. Bulla donatur ab eodem pontifice anno decimo pontificatus contra monaſterium infeſtantes. Recenſetur in variis anni 1326. inſtrumentis & in charta anni 1330. die 7. Maii. Hunc denique Johannes XXII. tranſtulit ad abbatiam Pſalmodienſem anno pontificatus XVI.

XXXII. Hugo III. ex priore ſancti Gervaſii Rotomagenſis diœceſis evaſit abbas S. Egidii bulla Johannis XXII. pontificatus anno XVI. ſtatimque alio ejuſdem pontificis diplomate ad abbatiam S. Johannis Angeriacenſis tranſlatus eſt.

XXXIII. Girbertus & Giſlebertus de Cantabrio antea monachus & camerarius S. Papuli, & poſt abbas S. Johannis de Pinna Oſcenſis diœceſis, juſſu papæ Johannis XXII. S. Egidii monaſterium per tranſlationem Hugonis regendum ſuſcepit an. 1332. litteris Avenione datis IV. cal. Junii pontificatus anno XVI. Die 2. Septembris ejuſdem anni generale ſui monaſterii capitulum celebravit. Varia quoque menſium Septembris & Octobris ejuſdem anni 1332. inſtrumenta ſic notantur: *Anno...... regnante.... & reverendiſſimo in Chriſto patre, ac etiam domino villæ S. Egidii præſidente.* Memoratur anno ſeq. die 8. Novembris in charta de Stagello. In inſtrumento an. 1334. die 13. Febr. religioſus vir dominus Raimundus de Arenis procurator *reverendi in Chriſto patris domini Guitberti abbatis ſancti Egidii* nominatur. Inde factus eſt abbas S. Victoris Maſſilienſis, tandemque ſacris infulis eccleſiæ Ruthenenſis decoratus.

XXXIV. Bertrandus IV. occurrit abbas jam anno 1335. III. nonas Novembris, & adhuc 27. Maii & 18. Julii 1336. necnon 26. Octobris 1338. in variis archivi domeſtici inſtrumentis. Quæ vero ſequuntur de alio ejuſdem nominis abbate intelligenda videntur.

XXXV. Bertrandus V. ex priore majori S. Egidii in abbatem aſſumtus eſt, ut ipſemet Benedictus papa XII. teſtatur litteris datis Avenione V. cal. Maii 1339. pontificatus anno V. quibus promovet Raimundum de Arenis monachum S. Egidii ad majorem ejuſdem loci prioratum, quem *dilectus filius Bertrandus abbas, olim prior major clauſtralis....... tempore promotionis per nos factæ de ipſo obtinebat.* Hæc ſane pontificis verba intelligi debere de Bertrando hujus nominis V. videntur; nam ſi unus & idem eſſet Bertrandus IV. ſequeretur majorem prioratum quinque annis vacaſſe, quod tunc in more haud poſitum erat. Bertrandi nomen reperitur adhuc in bullis pontificiis aliiſque documentis monaſterii Sanctegidiani ab anno 1339. uſque ad diem 3. Aprilis anni 1347. Et certe anno 1343. Clemens papa VI. Bertrando abbati privilegia monaſterii confirmavit, idemque anno ſeq. Bertrando & ſucceſſoribus indulſit ut altare portatile quocumque deferre poſſent pro miſſa per ſe aut per alium ſacerdotem celebranda. Datum apud Villam novam diœceſis Avenionenſis III. idus Sept. pontificatus anno tertio. In veteri tranſſumto cujuſdam documenti, quod Bertrandi abbatis ſigillo munitum erat, ſic legitur: *Sigillum domini abbatis erat in cera rubea: in eo erat quoddam feneſtoragium, & in medio imago ad ſimilitudinem abbatis ſtantis pedes ad medium & more prælatorum, & in capite tenens mitram, & in dextra manu faciens ſignum crucis, & in ſiniſtram manum tenens croſſam, ſive baculum paſtoralem, & ſub pedibus ſcutum, in quo erat ſimilitudo unius chati, & ſub dextra manu ſimilitudo alterius chati, & in circumferentiis erat ſcriptum: Bertrandus Dei grã abbas moñrii Sci Egidii.*

XXXVI. Raimundus IV. cognomen habuiſſe *de Agentico* videtur; de hoc quippe intelligendum putamus, quod in fragmento veteris inventorii archivi S. Egidii abſque ulla temporis nota ſcriptum reperitur in hæc verba: *Item unus rotulus longus pergameni incipiens: In nomine Domini amen: tenore cujus continentur boni & utiles articuli probativi alias oblati coram reverendo patre domino epiſcopo Sabinenſi a SS. domino noſtro papa deputato ad decidendam electionis abbatis monaſterii S. Egidii quæſtionem ortam inter religioſos viros fratrem Hugonem decanum ipſius monaſterii, & fratrem Raimundum de Agentico ejuſdem monaſterii religioſum, electos, &c.* Hic, inquam, Raimundus eſt, qui ſententia, ut putamus, Sabinenſis epiſcopi abbas confirmatus, an. 1348. ad ſedem apoſtolicam provocavit *de priore & religioſis monaſterii S. Euſebii Aptenſis diœceſis immediate ſubditis monaſterio S. Egidii, qui electionem fecerant de perſona fratris Roſtagni de Cornuolis,* (*al.* de Carmiolis) *in abbatem S. Euſebii contra ſtatuta, conſuetudines, privilegia & conſtitutiones dicti monaſterii S. Egidii.* Memoratur in bulla Clementis papæ VI. data IX. cal. Aprilis pontificatus anno X. Die 13. Januarii 1353. decretoriam tulit ſententiam in cauſa quæ vertebatur inter camerarium S. Egidii & conventum ejuſdem loci, perpetuo utrique parti ſilentio imperato. Ejuſdem abbatis occurrit mentio in variis ſancti Egidii documentis uſque ad diem 23. Maii an. 1358.

XXXVII. Arnaldus & Arnaudus e monacho Sanctiberienſi & priore de Serignano renunciatur abbas S. Egidii bulla Innocentii VI. data pontificatus anno IX. Nomen ejus reperitur in variis recognitionum inſtrumentis a die 22. menſis Februarii an. 1362. ad 20. Januarii 1366. vel 1367.

XXXVIII. Guillelmus II. de Mederio, *de Miers*, frater Eblonis Vaſionenſis epiſcopi, ex abbate Manſi Garnerii diœceſis Toloſanæ inſtituitur abbas S. Egidii bulla Urbani papæ V. data pontificatus anno V. ex actis pontific. Avenion. Hic una cum fratribus ſuis Eblone de Mederio Vaſionenſi præſule & Oliverio nobili milite fundavit ſeu dotavit hoſpitalem domum ſanctimonialium de Feudis, *des Fieux*, ordinis S. Johannis Jeroſolymitani in diœceſi Caturcenſi, ut conſtat ex charta Avenione ſcripta in domo ejuſdem Vaſionenſis epiſcopi abſque ulla temporis nota t. I. novæ Gall. Chr. ch. VI. col. 154. Anno 1367. die 6. Maii *reverendo in Chriſto patre domino Guillelmo Dei gratia abbate monaſterii ſancti Egidii*

Digitized by Google

præſidente, religioſus vir dominus Johannes de A Baſtida monachus & prior de Caſlario remiſit ad conventum S. Egidii varios libros & præſertim librum vocatum *ſcripturæ ſuper quarto ſententiarum fratris Thomæ de Aquino ordinis Prædicatorum*, & ſermones diverſos domini Clementis VI. Ex pluribus archivi S. Egidii documentis conſtat Guillelmum rexiſſe monaſterium uſque ad ultimam diem menſis Aprilis an. 1373.

XXXIX. Eſquivus præerat anno 1373. die ultima Nov. ex charta domeſtica, in qua Fredolus de Leveſone infirmarius monaſterii dicitur vicarius generalis in ſpiritualibus & curialibus domini Eſquivi abbatis monaſterii S. Egidii. Idem Eſquivus B recenſetur abbas in variis chartis ab an. 1374. uſque ad 13. Auguſti 1378. Diſcimus autem ex litteris Clementis papæ VII. ad comitem Armaniacenſem tom. 2. vit. pap. Avenion. Baluz. col. 877. hunc abbatem fuiſſe comitem, familiarem, & conſanguineum cardinalis Albanenſis.

XL. Salvator Guillelmi, favore cardinalis Albanenſis per obitum Eſquivi ad abbatiam promotus, ut innuitur in prædictis Clementis VII. papæ litteris Avenione datis 1379. 17. Novembris, eodem anno juris canonici profeſſor & abbas S. Egidii nuncupatus, apud Bernicium exiſtens miſit vicarium, qui nomine ſuo electioni pitan- C ciarii conventus S. Egidii intereſſet, & confirmaret, quod fecit die 20. Novembris ejuſdem anni. Fidem clientelarem exhibuit regi, ſuique bona monaſterii recenſuit an. 1393. ex archivo regio Carcaſſonenſi. In variis anni 1394. recognitionibus exſtantibus in libro prioratus ſancti Amantii Salvator cognomento *Guillelmi* nuncupatur. Interfuit anno 1409. concilio Piſano, ex actis hujus concilii. Inde una cum Johanne de Vitriolis priore de Rometa diœceſis Vapincenſis delegatus a Petro cardinali de Tureyo, in Narbonenſi & aliis regni Franciæ provinciis cum plena poteſtate legati a latere & nuncii apoſtolici D ſpecialiter deputato, pro pace ac diſciplina regulari reſarcienda & firmanda in cœnobio Anianenſi, litteris Avenione datis IV. nonas Aug. pontificatus Johannis XXIII. anno I. harum vi, cum collega ſuo ſtatuta nonnulla condidit, quæ miſit ad Philippum abbatem Anianenſem an. 1412. Memoratur adhuc Salvator Guillelmi abbas in inſtrumentis domeſticis uſque ad diem 24. Martii an. 1417.

Spicil. t. 6. pag. 356.

XLI. Johannes I. Melzenni ſeu Melzieni monachus S. Egidii & quorumdam monaſterii bonorum œconomus, poſt Salvatorem abbas delectus eſt anno primo Martini papæ V. In epiſtola encyclica Franciſci poſtmodum abbatis appellatur E *Johannes Melzenni baccalaureus in decretis abbas quondam*; & in ſcripto Antonii Folquerii ſucceſſoris ejus tempore exarato fit mentio *reverendi patris domini S.* (Salvatoris) *abbatis hujus monaſterii, domini Johannis Melzieni abbatis hujus monaſterii, Poncii camerarii hujus monaſterii, &c. ac etiam domini Antonii nunc abbatis moderni.* Sedebat Johannes anno 1418. ut conſtat cum ex bulla Martini papæ V. data Conſtantiæ III. idus Februarii pontificatus anno I. tum ex charta domeſtica ejuſdem anni XI. Octobris.

XLII. Antonius I. Folquerii præfuit ex chartis domeſticis a die 18. Febr. an. 1421. uſque ad an. 1444. Convenit an. 1423. die 1. Auguſti cum ſuo capitulo de capite S. Egidii in theca ex argento inaurato recondendo, cui operi de piis legatis incertis quadraginta libras Turonenſes Nicolaus epiſcopus Nemauſenſis litteris datis die 24. Julii conceſſit; aliiſque litteris datis iiſdem die & anno omnibus Chriſti fidelibus, qui pro dicta reparatione manus adjutrices porrigerent, quadraginta dierum indulgentiam elargitus, aſſerit corpus S. Egidii in eodem cœnobio requieſcere; quod quidem variis in bullis Clemens papa IV. teſtatum reliquit; proindeque ſacrum beati Egidii corpus non Albigenſium tempore, ſed potius XVI. ſæculo Toloſam tranſlatum eſt. Anno 1436. delegatur ad neſcio quid agendum a Petro Anianenſi abbate. Inſequenti hominium exhibuit regi, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Die 3. Sept. an. 1442. in capitulo generali apud S. Egidium celebrato, præſidente Antonio abbate, officium conreſariæ ſeu correſariæ, hoc eſt coquinæ, conventuali unitum eſt menſæ, quam unionem Eugenius papa IV. eodem anno confirmavit. Memoratur anno 1444. in computo anni 1445. regii patrimonii in ſeneſcallia Bellicadri & in camera rationum Pariſienſi. In inventorio reliquiarum monaſterii die XI. Octobris anno 1491. exarato hæc de Antonio enunciantur: *Item una croſſa de argento, quam fieri fecit dominus Antonius Folquerii de argento longitudinis ſeptem cornibus, ſive palmis, in qua eſt una imago.* In epiſtola quoque encyclica domini Franciſci abbatis an. 1512. archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus, &c. directa commendantur animæ *dominorum Johannis Melzenni baccalarii in decretis, & Antonii Folquerii in decretis licentiati abbatum quondam, &c.*

XLIII. Johannes II. Preverandi decretorum profeſſor, ac perpetuus adminiſtrator Uceticenſis archidiaconatus an. 1448. adfuit una cum cardinali de Fuxo & aliis Provinciæ præſulibus elevationi reliquiarum SS. Mariarum factæ ad preces Renati Siciliæ regis; cujus etiam acta perſcripta ſigillo ſuo munivit cum aliis in hunc modum: *Nos etiam Arnaudus de S. Felice Pſalmodienſis & Johannes Preverandi S. Egidii S. Benedicti & Johannes Euſtacii S. Mariæ Nizellæ Ciſtercienſis ordinis monaſteriorum, Nemauſenſis & Cameracenſis diœceſum humiles abbates in proceſſu ſententiæ ſupradictæ nominati, &c. præteſtimoniales litteras per magiſtrum Humbertum de Rota dicti proceſſus notarium & ſcribam ſupra ſignatum fieri mandavimus & fecimus, ſigillorumque noſtrorum & cujuſlibet noſtrûm juſſimus appenſione muniri, anno, indictione & pontificatu ſuperius in dicto proceſſu, &c.* Anno 1453. 10. Julii Alriacum de Putheo in decretis baccalaureum, monachum & infirmarium S. Egidii ſuum in ſpiritualibus & temporalibus vicarium generalem inſtituit, ut liquet ex ejuſdem vicarii litteris. Teſtis laudatur an. 1459. hominii Uceticenſi epiſcopo præſtiti ab Hugone de Lauduno domino Montis falconis. Inſequenti Laurentius Mercator ordinis Minorum

Digitized by Google

commendatarius abbas ſancti Euſebii diœceſis Aptenſis regimen abdicaſſe dicitur in manibus abbatis S. Egidii; quare hic anno 1461. die 5. Januarii huic abbatiæ præfecit Raimundum Magnaudi de Alvernia, ex t. 1. novæ Gall. Chriſt. col. 380. Verumtamen in fragmento ſæpius laudato veteris inventorii hæc leguntur: *Item unum inſtrumentum ſub anno Domini 1467. ind. XV. & die Jovis 2. menſis Aprilis, tenore cujus conſtat, quod in præſentia notarii & teſtium perſonaliter conſtitutus reverendus pater D. Laurentius Mercatoris ſacræ paginæ profeſſor, commendatarius S. Euſebii ordinis S. Benedicti Aptenſis diœceſis, & ſacriſta S. Andreæ prope Avenionem, prius per eum revocatis omnibus ſuis vicariis, procuratoribus, actoribus, & negotiorum ſuorum geſtoribus, de novo die datæ ſupradictæ fecit, conſtituit, & creavit vicarium ſuum in ſpiritualibus & temporalibus generalem, ſpecialem, &c. ad beneficia conferenda, venerabilem virum fratrem Beraudum Montisfrini, monachum camerarium S. Egidii Nemauſenſis diœceſis, ſolum & in ſolidum, ut ad plenum conſtat tenore dicti inſtrumenti collati per V.* Ex quibus conſtat Laurentium Mercatoris adhuc monaſterio S. Euſebii præfuiſſe an. 1467. Johannes vero Sanctegidianus abbas occurrit adhuc 1465. ad 1472. quo ſponte ac libere dignitati ſuæ nuncium remiſit in manibus Sixti papæ IV.

XLIV. Johannes III. de Marcuil Ucceticenſis epiſcopus ſpontanea Johannis ſuperioris ceſſione vacantem abbatiam in perpetuam commendam obtinuit bulla Sixti papæ IV. data Romæ apud S. Petrum an. 1472. IV. idus Octobris pontificatus II. Hanc autem adminiſtrabat 18. Aprilis 1480. quo tempore memoratur in ſenatuſconſulto parlamenti Toloſani occaſione litis quæ inter ipſum & univerſitatem de Moſſaco diœceſis Ucceticenſis vertebatur, ubi ſimul epiſcopus Ucceticenſis & abbas commendatarius S. Egidii nuncupatur. Obiit 1482. ex archivo regii patrimonii Monſpelienſis.

XLV. Julianus de la Rouere Sixti papæ IV. ex fratre nepos, cardinalis tit. S. Petri ad Vincula, major eccleſiæ Romanæ pœnitentiarius, archiepiſcopus Avenionenſis, & ſucceſſive Sabinenſis & Oſtienſis epiſcopus, ab eodem Sixto patruo renunciatus eſt abbas S. Egidii an. 1483. quo nomine 1486. clientelam regi Francorum exhibuit. Sediſſe abbatem 1485. liquet ex litteris Innocentii papæ VIII. datis Romæ apud S. Petrum VI. idus Maii pontificatus anno primo. Idem annis 1489. & 1491. fratre Bernardo Montisfrini monacho & camerario S. Egidii uſus in abbatia vicario generali legitur. Anno 1495. XV. cal. Aprilis Maſſiliæ conſtitutus fratri Antonio de Beaumont (abbati poſtea regulari) contulit prioratum S. Salvatoris & B. Mariæ de Cayſſanicis in diœceſi Nemauſenſi. Ipſius in manibus anno 1503. die 16. Auguſti frater P. de Belleteſte monachus S. Crucis Burdegalenſis prioratum S. Mariæ Magdalenæ a S. Egidio dependentem reſignavit; necnon ad permutandam ſacriſtiam prioratus S. Macharii conſtituit procuratores Antonium de Beaumont priorem de Menerbia, Thomam de Mogros priorem........ & Johannem de Roziers priorem de Moulezano, ex regeſto N. de Pitaud notarii fol. 65. *verſo.* Demum hoc an. 1503. Julianus de la Rouere ſalutatus eſt ſummus pontifex Julius II. appellatus; quem haud multo poſt deprecati ſunt monachi S. Egidii, ut omnibus Chriſti fidelibus, qui largirentur eleemoſynas pro perficienda ſuperiori eccleſia olim *a Carolo magno* ædificari cœpta in- Ch. xxxv. col. 203. dulgentias concedere dignaretur. Annuit poſtulatis pius pontifex litteris Romæ apud S. Petrum datis XII. cal. Maii pontificatus anno III. Hinc collige monachos eccleſiæ ſuæ primordia tunc ignoraſſe, inſcriptione, de qua ad annum 1116. forte adhuc clauſtri fornice tecta oblitteſcente.

XLVI. Franciſcus I. de Chaſſaignes Burdegalenſis, poſt Julianum cardinalem reperitur abbas commendatarius in actis capituli S. Egidii. Anno 1511. die 2. Septembris reverendus pater Antonius de Beaumont prior major clauſtralis & vicarius generalis domini Franciſci generale monaſterii capitulum celebravit, ex regeſto Ludovici & Antonii Giraudi notariorum. Memoratur eodem anno Franciſcus abbas in bulla Julii papæ II. data Oſtiæ XIX. cal. Febr. pontificatus anno VIII. Generale monaſterii capitulum de more celebravit die 2. Septembris anno 1512. litteraſque encyclicas ad archiepiſcopos, epiſcopos, capitula & conventus direxit, ut pro abbatibus & monachis ſolita ſuffragia perſolverent; poſt quas litteras rotulus exſtat in quo confœderatorum & confratrum nomina interſeruntur, ex archivo capituli S. Egidii. Anno 1516. 12. Junii frater Georgius Beraud diœceſis Sarlatenſis clericus vota religionis, qua ſancti Egidii monachus emiſit inter manus Heliæ de Chaumont in juribus baccalaurei, eleemoſynarii S. Crucis Burdegalenſis, prioris S. Sacerdotii ord. S. Bened. & vicarii generalis Franciſci de Chaſſaignes, in eccleſia S. Crucis, præſente conventu, ex regeſto N. Grouſſert notarii fol. 154. In inſtrumento anni 1518. dicitur Franciſcus licentiatus in decretis, canonicus & cantor Burdegalenſis, ſimulque ſancti Egidii commendatarius abbas. Denique an. 1520. die 3. Septembris Johannes de Roſario ſancti Egidii monachus, & prior S. Geneſii de Mediogotho Ucceticenſis diœceſis erat vicarius generalis in ſpiritualibus domini Franciſci de Chaſſaignes adminiſtratoris perpetui abbatiæ S. Egidii, ut liquet ex litteris ejuſdem Johannis de Roſario. Fortaſſe Franciſcus gentilis erat Johannis de la Chaſſanhe licentiati in juribus & procuratoris generalis in parlamento Burdegalenſi die 31. Martii 1512. quo ſuam domum in vico Bedillon recognovit cardinali de Final Carolo de Carret archiepiſcopo Remenſi, quatenus abbati S. Crucis Burdegalenſis, ex regeſto N. Pitaud notarii fol. 189.

XLVII. Antonius II. de Beaumont, *al.* de Bremond nobilibus parentibus natus, primum fuit monachus S. Egidii, tum prior S. Stephani de Menerbia diœceſis Cavallicenſis, deinde an. 1495. promovente, ut diximus, Juliano cardinali Oſtienſi, prior S. Salvatoris & beatæ Mariæ de Cayſſanicis diœceſis Nemauſenſis, poſteaque major

Digitized by Google

major prior clauſtralis ſancti Egidii, ac tandem ſuffragiis monachorum abbas regularis ejuſdem monaſterii renunciatus. Dignitatis poſſeſſionem adeptus, generale capitulum celebravit die 10. Junii, ex regeſto Ludovici & Antonii Giraudi notariorum. Rexit ad obitum, qui contigit an. 1529. ut conſtat ex bulla Clementis VII. de qua inferius.

XLVIII. Johannes IV. du Roſier ejuſdem cœnobii alumnus, idem, ut videtur, qui Johannes de Roziers prior de Moulezano dicitur anno 1503. ſodalium ſuffragiis electus abbas, confirmatur a Clemente papa VII. bulla data Romæ apud S. Petrum 1529. XIV. cal. Septemb. pontificatus anno VI. Nonniſi tamen die 5. Febr. ſequentis monaſterii poſſeſſionem adiit, cujus operarium fratrem Gouninum Priat craſtina die vicarium generalem inſtituit. Die 2. Septembris ejuſdem anni generale capitulum celebravit, a quo pro jucundo adventu 800. libras Turonenſes accepit. Ipſius autem vicarius generalis frater Gouninus Priat die 2. Septembris anni 1531. generale capitulum habuit; ſed poſthac nullibi Johannis du Roſier occurrit memoria, niſi quod lapis ejus ſepulcralis, in quo erat illius imago cum habitu monachali inciſa & duplici ſcuto gentilitio, ex parte fractus adhuc in eccleſia inferiori viſitur.

XLIX. Gabriel de Acromonte cardinalis preſbyter tit. S. Ceciliæ abbas erat commendatarius an. 1531. die 1. Decemb. Reſignavit anno ſeq. VII. cal. Novembris in manibus Clementis papæ VII. in gratiam Theodori Johannis de Clermont; ut ex bulla ejuſdem pontificis colligitur data Romæ apud S. Petrum die & anno prædictis pontificatus IX.

L. Theodorus Johannes de Clermont ortus eſt e nobili gente de Tallard in Delphinatu, patre ſcilicet comite de Tallard primo regis Franciſci I. cubiculario, qui frater erat Franciſci de Clermont ſacri collegii decani & legati Avenionenſis. Clericus ipſe Vapincenſis diœceſis abbatia potitus eſt ceſſione Gabrielis ab anno 1532. ad 1559. ut patet ex variis archivi domeſtici inſtrumentis. Bullas duas obtinuit a Paulo III. pontifice, alteram an. 1534. contra monaſterii bonorum invaſores, alteram 1538. 17. Aug. qua monachis abjecto inſtituto ſancti Benedicti vitam & habitum ſæcularem amplecti permiſſum eſt; quod quidem inſequentis Maii die XI. Pontius de Ranco abbas Francarum vallium vi bullæ executioni demandavit. Poſtea fuit Theodorus epiſcopus Senecenſis anno 1551. & prolegatus Avenionenſis 1553. Neque tamen abbatiæ regimen deſeruit, quinimo retinuit ad annum, ut diximus 1559. ſed non ultra; enim vero hoc ipſomet anno die 5. Septembris decanus collegii S. Egidii, ſede vacante, præfuit capitulo generali poſt feſtum S. Egidii ſolito celebrari. Vacabat & annis 1560. & 1561. ſedes abbatialis, quibus ſcilicet Guillelmus Belon præcentor capituli & vicarius generalis a capitulo, ſede vacante, inſtitutus capitulis generalibus præſedit.

Charta XXXVI. col. 205.

LI. Martinus de Beaune reginæ cancellarius, abbas Regalis montis & S. Petri Carnotenſis, necnon epiſcopus Anicienſis an. 1562. eccleſiæ ſæculari S. Egidii præfuiſſe abbas dicitur a Sammarthanis. Hoc autem anno S. Egidii oppidum, faventibus nonnullis canonicis fuit occupatum a Calviniſtis, ſacræ reliquiæ diſſipatæ, templa & conventus Fratrum Minorum & SS. Trinitatis redemtionis captivorum deſtructa, libri, chartularia, & inſtrumenta celeberrimi archivi Sanctegidiani præ foribus eccleſiæ igni tradita, paucis exceptis documentis, quæ penes canonicos S. Trophimi Arelatenſis in tuto poſuerat Guillelmus Belon præcentor eccleſiæ Sanctegidianæ, qui quidem vicarius generalis ſede abbatiali vacante die 3. Nov. 1564. & 2. Sept. 1565. capitula generalia celebravit.

LII. Rainaldus de Beaune libellorum ſupplicum magiſter abbatiæ poſſeſſionem nactus eſt die 1. Febr. an. 1566. ſcribente Giraudo notario Sanctegidiano. Anno 1567. 1. die Oct. iterum Calviniſtæ facta irruptione eccleſiam Sanctegidianam occuparunt, aliquot ſacerdotes trucidarunt, & alios fugere coëgerunt. Tunc major pars capituli Bellicadrum ſeceſſit, ubi adhuc an. 1570. 1. Julii morabatur. Ultima die Martii an. 1568. tranſegit Rainaldus cum capitulo collegiato S. Agricoli Avenionenſis ratione penſionis, ad quam pro prioratu S. Stephani de Menerbia dictum capitulum erga Sanctegidianum tenebatur; in eaque tranſactione libellorum ſupplicum magiſter, epiſcopus Mimatenſis & abbas S. Egidii nuncupatur. Factus ſubinde Bituricenſis archiepiſcopus S. Egidii abbatiam retinuit, quam adhuc 1. Febr. 1592. adminiſtrabat. Paulo poſt tamen reſignavit in gratiam ſequentis regio accedente conſenſu.

LIII. Egidius Chambrier regia ſchedula deſignatus abbas, præerat die 15. Decemb. 1593. Ceſſit & ipſe menſe Decembri anni ſequentis in gratiam ſequentis.

LIV. Johannes Bapt. Seguier canonicus & operarius S. Egidii, a rege 10. Jan. 1595. deſignatus abbas, vi decreti a ſupremo conſilio regio lati 25. Februarii adiit poſſeſſionem 23. Aprilis ejuſdem anni, quo exceptus in capitulo ſolemnem fidei catholicæ emiſit profeſſionem, ſeque jura, libertates, & immunitates abbatiæ & capituli ſervaturum juravit. Aliunde vero Calviniſtæ in abbatiæ poſſeſſionem immiſerunt Guillelmum Jacquet, qui ſtipatus quinquaginta militibus eccleſiam ingreſſus eſt, ex oppido interim Johanne Baptiſta Seguier 28. Sept. exire coacto, qui primo Bellicadrum, mox Avenionem contendit, ubi aliquandiu manſit, donec eo ipſo anno exeunte quidquid juris in abbatiam habebat pro bono pacis dicto Guillelmo dimiſit, tranſactione inita capitulum inter Sanctegidianum & Abdiam de Chaumont dominum de Berticheres Calviniſtarum in hiſce regionibus ducem & anteſignanum.

LV. Guillelmus I. Jacquet canonicus Aquarum mortuarum in ſacerdotio conſtitutus, contra ſuperiorem abbatem Johannem Bapt. Seguier a Calviniſtis modo prædicto abbas intruſus eſt,

LVI. Michael de Mathis regi ab eleemoſynis abbas erat an. 1601. 16. Octobris, quo Lugduni exiſtens vicarium ſuum generalem conſtituit dominum Stephanum Courtois canonicum & archidiaconum minorem capituli S. Egidii, ut conſtat ex litteris vicariatus. Sedebat adhuc Michael 29. Septembris anni 1608.

LVII. Bartholomæus de Chaumont Abdiæ de Chaumont domini de Berticheres filius naturalis, in ſacro diaconatus ordine conſtitutus, memoratur abbas in archivo capituli S. Egidii 8. Dec. 1607. Biennio poſt, anno ſcilicet 1609. die 14. Junii, Bartholomæus regi ab eleemoſynis Lutetiæ Pariſiorum litteris datis vicarium ſuum generalem inſtituit dominum Stephanum Courtois minorem archidiaconum. An. 1619. in carcerem detruſus eſt juſſu Abdiæ patris, qui eccleſia occupata illuc milites introduxit; fruſtra interim canonicis apud regem pro eccleſiæ & abbatis libertate queritantibus: Abdias enim de Chaumont rebellium partes ſecutus, ſpretis juſſis principis & ſupremi conſilii decretis, alium nothum ſuum abbatem conſtituit.

LVIII. Johannes V. Picard, quem alibi *Gallianum* legimus appellatum, loco Bartholomæi fratris an. 1620. abbas inſtituitur per communem parentem Abdiam de Chaumont, qui ejus nomine abbatia potitus eſt uſque ad diem 4. Sept. anni 1622. quo tempore Ludovicus XIII. exiſtens in obſidione Montiſpeſſulani ſupremi ſui conſilii decreto eum deturbavit.

LIX. Guillelmus II. de Noſet archiepiſcopus Seleucienſis & prolegatus Avenionenſis ſchedula regia die 7. Septembris ejuſdem anni 1622. abbatiam conſecutus eſt.

LX. Claudius de S.t Bonet de Toiras cleri Gallicani adminiſter generalis, abbas Longi villaris, prior Longipontis prope Pariſios, & Patriaci in Burgundia, necnon epiſcopus Nemauſenſis, poſſedit quoque abbatiam S. Egidii ab anno 1625. ad 1642. quo, die 4. Maii apud Montempeſſulanum repentina morte occubuit.

LXI. Anthimus Dionyſius Cohon epiſcopus Nemauſenſis, favore Armandi cardinalis de Richelieu a Ludovico XIII. tunc Perpinianum obſidente abbatiam impetravit, quam, ut audivit mortem dicti cardinalis, & poſtea regis, bullis nondum acceptis ſponte dimiſit in manibus reginæ.

LXII. Julius de Nogaret de Calviſſon de Manduel filius Johannis Ludovici marchionis de Calviſſon, ex Franciſca de S.t Bonet de Toiras ſorore Claudii ſuperioris, admodum juvenis abbatiam adeptus eſt an. 1643. Bullis acceptis, adiit poſſeſſionem 12. Febr. 1644. Adhuc præerat 10. Maii 1658. at paulo poſt accedente conſenſu regio in gratiam Franciſci, qui ſequitur, reſignavit, retenta ſibi ex abbatiæ proventibus annua 3000. librarum penſione, necnon alia 2000. pro ſuo altero fratre Melitenſi equite.

Ejus temporibus Chriſtophorus de Villy nobilis familiaris mareſcalli de Schonberg abjecta militia clericus in eccleſia Forojulienſi factus, tum ſedis apoſtolicæ protonotarius, ac in theologia baccalaureus, demum eccleſiæ S. Egidii decanatum obtinuit, vere pius ac rei divinæ ſollicitus, pro qua reſarcienda multa paſſus eſt ab anno 1644. ad 1652. quo ſuperatis omnibus adverſariis, quindecim beneficiatos clericos jam pridem ſuppreſſos hac in eccleſia reſtituit. Idem circa 1654. ſupplicem privato regis conſilio libellum obtulit ad obtinendum ex integro bullæ *ſæculariſationis* effectum, aut ad ſtatum regularem ſub reformata S. Mauri congregatione illuc inducendum, quod ultimum pene tunc obtinuit.

LXIII. Franciſcus II. de Nogaret de Calviſſon Julii fratris ceſſione abbatiam conſecutus, memoratur abbas die 6. Maii 1661. ſimulque preſbyter 1665. Ejus temporibus archiva monaſterii furto ablata ſunt 12. Maii an. 1663. Sedebat adhuc Franciſcus 1704. die 16. Septembris, niſi forte ſit alter ejuſdem familiæ qui ſequitur.

LXIV. Franciſcus III. de Louvet vel de Louvel de Cauviſſon frater marchionis de Cauviſſon regis locum in Occitania tenentis, tertius familiæ ſuæ dicitur abbas. Obiit in loco de Maſſilargues an. 1707.

LXV. Carolus le Goux de la Berchere Narbonenſis archiepiſcopus, deſignatus abbas 1707. obiit 1719.

LXVI. Jacobus Antonius Phelypeaux Leutevenſis epiſcopus vacante abbatia per obitum præcedentis a rege donatus eſt 8. Jan. 1721. Fuit etiam abbas de Nanto diœceſis Vabrenſis, & S. Salvatoris Leutevenſis.

LXVII. Johannes Cæſar Rouſſeau de la Pariſiere Nemauſenſis epiſcopus renunciatur abbas die 14. Junii 1732. Romæ in conſiſtorio pontificio 28. Septembris 1733. propoſitus fuit. Obiit 15. Novembris 1736.

Præter hos abbates certa temporis nota circumſcriptos, memoratur in hagiologio domeſtico tom. VI. fragm. Stephanotii noſtri Adalardus abbas S. Egidii calendis Januarii; occurrit quoque Ludovicus de Pandavro juris utriuſque doctor, ſedis apoſtolicæ protonotarius.

S. SALVATOR & S. MARIA DE FONTIBUS, ſeu DE FONTE NEMAUSI, vulgo, *Noſtre-Dame de la Font de Niſmes.*

HUic ordinis ſancti Benedicti parthenoni, olim in ſuburbio Nemauſenſi juxta fanum Dianæ & fere ad ſcaturiginem celebris fontis Nemauſenſis ſito initium dedit Froterius epiſcopus Nemauſenſis: ſic enim habet mſ. codex Nemauſenſis: *Anno IV. Hugonis regis dominus Froterius Nemauſenſis ſedis epiſc. ædificavit monaſterium S. Salvatoris.* Paruit aliquando abbati Caſæ-Dei & priori S. Baudilii, at petente Aldeberto de Ucetia Nemauſenſi epiſcopo illud ab eorumdem abbatis & prioris dominio abſolutum, circiter annum 1140. Innocentius papa II. ſubdidit epiſc. Nemauſenſi, idque ratum habuit Adrianus IV. an. 1156. In priori fundationis ſede perſeveravit cœnobium, donec a novatoribus diruto ſæculo XVI. ſanctimoniales ad Bellicadrum ſeſe receperunt, quas nihilominus fertur priſtinum ſuum locum ab alienis ereptum manibus anno 1680. reſarcire ſerio meditari.

Ch. xxvii. col. 19.

Digitized by Google

Series Abbatissarum.

I. Gilberga præerat annis 1114. v. idus Novembris & 1127. quo tempore, vi. ſcilicet calendas Aprilis regnante Lodoico rege dedit ad beneficium Bernardo Bolgarello quinque *cautiatas* de terra culta, & quintam partem de alia *cartariata* ad panem & ad vinum; & iſta terra eſt ante civitatem Nemauſum in loco quem vocant *Gramago*.

II. Raimunda memoratur 1138. vii. cal. Aug. quo ei Bertrandus quidam reſtituit honorem ſitum in comitatu Nemauſenſi, in valle Anagia, in decimaria S. Saturnini de Calviſſino, retento ad vitam uſufructu. Sedit ad annum ſaltem 1142.

III. Odila reperitur menſe Julio anni 1156. quo Guillelmus Gaufredi ei domum prope Fontem majorem, ubi faciebat *bugatas*, quam a monaſterio tenebat, præſente Aldeberto Nemauſenſi præſule conceſſit. Anno 1161. menſe Februario Odila dedit in beneficium perpetuum Emerico Mejanello vineas omnes cum arboribus, quæ ſunt in podio de Combreto, titulo venditionis, ea conditione ut medietatem fructuum inde provenientium conventus haberet. Emit anno ſequenti menſe Julio pretio ſolidorum Melgorienſium 140. a Guillelmo Cœleſti quam propter magiſterium in molendino ſuperiori de Fonte habebat medietatem diei Veneris ab ortu ſolis uſque ad eamdem horam diei Sabbati. Eidem titulo venditionis Bertrandus de Arenis & Petrus Bernardus filius ejus tradiderunt in perpetuum quidquid in molendinis & in reſclauſa & in fonte & in Graverone habebant, præſentibus Pontio de Vezenobrio milite, Petro Aldeberto milite, Pontio Guillelmo epiſcopo, Guillelmo de Ponte, Guillelmo Roberto Porcelli, & Pontia de Dion vicecomitiſſa, necnon Aldeberto epiſcopo Nemauſenſi, qui ſuum his tabulis ſigillum apponi fecit, in quo veſte monaſtica indutus exhibetur.

IV. Ayblina occurrit 1169. quo, (non 1159. uti legitur in probationibus t. 2. hiſt. Occitaniæ pag. 573. tunc enim Odila præerat) Petrus Bernardus de Capitolio quas partes habebat in *carto* molendini ſuperioris de Fonte, & quidquid ibi poſſidebat in ipſo molendino hac ei conditione conceſſit, ut filiam ejus Agnetem in ſanctimonialem ſuſciperet. Factum eſt hoc coram domino A. Nemauſenſi præſule, qui ſalvo ſuo dominio, & quatuor alberga militum laudavit hoc pactum, præſentibus G. Nemauſi vicecomitiſſa, Guillelmo de Calmis, Guillelmo de Cortico, &c.

V. Geralda & Guiralda paciſcitur an. 1199. pro nonnullis decimis cum Frotardo Nemauſenſis eccleſiæ præpoſito, in manu G. epiſcopi Nemauſ.

VI. Beatrix I. eodem an. 1199. menſe Octobri laudavit prædictam compoſitionem. Reperitur adhuc 1201. & 1206.

VII. Maria I. de Monte olivi ſedit ab anno 1206. ad 1218.

VIII. Pontia de Capitolio, *de Cadoule*, nobili ſtirpe genita præerat 1228. vii. idus Febr. quo finis impoſitus controverſiæ quæ hanc inter ab- A batiſſam & dominam Guiraldam uxorem quondam Roſtanni Malzane tutricem liberorum ſuorum vertebatur in curia D. Arnaldi Nemauſenſis epiſcopi, pro bonis dominæ Pontiæ de Turre uxoris quondam Bernardi Guillelmi, quæ teſtamento heredem illorum monaſterium inſtituerat. Eidem an. 1238. Bertrandus de Montemirato & Raimundus de Balma fratres pro ſe & pro Willelmo ac Bernardo fratribus ſuis certam condaminam a Raimundo de Montemirato teſtamento legatam monaſterio pro fundanda capellania *deſamparaverunt*. Fortaſſe tamen Pontia ceſſerat anno ſaltem præcedente; nam

B IX. Maria II. Amalrici d'*Amaury* Guilaberto clerico domini ſeneſcalli ceſſit an. 1237. iv. idus Octobris in perpetuum beneficium reditus, obventiones & cetera omnia bona & jura quæ ad eccleſiam ſancti Pauli pertinebant. Rexiſſe dicitur ad 1239.

X. Guillelma I. de Maſcarone ab an. 1240. ad 1243.

XI. Ermeſſendis I. de Acrimonte a 1244. ad 1249.

XII. Guillelma II. de Maſcarone, eadem forte quæ prima, rexiſſe dicitur ab anno 1249. ad 1255.

C XIII. Beatrix II. de Blanziaco, ſeu Blandiaco, *de Blanzac* præfuiſſe memoratur ab anno 1255. ad 1261. quo tempore Ceciliam Fulcodii filiam Guidonis Fulcodii qui poſtea fuit papa Clemens IV. in ſanctimonialem admiſit. Huic Johannes Arelatenſis archiepiſcopus an. 1255. xiii. cal. Aprilis domum illam cum ſuis omnibus pertinentiis, quam olim *Repentitæ* in condamina caſtri Bellicadri incolebant, conceſſit habendam & tenendam in perpetuum ſuos ad uſus ſub regimine, correctione & obedientia archiepiſcoporum. Actum apud Bellicadrum, præſentibus Guidone (Ch. xxxiii. col. 202.) Falconio, fratre Pontio de S. Egidio, Bertrando D de Croſo, domno Bernardo Julliano Arelatenſi archidiacono, & multis aliis. Anno 1259. Beatricem inter & dominam Petronillam uxorem Bertrandi de Montemirato militis pro bonis quæ Raimundus de Montemirato Bertrandi pater teſtamento legaverat inita eſt concordia, qua monaſterium unum in perpetuum teneretur habere capellanum, qui quotidie pro animabus ejuſdem Petronillæ & parentum ejus celebraret.

XIV. Beatrix III. de Mirabello reperitur annis 1262. 65. & 74.

XV. Alixenda 1274.

XVI. Nilia 1275. ex archivo Monſpelienſi.

E XVII. Ermeſſendis II. de Montepeſato 1276. & 1295.

XVIII. Guillelma III. Cadella 1295. 1299. & 1315. quo anno, die 4. Februarii Petrus Raynoardi domicellus filius quondam Petri Raynoardi de Nemauſo vineam unam, quæ eſt in decimaria ſancti Baudilii ad Fontem Odonelli in purum alodium ei vendidit.

XIX. Raimunda Amalrici rexit ad annum 1322.

XX. Beatrix IV. de Maſcarone 1322. & 1329.

XXI. Berengaria I. d'Aramon ab anno 1330. ad 1340.

XXII. Arnalda de Capieriis moderatur ab anno 1342. ad 1348.

XXIII. Adelais a 1349. ad 1352.

XXIV. Draconeta de Ancezune cœnobio præficitur a Johanne epiſc. Nemauſenſi an. 1352. Rexit ad 1357.

XXV. Aldeberta d'Aramon Berengariæ ſuperioris conſanguinea ſedit ab an. 1360 ad 1380.

XXVI. Berengaria II. de Geneſtoſo a 1380. ad 1400.

XXVII. Petronilla de Poſqueriis præfuit ab anno 1400. ad 1409.

XXVIII. Iſabella I. Piconis a 1410. ad 1428.

XXIX. Catharina I. de Rupeforti ejus loci alumna per ceſſionem Iſabellis Pichone inſtituitur a Martino V. octavo calendas Maii pontificatus anno XII. ex archivo Monſpelienſi. Rexit ad 1468.

XXX. Catharina II. d'Aube de Roquemartine ſedit ad annum 1480.

XXXI. Catharina III. de Pineto a 1480. ad 1500.

XXXII. Margareta I. Trencarda ad 1513.

XXXIII. Blanca de Albiniaco a 1513. ad 1522.

XXXIV. Iſabellis II. de Rovery ad 1526.

XXXV. Guillelma IV. de Riſpo ad 1560.

XXXVI. Catharina IV. de Bornjuif ad 1576.

XXXVII. Claudia de Cubiere ad 1596.

XXXVIII. Margareta II. de Murot ad 1617.

XXXIX. Margareta III. de Rodolfe ad 1652.

XL. Armanda de Varaire aſſumta e cœnobio S. Petri Lugdunenſis memoratur abbatiſſa S. Salvatoris de Bellicadro 1655. & 1680.

XLI. N. de Raouſſel defuncta eſt 1693.

XLII. N. de Georges de Taraut de Laugnac abbatiſſa Bellicadri deſignatur a rege 8. Septembris 1693.

XLIII. N. de la Fare loci alumna ſchedula regia fit abbatiſſa S. Salvatoris de Bellicadro 23. Maii anno 1711.

FRANCÆ VALLES ſeu LIBERA VALLIS, *Franquevaux.*

Ciſtercienſis ordinis e linea Morimundi monaſterium ſitum eſt in magna planitie una leuca a S. Egidio, ad oram ſcilicet vallis Flavianæ, ubi fundatum eſt III. cal. Junii an. 1143. a nobili viro Pontio Guillelmi, opem ferentibus S. Egidii comitibus & abbatibus ac monachis Sanctegidianis, cui plurima quoque contulit Raimundus dux Narbonæ & marchio Provinciæ. Ejus meminerunt Eugenius papa III. cap. *Imperatorum* de juramento calumniæ, quod eſt ad Nemauſenſem epiſcopum, & Innocentius III. an. 1198.

Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 501. Ch. XXVI. col. 192.

ABBATUM SERIES.

I. GALTERIUS excepit fundationem, locum ſcilicet, qui dicitur *Franca vallis*, quem ei dederunt Pontius Guillelmi, Bacheria uxor, & Raimundus Guillelmus, Geraldus, Pontius A & Petrus eorum liberi circa 1143. ſubſcriptis teſtibus Aldeberto Nemauſenſi præſule, Roſtagno de Poſcheriis, & filio ejus Roſtagno, Petro Bellivicini, & altero Petro de Poſcheriis. Eodem circiter anno Petrus de Chaſſario, Gilia uxor & alii querimoniam ſuam Galterio abbati relaxarunt. *Ibid.*

II. Willencus memoratur abbas ſecundus in charta menſis Maii anno 1147. qua Goſſelinus dominus de Lunello ei ſe beneficum præbuit, aſſentientibus fratribus ejus Rainone & Guillelmo Rainone in gratiam Willenci abbatis ſecundi & Hugonis abbatis tertii. Reperitur eodem anno & B 1152. in codice mſ. D. marchionis d'Aubais. Nonnulla Willenco abbati contulit Alfannus epiſcopus Cavellicenſis, quæ poſtea Benedictus ſedis ejuſdem antiſtes Hugoni ſucceſſori anno 1156. confirmavit. *Ibid. col. 193.*

III. Hugo I. dicitur abbas tertius in charta memorata anni 1147. non quod eſſet abbas hoc anno, ſed quod Raino & Guillelmus Raino aſſenſum datum donationi Willenco factæ a fratre ſuo domino de Lunello, in eadem poſtmodum charta ratum habuerunt in gratiam Hugonis abbatis tertii. At vere occurrit abbas 1154. & 1156. pridie nonas Junii, quo Benedictus epi- C ſcopus Cabellicenſis ab Alfanto deceſſore factam Willenco donationem Hugoni confirmavit. Eodem anno 25. Martii Raimundum comitem Toloſanum, ducem Narbonæ & marchionem Provinciæ aſſentiente Conſtantia regina, ipſius conjuge, regis Francorum ſorore munificum experitur. Denique anno ſeq. Guillelmus cognomento Gregorius eidem ceſſit quidquid habebat vel habere debebat apud Podium Calvinum. *Ibid.* *Ibid. col. 194.*

IV. Pontius I. an. 1158. eorum omnium quæ Pontius de S. Juſto habebat vel habere debebat apud Fontillas donum ab eodem accepiſſe dicitur, vereor tamen ut ſincera ſit hæc nota chro- D nica; enim vero ſimilis omnino habetur donatio anno 1188. *Tom. XII. fragm. Stephanotii noſtri p. 163.* *Ibid. pag. 173.*

V. Bertrandus I. 1160. plurima comparavit apud Roveriam. *Ibid. pag. 169.*

VI. Vivianus anno 1161. donum accepit a Raimundo ſeu Ragimundo Petri de Agantico, cui ſubſcripſit Ermengaudus abbas Vallis magnæ. Anno 1163. menſe Martio ei quædam contulit Bertrandus de Cavaillon. Ch. XXVI. col. 194.

VII. Bertrandus II. beneficos experitur Pontium Bremundum, & Bremundum de Somidrio, necnon Petrum de Ripalta menſe Junio anni 1168. præſente B. abbate ſancti Egidii. Eodem E anno Rainonis domini du Caylar fratris Goſſelini domini de Lunello donationem excepit, cui conſenſit Raimundus ejus filius menſe Martio anni ſequentis. Ei Petrus Cauſſamira totum hoc ipſo anno 1169. vendidit honorem, quem prope ſilvam Fornelos poſſidebat. Anno 1171. menſe Junio eidem ſe munificos exhibuerunt Hugo & Bertrandus de Baux fratres, Alfonſus rex Aragonum, comes Barcinonenſis & marchio Provinciæ menſe Febr. ejuſdem anni; Raimundus Gaucelinus dominus de Lunello an. 1173. Bermundus dominus Uceciæ & Poſqueriarum anno 1174. *Ibid. col. 195.* *Ibid.*

Digitized by Google

præſentibus Petro d'Uſez abbate Pſalmodienſi, & A Ibid. col. 196. Guillelmo abbate ſancti Tiberii, & circa hunc annum Raimundus Narbonæ dux, comes Toloſæ & marchio Provinciæ. Tranſegit an. 1173. menſe Martio Bertrandus cum Raimundo, Berengario, & Guillelmo du Caylar fratribus, arbitris Pontio Gaucelin & Petro de Poſquieres. Reperitur adhuc 1175.

VIII. Pontius II. acquiſivit paludes Pontii Aquilonis ſitas juxta ſtagnum Scamandri anno 1176. Inſequenti donum accepit a Bernardo Atonis vicecomite Nemauſenſi. De monaſterio Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 141. legatis a Guillelmo de S. Columba pro ſua ibidem ſepultura concordiam iniit eodem anno 1177. B arbitris A. Nemauſenſi & W. Tricaſtino epiſcopis, necnon A. abbate B. Mariæ de Aquabella. Pepigit eodem circiter anno cum Guillelmo Pſalmodienſi abbate, coram epiſcopo Albanenſi, in provincia Occitaniæ ſedis apoſtolicæ legato, & Ch. XXVI. col. 196. Aldeberto Nemauſenſi præſule. Bertrandum de Baux, aſſentiente Tiburge uxore cum eorum liberis Bertrando, Guillelmo & Hugone beneficum expertus eſt an. 1178. Emit anno ſequenti VII. idus Aprilis ab Ermengarde conſilio & voluntate ipſius mariti R. de Vicenobrio, &c. quidquid habebat, vel habere debebat in *pertinemento* de Campanol, pro trecentis quadraginta ſolidis C Melgorienſibus. Actum apud Montempeſſulanum, ex mſ. codice bibliothecæ D. marchionis d'Aubais 77. I. fol. 321. & 322. Acquiſivit 1180. a Bernardo de S. Juſto totum quem ha- Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 151. bebat honorem apud Fontillas. Menſe Octobri anni ſeq. de nonnullis eidem Pontio Eleazardus dominus de Poſqueriis gratificatus eſt. Eodem anno 1181. pridie cal. Julii Alix uxor Dalmatii Ch. XXVI. col. 197. du Caylar ei terram de Piſcatoriis vendidit. Extant ad eumdem litteræ Ildefonſi regis nonnulla cœnobio dantis an. 1184. menſe Martio. Eodem Raimundus Niger miles de Lunello dimiſit Pontio abbati quidquid habebat, vel habere debebat D Ibid. in villa de Levedonio, *de Levezon*. Anno 1187. menſe Auguſto Raimundus dux Narbonæ & marchio Provinciæ ei quædam largitus eſt. Privilegium accepit ab Eleazardo domino de Poſqueriis, præſentibus Guillelmo Nemauſenſi præſule, & Bernardo filio domini Monſpelienſis, Francarum vallium monacho, 1188. menſe Aprili. Memoratur 1190. cum Guillelmo Pſalmodii abbate, 1194. 1198. & 1200. quo Willelmus epiſc. Charta XXVIII. col. 199. Mimatenſis ei decimas manſi de Bercadura conceſſit. Anno ſeq. pridie cal. Martii precum iniit ſocietatem cum Gauſcelino Anianenſi abbate, cum quo etiam convenit pro eccleſia S. Salvatoris de E Pinu; grangia vero ejuſdem loci 1202. menſe Aprili donatus eſt a Raimundo duce Narbonæ, comite Toloſano & marchione Provinciæ, reginæ Conſtantiæ filio. Pervenit Pontius abbas ad annum 1208.

IX. Petrus I. Benedicti gente in Septimania haud ignobili ſatus, paciſcitur an. 1209. cum Bernardo de Viridi folio Anianenſi abbate & conventu ſuper eccleſia S. Salvatoris de Pinu, ex tabulario Anianæ. Sub eo 1215. Guillelmus de Pinu & Oliva uxor ſeſe monaſterio devove- A runt. Produxit regimen & vitam ad annum ſaltem 1219.

X. Roſtagnus 1232. de quo ad limen baſilicæ Francarum vallium, quæ ſatis eſt ampla & culta, hæc leguntur: *Anno Incarnati Verbi MCCXXXII. abbas Roſtannus operari..... ius fecit ruiturum.....* Cetera legi non potuerunt.

XI. Guillelmus I. de Beliart an. 1235. litem pro decima & eccleſia S. Salvatoris de Pinu pacifice finivit.

XII. Firminus 1243. & 1258.

XIII. Guillelmus II. 1273. & 1276.

XIV. Hugo II. 1299. & 1300.

XV. Raimundus I. 1312. & 1317. quo B anno miſit ad concilium Biterrenſe. Occurrit adhuc 1318. & 1321. die 24. Martii, quo regi hominium præſtitit.

XVI. Petrus II. Fredoli vulgo *de Fredols* Andreæ Fredoli epiſcopi Magalonenſis patruus, de quo vide Gariellum part. 1. pag. 455. rexit anno 1321.

XVII. Renaudus 1328. idem haud dubie qui Remundus 1329.

XVIII. Berengarius de Leveſono 1333. & 1340.

XIX. Bernardus 1351. Rexit ad annum C quartum Innocentii papæ VI. hoc eſt 1354. aut 55. quo factus eſt abbas Sinanquæ, ex actis pontific. Avenion.

XX. Johannes I. Amalrici monachus Vallis magnæ evaſit abbas Francarum vallium bulla Innocentii papæ VI. data Avenione anno pontificatus IV. Occurrit 1359. anno pontificatus IX. Innocentii VI. ſeu 1360. aut 61. e ſchedis doctiſſimi Henrici Suarezii.

XXI. Petrus III. de Bellovicino hujus loci alumnus Johanni ſubrogatur bulla Innocentii papæ VI. anno pontificatus IX. Rexit ad annum VII. pontificatus Urbani VI. ex actis pontificatus D Avenion.

XXII. Gerardus Corregii Fontis frigidi monachus abbas Francarum vallium efficitur bulla Urbani VI. anno pontificatus VII. ex iiſdem actis. Guiraudus abbas memoratur 1370. 15. Nov. & 1373. 18. Jan. in chartis authenticis collectionis D. de Gagneres aſſervatæ in bibliotheca regia.

XXIII. Raimundus II. 1388.

XXIV. Petrus IV. 1405. & 1409.

XXV. Johannes II. 1437. & 1461.

XXVI. A. 1461. fortaſſe Antonius, qui Francarum vallium legitur abbas 1479. in veteri charta eccleſiæ Nemauſenſis.

XXVII. Pontius III. de Ranco, *de Ranc*, Ch. LXVII. col. 399 & 400. E 1482. & 1508. die 26. Febr. in charta authentica laudatæ collectionis. Reperitur 1527. & 1536. quo anno ſimul erat canonicus & ſacriſta eccleſiæ Nemauſenſis ordinis S. Auguſtini, necnon prioratum regularem ſancti Germani de Calberta ordinis S. Bened. Mimatenſis diœceſis, ex conceſſione apoſtolica obtinebat. Denique an. 1539. XI. Maii bullam pro abbatia S. Egidii a ſtatu regulari convertenda in ſæcularem a papa delegatus promulgavit.

XXVIII. Petrus V. de Pierrevive 1548.

Digitized by Google

XXIX. Benignus I. de Maſcharon, *al.* de A Macheco vir nobilis, 1556. & 1557. Obiit 1564. 8. Febr. conditus in cœmeterio SS. Innocentium Pariſiis, cum pluribus ſuæ nobilis gentis, qui omnes habent epitaphium commune adhærens oſſium conditorio a parte plateæ *de la Feronerie*.

XXX. Claudius de Faucon nepos Franciſci epiſcopi Carcaſſonenſis, XI. Auguſti 1565.

XXXI. Johannes III. du Bouſquet 1620.

XXXII. Stephanus du Bouſquet obiit anno 1678.

XXXIII. Petrus VI. du Crouſſet rexit ab an. 1678. ad 1702. quo migravit a ſæculo.

XXXIV. Ludovicus de la Petitiere deſignatus a rege die 1. Nov. 1702. ſedit ad annum 1725. quo per ejus obitum

XXXV. Ludovicus Franciſcus de Vivet de Monclus major vicarius epiſcopi Lingonenſis, a rege Chriſtianiſſimo Francarum vallium abbas nominatus eſt 27. Aprilis 1725. Nunc eſt epiſcopus Sanbriocenſis.

CLARISSÆ NEMAUSENSES.

JOHANNES papa ejus nominis XXII. meminit cœnobii monialium S. Claræ Nemauſi, quarum & abbatiſſæ impenſe laudat vitæ ſanctitatem; quapropter eadem illis quæ conceſſa erant Avenionenſi ſanctæ Claræ monaſterio privilegia concedit. *Datum Avenione calendis Septembris anno XII.* ex regeſto ejuſdem pontificis & anni num. 2801. Huic etiam monaſterio idem pontifex conceſſa olim ab Alexandro IV. & ab Urbano IV. privilegia confirmavit XIII. cal. Decem- B bris anno pontificatus XIII. Duæ tantummodo nobis occurrerunt abbatiſſæ.

Paula de Codolia an. 1326. in actis cujuſdam venditionis factæ ab Alaſſia de Bardico moniali S. Claræ Nemauſenſis, ex Baluzio in codicibus mſſ. in quarto n. 544.

Luquina memoratur ejuſdem loci abbatiſſa an. 1362. menſe Decembri in archivis cameræ rationum Pariſienſis.

ALAIS.

ECCLESIA ALESIENSIS.

ALESIA & ALESTUM urbs eſt in provincia Narbonenſi duabus Anduſia leucis verſus fanum S. Spiritus, *le Pont S.t Eſprit*, Ucetia quinque ad Occaſum, ubi Vardo fluvius, *le Gardon*, præterlabitur, ad pedem montium, nec longe a Gebennis, *les Cevennes*, quorum eſt primarium caput. Laudatur capax, elegans, muro cincta, arce munita, præſidio inſtructa, & ornata præfecto. Hæc urbs portio quondam Nemauſenſis epiſcopatus, præmiſſis omnibus requiſitis, nempe Ludovici magni Francorum regis precibus, cardinalis de Bonzi Narbonenſis archiepiſcopi conſilio, ob nimiam ſcilicet recens ad fidem catholicam converſorum multitudinem, quibus haud poterat epiſcopus Nemauſenſis ſufficere, & aſſenſu tam epiſcopi Nemauſ. & capituli, quam Aleſienſis & Pſalmodienſis capitulorum, erecta fuit in epiſcopalem eccleſiam ab Innocentio papa XII. anno 1694. XVI. cal. Junii. Eapropter collegiata ſancti Johannis Baptiſtæ Aleſienſis baſilica, cujus tunc capitulum decano, qui choro præſidebat, & ſacriſta, qui curam animarum gerebat, utroque canonico, decemque[a] aliis canonicatibus conſtabat, facta eſt cathedralis, haud parum nobilitata & ditata collegiatæ & ſæcularis abbatiæ Pſalmodii in oppido Aquarum mortuarum exiſtentis acceſſione, utpote quæ tribus conſtabat dignitatibus[b], decanatu ſcilicet, præpoſitura & archidiaconatu, duobus perſonatibus, canonicatibus quindecim, totidemque [c]preſbyteris, cum duobus ſervientibus; ſive, ut alibi notatur, [d]hoc erat compoſitum capitulum quatuor dignitatibus, præpoſitura ſcilicet, archidiaconatu, cantoria & ſuccentoria, undecim canonicatibus, ac duodecim preſbyteris revocabilibus inſervientibus choro, præter duos acolythos & unum clericum pariter revocabiles. Hiſce ita diſpoſitis, ea fuit ordinatio capituli cathedralis, ut quamdiu decanus Aleſienſis decanatum retineret, eodem tamdiu cum præpoſito Pſalmodienſi frueretur honore, ſed ſtatim ac cederet, aut decederet, ſuppreſſo decanatu, præpoſitura foret prima poſt epiſcopalem dignitas, & caput capituli, abſente epiſcopo: proximum ab illo gradum obtineret primus archidiaconus, qui appellaretur magnus archidiaconus Aleſienſis, erigendus & dotandus ex reditibus ſuppreſſi decanatus, poſt eum archidiaconus Pſalmodii, ſucceſſiveque cantor Pſalmodii, ſacriſta Aleſienſis, & ſuccentor Pſalmodii, ceteræque aliæ dignitates, officia & perſonatus, ac quilibet canonicus Pſalmodii & Aleſiæ ratione antiquitatis indifferenter ſumendæ a die initæ poſſeſſionis, necnon duodecim preſbyteri, duoque acolythi & unus clericus ad nutum præpoſiti & capituli revocabiles. Statutum quoque eſt ſacriſtam Aleſienſem curæ animarum, ut prius, operam daturum, propriumque parochum in eccleſia Pſalmodienſi relinquendum. Hanc autem bullam ſuo rex diplomate dato menſe Junio ejuſdem anni ratam haberi voluit & in commentarios referri a ſenatu Toloſano, qui hoc præſtitit eodem anno 22. Octobris. Dos igitur epiſcopatus fuit ipſamet abbatialis menſa Pſalmodienſis valoris 18000. librarum Turonenſium, cujus aliunde præſuli omnia jura ceterorum provinciæ epiſcoporum competunt, qualis eſt prærogativa in comitiis Occitaniæ generalibus ſedendi, &c.

Ch. I. II. III. & IV. col. 225. 229. 249. & 255.

[a] *Ibid. col.* 226. 228. & 256. octo vero, *ibid. col.* 234. & 249.

[b] *Ibid. col.* 227. & 228.

[c] duodecim, *ibid. col.* 228. & 246.

[d] *Ibid. col.* 249.

Ch. V. col. 261. & 263.

Protenditur diœceſis juxta terminos diœceſum Nemauſenſis & Uceticenſis ab Oriente, Ruthenenſis & Vabrenſis ab Occidente, Montiſpeſſulani & Leutevenſis a Meridie, ac Mimatenſis a Septentrione; ſexdecim leucis Occitanicis communibus Galliæ longioribus in longitudinem, decemque in latitudinem patet, aut circiter: quæ quidem diſtincta in ſeptem archipreſbyteratus, octo continet

oppida, ſeu civitates, oppida inferiora triginta ſex, oppidula quadraginta quinque, ac nonaginta unam parochias præter eccleſiam cathedralem.

Tres ſunt in urbe Aleſia virorum conventus, Fratrum Prædicatorum, Minorum & Capucinorum, duo ſanctimonialium cœnobia, Ciſtercienſium & S. Urſulæ, duo ſodalitia, confalonis, vulgo Pœnitentium alborum, ac ſanctiſſimi ſacramenti, ac publica egenorum domus. Nunc primum texenda ſeries epiſcoporum.

EPISCOPI ALESIENSES.

ANNI CHRISTI

I. Franciscus.

Chevalier de Saulx.
PRimus a rege Chriſtianiſſimo præ ceteris ec-
cleſiaſticis viris cleri Gallicani ad hanc ſedem
1687. regendam jam anno 1687. menſe Auguſto de-
lectus eſt Franciſcus Chevalier de Saulx, quod in
hæreticorum converſione ſumma jam dudum pru-
dentia ſe geſſiſſet. Nempe, ut diximus, ob ni-
miam ſeu recens ad fidem catholicam converſo-
rum, ſeu reliquorum heterodoxorum multitudi-
nem, qui hiſce in montibus latitabant, hic locus
nova ſede epiſcopali inſignitus fuit. Haud prius
tamen Franciſcus nobili apud Pictones gente,
Sorbonicus doctor, ac ſocius admiſſus 31. B
1694. Martii 1678. & abbas de Voto, Romæ procla-
matus eſt novi epiſcopatus præſul, quam 10.
Aprilis 1694. quando videlicet omnia, quæ
ſpectabant ad erectionem epiſcopatus, completa
ſunt. Sacram dein unctionem accepit apud Mon-
tempeſſulanum in eccleſia monialium Viſitatio-
nis die Dominica 29. Auguſti ejuſdem anni a
Petro cardinali de Bonzi Narbonenſi archiepiſco-
po, collaborantibus Michaele Poncet de la Ri-
viere Uceticenſi, & Jacobo Antonio Phelypeaux
Leutevenſi epiſcopis. Regi fidem juravit die 3.
1695. Julii 1695. Inter legatos Occitaniæ comitio-
1701. rum, qui regi codices exhibuerunt an. 1701. C
die 21. Junii, unus omnium nomine ad regem
1705. verba fecit. Interfuit anno 1705. cœtui cleri
1708. Gallicani. Obtinuit a rege 1708. menſe Januario
ſex mille librarum penſionem ex epiſcopali menſa
Mimatenſi percipiendam. Denique obiit præſul
optimus in ſua diœceſi ſub finem menſis Octo-
1712. bris an. 1712.

II. Ludovicus Franciscus Gabriel.

De Hennin Lietard.
Cabilonenſis epiſcopi vicarius erat generalis
Ludovicus Franciſcus Gabriel de Hennin Lietard,
quando rex illum deſignavit Aleſienſem præſu-
1713. lem 23. Jan. 1713. Die 9. Julii ejuſdem anni
A epiſcopali charactere inſignitus eſt ab eminentiſ-
ſimo cardinali Noallio Pariſienſi archiepiſcopo,
in ſacello archiepiſcopali, opem ferentibus Mon-
ſpelienſi & Mimatenſi præſulibus. Inde vero
transfertur ad metropolim Ebredunenſem anno
1719. menſe Nov. ut videre eſt t. 3. col. 1100. 1719.

III. Carolus.

De Bannes d'Avejan.
Aleſienſi eccleſiæ vacanti jam quatuordecim
menſibus nominatione regia præfectus eſt Caro-
lus de Bannes d'Avejan die 8. Jan. an. 1721. 1721.
Admiſſus 28. Maii in conſiſtorio pontificio, ſeu
bullas conſecutus, die 27. Julii ejuſdem anni
1721. ſacro delibutus eſt oleo in eccleſia Car-
melitarum diſcalceatorum Pariſiis ab archiepiſco-
po Ebredunenſi, ſuo in Aleſienſi cathedra an-
teceſſore, aſſiſtentibus Nannetenſi, & Lomba-
rienſi epiſcopis. Regi fidem obſtrinxit 10. Au-
guſti ejuſdem anni. Eſt etiam abbas de Monte-
burgo ab anno 1723.

PRÆPOSITI ALESIENSES.

I. N. de Meretz abbas S. Petri Salvenſis, & vicarius generalis epiſcopi Aleſienſis, ejuſdem eccleſiæ præpoſituram obtinuit. Scripſit colloquia de variis circa religionem capitibus.

II. N. Scovin Aleſienſis præpoſitus nominatur a rege an. 1720.

Duo hujus eccleſiæ decani nobis occurrerunt.

I. Marcus de la Fare filius Franciſci baronis de la Salle ex Anna de Cambis, qui nuptias contraxerunt an. 1655.

II. Antonius Aurelius de la Fare Tornac ſuperioris ex fratre Chriſtophoro nepos, ſimul abbas Silvaneſii, & præpoſitus eccleſiæ collegiatæ Aquarum mortuarum, obiit Aleſiæ 4. Novemb. 1699. ætatis 30.

DE VETERIBUS MONASTERIIS DIŒC. ALESIENSIS.

I. Tornac.
SAnctus Stephanus de Tornaco, antiqua cella
eſt diœceſis olim Nemauſenſis, nunc autem
Ch. I. col. 165. Aleſienſis, quam Ludovicus auguſtus IV. calend.
Decembris anno imperii primo, hoc eſt 814.
Chriſtiano epiſc. Nemauſenſi confirmavit. Nunc
eſt prioratus ordinis Cluniacenſis, de quo ſic habetur in biblioth. Cluniacenſi col. 1727. *Prioratus de Tornaco, Nemauſenſis diœceſis, ubi debent eſſe priore computato quindecim monachi, & debent ibi celebrari quotidie tres miſſæ cum nota, & debet* D *fieri ibidem eleemoſyna continue; & ante unionem prioratus de Buxetis, non erant niſi tredecim monachi priore computato, ſed propter dictam unionem fuerunt additi duo monachi, qui olim morabantur in dicto prioratu.* Prioratus autem immediate ſubditi prioratui de Tornaco, ita recenſentur *ibid.* col. 1731. *Prioratus de Anduſia Nemauſenſis diœceſis; prioratus S. Nazarii de Gardiis Nemauſenſis diœceſis; prioratus de Columberiis Nemauſenſis diœceſis; prioratus de Buxeriis,* al. *de Buxetis*

Digitized by Google

unitus de novo menſæ prioris de Tornaco; prioratus A *de Soca, & prioratus de Vabres.*

Hunc prioratum adhuc conventualem anno 1410. obtinebat Petrus Gerardi S. R. E. card. & epiſcopus Tuſculanus, ut liquet ex ipſius codicillo qui ſic habet: *Item donamus, legamus, & concedimus pro reparationibus ædificiorum eccleſiæ & hoſpitii noſtri prioratus conventualis de Tornaco Cluniacenſis ordinis Nemauſ. diœceſis ſummam* XL. *francorum auri ſemel ſolvendorum.*

DE MONASTERIIS

Quæ abbatiali titulo gaudent.

Tria ſunt quæ ad Nemauſenſem antea diœceſim pertinebant, duo ord. S. Benedict. virorum, tertium ordinis Ciſtercienſis feminarum.

B. Maria de Sendraco, *Sendras*, ord. S. Bened.

S. Petrus Salvenſis, *Salve* ou *Sauve*, ord. S. Bened.

S. Clara Aleſienſis, ſeu B. Maria de Fontibus, ordin. Ciſtercienſis feminarum.

B. MARIA DE SENDRACO, *Sendras*.

PRimus auctor monaſterii Sendracenſis ordinis S. Benedicti ad Wardonem fluvium, diœceſis olim Nemauſenſis, nunc Aleſienſis, quod una circiter ab Aleſia leuca ad Auſtrum diſtat, nullis ex monumentis deprehenditur. Id unum conſtat datum fuiſſe Aldeberto Nemauſenſi epiſcopo ab Innocentio papa II. confirmatumque ab Eugenio III. & a Ludovico Francorum rege, ex Catello commentariorum Occitaniæ fol. 980. & ab Adriano IV. ex bulla anni 1156. quam in appendice noſtra deſcripſimus. Urbanus papa V. illud cœnobio S. Victoris Maſſilienſis ſubjectum voluit idibus Julii 1366. anno pontificatus IV.

Charta XXVIII. col. 198.

SERIES ABBATUM.

I. SEGUINUS abbas *Cendratis* ſubſcribit chartæ Bernardi Peleti domini de Anduſia, ejuſque liberorum Fredoli Anicienſis & Geraldi Nemauſenſis epiſcoporum, pro eccleſia Nemauſenſi anno 1020. die Jovis XIII. cal. Novembris, regnante Roberto rege anno XXVI. *lege* XXIV.

II. Petrus I. anno 1143. præſens memoratur donationi manſi de Serrimagis factæ hoſpitalariis de Mierus a Bremundo Pelet comite Melgorienſi & Aleſiæ domino cum uxore Agnete. Idem fortaſſe qui Petrus Arnaldi anno 1157. ſubſcripſit cuidam chartæ, quam Raimundo magiſtro hoſpitalis Jeroſolymitani indulſit Bertrandus ſancti E Egidii abbas. Petrus vero ſimpliciter dictus interfuit concilio Lumberienſi diœceſis Albienſis adverſus hæreticos Albigenſes an. 1165. latamque in eos ſententiam ratam habuit, ex tabulario Inquiſitionis.

III. Emeno innoteſcit abbas Sendracenſis, ex necrologio S. Egidii, ad XII. cal. Maii, annus non notatur.

IV. G. 1280. excuſat ſe quod non interfuerit concilio Biterrenſi, fortaſſe Geraldus cujus habetur memoria in necrologio S. Egidii IV. idus Junii.

V. Johannes I. an. 1317. delegat ad concilium Biterrenſe.

VI. Arnaldus Sendraci abbas una cum Willelmo d'Olargue Caunenſi & Raimundo S. Polycarpi abbatibus fit collector pecuniarum in capitulo generali habito apud S. Tiberium an. 1329. in quo unus erat ex præſidibus.

VII. Petrus II. inſtituitur abbas Sendracenſis anno IV. Urbani papæ V. eodem quo monaſterium Maſſilienſi S. Victoris ſubditum eſt, ex actis pontificum Avenion.

VIII. Johannes II. intereſt capitulo generali monachorum Carcaſſonæ habito 1401. in quo B viſitator Narbonenſis, Toloſanæ, & Auxitanæ provinciarum inſtitutus dicitur, *al.* viſitator ſolummodo monaſteriorum S. Egidii & Salvienſis, ac cœnobiorum ſanctimonialium diœceſum Nemauſenſis & Ucceticenſis die 16. Maii.

IX. Petrus III. adfuit concilio Piſano anno 1409. ex actis ejuſdem editis tom. 6. Spicil. pag. 367. Idem eſt profecto ac Petrus de Gaudiaco decretorum doctor & officialis metropolitanus Narbonenſis 1429. qui poſtea permutavit cum Johanne Caunenſi abbate, approbante Martino V. pontifice anno pontificatus duodecimo XII. cal. Novembris.

C X. Johannes III. de Goſis prius abbas Caunenſis, & ex permutatione Sendracenſis anno XII. pontificatus Martini V. idem fortaſſe ac J. qui capitulo provinciali monachorum adfuit 14. Julii an. 1445. quippe Johannes nominatur 1448.

XI. Johannes IV. de Sorbieres reperitur 1466. 8. Martii & 30. Octobris, 1470. 18. Martii & 1476. 3. Febr. ſimul etiam prior ſancti Martini de Pontibus & Teſſonis in diœceſi Santonenſi, in chartis authenticis prioratus S. Martini de Pontibus. Incendio conſumtus eſt cum duobus monachis & maxima cœnobii parte anno 1480. XI. Aprilis, ex archivo Monſpelienſi.

D XII. Ludovicus du Poix monachus & ſacriſta Gellonenſis, ſeu S. Guillelmi de Deſerto abbas Sendracenſis, de quo ſic habet necrologium Gellonenſe ad X. cal. Aprilis: *Obiit Ludovicus du Poix ſacriſta hujus monaſterii, abbas vero Sendracenſis, qui obiit anno 1591.*

XIII. Henricus Rotondi abbas Sendracenſis & præpoſitus eccleſiæ cathedralis Montalbanenſis, circa 1630.

XIV. Johannes Armandus de Rotondis de Biſcaras epiſc. Biterr. & antea Dinienſis ac Leutev. abbas erat Sendracenſis an. 1680. ex ceſſione Henrici patrui. Biterris deceſſit 15. Febr. 1702.

XV. Robertus Pocquelin ſocius Sorbonicus, a rege nominatus 15. Aprilis 1702. ceſſit, inquiunt, menſe Martio anni 1709.

XVI. N. Fanti deſignatur abbas die 5. Aprilis an. 1709.

XVII. N. de Broiſſia nominatur 24. Decembris 1710.

XVIII. Honoratus Franciſcus Caſaubon de Maniban renunciatus 15. Auguſti 1712. adfuit comitiis generalibus cleri Gallicani anno 1715. Poſtea fuit epiſcopus Mirapicenſis, nunc vero archiepiſcopus Burdegalenſis ab anno 1729.

S. PETRUS

Digitized by Google

S. PETRUS SALVENSIS, *S.t Pierre de Salve.*

CŒnobium, ſeu cellam S. Petri *in confinio Nemauſenſi, in loco qui vocatur Salvens,* ſeptem leucis a Nemauſo Occidentem æſtivum verſus conſtruxerunt, & ex propriis impenſe dotaverunt an. 1029. feria VI. XV. cal. Jan. nobilis quædam matrona, Garſindis nomine, Bernardi domini d'Anduze & de Sauve vidua, duoque ipſius liberi Bermundus & Almeradus, eamque cellam *altari S. Salvatoris & ligno S. Crucis* ibi refulgenti, & B. Guillelmo illic quieſcenti tradiderunt, ut Gaufredus abbas Gellonenſis cum ſua congregatione novum illud monaſterium ordinaret, a quo in ſignum ſubjectionis viginti ſolidos annui cenſus, decem videlicet in Natali Domini, totidemque in ſolemnitate S. Petri, III. cal. Julii acciperet. Actum in præſentia Willelmi comitis Toloſani, Froterii Nemauſenſis epiſcopi, Attonis vicecomitis & aliorum quos vide-ſis in chartis appendici noſtræ inſertis, & apud Catellum hiſt. comitum Toloſ. pag. 102. & 103. Id vero non ſolum ratum habuit confirmavitque Petrus Bermundi an. 1074. feria VI. (*lege* III.) nono cal. Octob. ind. XII. ſed etiam an. 1077. hanc adauxit fundationem, Berengario tunc abbate Gellonenſi, pro remedio animarum tam ſuæ quam parentum, & ob convenientiam quam fecit avus ejus Bernardus marchio & pater ejus Bermundus Gaufredo abbati Gellonenſis monaſterii; iterumque huic cœnobio prioratus ſancti Petri de Salve confirmatur an. 1146. pontificio Eugenii III. diplomate. At Salva in abbatiam ſui juris erecta a Clemente IV. pontificatus anno tertio, hic eſt 1267. tandem bulla Urbani papæ V. anno pontificatus IV. idibus Julii Maſſilienſi ſancti Victoris monaſterio ſubdita eſt, ex actis pontificum Avenion. & ſchedis doctiſſimi Henrici Suarez.

Ch. VIII. & IX. col. 173. & 174.
Ch. XIV. col. 180.
Ch. XVI. col. 280.

INDEX PRIORUM.

Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 184.
Ch. IX. col. 176.
Ch. XIII. col. 179.

I. GERALDUS de Uglas primus prior recenſetur in charta quaſi fundationis an. 1029. ubi vir valde prudens dicitur. Poſtea tamen ejectus a prioratu & ad Gellonenſe monaſterium revocatus, inibi decanus a Gaufrido abbate fuit conſtitutus.

Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 219.
Ch. XIII. col. 179.

II. Guillelmus Pharaldus ab eodem Gaufrido abbate in locum Geraldi ſubrogatus, memoratur prior Salvienſis an. 1052. in teſtamento Almeradi domini Anduſiæ. Rexit per plurimos annos, factus poſtmodum Pſalmodienſis abbas, tandemque mortuus eſt in prædicta S. Petri Salvienſis cella; quam dum regeret nondum abbas, invidia ductus quidam monachus nomine Pontius Garnerius fraudulenter adiit principes offerens eis pecuniam pro prioratu S. Petri Salvienſis. Obtinuit quidem, ſed Gellonenſes monachi conqueſti apud Froterium Nemauſenſem epiſcopum effecerunt ut illum excommunicaret; quod cum ille parvi penderet ſæculari potentia fretus, monachi Romam petierunt ad Alexandrum papam, qui Froterii præſulis ſententiam confirmavit. Attamen Gellonenſium beneplacito rexiſſe videtur ex

A dicendis, ſed nonniſi poſt Emenonem & Pontium Eblonem, qui ſequuntur.

III. Emeno & Emmeno fuit monachus Gellonenſis, poſtea prior Salvæ, ac demum Anianenſis abbas ex necrologio Gellonenſi, in quo memoratur XIV. cal. Maii.

IV. Pontius Eblo decanus Gellonenſis monaſterii, & abbas cœnobiorum Leutevenſis & Juncellenſis, a Petro Gellonenſi abbate prior S. Petri Salvienſis conſtitutus eſt. Forſan is eſt Pontius de quo necrologium Gellonenſe, *IX. cal. Aprilis obiit Pontius prior Salvienſis.*

V. Pontius Garnerius prius invaſit hunc prioratum, uti ſupra diximus, quem poſtea legitime B poſſedit an. 1085. Ejus ita meminit Gellonenſe necrologium: *XII. calendas Septembris obiit Pontius Garnerius prior Salvienſis.*

VI. Raimundus de Brodeto donum eccleſiæ S. Petri de Mayrois pro cœnobio Gellonenſi, tempore Berengarii abbatis, excepit a canonicis eccleſiæ Nemauſenſis, ex tabulario Gellonenſi fol. 147. Memoratur & Petri Ermengaudi Nemauſenſis epiſcopi tempore circa 1090. De eo ſic habet necrologium Gellonenſe: *II. idus Aprilis obiit D. Raimundus de Brodeto prior Salvienſis.*

VII. Rainaldus innoteſcit ex ſolo Gellonis C necrologio, ubi ſic habetur: *II. nonas Junii obiit Rainaldus prior Salvienſis.*

VIII. Guillelmus Roſtagnus e monacho Gellonenſi prior Salvæ haud etiam aliunde dignoſcitur quam ex necrologio Gellonenſi, VIII. calend. Sept. & VII. calendas Decembris.

IX. Petrus I. prior Salvæ laudatur circa 1162. in charta Bernardi de Anduſia. Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 589.

X. Hugo memoratur hoc ipſo anno 1162. in feſto S. Martini, quo Guillelmus de Petramala conſilio & voluntate Bernardi d'Anduze ſenioris ſui Hugoni priori Salvæ recognoſcit vicariam de Portis, &c. tenere ſe a cœnobio Salvienſi. Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 590.

D XI. P. Rai. prior de Salve menſe Octobri an. 1184. teſtis eſt in charta Bernardi de Anduſia cœnobio Bonæ vallis apud Ruthenos & Petro ejus abbati nonnulla concedentis.

XII. Petrus II. de Cerviera Gellonis monachus Salvam regebat 1221. & adhuc fortaſſe 1229. quo Petrus epiſcopus Leutevenſis huic cœnobio ſe munificum præbuit, ex pontificio Leutevenſi Plantavitii fol. 140. Petri prioris ita meminit necrologium Gellonenſe: *VI. idus Novembris obiit D. Petrus de Sermeira vel Cerviera prior Salvienſis.*

ABBATES.

E I. FREDOLUS de Chavanon rexit ad annum ſaltem 1279.

II. Guido 1280. cujus obitus dies memoratur XV. cal. Aug. in necrologio Silvæ majoris.

III. H. de Tribus fontibus, *de Treſfons,* præerat an. 1307.

IV. Raimundus I. an. 1321. die 23. Martii procuratorem inſtituit, qui ipſius nomine regi fidem juraret.

V. Decanus de Uccetia ſtirpe nobiliſſima Ucceticenſium toparcharum natus, e monacho

Digitized by Google

Gellonenſi fit abbas Salvienſis ad annum 1324. A quo tranſlatus eſt ad abbatiam ſancti Guillelmi de Deſerto, bulla Johannis papæ XXII. data Avenione anno pontificatus VIII. ex regeſto ejuſdem pontificis aſſervato in archivo vicelegati Avenion.

VI. Raimundus II. eadem bulla conſtituitur abbas monaſterii Salvienſis.

VII. Hugo Seguini intereſt anno 1372. die 5. Junii tranſlationi corporis Urbani papæ V. in eccleſiam ſancti Victoris Maſſilienſis, ex archivo hujus cœnobii. Vide Caſſianum illuſtratum fol. 633. & ſeq. Adhuc præerat 1390.

VIII. Guarnerius de Cornelio occurrit abbas annis 1416. & 1417. B

IX. Johannes I. de Rocamaura filius Ermengaudi de Rochemore domini de Manduel ſedebat an. 1442.

X. Roſtagnus d'Ancezune de Caderouſſe commendatarius abbas 1492. tum epiſcopus Forojulienſis, ac deinde archiepiſcopus Ebredunenſis.

XI. Johannes II. d'Ancezune de Caderouſſe legitur abbas commendatarius ab anno 1510. ad 1517.

XII. Jacobus I. de Mannis abbas commendatarius aliquot annis, ſed non pacificus poſſeſſor.

XIII. Petrus Coltereau ſuperioris, ut videtur, æmulus præeſt an. 1517. & aliis. C

XIV. Johannes III. de Faucon abbas commendatarius ab anno 1530. ad 1533. quo ceſſit.

XV. Franciſcus de Faucon decennio præfuit.

XVI. Johannes IV. de Pierrevive rexiſſe dicitur ab anno 1543. ad 1563. quo eidem trucidato ſucceſſit Maurelius; fortaſſe legendum 1553. in inſtrumento enim Fulienſis monaſterii Ludovico de Cruſſol abbati Salvienſi nondum bullis munito datus legitur œconomus anno 1558.

XVII. Maurelius de Lunelle rexit ad annum 1589.

XVIII. Jacobus II. Guerin præfuit ad annum ſaltem 1640. D

XIX. David Delmas abbas Salvæ, canonicus, vicarius generalis & officialis Agathenſis, & prior B. Mariæ S. Leodegarii deputatus adfuit comitiis cleri generalibus an. 1645.

XX. Henricus Delmas canonicus Agathenſis.

XXI. N. de Meretz vicarius generalis Aleſienſis epiſcopi, & ejuſdem eccleſiæ præpoſitus, nominatur abbas 24. Decembris an. 1712.

XXII. N. de Vallory nominatus a rege per obitum præcedentis menſe Januario anni 1721. admiſſus eſt Romæ in conſiſtorio pontificio, ſeu bullas accepit 28. Maii ejuſdem anni.

B. MARIA DE FONTIBUS IN VILLA ALESTI, ſeu FONTES ALESTI, vel S. CLARA DE FONTIBUS ALESTI, ſeu denique S. CLARA ALESIENSIS, *Fons S.te Claire, les Fontaines,* ou *S.te Claire d'Alais,* & *Font-aux-nonains.*

HAnc abbatiam virginum ordinis Ciſtercienſis abbati Manſiadæ proxime ſubjectam, diſcimus ex inſtrumento ejuſdem capituli reperto in tabulis abbatiæ S. Claræ ſecus Claromontem, qua nobilis & generoſa domina Iſabella de Montborner, legendum de Montboiſſier, abbatiſſa devoti monaſterii beatæ Mariæ de Fontibus in villa Aleſti diœceſis Nemauſenſis, ordinis Ciſtercienſis, ab abbatia Manſiadæ immediate dependentis, convocat religioſas & nobiles moniales dicti monaſterii, quibuſcum dat licentiam ſorori Annæ de Belaygue filiæ Johannis de Belaygue domini de Roqua diœceſis Claromontenſis, dicti monaſterii expreſſe profeſſæ tranſeundi ad aliud monaſterium. *Actum in capitulo de Fontibus anno Incarnationis Domini 1516. die 25. Septembris, Franciſco Francorum rege.*

Cur autem ſupra monuerimus legendum *de Montboiſſier* loco *de Montborner*, ratio eſt, quia hoc ipſo anno 1516. die 3. Oct. optime legitur *Iſabella de Montboiſſier abbatiſſa S. Claræ Aleſienſis* in charta authentica collectionis D. de Gagneres vol. 4. abbatiarum.

Exſtabat jam anno ſaltem 1254. ut liquet ex teſtamento Elzeari Uceticæ domini huic cœnobio *de Fontibus* nuncupato triginta ſolidos Turonenſes concedentis. *Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 504.*

Quinque ſolummodo præter laudatam Iſabellam de Montboiſſier nobis occurrerunt abbatiſſæ.

Agnes de Montepezato paciſcitur cum Raimundo de Anduſia domino de Floriaco an. 1309. Philippo Francorum rege, ex charta Mercoriæ.

Mabilia de Caſtro novo de Randone reperitur menſe Novembri an. 1445. in charta authentica collectionis D. de Gagneres in biblioth. regia, vol. 7. abbatiarum.

Claramunda Virgilie 1467. 4. Nov. 1469. 19. Octob. & 1476. 2. Novembris, ex eadem collectione.

Jacoba Gregorie 1483. 1. Martii, & 1493. 20. Octob. *ibidem.*

Iſabella de Montboiſſier ſuperius laudata 1516. diebus 25. Sept. & 3. Octob. *ibidem.*

Delphina de Ouaillois de Vogué abbatiſſa circa 1726.

ECCLESIA LEUTEVENSIS.

LODEVE.

INTER civitates, quæ varia a variis ſortita ſunt nomina, Leutevam rectè annumeraveris: hanc enim Leutevam, Leotevam, Lutevam, Luctevam, Lotevam, Lutebam, Lutubam, Lutuvam, Lotobam, Lodovam, Lotovam & Lodevam paſſim appellatam reperies. Sincerum urbis nomen, ſi Adriano Valeſio harumce rerum inveſtigatori ſagaciſſimo fides, eſt Leuteva, vel Leoteva, unde Leutevani & Leotevenſes: non rejicit tamen Lutevæ nomen a quo Lutevenſes. Cætera vero nomina pro corruptis habet, litterarum converſionis habita ratione. Leuteva igitur Volcarum Tectoſagum urbs ignota Straboni & Ptolemæo, ævi non poſterioris fuiſſe oſtenditur a Plinio, qui in capite 3. lib. 3. a Romanis dictam fuiſſe docet *forum Neronis*, quod confundas cave cum alio hujus nominis trans Rhodanum prope Druentiam ſito. Recenſetur & in notitiis antiquiſſimis provinciarum ac civitatum Galliæ, quæ Leutevam in provincia Narbonenſi prima quinto, ſexto, & ſeptimo loco modo civitatem, modo caſtrum ponunt. Robertus in chronico ſextum Leutevæ in provincia Narbonenſi aſſignat locum. Denique in notitiis recentioribus quartum, & interdum quintum inter antiſtites Narbonenſi ſubjectos Leutevenſis epiſcopus locum obtinet.

In ſolo ſterili, ſed ob commercium prædivite tredecim a Narbone leucis Septentrionem verſus ſita Leuteva, montibus undique cingitur, duobuſque fluviolis Lerga & Solundro in Araurim perenniter fluentibus abluitur. Inter ceteras Narbonenſis provinciæ civitates, quas anno ab Urbe condita 633. bello partas ſuo Romani adjecere imperio, non minus antiquitate quam dignitate claret, quippe quæ a Plinio municipiis ſeu oppidis latinis accenſetur, quæ a Romanis Latio ſunt donata. Sexcentos poſt annos Auguſtis cedentibus, tranſiit ad Viſigothos, qui ſæculo ſexto ineunte a Theoderico Clodovei filio devicti, Leutevam Francis dedere. A Theodorico Oſtrogothorum rege non multo poſt recepta quidem fuit, ſed iterum devenit in poteſtatem Francorum duce Theodeberto Auſtraſiæ rege Theoderici filio an. 533. Atque hinc repetenda Deuterii Leutevenſis præſulis in concilio ab epiſcopis ex ditionibus Theodeberti apud Arverniam biennio poſt congregatis ſubſcriptio: quoties enim in Francorum poteſtatem veniebat Leuteva, toties a Narbonenſi avulſa, Bituricenſi ſubjacebat metropoli; ſicut eidem rurſum ſubjacebat Narbonenſi, quotieſcumque regno Francorum accenſeri deſierat. Sed nec diu repetita potiti ſunt Franci victoria; hoc enim eodem currente ſæculo Leuvigildus vel Reccaredus Leutevam recuperatam anno 572. vel ſaltem 585. Gothorum imperio coadunavere, nec alios ad irruptionem Saracenorum dominos comperimus, quos tota late Narbonenſi regione vaſtata, ad initium ſæculi octavi Leutevam quoque expugnaſſe veriſimile eſt. Ut ut hæc ſunt, Pipinus victor Gothiſne cedentibus an Saracenis deletis, medio circiter eodem ſæculo Leutevam Gallicanæ adjunxit coronæ. Quænam poſtea fuerit Leutevæ fortuna ex ſequentibus fiet manifeſtum.

Quonam potiſſimum tempore Chriſti fidem amplexi ſint Leutevenſes penes nos non eſt ſtatuere. Jam a Romanorum ætate, imo ſi non ab apoſtolis, ab eorum ſaltem ſucceſſoribus Leutevæ chriſtianæ nonnulli repetunt originem. Inde ab ipſo chriſtianæ religionis exordio epiſcopali ſolio ornatam volunt, in quo primus conſediſſe traditur S. Florus, qui fidem illic plantaverat. Florum primum Leutevenſium præſulem non inficiamur, ſed tempus ejus ordinationis præfigere quis audebit temerarius? vel nulla enim, vel ſaltem nutant quæ de eo exſtant monumenta. Antiquiſſima illa eſt Bonifacii ſummi pontificis ad Hilarium epiſcopum Narbonenſem data epiſtola Honorio & Theodoſio Coſſ. qua ſcribit *Lutebenſis eccleſiæ cleri ordinem & plebis* apud ipſum queſtos eſſe *Patroclum* Arelatenſem epiſcopum *in locum epiſcopi ſui mortui neſcio quem in alia provincia, prætermiſſo metropolitano* Narbonenſi, *contra patrum regulas ordinaſſe:* ex quibus intelligitur Honorii Auguſti XIII. conſulatu an. 422. jam tum Leutevam inter civitates ſedeſque epiſcopales provinciæ Narbonenſis primæ non ultimum locum habuiſſe, at nulla inibi Flori protopræſulis mentio. Maſſonum prætereo, qui Leutevæ epiſcopatum in monaſterio canonicorum regularium S. Auguſtini a Johanne epiſcopo Romano conſtitutum eſſe ſcribit: hæc quippe nullo fulta teſtimonio, nullius ſunt momenti.

Leutevenſis epiſcopus ſupremus eſt toparcha per totam diœceſim ratione comitatus Montiſbruni, quo ab antiquo decoratur. Eſt arx, ſeu caſtrum illud in ſuburbio Solundri quingentis aut circiter paſſibus extra muros in ſummo collis jugo olim excitatum, ſed nunc dirutum. Habet porro jura regalia munificentia regum Francorum pluries confirmata. Cudendæ quoque monetæ privilegio gaviſus eſt uſque ad Franciſcum I. Omnes item nobiles totius diœceſis debent hominium epiſcopo, ac ſolvunt jura in mutatione vaſſalli. Denique in comitiis trium Occitaniæ ordinum inter antiſtites provinciæ locum obtinet.

Eccleſia cathedralis duos agnoſcit patronos. Præcipuus eſt S. Geneſius Arelatenſis notarius martyrii laurea donatus, eo quod impia miniſtrorum Diocletiani decreta in commentarios referre nollet. Hujuſce reliquias, brachium nempe & ſanguinem pixide incluſum, eccleſiæ Leutevenſi conceſſit Johannes Bauciani Arelatenſis archiepiſcopus anno 1257. Secundarius urbis patronus eſt S. Fulcrannus Leutevenſis & ipſe ſæculo decimo epiſcopus. Capitulum duodecim conſtat canonicis, ex quibus archidiaconus, præpoſitus, præcentor & ſacriſta dignitatum titulo decorantur. Binæ in urbe & quinquaginta per totam diœceſim parochiæ annumerantur.

Digitized by Google

Præter abbatias ordinis ſancti Benedicti, de quibus poſt epiſcoporum ſeriem ſigillatim faciemus mentionem, ſunt in urbe Franciſcani conventuales, Carmelitæ, Recollecti, & moniales S. Urſulæ, quibus addendum collegium clericorum Doctrinæ chriſtianæ. Duæ quoque extra muros Claromontenſes exſtant Religioſorum familiæ, altera Dominicanorum, Recollectorum altera. Prioratum conventualem unica ab urbe leuca diſtantem habent Grandimontenſis ordinis reformati, & Militia ſancti Johannis Jeroſolymitani Præceptoriam in oppidulo de Nebiano.

In diœceſi Leutevana continentur Leuteva, Clarus mons, Cannetum, Monſpetroſus, Cellæ, Ripæ, Vaccaria, Salvus mons, Podium, Olivetum, S. Martini in convallibus locus, S. Martini de Caſtris, Garrica.

Nulla eſt eccleſia de qua melius meriti ſint epiſcopi. Bernardus Guidonis documenta omnia ad epiſcopos & eccleſiam Leutevenſes ſpectantia quinque voluminibus compilari juſſit, quibus novum repertorium in epitomen addidit Guillelmus Briçonnet: ex his & iſtis præſulum Leutevenſium chronologiam contexuit Johannes de Plantevit de la Pauſe & ipſe Leutevenſis epiſcopus, quam centum abhinc annis publici juris fecit, cui fere totum quod ſubjiciemus acceptum debebit poſteritas. Atque utinam qualibet in diœceſi, ſi non epiſcopi, quales iſti omni exceptione majores, ſaltem canonici ſuarum eccleſiarum origines & monumenta poſteritati tradere curaviſſent, cum iis omnia ſuppetant inſtrumenta, quibus hiſtoria eccleſiaſtica maxime poſſet illuſtrari, publicum commodum adjuvari, fides & religio promoveri, & hæreſis confundi, quæ nobis magnis & diuturnis laboribus, ſollicitudine incredibili, & ſucceſſu non ita certo, ex omnibus non tantum Galliæ, ſed & exterarum nationum ſcriniis eruenda fuerunt. Diſſimulare tamen non poſſum non undequaque perfectam, ſuiſque omnibus abſolutam numeris editam a Plantavitio ſeriem; nec mirum cuiquam videri debet antiſtitem alioqui doctiſſimum & eruditiſſimum aliquando labi & delinquere, eo præſertim tempore, quo nondum vera a falſis, dubia a ſinceris ſecernendi tanta erat facultas, nec ea monumentorum ſeges, quibus noſtra abundat ætas. Ceterum Sammarthanorum veſtigiis inhærentes, Plantavitium ſequi, quoties nulla major obſtabat auctoritas, honori & religioni duximus.

LEUTEVENSES EPISCOPI.

ANNI CHRISTI

I. S. Florus.

Quem in Leutevenſium epiſcoporum albo S. Floro dant locum Bernardus Guidonis, Plantavitius de la Pauſe, & populares, hunc & nos dabimus: abſit enim ut quod pervetuſta roboratum eſt traditione, deſtruere tentemus. At cum debita tot tantiſque viris reverentia dicere ſaltem liceat S. Flori epiſcopatum Leutevenſem nullo niti idoneo ad perſuadendum fundamento. Nihil moror ipſius ſancti *legendam* a Bernardo ſæculo decimo quarto exaratam: quantæ enim ſint auctoritatis ejuſmodi inſtrumenta norunt omnes, qui prima hiſtoriæ limina ſalutaverint. At quod Leutevenſis epiſcopus in demortui alterius locum ab Arelatenſi metropolitano Patroclo fuerit ordinatus an. 419. quod Florus epiſcopus ſede non aſſignata interfuerit concilio Arelatenſi pro cauſa Lirinenſis inſulæ terminanda anno 451. habito; denique quod Florus eodem anno ſigillum ſuum appoſuerit epiſtolæ præſulum Gallorum ad Leonem papam, illud ſolum inde colliget quis merito in epiſcopale faſtigium jam tum ſurrexiſſe Leutevam ſæculo quarto; ignota autem eſſe epiſcoporum Leutevenſium nomina, tam cui defuncto ſuffecit Patroclus, quam qui ſuffectus eſt. Florus itaque prior inter epiſcopos Leutevenſes annumeretur, per me licet: at de tempore quo ſederit non conſtat. Hic ille forte eſt epiſcopus, cujus in locum alterum ſubrogavit Patroclus, ſive potius qui antiſtitis a Patroclo conſecrati ſucceſſor, concilio Arelatenſi adſuit, & epiſtolæ ad ſanctum Leonem ſubſcripſit ſæculo quinto. Ut ut hæc ſunt, Florum primum Leutevenſium epi-

Conſt. epiſt. ſum. pontific. pag. 1032.

Tillemont. tom. 15. pag. 407.

Queſnell. pag. 581. opera S. Leonis edit. in quarto.

A ſcopum populis montem Indiciacum in Arvernia habitantibus evangelium prædicaſſe vult auctor ejus vitæ, ibidemque ſancto fine quieviſſe, ubi conſtructa eſt urbs, quæ ab illius nomine Floropolis, ſeu ſancti Flori civitas nuncupata eſt. Celebratur autem S. Flori Leutevenſium protopræſulis & Florienſium patroni feſtivitas die 3. Nov.

ANNI CHRISTI

Quod de S. Floro, id de quinque epiſcopis dicimus, qui ipſum tum apud Plantavitium, tum apud Sammarthanos & alios excipiunt, omni auctoritate deſtitui.

1.° Enim quod ad Sylvanum ſpectat, qui, B Bernardo auctore, concilio Illiberitano interfuit anno 305. mera chimæra eſt: nullus enim epiſcopus Gallus, nullus Sylvanus nomine inter epiſcopos concilii Illiberitani accenſetur.

Card. de Aguirre t. 1. concil. Hiſp. pag. 270.

2.° S. Amantium epiſcopum Leutevenſem, tum poſtea Ruthenenſium antiſtitem ſæculo quinto comminiſcitur recentior quædam *legenda* contra conſtantem apud Ruthenos traditionem, & ipſiuſmet ſancti Amantii vitam.

3.° Proximè S. Amantio ſucceſſiſſe S. Baſilianum vult Franciſcus Graverol advocatus Nemauſenſis, qui in notitia viginti duarum Septimaniæ ſedium epiſcopalium pag. 34. tradit cujuſcumque C auctoritatis ſint inſtrumenta ad ſeriem Leutevenſium præſulum a Catello, Plantavitio, & Sammarthanis texendam adhibita, ab his poſt ſanctum Amantium omiſſum fuiſſe S. Baſilianum, qui ſedebat an. 381. at cum id non probet, penes lectorem eſto judicium.

4.° Helladius Plantavitio innotuit ex manuſcripto clariſſimi viri N. Savaronis in curia Claromontana apud Arvernos præſidis: tanti autem

Digitized by Google

ANNI CHRISTI momenti non eſt codex, quem non vidit Plantavitius, ut ei cito fides ſit adhibenda. Quod autem ſubſcripſerit Helladius ſynodicæ ad Leonem papam Gallorum epiſtolæ, mera conjectura eſt nullo fulta probabili teſtimonio.

5.° Denique non pluris facienda pervetuſti eccleſiæ Leutevenſis breviarii auctoritas eſt, ſicut & ſchedulæ fundationis domus leproſorum Leutevenſis, quæ ætatem Ranulphi non notat, quam ipſiuſmet Bernardi Ranulphum ad annum 492. aſſignantis, niſi quæ id probent præſto ſint argumenta. Itaque

II. Maternus.

Primus Leutevenſium epiſcopus indubitanter notus Maternus cum aliis epiſcopis regni Gothici interfuit celebri concilio apud Agatham III. idus
506. Sept. an. 506. habito conceſſu Alarici regis.

III. Deuterius

Arvernenſi concilio adfuit cum aliis coepiſcopis regni Theodeberti, non anno 541. ut apud Plantavitium & Sammarthanos, ſed VI. idus
535. Nov. an. 535. Conſule Labbeum t. 4. col. 1805.

Edibius vero, qui concilio Pariſienſi tertio an. 557. ſigillum appoſuit ſuum, non magis Leutevenſis, quam alteriuſvis civitatis erit epiſcopus, ſi ad ſeverioris cenſuræ leges res diſcutiantur.

IV. Agrippinus.

d'Aguirre tom. 2. pag. 350. Agrippini Leutevenſis epiſcopi nomen reperitur in ſubſcriptionibus concilii tertii Toletani
589. anno 589. habiti, in quo Ariani hæreſi abjurata
Ibid. pag. 587. catholicam fidem amplexi ſunt. Adfuit & concilio Narbonenſi die 1. Novembris ejuſdem anni una cum ſeptem aliis ejuſdem provinciæ epiſcopis, qui priori interfuerant.

V. Leontianus.

Ibid. pag. 436. Leontianus, ſic enim ſcribitur apud cardinalem d'Aguirre, non vero Leontius, una cum Sergio Narbonenſi, aliiſque ejuſdem provinciæ antiſtitibus ſubſcripſit edicto Flavii Gondemari Viſigothorum regis, quo eccleſia Toletana totius Carthaginenſis provinciæ metropolis renunciatur
610. anno 610.

VI. Anatolius.

Duobus Toletanis conciliis ex Hiſpania &
Ibid. pag. 493. Occitania coactis adfuit Anatolius, nempe quarto
633. an. 633. regnante Siſenando Gothorum rege,
Ibid. pag. 517. & ſexto menſe Januario anno 638. habito cum
638. Selva præſide & Ataloco Elnenſi epiſcopo ſub alio rege Chintillano. Volunt & Sammarthani poſt Plantavitium Anatolium concilio Toletano quinto interfuiſſe an. 636. at in ſubſcriptionibus
Ibid. pag. 509. nullius Septimaniæ epiſcopi legitur nomen, præterquam Carcaſſonenſis, qui loco Taraſconenſis in Hiſpania ponitur, quam tunc eccleſiam regebat Elpidius, ut conſtat tum ex veteri manuſcripto, tum ex ſubſcriptionibus Elpidii in conciliis Toletanis ſequentibus.

VII. Firminus.

Plantavitius poſt Bernardum auctor eſt Firmi-
A num Leutevenſem epiſcopum an. 652. Narbonam cum aliis comprovincialibus vocatum, ut duo ex illis ad concilium Toletanum VIII. proximè celebrandum delegarentur. Et certe huicce concilio Georgius Agathenſis & Sylveſter Carcaſſonenſis præſules ſubſcripſerunt anno 653. ANNI CHRISTI 652. Ibid. pag. 547.

VIII. Ansemundus.

Giſibertus diaconus vicem agens Anſemundi Leutevenſis epiſcopi concilio XIII. Toletano interfuit cum omnibus Narbonenſis provinciæ epiſcopis eorumve vicariis, Nemauſenſi excepto, ſub Ibid. pag. 703.
Ervigio Gothorum rege ineunte anno 683. 683.

B At cum ſolus Biterrenſis epiſcopus e provincia Narbonenſi concilio Toletano XVI. interfuerit Ibid. pag. 746.
anno 693. nullumque epiſcoporum qui concilio XVII. adſtiterunt anno 694. ad nos uſque nomen Ibid. pag. 712.
pervenerit, hinc patet nonniſi temere inter Leutevenſes epiſcopos annumeratum fuiſſe Eugenium.

Bernecharius ſolo nititur Bernardi Guidonis teſtimonio, quod tantum non eſt, ut huic uni fides denegari non poſſit. Quod autem tranſlatum inde Bernecharium velit Plantavitius ad ſedem Pariſienſem, facit nominum ſimilitudo: tunc enim temporis inter Pariſienſes epiſcopos recenſetur Bernecharius ſolo hactenus notus nomine. Mitto
C raras admodum aurea illa eccleſiæ adoleſcentis ætate fuiſſe tranſlationes.

Chriſtianus item ex abbate Reomaenſi in diœceſi Lingonenſi factus epiſcopus Ambianenſis; non Leutevenſis Cointio teſte ad annum Chriſti 721. n. 54.

Stephani papæ epiſtola, quam ad Michaelem epiſcopum Leutevenſem poſt Romanum concilium adverſus Iconoclaſtas an. 769. ſcriptam ex Bernardo tradit Plantavitius, ſuſpecta nimis videtur, ne dicam falſa, quam ut pro fundamento eſſe queat. Quod autem addit Michaelem concilio Narbonenſi an. 788. *al.* 791. adfuiſſe, abſurdum
D eſt: non recenſetur enim inter epiſcopos qui huic interfuere ſynodo apud Baluzium not. in libr. concordiæ ſacerdotii & imperii t. 2. pag. 992. & alios conciliorum collectores.

Nebridius nullibi reperitur, nec in chartis datis anno 804. a ſancto Guillelmo pro monaſterio Gellonenſi, ſaltem quæ tum ex editis libris, tum ex manuſcriptis codicibus ad nos uſque pervenerunt, nec in vita ipſiuſmet ſancti Guillelmi apud Mabillonium, nec in capite 6. lib. 1. hiſt. comit. Toloſ. a Catello, quod annotant Sammarthani.

Raimundus denique, quem an. 805. conſe-
E crationi altaris Anianenſis adfuiſſe comminiſcitur Catellus, ſimul cum fictitiis, quibus accenſetur epiſcopis evaneſcit. Nec mirum videri debet tot epiſcopos e numero Leutevenſium præſulum expungi: fatetur enim ipſemet Plantavitius in præfatione ad chronologiam hujuſce eccleſiæ, ſedem tribus prioribus ſæculis diutiſſime vacaſſe, longumque paſſim propter Gentilium perſecutionem interpontificium, aut præſulum nomina oblivioni fuiſſe prorſus tradita. Quis autem neſciat toto tempore, quo Franci Saracenos ultra Pyrenæum montem ſummoverunt, Septimaniæ

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

eccleſias; ſi non longo, ut quibuſdam placuit, interpontificio, at ſaltem diutina laboraſſe oblivione, hincque mancos omnes fere catalogos præſulum provinciæ Narbonenſis qui hactenus texti ſunt.

IX. Sisemundus.

Eccleſiam Leutevenſem adminiſtrabat Siſemundus anno IV. imperii Ludovici Pii, qui ipſum & homines ejus ſub ſua protectione ſuſcepit dato diplomate XIV. cal. Jun. ind. X. Anni autem Ludovici Pii computari debent, vel a menſe Septembri anni 813. quo a patre in ſocietatem imperii vocatus fuit, vel a menſe Februario ſequenti, quo patri defuncto ſucceſſit: utrumlibet aſſumas menſem, annus quartus imperii Ludovici incidit
817. in annum Chriſti 817. minime vero in annum 824. quem Plantavitius aſſignat. Siſemundo jam conceſſerat imperator eccleſias ſancti Amantii, S. Mariæ, S. Martini & S. Petri, necnon & valles de Lauroſio & de Pegueirollis, Plantavitio auctore, qui tempus donationis non notat.

Quis autem credat trigeſimo ſexto poſt conditum Gellonenſe monaſterium in terra deſerta & vaſta ſolitudine anno, jam inibi fuiſſe villam duaſque parochias, quarum capellanis Radulpho Leutevenſi epiſcopo denegantibus obedientiam & reverentiam, Gregorius IV. ſummus pontifex archipreſbytero & archidiacono Narbonenſis eccleſiæ mandaverit, ut epiſcopi circa capellanos querimoniam audirent eique jus facerent. Apage ejuſmodi commenta, quæ a veriſimilitudine abhorrent: eccleſia enim S. Bartholomæi ante ſæculum XII. parœcialis non fuit, ac proinde ſæculo nono capellanum non habebat: hæc igitur de Gregorio forſan ſeptimo, aut ſaltem nono dicta ſunto, per me licet, at de quarto non poſſunt intelligi.

T. 8. concil. col. 757. Sed nec ſequentis Audoberti nomen in ſubſcriptionibus concilii Piſtenſis reperitur an. 862. apud Labbeum. Præterea

X. Tatila.

844. Tatila, qui & Totillus, jam præerat an. 844. quo Carolus Calvus donationes Ludovici patris Siſemundo jam pridem factas Tatilæ confirmavit in monaſterio S. Saturnini V. cal. Junii, dum in obſidione Toloſæ verſaretur. Non autem audiendus Plantavitius, qui hanc confirmationem ad annum 879. revocat, dum a Normannis obſideretur Toloſa: nullam enim Toloſanam obſidionem hoc anno a Normannis factam legimus, ſed nec ullum a Carolo Calvo datum præceptum in ſuburbano S. Saturnini monaſterio, præterquam an. 844. quo varia pro variis edidit eccle-
Ann. ad hunc annum pag. 648. ſiis, quorum apud Mabillonium mentio. Denique jam obierat imperator an. 879. quo hanc datam vult confirmationem Plantavitius, qui & addit Carolum Calvum villas de Salaſco & de Barlinco, quas a Carolo Magno eccleſiæ Leutevenſi conceſſas Milo & Arnaldus præripuerant, eidem de novo donaſſe, aut certe reſtitui curaſſe.

XI. S. Georgius.

S. Georgius nobilibus apud Ruthenos editus, A monaſticen primum in aſceterio Conchenſi ejuſdem diœc. profeſſus eſt, tum poſtea ſub Adalgiſo I. Vabrenſis monaſterii circa annum 863. abbate militavit, unde ad pontificiam evectus dignitatem, Leutevenſis eccleſiæ factus eſt epiſcopus. Huic Carolus Calvus telonium, una cum paſcuariis, vineis, prædiis & villis loci de Sallelles liberalitate vere regia donavit, ex documentis Leutevenſibus, in quibus annus non notatur, at certe ante annum 877. quo obiit Carolus. Sancti præſulis reliquiæ in majori S. Geneſii baſilica olim ante Calviniſticam direptionem aſſervabantur. Vide quæ de eo Plantavitius ex legendario Leu- B tevenſi pag. 32.

XII. Macharius.

Georgio ſucceſſit Macharius, qui ad conſe- *Bolland. t. 1, pag. 145.* crationem Theodardi Narbonenſis archiepiſcopi recens electi invitatus an. 885. præ infirmitate 885. adeſſe non potuit. Huic Adrianus papa III. donationes deceſſoribus ipſius a regibus Francorum factas confirmavit bulla data pontificatus ſui anno IV. pridie nonas Junii. Recenſetur inter antiſtites qui ad ſynodum Nemauſenſem in villam Portum XV. cal. Dec. anno 887. convenere pro reſtitu- 887. tione Servi-dei epiſc. Gerundenſis, quem Theo- C dardus Narbonenſis archiepiſc. ordinarat, ejecerat autem Selva clericus Hiſpanus, qui pro archiepiſcopo ſe gerebat, conſtituto in Servi-dei locum quodam Ermemiro.

XIII. Autgarius.

Autgarius, qui & Autgerius, & Audkarius, jam ſubſcripſerat chartæ, quam Emma abbatiſſa *Ch. XII. col. 13.* S. Johannis Baptiſtæ obtulit conventui epiſcoporum in eccleſia ſanctæ Crucis apud Barcinonam anno 906. indict. VIII. habito, cui præfuit Arnuſtus Narbonenſis. Anno ſequenti alii ſynodo 907. apud S. Tiberium in diœceſi Agathenſi interfuit, D in qua eadem quæ in priori apud Barcinonam, pro eccleſia Auſonenſi iterum ventilata eſt quæſtio. Adſtitit una cum comprovincialibus concilio apud Juncarias habito V. nonas Maii anno 909. indict. XII. 909.

Rodulphus perperam poſt Autgarium ponitur: ſi enim eccleſiam Leutevenſem per biennium rexerit, certe ante annum 900. quo jam tranſlatus, ut fert Plantavitius, ad eccleſiam Laudunenſem conſecrationi Hervei archiepiſcopi Remenſis adſtitit, ſicut & concilio Remenſi. Sed nec inter epiſcopos Leutevenſes locus ei aſſignari poſſe videtur, nam nec concilio Portuenſi anno 897. *T. 9. concil. Labb. col. 480. & ſeq.* E nec Sueſſionenſi an. 899. quod commentitium eſt, interfuit.

XIV. Theodericus.

Theodericus, & Theudericus, recenſetur inter epiſcopos, qui concilium celebrarunt an. 911. 911. ind. XIV. in villa cui nomen Fons cooperta in territorio Narbonenſi in eccleſia martyris Chriſti beati Juliani, in quo ſedata fuit controverſia, quæ epiſcopos Urgellitanum inter & Palliarenſem vertebatur circa diœceſis utriuſque confinia, *Marc. Hiſp. col. 380.* ita Baluzius adverſus Suritam. Eidem una cum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
plurimis aliis epiſcopis inſcribitur epiſtola Johan-
nis X. pro Agio Narbonenſi archiepiſcopo contra
Ch. XIV. col. 14. Gerardum anno 914. Præſens fuit anno 937.
conſecrationi eccleſiæ monaſterii S. Pontii To-
914. meriarum a Pontio comite Toloſano nuperrime
937. exſtructi cum plurimis præſulibus, qui omnes
poſtea ad concilium Auſedinenſe convenerunt,
ubi confirmata fuit eadem dedicatio. Subſcripſit
940. an. 940. chartæ Aimerici archiepiſcopi Narbo-
nenſis pro Tomerienſi monaſterio, & inſtrumento
Rodoaldi Biterrenſis epiſcopi pro eodem mona-
ſterio, dato menſe Auguſto ejuſdem anni. Villam
de Subertio commutavit cum eccleſia S. Johannis
942. de Plenis vulgo *de la Blaquiere*, an. 942. Tanta
autem morum ſanctitate inclaruit, ut ejus nomen,
& bonus odor (verba ſunt veteris chartularii
apud Plantavitium,) omnibus vicinis populis mi-
rum in modum innotuerint: ita ut potentiores
ſui temporis nobiles benevolentiam ejus atque
alias 7. amicitiam ſummopere ambiverint. Obiit die 3.
949. Jan. an. 949. ex necrologio Leutevenſis eccleſiæ.

Atque hinc patet qua ratione omittantur a nobis Herimannus, ad quem bulla Johannis papæ X. anno pontificatus II. Incarnationis 915. miſſa ſupponitur,

Et Hilduinus, quem a Leutevenſi quinquennio vix elapſo ad Veronenſem, & poſt ad Mediolanenſem eccleſiam tranſiiſſe volunt, cum probatum jam maneat Theudericum eccleſiam Leutevenſem ab anno ſaltem 911. uſque ad 949. rexiſſe.

XV. S. Fulcrannus.

Fulcranus, aliis Fulchrannus, Fulcrandus, & Folcrandus e Suſtantionenſium comitum ſtirpe maternum genus ducens, duas habuit ſorores, quarum una Montempeſſulanum, Montempeſſulanellum altera eccleſiæ Magalon. donavere. Puer optimis moribus & diſciplina eccleſiaſtica ab ipſo Theoderico Leutevenſi epiſcopo imbutus, tantam de ſe in animis Leutevenſium exiſtimationem reliquit, ut factum inde Magalon. archidiaconum, in locum Theoderici paulo poſt defuncti communibus cleri & populi votis ſuffecerint Leutevenſem antiſtitem. Quo audito Fulcrannus fuga lapſus, in occulto ſe continuit, ſed fruſtra. Repertus enim Narbonam invitus perducitur, ubi ab Aimerico archiepiſcopo in baſilica ſancti Pauli pridie nonas Februarii an. 949. conſecratur. Epiſcopus factus innumeris claruit virtutibus & miraculis. In quodam placito apud S. Baudilium Nemauſenſem die
971. 7. Julii 971. habito cum Bernardo Nemauſenſi
epiſcopo & aliis electus arbiter Fulcrandus Ame-
lio epiſcopo Agath. adjudicavit eccleſiam ſancti
Martini nonnulloſque vicinos pagos in comitatu
Agathenſi adverſus Raimundum Ruthenenſem
972. comitem. Interfuit an. 972. conſecrationi altaris
eccleſiæ monaſterii Galliacenſis factæ a Froterio
Albienſium epiſcopo, donationique nonnullorum
prædiorum huic factæ monaſterio ſubſcripſit.
Cum Bernardo Biterrenſi epiſcopo quædam per-
973. mutavit anno 973. Eccleſiam cathedralem vili
materia ab aliquot ſæculis in honorem ſancti
Geneſii Arelatenſis martyris exſtructam funditus

A inſtauravit, & auxit, ut eam de novo conſtruxiſſe
dicatur: vocatiſque Aimerico Narbonenſi metro-
polita, Ricuino Magalonenſi & Deuſdedit Ru- Ch. IV. col. 266.
thenenſi epiſcopis conſecravit anno 975. Huic
autem eccleſiæ multa contulit bona, tum ex iis 975.
quæ ſibi ex ampliſſimo obvenerant patrimonio,
tum etiam ex reditibus epiſcopalibus: inde
enim repetit Plantavitius reditus illos annuos,
quibus etiamnum pacifice canonici potiuntur,
quos *tertia* vulgo nuncupant. Cœnobium ordinis
ſancti Benedicti in ipſa civitate conſtruxit, mo-
nachos e loco minus idoneo in eccleſiam ſancti
Salvatoris prope cathedralem tranſtulit, plurimis
B ditavit poſſeſſionibus, eiſque Agelmarum ex ca-
nonico abbatem præfecit. Monaſterium quoque
Juncellenſe in diœceſi Biterrenſi jam pene ever-
ſum ac dirutum multo labore reparavit, Stepha-
numque virum ſtrenuum & religioſum mona-
chis patrem præpoſuit. Teſtamentum ſuum anno
circiter 987. condidit, quo plurima eccleſiis & 987.
monaſteriis S. Salvatoris & Juncellenſi legavit. Ch. V. col. 268.
Dedit monaſterio Gellonenſi manſum unum in
villa dicta Juncarias VII. cal. Decemb. an. 988. 988.
Subſcripſit anno circiter 1004. decreto de treuga 1004.
& pace edito ab epiſcopis alicubi a Widone epi- T. 2. inſtr. col. 225.
ſcopo Anicienſi congregatis. Alteri eodem anno
C adſtitit conventui epiſcoporum apud Pſalmodium
habito pro reſtaurando hoc monaſterio. Denique
poſt annos 57. & dies novem cum laude in pon-
tificatu exactos febre correptus, Matfredum Bi-
terrenſem ſibi amiciſſimum, necnon & eccleſiæ
ſuæ canonicos convocavit, quibus coram adſtan-
tibus pretioſam Deo reddidit animam idibus Fe-
bruarii feria IV. an. 1006. defunctus ſepelitur in 1006.
tumulo, quem ipſe ſibi dum viveret ſuiſque pa-
raverat ſucceſſoribus in ſacello ſancti Michaelis.
Corpus ſancti præſulis poſt centum annos inte-
grum repertum, pia fidelium devotione coleba-
tur, donec a ſacrilegis hagiomachis labente ſæculo
D XVI. impie diſcerptum, & in ignem projectum
fuit, ita ut ex tam barbara ſtrage vix quædam
aſſervari potuerint fruſtula, quæ venerationi fidelium in eccleſia Leutevenſi objiciuntur. Celebratur ſancti Fulcranni depoſitio die 13. Febr. Ejus vita in chronologia præſulum Leutevenſium legitur pag. 46. necnon & apud Bollandiſtas t. 2. Febr. pag. 710. recentior edita eſt an. 1651. a Franciſco Boſquet tunc Leutevenſi & poſt Monſpelienſi epiſcopo.

XVI. Matfredus.

Poſt ſancti Fulcranni obitum eccleſiam Leute-
E venſem novennio toto adminiſtravit Matfredus
Biterrenſis epiſcopus, qui utriuſque ſimul eccle-
ſiæ gubernaculum uſurpavit, ut ait Plantavitius.
Unde a Guidone e catalogo præſulum ejectus, nec
pro legitimo habetur antiſtite. Conſtat tamen ex
teſtamento, quod in probationibus ſubjecimus,
S. Fulcrannum ſingulari illum benevolentia fuiſſe Ch. V. col. 268.
proſecutum.

XVII. Olimbellus.

Olimbellus, ſeu Odo Imbellus, & Odimbellus Leutevenſe pedum jam tenebat anno 1015.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1033. ex Catello & Sammarthanis, attamen non reperitur ante annum 1033. quo legitur præſens donationi ſeu potius guirpitioni monaſterio Gellonenſi a Giſla factæ feria v. cal. Febr. luna 27. regnante Aianrico rege. Adſtitit & cuidam ſynodo Narbonenſi ſub Guifredo habitæ, cujus annus non notatur, at certe poſt 1031. & ante 1042. forte circa 1032.

XVIII. BERNARDUS I.

Duos poſt Olimbellum Bernardos narrant eccleſiæ Leutevenſis ſcriptores, Catello excepto: nos vero eadem qua duos Catellus, unum e numero epiſcoporum ratione expungemus, quia, ut Plantavitii verbis utar, certo caret diario, nullumque diſtinctum facinus exprimitur. Bernardus itaque adſuit concilio apud ſanctum Egidium in provincia Narbonenſi congregato die 4.
1042. Septemb. an. 1042. pro confirmanda treuga & pace. Hoc quidem concilium ad annum 1056. poſt Baluzium revocat Labbeus, ſed perperam, ut optime annotarunt nuperi rerum Occitanarum ſcriptores t. 2. pag. 611. Duobus aliis ſubſcripſit
1043. conciliis an. 1043. apud Narbonam habitis, quorum in altero XVI. cal. Aprilis dictum eſt anathema adverſus invaſores bonorum monaſterii Coxanenſis: in altero vero calendis Auguſti confirmata fuit facta donatio eccleſiæ Carcaſſonenſi (Anecdot. tom. 4. col. 84. 86.)
1046. a Willelmo Hugonis. Impetravit an. 1046. aut ſequenti unionem eccleſiarum ſancti Andreæ de Sangonis, & ſancti Petri de Granopiaco menſæ epiſcopali a Clemente II. Migravit e vivis anno
1049. 1049. ex necrologio & repertorio eccleſiæ Leutevenſis.

XIX. BERNARDUS II.

Bernardus alter, ſi tamen diverſus a priore; qui idem prorſus videtur, at hic ſaltem Leutevenſi necrologio habeatur honos, interfuit concilio apud S. Tiberium idibus Julii an. 1050. (Anecdot. tom. 4. col. 87.)
1050. habito adverſus invaſores monaſterii Arulenſis.

XX. ROSTAGNUS.

Roſtagnus, quem a Guifredo Narbonenſi multa pecunia ordinatum ſatis innuit Berengarius vicecomes in querimonia, quam adverſus archiepiſcopum ad præſules in concilio Arelatenſi anno
1054. 1059. detulit, jam ſedebat an. 1054. quo concilio Narbonenſi adſuit VIII. cal. Sept. ind. VIII. in quo confirmata fuit pax & treuga. (T. IX. conc. col. 1072.) Adſtitit eo circiter tempore conſecrationi Magalonenſis eccleſiæ factæ ab Arnaldo epiſcopo. Unus fuit ex epiſcopis qui cum Guifredo metropolitano cele-
1055. brarunt concilium Narbonenſe an. 1055. cal. Oct. adverſus invaſores bonorum eccleſiæ Auſonenſis. Interfuit concilio Toloſano juſſu Victoris papæ II. ad ſimoniacam hæreſim plane extirpandam, & reſtituendam eccleſiæ diſciplinam cele-
1056. brato idibus Septembris anni 1056. Roſtagno diœceſanam ſynodum celebranti quatuor ſolidos
1057. Melgorienſes ſolverunt die 29. Maii anni 1057. ſyndici B. Mariæ de Roviniaco ratione *albergi* ab incolis ejus loci una quaque Paſchali ſynodo Leutevenſi epiſcopo debiti. Subſcripſit chartæ

A Hugonis Nivernenſis epiſcopi pro abbatia ſancti Stephani in concilio Cabilonenſi anno 1064. ANNI CHRISTI 1064.
Romam pontificatu Alexandri II. profectus, id inter alia ab eo obtinuit, ut diœceſanorum ſuorum corpora ad extraneam diœceſim abſque ſuo permiſſu humanda non deferrentur: hanc autem Gellonenſibus conceſſit facultatem epiſtola, quam ex tabulario hujuſce monaſterii inter inſtrumenta (Ch. VII. col. 273.)
reperies, ex qua intelligitur Gellonenſe monaſterium a Roſtagno epiſcopo intra fines Leutevenſis diœceſeos minime fuiſſe comprehenſum. Scriptam autem poſt annum 1066. epiſtolam probat Alexandri II. diploma privilegia Gello-
B nenſis aſceterii igne conſumta confirmantis ad preces Roſtagni Romæ datum VII. idus Martii (Ch. VI. col. 273.)
pontificatus anno V. indict. IV. Addit denique Plantavitius Alexandrum II. ad petitionem civium Giniacenſium in diœceſi Biterrenſi Roſtagno mandaſſe, ut primarium imponeret lapidem ædi ſacræ, quam ædificare meditabantur.

XXI. BERNARDUS III.

DE PROVENCHIERES.

Bernardus, cognomento de Provenqueriis, pro jurium eccleſiaſticorum tuitione ſedulo laboravit, deceſſorum ſuorum ſtatuta ſynodalia confirmavit & auxit, chriſtianorum cum Judæis
C connubia interdixit. A Berengario de Monte deſiderio clientelare excepit obſequium pro eo quod habebat in caſtro de S. Privato. Præſens laudatur in charta Jordani de Creixel pro monaſterio
Gellonenſi anno circiter 1077. Adſtitit conven- 1077.
tui epiſcoporum circa annum 1090. habito, qui 1090.
anathema dixerunt in invaſores bonorum eccleſiæ Biterrenſis. (Anecdot. tom. 4. col. 420.) Eccleſiam S. Gregorii in epiſcopatu Ruthenenſi territorio Valleoli de manibus Willelmi de Provenchieres cognati ſui pretio 3000. ſolidorum Podienſium redemit, Richar-
doque abbati & monachis S. Victoris Maſſilien- 1095.
ſis largitus eſt VI. non. Oct. 1095. Eccleſiam (Ch. IX. col. 274.)
D S. Martini de Adiciano ſub caſtello de Montepetroſo, aſſentientibus Richardo & Petro archidiaconis, necnon & canonicis congregationis S. Geneſii, cœnobio S. Guillelmi de Deſerto dimiſit
an. 1097. ind. V. Attamen concilio Claromon- 1097.
tano apud Arvernos an. 1095. Bernardum interfuiſſe tradit Plantavitius, inibique Urbani II. claſſico excitatum, ſacræ militiæ nomen dediſſe, peregrinationemque in terram ſanctam aggreſſum, triennio poſt ejus in civitatem ſanctam adventum hominem exuiſſe. Catellus & Sammar-
thani ejus mortem aſſignant an. 1099. 1099.

E XXII. DEODATUS I.

DE CHASLUS.

Bernardo defuncto cathedram Leutevenſem
pretio adeptum fuiſſe Deodatum an. 1100. nar- 1100.
rat Plantavitius, indeque biennio poſt a coëpiſcopis exauctoratum, a clero & populo fuiſſe expulſum, rejecta illius ad regem Philippum I. appellatione. Et merito quidem, hunc enim ſacrilegum, multis ac nefandis criminibus convictum, idiotam quoque & imperitum repræſentat, de quo nihil faſtis dignum notatur.

XXIII.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

XXIII. PETRUS I.

RAINON, al. RAIMOND.

Deodati expulſi in locum quemdam ſufficit
epiſcopum Plantavitius, qui ob virtutum omnium
ſplendorem non alio, quam *Boni paſtoris* nomine
fuit deſignatus : hunc autem ex privilegiorum
repertorio Raimundum appellatum vult : contra
Franciſcus Graverol, de quo ſupra, verum boni
paſtoris nomen fuiſſe Petrum adverſus Plantavi-
tium ex inſtrumento publico præfracte aſſerit;
1102. qui quidem Petrus an. 1102. inſtituit Bernar-
dum Guibertum monetæ magiſtrum cum facul-
tate ipſam cudendi. Tantas non potis eſt compo-
nere lites, nec definire utrum bonus ille paſtor,
idem ſit ac Petrus, de quo nunc agendum.

Petrus Rainonis, qui & Raymundi alicubi co-
gnominatur, clericus Agathenſis eccleſiæ antequam
fieret epiſcopus Leutevenſis, dicitur electus in ve-
teri charta Agathenſis eccleſiæ, in qua cum Ber-
nardo epiſcopo recenſetur, cujus nulla poſt annum
1122. mentio. Cathedram autem Leutevenſem
1120. jam occupabat Petrus an. 1120. ex tabulis Gel-
lonenſibus : hoc enim anno, referentibus iiſdem
actis, Augerius abbas S. Salvatoris Leutevenſis
Benedictum de Ferruciaco, ejuſque familiam,
fratres, ſorores, &c. Gellonenſi monaſterio cum
Petri Leutevenſis epiſcopi & conventus ſui con-
ſilio *guirpit* menſe Martio regnante Ludovico.
Ch. XII. col. 276. Præſens eodem nominatur anno in charta Fredo-
læ pro monaſterio Anianenſi. In placito apud
Ch. XIII. col. 277. Caſtarium an. 1122. habito Petrus electus ar-
1122. biter præſentibus G. Magalonenſi epiſcopo &
Arnaldo S. Tiberii abbate controverſiam finivit,
quæ inter monachos S. Fidis Conchenſis & Jun-
cellenſes inerat ſuper eccleſia ſancti Martini de
Canalibus, quam Juncellenſi cœnobio adjudica-
vit. Sigillum appoſuit ſuum IV. cal. Martii anno
1125. 1125. inſtrumento Arnaldi archiepiſcopi Nar-
bonenſis canonicis ſancti Juſti præpoſitatum reſti-
Ch. VII. col. 319. tuentis. Adſtitit anno circiter 1129. cum R. epi-
1129. ſcopo Magalonenſi & Augerio abbate Leutevenſi
cuidam placito apud Lupianum habito, in quo
A. Narbonenſi archiepiſcopo auctor fuit, ut ec-
cleſiam de Beciano monaſterio S. Tiberii a Ca-
ſadenſibus reſtituendam curaret. Conſenſit eodem
Spicil. t. 9. anno, & chirographum appoſuit in feſto S. Hilarii
pag. 139. pactis matrimonialibus Sybillæ filiæ Petri de Obil-
lone, cujus dicitur cognatus, cum Armanno de
Omelaz. Nuptialibus tabulis Guillelmi domini de
Montepeſſulano ſubſcripſit menſe Auguſto anni
ejuſdem. Unus eſt ex epiſcopis, quibus Innocen-
1130. tius II. ſcripſit III. cal. Dec. 1130. ut milites ſuos,
qui hominem monaſterii Anianenſis interfecerant,
monerent, ut abbati & monachis quamprimum
1134. ſatisfacerent. In concilio Monſpelienſi an. 1134.
teſtatus eſt, quod cum eſſet clericus Agathenſis
eccleſiæ, a clericis ejuſdem audiviſſet Berenga-
rium epiſcopum Agathenſem eccleſiam S. Petri
de Beciano ſancto Tiberio & Deodato abbati de-
diſſe. Petri noſtri occurrit mentio in actis ce-
leberrimis Pontii de Larazio, qui monaſterium
1136. Salvanienſe anno circiter 1136. fundavit. Edita
1138. ſunt in Miſcellan. Baluz. t. 3. Inſtituit an. 1138.
canonicos regulares in eccleſia beatæ Mariæ de

ANNI CHRISTI

A monte Cornelio, quibus montem & eccleſiam
largitus eſt ea lege, ut inibi tredecim canonici
regulariter converſarentur. Berengarius de Alba Ch. XV. col. 279.
aqua clientelæ ſacramentum præſtitit Petro anno
1142. qui in inſtrumento apud Plantavitium 1142.
dicitur filius Mariæ. Jurejurando obſtrinxit eo-
dem anno civitatis Leutevenſis notarios, ut om-
nia inſtrumenta juxta rei veritatem conficerent.
Raimundus de Leyratio confeſſus eſt an. 1144. 1144.
teneri ſe Petro reddere domum, quam ipſe in
loco dicto *caſale epiſcopi* conſtruxerat, cum ab
epiſcopo foret requiſitus. Eugenius III. bulla data
idibus Aprilis donationes omnes eccleſiæ Leute-
B venſi tempore Petri factas confirmavit. Quere-
lam habuit circa furnum & molendinum loci
dicti de Pegeirollis, quæ per arbitros ita finita eſt
an. 1146. ut ſoli competeret epiſcopo jus mo- 1146.
lendini. Teſtis legitur donationis factæ Guiraldo
abbati Salvaneſii an. 1147. a Raimundo Ricardi 1147.
de Foderia & Jordano fratre. Præſens fuit ſacra-
mento quod Raimundus Toloſæ comes præſtitit
VI. non. Maii 1149. Rogerio vicecomiti Car- 1149.
caſſonenſi. Una cum aliis duobus arbitris electus
compeſcuit anno circiter 1150 querelam, quæ 1150.
inter Berengarium de Alzara inerat & Hugonem
de Cornuccio, Guiraldumque abbatem Salvane-
C ſii circa vicum de Olmeto. Controverſiam quo-
que inter Raimundum epiſcopum & capitulum
Magalonenſe judex cum Petro Narbonenſi dire-
mit an. 1152. in inſtrumento quod videſis in 1152.
appendice, ubi dicitur Petrus Raimundus. Per- Ch. XIX. col. 356.
mutavit an. 1153. cum capitulo eccleſiæ cathe- 1153.
dralis eccleſiam de Lauſſono cum eccleſia ſancti
Geneſii de Salaſco quibuſdam retentis. Præſens
laudatur eodem anno in charta Raimundi abbatis
S. Guillelmi plura hoſpitali Jeroſolymitano con-
cedentis. Anaſtaſius IV. ſummus pontifex bulla
data XVI. cal. Maii an. 1154. Petro mandavit, 1154.
ut canonicos compelleret ita retinere præbendas,
D quas in aliis obtinuerant eccleſiis, ut officium ca-
thedralis inde non minueretur. Eidem alio diplo-
mate XVIII. cal. Junii conceſſit idem pontifex, ut
canonicos, vel moniales in eccleſia de Cornelio
conſtitueret. Ipſi quoque archidiaconatum ſancti
Petri indulſit, ut reditibus illius epiſcopus frui in
æternum poſſet. Subſcripſit eodem anno Petrus
litteris *guirpitionis* Hugonis Ruthenenſis comitis
pro monaſterio Gellonenſi. Eccleſiæ ſuæ magni-
ficus hic præſul, quam toto epiſcopatus ſui tem-
pore innumeris locupletavit donis, diem ſuum
clauſit an. 1154. ex Plantavitio. In capella epi-
ſcoporum ſepultus jacet ſub campanili.

E XXIV. PETRUS II.

DE POSQUIERES.

Raimundi Decani dynaſtæ Poſqueriarum &
Ucetiæ filius Petrus, frater autem epiſcoporum
Raimundi Vivarienſis, Raimundi Uceticenſis &
Alberti Nemauſenſis, Leutevenſe pedum tenebat
an. 1155. quo memoratur in charta Ermengardis 1155.
vicecomitiſſæ Petro archiep. Narbonenſi cedentis
quidquid in archiepiſc. Narbonenſium obitu ſo-
lebat auferre. Arbiter eſt an. 1156. concordiæ 1156.
initæ inter Ademarum Agathenſem præſulem &
Richardum abbatem S. Guillelmi. Ludovicus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

VII. Galliæ rex anno regni ſui 21. Chriſti 1157.
conceſſit Petro litteras confirmationis omnium
1157. prædiorum ac jurium ad eccleſiam Leuteveníem
ſpectantium. Eodem anno de conſenſu capituli
donavit Petrus fratribus hoſpitalis Jeroſolymitani
eccleſiam S. Juliani & S. Vincentii de Nebiano,
ſalvis *quartone*, ſynodatico jure, epiſcopali reverentia,
necnon & jure tertiorum capituli. Teſtis
1159. eſt an. 1159. donationis factæ Ermengaudo abbati
Vallis magnæ ab Hugone abbate Villæ magnæ,
ſicut & donationum ejuſdem abbatis &
Berengarii archiepiſcopi Narbonenſis monaſterio
Salvanienſi. Pepigit cum canonicis ſuis circa mu-
1160. nitionem Ulmeti an. 1160. ſtatutumque fuit inter
eos epiſcopum ad ejuſdem tuitionem, canonicos
vero ad reſtitutionem teneri ad epiſcopi nutum.
1161. Differendam ejus mortem ad annum 1161. ſuadet
inſtrumentum Salvaneſii, quo Deodatus ſe
ſuaque dedit Salvaneſio, præſente Petro epiſcopo
Leutevenſi, &c. Præſulis hujus memoria in benedictione
eſt, quippe qui non ſolum eccleſiæ
ſuæ, ſed & ipſi Leutevæ civitati multa bona comparavit
& contulit: fundavit enim eleemoſynam
clauſtri, dedit eccleſiæ bona canonicorum decedentium,
quæ prius ad epiſcopum ſpectabant,
urbem de novo mœnibus cinxit, portas & foſſas
propriis ſumtibus confecit, & acquiſivit honorem
de Lauroſo & de Salaſco. Obiit optimus
antiſtes VI. cal. Julii an. 1161. teſte Catello,
conditus in tumulo epiſcoporum.

DE MONT-PEYROUX.

XXV. Gaucelinus Raimundus.

Petro defuncto Leutevenſis epiſcopus ab Alexandro
tertio inſtituitur Gaucelinus Raimundus
de Montepetroſo abbas Anianæ in diœceſi Magalonenſi,
qui ab eodem pontifice maximo facultate
obtenta monaſterium ſimul cum eccleſia
Leutevenſi adminiſtrandi, monaſterii curam in
alium tranſmiſit. Factus autem epiſcopus videtur
1162. an. 1162. quo Alexander III. bulla data apud
Turones III. non. Januarii pontificatus anno IV.
canonicis Leutevenſibus mandat, ut Gaucelino
tanquam ipſorum epiſcopo & domino obediant.
Altera ejuſdem temporis bulla ſummus pontifex
Gaucelino donavit quidquid conceſſione pontificum
aut largitione regum eccleſiæ ipſius jam obvenerat.
Diploma eodem anno a rege obtinuit,
quo Ludovicus VII. eccleſiæ Leutevenſis bona
enumerat, confirmat, & ſub ſua ſuſcipit protectione,
additque de novo regalia totius epiſcopatus.
Denique anno 1162. pacis ſequeſter fuit
inter Richardum abbatem Gellonenſem & Guillelmum
Ademari pro quibuſdam litigioſis apud
1163. Lundras. Delegatus fuit an. 1163. ab Alexandro
III. ut mederetur abuſui, quo excommunicati
ritu chriſtiano terræ mandabantur. Bulla autem
Alexandri III. apud Plantavitium data Monſpelii
VIII. calendas Maii pontificatus V. anno Chriſti
1164. 1164. qua mandavit Alexander Hugoni Agathenſium
epiſcopo, ut cognoſceret de querimonia,
quam Gaucelinus moverat de rectoribus eccleſiarum
S. Laurentii & S. Bartholomæi villæ
ſancti Guillelmi de Deſertis, qui ad ſynodos epiſcopi
non accedebant, ſtare nequit cum itinere

ANNI CHRISTI

A Alexandri, qui *celebrato Paſchate exivit Senonis.....
& poſt feſtum apoſtolorum* (anni videlicet 1165.)
ad Montempeſſulanum remeavit, ibique manſit *Acta Alexandri III.*
uſque ad diem 19. Auguſti; ſed nec cum chartis
Agathenſibus convenit, in quibus unius Hugonis
fit mentio ad 1371. Interfuit Gaucelinus cum
plurimis epiſcopis concilio Lumbarienſi anno
1165. adverſus Albigenſem hæreſim celebrato, 1165.
ubi contra Oliverium & Siccardum ſectæ hujus
anteſignanos egregie diſputavit, erroreſque confecit
teſtimoniis novi teſtamenti ſolius, quia vetus
reſpuebant, hunc in modum: *Ego Gaucelinus
Leutevenſis epiſcopus ex domini mandato Albienſis
B epiſcopi & aſſeſſorum ejus judicio iſtos eſſe hæreticos,
& damno ſententiam Oliverii & ſociorum ejus,
ubicumque ſint, & hoc judicamus per novum teſtamentum.*
Eodem anno cum archiepiſcopo Narbonenſi
& epiſcopo Nemauſenſi arbiter eſt querelæ
epiſcopum inter & præpoſitum Magalonenſem
exortæ. Una cum quibuſdam præſulibus auctor
fuit an. 1166. concordiæ initæ inter Gau- 1166.
cerandum de Capite ſtagni & Pontium archiepiſcopum
Narbonenſem. Querelam habuit cum
Richardo Ruthenarum comite circa dominium
Montiſbruni, pro qua finienda conſeſſus eſt alteruter
an. 1167. habere alterutrum ſex menſes 1167.
C in eadem turri. Electus arbiter Gaucelinus cum
B. Biterrenſi epiſcopo, Bernardo Raimundo de
Cane ſuſpenſo, Petro Raimundo de Montepetroſo,
&c. inter Petrum Rainardi & Ermeſſindem
pro partienda hæreditate, judicium tulit
anno 1170. Berengarius Claromontius cogno- 1170.
mento Guillelmi epiſc. noſtro clientelam profeſſus
eſt an. 1172. Inſequenti Gaucelinus Hugoni 1172.
Ruthenenſi comiti ſex millia ſolidorum commo- 1173.
davit II. idus Martii, ea lege ut ipſum uſque ad
reſtitutionem nullo modo infeſtaret. Adſtitit
compoſitioni factæ inter Rogerium Biterrenſem
& Guillelmum de Lunacio VII. cal. Jun. 1175. 1175.
D Præſens fuit probato in caſtello Monſpelienſi teſtamento
Guillelmi domini Monſpelienſis pridie
idus Martii 1179. Ceſſit an. 1180. Gellonenſi 1180.
cœnobio eccleſiam B. Mariæ de Cambo. Huic
Aimericus Guillelmi dominus Clarimontis donavit
anno 1184. allodium, quod ipſe & pater 1184.
ſuus habebant a Bocacis. Bernardo abbati Salvaneſii
donationem fecit an. 1185. Ceſſit III. cal. 1185.
Jan. an. 1186. Bernardo abbati Fontis frigidi 1186.
quidquid ipſi debebant abbas Vallis magnæ, prior
de Caſſiano, abbas S. Tiberii, & alia multa, quæ
videſis in charta ipſiuſmet donationis. Eccleſiam *Ch. XX. col. 283.*
B. Mariæ de Foderia prioralem fecit & inſtituit
E an. 1187. Sanctiſſimus fuit hic præſul & in eno- 1187.
dandis ſcripturæ ſacræ difficultatibus verſatiſſimus,
ut conſtat ex duabus epiſtolis Hugonis
monachi Salvanienſis, qui ſcripſit hiſtoriam Pontii
de Larazio, in quibus Gaucelino proponit quaſdam
de ſcriptura ſacra quæſtiones, & reſponſione
Gaucelini ad priorem Hugonis epiſtolam. Has
habes tom. I. Anecd. col. 466. & ſeqq. Multa
tam in ædificiis quam prædiis in civitate adauxit,
unde quæ diu humilis jacuerat & paupercula
(verba ſunt chartularii apud Plantavitium) ex
tunc his omnibus ditata Leuteva, longe lateque

Digitized by Google

ANNI CHRISTI famam ſuam propagavit. Tandem ſenio confectus, morti debitum ſolvit VII. id. Junii *al.* Julii, 1187. anno ætatis 82. ſedis 27. humatus in ſepulcro epiſcoporum.

XXVI. Raimundus I. Guillelmi.

DE MONTPELLIER. Qui Gaucelini abbatis Anianenſis ſucceſſor, Gaucelinum quoque Leutevenſem epiſcopum excepit an. 1187. Raimundus Guillelmi filius Guillelmi domini de Montepeſſulano. Huic Philippus II. Franciæ rex plurima per totum Leuteveſium conceſſit privilegia, & confirmavit anteceſſo-
1188. rum ſuorum donationes an. 1188. vide inſtru-
Ch. XXI. col. 284. menta. Emit eodem anno Raimundus ab Hugone comite Ruthenenſi quidquid habebat in caſtris Montiſbruni, de Lezara, & aliis Leuteveſii municipiis pro 60000. ſolidis Melg. Hugo autem promiſit ſe nihil unquam in Leutevenſi pago acquiſiturum abſque licentia Leutevenſis epiſcopi. Quædam hoc tempore Anianenſi S. Salvatoris aſceterio largitus eſt *pro ſalute*, inquit, *animæ meæ, & parentum meorum, & expreſſim patris mei, & matris meæ, & Guidonis, & Guillelmi fratrum*
1189. *noſtrorum.* Impertiit anno 1189. Raimundo de Popiano facultatem conſtruendi piſtrinum in flumine Erauris ſub annuo cenſu trium heminarum frumenti, totidemque hordei: Stephanum Pictavum monetæ Leutevenſis probatorem inſtituit: laudavit & donationem eccleſiæ S. Martini de Caſtellari a canonicis factam præceptori hoſpitalis
1190. de Noſſeran. Donavit ipſe an. 1190. de conſilio Raimundi archidiaconi eccleſiam beatæ Mariæ de Cornelio una cum monte & appenditiis Beli-
* Nonnenque. xendi antiſtitæ monaſterii de Elnonenca,* monialeſque ſuſcepit in ſorores, eccleſiam quoque de Rogaz eis conceſſit auctoritate Bernardi Narbonenſis archiepiſcopi in præſentia Eblonis abbatis ſancti Guillelmi. Donationes a deceſſore factas Bernardo abbati Fontis frigidi calumniatus eſt eodem anno Raimundus: re ad Bernardum Narbonenſem delata, eam ita compoſuit archiepiſcopus, ut Gaucelini dona reſtitueret abbas, Raimundus vero monachis cederet quidquid in eorum bonis exigere poterat. Petrus Narbonæ vicecomes Raimundo ejus conſanguineo donavit
1192. an. 1192. quidquid habebat in urbe vel diœceſi Leutevenſi, ſicuti Raimundus dux Narbonæ, comes Toloſæ, & marchio Provinciæ ante mortem, quæ an. 1194. Nemauſi obtigit, totum ei illud ceſſit tam quod ab Hugone Ruthenenſi comite emerat, quam quod ipſe dux in toto habebat
1194. Leuteveſio. Præſens erat an. 1194. dum Guillelmus Montiſpeſſulani dominus Raimundo comiti Toloſati ſacramentum fidelitatis præſtitit. Facta eſt eodem anno permutatio inter ipſum & capitulum, qua canonicis dedit epiſcopus eccleſiam de Planis & de Somonte, capitulum vero dedit epiſcopo eccleſiam de Caſtellari. Cœleſtinus III. pontificatus ſui anno IV. Raimundo conceſſit facultatem gerendi negotia capituli & canonicos cum conſenſu capituli inſtituendi. Eo circiter tempore captus fuit & male a nefariis tractatus,
1195. ut diſcimus ex concilio Monſpelienſi an. 1195. menſe Decembri habito, in quo confirmata fuit excommunicationis ſententia jam lata in ipſos de Capeſtagno, vel extra, qui dominum R. (Raimundum) Leutevenſem epiſcopum ceperant, & uſque ad redemtionem male tractarant. Emit an. 1197. ab Ermeſſende filia quondam Raimundi de Podio & uxore Guillelmi de Cornon manſum de Balma cum ejus appenditiis, & quidquid habebat in pago S. Johannis de Plenis & in pago de Uſclatio & de Boccaſers pro 1010. ſolidis Melgorienſibus. Emit adhuc eodem anno manſum, ubi munitiſſimum oppidi de Caſtellari caſtrum poſtea exſtructum eſt. Guillelmum Montiſpeſſulani dominum nepotem ſuum menſe Novembri an. 1199. ſolvit ab omnibus quæcumque vel nomine proprio, vel eccleſiæ Leutevenſis nomine exigere poterat ratione poſſeſſionum, quas ab anteceſſore ipſius Gaucelino Leutevenſi epiſcopo vel alio quovis modo tenebat. Occurrit adhuc eodem anno in tabulis Fontis frigidi, ubi tranſegiſſe dicitur cum abbate hujuſce monaſterii. Hincque ſatis refellitur Plantavitius, qui Raimundi obitum an. 1197. ex necrologio aſſignat. Melius ergo juxta Catellum obiit Raimundus an. 1201. defunctus autem ſepelitur in conditorio epiſcoporum. ANNI CHRISTI *Baluz. conc. Narbon. pag. 37.* 1197. 1199. *Comment. Occitan. pag. 297.* 1201.

XXVII. Petrus III.

FROTIER. Petrus, quem ex antiqua Froteriorum Petragoricenſium familia oriundum vult Plantavitius, epiſcopus Leutevenſis jam recenſetur an. 1195. in tabulis Villæ magnæ, in quibus facultatis cujuſdam a Berengario abbate oppidanis de Loderano die 8. Octob. hujuſce anni conceſſæ teſtis legitur: at errorem in apographo amanuenſis incuria irrepſiſſe, qui forte pro MCCV. *legerit* MCXCV. inde certo colligo, quod ex allatis ſupra teſtimoniis Raimundum Guillelmi tunc temporis nondum obiiſſe ſatis conſtet & abunde. Petrus vero ei ſucceſſerat an. 1202. cum calendis Maii de conſenſu capituli Aimerico Guillelmi quædam prædia clientelæ titulo commiſit. Eodem anno Innocentius III. bulla data V. idus Junii privilegia omnia ab imperatoribus & regibus eccleſiæ Leutevenſi jam conceſſa confirmavit. Quam negotia capituli gerendi Raimundo conceſſerat facultatem Cœleſtinus, hanc Petro confirmavit Innocentius anno 1203. Inſequenti teſtis adfuit appellationis a Berengario metropolita a legatis pontificiis menſe Auguſto interpoſitæ. Huic Guillelmus & Berengarius de S. Gerardo & alii donavere anno 1204. villam de S. Gerardo cum appenditiis. Eodem anno Petrus abbas S. Salvatoris Leutevenſis Petro epiſcopo obſequium debitum more ſolito perſolvit, & permutationem fecit, qua epiſcopus dedit abbati eccleſiam ſancti Cypriani de Sobertio, abbas vero dedit epiſcopo eccleſiam ſancti Geneſii de Furnis, &c. Menſe Aprili anni currentis Guillelmus Ruthenenſis comes ratam habuit venditionem a patre & fratre factam prius Raimundo epiſcopo eorum omnium, quæ in toto habebant Leuteveſio. Una cum pluribus epiſcopis & viris religioſis P. regem Aragonum & Monſpelienſes diſcordantes conciliavit VI. cal. Nov. 1206. Novam cum Aimerico 1202. 1203. Ch. LVII. col. 51. 1204. 1206.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

abbate S. Salvatoris die 6. menſis Nov. permu- A
tationem fecit Petrus, quam videſis apud Planta-
vitium pag. 106. Agnes monaſterii Nonnatici
per obitum Petronillæ antiſtita electa Petro epi-
ſcopo reverentiam profeſſa eſt & obedientiam
1207. anno ad ſummum 1207. quo a ſicariis, quod
nollet plebiſcita jurejurando per injuriam extorto
confirmata probare, gladiis miſerrime ædibus in
propriis confoſſus occubuit Petrus poſt ſex annos
pontificatus, ut vult Catellus. Jacet in cathedralis
ſacello epiſcoporum.

DE LODEVE.

XXVIII. Petrus IV.

Ex antiqua & illuſtri Fonteſiorum materno B
ex latere proſapia repetens originem Petrus,
quamprimum in defuncti locum ſufficitur, reos
cædis ſui deceſſoris extremo ſupplicio affici curat,
ſatagente imprimis Aimerico Guillelmi Clari-
montis toparcha, qui audita Petri Froterii nece
Leutevam citiſſime advolaverat, ut de tam diro
facinore vindictam ſumeret: ſexdecim itaque ſi-
carios Aimerico curante in arctiſſima vincula
conjectos morti, bonaque eorum fiſco adjudicat
Petrus decreto, quod rex Philippus anno regni
1208. ſui 29. approbavit. Commutationem fecit eo-
dem anno cum Arnaldo, Leutevenſi archidiaco-
no, arbitris Bernardo Calveto abbate S. Afro- C
diſii & Guillelmo Ruthenenſi archidiacono. De
mandato Arnaldi abbatis Ciſtercienſis ſedis apo-
1209. ſtolicæ legati ſedata eſt anno 1209. quæ Petrum
epiſcopum inter & monachos S. Salvatoris circa
abbatis electionem inerat controverſia, definitum-
que fuit monachos abſque conſenſu epiſcopi ab-
batem non poſſe eligere, confirmataque eſt facta a
Petro Bogonis electio. Eodem anno Petrus dedit
Aimerico Claromontio villam de Salaſco ſub
clientelæ ſacramento. Bernardus de Magalatio ab-
bas Juncellenſis de conſenſu Biterrenſis epiſcopi
1210. donavit ei menſe Julio an. 1210. eccleſiam B.
Mariæ de Pruneto, &c. ſub annua 45. ſexta- D
riorum frumenti penſione. Privilegia jam Rai-
Ch. XXI. col. 264. mundo conceſſa Petro iterum confirmavit Phi-
lippus rex diplomate dato Pariſiis anno 1210.
1211. Ab Innocentio III. delegatus an. 1211. cum B.
abbate Bonæ cumbæ Hugonis Ruthenenſis epi-
1212. ſcopi admiſit ceſſionem. Inſequenti concilio Nar-
bonenſi II. cal. Maii adfuit. Petrus Biterrenſis epi-
ſcopus de mandato Raimundi Uceticenſis Petro
Leutevenſi jus pedagiorum adjudicavit eodem
anno, aſſiſtentibus ſibi Bernardo abbate & Guil-
lelmo Trebaiano præcentore S. Afrodiſii. Præſens
fuit clientelæ quam Arnaldo Narbonenſi electo
profeſſus eſt Aimericus vicecomes Narbonæ menſe E
1213. Martio anni exeuntis. Vocatus fuit an. 1213. ab
Arnaldo metropolita ſedis apoſtolicæ legato, ut
cum aliis Narbonenſis provinciæ præſulibus con-
veniret in oppida Savarduni & Murelli, qui de
pace tractarent cum Petro Aragonum rege bel-
lum gerente adverſus comitem Montisfortis in
gratiam Raimundi Toloſæ comitis: rege vero
conditiones pacis abnuente, pugnatum eſt apud
Murellum, quod caſtellum obſidebat rex, qui in
prælio fuſo exercitu occiſus eſt. De celebri hac
victoria reportata feria v. in octava Nativitatis

ANNI CHRISTI

B. M. epiſcopi, quos inter aderat noſter Petrus,
ſcripſerunt epiſtolam ad omnes fideles, quam
refert Petrus monachus Vallis cernaii hiſt. Albig.
p. 75. Inſtituit Petrus an. 1214. duos viſitatores 1214.
macellorum urbis Leutevenſis. Interfuit concilio
Monſpelienſi an. 1215. in quo præſente Petro de 1215.
Benevento cardinali ſummi pontificis legato dam-
nata fuit hæreſis Albigenſium. Eodem anno Rai-
mundus de Monte deſiderio & Petrus Raimundi de
Montepetroſo donaverunt Petro allodium om-
nium bonorum, quibus in Leuteveſio potiebatur.
Eo circiter tempore Petrus Raimundi de Alba aqua
divendidit ei nemus in loco vocato *Croſets*. Philip- 1216.
pus rex anno regni ſui 37. proceribus Leutevenſi-
bus mandavit, ut in regaliis Petro obedirent, & fi-
delitatis ſacramentum præſtarent. Raimundus de
S. Mauritio dedit ei allodium caſtri de Pegeirollis
in diœceſi Monſpelienſi III. idus Mart. an. 1217. 1217.
Raimundus Raimundi de Foderia ejuſque frater
ei recognoverunt quidquid habebant in territorio
de Calmels an. 1218. Inſequenti Philippus rex 1218.
conceſſit Petro & ſucceſſoribus facultatem ten- 1219.
dendi & laxandi catenas in vicis Leutevæ. Ho-
norius III. mandavit Petro pontificatus anno IV.
ut Johanni de Cambannico archidiaconatum S.
Petri Leutevenſis conferret, modo tandiu vacaſ-
ſet, ut ejus collatio ad ſedem apoſtolicam eſſet
devoluta. Arbiter ab Honorio ſummo pontifice
electus querelæ inter Petrum Bermundum &
Viernam relictam Bernardi de Anduſia ſuper
villam Aleſti, vices ſuas committit Arnaudo Ne-
mauſenſi epiſcopo menſe Septembri an. 1223. 1223.
Amalricus dux Narbonæ donavit ipſi XVIII. cal.
Decemb. ejuſdem anni quidquid habebat juris in
caſtro de Malavetula. Eodem anno Petrus Ber-
mundi ab eo tenere confeſſus eſt quidquid ha-
bebat in Leuteveſio. Guillelmus de Montepetro-
ſo, uxorque Ermeſſindis dederunt ei allodium
omnium, quæ in Leuteveſio tenebant an. 1224. 1224.
Interfuit eodem anno concilio Monſpelii aucto-
ritate Honorii papæ III. coacto, ut exciperentur
in eo conditiones pacis cum Amalrico de Monte-
forti & aliis. Inſequenti rex Ludovicus VIII. 1225.
pater S. Ludovici agnoſcens ſe ex copiis auxilia-
ribus Petri viri bellicoſi in expeditione Albigenſi
multum accepiſſe ſubſidii ad victoriam adverſus
comitem Raimundum VII. reportandam, dedit
ei & ſucceſſoribus ejus comitatum Montiſbruni
vel potius donationem a Raimundo VI. jam ante
obitum Raimundo Guillelmi epiſcopo factam
de dicto comitatu confirmavit, ut & conceſſiones
regaliorum, aliaque jura, & privilegia, quæ pro-
dunt antiqua regeſta & repertoria chartarum.
Adfuit concilio Narbonenſi a Petro Amelio ar-
chiepiſcopo tempore quadrageſimæ anno 1226. 1226.
coacto adverſus Albigenſes eorumque fautores.
Excepit eodem anno varias recognitiones capituli
Leutevenſis, necnon Johannis de Malavetula &
Biernæ. Convenit an. 1228. cum Petro Amelio 1228.
aliiſque comprovincialibus, primo Meldas, deinde
Lutetiam, ubi facta fuit concordia inter S. Lu-
dovicum & Raimundum Toloſæ comitem, quæ
confirmata eſt anno ſequenti Toloſæ in concilio
ab iiſdem præſulibus celebrato. Permutationem

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

1229. fecit an. 1229. cum monachis Salvienſibus in A
dioœceſi Nemauſenſi. Tradidit eodem anno no-
tariatum Leutevenſem Johanni de Aſpris. Petrus
1230. Amelius ſedavit an. 1230. controverſiam, quæ
Petrum inter & canonicos Leutevenſes inerat
circa obedientiam epiſcopo debitam & alia non-
nulla. Una cum Sibiuda antiſtita Nonnatici dedit
1231. die 4. Jan. an. 1231. Berengario capellano duas
partes de quinque decimarum omnium & primi-
tiarum eccl. S. Stephani de Rogatio. Iiſdem anno
& die de conſenſu capituli conceſſit eidem Sibiudæ
decimas omnes hujuſce eccleſiæ de manibus laï-
corum extortas. Petrus Ermengavi de Montepe-
1232. troſo ei præſtitit hominium anno 1232. Inter- B
1233. fuit concilio apud Biterras an. 1233. habito, ut
procuraretur pax inter comitem Toloſæ & comi-
tem Provinciæ. Querelam habuit cum præceptore
domus Jeroſolymitanæ de Nebiano, quæ ſenten-
1234. tia arbitrorum finita eſt an. 1234. Petrus de Podio
1235. fidem ei juravit pro caſtro de Boſco an. 1235.
1236. Confirmavit XIX. cal. Sept. an. 1236. donatio-
nem olim a B. Fulcranno capitulo factam redi-
tuum illorum, quos *Tertia* vocant. Ædificavit
eodem anno magnam turrim de Caſtellari, &
nonnulla acquiſivit. Petrus denique longævus, &
ſenio fatiſcens, ſub finem vitæ habitum Fratrum
Minorum, quos annos ante aliquot in urbem C
induxerat vivente adhuc S. Franciſco, ſumſit in
conventu Leutevenſi, in quo tandem fatis ceſſit,
unde forſan Sammarthani Petrum e Franciſcano
ordine ad cathedram Leutevenſem aſſumtum
putarunt, ſed perperam: anno enim 1208. quo
præeſſe cœpit, nondum inſtitutus fuerat ordo
S. Franciſci. Rexit autem annos triginta & non-
nullos menſes tam feliciter, ut demortuo datus
fuerit titulus Patris cleri, & populi Paſtoris. Ante
altare cœnobii Franciſcanorum Leutevenſium fuit
1237. ſepultus an. 1237. vel 1238. juxta Sammarth.

XXIX. BERTRANDUS I.

DE MORNAY.

Nobilibus in Avenionenſi comitatu ortus pa-
rentibus Bertrandus, e monacho Benedictino S.
Andreæ Avenionenſis factus prior de Salagone,
tum ſancti Laurentii de Barreto in diœceſi Va-
pincenſi, vivente adhuc Petro deceſſore eligitur
epiſcopus Leutevenſis & confirmatur a Petro
Amelio metropolita, ſed conſecrationis munus
toto quo Leutevenſem rexit eccleſiam quadriennio
obtinere non valuit. Nihilominus tamen Aime-
1239. ricum Guillelmi anathemate percuſſit an. 1239.
quod caſtrum ſuum de Claromonte nollet pro-
fiteri in feudum ab eccleſia Leutevenſi. Sedata
eodem anno XVI. cal. Dec. controverſia, quam
cum præceptore domus Jeroſolymitanæ S. Eulaliæ
habebat. Bernardus Malaura & Berengarius To-
1240. meſius clientelam ei exhibuerunt anno 1240.
Inſequenti e pago de Niſatio in diœceſi Biter-
renſi ad caſtrum de Caſtellari ſe conferens Ber-
1241. trandus paucos poſt dies illic moritur an. 1241.
unde Leutevam tranſlatus, tumulatur in cathe-
dralis ſacello S. Michaelis: de eo necrologium
Andaonenſe ſic: *VIII. cal. Julii depoſitio Ber-
trandi de Mornaco Leutevenſis electi, monachi noſtri,
pro quo fiat ſicut pro abbate.*

XXX. GUILLELMUS I.

ANNI CHRISTI

DE CASOULS.

Paucis poſt obitum Bertrandi diebus aſſumtus
eſt Guillelmus de Caſulis Biterrenſis, præpoſitus
Nemauſenſis, vir prudentiæ & eruditionis non
vulgaris, quem electum rogarunt Narbonenſes
canonici litteris nonis Julii datis, ut confirmatio-
nem ab archiepiſcopo non peteret abſque ipſo-
rum conſenſu & conſilio. Confirmatus autem,
a Chriſtiano Agathenſi epiſcopo aſſiſtentibus ſibi
Biterrenſi & Magalonenſi antiſtitibus conſecra-
tionis munus accepit in æde parochiali apud Pe-
denatium. Varia variorum primo præſulatus ſui
anno 1241. dynaſtarum excepit hominia. Inſe-
quenti cum B. Elnenſi epiſcopo & R. electo Bi-
terrenſi recenſetur in archivis Narbonenſibus XII.
calend. Martii an. 1242. Berengarius Guillelmi 1242.
clientelam profiteri cogitur Guillelmo an. 1243. 1243.
de mandato S. Ludovici, qui & ipſe poſt Beren-
garium eidem epiſcopo pro Ceyratio ſimilem ex-
hibuit recognitionem. Occurrit eodem anno in
litteris Raimundi comitis Toloſani ad Toloſa-
num, Agennenſem & Cadurcenſem epiſcopos.
Anno 1244. ab Innocentio IV. delegatus ut ſo- 1244.
lemniter inquireret an Raimundus ſenior Tolo-
ſanus catholicus obiiſſet necne, bulla data Lugduni
IV. cal. Mart. pontificatus anno IV. centum & ſex
teſtes audivit, qui affirmarunt comitem deceſſiſſe
pœnitentem. Circa id tempus concilio Narbonenſi
adfuit. Anno ſequenti Petro Narbonenſi archi-
epiſcopo juravit obedientiam & reverentiam V.
idus Aprilis an. 1245. Recenſetur inter epiſcopos
qui XVIII. cal. Julii litteris ad Innocentium IV. 1245.
apud Biterras datis ſummum rogarunt pontifi-
cem, ut libera daretur Inquiſitoribus in hæreti-
cos agendi licentia. Concilio œcumenico apud
Lugdunum tunc habito interfuiſſe Guillelmum
vult Plantavitius, unde redeunti & per Arelatem
tranſeunti Johannes Baucianus Arelatenſis archi-
D epiſcopus conceſſit reliquias S. Geneſii martyris
Leutevenſium protopatroni, brachium videlicet
& ſanguinem pixide incluſum. Innocentius bulla
data Lugduni XIII. cal. Decemb. ejuſdem anni
ad archiepiſcopum Auxitanum, Leutevenſemque
& Anicienſem epiſcopos indulget, ut ſi nihil
rationabile impediat, corpus Raimundi comitis
eccleſiaſticæ ſepulturæ mandetur. Adſuit Guil-
lelmus concilio apud Biterras XIII. cal. Maii an.
1246. habito poſt obtentam a ſummo pontifice 1246.
in hæreticos agendi licentiam. Acquiſivit eodem
anno mediam partem caſtri de Alba aqua a Brai-
munda filia Petri Raimundi. Præſens memoratur
E ceſſioni Trincavelli vicecomitis Biterræ & Car-
caſſonæ factæ in manibus S. Ludovici Franco-
rum regis VII. idus Aprilis 1247. Concilio Va- 1247.
lentiniano adfuit an. 1248. quo & conſtruxit 1248.
ſacellum aulæ epiſcopalis B. Mariæ de Bello loco,
& emit a Dulcia villam de Pouſcombes. Reco-
gnitiones & clientelas proſecutus eſt an. 1249. 1250.
Permutationes fecit an. 1250. cum prioribus de 1249.
Laurosio & de Ripa, ſtatuitque in capitulo, ut
deinceps tam epiſcopus quam canonici ſinguli an-
nis in capitulum die craſtina Inventionis S. Crucis
convenirent res capituli pertractaturi. Innocentius

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
1251. IV. Guillelmo noſtro confirmavit anno 1251.
donationem archidiaconatus factam Petro deceſ-
ſori per Adrianum papam, de qua in hoc epiſco-
po. Synodalem librum in uſum diœceſis in lucem
1252. emiſit an. 1252. quo uſi ſunt hactenus in ſynodis
annuis Leutevenſes epiſcopi. Statuit eodem anno
duo in poſterum capitula generalia per triduum
ſingulis annis celebratum iri, alterum poſtridie
feſti S. Martini, alterum poſtridie Inventionis
S. Crucis. Querelam habuit adverſus abbatem
S. Guillelmi de Deſertis circa cauſas matrimo-
niales, aliaſque res eccleſiaſticas, quam præcen-
tori Biterrenſis eccleſiæ & abbati S. Pontii diju-
1253. dicandam commiſit Innocentius an. 1253. Fun-
davit eodem anno Guillelmus eleemoſynam ſex-
tariorum decem mixturæ, & recepit clientelam
Berengarii Clarimontis dynaſtæ, qui excommu-
nicationem potius elegerat, quam debitam epi-
ſcopo reverentiam præſtare. Subſcripſit VII. cal.
Junii litteris epiſcoporum Narbon. provinciæ ad
Alfonſum comitem Toloſanum de hæreticis eo-
rumque ſucceſſionibus. Petrus Gontheri, Petrus
Roſſelli, & Berengarius Roſtagni preſbyteri, &
Pontius Gazel laïcus omnia ſua hoſpitali Jero-
1254. ſolymitano de Nebiano tradiderunt an. 1254.
ſub onere decem librarum ceræ novæ quotannis
1255. epiſcopo Leutevenſi ſolvendarum. Anno ſequenti
interfuit Guillelmus concilio apud Biterras VIII.
idus Maii an. 1255. a Guillelmo Narbonenſi
archipræſule convocato, ut regi præberent au-
xilium ad obſidendum caſtrum de Querbus hæ-
reticorum & latronum propugnaculum. Confir-
mavit eodem anno Agneti abbatiſſæ de Elno-
nenca donationes prius Belixendi a Raimundo
factas, & emit a Petro de Montepetroſo quid-
quid habebat in villa de Arboratio pretio 300.
1256. ſolid. Turonenſium. Comparavit an. 1256. a
Guillelmo de Mandagot toparcha Montiſpetroſi
quidquid habebat juris in manſo de Cerclieres
& pertinentiis, & excepit clientelam præcepto-
ris domus de Nebiano pro eo quod habebat in
municipiis de Lauſſono & de Moreſio. Querelam
habuit cum Guillelmo de duabus virginibus abba-
te S. Guillelmi ſuper juriſdictionibus majoribus
1257. & minoribus villæ de Arboracio, quæ an. 1257.
finita eſt arbitri ſententia Petri abbatis S. Salva-
toris, quicum quædam fecit pacta. Nonnullas
ab eo eodem anno factas acquiſitiones narrat
1258. Plantavitius. Sedata eſt an. 1258. per arbitros quæ
inter Guillelmum inerat & Bernardum Amalri-
cum dominum de Sobertio controverſia circa
juriſdictionem territorii de Buxata. Subſcripſit
1259. epiſcoporum litteris an. 1259. menſe Maio ad
Alfonſum comitem Toloſanum datis. Apud
regios inquiſitores a rege S. Ludovico inſtitutos
eo circiter tempore conqueſtus eſt, quod plurima
eccleſiæ Leutevenſi ablata fuiſſent prædia, quæ
reſtitui poſtulavit: annus autem non deſignatur.
Vitam tandem dierum plenus cum morte com-
mutavit, traditusque ſepulturæ fuit X. cal. Nov.
an. 1259. in templo prioratus ſancti Michaelis
Grandimontenſis ordinis unica ab urbe leuca
diſſito, cujus inſignis exſtiterat benefactor: huic
enim donaverat eccleſiam S. Vincentii de Maſonis,

A vulgo de Salelles, una cum ſilva, ea lege ut in ANNI CHRISTI
eodem prioratu duodecim monachi ordinis Gran-
dimontenſis inſtituerentur.

XXXI. Raimundus II.

Bellin.

Triduo poſt exſequias Guillelmi Leutevenſis
eligitur epiſcopus Raimundus Bellini canonicus
eccleſiæ Albienſis, ſeptimo ſcilicet cal. Novemb.
an. 1259. & conſecratur in eccleſia Narbonenſi
a Petro epiſcopo Agathenſi III. idus Januarii ſe-
quentis, eademque die, ſede archiepiſcopali vacan-
te, obedientiam promittit capitulo Narbonenſi,
ut docent nos tabulæ hujus eccleſiæ, quibus id
B omne refellitur, quod Plantavitius de Raimun-
di hujus inauguratione comminiſcitur, quem e
nobili Rocoſellorum gente Aſtulphi cognomi-
natum vult. Vix autem epiſcopatus poſſeſſio-
nem adipiſcitur, & in urbem ingreditur, cum
a civibus fidelitatis ſacramentum exigit. Habuit
querelam cum Armando de Valauqueſio circa
manſum de Balma, quæ eo circiter tempore ſedata
eſt. Anno ſequenti 1260. privilegia quædam & 1260.
libertates ſuis conceſſit canonicis, quæ refert Plan-
tavitius pag. 195. Dedit an. 1261. Petro abbati 1261.
S. Salvatoris Leutevenſis, ejuſque monachis fa-
cultatem ducendi & reducendi quaſdam aquas ad
C monaſterium. Pepigit an. 1262. cum Ruthe- 1262.
nenſi comite pro quibuſdam diſſidiis.

Plantavit. pag. 200.

XXXII. Raimundus III.

Astulphi.

Ipſe eſt procul dubio Raimundus Aſtulphi e
nobiliſſima Rocoſellorum gente ortus ex Planta-
vitio, quem ſola littera R. deſignatum, idibus
Januarii an. 1263. ſede Narbonenſi vacante, a 1263.
Petro Agathenſi epiſcopo conſecratum, fidei ſa-
cramentum capitulo dixiſſe legimus in archivis
eccleſiæ Narbonenſis. Eodem anno, ni forte de
præcedenti epiſcopo adhuc ſit intelligendum,
Guillelmus de Parlages hominium ei præſtitit
D pro eo omni quod in toto habebat Leuteveſio.
Statuit nonis Septembris anno 1264. ut deinceps 1264.
archipreſbyter Leutevenſis ſumeretur e numero
tredecim canonicorum & poſt archidiaconum,
ſacriſtam & præcentorem ſederet. Hugo de Salve
canonicus Leutevenſis arbiter ſententia diremit
X. calendas Julii 1265. controverſiam, quæ 1265.
Raimundum epiſcopum inter & Petrum abba-
tem Anianenſem inerat circa villam de Coſſe-
natio, &c. Plura acquiſivit eodem anno a Rai-
mundo de Rocoſello & Aldeberto Segnoreti.
Raimundus de Vico ſicco Raimundo epiſcopo
clientelam eſt profeſſus anno 1268. pro caſtro 1268.
E de Tudera. Statuit anno 1269. canonicum re- 1269.
cens aſſumtum primo anno de reditibus cano-
nici nihil percepturum, qui capitulo applicaren-
tur. Regi S. Ludovico libellum ſupplicem obtu-
lit anno 1270. in quinque diviſum capita, quo 1270.
de injuncta ſibi obligatione veniendi in conſpe-
ctum Guillelmi de Cohardone militis ſeneſcalli
Carcaſſonenſis & Biterrenſis conqueſtus eſt, ut
regi fidem præſtaret pro bonis quæ ab ipſo tene-
bat. Excepit eodem anno clientelas Berengarii
Guillelmi, Aimerici Claromontii, & Petri de
S. Privato. Sedata eſt IV. Junii 1271. quæ 1271.

Tab. Carcaſſon.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1272. Raimundum inter & Paulum de Claromonte A
movebatur controverſia circa villam de Cellis. Terminata eſt per arbitros an. 1272. alia quam cum Bernardo Raimundi de Montepetroſo & Pontio de Valauqueſio dominis de Boſco habebat controverſia. Recenſetur inter epiſcopos Narbonenſis provinciæ qui an. 1272. ad Gregorium X. & cardinales Viterbii congregatos ſcripſere, ut Petrum de Montebruno electum Narbonenſem quamprimum ad eccleſiam ſuam accedere ſinerent.

Ch. LXXIII. col. 68. Baluz. conc. Narb. app. pag. 176.

1273. Excepit an. 1273. clientelam Berengarii de Moreſio.
1274. Confirmavit an. 1274. donationem eccleſiæ de Caſſari factam a canonicis Leutevenſibus præceptori hoſpitalis de Noſeran. Cum B plurimis præſulibus Carcaſſonam a Guillelmo de Cohardone ſeneſcallo convocatur die Jovis poſt feſtum ſancti Nicolai ejuſdem anni in diem Circumciſionis ſequentis ſimul deliberaturi, quid facto opus, ne frumentum extra provinciam adſportaretur. Litem habuit cum monachis ſancti Guillelmi, quæ finem accepit anno 1275.

Tab. Carcaſſon.

1275. Inſequenti excepit clientelas & recognitiones Petri & Johannis Borraſſac.
1277. Quædam emit an. 1277. quo vocatus legitur ad concilium Biterrenſe.
1279. Biennio poſt ad alterum apud Biterras habendum concilium denuo invitatus, excuſat ſe quod propter ſenectutem Biterras accedere non poſſit. C Senio itaque confectus obiit: in ſacello S. Fulcranni ſub campanili exſtructo quieſcit.

XXXIII. Berengarius I.

DE BOUSSAGUES.

Vir in ſedandis controverſiis, boniſque pro eccleſia acquirendis induſtrius Berengarius de Bociacis diœceſis Biterrenſis a Leutevenſibus poſt Raimundum aſſumitur, ut conſtat ex archivis Narbonenſibus, in quibus Petri Narbonenſis archiepiſcopi legimus litteras XVI. cal. Septemb an.
1280. 1280. ſuffraganeos invitantis, ut Narbonam in craſtinum inſtantis feſti B. Matthæi apoſtoli convenirent ad munus conſecrationis impendendum D magiſtro Berengario de Bociacis Leutevenſi electo, quam arduis eccleſiæ ſuæ negotiis impeditus ad Dominicam poſt inſtans feſtum S. Michaelis 6. nempe Octobris prorogavit. Eodem anno Berengarius clientelam admiſit Berengarii Guillelmi de Caſtro Clarimontis & Guillelmi de S. Mauritio domini Montiſpavonis. Acquiſivit idibus Novembris a Johanne Grimaldo rectore eccleſiæ de Salſis quidquid inibi habebat. Obtinuit
1281. an. 1281. ſanctioris regis conſiſtorii decretum adverſus Guillelmum de Anduſia, qui clientelam ei profiteri recuſabat. Emit a Bertrando de Montepetroſo quidquid poſſidebat in territorio E S. Privati pretio 3000. ſolid. Melgor. Querelam habuit cum dynaſtis oppidi de Giniaco, quæ a Petro Raimundi arbitro compoſita fuit pridie
1282. nonas Febr. an. 1282. Aliquot poſt diebus XIII. ſcilicet cal. Martii confirmata fuit auctoritate Johannis abbatis Ciſtercienſis ſedis apoſtolicæ legati electio abbatis S. Salvatoris per Berengarium facta, contra electionem per monachos attentatam. Sedata eſt eodem anno quæ Berengarium inter & Guillelmum abbatem S. Guillelmi vertebatur controverſia circa limites vallis de Deſertis. Subſcripſit anno 1283. litteris epiſcoporum provinciæ Narbonenſis ad Philippum regem pro Petro Narbonenſi archiepiſc. ANNI CHRISTI 1283.
Eodem anno juxta ordinationem olim anno 1209. ab Arnaldo abbate Ciſtercienſi factam elegit in pervigilio S. Lucæ Ermengaudum de Vincrono abbatem S. Salvatoris, & acquiſivit nonnulla a Johanne & Hugone Borraſſac. Anno 1284. 1284.
Petrus Narbonenſis archiepiſcopus electus arbiter cum duobus Leutevenſis eccleſiæ canonicis controverſiæ Berengarium inter & capitulum circa quotidianas diſtributiones obortæ definierunt judices, epiſcopum ſimplici portione canonici ſicut anteceſſores contentum eſſe debere. Raimundus Veretus ſacriſta itidem arbiter ipſi adjudicavit dominium loci de S. Privato. Eodem denique anno IV. cal. Oct. ſedata ſunt quæ a longo tempore inter epiſcopum Leutevenſem & abbatem ſancti Guillelmi mota erant diſſidia, Berengario de Bociacis & Guillelmo de duabus virginibus in arbitros compromittentibus. Hunc autem annum non exceſſit Berengarius, e vivis exemtus die natali SS. Innocentium juxta archiva Narbonenſis eccleſiæ. Humatus fuit in ſacello ſancti Michaelis.

XXXIV. Berengarius II.

GUITARD.

Berengario defuncto canonici Leutevenſes Sabbato poſt Epiphaniam an. 1284. ſeu, ut nunc loquimur 1285. per compromiſſum elegerunt Berengarium Guitardi Leutevenſem, archidiaconum hujuſce eccleſiæ, decretumque electionis Petro Narbonenſi archiepiſcopo ſtatim id. Jan. ſignificarunt, qui litteris XIV. cal. Mart. inſequentis datis ſuffraganeos invitavit, ut apud Leutevam perſonaliter adeſſent conſecrationi IV. nonas Martii canonice impendendæ diſcreto viro Berengario electo Leutevenſi, cujus electionem rite celebratam confirmaverat.

Ch. XXXIV. col. 203.

Quaſdam recognitiones excepit anno 1285. de quibus chro- 1285.
nologia Leutevenſis in Berengario de Bociacis eodem anno, quo nonnulla permutavit cum Aimerico Claromontis dynaſta. Capellam B. M.
de Nova cella in parœcialem erexit an. 1286. 1286.
Clientelam excepit an. 1287. a Guillelmo de 1287.
Leuteva & Bertrando de Montepetroſo. Ad regem appellavit an. 1288. eo quod Biterrenſis 1288.
epiſcopus quamdam ab eo exigeret decimam in loco de Niſatio. Collegium quatuor capellanorum qui quotidie celebrarent in eccleſia S. Stephani de Goriano inſtituit an. 1289. Diverſæ ei 1289.
fuere præſtitæ clientelæ a nobilibus feudatariis an. 1290. quo e vivis exceſſit juxta Plantavi- 1290.
tium. Defunctus conditur in cathedrali. Catello qui ejus obitum in annum 1291. differt, ignotus fuit ſequens

XXXV. Bernardus IV.

DE POITIERS.

Plantavitio Bernardus innotuit ex nomenclatura Guidonis & veteri quodam an. 1290. cal. Oct. inſtrumento recognitionis factæ Bernardo de Pictavia Leutevenſi epiſcopo a Salomone de Felgariis Lunatii dynaſtæ pro loco de S. Mauritio.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI DE LA GARDE.

XXXVI. Gaucelinus.

Gerardi de la Garde filius Gaucelinus, ex decano Brivatenſis eccleſiæ & Egidii archiepiſcopi Narbonenſis vicario generali ab anno 1290. electus Leutevenſis epiſcopus Egidio metropolitæ promittit obedientiam x. cal. Jun. an. 1292. qui quidem annus primus ne præſulatus ejus fuerit necne quis definierit ! Sopitæ ſunt ab arbitris hoc eodem anno diverſæ, quas cum Gaucerando præceptore domus de Nebiano habebat querelæ. Miſit procuratorem ad concilium provinciale Biterris congregatum an. 1294. Emit an. 1295. medietatem juriſdictionis Durantii & Croci Henrici ab ipſo Philippo rege. Raimundus Abrandi Gaucelino fidelitatis ſacramentum præſtitit pro caſtro S. Mauritii idibus Junii an. 1296. quo Bonifacius VIII. Gaucelinum litterarum ſcientia, maturitate morum, prudentia, ſpiritualiumque & temporalium providentia inſignem a Leutevenſi ad Magalonenſem eccleſiam promovit bulla data Anagniæ IV. id. Auguſti pontificatus anno II. De eo jam in decanis eccleſiæ Brivatenſis t. 2. col. 493.

1292. 1294. 1295. 1296. Ch. XLIX. col. 378.

XXXVII. Iterius.

Iterius de Burdegala ex ordine Minorum ad epiſcopatum Leutevenſem evehitur a Bonifacio VIII. bulla data XVI. cal. Jan. an. 1296. Vix autem adeptus fuit poſſeſſionem, cum Berengarius Guillelmi baro de Claromonte, & Raimundus Albrandi ei profeſſi ſunt clientelam. Egidio Narbonenſi archiepiſcopo obedientiam & reverentiam juravit an. 1299. Adſtitit IV. cal. Nov. concilio apud Biterras, quo abſoluto ſubſcripſit litteris prælatorum ad Philippum IV. Francorum regem pro archiepiſcopo Narbonenſi adverſus vicecomitem ejuſdem urbis. Eodem anno ab apoſtolica ſede legatus monaſterio Vallemagnenſi adjunxit prioratum de Palatio. Ranſa de Villareto & Ermengarde pro abbatia Nonnatici contendentibus, Bonifacius VIII. ſummus pontifex fratrem Iterium Leutevenſem & Gaucelinum Magalonenſem epiſcopos commiſit, ut de utriuſque jure cognoſcerent, qui quidem utraque excluſa, Elixim abbatiſſam elegerunt an. 1299. Officium præconis Leutevæ inſtituit an. 1300. quod contulit Hugoni de Carennaco, hancque biennio poſt confirmavit inſtitutionem. Anno eodem in feſto S. Clementis ſcriptis ad Egidium Narbon. archiep. litteris aſſenſum præbuit, ut Petri electi Carcaſſon. conſecratio extra provinciam fieret. Adſuit conventui epiſcoporum & procerum Pariſiis die Mercurii ante feſtum Paſchæ an. 1302. convocatorum, in quo Bertrandus Burdigalenſis archiepiſcopus declaravit minime ſe teneri ad clientelam regi profitendam. Privilegium obtinuit a rege Philippo menſe Maio Dominica poſt feſtum S. Nicolai eodem anno, quo defunctus humatur in eccleſia Franciſcanorum Burdegalenſium cum hac epigraphe

Ch. XXIV. col. 286. 1299. 1300. 1302.

Hic jacet Reverendus in Chriſto pater frater Iterius ordinis Minorum, bonæ memoriæ epiſcopus Lodovenſis, qui obiit anno Domini MCCCII. tertio cal. Julii, cujus anima requieſcat in pace.

ANNI CHRISTI DE BOUSSAGUES.

XXXVIII. Deodatus II.

Berengarii I. in epiſcopali ſede anteceſſoris ex fratre Aimerico nepos Deodatus Iterio ſuffectus eſt an. 1302. ex Plantavitio, qui addit Deodatum ſub præſulatus initium a Philippo rege impeditum, quominus Romam ad concilium a Bonifacio VIII. III. cal. Nov. celebrandum proficiſceretur, ſummi pontificis iram & minas in ſe concitaſſe, a quibus ut eum tegeret rex, ipſum apud ſe Pariſiis in regia detinuit, ſuaque ſub protectione ſuſcepit. Interfuit menſe Maio anno 1303. ſponſalitiis Iſabellæ regis Philippi filiæ & Eduardi II. filii Eduardi I. Angliæ regis ab Egidio Narbonenſi archiepiſcopo celebratis. Bernardus abbas S. Salvatoris recognovit v. id. Dec. monaſterium Leutevenſe tenere ſe ſub dominio Deodati in clientelare prædium. Elix abbatiſſa Nonnatici debitam ei præſtitit clientelam pro eccleſia de Rogatio. Eo quoque tempore Petrus de Combis ejus procurator ad regem appellavit occaſione homicidii perpetrati in perſonam diaconi, cujus judicium ſibi arrogabat ſeneſcallus Carcaſſonenſis. Anno 1306. Philippus rex ſeneſcallo Carcaſſonenſi mandavit, ut Aimericum de Claromonte ad clientelam epiſcopo præſtandam compelleret, nec Judæos impediret a pedagio Leutevenſi antiſtiti debito. Eccleſiam de Elceria parœcialem effecit anno 1308. quo & Egidio Narbonenſi archiepiſcopo obedientiam juravit die Jovis ante feſtum ſancti Nicolai. In catalogo diplomatum Baluzii recenſentur litteræ Deodati Leutevenſis epiſcopi datæ die 10. Maii an. 1311. ad vicarios generales archiepiſcopi Narbonenſis de ſubſidio fratribus Jeroſolymitanis ad loca ſancta recuperanda conceſſo. Pepigit III. non. Junii cum priore villæ de Coſſenatio. Anno ſequenti inita fuit Leutevenſem inter & Agathenſem eccleſias arctiſſima ſocietas. Deodati obitum an. 1312. aſſignant Catellus & Sammarth. quem incertum autumat Plantavitius. Defunctus ſepelitur in capella epiſcoporum Leutevenſium.

1303. 1306. 1308. 1311. 1312.

Erunt fortean quibus unus e duobus a Plantavitio & Sammarthanis hic recenſitis minus arridebit Deodatus. Nam 1.° addubitat ipſemet Plantavitius annon Deodatus uterque idem fuerit, fatenturque Sammarthani Deodatum primum anno 1312. obiiſſe. 2.° Clemens, qui ipſum in Plantavitio ſequitur, ſuſpectus nimis videtur, tum quia notæ chronologicæ in inſtrumento allato non quadrant, indictio enim 1308. erat VI. non XI. tum quia Clemens V. ſummus pontifex, cujus in aula, quam in propria ſede morari maluit Clemens Leutevenſis, nondum Avenionem acceſſerat an. 1308. quo dicitur electus auctoritate Clementis V. Sed nec ulla neceſſitas Deodatum abſque idoneo fundamento medium, ut ita dicam, ſecandi, ut Clemens inſeratur, qui forte alius non eſt a Clemente de quo poſtea, qui ſub alio Clemente apud Avenionem degebat. Similes apud Plantavitium paſſim occurrunt lapſus, qui conjecturæ noſtræ non modicum favent.

Sed nec ſequenti Petro locus aſſignari poſſe videtur. Innoteſcit enim ex hiſtoria comitum Toloſæ Catelli,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Catelli, ubi refert Petro Leutevenſi epiſcopo in nonnullis bibliothecis librum tribui, cui titulus eſt: *Præclara Francorum facinora ab anno 1202. ad annum 1312.* Mirum ſane quod inter antiſtites Leutevenſes a Plantavitio auctoritate Catelli annumeretur epiſcopus, quem nec ipſe in catalogo pontificum hujus eccleſiæ accenſuit Catellus.

XXXIX. Bernardus V.

In magno clientelarum libro hujuſce eccleſiæ variæ inſeruntur recognitiones Bernardo epiſcopo Leutevenſi præſtitæ in loco de Niſatio diœceſis
1313. Biterrenſis an. 1313. Occurrit & in repertorio privilegiorum & documentorum ad annum eundem. B Rectori eccleſiæ Claromontenſis die IV. Martii anni præfati licentiam dedit, ut per quemcumque vellet epiſcopum cœmeterium benedici curaret. Forte idem ac Bernardus Guitardi monachus Gellonenſis, de quo in necrologio S. Guillelmi: *II. non. Sept. obiit dominus Bernardus Guitardi quondam epiſcopus Lodovenſis, pro quo debet miſſa matutinalis celebrari in conventu, qui legavit unum miſſale.*

DU PUY.

XL. Guillelmus II.

Bernardi ſucceſſor Guillelmus jam ſedebat die
1314. 19. Mart. 1314. ut conſtat ex libro ſolutionum C
ſub Benedicto XI. inibi enim cameræ apoſtolicæ ſolviſſe legitur die & anno præfatis. Ludovico autem decimo carum fuiſſe probant ſeptem litteræ ab ipſo rege ad diverſos in gratiam Guillelmi ſcriptæ, quarum argumenta in chronologia Leutevenſi. Querelam habuit cum Raimundo de Arboratio circa juriſdictionem illius loci, quæ
1315. finita eſt x. cal. Novemb. 1315. Per biennium tantum rexit, ſi Plantavitio fides, a quo & diſcimus ejuſdem proſapiæ fuiſſe Gerardum de Podio cardinalem tit. S. Clementis, qui obiit an. 1389.

DE MANDAGOT.

XLI. Guillelmus III. D

In aſſignando Guillelmi ſucceſſore valde, ut fatear quod res eſt, anxius ſum: ſi enim Plantavitium ſolum ſequamur ducem, Guillelmus de Mandagoto poſt Ucecitenſem eccleſiam Leutevenſem adminiſtrandam ſuſcepit an. 1316. at obſtat quod anno 1308. electum Uceticenſe pedum tenuiſſe ab anno 1318. ad 1344. conſtet ex monumentis hujuſce eccleſiæ. Sed nec fuit Leutevenſis epiſcopus antequam fieret Uceticenſis: Guido enim Leutevæ jam ſedebat, ut mox videbimus, antequam Andreas Fredoli ab Uceticenſi ad Magalonenſem tranſlatus cathedram, Guillelmo ceſſiſſet. Itaque cum Guillelmus Uceticenſis diverſus ſit a Guillelmo Leutevenſi epiſcopo, libentius crederem, ſi nulla alia eſſet auctoritas, Guillelmum de Podio Leutevenſem epiſcopum eundem eſſe, qui electus circa annum 1314. ceſſit in fata an. 1317. Sed ne totum quidquid id eſt Plantavitio invidere videamur,

Guillelmus de Mandagoto ex gente nobili pagi Leutevenſis, patruum habuit Guillelmum de Mandagoto archiepiſcopum Ebredunenſem, & Aquenſem, tandem cardinalem, & epiſcopum Præneſtinum: ipſe vero Leutevenſibus datus

A epiſcopus recognitiones & clientelas ab omnibus eccleſiæ ſuæ fiduciariis exegit an. 1316. Solemnem recepit a Berengario Guillelmi domino de Claromonte VIII. id. Dec. ejuſd. anni recognitionem. In ſequenti quædam permutavit cum Gerardo
de Leuteva. Deceſſit an. 1317. in anteceſſorum 1317.
mauſoleo ſepultus, ut teſtamento ſuo caverat.

ANNI CHRISTI 1316.

XLII. Guido I.

Nunc primum innoteſcit Guido Leutevenſis epiſcopus ex archivis Monſpelienſibus, ubi regi clientelam profeſſus legitur die ultima Aprilis anno 1317.

DE CONCOS.

XLIII. Jacobus I.

E nobili ſtirpe de Cabrairez in Cadurcis originem trahens Jacobus de Conqueſio [a], Dominicanæ primum familiæ nomen dedit, tum pœnitentiarius Johannis XXII. cui etiam erat a confeſſionibus, ab eodem eligitur & inauguratur Leutevenſium antiſtes pontificatus anno II. Ca-
meræ apoſtolicæ promiſit die 3. Martii an. 1318. 1318.
ex libro obligationum prælatorum ſub Johanne XXII. Subſacriſtæ officium inſtituit in baſilica S. Geneſii. Dominicanos in oppidum Clarimontis induxit, quorum conventus conſtructus fuit XV.
cal. Maii an. 1321. in ſolo, quod eis ceſſerat 1321.
Berengarius Guillelmi dominus de Claromonte. In regeſtis autem Vaticani tranſlatus a ſummo pontifice dicitur Jacobus ad Aquenſem metropolim VII. id. Julii pontificatus anno VI. hujuſque in locum ſuffectus Johannes ſequens; ſicque evaneſcit Vidus Perpinianus, quem ex eodem ordine, ab eodemque pontifice in Valdenſes fidei inquiſitorem prius inſtitutum, tum ex Jacobi ceſſione Leutevenſem epiſcopum creatum vult Plantavitius an. 1322. Conſule archiepiſcopos Aquenſes tom. I. col. 321.

DE LA TISSENDERIE.

XLIV. Johannes I.

Leutevenſi eccleſiæ per tranſlationem Jacobi vacanti a Johanne papa XXII. præficitur Johannes de Texenderia Cadurcenſis, ordinis Minorum, bulla data Avenione VII. id. Febr. pontificatus anno VI. quam ex Waddingo inter inſtru-
menta retulimus: ubi loco Febr. legendum Julii, Ch. XXVI. col. 287.
tum quod in regeſtis Vaticani tam Jacobi tranſlatio, quam Johannis promotio menſe Julio annotetur, tum quia in libro obligationum prælatorum ſub Johanne XXII. cameræ dicitur apo-
ſtolicæ promiſiſſe die 20. Julii an. 1322. quo 1322.
E electus adhuc vocatur. Cæterum primam hanc ſponſam ne quidem ſalutaſſe videtur Johannes: Avenione enim nondum diſceſſerat tum cum Johannis XXII. ſummi pontificis auctoritate ad Rivenſem recens in Occitania erectam ſedem tranſlatus eſt in locum Bertrandi ad Caturcenſem cathedram aſſumti bulla data Avenione XIII. cal.

a *al.* De Condoſis, juxta Johannem le Charpentier in hiſt. Cameracenſi parte 2. pag. 451. ubi dicit Jacobum archidiaconum Brucellenſem in eccleſia Cameracenſi fuiſſe an. 1305. antequam fieret epiſcopus Leutevenſis: hincque ex ipſo evaneſcere videtur quam poſt Plantavitium ei attribuimus, Dominicanæ regulæ profeſſio. Et quidem inter Dominicanos præſules a R. P. Echard in bibliotheca Dominicana recenſitos locum non habet.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

1324. Aug. pontificatus anno VIII. ex regeſtis Johannis papæ XXII. in archivis Vicelegati Avenionenſis aſſervatis. Jacet in ſacello Rivenſi ab ipſo in Toloſana Franciſcanorum majoris obſervantiæ eccleſia conſtructo, ut in epiſcopis Rivenſibus dicetur.

DE LA GUYONNIE.

XLV. Bernardus VI.

Patria Lemovicenſis Bernardus Guidonis ex humili familia in loco Roëria nuncupato prope Rupem apis natus anno 1260. Dominicanorum ordinem an. 1279. ætatis 19. ingreſſus eſt in conventu Lemovicenſi, cumque omnia fere religionis illius officia per triginta quinque annos laudabiliter adminiſtraſſet, factus anno 1308. inquiſitor fidei & hæreticæ pravitatis adverſus Albigenſes, procurator generalis totius ordinis Dominicani anno 1312. a ſummo pontifice per Italiam, Galliam & Belgium pro pace inter chriſtianos principes procuranda legatus anno 1317. tandem his per annos 35. ſedulo perfunctus muniis, epiſcopus primum Tudenſis in Gallæcia metropolis Compoſtellanæ creatur a Johanne papa XXII. an. 1323. unde Johanni epiſcopus Leutevenſis ſufficitur menſe Julio 1324. ex actis conſiſtorialibus Vaticani, ubi cameræ dicitur promiſiſſe die 2. Auguſti ejuſdem anni. Inauguratus ſpatium obtinuit die 21. Febr. ad clientelam regi profitendam. In urbem ſolemniter ingreſſus die 21. Mart. ſolitam vaſſallorum epiſcopatus fidem poſtridie admiſit. Totam inde diœceſim perluſtravit, in qua recognitiones & clientelas undequaque ſibi exhiberi curavit. Sedata eſt
1325. die 28. Julii an. 1325. controverſia, quæ inter eum & Pontium Albrandi dynaſtam de Pegueyrollis movebatur ad tenorem inſtrumenti donationis factæ Petro quondam epiſcopo an. 1217. a Raimundo de S. Mauritio, necnon & querela, quæ ab Itherio epiſcopo mota fuerat cum Raimundo de S. Mauritio. Habuit eodem anno ſynodum, in qua ſtatuta quædam promulgavit. Univit
1326. an. 1326. eccleſiam parœcialem de Avoiratio archidiaconatui, ea lege ut collatio ad epiſcopum ſolum ſpectaret, qui tamen ipſum uni e tredecim canonicis conferre teneretur. Ruralem eccleſiam S. Vincentii de Gutta præcentoriæ univit. In eccleſia cathedrali archipreſbyteratus officium inſtituit, quod uni e canonicis ab epiſcopo conferendum eſſe declaravit, qui ſedem poſt archidiaconum, ſacriſtam & præcentorem haberet. Pactum iniit eodem anno cum Ranſa abbatiſſa monaſterii Nonnatici circa juriſdictionem montis de Cornelio. Excommunicavit duos capellanos eccleſiæ de Nebiano, qui ſacri chriſmatis cæremoniæ die Cœnæ non interfuerant. Marcheſia de Rocaſolio abbatiſſa Nonnatici Bernardo recogno-
1328. vit montem de Cornelio an. 1328. Pepigit an.
1330. 1330. cum Petro Maffredi circa territorium de Calmels. In hiſtoriis evolvendis diligentiſſimum fuiſſe hunc præſulem, varia ejus quæ circumferuntur opera evincunt. Nonnulla luci Calviniana rabies invidit, reliqua in Toloſana Fratrum Prædicatorum bibliotheca manuſcripta novem voluminibus & in aliis bibliothecis ſtudioſiſſime aſſervantur. Horum elenchum videſis in biblioth. Prædicatorum tom. 1. p. 577. numerantur præcipue chronicon ſeu ſpeculum hiſtoricum Romanorum pontificum, imperatorum, & regum Francorum Johanni XXII. dicatum, ad annum uſque 1322. exaratum, quod Berengarii XIII. ordinis ſui generalis juſſu compoſuerat. Tractatus plures de conciliis, de officio Miſſæ, de nominibus apoſtolorum, & de articulis fidei, chronologia epiſcoporum Lemovicenſium, ac Toloſanorum, nonnullæ Sanctorum *legendæ* ſub titulo *Sanctoralis*, liber procedendi adverſus hæreticos. Præterea documenta omnia vetera & nova, bullæ ſummorum pontificum, privilegia regum & diplomata, clientelæ, recognitiones, epiſcoporum Leutevenſium nomenclatura, eorumdem acquiſitiones, & geſta celebriora, denique inſtrumenta omnia ad epiſcopum & eccleſiam Leutevenſes ſpectantia in quinque volumina congeſta, quorum vix unum ſupereſt, &c. Ædes epiſcopales inſtauravit, & auxit, viam qua ad caſtrum montis Bruni itur ſtravit, alia acquiſivit & melioravit. Tandem cum omnia boni paſtoris munia octo fere annis feliciſſime obiiſſet, animam Deo reddidit in caſtro Lauroſio ditionis epiſcopalis anno 1331. poſtridie feſti S. Thomæ martyris ætatis ſuæ 71. cujus cadaver ad Prædicatores Lemovicenſes, ut ipſe teſtamento præſcripſerat, delatum, ſepultum fuit Dominica infra octavam Epiphaniæ in templi ſanctuario ad altaris majoris cornu ſiniſtrum cum hac inſcriptione: 1331.

Sub hoc humili loco jacet frater Bernardus Guidonis *ordinis Fratrum Prædicatorum, poſt nonnullas per Italiam, Galliam & Flandriam legationes apoſtolicas, primum Tudenſis in Gallæcia, deinde Lodovenſis epiſcopus in Gallia Narbonenſi, qui animam cælo reddidit anno ſalutis Domini* MCCCXXXI. *die triceſima Decembris. Requieſcat in pace. Amen.* Vide ejus vitam apud Labbæum bibliothecæ tom. 2. pag. 820.

DU MAS

XLVI. Bertrandus II.

Bertrandus de Manſo epiſcopatum adeptus an. 1332. die 17. Februarii favore Johannis XXII. 1332.
apoſtolicæ cameræ biduo poſt promiſit, ut docent acta conſiſtorialia & liber obligationum prælatorum. Capitulo generali eccleſiæ ſuæ menſe Maio ejuſdem anni celebrato interfuit, ubi ſtatuta ab anteceſſoribus capitulo conceſſa confirmavit. Raimundus de S. Mauritio fidelitatis juramentum una cum clientela Bertrando exhibuit XII. cal. Maii an. 1335. Bernardi deceſſoris 1335.
ad inſtar Arnaudus abbas S. Salvatoris eidem antiſtiti obedientiam ſpopondit an. 1338. Angleſius de Luzeria ſe ſuaque omnia juxta litterarum apoſtolicarum tenorem in manibus Bertrandi epiſcopi Leutevenſis anno 1347. obligavit pro ſolvendis ſex millibus florenis ad fundandum monaſterium de Gorjano: hanc autem obligationem perperam cum fundatione confudit Plantavitius, ut cuilibet chartam inter inſtrumenta legenti patebit. Sed neque audiendus, cum Bertrandum concilio provinciali Narbonenſi adfuiſſe anno 1351. aſſerit: hujus enim concilii apud Biterras habiti in actis, quæ ex archivis eccleſiæ Elnenſis 1338. 1347. Ch. XXVII. col. 188.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

primus in lucem edidit Baluzius, nulla Leuteven-ſis epiſcopi ſit mentio, ut nec in convocationibus ante concilium ab archiepiſcopo factis. Sic tota ruit Plantavitii de Bertrandi obitu & Roberti promotione conjectura, adeoque licet dubitare annon Bertrandus obierit, aut ſaltem ceſſerit circa
1348. annum 1348.

XLVII. Robertus.

Leutevenſe pedum jam tenebat Robertus an. 1348. ſi Plantavitio fides, quo auctore a Clemente papa VI. hoc eodem anno delegatus fuit, ut indulgeret matrimonium Arnaldi de Luzeria & Agnetis de Monteſquiou ob conſanguinitatem. Electus tamen & confirmatus legitur anno
1349. 1349. in archivis cameræ computorum Pariſienſis. Eodem anno Roberto ſcribit Petrus archiepiſcopus Narbonenſis Carcaſſonenſem epiſcopum in malitia perſeverantem a ſe fuiſſe ex-
1350. communicatum. Eidem anno 1350. die 24.
Ch. xxvii. col. 288. Auguſti Angleſius de Luzeria dominam Iſabellam de Morello præſentavit, ut eam inſtitueret, & crearet abbatiſſam monaſterii S. Stephani de Gorjano a ſe recens extructi: quam quidem Iſabellam monialem recepit Robertus, abbatiſſamque conſtituit novi cœnobii die & anno prædictis. Jam obierat, aut certe aberat die antepenul-
1351. tima menſis Septembris an. 1351. quo ad concilium Biterrenſe ſuffraganeos invitavit Petrus metropolita, nulla Roberti facta mentione: quominus obiiſſe certo affirmemus obſtat tranſactio facta inter eum & ſyndicos univerſitatis caſtri de Caſlari ſuper excubiis ejuſdem caſtri, de qua
1356. Plantavitius ad annum 1356.

XLVIII. Gibertus.

Gibertus qui & Gilbertus, Giſbertus, Gelbertus & Gautbertus e Vapincenſi ad Leutevenſem ſe-
1358. dem tranſlatus dicitur an. 1358. in actis conſiſt. Vaticani. De eo diximus t. 1. col. 467. Leutevæ jam ſediſſe die 8. Nov. an. 1357. vult Plantavitius ex inſtrumento in archivis monaſterii S. Guillelmi reperto, in quo Galberti ſit mentio. Hujus temporibus Carmelitarum conventus de auctoritate Innocentii VI. ſummi pontificis tranſlatus fuit e ſuburbio Montiſbruni ad locum, in quo etiamnum exſtat, ſecus pontem Lergæ ad
1359. radicem montis an. 1359. Jam obierat Gibertus
1361. XII. cal. Auguſti an. 1361. pontificatus Innocentii VI. IX. ut patet ex epiſtola hujus pontificis hac die ad Guillelmum Gilaberti canonicum Narbonenſem data de reſervatis ſedi apoſtolicæ debitis & creditis Gilberti Leutevenſis epiſcopi. Vide Anecd. t. 2. col. 1043.

D'HUGUES.

XLIX. Aimericus.

Canonicum Pictavienſem & officialem Bituricenſem fuiſſe Aimericum an. 1343. antequam fieret epiſcopus Leutevenſis, diſcimus ex teſtamento Fulcaudi de Rupecavardi archiepiſcopi Bituricenſis. Leutevenſem autem cathedram beneficio Innocentii papæ VI. aſcendit ante 21. Julii an. 1361. hac enim die cameræ ſolvit apoſtolicæ, ut legitur in libro ſolutionum prælatorum

A ſub hoc pontifice. Plurima acquiſivit in oppido Claromontano. Varias variorum excepit clientelas an. 1364. quo & Petrus abbas S. Salvatoris obedientiam ei promiſit. Petro Narbonenſi archiepiſcopo reverentiam ipſe ſpopondit die 5. 1364.
Julii an. 1365. Obtinuit eodem anno a ſeneſcallo Carcaſſonenſi ſententiam adverſus Guillelmum de Anduſia. Vocatus a Petro Narbonenſi archiepiſcopo litteris datis die 28. menſis Aprilis an. 1365.
1368. ad concilium die 27. menſis Maii in Vaurenſi eccleſia ab antiſtitibus trium provinciarum celebrandum, cum ipſe per ſe intereſſe non poſſet, miſit procuratorem, ut teſtantur acta apud 1368.
B Baluz. concil. Narbon. pag. 126. Verum quidem eſt in indulgentia a patribus concilii die 3. Junii conceſſa *ibid.* pag. 295. fidelibus, qui ſuppetias ferrent ad reſtaurandam Vaurenſem eccleſiam, Petrum Leutevenſem epiſcopum recenſeri inter prælatos, qui hanc generalem celebrabant ſynodum, at mendum irrepſiſſe neceſſum eſt: præterquam quod enim nondum obierat Aimericus, ut mox videbimus, qui fieri poteſt ut a die 27. Maii ad 3. Junii Petrus in locum Aimerici defuncti ſtatim ſuffectus, concilio Vaurenſi interfuerit. Memoratur adhuc in actis Leutevenſibus anno 1369. In calendario & necrologio Bitu- 1369.
C ricenſis eccleſiæ ultimum vitæ diem dicitur numeraſſe 24. Aprilis, annum inibi omiſſum ſupplet Baluzius 1370. Ex eadem gente originem 1370.
duxiſſe ſuſpicatur Plantavitius Guillelmum d'Hugues archiepiſcopum Ebredunenſem de quo t. 3. col. 1096. Not. ad vit. papar. Avenion col. 1145.

L. Guido II.

DE MALSEC.

Guido de Maloſicco e diœceſi Tutelenſi oriundus, & Gregorii XI. ſummi pontificis conſanguineus, juri canonico primum operam dedit in academia Toloſana, ubi & illud publice docuit decretorum doctor factus, inde archidiaconus de
D Corbaria in eccleſia Narbonenſi, capellanus & acolythus papæ, in ſacerdotio conſtitutus, Leutevenſi eccleſiæ per obitum Aimerici vacanti præficitur ab Urbano V. litteris datis apud Montemflaſconem VI. cal. Junii pontificatus anno VIII.
Transfertur inde ad Pictavienſem anno ſequenti, 1371.
ut diximus tom. 2. col. 1192.

LI. Johannes II.

Guidoni ſuffectus Johannes ſedebat an. 1372. 1372.
quo primus Leutevenſium epiſcoporum mandavit, ut ſacroſanctum Domini corpus continue in eccleſia S. Geneſii conſervaretur. Inſtituit eodem
E tempore ſanctiſſimi ſacramenti ſodalitium in eccleſia cathedrali, ut patet ex veteri inſtrumento, cujus exemplar ſubjicit Plantavitius in chronologia pag.
310. Miſit anno 1374. vicarium ad ſynodum 1374.
provincialem Narbonæ die 15. menſis Aprilis habitam, cui ipſe vocatus adeſſe non poterat. Baluz. concil. Narbon. pag. 314.

LII. Ferricus.

CASSINEL.

Procerum Lucenſium in Italia genere editus Ferricus, Franciſci Caſſinel ex nata domini de Pomponne filius, frater autem Guillelmi toparchæ

ANNI CHRISTI

de Romainville Caroli VI. regis dapiferi, locorum de Galargues & de Montclus in Septimania condominus, clericus primum & notarius regius, regi a ſanctioribus conſiliis & ſecretis, doctor theologus, cui Carolus V. an. 1372. ducentos francos dari voluit in ſumtus convivli doctoralis, ex archidiacono Vulcaſſino in eccleſia Rotomagenſi epiſcopatu Leutevenſi donatus, jam
1375. præerat anno 1375. quo die 19. Febr. mutuas 3000. libras auri dedit Ludovico regis Franciæ
1376. fratri, Occitaniæ proregi. Memoratur an. 1376. in ſententia lata a Ludovico duce Andegavenſi inter Gaſtonem Fuxenſem comitem & Johannem comitem Armaniaci, Fezenſaci, &c. *Capitaneus* generalis dictus in partibus Occitaniæ pro eodem Ludovico recipit quotidie duas libras auri, præter ſex alias ipſi pridem attributas: id diſci-
1377. mus ex apocha ab ipſo data die 26. Maii 1377. in chartis authenticis D. de Gagneres. In alia diei 12. Septemb. ejuſdem anni ſe ipſum nuncupat comitem de Montebruno, & conſiliarium regis.
1378. Occurrit adhuc an. 1378. in veteri charta eccleſiæ Toloſanæ. Nullus autem dubito quin Ferricus idem ipſe ſit ac Sarruſius, de quo Plantavitius ad hunc annum: cum enim nulla alia de Sarruſio fiat mentio, nec alicunde certum ſit Leuteva ceſſiſſe Ferricum ante annum 1382. quo ad eccleſiam Autiſſiodorenſem fuit tranſlatus, nomine in utroque Plantavitium erraſſe non mirabitur, qui hunc locum ſeriemque epiſcoporum in chronologia legerit a pag. 315. ad 321. Vide elogium Ferrici apud Quercetanum hiſt. Caſtillion. lib. 8. cap. 4.

GIRAUD.

LIII. PETRUS V.

Patria Lugdunenſis Petrus Geraudi ſive Girardi, ex loco S. Symphoriani caſtri in limite Foreſienſi oriundus, honeſtis parentibus natus, erat licentiatus in legibus & archidiaconus Bituricenſis die 9. Febr. 1373. ex teſtamento Aimari de Pictavia comitis Valentinenſis & Dienſis, clericus cameræ apoſtolicæ an. 1377. ut docent epiſtolæ Gregorii XI. ex quibus colligitur ab illo miſſum fuiſſe Petrum in Galliam ad Guillelmum vicecomitem Turenniæ, canonicus Eduenſis & major pœnitentiarius Clementis VII. Plantavitio teſte, anno 1380. Ex præpoſito autem Maſſilienſis eccleſiæ rogatu Maſſilienſium factus eſt epiſcopus Leutevenſis a Clemente, non anno 1380. ut communis fert opinio, anno enim 1382. die 10. Febr. in diario epiſcopi Carnotenſis Johannis Fabri appellatur tantum-
1382. modo magiſter Petrus Gerardi, ſed anno 1382. ex ſchedis D. de Ruffi, quo die 22. Octob. recognovit pro Guidone deceſſore, ut legitur in libro obligationum prælatorum. Cum autem ad eccleſiæ Leutevenſis præſulatum evectus fuiſſet, gratias actum pontifici Maſſilienſes miſerunt, unde concludit Ruffius Maſſilienſem eum fuiſſe, ſed perperam, ut vidimus. A Clemente VII. de-
1384. legatus fuit bulla data Avenione anno 1384. ad viſitanda monaſteria, abbatias, & parochias ſemel in anno per Gallias, ita ut procurationum medietas pro neceſſitatibus ſedis apoſtolicæ deſtinaretur.

ANNI CHRISTI 1385.

Tranſlatus inde eſt ad eccleſiam Anicienſem anno, ut vult Baluzius poſt Odonem Giſſeyum, 1384. die xv. Julii, melius 1385. ex libro obligationum prælatorum, in quo pro Bertrando deceſſore promiſiſſe legitur die 16. Auguſti. Quod ſpectat ad epiſcopatum ejus Avenionenſem putat Baluzius eam ad cathedram perveniſſe circa annum 1386. vide quæ jam diximus t. 1. col. 825. & 1329. At non confundendus cum alio ejuſdem nominis, Urbani V. nepote ab ipſo a Mimatenſi ad Avenionenſem tranſlato anno 1368. Factum tandem cardinalem tituli ſancti Petri ad vincula & epiſcopum Tuſculanum diſcimus ex Ughello novæ editionis t. 1. pag. 239. Condito teſtamento die 8. Novemb. an. 1410. legavit *capitulo eccleſiæ Lodovenſis*, minime vero Lugdunenſis ut apud D. Claud. Eſtiennot t. IX. hiſt. pag. 412. *pro uſu & ſervitio dictæ eccleſiæ, cui præfuimus in epiſcopum, & de qua plura bona habuimus, unam bonam & pulcram capellam cum armis noſtris de panno coloris de.... deaurato, quem quidem pannum habuimus de exequiis & ſepultura fælicis recordationis domini papæ Clementis VII.* Conſule t. 2. col. 729. & t. 4. col. 174.

LIV. CLEMENS.

In locum Petri ſubrogatus Clemens auditor generalis papæ, ejuſdemque camerarius ac curiæ apoſtolicæ, promiſit & recognovit die 21. Dec. 1385. pro Guidone deceſſore ex libro obli- 1385.
gationum prælatorum. Hunc inter alios teſtamenti ſui inſtituit exſecutorem B. Petrus cardi- *Prob. hiſt. card. Gall. pag. 543.*
nalis de Luxemburgo die penultima menſis Junii an. 1387. Memoratur an. 12. Clementis VII. 1387.
in archivo abbatiæ Corbeienſis. Faſtis autem Leutevenſibus nihil egit dignum: Avenione enim apud pontificem degens, eccleſiam ſuam per procuratorem adiit, qui ejus nomine gravem intendit capitulo Leutevenſi litem pro fructibus præbendæ canonicalis epiſcopo annexæ perſolvendis, quos ob ejus abſentiam perſolvere renuebant canonici; & pro reditibus *Tertiorum* eidem capitulo non ſolvendis, quæ quidem lis nonniſi ſucceſſore Clementis præſulante diremta eſt. Delegatus fuit a Clemente VII. in gratiam Carthuſiæ Boni paſſus ſecus Druentiam inſtrumento dato Avenione XIII. cal. Novemb. anno
1390. Inſequenti pro regis negotiis in Germaniam legato Clementi duodecim libræ quotidia- 1390.
næ attribuuntur die XI. Maii an. 1391. Occurrit 1391.
& 23. ejuſdem menſis in chartis authenticis D. de Gagneres. Ipſe eſt, ni fallor, de quo in necrologio Cæleſtinorum Pariſienſium legitur ad diem 28. Maii: *Obitus reverendi in Chriſto patris domini Clementis de Grandimonte epiſcopi Lodovenſis, qui inter cætera quæ nobis præſtitit, etiam quoſdam libros de theologia donavit.*

LV. GUILLELMUS IV.

GRIMOARD.

Urbani quinti ſummi pontificis, & Anglici Avenionenſis epiſcopi & cardinalis, ex fratre nepos Guillelmus Grimoardi, e clerico cameræ Leutevenſis electus, ſucceſſit Petro, qui Clementem exceperat: ita habet liber obligationum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
1392. prælatorum, ſed mendoſe, ut ex aliis probavimus regeſtis. Cameræ apoſtolicæ promiſit die 13. Novemb. an. 1392. Eccleſiam autem ſuam nuſquam inviſit, Avenione ſemper apud Clementem remanens. Itaque nihil aliud de eo notandum occurrit, niſi quod litem illam circa *Tertia* a Clemente deceſſore motam requiſitus a capitulo Avenione amice terminaverit anno
1393. 1393. Per biennium tantum ſediſſe dicitur a Plantavitio, ſed perperam; ex archivis enim Narbonenſibus diſcimus Guillelmum ad annum
1398. 1398. perveniſſe, eodemque mortuum fuiſſe ante diem 28. Aprilis, qua ſedes Leutevenſis vacaſſe dicitur, ſicque reſtituitur interverſus in chronologia aliquot præſulum ordo, dubiique & adventitii evaneſcunt epiſcopi.

DE LA VERGNE.

LVI. Johannes III.

Poſt obitum Guillelmi eligitur menſe Septembri Johannes de la Vernha dominus de Treſſan, diœceſis Biterrenſis, Leutevenſis eccleſiæ præcentor, & clericus cameræ apoſtolicæ. Electus autem conſecratur a Bartholomæo Biterrenſi epiſcopo menſe Novembri. Franciſco Narbonenſi
1399. archiepiſcopo promiſit obedientiam anno 1399. Coram locumtenente Petri de Mornaio militis, ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis clientelam & fidem regi juravit epiſcopum indutus die 3.
1400. Julii an. 1400. in ſacello S. Blaſii ſito in arce civitatis, procuratoris regii interceſſioni non cedens, qui contendebat epiſcopum, ut comitem Montiſbruni, debere alterum crus albis, alterum rubris tibialibus indutum habere; nec ejus clientelam acceptare volebat, quin antea recognoviſſet epiſcopus jus *regaliæ*, quod rex ſibi vindicabat in bonis epiſcopatus Leutevenſis; renuebat autem epiſcopus, aſſerens nullum *regaliæ* in ſuo epiſcopatu regi jus competere, eodemque modo anteceſſores ſuos clientelam profeſſos hactenus fuiſſe, quo ipſe exhibebat, reveraque exhibuit ex tab.
1403. reg. Carcaſſon. Fundavit Johannes anno 1403. capellam S. Johannis Baptiſtæ de Pegueyrollis.
1408. Pariſiis degebat an. 1408. ut conſtat ex inſtrumento illius eccleſiæ, in quo dicitur præſens, vocatus teſtis. Hujus in gratiam Alexander papa V. parœcialem eccleſiam S. Johannis de Plenis
1410. univit menſæ epiſcopali anno circiter 1410.
1411. Obtinuit die 9. Maii 1411. decretum ſupremi Pariſienſium ſenatus contra Guillelmum de la Fillole regium Giniaci vicarium. Unam e cellis Carthuſianorum Pariſienſium fundaſſe legitur in necrologio illius monaſterii, exemtus e vivis
1413. an. 1413.

LE BOEUF.

LVII. Michael I.

Eccleſiæ Leutevenſi per obitum Johannis vacanti præficitur Michael Bovis in jure civili licentiatus, a conſiliis & ſecretis D. Ducis Bituricenſis die 25. Auguſti, ex regeſto proviſionum Johannis XXIII. *al.* die 22. Sept. ex regeſto Benedicti XIII. antipapæ anni 1413. Frater quidem Petrus e Leutevenſi ad Electenſem tranſlatus eccleſiam legitur in regeſto Benedicti XIII. 15. Jan. 1420. qui tamen Petrus nec Electenſi, nec Leutevenſi præfuiſſe videtur eccleſiis: nam Michaelis procurator querelam habuit an. 1423. ANNI CHRISTI 1423.
cum Celvando abbate S. Salvatoris Leutevenſis circa jus procurationis debitum epiſcopo. Jordanus Claromontius condominus caſtri de Malavetula clientem ſe Michaeli profeſſus eſt anno 1424. Occurrit eodem 6. Januarii in chartis authenticis D. de Gagneres, ubi vocatur regis con- 1424.
ſiliarius. Ad preces Michaelis arces Montiſbruni & Caſtellari auctoritate regia fuerunt viſitatæ an. 1426. Mille libras Turonenſes accepiſſe legitur 1426.
die 25. Maii an. 1427. eo quod comitiis Occi- 1427.
taniæ in caſtro d'Eſpali habitis interfuiſſet, inbique de rege bene fuiſſet meritus. Compoſuit eodem anno cum Petro de Rocoſello abbate Anianæ. Obiit anno 1430. 1430.

DE LA TRILLINE.

LVIII. Petrus VI.

Michaeli defuncto ſubrogatur Petrus de Trillina idibus Februarii anni 1430. ut conſtat ex regeſto proviſionum prælatorum ſub Martino V. In rebus agendis apprime verſatus, nuncius ad regem Caſtellæ a Martino V. papa miſſus fuerat an. 1426. antequam fieret epiſcopus: ſanctioris dein conſiſtorii conſiliarius, ex archidiacono in epiſcopum Leutevenſibus datur. Electus conſecratur Lutetiæ a Jacobo du Chatelier Pariſienſi epiſcopo eodem anno: recenſetur enim inter prælatos qui celebrarunt concilium Narbonenſe die 29. Maii 1430. præſide Petro Caſtrenſi epiſcopo, necnon Franciſci Narbonenſis archiepiſcopi vicario generali, cujus in manibus circa id tempus Petrus præſtitit juramentum. Regi juravit fidem die XI. Oct. coram vicario Raimundi Aimerici militis, domini de Baſilhac, ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis. Inſtituit an. 1431. vicariam perpetuam eccleſiæ 1431.
S. Johannis de Plenis, cujus in Johanne anno 1410. facta fuit mentio. Omnes ſubditos ad jusjurandum clientelæ adegit an. 1432. Vetuit 1432.
anno 1433. animantium in eccleſias introitum. Una cum aliis Narbonenſis provinciæ præſulibus ad concilium Baſileenſe die 26. Novemb. anno circiter 1435. dedit litteras in gratiam G. ab 1435.
Appamienſi ad eccleſiam Tomerienſem a ſummo pontifice tranſlati. Sententiam a Bertrando Bourgouhan Dominicano, &c. inter canonicos Leutevenſes & rectores ſodalitii S. Blaſii latam approbavit an. 1437. Defunctus an. 1441. 1441.

Bzovius ad hunc ann. pag. 680.

DE GAUJAC.

LIX. Jacobus II.

Petrum proxime excepit Jacobus de Gaudiaco, qui canonicus & præcentor Leutevenſis eccleſiæ eidem præficitur antiſtes poſt obitum Petri XIII. cal. Nov. 1441. ex libro proviſionum Eugenii IV. Idem, ni fallor, qui vicarius Narbonenſis ſubſcripſit primus litteris prælatorum hujuſce provinciæ ad concilium Baſileenſe, de quibus in Petro anteceſſore ad annum 1435. Leutevenſes cives ad ſolitum clientelæ jusjurandum vocavit an.
1445. ex Plantavitio. Proceſſionem ſolemnem 1445.
inſtituit in gratiarum actionem ob Normannos ad Francorum coronam reductos. Regius conſiliarius appellatur in chartis authenticis D. de Gagneres, ubi hujus mentio fit ann. 1446. die 4. Julii 1446.
& 1448. 29. Jan. & 1450. 22. Jan. 1450.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

D'ESTOUTEVILLE.

LX. GUILLELMUS V.

Revocata ab Andegavenſi cardinali Nemauſenſis eccleſiæ commenda, Leutevenſis ipſi demandata eſt VII. id. Jan. 1450. ita enim lego in libro proviſionum prælatorum ſub Nicolao V. Hic autem eſt Guillelmus d'Eſtouteville cardinalis preſbyter tit. S. Martini in montibus, de quo jam in Dinienſibus & Biterrenſibus epiſcopis, qui tot ſucceſſive ſacerdotia tenuit, ut ordinem intervertere ſit facillimum: at ut eccleſiam Leutevenſem adminiſtrandam certe ſuſcepit, ita tempus non uſquequaque certum: hanc vero commendam adhuc obtinebat an. 1453. ex archivis
1453. cameræ computorum Pariſienſis, quo ad Maurianenſem transfertur VII. cal. Februarii pontificatus Nicolai V. anno VI. ex regeſtis Vaticani.

DE CASSILIAC.

LXI. BERNARDUS VII.

Ex canonico Albienſi Leutevenſis epiſcopus inſtituitur Bernardus de Caſſiliaco VII. cal. Febr. 1453. poſt tranſlationem Guillelmi, ut patet ex actis conſiſtorialibus Vaticani.

DE CORGUILLERAY.

LXII. JOHANNES IV.

Catellus in commentariis Occitaniæ lib. 5. pag. 998. hunc epiſcopum vocat Johannem de Horguellerces: verum ejus nomen & cognomen habuimus ex *inqueſta* facta die 4. menſis Octobris an. 1490. in qua Stephanus Ferrerii notarius ait ſe fuiſſe ſcribam curiarum ſpiritalis & temporalis loci S. Tiberii, quo tempore reverendus Dom. Johannes de Corguilleray erat abbas ſive commendatarius monaſterii dicti loci, &c. Johannes itaque a conſiliis Ludovici XI. regis, cujus ſacro Remis interſuit die 15. Auguſti anni 1461. & ſub quo nonnullas poſtea obiit legationes occaſione belli boni publici, aliquot poſt regis inaugurationem menſibus Leutevenſis eligitur epiſcopus VI. cal. Maii pontificatus Pii II. anno IV. ex libro proviſionum. Eccleſiæ ſuæ eo-
1462. dem anno 1462. iniit poſſeſſionem. Confir-
1464. mavit die 14. Junii 1464. unionem capellæ de Bello loco aulæ epiſcopalis per deceſſores factam capitulo. Eodem anno cum procuratore regio Giniacenſi circa juriſdictionem pactum iniit, quod Toloſano ſenatuſconſulto fuit confirmatum.
1465. Obtinuit anno 1465. adminiſtrationem perpetuam abbatiarum ſancti Guillelmi de Deſerto &
1478. S. Tiberii. Sedata eſt 25. Julii an. 1478. a ſenatore quodam Toloſano querela, quam cum canonicis circa ſtatuta & privilegia Leutevenſis capituli habebat. Memoratur in chartis authenticis D. de Gagneres ann. 1464. 25. Maii 1466. 24. Dec. 1475. 1. Oct. 1477. ultima Maii,
1483. 1483. 16. Maii, & in regeſtis Toloſani ſenatus
1486. annis 1486. & 1488. quo ſenio confectus exceſ-
1488. ſit e vivis. Humatus autem fuit ſecus S. Fulcranni ſacellum, quod ab ipſo ampliatum, inſtauratum, ornatumque fuerat.

BRIÇONNET.

LXIII. GUILLELMUS VI.

Ex antiqua & perilluſtri apud Turonenſes ortus familia Guillelmus, parentes habuit Guillelmum regni ſub Carolo VIII. adminiſtrum, totiuſque Occitaniæ proregem, & Raouletam de Beaune, quam duxerat uxorem Guillelmus, antequam fieret Maclovienſis epiſcopus, cardinalis, Remenſis archipræſul & tandem Narbonenſis. His editus parentibus Guillelmus Ludovicum Pinellum, poſtea Meldenſem epiſcopum, in Pariſienſi Navarræ collegio legentem puer audivit. Factus inde canonicus S. Martini Turonenſis, in utroque jure baccalaureus, & notarius apoſtolicus, annum vixdum attigerat decimum ſeptimum, cum epiſcopus Leutevenſis eligitur VIII. cal. Maii an. 1489. ex regeſto proviſionum prælatorum 1489.
ſub Innocentio VIII. unde refellitur quod in hiſtoria genealogica magnatum Franciæ de Guillelmo legitur, clericum computorum jam fuiſſe die 29. Aprilis 1467. exſtinctus enim anno 1533. aut ſaltem ineunte 1534. ut communior fert opinio, agens ſexageſimum tertium annum, natus nondum erat anno 1467. Commendam quoque Gellonenſis monaſterii eo circiter tempore videtur obtinuiſſe. Fidelitatis juramentum Carolo VIII. præſtitit in ſumma Turonum æde die 22. Maii an. 1491. Litterarum & litterato- 1491.
rum amicus Jodocum Clictoveum quamprimum factus epiſcopus accivit, quicum totos ſtudebat dies. Præſes computorum in locum Roberti patrui cooptatus eſt die 3. Auguſti 1495. menſe 1495.
elapſo legatus a rege in Occitaniam mittitur, quo nomine trecentas libras Turonenſes 17. Septembris recipit. Majori Annæ Duciſſæ Britanniæ Caroli VIII. uxoris eleemoſynario Guillelmo quadringentæ aſſignantur libræ an. 1496. 1496.
& ſequent. Vicarius generalis a patre archiepiſcopo Remenſi inſtituitur anno 1497. Quo 1497.
permutatione quadam facta Johanni Bourgoin præpoſito Remenſi ſucceſſit die 26. Julii. Eodem anno 26. Maii rex Carolus 500. libras annui reditus ei donavit in augmentum beneficii. Ærarii præfectus an. 1498. præſens memoratur 1498.
in litteris, quibus magiſter Gabriel de Laia in nobiles menſe Aprili eſt adſcriptus. Hujus auctoritate præſulis confectum eſt eodem anno repertorium privilegiorum, jurium, & documentorum eccleſiæ Leutevenſis, necnon & præclare geſtorum aliquot epiſcoporum, quod velut quinque Guidonis voluminum epitome eſt. Occurrit in regeſtis ſenatus Toloſani ann. 1499. & 1500. 1499.
Hoc eodem anno querelam habuit cum Hugone 1500.
Truffeti canonico Leutevenſi circa decimas loci de Ceyratio, quæ die 24. Maii ab arbitris ſedata eſt. Reperitur in chartis authenticis D. de Gagneres die 19. Mart. 1501. & 10. Febr. 1502. Ca- 1501.
nonicus Pariſienſis receptus eſt 8. Aprilis ejuſdem 1502.
anni exeuntis. Præſens legitur hominio præſtito a Jacobo de Beaulne Venetenſi epiſcopo ultima Nov. 1504. ex chart. Nannet. Abbas S. Germani 1504.
a Pratis per reſignationem patris renunciatur an. 1507. menſe Novemb. Romam eodem anno 1507.
a Ludovico XII. pro ſedandis quæ inter eum & Julium II. inerant diſcordiis miſſus, Gallo præſule vere digna & eleganti oratione ſummum adiit pontificem, quæ pluries emiſſa eſt in lucem. Reverſus conciliabulo Turonenſi contra Julium papam celebrato interfuit an. 1510. velut etiam 1510.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

pſeudoſynodo Piſanæ una cum patre Guillelmo A
& Dionyſio fratre tunc archidiacono Remenſi
1511. anno 1511. quo tempore breviarium in uſum Leutevenſis eccleſiæ auctoritate ejus emendabatur Leutevæ & prælo edebatur. Priſtinum ordinis S. Benedicti decus in monaſterio S. Germani
1513. a Pratis revocavit anno 1513. ut ſuo fuſius di-
1516. cetur loco. Factus anno 1516. Meldenſis epiſcopus Leutevenſem eccleſiam fratri reſignavit retentis annua, ut vult Plantavitius, 1200. librarum penſione, beneficiorumque omnium collatione. Aliquanto poſt Romam iterum legatus, prioris non immemor ſponſæ, bullam a ſummo pontifice obtinuit in gratiam incolarum diœceſeon Meldenſis & Leutevenſis, necnon & ſuburbii B
S. Germani a Pratis. De eo in Meldenſibus epiſcopis plura. Guillelmo Leutevenſi epiſcopo Jacobus Clictoveus doctor theologus ejus familiaris opera S. Dionyſii dicavit. Vide Guidonem Bretonneau in hiſtoria Briçonnetæ familiæ.

LXIV. Dionysius.

BRIÇONNET.

Guillelmi germanus Dionyſius, prior Coſſiacenſis, dein archidiaconus Remenſis, poſtea Avenionenſis, & collegiatæ Taraſconenſis eccleſiæ decanus, per ceſſionem patris factus epiſcopus Telonenſis an. 1511. ut diximus t. 1. col. 752. mox abbas S. Martini Eſparnaci 1512. Maclo- C
vienſem eccleſiam poſt patrem regendam ſuſcepit anno 1513. deinde Guillelmo fratre reſignante, ſedem Leutevenſem conſecutus eſt, ex quo ille Meldenſem accepit cathedram an. 1516. annua 1200. librarum penſione, totiuſque diœceſeos ſacerdotiorum collatione ſibi reſervatis.
1517. Anno 1517. die 3. Maii interfuit inaugurationi Laudunenſis epiſc. Ludovici de Borbonio Franciſci comitis Vindocinenſis ex Maria Luxemburgenſi filii factæ in eccleſia prioratus Vallis-Scholarium Pariſienſi, in qua diaconi munere functus eſt. Ad Leonem X. a rege Franciſco I. miſſus, tanta per triennium legationem ſolertia D
obiit, ut Clemens VII. tunc cardinalis, & poſt ſummus pontifex, rogatus in conſiſtorio ut ſententiam diceret, reſponderit *fruſtra ſententiam omnes dicturos, conſilia omnium adverſariis enuntiari, rem actam agi, unum eſſe Galliæ legatum* (Dionyſium ſignificans, qui tunc Romæ oratorem agebat) *qui omnium cogitationes in rebus quæ agerentur percipiendis, ſua diligentia vinceret.* Hujus inſtantia legati B. Franciſcus de Paula Minimorum patriarcha ſanctorum numero ad-
1519. ſcriptus eſt calendis Junii an. 1519. Priuſquam autem Roma diſcederet, ſummo pontifice urgente E
ut gratiam aliquam, ut moris eſt, legationis ergo ab ipſo expoſtularet, id unum efflagitavit, ut nonnullos vinctos ad triremes damnatos liberaret pontifex, quos e catenis ſolutos veſtimentis & alimentis procuravit Dionyſius. Reverſo frater Guillelmus Meldenſis epiſcopus vicariam omnium Leutevenſis diœceſis ſacerdotiorum ſibi reſervatorum collationem demandavit die 28. Nov. 1519. Per quadriennium tantum cum Maclovienſi Leutevenſem tenuit eccleſiam, quam nec-
1520. dum ſalutaſſe videtur an. 1520. quo cum Renato abbate Cormeriacenſi permutavit. Quæ autem propius tantum attingunt pontificem, melius in epiſcopis Maclovienſibus exſequemur.

LXV. Renatus I.

DU PUY.

Renatus frater Jacobi du Puy domini de Naſſelles, ex abbate Cormeriacenſi & priore B. M. de Pomerio ordinis Grandimontenſis permutatione facta cum Dionyſio Leutevenſem epiſcopatum adipiſcitur anno 1520. die 5. Dec. ex regeſto proviſionum prælatorum, ſub conditionibus a Guillelmo Meldenſi præfixis, qui Renatum in conferendis beneficiis vicarium ſuum inſtituit die 2. Febr. anni 1521. juxta noſtrum 1521.
computandi morem. Eodem anno Leutevæ ſolemni excipitur pompa die 24. Martii. Sacerdotiorum collationem Renato ablatam Michaeli Nemauſenſi antiſtiti commiſit Guillelmus Meldenſis die 13. Nov. quam poſtea eidem renovavit die 10. Julii 1524. Hoc ipſo anno probavit 1524.
Renatus die 2. Julii fundationem factam a Guillelmo Ollier Claromontano in eccleſia monialium de Gorjano. Menſe vero elapſo ob maximos Auguſti calores mortem oppetiit Leutevæ, humatus in mauſoleo epiſcoporum. Utrum de Renato noſtro intelligendus Eraſmus in epiſtola 846. novæ editionis ad Natalem Bedam data die 15. Junii 1525. viderint oculatiores: *ſi quid accidit epiſcopo Lodovenſi triſtius, equidem vehementer doleo: nam olim mihi talis viſus eſt, quales optarem multos eſſe præſules.*

LXVI. Johannes V.

MATTHÆI.

Plantavitii improbo labori hunc eccleſia Leutevenſis debet antiſtitem. Diœceſeos enim viſitationi incumbens, forte incidit in quemdam recognitionum codicem juſſu Johannis Matthæi Leutevenſis epiſcopi an. 1526. confectum. Quis 1526.
autem fuerit Johannes, quanto rexerit tempore nondum divinare licuit.

LXVII. Laurentius.

TOSCAN.

Laurentius Toſcanus, patria Mediolanenſis; ut ejuſdem urbis alumnus teſtatur Bandellus in epiſtola dedicatoria 26. novellæ tomi ſecundi: *Si ritrovo quivi il diſcreto e vertuoſo M. Lorenzo Toſcano, cittadino Milaneſe, il quale à l'hora governava le caſe del cardinal del Caretto di Finario, che poi habbiamo veduto veſcovo di Lodeva in Francia.* Laurentius itaque poſt adminiſtratam nomine Pauli de Carretto juſſu ſummi pontificis Cadurcenſem eccleſiam ab an. 1524.
ad 1528. hoc eodem a Franciſco I. rege nominatus 1528.
Leutevenſis epiſcopus Romæ confirmatur & conſecratur a Clemente VII. papa. Hunc quoque die 24. Maii Guillelmus Meldenſis vicarium generalem in conferendis beneficiis inſtituit. Non alio tamen quam procuratorio nomine ad eccleſiam Leutevenſem acceſſiſſe creditur, quo quaſdam recognitiones cenſuales excepit an. 1529. Poëta 1529.
Latinus Johannes Matthæus Toſcanus, ex eadem ortus familia, hoc ei morienti edidit epitaphium.

Si virtus, pietaſque mori, ac prudentia poſſent,
Debuerant, Laurens, te moriente, mori.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

LXVIII. Lælius Urſinus.

DE CERC, *vulgo* DE CERCHI.[a]

Lælius Urſinus Florentinus, frater[a] Johannis Pauli domini de Anguillari, ex ceſſione Laurentii in curia Romana exiſtentis a Franciſco rege nominatus, memoratur in inſtrumento procuratorio
1537. a fratre confecto an. 1537. Vicarium generalem Romæ adhuc degens inſtituit Petrum de Barrault priorem eccleſiæ S. Baſilii de Blandas, & poſtea Leutevenſis quoque eccleſiæ epiſcopum, qui dinumerationem omnium bonorum eccleſiæ Leutevenſis nomine Lælii ſeneſcallo Carcaſſonenſi Franciſco rege mandante exhibuit die 26. Maii
1540. 1540. quo tempore declaravit Leutevenſem epiſcopum ſupremum eſſe urbis dominum, comitem Montiſbruni, juraque habere regalia. An.
1545. 1545. idem Petrus Lælii adhuc agens vicem, Guillelmo Bordin Leutevenſi vicario Berengarium de Cerc epiſcopi conſanguineum ſuffecit.
1546. Lælius vero an. 1546. ſequenti ceſſit.

LXIX. Guido Aſcanius.

SFORTIA.

Guido Aſcanius Sfortia e ducum Mediolani ſtemmate, Boſio S. Floræ comite & Conſtantia Farneſia Pauli III. ſummi pontificis notha parentibus ortus, Romæ naſcitur die Jovis 18. Nov. 1518. Litterarum ſtudiis Bononiæ operam dabat, cum decimum ſextum agens annum, creatur a Paulo III. diaconus cardinalis tit. SS. Viti & Modeſti an. 1534. Inſequenti Parmenſis antiſtes renunciatur, deinde per ceſſionem Lælii Leutevenſis epiſcopus die 7. Junii 1546. ex regeſto proviſionum. Bononiæ Flaminiæque legatus, S. R. E. camerarius, & in Pannoniam ad bellum contra Turcas ab eodem Paulo III. miſſus, excitatam apud omnes prudentiæ opinionem felici ſucceſſu ſuperavit. Sub Julio III. diaconus cardinalis S. Mariæ in via lata, ſub Paulo IV. Hiſpaniæ protector, pacis inter Philippum II. regem catholicum & ipſum pontificem conciliator, & S. Mariæ majoris archipreſbyter fuit. At poſt expletum in Leutevenſi adminiſtratione annum, alteri conſignavit. Exemti e vivis in villa Cumediana territorii Mantuani an. 1564. cadaver Romam tranſlatum, marmoreo ſepulcro in baſilica Liberiana ſepelitur, ibique ſequens appoſita inſcriptio:

D. O. M.

Guidoni Aſcanio Sfortiæ cardinali Pauli III. pontificis maximi nepoti, Bononiæ & Flaminiæ legato, atque hujuſce baſilicæ archipreſbytero, Alexander cardinalis Sfortia fratri deſideratiſſimo. Vixit annos XLV. *menſes* X. *dies* XII. *obiit anno ſalutis 1564. nonis Octobris.*

LXX. Dominicus.

DU GABRE.

Dominicus du Gabre Vaſco, ex humili loco natus eſt, at favore innixus cardinalis Turnonii varia conſecutus eſt ſacerdotia. Præceptor de Balliolo in Hannonia, protonotarius apoſtolicus in curia Romana, poſtmodum in Gallica aula primus regis eleemoſynarius, moxque ejuſdem

a Filium volunt Sammarthani.

ANNI CHRISTI

ad Venetos legatus, & ſupremus in Italia ærarii regii, bello ibidem graſſante, præfectus, Leutev. cathedram, quam Guidone cedente, & permutatione præceptoriæ domus de Balliolo cum annexis S. Antonii Pariſienſis & de Catenois, necnon prioratus S. Sydonii adeptus fuerat die 17. Aug.
an. 1547. ex regeſto proviſionum, conſcendit 1547.
menſe Novembri per procuratorem Johannem de
Manſo epiſcopum Candacenſem* abbatem Fontis * al. Candenſem.
calidi. Anno ſequenti urbem ipſe ſolemni ingre- 1548.
ditur pompa. Dominico ſedente Julius III. pon-
tificatus anno primo XII. calend. Aprilis capitulo 1550.
Leutevenſi conceſſit, ut omnia beneficia cathedralis eccleſiæ, quæ ab epiſcopo & canonicis capitulariter congregatis conferri antea ſolebant, in poſterum ab iiſdem ſeorſim & per hebdomadam conferrentur. Apud Ferrariam pro regiis negotiis conſtitutus, Henrico II. conqueſtus eſt quod nimio vectigalium onere epiſcopatus ſuus vexa-
retur, litteris datis 7. Julii 1553. Salvium Sar- 1553.
ruſſium totius epiſcopatus in temporalibus vica-
rium inſtituit an. 1554. Factus a Georgio fratre 1554.
Toloſano ſenatore heres ex aſſe die 14. Januar.
1555. biennio poſt, dum iter ad eccleſiam ſuam 1555.
meditaretur, deceſſit Lutetiæ die 1. Febr. anno
1557. in monaſterio S. Germani a Pratis, cujus 1557.
tunc abbas erat cardinalis Turnonius ejus patronus, quo aliquanto ante ſeceſſerat Dominicus; confecto prius teſtamento, in quo Dominicum Gabrum ex fratre nepotem heredem inſtituit, & triginta pauperes in funere ſuo pullatis veſtibus indui voluit. Præſulis hujus munificentiæ debetur prætorium epiſcopale, quod vetuſtate collapſum ita inſtauravit, ut de novo conſtruxiſſe diceres, quemadmodum ejuſdem inſignia, quæ inibi adhuc viſuntur, fidem faciunt. Summis doctum antiſtitem laudibus celebrarunt ſui temporis Poëtæ: de eo Stephanus Forcatulus Biterrenſis juriſconſultus epigr. 180.

Vade, vola, quæſite diu jam nuncie, ſerva
Gabræum, metuo præſul ut hic pereat.
Nam Phœbum amiſit nuper Parnaſſia rupes:
Hinc doctas lacrymis fons ſacer auxit aquas.
Ni cavet is, fiet doctarum præda ſororum,
Quem cupiunt Phœbo ſubſtituiſſe ſuo.

Defunctus primum ſepelitur in choro eccleſiæ cœnobii Pratenſis, transfertur inde in ſacellum S. Caſimiri, ubi ejus epitaphium legitur a nepotum ſuorum præceptore exaratum:

Hic jacet reverendiſſimus D. Dominicus du Gabre epiſcopus Lodovenſis, regis conſiliarius, ac legatus Venetus, qui obiit prima die menſis Februarii anno 1558.[b] b

Qui jacet hoc tumulo præſul lectiſſimus olim;
Virtutum merito ſplendidiore fuit.
Legatus varias pro rege electus in oras,
Præſtitit exacte munere digna ſuo.
Sed quia res Chriſti longe ſtudioſius egit:
Jam fruitur tanto poſt ſua fata Deo.

b *Lege* 1557. nondum enim apud nos annus a menſe Januario inchoabatur.

LXXI.

ANNI CHRISTI

LXXI. Bernardus VIII.

Delbene. Bernardus Delbene nobilis Florentinus Petri domini de Monteſonti & ſanctæ Mauræ ex Bartholomæa Corſini filius, juris utriuſque doctor, archidiaconus Auxitanus, in utraque ſignatura referendarius, Leutevenſis epiſcopus per obitum Ludovici (*lege* Dominici) du Gabre memoratur
1559. die 18. Jan. anni 1559. (nobis 1558.) in regeſto proviſionum ſub Paulo IV. Anno priore ab Henrico II. rege nominatus, eccleſiæ ſuæ poſſeſſionem accepit 1558. juxta Plantavitium, annos natus 48. Hanc autem per triennium tantum adminiſtravit, ad Nemauſenſem, Franciſco
1560. II. id ita volente, aſſumtus an. 1560.

LXXII. Michael II.

Briçonnet. Michael filius Guillelmi Briçonnet in ſenatu Pariſienſi conſiliarii, & Johannæ Brinon, Guillelmi cardinalis, archiepiſcopi Remenſis & Narbonæ, necnon Roberti Franciæ cancellarii ex fratre nepos, Guillelmi & Dionyſii Leutevenſium præſulum patruelis, advocatus primum in ſenatu Pariſienſi, tum in archiepiſcopatu Narbonenſi vicarius generalis, canonicus Pariſienſis 18. Julii 1513. in locum Guillelmi receptus, in Nemauſenſi epiſcopatu defuncto patruo ſucceſſit, abbas S. Guillelmi de Deſertis Guillelmo Meldenſi epiſc. cedente renunciatur circa annum 1517. Denique ad Leutevenſem tranſiit eccleſiam anno 1560. permutatione facta cum Bernardo ſuo cognato. Hanc autem toto non integro tenuit anno, ſequenti enim reſignavit. Acerrimus exſtitit fidei catholicæ adverſus Novatores aſſertor, ut teſtatur Guido Bretonneau in hiſtoria Briçonetæ familiæ, pag. 23. Obiit anno 1574. ætatis 97.

LXXIII. Claudius.

Briçonnet. Claudius regi a ſanctioribus conſiliis, filius Guillelmi Briçonnet domini de Glatigni, reginæ, regiæque cohortis centum nobilium quæſtoris, ex Claudia de Leveville, per reſignationem Michaelis patrui factus epiſcopus Leutevenſis urbem
1561. menſe Martio 1561. conſueto ritu ingreditur, & publica privataque lætitia fauſtis acclamationibus a clero & univerſo populo excipitur. Annum vix in felici adminiſtratione compleverat, cum hæretici
1562. Cebennates & Ruthenenſes in urbem an. 1562. Maio menſe cum turmis militaribus irruunt, quam dubio procul expugnaſſent, ni glorioſo civium molimine, invictoque in primis Claudii epiſcopi animo obſidionem ſolvere coacti fuiſſent. Quantum in urbe munienda & hæreticis profugandis tunc laboraverit Claudius, indicabat ante direptionem aliquot poſt annis ſubſecutam marmoreus lapis inſcriptus his verbis:

Claudius Briçonetus Lodovenſis epiſcopus & comes Montiſbruni, magna hoſtium clade hanc urbem oppreſſam deffendit, obſeſſoſque cobertoratæ cives ex obſidione exemit. Exultantium Giniacenſium & Claromontenſium audaciam fregit, eorumque oppida ſub regis poteſtatem ſubjunxit, vicinoſque armis hæreticorum oppreſſos a ſummis terroribus vendicavit. Urbem Lodovam omni opere, & bellicis

A *inſtrumentis munivit, copias inſtruxit; hoſteſque ita continuit, ut nihil aggredi aut attentare auſi fuerint. Arcem denique S. Guillelmi de Deſertis arte & natura munitiſſimam recepit, & ſuos cives in pace ſemper continuit.*

Quibus in laudem Briçonetæ gentis additum erat ſequens diſtichum.

Cuncta ſuo regi debet, patriæque Lodova,
Sed Briſſonetis quod ſtet adaucta fide.

Anno 1563. eccleſiæ ſuæ Claudius quædam alienavit bona, ut in partem ſubſidii pro bello ſacro ab univerſo clero Carolo IX. regi conceſſi ve- 1563.
B niret. Triennio poſt epiſcopatu in gratiam Petri cognati ceſſit, reſervatis ſibi ſupremo urbis dominio, Montiſbruni comitatu, necnon ædibus archidiaconalibus, in quibus reliquum vitæ deſtinaverat. Sed urbe a Calviniſtis anno 1573. capta, aufugere coactus, ad Stephani fanum ſeceſſit, ubi tribus poſt ſuum ab urbe exilium elapſis annis, teſtamento prius confecto, quo pauperes heredes inſtituit, naturæ debitum ſolvit. Corpus Leutevam poſtea tranſlatum, in epiſcoporum tumulo collocatum eſt.

LXXIV. Petrus VII.

De Barraud.
C Olivarii de Barraud regii apud Armoricos quæſtoris & Petronillæ Briçonetæ ſororis Michaelis filius Petrus, ex canonico Leutevenſi, priore de Blandas, & vicario generali Lælii Urſini, tum Claudii conſobrini ſui, ex ejuſdem reſignatione Leutevenſis eccleſiæ curam ſuſcepit die 8. Febr. 1566. ex regeſto proviſionum ſub Pio 1566.
IV. legibus ſupra memoratis. Nihil de eo in faſtis Leutevenſibus legitur, niſi quod quaſdam exceperit clientelas, litem cum capitulo circa *Tertia* terminaverit; dominiumque aliquod in gratiam Caroli IX. hæreticos profligantis vendiderit. Obiit XVI. cal. Febr. an. 1569. in ædibus 1569.
D ſuis canonicalibus, ubi etiam epiſcopus ſemper habitavit propter allatas jam rationes. Defunctus maximo civium omnium luctu in ſumma æde ſacello S. Michaeli ſacro ſolita pompa humatur, & ad anteceſſores epiſcopos apponitur.

LXXV. Alphonsus.

Vercelli. En rurſum adeſt Italus, Alphonſus cognomento Vercelli, preſbyter Bononienſis, juris utriuſque doctor. Ex primo eleemoſynario Catharinæ Mediceæ reginæ jam abbas Sublaci in diœceſi Cadurcenſi, ab ea nominatur ad epiſcopatum Salutienſem, ſed pontifice maximo haud
E probante, ad ſedem Leutevenſem vocatus eſt die 10. Febr. 1570. ex regeſto proviſionum præ- 1570.
latorum, & mox a Catharina regina orator ad imperatorem fuit delegatus. Vix autem fuit epiſcopus, cum dominium & juriſdictionem loci de Pegueyrollis vendere coactus fuit, ut regi ad bellum ſubveniret. Sedente Alphonſo an. 1573. 1573.
Leuteva urbs die Veneris 4. Julii a Calviniſtis capta eſt, ædes epiſcopales & canonicorum domus direptæ, expilatæ, everſæ; loca omnia ſacra profanata, proſtrata, dejecta; ſanctorum reliquiæ, maxime ſancti Fulcranni, per plateas & compita

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

impie tractæ; argentea ſupellex in uſus profanos converſa, virginibus & matronis illata vis, ſacerdoteſque miſerrime trucidati a Reformatoribus religionis chriſtianæ. Claudius Briçonnet Montiſbruni comes, quondam Leutevenſis epiſcopus, miſerando ſuperſtes ſpectaculo, ſeminudus evaſit. Alphonſus vero his auditis tædio ac mœrore confectus, Avenione ubi tunc degebat diem clauſit extremum, inibique in Franciſcanorum Conventualium æde fuit ſepultus.

DE BIRAGUE.

LXXVI. Renatus II.

Renatus de Birague nobilis Mediolanenſis; Galeatii ex Theodora Trivultii Franciæ Polemarchi filia natus die 2. Febr. 1506. quo tempore Ludovicus XII. ducatu Mediolanenſi potiebatur, juris utriuſque laurea inſignitus erat, cum ad Franciſcum I. legatus mittitur, qui eum apud ſe retinuit. Exinde in aula regum Franciæ diu vixit Franciſco I. Henrico II. aliiſque regibus apprime carus. Factus primum ſenator Pariſienſis, tum libellorum ſupplicum magiſter, poſtea Taurinenſis præſes anno adhuc 1560. Regii oratoris munere in ſynodo Tridentina & ad Cæſarem functus eſt. A Carolo IX. civitatis jure donatus an. 1565. & prorex in provincia Lugdunenſi renunciatus 1570. in locum Johannis de Morvilliers epiſcopi Aurelianenſis ſigilla regia ſponte abdicantis hoc eodem anno eorumdem inſtituitur cuſtos. Præmortuæ anno 1572. uxori Valentiæ Balbianæ, ex qua Franciſcam unigenitam ſuſcepit, ipſe vivens epitaphium erexit in eccleſia S. Catharinæ Vallis Scholarium Pariſiis. Poſt obitum Michaelis Hoſpitalii cancellarius ſuccedit anno 1573. quo, Alphonſo Leutevenſi antiſtite vita functo, epiſcopatus adminiſtrationem a rege impetravit die 12. Octob. ordinem eccleſiaſticum amplexus. Anno ſequenti fit abbas Flaviniacenſis, ut diximus tom. 4. col. 464. Epiſcopus autem Leutevenſis vicarium generalem inſtituit die 13.
1574. Decemb. 1574. Deſiderium Albi canonicum ejuſdem eccleſiæ. Quædam eccleſiæ ſuæ bona
1576. vendidit annis 1576. & 1577. in ſubſidium
1577. Henrici III. in Proteſtantes bellum gerentis. Arx Montiſbruni, quæ ab expugnatione Leutevæ a militaribus copiis occupabatur, juſſu Henrici Montmorentii, Danvillæ ducis, Franciæ polemarchi & in Auxitania proregis Renato poſt regium
1577. pacis edictum reſtituta eſt anno 1577. Bleſis in conventu trium ordinum regni eodem anno
1578. orationem dixit typis mandatam. Inſequenti Henricus rex Renato conceſſit die 4. Aprilis ratam ejus partem ſubſidiorum ſibi a clero Gallicano conceſſorum ab an. 1575. necnon decimarum cleri Leutevenſis. Regiis ſigillis an. 1578. abdicatis, creatus eſt cardinalis a Gregorio XIII. IX. cal. Maii, regiique S. Spiritus ordinis ab Henrico III. commendator in ipſa inſtitutione die 31. Dec. Cum autem ſenio confectus Leutevenſem eccleſiam inviſere, & per ſe adminiſtrare non
1580. poſſet, ceſſit in gratiam ſequentis anno 1580. trienniogue poſt moritur VIII. cal. Dec. 1583. ætatis ſuæ anno 77. Lutetiæ Pariſiorum maxima comitante magnatum & ſenatorum caterva

A tumulatus eſt in S. Catharinæ virginis templo die 6. Dec. ubi hoc epitaphium in marmore conſpicitur.

Quid tibi opus ſtatua! ſatis eſt ſtatuiſſe, Birague,
Virtutis paſſim tot monumenta tuæ.

Renato Birago patricio Mediolanenſi, multis & ſummis dignitatibus functo, tum Franciæ cancellario, ac demum S. R. E. cardinali, Franciſca filia unica, & Cæſar Biragus agnatus mæſtiſſimi, non memoriæ, ſed deſiderii perpetui monumentum. H. P. G. vixit annos LXXVII. menſes IX. dies XXVI. Obiit VIII. cal. Decemb. MDLXXXIII.

B Quibus Philippus Huraltus Chevernius comes & Franciæ cancellarius ſequentia apponi curavit.

Hunc Renati Biragi S. R. E. cardinalis Galliæ cancellarii tumulum Philippus Huraltus Chevernius Galliæ cancellarius ob conſortium ſummi magiſtratus & amicitiam affinitate ſancitam auxit hoc titulo ultimo in defuncti munere, & deceſſori ſucceſſorem ſanctiſſimo ſeni hoc quicquid eſt inferiarum dare pietati adjunctum exiſtimavit, adeo ut quos non ſors, ſed judicium magni regis & reſpublica conjunxit, nulla vis fati ſeparare potis eſſet.

Renati vitam ſcripſit accurate Johannes de Maumont. Cabrera Biragum nobilitate, ſcientia, C rerum uſu bellicaque virtute illuſtrem prædicat. Annalium Gregorii ſcriptor virum ante purpuram & poſt purpuram memorabilem dixit, & Plantavitius hæreticorum malleum nuncupatum teſtatur. De eo Thuanus ad annum Chriſti 1583. *Annum clauſit mors Renati Biragi cardinalis, Franciæ cancellarii, illuſtri in Inſubribus familia orti, cujus majores fortunam Gallorum ſemper in Italia ſecuti fuerant, quorum & ipſe æmulatione fidam operam tota vita, quæ illi longiſſima fuit, regibus noſtris navavit. Primum in Pariſienſi curia ſenator, & inde quaſi ad honores gradu facto ſummis dignitatibus, ac legationibus, & ſæpius* D *militaribus muneribus, quæ ille fere præ vita togata adſectavit, defunctus, poſt reſtitutam Sabaudiæ principi ſubalpinam provinciam Lugdunenſi præfectura donatus, ac poſtremo ad ſummum honorum faſtigium, hoc eſt ad cancellarii dignitatem evectus. Vir generoſus & prudens, ingenio candido & liberali præditus, ſed ut externus parum juris Gallici ſciens, ideoque minus tanto magiſtratu dignus habitus; cum quavis alia maxima dignitate, ſive fidem, ſive prudentiam, & rerum aliarum uſum ſpectes, eſſet digniſſimus. Tandem cum 76. annum vitæ ageret Lutetiæ deceſſit VIII. id. Decemb. magna pompa & ſenatu toto proſequente funeratus, & in* E *B. Catharinæ templo ab eo ad id ſumma magnificentia antea exſtructo, in quo & Valentiæ Balbianæ uxori monumentum poſuerat, conditus.* In ejus obſequiis oravit Reginaldus de Beaune Bituricenſis archiepiſcopus ſummus Franciæ eleemoſynarius.

LXXVII. Christophorus. DE LESTANG.

Viceſimum ætatis explebat annum Chriſtophorus, cum ad Leutevenſem evehitur cathedram an. 1580. ex reſignatione Renati cardinalis, cujus puer honorarius fuerat. Inſequenti indulgentia 1581.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſummi pontificis inauguratus, Leutevam die 5. A
Junii ſolemniter ingreditur, nonaque ejuſdem
menſis poſt aſſertam juramento ſtatutorum capi-
tuli obſervationem, canonicorum obedientiam
1583. excepit. Anno 1583. ab ipſo rege Henrico III.
de defectione ducis Montmorenciaci totius Oc-
citaniæ proregis certior factus, milites coëgit, ut
ipſi in ditionis ſuæ locis obſiſteret. Unde Chri-
ſtophoro mirum in modum infenſus dux Leu-
1585. tevam menſe Sept. anno 1585. obſidet, eamque
deditione capit conditionibus hinc inde datis &
acceptis. Nihilominus Chriſtophoro cum ſuis mi-
litibus egreſſo, ædes epiſcopales, quas biennio ante
conſtruxerat, Montmorencii juſſu ſolo æquatæ. B
Interea Chriſtophorus partim Toloſæ, partim
Narbonæ quaſi relegatus, epiſcopatus ſui reditibus
uſque ad pacificationis edictum privatus, Car-
caſſonenſibus, quibus dux perſonato nomine po-
tiebatur, regia auctoritate menſe Decembri in-
veſtitus eſt. Eo circiter tempore abbatiis Montis
olivi & ſancti Petri de Uſarchia a rege donatur.
1587. Dedit an. 1587. eccleſiæ B. Mariæ de Monte-
ſerrato centum nummos. Quadam permutatione
1594. facta anno 1594. comparavit facultatem confi-
ciendi aquæductum. Capſam argenteam in qua
B. Thomæ Aquinatis caput reconditur ſolemni-
1595. ter benedixit apud Toloſam die 24. Maii 1595. C
Sententia ab arbitris lata Biterris die 23. Sept.
1601. anno 1601. Chriſtophoro Leutevenſi epiſcopo
adjudicata fuere laudimia provenientia ex vendi-
tione locorum S. Mauritii & de Maderiis. Leu-
1602. tevenſis adhuc epiſcopus anno 1602. delegavit
Stephanum Vernede doctorem in decretis, ar-
chidiaconum in eccleſia Leutev. officialem &
ſuum vicarium generalem ad cœtum epiſcoporum
provinciæ Narbonenſis, de quo vide in Ludovico
de Vervins Narbonenſi archiepiſcopo. Quædam
commutavit eodem anno cum prædicto Stepha-
no. Tranſlatus inde eſt ad eccleſiam Electenſem;
& poſtea ad Carcaſſonenſem, ubi de eo plura. D

Statim poſt Chriſtophorum hujuſque apud
regem auctoritate Leutevenſi eccleſiæ datus eſt
epiſcopus Antonius de Mainard, filius Franciſci
de Mainard prætoris Brivenſis ex Johanna de
Leſtang ſorore Chriſtophori; at morte interce-
ptus Toloſæ, inauguratus non fuit.

Carolus vero ex illuſtriſſima Leviorum familia
Annæ ducis de Ventadour Franciæ paris, equitis
torquati, & totius Occitaniæ progubernatoris ex
Margareta de Montmorenci filius, Leutevenſis epi-
1604. ſcopus nominatus ab Henrico magno an. 1604.
ob ætatis defectum ſacro charactere inauguratus
ſtatim non fuit, quinimo tribus poſt nomina- E
1607. tionem annis abdicavit, ut ad ſecularem ſtatum
rediret, ac per Henrici fratris majoris natu ceſ-
ſionem Ventadorii ducatu potitus eſt.

LXXVIII. Gerardus.

DE ROBIN.

Gerardus de Robin ordinis Eremitarum S.
Auguſtini per ejurationem Caroli a rege nomi-
natus, epiſcopatum ſuſcepit an. 1607. ſub annua
penſione 7000. librarum Turonenſium Franciſco
de Levis Caroli germano mox recenſendo perſol-
venda. A Paulo papa V. confirmatus, Leutevam
ſine pompa ingreditur, ſtatimque omnia boni
paſtoris munia implere ſtudens, diœceſim luſtrat,
nonnulla ad diſciplinam clericorum & parocho-
rum reſtaurandam ſtatuit, arcem Montiſbruni in-
ſtaurat. Recollectos in oppido Clarimontis paulo
ante admiſſos in urbem inducit, ſed conſuetum
ſequamur ordinem. Anno igitur 1607. quo
Leutevam ingreſſus eſt Gerardus, die 1. Auguſti
denunciatur ei regium diploma, quo ſingulis Nar-
bonenſis provinciæ epiſcopis expreſſe inhibeba-
tur, ne moniales ullas monaſterii S. Spiritus Bi-
terrenſis ad profeſſionem admitterent. Litem ha-
buit anno 1608. menſe Jan. cum Chriſtophoro 1608.
Foreſio domino de Treguies ratione aliquot fun-
dorum, qui ab epiſcopali menſa tempore Chri-
ſtophori deceſſoris fuerant ſubducti. Sedata eſt
an. 1609. controverſia, quæ inter Gerardum 1609.
& Franciſcam de Themines, ex una parte & Do-
minicanos Claromontenſes ex altera vertebatur
circa decimas in agro Claromontano. Interfuit
eodem anno menſe Maio per procuratorem fra-
trem Fredericum de Charpene Auguſtinianum
concilio Narbonenſi Ludovici de Vervins archi-
epiſcopi & metropolitani auctoritate coacto. De
horrenda Henrici magni cæde per Annæum de
Levis certior factus an. 1610. poſtremos tanto 1610.
regi honores perſolvi curavit. Permutationem
novennio ante a Chriſtophoro de Leſtang cum
Stephano Vernede archidiacono factam, Stephano
conſentiente, reſcidit eodem anno. Inſequenti con- 1611.
ſulibus & ſyndicis Leutevæ in ſenatu Toloſano li-
tem movit, cui ſubitus & inopinatus caſus finem
impoſuit: obiit enim Gerardus poſt feſtorum Na-
talis Dominici octavas, ſin mavis juxta Sammar-
thanos, die 15. Jan. anni 1611. Defunctus ſepe-
litur in ſacello S. Michaelis. Antonius Fromentius
Leutevæ judex hoc ei epitaphium edidit.

Corpore ſi præſtans, niveoque colore Gerardus,
Et nardus fragrans virginitate fuit,
Si flagrans ſolo Chriſti gaudebat amore,
More parentis ei carus egenus erat.
Vix caput illius ſex annos infula ſacrum
Cinxerat, accitus cum fuit ipſe Deo:
Nec mirere, fuit ſi hic parvo tempore præſul,
Æternum voluit nam Deus eſſe polo.

Caroli de Levis ſuperius nominati germanus
Franciſcus poſt emenſum in regio PP. Societatis
Jeſu Flexienſi collegio litterarum humaniorum
ſtadium Leutevenſis epiſcopus in locum Gerardi
a rege Ludovico XIII. nominatus an. 1612. a 1612.
Paulo V. confirmatur, ſed cum ob ætatis defe-
ctum, vix decimum ſextum annum prætergreſ-
ſus, epiſcopalia munera adminiſtrare non valeret,
vicarii generales per integros tredecim annos aſ-
ſumuntur. Interim Franciſcus anno 1622. ætatis 1622.
ſuæ 26. Romam tendit, ibique a ſummo ponti-
fice & cardinalibus benigne exceptus, magnæ ſpei
juvenis famam tulit. Verum in Galliam reverſus,
fratris ad exemplum clericum exuit, tituloque co-
mitis de Vauvert aſſumto, Henricum Mont-
morencii ducem ſummum rei navalis præfe-
ctum avunculum ſuum contra Rupellanos rebel-
les comitatur. Hac in expeditione ipſe fere ſolus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1625.

tormentaria glande obrutus occubuit menſe Auguſto anni 1625. Tanta autem erat illuſtriſſimi juvenis in Deiparam virginem religio, ut uno quoque Sabbato in ejus honorem jejunaret.

DE PLANTEVIT DE LA PAUSE.

LXXIX. JOHANNES VI.

Johannes de Plantevit de la Pauſe ſacræ theologiæ doctor, ſedis apoſtolicæ protonotarius, & abbas S. Martini Ruricurtenſis diœceſis Bellovacenſis, ex nobili & antiqua apud Cebennates ortus familia, Chriſtophoro & Iſabella Daſſas de Marcaſſargues parentibus hæreticis, cui ſectæ addictus primo, tandem divino afflante numine in eccleſiæ gremium aſcitus, hæreſim publice in eccleſia cathedrali Biterrenſi ejuravit anno 1604. mox theologiæ operam dedit in gymnaſio Flexiæ, atque inſtituto contra miniſtros Salmurienſes de re catholica & religione conventu, Romam profectus eſt. Hinc regreſſus, fit Mariæ Mediceæ reginæ, & poſtea Elizabethæ ejus filiæ Philippi IV. Hiſpaniarum regis ſponſæ major eleemoſynarius, tum cardinalis de la Rochefoucault in ſumma Franciæ eleemoſynaria vicarius generalis. Cum autem paulo ante Franciſci comitis de Vauvert obitum Ludovicus rex vere juſtus Margaritæ Montmorenciacæ matri Henricoque Franciſci deceſſoris fratri ſignificaſſet Leutevenſem eccleſiam per Franciſci ejurationem paſtore deſtitutam ferre ſe amplius non poſſe, epiſcopatum rege probante & annuente permutarunt cum monaſterio ſancti Martini Ruricurtenſis, quo per annos quatuordecim potitus fuerat Johannes, qui ex hac permutatione a Ludovico XIII. Leutevenſis epiſcopus die 7. Maii anno 1625. nominatus, teſtimonio clariſſimorum virorum ad hoc deputatorum confirmatus ab Urbano papa VIII. die 16. Auguſti, atque in eccleſia S. Ludovici domus profeſſæ Societatis Jeſu Lutetiæ inauguratur die 18. Oct. ejuſdem anni a Franciſco de Harlay archiepiſcopo Rotomagenſi, aſſiſtentibus Uceticenſi & Nemauſenſi epiſcopis in præſentia aliorum ſexdecim præſulum. Menſe elapſo in regiæ Sangermanenſis ſacellulo fidem clientelarem regi præſtitit, a quo Leutevenſem præbendam ipſi ratione hujus obſequii debitam obtinuit in gratiam nepotis ex ſorore. Pridie Natalis Domini pompa ſolemni Leutevæ excipitur, dieque aſſignata primi canonicatus ad epiſcopum jure ſpectantis poſſeſſionem init: omnes item canonici Roberti Guilleminet archidiaconi organo reverentiam ipſi & obedien-
1626. tiam ſpoponderunt. Anno ſequenti ad oppidum Caſſaris contendere coactus fuit, ut arcem illius obſidione liberaret. Toto inde ſeptennio ædes archidiaconales in palatium epiſcoporum inſtaurat & ampliat, cœnobium Recollectorum perficit, cujus eccleſiam conſecrat, ſacerdotia a laïcis uſurpata titulariis reſtituit, diœceſim luſtrat, nova circa conſulatus Leutevenſem & Sanctandreanenſem ſtatuit, parochorum abuſus emendat, vias publicas reficit ac ſternit, capituli ac cleri controverſias dirimit, prædia & jura Leutevenſis eccleſiæ recuperat, recognitiones cenſuales & clientelas renovat, codicem officii proprii eccleſiæ ſuæ emendat & prælo vulgat, chronologiamque anteceſſorum ſuorum conficit. Totum in illis aliiſque bono paſtore vere dignis operibus inopinati belli turbo an. 1632. occupavit, ſolitudinique 1632.
& otio litterarum addixit. Hinc *Plantavitis, ſeu theſaurus ille ſynonymicus Hebraïco-Chaldaico-Rabinicus*, hinc *Florilegium Rabinicum & Biblicum* univerſum opus tribus tomis diſtinctum; totidem belli ſimul & otii fructus prodierunt. Sed neſcio quo fato accidit, ut apud Ludovicum regem maligna quadam invidiæ ſeu & calumniæ labe antiſtitis noſtri ſenectus fuerit aſperſa, innocenſque violatæ fidei crimen ſuſtinuerit; quaſi ad Momntorenciaci ducis partes defeciſſet: illud ipſum eſt, ni fallor, quod deplorare videtur in epiſtola ad cardinalem de Richelieu, quam initio chronologiæ Leutevenſis præfixit an. 1634. eo- 1634.
demque anno die XI. Julii inſons declaratus eſt a recuperatoribus apoſtolicis apud Auguſtinianos Pariſienſes, & in integrum reſtitutus. Tandem poſt 23. in epiſcopatu exactos annos, variis circumdatus incommodis, ceſſit in gratiam Franciſci Boſquet familiaris ſui an. 1648. ſub annua pen- 1648.
ſione 6000. librarum, ac in villam de Margon diœceſis Biterrenſis, quam prius emerat a Franciſco de Plantevit conſanguineo, ſe contulit, ubi cum podagra diu fuiſſet vexatus, anno ætatis 75. Chriſti 1651. 28. Maii in die feſto Pentecoſtes apud Piſcenas expiravit: tranſlatus inde in eccleſiam Leutevenſem cum ſuis anteceſſoribus in ſacello S. Michaelis tumulatur marmoreo elegantis operis ſepulcro, quod ipſe ſibi vivens erexerat. Hoc inibi legitur epitaphium.

Hic jacet Johannes de Plantevit de la Pauſe
epiſcopus Lodovenſis & Montiſbruni comes,
ſummuſque reginæ catholicæ eleemoſynarius.
Obiit anno ſalutis 1650.[a] *ætatis......* a

Præſulis hujuſce temporibus Stephanus Michael Tarrade canonicus ac præcentor eccleſiæ Leutevenſis, decretorum doctor edidit an. 1645. librum, cui titulus: *Amplitudo beneficiorum ad praxim ſupremarum Galliæ curiarum redacta, & foro eccleſiaſtico adaucta. fol. Pariſ. apud Chaudieres.*

LXXX. FRANCISCUS.

BOSQUET.

Narbonæ die 28. Maii an. 1605. natus eſt Franciſcus parentibus doctiſſimo viro Durando Boſquet primario apud Narbonam prætore & Johanna le Noir, a quibus patribus Societatis Jeſu Biterrenſibus erudiendus puer traditur. Tum Toloſæ in collegio Fuxenſi ſtudiis liberalibus operam dedit, ubi arctiſſimam cum illuſtriſſimo Petro de Marca ſocietatem iniit. Cum autem honeſtiſſimo ſciendi flagraret deſiderio, Latini Græcique ſermonis ſcientiam non vulgarem aſſecutus, Hebræorum myſteria & linguam præceptore Germano Spilegio Roſembachio, hiſtoriæ quoque veteris arcana diligentiſſime ſcrutatus, denique non in philoſophicis & theologicis tantum, ſed etiam quidquid in canonico & civili jure abſtruſius

a Mendum in epitaphio irrepſit. Deceſſit enim Johannes 28. Maii an. 1651. die Pentecoſtes, ut conſtat ex libro parochiali mortuorum.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

mente capaciſſima complexus, laurea doctoris A
legum donatus eſt annum agens decimum ſepti-
mum. Tum epotos largiter ſcientiarum latices in
alios derivaturus, varia edidit ingenii & doctrinæ
monumenta libris, quos adhuc juvenis in lucem
evulgavit. Sed non unis addictus litteris, reipu-
blicæ muneribus renunciavit: Narbonenſis enim
primo judex an. 1634. exin dum ob cauſas pu-
blicas Pariſiis ageret, in ſacro conſiſtorio factus
eſt ordinarius comes an. 1639. tum cognitoris
regii in ſenatu Normanniæ officio, rege id ita
volente, functus eſt ad an. 1641. quo ineunte
rei judiciariæ, ærariæ & politicæ in provincia
Aquitaniæ & biennio poſt Occitaniæ a rege præ- B
fectus eſt. Lutetiam revocatur menſe Maio anno
1646. ubi forenſium ſtrepituum pertæſus, pro-
cul negotiis vitam deſtinabat: ſed cum in variis
quibus præfectus fuerat magiſtratibus, utilem
Gallicæ coronæ navaſſet operam, multiplicique
eruditionis ſuppellectile ornatus, doctorum ſui
ſæculi decus & ornamentum evaſiſſet, Leuteven-
ſes infulas abdicante Johanne, ad ſacram hanc
dignitatem a rege nominatus fuit Franciſcus
menſe Aprili an. 1648. Renunciatus ab Inno-
centio X. ſummo pontifice die 29. Sept. inau-
guratur Narbonæ 20. Decemb. in baſilica majore
a metropolitano Claudio de Rebé aſſiſtentibus C
Clemente de Bonzi Biterrenſi & Nicolao Pa-
villon Electenſi antiſtitibus. Eccleſiæ ſuæ poſ-
1649. ſeſſionem adiit ipſa die Epiphaniæ anno 1649.
nulliſque a paſtorali munere feriis ſibi indultis,
diœceſim ſuam fere pedes viſere inſtitit. Jubi-
1650. læus magnus anno ſequenti ejus juſſu promul-
gatus, cujus ut compotes forent omnes, cathe-
dralem ab omnibus adiri mandavit, ſed ne quid
pauperibus e longinquo venientibus deeſſet, an-
nonam ipſe ſumtibus ſuis abunde ſuppeditavit.
Haud ita multo poſt diœceſim fere totam dira
depopulante lue, ac præcipue urbem Claromonta-
nam, nec officio ſuo defuit, nec muneri. S. Ful- D
cranni reliquias argentea capſa cum capitulo inclu-
ſit & ipſe ſuccollando tranſtulit. Moniales Urſu-
linas privatis ex ædibus in commodiorem par-
thenonem demigrare juſſit, & ut juventutis in-
ſtitutioni in iis quæ ad pietatem ſpectant & eru-
ditionem conſuleret, patribus Doctrinæ Chri-
ſtianæ gymnaſium publicum conceſſit. Romam
1653. a rege legatus anno 1653. ab Innocentio X. in
pretio habitus ſacelli pontificii aſſiſtens epiſcopus
inſtitutus eſt, cum quo de quæſtionibus Gallias
tum agitantibus multa contulit, apoſtolicumque
retulit breve hac de re concinnatum. In Gallias
reverſus a Narbonenſi provincia ad generalia E
cleri Gallicani comitia Pariſiis habenda menſe
1655. Maio anni 1655. delegatur, ac paulo poſt vo-
luntaria ceſſione cardinalis Eſtenſis negotiorum
Galliæ apud apoſtolicam ſedem protectoris va-
cantem e Leutevenſi ad Monſpelienſem a rege
tranſlatus eſt eccleſiam die 10. Julii. Galliam
Sammarthanorum quadripertitam approbatione
ſua & elogio munivit calendis Julii an. 1656.
ut videre eſt in propylæo tomi prioris, ubi legi-
tur epiſcopus Montiſpeſſulani, licet hujus ſedis
poſſeſſionem nondum tunc adeptus fuiſſet. Tanti

ANNI CHRISTI

autem præſulis, tam eruditi, & in eccleſiaſticis
monumentis verſatiſſimi teſtimonium maxime
perpendendum. Denique Monſpelium adiit die
24. Junii an. 1657. ut dicemus infra.

LXXXI. Rogerius.

DE HARLAY CESY,

Rogerius de Harlay, comes Ceſii, primoge-
nitus ex Maria de Bethune Philippi primi comi-
tis Ceſii, qui per viginti quatuor annos legatione
apud magnum Turcarum imperatorem functus
fuit, abbas B. Mariæ de Eſchalcio, S. Petri Au-
tiſſiodorenſis & Perſeniæ, Leutevenſis epiſcopus
a rege nominatus anno 1657. a Ferdinando de 1657.
Neufville epiſcopo Carnotenſi cooperantibus epi-
ſcopis S. Pauli Tricaſtinenſis & S. Pontii conſe-
cratur in eccleſia Fulienſium Pariſienſium die
Dominica 2. Junii an. 1658. ſacramentumque 1658.
fidelitatis regi præſtitit 1. Auguſti. Primam in
fundamentis palatii epiſcopalis, quod magnis or-
ſus eſt ſumtibus, petram poſuit anno 1667. ſed 1667.
morte præventus perficere non potuit: defun-
ctus eſt enim die 14. Mart. an. 1669. in comi- 1669.
tiis Occitaniæ apud Piſcenas. Ejuſdem exſequiæ
inibi ſolemniter præſente ſereniſſimo principe
duce Vernolii celebratæ ſunt, in iiſque ab Ele-
ctenſi epiſcopo publica laudatus eſt concione.
Cadaver poſtmodum tranſlatum jacet in ſacello
epiſcoporum cum hoc epitaphio.

Hic jacet Rogerius Harlæus peccator, epiſcopus Lodovenſis & comes Montiſbruni & Ceſii, qui obiit anno ſalutis 1669. die 14. Martii ætatis ſuæ 53.

LXXXII. Johannes Armandus.

DE ROTUNDIS DE BISCARAS.

De hoc epiſcopo jam locuti ſumus in epiſcopis
Dinienſibus tom. 3. col. 1136. & Biterrenſibus.
Sacræ theologiæ doctor, & abbas jam erat Sen-
dracenſis, cum epiſcopus Dinienſis deſignatus a
rege anno 1668. nondum inita poſſeſſione, ad
Leutevenſem aſſumtus eſt cathedram poſt obitum
Rogerii an. 1669. Fidelitatis præſtitit ſacramen-
tum die 24. Oct. ejuſdem anni, tranſlatus inde
ad infulas Biterrenſes die 5. Januarii an. 1671. 1671.
ut diximus col. 377.

LXXXIII. Carolus Antonius.

DE LA GARDE DE CHAMBONAS.

Carolus Antonius de la Garde de Chambonas
Leutevenſi eccleſiæ præfectus anno 1671. inau-
guratur die 15. Nov. in ſacello Carthuſiæ Pari-
ſienſis ab epiſcopo Vivarienſi avunculo, collabo-
rantibus Convenenſi & Cenomanenſi epiſcopis;
ac die 19. regi ſacramentum dixit. Comitiis cleri
Gallicani adfuit anno 1685. Aſſumtus ad Viva- 1685.
rienſem eccleſiam in locum Ludovici Franciſci de
la Beaume de Suſe defuncti menſe Sept. 1690.

LXXXIV. Jacobus Antonius.

PHELYPEAUX.

Jacobus Antonius abbas S. Egidii Nemauſen-
ſis, filius Antonii Phelypeaux domini du Verger,
regi a ſanctioribus conſiliis, ex Maria de Ville-
bois. Laurea doctoris Lutetiæ inſignitur die 27.
Octob. 1686. tum pro clero Gallicano procu-
ratorem egit generalem. Burgimedii renunciatur
abbas a Ludovico XIV. menſe Aprili 1688.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Secretarii in comitiis generalibus Gallicani cœtus A
apud S. Germanum in Laïa munus obibat anno
1690. cum prima Novembris ejuſdem anni no-
minatur Leutevenſis epiſcopus. Bullis obtentis
1692. conſecratur Pariſiis die 24. Auguſti 1692. ab
archiepiſcopo Bituricenſi, opem ferentibus Tre-
cenſi & Venetenſi epiſcopis, eodem anno eccleſiæ
1693. ſuæ init poſſeſſionem. Inſequenti menſe Martio
ad erectionem novi Bleſenſis epiſcopatus Burgi-
medii abbatia ceſſit in manibus regis, qui viciſ-
ſim Jacobo Antonio donavit abbatias S. Petri de
1694. Nanto diœceſ. Vabr. die 24. Decemb. 1694.
& ſancti Salvatoris Leutevenſis in feſto omnium
1697. Sanctorum anno 1697. Obiit in ſua diœceſi
1732. exeunte Aprili an. 1732.

LXXXV. Johannes Georgius.

ANNI CHRISTI

DE SOUILLAC.

Johannes Georgius doctor theologus, ex antiqua & perilluſtri editus familia, quam a comitibus Turenniæ repetunt, parentes habuit Franciſcum de Souillac dominum de Verneüil, & Carlottam d'Aubuſſon. Vicarius autem generalis epiſcopi Petracoricenſis defuncto Jacobo Antonio a rege ſubrogatur epiſc. Leutevenſis die 14. Jun. 1732. quo nomine comitiis Occitaniæ exeunte
eodem anno interfuit. Inſequenti menſe Jan. in- 1733.
auguratur apud Agatham ab illuſtriſſimo D. Cl. de la Chaſtre Agathenſi epiſcopo comitantibus Montalbanenſi & .... antiſtitibus. Regi fidei ſacramentum dixit die 10. Maii ejuſdem anni.

ARCHIDIACONI ALIQUOT LEUTEVENSES.

Ch. v. col. 268. GAUSFREDUS memoratur in teſtamento B B. Fulcrandi an. 987.

Ibid. Bernardus archidiaconus ſubſcripſit eidem teſtamento.

Ch. XIII. col. 352. Alcherius recenſetur in placito habito XIII. cal. Jan. 1090. inter Gotafridum Magalon. epiſc. & Guillelmum Montiſpeſſulani dominum, inibique judicio epiſcoporum interfuiſſe dicitur, qui Guillelmo Monſpelienſi feudum S. Petri abſtulerunt.

Richardus cujus conſenſu Bernardus epiſcopus eccleſiam de Adiciano Gellonenſibus conceſſit an. 1097.

Ch. XV. col. 279. Lambertus occurrit in charta Petri epiſcopi Leutevenſis canonicis regularibus eccleſiam S. Mariæ de Cornilio largientis an. 1138. ubi dicitur archidiaconus S. Mariæ.

Raimundus de Crecio memoratur præſens in charta Magalonenſi pridie idus Martii 1179. de cujus conſilio Raimundus Guillelmi epiſcopus eccleſiam B. Mariæ de Cornilio monialibus Elnonenſibus donavit an. 1190. Hic ille forte eſt R. de Crocio archidiaconus Leutevenſis, qui ſubſcriptus reperitur in inſtrumento concordiæ initæ inter monaſterium Anianenſe & Petrum abbatem S. Ruffi an. 1187.

Arnaldus quædam commutat cum Petro Leutevenſi antiſtite an. 1208.

Johannes de Cambannico juſſu Honorii III. ſummi pontificis archidiaconatu donatur, qui a tanto vacabat tempore, ut illius collatio ad ſedem apoſtolicam eſſet devoluta, bulla data pontificatus anno IV. Chriſti 1219.

Berengarius Guitardi ex archidiacono factus epiſcopus Leutevenſis an. 1284.

Guillelmus Arrago Leutevenſis archidiaconus & cauſarum palatii apoſtolici auditor Arauſicanæ eccleſiæ per obitum Bartholomæi vacanti præficitur idibus Oct. 1430. ex regeſtis Vaticani. Et certe in catalogo diplomatum Baluzii memoratur bulla Martini V. data Romæ die 2. Oct. 1430. ad archiepiſcopum Arelatenſem, cui ſummus pontifex Guillelmum quondam Leutevenſem archidiaconum commendat tranſlatum ad Arauſicanam ſedem vacantem per obitum Bartholomæi C archiepiſcopi. Hinc emenda Sammarthanum noſtrum in epiſcopis Arauſicanis, qui prius a Sammarthanis deceptus, Laudunenſem archidiaconum loco Leutevenſis tradidit tom. 1. col. 781.

Petrus de Trillina archidiaconus antequam fieret epiſcopus idibus Febr. an. 1430.

Stephanus Vernede, *al.* de Vernet doctor in decretis, archidiaconus & vicarius generalis Chriſtophori de Leſtang an. 1602. die 28. Martii vices ipſius implevit in quodam epiſcoporum provinciæ Narbonenſis cœtu, de quo vide in D Ludovico de Vervins archiepiſcopo Narbonenſi. Occurrit adhuc 1610.

Robertus Guilleminet an. 1625. forſan defunctus.

Guichardus Guilleminet vicarius generalis Leutevenſis eccleſiæ, & archidiaconus deputatur ad comitia cleri Gallicani an. 1625. ſede Leutevenſi vacante.

Hi autem ſunt archidiaconi Leutevenſis eccleſiæ, quos è diverſis hactenus eruimus inſtrumentis; ſeriem enim ſeu catalogum obtinere nondum licuit.

ABBATIÆ DIŒCESIS LEUTEVENSIS.

Tres in diœceſi Leutevenſi numerantur abbatiæ ordinis S. Benedicti: A

Sanctus Guillelmus de Deſertis, *S.t Guillem du Deſert.*

Sanctus Salvator, *S.t Sauveur.*

Gorjanum, *Gorjan.*

S. GUILLELMUS DE DESERTIS, *al.* GELLONENSE MONASTERIUM.

IN Septimaniæ pago Leutevenſi ad Araurim B fluvium medio fermè itinere Leutevam inter & Montempeſſulanum ſitum eſt ordinis S. Benedicti monaſterium, a ſitu Gellonenſe, a conditore ſimul & ſitu ſancti Guillelmi de Deſertis dictum. Hujus quippe auctor fuit dux Guillelmus tota Gallia per illa tempora celeberrimus, præſertim ob Saracenos repetitis cladibus attritos & alia bello præclare geſta, de quo legendi Catellus & Mabillonius ad annum 804. quo dux piiſſimus ædificato in valle Deſerta nubiferis undequaque cincta montium jugis, quam Gellonis appellitabant veteres, cœnobio, baſilicam adhuc C ſuperſtitem in honorem Salvatoris, & ſub invocatione ſanctiſſimæ virginis Mariæ, ac beatorum Petri & Pauli, Johannis Evangeliſtæ, atque Andreæ, ceterorumque apoſtolorum dedicari curavit pridie calendas Octobris, primoſque ex Aniana una duntaxat leuca a Gellone diſtante eductos novi monaſterii conſtituit monachos, quos ampliſſimis donationibus locupletatos Anianenſibus ſubjectos voluit. Factus inibi biennio poſt monachus ipſe dux, anno 812. ſancto fine quievit. Proceſſu temporis, ſi non idem qui Anianenſi, Gellonenſi quoque præfuerit abbas monaſterio, at ſaltem quem abbas permittebat Anianenſis, D donec, excuſſo Anianenſium jugo, Gellonenſes Ch. VIII. col. 274. ab Alexandro II. ſummo pontifice ſoli Romanæ ſedi ſubjecti fuerunt. Præter monachos, duarum quoque Willelmi ſororum ad inſtar Gellonem olim incoluerunt ſanctimoniales, quæ in ſtatutis Gellonenſibus exprimuntur *monachæ S. Guillelmi.* Perſtitit etiamnum poſt illatam a Calviniſtis ſæculo decimo ſexto cladem Gellonenſe monaſterium, vigetque ſub Benedictina S. Mauri congregatione, cui monaſterio adjunctum eſt oppidum cum duabus eccleſiis parœcialibus S. Bartholomæi & S. Laurentii, in quas abbatia juriſ- E dictionem epiſcopalem exercet, uti & in totam vallem Gellonenſem. Eidem etiam ſubſunt eremitæ in præruptis montium jugis ſimul degentes, quorum anteſignanus fuit Johannes Alby Leutevenſis diœceſis vir pius, qui Benedicto papa XII. Avenione ſedente anno 1336. facultatem ædiculæ conſtruendæ idibus Septembris obtinuit. Abbates jam ex chartulario Gellonenſi variiſque monumentis accipe.

ABBATUM CATALOGUS.

I. S. BENEDICTUS I. Anianenſis abbas in Gellonenſi cœnobio condendo duci Willelmo adjutor, primarios loci cultores inſtituit monachos, quibus ipſe duobus aut fere tribus præfuit annis recepto in curam ſuam aſceterio Gellonenſi, quod dux Willelmus Anianæ ſubjecit Ch. I. col. 263. litteris datis XVIII. cal. Jan. Caroli regis an. 34. a morte Carolomanni fratris imperii IV.

II. Julioſredus I. Caroli magni conſanguineus, ſatagente Benedicto Gellonenſium novello gregi præpoſitus, in litteris Ludovici regis Aquitaniæ Ch. III. col. 265. laudatur anno 807. quibus pius princeps in gratiam Guillelmi fundatoris tunc monachi cœnobio Gellonenſi concedit quædam prædia ex regiis gazis. Exſtat inter inſtrumenta charta hujuſce Ju- Ch. II. col. 264. lioſredi abbatis præferens nomen de honoribus, quos monaſterio acquiſivit S. Guillelmus princeps totius Galliæ finibus, ubi villæ ſeu manſi & eccleſiæ numero 77. recenſentur. Hoc autem inſtrumento liquet Willelmum paucis ab obitu annis inter cælites annumeratum fuiſſe. Quorſum poſtea evaſerit Julioſredus, quid egerit rerum, quo deſierit anno, nos latet.

III. Hucerandus an. 824. præfuit ex pontificio Leutevenſi.

IV. Ardingus Caroli Simplicis filii Ludovici principatu locum habet in tabulis.

V. Julioſredus II. Carolo Simplice annum regni XXVIII. poſt obitum Odonis agente, Chriſti an. 926. VIII. cal. Mart. manſos quatuor in villa Tauladias *altario S. Salvatoris Gellonenſis, ſanctæque cruci, ſanctoque Willelmo* donatas percepit.

VI. Joſue vel Joſe Gelloni præerat anno XXXI. *regnante Carolo rege poſt obitum Odonis:* quo tempore Odoagrus & Guerinus diaconus manſum de Martecellos in territorio Magalonenſi largiti ſunt.

VII. Ebregarius in Amalberti litteris anno Ludovici Tranſmarini III. Chriſti 940. munitis uti deceſſor Alinardi Gellonenſis abbatis laudatur. At nullone medio præceſſerit, quis ediſſerat?

VIII. Alinardus ab Amalbertis duobus & Ugoſinda femina ante Bernardum & Guidonem vicarium interpellatus, quaſi vel ipſe, vel Mainerius cœnobii præpoſitus eccleſiam S. Andreæ præter jus tenerent, hanc ſe tenere per Ebregarii abbatis chartam reſpondit Alinardus, qui & Amalbertum veritati concedere perſuaſit. Tres inſuper vinearum *modiatas* guirpivit Amalbertus uſufructu retento. Conſignationi ſubſcribunt teſtes Bernardus, Guido vicarius, Ugo, Abolenus, Sicardus XI. cal. Octob. anno III. regnante Ludovico rege, Chriſti 940.

IX. Benedictus II. anno IV. Lotharii regis æræ Chriſtianæ 958. Gelloni præerat ex Sicardi tabulis vineam & prædiola concedentis apud Melancheda villam Suſtantionenſis agri vicariæ Agonentis VIII. cal. Julii.

Digitized by Google

X. Gaufredus I. cui Lotharii regis anno VII. Chriſti 961. Gariberta, Hildinus & Ado vicecomites alodem de Mairanichos in pago Suſtantionenſi donarunt.

XI. Guinabertus ſeu Quinibertus anno XXVIII. regnante Lothario rege, Chriſti 982. prædia cum Hildino vicecomite & ejus uxore Archimberta, necnon filiis Ermengaudo, Alidulfo, & Odone recepto manſo Ternantis villæ territorii Magalonenſis in ſuburbio caſtro Suſtantionenſi commutavit.

XII. Rainaldus anno XXX. Lotharii regis Abbone monacho cedente alodem Darboles & alia non pauca percepit fer. 7. VII. id. Nov. Eidem Siguinus pariter monachus manſum de Rovoira eodem anno contulit: quas donationes a militaribus viris monaſticen amplectentibus factas intellige.

XIII. Gaufredus II. anno circiter 988. abbas exſtitit. Hoc enim tempore Senegundis comitiſſa Melgorienſis, filius ejus Petrus Magalonenſis epiſcopus, nepos Bertrandus comes, &c. S. Reparatæ eccleſiam S. Guillelmo de Deſerto & Gaufredo abbati dederunt x. cal. Mart. luna 3. regnante Domino noſtro Jeſu Chriſto.

XIV. Geraldus aut Gerardus laudatur in libro de miraculis S. Guillelmi una cum Fulcranno Leutevenſi antiſtite, qui obiit an. 1006. Gellonem cum acceſſiſſet Fulcrannus orationis gratia, *coram ligno Domini prope tumulum B. Guillelmi ſolo in oratione proſtratus jacebat. Audito* (Benedictæ energumenæ) *tumultu, nequaquam ſurgit a terra: ſed oratione, cui totus inhiabat pauliſper intermiſſa, orare ſpecialiter incepit pro illa. Accerſito præterea Geraldo monaſterii abbate, totaque pariter congregatione, oratum eſt cum omni devotione, &c.* quæ in actorum ord. S. Bened. t. 6. videre licet. Prædia quædam apud caſtrum de Duabus virginibus commutavit Geraldus cum Raimundo Augerii filio III. id. Nov. an. IX. regnante Roberto rege. Dida matrona huic dedit manſum Plagias in comitatu Suſtantionenſi, tum alium in villa Pedoxinis Agonenſis vicariæ. Bernardus cum filio Willelmo monachum induturus, eidem totum honorem ſuum dimiſit. Rei domeſticæ curator egregius hic abbas, teſtamentum ſeu codicem chartarum ſancti Salvatoris hactenus exſtantem conſcribi ac compingi curavit.

XV. Petronus occurrit abbas regnante Roberto. Huic autem Raimundus d'Auriols miles wirpivit terram S. Paragorii Biterrenſis comitatus.

XVI. Gaufredus III. is forte cui competit illud necrologii ad VIII. cal. Jun. *qui dum in hoc ſeculo vixit, Deum diligere ſtuduit*, ſubſcripſit Ch. VII. col. 347. electioni Judithæ I. ſancti Geneſii in diœceſi Magalonenſi abbatiſſæ XV. cal. Dec. an. 1025. Ademarus *veniens ad ſancta Sanctorum, quæ ſunt condita in Gellonenſi monaſterio* dedit duos manſos de Malo boſco Deo & S. Guillelmo in manu Gaufredi abbatis ad luminaria concinnanda anno a paſſione Domini 993. & ab Incarnatione 1027. Ch. VIII. col. 173. Garſindis cum filiis Bermundo & Almerado Salvenſem Nemauſenſis, nunc Aleſienſis diœc. cellam Ch. IX. col. 174. inſignem erigit, Gaufredoque abbati ordinandam committit XV. cal. Jan. an. 1029. indictione XII. ſub annuo cenſu decem ſolidorum bis a monachis de Salva quotannis Gellonenſibus ſolvendo. Circa id tempus Gaufredus abbas cum Pontio Anianenſi abbate pactum fecit de ponte ſuper Araurim fluvium conſtruendo, cujus opus Gaufredus e materia a Pontio collata perfecit ea lege, ut in illo ponte nulla eccleſia aut arx fabricaretur. Perſtat etiamnum pons ille media inter Anianam & Gellonem via. Regnante adhuc Roberto Bernardus & uxor Saixa manſum unum in villa Montels VI. cal. Oct. Petrus & uxor Avia una cum filio fevum unum in villa Stagnole, &c. Bernardus & uxor Guillelma duas eccleſias in villa Eſpodania in epiſcopatu Vivarienſi IV. non. Oct. Berengarius Raimundus & Deuſde manſum unum in villa Rajeto III. cal. Mart. Gausfredo abbati & monachis Gellonenſibus concedunt. Siguinus de Rocafolio multa contulit eidem probante Froterio epiſcopo Nemauſenſi an. 1032. Giſla & filius ejus Petrus abbati noſtro guirpiverunt medietatem terræ Cantalupis, in præſentia Olimbelli epiſcopi, & Hugonis abbatis fer. V. cal. Febr. luna 27. regnante Henrico rege. Petrus & uxor Guilburga Heliam filium & alodem in villis de Aviſas & de Garingonnas Gaufredo offerunt fer. VI. indict. I. Bego & uxor Thaclindis manſum unum in vicaria Ariſenſi eidem largiuntur feria quarta IV. cal. Jun. ind. II. Gaufredus abbas medium manſum in parochia S. Mauritii emit ab Hugone pro 245. ſolid. indict. VI. Bermundus Garſindis filius anno 1041. ceſſit Gaufredo eccleſiam S. Petri de Mairois. Inſequenti Bermundus de Salveo & Almeradus de Anduſia eamdem eidem largiti ſunt. Gausfredus quædam acquiſivit a Willelmo Ermengavo in parochia S. Johannis pro 100. ſolidis fer. VI. indict. X. Stephanus uxorque Adaltrus manſum Montels in præſentia Bernardi Leutevenſis pontificis Gaufredo guirpiunt X. cal. Julii. Itherius de Solomiaco & Odilo frater eccleſias SS. Hilarii, Mariæ, & Martini de Eſperone in epiſcopatu Vivarienſi ſubter caſtrum Pradellas concedunt: donationem ratam habent Stephanus Agathenſis, Aldebertus Vivarienſis & Geraldus Mimatenſis epiſcopi. Frotardus cenſus quos exigebat in eccleſia S. Paragorii, Petrus & Deuſde manſum de Vabre inibi ſitum menſe Maio fer. V. luna 10. Almeradus de Anduſia & uxor Enaurs medietatem fiſci in parochia S. Martini VII. cal. Mart. an. 1049. alii alia Henrico rege Gaufredo abbati largiti ſunt circa annum 1050. e vivis erepto.

XVII. Petrus I. vir in tabulis Gellonenſibus eruditiſſimus, inclytus, & prudentiſſimus ad monaſticam profeſſionem admiſit Fredelonem virum nobilem, qui alodium ſuum apud Venrancium monaſterio dedit III. cal. Octob. 1051. Petrus filius Almeradi de Anduſia confirmavit pridie idus Januarii an. 1052. abbati Petro alodem in comitatu Ucetico a patre jam datum monaſterio Salvienſi. Pontius Carbonellus & filii totam Fulchoandi familiam monaſterio Gellonenſi guirpiunt IV. cal. Septemb. luna 22. regulare V. epacta IX. ind. VI. regnante Henrico. Hugo filius Algardis & uxor

Digitized by Google

& uxor Stephania abbati noſtro dederunt totam A parochiam S. Johannis de Gurgite nigro, præſentibus viris nobilibus Petro Gaucelini, Raimundo & Guillelmo de Marovile, Frotardo de Pogias, Bernardo Radulfo de Servillano, Hugone de Albaiga, Uraldico & Faraldo de Colnas, annus non annotatur. Petrus filius Almeradi de Anduſia Gelloni reddidit totum alodem S. Salvatoris, Petruſque abbas & monachi donaverunt ei unum caballum cum freno & ſella anno circiter 1060.
Ch. VI. col. 273. Abbatis hujuſce temporibus cum antiquiora cœnobii documenta igne fuiſſent conſumta, ad preces Roſtagni Leutevenſis epiſcopi erga Gellonenſes optime affecti Alexander papa II. bulla ad B Petrum data an. 1066. monaſterium ſub tutela ſanctæ ſedis ſuſcipit, & omnia quæ ipſius juris ſunt tam præſentia quam futura confirmat. Ejuſmodi inſtrumentorum jacturam evitaturus Petrus, teſtamentum memoriæ breviter contractum omnium chartarum monaſterii Gellonenſis componi juſſit ſub teſtimonio ſui, Pontii decani, abbatis Juncellenſis & prioris S. Petri Salvæ, ceterorumque monachorum, ubi commemorat documentum Juliofredi I. de quo ſupra. Circa id tempus Roſtagnus Roma reverſus, Gellonenſibus facultatem Leutevenſium defunctorum corpora
Ch. VII. col. 273. ſepeliendi impertitus eſt litteris in appendice re- C latis, quibus conſtat a Roſtagno tunc temporis Gellonem intra fines diœceſeos Leutevenſis minime fuiſſe comprehenſam, ſive quod Anianenſi monaſterio adhuc ſubjecta, ſive quod jam nulli
Ch. VIII. col. 274. niſi Romanæ eccleſiæ: reſcripto enim ad Petrum abbatem anno 1068. dato Alexander II. monaſterium Gellonenſe ſub tutela & defenſione ſedis apoſtolicæ recipit, ab omni conditione liberum decernit, nulli ſubjectum vult, liberam concedit abbatis ex regula creationem & provocationem ad curiam Romanam, ſi quid ab epiſcopo turbarum acciderit, juraque, cellas, ac bona confirmat. Ermengaudus uxorque Richardis prædia in villis de D Aviſas & de Valleta in comitatu Leutevenſi Petro conferunt menſe Decembri an. 1071. Denique Petrus filius Bermundi Petro abbati confirmat
Ch. XIV. col. 180. feria tertia IX. cal. Oct. anni 1074. eccleſiam S. Petri ſitam in territorio caſtri de Salve a patre jam Gaufredo abbati conceſſam, ea lege ut nullus ibi inſtituatur monachus abſque licentia abbatis & conventus. Obiit III. nonas Dec. ex necrol.

XVIII. Berengarius anno ſaltem 1077. abbas partem eccleſiæ S. Petri ſub caſtro Mairuiſſ Petri Bermundi filii Auſtorgæ beneficio percepit pro 110. ſolidis XV. cal. Aug. luna 23. ind. XV. Huic eodem anno Jordanus de Creiſſel conceſſit E eccleſiam S. Martini de Mauriaco, præſente Bernardo epiſcopo Leutevenſi; Raimundus Geraldi & filius Geraldus manſum villæ Tauriaci in pago Ruthenico ſitum cedunt an. 1079. Eodem Rengardius filium ſuum Deodatum IV. non. Febr. & Petrus Bernardi filium Guillelmum II. nonas Aprilis Berengario abbati offerunt monachos. Geraldus & Adelais conjuges filium ſuum Bertrandum cum parte honoris in diverſis parochiis donant eidem II. calend. Maii. Ademarus filius Dagoberti de Pomairols quæcumque in alode Engolani ſiti in termino Fontis Martii poſſidet monaſterio Gellonenſi largitur XVI. cal. Aug. 1080. Inſequenti Fredolus Guillelmi Berengario eccleſiam S. Petri de Mayrois IV. non. Oct. Deuſde filius Eimerici partem eccleſiæ de Cornus in epiſcopatu Ruthenenſi VIII. id. Jan. 1081. largiuntur. Pontius frater Bernardi filii Petri Gaucelini monachum induit ſub Berengario II. cal. Dec. 1082. Huic Roſtagnus & Galburgis conjuges honorem Fontis Martii pro 70. ſolid. Guillelmus Pontii & Guimardis eumdem honorem anno 1085. Bego & Bernardus quidquid habuit Eblo infra terminum villæ de Uglatis IV. id. Jan. 1086. Aldebertus prædia in eccleſia S. Stephani in terminio Larſacgus, &c. pro 87. ſolidis an. 1087. Ademarus filius Guillelmi eccleſiam S. Martini de Londras pro filio Geraldo monacho cal. Maii an. 1088. Perfecta & filii manſum in villa Portuenſi & campum in villa Barronarias XIII. calend. Februar. 1090. Petrus Bolleta alodem in parochia ſancti Johannis de Sorbs, Petrus Ademarus de Cantobre & Raimundus Bernardus villas ad Boſchet & ad Adſidia, Raimundus filius Adalaix de Mandagot partem eccleſiæ de caſtro de Meyrueis pro 150. ſolid. Melg. an. 1093. Raimundus de Galiac & frater Ademarus honorem de Galiac in epiſcopatu Ruthen. an. 1094. Nicetius Artmannus duas maſuras in valle Durſionis an. 1095. Petrus Bochetus & Guillelmus manſum de Remus in villa Solatico pro 75. ſolid. an. 1096. Bernardus Rigaldi omnem ſuum honorem, Bernardus Leutevenſis epiſcopus cum Ricardo & Petro archidiaconis & aliis S. Geneſii canonicis eccleſiam S. Martini de Adiciano, Petrus Raimundi de Montepetroſo cum conſobrino Guillelmo, quem monachum offert, eamdem eccleſiam ſitam ſub caſtello de Montepetroſo; Berengarius Petri de Ginhaco S. Sepulcri ad iter ſe accingens, partem quam in hac habebat eccleſia, ſicut & Pontius Dagon & fratres Bertrandus & Guillelmus, Geraldus de Viridi ſicco alodem ſuum; Ricardis alodem in villa Faixinari, Arſindis manſum de Garrigis in comitatu Nemauſenſi, Raimundus de Nant uſaticum in diverſis locis, Deuſde Petitus tabernam in villa Solico, Petrus Guillelmi de Ludentione medietatem eccleſiæ S. Capraſii an. 1097. Petrus Bonafos ſe ipſum in monachum, & quidquid in eadem habebat eccleſia, IV. non. Nov. Roſtagnus Guiraudi de Popiano terram in epiſcopatu Biterrenſi, Pontius Chacha feudum in parochia ſancti Paragorii, Ricardus Senioretus filium in monachum cum villa de Ulmerias, Laugerius Vivarienſis epiſcopus eccleſiam S. Hilarii de Eſperone in præſentia Raimundi Guigonis de Caſtroluci conſentientis, Bernardus Agathenſis epiſcopus eccleſiam S. Martini de Caux, Florentius & Stephanus de Darnils manſum de Cabanis an. 1098. monaſterio Gellonenſi & abbati Berengario conferunt. Alii eidem aliis, ſed incertis annis largiti ſunt, inter quos canonici Nemauſenſes eccleſiam ſancti Petri de Mayrois cum Petri Ermengaudi epiſcopi conſilio, Arnaldus Biterrenſis epiſcopus eccleſiam de Murovetulo, Aldebertus eccleſiam

S. Stephani de Larzach, Bernardus Guitberti ſe ipſum in monachum & medietatem ejuſdem eccleſiæ; Gaufredus eccleſiam ſancti Martini de Mauriaco; Argentella, Petrus de Cornelac & Hugo de Maiſan, quidquid habebant in villa S. Capraſii, decimis de Galleaco, & villa de Parigura, Pontius Ruthenenſis epiſcopus medietatem *paratæ* & ſynodi in eccleſia S. Stephani de Larzach, aliaſque Gellonenſi monaſterio in pago Ruthenico jam factas donationes, ſeu de novo largiuntur, ſeu confirmant. Denique, ut ceteros omittam qui annis non aſſignatis Berengario, abbati munificos ſe præbuerunt, Raimundus Guillelmi de Montepetroſo, quam abſtulerat terram in territorio de Adiciano, Berengario ſolvit, aliamque pro ea tradidit anno 1099. Hunc autem non exceſſit Berengarius, cujus lapideo columellis quatuor impoſito ſepulcro hi duo verſus inſculpti.

Idibus octonis obiit pater iſte Novembris
Abba Berengarius, vir bonus atque pius.

XIX. Guillelmus I. Gelloni præficitur anno 1100. Medietatem omnium rerum parochiæ de Caux pro 300. ſolidis Melgor. a Petro Berengarii percepit menſe Junio, ſequentique eamdem eccleſiam cum omnibus ſuis pertinentiis tam a Berengario Guillelmo, quam a Petro Guillelmo, &c. Eodem anno Hermengardis & liberi eidem donavere medietatem manſi Redoſtat pro anima fratris ſui Raimundi Berengarii interfecti & liberatione alterius fratris Guillelmi Berengarii captivi. Raimundus & Gaucelinus de duabus virginibus manſum de Arabrio in epiſcopatu Biterrenſi, Pontius Raimundi manſum a Lavabrio, Euſtorgia de Montearnaldo relicta Raimundi de *Mariojol partem alodis ſui in comitatu Suſtantionenſi, Bernardus vicecomes Biterrenſis Jeroſolymitanum arripiens iter, eccleſiam S. Pontii in epiſcopatu Agathenſi. Paria fuere munera Pontii Bernardi de Lecas decimam de valle Brunantis, Raimundi Riculfi de Roiano filium ſuum in monachum & cum eo quartam partem decimæ ſancti Martini de Caux, Berengarii & Bernardi filiorum Pontii de Montepetroſo eccleſiam de Adiciano, Pontii Petri feudum quod ab abbate in villa Gellonenſi poſſidebat, Guillelmi Raimundi de Pino manſum in parochia S. Bartholomæi de Albanonenques, Raimundi Guillelmi eccleſiam S. Martini de Lundras, Petri Guillelmi de Paratges honorem de Vilella, Bernardi Moret de Cantobre monachum induentis prædia, Guiraudi Guifredi honorem de Ortos, Guillelmi Matfredi cum filio Hugone monacho medietatem eccleſiæ S. Juliani, G. Magalonenſis epiſcopi eccleſiam de Gremiano, denique Raimundi Guillelmi eccleſiam S. Martini de Lundras Guillelmo abbati anno 1101. vel incerto concedentium.

Ch. x. col. 275.

* f. Marvejol.

XX. Hugo I. occurrit abbas an. 1102. quo a Bertrando Ricardi de villa Arboratio quædam percepit in terminio de Vallejuvant feria ſexta XI. cal. Decemb. luna 10. regnante Philippo. Anno eodem Adalaicis de caſtro Veruna cum Fredelone filio vineam in pago Suſtantionenſi A in jus monaſterii Gellonenſis abbatiſque Hugonis transfert. Longobarda ſeu Judæana filium ſuum Frotardum cum Manſo de Aveſne, & quibuſdam aliis reditibus in villa ſancti Capraſii S. Guillelmo in manibus Hugonis abbatis offert anno 1103.

XXI. Petrus II. anno 1106. rerum potitus, procerum aliquot munere recreatus eſt. Pontius Bernardi de Lecas huic quædam conceſſit XI. cal. Maii ejuſdem anni. Guillelmus Raimundi eccleſiam S. Johannis de Murovetulo idibus Aprilis 1107. Bernardus de Montepetroſo medietatem manſi de Arneto, Raimundus Roſtagni Guiravi B de Popiano eleemoſynam jam a patre conceſſam XIV. cal. Mart. anno eodem; Raimundus de Cabrerio campum in parochia ſancti Paragorii an. 1108. Petrus Raimundi de Montepetroſo eccleſiam S. Martini ſub eodem caſtro an. 1109. Raimundus Guillelmi de Montepetroſo Hugonem filium Martini Arnulfi in ſervum eodem anno; inſequenti Pontius de Podio Abonis & fratres eccleſiam S. Martini de Montepetroſo, Raimundus Mironis de Alga duos manſos, Richeldis uxor Petri Geraldi de Fullacherio manſum de Quintanello, Ricardus Ramelini vineas in parochia S. Martini de Maurico abbati Petro C ſecundo erogant an. 1110. Eodem Petrus Oliba feudum quod de manu abbatis Petri ſecundi in parochia S. Paragorii poſſidet, monaſterio Gellonenſi reſtituit, & Ramelinus Raimundi de Molnar monachum induens, donat omnem decimam, quam in territorio ſancti Stephani habet. Galterius Magalonenſis epiſcopus quam monaſterio Gellonenſi jam conceſſerat Gotafridus eccleſiam S. Martini de Lundras, Petro ſecundo abbati confirmat, & Raimundus Uceticenſis epiſcopus eccleſiam ſancti Martini de Caux, quam quondam Amelius epiſcopus eccleſiæ S. Theodoriti dedit, eidem abbati donavit an. 1111. D Pontius de Materias manſum unum in parochia S. Amantii de Podols, & Raimundus frater alterum in præſentia Raimundi de Pradines Petro conferunt an. 1112. Petrus & Deuſde de Nebiano manſum a Lavabre eidem conferunt anno 1113. Bernardus filius Pontii Raimundi de Montepetroſo eccleſiam S. Martini de Adiciano; Jocardis filia Pontii Bernardi de Lecas & Richinus de Vallam conjuges terras, quas Pontius Bernardi de manu abbatis habet; Guillelmus Fredoli de S. Martino omnem decimam honoris de Valles Petro tribuunt an. 1114. Bertrandus Eleazarii de Foderia quidquid habet in territorio de Sorbs E pro 40. ſolid. anno 1115. Beliardis uxor Raimundi Giraldi de caſtro Fontes medietatem manſi de Veſins pro 60. ſolid. Melg. Beliardis & Pontius Raimundi de Podio Abone Petrum filium Amici de Avenna, & Raimundum Collunt, Petrus Hubertus omnem decimam in parochia ſancti Petri de Mayrois eodem anno. Inſequenti Guillelmus dictus Agullio Petro ſecundo abbati ſe ipſum cum prædiis nonnullis, Raimundus Ricardi de Foderia quidquid ſui eſt, Bertrandus de Uſclas alodem in terminio de Molariis, Petrus de Cornus decimam parochiæ S. Mariæ

Ch. xi. col. 275.

Digitized by Google

pro 40. ſolidis Melgor. Roſtagnus Almeixadi filium Raimundum in monachum cum duobus manſis an. 1116. Auſtorgius de Popiano alodem in villa de Caxenarias, Bernardus filius Matfredi de Cabreria manſum de Veſins, Petrus Guilberti de Creiſſel decimam ejuſdem loci Petro ſecundo abbati concedunt an. 1117. Ermengaudus Guillelmus & filius Raimundus, necnon & Bernardus Raimundi filius Bernardi Raimundi de Caſtello novo totam eccleſiam S. Martini de Caux, Guiraldus filius Guillelmi Girardi de Cabreria manſum in villa Veſins Petro ſecundo abbati largiuntur an. 1118. vel 1119. quo Gaucelinus Berengarii eidem ceſſit domum in villa de Valles pro 8. ſolidis Melgor. III. calend. Aprilis, & Berengarius Petri decimam in parochia S. Martini. Ch. XII. col. 276. Augerius abbas S. Salvatoris cum conſilio Petri Leutevenſis epiſcopi totiuſque Gellonenſis conventus Benedictum de Ferruciaco omnemque ejus familiam Petro ſecundo abbati pro 120. ſolidis guirpivit anno 1120. Denique Raimundus de Caſalis de Planters eidem anno eodem manſum in territorio de Ulmaricis contulit, illudque ultimum eſt chartularii inſtrumentum, in quo de Petro fiat mentio.

XXII. Guillelmus II. quamprimum ſuffectus abbas librum ſecundum tabularii ſancti Guillelmi compingi curavit anno 1122. quo Guillelmus Petri olivetum pro 30. ſolidis, Raimundus Guillelmi de Montepetroſo vineas & tertiam partem campi, Raimundus de Cornone totum quod poſſidebat in terminio de Gremiano temporibus Galterii Magalonenſis epiſcopi, Rixendis de Pegeirollis quædam prædia, & Florentia de Popiano uxor Raimundi Leotardi de Stagno manſum in villa S. Johannis de Muroveteri in epiſcopatu Suſtantionenſi Guillelmo ſecundo abbati erogant. Eidem anno eodem Guillelmus Aſtalit de Breixac juramentum fidei præſtitit pro feudo, quod a Gellonenſi tenebat monaſterio. Anno 1123. Pontius Raimundi alodem in parochia S. Martini de Adiciano pro 60. ſolid. Ademarus Ruthenenſis epiſcopus eccleſiam S. Saturnini de Creiſſel, Otho Guillelmus & Otho de Gremiano fratres honorem in parochia ſancti Petri de Fonte Martii pro 100. ſolid. An. 1124. Callixtus II. tuitionis apoſtolicæ litteras, Armandus honorem Caſtellaniæ de caſtro de Verdun pro 300. ſolid. Petrus de Aſpirano prædia in Lecas pro 90. ſolid. & anno 1126. Petrus Guitberti nonnulla. Anno 1127. Guillelmus Biterrenſis epiſcopus Raimundi Gaucelini archidiaconi aliorumque canonicorum decem conſilio eccleſiam S. Vincentii de Popiano, & archidiaconus ejuſdem eccleſiæ claves, Humbertus Geraldi Albienſis epiſcopus aſſenſu Raimundi archidiaconi eccleſias S. Petri de Magrin, & S. Salvatoris de Aviſac, teſte Amelio Ugone Caſtrenſi abbate, Ricardus de Meſoa honorem in territorio de Fonte Martis pro 50. ſolidis. Berengarius de Monte Arnaldi omnem decimam in territorio de Valles pro 35. ſolid. An. 1128. Petrus Guillelmi de Arboratio totum quod habet in Lecas pro 56. ſolid. & dimidio Guillelmo ſecundo abbati largiti ſunt; qui quidem A abbas anno 1129. Almerado Bernardo & Guillelmo de Viridario ceſſit feudum, quod eorum pater ab anteceſſoribus tenebat ſuis ſub annua clientela. Anno 1130. Guillelma filia Adalais de S. Eulalia honorem in parochia S. Martini de Adiciano pro 32. ſolid. ea lege ut in monaſterio ſepeliretur, Bermundus Biterrenſis epiſcopus cum conſilio Raimundi de Monterotundo & Raimundi de Murovetulo archidiaconorum iterum eccleſiam S. Vincentii de Popiano. Anno 1133. Berengarius Raimundi comes domum villæ de Amillaüs pro 200. ſolid. Melg. Odilo Garini quidquid tenet in Vallebella, Raimundus B de Anduſia manſum de Bogeta pro 320. ſolid. Melgor. Petrus de Cambous honorem de Cambous pro 50. ſolid. Anno 1134. Raimundus Berengarii de S. Saturnino Gellone cum reciperetur, prædia quædam apud Arboras, Ermengaudus de Duabus virginibus quidquid habebat in villis de Tuda & de Tudeta Guillelmo ſecundo abbati conceſſerunt, qui anno 1134. ſuperior vixit, rei prudenter & ad regulæ normam geſtæ laude celebratus.

XXIII. Raimundus I. Ermengardi dicitur an. 1137. Pontii de Agone res in molendino de Strada conſecutus fuiſſe, tum ſequenti tranſlatio- C nem corporis S. Guillelmi procuraſſe per manus Hugonis Albienſis epiſcopi & Raimundi Nantenſis abbatis temporibus Innocentii papæ II. Arnaldi Narbonenſis archiepiſcopi & Petri Leutevenſis epiſcopi, ſed hæc recentior manus calendariis inſeruit. Berengaria anno 1140. Raimundo abbati pro 20. ſolidis guirpivit quidquid in villa Frodeto requirebat. Raimundus eodem anno quædam donavit Deſiderio abbati & monachis Silvaneſii. Ermengaudus de Duabus virginibus Raimundo abbati nepoti ſuo donat 20000. ſolid. Melg. donationemque de Tuda & de Tudeta, quam Guillelmo deceſſori jam fecerat, con- D firmat an. 1141. & ſepulturam apud Gellonem deſtinat. Denique Raimundus molendinum de Frodeto a Guillelmo & Stephano filiis Pontii de Podiolo Azmalonis an. 1143. comparat. Obiit III. non. Aprilis.

XXIV. Hugo II. cui Petrus Aienrici medietatem decimæ manſi de Vaiſeira pro 80. ſolid. Melgor. vendit an. 1145. locum habet & in Ch. XVI. col. 280. indubitatis Eugenii papæ III. litteris, quibus an. 1146. ſingula monaſterii bona juraque deceſſorum ad inſtar confirmat, ſententiamque Gellonenſes inter & Anianenſes monachos ab Urbano prolatam ratam vult, illoſque nulli niſi Romanæ E ſedi ſubjectos.

XXV. Raimundus II. quem & Ermengaudi cognominatum reperio in tabulis Silvaneſii, idem forte ac prior Raimundus, S. Guillelmi abbas an. 1151. ad preces Eugenii III. Guiraldo Salvanienſi abbati donat quidquid habebat in territorio del Suobs. Huic eodem anno Aldebertus Nemauſenſis epiſcopus Petri præpoſiti Raimundi archidiaconi cæterorumque canonicorum conſilio eccleſiam de Bers impertitus eſt, data inſimul facultate ſacerdotem inibi pro ipſis collocandi, Guillelmus de Pinnano eidem ſolvit quidquid in manſo

Digitized by Google

Florentiæ petere poſſet in præſentia Raimundi A Magalonenſis epiſcopi. Anno 1152. Guillelmus Biterrenſis epiſcopus de conſilio Matfredi archidiaconi Raimundo confirmat eccleſiam S. Vincentii de Popiano ab anteceſſoribus Guillelmo
Ch. XIII. col. 137. de Cerviano & Bermundo jam donatam. Petrus Raimundi tranſegit eodem anno ratione territorii de Caux cum Raimundo abbate, qui inſequenti totum alodem de Vaxeria & alia non pauca hoſpitalis Jeroſolymitani præceptori Bernardo de Pagar confert in præſentia Petri Ruthenenſis & Petri Leutevenſis epiſcoporum. Controverſiam habuit cum Petro Leutevenſi præſule, quæ hoc an. 1153. conſilio Aldeberti Nemauſenſis epi- B ſcopi finem habuit in præſentia Raculfi abbatis
Ch. XVII. col. 281. Leutevenſis. Anno 1154. Petrus Ruthenenſis epiſcopus Raimundo ſecundo abbati indulſit ſeu confirmavit eccleſias de Creiſſel, & Ugo Ruthenenſium comes quidquid inibi habebat, donationi ſubſcribunt P. Ruthenenſis, P. Leutevenſis epiſc. & R. abbas Nantenſis, idem præſtitit Petrus Jordani eodem tempore coram P. Ruthenenſi antiſtite & Hugone comite. Hoc autem anno mortuum credimus Raimundum.

XXVI. Richardus de Arboratio memoratur abbas Gellonenſis jam an. 1154. in veteri charta monaſterii Elnonenſis. Cum Ademario epiſcopo C Agathenſi tranſegit pro eccleſia ſancti Martini de Caux an. 1156. quo prædia Lundris ſita a Raimundo de Roca comparavit. Gaucelinus de Montepetroſo *bailiam* caſtri Verduni abbati noſtro contra Geraldum Berardi adjudicavit anno 1158. Richardus eodem anno teſtis laudatur in charta Hugonis del Poget pro Vallemagna. Anno 1161. Deodato Rigaldo & uxori omnem honorem ſuum laudat ea lege, ut poſt mortem ad monaſterium revertatur, abbaſque in extremis monaſticum ordinem & ſepulturam eis largiatur. Donationem factam ab R. Ermengaudi Salvanienſi monaſterio confirmat. Raimundus de S. D
Ch. XVIII. col. 282. Pontio eidem anno eodem concedit alodem in parochia S. Petri de Pabirano. Ludovicus VII. ad preces Richardi abbatis monaſterii Gellonenſis poſſeſſiones regio confirmavit diplomate an. 1162. quo Berengarius de Mairoſio ſe ipſum in manibus Richardi tradit ad monaſticum habitum ſuſcipiendum, quando abbati placuerit, ubi notandum hujuſmodi monachos ſeculares in habitu laïco remanentes obedientiam ſecundum regulam tunc ſpopondiſſe. Laudavit Richardus apud Anianam in præſentia Raimundi Guillelmi abbatis concordiam Bertrandum Guillelmum inter & Raimundum de Cantobrio priorem S. Martini E de Lundris Johannis Magalonenſis & Gaucelini Leutevenſis epiſcoporum ope initam an. 1162. Inſequenti ſopitur a Bernardo Juncellenſi abbate quæ Richardum Gellonenſem inter & Geraldum Geraldi lis inerat. Probavit Richardus eo tempore pactiones inter Matfredum priorem de Creiſſel, Raimundum Petri de Amiliano, Petrum de Caunas, & homines de Garriga. Ad ipſius preces Alexander papa III. Gellonenſis monaſterii poſſeſſiones & bona confirmat VIII. cal. Nov. indict. X. pontificatus IV. An. 1164. Aldiardis filium ſuum Richardo monachum tradit & cum eo honorem rupis Ermengardæ. Acquiſivit eodem anno a Guillelmo de Auzamas quartum in manſo de Planis. Ratam habuit anno 1165. latam adverſus bonos homines in concilio Lumbarienſi ſententiam. Anno 1167. caſtrum de Peira in Vapincenſi epiſcopatu in alodem Raimundus de Peira, ſequenti manſum de Sorlaguet Ugo Pagani monachum induens, alia Sorlagueti quoque poſita Guilla Guillelmi pagani uxor, cum volente marito ſanctimonialis fieret, Richardo abbati tradiderunt, qui biennio poſt ceſſit: at nondum obierat an. 1180. quo arbiter laudatur concordiæ inter epiſcopum Biterrenſem & monachos Jun- Ch. XVIII. col. 141. cellenſes initæ Richardus de Arboratio quondam abbas S. Guillelmi.

XXVII. Bernardus I. Guillelmi de Meſua militis filius a parente an. 1124. cum prædiis oblatus in monachum, anno 1170. creatus abbas Bernardum Guillelmi Aldegarii filium monaſticis addixit regulis, qui monaſterio ceſſit quidquid habebat in molendinis de Planchameil, & excepit hominium Viernæ de Breiſſac & Pontii Petri ejus filii, qui centum ſolidos abbati electo & conſecrato recognoſcunt. Anno 1171. Bernardus abbas de conſilio totius conventus Mariæ relictæ Ch. XIX. col. 283. Deodati Rigaldi aſſignat partem honoris quem maritus ejus monaſterio legaverat: factum in præſentia Hyacinthi & Raimundi de Arenis cardinalium, Pontii Narbonenſis archiepiſcopi, Bernardi Biterrenſis epiſcopi, Guillelmi S. Tiberii abbatis. Excepit an. 1174. a Guillelmo Bonaſos honorem in Brenatio, & Petro Fontis Martii ceſſit ad vitam eccleſiam S. Petri ejuſdem loci. Petro Bernardi oppignerat an. 1175. pro 40. ſolid. quidquid in iis quæ ipſi evenire debent a Rivo torto ad Arauris fluvium habet. Eodem anno monaſterio Vallis magnæ ceſſit in decem annos totum jus quod monaſterium Gellonenſe tenet in terminio S. Martini de Caux in ſolutionem 4000. ſolid. Vallemagnenſibus a Gellonenſibus debitorum.

XXVIII. Raimundus III. de Cantobrio e priore S. Martini de Lundris factus abbas innoteſcit ex inſtrumento anni 1189. quo Guillelmus de Cabreira Cornuſienſi cellæ multa contulit: hoc autem anno vel ſequenti ceſſit, ſuperſtes in 1196. quo probavit electionem Hugonis de Foderia.

XXIX. Eblo occurrit abbas S. Guillelmi an. 1190. teſtis enim laudatur in donatione quarumdam eccleſiarum factæ monaſterio Elnonenſi a Raimundo epiſcopo Leutevenſi anno 1190. epacta XII. ex tabulis Elnonenſibus.

XXX. Hugo III. de Foderia nobili ortus ſanguine, pepigit cum Ermeſinda Rufa an. 1196. Eccleſiam S. Petri de Fonte Martio quibuſdam cenſibus obnoxiam Petro abbati monachiſque Vallemagnenſibus dimiſit an. 1197. Aimerici de Claromonte ope cum Raimundo de S. Mauritio de quodam uſatico bladi pactum emiſit XV. cal. Julii anno 1199. quo Guillelmo de Florac ad acapitum & cenſum prædia pro 40. ſolid. Melg. conceſſit.

Digitized by Google

XXXI. Petrus III. Raimundi quædam emit an. 1204. a Bona pro 100. ſolid. Melgor. & firmavit eccleſiam S. Petri de Fonte Martio monaſterio Vallis magnæ. Excepit an. 1205. hominium B. de Montepetroſo, acquiſivit a Sybilla Bernardi de Ulmo relicta quartam partem molendini Megerii de Hoſpitali pro 200. ſolid. Melgor. Querelam habuit cum Raimundo de S. Mauritio, quæ a B. de Coſta Ruthenenſi archidiacono & Guillelmo Au. arbitris eodem anno finita eſt. Inſequenti Petri Raimundi & Raimundi Bernardi de Montepetroſo germanorum hominium excepit menſe Junio 1206. Confirmavit anno 1207. B. Pagani honorem, quem ipſius pater habuit in parochia S. Felicis, &c. teſtis ſubſcribit Hugo de Foderia. Eodem anno Bernardus Raimundi de Mariojol a Petro tenere recognoſcit honorem, quem mater ſua ante obitum monaſterio reliquerat, & Bertrandus de Mariojol eadem die abbati Petro pro 30. ſolid. divendidit quidquid habebat in parochiis ſancti Geneſii & ſancti Johannis de Fos. Hugoni de S. Deſiderio eccleſiam ejus loci commendavit an. 1208. Excepit an. 1210. hominia Pontii de Vallauques, Aldeberti de Giniaco, Petronillæ & filii Petri de Gorgas. Teſtis eodem anno reperitur in charta B. Cavallicenſis epiſc. Decimas S. Johannis de Fos a Raimundo de Arenis & Petro de Vallan recepit menſe Auguſto 1211. De eo necrologium Gellonenſe ſic: *v. id. Octob. obiit dominus Petrus Raimundi abbas S. Guillelmi.*

XXXII. Petrus IV. de Leyſſac, quem nonnulli a deceſſore diſtinguunt, abbatemque jam ab anno 1212. volunt. Hic itaque, ſi diverſus a priore, Bernardo Vallis magnæ abbate arbitro compoſuit litem, quæ inter monaſterium Gellonenſe inerat fratreſque Guillelmum Ricardi & Ricardum de Foderia. Quædam emit an. 1213. a Jordano de Caſinas pro 350. ſolid. Melgor. Albergam duorum militum in manſo de Combis a Gaucelino Berengarii accepit, & manſum de Roqueto dedit ad cenſum Guillelmo Auſtorgii ejuſque poſteritati. Manſum de Sarpalleda Guillelmi & Johannis de la Baira dono conſecutus eſt an. 1217. ſicut & partem manſi apud Galliacum a Johanne de Ambolio. Cum Berengario Pontii compoſuit eodem anno judice Guillelmo abbate Nantenſi. Pepigit annis 1217. & 1218. cum Guillelmo abbate Vallis magnæ pro Fonte Martio. Excepit 1218. hominium Guillelmæ filiæ Raimundi de Arenis, & 1219. omnia alodia Guillelmi Geraldi de S. Privato. Decennio poſt rerum pertæſus, an invitus Guillelmo S. Victoris Maſſilienſis monacho pedum dimiſit an. 1228. quod poſtmodum, jubente Romano pontifice, uti ex inſtrumentis liquet, repetere fruſtra tentavit.

Ch. XXII. col. 285.

XXXIII. Guillelmus III. de Rocafolio Maſſilienſis ad S. Victorem novitius, ſacris initiatus nullis, procerum favore, Petrum ad abdicandum munus illexit. Repugnantibus quantumlibet monachis, & enormia Guillelmi ſcelera obtendentibus, Romanamque ad ſedem provocantibus rerum ac caſtrorum omnium poſſeſſionem init. Mox acerbè deſævit in monachos uti contumaces,

Ibid.

A eoſque bonis omnibus ac ſubſidiis ſpoliatos etiam anathemati ſubjicit. Romam deinde petit cauſam ipſe ſuam oraturus. Antequam liti finem daret pontifex, Guillelmum loco cedere, Petrum jubet reſtitui. Fruſtra; nam ægre redintegrata poſſeſſione umbratili, quod caſtra bonaque omnia in Guillelmi fautorum manibus eſſent, alio ſibi conſulere cogitur Petrus, dum interim monachi unum e ſuis Petrum Siguerium iterum ad Romanam curiam deſtinant. Quid inde rerum acciderit ſilent tabulæ, nec dubium quin cauſa vel favore ſeu merito Guillelmus fuerit melior: anno enim 1230. a Bernardo Alafredo pro 8. libris B Melgorienſibus emit quaſdam terras in parochia S. Marcelli de Aldeliano VI. cal. Aprilis Guillelmus de Rocafolio abbas Gellonenſis, qui Antonii rectoris eccleſiæ S. Martini de Montepetroſo excepit obſequia XIV. cal. Sept. 1234. Adſtitit exeunte an. 1236. Guillelmus ſacramento fidelitatis, quod rex Aragonum Jacobus Johanni Magalon. epiſc. præſtitit. Huic quoque hominium præſtitere Raimundus Roſtagnus de Popiano II. cal. Junii 1236. Bernardus Petri de Monte olivo. menſe Sept. 1237. & Pontius de Pojolis VIII. cal. Jun. 1238. Pepigit an. 1239. cum Raimundo de S. Martiali camerario. Excepit hominium Ermeſindis C relictæ Aldeberti de Pegeirollis & filii ejus Guillelmi nonis Julii 1243. Johanni Planterio medietatem manſi de Grimaudens in parochia S. Martini de Gaſtrias ad acapitum tradidit, & nonnulla ſtatuit circa pitanciam & eleemoſynas monachorum. Martinus de Cartairals Guillelmo fidem juravit an. 1244. Convenit an. 1245. cum Bertrando d'Auriac abbate Vallemagnenſi pro litigioſis in eccleſia & decimis S. Petri de Fontmars. Raimundus Bernardi de Montepetroſo & uxor Galbores Guillelmo recognoſcunt manſum de Plevicls IV. cal. Februar. anno 1247. Denique Guillelmus abbas dedit ad cenſum Petro & Pontio D de Clari fratribus manſum de la Boiſſiere XII. cal. Maii 1248. Diem ſuum obiit VII. id. Aprilis ex necrologio. Nec omittendas puto moles ſepulcrali ejus in clauſtro lapidi impreſſas, loco funalis coronæ gentilitii Rocafolienſium ſtemmatis. Hæc enim probant, ut volunt, Guillelmum Maſſilienſem hunc eſſe monachum, quem Gellonenſes ob prætenſam ſcelerum colluviem exſecrabantur, quod a quibuſdam revocatur in dubium.

Ch. XXIII. col. 286.

XXXIV. Guillelmus IV. de Duabus virginibus monachus Anianenſis electus & confirmatus abbas S. Guillelmi manſum de Veruna ad acapitum tradit B. J. & P. de la Sala, &c. IV cal. E Maii 1249. & excepit hominium Bertrandi de Sobers VIII. cal. Febr. inſequentis. Anno 1250. fratrum infirmorum providit neceſſitatibus III. cal. Jun. & viſitavit IX. cal. Jan. monaſterium S. Petri Salvienſis, necnon & pepigit eodem anno cum Bertrando de Auriaco abbate Vallemagnenſi pro litigioſis apud Fontem Martis. Una cum R. epiſcopo Biterrenſi ratum habuit anno 1253. quidquid Guillelmus Lumbardi rector S. Amantii de Podols, & Raimundus de ſancto Martiali prior S. Vincentii de Popiano ſuper decimis & terminis harumce eccleſiarum ſtatuerant.

Digitized by Google

Quædam emit xvii. cal. Aprilis 1256. a Gaufredo domino de Felgariis. Teſtis laudatur ſatisfactionis Anianenſi monaſterio factæ a ſyndicis univerſitatis caſtri de Giniaco, & judicii in eos lati a R. epiſcopo Biterrenſi v. idus Jul. 1257. Raimundo S. Afrodiſii Biterrenſis, Bermundo S. Tiberii, necnon aliis ſociatus abbatibus in gratiam Anianenſium ſalutaria reique monaſticæ conſentanea conſtituit decreta an. 1260. Regem Navarræ, Campaniæ, &c. comitem & ejus familiam in ſocietatem precum & ſuffragiorum monaſterii adſcivit an. 1261. vii. calend. Martii eumque rogavit ut papæ & amicis ſuis ipſum & ordinem commendaret. Johannis Jordani eodem anno recepit hominium. Approbavit anno 1263. nonis Julii compromiſſum inter Petrum de Conchis priorem ſancti Martini de Montepetroſo Johannemque ſacerdotem initum ſuper capella beatæ Mariæ de Garriga. Quædam ad regularem diſciplinam condidit ſtatuta iv. cal. Jun. an. 1264. quæ a Clemente IV. iii. non. Decemb. Peruſii fuere confirmata primo pontificatus anno. Habuit querelam adverſus Pontium Biterrenſem epiſcopum & Raimundum archidiaconum ſuper decimis eccleſiæ de Muroveteri, quæ mediis arbitris finita eſt idibus Auguſti an. 1266. hanc autem definitionem ipſe confirmavit vi. cal. Dec. inſequentis. Jubente Clemente papa IV. Bernardus de Montemirato abbas Montis majoris Guillelmum ejuſque monaſterium in S. Saturnini Nemauſenſis diœceſis poſſeſſionem induxit viii. id. Maii pontificatus anno iii. Quædam acquiſivit a Bernardo de Aixa milite xv. cal. Aprilis 1268. Laudavit eodem anno 1268. conventa inter rectorem S. Salvatoris de Larzaco & Berengarium de Rocalonga militem. Dedit ad cenſum quoſdam manſos xiii. cal. Maii 1270. Guillelmo textori factam venditionem laudat xviii. cal. Julii 1272. In conventu iii. cal. Jun. an. 1276. habito ſtatuit ut monachorum decedentium argentum non ſignatum ſacriſtiæ utilitatibus inſerviret. In capitulo vero generali iv. cal. Jun. 1280. antiquum morem revocavit, quo ſinguli priores ſingulis annis beneficiis ſuis in manibus abbatis ſolebant renunciare, ſtatuitque ea non reſignaturos, niſi de ipſius & ſucceſſorum ejus voluntate. Eodem anno invitatus ad concilium provinciale excuſat ſe quod intereſſe non poſſit. Paulus de Mandagot miles Guillelmo recognovit medietatem territorii dicti *los cros de Mandagoſt*, & ceſſit omnimodam juriſdictionem in Montepetroſo xvi. cal. Dec. Controverſiam de limitibus S. Guillelmi & S. Johannis de Fos ortam definierunt arbitri a Berengario Leutevenſi epiſcopo, Guillelmo ſancti Guillelmi abbate & toparcha de Montepetroſo electi die 4. Jan. 1282. Iidem abbas & epiſcopus iv. cal. Octobr. an. 1284. compromiſerunt in diſcretos viros Raimundum Veretum ſacriſtam Leutevenſem, Guillelmum de S. Johanne priorem de Valle Pompiniana, & Jacobum de Bernitio juriſperitum, qui viſis & auditis partis utriuſque rationibus, omnimodam juriſdictionem Gellonenſi monaſterio aſſeruerunt. Hancce definitionem videſis apud Plantavitium pag. 228. & ſeqq. An. 1286. a Guillelmo de Rupelonga priore ſancti Martini de Montepetroſo accepiſſe recognoſcit ix. cal. Sept. 22. libras Melgorienſes ratione talliæ factæ pro compoſitione inter Berengarium quondam Leutevenſem epiſcopum & ipſum. Denique Guillelmi abbatis nomine Petrus de Vallebona ſacriſta emit a Guillelmo filio Petri de Monte deſiderio militis omnem juriſdictionem in manſo de Rainauden. Obitum tamen ejus an. 1284. recentiores conſignant, duoſque continua ſerie ſufficiunt ab obitu Guillelmi de Rocafolio Guillelmos de Duabus virginibus. Unicum funebres tabulæ iii. non. Aprilis recte conſtituunt.

XXXV. Guillelmus V. de Moſtuejolis, vulgo hodie *Mouſtuejouls*, prope S. Romanum de Tarno in diœceſi Ruthenenſi oriundus ex familia, quæ nunc quoque nobilis claraque habetur, electus videtur abbas circa annum 1289. quo plurima ei præſtita leguntur hominia vi. cal. Maii in tabulis Gellonenſibus. Aſſignavit xi. cal. Julii anni 1290. Pontio Maurelli clerico portionem panis & vini in beneficium toto vitæ ejus tempore. Gratum ſe inſtrumento peculiari erga fratrem Johannem de Rocafolio priorem de Lundris exhibuit pridie id. Sept. an. 1291. In concilio Biterrenſi an. 1299. iv. cal. Nov. legitur G. S. Guillelmi de Deſerto abbas. Occurrit an. 1301. in tabulis, hoc imprimis clarus nomine, quod Raimundum de Moſtuejolis fratris filium, poſtea S. R. E. cardinalem, in monachum attonderit, qui defunctus ſepultus eſt ad dextrum aræ principis monaſterii S. Guillemi latus die 22. Aprilis 1335. ubi & illuſtre ei mauſoleum erectum fuit. Obierat autem Guillelmus initio anno 1303. inſtrumento enim adhæſionis appellationi ad concilium generale a Philippo pulcro factæ in conventu plurium prælatorum apud Montempeſſulanum die 25. Julii hujus anni ſubſcribit Guillelmus de Conchis procurator S. Guillelmi de Deſerto, monaſterio vacante.

XXXVI. Bernardus II. de Valle bona decretorum doctor, priorque S. Martini de Montepetroſo, cum adhuc monachum ageret an. 1290. pontificio ſolutus eſt reſcripto a cenſuris ac diris, quas ob delicta juventutis meruerat. Anagniæ autem degebat, cum a Gellonenſibus deputati decretum ejus electionis offerunt, quibus ad deliberandum tempus poſtulavit, ex inſtrumento dato Anagniæ in eccleſia S. Andreæ xviii. cal. Julii an. 1303. Biennio poſt in capitulo decernit abbatum & monachorum decedentium lapides pretioſos fabricæ, libros vero armario clauſtri applicandos, abbatum ornamenta ſacriſtiæ danda, & armario librorum duos quolibet anno committendos monachos, qui nulli omnino abſque conſenſu capituli tradere poſſent libros iv. cal. Jun. 1305. Appellavit v. id. Jun. 1306. ad Arnaldum S. Marcelli preſbyterum cardinalem papæ camerarium a mandatis Galhardi de Malaimorte & Guitberti Marchiæ archidiaconorum Lemovicenſis eccleſiæ. Medietatem molendini de Brunanto acquiſivit pro 60. ſolidis iv. id. Maii

Digitized by Google

1311. Philippus rex menſe Junio anni 1313. A abbati ſancti Guillelmi cognitionem primarum appellationum in tota Gellone conceſſit. Denique Bernardus per procuratores excepit hominia Raimundi Roſſelli & Petri Fabri pridie calend. Dec. an. 1315. Biennio poſt in curia Romana diem clauſit extremum ob inſtitutam precem annuam in necrologio memoratus. In epigraphe lapidi ſepulcrali ante altare B. Mariæ de Roſario inſculpta legitur : *Anno Incarnationis Domini MCCCXVII. VIII. id. Julii obiit reverendus in Chriſto pater dominus Bernardus de Valle bona S. Guillelmi abbas, qui rexit hoc monaſterium XIIII. annis, cujus anima requieſcat in pace. Homo,* B *quid me aſpicis ! quod ſum, eris ; quod es, fui. Dic pater noſter pro anima mea. Mundi Salvator, animæ ſis ei amator.*

XXXVII. Raimundus IV. de Serinhaco ex monacho Gellonenſi prior de Gardanica Uceticenſis diœceſis, volente Johanne papa XXII. Gellonenſis jam anno 1317. electus excuſat ſe quod Biterrenſi concilio adeſſe non poſſit. Guillelmus de Conchis ejus procurator domino de Turre papæ capellano exhibuit XIV. cal. Sept. an. 1320. apocham cenſus cameræ apoſtolicæ a monaſterio debiti ad annum uſque 1298. Duos an. 1322. V. cal. Jun. contulit prioratus. Præ- C fuit ad annum 1324. quo novis ejuſdem pontificis munitus litteris, Egidianis & poſtea Pſalmodienſibus imponitur abbas.

XXXVIII. Decanus de Ucetia nobili toparcharum Uceticenſium ſtemmate conſpicuus ex monacho Gellonenſi creatur abbas S. Petri de Salvio, tum an. 1324. Gellonenſibus redditur ſuis bulla Johannis XXII. data Avenione X. cal. Julii* (* al. April.) pontificatus anno VIII. Inſtitutus autem abbas procuratorem inſtituit generalem Raimundum de Monterano menſe Novembri. Quibuſdam reditibus auxit officium cellerarii, ejuſdemque imminuit onera de conſenſu capituli XVI. cal. Mart. D 1328. Baluzius in collectione ad vitas paparum Avenionenſium tom. 2. col. 546. refert epiſtolam B. abbatis S. Guillelmi & monachorum Gellonenſium ad Raimundum cardinalem olim aſcetam in Gellone, cui obſequia & preces offerunt die 29. Maii an. 1328. quo ſedebat Decanus: emendandus ergo Baluzius, reſtituenduſque D. loco B. ut apud D. Cl. Etiennot, qui eamdem deſcripſit epiſtolam ex tabulario Gellonenſi. Decanus excepit hominium Raimundi de Minulano IV. cal. Dec. 1331. Præcentorem inſtituit 1332. pridie cal. Jun. Ejus temporibus Benedictus papa XII. Johanni Albi Leutevenſi E anachoretæ conceſſit, ut altare conſtrueret in oratorio infra parochiam S. Bartholomæi a ſe conſtructo VIII. id. Aprilis pontificatus anno II. Fredolus de Maderiis Decano fidem juravit die 14. Maii 1338. Confirmavit Decanus ſyndicis villæ S. Guillelmi facultem jam a rege conceſſam pontes ædificandi in loco dicto *Lo prat* die 10. Jan. 1344. Habuit eodem anno die 28. Maii capitulum generale, in quo compeſcuit & definivit controverſias, quæ ipſum inter & camerarium inerant ratione juriſdictionis. Aſſenſum ſuum præbuit die 9. Nov. 1346. executioni quarumdam litterarum apoſtolicarum Clementis Papæ datarum VI. id. Maii pontificatus an. IV. Præfuit ad annum ſaltem 1347. XVIII. cal. Febr. deſideratus in necrologio.

XXXIX. Guillelmus VI. de Leſchamello ſublato e vivis Decano ſancti Guillelmi abbas a Clemente VI. ſubrogatus breviſſimo ſedit tempore. De eo necrologium ad XVI. cal. Aprilis: *Obiit domnus Guillelmus de Leſchamello quondam abbas, pro quo debent omnes ſacerdotes celebrare, qui legavit conventui L. florenos auri, & pulcherrimas decretales, & ſextum cum Clementinis, & debet dici officium defunctorum ſolemniter.*

XL. Raimundus V. prior de Ceſereſta ordinis ſancti Benedicti in locum Guillelmi ſuffectus a Clemente papa VI. anno pontificatus VII. benedictionis (Ch. xxvi. col. 187.) inducias ab eodem in feſtum S. Johannis Baptiſtæ conſecutus eſt bulla Avenione data V. id. Aprilis pontificatus anno VII. Romam profecturus ut loca ſancta viſitaret, duos in ſpiritualibus & temporalibus e monachis vicarios generales inſtituit die ultima Aprilis 1350. Vixit in annum 1361. uti probant Innocentii papæ VI. litteræ ſucceſſorem ipſi conſtituentis.

XLI. Petrus V. de Rocafolio e priore Villæ clauſæ diœc. Forojulienſis bulla Innocentii papæ VI. data Avenione IV. id. Novemb. pontificatus anno IX. creatus abbas, ratam habuit donationem manſi de Utis factam camerario a nobili Andrea Aybrandi die 5. Dec. an. 1371. E vivis eripitur an. 1374. De eo necrologium ad VII. cal. Apr. *Anno a Nativitate Domini MCCCLXXIV. obiit reverendus in Chriſto pater dominus de Rocafolio, qui conſtituit ſuum obitum.*

XLII. Hugo IV. de Auſſaco nobilis Occitanus occurrit in tabulis Anianenſibus anno 1378. Is eſſe videtur Gellonenſis abbas, cui vices ſuas in diœceſi Colonienſi commiſit Guillelmus de Agrifolio cardinalis tituli S. Stephani in Cœlio monte. Litteras hujuſce delegationis habes apud Baluzium in collectione ad vitas paparum Avenionenſium t. 2. col. 850. Præfuit ad anni 1387. calendas Martias, ob conceſſa dona nempe *ſex marchas argenti, unum pulcherrimum calicem, duo bocalia, hiſtoriatum lanæ pannum, unum tapetum, duas mitras, chirothecas ſericas, paratâ, ſandalias ſericas, mappam ſericam* celebratus in necrologio.

XLIII. Reginaldus abbas Gellonenſis regis conſiliarius ad colligendum trium francorum ſubſidium in ſeneſcalliis Toloſæ, Carcaſſonæ, &c. deputatur die ultima Aprilis 1388. Oppidanorum S. Paragorii excepit hominium diebus 12. & 13. Septemb. 1389. In comitiis generalibus Benedictinorum Narbonenſis & Auxitanæ provinciarum Carcaſſonæ habitis egit definitorem an. 1393. Biennio poſt in capitulo generali habito die 10. Maii 1395. delegatus eſt ad viſitandâ monaſteria Biterrenſis, Leutevenſis, Agathenſis, & Magalonenſis diœceſeon. Claves omnemque juriſdictionem ſuper altare S. Guillelmi depoſuit die 30. Maii 1397. inhibuitque capitulum habens generale, ne capitaneus inſtitueretur, niſi de ipſius & conventus aſſenſu. In remotis

Digitized by Google

forſan in curia Romana, degebat an. 1401. quo A ipſius nomine Jacobus Cariſine cellerarius monaſterii curam gerebat. Aliquot poſt annis cum monachis neceſſaria vitæ recuſaret, tres e ſuis elegerunt die 4. menſis Julii an. 1407. procuratores, qui in curia Romana contra abbatem agerent, querelaſque ad ſummum pontificem deferrent, nec fruſtra: excommunicatum enim fuiſſe Reginaldum diſcimus ex ſententia abſolutionis lata a Ludovico Magalonenſi epiſcopo Franciſci Narbonenſis archiepiſcopi delegato die 10. Sept. 1423. ab excommunicatione & cenſuris, quas juſta monachis minime perſolvens incurrerat. Eodem anno monachi die ultima menſis Februarii B inſequentis procuratores ſuos revocarunt. Non ideo tamen ad meliorem ſe frugem recepiſſe videtur Reginaldus, ut patet ex litteris Martini papæ V. qui cum audiſſet Reginaldum remiſſe & perfunctorie bona abbatiæ Gellonenſis adminiſtrare, quinimo & dilapidare, Petro B. Mariæ in Dominica cardinali mandavit, ut de vita Reginaldi inquireret, & adverſus eum ex officio procederet. Petro autem ante negotii exitum defuncto, eamdem commiſit provinciam Guillelmo cardinali titulo ſancti Marci, qui Reginaldum ab omni adminiſtratione ad tempus removit. Pontifex vero, ne quid monaſterium ob id detrimenti C pateretur, ad monachorum preces Guillelmum de Cenareto œconomum ſeu adminiſtratorem conſtituit bulla data Genezani Præneſtinenſis diœceſis VI. cal. Auguſti pontificatus anno IX. moxque defuncto Reginaldo abbatem.

XLIV. Guillelmus VIII. de Cenareto, quem ex ordine ſancti Benedicti, diœceſis Uceticenſis, priorem de Vannis, de baronum genere procreatum, in decretis baccalaureum, & in ſacerdotio conſtitutum pontificiæ nobis exhibent litteræ, Gellonenſe monaſterium jam adminiſtrabat, cum in locum Reginaldi defuncti eidem præfectus eſt a Martino V. II. cal. Martii pontificatus anno X. D qui juxta antiquum computandi morem incidit in annum Chriſti 1426. Difficultatem habuit cum univerſitate loci S. Johannis de Fos, quam per arbitros utrinque electos compeſcuit die 7. Junii 1428. Camerario certam aſſignavit cameram die 30. Maii 1429. A capitulo provinciali monachorum nigrorum deputatus, viſitavit monaſterium S. Pontii Tomeriarum, necnon & monialium ejuſdem urbis die 2. Martii an. 1445. ſanctioriſque normæ tenacem ac defenſorem ſe probavit. Inter quatuor præſides capituli die 1. Maii 1448. apud Biterras habiti ſedit. Querelas adverſus Leutevenſes clericos detulit ad Calliſtum E III. ſummum pontificem, qui judices delegavit VI. id. Julii 1455. Triennio poſt obiit Guillelmus XV. cal. Aprilis an. 1458. & ex necrologio multa dedit ornamenta, quorum ergo annuam precem obtinuit.

XLV. Gerentonus (de Montajoco) monachus Gellonenſis in ſacerdotio conſtitutus, prior de Popiano, a Gellonenſibus poſt obitum Guillelmi electus & poſtulatus, Pii II. bulla, ſolutis Jacobo S. Anaſtaſiæ cardinali pro inſtitutione ſua ſolidis centum ac triginta, promovetur VIII. id. Sept. pontificatus anno I. Chriſti 1458. Una cum capitulo ratam habuit die 28. Maii anno 1463. tranſactionem a deceſſore factam cum univerſitate loci S. Johannis de Fos. Excepit die 28. Maii an. 1464. hominium nobilis viri Bernardi de Fiſco.

XLVI. Johannes I. de Corguillaray epiſcopus Leutevenſis, primus, ni fallor, Gellonem adminiſtrationis perpetuæ titulo obtinuit an. 1465. De conſenſu capituli magiſtro Johanni Chandocii dedit in feudum *ſtare de Jormaco* die 4. Januar. anno 1485. Juxta bullam Bonifacii VIII. quæ incipit *cum ſingula*, decrevit & ſtatuit cum capitulo die 27. Julii an. 1488. abbati non licere aliis quam monachis Gellonenſibus beneficia monaſterii conferre: hanc conventionem abbatis & monachorum confirmavit Innocentius papa VIII. & obſervari præcepit bulla data Romæ VI. id. Febr. pontificatus anno III. Abbatis menſam a conventuali diremit Johannes anno 1487. vivendi normam caſtigatiorem indixit, Johannis Alexandrini patriarchæ librum pontificalem tribuit, bibliothecam nonnullis mſſ. codicibus inſtruxit, exemtus e vivis an. 1488. ut diximus in epiſcopis Leutevenſibus.

XLVII. Guillelmus IX. Briçonnet poſt Johannem Gellonenſem commendam conſecutus eſt. Satagenſibus monachis abbatiæ fructus in manus regis traditi ſunt die 10. Mart. 1490. donec factam extraneo prioratus S. Martini de Montepetroſo collationem revocaret Guillelmus. Sedebat adhuc an. 1515. ex tabulis Anianæ. Ceſſit autem in gratiam ſequentis an. 1516. aut 1517. beneficiorum omnium collatione retenta.

XLVIII. Michael I. Briçonnet epiſcopus Nemauſenſis, ſancti Guillelmi commendatarius anno ſaltem 1517. quo a Guillelmo deceſſore vicaria beneficiorum ab abbatia Gellonenſi dependentium collatione donatur. Molendinum de *las coras* ad acapitum tradit die 27. Maii anno 1517. Novitii ad monaſticam profeſſionem recipiendi facultatem impertiit an. 1536.

XLIX. Claudius Briçonnet Leutevenſis antiſtes cedente Michaele commendatarius, de alimentis diurnis pepigit cum monachis die 28. Jun. 1554. Ejus temporibus Gellonenſes monachi hæreticorum furorem omnia depaſcentem pertimeſcentes an. 1562. ſanctorum reliquias, chartas, aliaque majoris momenti Leutevam partim deferunt, partim in cœmeterio eccleſiæ S. Bartholomæi terræ mandant. Fugatis autem perduellibus, omnia in locum priſtinum reſtituuntur. Obiit Claudius an. 1576. ut diximus in epiſcopis Leutevenſibus.

L. Antonius Martin Juliaci & S. Guillelmi de Deſerto commendatarius procuratorem ſuum inſtituit fratrem Petrum Philippi cellerarium ultima die Martii an. 1579. Hunc autem annum, aut ſaltem ſequentis non exceſſit initium.

LI. Laurentius du Pont Gellonenſis commendatarius, totiuſque monaſterii conventus in capitulo generali facultatem olim a Claudio Briçonnet monachis conceſſam de ſuis teſtamento ſtatuendi renovant ac confirmant die 28. Maii

1582,

Digitized by Google

1582. Prioratum beatæ Mariæ de Garriga fratri A Petro Philippi contulit die 25. Mart. an. 1592. & 5. Novemb. 1593. eleemoſynarii officium fratri Stephano de la Vallette. Ante mortem ceſſit : obitus enim ejus dies in necrologio ad XI. cal. Jan. 1612. aſſignatur.

LII. Michael II. de la Roque præerat jam an. 1596. quo priori S. Petri de Mairoſio fratrem Antonium de Valletta ſocium adjunxit die 6. Julii. Priorem ſancti Johannis de Fos de conſenſu capituli in ſodalem ſuſcepit die 28. Maii 1598.

LIII. Scipio de Roqueſeuil fratrem Stephanum Philippi cellerarium vicarium ſuum inſtituit die B 3. Jun. an. 1601. eumdemque prioratu B. M. de Garriga donat die 13. Dec. 1606. A deceſſore alienati molendini de Fonte redimendi conventui impertit facultatem 19. Jul. 1608. Nonnulla ultima Febr. die an. 1610. monachis conceſſit, qui manus dederant, ut prioratus de Mairoſio a monaſterio Gellonenſi dependens, domui probationis Jeſuitarum Toloſæ uniretur. De eo necrologium : *V. non. Maii obiit reverendus pater dominus Scipion de Rocafolio abbas hujus monaſterii anno Domini MDCXI.*

LIV. Johannes II. de Bonzy S. R. E. cardinalis, epiſcopus Biterrenſis Scipioni defuncto C ſucceſſit an. 1611. commendatarius. Huic an. 1621. die 22. Maii ſenatus Toloſanus facultatem impertit, ut ſextam e fructibus abbatiæ partem ab anno 1611. perceptam in ſupellectilem ſacram & reparationes inſumeret. Obiit an. 1621.

LV. Thomas de Bonzy Johanni patruo ſucceſſit tum Biterrenſium antiſtes, tum Gellonenſium commendatarius. Pro monachorum penſionibus & monaſterii reparationibus cum monachis pepigit 7. Julii 1622. per Jacobum de Cataſtin canonicum Biterrenſem ſuum vicarium, qui 28. ejuſdem menſis a Thoma deſignatus, ut Gellonis poſſeſſionem ejus nomine iniret, hanc D Carolo Gourges provinciam committit, quam nona Auguſti die adimplet. Thomæ temporibus Gellonenſes monachi priſtinum decus diſciplinamque regularem in Gellonem revocare ſtudentes, in capitulo generali reformatos S. Mauri advocandos decernunt die 24. Maii 1626. hancque definitionem die 4. Dec. 1627. probavit cardinalis Thomas de Bonzy Biterrenſis epiſcopus, qui anno ſequenti ceſſit in fata.

LVI. [Petrus] Henricus Autemar de Vires regi ab eleemoſynis, Gellonenſis deſignatus commendatarius pontificiis inſtituitur litteris pridie id. Febr. an. 1628. poſſeſſionemque abbatiæ adipi- E ſcitur die 15. Jul. an. 1629. Cum D. Gregorio Tarriſſe congregationis S. Mauri ſuperiore generali de revocanda in Gellonenſe monaſterium primæva ordinis diſciplina egit die 3. Januar. an. 1632. Nobilis Bernardini de la Tude excepit clientelam die 19. Dec. 1636. Frater Sylveſter Perreciot congregationis S. Mauri alumnus Gellonenſis monaſterii poſſeſſionem cum ſociis aliquot init die 23. Septemb. anno 1644. de conſenſu Henrici, qui fratrem Petrum de Roqueſeuil præcentorem vicarium ſuum generalem inſtituit die 25. Feb. an. 1655. ſuperſtes ad annum 1675. quo die 19. Jun. mortuus, in eccleſia S. Paragorii juxta ſanctuarium ad latus epiſtolæ ſepulturam accepit.

LVII. Franciſcus Eugon de Fourchaud ſummo pontifici Gellonenſis commendatarius præſentatur a rege Ludovico XIV. Interim ad percipiendos ſuo nomine fructus Gaſparem Eugon de Fourchaud germanum adhibet die 15. Aug. an. 1675. Obiit Pariſiis menſe Jan. an. 1682.

LVIII. Gaſpar Eugon de Fourchaud Franciſci fratris in locum a rege deſignatur S. Guillelmi abbas. Inſtitutus an. 1682. poſſeſſionem adipiſcitur an. 1685. Mortuus apud S. Paragorium an. 1698. inibi 2. Julii terræ mandatur.

LIX. Ludovicus de la Tour du Pin de Montauban, ex illuſtri inter Delphinates oriundus ſtirpe, doctor theologus, canonicus & comes Lugdunenſis, Gaſpari ſubrogatus 18. Auguſti 1698. poſſeſſionem iniit per procuratorem Aſpirani rectorem, quem & in temporalibus vicarium inſtituit ſuum. Factus inde epiſcopus Telonenſis an. 1712. ut diximus, ſupereſt hactenus incolumis.

SANCTUS SALVATOR.

SANCTI SALVATORIS ordinis S. Benedicti monaſterium in ipſa civitate Leuteva deſinente decimo ſæculo conditur a S. Fulcranno epiſcopo, ut legitur in ejus teſtamento, in quo ait ſibi in animo eſſe in ipſa civitate Leuteva mo- Ch. VI col. 269. naſterium ſtabilire *ad altaria, quæ ſunt conſecrata ibidem in honorem Salvatoris mundi & ſanctæ apparitionis, ſive Dominicæ Aſcenſionis, & vivificæ ſacratæque Crucis,* cujus rei gratia quaſdam eccleſias & poſſeſſiones eidem legat loco ea conditione, ut *in communia monachorum ibidem Deo ſervientium* pro remedio animæ ſuæ permaneant, eo pacto ut Matfredus Biterrenſis epiſcopus ſit proviſor, pater, ordinator, ac defenſor ipſius monaſterii, & omnes canonici S. Geneſii ſedis Leutevenſis ſint ejuſdem loci adjutores & conſolatores. In vita S. Fulcranni apud Bollandum ad diem 13. Febr. auctor eſt Bernardus Guidonis, quem ſecuti ſunt Plantavitius & Franciſcus Boſquet Leutevenſes ſucceſſores, a Fulcranno cœnobium ordinis S. Benedicti a loco minus idoneo ad locum ſubjectum eccleſiæ S. Geneſii & epiſc. Leutevenſi fuiſſe tranſlatum, eccleſiam nempe prope ipſam cathedralem ſitam, quam in honorem ſanctæ Crucis prius ædificatam, tum a Theuderico epiſcopo Leutevenſi in honorem S. Salvatoris conſecratam, ac tandem pene dirutam ſanctus Fulcrannus reparavit, multiſque patrimonii ſui prædiis locupletavit. Unde autem tranſlatum fuerit monaſterium, quandonam, & a quibus prius fundatum, ſilent monumenta. Hanc abbatiam ſæculo XVI. ſolo fere æquarunt Calviniſtæ, quam tamen denuo excitatam, & utcumque refectam adhuc monachi incolunt. Suberat olim Victorino apud Maſſiliam cœnobio, ut patet ex bulla Urbani V. anno 1365. inter inſtrumenta. Sequentes abbates ex chartis, aut aliis monumentis deprompſimus. Charta XXVIII. col. 292.

Digitized by Google

Series Abbatum.

I. **B**ERMUNDUS primus S. Salvatoris abbas, ſi Plantavitio fides, ſedebat eo tempore, quo, ut vult Bernardus Guidonis, monaſterium a S. Fulcranno ex loco minus idoneo tranſlatum fuit ad eccleſiam S. Salvatoris pene dirutam prope cathedralem ſitam.

II. Agelmarus vir providus, & bene litteratus, Ch. v. col. 268. ex canonico monachus factus, a S. Fulcranno monaſterio S. Salvatoris poſt tranſlationem præficitur abbas. Subſcripſit cum Stephano Juncellenſi abbate teſtamento ſancti præſulis an. 987. condito. Morienti S. Fulcranno adfuit an. 1006.

III. Hugo memoratur ſancti Salvatoris abbas an. 1030. ſedente Odimbello Leutevenſi antiſtite, & ſæpius in chartulario Gellonenſi. Teſtis occurrit in litteris Giſlæ Cantalupum Gellonenſibus cedentis an. 1033. Ejus temporibus Deuſdet altari S. Salvatoris donavit duos manſos in comitatu Biterrenſi in terminio de villa, quam vocant *Orcariolas*. Facta charta donationis ſub feria ſecunda XII. cal. Apr. regnante Henrico rege.

IV. Pontius Eblo ex decano monaſterii Gellonenſis occurrit abbas S. Salvatoris temporibus Petri abbatis Gellonenſis & Guillelmi abbatis Pſalmodienſis. Fuit & abbas Juncellenſis, & prior Salvienſis.

V. Willelmus I. præeſt cœnobio Leutevenſi ſedentibus Roſtagno & Bernardo de Provencheriis Leutevæ antiſtitibus anno circiter 1060. ex pontificio Leutevenſi.

VI. Berengarius I. moderatur cœnobium Leutevenſe anno 1078. ſub eodem Bernardo de Provencheriis & Deodato de Caſſus, ex dicto pontificio.

Ch. XII. col. 276. VII. Augerius ſedebat an. 1120. quo guirpivit quoſdam homines in gratiam cœnobii Gel-
Ch. XIV. col. 277. lonenſis. Exſtat ad eum bulla Callixti II. anno 1123. qua cœnobio Leutevenſi conceſſa confirmat. Adſtitit an. 1126. placito apud Lupianum habito pro eccleſia de Beciano S. Tiberio reſtituenda. Huic Bermundus Biterrenſis epiſcopus dedit anno 1128. eccleſiam loci ſancti Felicis. Conventui epiſcoporum apud Lupianum anno 1129. habito adfuit. Teſtis eſt donationis factæ
Ch. XV. col. 279. monaſterio Salvaneſii anno 1133. & inſtitutionis canonicorum regularium in monte Cornelio an. 1138.

VIII. Berengarius II. abbas S. Salvatoris præerat an. 1144. Guillelmus Guarinus, uxor Adelais & filii cœnobio S. Salvatoris & abbati Berengario vendiderunt anno 1145. quidquid habebant in manſo de Baſtida. Præſens laudatur in teſtamento Guillelmi domini Montiſpeſſulani III. id. Dec. an. 1146. Teſtis occurrit anno circiter 1150. in ſententia lata a Petro Leutevenſi epiſcopo. Petrus de Mandalas totum ei ceſſit anno 1151. quod habebat in villa de Altiniaco.

IX. Radulphus, Raculſus, & Razulſus arbiter intereſt pactis initis inter Petrum Leutevenſem epiſcopum & Raimundum abbatem Gellonenſem ſuper quartis & aliis in variis eccleſiis debitis an. 1153.

A X. Raimundus I. de Cant cognominatus apud Plantavitium, occurrit abbas anno 1164. quo Alexander III. ſummus pontifex conceſſa cœnobio Leutevenſi confirmat & recenſet bulla ad id data. Artmannum de Archimiaco, conſentiente Ermenſendi uxore, in monachum recepit anno 1173. qui quidem Artmannus cœnobio Leutevenſi dedit manſum ſuum de Romergueriis. Habuit querelam cum Petronilla antiſtita Elnonenſi ſuper decimis & primitiis S. Baudilii, quæ arbitrorum ſententia compoſita fuit anno 1177. Emit III. non. Aug. anno 1180.* a Fredolo de *al. 1181. Piniano totum quod habebat in villa de Pireto pro 1370. ſolidis Melgor.

B XI. Adhemarus ex monacho Anianenſi factus abbas Leutevenſis recenſetur inter monachos Anianenſes in tranſactione facta an. 1187. inter monachos ſancti Salvatoris de Aniana & aſcetas S. Rufi, ex tabul. Anian.

XII. Aimericus I. præerat Leutevenſi cœnobio an. 1187. quo volente & Ademaro abbate Anianenſi Willelmus de Vallauques nonnulla divendidit Petro Caſa apud Pojol. Memoratur an. 1195. in charta Anianenſi. A Guillelmo Biterrenſi epiſcopo excepit anno 1204. ſeudum quod de Biterrenſi epiſcopo tenebat Pontius de Leracio.

C XIII. Petrus I. S. Salvatoris abbas electus una cum ſuis monachis omnia quæcumque in Leuteveſio prædia tenebat Petro Leutevenſi epiſcopo recognovit, eique obſequia debita more ſolito cum *marmotino* aureo perſolvit an. 1204. Commutationem fecit cum eodem epiſcopo eodem anno, quam fuſiorem leges apud Plantavitium in chronologia pag. 103. & ſeqq.

XIV. Aimericus II. legitur abbas an. 1206. quo die 6. Nov. cum Petro Leutevenſi epiſcopo novam fecit permutationem. Plantavit. p. 105.

XV. Dominicus a Plantavitio recenſetur abbas S. Salvatoris anno 1209. ſub Petro de Leuteva
D præſule. Hic ille forte eſt abbas, qui poſt obitum Aimerici a monachis electus, cedere coactus fuit ſequenti.

XVI. Bogo abbas Leutevenſis ab epiſc. Petro de Leuteva electus, controverſiæ inter antiſtitem & monachos occaſio fuit, cujus ergo ſedandæ Arnaldus abbas Ciſtercienſis in Albigenſes ſedis apoſt. legatus duos delegavit arbitros, qui an. 1209. definierunt epiſcopum verum eſſe monaſterii patronum, cujus abſque conſilio eligere non potis erant monachi, electionemque Bogonis ratam a monachis habendam pronunciarunt. Sede-
E bat adhuc an. 1219. & aliis: attamen Bernardus legitur abbas anno 1216. at corrupto Bogonis, ut puto, nomine.

XVII. Raimundus II. de S. Johanne paciſcitur an. 1231. cum ſacriſta S. Geneſii pro procuratione in eccleſia S. Martini de Cumbis.

XVIII. Petrus II. Seguerii Leutevenſe cœnobium moderatur anno 1244. quo ſibi reſervato jure præſentandi notarium monaſterii, epiſcopo collationem concedit IV. id. Junii regnante Ludovico an. XVIII. A Guillelmo Leutevenſi præſule & Guillelmo de Duabus Virginibus abbate

Gellonenſi arbiter electus an. 1257. pronunciavit A juriſdictionem villæ de Arboratio ad epiſcopum pertinere. Finem imponit anno 1260. liti, quæ inter cœnobium Leutevenſe abbatemque & monachos S. Petri de Juncellis inerat ſuper decimis & cenſibus de Romergueriis. Obtinet an. 1261. a Raimundo epiſcopo & canonicis eccleſiæ ſancti Geneſii liberam facultatem ducendi & reducendi aquas ad ſuum monaſterium. Cum Jordano abbate Juncellenſi tranſegit an. 1265. Cum Agnete de Claviers abbatiſſa Elnonenſi permutavit an. 1275. eccleſiam S. Baudilii pro eccleſia S. Stephani de Rogatio. Miſit anno 1280. procuratorem ad concilium Biterrenſe. De eo necrologium B Gellonenſe hæc habet: *II. non. oct. obiit domnus Petrus Seguerii abbas Lodovenſis.*

XIX. Ermengaudus de Vinerono ex monacho Villæ magnæ & priore de Redezio eligitur abbas ſancti Salvatoris in pervigilio S. Lucæ an. 1283. renitentibus adhuc monachis, a Berengario epiſcopo, ad quem jus eligendi fuerat devolutum juxta ordinationem ab Arnaldo abbate Ciſtercienſi, ſedis apoſt. legato an. 1209. factam.

XX. Bernardus I. regit monaſterium Leutevenſe an. 1294. quo miſit procuratorem ad concilium Biterrenſe. Adhæſit appellationi ad concilium generale a Philippo pulcro factæ in con- C ventu plurium prælatorum habito apud Montepeſſulanum die 25. Julii an. 1303. Eodem anno Deodato Leutevenſi epiſcopo v. id. Dec. clientelam profeſſus eſt.

XXI. Bego electus dicitur an. 1309. in tabulis Leutevenſibus S. Salvatoris, idem forte ac Bogo, de quo anno 1209.

XXII. Bernardus II. cum Aimerico ſacriſta tranſigit an. 1313. Occurrit & annis 1315. & 1316. quo obedientiam ſimul & reverentiam diœceſano epiſcopo juravit.

XXIII. Johannes I. anno 1317. in archivo ſancti Salvatoris. D

XXIV. Celvardus 1320. apud Plantavitium.

XXV. Bernardus III. habuit querelam cum Johanne epiſcopo Leutevenſi occaſione nemoris de Marcharoſſa, quæ mediis arbitris finita eſt anno 1323. Excuſat ſe an. 1326. quod adeſſe non poſſit concilio Biterrenſi. Omitto Deodatum, qui pedum geſſiſſe an. 1325. & ſequentibus legitur, nullo allato fundamento.

XXVI. Arnaudus de Lauziere abbas ſancti Salvatoris Leutevenſis, electus eſt definitor capituli generalis monachorum in monaſterio S. Tiberii habiti anno 1329. A Benedicto papa XII. una cum Raimundo Pſalmodienſi ab- E bate delegatus univit prioratum de Corconaſſis diœceſis Leutevenſis camerariæ Anianenſi anno 1337. Inſequenti Bertrando epiſcopo Leutevenſi præſtitit hominium an. 1338. Fit poſtea abbas S. Andreæ Avenionenſis an. 1341. ut diximus tom. I. col. 879.

XXVII. Stephanus curam habet cœnobii S. Salvatoris an. 1344. & 1348. ex actis pontific. Aven. & tabulis Anianenſibus.

XXVIII. Guillelmus II. regit Leutevenſe aſceterium ad annum IX. Innocentii papæ VI. hoc eſt ad annum 1361. ex ſchedis D. Suarès, quo quidem anno ceſſit in fata.

XXIX. Petrus III. ex infirmario Leutevenſi abbas inſtituitur bulla Innocentii VI. pontificatus an. IX. data. Aimerico Leutevenſi epiſcopo promiſit obedientiam an. 1364.

XXX. Arnaldus S. R. E. cardinalis poſt aliquot menſes, permutavit cum Giraldo de Lupo alto priore de Lobenchis, ex ſchedis D. Suarès. Quis ſit autem Arnaldus ille prorſus ignoramus, niſi forte Arnaldus Bernard patriarcha Alexandrinus, qui juxta Frizonium ab Urbano V. creatus cardinalis, peſte interiit an. 1369.

XXXI. Guiraldus ſeu Geraldus de Lupo alto prior de Lobenchis diœceſis Appamienſis commutat hunc prioratum cum abbatia S. Salvatoris, quam cedit Arnaldus cardinalis.

XXXII. Bernardus IV. occurrit abbas anno 1379.

XXXIII. G. recenſetur an. 1417. in archivis S. Salvatoris.

XXXIV. Celvandus monaſterium S. Salvatoris regebat an. 1423. ex pontificio Leutevenſi; quo dum procurator Michaelis epiſcopi vellet viſitare monaſterium S. Salvatoris, mota eſt inter eum & abbatem Celvandum controverſia circa jus procurationis debitum epiſcopo, verum utrique ſilentium impoſuit epiſcopus.

XXXV. Petrus IV. memoratur abbas Leutevenſis an. 1423. in archivis ſancti Salvatoris ad an. 1430.

XXXVI. Guillelmus III. ſexennio pedum gerit ab an. 1430. ad 1436.

XXXVII. Petrus V. recenſetur abbas anno 1436. & aliis.

XXXVIII. Johannes II. Boſqueti * præpoſitus eccleſiæ Carcaſſonenſis, legitur abbas S. Salvatoris anno 1464. quo eligitur abbas Montis olivi, ſed non obtinuit hunc titulum.

* *al.* Guaſqueti.

XXXIX. Bertrandus, Plantavitio Bernardus, de Morillon ſedet ab anno ſaltem 1470. ad 1490. quo ceſſit nepoti.

XL. Antonius de Morillon commendam Leutevenſem patruo ſuffectus tenet ad an. 1496.

XLI. Petrus VI. occurrit abbas anno 1496. ad annum 1516.

XLII. Johannes III. de Morlhone, male apud Plantavitium de Morillon, præeſt anno 1517. defunctus die XI. Mart. 1520.

XLIII. Michael Gaucelini ex camerario electus abbas die 26. Mart. 1521. ſedebat 1522. &c. ex tab. S. Salvat. Leutev.

XLIV. Henricus d'Albon, filius Guillelmi ex Gabriele de S. Prieſt, germanus Antonii d'Albon abbatis Inſulæ Barbaræ, canonicus & comes Lugdunenſis, & major prior Inſulæ Barbaræ jam ſæcularis factæ, recenſetur commendatarius S. Salvatoris Leutevenſis circa annum 1525. a D. le Laboureur, defunctus ante 5. Januarii an. 1560.

XLV. Petrus VII. de Prudhomme electus e gremio an. 1528. regebat adhuc an. 1561.

XLVI. Hector de Neloville ſeu de Ligneville, utroque enim legitur modo, commendam habet annis 1563. & 1566.

Digitized by Google

XLVII. Guitardus de Ratte Monſpelienſis, A ſenator Toloſanus, vicarius generalis eccleſiæ Monſpelienſis, abbas S. Aniani ac Vallis Richerii, commendam quoque Leutevenſem poſt Hectorem obtinuit. Factus inde Monſpelienſis epiſcopus an. 1597. obiit die 7. Jul. 1602.

XLVIII. Ludovicus de Ratte Guitardi epiſc. ex fratre nepos, canonicus Monſpelienſis, S. Salvatoris poſt obitum patrui fit commendatarius ad annum 1647.

XLIX. Clemens de Bonzy epiſcopus Biterrenſis abbatia S. Salvatoris donatur 1647. quam ad obitum anno 1659. tenuit.

L. Petrus VIII. de Bonzy patruo defuncto B ſuffectus eſt epiſcopus Biterrenſis ſimul & commendatarius Leutevenſis & Anianenſis an. 1659. factus autem cardinalis abbatiam S. Salvatoris ſequenti ceſſit an. 1672.

LI. Valentinus de Bigorre cedente cardinale de Bonzy fit abbas an. 1672. e vivis exemtus an. 1697.

LII. Jacobus Antonius Phelypeaux epiſcopus Leutevenſis donatur a rege Ludovico XIV. commenda S. Salvatoris Leutevenſis in die feſto omnium Sanctorum anni 1697. Obiit menſe Apr. 1732.

LIII. N. le Noir theologus eccleſiæ Monſpe- C lienſis a rege Leutevenſis commendatarius deſignatus die 14. Jun. 1732. Romæ proclamatus eſt die 2. Decemb. 1733. propoſituſque 17. ejuſdem menſis.

GORJANUM.

AD radices Gorjani Montis olivetis & vinetis maxime conſiti, ſtadio paulo plus ab oppido Clarimontis Leutevenſis fundatus eſt hic parthenon in eccleſia rurali & parochiali S. Stephani, in qua a 62. annis a Berengario Guitardi epiſcopo inſtitutum fuerat quatuor Capellanorum D collegium, qui ſacra in ea etiam tum faciebant, cum Engleſius de Luſeria miles, filius Arnaudi domini de Luſeria, novi a Clemente VI. ſummo pontifice condendi monaſterii facultate obtenta, annuente Roberto Leutevenſi epiſcopo eccleſiam S. Stephani de Gorjano reditibus dotavit pro octo ſanctimonialibus ordinis S. Benedicti an. 1350. eo pacto ut ipſe & heredes abbatiſſæ nominandæ perpetuum jus poſſiderent. Deſtructum funditus ſæculo decimo ſexto exeunte a Neotericis aſceterium deſeruerant moniales, quæ huc illuc diſperſæ, certam non habebant ſedem, niſi quod duæ vel tres in quamdam domum intra E urbis muros ſitam ſeſe receperant, ubi abſque ſacerdote morabantur. His poſtea aliæ ejuſdem ordinis adunatæ fuerunt reformatæ, quibus omnibus præficitur abbatiſſa, quæ Gorjani reformandi occaſionem nacta, recens ad normam congregationis ſancti Mauri inſtituit cœnobium, a qua ne latum quidem unguem hactenus deſciverunt moniales, ita ut Franciſcus Boſquet Leutevenſis epiſcopus non ſemel dixerit, Percino teſte, *devotiſſimum illud cœnobium nullis in Gallia obſervantiſſimis eſſe ſecundum: ſeque ſummo pontifici Innocentio X. pluries eſſe teſtatum Romæ, in ſua diœceſi Leutevenſi ſæpe ſæpius ſe eſſe miratum regulam ſancti Patris Benedicti tam a monachis ſancti Guillelmi de Deſertis, quam a Gorgeanis virginibus Clarimontis non minori rigiditate noſtro ſæculo obſervari, quam in monte Caſſino tempore ipſo recentis ferventiſſimæque inſtitutionis ordinis clariſſimi toto orbe diffuſi.* Hæc autem ſcribebat Percinus an. 1693. in monumentis conventus Fr. Prædicat. Toloſani, pag. 138. Abbatiſſarum ſeriem ex archivis Gorjani contextam accipe. (Ch. XXVII. col. 288.)

Abbatissæ.

I. ISABELLA DE MORESIO ſtirpe nobili & Gorjano vicina orta, prima monaſterii Gorjanenſis inſtituitur abbatiſſa ab Engleſio de Luſeria ejuſdem monaſterii auctore, volente ac probante Roberto Leutevenſi epiſcopo, a quo ſolemnem recepit benedictionem eodem anno 1350. die 24. Auguſti. Huic interfuere Arnaudus de Luſeria ex abbate ſancti Salvatoris Leutevenſis tunc abbas S. Andreæ Avenionenſis, & Berengarius de Moreſio prior Rupisfortis, Andaonenſis monachus, Engleſii & Iſabellæ conſanguinei, qui quidem abbas & prior multa naſcenti cœnobio contulere, vaſa, ornamenta, pecuniam, &c. ſed & abbas in Gorjanenſi eccleſia ſepeliri voluit. Rexit autem Iſabella ad annum 1366. quo fato functa eſt. (Ch. XXVII. col. 288.)

II. Imberta de Conaſſio memoratur Gorjani abbatiſſa ab anno 1366. ad 1377. Hujus meminit D. Julien in hiſtoria dynaſtarum Claromontenſium.

III. Guillelma I. Gorjanum regit 1378.

IV. Guillelma II. de Luſeria e gente fundatorum hujuſce parthenonis eidem præfecta cœnobio ſedebat an. 1410.

V. Brinda, quæ & Bertranda, occurrit anno 1447.

VI. Æglina de Viſſaco ſtirpe Viſſacenſi nobili nata Gorjanenſi præficitur monaſterio anno 1480.

VII. Felicia de Gerſio legitur abbatiſſa Gorjani an. 1493.

VIII. Vavria de Roqueſeuil gente nobili Rocaſolienſi nata, ex qua præſules nonnulli prodiere, occurrit Gorjani abbatiſſa anno 1520. Huic anno 1524. domum quamdam apud Clarummontem ceſſit Renatus de Podio epiſcopus Leutevenſis.

IX. Martha de Podio regit Gorjanum anno 1540. Hujuſce temporibus Neoterici Gorjanenſe cœnobium funditus evertere, fugatis monialibus, quæ in oppidum Clarimontis confugere coactæ fuerunt.

X. Lietta de Pradines moderatur Gorjanum anno 1580. Hujus ſollicitudine novum, quod modo incolunt ſanctimoniales, apud Clarummontem exſtructum eſt cœnobium.

XI. Ludovica I. de Gras alumna parthenonis S. Praxedis ordinis ſancti Dominici curam habet Gorjani aſceterii ab an. 1597. ad annum 1600. Dura pertulit a polemarcho de Themines a quo cedere Franciſcæ coacta, priſtinam repetiit

domum, ubi eligitur prioriſſa. Una cum nova abbatiſſa Gorjano reformando multum inſudavit.

XII. Franciſca de Luſeria nobili de Themines genere clara, Gorjani obtinet regimen polemarchi de Themines favore an. 1600. Anno vero 1610. juvantibus R. P. Sebaſtiano Michaellis reformatæ congregationis Dominicanæ auctore, necnon & R. P. Dubelly Claromontenſi ejuſdem ordinis priore priſtinam regulæ Benedictinæ diſciplinam revocare cœpit, in qua etiamnum perſeverat. Ceſſit anno 1611. patribus Recollectis antiquum Gorjani quem hæreticorum furore locum deſeruerant moniales. Obiit die 16. Sept. an. 1631.

XIII. Gabrielis de la Vergne de Treſſan electa 17. Sept. 1631. rexit ad annum uſque 1672. quo obiit die 30. Junii, immortali laude digna ob exantlatos labores pro reſtituenda & tuenda regulari diſciplina: nec fructu labores caruerunt, vidit enim plurimas virgines nobiles poſt ſe ad Chriſtum venientes & currentes, quas exemplis potius ducebat, quam imperiis.

XIV. Ludovica II. de la Vergne de Treſſan de Montenard ſoror Ludovici Cenomanenſis epiſcopi amitæ ſucceſſit anno 1672. tum in ſede tum in laude virtutum. Obiit die 9. Maii 1705.

XV. Catharina de Drouillet nominata a D. d'Eſtrées herede primario familiæ de Lauſiere, æmulam paſſa eſt N. de Gaïan d'Albenas, quæ nominata a D. de Lauſiere, poſſeſſionem iniit, ſed non exercuit. Catharina vero tribus annis rexit, quibus exactis, in manibus D. d'Eſtrées ceſſit, ſtatimque N. de Gaïan regimen tentavit, ſed incaſſum, nam

XVI. Anna Polinier deſignata a D. d'Eſtrées Gorjani abbatiſſa an. 1708. poſſeſſionem plenam eſt adepta.

XVII. N. de Murvieil ſucceſſit.

ECCLESIA UCETICENSIS.

Uzès.

UCETIA, Uzetia, ſeu caſtrum Uzetienſe in notitia provinciarum Galliæ, urbs vero Ucetica apud Gregorium Turonicum lib. VIII. cap. XVIII. civitas eſt Occitaniæ inferioris ſub parlamento Toloſano, quæ Carolo anno 870. in partitione regni Lotharii obtigit. Montibus interjacet ad amniculum, vel potius rivum, qui in Vardonem* influit, Ayſſenam dictum aut Eſſenam, cujus aquæ moletrinis compluribus verſandis, panniſque ſtipandis inſerviunt. Ab Eſſenæ vero & Vardonis confluentibus vix duobus paſſuum millibus abeſt Ucetica, a Nemauſo quatuor leucis ad Septentrionem, duabus a * Ponte Gardonis, & ab Avenione ſex ad Occidentem, Aleſiam verſus, ad quam urbem vix propius accedit. Ambitu quidem parva, ſed mercatura variiſque pannorum officinis haud ignobilis, baroniæ primum, dein vicecomitatus, ac demum ducatus titulo inſignita fuit a Carolo Francorum rege an. 1565. in gratiam Antonii vicecomitis Uceticenſis; cujus poſteri exinde duces, ac etiam pares Franciæ ab anno 1572. audierunt.

* le Gardon.

* le Pont du Gard.

Tres nihilominus dominos agnoſcit hæc civitas, regem ſcilicet, epiſcopum ac ducem, qui ſinguli caſtellis peculiaribus ac juriſdictione ſibi propria gaudent. Nonnullis viris litteratis ortum dediſſe gloriatur Ucetica, quos inter eminet Johannes Mercerius linguæ Hebraicæ ætate ſua peritiſſimus, quam in academia Pariſienſi diu docuit profeſſor regius, exſtinctus an. 1570. Ex hac urbe prodiit etiam Raimundus Jordanus cathedralis eccleſiæ præpoſitus, opuſculis ſinceram pietatem ſpirantibus ſub ficto Idiotæ nomine conſcriptis clarus. Plurimis attrita eſt calamitatibus hæc civitas in bello civili ſæculi decimi ſexti, quo tempore hæretici Calviniſtæ, connivente qui tunc ſedebat epiſcopo, loca ſacra in urbe ac circumquaque per diœceſim ferro & igne populati ſunt.

Ad res eccleſiaſticas quod ſpectat, antiquiſſima eſt ſedes epiſcopalis, Narbonenſi primum metropoli ſubjecta, tum aliquandiu Bituricenſi, & inde Arelatenſi, cui præfuere plurimi cum genere tum ſanctitate illuſtres epiſcopi. Hujus eccleſiæ præſul edicto regis anno 1673. pro litteris regiis liberæ fructuum perceptionis cameræ rationum Pariſienſi alterum intra menſem a jurata regi fide inſcribendis, ſexcentas libras perſolvere tenetur. Seſſionis jus habet in comitiis provinciæ Occitaniæ.

Eccleſia cathedralis patronum veneratur ſanctum Theodoricum, ſeu potius Theodoritum presbyterum & martyrem Antiochenum. Capitulum aliquando regulæ S. Auguſtini addictum fuit, & quidem aliquandiu (annis 40.) ſub Gallicana congregatione a S. Genovefa nuncupata. Conſtabat anno 1638. quatuor dignitatibus & ſexdecim canonicis; nunc vero præpoſito, archidiacono, theologo, capiſcolo, & viginti quatuor canonicis, qui non ita pridem, exeunte ſcilicet anno 1719. Michaele Poncet de la Riviere epiſcopo procurante, ad ſtatum ſæcularem redacti ſunt. Octoginta & una ſupra centum parœciales eccleſiæ numerantur in diœceſi. De abbatiis ſeorſim pro more noſtro dicemus.

Epiſcoporum hujus ſedis indicem e tabulario Uceticenſi aliiſque diverſis manuſcriptis erutum texuerunt Sammarthani fratres in Gallia Chriſtiana quadripartita, & quidem auctiorem, quam Catellus protulerat, qui ſeptem ſupra viginti præſules tantum enumerat. Nos quoque locupletiorem & emendatiorem daturos ſperamus.

Digitized by Google

UCETICENSES EPISCOPI.

ANNI CHRISTI

I. Constantius & Constantinus.

Apud Uceticam & in finibus ejus jam a primis
eccleſiæ ſæculis chriſtianam religionem flo-
ruiſſe probabile quidem eſt, ac etiam nonnullos
fuiſſe præſules, qui chriſtianam plebem illic re-
gerent ante Conſtantium, qui vulgo primus in
actis publicis hujus eccleſiæ conſignatur antiſtes,
uti ex quibuſdam monumentis non ita pridem e
terra effoſſis conjicere licet; quia tamen eorum
nomina, ſi qui fuerint, penitus ignoramus, epi-
ſcopatus hujuſce urbis initia a Conſtantio repe-
temus. Is autem, quem a Conſtantino ſeu Con-
ſtantiano diverſum fuiſſe nulla ratio probat, fatente
Baluzio in notis mſſ. ad veterem Galliam Chri-
419. ſtianam, jam ſedebat anno 419. quo ipſi & aliis
Tom. 2. concil. col. 1584. epiſcopis per ſeptem provincias conſtitutis in-
ſcripta eſt epiſtola Bonifacii papæ I. anno primo
ejus pontificatus. Interfuit ſynodo Regenſi anno
439. 439. per Vincentium preſbyterum, qui Conſtan-
Tom. 3. concil. col. 1289. tini epiſcopi nomine ſubſcripſit, ipſe vero Arau-
ſicanæ primæ an. 441. Innoteſcit aliunde Con-
441. ſtantinus, ex epiſtola XXXVI. S. Leonis papæ
Ibid. col. 1452. editionis Queſnelli in fol. pag. 255. in qua gau-
det pontifex de bona & pacifica Ravennii poſt
Ibid. col. 1439. Hilarium ad ſedem Arelatenſem electione. In
hujus autem epiſtolæ inſcriptione primus nomi-
natur Conſtantius; dubitari tamen poteſt utrum
fuerit is epiſcopus Uceticenſis, neque enim ullus
id aſſerit præter Baluzium in notis mſſ. ad ve-
Ibid. col. 1329. terem Galliam Chriſtianam. At vero Conſtantius
epiſcopus memoratus in epiſtola ſynodica Galliæ
præſulum ad Leonem papam, cujus pontificis
epiſtolam ad Flavianum C P. probavit cum ce-
teris epiſcopis in concilio Arelatenſi ſecundo, ad
451. quod convenit ſub finem anni 451. & cujus acta
ſubſcriptione ſua firmavit, vere fuit Uceticenſis;
Ibid. col. 1332. qui rurſum illos inter epiſcopos recenſetur, qui-
bus idem papa orthodoxam fidem gratulatus eſt
452. epiſtola LII. data 1. Febr. an. 452. In concilio
455. Arelat. tertio anno circiter 455. ſedit judex con-
Tom. 4. concil. col. 1024. troverſiæ tres inter epiſcopos & Fauſtum Liri-
nenſem abbatem. Denique memoratur *Conſtan-*
Ibid. col. 1042. *tius Uceticæ* eccleſiæ antiſtes in epiſtola VIII. Hi-
lari papæ ad epiſcopos diverſarum provinciarum
Galliæ pro cauſa Hermetis Narbonenſis, in ea-
que primas vocatur, hoc eſt præſulum provin-
ciæ antiquiſſimus more Africano, his verbis:
*Ei qui nunc eccleſiæ Narbonenſi præſidere permit-
titur, ordinandorum epiſcoporum, ob hæc quæ prave
facta ſunt, ſuſtulimus poteſtatem, quam ita ad
fratrem & coepiſcopum noſtrum Conſtantium Uceticæ
eccleſiæ antiſtitem, quia ævo honoris primas eſſe di-
citur, pertinere cenſuimus, ut ſi ſuperſtite Hermete
epiſcopo defunctus fuerit, illum hæc cura reſpiciat,
quem repererit epiſcopalis ordo primatem.*

II. Probatius.

Subſcriptus reperitur *epiſcopus de Ucetia* Proba-
Ibid. col. 1395. tius, qui & Probatianus, actis concilii Agathenſis
A anno Chriſti 506. Tunc autem Uceticenſis ec- ANNI CHRISTI 506.
cleſia Narbonenſi metropoli ſubjacebat.

III. Roricius.

Innoteſcit Roricius, Bituricenſis eccleſiæ ſuf-
fraganeus ex pervetuſto ipſius vitæ fragmento
apud Bouchetum in probationibus de origine do-
mus Franciæ, quod ſic habet: *In Gallia Nar-
bonenſi erat vir quidam nomine Roricius patriciæ
dignitatis, & qui originem trahebat ex alta paren-
tum proſapia ſenatoriæ ſtirpis. Pater ejus nomine
Ferreolus vir præfectorius auctoritate & divitiis pol-
lens, curavit eum a teneris annis litteris humanio-*
B *ribus imbui. Interim Uzetiæ eccleſia paſtore deſti-
tuta, mortuo Probatio, clerus & populus epiſcopum
eum nominarunt, & contra voluntatem ſuam in
epiſcopali ſede poſuerunt. Gregem ſuum diligentiſ-
ſime rexit, alens eum evangelico pabulo & per
prædicationes ſuas ſapientiæ ſalutari liquore eum
irrigando. Cum ille ad extremam ſenectutem per-
veniſſet, ſubrogavit in functione ſua B. Firminum
propinquum ſuum, quem educaverat in omni bono-
rum morum genere, & vitæ ſanctitate, & paulo-
poſt migravit ad Dominum*, ferme octogenarius
anno 537. ait Bailletus, vel 538. uno circiter 537.
anno tardius, juxta novam Occitaniæ hiſtoriam.

C

IV. S. Firminus.

Roricio ex mox dictis ſucceſſit Firminus;
Tonantii Ferreoli filius ex Deutheria quadam,
ſeu Induſtria, quam Chlodovei primi Francorum
regis natam volunt genealogi quidam, fabularum
magis quam veritatis amatores. Fratrem, inquiunt, Vide [illegible] XI. Octob.
habuit natu majorem Anſbertum illum famo-
ſum, per quem regum noſtrorum ſecundæ ac
tertiæ ſtirpis originem cum prima connexam, &
a præfectis prætorio Galliarum, imo a Romanis
imperatoribus derivatam aſſerunt. At hæc nimis
D incerta, quam ut fidem omnimodam merean-
tur, parumque aliunde ad regnantis familiæ glo-
riam conferunt. His itaque miſſis, ad certiora
veniamus.

Narbonæ natus eſt Firminus, aut ſaltem in
tractu Narbonenſi, proſapia nobili anno 516.
quem parentes Wiſigothis regibus tunc ſubditi
pie educarunt. Ab his puer annorum duodecim
cum Ferreolo fratris Anſberti filio ſeptenni
miſſus eſt Uceticam ad Roricium patruum urbis
antiſtitem, quo doctore eum in litterarum ac
virtutis ſtudio progreſſum fecit, ut vigeſimo
E ætatis ſuæ anno, præter morem uſumque a ſacris
canonibus præſcriptum, ſacerdos conſecrari ab
eodem meruerit, rebuſque eccleſiaſticis ac dioe-
ceſis negotiis admoveri, in partem curæ paſto-
ralis jam tum adſcitus, ac ſucceſſor deſignatus.
Mabillonius in obſervationibus præviis ad vitam
S. Cæſarii Arelatenſis, & Bailletus in vita ejuſ-
dem Cæſarii exiſtimant Firminum Uceticenſem
ipſius fuiſſe diſcipulum, & ejuſdem vitæ libro
primo ſcribendo dediſſe operam; at in actis noſtri

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Firmini nulla occurrunt, quæ huic faveant opinioni. Sic habet fragmentum ejus vitæ : *Cum autem Firminus annorum fuiſſet viginti, ad honorem preſbyterii pervenit ; erat autem prædictus Roricius jam ſenex, octoginta ſcilicet annorum, poſuitque ſub ditione ſua B. Firminum ſuper omnes civitates provinciæ ; eodem anno ſubſequente Roricius vita functus eſt. Remanſit vir religioſus Firminus Ucetiæ titulatus, & paſtorali culmine ſublimatus ;* cleri namque ac populi ſuffragiis electione confirmata
538. epiſcopus ordinatur an. 538. admodum licet juvenis, utpote qui necdum ætatis annum vigeſimum ſecundum exceſſerat, ac proinde in rerum uſu parum exercitatus : at divino id factum nutu, brevi quæ in moribus, & in omni ejus agendi ratione elucebat demonſtravit ſapientia ; forma quippe factus gregis, plebem ſuam ſanctiſſime gubernavit, aſſiduæ orationi, vigiliis ac jejuniis intentus, corpus ſuum in ſervitutem redegit, quo liberior muneribus ſuis obeundis ſpiritus fieret ac promtior.

Eo ſedente Uceticenſis eccleſia a Narbonenſi metropoli jam pridem avulſa, ac Bituricenſi poſtmodum ſubdita, Arelatenſi quoque eccleſiæ aliquandiu ſubjacuit. Conciliis Aurelianenſibus
541. quarto & quinto interfuit Firminus annis 541.
549. & 549. ac Pariſienſi ſecundo anno 551. ex
551. Bailleto in vita S. Firmini, aut aliquanto tardius,
Tom. 5. concil. col. 388. 398. & 812. non tamen anno 555. uti Sirmondus conjicit in notis hujus concilii, cum Firminus ante biennium e vivis exceſſiſſet. Ceterum lucerna illa diu latere non potuit, quin ejus ſanctitatis fama Galliarum fines prætergreſſa in Italiam uſque penetraret ; quem Deus tandem meritis potius quam annis gravem ad præmia æterna laborum
553. mature evocavit an. 553. ætatis 37. epiſcopatus 16. De die obitus ejus ſic habet jam laudatum ipſius vitæ fragmentum : *Circa horam diei tertiam rogat ſe in eccleſiam portari, & juſſit ſibi ſacra*
* myſteria. **miniſteria celebrari ; ut autem ſanctum Domini corpus accepit, ſignans ſe ſigno crucis migravit in pace v. idus Octobris ;* qua die feſtum ipſius annotatur in Uſuardi martyrologio, necnon Romano, ac in veteri hagiologio monaſterii ſancti Savini Levitani diœc. Tarbienſis, & Canonicæ diœceſis Mimatenſis. Recolitur etiam ipſius memoria die 2. Maii, forſan ob ſacri corporis tranſlationem. Variis claruit poſt obitum miraculis, quibus etiam nono eccleſiæ ſæculo coruſcabat, uti legitur in epiſtola Amolonis archiep. Lugdunenſis ad Theobaldum Lingonenſem. Laudatur ab Aratore poëta coævo Romanæ eccleſiæ ſubdiacono, his verſibus :

Sunt quia pontifices in religione magiſtri,
Gallia quos multos dat ſtudioſa bonos.
Eſt ubi Firminus venerabilis ille ſacerdos,
Paſcere qui populum dogmatis ore poteſt.
Hujus ad Italiæ tendit laudatio fines,
Atque ultra patriam gloria nomen habet.

Ch. 1. col. 293. Eccleſiam in honorem S. Baudilii non longe a civitate, & alteram ſancto Andreæ apoſtolo, S. Juliano martyri & ſanctæ Baſiliſſæ in media urbe dicitur ædificaſſe. Sacrum ejus corpus diu A requievit in eccleſia S. Baudilii, quod tandem ab impiis Calviniſtis in favillas redactum eſt. Floruit aliquando abbatia S. Firmini Uceticenſis, de qua dicemus infra in veteribus hujuſce diœceſis monaſteriis.

ANNI CHRISTI

V. S. Ferreolus.

Quamvis eruditis nutare videatur fides actorum S. Ferreoli & aliorum, in quibus ipſius aut parentum aliqua fit mentio, ex his tamen, quæ melioris notæ criticis certiora apparuerunt, hic exſcribemus. Anſberto patre viro nobiliſſimo genitus hactenus creditus eſt Ferreolus ex Blitilde B matre, quam natam Clotarii I. & neptem Clodovei falſo dixere genealogi. At certe avum proavumque Galliarum præfectos & imperatorem Avitum progenitores ſuos numerabat. Prodiit in lucem anno 521. in Gallia Narbonenſi, ac puer annorum ſeptem Uceticam mittitur una cum Firmino patruo ad Roricium propatruum, urbis antiſtitem in litteris ac religione informandus, ſub cujus diſciplina plurimum profecit, eoque defuncto, eadem litterarum ſtudia, ac ſolita pietatis exercitia ſub Firmino patruo Roricii ſucceſſore proſecutus eſt, in cujus poſtea locum ſucceſſit annos natus 32. ab Arelatenſi, Avenio- C nenſi & Arauſicano epiſcopis Uceticenſis eccleſiæ pontifex conſecratus exeunte an. 553. vel ſub initium ſequentis.

Uberrimam in eo fuiſſe ordinationis epiſcopalis gratiam benedictio cœlitus impenſa curæ ipſius paſtorali abunde monſtravit. Omnibus etenim omnia factus eſt, ut omnes Chriſto lucrifaceret, multis peccatoribus ad pœnitentiam, compluribuſque hæreticis ad ſaniorem mentem revocatis. De Judæorum quoque ſalute ſollicitus, qui tunc plurimi in civitate & in finibus ejus erant, illos frequenter menſa ſua communicabat, comiter excipiens, muneribuſque alliciens, fidei in Chriſtum D ac baptiſmi neceſſitatem ipſis in familiaribus colloquiis ſuadebat. Verum quod ipſi gloriæ ac merito eſſe debuerat, id crimini a malevolis verſum eſt : nam apud regem Childebertum accuſatus, quod nimium cum Judæis conſueſceret, eoſque ad convivia ſæpius vocaret, quaſi aliquid in regis ac regni perniciem machinaretur cum ipſis, in aulam accerſitur, & Pariſios ablegatur in exilium, ubi per triennium ſtetit, donec comperta regi ejus innocentia, ad propria remittitur vir beatus, muneribus etiam donatus, cui ab exilio revertenti omnis populus obviam ivit. Mox ille convocata ſynodo diœceſana conſilium inivit cum clero de E Judæis omnibus regionis incolis in fide erudiendis, quorum plurimi ad Chriſtum converſi, ſacro regenerationis lavacro mundati ſunt, ceteris pervicacibus ſolum vertere & alio migrare juſſis. Rexit inde pacifice eccleſiam ſuam B. Ferreolus, in qua collapſam ſe abſente diſciplinam reſtituit ; cumque annos viginti octo egiſſet in epiſcopatu, migravit ad Dominum fere ſexagenarius pridie
nonas Januarii anno 581. uti vulgo creditur, 581.
quem antiquior vitæ ipſius ſcriptor confeſſoris titulo decorat, ob exilium certe, quod paſſus eſt : martyrio tamen coronatum ipſum volunt aliqui ;

Digitized by Google

at illum in pace quieviſſe innuit Gregorius Turonicus lib. VI. cap. 7. qui de B. Ferreolo hæc ſcribit : *Eo tempore Ferreolus Ucecenſis epiſcopus magnæ vir ſanctitatis obiit plenus ſapientia & intellectu, qui libros aliquos epiſtolarum, quaſi Sidonium ſecutus, compoſuit.* Præter hoc opus regulam quoque monachorum ſcripſit, quam Lucretii Dienſis epiſcopi cenſuræ ſubjecit, eamque monachis cœnobii a ſe conditi, quod ex ejus nomine Ferreolacenſe appellatum eſt, tradidit obſervandam. Exſtat in codice regularum & in

Ch. I. col. 194.

concordia S. Benedicti Anianenſis abbatis. Eccleſiam ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli conſtruxit, ſacris poſtea ipſius exuviis ditatam, quam Calviniani furentes flammis addixerunt. S. Ferreoli Uceticenſis epiſcopi nomen in omnibus martyrologiis omiſſum, in Gallicano certe prætermitti non debuit. Feſtum ejus colitur 4. menſis Januarii, qua die ſic habetur in excerpto hagiologii S. Juſti Narbonenſis: *Pridie nonas Januarii apud Ucetiam civitatem ſancti Ferreoli epiſcopi & confeſſoris oriundi de Narbona.* Ipſius vitam ex mſ. codice Toloſano edidit Marc. Ant. Dominici ; exſtat etiam mſ. in collectaneis Baluzii; hujus denique præſulis habetur mentio in prologo chronographi Fontanellenſis tom. 3. Spicilegii pag. 185.

VI. Albinus.

Favore Dynamii rectoris Provinciæ ad epiſcopalem cathedram aſſumitur Albinus, qui ante ipſum Dynamium, Maſſilienſem, ſeu provinciæ Auſtraſianæ præfecturam geſſerat : de quo hæc leguntur apud Gregorium Turonicum lib. VI. cap. 7. *Poſt cujus* (Ferreoli) *obitum, Albinus ex præfecto per Dynamium rectorem Provinciæ extra regis conſilium ſuſcepit epiſcopatum, quo non amplius quam tribus utens menſibus, cum ad hoc cauſa reſtitiſſet, ut removeretur, defunctus eſt.*

Qui poſt Albinum inducitur a Sammarthanis Uceticenſis epiſcopus Jovinus, Provinciæ quoque quondam rector fuerat, poſtulavitque & obtinuit a Childeberto rege, ut in epiſcopum aſſumeretur, ſed non ideo epiſcopatum poſſedit, utpote quem præoccupavit Marcellus diaconus, ut ait Gregorius Turonicus loco citato. Itaque Jovino prætermiſſo,

VII. Marcellus.

Senatorio ex genere, Felice parente Marcellus in lucem editus, diaconatus ordine inſignis erat, quando favore prælaudati Dynamii Provinciæ rectoris in antiſtitem electus eſt & conſecratus in cœtu præſulum metropolis Arelatenſis. Æmulum quidem Jovinum, de quo ſupra, paſſus eſt, qui, tametſi Marcellus jam inauguratus eſſet, nequaquam tamen de occupanda ſede deſpondit animum, ſed ad arma confugiens, Ueticam obſidione cinxit, quo citius Marcellum ſubigeret. qui viribus impar, de conditionibus pacis tractare cœpit, & numerata Jovino pecunia, in epiſcopatus poſſeſſione remanſit : de quibus hæc habet Gregorius Turonicus loco citato : *Jovinus iterum, qui quondam Provinciæ rector fuerat, regium de epiſcopatu præceptum accipit ; ſed prævenit eum Marcellus diaconus, Felicis ſenatoris filius, qui convocatis comprovincialibus, per conſilium Dynamii epiſcopus ordinatus eſt, ſed & ipſe vi pulſus deinceps a Jovino, ut removeretur, concluſus in civitate, virtute ſe defenſare nitebatur, ſed cum non valeret, muneribus vicit.*

VIII. Aurelianus.

Epiſcopatum Uceticenſis eccleſiæ obtinebat Aurelianus an. 660. quo tempore Eligium Noviomenſem ac Tornacenſem epiſcopum in Provinciam adventantem excepit honorifice, ex fragmento de rebus geſtis Dagoberti I. Francorum regis. S. Audoenus in vita ejuſdem ſancti Eligii lib. 2. cap. 12. Aurelianum Uzecenſem epiſcopum ſcribit. 660.

Audoenum Aureliano ſubjiciunt Sammarthani, nulla ad id probandum ratione adducta. Et certe nihil comperti de hoc epiſcopo nobis occurrit. Equidem Adrevaldus in vita S. Aigulfi abbatis Lirinenſis & martyris eum dicit ab Audoeno epiſcopo fuiſſe admonitum de inſidiis; quæ ipſi parabantur, ſed cum ſedes epiſcopalis taceatur, nihil obſtat quominus poſt Mabillonium dicamus Audoenum fuiſſe epiſcopum Rotomagenſem, qui hac ætate florebat ; ac proinde ruit conjectura Sammarthani noſtri in nota appoſita ad calcem col. 1194. tom. 3.

IX. Mummolus.

In vita S. Amandi epiſcopi Trajectenſis ad Moſam auctore Baudemundo Elnonenſi monacho æquali, tom. 2. actorum SS. ord. Bened. memoratur Mummolus *Ozindiſis* urbis antiſtes, qui eidem B. Amando monaſterium conſtruere molienti mortem intentavit, miſſis qui illum occiderent ſatellitibus. Hunc autem Uticenſem, ſive Uceticenſem Galliæ Narbonenſis epiſcopum fuiſſe Henſchenius cenſet, nec diſſentit Mabillonius; qui & eumdem exiſtimat eſſe ac Mummolum *Ucetiæ* civitatis *principem*, hoc eſt epiſcopum, qui S. Aigulfum abbatem Lirinenſem & martyrem multis affeciſſe injuriis legitur in vita ejuſdem S. Aigulfi tom. 2. actorum SS. ordin. S. Bened. pag. 660.

Qui Potentinum hac in ſerie epiſcoporum Uceticenſium reponunt Sammarthani fratres, Cointius & Pagi, haud alio nituntur fundamento, quam auctoritate concilii Toletani XIII. an. 683. cui Leopardus abbas ſubſcripſit vice Potentini Uticenſis epiſcopi: ſed valde incertum eſt utrum ad hanc noſtram eccleſiam pertineat hic præſul; imo certum videtur non pertinere, ſed ad Uticenſem *Utique* in Bœtica Hiſpaniæ. Vide novam Occitaniæ hiſtoriam tom. 2. in notis pag. 686. col. 2.

Sigipertum quoque ex hoc noſtro catalogo tollendum cenſemus, ut pote non aliunde notum, quam ex brevi chronico S. Theodoriti Uceticenſis, parum utique accurato, ſed maxime in Sigiperto, quem ordinatum tradit an. 773. a Nimbriſio archiepiſcopo Narbonenſi, qui certe nondum ſedebat anno 791.

X. Arimundus.

ANNI CHRISTI

X. Arimundus.

Idem qui Harmundus, Armadus, Arnaudus & Arvadus, ſubſcripſit concilio Narbonenſi adverſus hæreſim Felicis Urgellitani epiſcopi an.
791. 791. de quo vide inter inſtrumenta eccleſiæ
Ch. II. col. 3. Narbonenſis.

XI. Elephantus I.

800. Vivebat Elephantus anno 800. ex Sammar-
841. thanis, & adhuc 841. ex nova rerum Occitanarum hiſtoria tom. 1. pag. 531. quo ſcilicet anno Bernardus dux Septimaniæ audito ſuam conjugem filium alterum in urbe Ucetica peperiſſe, juſſit eum adduci ad ſe in Aquitaniam Elephanti epiſcopi miniſterio.

Admiſſus a Catello & Sammarthanis poſt Elephantum Geraldus expungendus eſt, ſi non alio nititur fundamento, quam quod altaris S. Salvatoris Anianenſis adſuerit conſecrationi: prorſus enim fictitia eſt.

Arbaldum vero ſeu Aribaldum putamus eumdem eſſe ac Arvadum ſeu Arimundum, qui ſupra, vel potius Aribaldum, qui ſequitur num. XVI.

XII. Walafridus.

857. Jam ſediſſe Walafridus dicitur an. 857. Sane hujus meminit Aimoinus monachus S. Germani a Pratis in hiſtoria tranſlationis reliquiarum SS.
858. Georgii, Aurelii & Nataliæ anno 858. Initio quippe hujus hiſtoriæ loquens de quibuſdam monachis Benedictinis, qui Valentiam ad corpus S. Vincentii martyris inquirendum pergebant, hæc habet: *Pariter inde pergentes ingrediuntur aliquando pagum Uzecenſem, ubi ab epiſcopo viro religioſo, nomine Walefrido comperiunt (quod Vivarias quoque civitate jam audierant) corpus memorati almi Vincentii martyris a ſupradicta urbe Valentia Beneventum eſſe tranſlatum, &c.* Adſuit autem Walafridus coro-
877. nationi Ludovici filii Caroli Calvi an. 877. &
878. concilio Tricaſſino 878. in quo dicam impegit Ractefredo Avenionenſi antiſtiti pro reſtitutione
Tom. 9. conc. col. 90.313. cujuſdam villæ ſedi ſuæ ablatæ, quam litem Johannes VIII. papa dirimendam commiſit Roſtagno Arelatenſi & Sigeboldo Narbonenſi archiepiſcopis, uti docet ejuſdem pontificis epiſtola CXXII. Mantalenſi quoque adſtitit concilio an.
879. 879. ac proinde idem eſt ac Widefridus, qui
Ch. IV. col. 169. cum Giſberto Nemauſenſi epiſcopo legitur adfuiſſe anno 878. inventioni corporis S. Baudilii martyris Nemauſenſis, cujus ſacræ reliquiæ ad Saxiacenſe in diœceſi Autiſſiodorenſi cœnobium tranſlatæ ſunt.

XIII. Asael.

885. Memoratur Aſael epiſc. Uceticenſis an. 885. in vita S. Theodardi Narbon. archiepiſcopi, apud Bolland. 1. die Maii pag. 148. col. 2.

XIV. Amelius I.

Occurrit Amelius Uceticenſis epiſcopus in concilio Nemauſenſi celebrato in villa Portu,
887. cui interfuit an. 887. cum S. Theodardo Narbonenſi archipræſule & aliis pluribus epiſcopis
A pro Servo-dei in ſedem Gerundenſem, e qua ejectus fuerat, reſtituendo; iterumque alteri in eadem villa celebrato concilio adſuit an. 897. Privilegium obtinuit a Ludovico rege Provinciæ anno 896. & aliud ab eodem jam imperatore 896. Ch. I. col. 293.
anno 903. Subſcripſit anno 906. cum aliis pluribus epiſcopis chartæ, quam obtulit Emma ab- 903. Ch. II. col. 295.
batiſſa ſancti Johannis ſynodo Barcinonenſi, ex tabulario ſancti Victoris Maſſilienſis. Vide inter inſtrumenta eccleſiæ Narbonenſis. Intereſt Ame- 906. Ch. XII. col. 13.
lius Magalonenſi apud Juncarias concilio anno 909. quo circiter ſeu X. regnante Ludovico imperatore, *loco ſacro ſancti Theodoriti martyris* 909. Tom. 1. hiſt. Occitan. in prob. pag. 61.
B *Chriſti ſedis principalis, qui eſt ædificatus & conſtructus in Ucetia civitate, ubi Amelius gratia Dei epiſcopus regere videtur*, donatio facta legitur a Rainaldo ipſius fratre & uxore Agilburge. Circa annum 911. una cum Roſtagno Arelatenſi præſule Gerardum ſuum nepotem nominavit archiepiſcopum Narbonenſem, ſed fruſtra; qua de re vide ſupra in archiepiſcopis Narbonenſibus.

Itaque Sigipertum II. inductum a Sammarthanis an. 897. ex hoc catalogo tollimus, quod ei locus non ſuppetat. Mantigiſum vero, ſeu potius Nantigiſum, qui apud eoſdem ſequitur, Ur-
C gellitanæ ſedi, cui revera præfuit, reſtituimus. Denique Geraldus epiſcopus, vel etiam archiepiſcopus nuncupatus in charta fundationis prio- Ch. III. col. 295.
ratus S. Saturnini de Portu S. Spiritus an. 948. Stephanotio noſtro viſus eſt epiſcopus Uceticenſis, auctoribus vero novæ rerum Occitanarum hiſtoriæ archiepiſcopus Aquiſextienſis, & Roſtagnus epiſcopus commemoratus in eadem charta, quam volunt datam an. 945. præſul Uceticenſis. Dubia proponimus, ſolvat qui poteſt.

XV. Amelius II.

D In chartario ſancti Guillelmi de Deſerto fol. 101. 102. bis & 103. legimus Amelium gratia Dei epiſcopum in Uſetia civitate anno Lotharii regis filii Ludovici decimo tertio, hoc eſt 966. 966.
Subjicitur ibidem *notitia patefactionis, vel redditionis, & guirpitionis, vel evacuationis, qualiter in Nemauſo civitate ad eccleſiam S. Mariæ ſedis principalis veniens quidam homo nomine Raimundus comes & marchio, qui dicebat eccleſiam S. Martini, quæ eſt ædificata in comitatu Agathenſe cum villis Cauchis, Petroliano, &c. ex parte aliqua feminæ nomine Hermegutis, per aqueſta, quæ de ipſa acquiſivit, ipſe habere vel tenere debet........... unde ex hoc altercatio inter Raimundum comitem*
E *& Amelium epiſcopum orta eſt. Veniens itaque Raimundus ad eccleſiam S. Baudelii coram Bernardo gratia Dei epiſcopo* (Biterrenſi) *Fulchrando epiſcopo* (Leutevenſi) *Theutbaldo, Eldeberto, &c. proclamavit per guadium ſuum, id eſt per feſtucam de vite, quod ipſas res ſubſcriptas in manu Amelii epiſcopi tradidiſſet, & guirpitionem feciſſet. Acta notitia ſeriei hujus VI. nonas Julii ſub die Veneris in Nemauſo civitate publice, regni domini noſtri Lotharii anno XVIII.** hoc eſt 969. Vide * al. XVII.
probationes tomi 2. novæ rerum Occitanarum 969.
hiſtoriæ pag. 123. ubi pro *VI. nonas* legitur

Digitized by Google

ſimpliciter *nonas;* unde non mirum quod illic ea
ANNI CHRISTI notitia referatur ad annum 971. Ceterum nemo
non videt hæc Amelio primo convenire non
poſſe; proindeque merito Amelium II. epiſcoporum
Uceticenſium cenſui adjiciendum.

XVI. Aribaldus & Arballus.

994. Sedit Aribaldus in concilio Anſano an. 994.
ex tomo IV. Anecdotorum Martennii col. 78.
imo fortaſſe jam anno 990. in concilio itidem
Anſano, ubi dicitur *Erboldus epiſcopus urbis*
1010. *Utracæ*, ibidem col. 73. Anno 1010. firmavit
cum aliis epiſcopis decretum Ermengaudi epiſcopi
Urgellenſis de vita canonica in eccleſia ma-
Marc. Hiſp. col. 423. trice inſtituenda. Nominatur in epiſtola Benedicti
papæ VIII. ad epiſcopos Burgundiæ & Aquitaniæ
Tom. 9. conc. col. 810. pro Cluniacenſibus circa 1019. ſcripta. Interfuit
1025. alteri Anſano concilio anno 1025. & inſequenti
Ibid. col. 859. convenit ad comitia generalia Lugduni convocata
auctoritate Conradi imperatoris, cognomento
1026. Salici, ad quæ convenerunt etiam Pontius Arelatenſis,
ambo Burchardi Lugdunenſis & Viennenſis,
necnon Gualterius Veſontionenſis archipræſules,
ex ſchedis D. capiſcoli Uceticenſis eccleſiæ,
in quibus alterato tantiſper nomine Raimbaldus
pro Aribaldo appellatur.

XVII. Hugo.

Marc. Hiſp. col. 431. Inſtitutionem vitæ canonicæ factam in eccleſia
Gerundenſi anno 1019. aliquanto poſt ſua ſub-
Tom. 7. ampliſſ. collect. col. 57. ſcriptione comprobavit Hugo Uceticenſis epi-
ſcopus. Narbonenſi concilio habito circa 1032.
1032. nomen quoque ſuum ſubſcripſit. Anno 1042.
1042. die 4. Septembris, non vero 1056. adfuit concilio
apud S. Egidium celebrato: cumque a Nar-
1043. bonenſi XVI. cal. Aprilis anno 1043. in quo
T. 4. Anecd. col. 84. anathemate perculſi ſunt qui bona monaſterii
Coxanenſis invaderent, abſuiſſet, illius paulo poſt
1050. acta confirmavit. Interfuit an. 1050. idibus Julii
Ibid. col. 87. concilio apud S. Tiberium, ac circiter 1054.
1054. eccleſiæ Magalonenſis conſecrationi; quo anno
indictione VII. octavo calendas Septembris miſit
legatum ad ſynodum Narbonenſem. Subſcripſit
1066. an. 1066. litteris Almodis comitiſſæ & Raimundi
Ch. XII. col. 177. Ruthenenſis comitis ejus filii eccleſiam S. Egidii
Cluniacenſi congregationi largientium. Præterea
ex charta Raimundi in Uceticenſi cathedra ſucceſſoris
conſtat Hugonem ſe munificum præbuiſſe
erga monaſterium Caſæ Dei in Arvernis &
1078. Seguinum abbatem, qui regimen auſpicatus eſt
anno 1078. cui quidem abbati Malliacenſes S.
Laurentii & ſancti Vincentii eccleſias conceſſit.
1080. Denique an. 1080. pridie nonas Octobris interfuit
Hugo concilio Burdegalenſi, Hugone Dienſi
epiſcopo & S. ſedis legato præſide, ubi Silvæ
majoris monaſterio, petente S. Geraldo ipſius
fundatore, inſigne privilegium conceſſum eſt.
Vide ſæcul. VI. Bened. part. 2. pag. 868.

XVIII. Raimundus I.

1096. Haud prius anno circiter 1096. nobis occurrit
R. epiſcopus, in hiſtoria ſcilicet comitum Toloſæ
pag. 131. ubi Raimundus comes Anicienſi eccleſiæ
factam a ſe donationem in ejus præſentia
A laudat. Anno 1111. menſe Octobri eccleſiam
S. Martini de Caux in comitatu Agathenſi ceſſit
monaſterio S. Guillelmi. Se quoque beneficum ANNI CHRISTI
præbuit erga monaſterium Caſæ Dei & abbatem 1111.
Stephanum, cui aſſeruit, aut iterum donavit eccleſias
Malliacenſes S. Laurentii & S. Vincentii, jam
ab anteceſſore Hugone collatas, an. 1114. ind. 1114.
VII. nonis Martii, conſentientibus Bertrando
præpoſito & Pontio Willelmi capiſcolo ejuſdem
eccleſiæ. Eccleſiam de Cambonas cum ſuorum
conſilio clericorum dedit anno 1121. cœnobio 1121.
S. Egidii & Hugoni abbati; teſtes ſunt Raimundus
abbas S. Privati & alii tam canonici, quam
B monachi, ex tabulario ſancti Egidii. Exſtant ad
Raimundum Uceticenſem, A. Avenionenſem
& S. Valentinenſem epiſcopos litteræ Paſchalis II.
papæ, quibus eos conſtituit judices querelæ Aniancenſes
inter & Caſadenſes monachos ſuper eccleſia
de Gordanicis. Datæ ſunt VI. idus Febr. Ad
eum quoque ſcripſit Calixtus II. papa de uxore
Pontii Guillelmi de Barriaco & filio ejus Raimundo,
ut eos commoneret de reſtituendis Gordanicenſi
monaſterio, quæ prædictus Pontius eidem
abſtulerat. Datæ ſunt Toloſæ pridie idus
Julii. An. 1125. IV. cal. Martii adfuit ſynodo, in 1125.
qua Arnaldus Narbonenſis archiepiſcopus ejuſ-
C dem eccleſiæ præpoſituram ſuo capitulo reſtituit. 1130.
Reperitur adhuc annis 1130. & 1138. 1138.

XIX. Ebrardus I.

Præerat Ebrardus, dictus etiam Everardus, jam
an. 1139. quo in ſynodo Uceticenſi ſubſcripſit 1139.
compoſitioni factæ Stephanum inter Caſæ Dei *Ch. X. col. 321. ubi pro G. Uticenſi legendum E.*
abbatem & Ademarum abbatem S. Tiberii jamdudum
de eccleſia S. Petri de Beciano litigantes,
arbitro Guidone cardinali S. ſedis apoſtolicæ
legato. Eodem anno Romæ conſtitutus concordiam
inter Juncellenſem & Pſalmodienſem abbates
procuraſſe in palatio Lateranenſi una cum
D Guillelmo Nemauſ. epiſcopo, & Petro S. Egidii,
alioque Petro Maſſil. abbatibus, de conſenſu
partium dicitur in bulla Innocentii II. eam firmantis
compoſitionem. Una cum capitulo paciſcitur *Ch. XI. col. 136.*
an. 1144. cum Bremundo d'Uzés de moneta 1144.
Uceticenſi & aliis feodis, quæ Bremundus ſeu Bermundus
in damnum & injuriam præpoſiti occupaverat,
arbitris controverſiæ Petro ſancti Egidii
abbate, Roſtagno de Poſquieres, Pontio de Montlaur,
Raimundo de Caſtries & Bertrando de Marguerite.
Habuit controverſiam cum nobili viro
Rainone, *al.* Raimundo du Caylar & Beatrice
ipſius conjuge pro eccleſiæ ſuæ juribus, de quibus
E tandem concordiam iniit an. 1145. præſidente 1145.
Alfonſo comite (Toloſ.) & iterum 1149. 1149.
præſidente Raimundo comite. Obiit Ebrardus
anno 1150. ut conſtat ex epitaphio, quod in 1150.
fundamentis eccleſiæ cathedralis Uceticenſis ab
hæreticis funditus bis dirutæ, & totidem vicibus
reparatæ inventum eſt, cujus tenor ſequitur:

Idibus Julii obiit Ebrardus epiſcopus.
Ad bona non tardus Jeſu Chriſti præſul Ebrardus:
Vir quondam rectus, æquus, prudens & honeſtus,
Corporis & mentis qui pavit oves alimentis;

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Pauperibus etiam multos donavit amictus.
Hunc igitur virum denatum munere vitæ
Credimus eſſe cœlis magno decoratum honore,
Millenum centum quinquageſimum annum.

Poſt obitum Ebrardi electus eſt a clero & populo Petrus ejuſdem eccleſiæ præpoſitus, oblatuſque Narbonenſi archiepiſcopo confirmandus, ſed incaſſum, qua de cauſa ignoramus.

d'Uzès.

XX. Raimundus II.

Nobiliſſimo genere ortus Raimundus patrem habuit Raimundum Decani, Poſqueriarum & Uceticæ dominum, fratres vero Raimundum Vivarienſem, Petrum Leutevenſem, & Albertum Nemauſenſem epiſcopos, uti legitur in epitaphio patris eorum, quod inſculptum eſt muro eccleſiæ monaſterii Pſalmodienſis prope portam ferream, juxta quam duo ſunt ſepulcra lapidibus marmoreis facta pro familia vicecomitali Uceticenſi. Sic autem habet: *Anno Domini 1138. menſe Auguſti obiit Raimundus Decani dominus Poſqueriarum & Uctiæ, pater epiſcoporum Raimundi Vivarienſis, Raimundi Ucetienſis, & Alberti Nemauſenſis.* Raimundus autem noſter jura ſacra dabat populis Uceticenſibus jam temporibus Eugenii papæ III. utpote qui pontifex motam inter hunc epiſcopum & B. Gordanicenſem priorem controverſiam finiendam commiſit A. Nemauſenſi & G. Vivarienſi epiſcopis. Præſens memoratur
1154. an. 1154. cum Aldeberto fratre epiſcopo Nemauſenſi in charta Bernardi Atonis vicecomitis Nemauſenſis & Agathenſis, qua caſtrum de Bernis dedit ad Feudum Elzearo de Sauve. Eidem præſuli & eccleſiæ cathedrali Uceticenſi Ludovicus VII. Francorum rex dedit eccleſias, ſeu plures abbatias, & loca non pauca etiam caſtris
1156. munita anno 1156. ut liquet ex inſtrumento in
Ch. VII. col. 199. appendice relato. Querelam habuit eodem anno cum Rainone du Caylar & uxore Beatrice, cujus arbiter Raimundus comes aſſiſtentibus Bertrando abbate S. Egidii, Bermundo d'Uzès, Hugone de Baux, & Guillelmo de Sabran pronunciavit epiſcopum Rainoni daturum in feudum caſtrum de Blanzac cum *accaptis* quæ inibi fecerat epiſcopus; ſicque Raino pactionem initam cum Ebrardo Raimundi deceſſore ratam habuit. Memoratur circa hunc annum in bulla Adriani papæ IV. compoſitionem inter epiſcopum Biterrenſem & priorem de Caſſiano confirmantis, quam ait
Ch. XV. col. 138. Adrianus factam interponentibus ſollicitudinem ſuam Berengario archiepiſc. Narbon. Raimundo Uceticenſi præſule, &c. Raimundus epiſcopus plurimas capitulo liberaliter donavit eccleſias ſub clientelæ profeſſione ſibi ac ſucceſſoribus ab eodem capitulo exhibenda; quod Adrianus papa IV. con-
1157. firmavit an. 1157. Compromiſit 1159. menſe
1159. Aprili cum Bermundo de Ucetia pro juramento
1162. ſeu hominio loci de Peireiras. Anno 1162. prioratum de Chuſelan commutavit pro prioratu S. Florentii cum Guillelmo priore S. Petri de Portu ordinis Cluniacenſis in urbe S. Spiritus. Non-
1164. nulla quoque permutavit an. 1164. cum Pontio abbate & monachis S. Andreæ Avenionenſis,

ANNI CHRISTI

A de conſenſu Bertrandi præpoſiti. Ejuſdem Raimundi, & epiſcopi Santonenſis conſilio Petrus Anicienſis præſul multa conceſſit Pontio abbati Caſæ Dei, ejuſque ſucceſſoribus an. 1167. in 1167.
his canonicam unam præbendam in eccleſia Anicienſi, ſicuti jam obtinebant abbates Cluniacenſes. Anno ſequenti recognitionem accepit a Ber- 1168.
mundo de Ucetia pro quibuſdam juribus ac prædiis, qui quidem Bermundus ejuſdem Raimundi frater dicitur anno 1169. in actis regii chartophylacii Pariſienſis. Teſtis etiam Raimundus cum ſuo fratre Aldeberto Nemauſenſi præſule laudatur in charta Bertrandi comitis Melgorii abbatiæ
B Francarum vallium benefacientis anno 1171. 1171.
Interfuit 1179. Lateranenſi concilio. Ceſſit *Tom. XII. fragm. Stephanotii, pag. 170.*
1185. menſe Januario eccleſiam de Barriaco domui militiæ Templi de Jeruſalem in gratiam præceptoris domus de Challes. Inſequenti 1186. 1179.
D. papa Urbano III. præſidente, Philippo rege 1186.
regnante, dedit cœnobio Caſæ Dei, *quod*, inquit, *in me & eruditionis & religionis poſuit fundamentum*, & abbati Dalmatio eccleſiam S. Dionyſii cum omnibus ad eam pertinentibus, præſentibus Guillelmo præpoſito, &c. in cujus chartæ authenticæ ſigillo ex una parte legitur, *S. R. Uzeticenſis epiſcopi*, & ex altera conſpicitur dimidiata ſancti
C effigies cum hac epigraphe: *S. Theodoritus MR.* Ceterum quod in hac charta Raimundus epiſcopus dicit monaſterium Caſæ Dei in ſe & eruditionis & religionis poſuiſſe fundamentum, confirmatur ex necrologio S. Roberti de Cornilione prioratus a Caſæ Dei monaſterio pendentis; ubi ſic habetur: *Raimundus epiſcopus Uticenſis Caſæ Dei monachus obiit idibus Decembris.* Non deceſſit ante annum 1188. quem attigiſſe pro- 1188.
bat donatio loci de Angoſtrinis, *al.* de Auguſtinis ab eo menſe Januario ejuſdem anni facta Ermeſindæ abbatiſſæ, ut inibi monaſterium ordinis Ciſtercienſis excitaret, a quorumcumque jurium
D ſolutione liberum, præſente G. epiſcopo Nemauſenſi. Adhuc ſedebat menſe Junio ejuſdem anni, quo arbiter ſententiam protulit pro monaſterio Francarum vallium.

XXI. Bertrandus I.

Non ſedit Bertrandus ante annum 1188. ex his quæ ſupra diximus. Anniverſarium habet in cœnobio S. Andreæ ſecus Avenionem, ex necrologio, ubi dies obitus ejus conſignatur IV. *al.* VI. calendas Auguſti. Huic autem antiſtiti locum hîc dedimus poſt Sammarthanos, nullo præterea ad epiſcopatum ejus aſſerendum con-
E victi argumento.

XXII. Guillelmus I. De Venejan.

Innoteſcit Guillelmus epiſcopus, vulgariter cognominatus *de Venejan* aut *Benejan* jam ab anno 1190. ex genealogia familiæ vicecomitalis 1190.
Uceticenſis, quem filium Auſtoris, *al.* Auſtriæ nominatum reperimus in quibuſdam ſchedis, & in hominio, quod R. Pelet ei pro caſtro de Roſſan exhibuit an. 1199. 29. Aprilis, coram G. Nemauſenſi epiſcopo, R. Ucetiæ domino, & R. ejus fratre clerico. Controverſiam Guillelmus habuit an. 1197. die 27. Febr. cum Eleazaro 1197.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI filio dominæ Roſciæ, qui aſſerebat caſtellum de A
Blanzac ad ſe pertinere, utpote quod Rainoni du
Caylar & Beatrici ejus conjugi avis ſuis conceſ-
ſum erat a Raimundo epiſcopo Guillelmi deceſ-
1199. ſore. Anno 1199. Bernardus de Anduſia &
Petrus Bremundus ejus filius Guillelmo epiſcopo
fidem clientelarem præſtant pro caſtris de S. Am-
broſio, Montalen, Genouillac, &c. Eodem anno
menſe Martio in genealogia mſ. familiæ viceco-
mitalis Uceticenſis habetur compromiſſum inter
Bernardum de Anduſia & Petrum Bremundum ex
una parte, & Guillelmum epiſcopum ex altera,
ſuper caſtro de Genouillac, cujus medietas patri
1200. & filio aſſeritur. Adſuit an. 1200. Guillelmus B
Ch. xxix. col. 362. antiſtes Uceticenſis cum aliis pluribus præſulibus,
Imberto Arelatenſi archiepiſcopo templum beatæ
Mariæ virginis ac vivificæ crucis apud Montem-
peſſulanum dedicanti. Is eſt G. Uceticenſis epi-
1202. ſcopus, cui anno 1202. menſe Septembri Ber-
nardus quidam tranſactione inita quidquid habe-
1203. bat apud S. Ambroſium tradidit. Teſtis anno ſe-
Bouche hiſt. Prov. lib. 9. ſect. 2. cap. 4. quenti menſe Septembri legitur in charta Rai-
mundi VI. Toloſani comitis quaſdam immuni-
tates ac libertates priori & fratribus Pontis ſancti
Benedicti olim a patre ſuo Raimundo V. con-
ceſſas laudantis & confirmantis. Quaſdam hoc
anno 1203. IV. idus Febr. permutavit eccleſias C
cum Gaucelino abbate Anianenſi, ſimulque
Ch. x. col. 302. priore de Gordanicis. Iiſdem die & anno reli-
gioni Carthuſienſi dedit eccleſiam B. Mariæ de
Bondillono cum omnibus pertinentiis, appendi-
tiis, & juribus, in manibus Imberti prioris de
Silva, ad ædificandam ejuſdem ordinis domum,
Ch. xi. col. 303. quæ eſt Vallis bona diœceſis Uceticenſis; ad
quam mox Guillelmus abdicato epiſcopatu ſe-
ceſſiſſe videtur, ut innuit nomen & bulla Ebrardi
ſucceſſoris in hac ipſa charta enunciata, quan-
quam hic potuit aliquot poſt annis ſuam huic
chartæ confirmationem adjungere. At profecto
G. quem revera ſimpliciter epiſcopum legimus D
Ch. xiii. col. 304. in genealogia mſ. familiæ vicecomitalis Uceti-
cenſis anno 1205. dignitati ſuæ nuncium remi-
ſerat eodem anno 1205. VII. idus Julii, quo
Raimundus Ucetiæ dominus recognoſcit ſe præ-
dictæ domui Vallis bonæ donaſſe quidquid ha-
bebat in monte Jeſſel, *præſentibus Guillelmo de
Venejano quondam Uticenſi epiſcopo*, Petro de
Caſtro novo ſedis apoſt. legato, &c. Teſtis lau-
datur hoc ipſo anno VII. cal. Auguſti *G. de Ve-
nejano quondam epiſcopus Ucetienſis* in donatione
Raimundi Geraldi de Monte-acuto facta ordini
Carthuſienſi, & ſpecialiter Amblardo priori
Vallis bonæ. Recenſetur adhuc eodem modo in E
confirmatione donationis Raimundi Ucetiæ do-
mini facta eidem domui a Decano ejus filio
1207. menſe Martio; & in alia ſimili Guillelmi
de Sabrano menſe Aprili ejuſdem anni, cui do-
nationi Raimundus Guillelmi cancellarius D.
epiſcopi Uceticenſis *præſens ante fuit*. Superſtes
erat Guillelmus de Venejano quondam Ucetiæ
epiſcopus an. 1212. menſe Julio, quo Bermundus
Ucetiæ dominus ei nomine domus Vallis bonæ
laudavit, ac per illum ordini Carthuſienſi quid-
quid pater ejus R. quondam donaverat, ſeque
dediſſe Amblardo priori Vallis bonæ recogno- ANNI CHRISTI
verat, necnon quidquid frater ejus R. Decanus
laudavit & recognovit Nicolao dictæ domus Ch. xv. col. 305.
priori, &c. ex charta in appendice relata.

Utrum vero Carthuſianum inſtitutum amplexus ſit Guillelmus, hæ quidem chartæ non continuo probant, ſed tamen id maxime probabile ſit ex litteris D. Polycarpi de la Riviere eruditi Carthuſiani ad D. Peireskium, in quibus ait ſe non raro Guillelmum repeiſſe monachum in Carthuſia Vallis bonæ, ad quam ſe receperat, cum hoc addito, *quondam epiſcopus Uticenſis*. Charta vero anni 1228. IV. cal. Aprilis facta dicitur in domo Vallis bonæ, in camera, quæ fuit *domini* Guillelmi de Venegano quondam Uceticenſis epiſc. atque inter teſtes nominatur *Fr. W. de Venegano*. Guillelmi quondam epiſcopi nomen adhuc reperitur an. 1214. in genealogia familiæ vicecomitalis Uceticenſis, & in ſchedis Martennii noſtri, qui quidem ait Guillelmum hoc anno inquiri feciſſe de commiſſis exceſſibus poſt mortem ſui deceſſoris, cujus omnem ſupellectilem diripuerat bajulus ſeu ballivius Uceticenſis. Sed quoad hanc inquiſitionem pro MCCXIV. legendum fortaſſe MCXCIV. cur enim tamdiu illam diſtuliſſet?

XXIII. EBRARDUS II.

Sedebat Ebrardus jam anno 1203. ex veteri
Gallia Chriſtiana, quo quidem anno, ut diximus, Ch. xi. col. 303.
abdicaſſe videtur ejus anteceſſor Guillelmus. Et
certe hoc anno IV. idus Febr. bullam & ſignum
ſuum Ebrardus appoſuit chartæ fundationis Vallis
bonæ ordinis Carthuſ. factæ ab anteceſſore Guil-
lelmo. An. 1205. menſe Auguſto Raimundus de 1205.
Mamolene, Petrus d'Oulargues & Bertrandus de
Mamolene fratres Raimundi nepotes vendiderunt
ei molendinum de Pontels; quibus etiam menſe &
anno B. de ſancto Maximino eidem ſua jura in
dicto molendino vendidit. Eo circiter tempore
Berengario archiepiſcopo Narbonenſi obedien-
tiam promiſit. Memoratur & annis 1206. ac 1206.
1207. die 15. Auguſti, quo ipſe, Albericus 1207.
præpoſitus & capitulum Uceticenſis eccleſiæ pe-
pigerunt cum Ebrardo Ucetiæ domino ex parte,
pro caſtro de Blanzac & domo ejuſdem Ebrardi
apud Ucetiam ſita, necnon & pro debita cano-
nicis ab eodem procuratione; arbitri fuere Petrus
de Caſtro novo ſedis apoſtolicæ legatus, Guillel-
mus Nemauſenſis antiſtes, ac Raimundus Ucetiæ
quoque dominus ex parte. Eodem anno Elea-
zardus Ucetiæ dominus Ebrardo epiſcopo ſuam
domum recognoſcit, & canonicis procurationem,
& non audet aliquem pignorare Ucetiæ, ex ge-
nealogia ſæpius memorata. Hoc inſuper anno
menſe Aprili pepigit Ebrardus epiſcopus cum
Bermundo de Ucetia pro hominio & cenſu loci
de Peireiras, ſeu potius ipſe cum Alberico præ-
poſito initam anno 1159. Bermundum inter &
Raimundum epiſcopum deceſſorem ratam ha-
buit tranſactionem.

XXIV. RAIMUNDUS III.

Rainardum, qui ſequitur in indice Sammarthanorum, haud alium putamus a Raimundo,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
quem exſcriptores perperam legerunt Rainardum. A
Sane Raimundi nomen integrum occurrit jam
1208. an. 1208. menſis Auguſti die 8. quo Raimundus
& Eleazardus Ucetiæ domini eidem recogno-
verunt quidquid in diœceſi Uceticenſi poſſide-
bant. Iiſdem die & anno Raſcas & Eleazardus
Ucetiæ domini profitentur R. epiſcopum habere
cemonias & cavalcadas ad defenſionem bonorum
Ucetienſis eccleſiæ, vel treugam, & ſtratas pu-
blicas defendendas, & captores, ſeu pravos ho-
mines depellendos, in caſtro de Colias, Montagut,
&c. Inſuper hoc ipſo die & anno Petrus & G.
de Arpailhargues & R. de Vezenobre eidem epi-
ſcopo horumce locorum juſtitiam recognoſcunt. B
Pridie calendas Novembris ſopivit Raimundus
epiſcopus controverſiam, quæ vertebatur inter
homines Balneoli & dominos ejuſdem villæ
ſuper furnis, &c. Eodem adhuc anno Raimun-
dus Pelet caſtrum de Roſſon R. epiſcopo Uce-
ticenſi reddi jubet, claves ipſius tradi, & attolli
vexillum S. Theodoriti in teſtimonium fidelita-
tis. Die 12. Januarii ejuſdem anni G. de Montels
& Saurina ejuſdem loci domina, adſtante viro
ſuo B. de Montels ſeſe pro dicto loco clientes
1209. Raimundi epiſcopi profeſſi ſunt. Anno ſequenti
die 28. Febr. Raimundus epiſcopus hominium
excepit a Raimundo Decan filio defuncti Raſcas C
pro his quæ habebat apud S. Vincentium de
Jonquieres, præſentibus Bermundo Ucetiæ do-
Bertrando. mino ipſius fratre, B. abbate Pſalmodienſi, B. t.
de Blanzac, Pontio de Montmiral Pſalmodienſi
monacho, &c. Eodem anno 1209. Albaronus
& G. Rainoard domini de Montfrin clientelam
pro dicto loco R. epiſcopo profitentur; quo
etiam anno 21. Junii R. Toloſanus comes ei
& capitulo totum illud remiſit, quod ſuum eſſe
dicebat in urbe de Montibus, præſentibus Dra-
goneto de Bocayran, Bermundo de Sauve, &c.
Idem comes inita 7. Julii ejuſdem anni cum R.
epiſcopo conventione, die 14. ejuſdem menſis & D
anni illi hominium præſtitit pro his quæ poſſi-
debat in caſtro ſeu territorio del Iſſarts, & apud
S. Paulum de Cayſſon, præſentibus Alberico præ-
poſito, R. de Colias & aliis. Inſuper hoc anno
die XI. Nov. idem R. comes Toloſanus caſtra
de la Calmette, Moſſac, Remolins, Fournez &
alia plurima, imo quidquid in hac diœceſi poſſi-
debat, ſe beneficiario jure ab epiſcopo Uceticenſi
R. cui fidem obſtringit, tenere profitetur. Me-
1210. moratur & anno 1210. 23. Auguſti in alia
Charta XXXIII. col. 366. clientelæ profeſſione ſibi a Petro d'Arpailhargues
pro dicto loco exhibita. Initam conſules inter
Monſpelienſes & G. de Altiniaco Magalonenſem E
epiſcopum compoſitionem de formula electionis
conſulum R. epiſcopus Uceticenſis ſedis apoſt.
legatus ratam habuit VI. idus Febr. ejuſdem anni.
1211. Injunxit anno ſeq. 1211. Petro Biterr. epiſco-
po, ut pedagia Leutevæ Petro Leutevenſi præſuli
adjudicaret; quod ita præſtitum ſcribit Plantavi-
tius pag. 113. a Biterrenſi epiſcopo, aſſiſtentibus
Bernardo S. Afrodiſii abbate, & Guillelmo eccle-
ſiæ Biterrenſis præcentore. Eodem anno IV. idus
Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 229. Martii Simon dominus Montisfortis ſe conſilio
& auctoritate D. Arnaldi abbatis Ciſtercii ſedis
apoſt. legati & D. R. Uceticenſis epiſcopi caſtrum
de Pezenas Raimundo de Caturco & ſucceſſori-
bus ejus propter immenſa ipſius in ſe & eccleſiam
catholicam beneficia contuliſſe profitetur. Teſtis
etiam eſt 1211. nonis Junii in charta R. Tren- Ibid. col. 231.
cavelli dantis Simoni domino Montisfortis quid-
quid habebat in vicecomitatu Biterrenſi, &c.
Pridie cal. Sept. ejuſdem anni ſcriptis ad univer- Charta XXXIV. col. 366.
ſos fideles litteris encyclicis hortatur ad eleemo-
ſynas reſarciendis ædificiis parthenonis de Vine-
golio diœceſis Magalon. erogandas. Denique hoc
ipſo anno Philippus Francorum rex quod ipſius
pater Ludovicus Uceticenſi eccleſiæ privilegium Ch. XIV. col. 304.
indulſerat, Raimundo epiſcopo & ſucceſſoribus
confirmavit. Vide quæ de hoc antiſtite diximus
obiter tom. I. col. 927. Ratam habuit anno ſe-
quenti 1212. *R. bonæ memoriæ quondam Uti-* 1212.
cenſis epiſcopus, tunc temporis apoſt. ſedis legatus Ch. LIX. col. 52.
electionem Arnaldi Narbonenſis archiepiſcopi, a
quo & reſtitutam eccleſiam de Cuxiaco Narbo-
nenſi capitulo in concilio Narbonæ habito pridie
calendas Maii ejuſdem anni confirmavit. Die 15.
Junii ejuſdem anni Ozilo Guerinus & Guido
Malchinus fratres, filii Guillelmi Malchini ca-
ſtrum & oppidum de Montfort, manſum de
Referet, villas Falgueriam, Brim, Coujol, &c.
tenere ſe a Raimundo Uceticenſi epiſcopo &
ſedis apoſt. legato profitentur. Quo defunctus ſit
anno Raimundus certo non habemus, at quo
deſierit præeſſe huic eccleſiæ ſat ex dictis colli-
gitur. Ceterum anniverſarium habere dicitur in
abbatia S. Andreæ ſecus Avenionem, ubi dies
depoſitionis ejus notatur IV. idus Decembris.

XXV. RAIMUNDUS IV. DE MAS D'ANDRÉ.

Hunc eſſe putamus Raimundum, qui ex priore
ſanctæ Mariæ de Lunello, ſacerdote & canonico
Magalonenſis eccleſiæ in præſulem Uceticenſem
poſtulatus, Arnaldo Narbonenſi archiepiſcopo
confirmandus oblatus eſt ab Alberico præpoſito
& aliis canonicis, libello ſupplici, cui primus
ante omnes alios ſubſcripſit Albericus. Initia ejus
epiſcopatus anno 1212. conſignanda eſſe, inter
alia plurima argumenta, probat potiſſimum con-
troverſia Bermundi Ucetiæ domini *cum R. epiſcopo*
Ucetienſi ſucceſſore R. hoc anno 1212. Et certe 1212.
eodem anno R. epiſcopus Uceticenſis fidei ſacra-
mentum excepit a conſulibus urbis, & a Rai-
mundo Pelet recognitionem caſtri de Roſſon.
Die 9. Februarii ejuſdem anni, ſeu potius anni
1213. ſecundum hodiernum calculum, idem 1213.
Bermundus Ucetiæ dominus hominium fideique
ſacramentum præſtitit R. epiſcopo, coram teſti-
bus G. præpoſito, S. de Boiſſeſon præcentore,
P. Bermond domino de Sauve, R. de Poſquieres,
Bermundo de Sauve, R. de Ucetia, B. de Blanzac,
B. de S. Stephano, G. du Pont, R. de Remolins,
R. de S. Maximino canonicis, &c. Ad hæc R.
epiſcopus hominium excepit ab Albarono do-
mino de Montfrin pro medietate hujus loci an.
1212. 13. Aprilis, hoc eſt 1213. & hoc ipſo
anno 10. Aprilis a Raimundo domino de Mont-
frin pro altera dicti loci medietate. Eodem anno
24. Aprilis Pabanus, Pontius d'Aramon & P.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Audebert ipſius frater, Guiſcardus ac G. d'Ara-
mon domini hujus loci clientelarem ei fidem
profeſſi ſunt pro bonis quæ habebant in dicto
loco & aliis. Hunc epiſcopum & eccleſiam ejus
Simon Leiceſtriæ comes & dominus Montis-
1214. fortis litteris datis an. 1214. pridie nonas Martii
Ch. XVI. col. 305. donis plurimis ditavit, in compenſationem dam-
norum quæ huic eccleſiæ intulerat R. quondam
comes Toloſanus, eidemque promiſit epiſcopo ſe
de terra, quam illi conceſſerat, facturum inſtrumen-
tum, ſicut melius & utilius ipſi & capitulo viſum
fuerit expedire, ac fidelitatem & *homagium* ei
præſtiturum pro terra Uceticenſis diœceſis, quam
tenebit ad feudum ſecundum tenorem inſtru-
mentorum, *quæ facta ſunt*, inquit, *inter præ-
deceſſorem tuum dominum Raimundum quondam
Uticenſem epiſcopum & Raimundum comitem Toloſæ.*
Eodem anno præſens memoratur clientelæ, quam
Henricus comes Ruthen. Simoni Montisfortis
præſtitit die VII. idus Novemb. Hunc vero præ-
1215. ſulem anno primum 1215. cognominatum re-
perimus *de Manſo Andreæ*, in quodam inſtru-
mento. Eodem anno 12. Maii Bermundus de
Ucetia filius Raimundi Raſcas ejus ſe clientem pro-
fitetur pro vicecomitatu (Viguerie) Uceticenſi,
& his omnibus, quæ ab R. comite Toloſano te-
nebat in feudum ſub alberga centum equitum.
Actum apud *Crotam* dicti epiſcopi, præſentibus &
teſtibus Bertrando de S. Baudilio archipreſbytero,
Guillelmo de S.t Geniez, Petro de Marſanicis
preſbytero, Bertrando de Blanzac, Guillelmo
de Montagut, Gaucelino de Cornillon clericis,
Bermundo de Montalen, B. t. de S. Maximino,
1216. Petro d'Aurillac, &c. Anno 1216. vocatur
Raimundus de Manſo Andreæ, cui per ſolam
primam nominis litteram deſignato clientelam
profeſſus eſt Raino de Caſtelar, *al.* du Caylar
Roſtagni de Sabrano defuncti filius ex Roſcia
Ucetiæ domina, pro caſtello de Bochet vel de
1218. Bouquet menſe Decembri anni 1218. Una cum
capitulo Raimundus de Manſo Andreæ epiſcopus
1224. litem habuit menſe Januario anni 1224. cum no-
bilibus viris Guillelmo de Malo tortallo & Raino-
ne fratribus, filiis defuncti Rainonis du Caylar;
eo quod in feſto S. Theodoriti *facere procuratio-
nem* abnuerent, eam decem abhinc annis non
feciſſent, nec feoda ab epiſcopo & capitulo de-
pendentia vellent agnoſcere, aut cenſum ſuæ do-
mus in Ucetia ſitæ perſolvere; arbitri fuere Ro-
ſtagnus de Sabran filius Eleazari de Ucetia di-
ctorum fratrum patruus & Raimundus de Mon-
tuberi miles. Eodem anno 15. Septembris Ber-
mundus de Ucetia futurum ut ſtaret judicio R.
epiſcopi Uceticenſis, de quodam negotio, ſpo-
1225. pondit. Anno ſequenti 4. Febr. Raimundus de
Manſo Andreæ epiſcopus a Gaucelino de Barjac
pro caſtro de Gaudio, & 21. Febr. ejuſdem
anni a P. Bermond domino de Sauve filio de-
functi P. Bermond ex Conſtantia comitiſſa, pro
loco de Sorbieres, munitionibus ac pertinentiis
ejus hominium excepit, coram Benedicto Craſ-
1226. ſenſi abbate. Menſe Octobri anni 1226. Lu-
dovicus VIII. Francorum rex dato apud Appa-
mias diplomate totum illud in perpetuum tradit

A Raimundo Uceticenſi epiſcopo & ſucceſſoribus
ejus, quod Raimundus quondam Toloſæ comes,
vel aliquis pro eo habebat, vel habere debebat
in Mociaco & ejus pertinentiis, & apud S. Be-
nedictum, ut inter inſtrumenta legere eſt. Idem Ch. XVII. col. 306.
quoque rex litteris aliis ejuſdem menſis & anni ac
ibidem datis injunxit Peregrino *Latinario* ſeneſcal-
lo Bellicadri ac Nemauſi, ut fidei ſacramentum
eidem epiſcopo præſtaret. Inſequenti anno conten- 1227.
tionem habuit Raimundus de poſſeſſione Montis-
fortis cum Pontio S. Egidii abbate, quæ tandem
compromiſſo facto in Pontium præpoſitum Uce-
ticenſem, P. de Manſo monachum S. Egidii &
B Pontium de Luſſan advocatum, ab his eidem
abbati fuit adjudicata. Hunc autem annum vix
exceſſiſſe videtur Raimundus ex dicendis, quan-
quam ſemel reperitur R. epiſcopus 1230. 1235.
& 1236. ubi certe fuit error facilis ob apicum
B. & R. ſimilitudinem, uti vice verſa legitur B.
loco R. anno 1224. & G. loco B. anno 1230.

XXVI. Berlio.

In indice Sammarthanorum deſideratur Berlio;
dictus etiam aliquando Bellus & Bellonus, ta-
metſi ſæpius reperitur in chartis; & quidem jam
an. 1228. bis integro nomine Berlio, & ſemel 1228.
C initiali littera B. adhucque 1229. integro no- 1229.
mine. Anno 1230. die 15. Febr. Raimundi de 1230.
Cadignac hominium excepit pro his quæ poſſi-
debat in manſis de Leſan, de Cabrieres & aliis.
Pepigit eodem anno die 9. Febr. cum priore
S. Nicolai de Campanhac; quo etiam anno IV.
idus Martii juravit obedientiam Petro archiepi-
ſcopo Narbonenſi; ex tabulis capituli Narbonenſis.
Berlionis quoque fit mentio in quodam inſtru-
mento anni 1231. 27. Martii, ex quo liquet ei 1231.
& ſucceſſoribus deberi procurationem in eccleſia
de Primacumba, cujus prior ad unam ceræ libram
miniſtrandam tenetur. Fidem clientelarem eidem
D profeſſa eſt 2. Martii 1232. Guida filia defuncti 1232.
Guidonis Garrichat pro manſo dicto *Archidiaconi*,
quem emerat a domina de Sabran, Roſtagno
fratre conſentiente. Compromiſſum fecit eodem
anno 28. Febr. cum Roſtagno de Sabran de ju-
riſdictione oppidi ſancti Marcelli. Anno 1233. 1233.
tranſigit cum Bernardo de Anduſia & cum Rai-
mundo Jordano ejuſdem curatore, de villa Ge-
nouillac. Eodem anno 13. Novembris Tiburgæ
viduæ defuncti B. Pelet clientelam excepit pro
caſtro de Roſſon. Eidem anno ſequenti 30. 1234.
Martii R. de Barjaco recognovit caſtrum de
S.t Brez præſtito fidei ſacramento. Emit anno
E 1235. quædam hoſpitia apud Aleſtum, adhuc 1235.
ſuperſtes 1239. ſed dignitate ſua deſtitutus, uti
conſtat, ait Martennius noſter, ex diverſis in-
ſtrumentis.

XXVII. Pontius. DE BECANILS, al. DU PONT.

De Becanils cognominatus Pontius in charta
anni 1240. *de Ponte* vero in inſtrumento anni
1280. factæ olim ab eo venditionis nobili viro
Raimundo de Turre, e præpoſito Uceticenſi
factus epiſcopus anno 1239. a Petro Narbonenſi 1239.
archiepiſcopo confirmationem accepit. Huic anno

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1240. ſequenti urbem Uceticam feſtive introeunti, clavibus oblatis, vexillum S. Theodoriti Leone rubeo inſigne ſublime prævivit, ac pluries ei acclamatum eſt. Eodem anno fidem clientelarem excepit a B. Pelet filio defuncti B. Pelet die 3. Febr. pro caſtellis de Roſſon & de Peyremale.
1241. Anno 1241. 24. Sept. eidem epiſcopo clientelam profeſſus eſt Roſtagnus de Sabrano filius alterius Roſtagni pro caſtro de Sabrano, & pro his quæ poſſidebant in caſtro de Nocha & in parœciis S. Mariæ de Columbario & ſancti Juliani de Piſtignis. Initio menſis Auguſti anni
1242. 1242. Pontio epiſcopo præſtitit hominium Raino dominus de la Tour d'Aigues filius defuncti Rainonis du Caylar, & frater Guillelmi de Malo tortallo, pro caſtellis, juriſdictionibus & prædiis, quæ tenebat in diœceſi Uceticenſi a fluvio *de Cicars* ad Montem penſatum *Montpezat*, & a ponte Gardonis uſque ad Aleſiam. Eodem anno die XI. Auguſti nonnulla emit ab eodem Rainone, conſentiente uxore Philippa filia defuncti Raimundi de Matzolone. Recenſetur P. epiſcopus Uceticenſis inter præſules, qui litteras ad Innocentium papam ſcripſerunt, ut libera daretur Inquiſitoribus agendi contra hæreticos licentia,
1245. an. 1245. XVIII. cal. Julii, ex codice Inquiſitionis tom. XI. fragmentorum Stephanotii pag.
1246. 105. Compromiſit anno ſeq. die 1. Septembris cum Randone de Chateauneuf de certis bonis.
1248. Anno 1248. die 3. Aprilis a B. de Blanzac milite medietatem, & a B. Bernard ipſius fratre quartam bonorum partem, quæ habebant in caſtro de Senilhac, &c. accepit. Denique Pontius memoratur in diverſis chartis annorum 1243. 44. 45.
1249. & ſequentium uſque ad 1249. quo ceſſit e vita. Ejus depoſitionis dies conſignatur 16. Aprilis in necrologio ſancti Andreæ ſecus Avenionem.
Percin annal. Dominic. Toloſ. p. 9. Circa id tempus S. Dominicus electus eſt epiſc. Uceticenſis, ſed hunc epiſcopatum, uti etiam alios ſibi oblatos recuſavit.

ARMAND.

XXVIII. BERTRANDUS II.

Pontio mortuo, Bertrandus Armandi preſbyter & canonicus Uceticenſis, necnon prior de Balneolis ſuffectus eſt pridie calendas Junii an. 1249.
1251. Occurrit B. Armandi an. 1251. Inſequenti 16.
1252. Oct. Eleazardus de Ucetia filius defuncti Raino-
1254. nis, & 1254. 3. Junii Decanus dominus de Ucetia illius ſe beneficiarios profitentur pro variis feudis ac prædiis, quæ ab epiſcopo (Bernardo perperam dicto in inſtrumento anni 1252.) poſſidebant. Rando quoque de Chateauneuf & Guido de Tournel idem præſtiterunt pro caſtris de Genouillac & Montalen anno 1252. 24. Septembris, ex hiſtoria genealogica mſ. familiæ Uceticenſis, quod jam pridie, ex eadem hiſtoria, præſtiterant iidem Rando filius defuncti Guidonis Meſchi, & Guido de Tournel filius defuncti Ozilonis Garin pro caſtro & urbe de Monteforti. Interfuit B. epiſcopus Uceticenſis Biterrenſi
1255. concilio an. 1255. Emit anno 1258. 12. Junii
1258. a Petro de S. Quintino milite filio Stephani de Montavene militis quidquid in dicto S. Quintini loco ab epiſcopo dependens poſſidebat. Hominium

A excepit 22. Julii 1260. ab Ermeſſinde vidua nobilis Guillelmi de Malo tortallo tutrice & adminiſtratrice cum Eleazardo de Sabran filio ſuo liberorum defuncti Ermengaudi filii dictæ Ermeſſindis & fratris Eleazardi, pro variis bonis quæ ab epiſcopo tenebant. Sub hunc annum, cum vacantem nuper archidiaconatum Uceticenſis eccleſiæ per mortem Raimundi de Buxedone Bertrandus epiſcopus Raimundo de Salve præcentori ejuſdem eccleſiæ, & præcentoriam Raimundo de Bagars priori S. Laurentii contuliſſet, Raimundus præpoſitus, Guillelmus ſacriſta & plures alii canonici Uceticenſes has collationes
B coram Guidone archiepiſcopo Narbonenſi impugnaverunt anno 1261. pridie calend. Martii, 1261.
eoque ipſo anno pridie calendas Decembris utraque pars ſuæ controverſiæ arbitrum & judicem conſtituit eumdem archiepiſcopum Narbonenſem, qui prima die Martis Quadrageſimæ ſequentis has collationes, propter formam debitam non ſervatam, irritas & inanes declaravit, certamque formam ſuper ordinationibus dignitatum vel perſonatuum, quorum collatio ad epiſcopum, aliorumque beneficiorum, ſeu prioratuum, quorum collatio ad præpoſitum ejuſdem eccleſiæ pertinet, obſervandam in poſterum præſcripſit; id-
C que præfatus Guido ad ſummi pontificatus apicem ſub Clementis IV. nomine ſublimatus, eorum, tam epiſcopi, quam & præpoſiti & canonicorum precibus, ratum habuit epiſtola CCXC. data Viterbii VIII. cal. Junii pontificatus anno ſecundo, hoc eſt 1266. quam videſis tom. 2. 1266.
Anecd. Martennii col. 329. ubi etiam col. 474. exſtat ejuſdem pontificis epiſtola CCCCLXXIV. data quoque Viterbii VIII. cal. Junii pontificatus anno tertio, qua hujus epiſcopi precibus inclinatus conferendi perſonis idoneis beneficia eccleſiaſtica, perſonatus & dignitates, cum cura & ſine cura, quæ in ejus civitate ac diœceſi tanto tem-
D pore vacaverint, ut illorum collatio ad ſedem apoſtolicam ſecundum Lateranenſis ſtatuta concilii legitime devoluta ſit, &c. plenam & liberam eidem concedit facultatem; quæ ut in acta referrentur litteræ, B. epiſcopus die 23. Julii ejuſdem anni P. Belaga notarium rogavit. Interea Ch. XVIII. col. 307.
Bertrandus epiſc. anno 1262. in vigilia Pentecoſtes *laupiam* a Pontio Macario cive Uceticenſi ante ſuam domum poſitam, & a Rainone de Ucetia ſublatam tanquam major dominus reponi juſſit rogatu conſulum urbis. Anno 1266. 17. Junii ei Petrus Bermundus de Matavene recognoſcit medietatem, quam indiviſe habebat apud
E *Dyous*. Idem præſtitit anno 1267. 9. Auguſti 1267.
Petrus de Vezenobre pro his quæ tenebat apud S. Quiminum; & 1269. 25. Auguſti Petrus 1269.
Pelet dominus d'Alais & de Bocayran pro caſtro de Roſſon. Anno 1272. una cum epiſcopis, 1272.
abbatibus, capitulis & prælatis provinciæ Narbonenſis Ch. LXXIII. col. 68.
ſcripſit ad Gregorium X. papam ut electionem Petri de Montebruno in archiepiſcopum Narbonenſem confirmare dignaretur. Eodem anno 25. Aprilis clientelam ei profeſſi ſunt Raimundus Gaucelinus de Ucetia filius defuncti Rainonis pro *Colias*, & ejus frater Raino de

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Ucetia pro terra de Blanzac; quam demum cum A ſuis appenditiis Bertrandus epiſcopus a Rainone coëmit die 7. Maii ejuſdem anni, Guiberta conjuge poſtridie aſſenſum præbente. Fidem quoque ſuam eidem epiſcopo pro bonorum ejus & capituli conſervatione obligarunt Raimundus de Rauracio miles, Bellicadri ac Nemauſi ſeneſcallus, & Johannes Guarelli eadem præditus digni-
1274. tate, ille 1274. die 7. Auguſti, hic vero 1275.
1275. 24. Martii. Hoc autem anno 1275. Amalricus Nemauſenſis antiſtes a papa delegatus controverſiam R. inter *lege* B. epiſcopum Uceticenſem & Oziliam S. Salvatoris de Fonte abbatiſſam di-
1276. remit. Anno ſequenti 12. Maii eidem epiſcopo B fidem obſtrinxit Guillelmus de Vezenobre filius & heres Petri pro media parte juriſdictionis S. Quintini; & 9. Novembris ejuſdem anni Berengarius de S.t Martial idem præſtitit pro caſtro *de S.t Brez*. Eodem anno 12. Decemb. domina Randona d'Anduſe uxor Guidonis de Chateauneuf domini de Gaudioſa *Gaujac* B. epiſcopum immiſit in poſſeſſionem urbis & arcis S. Andreæ
1277. de Crugeria. Invitatur idem antiſtes an. 1277. ad provinciale concilium, cui tamen haud interfuit allata excuſatione. Cereum coram eccleſiæ cathedralis altari principe jugiter ardere voluit, nonnullis ad hoc præcentori reditibus conſtitutis. C
1278. Anno 1278. XI. Febr. Ozilo Guerin domicellus & dominus de Tournel filius alterius Ozilonis militis ei clientelam profeſſus eſt pro Monteforti. Fundavit eodem anno die 5. Junii ſacellum, ſeu capellaniam in honorem ſancti Theodoriti in
1280. eccleſia cathedrali. Anno 1280. 6. Maii Guillelmus de Randon dominus de Luc & de Portes eidem recognovit plurima caſtra, in his medietatem Montisfortis, & caſtra de Montalen & Genouillac, ac *vice verſa epiſcopus dimiſit eidem Randono ad feudum eccleſiæ Utcenſis* alia bona, maxime in territorio *de Valle azineria*. Eodem anno 29. Junii octavam partem urbis Ucetiæ D cum mero & mixto imperio mille librarum pretio comparavit ab Eleazardo de Sabran milite domino d'Anſouys & Ucetiæ, qui pollicitus eſt Ceciliam uxorem eam venditionem firmaturam. Die 14. Julii ejuſdem anni fidem clientelarem B. epiſcopo Uceticenſi profeſſus eſt Berengarius Fredol canonicus Biterrenſis tutor Rainonis Ucetiæ domini ex parte, ſui nepotis, pro domo ſita Ucetiæ, & pro his quæ dictus Raino habebat apud Foſſas & in territorio de Jouclar, *al.* de Jonolone prope Forneſium *Fournez*. Iiſdem die & anno Berengarius venditionem caſtri de Blanzac quondam eidem epi- E ſcopo factam a Rainone dicti Rainonis pupilli patruo ratam habuit. Eodem inſuper an. 1280. XVI. cal. Septembris cum Petrus Narbonenſis archiepiſcopus invitaſſet litteris ſuffraganeos ut adeſſent Narbonæ in craſtinum inſtantis feſti B. Matthæi apoſtoli, pro munere conſecrationis magiſtro Berengario de Bociacis Leutevenſi, & magiſtro Bertrando Languiſelli Nemauſenſi electis impendendo, B. epiſcopus Uceticenſis ſenio gravatus ſeſe excuſavit poſtridie B. Bartholomæi. Miſit legatum ad ſynodum provincialem anno

1281. ex archivo eccleſiæ Narbon. Invitatus quoque ad conſecrationem Berengarii Guitardi
electi Leutevenſis XIV. cal. Martii 1284. debili- 1281.
tatem obtendit VIII. cal. Martii. 1284.

Ex his colligitur non ſemel erraſſe amanuenſem, cum ſcripſit G. epiſcopum 1280. 12. Auguſti & 26. Septembris in pacto cum G. de Randon & aliis de juriſdictione S. Ambroſii. Et certe B. epiſcopus Uceticenſis præter jam dicta memoratur in variis chartis annorum 1281. 82. & 83. quo quidem anno Bertrandus legitur, non Bernardus, in inventario regii tabularii Pariſienſis. Idem anno 1284. 19. Octobris una cum capitulo fidei ſacramentum excepit a Guerino de Amplo-puteo Bellicadri ſeneſcallo, præſentibus Aſtorgo de Montagut abbate S. Egidii, & Decano Ucetiæ domino. Denique anno 1285. de 1285.
oppidi Montisfortis dominio pepigit cum prædicto Aſtorgo S. Egidii abbate. Ergo & Bremundus 1272. & Bernardus 1283. inducti a Sammarthanis jure ac merito exulant a noſtro catalogo; tametſi hoc anno legitur Bernardus epiſc. Uceticenſis in epigraphe Gothica ad introitum eccleſiæ Vallis-ſalvæ, ſed facile fuit lectori Gothicæ ſcriptionis neſcio legere Bernardum pro Bertrando.

XXIX. Guillelmus II. DE GARDIIS.

E præpoſito Uceticenſis eccleſiæ ad ejuſdem inſulas aſſumtus eſt Guillelmus, cui cognomen *de Gardiis*, anno 1285. Certe hoc anno electus & confirmatus dicitur, pollicituſque anno ſequenti III. idus Maii obedientiam Petro Narbonenſi archiepiſcopo. Erravit igitur exſcriptor Gallicus genealogiæ familiæ vicecomitalis Uceticenſis, quando *Guy* vocat hunc epiſcopum 1286. & R. 1288. Certe enim G. epiſcopus ſæpiſſime legitur 1286. 1287. & Guillelmus 1286.
1288. Sane G. Uceticenſis antiſtes ſtatuta con- 1288.
didit, ſeu potius condita firmavit pro monialibus Vallis-ſalvæ apud Balneolas *Bagnols*, earumque numerum ad vigeſimum fixit ſub Franciſca antiſtita ſeu prioriſſa an. 1287. Clientelam excipit eodem anno 15. Dec. a Dragoneto de Caſtronovo domino de Gaudioſa, Guidonis filio ex Randona d'Anduſe pro Caſtro novo & caſtro S. Andreæ de Crugeria. Eidem pridie clientelam quoque profeſſus erat Ozilo Guerinus domicellus, dominus de Tournel, filius alterius Ozilonis militis pro medietate Montisfortis, & *mandamento de Puteo & veteri vico*; alteram autem Montisfortis medietatem titulo beneficii tenere ſe ab eodem epiſcopo profitetur an. 1288. 23. Septembris Guillelmus de Randon dominus de Luc & de Portes. Anno 1290. 28. Octob. 1290.
*Eleazardus de Sabran miles ei fidem clientelarem exhibuit pro quarta parte prædicti caſtri indiviſe, quam cum juriſdictione meri ac mixti imperii acquiſierat a Guilafredo de Felgeriis & Helixa ejus conjuge. Eodem anno 12. Maii Guillelmo epiſcopo & Raimundo de Sauve præpoſito fidelitatis ſacramentum præſtitit Bermundus filius Decani, Ucetiæ dominus ex parte, pro his omnibus quæ poſſidebat in diœceſi Uceticenſi.

* *al.* Petrus Eleazardus.

Fidem

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Fidem quoque clientelarem ei profeſſus eſt Rai- A
mundus du Caylar, *al.* de Caſtlar prior mona-
ſterii ſancti Nicolai de Campanhac, pro his
quæ jure *caduci poſſidebat ex dono Eleazardi
de Ucetia & Rainonis ipſius patris 1290. 13.
1292. Febr. & 1292. 10. Febr. Memoratur idem
epiſcopus in variis hominiorum documentis ab
anno 1290. ad 1298. quo ſe illius beneficia-
rium recognovit Raimundus de S. Quintino pro
media parte juriſdictionis ejuſdem loci. Diſcimus
autem ex tabulis Narbonenſibus Guillelmum
epiſcopum Uceticenſem litteras ad comprovin-
1294. ciales præſules ſcripſiſſe an. 1294. (aut jure an-
tiquitatis in abſentia Narbonenſis archiepiſcopi, B
aut vicariæ poteſtatis ſibi ab eodem commiſſæ,)
quibus eos ad concilium Biterris celebrandum
1300. convocabat. Aſſenſum præbuit anno 1300. ut
Carcaſſonenſis electus extra provinciam conſe-
crari poſſet, ex eiſdem tabulis Narbonenſibus.
1301. Paciſcitur anno ſeq. 24. Maii cum Guillelmo
Ricavi domino de Senillac ſuper equo cataphra-
cto, quem ſibi epiſcopus ad equitationes ſolemnes
Cavalcades a dicto domino ſuppeditari debere
obtendebat, cujus loco decem ſolidos Turonenſes
annui reditus ſibi ab eodem conſentit aſſignari,
ſervata nihilominus omnimoda correctione &
juriſdictione etiam primarum in dicto loco de C
Senillac appellationum. Teſtes hujus compoſitio-
nis fuerunt Raimundus de Sauve præpoſitus,
Johannes de Barre archidiaconus, Raimundus de
Bagars ſacriſta, Fredolus de Sujolis præcentor &
1303. alii. Anno 1303. Nemauſi conſtitutus adhæſit
appellationi Philippi regis adverſus Bonifacium
papam. Sacellum B. Mariæ nuncupatum a fun-
1307. damentis erexit; & inde ſedit ad annum 1307.
quo Raimundus de Sauve præpoſitus Uceticenſis
nomine ejus fidei ſacramentum excepit a Bertran-
doJordani de Inſula, Bellicadri ac Nemauſi ſene-
ſcallo; cum jam anno ſaltem ſuperiori coadjuto-
rem haberet, hoc eſt vicarium generalem Fre- D
dolum de Sujolis qui præcentor erat. Denique
mortalitatem Guillelmum explevisſe an. 1307.
vertente, aut ſub initium ſequentis, conjicimus
ex charta maxime anni 1308. 30. Martii, quo
& annis ſequentibus uſque ad 1315. vacantis
ſedis cuſtos legitur Johannes de Barre archidia-
conus Uceticenſis, qui ſuæ adminiſtrationis tem-
pore die XI. Januarii mediam partem portorii
de Genouillac in commodum epiſcopatus com-
paravit a Guillelmo de Randon milite domino
de Luc & de Portes, quam venditionem Mar-
quiſia vicecomitiſſa de Podoniaco Guillelmi ven-
ditoris genitrix poſtea ratam habuit an. 1311. E
17. Januarii. Interea ſciſſis ſtudia in contraria
capituli ſuffragiis, duorum electio facta eſt epi-
ſcoporum, Andreæ Fredoli canonici Magalo-
nenſis, & Guillelmi de Mandagout ſuperioris
nepotis. Unde factum eſt ut lite pendente neuter
ad poſſeſſionem admiſſus ſit, ſicque vacua ſedes
remanſerit ab eodem anno 1308. ad jam dictum
1315. ſpiritualium interim ac temporalium epi-
ſcopatus cura prædicto Johanni de Barre archi-
diacono Uceticenſi demandata. Sane vacabat ſedes
Uceticenſis anno 1309. in craſtino S. Urbani
papæ, hoc eſt 26. Maii, quo vicariorum gene-
ralium ſedis ejuſdem vacantis exſtant litteræ ad
archiepiſcopum Narbonenſem; eoque ipſo die
& anno Robertus bajulus Uceticenſis erat pro-
curator generalis ſedis vacantis. Ceterum ex hac
epiſcoporum Uceticenſium ſerie delendum pu-
tamus Petrum, quem Sammarthani jus divinum
populis Uceticenſibus dixiſſe an. 1303. ſcripſe-
runt; ſedebat enim hoc ipſo anno 27. Martii
Guillelmus de Gardiis, præfuitque per quadrien-
nium poſtea, uti jam diximus.

* a Aubaine.

XXX. ANDREAS. DE FREDOL.

Nobili genere natus Andreas Fredoli e cano-
nico Magalonenſi ad infulas Uceticenſes poſtula-
tus ab una parte capituli Uceticenſis an. 1308.
ex veteri Gallia Chriſtiana, competitorem ha-
buit Guillelmum de Mandagout ab altera cano-
nicorum parte in epiſcopum eodem tempore ele-
ctum. Itaque Andreas in regeſto pontificio di-
citur electus Uceticenſis anno tantum 1314. 21.
Aprilis, & adhuc in inſtrumento anni 1315. 1315.
14. Decembris, quo Guillelmus Maurinus do-
micellus tenere ſe in beneficium ab A. electo
Uceticenſi profitetur, quidquid a Petro de Sa-
brano milite germano ſuo, ſexcentorum ſolido-
rum Turonenſium pretio comparaverat apud
Luſſan, medietatem ſcilicet quartæ partis cum
integra juriſdictione, & alia bona, quæ appro-
batione ſua firmare debeant Guillelmus epiſcopus
& dux Laudunenſis par Franciæ, protopræſes in
camera rationum, & regis in Occitania conſi-
liarius generalis, ac Johannes Dacy regi a libellis,
judex major in ſeneſcallia Bellicadri & Nemauſi,
præſentibus Hugone de Lauduno domino de
Montfaucon & Ucetiæ, Bermundo du Caylar
milite, dicti loci domino, Johanne d'Eſtampes
regio apud Nemauſum quæſtore, &c. Solo adhuc
electi Guillelmus titulo gaudet anno 1316. die 1316.
30. Junii in teſtamento Raimundi Gaucelini
Ucetiæ domini ex parte, ſui nepotis, ubi memo-
ratur præſens cum G. epiſcopo Biterrenſi, Rai-
mundo abbate S. Tiberii, & Guillelmo Revel
Albienſi præpoſito. Verum an. 1317. XI. Julii 1317.
pacificam hujus ſedis obtinebat poſſeſſionem, ut
liquet ex alia charta recognitionis eidem tunc epi-
ſcopo dicto factæ a Gaucelino Arnaud dynaſta
de Montels ex parte, pro vigeſima dicti loci por-
tione, & aliis bonis apud Fontes, & S. Hip-
polytum ſitis. Tranſiit anno ſeq. ad ſedem Maga- 1318.
lonenſem, ubi de illo fuſius. Ex ipſius, obiter Ch. LII. col. 381.
dicam, prodiit gente Berengarius epiſcopus Tuſ-
culanus dominus de Ledenon, filius defuncti
Guillelmi Fredol domini de la Verune, heres ex
aſſe Raimundi Gaucelin Ucetiæ domini ſui ne-
potis, adhuc ſuperſtes 1321. 18. Martii, quo
dicti Raimundi extremæ voluntati in teſtamento
anni 1316. 30. Junii patefactæ obſequens fun-
davit xenodochium & capellam, necnon 20.
libras Turonenſes Minoritis fratribus de Lunello
conſtituit pro animabus parentum ſuorum.

XXXI. GUILLELMUS III. DE MANDAGOUT.

Stephanus Baluzius in mſſ. obſervationibus ad

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

veterem Galliam Chriſtianam citat Oldradum A
conſilio 183. ex quo, inquit, auctore patet
Guillelmum de Mandagout electum fuiſſe circa
annum 1308. Et certe idipſum eſt quod ſupra
diximus, ſciſſis videlicet duas in partes capituli
ſuffragiis, faviſſe alteram Andreæ de Fredol, &
alteram Guillelmo. At hic non prius ad Uceti-
cenſis eccleſiæ poſſeſſionem pervenit, quam An-
dreas ad ſedem Magalonenſem migravit.

De hoc epiſcopo non ſibi conſtant Sammar-
thani, quem ab Uceticenſi eccleſia ad Leuteven-
ſem traducentes, in illa ſediſſe 1326. & in hac
mortuum volunt 1317. Ex quibus profecto duo
diſtinguendi ſunt Guillelmi de Mandagoto, alter B
epiſcopus Leutevenſis, & alter Uceticenſis, qui
hanc continue gubernavit eccleſiam ab an. 1318.
ad 1344. Ortus erat hic noſter Guillelmus,
Guillelmi de Gardiis deceſſoris ex ſorore nepos,
gente Mandagota diœc. Leutev. quæ familia plu-
res variis eccleſiis epiſcopos dedit. An. 1318. die
1319. xi. Jan. hoc eſt 1319. Robertus filius Bermun-
di, Ucetiæ condominus beneficiarium ſe hujus
epiſcopi ac Raimundi de Salva præpoſiti profeſ-
ſus eſt; idemque præſtitit hoc ipſo anno 19.
Martii Michael de Cazaleriis prior monaſterii
ſancti Nicolai de Campanhac pro his omnibus
quæ ſuum monaſterium inibi & apud S. Anaſta- C
ſium poſſidebat. *Actum apud S. Anaſtaſium in
caſtro epiſcopali.* Eodem anno 20. Febr. epi-
ſcopus Uceticenſis debita ſervitia cameræ apoſto-
licæ promiſit, ex libro obligationum Johannis
papæ XXII. Inſequenti 28. Novembris Rai-
mundus de Balma domicellus & Roſtagnus Ricavi
etiam domicellus, condomini de Senilhac ei fi-
dem ſuam pro dicto loco obſtrinxerunt. Com-
1321. promiſſum fecit an. 1321. de creatione ac deſti-
tutione conſulum urbis Uceticenſis cum Roberto
& Berengario ejuſdem urbis condominis; qua
de re lata eſt ſententia 12. Julii ejuſdem anni.
Pepigit iiſdem die & anno cum Roberto de Man- D
dagoto gentili ſuo, Uceticenſis eccleſiæ archidia-
cono, de urbis ac diœceſis ſpirituali juriſdictione.
Eodem anno Raimundus de Barjac miles domi-
nus de Luſſan & caſtri de Boquet tenere ſe a Guil-
lelmo de Mandagoto epiſcopo teſtatur manſos
beneficiarios de Gorjanicis, de Meyranicis, de
Lera, de Luſſano veteri, & alia plurima loca,
ac in univerſum quidquid poſſidet in epiſcopatu
Uceticenſi, exceptis caſtro de Luſſan, muris ac
portorio dicti loci, quæ a rege in beneficium ha-
bere ſe contendit. Reperitur idem antiſtes 19.
1323. Febr. 1323. in inſtrumento *accapti* ſeu emtionis
factæ per Pontium Blegerii procuratorem ſuum E
a Johanne de Salcayrols de Montels. Pontii de
Montclauro domini de Sabran & Berengariæ
uxoris ejus filiæ unicæ & heredis Roſtagni de
1326. Sabran militis clientelam excepit an. 1326. die
22. Maii pro caſtro de Sabran & multis aliis
locis, præſentibus Pontio du Pont præcentore,
Guillelmo de S. Maximino priore S. Victoris ca-
nonico, Bertrando de Laudun dicti loci domino,
Bertrando de Barjac condomino burgi S. An-
deoli, Gilberto de Salvio militibus, Mauricio de
la Tour, Petro de Mirabeau, Petro de Cabrieres
domicellis, &c. idque prædicta Berengaria 8.
Aprilis inſequentis ratum habuit coram Pontio
du Pont præcentore, *Alberto de Salvio milite,
Paulo de Clermont, Guillelmo de Mirabeau, &c.
Die vero 23. Maii ejuſdem anni 1326. præ-
dictus Pontius de Montclauro Guillelmo antiſtiti
fidem ſuam obſtrinxit pro caſtro de Treſque, in
cujus poſſeſſionem immiſſus eſt ab epiſcopo, qui
vexillum S. Theodoriti ſublime attolli juſſit in
dicto caſtro, coram eiſdem teſtibus, Pontio ſci-
licet du Pont præcentore, Guillelmo de S. Ma-
ximino priore S. Victoris canonico, &c. Anno 1327.
ſequenti 17. Januarii eidem epiſcopo clientelam
profitetur Raimundus Pelet domicellus toparcha
d'Alais & de Roſſon, pro caſtro de Roſſon &
aliis locis. Eodem menſe & anno Berengarius de
Ucetia miles, Ucetiæ dominus ex parte idem
præſtitit pro caſtro de Colias, &c. Tranſegit eo-
dem anno de urbis Ucetiæ dominio, cujus quarta
pars ad ſe pertinebat, cum Roberto de Ucetia
filio Bermundi, mediæ partis ejuſdem civitatis &
d'Aymargues dynaſta, qui an. 1328.* xi. Ja-
nuarii eamdem clientelæ fidem, qua ſeſe olim
Bermundus ipſius genitor, Decani filius obſtrin-
xerat, eidem Guillelmo epiſcopo, Raimundo de 1328.
Sauve præpoſito & capitulo renovavit. Memo-
ratur idem Guillelmus 1330. 22. Septembris, 1330.
& 1331. 22. Maii quo fundavit quatuor capel- 1331.
lanias in ſacello novo B. Mariæ, quod olim G.
de Gardiis Uceticenſis antiſtes avunculus ejus ex-
ſtruxerat, pro quibus dotandis aſſignavit quid-
quid apud Bellicadrum & Taraſconem acquiſie-
rat, cum certis juribus, quæ in molendinis ſub
caſtro de *Ponthodoriſſia* ſitis habebat, earum-
que collationem ſucceſſoribus epiſcopis adſcripſit.
Actum Ucetiæ præſentibus Johanne de Manda-
gout monacho & camerario ſancti Guillelmi de
Deſerto, Petro de Cabrieres domicello & aliis.
Quod & actum legimus anno 1338. eo ipſo die
22. Maii, mendoſe, ut videtur, in alterutro loco.
Occurrit etiam G. epiſc. Uceticenſis an. 1333. 1333.
menſe Febr. in regeſto quinto ſeneſcalliæ Nemau-
ſenſis, & 1342. 27. Octobris, quo cum R. de 1342.
Mandagout præpoſito & capitulo Uceticenſis ec-
cleſiæ paciſcitur de bonis ac ſpoliis decedentium
canonicorum & priorum ejuſdem eccleſiæ, &
quid inde fieri deberet in commune ſtatuunt.
Superſtes erat Guillelmus epiſcopus an. 1344. 1344.
21. Aprilis; utrum vero rebus humanis eodem
anno exceſſerit, ignoramus.

* ſ. Gilberto ut ſupra, aut viciſſim.

* vide ſupra 1318.

XXXII. Helias.

DE SAINT YRIER

De Annibaldis cognominatur Helias a D. Beau-
nier in Galliæ Chriſtianæ compendio Gallico
idiomate, cujus cognominis nullam affert ratio-
nem. Dicitur autem de S. Aredio *de S.t Yrier*
a loco ubi natus eſt in Lemovicibus. Fuit is mo-
nachus ordinis S. Benedicti, doctor in decretis,
& abbas S. Florentii Salmurienſis in pago An-
degavenſi, ad quam abbatiam promotus a papa
Benedicto XII. fuerat 1335. menſe Junio, &
die 22. ſequentis menſis Septembris ejus poſſeſ-
ſionem adeptus.* Exinde factus epiſcopus Uceti-
cenſis, eo titulo decoratur ab anno 1344. ac

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
deinceps 1345. 46. & 48. in codice mſ. cui
titulus Gallicus *Genealogie de la maiſon d'Uſès.*
Sane frater Elias debita ſervitia cameræ apoſtoli-
cæ perſolvit diebus 23. Junii & ultima Decemb.
1345. 1345. Clementis VI. anno III. ex libro ſolu-
1351. tionum. Interfuit an. 1351. concilio provinciæ
T. XI. conc. col. 920. Narbonenſis apud Biterras menſe Novembri ce-
lebrato, ad quod evocatus fuerat litteris Petri ar-
chiepiſcopi Narbonenſis datis eodem anno 28.
Septembris. Cardinalis ab Innocentio VI. ſummo
1356. pontifice creatur anno 1356. 23. Decembris,
Tom. 1. vit. papar. Avenion. col. 331. dein ab Urbano V. ad eccleſiam Oſtienſem aſ-
ſumtus eſt an. 1363. Obiit Avenione an. 1367.
die 10. Maii, ſepultus ibidem in eccleſia cathe-
drali, ubi etiamnum conſpicitur ejus ſepulcrum,
ex Baluzio tom. 1. vit. pap. Avenion. col. 932.
& ex Ughello tom. 1. Italiæ ſacræ, qui rejecta
Ciaconii opinione hunc Heliam cardinalem recte
diſtinxit ab altero per Clementem VI. creato,
qui nuncupabatur de Nubiliaco, ſeu de Nabila-
nis, fuitque ex ordine S. Franciſci ad archiepi-
ſcopatum Nicoſiæ in Cypro inſula promotus, de
quibus in hiſtoria Cardinalitia. De Helia in ne-
crologio Salmurienſi habetur 27. Maii *depoſitio
D. Heliæ abbatis & cardinalis Oſtienſis patris
monachorum.*

XXXIII. Petrus I.

D'ARFEUIL ou D'AIGREFEUILLE.

Petrum de Agrifolio pluries jam celebravimus,
necnon ejus clariſſimam olim apud Lemovices
gentem; fuit enim ex monacho abbas Angeria-
cenſis, & poſtea celeberrimi apud Arvernos mo-
naſterii Caſæ Dei; inde ad Claromontenſem aſ-
ſumtus cathedram, quam rexit ab anno 1347.
ad 1354. ut patet ex codice hominiorum epi-
ſcopi Claromontenſis p. 256. teſtante Baluzio.
Tum factus eſt Vabrenſis epiſcopus, poſtea Mi-
1357. matenſis, ac tandem Uceticenſis an. 1357. ex
Sammarthanis & aliis inſtrumentis. Vide appen-
dicem ſeu inſtrumenta tomi 2. col. 95. ubi ad
eccleſiam Uceticenſem pontificio diplomate In-
nocentii papæ VI. Avenione dato VI. idus Febr.
pontificatus anno V. tranſlatus fuiſſe recte dici-
tur, ſed perperam ab epiſcopatu Claromontenſi.
Exſtat autem compoſitio Petrum inter epiſcopum
Uceticenſem & Eblonem de Forcia priorem clau-
ſtralem S. Laurentii de Barjaco a Caſa Dei de-
pendentis, ex dono quondam Hugonis & Rai-
mundi epiſcoporum Uceticenſium, quam qui-
dem legimus factam anno 1558. ſed profecto
legendum 1358. Memoratur Petrus epiſcopus
1360. 1360. & 1361. die 1. Febr. in inſtrumento
1361. venditionis factæ per Albertum de Taraux ejuſ-
dem loci condominum, de *deverio* Gallice *devoir*
dicto *de Nuſſa*, quod ceſſit in commodum Petri
de Agrifolio epiſcopi Uceticenſis. Eodem anno
die 13. Julii Raimundus ipſius frater epiſcopus
Ruthenenſis teſtamenti ſui illum inſtituit exſecu-
1362. torem. Anno ſequenti 18. Decembris claves ur-
bis Ucetiæ a conſulibus excepit vi ſententiæ latæ
per Johannem epiſcopum Bellovacenſem Fran-
ciæ cancellarium, conſuleſque duos ex numero
ſenario nominavit, coram teſtibus Johanne de
Deucio præpoſito, Raimundo de Caſtillione

A domicello, Raimundi vicecomitis Uceticenſis
agente ſeu procuratore, & Roſtagno de Monte-
viſcrio, &c. quæ omnia ſuo diplomate Villæ
novæ ſecus Avenionem dato firmavit eodem
anno Johannes cognomento Bonus Francorum
rex. Compromiſſum fecit Petrus epiſcopus cum
Moſſaci conſulibus, qui an. 1363. die 22. Febr. 1363.
ſcripto profeſſi ſunt teneri ſe quinquaginta libris
Turonenſibus novo cuilibet epiſcopo Uceticenſi
perpetuo ſolvendis in teſtimonium obſequii ſui;
quæ reapſe pecunia Petro ad hanc ſedem recens
tranſlato numerata fuit. Quinimo ſententia lata
per Ademarum de Agrifolio Romanæ curiæ ma-
B reſcallum Petri noſtri germanum [a] & Johannem
du Pont in decretis licentiatum plebs Moſſacen-
ſis ducentorum auri florenorum ſumma eidem
epiſcopo appendenda mulctatur die 23. ejuſdem
menſis & anni ob convicia miniſtris epiſcopi &
damna prædiis ejus ac terris illata. Johannes quoque
Bellovacenſis antiſtes Franciæ cancellarius eodem
anno 17. Febr. ſumma quadringentorum auri
florenorum mulctavit incolas loci S. Ambroſii
ad epiſcopi Uceticenſis dominium pertinentis,
quod generalem ejuſdem præſulis vicarium alioſ-
que miniſtros injuriis affeciſſent. Anglici vero
epiſcopi Avenionenſis arbitri ſententia lata anno
C 1364. die 16. Febr. querela Petrum inter epi- 1364.
ſcopum & conſules S. Anaſtaſii ſopita fuit. De-
nique Petro adhuc ſedente Olricus de Saumate
prior de Senilhaco vicarius ejus generalis ac offi-
cialis Uceticenſis plures capellanias dirutas con-
traxit in quatuor in urbana S. Stephani eccleſia
conſtitutas; quod firmavit Petrus epiſcopus an.
1364. vel ſequenti die 16. Septembris. Sane 1365.
adhuc memoratur epiſcopus an. 1365. Reliqua
ſi quæ ſunt hujus epiſcopi in ea ſede geſta, ſicut
& annum obitus ignoramus. Id unum reſtat ob-
ſervandum ex Sammarthanis & chartis Uceticen-
ſibus Guillelmum Grimoardi de Griſaco, qui ex
D abbate S. Victoris Maſſilienſis ad ſummum eve-
ctus eſt pontificatum an. 1362. vicarium fuiſſe ac
officialem Petri epiſcopi, dum eccleſiæ Uceticenſi
præerat.

XXXIV. Petrus II.

GERARD al. DE LA ROUERE.

In veteri fratrum Gemellorum Gallia Chriſtiana
ſequitur poſt Petrum de Agrifolio Petrus cogno-
minatus *de Ruvera*, & *Gerardi* in epiſcopis Mima-
tenſibus, Urbani papæ V. nepos, quem nos etiam
tomo primo col. 98. ſcripſimus ab eccleſia Uce-
ticenſi ad Mimatenſem vocatum, die 2. Aprilis
an. 1366. nunc 1367. ſacramentum præſtitiſſe,
E & inde ad Avenionenſem tranſlatum ab eodem
Urbano V. menſe Oct. 1368. ubi tamen hunc
omiſimus; neque enim is eſſe poteſt Petrus Ge-
rardi n. LXIX. tom. 1. col. 825. quem ex præ-
poſito Maſſilienſi anno 1382. D. de Ruffi ad
preces civium Maſſilienſium creatum a ſummo
pontifice Leutevenſem epiſcopum aſſerit; quique

[a] Sic habet laudatus mſ. codex ſtemmatis domus Uceticenſis, quem præ manibus habemus, ubi ſunt excerpta ex chartis authenticis; vir tamen clariſſimus D. d'Hoſier in ſua de nobili Agrifoliorum gente lucubratione vocat hunc Aimarum ſeu Ademarum patruelem tantum Petri Uceticenſis & Raimundi Ruthenenſis epiſcoporum. Vide tom. 1. col. 825.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

poſtea factus eſt Anicienſis epiſcopus, tum Ave- A
nionenſis, ac demum cardinalis & epiſcopus Tuſculanus, quod de Urbani V. nepote nullibi legimus. Ceterum ille, de quo nunc agimus, Petrus Gerardi nonniſi breviſſimo temporis intervallo,
1366. ab anno ſcilicet 1365. Uceticenſi præfuit eccleſiæ, ad annum 1366. quo ad Mimatenſem translatus eſt III. id. Aug. anno IV. Urbani V. ex regeſtis Vaticani.

XXXV. BONUSPAR.

Vacanti Uceticenſi cathedræ per tranſlationem Petri ad Mimatenſem anno 1366. pontificatus Urbani V. anno quarto III. idus Au- B
guſti, admovetur Bonuſpar legum doctor præpoſitus eccleſiæ Mimatenſis, ſubdiaconus papæ, in ſacerdotio conſtitutus; qui electus nuncupatus 17. Auguſti ejuſdem anni conſueta promiſit ſervitia, ex libro obligationum Urbani papæ V. Occurrit quoque hic epiſcopus, a Sam-
1367. marthanis omiſſus, an. 1367. in archivo eccleſiæ Narbonenſis, & in duabus chartis Uceticenſis
1368. eccleſiæ 1366. & 1368. quo ultimo 27. Apr. Petrus Narbonenſis archiepiſcopus comprovinciales epiſcopos ad Vaurenſe concilium ex tribus provinciis celebrandum convocans, litteras direxit B. epiſcopo Uceticenſi, ad quas in abſentia C
epiſcopi reſcripſit ejuſdem vicarius generalis & officialis Blancus Duriane prior S. Baudilii prope Nemauſum, ſe quam diligentiſſime poterit contenta in eis fideliter obſervaturum; in actis vero ejuſdem ſynodi legitur B. epiſcopus ad illam pro ſe vicarium miſiſſe. Innoteſcit aliunde Bonuſpar nominatus in arreſto ſeu decreto ſenatus Pariſien-
1370. ſis an. 1369. XI. Januarii, hoc eſt 1370. dato Pariſiis inter eum & Guillelmum ac Berengarium de Ucetia milites. Is eſt haud dubie Bonuſpar cognomento *Virgilii* e ſede Uceticenſi ad Mimatenſem translatus a Gregorio papa XI. qui pro
1371. deceſſore recognovit 26. Junii anno 1371. ex D
regeſtis Vaticani. Vide quæ de eo t. I. col. 100. ſcripſimus.

DE SAINT ESTIENNE.

XXXVI. BERNARDUS I.

Hujus eccleſiæ gubernacula tenebat Bernardus a S. Stephano jam anno 1371. die 24. Junii, quo debita ſervitia promiſit, ex libro obligationum Gregorii papæ XI. Anno ſequenti die 5. Junii adfuit tranſlationi corporis Urbani papæ V. in eccleſiam ſancti Victoris Maſſilienſis, ex archivo ejuſdem cœnobii. Sententiam latam per Johannem cardinalem ſanctæ Sabinæ, qua poteſtas & juriſdictio Bernardi epiſcopi & Jordani E
præpoſiti in capitulum certis finibus circumſcribitur, Gregorius XI. approbavit & confirma-
1373. vit anno 1373. ex tabulis eccleſiæ Uceticenſis. Ad concilium Narbonenſe vocatus anno 1374.
1374. die prima Februarii promiſit ſe obtemperaturum litteris datis 23. Februarii ejuſdem anni; & revera menſe Aprili inſequenti miſit ſuo nomine procuratorem, uti nos docent hujus acta
T. XI. conc. col. 2498. concilii.

XXXVII. MARTIALIS.

Sedebat in Uceticenſi cathedra Martialis epi-
ſcopus die 3. Martii anno 1375. ex tabulis ec- 1375.
cleſiæ Narbonenſis. Biennio poſt tranſegit cum 1377.
Raimundo Jordano Uceticenſis eccleſiæ præpoſito de utriuſque poteſtate & juriſdictione.
Memoratur anno circiter 1381. in veteri chiro- 1381.
grapho S. Stephani Toloſæ, quo anno Eleazarus de Sabrano Petri filius, ac Pontii de Montelauro heres clientelam exhibuiſſe legitur Martiali epiſcopo Uceticenſi, pro quarta parte baroniæ de Sabrano beneficiario jure obſtricta epiſcopatui Uceticenſi, ex tabulario epiſcopali. Occurrit in
ſchedis viri eruditi D. Lancelot anno 1390. in 1390.
feſto S. Andreæ apoſtoli. Anno ſequenti contulit Johanni Armando *al.* Ainardo perpetuam vicariam eccleſiæ de Poſilhaco, ad nominationem ſeu præſentationem fratris Gerardi de Parcello S. Andreæ monachi, qui ratione officii infirmarii hujus eccleſiæ patronatum obtinebat. Actum cal. Aug.
anno 1391. Interfuit an. 1394. IV. non. Febr. 1391.
hoc eſt 1395. concilio nationali coacto Pariſiis 1394.
a rege Carolo VI. ad ſedandum ſchiſma. Sedit
inde ad annum ſaltem 1398. quo alteri eadem T. XI. conc. col. 2511.
de re & in eadem urbe adſtitit cœtui prælatorum & doctorum, ex notis mſſ. Baluzii in veterem Galliam Chriſt.

XXXVIII. PETRUS III.

DE BEAUBLÉ.

Ignotus Gemellis fratribus Petrus *de Beaublé*, lingua vernacula *Belbladi*, reperitur electus, confirmatus & conſecratus poſt annum 1398. ex Baluzio, tempore ſchiſmatis, quo ex obedientia Benedicti XIII. ſeu Petri de Luna ſubduxit ſe Gallicana eccleſia, feſtivaque pompa in ſedem ſuam invectus eſt, ut liquet ex depoſitione teſtium pro juribus epiſcopi Uceticenſis facta anno 1446. in qua unus ex teſtibus ſic loquens inducitur: *& vidi, & præſens fui, dum DD. Petrus Belbladi & Guiraudus de Brolio fecerunt eorum intratas novas, quos dextraverunt gentes tunc domini vicecomitis.* Fuit executor teſtamenti Ludo-
vici ducis Aurelianenſis 19. Octobris 1403. 1403.
Tranſiit inde ad eccleſiam Sagienſem an. 1405. 1405.
ex Baluzio in notis mſſ. ad veterem Galliam Chriſtianam.

XXXIX. GUILLELMUS IV.

Innoteſcit Guillelmus epiſcopus Uceticenſis ex
actis concilii Piſani an. 1409. tom. 6. Spicilegii 1409.
pag. 352. cui interfuit, niſi forte is ſit Guiraudus, qui ſequitur, ſuppleta perperam littera *G.* aut ſyllaba *Gui*, per nomen Guillelmi, loco Guiraudi, quod certe innuit teſtimonium mox relatum in Petro III. de Beaublé: nullum enim aliud Guillelmi veſtigium occurrit.

XL. GERALDUS II.

DE BREUIL.

Cognominatus de Brolio, ſeu de Bruellis Geraldus, qui & Guiraudus, ſolemni & ipſe apparatu in urbem ſuam intravit, ex ſupra dictis in
Petro n. XXXVIII. Memoratur in variis inſtrumen- 1412.
tis annorum 1412. & 1414. Bullam Martini V. 1414.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI pro exemtione capituli Anicienſis ab epiſcopali
juriſdictione promulgavit anno 1418. Clientelæ
1418. profeſſionem excepit a Guillelmo de Medul-
1420. lione 1420. quo anno & ſequenti reperitur in
1424. tabulis eccleſiæ Narbonenſis. An. 1424. die 7.
Febr. rogatu Guillelmi domini de Montalen mi-
litis, ſeneſcalli Bellicadri & Nemauſi, ac fratris
Rainaudi de Cambrone monachi expreſſe profeſſi
monaſterii Montisſerrati ord. S. Bened. Vicenſis
diœceſis non Uticenſis, ut irrepſit in appendice
ch. xx. col. 309. eremiticam vitam agere cu-
pientis, huic eccleſiam & clauſtrum B. Mariæ de
Carſano diœceſis Uceticenſis habitare permiſit.
Denique fato functus eſt anno 1425. exeunte,
1426. aut ineunte 1426. ex bulla promotionis ejus
ſucceſſoris.

SOIBERT.

XLI. PETRUS IV.

Poſt obitum Geraldi electus eſt a capitulo
Petrus Soiberti civis Uceticenſis, decretorum do-
ctor & Albienſis eccleſiæ canonicus, confirma-
tuſque bulla Martini V. data v. cal. Febr. 1426.
anno ejus pontificatus nono, ex regeſto pontifi-
cio. Transfertur mox ad eccleſiam S. Papuli, ubi
de illo plura.

DE CADORNE.

XLII. BERTRANDUS.

Ex monacho Cluniacenſi fit abbas Salvienſis
in diœceſi olim Nemauſenſi, nunc Alefienſi, ubi
omiſſus a nobis, tum epiſcopus Paphenſis in in-
ſula Cypro, poſtea S. Flori antiſtes, ac demum
Uceticenſis præſul, ad quam eccleſiam adhuc 26.
Aprilis 1426. vacantem migravit die 4. Maii
ejuſdem anni, ex regeſto pontificio, ritu ſo-
lemni, anteceſſorum more, in urbem ſuam in-
1430. vectus. Interfuit concilio Narbonenſi an. 1430.
& Baſileenſi ann. 1432. & 1435. ex Baluzio
in notis mſſ. ad veterem Galliam Chriſtianam.
1435. Hoc certe ultimo anno aberat Bertrandus epiſco-
pus, utpote quo vicarius Uceticenſis ſubſcripſit
litteris epiſcoporum ad concilium Baſileenſe in
gratiam Geraldi tranſlati a ſede Appamienſi ad
1437. eccleſiam S. Pontii Tomeriarum. Anno 1437.
die 29. Octobris ipſi & Guillelmo Soiberti
præpoſito fidem clientelarem profeſſi ſunt Jo-
hannes Uceticenſis vicecomes & Alziarius de
Ucetia fratres. Quo anno mortalitatem expleve-
rit incertum.

DE CHAMPEAUX.

XLIII. GUILLELMUS V.

Hic eſt Guillelmus epiſcopus & dux Laudu-
nenſis, comeſque conſiſtorianus, qui in partibus
Aquitaniæ quindecim annis juſſu Caroli VII.
regis moratus eſt, ut videlicet populos in ejus
obſequio contineret. De hoc autem quantum
ad rem præſentem attinet, ſic habet regeſtum
pontificium: *Guillelmus epiſcopus Laudunenſis,
revocata ab ipſo eccleſiæ Nemauſenſis commenda,
fit epiſcopus Uceticenſis per obitum Gerardi, XVI.*
1441. (forte XIII.) *calendas Junii 1441.* & iterum:
Guillelmus epiſcopus Laudunenſis fit Uceticenſis
20. Maii 1441. Et certe hoc anno menſibus
Aprili & Maio adminiſtrator perpetuus Uceti-
cenſis eccleſiæ dicitur in tabulis curiæ rationum
A Pariſienſis, ſeu dominii regii ſeneſcalliæ Bellicadri. ANNI CHRISTI
Obierat anno ſaltem 1445. IV. idus Julii ex di-
cendis: ſed longe ante adminiſtrationi nuncium
remiſerat, nam

DE COETIVY.

XLIV. ALANUS.

Nobilis Armoricus Alanus de Coetivy epiſco-
pus Avenionenſis, poſtea cardinalis, de quo
jam diximus tom. I. & in Dolenſibus atque
Coriſopitenſibus epiſcopis adhuc ſermo recurret,
eccleſiam quoque Uceticenſem rexit ſub admini-
ſtratoris perpetui titulo die 2. Octob. 1442. & 1442.
1443. ex actis cameræ rationum Pariſienſis. 1443.
B Reperitur & anno 1444. V. idus Auguſti & 1444.
1445. in tabulis eccleſiæ Narbonenſis. Ejuſ- 1445.
dem ſub hoc titulo fit mentio anno 1444. in
laudato mſ. codice ſtemmatis Uceticenſis familiæ.
Verum anno ſequenti IV. idus Julii hæc ab ipſo
revocata fuit adminiſtratio, uti legitur in pro-
motione ſucceſſoris.

SOIBERT.

XLV. GUILLELMUS VI.

Ab Alano revocata commenda Uceticenſis
eccleſiæ, necnon & per obitum Guillelmi (V.)
epiſcopi, ad ejuſdem promovetur regimen Guil-
lelmus Soiberti, antea præpoſitus, IV. idus Julii
C an. 1445. ex regeſto pontificio; in quo rurſum
die & anno prædictis creatus legitur epiſcopus
Uceticenſis per obitum Bertrandi. Tranſiit inde
ad eccleſiam Carpentoratenſem per tranſlationem
Sagacis ad Spoletanam, III. calend. Junii anno
1446. 1446.

DU CHASTEL.

XLVI. OLIVERIUS.

Illuſtri & perantiqua apud Armoricos ſtirpe
ſatus Oliverius de Caſtro, protonotarius apoſto-
licus, Uceticenſi cathedræ impoſitus eſt per tranſ-
lationem Guillelmi ad Carpentoratenſem III. cal.
Junii anno 1446. ut produnt tabulæ Vaticani.
D Sacræ etiam capellæ Pariſienſis theſaurarius erat
an. 1445. necnon prior commendatarius Pontis
S. Spiritus in diœceſi Uceticenſi ab an. 1444. 1447.
quo in prioratu an. 1447. viſitationis officium
implevit. Fratrem habuit famoſum illum Tana-
quillum ſeu Taneguidum de Caſtro, Bellicadri
& Nemauſi ſeneſcallum, magnum Franciæ hip-
parchum, ſeu equitum præfectum, majorem
domus Britanniæ ducis, Ruſcinonis ac Ceritaniæ
provinciarum proregem, Johannis Burgundiæ
ducis cæde Monſterolii ad Icaunam fluvium per-
petrata notiſſimum.

Quod ſpectat ad Georgium d'Ornone, quem
E diximus Ughelli fide tom. I. col. 909. Uceti-
cenſis eccleſiæ fuiſſe epiſcopum, quando ad Car-
pentoratenſem pervenit, non Uceticenſis, ſed
Vicenſis, ex regeſtis Vaticani, erat epiſcopus.

DU CHASTEL.

XLVII. GABRIEL.

Oliverii ex fratre nepos Gabriel, ſedis apoſtolicæ
protonotarius, Uceticenſis eccleſiæ regimen ſuſce-
pit III. nonas Dec. an. 1448. ex regeſto pontifi- 1448.
cio, ubi iterum Gabriel Uceticenſis electus dicitur
22. Dec. an. 1449. Nicolai papæ V. anno III. 1449.
idemque rurſum in tabulis Uceticenſibus legitur

Digitized by Google

electus 1452. tunc admodum juvenis, vix enim A
ANNI annum vigeſimum tertium exceſſerat. Verum poſt
CHRISTI quatuor annos una cum Nicolao Maſſilienſi epiſc.
1452. adſtitit Alano cardinali Avenionenſi conſecranti
epiſcopum Forojulienſem Dominica Palmarum
21. Martii 1456. Gabrieli quoque epiſc. Guillel-
mus de Lauduno vice patris ſui Hugonis de Lau-
duno domini Montis falconis Avenionenſis diœc.
ſeneſcalli Bellicadri & Nemauſi recognovit quid-
quid habebat infra civitatem Ucetiæ & ejus foſſata,
1459. aliaque plurima an. 1459. de quibus conſule char-
Ch. XXI. tam in appendice relatam. Romæ defunctus Ga-
col. 311. 1463. briel epiſc. 1463. conditus ibidem jacet in eccle-
ſia S. Praxedis juxta ſacellum columnæ Domini, B
ubi hoc habet epitaphium : *Gabrieli de Caſtro*
epiſcopo Uceticenſi, origine Britoni, conſobrino cla-
riſſimo Alanus hujus ſacræ ædis cardinalis Avenio-
nenſis benemerenti fecit. Obiit anno Chriſti 1463.
menſe Septembri, ætatis ſuæ 34.

DE MARLUIL.

XLVIII. JOHANNES I.

Inductum a Sammarthanis Guillelmum anno
1463. ex tabulario, inquiunt, hujus eccleſiæ,
omittimus, utpote de quo nihil reperimus, &
cui aliunde non ſuppetit locus ; fortaſſe videlicet
illius ſchedæ qua viri docti uſi ſunt, exſcriptores
apicem G. Guillelmi nomine loco Gabrielis ſup- C
pleverunt. Et certe Johannes non ſemel, neque
bis, ſed uſque tertio in regeſtis pontificum legitur
factus epiſcopus Uceticenſis IV. cal. Octobris
Pii II. papæ anno ſexto ; e Baionenſi ad Uceti-
cenſem tranſlatus eccleſiam IV. cal. Oct. 1463.
in Baionenſi ſede Johannem alterum nactus ſuc-
ceſſorem ; ac denique Johannes epiſcopus Baio-
nenſis tranſlatus ad Uceticenſem cathedram IV.
cal. Octobris 1463. per obitum Gabrielis. Porro
Johannes *de Marolio* dictus, ſeu *de Marilhogio*
(de Mareulh, ut ſe ipſe vocat) quem *& de*
Mirabilibus cognominant tabulæ capitulares, fra-
trem habuit Guidonem militem de Marolio & D
de Domnopetro *Dompierres* prope Rupellam to-
parcham, ex charta abbatiæ ſancti Leonardi de
Calmis ordinis Ciſtercienſis in pago Alniſienſi
l'Aunis, in qua ipſemet Johannes epiſcopus me-
1467. moratur an. 1467. Regi a conſiliis ſe ipſe dicit
1470. anno 1470. die 1. Junii in apocha centum &
decem librarum Turonenſium, quas, quia comi-
tiis Occitaniæ apud Montempeſſulanum celebra-
tis adfuerat menſe Maio anni præcedentis, acce-
perat, ex charta authentica collectionis D. de
Gagneres. Hujus quoque præſulis fit mentio in
1472. actis ſenatus Toloſani an. 1472. necnon in ta-
bulis capituli Ambianenſis, cujus fuit cancella- E
rius. Obtinuit eodem anno Sanctegidianam ab-
batiam diœceſis Nemauſ. a Sixto IV. pontifice.
Anno 1474. 8. Julii Avenione morabatur ſi-
mul abbas & dominus S. Egidii, quo ſe profite-
tur accepiſſe centum libras a Ludovico Nivart
1480. regio in Occitania quæſtore. Interfuit an. 1480.
menſe Junio Occitaniæ comitiis apud Montem-
peſſulanum habitis ; quamobrem ſe 85. libras Tu-
ronenſes accepiſſe ſcripto profitetur die 16. Junii
1481. anni ſequentis, ex chartis authenticis collectionis
D. de Gagneres. Illum beneficum experta eſt

abbatia S. Stephani Baſſacenſis ordinis S. Bene-
dicti in finibus Santonum, in cujus beneficii me- ANNI
moriam duo quotannis inibi celebrantur anni- CHRISTI
verſaria pro eodem præſule 12. Februar. & 17.
Septembris. Fundavit quoque miſſam quotidia-
nam in eccleſia B. Mariæ de Caduino ord. Ci-
ſtercienſis apud Petrocorios an. 1483. quo tan- 1483.
dem, (non 1482. ut irrepſit errore typographi
in abbatibus ſancti Egidii) ex hac vita migravit
menſe Julio exeunte vel ineunte Auguſto, ex
archivo regii patrimonii Monſpelienſis.

XLIX. NICOLAUS I.

MAUGRAS

Vacante Uceticenſi cathedra per obitum Johan-
nis ultimi ejuſdem pacifici poſſeſſoris, canonici
die 8. Auguſti anno 1483. Nicolaum Maugras
ſeu Malgraſſi, corrupte Molegra, religioſum pro-
feſſum, ac præpoſitum hujus eccleſiæ, regis con-
ſiliarium, & in jure canonico doctorem elege-
runt epiſcopum, quem 2. Octobris Narbonenſis
archiepiſcopus confirmavit ; ſicque Nicolaus epi-
ſcopatus adeptus eſt poſſeſſionem, ſed tamen mi-
nus pacificam ; nam Jacobus de S. Gelaſio eidem
eccleſiæ initio Septembris ejuſdem anni a ſummo
pontifice præfectus eſt ; quod graviſſimis litibus
anſam præbuit, quæ necdum ſopitæ erant anno
1488. 13. Auguſti, ex commentariis ſupremæ
curiæ Pariſienſis ; unde profecto etiam in com-
mentariis ſenatus Toloſani reperitur Johannes
(lege Jacobus) epiſcopus anno 1489. Perſtitit
nihilominus in ſua poſſeſſione Nicolaus, qui
quidem anno 1484. 16. Julii memoratur in 1484.
prædictis Toloſani ſenatus commentariis ; &
regi Carolo VIII. fidelitatis ſacramentum pro
temporalibus epiſcopatus præſtitit anno 1486. 1486.
7. Auguſti. Inde præfuit ad annum 1503. quo 1503.
chartæ Caſtrenſes ejus obitum memorant die 3.
Octobris.

L. JACOBUS I.

DE SAINT GELAIS

Hunc epiſcopatum a ſummo pontifice jamdu-
dum obtinuerat Jacobus de St Gelais Petri do-
mini de St Aulaye & de Monlieu ex Philiberta
de Fontenay filius, nempe an. 1483. III. nonas
Septembris, ex libro 173. bullarum Sixti IV.
papæ, ubi clericus Nivernenſis, notarius apoſto-
licus, baccalaureus in decretis, & nobilis electus
Uticenſis per obitum Johannis nuncupatur ;
idemque paulo poſt, die videlicet 16. Septem-
bris ejuſdem anni debita ſervitia promiſit, ex re-
geſto tertio ſolutionum ejuſdem papæ. Verum-
tamen ad hujus eccleſiæ poſſeſſionem non perve-
nit niſi anno 1503. quo memoratur epiſcopus
Uceticenſis, ſicut & annis ſequentibus 1504.
1505. 23. Januarii, 1509. & 1510. in ſtem- 1505.
mate mſ. domus Uceticenſis. Tranſegit hoc ul- 1510.
timo anno 14. Febr. cum capitulo de archipreſby-
teratu & præcentoria, quas dignitates aliis quam
de capituli gremio religioſis contra ſtatuta contu-
lerat. Recenſetur etiam in tabulis Uceticenſibus
annorum 1514. & 1519. Naturæ tandem de-
bitum ſolvit anno 1539. octogenario quinque 1514.
annis major. Vide in abbatibus S. Maxentii in 1519.
Pictonibus t. 2. col. 1261. quod monaſterium

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

diu tenuit in commendam, ac beneficiis cumulavit. Illic autem innuitur eum jam anno 1528. hanc abbatiam nepoti ſuo ceſſiſſe; quod etiam dicendum eſt de epiſcopatu circiter annum 1531. uti mox patebit.

1531.

DE SAINT GELAIS.

LI. Johannes II.

Superioris ex fratre nepos Johannes de Saint Gelais patruo ſucceſſit tam in abbatia S. Maxentii, quam & in ſede epiſcopali Uceticenſi, & hic quidem jam anno circiter 1531. ut liquet ex libello ſupplici, quem regi Carolo IX. contra depoſitionis ſententiam in ſe a ſummo pontifice prolatam obtulit anno 1566. in quo ſe ante annos 35. nominatum epiſcopum regia ſchedula dicit, & eccleſiæ Romanæ ſemper adhæſiſſe; idque confirmatur ex tabulario S. Maxentii, ubi Johannes a Lotharingia Narbonenſis archiepiſcopus tres epiſcopos anno 1531. die Martis ultima menſis Octobris delegaſſe legitur ad conſecrandum Johannem de S. Gelaſio electum epiſcopum Uceticenſem. Memoratur epiſcopus in ſchedis domini capiſcoli hujus eccleſiæ annis
1542. 1542. & 1545. A fide catholica devius ad ſe-
1545. gregum partes defeciſſe dicitur, jamque an. 1543.
Sammarth. die 9. Martii impia Calviniſtarum dogmata diſſeminare cœpiſſe, uxoremque poſtea duxiſſe quamdam abbatiſſam; quamobrem illum præpoſitus Gabriel Froment a fidelium communione ſemoverit. Sane cum Romam citatus ab inquiſitoribus fidei ſub Pio IV. pontifice maximo, cum aliis pluribus epiſcopis Gallicanis ad eluendum crimen hæreſeos, non comparuiſſet, in eum lata eſt ſententia a Pio V. 19. Julii an. 1566. qua dejectus ab epiſcopatu declaratus fuit. At mox eodem anno regi Carolo IX. libellum ſupplicem obtulit, de quo ſupra, eumque rex illico redintegravit, ſcriptis in ejus gratiam litteris ad ſeneſcallum Bellicadri, aut ejus locum tenentem.
Tom. 1. Prob. eccleſ. Gallicanæ pag. 418. Præterea Henricus Clutinius Oiſellius tunc Caroli IX. chriſtianiſſimi regis apud pontificem orator graviter de prædicta ſententia expoſtulavit; pervicitque apud papam ut libertates & jura eccleſiæ Gallicanæ ſarta tecta manerent, quibus cautum eſt ne prælati regis ſubditi ex quacumque cauſa extra regnum aut alio ad tribunal pontificium trahantur, ſed eorum cauſæ metropolitani & comprovincialium epiſcoporum ſecundum canones judicio reſerventur, ſalva ad ſedem apoſtolicam ap-
1561. pellatione. Interea Johannes anno 1561. adfuit cœtui cleri Gallicani apud Piſſiacum, qui ſi unquam hæretica labe infectus, eam certe poſtmodum ejuravit. Demum exhalavit animam in domo abbatiali S. Maxentii *l'Hort de Poitiers* nuncupata, in Pictonibus prope S. Maxentii oppidum die 13. Martii an. 1574. ſepulcro illatus in eodem S. Maxentii cœnobio. Tres interim ad hanc eccleſiam regendam præſules a papa nominatos ſubjicimus, quanquam vere non fuerunt epiſcopi.

Primus eſt Antonius Garcie, de quo ſic habetur in regeſto pontificio, ſeu tabulis Vaticani: *Venerabilis & religioſus frater Antonius Garcie ordinis Ciſtercienſis fit epiſcopus Ucetienſis 22. Martii 1564.*

Secundus Marcus Antonius, de quo ibidem: *Marcus Antonius Oradinus clericus Peruſinus, juris utriuſque doctor, epiſcopus Uticenſis electus die 6. Octobris 1565.*

Tertius denique Johannes Baptiſta Cheremotius, qui in iiſdem Vaticani tabulis factus epiſcopus Uticenſis legitur 17. Martii anni 1567. His itaque miſſis

DE GIRARD.

LII. Robertus.

Vezenobrii natus Robertus cognomento *de Girard*, ex canonico regulari hujus eccleſiæ in epiſcopum ſublectus, præerat an. 1570. ſeditque 1570.
ad annum circiter 1595. quo defunctus erat ex dicendis.

ROUSSET.

LIII. Franciscus I.

Vacante Uceticenſi eccleſia per obitum Roberti de Girard ſucceſſor a rege deſignatur Franciſcus Rouſſet preſbyter & canonicus ejuſdem eccleſiæ, dumque bullas obtineat, nominatur œconomus anno 1595. id approbante conſilio 1595.
magno 14. Julii ejuſdem anni. Franciſcus poſtmodum abdicavit.

DE VIGNE.

LIV. Ludovicus.

Ex Carmelitarum familia Ludovicus de Vigne Henrici IV. regis nominatione ad infulas Uceticenſes aſſumtus eſt anno ſaltem 1601. quo primus 1601.
titulum comitis Uceticenſis ſibi adſcivit, quem uſurparunt ſucceſſores uſque ad diem 2. Junii 1723. quo illum exuere & abdicare edicto parlamenti Pariſienſis coacti ſunt. Eo ſedente anno 1603. 1603.
fundantur patres Minimi ad Pontem S. Spiritus. Adfuit anno 1609. provinciali concilio Nar- 1609.
bonenſi. Moritur Avenione in cœnobio ſui ordinis an. 1624. cum prius in partem laborum 1624.
allegiſſet coadjutorem, qui ſequitur.

DE FAY PERRAULT.

LV. Paulus Antonius.

Parentibus Johanne barone de Peralto & Vezenobrio equite torquato & Maria Montmorenciaca Henrici ducis regii ſtabuli comitis notha genitus Paulus Antonius de Fay patruum habuit Johannem Pictavorum antiſtitem. In coadjutorem adſcitus a Ludovico de Vigne, conſecratur ſub titulo Leonopolis epiſcopi an. 1614. Interfuit annis 1615. & 1625. cleri Gallicani comi- 1625.
tiis generalibus Lutetiæ Pariſiorum congregatis. Vivere deſiit quo tempore rebellionis in Occitania exortæ & contumaciæ accuſabatur, & quidem ante 4. Aprilis anni 1633. quo nuncius de ipſius 1633.
morte Pariſios allatus eſt.

DE GRILLE.

LVI. Nicolaus II.

De Nicolao jam ſcripſimus tom. 1. in Vaſionenſibus epiſcopis, ad quam ſedem, cum eſſet decanus capituli B. Mariæ Pruvinenſis petente regina Anna Auſtriaca, cui erat a concionibus, nominatus fuit anno 1631. Tranſiit vero ad Uceticenſem eccleſiam menſe Aprili anni 1633. cujus capituli reformationem aggreſſus eſt inito contractu an. 1638. die 4. Dec. cum canonicis 1638.
regularibus a S. Genovefa nuncupatis. Anno ſeq. 1639.
die 9. Febr. cum aliis epiſcopis Lutetiæ apud

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

S. Genoveſam congregatis ſcripſit ad epiſcopos A
Galliæ de damnandis duobus voluminibus, uno
de libertatibus eccleſiæ Gallicanæ, altero de proba-
tionibus earumdem libertatum. Pariſiis facundiſ-
1643. ſime peroravit an. 1643. die 1. Junii cum juſta
funebria regi Ludovico XIII. clerus Gallicanus
perſolveret in eccleſia majorum Auguſtiniano-
rum, præſentibus quotquot aderant in urbe præ-
ſulibus; & iterum in funere Johannis de Budes
comitis de Guebriant equitum tribuni, hunc ce-
lebri laudavit oratione in metropolitana Pariſienſi
1644. baſilica an. 1644. die 9. Junii. Eodem anno
die 13. ejuſdem menſis cum Octavio de Belle-
garde Senonenſi archipræſule & Petro de Broc B
Autiſſiodorenſi epiſcopo ex delegatione ſedis apo-
ſtolicæ ſententiam tulit de ſtrictiori diſciplina re-
ligioſa ordinis Ciſtercienſis. Lugduni adfuit ſacræ
inunctioni Jacobi Adhemar de Monteil de Gri-
1645. gnan epiſcopi Tricaſtinenſis anno 1645. qua
facta, Pariſios perrexit ad comitia cleri Gallicani;
1656. quibus iterum interfuit an. 1656. vide t. 1. col.
734. Eccleſiam cathedralem inſtauravit. Religio-
nis catholicæ cultor ſemper ſtudioſiſſimus eidem
in ſua diœceſi promovendæ familiarium in Evan-
gelia ſermonum librum & catechiſmum compo-
ſuit. Uceticæ tandem ſpiritum exhalavit 12. Febr.
1660. an. 1660. aſſumto prius in coadjutorem Jacobo, C
qui ſequitur; ac proinde emendandum quod di-
ximus in epiſcopis Olorenſibus t. 1. col. 1279.
Petrum de Berthier epiſcopum Ucetiçenſem &
coadjutorem Montalbanenſem adſtitiſſe Domi-
nico de Vic Auſcienſi archiepiſcopo Petrum de
Gaſſion epiſcopum Olorenſem conſecranti anno
1648. titulus enim Petri fuit Uticenſis in parti-
bus infidelium *Utique* in Africa, non Uceticenſis.

ADHEMAR DE MONTEIL DE GRIGNAN.

LVII. JACOBUS II.

E ſede Tricaſtinenſi ad Uceticenſem traducitur
ſub coadjutoris titulo anno 1657. 22. Maii Ja-
cobus Adhemar de Monteil de Grignan, cujus D
geſta genuſque nobiliſſimum delibavimus tom. 1.
col. 733. in Tricaſtinenſibus epiſcopis. Nicolao
defuncto, eccleſiæ Uceticenſis poſſeſſionem inivit
per procuratorem 18. Februarii an. 1660. cum
paulo antea die 5. ejuſdem menſis regi ſacra-
mentum fidelitatis præſtitiſſet. Abbatias quoque
ſancti Georgii ad Ligerim diœceſis Rotomag. &
Fontis dulcis diœc. Santon. ubi omiſſus a nobis
t. 2. col. 1121. obtinuit in commendam. Anno
1663. 1663. baſilicam cathedralem ſolemni ritu con-
1665. ſecravit. Interfuit anno 1665. cœtui cleri Galli-
cani, a quo cum pluribus aliis miſſus eſt, qui
regiam majeſtatem ejuſdem cleri nomine roga- E
ret, ut mentem ſuam aperire dignaretur ſuper
edicto Nannetenſi, quod in pravum ſenſum &
in eccleſiæ catholicæ damnum hæretici detorque-
bant. Unionem capituli cum reformata canonico-
rum regularium S. Genoveſæ congregatione re-
1671. ſcindi curavit ſanctioris conſilii decreto an. 1671.
Ædes epiſcopales conſtruxit, moniales a Noſtra
Domina in urbem admiſit, ac etiam legionem ex
collectitiis copiis in patriæ tutelam propriis ſum-
1674. tibus coëgit anno 1674. quo inter vivos deſiit
eſſe, Grignani defunctus menſe Septembri.

ANNI CHRISTI

PHELYPEAUX DE LA VRILLIERE.

LVIII. MICHAEL I.

Michaelis genus, parentes & munia in archi-
epiſcopis Bituricenſibus tom. 2. col. 109. pro-
ſecuti ſumus. Quod ſpectat ad Uceticenſem epi-
ſcopatum, quem fere triennio antea tenuit, ad
hunc ſchedula regia nominatus fuerat an. 1674.
22. Nov. Protinus autem Calvinianæ ſectæ ad-
hærentes ab urbis conſulatu removendos curavit
ſanctioris conſilii placito, & conſilium urbis po-
liticum ex ſolis catholicis conſtare in poſterum
voluit, longe plura eidem urbi ac diœceſi bene-
ficia collaturus, ni ad archiepiſcopatum Bituri-
cenſem, rege ſic volente, tranſlatus fuiſſet anno
1677. 18. Junii. Abbas fuit B. Mariæ de Abſia, 1677.
Niolii, utriuſque, diœceſis Malleac. ut diximus
tom. 2. col. 1384. & 1395. ac S. Laudi in
Normannia. Obiit Pariſiis die 18. Apr. 1694.
ætatis 52.

PONCET DE LA RIVIERE.

LIX. MICHAEL II.

Patre comitum conſiſtorianorum decano, ſum-
moque ærarii tribuno natus Michael Poncet de
la Riviere, doctor & ſocius Sorbonicus, abbas
Brolii Benedicti, & S. Eligii fontis prope Cal-
niacum, ad infulas Uceticenſes deſtinatur a rege
Ludovico XIV. an. 1677. 18. Junii; conſe-
craturque Pariſiis in æde ſacra Sorbonæ 8. Maii
anni ſequentis ab archiepiſcopo Pariſienſi, colla- 1678.
borantibus Engoliſmenſi & Montalbanenſi præ-
ſulibus. Ex decreto ſanctioris conſilii obtento a
deceſſore Jacobo 1671. cathedrale capitulum
eum in ſtatum reſtituit, quo erat antequam uni-
retur congregationi S. Genoveſæ; imo & apud
pontificem maximum egit, ut a regula S. Au-
guſtini, votiſque religionis ſolveretur. Eccleſiam
cathedralem, ædeſque epiſcopales variis ædificiis
& ornamentis auxit & decoravit. Templum Cal-
viniſtarum ſenatus Toloſani decreto evertendum
ſtegit anno 1684. ſacellum in hoſpitali domo 1684.
S. Salvatoris Uceticenſis a fundamentis erexit;
eccleſias parœciales ab heterodoxis dirutas inſtau-
ravit, labantes refecit. Vias quoque publicas via-
toribus & commercio circumquaque per diœce-
ſim ſtravit; pauperum inopiæ ſublevandæ ſolli-
citus, piorum aliquot cœtum virorum inſtituit,
qui eis pecunia & induſtria opitularentur. Anno
1686. delegatorum ab Occitaniæ comitiis no- 1686.
mine delegatus & ipſe ad regem verba fecit, &
iterum 22. Auguſti 1703. Dum autem agere-
tur de novi apud Aleſiam epiſcopatus erectione,
teſtis oculatus utilem fore teſtatus eſt juridice die
2. Junii an. 1693. ætatis tunc circiter 51. Pa- 1693.
riſiis demum e vivis exceſſit meritis anniſque Ch. 1. col. 225.
gravis menſe Nov. anno 1728. antiquiſſimus 1728.
præſulum Franciæ, ſepultuſque eſt in eccleſia pa-
rœciali S. Gervaſii.

DE LASTIC DE S. JAL

LX. FRANCISCUS II.

E dynaſtis de S. Gallo in agro Lemovicenſi
ortus Franciſcus vicarii generalis munia obivit in
diœceſi Burdegalenſi, tum fuit decanus eccleſiæ
collegiatæ B. M. Andeliacæ, & vicarius genera-
lis archiepiſcopi Rotomagenſis; ac denique regia
nominatione

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

nominatione ad epiſcopatum Uceticenſem evocatus eſt anno 1728. 26. Novembris. Sacram percepit unctionem Pariſiis in ſacello ſeminarii S. Sulpicii ab archiepiſcopo Rotomagenſi, aſſiſtentibus Andegavenſi & Lucionenſi præſulibus
1729. die 3. Apr. 1729. & 8. ejuſdem menſis regi ſacramentum dixit. Ab hac eccleſia ad Caſtrenſem
1736. tranſlatus eſt ſchedula regia die 8. Sept. 1736. quo nomine propoſitus Romæ in conſiſtorio pontificio 17. Nov. ejuſdem anni, adſtitit epiſcopus Caſtrenſis anno ſequenti 14. Martii ſacræ inunctioni ſui in cathedra Uceticenſi ſucceſſoris.

BAUYN.

LXI. Bonaventura.

Patria Divionæus Bonaventura filius Johannis Baptiſtæ Bauyn, conſiliarii honorarii in parlamento Divionenſi, canonicus primum eccleſiæ A collegiatæ ſancti Stephani Divionenſis, doctor Sorbonicus 7. Julii 1728. cancellarius eccleſiæ Pariſ. 4. Dec. anni ejuſdem, abbas commendatarius S. Bartholomæi Noviomenſis menſe Januario 1729. & vicarius generalis archiepiſcopi Pariſ. menſe Maio 1730. deſignatus epiſcopus Uceticenſis 8. Septemb. 1736. Romæ propoſitus 17. Novemb. ejuſdem anni, ibidemque admiſſus XI. Febr. 1737. hoc ipſo anno die 24. Martii Dominica tertia Quadrageſimæ ſacro delibutus eſt oleo Pariſiis in ſacello archiepiſcopali ab archiepiſcopo Pariſ. collaborantibus epiſcopis Catalaunenſi & Caſtrenſi. Dominica ſeq. 31. B Martii regi ſacramentum dixit in ſacello caſtri Verſallienſis intra miſſarum ſolemnia; & inſequenti Sabbato ſacros ordines contulit Pariſiis vice archiepiſcopi.

PRÆPOSITI UCETICENSES.

PRimaria capituli dignitas, quæque præ ceteris ab antiquo eminet, præpoſitura eſt. Hinc pro more noſtro ſeriem illorum, qui ea potiti ſunt, ex variis erutam inſtrumentis hîc attexere juvat.

I. Bertrandus I. anno 1114. indict. VII. nonis Martii adſtitit & conſenſit R. Uceticenſi epiſcopo Malleacenſes S. Laurentii & S. Vincentii eccleſias confirmanti Stephano abbati Caſæ Dei & conventui, annuente pariter Pontio Willelmi ejuſdem eccleſiæ capiſcolo. Subſcripſit etiam menſe Junio anni 1121. donationi eccleſiæ de Cambonas, quam Raimundus epiſcopus Uceticenſis contulit abbatiæ S. Egidii.

II. Petrus I. recenſetur præpoſitus annis 1144. & 1148. in archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Deinde poſtulatur in epiſcopum anno 1150. ſed fruſtra, ut dictum eſt.

III. Pontius I. de Arſacio præpoſituram obtinebat an. 1156. ex charta XLVII. eccleſiæ Narbon. quæ exſtat in appendice col. 41. & ex alia Biterrenſis eccleſiæ n. XV. col. 138. Memoratur 1157. menſe Oct. in archivo regii patrimonii Monſpelienſis, 1159. III. idus Januar. in charta eccleſiæ Carpentoratenſis, & 1161. in codice mſ. cui titulus Gallicus, *Genealogie de la maiſon d'Usès*.

IV. Bertrandus II. præpoſitus Uceticenſis, & Robertus abbas ſancti Privati aſſenſum præbent commutationi Raimundi epiſcopi cum Pontio abbate & monachis S. Andreæ Avenionenſis an. 1164. IV. cal. Martii.

V. Guillelmus I. teſtis habetur an. 1186. in charta donationis eccleſiæ ſancti Dionyſii factæ monaſterio Caſæ Dei & Dalmatio ipſius abbati a Raimundo epiſcopo, in ea ſubſcriptus B. archidiaconum inter & Guillelmum ſacriſtam.

VI. Bernardus præpoſitus conſenſit an. 1203. permutationi quarumdam eccleſiarum Guillelmum inter Uceticenſem epiſcopum & Gaucelinum abbatem Anianenſem prioremque de Gordanicis. Aſſenſum quoque præbuit eodem anno fundationi Vallis bonæ ord. Carthuſienſis.

Ch. x. col. 302. Ch. XI. col. 303.

VII. Albericus, qui & Albricius, & Alancus, idem fortaſſe qui Albericus archidiaconus anno 1203. in charta ſuperius laudata, quique vocatur Albertus eodem anno in charta fundationis Ibid. C Vallis bonæ ordinis Carthuſiani, occurrit præpoſitus anno 1205. VII. idus Julii in donatione Raimundi Ucetiæ domini factæ Amblardo priori Vallis bonæ. Idem una cum capitulo & Ebrardo II. epiſcopo tranſigit cum Ebrardo Ucetiæ domino ex parte pro caſtro de Blanzac, & domo in urbe ſita, necnon *procuratione* canonicis debita, anno 1207. die 15. Auguſti. Memoratur adhuc Albricius an. 1209. in archivo regii patrimonii Monſpelienſis; quinimo hunc eſſe putamus A. præpoſitum, qui teſtis occurrit fidei clientelaris Raimundo epiſcopo Uceticenſi præſtitæ ab urbis conſulibus an. 1212. Eodem anno D Albericus præpoſitus ſubſcripſit primus ante S. archidiaconum libello ſupplici oblato Arnaldo Narbonenſi archipræſuli pro electo Raimundo de Manſo Andreæ in epiſcopum Uceticenſem confirmando.

VIII. Guillelmus II. præpoſitus habetur anno 1224. in tabulis regii patrimonii Monſpelienſis. Hic forſan eſt G. teſtis laudatus an. 1212. die 9. Febr. hoc eſt 1213. in clientelæ profeſſione, quam Raimundus de Ucetia Raimundo epiſcopo exhibuit.

IX. Pontius II. cui cognomen *de Becanils*; alias *de Ponte* præpoſitus erat anno 1227. quo E arbiter cum aliis duobus aſſumtus eſt pro dirimenda controverſia, quæ vertebatur R. inter epiſcopum Uceticenſem & Pontium ſancti Egidii abbatem, utri amborum cederet oppidi Montis fortis poſſeſſio, quæ quidem abbati adjudicata fuit. Adhuc erat præpoſitus 1238. ſed jam anno ſequenti Uceticenſem pontificatum tenebat.

X. Guillelmus III. Pontio ſucceſſit, ac primus omnium ſubſcripſit libello ſupplici, quo clerus & populus Uceticenſis Petrum Narbonenſem archiepiſcopum rogant, ut Pontii præpoſiti quondam Uceticenſis eccleſiæ in epiſcopum electionem

Digitized by Google

ratam habere dignetur. Aſtrenovæ clientelam ex- A cepit anno 1241.

XI. Arnaldus præpoſitura gaudebat an. 1252. ſub initia epiſcopatus Bertrandi Armandi, & adhuc 1254. ex archivo regii patrimonii Monſpelienſis.

XII. Raimundus I. de Monte Arſerio cognominatus, memoratur præpoſitus die 3. Junii an. 1254. in ſacramento fidelitatis huic præſtito & B. Uceticenſi epiſcopo a Decano Ucetiæ domino, & iterum in inſtrumento anni 1258. quo idem epiſcopus quamdam pecuniæ ſummam P. de ſancto Quintino ſoluturum ſe pollicetur. Hic aut ſequens Raimundus interceſſit epiſcopo, qui capitulo inconſulto archidiaconatum & præcentoriam contulerat.

Anecdot. tom. 2. col. 329.

XIII. Raimundus II. Jordanis reperitur an. 1267. quem perperam volunt eum eſſe, qui vulgo dictus *Idiota* piis opuſculis notiſſimus eſt. De hoc infra n. XXIII.

XIV. Guillelmus IV. de Gardiis præpoſitus an. 1277. evaſit epiſcopus 1285.

XV. Raimundus III. de Salva legitur præpoſitus an. 1290. quo Bermundus Ucetiæ dominus & d'Aymargues Decani filius ſe Raimundi præpoſiti & capituli, necnon Guillelmi epiſc. beneficiarium profitetur die 12. Maii, & adhuc 1301.

XVI. Guillelmus V. Maſſé præpoſitus 1303. forſan de præpoſitura contendit cum Raimundo de Salva, qui præcedit & ſequitur.

XVII. Raimundus IV. de Salve idem fortaſſis ac Raimundus III. Guillelmi præſulis nomine fidei ſacramentum excepit a Bertrando Jordani de Inſula ſeneſcallo Bellicadri & Nemauſi anno 1307. Reperitur adhuc 1316. 1318. & 1328. die XI. Januarii, quo Robertus Ucetiæ dominus ex parte clientelam huic profeſſus eamdem eſt, ac ipſius pater Bermundus dudum juraverat.

XVIII. Fredolus de Sorojolis, *al.* de Sojolis & Sujolis primum fuit præcentor Uceticenſis ecclesiæ anno 1301. tum anno 1306. coadjutor Guillelmi de Gardiis epiſcopi (quod de vicarii generalis munere intelligendum) ac denique præpoſitus legitur 1330. 1331 & 1336. quo Armandus de Verdella decanus eccleſiæ ſancti Pauli de Fenolheto Electenſis diœceſis, juris utriuſque profeſſor, a ſede apoſtolica delegatus ad eccleſias provinciæ Narbonenſis reformandas, plurima ſtatuit circa obſervationem regulæ S. Auguſtini in capitulo Uceticenſi, die 27. Januarii.

XIX. Robertus de Mandagout decretorum doctor, Uceticenſis archidiaconus 1321. quo tempore pepigit cum Guillelmo de Mandagout E epiſcopo de ſpirituali juriſdictione, præpoſitus erat jam anno ſaltem 1339. quo inter alios a ſede apoſtolica delegatus pro noviter editis a Benedicto XII. conſtitutionibus promulgandis, capitulum provinciale apud Narbonam die feſto S. Catharinæ celebravit. Cum Guillelmo epiſcopo pactionem fecit nomine capituli anno 1342. de bonis & ſpoliis decedentium canonicorum & priorum ab Uceticenſi eccleſia dependentium. Poſtmodum factus eſt epiſcopus Maſſilienſis, de quo vide tom. 1. col. 657.

XX. Franciſcus cognomento Brachii fortis munus obibat præpoſiti an. 1353.

XXI. Johannes I. de Deucio teſtis aderat cum aliis an. 1362. quando Petrus epiſcopus ex ſententia ab epiſcopo Bellovacenſi lata claves urbis a conſulibus accepit. Adhuc erat præpoſitus anno 1364.

XXII. Bertrandus III. de Valheliis præpoſitus audiebat 1366.

XXIII. Raimundus V. Jordanus licentiatus in decretis & canonicus regularis præpoſitum agebat Uceticenſis eccleſiæ an. 1373. quo ſententiam latam a Johanne cardinali S. Sabinæ poteſtatem B & juriſdictionem tam epiſcopi quam præpoſiti certis utrinque limitibus circumſcribentem Gregorius papa XI. approbavit. Qua de re poſt quatuor annos procurator a capitulo conſtitutus tranſegit eo pacto cum Martiale Uceticenſi epiſcopo, ut huic jus eſſet mulctandi canonicos & ad officium revocandi, ſiquando delinquerent, præpoſitus autem cuſtodiæ jus haberet pro reis, non alibi tamen quam intra præpoſituræ carcerem concludendis. Porro hic eſt, qui ſuo diu ſuppreſſo, ſub Idiotæ nomine latuit, ait Guillelmus Cave in hiſtoria litteraria, canonicus regularis, & Uceticenſis in Gallia Narbonenſi præ- C poſitus, poſteaque Cellenſis abbas in diœceſi Bituricenſi anno 1381. Vide tom. 2. col. 184. Ejus opera ſub Idiotæ nomine edidit R. P. Th. Raynaud an. 1654. Pariſiis in quarto.

XXIV. Guillelmus VI. Soiberti baccalaureus in decretis, occurrit præpoſitus 1420. & 1424. in charta Geraldi epiſcopi eccleſiam & clauſtrum B. Mariæ de Carſano Uceticenſis diœceſis fratri Rainaudo de Cambrone monacho Montis ſerrati ordinis S. Benedicti diœceſis Vicenſis ad inibi vitam eremiticam agendam concedentis. Reperitur adhuc 1436. & 1437. die 29. Octobris, qui poſtea factus eſt epiſcopus Uceticenſis & D Carpentoratenſis, ut dictum eſt t. 1. col. 909.

Ch. n. col. 309.

XXV. Nicolaus Malgraſſi, *Maugras,* ex præpoſito eligitur epiſcopus anno 1483.

XXVI. Petrus II. Fortezi legitur præpoſitus in recenſione bonorum capituli facta 15. Nov. an. 1539. coram Gaillardo de Montcalin judice majore in curia præſidiali Nemauſenſi, ad hoc a rege delegato.

XXVII. Gabriel Froment nobili genere natus, titulo præpoſiti fidelitatis ſacramentum præſtitit Paulo III. papæ anno pontificatus ſexto; hic eſt 1539. Eodem memoratur frater Gabriel Froment præpoſitus in archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Hic zelo fidei accenſus Johannem de S. Gelaſio, quem fama erat in hæreſim lapſum, quin & ſacrilega cum quadam abbatiſſa conjunctione copulatum, excommunicaſſe dicitur. Sedebat adhuc 1565. & 1570. cujus tempore Calviniani hæretici urbem ac diœceſim ferro & incendiis vaſtarunt.

XXVIII. Petrus III. Lartoux obiit præpoſitus die 3. Septembris anno 1584. ex archivo regii patrimonii Monſpelienſis.

XXIX. Petrus IV. Froment ex eadem Gabrielis; cujus dicitur ſucceſſor, familia natus

Digitized by Google

(forte Petrum Lartoux æmulum habuit) judicem A inſtituit an. 1592.

XXX. Johannes II. Froment in decretis licentiatus, ab epiſcopo confirmatur præpoſitus anno 1619.

XXXI. Rodolfus Roy Johanni ſubrogatus eſt, & Rodolfo

XXXII. Petrus V. primus e Gallicana congregatione canonicorum regularium a S. Genovefa nuncupata, quæ hanc in eccleſiam inducta fuit an. 1641. Eo ſubinde ex hac vita ſublato, capituli ſuffragia diviſa ſunt; antiqui enim hujus eccleſiæ canonici, qui adhuc plures ſupererant, vota ſua contulerunt in Gabrielem Froment, qui B regi ab eleemoſynis erat & prior de Balneolis; reliqui vero canonici Gallicanæ congregationis Petrum Bonet ſodalem ſuum, præpoſitum nominarunt, quibus de præpoſitura litigantibus, a rege nominatus fuit qui ſequitur

XXXIII. Thomas Thiboult canonicus ſancti Laudi, cujus in gratiam ambo contendentes jure ſuo ceſſerunt. Hic autem præpoſituram tenuit octo circiter annis, quo extincto

XXXIV. Petrus VI. Mailhot congregationis S. Genovefæ canonicus regularis electus fuit in præpoſitum a capitulo cathedrali anno 1666. Obiit die 4. Junii anni 1675. ætatis 54. pro- C feſſionis 31. Toloſæ, ubi litigabat pro ſuo capitulo, cujus erat vicarius generalis, ex necrologio canonicorum regularium congregationis S. Genovefæ.

XXXV. Daniel de Roviere prior de Bagnols præpoſituram impetravit an. 1684. non tamen poſſedit, ſed in ſequentem tranſtulit.

XXXVI. Johannes Baptiſta Bellan beneficio Danielis cedentis electus a capitulo, præpoſitura potitus eſt viginti circiter annis, quam poſtea Danieli ſuperiori reſignavit, qui quidem ad hoc litteras obtinuit, ſed cum diutius inire poſſeſſionem differret, electus eſt, qui ſequitur D

XXXVII. Jacobus de Marſolier vir eruditus & facundus, in concinnandis hiſtoriis verſatiſſimus: præpoſituram tenuit octo menſibus, quam deinde tranſcripſit ſequenti.

XXXVIII. N. de Pinville ex ceſſione Jacobi de Marſolier, ac etiam Danielis de Roviere, qui pontificio diplomate munitus civilem præpoſituræ jam apprehenderat poſſeſſionem, eamdem hactenus præpoſituram obtinet, ſub onere tamen penſionis, quam ſibi Daniel retinuit.

Altera poſt præpoſituram dignitas audit archidiaconatus quo exornatos munere hos paucos ſubjicimus.

I. B. Archidiaconus memoratur anno 1186. in charta Raimundi epiſcopi Caſæ-Dei monaſterio benefacientis, & iterum 1188. menſe Febr. in tabulis ejuſdem præſulis R. locum de Auguſtinis ad excitandum cœnobium ordinis Ciſtercienſis Ermeſſendi cuidam concedentis.

II. Albericus, qui & Albertus, erat archidiaconus 1203. poſtea præpoſitus.

III. P. Garcinus archidiaconus una cum R. epiſcopo præſens memoratur clientelæ profeſſioni, quam Henricus comes Ruthenenſis Simoni Montisfortis exhibuit VII. idus Nov. 1214.

IV. Raimundus de Buxedone, quo defuncto circa 1260. Bertrandus epiſcopus Raimundum de Salve præcentorem nominavit archidiaconum, ſed fruſtra, ut dictum eſt.

V. Johannes de Barre archidiaconus Uceticenſis, 1301. memoratur epiſcopii cuſtos ſede vacante ab anno 1308. ad 1315. Interea vero 1311. emit a Guillelmo de Randon milite domino de Luc & de Portes quidquid habebat in caſtro de Genouillac.

VI. Guillelmus de Mandagout archidiaconus Uceticenſis & Nemauſ. necnon eccleſiæ Toloſanæ præpoſitus, ſubinde fuit archiepiſcopus Ebredunenſis, ac demum cardinalis & epiſcopus Prænestinus. Obiit Avenione an. 1321. ſive, ut aliis placet, 1324. de quo vide Guillelmum Cave in appendice hiſtoriæ litterariæ ſcriptorum eccleſiaſticorum pag. 5.

VII. Robertus de Mandagout archidiaconus 1321. poſtea præpoſitus, &c.

VIII. Johannes Preverandi perpetuus adminiſtrator Uceticenſis archidiaconatus 1448. & abbas S. Egidii, uti ſuperius diximus col. 502.

IX. Stephanus Jullien canonicus & archidiaconus 1596. in cœtu cleri Gallicani.

Unus quoque decanus nobis occurrit Bruno de Bordeliis, ex priore Monachiæ Narbonenſis anno 1335.

DE VETERIBUS DIŒC. UCETICENSIS MONASTERIIS.

PLurima quondam floruere hac in diœceſi monaſteria, quorum vix ulla hodie memoria E ſpirat. Talia ſunt

I. S^t. Firmin. S. FIRMINI vetus abbatia haud aliunde nota eſt, quam ex præcepto Ludovici VII. regis dato an. 1156. in gratiam Raimundi epiſc. Uceticenſis, Ch. VII. col. 299. ubi inter alia quæ recenſentur ejuſdem eccleſiæ bona, nominatur *abbatia S. Firmini cum villa in qua ſita eſt.* Fuit hic ſanctus Firminus epiſcopus Uceticenſis, de quo ſupra.

II. S.t Ferreol. Cœnobium Ferreolacenſe, ſic dictum ex nomine fundatoris S. Ferreoli Uceticenſis epiſcopi, qui iſtius loci monachis regulam præſcripſit, quam Lucretii Dienſis epiſcopi ſæculo ſexto procedente cenſuræ ſubmiſit. In hujus regulæ præfatione *Lucretio papæ* nuncupata Ferreolus ſcribit, ſe hortatu quorumdam, ac propria devotione accenſum, ſervorum Dei habitaculum condidiſſe, ratum id ſuæ ſaluti ceſſurum, quod ſanctæ congregationi deputaſſet. Ex ejuſdem vero regulæ cap. 38. abbas tribus per annum vicibus, die ſcilicet natalis Domini, primo Paſchæ, ac in feſtivitate peculiaris patroni monaſterii, coquinæ miniſterium exercere debebat. Nulla ſubinde mentio hujus monaſterii reperitur, præterquam

Digitized by Google

in præcepto Ludovici regis VII. in gratiam Raimundi epiſcopi Uceticenſis an. 1156. ubi inter alia ejuſdem præſulis bona, quæ confirmat, recenſetur *in civitate Ucetia abbatia S. Ferreoli.* Ch. VII. col. 299.

III. S.t Julien. *Ibid.* S. Julianus in civitate Ucetia recenſetur in eodem Ludovici VII. regis præcepto tanquam abbatia, cujus abbas Wittardus interfuit concilio Portuenſi an. 897.

IV. S.t Sulpice. *Ibid.* S. Sulpicius in civitate Ucetia abbatia ibidem memoratur.

V. S.t Privat de Cers. *Ibid.* S. Privatus de Gartio abbatia reperitur ibidem, cujus abbas Raimundus teſtis laudatur in charta donationis eccleſiæ de Cambonas factæ monaſterio S. Egidii, & Hugoni ejus abbati a Raimundo d'Usès epiſcopo Uceticenſi. Robertus quoque abbas S. Privati conſenſit anno 1164. IV. calend. Martii cuidam commutationi factæ a Raimundo Uceticenſi epiſcopo cum Pontio abbate & monachis S. Andreæ Avenion.

VI. Saint Eſtienne. *Ibid.* S. Stephanus abbatia ſimiliter in eodem præcepto commemoratur.

VII. Gourdaignes. Gordanicus ſeu Caſa nova vetus abbatia innoteſcit ex præcepto Ludovici Pii dato imperii ejus anno ſecundo XII. cal. Junii. Editum eſt a Mabillonio in appendice ad vitam S. Benedicti Anianæ abbatis ſæculi IV. Bened. part. 1. p. 221. ex quo diſcimus Caſam novam ſitam juxta caſtrum Planitium in pago Ucetico ſuper fluvium Cicer *Ceze*, dudum fuiſſe a Willelmo comite (Aquitaniæ) a fundamento in honorem S. Mariæ ſemper virginis conſtructam, rebus quam plurimis ditatam, domnoque Carolo (magno) per chartulam donationis delegatam, ſed poſtea propter compendium & loci utilitatem non procul ab eodem loco cellulam conſtructam fuiſſe, quæ nuncupatur Gordanicus in eodem pago & ſuper eumdem fluvium, quam denique cellulam ex re proprietatis ſuæ præfatus Ludovicus hoc præcepto concedit Anianenſi monaſterio, cui tunc Senegildus abbas vice Benedicti præfectus erat, hoc eſt anno 815. Ceterum Caſa nova quantumvis ad locum vicinum Gordanicum tranſlata, ſuum nihilominus primarium nomen retinebat anno 821. ut liquet ex epiſtola Indenſium monachorum ad Anianenſes de communis parentis obitu ſcripta hoc anno 821. Retinebat & anno 837. quo idem Ludovicus imperator cellulam proprietatis ſuæ, *quæ nuncupatur Caſa nova, quæ ſita eſt juxta locum qui vocatur Gordanicus ſuper fluvium Cicer*, ſicut eam & genitor noſter quondam poſſedit, & *nos olim præfato monaſterio* (Anianenſi) *per auctoritatem noſtram conceſſimus*, eidem confirmat XII. cal. Novembris anno XXIV. imperii ind. XV. Quinimo Caſa nova memoratur an. 853. in diplomate Caroli Calvi hanc cellam cum rebus ſibi pertinentibus eidem monaſterio collaudantis XI. cal. Julii ind. I. anno regni XIII.

(Margin: T. 2. Annal. Benedict. pag. 461. — Prob. hiſt. Occit. t. 1. col. 72. — Ibid. pag. 101.)

Tranſiit haud multo poſt cella Gordanica ſeu Caſa nova in ditionem archiepiſcoporum Arelatenſium, ut infra videbitur; quo tempore anno 933. Umbertus quidam nonnulla prædia apud Montem calvi in epiſcopatu Dienſi confert eccleſiæ S. Mariæ in epiſcopatu Uzetico ſitæ, quæ vocatur Caſa nova, ſeu Gordaniæ, ejuſque loci

A monaſterio, multam imponens hujuſce donationis violatori *centum ſolidos Anſoliatos* ſuper altare S. Mariæ ponendos. Facta charta donationis feria tertia X. cal. Auguſti regnante Rodulfo rege. Sub idem tempus Geraldus fundator prioratus ſancti Saturnini de Portu eidem S. Mariæ ad Gordanicas eccleſiæ manſum unum conceſſit. Deinde vero Raimundus comes (Ruthenenſis) an. 1065. Ch. IV. col. 296. Gordiniacenſem abbatiam in pago Uzetico ſitam Hugoni abbati & Cluniacenſi monaſterio ſubjicit, ut eam Cluniacenſes regant & ordinent ſecundum Deum & regulam S. Benedicti, & ſit ſemper ſub moderamine ſancti Saturnini, quæ B Cluniaci cella erat in eodem pago, de qua mox dicturi ſumus. Facta eſt hæc charta anno ab Incarnat. Domini MLXV. ind. III. menſe Auguſto in cœnobio ſancti Saturnini, ſcripta a Willelmo monacho & ſacerdote Teutonico. Huic inſtrumento, quod habes in appendice noſtra, ſubſcripta ſunt ſigna ipſius Raimundi comitis, Willelmi Sabran & Roſtagni Carinian.

Veruntamen in bibliotheca Cluniacenſi col. 1730. nulla hujus cellæ fit mentio, vel in cenſu prioratuum aut cellarum a S. Saturnino dependentium; nempe fortaſſis Cluniacenſes monachi eam paulo poſt permutarunt cum cœnobitis Caſæ C Dei in concilio Claromontano an. 1095. quibus certe ſuam eſſe contendentibus obſtitere Anianenſes, eamque obtinuerunt in conciliis Nemauſenſi & Toloſano, ut habetur tom. 6. Spicil. pag. 25.

Nec ſic tamen quievit Caſæ Dei monachorum altercatio, qui cauſa non ſemel ad Paſchalem papam delata, bis ceciderunt, anno ſcilicet 1107. & 1114. Interea quidam proxime nominandus hanc cellam invaſit, & inde filiam ſuam dotavit, uti ex hac brevi Paſchalis II. papæ ad R. epiſcopum Uceticenſem epiſtola diſcimus. *Paſchalis epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilecto* D *fratri R. Uzeticenſi epiſcopo ſal. & apoſt. benedictionem. Ex fratrum Anianenſium ſuggeſtione cognovimus, quod Pontium Guillelmi de Barriaco excommunicatum pro poſſeſſione Gordanicenſis monaſterii, quam ſacrilege tenet, & unde filiam ſuam dotavit, non præmiſſo remedio ſatisfactionis abſolveritis, quo jure quam graviter contra ordinem noſtrum exceſſeris mirum eſt ſi ipſe non videas. Præcipimus ergo, ut omni occaſione ſepoſita de eodem viro debitam ſupradictis fratribus facias, ne ſupra re tanti exceſſus ultio remittatur. Datum. Laterani V. cal. Decembris.*

(Margin: T. 5. Annal. Bened. pag. 675. & 693. — Ch. V. & VI. col. 297. & 298.)

Sed neque etiam ea de re felicius litigaſſe arE chiepiſcopum Arelatenſem docent litteræ Calliſti II. papæ in lucem editæ t. 6. Spicil. pag. 25. *Et quidem*, ait pontifex, *Anianenſes monachi cellam illam per Lodoici imperatoris, Caroli magni imperatoris filii, & filii ejus Caroli regis ſcripta & largitiones Anianenſi monaſterio vindicabant, archiepiſcopus vero ſe Lodoici filii Boſonis regis chirographo tuebatur.* Sed tandem auditis utriuſque partis momentis, Calliſtus ipſe de conſilio cardinalium jus Anianenſium poſſeſſione roboratum confirmavit. Hinc igitur hæc cella etiamnum juris eſt Anianenſis monaſterii, ſed vacua jam

Digitized by Google

dudum monachis, ſimplex, ut loquuntur, beneficium audit. Tres autem ſucceſſive Arelatenſes archiepiſcopi ſe geſſerunt abbates ſeu rectores S. Mariæ de Gordanicis.

ABBATES.

I. ROSTAGNUS Anianæ monachus, ſeu Gordanicenſis, Anianenſem poſtmodum, Crudatenſem & Gordanicenſem abbatias poſſedit, etiam poſteaquam factus eſt archiepiſcopus Arelatenſis. Huic certe primum jam anno 866. præerat, & adhuc circiter 900. quo ſub die Martis in menſe Febr. regnante Ludovico rege nonnulla bona ejuſdem loci cum Aſterio & ipſius conjuge permutavit, ex tomo x. fragm. Stephanotii col. 284. ſive a dictis conjugibus prædia quædam accepit hoc anno. Anianenſem poſtea rexit, ac demum Crudatenſem factus archiepiſcopus, jure ſibi velut acquiſito, ex ejuſdem abbatiæ dono Rodlando deceſſori facto ab Ludovico imperatore, uti legimus in charta Boſonis regis t. 1. Galliæ Chriſt. col. 546. ſive a Lothario Auguſto & filio ejus æquivoco, uti legitur in veteri Gallia Chriſt. t. 1. col. 45.

Prob. hiſt. Occit. t. 2. col. 41.

II. Manaſſes archiepiſcopus Arelatenſis tres eaſdem abbatias obtinuit a Ludovico filio Boſonis, dato diplomate Viennæ calendis Febr. anno XXX. hoc eſt 921.

III. Iterius archiepiſcopus Arelatenſis, uti abbas cœnobii Gordanicenſis dedit Theutberto fideli ſuo ad precariam nonnulla prædia ad idem monaſterium pertinentia anno XXVIII. regnante Conrado rege, XIII. cal. Januarii, ex chartario S. Trophimi Arelat. tom. x. fragm. Stephanotii noſtri pag. 273.

PRIORES.

I. BERTRANDUS prior de Gordanicis & Petrus Anianenſis abbas habuere controverſiam cum Raimundo Uceticenſi epiſcopo de quatuordecim eccleſiis, quæ tandem arbitro & amicabili compoſitore Aldeberto Nemauſenſi epiſcopo finita eſt. Eadem profecto de re ſic alibi legimus, B. priorem Gordanicenſem inter & epiſcopum Uceticenſem R. exortam querelam Eugenius papa III. diſcutiendam commiſit A. epiſcopo Nemauſenſi & G. Vivarienſi.

II. Bernardus Calveti monachus Anianenſis fuit prior de Gordanicis an. 1187.

III. Gaucelinus abbas Anianæ & prior de Gordanicis 1203. quaſdam eccleſias permutat cum Guillelmo epiſcopo Uceticenſi.

Ch. x. col. 302.

IV. Raimundus I. prior de Gordanicis, & Nicolaus prior Vallis bonæ ordinis Carthuſienſis permutant inter ſe manſum de Cauzanicis pro *pertinemento* manſorum de Guernaco 1212. XIV. cal. Julii, præſente R. epiſcopo Uceticenſi ſedis apoſt. legato.

V. Raimundus II. de Serinhaco Gellonenſis abbas & prior de Gordanicis, ex actis pontific. Avenion. poſtea fuit abbas S. Egidii, ac denique Pſalmodienſis circa 1331.

VI. Johannes I. Penigaudi canonicus S. Gatiani Turonenſis, regis ad preces obtinuit hunc A prioratum a Girardo Rubei Anianenſi abbate anno 1467.

VII. Deodatus de Narbonne abbas S. Andreæ de Sureda & prior Gordanicenſis anno 1492. 20. Martii hunc prioratum abdicavit.

VIII. Johannes II. Rubei die & anno ceſſionis Deodati hunc prioratum obtinuit a Jacobo Anianenſi abbate.

IX. Frater Bernardinus Rocho 1533.

DE MONASTERIIS

Quæ hactenus in ſuo regulari ſtatu perſeverant.

B Duo ſunt, quorum alterum feminarum ordinis Ciſtercienſis abbatialem titulum gerit; alterum virorum ordinis Cluniacenſis, prioratus duntaxat, ſed inſignis. Eorum nomina ſubjicimus:

Vallis ſalva, *Valſauve de Bagnols,* ord. Ciſt. fem.

S. Saturninus de Portu, vulgo, *le Pont S.t Eſprit,* prioratus ordin. Cluniac.

VALLIS SALVA.

QUanquam hujus origo parthenonis ordinis Ciſtercienſis e linea Ciſtercii, ſub patrocinio C B. Mariæ virginis, ut vere dicam, ignoretur, utcumque tamen ejus antiquitas innoteſcit tum ex teſtamento Elzeari Ucetiæ domini condito an. 1254. quo monaſterio de Valle ſalva relinquit 30. ſolidos Turonenſes, tum ex inſcriptione Gothica inciſa lapidi marmoreo veteris eccleſiæ Vallis ſalvæ, quæ hodieque legitur in hæc verba: *In nomine Domini. Amen. Notum ſit omnibus & ſingulis has litteras in perpetuum inſpecturis, quod religioſa domina noſtra Maria Firmina hujus monaſterii prioriſſa petiit fieri hoc anno Domini milleſimo trecenteſimo trigeſimo primo, & quinta die menſis Octobris, ut memoria haberetur pro anima* D *reverendi in Chriſto patris & domini domini Bernardi* * *bonæ memoriæ Uticenſis epiſcopi, qui anno Domini milleſimo ducenteſimo octuageſimo tertio eccleſiam in reverentiam & honorem beatiſſimæ virginis Mariæ ædificare fecit, cujus anima in pace requieſcat, amen.*

Prob. hiſt. Occit. t. 3. col. 504.

* Bertrandi.

His etiam continenter attexuntur verba ſequentia: *Anno Domini milleſimo trecenteſimo decimo nono Ademarius Audiguerii domicilii de burgo ſancti Andeoli Vivarienſis diœceſis hanc partem clauſtri ob reverentiam Dei omnipotentis, & ejus glorioſiſſimæ matris fecit.*

Balneolum, *Bagnols*, transfertur Vallis ſalvæ E monaſterium, probante Gregorio XI. pontifice, qui litteris datis anno pontificatus quinto, hic eſt 1375. eidem conventui univit beneficium *de Maranſan* ſitum in territorio de Bagnols. Subinde nihilominus ad ſuum vetus monaſterium regreſſæ videntur aliquot ſaltem ſanctimoniales, utpote quarum nonnullas hæretici trucidarunt an. 1522. ſacra ſuppellectile direpta, chartiſque cum ipſo cœnobio igni addictis; reliquæ vero confugerunt Balneolum, ubi jam feliciter nulla infelicium illorum tempora veſtigia conſpiciuntur.

Ceterum nonniſi ab hac tranſlatione titulo

Digitized by Google

abbatiali donatum fuiſſe monaſterium pene certo A colligitur, ex inſcriptione ſuperiori, ubi Maria Firmina ſolum prioriſſa dicitur anno 1331.

Series Abbatissarum.

I. BEatrix de la Pierre a tranſlato Balneolum monaſterio prima nobis innoteſcit ex procurationis charta, quam ipſa ejuſque ſorores Ricarda Peyreria ſubprioriſſa, Egidia Macarie, Margareta de Tournon, Lucia de Mariſaygues, Agnes du Fort, Sabrana de Poſilhac congregatæ ad ſonum campanæ dederunt pluribus in charta enunciatis. *Actum Balneoli in domo dictarum ſanctimonialium, ſcriptumque per manum* B *Jacobi Ricou notarii Balneoli.*

II. Margareta I. de la Baume præerat anno 1381. die 29. Maii, quo Jacobus Adhagat indigena de Verſueil quidquid poſſidebat ei donavit, ſcriptis tabulis per manum Guillelmi de Tolergio notarii.

III. Raimunda de Gaujac ſedebat an. 1454. die 27. Martii, ex charta recognitionis ſcripta per manum Pontii Vivene notarii, quæ fidem facit hanc abbatiſſam rem familiarem monaſterii optime adminiſtraſſe.

IV. Johanna I. Mauſelle, forte Maurelle, ut infra, occurrit an. 1467. die 12. Junii in cenſu C annuo decem denariorum eidem conſtituto per manum Petri Moyſſard notarii.

V. Johanna II. d'Ille, per cujus reſignationem

VI. Johanna III. Maurelle, eadem forſan ac Johanna I. munita pontificio Innocentii papæ VIII. dato anno pontificatus I. diplomate, abbatiæ poſſeſſionem apprehendit die 13. Aprilis anno 1485.

VII. Catharina Maurelle per obitum, aut ceſſionem præcedentis facta eſt abbatiſſa probante eodem Innocentio pontifice.

VIII. Anna de Mondragon bullis acceptis a Clemente VII. datis anno pontificatus VIII. poſ- D ſeſſionem adiit an. 1524. 10. Octob. ſuperſtes an. 1533. 19. Octobris, ut fidem faciunt plurimæ huic, aut procuratoribus ejus factæ recognitiones, quas in acta retulit Franciſcus Vincent notarius. Attamen legitur Johanna de Mondragon abbatiſſa an. 1530. 16. Januarii in charta profeſſionis religioſæ Gabrielidis neptis * Johannis Petit medici & judicis Balneoli, ſcripta per manum Petri Rufi notarii, ſed *Anna* legendum pro *Johanna* ſuſpicamur.

* Petite fille.

IX. Margareta II. d'Albert ex abbatiſſa beatæ Mariæ de Planis diœceſis Arauſicanæ fit abbatiſſa de Bagnols bulla Pauli III. data 25. Oct. 1537. E pontificatus anno IV. Adiit poſſeſſionem 9. Febr. anni ſequentis.

X. Johanna IV. d'Audibert de Luſſan prævio Clementis VIII. papæ diplomate dato pontificatus anno XI. abbatiæ poſſeſſionem aſſecuta eſt die 14. Martii an. 1601.

XI. Eſther de Luſſan ſorori ſucceſſit bulla ejuſdem papæ Clementis VIII. data pontificatus anno ultimo, hic eſt 1605. Rexit ſexaginta tribus annis, quibus tam interius, quam exterius totum renovavit monaſterium. Interea vero jam annis gravis & affecta valetudine coadjutricem ſibi allegit ſororem ſuam Franciſcam d'Audibert de Luſſan tunc abbatiſſam de Planis, quæ ſtatim hujuſce monaſterii abdicato regimine ſe totam dedit ultimo regendo ſub ſororis abbatiſſæ auctoritate; at ſui omnibus relicto deſiderio, maxime vero Eſtheri abbatiſſæ, Balneoli vivere deſiit menſe Auguſto anni 1671. cum annos 15. vel circiter titulo coadjutricis cœnobium adminiſtraſſet. Tum igitur Eſther magis ac magis impar regimini, illud, rege permittente & annuente papa Clemente X. pontificatus anno 2. tranſcripſit ſequenti

XII. Maria de Luſſan natu maxima quinque ſororum ejuſdem cœnobii ſanctimonialium, amitam excepit in regimine, cujus invita poſſeſſionem capeſſivit 28. Aprilis 1672. Adhuc regebat 1712. die 4. Maii intenta maxime rei familiari, ac tam novo apud Balneolum, quam antiquo Vallis ſalvæ parthenonibus reparandis, cujus etiam beneficio & labori tota hæc noſtra elucubratio debetur.

XIII. N. de Cleſmes nominatur a rege 8. Junii anno 1715.

PRIORAT. S. SATURNINI DE PORTU, vulgo, *le Pont S.t Eſprit.*

SUb dominio Cluniaci & patrocinio S. Petri fundatur hoc cœnobium in fano S. Spiritus a Geraldo archiepiſcopo, qui Cluniaci monachus factus inde ad portum S. Saturnini gentile prædium miſſus eſt, ut illic monaſterium conderet. Ita vir doctiſſimus D. Lancelot. Nonnihil variat fundationis annus, qui Mabillonio 945. tom. 3. annalium ad hunc annum n. LXXVII. & nupero rerum Occitanarum auctori, prob. t. 2. pag. 87. Noſter vero Stephanotius ex chartulario majori Cluniacenſis monaſterii hanc ſe teſtatur eruiſſe chartam: *Ego in Dei nomine Geraldus indignus epiſcopus dono Deo & S. Petro Clunienſi in manu domni Eymardi abbatis & cœnobio ejus, in quo ſi Deus annuerit, meipſum ſub ordine regulari mancipare cupio, eccleſiam S. Saturnini in agro Uzetico, cum inſulis & villis, videlicet Leyracum, Mezemas, & Geneſacium; & cum aquis, pratis, terris, ſilvis, aquarumve decurſibus ad præfatam eccleſiam aſpicientibus, &c. Signum Geraldus epiſcopus. S. Roſtagnus epiſcopus. Acta ſunt hæc apud S. Saturninum publice anno DCCCCXLIX. Ludovico rege Francorum regnante anno X.* ubi forte legendum DCCCCXXXIX. qui decimus eſt annus a morte patris ejus Caroli Simplicis, vel *DCCCCXLVIII. Ludovici regis Francorum anno XII.* ut habetur in ampliori, quam damus in appendice noſtra, fundationis charta. Ceterum Agapetus II papa bulla data indictione VII. hoc eſt 949. hanc S. Saturnini eccleſiam *cum omni alodo, quem Geraldus archiepiſcopus dedit prædicto cœnobio*, confirmavit Aimardo Cluniacenſi abbati. Edita eſt in biblioth. Cluniacenſi col. 274.

Ch. III, col. 195.

Abſolutum fuit hoc cœnobium a S. Odilone Cluniacenſi abbate, ut refert ipſius vita in bibl. Cluniac. col. 1820. Ex quibus omnibus patet

Digitized by Google

Raimundum comitem S. Egidii non immerito A recognoviſſe anno 1164. villam S. Saturnini, allodium & proprietatem eſſe B. Petri Cluniacenſis, qua de re noſtra inter inſtrumenta hujus comitis chartam exhibemus. Ch. VIII. col. 300. Et certe in catalogo abbatiarum, prioratuum, &c. a Cluniaco dependentium ita legitur in bibl. Cluniac. col. 1727. *Prioratus S. Saturnini de Portu ſupra Rhodanum, Uceticenſis diœceſis, ubi debent eſſe priore computato, & officiariis, nempe ſacriſta, infirmario, hoſtellario, refectorario & cantore, triginta monachi; & debent ibi celebrari quotidie tres miſſæ cum nota; & duæ ſine nota; & debet fieri eleemoſyna omnibus venientibus omni die.* Ibidem quoque col. 1730. B ſeries habetur prioratuum ſeu cellularum n. 27. cum quatuor curis ſeu parochiis a prioratu S. Saturnini de Portu dependentium.

Quanquam vero de prioratibus, aut eorum rectoribus data opera ſermonem inſtituere haud ſolemus, hic tamen præ multis adeo inſignis eſt, tantoſque ſui rectores habuit, ut eorum memoriam prætermittere fore nefas exiſtimemus.

Priorum indiculus.

I. B. Guillelmus ſeu Willelmus I. vir nobilis, Luciacenſis in Italia monachus B. Maiolo Roma Cluniacum revertenti, bona C cum ſuorum venia, ſocium ſe adjunxit anno fere Chriſti 987. Tranſacto Cluniaci unius circiter anni ſpatio, poſcentibus S. Saturnini ad Rhodanum monachis datus eſt a Maiolo inſtitutor. Quo in loco cum ſeſquiannum magno ſuorum emolumento fuiſſet verſatus, contigit ut Brunonis epiſcopi Lingonenſis rogatu, S. Benigni Divionenſis monaſterio ab eodem S. Maiolo præficeretur; qui deinde plurimorum monaſteriorum pater exſtitit & reformator.

II. Petrus ſub ann. 1100. in charta Cluniac. pro cœnobio S. Gervaſii de Foſſis.

III. Guillelmus II. an. 1162. cum Raimundo D Uceticenſi epiſcopo commutavit prioratum ſancti Florentii pro prioratu de Chuſclan, qui nunc unitus eſt ſacriſtiæ prioratus S. Saturnini de Portu, Stephano Cluniacenſi abbate & Pontio archipræſule Narbon. approbantibus.

IV. Raimundus de Bruzet vel Brozet jam an. 1164. & adhuc 1202. cujus aſſenſu Raimundus Narbonæ dux & comes Toloſæ filius Raimundi comitis ſancti Egidii licentiam obtinuit ab abbate Cluniacenſi & a conventu ſancti Petri de S. Saturnino de Portu palatium in dicto loco ædificandi, & abbas hominium dicti comitis excepit ſub annuo cenſu unius marabotini. Ch. IX. col. 301. E

V. Pontius Raimundus, *al.* Arimaudi querelas habuit cum incolis an. 1224. de muris, foſſatis & clavibus urbis ac pluribus aliis juribus, quæ judicio arbitrorum, epiſcopi Nemauſ. & ſeneſcalli Bellicadri eidem aſſerta ſunt cum expenſis ad ſummam 6000. ſolidorum, quæ ſoluta fuit.

VI. Guillelmus III. de Portu prior S. Saturnini, & Matthæus prior Vallis bonæ ord. Carthuſienſ. dividunt paſcua caſtri de Monteacuto an. 1234. XVI. cal. Aug. idque Johannes ſanctæ Viennenſis eccleſiæ vocatus archiepiſc. apoſt. ſedis legatus comprobavit. Adhuc memoratur Guillelmus an. 1240.

VII. Donadeus 1245. & 1259. XV. cal. Aug. quo de conſilio ſui conventus aſſenſum præbuit commutationi eccleſiæ de Pradons & S. Stephani de Oliva vel Olivola cum eccleſia de Lippis, ſeu de Rippis factæ inter Raimundum de Bariaco dominum de Reons & dominum Aymonem epiſcopum Vivarienſem.

VIII. Johannes I. de Tyrangiis die 12. Sept. an. 1265. a ſuis adjutus monachis conſtructionem Pontis S. Spiritus aggreſſus eſt, ex charta ad calcem poſita. Ch. XIX. col. 308. Unde merito redarguas qui aſſerunt pontem iſtum vel a Romanis, vel a Johanne Benedicto pontis Avenionenſis ſtructore ædificatum fuiſſe. Eſt autem longus 1200. paſſus, 22. fornicibus & pavimento decenter ſtratus.

IX. Roſtagnus I. de Sancta Gala vel de S. Gallo, *de St Jal*, an. 1274. tranſegit cum incolis de jure furni, ſuperſtes an. 1278. pridie cal. April.

X. Thomas I. prior monaſterii ſancti Petri de S. Saturnino de Portu conſenſit donationi factæ a Petro Daniel filio Pontii Daniel militis de Abolena XIII. cal. Martii an. 1281. Obtinuit 1289. a ſeneſcallo liberam poſſeſſionem territorii de Croucholes tanquam ad regis dominium non pertinentis, ex charta authentica in pergameno.

XI. Theobaldus 1298.

XII. Guido de Claromonte 1300. & 1301. quo X. cal. Nov. ſibi Philippum regem titulo *pariagii* ſociavit in alta, media & infima juſtitia dicti loci, antiquis ſibi retentis juribus. Anno 1302. dominia *de Sarrians, Tulete & la Mothe* pretio comparavit ab Arauſicano principe; nec multo poſt prioratui debitas recognitiones exegit.

XIII. Hugo de Monte lupello benedictione donari ſacellum pontis curavit an. 1311. Ejus fit mentio in charta authentica anni 1310. VII. idus Novemb. qua tum ipſe, tum ejus monachi contendunt Guillelmum de Teſano priorem S. Johannis de Todon teneri ea quæ ſunt ad victum neceſſaria ſuppeditare toti conventui, & etiam domeſticis, vicario eccleſiæ S. Saturnini, ſacerdoti & ejus clerico, ſupervenientibuſque hoſpitibus die S. Saturnini, *dum tamen talis perſona non exiſtat, qui ſecum ad expenſas ſuas ultra quatuor equitaturas ducat, boſcoderi vero, cadrigariis & cuſtodibus animalium dicti monaſterii, & aliis qui extra clauſuras dicti monaſterii fuerint, & qui libram ſuam extra dictum monaſterium conſueverunt portare, duntaxat exceptis, quibus dictus dominus prior de Todone in aliquo minime teneatur. Actum per manum Guillelmi Falconis notarii.*

XIV. Johannes II. de Feuteriis præerat jam an. 1313. Fundavit 12. Julii 1318. anniverſarium pro abbate (Cluniacenſi) ſuo conſanguineo defuncto 1320.

XV. Bertrandus de Capella Johannis papæ XXII. capellanus delegatur ab eodem pontifice ad exigendam vigeſimam redituum partem certorum ordinis Cluniac. beneficiorum, bulla data Avenione VI. idus Apr. anno pontificatus X. quæ habetur t. XI. fragmentorum Stephanotii noſtri p. 477. Jam vero præerat Bertrandus an. 1321.

Digitized by Google

XVI. Guillelmus III. de Pictavia *nobilis & humilis prior* ſedebat jam anno 1330. Inſtituit 1333. die 5. Jan. officium hoſpitalarii, cui jus lectorum in urbe ac ejus territorio morientium, vel patrum familiarum decedentium aſſignavit.

XVII. Walbertus de Serras emit ſupremum dominium de Tulleto & inſulas de Mondragon, ac de finibus territoriorum inſularum S. Spiritus & Mondragon tranſegit an. 1335.

XVIII. Stephanus de Vaſſignac tranſactionem inter Guillelmum Allard hoſpitalarium monaſterii & Petrum Reboul ſyndicum & conſules fani S. Spiritus, qua loco lectorum decedentium dicto hoſpitalario triginta florenorum penſio aſſignatur, approbavit an. 1361. legendum forte 1351. Deodatus enim ſucceſſor jam an. 1357. prioratum obtinebat.

XIX. Deodatus de Viridi ſicco 1357. & 1363. qui deinde factus epiſcopus Caſtrenſis prioratum reſignavit Petro de Thureyo qui ſequitur. Vide animadverſiones in tomum 1. præfixas tomo 2. col. 63.

XX. Petrus I. de Thureyo card. tit. S. Suſannæ primus fuit commendatarius, in poſſeſſionem inductus 3. Octobris 1385. Clientelari lege accepit a Delphino Viennenſi 1418. aquam rivuli Ayguefii, cujus impetu aguntur moletrinæ de Tuleta.

XXI. Henricus card. tit. S. Sabinæ 1411. forte 1421. ad quem annum Petrus deceſſor perveniſſe dicitur.

XXII. Thomas II. de Pileo papæ camerarius ac ſanctæ ſedis protonotarius, prior 1427. obiit 1431. menſe Oct. alias vero rexiſſe dicitur ab an. 1422. ad 1436. Deinde Eugenius papa IV. contulit hoc beneficium cardinali de Comitibus qui Romæ degebat, unde ortum eſt diſſidium inter Franciam & curiam Romanam.

XXIII. Guillelmus IV. de Campellis epiſcopus Laudunenſis rexit ab an. 1436. ad 1444.

XXIV. Olivarius de Caſtro 1444. deinde Uceticenſis epiſc. quo nomine (an. 1447.) die 4. Maii juridicam prioratus viſitationem inſtituit.

XXV. Alanus de Coetivy epiſc. Avenionenſis & cardinalis fuiſſe prior legitur ab anno 1448. ad 1467. legendum forte 1457. nam

XXVI. Julianus de Ruvera cardinalis tit. S. Petri ad vincula memoratur prior 1465. quo circiter anno exſtinctum officium camerarii univit pro re veſtiaria menſæ conventuali. Fuit poſtmodum papa Julius II.

XXVII. Amanevus d'Albret card. epiſc. Appamienſis 1503. & 1508. 13. Martii, hoc eſt 1507. ante Paſcha.

XXVIII. Roſtagnus II. d'Anceſune archiep. Ebredunenſis 1507.

XXIX. Johannes III. d'Anceſune abbas ſancti Rufi hujus prioratus adiit poſſeſſionem 27. Julii 1510. quem adhuc obtinebat 1526. & 1544. imo fortaſſe 1554. ut in quadam ſerie legimus.

XXX. Nicolaus de Pellevé epiſc. Ambian. & card. 1554.

XXXI. Alexius de Paganucis Ferrarienſis præerat an. 1557. & 1559. ſub quo ab hæreticis novatoribus, duce barone des Adrets, diruta fuit eccleſia cum cœnobio, combuſtis aut ablatis chartis 1557. menſe Octobri. Hinc ſenatus Toloſanus 18. Martii an. 1569. edictum contra devaſtatores pronunciavit.

XXXII. Cæſar de Brancas, quem cardinalis de Bourbon vocat unum e ſuis domeſticis in epiſtola an. 1571. 30. Aprilis.

XXXIII. Carolus I. de Mainteternes adminiſtrator 1573.

XXXIV. Ludovicus Hervé adminiſtrator 1574.

XXXV. Petrus II. Fabri ſedis apoſt. protonotarius 1577. & 1578. 28. Octob. quo pepigit cum monachis.

XXXVI. Elzear ſeu Elziarius de Raſtellis epiſcopus Regienſis 1579.

XXXVII. Carolus II. de S. Sixto epiſc. Regienſis parœcialem eccleſiam & prioratum inſtauravit an. 1581.

XXXVIII. Franciſcus I. de la Cour 1614. etiam prior de Montdidier diœc. Ambian.

XXXIX. Claudius Mathe, *al.* de Motta electus a conventu prior regularis poſſeſſionem nactus eſt an. 1615. 28. Septemb.

XL. Franciſcus II. Dauvet Deſmarets *filius* Gaſpardi ex Iſabella Brulart puer novennis ceſſione præcedentis admiſſa 22. Octob. 1615. obtinuit hunc prioratum, quem tenuit annis octoginta uſque ad obitum, qui contigit 8. Octob. 1695. in abbatia Longivadi in Burgundia, quam ſimul poſſidebat, ubi vide t. 4. col. 839.

XLI. Henricus Oſwaldus de la Tour d'Auvergne nepos ex fratre cardinalis de Bouillon abbatis Cluniacenſis hunc prioratum ejuſdem collatione adeptus eſt 1696. quem deinde factus ipſe abbas Cluniacenſis fratri ſuo qui ſequitur, contulit.

XLII. Fridericus Conſtantinus de la Tour d'Auvergne nuncupatus princeps Fredericus an. 1708. Obiit 1732.

XLIII. Franciſcus Auguſtus princeps de Rohan comes de Ventadour canonicus Argentorat. renunciatur prior ab abbate Cluniac. ſabbato ſancto anni 1732.

ECCLESIA

ECCLESIA AGATHENSIS.

AGDE.

QUAS inter colonias in Volcis Tectoſagis, non vero Arecomicis, ut apud Joſephum Scaligerum & Sammarthanos, fundavere Phocæenſes ſeu Maſſilienſes, non minimum occupat locum Agatha, Straboni Rhoe-Agatha, quæ Ptolemæo Α'γαθὴ πόλις, a Græcis, quales tunc temporis erant Maſſilienſes, Α'γαθῆς τύχης, ſive bonæ fortunæ mutuata nomen, forſan ob alicujus prælii felicem exitum: unde ſolo cognomine retento, Agathæ vocabulum. Hanc alluit Cyrta, ſic dictum a Maſſilienſibus flumen, quod Arauris antiquum Celtarum nomen. In Occitania ſita ſub metropoli Narbonenſi & parlamento Toloſano, ab ipſa Narbona verſus ortum octo circiter leucis Gallicis diſtat in ora fere littorali maris Mediterranei prope oſtia Arauris fluvii. Portum ad Mediterraneum mare olim habuiſſe teſtatur Gregorius Turonenſis lib. 6. hiſt. cap. 1. Cum autem facilis ad eam pateat acceſſus, regnante Ludovico XIII. reſtitutus eſt portus. Territorium Agathenſe anguſtis clauditur terminis, ſed ſupra quam dici poſſit præpingue ac fertile eſt. De Agatha ſcripſere Strabo lib. 4. Plinius lib. 3. cap. 4. Mela lib. 2. cap. 5. Ptolemæus lib. 2. cap. 1. & alii, quos enumerare longum eſſet.

A Maſſilienſibus anno ab Urbe condita 706. tranſiiſſe creditur ad Romanos terrarum dominos; qui Plinii ætate omnia præter libertatem dedentibus ſeſe Maſſilienſibus Caïo Cæſare abſtulerant, quique inter oppida & agros, quibus eos ſpoliaverant, Agatha quoque potiebantur: in provincia enim Romana jam tum cenſebatur, nulla licet ejus in notitia provinciarum & civitatum Galliæ veterrima, quæ Honorii Auguſti temporibus tribuitur, occurrat mentio. At in notitiis recentioribus inter provinciæ Narbonenſis primæ civitates octo nunc quinto, nunc & ſæpius quarto ponitur loco civitas Agathenſium poſt Narbonem metropolim, Toloſam & Biterras. Iſidorus in provincia Narbonenſi prima, quam Viennenſem ſecundam nuncupat, civitatem Agathenſium tertiam a Narbone collocat. Poſt Romanos, Vandali tota late regione vaſtata Agatham occupaverunt & deſolaverunt. His exturbatis, & ad Pyrenæos montes fugatis, in manus Viſigothorum poſtmodum devenit Agatha, quam anno 673. rebellantem debellavit rex Wamba. Viſigothis quoque ſpoliatis, gemuit ſicut & ceteræ provinciæ Narbonenſis civitates ſub jugo Saracenorum, donec in bello adverſus eos a Carolo victore devaſtata potius quam retenta, Gothorum denuo in poteſtatem rediit. Anſemundi dono tandem Gallicano fuit adunata imperio anno 752. cujus hodie faſces adorat. Comites omitto, ſicut & vicecomites, qui deinceps jure vel injuria Agatham tenuere: hæc porro noſtri non ſunt inſtituti.

Quis primus Agathenſibus Chriſti fidem prædicaverit haud ſcimus. Vult Cointius partem illam Galliarum, quæ Pipini regis ætate nomen cum Gothiæ tum Septimaniæ gerebat, chriſtianam religionem florente Romanorum imperio ſuſcepiſſe: at cum Agatha nondum inter civitates Galliæ recenſeretur, chriſtianæ Agathæ originem ſtatuere difficile eſt. Venuſtum Agathenſis eccleſiæ pedum jam tenuiſſe, tum cum in Septimaniam irruperunt Vandali autumant nonnulli, nixi auctoritate cujuſdam inſtrumenti, de quo ambigitur: verum ſi Venuſtus barbarorum manibus mortem oppetierit; jam & Croci irruptionis tempus, & eccleſiæ Agathenſis origo conſtabit, quæ tum cœpit eſſe epiſcopalis, cum Galliæ civitas fuit ad exordium ſæculi quinti. Et certe in *legenda* ſancti Severi abbatis alter occurrit epiſcopus Agathenſis, Beticus nomine, Venuſti forſan ſucceſſor, qui circa an. 450. florebat.

Jure cudendæ monetæ, duobuſque canonicatibus alias fruebatur epiſcopus, quorum unus menſæ capitulari unitus, alter ad epiſcopum ſpectat. Comitis titulo nunc decoratur, qui olim ſimpliciter vicecomes, qua quidem dignitate eccleſiam Agathenſem cohoneſtavit Bernardus Atonis vicecomes Agathenſis, qui ſe ipſum pro canonico an. 1187. & vicecomitatum ſuum eccleſiæ Agathenſi mancipio dedit. Donum eodem confirmavit tempore Raimundus Toloſæ comes. Tedeſius Petri deceſſor Simoni Montis fortis pro vicecomitatu fidem clientelarem profeſſus eſt, deincepſque Francicis regibus hominium ſpoponderunt epiſcopi Agathenſes ab anno 1228. quo ſanctus Ludovicus, pace cum Raimundo Toloſæ comite inita, maximam Septimaniæ partem Gallicano adjunxit imperio. Ex ea autem die, ut volunt nonnulli, non amplius vicecomitum, ſed Agathenſium comitum titulum aſſumſerunt epiſcopi Agathenſes, quibus ſingulare privilegium conceſſit Innocentius tertius ſummus pontifex, ut a nemine, præter quam ab Apoſtolica ſede, poſſent excommunicari. In ordinibus Occitaniæ ſeſſionis jure gaudent.

Primarium templum ſancto Stephano ſacrum, divo Andreæ apoſtolo, cujus, Gregorio Turonenſi auctore, reliquiis plaudit, dicatum olim fuiſſe videtur: principalem enim & majorem ejus nomini conſecratam fuiſſe apud Agatham eccleſiam tradit auctor vitæ S. Severi apud Mabillonium, celebreque illud concilium in civitate Agathenſi anno 506. habitum eſt in S. Andreæ baſilica. Capitulum duodecim conſtat canonicis, quorum archidiaconus, ſacriſta, præcentor & camerarius dignitatum gaudent titulo; duodecim hebdomadariis, ex quibus octo ordinaria perſolvunt officia, & quatuor obitibus ſunt deſtinati, triginta duobus præbendariis ſeu beneficiatis, & duodecim *feſtariis*.

Diœceſis anguſtioribus coarctata limitibus viginti ſex tantummodo parochias annumerat. Sunt in urbe religioſæ familiæ Minorum, Capucinorum & Monialium noſtræ Dominæ, quibus adde Seminarium, quod regunt preſbyteri oratorii Jeſu.

Diœceſi Agathenſi continentur præter cetera Agatha, Piſcenæ, Meſua, Marcellianum, Araura ſive Ceſero ad Araurim fluvium, Lupianum, Pinetum, Vallismagna, Montaniacum & Florentiacum.

Digitized by Google

Eſt apud Piſcenas capitulum aliud duodecim canonicorum, ex quibus decanus; archidiaconus & ſacriſta tres dignitates, & quatuor beneficiatorum. Sunt & Minores, Obſervantini vulgo dicti; Capucini, Urſulanæ, & Hoſpitalariæ. Oratoriani collegium moderantur. Apud Florentiacum ſunt Obſervantini, apud Marcellianum Recollecti.

Quod abbatias attinet, de his ſeorſim more noſtro poſt eccleſiam loquemur. Interim Robertus, Catellus & Sammarthani epiſcoporum Agathenſium nomenclaturam potius & ſeriem, quam hiſtoriam conquiſierunt: nos ex his & aliis ejuſdem eccleſiæ monumentis, quorum partem maximam ſuppeditavit nobis liberaliſſime, ut ſuus eſt mos, D. d'Aubays, ſequentem catalogum auctiorem multo & emendatiorem confecimus.

EPISCOPI AGATHENSES.

ANNI CHRISTI

I. S. VENUSTUS.

AGATHENSIUM præſulum agmen ducet Venuſtus, ſi fidem aliquam mereatur fragmentum codicis Avenionenſis eccleſiæ, quod inventum inter ſchedas D. Polycarpi de la Riviere aſcetæ Carthuſienſis, primus in lucem edidit Sammarthanus noſter inter inſtrumenta illius eccleſiæ t. 1. c. 137. Quantæ ſit auctoritatis monimentum hic expendere non eſt nec animus, nec locus. Pretioſum illud ſit DD. Polycarpo & Sammarthano, per me licet: ſed de tempore quo Crocus Alemannorum dux irruperit in Gallias, totque præſules neci dederit, cum eruditis viris non convenit: anno enim 265. quo factum id volunt, Vinduaſca, Carpentoracta, & Agatha civitatum nomine nondum donabantur, ſive potius ſedes epiſcopales non erant; quippe quarum in notitia Galliæ omnium veterrima, quæ Honorii Auguſti principatu exeunte ſæculo quarto compoſita eſſe creditur, nulla ſit mentio. Itaque, ſi inſtrumento fides, Venuſtus primus Agathenſium epiſcopus gladiis Vandalorum, qui, Croco duce, Agatham obſidebant, occubuit ad exordium ſæculi quinti. Illudque confirmatur ex eo quod tum
405. ante Venuſtum, tum ad Beticum uſque nullus in antiquis monumentis epiſcopus Agathenſis appareat.

II. BETICUS.

In Agathenſi pontificatu Beticum floruiſſe eruitur ex vita S. Severi abbatis, ubi de eo legitur:
Acta SS. ord. S. Bened. tom. 1. pag. 565. *Regebat per idem tempus ſtrenuiſſimè ſanctæ Agathenſis matris eccleſiæ ſedem vir per cuncta laudabilis, claro ſtemmate ortus, antiſtes eximius, in cujus providentia omnis ipſius providentiæ cura perſiſtebat. Hic ſpe & dilectione Chriſti roboratus, plurimorum mentes hominum ſuæ virtutis inſtinctu ad cæleſtia deſideria erigens, theoriticis ſtudiis mancipavit, & honeſtis moribus decoravit. Qui etiam pro ſuorum meritorum magnitudine ab univerſis civibus, ut pater patriæ dignus eſt electus Dominici gregis paſtor, & præſul glorioſus. Noverant enim non ſua propria eum quærere, ſed quæ Jeſu Chriſti ſunt fideliter velle, inveſtigare, & ex adverſo iniquiſſimis hoſtibus occurrere, & aëriarum poteſtatum catervas acriter debellare, atque inexpugnabilem murum pro veritatis defenſione ſagaciter opponere. Hoc quoniam plurimum non ſolum fieri ejus declamabat ſanctitas, verum & matura ipſius morum profitebatur probitas, quoniam quidem exſecrando carnis voluptatem*

A *fugiebat, ludibria ac mentis levitatem ſapienter declinabat; talium virtutum gemmis clarus, pontificali apice ſublimatus, in ſuo grege munere divino reſplendebat ut ſol, atque cunctis Dei voluntati parere volentibus, ipſis ſemper ſerviendo ſanctis operibus ſe præbebat in exemplum. Jejunio vero, præcipuis vigiliis propenſus, oratione laudabilis, miſericordia ſingularis, inſtabat tanquam bonus paſtor cura pervigil, ſollicitus ne de ovibus ſibi creditis quolibet modo inferre poſſet damnum hoſtis veternus. Demulcebat pios, ut magis ac magis dietim in Deum proficerent: terrebat improbos, ut reſipiſcerent a ſuis iniquis moribus, & ſecundum Apoſtolum duros, ſu-*
B *perbos, contumaces, & invidos arguebat, obſecrabat, increpabat, permiſcens temporibus tempora, terroribus blandimenta. Eratque valde pius & caritate fervidus, ita ut compatiendo diverſis calamitatibus afflictorum, oculus eſſet cæcorum, auris ſurdorum, lingua mutorum, manus aridorum, & pes claudorum. Quantum vero qualemque ſe præbuerit in viſitatione languentium, in ſuſceptione peregrinorum, in conſolatione mæſtorum, in conſolatione miſerorum, in defenſione ſuorum civium, & in redemtione captivorum, nullius explicare valebit lingua mortalium. Omnia ſane omnibus factus eſt, ut omnes Chriſto lucrifaceret. Talis namque eccleſiæ catholicæ mere-*
C *batur eſſe rector, qui caſte ſobrieque vivendo, patientiam & miſericordiam, manſuetudinem & juſtitiam, ſeu benignitatem ſuis ſubjectis præmonſtrans, gereret de omnibus curam.*

Tempus vero quo floruit Beticus innoteſcit ex vita S. Maxentii, qui a Severo diſciplinis monaſticis imbutus, *inde progrediens de regione ſua ad diœceſim Pictavienſis civitatis in monaſterio S. Agapiti preſbyteri* abbas eligitur. Anno Chriſti 507. a Clodoveo poſt Vocladenſem pugnam inviſitur Maxentius, tandemque aliquot poſt annis ſeptuagenarius obiit. Hinc Beticum circa ſæculi quinti medium ſediſſe non temere colligas: cum Ibid. pag. 578.
D e Syria ad Septimaniam appellentem Severum exceperit Beticus, Maxentiuſque Severi diſcipulus anno circiter 515. obierit, hinc merito concludi poteſt circa annum 450. floruiſſe Beticum. 450.

III. SOPHRONIUS.

Sophronius chirographum appoſuit celebri concilio in civitate Agathenſi Meſſala conſule anno XXII. regni domini Alarici regis habito, cui Cæſarius Arelatenſis præfuit III. idus Sept. an. 506. & interfuere epiſcopi triginta quinque 506.
octo provinciarum regni Gothici.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

IV. Leo.

541. Eccleſiam Agathenſem regebat Leo an. 541. de quo mirabile eſt quid ejus tempore acciderit inter eum & Gomacharium comitem provinciæ præfectum, Agatha tunc ſub ditione Gothorum exiſtente. Narrationis tenorem ex lib. 1. de gloria Martyrum cap. 79. ipſiuſmet verbis Gregorii Turonenſis exſcribimus. *Eccleſia Agathenſis urbis, quæ ſancti Andreæ apoſtoli reliquiis plaudit, plerumque glorioſis inluſtratur miraculis, pervaſores rerum ſuarum ſæpius arguit. Denique cum Gomacharius comes agrum eccleſiæ ipſius pervaderet, tunc Leo epiſcopus hujus eccleſiæ valde mœſtus concurrit ad eum, dicens: Relinque, o fili, res pauperum, quas ordinationi noſtræ Dominus commendavit, ne tibi ſit noxium; & a lacrymis egentium, qui de fructibus ejus ali conſueverant, eneceris. Ille vero quia erat hæreticus, parvi pendens de his quæ ab epiſcopo dicebantur, rem in ſua dominatione retinuit. Interim procedente die, arripitur a febre, cumque non modo ardore corporeo, verum etiam animæ vexaretur incommodo, miſit ad epiſcopum nuncios, dicens: dignetur pro me ſacerdos orationem ad Dominum fundere, & ego dimittam agrum ejus. Quo orante, hic a valetudine, qua gravabatur, convaluit, factuſque ſanus, ait ſuis: quid putatis, quid iſti nunc Romani dicant! aiunt enim me ob hoc fuiſſe febre gravatum, quia tulerim agrum eorum, quod mihi juxta conſuetudinem humani corporis accidit: verumtamen non habebunt eum me vivente. Et dicto citius miſit qui eum iterum auferret. Quod cum epiſcopus comperiſſet, venit ad eum, dicens: num pænitet te prius feciſſe bene, quod hoc iterum conaris evertere! ne facias, quæſo, ne ultioni divinæ ſubjaceas. Qui ait ad epiſcopum: ſile, ſile, decrepite: nam infrænatum te loris, circuire urbem ſuper aſinum faciam, ut ſis in ridiculo omnibus qui te aſpexerint. At ille ſilens ad nota recurrit præſidia: proſternitur in oratione, celebrat vigilias, ac noctem totam in lacrymis & pſallentio ducit. Mane autem facto, accedit ad lychnos qui de camera eccleſiæ dependebant, extendenſque virgam quam tenebat in manu, effregit cunctos, dicens: non hic accendatur lumen, donec ulciſcatur Deus de inimicis, & reſtituat res domus ſuæ. Hæc eo dicente, protinus hæreticus ille in redivivam febrem corruit. Cumque in extremis ageret, miſit ad epiſcopum, dicens: oret pro me ſacerdos ad Dominum, ut vivam, & reſtituam agrum, ac ſimilem ejus conferam dominationi. Quibus pontifex reſpondit: jam oravi ad Dominum, & exaudivit me. Miſit & alios & tertios ad eum nuncios. Sed ſacerdos in uno reſponſo perſiſtens, non movebatur ad hæc, ut pro eo orationem daret ad Dominum. Hæc ille hæreticus cernens juſſit ſe in plauſtro componi, atque ad eumdem evehi, ac per ſe deprecari epiſcopum, dicens: quia dupla ſatisfactione reſtituo agrum quem inique pervaſi, tantum ut oret pro me ſanctitas tua. Illo quoque recuſante, compulit eum vi ut abiret ad eccleſiam: quo diſcedente, ut eccleſiam eſt ingreſſus, & hic ſpiritum exhalavit: recepitque confeſtim eccleſia rem ſuam.* Huc uſque Gregorius, qui annum quo id factum eſt non aſſignat. Idem retulit Baronius tom. 7. annalium ſub annum Christi 583. quo fundamento ſilet. At non deſunt argumenta, quæ Gomacharium provinciæ præfuiſſe circa an. 540. demonſtrent.

V. Fronimius.

Fronimius natione Biturix, in Septimaniam appulſus, a Leuvane Viſigothorum in Hiſpania rege honorifice excipitur, ſedeque Agathenſi vacante, epiſcopus quamprimum ſufficitur an. 569. 569.
Sed defuncto poſt Leuvane, cum Ingundis Sigiberti filia, Childeberti Auſtraſiorum regis ſoror, Hermenigildo Leuvigildi regis ex Theodoſia priori Athanagildi conjuge filio in matrimonium collocata, in Hiſpanias proficiſceretur, per Agatham tranſiit anno 580. ubi aliquantiſper commoratæ Fronimius Agathenſis epiſcopus Arianorum hoſtis infenſiſſimus, auctor fuit, ut Arianæ perfidiæ veneno imbui ſe non ſineret, fauſto quidem felicique præter ſpem ſucceſſu: Hermenegildus enim Ingundis precibus illectus, ſacro baptiſmatis fonte ablutus fuit. Quibus auditis ira accenſus Leuvigildus rex, in omnibus ſanctiſſimo præſuli, quem hujuſce converſionis auctorem ſuſpicabatur, moleſtus, nihil omiſit quo cum ab epiſcopatu diſcedere cogeret. Tandem eximia antiſtitis patientia & fortitudine fatigatus, ſicarium Agatham miſit, cujus in manus incidiſſet Fronimius, ni amicorum monitis fuga lapſus, in Gallias ſeſe recepiſſet. Ibi a plurimis epiſcopis benigne exceptus, adſuit anno 585. concilio II. Matiſconenſi inter epiſcopos, qui ſedem non habebant. Ad Childebertum regem poſtea tranſiit, a quo nono poſt dejectiónem ſuam ab Agathenſi ſede anno poteſtatem pontificalem in Vincienſi ſede ſuſcepit, ſubrogatus in locum Deutherii mortui. De eo legendus Gregorius Turonenſis hiſt. lib. 9. cap. 24. & vitas patrum cap. 7. ubi mentionem facit cujuſdam famuli Fronimii Agathenſis epiſcopi, quem epileptico correptum morbo ad ſepulcrum B. Nicetii epiſcopi Lugdunenſis miſit Fronimius, ubi & ſanatus eſt. Conſule epiſcopos Vincienſes t. 3. col. 1214.

(Margin: 580. 585.)

VI. Tigridius.

Tigridius qui & Hygridius, & Nigridius, ſubſcripſit concilio Toletano III. anno 589. menſe Maio, quod Reccaredus rex Gothorum ex Ariana hæreſi una cum totius gentis Gothicæ univerſitate ad veram fidem converſus convocavit, ut Deo gratias agerent epiſcopi de tam ſingulari beneficio. Eodem anno adſuit calendis Novembris concilio Narbonenſi cum aliis epiſcopis comprovincialibus, qui præcedenti Toletano interfuerant. Ad annum 590. perveniſſe Tigridius legitur in veteri catalogo Agathenſis chartophylacii.

(Margin: 589. *Marca Hiſpan. col. 81.* 590.)

VII. Georgius.

Georgius convenit ad ſynodum Toletanam VIII. anno 653. a Receſvintho rege convocatam VI. cal. Jan. Opinantur nonnulli Georgium fuiſſe poſtea archiepiſcopum Viennenſem, de quo inter Viennenſes archipræſules plura. 653.

ANNI CHRISTI

VIII. Wileſindus.

Wileſindus, qui Lucæ Tudenſi Vileſmondus,
epiſcopus Agathenſis una cum germano Wile-
ſindo cognomine urbem Agathenſem a Wamba
673. Wiſigothorum rege anno 673. expugnatam de-
fendere conatus, acriter pugnavit, ſed incaſſum;
victori enim cedere coactus uterque, captivus
abductus eſt, eademque quæ non ita pridem
Biterræ, ſors fuit urbis Agathæ.

IX. Primus.

Antiſtitis hujus nomine Dexter diaconus ſub-
ſcripſit concilio Toletano XIII. æra 721. Chriſti
683. vero 683. Poſt eum quorumdam epiſcoporum
nomina & geſta exciderunt: nec mirum, cum
paulo poſt Saraceni provinciæ potiti, omnia de-
populati ſint, & in bello quod adverſus eos
geſſit Carolus Tudites, urbs quoque paſſa ſit an.
737. 737. uti refert continuatum chronicon Frede-
garii part. 3. cap. 109.

Dagobertus quem anno Chriſti 777. Aga-
thenſem eccleſiam rexiſſe tradunt Sammarthani
anno VII. Caroli magni III. id. Auguſti, idem
videtur ac Dagbertus de quo poſtea: nam in
chartulario Agathenſi nullum Caroli magni ad
Dagobertum exſtat præceptum, ſed Caroli Calvi
ad Dacbertum III. id. Aug. anno IX. Carolo rege.

X. Justus.

Ch. II. col. 3. Juſtus concilio Narbonenſi adſuit cum aliis
viginti ſex epiſcopis præſide Daniele metropolita
adverſus Felicem Urgellitanum epiſcopum anno
XXIII. regnante Carolo magno, Chriſti vero
791. 791. inibique cum duobus aliis teſtibus Juſtus
totum Redenſem pagum Danieli archiepiſcopo
adverſus Winedurium Elnenſem epiſcopum vin-
dicavit.

De Stephano, quem Juſto ſubſtituunt Sam-
marthani, idem dicendum ac de Petro Biterren-
ſi: uterque innoteſcit ex charta de conſecratione
altaris Anianenſis, quam falſam demonſtravit
Cointius ad annum Chriſti 805. n. XI. & ſeq.

XI. Dagbertus I.

Dagbertus, qui & Agbertus, ad preces Apol-
lonii comitis Agathenſis obtinuit a Carolo
Calvo regni ejus 9. XI. menſis Auguſti, id eſt
848. 848. tertiam partem jurium ad dominium ſpe-
ctantium, quæ a regibus deceſſoribus Septimaniæ
eccleſiis jam prius conceſſa, ab eorum adminiſtris
Ch. I. col. 311. & Ch. XVII. col. 326. Agathenſi ablata poſtea fuerant. Inſtrumentum
reperies inter probationes. Concilio Tullenſi II.
apud Tuſiacum habito ab epiſcopis quatuordecim
provinciarum ſub die XI. cal. Novemb. ind. IX.
860. anno Chriſti 860. ſubſcripſit Dagbertus Aga-
thenſium epiſcopus. In gratiam ejuſdem Apollo-
nius comes condidit teſtamentum anno XXXIII.
872. regnante Carolo, Chriſti 872. quo Agathenſi
Ch. III. col. 314. eccleſiæ quædam legavit, quæ legeſis in inſtru-
mento donationis in appendice.

Vult D. Claudius Etiennot antiquitatum Septi-
maniæ parte prima, Dagbertum ex abbate ſancti
Severi ad cathedram Agathenſem aſſumtum fuiſſe
A ante annum IX. Caroli Calvi, a quo eamdem
abbatiam poſtea factus epiſcopus regendam ſuſce-
pit, quod infert tum ex diplomate Caroli im-
peratoris, qui abbatiam S. Severi in ſuburbio
Agathenſi ſubjicit epiſcopo & canonicis S. Ste-
phani, tum ex præcepto Ludovici Francorum
regis, dato an. 1173. qui confirmat S. Stephano Ch. XVII. col. 336.
Agathenſi abbatiam S. Severi, ſicut eam dedit
eidem ſancto antiquitus Carolus imperator. Huic
ſententiæ adſtipulari videtur charta donationis a
Mirone quodam viro potente menſe Februario 876.
anno XXXVII. regnante eodem Carolo factæ *ad
eccleſiam S. Severi, cujus corpus requieſcit prope
B Agathæ civitate, & ad ipſam Caſam Dei, ubi ipſe
epiſcopus Dagbertus præeſt.* Attamen D. Edmun-
dus Martenne in collectaneis ad epiſcopatum
Agathenſem monet nos Dagberto ſubjungen-
dum eſſe Reginardum, utpote qui anno XXXVI.
regnante Carolo rege exceperit donum cujuſdam
alodis in villa Aglone. Viderint oculatiores: in
iis enim, quæ præ manibus non habemus, plane
cæcutimus.

Richardus vero ſubſcriptus concilio Manta-
lenſi, in quo regis nomen Boſoni ab Arelatenſis
regni epiſcopis proceribuſque delatum eſt idibus
Octobris anno Chriſti 879. non erat epiſcopus
C Agathenſis, ſed Aptenſis in Gallo-provincia, ut
jam diximus tom. I. col. 353.

XII. Boso.

Conſecrationi Narbonenſis archiepiſcopi invi- *Bolland. t. 1. Maii pag. 145.*
tatus a comprovincialibus an. 885. adeſſe non
potuit Boſo Agathenſis præſul propter nimiam 885.
garſionum vexationem, qua jugiter ſui epiſcopatus
territoria devaſtabantur. At adſtitit concilio Ne-
mauſenſi in villa Portus adverſus Selvam clericum
Hiſpanum, qui archiepiſcopatum affectabat, a
Theodardo metropolita celebrato XV. cal. Dec.
ſub annum Chriſti 887. Decennio poſt interfuit 887.
D conventui epiſcoporum apud Nemauſum civita- *Baluz. conc. Narbon. pag. 2.*
tem in loco, qui Portus cognominatur, habito
XIII. cal. Maii an. 897. indictione XV. 897.

XIII. Gerardus I.

Agathenſe pedum jam tenebat Gerardus anno 899.
899. quo recenſetur in quodam monumento
archivi hujuſce eccleſiæ pro feodo de Vian. Sub-
ſcripſerat chartæ quam Hemma venerabilis ab- Ch. XII. col. 13.
batiſſa S. Johannis Baptiſtæ confirmandam ob-
tulit epiſcopis ſynodi Barcinonenſis anno 906. 906.
indict. IX. cui præerat Arnuſtus Narbonenſis.
Anno ſequenti adſtitit concilio Agathenſi apud 907.
E S. Tiberium habito, in quo de eccleſia Auſonenſi
quæſtio, quæ in ſynodo Barcinonenſi, iterum *Baluz. t. 7. Miſcellan. pag. 51.*
ventilata eſt. Sigillum appoſuit ſuum ſynodo Ma-
galonenſi apud Juncarias ab Arnuſto Narbonenſi
archiepiſcopo cum epiſcopis decem celebratæ V.
non. Maii an. 909. in qua Sinuarius comes cum 909.
omni familia ſua ſolemnem abſolutionem ac be-
nedictionem accepit. Præſens fuit cum ceteris
comprovincialibus concilio celebrato in villa, cui *Marca Hiſpanica*
nomen Fons Coopertus, in territorio Narbo- *pag. 371.*
nenſi, in eccleſia ſancti Juliani, Arnuſto præſide
an. 911. indict. XIV. Gerardo, uti plurimis aliis 911.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Ch. XIV. col. 14. epiſcopis inſcribitur epiſtola Johannis X. ſummi A pontificis pro Agio Narbonenſi circa an. 914. Anno XX. regnante Carolo poſt obitum Odonis, Chriſti 917. excepit donum Viventii. Comme-
914. moratur etiam anno XXV. regnante Carolo poſt
917. obitum Odonis, hic eſt annus 922.

922. XIV. STEPHANUS I.

Gerardo Stephanus ſucceſſit, cujus mentio eſt in charta donationis factæ a Berta de alode in villa de Medeliano *XIV. cal. Sept. anno primo quo regnavit Robertus fraudulenter.* Robertus autem Odonis frater rex electus coronatur 30. Jun. 922. & obit anno elapſo. Stephani etiam no- B men annotari aiunt Sammarthani in tabulis annorum 903. & 920. ſed ubi ſunt hæ tabulæ, quæ eorum diligentiam effugere, qui Agathenſia archiva perſcrutati ſunt? adde quod tunc temporis Gerardum ſediſſe extra dubium ſit.

XV. DAGBERTUS II.

Inter epiſcopos Narbonenſis provinciæ, qui anno ſecundo regnante Ludovico rege dedicarunt eccleſiam S. Pontii Tomeriarum, quique omnes poſtea ad concilium Auſedinenſe convenerunt, recenſetur quidam Dagobertus epiſcopus, cujus ſedes non aſſignatur, qui & biennio poſt C ſubſcripſit chartæ Aimerici Narbonenſis archiepiſcopi pro eodem monaſterio: hic autem Dagobertus diverſus non videtur a Dagberto Aga-
943. thenſi epiſcopo, qui confirmavit anno 943. donationem monaſterii B. Mariæ Camboni Soniario abbati Craſſenſi factam, & adclamavit electioni Riculfi epiſcopi Elnenſis factæ in publico epiſcoporum Narbonenſis provinciæ conventu habito apud Narbonam in eccleſia ſanctorum Juſti &
947. Ch. VII. col. 481. Paſtoris anno Domini 947. Acta habes in appendice.

XVI. BERNARDUS I.

Bernardus, ſicut & deceſſor, Sammarthanis ignotus, occurrit in charta Raimundi filii Guillelmi Bernardi de Marcelliano an. XXI. regnante
949. Ludovico rege, hic eſt annus Incarnationis 949. incipiendo Ludovici regnum ab obitu Caroli Simplicis ipſius patris, qui contigit anno 929. nam Robertus & Radulfus non reges, ſed regni invaſores reputabantur in aliquibus locis.

XVII. SALOMON I.

Salomon anno primo regnante Lothario rege,
954. qui regnum auſpicatus eſt anno 954. commutationem facit cum Geiraone & Adalinde ejus E
956. uxore. Reperitur anno III. Lotharii regis in vetuſtiſſimo judicio in favorem eccleſiæ Agathenſis
957. lato. Occurrit & anno IV. ejuſdem regni.

XVIII. BERNARDUS II.

Bernardus epiſc. Agathenſis recenſetur anno V.
958. regnante Leutherico rege, Chriſti 958. in charta Pontii Barro de Marcelliano, ex arch. Agath.

XIX. AMELIUS.

Querelam habuit Amelius cum Raimundo Ruthenenſi comite occaſione eccleſiæ S. Martini, nonnullorumque vicorum in comitatu Agathenſi, quæ comes adquiſierat ab Ermengarda: re ad Bernardum Nemauſenſem & Fulcrannum Leutevenſem epiſcopos alioſque arbitros delata, in placito apud S. Baudilium habito die Veneris 7.
Julii XVIII. regni Lotharii ſcilicet 971. Amelio 971.
judices controverſa adjudicarunt.

XX. SALOMON II.

Paulo poſt Nemauſenſe placitum alter Amelium defunctum excepit Salomon, ſi Sammarthanis fides, qui vetus quoddam Agathenſe commemorant documentum obſignatum XVIII. regni Lotharii regis. Emit in villa Montezellos uſum cujuſdam manſi anno XXI. Lotharii regis, videli-
cet 974. & biennio poſt XXIII. nempe ejuſdem 974.
Lotharii, Chriſti 976. Lunizo preſbytero duos 976.
donavit manſos, ex archivis Agathenſibus.

XXI. ARMANDUS.

Eccleſiam Agathenſem adminiſtrabat Arman-
dus, qui & Arnaudus, anno 982. XXIX. regni 982.
Lotharii regis, quo una cum Willelmo vicecomite cuidam placito præfuit XII. cal. Octob. Catell. comment. pag. 652.

XXII. STEPHANUS II.

Epiſcopalem occupabat ſedem Stephanus jam
ab anno 990. ſi ipſe ſit Stephanus epiſcopus, 990.
ut vero videtur ſimillimum, cui, & Matfredo Biterrenſi teſtamentum ſuum exſecutioni mandandum commiſit eodem anno Willelmus vicecomes Biterrenſis & Agathenſis, quo eccleſiæ Agathenſi legavit villam S. Andreæ cum appenditiis. Manſum unum in comitatu Biterrenſi ſitum in villa de Caunas Rainaldo abbati de monaſterio Aniano & congregationi ibidem degenti vendunt IV. id. Aprilis anno V. regnante Roberto D rege Stephanus ſedis Agathenſis epiſcopus ejuſque canonici, ex tabulis Anianæ. Huic quædam legavit Ermengaudus Narbonenſis archiepiſco-
pus teſtamento anno circiter 1005. condito. 1005.
Subſcripſit una cum epiſcopis Narbonenſis provinciæ decreto ab Ermengaudo Urgellenſi præſule de vita canonica in matrice eccleſia inſti-
tuenda lato XIV. cal. Decemb. anno 1010. 1010.
Una cum Wifredo archiepiſcopo Narbonenſi, Stephano Aptenſi & Oliba Auſonenſi Stepha-
nus epiſcopus conſecravit III. non. Octob. an. *Marca Hiſpanica col. 432.*
1022. eccleſiam ſancti Petri Rodenſis, & adfuit 1022.
concilio eorumdem epiſcoporum ibidem habito, ubi epiſtolæ Benedicti VII. anni 979. de confirmatione poſſeſſionum ac privilegiorum monaſterii Rodenſis cum aliis epiſcopis ſubſcripſit.
Anno 1024. die 22. Auguſti dedicavit eccle- 1024.
ſiam S. Felicis de Vairaco ſeu de Palatio in honorem Dei, B. Mariæ, ſanctæ Fidis, & aliorum ſanctorum cum conſilio & voluntate domini principis Bernardi de Anduſia & Gerſindis co-
mitiſſæ ejus uxoris. Anno circiter 1032. adfuit 1032.
concilio Narbonenſi a Guifredo metropolitano habito, in quo confirmata ſunt privilegia Canigonenſis monaſterii.
Subſcripſit an. 1035. ſynodo 1035.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

habitæ in monaſterio Coxanenſi a plurimis epiſcopis pro immunitate hujus cœnobii, & confirmatione unionis eccleſiæ B. Mariæ *inter ambas aquas* dicto monaſterio. Præſulis hujuſce temporibus S. Iſarnus Gauſcelinum abbatem ſequens, Agatham appulit, ubi a Stephano epiſcopo habitum ſanctæ religionis accepit, unde Maſſiliam profectus, Wifredi defuncti in locum ſuffectus eſt abbas Maſſilienſis an. 1021.

XXIII. Willelmus I.

Willelmus Agathenſis præſul ſubſcripſit concilio Narbonæ habito die 17. menſis Martii
1043. 1043. adverſus invaſores monaſterii Coxanenſis. Recenſetur inter epiſcopos, qui Narbonenſe concilium celebrarunt præſide Guifredo metropolitano anno eodem indictione XI. cal. Auguſti, anno XIII. regnante Henrico piiſſimo Francigeno. In hac ſynodo confirmata fuit donatio facta eccleſiæ Edrenſi in diœceſi Carcaſſonenſi a Willelmo Hugonis. Acta habes t. 4. anecd. col. 86.

XXIV. Guntherus.

Guntherus, qui & Gontherius, & Gontarius,
1050. ſedebat an. 1050. quo adfuit provinciali ſynodo apud S. Tiberium in diœceſi Agathenſi habito
Marc. Hiſp. col. 447. a Wifredo metropolitano idibus Julii, in quo decreta eſt excommunicatio adverſus invaſores eccleſiarum & poſſeſſionum monaſterii Arulenſis. Nominatur inter epiſcopos qui celebrarunt con-
1054. cilium Narbonenſe anno 1054. indictione VII. epacta IX. concurrente V. VIII. cal. Septemb. ſub Guifredo archiepiſcopo, ubi pax & treuga confirmata fuit. Eo circiter tempore adfuit conſecrationi Magalonenſis eccleſiæ factæ ab Arnaldo hujuſce urbis antiſtite. Una aderant alii epiſcopi, qui conſecratione peracta, decreta apoſtolica Johannis papæ XX. confirmarunt. Calendis Octo-
1055. bris an. 1055. ſub Guifredo metropolitano habitum eſt apud Narbonam concilium, in quo decreta eſt excommunicatio adverſus invaſores
Ibid. col. 451. bonorum eccleſiæ Auſonenſis, cui ſubſcripſit
1056. Gontherius Agathenſis præſul. Anno ſequenti interfuit concilio Toloſano, quo profligata ſimoniaca peſtis, quæ ſtatum eccleſiaſticum cum infinita animarum ſtrage pervaſerat. Cum Roſtagno Leutevenſi præſens memoratur reſtitutioni factæ canonicis Biterrenſibus ab Arnaldo Magalonenſi
1057. VIII. id. Febr. an. 1057. Superſtes adhuc erat
1064. anno 1064. ex tabul. S. Victoris Maſſilienſis, ubi legitur Rodgerus comes Agathenſis conſilio Beringardæ matris ſuæ uxoriſque Sibillæ ad preces Gontherii epiſcopi, necnon & viri nobilis Pontii abbatis dediſſe abbatiam S. Andreæ ſecus mœnia Agathæ ſitam, in qua trecenti fuerant olim monachi, tunc vero ſolitariam derelictam, Durando abbati ſancti Victoris Maſſilienſis habendam & inſtaurandam anno 1064. indict. 2. fer. V. menſe Aprili.

XXV. Berengarius I.

1068. Juſſu Alexandri ſummi pontificis convocatum
Anecdot. tom. 4. col. 1185. eſt an. 1068. concilium Gerundenſe, ubi legatus præfuit Hugo Candidus cardinalis, cui adſtitit

A Berengarius Agathenſis epiſcopus. Memoratur an. 1072. in charta Biterrenſi. Quia vero Nar- ANNI CHRISTI 1072.
bonenſi archiepiſcopo anathemate percuſſo communicabat, viceſque epiſcopales pro illo gerebat, a Gregorio VII. excommunicatus fuit Berengarius in concilio Romano anno 1075. Biennio 1075.
poſt Guifredi partes procul dubio reliquerat: invenitur enim ejus nomen inter epiſcopos, qui interfuerunt concilio ab Amato apoſtolicæ ſedis legato apud Biſuldunum habito VIII. id. Dec. an. 1077. in quo excommunicatus eſt Guifredus 1077.
Narbonenſis metropolita, abbateſque ſimoniaci penitus ejecti. Nominatur in conventu epiſco-
B porum Septimaniæ an. 1080. nonis Maii, præ- 1080.
ſenſque fuit donationi decimæ ſalis & piſcium factæ 31. ejuſdem menſis canonicis ſancti Juſti a Petro electo Narbonenſi. Memoratur & in veteri inſtrumento an. 1085. Recenſetur inter epiſco- 1085.
pos, qui an. 1090. anathema dixerunt in inva- 1090.
ſores eccleſiæ Biterrenſis. Exſtat in tabulario Caſæ *Ibid. col.*
Dei charta Gaufridi epiſcopi Magalonenſis & *119.*
Berengarii Agathenſis data anno 1098. pro S. 1098.
Vincentio de Joncheriis. Denique hic ille eſt *Ch. VII.*
epiſcopus Agathenſis, qui Deodato abbati ſancti *col. 319.*
Tiberii & ſucceſſoribus eccleſiam ſancti Petri de Beciano ordinandam conceſſit, quæ poſtmodum
C graviſſimarum inter monachos S. Tiberii & Caſadenſes querelarum origo fomeſque fuit.

Non moror Bernardum Agathenſem epiſcopum, qui concilio Beneventano an. 1075. ſub Gregorio VII. apud Labbeum ſubſcriptus invenitur: non enim de Bernardo Agathenſi in Occitania epiſcopo illic agitur, ſed de Bernardo epiſcopo Agathopolis, ſeu fani S. Agathæ Gothorum, quæ urbs regni Neapolitani in provincia *Ughell. nov. edit. tom. 8.*
principatus ulterioris epiſcopalis eſt ſub archiepi- *col. 347.*
ſcopo Beneventano in ipſo limite terræ Laboris.

XXVI. Bernardus III. DEODATUS.

D Bernardus, cognomento Deodatus, Berengario ſucceſſit an. 1098. Hunc Bernardi vicecomitis Biterrenſis filium tradunt Sammarthani, nixi inſtrumento tabularii Agathenſis, quo Bernardus comes vicecomitis filius fratri cognomini tutamen pollicetur anno 1106. At primo Bernardus epiſcopus an. 1098. filius eſſe nequit Bernardi vicecomitis, qui anno duntaxat 1083. duxit uxorem. Secundo in diverſis quæ Bernardi vicecomitis circumferuntur teſtamentis nulla Bernardi filii fit mentio, niſi Bernardi Atonis tertio geniti vicecomitis Nemauſenſis & Agathenſis, qui & ipſe connubium iniit. Sed nec Bernardus epiſco-
E pus dici poteſt frater Bernardi comitis ſeu potius vicecomitis, qui patrem habuit Raimundum nomine. Bernardus itaque Agathenſem cathedram conſecutus, eccleſiam S. Martini, quæ eſt in epiſcopatu Agathenſi, territorio de Caux, cum omnibus ad eam pertinentibus, S. Guillelmo, monaſterii ejuſdem abbati Berengario & monachis largitus eſt X. cal. Mart. anno ab Incarn. 1098. luna 16. regnante rege Philippo & præſente Guillelmo archidiacono, ex tabulis Gellon. Dediſſe monaſterio Caſæ Dei eccleſiam de Beciano diſcimus ex bulla Paſchalis II. omnes donationes

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Ch. VII. col. 319.
factas huic cœnobio confirmantis anno VIII. A
pontificatus ind. XV. 2. non. Febr. Hanc autem
eccleſiam a deceſſore monaſterio S. Tiberii prius
conceſſam, Arnaldo abbati eripuit Bernardus, ut
monaſterio Caſæ Dei in Arvernia ſubjiceret, quia
a Gontherio Agathenſi epiſcopo jam antea dona-
tam ſibi affirmabant Caſadenſes : at cognita po-
ſtea ipſe veritate, S. Tiberio reddendam judicavit
Ibid. Bernardus in placito eadem de cauſa habito apud
1110. Cabrils ante annum 1106. Anno 1110. Pon-
tius Barrot ei divendidit fer. 6. VII. calend. Jun.
totam decimam, quam percipiebat in loco de
Marcelliano, pretio 70. ſolid. Biterr. Dedit an.
1114. 1114. Ermengardæ & Aliardæ recluſis eccleſiam B
ſancti Victoris in territorio de Marcelliano ſitam
Ch VIII. col. 134. cum campo, prato & adjacentiis. Adfuit Bernar-
dus conſecrationi eccleſiæ B. Mariæ de Caſſiano
1115. anno 1115. Electus arbiter cum aliis nonnullis
epiſcopis & Adalberto legis perito diremit anno
1120. 1120. litem, quæ movebatur inter Eleazarum
de Caſtriis Engelradamque ex una parte & Ar-
Ch. VI. col. 317. naldum abbatem S. Tiberii ex altera. Epiſcopatui
beneficus hic præſul eccleſiæ ſuæ largitus eſt 12.
1122. Septemb. 1122. eccleſias S. Petri & S. Michaelis
de Fabricolis, necnon & medietatem S. Martini
de Corbian, inſuper baſilicas S. Crucis de Mulſan
& beatæ Mariæ de Prexian, quibus & aliis piis C
hujuſmodi dotationibus plurimum auxit reditus
eccleſiæ.

XXVII. Adelbertus.

Idem forte ac legis peritus, de quo in præce-
1123. denti, Adelbertus poſt Bernardum aſſumtus, ſe-
debat an. 1123. ex Anianæ tabulario. Quippe
Eliſiarius de Caſtriis filius Auſiliæ & Engelrada
ejus uxor caſtellum Salvianum cum toto ejus ter-
ritorio, turribus, vallis, muris & fortiis domino
Deo & altari S. Salvatoris donant XIV. cal. Nov.
feria VI. anno Incarnationis Domini MCXXIII.
regnante Ludovico rege Francorum, Bernardo D
vicecomite Biterrenſi, conſilio & in præſentia
Adelberti epiſcopi Agathenſis. Idem probatur ex
charta cujuſdam excambii, cui ſubſcripſit Adel-
bertus cum S. Geraldo Biterrenſi epiſc. die 23.
1124. Octob. an. 1123. Memoratur 1124. in dona-
tione Adaliſiæ. Occurrit in charta Arnaldi ar-
1125. chiepiſcopi Narbonenſis IV. cal. Martii 1125.
largientis eccleſiæ S. Juſti & S. Paſtoris præpoſitu-
ram eo prorſus modo, quo Matfredus Biterrenſis
præſul ea potitus fuerat. Hujus quoque fit mentio
in tranſactione Amelium Toloſanum epiſcopum
inter & Berengarium abbatem Montis olivi an.
1126. 1126. Eo circiter tempore in placito apud Cor- E
bianum habito eccleſiam de Beciano S. Tiberii
Ch. VII. col. 319. monaſterio reddendam judicavit Aldebertus una
cum A. Narbonenſi & J. Nemauſenſi. Hanc
autem ſententiam idem poſtea confirmavit in alio
Ibid. col. 319. apud Lupianum placito anno 1129. Denique
1129. teſtis adducitur donationis eccleſiarum de Ovi-
liano, de Rivo, de Alamano, & de Beliano cum
appendiciis factæ canonicis S. Juſti ab Arnaldo
Narbonenſi archiepiſcopo menſe Martio anni
ejuſdem. In necrologio Caſſianenſi obitus ejus
dies annotatur VIII. cal. Julii.

XXVIII. Raimundus I.

ANNI CHRISTI DE MONTREDON.

Eccleſiæ Nemauſenſi oblatus a patre Raimun-
dus dum puer eſſet, in ea nutritur a puero uſque
ad juvenilem ætatem. Factus deinde canonicus Ch. VII. col. 319.
Nemauſenſis, & mox archidiaconus Biterrenſis
juxta ſancti Tiberii tabulas, quo tempore adfuit
cuidam placito apud Lupianum habito inter ab-
bates S. Tiberii & Caſæ Dei, electus Agathenſis
vocatur in bulla ad R. Magalonenſem, B. Biter-
renſem, P. Leutevenſem, J. Nemauſenſem &
Agathenſem epiſcopos data III. cal. Dec. 1130. 1130.
quibus mandat ſummus pontifex, ut milites ſuos,
qui hominem monaſterii Anianenſis interfece-
rant, moneant, ut abbati & monachis quanto-
cius ſatisfaciant. Guido ſanctæ ſedis legatus Rai-
mundo Agathenſi epiſcopo ſcripſit anno circiter
1132. ut latam apud Lupianum ſententiam pro
monaſterio ſancti Tiberii executioni mandan-
dam curaret. Permutavit anno 1133. eccleſiam 1133.
de Lignano cum Bermundo epiſcopo Biterrenſi
pro eo quod habebat in eccleſia Beciani. Anno
eodem pro Narbonenſi archiepiſcopo ſententiam Ibidem.
tulit adverſus R. Amelii de Auriag. An. 1134. 1134.
ſynodo Monſpelienſi interfuit, in qua eccleſia
de Beciano monaſterio S. Tiberii attributa fuit Ibidem col. 318.
ab Hugone Rotomagenſi archiepiſcopo Innocen-
tii II. legato præſide. Largitus eſt eodem anno
Ermengaudo archidiacono & canonicis eccleſiæ
Agathenſis abbatiam S. Andreæ. Anno 1135. 1135.
domum acquirit ab Adela. Conſenſit inſtituendis
a Petro Leutevenſi epiſcopo an. 1138. in monte Ch. XV. col. 279.
Cornilio canonicis regularibus. Willelmo abbati Ch. IX.
Caduini & Fulconi abbati Ardorelli facultatem col. 320.
impertiit cœnobium conſtruendi in honorem S.
Mariæ in ſua diœceſi, parochia, & loco Vallis
magnæ, & monachis hujuſce novi cœnobii fun-
datores & hoſpites apud ipſos ſepeliendi, ea lege
ut abbas Vallis magnæ præſtaret obedientiam do-
mino epiſcopo Agathenſi. Actum XVII. cal. Jun.
anno MCXXXIX. Eodem anno adſuit ſynodo 1139.
Uceticenſi a Guidone diacono apoſtolicæ ſedis Ch. X.
legato & cardinali congregatæ, in qua concordia col. 321.
fit inter monachos Caſæ Dei & S. Tiberii ſuper
eccleſia de Beciano. Promotus inde eſt ad Arela-
tenſem metropolim ſub annum 1142. uti narrat
Petrus venerabilis lib. 5. epiſt. 4. agens de cauſa
monaſterii S. Baudilii cum epiſcopo Vivarienſi
monacho Cluniacenſi. Vide archiepiſcopos Are-
latenſes tom. 1. col. 560.

XXIX. Ermengaudus.

Ex archidiacono factus epiſcopus Ermengaudus
Agathenſem adminiſtrabat eccleſiam an. 1142. 1142.
Acquiſivit a Guillelmo Bouche fratribuſque ac
ſororibus IV. cal. Febr. 1146. quidquid poſſide- 1146.
bant in decimis S. Eulaliæ, Perani, &c. pro
500. ſolidis Biterrenſibus & 90. Melgorienſ.
tab. eccleſ. Agath. Anno 1149. canonicis ſuis 1149.
abbatiam S. Andreæ cum omni jure deceſſorum
præſulum, Bernardi videlicet & Raimundi, ei-
dem cœnobio attributo, non dono dedit, ut
volunt Sammarthani, ſed confirmavit quam eis
largitus jam fuerat an. 1134. Raimundus ejus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

deceſſor. Denique menſe Septembri feria ſexta A
ejuſdem anni teſtamentum condidit, in quo plura
tum eleemoſynæ S. Stephani, tum ad reædifi-
candam eccleſiam Agathenſem legavit, quæ melius
leges in inſtrumento ipſo, quod inter probatio-
nes inſeruimus.

Ch. XIII. col. 323.

XXX. Berengarius II.

Berengarius prior B. M. de Caſſiano Ermen-
gaudo defuncto ſuffectus memoratur an. 1149.
VIII. id. Febr. in charta Raimundi Bocela. Ejus
1151. conſilio an. 1151. Guillelmus Rainaldi redimit
feudum *Sequium* in præſentia Pontii archidiaconi.
Teſtamentum condidit anno 1152. quo & mor- B
tuum credimus. De eo Caſſianenſe necrologium
*XVII. cal. Octob. obiit dominus Berengarius prior
Caſſianenſis & epiſcopus Agathenſis.*

XXXI. Pontius.

Quiſnam ille ſit Pontius, qui Berengario epi-
ſcopo ſucceſſit, ſtatuere non ita facile. Fratrem
Berengarii S. Severi abbatis Ermengaudique ex
ſorore nepotem fuiſſe volunt poſt Catellum Sam-
marthani. Quidam vero Pontium Agathenſem
Ibid. archidiaconum intelligunt. Cum teſtamento Er-
mengaudi ſtare nequit opinio Catelli. Ex hoc
enim inſtrumento liquet duos fuiſſe Ermengaudo C
fratres Bertrandum & Raimundum, ex quo nata
eſt Auroſa; & duas ſorores Ricſendim & Cer-
danam, quarum illa genuit Berengarium abba-
tem S. Severi, & Guillelmum; hæc vero Guil-
lelmum de Corneliano. Itaque cum tota hac ſerie
non occurrat Pontius, nec ut frater Berengarii,
nec ut Ermengaudi ex ſorore nepos, vero vide-
tur ſimilius Pontium archidiaconum Agathen-
ſem, qui his tabulis an. 1149. ſigillum appo-
ſuit, in locum Berengarii demortui ſuffectum
fuiſſe, non anno 1150. ut male in Gallia Chri-
ſtiana legitur, quo adhuc præerat Berengarius,
1152. ſed an. 1152. quo Demoſendis filia Raimundi D
de Conas dedit Pontio & eccleſiæ Agathenſi
omnem decimam, quam habebat in eccleſia ſancti
1153. Albini & aliis locis. Inſequenti 1153. Pontius
quædam oppigneravit Guillelmo Raimundo pre-
tio 140. ſolid. Melgor. & 60. Biterr. Eodem anno
excepit donationem Jordani de Mata: hunc vero
annum non exceſſit.

XXXII. Ademarus.

Pontio defuncto Agathenſis epiſcopus eligitur
Ademarus ſub finem anni 1153. nonis enim
Januarii ejuſdem anni in vigilia Epiphaniæ re-
cenſetur in charta Raimundi de Panz. Ortam E
circa id tempus inter epiſcopum Biterrenſem &
Ch. XV. col. 138. priorem Caſſianenſem controverſiam electus ar-
biter ſedavit. Quædam ipſi & eccleſiæ S. Stephani
guerpiverunt Bertrandus Armandus & Raimun-
1156. dus Sucrot fratres menſe Decembri an. 1156.
Exſtat in Agathenſi tabulario bulla Adriani IV.
ſummi pontificis ad Ademarum Agathenſem epi-
1158. ſcopum data Romæ VI. id. Decemb. an. 1158.
qua ei abbatiam S. Severi pluresque alias confir-
1160. mat eccleſias. Memoratur an. 1160. in charta
Raimundi de Preiſſano agnoſcentis Pontium de
Agatha patrem ſuum dimiſiſſe Bernardo epiſcopo
partem, quam in decimis S. Severi habebat, &
pro ipſa 300. ſolidos Melgorienſes ab eodem
epiſcopo accepiſſe. Anno 1161. excepit clien- 1161.
telam Pontii Ros. Memoratur etiam 1162. in- 1162.
ter eccleſiæ Agathenſis beneficos merito accen-
ſendus, cujus cenſus locupletavit annua funda-
tione miſſarum, qua canonicorum S. Stephani
menſam ampliavit, erogata tertia portione pro-
ventuum, quos poſſidebat apud Corbianum &
Pomairols, ſicuti memorant tabularia cathedralis.

XXXIII. Guillelmus I.

In Ademari demortui locum ſuffectum Guil-
lelmum ſediſſe anno ſaltem 1165. plura evin- 1165.
cunt argumenta: hunc enim in modum ſub-
ſcripſit concilio Lumbarienſi eodem anno habito
adverſus hæreticos qui *Boni homines* dicebantur.
*Ego G. Agathenſis præſul ſimiliter facio, & ex-
communico eos, atque ejicio eos de divino officio
ſanctæ matris eccleſiæ, & omnes illos qui iſtos
fraudatores chriſtianorum audierint, aut manu te-
nuerint, ſint cum illis in æterna damnatione, donec
ad ſatisfactionem veniant.* tab. inquiſit. Teſtis re-
peritur eodem anno in charta Raimundi Trin-
cavelli pro monaſterio Salvanienſi: necnon eo-
dem tempore compoſuit litem inter Hugonem
de Conchis & Ermengardum Vallis magnæ ab-
bates pro decimis, quas petebat dictus abbas de
Conchis in eccleſiis & territoriis S. Fidis de
Palatio & ſancti Felicis de Vayraco. Memoratur
in charta Richardi canonici anno 1166. quo 1166.
adfuit Berengario de Salella eccleſiam B. Mariæ
de Salella Cluniacenſi monaſterio confirmanti.
A rege Ludovico VII. juniore confirmationem
obtinuit privilegiorum a Carolo magno eccleſiæ
Agathenſi prius conceſſorum, in quo diplomate
Ludovicus Guillelmo & eccleſiæ Agathenſi in
honorem S. Stephani protomartyris conſtructæ
ceſſit tertiam partem urbis, burgum cum am-
pliſſima immunitate, item abbatiam S. Severi,
caſtrum de Marſeillan, aliaque nonnulla privile-
gia prolixius enumerata in autographo Pariſiis
dato anno 1173. Eodem anno duodecim cano- 1173.
nicos ad inſtar duodecim apoſtolorum in ſua in-
ſtituit eccleſia, quibus ſingulis attribuit domum
ex menſa epiſcopali, reditusque aſſignavit. Hujus
inſtitutionis ſicut & regii diplomatis litteras vide- Ch. XVII. & XVIII. col. 326. & 328.
ſis inter inſtrumenta.

XXXIV. Petrus I. RAIMOND

Petrus cognominatus Raimundus in tabulis
Vallis magnæ, præerat anno 1173. Ipſius fit
mentio in charta Augerii de Breciano an. 1175. 1175.
Menſe Decembri ejuſdem anni Guillelmus de
Lille & Garſindis uxor Petro oppignerant feo-
dum, quod habebant apud S. Baudilium pretio
100. ſolid. Melgor. Inſequenti anno donum 1176.
unius manſi accepit a Bernarda uxore Guillelmi
Godre. Bernardus Ato vicecomes Agathenſis
Petro oppigneravit menſe Aug. an. 1181. quid- 1181.
quid poſſidebat apud Agatham, pretio 13000.
ſolid. Melgor. tabul. Agath. Venditionem factam
monaſterio Vallemagnenſi confirmavit 1182. 1182.
quo

Digitized by Google

quo & menſe Martio ejuſdem cœnobii poſſeſ-
ANNI CHRISTI 1184. ſiones ratas habuit. Adfuit an. 1184. hominio
quod G. Montiſpeſſulani dominus Raimun-
1185. do comiti Toloſano præſtitit. Acquiſivit anno
1185. a Raimundo Porcelli omnia quæ habe-
bat apud Fornellas. Primus epiſcoporum viceco-
mes Agathenſis exſtitit dono Bernardi Atonis
vicecomitis filii Bernardi Atonis vicecomitis &
Guillelmæ, qui totum vicecomitatum, ſeu, ut
nunc vocant, comitatum Agathenſem cum om-
Ch. XIX. col. 329. nibus bonis, eccleſiæ ſancti Stephani Agathenſis,
Petro epiſcopo & ſucceſſoribus impertitus eſt
1187. menſe Junio 1187. Idem Petrus a Raimundo
Ch. XX. col. 330. comite Toloſano menſe Julio de comitatu inve-
ſtitus eſt eo pacto, ut fidem hominii jurarent
epiſcopi, quos ſuam in tutelam comes admittebat.
Ch. XXI. col. 331. Eodem anno menſeque eodem, decimo ſexto ſci-
licet calendas Auguſti factam donationem iterum
confirmavit Bernardus, quæ civitatem Agathen-
ſem cum pertinentiis, caſtra de Marcillan, Lu-
pian, & alia territoria complectebatur. Quæ
ad hanc rem ſpectant litteras, ut pote maximi ad
hiſtoriam momenti, e chartophylacio Agathenſi
inter inſtrumenta inſeruimus. Hoc donum poſt-
ea ratum & ipſe habuit Gregorius IX. papa
bulla Peruſii data anno tertio pontificatus, die
Comm. Occit. pag. 972. 3. Februarii, teſte Catello. Petrus anno 1188.
cum aliis coepiſcopis confirmavit venditionem a
1188. Bernardo Narbonenſi archiepiſcopo factam Fonti
1191. frigido. Sedebat adhuc anno 1191. quo cum
Petro archidiacono, Petro Biterrenſi S. Jacobi
abbati, aſſentiente Gaufredo epiſcopo Biterrenſi
& canonico Agathenſi caſtrum de Naſinhano
Raimundo Vaſſadello dedit in feudum.

DE MONTPELLIER. XXXV. Raimundus II.

Ex illuſtri & pervetuſta toparcharum Mon-
tiſpeſſulani familia oriundus Raimundus, frater
Guillelmi Montiſpeſſulani dynaſtæ, filii Mathildis
duciſſæ, ex monacho Grandis ſylvæ Agathenſis
1192. epiſcopus ſubrogatus, donavit anno 1192. cano-
nicis decimas quas acquiſierat apud S. Johannem
de Florenſac, de Beſſan, de Caſtelnau & de Ro-
Spicil. tom. X. p. 172. vignac. Præſens fuit ſacramento fidelitatis præſtito
a Guillelmo Montiſpeſſulani domino Raimundo
1194. comiti Toloſano anno 1194. quo & menſe Sep-
tembri Eliſarius de Caſtriis ipſi oppigneravit quid-
quid ſive apud Agatham, ſive in Marcelliano ha-
bebat, pro ſumma 1200. ſolid. Melgor. Anno
1197. 1197. teſtis fuit pactorum matrimonialium inter
Bernardum Convenarum comitem & Mariam
filiam Guillelmi domini Montiſpeſſulani ſuam
neptim. Eodem an. præſens adfuit ceſſioni quam
Ibid. tom. XI. p. 356. fecit Maria patri ſuo Guillelmo de hereditate Mon-
Gariel. part. 1. p. 254. ſpelii, quæ ad eam pertinebat, quia unica ex prima
uxore erat filia. Bernardus de Mucrano quædam
oppigneravit Raimundo pro 3000. ſolid. Melg.
1198. Memoratur anno 1198. in tabulis nuptialibus
Bernardi de Gaſquenhollis & Mariæ Sauveur.
Spicil. tom. 8. p. 215. Teſtis nominatur in renunciatione Titburgæ pac-
tionibus matrimonialibus cum filio Guillelmi do-
1199. mini Montiſpeſſulani anno 1199. Interfuit nonis
1200. Novemb. anno 1200. dedicationi templi ſanctæ
Ch. XXIX. col. 361. Mariæ & ſanctæ Crucis apud Montempeſſulanum.

A Fleva uxor Arnaldi Dioc Raimundo epiſcopo
divendidit quidquid in territorio Agathenſi tene- ANNI CHRISTI
bat pretio 500. ſolid. Melgor. menſe Maio anni
1201. Cancellarius erat Raimundi comitis To- 1201.
loſani annis 1202. & 1205. ut patet ex variis 1202.
hujuſce temporis inſtrumentis. Guillelmus domi- 1205.
nus Montiſpeſſulani ipſius frater ſuum ipſi teſta-
mentum executioni mandandum dedit an. 1202.
pridie nonas Nov. Ibi autem legitur: *Volo quod* Spicil. tom. 9. p. 165.
bajulus Montiſpeſſulani reditus meos accipiat, &
ſingulis menſibus computum reddat prædictis quinde-
cim viris, & ipſe bajulus cum aliis bis in anno com-
putum reddant de omnibus reditibus meis domino
B *Agathenſi epiſcopo fratri meo.* Teſtis fuit concor-
diæ initæ inter Petrum regem Aragonum & cives
Monſpelienſes VI. cal. Nov. 1206. Bernardus de 1206.
Pueſch Raimundo epiſcopo divendidit dimidium
omnium bonorum, quæ ipſi ab avo contigerant,
& ſeptimam partem alterius dimidii pretio 7000.
ſolid. Melg. menſe Dec. an. ejuſdem. Adfuit VIII.
cal. Dec. anno 1209. permutationi factæ inter 1209.
Agnetem vicecomitiſſam Biterrenſem & Simo-
nem dominum Montisfortis. Anno eodem menſe
Martio, ſeu, ut nunc dicimus, anno 1210. præ- 1210.
ſens fuit hominio quod Simoni Montisfortis præ-
ſtitit Stephanus de Cerviano. Anno 1211. Rai- 1211.
C mundus epiſcopus menſe Decembr. permutatio-
nem fecit cum Bernardo S. Afrodiſii Biterrenſis
abbate omnium quotquot tum ipſe, tum Aga-
thenſis eccleſiā habebat in loco dicto de Porcaira-
nicis cum quibuſdam reditibus, quos abbas ipſi
largitus eſt. Quædam acquiſivit a Berengario de
Sovonon in territorio Agathenſi pretio 150. ſo-
lid. Melg. menſe Febr. an. 1212. quo una cum 1212.
aliis comprovincialibus adſtitit concilio Narbo-
nenſi II. calend. Maii habito ab A. electo Narbo-
nenſi, qui reſtituit eccleſiam de Cuxiaco cum aliis
nonnullis canonicis eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris.
Hic ille eſt Agathenſis epiſcopus, de quo Petrus
D monachus Vallis cernaii, non vero Tediſius,
quem expeditioni Albigenſium interfuiſſe pariter
tradit auctor, cui titulus: *Præclara Francorum fa-*
cinora: erat enim cum præſulibus Occitaniæ quan-
do dimicatum eſt in celeberrima pugna de Mu-
rello, quæ commiſſa eſt feria V. in octava Nati-
vitatis B. Mariæ anni 1213. cujus tempore cum 1213.
aliis præſulibus preces fudiſſe traditur, & in cra-
ſtino victoriæ ſimul cum illis ſcripſiſſe ad omnes
fideles epiſtolam. Denique teſtamenti codicillos
jamjam moriturus conſcripſit Raimundus III. no-
nas Novembris 1213. quibus capitulo largitur
territorium circa Araurim pro ſuſtentatione heb-
E domadarii. Ante omnia inibi decernit ut contracta
ab eo pro epiſcopatus amelioratione debita per-
ſolvantur: legat quoque baſilicæ Stephanienſi bi-
bliothecam, & abbatiæ Grandis ſylvæ, non vero
Vallis magnæ, ut apud Catellum & Sammartha-
nes, pſalterium a ſe in honorem beatæ virginis
elaboratum.

XXXVI. Petrus II. PULVEREL.

Poſt obitum Raimundi, univerſi cleri Agathenſis
communibus votis electus eſt Petrus Pulverellus
canonicus eccleſiæ Pariſienſis in antiſtitem, qua

ANNI CHRISTI

peracta electione, ſtatim ad Arnaldum Narbon. A
archiepiſcopum litteras dirigunt canonici, quas in
appendice ſubjecimus, tum ut de ea metropolita-
Ch. xxii. col. 332. num certiorem faciant, tum ut cleri votis annuat
Arnaldus. Conſecratum tamen fuiſſe Petrum aſ-
firmare non poſſumus: electus enim adhuc dici-
1214. tur in hominio Guillelmi de Leuteva an. 1214.
præſtito: hunc autem annum vel ſaltem ſequen-
tis exordium non exceſſit.

XXXII. Tedesius.

Canonicus primum fuerat Genuenſis Tedeſius,
qui & Tediſius, quo tempore una cum Hugone
Reienſi epiſcopo ab Innocentio III. delegatus ſen- B
tentiam adverſus Raimundum Toloſæ comitem
& hæreticos Albigenſes dixit, quam poſtea primo
pontificatus anno confirmavit Clemens papa IV.
1215. Factus autem epiſcopus ſedebat anno 1215. quo
IX. calend. Sept. fit compromiſſum de controver-
ſiis inter Guillelmum abbatem, monaſteriumque
Craſſenſe ex una parte, & Simonem comitem
Leyceſtriæ, dominum Montis fortis, &c. ſuper
caſtris de Cepiano, Malveriis & aliis coram Te-
diſio Agathenſi præſule, Iſarno de Aragone archi-
diacono Carcaſſonenſi, &c. Inſequenti die cum
tribus aliis arbitris litem inter Guillelmum Craſ-
ſenſem abbatem & Alanum de Roci dominum de C
Terminis definit, ex tabul. Craſſ. Concilio La-
teranenſi adfuit menſe Novembri ejuſdem anni.
Baſilicam ſuam ſub tutela ſedis apoſt. ſuſcipi, ejuſ-
que bona confirmari curavit bulla Honorii III.
1216. data Romæ apud S. Petrum 7. Decemb. 1216.
qua multa privilegia ipſi largitus eſt ſummus pon-
1217. tifex. Inſequenti anno III. non. Febr. in obſidione
Toloſæ Agathenſis epiſcopus teſtis eſt clientelæ
Heraclii de Montelauro exhibitæ Simoni Montis
fortis domino, comiti Toloſano, &c. Eodem an.
hominium præſtitit Tedeſio epiſcopo Guillelmus
Charta xxxviii. col. 443. Agathenſis miles. Mediator eſt menſe Martio anni
ejuſdem tranſactionis inter Alboynum abbatem D
S. Hilarii & S. Dionyſium initæ. Anno 1218.
1218. Ermenſendis de Meze & Raimundus Guillen Te-
deſio hominium præſtitere pro quibuſdam poſſeſ-
ſionibus in territorio Agathenſi ſitis. Inſequenti
fidem ei clientelarem juravit Pontius de Pradines
XVIII. cal. Maii. In Gallia quadripertita refertur
inita concordia Tedeſium epiſcopum inter &
Amalricum ducem Narbonæ ad annum 1213.
III. nonas Sept. qua recognoſcit alteruter tenere
in feodum ab alterutro plurima caſtra, ſed error
manifeſtus eſt in anno aſſignato: Raimundus
enim tunc temporis adhuc regebat, duobus poſt
menſibus ſuum condidit teſtamentum, ut vidi- E
mus, & ut ipſi fatentur Sammarthani; Raimun-
doque ſucceſſit Petrus anno 1214. Præterea
Amalricus nondum tunc temporis erat dux Nar-
bonæ, quam non obtinuit, niſi poſt mortem Si-
monis Montisfortis ipſius patris in obſidione To-
loſana occiſi anno 1218. Vidit in archivis Agat.
D. Ed. Martenne concordiam quamdam Tedeſii
1219. cum Amalrico an. 1219. III. no. Sept. quæ alia
Ch. xxiv. col. 334. eſſe non poteſt ab ea qua de quæſtio eſt, ut confir-
matur tum ex theſauro cartarum, ex quo eam
Comment. Occit. pag. 973. deſcripſimus, tum etiam teſtimonio ipſiuſmet

Catelli. Anno 1221. Tedeſius locum emit ad
conſtruendum carnarium. Petrus Bernardus de
Montagnac ei fidem juravit anno 1222. Inſe- 1221.
quenti VI. cal. Maii Guillelmus Tedeſio homi- 1222.
nium profeſſus eſt pro toparchia de Montagnac.
Una cum Nemauſ. & Leutev. epiſcopis gratias
egit Philippo Auguſto de cœtu magnatum apud
Meledunum convocato ad tractandum de Albi-
genſibus, litteris datis apud Biterras calendis Maii 1223.
1223. Anno 1224. IV. idus Julii Raimundus 1224.
de Maurelliano Tedeſio epiſcopo ceſſit condami-
nam in territorio Agathenſi ſitam pretio 600.
ſolidor. Melg. Quot vero quantaque Tedeſius a
Raimundo comite paſſus fuerit, & de ſatisfactio-
ne epiſcopo a comite facta, habes ejus litteras in-
ter inſtrumenta datas IX. cal. Julii 1224. quibus Ch. xxv. col. 336.
conqueritur a Raimundo comite filio Raimundi
comitis Toloſani Agathenſem civitatem VII. idus
Aprilis per vim uſurpatam, qua die Martis poſt
feſtum Pentecoſtes curis & arbitrio archiepiſcopi
Narbonenſis reſtituta, concordarunt comes & epi-
ſcopus, qui VII. calend. Sept. ſequentis Raimundo
hominium præſtitit pro vicecomitatu Agathenſi.
Cum Bernardo Brunet præceptore de Marcelliano
controverſiam habuit, quæ ab arbitris XVI. cal.
Februar. ejuſdem anni diremta fuit. Præſens fuit
anno 1225. obſequio quod eccleſiæ & regi præ-
ſtitit Raimundus de Rocafolio, eo quod Raimun-
di Toloſani partes ſuſtinuiſſet. Inter epiſcopos Ch. xxx. col. 201.
Agathenſes optimi ſanctique paſtoris nomen pro-
meruit Tedeſius, ut vel ex hac erga pauperes bene-
ficentiæ nota palam eſt, qua fundationem annuam
ordinavit pro refectione duodecim pauperum,
cujus ordinationis tria exemplaria ad rei memo-
riam confecit anno 1226. XIV. calendas Maii, 1226.
quæ in archivo Agathenſi etiamnum aſſervantur:
tenorem lectori non injucundum fore arbitrantes,
poſt Sammarthanos inter inſtrumenta unum re- Ch. xxvi. col. 337.
tulimus. Anno 1227. VII. cal. Sept. Guillelmus 1227.
Cadaci Tedeſio dedit quidquid habebat in territo-
rio de Corbiano. A Gilberto de Caprariis quæ-
dam acquiſivit pretio 125. ſolid. calendis Martii
1228. Cum Berengario abbate ſancti Tiberii 1228.
pepigit pro litigioſis apud Becianum anno 1229. 1229.
Cecilia filia Bertrandi de Gigrano Tedeſio ceſſit
quidquid ſibi juris competebat in civitate Aga-
thenſi pretio 100. ſolid. Melgor. idibus Aprilis
anno 1230. Cum Salomone abbate S. Tiberii 1230.
compoſuit XIV. cal. Maii ſuper vicariis quarum-
dam eccleſiarum. Querelam habuit cum fratre Hu-
gone de Carbonnel præceptore de Pezenas, quæ
idib. Octo. arbitrorum ſententia finita eſt. Anno
1231. compromiſſum fecit cum nobili viro Gui- 1231.
done de Levis, arbitroſque elegerunt C. & B.
epiſcopos Carcaſſonenſem & Biterrenſem III. id.
Septembris, qui ſententiam pronunciarunt II. id.
Dec. ejuſdem anni; quam poſtea ratam habuit
Gualterus epiſcopus Tornacenſis ſedis apoſtolicæ
legatus. Electionem P. Guiraudi e ſacriſta S. Pauli
Narbonenſis in abbatem hujuſce eccleſiæ irritam
declaravit Tedeſius cum aliis arbiter VI. calendas
Julii anno 1232. eo quod abſque conſenſu P. 1232.
Narbon. archiepiſcopi facta fuiſſet. Eodem anno
VII. calend. Julii querelam inter P. Narbonenſem

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

archiepiſcopum & capitulum componit. Sancti epiſcopi, cujus memoria in benedictione eſt, obitus contigit 30. Maii 1236. juxta Sammarthanos, qui Catellum ſecuti ſunt: nos vero de eo nihil habemus certi, niſi quod Bertrandus ejus ſucceſſor anno 1233. Agathenſe pedum tenebat, ut mox videbimus. In choro cathedralis eccleſiæ tumulo marmoreo quatuor columnis erecto ad latus ſiniſtrum ſepultum Tedeſium narrant Sammarthani, qui & cum Catello addere potuiſſent ſancti præſulis corpus anno 1562. a neotericis effoſſum, flammiſque traditum fuiſſe: locus tamen ubi beati oſſa poſita olim fuerant, ſumma adhuc veneratione & concurſu plebis colitur.

XXXVIII. Bertrandus.

DE SAINT JUST.

Bertrandus, qui & Bernardus in quibuſdam inſtrumentis, ſed facile utrumque ſimul confunditur nomen, ad eccleſiæ Agathenſis regimen aſſumtus, ſedebat, ſi chartulario Agathenſi fides, eccui au-
1233. tem alii haberetur teſtimonio? anno 1233. quo III. idus Septemb. hominium accepit a Dioc milite omnium quæ poſſidebat in civitate Agathenſi. An.
1234. inſequenti menſe Junio in ſilva Vincennarum de conſenſu capituli regi Ludovico IX. ceſſit quidquid ſibi pertinebat ex concordia facta a Tedeſio deceſſore cum comite Montisfortis anno 1219. regemque exemit ab hominio epiſcopis Agathenſibus præſtando. Eodem anno VI. nonas Julii domum quamdam acquiſivit ſitam in loco de Mezua pretio 850. ſolid. Melgor. querelamque habuit cum Bernardo Brunet præceptore hoſpitalis Jeroſolymitani de Marcelliano, quæ IV. cal. Oct. arbitrorum ſententia finita eſt. Fidem clientelarem Bertrando juravit Guillelmus de Leuteva
1235. pridie nonas Octobris anni 1235. Diſceptavit
1236. an. 1236. cum capitulo pro juriſdictione oppidi Agathenſis: controverſia autem pacificatur arbitrio Bernardi epiſcopi Biterrenſis & Petri archidiaconi Narbonenſis. Acquiſivit VII. calend. Oct. ejuſdem anni pro 3000. ſolidis Melgor. quatuor partes domus ſitæ in caſtro de Mezua, quintam enim jam tenebat a Guillelmo de Mezua. Inſe-
1237. quenti anno XI. calendas Mart. Petrus Seguerius quædam Bertrando epiſc. divendidit pretio 2500.
1238. ſolid. Melgor. Anno 1238. IV. idus Mart. quædam commutavit cum fratre Bernardo præceptore hoſpitalis de Marcelliano. Querelam habuit eodem anno cum Johanne & Arnaldo de Bandac, quæ arbitrorum ſententia ſopita fuit calend. Nov. Eodem tempore pactum renovat a deceſſore ſuo initum cum Salomone abbate S. Tiberii. Quæ-
1239. dam acquiſivit an. 1239. a Bertrando X. calendas Jun. ac Pontio & aliis pro ſumma 3700. ſolid. Melgor. pridie nonas Oct. Obiit in carcere anno
1241. 1241. captus una cum pluribus aliis prælatis a Friderico imperatore, dum pergerent ad concilium a ſummo pontifice appellati. Pontius de S. Juſto ejus nepos epiſcopus Biterrenſis corpus curavit deferri Capua Biterras, ubi ſepelitur in capella ſancti Michaelis majoris eccleſiæ, cujus in necrologio ſic legitur: *XIX. calendas Decembris anno 1241. obiit venerabilis Pater D. Bertrandus de S. Juſto bonæ memoriæ epiſcopus Agathenſis, qui vocatus a ſummo pontifice ad concilium generale, captus a Friderico imperatore, in ejus carcere migravit ad Dominum, pro cujus obitu aliorumque patruorum & avunculorum ſuorum annuatim in perpetuum in præſenti die in Biterrenſi eccleſia celebrando reverendus Pontius Dei gratia Biterrenſis epiſcopus nepos ejus, dedit communitati prædictæ eccleſiæ XXX. ſolidos.*

Catel. comm. Occit. p. 975.

XXXIX. Christianus.

Agathenſem eccleſiam adminiſtrabat Chriſtianus anno 1241. quo cum Biterrenſi & Magalonenſi aſſiſtentibus, Guillelmo de Caſulis Leutevenſi electo conſecrationis munus impendit Pedenatii in templo parœcialis eccleſiæ. Hunc Agathenſem præſulem a Sammarthanis omiſſum ſuppeditat Johannes Plantavitius de la Pauſe in chronologia præſulum Leutevenſium pag. 153. penes quem ſit fides.

XL. Petrus III.

RAIMUNDUS FABRI.

P. Agathenſis epiſcopus recenſetur cum aliis epiſcopis, quibus præſentibus R. comes Toloſæ apud Biterrim ditionis ſuæ epiſcopis ſupplicavit, ut contra hæreticos inquirerent, XII. cal. Maii anni 1243.
1243. Petrus vero deſignatus anno 1244. cum 1244.
Rigaldo abbate Vallemagnenſi convenit pro litigiolis apud Meſuam, hominiaque ei præſtita fuere a Bernardo de Caux ſacerdote & Petro Carbonnel VIII. cal. Septembris. Circa idem tempus concilio Narbonenſi adfuit. Anno 1245. compromiſſum 1245.
fecit cum Guillelmo de Leuteva milite pro piſcibus ſtagni Tauri, initumque jam cum abbate S. Rufi prorogavit. Adfuit concilio provinciali apud Biterras habito XIII. cal. Maii 1246. ubi agitatus 1246.
eſt modus, quo eſſet in inquiſitione contra hæreticos procedendum. Hic ille eſt procul dubio Agathenſis epiſcopus, minime vero Bertrandus, ut poſt Catellum volunt Sammarthani, e vivis enim jam exceſſerat, cui Innocentius IV. ſummus pontifex bulla 20. Jan. 1246. impertitus eſt, *ob conſtantem*, inquit, *fidei puritatem, quam inter devotos Romanæ eccleſiæ filios habebat*, ſicut & epiſcopis ſucceſſoribus exemtionis privilegium ab omni anathemate, ſuſpenſione vel interdicto, ab alio quam apoſtolica ſede infligendis. Anno 1247. cum G. 1247.
Narbonenſi archiepiſcopo & R. Biterrenſi præſule teſtatur ceſſionem vicecomitatus Biter. a Trincavello vicecomite Biterrenſi factam nullum eccleſiis afferre præjudicium: in inſtrumento quidem hujuſce ceſſionis apud Catell. edito pag. 647. vocatur Pontius, ſed nullus dubito quin loco Pontii legendus ſit Petrus, cujus prima littera, ſicut & aliorum adſtantium ſolummodo exarata, nomen utrumque promiſcue amanuenſes interpretati ſunt: quo in loco adnotandum duximus tam de hoc antiſtite, quam de quibuſdam ſequentibus, nullam Catello, nec Sammarthanis, qui Catelli veſtigiis inſiſtunt, habendam fidem, ſive quia falſæ aut nullæ ſunt quas afferunt rationes, ſive quia alios tunc temporis epiſcopos tabulæ Agathenſes veteraque monumenta repræſentant. Petrus itaque interfuit concilio Valentino in Gallia celebrato pro fide, pace ac libertate eccleſiæ a Petro Albanenſi epiſcopo & Hugone S. Sabinæ preſbytero

ANNI CHRISTI

cardinalibus, cui adſtiterunt epiſcopi quatuor pro- A
vinciarum Sabbato poſt feſtum S. Andreæ anni
1248. 1248. Impoſitas reis in facto Raimundi Sabba-
therii mulctas remittit Petrus eodem anno. Recen-
ſetur in archivis eccleſiæ Narbonenſis inter epi-
ſcopos qui concilium provinciale celebrarunt an-
1251. no 1251. quo nonis Julii teſtis ſiſtitur in actis
concordiæ Guillelmum de Broa archiepiſcopum
Narbonenſem inter & Amalricum vicecomitem
initæ. Hæc habes apud Baluzium append. concil.
Narbon. pag. 145. & ſeq. qua quidem in ſerie
inſtrumentorum L. Agat. epiſc. ſub finem præſens
citatur; ſed nemo non videt notarii errorem eſſe,
legendumque P. pro L. ſicut in actis præcedenti- B
bus, cum nulla ratio alium tunc temporis, tribus
ſcilicet poſt menſibus, ſuggerat epiſcopum. Guil-
lelmus de Leuteva ejuſque mater Petro epiſcopo
ceſſerunt VII. idus Febr. 1251. quidquid habe-
bant in loco dicto de Mezua cum piſcibus ſtagni
1252. Tauri. Guidonem quemdam Agat. an. 1252. præ-
ſulem ſubſtituunt Catellus & Sammarthani, nec
rationem ſubjiciunt; nos tabulas ſequimur, in qui-
bus Petri nomen legitur in epiſtola quam multi
epiſcopi una cum G. archiepiſcopo Narbonenſi
1253. ſcripſerunt anno 1253. A. comiti Toloſano de
ſucceſſionibus liberorum bonis hæreticorum. Eo
Ch. XLVI. col. 453. circiter tempore cum G. Narbonenſi archipræſule C
epiſcopiſque Biterrenſi & Carcaſſonenſi Ludovico
IX. Francorum regi ſcripſit Petrus, ut compoſi-
tionem factam cum abbate Craſſenſi exſecutioni
1255. rex mandaret. Adfuit anno 1255. VIII. id. Maii
concilio totius Narbonenſis provinciæ apud Bi-
terras habito, in quo lecta ſunt ſtatuta Ludovici
IX. regis pro reformatione morum. Pactum iniit
eodem anno cum Guillelmo de Leuteva milite
ejuſque matre, qui epiſcopo totam juſtitiam ceſ-
ſerunt, quæ penes ipſos erat in loco dicto de Me-
zua. Memoratur anno ſequenti in abbatibus Craſ-
ſenſibus: interfuit enim electioni Berengarii de
1256. Grava Craſſæ abbatis menſe Aprili anni 1256. D
1258. Emit III. nonas Maii 1258. quemdam locum
dictum *le Sommier* & *Courreges* ſitum apud Mar-
cellianum, ut haberet unde beſtiis paſcua præbe-
ret. Vice Jacobi Narbonenſis archiepiſcopi conſe-
cravit Berengarium epiſcopum Elnenſem die Do-
1259. minica poſt quatuor tempora Sept. anni 1259.
1260. III. vero idus Januar. anni ſequentis ſede Narbo-
nenſi vacante ad preces capituli iterum conſecravit
R. epiſcopum Leutevenſem, præſentibus Biter-
renſi & Carcaſſonenſi epiſcopis ad utramque inau-
gurationem. Plura Petro a diverſis perſonis toto
1263. anno 1263. præſtita fuere hominia. Memoratur
1264. anno 1264. in ſententia, quam Guido Sabinenſis E
epiſcopus adverſus canonicos S. Afrodiſii pro-
tulit in gratiam Pontii Biterrenſis epiſcopi. Eodem
an. Guiraldus de Leuteva a Petro epiſcopo tenere
ſe recognovit quidquid habebat in loco de Meſua.
Adſtitit comitiis generalibus apud Carcaſſonam
1269. habitis menſe Julio 1269. Cognominatum fuiſſe
Petrum Raimundum Fabri, ſi idem ſit epiſcopus,
ut vero videtur ſimillimum, diſcimus ex teſtamen-
1270. ti ejus codicillis an. circiter 1270. exaratis, quos
Ch. XXVII. col. 337. e tabulario Agathenſi inter inſtrumenta deſcripſi-
mus ex tabulis ſancti Tiberii & ex necrologiis

ANNI CHRISTI

SS. Juſti & Paſtoris, & S. Pauli Narbonenſi-
bus, in quibus legitur: *Anno MCCLXX. XVII.
calend. Aprilis obiit reverendus pater dominus Petrus
Raimundus Fabri epiſcopus Agathenſis.* Necrolo-
gium vero Biterrenſe ita habet: *Anno MCCLXXI.
pridie idus Martii obiit venerabilis pater D. Petrus
Fabri epiſcopus Agathenſis.* Penes lectorem eſto ju-
dicium. In martyrologio ſancti Sebaſtiani Narbo-
nenſis mſ. an. 1400. in margine, ſic habetur: *Id.
Martii obiit P. R. epiſc. Agath. in cujus anniverſario
eleemoſynarius S. Juſti debet dare preſbyteris iſtius
civitatis cuique ſex denarios Turon.*

XLI. Petrus IV.

BERENGER.

Petro defuncto ſubrogatur Petrus alter cogno-
mento Berengarii frater Petri de Montebruno ar-
chiepiſcopi Narbon. idem prorſus ac Petrus Ber-
nard & Berengarius, de quibus apud Catellum &
Sammarthanos. Ex archidiacono aſſumtus eccleſiæ
Agathenſis habenas tenebat jam ab anno 1271. 1271.
ſi de eo intelligendæ ſint epiſcopales tabulæ, in
quibus XVI. cal. Sept. hujus anni Petro præſtitum
hominium legitur pro loco dicto de Prueignes a
viro nobili Guillelmo de Pezenas. Idem præſtitit
VII. cal. ejuſdem menſis Guillelmus de Leuteva
pro loco dicto de Bouzigues. An. 1272. ſcripto 1272.
rationes deducit Petrus, quibus ab armis pro rege
ferendis ſubditos ſuos conatur eximere, licet con- 1273.
trarium proteſtati ſint comprovinciales. Recenſe- Ch. LXXIII. col. 68.
tur inter epiſcopos provinciæ Narbonenſis, qui Baluz.
anno 1272. litteras ad Gregorium X. & ad car- concil. Narb.
dinales Viterbii congregatos dedere, quibus eos app. p. 176.
orabant, ut Petrum de Montebruno Narbonenſem
electum cito expedirent, & ad eccleſiam ſuam
quantocius accedere ſinerent. Iidem anno ſequenti Ibidem pag.
præſules regi Philippo ſcripſerunt die 6. Feb. ne 46.
quid ſiniſtri de Petro recens electo ſuſpicaretur.
Guillelmus de Pezenas a Petro epiſcopo tenere ſe
recognoſcit locum de Prueignes XIII. cal. Sept.
1275. ipſique IV. non. hujus menſis Guillelmus 1275.
de Meſua Fiduſque Sicardus domicelli fidem jura-
runt. Bernardus Raimundus dominus de Monte-
petroſo Petro epiſcopo divendidit XIII. calendas
Mart. 1276. quidquid poſſidebat apud Meſuam 1276.
pretio 160. librarum Turonenſium. Invitatur
ad concilium provinciale 1277. quo eccleſiaſtica 1277.
ſtatuta primus Agathenſium præſulum ordinavit.
Viſitur in tabulario Agathenſi inſtrumentum ori-
ginale concordiæ initæ inter Petrum epiſcopum,
homineſque de Marcelliano ex una parte, & Gui-
donem de Levis homineſque de Florenſaco ex
altera, XIV. cal. Januar. 1278. Interfuit concilio 1278.
provinciali apud Biterras in craſtino feſti inventio-
nis ſanctæ Crucis anno 1279. a Petro Narbon. 1279.
archiepiſc. celebrato, ad mittendos ad regis parla-
mentum procuratores pro eccleſiaſticis libertatibus
defendendis. Quædam commutavit cum Guillel-
mo de Meſua, qui epiſcopo tertiam partem de
Meſua largitus eſt calendis Aprilis 1280. quo & 1280.
pepigit Petrus cum abbate Vallismagnæ pro qui-
buſdam cenſibus ac juribus apud Lupianum. Guil-
lelmo Doriac archidiacono mandavit 1281. ut e 1281.
civitate Agathenſi quantocius diſcederet, ſin mi-
nus dignitate ſua ſpoliatum iri. Audearda Petro

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

vendidit anno 1283. domum quamdam ſitam
apud Meſuam. Plura a diverſis perſonis acquiſivit
anno 1286. pretio 58. ſolid. Melgor. De man-
1283. dato Johannis cardinalis tituli ſanctæ Ceciliæ ſedis
1286. apoſtolicæ legati ſeneſcallum Carcaſſonenſem pre-
1287. catur III. non. Jun. 1287. ut Pontium Majoricæ
epiſcopum in eccleſiarum de Fulcrano, Caſtro-
mauro, Villamartino poſſeſſione retineat, quas ipſi
cardinalis in commendam dederat ſub annua pen-
1290. ſione 600. librarum Turonenſium. An. 1290.
Raimundo de Coſta Elnenſi epiſcopo obedientiam
capitulo Narb. juranti adfuit. Eodem an. a nobili
Fredolo quoſdam cenſus in territorio Agath. emit
pretio novem librarum decemque ſolidor. Fidem
ei clientelarem juravit Guillelmus de Pezenas an.
1292. 1292. IV. nonas Febr. Vivere deſiit an. 1296.
1296. De eo S. Pauli necrologium ſic: *Anno Domini MCCXCVI. obiit reverendus pater Petrus Berengarii bonæ memoriæ Agathenſis epiſcopus.*

DU PUY.

XLII. RAIMUNDUS III.

Petrum proxime excepit Raimundus anno
1296. Vixdum renuntiatus eſt epiſcopus, cum
ipſi hominium præſtiterunt homines de Marcel-
liano 5. menſis Martii. Eodem anno Guillelmus
de Pezenas Raimundo fidem clientelarem pro-
feſſus eſt pro toparchia de Prueignes. Idem an. ſeq.
præſtitit Egidius de Voiſin vir nobilis pro omni-
bus poſſeſſionibus, quæ ab epiſcopo pendebant
1297. XVII. cal. Jun. 1297. In inſcriptione litterarum
1299. ſynodi Biterrenſis IV. cal. Nov. 1299. celebratæ
ad Philippum IV. Francorum regem legitur *R. Agathenſis*, qui idem prorſus eſt ac Raimundus
1300. noſter, qui V. cal. Maii anno 1300. acquiſivit
a Bruniſendi uxore Bernardi Geli plateam in bur-
go S. Johannis ſitam. Hominium a Petro Ermen-
gaudo pro feodo apud Marcellianum recepit IX.
calendas Junii. Una cum Berengario Biterrenſi
antiſtite a Bonifacio VIII. delegatus bulla data
Anagniæ XV. cal. Auguſti pontificatus anno 6. ut
coram ſummo pontifice Amalricum vicecomitem
Narbonæ, qui fidem & clientelam Narbonenſi
eccleſiæ recuſabat, & archiepiſcopum de juribus
eccleſiæ ſuæ reſponſurum intra trium menſium
ſpatium citarent, Bertrandum Carbonelli canoni-
cum Biterrenſem & Albertum Vincentii officia-
lem Agathenſem ad id negotium ſubdelegarunt
litteris datis Mirapice XV. cal. Dec. anno 1300.
Egidio Narbonenſi archiepiſcopo X. calend. Dec.
Charta LXXVII. col. 71. ejuſdem anni aſſenſum præbuit Raimundus pro
conſecrando Petro epiſcopo Carcaſſonenſi extra
provinciam. Amalricum de Tureio dominum de
Leſpinhano matrimonii ſacramento conjunxit Do-
minica infra octavam SS. apoſtolorum Petri &
1301. Pauli anno 1301. ut conſtat ex ejus litteris ad ca-
nonicos S. Martini Turonenſis ſuper hac re datis
anno 1303. 11. Dec. quas habes apud Marten.
1302. Anecdot. tom. 1. col. 1339. Anno 1302. ante
Tom. 2. append. col. 300. feſtum Paſchæ præſens adfuit quando Bertrandus
Burdegalenſis archiepiſcopus conteſtando declara-
vit ad clientelam vel ſacramentum fidei regi Fran-
ciæ præſtandum Burdegalenſes archiepiſcopos mi-
nime teneri. Duorum preſbyterorum, quos Pe-
trus deceſſor pro remedio animæ ſuæ fundaverat,

A cultum & veſtitum in poſſeſſiones quas habe-
bat apud Mezuam aſſignavit VII. id. Septembris.
Ipſe eſt, ni fallor, epiſcopus Agathenſis, qui contra
regis edictum concilio Romano adverſus Philip-
pum regem a Bonifacio VIII. convocato adfuit
menſe Novembri anni 1302. Querelam habuit
cum Gaucelino Magalonenſi epiſcopo ſuper limi-
tibus utriuſque diœceſis, quæ Maio menſe anno
1303. compoſita eſt. Guillelmus de Mezua Rai- 1303.
mundo epiſcopo hominium præſtitit omnium
quæ poſſidebat apud Meſuam X. cal. Julii 1310. 1310.
Eodem anno VII. cal. Dec. duos obitus fundavit
tam pro ſe ſuiſque parentibus, quam pro Petro
B Berengarii quondam epiſcopo Agathenſi. Scripſit
21. Maii 1310. & 28. Aprilis 1311. ad vica- 1311.
rios generales archiepiſcopi Narbonenſis de ſubſi-
dio fratribus Jeroſolymitanis conceſſo pro recu-
perandis locis ſanctis. Interfuit Raimundus conci-
lio Viennenſi ſub Clemente V. anno 1311. ex
ejuſdem pontificis litteris. Cum Pontio Vallis
magnæ abbate tranſegit an. 1318. Guillelmeta 1318.
Petri Bermondi filia Raimundo epiſcopo cliente-
lam profeſſa eſt VI. nonas Julii 1321. Tempus 1321.
a rege obtinuit 9. Oct. 1322. quo ipſi fidei ſacra- 1322.
mentum præſtaret. Capitulum Agathenſe dignitate
præpoſiti altera ab archidiacono auxit IX. cal. Sept.
C 1324. qua donatus eſt ab ipſo Petrus Raimundus 1324.
de Montebruno canonicus, collatione beneficii
ſibi ſucceſſoribuſque epiſcopis reſervata. Cultui
Deiparæ virginis ſummopere addictus hic epiſco-
pus in conventu generali canonicorum V. id. Oct.
1325. ordinavit in perpetuum in templo B. vir- 1325.
ginis in urbe juxta capellam epiſcopalem duos
preſbyteros, aſſignata proventuum portione capi-
tulo ad eorum ſuſtentationem. Bernardus de Mar-
celliano ipſi fidem juravit XVII. calendas Aprilis
1327. Raimundus epiſcopus & vir nobilis Guil- 1327.
lelmus de Pezenas quædam ordinarunt VI. idus
Oct. an. 1329. ratione toparchiæ de Prueignes, 1329.
D quæ prolixius recenſentur in inſtrumento origi-
nali aſſervato in archivis Agathenſibus, ex quibus
colligere licet anno circiter 1331. Raimundum
diem clauſiſſe extremum: ibi enim legitur ad pre-
ces vicarii generalis Agathenſis bona epiſcopatus,
quæ poſt mortem Raimundi in manu regis tradita
fuerant, libera fuiſſe remiſſa an. 1331. Tradunt 1331.
humatum fuiſſe ſub marmoreo illo tumulo qui
proſtat ad latus dextrum altaris in pariete eccleſiæ
B. Mariæ.

XLIII. GERALDUS II.

Geraldus, ita enim ubique appellatur, nullibi
E autem Bernardus, niſi apud Catellum & Sam-
marthanos, electus dicitur Agathenſis an. 1332. 1332.
in libro obligationum ſub Johanne XXII. in libro
proviſionum prælatorum Vaticani, & in charta
Montis majoris. An. eodem primus comitatus &
vicecomitatus Agathenſis, qui a corona Francica in
feudum dependet, fidem clientelarem juravit regi
præ manibus ſeneſcalli Carcaſſonenſis, quemad-
modum in ſcriniis epiſcopalibus continetur. Vult
D. Edmund. Martenne ex iiſdem archivis factam
fuiſſe eo tempore diviſionem beneficiorum ad epi-
ſcopum & capitulum ſpectantium ſub Guillelmo

Xx iij

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Hunaldi ſucceſſore. Facta fuerit hoc anno, per me
licet: at vero Guillelmi initium ante an. 1337.
repetere fas non eſt, quem ad uſque ſediſſe con-
1333. ſtat Geraldum, qui an. 1333. pepigit cum conſu-
libus de Marcelliano 4. Januarii. Cum iiſdem &
Bruniſende de Voiſins condomina loci dicti de
1335. Mezua compromiſſum fecit 12. Septemb. 1335.
1336. Inſequenti tranſegit cum hominibus de Balaruc
pro piſcibus ſtagni Tauri ultima Jan. Arbitrorum
1337. ſententia finita eſt die 4. Maii 1337. controverſia
quæ Geraldum inter & Eleonoram de Montfort
comitiſſam Vindocinenſem, &c. inerat. Feſtum
tranſlationis corporis S. Stephani inſtituit eodem
anno, aſſignata canonicis certa redituum diſtribu-
tione, uti & pro duobus obituariis, quæ pro ſalute
animæ celebranda decrevit.

DE LANTAR.

XLIV. GUILLELMUS III.

Guillelmus Hunaldi de Lantario ex abbate Le-
ſatenſi aſſumtus ad Tarbienſem cathedram, tran-
1337. ſiit ad Agathenſem 4. Dec. 1337. juxta Vaticani
1339. regeſta. Reperitur 18. Octobris 1339. in libro
obligationum, ubi vocatur Fr. Guillelmus. Octo
1340. puerulos ſymphoniacos delegit 25. April. 1340.
ad uſus canonicorum ceterarumve functionum
in cathedrali deputatos. Querelam habuit cum
Ademaro locum tenente ſeneſcalli Carcaſſonenſis,
cujus in manibus epiſcopus hominium præſtare
volebat pro comitatu Agathenſi; Ademaro autem
recuſante, ad regem appellavit Guillelmus die 7.
Nov. anni ejuſdem. Nobilis Pontius de Pezenas
Hunaldo epiſcopo clientelam profeſſus eſt pro
1341. toparchia de Pruignes 14. Februarii 1341. De
tempore ejus mortis non conſtat. Vide epiſcopos
Tarbienſes tom. 1. col. 1233.

DE BERAIL.

XLV. PETRUS V.

E domo de Ceſſac in Cadurcis Petrus Beraldi
fuerat canonicus Atrebatenſis, archidiaconus An-
tuerpienſis anno 1332. Pariſienſiſque tum erat,
in ordine diaconatus conſtitutus, cum Guillelmo
defuncto ſubrogatus eſt a Clemente VI. VI. cal.
1342. Julii pontificatus anno 1. id eſt 1342. In libro
obligationum Vaticani dicitur cameræ apoſtolicæ
promiſiſſe die 3. Jul. ejuſdem anni. Petrus Caval-
lerius ipſi hominium præſtitit pro turre & juribus,
quæ poſſidebat apud Prellianum III. calend. April.
1343. 1343. Ipſe eſt epiſcopus Agathenſis, ad quem
ſicut & ad Biterrenſem & Magalonenſem Clemens
1347. VI. dedit litteras anno 1347. ut Bernardum epi-
ſcopum Aquenſem, qui per Agatham tranſiens
in carcerem detruſus fuerat quamprimum libera-
rent, & in reos inquirerent. Sacramentum Phi-
lippo Valeſio Francorum regi in aula epiſcopali
pro comitatu Agathenſi in manibus ſeneſcalli Car-
1349. caſſonenſis dixit Petrus anno 1349. ſtola indutus,
librumque evangeliorum tenens præ manibus: ubi
obiter obſervandum errare Catellum, dum vult
Petrum primum Agathenſium præſulem fidem
regibus noſtris juraſſe. Hoc enim præſtitiſſe jam
ante Geraldum vidimus ex ipſiuſmet epiſcopatus
archivis. Petrus Narbonenſis archiepiſcopus Petro
Agathenſi ſcripſit hoc anno 1349. Carcaſſonen-
ſem epiſcopum in ſua malitia perſeverantem a ſe
fuiſſe excommunicatum. Huic Clemens VI. bulla
data Viterbii VII. calendas Aug. pontificatus 10.
facultatem impertit bona quæ e reditibus eccleſia-
ſticis adeptus fuerat eccleſiis legandi. Inter authen-
tica D. de Gagneres in bibliotheca regia aſſervata
exſtat teſtamentum Petri Beraldi 13. Julii 1351. 1351.
conditum, juxta facultatem ipſi a Clemente VI.
conceſſam bulla data Avenione VII. idus Januarii
pontificatus anno 1. in quo multa ſcitu digna le-
guntur. Inibi ſepulturam in eccleſia fratrum Præ-
dicatorum Caturcenſium eligit, quibus multa lar-
gitur, dotatque preſbyteros, qui miſſas celebrent,
aliis omnibus conventibus & noſocomiis Catur-
cenſis urbis quædam relinquit pro ſua matriſque
Adam ſalute. Legat & neptibus ſuis filiabus do-
minæ Æglinæ quondam ſororis ſuæ & uxoris
domini Petri de Fontanis militis, cuilibet earum
50. libras ſemel. Legat capitulo Agathenſi 100.
libras Turonenſes ſemel, ad acquirendos in loco
bono & ſufficienti 100. ſolidos Turonenſes *ren-
duales* pro anniverſario ſuo anno quolibet perpe-
tuo celebrando, & eccleſiæ libros & ornamenta.
Legat capitulo eccleſiæ Pariſienſis, *in quo fuimus
archidiaconus*, inquit, 50. libras Pariſienſes pro
anniverſario quolibet die obitus ſui in eccleſia Pa-
riſienſi perpetuo faciendo. Eccleſiæ quoque Atre-
batenſi, *in qua fuimus canonicus*, inquit, 20. lib.
Pariſienſes pro anniverſario. Johanni Beraldi ca-
nonico nepoti ſuo omnes libros ſuos tam canonici
quam civilis juris. Nepti ſuæ Agneti filiæ nobilis
viri Franciſci Beraldi militis fratris ſui 50. flore-
nos ſemel, totidemque Æglinæ ſorori Agnetis.
Heredem vero ex aſſe inſtituit Arnoldum Beraldi
nepotem ſuum filium Raimundi Beraldi militis
germani ſui, cui ſi ante ipſum mori contigerit,
ſubſtituit ejus filium Ratherium, alioſque ex or-
dine. Teſtamenti nominat executores Guibertum
epiſc. Carcaſſonenſem, & Aimericum de Monte-
alto abbatem Auriliaci conſanguineos ſuos. Eo-
dem quo haſce confecit tabulas anno interfuit con-
cilio Biterrenſi 7. Nov. coacto, cujus acta reperies
in concil. Narb. Baluz. p. 102. Huic eo circiter 1352.
tempore obedientiam juravit Guillelmus Vallis-
magnæ abbas. Denique deceſſit Petrus in caſtro
de Naſinhano 22. Februarii 1353. menſiſque 1353.
ſequentis 18. die ſepultus fuit, ſicut præceperat,
in capella noſtræ Dominæ de Confort in clauſtro
Dominicanorum Caturcenſium, cui conventui
legavit 60. libras Turonenſes annuatim, ex veteri
calendario ſeu libro obituariorum. Baluzius in no-
tis ad vitas pontif. Avc. col. 1204. vult Petrum
exſtinctum fuiſſe decennio poſt, anno videlicet
1363. Sed refellitur ipſomet necrologio RR. PP.
Prædicatorum Caturcenſium, in quo certiſſime
legitur: *18. Martii anno Domini MCCCLIII.
ſepultus fuit reverendus in Chriſto pater & DD.
Petrus Beraldi epiſcopus Agathenſis in capella capi-
tuli, qui obierat in caſtro de Niſinhano 22. die Febr.
anno Domini MCCCLIII.*

XLVI. ARNALDUS.

AUBERT.

E loco de Montibus prope Pompadorium, Le-
movicenſis diœceſis, Arnaldus Alberti oriundus,
ex Margarita de Livron filius Guidonis Alberti,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

quem rex ad preces Petri Rogerii cardinalis Rotomagenſis nobilitate donavit, frater Audoïni Alberti cardinalis Magalonenſis, nepos autem Innocentii VI. ſummi pontificis, decanus erat eccleſiæ collegiatæ S. Aredii Atanenſis in finibus pagi Lemovicenſis 27. Febr. 1351. Inde aſſumtus ad epiſcopatum eccleſiæ Agathenſi præfuit, tum ex veteri quadam ſcheda Auſcienſis eccleſiæ commemorata a Baluzio in notis ad vitas paparum Aven. col. 921. tum ex libro obligationum archivi Va-
1354. ticani ad annum 1354. ubi legitur Sicardum ei ſucceſſiſſe. Autumat Baluzius loco citato Arnaldum cepiſſe epiſcopatum Agathenſem an. 1354. menſe Aprili, tranſmigraſſe anno 1355. ad Carcaſſonenſem, eodemque anno die 16. Jan. aſſumtum eſſe ad archiepiſcopatum Auſcienſem. At jam anno 1354. ad Carcaſſonenſem tranſierat, ſi vera ſunt quæ de ſucceſſore ex libro obligationum Vaticani referunt Sammarthani. Vide quæ de eo jam diximus tom. 1. col. 995.

XLVII. Sicardus.

DE LAUTREC.

Sicardus de gente vicecomitum Lautrici Arnaldo ſufficitur 16. Auguſti 1354. ex memorato obligationum codice apud Sammarthanos. Cameræ apoſtolicæ pro Arnaldo deceſſore ſolvit 2. Apr.
1356. 1356. Innocentii VI. anno 4. & 13. Februarii
1358. 1358. pro ſeipſo, ex libro ſolutionum Vaticani. Penultima ejuſdem menſis tranſegit cum conſulibus & hominibus de Marcelliano pro ſtagno Tauri.
1360. Regi fidem clientelarem juravit anno 1360. pro comitatu Agathenſi, ex ipſiſmet archivis. Concordiam iniit cum Petro de Rupefixa pro topar-
1367. chia ſancti Pontii 1. Februarii 1367. pactumque confecit cum hominibus & conſulibus de Marcelliano 24. Junii ejuſdem anni, pro juriſdictione ejuſdem loci. Concilio Vaurenſi ab epiſcopis trium provinciarum Narbonenſis, Toloſanæ &
1368. Auxitanæ 27. Maii 1368. habito Sicardus per procuratorem adſtitit. Querela Sicardum inter &
1369. conſules de Marcelliano anno 1369. recruduit, qua de cauſa ſenatum Pariſienſem appellavit. Eodem anno Petro Narbonenſi archiepiſcopo fidei
1370. ſacramentum die 17. Mart. dixit. Inſequenti cum
1371. conſulibus tranſegit, & an. 1371. ad cathedram Biterrenſem tranſiit, ubi vide.

Raimundus vero, quem Sicardum inter & Hugonem intrudunt Sammarthani, nullo fultus teſtimonio, miſſus abibit.

XLVIII. Hugo.

DE MONTRUC.

Patria Lemovicenſis Hugo filius Stephani fratris Petri de Monteruco preſbyteri cardinalis tit. ſanctæ Anaſtaſiæ, & S. R. eccleſiæ vicecancellarii, nepotis ex ſorore Innocentii VI. ſummi pontificis, Sicardo ſubrogatus 24. Julii 1371. dicitur in eodem libro obligationum. Biennio poſt, die vide-
1373. licet 4. Julii 1373. Raimundi de Canilhaco cardinalis funus cum archiepiſc. Narbon. multiſque aliis præſulibus præſentia ſua cohoneſtavit. Fidei ſacramentum pro comitatu Agathenſi cliens regi
1374. dixit anno 1374. quo & concilio Narbonenſis provinciæ die 15. Apr. habito adfuit, cui præſes ſedebat Petrus metropolita. Eodem anno cum

A eſſet apud S. Pontium interdixit Petrum de Rupefixa, qui S. Pontii toparchiam affectabat. Nobilis Guillelmus de Pezenas Hugoni fidem juravit 17.
Octob. 1375. pro toparchia de Prueignes. Juxta 1375.
bullam Clementis VII. datam Avenione XI. cal. Maii pontificatus anno 4. ſolvit Hugo cameræ apoſtolicæ quingentos florenos ad terram ſanctam recuperandam. Auctoritate Guillelmi cardinalis tituli S. Angeli cum canonicis ſolemni pactione
tranſegit anno 1384. qua in perpetuum tam pro 1384.
ſe quam pro ſucceſſoribus ſpopondit octo puerulis chori ſubſidia ſe miniſtraturum loco fundationis a Tedeſio factæ : item certos penſionis proventus
B canonicis duodecim aſſignavit, viciſſimque toparchia Agathenſis prius epiſcopo & capitulo communis, in epiſcopi dominium ceſſit, qui ſolus remanſit Agathenſis dominus & comes. Hujuſce exemplaris documentum exſtat in archivis capitularibus, unde & diſcimus bona epiſcopatus in manibus regis tradita anno 1389. reſtituta fuiſſe;
ratio non ſubjicitur. Anno 1391. fecit hominium 1391.
domino regi pro temporalibus bonis ſui epiſcopatus, quæ recognovit habere ſe & tenere a domino rege, maxime comitatum Agathenſem, ex archivo Carcaſſonenſi. Eodem anno Johanna abbatiſſa de Nitido loco Hugoni præſtitit hominium pro feo-
C do, quod a Guillelmo de Leuteva acceperat. Fundator alter gymnaſii ſcholaſticorum S. Catharinæ Toloſæ in territorio Deauratæ 1382. 4. Februar. inſtituti merito haberi poteſt Hugo, qui ſtatuta
edidit anno 1402. in quorum initio ſic loquitur: 1402.
Hugo miſeratione divina epiſcopus Agathenſis, proviſor ac patronus domus & collegii ſanctæ Catharinæ Toloſæ, per bonæ memoriæ dominum Petrum ſanctæ Anaſtaſiæ preſbyterum cardinalem, Pampilonæ vulgariter nuncupatum, patruum noſtrum fundati, venerabilibus viris priori, ſacerdotibus & ſcholaribus ejuſdem domus, & collegii prædictorum, ſalutem in Domino ſempiternam, &c. *Datum in caſtro noſtro*
D *de Naſingnano die quinta menſis Aprilis* MCCCCII. Hujus collegii non meminit Guillelmus Catellus in commentariis Occitaniæ. Hoc eodem anno Hugo reperitur canonicus Ambianenſis, ita enim ferebat horumce temporum iniquitas, ut epiſcopi inferiora ſacerdotia diverſis in eccleſiis auctoritate
papæ aucuparentur. *Anno 1408. die 27. Julii* 1408.
reverendus in Chriſto pater dominus Hugo bonæ memoriæ epiſcopus Agathenſis ſpiritum Deo reddidit, qui in ſuo ultimo teſtamento inſtituerat ſuum heredem capitulum ſuum Agathenſe. Hæc ex veteri inſtrumento, & in necrologio monialium S. Catharinæ de Monte virginis Avenionenſium. *VI. calendas*
E *Auguſti obiit D. Hugo epiſcopus Agathenſis.* Hunc in Sancti Victoris abbatia Pariſienſi ſepultum aſſerunt Sammarthani: verum illius tumulum, licet ſatis diligenter perquiſitum, nuſquam repererunt viri ſagaces, nec ullus Victorinorum indicare potuit, non ipſe Johannes Toloſa rerum Victorinarum ſcientiſſimus. Præterea nulla Hugonis mentio in necrologio, ſed nec in catalogo manuſcripto prælatorum, qui jacent in eadem baſilica. Non inde tamen inferas velim ibi non eſſe tumulatum, cum plurimi ſint epiſcopi, quorum nomina facile delevit oblivio.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

XLIX. Guido.

DE MALSEC. Agathenſis eccleſia, quæ per obitum Hugonis epiſcopi vacabat, ab Alexandro V. VIII. idus Julii pontificatus an. 1. Guidoni de Maleſicco cardinali epiſc. Præneſtinenſi commendatur ad triennium, qui poſt occupatas ſucceſſive ſedes Leutevenſem, Biterrenſem & Pictavienſem, pro comitatu Agathenſi regi ſacramentum dixit an. 1409. At de-
1409. functo Alexandro, commendam revocavit Johannes XXIII. VI. id. Jun. pontificatus an. 2. Vide epiſc. Pictavienſes tom. 2. col. 1192. Legendus & de Guidone Bonifacius Ferrerius prior majoris Carthuſiæ in reſponſo ad ea quæ adverſus ſe dicebantur in quodam memoriali, quod habes tom. 2. Anecdotorum col. 1460.

L. Philippus.

DE LEVIS. Philippi domini de Florenſac ex Adelaïde domina de Quelus filius Philippus de Levis, præcentor eccleſiæ Biterrenſis, in legibus licentiatus & ſubdiaconus, a Johanne XXIII. in locum Guidonis a commenda revocati ſufficitur ſexto idus
1411. Jun. pontificatus anno 2. id eſt 1411. ex regeſto
1418. proviſionum hujus pontificis. Hunc anno 1418. Bruniſendis vicecomitiſſa de Lautrec teſtamenti
1422. curatorem nominavit. Occurrit anno 1422. in
1423. charta Vallismagnæ, & 1423. in venditione facta vicario ſuo. Traducitur poſt hæc ad Auxitanam ſedem a Martino papa V. XVI. calendas Martii
1425. pontificatus anno 9. hoc eſt 1425. ex libro proviſionum ſub Martino V. Videſis archiepiſcopos Auſcienſes col. 999. Non confundendus Philip-
Le Labour. des mazures de l'Iſle-Barbe. tome 2. pag. 410. pus noſter cum altero Philippo ejus nepote, qui natus anno 1435. patruo ſucceſſit in Auxitana ſede adhuc adoleſcens anno circiter 1454.

LI. Berengarius III.

GUILHOTI. Berengarius Guilhoti Tyrenſis archiepiſcopus, cardinalis de Armaniaco olim in Auxitana ſede vicarius & ſucceſſor, Philippo ſubrogatur commendatarius Agathenſis a Martino V. 19. Mart. 1425. pontificatus anno 9. ut docent ipſiſſimæ ſummi pontificis litteræ, quæ in archivis Narbon. archiepiſcopi leguntur, ſicut & in regeſto proviſionum Vatic. Hinc patet ex albo epiſcoporum Agathenſium expungendum eſſe Raimundum, quem Sammarthani poſt Catellum anno 1423. reponunt.

LII. Johannes I.

TESTE. Juris utriuſque doctor & canonicus Narbon. Johannes eccleſiæ Agathenſi præficitur a Marti-
1426. no V. XI. cal. Junii 1426. ut indicat regeſtum
1429. proviſionum hujus pontificis. Anno 1429. canonicos excommunicavit, qui a divinis abſentes, ſua ipſorum nomina notarent, quaſi adfuiſſent.
1430. Concilio Narbonenſis provinciæ anno 1430. habito interſuit Johannes, ſedente tunc Narbonæ Franciſco Conzié, ſed non præſidente: in hac ſynodo ſuffragatus eſt querelis prælatorum provinciæ
1433. adverſus adminiſtros metropolitani. An. 1433. Guillelmus de Pezenas pro toparchia de Prueignes præſtitit hominium Johanni, qui eodem anno

A vineam ſitam in territorio de Naſinhano a Bernardo Serven acquiſivit. Denique ſigillum appoſuit ſuum epiſtolæ epiſcoporum provinciæ Narbonenſis ad concilium Baſileenſe 26. Novembris 1435. datæ in gratiam G. Appamienſis ad eccle- 1435.
ſiam ſancti Pontii Tomeriarum tranſlati a ſummo pontifice.

LIII. Reginaldus.

DE CHARTRES.

Poſt Johannem eccleſiæ Agathenſis adminiſtratio per triennium Reginaldo archiepiſcopo Remenſi Franciæque cancellario commendata eſt ab Eugenio IV. 4. Aprilis 1436. pontificatus anno 1436.
B 6. ita enim legitur in regeſto proviſionum hujus pontificis, & in veteri charta Agathenſi. De eo in archiepiſc. Remenſibus plura.

LIV. Guillelmus IV.

CHARRIER.

Guillelmus Yſſiodorenſis Arvernus, parentes & conſanguineos habuit Guillelmum & Jacobum Charrier a ſecretis regis, ærarii publici quæſtores, Petrum Charrier & alios. Fuit & ipſe ſacri ærarii quæſtor, juxta Sammarthanos. Eccleſiam Aurelianenſem gubernabat, cum triennio poſt factam Agathenſis Reginaldo archiepiſc. Remenſi com-
C mendam elapſo, hanc ad ſedem transfertur V. idus Jan. 1439. ab Eugenio IV. pontificatus anno 9. 1439.
ex libro ſecundo proviſionum hujus papæ. Vix fuit epiſcopus Agat. exemtus e vivis an. 1440. ut 1440.
liquet ex diario Pariſienſis cameræ computorum.

LV. Johannes II.

DE MONTMORIN.

Ex Delphina de Thineriis Goffridi domini de Montemorino filius Johannes, cujus cognominis vetus familia de Montemorino in Arvernis. Inſtitutum Benedictinum aliquandiu tenuerat in monaſterio Caſædei, cum factus canonicus S. Johannis, comeſque Lugdunenſis an. 1417. præpoſitus
D ejuſdem eccleſiæ 1427. decanus capituli S. Juliani & comes Brivatenſis 21. April. 1428. legum doctor, libellorum ſupplicum magiſter, & prior S. Egidii Surgeriarum, defuncto Guillelmo ſubrogatur ab Eugenio IV. pridie id. Decembr. 1440. pontificatus anno 10. cujus bulla in archivis eccleſiæ Narbonenſis aſſervatur. Comitiis Occitaniæ adſtitit apud Biterras menſe Febr. 1440. & apud Montemalbanum a Carolo rege an. 1441. con- 1441.
vocatis cum aliis præſulibus & proceribus. Henricus d'Avaugour archiepiſcopus Bituric. prioratum S. Egidii vacantem, Johanne in pontificem inauguratо, jure primatiæ Nicolao Ademari cle-
E rico, regis Francorum ſecretario contulit, ſeu ejus electionem confirmavit, quam Santonenſis epiſcopus Guido admittere recuſabat, quemadmodum notatur in ſententia confirmationis hujus electionis data die 3. April. 1443. Johannes & Petrus 1443.
Richardus a Johanne tenere ſe recognoſcunt feudum quoddam ſitum in territorio de Marcelliano 4. Aprilis 1446. Memoratur & Johannes in 1446.
ſententia data apud Montempeſſulanum 1. Mart. 1447. adverſus procuratorem epiſcopi Magalon. 1447.
Defunctus anno 1448. ex regeſtis Vaticani, in 1448.
eccleſia Agathenſi ſepelitur, ubi ejus etiamnum viſuntur inſignia.

LVI.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

DE ROUPI dictus DE CAMBRAY.

LVI. Stephanus III.

Stephanus de Roupi dictus de Cambray in libro 3. proviſionum ſub Nicolao V. & a Jacobo Bedelii preſbytero S. Tiberii in quadam *inqueſta*, ubi teſtatur, quod ipſe viderit D. Stephanum de Cambray quondam epiſcopum Agathenſem viſitantem diœceſim, cui monaſterii ſancti Tiberii clauſa fuerat janua, viſis loci privilegiis receſſiſſe. Stephanus itaque patruus Guillelmi de Cambray, qui Bituricenſis archiepiſcopus anno 1492. eſt renunciatus, canonicus primum eccleſiæ Bituricenſis fuerat, tum decanus Agathenſis & clericus computorum: ad epiſcopatum vero provehitur VII. cal. Aug. 1448. poſt obitum Hugonis ex eodem proviſionum libro & ex chartis authenticis D. de Gagneres, in quibus teſtatur ſe a generali ærarii quæſtore per Occitaniam trecentas libras accepiſſe 22. Jan. 1448. Occurrit ibid. annis 1449. 1450. 1453. 1457. 1458. 1460. Præſens ſiſtitur hominio quod regi exhibuit Petrus dux Britanniæ anno 1450. 3. Novemb. apud Montem Baſonis in Turonibus. Conſecravit eccleſiam cathedralem Dominica 8. Julii 1453. in cujus

Prob. lib. 18. Hist. Britan. pag. 1131.

1450. majoris aræ ſacrario reliquias ſancti Stephani re-
1453. condidit. Præerat adhuc 8. Oct. 1460. ex col-
1460. lectaneis D. de Gagneres in bibliotheca regia aſſervatis. Ante obitum ceſſit, ex regeſtis Vaticani. Hujus anniverſarium conſignatur in necrologio 22. Febr. Guillelmus de Cambray ejus nepos pro ſuo patruique Stephani de Cambray canonici Bituricenſis, poſtea vero Agathenſis epiſcopi anniverſario moriens Bituricenſi legavit capitulo centum ſcuta aurea & duodecim libras Turonenſes annui & perpetui reditus.

DE BEAUMONT.

LVII. Carolus.

Carolus de Beaumont canonicus Pampilonenſis, cedente Stephano, ad cathedram Agathenſem evectus eſt VI. cal. Maii Pii II. pontificatus an. 4.
1462. ex regeſto proviſionum Vaticani. Regebat 1462. ex tabulis Agathenſibus. Comitiis Occitaniæ ad-
1463. ſtitit menſe Junio 1463. & menſe Julio 1466. Pactum iniit 10. Septembris 1463. cum Ludovico Nilau Toloſæ theſaurario, quo omnia bona Stephani de Cambray deceſſoris Carolo adjudicantur, iis exceptis, quæ erant in Septimania &
1464. apud Montempeſſulanum. Occurrit annis 1464.
1467. 20. Maii, 1467. 6. Julii, 1469. 3. Junii in
1469. chartis D. de Gagneres. Carolum adhuc ſuperſti-
1470. tem an. 1470. evincit regeſtum CXCVI. archivi regii Pariſienſis.

DE MINUTOLIS.

LVIII. Jacobus.

Patria Lucenſis Jacobus, e pervetuſta oriundus familia anno 1434. humanioribus litteris ſatis eruditus, juris utriuſque lauream promeruit. Romam poſtea petiit, ubi apud cardinalem Papienſem aliquandiu verſatus, Pii II. Paulique II. ſummorum pontificum favorem ſibi conciliavit, ita ut ſub Pio apoſtolicarum litterarum abbreviatoris, ſub Paulo vero eccleſiaſtici exercitus commiſſarii munus ſumma cum laude obierit, civilique non minus prudentia, quam bellicæ artis virtute ſe ipſum

ANNI CHRISTI

A commendarit. Ariminenſi bello abſoluto, Pœnitentiariæ apoſtolicæ ſecretarius, comeſque Lateranenſis palatii a Paulo factus eſt. Friderico quoque imperatori acceptus, comes Palatinus ab ipſo creatus eſt. Spoleti gubernator, ob Tiphernates Flaminiæque populos ad obedientiam Romanæ ſedis reductos a Sixto præmium tulit Nucerinam in Romana provincia eccleſiam. Nucerinus epiſc. cum Johanne Andegavenſi card. legato ad Ludovicum XI. Galliæ regem miſſus, tanta apud eum gratia valuit, ut ſuum in Romana curia procuratorem crearit, & poſt Caroli obitum ad ipſius preces a
Sixto IV. XV. cal. Sept. 1476. e Nucerina ad 1476.
B Agathenſem eccleſiam fuerit tranſlatus. Eodem anno vel ſequentis initio bullæ, qua eccleſiæ S. Flori monachos canonicæ addicebat vitæ Sixtus IV. ſummus pontifex, Jacobo noſtro exſecutionem demandavit. Nobilis Bermundus Senegra ipſi hominium præſtitit pro loco dicto de Pueignes
22. Julii 1477. Romam poſtea profectus, 1477.
J. Picolomini cardinali Papienſi, qui germanum ipſius officio vicecomitatus cohoneſtaverat, gratias egit per litteras Romæ datas 10. Octobris ejuſdem anni, quas habes in epiſtolis Jacobi Picolomini, pag. 325. Memoratur in libro 174 bullarum
Sixti IV. pridie nonas Dec. 1480. pontificatus 1480.
C anno 10. Anno 1481. Venetias a rege mittitur, 1481.
ut ſenatum ad pacem Italiæ inclinaret, ſenatuſque quæ pontificem inter & confœderatos nuper acta fuerant adprobaret. Innumeris Jacobum rex beneficiis cumulavit: præter epiſcopatum Agathenſem, abbatiam quoque Pictavienſis diœceſis illi donatam, liberamque poſſeſſionem Cameracenſis eccleſiæ traditam vult Ughellus, at non probat. Nonnulla ſcripſit de bello Ariminenſi ad cardinalem Papienſem carmina, epiſtolas. In Gallia diem clauſit extremum: quinam autem ille ſit divinare non poſſumus. Vide Ughellum Italiæ ſacræ tom. I. pag. 1070. a quo, quæcumque
D diximus de Jacobo, mutuati ſumus.

LIX. Medericus.

Satiſne erit S. Tiberii chartula ad ſuggerendum Agathenſi eccleſiæ epiſcopum? Videat lector & judicet. Cum juriſdictionem in monachos ſancti Tiberii exercere vellet Nicolaus de Fliſco, facta
eſt IV. Octobris 1490. *inqueſta* per Johannem 1490.
Vitalis licentiatum in legibus, qua probatum fuit epiſcopos ſuperiores ab hac juriſdictione abſtinuiſſe: in hoc autem inſtrumento videtur epiſcopis Agathenſibus accenſeri quidam Medericus: ſic enim poſt mentionem factam Stephani de
E Cambray legitur: *Pariter vidit* (teſtis) *de domino Carolo de Bellomonte epiſcopo, & de domino Jacobo etiam Agathenſi epiſcopo, & pariter de Mederico, qui venit de novo.* Ceterum nihil impedit quominus Medericus inter epiſcopos Agathenſes recenſeatur: annus mortis Jacobi ignoratur, tempuſque uſque ad inaugurationem Nicolai ſupereſt.

DE FIESQUE.

LX. Nicolaus.

Jacobi ex nobiliſſima familia Fliſcorum comitum Lavaniæ apud Genuenſes filius Nicolaus, vir doctrina juxta ac pietate inſignis, conſanguinei

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Johannis Ludovici de Fliſco apud regem innixus A
favore, plurima in Gallia acquiſivit ſacerdotia.
Agathenſem eccleſiam adminiſtrare cœpit anno
1490. circiter 1490. quo die IV. Octobr. a clero diœ-
ceſis Agathenſis indictum eſt ſubſidium pro
jocundo adventu reverendi patris Nicolai, qui a
pauco tempore fecerat ſuam *intratam*, inquiunt
acta S. Tiberii. Iiſdem anno & die monachorum
hujuſce cœnobii jura attentaſſe irrito conatu jam
vidimus. Factus eſt poſtea epiſcopus Forojulienſis,
1494. v. nempe cal. Mart. 1494. ut indicat liber pro-
viſionum Alexandri VI. vide tom. 1. col. 440.
Tolonenſis ibid. col. 753. archiepiſcopus Ebre-
dunenſis tom. 3. col. 1093. abbas Grandimon- B
tenſis tom. 2. col. 637. & cardinalis.

DE VESC.

LXI. JOHANNES III.

Johannes filius Stephani de Veſc, qui erat Ca-
roli VIII. cubicularius, ex genere baronum de
Grimault juxta Sammarthanos, canonicus pri-
mum ſacræ capellæ Pariſienſis, cantorque ejuſ-
dem, e Vincienſi cathedra ad Agathenſem tranſ-
fertur v. cal. Mart. 1494. ut conſtat ex regeſto
proviſionum prælatorum ſub Alexandro VI.
Decanus ſimul erat commendatarius eccleſiæ Ba-
1498. jocenſis anno 1498. quo præſens adſuit electioni
Renati de Prie in epiſcopum Bajocenſem, ex mſ. C
archivo eccleſiæ Bajocenſis, teſte Arturo du
Monſtier. Congregationem preſbyterorum in
honorem ſanctiſſimæ Trinitatis inſtituit in eccle-
1500. ſia parochiali de Geneſac anno 1500. Johannes
& Petrus de Lille Johanni epiſcopo quædam
divendiderunt in territorio Agathenſi pretio 100.
1504. librarum 8. Dec. 1504. Ludovico regi navem
1509. obtulit anno 1509. quæ per Agatham tranſierat.
Breviarium Agathenſe correctius edi curavit an.
1510. 1510. Abbatia Caunenſi donatur a Leone papa
1519. X. anno 1519. Confirmavit an. 1521. elec-
1521. tionem Giſardi de Corneliano abbatis ſancti
Tiberii, cujus occaſione die 31. menſis Auguſti D
ejuſdem anni dies apud majus concilium ei dictus
eſt; rex enim hanc electionem non probaverat,
ſed nominaverat & papæ deſignaverat abbatem
fratrem Guillelmum de Lanjac. Aliquot poſt
annos epiſcopatum Johannes ceſſit conſanguineo.
Vide epiſcopos Vincienſes tom. 3. col. 1226.

DE VESC.

LXII. ANTONIUS.

Ex ſuperioris gente Antonius, Caroli de Veſc
baronis de Grimaut & Antoniæ de Claromonte
filius, præcentor Avenionenſis, Johanni cedenti
1525. ſucceſſit 6. Octob. 1525. ex regeſto proviſio-
num Vaticani. Erat ſimul ſancti Afrodiſii Biter- E
renſis & ſancti Petri de Caunis abbas. Memoratur
1526. in tabulis epiſcopalibus an. 1526. Ex Agathenſi
tranſiit ad Valentinenſem epiſcopatum an. circiter
1530. 1530. permutatione facta cum ſequenti. Huic &
Caſtrenſem poſtea adjunxiſſe videbis tom. 1. col.
75. Fato functus, ut creditur, anno 1551.

DE CASTELNAU.

LXIII. FRANCISCUS GUILLELMUS.

Franciſcus Guillelmus de Caſtelnau cardinalis
de Clermont, filius Triſtandi de Caſtelnau domi-
ni de Bretenous, Clarimontis-Lodevæ, equitis
aurati ſancti Michaelis, magnique Franciæ dapi-
feri ſub Carolo VIII. anno 1484. ex Catharina
Ambaſiana ſorore Georgii cardinalis Ambaſiani,
archiepiſcopi Rothomagenſis. De eo facta jam
mentio in archiepiſcopis Auſcienſibus tomo 1.
col. 1001. & in Narbonenſibus. Hic tantum
dicere ſufficiat ceſſione Antonii de Veſc anno
1530. eccleſiæ Agathenſis regimen ſuſcepiſſe
Franciſcum, quod ad mortem uſque retinuit,
quæ Avenione contigit anno 1540. 1540.

DE LA GUICHE.

LXIV. CLAUDIUS.

Petri domini de la Guiche & de Chaumont
regum cambellani, ballivii Æduenſis, ſub Fran-
ciſco I. legationibus ad ſummum pontificem,
imperatorem, reges Hiſpaniæ & Angliæ præ-
clare functi, ex Franciſca de Chazeron filius erat
Claudius, qui primum protonotarius apoſtolicus,
abbas Altæcumbæ in Sabaudia, & de Bellobecco
in Normannia, necnon adminiſtrator Galliacen-
ſis, favore cardinalis Georgii de Ambaſia pro-
avunculi, prior quoque Lothonenſis & S. Petri
Matiſconenſis, factus eſt Agathenſis pontifex poſt
obitum Franciſci cardinalis an. 1540. Recipitur
in propria 19. Maii 1545. Hominium pro to- 1545.
parchia de Prueignes a nobili Franciſco de Sene-
gra per procuratorem exegit 9. Novembr. anni
ejuſdem. Ad ſynodum Tridentinam profectus
cum aliis præſulibus, paulopoſt a rege revocatur,
cujus iram metuens, clandeſtinam corripuit fu-
gam; ſed litteris legatorum invitatus, rediit Tri-
dentum, ubi in hoc celeberrimo patrum conſeſſu
anno 1546. fama claruit, & paulopoſt ad va- 1546.
cantem epiſcopatum Mirapicenſem promotus eſt,
ut videbimus.

BOHIER.

LXV. EGIDIUS.

Thomæ baronis de S. Cirque domini de Che-
nonceaux in Turonibus, ærarii Franciæ præfecti
ex Catharina Briçonnet filius Egidius, frater au-
tem Antonii Turonum proregis & Franciſci Ma-
clovienſis epiſcopi, rector erat parochialis eccle-
ſiæ S. Medardi de Fraxino, cum ad Agathenſem
ſedem evectus fuit per ceſſionem Claudii 17.
Dec. 1546. teſtante libro proviſionum Vaticani.
Liberam electionem conſulum civibus Agathen-
ſibus indulſit anno 1550. quæ prius penes epi- 1550.
ſcopos erat. Querelam habuit 1551. cum Fran- 1551.
ciſco de Senegra ratione toparchiæ de Prueignes,
quæ 19. Julii 1552. compoſita fuit. Memoratur 1552.
in archivis 11. Febr. 1553. & 29. Aug. 1554. 1553.
Obiit an. 1561. Celebratur in epigrammatibus 1554.
Stephani Forcatuli pag. 124. 1561.

DE SAINT SEVERIN.

LXVI. AIMERICUS.

Aimericus de ſancto Severino clericus Neapo-
litanus, ex ramo principum Biſignani, parentes
habuit Johannem & Aureliam Sanſeverinam,
Ferrandi comitis de Saponaria frater, cardinaliſque
S. Severini ex fratre nepos, carus regi Carolo IX.
& Catharinæ Mediceæ matri, fit epiſcopus Aga-
thenſis per obitum Egidii ultima Januarii 1561.
Calendis octobris 1567. coegit hæreticos urbe 1567.
cedere, quam nocte præcedenti interceperant. In

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

cujus rei teſtimonium prima ejuſdem menſis Do-
A minica fit generalis ſupplicatio ad Dominum. Obiit
Barcinonæ 21. Jun. 1578. dum peregrinaretur
1578. ad Deiparam virginem Montis Serrati, in cujus
baſilica ſepelitur. Quædam huic legavit eccleſiæ
pro celebratione anniverſarii.

du Pui. **LXVII. Bernardus IV.**

Poſt Aimericum Agathenſis allectus eſt epiſco-
pus fr. Bernardus du Pui religioſus S. Franciſci,
propter eximiam eruditionem conſpicuus; de quo
Rodulphus in hiſtoria ſeraphica lib. 2. Eodem
1583. præſule cathedram Agathenſem tenente 1583.
Henrico item Montmorenciaco prorege Occita-
niæ & Franciæ conneſtabili fundatore, conduntur
Capucini in ſitu amœno valde & ſolitario prope
maris Mediterranei littus, & Arauris fluvii mu-
ros Agathenſes alluentis fauces, ab eadem urbe
duobus milliaribus remoto, necnon a cultu ſacra-
tiſſimæ Dei matris ibi peculiariter honoratæ, vul-
go Domina noſtra de Gradu, tum a ſacro lapide
etiamnum hodie in ſacelli preſbyterio aſſervato,
ſupra quem, ſecundum piam traditionem, ſacra-
tiſſima Virgo cuidam anachoretæ ibi olim de-
genti, ipſiuſque cum aliis chriſtianis, contra ma-
ris aquas Agathenſe territorium jamjam inundan-
tes opem imploranti, viſibili forma apparens,
genua flexit, tum etiam ab arenæ copia ibi in-
venta, & a proximo fluvii oſtio, ſeu faucibus
Grau, vulgari idiomate dictis, nuncupato. Locus
eſt ſacer, & maxima fidelium e longinquis etiam
partibus adventantium erga beatiſſimam Virgi-
nem devotione inſignis. In ea baſilica Henrici
ducis Montmorenciaci oſſa anno 1614. collocata
fuerunt, ex præſcripto ipſius codicillorum, qui-
bus & ſancti Stephani Agathenſis capitulo ſexde-
cim librarum millia & collegiatæ Piſcenenſi qua-
tuor millia legavit. Sed ad propoſitum noſtrum
redeamus. Bernardus reſcripto apoſtolico eccle-
Sammarth. ſiam parochialem civitatis Nemauſenſis in col-
1601. legiatam erexit anno 1601. Ipſius vices ſupple-
vit in quodam epiſcoporum provinciæ Narbon.
1602. cœtu coacto 28. Martii anno 1602. Johannes
Brugiere vel Bruguiere Agathenſis eccleſiæ cano-
nicus, & ſyndicus cleri diœceſis, deputatus a clero
& ab ipſo Bernardo epiſcopo. Concilium Triden-
1604. tinum per ſuam diœceſim recepit anno 1604.
quo 20. Junii ſolemniter benedixit Franciſcum
1609. Boyer abbatem S. Tiberii. Interfuit anno 1609.
concilio provinciæ Narbonenſis ſub Ludovico
de Vervins archiepiſcopo.

de Valois.

Ludovicus de Valois filius Caroli Arverniæ co-
mitis & ducis Engoliſmenſis, Caroli IX. regis
nothi, ex Carlotta de Montmorency, abbas Caſæ-
dei ab anno 1608. Agathenſis epiſcopus nomi-
1612. natur a rege Ludovico XIII. anno 1612. Poſt
1622. annos decem ceſſit anno 1622. non conſecratus:
inde Gallo-provinciæ prorex, torquatus eques, dux
Engoliſmæ, comeſque Aleſienſis duxit uxorem
Henriettam de la Guiche Philiberti tormentorum
Galliæ præfecti filiam, Claudii in ſede Agathenſi
deceſſoris proneptim. Pariſiis diem ſuum obiit 13.
Nov. 1653. ſepulturæ mandatus apud Guichiam.
De eo jam in abbatibus Caſadenſibus tomo 2.
col. 350.

de Budos. **LXVIII. Balthasar.**

Ex ſtirpe nobili marchionum de Portes, Jacobi
vicecomitis equitis ſancti Spiritus, & Catharinæ
de Clermont-Montoiſon filius Balthaſar, frater
autem Antonii Herculis marchionis de Portes
equitis ejuſdem ordinis, Franciæ prothalaſſiarchæ,
& Ludovicæ de Budos uxoris Henrici ducis de
Montmorency magiſtri equitum Franciæ, epiſco-
pus jam Auguſtopolitanus, coadjutorque Caſ-
B trenſis ab anno 1616. interfuit comitiis cleri
Gallicani Burdigalenſibus anno 1622. quo Lu-
dovici de Valois reſignatione deſignatus eſt epi-
ſcopus Agathenſis. Cœtui cleri Gallicani Fonta-
neti in Pictonibus adſtiit anno 1628. Fato 1628.
functus 24. Jun. 1629. 1629.

de Barrez. **LXIX. Fulcrandus.**

Canonicus primum fuerat & ſacriſta eccleſiæ
Agathenſis Fulcrandus, tum vicarius generalis Bi-
terrenſis, quo tempore interfuit an. 1615. comitiis
cleri Gallicani Pariſienſibus, ſequentique, epiſco-
po Biterrenſi abſente, moniales beatæ Mariæ in
C urbem Biterrenſem excepit. Ad Agathenſis eccle-
ſiæ regimen aſſumtus a Ludovico XIII. die 1.
Julii 1629. poſſeſſionem perſonaliter apprehen-
dit 4. Junii 1630. In cathedrali 2. Feb. 1631. 1630.
conſecratus eſt. Liberalitate in pauperes occultos 1631.
maxime & verecundos, quos ad exemplum S.
Nicolai occulte & benigne fovebat, enituit. Multa
prædia, fundos, juraque ad menſam epiſcopa-
lem pertinentia a pluribus annis uſurpata, ſeu alio
modo alienata, inter quæ ſpeciatim fuit ſuæ urbis
conſules eligendi facultas, opportunis juris uſus
remediis, eccleſiæ bono recuperavit. Eo ſedente
virgines aliquot jam ante ipſius præſulatum Piſce-
D nis in una domo congregatæ & commorantes,
communibus pietatis exercitiis utentes, puelliſque
chriſtiane & pie inſtituendis incumbentes, nullis
aliis niſi ſolius boni ſui propoſiti nexibus adhuc
vinctæ, monialium ſanctæ Urſulæ ſub regula S.
Auguſtini, certiſque conditionibus legitime ap-
probatis tria religionis vota publice emittentium
inſtitutum ſuſceperunt. Paris auxilii ſpiritualis
teneris virginibus, ſeu potius toti ſuæ urbi eo deſti-
tutæ procurandi cauſa anno Domini 1631. die
4. Oct. moniales aliquot ordinis B. Mariæ virgi-
nis, vulgo Dominæ noſtræ filias nuncupatas, e
cœnobio Biterrenſi ejuſdem ordinis acceſſiri, eiſ-
E que ad novum in urbe condendum monaſterium
locum concedi curavit. Deceſſit Pozolii in diœ-
ceſi Biterrenſi, locoque ab urbe Agathenſi tribus
aut circiter leucis diſtanti an. 1643. menſe Mart. 1643.
in ſua cathedrali ſepultus.

Dolce. **LXX. Johannes IV.**

Johannes Dolce Baionenſis, Bertrandi d'Eſ-
chaux Turonenſis archiepiſcopi ſororis filius,
abbas ſimul ſancti Vincentii de Luco diœceſis
Oleronenſis, & Buxeriæ diœceſis Andegavenſis,
a Bolonienſi epiſcopatu ad Agathenſem tranſlatus,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

nominatur a Ludovico XIV. 13. Junii 1643. at A nondum inita poſſeſſione, Agathenſem permutationis cauſa eodem anno ceſſit eccleſiam ſequenti præſuli Baionenſi. Vide epiſcopos Baionenſes t. 1. col. 1322.

FOUQUET.

LXXI. FRANCISCUS.

Franciſcus Franciſci Fouquet comitis conſiſtoriani, libellorum ſupplicum in regia magiſtri & Mariæ de Maupeou natus die 26. Julii 1611. frater Nicolai vicecomitis de Vaux, regii in ſenatu Pariſienſi procuratoris, ſummique ærarii præfecti, erat jam Baionenſis antiſtes & abbas ſancti Severi, cum Baionenſis eccleſiæ commutatione B facta pro Agathenſi hanc ad ſedem traductus an. 1643. 26. Jun. confirmatur ab Urbano VIII. bulla data XVI. cal. Septembr. pontificatus anno 21. poſſeſſionemque ipſius per procuratorem init
1644. anno 1644. die 18. Januarii. Menſis Aprilis proxime ſequentis die 17. in urbem ſuam ſolemni ritu, magnoque populi undequaque concurſu invehitur. Regi ſacramentum dixit menſe Septemb.
1648. 1648. Sub ejuſdem Agathenſi pontificatu in Ceta inſula mare Mediterraneum inter & ſtagnum Tauri ſita, comitatus dignitate inſignita, ad præſules Agathenſes pertinente, prope declivum montis in ipſa valde eminentis, & in cujus cacumine C oratorium publicum ſub auſpiciis S. Clari a longo tempore fuerat exſtructum, ad majus incolarum diebus Dominicis & feſtivis ſacrum audire cupientium commodum, eccleſia nova Deo optimo maximo ſub auſpiciis ſanctiſſimi Joſephi conjugis ſacratiſſimæ Chriſti domini noſtri ma-
1652. tris ædificata eſt 1652. Eodem anno in urbe & quidem in baſilica & domo clauſtrali, ſeu preſbyterali ſancti Andreæ apoſtoli jacta ſunt fundamenta ſeminarii ad clericos, ſeu alios eccleſiaſticos homines de rebus ipſorum neceſſariis & convenientibus pie & ſedulo erudiendos, divinæ providentiæ ſapientiſſimo ac in perpetuum adoran- D do conſilio ordinante, ut in quibus eccleſia & domo anno Incarnationis Domini 506. idibus Septembr. celebre illud 35. epiſcoporum octo provinciarum de diſciplina & ordinationibus clericorum, & utilitatibus eccleſiarum agens concilium habitum eſt, in iiſdem poſt diverſas clades a fidei hoſtibus illatas tantiſper reparatis, ſpes ſit tum antiquorum eccleſiæ primitivæ clericorum mores in poſterum edocendos, tum omnis generis pietatis, non ſolum a ſacris hominibus exercendæ, verum & plebi chriſtianæ pro Dei gloria utiliter tradendæ methodum ediſcendam. Hujuſque ſpei magis ac magis in dies habendæ E anſam præbet divinum illud ac ſpeciale auxilium, quo promovente, cooperanteque tam ſanctum opus adeo acceleratum fuit, ut initio anni incar-
1653. nationis 1653. cellis replendis ſufficienti eccleſiaſticorum virorum numero adveniente, ejuſdem ſeminarii ſchola aperta ſit. Xenodochium quoque inſtituit Franciſcus. Factus poſtea coadjutor archiepiſcopi Narbonenſis 18. Decembris
1656. 1656. transfertur ad metropolitanam ſedem an. 1659. Conſule tom. 1. col. 1322.

ANNI CHRISTI

FOUQUET.

LXXII. LUDOVICUS.

Franciſci germanus Ludovicus natus die 4. Febr. 1633. clericus Pariſienſis, juris utriuſque doctor, in ſupremo Franciæ ſenatu conſiliarius, oratorii regii præfectus, abbas Vezeliacenſis, Jardenſis, Hamenſis, & Soricinienſis, Agathenſis epiſcopus per ceſſionem fratris a rege deſignatus, ab Alexandro VII. promovetur bulla data V. cal. Jun. pontificatus anno 3. Regi ſacramentum dixit in parochia Retolienſi 24. Auguſti 1657. Poſ- 1657.
ſeſſionem per procuratorem iniit 20. Septemb.
1658. A Franciſco Rotomagenſi archiepiſcopo 1658.
ad minores ordines Pariſiis promotus eſt 2. Feb.
1659. ibidemque ab eodem epiſcopalem recepit 1659.
unctionem in templo ſancti Ludovici ſocietatis Jeſu Dominica 1. quadrageſimæ 2. Mart. inſequentis, aſſiſtentibus Ebroicenſi & Cæſarienſi epiſcopis, magna nobilium & magnatum comitante caterva. Cedente Baſilio fratre fit cancellarius regiorum ordinum 15. Junii ejuſdem anni. Regii oratorii præfecti munus Alphonſo de Valbelle epiſcopo Electenſi divendidit pro ſumma 75000. librarum 20. Octobr. 1680. Exſul 1680.
viginti tres annos apud Ernodurum tranſegit. Seminarium preſbyteris Oratorii Jeſu regendum commiſit, quibus & bibliothecam legavit. Fato functus 4. Febr. 1702. inſignis pietate vir, ſum- 1702.
maque erga pauperes liberalitate.

LXXIII. PHILIBERTUS CAROLUS.

DE PAS DE FEUQUIERES.

Philibertus Carolus de Pas de Feuquieres natus anno 1657. doctor facultatis Pariſienſis 31. Maii 1686. primum ſancti Petri Cabilonenſis, tum Cornelienſis abbas menſe Aprili 1691. vicarius generalis archiepiſcopi Senonenſis, ad cleri Gallicani comitia bis a Senonenſi clero deputatus ſecundi ordinis, Ludovico Fouquet defuncto, a rege Ludovico XIV. Agathenſis epiſcopus & comes nominatur 15. Aprilis 1702. Manuum impoſitionem Pariſiis accepit ab Harduino Fortin de la Hoguette archiepiſcopo Senonenſi, aſſiſtentibus Monſpelienſi & Electenſi antiſtitibus 10. Septembr. anni ejuſdem in eccleſia Auguſtinianorum diſcalceatorum. Regi fidei ſacramentum dixit 13. inſequenti in capella Verſalienſi. Comitiis cleri Gallicani adfuit an. 1715. 1715.
Obiit in ſua diœceſi ineunte Auguſto aut Julio exeunte anni 1726. 1726.

LXXIV. CLAUDIUS LUDOVICUS.

DE LA CHASTRE.

Ludovici Caroli Edmundi comitis de Nançay, marchionis de la Chaſtre, prætorii legati & gubernatoris Pecaiæ ex Anna Carlotta de Beaumanoir de Lavardin filius Claudius Ludovicus, abbas jam erat S. Michaelis ulterioris portus ab anno 1717. cum epiſcopus Agathenſis nominatus a rege Ludovico XV. 17. Octobris 1726. conſecratur anno ſequenti 26. Octobr. in ſacello 1727.
interiori RR. PP. Minimorum plateæ regalis Pariſienſium ab archiepiſcopo Toloſano, cooperantibus Rivenſi ac Mirapicenſi epiſcopis. Provinciæ codices regi deputatus obtulit die 24. Aug. 1733. 1733.
Comitiis cleri Gall. generalibus adſtitit an. 1735. 1735.

Digitized by Google

ARCHIDIACONI MAJORES.

I. GUILLELMUS I. archidiaconus an. 1098. A teſtis reperitur in charta Bernardi epiſcopi Berengario abbati Cellonenſi eccleſiam S. Martini de Caus concedentis in feudum; & in inſtrumento donationis eccleſiæ ſancti Petri de Beciano factæ ab eodem Benardo monaſterio Caſædei in Arvernia.

II. Ermengaudus anno 1129. 1130. in teſtamento Willelmi Rainaldi. Recenſetur 1133. in permutatione facta Raimundum Agathenſem inter & Bermundum Biterrenſem epiſc. & 1134. in charta Raimundi epiſcopi abbatiam S. Andreæ eccleſiæ ſuæ cathedrali largientis. Eodem anno interfuit concilio Monſpelienſi. Archidiaconi mu- B
Ch. IX. col. 310. nere fungebatur adhuc 1139. factus non multo poſt epiſcopus.

Ch. XIII. col. 314. III. Pontius I. an. 1149. in teſtamento Ermengaudi epiſc. & 1151. in charta Guillelmi Rainaldi. Ad epiſcopatum duobus poſt annis aſſumitur, ubi vide.

IV. Arnulphus I. 1156. privilegium obtinuit ab Adriano papa IV.

V. Radulphus 1158. in charta Rangardis, 1161. & in bulla Alexandri papæ III. Ratam habet ſententiam adverſus Bonos homines hæreticos latam 1165.

VI. Petrus I. de Corneliano an. 1182. 1184. C
Ch. XXI. col. 332. 1187. 1191. 1194. in charta Raimundi de Beciano canonici, & 1196.

VII. Bernardus I. de Muroveteri 1210. in ejuratione Stephani de Cerviano. Occurrit annis 1212. & 1213. in charta Raimundi epiſcopi. Primus omnium canonicorum ſubſcripſit ſupplicationi factæ A. Narbonenſi archiepiſcopo, ut Petrum Pulverellum canonicum eccleſiæ Pariſienſis electum Agathenſem confirmaret. Occurrit & 1217. in clientela Guillelmi de Leuteva pro tribus turribus urbis.

VIII. Pontius II. de Cocone in tranſactione Tedeſium epiſcopum inter & R. comitem Tolo- D ſanum ſuper vicecomitatu Agathenſi, & 1234. in confirmatione tranſactionis initæ inter eundem Tedeſium & Amalricum comitem Montisfortis. Recenſetur 1237. in compromiſſo P. Narbon. archiepiſcopi & Udalgerii abbatis Electenſis v. id. Jan. Approbavit tranſactionem initam B. epiſcopum Agathenſem inter & Salomonem abbatem S. Tiberii anno 1238.

IX. Fredolus de ſancto Johanne teſtis in actis concordiæ initæ XI. cal. Julii 1251. inter Guillelmum de Broa archiepiſcopum Narbonenſem & Amalricum vicecomitem. Vide Baluz. append. concil. Narb. pag. 119. 130. 145. & ſeq. E

X. Petrus II. Berengarii præſens hominio,
Append. conc. Narb. pag. 163. quod anno 1260. VIII. id. Maii Amalricus vicecomes Narbonenſis præſtitit Guidoni Fulcodio archiepiſcopo Narbonenſi. Teſtis anno 1264. in veteri inſtrumento S. Afrodiſii Biterrenſis. An.
Ch. XXVII. col. 337. 1270. arbiter nominatur in codicillo Petri Raimundi Fabri epiſcopi, factus ipſe anno ſequenti epiſcopus.

XI. Petrus III. Raimundi capellanus papæ, archidiaconus Agathenſis *compromiſſarius* in electione archiepiſcopi Narbonenſis an. 1272. Charta LXXIV. col. 69.

XII. Guillelmus II. Barravi 1281. Neſcio utrum ille ſit Guillelmus Doriac, cui eodem anno Petrus epiſcopus juſſit ut urbe diſcederet, ſin minus dignitate ſpoliandum minatus eſt.

XIII. Bernardus II. de Villario decretorum doctor, canonicus & præpoſitus eccleſiæ cathedralis Narbonenſis, archidiaconus Agathenſis, jam anno 1302. vi litterarum Egidii archiepiſcopi indicentis concilium Nemauſenſe ad inſtantes octavas nativitatis B. Mariæ, citatur ad dictum concilium a vicariis generalibus ejuſdem archiepiſc. Totius capituli Narbonenſis nomine tranſigit cum capitulo ſancti Pauli Narbon. pridie calendas Maii 1307. Occurrit 1313. 1328. & 1332. in diviſione beneficiorum ad epiſcopum & capitulum communiter ſpectantium. Reperitur etiam anno 1338.

XIV. Bertrandus de Chanaco filius Guidonis de Chanaco nobilis de Alaſſaco & Iſabellæ de Monteradulpho, clericus primum cameræ apoſtolicæ & canonicus Tornacenſis, archidiaconus erat Agathenſis, tum cum Romam profectus anno 1350. litteras habuit a Clemente VI. quibus mandavit canonicis S. Petri, ut illi vultum ſanctum ſeu veronicam oſtenderent. Ita Bzovius ad annum 1216. pag. 248. Factus poſtea archiepiſcopus Bituricenſis, ubi vide.

XV. Johannes I. tituli ſanctorum Nerei & Achillei cardinalis, archidiaconus Agathenſis an. 1383. in præfatione ſtatutorum. Is eſt forte Johannes de Croſſo, qui fuerat epiſcopus Lemovicenſis, ubi vide.

XVI. Nicolaus Helie licentiatus in legibus 1442.

XVII. Stephanus de Currilis 1497.

XVIII. Petrus IV. de Corneliano jurium baccalaureus & vicarius generalis Johannis epiſcopi occurrit anno 1509. Præfuit capitulis generalibus canonicorum Agathenſium a die 26. Aprilis 1512. ad annum 1529.

XIX. Franciſcus de Judicati 1542. & 14. Aug. 1544. quo defuncto

XX. Antonius I. Potirat clericus Lingonenſis archidiaconus Agath. a vicario generali Claudii de la Guiche Agathenſis epiſcopi capitulo præfectus eſt.

XXI. Johannes II. Fermer 1553.

XXII. Petrus V. Donjau archidiaconus capitulo præfuit 8. Octobr. 1563.

XXIII. Antonius II. Bandinel a die 25. Apr. 1564. uſque ad 1578.

XXIV. Philippus Bandinel jurium doctor, reſignante Antonio receptus eſt archidiaconus 14. Julii 1583. Occurrit 1589. 1595.

XXV. Johannes Antonius Bandinel Philippi ex fratre nepos, quo cedente archidiaconus receptus eſt 12. Novembr. 1631.

Digitized by Google

XXVI. Carolus Bandinel baccalaureus in decretis, Johanne Antonio abdicante ad archidiaconatum ab epiſcopo promotus iniit poſſeſſionem 27. Auguſti 1647.

XXVII. Jacobus Bandinel clericus Agathenſis, baccalaureus in decretis, ex reſignatione Caroli recipitur 1. Julii 1678.

XXVIII. Arnaldus II. de Triſtan abbas ſancti Amantii, preſbyter Pariſienſis, doctor ſorbonicus, canonicus Agathenſis, archidiaconus ab epiſcopo Agathenſi nominatus, Caroli reſignationem impugnavit, & dignitate a ſenatu Pariſienſi obtenta, receptus eſt 30. Octobr. 1680. Ludovici Fouquet epiſcopi vicarius generalis & officialis erat 6. Dec. ejuſdem anni.

XXIX. Claudius Julianus de Vin preſbyter Pariſienſis, baccalaureus in theologia, per reſignationem præcedentis recipitur 18. Maii anno 1703.

XXX. Johannes Polydoris de la Vergne de Treſſan canonicus Monſpelienſis, permutatione cum præcedenti facta receptus eſt 18. Jan. anno 1715. Apud Montempeſſulanum octogenarius obiit die XI. Dec. 1736.

XXXI. Johannes Antonius Robertus Stephanus des Foſſés preſbyter Cameracenſis, licentiatus in decretis, ex *indulto* anno 1727. denuntiato archidiaconus ab epiſcopo Agathenſi nominatus, receptus eſt 19. Februarii 1737.

DE ABBATIIS DIŒCESIS AGATHENSIS.

Vetera monaſteria jamdudum deſtructa.

I. SANCTUS ANDREAS.

ANtiquius nullum in diœceſi Agathenſi novimus monaſterio ſancti Andreæ, quod a ſancto Severo juxta principem ſancti Andreæ eccleſiam exſtructum, ab apoſtolo nomen retinuit. Severus e Syria oriundus, patriæ & ſæculo vale dicto, in Septimaniam appulit, atque a Betico Agathenſi epiſcopo benigne exceptus, poſtquam aliquandiu extra urbem recluſus vixit, ſecus urbis Agathenſis mœnia juxta ſancti Andreæ primam & epiſcopalem, quæ fuiſſe videtur, eccleſiam, monaſterium, ubi trecenti monachi ſub eo fuerunt, inſtituit exeunte ſcilicet ſæculo quinto, ſepultus tandem in baſilica ſancti Martini, ut fuſius leges in vita ſancti Severi act. SS. ord. ſancti Bened. tom. 1. pag. 565. Abbatiam hanc ſolitariam derelictam anno 1064. ad preces Guntheri Agathenſis epiſcopi virique nobilis Pontii abbatis Rodgerius comes Durando abbati congregationique S. Victoris Maſſilienſis poſſidendam, atque ad regularem ordinem inſtaurandam conceſſit. Præter duos illos abbates Severum nempe auctorem, & Pontium, quo ſedente Maſſilienſi unita eſt abbatia ſancti Andreæ, nulli nobis occurrerunt. Ex hoc prodiit cœnobio S. Maxentius, qui digreſſus ad Pictavenſem pagum, in monaſterio ſancti Agapiti abbas fuit electus. Exciſum eſt jampridem monaſterium. Maſſilienſibus ereptum Raimundus anno 1135. & Ermengaudus 1149. Agathenſes epiſcopi canonicis ſancti Stephani donavere, qui latifundiis ab eo tempore gaudent. Evaſit inde in eccleſiam parochialem, nunc vero pro ſeminario eſt ab anno 1653.

II. SANCTUS SEVERUS.

Aliud in ſuburbio Agathenſi in loco, ubi ſepultus fuit ſanctus Severus, exædificatum eſt cœnobium, ejus nomine inſignitum, ſed a quo & quando prorſus nos latet. Abbatia tamen erat temporibus Caroli Calvi. Quoſnam primos habuerit rectores haud ſcimus: de his altum apud veteres ſcriptores ſilentium. Hanc abbatiam Agathenſi epiſcopo canoniciſque ſancti Stephani ſubjecit Carolus imperator, Calvus, ni fallor, diplomate in archivis aſſervato: confirmarunt Adrianus IV. bulla ad Ademarum Agathenſem epiſcopum data VI. id. Decembr. 1158. & Ludovicus VII. Ch. XVII, col. 326.
Francorum rex anno 1173. qui omnino menſæ epiſcopali fuit adunata. Nullus quippe in chartis deinceps occurrit S. Severi abbas, ſed & in pluribus epiſcopi Agathenſes titulum quoque abbatis ſancti Severi aſſumunt. Modo eccleſia parochialis eſt intra urbis mœnia, alioque, ut videtur, quam olim loco ſita, nec ulla regularium ædificiorum, aliave ſuperſunt venerandæ antiquitatis monumenta. Sequentes abbates reperimus in archivis eccleſiæ Agathenſis.

I. Dagbertus epiſcopus Agathenſis monaſterio ſancti Severi præfuiſſe videtur anno 37. Caroli imperatoris, quo Milo dedit *ad eccleſiam S. Severi, cujus corpus requieſcit prope Agathæ civitate, & ad ipſam caſam Dei, ubi ipſe epiſcopus Dagbertus præeſt*, vineam quamdam in villa Curbiano. Forte abbas Dagbertus ex dono abbatiæ ſancti Severi facto a Carolo Calvo epiſcopis Agathenſibus.

II. Rainaldus cœnobio ſancti Severi præerat anno primo quo Lotharius rex cœpit regnare: eo quippe Elcardis nobilis femina dedit Deo, & S. Severo, & Rainaldo abbati alodem ſuum in villa Preyſſano.

III. Roſtagnus abbas ſancti Severi anno 25. regnante Lothario rege: hoc enim anno emit a Pontio preſbytero vineam de Maliolo.

IV. Bernardus I. curam agebat cœnobii Sanſeverenſis regnante Henrico rege Francorum, ut patet ex chartis epiſcopalibus. Huic data fuit decima quædam in ſuburbio Agathenſi. Præerat adhuc elapſo 1060. & regnante Philippo rege, quo Durantus Maricanus ceſſit Deo, & ſancto Severo, & eccleſiæ, ubi ſacrum ejus corpus quieſcit in ſuburbio de Agathe civitate, totum ſuum alodem de Muſiano, hoc eſt, vineas, terras, &c.

V. Bernardus II. memoratur abbas S. Severi anno circiter 1100. in litteris Bernardi Agathenſis epiſcopi ad Pontium Caſædei abbatem, quibus de conſenſu Pontii Roſtagni abbatis, forte S. Andreæ, & Bernardi abbatis ſancti Severi, dimittit eccleſiam ſancti Petri de Beciano, quam

Digitized by Google

beatæ & venerabilis memoriæ D. Guntherus Agathenſis epiſcopus antea eidem abbati conceſſerat.

VI. Berengarius Ermengaudi epiſcopi Agathenſis ſororis filius ſancti Severi pedum tenebat anno 1149. ut conſtat ex teſtamento Ermengaudi in appendice. *Ch. XIII. col. 323.* Eo ſedente aut denato, exſtincta fuiſſe videtur abbatia ſancti Severi, quam inter eccleſias S. Stephano Agathenſi adjunctas enumerat Adrianus papa IV. in bulla data VI. id. Dec. 1158.

De abbatiis veteribus, quæ hucuſque ſtant & florent, nunc dicendum, videlicet S. Tiberii & Vallismagnæ, cui addemus abbatiam B. Mariæ de Nitido loco, quæ quidem per ſe non exſtat, ſed cum Vallemagna jampridem coaluit.

ABBATIA SANCTI TIBERII.

S. Tiberi.

SANCTI Tiberii, ſeu Cæſarionenſe, aut Cæſeronenſe, & Ceſſeronenſe monaſterium, ſic dictum a loco ſitus noto apud veteres geographos, oppido Ceſarione, quod in Septimania poſitum eſt in diœceſi Agathenſi ad Araurim fluvium, ubi rivulus Tonga influit, in pago Biterrenſi, duabus diſtans leucis ab Agatha, unaque tantum a Piſcenis. Fundatur in honorem potiſſimum SS. martyrum Tiberii & ſociorum, de quibus Ado in martyrologio: *quarto idus Novembris in territorio Agathenſi in Ceſſerone natalis SS. martyrum Tiberii, Modeſti & Florentiæ.* Ineunte ſæculo nono jam nomen S. Tiberii gerebat a præcipuo patrono monaſterii, quod ejuſdem ſancti Tiberii martyris corpore inſignitum eſt. Quippe in conſtituto Ludovici Pii de monaſteriis, quæ nec dona, nec militiam dare debent, ſed ſolas orationes pro ſalute imperatoris & ſtabilitate imperii facto apud Aquiſgranum anno 817. in recenſione monaſteriorum Septimaniæ occurrit quarto loco *monaſterium ſancti Tiberii.* Recens autem exſtructum tunc erat, licet altius nonnulli ejus repetant originem, ſed quæ illud probent, deſunt argumenta. Quiſnam primus auctor, conditorve fuerit, nec nos certo definiemus. Monaſterio dediſſe videtur initium Attilio, de quo in vita S. Benedicti Anianenſis, qui an. circiter 770. ad martyrum Tiberii & ſociorum memoriam conſedit, ubi aliquot congregavit diſcipulos, qui cœnobium erexere forte poſt annum 814. quo Ludovicus Pius Aquitaniam, cujus pars erat Septimania, reliquit: ſi enim ante diſceſſum pii principis exſtitiſſet, haud dubie huic dona, uti ceteris aliis Occitaniæ monaſteriis contuliſſet. Unum ex paucis Galliæ eſt, cujus aſcetæ fuerint abbates eligendi facultatis retinendæ ſtudioſiores. Nunc quoque non adeo mutata eſt rerum facies, quin abbas non ſit monachus, quod raro alibi reperies. Soli Romano pontifici addictum monaſterium ſub annuo unius aurei cenſu docent plurimæ bullæ pontificiæ, Paſchalis præſertim ſecundi, & Innocentii tertii. *Ch. XXIII. col. 332.* Illic habita fuit ſynodus epiſcoporum provinciæ Narbonenſis anno 907. in qua decretum eſt eccleſiam Auſonenſem liberam in poſterum fore a tributo, quod pendebat eccleſiæ Narbonenſi. Aliud concilium apud S. Tiberium habitum eſt an. 1050. idibus Julii, cui præfuit Wifredus archiepiſcopus Narbonenſis, in quo excommunicati ſunt invaſores prædiorum monaſterii Arulenſis. Anno 1226. inibi convocatum fuit capitulum generale pro reformatione ordinis Benedictini. Reformatum quoque poſtea fuit monaſterium, unitumque anno 1647. congregationi ſancti Mauri. Jam ad abbatum ſeriem texendam nos accingamus.

ABBATUM CATALOGUS.

I. ATtilio auctor, nonnullis reſtaurator monaſterii S. Tiberii fuiſſe videtur. Redux e Burgundia in patriam anno circiter 770. ſæculo vale dixit, & ad martyrum Tiberii, Modeſti, Florentiæque ſepulcrum ſeceſſit, ubi morum integritate ſanctimoniaque celebris, Benedicto Anianenſi vicinam Arauris ripam anno 780. ſubeunti cœpit innoteſcere. Diſcipulos, ſi quos his in crepundiis Attilio jam exceperat, illos ad virtutum ſtudia verbis potius & exemplis, quam ſtata regulæ traditione animabat. Benedictum ab incœpto deterritum permanere coegit. Nimfridio Narbonenſi, Theodulpho Aurelianenſi epiſcopis in pretio fuit ob futurorum prænotionem & prærogativam ſanctitatis, qua viventem quoque Theodulphus honoravit in carmine ad monachos Anianenſes lib. 2. cap. 6.

Sed nec prætereas ſancti loca fratris Atili.

Mabillonius ad annum 793. p. 306. memorat donationem factam a Raimundo Raphinel duce Aquitanorum loci dicti Lumbez Attilioni abbati fratribuſque monaſterii, quod Ceſarion dicitur. Si res ita ſit, dicendum Attilionem nondum anno 810. obiiſſe.

II. Modarius Attilioni ſucceſſit, notus ex epiſtola Benedicti Anianenſis ad Georgium Anianæ abbatem, in qua de Modario hæc habet: *Abbati quoque Modario de monaſterio S. Tiberii auxilium, in quibus indiguerit, ferte.* Hæc ſcribebat Benedictus anno 821. in extremis poſitus. Forte erat Modarius unus *ex illis viris ædificantibus monaſteria & monachos aggregantibus, quibus ſanctus abbas Benedictus, ut poterat, ſubſidium opemque ferebat*, ut docet Ardo in vita ſancti Benedicti ſæculo 4. Benedict. part. 1. pag. 196. n. XV.

III. Adrebaldus ſedebat anno 859. quo Carolus Calvus imperator dedit ei & monaſterio ſancti Tiberii fiſcum Homegianum Voluſianenſis monaſterii, quod eidem abbatiæ anno 849. contulerat, velut appendicem. *Ch. II. col. 313.* Diu poſt hanc donationem ſuperfuiſſe non videtur, nam

IV. Grimoardus memoratur abbas S. Tiberii in necrologio Silvæ majoris III. cal. Mart. 863.

V. Boneſindus anno 867. Ceſarionis abbas S. Voluſiani conceſſam pridem a Carolo Calvo abbatiam in pago Toloſano, pagique Biterrenſis fiſcum Homegianum Bernardi comitis & aliorum judicio recuperavit. *Ibid.* Ipſo necdum e vivis erepto, vaſtatum a Saracenis tradunt monaſterium, quod tamen tunc temporis everſum fuiſſe non videtur.

VI. Rodoaldus incertum an immediate poſt

Digitized by Google

Boneſindum Tiberianos rexerit. Ildegarius preſbyter dedit ei fiſcum Cirzer anno XXVII. Caroli Simplicis, ſubſcribente Reginardo Biterrenſi epiſcopo, cui circa annum 933. ſucceſſiſſe volunt nonnulli.

VII. Ermengaudus anno 977. abbas placito, vel potius initæ Bernardum Biterrenſem epiſcopum inter & Fulcrannum Leutevenſem concordiæ teſtis adhibetur.

VIII. Berengarius I. anno 990. quo pridie Ch. IV. col. 315. calend. Martii Willelmus vicecomes Biterrenſis & uxor Arſindis dimiſerunt Domino Deo, præſente hoc abbate, eccleſiam ſancti Tiberii cum ipſa villa, quam injuſte & vi abſtulerant, pluresque alias eccleſias & reditus, quos legere eſt in inſtrumento donationis in appendice.

IX. Guillelmus I. quædam ſub annui cenſus conditione dimittit an. 1026.

X. Deodatus, aliis Deuſdedit, ex monacho Maſſilienſi erat tum ſacriſta ſancti Tiberii, cum anno ſaltem 1065. electus eſt abbas, favente numine Ceſarioni conceſſus, ut quæ bellicarum cladium occaſione irrepſerant ſanctiori normæ contraria reſecaret, virtutum accenderet ſtudia, regularibus ædibus meliorem formam redderet. Morum innocentiæ candorique accedebat mira verborum ſuavitas, qua nobiliſſimorum procerum & antiſtitum ſibi gratiam conciliabat. Philippo rege regnante XVII. calend. Jul. dedit *Petro Riculfi terras, quæ ſunt juxta ripam Erauri, ubi* Ch. VII. col. 319. *pontus eſt fundamentatus.* Huic abbati Berengarius epiſcopus Agathenſis eccleſiam de Beciano conceſſit, multorum poſtea jurgiorum ac litium cauſam & incentivum. Tanti habitus ab omnibus eſt, ut Tiberienſe, Canonicanum in Gabalitanis, Caſſianenſe, &c. necrologia mortem ejus pridie idus Febr. conſignent.

XI. Ebrardus abbas ſancti Tiberii innoteſcit Ch. XIX. col. 186. ex judicio lato ab apoſtolicæ ſedis legatis, quo abſolutum fuit a dominio & regimine abbatum ſancti Victoris Maſſilienſis cœnobium Pſalmodienſe anno 1097. XVI. calend. Dec. regnante Philippo rege in præſentia Ebrardi abbatis ſancti Tiberii.

XII. Arnaldus dum monaſterii bona juraque firmare nititur, Bernardi Agathenſis epiſcopi incurrit odium, variiſque modis ab eo torquetur. Hinc erepta monaſterio Becianenſis eccleſia, quam Caſæ Dei Bernardus addixit ante annum 1106. diuturnæ litis ſeminarium. Exſtat ad Arnaldum Ch. V. col. 316. breve Paſchalis ſecundi datum anno 1116. quo conceſſa ſancti Tiberii monaſterio confirmat, in * N. D. de Grou. iiſque eccleſiam B. Mariæ de Gradu*, quæ ſæculo XVI. Capucinis ceſſit. Reſcripſit quoque ad ipſum Callixtus ſecundus anno 1120. vetuitque brevi pontificio, ne milites aut alii provinciæ proceres caſtra ſeu fortalitia conſtruerent in territorio ſancti Tiberii abſque licentia & conſenſu abbatis & mo- Ch. XIII. col. 277. nachorum. Adſtitit Arnaldus epiſcoporum conventui apud Caſtarum anno 1122. habito. Eli- Ch. VI. col. 317. ziarius ejuſque uxor Engelrada judicio epiſcoporum Arnaldo abbati ſancti Tiberii dimiſerunt XI. calend. Novembr. 1127. vicariam, leddam, & condaminam, quas Guillelmus Arnaldi morti proximus abbati jam legaverat. Guillelmus Bernardi & Maria uxor huic guirpiverunt quidquid requirebant in decima ſancti Martini de Grenoilariis, acceptis ab eo 25. ſolid. Melg. XV. calend. Aprilis 1128. Emit denique a Berengario Pelliciario *caſalem* de Botoneto pro 30. ſolid. Melg. XIII. cal. Mart. 1132.

XIII. Ademarus I. Arnaldo ſuffectus præerat anno 1134. quo Raimundus de Proillano ejuſque fratres & ſorores cedunt monaſterio & Ademaro abbati quædam, de quibus prius contendebant in condamina de Veiregal ultra rivulum Tongæ. *Vir boni teſtimonii*, inquit Guido cardinalis, graviſſimæ quæſtioni pro Beciani eccleſia Caſædei monachis olim tributa, anno vero 1134. Ch. VII. col. 318. monaſterio ſancti Tiberii in concilio Monſpelienſi adjudicata, multis implicatus annis, poſt innumeros litium anfractus, non niſi ſub conditione XV. ſolidorum Melgorienſium de bonis hujus eccleſiæ annuatim in ſolemnitate Pentecoſtes Caſæ Dei perſolvendorum in ſynodo Ucecienſi anno 1139. pacem redimere potuit. Ch. X. col. 321. Hac autem eruditus vitiligatione, reliquam ætatem pietatis addictus officiis, nihilominus ſervatis monaſterii juribus, in pace compoſuit. Beneficum expertus eſt Raimundum Trincavellum Biterrenſem viceconitem, Ch. XI. col. 322. qui ipſi ejuſque ſucceſſoribus ceſſit omnia jura, quæ ſibi vindicabat in urbe ſancti Tiberii cum omni juſtitia, exceptis homicidio & *eſguogozamento* anno 1142. Probavit anno 1146. emtionem ferraginis monaſterio cenſualis.

XIV. Guillelmus II. anno 1147. aſſeruit inſtrumento publico partem feudi de Nataliano ad monaſterium ſpectantem.

XV. Bernardus I. adfuit præſens dedicationi eccleſiæ monaſterii Arulenſis factæ in conventu epiſcoporum III. id. Oct. 1157.

XVI. Raimundus I. archimandrita Ceſarionenſis an. 1160. & 1161. Teſtis in charta Raimundi Trincavelli vicecomitis Biterrenſis Pontium abbatem Silvaneſii a leuda in terra ſua eximentis an. 1165.

XVII. Guillelmus III. de Uzetio dictus in inſtrumento veteri anni 1272. bonus paſtor, vigilans fertur in tabulis circiter an. 1168. exaratis. Anno 1171. adfuit pactis matrimonii inter Rogerium vicecomitem Biterrenſem & Adalaiſiam filiam Raimundi comitis Toloſæ ducis Narbonæ, eodemque anno placito apud Montempeſſulanum habito pro monaſterio Gellonenſi. Ch. XIX. col. 183. Anno 1174. generalem agens conventum ſtatuit, ut cellarum eccleſiarumque præpoſiti certis diebus conventum procurarent. Eodem anno nominatur præſens donationi a Bermundo Ucetienſi domino factæ Bertrando abbati Francarum vallium. Ch. XXVI. col. 195.

XVIII. Hugo de Garda ſancti Tiberii abbas teſtis adfuit tranſactioni factæ inter Raimundum comitem Toloſanum & Ildefonſum Aragoniæ regem ſuper comitatu Provinciæ menſe Aprili 1176. De eo in necrologio ſancti Egidii in bibliotheca fratrum Prædicatorum Camberiacenſium aſſervato legitur: *VIII. id. Maii depoſitio D. Hugonis*

Digitized by Google

D. Hugonis de Garda abbatis ſancti Tiberii.

XIX. Berengarius II. Nigreti Raimundi Biterrenſis epiſcopi conſanguineus, admiſit ad precum bonorumque operum ſocietatem Guillelmum de Magalatio, qui ipſi promiſit obedientiam, ſeque & omnia ſua tradidit: huic autem abbas cum conſenſu capituli eccleſiam ſancti Martini de Grenoileriis contulit, retento annuo cenſu. Actum an. 1184. menſe Febr. Eidem abbati Agnes & Petrus Guillelmi maritus ejus oppigneraverunt quartam partem condaminæ in terminio S. Tiberii pro 700. ſol. Mel. vel 14. marchis argenti puri, quod pactum factum eſt anno 1194. menſe Oct. Obiit Berengarius an. 1195. ex quadam notitia.

XX. Berengarius III. de Leuteva *al.* Lucteria electus eſt anno 1195. monachi enim Ceſarionenſes defuncto abbate hoc eodem anno ante electionem Berengarii quoſdam reditus aſſignarunt operi hujus monaſterii. Petrus Raimundi de Falgueriis recognovit huic abbati totum honorem, quem habebat infra villam ſancti Tiberii & in ejus terminis, eſſe illi & monaſterio ab ipſius anteceſſoribus pro 8000. ſolid. Melgor. obligatum, quem & ipſe obligavit amplius pro 1000. aliis ſolid. Melgor. menſe Maio anno 1197. Petrus de Meſua dedit Berengario totum illud quod habebat in decimis de Grenoileriis menſe Maio, & Bernerius de Magalatio ejuſque fratres vendiderunt ei *ſextalarium* quod habebant in villa S. Tiberii pro 12. ſol. Melg menſe Sept. 1204. Vendidit Berengarius an. 1209. menſe Mart. totam *bochariam* villæ S. Tiberii cum omnibus pertinentiis pro 600. ſolid. Melgor. Ipſe eſt procul dubio Benig. male lectus, qui adſtitit hominio, quod Simoni Montisfortis præſtitit Stephanus de Cerviano anno & menſe iiſdem. Anno 1211 cum Raimundo Agathenſi epiſcopo compoſuit lites. Narbonenſi concilio præſens fuit anno 1212. Aderat apud Murellum, cum glorioſam reportavit victoriam de Petro Aragoniæ rege Simon de Monteforti, inſtrumentumque hujus victoriæ ſigilli ſui munimine confirmavit in craſtino ipſius pugnæ, ſcilicet feria ſexta infra octavam Nativitatis B. M. an. 1213. Curavit ut bullæ Paſchalis II. & Callixti II. de quibus ſupra, ab
Ch. xxiii. col. 332. Innocentio III. renovarentur novis adjectis beneficiis vi. nonas Maii anno 1216. Religione fervens hic abbas Albigenſes hæreticos acriter inſectatus eſt. Fuxenſe caſtrum quod comiti ademtum, Berengario a Petro de Benevento cardinali ſedis apoſtolicæ legato traditum fuerat, nepoti ſuo Romanæ eccleſiæ nomine commendavit, illudque adverſus hæreticorum inſidias defendit; ſed ab illorum primipilari Bernardo de Serignano, cui Biterrenſis ac Fuxenſis comites ſocias adjunxere manus, interceptum monaſterium, ingenti patuit ruinæ. Catholicorum adjutus copiis Berengarius adveniens perduelles vicit, & Ceſarionem deſerere ſemel atque iterum coegit. Honorius III. ſummus pontifex Rogerio caſtrum reſtituit cum onere ſolvendi abbati ſancti Tiberii 15000. ſolid. Melgor. quos expenderat in cuſtodia hujus caſtri, pontificatus anno primo. Comes Fuxenſis ira odiiſque remiſſis, abbatem & omnes

A monachos ſub ſua cuſtodia recipit, pollicetur que reddere omnes impenſas factas pro cuſtodia caſtelli Fuxenſis, litteris datis xii. cal. Mart. 1216. Pepigit cum Bernardo epiſcopo Biterrenſi v. non. Mart. 1218. Celebratum eſt eo ſedente capitulum generale monachorum Benedictinorum in monaſterio ſancti Tiberii anno 1226. Tranſegit iv. non. Octobr. 1229. cum Raimunda relicta Bernardi de Serignano, cujus bona monaſterii fiſco addicebantur, tum quia in monaſterio nutritus Bernardus, quidquid habuerat a monaſterio tenebat, tum quia dicebatur una cum aliis hominibus villæ S. Tiberii introduxiſſe Rogerium
B Bernardum comitem Fuxenſem & Raimundum Rogerium vicecomitem Biterrenſem fautores hæreticorum Albigenſium in villam ſancti Tiberii. Eodem anno pepigit cum Tedeſio epiſcopo Agathenſi pro litigioſis apud Becianum. Tandem multis pro religione fideque confectus ærumnis eodem anno 1229. laborum requiem invenit.

XXI. Bertrandus I. de Mornacio occurrit in veteri inſtrumento jam citato anni 1272. poſt Berengarium de Lucteria. Anno 1234. monachorum ſtipendia ex Serignani proventibus fecit auctiora.

XXII. Salomon de Columbario. Confeſſus eſt
C Tedeſius Agathenſis epiſcopus hunc abbatem habere, ejuſque ſucceſſores habituros jus præſentandi vicarios perpetuos ad eccleſias ſancti Tiberii, Florenſiaci, Beciani & Caſtri novi, illudque jus recognovit xiv. calend. Maii anno 1230. Hoc forte anno cum Bertrando deceſſore de abbatiali dignitate contendebat Salomon, qui cedere coactus, factus eſt prior Florenſiaci, unde in abbatem aſſumtus cum Bertrando Agathenſi præſule nonnullarum eccleſiarum jura definivit an. 1238. quo & cum Geraldo Caſſiani priore pactum edidit. Monachorum auxit reditus hic abbas, & quantum per inteſtina bella licebat, prodeſſe
D magis quam præeſſe ſtuduit. Laudavit venditionem factam conventui ſuo a Veſiano & Petro Raimundi de Uſetia omnium ad eos pertinentium in territorio de Nataliano v. id. Decembr. anno 1243. & venditionem cujuſdam condaminæ, & aliquot cenſuum factam eidem cœnobio a Petro Raimundi de Ginhaco vi. cal. Nov. 1245. Teſtis fuit ceſſionis vicecomitatus Biterrenſis & Carcaſſonenſis factæ a Trincavello quondam vicecomite in gratiam Ludovici regis Franciæ. Actum eſt Biterris in plano ſancti Felicis vii. id. Aprilis an. 1247. Guillelmo Caſtrenſi abbati precem annuam accepto pretio conſtituit anno
E 1249. Pro ſe ſuiſque parentibus inſtituit anniverſarium vi. cal. Jun. ejuſdem anni, aſſignatis pro menſa conventuali 20. ſolid Melgor. ſuper feudis nundinarum martyrum quas acquiſierat. Nondum obierat anno 1251. quo vi. non. Maii cum civibus Biterrenſibus tranſegit.

XXIII. Guillelmus IV. Martini Piſcenenſis, inſtituitur anno 1251. Ceſarionis abbas. Innocentio IV. obedientiam juravit, ex ſchedis Narbonenſibus pag. 283. Quædam emit uſatica xvi. cal. Junii 1253. Eodem anno ſolvit 130. libras pro ſe & abbate Anianenſi & pro toto

Digitized by Google

capitulo generali provinciali Narbonenſis provinciæ ordinis ſancti Benedicti de illis 1650. libris Turonenſibus, quas Bonifacius Bonſenhor civis & mercator Senenſis tradiderat procuratoribus ejuſdem capituli in curia Romana 18. Auguſti 1253. Aſſignavit conventui quoſdam cenſus a ſe emtos ad anniverſarium pro ſe ipſo & genere ſuo VI. id. Sept. 1256.

XXIV. Bermundus, cui de Anduſia cognomentum addunt recentiores, ex priore de Sommeriis anno 1257. renunciatus abbas a monachis, confirmationem petiit ab epiſcopo Agathenſi III. id. Mart. ejuſdem anni. Inſequenti cum Guillelmo Caſtrenſi abbate precum ac ſuffragiorum communionem ſanxit. Confirmavit ordinationem factam inter capitulum ſancti Nazarii Biterrenſis, rectorem ſancti Martini de Valranis & priorem de Serinhano ſuper quibuſdam decimis III. id. Maii anno 1266. Tranſegit eodem anno cum Amanevo archiepiſcopo Auſcienſi pro prioratu de Galano. Fecit anno 1273. tranſactionem cum ſeneſcallo Carcaſſonæ pro rege agente, qua pacis amore profeſſus eſt per ſuos conventuſque procuratores ſe in feudum a rege recepiſſe, aut a ſeneſcallo pro ipſo, caſtrum & villam S. Tiberii cum juſtitiis altis & baſſis, &c. Hæc autem pacta rata habuit Philippus rex filius ſancti Ludovici eodem anno 1273. menſe Decembri. Huic abbati Jacobus Aragonum rex, Montiſpeſſulani dominus, anno 1274. licentiam fecit comparandi domum in Montepeſſulano, & quingentos bladi ſextarios e monaſterii villis collectos ſine præſtatione & impedimento vendendi, quod & ſucceſſoribus in perpetuum licere voluit. Emit eodem anno una cum conventu quoſdam cenſus pro triginta libris, quas Petrus Raimundi Fabri epiſcopus Agathenſis eidem conventui pro obitu ſuo legaverat. Convenit cum monachis de annuis penſionibus anno 1285.

Charta XXVIII. col. 338.

XXV. Ademarus II. vel, ut Jacobi Majoricarum regis & Montiſpeſſulani domini ferunt litteræ anno 1287. datæ, Ademarius hoſpitium, & adjunctas domos apud Montempeſſulanum nomine Petri Ademarii militis germani, ni fallor, ſui comparavit, qui locus *in carrali Montiſpeſſulani* poſitus fuit *de honore nobilis viri Rouſſelini domini Lunelli*, necnon & facultatem emendi apud Montempeſſulanum domos & *tenedones* ad ſummam quinquaginta librarum Turonenſium. Pactorum etiam a deceſſore Bremundo cum Jacobo rege Aragonum confirmationem accepit, ſuperſtes ad annum ſaltem 1290.

XXVI. Guillelmus V. de Caniliaco genere clariſſimus, ex Anianenſi monacho Tiberienſis abbas præfuit ad anni 1296. aut ſequentis VII. calend. Julias. De eo in conſuetudinibus Anianenſibus: *VII. cal Jul. camerarius debet 20. ſolidos pro obitu D. Guillelmi de Canilhaco olim abbatis S. Tiberii.*

XXVII. Berengarius IV. Raimundi anno 1297. centum ſolidos annui cenſus Guillelmi de Meſua teſtamento percepit. Adhæſit appellationi ad concilium generale a Philippo pulcro factæ in conventu habito apud Montempeſſulanum die 25. Julii anno 1303. cui ipſe adſuit Berengarius cum aliis prælatis monaſteriorumque procuratoribus.

XXVIII. G. occurrit anno 1306.

XXIX. Fredolus I. ex genere toparcharum de Veruna, abbas ſancti Tiberii IV. calend. Mart. anno 1316. a quadam petitione prioris de Caſtronovo de Guerſio abſolutus fuit ab officiali Agathenſi. Volunt nonnulli Fredolum, quo de agitur, unum eundemque eſſe ac Fredolum, de quo anno 1330. & quatuor ſequentibus abbatibus præter morem auctoritate Romanorum pontificum promotis, Fredolum eorum tempore ſemper pedum retinuiſſe: at quominus illud pro certo ſtatuamus, obſtant Tiberienſes tabulæ, in quibus horum abbatum eadem ac aliorum fit mentio, & aſſignantur monachi S. Tiberii, qui eorum nomine res Tiberienſes gerebant. Utut hæc ſunt, Odoricus Rainaldus ad annum Chriſti 1316. §. 15. refert abbatem ſancti Tiberii cum Berengario de Landorra tum magiſtro ordinis Prædicatorum miſſum fuiſſe in Galliam, ut componeret diſſidia, quæ rurſum erumpebant occaſione controverſiæ, quæ paulo ante mota fuerat de comitatu Atrebatenſi. Rainaldus abbatis nomen reticet, qui tam de Fredolo, quam de Raimundo ſequenti poteſt intelligi.

XXX. Raimundus II. anno 1316. Johannis XXII. litteris inſtitutus abbas, præerat menſe Junio. Regiis commiſſariis hominium præſtitit ultima Apr. an. 1317. per procuratorem Bernardum priorem de Caſſiano. Creatum fuiſſe primum S. Flori epiſcopum ab eodem papa pontificatus anno primo in quadam notitia reperio: ſunt tamen qui autumant Ceſarionenſi monaſterio præfuiſſe Raimundum, qui a Johanne XXII. ſummo pontifice ſancti Pontii Tomeriarum antiſtes eſt renunciatus anno 1324. penes quos ſit fides.

XXXI. Bertrandus II. Berengariorum nobili ſtirpe ſatus, Johannis XXII. diplomate ſubrogatus abbas ſedebat anno 1324. ex tabulario Ceſarionenſi, unde ad Sarlatenſem an. 1325. ab eodem pontifice provectus eccleſiam, ſequenti locum fecit.

XXXII. Ratherius de Lenac nobilis Vaſco, prior de Lautrico anno 1325. pari Johannis XXII. edicto creatus abbas, cum Francorum rege pro Tiberienſis urbis dominio mero & mixto tranſegit. Anno 1327. erat ſimul vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus Amelii Caſtrenſis epiſcopi. Inſequenti Maſſiliam ad ſancti Victoris tranſiit præfecturam. Hic obiter obſerva varias frequenteſque abbatum mutationes, ſummis pontificibus jam tunc eos pro libito vel acceſſere vel repellere ſolitis, contemta electione monachorum.

XXXIII. Gailhardus ex priore Montisferrati diœceſis Uceticenſis ejuſdem ſummi pontificis Johannis XXII. reſcripto fit abbas ſancti Tiberii, quam dignitatem paulopoſt pontificis ad nutum cum Fredolo Pſalmodienſium abbate commutavit anno 1330. ex actis pontificii Avenionenſis & ſchedis D. Suarès.

XXXIV. Fredolus II. ex monacho & decano

Digitized by Google

Pſalmodii nominatus abbas a Johanne papa XXII. Eovolente ipſo ſummo pontifice ceſſit abbatiam Pſalmodii Gailhardo abbati ſancti Tiberii, qui viciſſim Fredolo regimen ſancti Tiberii dimiſit. Ejus vicarius generalis creavit conſules an. 1330. Conceſſit univerſitati ſancti Tiberii, ut poſſent ædificare unum furnum, & percipere trigeſimum 10. Dec. 1341.

XXXV. Seguinus d'Authon ſecundum recentiores, ſucceſſit. Tiberienſibus ad melioris vitæ normam invitatis, anno 1361. juxta Innocentii VI. reſcriptum abbas eſſe deſiit, de cujus bonis ſanctæ ſedi deſtinatis idem pontifex Guillelmo Gilaberti canonico Narbonenſi, Gaillardo de Balaſo, & Guillelmo Palatimi XII. calend. Aug. pontificatus anno 9. ſcripſit.

XXXVI. Pontius de Afriano monachorum votis ſubſtitutus, ea nunquam potitus eſſet dignitate, ni morum ejus præſtantia ſedis apoſtolicæ deſtinationem prævertiſſet. Id datis ad Johannem Francorum regem litteris, quas in appendice ſubjecimus, teſtatur Innocentius papa VI. anno pontificatus X. quo auctore, Pontius præclarum *de religionis zelo, vitæ ac morum honeſtate & aliis multiplicium virtutum meritis* teſtimonium tulit. Solvit annis 1362. 1364. & 1366. varias pecuniæ ſummas camerario collegii cardinalium Arnaldo Auxitano archiepiſcopo, papæ camerario & aliis *pro parte ſui communis ſervitii, in quo præfato collegio tenebatur; pro parte communis ſui ſervitii, in quo erat cameræ ejuſdem domini papæ obligatus; pro parte partis quatuor ſervitiorum familiarium & officialium ipſius domini papæ.* Anno 1371. 19. Jan. vices ſuas committit Guidoni ſancti Andreæ Avenionenſis abbati ad recipiendam abdicationem a fr. Petro de Balma monacho ſancti Tiberii factam prioratus S. Martini de Fenoleto dependentis a Ceſarione. Concilio Narbonenſi præſens adfuit anno 1374. Poſt ſynodum provincialem anno 1389. Carolum VI. Francorum regem domi excepit. Johannes Barral ſe ei debere recognovit certam pecuniæ ſummam 19. Oct. 1392. Generalium Benedictinæ familiæ comitiorum multoties dictus eſt præſes apud Carcaſſonam an. 1373. 1376. 1393. & 1402. quo e vivis exemtus dicitur.

Ch. XXIX. col. 340.

XXXVII. Bernardus II. mox Benedicti XIII. litteris ſuffectus abbas ſancti Tiberii an. 1402. recipitur a monachis, qui ei obedientiam ſpoponderunt 31. Aug. 1403. Regi fidem juravit per procuratorem in manibus Roberti de Chalus ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterrenſis pro loco S. Tiberii 21. Auguſti 1404. Procuratorem ad concilium Piſanum miſit anno 1409. Non ſine proborum deſiderio vivis ereptus an. 1427.

XXXVIII. Johannes I. Armandi Martini papæ V. reſcripto fit abbas an. 1427. Regi fidem præſtat in manibus vicarii Raimundi Aimerici militis domini de Baſilhac, ſeneſcalli Carcaſſonen. & Biterrenſis pro loco ſancti Tiberii 31. Octob. 1429. quo in hominio dicit ſe recens factum abbatem poſt mortem Bernardi. Auctoritate concilii Baſileenſis munitus, decimas quas epiſcopus clerusque Biterrenſis cameræ apoſtolicæ ſolvebant

A dimidia ſui parte imminuit 19. Jun. 1437. Eodem anno judex a ſede apoſtolica conſtitutus Ulmeti cœnobium Vallemagnenſi adjunxit. Cum non poſſet intereſſe comitiis Bituricenſibus a Carolo VII. rege coactis, ubi facta eſt pragmatica ſanctio, procuratores inſtituit Guillelmum Biterrenſem, Hugonem Pictavienſem epiſcopos, Toloſanumque archiepiſcopum Dionyſium, qui ipſius nomine ferrent ſuffragia, reſque gererent: inſtrumentum datum eſt 27. Aprilis 1438. Fit poſtea abbas Anianæ, ut dicemus.

XXXIX. Antonius I. de Roſena abbas ſancti Tiberii regi fidem præſtat in manibus vicarii Raimundi Aimerici militis domini de Baſilhac, ſeneſ- B calli Carcaſſonenſis & Biterrenſis pro loco S. Tiberii 3. Febr. 1444. Monachis infeſtus & inviſus graviſſimas cum illis exercuit lites, quibus Toloſani ſenatus decreto ſecundum monachos imponitur finis. Adſtitit 1. Maii 1448. abbas Ceſarionenſis capitulo generali monachorum nigrorum provinciarum Narbonenſis, Auxitanæ & Toloſanæ habito Carcaſſonæ in conventu fratrum Prædicatorum. Conſenſit an. 1455. 23. Mart. uniri prioratum & ſacriſtiam ſancti Juliani de Galano diœceſis Auxitanenſis collegio in civitate Toloſana proxime erigendo ſub nomine collegii Fuxenſis. C Eidem unioni monachi conſenſum præbuere. Novæ baſilicæ fundamenta jecit an. 1457. quæ ob bellorum repetitas clades aliaque incommoda ante annum 1535. perfici non potuit. Obiit die XI. Septembris 1464. ex litteris monachorum ad papam die 22. Septembr. ejuſdem anni datis, quibus ſignificant Antonio mortuo electum fuiſſe a ſe per viam ſcrutinii Johannem Franciſcum de Narbona monaſterii alumnum, cujus confirmationem petunt.

XL. Johannes Franciſcus de Narbona genere perilluſtris, e Florenſiaci priore pari ſodalium voto dictus abbas juxta jus antiquum reno- D vatum in concilio Baſileenſi & in cœtu Bituricenſi anni 1438. cedere pedum coactus eſt ſequenti bulla pontificia inſtituto.

XLI. Richardus S. R. E. cardinalis tituli ſancti Euſebii. Huic datum eſt Ceſarionenſe monaſterium in commendam a Paulo II. ut docet ipſe in bulla, qua idem cœnobium commendat Johanni epiſcopo Leutevenſi, cui poſt aliquot menſium poſſeſſionem locum cedit Richardus.

XLII. Johannes II. de Corguilleray epiſcopus Leutevenſis per ceſſionem Richardi præficitur bulla Pauli II. data Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1465. V. non. E Octobr. pontificatus anno 2. Hanc autem abbatiam, ut aliam ſancti Guillelmi de Deſertis cum epiſcopatu tenebat adhuc an. 1487. ex inſtrumento monachorum ſancti Guillelmi ipſi adſtantium. Quandiu autem Tiberienſem habuit commendam, vicario generali uſus eſt Johanne de Podio, quem poſtea monachi ſuffecerunt. Obiit Johannes anno 1488.

XLIII. Antonius II. Willelmi de Claromonte notarius apoſtolicus, abbas ſeu potius adminiſtrator perpetuus ſancti Maiani de Villamagna & S. Tiberii, hanc ultimam tenebat commendam

Digitized by Google

anno 1490. ex inſtrumentis ac regeſtis publicis Guiraudi preſbyteri & notarii apoſtolici. Folio 6. ejuſdem regeſti appellatur archidiaconus Caprarienſis eccleſiæ Biterrenſis. Die 3. menſis Julii anno 1499. teſtamentum confecit, in quo mandavit, ut ſedilia chori eccleſiæ ſancti Tiberii ab ipſo incœpta ſumtibus heredum ſuorum perficerentur, & in choro collocarentur. Obiit IV. non. Julii an. 1499.

XLIV. Franciſcus Willelmi de Claromonte poſt Antonii mortem a ſummo pontifice deſignatur commendatarius, ut liquet ex litteris cancellariæ Toloſanæ, ſed monachi in electione jam facta Johannis de Podio tanta conſtantia perſtiterunt, ut cedere coactus ſit Franciſcus.

XLV. Johannes III. du Pui oriundus e toparchis de Albayga diœceſis Leutevenſis, e monacho ſancti Guillelmi de Deſerto, vel potius S. Tiberii, ubi fuit eleemoſynarius, & vicario generali Johannis de Corguilleray epiſcopi Leutevenſis electus abbas, æmulum paſſus eſt Franciſcum Guillelmi de Claromonte Antonii conſanguineum, qui armata manu prædonis more cœnobium occupavit, ſacram ſupellectilem & pretioſa quæque cemelia partim abſtulit, partim comminuit, fugatis monachis, & poſito eo loci præſidio; dum tandem Toloſani ſenatus decreto confirmatus Johannes, pervaſorem eique conjunctos ſatellites ac ſicarios protruſit, exſules reduxit monachos. Eccleſiæ coronidem & campanile majus impoſuit, reliquas ædes vetuſtate collapſas reſtituit. Poſtulatus Electenſium antiſtes an. 1509. reluctans, ac tantum non coactus, poſſeſſionem adit 21. Decembr. 1510. His tamen non obſtantibus Petrus Raimundus de Guercio abbas Soricinii & Johannes de Michaele abbas ſancti Polycarpi nituntur hunc epiſcopatum invadere. Johannes vero litem abhorrens, procuratorem ad reſignandum in manibus ſummi pontificis in favorem Raimundi de Guercio conſtituit, ſed poſtea revocavit die 14. menſis Jul. an. 1511. attamen in quibuſdam inſtrumentis hujus anni appellatur tantum abbas, non epiſcopus, ut & in aliis anno 1517. Cum autem anno 1518. ut pœnitentiarii pontificii ſubdelegatus quælibet crimina abſolvendi ſibi arrogaret facultatem, a ſenatu Toloſano damnatus in carcerem detruditur. Toloſæ vitam finivit 3. Jun. an. 1521.

XLVI. Giſardus vel Gerardus de Corneliano ſancti Tiberii monachus, mortuo Johanni fratrum ſuorum ſuffragiis ſubrogatur menſe Junio 1521. at frater Guillelmus de Lanjac ad præſentationem regis inſtituitur abbas bulla pontificia, & dies datur monachis, quo in magno conſilio ſua privilegia pro eligendo abbate repræſentent. His viſis de conſenſu Guillelmi de Lanjac conſilium magnum confirmavit Giſardi electionem ſenatuſconſulto dato die 23. menſis Febr. 1521. (anno ab Annunciatione inchoato.) Giſardus anno 1533. obtulit bonorum monaſterii cenſum die 3. Maii commiſſario regio. Perfectam anno 1535. baſilicam V. calend. Auguſti ſolemni ritu ſacrari curavit, eamque varia ſupellectile ditavit. Anno 1539. tonſuram clericalem contulit

A Petro Pi monacho ſancti Tiberii. Hoc autem anno præter abbatiam S. Tiberii erat ſimul magnus prior S. Pontii, vicariuſque generalis epiſcopi Tomerienſis. Die 10. Auguſti an. 1543. morte interceptus, incredibile ſui deſiderium piis omnibus reliquit.

XLVII. Jacobus de S. Felice, qui vicus eſt diœceſis Leutevenſis, Montilii parochus in diœceſi Caturcina, vi collationis ſubreptitiæ percepit fructus abbatiæ ſancti Tiberii a die 30. Jun. an. 1543. at die 5. Octobr. an. 1545. obtinuit a ſummo pontifice novum diploma cum abſo-

B lutione pro fructibus indebite perceptis. Die 28. Jan. an. 1553. tranſigit cum monachis & definit quotidianas diſtributiones & numerum viginti monachorum, qui debent eſſe in monaſterio. Die 21. Sept. anno 1559. exiſtens in caſtello de S. Felice conſtituit procuratores, qui peterent a rege chriſtianiſſimo facultatem renunciandi abbatiæ in manibus papæ in favorem Jacobi de S. Felice fratris filio legum doctoris, ſed utrum votis potitus ſit, nemo ſcit. Obiit alteruter menſe Februario anno 1562. quo circiter tempore ſyndicus S. Tiberii adiit vicecomitem de Joyeuſe, eique ſignificavit abbatis mortem, & petiit mo-

C nachis provideri de alimentis.

XLVIII. Ludovicus de Flavin commendatarius occurrit in chartis an. 1565. 1569. 1575. 1585. Monaſterium a Calviniſtis anno 1571. peſſumdatum ingemuit, fereque ſolo æquatur hæc ſacra domus. Nullum habuit legitimum ſucceſſorem Ludovicus uſque ad annum 1603. nam de Michaele d'Arles perſonato abbate, qui Julio Montmorencio duci patrono ſuo nomen commodavit, ut ita fructus abbatiæ perciperet, pudet quidquam dicere.

XLIX. Franciſcus Boier urbe oriundus Biterrenſi, ſancti Tiberii monachus, ſucceſſive præ-

D centor, eleemoſynarius, & veſtiarius, abbas renunciatur bulla pontificia data VI. cal. Septembr. an. 1603. & a Bernardo de Podio epiſcopo Agathenſi benedictionis munus accepit 20. Jun. an. 1604. & poſſeſſionem iniit eodem anno. Finem vivendi fecit 29. Auguſti an. 1635. ætatis 80. ſepultus ante majus altare.

L. Mauricius de Bruſlet d'Andelot monachus pontificium diploma obtinuit XVII. calend. Jan. an. 1636. poſſeſſionem tamen non iniit ante diem 12. Aprilis an. 1642. propter varia impedimenta, orta maxime ex abdicatione facta a Franciſco Boier. Statim tentavit Mauricius mo-

E nachos ad vitæ regularis obſervantiam revocare: ſed cum ſurdis ſe loqui experiretur, cum monachis congregationis ſancti Mauri convenit anno 1643. quos 12. Octobr. 1647. in poſſeſſione monaſterii collocavit. Cum oppidanis litem habuit anno 1658. pro dominio S. Tiberii, cujus poſſeſſionem iniit 14. Auguſti anni ejuſdem. Aderat anno 1679. quando Petrus de Bonzy cardinalis abbas Anianenſis baſilicæ novæ primum lapidem poſuit. Redemit villas, jura revocavit, ædibus meliorem formam reſtituit, nitorique ſuo baſilicam reddidit. Obiit optimus abbas an. 1698.

LI. Petrus-Ludovicus Houdiart cantor regiæ

Digitized by Google

muſices deſignatur abbas S. Tiberii 29. Martii A 1698. in Paſchate, defunctus an. 1703.

LII. Guillelmus Nicolaus de Paris illuſtri inter togatos editus ſtirpe die 15. Aprilis 1667. parentes habuit Franciſcum in curia rationum regiarum præſidem & Mariam du Fos. Vota publice emiſit in monaſterio Caroli loci Cluniacenſis ordinis: tum poſtea a rege nominatur præpoſitus Cambonii, tandem abbas S. Tiberii die 14. Aug. 1703. Obiit die 8. Oct. 1730.

LIII. Claudius Simonnot Cabilonenſis, monaſticen profeſſus eſt in cœnobio Pariſienſi ordinis Ciſtercienſis in diœceſi Baſileenſi an. 1686. ubi cum ſubprioris primum & cellerarii munera B diligenter obiiſſet, alter ab abbate ſuffectus eſt prior anno 1706. tum totius diœceſis Baſileenſis ſyndicus anno 1708. His autem adimplendis muniis intentus, rege conſentiente abbatia Uterinæ vallis in diœceſi Spirenſi diplomate pontificio donatus eſt anno 1727. hancque pacifice regebat, cum baro de Sickinguen cambellanus Electoris Palatini vi novæ cujuſdam collationis ſub titulo præpoſitatus ſibi ab Electore factæ litem ipſi intentavit. Interim in locum Guillelmi Nicolai nuper defuncti Claudius abbas S. Tiberii nominatus a rege XI. Novembr. 1730. bullas obtinuit XI. Oct. 1731. Solemnem recepit bene- C dictionem 19. Oct. 1732. ab epiſcopo Cabilonenſi, poſſeſſionemque iniit 9. Dec. anni ejuſdem.

VALLEMAGNE.

VALLIS MAGNA.

MOnaſterium B. Mariæ de Tortoreira, ſeu de Valle magna monachorum olim Caduinenſium, & poſt Ciſtercienſium, filia Bonarum vallium de linea Ciſtercii, in diœceſi Agat. ſitum in territorio Tortoreiræ, non longe a caſtris Meſuæ & Caprariæ diſtat. (Ch. VIII. col. 319.) Fundatores agnoſcit Guillelmum Frezol, & Ermeſindem ejus uxorem, eorumque liberos, ac Berengarium Ruſtan, ejuſque uxorem Amadam, Petrumque de Pradines, qui D anno 1138. Fulconi abbati B. Mariæ de Ardorello diœceſis Caſtrenſis ceſſerunt quidquid apud Tortoreiram habebant ad ædificandum inibi cœnobium, ut diſcitur ex eorum charta in inſtrumentis relata. Fundationem anno ſequenti ratam habuit Raimundus Agathenſis antiſtes, (Ch. IX. col. 320.) G. Caduinenſi in diœceſi Sarlatenſi, & Fulconi Ardorelli abbatibus facultate conceſſa monaſterii in honorem B. Mariæ conſtruendi in loco, qui Vallis magna appellatur.

Statim ab abbate Fulcone fundata hæc domus, ſubjecta fuit immediate Ardorellenſi, mediate vero Caduinenſi, tanquam capiti, quod & ip- E ſum Ardorellum agnoſcebat. Caduinenſes autem, ſicut & Ardorellenſes monachos, licet ad inſtar Ciſtercienſium vitam agerent, nulla tamen cum Ciſtercienſi ordine ſocietate junctos tunc fuiſſe non obſcure probant Eugenii papæ III. litteræ ad Guidonem Bonarum vallium abbatem, quibus eum hortatur, ut fratrum Vallis magnæ votis obſecundet, qui ordinem Ciſtercienſem ſuſcipere peroptabant. His acceſſit Caduinenſis abbatis conſenſus, qui pro devotione quam erga Ciſtercienſe monaſterium gerebat, duo juris ſui monaſteria Ardorellum & Vallem magnam ipſi contulit, *ut ſecundum ipſius inſtitutionem vitam & habitum reformarent.* Abbas Ciſtercienſis admiſſa donatione, monaſterio Bonarum vallium utramque ſubjecit domum: ſed cum huic poſtmodum dono reſilire vellet abbas Caduinenſis, amica compoſitione Ardorellum Caduino reſtituitur, Vallis vero magna Bonis vallibus unita permanſit. Hanc compoſitionem poſtea ratam habuit Adrianus papa IV. cujus & Eugenii III. litteras & abbatis Caduinenſis ceſſionem in appendice reperies. (Ch. XII. col. 322. Ch. XIV. col. 324.)

Peperit hoc nobile Vallis magnæ cœnobium abbatias Nitidi loci ſanctimonialium in diœceſi (Ch. XV. col. 325.) Agathenſi, de qua poſtea, Ulmeti in diœceſi Arelatenſi & Silvæ regalis in eadem diœceſi, quæ quidem aliquanto tempore exſtitere; at variis actæ caſibus, iiſque quaſi obrutæ, Vallemagnenſi, a qua prodierant, iterum adjunctæ fuerunt, ut jam vidimus alibi.

Seriem autem abbatum ad fidem inſtrumentorum cœnobii Vallemagnenſis contexuimus, ut ſequitur.

ABBATUM SERIES.

I. FULCO Ardorelli abbas, primus & abbas Vallis magnæ merito cenſendus eſt, cujus pater fuit & auctor. (Ch. VIII. col. 319.) Memoratur in chartis Guillelmi Frezol & Ermeſindis ejus uxoris, &c. Raimundi Trincavelli vicecomitis Biterrenſis, Guillelmi de Omelas, Bernardi Guillelmi de Monte Baſeno, Adalaidis de ſancta Eulalia, Petri Willelmi de Montepeſſulano, Deodati de Pereto, Raimundi Bernardi de Gabiano, Bernardi & Raimundi de Marcelliano, qui omnes Fulconi abbati Ardorellenſi quidquid poſſidebant ſeu ratione dominii aut in territorio Tortoreiræ anno 1138. conceſſerunt ad conſtruendum Vallemagnenſe cœnobium. Occurrit adhuc an. 1140.

II. Petrus I. Rodulfi dictus in nonnullis chartis, quem e monacho Ardorellenſi a Fulcone Vallis magnæ abbatem creatum vult D. Claudius Etiennot, ſedebat jam anno 1146. Trincavella filia Ceciliæ vicecomitiſſæ Biterrenſis dedit ei plura apud Meſuam anno 1147. Exſtat in archivis Vallemagnenſibus breve Eugenii papæ III. ad Petrum abbatem Vallis magnæ, quo ipſius monaſterium ſub ſua & ſancti Petri protectione ſuſcipit, & conceſſa confirmat. Datum Remis XV. cal. Aprilis indict. XI. pontificatus anno 4. Petrus de Pedenatio Petro abbati Vallis magnæ dedit *molturam* in molendinis ſuis anno 1151. Reperitur & 1153. in inſtrumento Guillelmi de Duabus virginibus, & 1155.

III. Ermengaudus I. Petro ſuffectus præerat anno 1155. quo abbatia Vallis magnæ a Caduinenſi & Ardorellenſi abſoluta, congregationi Ciſtercienſi adjungitur, ipſomet concedente R. abbate Caduinenſi. (Ch. XIV. col. 324.) Occurrit anno 1156. in charta Petri de Miſſangues, 1158. in inſtrumento Hugonis del Poget. Eidem anno 1159. Hugo Villæ magnæ abbas libertatem in Villa magna concedit præſentibus Berengario Narbon. archiepiſcopo,

Digitized by Google

Guillelmo Biterrenſi, & Petro Leutevenſi epiſcopis. Ch. xv. col. 325. Eo circiter tempore Adrianus papa IV. confirmavit unionem Vallis magnæ monaſterio Bonarum vallium factam. Accipit Ermengaudus Ch. xvi. col. 326. ab Albrando ejuſque uxore Guillelma prædium, in quo conſtruxit domum pro monachis & converſis, quam abbas Vallis magnæ adminiſtraret cum conſilio Albrandi & ſucceſſorum ejus. Actum menſe Dec. an. 1161. Eodem anno teſtis Ch. xxvi. col. 194. reperitur in donatione facta menſe Martio monachis Francarum vallium. Alexander papa III. brevi apoſtolico dato apud Montempeſſulanum VI. cal. Julii indict. X. pontificatus anno 3. confirmavit eccleſiam de Beſſaria, quam venerabilis Guillelmus Albienſis epiſcopus intuitu pietatis cœnobio Vallemagnenſi conceſſerat, monaſteriumque ſtrictius congregationi Ciſtercienſi adjunxit. Raimundus Trincavellus Biterrenſis vicecomes dedit VII. id. eorumdem menſis & anni Ermengaudo omnes leudas & uſatica de rebus Vallis magnæ per ipſius terram tranſeuntibus. Tranſigit anno 1165. cum Ugone abbate Conchenſi, a quo quaſdam decimas accepit. Eodem anno teſtis nominatur in charta Raimundi Trincavelli vicecomitis Biterrenſis Pontium abbatem Salvaneſii a leuda in terra ſua eximentis. Guido filius Sibillæ & Guillelmi Montiſpeſſulani dedit ei manſum ſitum in parochia de Colons anno 1166. Beatrix de Omelas eodem anno Valli magnæ conceſſit medietatem honoris de Creiz. Quam fecerat donationem anno 1166. Guido confirmavit anno 1169. in manu Ermengaudi abbatis, qui præfuit ad annum 1171. quo denatus eſt: at obitus diem ignoramus; excidit enim necrologium hujus domus.

IV. Amedeus I. abbas Vallis magnæ memoratur in tabulis anno 1171. & 1173. quo donationem illi fecit Raimundus Agathenſis epiſcopus.

V. Johannes I. recenſetur annis 1173. & 1174. quo Guido filius Guillelmi Montiſpeſſulani ei largitus eſt molendina de Paoillano. Raimundus comes Toloſæ dedit ei omne *peagium* & uſaticum in terris ſuis anno 1175. Roſtagnus de Poſcheriis & Guillelmus Arnaldus fratres dederunt ei pro remedio animarum ſuarum grangiam de Ortis cum appendiciis anno 1176. quo Raimundus Roſtagni vitæ ſeſe addixit monaſticæ in Vallemagnenſi cœnobio. Anno 1177. Guido Guerregiatus ſuum condidit teſtamentum, quo plurima Valli magnæ legat, Johanne tunc abbate, qui teſtamento ſigillum teſtis appoſuit. Anno 1178. Sibilla filia Petri Guillelmi de Monteferrario uxor Raimundi de Caſtronovo dedit Valli magnæ nonnulla apud Vairacum, ubi & domum pauperum ſecundum ordinem Ciſtercienſem ædificaturam ſe pollicita eſt: huic vero Johannes abbas conceſſit ſepulturam in cœmeterio Vallis magnæ. Memoratur adhuc in charta Seguinæ de Pagriano anno 1179. quo defunctus videtur.

VI. Amedeus II. Vallis magnæ legitur abbas anno 1179. quo Bernardus Ato vicecomes Agathenſis totum illud Vallemagnenſibus largitus eſt, quod in loco de Tortoreira acquiſierant. Arbitro A Bernardo Biterrenſi epiſcopo tranſegit cum Johanne Magalonenſi anno 1180. pro quibuſdam decimis. Bernardus Gerarduſque de Capraria vendiderunt Amedeo abbati anno 1182. honorem villæ de Vairaco. Conceſſa Valli magnæ confirmavit eodem anno eidemque abbati Petrus Agathenſis epiſcopus. Imbertus de Capraria multa ceſſit apud Caprariam & Tortoreiram an. 1183. Quaſdam huic monaſterio factas donationes Amedeo ſedente confirmavit Bernardus Narbonenſis archiepiſcopus anno 1185. quo Petrus de Parietibus Biterrenſis ſancti Jacobi abbas Amedeo donavit quidquid habebat in terminio de Ortis. B Exſtat in tabulis Vallemagnenſibus breve apoſtolicum Lucii papæ III. ad Amedeum, quo Vallis magnæ monaſterium ſub ſua ſuſcipit protectione, prædiaque enumerat & confirmat, datum Veronæ cal. Julii indict. IV. pontificatus anno 4. Monaſterium S. Fidis de Palatio, quod S. Fidi de Conchis Garſinda comitiſſa ineunte ſæculo XI. ſubjecerat, Amedeo ordinandum conceſſit Guiraudus abbas Conchenſis anno 1189. Præſens legitur in concordia anno 1190. inter Raimundum epiſcopum Leutevenſem & Bernardum abbatem Fontis frigidi inita. Jus idem, quod Johanni deceſſori, Amedeo conceſſit Raimundus C comes Toloſæ litteris apud Clarum montem datis anno 1191. Occurrit & 1193.

VII. Johannes II. reperitur abbas Vallis magnæ anno 1195. quo Guillelmus Montiſpeſſulani & Paoillani dominus profeſſus eſt Guidonem Guerregiatum patruum ſuum dediſſe monaſterio Vallis magnæ quatuor molendina in territorio de Paoillano.

VIII. Petrus II. de Altuno e monacho abbas; Vallis magnæ curam agebat anno 1195. quo Raimundus de Meſua aliique ejuſdem caſtri milites ei locum dederunt apud Meſuam ad ædificandam domum, prout ordinem Ciſtercienſem D decet. Anno 1197. Hugo de Foderia abbas Gellonenſis cedit ei ſub certis oneribus eccleſiam S. Petri de Fonte martio.

IX. Ermengaudus II. ex ſchedis DD. Baluzii & Eſtiennot partem decimæ ſancti Albani de Columberiis a Raimundo Agathenſi epiſcopo dono accepit anno 1197.

X. Petrus III. præſens nominatur anno 1201. in concordia abbatem de Ulmeto inter & abbatiſſam S. Cæſarii. Memoratur adhuc annis 1202. & 1203.

XI. H. Vallis magnæ abbas vocatur a Guillelmo Magalonenſi epiſcopo ad reconciliandos diſ- E cordantes Petrum regem Aragonum & cives Monſpelienſes VI. cal. Novembr. 1206. ita hiſt. Occit. tom. III. prob. col. 204. niſi forte hæc prima nominis littera male ſcripta fuerit, lectumque H. pro P. nam

XII. Petrus IV. emit anno 1206. permutavit 1207. Bernardus de Anduſia miles conceſſa a majoribus ſuis Valli magnæ Petro abbate confirmavit & ſub ſua monaſterium protectione ſuſcepit, filiumque Marquiſium monachum fecit an. 1208. Occurrit adhuc Petrus anno 1211.

Digitized by Google

XIII. Bernardus a Coſta, familia ortus peril- A luſtri, Vallis magnæ abbas benedictus fuit XI. Aprilis 1211. quo Guillelmus Montiſpeſſulani dominus conceſſa a Guidone patruo Valli magnæ confirmavit. Interfuit concilio Narbonenſi anno 1212. & compoſuit arbiter litem quæ inerat inter Guillelmum Ricardi & Ricardum de Foderia fratres & abbatem Gellonenſem.

XIV. Stephanus I. legitur abbas anno 1216. & ſequenti. Petrus Bertrandi donum Petri Bermundi patris ſui confirmavit anno 1216. qui Ermengaudo abbati villam ſancti Martini de la Guarrigue & paſcuaria in Valgarinda largitus fuerat. B

XV. Guillelmus I. de Liecan jam Vallemagnenſi cœnobio præerat anno 1217. notus ex pactis ipſum inter & Petrum de Leyſſac abbatem ſancti Guillelmi de Deſerto initis pro fonte Martio an. 1217. & 1218. Regebat adhuc 1222.

XVI. Raimundus de Montaignac e familia hujuſce nominis nobili natus e monacho abbas Vallis magnæ adſtitit capitulo monachorum nigrorum provinciæ Narbonenſis apud S. Tiberium auctoritate apoſtolica pro reformatione ordinis congregato VII. id. Dec. an. 1226. Jacobus rex Aragonenſis dominus Montiſpeſſulani conceſſa a patre ſuo & Maria matre Raimundo abbati con- C firmavit an. 1228. Inſequenti pepigit Raimundus cum Antonio abbate Salvaneſii pro Camers. Biennio poſt concordiam iniit cum Thoma Antonii ſucceſſore an. 1231. Tedeſius Agathenſis epiſcopus dedit ei piſcaturam apud Meſuam anno 1233.

XVII. Amedeus III. memoratur abbas Vallemagnenſis anno 1234. Paucis forte menſibus ſedit, nam

XVIII. Petrus V. Raimundi *al.* Raimundus jam regebat Vallem magnam 1235. Suſcepit anno 1239. in ſorores Vallis magnæ nobiles domicellas Ermeſindem de Meze & Saurinam de D Chaux.

XIX. Arnaldus I. 1242. idem forte ac ſequens.

XX. Rigaldus abbas legitur Vallis magnæ anno 1244. quo vice Zoëni epiſcopi Avenionenſis ſedis apoſtolicæ legati Conchenſe monaſterium viſitavit, in quo reformandæ pacis ergo nonnulla ad victum monachorum infirmorumque ſpectantia ſtatuit, reliquis prudentiæ Willelmi abbatis relictis. Convenit eodem anno cum Petro epiſcopo Agathenſi pro litigioſis apud Meſuam.

XXI. Bertrandus d'Auriac e monacho abbas permutavit cum Pontio de Stagno priore E Caſſiani anno 1245. Convenit eodem cum Guillelmo abbate Gellonenſi pro litigioſis in eccleſia & decimis ſancti Petri de Fonte martio. Tranſegit cum eodem abbate anno 1250. Huic Petrus Agathenſis epiſcopus dedit facultatem ædificandæ eccleſiæ apud Vallem magnam an. 1257. Reperitur & 1261. Eo ſedente Jacobus rex Majoricarum, Aragoniæ, Valentiæ, comes Barcinonæ & Urgelli, dominus Montiſpeſſulani cedit ampliando collegio cœmeterium Judæorum.

XXII. Hugo memoratur abbas Vallis magnæ annis 1263. 1266. 1269. & aliis.

XXIII. Johannes III. erat abbas anno 1274. quo Jacobus rex Aragonenſis dedit pontem Lunelli & alia multa Valli magnæ. Anno 1275. in capitulo generali Ciſterc. ordinis viſitationes omnium filiarum Bonæ vallis abbati Vallis magnæ committuntur, uſque dum a capitulo revocetur.

XXIV. Arnaldus II. de Pouzols ex inclyta ſtirpe toparcharum de Pouzols trahens originem, Valli magnæ præfectus occurrit an. 1277. Ejus temporibus an. 1283. Aldebertus Follifollenſis abbas in diœceſi Dinienſi ſe ſuoſque ac ſuum cœnobium Arnaldo abbati Vallemagnenſi & ſucceſſoribus ejus ſubjecit. Occurrit anno 1285. in charta Boſcoduni, regitque ad annum circiter 1295.

XXV. Pontius Maurini Vallis magnæ abbas inſtituitur anno ſaltem 1297. Emit an. ſequenti ab illuſtri domina Adelaide feudum cum ſuis pertinentiis, quod poſſidebat apud Pedenatium. Pontio abbate Vallemagnenſi unita fuit Silvæ regalis abbatia Valli magnæ decretis capitulorum generalium Ciſtercii annorum 1299. 1306. 1308. unde & hoc anno & annis 1310. & 1313. Pontius in chartis inſcribitur abbas Vallis magnæ & Silvæ regalis. Anno vero 1319. factus eſt abbas Grandis ſilvæ & præfuit ad annum XI. pontificatus Johannis papæ XXII. hoc eſt ad an. 1325. ex actis Pontif. Avenion.

XXVI. Berengarius Barſini *al.* Raffini abbas eligitur anno 1319. Inſequenti fidem & hominium præſtitit domino epiſcopo Agathenſi. Confirmavit die 17. Maii 1322. ſententiam latam ab arbitris electis controverſiarum inter monachos Silvæ regalis & villæ de Mari. In hac ſententia vocatur B. Dei gratia abbas monaſterii Vallis magnæ & etiam conventus monaſterii Silvæ regalis. In hunc abbatem ſcripti ſunt libelli, quos damnavit Johannes papa XXII. bulla data pontificatus anno VI.

XXVII. Petrus VI. recenſetur abbas Vallis magnæ in judicio ab arbitris lato inter conventum Magnæ vallis & univerſitatem villæ de Mari 26. Februarii 1339. rexit ad annum 1342. aut circiter.

XXVIII. Guillelmus II. ſedet annis 1343. 1344. 1349.

XXIX. Arnaldus III. Vallis magnæ abbas an. 1349. Idem videtur ac Arnaldus de Luſerna quondam abbas Vallis magnæ anno 1407. in chartis Agathenſibus.

XXX. Guillelmus III. Petro Agathenſi epiſcopo jurat obedientiam die 17. Jun. 1352.

XXXI. Azemarius præerat cœnobio Vallemagnenſi annis 1353. 1355. 1360. ad annum 1362.

XXXII. Petrus VII. regit Vallis magnæ aſceterium annis 1362. 1366. & aliis ad annum 1375. aut 1376.

XXXIII. Guillelmus IV. Guitard pedum gerit Vallis magnæ an. 1377. Inſequenti debitam reverentiam ac fidelitatem præſtitit domino Agathenſi

Digitized by Google

epiſcopo pro cœnobio ſuo aliiſque fundis ad ipſum pertinentibus. Memoratur adhuc an. 1383. 1386. 1402. A

XXXIV. Johannes IV. abbas Vallis magnæ anno 1412. Philippo epiſcopo promittit obedientiam die 19. Mart. 1420. Occurrit & 1422.

XXXV. Guillelmus V. Vallemagnenſis cœnobii abbas anno 1426. Ad feudum dedit grangiam de Oriis an. 1436.

XXXVI. Johannes V. de Guers in authenticis nonnullis recenſetur an. 1455. 1461. Dat cenſum bonorum ſuorum anno 1464. Carolo epiſcopo promittit obedientiam an. 1465. B

XXXVII. Johannes VI. Picaud Johanni denato ſufficitur, ſed quo anno chartæ non docent, cum in pleriſque nomen tantum, non cognomen ſcribatur. Occurrit anno 1472. Præfuit ad 1476.

XXXIII. Arnaldus IV. de Lauſieres, de gente dominorum de Lauſieres nobili in Occitania, protonotarius erat apoſtolicus, cum abbatiæ Vallemagnenſis bullas obtinuit an. 1477. primus, ni fallor, commendatarius. Anno 1490. Valli magnæ adjunctum fuit cœnobium monialium de Nitido loco, cujus ratione unionis viginti libras Turonenſes pro perpetua eleemoſyna monaſterio de Nitido loco a Ludovico IX. Francorum rege C conceſſas recepiſſe legitur Arnaldus die 8. Aug. an. 1497. in chartis authenticis D. de Gagneres. Idem an. ſequenti ibidem teſtatur, niſi quod loco Vallis magnæ diœceſis Agathenſis ſe dicit abbatem Villæ magnæ diœceſis Biterrenſis, ſed error eſt, tunc enim temporis certo certius eſt Triſtanum de Theſano a monachis electum Villæ magnæ præfuiſſe. Franciſco fratri pedum ceſſit Arnaldus anno 1506.

XXXIX. Franciſcus de Lauſieres, Arnaldo germano pedum cedente, recens promotus adminiſtrator Vallis magnæ dicitur anno 1506. Poſſeſſionem iniit IX. cal. Auguſti anni ejuſdem, D viciſſimque nepoti poſtea & ipſe ceſſit.

XL. Robertus II. de Lauſieres Franciſco ſuffectus commendam habebat anno 1556.

XLI. Antonius de Villeneuve Vallis magnæ commendatarius a rege facultatem impetravit abdicandi in gratiam Aymerici de S. Severin epiſcopi Agathenſis anno 1563. Eo ſedente dura pertulit domus Vallemagnenſis a neotericis & prædonibus Occitaniam devaſtantibus.

XLII. Vincentius Concombet de S. Severin gente nobili hujuſce nominis natus, cedente Antonio de Villeneuve, accedentibuſque ſummi pontificis regiſque chriſtianiſſimi brevibus, commendam habet Vallis magnæ anno 1571. ad E 1577. a chriſtiana religione perfuga ab anno 1574.

XLIII. Petrus VIII. de Guers e ſtemmate toparcharum Guerſii in Septimania præpotenti oriundus, abbatiæ Vallis magnæ bullas obtinuit anno 1578. Poſſeſſionem iniit ſequenti. Memoratur & annis 1583. 1590. & aliis ad annum 1603.

XLIV. Stephanus II. de Verger Piſcenenſis, Vallis magnæ commendatarius occurrit annis 1603. 1607. Biennio poſt Marco Antonio de Laurens domino de Andrias toparchiam de Fore cum juriſdictione dedit in feudum die XI. Dec. 1609. Præerat adhuc anno 1613.

XLV. Guillelmus VI. de Marion Biterrenſis, quæſtorio patre natus, nominatur a rege anno 1613. Commendam habet Vallemagnenſis aſceterii ab anno 1614. quo in poſſeſſionem inducitur die 10. Februarii.

XLVI. Henricus de Theſan de Sazes, e ſtirpe de Theſan nobili natus, fit commendatarius Vallis magnæ per reſignationem Guillelmi anno 1628. Senatuſconſultum obtinuit adverſus Felicem monialem Ciſtercienſem quæ Nitidi loci inſtaurationi inſtabat 20. Auguſti 1636. Tranſegit cum univerſitatibus Arelatenſi & de Mari die 23. Maii anno 1644. pactum autem reſciſſum poſtea fuit a majore conſilio.

XLVII. Victorius de Siri Italus commendatarius a rege nominatus, a ſummo pontifice confirmatur an. 1670. cedit tandem eminentiſſimo cardinali de Bonzi jam prius a rege nominato.

XLVIII. Petrus IX. de Bonzi S. R. E. cardinalis, archiepiſcopus Narbonenſis, abbas Anianæ, ſancti Salvatoris Leutevenſis & Mortui maris, Vallis magnæ jam erat commendatarius an. 1680. Ædes abbatiales ampliavit & cultiores reddidit, prædia diſperſa recuperavit, privilegiaque illæſa tuitus eſt. Sororis filio die 5. Oct. 1697. commendam reſignavit, faventibus rege ſimul ac ſummo pontifice.

XLIX. Armandus Petrus de la Croix de Caſtries, filius Renati Gaſpardi de la Croix marchionis de Caſtries, equitis torquati, Occitaniæ proregis vices gerentis, gubernatoris urbis arciſque Monſpelienſium, ex Iſabella de Bonzi ſorore Petri de Bonzi cardinalis, doctor facultatis Pariſienſis, majorque archidiaconus Narbonenſis erat, cum cedente avunculo ad commendam Vallemagnenſem appellatus eſt die VIII. id. Nov. 1697. quo & ſancti Theofredi commendam eodem modo obtinuit. Poſſeſſionem per procuratorem adiit 6. Septembr. 1698. Die 18. Decembris ejuſdem anni nominatur ordinarius duciſſæ Burgundiæ eleemoſynarius. Primus poſtea duciſſæ Bituricenſis ab eleemoſynis, ad metropolim Turonenſem evectus a rege, tranſiit inde ad Albienſem, nominatus 5. Dec. 1719.

Abbatia B. Mariæ de Nitido loco.

Nitidus locus, ſeu B. Mariæ de Nitido loco monialium ordinis Ciſtercienſis cœnobium fuit, cui Raimundus de Meſua, Pontius ac Berengarius de Meſua milites initium aliquod dediſſe videntur. Hi enim anno 1195. Petro de Altuno abbati Vallemagnenſi ceſſerunt in caſtro de Meſua locum aptum, in quo domum ædificaret, prout ordini Ciſtercienſi congruit: verius tamen Guillelmus de Leuteva miles hunc parthenonem fundaſſe dicitur in litteris S. Ludovici, cujus in cœmeterio moriens ſepulturam elegit & multa legavit teſtamento condito VIII. id. Sept. 1248.

Digitized by Google

1248. Abbas autem Vallis magnæ juxta caſtrum in loco, quem Nitidum appellavit, parthenonis fundamenta jecit, in quo moniales bene multas aggregavit, quibus & abbatiſſam præfecit. Inter benefactores hujus domus numerantur, præter Guillelmum, Guido de Levis dominus de Mirepoix, Francorum regina Blancha mater ſancti Ludovici, & ipſe S. Ludovicus qui menſe Aug. 1248. donavit 20. libras Turon. annui reditus, litteris jam memoratis, quas nuper offendimus. *Carolus Dei gratia Francorum rex, notum facimus nos vidiſſe, &c. In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis amen. Ludovicus Dei gratia Francorum rex, notum facimus, quod nos ob remedium animæ noſtræ & animarum inclitæ recordationis regis Ludovici genitoris noſtri, cariſſimæ dominæ & matris noſtræ reginæ, & aliorum anteceſſorum noſtrorum dedimus & conceſſimus in puram & perpetuam eleemoſynam eccleſiæ B. Mariæ de Nitido loco Ciſtercienſis ordinis in diœceſi Agathenſi ſitæ, quam dilectus & fidelis noſter Guillelmus de Lodeva fundavit, & monialibus ibidem Deo ſervientibus, XX. libras Turonenſes annui redditus percipiendas annuatim in pedagio noſtro Biterrenſi in feſto Nativitatis ſancti Johannis Baptiſtæ, pro veſtimentis emendis ad opus monialium prædictarum. Quod ut perpetuæ ſtabilitatis robur obtineat, &c. Actum apud Nemauſum anno Incarnationis Dominicæ MCCXLVIII. menſe Auguſti, regni vero noſtri anno XXII. aſtantibus in palatio noſtro quorum nomina ſuppoſita ſunt & ſigna. Dapifero nullo, &c. Quas quidem litteras, &c. gratas habentes, ipſas approbamus, &c. Datum Pariſiis anno Domini MCCCLXXXVIII. menſe Julii.* Benefactorum donationes confirmavit Innocentius papa IV. cœmeteriumque ad quaſdam perſonas ſepeliendas apud Nitidum locum conceſſit. Tandem anno 1490. abbas Clarevallenſis in actu viſitationis hanc abbatiam propter miſerrimam monialium, quæ ſupererant, converſationem penitus exſtinxit, & in Valle magna, a qua prodierat, iterum obvolvit. Exſtant hactenus hujuſce domus rudera; quantaque olim fuerit, tanta ruina docet. Hanc aliquando relevare tentavit Felixia monialis Ciſtercienſis, ſed incaſſum: cauſa enim cecidit ſenatuſconſulto in gratiam abbatis Vallemagnenſis dato 20. Auguſti 1636. Abbatiſſarum nomina quæ ſequuntur in chartis Vallemagnenſibus aliiſque tabulariis occurrerunt.

I. N. Nitidi loci abbatiſſa anno 1295. clientelam profeſſa eſt epiſcopo Agathenſi pro acceptis a domino de Leuteva apud Marcellianum.

II. Johanna I. anno 1301. fidem facit epiſcopo Agathenſi pro his quæ ipſius cœnobio legaverat apud Marcellianum Guillelmus de Leuteva.

III. Adalaiſſa Nitidi loci abbatiſſa an. 1349. nonnulla acquiſivit apud Pedenatium. Regebat adhuc anno ſequenti, quo moniales de Nitido loco tam præſentes quam futuras generalis præfectus fratrum Prædicatorum bonorum operum, quæ fiunt in ordine ſuo, in perpetuum participes effecit.

IV. Johanna II. domino Hugoni Agathenſi epiſcopo fidem juravit pro feodo, quod a Guillelmo de Leuteva dono monaſterio facto tenebat anno 1391.

V. Marina de Ligons abbatiſſa Nitidi loci occurrit die 26. Auguſti anni 1436. in chartis authenticis D. de Gagneres.

VI. Gauſida abbatiſſa 28. Dec. 1438.

VII. Margarita Aimona jam anno 1452. & adhuc 1457. & 1477. qua ſedente pene ad interitum vergit cœnobium Nitidi loci.

VIII. Ludovica de Panat, quam abbas Claræ vallis viſitans hoc monaſterium, dignitate privavit anno 1490. ipſumque abbatiæ Vallemagnenſi, a qua exierat, & cui ſuberat, omnimode adjunxit cœnobium.

ECCLESIA MAGALONENSIS, *modo* MONSPELIENSIS.

MAGUELONNE.

MAGALONA in finibus Volcarum Arecomicorum ſita urbs, mari undique cincta, Theodulfo teſte, in parænesi ad judices v. 133.

Hinc Magalona habuit lævam, Sextatio dextram:
Hic ſcabris podiis cingitur, illa mari.

Unde Joſepho Scaligero inſula Magalo, arctaque in pelago inſula Sugerio in libro de geſtis Ludovici Craſſi regis Francorum, eadem forte ac Alonis inſula, & urbs Maſſilienſium Stephano περὶ πόλεων ex Artemidoro memorata. Inter Occitaniæ urbes mercaturis nulli fere ceſſit antiquitus, piratiſque maria deprædantibus frenum impoſuit, unde ſtationem navibus tutam, urbem opulentam, civeſque generoſos fuiſſe concluditur. De antiquitate vero cum reliquis Occitaniæ urbibus non certat, & merito quidem: Magalonæ enim nulla in vetuſtiſſimis notitiis, illam puta, quam Honorii Auguſti principatu compoſitam ferunt, fit mentio, nec ullum ante Wiſigothorum imperium, a quibus condita creditur, occurrit veſtigium. Hujus primum meminere quatuor notitiæ provinciarum ac civitatum Galliæ poſteriores, quarum in una civitas Magalonenſium inter civitates Narbonenſis primæ ultimum, in ceteris vero ſextum a Narbona obtinet locum. In diviſione diœceſeon facta in concilio Toletano XI. anno 675. a rege Wamba, ſecundo ponitur loco. Cum autem Gothis ab initio paruerit Magalona, non mirum epiſcopos conciliis juſſu regum Wiſigothorum Toleti in Hiſpania habitis interfuiſſe ac ſubſcripſiſſe. Deleto eorum imperio, cum Saracenorum id invadentium Magalona commune perfugium foret, ac receptaculum, quo navigiis ex Hiſpania & Africa delati appellebant, unde totam late vaſtabant Septimaniæ regionem, Carolus Martellus his cæſis

fugatiſque, Magalonam quoque ut ab hac peſte Galliam purgaret, vi expugnavit, & ne iterum reverterentur, uſque ad fundamenta deſtruxit anno 737. quam Pipino filio poſtea largitus eſt, qui eam comitis titulo tunc tenebat Gothus pater ſancti Benedicti Anianenſis.

Magalona a Carolo everſa, Magalonenſes epiſcopi Suſtantione ſedem habuere, olim nobili nunc diruto loco, a Montepeſſulano mille paſſibus diſſito, cujus in tabula Peutingeri Theodoſiana & itinerario Æthici habetur mentio. Hanc itinerarium Jeroſolymitanum Soſtantionem corrupte, alii Sextantionem vocant, melius Theodulfus de quo ſupra, Sextationem nuncupat, quem ſcabris podiis, id eſt, montibus cinctum ait. Locus enim erat in præruptis rupibus poſitus, quem una ſui parte Ledi aquæ alluebant. De ejus autem origine & nobilitate primis ſæculis non conſtat, bene quidem poſt Caroli Calvi regnum comites ſuos habuiſſe, qui Magalonenſibus epiſcopis inter alia inſulam quoque, in qua prius ſederant, poſtea donavere. Magalonam per trecentos annos deſertam ac ruinis deformem tandem Arnaldus epiſcopus medio ſæculo undecimo muris turribuſque circummunivit, clauſoque gradu quo Saraceni prædones ex Africa & Hiſpania Magalonam invadere ac in Septimaniam erumpere conſueverant, alium non procul ab urbe navibus gradum exſtruxit. Audiendus hac de re Verdala in annalibus. *Civitas Magalonæ antea famoſa & opibus ditiſſima apud veteres floruerat; erat enim ibi portus maris, vocatus portus Saracenorum uſque in hodiernum diem, ad quem per gradum galeæ liberum habebant ingreſſum, ſed temporibus magni imperatoris Caroli, ipſo jubente, deſtructa fuit, non in odium eccleſiæ, ſed ideo quod Saraceni ad ipſam per gradum habebant refugium, & caſtra ſeu oppida circumvicina, quæ tunc erant modica, pro eo quod Monſpeſſulanus nondum conſtructus fuerat, devaſtabant, quæ civitas Magalona per Carolum funditus deſtructa, nec chriſtianis habitaculum, nec paganis refugium exhibebat: ſed quamvis priſtini decoris honorem perdiderit, nomen tamen retinuit, & caput eſſe epiſcopii non reliquit. Deſtructio ergo hujus civitatis cauſa quare libri, regeſta, inſtrumenta, privilegia & antiqua alia monumenta fuerunt pro majori parte perdita, & etiam diſſipata, propter quod fundamenta hujus eccleſiæ, ſeu geſta patrum præcedentium minime potuimus invenire. Tunc canonici ſæculares numero XII. in eadem eccleſia exiſtentes, ad civitatem Suſtantionem, quæ tunc juxta Caſtrum novum ſatis fortis exiſtebat, confugerunt, & ibidem trecentis annis permanſerunt; pauci clerici ſeu preſbyteri, qui cantandi habebant officium in eadem eccleſia apud ſanctorum reliquias, quæ multæ ac pretioſiſſimæ ibidem & uſque hodie ſervatæ ſunt, officiola ſua celebrabant, & inde Magalonam rariſſime pontifex accedebat; quæ quidem deſolatio per multa ſuccedentium temporum & epiſcoporum curricula perduravit; nec aliquis qui manum præberet extitit, ſed ſuſcitavit Deus ſacerdotem fidelem, is fuit Arnaldus hujus nominis primus, qui dirutam Magalonenſem eccleſiam reparavit.* Inibi autem permanſerunt epiſcopi ad ſæculum decimum ſextum, quo Monſpelium tranſlata ſede, Magalona præcipiti collapſa eſt ruina. Templum cathedrale in quo præſulum tumuli, ſupereſt adhuc integrum e ruina totius urbis ac propugnaculi, quæ a multo tempore everſa ſunt. Cum enim Magalona bellorum fato, aeris inclementia, civiumque paucitate inculta & pene deſerta jaceret; Monſpelium vero loco opportuno ſitum, puro aere, ſaluberrimiſque perflatum ventis, Ledo fluvio vicinum, agri circumjacentes vino, oleo, tritico feraces, horti ſuaviſſimis floribus halantes, domus magnifico apparatu aſſurgentes, urbs denique in formam quadratam munita præſules & canonicos ad eam appetendam allicerent, maxime ut divino cultui commodius inſervirent, Monſpelium Magalonenſes epiſcopos excepit an. 1536. tranſlato Franciſci I. regis aſſenſu Magalonenſi in Montempeſſulanum epiſcopio.

Hæc quidem civitas a Magalona quinque circiter millia paſſuum diſtans, non tam antiquitate commendanda, quam prædictis titulis commoda, ſede epiſcopali longe auguſtior facta, Monſpelium, Monſpeſſulus & Monſpeſſulanus nunc vocatur. In veteribus documentis Monſpiſtellarius, Monſpiſlerius, & Monſpelerius reperitur, nuſquam autem Monſpuellarum, ut qui ſic dictam putant a duabus virginibus, iiſdemque ſancti Fulcranni ſororibus, Suſtantionenſibus comitibus editis, quæ ſæculo decimo exeunte Montempeſſulanum & Montempeſſulanulum paterna rura Magalonenſis eccleſiæ & Ricuini Magalonenſis epiſcopi adjecerunt dominio clientelari fide poſſidenda. Magalona autem a Carolo diruta & vicinis pagis, eorum incolæ ad has arces geminas confugere, caſaſque humiles primum ſtruxere, tum Suſtantionis & Lataræ huc quoque tranſmigrarunt cives, & adnitentibus maxime epiſcopis & comitibus Suſtantionis, e ruderibus Magalonæ aliarumque mox dictarum urbium ornatiſſimas apud Monſpelium excitarunt domos, unde qui tenuis primum viculus, brevi in opulentiſſimum evaſit, ut vocat Petrarcha, oppidum, totius Occitaniæ inferioris caput, alteramque a Toloſa Septimaniæ civitatem, ubi nunc quoque ſæpiſſime in comitiis ſedent tres totius provinciæ ordines. Ab antiſtitibus quorum legibus primum moderata civitas, tranſiit paulopoſt ad Guillelmum, cui eam ceſſit Ricuinus, totius Guillelmeæ gentis principem: hac autem deficiente, dynaſtas habuit Aragoniæ & Majoricæ, tum Franciæ reges, qui eam Navarreis ceſſere, a quibus eam tandem receperunt.

Innumeris reges Franciæ Monſpelium dotavere privilegiis. A ſancto Ludovico ſtrictioris ſigilli conclavi inſignita eſt: ſubinde acceſſere ſubſidiorum, computorum, quæſtorum curiæ, & præſidialis tribunalis ſedes. Academia omnibus ſcientiarum titulis fulget, ſed maxime medicina & jure civili. Erecta videtur circa finem duodecimi ſæculi. Hujus tamen nonnulli repetunt originem ab eo tempore, quo Saracenis Hiſpania pulſis, medicina cum diſcipulis Arabum Avicennæ & Averrois huc inigravit. In horto regio extra urbem, plantæ omnis ſpeciei medicinæ utiles diligentiſſime excoluntur. Doctiſſimi ſuo ævo conſulti Placentinus, Azo & Accurſius publice apud Monſpelium jus Romanum docuere: nunc quoque ſchola juris quatuor habet regios profeſſores. Ceteræ academiæ partes

Digitized by Google

non ignobilem tenent locum. Plura enim habet gymnaſia : ampliſſimum eſt ab Urbano II. pontifice maximo conditum & dotatum, alterum ab Henrico III. rege, tertium vocatur de Viridario, &c.

Quod pertinet ad res ſacras, cathedralem D. Petro ſacram, ſtructura inſignem, ex ſaxis prægrandibus in loco patenti conſtructam, a ſegregibus impio furore deletam fuiſſe aut incenſam cum triginta quinque aliis eccleſiis an. 1561. notat Thuanus. Quinque ſupra quinquaginta aut intra mœnia aut inter ſepta ſuburbiorum ſacris ædibus urbem floruiſſe aſſerit Gariellus, pretioſis lipſanis ornatis, xenodochiis duodecim, & cœnobiis pluribus, quæ ab hoc tempore reſtaurari nondum potuere, præter paucas ſcilicet ſancti Petri, beneficio Richelii cardinalis, qui anno 1629. Monſpelium cum rege Ludovico XIII. profectus, urbe expugnata pecuniam aſſignavit, qua priſtino decori reſtitueretur. Urbs ſex in regiones ſeu ſextantes dividitur. Quælibet eccleſiam olim habebat parochialem. Nunc vero tres tantum in urbe ſunt parochiæ, S. Petri in cathedrali, B. Mariæ de Tabulis & S. Annæ: in ſuburbio autem eccleſia S. Dionyſii nuper erecta eſt in parochiam. In tota diœceſi numerantur 107. parochiæ. Magalonenſi ſeu Montiſpeſſulanenſi diœceſi continentur præ ceteris Monſpeſſulanus, Frontinianum, Fabricæ, Vicus, Lauretum, Lunellum, Melgorium, Aniana, & Sextatio. Diverſis olim epiſcopus gaudebat privilegiis, jure præſertim cudendæ monetæ : ſed nec omittendum Majoricæ regnum in feudo pependiſſe ab eccleſia Magalonenſi, a qua rex Galliæ jus acquiſivit vaſſalaticum, ut obſervat Carolus de Graſſalio Carcaſſonenſis tractatu de regalibus. Tertia quoque pars Monſpelii urbis, dicta Rectoria, ad epiſcopum pertinebat, ſicut etiamnum ad eum ſpectat comitatus Montis Ferrandi & Melgorii cum oppidis de Barrave, le Terrail, les Matelles, Murviel, plureſque alii pagi. In comitiis Occitaniæ locum habet ſuum. Ad capitulum pertinet vetus eccleſia Magalonenſis, & Villa nova non longe diſtans. Viginti quatuor conſtat canonicis, e quibus præpoſitus, archidiaconi de Valentia & de Caſtriis, cantor, ſacriſta, eleemoſynarius, & operarius totidem ſunt dignitates. Canonicam ante tranſlationem ſancti Auguſtini regulam ſequebantur, tuncque præpoſitus a priore capituli diſtinguebatur. At cum Monſpelium an. 1536. in eccleſiam prioralem Benedictinorum S. Victoris demigrarunt canonici, utrique ſtatum regularem exuerunt, ut ſæcularem amplecterentur.

Abbatias non loquor, quarum poſt epiſcopos hiſtoriam conſcribemus. Preſbyteri Oratorii Jeſu ſeminarium moderantur. Patres Jeſuitæ juventuti erudiendæ dant operam. Sunt & aliæ domus religioſæ in urbe, Dominicanorum, Trinitariorum ſeu Maturinorum, Auguſtinianorum, Carmelitarum, Capucinorum, duæ Urſulinarum & una monialium B. Mariæ Virginis a Viſitatione: extra urbem vero ſunt in ſuburbiis Religioſi, quos vocant Redemptionis captivorum, ſeu B. M. de Mercede, Carmelitæ diſcalceati, Franciſcani ſtrictioris obſervantiæ, Recollecti, & Moniales ſancti Guillelmi, quæ S. Dominici tenent inſtitutum.

Magalonenſium epiſcoporum ſeriem primus ſcriptis mandavit Arnaldus de Verdala præſul & ipſe Magalonenſis. Catalogum quoque poſtea Catellus more ſuo Occitanicis ſuis inſeruit. Petrus Gariel juris utriuſque doctor in cathedrali Monſpelienſi canonicus & decanus, vir de eccleſia ſua bene meritus, pluribus abhinc annis hujus epiſcopatus hiſtoriam e veteribus, quæ poſt tot ac tantas clades ſuperérant monumentis contextam edidit 1°. anno 1652. tum alteris curis anno 1665. opus affabre elaboratum, niſi quod oratio turget aliquando & inflata eſt. Hoc Nathanael Sothuel in bibliotheca Jeſuitica pag. 108. Benedicto Bonnefoy ejuſdem ſocietatis alumno contra Monſpelienſium omnium, qui Gariello familiarius uſi ſunt, fidem adſcribit. De ſtylo forſan intelligendus Sothuel. Ex his aliiſque tum manuſcriptis tum editis documentis ſeriem noſtram non undequaque perfectam, opere enim in tanto quî fieri poteſt! conflavimus.

MAGALONENSES EPISCOPI.

ANNI CHRISTI

I. Boetius.

Magalonenſium præſulum coronam ordiemur, non a Simone, quem priorem ſtatuit Gariellus: ubi enim nulla civitas, ibi nec epiſcopus affingi poteſt. Magalonam autem ante ſæculum ſextum inter civitates annumeratam non fuiſſe, inter eruditos convenit.

Quæ Simonem e Magalonenſium antiſtitum albo expunxit, hæc eadem expungeret Ætherium ratio, etiamſi aliunde manuſcripti Savaronis, qua ſola nititur epiſcopus auctoritate, vitium non innoteſceret.

Sed nec Vincentio locum dederit, quicumque Arvernenſis præſidis codicem attentius cum Queſnellio perlegerit. (S. Leon. t. 2. p. 864.)

Viator autem qui ſynodo Braccarenſi II. interfuiſſe ſcribitur anno 572. non Magalonenſis, ſed

A Magnetenſis ſubſcribit epiſcopus. Magnetum autem apud geographos urbecula quondam fuit epiſcopalis Hiſpaniæ Tarraconenſis in Callaicis Braccariis, cujus mentio in conciliis Hiſpaniæ a cardinali de Aguirre editis tom. 2. pag. 319. 323. 678. ubi inter eccleſias Braccarenſis ſuffraganeas in provincia Gallæciæ accenſetur Magneto. Diruta poſtea urbe, epiſcopatus Portuenſi unitus fuit. Locus etiamnum Manedo dicitur, eſtque viculus tenuis Portugalliæ in provincia Interamnenſi.

Boetius itaque omnium quotquot Magalonæ ſederunt præſules, ſi non primus, ſaltem eorum quos certo novimus antiquiſſimus jure ac merito

B cenſendus eſt. Reccaredus Leuvigildi Gothorum in Hiſpania regis filius regnique heres poſt ejuratam Arianam hæreſim concilium III. Toleti anno 589. celebrandum indixit, cui Boetius per (Aguirr. t. 2, pag. 351.) 589.

ANNI CHRISTI

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Geneſium ſubſcripſit hac forma. *Geneſius in Chriſti* A *nomine archidiaconus eccleſiæ Magalonenſis vicem agens domini Boetii epiſcopi ſubſcripſi.* Eodem anno
Ibid. pag. 387. ſynodo Narbonenſi ab eodem Reccaredo coactæ cum ſeptem aliis provincialibus epiſcopis calculum adjecit ſuum. *Boetius in Chriſti nomine eccleſiæ Magalonenſis epiſcopus in has conſtitutiones interfui & ſubſcripſi.* Gerundam profectum Boetium, tum cum Reccaredus ſancti Felicis tumulo regni coronam impoſuit, poſt Gariellum tradunt Sammarthani.

II. Genesius.

Geneſius vel Gineſius archidiaconus eccleſiæ B Magalonenſis ſub Boetio, hujuſce egerat vices in
Ibid. pag. 417. concilio Toletano III. ut diximus. Eidem ſubrogatus epiſcopus alteri ſynodo Toletanæ interfuit
597. anno 597. Reccaredi regis XII. Geneſii nomine
633. concilio Toletano IV. anno 633. Stephanus
Ibid. pag. 493. archidiaconus ſignum vicarius appoſuit, præſidente Iſidoro Hiſpalenſi ſingularis eruditionis antiſtite.

Quidam poſt Geneſium Eumerium aut Geor-
Ibid. pag. 548. gium præſulem Magalonenſem Toletano in concilio VIII. ſediſſe volunt anno 653. ſed Eume-
Ibid. pag. 547. rius inter abbates tantum locum obtinuit; Georgius vero Agathenſis antiſtes, non Magalonenſis C inſcribitur.

III. Gumildus.

Gumildus, qui & Guimildus, Wimildus ac Guimilus cognominatur, Geneſium in faſtis Magalonenſibus excipit. Pſeudopontifex Roderico, deteſtandus vero Juliano Toletano antiſtes Ma-
672. galonam tenebat anno ſaltem 672. quo una cum Ramiro abbate, Hilderico Nemauſenſi comite, aliiſque, qui Wambam recens electum regem nolebant, rebellibus ſocium ſe adjunxit. Horum perduellium furorem, qui cæde & incendio Galliam Gothicam vaſtabant, ut inhiberet rex D Wamba, captis Narbona, Agatha, Biterris, Magalonam quoque appulit, cui terra marique cinctæ juſtus ultor imminebat: conſternatus inſperato belli nuncio Gumildus, de ſumma rerum diffidens, fuga ſe texit, deſertoque grege, Nemauſum ad Paulum tyrannidis principem confu-
673. git anno 673. De hoc Julianus Toletanæ ſedis
Quercetan. tom. 1. pag. 821. epiſcopus ſcribit: *In Magalonenſi urbe Gumildus loci antiſtes cum ad obſidionem ſui circumfuſum videret exercitum, urbemque ipſam non tam ab his, qui per terras pugnaturi acceſſerant, quam ab his cingi qui navale prælium acturi, per maria commeaverant, hujus rei clade perterritus compendii viam arripuit,* E *Nemauſumque ſe cum Paulo ſocium contulit. Sed cum exercitus Hiſpaniæ Gumildum effugiſſe perſenſit, civitatem mox Magalonenſem non diſſimili victoria cepit.* Expugnata vero Nemauſo, captoque cum aliis Gumildo, victor Wamba rebellibus vincula injici jubet, captivoſque ad ſe adduci, quorum cum amentiam increpaſſet, ita vitam ſupplicibus donavit, ut cuſtodiri ſontes ab exercitu mandaret. Triduo poſt in rebelles capitali ſententia lata, qui ex conciliorum legibus morte turpiſſima mori debuiſſent, hos precibus Argebadi Narbonenſis archiepiſcopi exoratus ponere cæſariem & decalvari ſatis habuit rex Wamba. Aliquot poſt menſibus Toletum reverſus, victori ſimilis urbem ingreditur: agmen rebelles barba & capite raſis, nudis pedibus, atque pannoſi in camelis ducebant, peractaque pompa ſontes perpetuo carceri ſunt mancipati, quos tamen anno regni ſui IV. liberavit Wambæ ſucceſſor Ervigius.

Quinam poſt tot excitatas tragœdias Gumildi fuerit exitus Gariello ipſi ignotum. Quidquid inſuper addit nullo nititur fundamento.

IV. Vincentius.

Magalonenſe pedum jam tenebat Vincentius
anno 683. quo cum reliquis epiſcopis Ervigii 683.
regis concilio Toletano XIII. pridie non. Nov. *Aguirr tom. 2. pag. 702.*
præſens interfuit. Quandiu autem vitam protraxerit incertum, & an adhuc ſederet cum Carolus Martellus Magalonam anno 737. delevit, *Pagi ad hunc annum n. 10.*
ne iterum inſulam illam Saraceni ex Hiſpania eo navigiis delati invaderent oramque maritimam Septimaniæ deprædarentur. Magalona everſa, epiſcopus & canonici Suſtantionem fugere, vicum Antonini itinerario & Jeroſolymitano tabulæque Peutingerianæ notum, ab urbe Montiſpeſſuli mille paſſibus diſtantem, inibique ſacra peregere uſque ad Arnaldi præſulis tempora. Magalonam poſtea incultam & deſertam Pipino regi Franco-
rum tradidit anno 752. qui comitatum quoad- 752.
uſque vixit tenuit pater S. Benedicti Anianenſis abbatis. Pipinus vero hanc civitatem Gallicano adunavit imperio, cui ab hoc tempore ſemper paruit.

Porro per ſæculum aut circiter deflenda fuit non ſolum Magalonenſis, ſed & omnium fere Galliæ eccleſiarum facies, quæ avaritia principum & ambitione aulicorum cum ſacerdotia aut venderentur, aut militibus quaſi in prædam traderentur, in miſerabilem trahebantur ruinam.

V. Johannes I.

Concilio Narbonenſi imperatoris Caroli anno *Ch. 11 col. 3.*
XXIII. Chriſti 791. VII. calend. Julii habito
præſertim adverſus Felicem Urgellitanæ ſedis epi- 791.
ſcopum, necnon & pro limitibus archiepiſcopatus Narbonenſis definiendis cum plurimis epiſcopis ſubſcribit Johannes Madolonenſis epiſcopus.

Amicus autem quem Vincentio ſubſtituunt, Johannique præponunt nonnulli, non fuit epiſcopus, ſed comes Magalonenſis, ut conſtat ex
actis hujuſce concilii a Catello vulgati. Utrum *Comment. Occit. pag. 743.*
vero fuerit Amicus ſancti Benedicti Anianenſis *Part. 1. pag. 74.*
avus, ut vult Gariellus, an ejuſdem frater, ut Sammarthani, quid hæc ad nos!

VI. Ricuinus I.

Verdalæ & Catello ignotus, ſola Garielli au- *Ibid. p. 82.*
ctoritate nititur Ricuinus. Hunc ex vetuſtis membranis virum litteratum repræſentat, in omni morum honeſtate præclarum, ſtrenuiſſimum pro Chriſti fide militem, cui Ludovicus pius imperator multa dona & privilegia conceſſit. Quin-
quennio toto Magalonenſi eodem auctore præfuit 812.
eccleſiæ ab anno ſcilicet 812. ad 817. 817.

ANNI CHRISTI

VII. ARGEMIRUS.

Ibid. p. 84. Si Gariello fides, deſuncto an. 817. Ricuino,
Bernardus Septimaniæ dux Fulbodum ſubſtituit,
virum quidem divitiis & genere conſpicuum, ſed
meritis degenerem, & alieni præter ceteros ap-
petentem, quem plebs & clerus cum minime
probaret, Fredolum Suſtantionenſem nobilem
virtute clarum elegere. Graves inde ſubortas con-
tentiones compoſuit Ludovicus pius imperator,
818. cum Argemirum præſulem anno 818. renuncia-
vit legatione nuper apud ſe ſtrenue defunctum.
Hic ſtatim aula relicta, iniit poſſeſſionem, man-
datis prius & litteris inſtructus, quibus diſſiden-
tes animos ad concordiam revocaret. At Bernar-
dus dux repulſam paſſus, vindictæ appetens,
vaſtat agros, ædes evertit, templa diripit, in
Argemiri fautores ſævit; de quibus cum Maga-
lonenſes nobiles apud imperatorem conqueſti
eſſent, Bonifacium & Donatum comites, ac una
Adebraldum abbatem miſit, qui Bernardi cona-
tus cohibuerunt, ereptaque ſacris ædibus reſtitui
curarunt. Huc uſque Gariellus, qui allata nulla
auctoritate confirmat. Sed 1°. de his omnibus
altum apud Verdalam, qui longe ante Gariellum
Magalonenſium antiſtitum ſeriem contexuit, ſilen-
tium. 2°. Bernardus Septimaniæ ducatum ante
annum 820. non videtur obtinuiſſe, quo Beræ
in exilium acto ſucceſſit comes Barcinonæ & dux
Septimaniæ. Attamen Argemirus Ricuinum jam
819. exceperat anno 819. ut conſtat ex diplomate
Ch. II. col. 341. Ludovici pii eccleſiæ Magalonenſi Villam no-
vam reſtituentis, quam Roberto comiti nuper
defuncto in beneficium prius dederat. Non ſolum
autem Villam novam, ſed & ea quæ a Ca-
rolo Martello anno 737. Magalonenſi eccleſiæ
ablata fuerant, qua apud imperatorem valebat
gratia, recepit Argemirus. De his Verdala ſic
habet: *Inter cetera beneficia quæ Magalonenſi eccle-
ſiæ Ludovicus imperator plurima contulit ſanctiſſimo
Argemiro eccleſiæ Magalonenſi præſulante pro æter-
na vitæ præmio capeſſendo, Villam novam prope
Magalonam, quam Carolus Martellus ejus pro-
avus in odium Saracenorum eccleſiæ abſtulerat, prout
in privilegiis ſuis continetur, pleno dominio in perpe-
tuum poſſidendam reſtituit: præterea villam de Ter-
rali, villam de Baianicis, villam de Vedatio, villam
de Montellis, villam de Chauleto, & villam de
Cocone cum omnibus pertinentiis ſuis eidem epiſcopo
donavit.* Peculiari inſuper diplomate Magalonen-
ſem eccleſiam cum omnibus ad eam juſte & lega-
liter ſpectantibus ſub ſua conſtituit defenſione,
immunitate & tuitione, ita ut clerici in ea ſede
degentes, Deo liberius valerent militare. Deni-
que vir plenus meritis & cœlo dignus Argemi-
rus, ut teſtatur vetus inſtrumentum, animam
exhalavit.

VIII. STABILIS.

Omiſſus a nobis Johannem inter & Ricui-
num, hic reponendus, ipſo non abnuente Ga-
riello, Stabilis, qui & Stabellus, & Stabulus
nuncupatur. Innoteſcit enim ex vita S. Benedicti
abbatis Anianenſis ab Ardone auctore coætaneo
A concinnata: inibi autem pius auctor tradit ipſa
hora qua ſanctus abbas migravit ad Chriſtum in
monaſterio Indenſi, III. videlicet idus Februarii
anno 821. ejus obitum Stabulo epiſcopo Maga- 821.
lonenſi, in cujus diœceſi ſitum erat Anianæ mo-
naſterium, cœlitus fuiſſe revelatum. Numquid is
eſt Stabilis epiſcopus, qui miſſus dominicus com-
mutationi ab Anaſtaſio abbate Conchenſi cum
Bertrando vaſſo dominico faciendæ deſignatus
ab imperatore Ludovico præfuit anno X. regni
ejus, Chriſti vero 823. Inſtrumentum reperies 823.
in appendice capitularium tom. 2. col. 1424.
Conſecrationem autem altaris Anianenſis non cu-
B ro, ut pote quam fictitiam demonſtravit Cointius.

IX. MALDOMARIS.

Hunc conjiciunt ante Abbonem Magalonæ
ſediſſe præſulem nuperi rerum Occitanarum ſcri-
ptores ex actis concilii Portuenſis a Baluzio editi. Concil. Narb. p. 3.
Et certe Maldomaris epiſcopus inibi alodem pa-
rochiæ de Cocone haud procul Montepeſſulano
ſitæ dicitur poſſediſſe, ſed nec ſedes aſſignatur,
nec annotatur tempus.

X. ABBO.

Chirographum appoſuit Abbo privilegio,
C quod Trenorchianis conceſſum eſt in conventu
Cabilonenſi anno 875. Subſcripſit & canonibus 875.
ſynodi Tricaſſinæ anno 878. menſe Auguſto. 878.
Recenſetur inter antiſtites, qui ad ſynodum Ne-
mauſenſem in villa Portu convenerunt XV. cal.
Decembr. anno 887. pro reſtitutione Servidei 887.
epiſcopi Gerundenſis. Tandem in altera ſynodo
Nemauſenſi in villa Portu anno 897. litem ha- 897.
buit adverſus Adalfredum preſbyterum, cui eccle- Ibidem.
ſiam ſancti Johannis Baptiſtæ de Cocone juſſus
eſt integram reſtituere.

XI. GONTARIUS.

D Gontarii ſeu Gunterii ſubſcriptum nomen le-
gitur in charta, quam Emma venerabilis abbatiſſa Ch. XII. col. 13.
ſancti Johannis Baptiſtæ obtulit confirmandam
in cœtu epiſcoporum apud Barcinonam in eccle-
ſia ſanctæ Crucis anno 906. indict. VIII. congre- 906.
gato ſub Arnuſto Narbonenſi metropolitano. In-
terfuit ſynodo apud ſanctum Tiberium in diœceſi
Agathenſi an. 907. habitæ. Recenſetur & inter 907.
epiſcopos, qui concilio apud Juncarias territorii
Magalonenſis in eccleſia ſancti Vincentii V. non.
Maii anno 909. adfuerunt. Prius quidem lege- 909.
batur anno 894. ex mendoſo codice Sirmondi
quo factum eſt, inquit Coſſartius in notis ad hanc Tom. 9. concil. col. 520.
E ſynodum, *ut Galliæ Chriſtianæ auctores epiſcopos
omnes, quorum hic ſubſcripta ſunt nomina, ad hunc
annum allegarint, prudenter quidem, ſed minus feli-
citer peſſimi codicis vitio.* Hæc autem S. Vincentii
baſilica olim celebris, ab epiſcopis Magalonenſi-
bus poſtea Benedictinis Caſæ Dei conceſſa, a
ſectariis diruta fuit, nuncque nobilitatis ſuæ tan-
tum rudera oſtentat.

XII. PONTIUS.

Gontario Wibaldum Gariello duce ſufficiunt
Sammarthani, nos vero inſtrumentorum fide

Digitized by Google

Pontium, qui anno 937. interfuit conſecrationi
eccleſiæ S. Pontii Tomeriarum cum Wadaldo
Elnenſi, aliiſque epiſcopis, qui poſtea ad conci-
937. lium Auſedinenſe ſimul omnes convenerunt.
Subſcripſit litteris Aimerici Narbonenſis archie-
piſcopi & Rodaldi Biterrenſis epiſcopi datis menſe
940. Auguſto anno 940. pro eodem monaſterio. De-
nique concilio apud Narbonam in eccleſia SS.
947. Juſti & Paſtoris anno 947. habito adfuit, ubi
in locum Wadaldi electus eſt Riculfus epiſco-
Ch. VII. col. 481. pus Helenenſis. Vide hujus electionis acta in ap-
pendice.

XIII. Ricuinus II.

Ricuinus alter, qui a Bernardo Guidonis Ri-
quitius, aut Riquinus perperam appellatur, a
ſancto Fulcranno Leutevenſi epiſcopo ad conſe-
Ch. IV. col. 267. crationem baſilicæ ſancti Geneſii cum Aimerico
975. Narbonenſi vocatus anno 975. adfuit. Ad eum-
dem revocat annum Gariellus Ricuino epiſcopo
factam a ſororibus ſancti Fulcranni Montiſpeſſu-
lani donationem Lothario Ludovici Tranſma-
rini nato regnante. Rem ſic exprimit Verdala in
catalogo præſulum Magalonæ. *Duæ quondam,
ut in ſcriptis & fama præcinente comperimus, fue-
runt ſorores, quarum altera Montempeſſulanum,
Montempeſſulanellum altera in allodium poſſidebant.
Beatus Fulcrannus a Suſtantionenſium comitum
ſtemmate maternum ſanguinem ducens, Magalonen-
ſis archidiaconus, glorioſiſſimus poſtmodum Lodo-
venſis epiſcopus iſtarum frater fuiſſe comprobatur:
verum iſtæ cum meliori conſilio revolviſſent, quod inor-
dinato & præcipiti excurſu tranſeat mundus &
concupiſcentia ejus, de terrena ac tranſitoria poſſeſ-
ſione ſtatuerunt efficere, quo poſſent cæleſtia in per-
petuum poſſidere: earum itaque fuit deliberationis
conſilium, ut poſſeſſionem & poſſeſſionis jus, quod in
his villis & in pertinentiis ad illas videbantur habere,
ad Magalonenſem eccleſiam jure perpetuo poſſiden-
dum transferrent: hoc ergo votum Domino perſolven-
tes, has villas cum adjacentiis ſuis Domino Deo &
beatis apoſtolis Petro & Paulo, Magalonenſi ſedi,
& Ricuino ejuſdem ſedis venerabili epiſcopo dona-
tione in perpetuum valitura deſtinaverunt.* Atque
hinc notam Monſpelii repetunt nonnulli origi-
nem, quibus non ſatis arridet quidquid ad diſ-
Part. 1. p. 83. & 93. cernendam ab origine donationem commentus
eſt Gariellus. Et certe in annalibus Fuldenſibus,
quo potiſſimum ad decoranda Monſpelii cuna-
bula uſus eſt fundamento, ne verbum quidem.
Non multo poſt Ricuinus feudi titulo Monſpe-
lium tradidit, ut diſcimus ex eodem Verdala.
Erat tunc temporis (circa an. 985.) inquit, *in
his partibus vir nobilis quidam Guido nomine, qui,
ut nobis traditum eſt, extorris ſine prædiis cum Mel-
gorienſi comite militabat; hic quadam die venerabi-
lem adiit Ricuinum Magalonenſem epiſcopum, &
ut ei Montempeſſulanum ad feudum donaret, mul-
tum precibus impetravit. Accepit ergo Guido a Ri-
cuino epiſcopo Montempeſſulanum ad feudum, &
præſtitit ei fidelitatem & homagium expoſita ſecuri-
tate, ut ei & Magalonenſis ſedis canonicis dein-
Comment. Occitan. p. 618. ceps fidelis eſſet in omnibus.* Hactenus Verdala,
quem errore nominis lapſum putat Catellus, qui

A Guidonis loco Guillelmum ſubſtituit, a quo Guil-
lelmorum omnium Monſpelii toparcharum cla-
riſſima prodiit familia, quæ Conſtantinopolis &
Burgundiæ principibus ſtirpis regiæ feminis
conjugio ſociata eſt, ac Mariam Monſpelii here-
dem & dominam protulit Petro Aragonum regi
in matrimonium elocatam. Alias idem Verdala
Ricuino epiſcopo incertis temporibus factas com-
memorat donationes, quas hic ex ipſo delibare
juvat. *Berengarius illuſtriſſimus comes Melgorienſis
pro animabus Giſlæ comitiſſæ uxoris ſuæ & Ber-
nardi filii ſui caſtrum de Gigeano, quod a Ricuino
Magalonenſi epiſcopo per donationem habuerat,
B eidem eccleſiæ Magalonenſi reddere congruum duxit:
caſtrum vero de Veruna cum omnibus quæ in ejus
terminio Fredolus de jure poſſidebat, Ricuino Ma-
galonenſi epiſcopo in integrum recognovit, & tunc
uſque in hodiernum diem qui poſt eum loco ejus here-
ditario jure ſucceſſerunt, a Magalonenſi epiſcopo in
beneficium habuerunt. Girardus quidam nobilis vir
villam de Vico cum omnibus adjacentiis ſuis Maga-
lonenſi eccleſiæ donavit. Bernardus item comes Mel-
gorienſis nobiliſſimus villam de Pruneto, quæ eſt in
territorio Biterrenſi, villam de Xindrio, villam de
Arboratio & de Murmurunegues, & in vicaria
Agonenſi eccleſiam ſancti Baudilii cum omnibus ad
C ipſam pertinentibus, & villam de Aguſanicis, &
villam de Novigens Magalonenſis eccleſiæ dominio
ſubjugavit. Auſtraldus præclariſſimus vir villam, quæ
Virag appellatur, Magalonenſi eccleſiæ & Ricuino
ejuſdem ſedis epiſcopo pleno jure tradidit poſſiden-
dam. Ipſe etiam Auſtraldus villam de Maſcalgo
Magalonenſis ſedis prædiis adſcripſit. Eccleſia nam-
que de Rouet, villa de Perols, villa ſancti Dionyſii
de Geneſteto cum omnibus adjacentiis ſuis, Maga-
lonenſis ſedis ab antiquo allodia nuncupantur, villam
autem de Lunello veteri & villam S. Briccii, villam
de Pratis, villam de Jacone cum pertinentiis ſuis,
&c. Magalonenſis eccleſia per tempora multa in
D allodium poſſedit.* Huc uſque Verdala.

XIV. Petrus I.

Petrus filius Bernardi II. comitis Melgorienſis
ex Senegunda uxore, ad inſulas Magalonenſes
vocatus, præerat anno 988. ut elicitur ex charta 988.
donationis factæ a Senegunde comitiſſa Melgo-
rienſi Petri parente, quæ eo circiter tempore
Gellonenſi monaſterio largita legitur eccleſiam
S. Reparatæ in pago Magalonenſi x. cal. Mart.
Una cum plurimis aliis prælatis convenit anno
1004. apud Pſalmodium pro reſtauranda hac 1004.
abbatia. Præſulis hujuſce temporibus Bernardus
E comes Suſtantionenſis donavit monaſterio ſancti
Michaelis de Cluſa eccleſiam ſanctæ Crucis, quæ
eſt prope Melgorium anno 1005. Petrus aucto- 1005.
ritate ſua confirmavit decretum, quod Ermen-
gaudus epiſcopus Urgellenſis emiſit XIV. calend.
Decembr. anno 1010. de vita canonica in ma- 1010.
trice eccleſia inſtituenda. Sigillum ſuum appoſuit
bullæ Benedicti VIII. in favorem eccleſiæ Urgel-
lenſis datæ anno 1013. Subſcriptione ſua con- 1013.
firmavit anno 1019. XV. calend. Aug. indict. 1019.
XI. chartam fundationis parthenonis Cariloci in Ch. VI. col. 346.
diœceſi Magalonenſi a Godranno conſtructi,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI cujus filiæ Judithæ primæ abbatiſſæ electioni
xii. calend. Dec. anno 1025. Petrus epiſcopus
Ch. vii. col. 347. adhuc ſubſcripſit. Quouſque ſederit ex legitimis
non conſtat documentis.

1025.

XV. Arnaldus I.

Eccleſiam Magalonenſem adminiſtrandam ſuſ-
1030. cepit Arnaldus circa annum 1030. ut colligitur
Mart. vet. ſcript. t. 7. pag. 56. ex tabulis Biterrenſibus. Concilio Narbonenſi a
Wifredo archiepiſcopo circa 1032. habito ſub-
ſcripſit, ubi confirmata privilegia monaſterii Ca-
nigonenſis. Hunc autem ſuſcitavit Deus qui col-
lapſam relevaret Magalonam. Propterea præſula-
tus ſui initio Romanam B. Petri cathedram con-
venit, bullamque a Johanne XIX. ſummo pon-
tifice obtinuit, qua fideles invitat ad reſarciendas
eccleſiæ Magalonenſis ruinas, decretumque ſuum
ab epiſcopis firmari præcipit, quod & quatuor-
decim præſtiterunt, quorum videſis nomina apud
Verdalam, qui Johannis epiſtolæ tenorem exhi-
bet in ſuo Magalonenſium epiſcoporum catalogo.
Reverſus Arnaldus piorum opitulante manu,
magna ſollicitudine opus aggreditur, domos ædi-
ficat, Magalonenſem inſulam muris & turribus
cingit, novæque, ut ita dicam, urbis fundamenta
jacit, ad quam exædificatam, cum per trecen-
tos annos Suſtantione ſedem habuiſſent Magalo-
nenſes antiſtites, tandem poſtliminio Arnaldo
duce reverſi ſunt anno 1037. Præterea adverſus
Saracenorum excurſiones officinas omnes ne-
ceſſarias, arcem novam, & pontem qui conti-
nenti inſulam connecteret, operoſo ſumtu con-
ſtrui fecit: adeo incolarum aliorumque abunda-
bant eleemoſynæ, qui cenſus, prædia, allodia,
terras, pecunias, & alia bona pro redemtione
ſuorum peccaminum eccleſiæ conferebant, inquit
Verdala. Conſtructa urbe, cathedrali renovandæ
Marc. Hiſp. pag. 438. animum adjecit. Interim conventui epiſcoporum
1035. anno 1035. ix. calend. Jun. habito interfuit, in
quo Coxanenſi monaſterio confirmata eccleſia B.
Mariæ *inter ambas aquas*, ejuſque loci immunitas
Aguirr. t. 3. pag. 202. ſtatuta & definita. Dedicationi novæ eccleſiæ
1038. Gerundenſis xi. calend. Octobr. an. 1038. cum
aliis epiſcopis præſens adfuit; quo etiam anno
adſtitit conventui Rivipullenſi. Almiburgi novæ
1042. Ch. viii. col. 348. ſancti Geneſii abbatiſſæ benedictionis munus
impendit Dominica quadrageſimæ anno 1042.
Anecdot. t. 4. col. 84. indict. x. Concilio Narbonenſi habito xvi. cal.
1043. Aprilis anno 1043. adverſus invaſores bonorum
monaſterii Coxanenſis adſtitit. Conſecrationi ec-
cleſiæ ſancti Michaelis Fluvianenſis in comitatu
Aguirr. t. 3. pag. 206. Emporitano interfuit die 26. Julii anno 1045.
1045. & confirmavit quædam privilegia eidem a Gui-
fredo metropolitano conceſſa. Recenſetur inter
1050. epiſcopos, qui concilium idibus Juliis an 1050.
apud ſanctum Tiberium in diœceſi Agathenſi
celebrarunt adverſus invaſores eccleſiarum & poſ-
ſeſſionum monaſterii Arulenſis. Alteri adſtitit
concilio a Guifredo metropolita apud Narbo-
1054. nam coacto viii. calend. Septembr. 1054. ubi
actum de pace & treuga. Abſolutis tandem novæ
baſilicæ ædificiis, & ad culmen auſpice Deo &
piorum ope perductis, complurium antiſtitum
cœtum convocavit, qui novam ſolemni ritu

A eccleſiam conſecrarent anno exeunte 1054. aut ANNI CHRISTI
ineunte 1055. Adfuiſſe perhibentur Guiniman-
nus archiepiſcopus Ebredunenſis, Auſtindus Au-
ſcienſis, Frotarius epiſc. Nemauſenſis, Bernardus
Biter. Gontarius Agathenſis, Roſtagnus Leu-
tevenſis, Hugo Ucecienſis, Elephantus Aptenſis,
Giſlebertus Barcinonenſis, Arnaldus Elnen-
ſis, Petrus Carcaſſonenſis, & ipſe diœceſanus
Arnaldus, qui ſimul congregati circa pœnitentiæ
rigorem mitigandum & eleemoſynis redimen-
dum decreta quædam ſanxerunt. Cum autem vel
bellorum vitio, vel epiſcoporum negligentia de-
pravati fuiſſent Magalonenſium eccleſiaſticorum
B mores, ad idque impudentiæ deveniſſent ſacer-
dotes, ut palam uxores ducerent, peſſimum mo-
rem abolevit Arnaldus; totuſque in reformando
clero, a canonicis ſuis initium fecit, quos ut ad
primigenia canonici ordinis inſtituta revocaret,
beatique Auguſtini ad diſciplinam ſuſcipiendam
induceret fruſtra omnia tentavit. Sed ne quid de
neceſſariis ad vitam regularem deeſſet, uberior-
que proventuum copia ad Dei cultum citius alli-
ceret, emit ſtagnum Magalonæ a comitiſſa Mel-
gorii & ipſius pulmentum, retentis ſibi decimis
& dominio, ac pratum de Villa nova, condami-
nam & hortum ei contiguum, necnon molen-
C dina de Tragamendicos ſua propria, planterium
de Cocone dedit liberaliter communiæ canoni-
corum, ex ipſo Verdala. Aliam quoque ſtagni
partem circa idem tempus anno videlicet 1055. 1055.
eidem eccleſiæ conceſſit Adela comitiſſa Mel-
gorii, cujus ſeriem ex archivo epiſcopali excer-
ptam poſt Sammarthanos in appendice retuli- Ch. ix. col. 348.
mus. At tot beneficiis ſurdi adhuc canonici, plu-
rimum Arnaldo obſtitere, qui quod animo con-
ceperat ante obitum perficere non potuit. Cum
ceteris epiſcopis peſti ſimoniacæ pharmacum attu-
lit in concilio apud Toloſam die 13. Septembr.
anno 1056. habito, in quo cum canonici Biter- 1056.
D renſes coram Guifredo Narbonenſi & Raiam-
baldo Arelatenſi archiepiſcopis conqueſti fuiſ-
ſent, quod duas quas a Stephano Biterrenſi dono
acceperant condaminas, abſtuliſſet Arnaldus, has
a quo tenebat Bernardo Biterrenſi epiſcopo reſti-
tuit viii. id. Febr. anno 1057. Subſcripſit pri- 1057.
vilegio ab Heli duce urbis Deniæ & inſularum
Balearium vii. calend. Jan. anno 1058. eccleſiæ 1058.
Barcinonenſi conceſſo, quo omnes eccleſias,
necnon epiſcopatum regni ſui Giſlaberto epiſcopo Aguirr. t. 3. pag. 224.
ejuſque ſucceſſoribus ſubdidit. Denique beatis
Matthæo, Paulo, & Nicolao ædibus excitatis,
cœmeterioque in ſuburbiis ritu chriſtiano erecto,
E ſacrum Domini ſepulcrum inviſit, & poſt redi-
tum ſancta morte quievit Villæ novæ an. circiter
1060. poſt triginta in epiſcopatu cum laude 1060.
exactos annos. Tranſlatus Magalonam iv. cal.
Jul. hoc habet epitaphium apud Verdalam.

Hic jacet Arnaldus ſedis pater hujus & auctor,
Annis triginta præditus officio.
Qui poſtquam Jeroſolymam devotus adivit,
Ut rediit, in Villa fertur obiiſſe nova;
Protinus hic Julias tranſlatus quarto calendas,
In foribus clauſtri ſub gradibus ſitus eſt.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Nocte vero monitus præſul poſt eum Gothofredus
Iſtud condigno tranſtulit obſequio.

Ejus quoque vitam brevi elegia exponit idem Verdala, ubi reſtaurator Magalonæ prædicatur in verſibus archivi epiſcopalis, in quibus poſt deſcriptam ejus a Carolo Martello cladem & everſionem Nemauſi, hæc ſubjungit.

Inde manens annis urbs hæc deſerta trecentis,
Tandem pontificem repperit artificem.
Præſulis Arnaldi ſit ſemper ſubdita laudi,
Cujus nacta vicem, crevit in hunc apicem.
Hic muros jecit, turres hic undique fecit,
Clerum divinis contulit officiis,
Ipſe gradum clauſit, quo prædo piraticus hauſit
Sæpe latrociniis littora noſtra ſuis.
Navibus introitus per eum gradus alter apertus
Non procul a terris eſt, Magalona, tuis,
Illicitumque thorum damnavit preſbyterorum,
Pontem conſtituit, trans mare poſt abiit.
Ut rediit, moritur, in ſede ſua ſepelitur,
A ſe compoſitum ſervet ut ille locum.

XVI. Bertrandus.

Arnaldo ante annum 1061. defuncto in pon-
tificia dignitate ſucceſſit, aut potius irrepſit, in-
quit Gariellus, longe impar Bertrandus, qui &
Ch. xii. col. 177. Bertrannus. Litteris Almodis comitiſſæ & Rai-
mundi ejus filii comitis Ruthenenſis pro mona-
ſterio Cluniacenſi xviii. calend. Januarii anno
1066. 1066. datis ſubſcripſit. Præſulis hujuſce tempo-
ribus Petrus comes Melgorienſis eccleſiæ Maga-
lonenſi pro mille ſolidis oppigneravit die 13.
1079. Julii anno 1079. partem ſuam navium quæ ad
mare aut portum pertinebant. Menſe elapſo has
eidem donavit naves die Veneris v. id. Auguſti.
Ch. x. col. 349. Chartam hujuſce donationis videſis inter inſtru-
menta. De Bertrando autem quid laude dignum
fruſtra apud ſcriptores Magalonenſes quæſieris:
hunc enim mercenarium paſtorem, ſimoniæque
tabe infectum exhibent, quales tunc temporis
omnes fere per Gallias erant epiſcopi. Apud
ſummum pontificem accuſatus, quod res eccleſiæ
aut furaretur, aut venderet, aut in uſus verteret
profanos, Romam citatur; at tribunali apoſto-
lico ſiſtere ſe pertinacius abnuit: quinimo ſuſpen-
ſus ab epiſcopali munere, & a ſacrificio cele-
brando prohibitus, nihilominus celebravit. Tan-
dem e ſede Magalonenſi, quam ſacrilege adierat,
impieque occupabat, juſto judicio in perpetuum
1080. ejectus fuit anno 1080. Sunt tamen qui Ber-
trandum delictorum in pœnitentiam converſum
chriſtiano fine quieviſſe affirment, quos nec de-
fendere, nec confutare eſt animus.

XVII. Gothofredus.

Bertrandi depulſi in locum eodem anno juxta
canones ſuffectus eſt Gothofredus, qui Gotha-
fredus, Gothefridus, & Gaufridus paſſim appel-
latur. Hunc ſtirpe nobilem, at virtute ipſa magis
conſpicuum a Raimundo comite Suſtantionenſi
P. 1. pag. 117. deſignatum prius vult Gariellus, ſed pace tanti
viri dixerim, Petrus, non Raimundus, tunc tem-
poris Magalonenſem comitatum tenebat. Electus
A autem a Dalmatio Narbonenſi archiepiſcopo
poſtea fuit conſecratus, ut diſcimus ex veteri
martyrologio Narbonenſis eccleſiæ. Non minus
autem Gothofredo præſule in eccleſiam Magalo-
nenſem liberalis fuit Suſtantionenſis comes, quam
fuerat Bertrandi temporibus, ut patet ex archivi
epiſcopalis membrana, qua Petrus anno 1082. 1082.
menſe Januario canonicis ceſſit navibus quas in
pignus pro 1213. ſolidis Melgorienſibus habe-
bant. Diverſas circa idem tempus terras & poſ-
ſeſſiones in portu navium ſitas Gothofredo eman-
cipavit idem Petrus. Monaſterio ſancti Victoris
Maſſilienſis dedit Gothofredus eccleſiam ſancti
B Michaelis de Brugeres xii. calend. Decembris
an. xxv. Philippi regis Chriſti 1084. Inſequenti 1084.
in manu ejuſdem Gothofredi comitatum ſuum
Suſtantionenſem Petrus Melgorienſis comes ſum-
mo pontifici Gregorio VII. ſub fide clientelari
Romanæ eccleſiæ contulit v. calend. Maii anni
1085. cujus donationis tabulam, ut pote di- 1085.
gnam quæ integra e ſcriniis epiſcopalibus refera-
tur, inter inſtrumenta reperies. Ex hac autem Ch. xi.
diſcimus quem in allodium tenebant comites col. 349.
Suſtantionenſes epiſcopatum Magalonenſem, a
Petro comite ſimul cum comitatu per allodium
Romanæ eccleſiæ donatum fuiſſe, ita ut penes
C Romanum pontificem deinceps ſtaret in cathe-
dra Magalonenſi ordinare, ipſiuſque auctoritate
clericis Magalonenſibus liceret epiſcopum eli-
gere, nulla comitum habita ratione. Anſelmi
Lucenſis epiſcopi exſequias Mantuæ proſecutus
eſt Gothofredus menſe Maio an. 1086. & ad- 1086.
ſtitit dedicationi eccleſiæ ſancti Stephani Balneo- Aguirr. t. 3. pag. 285.
lenſis in publico epiſcoporum conventu factæ
viii. id. Septembr. anni ejuſdem. Urbanus II. Ch. xii. col. 350.
bulla data xix. calend. Jan. an. 1088. Gotho- 1088.
fredo epiſcopo ſub Romana libertate cum bonis
ſuis confirmavit Magalonenſem eccleſiam, quam
multis temporibus Suſtantionenſes comites ſuæ
D ſubjecerant ſervituti, comitatuſque a Petro nuper
in feudum donati curam injunxit, ea lege, ut
unam auri unciam Lateranenſi palatio quotannis
perſolverent Magalonenſes epiſcopi. Concilio
Toloſano interfuit anno 1090. cum reliquis 1090.
Septimaniæ epiſcopis, qui dixerunt anathema
adverſus invaſores bonorum eccleſiæ Biterrenſis.
Litem habuit eodem anno cum Guillelmo Mon-
ſpelii toparcha, quæ compoſita fuit per Aquen-
ſem archiepiſcopum, præſuleſque Gratianopoli-
tanum & Cavellicenſem, necnon & Melgorii præ-
fectum arbitros in placito hac de re habito xiii. Ch. xiii. col. 351.
calend. Jan. 1090. indict. xiii. in quo Guil-
E lelmus inita cum Gothofredo concordia obſe-
quii clientelaris ei juramentum præſtitit, viciſ-
ſimque Gothofredus Guillelmo condonavit of-
fenſas omnes, & reſtituit feudum ipſius ante-
ceſſorum, exceptis eccleſiis de Montepeſſulano,
de Montepeſſeirecto & aliis quas dimiſit ei Guil-
lelmus. Circa id tempus quaſdam diverſis mona-
ſteriis fecit donationes: Caſadenſibus eccleſias S.
Vincentii de Junqueriis & ſancti Petri de Porſano
eo pacto contulit, ut quotannis eccleſiæ Maga-
lonenſi cenſum penderent: Gellonenſibus eccle-
ſiam ſancti Martini de Lundris largitus eſt, quarta
parte

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

parte decimarum & fructuum retenta, quam non
multo poſt tempore Magalonenſibus canonicis
tradidit : Pſalmodienſibus conceſſit eccleſias de
Celeſio, de S. Columba, de Sauſanicis, & de
Mutationibus dictas. Concilio, quod Dalmatius
in provincia Narbonenſi XIII. calend. Aprilis
1091. anno 1091. habuit, adſtitit Gothofredus, qui
1092. anno ſequenti ſuis canonicis dedit moletrinam,
cui nomen Tragamendicos, cum inſula ubi ſita
erat : in commune autem jam tum vivebant ca-
nonici, ſi fides habenda inſtrumento capituli, ex
Part. 1. pag. 123. quo Gariellus : hunc enim in finem Gothofre-
dus præſulatus ſui initio, ut vult Verdala, plures
eccleſias iis donaverat, quæ ſub hac nomencla-
tura in veteri tabulario recenſentur a Catello &
Gariello : *Univit eccleſias omnes Villæ novæ, eccleſias
SS. virginum Eulaliæ & Leucadiæ, de Vico, de
Valle, de Xindrio, de Maurino, de Cocone, de
Moutillis, de Chauleto, de Pruneto, SS. Coſmæ
& Damiani, de Juviniaco, de Alteiranicis, de
Piniano, S. Johannis de Vedacio, S. Georgii de
Doreas, S. Johannis de Muroveteri, de Monte-
peſſulaneto, omnes eccleſias Montispeſſulani, de
Senteiranicis, de Salzeto, de Novigens, S. Petri
& S. Johannis de Montearbedone, S. Michaelis,
S. Vincentii de Salviniaco, S. Salvatoris de Perolis,
S. Johannis de Fregoricis, S. Marcelli de Frayres,
S. Mariæ de Oſorio, S. Aguetis de Menojol, S.
Sepulcri de Salazone, S. Romani de Melgorio, S.
Stephani de Gineſteto, S. Dionyſii, S. Briccii, S.
Felicis de Suſtantione, de Caſtello novo, S. Ciricii,
de Claperiis, de Cornone, S. Jacobi de Pratis, S.
Bartholomæi de Balhianicis, S. Johannis de Bodia,
S. Mariæ de Gornerio & de Exalchiaco.* Anno
1093. 1093. Guillelmus Montiſpeſſulani dominus in
manibus Gothofredi ex integro reliquit VIII. cal.
Maii Dominica *Quaſimodo* in eccleſia S. Nicolai
omnes eccleſias & decimas, quas ipſe in proprio
tenebat, aut alii per eum, & hoc non coactus,
ſed ſpontanea & libera voluntate, & pro remiſ-
ſione peccatorum. Celebratæ Auguſtoduni ſy-
1094. nodo anno 1094. ſub Hugone archiepiſcopo
Lugdunenſi legato adſtitit inter alios Gotho-
fredus : in ea pronunciatum anathema contra
Henricum imperatorem & Philippum Franco-
1095. rum regem. Tum anno 1095. concilio Placen-
tino in Longobardia interfuit, ac privilegio pro
Ch. XVI. col. 183. ſancto Egidio ab Urbano papa conceſſo ſub-
Ch. XIV. col. 352. ſcripſit, a quo bullam ipſe quoque obtinuit pri-
die id. Maii, qua ſummus pontifex laudat inſtitu-
tam in eccleſia Magalonenſi ſecundum B. Augu-
ſtini regulam vitam canonicam, ejuſdemque
poſſeſſiones & eccleſias a Gothofredo conceſſas
confirmat. Inde ſatis patet id quod Arnaldus
obtinere non potuerat, ut canonici ſui voto ſe
religionis obſtringerent, a Gothofredo perfe-
ctum, & ab Urbano II. conſummatum fuiſſe.
Eodem anno in concilio apud Averniam ab eo-
dem pontifice menſe Novembr. habito con-
queſtus eſt Gothofredus, quod abbas & mona-
chi Anianenſis monaſterii ordinationes & eccle-
ſiarum conſecrationes aliunde quam a Maga-
Baluz. Miſ. t. 7. p. 70. lonenſi epiſcopo peterent, excommunicatoſque
recipere præſumerent. Huic ut mederetur abuſui

A Urbanus II. juxta præcedentem Alexandri II.
definitionem coegit abbatem coram omnibus
Gothofredo obedientiam præſtare, inauditum-
que abrogavit privilegium XIII. cal. Decembr.
Eodem adhuc anno Roſtagnus Dalmatii cum
Gothofredo commutavit *paratam* eccleſiæ de
Claperiis, ædemque Pontii Guerini, quam in
villa de Cretio comparaverat epiſcopus. Anno
1096. labente menſe Junio Urbanus II. vigilia 1096.
ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli Magalo-
nam appulit, ſequentique die habita concione
comitantibus Tarraconenſi archiepiſcopo, epi-
ſcopis vero Piſano, Albanenſi, Nemauſenſi, Si-
gnienſi, & Magalonenſi, comite Suſtantionis,
B Guillelmo Monſpelienſi, confluentibus undique
nobilibus inſulam Magalonenſem ſolemni ritu
conſecravit, omnibuſque in ea chriſtiane moritu-
ris noxarum veniam indulſit, cujus in perpe-
tuam memoriam Gothofredus ſolemnem quot-
annis indixit ſupplicationem. Magalona Nemau-
ſum appulit Urbanus, ubi concilium habuit die
6. Julii ejuſdem anni, cui adſtitit Gothofredus.
Anno eodem Dalmatius de Caſtris, uxor Her-
meſcens, Eleazar frater, & Petrus Hugo cum
eo permutarunt honorem, quem in villa ſancti
Martini de Cretio cum omnibus pertinentiis ha-
bebant. Guillelmus Arnaldi XII. cal. Septembr.
C dimiſit ei feudum, quod ab anteceſſoribus epi-
ſcopis habuerat. Guillelmus Montiſpeſſulani do-
minus e patrimonio ſuo ceſſit quoque Gotho-
fredo villam Montiſpli cum omnibus feodis.
Raimundus, Maria uxor & filii eidem ceſſerunt
honorem, quem Vitalis habebat in terminio de
Villa nova & de Xindrio. Una cum Bertrando
Narbonenſi, Gibelino Arelatenſi archiepiſcopis,
necnon & Raimundo Nemauſenſi ab Urbano II. Ch. XIX. col. 184.
electus arbiter Gothofredus declaravit abbatiam
Pſalmodienſem liberam & immunem a juriſdi-
ctione abbatiæ S. Victoris Maſſilienſis in conventu
habito apud Caiſſlarum caſtrum in diœceſi Ne-
D mauſenſi XVI. calend. Octobr. anno 1097. ut 1097.
ſatis indicant reliquæ notæ chronologicæ. Con-
firmavit eodem anno Gothofredus canoniciſque
ſancti Petri corroboravit donum ſtagni factum
prius ab Arnaldo deceſſore in opus communiæ S.
Petri, ſed poſtea ab ipſius familia uſurpatum.
Exſtat ejuſdem epiſcopi & Berengarii Agathenſis
charta pro ſancto Vincentio de Junquariis data 1098.
anno 1098. Inſequenti Gothofredus Raimundo Ch. XV. col. 354.
Melgorii comite quod albergarum & naufragii 1099.
jura, quæ ſancti Petri baſilicæ tradita genitoris
ſui codicillis fuerant, ſibi arrogaret, a ſacris in-
E terdicto, Romam ad Urbanum papam contro-
verſiam delaturus petiit, ubi concilio Romano
hebdomada tertia poſt Paſcha a ſummo pontifice
habito an. 1099. interfuit, cumque non multo
poſt eum Raimundus comes ſecutus fuiſſet, am-
boque ſe ſummo pontifici ſtitiſſent, conqueſtus
eſt epiſcopus de injuria ſibi a comite illata,
& de violato patris teſtamento, qui honorem
ſuum Romanæ ſedi largitus fuerat. Tunc Rai-
mundus in præſentia cardinalium, Gothofredi,
& adſtantium juxta teſtamentum patris ſui ceſſit
ſummo pontifici comitatum ſuum, quem de

ANNI CHRISTI

manibus ejus accepit, fecitque Urbano II. homi-
nium. Roma autem reverſus die Natali ſanctæ
Mariæ cum Gothofredo epiſcopo placitum ha-
buit præſentibus Bertrando & Augerio archidia-
conis, ac coram aliis canonicis Raimundus co-
mes dimiſit in hujus præſulis manu omnes eccle-
ſiaſticas poſſeſſiones & illicitas exactiones, quas
ſibi vendicabat in honore ſancti Petri, & epi-
ſcopo juravit auxilium contra omnes impugna-
tores. Eo ipſo anno Raimundus in procinctu
itineris ad ſanctum Jacobum Compoſtellæ ceſſit
Magalonenſi ſedi eccleſiam ſancti Coſmæ, de
qua Magalonenſes clericos inter & Anianenſes
monachos erat controverſia, & poſſeſſiones, quas
guerpivit ac donavit Gothofredo. Eodem adhuc
1100. exeunte anno, ſeu ut nunc loquimur 1100.
ineunte VIII. ſcilicet id. Jan. cum Arberto Ave-
nionenſi epiſcopo, Fulcone Pſalmodienſi, &
Letberto ſancti Rufi abbatibus arbiter fuit Go-
thofredus initæ inter Raimundum Nemauſenſem
epiſcopum & Pontium abbatem Caſæ Dei con-
cordiæ ſuper eccleſia ſanctæ Mariæ & ſancti
Baudilii Nemauſenſis. Anno 1100. Pontius Jor-
dani ad Jeroſolymitanum ſe accingens iter, Go-
thofredo & canonicis divendidit quoſdam caba-
neſios, terras, vineas & hortos pro 170. ſolid.
Ch. VIII. col. 83. Melgor. Subſcripſit Gothofredus unioni ſancti
Aniani cum S. Pontio Tomeriarum factæ a Ber-
trando archiepiſcopo & canonicis Narbonenſibus
1101. XIV. calend. Aprilis anno 1101. Canonicorum
communiæ dedit & univit eccleſias de Caſtello
novo, ſancti Martini de Cretio, ſanctæ Eulaliæ
1102. de Miravalle, & de Veruna anno 1102. Clien-
telare obſequium a Petro Roſtagni filio admiſit
1103. pro Caſtro de Veruna anno 1103. Hunc autem
aut ſaltem ſequentis initium non exceſſit Gotho-
fredus: die enim 9. Maii anno 1125. Galterus
ejus ſucceſſor vigeſimum ſecundum pontificatus
agebat annum, ut conſtat ex veteri inſtrumento.
Obierat itaque jam Gothofredus ſaltem menſe
Maio anno 1104. In necrologio ſancti Roberti
de Cornilione obitus ejus annotatur die XI. cal.
Jan. aut Junii. De loco ubi defunctus eſt diſſi-
dent eruditi: vult Gariellus cujuſdam apud Ver-
dalam vatis auctoritate nixus, terram ſanctam
ante obitum profectum Gothofredum, inibi in
Peregrini montis arce ſupremum obiiſſe diem.
Sunt & quibus longinqua hæc minus arridet
peregrinatio, ſatiuſque videtur ibi defunctum
fuiſſe, ubi anno adhuc 1103. degebat, apud Ma-
galonam. Quæ de Gothofredi epiſtola & exſe-
quiis in Palæſtina recitat Gariellus, ſua cadunt
ſponte, ſi fictitium eſt, ut putant, iter tranſ-
marinum. Quidquid id eſt, epitaphii loco exſtant
hi verſus prioribus de Arnaldo adjuncti:

Inde Deo fidus ſucceſſit ei Gothofredus,
Ante ſimoniaco præſule depoſito.
Hic penitus munus virtutum contigit unus,
Doctor veridicus, pontificumque decus.
Nos hic apoſtolicæ fundavit in ordine vitæ,
Et libertatem reddidit eccleſiæ.
Militibus tulit eccleſias, comiteſque coegit
Se verſis vicibus ſubdere præſulibus.
Poſt mare tranſivit, loca contemplatus obivit,
Conditus in gremio, mons Peregrine, tuo.

XVIII. GALTERUS.

Gothofredum proxime excepit Galterus ex
Inſulis oppido Flandriæ oriundus, vir in divinis
ſtudiis longo ſtudio exercitatus, & ſæcularium
litterarum non ignarus, ingenio præſtans, &
clarus eloquio, qui ſuo tempore propter doctri-
nam & eruditionem magno fuit in pretio. Hic
ille namque eſt Galterus, quem a Waltero epi-
ſcopo Magolenſi, de quo Trithemius, perperam
ſecernit Gariellus: non enim Magolenſem, ſed
Magalonenſem apud Trithemium legendum pro-
bat epiſtola ipſiuſmet Galteri ad Robertum præ-
poſitum Inſulanum edita a Mabillonio, cum *Analect. tom. 1. pag. 289.*
Maagalæ in Palæſtina, vel Magalis in Hiſpania
nullum adſcribat pontificatum epiſcopatuum no-
titia. Ex hac autem & altera a Brunone Signienſi
epiſcopo ad Galterum data, quam habes tom.
XII. ſpicileg. p. 79. apparet Galterum ſcripturis
ſacris plurimum ſtuduiſſe tum cum apud Inſulas
moraretur. Sub Gothofredi poſtea diſciplina me-
ruiſſe, antequam fieret epiſcopus, docent Ver-
dalæ carmina. Defuncto autem magiſtro ſucceſſit
diſcipulus an. 1103. aut ſaltem 1104. ut liquet 1104.
ex veteri charta data VII. id. Maii anno 1125.
quem vigeſimum ſecundum præſulatus ſui annu-
merabat Galterus, ut diximus. Factus epiſcopus
animum adjecit ut ædes ſacras reſtauraret, nempe
Magalonenſem baſilicam ex parte dejectam ſuſ-
fulſit, turrim ſancti Sepulcri, triclinium, dor-
mitorium, conclave a fundamentis excitavit,
ſacerdotalem eccleſiæ ſuppellectilem auxit, au-
ream, argenteam, ſericamque tradidit, eccleſias
ſancti Briccii & de Laureto canonicis largitus eſt.
A Paſcali II. una cum aliis decem arbitris ele-
ctus eſt, qui ortam Caſadenſem inter & Ania- *Ch. V. col. 297.*
nenſem abbates ſuper monaſterio de Gordani-
cis querelam referrent, quam Valentiæ compeſ-
cuit ſummus pontifex anno 1107. Datam Gel- 1107.
lonenſibus a B. memoriæ Gothofredo ſancti
Martini de Lundris eccleſiam confirmavit anno *Ch. XI. col. 275.*
1110. indict. III. quarta decimarum parte ſer- 1110.
vata ſibi & oblationum, canoniciſque duodecim
ſolidis Melgorienſibus aſſertis ex arch. Gellonenſi.
Eo circiter tempore Guillelmus dominus Mon-
tiſpeſſulani fidei ſacramentum dixit Galtero, cui
anno 1111. Eleazarus de Caſtris eccleſiam S. 1111.
Martini de Cretio, quartam partem decimarum
S. Michaelis de Aguſanicis, & quæ prius Go-
thofredo dimiſerat, conceſſit. Concilio Viennenſi *Mart. t. 7.*
adfuit Galterus anno 1112. Guillelmus de Fa- *pag. 67.* 1112.
bricis largitus eſt anno eodem mediante Galtero
eccleſiæ ſancti Baudilii podium in quo ſita eccle-
ſia, & quidquid habebat in valle Carreria. Ato
de Cornone medietatem decimæ S. Michaelis
de Grimiano Gellonenſibus ſolvit in manibus
Galteri V. idus Maii anno 1113. Guillelmus 1113.
Monſpelii dominus contra paganos ad expu-
gnandam inſulam Majoricam pergens teſtamen-
tum condidit anno 1114. de conſilio ejuſdem 1114.
epiſcopi, cui & eccleſiæ Magalonenſi totam vil-
lam Montiſpeſſulani, quæ erat antiquitus allodium

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſancti Petri Magalonenſis eccleſiæ, & totum feu-
dum quod habebat ab epiſcopo in parochia S.
Firmini & S. Dionyſii de Montepeleyreto, &
alia dominia legavit. Teſtamento ſubſcripſit Gal-
terus; cui exemplar cuſtodiendum commiſit Guil-
lelmus. A Petro Bernardi Helenenſi epiſc. adſci-
tus fuit anno eodem ut finem ſimul imponerent
Mar. Hiſp. pag. 109. diuturnæ controverſiæ, quæ inter monaſteria Cu-
xanenſe & Arulenſe inerat propter eccleſiam S.
Petri de Turriliis. Circa idem tempus Pontius
Raimundi Galtero reſtituit quidquid in eccleſia
ſancti Stephani de Piniano habebat. Ademarus
de Montearnaldo eidem reliquit eccleſiam de
Senteiranicis, Petrus de Salſas eccleſiam de Caſa
veteri & feudum in Gigeano pro quatuor libris
Melgorienſibus eidem oppigneravit. Recepit ho-
minia Guillelmi Ribaute, Dalmatii filii & Rai-
mundi de Caſtris pro caſtro de Gigeano. Ber-
nardus comes uxorque Guillelma cœmeterium
& *ſtare* ei reddiderunt juxta eccleſiam S. Romani
de Melgorio. Eleazarus de Monterotundo com-
muniæ ſedis Magalonenſis eccleſiam S. Egidii de
Fiſco pro 50. ſolid. Melgor. in manibus Galteri
Ch. VIII. col. 134. dereliquit. Recenſetur inter præſules, qui anno
1115. eccleſiam Caſſianenſem conſecrarunt, cu-
1115. jus altare SS. apoſtolis Petro & Paulo, Andreæ,
Jacobo, & S. Fidei ab ipſo ſolemni ritu dicatum.
L. Vivarienſis & A. Avenionenſis epiſcoporum
rogatu Stephano Caſæ Dei abbati conceſſam jam
a deceſſore eccleſiam ſancti Vincentii de Jun-
1116. quariis confirmavit an. 1116. adjunxitque eccle-
ſias ſancti Petri de Portiano & de Caucone. Ap-
1118. probavit anno 1118. ædificationem eccleſiæ
Murlenſis. Concilio Toloſano adfuit, ubi judicio
a Callixto II. pro Anianenſibus lato idibus Julii
1119. anno 1119. ſubſcripſit. Ad eumdem revocat an-
num Gariellus Templariis a Guillelmo Monſ-
pelii ad Sonariæ ſuburbium erectam ædem, dica-
tamque a Galtero eccleſiam B. Mariæ de Lezes,
nunc vero ſancti Johannis magni, quæ poſtea
in præceptorialem domum commutata eſt, at
non animadvertit vir doctus Templarios in Occi-
dentem non penetraſſe ante annum 1128. Cum
Ch. VIII. col. 109. plurimis epiſcopis ſubſcripſit Galterus bullæ a
Callixto II. datæ II. id. Julii 1120. pro mo-
1120. naſterio Electenſi. Memoratur in charta Rai-
mundi de Cornone & Ricardæ uxoris pro mo-
1121. naſterio Gellonenſi VIII. id. Decem. an. 1121.
Eodem anno Guillelmus Montiſpeſſulani domi-
nus eccleſiæ Magalonenſi teſtamento legavit mo-
1122. riens vaſa ſua omnia argentea. Anno 1122.
Ch. XIII. col. 277. Galterus adſtitit conventui habito apud Caſtarum
in diœceſi Leutevenſi, ubi ipſius judicio finita
fuit, quæ monachos Juncellenſes inter & Con-
chenſes inerat controverſia ſuper eccleſia de
Caſulis. Diſcordantes Guillelmum Monſpelien-
ſem & comitem Melgorii cum magna eloquen-
tia ſuavitateque præditus componere non poſſet
Galterus, ad Callixtum II. pontificem ſcribit,
1124. qui anno 1124. Petrum archiepiſcopum Vien-
nenſem, Hugonem Gratianopolitanum, Hilde-
garium Tarraconenſem, & Artaldum Carpento-
ractenſem induxit, ut cum Galtero has conſo-
pirent inimicitias. Arbitri itaque electi in eccleſia
A ſancti Martini de Cretio die Sabbati 9. Maii
anno 1125. Galteri pontificatus an. XXII. con- 1125.
venerunt, ubi quæcumque comitem inter &
toparcham controvertebantur definiere, & Guil-
lelmo auctores fuere, ut Bernardo fidei ſacra-
mentum diceret. Hanc definitionem mandat Gal- Analect. tom. I. pag. 289.
terus Roberto præpoſito Inſularum epiſtola, in
qua ſe ipſum S. R. E. legatum nuncupat, quo
forte titulo a ſummo pontifice fuerat cohoneſta-
tus, ut judicio inter comitem & toparcham fe-
rendo præeſſet. Hoc adhuc nomine Caſadenſes
excommunicavit, qui litem adverſus Anianenſes
repetierant circa eccleſiam de Gordanicis. Iiſdem
B etiam ſuadentibus arbitris Guillelmus fidei ſacra-
mentum quod abnuebat Galtero exhibuit, ut
liquet ex actis conſulum a Gariello citatis. Eo
circiter tempore quod muneris paſtoralis & lega-
tionis curis præpeditus præſtare nondum potue-
rat, promiſſos tandem duobus in libris, non
quidem ſcripſit, ut apud Trithemium, ſed vul-
gavit flores pſalmorum a Letberto canonico S.
Petri apud Inſulas & poſtea abbate ſancti Rufi
collectos, & miſit ad Robertum ejus conſangui-
neum præpoſitum Inſulanum, ceteroſque ejuſ-
dem eccleſiæ canonicos. Ipſi quoque non inele-
gantes ad diverſos epiſtolas adſcribit Trithemius,
C aliaque nonnulla. Denique cum abbas Anianenſis
ſynodis Magalonenſibus adeſſe recuſaret, re per
epiſcopum ad Honorium II. tunc in cathedra S.
Petri ſedentem delata, archidiaconum & præcen-
torem Agathenſis eccleſiæ commiſit ſummus
pontifex bulla data Laterani II. calendas Junii
pontificatus anno V. Chriſti 1129. qua per lega- 1129.
tos ſignificata, Petrus Anianenſis abbas Galtero
epiſcopo ante altare ſancti Briccii obedientiam
ſecundum Deum promiſit, nonnulliſque ceſſit
eccleſiis, ac viciſſim epiſcopus cum aſſenſu cano-
nicorum Anianenſi monaſterio eccleſiam ſanctæ
Mariæ de Roveto tradidit, aliaſque cum abbate
D prædicto permutavit, quemadmodum habetur Part. I. pag. 143.
in inſtrumento veteri apud Gariellum. Hanc au-
tem initam non multo poſt concordiam e vivis
exceſſiſſe Galterum neceſſum eſt: Raimundus
enim ejus ſucceſſor jam præerat menſe Auguſto,
ut mox videbimus. Defunctus autem ſepelitur
eodem quo deceſſor Gothofredus poſitus fuerat
loco, ut conſtat ex carminibus infra ſubjiciendis:
unde concludit Gariellus ſub finem vitæ deceſſo-
rum præſulum pietatis æmulum Palæſtinam pe-
tiiſſe Galterum, ibique diem ultimum obiiſſe,
& in monte Peregrino eodem quo deceſſor tu-
mulo conditum: at cum prius non conſtet, & a
E quibuſdam in dubium revocetur, ut jam dixi-
mus, poſterius incertum manet, & fidem om-
nem ſuperat propter exiguum & breve temporis
ſpatium. In veteri necrologio Magalonenſis eccle-
ſiæ legitur: *Prima die Lunæ poſt ſynodum Paſchæ
tenetur capitulum facere miſſam pro anima D. Gal-
teri Magalonenſis epiſcopi.* Ejus obitus aſſignatur
ad nonas Decembris in necrologio ſancti Egidii
aſſervato in bibliotheca fr. Prædicatorum Cham-
beriacenſi, ubi dicitur monachus Moliſmenſis,
quod nullibi adhuc reperi. De Galtero vetus quo-
que muſa apud Verdalam cecinit.

ANNI CHRISTI

Illi Galterus ſuccedit filius ejus,
Filius obſequio, filius officio,
Doctus, & aſtutus, [a] *per verſus clarus, acutus,*
Magnus conſilio, magnus & eloquio,
Corpore ſincerus, & religione ſeverus,
Impatiens ſceleris, compatiens miſeris,
Normæ cultores, & noſtros auxit honores,
Crevit theſaurus, fabrica, fama, domus.
Inde ſequens triſti veſtigia ſorte magiſtri
Interiit, poſitus quo pater ante ſuus.

XIX. RAIMUNDUS.

Raimundus e nobili toparcharum Guillelmo-
rum ſanguine ſatus, quem Poſcheriarum Deca-
num nulla certa ratione cognominat Gariellus,
e canonicorum collegio ad epiſcopatum aſſum-
tus menſe Julio, aut ſaltem Auguſto an. 1129.
ab Arnaldo metropolita de more confirmatur
& inauguratur. Hujus electionis tempore Ber-
nardus comes Melgorienſis multa eccleſiæ Ma-
galonenſi damna intulit, obtendens, inquit Ga-
riellus, Melgorii comitibus jus ineſſe præſules
deſignandi. Antiquitus a majoribus uſurpatam
non inficiamur hanc auctoritatem, ſed huic nun-
cium miſerant Petrus, & poſt eum Raimundus
comites, totumque jus nominationis penes ſum-
mum pontificem clerumque & populum Maga-
lonenſem ſtare conceſſerant, ut jam vidimus.
Unde autem illud didicit Gariellus ? Non ex
inſtrumento certe in quo damni a comite illati
mentio fit : nullæ enim exhibentur cauſæ. Diu
tamen exaſperatum non fuiſſe Bernardi Melgo-
rienſis animum probat inſignis ab ipſo paulopoſt
Ch. XVI. col. 354. eccleſiæ Magalonenſi facta ſatisfactio. Canonicis
enim Magalonæ commorantibus optimum quot-
annis in feſto aſſumtionis B. Mariæ conceſſit
apparatum, pulmentum ſtagni a Lezo veteri
ad Amaſionem reſtituit, fidemque & auxilium
eccleſiæ Magalonenſi deinceps ſpopondit. Quod
autem addit Gariellus, Bernardum Guillelmi
Monſpelii dynaſtæ fretum auxilio, mala hæc
eccleſiæ intuliſſe, omni deſtituitur fundamento:
contracto enim tunc temporis Guillelmi cum
Sibilla matrimonio non ſolum epiſcopus inter-
fuit Raimundus, ſed conventionibus pactis menſe
Auguſto anno 1129. ſubſcripſit. Una cum P.
Ch. VII. col. 319. Leutevenſi præſule & Augerio abbate ſancti
Salvatoris adſuit placito apud Lupianum eodem
anno habito, ubi Narbonenſi archiepiſcopo au-
ctor fuit, ut eccleſiam de Beciano ſancti Tiberii
monachis a Caſadenſibus reſtituendam curaret.
Diſſidentes inter ſe Guillelmum Monſpelii &
Bernardum comitem Melgorii interventu quo-
1130. que Arnaldi Narbonenſis compoſuit an. 1130.
Eodem anno Innocentius II. antipapæ Petri Leo-
nis vim fugiens venit in Gallias, ubi ſynodum
Claromontanam convocavit menſe Novembri,
cui adſuit Raimundus unus ex epiſcopis, quibus
idem pontifex bulla data III. calend. Decembr.
mandavit, ut milites ſuos, qui hominem mona-
ſterii Anianenſis interfecerant, monerent, ut ab-

[a] Hoc forſan deceptus loco confundit doctiſſimus Pagi Galte-
rum noſtrum cum Galterio de Caſtellione celebri poeta, qui
ſæculo 13°. florebat. Alii autem legunt *percomis*.

A bati & monachis quantocius ſatisfacerent. Con-
cilio Remenſi ab Urbano II. 18. Oct. an. 1131. ANNI CHRISTI 1131.
habito, in quo die 25. Ludovicus junior inau-
guratus eſt adſtitit Raimundus. Synodo Monſpe- Ch. VII.
lienſi pro eccleſia de Beciano die 3. Novembris col. 318.
1134. coactæ interfuit. Cluniaci monachos an. 1134.
1138. advocavit, quibus annuente papa Inno- 1138.
centio Guillelmus monaſterii condendi jus con-
ceſſit, necnon & locum dedit ad Lezi ripam non
procul Salzeto : Innocentius vero bulla data La-
terani IV. cal. Maii licentiam eis impertit divina
officia celebrandi, iiſque qui in eadem eccleſia
ſepeliri deliberaverint, ſalvo nimirum jure ma-
B tricis eccleſiæ, liberam indulget facultatem. Circa
idem tempus cum multa ad redemtionem pec-
catorum erigerentur ptochodochia, domum le-
proſorum in ponte Caſtelli novi inſtituit Guillel-
mus de Montepeſſulano, quos ut pie viverent,
legibus munivit Raimundus epiſcopus, quas in Ch. XVII.
gratiam ſtudioſorum antiquitatis e veteri inſtru- col. 355.
mento depromtas viſum eſt poſt Sammarthanos
in appendice attexere. Multa autem huic domui
a Guillelma & Guillelmo Guillelmi monachi
avo conceſſa, tum ab Ermeſenda, Guillelmo
& Sybilla liberis, ac Beatrice comitiſſa Melgorii
in codicibus leguntur. Motam inter Petrum Ania- Ch. XVIII.
C nenſem abbatem & Petrum Raimundi litem oc- col. 355.
caſione eccleſiæ de Vallecroſa compeſcuit Rai-
mundus hoc eodem anno, & aſſenſum præbuit
inſtituendis a Petro Leutevenſi epiſcopo in monte Ch. XV.
Cornilio canonicis regularibus. Concilio Nar- col. 279.
bonenſi, quod anno 1134. perperam nonnulli
attribuunt, adſtitit anno 1140. Exortæ ipſum 1140.
inter & Guillelmum Monſpelii dominum, qui
caſtrum in agro Lataræ ædificaverat, controver-
ſiæ menſe Septembri hujuſce anni ſopitæ ſunt,
indultumque ab epiſcopo, ut arx illa Guillelmi
foret ea lege, ut eccleſiæ Magalonenſi beneficiario
jure manciparetur ; & ſi apud Lataras eccleſia
D conderetur, foret ſub juriſdictione epiſcopi Ma-
galonenſis. De honoribus quoque & poſſeſſio-
nibus in Montepeſſayreto ſtatutum eſt, ut unuſ-
quiſque ſua teneret, ſicut G. quondam habuit
cum Galtero epiſcopo, & ipſe G. cum Galt. &
R. epiſcopis, & ſicut Galt. epiſcopus cum G.
domino Monſpeſuli, & G. & R. cum Guillel-
mo, & Guillelmus hereſque ejus epiſcopo & ec-
cleſiæ Magalonenſi fidei præſtarent ſacramentum,
quod ipſe fecit G. quondam epiſcopo Magalo-
nenſi. Hoc autem in inſtrumento duplicis generis
canonicorum fit mentio clauſtralium & obedien-
tialium, hi forte erant qui nunc ſunt minores
E canonici addicti choro : clauſtralibus vero ſuffecti
ſunt qui nunc ſæculares, quibus minores ſubmit-
tebantur, unde dicti obedientiales, quamvis actis
capituli ſæpius adeſſent. Hoc eodem anno Guil-
lelmus de Cornone quidquid pater ipſius Guil-
lelmus in nemore de Ariſqueriis habuerat tradi-
dit, quidquid etiam in eccleſiis ſancti Marcelli
& ſancti Juſti, ſive aliis ubique locorum eccle-
ſiis, & eccleſiaſticis rebus per ſe, vel per alios
juſte vel injuſte poſſederat, hoc totum bona fide
guerpivit ipſe Guillelmus in manu Raimundi epi-
ſcopi & omnino reliquit. Guillelmo anno 1141. 1141.

ANNI CHRISTI

per rebelles ejecto, Raimundum præſulem pon-
tificis auctoritatem imploraſſe tradit Gariellus,
Part. 1. p. 181. ut Guillelmus reſtitueretur. Quorſum poſtea eva-
ſerit, quid rerum toto hoc in negotio inſuper
egerit, aperiat, qui hæc in bulla Innocentii ad
Guillelmum Laterani data v. non. Mart. verba
penitus ſcrutatus fuerit: *de epiſcopo veſtro Maga-
lonenſi quid actum ſit per nuncium tuum agnoſcere
poteris.* Guillelmi a partibus haud ſtetiſſe inde
ſuſpicantur Sammarthani, quod archiepiſcopum
Narbonenſem, non diœceſanum epiſcopum com-
miſerit Innocentius papa, qui in rebelles excom-
municationis ſententiam promulgaret, Monſpe-
liumque a divinis interdiceret officiis, præter
baptiſmum puerorum, & pœnitentias morien-
tium; ſed hæc ratio nullius, aut ſaltem levioris
eſt ponderis, cum nihil impediat quominus Ro-
mam profectus Raimundus ad implorandum
ſummi pontificis auxilium, tunc in remotis ege-
1143. rit. Anno 1143. teſte Gariello, ſacellum in ho-
norem B. Mariæ a Guillelmo in caſtro ſuo exci-
tatum paulo poſt recuperatum Monſpelium con-
ſecravit, quod auctius multo & locupletius in
1144. regium collegium erectum nunc eſt. Anno 1144.
brevi dato Laterani iv. calend. Apr. Raimundus
a Lucio II. delegatur, ut monaſterio S. Theo-
fridi reſtitui a comite Melgorienſi curaret, quæ
ipſi olim a Bernardo legata per vim auferebat
comes, ſin minus quadraginta elapſis diebus ſen-
tentiam excommunicationis in eum laturus. Cum
Guillelmus Montiſpeſſulani dominus patri longe
abſimilis jura quæ avi quibuſdam eccleſiis conceſ-
ſerant invaderet, ſacerdotes legitimos ejiceret,
alioſque pro arbitratu intruderet, id ægre ferens
Raimundus ab Eugenio III. epiſtolam ad Guil-
1150. lelmum obtinuit die ix. Aprilis 1150. qua ſum-
mus pontifex ei mandat, ut eccleſias de Monte-
peſſulano, ſcilicet S. Crucis & S. Nicolai liberas
epiſcopi diſpoſitioni permittat, juraque Magalo-
nenſi eccleſiæ reſtituat. Conſenſit pontifici Guil-
lelmus ea lege, ut ſibi tria ſolidorum millia a
prioribus S. Firmini & S. Crucis darentur. Sub
id tempus Raimundo Magalonenſi & Nemau-
ſenſi epiſcopis reſcriptum miſit idem pontifex,
ne in pertractandis cauſis ſacramentum calumniæ
paſſim adhiberetur, niſi cauſæ & perſonarum
qualitate inſpecta: hinc tertium in capitulo de
Decretal. lib. 2. tit. 7. juramento calumniæ caput in decretalibus con-
fectum eſt. Alia adhuc ex Cluniacenſi tabulario
citatur Eugenii III. bulla ad R. epiſcopum Ma-
galonenſem data, qui diœceſanis ſuis interdixe-
rat, ne novo monaſterio Cluniacenſi apud Mon-
tempeſſulanum ſito de bonis quid conferrent ſuis,
& de propriis culturis monachorum & animali-
bus decimas contra privilegia apoſtolica extor-
quebat. Huic autem jubet ſummus pontifex, ut
ad partes illas accedens, tales emendet præſum-
tiones. Nonnulla quoque Magalonenſium cano-
nicorum bona a Raimundo uſurpata teſtatur ca-
pituli regeſtum, quorum occaſione ortam com-
1152. Ch. XIX. col. 356. poſuerunt litem anno 1152. electi Petrus Narbo-
nenſis archiepiſcopus, & Petrus Raimundi Leute-
1153. venſis epiſcopus arbitri. Anno 1153. de canoni-
corum conſenſu hoſpitali domui Jeroſolymitanæ,

A fratribuſque ibi degentibus hortum ſuum, unam
terræ *petiam*, & quinque ſolidos cenſuales con-
ceſſit, prout affirmant tabulæ S. Johannis Jero-
ſolymitani Arelatenſis. Anaſtaſius IV. papa om-
nia ſedis Magalonenſis privilegia reſcripto apo-
ſtolico ad Raimundum dato confirmavit iv. id. Ch. xx. col. 357.
Decembr. indict. ii. pontificatus anno primo.
Regia quoque auctoritate Magalonenſis eccleſiæ
poſſeſſiones munivit Ludovicus VII. die 8. Febr. Ch. xxi. col. 357.
anno 1155. cujus diploma ex archivo re- 1155.
gio Nemauſenſi poſt Sammarthanos inſeruimus.
Idem præſtitit menſe Aprili ejuſdem anni Adria-
nus IV. qui alias inter S. Jacobi Melgorienſis cle-
B ricos cooptatus, Anaſtaſio defuncto ſubrogatus
fuerat die 3. Decembr. anno 1154. Alia ad
Narbonenſem archiepiſcopum & Raimundum
Magalonenſem data iii. non. Maii idem pontifex
Guillelmi de Montepeſſulano & fratris ejus Jero-
ſolymis tunc verſantis ditiones eis commendat.
Raimundus diœceſim ſuam per id temporis per-
luſtrans, decreta quædam ſynodalia edidit. Tum
anno 1156. tribus aliis cum præſulibus præſens 1156.
fuit ſponſalitiis Guillelmi de Montepeſſulano cum
Mathilde de Burgundia celebratis apud Monſpe-
lium v. calend. Mart. & poſtea nuptiis Anicii
factis. Eodem quoque anno Ludovicus junior
C diplomate dato anno 1156. regni ſui xx. de-
clarat eccleſiam Magalonenſem ab ipſo tanquam Ch. xxii. col. 358.
ſupremo domino pendere. Teſtamento Erme-
ſindæ uxoris Guillelmi de Tortoſa teſtis adfuit
Raimundus anno 1157. qui apud ſummum 1157.
pontificem accuſatus, quod bona eccleſiæ ſuæ
communibus clericorum uſibus deſtinata, ſuo
arbitrio diſpenſaret, objurgatoriam ab eo accepit
epiſtolam vi. calend. Novembr. pontificatus an.
iv. Chriſti 1158. Aliquot elapſis diebus magnis 1158.
donariis, quæ in eccleſia B. Mariæ Monſpelii
miraculis celebri a populis ſancti Salvatoris altari
in dies offerebantur, ad hanc ſacram ædem rele-
D vandam uti permiſit Adrianus datis litteris Maga-
lonenſi epiſcopo iv. id. Novembr. & biduo poſt
Guillelmo de Montepeſſulano, ea tamen lege,
ut per quinquennium tantum has oblationes pro
inſtauranda inſumerent eccleſia, quæ poſtea de
more antiquo ad priorem B. Mariæ reverteren-
tur. Per 30. annos menſes 3. dies 12. juxta Ver-
dalam a Gariello citatum ſedit Raimundus. Cum
autem anno 1129. menſe circiter Auguſto epi-
ſcopatum iniiſſe Raimundum probaverimus, inde
ſequeretur anno 1159. obiiſſe menſe Octobri
aut Novembri, ni jam anno 1158. ſucceſſorem
tabulæ ei ſubſtituerent. Raimundi munificentiam
E in reſtauranda & ornanda Magalonenſi eccleſia
ſic complexus eſt Verdala: *Magalonenſe capitu-
lum a fundamentis conſtruxit, ciſternam fecit, tur-
rim ſancti Sepulcri a muris ſuperius conſummavit,
ſimiliter S. Coſmæ turrim a muris ſuperexaltavit,
turrim quoque coquinæ a fundamentis ædificavit,
altare ſancti Petri, & cathedram epiſcopalem retro
ipſum, & lavatorium clauſtri ſuperioris ſimiliter
fecit, cortinale, & portalia, & murum quo clauditur
cœmeterium laicorum, domum molendini, & in qua
reconduntur lecti lignei, domum converſorum, do-
mum in qua recipiuntur equi juxta pontem, eccleſias*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſancti Deſiderii & de Molinis, ac honorem Guillelmi Helbraldi de Coconeto communiæ dedit, libris, calicibus & diverſis pretioſis ornamentis Magalonenſem ditavit eccleſiam.

DE MONTLAUR.

XX. JOHANNES II.

E canonico Magalonenſis eccleſiæ multorum repugnantibus ſuffragiis cathedræ per Raimundi ſeu obitum ſeu ceſſionem vacanti imponitur Johannes anno 1158. juxta Verdalam & Gariellum, qui tabulas Magalonenſes laudat. Natalibus clarus hic epiſcopus, patrem habuit Guillelmum, avum vero Pontium de Montlaur, & avunculum Bernardum de Valhauques, qui cum Raimundo comite Toloſano & Guillelmo Monſpelii domino in expeditionem Jeroſolymitanam profecti memorantur. Generis nobilitatem propria virtute ſuperavit Johannes, in quo maxime enituit in lucrandis Deo populis eloquentiæ vis ſumma, ſacrarum ſcripturarum peritia haud vulgaris & ſingulare fovendæ ſubditos inter pacis & concordiæ ſtudium : unde appoſite omnino familiæ ſuæ ſtemmati hoc lemma ſibi proprium appinxit, nempe militem cataphractum cum hac epigraphe ſancti Pauli *labora ſicut miles Chriſti*, a tergo citharœdum cum his verbis *pſallite Domino in cithara*, quæ ſigillo plumbeo inſculpta habentur. Orto interea ſchiſmate, dum Alexandro III. in locum Adriani nuper defuncti ſuffecto Victorem ſubſtituere ſatagit Fridericus imperator, a partibus Alexandri ſtetit Johannes, cujus gratiam demeritus, tribus ab eo ineunte
1161. anno 1161. dignatus eſt reſcriptis, quorum 1.° Laterani dato VII. calend. Febr. pontificatus anno 2. perſtringuntur canonici licentius agentes & extra diœceſim vagantes : in altero XV. calend. Mart. de reddenda a canonicis adminiſtrationis ratione ſtatuitur : 3.° denique VII. cal. ejuſdem menſis correctionis modus & termini aſſignantur. Coacto per id tempus adfuit Johannes concilio Toloſano, in quo Alexander III. rejecto Victore a Francis & Hiſpanis agnitus fuit. A Ludovico VII. regium obtinuit diploma, quo præter ea quæ Raimundo deceſſori largitus rex fuerat anno 1155. Johanni concedit, ut tam ipſe, quam ejus barones, & caſtellani in caſtris & villis ſuis auctoritate regia exercerent juſtitias tam in civilibus quam in criminalibus cauſis. Diremit menſe Octobri in domo militiæ templi querelam quam habebat Guillelmus Monſpelienſis cum Guidone fratre. Moto per hæc tempora bello inter Bernardum Peletum Melgorii comitem & Guillelmum Monſpelienſem, arbiter menſe eodem electus eſt pacis Johannes epiſcopus, qui hoc etiam anno dominis de Vico conceſſit facultatem conſtruendi munitiones in dicto loco, & ab eis clientelare ſacramentum accepit. Querelam quoque habuit cum Raimundo de Pipiano, qua per arbitros ſedata, epiſcopo Raimundus præſtitit hominium. Solitam quoque fidei clientelaris profeſſionem excepit a Guillelmo Monſpelii dynaſta in eccleſia ſancti Petri Magalonenſis menſe Januario. Quamdam cum capitulo fecit permutationem in vigilia Dominicæ Palmarum, qua canonicis eccleſias de Lunello veteri, S. Fructuoſi, & S. Pauli de Cabreriis tradidit : Bernardus vero Gaucelinus præpoſitus ſuo & capituli nomine eccleſiam de Gigeano & quaſdam vineas Johanni conceſſit. Sequens annus Magalonenſibus Alexandri III. ſummi pontificis adventu notabilis extitit, qui ſolitum in Galliis quæſiturus ſubſidium, Magalonam ap-
pulit die XI. Aprilis anno 1162. ubi a Johanne 1162.
de Montelauro perhonorifice exceptus, majus altare conſecravit, aliquot poſt diebus Monſpelium petiit, ubi die Aſcenſionis 17. Maii concilium habuit, in quo excommunicavit Octavianum antipapam coram plurimis præſulibus, inter quos recenſetur Magalonenſis epiſcopus. Nonnullas quoque anno 1162. lites compoſuit Johannes; nam, teſte Verdala, menſe Julio cum Bernardo Gaucelino Magalonenſi præpoſito ſtatuit ejuſdem præpoſiti fore deinceps ordinare cellerarium Magalonæ procuratorem communis menſæ cum conſilio epiſcopi & capituli. Mota item controverſia inter Alexiam Roſtagnam & Beatricem Jaconiam pro Maurillano prædio, cum jam feminæ utriuſque conſanguinei armis & cædibus ſe vexarent, Johannis auctoritate concordiæ ſunt reſtitutæ. Cum Gaucelino epiſcopo Leutevenſi & Willelmo Anianæ abbate præſens aſtitit concordiæ Richardum Gellonæ abbatem inter & Guillelmum Ademari pro nonnullis litigioſis apud Lundras. Exſtant in collectione Quercetana tom. 4. pag. 650. & 667. binæ hujus præſulis ad Ludovicum Francorum
regem epiſtolæ anno circiter 1163. datæ, qua- 1163.
rum prima Ludovicum rogat, ut præſentium latores benigne ſuſcipiat; altera vero de exceſſibus injuſtiſque uſurpationibus Berengarii de Podio Serguerio certiorem facit. In concilio Turonis habito ab Alexandro XIV. calend. Jun. anno 1163. terminata eſt quæ Johannem epiſcopum & capitulum Magalonenſis eccleſiæ inter & monaſterium Cluniacenſe inerat controverſia ſuper monaſterio de Salzeto, inhibuitque concilium ne plures quam duodecim inibi collocarentur monachi, nec abbas abſque epiſcopi conſenſu conſtitueretur. Romam vocatus Alexander, ad Montempeſſulanum poſt feſtum apoſtolorum anni
1165. remeavit, ubi uſque ad octavam Aſſum- 1165.
tionis manſit, quo ut credimus tempore prior eccleſiæ ſanctæ Mariæ apud eum conqueſtus eſt, quod elapſo quinquennio ab Adriano papa conceſſo, ut oblationes ſuæ eccleſiæ ejus ædificationi deſtinarentur, nihilominus ipſius damno eccleſia Magalonenſis has adhuc oblationes perciperet. Id autem prohibuit Alexander epiſtola Johanni & capitulo Magalonenſi apud Montempeſſulanum data VI. id. Auguſti. Diſſidentibus eodem anno Ildefonſo, qui comitem ſeſe Melgorienſem ferebat, & Guillelmo Monſpelienſi de tutela filiæ comitis Melgorienſis, Johannes epiſcopus certis conditionibus controverſiæ impoſuit finem. Habuit & ipſe querelam cum Petro de Tirallo ſuper manſis ſitis in parochia de Vadatio, pro qua elegerunt de mandato Guidonis fratris Guillelmi Montiſpeſſulani arbitros Raimundum de Caſtriis &

Baluz. Miſcell. t. 7. pag. 87.

ANNI CHRISTI

Petrum de Veruna. Diſſidii quod hoc anno cum A
Bernardo præpoſito habuit arbiter fuit archiepi-
ſcopus Narbonenſis cum Nemauſenſi & Leute-
venſi epiſcopis. Ad eumdem revocant annum a
Cecilia Biterrenſi vicecomitiſſa erectum Monſ-
1166. pelii Clarevallenſibus cœnobium. Anno 1166.
adfuit Johannes Berengario de Salella eccleſiam
B. Mariæ de Salella monaſterio Cluniacenſi con-
1167. firmanti. Ad annum ſequentem aut circiter referri
Ch. XXIII. col. 359. poſſe videtur epiſtola Alexandri III. ad Johan-
nem data Beneventi III. id. Dec. qua facultatem
ipſi impertivit, ut civiles cauſas adverſus capitu-
lum motas tractaret & definiret, canonicos de-
linquentes juxta B. Auguſtini regulam emenda- B
ret, & a præpoſito adminiſtrationis rationem exi-
1168. geret. Anno pariter 1168. XIX. calend. Jan.
eccleſiam cum hoſpitali recens in ſilva Galteri
Ch. XXIV. col. 360. conſtructam ejus juriſdictioni ſubjecit. Altero
ejuſdem anni XVIII. calend. Jun. reſcripto Jo-
hannem increpavit, quod capellanum ſæcula-
rem, ſcutiferos ac curſores haberet, & a veſtiario
plus quam deceſſores repeteret. Motam per id
temporis Johannem epiſcopum inter & Ful-
crandum præpoſitum quæſtionem ſuper provi-
ſione beneficiorum per canonicos gubernari ſoli-
torum definivit Alexander, hancque ipſius de-
clarationem ratam poſtea habuit Honorius III. C
Munificentiſſimum præſulem prædicant, quas
eodem anno res novas paravit, quibus epiſcopa-
les reditus auxit: emit enim albergas & uſatica in
loco ſanctæ Mariæ de Xindrio. Pepigit cum do-
mino de Agantico & paulo poſt cum abbate
Vallis magnæ ſuper decimis poſſeſſionum ſua-
rum in diœceſi Magalonenſi, necnon & cum Ful-
crando præpoſito, cui & canonicis contulit anno
1169. 1169. eccleſias de Lunello veteri, & de Salſano:
viciſſimque canonici totius capituli aſſenſu eidem
& parentibus & propinquis anniverſarium ſpo-
ponderunt. In capitulo generali habito in Natali
apoſtolorum Petri & Pauli ejuſdem anni ſtatuta D
Ch. XXV. col. 361. a deceſſoribus confirmavit, ne quis canonicus
extraneus in collegium Magalonenſe admittere-
tur præter canonicos ſancti Rufi, de Caſſiano,
Mimatenſes, Uceticenſes, & Aſprenſes quibuſ-
cum iiſdem religionis & inſtituti vinculis adſtricti
erant. Quod etiam Magalonenſis eccleſia ſocieta-
tem habuerit cum Toloſana conſtat ex antiquo
Toloſanæ eccleſiæ necrologio. Cum Fulcrando
Tom. 8. Spicileg. p. 165. præpoſito adfuit Johannes pactis inter Guillel-
mum Montiſpeſſulani dominum & Bertrandum
de Anduſia initis menſe Novembri hujuſce anni
pro matrimonio filii & filiæ ipſorum. Exſtant
Tom. 2. Aprilis. p. 675. apud Bollandum litteræ Johannis Magalonenſis E
epiſcopi datæ Magalonæ menſe Octobr. anno
1170. 1170. quibus ſignificata graviſſima pro nefandis
delictis Bernardo injuncta a ſe pœnitentia, fideles
exorat, ut pœnitentem eleemoſynis ſuſtentent,
orationibus ſublevent, & de ejus pœnitentia rela-
xent. Guillelmus Montiſpeſſulani dominus filius
1172. Sibillæ teſtamento an. 1172. in feſto ſancti Mi-
chaelis menſe Sept. condito Magalonenſi eccleſiæ
mille ſolidos Melgorienſes conceſſit, unde quot-
annis fieret anniverſarium pro remedio animæ ſuæ.
In eo vult totius dominii adminiſtrationem penes
Johannem de Montelauro & Guidonem fratrem
ſuum permanere, donec heres ſuus attigerit æta-
tem viginti annorum. Menſe eodem Guillelmus
de Fabricis filius Guillelmi confirmavit donatio-
nem a deceſſoribus ſuis eccleſiæ Magalonenſi
factam de eccleſia ſancti Baudilii pro 50. ſolidis
conſenſu Johannis illi datis. Interea cum Ge-
nuenſes mare deprædarentur, graveſque cum
Monſpelienſibus agerent inimicitias, nec ponti-
ficis Alexandri, nec Johannis epiſcopi litteras
curarent, tandem veriti regis Aragonum & co-
mitis ſancti Egidii arma, quæ eis minabantur,
inito cum Guillelmi curatoribus colloquio, quos
inter Johannes antiſtes adſcribitur, fœdus cum
Monſpelienſibus ſanxere. Anno 1173. iidem cu- 1173.
ratores ſancti Baudilii montem ad canonicos ſpe-
ctare declararunt pretio 400. ſolid. Melgor. quos
in grati animi ſpecimen eis largiti ſunt canonici.
Probavit & confirmavit Johannes decimam ſalis
in loco de Porcheria eccleſiæ Magalonenſi a Rai-
mundo comite Toloſæ anno 1174. donatam. 1174.
Non multo poſt tempore cum archiepiſcopo
Narbonenſi & abbate Anianenſi diſcordantes
Guillelmum Monſpelii & comitem Toloſa-
num ad pacem revocavit, ſacramentoque a
Guillelmo comiti præſtito menſe Decembri præ-
ſens adfuit. Petro Beguino ejuſque aſſeclis anno
1176. impia dogmata ſpargentibus, theolo-
gorum ſynodum in eos convocavit. Probavit 1176.
anno 1177. teſtamentum Guidonis Guerregiati Tom. 9. Spicileg. p. 151.
in gratiam Ciſtercienſium Vallismagnæ conditum.
Ludovicus VII. anno 1179. regio diplomate 1177.
Johanni conceſſit facultatem nundinas & mercata Ch. XXVI. col. 361.
in nonnullis locis faciendi. Coacto eodem anno 1179.
Lateranenſi concilio interfuit Johannes, necnon
cum Gaucelino Leutevenſi præſule diſſidiis inter
ſe diſceptantes Guillelmum Montiſpeſſulani dy-
naſtam & ejus cives ad fœdus induxit. Guillelmus
autem ad commune commodum diplomate an.
1180. cuivis medicinam, quam tunc phyſicam 1180.
vocabant, publice explicandi per totum Mon-
tempeſſulanum conceſſit facultatem. Inita eſt eo-
dem anno tranſactio inter Johannem epiſcopum
& Amedeum Vallis magnæ abbatem, qui deci-
mas Johanni ſolvere recuſabat. Huic anno 1181. 1181.
Petrus de Veruna quaſdam ſalinas conceſſit. De-
functo III. calend. Septembris Alexandro III. fu-
nebrem pompam, preceſque publicas indixit epi-
ſcopus Magalonenſis, quem hoc quoque anno
demortuum tradidit Verdala, ſed perperam,
nam ad annum ſaltem 1190. vitam produxiſſe
Johannem ex ſequentibus patebit: unde Raimun-
dum Gaucelini, quem ei hoc anno ſubſtituit, e
præſulum Magalonenſium albo expunxit Gariel-
lus, & recte quidem: nam anno 1182. ſum- 1182.
mum pontificem Velletri adiit Johannes cum
epiſcopo Biterrenſi pro negotiis eccleſiæ Narbo-
nenſis. Eodem permutavit eccleſiam de Scafiaco
cum Raimundo Anianæ abbate pro eccleſia S. Ch. LIII. col. 46.
Sebaſtiani de Mariojols. Memoratur menſe No-
vembri ejuſdem anni in teſtamento Borguononii,
& Decembri recepit depoſitiones teſtium pro
eodem. Inſequenti de ipſius conſenſu & Petri 1183.
Vabre præpoſiti ſacriſta Magalonenſis Bertrandus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

fundavit anniverſarium pro ſua ſalute & Raimundi epiſcopi quondam Magalonenſis avunculi ſui. Aliarum teſtis eſt donationum Johannes hoc anno, quo mortem æterna vita commutavit vir pius Bernardus, cognomento pœnitens, patria Magalonenſis, qui in ſancti Bertini Audomarenſis familiam cooptatus, ibidem in ſacello tumulatur. Cum epiſcopatus Magalonenſis prædonum incurſibus magna ex parte vaſtaretur, impetravit Johannes IV. calend. Febr. anni 1184. a Lucio III. ſummo pontifice, quas ſibi ſpecialius jam reſervaverat, quaſdam preſbyterorum defunctorum eccleſias. Clientelare ſacramentum juramenti a Guillelmo Monſpelii domino, cujus fuerat tutor, menſe Aprili ejuſdem anni admiſit coram altari ſancti Nicolai Magalonenſis, necnon & adfuit hominio, quod idem Guillelmus 9. Maii præſtitit Raimundo comiti Toloſano. Una cum archiepiſcopo Narbonenſi Johannes Magalonenſis epiſcopus Guillelmum cenſuris eccleſiaſticis, agrumque Magalonenſem anno 1187. interdicto pontificio multavit, eo quod Guillelmus quam Eudoxiæ Conſtantinopolitanæ conjugi juraverat fidem fregiſſet, ſuperinducta Agnete Aragonum regis conſanguinea, quam duxit uxorem. Cum aliis coepiſcopis ratam habuit venditionem Fonti frigido factam anno 1188. a Bernardo metropolita. Præſens fuit hominio quod Guillelmus Montiſpeſſulani dominus præſtitit Raimundo comiti Melgorienſi menſe Mart. anno 1189. Denique quo in cathedrali ſub nomine ſancti Johannis ſacellum erexit, anno eodem 1190. condito prius teſtamento animam Deo reddidit: vixit enim in epiſcopatu, ut habet Gariellus, annis 32. In veteri necrologio legitur: *Die S. Matthiæ tenetur capitulum facere unam miſſam pro anima D. Johannis de Montelauro Magalonenſis epiſcopi.*

Ch. XXVII. col. 362.
1184.
Spicileg. tom. 10. p. 171.
1187.
1188.
1189.
1190.

XXI. Guillelmus I.

RAIMOND.

Guillelmi Monſpelii dynaſtæ patruum & abbatem Anianæ poſt Gariellum tradunt hunc factum epiſcopum Sammarthani; at cum nec in Montepeſſulanorum ſtemmate, nec in tabulis Anianenſibus ullum de Guillelmo occurrat veſtigium, ſatius eſt Catello ſtare, qui aſſerit Guillelmum Raimundi e canonico Magalonenſi proxime poſt Johannem aſſumtum fuiſſe. Quin tamen Guillelmi Montiſpeſſulani frater fuerit inficias non imus: neque enim repugnat Guillelmorum ſeries. Magalonenſem epiſcopum electum volunt anno 1190. Ut ut hæc ſunt, ſtirpe nobilis, virtutumque omnium gloria inſignis hic præſul, ſuæque eccleſiæ inſtaurator eximius eam immunitatibus auxit, liteſque exortas inter deceſſores & canonicos ipſo ſui præſulatus exordio arbitrali ſententia terminavit una cum Guidone tunc capituli præpoſito, quam Cæleſtinus pontifex poſtea confirmavit, ut pluribus narrat Verdala. Donationem viginti ſolidorum cenſualium domui Grandimontenſi de Montearbedone a Guillelmo Monſpelienſi factam hoc tempore confirmavit Guillelmus, qui anno 1191. Pontio Gothofrido nonnulla & ipſe largitus legitur.

1191.

A Excepit eodem anno debita obſequia a Raimundo de Cornone, Raimundo & Berengario de Gigeano. Guillelmus Monſpelii dominus eidem fidei ſacramentum juravit in eccleſia S. Nicolai Magalonenſis, adſtantibus Georgio ſancti Angeli cardinale apoſtolicæ ſedis legato, Berengario archiepiſcopo Narbonenſi, & Gimundo Ilerdenſi archidiacono. Idem præſtitit Petrus de Veruna, ut conſtat ex mſſ. codicibus. Præſulis hujuſce temporibus Placentinus juriſconſultorum facile princeps Monſpelii jus interpretatus, vivere deſiit anno 1192. & in cœmeterio S. Bartholomæi tumulo conditus eſt. Anno 1193. Guillelmus B recognitionem recepit a Raimundo de Cornone pro parte Caſtellaniæ caſtri de Gigeano, necnon & hominium a Guillelmo domino Montiſpeſſulani filio Mathildis 1193. menſe Novembri & a Raimundo & Berengario de Gigeano. Præſens nominatur quando Guillelmus Montiſpeſſulani dominus fidelitatis ſacramentum præſtitit Raimundo comiti Toloſano IV. calend. Jun. anni 1194. Vitæ & epiſcopatus metam attigit VI. calend. Febr. ejuſdem anni, ſeu ut nunc loquimur, ſequentis, cum per annos 4. menſes 4. dies 12. eccleſiam rexiſſet. Sunt qui Guillelmo Raimundo tribuant rythmicis verſibus veterem C ad clerum admonitionem de modo dicendi horas, ut & quadrageſimales homilias aliquot: carmina legeſis apud Gariellum part. 1. pag. 249. & ſeq.

ANNI CHRISTI
1192.
1193.
Spicileg. tom. 10. p. 172.
1194.
1195.

XXII. Guillelmus II.

DE FLEIX.

Guillelmo defuncto Guillelmus alter ſufficitur patria Monſpelienſis e nobili Flexiorum ſanguine. Eccleſiæ Magalonenſis erat & ipſe canonicus, cum ad ſedem epiſcopalem vocatur nonis Martii an. 1195. Hujus autem electionem Cæleſtino III. ſummo pontifici ratam fuiſſe probant variæ, quas tunc temporis in eum congeſſit laudes. Eodem D anno menſe Auguſto Guillelmus de Monteferrario totum honorem, terras, homines, & feminas, quartas partes & uſatica, quæ in tota ſancti Andreæ de Maurino parochia poſſidebat, Magalonenſi eccleſiæ dedit, exceptis duabus terræ *petiis*, quarum unam Guillelmo epiſcopo Magalonenſi, alteram vero eleemoſynæ ejuſdem eccleſiæ tradidit. Quin ipſe idem Guillelmus de Monteferrario pro ſalute animæ ſuæ & omnium parentum ſuorum univerſa uſatica, & alia quæcumque jura, quæ in terminio de Villa nova habebat, Magalonenſi eccleſiæ pro ſuo anniverſario ceſſit, ut habetur in autographo E epiſcopali. Habita eſt menſe Decembri ſynodus Monſpelienſis a magiſtro Michaele ſanctæ Romanæ eccleſiæ legato, cui procul dubio adfuit Guillelmus noſter: ſynodi hujus acta videſis apud Baluzium. Duplici reſcripto Magalonenſem epiſcopum Cæleſtinus III. dignatus eſt an. 1196. Horum altero facultatem ei impertit certis capituli dignitatibus vacantibus perſonas idoneas ſufficiendi, nulla malevolorum ratione habita: altero vero eos excommunicat, qui ſive epiſcopum, ſive canonicos Romam tendentes impedirent. Ex hoc autem diſcimus non ſolum Guillelmum, ſed &

Concil. Narbon. pag. 28.
1196.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
& deceſſorem, dum Romanam eccleſiam pete- A
rent captos, omnibus ſpoliatos, eorumque ſocios
ad redemtionem coactos. Innocentius III. in
locum Cœleſtini ſubrogatus bulla data die 23.
1198. Aprilis an. 1198. ordinem regularem Hoſpita-
lariorum ſancti Spiritus nuper, ut apud Sponda-
num habetur, auctore magiſtro Guidone apud
Montempeſſulanum in Gallia erigi cœptum con-
firmavit, & privilegiis auxit. Primam hanc or-
Charta XXVIII. col. 362. dinis S. Spiritus inſtitutionem Auguſtinianorum
codex ad annum 1144. refert, ſed mendum in
mſ. irrepſiſſe, legendumque forte 1194. inde
colligitur, tum quod recens anno 1198. inſtitu-
tus eſſet ordo, Spondano teſte, cum ſummus B
pontifex hunc auctoritate ſua confirmavit; tum
quod aliquot poſt fundationem annis Guidonem
primum auctorem Romam acciverit Innocentius,
eique hoſpitale S. Mariæ in Saſſia commiſerit, &
bulla data an. 1204. eccleſias S. Mariæ in Saſſia
& S. Spiritus Monſpelienſis conjungens, ordi-
nem S. Spiritus conſtituerit, ea lege, ut ordinis
univerſi præſes commendator diceretur, & Ma-
galonenſi epiſcopo cenſum annuum perſolveret,
unam ſcilicet ceræ libram, duos denarios cum
obolo, & duos capones. Perſeverat etiamnum
iſte ordo, quem confundas cave cum ordine
equeſtri S. Spiritus ab Henrico III. Galliarum C
rege anno 1579. inſtituto. Sed ad Guillelmum
præſulem redeamus. Eo circiter anno motam in-
ter eum & præpoſitum eccleſiæ Magalonenſis
pro nominando archidiacono litem ita definivit
Innocentius ſummus pontifex, ut epiſcopus jus
ſuum obtineret, & præpoſitus cauſa caderet. Ad-
Ch. XXIX. col. 362. ſtitit conſecrationi templi S. Crucis, quod a Guil-
lelmo Monſpel. erectum Imbertus Arelatenſis
1200. archiepiſ. dedicavit nonis Nov. an. 1200. Sed
nec omittendum ſingulare privilegium quo Inno-
Ch. XXX. col. 362. centius III. anno 1201. domeſticum Guillelmi
ſacellum ſub ſua protectione ſuſcepit, & a gene-
1201. rali interdicto exemit. Hoc autem propterea adje- D
cimus, inquiunt Sammarthani, ne novum ali-
quid videatur, quod epiſcopi privata domibus
1202. magnatum altaria concedant. Anno 1202. Guil-
lelmus approbavit donationem factam hoſpitali
S. Spiritus de horto quodam & pertinentiis ſuis.
Dedit & præſul ipſe eidem hoſpitali & domui
hortum alium ſuum. Confirmavit, inquit Ver-
dala, *acapitum* manſi de la Lauſa datum per D.
Guillelmum ejus anteceſſorem. Probavit fac-
tam a Guidone præpoſito permutationem cum
hoſpitali ſancti Johannis Jeroſolymitani. Hujus
auctoritate ſopita eſt eodem anno quæ inter præ-
ceptorem ſancti Antonii Cadulenſis & Magalo- E
nenſem præpoſitum movebatur quæſtio hoc pa-
cto, ut ſingulis annis nummum aureum ſolveret
præceptor præpoſito pro hoſpitali ſancti Antonii.
Spicileg. tom. IX. p. 155. Denique Guillelmus Monſpelii teſtamento pri-
die nonas Novembris condito R. Agathenſis
epiſcopi fratris ſui, G. Magalonenſis & Guidonis
præpoſiti pro uxore, infantibus & hominibus
ſuis implorat fidem, ſtatuitque bis in anno de
omnibus reditibus ſuis rationem iis reddendam.
Guillelmo autem defuncto, præſul noſter v. id.
Novembr. ſacramento ab omnibus qui teſtamento

ANNI CHRISTI
adfuerant excepto, illud vulgavit, bullæque ſuæ
plumbeo patrocinio communivit. Sed vix elapſus
erat menſis, cum vitam & ipſe explevit. Maga-
lonæ ſepultus jacet hoc ſubſcripto epitaphio:

Hic requieſcit Guillelmus de Flexio, patria Monſpelienſis, epiſcopus Magalonenſis, qui de religione & de republica bene meritus, obiit idibus Decembris anno Domini 1202. Vixit in epiſcopatu annis ſeptem, menſibus novem, diebus ſex, ſedentibus Romæ Cœleſtino III. & Innocentio III. regnante in Gallia Philippo Adeodato.

XXIII. GUILLELMUS III. D'AUTIGNIAC.

Poſt Guillelmum Guillelmus alter aſſumitur,
& ipſe canonicus Magalonenſis, ad eccleſiæ gu-
bernaculum promotus ſapientia ſingulari, mo-
rum ſuavitate, & vitæ laudabilis ſpecimine, quam
nobilitati ſtirpis de Altiniaco inter Leutevenſes
claræ adjunxerat. Electus dicitur a Gariello anno
1203. Hunc autem ad conſecrandum compro- Ch. LVII. col. 50.
vinciales cum vocaſſet Berengarius Narbonenſis 1203.
archiepiſcopus, ab apoſtolicis legatis inhibiti ſunt,
donec eorum legationi ſtetiſſet Berengarius, a
quo tamen non multo poſt inauguratum Guil-
lelmum diſcimus ex eodem inſtrumento, in quo
menſe Auguſto anni 1204. inter epiſcopos re- 1204.
cenſetur, qui appellationis Berengarii teſtes fuere.
Ejus autem conſecrationi interfuerunt, Gariello
auctore, Raimundus Agathenſis, Petrus Leute-
venſis, non vero, qui nondum ſedebat Raimun-
dus Uceticenſis epiſcopus. Primis præſulatus ſui
annis approbavit Guillelmus ceſſionem a Guidone
præpoſito factam ſacriſtæ Magalon. & laudavit
placitum ab eodem & magiſtro militiæ domus
S. Egidii initum pro quibuſdam eccleſiis ab iis
dependentibus. Sacramentum quoque clientelæ
a Guillelmo Monſpelii filio Agnetis admiſit. Pe-
trus Aragonum rex menſe Januario anno 1205. 1205.
donum monaſterio Calmiliacenſi a deceſſoribus
ſuis anno 998. factum confirmavit coram Guil-
lelmo Magalonenſi & Guidone præpoſito. Col-
loquii apud Monſpelium hoc anno adverſus hæ-
reticos habiti meminit Percinus, quod diverſum *Lib. de hær. part. 2. p. 19.*
putat a concilio inibi coacto anno 1207. ubi
negotii contra Albigenſes tota moles S. Domi-
nico impoſita eſt. Interim Maria Eudoxiæ filia
legitima herede Monſpelii poſt expulſum ſpu-
rium heredem Guillelmum Petro Aragonum
regi in matrimonium collocata, cum rex bello
ærarium omne exhauſiſſet, Monſpelienſeſque
propterea bonis ſpoliaret, exaſperati in regem &
reginam rebellionem concitant, fugientem regem
ad Latarenſe caſtrum obſident & premunt.
His tumultibus prudens antiſtes Guillelmus ob-
vius furentes mitigat, & annitente Petro de
Caſtro novo ſummi pontificis legato, accitiſque
Arelatenſi, Nemauſenſi, Biterrenſi & Leute-
venſi præſulibus fœdus pacis ſancitum eſt VI. cal.
Novembr. anno 1206. quod Innocentius III. 1206.
ſummus pontifex reſcripto confirmavit dato La- Ch. XXXI. col. 363.
terani id. Apr. pontificatus an. X. Chriſti 1207. 1207.

ANNI CHRISTI

Eo circiter tempore Guillelmus medietatem vica-
riæ curiæ Monſpelienſis pretio 500. ſol. Melg.
emit a Petro de Montaleone; eccleſiæ S. Martini
de Lundris decimam panis & vini conceſſit;
nonnullaque eccleſiæ Magalonenſi adverſus ho-
1208. mines de Villa nova adjudicavit. Anno 1208.
a Philippo Auguſto Francorum rege civitatis Ma-
galonæ aliorumque locorum temporalium ipſa
confirmatione expreſſorum non ſolum prote-
ctionis munimen, ſed & pleraque alia privilegia
obtinuit ad eum modum, quo prius Johanni
de Montelauro ad exemplum deceſſoris ſui Lu-
dovicus rex conceſſerat. Diploma Philippi ex
Ch. xxxii. col. 363. antiquo codice chartophylacii regii Pariſienſis a
Sammarthanis depromtum meruit apponi in ap-
pendice. Eodem anno menſe Aprili Guillelmo
Ex Schedis Sammarth. fidem clientelarem juravit Maria domina Mon-
tiſpeſſulani filia Guillelmi ultimi. Occurrit &
præſul noſter in archivis Monſpelienſibus annis
1209. 1209. & 1210. Cum Monſpelium in dies au-
1210. geretur, eccleſiaque ſancti Firmini ſola tot po-
pulis non ſufficeret, urgentibus apud pontificem
conſulibus, ad Guillelmum dedit litteras VII. cal.
1212. Februarii anni 1212. ut huic mederetur incom-
modo. Adfuit concilio ab A. Narbonenſi II. cal.
Maii ejuſdem anni coacto, in quo eccleſiam de
Cuxiaco canonicis ſancti Juſti reſtituit archiepi-
ſcopus. Nominatur quoque inter præſules, qui
motam inter Arnaldum Amalricum archiepiſco-
pum Narbonæ & Simonem comitem Montis-
fortis querelam terminarunt. Per hæc tempora
Petrus Aragonum Guillelmi hortatibus incenſus,
in Aben Mahometanum principem dictum *viri-
dem* bellum movit glorioſum inſigni victoria,
cujus etiamnum Hiſpani die 6. Julii feſtum agunt.
Pauperum commodis invigilans eis valetudina-
rium hoſpitium ſancti Stephani de Brianicis ſuis
1213. ſumtibus excitavit anno 1213. teſte Catello.
Finita eſt die Mercurii poſt Epiphaniam VI. idus
1214. Jan. an. 1214. hodie 1215. ſynodus Monſ-
pelii a Petro Beneventano cardinali Romanæ
ſedis legato adverſus Albigenſes & Toloſanos
hæreticos, cui adfuerunt archiepiſcopi Ebredu-
nenſis, Narbonenſis, Auxitanenſis, Arelatenſis,
Aquenſis & 28. epiſcopi, quorum maxime diœ-
cetibus ſerpebat hæreſis. Hoc inſuper in concilio
ditio Raimundi comitis Toloſani data eſt Simoni
comiti Montisfortis. Hujuſce canones a Gariello
ex Anianenſi codice mendoſe editos correctiores
Concil. Narb. pag. 38. reperies apud Baluzium. Guillelmo Innocentius
III. in feudum conceſſit XVIII. calend. Maii an.
Ch. xxxv. col. 367. 1215. comitatum Melgorii ſeu Montisferrandi
1215. ſub cenſu viginti marcarum argenti Romano
pontifici quotannis ſolvendo, eaque lege, ut
caſtrum Melgorii alienare non poſſet. Hanc dein-
ceps infeudationem Honorius III. Gregorius IX.
Alexander IV. Clemens IV. & Gregorius X. ſuis
reſcriptis ratam eſſe voluerunt, iſte quidem diplo-
mate dato Laterani X. cal. Jun. pont. an. I. Hunc
autem comitatum a Romano pontifice non gratis
accepiſſe Guillelmum declarat ingens illa pecu-
niarum ſumma ad pontificem ab epiſcopo miſſa,
de qua ſic Verdala: *Porro ut laborum & expenſa-
rum onera, quæ præfatus Guillelmus Magalonenſis*

A *epiſcopus hujus acquiſitionis occaſione ſuſtinuit, me-*
moriæ miniſtrentur, ſciendum eſt nos in archivi noſtri
monumentis fide dignis legiſſe, quod dictus D. papa
Innocentius III. qui dictum feudum conceſſit, a dicto
prædeceſſore habuit mille ducentas viginti marcas
ſterlingorum argenti, & domini cardinales quingen-
tas libras proviſionum: item camerarius D. papæ
habuit 320. lib. proviſionum valentes C. marcas
ſterlingorum: item habuit unum roſſinum & unam
mulam, quæ conſtiterunt 34. libras. Item tres fra-
tres dicti camerarii habuerunt 30. libras. Item ca-
pellanis, notariis, oſtiariis, ſcriptoribus & aliis fami-
liaribus D. papæ quingentas libras dedit. Item pro
B *litteris ſcribendis & bullandis quinque libras. Item*
expenderunt procuratores eundo Romam & redeundo
pro equitaturis & aliis expenſis 300. libras. Item
conſtiterunt uſuræ dictæ monetæ mutuatæ 25000.
ſolid. Et ſic conſtitit dictum negotium quantum ad
curiam Romanam ultra expenſas alias factas in
partibus iſtis in adipiſcendis poſſeſſionibus, vendica-
tionibus, litigiis & recuperationibus caſtrorum &
jurium dicti comitatus 6600. libras Melgor. Eo-
dem adhuc anno Guillelmus epiſcopus dominus
Melgorii & Montisferrandi conſulibus Monſpe-
lienſibus ceſſit duos denarios ex duodecim, quos
comes Melgorienſis percipere conſueverat in
C moneta Melgorienſi. Dedit præterea in *acapitum*
iiſdem totum Valenæ nemus, retentis decem
albergis militum annuis, juriſdictione, & qui-
buſdam aliis, & ab ipſis habuit 25000. ſolid.
Melg. Prope omiſeram conventiones quas prius
fecerat VI. idus Febr. anni 1210. ſeu, ut nunc
loquimur, anni 1211. cum iiſdem conſulibus de
ipſorum electionis forma & modo, decretum
confirmantibus ſedis apoſtolicæ legatis. Electionis
formulam a Sammarthanis ex antiquo codice
chartophylacii Pariſienſis erutam in appendice Charta xxxiii. col. 365.
ſubjicimus. Denique aliquanto ante obitum, ut
Innocentii III. juſſa perageret, quorum ad annum
D 1212. mentionem fecimus, nec non ut labo-
ranti apud Monſpelium multitudini conſuleret,
cui una minime ſufficiebat eccleſia S. Firmini,
templum B. Mariæ de Tabulis in parochiam erexit Charta xxxvi. col. 367.
die feſto Pentecoſtes IV. calend. Jun. an. 1216.
ac paulo poſt diem ſupremum obiit, expletis in 1216.
epiſcopatu annis duodecim, & menſibus quatuor
juxta Gariellum. Ergo ſaltem ante annum 1204.
inauguratus non eſt epiſcopus: ſi enim annis
1204. addas duodecim & menſes quatuor, ha-
bebis an. 1216. quo defunctus Guillelmus hu-
matur in eccleſia Magalonenſi. De eo in necro-
logio ſancti Dionyſii: *XI. calend. Julii obiit Guil-*
E *lelmus piæ memoriæ Magalonenſis epiſcopus.*

XXIV. Bernardus. DE MESE.

Monſpelienſis ortu Bernardus, a teneris clericali
inſtitutus diſciplina, inde canonicus & præpoſi-
tus eccleſiæ Magalonenſis, cathedram epiſcopa-
lem aſſequitur die II. Julii an. 1216. Conſecra-
tus a metropolita ſuo Arnaldo Amalrico menſe
Auguſto memoratur in archivis Magalonenſibus.
Quamprimum factus epiſcopus confirmavit ere-
ctionem parochiæ B. Mariæ de Tabulis ab an-
teceſſore factam, cujus occaſione diſcordantes

Digitized by Google

ANNI CHRISTI novum rectorem & ſancti Firmini priorem ad
chriſtianam revocavit concordiam, quos inter
ſic convenit ex veteri codice. Eccleſia beatæ
Mariæ de Tabulis ſubjicitur ſancto Firmino; in
eadem duo tantum preſbyteri eſſe debent, qui
confeſſiones & alia ſacramenta populo admi-
niſtrent: prior eccleſiæ de Tabulis in pannis,
lectis lignariis, candelis, cereis, & aliis funera-
libus nihil petere debet, ſed totum abſolute
prior ſancti Firmini accipere. Item prior de Ta-
bulis nullum recipere poteſt, nec conſuevit ad
ſepulturam in dicta eccleſia ſine licentia prioris
ſancti Firmini. Item eccleſia ſancti Firmini prius
in feſtivitatibus debet pulſare ad horas, quam
eccleſia de Tabulis. Item prior & capellani de
Tabulis ad omnes ſupplicationes generales, quas
eccleſia ſancti Firmini duxerit faciendas, venire
tenentur, ita quod crux ſancti Firmini ſemper
& ubique præcedat. Item ſi contingat aliquem
legatum, aut aliam honorabilem perſonam, venire
ad Montempeſſulanum, & dicta perſona elegerit
recipi in dicta eccleſia beatæ Mariæ de Tabulis,
hanc prior S. Firmini ibi honorifice recipiat,
&c. Hanc autem ſententiam cardinalis Præneſti-
nus confirmavit, revocatis ad pacem S. Firmini
& B. Mariæ prioribus. Melgorienſes quoque
cum Monſpelienſibus confœderavit Bernardus,
conſulibuſque ſpopondit ſe nunquam, nec ſuc-
ceſſores permiſſuros Melgorienſe caſtrum ab epi-
ſcopi dominio diſtrahi, nec novum excitaturos
in honore comitatus Melgorienſis. Permittit &
diplomate anni 1216. curiam Monſpelienſem
eas lites dijudicare, quæ ad ipſam advenerint per
appellationem factam a curia domini Monſpe-
lienſis ad epiſcopum. Inſtitutum fuiſſe Monſpelii
1217. an. 1217. ſanctæ Trinitatis cœnobium pro re-
demtione captivorum patet ex reſcripto Ho-
norii papæ dato Laterani VIII. idus Aprilis pon-
Pet. 1. p. 319. tificatus an. 1. apud Gariellum. Bernardus eo-
dem anno ceſſit Bernardo operario Magalonenſi
omnes *gardias* & uſatica, quæ habebat epiſcopus
in toto vineto de Domonova, de Coſtabella &
de Aigueta pro nongentis ſolid. Melg. & recupe-
ravit a Raimundo de ſancto Firmino bailiam de
Melgorio a deceſſore pro 12. ſolidis oppigne-
ratam. Reſcriptum quoque ab Honorio impe-
travit, quo Melgorienſibus fidelitas Bernardo
1218. exhibenda mandatur. Anno 1218. x. cal. Julii
e ſingulis libris Melgorienſibus quartenos dena-
rios Jacobo Aragonum regi appendi voluit, de-
ditque ei jus quod habebat in caſtris de Piniano
& de Salſano, dominium, hominium, & alia
quæ dominus Monſpelienſis epiſcopo facere tene-
batur pro caſtris de Frontiniano, de Caſtro novo,
de Senteiranicis, ſeu potius pro ſtratis publicis,
ripariis, &c. pro quibus omnibus dominus Mon-
tiſpeſſulani debet dare epiſcopo unum maraboti-
num auri, & valorem dictorum caſtrorum; adde
quod ſi dicta caſtra a dominatione villæ Montiſ-
peſſulani ſeparentur, epiſcopus poſſit omnia præ-
dicta feuda recipere pro commiſſo: pro ea tamen
infeudatione habuit epiſcopus 20000. ſolidos
Melgor. Electum Guillelmum de Abriniaco ab-
batem Anianenſem confirmavit pridie idus Jul.

A ejuſdem anni. Sigillum appoſuit ſuum bullæ Ho- ANNI CHRISTI
norii III. datæ ad Ludovicum Delphinum pro
Monſpelienſibus xv. calend. Jun. anni 1219. 1219.
Inſequenti Dominicani Monſpelium admittun- 1220.
tur, & peregrinis excipiendis xenodochium a
Guillelmo de Petrafixa dotatur. Circa id tem-
poris calend. Septembr. collapſa medicinæ ſchola
priſtino ſplendori reſtituitur, ordinatis a Conrado
cardinali legato legibus, quas Monſpelii ſanciit
una cum Magalonenſi, Agathenſi, Leutevenſi,
& Avenionenſi præſulibus. Inter alia ſtatuere, ne
quis medicinam profiteretur, qui artis non edi-
diſſet ſpecimen publicum coram epiſcopo & an-
B teceſſoribus medicis. Eodem anno aut ſequenti
XI. cal. Mart. a Conrado Portuenſi epiſc. & ſedis
apoſtolicæ legato una cum F. epiſcopo Toloſano
deſtinatur Bernardus pro fundatione novi mona-
ſterii S. Petri de Almanarra in diœceſi Tolonenſi.
Decretum Alexandri III. ſuper quæſtione Jo-
hannem epiſcopum inter & Fulcrandum præpo-
ſitum ratione beneficiorum ad capitulum ſpectan-
tium motam confirmavit Honorius III. bulla ad
Bernardum data IV. cal. Jun. pontificatus an. 5.
Indictæ per Bernardum ſynodo diœceſanæ adeſſe
cum renueret Guillelmus Anianenſis abbas, in-
terpellavit hac de re ſummum pontificem epi-
C ſcopus, a quo epiſtolam accepit datam Laterani
II. calend. Jun. an. 1221. ad archidiaconum & 1221.
præcentorem Agathenſis eccleſiæ, quibus man-
davit Honorius, ut convocatis & auditis parti-
bus, quod canonicum foret peragerent. Hi igitur
re mature diſcuſſa ad ſynodos adegerunt abbates
Anianenſes. Excepit eodem anno Bernardus fidei
ſacramentum a Raimundo Petri pro dynaſtia Briſ-
ſiacenſi. Inſequenti Bertrando de Vallauques mon- 1222.
tem Rotundum ad *acapitum* tradidit. Circa id tem-
pus Petro Guntardo de Montepeſſulano remiſit
omnia quæ ei facere tenebatur pro manſo ſito in
decimaria S. Dionyſii, Guntardus vero ceſſit
D alia uſatica in Montearbedone. Guillelmus Le-
chas prior eccleſiæ de Cluſeneto viſitationem &
præſentationem quando voluerit Bernardo epi-
ſcopo obtulit, qui aliud iniit pactum cum Ro-
ſtagno de Montearbedone, & Johanni de
Montelauro præpoſito ceſſit dominium caſtri de
Lundris ſub hominio. Habitum eſt anno 1224. 1224.
intra octavam aſſumtionis concilium Monſpe-
lienſe ab epiſcopis trium provinciarum in cauſa
Raimundi comitis Toloſani, &c. Permutavit
eodem anno Bernardus v. id. Novembr. cum
monaſterio ſancti Honorati Lirinenſis caſtrum &
eccleſiam de Avinioneto & S. Valerii olim a
E Sancio comite & marchione traditam pro eccle-
ſia B. Mariæ de Adau. Conſtructas Grandimon-
tenſium & Prædicatorum eccleſias ſolemni ritu
anno 1225. conſecravit Bernardus. Præſens fuit 1225.
eodem anno obſequio regi & eccleſiæ præſtito
ab Raimundo de Rocafolio, qui Raimundi To- *Ch. xxx.*
loſani comitis partes ſuſtinuerat. Balarucenſe ca- *col. 201.*
ſtrum a Guidone Capitis porci per vim occupa-
tum mandante ſummo pontifice Honorio per
archiepiſcopum Narbonenſem hujus controverſiæ
judicem recuperavit an. 1226. Eodem Bernar- 1226.
dus epiſc. cum hominibus Villæ novæ tranſegit,

Digitized by Google

a quibus hominium excepit. Inſtituit quoque
ANNI CHRISTI 1227. Petrum de S. Gervaſio præceptorem hoſpitalis de
Salaſone. Anno 1227. quædam prædia in loco
de Piniano permutavit cum Raimundo de Roca-
folio, qui juriſdictionem & caſtrum de Briziaco
in prædium clientelare tenere ſe ab eo profeſſus
Anecdot. tom. 1. col. 939. eſt. Exſtat Gregorii IX. ad archiepiſcopum Bi-
turicenſem data VIII. calend. Jan. pontificatus
an. 1. epiſtola, ut Ludovicum Francorum regem
admoneat comitatum Melgorienſem ad Roma-
nam eccleſiam pertinentem ab eadem Magalo-
1229. nenſi epiſcopo donatum fuiſſe. Anno 1229.
conqueſtus apud ſummum pontificem Bernar-
dus, quod Rex Aragonum Jacobus fidei ſacra-
mentum ei denegaret, litteras a Gregorio IX.
ad archiepiſcopum Narbonenſem calend. Julii
obtinuit, cui mandabat ſummus pontifex, ut
regem ad id attentius induceret. Pepigit IV. cal.
1230. Aprilis an. 1230. cum dominis caſtri de Aſſatio
ſuper modo recognoſcendi ſibi dictum feudum.
Baluz. vit. Pap. Aven. col. 976. Ludovicus IX. Francorum rex litteris apud Pari-
ſios menſe Julio datis ipſi & ſucceſſoribus ejus
facultatem impertit juramentum recipiendi a
licentiandis & *doctorandis* in facultate canonica
ſeu civili in ſtudio villæ Montiſpeſſulani. Beatæ
Mariæ de Tabulis templo miraculis illuſtri am-
pliorem auguſtioremque in formam edito, ut
ejus conſecrationem celebriorem quoque inſti-
tueret Bernardus, a ſummo pontifice Gregorio IX.
ad Narbonenſem, Arelatenſem & Aquenſem
archiepiſcopos eorumque ſuffraganeos litteras ob-
tinuit XV. calend. Aug. pontificatus anno IV. ut
huic adeſſent ſolemnitati; annum vero integrum
de injuncta pro noxis pœna relaxavit iis omni-
bus, qui conſecrationi templi religioſe intereſ-
ſent, præter remiſſionem quam debent facere
ſecundum ſtatuta concilii generalis præſules ad ip-
ſius eccleſiæ conſecrationem convenientes. Hanc
ſolemni ritu eodem anno celebravit Bernardus,
cui cum Maſſilienſis & Regienſis epiſcopi pro-
pter tumultus Aquenſis provinciæ & Maſſiliæ
dedicationi adeſſe non potuiſſent, reſcripto VII.
calend. Septembr. an. 1230. ad exemplum præ-
ſulum qui eccleſiam conſecraverant, 40. dies de
injuncta pœnitentia miſericorditer relaxarunt iis,
qui ſolemnitati interfuerant, & uſque ad octa-
vam devote acceſſerant. Ad eumdem quoque an-
num revocant fundatum a Jacobo Majoricarum
rege Monſpeſſulanum ſancti Franciſci conven-
tum. Biennio poſt, ſi Gariello fides, dum Ro-
mam peteret Bernardus, vivere deſiit an. 1232.
Conſtat tamen ex Verdala Bernardum poſt ex-
pletos in epiſcopatu annos 14. menſes 5. & dies
14. ſupremum obiiſſe diem VIII. calend. Jan.
& certe in necrologio Magalonenſi, ipſo fatente
Gariello, ejus anniverſarium vigilia Nativitatis
Chriſti annotabatur. Inde ſequeretur Bernardum
menſe Julio an. 1216. electum, jam an. 1230.
obiiſſe, nec repugnant Magalonenſes tabulæ, in
quibus hoc elapſo tempore nulla Bernardi am-
plius mentio.

XXV. JOHANNES III.

DE MONTLAUR.

Bernardo defuncto communibus canonicorum
A calculis generalis univerſæ diœceſeos curator eli- ANNI CHRISTI
gitur Johannes de Montelauro ex illuſtri hujuſce
nominis familia prognatus. Bernardi epiſcopi
agebat vices anno 1223. cum monialibus Au-
guſtinianis arcam ſtruendo cœnobio idoneam
prope templum S. Leonis deſcripſit, eccleſiam-
que ſancti Germani de Fornelio aſſignavit. Inde
præpoſiti Magalonenſis dignitate potitus, cum
munus utrumque digne obiiſſet, ad infulas aſſum-
tus an. 1232. ſi rectum putat Gariellus, a Nar- 1232.
bonenſi archiepiſcopo Petro Amelii conſecratur
an. 1234. ex eodem Gariello. Pauperum ſolli- 1234.
citus, non iis modo ſua impendit, ſed clericos
B & laicos diœceſis excitavit, conceſſis trium die-
rum indulgentiis fidelibus, qui vere pœnitentes
& confeſſi leproſis ſancti Lazari juxta pontem
de Caſtro novo eleemoſynas largirentur, litteris
Monſpelii datis X. calend. Aprilis anni 1234.
Regeſtorum epiſcopalium fide affirmant Sam-
marthani Johannem ſacris operatum in eccleſia
B. Mariæ de Tabulis, dum nuptiarum S. Ludo-
vici ſolemnitas cum Margareta Raimundi Beren-
garii comitis Provinciæ filia calendis Novembris
Jacobo rege Aragonum præſente celebrata eſt,
licet omnes ad unum quotquot de Ludovici &
Margaretæ nuptiis ſcripſere tradant connubium
C apud Senones peractum fuiſſe a Galtero archiepiſc.
eodem anno. Exſtant denique hujuſce temporis
litteræ Johannis, quibus caſtellum de Caſulis
B. epiſcopo Biterrenſi ab Amalrico duce Nar-
bonenſi comite Toloſano vicecomite Biterrenſi
& Carcaſſonenſi ac domino Montisfortis anno
1223. donatum fuiſſe teſtatur. Anno 1235. 1235.
Roſtagnus Monlaureus Johannis germanus ca-
ſtrum de Montelauro ipſi recognovit, at paulo
poſt mutata ſententia jus omne regi Aragonum
conceſſit an. 1236. XVI. calend. Jun. Grego- 1236.
rius IX. ſummus pontifex eccleſiæ B. Mariæ de
Tabulis miraculis claræ indulgentias 20. dierum
D conceſſit bulla data pontificatus an. X. Aliquanto
poſt Johanni epiſcopo indulſit, ut in eadem ec-
cleſia quibuſlibet poſtulantibus ſacramenta mini-
ſtrarentur, & in die Palmarum tribuſque ante
Aſcenſionem diebus fierent ſupplicationes. Cleri-
cis quoque alia eadem die VIII. id. Jun. data bulla
inhibuit, ne pro pulſandis campanis, ſeu pro
cruce deferenda ad defunctorum corpora tumu-
landa pretium exigere vel extorquere præſume-
rent. Hiſce temporibus florebat Hugo Mirama-
renſis archidiaconus Magalonenſis, qui capitulo
dicavit 2. Septembr. ejuſdem anni ingenii ſui
lucubrationes, libros nempe de rebus ſacris. Rex
E Aragonum, qui Bernardo Magalonenſi epiſcopo
fidem clientelarem more deceſſorum pro Monſ-
pelio ac Latarenſi caſtro antea denegarat, hanc
recognitionem ſolemnem & juramentum fideli-
tatis coram corpore Chriſti poſito ſuper altare
S. Firmini Monſpelienſis Johanni epiſcopo exhi- Charta XXXVII. col. 363.
buit XVII. calend. Jan. an. 1236. inſtrumen-
tum deprompſimus ex regeſtis curiæ Franciæ
de feudis ſeneſcalliæ Carcaſſonenſis. Aliquot poſt
diebus Ermenjardis de Monte deſiderio abbatiſſa Charta XXXVIII. col. 368.
S. Geneſii pro monaſterio ſuo Johanni præſuli
ſe ſacramento fidelitatis obſtrinxit pridie calendas

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Januarii, eique duos mirabolinos auri ſingulis A annis ſpopondit & 50. ſolidos Melgorienſes pro conceſſis ſibi ab epiſcopo agro de Maſſanicis, totaque S. Columbæ parochia, & iis omnibus quæ in eccleſia S. Michaelis annuatim cœnobium exigebat. Conſules urbis excommunicatos quod
1238. clericis vectigal impoſuiſſent reſtituit an. 1238. Johannes, ita tamen ut pecunia mulctaret erga clericos. Eodem anno Hugo Ruthenenſis comes ſuo & Elizabethæ conjugis nomine filiæ & heredis Raimundi de Rocafolio locum de Briſſiaco cum adjacentiis a D. Johanne Magalonenſi epiſcopo in feudum habere ſe profeſſus eſt. Cum
Charta XXXIX. col. 368. autem Jacobus Aragonum rex multoties ſacra- B menti fidem violaſſet, nonnullaque contra eccleſiam Magalonenſem perpetraſſet, Johannes Monſpelii & Lataræ dominium in comitem Toloſanum tranſtulit v. calend. Septembr. qui ceſſit epiſcopo caſtrum de Mirabello, & villas Frontiniani & Balaruci: inſtrumentum in actis publicis repertum ob multa ad antiquitatem ſpectantia
1239. poſt Sammarthanos recenſuimus. Anno ſequenti Monſpelium venit rex Aragonum, referente Johanne de Soto in ejus vita. Qui quidem epiſcopo Magalonenſi infenſus, ſtatuit, ut probatur ex ſcriniis conſulum, quod Magalonenſis epiſcopus nullo deinceps tempore ad electionem futuro- C rum conſulum Monſpelii vocaretur, nec ipſe electioni intereſſet, nec alius pro eo, nec in manu ipſius aut alterius pro ipſo præſentes vel futuri conſules jurarent, ſcripto dato XVI. cal. Nov. 1239. Eodem Roſtagnus de Aſſatio pro caſtro ſuo ſacramentum Johanni præſtitit. Poſt multas
Spicil. tom. 10. p. 181. altercationes cum Jacobo Aragonum rege ſequeſtro B. Biterrenſi epiſcopo iniit concordiam ratione juriſdictionis Montiſpeſſulanæ ſuper conſulibus, juſtitiis reorum, &c. IV. idus Martias
1241. 1241. Adſuit eodem anno conſecrationi Guillelmi de Caſouls Leutevenſis epiſcopi per Agathenſem factæ. Academiæ Monſpelienſis cancel- D larius Johannes epiſcopus leges optimas ſanxit
1242. academicis die 6. Aprilis 1242. cujus prolixum
Part. 1. p. 336. diploma ex archivis epiſcopalibus ſuæ hiſtoriæ intexuit Gariellus. Subſcripſit eodem anno VIII.
Percin. Part. 2. p. 92. id. Decembr. litteris Gregorii X. contra hæreticos ad fratres Prædicatores datis. Concilio Narbonæ anno circiter 1244. habito ſubſcripſit. Ad
1245. novum *acapitum* dedit an. 1245. Petro de Montilis quidquid habebat in villa de la Lauza & totam villam de Noals, compoſitiſque nobiles inter toparchas jurgiis, quæ pro limitibus prædiorum apud Montferrienſes orta erant, iiſdem in cædua Valanenſi ſilva lignationem indulſit ſub E alberga novem militum. Concilio generali Lugduni habito menſe Junio adſuit, defunctoque paucis poſt abſolutum concilium diebus Raimundo Berengario Provinciæ comiti, quocum dum in vivis ageret conjunctiſſime vixerat, fu-
1246. nebri pompa parentavit. Anno 1246. III. non. Auguſti Bertrandus Ademarus, Berengarius Dalmatii, & Dalmatius ejus frater tutores Hugonis Guillelmi de Montearnaldo Johanni recognoverunt, quod Bertrandus & Hugo filii Hugonis tenerent in feudum villam ſancti Martini de

ANNI CHRISTI

Lundris, hancque eſſe de mandamento caſtri Montisferrandi, eique ſacramentum fidelitatis dixerunt apud caſtrum du Terrail. Anno 1247. 1247.
conſules univerſitatis de Latis, Guiraudus de Melgorio pro ſe & domina Guillelma uxore Bertrandi de Blandiaco Johanni quoddam jus recognoverunt pro uſaticis in ſtagno Melgorii. Denique poſt ſedem annorum 14. menſium 9. dierum 5. eodem anno Lugduni vivere deſiit Johannes menſe circiter Junio aut ſequenti, cum curiam Romanam ibidem tum morantem viſitaturus perrexiſſet. Hinc Plantavitium Leutevenſem præſulem jure redarguas, qui in chronologia ſua Ludovicum quemdam Magalonenſem epiſcopum Petri Amelii Narbonenſis archiepiſcopi coætaneum induxit, cum & legitimis inſtrumentis compertum ſit Johannem de Montlaur eo quo Amelius Narbonæ agebat Magalonæ ſediſſe tempore, nulluſque tunc inter antiſtites Magalonenſes Ludovicus inveniatur.

XXVI. Rainerius.

Johanni Lugduni e vivis ſublato, *pro jure de morientibus in curia* ab Innocentio IV. ſuffectus eſt menſe Julio an. 1247. Rainerius Italus, Lombardus natione a quibuſdam dictus, ordinis fratrum Prædicatorum alumnus, vir natalibus, doctrina, pietate, ac agendorum peritia clarus, qui ob eximias animi dotes Gregorio IX. in primis acceptus, S. R. E. vicecancellarius inſtitutus eſt anno pontificatus XI. Chriſti 1237. Hunc autem confundas cave cum altero eorumdem nominis, ordinis, & nationis ſcriptore Rainerio de Piſis, de quo Trithemius in libro de ſcriptoribus eccleſiaſticis, ſæculo XIV. medio circiter currente clariſſimo, qui Pantheologiam edidit & obiit anno 1351. Magalonenſis vero quamprimum factus epiſcopus Rainerius noſter, regi ſacramentum dixit, nonnullaque circa bona eccleſiæ ſuæ temporalia ſancivit, canones quoque ad reſtaurandam diſciplinam edidit, unde exortæ contra præſulem rixæ quem habuerint finem haud ſatis ſcitur. Cum abbate Francarum vallium tranſegit III. id. Dec. an. 1247. de juribus villæ de 1248.
Pinu. Eodem anno cum Bernardo de Muro veteri præpoſito de conſilio & aſſenſu capituli in beneficium per ſe veſtiarii munus erexit a præpoſito Magalonenſi conferendum. *Huic autem veſtiario dedit in perpetuum eccleſiam ſancti Gervaſii de Juviniaco cum capella ſua de Auſſanicis, & eccleſiam ſancti Juliani de Grabellis cum omnibus parochiis, decimis, uſaticis, dominationibus, &c. Dedit præterea manſum de Vallemalhanica cum omnibus juribus ſuis & pertinentiis, quas prior ſancti Firmini in archidiaconatu Magalonenſi percipere conſuevit: dedit & cellarium, quod eſt inter domum canoniæ ſancti Firmini, & cellarium præpoſiti, ſtatuitque hoc mediante veſtiarium teneri induere omnes canonicos & converſos, exceptis prioribus. Priores autem tenentur dare veſtiario ſingulis annis pro ſingulis canonicis, quos induere conſueverunt, quadraginta ſolidos Melgor. quorum medietatem ſolvere teneantur eidem in ſynodo S. Lucæ, & aliam medietatem in ſynodo Paſchali.*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Statuit etiam quod deinceps dictus veſtiarius induat omnes canonicos, qui ad ſtudium iverint de licentia epiſcopi & præpoſiti, modo deferant habitum ibidem commorando, aliter vero non teneatur eis in aliquo providere : codicillis datis Magalonæ XII. calend. Jan. an. 1247. Hoc ſtatutum Clemens papa IV. reſcripto ad priorem ſancti Firmini ratum fecit, annuitque Rainerio, qui conſilio capituli ſtatuerat, *ut ſancti Martini de Pruneto, ſancti Johannis de Vedatio, ſancti Sebaſtiani de Caſſaniaco & ſancti Mauritii de Sauzeto eccleſiæ ad prioratum ipſum ſpectantes, una cum ipſo prioratu unus eſſent proceſſu temporis prioratus. XVI. calend. Aprilis ejuſdem anni acquiſivit Rainerius eccleſiam parochialem B. Mariæ de Melgorio epiſcopali menſæ a præpoſito & capitulo, & dedit ei pro excambio eccleſias S. Petri de Cornone, S. Juliani de Caſalignis & ſancti Stephani de Caſtris & ſancti Theodorici de Veyranicis cum earum capellis, retentis tamen in eiſdem ſibi & ſucceſſoribus ſuis reverentia epiſcopali, debitis procurationibus, & antiquis ſynodis.* Ipſe eſt, ni fallor, cui Innocentius IV. reſcripto dato Lugduni nonis Julii pontificatus anno 6. mandavit, ut Judæos cogeret ad dimittendas capas rotundas & largas, quas ad inſtar clericorum & ſacerdotum deferre præſumebant. At dum omnibus boni paſtoris muniis adimplendis totus incumbit Rainerius, inaudito hactenus ſcelere intoxicata ſacroſanctæ Euchariſtiæ hoſtia ſublatus eſt idibus

Baluz. Miſcell. t. 7. p. 407.

1249. Januarii 1249. juxta conſuetum hodie computandi morem, poſt octodecim in epiſcopatu tranſactos menſes. Ad vitandum deinceps tale ſacrilegium communi canonicorum decreto ſtatutum, ut preſbyter ſacrum peragens, diacono & ſubdiacono in altari ſibi miniſtrantibus hoſtiæ conſecratæ fragmentum & ſacri calicis ſtillam impertiret. Necnon & canonicos omnes tam atrociter facinoris adeo exſecrandi portentum perculit, ut congregatis pro vicario generali deligendo comitiis, (quotieſcumque enim cathedra pontificia vacat, epiſcopali munere funguntur canonici,) ordinaverint ad delendam citius ex animis tanti ſceleris memoriam, ejus auctores non inquirendos eſſe diligentius, ſed ſi proderentur, publicis capituli ſumtibus puniendos ; cautumque, ne cui ex eorum gente ad quartam uſque generationem in diœceſi tota Magalonenſi beneficium eccleſiaſticum traderetur. Rainerio defuncto, præcepit Innocentius IV. præpoſito & ſacriſtæ Magalonenſis eccleſiæ, quos ſui exſecutores conſtituerat teſtamenti, ut libros, ornamenta, & bona, quæ ante promotionem habebat, priori fratrum Prædicatorum Monſpelienſium, ut pote quæ ad dictum ordinem de jure pertinebant, quantocius remitterent : datum Lugduni III. idus Februar. pontificatus an. 6. De eo Bernardus Guidonis ſic habet : *Fr. Rainerius eccleſiam Magalonenſem gubernavit. Hic fuerat vicecancellarius in curia Romana. Ejus feruntur acta plura ; ſtatuta ſynodalia pro cleri populique ſui recto regimine, & dictionarium varia eruditione refertum.*

Ibid. pag. 466.

XXVII. Petrus II.

DE CONQUES. Ibid. pag. 467.

Eccleſia Magalonenſi per obitum Rainerii
A paſtore deſtituta, canonici W. archidiaconum, B. archipreſbyterum, & priorem de Ovorio canonicum Magalonenſem ad ſummum pontificem deſtinarunt, ampliſſima illis conceſſa poteſtate epiſcopum eligendi. Hi autem conſulto prius ſummo pontifice, una elegerunt voce Petrum ſacriſtam Magalonenſem, quem confirmavit Innocentius IV. litteris ad præpoſitum & capitulum, necnon ad P. electum Magalonenſem datis Lugduni calendis Martii an. pontificatus 6. quarum altera rite celebratam electionem denunciat, altera vero eccleſiæ Magalonenſis regimen Petro committit. Sed ne quid ex hujuſmodi electione
B eis præjudicium oriretur, aliis ad idem capitulum biduo poſt miſſis litteris liberam eis, ſi quando eccleſiam vacare contingeret, eligendi poteſtatem conceſſit, quam ſibi etiam reſervaſſet ſummus pontifex. Petrus itaque e Conchenſium familia apud Monſpelienſes conſulari natus, a teneris clero addictus, e ſacriſta Magalonenſi præſul electus menſe Februario an. 1248. hodierno more 1249. quamprimum factus epiſcopus ſummum Lugduni adiit pontificem adverſus Zoen Avenionenſem epiſcopum, qui pontificis vicelegatus Magalonenſem eccleſiam indignis divexaverat modis, patrocinium quæſitu-
C rus, a quo privilegium hoc eodem anno obtinuit, ut nullus ſedis apoſtolicæ delegatus vel delegati ſubdelegatus, ſeu conſervator, aut etiam exſecutor a ſede deputatus eadem in perſonam epiſcopi Magalonenſis interdicti, vel ſuſpenſionis, vel excommunicationis ſententiam valeret promulgare abſque ſpeciali ſedis ipſius mandato faciente de indulgentia hujuſmodi mentionem. Tranſegit IV. id. Novembr. cum abbatiſſa beatæ Mariæ de Bello loco, ſtatutumque terræ portionem vulgo *la Serra* in Verunenſis agri confinio ab epiſcopo jure poſſideri. Eodem anno Guillelmus de Broa Narbonenſis archiepiſcopus
D pacis inter Petrum epiſcopum & Aragonum regem lectus eſt arbiter : *conſequenter,* ut habet autographum capituli, *Guido Caput porci juris peritus Magalonam veniens, reddidit Petro epiſcopo & capitulo litteras regis ſigillo ſigillatas III. cal. Mart. quibus redditis Guido dixit, quod erat paratus recipere laudimium capituli ſuper compromiſſo regis cum epiſcopo, quod capitulum laudavit.* Permutationem fecit calend. Febr. anno 1250. cum Guillelmo 1250.
Chriſtophori archidiacono & Johanne le Blanc procuratoribus Raimundi de Rupe veſtiarii, qua ceſſit epiſcopus 20. ſolidos Melgorienſes, quos annuatim recipiebat a veſtiario, pro albergis, quas
E Pontius de Valhauques pro ſuo feudo facere tenebatur. Anno 1251. a priore de Muro veteri ju- 1251.
riſdictionem loci obtinuit, & permutavit cum domo hoſpitalis ſancti Johannis de Montepeſſulano, datis per epiſcopum duabus libris piperis & una libra ceræ annui cenſus ſibi debitis pro horto ſancti Johannis & aliis dominiis : permutationis autem nomine ſibi ſuiſque ſucceſſoribus acquiſivit quatuor ſextaria & duos denarios cenſuales in tenemento de Laigalonga. Anno 1252. 1252.
Maurilianenſes ad clientelæ ſacramentum adegit. Urbis codices declarant portorii cogendi jus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

antiſtitibus Magalonenſibus datum, Philippi regis codicillis ſancitum, Bellicadrenſis ſeneſcalli ſententia firmatum, Petro circa id temporis aſſertum
1254. fuiſſe. Anno 1254. Petrus epiſcopus vendidit Guiraudo Galterio de Lugduno & Marcæ uxori quamdam terram in territorio de Montepeſſulaneto. Bernardus de Brugeriis prior B. Mariæ de Lundris recognovit a Petro ſe tenere in feudum quæcumque a Bertrando Guillelmi armigero emerat, albergamque octo militum ſingulis annis epiſcopis ſpopondit. Alexander IV. ſummus pontifex omnes immunitates & privilegia abbatiſſæ & monialibus de Paradiſo in ſuburbio Monſpelienſibus a Petro epiſc. an. 1254. conceſſa, quibus dictum cœnobium in multis a diœceſani juriſdictione eximitur, confirmavit, aliaque addidit Clariſſarum propria bulla data Neapoli idibus Martii pontificatus an. 1. uti docent diplomata Alexandri & Petri, quæ ex archivo cathedralis deſcripſit Gariellus p. 1. p. 571. Ludovico IX. Francorum regi fidem juravit Petrus XVII. cal.
1255. Maii an. 1255. coram Guillelmo de Antonino ſeneſcallo Bellicadri, & recognovit ſe tenere ad feudum a D. rege villam Montiſpeſſulani, caſtrum de Palude, & omnia & ſingula contenta in privilegio Philippi regis Franciæ. Aliquot poſt diebus canonici Magalonenſes dictam recognitionem ratam habuere IV. calend. ejuſdem menſis, iis exceptis quæ in privilegio regis Philippi continentur ad capitulum ſpectantia. Inſtrumentum e tabulario curiæ regis Franciæ de ſeneſcalliis
Ch. XLI. col. 370. Carcaſſonæ, Bellicadri & Nemauſi depromtum in appendice retulimus. Miſit eodem anno Petrus procuratorem ad concilium Biterris habitum VIII. id. Maii. Circa id tempus lapſo in facinus canonico cum pœnas depopoſciſſet Petrus, oppoſuiſſentque privilegium pontificis canonici, quod id fieri abſque conſenſu capituli erat nefas, epiſcopus ſummum pontificem Alexandrum IV. appellavit, a quo reſcriptum obtinuit, ut canonicos mo-
Ch. XLII. col. 371. neret, quatenus intra tempus ab ipſo præfigendum exceſſus emendarent, ſin minus, delinquentes ipſe corrigeret. Bulla data Laterani XI. calend. Maii pontificatus anno II. ad Petrum non pervenit: duo enim jam elapſi erant menſes, ex quo obierat, defunctus, ex ipſo Gariello, VI. id. Febr. an. 1255. juxta veterem computandi modum, poſtquam ſediſſet annos 6. menſes 11. dies 24. quo tempore Thomas Conchenſis urbis præfecturam adminiſtrabat. Alio quoque ejuſdem temporis reſcripto canonicos Magalonenſes ab eodem pontifice correptos vult Gariellus, quod comparatam legum peritiam ad cauſarum ſæcularium patrocinium transferrent.

CHRISTOPHLE.

XXVIII. GUILLELMUS IV.

Integer vitæ vir, & verbi Dei præco egregius, Guillelmus Chriſtophori Monſpelienſis, ex canonico Magalonenſi & archidiacono fit præſul
1256. ineunte Maio 1256. ut patet ex litteris Johannis Gundalrici præpoſiti ad G. Narbonenſem archiepiſcopum V. non. ejuſdem menſis datis, quibus Guillelmi electionem ſignificat. Magalonenſis eodem die electus delegavit Guillelmus

A P. Juliani priorem de Lunello canonicum Magalonæ, qui pro ipſo & eccleſia Magalonenſi defenſionem feudi Monſpelienſis a Ludovico rege expoſceret. Anno eodem juxta veterem ſtylum die Martis poſt octavas Nativitatis Domini juravit ſuper ſancta Dei evangelia D. Guillelmo de Antonino militi ſeneſcallo Bellicadri recipienti pro D. Ludovico rege, quod fidelis eſſet eidem domino & ſucceſſoribus ipſius pro feudo quod tenebat ab ipſo, & inſuper pro omnibus aliis, quæ D. Petrus bonæ memoriæ anteceſſor ſuus ſe tenere recognoverat a D. rege Franciæ, ex regeſto curiæ Franciæ de ſeneſcalliis Bellicadri &
B Carcaſſonæ. Habitum eſt VIII. id. Septembr. an. 1258. a Jacobo Narbonenſi metropolitano provinciale Monſpelii concilium adverſus invaſores bonorum eccleſiaſticorum, & eos qui perſonis eccleſiaſticis injurias intulerint, adverſus clericos mercimoniam publice, aut mechanicas artes exercentes, circa tonſuram clericalem, & majorum ordinum promotionem. Hujus ſtatuta videſis apud Gariellum, qui primus in mſ. codice Anianenſis monaſterii reperta in lucem edidit. Aliquanto ante a conſulibus & academicis Monſpelienſibus deprecator & arbiter electus fuerat Guillelmus, ut rixas inter ipſos & regem Aragonum
C ſubortas compeſceret. Rege itaque Monſpelium veniente, ut inde Corbolii Ludovicum regem conveniret, exorantibus prælatis, ipſoque interveniente Ludovico, rex Aragonum Monſpelienſibus pepercit diplomate dato in plano juxta domum Prædicatorum Monſpelienſium, ubi populus ad mandatum regis ad publicum convenerat parlamentum IV. id. Decembr. 1258. adſtantibus Jacobo Narbonenſi archiepiſcopo, Guidone Anicienſi, Arnaldo Barcinonenſi, B. Elnenſi, G. Ruthenenſi, G. Magalonenſi epiſcopis, Pontio præpoſito Magalonenſi, &c. Suborta frequentius inter Magalonenſes epiſcopos & regem
D Aragonum diſſidia Guido Anicienſis epiſcopus Narbonenſis electus judex tum a Jacobo rege, tum a Guillelmo epiſcopo conſtitutus diremit an. 1260. ſtatuitque juriſdictionis utriuſque apud Ch. XLIII. col. 372.
Montempeſſulanum limites, quibus ita compoſitis, Jacobus rex Guillelmo præſtitit hominium, 1260.
quemadmodum Johanni deceſſori prius fecerat. Biennio poſt ſcilicet an. 1262. nunc 1263. 1262.
14. Jan. ad meliorem vitam tranſiit Guillelmus poſt regimen annorum ſex, menſium octo & dierum undecim, quibus a 14. Jan. 1263. detractis, habetur dies 3. Maii 1256. quo electum diximus. Corpus in ſancti Petri Magalo-
E nenſis eccleſia deceſſorum more tumulo conditur.

XXIX. BERENGARIUS. FREDOL.

Aliquanto poſt defunctum Guillelmum electus eſt Berengarius Fredoli canonicus Magalonenſis, e nobili Fredolorum ortus familia, Aleſti comitibus cognatione proxima, germanus Petri domini de Veruna. Sedebat autem exeunte jam 1262. ſeu, ut nunc loquimur, 1263. ineunte, 1263.
ut conſtat ex inſtrumento aſſervato in bibliotheca Colbertina, in quo Urbani papæ bullam inſpexiſſe teſtatur eodem anno. Coacta circa id tempus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſynodo ſacerdotes omnes ad virtutem accendit. A
Eo quoque anno Johanni de Ripa, duobuſque
aliis Monſpelienſibus ad legem decem denario-
rum cudendæ monetæ, Miliarenſis dictæ, facul-
tatem impertit in toto epiſcopatu & comitatu,
exceptis caſtro Melgorii & fortia ſuperiori Mon-
tisferrandi. Conſtantiam Manfredi regis Siciliæ
filiam cum Petro rege Aragonum a Berengario
in eccleſia B. Mariæ de Tabulis tunc temporis
matrimonio junctam auctor eſt Mariana. Anno
1263. Berengarius quædam emit a Bonifacio
Guidonis Capitis porci, unaque cum Johanne
Atbrandi præpoſito, Pontio de Soregio ſacriſta
& Raimundo de Bociacis Magalonenſi canonico B
& ſancti Firmini Monſpelienſis priore compo-
ſitionem totius capituli conſilio fecit cum Gui-
raudo priore & fratribus conventus Prædicato-
rum Monſpelienſis, quibus conceſſit epiſcopus
ampliationem cœmeterii, multiplicationem alta-
rium, liberam prædicandi facultatem, niſi aliquis
de canonicis ad prædicandum paratus prædicare
vellet, decimas denique hortorum, terrarum,
vinearum in domo & conventu. De ſepulturis,
lectis funeralibus, oblationibus & legatis eadem
compoſitione definitum eſt. Debent viciſſim
dicti fratres ob honorem epiſcopi & eccleſiæ
Magalonenſis ſolvere ſingulis annis infra octa- C
vam apoſtolorum Petri & Pauli epiſcopo unum
marabotinum, præpoſito alium, & alium ſa-
criſtæ, debentque duo fratres in feſto S. Firmini
ſequi proceſſionem parochialem. Orta inter Be-
rengarium & conſules circa Valenenſem ſilvam
1264. lis anno 1264. finita eſt, ſtatutumque ad epi-
ſcopum ſpectare juriſdictionem. A ſummo pon-
tifice Clemente IV. delegatus fuit 11. cal. Sept.
1265. an. 1265. qui pacem inter Narbonenſem archie-
piſcopum & Biterrenſem antiſtitem componeret.
Idem pontifex Berengario ob proventus ſuos in
bello Saracenorum conſumtos decimam certis
in regionibus conceſſit XIII. calend. Mart. pon- D
tificatus anno 1. Cum autem Ludovico IX.
Francorum regi ſuggeſtum fuiſſet injuſte ſibi vel
Petro Peleti domino Aleſti comitatum Melgo-
Ch. XLIV. col. 373. rienſem abſtractum fuiſſe, conſultus ab eo ſum-
mus pontifex Clemens IV. rationes deduxit XVI.
1266. calend. Octobr. an. 1266. quibus ad epiſcopum
Magalonenſem devolutus comitatus pertineret;
Ch. XLV. col. 374. eademque die ut omnem Ludovico tolleret con-
tentionis anſam, inhibuit epiſcopo, ne mone-
tam Miliarenſem cuderet in feudis non ſuis. Per-
mutavit eodem anno Berengarius cum Raimundo
1267. de Bociacis præpoſito. Inſequenti monitus a Be-
Ch. XLVI. col. 375. rengario ſummus pontifex Monſpelienſem cle- E
rum conſulum auctoritate vectigalibus premi, ut
ab hujuſmodi vexationibus deſiſterent rogavit
bulla data non. Aprilis pontificatus anno 3. A
Deodato de Podio furnum de Balaruco compa-
1268. ravit calend. Jul. 1268. leudaſque de Gigeano
acquiſivit a B. de Grazillericis. Eodem anno con-
ſecravit eccleſias beatæ Mariæ de Tabulis, S. Fir-
mini & ſancti Dionyſii. Interim Jacobus rex
Aragonum, Monſpelii dominus, in ſcholas
juris civilis G. Sergenium cum intruſiſſet pro-
feſſorem futurum, illum & ejus ſcholares ſententia
excommunicationis multat Berengarius, quod eo
non conſentiente id muneris occupaſſet: re ad
ſummum pontificem delata, confirmatur jus Ma-
galonenſis epiſcopi ampliſſimo diplomate, in
quo citat canonem ſynodi papæ Eugenii, ſta-
tuentem ab univerſis epiſcopis omnem haben-
dam eſſe curam, ut magiſtri conſtituantur, qui
ſtudia litterarum aſſidue doceant, monetque Ma-
galonenſes epiſcopos id juris ſemper in aliis
facultatibus habuiſſe. Ea procul dubio de cauſa
graves interceſſerunt inter hunc epiſcopum &
Jacobum inimicitiæ, ut liquet ex hujus regis lit- Ch. LXXII. col. 68.
teris ad Maurinum Narbonenſem archiepiſco-
pum. Expoſtulante circa idem tempus Berenga-
rio de nonnullis ad comitatum Melgorii contra
fas ſibi ablatis, Ludovicus rex binis ad ſeneſcal-
lum Bellicadri ſcriptis litteris ita Berengarium
protegit. *Ne permittatis*, inquit, *epiſcopo Maga-
lonenſi, vel feudalibus ſuis in illis feudis quæ tenentur
a nobis violentiam indebitam ſeu injuriam in aliquo
inferri ſeu fieri in quantum ad vos pertinet, nec feuda
propria illicite occupari, & eoſdem epiſcopum &
ejus feudales & ſubfeudales ipſos a talibus, prout
juſtum fuerit & ad vos pertinet, defendatis*: da-
tum Pariſiis Dominica ante Nativitatem Domini
1268. Hoc etiam tempore Raimundus Vaſſa-
dellus, Raimundus Monlaureus domicellus &
Raimundus de Bociacis præpoſitus Magalonenſis
condomini de Vico omnes ſimul & ſinguli pro
partibus a Berengario Magalonenſi epiſcopo &
eccleſia Magalonenſi in feudum ſe tenere confeſſi
ſunt totum caſtrum de Vico cum omni juriſdic-
tione & pertinentiis ſuis, ac conſequenter ma-
nibus junctis hominium fecerunt. Anno 1270. 1270.
Ludovicus rex apud Aquas mortuas Monſpe-
lium in ſuæ tutelæ patrocinium admittit. Eidem
Berengarius libellum ſupplicem obtulit, quo de
injuncta ſibi obligatione veniendi in conſpec-
tum Guillelmi de Cohardone ſeneſcalli Carcaſſo-
nenſis & Biterrenſis, ut pro bonis quæ a rege
tenebat fidem præſtaret, conquerebatur. Inſe-
quenti 1271. regi clientelare obſequium exhi- 1271.
buit, dominumque Montiſpeſſulani agnovit &
limites Gigeani & Balaruci caſtri præfixit. Scripto
rationes deduxit anno 1272. quibus ab armis 1272.
pro rege ferendis ſubditos ſuos eximere conaba-
tur. Subſcripſit eodem anno litteris comprovin- Charta LXXIII. col. 68.
cialium ad Gregorium decimum datis, ut Petrum
de Montebruno Narbonenſem electum cito expe- Baluz. conc. Narb. app. pag. 176.
diret & ad eccleſiam eamdem deſtinaret, ſimulque
eorumdem litteris ad cardinales Viterbii con-
gregatos, ut Petrum ad eccleſiam ſuam quam-
primum accedere ſinerent. Quin & ab iiſdem
prælatis una cum abbate ſancti Egidii ad regem
miſſus eſt litteras laturus in gratiam ejuſdem
electi. Cum Jacobo Aragonum rege pactum
iniit nonis Jan. an. 1273. & nonis Apr. inſe- 1273.
quentis juriſperitis quibuſdam arbitris lites exſtin-
xit, quas cum ipſo habuerat pro juriſdictione
de Cornone. Gregorius X. qui concilium gene-
rale Monſpelii celebrare in mente habuerat, mu-
tato conſilio, Lugduni celebravit an. 1274. huic 1274.
autem adfuit Berengarius. Invitatur anno 1277. 1277.
ad concilium provinciale Biterris habendum.

Petri

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

A Petri Narbonenſis archiepiſcopi opera novam
cum rege Majoricarum Jacobi nuper defun-
cti filio iniit compoſitionem pridie calendas
1278. Julii an. 1278. circa utriuſque juriſdictionem
in Montepeſſulano: hujus tenorem videſis inter
Ch. XLVII. col. 375. inſtrumenta. Anno 1279. interfuit ſynodo pro-
1279. vinciali Biterris habitæ in craſtino inventionis S.
Crucis. Permutavit eodem anno cum Nicolao
miniſtro S. Trinitatis prope villam Montiſpeſſu-
lani, Balarucenſiumque pro ſilva de Balaruco
recognitionem admiſit. Fundavit & dotavit anno
1280. 1280. capellam ſancti Blaſii inter aulam & ca-
meram epiſcopalem Melgorii, ea lege ut quoti-
B die in ea celebraret capellanus, horiſque canonicis
in eccleſia B. Mariæ vicina intereſſet. Quo etiam
tempore Jacobus Balearium rex & dominus Mon-
tiſpeſſulani, ſequeſtro Berengario, magiſtratibus
pepercit, qui minus honeſte conſulatum admini-
1281. ſtraverant. Anno 1281. eccleſiam S. Michaelis
de Villa paterna prope Gigeanum dotavit, re-
tenta viſitatione & procuratione: hanc autem
poſtea permutavit cum prioriſſa S. Felicis de
Monteſevo, quæ ei ceſſit eccleſiam parochialem
S. Chriſtinæ prope Melgorium. A ſede apoſto-
1282. lica deputatus fuit anno 1282. ut diſſidium inter
archiepiſcopum Narbonenſem & abbatem ſancti
C Pontii exortum terminaret. Confirmavit eodem
anno factam inter Bertrandum de Duroforti ve-
ſtiarium & Bertrandum de Vallauquetio domicel-
lum compoſitionem ſuper juriſdictione de Gra-
bellis, ſedenſque pro tribunali clericos ad aliquam
contributionem cum laicis faciendam compelli
non poſſe pronunciavit. Collapſam Melgorii po-
1287. litiam optimis legibus reſtituit anno 1287. In-
1288. ſequenti Henricus Ruthenenſis comes ſe tenere a
D. Berengario Magalonenſi epiſcopo & comite
Melgorii & Montisferrandi caſtrum de Briſſiaco
recognovit in præſentia Pontii de Canillac Ania-
næ abbatis, Petri Peleti domini de Aleſto, &c.
D Emit eodem tempore Berengarius furnum de
Muroveteri pro 16000. libr. Melgor. necnon
ob evidentem utilitatem eccleſiæ Magalonenſis,
& ſpecialiter ad ſatisfaciendum nobili viro comiti
Ruthenenſi in 3000. libr. Melgor. pro pretio
caſtri de Briſſiaco, quod ab eodem comite emere
propoſuit, Ademaro de Capreolis Magalonenſi
præpoſito totum montem ſancti Baudilii de Mon-
teſevo & garrigiam de Noalibus vendidit, & a
Bernardo Gaudalmari milite, pro his quæ in villa
ſancti Martialis de Aſſatio habebat recognitionem
& jusjurandum genibus flexis ac manibus junctis
1289. præſtitum recepit. Anno 1289. Nicolaus IV.
Garie. Part. 1. p. 410. E ſummus pontifex diplomate dato apud S. Mariam
majorem VII. calend. Novembr. univerſitatem,
ſive gymnaſium generale in civitate Monſpelienſi
auctoritate apoſtolica, ſi non erexit, at ſaltem
confirmavit, plurimumque illuſtravit, quod ho-
dieque celeberrimum eſt, maximaque ſcientiæ lau-
de & gloria floret. Jam tum Montiſpeſſulani locus
celebris plurimum & famoſus erat, valdeque aptus
pro ſtudio, ut ipſemet aſſerit pontifex, qui inibi
voluit eſſe ſtudium generale, in quo magiſtri do-
cerent, audirentque in quovis licita facultate ſcho-
lares, & ut ad magiſterium promovendi epiſcopo

A præſentarentur, ab eoque examinati probarentur;
vacante autem ſede, examen fieret ab aliquo e tri-
bus archidiaconis. Neque tamen academiæ Monſ-
pelienſis primordia ab hoc anno repetenda: con-
ſtat enim Placentinum ibi docuiſſe ante annum
1190. Azonemque Accurſium circa annum
1220. ideoque Nicolai diploma non tam de
nova erectione & inſtitutione, quam de apo-
ſtolica confirmatione intelligendum. Hanc pluri-
mis poſtea Carolus IV. Johannes, Carolus VII. &
Franciſcus I. reges academiam privilegiis ditavere.
Anno 1290 Berengarius præſens adfuit jura- 1290.
mento, quod Raimundus Coſta Elnæ epiſcopus
B capitulo Narbonenſi præſtitit. Anno 1291. XIV. 1291.
calend. Auguſti Bertrandus Matthæi officialis Ma- Ibid. pag. 412.
galonenſis Monſpelium ſeptem menſium ſolemni
multavit interdicto, eo quod Monſpelienſes conſu-
les pluribus excommunicationum ſententiis poſt-
habitis, Magalonenſis eccleſiæ clericos contribu-
tionibus laicorum contra fas in ſuis collectis ſub-
miſiſſent, rebuſque eorum direptis ipſos violen-
ter cepiſſent & detinuiſſent, portas eorumdem &
locorum divino cultui mancipatorum ab hoſpitiis
removendo, hoſpitia etiam clericorum ad por-
corum porcilia, ad latronum ſpeluncas & ſtabu-
laria beſtiarum redegiſſent, pro quibus omnibus
C & aliis ſimilibus delictis totam villam Montiſ-
peſſulani cum ſuburbiis generali ſuppoſuit inter-
dicto, vetuitque ne divina celebrarentur officia,
eccleſiaſticaque inibi miniſtrarentur ſacramenta,
niſi quæ canones ſanciunt. At Narbonenſis archie-
piſcopus interdicti ſpatium ſeptimeſtre ab offi-
ciali promulgatum auctoritate ſua contraxit. Pau-
pertati ſancti Leonis monialium Berengarius in
capitulo generali Magalonæ celebrato V. calend.
Jan. 1292. ſubvenit, eiſque conceſſit omnem 1292.
uſum eccleſiæ ſancti Baudilii de Montelauro tunc
vacantis. Exinde cum attenderet jura eccleſiæ Ma-
galonenſis a rege Majoricarum impune violari,
D ad regem Galliæ tanquam ad ſacram anchoram
confugit, ideoque juriſdictionem temporalem
epiſcopi in Montepeſſulano, quam rex Majorica-
rum nimis opprimebat, cum Philippo rege Fran-
corum permutavit menſe Martio ejuſdem anni,
& in compenſationem habuit quingentas libras Charta
Melgorienſes annui reditus aſſignandas in terra XLVIII. col. 376.
regis, qui eccleſiæ Magalonenſi eodem quoque
anno indulſit, ut intra quindecim annos epiſco-
pus & capitulum ducentas libras annui reditus
in diœceſi Magalonenſi poſſent acquirere, ſal-
vo cenſu regali; pollicituſque eſt, quod ſi ac-
quireret partem domini Monſpelienſis in mo-
E neta Melgorienſi, hanc epiſcopo & ſucceſſori-
bus dimitteret. Permutationis adminiſter Petrus
de Capella Carcaſſonenſis antiſtes negotium hoc
poſtea abſolvit, aſſignatis epiſcopo ad extinguen-
das quingentas libras annui reditus villa & ba-
lio Salvii, caſtro & balio de Duroforti, toto-
que jure quod rex habebat in Porſiano. Interim
Philippi regis nomine Alphonſus de Roveiraco
Bellicadri ſeneſcallus Monſpelii iniit poſſeſſionem
calend. Martii 1293. novoſque creavit magiſtra- 1293.
tus, quibus ſigillum regium tradidit. Johannes
de Rocafolio monachus S. Guillelmi de Deſertis

ANNI CHRISTI

prior eccleſiæ de Lundris Berengario ſacramen- A
tum profitetur XI. calend. Jun. 1294. Paulopoſt
Berengarius conventionem initam inter Petrum
1294. de Conchis & Melgorii procuratores firmavit.
1295. Emit V. cal. Febr. an. 1295. varias poſſeſſiones
a Petro Fredoli domino de Veruna germano ſuo,
quem cum Berengario de Omelatio ſacriſta Ma-
onenſi procuratorem inſtituit eodem anno, ut no-
mine ipſius poſſeſſionem nanciſcerentur caſtri de
Porſiano, eorumque omnium, quæ cauſa permu-
tationis a Philippo rege ei fuerant conceſſa. Idem
annus ſororum ſancti Dominici ſeu virginum
Pruliani parthenonis initium fecit, qui in ſuburbio
Monſpelienſi conditus eſt. Harum eccleſiam poſtea B
conſecravit Berengarius. At anno 1381. bello
pulſæ domo ſua iſtæ moniales, tandem Albanen-
ſis cardinalis precibus ſancti Guillelmi valetudi-
narium a conſulibus obtinuere. Berengarius vero
expletis 33. annis, aliquotque in epiſcopatu
1296. menſibus, plenus meritis, anno 1296. tumulo
a ſe condito ad dextram majoris altaris Magalonæ
conditur. Gariellum non ſequor, qui 34. annos
8. menſes & dies 3. regiminis Berengario tri-
buit: ab anno enim exeunte 1262. quo electum
ipſe concedit uſque ad menſem Auguſtum anni
1296. non plures numerantur quam 33. anni
cum menſibus aliquot. C

XXX. Gaucelinus I.

DE LA GARDE.

De ſucceſſore Berengarii defuncti diſſentienti-
Ch. XLIX. col. 378. bus diu canonicis Magalonenſibus, pauciorum
ſuffragiis electio permiſſa eſt. Hi Bernardum de
Viridiſco elegerunt e gremio ſuo archidiaconum
Magalonenſis eccleſiæ, qui jus ſuum in manibus
Papæ ſponte ac libere abdicavit. Bonifacius itaque
Gaucelinum a Leutevenſi eccleſia abſolutum ad
Magalonenſem promovit bulla data Anagniæ IV.
id. Aug. pontificatus an. 2. Renunciatus antiſtes
Gaucelinus ſolemne fidei ſacramentum a Bala-
rucenſibus ſuo & Magalonenſis eccleſiæ nomine D
præſtitum excepit pridie id. Novemb. in capitulo
generali circa id tempus habito. Statutum olim
a deceſſore editum circa bona morientium ca-
nonicorum, priorum, & rectorum eccleſiarum
confirmavit, rixanteſque inter ſe ſuper collatione
beneficiorum canonicos ad concordiam revoca-
vit, qui jus ei omne ſuum ad quinquennium
tranſtulere menſe Decembri, data epiſcopo pote-
ſtate ut perſonatus, eccleſias, prioratus & bene-
ficia ad collationem præpoſiti, ſeu ejus inſtitu-
tionem cum Magalonenſi capitulo pertinentia in-
fra dictum temporis ſpatium conferret, dum-
modo ſe eorum nomine & vice feciſſe declararet. E
Anno ſequenti pridie id. Maii de ejus conſenſu
menſæ capitulari unita eſt quædam domus ſita
in Villa nova. Delegatus a Bonifacio VIII. pon-
tificatus anno III. fratres hoſpitalis famoſi Au-
bracenſis paulo ante hoſpitalariis ſancti Johannis
Jeroſolymitani ſubjectos ad regulam & inſtitu-
tum ſancti Auguſtini revocavit litteris datis die
1297. Lunæ ante Natale Domini an. 1297. Eodem
pepigit cum conſulibus Monſpelii de furtis in
nemore de Valena patratis, & cum conſulibus
de Frontiniano ſuper ſtagno dicto *Agnes*. Eo

etiam tempore excepit hominium a Pontio Petri
domino de Agantico pro caſtro de Briſſiaco. Guil-
lelmus de Fabricis, Ruquetenſes proceres, Rai-
mundus Ruteanus Grabelenſis, aliique Occitaniæ
nobiles viri Gaucelino jus clientelare repende- 1298.
runt anno 1298. Idem præſtiterunt an. 1299. 1299.
Guillelmus de Fabricis, Petrus de Cornone, Rai-
mundus Atbrandi de Sauſano & de Pegueirolis,
Petrus Fredoli & Bertrandus monachus pro ca-
ſtello de Fabricis. Concilio Biterrenſi IV. calend.
Novembr. ejuſdem anni adfuit Gaucelinus, ibi-
que cum epiſcopis qui ſimul interfuerant ſubſcrip-
ſit litteris ad Philippum IV. regem pro archie-
piſcopo adverſus vicecomitem Narbonenſem. A
ſummo pontifice cum Leutevenſi epiſcopo dele-
gatus, Elixim de Fara abbatiſſam de Elnonenca
inſtituit. Anno 1300. a regiis adminiſtris pro- 1300.
pter comitatum Melgorii divexatus, a ſummo Ch. L. col. 379.
pontifice ad regem obtinuit litteras XV. calend.
Aug. pontificatus an. 6. quibus Philippum rogat
Bonifacius, ut ab injuriis hujuſmodi deinceps
deſiſtat. Interfuit eodem anno initæ inter Ber-
nardum Appamiarum epiſcopum & Rogerium
Bernardi comitem Fuxi concordiæ ſuper caſtro &
villa Appamienſi, ipſiuſque ope Rogerius Bernar-
do fidem juravit. Exſtant Gaucelini litteræ anni
ejuſdem, quibus excuſat ſe quod non poſſit in-
tereſſe conſecrationi electi Carcaſſonenſis. Apud
Silvanectum agebat pro negotio Bernardi epi- *Anecdot. tom. 1. col. 1334.*
ſcopi Appamienſis anno 1301. ut teſtantur lit-
teræ ibidem datæ menſe Octobri. Guido de Roca 1301.
miles Gaucelino præſtitit hominium pro caſtello
de Porſiano anno 1302. Philippus rex eodem 1302.
anno Pariſios remeans, Monſpelii dies aliquot
ſubſtitit, ubi Gaucelinum epiſcopum, Magalo-
nenſem clerum, & Monſpelium variis auxit pri-
vilegiis. Sancti Geneſii abbatiſſam nuper electam
Alberiſſam ad obſequium clientelare adegit eo-
dem anno Gaucelinus, nova ſemper aut præ-
ſulis, aut abbatiſſæ creatione reſtaurandum. Id
præſtitit Guillelmus Apianus miles pro caſtro de
la Roquete & villis Suſtantionenſibus. Ex charta
theſaurarii regii Pariſienſis tradunt Sammarthani
Gaucelinum an. 1302. cum Sueſſionenſi epiſcopo
delegatum fuiſſe pro pacis fœdere ineundo ſuper
controverſiis Philippi pulchri Francorum & Ja-
cobi Aragonum regis. Stagnum de Tauro limi-
tavit an. 1303. menſe Maio, & quantum in eo 1303.
diœceſes Magalonenſis & Agathenſis ſe extendunt
cum Raimundo Agathenſi epiſcopo terminavit.
Litteris XIII. calend. Septembr. datis apud Rip- *Diſſid. Bonifac. & Philipp. inſtruc. pag. 164.*
pam diœceſis Leutevenſis, ubi tunc ægrotabat,
promiſit ſe regem contra Bonifacium VIII.
qui multa comminatus fuerat, pro virili tutatu-
rum; nec ab eo unquam diſceſſurum, eoſque
omnes qui appellationi ab ipſo factæ adhæſerint
defenſurum. Recognitiones & hominia III. cal.
Octobr. a Raimundo Ademaro, necnon & a Rai-
mundo Puteano canonico & priore de Grabellis
eodem anno excepit. Sedit, juxta Gariellum, an-
nis octo, menſibus ſex, diebus tribus. Ergo non
anno 1303. ut ipſe vult, ſed 1304. juxta vete- 1304.
rem ſtilum die XI. Mart. corporis ergaſtulo ſolutus
eſt Terralii, præſentibus Biterrenſi, Agathenſi,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Leutevenſi epiſcopis, & Anianæ, Vallis magnæ A ſanctique Egidii abbatibus. Et certe in necrologio ſancti Egidii aſſervato in bibliotheca fratrum Prædicatorum Camberiacenſi legitur : *IV. id. Mart. depoſitio D. Gaucelini de Garda bonæ memoriæ quondam epiſcopi Magalonenſis an. Domini 1304. habeat officium cum proceſſione & pauperis refectione.* Magalonæ celebri pompa funeratus ante altare ſepelitur.

XXXI. Petrus III.

DE MIREPOIX.

Gaucelino humanis rebus exemto, ſcinduntur contraria in ſtudia incerti canonici, dumque altercantur inter ſe annus eſt. Nefarias interea non- B nullorum canonicorum molitiones tabulæ publicæ commemorant, qui adverſus capitulum inſurrexerunt, multaque ſacrilego auſu moliti ſunt, donec curis Johannis de Montlaur archidiaconi, eccleſiaſticæque rei ſede vacante præfecti, tot diſſidiis agitatæ mentes in Berengarium Fredoli cardinalem epiſcopum Biterrenſem conſpiraverint, quo recuſante, Magalonenſi eccleſiæ paſtorem deſignandum ſibi reſervavit Clemens V. & præfecit capellanum ſuum Petrum de Levis canonicum Pariſienſem bulla data XI. calend. Febr. pontificatus an. I. quem a ſe confirmatum regi commendavit. Petrus autem patre Guidone & C mareſcallo Mirapicenſi, Florenſaci dynaſta, ex clariſſima ſimul & vetuſtiſſima ſtirpe de Levis & ramo dominorum Mirapiceſii oriundus, qui bellica virtute inclyti, & præclaris facinoribus contra Albigenſes hæreticos mareſcallorum fidei titulum promeriti ſunt, matrem habuit Elizabetham de Marliaco Burchardi Marliacenſis natam ex clariſſimo Montiſmorenciaci ſanguine exortam. Factus epiſcopus adſuit tranſlationi capitis S. Ludovici
1306. ad ſacram capellam Pariſienſem anno 1306. ubi cum aliis prælatis largitus eſt indulgentias. Judæi ex univerſa Gallia regis edicto ejecti, circa id
1307. tempus Monſpelio excedunt. Anno 1307. Petrus D clientelare obſequium excepit a Johanne Marci juriſperito & a Pontio Petri pro villa de Agantico; terminataque eſt quæ inter eum & procuratores regios lis inerat circa fines ditionum Melgorienſis & Luncienſis. Egidio Narbonenſi archiepiſcopo juravit obedientiam die Jovis ante
1308. feſtum ſancti Nicolai anno 1308. Statuit eodem anno ne moniales in ſancti Geneſii parthenone numerum quinquageſimum deinceps excederent. Uſatica quædam, quæ faciebat præceptor domus ſancti Salvatoris domui Teutonicorum Monſpelienſi, permutavit cum quibuſdam aliis uſaticis per eumdem præceptorem ipſi datis. Hic autem ordo E non multo ante Monſpelii exceptus fuerat, cui amplum civitas hoſpitium pro ægris in ſuburbiis erexit. Exſtant litteræ vicarii generalis Petri Magalonenſis epiſcopi ad Egidium Narbonenſem
1309. archiepiſcopum datæ die 21. Maii anno 1309. pro ſubſidio hoſpitalariis Jeroſolymitanis conceſſo ad recuperandam terram ſanctam. Ad Cameracenſem ſedem paulo poſt evocatus Petrus, tranſiit inde ad Bajocenſem. Vide quæ de eo diximus tom. 3. col. 41.

XXXII. Johannes Raimundus.

ANNI CHRISTI

DE COMINGES

Petro ſucceſſit Johannes Raimundus Bernardo V. Convenarum comite & Laura de Montfort parentibus ortus, vir prudentia, ſanguinis nobilitate, & morum integritate commendandus. Creatur epiſcopus Magalonenſis, non a Johanne XXII. qui nondum apoſtolicam ſedem aſcenderat, ut tradiderunt Verdala & Catellus, ſed a Clemente V. qui ad Johannem Magalonenſem & Majoricenſem epiſcopos bullam direxit IX. calend. Julii pontificatus anno IV. Chriſti 1309. (annis a Clemente coronato computatis) qua eis Jacobum de Roma eremitam commendabat, qui infantes pauperes & orphanos alebat de eleemoſynis, quas a fidelibus colligebat. Hoc eodem anno Raimundi Conchenſis pro Botoneto prædio excepit hominium, & a rege obtinuit præceptum, ne ſtrictioris ſigilli curiæ cuſtos preſbyteros aut clericos alioſve in ſacris ordinibus conſtitutos caperet, etſi obligatos viribus parvi ſigilli, ſin, ut captos epiſcopo Magalonenſi aut ejus vicario requiſitus reſtitueret. Epiſtola apud Murumveterem ſcripta IV. calend. Feb. an. 1310. prædictum 1310. Jacobum de Roma per totam diœceſim commendatum vult, iiſque omnibus qui tam pio operi manus porrigerent adjutrices, indulgentias elargitur. Concilio Viennenſi anno 1311. interfuit. Ortam inter Raimundum de Bellopodio & 1311. univerſitatem hominum de Villa nova ſuper ſtagno Magalonæ quæſtionem electus arbiter definivit anno 1312. quo ſolemni quatuor dierum 1312. indicta ſupplicatione pluvia per Deiparam obtinetur, nuncupatis ad eccleſiam B. Mariæ de Tabulis votis. Exortæ inde ex ſiccitate annonæ caritati ut ſubveniret, Monſpelium petiit, epiſcopalem domum in hoſpitalem convertit, omniaque in egenos vere pauperum pater erogavit. Comitiis patriæ Occitanæ apud Toloſam menſe Auguſto an. 1313. habitis adſtitit cum plurimis 1313. epiſcopis, quos regi ſuſpectos, præcipuoſque rebellionis fautores fuiſſe tradit Guillelmus Bardini in hiſtoria Parlamentorum linguæ Occitanæ. Cameræ apoſtolicæ eodem anno die 28. Oct. ſolviſſe legitur in regeſtis Vaticani. Veſpertinum campanæ ad ſalutationem B. Virginis pulſum Johannis Magalonenſis epiſcopi auctoritate ſancitum circa annum 1316. notant codices urbici. 1316. Apotheoſi ſancti Ludovici Toloſani epiſcopi a Johanne XXII. VII. id. Aprilis an. 1317. cele- 1317. bratæ adſuit. Denique erectæ in metropolim aliquot poſt menſibus eccleſiæ Toloſanæ præficitur Johannes, factus inde cardinalis, epiſcopus Portuenſis, ut ſuo loco fuſius enarrabimus.

Johanni ſuffectus eſt germanus Simon de Convenis, qui ante inaugurationem defunctus, Magalonenſium epiſcoporum faſtis adſcribi nequit.

XXXIII. Galhardus.

SAUMATE

Villa nova in territorio Ruthenenſi oriundus Galhardus, Johanni XXII. papæ familiaris, notuſque ob conſtantem vitæ cum dignitate traductæ famam, e Reienſi ad Magalonenſem præſulatum

Tom. 1. col. 404.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
a ſummo pontifice aſſumtus, cameræ apoſtolicæ
promiſit die 6. Novembr. 1317. ut liquet ex
libro obligationum prælatorum. At pontificis diſ-
tentus negotiis, cum Magalonam accedere non
poſſet, per patruum Olricum Saumate, quem
vicarium generalem XIV. calend. Decembr. re-
nunciaverat, per aliquot tantum menſes rexit,
1318. tranſlatus inde a Johanne XXII. ad archiepiſco-
patum Arelatenſem VI. id. Febr. pontificatus an.
2. ut diximus tom. 1. col. 575. edocti bulla
Johannis ad præpoſitum & clerum Arelatenſis
Ch. LI. col. 380. eccleſiæ, quam nunc primum edimus: alterius
vero ad ipſummet Galhardum eadem die datæ,
quam edituros nos Magalonenſibus epiſcopis ali-
quando ſperabamus, ſolum ſupereſt initium.

FREDOL.

XXXIV. Andreas.

Galhardum proxime excepit Andreas virtute
nobilis & ſanguine, filius quippe Petri Fredoli
domini de Veruna, germanus autem Berengarii
& Guillelmi Biterrenſium epiſcoporum. Ex ca-
nonico Magalonenſi factus primum epiſcopus
Uceticenſis, ad Magalonenſem tranſiit eccleſiam
Ch. LII. col. 381. bulla Johannis XXII. data Avenione VI. idus
Febr. pontificatus anno 2. Chriſti 1318. Ca-
meræ apoſtolicæ promiſit die 25. ejuſdem men-
ſis. Huic Avenione Magalonam petenti ad Lu-
nellum vetus ſolemni delegatione ſalutaturi ob-
viam iverunt canonici, a quibus cum intellexiſſet
magnam capituli bonorum præpoſiti ſive negli-
gentia ſeu infirmitate factam jacturam, huic reme-
dium allaturum ſpopondit. Ortas inter eum &
1319. præpoſitum quæſtiones terminaverunt an. 1319.
electi arbitri Johannes de Montlaur & Berenga-
rius de Fabricis. Eodem anno a Johanne XXII.
bullam accepit IV. non. Novembr. adverſus eos
qui ad eccleſias tanquam ad aſyla confugiebant,
ne debita perſolverent, quos ne defendant clerici
vetat ſummus pontifex. Eo etiam tempore San-
cius rex Majoricarum fundavit Monſpelii do-
mum B. Antonii pro infirmis ignitis, ac pro-
pterea conceſſit præceptoriam & hoſpitium de
Villafranca cum capella & juribus omnibus. Hoc
adhuc anno procuratores regios epiſcopi jura vio-
lantes obtento a rege Philippo diplomate repreſſit
Andreas, Monſpelienſibus academicis armis in-
terdixit, & feudi titulo ſibi ſubditum Raimundum
Rupæum ſancti Martini Lundrenſis priorem &
Aſſatii dominum ad jusjurandum adegit, necnon
1321. & anno 1321. Bertrandum Villanovenſem ec-
cleſiæ Magalonenſis veſtiarium, Guillelmum de
Vallauqueſio Gabrelli & Montiſrotundi topar-
chas, quin etiam Petrum Fredoli patruum abba-
tem Francarum vallium & nobiles dynaſtas caſtri
Fabricenſis, villæ Aiſirienſis & Rothilenſis ad
idem obſequium induxit. Procuratorem nomina-
1322. vit die 21. Mart. 1322. qui ipſius nomine regi
fidem præſtaret in manibus ſeneſcalli Bellica-
drenſis. Circa idem tempus cum Majoricarum
rege Toloſam adiit Carolum Francorum regem
ſalutaturus, ibique ſex exegit hebdomadas. Ab
eodem Carolo anno ſequenti diploma obtinuit,
quo univerſa Magalonenſis eccleſia regis protec-
tioni ſubjicitur, & ſeneſcallo Bellicadri jubetur,

A ut hujus eccleſiæ jura ſarta tectaque ſervet co-
dicillis apud ſanctum Germanum in Laia ſcri-
ptis menſe Maio 1323. Statuit ſummus pontifex 1323.
VIII. calend. Febr. an. 1324. nullum Magalo- 1324.
nenſem canonicum poſſe eſſe judicem, niſi 1326.
qui in dignitate foret conſtitutus. Anno 1326.
Johannes XXII. ad preces Andreæ eccle-
ſiam de Agantico menſæ epiſcopali univit bulla
data Avenione pontificatus anno XI. Denique
Februarii ultimo an. 1328. mortalitatem exple- 1328.
vit Andreas annis decem & 20. diebus in epi-
ſcopatu traductis. Magalonæ cum deceſſoribus
epiſcopis conditus eſt, canonicis funus cum de-
B bita veneratione proſequentibus. Anno ſuperiore
ad cælos evolaverat S. Rochus Monſpelienſis,
genti Crucæorum ſanguine conjunctus, multis
per Italiam ſigno Crucis editis miraculis percele-
bris, cujus reliquias e Monſpelio tradunt Arela-
tem & Venetias fuiſſe tranſlatas.

XXXV. Johannes IV.

DE VISIC.

E nobili toparcharum Viſetenſium diœceſis
Leutevenſis familia oriundus Johannes, factus
Magalonenſis canonicus optimis præceptoribus
traditur imbuendus, quorum ope tanta diligentia
ſtudiis incubuit, ut doctoris ipſe poſtmodum lau-
C ream adeptus, quos ſcientiarum fontes exhauſe-
rat, in alios derivarit. Multi enim ad eum con-
fluebant, quibus perplexos juris nodos, intrica-
tiſſimaſque difficultates evolvebat. His munitus
præſidiis ad maxima quæque brevi conſcendit:
Magalonenſis enim præpoſitus, tum a Johanne
XXII. auditor Rotæ creatur, atque etiam cardi-
nalis, referente Gariello contra auctorum om-
nium qui de cardinalibus ſcripſere fidem, niſi forte
ſynchroni Verdalæ. Demum ab eodem ſummo
pontifice vacanti Magalonenſi eccleſiæ præfectus
eſt Avenione, ubi tunc degebat, die 17. Febr.
an. 1328. juxta computum Garielli, 23. vero
D ejuſdem menſis ex actis conſiſtorialibus Vaticani,
& 8. Aprilis ſecundum nonnullos, quæ quidem
ita componi poſſe videntur, ut dicatur declaratus
epiſcopus Magalonenſis 17. Febr. promiſiſſe ca-
meræ die 23. promotuſque fuiſſe 8. Aprilis. In
regeſto autem LVII. theſauri chartarum electus
dicitur confirmatus die 26. Apr. 1328. Eccle-
ſiæ univerſæ negotiis cum ſummo pontifice per-
tractandis intentus, epiſcopale onus per vicarios
primum ſuſtinuit: unde cum fidei obſequium
regi Philippo exhibere diſtuliſſet, ſeneſcallus Bel-
licadri in epiſcopales proventus an. 1329. regiam 1329.
injecit manum, quorum libertatem ob eas quas
E diximus rationes poſtea a rege obtinuit Johannes.
Hoc eodem anno Monſpelii ſacrorum uſu a vica-
rio generali Carmelitani patres interdicti ſunt,
quod nocentibus quibuſque juſtam pœnarum ſe-
veritatem declinantibus aſylum præberent: ſic
enim jura convellebantur, & oblata impunitatis
ſpe, creſcebat & corroborabatur in dies peccandi
licentia. Religioſis nihil per contumaciam adver-
ſus cenſuram eccleſiaſticam auſis, contra vero
promtum deinceps obſequium pollicentibus la-
xata protinus eſt interdicti ſententia. Anno 1330. 1330.
Johannes cum adeſſe coram non poſſet, ſtatuta

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſynodalia a vicariis ſuis edi juſſit, ipſe vero cal.
Nov. in generali canonicorum cœtu ſanctiones
edidit, quibus ſingulis eccleſiæ ſuæ dignitatibus
quid cuique muneris incumberet definitum ha-
betur. Has autem poſtea uſus abolevit leges, forma
vivendi regulari per ſæculariſationem abrogata.
1331. Anno 1331. diebus 4. & 5. Novembr. capitu-
lum & præpoſitus ordinant ſtatuta ſuper guber-
natione eccleſiæ, capituli, prioratuum, & eccle-
ſiarum totius diœceſis, ac ſuper penſione ſolven-
da, &c. Eodem anno Johannes diviſit eccleſias
parochiales de Matellis & de Caſa veteri ab eccleſia
parochiali de Cucullis. Rixantes inter ſe conſules
& cives Monſpelienſes a Johanne præſule & Ro-
gerio de Roveiraco reconciliantur eodem tempo-
re, ut patet ex documento archivi conſularis, quo
provoluti in genua præſulis divi Petri ſolio inni-
tentis ſupplicantium exhibent ſpecimina. Limi-
1332. tavit an. circiter 1332. territorium de Melgorio
cum territorio partis regiæ Montiſpeſſulani per-
mutatæ cum domino rege Franciæ. Sub hoc
tempus a toparcha du Caylar Montlaurenſi dy-
naſta & Guillelmo condomino caſtri de Cornone
Ch. LIII. col. 381. recepit hominium clientelare. A rege diploma
obtinuit die 8. Maii an. 1334. quo procurato-
1334. ribus regiis interdictum, ne munus ſuum exer-
cerent in terris epiſcopi Magalonenſis, in quibus
ipſum omnimodam habere juſtitiam conſtaret.
Delegatus a Johanne XXII. bulla data XVII. cal.
Octobr. pontificatus an. 18. menſæ monacho-
rum Caſæ Dei univit prioratum ſancti Vincentii
prope Porſianum, retentis ſibi duabus quotan-
nis procurationibus, ut probant ejus litteræ datæ
die 20. Jun. anni 1334. apud Monturellum
diœceſ. Pariſ. in hoſpitio Gaufredi de Florino
burgenſis Pariſienſis. Terralii eodem anno pie de-
fungitur, hortatus in extremis canonicos ad vitæ
ſanctimoniam quam ſemper coluerat, & cujus
famam poſt mortem eſt conſecutus. Vixit epi-
ſcopus annis 6. menſibus 6. diebus 11. Exſtin-
ctus die 28. Auguſti an. 1334. jacet Magalonæ.

XXXVI. Pictavinus.

DE MONTESQUIOU.

De Pictavino jam diximus in epiſcopis Vaſa-
tenſibus tom. 1. col. 1203. Hac enim in eccleſia
infulis ſacroque magiſtratui initiatus, tranſiit inde
ad Magalonenſem, tranſlatus a Johanne XXII.
an. 1334. die 4. Septembr. ex regeſtis Vaticani,
quod menſe Octobri eveniſſe ſcribit Verdala: at
facile utrumque conciliabitur, ſi dicatur deſi-
gnatus epiſcopus Magalonenſis ineunte Septem-
bri, promotus vero menſe Octobri. In libro obli-
gationum legitur ſolitas feciſſe promiſſiones ca-
meræ domini papæ & collegio cardinalium die
20. Septembr. hujus anni. Pacem omnibus in
ipſo præſulatus ſui exordio adprecatus eſt, ſedata-
que ſunt quæ diuturna epiſcopos inter Magalo-
nenſes & conſules Monſpelienſes vigebant diffi-
dia, necnon amota de Valenenſi ſaltu orta a
multo tempore lis. Anno eodem ſub clientelari
tutela excepit templum & domum xenodochii S.
Simeonis, ſicuti & eccleſiam Auguſtinianorum,
qui cum reos quatuor epiſcopi juriſdictione mox
damnandos intra cœnobium profugos admiſiſſent,
A & lictores epiſcopales per vim repuliſſent, ex
religioſis totidem in carcerem conjici jubet, at
poſt aliquot dies mitior factus, eis liberatis regu-
larem tamen pœnam impoſuit. Anno 1335. 1335.
Philippus rex octiduum Monſpelii in aula epi-
ſcopali diverſatus, urbanas immunitates ratas eſſe
voluit. Pictavinus eodem anno pepigit cum
hominibus Aquarum mortuarum ſuper leudis;
&c. per eos ſolvendis in paſſu ſtagni de Cor-
none. Diploma tutelare a Philippo rege conceſ-
ſum eſt die 17. Mart. an. 1336. Pictavino epi- 1336.
ſcopo & Magalonenſi capitulo. Miſſus eſt præſul Baluz. not. ad vit. Pap. Avenion. col. 897.
noſter an. circiter 1337. in Germaniam ad Lu-
B dovicum IV. imperatorem, qui mores & motum
principis erga eccleſiam indagaret. Anno 1338. 1337.
datis ad regem litteris impetravit ut caſtellum de 1338.
Vico ad capitulum ſexta ex parte pertinens a re-
giis procuratoribus occupatum liberaretur, &
ſedavit per arbitros quam cum præpoſito habebat
querelam. Hujus temporibus quædam exarſerunt
inter ipſum & academiam Monſpelienſem diffi-
dia, ad quæ componenda Guillelmus de Aura
prius abbas Montis olivi, tum cardinalis, & poſtea
Bertrandus de Deucio cardinalis adhibuerunt ope-
ram, ut liquet ex ſtatutis Bertrandi hac de re
editis anno 1339. Quæ autem geſſit Pictavinus 1339.
C ad Albienſem cathedram tranſlatus die 27. Jan.
hujuſce anni per Benedictum XII. diximus tom.
1. col. 27. Magalonæ ſtetit epiſcopus quatuor
annis, menſibus quatuor & diebus 23.

XXXVII. Arnaldus II.

DE VERDALE.

Arnaldus nobili apud Carcaſſonenſes ſtirpe
oriundus, quæ celebrem illum Hugonem de Lou-
bens de Verdala militiæ Jeroſolymitanæ princi-
pem & cardinalem protulit, germanum habuit
Petrum abbatem monaſterii de Niolio ordinis S.
Auguſtini Malleacenſis diœceſis. Optimis adoleſ-
cens ſtudiis & virtutibus imbuitur, quibus eccle-
D ſiæ muneribus adimplendis idoneus poſtea habe-
retur. Canonicus primum Mirapicenſis anno
1321. tum officialis a Raimundo præſule ſuo
delegatur inquiſitor, ut ſerpentem Albigenſium
& Beguinorum hæreſim profligaret. Juris utriuſ-
que laurea in eccleſia Toloſana donatus die 24.
Jan. anni 1330. Placentini cathedram Monſ-
pelii obtinuit. Fundavit die 5. Decembr. anni
1337. pro duodecim ſcholaribus apud Toloſam
collegium a Clemente VI anno pontificatus 2.
confirmatum. Hujus in inſtrumento fundationis,
cujus initium habes in chronico epiſcoporum Car-
caſſonenſium pag. 130. dicitur Arnaldus juris
E utriuſque profeſſor, decanus eccleſiæ de Fenoil-
ledeſio Electenſis diœceſis, regis clericus & con-
ſiliarius, ac condominus loci de ſancto Vincentio
Toloſanæ diœceſis. Porro tanta erat viri ſagacitas
& legum peritia, ut a Benedicto XII. ſummo pon-
tifice deputatus fuerit, qui reformaret jura, res,
& perſonas eccleſiaſticas, hoſpitalia, & alia pia
loca civitatis, diœceſis, & provinciæ Narbonen-
ſis. Cum autem habito circa hæc tempora conci-
lio ejus doctrina effulſiſſet, Benedictus XII. Ave-
nione degens eum inter ſacri ſui conſilii aſſeſſores
annumeravit. Ad Bavarum quoque antequam

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

fieret epiſcopus miſſum ab eodem pontifice vult Arnaldum Gariellus, ut conciliandæ pacis vias pertentaret. His autem omnibus ſedulo perfunctus honoribus, ad Magalonenſem demum ſedem effertur Arnaldus die 20. Aprilis an. 1339. ut notant acta conſiſtorialia : at pontificiis in aula Avenione diſtentus negotiis, vicarios deſignavit, qui epiſcopalia munia ad tempus obirent, Johannem Vernholam legum profeſſorem ſuum collegam, & Paulum de duabus Virginibus. His pro Botonenſi prædio Jacobus Marchi hominium præſtitit. Non multo poſt tempore ipſe ſuam adiit eccleſiam Arnaldus, nonnullaque cum Monſpelii conſulibus pactus eſt, necnon & cum Anianenſi abbate Guillelmo de Landorra tranſegit pro juriſdictione Podii acuti in agro Verunenſi, & clientelam excepit a Guillelmo Laudunenſi & Guillelmo Montlaureo. Eodem anno cum canonicorum elanguiſſet diſciplina, ſynodum ſuam generalem coegit Arnaldus 20. Oct. indict. VII. in eccleſia parochiali S. Dionyſii Monſpelienſis in præſentia priorum, rectorum, vicariorum, aliorumque plurimorum canonicorum ſuæ diœceſis, ibique multa promulgavit ſtatuta, quorum elenchum ex archivis capitularibus poſt Sammartha-
Ch. LV. fol. 382. nos inter inſtrumenta retulimus. Chriſtophorus de Claperiis in eccleſia S. Catharinæ capellæ inſtitutæ die 7. Aprilis jus patronatus ab Arnaldo obtinuit, qui rectoriam ſtudii Monſpelienſis faciendam, quando novus rector efficitur, confirmavit : publicare etiam fecit ſtatuta nova ejuſdem ſtudii per Paulum de Deucio monachum ſancti Guillelmi de Deſertis & camerarium de mandato cardinalis Ebredunenſis Bertrandi a ſede apoſtolica ad hoc deputati. Vexatus a regiis miniſtris quod fidelitatis jusjurandum nondum exhibuiſſet, a rege procraſtinationem ad annum obtinuit, ut patet ex diplomate Philippi dato die 7. Decembr.
1340. apud Vicennas. Anno 1340. controverſiam inter Mombaſenſes & eorum priorem diutius alitam ſuſtulit Arnaldus. Matellenſibus civibus mercatus ſemel in hebdomada, bis vero nundinarum quotannis inſtaurandarum jus conceſſit cum immunitate vectigalium. Berengarium a Turribus & Guillelmum de Pignano ad fidelitatis ſacramentum compulit. Monſpelienſis academiæ cancellarius Arnaldus Stephanum Martinenchium rectorem ad ſolemne jusjurandum adegit. Eccleſiam de Cambalious a deceſſoribus erectam, & a Johanne de Viridiſco dotatam in honorem ſancti Blaſii conſecravit, & ſacerdoti adminiſtrandam commiſit. Cum G. Anianenſi abbate eccleſiam S. Crucis Cellanovenſem vicariatu perpetuo, aliiſque inſtruxit beneficiis. Emit agrum Terralio caſtro conterminum & epiſcopatui adjunxit. Benedicti etiam XII. ſtatuta de reformatione eccleſiæ & capituli Magalonenſis curavit approbari, ac inter capitularia inſtrumenta recenſeri. Cogendi portorii jus Arnaldo epiſcopo confirma-
1341. tum anno 1341. Annuum viginti marcharum cenſum cameræ apoſtolicæ pro comitatu Melgorii & Montisferrandi ſolvere per viginti annos cum neglexiſſent Arnaldi deceſſores, ad ſummum ipſe
Ch. LV. fol. 383. pontificem confugit, a quo bullam obtinuit pro

A hujuſmodi relaxandis debitis, datam Avenione non. Jul. pontificatus anno 7. Eo circiter tempore Guillelmus de Spiraco miles Bellicadri & Nemauſi ſeneſcallus Magalonenſem inſulam viſitavit, cunctaque ad ejus tuitionem ordinavit in aula epiſcopali, præſente inter alios Arnaldo epi-
ſcopo, qui anno 1342. clientelaria excepit officia 1342.
a Guillelmo Fredoli, Johanne de Sauſan & de
la Roque Aynier, & anno 1344. a Raimundo 1344.
Majulano condomino de Montearnaldo. Tutelari diplomate eodem anno a Philippo rege dignatus
eſt. A Clemente VI. epiſtolam accepit an. 1345. 1345.
ut litem ſuam cum Philippo Bertrando de Levis
B de caſtro Porſiani pacifice dirimeret. Gravem quoque habebat tunc temporis controverſiam cum Raimundo Montlaureo, quod in Murlenſis caſtri ſacello, priore loci invito, ſacrum fieri juberet, aliaque ſacerdotis jura invaderet, propter quæ oratorium & caſtrum interdixit anathemate, & Montlaureus parere coactus, Arnaldo tandem Murlenſe dominium ac Vallauqueſium beneficiatum ſubjecit. Hoc eodem anno ratum habuit decretum communi canonicorum conſilio editum, quo veſtiario in annuos proventus largiuntur eccleſiam ſancti Gervaſii de Juviniaco cum capella de Auſanicis & ſancti Juliani de Gra-
C bellis eccleſiam eo pacto, ut veſtiarius omnibus canonicis Magalonæ veſtes tradere teneretur. Emit quoque Arnaldus circa id temporis a Majoricenſi rege Jacobo caſtrum & villam ſancti Johannis de Vedacio pretio 1300. librarum. Apotheoſi ſancti Ivonis Hallori Britanni preſbyteri pauperum advocati a Clemente VI. apud Avenio-
nem die 16. Jun. anni 1347. peractæ adfuit. 1347.
Imbertus Puteanus Monſpelienſis baſilicæ duodecim Apoſtolorum preſbyter cardinalis die 26.
Maii an. 1348. ibidem moritur præſente Arnal- 1348.
do. Is autem teſtamento ſuo caverat, ut capella ſancti Salvatoris, quam canonice conſtrui fecerat
D & dotaverat, in collegiatam erigeretur, certuſque capellanorum numerus in ea deputaretur, necnon juxta eam hoſpitale pauperum fundaverat, declaratis exſecutoribus Bertrando epiſcopo Oſtienſi, Guillelmo de Texeriis præpoſito Nemauſenſi, Franciſco Bedocii canonico Reienſi, Antonio de Coſclis canonico Barcinonenſi poſtea epiſcopo Majoricenſi, Alaudino canonico ſancti Petri de Arca, & Guillelmo de Puteo milite. Hi Imberto defuncto teſtamenti tenorem Clementi VI. exhibuerunt, qui in eo contenta complere eis permiſit bulla data Avenione calend. Octobr. pontificatus anno 7. Bertrandus itaque Oſtienſis
E anno ſequenti, aliique exſecutores *vi pontificii diplomatis eccleſiam ſancti Salvatoris Monſpelienſis in capellanorum collegium erigunt numero duodecim preſbyterorum, quorum alter prior, alter ſacriſta cenſebitur, præterea duos diaconos qui miſſæ, horis canonicis, aliiſque inſerviant : prior & ceteri capellani mortui eligentur a capitulo, uno excepto a rege nominando : deinde pro dotatione incorporant omnes reditus ſpectantes ad hoſpitale & eccleſiam ſancti Salvatoris, quos Imbertus vivens a fratribus ſanctæ Mariæ Teutonicorum Montiſpeſſulani emerat, ſtatuunt ut omnes obediant priori, curent hoſpitale bene*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

adminiſtrari, capitulum annuale fiat in octava Paſ-
chæ, diſtributiones aſſignent priori, capellanis dia-
conis pro ſuo officio, & pro diverſitate feſtorum,
omnes in eadem domo habitent, comedant, dor-
miant, proximum exemplis & verbis ædificent. Sub-
ſcribit has conſtitutiones Bernardus de Marchia Ca-
1349. *durcenſis notarius Avenioni an. 1349. indict. 2.*
die 28. Jan. Bernardo Oſtienſi, Nicolao electo
Urgellenſi, Guillelmo Baralli archidiacono Avenio-
nenſi præſentibus. Aliquot elapſis annis collegii
hujuſce capellani eaſdem deferunt Innocentio VI.
papæ qui illas confirmavit bulla data Avenione
idibus Decembr. pontificatus anno 4. integram
cum reliquis ad hanc erectionem ſpectantibus in-
ſtrumentis habes apud Gariellum part. 2. p. 17.
Interim Arnaldus Petro Narbonenſi archiepiſcopo
obedientiam promiſit die 5. Januarii an. 1349.
1350. Inſequenti Jacobi Majoricarum regis paulo ante
occiſi, & regnis ſpoliati filius Jacobus in extremis
poſitus Monſpelii & Latarenſem dynaſtiam Phi-
lippo regi Francorum divendidit 120000. aureo-
rum pretio, exinde Magalonenſis epiſcopatus Gal-
licano principatui penitus ſubjici cœpit. Eodem
anno Arnaldus Raimundum de Melgorio domi-
cellum vaſſallum ſuum contumacem multavit
feudo in commiſſum ſepoſito. Demum Auguſti-
nianis vicinum cœnobio amplificando agrum
conceſſit die 25. Februarii. Prior ſedit in concilio
1351. apud Biterras celebratæ die 7. Novembr. 1351.
ob antiquitatem ordinationis, licet Carcaſſonenſis
præſul hanc ſuæ ſedi prærogativam deberi con-
tenderet. Superſtes adhuc Arnaldus menſe Sep-
1352. tembri & die 3. Novembr. an. 1352. ut patet
ex duobus vetuſtis inſtrumentis, ad meliorem
vitam tranſiit Monſpelii menſe Decembri, juxta
Gariellum, & poſtridie Magalonam celebri pom-
pa delatus, cum anteceſſoribus ſepulcro conditus
eſt ſub hac epigraphe: *Decimo calendas * Julii*
obiit dominus Arnaldus de Verdala jurium profeſ-
ſor, bonæ memoriæ Magalonenſis epiſcopus anno
Dominicæ Incarnationis MCCCLII. Porro immor-
talitate dignus hic epiſcopus eo potiſſimum no-
mine nobis commendandus venit, quod deceſ-
ſorum ſuorum Magalonenſium præſulum a Ri-
cuino II. uſque ad Pictavinum, cui ſucceſſit, hiſto-
riam e tenebris ad lucem revocarit & collegerit,
ſequentibus vero facem prætulerit, ut honeſtiſſimo
huic ſtudio vacarent, aut ſaltem curarent eccle-
ſiarum ſuarum monimenta non jacere in pulvere
& ſordibus, quod in bonum & commodum non
dicimus tantum litteratorum, imo totius eccleſiæ
cedere.

* *Leg. Jaanuarii.*

AUBERT.

XXXVIII. Audoinus.

Audoinus parentibus Guidone Alberto, quem rex nobilem creavit an. 1338. & Margarita de Livron natus, Innocentii IV. ſummi pontificis fratris filius, baptizatus eſt in eccleſia de Beiſſaco diœceſis Lemovicenſis. Peritus in utroque jure & conſultiſſimus, varia ſucceſſive tenuit ſacerdotia, rexit parochias de Pluma in diœceſi Condomienſi, de Tillio, de ſancta Fide, & de Pogolio Toloſanæ diœceſis, factus inde canonicus ſancti Gaugerici Cameracenſis, & ſanctæ Radegundis Pictavienſis,

A tum decanus eccleſiæ collegiatæ ſancti Aredii, &
præpoſitus collegiatæ Arienſis in Morinis, ad
inſulas Pariſienſes a Clemente VI. evectus eſt
anno 1349. Ad Autiſſiodorenſes tranſlatus an.
1351. ab Innocentio patruo ad epiſcopatum
Magalonenſem promovetur in Nativitate Do-
mini an. 1352. & paulo poſt inter purpuratos
patres adſcitur die 15. menſis Febr. an. 1353. 1353.
feria ſexta quatuor temporum preſbyter cardinalis
tituli SS. Johannis & Pauli, quem ante promo-
tionem habuerat ipſe Innocentius. Id autem ea
ratione factum legitur in geſtis epiſcoporum Au-
tiſſiodorenſium, quia ſi remanſiſſet in cathedra
B Autiſſiodorenſi tempore ſuæ ad cardinalatum pro-
motionis, dictus fuiſſet cardinalis Autiſſiodo-
renſis: ſolebant enim ut plurimum cardinales
vocari ex nomine eccleſiarum, quibus antea præ-
fuerant: hanc autem denominationem jam habe-
bant duo alii cardinales, ſcilicet Talairandus Pe-
tragoricenſis & Petrus de Croſo; ideoque ab In-
nocentio ad ſedem Magalonenſem promotus eſt,
ut vocaretur cardinalis Magalonenſis. Sed cum
non fuerit tranſlatus, niſi paulo ante acceptam
cardinalitiam dignitatem, qua adepta, non fuit
amplius Magalonenſis epiſcopus, hinc factum ut
nonnulli de ejus pontificio Magalonenſi dubita-
C verint. Nec leve ducunt argumentum, quod in
faſtis Magalonenſibus de tanto viro ſummi pon-
tificis nepote & cardinali ne hilum quidem; quod
in teſtamento eccleſiis Pariſienſi & Autiſſiodo-
renſi plurima leget, nulla epiſcopatus Magalo-
nenſis habita ratione; quod a clero Magalonenſi
admiſſus nuſquam fuerit, ut conſtat ex vita Du-
randi ſucceſſoris: ſed hæc facile diluuntur inſtru-
mentis authenticis Vaticani, prima vita Inno-
centii VI. ubi Audoinus pene initio dicitur epi-
ſcopus Magalonenſis, ſecunda vita Urbani V. in
qua Audoinus dominus Magalonenſis, licet tunc
eſſet epiſcopus Oſtienſis, Urbanum manibus ſuis
D coronaſſe ſcribitur, auctoritate Onuphrii quem
ſecuti Ciaconius, Boſquetus, & Columbus in
epiſcopis Valentinenſibus, ubi ait Audoinum
Magalonenſem epiſcopum cum aliis præſulibus
judicem ab Innocentio VI. conſtitutum in cauſa
Dienſis antiſtitis cum Ademaro Pictavienſi; teſti-
moniis doctiſſimi Baluzii, qui citat geſta Autiſ- *Not. in vit. Pap. Aven. c. 925.*
ſiodorenſium epiſcoporum, & Antonii Pagi in
breviario geſtorum Romanorum pontificum. Et *Tom. 4. pag. 153.*
certe Audoinus Magalonenſis epiſcopus una cum
fratre Radulpho redemit die 27. Februarii anni
1352. *al.* 1353. hominium, quod Ranulfo He- *Prob. hiſt. card. Gallorum p. 382.*
liæ II. debebant ipſorum nepotes pro prædiis quæ
E apud Pompadorium poſſidebant. Denique hæc
affert Gariellus ex necrologio Carthuſiæ Villæ
novæ Avenionenſis. *Audoinus Alberti Lemovi-*
cenſis, fratris papæ Innocentii VI. filius, ex epiſcopo
Magalonenſi preſbyter cardinalis SS. Johannis &
Pauli, tit. Pammachii, poſtea epiſcopus Oſtienſis,
conſecravit Urbanum V. Romanum pontificem. Vir
doctrina & pietate inſignis, animo nobili & ſincero,
moribus erat honeſtiſſimis & gravibus. qui illum
reddebant unicuique gratiſſimum, ab omnibus dili-
gebatur, converſatione ſemper ſe oſtendit urbanum
& civilem, maximam devotionem in religionem

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Carthuſianorum habuit, multa bona domui Carthuſianorum Vallis bonæ donavit. Obiit ſexto idus Maii anno Chriſti 1363. Avenione in domo habitationis ſuæ, ſepultus eſt in eodem cœnobio Carthuſianorum in medio chori, &c. Sed nec ad adſtruendum Audoini præſulatum parum proficit facta ab ipſo in extremis poſito die 3. Maii an. 1363. collegii ſub nomine Magalonæ apud Toloſam fundatio, hac in teſtamento clauſula addita: *item ordino arbitrio exſecutorum meorum unum collegium, vulgariter dictum burſam, in civitate Toloſanenſi, grammaticorum & logicorum, includendo alias liberales artes in tanto numero, quanto apparebit eis quod ſupportare poterit reſiduum bonorum meorum, emendo domos neceſſarias in locis convenientibus, & animam domini regis includendo participem, ſi expedire viderint, ad finem quod det perſonam nomine ſuo hoc favorabiliter proſequentem, & conſimiliter aliquam perſonam capitolariis Toloſanenſibus, ut dent etiam aliquam perſonam hoc proſequentem, & advertant etiam de archiepiſcopo Toloſano & univerſitate ſtudii. Quod quidem collegium bonis meis mobilibus & immobilibus & ſe moventibus, nominibus debitis & quibuſcumque aliis, quocumque nomine cenſeantur, heredem univerſalem facio & conſtituo.* Non me latet fundationem hanc Petro de la Foreſt cardinali tribui a ſcriptore hiſtoriæ univerſitatis Pariſienſis tom. IV. p. 320. qui inde concludit Petrum ab epiſcopatu Pariſienſi tranſlatum fuiſſe ad Magalonenſem: ſed Petrum cum Audoino, qui antea epiſcopus Pariſienſis fuerat, confundit præfatus auctor, & vehementer errat, ut optime obſervat Baluzius. Ceterum vix fuit epiſcopus Magalonenſis Audoinus: creatus enim cardinalis menſe Febr. an. 1352. hodierno more 1353. aliquanto poſt reliquit Magalonenſem eccleſiam, quam nuſquam inviſit. Factus inde epiſcopus Oſtienſis anno 1361. obiit Avenione 9. Maii 1363. ſepultus ad Carthuſianos e regione patrui, ut diximus.

Not. in vit. Pap. Aven. col. 931.

XXXIX. DURANDUS.

DE CHAPELLES.

Audoino in ſacrum collegium allecto, in ſede Magalonenſi eodem anno ſubrogatus ab Innocentio VI. Durandus invitis compluribus canonicis extraneos ſibi acciri pontifices conquerentibus. Refulgebant in eo omnia egregii antiſtitis inſignia, pietas, ſcientia, oriſque majeſtas; juris utriuſque, necnon rerum divinarum ſcientiam apprime callebat. Singulari pietate eximius incruentum miſſæ ſacrificium quotidie celebrabat. Electus itaque Avenione præſente ſummo pontifice & cardinalium inſigni corona conſecratur, dein Magalonam proficiſcitur. At Magalonenſes canonici indigne ferentes, quod ab iis electus non fuiſſet, diutius a pontifice miſſum neglexere, nullaque ut moris erat ad præſulem præmiſſa legatione, capitulari decreto ſanxerunt, ne quis Durandum epiſcopum haberet, neve Durando adhæreret. Repulſam paſſus præſul Terralium Magalonenſis epiſcopatus caſtrum ſeceſſit, ubi prudentia, patientia, paternaque indulgentia rebellium animos emollivit, ſtatutiſque egregiis laxiori vitæ tunc temporis aſſuetos coercuit, & ad meliorem frugem revocavit, ut horis canonicis adeſſent frequentes, ne ultra quatriduum menſe quolibet ab eccleſiaſticis cœtibus abeſſe liceret, nec quiſquam canonicus, niſi ſaltem ſubdiaconus capitulo intereſſet. Anathema quoque dixit in eos qui res eccleſiæ in proprium commodum vertebant. Sed nec debitum regi obſequium exſequi cunctatus, ſeneſcallo Bellicadri pro rege in Occitania præfecto ſacramentum fidelitatis præſtitit die 3. menſis Februarii an. 1353. *al.* 1354. 1354.

Ch. LVI. col. 383.

& aliquanto poſt cameræ apoſtolicæ pro Audoino anteceſſore ſolvit die 26. Aprilis, ut conſtat ex libro ſolutionum prælatorum. Clientes quoque & feudatarios epiſcopii omnes adegit anno eodem, ut ipſi fidem jurarent, quos inter recenſentur toparchæ de Ganges, de Pouſſan, de la Vallette: Monſpelienſes etiam conſules pro Valenenſi ſilva, Caravetenſi prædio, & pro Veiſſeriano debitum pollicentur. Durando in actis conſulum tribuuntur leges ſancitæ pro monialibus B. Mariæ & ſancti Egidii, quarum monaſterium a Berengario de Mairoſio anno 1348. fundatum, religioſis virginibus Viſitationis poſtea addictum eſt. Ex Malvenda in chronico refert Gariellus convocatos ſub id temporis ad generalia comitia fr. Prædicatores largo commeatu Durandum aluiſſe, eorumque in publicis theologiæ diſceptationibus magnam ejus doctrinam enituiſſe: at præter quam quod hos annales nec ſuos agnoverit, nec ab aliis haberi voluerit ipſe Malvenda propter innumeros quibus ſcatent errores, comitia Dominicanorum generalia apud Montempeſſulanum habita ſunt die 15. Maii an. 1350. quo nondum erat epiſcopus Durandus. Circa hæc tempora pacis amans certis Magalonenſem ab Agathenſi diœceſi diſterminavit limitibus. Multas & graves inter eum & præpoſitum capitulumque Magalonæ enatas altercationes ratione eccleſiarum, jurium, & privilegiorum tandem anno 1356. 18. Novembr. Monſpelii in camera prioris ſancti Dionyſii electi compoſuerunt arbitri Pontius de Euſeria decretorum doctor, & Berengarius de Villa nova canonici Leutevenſis eccleſiæ, ordinatis ſtatutis, quorum nonnulla poſt Sammarthanos in appendice reperies digniora, quæ fuſius habentur in inſtrumento hujus pactionis apud Gariellum. Anno 1358. aut ſequenti Bernardus Brixiæ epiſcopus Monſpelii graviter ægrotus ſummam 3400. florenorum teſtamento reliquit ad emendos reditus pro ſuſtentandis decem pauperibus ſcholaſticis in jure civili & canonico apud Monſpelium ſtudentibus. Eodem mortis genere exſtinctum Durandum vult Gariellus: Monſpelium enim tum morbus lethifer invaſerat, qui totam late regionem depopulatus eſt. Vivere deſiit menſe circiter Januario an. 1360. ſeu 1361. ut conſtat ex Innocentii VI. reſcripto Avenione dato nono pontificatus ſui anno, quo ſuffectus eſt

Echard. ſcript. ordinis tom. I pag. XVII.

1356.

Ch. LVII. col. 384. Part. 2. p. 49.

1358.

1361.

XL. PETRUS IV.

DE CANIL[illegible]

Vacanti per obitum Durandi Magalonenſi eccleſiæ Petrum a vinculo quo eccleſiæ S. Pontii Tomeriarum tenebatur adſtrictus, abſolutum præfecit

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

præfecit Innocentius VI. IV. calend. Febr. anni A 1361. Ortus erat e diœceſi Mimatenſi e caſtro videlicet, quod hodie vocant Rupem Caniliaci, filius Guillelmi ex ſorore Bertrandi de Deucio cardinalis, frater autem Raimundi præpoſiti Magalonenſis & cardinalis tituli S. Crucis in Jeruſalem. Monaſticen amplexus in monaſterio Montis majoris creatur abbas ab anno 1348. ad 1353. quo aſſumptus ad cathedram Tomerienſem, inde transfertur ad Magalonenſem, cujus poſſeſſionem iniiſſe non videtur: epiſcopalem enim dignitatem ultra ſemeſtre ſpatium non prorogavit, apud ſedem apoſtolicam defunctus menſe Julio anni ejuſdem. Jacet in monaſterio S. Petri B Montis majoris juxta Arelatem. Paucis ante obitum diebus eidem quinque florenos auri cenſuales pro anniverſariis duobus teſtamento legaverat, cujus executorem inſtituit germanum ſuum Raimundum cardinalem: unde in necrologio hujuſce monaſterii legitur: *Nonis Julii depoſitio domini Petri de Canilhaco epiſcopi Magalonenſis, antea abbatis hujus monaſterii.*

DE CANILLAC

XLI. Deodatus.

Deodatus, quem e nobiliſſima in Arvernis ſtirpe de Caniliaco ortum volunt, Petro defuncto ab Innocentio VI. ſufficitur. Inter monachos Anianenſes prius nomen dederat, ibique camerarii C munere a Pontio conſanguineo abbate inſignitus, ad eccleſiam ſancti Flori evehitur, ut diximus tom. 2. col. 424. Tum in locum Petri Magalonenſis epiſcopus creatur ab Innocentio bulla data Avenione IV. id. Auguſti pontificatus anno 9. Paulo poſt pro Petro deceſſore promiſit 22. ejuſdem menſis & ſolvit cameræ apoſtolicæ die 6. Septembris anni 1361. ut habet liber ſolutionum prælatorum. Electo recens præſuli gratulatum miſere canonici. Cum autem pontificiis diſtentus negotiis, obſequium regi præſtare diſtuliſſet, epiſcopales proventus a Bellicadri ſeneſ- D callo occupati, donec Johannes Francorum rex
1362. diplomate dato die 9. Junii anni 1362. apud Regalem locum prope Compendium in annum protraxerit fidei clientelaris ſacramentum, quod a Deodato exigebat ſeneſcallus. Magalonam vero jam tum appulerat, ſi Gariello fides: hac enim ipſa die Valmonferrandenſibus, qui novo antiſtiti fauſta antiquo de more deprecaturi acceſſerant, immunitates & jura omnia integra eſſe juſſit. Revocatur poſtea Avenionem ab Innocentio in extremis poſito, cujus funus in carthuſiam Villæ novæ deduxit die 22. Novembr. Suffectus in ejus locum ſummus pontifex Urbanus V. Monſpelii E olim humanioribus litteris enutritus, poſtea profeſſor juris, quam arcte Monſpelienſem civitatem complectebatur, variis quibus eam ditavit, immunitatibus, indultis, privilegiis, aliiſque pontificiis prærogativis ſatis oſtendit: duabus enim datis Avenione IV. non. Jan. pontificatus anno 1. bullis, alia mandatum Gregorii VIII. renovavit & confirmavit, quo prælatis & clericis Monſpelienſibus nefas erat pro benedictione nubentium, decedentium ſepulturis, aliiſque ſacramentis eccleſiæ pecuniam extorquere, longum

ſuper hac re abuſum inexcuſabiliter obtendentibus: altera ad exemplum Honorii III. deceſſoris nefandam abolevit conſuetudinem, qua defunctis non prius permittebatur effodi ſepulturam, quam pro terra, in qua ſepeliendi erant, certum eccleſiæ pretium ſolveretur. Avenione per hæc tempora degens Deodatus vicario generali uſus eſt Pontio de Garda canonico Magalonenſi & priore ſancti Firmini Monſpelienſis, ut patet ex inſtrumento archivi conſularis, quo Theobaldus Carronenſis epiſcopus licentia ſibi a vicario generali conceſſa capellam domus conſularis, altare, & ſacriſtiam benedixit, conſecravit, & dedicavit in honorem B. Virginis Mariæ die 5. Octobr. anni 1363. 1363. Biennio poſt 8. Sept. 1365. moniales noſtræ 1365. Dominæ Rivenſis in Sanctegidianarum virginum leges ejuſdemque religionis corpus Deodati præſulis auctoritate coierunt. Anno 1367. ineunte, 1367. die ſcilicet ſeptima Januarii Montempeſſulanum adiit Urbanus V. viſitandi gratia monaſterii, quod ibidem magnis ſumtibus factus pontifex ædificaverat & dotaverat in honorem SS. Benedicti & Germani pro ſuſtentatione certi numeri monachorum nigrorum ſeu Benedictinorum, partim ut divinis inſiſterent officiis, partim ut litterarum ſtudiis vacarent, tuncque altare majus hujus monaſterii conſecravit, magnis decoravit privilegiis, multiſque reliquiis, ornamentis, & donariis pretioſis adornavit. Interea dum apud Montempeſſulanum verſaretur Urbanus V. animam ſuam exhalavit Deodatus quinquennio toto & aliquot menſibus in epiſcopatu expletis.

Ch. LVIII. col. 384.

XLII. Gaucelinus II.

DE DEUX.

Gaucelinus, qui & Gaucelmus, epiſcopus Nemauſenſis, Venaiſſini comitatus pro ſede apoſtolica rector, & papæ theſaurarius, ad Magalonenſes infulas tranſlatus ab Urbano V. cameræ apoſtolicæ promiſit pro Deodato deceſſore, & eccleſia Nemauſenſi die 13. Mart. 1367. & biduo poſt die ſcilicet 15. ejuſdem menſis recognovit pro Petro anteceſſore, iterumque pro priore eccleſia cui præfuerat promiſit, ut docet liber obligationum Vaticani. Monſpelium ſolemni ingreditur pompa poſtridie quam exceſſit Urbanus V. papa, qui Montepeſſulano Avenionem rediit die 8. Martii an. 1367. Romam petens eodem anno Maſſiliam applicuit, declinavitque ad monaſterium ſancti Victoris Maſſilienſis, ubi Gaucelini non immemor, plurima eidem conceſſit diplomata. Miſſam facio bullam ibidem datam idibus Januarii pontificatus an. 5. quam refert Gariellus part. 2. pag. 89. conſtat enim ex dictis jam tum a die ſeptima Januarii anni 1367. Montempeſſulanum acceſſiſſe Urbanum, ibique ad menſem Martium divertiſſe. Hoc autem diplomate Gaucelino indulſit, ut de fructibus eccleſiæ Avenionenſis tunc vacantis, quos ipſi percipiendos committebat, mille florenos auri quotannis ad eccleſiæ hujuſce reſtaurationem impendere valeret. Aſt alia in monaſterio ſancti Victoris data bulla idibus Maii ejuſdem anni propter obſequia Urbano exhibita a Gaucelino in theſaurariæ officio, aliiſque ipſi commiſſis duo

Ch. LIX. col. 385.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Ch. LX. col. 385.

millia Florenorum auri conceſſit e debitis cameræ apoſtolicæ ab epiſcopis Magalonenſibus ratione communis ſervitii : altera eorumdem anni, diei, & loci facultatem ei impertit conferendi omnia beneficia diœceſis Magalonenſis vacantia, quæ 20. librarum Turonenſium valorem non excederent : aliis ejuſdem temporis ad eumdem datis ab Urbano bullis conceditur, ut exigere valeat fructus beneficiorum vacantium, abſolvere eos qui ſatisfecerint cameræ apoſtolicæ & diſpenſare, procedere contra quoſcumque litterarum apoſtolicarum abuſores in partibus citramontanis, contra detinentes libros, inſtrumenta, apodixas & alia monumenta ad cameram apoſtolicam ſpectantia, contra raptores & detentores pecuniarum apoſtolicarum ; corrigere & punire quoſcumque religioſos exemtos, & ipſis juſtitiam miniſtrare, punire canonicos Magalonenſes exemtos, ipſiſque prohibere ne in Montepeſſulano habitent cum ſæcularibus, ubi mulieres habitant. Romam appulſus Urbanus, monaſterii apud Monſpelium a ſe conditi non oblitus, diplomate dato Romæ apud ſanctum Petrum XI. cal. Febr. pontificatus
1368. anno ſexto, hic eſt 1368. quod exſtat in archivis Maſſilienſibus ſancti Victoris, aſſerit ad propagationem ordinis ſancti Benedicti & liberalium fomenta ſtudiorum, per quæ eccleſia ſcientiæ radiis illuſtratur, in Montepeſſulano, in quo generale ſtudium maxime in utriuſque juris facultate dudum floruit, eccleſiam per ſe eſſe fundatam, prioratum videlicet conventualem ſancti Benedicti, quem monaſterio ſancti Victoris Maſſilienſis immediate ſubjectum vult, & ſtatuit ut in dicto monaſterio ſeu prioratu ſint viginti monachi conventuales, de quorum numero ſit unus prior, ut duodecim etiam ſint perpetui preſbyteri ſæculares, qui horis diurnis ac nocturnis continue deſerviant in divinis, ut ultra priorem ſint ſexdecim monachi ejuſdem ordinis profeſſores, qui ab abbate ſancti Victoris Maſſilienſis tam de ſuo monaſterio, quam de aliis ab ipſo dependentibus, ad ſtudendum in jure canonico mittantur, denique ut pro clauſtralibus quatuor, & pro ſtudentibus ſex mittantur monachi oriundi de civitate & diœceſi Mimatenſi. Summi pontificis ad exemplum germanus Anglicus Grimoardi cardinalis propter ipſum monaſterium collegium erexit & dotem adjecit pro 18. canonicis regularibus ſancti Rufi die 13. Aprilis an. 1368. A Petro Narbonenſi archiepiſcopo litteris die 28. ejuſdem menſis datis invitatus Gaucelinus ad concilium Vaurenſe die 27. Maii celebrandum, graviſſimis alibi præpeditus negotiis generalem vicarium ſuum eo delegavit. Eodem anno epiſcopatus & diœceſeos jura & privilegia levibus chartis hac illac diſperſa juſtum in volumen coacta ſynodo referri curavit. Inſequenti Urbanus V. bulla data Viterbii VII. calend. Octobr. pontifi-
1369. catus anno 7. ſeu an. 1369. quæ exſtat apud Gariellum part. 2. pag. 86. Monſpelienſe collegium 12. medicorum e civitate Mimatenſi oriundorum annuis proventibus aſſignatis ſtabi-
1371. livit. Anno 1371. querelam habuit Gaucelinus cum conſulibus Monſpelienſibus pro inſignibus

A jurisdictionis in agro Caravetano, quæ ad cardinalem Nemauſenſem diſcutienda defertur. Adfuit anno 1372. tranſlationi corporis Urbani V. in eccleſiam ſancti Victoris Maſſilienſis die 3. Jun. 1372.
ut conſtat ex inſtrumento hujuſce tranſlationis aſſervato in archivis ſancti Victoris. Anno ſequenti diem & ipſe clauſit extremum V. id. Aug. an. 1373. ſi fides habenda necrologio monialium ſanctæ Catharinæ de monte Virginis Ave- 1373.
nionenſium. Idem colligi poteſt ex bulla Gregorii XI. qua Gaucelino Petrum ſuffecit. Attamen ejus olim apud Magalonam ſic habebat epitaphium : *Hic jacet reverendus in Chriſto pater dominus D.* B *Gaucelinus, primo Venaiſſini comitatus rector, demum Magalonenſis epiſcopus, qui obiit an. 1373. die ultima menſis Martii cujus anima requieſcat in pace, amen.*

XLIII. Petrus V. — DE VERNON.

Gaucelino defuncto, Magalonenſi eccleſiæ a Gregorio XI. præfectus eſt Petrus Vernobius Anianæ abbas, papæ theſaurarius bulla data Avenione idibus Auguſti pontificatus anno 3. Id ipſe fatetur Gariellus in ſerie præſulum Magalonenſium editione poſteriori pag. 94. unde mirari ſatis nequeo, quod idem Gariellus altera poſt C pagina, & poſt eum Baluzius in notis ad vitas Pap. Avenion. pag. 896. Petrum Magalonenſem epiſcopum recenſeant inter eos qui Raimundi de Canillaco cardinalis Magalonam delati die 4. Jul. funus cohoneſtarunt : ex hac enim bulla quam non Gariellus tantum, ſed alii bene multi præ manibus habuere, conſtat ea die nondum electum Petrum, qui cameræ apoſtolicæ promiſiſſe legitur die 29. Auguſti in libro obligationum. Et certe in epiſtola hujuſce præſulis data Avenione 1. Octobr. 1373. ſe ipſum adhuc nuncupat Magalonenſem electum. Eodem anno Anglicus Grimoardi cardinalis ſancti Petri Magalonenſis D pronaon nuper conditum ſolemni pompa dedicavit. Initam Petrum inter & canonicos concordiam circa formulam pœnæ eccleſiaſticæ delinquentibus canonicis infligendæ laudavit Gregorius XI. bulla data IV. calend. Febr. pontificatus anno 4. Menſe Aprili ejuſdem anni legatum 1374.
miſit Petrus qui vice ſui adforet ſynodo Narbonenſi, ut produnt acta ejuſdem. Aderat præſens *Spicileg. tom. 6. pag. 688.*
tum cum Gregorius ſummus pontifex teſtamentum die 5. Maii condidit, cujus exſecutorem inter alios Petrum nominavit. Exſtant hujuſce plures epiſtolæ hoc anno & ſequentibus datæ, quibus ut theſaurarius papæ, & locum tenens D. E Petri Arelatenſis archiepiſcopi papæ camerarii teſtatur ſummas cameræ apoſtolicæ ſolutas. Sodalitas ſub tutela B. Mariæ Bethlemiticæ in ſacello conſulari inſtituta a Petro confirmatur an 1375. 1375.
qui teſtis fuit conventionum matrimonialium inter Raimundum filium Guillelmi Turennæ vicecomitis & Mariam filiam Johannis comitis Boloniæ & Arverniæ eodem circiter anno, ut liquet ex arreſto parlamenti ejuſdem anni edito a Baluzio inter probationes hiſtoriæ domus Arver. part. 2. pag. 202. An. 1376. cum eccleſia B. Mariæ de 1376.
Tabulis ruina & vetuſtate periclitaretur, ſubſidia

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

fabricæ a plebe eroganda obtinent conſules a Gregorio IV. id. Jan. Solemnes in eadem eccleſia die XI. ejuſdem menſis ſupplicationes indixit Petrus ad ſedanda quæ inter reges Franciæ & Angliæ vertebantur diſſidia, & die 17. quadraginta de injunctis pœnitentiis relaxavit dies iis omnibus qui eamdem eccleſiam devote viſitarent, ipſiuſque operi & fabricæ manus porrigerent adjutrices. Idem præſtitit Narbonenſis antiſtes die 20. ejuſdem menſis. Eodem anno Petrus facultatem obtinuit a ſummo pontifice Monſpelienſes abſolvendi, qui incurrerant in ſententias latas in eos qui Florentinos rebelles receperant: cum autem audiſſet Florentinos iterum Monſpelium decli-
Ch. LXI. col. 385. nare, litteris ad conſules datis 19. Septembris monuit eos, ne iterum in eumdem ſcopulum impingerent. Præſulis hujuſce temporibus inſignis illa Monſpelienſium ſeditio accidit, in quos cum graviſſime animadverteret Andium dux Occitaniæ prorex, commodum intervenit Anglicus cardinalis epiſcopus Albanenſis frater Urbani V. qui a duce pœnarum imminutionem impetravit. Eodem anno collegio ſancti Martialis apud Avenionem erigendo conſenſit Petrus Clementis VII.
1380. theſaurarius. Anno 1380. interfuit nuptiis Gerundenſis comitis cum Iolanda Barrenſi in caſtro Pignanenſi: ac paulo poſt in eccleſia B. Mariæ de Tabulis funebrem Caroli V. mortui habuit orationem. Hoc eodem anno de ipſius conſenſu ſorores Prulianæ e vetere monaſterio, quod latronum pateret incurſibus, in hoſpitale ſancti Guillelmi demigrarunt. Armenum quoque regem a Sultano Babilonico regno ſpoliatum Monſpelii Petrus humaniſſime excepit, & Biterras uſque deduxit. *Per hac tempora Petrus epiſcopus*, ut obſervant vetuſta ſtatuta, *in Magalonenſi capitulo exiſtens & generale capitulum celebrans, ſtatuta & ordinationes ad bonorum temporalium, communiæ utilitatem & conſervationem ordinavit; ſtatuitque primo ut quolibet anno in omnium Sanctorum feſto in capitulo generali quinque de ipſius eccleſiæ gremio, qui electores vocabuntur, eligantur, quorum unum eliget epiſcopus, duos D. præpoſitus, & canonici alios duos.* In regeſtis Vaticani Petrus locum tenens camerarii renunciatur die 23. Jun. anni
1382. 1382. inibique Lepius cognominatur. Clemens VII. bulla data Avenione VI. calend. Octobris
1383. pontificatus an. 6. hic eſt annus Chriſti 1383. Petro Magalonenſi epiſcopo poteſtatem indulſit fundandi & dotandi capellanias ex ejus bonis ad valorem 100. librarum Turonenſium. Aliquanto poſt, ut habent regeſta capituli, *canonici conſiderantes magnos ſumptus, labores, & expenſas, & multa alia quæ epiſcopus ſuſtinuerat in perſequendo continue negotia eccleſiæ & capituli, recognoſcentes etiam grata & utilia beneficia, quæ ab eodem epiſcopo ipſi & dictum capitulum acceperant, volentes eumdem aliqua promotione ſaltem ſpirituali remunerari, libera voluntate prælibato epiſcopo præſenti obtulerunt, dederunt, & perpetuo conceſſerunt tres perpetuas capellanias perpetuo deſerviendas in eccleſia præfata Magalonæ per tres canonicos ipſius eccleſiæ, per priorem clauſtralem qualibet ſeptimana eligendos, qui tres miſſas qualibet die pro ejus anima, & pro parentibus ſuis ac aliis benefactoribus, maxime pro anima ſanctæ memoriæ D. Gregorii papæ XI. benefactoris ſui præcipui celebrare teneantur, de quibus una erit cum nota, & aliæ duæ ad voluntatem celebrantium, cum commemoratione ipſius epiſcopi. Item dederunt & conceſſerunt dicto epiſcopo & ordinaverunt 12. anniverſaria facienda ſive 12. obitus quolibet anno per capitulum prædictum, ſcilicet quolibet menſe unum die qua prædictus prior clauſtralis eliget, ſicut & quemadmodum pro aliis prædeceſſoribus ſuis epiſcopis, quæ omnia præpoſitus, priores, officiarii, & alii canonici capitulum celebrantes juraverunt ſuper ſancta Dei evangelia. Et præfatus epiſcopus in capitulo præſidens, dictas oblationes & conceſſiones ratas & gratas habens, de dictis largitionibus ſuppliciter benigneque quantum potuit regratiatus eſt, & reputans ſe illis teneri obnoxium, a quibus tot & tanta cognoſcit ſe recepiſſe, auctoritate litterarum apoſtolicarum ſuper gratiam de bonis ſuis ordinandis per dictum D. papam eidem factam donavit eidem capitulo duo millia florenorum, quorum quinque valent quatuor francos, & in diminutione dictæ ſummæ dedit, tranſtulit, & dereliquit capitulo piſcariam ſeu partem piſcariæ manegueriarum de Cornone vocatarum de Quinto, & aliarum manegueriarum ſeu teyrarum gradus de pauco bono, quam tenebat ante acquiſitionem per dictum epiſcopum certo modo Jacobus Alemandini, dedit etiam eidem capitulo proventus inde provenientes cum aliis omnibus juribus & pertinentiis univerſis ad dictam piſcariam pertinentibus.* Sub id temporis ſanctiones a ſe quondam editas canonicorum rogatu planiores & explicatiores effecit Petrus. Se-
data ſunt anno 1387. quæ judæos inter & catho- 1387.
licos Monſpelienſes erant diſſidia, ſynagogæ ædificandæ indulta eſt judæis facultas plena, ſancitumque ut prætereunti epiſcopo aſſurgerent, cui numeratis 400. libris Turonenſibus, omnes ad Pariſienſe tribunal lites delatæ terminantur. Obtinuit eodem anno Petrus uniri prioratum de Lunello novo præpoſituræ a Clemente VII. Ad-
ſtitit die 15. Novembr. 1388. Petro de Croſo 1388.
cardinali Arelatenſi ſuum teſtamentum facienti Avenione, ut in eodem inſtrumento legitur. Eodem anno pullatas moniales e flagitio transfugas S. Magdalenæ pœnitentibus religioſis aggregavit. (*Baluz. vit. Pap. Aven. tom. 2. col. 1020.*)
Denique IV. id. Oct. an. 1389. Petrus Monſ- 1389.
pelii in aula epiſcopali ad immortalitatem tranſitum fecit. In Franciſcanorum eccleſiam tranſlato funebribus pſalmis parentatum eſt. Poſtridie Magalonæ ſepelitur, prius oratione funebri laudatus a Johanne Minorita. De eo martyrologium Ruthenenſis eccleſiæ.

Arnaldus vero Julianus, quem Catellus in catalogo Monſpelienſium præſulum deceſſorem Petri aſſerit, e faſtis eccleſiaſticis expungendus, ut pote qui in Magalonenſibus tabulis locum non habet.

XLIV. Antonius I.

DE LOVIER.

Petrum immediate excepit Antonius, patria Delphinas, e Revelli oppido diœceſis Viennenſis. Ingenii laude non mediocri præditus, juri operam navavit: in utroque laurea inſignitus, canonicus

ANNI CHRISTI

& decanus Viennenſis eccleſiæ ad epiſcopatum
Redonenſem primum, inde ad Magalonenſem
ſublectus dicitur 19. Octobr. 1389. in regeſto
Clementis VII. jam promiſerat die 18. ejuſdem
menſis ex libro obligationum. Fuit & ipſe Clementis VII. theſaurarius, hoc enim nomine litteris datis pontificatus anno XI. ſummus pontifex
ei mandavit ut 40000. francos auri ſuppeditaret
Ludovico duci Borboneſii, quem rex Francorum mittebat cum auxiliaribus militum turmis
ad Ludovicum Siciliæ regem contra Margaritam
de Duratio & Venceſlaum ejus filium. Cum autem ob aſſidua theſaurarii pontificii munia Avenione ſæpius juxta Clementem pontificem morari cogeretur, Bartholomæum Barriere diœceſis
Caſtrenſis archipreſbyterum de monte Leyderio
vicarium generalem inſtituit, ut ipſo abſente
diœceſi conſuleret: ipſe nihilominus 19. Januarii
1390. ejuſdem anni *al.* 1390. regiis miniſtris pro more
deceſſorum præſulum ſacramentum clientelæ obtulit pro Saunio caſtro, Durofortio, Porſiano,
cujus tenor in regeſto Nemauſenſis domanii.
Fundavit die 22. Aprilis anni 1390. in eccleſia
Viennenſi, cujus decanus fuerat, 12. anniverſaria, unum pro quolibet menſe, quæ hac etiam
ætate in ſacello, cui ab antiſtite noſtro Magalonæ
nomen eſt, celebrantur. Tranſlatum ad Toloſanam eccleſiam 7. Novembr. ejuſdem anni legimus Antonium in regeſto Clementis VII. ſed
irritam fuiſſe hanc tranſlationem inde certo concluditur, quod in tabulis Toloſanis Antonii
nulla occurrat mentio, quod eadem die qua electus dicitur Antonius, Franciſcus promiſerit &
recognoverit pro Johanne in Toloſana ſede deceſſore ex libro obligationum, quod denique
ipſe Antonius Magalonenſis epiſcopus cameræ
1391. apoſtolicæ ſolviſſe dicatur die 19. Dec. 1391.
in regeſto ſervitiorum prælatorum Vaticani. Jam
a ſummo pontifice obtinuerat privilegium pro
Monſpelienſibus graſſante tunc temporis morbo
afflictis, ut confeſſarii per trium menſium ſpatium omnium peccatorum plenam remiſſionem
eis largiri valerent litteris datis Avenione ad
conſules die 4. Decembr. ejuſdem anni. Conceſſit
quoque eidem Clemens VII. amplam eccleſiaſtica
nonnulla beneficia conferendi poteſtatem. In
1392. comitatu papæ agebat IV. Jun. anni 1392. ut
diſcimus ex inſtrumento dato hoc tempore in
palatio Avenionenſi, quo Margarita comitiſſa
Genevæ & Vadanimontis, vidua Petri Genevenſis inſtituit procuratores ſuos Guillelmum de
Vienne ſancti Georgii dominum, Gerardum de
Ferrici militem, &c. Franciſci archiepiſcopi Nar-
1394. bonenſis papæ camerarii vices gerebat an. 1394.
cujus in remotis agentis nomine plurima a variis
cameræ apoſtolicæ debita accepiſſe ſcripto declarat.
Nicolao Albanenſi cardinali Guillelmum Lauſanenſem epiſc. 23. Aug. Avenione benedicenti
adſtitit. Eo quoque anno concilio Pariſienſi a Ca-
Labb. t. X. col. 2311. rolo ſexto IV. non. Febr. convocato adfuiſſe videtur. Defuncto 16. Septembr. hujuſce anni Clementi VII. præſens adſtitit. Petro vero de Luna,
qui olim Monſpelii jus canonicum docuerat,
apoſtolicum ſolium invadente, Magalonam adiit

A Antonius, Melgorienſis comitatus poſſeſſionem
iniit, luſtravit eccleſiam S. Martini de Scaphia,
ſancivitque ut turris ſacra reſtauraretur. Biennio
poſt a rege Carolo diploma accepit, quo ab epiſcopi ſubditis obtentæ tutelares litteræ revocantur *Ch. XLII. col. 386.*
& annihilantur die 5. Septembr. anno 1396. 1396.
Benedictus XIII. bulla Avenione data cal. Dec.
pontificatus anno 3. Antonio & capitulo Magalonenſi indulſit, ut ab officio Conraſarii, quia
propter bella imminuti fuerant utriuſque reditus, nec pares erant oneribus, divelleretur prioratus ſancti Marcelli Magalonenſis, cui pridem
unitus fuerat; ut venientibus ad eccleſiam præ-
B dictam hoſpitibus provideret Conraſarius de omnibus ad victum pertinentibus, prioratuſque Bertrando Augeri concederetur ea lege, ut Conraſariam capitulo reſignaret priſtino in ſtatu remanſuram. Eodem anno debita Antonio obſequia
juravere clientes Bertrandus Petri domicellus pro
villa de Agantico & caſtro de Brixiaco, ac Guillelmus Fredolus pro caſtro de Veruna, quod in
clientelæ ſignum reddidit traditione clavium, vexilli erectione, & buccinatione præconis. Adſtitit
Avenione anno 1399. inaugurationi a Pontifice 1399.
factæ Ludovici primogeniti Caroli VI. in Siculum ac Neapolitanum regem, qua peracta, Ca-
C rolum regem Pariſios remeantem Monſpelii ſummo excepit honore. Interfuit tranſlationi corporis
Clementis VII. Avenione factæ 18. Septembris
an. 1401. ab eccleſia noſtræ Dominæ, in qua 1401.
prius fuerat reconditum, ad eccleſiam novam
Cœleſtinorum, quo tempore Benedictus XIII.
in palatio obſeſſus erat, ut obſervat Baluzius ex *Vit. Pap. Aven. col. 538. & 1398.*
codice bibliothecæ Colbertinæ 817. Acquiſivit
& univit epiſcopatui anno 1402. omnia quæ
Johannes Olivarii de Lunello uxori ſuæ Johannæ 1402.
Staque legaverat in Villa nova. Publicis anno
1404. litteris ſummum jus venationis in comitatu Montisferrandi Antonio adſtruitur. Salinæ 1404.
D de Porqueria eodem anno de ejus aſſenſu limitatæ ſunt. Litem habuit cum procuratoribus eccleſiæ Magalonenſis, & adminiſtratoribus bonorum
communiæ, quæ 17. Octobris ejuſdem anni
intervenientibus D. Aimerico Pſalmodienſi abbate, D. Aſtorgio de Gozono præpoſito, aliiſque amicis ſopita eſt. Anno ſequenti e vivis exceſſit Antonius die Veneris 23. Octobris anni
1405. Monſpelii in epiſcopali palatio, cujus 1405.
corpus poſt triduum in eccleſia Auguſtinianorum
exactum, Viennam transfertur, ubi ſepulturam
elegerat, & tumulatur in capella Magalonæ. Sed
nec ad ejus famæ commendationem omittemus
E ſalutarem illam legem, qua cautum voluit, ne
Monſpelienſes medici ægrotos a prima inſpectione, niſi peccata rite confeſſos reviſerent.

XLV. PETRUS VI.

ADEMAR.

Antonio defuncto, canonici Magalonenſes in
capitulo congregati inſtituerunt die 25. Octobr.
anni 1405. vicarios generales, qui ſede vacante
ad novi præſulis electionem epiſcopales obirent
vices. Haud ita multo poſt, ſi Gariello fides, a
Benedicto XIII. eodem anno electus eſt antiſtes, vir ſagacis ingenii Petrus Ademarus, vel

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Ademardus, Monſpelienſis academiæ quondam A
anteceſſor, tunc vero canonicus & infirmarius Magalonenſis eccleſiæ, non ex perilluſtri illo Ademarorum baronum de Grignan & de Montilio ſtemmate oriundus, ſed e familia Monſpelienſi conſulari dignitate pluries condecorata. Electus Ademarus non continuo poſſeſſionem iniit, ſed Benedicti XIII. comes individuus, regis odium incurrit, interverſique epiſcopales proventus, eo quod in remotis agens, clientelare obſequium ſerius exhibuiſſet. Promulgata autem in Galliis neutralitate, cum Benedictus Aragoniam repetiſſet, concreditum ſibi gregem adiit
1408. Petrus anno 1408. cui adventanti obviam proceſſere eccleſiaſtici laicique ordines. Monſpelienſes cum Villanovanis ſacramentum fidelitatis obtulere, & Montferrandenſes de more comiti ſuo antiſtiti 50. libras adjunxere. Ratam habuit
1409. anno 1409. donationem ab Aſtorgio præpoſito factam xenodochio SS. Simonis & Judæ: erui priſtiniſque ſedibus refigi juſſit eodem anno limites, quos Antonius deceſſor in decimaria ſancti Jacobi & Lironenſi loco præfigi mandarat. Ad eccleſiam Appamienſem tranſlatum Petrum die
1410. 6. Septembr. 1410. a Johanne XXIII. ſcilicet, ipſique eadem die ſubrogatum Nicolaum de Branchaco legimus in regeſtis Vaticani, ſed præterquam quod in tabulis Appamienſibus altum de hac tranſlatione ſilentium, nullaque in Magalonenſibus Nicolai fiat mentio, Petrus occurrit epiſcopus Magalonenſis ad annum 1418.
1412. ut patebit ex dicendis. Anno enim 1412. rata habuit ſtatuta nuper condita ab Ambroſio Gaſqui rectore univerſitatis Monſpelienſis ſub anathematis pœna in eos qui ea infringerent. Anno
1415. 1415. ab Ademaro præſule poſt aſſertam Galliarum tranquillitatem ſolemne ſacramentum pronunciatum eſt Rebuffo Occitaniæ proregis vicario. Eodem anno Sigiſmundus imperator e Conſtantienſi concilio in Aragoniam profectus, Monſpelium appulit die 13. Auguſti, ubi a clero & univerſa civitate maximo excipitur honore. Petrus antiſtes ad S. Egidii portam urbis obviam ei procedens, ad eccleſiam B. Mariæ de Tabulis Cæſarem deduxit, quem templum ingredientem eleganti oratione ſalutavit. Peractis ſacris in palatio epiſcopali univerſa civitas grati animi munera ſplendido apparatu Sigiſmundo obtulit, quæ fuſius recitantur in actis domus conſularis Monſpelienſis. Quid annis ſequentibus ab Ademaro ſit præſtitum in regimine eccleſiaſtico ſilent faſti, aut periit injuria bellorum. Obiit autem primis
1418. anni 1418. menſibus, ut mox dicemus.

Aleman.

XLVI. Ludovicus.

Petri demortui in locum Magalonenſis epiſcopus creatus eſt Ludovicus decretorum doctor: fuerat canonicus & præcentor eccleſiæ Narbon. Lugdunenſis vero cuſtos erat & abbas S. Petri
Tom. 2. col. 754. de Turre cum a Martino V. bulla data Gebennis x. calend. Julii pontificatus an. 1. hic eſt 1418. promotus eſt. Hunc autem jam tum Magalonenſem electum fuiſſe ſuſpicabitur, quiſquis in regeſtum Benedicti XIII. offenderit, in quo Ludovicus electus Magalonenſis tranſlatus ad eccleſiam Gebennenſem dicitur x. calend. Jun. an. 1418. At cum nec in aliis regeſtis, nec in tabulis Gebennenſibus ullus Ludovico Genevenſi epiſcopo detur locus, nullo fulta fundamento hæc tranſlatio cum priore electione ruit. De claris Ludovici natalibus, pietate, doctrina, dignitatibus jam ſatis ſuperque in Arelatenſibus archiepiſcopis diximus, ubi poſt Sammarthanos Ludovicum abbatem Trenorchienſem aſtruentes, perperam cum Ludovico de la Palu confudimus. Ludovicus ergo electus Magalonenſis, non Maclovienſis, ut vult Robertus, Florentiæ degens in
B curia Romana, ubi Franciſci Narbonenſis archiepiſcopi papæ camerarii in partibus ultramarinis agentis locum tenebat, cum ipſe per ſe eccleſiam ſuam adire non poſſet, Petrum Anianæ abbatem alioſque commiſit die 8. Martii an. 1419. vica 1419.
rios generales, qui eo abſente Magalonenſem eccleſiam regerent. Nonnulla pro Monſpelienſi academia a ſummo pontifice, cujus lateri ſemper aſſidebat, obtinuit privilegia XVI. calend. Jan. Part. 2. pag. 128.
anni 1422. quæ apud Gariellum prolixius recitantur. 1422.
Graſſante Ticini peſtilentia, cum concilii locum mutari Senaſque transferri patribus placuiſſet, Ludovico præcepit Martinus, ut cum
C Senenſium oratoribus de excipiendis patribus & tuenda concilii libertate, ad quod una cum cardinalium cœtu ſe conferre meditabatur, paciſceretur bulla data apud ſanctam Mariam majorem 1423.
idibus Auguſti pontificatus anno VI. Latam a Franciſco Narbonenſi archiepiſcopo papæ camerario ſententiam exſecutioni mandavit, & abſolvit Reginaldum ſancti Guillelmi abbatem ab excommunicatione, aliiſque quas incurrerat cenſuris inſtrumento dato Romæ apud S. Mariam majorem die Veneris 10. menſis Septembris an. 1423. indict. 1. Hoc aliquando e chartulario Gellonenſi edendum olim ſperabamus, at cum
D exſcriptum tantum ad nos pervenerit, oppigneratam liberare fidem non poſſumus. Ludovicus autem paulopoſt III. non. Decembris ejuſdem anni ad Arelatenſem metropolim a Martino V. aſſumtus eſt, ut conſtat ex actis conſiſtorialibus Vaticani. Porro Magalonenſem eccleſiam nuſquam inviſit, ſemper apud ſummum pontificem pro negotiis eccleſiæ univerſalis immorans. Plura qui de Ludovico deſideraverit, conſulat archiepiſcopos Arelatenſes tom. 1. col. 582.

XLVII. Guillelmus V.

Forestier.

Sancti Cornelii Compendienſis abbas Guil-
E lelmus, vacanti per tranſlationem Ludovici eccleſiæ Magalonenſi a Martino V. præficitur eadem die III. non. Dec. 1423. omniumque ordinum 1423.
ſumma exultatione & pompa excipitur menſe Decembri an. 1424. Ejus autem cognomen Ca- 1424.
tello ipſique Gariello ignotum compertum habetur ex chartophylacio ſancti Cornelii Compendienſis, ubi tum erat archimandrita, cum ad epiſcopatum aſſumtus eſt. Factus epiſcopus quamdam laudavit venditionem die 24. Febr. 1424. Inſequenti Lutetiam petiit Fuxenſem comitem Occitaniæ & Aquitaniæ proregem deſignatum

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſalutaturus, a quo tutelares adverſus militares incurſus tabulas accepit. An. 1426. ab eodem obtinuit ut epiſcopalis & conſularis juriſdictiones a pecunia quam a Monſpelienſibus repoſcebat forent immunes. Sub id temporis a Johanna Montlaurea clientelare ſacramentum excepit. Graves in

1427. academia Monſpelienſi ortas an. 1427. contentiones, monachis a rectoris dignitate depulſis, quibus tamen pontificia patrocinabatur bulla, ſedavit Guillelmus univerſitatis cancellarius, qui congregatis coram eo in capella epiſcopali rectore, utriuſque juris priore, & decano facultatis theo-

1428. logicæ die 12. Mart. 1428. oblatas a Roberto Pinhono academiæ rectore ſanctiones pro facultatibus theologiæ & juris ratas habuit & confirmavit. Cum Leodegario Vapincenſi epiſcopo permutavit anno ſequenti Guillelmus, ut conſtat tum ex litteris Martini V. datis Romæ apud ſanctos apoſtolos III. id. Febr. an. 12. tum ex bulla ejuſdem pontificis data Romæ ad archiepiſco-

1429. pum Narbonenſem die 11. Febr. 1429. apud Baluz. catalog. diplom. pag. 29. n. 198. denique ex regeſtis Vaticani, ubi Guillelmus dicitur e Magalonenſi ad Vapincenſem eccleſiam tranſlatus die 18. Maii anno 12. Martini V. Unde omiſſus a nobis poſt Leodegarium in Vapincenſibus epiſcopis reponendus Guillelmus tom. 1. col. 469.

XLVIII. Leodegarius.

Saporis.

Leodegarius, quem Leontium perperam nonnulli appellarunt, cognomento Saporis in tabulis Magal. & in regeſtis Vaticani, patria Monſpelienſis, conſularibus ortus eſt parentibus ex Gariello. Poſt adeptam in utroque jure peritiam non vulgarem, legum doctoris laurea inſignitur, tum decanus ſancti Petri de Claromeo diœceſis Condomienſis, Vapincenſis epiſcopus eligitur à Johanne XXIII. VI. cal. Sept. pontificatus anno 2. Chriſti 1411. in locum Alexii ad Placentinam in Italia ſedem traducti, ut diximus tom. 1. col. 469. Inde permutatione cum Guillelmo facta, tranſiit ad Magalonenſem eccleſiam litteris Martini V. datis Romæ apud ſanctos apoſtolos III. id. Februarii an. 12. unde in regeſtis Vaticani tranſlatus recenſetur ab eccleſia Vapincenſi ad Magalonenſem 25. Maii 1429. Eodem anno epiſcopatus inita poſſeſſione, huic fidelitatis obſequium perſolverunt Guerinus Thaleri præpoſitus xenodochii ſancti Spiritus, & Antonius Murviel de Sauſanicis miles Biterrenſis diœceſis. Præſulis hujuſce temporibus pervagata ubique feliciſſimæ per Aurelianenſem puellam a rege Carolo in Anglos partæ victoriæ fama, eccleſiam B. Mariæ de Bonis nuntiis Monſpelienſes excitarunt a Calvinianis poſtea dirutam.

1430. Anno 1430. confirmavit Leodegarius donationem cujuſdam capellæ ſactam a Petro Jauſſelini preſbytero de Agantico, & Petrum Andream priorem ſancti Martini delegavit, ut a Murviellenſibus & Caſillacenſibus emphyteuſis recognitiones exigeret. Convocatum eſt eodem anno apud Narbonam provinciale concilium, ad quod B. Magalonenſis epiſcopus invitatus dicitur, qua prima nominis littera Bertrandus Leodegarii ſucceſſor deſignari videtur; at cum invictis conſtet argumentis nonniſi anno poſt concilium elapſo electum Bertrandum, vel errorem in notis chronologicis irrepſiſſe, ſeu potius, quod plerumque fit, litteram B. pro L. aſſumtam fuiſſe neceſſum eſt. Leodegarium enim paulo ante Bertrandi promotionem adhuc ſuperſtitem ſatis indicat bulla Eugenii IV.

Anecdot. tom. 4. col. 351.

XLIX. Bertrandus II.

Robert.

Eccleſiæ Magalonenſi per obitum Leodegarii paſtore deſtitutæ Eugenius IV. ſummus pontifex præfecit V. cal. Jul. pontificatus anno 1. ſcilicet 1431. Bertrandum Roberti legum doctorem, 1431.
papæ referendarium, qui curiæ vectigalium præſidis munere Pariſiis olim perfunctus fuerat, ut conſtat ex ſchedis nonnullis. Romæ autem apud ſummum pontificem degens, Johannem Anianæ abbatem, alioſque nominavit, qui Magalonenſis eccleſiæ poſſeſſionem ipſius nomine apprehenderent, inſtrumento dato Romæ die 11. Julii an. 1431. ſub ſigillo Petri Electenſis epiſcopi. Nemauſenſi ſeneſcallo ſacramentum fidelitatis eodem anno exhibuit. Inſequenti cum Andrea Coloſ- 1432.
ſenſi & Johanne Tarentino archiepiſcopis ab Eugenio IV. ad concilium Baſileenſe delegatus fuit, ut ſynodus Baſileæ primum congregata, in Italiam transferretur; at cum ſalvus conductus eis conceſſus die 18. Julii 1432. in bona forma & juridica non eſſet, proteſtati ſunt die 26. ejuſdem menſis de nullitate omnium, quæ inibi contra beneplacitum ſummi pontificis fierent. Epiſcopatum ad an. 1433. prorogaſſe certo affirmat Gariellus: at hoc anno ſaltem ineunte ceſſiſſe conſtat ex actis conſiſtorialibus Vaticani.

Mart. t. I. pag. 149.

L. Robertus.

De Rouvres.

Bertrando e vivis exemto, ſuffectus eſt Robertus epiſcopus Sagienſis regi Carolo VII. a ſanctioribus conſiliis, ab Eugenio IV. IV. nonas Martii pontificatus anno 3. ut conſtat ex ſecundo libro proviſionum ejuſdem pontificis. Memoratur iterum in alio regeſto die 22. Jun. an. 1433. 1433.
at jam tum electum probant procurationis tabulæ datæ Ambaſiæ Turonenſis diœceſis in hoſpitio præfati domini Magalonenſis epiſcopi die 17. Junii 1433. quo pontifex primum fuit apud Gariellum part. 2. pag. 142. Porro cum ſingulari rerum polleret uſu Robertus, & in politicis apprime verſaretur, ſuo quandiu vixit paſtore caruit Magalona: vel enim varias Francos inter & Anglos tunc temporis conciliandæ, & inter alios principes conſervandæ pacis ergo obivit legationes, vel regem quocumque belli turbines agitabant ſequebatur. Hinc eſt quod cum ipſe per ſe diœceſim ſuam moderari non poſſet, vicarios generales ſubſtituit Guillelmum epiſcopum Laudunenſem, & alios qui epiſcopalia munia ſupplerent. Hujus frequens mentio in chartis authenticis D. de Gagneres die 24. Oct. an. 1434. 16. 1434.
Mart. 1435. & aliis. Aberat procul dubio anno 1435.
1435. quo Johannes de Grangia vicarius Magalonenſis ſubſcripſit litteris epiſcoporum Narbonenſis provinciæ datis 26. Nov. ad concilium Baſileenſe in gratiam tranſlati a ſede Appamienſi

Ch. LXIV. col. 387.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ad eccleſiam ſancti Pontii Tomeriarum. Ipſe vero A
interfuit pactis matrimonialibus inter Iolandam
Caroli VII. filiam & Amedeum primogenitum
1436. Ludovici ducis Sabaudiæ die 16. Aug. an. 1436.
initis. Ducentas libras die 18. Martii ejuſdem
anni accepit, ut regem in Occitaniam proficiſcentem
comitaretur. Clientelæ jusjurandum per pro-
1437. curatores admiſit an. 1437. a Guillelmo Pelet
pro Verunenſi caſtro, & a Carolo de Frontiniano
pro Fabricenſi. Anno eodem a rege deſtinatus poſſeſſionem
apprehendit prioratus ſancti Leontii
ab abbatia Salmurienſi dependentis die Jovis 7.
1442. Nov. Inſequenti anno a Baſileenſi ſynodo privilegia
& immunitates Monſpelienſium confirmantur. B
Comitiis Occitaniæ a Carolo rege an. 1441. convocatis
adſuit cum aliis præſulibus & proceribus
apud Montem albanum. Sigillorum Franciæ cuſtos
appellatur Robertus in inſtrumento provocationis
ad parlamentum Pariſienſe factæ a procuratore
Johannis Armaniaci comitis anno 1442.
cui Robertus inhibuerat, ne hæc verba in exordio
litterarum ſuarum uſurparet *Johannes Dei gratia comes,* &c. quibus ſummum ſibi jus vindicabat,
ex tab. Ruth. ejuſque inventario in bibliotheca
regia aſſervato. Præſens fuit tum cum
Margarita Convenarum comitiſſa denegavit die
1443. 6. Jun. an. 1443. appellationem ipſius nomine C
factam a quodam decreto lato a regiis commiſſariis.
Præſes in curia juvaminum dicitur anno
1444. 1444. a Guillelmo Bardino in hiſtoria chronologica
parlamentorum patriæ Occitanæ mſ. p.
211. codicis Colbertini nº. 1551. Fidelitatis
obſequium Bellicadrenſi ſeneſcallo præſtare diſtu-
1445. lit ad annum 1445. uti teſtantur tabulæ Nemauſenſes.
Carolum a Francia ducem Biturigum,
Normanniæ & Aquitaniæ Caroli VII. filium
natum in caſtro Montilii juxta Turones die ſacro
1446. Innocentium an. 1446. ſacro baptiſmatis fonte
abluit Robertus. Dato chirographo confeſſus eſt
1448. die 4. Martii 1448. ſe pro penſitatione annua D
centum libras Turonenſes accepiſſe a præfecto
ærarii regii, ſeu ab exceptore generali regiorum
redituum & tributorum, ex ſchedis D. de Clairambault.
Eodem anno die 9. Decembris apocham
dederat de ducentis libris ſibi perſolutis
pro conſiliarii regii officio. Appendet ſigillum
in quo ad latus dextrum viſitur trifolium. Rotho-
1449. magi degebat die 9. Decembr. anni 1449. ex
chartis authenticis D. de Gagneres in bibliotheca
1451. regia aſſervatis vol. 8. *M*, ibique occurrit adhuc
1452. anno 1451. 10. Septembr. & 16. Mart. 1452.
1453. & 16. Julii anni 1453. quo exeunte defunctum
credimus.

DE VALLEVILLE.

LI. Maurus.

Maurus, quem patria Turonenſem opinantur
nonnulli, e collegio canonicorum aſſumtus Magalonenſis
epiſcopus creatur, non anno 1450.
ut in ſerie Magalonenſium præſulum, & apud Part. 2. p. 146.
Sammarthanos legitur, ſed XIV. calendas Jan.
anno 7. Nicolai V. ſeu 19. Decembris anni
1453. ut diſcimus ex regeſtis Vaticani, ubi
electus adhuc nuncupatur die 11. Januarii anni
1454. 1454. Inauguratum eum, quandoquidem ita
vult Gariellus, non inficiamur ab archiepiſcopo
Narbonenſi, aſſiſtentibus Biterrenſi & Agathenſi
epiſcopis, modo de anno non conſtet. Quod
autem addit Maurum initio epiſcopatus quoſdam
Æthiopes ſacro baptiſmatis fonte abluiſſe, penes
auctorem ſit fides. Anno 1456. Frontinianen- 1456.
ſibus piſcationis terminum in feudum dedit. Nec
ita multo poſt agrum de Limperi dictum, Terralio
vicinum antea Anianenſis abbatis, menſæ
epiſcopali annectit, conceſſo prioratu de Valſflaunenſio
eidem abbati. Recenſetur in chartis authenticis
D. de Gagneres die 25. Novembr. 1458. 1458.
Inſequenti prioratus ſancti Pauli Frontinianenſis
permittente Pio II. necnon & aſſentiente
Mauro capitulo Magalonenſi annexus eſt anno
1459. Prioratum ſancti Saturnini de Agoneſio 1459.
eodem anno jure patronatus contulit Maurus,
& per ſacerdotes prioratum ſanctæ Fidei regi voluit.
Conventui menſe Aprili anni 1464. apud 1464.
Anicium habito interfuit, id ipſe teſtatur in apocha
data menſe Aprili anni ſequentis. Mota inter
eum & conſules Monſpelii circa juriſdictionem
nemoris de Valena & manſi de Caravetis lite,
ex archivis vetuſtiſque documentis declaravit
menſe Decembri ejuſdem anni Magalonenſes epi- Ch. LXV. col. 387.
ſcopos comitatum Montisferrandi ab eccleſia Romana
in feudum tenere, nemus & manſum ſub
juriſdictione comitatus ſemper fuiſſe, conſuleſque
ea ab epiſcopis in feudum habuiſſe. Biennio
poſt prioratum S. Juliani Andreæ Paulo preſbytero
contulit anno 1466. Præfuit tribus ordini- 1466.
bus Auxitanorum apud Monſpelium congregatis
menſe Februario an. 1467. ut fidem facit ipſius 1467.
apocha data die 2. Januarii an. 1468. apud D. 1468.
de Gagneres. Capellaniam SS. Johannis Baptiſtæ
& Evangeliſtæ Johanni Monbruno contulit an.
1471. Hoc autem anno Maurum defunctum 1471.
volunt, poſtquam eccleſiæ ſuæ pontificios ornatus
legaſſet, capitulo bibliothecam, & argenteum
calicem cum ſacra Euchariſtiæ aſſervandæ
pyxide. Ducentos quoque aureos nummos viceniſque
ſolidos pro anniverſario ſibi ſuiſque inſtituendo
aſſignavit, & penſilem lychnum ante
S. Sacramentum ſemper ardentem fundavit. De
eo in veteri necrologio: *Die tranſlationis ſancti Auguſtini tenetur capitulum facere unam miſſam pro anima Mauri de Vallevilla Magalonenſis epiſcopi.*

LII. Johannes V.

BONALD.

Eligendi facultate per Bituricenſe decretum canonicorum
arbitriis liberiſque voluntatibus reſtituta
poſt obitum Mauri uſi ſunt Magal. canonici.
E Elegerunt autem Johannem Bonald, cujus promotio
Sixto IV. Romano pontifici æque ac regi
Ludovico XI. & aliis proceribus quam maxime
accepta fuit & probata: Johannes enim non ſolum
natalibus, ſed virtute & doctrina conſpicuus,
Gangeii Monſpelienſis tractus urbe natus, patrem
habuit Johannem, proavum vero Bartholomæum
Bonaldum Feſqueti & Balmæ toparcham,
& cognatos domi & militiæ ſpectatos.
Ipſe autem canonici, veſtiarii, totiuſque Magalonenſis
diœceſis generalis vicarii munia tanta
nominis ſui fama obierat, ut Maurus in vivis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

agens, Johannem fratrem filiumque cariſſimum
appellaret, virtute doctrinaque præſtantem, pau-
perum refugium, litigantium arbitrum, capti-
vorum ſolatium, & induſtrium morum caſtiga-
torem, ut fidem faciunt acta capituli. His inſtru-
ctus præſidiis Johannes electus per obitum Mauri
quondam epiſcopi dicitur XVI. calendas Mart.
pontificatus Sixti IV. anno I. hic eſt juxta vete-
rem ſtylum an. 1471. in regeſto hujus ponti-
ficis. Inauguratur autem Narbonæ a Bernardo de
Roſergio Toloſano archiepiſcopo. Continuo vi-
gili cura gregi intentus, canonicorum vitæ licen-
tiam, frequenteſque a choro abſentias coercuit,
& recens editam renovavit legem, ne quis ca-
nonicus inſcio capitulo a ſacris abeſſet, & a piis
ſacerdotibus eccleſiaſtica beneficia adminiſtrari
curavit. Conventui Occitanorum apud Monſpe-
1473. lium menſe Martio an. 1473. habito interfuit.
Bremundus a S. Felice Johanni præſtitit homi-
1474. nium pro Calagenſi villa an. 1474. Biennio poſt
unius canonici in collegium ſuum cooptandi ipſi
1476. poteſtatem faciunt canonici anno 1476. Elapſis
annis aliquot majus altare eccleſiæ de Tabulis re-
cens a ruina vetere reſtauratum, ædemque beatæ
Mariæ in cœmeterio ſancti Bartholomæi dedica-
vit, & confirmavit Frontinianenſibus piſcatio-
nem & Magalonenſia paſcua. Varia a variis annis
inſequentibus excepit hominia, a Monſpelienſi-
bus conſulibus pro Valenenſi ſaltu, a Margarita
S. Catharinæ Roquenſis antiſtita, necnon & ab
abbatiſſa ſancti Geneſii pro prædiis nonnullis,
& ab Antonio de Lautrico pro caſtro Roque-
tenſi. Comitiis Occitanorum apud Piſcenas menſe
1482. Maio an. 1482. habitis interfuit, ut ipſe teſtatur
1483. in apocha data die 16. Maii 1483. Academiæ
1485. rectorem confirmavit an. 1485. & dedicavit in
eccleſia ſancti Guillelmi in ſuburbiis Monſpelii
aram B. virgini & ſanctis Antonio & Cleophæ
ab Antonio Chalonio nuper erectam & dotatam.
Guillelmus Bonald Johannis germanus caſtrum
quadringentis libris a Roſtagno de Aſſaſio coem-
1486. tum epiſcopo clientelare ſubjecit anno 1486.
Inſequenti poſt ſexdecim annorum ſexque men-
ſium adminiſtrationem ardentiſſima febre cor-
1487. reptus, animam Deo reddidit Johannes in epi-
ſcopali domo die 15. Auguſti an. 1487. libris
& pontificia ſuppellectile capitulo legatis. Viſitur
adhuc marmorea ejus imago ad majorem eccleſiæ
Magalonenſis aram poſita cum gentilitio ſtem-
mate, his verbis ſubſcripta: *Johannes Bonal Maga-
lonenſis epiſcopus comes Melgorii & Montisferrandi.*
Poſt ejus obitum affixum marmori ejus epita-
phium his carminibus, quæ Virgilianos ſane non
redolent floſculos.

*Hic jacet Johannes Bonal, præſul quondam Ma-
galonenſis,*
Clarus honore ſimul, ſimul & ingenio,
Maxime devotus, civis bonus, urbis amator,
Principi amabilis, refugiumque bonis.
Si quis in hoc ſaxo ſuum legis advena nomen,
Non dedigneris dicere, bene vale.

LE ROI.

LIII. GUILLELMUS VI.

Hic ille eſt Guillelmus, de quo Catellus in
A Occitanicis, Quercetanus in ſtemmate Pleſſeo
Richelio, Claudius Robertus Lingonenſis, Ba-
luzius hiſt. domus Arverniæ t. 1. p. 427. D. du
Fourni & ceteri, cui in Monſpelienſibus tabulis
omiſſo, locum aſſignare nequiverunt Gariellus
& Sammarthani. Guillelmus itaque filius Guil-
lelmi III. le Roi domini de Chavigni in agro
Juliodunenſi, & Franciſcæ de Fontenais, ma-
trimonio junctorum an. 1443. & patruus Jacobi
Bituricenſis archiepiſcopi, licentiatus in legibus,
& archidiaconus de Cithra vada in eccleſia Ba-
jocenſi, Magalonenſis epiſcopus eligitur per obi-
tum Johannis v. non. Octobr. anni 1487. ut
B conſtat ex regeſto Innocentii VIII. a quo forſan
creatus, æmulum paſſus eſt Iſarnum Johanni a
capitulo ſuffectum, cui morte præventus anno
1488. locum cedere coactus eſt. Gariellum au- 1488.
tem & Sammarthanos feſellit aſſignatus a Catello
Guillelmi obitus anno 1512. quo infulas Maga-
lonenſes alter tenebat Guillelmus, de quo poſtea.

BARRIER.

ISARNUS.

Fatis functo Bonaldo, Ludovicique neſcio
cujus æmuli & aliorum diſſipato ambitu, abſens
Franciſci Hallé Narbonenſis archiepiſcopi & Jo-
hannis a Coſta præpoſiti Magalonenſis induſtria
C præſul eligitur Iſarnus canonicus & procurator
eccleſiæ Magalonenſis, e Monſpelienſi Barrerio-
rum ſtirpe natus, quæ Porſianenſem toparchiam
tenuit. Accepta quidem fuit regi electio. At Iſar-
nus ægre ferens ſe jam ſeneſcentem, tantoque
imparem onere premi, Villam novam latebras
quæſiturus ſeceſſit. Verum campanis dum fugeret
nemine pulſante reſonantibus proditus, tam ma-
nifeſto paruit teſtimonio, jubentique Deo obſe-
cutus, Biterris a Franciſco metropolita ſociis
Agathenſi, Biterrenſi, & Nemauſenſi epiſcopis
conſecratur, fidei Regi debitæ ſacramentum ſe-
neſcallo Bellicadrenſi præſtat, occupatos a regiis
D adminiſtris epiſcopales reditus recuperat & clien-
telare a Villanovenſibus de more excipit obſe-
quium. Ita quidem poſt Gariellum Sammarthani,
qui totum illud ad annum 1487. referunt, ſed
pace tantorum virorum dixerim, hæc omnia
ſtare nequeunt, tum cum regeſtis Vaticani, tum
etiam cum commentariis ſenatus Toloſani: Guil-
lelmum enim Magalonenſem electum diximus
v. non. Octobr. an. 1487. ex regeſto Inno-
centii VIII. Iſarnus autem Guillelmo, quicum
contendebat, defuncto ſubrogatus eſt decreto
ſenatus Toloſani dato die 3. Aprilis an. 1488.
Non equidem inficior a capitulo anno 1487.
E electum Iſarnum, ſed qui forſan creato a ſummo
pontifice Guillelmo cedere coactus, epiſcopalem
non aſcenderit cathedram, niſi anno 1488 quo
die 6. Septembr. conceſſis indulgentiis fideles
invitavit, ut viſitarent manuſque porrigerent
adjutrices altari S. Crucis & S. Sepulcri in ca-
pella B. Mariæ de Cornerio. Eodem anno in
capitulo generali 2. Novembr. habito audita præ-
poſiti nonnullorumque priorum querimonia,
qui quaſdam ad ipſos ſpectantes a deceſſori-
bus epiſcopis uſurpatas collationes objiciebant,
generalem ſanxit conſtitutionem ad lites & jurgia
deinceps

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

deinceps ſedanda perpetuo obſervandam, qua quid cuique competeret ex æquo & bono definivit. Hanc videſis apud Gariellum part. 2. pag. 167. Hoc quoque anno Iſarnus & ſyndicus capituli procuratori collegii medicinæ emphyteuſis jure conceſſerunt villas Eſcarric & Maſcelas ea lege, ut idem procurator cuilibet epiſcopo recens conſecrato 6. libras Turonenſes, quatuor vero capitulo ſolvere teneretur. A Franciſco Narbonenſi
1491. archiepiſcopo 1. Maii an. 1491. delegatus fuit, ut recens electo Electenſi conſecrationis munus
1492. impertiretur. Sopita eſt anno 1492. quæ epiſcopum inter & canonicos inerat controverſia circa dominium Villæ novæ. Porſianenſem ſancti Petri eccleſiam rite a ſe conſecratam reliquiis locuple-
1495. tavit anno 1495. Nonnulla de eligendo rectore ſtatuta academiæ cancellarius confirmavit anno
1496. 1496. quo & capellam B. Annæ Monſpelienſis una cum capitulo erexit in eccleſiam collegiatam, fundatore Petro Ariſteti priore de Sauſſanicis, quem prioratum huic univit collegio epiſcopus certis legibus & conditionibus, quæ fuſius habentur apud Gariellum part. 2. pag. 173. Circa hæc tempora a rege obtinuit ex ære publico pecunias eccleſiis Monſpelienſibus reficiendis.
1498. Obiit pius antiſtes die 19. Aprilis 1498. ut teſtatur hoc ei epitaphium Magalonæ exaratum.

Ille ego qui quondam Magalonæ præſul Iſarnus,
Quem genuit miro Monſpeſſulanus honore,
Cujus in hac tenerum corpus circumdedit urna
Barriere Albertus fratris non immemor ejus.
Accipe, ſumme Parens, precibus ſi flecteris ullis,
Hanc animam, æthereo ſedeatque repoſta cubili.

Obiit anno 1498. die vero 19. menſis Aprilis.

Pellicier.

LIV. GUILLELMUS VII.

Iſarnum proxime excepit Guillelmus Pellicier, antiquior dictus, patria Melgorienſis, canonicus & cellerarius eccleſiæ Magalonenſis, ſed non abbas Grandimontenſis, ut ſuſpicatur Gariellus. Ætate jam grandævus, theologicíſque diſciplinis apprime eruditus, ultimus a capitulo antiſtes renunciatur die 13. non Martii, quo nondum obierat Iſarnus, ſed forte Maii an. 1498. per reſignationem cardinalis Senenſis, ut annotant Sammarthani ex actis conſiſtorialibus Vaticani. Petro Narbonenſi archiepiſcopo obedientiam promittit die 17. Junii. Mandatum excepit eodem anno a Ludovico XII. veteres Monſpelii profeſſores amovendi, ut quatuor regios ſubrogaret. Ad
Ch. LXVI. col. 388. preces Tonequini Bucelli militis ſancti Johannis Jeroſolymitani, a quo ad obtinendam bullarum ſuarum in curia Romana expeditionem adjutus plurimum fuerat, emtionem medietatis loci de
A Porſiano a Margarita domicella factam laudavit, plurimumque de ſuo conceſſit anno 1499. Hominium regi deceſſorum more eodem anno præ- 1499.
ſtitit, de cujus mandato Philippum Auſtriæ archiducem in epiſcopali palatio an. 1500. excepit. 1500.
Annos 1501. & 1502. ad reſtituenda quæ ad 1501.
Dei cultum & morum diſciplinam in ſua diœceſi 1502.
ſpectabant inſumſit, variaque a variis excepit hominia. Interim cum peſte graſſante rex ipſe affligeretur, Guillelmus juſſu ſummi pontificis ſolemnes ad Deum habuit ſupplicationes, quibus ſacra hoſtia publice delata numinis ira placaretur: ter autem renovatus eſt hic ritus ſacris operante
B Guillelmo. Concilio Turonenſi anno 1510. & 1510.
1511. Piſano in Etruria pro rege adverſus Ju- 1511.
lium II. interfuit, & ſubſcripſit litteris prælatorum ad univerſitatem Pariſienſem ſuper libello Thomæ de Vio Cajetani de auctoritate papæ &
concilii datis Mediolani die 10. Jan. 1512. Re- 1512.
verſus Monſpelium Guillelmus, ſodalitium ſancti Dionyſii de Gineſteto comprobavit die 3. Maii
1514. Fundatam a Johanne Pertuſio capellam 1514.
ſancti Johannis Baptiſtæ in eccleſia S. Georgii
de Dourques & teſtamento dotatam an. 1518. 1518.
confirmavit. Præſulis hujuſce temporibus inſtituta
C anno 1522. a Franciſco I. Monſpelii rationum 1522.
curia. Breviarium & miſſale Magalonenſis eccleſiæ mendis quibus ſcatebant purgari & typis edi
curavit Guillelmus an. 1523. Sunt qui ex male 1523.
intellectis die 10. menſis Septembris hujuſce anni datis litteris, quas habes apud Gariellum part. 2. pag. 189. Dominicum quemdam tunc temporis Magalonenſem epiſcopum fuiſſe inferunt: at cum nec in mſſ. domus conſularis codicibus, nec in aliis tabulis ulla hujuſce Dominici epiſcopi occurrat mentio, facile aſſentior Gariello, amanuenſis errore id factum, qui
D pro domino Dominicum ſcripſit, aut certe ſuffraganeum ſeu vicarium tantum fuiſſe Dominicum: certis enim conſtat argumentis ad annum 1529.
vitam prorogaſſe Guillelmum, qui anno 1527. 1527.
nepote ſucceſſore dignitatis deſignato, epiſcopum ad mortem uſque id ita volente nepote ſemper egit. Circa id tempus S. Claræ virgines in cœnobium obſervantiæ minoris tranſtulit. Illud quoque Guillelmi in omnes curæ ſuæ traditos vigilantiæ perhibetur teſtimonium, quod cum Dominicani Monſpelienſes a ſancto vivendi inſtituto multum deflexiſſent, eoſque ad meliora
E fruſtra revocare ſtuduiſſet ordinis magiſter, pluribus etiam a religione deficientibus, ceteros ita prudenter curavit Guillelmus, ut tandem ſanati fuerint. Denique laboribus & ſenio fatiſcens in
epiſcopali palatio diem obiit extremum an. 1529. 1529.
exeunte, ac Magalonæ ad deceſſores appoſitus eſt.

EPISCOPI MONSPELIENSES.

Pellicier.

I. GUILLELMUS VIII.

GUILLELMUS alter junior, ſuperioris ex fratre nepos, patruo præſule canonicus Magalonenſis, dein S. Trinitatis collegii decanus, coadjutor renunciatus anno 1527. privata nihil unquam auctoritate patruo ſuperſtite geſſit. Biennio poſt demortui Guillelmi in locum ſucceſſit an. 1529. exeunte, & ſex libras Turonenſes ab oppidanis S. Georgii de Dourques veteri de more

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

accepit. Franciſco I. doctorum hominum aman- tiſſimo cariſſimus, ab ipſo Cameracum cum aliis principibus viris delegatus fuit ad ineundum cum Imperatore fœdus pacis, quod eodem anno abſolutum eſt die 5. Auguſti. Maſſiliam poſtea regis
1533. juſſu proficiſcitur anno 1533. de nuptiis Henricum inter Franciſci filium & Catharinam Mediceam Clementis VII. ſummi pontificis neptim acturus. Sed de eccleſia ſua magis ſollicitus, quam inamœniſſimo & infrequenti loco commorantem tædebat, cum interim Monſpelium aere ſaluberrimo, templorum multitudine, civium frequentia, domorum pulcra commoditate ipſum & canonicos ad tranſmigrationem incitaret, arduum aliquid tentavit, ſedem nempe epiſcopalem in Benedictinam Monſpelienſium eccleſiam transferendam, canonicoſque & monachos a cœnobiticis legibus eximendos, & in unum ſæcularium corpus redigendos. Franciſco igitur rege, cujus gratiam aucupatus fuerat Guillelmus, non ſolum annuente, ſed & id negotii per legatum ſuum apud Romanum pontificem urgente, necnon & aſſentientibus Lotharingo Narbonenſi metropolitano, & Auguſto Trivultio S. Victoris Maſſilienſis abbate, cui fundata ab Urbano V. ſubjecta fuerat ædes Monſpelienſis Benedictina, Romam proficiſcitur rem apud Clementem VII. cui innotuerat, ipſe properaturus & perfecturus, interimque vicariis generalibus diœceſim regen-
1534. dam commiſit. At Clemente anno 1534. fatis functo, biennium inſumſit, priuſquam a Paulo III. tranſlationem ſedis, canonicorumque regularium ordinis ſancti Auguſtini & monachorum Benedictinorum in ſtatum ſæcularem converſio-
Ch. LXVII. col. 387. nem obtineret bulla data VI. calend. Aprilis an.
1536. 1536. qua Magalonenſi capitulo & Benedictinis Monſpelienſibus ſignificata menſibus Junio & Auguſto & promulgata, non jam Magalonæ, ſed Monſpelii epiſcopi ſedes, non canonici regulares, nec Benedictini amplius extitere, ſed canonici ſæculares, quales etiamnum ſubſiſtunt. Venetias inde a Franciſco I. legatus Guillelmus, Caroli V. imperatoris machinationes detexit. Sed nec Galliæ res ſtrenue tantum procuravit, regis inſuper impenſis magnam voluminum Græcorum, Hebraicorum, ac Syriacorum copiam cumulavit, mille aureis in eam rem græco no-
Gariel. Part. 2. p. 251. bili collatis, ut patet ex epiſtola ipſius Guillelmi
1540. ad Franciſcum data die 29. Auguſti 1540. qua etiam apparet illum codices exeſos cura ſua reſtituiſſe, amanuenſeſque ad codices græcos mſſ. exſcribendos adhibuiſſe, quibus regia Franciſci bibliotheca diteſceret. Hi autem libri bibliothecæ regiæ nunc ſunt adjuncti. Hæc dum Venetiis præſul more ſuo accuraret, obiit Franciſcus rex anno
1547. 1547. collata prius Guillelmo forte pro legatione rite inita Lirinenſi abbatia, hoc enim anno in tabulis hujuſce monaſterii legitur commendatarius. Franciſco defuncto, ex Italia Monſpelium reverſus Guillelmus, diœceſim ſuam viſitavit. Paulo poſt cum ſtatuta per bullam pontificiam canonicorum inæqualitas multa inter eos diſſidia excitaſſet, lis ad Toloſæ ſenatum regiumque & Romanum tribunal delata Guillelmi arbitrio

A tandem committitur, cujus prudentia reſtituta fuit pax, æqualitate inter omnes facta, reſtrictoque juxta apoſtolicam ſanctionem canonicorum numero, quæ a rege & pontifice comprobata anno 1549. tranquillitatem revexere. Sed & 1549.
tranſlatio cathedralis Monſpelium cum nonnulla immutaſſet, conſuleſque Monſpelienſes eumdem ordinem, & ſedem in hac eccleſia ſibi vindicarent, quam antequam in cathedralem erigeretur obtinebant, ſyndico capituli obnitente, lis ad epiſcopum devoluta ſedata eſt anno 1557. Serpente 1557.
interim per totam Galliam Calvinianæ hæreſeos veneno, Monſpelium quoque contagio infecit, ſive B negligentia eorum, quorum intererat tanto morbo vigilantius occurrere, ſive novitatis amore, ſeu denique divina quadam ultione, tantam permittente calamitatem Deo, ut clericos a ſocordia excitaret, quorum ſpecioſo reformandorum obtentu eccleſiam ſus deque vertebant hæretici. Toloſana autem curia ſimulatam hanc naſcentis erroris cauſam ſublatura in clericos immorigeros ſæviſſime pronunciavit, in iiſque Guillelmum præſulem implicuit, triplici potiſſimum de crimine reum: quod Petro Ramo lutherano familiarius uteretur, quod Venetam ſecum abductam haberet mulierem, & quod ad eam ditandam bona ec- C cleſiæ dilapidaret, & in turpes uſus verteret. Quamobrem a comitis Villarſii in ea provincia proregis ſatellitibus Bellicadrum captivus in carcerem conjicitur, ubi auxilio & præſidio omni deſtitutus jacebat, dum epiſcopales proventus in rem aliam comes inſumeret. Innoxii præſulis diutius non tulit infamiam Narbonenſis clerus: re enim comperta, tanta ſollicitudine egit, eum ut non modo a vinculis liberarit, ſed a calumniis & calumniatore vindicarit, qui extremo ſupplicio ulciſcente Deo affectus eſt. Et certe a libidine amor litterarum, a peculatu bibliotheca perceleberis, quam ſumtibus ſuis paraverat, ab D omni demum erroris ſuſpicione alienus ab illicitis novatorum cœtibus animus Guillelmum noſtrum ſatis vindicabant: hinc illæ cardinalis ad Gariel. Part. 2. p. 259.
ipſum Lotharingi datæ anno 1560. litteræ, qui- 1560.
bus ad arcendos hæreticos, vetitaſque diſturbandas ſynagogas eum hortabatur. Guillelmus autem concepto ex hac contumelia ingenti mundi faſtidio, ſolus habitavit ſecum, ſolutuſque ac liber totum ſe litteris devovit. Interea longe lateque graſſata hæreſis omnia vaſtat: Monſpelii enim anno 1561. baſilicas ſacrilega direptione, pro- 1561.
fanis concionibus in iis habitis, necnon religioſorum & canonicorum complurium ſanguine ac E nece fœdaverunt neoterici. In ipſa etiam ſaxa quibus templa magnifico apparatu aſſurgebant anno 1562. ſæviere, ſuburbiorum eccleſias diſ- 1562.
turbavere & ſolo æquavere: earum indicem priſtini Monſpelii ſplendoris triſte monumentum, luctuſque ingentis ſolatium aliquod videſis apud Gariellum, qui 46. ædes ſacras ab hæreticis disjectas enumerat part. 2. pag. 267. Supererant ſeptemdecim eccleſiæ, quæ ſacrilegas novatorum manus evaſerant: ſed recrudeſcentibus an.
1565. ſectariorum furoribus, omnes diſturbatæ 1565.
ſunt, tribus exceptis, quarum duas impiis uſibus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

devoverunt. Stetit ſancti Petri templum cathedrale, B. Mariæ de Tabulis ædes hæreticorum fit ſynagoga, alia B. Virginis de Conſulatu dicta, in armamentarium permutatur: interimque latrociniis, ſævitia, ſanguine, nece totam regionem Monſpeſſulanam fœdavere, Monſpelii ducentis & amplius cæſis catholicis. Tot ac tantis ut mederetur malis Occitaniæ prorex Henricus Montmorancius Damvillæus mittitur, hunc comitatus Guillelmus epiſcopus poſt triſte ſuorum & religionis exilium exul ipſe Monſpelium ingreditur menſe Novembri, reſtitutiſque rebus ſacris, pax tandem rediiſſe videbatur, qua paulopoſt iterum exulante, diruta ab hæreticis ſancti Petri baſilica, canonicos & epiſcopum Frontinianum ſecedere coegit. Guillelmus autem ſenio & tot calamitatibus fractus, ad Montisferrandi radices in oppido ſancti Matthæi ex mundana tempeſtate ad portum quietis appulit die 25. Jan. an.

1568. 1568. poſtridieque ſine apparatu Magalonam delatum corpus ſepelitur, canonicis Frontiniani juſta perſolventibus. Porro ingenium a natura ſcientiis omnibus feliciſſimum tam diligenti excoluerat ſtudio Guillelmus, ut litteratorum ævo ſuo princeps & ordinis ſui decus & ornamentum merito haberetur. Teſtatum id reliquere Cujacius, Rondeletius Monſpelienſis, Thuanus, Turnebius, Sylvius, Scævola Sammarthanus, & alii plures viri docti, a quibus & de ſcientia juris civilis, ac medicinæ, phyſicæ, humaniorum litterarum & divinarum magnis encomiis extollitur. Sed ne quid tanto deeſſet viro, peragratis Italia & noſtra Gallia, non modo ex ſelectiſſimis omnibus bibliothecis ingentes ſcientiarum theſauros, ſed & vitæ politicæ ac honeſtiſſimæ genus ſibi comparaverat. Aſt alios præſtat audire. De eo Scævola Sammarthanus celebre hoc protulit teſtimonium libr. 1. elogiorum.

Florente bonis litteris Italia, Franciſcus primus, qui & hujus pulcherrimæ laudis æmulatione flagrans, ingenia ſuæ gentis oſtentare cupiebat, oratorem ad Venetos legavit hunc merito Pellicerium, quo doctiorem illa ætas, aut qui non Italorum modo, ſed omnium cujuſvis nationis hominum luminibus officere melius poſſet, habebat profecto neminem. Quique hac celebri legatione tanto præclarius & majore cum Galliæ ſplendore perfunctus eſt, quod præter infinitam illam exquiſitæ doctrinæ copiam, qua doctiſſimos Italiæ homines in ſui admirationem adducebat, tanta inſuper exciperet eos tum humanitate, tum etiam benignitate, ut munifici cujuſdam patroni loco a compluribus eorum haberetur. Nec defuere tam egregiæ virtuti ſua præmia: Pellicerius enim æquiſſimo uſus principe, & in ſacro ejus conſiſtorio ſedere meruit, & Monſpelienſi pontificatu, cujus in diœceſi natus erat, aliiſque præterea ſacerdotiis liberaliter honeſtatus eſt. Non tamen eo rerum proventu plane felix, bacchante nimirum & incitata more ſuo in rarum & præſtantem virum invidia, ut a ſycophantis objecta criminatione, quaſi ſeveram cœlibatus legem non ſatis pro ſacrati ordinis dignitate obſervaret, in ſummo fortunarum & famæ periculo indigniſſime verſaretur. Qua ex contumelia excepto ingenti nec inani totius aulæ faſtidio, abdidit A *ſe in Monſpelienſem illum ſeceſſum, ubi liber, ſolutuſque in dulci & optato muſarum ſinu placidiſſime acquievit; cum in hunc uſum bibliothecam haberet locupletiſſimam, innumeriſque veterum manuſcriptis, & aliis omnium generum codicibus undique conquiſitis ornatiſſimam. Ac hujus quidem otii teſtes æterni erant futuri, cum alii complures utriuſque linguæ auctores fideliter emendati, multoque paſſim lumine illuſtrati, tum ipſe ante omnes Plinius, quo in caſtigando & explicando naturam omnem evolverat, adituque ad perfectam ejus cognitionem ſtudioſis hominibus incredibili cum ſudore & induſtria muniverat. Sed quod plerumque his accidit, qui ſua dum vivunt* B *ipſi edere negligunt, hæc fere omnia ſimul cum auctore ſuo periere. Vixit ad exactam ætatem, contabuitque miſerabilis demum ſenex inter frequentes ac moleſtiſſimos cruciatus, eroſis lento & inſanabili vulnere præcordiis, incertum errore an culpa pharmacopolæ certe peſſimi, qui catapotia quædam ex male trita colochyntide ſumenda ægrotanti obtulit. Multum indignantibus medicis, quod quæ ſaluberrime præſcripſerant, ea tam infelici caſu in amici præſulis perniciem verterentur.*

Laudatur etiam Guillelmus a Jacobo Auguſto Thuano præſide libr. 38. hiſtoriarum ſui temporis. *Hic annus*, ait, *nobis Guillelmum Ron*- C *deletium Montiſpeſſuli natum medicinæ arte præcellentem abſtulit . . . . . Unum eſt quod hominis nomen maxime poſteritati commendavit, quod de piſcibus edidit, ſed eo minore laude, quod illud potius alienæ induſtriæ, quam ſuæ debuit, nimirum ex Guillelmi Pellicerii epiſcopi Montiſpeſſulani, viri rara eruditione ornati, commentariis concinnatum, quod doctiſſimarum annotationum, quas ille in Plinium ſcripſerat, magno litterarum diſpendio amiſſarum, aut hactenus ſuppreſſarum pars erat.* Id ipſe fatetur Rondeletius in præfatione libri de piſcibus, ubi ait: *multorum eruditorum & bonorum virorum doctrina & judicio uſus, auctoritate atque* D *adhortatione compulſus, primum omnium Guillelmum Peliſſerium Monſpelienſem epiſcopum, in honeſtiſſimarum & pulcherrimarum rerum cognitione præcellentem, non ſolum piſcium, ſed etiam ſtirpium, plantarumque ac multarum rerum hiſtoriæ cognoſcendæ ſuaſorem, auctorem atque præceptorem habui.* Guillelmi elegantiſſima in Plinium, alioſque probos antiquitatis auctores commentaria pleraque exſtant manuſcripta in Pariſienſi Patrum Societatis Jeſu bibliotheca. Aſſervantur & hujus præſulis, dum Venetiis legatum ageret, epiſtolæ in muſæis partim illuſtriſſimi D. Colbert Monſpelienſis epiſcopi, partimque marchionis d'Aubais. E Guillelmus Dorotheus dicavit ei an. 1541. commentarios Philoponi, & Andreas Morgueſius ei nuncupans libros Plinii hiſtoriæ naturalis editos an. 1561. illum in epiſtola dedicatoria ſic alloquitur: *Magno doctorum deſiderio tuas caſtigationes & enarrationes, quibus tantus auctor affabre poliatur, ſuæque priſtinæ reſtituatur dignitati, ac quidquid in eo abſtruſum fuerit, feliciſſime explicetur, exſpectant.* Ex quo ſequitur præſtantiſſimas tanti ingenii dotes eum perſpectas habuiſſe, & ita Plinii mentem fuiſſe aſſecutum, ut alter Plinius eſſe videretur. Plures quoque ad Guillelmum epiſtolas ſcripſit Dionyſius

ANNI CHRISTI

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Faucherius doctus monachus monaſterii Lirinenſis.

Guillelmo defuncto Petrus de Boulhe, quem perperam de la Rouille vocat Gariellus, Sambauſenſis neſcio cujus eccleſiæ abbas, Damvillæi opera a rege nominatur antiſtes, ſed qui ſummo pontifici non acceptus, a clero Monſpelienſi non admiſſus, non inauguratus, nec ullis epiſcopi muniis perfunctus, neque regi fidem profeſſus, inter epiſcopos Monſpelienſes accenſeri non poteſt: toto tamen quadriennio proventus epiſcopales per procuratorem adminiſtravit, tempora-
1569. libuſque potitus eſt ab anno 1569. ad 1573. quibus œconomum Simonem de Fixes præfecit, a quo toparchiam de Bello loco a juriſdictione epiſcopali ſejunctam ferunt acta epiſcopalia, quæ tamen per Monſpelienſes conſules ad epiſcopum poſtea rediit. In ſpiritualibus vero regebatur diœceſis a Leonardo Aguillono Magalonenſi præpoſito, qui vicarius generalis a canonicis poſt obitum Guillelmi electus fuerat, ut diœceſim univerſam ſede vacante moderaretur: quo fatis functo anno 1572. in ejus præpoſituræ & vicariatus locum ſubrogatus Guillelmus de Pelet Monſpelienſem eccleſiam ad Antonii inaugurationem rexit, cui a rege ſuffecto ceſſit Petrus de Boulhe, qui nondum obierat menſe Julio anni 1599. quo nominatus adhuc recenſetur in archivis Monſpelienſibus. Debacchante per hæc tempora hæreſi, moribuſque populorum corruptis, cultus ſacer ab urbe Monſpelienſi penitus exulabat, donec Crozetus Monſpelii præfectura ſub Damvillæo potitus, novatoribus expulſis cœleſtia myſteria revocavit die 27. Julii anni 1569. Joyoſa profugos clericos & canonicos poſthac in urbem revocavit, & canonicam ædem divinis reſtaurandis deſtinavit, ſicque VIII. calend. Nov. exauctorata hæreſi, edicto regio fides catholica triumphum egit.

DE SUBIET.

II. Antonius II.

Antonius de Subiet, cui Cardot cognomen a gentilitio ſtemmate Carduo, in pago juxta Avenionem parentibus pietate magis quam opulentia conſpicuis natus eſt VIII. id. Octobr. an. 1514. Puer admodum cantorum S. Symphoriani Avenionenſis gregi adſcriptus, tantos in muſicæ ſcientia fecit progreſſus, ut Pariſios profectus, inter regios cantores jam tum ſacerdos fuerit aggregatus. Sanctæ peregrinationis ſtudio poſtmodum incenſus, ſacra Palæſtinæ loca adiit, Compoſtellamque altero poſt itinere ad ſanctum Jacobum profectus eſt. Lutetiam reverſus, ſtudium muſices in aula repetiit, tantaque apud regem gratia valuit, ut ab eo archidiaconus S. Mariæ de Doms Avenione, Taraſconenſis decanus, abbas Tironelli, denique Monſpelienſis præſul deſignatus fuerit. Pactis cum Petro de Boulhe conventis, pontificiiſque bullis gratis regia commendatione ſuſceptis, Monſpelium ma-
1573. gna omnium lætitia acceſſit anno 1573. ubi ſolitum deceſſoribus die 3. Novembr. in capi-
1574. tulo præſtitit ſacramentum. Inſequenti anno vigil incubuit, ut cuncta in melius reſtitueret: religioſos in urbem evocatos propriis ſumtibus
A aluit, breviarium & miſſale juxta Tridentinam ſynodum emendata induxit, & ſacra privatis in ædibus religioni conſecratis ob diruta templa fieri curavit. Sæva paulopoſt peſte Monſpelium deprædante, non fugit Antonius, ſed animam pro ovibus expoſuit, quas non tantum ſpiritali accitis ſacerdotibus medicamine fovebat, ſed & temporali recreabat ſubſidio. Urbem per denſata tot civium funera fere vacuam ſectarii occupant, epiſcopumque cum reliquo catholicorum grege fœde expellunt: at Damvillæus prorex, qui per aliquod tempus hæreticorum partibus faverat, Monſpelio expugnato ab iis diſcedens, urbem anno
B 1576. recepit. Reduce anno 1579. Antonio 1576.
antiſtite, ſacra quoque Monſpelii reſtaurantur & 1579.
ceteris in urbibus diœceſeos, ſacerdoteſque aris redditi, quos ſumtibus ſuis alebat præſul, Calviniſtis eccleſiarum bona diripientibus. Diu non illuxit lætior hæc dies, ecce enim iterum peſtis depaſcitur, quæ Frontinianum cum capitulo epiſcopum abire cogit. Magalona interea ab hæreticis expugnata a Damvillæo repetitur 17. Sept. & cuſtodienda traditur expertæ fortitudinis viro, qui contra fas capitulum excluſit: at paulopoſt cum collegæ unius opera pulſis militibus præſidiariis in capituli poteſtatem rediiſſet, a canonicorum ſtatio-
C nariis regis nomine cuſtodiendam conceſſit Damvillæus. Ineunte anno 1582. cultus divinus ite- 1582.
rum a canonicis Monſpelii in Canorga, ut tum vocabant, templis ſolo æquatis recreatur, & Antonius ſacrarium epiſcopale dirutum inſtaurat, ac ſtipendiis auget. Nec minus liberalis fuit in ædem B. Mariæ de Doms Avenionenſem & S. Symphorianum, cujus eccleſiam proventibus locupletavit, ut pueri ſymphoniaſtæ, inter quos fuerat olim enutritus, litteris imbuerentur. Sancti Juſti prioratum, cujus incolæ ab hæreticis undequaque circumdabantur, Carmelitæ religioſo tra-
didit anno 1583. ut pia ipſius doctrina a no- 1583.
D vatorum veneno eos tueretur. Juris quoque epiſcopalis aſſertor circa idem tempus Salvienſem, Durfortenſem, Salaneſiam dynaſtias recuperavit. At vero non eſt hic omittendum quod tunc fide dignum referebatur, puerum duodecim annorum mutum ope B. Mariæ de Tabulis, quam ſupplex etiam renitente hæretico invocaverat, uſum lo-
quendi recepiſſe die 15. Auguſti anno 1588. 1588.
Inſequenti Antonius ſacrarum miſſarum celebra- 1589.
tionem negligentes canonicos pœnis multavit, ni intra paucos menſes ſacerdotes primam miſſam celebrarent, ſubdiaconi vero ſacris ordinibus initiarentur. Officium quoque beatæ Mariæ ob bella
E neglectum in choro & privatim ſub peccati mortalis anathemate deinceps recitandum mandavit. Statuta alia & leges in capitulo generali die 24.
Octobr. an. 1594. canonicis præſcripſit, ut or- 1594.
dine ſuo rite & modeſte officia divina & miſſas quiſque celebraret, recuſantes vero privatione fructuum per hebdomadam plectit, & ipſo anathemate, ſi perſeverent: ut hebdomadarius die Dominico miſſam ſolemnem celebraret: denique ut canonici qui presbyteratus ordinem ſuſcipere recuſarent, privilegiis hebdomadario addictis privarentur: quæ omnia hujuſce præſulis ſummam

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1596.

erga ſacroſancta myſteria pietatem ſatis oſtendunt. A Denique octogeſimum ſecundum ætatis ſuæ annum agens, teſtamentum die 4. Julii an. 1596. condidit, in quo legata capitulo pontificia ſuppellectile anniverſarium fundavit. Tum morti proximus aliquot poſt diebus Guitardum de Ratte canonicum Monſpelienſem & ſenatorem Toloſanum ſucceſſorem deſignavit. Duos quoque pueros cantores ante obitum codicillis die 4. Octobr. inſtituit, qui canonicum celebrantem quotidie in miſſa ad Antonii defuncti memoriam revocarent. Menſe elapſo animam Deo reddidit die 8. Novembr. corpuſque Magalonæ ſepultum cum hoc addito epitaphio: *Hic oſſa R. Antonii Subieti primi poſt ſecularisſationem epiſcopi, qui in Domino obdormivit anno Domini 1596. ſexto idus Novembris, omnibus Sacramentis ut viator munitus, in cælum ut paſtor chriſtianiſſimus evolavit.* In ærea vero lamina ad jacentis pedes epiſcopi inciſum hoc minutis litteris elogium legebatur.

DEO OPT. MAX.

Et memoriæ æternæ ANTONII DE SUBIET, *qui ita vixit, ut ejus memoria nullo ſæculo exſtingui poſſit. Ætatis ille ſuæ prima rudimenta non tam Avenioni apud ſanctum Symphorianum poſuit, quam Chriſto, ejuſque matri virgini Mariæ dedicavit.* C *Deinde pietate incredibili, ſuſcepta, & peracta ad loca Domini noſtri Jeſu Chriſti vita, & morte nobilitata, & præterea ad D. Jacobum de Compoſtella peregrinatione, juventutem ſacello Franciſci I. & Henrici II. Gallorum regis ad ſacrum chorum obtulit: ob hoc virtutis & pietatis ergo, primum archidiaconus ſanctæ Mariæ de Doms Avenioni factus, & meritis creſcentibus abbatia Tironelli auctus, qua pietate ſolita, qua chriſtiana liberalitate omnes ita, & regem chriſtianiſſimum devinxit, ut omnium ſuffragiis ſacris epiſcopatus Monſpelienſis infulis fuerit inſignitus. Quo in honore, & religionis ardore annis 24. ita verſatus eſt, ut ad ſacrum eccleſiæ* D *D. Petri chorum perpetua de ſuis fructibus fundatione binos, totidemque ad ſanctam Mariam de Domnis, & ad ſanctum Symphorianum pueros curaverit inſtituendos; & gregem non modo in mediis hoſtibus ſervaverit incolumem, verum etiam ipſos hoſtes caſtitate primum vitæ, victuſque abſtinentia, & pietate captos, virtute fregerit, & a ſuis omnibus paſtoris digniſſimi nomen obtinuerit. Hic verba apoſtoli Pauli*, cupio diſſolvi & eſſe cum Chriſto, *repetens emiſit ſpiritum. Anno Chriſti nati 1514. 7. idus Octobris natus, ejuſdem ſæculi MDXCVI. 6. idus Novembris in cælum evolavit. Hunc, viator, tumulum erigendum curavit Horatius Hugo doctor* E *utriuſque juris, prior Grandiſmontis, canonicus, & cantor eccleſiæ cathedralis Monſpelienſis, ac nepos obſervantiſſimus.*

DE RATTE.

III. GUITARDUS.

Ex togata Monſpelienſi familia honeſtis functa muneribus oriundus Guitardus, majorum decus omne unus ſuperavit & auxit prudentia, morum ſuavitate & caritate in pauperes. Factus & ipſe ſenator Toloſanus, cujus animi conſtantia patuit in illis Toloſæ tumultibus, quibus Johannes Stephanus Durantus ſenatus princeps & Jacobus Daffis regis advocatus ſæviente plebecula trucidati ſunt, hancque eamdem ſubiiſſet aleam Guitardus, niſi ſe prudenter ab hoſtium minis & telis ſubduxiſſet Pariſiis, ubi a rege optime habitus mille ducentos aureos ejus liberalitate pro direptæ ſuppellectilis domeſticæ compenſatione obtinuit. Miſſus a rege in Normanniam, Cadomenſis arcis præfectum Verunenſem cognatum ſuum & alios nobiles in fide continuit: mox a fœderatis ipſe captus, liberatur a rege, & inter ſacri conſiſtorii aſſeſſores cooptatur. Clero autem jam tum aſcriptus erat Guitardus, ex canonico enim Monſpelienſi factus præcentor, archidiaconus Valentinus, B ad epiſcopale munus aptum ſe comparavit, cum hujus diœceſis vicarius generalis conſtitutus eſt: inde nominatur abbas ſancti Aniani, S. Salvatoris Leutevenſis, Vallis Richerii in Normannia, ac regis eleemoſynarius, demum præſul Monſpelienſis ſacerdotium tranſcribente Antonio die 15. Julii 1596. deſignatur. At cum Antonius obiiſſet, antequam ejus abdicatio Romæ a pontifice grata haberetur, vir prudens cardinalis Oſſatus alias a rege poſtulavit litteras, quibus Guitardum non titulo permutationis ad reſignandum nominaret, ſed per Antonii mortem. Id diſcimus ex epiſtola ipſiuſmet cardinalis Oſſati ad regem data Romæ die 17. Jan. anni 1597. Guitardus 1597. itaque alio a rege impetrato diplomate, bulliſque a ſummo pontifice obtentis, Lutetiæ inauguratur a Petro cardinali de Gondi Pariſienſi epiſcopo. Dicto de more regi ſacramento Terralium epiſcopale caſtrum adiit v. idus Novembris anni 1597. Inde Monſpelium ingreſſus baronibus umbellam deferentibus, magna ordinum omnium gratulatione excipitur, tum capitulo illibatam ſtatutorum obſervationem ſpondet. Circa id tempus reliquiæ S. Germani, S. Maurini, S. Chryſoſtomi & S. Lazari ab hæreticorum furore ſubductæ Monſpelium felici omine relatæ ſunt. Anno ſequenti cum ſynodum centum & 1598. quinquaginta neomyſtarum hæretici Monſpelii VIII. calend. Jun. pararent, Guitardi prudentia profanum conventiculum diſſipatum eſt. Pace Vervinenſi v. calendas Julias indicta cum abuterentur hæretici ut capituli mancipes exactionibus vexarent, ope Guitardi compreſſi ſunt. Diœceſeos viſitationem paulopoſt aggreſſus, eccleſias Miravallenſem, Pignanenſem & Cornoterralienſem dirutas refici juſſit: at cum hæretici nocte diſturbarent quidquid interdiu fuerat reſtitutum, privatis ædibus ſacra peragendi ſacerdotibus jus fecit, variaſque in diœceſis partes theologos miſit, qui hæreticos ad meliora revocarent, plebique inſtruendæ ſerio vacarent: ſed obſtinatiores facti ſectarii, depulſis a gymnaſii publici adminiſtratione catholicis, magiſtros Calviniſtas ſubrogarunt. Mariæ Mediceæ Henrico magno nupturæ ex Italia anno 1600. 1600. Maſſiliam appellenti una cum pluribus epiſcopis gratulatur Guitardus. Eodem anno cum poſt Nannetenſe edictum rege annuente ſacram Tabularum ædem reſtituere vellet, ob idque propugnaculum ab hæreticis inſeſſum deturbandum foret, præſente Ventadorio præfecto ſubito irruit

Garel. Part. 2. p. 298.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Calviniana cohors die 28. Decembr. minis, telis, vulneribus catholicos fugant: epiſcopus vero paucis comitantibus manet imperterritus, palmam
1601. glorioſa morte quæſiturus. Anno 1601. iterum apud regem inſtat de templo reſtaurando, miſſiſque ob hanc rem a rege mandatis, Piſcenis orthodoxorum primarii per militiæ præfectum convocati oblata ſupplicatione die 2. Septembris templa, cultum divinum, feſtos dies, eccleſiæ patrimonia reſtitui poſtulant, quibus omnibus
1602. benignus annuit præfectus. Itaque anno 1602. purgato Tabularum templo in ſacello B. Magdalenæ, quod intacto fornice integrum eſt repertum, divina myſteria magno populi concurſu ab epiſcopo Dominica quarta Quadrageſimæ celebrata ſunt, minoribuſque ordinibus eadem die inauguratus Petrus Gariel præſulum Magalonenſium ſimul & Monſpelienſium ſcriptor mox futurus. Guitardus autem cum equo Toloſam proficiſceretur, lapſus infauſto caſu, dyſentericum morbum contraxit. Toloſam deportatus diem ultimum obiit die 7. Julii anni 1602. eccleſiæ ſacramentis prius magna religione ſuſceptis. Corpus Monſpelium, inde Magalonam ſolita pompa defertur, ubi ſepulcrum habet. Sub ejus imagine hi verſus exarati leguntur.

De Cambous materna, dedit de Ratte paterna
Stemmata, ſed virtus nobiliora dedit.
Ob decus ingenii ſummo ſplendore Toloſa
Inter ſacratos vidit honore patres;
His meritis majora dedit rex ſigna favoris,
Et Magalonenſes paſcere juſſit oves.
Dum lupus arma parat, rapuit te paſtor olympi,
Tutus ut in cælo paſcua tuta petas.

Petrus de Ratte generalis conſiliarius regius in ſupremo ſubſidiorum ſenatu præſulis nepos, amoris, honoris, & familiæ ſplendoris cauſa flens poſuit. Circa tumulum hæc quoque leguntur. *Guitardus de Ratte Monſpelienſis epiſcopus obiit Toloſæ 7. Julii anno Domini* MDCII. *ætatis 50. pontificatus 6. R. J. P. A.*

Notas in legem duodecim tabularum Guitardo inſcripſit Theodorus Marcilius. Petrus Colvius lucubrationes in Sidonium Arvernorum epiſcopum, Sebaſtianus Michaelis ordinis Prædicatorum alumnus, aliique alios nuncupaverunt libros, a quibus ut patriæ decus & religionis columen honorifice celebratur.

GRANIER.

IV. JOHANNES VI.

Johannes e vico Burgundiæ diœceſis Lingonienſis prope Barrum ad Sequanam natus, Benedictinæ familiæ nomen dedit in monaſterio ſancti Dionyſii, dehinc laurea doctoris in facultate Sorbonica donatus, tum paſtor ſancti Albini Catalaunenſis, capellanus & concionator regis tantam ſibi eruditione ſingulari, nativoque facundiæ robore famam conciliavit, ut ſacris in pulpitis verba facientem haud ſemel demiratus ſit Henricus IV. Galliæ rex. Hanc autem præſtantem eloquentiæ vim tum maxime explicuit, cum Carolum

A Gontaldum ducem Bironium capite damnatum hortatus eſt die 31. Julii 1602. Tot ac tantis virtutibus ornatus a rege ad ſedem Monſpelienſem deſignatur an. 1603. Pariſiis ſacra unctione 1603.
delibutus, eccleſiam ſuam adiit. Avenione a canonicis ſuis feſtive ſalutatur, quibuſcum Monſpelium aliquanto poſt ingreſſus, honorifice excipitur anno 1605. Archidiacono de Valentia in- 1605.
citante jurat capituli ſtatuta ſe fideliter obſervaturum; utque divina cum majeſtate celebrarentur, Melgorienſem ſacram ædem reſtaurat, divenditis conſentiente capitulo quibuſdam juriſdictionibus. Eccleſiam quoque Tabularum Monſpelienſem
B pretio 17200. aureorum abſolvit: cumque ineunte Martio ſuo hunc titulum templo præfixiſſent hæretici *veræ religionis ſacrum*, hanc illatam eccleſiæ injuriam non ferens præſul, ad regem hac de re ſcribit, quo accepto ſectarii alium ſubſtituere. Toloſa reverſus quo cauſa litis a canonicis motæ profectus fuerat, qui ab eo ſumtuum partem repetebant, quam inſtaurandæ eccleſiæ ſuppellectili impenderant, aqua intercute correptus, elapſo vix menſe animam exhalavit die 15. Septembr. 1607. poſtera autem die, non Magalonæ, ut deceſſores, ſed Monſpelii in eccleſia B. Mariæ de Tabulis ſepultus eſt. Hoc epitaphium
C ab optimo vate conſcriptum ante eruptionem a novatoribus anno 1620. factam legebatur.

Siſte hic, viator: oſſa, quæ calcas, rogant.
Somnum ſupremum dormit hic GRANERIUS.
Negotioſus ſemper in vita fuit,
Tandem quieſcit mortuus. Primos Deo
Dicavit annos, & juventutem abditam
Sacro in receſſu. Miſſa cælo oracula,
Et ſanctiorum diſciplinarum chorum
Non indiſerta miſcuit facundia.
D *Illi magiſtra nexuit lauro piam*
Sorbona frontem, differenti regias
Henricus aures præbuit. Tandem inſulis
Quas non petierat auctus, hanc ædem, ſacræ
Quam reſtituerat Virgini, tumulo occupat,
Ejuſque tabulis voluit inſcribi civis,
Ut animus inſeratur albo cælitum.

Quod & aliis verſibus ſic expreſſum;

Hoſpes ſiſte gradum, quæ calcas oſſa precantur,
Quique ſepulti animus corporis hoſpes erat.
Vix tota expertus GRANERIUS *otia vita,*
E *Hac tandem in placida nocte quieſcit humo.*
Ille Deo primos vitæ ſacraverat annos,
Civili ſtrepitu ſolus & urbe procul.
Cinxit honorata lauro Sorbona capillos,
Index ingenii laurea fronte viret.
Arcana explicuit magnorum oracula vatum;
Dum populos cæli nectare lingua rigat.
Inde pii ſacras implevit principis aures,
Eloquii Henricus teſtis & aula fuit.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Tandem virtutum ſuffragatore ſenatu
Preſſit ei meritas infula ſacra comas.
Nunc quam reſtitui nuper curaverat ædem
Virginis, exiguo marmore tectus habet.
Virgineis tabulis civis eſt inſcriptus, ut albo
Cælituum adſcriptus ſpiritus aſtra petat.

De eo quoque ſic habet mſ. codex : *Vir fuit acris ingenii, flagrantiſque & ad omnigenam ſapientiæ & religionis gloriam anheli, litterarii ſplendoris firmus aſſertor, omnis theologicæ obſcuritatis illuſtrator, ſed virtute & religione ſplendidior.* Nonnulla ſcripſit, teſte Gariello, quatuor codicibus mſſ. comprehenſa, quæ illibata adhuc aſſervantur in tabulis Monſpelienſibus.

FENOILLET.

V. Petrus VII.

Sabaudus natione, Petrus Annecii honeſtis parentibus natus, decurſo ſtudiorum ſtadio theologicam doctoris lauream aſſecutus eſt, cumque totum ſe prædicationi devoviſſet, celeberrimus evaſit concionator, adeo ut æquus rerum æſtimator Franciſcus de Sales Genevenſis epiſcopus parochialis eccleſiæ curam ei contulerit, canonicumque cathedralis crearit. A Vapincenſi inde capitulo accitum vult Gariellus, ut juventutem Chriſti rudimentis imbueret : hoc autem in munere tam diligenter ſe geſſit, ut canonicus & eccleſiaſtes paulo poſt factus, theologicis quæſtionibus explicandis ſumma cum laude claruerit, gratiamque apud magnates aucupatus fuerit, a quibus Lutetiam perductus, e ſacro ſuggeſtu per triennium præconis munus egit. Tanta vero erat in eo dicendi vis, tantuſque lepos, ut delicatiorum quorumque aures permulceret. Teſtes ejus facundiæ in æternum erunt funebres illæ orationes, quibus Pomponio de Bellievre Franciæ cancellario die 17. Septembr. anni 1607. & Henrico Borbonio Montiſpenſerii duci 21. Mart. an. ſequentis parentavit. Typis editæ ſunt Pariſiis apud Rollinum Thierry. Hunc cum Henricus ipſe quartus e ſuggeſtu dicentem ſæpius audiiſſet, tantis permotus naturæ dotibus, ſimul ac de Granerii obitu nuncius advenit, triginta nondum annos natum, Pictavienſem jam deſtinatum, Monſpelienſem deſignavit epiſcopum. Quod ubi Monſpelienſes canonici reſcivere, ad regem ex primoribus deſtinarunt, qui de tanto exhibito eis munere gratias agerent. Hæc porro omnia didicimus ex celebri illa epi-
Charta LXVIII. col. 411. ſtola, quam Franciſcus de Sales Genev. epiſc. ad Clementem VIII. circa id tempus ſcripſit, ut de Petri electi moribus & origine ſummum pontificem de more edoceret. Clemente itaque nominationem ratam habente, bullis pontificiis conſe-
1608. cratur Petrus die 8. Auguſti anni 1608. Monſpelium adiit XIX. calend. Januarii anni ejuſdem fauſta ubique gratulatione omnium ordinum ſuſceptus, latino ſermone in eccleſia cathedrali perorante Claudio a S. Boneto archidiacono tunc majore. Poſtridie capitulo Monſpelienſi ſolitum ſtatuta ſervandi exhibuit juramentum. Narbonam
1609. convenit anno 1609. ad concilium provinciale
A a Ludovico de Vervins metropolitano convocatum. Exinde adverſus hæreticos certamen inſtituit, & ut ad tantum opus auxiliares ſibi adſciſceret copias, patres Capucinos in urbe locandos meditatus, amplam cœnobio ſtruendo ſumtibus ſuis emit aream. His quantum potuit obſtitit Calvinianus furor, & crucis vexillum figentem Petrum ad conſtruendum Capucinorum cœnobium minis, telis, ſeditione nequicquam terrent & laceſſunt : alios vero religioſos aut in urbem revocavit, aut ſaltem reformavit. Dominicani primigeniæ diſciplinæ reſtituti, Franciſcani dirutum ab hæreticis conventum reſtaurarunt, Au-
B guſtiniani quoque, Carmelitæ, & SS. Trinitatis religioſi ejus munificentiam experti ſunt. Erepti anno 1610. e vivis Henrici magni in exſequiis 1619.
elegantem Monſpelii habuit orationem publicæ luci aſſertam, novoque regi mox inaugurato debitam coram Montmorancio fidem ſpopondit.
Lutetiam incunte vere anno 1611. cum adiiſſet 1611.
auxilium regis adverſus hæreticos imploraturus, hanc e ſuperiore loco diſerte in utramque partem agitavit quæſtionem, utrum in ullo caſu ſupra Romanum pontificem concilium ſit. Reverſus præſul vigilantiſſimus, paſtorali officio ſerio incumbens, parochos muneri tanto minus idoneos
C ſubmovit. Anno 1612. flagitioſos ſacerdotes eje- 1612.
cit, cœnobitas ad clauſtra ſua revocavit, novoſque ubique inſtituit miniſtros. Diœceſim ſuam poſtmodum luſtrare cœpit, multa pro eccleſiaſtico ſtatu decreta ſancivit, ſuiſque concionibus doctiſſimis & elegantiſſimis, ſuaviſſima converſatione & exemplo pietatis multas e ſuis oves ab errore ad lucem fidei inclinavit. Anno 1614. 1614.
academiam Monſpelienſem, facultatem præcipue theologicam priſtino decori reſtituit. Pariſienſibus regni comitiis hoc etiam anno Petrus a clero delegatus adfuit, ubi coram rege eccleſiaſtici cœtus
D nomine contra duellorum uſum prolocutus eſt.
Annis 1615. & 1616. confidentias aliquot per 1615. 1616.
diœceſim ſparſas ſuſtulit, boniſque eccleſiæ recuperandis egregiam navavit operam. Solemnibus regni comitiis Lutetiæ anno 1617. habitis inter- 1617.
fuit Petrus, cujus hortatu rex Jubileum a Paulo V. indultum Monſpelii celebrari juſſit. Annis proxime ſequentibus in vitam ac famam præſulis inſurrexere malevoli, eumque falſis laceratum criminibus procul dubio occidiſſent, ni ad Montferrandenſe caſtrum profectus, tutas ab hæreticorum inſidiis latebras quæſiiſſet. Oppugnatum a duce Rohanio anno 1622. caſtrum, aſt in- 1622.
E fauſto marte. Regem eodem anno Biterras appulſum convenit Petrus, triumque urbis ac diœceſeos Monſpeſſulanæ ordinum nomine diſerte, ut ſolebat, peroravit die 20. Julii, eique auctor fuit, ut Monſpelium obſeſſurus tenderet : ipſe vero Montferrandenſe repetiit caſtrum, ibique ſubſtitit ad diem 18. Octobr. quo pace conſtituta, urbem cum regiis copiis ingreſſus, poſtridie regem ſolemni pompa intromiſſum luculenta ſimul & gratulatoria excepit oratione. Clero in bonorum poſſeſſionem miſſo, diligenter curavit Petrus cuncta quæ ad religionem ſpectabant priſtino ſplendori revocari, ac primo quidem die

ANNI CHRISTI

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

23. menſis Octobr. ſolemnis inſtituta ſupplicatio
quotannis repetenda in gratiarum actiones pro
aſſerta Deo regique civitate. Anno 1623. Capu-
1623. cini patres priore conventu relicto, in alium com-
1624. modiorem demigrarunt. Congreſſus an. 1624.
cum hæreticorum miniſtris Petrus, illæſus e pu-
gna & victor evaſit. Pariſios eodem anno ad cathe-
dralem eccleſiam reſtaurandam profectus, regium
diploma ad opus tam religioſum reportavit. Eccle-
ſiam Capucinorum novam circa id tempus conſe-
cravit, ædem ſancti Ludovici inchoavit. Con-
1626. ventui notabilium Pariſienſi adſtitit anno 1626.
Patres Societatis Jeſu a Richelio cardinale Monſ-
1629. pelium an. 1629. introductos benigne excepit,
eiſque hortum, in quo palatium epiſcopale fuerat
conſtructum, dono dedit. Cum peſtifera lues
exeunte Auguſto ejuſdem anni exorta in totam ur-
bem debaccharetur, officio ſuo non defuit Petrus,
ægrotos curavit, ſinceraque incenſus caritate,
cuncta ad ſalutem mentis & corporis neceſſaria
providit. Moniales Viſitationis Annecio Monſ-
1631. pelium induxit an. 1631. & Piſcenas Urſulinas
accivit. Hiſce fere temporibus Magalona iterum
everſa eſt, relicta tantum eccleſia eaque ſemidi-
ruta, at Monſpelii reſtaurata ſancti Petri cathe-
dralis eccleſia, quam hæretici more ſuo diripue-
rant, & everterant. Aræ, cultus ſacer, templum
Tabularum præcipue ab eo reparata, cui nunc hic
titulus præfixus: *Petrus Fenollietus Monſpelienſis
præſul magnæ illius matris patronus, quam patro-
nam ſibi Monſpelienſes adoptarunt.* Comitiis cleri
1635. generalibus adſtitit anno 1635. ubi die 6. Julii
de matrimoniis principum luculentam habuit ora-
Gariel. part. II. p. 331. tionem. Adfuit anno eodem generali ſynodo a
Claudio de Rebé archiepiſcopo Narbonenſi in-
dictæ. Hinc extraordinarius a rege ad Urbanum
VIII. ſummum pontificem orator eſt miſſus,
ubi multa doctrinæ dedit ſpecimina. Peſtilentiæ
1640. metu canonici anno 1640. perculſi, Anianam
concedere ab epiſcopo juſſi ſunt eccleſiaſticis offi-
ciis perfuncturi. Haud ita multo poſt in Occita-
nicis apud Piſcenas comitiis delegatus Petrus, qui
provinciæ codices regi offerret, Ludovici XIII.
1643. benevolentiam expertus eſt. Perlato an. 1643.
de morte regis nuncio, huic illico ſolemni pompa
parentavit, ejuſque laudes ſolita facundiæ laude
proſecutus eſt, ubique inter eloquentiæ Galli-
canæ & chriſtianæ principes jure annumerandus.
Denique terminata ſecundum canonicorum vota,
quæ inter eos & epiſcopum triennium aut qua-
driennium tenuerat rixa, Petrus paulopoſt epi-
ſcopalibus inſignitus virtutibus, præſulum Galliæ
antiquiſſimus juxta ac diſertiſſimus epiſcopatum
ſimul & vitam Pariſiis exuit die 24. Novembr.
1652. anni 1652. Corpus poſtridie in eccleſia ſancti
Euſtachii ſepulturæ mandatum. Defuncto cano-
nici Monſpelienſes debitis honoribus, necnon
& funebri laudatione juſta ſolverunt. Cumque
in Monſpelienſem, uti mandaverat, virginum
Viſitationis eccleſiam tranſlatum poſtea cor fuiſ-
ſet, funebres iteraverunt cantus, & poſt inſtau-
ratum miſſæ ſacrificium in tumulo quem ipſe ex-
ſtrui curaverat condiderunt. Qui vero Petro ſuam
epiſcoporum Magalonenſium & Monſpelienſium

A dicaverat hiſtoriam Gariellus, huic quoque de-
functo hoc edidit epitaphium

Petro Fenollieto illuſtriſſimo Monſ-
pelienſium epiſcopo.

*Corpus humo, mentemque Deo tranſmittis ha-
bendam,*
Cor ſupereſt, Virgo, pars mea, dixit, erit.

*Obiit Pariſiis die 24. Novembris anni 1652. ibi-
que ſepultus die 25. R. I. P. A.*

VI. RAINALDUS. D'Est.

Sublato e vivis Petro, epiſcopus Monſpelienſis
B a rege nominatus eſt Rainaldus cardinalis Ateſti-
nus ex principibus Mutinæ, Alphonſi ducis &
Elizabethæ Sabaudæ filius, illuſtriſſima & vetu-
ſtiſſima gente Eſtenſi marchionum & ducum
Ferrariæ ac Mutinæ oriundus, abbas S. Mariæ
Vallis lucentis, Galliæque in curia Romana pro-
tector, quo in munere ei jam præluſerat princeps
nobiliſſimus Aloyſius cardinalis Eſtenſis ejus con-
ſanguineus Romæ defunctus anno 1586. Rai-
naldus autem Romana condecoratus purpura ab
Urbano VIII. ſummo pontifice die 16. Sept.
1641. galeroque inſignitus cardinalitio ab Inno-
centio X. cujus electionis comitiis interfuit, epi-
C ſcopus Regii lepidi conſecratus jam fuerat menſe
Novembr. 1651. ab epiſcopo Mutinenſi in ſua
cathedrali, cum demortui Petri in locum ad
Monſpelienſes inſulas a rege chriſtianiſſimo deſi-
gnatus, electionis regium diploma Romæ acce-
pit, quod & in Monſpelienſibus inſertum tabulis.
At bullis a ſummo pontifice nunquam obtentis,
biennium totum cum ſemeſtri temporarios per-
cepit epiſcopatus reditus, miſſo qui œconomum
ageret Hercule de Manſieres, qui 16. Oct. an. 1653.
1653. poſſeſſionem iniit, ſpiritalibus interim
penes vicarios generales a capitulo delegatos re-
manentibus. Cum autem edixiſſet Innocentius X.
D ut epiſcopatuum alterutrum optaret cardinalis
Ateſtinus, Monſpelienſis nominationis diploma
ad regem remiſit.

VII. FRANCISCUS. Bosquet.

Vacanti per ceſſionem cardinalis Eſtenſis Monſ-
pelienſi eccleſiæ præficitur a rege Franciſcus Boſ-
quet Leutevenſis epiſcopus die 10. Julii anni
1655. dum a provincia Narbonenſi deputatus 1655.
pro comitiis generalibus cleri Gallicani Pariſiis
tum ageret. Verum eccleſiaſticis negotiis per bien-
nium fere totum detentus, licet a ſummo ponti-
E fice ultima Jan. anni 1656. fuiſſet confirma- 1656.
tus, ad eccleſiam ſuam accedere non potuit ante
diem 24. Jun. anni 1657. quo Monſpelium 1657.
appulſus ſumma ordinum omnium gratulatione
excipitur. Illico diœceſim ſuam luſtrare cœpit,
damna a Calvinianis illata reſarturus. Miſſi ubique
ab eo qui oves ſuas Chriſti dogmata edocerent
præcones, & ut a clericis faceret initium, colla-
tiones quolibet menſe bis a parochis faciendas
inſtituit, ſeminariumque pro junioribus clericis
erudiendis exſtruxit. Quanti ſit roboris exemplum
haud ignarus, Carmelitas diſcalceatos & patres
Recollectos

ANNI CHRISTI

Recollectos accivit, necnon ut puellarum recens A ad fidem revocatarum ſaluti & inſtructioni conſuleret, domum a Providentia dictam a fundamentis excitavit, & ut hæreſim ad incitas redigeret, ſex Reformatorum templa radicitus evulſit. Parochiæ ſancti Petri & S. Annæ ab eo ſunt erectæ, palatium epiſcopale conſtructum, caſtella Gigeani & Terralii reſtaurata, denique baroniam Salvæ ab annis fere centum diſtractam menſæ epiſcopali multo labore magniſque impenſis univit. Mitto effuſam & pene inauditam in pauperes caritatem, veteres inter oppidanos exſtinctas rixas, ſegregum pene duo millia ad eccleſiæ gremium revocata. Omnia denique optimi & vigi- B lantiſſimi paſtoris munia rite adimplevit. Pro reformanda reſtaurandaque academia nonnulla ſta-
1658. tuit 1. Julii 1658. Comitiis Occitaniæ genera-
1659. libus apud Toloſam habitis interfuit an. 1659.
1662. Ad alteram anno 1662. exeunte diœceſis ſuæ viſitationem ſeſe accinxit, Frontinianique potiſſimum ſuum explicuit zelum. Ad comitia cleri
1675. Gallicani iterum delegatus an. 1675. antequam Pariſiis diſcederet, nepotem ſuum Carolum de Pradel coadjutorem a rege obtinuit. Anno ſequenti dum paſcendo gregi totus incumberet, nervorum ſtupore ſublatus eſt die 24. Jun. anni
1676. 1676. annos natus 71. defunctus ſepelitur in C ſacello ſancti Angeli Cuſtodis, ut præſcripſerat. Flebilis autem omnibus occidit, non ſolum ſuis, quibus virtutum omnium exempla præbuerat, ſed & doctis omnibus, qui in eo doctiſſimum virum deſiderarunt. Præter enim editum latine cum notis ejus cura totius juris Romani veluti compendium a Pſello verſibus græcis comprehenſum pro Michaele Duca imperatore, cujus Pſellus erat pædagogus, eccleſiæ Gallicanæ hiſtoriarum exordia quatuor libris a primo Chriſti in Galliis evangelio ad datam eccleſiæ pacem publici juris fecit, eademque ſecundis curis ampliavit & abſolvit: pontificum Romanorum hiſto- D rias, qui e Gallia oriundi in ea ſederunt, notis auxit: epiſtolas Innocentii III. hoc eſt 13. 14. 15. & 16. libros regeſti hujus papæ commentariis hiſtoricis illuſtravit: Raimundi Martini Dominicani opus Pugionis fidei contra Judæos & Mauros in pulvere bibliothecæ Fuxenſis tenebris damnatum ejus ope & opera primum luci patuit. Denique ſancti Fulcranni Leutevenſis epiſcopi vitam conſcripſit. Alia bene multa majoris molis opera poſteris tranſmittenda nepotibus legavit, in iis lucubrationes nonnullas de privilegiis, libertatibus, & immunitatibus eccleſiæ Gallicanæ, & annotationes in univerſum jus canonicum. Ab E omnibus eruditis honorificentiſſime ubique paſſim appellatur.

VIII. Carolus.

ANNI CHRISTI

DE PRADEL.

Franciſci deceſſoris ex ſorore nepos Carolus germanum habuit Franciſcum de Pradel gubernatorem ſancti Quintini: ipſe vero factus primum canonicus Monſpelienſis eccleſiæ, avunculi coadjutor a rege inſtitutus eſt an. 1675. Laurea doctoris donatus die 19. Jun. anni 1676. bullis obtentis ſacram ſub titulo epiſcopi Marcopoleos recepit unctionem die 28. ejuſdem menſis Pariſiis ab eminentiſſimo cardinali de Bonzi, aſſiſtentibus Biterrenſi & Uceticenſi epiſcopis in eccleſia patrum Societatis Jeſu Sanludovicea. Poſtera autem die nunciata avunculi morte, ipſi defuncto ſucceſſit, ejuſque per viginti epiſco-
patus annos veſtigiis ſedulus inſtitit. Comitiis 1681.
generalibus cleri Gallicani an. 1681. & 1682. 1682.
adfuit. Defunctus Monſpelii die 22. Septembris 1696.
1696.

IX. Carolus Joachimus.

COLBERT DE CROISSI.

Carolus Joachimus natus eſt die XI. Jun. an. 1667. parentibus Carolo Colbert marchione de Croiſſi, regiorum ordinum theſaurario, regnique adminiſtro & Margarita Beraud, frater Johannis Baptiſtæ marchionis de Torci regi a ſecretis & commentariis, regni adminiſtri ac regiorum ordinum cancellarii. Sacris a puero deſtinatus, abbas Frigidi montis a rege renunciatur menſe Maio an. 1684. Cleri Gallicani negotiis agens generalis præponitur menſe Octobri an. 1691. Doctoris theologi in facultate Pariſienſi lauream aſſecutus eſt die 21. Mart. anni 1692. Vicarius generalis Pontiſarenſis a patruele Jacobo Nicolao Colbert Rotomagenſi archiepiſcopo jam nominatus die 12. ejuſdem menſis poſſeſſionem iniit die 28. quo in munere cum aliquandiu ſeſe exercuiſſet, virtutumque paſtoralium ſpecimen in ſe exhibuiſſet, Carolo defuncto a rege ſuffectus eſt epiſcopus Monſpelienſis in die feſto Sanctorum omnium an. 1696. aliquot poſt parentis obitum menſibus. A ſummo autem pontifice confirma-
tus inungitur ab archiepiſcopo Rotomagenſi die 1697.
10. Mart. 1697. Pariſiis in eccleſia Fulienſium collaborantibus epiſcopis Autiſſiodorenſi Andrea Colbert conſanguineo, & Aleſienſi Franciſco Chevalier. Regi ſacramentum dixit die 19. ejuſ-
dem menſis in ſacello Marliacenſi. Provinciæ 1700.
codices regi deputatus obtulit 17. Aug. 1700. Felicibus Clementis XI. auſpiciis gratulatus per-
honorificum ab eo breve accepit 19. Aprilis 1701.
1701. Inter honorarios Academiæ Monſpelien- 1706.
ſis cooptatus eſt menſe Decembri anno 1706. Deceſſorum ſuorum ſtatuta, ea maxime quæ ad
divinum ſpectant officium, zelo domus Domini 1736.
accenſus, renovavit & confirmavit anno 1736.

PRÆPOSITI ECCLESIÆ MAGALONENSIS *& poſt* MONSPELIENSIS.

Ch. VII. col. 348.

I. PONTIUS I. eccleſiæ Magalonenſis præpoſitus electioni Judithæ primæ S. Geneſii abbatiſſæ ſubſcripſit an. 1025. Sigillum appoſuit ſuum inſtrumento Adelæ comitiſſæ pro eccleſia Magalonenſi circa annum 1055. Laudavit chartam Petri comitis pro eccleſia Magalonenſi datam Ch. IX. col. 348.

Digitized by Google

Ch. x. col. 349. x. calend. Aug. anni 1079. alteramque ejuſdem v. idus Auguſti. Præſens laudatur in concordia Petrum comitem inter & Guillelmum de Montepeſſulano inita circa annum 1080. Chirographum appoſuit chartæ Petri comitis Suſtantionenſis pro eccleſia Magalonenſi menſe Januario Ch. XIII. col. 352. anni 1082. Adſtitit placito habito XIII. calend. Jan. anni 1090. inter Guillelmum Monſpelii toparcham & Gothofredum Magalonenſem epiſcopum. Sed idemne eſt Pontius?

II. Bernardus I. Gauſſelin ſuo & capituli nomine Johanni epiſcopo ceſſit eccleſiam de Gigeano cum pertinentiis an. 1161. Cum Priore & archidiaconis præſens fuit ſacramento fidelitatis, quod Johanni Magalonenſi epiſcopo anno eodem menſe Januario præſtitit Guillelmus V. dominus Montiſpeſſulani. Inſequenti anno inter eum & epiſcopum menſe Julio ſtatutum eſt penes præpoſitum deinceps fore ordinare cellerarium Magalonæ procuratorem communis menſæ. Diſſidium habuit anno 1165. cum Johanne de Montelauro epiſcopo. Teſtis quoque reperitur hominii, quod Hugo Goffridi ejus cognatus præſtitit, recognoſcens cum Bertrando de Maſſilia honorem Arelatenſem & honorem ſancti Geneſii ſe habere ab Arelatenſi eccleſia: non notatur quidem annus, ſed ejuſdem hominii teſtis fuit Gaufredus Avenionenſis epiſcopus, primus an ſecundus non liquet, at primus ab altero parum diſtat temporis. Bernardus poſtea ad eccleſiam Biterrenſem promotus fuiſſe videtur.

III. Fulcrandus archidiaconus jam an. 1166. Præpoſito autem facto huic & canonicis dedit Johannes epiſcopus anno 1169. eccleſias de Lu- Ch. XXV. col. 361. nello veteri & de Salſano. Teſtis eodem anno in actis ſodalitatis eccleſiæ Mimatenſis cum Magalonenſi. Nominatur in pacto inter Guillelmum Montiſpeſſulani dominum & Bertrandum de Anduſia pro ineundo matrimonio inter filium Guillelmi & filiam Bertrandi facto anno 1169. Diſſidium habuit cum Johanne antiſtite ſuper collatione beneficiorum per canonicos gubernari ſolitorum. Decretum hac de re circa id tempus ab Alexandro III. latum poſtea confirmavit Honorius III. Totius capituli conſilio Johanni epiſcopo dereliquit 650. ſolidos Melgorienſes, quos Raimundus Johannis anteceſſor ipſis perſolvere debuerat, & alia pleraque. Hanc quidem ceſſionem ad annum 1161. retulit Ga- Ch. XVI. col. 139. riellus part. 1. pag. 207. ſed abſque fundamento, ut videtur. Teſtis adhuc recenſetur Fulcrandus duplicis tranſactionis anno 1175. inter Bernardum Biterrenſem epiſcopum & capitulum ejuſdem eccleſiæ, quin & inter eccleſiam Biterrenſem & abbatem ſancti Afrodiſii.

IV. Bertrandus Gauzmar præpoſitus Magalonenſis teſtamentum condidit an. 1176. elegitque ſepulturam in eccleſia S. Petri Magalonenſis.

V. Petrus I. de Vabere anno 1177. in teſtamento Guidonis Gueregiati vocatur præpoſitus Magalonenſis. Cum Johanne epiſcopo ſubſcripſit tranſactioni inter fratres Vallis croſæ & Fontis calidi initæ menſe Octobri an. 1179. Huic & capitulo dedit anno 1181. Fredolus epiſcopus Forojulienſis ſub certis conditionibus ædem S. Petri in caſtro Avinionis. Ejus aſſenſu fundavit Bertrandus ſacriſta anno 1183. anniverſarium pro Raimundo quondam Magalonenſi epiſcopo avunculo ſuo. Præſens legitur hominio, quod G. Montiſpeſſulani dominus Johanni epiſcopo præſtitit menſe Aprili anni 1184. Memoratur etiam in bulla Clementis papæ III. chronicis notis deſtituta & in veteri charta data calendis Julii anni 1187. ubi vocatur P. de Vabere.

VI. Guido de Ventadour filius Ebuli III. de Ventadour & Aleidis de Montepeſſulano, frater autem Ebuli IV. vicecomitis de Ventadour & Ebuli abbatis Figeacenſis, e canonico Magalonenſi factus præpoſitus multa canonicos inter & epiſcopos orta compeſcuit diſſidia una cum Guillelmo R. epiſcopatum ineunte. Memoratur in bulla Cœleſtini papæ III. data XII. calend. Jun. pontificatus anno 3. Præſens fuit menſe Nov. ejuſdem anni hominio, quod epiſcopo Magalonenſi præſtitit Guillelmus D. Montiſpeſſulani filius Mathildis. Teſtis reperitur ſacramenti fidelitatis, quod R. comiti Toloſano & Melgorienſi exhibuit G. dominus Montiſpeſſulani filius Mathildis duciſſæ IV. calend. Jun. anni 1194. Cum fratre Helia recenſetur in tabulis nuptialibus inter Bernardum comitem Convenarum & Mariam filiam Guillelmi domini Monſpelii factis menſe Decembri anni 1197. Adſtitit eodem tempore ceſſioni, quam fecit Maria patri ſuo Guillelmo de hereditate Monſpelii, quæ ad eam pertinebat, quia unica ex prima uxore filia erat. Litem habuit anno 1199. quæ mediis arbitris finita eſt. Teſtis eodem anno nominatur in charta Titburgæ renunciantis pactionibus matrimonialibus; quas ejus parentes, cum nondum eſſet adulta, fecerant inter illam & filium Guillelmi domini Montiſpeſſulani. Aſſenſu epiſcopi omniumque canonicorum cum hoſpitali ſancti Johannis Jeroſolymitani compoſuit anno 1202. ſuper ſtagno de Cucule & manſo de Grenouilleres. Guillelmus dominus Montiſpeſſulani eodem anno teſtamenti ſui exſecutionem Guidoni & multis aliis commendavit. De conſilio Guillelmi epiſcopi conceſſit an. 1203. Bernardo de la Treille ſacriſtæ unam terræ portionem in ſuburbio Villæ novæ ad vitam tantum pro 100. ſolid. Melgor. Iniit circa id tempus pactum cum magiſtro militiæ ſancti Egidii pro eccleſiis ab ipſis dependentibus. Teſtis etiam fuit donationum ob nuptias factarum inter Petrum Aragoniæ regem & Mariam Montiſpeſſulani dominam, cum eam duxit anno 1204. Teſtis anno 1205. confirmationis a Petro rege Aragoniæ menſe Januario factæ de dono ab anteceſſoribus ſuis facto monaſterio Calmiliacenſi.

VII. Bernardus II. de ſancto Gervaſio teſtis hominii, quod Maria domina Montiſpeſſulani exhibuit Guillelmo epiſcopo anno 1208. quo etiam tempore quædam permutavit cum Petro de Cornone. Numquid iſte eſt Bertrandus præpoſitus pro Bernardo, qui teſtis laudatur in formula electionis conſulum Monſpelii VI. idus Charta XXXIII. col. 365. Febr. 1210?

Digitized by Google

VIII. Bernardus III. de Meſua e præpoſito A factus epiſcopus Magalonenſis anno 1216.

IX. Johannes I. de Montlaur vicarius generalis Bernardi epiſcopi an. 1223. Auguſtinianis monialibus aream ſtruendo cœnobio accommodam deſcripſit, eccleſiamque ſancti Germani de Fornelio aſſignavit. Eo circiter tempore facto præpoſito huic circa finem Auguſti dedit Bernardus epiſcopus quaſdam poſſeſſiones ad Coconem & Maurinum, dominium quoque caſtri de Lundris ſub homagio reliquit. Permutationem fecit VII. id. Febr. 1227. cum Guillelmo de Abriniaco Anianenſi abbate. A Gregorio papa IX. privilegiorum eccleſiæ Magalonenſis obtinuit B confirmationem anno 1228. Factus epiſcopus circa annum 1232.

X. Sicardus d'Olargue præpoſitus cum Michaele de Monſir & Hugone de Miramart archidiac. ſubſcriptus an. 1236. in hominio Jacobi regis Aragonum. Teſtis quoque reperitur concordiæ inter Jacobum regem Aragoniæ Montiſpeſſulani dominum, & Johannem Magalonenſem epiſcopum anno 1241. initæ.

XI. Bernardus IV. de Murvicil ex antiqua familia de Muroveteri, cum Johanne de Montelauro Magalonenſi epiſcopo recenſetur pridie cal. Mart. anni 1246. & cum Rainerio ſucceſſore, C cui XVI. calend. Aprilis 1247. eccleſiam parochialem B. Mariæ de Melgorio ad epiſcopalem menſam aſſenſu capituli tradidit: his vero dedit epiſcopus pro excambio eccleſias ſancti Petri de Cornone, ſancti Juliani de Caſalignis, ſancti Stephani de Caſtris & ſancti Theodorici de Veiranicis cum earum capellis. Eodem anno de conſenſu capituli Rainerius epiſcopus cum Bernardo præpoſito in beneficium per ſe veſtiarii munus erexit a præpoſito Magalonenſi conferendum. Gaucelinus de Montepetroſo huic divendidit an. 1254. calend. Decembr. pretio 10. librarum & 5. ſolidorum Melgorienſium uſatica 100. denariorum D in parochiis SS. Eulaliæ & Leocadiæ de Vico.

XII. Johannes II. Gundalrici memoratur in veteri inſtrumento an. 1254. Electionem Guillelmi Chriſtophori ſignificavit G. Narbonenſi archiepiſcopo litteris v. non. Maii anni 1256. datis. Oppreſſus a quibuſdam contra eccleſiaſticas immunitates eo circiter tempore ab epiſcopo ſuo protegitur.

XIII. Pontius II. teſtis adeſt diplomati Jacobi regis Aragonum pro Monſpelienſibus dato IV. id. Dec. anni 1258.

XIV. Johannes III. Atbrandi præpoſitus cum E Berengario epiſcopo, Pontio de Soregio ſacriſta, Raimundo de Boſſiacis Magalonenſi canonico & ſancti Firmini priore compoſitionem fecit cum fratre Guiraudo priore Dominicanorum anno 1263.

XV. Raimundus I. de Bociacis *al.* Taſſiacis ex monacho Anianenſi factus præpoſitus quædam uſatica in Villanova permutavit an. 1266. cum Berengario epiſcopo. Biennio poſt cum ceteris condominis caſtri de Vico epiſcopo hominium præſtitit. Una cum Berengario præſule pepigit anno 1272. cum Jacobo Aragonum rege ſuper unione, diviſione, & limitatione villæ Montiſpeſſulani, & aliorum caſtrorum, quæ mixtim & contigue habebant. Reperitur VII. id. Febr. 1276. nunc 1277. in theſauro chartarum. Cum Bernardo de ſancto Juſto de Monteferrario domicello octavam panis & vini, necnon 5. ſolidos, & 8. denarios cenſuales, quidquid denique juris in honoribus manſi de Veireriis habebat excambii nomine commutavit an. 1286.

XVI. Ademarus de Capreolis emit a Berengario antiſtite totum montem ſancti Baudilii de Monteſevo & garrigiam de Noalibus an. 1288. Adſtitit & aſſenſum præbuit Bertrando Matthæi officiali Magalonenſi, cum interdictum tulit XVI. calend. Auguſti an. 1291. in Monſpelii urbem. Conſenſit donationi eccleſiæ ſancti Baudilii de Montelauro monialibus ſancti Leonis factæ ab epiſcopo V. calend. Jun. anni 1292. Fit procurator eodem anno Berengarii epiſcopi & capituli in permutatione inita cum Philippo rege Charta XLVIII. col. 376. feudi Monſpelii pro caſtro de Porſiano & aliis dominiis. Præfuit electioni Magalonenſis epiſcopi anno 1296. Adſtitit eodem anno cum canonicis capitulo generali menſe Decembri habito, in quo collationes ad præpoſitum pertinentes infra quinquennium epiſcopo conceſſerunt.

XVII. Raimundus II. de Bellopodio. Cum quæſtio inter eum capituli nomine & univerſitatem de Villa nova verteretur ſuper ſtagno Magalonenſi, arbitrum elegerunt anno 1312. Johannem Magalonenſem epiſcopum, qui determinavit quomodo Villanovenſes poſſent piſcari.

XVIII. Raimundus III. de Agone præpoſitus Magalonenſis ſubdelegatus Roberti Aquenſis archiepiſcopi excommunicavit fratres Minores, & Narbonenſes qui eorum vel miſſis vel concionibus intereſſent, a qua excommunicatione appellarunt Narbonenſes anno 1316. Occurrit adhuc in charta eccleſiæ Albienſis die 4. Mart. anni 1318.

XIX. Guillelmus I. a Turre quem inter & Andream epiſcopum orta contentio ſuper juriſdictione Peiratæ pontis, & ſuper jure levandi pedagium, & habendi furcas erectas juxta pontem Amanſionis in proprietate Magalonenſis præpoſiti, & ſuper hoc quod epiſcopus dicebat ſe habere jus inſtituendi vicarios perpetuos in omnibus & ſingulis vicariis dictæ præpoſituræ, & quod præpoſitus, cum eas vacare contingeret, dicto epiſcopo vicarios perpetuos præſentare deberet, ut eos inſtitueret in eiſdem, dicto præpoſito contrarium aſſerente, lis tandem Villæ novæ per Johannem de Montelauro, ſancti Firmini de Montepeſſulano priorem, & Berengarium de Fabricis dicti loci de Fabricis priorem electos arbitros ſopita eſt anno 1319.

XX. Johannes IV. de Viridiſco præpoſitus antequam fieret epiſcopus an. 1328.

XXI. Raimundus IV. de Canillac e rupe Caniliaci oriundus in diœceſi Mimatenſi, parentibus Guillelmo & ſorore Bertrandi de Deucio cardinalis Ebredunenſis, factus Magalonenſis præpoſitus

Digitized by Google

piſcariam ſtagni de Villa nova cujuſque anni pretio 160. librarum per procuratorem oppigneravit anno 1333. Pulmentum piſcium in Cornonenſi ſtagno captorum ipſi & epiſcopo æqua portione adjudicatum anno 1337. Inſequenti cum Raimundus jus regium perſolvere cunctaretur, caſtellum de Vico ab adminiſtris regiis occupatum. Compoſuit eodem anno 1338. litem quam cum Pictavino epiſcopo habebat pro quadam terræ portione ſtagnum inter & mare a Frontiniano ad Melgorium. Præſes electus eſt capituli provincialis canonicorum regularium apud Narbonam die ſanctæ Catharinæ an. 1339. habiti pro publicandis canonicis conſtitutionibus a Benedicto XII. recens editis. Regium diploma pro omnibus capituli bonis a Philippo rege obtinuit anno 1340. Cum Johanne Arelatenſi archiepiſcopo & Guillelmo de Aura cardinali arbiter electus eſt anno 1342. qui litem dirimerent, quæ inter Guillelmum de Lauduno veſtiarium Magalonæ & canonicos clauſtrales movebatur ſuper augmentis, quæ veſtiarius eiſdem canonicis dare tenebatur. Factus dein archiepiſcopus Toloſanus & cardinalis obiit Avenione die 20. Jun. anni 1373. unde 4. Julii corpus Magalonam tranſlatum tumulatur in ſacello Caniliacorum. De eo plura in archiepiſcopis Toloſanis.

XXII. Pontius III. d'Olargue ratas habet ſententiæ arbitrorum conventiones latas 18. Nov. 1356. quibus epiſcopi Durandi & capituli lites innumeræ dirimuntur. Ch. LVII. col. 384.

XXIII. Berengarius de Salmo anno 1383. ob provectam ætatem juribus omnibus in capituli gratiam ſe exuit, conceſſuſque fuit ei prioratus de Lunello novo.

XXIV. Aſtorgius de Gozono anno 1404. cum Aimerico abbate Pſalmodienſi & aliis compoſuit litem quam habebat Antonius epiſcopus cum ſuis canonicis. Xenodochio SS. Simonis & Judæ ad pontem Salazonium beneficium contulit anno 1409. conſentiente epiſcopo Petro Ademaro.

XXV. Faber de Actiles præpoſitus Magalonenſis creatur vicarius generalis Roberti Magalonenſis epiſcopi cum Guillelmo epiſcopo Laudunenſi, Henrico Taurinenſi canonico, & Guillelmo Valeſio canonico Aurelianenſi an. 1433. Ch. LXIV. col. 387.

XXVI. Secundinus de Sarratis prioratum S. Mauricii Sauſetenſis poſſeſſore vacuum contulit anno 1483. Initio obſtitit Johannes epiſcopus, ſed poſtea acquievit. Anno 1484. jus obtinuit una cum Carolo Belſortio marchione de Canillaco & domino de Aleſto alternæ ad Magalonenſe ſanctæ Trinitatis collegium præſentationis. Bullam ab Innocentio papa obtinuit VIII. id. Auguſti an. 1485. adverſus invaſores fructuum prioratus ſancti Firmini, quem in commendam tenebat.

XXVII. Johannes V. de Coſta cum Franciſco Halé Narbonenſi archiepiſcopo electionem Iſarni epiſcopi Magalonenſis procuravit an. 1488. Interfuit ſynodo ab eodem eodemque anno habitæ, in qua jus ei aſſeritur nominandi & conferendi hæc beneficia: eleemoſynariam eccleſiæ Magalonenſis, prioratus B. Mariæ de Adano, de Balhargueto, de Jacono & ſancto Briccio, de Laureto & ſancti Jacobi de Pradis, vicarias de Villa nova, de Corbeſſaſſio, de Perolis, Decanatus S. Trinitatis Magalonenſis præſentationem, & omnium canonicatuum hujus eccleſiæ nominationem & inſtitutionem, collationem capellæ ſancti Thomæ Monſpelienſis in parochia S. Firmini, & capellæ ſancti Simeonis in parochia ſancti Dionyſii. Adfuit inſtitutioni & erectioni capellæ B. Annæ Monſpelienſis ab Iſarno epiſcopo in eccleſiam collegiatam Petro Ariſteti fundatore 2. Novembr. 1496.

XXVIII. Michael de Sarratis præpoſitus tempore ſæculariſationis capituli Magalonenſis & tranſlationis ad ſedem Monſpelienſem a Paulo III. factæ anno 1536. VI. calend. Aprilis. Confirmatur præpoſitus eadem bulla, ſed ſæcularis. Ch. LXVII. col. 399.

XXIX. Leonardus Aguillon * adfuit cœtui notabilium in aula ſancti Ludovici curiæ parlamenti Pariſienſis die 5. Jan. an. 1557. Electus vicarius generalis ſede vacante per obitum Guillelmi Peliſſerii anno 1568. cum canonici Frontinianum ſeſe recepiſſent, Monſpelio ab hæreticis occupato. Vicarii autem munus egit ad mortem, licet antiſtes nominatus & deſignatus fuiſſet Petrus de Boulhe, ſed qui pontificio diplomate inſtitutus nuſquam fuit. Obiit anno 1572.

* *al.* Aguichon & Aguchon.

XXX. Guillelmus II. Pelet filius Stephani domini de Veruna, abbas ſancti Aniani, defuncto Leonardo creatur præpoſitus & vicarius generalis anno 1572. Diœceſim univerſam adminiſtravit uſque ad Antonii epiſcopi conſecrationem factam anno 1573. Sede iterum vacante per obitum Antonii de Subiet, vicarius generalis iterum deligitur anno 1596. Ceſſit ſequenti an. 1600.

XXXI. Ludovicus de Claret *al.* de Clairel ſenator & canonicus Toloſanus Guillelmo reſignante fit præpoſitus Monſpelienſis die 15. Jul. 1600. Deputatur a clero anno 1605. Ad infulas S. Papuli a rege aſſumitur anno 1626. ut dicemus ſuo loco. Obiit an. 1636.

XXXII. Claudius I. de S. Bonet de Thoiras Ludovici in locum ſucceſſit. Canonicus primum fuerat Monſpelienſis, tum major archidiaconus anno 1608. quo Petrum Fenoillet ſermone latino excepit, dum Marianum limen intraret XIX. calend. Jan. Inde generalis vicarius, ſyndicus cleri Gallicani, epiſcopus Nemauſenſis an. 1625. abbas ſancti Egidii & Longivillaris, Ludovico defuncto electus eſt a capitulo præpoſitus: at repentina venæ abruptione ſublatus, obiit die 4. Maii an. 1642. ex Gariello part. 2. p. 332.

XXXIII. Carolus de Raimond de Brignon clericus Uceticenſis abdicante Claudio, a ſummo pontifice præpoſitus jam 25. Martii 1642. a capitulo receptus eſt die 4. Aug. anni ejuſdem. Inſequenti ſacris Ludovici XIII. funeribus operatus eſt Monſpelii. Magalonenſium præſulum hiſtorico Petro Gariel accinuit an. 1652. heroico carmine, quod in propylæo prioris editionis legitur. Obiit anno 1660.

Digitized by Google

XXXIV. Franciſcus I. de Beauxhoſtes de Roanel ex archidiacono majore electus præpoſitus die 12. Aprilis anno 1660. Petro Gariel epigrammate gratulatus eſt in chronologiam & ſeriem epiſcoporum Magalonenſium anno 1665. Sequenti ceſſit an. 1667.

XXXV. Johannes Antonius de Beauxhoſtes de Ste Colombe abdicante Franciſco adlectus præpoſitus die 23. Junii an. 1667. obiit anno 1682. exeunte aut 1683. ineunte.

XXXVI. Claudius II. de Pradel defuncto A Antonio aſſumitur die 27. Januarii anni 1683. Dignitatem ſequenti tranſcripſit.

XXXVII. Franciſcus II. d'Haudeſſan cooptatus die 8. Jan. anni 1688. per abdicationem Claudii.

XXXVIII. Petrus II. Mas in locum Franciſci defuncti a capitulo aſſumtus 21. Januarii anni 1724. Biennio poſt obiit.

XXXIX. Franciſcus Ignatius de Belleval a canonicis eligitur præpoſitus die 21. Septembris anni 1726.

ABBATIÆ DIŒCESIS MONSPELIENSIS.

Tres ſunt in diœceſi Monſpelienſi abbatiæ ordinis S. Benedicti, quarum una virorum, Aniana, duæ mulierum, S. Geneſius & Gigeanum, & parthenon Ciſtercienſis, Vinegolium.

ANIANA.

AB Aniano Magalonenſis pagi rivo, qui in Araurim influit, nomen ſumſit Anianenſe ordinis ſancti Benedicti monaſterium. Ad montis Calmenſis, ubi caſtrum vetus ſolo nunc æquatum, radices poſitus primum eſt locus, Gallicis milliaribus duodecim a Suſtantione, totidemque a Magalona Leutevaque, decem a Montepeſſulano, cujus diœceſi continetur, a Giniaco demum Gellonenſique cœnobio tribus ferme remotus. Cœnobii conditor Wittiza, natione Wiſigothus, Magalonenſis comitis filius, qui mutato propter duritatem nomine, Benedictus deinceps appellatus fuit. Hic ſpretis ſæculi illecebris, ad Segeſtrenſe S. Sequani cœnobium ſeceſſit, ubi cum aliquot per annos cellerarii munus impiger obiiſſet, abbatis defuncti in locum ſubrogatus eſt. At mores eorum cum ſuis non convenire certus, e monaſterio clam ſe ſubduxit, & in Septimaniam natale ſolum reverſus, cellam permodicam in paterno fundo juxta exiguam ſancti Saturnini eccleſiam ſibi ſociiſque ſuis conſtruxit anno 780. Atque hæc ſunt inſignis illius monaſterii Anianenſis fundamenta, quod e nihilo, ut ita dicam, in immenſum pauloपoſt excrevit. Benedictus enim creſcente paulatim diſcipulorum numero, quia vallis, in qua primum ſederat, peranguſta erat, in patentiorem locum paululum declinavit, monaſteriumque novo opere, ſed ſtramine vilique materia condidit, alteramque Deiparæ virgini nuncupatam ædificavit eccleſiam, quam decima Octobris die numini conſecrari curavit. Splendidior multo fuit, quam biennio poſt ex præcepto Caroli regis, adjuvantibus ducibus & comitibus, ad honorem Salvatoris conſtruxit. IV. calend. Jan. aſſignant hujuſce conſecrationi, quam præ ceteris ſolemnem fuiſſe varia probant inſtrumenta, ſed in primis Johannes XV. Nicolaus II. & Alexander item II. ſummi pontifices conceſſis in annua memoria, quas vocant, indulgentiis. Non ideo tamen fidem adhibeas velim ineptæ cuidam relationi, Leonem Romanum pontificem cum epiſcopis 366. fictitiis omnibus, conſecrationis auctorem, & B Carolum magnum teſtem fingenti, quando rerum conſcius Ardo nihil inde narrationi ſuæ voluit inſertum. Novæ baſilicæ dignitati reſpondebat ſacra ſupellex, multo quam initio pretioſior. Alia quoque clauſtra materia & forma elegantioribus conſtruxit Benedictus, nec jam ſtramine domos, ſed tegulis cooperuit. Monachorum vero recens exſtructa habitacula tantæ erant amplitudinis, ut mille amplius homines capere poſſent, habebant etenim centum cubitos in longitudinem, & viginti in latitudinem : attamen quia piæ religionis fama ſenſim per circumhabitantium ora volitante, ſeſeque ad longe poſita loca extendente quotidie augebatur monachorum multitudo, quos cetera loca amplius capere non valebant, locis congruis conſtituit cellas Benedictus cum aliquot fratribus, quibus magiſtros præpoſuit. Hinc Anianæ monaſterium cunctorum evaſit cœnobiorum caput, non ſolum quæ in Gothiæ partibus conſtructa, verum etiam illorum, quæ in aliis regionibus ea tempeſtate ædificata, ac de theſauris illius locupletata fuere. Ex hoc enim velut e ſpiritali quodam alveari proruperunt monachorum examina, vel qui nova exſtruxerunt, vel qui retro collapſa inſtaurarunt cœnobia, Benedictinamque religionem longe lateque propagarunt. Infinitus eſſem, ſi varia a variis Anianenſi monaſterio Benedicto tum ſuperſtite, tum defuncto, collata beneficia, regum diplomata, ſummorum pontificum privilegia recenſere vellem. Nonnulla edidit Mabillonius, aliorum meminit in vita ſancti Benedicti Anianenſis ſæculo 4°. Benedictino part. 1. & in annalibus ordinis. Sed quota pars eſt chartarum adhuc ab ignibus ſoſpitum ! Tot enim donis immunitatibuſque locupletatum ſæculo decimo ſexto labente Calviniſtica rabies abſumſit monaſterium. Ab illis præclara Salvatoris baſilica, tot imperatorum & regum ornata donariis, tot ſanctorum pignoribus ditata, cum altaribus, ſacris iconibus, atque reliquiis, cum immenſa ſæculorum octo ſuppellectile, cum vaſis, & campanis ampliſſimis, devota flammis & funditus everſa eſt. Chartæ, libri, vetera documenta, & quid non ! in area publica ſacrilegis ignibus tradita. Deinde ſævitum in reliquas ædes, clauſtrum, dormitorium, hoſpitum, & infirmorum cellas, omnia denique ſolo æquata. Fugatis hæreticis, domum reverſi monachi violatos lares, ut

Digitized by Google

licuit, inſedere, donec Clemens Bonzius epiſcopus Biterrenſis & abbas præſentis rerum ſtatus conſcius, primævique Anianæ ſplendoris haud ignarus, hunc revocare omni ope enixus ſit. Congregationis ſancti Mauri aſcetas ſæculo ſequenti accivit, qui in amœniſſimo totius Occitaniæ ſolo collapſam inſtaurarunt Anianam. Pene mihi exciderat Aniani monaſterii mentionem fieri in ſtatuto Aquiſgranenſi anno 817. inter monaſteria Septimaniæ, quæ nec dona, nec militiam, ſed ſolas orationes pro ſalute imperatoris dare debebant. Hi autem ſunt abbates, quos tum ex archivis monaſterii, *Panchartam* vocant, tum ex aliis veteribus monumentis eruimus.

Abbatum ordo.

I. Sanctus Benedictus Anianæ conditor, & primus abbas, totiuſque Benedictini ordinis parens alter, nobilibus editus parentibus an. 751. patre præſertim Magalonenſi comite in Septimania armis ſtrenuo, in palatio Pipini regis enutritur, cui poſtea in pincernæ officio miniſtravit. Mortuo Pipino, Caroli magni obſequio adhæſit. Cum vero regem in Italica expeditione ſecutus eſſet anno 774. accidit ut Benedicti frater ipſo ſpectante in tranando fluvio ab undis tumentibus abriperetur. Mox itaque præcipitem ſe dedit inter undas, ut periclitanti ſubveniret. Verum utroque jamjam morti proximo, Benedictus voto ſeſe obſtrinxit, mundo non amplius militaturum: nec mora, Segeſtrenſe in Burgundia monaſterium annos natus viginti duos converſionis gratia petiit, ubi corpus inedia & vigiliis domans, animam oratione & piis meditationibus recreabat. Neque vero ita ſpiritualibus ſtudebat, ut temporalium curam negligeret in officio cellerarii ei demandato. Mortuo abbate, Benedictus in ejus locum electus eſt an. circiter 780. ut docent Cointius & Mabillonius, ſed e monaſterio fugit, ut in patrium ſolum rediret. Ibi erat paternum prædium ad rivulum, cui nomen Anianus, nec longe ab Arauri fluvio, quo loco Benedictus cellam exiguam juxta ſancti Saturnini eccleſiolam condidit ſibi & paucis ſociis illic in magna inopia ſolo pane & aqua victitantibus, interdum addito modico lacte, & in diebus Dominicis ac feſtis ſolemnibus pauco vino. Hic Benedictus ejuſque ſodales celeberrimi monaſterii ſancti Salvatoris fundamenta poſuerunt. Creſcente vero diſcipulorum numero, trecentos enim & amplius accivit normæ retinentiſſimos, eorum ac procerum adjutus copiis, inſignem baſilicam & ceteras ædes nobiliter erexit. Fama autem ejus ubique percrebreſcente, ad informanda per totam Galliam cœnobia evocatur. Ejus itaque diſciplina recepta fuit in Bella cella pagi Albigenſis, Cella nova pagi Toloſani, Cormarico Turonenſis, Gellonenſi cœnobio in Septimania, Miciacenſi prope Aurelianos, Senonenſi ſanctæ Colombæ, & aliis bene multis. Neque ſolo propagandæ religionis monaſticæ ſtudio fervebat, ſtrenue etiam pro fide catholica laboravit adverſus Felicianam hæreſim, obſtititque ne in Septimania ſerperet, atque ab ejus veneno multos

A etiam præſules tutatus eſt, ut teſtatur ejus vitæ ſcriptor coævus Smaragdus. Id forte in cauſa fuit, cur tum ad concilium Francofordienſe vocatus anno 794. tum Urghellum miſſus ſit a Carolo magno cum Leidrado Lugdunenſi & Neſridio Narbonenſi archiepiſcopis ubi an. 799. præſens concilio Felicianum dogma coram & ſcriptis repreſſit. A Carolo magno Ludovicoque Pio maximi factus, doniſque cumulatus innumeris, præcipuam munerum partem contulit in egenos, non minus eleemoſynis, quam cœleſtis vitæ pabulo pauperes ac monachos enutriens. Inter præcipua quæ a Carolo excepit dona, jam anno

B 787. Benedicto abbati omnem immunitatem conceſſit pro bonis acquiſitis & acquirendis monaſterio. Recens parta alio diplomate confirmavit idem imperator anno 799. Trudoinus & Salomon advocati Autſindanæ abbatiſſæ eidem dedere villam Berthomates in territorio Nemauſenſi an. circiter 800. Plurima Benedicto largitus eſt Braidingus VII. idus Febr. anni 813. Inſequenti Aiglubertus & uxor Deda dederunt pridie id. Martii anni 814. villam Granatiacar in territorio Biterrenſi. Eodem anno præceptum Caroli patris confirmavit Ludovicus IX. calend. Maii, qui plura quoque de ſuo addidit alio diplo- *Ch. 6. col. 341.*

C mate, & monachos ab omni vectigali exemit pridie calend. Maii, & quaſdam commutationes inter Benedictum & aliquot ſæculares auctoritate ſua munivit VIII. cal. Mart. an. 815. quo a regimine Anianæ in favorem Senegildi deſtitit Benedictus, non vero ab Anianæ defenſione & tuitione: in remotis enim agens ab imperatore obtinuit anno 816. id. Octobris, ut advocati monaſterii perdita quærerent, & juſta poſſeſſa ubique ſecundum legem defenderent. Poſt Caroli mortem, cui carus fuerat Benedictus, filio ejus Ludovico carior, Indæ, ubi novum ei conſtruxit monaſterium, ſex tantum millibus ab Aquiſgra-

D nenſi palatio, ubi ſedere ſolebat imperator, diſſitum, demorari coactus eſt. Itaque Anianæ, Maurimonaſterio & aliis cœnobiis ſuæ curæ demandatis abbates conſtituit, cum ipſe tot ſacris locis tanquam generalis abbas præeſſet. Hinc in ſynodo Aquiſgranenſi anno 817. data eſt ei provincia viſitandi monachorum cœnobia, & in eis commune vitæ genus inſtituendi juxta regulam ſancti Benedicti. Tot laboribus defunctus & conſumtus, ſeptuagenario major cœpit ægrotare VII. id. Febr. anni 821. in ſuo Indenſi aſceterio: e lecto vero ſuo pene mortuus ſcripſit egregias epiſtolas ad imperatorem Ludovicum, ad

E Neſridium Narbonenſem archiepiſcopum, & ad Georgium abbatem Anianenſem & ad ſuos alumnos. Has epiſtolas, ea excepta quæ ad imperatorem ſcripta eſt, quæ periiſſe creditur, noſter Mabillonius inſeruit tum ſuis annalibus ad an. 821. n. 6. 7. &c. tum ſæcul. 4. Benedict. part. 1. Animam denique efflavit an. 821. fer. 2. III. id. Febr. cum in pſalmorum recitatione impigre verſaretur. Quædam ejuſdem ſancti abbatis opuſcula de Incarnatione, de Trinitate & iteratione baptiſmi contra Felicianam impietatem, & alia typis evulgavit ex codice bibliothecæ

Digitized by Google

Colbertinæ doctiſſimus Baluzius Miſcellan. tom. A 5. pag. 1. & ſeq. Concordiam regularum ab eodem ſumma cum diligentia conditam jam ediderat Menardus noſter cum ejuſdem vita, auctore Smaragdo ejus diſcipulo. Hanc autem auctiorem multo reperies ſæcul. 4. Benedict. part. 1. pag. 192. quam apud Menardum & Bollandum. Benedictum celebrant martyrologia vetera tum Anianenſe, tum Gellonenſe III. id. Februarii, qua die ſancti memoria de toto ordine tam bene meriti recolitur.

II. Senegillus, vel ut præfert Ludovici pii diploma, Senegildus abſentis & in Maurimonaſterio conſiſtentis Benedicti geſſit vices, Anianenſiumque B præfectus gregi circiter anno 815. quo tempore Caſa nova ſive Gordanicus in Ucticenſi pago Willelmi Gellonenſis donum Anianæ confirmatur diplomate Ludovici pii dato XII. calend. Jun. imperii anno 2. exſtat ſæcul. 4. Benedict. part. 1. Vixit autem Senegildus in annum, ut fertur, 819. tametſi præter memoratum Ludovici præceptum, nulla ejus mentio occurrat in tabulis.

III. Georgius anno ſaltem 819. ſuffectus a Benedicto legitur in ejuſdem Auguſti diplomate, quo Bella cella pagi Albienſis ſuper fluvium Aquotis in honore ſancti Benedicti conſtructa C in rebus, quas Wulfarius comes Anianenſi cœnobio delegarat, eidem aſſeritur, *ut ſemper de ipſa congregatione ibidem eligerentur abbates, quamdiu ibi tales inveniri potuiſſent:* alias, ex Anianenſis congregationis grege conſtituerentur. Si a religione deficerent Bellicenſes, ab Anianenſi rectore corrigerentur: ubi regulæ vigeret ſtatus, nihil in illos auctoritatis exerceret. Annum Ludovici imperatoris VI. exhibet diploma VII. id. Mart. Inſequenti II. non. Decembr. Ludovicus Arelatenſem ſancti Martini cellam Anianenſibus indulſit & confirmavit anno 820. addita Maſſacia villa. *Georgio ſummæ in Domino beatitudinis ac* D *felicitatis abbati*, ceteriſque fratribus Anianæ degentibus præclaram Benedictus morti proximus ſcripſit epiſtolam, qua religionis curam, caritatis, & in pauperes miſericordiæ ſtudium commendat. Anno Georgius integro ſuperſtes magiſtro vixit, nam

IV. Tructeſindus electus eſt præſentibus Agobardo Lugdunenſi & Nefridio Narbonenſi archiepiſcopo, cui ſanctus Benedictus moriens ſuos commendarat alumnos. Electionem confirmavit Ludovicus imperator ſcriptis ad Anianenſes & Gellonenſes litteris, in quibus ſancti Benedicti memoriæ parentare viſus eſt, eoſdem E ſimul hortatus, ut in conſtituto a Benedicto vivendi genere perſeverarent, pollicituſque ea conditione tutelam & gratiam. Has edidit Mabillonius ad an. 822. n. 31. Ad Tructeſindi preces idem imperator diplomatibus datis XIV. & XIII. calend. Aprilis & XIX. cal. Septembr. imperii an. IX. monaſterii auxit immunitatem, bona firmavit, prædia a miſſis dominicis fiſco addicta revocavit.

V. Ermenaldus anno XVI. imperii Ludovici pii legitur in Bertilæ matronæ litteris, quibus res ſuas in Plaxano villa pagi Biterrenſis conceſſit, & an. XVII. Johannis ſacerdotis quidquid ibidem habet largientis. Anno XXII. Ludovicus privilegium de monaſterii advocato prius indultum confirmat: excuſum reperies in notis Dacherii ad Guibertum pag. 647. Aliud edidit Mabillonius ejuſdem Ludovici diploma rogatu Ermenaldi abbatis datum an. XXIV. ejus imperii Ch. IV. col. 344. indict. XV. XIV. calend. Novembr. in appendice ad vitam ſancti Benedicti Anianenſis ſæcul. 4. Benedict. part. 1. Biduo ante Ermenaldo confirmaverat Ludovicus villam Corcionatis in pago Leutevenſi, ubi poſtea fundatum eſt monaſterium ſancti Martini de Corcionate: poſtremas has litteras in appendice noſtra reperies. Quamdiu poſt annum 838. vixerit Ermenaldus haud liquet, nec magis notum quo tempore Bertenagas villæ prædia cum aliis commutarit, & granarium in pago Magalonenſi perceperit a Cognerico.

VI. Elias Ludovico imperante ab Aliardo conſecutus eſt quidquid in villa Franconica ſeu ſtagno Piperello tenebat.

VII. Arnulfus anno XIII. Caroli Calvi Poncione degentis bonorum ac jurium, in his Gordanicæ cellæ, confirmationem accepit ex tabulis; quæ & ſequenti anno Wiſtrimuri donum in villa Granario, Siſegoti aliud, & villæ de Bertenagas in territorio Magalonenſi ſuburbioque caſtri Suſtantionenſis emtionem a Rotfredo conſignant anno Caroli Calvi XXXV. Chriſti 875. Tranſlatus poſtea dicitur ad Carcaſſonenſes inſulas.

VIII. Gilmundus anno III. Odonis regis XIV. calend. Maii, Chriſti 890. Rovetum Auderici dono conſecutus eſt in pago Biterrenſi. Poſt ipſum Aniana regularibus diu caruit abbatibus.

IX. Roſtagnus I. Anianenſis, ut videtur, cœnobii monachus, Gordanicæ cellæ Anianæ appendici præfuit, antequam in Arelatenſem archiepiſcopum eligeretur, ſedis apoſtolicæ vicarius a Johanne VIII. inſtitutus, non modo Gordanicam & Crudatenſem poſſedit abbatias, ſed Anianenſem quoque cum aliis ſedi ſuæ conjunctam voluit, & tenuit ad an. 913. vitæ poſtremum, ac Manaſſi ſucceſſori morte conſignavit. Huic Anianenſibus incubanti Sigoaldus anno 2. Caroli Simplicis V. calend. Septembr. prædia contulit in villa montis Aſinarii & Lunatis poſita. Vide quæ de eo jam diximus in archiepiſcopis Arelatenſibus, tom. 1. col. 547.

X. Manaſſes Arelatenſis & ipſe archiepiſcopus, non ſolum Anianenſe monaſterium velut epiſcopii dictam appendicem, verum etiam abbatias de Gordanicis & de Crudatis devoravit, quarum obtinuit confirmationem a Ludovico Boſonis filio diplomate Viennæ dato calend. Febr. imperii anno 20. quod videſis inter inſtrumenta eccleſiæ Arelatenſis tom. 1. pag. 94. Quin & Tridentinum, Veronenſem, Mantuanum ac denique Mediolanenſem epiſcopatus ſimul cum Arelatenſi poſſedit infelix ac nefarius diſciplinæ profligator, qui regum quos affinitate contingebat abuſus potentia, ad mortem uſque graſſatus eſt, vide archiepiſcopos Arelatenſes t. 1. col. 548.

Digitized by Google

XI. Bernardus I. Geraldi Biterrenſis epiſcopus Aniana quoque poſt Manaſſem potitus eſt ab anno ſaltem 960. Lotharii regis VI. Quippe hoc anno calendis Maii alodem miniſterii Pupianenſis in villa S. Eulaliæ & Terrenciacio, ſive Vado petroſo, ſeu & Calmæ cum Arico & conjuge Richilde filioque Gaufredo commutavit. Biennio poſt Godoïnus huic dedit manſum apud Popianum x. cal. Dec. VIII. regni Lotharii.

XII. Leufredus jam abbas anno XVII. regnante Lothario commutationem fecit cum Bernardo Biterrenſi epiſcopo & Bernardo Nemauſenſi quorumdam prædiorum apud Caput ſtagni.

XIII. Rainaldus, cui Ildinus donavit eccleſias S. Martini & S. Johannis VIII. id. Octobr. an. XVIII. Lotharii regis, Ragonus eccleſiam ſancti Amantii in territorio Biterrenſi VIII. cal. Maii an. XXIV. Archimbertha vicecomitiſſa manſum in villa Paciolis IV. calend. Julii an. XXIX. Ab eadem villam de Caunas percepit Rainaldus 2. non. Junii an. I. Ludovici poſt obitum Lotharii, ab Bernardo villam Teleudo an. III. Hugonis VII. id. Novembr. Inſequenti dedit ei Pontius partem manſi in villa S. Eulaliæ pridie calend. Julii an. IV. Hugonis. Manſum alium in villa de Caunas coemit an. V. Roberti regis IV. id. Aprilis a Stephano Agathenſi epiſcopo. Hunc Johannes papa XIII. aut e ſequentibus proxime duobus hujus nominis alter privilegio remuneratus eſt, quo primo quidem Anianenſi monaſterio conceſſa confirmat, tum abbates excludit extraneos ſimoniaca labe protruſos. Deinde liberam abbatis & monachorum ordinationem largitur, poſtea pœnitentes admittendi ſolvendique abbati facit licentiam. Ad hæc interdicti generalis tempore Anianenſibus vult eſſe licitum divina celebrare officia. Denique ſepulturarum ac donationum cavet libertati, ſed hoc multarum ſubinde litium fuit ſeminarium. Ejuſdem ſtili ac tenoris ſunt bullæ Nicolai II. Alexandri II. Urbani II. Paſchalis II. Innocentii II. Eugenii III. Anaſtaſii IV. & Adriani IV. eidem monaſterio conceſſæ.

Ch. V. col 345.

XIV. Hugo I. Johannis item ſummi pontificis donatus litteris apud Sammarthanos forte Johannis XVII. aut XVIII. elucidandæ enim rei nihil faciunt codices mſſ.

XV. Salvator Roberto rege præfuit. Huic Fredolus Anicienſis epiſcopus Camajagas & alia plura donaſſe legitur IV. non. Maii regnante Roberto rege. Idem eſſe videtur, ac Salvatus qui ſubſcripſit chartæ electionis Judithæ abbatiſſæ Cariloci factæ die 20. Novembr. anni 1025. indict. VIII.

Ch. VII. col. 347.

XVI. Pontius I. regnantibus Roberto & Henrico regibus ſedit. Fredoli epiſcopi ſuaſu prædiorum limites cum Gaufredo Gellonenſium abbate deſinivit, & apud gurgitem nigrum Erauri pontem communibus impenſis impoſuit, ut diximus in Gaufredo. Huic Raimundus de valle Auchenſi eccleſiam ſancti Jacobi donavit x. calend. Septembr. an. 1036. Leutardus largitus eſt alodem ſuum in villa Columbarias in pago Biterrenſi ad illuminandum altare ſancti Salvatoris III. id. Septembr. an. 1039. Willelmus Garnerius vendidit ei alodem ſuum in eadem villa III. id. Febr. an. 29. regnante Henrico, Chriſti 1059. Petrum Lantardi filium offerente patre cum prædiis apud villam Retenſem poſitis Poncius ſuſcepit ad monachandum. Varia a variis regnante Henrico rege excepit, ab Emenone manſum in vicaria Anduſenſi, alium ibidem a Baldoino Gausfredi, Bramundus ei guerpivit omnem interpellationem, quam eis faciebat de quibuſdam manſionibus, Willelmus filius Ermengardæ de Duabus virginibus guerpivit ei baſtidam de podio alto. Dedit ipſe Pontius cum monachis Amalrico de Clareto manſum in villa Reveto. Eccleſiam S. Saturnini de Interaquis dono Gazfredi de Carnuto, Petri & Guifredi filiorum Raimundi excepit. Germundus pergens in Hiſpaniam largitus manſum de Bernardo de la Lauda, Pontius Bonuſpas medietatem alodis de villa Columbarias. Cum Ænea de Frontiniano pepigit Pontius de piſcatoriis. Denique a Nicolao papa II. an. 1061. privilegium obtinuit Johannis deceſſoris diplomati ſimile, quo jura, bona, immunitas, eccleſiæ, cellæ firmantur, addita facultate monachos ad quem mallet epiſcopum mittendi ſacris ordinibus initiandos. Ad V. calend. Febr. notatur in necrologio Lirinenſi.

XVII. Emmeno Gellonenſis primum aſceta, tum cellæ ſancti Petri de Salva præpoſitus, demum Anianenſis abbas, peracris vir ingenii, in revocandis ac tutandis juribus, in fulcienda ſanctiore norma totus fuit. Ejus temporibus Gellonenſes ab exordio Anianæ ſubjecti, Anianenſi abbati obedientiam detrectarunt, quo inconſulto aſſumere ſibi abbates licere contenderunt. Adverſus rebelles Emmeno ad Alexandrum papam II. provocavit, qui anno pontificatus IV. Chriſti 1066. indict. IV. decrevit, ut ordinatio & diſpoſitio illius cellæ in manu abbatis & congregationis Anianenſis conſiſteret : ſed Gellonenſibus nequaquam obtemperantibus, ad Gregorium VII. iterum confugiendum fuit, qui intactam videtur cauſam reliquiſſe. Plura quoque Emmeno a diverſis dona accepit, quæ in tabulis Anianenſibus recenſentur regnante Philippo. Donatam jam Pontio deceſſori eccleſiam S. Saturnini Emmenoni confirmarunt Aldebertus Mimatenſis epiſcopus, aliique qui donationem priorem jam fecerant an. 1075. IV. id. Jul. Willelmus Pontii largitus ei eſt eccleſiam S. Mariæ de Stagno IV. id. Febr. an. 1076. Signatur in necrologiis S. Egidii & Gellonenſi ad XIV. cal. Maii.

XVIII. Petrus I. de Sauve memoratur in tabulis an. 1094. quo Petrus Raimundus dedit ei manſum de Cumbas. Inſequenti latam jam ab Alexandro II. ſententiam in abbatem Anianenſem, qui Magalonenſes excommunicatos ſuſcipiebat, Anianenſiumque ordinationes aliunde quam ab epiſcopo Magalonenſi petebat, confirmavit & renovavit Urbanus II. in concilio Claromontano an. 1095. ubi caſſato & abraſo in bullis præcedentibus memorato privilegio, Petrum coegit in medio concilio ad obedientiam

Baluz. Miſcell. t. 7. pag. 70.

Gothofrido

Gothofrido epiſcopo de ordinationibus, & conſecrationibus, & judiciis præſtandam. Petrus de Giniaco donavit ei medietatem S. Petri de Giniaco VII. id. Aprilis an. 1096. Eodem Willelmus Arnaldi de Biterris quoſdam manſos largitus eſt. Excepit Petrus XVIII. calend. Maii anni 1097. caſtrum & villam de Salviano a Raimundo Matfredi de Salviano, moxque fidei obſequium. Arnaldus Biterrenſis epiſcopus eidem eo quoque anno dedit eccleſiam ſancti Petri de Giniaco, quæ poſtea prioratus Anianæ ſubjectus evaſit. Exſtat Urbani II. papæ bulla deceſſorum Johannis, Nicolai & Alexandri privilegiis ſimillima, qua monaſterium Anianenſe Petro abbate petente ſub pontificia poteſtate poſuit XVIII. cal. Maii an. 1099. pontificatus an. 12. Mirum ſane tam cito ab eodem pontifice conceſſum quod triennio ante detraxerat. Idem præſtitit anno ſequenti Paſchalis II. bulla data Laterani V. id. Aprilis indict. VIII. an. 1100. pontificatus 1. Eodem Berengarius de Vallauques donavit ei manſum de Roveria, & Guillelmus Gerardi de Monteabono vineam cum filio Geraldo. Aldiardis an. 1103. conceſſit ei medietatem honoris quem habebat in eccleſia S. Petri de Giniaco. Altero Petrum abbatem dignatus eſt diplomate Paſchalis II. dato Laterani VIII. id. Maii anno 1106. quo ab epiſcoporum vexationibus Anianenſes protegit. Fulcrannus de Nebiano reddidit Petro decimam alodis de S. Baudilio an. 1109. Inſequenti Fredolus de Moreze donavit ei aliam medietatem pro 150. ſolid. Melg. X. cal. Maii anno 1110. Mota jam a longo tempore inter Anianenſes & Caſadenſes monachos ſuper eccleſia B. Mariæ de Gordanicis controverſia, quam per arbitros definierat & terminaverat menſe Julio an. 1107. Paſchalis II. nondum finierat an. 1113. ut conſtat ex bulla ejuſdem pontificis ad Petrum data II. id. Apr. pontificatus an. XIV. qua monaſterio Anianenſi eamdem cellam poſt latum a ſe judicium confirmat. Neque ſic tamen conquieverunt Caſadenſes, quos iterum atque tertio de jure quod ſibi vindicabant, cella Anianenſibus aſſerta, depulit Paſchalis altera bulla data Petro V. cal. Decembr. pontificatus anno XVI. hic eſt 1114. quo Bertrandus Lautardi & uxor Senegundis dederunt ei pro Bertrando & Segunde monachandis decimam in parochia ſancti Johannis Baptiſtæ de Aniana. Poncius de Cornu & uxor Bonaſos Petro reddiderunt eodem anno decimam in terminio ſancti Amantii de Teuleto. Alias donationes mitto ejuſdem temporibus Anianenſi monaſterio factas, ut pote nulla temporis nota donatas.

Ch. V. col. 297. Ch. VI. col. 298.

XIX. Poncius II. anno 1115. jam electus docente Garſindis inſtrumento, quæ eodem an. confirmavit donum, quod ipſa & Petrus Raimundus maritus prius fecerant, ea lege, ut idem pro ſe ipſa defuncta ac pro defuncto monacho præſtaretur. Ejuſdem fit mentio in tabulis XII. calend. Aprilis an. 1116. Petrus Berengarius Poncio ſuadente commutationem fecit an. 1117. cum Petro Richardi de Montepetroſo. Guillelmus Aſſalitus de Popiano ſolvit ei honorem beatæ Mariæ de Stagno an. 1119. quo repreſſa tandem Arelatenſium archiepiſcoporum & Caſadenſium monachorum cellam de Gordanicis ſibi vindicantium pervicacia in concilio Toloſano, in quo diuturnis jurgiis finem impoſuit Callixtus II. cellamque Anianenſibus confirmavit bulla data Toloſæ idibus Julii pontificatus anno 1.

Spicileg. tom. 6. p. 25.

XX. Petrus II. Raimundi de Calz filius Viernæ excepit a Fredola an. 1120. manſum in villa Pabeirani in præſentia Petri Leutevenſis epiſcopi. Poncius de Mota largitus eſt ei alodem in parochia ſancti Martini de Carcares an. 1121. Sancia manſum in parochia ſancti Juliani de Antonegues an. 1122. Eliziarius de Caſtriis & Engelrada uxor dederunt ei caſtrum Salvianum, & hominium præſtiterunt XIV. cal. Novembr. an. 1123. Aliquot ante diebus jam confirmaverant eccleſiam ſancti Baudilii monaſterio Anianenſi prius conceſſam a Gaucelino Arnaldi Engelradæ avo & aliis. Quædam donavit Petrus Stephano Pabeirani anno 1126. Honorius II. bulla ad Petrum directa VIII. id. Aprilis anni 1127. ſtatuit ut eis a Caſadenſibus reddantur monumenta eccleſiæ de Gordanicis, ab iiſque 500. ſolid. Melgor. pro damnorum reſtauratione ſolvantur. Ejuſdem pontificis pulſatus litteris Petrus ad Galterum Magalonenſem epiſcopum ſe contulit, ubi ventilatis ultro citroque rationibus, debitam antiſtiti promiſit obedientiam, nonnullis ceſſit eccleſiis, aliaſque recepit, in quibus debitos epiſcopo cenſus perſoluturum ſpopondit. Raimundus Guillelmi de Montepetroſo dimiſit ei alodem in parochia S. Martini XV. calend. Maii an. 1129. Inſequenti Innocentius II. apud Clarummontem poſitus, eidem litteras per manum Amici diaconi cardinalis direxit ſcriptas ad Raimundum Magalonenſem epiſcopum, Bermundum Biterrenſem, P. Leutevenſem, Johannem Nemauſenſem & R. Agathenſem electum, ut quoſdam milites eorum parochianos, Poncium nempe Agonenſem, Raimundum Puniacenſem, Olivarium Melgorienſem, Petrum Raimundi Malaura, &c. qui hominem Anianæ a nundinis redeuntem miſerabiliter interfecerant, communione privarent. Idem pontifex rogatu Petri confirmavit quidquid Raimundus Uceticenſis epiſcopus Gordanicenſi cœnobio donaverat, & poſſeſſiones monaſterii Anianenſis bulla data III. calend. Decembr. an. 1130. Maria uxor Bernardi Raimundi de Maregulo & liberi abbati noſtro donaverunt an. 1131. quidquid habebant in manſo de Monte Aſinario. Petrus an. 1132. excepit hominium Petri Raimundi, Guiraudi & Arnaldi de la Laveneira pro caſtro de Salviano. Berengarius de Ravath largitus eſt ei an. 1133. honorem in parochia de Seſtairanegues. Dedit ipſe Stephano de Pabeirano *miniſtraliam* in quibuſdam villis. Bertrannus de Margons plura ei largitus legitur an. 1137. Querelam habuit Petrus cum Petro Raimundi ſuper eccleſia S. Mariæ de valle Croſa, quæ R. Magalonenſis epiſcopi arbitrio terminata eſt anno 1138. Domum emit in villa

Ch. XVIII. col. 355.

Aniana pro 400. ſolid. Melgor. eodem anno. Sedebat adhuc 1140. quo nonnulla ei donata leguntur in tabulis Anianenſibus.

XXI. Guillelmus I. filius Belliardis quam dura pertulit a Bermundo Biterrenſi epiſcopo, docente Petri venerabilis ad Aimericum cardinalem epiſtola, tam ſæpe recreatus eſt Eugenii III. apoſtolicis reſcriptis, qui bulla data Viterbii III. id. Novembr. an. 1146. monaſterii jura poſſeſſioneſque firmavit, donationeſque Raimundi Uceticenſis Gordanicæ factas cellæ confirmavit. Petrus Ricaudi de Pojeto & Veziana uxor Guillelmo tradiderunt terram de la Lauſa an. 1149. Inſequenti Raimundus de Monteabono & filii hortum, viridarium, campum, & boſcum an. 1150. Eodem Guillelmus donavit Stephano de Gurgite nigro quaſdam domos ea lege, ut Stephanus dare teneretur quotannis decem ſolidos auri Melgor. coco ad refectionem propter D. Petrum de Calz olim abbatem. Anno 1151. excepit hominium Raimundi Sicaudi pro uno manſo, necnon Agnetis filiæ Engelradæ pro caſtro de Salviano. Guillelmus & Poncius Arnaldi fratres eidem juraverunt fidem menſe Julio an. 1153. Apoſtolicæ tuitionis patrocinium quæſiturus Romam cum monachis aliquot perrexit, depoſitiſque in Eugenii ſinu querelis, ab eo litteras detulit ad Raimundum Magalonenſem Biterrenſemque Bermundum epiſcopos monachis infeſtos, ut vexationibus ponerent modum, & militum nefarios auſus cohiberent. Eidem pontifex eccleſiam S. Salvatoris de Rubo Arelatenſis præſulis aliorumque ab apoſtolica ſede delegatorum ſententia Anianæ tributam confirmavit. Bullas denique ab Anaſtaſio IV. XV. calendas Decembris & Adriano item IV. II. id. ejuſdem menſis anno 1154. obtinuit ejuſdem tenoris ac bulla Eugenii III. de qua ſupra.

Biblioth. Cluniac. p. 624.

XXII. Petrus III. quædam acquiſivit anno 1155. ab Ermeſinde filia Raimundi de Celca. Guillelmum Arnaldi de Biterris pro caſtro de Salviano ſuſcepit in fidem anno 1158. Pontificiis & ipſe munitus eſt litteris Adriani IV. qui confirmavit initam ab Adelberto Nemauſenſi epiſcopo tranſactionem inter Petrum abbatem Anianenſem Bertrandumque priorem de Gordanicis ex una parte, & Raimundum Uceticenſem epiſcopum ex altera de 14. eccleſiis, quas utraque pars ſibi vindicabat. Alexander quoque III. monaſterii privilegia nundinaſque quotannis Anianæ celebratas in integrum ſervavit, diris in illos intentatis, qui mercatoribus inſtitoribuſve nocerent.

XXIII. Gaucelinus Raimundus de Montepetroſo gente nobili ortus in vicinio Anianæ, reperitur abbas an. 1161. quo quædam donaſſe legitur in chartis Anianenſibus. Aſſumtus inde ad infulas Leutevenſes, ab Alexandro pontifice ſedis utriuſque tenendæ licentiam accepit: verum mutato conſilio, monaſterii curam in alium tranſmiſit.

XXIV. Raimundus I. Guillelmi e nobili Monſpelienſium toparcharum ſanguine ſatus, filius Guillelmi & Sibillæ, e monacho Cluniacenſi factus abbas Anianenſis jam præerat anno 1162. quo Raimundi de Calmis excepit hominium pro eo omni quod habebat in caſtello de a Podioabono. [a] Anno 1162. Alexander III. ſummus pontifex Raimundo abbati & monachis Anianenſibus monaſterium Liviniacenſe ab Arnaldo epiſcopo quondam donatum confirmavit bulla data apud Montempeſſulanum III. non. Maii, quam in fine paginæ legeſis. Biennio poſt an. ſcilicet 1164. Bertrandus de Monteabono clientelam ei profeſſus eſt. Inſequenti Bertrannus de Popiano & Raimundus Atfredi ſolverunt ei medietatem manſi de Cabrares. Quaſdam decimas recuperavit anno 1166. Petrus Raimundi de Lavenaria Raimundo recognovit caſtellum de Salviano anno 1169. Eodem Magalonenſium pulſatus querelis, Genuenſes ut a Gallicarum orarum infeſtatione ceſſarent litteris admonuit. Pejora quotidie patrantes Anagniam profectus ad Alexandrum coram accuſavit. Apoſtolicis inde litteris nihilo magis illi morem geſſere, non ſecus ac dæmones, ac maris harpyiæ nec immerito vocitati. Huic Raimundus Petri de Agantico donavit decimas parochiæ de Giniaco an. 1170. In Anecd. D. Martenne tom. I. col. 558. legitur Alexander Anianenſis abbas ſubſcriptus chartæ Rodulfi Leodienſis epiſcopi pro monaſterio S. Trudonis an. 1171. ſed error eſt manifeſtus: nullus enim Anianenſis abbas Alexander nec in tabulis nec alibi reperitur, ſed legendus Amanienſis in diœceſi Leodienſi, quo tempore notatur abbas in nova editione operum Miræi pag. 1175 Anno 1173. talis inita eſt inter Bernardum Biterrenſem epiſcopum & Raimundum abbatem omnium præteritarum querelarum compoſitio; Bernardus epiſcopus confirmavit abbati omnes eccleſias in Biterrenſi diœceſi ſitas, exceptis ſynodis, albergis, & juſtitiis, & donavit eccleſiam S. Petri de Nizatio; abbas vero alia quædam ei rependit in inſtrumento annotata. Anno 1174. Albertus de Salva vendidit Raimundo quidquid habebat in manſo de Pojol. Circa illud tempus cum Poncio archiepiſcopo Narbonenſi arbitri electi Raimundus & Johannes Magalonenſis epiſcopus ad chriſtianam revocaverunt concordiam Guillelmum

[a] Alexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Raimundo Willelmi abbati & fratribus Anianenſis monaſterii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis poſtulantium deſideriis facilem nos convenit impertire conſenſum. Vota, quæ a rationis tramite non diſcordant, opere ſunt proſequente complenda. Eapropter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, monaſterium Liviniacenſe cum omnibus pertinentiis ſuis ex dono bonæ memoriæ Arnaldi quondam Ruthenenſis epiſcopi eidem monaſterio veſtro piæ devotionis intuitu oblatum, ſicut in ſcripto exinde facto continetur, devotioni veſtræ auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Volumus etiam ut ſi aliqui ejuſdem Liviniacenſis monaſterii bona rapere præſumpſerint, vel furari, aut fratres vel converſos inibi ad Dei ſervitium deputatos graviter offendere attentaverint, niſi commoniti reſipuerint, excommunicationis ſint vinculo innodati. Sepulturam quoque in prædicto Liviniacenſi monaſterio liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Statuimus ergo ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum apud Montempeſſulanum tertio nonas Maii. *Ex archivo Altobracenſis præpoſituræ* Domerie *in diœc. Ruthen.*

Digitized by Google

Monſpelii & comitem Toloſanum. Præſens adfuit A teſtamento Guidonis Guerregiati anno 1177. Inſequenti Guillelmi nepotis ſui nomine, cujus gerebat adminiſtrationem, quædam conceſſiſſe legitur menſe Auguſto Goffrido inauratori in tabulis Monſpelienſibus. Adſtitit anno 1179. pridie idus Martii probationi teſtamenti Guillelmi Monſpelienſis. Bertrandus Raimundi & Arnaldus de Mariojols fratres tradiderunt ei honorem, quem habebant in parochia S. Sebaſtiani anno 1181. Eodem excepit hominium a toparchis de Mariojols & de Podioabono. Quaſdam eccleſias cum Johanne Magalonenſi epiſcopo permutavit an. 1182. Bernardus Raimundi B & Arnaldus de Mariojols eidem oppignerarunt quidquid ibi habebant pro 100. ſolid. Melgor. calend. Aprilis anni 1183. Eodem Garſendis uxor Guillelmi de Maderiis dimiſit Raimundo quidquid pater ſuus habuerat in Podioabono & in decimis de Camajacas. Acquiſivit an. 1187. menſe Maio ab aliis quidquid apud Podium abonum habebant. Latam ab arbitris inter monaſterium Anianenſe & Petrum abbatem S. Rufi ſententiam de Seta in diœceſi Agathenſi eodem anno menſe Junio approbavit. Occurrit adhuc calendis Julii 1187. in donatione facta a Raimundo Atone de Muroveteri. Denique Gaucelino Leutevenſi epiſcopo VII. id. Julii hujus C anni defuncto ſucceſſit Raimundus, ut diximus.

XXV. Ademarus filius Galburgis cum Aimerico abbate Leutevenſi jam recenſetur in venditione facta an. 1187. menſe Martio. Petrus Raimundi de Lavinaria recognovit in manu Ademari VI. id. Jan. an. 1188. jus quod habebat monaſterium Anianenſe in caſtro Salviano. Idem præſtitit Eliſiarius XIV. calend. Aug. an. 1190. Quædam infirmorum in gratiam apud Caprariciam comparaſſe dicitur an. 1193. Teſtis adhuc in venditione facta monaſterio menſe Octobri an. 1195. reperitur cum Aimerico abbate D Leutevenſi.

Charta XXVIII. col. 199. XXVI. Gaucelinus ex cellerario abbas priſtinum munus non dimiſit, precum ac ſuffragiorum communionem ſanxit cum Poncio Francarum vallium abbate ceteriſque monachis pridie calendas Martii anni 1201. quibus & eccleſiam S. Salvatoris de Pinu cum appendicibus dimiſit. Anno 1202. urgentibus bellis, aliiſque multis intervenientibus impedimentis, quia monaſterium feneratitiorum debitorum mole prægravatum erat, Guillelmo domino Montiſpeſſulani filio quondam Mathildis duciſſæ medietatem totius pulmenti, & uſatici maris, & ſtagni, & E terræ, & inſulæ Vacheriæ, & nemoris, & venationis, laudimiorum, & albergorum, quam monaſterium Anianenſe percipiebat, in ſtagno maris, & manegueriis, vel uſaticis in tota parochia, & decimaria S. Pauli de Frontiniano, &c. vendidit Gaucelinus XIV. calend. Jul. ea lege, ut pars quæ jure acapiti concedebatur, ſemper remaneret indiviſa cum parte monaſterii. Data quatuor millia ſolidorum Melgorienſium pro pretio, & abbati præſtitum a comite hominium, & jurata fidelitas. Hanc autem nobiliſſimi prædii diſtractionem, quæ ſub annuo cenſu 30. piſcium luporum, ſive mugilum pro beneficiario munere pacta erat, Maria Aragoniæ regina Guillelmi filia reſcidit, priſcumque jus monaſterio ſanum & integrum reſtituit teſtamento anno 1213. condito. Gaucelino autem Adailicia Guillelmi Rotgerii conjux annuente marito quidquid juris obtinebat in molendinis Erauri impoſitis dimiſit an. 1203. quo enatas cum Aimerico de Claromonte lites apud Canetum ſedavit. Eodem quoque anno Gaucelinus ut prior Gordanicenſis quaſdam permutavit eccleſias cum Guillelmo Uceticenſi epiſcopo, & conſenſit fundationi carthuſiæ Vallis bonæ. Cum Guillelmo Biterrenſi epiſcopo pro quibuſdam decimis & eccleſiis pepigit eodem anno. Gaucelino denique reſtituit anno 1204. Poncius de Vallauques quidquid parentes ejus in eccleſia de Valleretenſi rapuerant. Ch. XI col. 302. Ch. XI. col. 303.

XXVII. Amianus occurrit apud Andochum catalogo epiſcoporum Biterrenſium pag. 75. Huic anno 1204. tradidiſſe legitur Guillelmus Biterrenſis feudum a Poncio de Ceiras acquiſitum.

XXVIII. Bernardus II. de Viridifolio jam ſedebat an. 1205. ut colligitur ex inſtrumento recognitionis menſe Julio hujus anni factæ. Conceſſit biennio poſt quoſdam honores apud Giniacum pro 3000. ſolid. Melgor. an. 1207. Tradidit eleemoſynæ monaſterii tres manſos in parochia S. Marcelli de Adelhano anno 1208. Excepit hominium Bernardi de Beziers filii Adalaiciæ pro caſtro de Salviano anno 1209. Litem habuit cum Petro Benedicti abbate Francarum vallium pro eccleſia S. Salvatoris de Pinu, quæ ab Hugone Regenſi epiſcopo ſedis apoſtolicæ delegato hoc anno ſedata eſt. Bernardus de Calmis & G. de Podioabono hominium ei præſtitere pro caſtro de Podioabono menſe Januario anni 1211. Idem præſtitit Raimundus de S. Mauricio. Petrus Guillelmi ejuſque filii eodem anno Bernardo abbati fidem jurarunt pro villa ſancti Sebaſtiani de Mariojols. Simile recepit hominium a Petro Raimundi & aliis pro caſtro de Montepetroſo anno 1212. Ermengardis recognovit ei an. 1213. quidquid habebat in villa ſancti Sebaſtiani de Mariojols. Ripæ altæ molendini medietatem eodem anno comparavit a Raimundo de Turre, & hominium excepit a Petro de Bruciis. Aliam ripæ altæ molendini medietatem acquiſivit anno 1214. R. de Podioabono & Bernardus Berardi fidem ei ſpoponderunt anno 1215. pro nonnullis prædiis a monaſterio dependentibus. Idem præſtitit eodem anno R. de Rocafolio pro villa S. Salvatoris. Prædia quædam ad S. Sebaſtianum de Mariojols & ſanctum Silveſtrum de Bruciis emit anno 1216. quo Raimundus de Bruciis quæ ſua ibi eſſe contenderat dimiſit & guirpivit. Ermeſendis tres villas in territorio ſancti Marcelli de Abellaſio largitur Bernardo, quem ſingulis annis generalem conventum, capitulum generale vocabant, celebraſſe volunt ad anni 1218. pridie idus Julias, quibus ex mſ. codice e vivis ſublatus eſt.

Digitized by Google

XXIX. Guillelmus II. de Abriniaco mox ſubſtitutus Bernardum Magalonenſem epiſcopum adiit, a quo poſt confirmationem proximæ ſynodo ut adeſſet commonitus cum recuſaret, querelas ad Honorium papam detulit Bernardus. Delegati a pontifice anno 1221. archidiaconus & præcentor Agathenſis Guillelmum ad ſynodales conventus adegere. Recenſetur in inſtrumento anni 1225. Biennio poſt Johanni de Montlaur Magalonenſis eccleſiæ præpoſito Guillelmus anno 1227. prædia dimiſit apud Villamnovam, Maurinum, & Coquonem, acceptis viciſſim a præpoſito, quæ apud Podiumabonum Magalonenſium Clericorum eſſe videbantur. An. 1230. conciliante Petro Narbonenſi archiepiſcopo pacem cum Bernardo Biterrenſi epiſcopo de capellis, & Anianenſium eccleſiis, & earum cenſibus antiſtiti ſolvendis reformavit: quod pactum Anianenſes Petro IV. abbate denuo firmarunt. Prædia quoque nonnulla comparavit probantibus monachis, quos ad triginta litteris inde confectis ſubſcripſiſſe legimus. Vixit autem Guillelmus, ut volunt, ad annum 1232.

Catel. part. 1. pag. 321.

XXX. Guillelmus III. de Vallauques genere nobilis Raimundi Biterrenſis epiſcopi germanus, aut ſaltem conſanguineus, occurrit in inſtrumento venditionis factæ an. 1232. Recipit hominium Guillelmi Martini vicarii S. Amantii de Teuleto XV. cal. Febr. an. 1233. Laudavit quoddam acapitum datum monaſterio a Raimundo de Rocavetula anno 1235. Ob inſtitutam precem annuam ad III. non. Novemb. ſignatur in necrologio.

XXXI. Guillelmus IV. de Parme abbas Anianæ & papæ capellanus arbiter electus fuit an. 1246. inter Guillelmum Narbonenſem & Udalgerium Electenſem electos. Memoratur in charta ceſſionis vicecomitatus Biterrenſis VII. id. Aprilis 1247.

XXXII. Petrus IV. de Salvenatalium & ipſe ſplendore clariſſimus Anianenſe pedum tenebat an. 1250. menſe Januario, ut colligitur ex inſtrumento viſitationis abbatiæ S. Petri de Salva diœceſis Nemauſenſis, factæ a Guillelmo de Duabus virginibus abbate S. Guillelmi de Deſerto: inter Salvenſes enim monachos recenſetur Poncius de Salve frater domini abbatis Anianenſis. Innocentius IV. bulla data Aſſiſii idibus Junii anno 1253. Petro facultatem impertit Anianenſes monachos diſpenſandi ab exſequendis ſtatutis, quæ ad reformationem deceſſor ſuus Gregorius ſanxerat. Eodem anno ſacriſtæ Magalonenſi mandavit idem pontifex, ut miniſtros regis, qui monaſterii Anianenſis juriſdictionem uſurpabant, compeſceret. An. 1256. pepigit Petrus cum Bernardo Andrea de Comajacis. Condita an. 1260. IV. cal. Julii a Raimundo de Vallauques Biterrenſi epiſcopo aliiſque quatuor arbitris, lectaque III. id. Mart. inſequentis in capitulo Anianenſi reformationis capita teſtantur quot & quantis Aniana tunc premeretur malis in capite & in membris. Quamdam fecit permutationem Petrus VI. id. Septembris 1262. cum infirmario. Lites cum Petro & Aimerico de Claromonte ob juriſdictionem caſtri de Giniaco natas ſedavit an. 1263. Alias anno ſequenti cum Raimundo epiſcopo Leutevenſi, & cum Agathenſi epiſcopo anno 1265. compeſcuit. Unam terræ peciam Berengario Saurelli divendidit an. 1268. Orta cum ſuis diſſidia compoſuit anno 1269. & ſequenti dum generalia teneret comitia, 50. in monachos & fratres recepit, ſpe facta quatuor aliorum intra quatuor annos admittendorum. Eodem anno regi Francorum fidei ſacramentum dixit pro Giniaco, &c. Fundationem ab Alberto de Salve, tam pro ſe, quam pro abbate Petro factam confirmavit in capitulo Petrus abbas III. calendas Aprilis anno 1280. quem III. non. Octobris humanis rebus exemtum diſcimus ex inſtrumentis agitatæ in curia Romana litis inter fratrem Johannem de Salve camerarium & Raimundum de Serinhaco priorem de Salviano, in defuncti abbatis ſucceſſores a monachis duas in factiones ſciſſis electos III. non. Decembris ejuſdem anni: utrumque autem cauſa cecidiſſe liquet, nam

XXXIII. Raimundus II. Delmas obtinebat an. 1281. quo exeunte celeri occumbens fato, vivere ſimul & regere deſiit. Id docet ſepulcralis Raimundi lapis e ruderibus non ita pridem elatus cum hoc lemmate. *Hic jacet Raimundus Delmas an. MCCLXXXI.* Sunt qui Raimundum de Serinhaco ſufficiunt ad annum 1282. & Johannem de Salve inde ad annum 1285. quibus freti argumentis me latet: feruntur tamen ambo cum abbatis ſchemate in S. Benedicti ſacello tumulati, forte quia uterque a monachis electus fuerat, ut diximus: de utroque tamen totum per id tempus altum in tabulis ſilentium.

XXXIV. Poncius III. de Canillac Raimundi cardinalis patruus. Hujus temporibus arbitri a Jacobo Majoricarum rege, & abbate Anianenſi, prioreque S. Amantii anno 1285. electi juriſdictionem in Cellanova monaſterio Anianenſi aſſeruerunt, aliaque viginti capitibus contenta definierunt apud Montempeſſulanum IV. cal. Jun. an. 1286. Laudavit Poncius an. 1287. fundationem factam unius lampadis quibuſdam feſtis accendendæ in eccleſia S. Salvatoris. Cum Berengario Magalonenſi epiſcopo factam laudavit definitionem parochiarum S. Stephani de Volio, & S. Saturnini de Vallauqueſio XIII. cal. Nov. an. 1288. Comes Ruthenenſis Poncio hominium eodem anno exhibuit ut heres Raimundi de Rocafolio avi ſui. Laudavit quamdam fundationem an. 1289. Cum ſyndicis univerſitatis villæ Anianæ habuit litem, quæ mediis arbitris finita eſt pridie cal. Julii an. 1293. Efflanti animam Gaucelino Magalonenſi epiſcopo die XI. Mart. 1304. adſtitit. Capitulum generale habuit an. 1310. in quo ea ſtatuit decreta, quæ temporibus illis accommodata, veram nihilominus ſpirant pietatem. Pepigit an. 1311. cum Michaële de Piano pro juriſdictione manſi de Alauſa in parochia de Violo. Ingenti ſuorum deſiderio occidit magni nominis abbas Poncius, *bonæ & felicis recordationis* in tabulis vocitatus.

XXXV. Guido de Canillac Anianæ came-

Digitized by Google

rarius germanum excepit, ſi Gariello fides, an. A 1312. Regi hominium præſtitit ultima Aprilis an. 1317. Bernardus de Goſono ejus procurator laudavit quamdam venditionem pridie nonas Martii an. 1319. Nonnulla ipſe dedit ad emphyteoſim die 23. Oct. an. 1323. Pitanciariæ officium corraſariæ adjunxit anno 1325. In comitiis generalibus ordinis S. Benedicti Narbonenſis provinciæ definitorem egit in S. Tiberii aſceterio an. 1329. Occurrit adhuc in tabulis anno 1330. & apud Gariellum anno 1332. De eo necrologium ad v. non. Mart. hoc refert. *Obitus D. Guidonis de Canillaco olim abbatis Anianæ, pro quo debet eccleſia de Villanova XXV. ſolidos,* B *& conventus debet habere verutum, & mandatum trium denariorum.*

XXXVI. Guillelmus V. de Landorre Anianæ jam occurrit abbas anno 1335. in inſtrumento capituli. Conſenſit an. 1337. unioni factæ prioratus de Coreonaſſis cum cameraria. Una cum Arnaldo Magalonenſi epiſcopo eccleſiam S. Crucis Cellanovenſem plurimis auxit beneficiis an. 1339. Conſtituit an. 1341. procuratorem, qui Bernardum de Oratorio clericum ad eccleſiam B. Mariæ de Ortolis vacantem præſentaret Aimerico Gerardi Nemauſenſi epiſcopo. Ratam habuit die 25. Martii an. 1342. tranſactionem C inter priorem du Roſier & parochum S. Johannis de Balmes. Procuratorem generalem in omnibus cauſis ſuis inſtituit die 14. Januarii 1344. Præfuit in annum 1349. quo Biterrenſium electus eſt antiſtes, forte dominatus ob brevitatem a Sammarthanis prætermiſſus. Antequam Biterras migraret, miſſalem librum prægrandem ſanctorum continentem hiſtorias, & gentilitiis Landoriorum ſcutis inſignitum Anianæ contulit, ſignatus in necrologio ad diem 29. Maii. Capellam ſancti Michaëlis in eccleſia Anianenſi inſtituit ſub onere triginta ſolidorum pro ipſius anniverſario. D

XXXVII. Poncius IV. de Canillaco ſuperiorum nepos, filius Guillelmi ex ſorore Bertrandi de Deucio cardinalis, germanus autem Raimundi item cardinalis, & Petri Magalonenſis epiſcopi, pari monachorum voto Guillelmo ſubrogatus an. 1349. componendis rebus & firmandis abbatiæ dominiis multam navavit operam. Procuratores eodem anno conſtituit. Cum Anianæ civibus de conſulatu, cenſibus, & monaſterio debitis obſequiis tranſegit an. 1355. clientelares vero nobiles occaſione bellorum contumaces ad debitæ fidei ſacramenta revocavit. Ab adminiſtris regis monaſterii jura violantibus ad ipſum regem appellavit an. 1356. Obiit anno IX. E Innocentii papæ VI. 1361. a quo ſuffectus eſt

XXXVIII. Johannes I. de Gaſcq urbe Manuaſca in Provincia oriundus, prior de Canonica in diœceſi Mimatenſi. Erecti ab Urbano V. apud Montempeſſulanum cœnobii S. Germani bullas publicavit. Anno 1365. die 19. Sept. pontificatus Urbani V. an. III. Raimundus de Canillac epiſcopus Præneſtinus procuratores ſuos creavit venerabilem in Chriſto patrem D. Johannem abbatem monaſterii Anianæ Magalonenſis diœceſis, & Petrum de Molins officialem Magalonenſem, ad emendos & acquirendos quoſcumque cenſus &c. Rexit Johannes ad annum 1367. quo Nemauſenſium renuntiatur antiſtes. Hujus meminit necrologium ad XIV. cal. Sept. *Obitus D. Johannis Gaſconis Nemauſenſis epiſcopi, quondam abbatis Anianenſis.*

XXXIX. Bernardus III. de Caſtelnau diœceſis Agathenſis, Urbani V. agnatus, in locum Johannis a ſummo pontifice ſubrogatus ſedebat anno 1367. Johannes enim epiſcopus Nemauſenſis, & Poncius de Garda prior S. Firmini de Montepeſſulano procuratores a D. Raimundo epiſcopo Præneſtino cardinali conſtituti in præſentia venerabilis patris D. B. abbatis Anianæ; & conventus dicti monaſterii in remiſſionem ſeu pro ſalute dicti cardinalis, & animarum reverendorum patrum bonæ memoriæ Poncii & Guidonis patruorum dicti cardinalis, ac Poncii germani ſui abbatum dicti monaſterii, ac felicis recordationis domini Petri de Canillac monachi Maſſilienſis prioris de Aheriis, & aliorum ſuorum parentum unam capellaniam per dictum dominum abbatem erectam in eccleſia S. Salvatoris Anianæ in capella B. Petri apoſtoli juxta altare S. Salvatoris ſitam, juxta quod oſſa dicti domini Petri tranſlata ſunt ſeu tumulata, dotaverunt, & ei aſſignaverunt 15. libras Turon. &c. die 14. Mart. an. 1367. quam fundationem Raimundus approbavit Avenione die 19. Jan. an. 1369. indict. VII. pontificatus Urbani V. an. VII. præſentibus Johanne Nemauſenſi epiſcopo; Poncio de Garda priore S. Firmini Monſpelienſis &c. Bernardus autem ad cathedrales S. Papuli inſulas evectus eſt an. 1369.

XL. Petrus V. de Vernobs patria Muratenſis, Gregorii XI. theſaurarius, fratrum calculis renunciatus abbas rexit ad an. 1373. quo dictus eſt Magalonenſium epiſcopus a Gregorio XI. idibus Auguſti pontificatus anno III.

XLI. Petrus VI. la Plotte Caroffenſis erat abbas, cum an. 1373. Anianæ præficitur. Hunc inter alios teſtamenti die 5. Maii an. 1374. *Spicileg. tom. 6. p. 688.* conditi nominavit exſecutorem Gregorius XI. ſummus pontifex. Cum multis cardinalibus & *Prob. Hiſt. domus Arvern. 204.* præſulibus teſtis eſt conventionum matrimonii inter Raimundum filium vicecomitis Turenniæ, & Mariam filiam Johannis comitis Boloniæ & Arverniæ circa 1375. Variis interfuit Benedictinorum generalibus comitiis Carcaſſonæ habitis, regularemque diſciplinam pro modulo ſartam tectamque voluit. De eo tom. 2. col. 1283.

XLII. Hugo II. de Pouzols genere nobilis, electus jam præerat an. 1378. ex tabulis Anianenſibus. Hunc tamen nonniſi poſt longam altercationem adverſus Romanæ curiæ præventores nono poſt obitum Petri menſe electum a capitulo volunt circa an. 1381. Occurrit & annis 1382. 1383. 1384. Nonnulla ſacriſtiæ contulit an. 1395. Eodem definitor eligitur in capitulo Benedictinorum generali apud Carcaſſonam in domo Prædicatorum habito. Addunt nonnulli Hugonem circa id tempus peregre profectum

creaſſe Johannem Bordeti monachum Anianæ vicarium generalem. Et certe in tabulis ſedes tunc vacaſſe, vicariique generales a capitulo inſtituti leguntur, quandiu vacaret ſedes, at non ideo ceſſerat Hugo: in comitiis enim generalibus Toloſæ apud B. Mariam Deauratam anno 1397. habitis definitorem egit Hugo Anianenſis abbas, non ita multo poſt defunctus.

XLIII. Philippus communibus & ipſe ſuffragiis electus vicarium ſuum generalem Avenione degens inſtituit Johannem epiſcopum Tuſculanum cardinalem Ambianenſem die 16. Jun. an. 1399. qui monachum S. Petri Cabilonenſis ad Anianam ipſius nomine transferret, eique prioratum S. Petri de Giniaco conferret. Eodem anno limites urbium Anianæ & Giniaci diſterminati ſunt inter procuratorem Philippi regiſque adminiſtros, pro quibus bodulas & pilaria ſtatuerunt an. 1403. Præfuit an. 1401. capitulo monachorum nigrorum provinciæ Narbonenſis & Auxitanenſis, monaſteriorumque Pſalmodii, Sendracenſis &c. necnon monialium diœceſis Monſpelienſis renunciatus eſt viſitator die 16. Maii. Hunc Benedictus XIII. in eccleſia Arelatenſi tunc vacante vicarium ſuum generalem in temporalibus & ſpiritualibus, necnon & officialem inſtituit III. cal. Maii pontificatus an. IX. Piſanum ad concilium ſe contulit an. 1409. Inde reverſus an. 1410. præſes capituli generalis Benedictinorum Carcaſſonæ habiti apud Prædicatores eligitur. Diutina cum monachis diſſidia tulit ad an. 1411. quo juſſu Petri cardinalis de Turreio ſedis apoſtolicæ legati abbas S. Egidii cum Johanne de Vitriolis Rometenſi priore pagi Vapincenſis Anianenſe ſubiit monaſterium, & multa de pace, ritibus, officiis, proventuumque adminiſtratione conſtituit. Occurrit adhuc Philippus an. 1412.

Ch. LXIII. col. 386.

XLIV. Guillelmus VI. vir pius & doctus, abbas inſtitutus procuratorem generalem creavit die XI. Dec. 1413. Memoratur & an. 1414. Concilio Conſtantienſi provinciæ Narbonenſis nomine interfuit ac ſubſcripſit an. 1416. Inſequenti Guillelmus Anianenſis, & Robertus Cluniacenſis abbates duobus e ſuis monachis permiſerunt, ut officia permutarent. Nonnulla comparavit prædia, conditiſque pro morum emendatione ſalutaribus decretis an. 1422. conſumitur.

XLV. Petrus VII. de Rocoſello decretorum doctor, cum B. Mariæ Deauratæ priorem ageret, Conſtantiam ad generale concilium ſe contulit. Inde factus abbas Anianenſis laudatur in chartis Anianenſibus an. 1423. & Biterrenſibus an. 1425. Cum Michaële Leutevenſium epiſcopo de villici Curcenatici ſtipendiis componit an. 1427. Inſequenti cum Guillelmo de Levis permutationem fecit. In capitulo generali an. 1430. creavit procuratores ad percipienda ſpolia mortuorum. In alio poſt quadriennium habito ſtatutum ut fieret generalis receptio monachorum (parvulorum ſcilicet) quorum duo ab abbate nominarentur, ceteri vero monachi unum quilibet eligerent, qui parvuli annos 13. non excederent. Occurrit adhuc in tabulis uſque ad

A annum 1443. quo defunctus eſt menſe circiter Auguſto.

XLVI. Bertrandus de Briſone monachus Anianæ, priorque ſancti Amantii de Teuleto poſt Petrum ab Anianenſibus eligitur abbas menſe Septembri an. 1443. cujus confirmationem juxta ſanctionis pragmaticæ tenorem a R. Magalonenſi, & J. Narbonenſi præſulibus petierunt die 17. ejuſdem menſis. A ſummo autem pontifice dictus abbas, procuratores inſtituit die 27. Decembr. ejuſdem anni, qui jus ſuum in curia Romana proſequerentur adverſus Johannem Armandi a rege electum, & alios quoſcumque.

B At licet a regiis in favorem Johannis ſignificatis litteris ad regem ſenatumque Pariſienſem appellaſſent monachi nonnulli die 21. Jan. an. 1444. ut nunc dicimus, Johanni Bertrandus cedere coactus fuit.

XLVII. Joannes II. Armandi ex abbate S. Tiberii ad Anianam regiis tranſlatus litteris exeunte anno 1443. æmulum patitur electum a capitulo, nec novæ dignitatis ſuæ tranquillam poſſeſſionem obtinuiſſe videtur ante finem anni 1444. quo vicarios generales inſtituit, qui ipſius nomine capitulo generali quotannis celebrari ſolito intereſſent. Id diſcimus ex inſtrumento

C ſignato ſigillo rotundo, quo Johannes utebatur dum erat abbas S. Tiberii. Anno ſequenti procuratores, vicarium & officiales creavit. Comitiis generalibus monachorum nigrorum apud Biterrim in domo Prædicatorum an 1448. habitis interfuit. In capitulo generali an. 1450. ſtatuit, ut feſtum S. Mauri deinceps ſub ritu duplici celebraretur. Dicitur regis conſiliarius an. 1451. in regeſtis ſeneſcalliæ Bellicadrenſis. Condita ſub anteceſſoribus ſtatuta, novaque ab ſe ſuperioribus addita Nicolai papæ V. auctoritate roborari ſtuduit bulla data Romæ apud S. Petrum idibus Junii anno VI. pontificatus,

D Chriſti 1452. Ceſſit eodem anno Johannes, retentis ſibi locis de Appirano & de Ciſſano. Superſtes adhuc an. 1457. quo teſtamentum condidit die 3. Maii.

XLVIII. Girardus Rubei cedente Johanne fit abbas an. 1452. Biennio poſt a Carolo ſeptimo Francorum rege litteras tuitionis & regiæ protectionis accepit ultima Auguſti 1454. Coram Durando Chaudocii judice Claromontenſi de injuriis ſibi a Petro Biterrenſi epiſcopo illatis conqueſtus, ad regem appellavit die 12. Aprilis an. 1456. Huic conceſſerunt monachi, ut baculum paſtorale per dies decem extra mo-

E naſterium exſportaret die 7. Auguſti an. 1459. Mauro epiſcopo Magalonenſi ejuſque capitulo dedit an. 1463. territorium de Lemperi pro prioratu de Valſlaunes, commutationem probante Pio II. V. id. Oct. Girardo Paulus II. commendavit abbatiam S. Jacobi Biterrenſis una cum Aniana adminiſtrandam, vacantem per ceſſionem Johannis Erault an. 1465. Regis ad preces donavit prioratum S. Mariæ de Gordanicis Johanni Penigaudi canonico S. Gatiani Turonenſis anno 1467. Recepit hominium Bertrandi de Fiſco 26. Martii anno 1470. Comitiorum

Digitized by Google

Benedictinorum Toloſæ præſes inſtitutus anno 1478. in capitulo generali an. 1482. fundavit unum obitum quotannis celebrandum in capella S. Michaelis, ubi ſepulturam elegit. Clientelam a Guillelma de Fiſco accepit an. 1482. quæ idem repetiit an. 1488. Girardus autem anno 1490. gravis annis fratris filio Anianam conſignavit. Anniverſarium ſolemne inſtituit anno 1495. cujus rei gratia multa legavit. Nondum obierat an. 1501.

XLIX. Jacobus Rubei protonotarius apoſtolicus, adminiſtratorque perpetuus ſancti Jacobi Biterrenſis jam ab anno 1473. Anianam per reſignationem patrui adeptus, regi fidem præſtitit menſe Maio an. 1490. ſequentiſque Junii prima die poſſeſſionem ipſe iniit. Vixit ad annum 1494. quo ei ſucceſſit

L. Antonius I. de Narbone e Talairanorum diœceſis Agathenſis nobiliſſima gente, filius Johannis de Narbone ex Sibilla de Carmain, Jacobo defuncto ſuffectus abbas, & ab Iſarno Magalonenſi epiſcopo confirmatus die 18. Febr. an. 1494. Anianæ poſſeſſionem adipiſcitur die 22. ejuſdem menſis per procuratorem Deodatum de Narbone ex Anianenſi monacho abbatem S. Andreæ de Sureda diœceſis Elnenſis, & priorem de Podioabono. Ritu ſolito Anianæ receptus eſt 25. Nov. ejuſdem anni. Eligitur anno ſequenti definitor generalis monachorum Toloſæ comitia generalia celebrantium, aliis quoque Carcaſſonæ habitis interfuit. Eodem anno æmulum paſſus eſt Johannem Peleti de Veruna, qui a rege nominatus & ab Alexandro papa confirmatus v. cal. Mart. poſſeſſionem per procuratorem iniit die 6. Maii an. 1495. ſed qui cauſa cecidiſſe videtur: biennio enim poſt Antonius vicarium Biterrenſi epiſcopo legitur præſentaſſe die 22. Sept. an. 1497. Memoratur in tabulis annis ſequentibus. Capellam S. Sebaſtiani excitavit an. 1506. Reſtauratio dormitorii & refectorii Anianæ a ſenatu Toloſano indicta eſt Antonio die 13. Sept. an. 1509. Eodem anno idem ſenatus monachis Anianenſibus dedit facultatem ut electionem a ſe factam de Roſſono de Brinhaco Anianenſi monacho in abbatem coram archiepiſcopo Narbonenſi proſequerentur, qui quidem Roſſonus cauſa cecidit ſenatuſconſulto dato 2. Junii 1514. & inſequenti factus eſt abbas S. Polycarpi. Occurrit autem Antonius in tabulis uſque ad an. 1516. quo ſenio confectus nepoti ſuo munus conſignavit, ſub reſervatione quorumdam prioratuum, medietatis collationum, vociſque activæ & paſſivæ. Abbas quoque Moiſſiacenſis fuiſſe dicitur in hiſtoria Magnatum Franciæ tom. 7. pag. 771. ubi mortuus legitur 28. Octobr. 1521. Ipſe eſt forſan Antonius de Narbone, de quo diximus tom. 1. p. 170.

LI. Antonius II. de Narbone filius Guerini domini de Salellis, ſuperioris ex fratre nepos, poſt exactam an. 1507. in monaſterio Anianæ religioſam profeſſionem, cellerarius factus an. 1513. abdicanti patruo die 16. Junii an. 1516. ſucceſſit regularium poſtremus, abbatiæque poſſeſſionem adipiſcitur die 7. Sept. ejuſdem anni.

A Recenſionem bonorum abbatiæ regi exhibuit an. 1519. Ad Siſtaricenſes infulas evehitur a rege anno 1531. vi concordatorum cum Leone decimo factorum, & aliquot poſt annis ad Matiſconenſes, neque tamen abbatiam dimiſit: litteris enim ad eum datis menſe Septembri an. 1533. Franciſcus I. nundinas bis in anno apud Anianam eſſe jubet. Has anno 1535. iterum confirmat Franciſcus litteris apud Stramiacum datis menſe Martio. Exſtant in veteri regeſto archivi regii Pariſienſis. Antonio an. 1541. Arnaldus Contadis judex Narbonæ dicavit epitomen in 33. Pandectarum librum, editam Pariſiis eodem B anno in 4°. Rexit autem Antonius ad annum 1543. epiſcopus ſimul & abbas. De eo tom. 1. col. 503. & IV. col. 1095.

LII. Johannes III. du Bellay S. R. E. cardinalis, & Pariſienſis epiſcopus, primus commendatarius a rege nominatus, ceteris quibus toto vitæ ſuæ tempore ditatus eſt ſacerdotiis Anianam quoque adjunxit, quam an. 1546. in ſequentis gratiam dimiſit.

LIII. Roſtagnus II. de la Baume Arauſicanus epiſcopus, de quo tom. 1. col. 783. Aniana commendatarius potiebatur anno 1546. quo exeunte, die ſcilicet 31. Jan. ſpopondit monachis C Anianenſibus ad vitam quolibet anno attributurum ſe 500. frumenti ſextaria, modioſque 50. vini. Statuta quædam condidit circa divini officii celebrationem de monachorum conſenſu an. 1550. Cum iiſdem biennio poſt convenit de ſumtibus ad reſtaurandam eccleſiam neceſſariis. Obiit Roſtagnus die 24. Jul. an. 1555. aut 1556. Vacabat adhuc ſedes die 17. Jan. an. 1556.

LIV. Johannes IV. de S. Chamond, de quo egimus tom. 1. col. 331. Aquenſis archiepiſcopus, Anianæ commendam obtinet in tabulis an. 1558. Initas a Roſtagno deceſſore annis 1546. & 1550. tranſactiones approbavit 17. Aprilis D 1559. Tanquini de Loſeran domini de Fiſco eodem anno & die excepit hominium. An. 1561. Anianenſes a perduellibus rebus ſacris interdicti die 29. Dec. monaſteriumque ipſum die 25. Apr. an 1562. peſſumdatum, ſuppellex, diplomata, chartæ &c. tum in monaſterio, tum in platea publica igne ſunt conſumta: ipſe quoque Johannes ob hæreſis Calvinianæ crimen privatus ſacerdotiis, abbatiam quam ad annum uſque 1567. tenuerat, ceſſit in favorem fratris Johannis N. quo propter inſcitiam Romæ rejecto, petiit Johannes a rege an. 1571. ut quoad uſque bullas ab ipſo nominatus obtinuiſſet, proventibus abbatiæ frui ipſi E liceret, at juri nominandi ſucceſſorem, conſtituta ſibi 1200. ſcutorum aureorum penſione, eodem anno renunciavit, quam poſtea una cum dodrante redituum epiſcopatus Biterrenſis ipſi a rege conceſſo in Claudium de Sabaudia equitem torquatum an. 1572. tranſtulit, ex archiepiſcopo & abbate apoſtata Calvini ſectator effectus, fideque ejurata monialem duxit uxorem cum qua Genevam ſeceſſit, ubi panem emendicans, aquamve indigentibus pretio deferens miſerrime interiit.

Laurentius Strozzi archiepiſcopus Aquenſis, quem pro abbatia Anianenſi cum Roſtagno

Digitized by Google

de la Baume contendiſſe diximus annis 1562. & 1563. ex D. Claudio Eſtiennot tom. I. col. 332. vel non fuit abbas, vel cauſa cecidit. Roſtagnus enim anno ſaltem 1556. mortuus nullum paſſus æmulum legitur in tabulis, Johannes vero ejus ſucceſſor memoratur adhuc abbas an. 1567. at forte circa an. 1562. ob hæreſim Romam citatus, Laurentio anſam præbuit abbatem ſe gerendi, ſed fruſtra, hujus enim nulla occurrit in tabulis mentio.

LV. Johannes V. Bourgois mera initiatus tonſura, Johanne de S. Chamond beneficiis ſpoliato, alteroque Johanne cui ceſſerat, a ſummo pontifice repudiato, a rege nominatus apoſtolica auctoritate confirmatur VI. cal. Julii an 1568. Inſequenti exeunte poſſeſſionem adipiſcitur. Fiduciarius, ut habent tabulæ, commendam tenuit ad an. 1571. quo illam ejuravit pro nutu Johannis de S. Chamond, cui poſt edictum pacificationis rex conceſſerat jus nominandi. Volunt tamen nonnulli Johannem Bourgois abbatiam tenuiſſe ad an. 1580. quo uxorem duxit, nec repugnant tabulæ. Inſequenti enim Henricus III. Anianæ œconomum inſtituit Jacobum de la Roche an. 1582. abbatiæque adminiſtrationem commiſit Raimundo de Fizes & Laurentio Sarrut die 5. Febr. an. 1582. Forte quam poſt edictum pacificationis Johanni dimiſerat, hanc poſt Johannis apoſtaſiam recepit & adminiſtravit Johannes ad annum 1580. quam tunc uxorem ducturus abjecit.

LVI. Laurentius de Fizes clericus Agathenſis S. Launomari Bleſenſis jam abbas, litteris munitus regiis, abbatiæ per nuptias Johannis vacantis commendam a Gregorio XIII. obtinuit bulla data id. Febr. an. 1582. Poſſeſſionem per procuratorem adiit die ultima Maii an. 1583. Anianamque ipſe ingreditur die 15. Febr. an. 1584. Inſequenti vicarium inſtituit. Davidis de Loſeran domini de Fiſco clientelare ſacramentum excepit ultima Maii an. 1588. Toparchæ de Spondeillan locum cedere, pejora ne contingerent, coactus eſt circa an. 1595. qui miles illico Petrum Hoſt preſbyterum Biterrenſem infimæ ſortis hominem perſonato nomine abbatis honeſtavit, dum adoleſceret, cui ſervabatur abbatia,

LVII. Ludovicus I. du Caylar de Spondeillan prædicti chiliarchi filius poſſeſſionem adit die 19. Auguſti an. 1600. Hanc ipſe aliquanto pervaſam tempore militiæ ſæcularis amore non ſine pretio committit ſequenti.

LVIII. Taneguinus le Blanc de Rollet domini de Rollet civis Anianenſis Henrico IV. addictiſſimi, bellica gloria inclyti, totiuſque Normanniæ adverſus reos juſtitiæ præfecti filius, Anianæ commenda a rege donatus, abbaſque per arreſtum ſupremi conſilii adverſus Ludovicum recipitur, potituſque eſt ab an. 1603. ad 1614.

LIX. Petrus VIII. le Blanc de Rollet Taneguini frater minor natu cedentis munus accepit, & unico poſſeſſam anno cum cardinali Bonzio commendam permutavit an. 1615.

LX. Johannes VI. de Bonzi cardinalis, Biterrenſis epiſcopus permutationis vi abbas factus Anianenſis, vicarium ſuum generalem creavit Dominicum de Bonzi nepotem epiſcopum Cæſareenſem die 13. Jun. 1616. Anianam tenuit uſque ad an. 1621. Nonnulli tamen indices poſt Johannem reponunt Thomam germanum, & paulo poſt Dominicum. Sed 1°. Thomas frater Johannis fuiſſe non legitur, ſed ex fratre nepos. 2°. bullas a Gregorio XV. obtinuiſſe dicitur XIV. cal. Febr. an. 1621. per obitum Johannis: at Gregorius XV. ante diem 9. Februarii electus non fuit; Johannes autem adhuc ſuperſtes erat Julio ineunte: deinde Dominicus ante patruum obiit, quem abdicaſſe nulla probant inſtrumenta. Itaque

LXI. Clemens de Bonzi canonicus baſilicæ apoſtolorum Petri & Pauli annos natus 22. abbatiam vacantem per obitum Johannis cardinalis a rege deſignatus die 26. Julii, a Gregorio XV. obtinuit V. id. Aug. an. 1621. Poſſeſſionem per procuratorem adiit 17. Aprilis 1622. Anianæque ſolemni ipſe pompa excipitur 5. Sept. 1627. factus anno ſequenti Biterrenſis epiſcopus. Cum autem Anianenſes monachi reformatos S. Mauri appellandos decreviſſent jam ab an. 1625. eorum votis obſecundante Clemente, interpellati anno 1630. reformati Anianam ſuſceperunt reformandam die 22. Oct. 1633. Anianæ autem Clemens annis cum præfuiſſet 28. volente rege anno 1659. Clementis ultimo ſucceſſor ei datus eſt

LXII. Petrus IX. de Bonzi S. R. E. cardinalis, epiſcopus Biterrenſis, deinde ſucceſſive archiepiſcopus Toloſanus & Narbonenſis, Clementi ſeu abdicanti, ut volunt, ſeu defuncto a rege ſubrogatus, novæ baſilicæ primum poſuit lapidem die 28. Aprilis an. 1679. præſentibus illuſtriſſimis præſulibus Carolo de Pradel Magalonenſi epiſcopo, Carolo-Franciſco de Chambonas epiſcopo & comite Leutevenſi, Armando de Biſcaras epiſcopo Biterrenſi, Mauricio de Bruſlet abbate regulari S. Tiberii, & aliis plurimis. Perfectam domum & abſolutam benedixit, & altare majus conſecravit die 10. Februarii anno 1688. Nunc refloret vetus & celebris abbatia unita Congregationi ſancti Mauri. Obiit die XI. Julii anno 1703.

LXIII. N. Bloüin dictus abbas die 14. Auguſti anno 1703.

LXIV. Ludovicus II. de la Tour du Pin de Montauban filius Alexandri marchionis de la Chau ex Lucretia du Puy de Montbrun, doctor in theologia, abbas ſancti Guillelmi de Deſertis ab anno 1698. ut edidimus col. 601. cum adhuc agebat in vivis, epiſcopus Telonenſis a die 15. Auguſti 1712. nominatus Anianæ commendatarius 17. Octobris 1723. renunciatur in conſiſtorio pontificio 27. Septembris 1724. Bis a clero Arelatenſi delegatus adſtitit generalibus cleri Gallicani comitiis annis 1715. & 1735. Obiit in ſua diœceſi 12. Septembris 1737.

SANCTUS

S. Genes.

SANCTUS GENESIUS

ORdinis S. Benedicti puellare monaſterium duabus a Monſpelio diſtans leucis, fundatur an. 1019. a viris nobilibus Godranno, filiiſque Heleſiari & Berengario in pago Suſtantionenſi, & diœceſi Magalonenſi apud Carumlocum prope Marcianicum, ubi ſancti Geneſii martyris eccleſia (Ch. VI. col. 346.) conſtructa jam exſtabat, unde S. Geneſii monaſterio nomen. Hunc autem parthenonem conſtruxit Godrannus pro anima ſua, ſuorumque, maxime Deo devotæ Judithæ, quam Marcianici villa eccleſiaque ſancti Geneſii dotavit ea lege, ut habitatio ſanctimonalium eſſet, atque Deo dicatarum feminarum, quæ eligendæ abbatiſſæ facultatem haberent ſecundum regulam S. Benedicti, providentiæ abbatis Pſalmodienſis obnoxiæ. Recens exſtructi cœnobii ſexennio poſt iidem germani (Ch. VII. col. 347.) in conventu procerum hujus regionis ſororem ſuam Juditham abbatiſſam eligendam curarunt ad regendam Deo familiam, quæ tredecim jam ſanctimonialibus nobilibus conſtabat, quarum nomina recenſentur in inſtrumento. Diu floruit nobile aſceterium, quotidiano auctu majus, tantoque monialium numero ineunte ſæculo XIV. excreverat, ut ne plus quam quinquaginta deinceps initiarentur decreto ſuo ſanciverit Petrus Magalonenſis epiſcopus. Perſtat adhuc, at quantum mutatum ab illo! ſi duæ tantum, ut fama eſt, cum abbatiſſa nunc ſuperſint Deo dicatæ virgines, priſtinæ amplitudinis triſtes reliquiæ. Seriem abbatiſſarum ad fidem vetuſtiſſimorum monaſterii documentorum contexuimus, ut ſequitur.

ABBATISSARUM INDEX.

(Ch. VII. col. 347.) I. JUDITH fundatoris ipſius filia an. 1025. electa prima S. Geneſii abbatiſſa. Hujuſce temporibus Roſtagnus vir nobilis in gratiam Bonafuſſe (Ch. VII. col. 172.) filiæ ſuæ monaſterium in comitatu Nemauſenſi fundavit, atque ſancti Geneſii parthenoni ſubjecit.

(Ch. VIII. col. 348.) II. Alimburgis præcedentis neptis an. 1042. electa, ab Arnaldo Magalonenſi antiſtite benedictionis munus accepit.

III. Bonafuſſe præerat tempore Odalrici Arauſicani epiſcopi & regnante Philippo rege, anno ſcilicet 1050. & ultra. Huic dedit Berengarius & uxor Blice eccleſiam S. Martini in diœceſi Arauſicenſi, & Poncius medietatem vineæ ſitæ in comitatu Suſtantionenſi.

IV. Stephania tranſegit cum Adalaide uxore Guillelmi Alcherii de Ballanicis anno 1099. æra 1137. indict. VII.

V. Galliciana ſedebat anno 1130.

VI. Guillelma de Pardellis occurrit in vetuſtiſſimis chartis an. 1134. & 1140. Cum Ebrardo priore S. Martini de Gadalaricis tranſegit de capella S. Mariæ juxta pontem S. Ambroſii, quam tranſactionem an. 1155. confirmavit Adalbertus Nemauſenſis epiſcopus. Mabenam uxorem Bertrandi de Murs in monacham recepit an. 1157. Adalaidem filiam Bremundi Cadelli an. 1167. & Garſindem atque Guillelmam filias Poncii Cadelli an. 1168. quo etiam anno memoratur in dono Hugonis de Lentreſelle.

VII. Ermengardis I. Marqueſiam filiam Raimundi de Boiſſedon in monialem recepit an. 1175. Memoratur in necrologio Caſſianenſi his verbis: *IV. cal. Auguſti obiit Ermengarda abbatiſſa S. Geneſii.*

VIII. Ediardis occurrit in veteri inſtrumento anni 1200.

IX. Ermenjardis II. ſedebat anno 1205.

X. Ermenjardis III. de Montedeſiderio innoteſcit ex duabus chartis an. 1235. & 1236. qua Johanni Magalonenſi epiſcopo ſe ſacramento fidelitatis obſtrinxit pridie cal. Jan. apud Gariel. part. 1. pag. 348. Ejus obitus notatur ad IV. cal. Auguſti in necrologio Caſſianenſi. (Charta XXXVIII. col. 368.)

XI. Bergouda de ſancto Johanne an. 1262. & 1265.

XII. Florentia I. Auruſace 1282. 1287. 1290. 1300.

XIII. Alberiſſa, electa an. 1302. defert obſequium clientelare Gaucelino Magalonenſi epiſcopo. Gariel. part. 1. pag. 431.

XIV. Adalaiſis cujus tempore Petrus Magalonenſis epiſcopus decrevit anno 1308. ne moniales plus quam 50. deinceps in monaſterio reciperentur.

XV. Adalais Coronata eadem forte ac præcedens, occurrit anno 1321.

XVI. Ermenſendis de Enſeira ſeu de Enſeric 1328. 1335. 1336. 1343.

XVII. Florentia II. Auruſace 1350. 1363. 1365. 1385. 1389.

XVIII. Johanna de Vias 1390.

XIX. Sibilla de Taraſcone, per cujus obitum

XX. Margarita d'Agarna eligitur die 18. Feb. anni 1436. Præfuit ad an. 1484. quo ceſſit.

XXI. Catharina Molette per Margaritæ ſpontaneam ceſſionem electa die 29. Auguſti 1484. præfuiſſe reperitur annis 1495. & 1512. immo & 1517. quo abdicavit.

XXII. Maragda ſeu Maria de Malbec 1517. 1518. 1530. 1539. 1548. 1549.

XXIII. Anna I. Molette præerat an. 1568. A ſæculo migravit anno 1582.

XXIV. Anna II. Brigier de Malbec a Gregorio XIII. bullas accepit datas an. 1582. Vivere deſiit anno 1596.

XXV. Antonia de Bertrand de Fayet vacantem per obitum Annæ Brigier abbatiam occupavit vi brevis regii die 30. Novemb. 1596. & bullarum ſedis apoſtolicæ III. non. Mart. 1597. Vivebat adhuc anno 1636.

XXVI. Gabrielis de Bertrand de Fayet ſedebat annis 1648. & 1654 Deceſſit 1672.

XXVII. Ludovica-Tereſia de la Croix de Caſtries filia Renati Gaſpardi de la Croix, marchionis de Caſtries, equitis torquati, ex Iſabella de Bonzi ſorore cardinalis de Bonzi, ex parthenone viſitationis B. Mariæ annos nata 28. aſſumta brevi regio bulliſque apoſtolicis donatur an. 1672. Munus benedictionis ab Armando Johanne de Rotundis de Biſcaras Biterrenſi antiſtite accepit an. 1673. Reſtaurato monaſterio, migravit a ſæculo anno 1705.

Digitized by Google

XXVIII. Maria de la Croix de Caſtries præcedentis ſoror & abbatiſſæ de Gigeano breve regium accepit 30. Mart. bullas vero VI. cal. Septembris anno 1705. Poſſeſſionem adepta eſt die 18. Maii 1706.

XXIX. N. de la Marre Tornac Villars.

GIGEAN.

GIGEANUM.

PArthenon S. Felicis de Montececno, alias de Monteſevo, tribus aut quatuor a Monſpelio diſtans leucis, fundatur prima ſui origine pro monialibus ordinis S. Benedicti prope caſtrum Gigeani, a quo nomen mutuatus: ſed quo præſertim anno, & a quibus fundatus fuerit prorſus ignoratur. Jam exſtabat ſæculo XII. temporibus Galteri Magalonenſis epiſcopi, ſi documentis fides. Inſequenti Maria regina Aragonum legavit moriens monialibus de Monteſevo caſtrum de Miraval, & Berengarius Magalonenſis epiſcopus ceſſit eccleſiam S. Michaelis de Villapaterna. His auctore Gariello adjunctæ ſunt moniales S. Auguſtini; quibus circa annum 1223. Johannes de Montlaur præpoſitus, tum epiſcopus Magalonenſis area propter S. Leonis templum ſtruendo cœnobio deſcripta, aſſignatiſque eccleſia S. Germani de Fornelio, & hoſpitali de Silva Galteri cum ejuſdem eccleſia in annuum vectigal, regulares præſcripſit leges: in iis moniales ultra ſeptemdecim profiteri vetuit, eaſque aut virgines aut viduas nullo ſtatus diſcrimine. At proceſſu temporis urgentibus paupertatis incommodis, e clauſtro exire compulſæ ſunt S. Leonis moniales, ut corrogata vicatim ſtipe vitam prorogarent, quod ægre ſuſtinens Berengarius epiſcopus, dedit eis eccleſiam S. Baudilii an. 1292. quo forſan, aut certe non multo poſt tempore deſerto S. Leonis monaſterio, S. Felicis de Monteſevo cœnobium immigrarunt. Utroque ex ordine conflatæ moniales, quantum conjectura aſſequi poſſumus, in Ciſtercienſem convenere, cujus uſus & conſuetudines ad ſæculum decimum quintum tenuerunt, quo ad primigenium S. Benedicti inſtitutum poſtliminio reverſæ ſunt. Sub prioriſſis primum, dein abbatiſſis fuit monaſterium, quod bellis civilibus peſſumdatum ſæpius, ac denique funditus everſum eſt, adeo ut mirum quod illius memoria ad nos uſque pervenerit. Exſtant adhuc in pauperrimo parthenone quatuor cum abbatiſſa moniales. Prioriſſarum ſeriem qualemcumque & abbatiſſarum ex pauciſſimis monumentis eruimus, ut ſequitur.

PRIORISSÆ.

I. PULSIA reperitur in inſtrumento Galteri Magalonenſis epiſcopi, qui obiit an. 1129. Præerat adhuc anno 1158.

II. Raimunda anno 1162. litteras tuitionis apoſtolicæ ab Alexandro III. obtinuit.

III. Ermengardis de Felgueiras ſedebat annis 1182. 1184.

IV. Lombarda 1188. 1190.

V. Sibenda 1208.

VI. Marſibilla 1223. 1224.

VII. Maria I. Hytere 1238. 1248.

VIII. Guillelma I. de Lunello, cui ſucceſſiſſe videtur

IX. Maria II. de Lunello, quæ præfuit an. 1261.

X. Maria III. de Corconna anno 1268.

XI. Guillelma II. de Soregio ſucceſſit. Occurrit ad annum 1282.

XII. Alaſatia tranſegit cum Poncio Bremundi domino Caſtarii & Montiſlauri an. 1286.

XIII. Maria IV. Rogier occurrit in diverſis inſtrumentis annis 1294. 1296.

XIV. Sicarda I. de Montelauro præerat anno 1301.

XV. Berengaria de Soregio 1303. 1309.

XVI. Sicarda II. de Montelauro ipſo anno 1309. ſucceſſit, quo procuravit unionem eccleſiæ S. Baudilii.

XVII. Cecilia I. du Puy præfuit annis 1314. 1315.

XVIII. Maria V. de Cadolla 1319. 1324.

XIX. Johanna I. de Monte olivo 1335.

XX. Dulcia Gaucelma 1347.

XXI. Aliſetta de Poupian 1352.

XXII. Anna I. de S. Privato 1357. 1359.

XXIII. Admeda du Puy 1375.

XXIV. Cecilia II. de Bourdelles 1386. 1391. 1399.

XXV. Johanna II. de Montelauro annis 1421. 1427. Unionem prioratuum S. Germani & S. Baudilii obtinuit an. 1430. Multa acquiſivit a Jacobo des Près anno 1436. Ceſſit in gratiam ſequentis an. 1457.

XXVI. Maria VI. de Portes nobili genere nata præficitur ætatis ſuæ anno 22. Occurrit adhuc an. 1468.

XXVII. Johanna III. Garſabalde an. 1492. Obiit an. 1517.

XXVIII. Anna II. Garſabalde eligitur prioriſſa die 9. Maii ſede vacante per deceſſum Johannæ. Præfuit in annum 1545.

XXIX. Margareta Garſabalde de Racolles ſucceſſit. Memoratur in plurimis inſtrumentis ab anno 1546. ad an. 1566.

XXX. Iſabellis de Roquefeuil hiſce temporibus creditur præfuiſſe.

XXXI Magdalena de Roquefeuil ſoror Iſabellis anno 1590.

ABBATISSÆ.

I. JOhanna de Carcaſſonne de Soubes prioriſſa S. Felicis Clementi VIII. fidelitatis ſacramentum præſtitit, a quo forte abbatiſſæ nomen obtinuit, quod prima aſſumſit. Præerat adhuc anno 1606.

II. Maria de Bournet de Marignac occurrit multis in inſtrumentis ab anno 1642. ad an. 1667. Poſtulavit a rege die 17. Maii anno 1656. Johannam de Fabre coadjutricem, quæ forte obiit, vel electa eſt alterius monaſterii abbatiſſa, aliam enim coadjutricem Ludovicam de Fabre petiit die 20. Aprilis an. 1662.

III. Ludovica de Fabre de Marignac anno 1671. & 1674.

IV. Catharina de Joly monialis S. Urſulæ electa abbatiſſa anno 1677. obtinuit die 4.

Digitized by Google

Maii facultatem e ſuo monaſterio egrediendi, ut abbatiæ de Gigeano poſſeſſionem adipiſceretur.

V. Renata Angelica de la Croix de Caſtries filia Renati Gaſpardi marchionis de Caſtries, equitis torquati, ex Elizabetha de Bonzi ſorore eminentiſſimi cardinalis de Bonzi, germana abbatiſſarum S. Geneſii, deſignata die prima Novembris anno 1692. bullas obtinuit die 25. Januarii ſequentis.

VI. N. de Villars la Farre Urſulina de Sommieres, nominatur abbatiſſa die 30. Aprilis anno 1722.

VINEGOLIUM.

VIGNOGUE.

PUellare B. Mariæ de Bono loco ſeu Bello loco, & de Vinegolio monaſterium apud Monſpelium ſitum ordinis S. Benedicti primum, nunc Ciſtercienſis, ante annum 1150. fundatum probant antiquiora ejuſdem documenta ſub invocatione B. Mariæ Magdalenæ, & poſtea ſub ſanctæ Dei genitricis patrocinio. Quis autem parthenonis hujuſce conditor, deſunt monumenta: at tantus illarum numerus ſæculo XIII. ineunte excreverat, ut labaſcentibus jam præ vetuſtate ædificiis, nec eas capere ſufficientibus, R. Uceticenſis epiſcopus ſedis apoſtolicæ hiſce in regionibus legatus fideles litteris encyclicis hortatus fuerit, ut tam pio operi reficiendo manus porrigerent adjutrices. Per prioriſſas in prima ſui origine gubernatum monaſterium, ſub abbatiſſis tum fuit, cum Ciſtercienſium ſuſcepit inſtitutum anno ſcilicet 1245. quo Innocentius IV. Vinegolium Vallimagnæ ſubjecit. Innocentii autem bullam ſicut & R. litteras in appendice reperies. Prioriſſarum ſeriem & abbatiſſarum ex chartis monaſterii contexuimus: hæc autem eſt.

Ch. XXXIV. col. 366.

Ch. XL. col. 370.

PRIORISSÆ.

I. ERMENGARDIS, ſeu Ermenjardis monaſterium regebat annis 1181. 1192. 1199. 1202. 1206. 1210. 1211. quo ultimo anno cum antiqua monaſterii ædificia penitus corruerent, R. Uceticenſis epiſc ſedis apoſtolicæ legatus communem ad univerſos fideles dedit epiſtolam, qua eos ut reſarciendis ædificiis neceſſarias impenſas largis eleemoſynis ſuppeditarent hortatur.

II. Margarita Fredoli anno 1211.

III. Beatrix annis 1219. 1225. 1239.

IV. Æglina 1241.

ABBATISSÆ.

I. ELizabeth annis 1243. 1246. 1247. 1250. cum prioriſſæ titulo reperitur. Ejus temporibus moniales Ciſtercienſium inſtitutum ſuſcepere, ut fidem facit bulla Innocentii papæ IV. Abhinc prioriſſæ titulum abbatiſſæ ſumſerunt, quo omnium prima donata eſt Elizabeth.

II. Guillelma Deodata, dicta aliquando Guillelma Daudeza, præerat annis 1259. 1261. 1275. 1278.

III. Gauſiunda ſeu Jauſiunda de Avene 1279. 1282. 1304. 1309.

IV. Jauſimunda de Auriaco 1313. 1315. 1320.

V. Huga de Monte deſiderio 1324. 1326. 1328.

VI. Tiburgis 1343. 1344. 1347.

VII. Iolanda 1356. 1359.

VIII. Beatrix I. de Combreto 1364. 1370.

IX. Beatrix II. Brengaire 1390. 1392.

X. Sibilia de Aleſco 1407. 1413.

XI. Margarita I. d'Aramonies 1429.

XII. Margarita II. de Panat anno 1447. ex chartis Vallismagnæ.

XIII. Margarita III. de Auriaco 1465. 1473.

XIV. Margarita IV. Allemand 1480. 1485. 1489.

XV. Margarita V. Alamande in poſſeſſionem mittitur anno 1504. præfuitque annis 1513. 1517. ex chartis authenticis D. de Gagnieres.

XVI. Johanna I. Allemand 1527. 1539. 1540. 1546. Sequenti reſignavit an. 1548.

XVII. Franciſca Allemand 1548.

XVIII. Johanna II. Allemand 1557.

XIX. Johanna III. Azemares, alias Suelhes 1575. Ceſſit 1586. Superſtes adhuc 1589.

XX. Johanna IV. Claret, alias de S. Felice per ceſſionem præcedentis bullas accepit datas Romæ idibus Junii 1585. Poſſeſſionem adipiſcitur menſe Junio anno 1587. Benedictionis munus ab Edmundo a Cruce abbate Ciſtercienſi accepit anno 1597.

XXI. Johanna V. de Montenard primum coadjutrix anno 1609. dein abbatiſſa, deceſſit anno 1622.

XXII. Claudia filia Jacobi de S. Bonnet, domini de Reſtinclieres & de Thoiras ſeneſcalli Monſpelienſis, & Ludovicæ Gregoriæ de Gardies ſeptennis brevi regio donata 30. Aprilis 1622. bullas tantum accepit pridie id. Aprilis an. 1643. ab Urbano VIII. Coadjutricem ſibi adſcivit an. 1664. Migravit a ſæculo an. 1682.

XXIII. Tiphania Franciſca filia Johannis Ludovici de Nogaret marchionis de Calviſſon, ex Franciſca de S. Bonnet de Thoiras, ſoror abbatis S. Egidii, nata die 30. Dec. an. 1634. facta coadjutrix an. 1664. coadjutricem & ipſa appellavit menſe Decembri 1711.

XXIV. N. de Berard de Bernis coadjutrix ab anno 1711. 25. Dec. ſucceſſit præcedenti, ceſſit ſequenti.

XXV. N. de Veſtrie de Montalet abbatiſſa a rege deſignata die 3. Julii 1737.

CLARISSÆ MONSPELIENSES.

UNus olim & forſan alter exſtitit apud Monſpelium Clariſſarum parthenon. Abbatiam beatæ Mariæ de Paradiſo pro Recluſis S. Damiani regulam S. Benedicti profitentibus in ſuburbio Monſpelienſi fundatam, Innocentius IV. bulla data Lugduni v. id. Febr. pontificatus an. VIII. Chriſti 1251. apoſtolico diplomate dignatus eſt. Triennio poſt Petrus Magalonenſis epiſcopus litteris apud Gariellum part. 1. pag. 373. quæ huic jam conceſſa fuerant monaſterio confirmavit an. 1254. Idem præſtitit an. eodem

Wadding. tom. 2. app. pag. 1.

Gariel. part. 1. p. 373.

Digitized by Google

Alexander IV. monialeſque ſub apoſtolica ſuſcepit protectione bulla data Neapoli pontificatus anno 1. idibus Martii indictione XIII. S. Claræ regulam amplexatæ jam fuerant an. 1267. cum Clemens IV. abbatiſſæ & conventui S. Damiani Montiſpeſſulani ordinis S. Claræ bulla data Viterbii III. calendas Maii pontificatus anno 3. indulgentias concedit iis omnibus qui earum eccleſiam in feſto S. Damiani viſitaverint. Simile in quibuſdam aliis feſtivitatibus indulſit Nicolaus IV. an. 1291. beneficium.

Anecd. tom. 2. col. 460.

Wadding. tom. 2. pag. 612.

Exſtat & apud Waddingum Benedicti XII. bulla epiſcopo Magalonenſi data Avenione v. id. Maii pontificatus anno v. Chriſti 1339. ut nobili viro infanti Ferdinando de Majoricis Montiſpeſſulani domino adſit in condendo monaſterio S. Claræ in ædibus ſuis. Quidquid ſit, nullum nunc ſupereſt apud Monſpelium Clariſſarum monaſterium, ab anno 1550. bellorum æſtu deſtructum. His ſucceſſere moniales, vulgo dictæ Viſitationis B. Mariæ. En aliquot Clariſſarum Monſpelienſium abbatiſſæ, quas ex chartis authenticis D. de Gagneres excerpſimus.

Id. t. 3. app. pag. 258.

I. Maria de Terine abbatiſſa S. Claræ Monſpelienſis temporibus Raimundi Ruthenenſis epiſcopi anno circiter 1290. Amiglavum acceſſit, ut ibi monaſterium ſui ordinis conderet, quæ cum duas moniales ad habitum ſuſcepiſſet, ab excommunicatione ob hoc ei ab Aquitaniæ Provinciali intentata ad ſedem apoſtolicam appellavit. tom. 1. col. 214.

II. Dulcia Alaine occurrit in chartis authenticis D. de Gagneres 1. Dec. an. 1437.

III. Conſtantia Anſeaulme 2. Nov. 1491. & 23. Dec. 1499.

IV. Catharina de Montbalat 15. Septembris 1505. & XI. Aprilis 1521.

ECCLESIA CARCASSONENSIS.

CARCASSO Volcarum Tectoſagum præclara civitas ſub archiepiſcopatu Narbonenſi, & parlamento Toloſano. *Carcaſum Volcarum Tectoſagum* Plinio lib. 8. cap. 4. Narbonenſis provinciæ oppidis latinis, hoc eſt quæ Latii jure gaudebant, ſeu per ſe regebantur, annumeratur. Ptolemæo dicitur Volcarum Tectoſagum urbs mediterranea Carcaſſo: in Itinerario a Burdigala Jeruſalem *Caſtellum Carcaſſone*, id eſt *Carcaſſo:* in tabula Peutingeriana *Carcaſſione* pro *Carcaſſio* inter Eburomagum & Livianum: Procopio in lib. 1. de bello Gothico *Carcaſſiana urbs*, in qua Viſigothorum reges gazam regiam ſervare tanquam in munitiſſimo loco conſueverant. Gregorius Turonicus in libris 8. & 9. *Carcaſſonam urbem* vel *Carcaſonam*, & ejus incolas *Carcaſſonenſes* appellat: denique Johannes Biclarenſis in chronico *Carcaſonenſem urbem*.

Deeſt in veteribus notitiis provinciarum, ac civitatum Galliæ Carcaſſo, uti etiam Helena, propterea quod non niſi poſt cæſum Alaricum, ſubactamque a Clodoveo Aquitaniam ambæ videntur ſedes epiſcopales factæ. Qua de re audiendus illuſtriſſimus Petrus de Marca lib. 1. de Marca Hiſpanica cap. 16. *Exiſtimandum eſt*, inquit, *Carcaſſonam & Helenam civitatum epiſcopalium decus adeptas eſſe procurantibus Gothorum regibus, qui detrimenta Toloſæ al.* Lodovæ, pro Toloſa ſi quidem prius ſubacta Francis, jam in urbem erecta fuerat Magalona; *& Ucetiæ, quæ a Francis tenebantur, ſarcienda eo modo arbitrati ſunt, ut provinciæ Galliæ antiquus numerus octo cathedralium epiſcopalium conſtaret.* Vide Pagi tom. 2. pag. 475.

Porro Carcaſſona, quæ circumvicinæ regioni Carcaſſenſi pago, *le Carcaſſez* ſuum nomen impoſuit, Perpinianum & Toloſam interjacet, media circiter utrinque, ab Electo quinque leucis ad ſeptentrionem, & octo ad occaſum Narbona diſtans. Floret curia præſidiali, commoditate ſitus, fertilitate ſoli, ædificiorum elegantia & civium opulentia multas Occitaniæ urbes antecellit; idcirco in chronico Autiſſiodorenſi dicitur urbs grandis & plena divitiis, Innocentio tertio, ſcriptori vitæ Ludovici VIII. Petro Vallium Cernaii monacho, & aliis hiſtoricis. Duas in partes diviſa, ſuperiorem & inferiorem Atace fluvio interſecatur. Superior in ſupercilio montis poſita, *civitas* dicitur, quæ cathedrali baſilica, epiſcopi palatio, ac ſeneſcalli prætorio exornatur: inferior autem *burgum* nuncupatur, ubi elegantiſſimæ ædes, & officinæ pretioſarum lanarum, quarum illic ingens copia, & frequens eſt mercatura. Tertiam partem addit Baudrandus caſtrum.

Hujus urbis dynaſtiam & pagi Reddenſis obtinuit a rege Carolo Calvo Bernardus comes Toloſæ, qui vivebat an. 871. eam deinde nobiliſſimi comites occuparunt, in quibus hiſtorici celebre faciunt nomen Rogeri I. an. 887. & Arnaldi, cujus poſteri Carcaſſonenſem, Biterrenſem, Fuxenſem, & Convenarum comitatus aliquot ſæculis poſſederunt. Carcaſſonæ quoque vicecomites Biterrenſi, Albienſi & Reddenſi potiti ſunt vicecomitatibus. Inter hos fuit Raimundus Rogerius anno 1191. nefaria Albigenſium hæreſi, ſicut & ſubditi pene omnes, infectus, ſub quo a Crucesignatorum exercitu prædictæ civitates expugnatæ fuerunt anno 1209. nec longe poſt ipſe Raimundus Rogerius, qui tunc in Simonis comitis Montisfortis cuſtodia tenebatur, exceſſit e vita; poſt cujus obitum Raimundus Trincavellus ejus frater natu minor Simoni ceſſit codicillis menſis Junii anno 1211. jus quod habebat in hiſce vicecomitatibus, quos deinde Trincavellus filius & hæres Raimundi Rogerii dimiſit an. 1247. S. Ludovico regi. Unanimi ergo epiſcoporum & principum cruce inſignitorum conſenſu, necnon ſynodi Monſpelienſis 1214. & concilii generalis Lateranenſis 1215. decretis, jam dicto Simoni comiti dominium attributum eſt; qui rerum potitus fuit uſque ad an. 1218. quo

Vide Tom. 3. hiſt. Occit.

Digitized by Google

in obſidione Toloſana egregius princeps occubuit, ſucceſſore relicto Amalrico filio, ſub quo hæretici reparatis viribus, & renovata rebellione ingentes turbas tota provincia excitarunt. His componendis & tuendo, tenendoque principatui cum imparem ſe conſpiceret Amalricus, jus ſuum in Ludovicum VIII. Francorum regem tranſtulit, ab eo donatus conſtabularii præfectura, unde ab eo tempore harum urbium dominium penes Francorum reges remanſit.

Quod ad res eccleſiaſticas pertinet, ex quo ſedes epiſcopalis evaſit Carcaſſo uſque ad Pippini principatum, non ſynodis in Gallia, ſed conciliis in Hiſpania Toleti habitis, alibique Carcaſſonenſis antiſtes interfuit decretiſque ſubſcripſit, Septimania, vel Gothia, cujus urbs Carcaſſo, Gothis tum primum, deinde Saracenis in Hiſpania regnantibus ſubjecta, qui regni ſedem in Hiſpania fixerant. Unde in diviſione diœceſeon & parœciarum Hiſpaniæ Wamba rege facta, *Narboni metropoli ſubjacere* ſedes jubentur, *Beterra, Agatha, Magalona, Nemauſus, Luteba, ſeu Luteva, Carcaſſona, Elna.*

Epiſcopus in Occitaniæ comitiis jus habet ſeſſionis, idemque pro facultate regia ſuæ fructus eccleſiæ percipiendi tabulis cameræ rationum Pariſienſis infra ſecundum a jurata regi fide menſem inſcribenda, debet libras ſeptingentas.

Diœceſeos præcipua loca ſunt Carcaſſo, Confluentes *Coffolens*, Craſſa *la Graſſe*, Monſlaureus *Montlaur*, Pratella *Pradelles*, Balneola *Banholes*, Aquævivæ *Aigues vives*, Canis ſuſpenſus *Canpendu*, Mons regalis *Montreal*, Mons clarus *Montclar*, Ruſiacum *Roſiac*, Villaſicca *Villeſeque*, Villare *le Villar*, Rivi *Rieux*, aliaque caſtra.

Primaria civitatis Carcaſſonenſis eccleſia beatum Nazarium tutelarem agnoſcit & veneratur. Hæc olim habuit piorum operum ſocietatem cum eccleſia Tomerienſi: legimus enim in fragmento necrologii S. Nazarii Carcaſſonenſis: *pridie calendas Junii facimus myſterium pro defunctis fratribus Tomerienſis eccleſiæ.*

In illa diu perſeveravit ſtatus regularis ordinis ſancti Auguſtini, ſed tandem ab eo ad ſæcularem deſcivit anno 1439. bulla Eugenii IV. ſummi pontificis data precibus Godefridi de Pompadour epiſcopi XVIII. cal. Decembris. Excuſam hanc in chronico Gerardi de Vic pag. 161. recudere viſum non eſt, ut pote quæ viris eruditis ſuſpicionem movet.

Ceterum ex hoc, vero an falſo, habemus diplomate poſt epiſcopum primæ hac in eccleſia dignitatis titulo gaudere decanum; ſecundam obtinet archidiaconus, ac denique tertiam theſaurarius. Tum ſequuntur quindecim canonici, computatis præcentore, qui officium audit, & ſacriſta, qui perſonatus, ac viginti duo præbendarii qui omnes a canonicis per vices promoventur, nempe decem & octo preſbyteri, duo diaconi, totidem ſubdiaconi, necnon quatuor clerici pueri, ex bulla Sixti IV. data Romæ nonis Junii 1478.

Sunt inſuper in urbe domus religioſæ, Fratrum Prædicatorum, Fratrum Minorum, Carmelitarum, Eremitarum S. Auguſtini, B. Mariæ de Mercede, Minimorum, Capucinorum, Jeſuitarum, Urſulinarum, & Hoſpitalariarum.

Exſtat etiam apud Montem-regalem hujus diœceſis capitulum quindecim canonicorum, dignitates habens decanum, ſacriſtam & præcentorem; & ibi quoque ſunt Carmelitæ. Capucini vero Craſſæ & Tribus-bonis *Trebves* domicilium habent. Denique diœceſis 114. parochias complectitur; cum abbatiis quinque, de quibus infra. Nunc vero texendus nobis epiſcoporum catalogus incumbit, qua in re prævios duces habuimus doctiſſimum Catellum in ſuis Occitaniæ commentariis lib. 5. Sammarthanos fratres in Gallia Chriſt. quadripartita, & Geraldum de Vic preſbyterum & canonicum Carcaſſonenſem, qui eorumdem chronicon digeſſit anno 1667.

EPISCOPI CARCASSONENSES.

ANNI CHRISTI

I. S. Hilarius.

CRreſcente & Guimera, quorum uterque a D. de Vic, alter vero tantum huic catalogo a Sammarthanis præmittitur, multas ob rationes prætermiſſis, quarum non minima eſt, nondum tunc inſtitutam ſedem epiſcopalem, ab S. Hilario epiſcoporum Carcaſſonenſium ſeriem exordimur, quanquam & ignoratur quo præciſe vixerit tempore, niſi quod antiquum hujus eccleſiæ martyrologium ejus ad Arianorum ætatem meminerit. Sed quid inde? cum Viſigothi, qui Carcaſſonæ dominati ſunt a ſæculo quinto ad initium octavi, haud prius ab Ariana hæreſi ad catholicam fidem converſi fuerint, quam ſub finem ſæculi ſexti. Verumtamen ſi hac in re conjecturæ locus eſt, S. Hilarius vivere potuit hoc ultimo tempore, ac Sergium antecedere. Et quidem veroſimile A eſt Hilarium fuiſſe primum Carcaſſonæ epiſcopum. Sepultus eſt in eccleſia ſuæ diœceſis S. Saturnino dicata, cui ſubinde adjunctum fuit monaſterium, ipſomet Hilario, ut aliqui volunt, auctore, quod certe jam ineunte nono ſæculo S. Saturnini & S. Hilarii nomina præferebat. De hoc fortaſſe intelligendum eſt quod legitur in hagiologio Silvæ majoris, tom. 9. fragmentorum Stephanotii noſtri: *XIII. cal. Junii Toloza civitate feſtivitas S. Hilarii epiſcopi & confeſſoris.* Sane uti ſanctus colitur in eccleſia Carcaſſonenſi die 3. Junii, non Januarii, & quidem conjunctim cum S. Valerio, quem Sammarthani ſancto Hilario dant ſucceſſorem. At vero jam laudatus D. de B Vic in chronico, ex hoc feſtorum concurſu haud temere conjicit, & nos cum illo, ſanctum Valerium eumdem eſſe ac S. Hilarium. Et certe præterquam quod hæc nomina fat ſibi ſunt affinia, vetus

ANNI CHRISTI

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

calendarium Gothicum eccleſiæ Narbonenſis ſolius A
S. Valerii mentionem facit die 3. Junii, nec
omiſiſſet profecto S. Hilarium, ſi diverſus a Va-
lerio eſſet, cum hæc utraque ſibi vicina ſit ec-
cleſia, & in eadem provincia. Tranſlatum eſt cor-
pus S. Hilarii a Benedicto laudati cœnobii abbate,
ut infra dicetur in Francone epiſcopo; quæ qui-
dem tranſlatio celebratur calendis Martii, ex
hagiologio mſ. Carcaſſonenſis diœceſis, tom.
XI. fragment. Stephanotii noſtri pag. 248. Alii
exiſtimant legendum VIII. calendas Martii, quod
expendemus in Francone.

II. Sergius.

Primus hic eſt epiſcopus Carcaſſonenſis, cu-
jus ætas certo dignoſcatur, nimirum ex conciliis
589. Toletano III. & Narbonenſi habitis anno 589.
Tom. 5. conc. col. 1016. & 1601. quibus interfuit Sergius.

III. Solemnius.

Subſcripſit Solemnius Toletanæ ſynodo quar-
633. tæ anno 633. per ſuum vicarium Donellum ec-
Ibid. col. 1728. cleſiæ Carcaſſonenſis archidiaconum. Sed perpe-
ram illi ſucceſſor datur Elpidius, qui Toletano
concilio an. 636. nomen appoſuit; hic enim Tar-
raconenſis in Hiſpania, non Carcaſſonenſis in
Septimania fuit epiſcopus, ut liquet ex veteri co- C
Ibid. col. 509. dice mſ. & ejuſdem Elpidii ſubſcriptionibus in
conciliis Toletanis annorum ſequentium.

IV. Silvester.

653. Adfuit Silveſter concilio Toletano anni 653.
ſed minime alteri quod habitum eſt anno 656.
utpote cui nullus epiſcoporum Septimaniæ ſub-
ſcripſit.

V. Stephanus.

683. Concilio Toletano anni 683. Stephani vice
ſubſcriptus habetur Citruinus vel Citruvinus Caſ-
trenſis abbas, dein epiſcopus Albienſis, cujus elo- D
gium habes tom. 7. Spicil. Obiit Citruinus anno
698. teſtante ipſius epitaphio ex ruderibus abba-
tiæ Caſtrenſis eruto in hac verba: *Hic dormit in
Domino Citruinus epiſcopus Albienſis, quondam ab-
bas Caſtrenſis, & legatus epiſcopi Carcaſſonenſis
in concilio Toletano. Moritur lethali morbo III.
cal. Junii anno DCXCVIII.* Stephanus vero idem
eſt fortaſſe ac Stapinus in antiqua Carcaſſonen-
ſium epiſcoporum ſerie anno 1552. deſcripta
ex antiquiori martyrologio, quo nunc eadem uti-
tur eccleſia, recenſitus, quem & traditio beatum
prædicat, inquit D. de Vic in chronico. Exſtant
tom. 2. Bollandiano menſis Auguſti ad diem E
VI. acta ſancti Stapini confeſſoris, epiſcopi, ut
fertur, Carcaſſonenſis.

VI. Hiscipio *vel* Hispicio.

Primus ſub Francorum regibus epiſcopus Car-
caſſonenſis Hiſcipio ſubſcripſit concilio Narbo-
791. nenſi anno 791. contra Felicem Urgellitanum
t. VII. conc. col. 965. epiſcopum. Vixit ad annum 798. ex Cointio.
798.

VII. Rogerius.

Sammarthani tradunt Rogerium circa annum
800. ordinatum fuiſſe epiſcopum a Leone III.
ſummo pontifice, ſatagente Carolo magno, qui
fidem catholicam apud Carcaſſonam inſtauravit,
ex hiſtoria comitum Carcaſſonenſium Guillelmi
Beſſe. Sane Rogerius, & alio nomine Robertus,
vir nobilis & clericus probatæ vitæ recenſetur a
D. de Vic in chronico præſens anno 804. alta-
ris ſancti Salvatoris Anianenſis conſecrationi,
ſed hæc eſt fictitia.

VIII. Senior.

Chirographum appoſuit Senior epiſcopus Car-
caſſonenſis inſtrumento Ruderici preſbyteri do-
B mum Carcaſſonæ ſitam Attalæ abbati & monaſte-
rio Craſſenſi concedentis pridie idus Octobris
anno 46. ſub domino noſtro Carolo Imperatore,
id eſt 14. Octobris anno 813. 813.

IX. Liviula.

Innoteſcit Liviula epiſcopus Carcaſſonenſis
ex veteri membrana ad annum 851. relata, quæ 851.
in capſa reliquiarum S. Lupini confeſſoris exeunte
poſtremo ſæculo reperta eſt. Vide tom. 1. hiſt.
Occitaniæ pag. 551.

X. Eurus.

Interfuit Eurus anno 860. menſe Octobri 860.
concilio Tuſiacenſi. *t. 8. concil. col. 705.*

XI. Arnulfus.

Ex abbate S. Salvatoris Anianenſis, poſtremis
annis Caroli Calvi ad infulas dicitur evolaſſe Car-
caſſonenſes poſt annum 875. At certe perperam
hunc interfuiſſe volunt tranſlationi corporum
S. Antonini & ſociorum ejus anno 887. quam
fictitiam demonſtrarunt nuperi rerum Occitana-
rum ſcriptores, tom. 2. nota 3. pag. 528.

XII. Gislerannus & Willerannus.

Præſedit Willerannus placito, ſeu judicio publi-
ce lato in gratiam Recamundi abbatis S. Hilarii,
VI. calend. Martii anno tertio imperante Carolo
(Craſſo) hoc eſt 883. ex probationibus tom. 883.
2. hiſt. Occit. pag. 20. Editum eſt quoque lib.
6. de re diplom. tit. 61. pag. 506. ſed ibi perpe-
ram anno 803. illigatum. Illud quoque noſtra
in appendice recudimus. Anno 885. indict. III. *Ch. VIII. col. 418.*
die dominica 15. Auguſti idem Giſlerannus cum
Agilberto Biterrenſi & Auſindo, ſeu Audeſindo 885.
Helenenſi præſulibus ſanctum Theodardum Nar-
bonenſem archiepiſcopum, cujus interfuerat elec-
tioni, conſecravit; cum quo ſubinde præſens me-
moratur in concilio Nemauſenſi habito in villa
Portu anno 887. rurſumque alteri concilio ibid. 887. *T. 9. conc. col. 395.*
celebrato interfuit an. 897. ſub Arnuſto archi-
præſule Narbonenſi. 897. *Ibid. c. 478.*

XIII. Guimera *vel* Gimera Gallice *S. Gimier.*

Gimera Willerando ſucceſſit anno 903. uti
colligitur ex quadam ſchedula reperta in theca
continente reliquias ſacelli B. Mariæ in eccleſia
parochiali S. Stephani loci de Palajano diœceſis
Carcaſſon. quas Petrus de Auxilione epiſcopus
Carcaſſon. die 13. Octob. an. 1504. viſitavit:

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſic autem habet ſcheda: *Anno Incarnationis Dom.* A
917. indict. IV. octavo idus Februarii ſub Carolo
rege conſecratum eſt hoc altare a Gimerra Carcaſſon.
epiſcopo XV. ſui ordinis anno, precibus Dignifredi
venerabilis ſacerdotis. Interfuit concilio Barcino-
906. nenſi anno 906. Agathenſi apud S. Tiberium
Ch. XII. col. 13. & tom. VII. vet. ſcript. col. 50. 907. Magalonenſi apud Juncarias 909. & anno
911. indictione XIV. concilio habito in villa,
cui nomen *Fons coopertq*, in territorio Narbonenſi.
Recenſetur circa 914. inter præſules, quibus Jo-
914. hannes X. papa ſcripſit mittendo pallium ad Agio-
Ch. XIV. col. 14. nem archiepiſcopum Narbonenſem. Idem anno
916. 916. calendis Septembris ex appendice Marcæ
Hiſpan. col. 839. vel anno 917. ex tomo 2. B
hiſt. Occit. pag. 50. adfuit Helenenſis eccleſiæ
conſecrationi. Subſcripſit anno XII. regnante Ca-
rolo (Simplice) filio Ludovici regis, chartæ San-
xii & Richildis ejus conjugis, qua Richimiro
abbati S. Johannis de Malaſta vendunt allodium,
cui vocabulum *Caucus* in territorio Carcaſſonenſi.
Duo exſtant in tabulario Montis-olivi inſtrumenta,
925. primum anni 925. quo Gimera epiſcopus &
omnis ſedis Carcaſſonenſis congregatio eccleſias
S. Romani & S. Saturnini commutant cum Ari-
fonſo abbate & congregatione S. Johannis caſtri
de Malaſto, pro eorum villæ Orentianæ alode.
Datum idibus Junii anno regnante Carolo poſt C
obitum Odonis regis XXVIII. *al.* XXIX. In al-
tero Gimera *S. Nazarii Carcaſſon. titulo fungens*
per conſilium cathedralium clericorum ſuorum
ad cœnobium almi Johannis-Bapt. caſtri Ma-
laſti & ad Arifonſum archimandritam, villam
Criſſagum cum eccleſiis S. Columbæ, S. Euge-
niæ, S. Andreæ & S. Mariæ pro villa alba, &
S. Petri eccleſia, &c. permutat anno incarna-
931. tionis dominicæ CM. XXXI. ſub æra CM. LXIX.
Ch. XI. & XII. col. 421. & 422. indictione IV. Utrumque jam alibi editum noſtra
in appendice recudimus. Quidni vero Gimeræ
adſcribamus quod legitur in chronico Gerardi
de Vic de Guimera primo pag. 34. mortuum D
videlicet idibus Febr. die Dominica (anno 931.)
& quidem, ut alibi legimus, ſicuti prædixerat,
ſepultumque in eccleſia S. Nazarii cum cilicio &
ſuperpellicio, in manu tenentem viliſſimum ba-
culum, & de ferro habentem annulum; ac deni-
que hoc ipſo die feſtum ejus celebrari Carcaſſonæ,
ac ejuſdem reliquias in duabus capſis argenteis
aſſervari?

XIII. Abbo.

Is eſt fortaſſe Abbo ſubſcriptus archilevita in
commutatione Gimeræ epiſcopi facta cum Ari-
fonſo abbate Montis olivi anno XXVIII. regnante E
Carolo poſt obitum Odonis regis. Legitur au-
tem epiſcopus Carcaſſonenſis anno ſecundo Ro-
dulfi regis pridie idus Januarii in veteri Gallia
Chriſtiana, & in ſcheda Martennii noſtri, anno
tertio ejuſdem regis pridie idus Aprilis, quo Gun-
taldus quidam huic epiſcopo & ſancti Nazarii
canonicis pro remedio animæ ſuæ terram dedit
932. in territorio Carcaſſonenſi, hoc eſt circa 932. &
933. 933. poſt obitum Caroli Simplicis; quo tem-
pore plurimi Transligerani Rodulfum non agnoſ-
cebant regem: unde hæc nota chronologica in
teſtamento Acfredi Aquitaniæ ducis. *Datum anno*
V. quod Franci dehoneſtaverunt regem ſuum Carolum,
& contra legem elegerunt Rodulfum ſibi in regem.

XVI. Wisandus, Guisandus & Gisandus.

Giſandus arc. ſubſcripſit chartæ Gimeræ epi- Ch. XI. col. 422.
ſcopi anno XXVIII. regnante Carolo rege poſt
obitum Odonis. Wiſandus vero epiſcopus teſtis
laudatur in charta Acfredi comitis plurima dan-
tis Donadeo abbati Montis-Olivi, anno V. reg-
nante Rodulfo rege (poſt obitum Caroli.) Huic
epiſcopo & eccleſiæ S. Nazarii Dodolinus qui-
dam & uxor ejus Radlinda vineam dederunt in
territorio Carcaſſonenſi, in terminio de Villa alba,
in loco qui dicitur *Taurano*, IV. nonas Martii an.
primo, quo obiit Radulfus rex, hoc eſt an. 936. 936.
ex archivo eccleſiæ Carcaſſonenſis. Subſcri-
pſit idem antiſtes chartæ Raimundi Poncii co-
mitis Toloſani & Aquitaniæ ducis pro cœnobio
S. Poncii Tomeriarum, cujus ad dedicationem
convenerat, anno ſecundo regnante Ludovico
(Tranſmarino) hoc eſt 937. nec multo poſt 937.
adfuit concilio Auſidinenſi. Guiſandus quoque
appellatus teſtis eſt donationis plurium eccleſia-
rum prædicto S. Poncii cœnobio factæ anno
940. ab Aimerico archiepiſcopo Narbonenſi; 940.
Gilamnus vero in confirmatione donationis mo-
naſterii B. Mariæ Camboni, vulgo *Camon*, factæ
Soniario abbati Craſſenſi, anno octavo regnante
Ludovico (Tranſmarino) X. calendas Julii. Me-
moratur & anno 947. in concilio Narbonenſi, 947.
in quo Riculfus electus Helenenſis epiſcopus VI. *tom. 2. capitulari col. 634.*
cal. Aprilis ab epiſcopis præſentibus conſecratus
eſt. Pervenit ad annum ſaltem 951. quo Sunia- 951.
rium inter abbatem Craſſenſem & Seniofredum
comitem Barcinonenſem quorumdam bonorum
facta legitur commutatio IX. calendas Auguſti
præſente hoc epiſcopo.

XV. Franco & Francus.

Sedebat Franco anno 965. ſeu duodecimo 965.
regnante Lothario rege, IX. calendas Maii, quo
conſenſit venditioni cuidam factæ a Sigerio ab- *T. 4. Annal. Bened. pag. 853. col. 1.*
bate & ab omni congregatione monachorum
monaſterii B. Mariæ Craſſenſis. Intereſt an. 974. 974.
conſecrationi eccleſiæ ſancti Michaelis de Cuxano,
& annis 975. ac 977. notatur in ſchedis eccle-
ſiæ Narbonenſis ſubſcriptus hoc anno in inſtru-
mento curatorum teſtamenti Aimerici Narbo-
nenſis archiepiſcopi, quod habes in appendice
chart. XX. col. 19. Tranſtuliſſe Franconem cor-
pus S. Hilarii Carcaſſonenſis epiſcopi adſtantibus
Benedicto abbate ſancti Hilarii & Rogerio co-
mite, certum quidem eſt, ſed non ita certus annus:
alii ſiquidem anno DCCCCLXX. VIII. calendas
Martii, id peractum volunt, in quibus Catell-
us, Petrus de Marca & nuperus auctor rerum
Occitanarum hiſtoriæ; Bollandiani vero tom. 2.
Jun. præfationis pag. LXXXI. an. DCCCCLXXVIII.
calendis Martii, quorum opinio magis arridet.
Vide in appendice charta XVI. col. 426. & lege
978. pro 970.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

XVI. Eimericus.

984. Omiſſus a Sammarthanis Eimericus innoteſcit
T. 4. Annal. Bened. pag. 23. ex conſecratione cujuſdam eccleſiæ in honorem S. Petri & S. Hilarii anno 984. calendis Novembris; ſive, ut alibi legimus, IV. vel V. calend. curante Rogerio comite & marchione, qui cum uxore ſua Adalaiſſa in alode ſuo Corniliano eam ædificari curaverat, & una cum alode prædicto contulerat cœnobio S. Hilarii Carcaſſonenſis, & abbati Benedicto. *Id actum eſt anno ſecundo ordinationis Eimerici Carcaſſonenſis epiſcopi, fueruntque cum eo archilevitæ Aribertus & Rooſtannus, Langerius abbas, Heinricus, qui dicitur Leutarius. Iſar-*
Chron. de Vic p. 58. *nus monachus & ſacerdos propriis karraxavit articulis.* Ex quo colligas Eimericum jam fuiſſe epiſcopum anno 983. Adhuc erat ſuperſtes an. 986. menſe Febr. quo huic epiſcopo & domui ſancti Nazarii, id eſt canonicis in eadem eccleſia miniſtrantibus facta per K. Gombertum legitur venditio quorumdam agrorum, vel vinearum, in territorio quod dicitur de Villacentullo prope Alairacum in comitatu Carcaſſonis.

XVII. Adalbertus & Adarbertus.

1002. Omittitur & Adalbertus in veteri Gallia
Ch. XIX. col. 419. Chriſtiana, cujus tamen frequens occurrit memoria. Ac primo quidem placitum habuit anno ſexto Roberti regis menſe Septembri, in quo Arnaldus vicecomes Carcaſſonenſis bona quæ repetebat, olim a Rogerio I. vicecomite Carcaſſonenſi abbatiæ ſancti Hilarii conceſſa, dimittere coactus eſt. Conſenſit Adalbertus donationi alodis de Cauchenne cœnobio Cuxanenſi ejuſque
1004. abbati Guifredo factæ ab Ermengaudo Narbonenſi archiepiſcopo, anno VII. regnante Roberto
Marc. Hiſp. col. 961. rege, indictione II. ſub die III. cal. Novembris, hoc eſt anno 1004. Inſequenti Ermengaudus
1010. archiepiſcopus Narbonenſis, nonnulla teſtamento
Ibid. col. 974. 423. 427. legavit Adalberto, ſuo, ut videtur, conſanguineo, cujus fit mentio tempore Sergii papæ IV. Anno 1010. adfuit celebri apud Urgellam conventui pro inſtituenda vita canonica in eccleſia Urgellenſi habito. Ad gradus eccleſiaſticos promoviſſe dicitur Borellum filium Richildis, qui fuit electus an. 1017. XI. calendas Decembris Rodenſis ſeu
1019. Ripacurcienſis epiſcopus, eumdemque inauguraſſe, collaborantibus Ermengaudo Urgellenſi & Petro Convenenſi epiſcopis. Cum aliis plurimis epiſcopis & abbatibus convenit anno 1019. XII. cal. Decembris ad eccleſiam Gerundenſem, ubi com-
1020. muni decretum eſt conſenſu, ut exemplo Barci-
T. 9. concil. col. 843. nonenſis eccleſiæ vita canonica inſtitueretur in Gerundenſi. Idem quoque videtur eſſe Adalbertus qui anno 1020. conventui epiſcoporum Toloſæ habito interfuit, idemque rurſus qui recenſetur in necrologio Montis olivi VII. id. Jan.

Poſt hunc epiſcopum collocandus eſſet Petrus de Carcaſſone, ſi vere fuiſſet hujuſce præſul eccleſiæ, ſed fuit Gerundenſis, non Carcaſſonenſis.

1028.

XVIII. Fulco.

Intereſt Fulco cum aliis epiſcopis dedicationi eccleſiæ ſancti Salvatoris, ſeu ſancti Martialis
A Lemovicenſis anno 1028. XV. cal. Decembris ex brevi chronico Lemovicenſi tom. 4. Anecdot. Martennii col. 1402. Hunc vero Stephanotius noſter putat eſſe Fulconem, qui fuit conditor monaſterii S. Sepulcri de Aquaviva in comitatu Carcaſſonenſi.

XIX. Guifredus & Wifredus.

Antea Guifredus abbas erat Campi rotundi; vide lib. VI. de re Diplom. tit. 204. Jam vero Guifredus epiſcopus in hiſtoria chronologica manu ſcripta parlamentorum patriæ Occitanæ, quæ eſt ad manum, auctore Guillelmo Bardino, legitur
B adſtitiſſe placito apud Toloſam habito an. 1031. 1031.
Interfuit an. ſequenti XVIII. cal. Febr. conventui 1032.
Rivipullenſi, in quo facta eſt quarta dedicatio eccle- T. 9. conc.
ſiæ Rivipullenſis. Circa id tempus præſens memo- col. 932. T. 7. ve.
ratur in concilio Narbonenſi, ubi firmata ſunt ſcript. col.
privilegia monaſterii Canigonenſis. Teſtis habetur 57.
an. 1035. IX. cal. Julii in confirmatione unio- 1035.
nis eccleſiæ B. Mariæ inter ambas aquas, vulgo *Trameſegues*, ſitæ olim in antiquo epiſcopatu Toloſano, nunc in Appamienſi cum cœnobio Coxanenſi, dum ibidem conventus epiſcoporum
haberetur. Conſecravit eodem anno eccleſiam B. Marc. Hiſp. col. 436.
Mariæ de Hedera, ſeu de Mayrac, aſſiſtentibus
C Petro Gerundenſi & Bernardo Conſeranenſi
epiſcopis. Anno 1038. adſtitit conventui Rivi- 1038.
pullenſi, & XI. cal. Octobris ejuſdem an. adſuit dedicationi eccleſiæ Gerundenſis, Urgellenſis an.
1040. & Arulenſis XVII. cal. Decembris anno 1040.
1046. Memoratur & anno 1043. 17. Martii 1046.
in concilio Narbonenſi, ex actis capituli Carcaſ- T. 9. conc.
ſonenſis, necnon in alia ſynodo in qua Guifredus col. 938. & 943.
Narbonenſis archipræſul ſua & multorum epi- Ibid. col.
ſcoporum auctoritate privilegia conceſſit eccleſiæ 1042.
S. Michaelis Fluvianenſis, quando videlicet con- Ch. V.
ſecrata fuit an. 1045. Conſecravit eodem anno col. 105.
rogatu Guifredi Narbonenſis archiepiſcopi eccle- Marc. Hiſp. col. 1088.
D ſiam monaſterii S. Martini de Lenis tunc in diœceſi Narbonenſi nunc in Electenſi. Idem videtur eſſe Guifredus qui concilio apud S. Tiberium ce-
lebrato 1050. idibus Julii poſtea ſubſcripſit. Ibid. col.
Locum habet inter præſules, qui ſederunt in con- 447.
cilio Narbonenſi an. 1054. indict. VII. epacta IX. 1054.
concurrente V. octavo calendas Septembris. De- T. 9. conc.
niqueadannum ſaltem 1058. protrahendus eſſet col. 1071.
Guifredi præſulatus, ſi non fallit chronica nota inſtrumenti in appendice Marcæ Hiſpan. col. 1117. relati, quo apud Helnenſem eccleſiam IV. idus Decembris anni memorati Berengarius Helnenſis epiſcopus villam Salellas eidem eccle-
E ſiæ contulit, præſentibus Guifredo Narbonenſi, Berengario Gerundenſi & Guifredo Carcaſſonenſi præſulibus, qui omnes decreverunt excommunicationem adverſus eos, qui hanc villam Helenenſibus canonicis eripere conarentur. At ſuſpicandi errorem in anno, præter alia momenta, quæ in Helenen. epiſc. exponemus, præbet anſam indictio VI. ipſimet inſtrumento præfixa, quæ certe non convenit an. 1058. adeo ut Baluzius loco citato pro VI. ſubſtituerit XII. Sed quidni etiam nos ſubſtituamus annum 1053. vere præditum indictione VI.

XX.

ANNI CHRISTI

XX. Petrus I.

Unum obſtat quominus Petrum Carcaſſonen-
ſem epiſcopum, qui ex Verdala dedicationi Ma-
galonenſis eccleſiæ interfuit, admittant nuperi re-
rum Occitanarum ſcriptores tom. 2. pag. 607.
quia adhuc ſedebat deceſſor Guifredus an. 1054.
menſe Auguſto, ut diximus; ſed quare hæc dedica-
tio, cujus tempus non notatur, anno æque exeunte
1054. aut ineunte 1055. peracta non fuerit,
ac peractam velint vere anni 1054. non video.
Is autem forſan eſt Petrus, de quo necrologium
abbatiæ S. Germani Pariſ. ad IV. idus Nov.

XXI. Arnaldus I.

Vere quidem interfuit Arnaldus epiſcopus
1056. concilio Toloſano anni 1056. at ex conjectura
potius, quam ex certis monumentis Sammarthani
tradunt fuiſſe Carcaſſonenſem, cum ipſius ſedes
minime notetur in conciliis Labbeanis.

De Rochefort.

XXII. Bernardus I.

1072. Præerat Bernardus anno 1072. ut conſtat,
inquiunt Sammarthani, ex titulo donationis cu-
juſdam decimæ capitulo factæ per Adalbertum &
Rodgarium. Memoratur B. epiſcopus Carcaſſo-
nenſis tempore Iſarni epiſcopi Toloſani, in charta
Rotgerii comitis Foſſenſis ſeu Fuxenſis pro eccle-
ſia ſancti Poncii Tomeriarum & ejus abbate
Ch. VI. col. 81. Frotardo. Edita eſt in appendice noſtra. Obiit
autem Bernardus epiſcopus Carcaſſonenſis XII.
calendas Novembris ex fragmento necrologii
ſancti Nazarii Carcaſſonenſis; idem fortaſſe cujus
ſic meminit necrologium, teſtante chronico D. de
Vic: *Obitus patrum noſtrorum Simplicii, Raimundi
Xatberti & Bernardi.*

Artaldus.

XXIII. Petrus II.

1077. Petrus epiſcopus Carcaſſonenſis anno 1077.
VIII. idus Decembris interfuit concilio Biſuldu-
nenſi celebrato ab Amato ſedis apoſtolicæ legato,
in quo Guifredus Narbonenſis archiepiſcopus
1078. excommunicatus eſt. Inſequenti ſedit in concilio
Gerundenſi habito ab eodem Amato Olorenſi
1080. epiſcopo. Anno 1080. in comitiis generalibus
Septimaniæ cum aliis epiſcopis ſedens inmunitates
eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris confirmavit. Eodem
anno ex tabulis S. Pauli annuit donationi Petri
ſe dicentis electum Narbonenſem factæ hoc
anno calendis Junii canonicis S. Pauli. Anno
1083. 1083. indictione VI. decimo cal. Auguſti, Petro
favente cum Geraldo epiſcopo Cadurcenſi &
Frotardo S. Poncii Tomeriarum abbate, Guillel-
mus comes Toloſanus, expulſis monachis, quos
nuper injuſte loco canonicorum in eccleſiam S.
Saturnini introduxerat, canonicos reſtituit. Hic
eſt haud dubie Artaldus, de quo legitur in frag-
mento necrologii eccleſiæ Carcaſſonenſis: *III.
nonas Septembris obiit pater noſter Artaldus epi-
ſcopus Carcaſſonenſis.* Et certe in chronico D. de
Vic notatur obitus Petri Artaldi epiſcopi Car-
caſſonenſis die 3. Sept. Vocatur autem ſimpli-
citer *Artallus* tom. VI. miſcell. Baluzii pag. 437.

A

ANNI CHRISTI

XXIV. Petrus III.

Petrum a Petro diſtinguit Gerardus de Vic ad
annum 1085. in chronico. Et merito quidem:
nam in martyrologio Montis olivi memoratur
Petrus abbas hujus monaſterii, cujus nulla poſt
annum 1083. in archivis mentio, factus poſtea
epiſcopus Carcaſſonenſis: & alibi Petrus ex
abbate Montis-olivi epiſcopus Carcaſſonenſis re-
gnante Philippo, quod de alio intelligi nequit
Petro, qui proinde cum Poncio abbate S. Sal-
vatoris firmavit donationem eidem eccleſiæ factam
ab Ermengarda vicecomitiſſa, omnium decimarum
B in cunctis dominiis ſuis, VII. cal. Junii feria
ſecunda an. 1085. Inſequenti, VIII. idus Sept. 1085.
adfuit dedicationi eccleſiæ monaſterii ſancti Ste- 1086.
phani Balneolenſis in celebri epiſcoporum viro- *Marca Hiſpanica col. 466.*
rumque principum conventu. Memoratur &
anno 1087. in charta S. Victoris Maſſilienſis, 1087.
& 1088. XIV. cal. Octobris in confirmatione 1088.
unionis ſeu donationis B. Mariæ de Monachia *Baluz. conc. Narb. pag. 82.*
factæ S. Victori Maſſilienſi. Petrum epiſcopum
eodem anno inſtituiſſe regulares clericos tam in
eccleſia S. Nazarii, quam & in aliis duabus ejuſdem
civitatis, colligitur ex bulla Urbani II. quæ ſic
habet in appendice charta XXIII. col. 431.
C *Urbanus epiſcopus &c. Dilecto fratri Petro Car-
caſſonenſi epiſcopo ſalutem, &c. Petitionis tuæ juſtitiam
agnoſcentes, inſtitutionem regularium clericorum, quam
tuæ prudentiæ ſollicitudo apud matricem eccleſiam S.
Nazarii, & apud eccleſias ſanctæ Mariæ,*[a] *ſeu* a
*B. Stephani, Domino cooperante, diſpoſuit, præ-
ſentium litterarum auctoritate firmamus, &c. Datum
Mediolani XII. cal. Junii anno 1088.* Adfuit
Petrus concilio Toloſano XIII. cal. Aprilis anno
1090. & Narbonenſi 20. Martii anno 1091. 1090.
Recenſetur anno 1093. in inſtrumento S. Sa- 1093.
turnini apud Toloſam, quo, ſatagentibus Iſarno *Catel. hiſt. comit. Toloſ. pag. 125.*
Toloſano, Simone Aginnenſi, & Petro Carcaſ-
D ſonenſi epiſcopis facta eſt compoſitio inter cano-
nicos S. Stephani & canonicos S. Saturnini pro
ſepultura comitum Toloſanorum, quæ poſtremis
aſſerta fuit. Donatur eidem Petro epiſcopo & *Chron. de Vic pag. 64.*
canonicis eccleſia S. Saturnini de Vales prope
Miravallem in Cabardeſio, cum primitiis, deci-
mis & cœmeteriis an. 1094. XIV. cal. Aprilis.
Inſequenti 1095. XI. calend. Octobris una cum 1095.
Frotardo S. Poncii Tomeriarum abbate litem
compoſuit Petrus Iſarnum inter Caunenſem ab-
batem, & Guillelmum Segerium, de caſtro Ven-
tajonenſi. Vide Marc. Hiſp. col. 1077. & Ca-
tellum hiſt. comitum Toloſæ pag. 126. & 127.
E Inſequenti anno ex Sammarthanis, Urbanus II. 1096.
papa Carcaſſonam ingreſſus 11. Junii cathedra-
lem baſilicam benedixit: qua de re ſic lego in
codice mſ. Carcaſſonenſi: *Anno Dominicæ Incar-
nationis MXCVI. IV. indictione feria IV. Urbanus
papa Carcaſſonam ingreſſus, & miſſas ibidem cele-
bravit, vivos & defunctos benedicens abſolvit, etiam*

a Hæc eccleſia B. Mariæ in ſuburbio Carcaſſonæ aliquando dicta *de Abbatia*, fuiſſe primum monachos videtur, quibus a regula deficientibus canonicam effecit Petrus epiſcopus in ea clericos regulares inſtituens; tum poſt varios caſus parochialis evaſit, tandemque ceſſit patribus Capucinis. Eccleſia vero S. Stephani modo deſtructa matrici eccleſiæ adjuncta fuit. Ita Stephanotius noſter tom. XII. fragmentorum.

ANNI CHRISTI

eccleſiæ B. Nazarii ſaxa benedixit, & ſubſequenti A *ſexta feria ſuper B. Mariæ ſemper virginis, ſanctique Salvatoris altare miſſas celebrans ſermonem nobis fecit, cœmeterium propriis manibus ſalis aſperſione abſolvit, & ſic diebus quinque nobiſcum commorans, vivis ac defunctis conſignatis, cum laude & gratiarum actione diſceſſit.* Nonnullæ donantur eccleſiæ Pe-
1099. tro ipſiuſque canonicis anno 1099. regnante
Chron. de Vic pag. 64. Philippo rege. In his eccleſia B. M. de Edera, eo pacto, ut epiſcopus & canonici inibi canonicos locare teneantur, qui regulariter vivendo ibidem
1100. Deo ſerviant, alioquin nulla eſt donatio. Anno
Marc. Hiſp. col. 476. & card. Daguirre t. 3. conc. pag. 314. ſequenti æra centeſima trigeſima octava III. idus Nov. adfuit Petrus & cooperatus eſt dedicationi B eccleſiæ villæ Bertrandi in diœceſi Urgellenſi. Denique in tabulis S. Aniani Petrus Carcaſſonenſis, Iſarnus Toloſanenſis, Arnaldus Biterrenſis, & Gaufridus Magalonenſis epiſcopi, necnon Aimericus vicecomes (Narbonenſis) Bernardus de Narbona, & alii probant atque conſentiunt ut Bertrandus Narbonenſis archiepiſcopus, ejuſdemque ſedis canonici abbatiam S. Aniani reditibus ſuis a ſæcularibus hominibus ſpoliatam, & ab honeſtate ſanctæ regulæ ſecluſam Petro S. Poncii Tomeriarum abbati ejuſque fratribus reſtaurandam committant. *Datum XIV. cal.* Aprilis an.
1101. Ch. VIII. col. 82. ab Incarnatione Domini MCI. De Petro hæc le- C guntur in necrologio Montis olivi apud Stephanotium noſtrum: *Calendis Septembris obiit Petrus epiſcopus. . . . . Iſte Petrus epiſcopus fuit abbas iſtius monaſterii.*

BERNARDI

XXV. GUILLELMUS I.

Præſens memoratur Guillelmus epiſcopus, quando Arnaldus Guillelmi capitulo dedit ſacriſtiam & cœmeterium in eccleſia de Edera, nonis Novembris feria ſecunda Philippo regnante, hoc
1106. eſt anno 1106. Idem cognominatus *Bernardi* & Siſredus Bernardi archidiaconus pignori tradidere totam leudam Carcaſſonis, ſive jus epi- D ſcopo & capitulo competens exigendi tributum in res omnes, quæ tranſeundo Carcaſſone tranſvehuntur: facta charta IV. nonas Auguſti VI.
1107. feria regnante rege Philippo, hoc eſt 1107. Ejus obitus dies notatur his verbis in necrologio eccleſiæ Carcaſſonenſis: *IV. idus Auguſti obiit pater noſter W. Bernardi epiſcopus Carcaſſonenſis.* Gerardus de Vic in chronico pro IV. idus habet V. id. ſeu 9. Auguſti.

XXVI. RAIMUNDUS I.

Ch. XXXV. col. 31. Initæ concordiæ Richardum inter archiepiſcopum Narbonenſem & Bernardum Atonis vice- E comitem Biterrenſem circa 1107. teſtis eſt Raimundus. Subſcripſit etiam regnante Philippo re-
1108. ge, ac proinde anno ſaltem 1108. chartæ dona-
T. 5. annal. Ben. p. 461. tionis, ſeu ceſſionis cujuſdam eccleſiæ factæ monaſterio Montis olivi calendis Novembris. De-
1110. nique reperitur anno 1110. in veteri charta eccleſiæ Narbonenſis. Fortaſſe hic eſt Raimundus, qui XIII. calendas Novembris memoratur in fragmento necrologii eccleſiæ Carcaſſonenſis, cum *Xatberti* cognomento, in chronico Gerardi de Vic pag. 297.

XXVII. ARNALDUS II.

ANNI CHRISTI DE GIRONNE

Fit Arnaldi mentio in inſtrumento eccleſiæ Carcaſſonenſis anni 1113. quo Bernardus Atonis, Cecilia conjux & eorum liberi Rogerius ac Raimundus cedunt epiſcopatui Carcaſſonenſi quidquid eidem abſtulerant, injuſtam ſcilicet vindicationem in bona hujus eccleſiæ, & maxime defuncti epiſcopi bonorum uſurpationem, conſentiuntque ut omnes ejuſdem res duorum archidiaconorum cuſtodiæ cedant, reddendæ ſucceſſori, nonnullis exceptis, quæ teſtamento legaverit. *Actum V. nonas Maii die Sabbati an. Chriſti 1113. anno quinto Ludovici regis, præſidente domino ac venerabili præſule Arnaldo in ſacra S. martyris Nazarii ſede: nobiliſſimo ac ſereniſſimo hujus ſanctiſſimæ atque venerandæ ſedis conventu ibidem degente, ſcilicet Bernardo archidiacono, & quam plurimis aliis ibidem canonice viventibus, ſimul convocatis multis ex honoratioribus urbis Carcaſſonæ.* Anno 1115. 1115.
pridie non. Oct. interfuit conſecrationi eccleſiæ B. Mariæ de Caſſiano diœceſis Biterrenſis, ex tabulis ejuſdem eccleſiæ. Eodem anno una cum Ch. VIII. col. 134.
canonicis dedit Petro Ferreoli ejuſque fratribus terram S. Nazarii in terminio S. Michaelis excolendam, iique viciſſim primitias & quartam ac decimam fructuum partem ſpoponderunt menſe Jul. regnante Lodoico rege, ex tabulis eccleſiæ Carcaſſonenſis. Paſchalis II. papa pontificatus anno
XVI. pridie calend. Aprilis indict. VIII. Arnaldo Ch. XXV. col. 343.
epiſcopo & ſucceſſoribus ejus Carcaſſonenſis eccleſiæ poſſeſſiones laudavit & confirmavit. Anno
1117. fuit Arnaldus ſequeſter compoſitionis Ri- 1117.
chardum inter archiepiſcopum Narbonenſem & Hugonem abbatem S. Pauli, ex tabulario capituli Narbonenſis. Adfuit anno 1119. concilio 1119.
Toloſano quod habuit Calixtus II. papa, & an. Ch. VIII. col. 109.
1120. epacta XVIII. concurrente IV. nono cal. 1120.
Septembris feria tertia memoratur Arnaldus epiſcopus cum Richardo Narbonenſi antiſtite. Sententiam tulit una cum Bernardo Ferrando, qua molendina quædam cœnobio Montis olivi contra Raimundum Poncium comitem Toloſanum ejuſque filios aſſerta ſunt an. 1123. XVIII. cal. Oct. 1123.
regnante Ludovico rege, ex tabulario hujus monaſterii. Teſtis laudatur anno 1125. donationis 1125.
eccleſiæ de Oviliano factæ a Raimundo Berengario fratri ſuo Berengario, ex tabulario capituli Narbonenſis. Inſequenti una cum aliis epiſcopis factus eſt arbiter tranſactionis Amelium inter epiſcopum Toloſanum & Berengarium vallis Sigerii abbatem. Anno 1127. XI. cal. Novembris Luna 1127.
XIV. feria VII. epacta XVII. fuit alter judicum & arbitrorum controverſiæ inter Eliſiarium, Engeliardamque conjuges, & Arnaldum abbatem ſancti Tiberii. Teſtis eſt anno 1129. in concilio 1129.
Narbonenſi donationis eccleſiarum de Oviliano, de Rivo, de Alamano & de Beliano factæ capitulo Narbonenſi ab Arnaldo ejuſdem ſedis archiepi- *Marc. Hiſp. col. 1261.*
ſcopo, & X. calendas Febr. ejuſdem anni in charta Petri epiſcopi Helenenſis nonnulla Helenenſi canonicæ tradentis. Anno 1130. III. cal. Junii, 1130.
præſentibus domina Cecilia vidua Bernardi Atonis vicecomitis, Rogerio ac Raimundo filiis ejus,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ſocer ac gener cum ſuis in Arnaldi epiſcopi manu A & poteſtate dederunt canonicis S. Nazarii ſedis Carcaſſonenſis omne jus ſibi competens in eccleſia vel pago de Edera & in aliis locis. Arnaldi temporibus, aiunt Sammarthani, civitas ab Atone Carcaſſonenſi comite oppugnata fuit, & a civibus ſtrenue per triennium defenſa: qua de re ſic lego in codice mſ. bibliothecæ D. de Rignac: *Anno 1120. epacta XVIII. concurrente IV. Carcaſſona*
* al. *negata eſt vicecomiti Bernardo &* * *hominibus ejuſdem urbis die IX. cal. Septembris feria tertia, regnante Ludovico, præſidente in cathedra Romana Calixto papa, archiepiſcopo Narbonenſi Richardo, epiſcopo Carcaſſonenſi Arnaldo Gerundenſi. Reddita* B *vero fuit anno.* . . . . Fit Arnaldi mentio VI. nonas Octob. & X. cal. Novemb. in necrologio eccleſiæ Carcaſſonenſis, ac pridie nonas Sept. vel etiam 2. Sept. in necrologio Montis olivi.

XXVIII. Raimundus II.

Cognominatur *Sorecenis* a Martennio anno
1131. 1131. quo, inquit, IV. idus Junii feria quarta, *Raimundus Sorecenis in epiſcopatu Carcaſſonæ noviter electus.* Subſcripſit diplomati Ceciliæ vicecomitiſſæ & filiorum ejus Rogerii Trincavelli atque Bernardi tradentium Arnaldo Narbonenſi archiepiſcopo caſtrum de Corneliano cum C
1132. ſuis omnibus munitionibus. Anno ſequenti nonis
* *inchoata a menſe Sept.* Ch. XXXIX. col. 36. Decembris indict. XI. * epacta XII. concurrente V. una cum Bernardo Biterrenſi & Johanne Nemauſenſi præſulibus adſtitit Arnaldo Narbonenſi archiepiſcopo eccleſiam S. Martini de Creiſſano
T. X. conc. col. 989. conſecranti, ex tabulario capituli Narbonenſis. Nominatur in donatione primitiarum, decimarum, & aliorum jurium eccleſiæ S. Saturnini *de Vales* facta eccleſiæ S. Nazarii a Raimundo de Duroforti & aliis, VI. idus Octobris feria ter-
1133. tia, regnante Ludovico rege anno 1133. ex
1134. tabulis eccleſiæ Carcaſſonenſis. Adfuit anno ſequenti concilio Narbonenſi, quod Arnaldus D archiepiſcopus in ſua eccleſia celebravit. Eodem anno VI. calendas Aprilis feria III. Xatmarus de Goginco pergens ad S. Jacobum, Arnaldo epiſcopo præſente, profitetur pœnitens coram Deo quædam allodia pertinere ad eccleſiam S. Nazarii Carcaſſon. Fuit præſens definitioni controverſiæ quæ vertebatur inter eccleſiæ ſuæ canonicos, & quoſdam uſurpatores prati, quod vocatur *Ferchale*, in terminio de Cavanaco, IV. idus Julii feria IV.
1139. anno 1139. Lodoici regis anno ſecundo. Inſe-
1140. quenti interfuit concilio Narbonenſi; at tandem
1141. vivere deſiit Raimundus epiſcopus anno 1141. cal. Junii, ex codice mſ. 2242. biblioth. Colbert. E & ex antiquo eccleſiæ Carcaſſ. necrologio.

Quod ad Gaufridum ſpectat, qui primus ante Gaufridum archiepiſcopum Bituricenſem ſubſcriptus legitur diplomati Ludovici VII. regis pro parthenone B. Mariæ Santonenſis dato an. 1140. indict. III. epacta nulla his verbis: *S. Gaufridi Carcaſſonenſis epiſcopi, S. R. E. legati*, dicendum apographum D. Stephanotii noſtri in antiquitatibus Santonenſibus mendoſum eſſe, ut liquet ex ſubſcriptione Joſleni, qui pro Sueſſionenſi legitur Senonenſis epiſcopus. Eadem ratione pro Carcaſſonenſi legendus Gaufridus Carnotenſis epiſcopus, qui tunc revera temporis legati in Francia munere fungebatur.

ANNI CHRISTI

XXIX. Poncius I. DE TRESMALS

Ab originis loco Poncius appellatus de Tribus malis *de Treſmals*, non *de Treſbes*, ut habent Sammarthani, occurrit epiſc. Carcaſſonenſis an. 1142. Ejuſdem fit mentio in judicio lato Nar- 1142.
bonenſem inter archiepiſcopum & homines de Capite ſtagni anno 1145. Eodem, ſeu potius 1145.
1146. IV. cal. Aprilis feria ſexta, præſentia ſua 1146.
& auctoritate laudavit firmavitque donationem allodii Judaici in terminio de Mildars & de Goginco a duobus fratribus cum uxoribus & liberis capitulo factam. Anno eodem 1146. IV. cal. Julii Rogerius vicecomes & Bernarda uxor ejus Poncio epiſcopo & canonicis S. Nazarii jura quædam relaxarunt, ex regio tabulario Carcaſſonenſi. De conſenſu ejuſdem Poncii Rogerius filius Ceciliæ munificum ſe præbuit hoc ipſo anno Ch. XXVIII. col. 436.
VII. calendas Julii erga monaſterium Montis olivi & Bernardum ejus abbatem. Anno 1148. ſeu potius 1149. regnante rege Ludovico XI. 1149.
cal. Aprilis feria tertia, Arnaldus de Laurano huic præſuli & eccleſiæ S. Nazarii capitulo ceſſit quidquid jure vel injuria ſibi vindicabat in filium Bernardi Frederici de Villa alba. Memoratur an. 1150.
ſequenti cum Bernardo abbate vallis Sigerii, in charta Fuxenſis caſtri; quo etiam anno feria VI. * *T. I. Anecd. Marten. col. 411.*
XI. Auguſti teſtis habetur in teſtamento Rogerii vicecomitis Biterrenſis. Subſcripſit Poncius 1152. pridie cal. Novemb. feria VI. tabulis Petri & Petronillæ, quibus cum liberis offerunt ac donant Petrum filium Deo ac ſedi S. Nazarii in canonicum ibidem Deo ſerviturum. In chartis Fuxenſibus occurrit eodem anno 1152. * feria III. VII. idus Aug. & 1153. feria III. XVI. cal. Julii, quo ſententiam tulit de diſcordia mota inter Raimundum Trincavelli & ejus fratres. Obtinuit anno ſequenti ab Anaſtaſio IV. reſcriptum Laterani 1153.
datum nonis Aprilis, quo pontifex precibus canonicorum regularium eccleſiæ Carcaſſonenſis confirmat inſtitutionem, quam Petrus quondam epiſcopus Carcaſſon. in eccleſia S. Nazarii & aliis diſpoſuerat. Exſtat hæc bulla in chronico de Vic pag. 71. quam Adrianus IV. Anaſtaſii ſucceſſor eodem anno pontificatus I. confirmavit. Pepigit idem epiſcopus anno 1155. cum G. abbate S. Aniani 1155.
pro eccleſia ſancti Stephani de Capraretis, quam quidem Adrianum IV. pontificem eidem contra prædictum abbatem aſſeruiſſe bulla data X. * * al. VIII.
cal. Januarii legimus in regio Carcaſſonenſi tabulario. Denique Poncius epiſcopus dedit eccleſiæ ſuæ parochialem eccleſiam S. Johannis Evangeliſtæ de Preixano &c. hoc pacto ut tunc & in perpetuum ſingulis Sabbatis officium B. Mariæ celebraretur, & in die obitus ſui anno quolibet recurrente officium ſeu vigiliæ defunctorum & miſſa, cum alimonia præbenda tredecim pauperibus chriſtianis perſolverentur, anno 1156. ſep- 1156.
tima feria decimo * calendas Maii. Obiit Poncius * *l. XII.*
epiſcopus anno 1159. III. idus Febr. ut conſtat 1159.
ex ipſius epitaphio, quod in veteri necrologio

* *al. feria VII. pridie idus, hoc eſt 12. Aug. Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 531.*

* *Prob. t. 2. hiſt. Occit. c. 542. lege 1151. aut, pro feria III. lege V.*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

nunc in bibliotheca viri clariſſimi Stephani de A
Rignac in Monſpelienſi ſubſidiorum curia ſenato-
ris legitur his verbis: *III. idus Febr. obitus patris
noſtri Poncii Carcaſſonenſis epiſcopi.*

Nobilis antiſtes & Chriſti clare ſymyſtes
Undena Februi menſis ſub luce ſecundi
Migras milleno divini luminis anno
Ter quinquageno, numeroque trias triplicato.

DE BRUGAL.

XXX. PONCIUS II.

Ut duos Poncios admittamus, faciunt epita-
phium primi mox allatum, diverſumque utriuſ- B
Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 597. que cognomen. Hic enim cognominatur de Bru-
gali in charta Fuxenſi anni 1163. XII. cal. Oct.
* *l. VI.* feria ſeptima *; idem ex Baluzio in notis mſſ. ad
eccleſiam Carcaſſonenſem, qui Narbonenſis ar-
chidiaconus erat anno 1145. & abbas S. Anto-
nini Fredalacenſis annis 1162. & 1165. ex
codice mſ. archivi regii Fuxenſis, teſtante Balu-
zio. Sane hic Poncius liquido diſtinguitur a primo
in veteri membrana eccleſiæ Carcaſſon. quæ ſic
habet: *Anno 1159. Incarnationis Dominica, ſeptima
feria 2. cal. Novembris rege Ludovico regnante, civi-
tati, quæ dicitur Carcaſſona, R. proconſule dominante,
ejuſdem civitatis eccleſiam Poncio poſt alium Poncium
epiſcopum diſponente.* Carcaſſonæ placitum habuit C
Raimundus Trincavelli proconſul, ſeu vicecomes
Biterrenſis de controverſiis, quæ erant inter Hu-
gonem Eſcafredi & fratres, atque Iſarnum Jor-
dani & illius fratrem eorumque nepotes, pro
caſtris de Monte regali & de Sexaco, in quo Pon-
cium Carcaſſonenſem epiſcopum aſſeſſorem ha-
buit feria ſecunda pridie nonas Novembris an.
1163. 1163. eodemque anno pridie idus Decembris
in alio placito de controverſia inter Raimundum
de Terminio & Guillelmum fratrem ejus pro
caſtro de Terminio, ex chartis Fuxenſis caſtri;
1165. in quarum etiam altera menſe Junio anni 1165. D
Arnaldo abbati S. Laurentii de Comba longa
permiſiſſe legitur eligere locum in ſilva Bolbona
ad ædificandam eccleſiam & quaſdam ædes. Pon-
1166. cius interfuit anno ſequenti XVI. calend. Auguſti
feria I. confirmationi prioratus Salellæ Cluniaco
factæ a Berengario de Salella. Eodem anno cum
aliis epiſcopis fuit arbiter pacis & concordiæ Nar-
bonenſem inter archiepiſcopum & Gaucerandum
de Capite ſtagni. Ex quibus colligitur Poncium
perperam mortuum dici a Sammarthanis anno
1165. ex martyrologio, inquiunt, Carcaſſonenſi.
Dies obitus ejus notatur in necrologio Montis
olivi IV. nonas Februarii, & in chronico Gerardi E
de Vic III. nonas ſeu 3. Februarii.

Pſeudo-epiſcopus. Hiſce temporibus hæretici crearunt in conci-
liabulo Pelicienſi in oppido ſancti Felicis de Car-
man quinque leucis Toloſa diſtante epiſcopum
Carcaſſonenſem Giraldum Mercerium an. 1167.
ex notis Johannis Jacobi Percin in hiſtoria Tolo-
ſani conventus fratrum Prædicatorum pag. 1.
notarum in concilia, ubi vide, duoſque alios epi-
ſcopatus conſtituerunt, Toloſanum & Aranenſem;
quibus tribus diœceſibus tota late comprehenſa eſt
regio, quæ Albigenſium veneno infecta jacebat.

XXXI. OTHO.

E præpoſito & ſacriſta ſancti Nazarii Car-
caſſonenſis, quibus Otho dignitatibus præfulgeba
anno 1165. ſucceſſit Poncio in epiſcopali anno
ſaltem 1170. quo donum Rogerii proconſulis 1170.
Biterrenſis & Carcaſſon. comitis factum canonicis
S. Salvatoris Carcaſſon. approbavit v. cal. Julii,
ex tabulario civitatis. Anno 1173. ejuſdem 1173.
Rogerii donum canonicis ſancti Nazarii factum
confirmavit, ex eodem tabulario. Altare B. Mariæ
in eccleſia B. Nazarii ſedis Carcaſſon. fundatum
conſecravit an. 1177. VIII. idus Maii die Domi- 1177.
nica. Adſuit anno 1179. Lateranenſi concilio, 1179.
ex quo redux dedit anno ſequenti Raimundo *Ch. XXXIV. col. 440.*
abbati Villæ longæ eccleſiam S. Johannis & B.
Mariæ Villæ longæ. Anno 1181. ſeu potius
1182. XI. cal. Febr. feria ſexta eccleſiam ſancti 1182.
Hilarii de Cazilhaco cum decimis & oblationibus
univit ſacriſtiæ cathedralis eccleſiæ S. Nazarii,
cum aſſenſu & conſilio Raimundi archidiaconi
& ſacriſtæ, Berengarii archidiaconi & prioris B.
Mariæ, &c. Inſequenti 1183. cal. Martii feria 1183.
IV. *lege* III. regnante Philippo rege, Udalguerius
de Punciano ſeſe obtulit Deo, S. Nazario, Othoni
epiſcopo & canonicis, ut ipſe canonicus eſſet,
illiſque omnem reſtituit honorem, quem apud
Talabois uſurpaverat, quidquid vero in comitatu
Reddenſi & in epiſcopatu Toloſano poſſidebat
Rogerio Biterrenſi (vicecomiti) dedit, ex tabu-
lario Carcaſſonenſi. Eodem anno IV. cal. Maii *Ch. XXXV. col. 441.*
Otho dedit Guillelmæ abbatiſſæ & monaſterio
Rivi nitidi eccleſiam, primitias, decimas, juſtitias
& omnia jura quæ illic habebat, ſub annuo cenſu
unius libræ ceræ albæ ſacriſtæ Carcaſſonenſi per-
ſolvendo ex chartario Rivi nitidi. Teſtis eſt an.
ſequenti Sabbato menſis Aprilis in charta Rogerii
vicecomitis in gratiam civium Carcaſſonenſium.
Sub eodem epiſcopo Rogerius Biterrenſis vice-
comes & comes Carcaſſonenſis, Albienſis, &c.
dedit Alfonſo filio Alfonſi Aragonum regis, co-
mitis Barcinonenſis & marchionis Provinciæ,
aut alteri filiorum ejus, ſi prior non eſſet ſuperſtes,
omnes civitates, burgos, caſtella, urbes, epiſco-
patus, abbatias, prioratus & alias poſſeſſiones;
eumque in filium adoptavit, memor defenſionis
ſibi ab rege Aragonum impenſæ adverſus hoſtes,
qui eum bonis omnibus ſpoliare tentaverant.
Actum anno MCLXXXV. ex regio tabulario Car- 1185.
caſſonenſi; quæ idcirco adnotamus, ut liqueat
quam in eccleſias auctoritatem ſibi vindicaret hic
princeps. Anno 1188. cum aliis epiſcopis lau- 1188.
davit Otho & confirmavit cœnobio Fontis fri-
gidi factam eidem a Bernardo Narbonenſi archie-
piſcopo venditionem. Celebris coram ipſo &
Rogerio vicecomite Biterrenſi agitata eſt contro-
verſia canonicos inter eccleſiæ cathedralis & cives
Carcaſſonenſes pro decimis hortorum an. 1191. 1191.
die 2. Novembris feria VII. ex Catello commen-
tariorum Occitaniæ pag. 641. Rogerius vero
ſumma cum Othone epiſcopo amicitiæ neceſſitu-
dine conjunctus teſtamentum ſuum Othonis ſi-
gillo muniri voluit, factum XVI. cal. Aprilis feria
v. anno 1193. ſeu potius 1194. Editum eſt inter 1194.

Digitized by Google

probationes hiſtoriæ domus Arverniæ pag. 500.
ANNI CHRISTI Anno 1197. feria ſecunda VI. calendas Martii
1197. obligationem per præpoſitum Villæ albæ con-
tractam firmavit. Obitus ejus notatur VIII. idus
Decembris in necrologio Carcaſſonenſis eccle-
ſiæ, & nonis Decembris in necrologio mona-
ſterii Caſſiani.

XXXII. Berengarius I.

Othonis nepos Berengarius erat archidiaconus
S. Nazarii Carcaſſonenſis an. 1191. & epiſc.
1201. ac prior B. Mariæ, & Villæ albæ, necnon Go-
ginchi præpoſitus anno ſaltem 1201. quo
cauſa duorum de abbatia Electenſi contenden-
1202. tium diſcutienda ei commiſſa fuit, ut ibidem ſupra
diximus. Anno 1202. Petro Baldomarii tres
1204. terræ portiones ſub certis conditionibus dedit.
Memoratur epiſcopus Carcaſſonenſis an. 1204.
in veteri membrana eccleſiæ Carcaſſonenſis,
teſtante Baluzio. Recenſetur eodem an. non. Sept.
inter canonicos S. Pauli Narbonenſis in charta
Petri ejuſdem eccleſiæ abbatis ſuo capitulo dantis
totam decimam vinearum clauſi ſacriſtiæ majoris,
ex tabulario S. Pauli. Eodem anno 1204. IV.
idus Octob. teſtis habetur in charta Berengarii
1206. archiepiſcopi Narbonenſis ſuo capitulo benefa-
cientis, ex tabulario hujus capituli. Anno 1206.
feria tertia, IV. calendas Septembris regnante
rege Philippo, conſilio, aſſenſu & voluntate Guil-
lelmi Raimundi archidiaconi & Bernardi archi-
preſbyteri contulit eccleſiam de Verzellano Wil-
1207. lelmo de ſancto Fulcone clerico. Reperitur & an.
1207. in chronico Gerardi de Vic Berengarius
epiſcopus, qui tandem ex urbe Carcaſſona ab
hæreticis Albigenſibus ejectus fuit, cum incolis
prædicaret Deum illis pœnam infidelitatis præ-
parare expugnationem urbis a Cruce ſignatis. Huc
enim referenda ſunt verba Petri Vallium Cernaii
monachi cap. 16. hiſt. Albig. ex quo ſequentia
depromſimus.

*Capta & deſtructa civitate Biterrenſi, propoſue-
runt noſtri recto greſſu tendere Carcaſſonam: cives
etenim Carcaſſonenſes peſſimi erant hæretici, & pec-
catores coram Domino nimis. Audiens autem viceco-
mes quod noſtri ad obſidendam tenderent Carcaſſo-
nam, milites quoſcumque potuit adunavit, ſeque cum
eis in Carcaſſonam recipiens, præparavit ſe ut contra
noſtros defenderet civitatem. Nec ſilendum quod cives
Carcaſſonenſes peſſimi & infideles, refectorium &
cellarium canonicorum Carcaſſonenſium, qui erant cano-
nici regulares, ipſa etiam ſtalla eccleſiæ, quod execra-
bilius eſt, deſtruxerunt, ut muros civitatis inde muni-
rent. Civitas autem Carcaſſona in montis cujuſdam
ſupercilio poſita duplici ſuburbio cingebatur, quorum
utrumque munitum erat muris pariter & foſſatis, &c.
His geſtis conſilium habuerunt noſtri quomodo cape-
rent civitatem; animadvertentes autem quod ſi face-
rent hic ſicut in Biterrenſi factum fuerat civitate,
deſtrueretur civitas, & omnia bona quæ in ipſa erant
conſummarentur, ad conſilium baronum tractatum eſt de
pace in hunc modum. Ordinatum eſt quod omnes egre-
derentur nudi, & ita evaderent, vicecomes autem in
cuſtodia teneretur. Egreſſi ſunt ergo omnes nudi de civi-
tate nihil ſecum præter peccata portantes. Tunc*

A *adimpletum eſt, quod dictum fuerat per venerabilem
virum Berengarium, qui fuerat epiſcopus Carcaſſonæ.
Hic cum quadam die in civitate ſua prædicaret, civi-
buſque, ſicut ſolitus erat, hæreſim improperaret, nolue-
runt eum audire: quibus ille, vos me audire non
vultis, credite mihi, ego tantum mugitum emittam con-
tra vos, quod a remotis mundi partibus venient qui
deſtruent villam iſtam. Certiſſime autem ſciatis, quod
ſi ferrei & altiſſimi eſſent muri civitatis iſtius, non
poſſetis vos defendere, quin pro veſtra incredulitate
& malitia, condignam recipiatis a juſtiſſimo judice
ultionem. Propter hæc & his ſimilia, quæ eis vir
ſanctiſſimus intonabat, quodam tempore expulerunt
B eum dicti cives de civitate, inhibendo præconis voce
diſtrictiſſime, & ſub pœna graviſſima ultionis, ne quis
in emendo vel vendendo ſibi vel ſuis auderet in aliquo
communicare.* De tempore, quo hæc peracta ſunt,
legitur in veteri necrologio eccleſiæ S. Nazarii
Carcaſſon. *XI. cal. Auguſti anno 1208. deſtructa
eſt civitas Biterris, & XVIII. cal. Octob. anno
1209. fuit reddita Carcaſſona Cruceſignatis.* Mor-
tuus eſt Berengarius X. calendas Novembris, ex
necrologio eccleſiæ Carcaſſonenſis.

XXXIII. Bernardus Raimundi. DE ROCHEFORT,

Fratrem habuit Bernardus Raimundi Willel-
C mum de Rupeforti nobilem dynaſtam, ſed Albi-
genſium pertinaciſſimum propugnatorem, de quo
variis in locis Petrus Vallium Cernaii monachus.
Ex archidiacono & Montis longi præpoſito, nec-
non eccleſiæ Carcaſſonenſis canonico, jam dicitur
electus anno 1208. feria V. XIV. cal. Aprilis.
hoc eſt 1209. præſens, cum Iſarnus de Aragone 1209.
tradidit eccleſiam de Limoſo monialibus Prulianis. 1210.
Memoratur anno 1210. in chronico Gerardi de
Vic, & anno 1212. pridie cal. Maii B. epiſco-
pus Carcaſſ. teſtis laudatur in charta A. Narbo-
nenſis archiepiſcopi eccleſiam de Cuxiaco cum
aliis nonnullis Narbonenſi S. Juſti eccleſiæ reſti-
D tuentis. Anno 1215. ſeu 1216. I. feria pridie Tom. VII vet. ſcript. Marten. col. 439.
calendas *lege* III. cal. Martii tanquam Villæ albæ
præpoſitus excepit hominium Guillelmi militis
de Caunis, ex chronico Gerardi de Vic. Hic
autem præſul ſtrenuam pro Cruceſignatorum
exercitu operam impendit, uti videre eſt cap. 42.
hiſt. Albigenſium. *Cum rediiſſet mareſcallus ad
comitem, ipſum enim miſerat, ut cum Raimundo
loqueretur, conſulit epiſcopus Carnotenſis, quod
mareſcallus ducat ſecum epiſcopum Carcaſſonenſem
qui erat in exercitu, eo quod erat indigena &
notus carnifici: inſuper mater ejus quæ erat peſſi-
ma hæretica, eſſet in caſtro, & frater ipſius
E epiſcopi nomine Guillelmus de Rupeforti, de quo
ſupra fecimus mentionem. Iſte Guillelmus erat cru-
deliſſimus, unuſque de pejoribus pro poſſe ſuo ec-
cleſiæ inimicis. Venientes igitur dictus epiſcopus
& mareſcallus iterum ad Raimundum, verbis pre-
ces, precibus minas addunt, inſtantiſſime laboran-
tes, ut tyrannus eorum conſiliis acquieſcens, ſecun-
dum modum quem ſupra diximus, reddat ſe co-
miti noſtro, imo Deo; ſed quem mareſcallus du-
rum invenerat, obſtinatum in malitia ſua, epi-
ſcopus Carcaſſonenſis & mareſcallus modo inve-
niunt duriorem. Noluit etiam ſuſtinere ſupradictus*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Raimundus, ut epiſcopus cum fratre Guillelmo ſecretius loqueretur: nihil igitur proficientes epiſcopus & mareſcallus ad comitem revertuntur.

Raluz. t. 2. epiſt. Innoc. col. 524.

Hinc profecto mirari ſubit quod cum Bernardum multis incommodis & defectibus præpeditum officii ſui curam reſignare velle Innocentius III. pontifex didiciſſet, ſtatim epiſcopo Uceticenſi ſedis apoſt. legato mandaverit, ut ceſſionem ipſius accipiens illum a cura eccleſiæ Carcaſſonenſis abſolveret, &c. Datum XVII. cal. Maii pontificatus anno quarto decimo. Pontifici forſan ob fratrem ejus infenſiſſimum eccleſiæ hoſtem ſuſpectus fuit. Itaque de Bernardo Raimundi intelligendum videtur quod de anonymo quondam epiſcopo Carcaſſonenſi legitur fol. 4. reg. cur. Franc. & in codice mſ. 2422. biblioth. Colbert. fol. 100. his verbis: *Anno XVII. pontificatus Innocentii III.* (hoc eſt 1214.) *XVI. cal. Maii Rogerius comes Convenarum hæreſim Albigenſium abjuravit in ædibus archiepiſcopi Narbonenſis coram P. Diacono cardinali tit. S. Mariæ in Aquiro, teſtibus* S. Mariæ *epiſcopo & quondam epiſcopo Carcaſſonenſi, comite Sancio & comite de Fuxo, necnon abbatibus S. Poncii Nicienſis, & Aletenſi*; ac fol. 71. ſimilis abjuratio facta legitur a comite Fuxenſi coram iiſdem teſtibus; ac iterum a Toloſæ conſulibus, VII. calend. Maii ejuſdem anni, adſtantibus iiſdem qui ſupra, præter Electenſem abbatem, cujus loco ponitur abbas Craſſenſis. Et certe Bernardus Raimundi quondam epiſcopus Carcaſſonenſis anno 1217. arbiter ſententiam tulit in gratiam Arnaldi Narbonenſis archiepiſcopi adverſus Guillelmum priorem de Salella, ex tabulario Moiſſiacenſi. Exſtat in chronico Gerardi de Vic compromiſſum ejuſdem anni ac menſis Maii in duos abbates, nempe S. Jacobi Biterrenſis & Caunarum diœceſis Narbonenſis, Guidonem inter Dei gratia Carcaſſonenſem epiſcopum, ex una parte, & Bernardum renunciatum quondam epiſcopum Carcaſſonenſem, & Johannem (*lege* Iſarnum) ac Bernardum archidiaconos, Raimundum archipreſbyterum, Bernardum ſacriſtam, Raimundum præcentorem, ac univerſos eccleſiæ Carcaſſonenſis canonicos ex altera parte. Ex chartis Pruliani monaſterii ab Arnaldo Narbonenſi archipræſule rogatus B. epiſcopus Carcaſſonenſis ſexto cal. Decembris an. 1218. ut quam Alboinus S. Hilarii abbas eccleſiam S. Martini de Limoſo Prulianis ſanctimonialibus abſtulerat reſtitui curaret, an. ſequenti idibus Aprilis hanc reſtitutionem procuravit. Memoratur in iiſdem tabulis B. epiſcopus Carcaſſonenſis an. 1220. Eodem, VIII. idus Julii Bernardus Dei gratia Carcaſſon. epiſc. abbati Villæ longæ & conventui ejuſdem eccleſiæ medietatem decimarum villæ S. Martini olim laicis pertinentem ad conſtruendam eccleſiam & officinas ejuſdem loci in perpetuum aſſignavit, ut habetur in charta ad calcem hujuſce voluminis excuſa; ex qua potiſſimum colligitur Bernardum ad hoc tempus viſum Carcaſſonenſem eccleſiam regere: quem & epiſcopum agnitum fuiſſe ab eccleſiæ ſuæ canonicis docet ipſorum charta, qua proximam ejus donationem ratam habent eodem anno idibus Septembris, in hæc verba: *Univerſis Chriſti* A *fidelibus, &c. notum facimus univerſitati veſtræ, quod nos donum illud quod domnus Bernardus Raimundi tunc epiſcopus noſter fecit abbatiæ Villæ longæ, &c.* Quin etiam cives Carcaſſonenſes an. 1226. XVI. cal. Julii illum habuiſſe pro epiſcopo liquet ex ipſorum litteris ad regem de ſuo erga eum obſequio, quas rogant venerabilem D. B. R. & capitulum Carcaſſonæ, ut cum ſigillorum ſuorum munimine corroborent. Sic autem in charta an. 1224. exarata de ſe ipſe loquitur: *Ego domnus Bernardus Raimundi quondam epiſcopus ac præpoſitus Montis longi per me & per omnes ſucceſſores meos dono tibi Bernardo Raimundi baroni filiolo meo, &c.* Ad hunc modum in Craſſenſi tabulario B legitur Gaubertus de Fontibus clientelarem fidem pro omnibus quæ poſſidebat in villis S. Mariæ de Fontibus & S. Felicis de Pediliano diœceſis Elnenſis præſtitiſſe Benedicto abbati Craſſæ cal. Julii an. Chriſti Incarnationis MCCXXIX. teſtibus Bernardo Raimundi quondam epiſcopo Carcaſſonenſi, &c. Obiit B. Raimundi epiſcopus quondam Carcaſſonæ anno 1230. ex chronico eccleſiæ S. Pauli Narbonenſis. Et certe Bernardus Raimundus epiſcopus recenſetur in necrologio ſancti Nazarii, his verbis: *Nonis Junii an. 1230. obiit pater noſter B. epiſcopus Carcaſſonenſis.* Memorat autem Petrus Vallium Cernaii monachus c. 55. C Willelmum de Rupeforti ipſius fratrem in obſidione Toloſana cum cognato comitis Convenenſis interemtum fuiſſe.

Marginal notes (left): Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 240. — Ibid. col. 243. — Tom. 6. vet. ſcript. Marten. c. 439. — Ch. XL. col. 445. (right): Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 314.

XXXIV. GUIDO.

Guido ex abbate Vallium Cernaii, opera comitis Montisfortis ad epiſcopatum provectus, ei in omnibus ſacri belli expeditionibus fideliter adſtitit: erat enim egregie pius, prudens ac doctus ordinis Ciſtercienſis alumnus, ut notat hiſt. Albig. c. 6. *Subtractis, inquit, duobus luminaribus epiſcopo videlicet Oxomenſi, & F. Radulfo, venerabilis Guido abbas Vallium Sarnaii in diœceſi Pariſienſi, qui cum* D *aliis abbatibus cauſa prædicationis in Narbonenſem provinciam venerat, vir nobilis genere, ſed ſcientia longe nobilior & virtute, qui etiam poſtea epiſcopus factus eſt Carcaſſonenſis, prior inter prædicatores conſtitutus eſt & magiſter, abbas ſiquidem Ciſtercienſis ad alias partes ſe tranſtulit. Diſcurrentes igitur prædicatores ſancti, hæreticoſque diſputando maniſeſtiſſime convincentes, ſed quia obſtinati erant in malitia, convertere non valentes, poſt multum temporis, cum parum aut nihil prædicando ſive diſputando proficere potuiſſent, ad partes Galliæ ſunt reverſi.* Hic Guido ſua ætate inter epiſcopos Gallicanos cum- E primis clarus, ſummo animi robore ſacrum bellum adverſus Albigenſes promovit: Petrus monachus Vallium teſtis oculatus, qui hiſtoriam Albigenſium, vel expeditionis in eos ſuſceptæ anno 1209. duce Simone de Monteforti conſcripſit, a Nicolao Camuzato primum, mox & Andrea Quercetano hiſtoriæ Francor. Scriptorum tomo 5. editam, docet id cap. 28. ſic loquens: *Ipſo tempore venerabilis abbas Vallium Sarnaii Guido vir prudens & bonus, qui negotium Jeſu Chriſti miro amplectebatur affectu, & poſt abbatem Ciſtercienſem præ omnibus promovebat, cauſa confortandi noſtros, qui in*

ANNI CHRISTI

multa depreſſione tunc erant, a Francia venerat Carcaſſonam. Adeo ſiquidem ardenter, ſicut diximus, Chriſti negotium diligebat, quod a principio negotii prædicans per Franciam diſcurreret. Illi autem qui erant in civitate Carcaſſonæ, in tanta turbatione erant poſiti & timore, quod quaſi penitus deſperantes, de fuga tantummodo cogitabant. Circumcluſi quidem erant ex omni parte infinitis & fortiſſimis inimicis, ſed vir virtutis, in illo qui cum tentationibus dat proventum, metus & depreſſiones eorum, monitis quotidie ſalutaribus mitigabat.

Epiſcopus renunciatus eſt Guido an. 1210. quo jam in abbatia ſucceſſorem habebat, adhuc
1211. tamen electus tantum nuncupatus 1211. quo
Toloſam obſidente Simone comite Montisfortis, ſuperveniſſe Guido ex abbate Cernenſi epiſcopus Carcaſſonenſis electus, ut eum juvaret conſilio, legitur in hiſtoria Toloſani conventus Fratrum Prædicatorum part. 4. pag. 53. De ejus electione apud eumdem Petrum Guidonis nepotem cap. 60. hæc leges: *Advenerat ibi a Francia venerabilis abbas Vallium; erat enim electus in epiſcopum Carcaſſonenſem; quem cum comes & milites noſtri in prædicta reperiſſent civitate, gaviſi ſunt valde: omnes enim ipſum affectu præcipuo diligebant; erat enim a multis annis familiariſſimus comiti: idem inſuper comes quaſi ab infantia ejus conſiliis ſe ſubdiderat, ad ejus ſe habuerat voluntatem.* De ſe ipſo verba faciens Petrus monachus eodem capite, ſic fatur. *Electus autem Carcaſſonenſium erat in civitate illa (Albia) & ego cum eo: me enim adduxerat ſecum de Francia, ob ſolatium ſuum in terra aliena peregrinus, cum eſſem monachus & nepos ipſius:* pergit cap. 62. *Dum eſſet exercitus apud caſtrum, quod dicitur S. Michael, diſtabatque una leuga a Caſtronovo, ſupervenit epiſcopus Carcaſſonenſis Guido, qui fuerat abbas Vallium, & ego cum eo. ipſe enim poſt captionem Altipuli receſſerat ab exercitu adhuc electus, & perrexerat Narbonam, ut cum domino abbate Ciſtercienſi, qui etiam erat electus in archiepiſcopum Narbonenſem, conſecrationis beneficium ſortiretur.* Ex quo colligit Henricus Manrique eamdem utriuſque conſecrationem non ultra feſtum Pentecoſtes dilatam eſſe. Porro de hujus in extirpanda hæreſi zelo præclarum elogium eſt cap. 63. ubi de obſidione Pennæ caſtri ſcribitur an. 1212. *Erat in obſidione illa venerabilis epiſcopus Carcaſſonæ, de quo ſæpius mentionem fecimus, & ego cum eo. Hic in exercitu Domini de mandato archiepiſcopi Narbonenſis, qui fuerat abbas Ciſtercienſis, & erat legatus, vice fungens legati, in fervore ſpiritus indefeſſo, in labore corporis incredibili, officium prædicationis, ceteraque ad obſidionem pertinentia ſedulus exercebat; ut breviter dicam, tanto & tam importabili curarum ſibi invicem ſuccedentium pondere premebamur, quod vix licebat comedere, vel modicum pauſare.* Cum N. archidiacono Pariſienſi vicelegati pro Philippo
1212. Auguſto functus eſt an. 1212. in concordia
prædictum inter regem & Moiſſiacenſem abbatem, ex cod. mſ. D. de Coiſlin epiſcopi Metenſis notato 121. in bibliotheca S. Germani a Pratis fol. 144. Circa id tempus Pariſiis cum Toloſano antiſtite egit de Cruceſignatorum expeditione promulganda adverſus eoſdem hæreticos, quorum antesignanus ferebatur rex Aragonum, ut auctor eſt idem Vallium Cernaii monachus cap. 68. apud quem cap. 70. ſub annum 1213. laudatur idem Guido hoc encomio: *In tota Francia non erat niſi unus, venerabilis ſcilicet Carcaſſonenſis epiſcopus, vir eximiæ ſanctitatis, qui pro ſæpedicto fidei negotio laboraret: ipſe enim cum magna inſtantia diſcurrebat per Franciam, & negotium fidei ne in oblivionem veniret, omnimodo in quantum poterat promovebat.* Ceterum, quod notatu dignum eſt, quando in Franciam ivit pro Cruce prædicanda, nullum Ciſtercienſium in partem ſollicitudinis vocavit, ſed ſancto Dominico vices ſuas commiſit, illum inſtituens ſuæ diœceſis vicarium generalem, ait vir doctiſſimus Percin ordinis Prædicatorum alumnus in hiſtoria Toloſani Fratrum Prædicatorum conventus. Tempore vero famoſæ pugnæ Muretenſis, in qua rex Aragonum occubuit, Guidonem Carcaſſonenſem epiſcopum falſo aſſerit Guillelmus de Podio Laurentii cap. 21. in eccleſia Mureti ad Dominum fudiſſe preces pro militibus Chriſti, nam ſi fuiſſet inibi, ſuum profecto nomen appoſuiſſet epiſtolæ, quam poſtridie pugnæ præſentes antiſtites ſcripſere ad omnes fideles, ubi
tamen deeſt; & aliunde conſtat tunc in Francia *Catel. com. Toloſ. pag. 297.*
extitiſſe Guidonem, teſte Petro Vallium Cernaii
monacho cap. 78. Anno 1214. deſtinatur ad 1214.
partes Albigenſes cum Cruceſignatis aliis, duce Jacobo de Vitriaco, cum iiſque partes Lugdunenſes, Ruthenenſes, Carcaſſonenſes, ceteraſve peragravit. Memoratur item cap. 79. officio legati perfunctus in obſidione Caſſanolii caſtri, Aginnenſis territorii: & hæc Petrus in hiſtoria Albigenſium de avunculo Guidone perhibet. Hujus autem epiſcopi liberalitate pars tertia decimarum retenta ab anteceſſoribus ex eccleſiis ab iiſdem ſuo capitulo donatis, remiſſa fuit, uti conſtat ex ejuſdem Guidonis charta XIII. cal. Septembris an.
1215. quo anno memoratur in charta Simonis 1215.
de Monteforti conſulatum & urbis Nemauſenſis privilegia confirmantis die XIV. calend. Auguſti.
Pepigit anno 1217. VII. cal. Junii cum Ermen- 1217.
gaudo abbate S. Johannis Montis olivi ſuper nonnullis eccleſiis & decimis, arbitris adjudicantibus abbati & monachis eccleſias de Ventenaco & de Villario, earumque decimas ac primatias, necnon territorii Fontis de Alſono, præſuli autem primitias & decimas de Creſſenteriis. In eccleſia regali S. Dionyſii prope Pariſios, præſente abbate ſacros ordines adminiſtravit, ut fidem faciunt ejuſdem epiſcopi litteræ, quarum calci adſcribitur: actum
anno D. milleſimo ducenteſimo octavo decimo, 1218.
Sabbato proximo ante Dominicam, qua cantatur *Iſti ſunt dies*, ex chartulario S. Dionyſii tom. 1. pag. 106. & ex antiquitatibus ejuſdem eccleſiæ pag. 553. Die 22. Februarii ejuſdem anni invitatus a Galterio S. Germani Pratenſis abbate tranſlationem corporis S. Leufredi ex veteri capſa in aliam recentiorem celebravit, eique tunc Sangermanenſes monachi os unum ejuſdem ſancti liberaliter conceſſerunt, ex hiſt. eccleſiæ Pariſienſis
auctore Geraldo Dubois. Anno 1220. IX. cal. 1220.
Octobris donationem Amalrici de Monte forti factam hoc ipſo die Ermengaudo abbati Montis

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
1223. olivi confirmavit. Tertio poſt anno 1223. feria
IV. decimo quinto calendas Martii Guillelmus
a S. Felice ejuſque liberi Jordanus & Raimundus
Jordanus Guidoni epiſcopo & eccleſiæ S. Naza-
rii ceſſerunt quidquid ipſis debebat Guillelmus
Radulſi, ex tabulario regio Carcaſſonenſi. Deni-
al. 20. ſeu XIII. cal. Aprilis. que mortuus eſt Guido die 21. Martii, ex veteri
necrologio eccleſiæ Carcaſſonenſis, teſtante D. de
Vic in chronico, quanquam Ciſtercienſe calen-
darium ipſius meminit IV. idus Auguſti. Cæterum
eo adhuc ſuperſtite contigit quod in vetuſto eccle-
ſiæ S. Nazarii Carcaſſon. necrologio legitur his
verbis: *XVIII. cal. Febrruarii* (lege XV.) *anno
MCCXXIII. Incarnationis Dominicæ dominus viceco-
mes Biterrenſis recuperavit Carcaſſonam a Gallicis,
videlicet III. feria XV. cal. Febr. regnante Ludo-
vico rege,* hoc eſt 1222. quo feria tertia incidebat
in XV. calend. Februarii.

Guidoni perperam protracto ad annum 1228.
in chronico ad calcem hiſt. comitum Toloſ. pag.
130. Sammarthani & Gerardus de Vic ſubro-
gant Bernardum Raimundi, qui profecto ex dictis
idem eſt ac anteceſſor Guidonis, diu poſt abdica-
tionem ſuam & Guidonis obitum ſuperſtes, imo
fortaſſe hanc in ſedem aliquando reſtitutus, &
poſtea iterum amotus.

XXXV. Clarinus.

Haud nobis occurrit Clarinus qui & Clarius,
1226. ante annum 1226. quo & ſequenti reperitur in
chronico Gerardi de Vic. Unde haud dubie de eo
intelligenda Alberici verba ad annum 1226.
pag. 520. chronici: *Tota provincia circa Toloſam
ſubjugata fuit; duos etiam epiſcopos dominus rex,
unum in Avenione, & unum in Carcaſſona renovavit.*
1228. Anno 1228. ex regeſto curiæ Franc. Carcaſſon.
fol. 35. Oliverius & Bernardus de Terminis regi
ceſſerunt caſtrum de Terminis, cujus in poſſeſſio-
nem regis nomine induxerunt P. archiepiſcopum
Narbonenſem, C. epiſcopum Carcaſſonenſem &
Guidonem de Levy mareſcallum, præſentibus
B. abbate Fontis frigidi, priore ejuſdem loci,
O. ſeneſcallo Carcaſſonenſi, Petro de Voiſins, &c.
Eodem anno Gregorius IX. pontificatus primo,
quinto cal. Febr. indict. 1. data priori & capitulo
Carcaſſonenſi bulla precibus eorum annuens, ſin-
gula ipſorum bona recenſet atque confirmat, ubi
ex omiſſo epiſcopi nomine perperam infert Ger. de
Vic ſedis Carcaſſonenſis poſſeſſionem incertam
fluctuaſſe inter Bernardum Raimundi & Clari-
1229. num. Inſequenti, XVI. calend. Julii in conventu
epiſcoporum & abbatum apud S. Johannem de
Verges præſens fuit Clarius reconciliationi Rogerii
Bernardi Fuxenſis comitis cum ſede apoſtolica &
rege Franciæ, adſtantibus cum eo P. archiepiſcopo
Narbonenſi, F. epiſcopo Toloſano, G. Torna-
cenſi, C. Conſeranenſi, B. abbate Craſſæ, P. de
Bolbona, G. Fuxenſi, & J. de Comba longa, ex
regeſto curiæ Franc. Carcaſſon. fol. 69. & 70.
Eodem anno legatus apoſtolicus judices conſtituit
pro finienda lite Clarinum inter epiſcopum Car-
caſſonenſem & ejuſdem eccleſiæ capitulum. Re-
1230. cognovit Clarius eodem anno 1229. & 1230.
litteras Amalrici ducis Narbonæ & comitis
A Toloſani pro monaſterio Montis olivi. Electi ANNI CHRISTI
arbitri hoc ultimo anno P. Narbonenſis archie-
piſcopus & Clarius Carcaſſonenſis antiſtes, uter- Ch. XXIV,
que ſanctæ ſedis vicelegatus controverſiam regem col. 152,
inter & epiſcopum Biterrenſem ſuper juriſdictione
compoſuerunt, ex eodem regeſto fol. 115. &
116. Miſſus eſt eodem anno Clarius ad ſummum
pontificem, ut legatum apoſtolicum adverſus Al-
bigenſes obtineret in locum ejus qui receſſerat
Romani S. Angeli cardinalis, ut innuit Guillel-
mus de Podio Laurentii cap. 41. chronici: *Anno
Domini 1230. procurante conſilio prælatorum,
venerabilis pater dominus Clarius epiſcopus Carcaſ-
B ſonenſis accedens ad ſedem apoſtolicam, legatum ob-
tinuit mitti ad negotium pacis & fidei proſequendum,
virum magnæ probitatis & providentiæ epiſcopum
Tornacenſem (Waltherum) qui cum veniſſet, convenit
comitem ſuper illis articulis emendandis, qui diceban-
tur contra pacem nuper factam Pariſius eſſe commiſſi.*
Et certe hoc ipſo anno IV. idus Maii Romæ inter-
fuit Clarius benedictioni Ademari abbatis Ca-
ſtrenſis, ex tabulario epiſcopatus Albienſis. Ex
urbe redux 1231. III. idus Martii prædii bene- 1231.
ficiarii nomine conceſſit Arnaldo de Solerio ejuſ-
que heredibus toparchiam, ſeu villam de Gor-
goneto, cum obligatione clientelaris obſequii &
C vectigalis libræ unius ceræ ſingulis annis die nata-
lis Domini ſucceſſoribus epiſcopis exſolvenda.
Dedit capitulo prioratum B. Mariæ de ſubur-
bio Carcaſſonenſi, qui poſtea *de Abbatia* dictus
eſt, ea ratione ut eſſet veluti portio capituli,
& utraque eccleſia cathedralis & prioralis in unum
quaſi corpus coaleſceret; *Datum apud Lemovicas
VII. cal. Novembris anno 1232.* Interfuit anno 1232.
1235. IV. idus Novembris ſententiæ excommu- 1235.
nicationis latæ in *capitularios* Toloſæ, qui inquiſi- Tom. 1.
tionem recipere detrectabant. Memoratur inſe- Anecdot. Marten. col.
quentibus idibus Martii Clarinus epiſcopus in 992.
charta Matthæi Botini recognoſcentis coram Ber- 1236.
D nardo de Corzano archidiacono & Guillelmo
Arnaldi priore de Manſo, capituli ſancti Nazarii
Carcaſſon. procuratoribus ſe eſſe hominem ejuſ-
dem eccleſiæ. Anno 1237. eccleſiam de Mai- 1237.
rac cum omnibus primitiis & decimis, vel alio
quocumque jure eccleſiæ ſuæ canonicis dedit.
Cum autem anno 1240. ex incendio generali 1240.
burgi Carcaſſonenſis per Raimundum Trincavel
capituli reditus adeo imminuti eſſent, ut vix
deinceps ſuſtentationi canonicorum ſufficere vale-
rent, idem capitulum ſupplices litteras obtulit
Innocentio IV. ſummo pontifici, qui Lugduni Chron. de Vic p. 98.
exiſtens pontificatus anno tertio Chriſti 1246. 1246.
E VI. cal. Aprilis reſcripſit venerabili fratri Clarino
epiſcopo Carcaſſonis, ſimulque dilectis filiis capi- Tom. 1.
tulo ejuſdem urbis eccleſiæ, quatenus nullum reci- Anecd. Marten. col.
perent in canonicum, aut recipere tenerentur in 992.
ſua cathedrali eccleſia per litteras apoſtolicas impe-
tratas vel impetrandas, niſi facerent de hac indul-
gentia mentionem. Jam antea vero monitus Inno-
centius ab eodem capitulo Francorum regem
S. Ludovicum quaſdam terras, poſſeſſiones, & Ch. XLIII,
alia bona, quæ nonnulli ab ipſa tenebant in feu- col. 448.
dum eccleſia, feudatariis ipſis, ut pote pacis &
fidei hoſtibus tam per ſuum patrem quam per
ſe

ANNI CHRISTI

ſe de partibus illis expulſis, ad manus ſuas rece-
piſſe, & ſuæ ditioni ſubdidiſſe, in ipſius capituli
& eccleſiæ non modicam læſionem, commonuit
regem ut illa bona eccleſiæ reſtitueret, litteris datis
Laterani IV. cal. Martii pontificatus anno I. hoc
1245. eſt 1244. Inſequenti 1245. XVIII. calendas
Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 446. Julii Clarinus epiſcopus una cum B. Helenenſi,
R. Toloſano, P. Uceticenſi, G. Leutevenſi,
& R. Nemauſenſi ab eodem Innocentio inquiſi-
tionem ſua in diœceſi poſtulat continuari, ex tabu-
1246. lario Inquiſitionis. Interfuit anno 1246. XIII.
Tom. XI. conc. 688. cal. Maii concilio Biterrenſi. Hoc etiam anno cal.
Septembris eidem C. epiſcopo & Johanni de
Cranis ſeneſcallo Carcaſſonenſi Trincavellus in
ſignum ſuæ erga regem reverentiæ filium Roge-
rium obſidem dedit. Eodem, pridie idus Decemb.
donum eccleſiæ de Mairac cum omnibus primi-
Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 458. tiis & decimis, vel alio quocumque jure, quod
jam anno 1237. ſuo capitulo fecerat, confirma-
vit. Sanctus Ludovicus rex anno 1247. loco
burgi Carcaſſonis a Trincavello incenſi burgum
novum trans fluvium Atacem conſtrui juſſit. Cla-
1248. rinus vero epiſcopus anno 1248. XVII. cal. Febr.
Ch. XLIV. col. 449. cum ſuo capitulo una ex parte, & conſules ac
cives Carcaſſonenſes ex altera compromiſerunt
in Guillelmum archiepiſcopum Narbonenſem &
Johannem de Cranis ſeneſcallum Carcaſſonenſem
ſuper damnis ſibi in publica contra regem rebel-
lione illatis, ex tabulario Carcaſſonenſi. Denique
obiit Clarinus VII. cal. Maii, ex necrologio Mon-
tis olivi, & ex necrologio S. Juſti VII. cal. Junii,
ſexto autem cal. Maii, ſeu 26. Aprilis 1248.
ex chronico Gerardi de Vic, qui vigere adhuc
hodie Clarini memoriam ſcribit ex veteribus
libris ab ipſius bibliotheca profectis. Clarino
fuiſſe nepotem Johannem dictum *de Carcaſſona*,
tametſi Gallicum natione legimus tom. VI. vete-
rum ſcript. Martennii col. 475.

ARNALDI.

XXXVI. GUILLELMUS II.

Ex archidiacono non majori Guillelmus occurrit
epiſcopus anno 1248. menſe Aug. quo probavit
cum conſilio capituli *excambium* factum a ſeneſcallo
Carcaſſonæ juſſu Ludovici regis, *de medietate villæ
Villalerii, ſive ſoli, in quo novus burgus ædificatur Car-
caſſonæ*, ex inſtrumento ſigillato, dato apud Aquas
mortuas, quod exſtat in codice mſ. 2670. bibliot.
Colbert. p. 320. Recenſetur eodem anno menſe
Aprili in charta permutationis factæ regem inter
S. Ludovicum & capitulum eccleſiæ Carcaſſo-
nenſis, cui conſenſit Guillelmus epiſcopus. Anno
1249. 1249. VIII. idus Januarii monaſterio S. Johannis
de Valle ſicarii, ſeu S. Johannis Montis olivi &
Geraldo abbati confirmavit eccleſiam S. Mariæ
de Vernazona, cujus litteræ inſeruntur brevibus
apoſtolicis Alexandri papæ IV. anno ſecundo ejus
pontificatus, & Clementis IV. pridie cal. Januarii
anno pontificatus primo, Peruſii. Contulit eodem
anno menſæ capitulari ſancti Nazarii eccleſiam
B. Mariæ de Alſono, ſeu de Alzona, cum deci-
mis & pertinentiis, cujus donationis ſive unionis
inſtrumentum factum V. nonas Martii 1249.
confirmavit G. Narbonenſis archiepiſcopus VIII.
cal. Auguſti 1252. quibus etiam acceſſit bulla

A Innocentii papæ IV. data V. idus Decembris anno
X. pontificatus, hic eſt annus Chriſti 1252. ex
tabulario capituli. De hac iterum actum eſt unione
anno 1255. calendis Septembris, ubi Guillelmus
epiſcopus eam agere dicitur in gratiam beneficio-
rum a capitulo acceptorum. Reperitur an. 1251. 1251.
in tabula Caſtrenſi & in chartario Inquiſitionis.
Bulla vero pontificia data Lugduni 3. Aprilis ejuſ-
dem anni factus eſt fidejuſſor tranſactionis habi-
tæ inter archiepiſcopum Narbonenſem & abbatem
Caunenſem. Eodem anno III. nonas Aprilis fuit
judex controverſiæ inter Geraldum abbatem Mon-
tis olivi & Guiraldum de Cane ſuſpenſo militem.
B Memoratur anno 1252. in archivo patrimonii 1252.
regii Monſpelienſis. Circa 1253. fuit unus 1253.
e tribus epiſcopis, qui cum G. archiepiſcopo Nar- Ch. XLVI. col. 453.
bonenſi ſcripſerunt ad ſanctum Ludovicum Fran-
corum regem ut compoſitionem initam cum abba-
te Craſſenſi exſecutioni demandare dignaretur.
Eccleſiam de Mairac hoc ipſo anno pridie cal.
Junii univit officio infirmarii eccleſiæ Carcaſſo-
nenſis. Eodem anno V. cal. Febr. petenti capitulo
bullam indulſit Innocentius IV. pontifex, ut ec-
cleſiæ S. Nazarii canonici æque ac ſi non eſſent
regulares in paternas opes ſuccedere poſſent. Ad-
fuit an. 1255. VIII. idus Maii per vicarium ſeu 1255.
C procuratorem concilio Biterrenſi ſub Guillelmo
Narbonenſi archiepiſcopo. Duos in eccleſia Car- Charta XLIX. col. 456.
caſſonenſi preſbyteros inſtituit hoc anno, ut liquet
ex charta in appendice relata, eodemque fato
functus eſt die 4. Septembris, ut fidem facit vetus
martyrologium, ſeu necrologium eccleſiæ Car-
caſſonenſis. Ex teſtimonio cujuſdam Raimundi de
Puteo Soricinenſi 1277. menſe Sept. declarantis
coram Inquiſitore fratre Poncio de Perenaco *al.*
de Parnaco, ſe auguria ſervaſſe, contra quod pro-
miſerat Inquiſitoribus Johanni & Reginaldo de
Carnoto, diſcimus fuiſſe conſultum ſemel ante 12.
annos vel circiter a Guillelmo Arnaldo quondam
D epiſc. Carcaſ. ſuper quadam infirmitate. Unde for-
ſan quis concluderet eumdem eſſe ac qui ſequitur

XXXVII. GUILLELMUS III.

RADULFI.

Adverſus invaſores grangiarum de Trameſai-
gues, &c. quæ juris erant cœnobii Bolbonenſis
bullam accepit Guillelmus epiſcopus Carcaſſo-
nenſis ab Alexandro IV. pontifice datam IX. cal.
Novembris pontificatus an. primo, hic eſt 1255.
quam & promulgavit XV. cal. Martii inſequentis, 1256.
ex tabulario Bolbonenſi. Eodem anno 1255.
Fratres Prædicatores, quorum monaſterium aqua-
rum eluvione pene abſorptum fuerat, perhuma-
E niter excepit in domo pontificali, ac ære proprio
fovit ſuſtentavitque a feſto omnium SS. hujuſce
anni uſque ad primam Dominicam Quadrageſimæ
anni ſequentis, quemadmodum notant tabulæ
conventus S. Dominici Carcaſſonenſis; iiſdem-
que hoc anno 1256. VII. cal. Februarii permiſit Tom. 6. vet. ſcript. Marten. col. 476.
habere locum in territorio nuncupato de Aquis
mortuis. Circa id tempus de pedagio ſententiam
tulit, a qua miniſtri regis appellarunt V. cal. April.
1256. Eodem anno III. idus Martii juravit Guil-
lelmus epiſcopus obedientiam Guillelmo Nar-
bonenſi archiepiſcopo; ac menſe Maio ſequenti

Digitized by Google

adſtitit concilio Biterrenſi per procuratorem.
ANNI CHRISTI Extant in tabulario regio Carcaſſonenſi litteræ
S. Ludovici Francorum regis datæ menſe Maio
1257. anni 1257. ad ſeneſcallum Carcaſſonenſem, ut
locum prope burgum intra fines juriſdictionis
epiſcopi largiatur Fratribus Prædicatoribus ad ædificandum cœnobium, centumque libras Turonenſes ad ſumtus ædificii perſolvat; annuus vero reditus cum in pecunia, tum in frumento Guillelmo epiſcopo conſtituitur in fundi ablati compenſationem. Quapropter G. Carcaſſonenſis epiſcopus cum capitulo certum locum trans fluvium Atacem ceſſit Petro de Autolio militi ſeneſcallo Carcaſſonenſi nomine regis ad inibi conſtruendum ordinis Fratrum Prædicatorum conventum, pro ſeptem annui reditus libris, XVII. cal. Octobris anno 1257. idque comprobarunt menſe Novembri ejuſdem anni Poncius magnus archidiaconus Carcaſſonenſis, Vaſchome magnus archidiaconus, B. archidiaconus minor & Rogerius prior eccleſiæ S. Mariæ in burgo, ubi modo ſunt Capucini; ratumque ſimiliter habuit rex
1258. menſe Januario 1257. hoc eſt 1258. ſecundum
hodiernum calculum. Teſtatur idem epiſcopus
1260. an. 1260. IV. cal. Aprilis vidiſſe ſe omnia inſtrumenta donationis de eccleſia de Limoſo factæ ſororibus Prulianis. Denique G. epiſcopus Carcaſſonenſis bullam accepit ab Urbano IV. pontifice datam XI. cal. Junii pontificatus anno tertio, quam publicam fecit pridie calendas Auguſti
1264. an. 1264. ex tabulis de Pruliano. In veteri martyrologio Carcaſſonenſi ejus obitus dies incurrit in primam Octobris.

DE CANE SUSPENSO. DE CANPENDU.

XXXVIII. Bernardus II.

E gente nobilitate præcipua ortus Bernardus, regimen eccleſiæ Carcaſſonenſis obtinebat anno
1265. 1265. XIV. cal. Novembris; haud dubie ſiquidem hic eſt B. epiſcopus Carcaſſonenſis, qui conſervator privilegiorum Bolbonenſis monaſterii a ſede apoſtolica nominatus, die & anno prædictis excommunicationi latæ in abbatem & monachos per vicarium generalem R. epiſcopi Toloſani revocandæ adlaboravit, ex tabulario Bolbonenſi.
1267. Idem B. dicitur ſolummodo electus an. 1267. in
veteri charta Montis olivi, cujus auctoritate &
1269. mandato anno 1269. menſe Novembri Petrus Ariberti de portionibus epiſcopalibus, quas ſingulis in eccleſiis percipere debebat, inquiſivit. Hoc anno ſingulas ipſemet ſuæ diœceſeos eccleſias perluſtraſſe dicitur in chronico Gerardi de Vic, & ſtatuta condidiſſe quæ promulgavit anno ſequenti in ſynodo annuali. Eodem anno 1269. Francorum rex dedit epiſcopo & canonicis Carcaſſonæ quoddam terræ ſpatium ſuper ſtrata publica ad chorum baſilicæ S. Nazarii conſtruendum.
Prob. t. 3. hiſt. Occit. col. 585. & 586. Hic eſt B. electus in epiſcopum eccleſiæ Carcaſſonæ, qui hoc anno interfuit trium ordinum ſeneſcalliæ Carcaſſonenſis comitiis. Seipſe adhuc vocat electum menſe Februario anni 1270. qui nunc
1271. 1271. in libello ſupplici exhibito regi S. Ludovico, in quo amare conqueritur quod ipſum Guillelmus de Cohardone miles ſeneſcallus Carcaſſonenſis & Biterrenſis ad ſe venire compelleret, juraturum fidelitatem pro his quæ tenebat a rege, ex archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Haud aliter etiam quam electus appellatur in litteris Gaufridi de Aveſia vicarii Biterr. locum tenentis *Ibid. col. 604.*
D. ſeneſcalli Carcaſſ. & Biterr. quibus illum invitat ad comitia trium ordinum ſeneſcalliæ Carcaſſon. eodem anno. Idem memoratur electus pridie calendas Novembris 1272. in archivo regio 1272.
Monſpelienſi. Cauſas & rationes protulit eodem anno quibus ab armis pro rege ferendis ſuos eximere ſubditos conabatur, ex regio Carcaſſonenſi tabulario. Exeunte hoc ipſo anno vocatur adhuc ſolum electus in litteris communibus epiſcoporum Narbonenſis ſedis ſuffraganeorum ad cardinales Viterbii congregatos ſuper electione Petri de Montbrun archiepiſcopi Narbonenſis, & in aliis eorumdem epiſcoporum litteris ad ipſum Gregorium X. papam ſuper eodem negotio. *Charta LXXIII. col. 68.*
Tandem anno ſequenti 1273. nomen epiſco- 1273.
pi præfert in veteri charta Montis olivi de jure præſentandi ad curionatum ejuſdem loci; quod quidem abbati contra B. epiſcopum Lugdunenſi tunc concilio præſentem aſſertum eſt an. 1274. VI. idus Julii. Anno 1275. III. calendas Januarii purgat ſe a quibuſdam accuſationibus, de quibus apud regem inſimulatus fuerat, ex archivo regii *Tom. 1. Anecd. col. 1149.*
patrimonii Monſpelienſis. Inſequenti 1276. 1276.
B. epiſcopus Guillelmo de Cohardone militi ſeneſcallo Carcaſſonenſi alveum Atacis fluminis deflectere volenti aſſenſum præbuit III. cal. Mar. Extat in catalogo codicum mſſ. Baluzii pag. 117. num. 788. ſtatutum domini Bernardi epiſcopi Carcaſſonenſis contra uſurpatores officii juris
alieni editum anno 1277. Litigans anno ſequenti 1277.
cum Geraldo Caunenſi abbate de prioratu ſancti Laurentii, compromiſit in Poncium archiepiſco-
pum Narbonenſem; quo ipſo anno 1278. XV. 1278.
cal. Februarii obiiſſe legitur in veteri necrologio Carcaſſonenſis eccleſiæ, poſtquam inſtituiſſet ſacerdotem qui pro ipſius animæ requie ſacrum faceret, necnon annuos reditus conſtituiſſet ut cereus in eccleſia totius diœceſis principe jugiter arderet.

XXXIX. Galterius.

A Sammarthanis in veteri Gallia Chriſtiana & a Gerardo de Vic in chronico vocatur Johannes Galterii, qui paſſim a nobis reperitur ſub ſolo Galterii nomine. Primum ſcilicet Galterius archidiaconus Carcaſſonenſis eligitur in epiſcopum VII. calendas Febr. an. 1278. Idem Galterius
nonis Februarii 1279. juravit obſequium Petro 1279.
Narbonenſi archiepiſcopo. Eodem anno conſtitutiones edidit, ex catalogo codicum mſſ. Baluzii pag. 117. num. 788. ex quibus palam fit virum fuiſſe bene peritum regularum eccleſiaſticarum, ſtrenuamque operam poſuiſſe, ut pravæ conſuetudines, quæ in diœceſim irrepſerant, abolerentur. Interfuit eodem anno in craſtino Inventionis S. Crucis concilio Biterrenſi. Anno ſeq. 1280. *Tom. XI. conc. col. 1061.*
VIII. cal. Junii Augerius abbas Craſſenſis Galte- 1280.
rio præſentavit ad eccleſiam S. Petri de Capraſpina. Eodem, XII. cal. Julii G. Carcaſſonenſis epiſcopus reperitur in notis mſſ. Baluzii ad veterem Galliam Chriſtianam. Denique Galterius

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

epiſcopus memoratur in necrologio Montis olivi xiv. & xviii. cal. Octobris, *al.* 19. Septembris, ubi duos inſtituiſſe legitur preſbyteros attributis reditibus annuis, qui quotidie rem divinam facerent in remiſſionem pœnæ ab animabus exigendæ, tam ſua quam ſuorum anteceſſorum, ac fratrum canonicorum. Et iterum ibidem legitur: *x. cal. Aprilis officium domini Gauterii epiſcopi Carcaſſon.* Ex quibus hunc ipſum eſſe Carcaſſonenſem epiſcopum colligere eſt, cui rex Francorum permiſit habere in palatio ſuo epiſcopali quatuor feneſtras in muro civitatis, & unam e turribus *fortalitii* dedit, quæ feneſtræ claudi deberent tempore belli, menſe Auguſto an. 1280. Haſce litteras habes in chronico Gerardi de Vic pag. 109. Fortaſſe hic eſt Galterius de Montebruno recenſitus in antiqua Carcaſſonenſium epiſcoporum ſerie deſcripta anno 1552. ex antiquo necrologio, quo nunc eadem utitur eccleſia.

XL. Berengarius II.

Non ſine formidine Berengarium hunc Carcaſſonenſibus epiſcopis accenſemus, ut pote de quo nihil omnino reperimus præter obitum, notatum, inquit Martennius noſter, anno 1280. in necrologio ſancti Pauli Narbonenſis, cujus eccleſiæ dicitur canonicus.

XLI. Isarnus.

Vivebat Iſarnus an. 1280. inquiunt Sammarthani, minime vero 1295. ut iidem aſſerunt ex auctoritate Bzovii tom. xiii. annalium eccleſ. ubi miſſus a Bonifacio viii. legatus dicitur ad regem Daniæ pro libertate Johannis archiepiſcopi Lundenſis in carcere detenti obtinenda. Iſarnus enim, de quo apud Bzovium, non erat epiſcopus ſeu archiepiſcopus, quomodo hunc vocat, ſed archipreſbyter Carcaſſonenſis, uti legitur tom. xviii. hiſtoriæ eccleſiaſticæ D. Fleury laudantis annales Rainaldi ad hunc annum num. 50. & 51. Præterea tunc temporis Petrus regebat eccleſiam Carcaſſonenſem; Iſarnus autem quem fuiſſe quidem epiſcopum Carcaſſonenſem certo colligimus ex necrologio Montis olivi parte 1. antiquitatum Occitaniæ Stephanotii noſtri pag. 414. ubi memoratur vii. idus Febr. vix annis tribus præfuit. Sedes enim vacaſſe legitur in chartis Montis olivi an. 1283. iv. nonas Jun. ac pridie nonas Aug. & 1285. quo Poncius electus S. Hilarii confirmatus a capitulo Carcaſſonenſi, ſede vacante, dicitur, adhucque 26. Junii 1291. ex regeſto Inquiſitionis.

DE LA CHAPELLE.

XLII. Petrus II.

Oriundus Petrus de Capella e vico Capellæ de Taillefer in marchia Lemovicenſi, ſex millibus paſſuum a Garacto, patrem habuit Stephanum de Capella, ex actis authenticis illorum temporum, ait Baluzius in notis ad vitas Paparum Avenion. col. 626. ſcriptis die Dominica poſt octavas Annunciationis B. Mariæ anno Domini 1294. in quibus continetur qualiter *nobilis vir Guillelmus de Albuconio dominus de Bornia miles vendidit domino Petro de Capella Carcaſſonenſi epiſcopo, filio quondam domini Stephani de Capella militis pretio quingentarum & ſexaginta trium librarum domos ſuas de Peiraco ſitas in dicta villa.* Ex quibus, addit Baluzius, facile eſt exiſtimare falli viros clariſſimos Joſephum Mariam Suarezium in libro ſecundo Præneſtes antiquæ cap. 14. & Auguſtinum Oldoinum in vita hujus Petri, ſcribentes eum fuiſſe filium Guidonis, qui vitam ad centum viginti annos produxit. Veruntamen haud diſſimulabo hanc ipſam chartam ex tabulario eccleſiæ de Capella Taillefer in Marchia erutam habere me præ manibus, in qua nec Stephanus, nec Guido, ſed Petrus epiſcopi noſtri pater dicitur, ubi & pro *Annunciationis* legitur *Aſſumtionis*. Ceterum Petrus fuit primum præpoſitus Ahentenſis, vulgo *Eymoutiers* in diœceſi Lemovicenſi; quo loco, ait ibidem Baluzius, emendandum nobis eſt ejus epitaphium, ubi editum eſt *præſes Aginnenſis* pro *Ahentenſis*. Fuit etiam juris civilis profeſſor in academia Aurelianenſi an. 1270. ubi auditorem habuiſſe creditur Bertrandum de Gutto poſtea Romanum pontificem. Hinc evaſit canonicus Pariſienſis & clericus regis, qua tempeſtate, anno nimirum 1288. menſe Januario tenuit parlamentum Toloſæ una cum Bertrando abbate Moiſſiacenſi, & Laurentio Vicini capicerio Carnotenſi, ut conſtat ex pluribus veteribus inſtrumentis, quæ ſervantur in archivis archiepiſcoporum Narbonenſis & Toloſani, & ex Guillelmo Cruceo in ſerie Cadurcenſium epiſcoporum num. 140. Biennio poſt tenuit parlamentum Pariſiis una cum magiſtro Egidio Cameli, ut docet antiquus ſtilus parlamenti Pariſienſis par. 7. cap. 7.

Denique Petrus electus nuncupatus anno 1291. miſſus a rege ad Nicolaum IV. pontificem legitur in annalibus Rainaldi num. 56. Inſequenti Petrus 1292. epiſcopus litteras accepit a Philippo rege ut relaxaret clericum in quem miniſtri epiſcopi violentas injecerant manus, neve clericos burgi novi perturbaret aut capere faceret. Datæ ſunt feria vi. ante feſtum SS. Simonis & Judæ. Anno eodem iii. idus Martii Pariſiis conſtitutus eligitur ab archiepiſcopo & a vicecomite Narbonenſibus arbiter diſſidiorum quæ inter ipſos inerant, ex archivo Narbonenſi; qua de re ipſos vel eorum procuratores anno 1294. in die ſancti Nicolai vocavit apud Carcaſſonam die Sabbati ante inſtans feſtum B. Thomæ apoſtoli. Conſtituitur adminiſter permutationis factæ inter Philippum regem & Berengarium Fredoli Magalonenſem epiſcopum menſe Martio anno 1292. Inſequenti P. Carcaſſonenſis antiſtes litteris Phi- 1293. lippi regis datis anno 1293. feria vi. ante Dominicam Palmarum judex inſtituitur inter procuratorem regium in ſeneſcallia Toloſana ex una parte & conſules de Caſtro Saraceno ex altera, ſuper adminiſtratione domus hoſpitalis ſitæ ad portam Toloſanam de Caſtro Saraceno. Exſtant ipſius Petri litteræ in catalogo codicum mſſ. Baluzii pag. 58. num. 12. inſcriptæ Alfonſo de Rouvray ſeneſcallo Bellicadri & Nemauſi die 1294. Veneris ante feſtum omnium SS. anno 1294. de aſſignatione ſexaginta librarum, quæ facienda epiſcopo Magalonenſi reſtabat pro facto Montiſ-

ANNI CHRISTI

peſſulani, de quo ſupra ad an. 1292. Procurator
& nuncius regis una cum Petro epiſcopo Aure-
1295. lianenſi anno 1295. deputavit Johannem de
a Arreblaio ſeneſcallum Carcaſſonenſem ad tra-
ctanda negotia de quorumdam caſtrorum finibus
& eorum reſtitutione facienda Jacobo de Arago-
nia. Datum Perpiniani die Veneris poſt feſtum B.
Dionyſii, ex Baluzio tom. 2. vit. pap. Aven. col.
25. & ſeq. uſque ad 51. ubi quæ ad hanc rem
pertinent adſunt inſtrumenta. Eodem anno die
Martis poſt feſtum omnium SS. diœceſanam
habuit ſynodum, ubi præter cetera conſtituit, ut
ſingulis diebus Dominicis ſinguli curiones pro-
ceſſionem agerent in ſua quiſque eccleſia per
circuitum cœmeterii & eccleſiæ, utque ſingulis
diebus lunæ circumirent cœmeterium præcun-
tibus cruce & aqua benedicta, inibique pre-
ces ad Deum pro defunctis effunderent. Anno
1296. 1296. in vigilia Purificationis de conſenſu capi-
tuli quatuor inſtituit præbendarios in eccleſia
de Mirabello, qui divina peragentes officia &
munia curionis exercentes, ejuſdem eccleſiæ redi-
tus inter ſe partirentur, ex tabulario Bolbonenſi.
Petrus eodem anno menſe Februario, Guido de
Levis ordinis Minorum & Philippus de Turcia
judices eliguntur ad componenda diſſidia inter
Rogerium Bernardum Fuxenſem comitem &
Guidonem de Levis toparcham Mirapicenſem,
ex tabulario caſtri Fuxenſis. Interfuit eodem
anno inito matrimonio Conſtantiam inter filiam
natu majorem Rogerii Bernardi comitis Fuxen-
ſis ex Margarita de Bearn & Johannem de Levis
de Mirepoix in aula capituli Fratrum Minorum
Carcaſſon. Habentur in catalogo codicum mſſ.
Baluzii p. 117. num. 788. *conſtitutiones Petri*
1297. *de Capella epiſcopi Carcaſſonenſis editæ an. 1297.*
Et certe Gerardus de Vic in chronico ſtatutum
Petri epiſcopi in ſynodo diœceſeos poſt octavam
Paſchatis hujuſce anni refert, ut parochi aut vica-
rii gratis nullaque mercede pueros ab anno ætatis
quarto ad octavum litteras & maxime orandi
1298. Deum rationem doceant. Vetuit anno 1298.
XVII. cal. Maii rectoribus omnibus aut vicariis,
quominus in poſterum die Paſchatis vice panis
benedicti diſtribueretur panis, qui in ſpecie ac
forma referret panem converſum in Chriſti car-
nem, poſt enunciata conſecrationis verba, ne
ſic veneratio debita ſacratiſſimæ Dominici cor-
Tom. 2. vit. pap. Aven. col. 51. & 280. poris hoſtiæ minueretur. Adhuc præerat hoc
anno die 30. Junii; at menſe Oct. tranſlatus eſt
ad epiſcopatum Toloſanum, ubi de illo plura,
creatus cardinalis a Clemente V. die 15. Decemb.
1308. qui mortuus 16. Maii 1312. ſepultus
eſt in choro eccleſiæ, cujus ædificandæ in loco
natali obtinuerat a rege facultatem.

XLIII. Johannes I.

DE CHEVRY.

Primum Johannes de Capriaco fuit eccleſiæ Car-
notenſis ſuccentor, cui pro anniverſario domum
ſuam clauſtralem legavit, ut habent excerpta ex ſe-
A cundo ejuſdem eccleſiæ chartulario pag. 35. tum
archidiaconus Rotomagenſis, ut notat Prevotius
in annalibus eccleſiæ Rotomag. ac tandem tranſ-
lato Petro ad Toloſanam ſedem ſubrogatus eſt
a Bonifacio papa VIII. qui quidem litteris datis
ad Narbonenſem & Senonenſem præſules anno
IV. pontificatus V. cal. Novembris juſſit ut ab
eorum alterutro conſecrationis munus acciperet,
idque præſtitit Egidius Narbonenſis Dominica
ſecunda intrantis Quadrageſimæ inſequentis, cui
poſtmodum Johannes Pariſiis conſtitutus pro-
miſit obedientiam die Dominica qua cantatur
Oculi mei. Præſens memoratur 1298. definitioni
B induciarum inter Franciæ & Angliæ reges, ex
inventario regii chartarum theſauri fol. 17. verſo.
Eodem anno in vigilia Paſchæ 18. Aprilis, ſeu
potius anno ſequenti debita cameræ apoſtolicæ
ſervitia ſolvit. Exſtant inter codices mſſ. Baluzii
pag. 117. num. 788. *conſtitutiones domini Jo-*
hannis de Chevry editæ anno 1299. die Jovis ante 1299.
feſtum B. Andreæ apoſtoli; quarum una hæc eſt.
Item præcipimus obſervari ſtatuta, ſive conſilia de
novo edita in concilio Biterrenſi, & ſpecialiter illud,
in quo continetur de feſto duplici B. Ludovici die
ſtatuto in ſingulis eccleſiis celebrando. Declaravit
eodem anno die lunæ poſt octavam Epiphaniæ
C ſe de capituli conſenſu quædam beneficia de novo
creata contuliſſe, ſalvo capituli jure. Obiiſſe dicitur
anno 1300. die 13. Junii in martyrologio ec- 1300.
cleſiæ Carcaſſon. Ejus ſic meminit necrologium
Faræmonaſterii: *XIV. Junii depoſitio bonæ memo-*
riæ Johannis quondam Carcaſſ. epiſcopi.

XLIV. Petrus IV.

DE ROCHEFORT.

Ex eadem Petrus, qua & Bernardus Raimundi
de Rupeforti epiſcopus familia prodiit, ni fallat
conjectura. Statuta ſynodalia condidiſſe dicitur
an. 1299. in catalogo codicum mſſ. Baluzii pag.
117. num. 788. Attamen anno 1300. 17.
D Sept. electus ſolummodo dicitur, qui necdum erat *t. 6. Miſcell. Baluz. pag. 419.*
inauguratus die Dominica poſt feſtum omnium
SS. ex litteris Egidii archiepiſcopi Narbonenſis
ad epiſcopos ſuæ provinciæ, quorum jam aliqui
electionem ejus ratam habuerant ex admonitione
dicti archipræſulis, in quibus litteris poſtquam
præfatum electum declaravit enixe poſtulare ut
ſibi conſecrationis munus impenderet, hortatur
eos, cum ipſe non poſſit eundo Romam tam pro
domini regis Franciæ quam pro eccleſiæ ſuæ
negotiis per provinciam Narbonenſem tranſire,
ut ſi prædictæ conſecrationi, quam in provincia
Bituricenſi aut Lugdunenſi peracturum ſe tertia
E vel quarta Dominica menſis Novembris pollice-
tur, intereſſe nequiverint, huic ſaltem inaugu-
rationi ſuum per litteras præbeant aſſenſum; quod
& præſtiterunt R. Agathenſis epiſcopus X. cal.
Decembris anno 1300. B. Biterrenſis, P. Tolo-
ſanus, G. Magalonenſis, R. Helenenſis & B. Ap-
pamienſis epiſcopi VI. cal. Decembris, ac denique
fr. Iterius Leutevenſis antiſtes in feſto ſancti
Clementis anno 1300. Petrus autem epiſcopus
Carcaſſonenſis appellatus anno 1301. III. cal. 1301.
Januarii conſtituit procuratores ſuo & Carcaſſo-
nenſis eccleſiæ nomine dominum Guillelmum de

a Hoc ipſum de Arreblaio cognomen Petro noſtro epiſcopo affingunt Gerardus de Vic in chronico, & Rainaldus in annalibus eccleſiaſticis ad annum 1291. ubi a Philippo rege ad Nicolaum IV. papam miſſus dicitur petendæ gratia decimæ per ſex annos ad bellum contra regem Aragoniæ gerendum.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Villa nova militem, dominum de Palatano, & magiſtrum Bernardum de Scrihano juriſperitum, ex veteri inſtrumento pergameno. Exſtant in catalogo codicum mſſ. Baluzii pag. 117. n. 788. *ſtatuta domini Petri de Rupeforti edita anno 1301.*

1302. Inſequenti 1302. die 21. Maii Mathildæ abbatiſſæ Rivi nitidi ea omnia confirmat quæ a ſuis anteceſſoribus eidem abbatiæ donata fuerant, ex chartario hujus parthenonis. Hic ille eſt procul dubio Carcaſſonenſis epiſcopus, qui concilio Romæ a Bonifacio VIII. adverſus Philippum Pulcrum hoc anno habito interfuit; qui tamen anno ſeq. adhæſit appellationi Philippi regis contra

1304. Bonifacium papam. Recognovit anno 1304. idibus Februarii jus Petri Augerii Craſſenſis abbatis in quaſdam ſuæ diœceſis eccleſias, ex tabulario Craſſenſi. Eodem anno V. idus Decemb. lite pendente ſuper eccleſia B. Andreæ de Monte olivo inter nobilem virum Amalricum de Vicinis canonicum Aurelianenſem ex una parte & Ademarum de Planhano clericum ex altera; hanc eccleſiam in ſuam cuſtodiam ponit propter ſcandala quæ oriri poſſent, ſalvo jure ipſius abbatis, ad quem, ait, cuſtodia ipſius eccleſiæ noſcitur pertinere tanquam ad patronum, ut dicitur, volens ut per actus ſuperioritatis hujuſmodi *Salvagardæ* abbati vel ſucceſſoribus ejus, ſeu monaſterio præfato non poſſit tunc vel in futurum quoad dictam eccleſiam præjudicium vel gravamen generari. *Actum in camera epiſcopali Carcaſſonæ die & anno præfatis in præſentia domini Bernardi Aicardi prioris*

1306. *B. Mariæ burgi novi, &c.* Anno 1306. die 15. Aprilis P. tituli ſancti Vitalis & Berengarius ſanctorum Nerei & Achillei cardinales curam eidem epiſcopo detentorum in carceribus Inquiſitionis Carcaſſonenſis demandarunt, ex tabulario

1308. urbis Albienſis. Idem anno 1308. die 1. Jan. ſodalitium B. Ludovici in eccleſia S. Saturnini civitatis Carcaſſon. inſtituit, cujus occaſione ſubortum jurgium curionem inter proximæ eccleſiæ, & ipſius ſodalitii matricularios & ſodales compo-

1309. ſuit pridie cal. Julii 1309. quando laudatam S. Saturnini ædem ſacram pontificio jure luſtravit. Priorem B. Mariæ de burgo, qui bona Templa-

1311. riorum curaret deſignavit 1311. Adfuit eodem anno ſynodo œcumenicæ Viennenſi, ex actis ejuſdem tom. XI. conciliorum col. 1565. Habentur in catalogo codicum mſſ. Baluzii pag. 117. n. 788. ejuſdem Petri conſtitutiones editæ poſt concilium Viennenſe, & rurſum ibidem aliæ anno

1315. 1315. editæ. Anno circiter 1315. eccleſiam & monaſterium de Bello loco in nemore de Lupateria ſeſquimilliario a caſtro epiſcopali de Lupateria poſitum a ſe exſtructum & fundatum Carthuſianis attribuit, quos inibi aluit & protexit ad extremum uſque annum vitæ 1321. Sed tunc neſcio quo ductus ſpiritu, & parum provido, ut rei docuit eventus, conſilio, vi forſan morbi parum ſui compos, eoſdem e dicto aſceterio ejici, atque eorum loco tredecim ſæculares presbyteros ſubrogari mandavit poſtremæ voluntatis tabulis, quarum exſecutores Johannes de Belna ordinis Prædicatorum alumnus & Inquiſitor hæreticæ pravitatis, ac Bertrandus de Auriaco

A canonicus Montis regalis nihil morati hanc ejus inconſtantiam ad Johannem papam XXII. detulerunt; hic autem pontifex bulla data III. calend. Novembris anno pontificatus ſeptimo indulſit, ut antiquato in hac parte teſtamento Carthuſiani qui jam loco pulſi fuerant, in priſtinam & legitimam poſſeſſionem redintegrarentur; ſicque beneficio pontificii reſcripti in cœnobium ſuum poſtliminio ſunt reverſi; primuſque præfectus, ſeu prior eorum Johannes de Monte martyrum ab abbate S. Tiberii & decano S. Papuli pontificii diplomatis exſecutoribus in poſſeſſionem loci immiſſus fuit 12. Septembris 1323. Revertor
B ad geſta Petri. Ejus aſſenſu anno 1316. pontifex 1316.
maximus Johannes XXII. eccleſiam parochialem S. Vincentii in oppido Montis regalis in collegiatam erexit. Anno ſequenti 17. Februarii una 1317.
cum capitulo ſocietatem precum iniit cum Odone abbate & conventu S. Rufi. Adfuit anno 1319. 1319.
die 8. Decembris ſententiæ latæ in fratrem Bernardum Delitioſi ordinis Minorum, quam vide tom. 2. vit. paparum Avenion. col. 355. Huic
VII. cal. Februarii 1321. Guillelmus Craſſenſis 1321.
abbas præſentavit ad eccleſiam de Capraſpina. Hoc autem anno Petrus epiſcopus pridie calend. Aprilis mortuus eſt, ex necrologio ſancti Nazarii
C Carcaſſonenſis, ubi & memoratur III. cal. Julii. Sepultus dicitur in ſacello SS. Petri & Pauli, quod in eccleſia principe conſtrui curaverat. Baſilicam S. Nazarii pro majori parte conſtruxit, caput S. Guimeræ Carcaſſonenſis epiſcopi theca argentea incluſit. Annuos reditus conſtituit unde quotannis in prædicto ſacello miſſæ defunctorum pro anima ſua agerentur diebus ultima Januarii & 29. Junii, necnon officium defunctorum prima feria tertia poſt primam Dominicam Quadrageſimæ, & poſtridie miſſa in eodem ſacello cum diacono & ſubdiacono celebrarentur.

D Poſt obitum Petri Johannes papa XXII. bulla data III. calendas Novembris anno pontificatus ſeptimo Hugoni d'Angouleſme Claromontenſis eccleſiæ archidiacono ejuſdemque pontificis nuncio mandavit, ut bona Petri epiſcopi ad manum ſedis apoſtolicæ apponeret, ejuſque legatariis alteram vaſorum partem, alteram vero Guillelmo ſucceſſori epiſcopo cum reliqua ſupellectile diſpenſaret, ex tabulario Inquiſitionis.

XLV. GUILLELMUS IV. DE FLAVACOURT.

Petro defuncto ſucceſſerat Guillelmus de Flavacourt antea Vivarienſis epiſcopus, jam anno
E ſeptimo pontificatus Johannis papæ XXII. tertio cal. Novembris, ex dictis ſuperius, imo jam die 27. Auguſti ejuſdem anni 1322. ſervitia 1322.
promiſit, ex libro obligationum Vaticani. Tranſivit anno ſequenti ad Auſcienſem metropolim, 1323.
ubi vide tom. 1. col. 994. ac deinde ad Rotomagenſem.

XLVI. STEPHANUS II.

Haud aliunde Stephanus innoteſcit epiſcopus, quam ex libro obligationum Vaticani, ubi electus ſervitia promiſiſſe legitur die 7. Octobris anno 1323. ex Sammarthanis.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

RODIER.

XLVII. PETRUS V.

Nobilis Arvernus Petrus Roderii ex hiſtoria genealogica & chronologica cancellariorum Franciæ, *al.* oriundus ex villa de Traynhaco Lemovicenſis diœceſis, in qua tum canonicus Remenſis & epiſcopus Carcaſſonenſis ædificavit fundavitque collegiatam eccleſiam, canonicus erat Ahentenſis *d'Eymoutiers*, cum ex chartis Ahenti ſeu Antimonaſterii in bibliotheca regia aſſervatis, jam epiſcopus Carcaſſonenſis anno 1324. ex fundo 72. librarum, centum annui reditus ſolidos pro duobus anniverſariis prædicto Ahenti capitulo aſſignavit. Obtinuit etiam canonicatum in eccleſia S. Martialis Lemovicenſis, ex memorata hiſtoria genealogica, & in eccleſia Pariſienſi, ut ſcribit Petrus Daviſy; ſimpliciter autem canonicus Lemovicenſis & clericus domini regis appellatur in litteris regiis eidem Petro Roderii & Johanni de Barris Franciæ mareſcallo militi regis contra prædatores inſcriptis anno 1319. die 23. Septembris, & rurſus in aliis ejuſdem regis 27. Septembris ad eoſdem & Petrum de Goland militem ſagittariorum ducem datis apud Maziacum *Mezi*, quibus illis imperatur ut comiti Flandriæ vadimonium per ſe obeundum denuncient, ſolum dicitur canonicus Lemovicenſis, ex regeſto 58. Anno vero 1320. cancellarius Caroli comitis Marchiæ & canonicus Remenſis, ex regeſto 71. cancellariæ. Dein ob ſingularem in agendis tractandiſque negotiis induſtriam factus eſt cancellarius Franciæ die Sabbati poſt Circumciſionem anno 1321. uſque ad 19. Novembris 1323. quo ſigilla reddidit apud Andegavum, quando creatus eſt epiſcopus Carcaſſonenſis. Ita loco citato hiſtoria genealogica &c. Et certe Johannes papa XXII. Petrum a ſe confirmatum epiſcopum Carcaſſonenſem per tranſlationem Guillelmi ad archiepiſcopatum Auſcienſem regi commendavit litteris datis anno pontificatus ſeptimo. Eodem anno 1323. fundavit anniverſarium & quaſdam feſtivitates in eccleſia Carcaſſonenſi, ex regeſto 71. cancellariæ. Anno 1324. duo fundavit anniverſaria in eccleſia Ahentenſi,
1324. cujus canonicus fuerat, uti ſupra diximus. Litteras accepit a rege die 10. Februarii anno 1326. ut Narbonæ conſules induceret ad ſuppetias ferendas
1326. pro Vaſconiæ bello; qui die 6. Maii 1327. reſponderunt pacem inter Franciæ & Angliæ
1327. reges jam eſſe promulgatam, ex tabulario civitatis Narbonenſis. In carthuſiam de Lupateria beneficum Petrum docent quæ huic cœnobio die 24. Auguſti 1327. largitus eſt. Regi Philippo mutuos dedit mille ſexcentos florenos auri pro ſubſidio adverſus Flandros anno 1328. ut patet ex regeſto cameræ rationum Pariſienſis. Præſulis
1328. hujuſce temporibus cum tranſlationi Eremitarum S. Auguſtini e loco in quo prius habitabant in ſuburbium a Johanne papa XXII. permiſſæ obſtitiſſent canonici, hos rogavit ſummus pontifex XVII. calend. Aprilis pontificatus anno XIII. ut interceſſionem remitterent, ubi notandum quod inibi canonicis Carcaſſonenſibus profitetur Johannes, eamdem ſe cum illis obſervare ſancti

ANNI CHRISTI

A Auguſtini regulam. Inſequenti 1329. die 13. Sept. Petrus epiſcopus tranſegit cum Guillelmo Craſſenſi abbate. Mortuus menſe Januario anni 1329.
1330. ſepultus eſt in medio capellæ S. Bartholomæi, quam ipſe in eccleſia principe conſtruxerat, ſex per annum miſſis ibidem pro anima ſua fundatis, nempe diebus 25. Martii, 7. Julii, 28. Aug. 24. Novemb. 11. & 25. Decemb. ac inſuper officio defunctorum perſolvendo prima feria v. poſt 1. Dom. Quadrag. & poſtridie miſſa cum diacono & ſubdiacono in eodem ſacello.

Petro defuncto, cum Bernardus Vinaudi judex major (juge-mage) & Jacobus Bartholomæus B fiſci advocatus vicibus ſeneſcalli fungentes, vi regiarum litterarum, ut aiebant, regaliorum jure, epiſcopatus reditus fiſco addixiſſent, Arnaldus Pomar archipreſbyter & canonicus, capituli procurator regem ipſum appellavit die 6. Januarii an. 1329. hoc eſt 1330. cauſatus hunc epiſcopatum regaliorum juri obnoxium non eſſe, ex tabulario capituli. Rex vero Philippus dedit præceptum die 3. Februarii ejuſdem anni, ex quo ſe a regalium jure exemtos eſſe contendunt epiſcopi Carcaſſonenſes.

XLVIII. PETRUS VI.

DE JEAN.

Succeſſor Petri Petrus alter cognomento de Jean
C deſignatus an. 1330. die 14. Jun. ex actis conſi- 1330.
ſtorialibus, die 6. Sept. ejuſdem anni memoratur *Odor. Rain. tom. 15. ad hunc an. §. XI.*
præſens in formula Petri de Corbario pontificatum non legitimum ejurantis. Approbavit 7. Nov. confirmavitque capituli ſtatutum, quo inprimis cautum ne juniores canonici vocem haberent in capitulo, aut alias interim veſtes quam novitiorum deferrent, donec cantum & officium eccleſiaſticum perfecte didiciſſent, ex tabulario eccleſiæ Car-
caſſonenſis. Eodem anno 13. Januarii, ſeu 1331. 1331.
pro hodierna computandi ratione, ſervitia promiſit debita, ex regeſto pontificio. Hic ille ſane eſt Carcaſſonenſis epiſcopus qui juſſus eſt a D rege Philippo Valeſio anno 1330. ut ſex mille libras, quas ille & Senonenſis archiepiſcopus Johannæ reginæ Franciæ & Navarræ filiabus tradere tenebantur, annumeraret, ex inventario theſauri chartarum *Melanges*, fol. 169. verſo.
Anno 1332. 28. Julii pomerium carthuſiæ de 1332.
Lupateria nimis anguſtum dilatavit, & fontem in medium clauſtri ſuis ſumtibus induxit, ex documento prædictæ donationis. Denique ob beneficia in Eremitas ordinis S. Auguſtini collata, prior & aſcetæ conventus Carcaſſonenſis decreverunt
die 4. Novembris anni 1336. miſſam quotidie 1336.
celebrandam pro ipſo dum viveret ac poſt mortem, E & ex ſodalitio deligendum unum preſbyterum qui eam celebraret, appellareturque hebdomadarius reverendi in Chriſto patris & domini Petri Johannis epiſcopi Carcaſſonenſis, ex archivo conventus Auguſtinianorum Carcaſſonenſium. Ad hujus quoque conventus ædificandam eccleſiam amplam & elegantem ſumtus ſuppeditavit Sancius Axilana canonicus & eleemoſynarius Carcaſſonenſis, ut liquet ex litteris prioris provincialis in Provincia jubentis, ut ſingulis diebus pro ipſo miſſa diceretur, ſive dum ſuperſtes eſſet, ſive poſt mortem. Litteræ datæ ſunt VIII. idus

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Maii anno 1335. ex eodem archivo, male ut
videtur 1305. in chronico Gerardi de Vic,
hoc ad epiſcopatum Petri IV. de Rochefort referentis.
Verum idem auctor optime notat Petri
VI. temporibus collegii, quod excitavit Arnaldus
de Verdala Toloſæ, in vico, qui vulgo audit de
Valadés, ut ibi nutrirentur 12. adoleſcentes, &
addiſcerent diſciplinas, quæ in illius urbis doctorum
conventu edocentur, capitulum eccleſiæ
Carcaſſon. patronum fuiſſe deſignatum, adeo ut
quoties opus eſſet, in eodem collegio adoleſcentes
collocaret.

XLIX. GAUCELINUS.

DE JEAN.

Patria Cadurcenſis Gaucelinus de Jean ortus
e clariſſima familia Divonæ, Gaucelini cardinalis
ex Benedicto fratre nepos, Petro conſobrino
1337. ſuffectus eſt 25. Maii anno 1337. ex libro obligationum
Vaticani. Debita ſervitia cameræ apo-
1338. ſtolicæ promiſit 28. Maii 1338. ex regeſto
pontificio. Hoc autem anno in remotis agebat
ex charta Craſſenſi, ſicut & 1340. 20. Dec.
quo Rogerio de Combalon ſacriſta & canonico
Carcaſſonenſi vicario generali utebatur, ex charta
Montis olivi. Conſtitutiones tamen ab eo editæ
1339. leguntur anno 1339. & 1342. in catalogo
codicum mſſ. Baluzii pag. 117. n. 788. Anno
1343. 1343. doctrinæ chriſtianæ libellum pro parochis
ſuæ diœceſeos elucubravit, uti adnotatur in
codice ſtatutorum epiſcop. Carcaſſon. Monachos
1344. S. Hilarii ad viginti redegit 26. Octobris 1344.
hoc ipſius decretum approbante ſummo pontifice
Clemente VI. quarto calendas Januarii anno pontificatus
tertio, qui & ei permiſit bulla data 26.
Junii 1345. ut canonicos eccleſiæ cathedralis ad
triginta, etiam dignitatibus hoc in numero com-
1345. prehenſis, redigeret. Anno 1345. levavit e terra
oſſa S. Saturnini & aliorum SS. in cœnobio
S. Hilarii, tranſtulitque in locum decentiorem
tempore Jordani abbatis. Renovatam Montis
olivi baſilicam conſecravit die 3. Novembris
1346. an. 1346. De Gaucelino patruo hæc leguntur
in necrologio Fratrum Prædicatorum Cadurcenſium:
*16. Maii obiit reverendiſſimus in Chriſto
pater & dominus D. Gaucelinus Johannis S. R. E.
cardinalis & epiſcopus Albanenſis, oriundus de hac
civitate Cadurci, qui qualis quantus vita & moribus
fuerit, notum eſt toti eccleſiæ Dei. Dilexit ſumme
ordinem noſtrum & ſingulariſſime conventum iſtum,
in quo eſt ſepultus in capite eccleſiæ coram altari
majori, in loco ubi tenet ſacerdos pedes quando offert
ſacrificium. Gaucelinus hic duos nepotes habuit filios
fratris ſucceſſive epiſcopos Carcaſſonæ, quorum unus
vocatus dominus Gaucelinus tantæ ſanctitatis &
exemplaris vitæ exſtitit, quod Deus per ipſum multa
mirabilia operatur. Præfatus autem dominus cardinalis
caput eccleſiæ propriis ſumptibus conſtrui &
ædificari fecit, in quo ad ſiniſtram manum eſt ſepultura
patris & matris, & omnium progenitorum
ſuorum. In dextera autem parte, in loco ſatis polite
ſculpto ſepultus eſt venerabilis ac commendabilis memoriæ
pater epiſcopus præfatus, ubi inſignia qualis
vitæ ſanctitatis ac meriti quondam fuerit, omnibus intueri
volentibus demonſtrantur. Secundus autem nepos
vocatus dominus Gilbertus ſepultus eſt in loco ſatis
contiguo illi: prænominatus autem & attente commendabilis
dominus cardinalis ſepultus fuit in loco
præfato anno Domini MCCCXLIX. cujus anima
requieſcat in pace, & legavit pro anima ſua, &
pro ſuo obitu annuali C. ſolidos Turonenſes, quos
ſolvere debet anno quolibet nobilis & potens vir
D. Benedictus Johannis filius domini Philippi domini
de la Johanneta & de Salviaco & de Gualeſya.*

Quod autem diximus tomo 2. col. 749. epiſcopum
Carcaſſonenſem Guigonem de S. Germano
præpoſitum Anicienſem, prodiit error ex
ſcheda D. Jacobi Boyer, quæ ſic habet: *Guido
de S. Germain patria Anicienſis epiſcopus Carcaſſonenſis
ſepultus eſt in capitulo cathedralis Anicienſis,
in tumulo canonicorum, inter quos olim adſcriptus
fuerat. Annus obitus ejus notatus ad 1348.
reperitur in archivis capituli S. Majoli Anicienſis.*
Minime vero Carcaſſonenſis, ſed Caſſinenſis in
Campania epiſcopus fuit Guigo anno 1341.
ſicut & Guillelmus d'Aure, quem ex abbate Montis
olivi epiſcopum Carcaſſonenſem perperam
laudat Beſſus anno 1344.

Baluz. t. 1. vit. Pap. Aven. col. 784. & 898. Vide t. 1. Ital. ſacræ col. 575. & 576.

L. GILBERTUS.

DE JEAN.

Gaucelini frater Gilbertus, archidiaconus Montis
penſati in eccleſia Cadurcenſi, & in diaconatus
ordine conſtitutus Gaucelino epiſcopo in curia
defuncto ſubrogatus fuit a Clemente papa VI.
anno pontificatus quinto, ſive 1346. 18. Octob.
ex regeſto Vaticani. Debita ſervitia cameræ ſolvit
apoſtolicæ 21. Decembris 1348. quo etiam
anno 25. Februarii, ſeu potius 1349. ſecundum
hodiernam computandi rationem, una cum Bernardo
Helenenſi epiſcopo nominatur exſecutor
teſtamenti Gaucelini de Jean epiſcopi Albanenſis
& cardinalis. Eodem anno 1349. 6. Julii, quo 1349.
tunc habebat vicarium generalem Philippum
Eraudi ordinis S. Benedicti, excommunicatus a
P. Narbonenſi archiepiſcopo ob denegatam obedientiam
& viſitationem, ipſi 14. ejuſdem menſis
fidelitatis obſequium ſpopondit, ab eodemque
conſecratus fuit die 16. Auguſti inſequentis, ex
notis mſſ. Baluzii. Anno 1350. 23. Decembris 1350.
pepigit cum Dominicanis Cadurcenſibus pro his
quæ cardinalis patruus teſtamento ſuo eis legaverat,
ex tabulario eorumdem. Die 13. Julii anno
1351. Petrus Beraldi epiſcopus Agathenſis eum 1351.
teſtamenti ſui nominavit exſecutorem. Eodem
anno 7. Novembris interfuit concilio Biterrenſi,
ubi controverſiam habuit de prærogativa ſedendi
ante alios epiſcopos. Vivebat adhuc anno 1354. 1354.
ex charta Craſſenſi, qua Nicolaus ſancti Vitalis
presbyter cardinalis mandat reverendum patrem
Guilebertum Carcaſſonenſem epiſcopum ex parte
abbatis & conventus Craſſenſis peremtorie citari.
Actum Avenione anno Domini MCCCLIV.

T. 1. Anecd. col. 1395.

LI. ARNALDUS.

ALBERTI.

Ex decano eccleſiæ olim abbatialis, modo collegiatæ
Athanenſis, *S. Irier de la Perche* in diœceſi
Lemovicenſi Arnaldus factus epiſcopus Agathenſis
tranſiit anno 1354. ad Carcaſſonenſem,
ex libro obligationum Vaticani. Anno ſequenti 1355.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Baluz. t. 1. vit. Pap. Aven. col. 327.

ab Eduardo Walliæ principe civitas Carcaſſona fuit obſeſſa, & ipſum burgum totaliter conſumtum. ex prima vita Innocentii papæ VI. Eodem anno die 16. Jan. qui nunc 1356. promotus eſt Arnaldus ad ſedem Auſcienſem, ubi vide tom 1.
1356. col. 995. necnon Baluzii notas ad vitas Paparum Avenion. col. 921. Ipſius ita meminit necrologium ex chronico Gerardi de Vic: *Obitus patris noſtri Ar. Adalberti Carcaſſonæ epiſcopi 1. Octobris.*

DE VAIROLS.

LII. Gaufridus.

Per tranſlationem Arnaldi ad metropolim Auſcienſem Gaufridus e Carpentoratenſi cathedra tranſlatus dicitur in charta eccleſiæ Carpentoratenſis anno 1356. Exſtant ejuſdem conſtitutiones incerto anno editæ in catalogo codicum mſſ. Baluzii pag. 117. n. 788. Ejus quoque fit men-
1359. tio in tabulis carthuſiæ de Lupateria anno 1359. 8. Aprilis. Circa id tempus prioratum S. Petri de Vic permutavit cum capitulo pro prioratu B. Mariæ burgi novi, quod probavit Innocentius VI. pontifex ſexto cal. Febr. pontificatus anno VII. qui reſpondet anno Chriſti 1359. Viſitavit Gaufridus an. 1360. die 2. Septembris monaſterium ſancti Hilarii. Eodem anno præter diem feſtum dicatum memoriæ defunctorum poſtridie feſti omnium SS. celebrari ſolitum, inſtituit alia duo feſta eidem memoriæ dicata ſingulis diebus lunæ per ſingulos annos agenda poſt octavam Paſchatis & poſt feſtum diem S. Hilarii, adeo ut his diebus ceſſet omne opus ſervile, ſaltem uſque
1361. ad peractum miſſæ ſacrificium. Anno ſequenti indict. XIV. Innocentius papa VI. dedit præpoſito de Villaſicca Baſſer Carcaſſonenſi canonico & ejuſdem capituli procuratori ſpeciali litteras appellationis contra venerabilem patrem Gaffredum epiſcopum Carcaſſonenſem. Transfertur hoc ipſo anno 1361. ſeu nono Innocentii papæ VI. ſexto idus Martii ad archiepiſcopatum Toloſanum; quo anno Gaufridus olim Carcaſſonenſis, nunc archiepiſcopus Toloſanus debita ſervitia cameræ ſolvit apoſtolicæ die 10. Aprilis. In ſacello quodam carthuſiæ Cadurcenſis, ubi olim ſepeliebantur milites Templi, cujus fundatores cenſentur toparchæ de Vairols, viſitur pro teſſera gentilitia aquila expanſis alis in area cærulea, & ante ſacelli oſtium tumulus eſt lapideus cum hac inſcriptione: *Anno Dñi: M: CC: LXXX: mori: Gauffre: de: Vairols: el: meſ: de: Jul: lo: Jord: de: S. Margarita:* hoc eſt, anno Domini 1280. moritur Gaufridus de Vairols menſe Julio die S. Margaritæ.

ALBERTI.

LIII. Stephanus III.

Oriundus ex diœceſi Lemovicenſi Stephanus Alberti, filius Galteri domicelli, Audoini cardinalis nepos, ac proinde Innocentii papæ VI. pronepos, ex Baluzii notis ad vitas Paparum Avenion. col. 960. tranſlato ad ſedem Toloſanam Gaufrido ſubrogatur in cathedra Carcaſſonenſi ab eodem Innocentio, cujus erat notarius, tunc in minoribus ordinibus conſtitutus, bulla data Avenione VI. idus Martii anno pontificatus nono, ſeu Chriſti 1361. quam videſis in collectione

A Baluziana ad vitas Paparum Avenion. col. 753. Nunquam fuit conſecratus, at 17. Septembris ejuſdem anni factus eſt diaconus cardinalis tituli S. Mariæ in Aquiro ab eodem pontifice, uti legitur in priori vita Innocentii VI. cujus ſcriptor Stephanum vocat ejuſdem papæ pronepotem ac electum Carcaſſonenſem, qui a Papyrio Maſſono fol. 293. verſo perperam dicitur fratris ſororiſve Innocentii VI. filius. Cardinalis Carcaſſonenſis nuncupatur anno 1367. die 5. Sept. quo die in tumultu Viterbienſium adverſus papam excitato iviſſe ad palatium pontificis ſine capello & in habitu fratris Minoritæ dicitur. Anno ſeq.
B preſbyteralem titulum S. Laurentii in Lucina obtinuit, fato functus Viterbii die 4. Septembris, ex libro obligationum Urbani papæ V. *al.** 29. Septembris anno 1369. ibique ſepultus eſt in eccleſia cathedrali.

** Baluz. t. 1. Pap. Aven. col. 961.*

FABRA & FABRI.

LIV. Johannes II.

Conſanguineus Innocentii papæ VI. Johannes Fabra erat epiſcopus Dertuſanus *de Tortoſe*, cum per promotionem Stephani electi Carcaſſonenſis ad purpuram, bulla ejuſdem pontificis data Avenione IV. idus Januarii pontificatus anno decimo, hoc eſt 1362. traductus eſt ad eccleſiam Car- 1362.
C caſſonenſem. Unde colligas annum 1361. quo Johannes memoratur in archivo regii patrimonii Monſpelienſis, ſumtum eſſe ſecundum veterem inchoandi annum a Paſchate rationem, qui a Januario menſe initio ducto annus eſt 1362. Die 15. Februarii ejuſdem anni 1362. debita ſervitia promiſit pro Arnaldo, Gaufrido & Stephano anteceſſoribus. Inſcribitur eidem præſuli, & Inquiſitori Carcaſſonenſi bulla Urbani papæ V. data pontificatus anno ſecundo XIV. calend. Novembris, ut ſedulo inquirant de hæreſi, cujus Ademarus de Portabone miles e Sabaudia, aliique nobiles inſimulabantur, ex tabulario Inquiſitionis.
D De Johanne legitur in Craſſenſibus tabulis, quod cum ad Craſſæ monaſterium adveniſſet, non prius aperta ſit ei porta, quam ſe non viſitandi aut ſubjiciendi monaſterium, ſed peregrinationis & devotionis cauſa acceſſiſſe, nec intendere ejus exemtionem in aliquo infringere, declaraſſet, qua de re facto inſtrumento publico ingreſſus eſt monaſterium die 10. Maii an. 1365. Inſequenti 1365.
12. Januarii ſtatuta quædam circa canonicorum 1366.
exſequias rata habuit & obſervari juſſit. Vaurenſi concilio trium provinciarum celebrato 1368. 1368.
a die 27. Maii ad 3. Junii interfuit. Eodem anno III. idus Junii in cœnobio Montis olivi princi-
E pem aram B. Johannis Baptiſtæ conſecravit. Inſequenti 1369. die 2. Aprilis mutuos dedit 1369.
Ludovico regis quondam Francorum filio, regiſque regnantis germano quingentos auri florenos, ex litteris authenticis Ludovici, qua ex ſumma die 15. Junii ejuſdem anni ſolutas ſibi juſſu regis ſeptingentas libras Johannes profitetur; cujus & habentur litteræ datæ X. Junii an. 1369. ſuper collegio Carcaſſonenſi Toloſæ fundato ab Innocentio V. Eodem an. menſe Nov. veniam omnimodam promeritus eſt ab Ludovico laudato filio Johannis quondam regis & germano Caroli V. regis

Baluz. not. ad vitas Pap. Aven. col. 960.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

regis ejuſque locum in Occitaniæ partibus tenente, A quæ illata fuerant ipſius regis legatis ad quaſdam urbes Occitaniæ muniendas deputatis, ex archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Defunctus eſt
1370. anno ſequenti 1370.

LV. Hugo.

DE LA JUGIE.

Ab eccleſia Biterrenſi ad Carcaſſonenſem per obitum Johannis vacantem transfertur Hugo bulla Gregorii XI. data v. calendas Julii anno pontificatus primo apud Villam novam prope
1371. Avenionem, hic eſt 1371. ut ſupra diximus in eccleſia Biterrenſi: hoc autem Avenione mortuo 13. menſis Julii ejuſdem anni, Gregorius papa die B prima Septembris anno pontificatus primo Bertrandum Ruffini capellanum ſuum & ſedis apoſtolicæ nuncium, atque Sicardum de Brugayreſio S. Poncii Tomeriarum preſbyterum, licentiatos in decretis, vicarios epiſcopatus in ſpiritualibus & temporalibus inſtituit.

LVI. Petrus VII.

GARDESII.

Anno 1371. 17. Decembris Petrus Gardeſii efficitur adminiſtrator hujus eccleſiæ, ex actis conſiſtorialibus, aiunt Sammarthani. Eodem
1372. anno 17. Februarii, hoc eſt 1372. pro Hugone deceſſore ſervitia debita recognovit, ex regeſto C pontificio, ubi dicitur *frater Petrus*, quod ipſum denotat ex aliquo aſſumtum fuiſſe ordine religioſo. Cetera quæ de Petro congeſſerunt Sammarthani, non ad hunc pertinent, ſed ad ſequentem: ac viciſſim quæ hic de Petro Gardeſii dicimus, ſequenti convenire non poſſunt.

LVII. Petrus VIII.

DE SAINT MARTIAL.

Ortus Petrus e caſtro de S. Martiale in parochia S. Thomæ de capella de Planis, vulgo *la Chapelle aux Plas*, in diœceſi Tutelenſi, frater Hugonis de S. Martiale cardinalis, primum fuit epiſcopus Rivenſis, tum Carcaſſonenſis, ac D tandem Toloſanus archiepiſcopus. Ex annis vero quibus in unaquaque harumce eccleſiarum ſedit, certo certius colligitur hunc ipſi locum deberi ante, non poſt Simonem de Cramaud. Rivenſem quippe gubernavit eccleſiam ab anno 1359. ad 1372. quo traductus ad epiſcopatum Carcaſſo-
1374. nenſem ſedit eo nomine anno 1374. in concilio provinciali Narbonæ, ex ejuſdem actis tom. XI. concil. part. 2. in appendice col. 2498. Eodem anno vicarium generalem habuiſſe legitur Bertrandum abbatem S. Hilarii, teſtante Beſſo, qui & ipſum Petrum memorat 1373. Carthuſiæ de Lupateria benefactor, ſicuti ſupra dicti ejuſ- E dem nominis Petri Carcaſſonenſes pontifices, eccleſiam de Villardonello ſuæ diœceſis univit menſæ conventuali ejuſdem carthuſiæ de
1375. mandato Gregorii XI. an. 1375. die 4. Maii.
1380. Conſecravit an. 1380. altare S. Matthiæ in eccleſia S. Michaelis burgi Carcaſſonenſis. Teſtis laudatur in actis fundationis eccleſiæ collegiatæ ſancti Germani de Manſoſereno *Maſeré* diœceſis Lemovicenſis factæ ab exſecutoribus teſtamenti Hugonis Rogerii cardinalis. *Datum Avenione die*
1384. *Sabb. ultima Decembris anno 1384.* ex collectione Baluziana ad vitas Paparum Avenion. col. 981.
Reperitur adhuc epiſcopus Carcaſſonenſis 1381.
88. & 1390. in veteri Gallia Chriſt. ac 1391. 1388.
in chronico Gerardi de Vic, & apud Beſſum. 1390.
Verum hoc ipſo anno jam e Carcaſſonenſi ad 1391.
eccleſiam Toloſanam tranſlatus ſervitia debita promiſit pro Franciſco anteceſſore tunc archiepiſcopo Narbonenſi, die 23. Octobris. Ipſius ita meminit necrologium S. Nazarii Carcaſſonenſis: *VII. cal. Febr. obitus D. Petri de ſancto Martiale epiſcopi.* Hic teſtamento condito 1397. die 6. Septembris Avenione, memor eccleſiæ Carcaſſonenſis juſſit ei reſtitui *capellam albam pontificaliter munitam in omnibus tam pro prælato, quam diacono & ſubdiacono, cum duobus pluvialibus ejuſdem coloris.* Condidit aliud eodem anno die 17. menſis Septembris in caſtro de Balmario, ubi poſt memoratam reſtitutionem addit: *Item recognoſco & confiteor me habere & tenere a dicto capitulo Carcaſſonæ ex gratuito & amicabili mutuo quamdam mitram & croſſam argenti, cum ejus baculo, necnon thuribulum & navetam argenti:* quæ omnia vetat unquam venumdari aut oppignerari, ut ſerventur ad uſum futurorum epiſcoporum Carcaſſonenſium. Vide collectionem Baluzii ad vitas Pap. Avenion. col. 1076.

LVIII. Simon.

DE CRAMAUD.

Simon Alexandrinus patriarcha poſt Johannem de Cardaliaco anno 1391. *al.* 1390. & Pictavienſis epiſcopus, e qua provincia ortum habuerat in vico Cramaudo ſtirpe nobili; Agathenſis item antiſtes, Biterrenſis, Avenionenſis & Aginnenſis, Remenſis quoque archiepiſcopus & cardinalis, necnon cancellarius Johannis Biturigum & Pictonum reguli, quem perperam & mendoſe nonnulli Dioſcorum vocitant, de quo Hieronymus Sarron,
Surita lib. 3. factus eſt adminiſtrator Carcaſſonenſis an. 1391. & quidem ante diem 28. Octobris, utpote qui jam die 25. ejuſdem menſis & anni ſervitia debita cameræ promiſit apoſtolicæ, quæ
ſolvit 24. Aprilis & 28. Maii anno 1392. ex 1392.
regeſto ſervitiorum prælatorum. Vix autem Simon eccleſiæ Carcaſſonenſi præfectus eſt, cum jam anno 1391. vocavit in jus Petrum de S. Martiale quondam epiſcopum Carcaſſonenſem, tunc vero archiepiſcopum Toloſanum, quod eccleſias parochiarum diœceſis Carcaſſonenſis, necnon ædificia ad epiſcopatum pertinentia paſſus eſſet
dirui. Reperitur annis 1394. die 17. Dec. & 1394.
1395. quo procerum regni conventui præfuit 1395.
Pariſiis habito ad exſtinguendum ſchiſma. Anno
1398. admiſſus eſt ad menſam Venceſlai impe- 1398.
ratoris, cui accumbebant duo Caroli Franciæ & Navarræ reges, principibus Alamanniæ & Franciæ ad aliam menſam conſidentibus. Agebat in
remotis an 1401. 24. Novembris, ex tabulario 1401.
Craſſenſi. Occurrit an. 1403. in chartis eccleſia- 1403.
rum Narbonenſis, Carcaſſonenſis & Montis olivi.
Anno 1405. die 26. Julii adſcribi voluit nu- 1405.
mero ſodalium B. Annæ, quod ſodalitium Helias abbas Montis olivi ejus vicarius generalis inſtituerat in eccleſia cathedrali 26. Maii an. 1397.
Anno 1408. indictione I. die 14. Julii in loco 1408.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Liburnii diœceſis Piſanæ memoratur præſens A publicationi litterarum nonnullorum cardinalium pro convocatione prælatorum ad concilium Piſanum. Eodem anno interfuit concilio eccleſiæ Gallicanæ Pariſiis coacto ex præcepto Caroli regis, pro unione eccleſiæ varias in partes ob ſchiſma Petri de Luna diſciſſæ, ex tabulario epiſcopatus Albienſis; ſive, ut alibi legimus, in ejus abſentia tum legatione fungentis, eidem concilio præſedit archiepiſcopus Senonenſis. Quamobrem citatur a Benedicto XIII. (qui vulgo Petrus de Luna) reſponſurus de fide, bulla data Perpiniani XII. cal. Novembris pontificatus anno 15. Abdicavit anno ſequenti adminiſtrationem Carcaſſo- B

T. VII. vet. script. col. 867.

1409. nenſem, patriarcha vero dicitur eodem anno in concilio Piſano, ubi aderat domini Francorum regis orator. Tandem anno 1413. menſe Aprili factus eſt cardinalis, ex Baluzio. Notatur ejus obitus dies in necrologio S. Nazarii Carcaſſon. XIII. calendas Februarii.

AIMERICI al. DE LORDATO.

LIX. PETRUS IX.

Petro ad vitam commendatur eccleſia Carcaſſonenſis die 25. Julii anno 1409. ex regeſto Alexandri papæ V. Hic eſt archiepiſcopus Bituricenſis, qui 2. Julii 1409. factus epiſc. Carcaſſ. legitur in regeſtis Vaticani. Cognominatur *Ai-* C *mericus* a Gerardo de Vic, *Aimerici* a Baluzio, qui *de Lordato* in appendice hiſtoriæ conventus Fratrum Prædicatorum Toloſani pag. 147. Occurrit eodem anno 1409. prima die Octobris patriarcha Alexandrinus, & eccleſiæ Carcaſſonenſis perpetuus adminiſtrator in charta B. Mariæ Craſſenſis, & iterum 24. Octobris ejuſdem anni, quo deſignatum a Guidone abbate de Craſſa quemdam vicarium inſtituit. Hoc duplici exornatus titulo pontificatus Johannis XXIII. anno
1410. primo, hic eſt 1410. a Bertrando ſancti Hilarii abbate monaſterii regimen ablatum priori clauſtrali Raimundo Barta commiſit. Inſequenti D
1411. 1411. 19. Martii cum Franciſco Narbonenſi antiſtite tranſegit hoc pacto, ut niſi in caſibus a jure permiſſis non uteretur archiepiſcopus verbo *mandamus*. Die 3. Aprilis ejuſdem anni jus patronatus in quibuſdam ſuæ diœceſeos eccleſiis Guidoni abbati Craſſenſi confirmavit, ex tabulario
1412. Craſſenſi, ubi adhuc reperitur an. 1412. die 16.
1413. Dec. Obiit an. 1413. X. cal. Martii ſeu 1414. ex Baluzio, qui laudat judicium latum in parlamento Pariſienſi menſe Decembri anni 1413. in quo Petrus Aimerici patriarcha Alexandrinus & adminiſtrator Carcaſſonenſis mortuus dicitur. Emendanda proinde quæ de ipſius morte diximus E in archiepiſc. Bituricenſibus, tom. 2. col. 85.

DE PODIO.

LX. GERALDUS & GUIRAUDUS.

E Mimatenſi cathedra Geraldus de Podio, non Heraldus de Miromonte, uti tomo primo diximus, ad eccleſiam Carcaſſonenſem traducitur anno 1413. XIII. cal. Maii*, ex regeſto proviſionum Johannis XXIII. pontificatus anno tertio. Sane hoc anno ſediſſe in cathedra Carcaſſonenſi evincit arreſtum ejuſdem anni, in quo, teſtante Baluzio, Geraudus epiſcopus Carcaſſonenſis litem

* al. die 12. Maii.

retractaſſe dicitur pro defuncto Petro Aimerici tunc patriarcha Alexandrino & adminiſtratore Carcaſſonenſis epiſcopatus, aliamque recudiſſe, quæ fuerat inter dictum patriarcham defunctum & Simonem de Cramaud olim epiſcopum ſeu adminiſtratorem Carcaſſonenſem. Ut autem huic noſtro Geraudo cognomen *de Podio* affingamus, non *de Miro monte* plurima faciunt; ac primo quidem necrologium Carcaſſonenſe quod ſic habet: *VIII. idus Martii anniverſarium DD. epiſcoporum Geraldi de Podio, Gauffredi de Pompadorio, & Guillelmi Berengarii.* Alterum eſt, ipſius Geraldi teſtamentum in tabulis capituli Carcaſſonenſis aſſervatum, cujus exſecutorem inſtituit nepotem ſuum Petrum de Podio monachum & eleemoſynarium eccleſiæ S. Flori. Præterea quidni ſit idem cum Geraldo de Podio epiſcopo S. Flori, quam eccleſiam ante Mimatenſem rexerit & poſtea Carcaſſonenſem? Tempora certe conveniunt, id innuit laudatum ipſius teſtamentum, remque conficit Gerardus de Vic in chronico, dum ait Gerardo cognomento Deloy, *legè* Delpoy, hoc eſt de Podio, ab eccleſia S. Flori fuiſſe tranſlatum ad Carcaſſonenſem. Equidem non me latet ab hoc auctore tres ex uno conflari Geraldos, & redargui Sammarthanos, quod unicum admiſerint, ſed ſalva ipſi debita reverentia, dum ab allatis alia non aderunt illius opinionis argumenta, huic refellendæ immorari vanum prorſus & ſupervacaneum liceat exiſtimare. In comitiis univerſitatis Pariſienſis die 30. Martii 1414. 1414.
exeunte deſtinatur cum duobus aliis Gerardus Carcaſſon. epiſc. ad Johannem XXIII. ſummum pontificem, moniturus procuratori ſuo expreſſe mandaret ut ipſius nomine papatum ejuraret. Miſſus idem ad concilium Conſtantienſe Caroli VI. Francorum regis orator una cum archiepiſcopo Remenſi Simone de Cramaud, Ebroicenſi antiſtite & Ludovico Bavariæ duce, cum per idem concilium remiſſus fuiſſet ad regem, in ducatu Barrenſi ab Henrico de Turre captus eſt; unde in detentores promulgatæ fuerunt cenſuræ in ſeſſione VII. concilii an. 1416. Vindicatus tamen 1416.
eſt a duce Lotharingiæ. Ejuſdem adhuc memoria recurrit 1419. & 1420. quo teſtamenti 1419.
tabulis die 7. Auguſti conditis vult ſepeliri in 1420.
eccleſia cathedrali, cui mitram & indumenta ſacerdotalia nigri coloris & quinquaginta marchas argenti reliquit, centumque libras quatuor ordinibus pauperum Carcaſſonis (ita vocat mendicantes religioſos) & eccleſiæ ſancti Flori crucem argenteam cum veſtibus rubei coloris. Obiit Gerardus epiſcopus Carcaſſonenſis die 4. Septembris, ex necrologio Montis olivi.

Hiſt. Univerſ. tom. 5. pag. 275.

DE POMPADOUR.

LXI. GODEFRIDUS I.

Parentibus Ranulfo Helia domino de Pompadorio & Conſtantia a Marchia ſecunda uxore natus Godefridus, quem tabulæ gentilitiæ Golfierum aliter nuncupant, ab eccleſia ſancti Poncii Tomeriarum ad Carcaſſonenſem traductus eſt XII. cal. Novembris anno 1420. ex regeſto Martini papæ V. Carthuſiam B. Mariæ de Lupateria, quæ bellorum injuria ac prædonum incurſu

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

jacturam paſſa fuerat, carthuſiæ Caſtrenſi non A
multo ante fundatæ, & tum primum adoleſcenti
univit tabulis pontificiis die 7. Decembris 1423.
1423. Anno ſequenti, die penultima Febr. jura plurima,
quæ apud S. Paulum, *Pierre Buſſiere & Chabanes*
habebat, ſuo nepoti tranſcripſit. Die 26. Januarii
1426. anno 1426. Golferium nepotem cum Iſabella
1427. de Comborn matrimonio conjunxit. Anno ſeq.
die feſto ſanctorum martyrum Nazarii & Celſi
patronorum eccleſiæ Carcaſſonenſis 28. Julii
adſcribi voluit numero ſodalium B. Annæ, uti
refertur in veteri codice hujus ſodalitii. Occurrit
1430. die 2. Septembris 1428. & anno 1430. præ-
ſens memoratur ſynodo provinciæ Narbonenſis in B
capella B. Magdalenæ palatii metropolitani coactæ.
Circa 1435. una cum ſuæ provinciæ coepiſco-
T. VII. vet. ſcript. Marten. c. 776. pis ſcripſit ad concilium Baſileenſe pro Gerardi
Tomerienſis epiſcopi electione confirmanda. Poſ-
tulavit ab Eugenio IV. ſummo pontifice, anni-
tente Francorum rege Carolo VII. ut capitulum
Carcaſſonenſe, quod tunc erat regulare ad ſtatum
ſæcularem transferri liceret; erant autem eo tem-
pore in capitulo quatuor dignitates, major ſcilicet
Chron. D. de Vic. & minor archidiaconi, & major ac minor archi-
presbyteri ab epiſcopo nominandi; novem præ-
poſitatus, de Goginco ſcilicet, de Villa alba, de
Talabuxo, de Montelongo, de Cane ſuſpenſo, C
de Benauſano, de Sellano, de Badenchis & Villa
ſicca Baſſa: ſex perſonatus ſeu officia, nempe
ſacriſtia, præcentoria, cameraria, infirmaria, elee-
moſynaria & operaria, necnon quatuor prioratus,
de Manſo, de Abbatia, de Tribus bonis, de Edera,
&c. Poſtulatis annuit pontifex bulla data XVIII.
1439. calendas Decembris anno 1439. pontificatus
nono, quam inſcripſit Biterrenſi & Vaurenſi epi-
ſcopis, iiſdem præcipiens, ut ſi quæ rex & epi-
ſcopus Carcaſſonenſis aſſeruerunt, veritate nitan-
tur, ipſi hujus eccleſiæ ſtatum regularem in ſæcu-
larem commutent. Edita eſt in chronico Gerardi
de Vic p. 161. ex quo mox daturi ſumus cetera D
quæ ad hanc rem ſpectant, qualia ſunt inter alia
novus ordo dignitatum eccleſiæ cathedralis per
Johannem Vaurenſem epiſcopum dictæ bullæ
exſecutorem inſtitutus, ac etiam 22. capellanorum,
ſeu præbendariorum & quatuor puerorum cho-
ralium inſtitutio, quibus additi duo ex decreto
capituli die 14. Junii anno 1449.

Tum igitur Eugenii bullam die 5. Januarii an.
1440. Johanni Vaurenſi epiſc. alteri ex delegatis
obtulerunt exſecutioni demandandam Helias de
Pompadour decanus eccleſiæ collegiatæ Montis
regalis, necnon ſenator in ſuprema Toloſæ curia,
procurator Gaufridi epiſc. Carcaſ. & Petrus Rai- E
mundi baccalaureus in decretis, canonicus & prior
B. Mariæ de Abbatia, ubi modo ſunt Capucini,
capituli Carcaſſon. procurator. Seſe mox ad civi-
tatem Carcaſſonenſem contulit Johannes Vau-
renſis epiſc. ubi cum ſibi ſatis ſuperque ſatisfactum
vidiſſet a partibus in probandis capitibus diplo-
mati Eugenii reſpondentibus, convocatis Gau-
frido epiſcopo & canonicis in locum ubi haberi
ſolitum capitulum, ſeu conventus, ſacroſancto
evangeliorum codice oculis oppoſito, pro tribu-
nali ſedens hanc tuliſſe refertur ſententiam.

Chronicon Gerardi de Vic p. 173.

Chriſti nomine invocato, quia viſis & inſpectis totius præſentis proceſſus & cauſæ meritis, tam per legitima documenta, quam per fide dignorum depoſitionem teſtium in hac cauſa productorum, ac diligenter examinatorum, nobis Johanni epiſcopo Vaurenſi commiſſario ad hoc per ſanctam ſedem apoſtolicam deputato legitime conſtat, eccleſiam Carcaſſonenſem ordinis S. Auguſtini, in qua triginta canonicorum & triginta duarum, quarum epiſcopus Carcaſſonenſis pro tempore exiſtens duas percipit, præbendarum numerus eſt, retroactis temporibus unam de notabilioribus provinciæ Narbonenſis cathedralibus eccleſiis fuiſſe, olimque præſidiis & ope perſonarum generis nobilitate ac ſcientiis præditarum, quæ fervore devotionis ad regularem inibi profeſſionem in canonicos ipſius eccleſiæ ſe recipi procurabant, ac ipſius jura perſequebantur & defendebant, tantum in ſpiritualibus & temporalibus incrementum ſuſcepiſſe, quod menſa capitularis ejuſdem facultates & reditus ultra ſex millia librarum Turonenſium ſecundum communem æſtimationem annuatim valebant, ac ipſam a quinquaginta, proh dolor! annis citra, propter mortalitatem peſtis, ac alia plura inconvenientia, quæ in civitate Carcaſſonis ac patria circumvicina viguerunt, ac ex eo quod plurimorum refrigeſcente devotione religioſorum, eorumque incuria ſive negligentia, quorum plerique, qui nec ſcientiis eruditi, neque genere nobiles erant, ipſius jura prædicta conſervare & protegere non valebant, tantam in ſuis reditibus & facultatibus diminutionem recepiſſe, quod vix duarum millium librarum ejuſdem facultates & reditus annuatim aſcendunt, & de valore dignitatum & officiorum ac beneficiorum ejuſdem, qui prius fuerant, tres fere partes detractæ ſunt, ob quod eccleſia ipſa viris exemplaribus, graduatis & nobilibus plurimum deſtituta, ſi ſub diſpoſitione ſeu directione religioſorum remaneat, veriſimiliter eſſet opprobrio deſolationis omnimodæ ſubjicienda: quodque eidem utilius conſuli poſſe non videtur, quam quod in ſæcularem viris eruditis & generoſis, qui eidem in ipſius conſervandis & augendis juribus ſuffragentur, fulcienda, reducatur. Idcirco nos Johannes epiſcopus Vaurenſis auctoritate apoſtolica nobis in hac parte commiſſa, in prædicta Carcaſſonenſi eccleſia præfatum ordinem S. Auguſtini, ſalvo quod nunc exiſtentes canonici dictum ordinem expreſſe profeſſi, qui ad monaſteria, ſeu alia loca religioſa transferri voluerunt, ſecundum litterarum commiſſionis noſtræ tenorem, ne nimium ab aliis ibidem ſupervenientibus diſcrepent, relicto rocheto lini albi, cum veſtibus honeſtis non brevitate nimia vel longitudine notandis, coloris baſſi non rubei, neque viridis, quos eis pro habitu condecenti aſſignavimus, cum eiſdem ſupervenientibus portionem æqualem recepturi, remaneant, ſupprimimus & extinguimus, ſtatuentes & ordinantes, quod nullus inibi deinceps in canonicum prædicti ordinis recipiatur; dictamque eccleſiam cum quibuſlibet inſigniis, & immunitatibus reliquis ſæcularibus, ejuſdem provinciæ cathedralibus eccleſiis quomodolibet competentibus; ad ſæcularem auctoritate apoſtolica redigimus & reducimus, ac in eadem numerum triginta canonicorum, quem perantea in eadem eccleſia per bullas apoſtolicas ſuper reductione numeri canonicorum ejuſdem eccleſiæ per ſedem apoſtolicam conceſſas, nulla

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

expoſt mutatione ſuper dicto numero ſecuta, nobis conſtitit fuiſſe, æqualiter præbendatorum pro idoneis perſonis ſæcularibus in locum dictorum profeſſorum, quamprimum defecerint, ſingulis ſingulariter ſubſtituendorum, inſtituimus, ac ipſius dignitates & officia, & beneficia, per primum cujuſlibet ipſorum quovis modo contingente vacatione, per clericos duntaxat ſæculares regi ac gubernari debere decernimus. Cæterum quia dignitates & officia præfatæ eccleſiæ in ſua primæva fundatione ſecundum regularem ordinem erecta & inſtituta, eidem eccleſiæ nunc in ſæcularem reductæ minime congruunt, & eccleſiam eamdem noviter reductam deceat novis dignitatibus & perſonatibus eccleſiæ ſæculari convenientibus inſigniri, ut ipſa eccleſia decore ſplendeat uberiori, eadem auctoritate nobis in hac parte commiſſa, majoris archidiaconatus, & majoris & minoris archipreſbyteratus, ac cæterorum dictæ eccleſiæ perſonatuum, officiorum, præpoſitatuum & prioratuum, præter quam archidiaconatus minoris, quem archidiaconum abſque adjectione minoris nominari ſtatuimus, ſacriſtiæ, quæ perſonatus, & præcentoriæ, quæ officium in ipſa eccleſia erunt, & quas in eadem remanere ſtatuimus & ordinamus, nomina ſupprimimus & exſtinguimus; ac decanatum, qui in præfata eccleſia dignitas major poſt pontificalem exiſtat, & cui ejuſdem eccleſiæ perſonarum animarum cura immineat, primumque locum & primam vocem in capitulo, & ſtallum in choro primum poſt epiſcopum habeat, & unam theſaurariam, quæ tertia dignitas ſit in eadem, & locum & vocem in capitulo, & ſtallum in choro poſt archidiaconum, qui ſecunda dignitas erit, quem in eadem remanere ordinavimus, creamus & inſtituimus. Collationem quoque & proviſionem dictorum decanatus, archidiaconatus & theſaurariæ epiſcopo eccleſiæ prædictæ pro tempore exiſtenti, ſacriſtia vero & præcentoriæ ac canonicatuum & præbendarum earumdem, præterquam nunc vacantium canonicatuum & præbendarum, capitulo ejuſdem eccleſiæ in perpetuum reſervantes. Incorporationem autem, unionem & annexationem fructuum, redituum & proventuum dignitatum, officiorum, præpoſitatuum, prioratuum, & beneficiorum, per nos, ut præmiſſum eſt, ſuppreſſorum, creatis de novo dignitatibus, aut menſæ capitulari, prout ſecundum Deum nobis faciendæ videbuntur, & quod ad alia nobis in litteris apoſtolicis commiſſa valeamus procedere, in futurum nobis reſervamus. Hanc ſententiam noſtram & ordinationem in his ſcriptis proferentes pro tribunali ſedentes. Johannes epiſcopus Vaurenſis.

Ibid. pag. 177.

Alias idem protulit in hunc modum ſententias.

Sane, quia per noſtram ſolertem inquiſitionem ac ſedulam & ſollicitam informationem conſtat nobis Johanni divina miſeratione epiſcopo Vaurenſi, commiſſario, judici & reformatori antedicto, quod quia in dicta eccleſia cathedrali Carcaſſonis non ſunt inſtituti ultra canonicos in aliquo competenti numero perpetui miniſtri, videlicet hebdomadarii preſbyteri, diaconi, ſubdiaconi & alii clerici miniſterii inferioris, ſed ſolum in ipſa eccleſia aliquando plures & aliquando pauci temporales capellani exiſtunt, quorum aliqui fratres, alii preſbyteri chori conſueverunt nuncupari, & aliqui alii, qui per canonicos dictæ A *eccleſiæ pro ſuo ſervitio ſoliti fuerunt teneri; qui omnes ad votum capituli dictæ eccleſiæ & canonicorum ejuſdem recepiuntur, & etiam interdum removentur, dicta eccleſia patitur in divino cultu ex ſervitio chori & eccleſiæ defectum, quod cedit in ipſius eccleſiæ, capituli & canonicorum ejuſdem opprobrium & ſcandalum plurimorum. Hinc eſt quod nos commiſſarius præfatus cupiens divinum cultum in ipſa eccleſia potius augeri quam diminui a ſolemniis ſolitis, obſequium Deo exhiberi, & in melius præfatam eccleſiam reformari in præmiſſis, de dictorum dominorum epiſcopi & capituli conſenſu, virtute commiſſionis noſtræ antedictæ, ſtatui-* B *mus, decernimus & ordinamus, ut in ipſa cathedrali eccleſia Carcaſſonis per capitulum inſtituantur & recipiantur decem & octo capellani idonei, qui bene legant & cantent, ac divina officia facere ſciant, qui ſint in eadem perpetui & vocentur capellani chori, ſive præbendarii: de numero quorum eligantur per capitulum quatuor magis idonei in hebdomadarios prædictæ eccleſiæ, qui in miſſis & aliis divinis officiis ſuppleant vices canonicorum impeditorum in ſua hebdomada, & incipiant in choro horas canonicas & etiam compleant, prout in aliis eccleſiis ſæcularibus eſt fieri conſuetum: & duo alii de numero antedicto ponantur curati ejuſdem eccleſiæ,* C *qui miſſas parochiales habeant dicere & curam ipſius gerere, prout eſt ſolitum obſervari. Ac etiam inſtituantur ultra dictos decem & octo capellanos duo diaconi & duo ſubdiaconi, qui habeant in ipſa legere & cantare epiſtolas & evangelia cum apparatu in miſſis conventualibus, & in aliis dictæ eccleſiæ officiis intereſſe, qui etiam ſint perpetui. Et quod præbendæ dictorum quatuor hebdomadariorum, duorum diaconorum & duorum ſubdiaconorum, & duorum curatorum requirant reſidentiam continuam. Et ultra præbendarios dictos inſtituantur quatuor pueri, qui clerici chori nuncupentur, qui faciant miniſteria inferiora in ipſa eccleſia, ad nu-* D *tum capituli inſtituendi vel deſtituendi. Volumus etiam, ſtatuimus, & ordinamus, quod prædictæ præbendæ perpetuæ per capitulum communiter conferantur.*

Cæterum quia certarum dignitatum, officiorum, præpoſitatuum, prioratuum & beneficiorum dictæ eccleſiæ & per canonicos regulares ejuſdem regi conſuetorum, juxta poteſtatem nobis attributam in bulla noſtræ commiſſionis, nomina ſuppreſſimus, & ipſorum cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, unionem, annexationem & incorporationem menſæ capitulari, ac per nos creatis & inſtitutis & remanere ordinatis dignitatibus, perſonatibus & officiis fiendam reſervavimus, ad uniones prædictas, abſque E *tamen præjudicio ipſorum ſic uniendorum poſſidentium procedentes de dictorum dominorum epiſcopi & capituli conſenſu ſuper hoc cum eiſdem matura deliberatione præhabita, decanatui in dicta eccleſia per nos creato & inſtituto archidiaconatum majorem per nos ſuppreſſum una cum omnibus juribus, fructibus & obventionibus ſuis quibuſcumque unimus, annectimus & incorporamus; archidiaconatum vero per prius vocatum minorem, per ſub nomine archidiaconatus ſimpliciter in eadem eccleſia remanere ordinatum, fructus, reditus, & obventiones, quas per prius habuit, integras habere & eidem*

ANNI CHRISTI

integranter remanere ordinamus. Theſaurariæ autem per nos creatæ & ordinatæ prioratum de Abbatia ejuſque fructus, proventus & oblationes quaſcumque, necnon & eos quos camerarius dictæ eccleſiæ recipere conſuevit, unimus, annectimus & incorporamus. Sacriſtiam vero, quam perſonatum, & præcentoriam, quam officium in dicta eccleſia eſſe & remanere diſpoſuimus, fructus & reditus, quos per prius recipere conſueverunt, etiam in futurum integraliter percipere ordinamus. Menſæ inſuper capitulari archipreſbyteratus, majorem de Alairaco & minorem de Monſano, & prioratum de Berriaco per prius ad dicti domini epiſcopi, necnon eleemoſynariam nunc per obitum domini Bertrandi Carente ultimi ejuſdem poſſeſſoris vacantem, infirmariam & operariam, olim officia dictæ eccleſiæ, ac etiam præpoſitatus de Montelongo, de Caneſuſpenſo, de Venauſano, de Cellano, de Villaſicca baſſa, de Badenchis, ac prioratus de Tribus bonis & Hedera ad dicti capituli collationem ſpectantes, cum omnibus juribus, reditibus, proventibus & obventionibus ſuis quibuſcumque unimus, annectimus & in perpetuum incorporamus, dantes & concedentes licentiam, auctoritatem & poteſtatem dicto capitulo, ut dictæ eleemoſynariæ, ſicut præmiſſum eſt vacantis & per nos, ut prætactum eſt, eidem unitæ exnunc, necnon eidem capitulo, decano & theſaurario nunc vel pro tempore exiſtenti, ut quotieſcumque contigerit nunc obtinentes cæteras dignitates, officia, prioratus & præpoſitatus prædictos per nos unitos eidem cedere, vel eos, aut aliquos eorum decedere, poſſint & valeant dictum capitulum, decanus & theſaurarius auctoritate propria poſſeſſionem eorumdem, aut alterius ipſorum, prout ad quemlibet eorum ſpectat, vel ſpectabit, libere apprehendere, eorum fructus, reditus & proventus percipere vel levare & in ſuos uſus & cujuſlibet ipſorum, prout ad eum pertinuerit, convertere & perpetuo retinere, diœceſani loci & cujuſlibet alterius licentia ſuper hoc minime requiſita: ordinantes tamen & ſtatuentes quod quamprimum contigerit uniones eccleſiarum de Montelongo, de Caneſuſpenſo, de Alairaco, de Monſano, de Berriaco, & de Villaſicca baſſa, quibus cura imminet animarum, vel alterius earum, ſuum debitum ſortiri effectum, ne in eis animarum cura prædicta negligatur, vel cultus in eis divinus diminuatur, quod dictum capitulum, cui dicta beneficia, ſicut præmiſſum eſt, ſunt unita, vicarios perpetuos cum ſufficienti proviſione ad jura epiſcopalia & alia onera ordinaria in iiſdem ſupportanda, qui divinum habeant inibi officium exercere, & curam animarum gerere, conſtituant; aut alios in prædictis de conſenſu epiſcopi Carcaſſonenſis, qui pro tempore erit, debite provideant. Reſervantes nobis, quod ad reliqua noſtræ commiſſionis de die in diem procedere valeamus. Hanc noſtram ſuper præmiſſis ſententiam & ordinationem in ſcriptis dantes, pro tribunali ſedentes, Johannes epiſcopus Vaurenſis commiſſarius præfatus.

Qui tandem die 27. Januarii ejuſdem anni 1440. rem ad exitum perducturus, convocandum duxit Gaufridum epiſcopum Carcaſſonenſem cum capitulo, quibus alta & intelligibili voce perlegendum voluit ſtatutum ſexaginta capitibus comprehenſum, cujus ordinem cum A canonici, tum alii miniſtri, quicumque vel intra vel extra eccleſiam Carcaſſonis, conſequi deberent. Hoc videſis in chronico laudato pag. 180. Bullam vero Eugenii papæ IV. hæc omnia confirmantis, ex eodem chronico deſumtam ſubjicimus.

Ibid. pag. 195.

Eugenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad futuram rei memoriam. Regno univerſalis eccleſiæ licet immeriti, divina diſponente clementia, præſidentes pro eccleſiarum omnium ſtatu ſalubriter dirigendo, ſicut ex debito nobis deſuper injuncti paſtoralis tenemur officii, ſollicitæ conſiderationis intuitum extendentes ad ea, per quæ illarum indemnitatibus & B *perſonarum Altiſſimo in eis famulantium commoditatibus ſalubriter conſulitur, ſollicitudinem noſtræ partis favorabiliter exhibemus. Dudum ſiquidem ex certis tunc expreſſis cauſis, venerabilibus fratribus noſtris Biterrenſi & Vaurenſi epiſcopis, eorum propriis nominibus non expreſſis, per alias noſtras litteras ſub certa forma inter alia dedimus in mandatis; ut in eccleſia Carcaſſonenſi, quæ tunc ordinis ſancti Auguſtini erat, ipſum ordinem (ſalvo quod tunc exiſtentes ibidem canonici dictum ordinem expreſſe profeſſi ad monaſteria, ſeu alia religioſa loca, ſi eorum conſenſus accederet, transferrentur, vel ſi non vellent transferri, ſub unius ex eis, qui prior appellaretur;* C *& per epiſcopum Carcaſſonenſem exiſtentem pro tempore deputaretur, obedientia & devotione, ſicut prius, ac in eum caſum ut tunc quoad hoc ab aliis ſupervenientibus ibidem minime diſcreparent, condecenti, de quo ipſis videretur habitu in dicta eccleſia de illius fructibus, reditibus & proventibus æqualem cum eiſdem ſupervenientibus portionem recepturi remanerent) auctoritate apoſtolica ſupprimerent & extinguerent, ac quod nullus ex tunc inantea in canonicum præfati ordinis reciperetur, ſtatuerent & ordinarent, ac dictam eccleſiam, cum quibuſcumque libertatibus & inſigniis ac immunitatibus reliquis ſæcularibus provinciæ Narbonenſis, de qua illa etiam tunc* D *exiſtebat, cathedralibus eccleſiis quomodolibet competentibus, ad ſæcularem redigerent & reducerent, archidiaconatus quoque, archipreſbyteratus, præpoſitatus, prioratus & alia beneficia eccleſiaſtica in dicta eccleſia exiſtentia, & ab illa dependentia, poſt primam cujuſlibet eorum quovis modo contingentem vacationem, per clericos duntaxat ſæculares regi & gubernari debere decernerent, prout in eiſdem litteris plenius continetur. Et deinde, ſicut nobis nuper pro parte chariſſimi in Chriſto filii noſtri Caroli Francorum regis illuſtris, & venerabilis fratris noſtri Gaufridi epiſcopi Carcaſſonenſis exhibita petitio continebat, venerabilis frater noſter Johannes epi-* E *ſcopus Vaurenſis ſolus ad dictarum, prout ex earum forma poterat, procedens executionem litterarum, illarum vigore inter alia præfatum ordinem in dicta eccleſia (ſalvo quod canonici præfati ordinis tunc ibidem exiſtentes, qui ad monaſteria, ſive alia religioſa loca transferri non volebant, ſub unius ex eis, qui prior appellaretur, obedientia & devotione ſicut prius, & ut aliis ſupervenientibus quo ad minus diſcreparent, quod in habitu ſæcularium canonicorum incedere poſſent, in ipſa eccleſia remanerent) ſuppreſſit penitus & extinxit, ac quod deinde nullus inibi in canonicum dicti ordinis reciperetur, ſtatuit & ordinavit; necnon*

ANNI CHRISTI

præfatam eccleſiam ad ſæcularem redegit & reduxit, ac archidiaconatus, archipreſbyteratus, præpoſitatus, prioratus & alia beneficia ſupradicta, poſt cujuſlibet eorum vacationem quovis modo contingentem, per clericos duntaxat ſæculares debere regi decrevit pariter & gubernari. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, illi ex dictæ eccleſiæ canonicis, qui ante illius ſtatus immutationem ibidem in canonicos recepti fuerant, ex eo quod per præmiſſa ſe a præfatis archidiaconatibus, archipreſbyteratibus, præpoſitatibus, prioratibus & beneficiis, in quorum aſſecutione propter priorem ipſorum in canonicos dictæ eccleſiæ receptionem merito præferri deberent, ſe penitus excluſos intuentur, ſuis honori, & ſtatui nimium reputent derogatum: Nos ut eadem præmiſſa cujuſvis ſublato impedimenti obſtaculo ſuum plenum & integrum quantocius ſortiantur effectum, ac canonicis in eccleſia ordinis hujuſmodi ut etiam habeant unde ſtatum ſuum decentius tenere valeant, de alicujus ſubventionis auxilio providere volentes, regis & epiſcopi prædictorum in hac parte ſupplicationibus inclinati, ſuppreſſionem, extinctionem, ſtatutum, ordinationem, redactionem, reductionem & decretum prædicta, necnon omnia & ſingula circa illas geſta, facta, ac inde ſecuta, rata habentes & grata, eadem auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia tenore præſentium approbamus & confirmamus, ac noſtri ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, & nihilominus cum ſingulis canonicis in eccleſia ordinis hujuſmodi ut cum ſuis canonicalibus portionibus, quas in dicta eccleſia percipiunt, quodcumque beneficium eccleſiaſticum cum cura vel ſine cura conſuetum clericis ſæcularibus aſſignari, quod de archidiaconatibus, archipreſbyteratibus, prioratibus, præpoſitatibus in eccleſia exiſtentibus, & ab ea dependentibus hujuſmodi non fuerit, etiamſi canonicatus & præbenda, dignitas, perſonatus, adminiſtratio, vel officium in metropolitana, alia cathedrali, vel collegiata eccleſia, aut parochiali eccleſia, aut ejus perpetua vicaria, & dignitas ipſa in metropolitana, vel alia cathedrali poſt pontificalem major, aut in collegiata eccleſia hujuſmodi principalis fuerit, & ad illam & hujuſmodi perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, conſueverit quiſvis per electionem aſſumi, eique cura immineat animarum, ſi alias eis canonice conferatur, aut eligatur, vel aſſumatur, ad illa recipere, & quoad vixerint retinere, illudque ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, quotiens ſibi placuerit dimittere & loco dimiſſi aliud ſimile vel diſſimile beneficium eccleſiaſticum recipere, & quoad vixerint retinere libere & licite valeant, auctoritate, tenore & ex ſcientia ſimilibus diſpenſamus, non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis ac ſtatutis & conſuetudinibus Carcaſſonenſibus, & illius, in qua aliud beneficium hujuſmodi forſan fuerit eccleſiarum juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque, proviſo quod ſingula beneficia in vim diſpenſationis retinenda hujuſmodi debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, ſi qua illis immineat, nullatenus negligatur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis commun . . . . ſuppletionis voluntatis,

A *& diſpenſationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Senis anno Incarnationis Dominicæ 1443. V. idus Aprilis, pontificatus noſtri anno XIII. P. de Riexeto, B. Bonarellæ, Jacobo Bomorte.*

Dum autem hæc aguntur, Godefridus epiſc. Carcaſſon. anno 1442. die 28. Auguſti vicarium perpetuum inſtituit in eccleſia S. Michaelis burgi Carcaſſonenſis, nominante capitulo, ad hoc rogato per principem Mariam uxorem Caroli VII. Francorum regis. Denique anno
B 1445. die 1. Januarii, qui nunc 1446. mor- 1446.
tuus eſt ex regeſto Vaticani, qua quidem die ſic habetur in necrologio carthuſiæ Caſtrenſis: *Calendis Januarii dominus Gaufredus epiſcopus Carcaſſonæ, qui univit domui iſti Belli viſus omnia bona & jura domus Lupateriæ.* Voluit idem epiſcopus a morte ſua celebrari miſſas cum cantu, quas vulgus vocat *obitus* decima die Martii & decima ſexta Septembris, pro anima ſua, uti habet martyrologium eccleſiæ Carcaſſonenſis.

LXII. JOHANNES III.

D'ESTAMPES.

In lucem editus eſt Johannes d'Eſtampes patre
C Robineto *al.* Roberto toparcha de Salbris & *de la Ferté-Imbault*, matre vero Jaqueta Rolland (Levrauld). Germanos habuit Johannem Nivernenſem & Guillelmum Condomienſes epiſcopos, Robertum ſeu Robinetum de Stampis militem ex arreſto anni 1445. teſtante Baluzio, & Johannem de Stampis toparcham Feritatis-Naberti, ex chronico Gerardi de Vic pag. 198. & 208. Erat præpoſitus eccleſiæ Tutelenſis annis 1438. & 1439. & ex Sammarthanis cubicularius apoſtolicus, S. Hilarii Pictavienſis theſaurarius, decanus eccleſiæ majoris S. Petri, necnon ſummus ærarii regii tribunus, ſeu generalis, ut tum voca-
D bant, *Financiarum* regni, Johanni Biturigum duci a confeſſionibus & ſupplicum libellorum magiſterio præfectus; & in ſchedis D. de Gagneres legitur Johannes de Stampis cantor Pariſienſis 1436. factus poſt litem Carcaſſon. epiſcopus. Vocatur ſubdiaconus apoſtolicus & decanus Pictavienſis in bulla qua promovetur ad epiſcopatum Carcaſſonenſem per obitum Gaufredi, IV. calend. Novembris anno 1446. ex libro 2. proviſionum Eugenii papæ IV. Eodem anno die 27. Martii, qui nunc 1447. libras 150. accepiſſe ſcripto 1447.
profitetur. Memoratur eodem anno 1447. in tabulis carthuſiæ Caſtrenſis, 1448. 1450. &
E 1451. in chartis authenticis D. de Gagneres, quibus duobus ultimis annis ſeipſe vocat unum ex generalibus rei ærariæ in Occitania præfectis. Ejuſdem epiſcopi & Caroli VII. regis precibus an. 1448. VII. idus Auguſti Nicolaus V. papa 1448.
loco 32. præbendarum, quæ hactenus in eccleſia cathedrali fuerant, decem & octo tantum fore in poſterum decrevit, quindecim videlicet pro totidem canonicis, duas pro epiſcopo & unam fabricæ addictam. Vide chartam in chronico Gerardi de Vic pag. 199. Recenſetur & anno
1450. 3. Novemb. in clientela Petri Britanniæ 1450.

Vide t. 2. Gal. Chr. col. 679. & Baluz. Append. hiſt. Tutel. pag. 751.

ANNI CHRISTI

Argentré pag. 654.

ducis Carolo VII. regi exhibita apud Montem A Baſonis. Eodem anno inſtituit feſtum corporis Chriſti in ſua diœceſi. Interfuit Occitaniæ comitiis generalibus 27. Martii 1453. Inſequenti
1453. anno 20. Septembris de mandato regis vectigal in merces e Gallia in Aragoniam & viciſſim transferendas elocavit Michaeli Tincturerii civi Monſpelienſi & Petro de Fonte cooperto militi Perpiniani, ex tabulario B. Mariæ Deauratæ apud Toloſam. Querelam habebat cum Nivernenſi comite pro terris de Druy & de Buſſy, ut patet ex judicio ſenatus Pariſienſis lato die 14. Aug. 1456. inter probationes hiſtoriæ domus de Chatillon pag. 238. Denique obiit Nivernis in pala- B
1455. tio epiſcopali 25. Januarii an. 1455. exeuntis, tumulatuſque fuit in eccleſia cathedrali in eodem quo poſtea germanus Johannes urbis pontifex ſepulcro in capella S. Catharinæ, ubi legitur epitaphium litteris aureis exaratum, quod ex gallico ſic habet: *Hic jacent reverendi patres in Domino dominus Johannes d'Eſtampes permiſſione divina epiſcopus Carcaſſonenſis, conſiliarius regis Caroli VII. & ærarii ejus generalis, qui deceſſit Nivernis in palatio epiſcopali 25. Januarii 1455. Dominus Johannes d'Eſtampes ejus germanus, epiſcopus Nivernenſis & conſiliarius ejuſdem regis Caroli defunctus eſt 24. Decemb. 1462. Hi condidere* C *iſtam capellam & fundavere miſſam quotidianam hora primæ, &c.* Eccleſiæ Carcaſſon. necrologium præcipit diebus 25. Januarii & Junii celebrari miſſas duas, quas vocat *obitus* pro anima Johannis epiſcopi Carcaſſon. in cujus teſtamenti fragmento legitur: *Facio,* inquit, *exſecutores hujus mei teſtamenti fratres meos epiſcopum Nivernenſem, dominum Robinetum, Johannem, & magiſtrum Guillelmum epiſcopum Condomienſem, &c. Datum in domo epiſcopali anno Domini 1455. die 22. menſis Januarii, præſentibus R. in Chriſto patre & domino domino Nivernenſi epiſcopo, & venerabilibus & diſcretis viris magiſtris Johanne Raverii &* D *Henrico de Saxonia canonicis eccleſiæ Nivernenſis teſtibus ad id vocatis.* Biennio poſt Johannes epiſcopus Nivernenſis illius teſtamenti exſecutor una cum epiſcopo Condomienſi & Johanne d'Eſtampes apocham dedit receptori generali pro 600. libris die 4. Febr. an. 1457.

DE BASILHAC.

LXIII. GODEFRIDUS II. *ſeu* GAUFRIDUS.

Defuncto Johanne capitulum Carcaſſonenſe vicarios quatuor generales nominavit die 3. Febr. 1456. nec multo poſt, die ſcilicet 13. ejuſdem menſis & anni Godefridum de Baſilhaco ex nobili proſapia & legitimo matrimonio Carcaſſonæ E progenitum, bonis moribus pollentem, canonicum eccleſiæ Carcaſſonis & in ſubdiaconatus ordine conſtitutum, via S. Spiritus, unanimi omnium canonicorum (præſentium) conſenſu epiſcopum elegit, quam cum electionem Calixtus papa III. rejeciſſet die 25. Junii 1456. alteram tentarunt electionem canonici die 21. Julii, iterumque eadem ſancti Spiritus via electus eſt Godefridus; cujus electionis decreto Radulfo Bouverii vicario generali Ludovici de Haricuria Narbonenſis archiepiſcopi in remotis tunc agentis exhibito 14. Auguſti, poſtridie Radulfus omnibus qui electioni præfatæ contradicebant, & maxime Guillelmo d'Eſtampes epiſcopo Condomienſi & canonico Carcaſſonenſi, Johanni de Caſtro & Petro de Trilia ejuſdem eccleſiæ canonicis diem indixit decimam quintam Septembris ſequentis Narbonæ cauſas interceſſionis expoſituris. Quid factum poſtea, nobis incompertum, niſi quod Gaufridus diu litigaverit tum in curia Pariſienſi, tum in Romana, ut conſtat ex arreſto anni 1460. teſte Baluzio, in quo legitur: *Magiſter Petrus Gaufredi de Baſilhaco ſe dicens electum in epiſcopum Carcaſſonenſem contra magiſtrum Johannem de Caſtro jus ad eundem epiſcopatum prætendentem:* & ex codice actorum diurnorum capituli Carcaſſonenſis die ultima Septembris anni 1461. Poſtea tamen ceſſiſſe videtur: legitur enim in regeſto Pii II. papæ *Gaufridus de Baſilhaco electus Carcaſſonenſis & poſtea Rivenſis pridie cal. Maii an. 1462.* quem epiſcopatum damni ſarciendi gratia curavit Johannes a Caſtro illi conferendum, ex chronico Gerardi de Vic ſæpius laudato.

DU CHASTEL.

LXIV. JOHANNES IV.

Hic ille eſt Johannes de Caſtro *du Chaſtel* qui e Nemauſenſi ad quam e Viennenſi migraverat invitus, ad Carcaſſonenſem eccleſiam traductus eſt bulla pontificia data VII. cal. Julii an. 1456. 1456.
quique Carcaſſonenſis epiſcopus memoratur 25. Julii anno ſecundo Calixti III. in libro ſolutionum cameræ apoſtolicæ. Electus tamen ſolummodo dicitur an. 1457. die 6. Aprilis, quo Alanus cardinalis S. Praxedis, legatus Avenionenſis per Gallias abbatiam S. Leonardi Ferrarienſis ex reſignatione Harduini Batterel in manibus legati facta, huic electo Carcaſſonenſi commendavit. Æmulum vero pro Carcaſſonenſi cathedra non ſolum paſſus eſt Godefridum de Baſilhac, ſed & Matthæum de Graves filium Johannis de Graves domini de Villegli in Occitania, & Navarræ de Hauſpoul, deſignatum a Carolo rege VII. die 3. Decembris *al.* Septemb. anno 1456. Verumtamen jam ab anno ſaltem 1459. 8. Decembris epiſcopatum Carcaſſonen- 1459.
ſem Johannes de Caſtro poſſediſſe videtur: hac enim die capitulum hujus eccleſiæ Johanni epiſcopo Carcaſſonis deſignavit canonicum e ſuo gremio ad eccleſiam ſeu beneficium de Fontiano ripæ Atacis ſeu Minerbeſii. Idem epiſcopus appellatus, ac perpetuus adminiſtrator monaſterii ſancti Leonardi de Ferrariis hoc monaſterium Tironienſem abbatem viſitare volentem præſens impedivit die 26. Aprilis 1461. qui tamen eodem anno 16. Maii Leoneto abbati Tironienſi ſpopondit illi ſe præſtiturum juramenta ab anteceſſoribus præſtari ſolita, quibus præſtitis in adminiſtratorem admitteretur, ex tabulario Tironienſi & S. Launi Thoarcenſis. Johannes tamen epiſcopus tracta per aliquot annos mora in comitatu chriſtianiſſimi regis Ludovici XI. non niſi die Mercurii 13. Martii an. 1464 ſeu 1465. 1464.
Carcaſſon. inviſit eccleſiam, quo tempore canonicos blande omnino allocutus eſt. Serviti debita

Digitized by Google

ſolvit anno ſecundo Pauli II. papæ. Recenſetur
ANNI annis 1466. & 1470. in regeſtis ſenatus Tolo-
CHRISTI ſani. Vocatur epiſc. Carcaſſon. & adminiſtrator
1466. perpetuus abbatiæ Ferrarienſis diœceſis Pictav.
1470. 20. Julii 1468. in charta ſancti Launi Thoar-
1471. cenſis. De eo in arreſto anni 1471. teſte Baluzio
legitur: *Johannes de Caſtello epiſcopus Carcaſſo-*
nenſis & adminiſtrator perpetuus abbatiæ de Fer-
reriis Pictavienſis diœceſis in univerſitate Pariſienſi
1472. *ſtudens.* Contulit anno ſequenti rectoriam eccleſiæ
de Podiocherico, ex Sammarthanis. Reperitur
eodem an. XIV. cal. Octobris in regeſto Sixti
papæ IV. & in bulla ejuſdem papæ data 1473.
quæ aſſervatur in archivis eccleſiæ Narbonenſis.
1473. Eodem anno 1473. 1. Decembris obtinet a
rege litteras contra Johannem epiſcopum Picta-
vienſem, qui ſibi jus viſitandi abbatiam Ferra-
rienſem arrogabat. Idem ſimul etiam præpoſitus
ſancti Stephani Toloſ. & duarum abbatiarum
commendatarius officium præcentoris cum cano-
nicatu & præbenda in eccleſia ſua collegiata
Montis regalis canonico Carcaſſonenſi die 3.
1474. Julii an. 1474. contulit. Toloſæ tandem deceſſit
1475. in domo præpoſiti die 15. Septemb. an. 1475.
ſepultus 26. ejuſdem menſis in eccleſia Carcaſſo-
nenſi prope majus altare. Sic habet necrologium
ſancti Nazarii Carcaſſonenſis: *III. nonas Maii*
obitus D. Johannis de Caſtro epiſcopi. Johanni
vero fratrem fuiſſe celeberrimum Tanaquillum
de Caſtro, vulgo *Tanneguy du Chaſtel*, viceco-
al. de Labelliere. mitem de Belliere præclare geſtis in bello ſub
Carolo VII. & Ludovico XI. regibus commen-
dandum docent nos litteræ emortui fundi a
Ludovico rege conceſſæ pro certis capituli Car-
caſſonenſis feodis in gratiam Tanaquilli du
Chaſtel, ut poſſet facilius exſecutioni mandare
teſtamentum fratris ſui Johannis Carcaſſ. epiſcopi,
pro quo debet fundum aſſignare ad celebrandam
quotidie miſſam. Litteræ regiæ datæ ſunt Pleſſiaci
prope Turones menſe Decembri anni 1476.

LXIII. GUISCARDUS & GUICHARDUS.

D'Aubuſſon.

De hoc epiſcopo non ſemel habuimus ſer-
monem, nempe in Cadurcenſibus & Conſera-
nenſibus epiſcopis tom. 1. col. 145. & 1139.
Frater erat Petri cardinalis d'Aubuſſon magiſtri
Rhodiorum equitum, patruus vero Antonii mi-
litis domini de Monteil, quem ex aſſe con-
ſtituit heredem, ex archivo regii patrimonii
Monſpelienſis. Transfertur ab eccleſia Cadur-
cenſi, cujus necdum apprehenderat poſſeſſionem,
ad Carcaſſonenſem, bulla Sixti papæ IV. data
1476. idibus Julii 1476. ad quam acceſſit 1477.
Tom. 2. vet. ſcript. col. 1574. honoris cauſa obviantibus illi tribus a capitulo
delegatis canonicis 14. Junii. Memoratur eodem
anno 24. Febr. in libro ſolutionum, & in docu-
1477. mentis carthuſiæ Caſtrenſis annis 1477. 1480.
1480. & 1487. ac in regeſtis ſenatus Toloſani ann.
1482. 1484. & 1486. Anno 1493. die 29.
Martii Alexander VI. pontifex maximus man-
davit Guiſcardo Carcaſſonenſi epiſcopo ut finem
imponeret liti Claudium inter & Carolum, qui
ambo pro S. Flori epiſcopatu decertabant. Verum
hanc provinciam deprecatus eſt Guiſcardus, ſuaque
A cauſatus negotia fratrem Bernardum Sanati epi-
ſcopum Hipponenſem delegavit litteris datis 12. *ANNI*
Novembris anno 1493. ex archivo Piperacenſi. *CHRISTI* 1493.
Vicario generali utebatur Petro de Lanafranca
decretorum doctore, ſedis apoſtolicæ protono-
tario & abbate de Cagnota anno 1494. die 9. 1494.
Martii. Menſe Novembri anni 1497. pro miſſa 1497.
ad altare S. Bartholomæi majoris eccleſiæ quo-
tidie dicenda, & altera in B. Virginis honorem
prima cujuſque menſis die Sabbati alta voce
decantanda, necnon & pro anniverſario, locum
de Gorgoneto *al.* de Borgonheto cum omnino-
da juriſdictione ac pertinentiis, libraſque ducentas
B aſſignavit, ex tabulario capituli, ſive uti legitur in
chronico Gerardi de Vic pag. 230. condito
teſtamento, millenos aureos capitulo Carcaſſonis
legavit, ad quotidianam unius miſſæ celebratio-
nem, & annuam obitus, ſive altæ miſſæ. Obiit
extra ſuam civitatem die 24. eorumdem menſis
& anni.

LXIV. PETRUS IX.

D'Auxilion.

Poſt mortem Guiſcardi Petrus d'Auxilion in
decretis baccalaureus & canonicus eccleſiæ Car-
caſſonenſis, quod ei munus ex mandato capituli *Chron. de Vic. p. 230.*
Petrus * Arnaldus de Lanafranca canonicus & ** Petrus ſimpliciter vocatur in eodem chron. pag. 234.*
C præcentor, ac judex major in ſeneſcallia Carcaſſ.
qui poſtea electus eſt in epiſcopum Electenſem
vice & nomine capituli anno 1483. contulerat,
& anno ſequenti vicarius perpetuus S. Vincentii
burgi Carcaſſon. ad præſentationem capituli inſti-
tutus, eligitur epiſcopus die 6. Decembris anno
1497. a decem canonicis, quæ major & ſanior
pars capituli electionem confirmari a Petro
archiepiſcopo Narbonenſi, aut ejus vicario ge-
nerali poſtulavit. Hac obtenta 22. Decembris
ejuſdem anni, continuo Petrus mittitur in poſſeſ-
ſionem epiſcopatus, nec multo poſt inauguratur
Narbonæ a collegis epiſcopis provinciæ, Petroque
D archipræſuli obedientiam ſpopondit. De electione
nihilominus conqueſtus Carolus VIII. Franco-
rum rex litteris ad capitulum datis 16. Februarii
1497. hoc eſt 1498. declarat capitula regni 1498.
Franciæ teneri mortem ſui epiſcopi quamprimum
regi ſignificare, facultatemque ab eo poſtulare
eligendi quem ipſi gratum & fidelem fore cog-
noverint; cui officio contra quam juſſerat cano-
nicos eccleſiæ Carcaſſonenſis defuiſſe queritur
Carolus, dicens Petrum ad hunc gradum perve-
niſſe favore ſubnixum Petri a S. Andrea judicis
majoris in præfectura Carcaſſonis, cui ſecundo
conſanguinitatis gradu jungebatur. Eapropter rex
E epiſcopatus reditibus manui ſuæ ſuppoſitis inter-
dixit Petro epiſcopo, aliumque nominavit Johan-
nem Lopis cardinalem Capuanum, cui paulo poſt
defuncto ſubſtituit Jacobum Huraltium ſedis
apoſtolicæ protonotarium, Jacobi Huraltii regi
a conſiliis & Galliæ quæſtoris filium, de quibus
ſic legitur in libro proviſionum Alexandri papæ
VI. *Johannes* (lege Jacobus) *Uraldi Carcaſſo-*
nenſis epiſcopus per obitum Johannis Lopis cardi-
nalis Capuani 3. Decembris 1501. & iterum:
Jacobus Uraldus epiſcopus Carcaſſonenſis 19. Jan.
1504. in libro proviſionum Julii II. papæ.
Neque

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1501. Neque tamen deſtitit Petrus pendente etiam lite munia ſua ea, qua par eſt diligentia, obire: nam 22. Januarii an. 1500. vel 1501. recenſionem bonorum temporalium epiſcopatus obtulit cameræ rationum Pariſienſi, ac eodem anno fidei & obſequii ſacramentum regi præſtitit in manibus Ludovici de Ambaſia epiſcopi Albienſis, quod in manibus ipſius regis præſtare non potuerat morbo præpeditus, ex regio Carcaſſonenſi tabulario.

1502. Anno 1502. cœnobium S. Hilarii viſitavit, ſacroſque contulit ordines in eccleſia cathedrali, quam & viſitavit die Dominica 4. Decembris.

1503. Inſequenti tandem finita lis, quæ Petrum inter & Jacobum inerat, Petro enim ceſſit Jacobus Huraltius media penſione annua mille quingentarum librarum Turonenſium, factus poſtea Eduenſis epiſcopus: ſic enim habet regeſtum Alexandri papæ VI. *XIV. cal. Febr. anno 1503. Petrus canonicus Carcaſſonenſis electus Carcaſſonenſis epiſcopus per ceſſionem Jacobi ejuſdem eccleſiæ poſſeſſione nondum habita.* Exinde Petrus ſimul abbas S. Pauli Narbonenſis pacificus poſſeſſor epiſco-
1510. patus occurrit an. 1510. in inſcriptione, aiunt Sammarth. in capella S. Annæ cathedralis eccle-
1511. ſiæ Carcaſſonenſis. Anno 1511. die Dominica 17. Auguſti inſpexit ſeu viſitavit ſtatum eccleſiæ loci de Aragone, tandemque deceſſit in epiſco-
1512. pali palatio Carcaſſonenſi an. 1512. die Veneris 24. Septembris, ſeu VIII. calendas Octobris, ex necrologio, conditus in eccleſia cathedrali ante majus altare, cum hoc epitaphio lapidi ex albo marmore inſculpto: *Hic jacet nobilis & reverendus pater dominus Petrus de Auxilione epiſcopus Carcaſſonenſis, qui obiit in Domino anno ab Incarnatione MDXII. XXIV. Septembris. Ejus anima requieſcat in pace, amen. Factus præſens lapis A. M. V*. XXXIV.* Ceterum vacaſſe adhuc ſedes legitur an. 1514. die 6. Martii in charta Montis olivi, ob dubium profecto utri ex duobus contendentibus jus ad epiſcopatum pertineret.

LXV. Martinus.

DE SAINT ANDRÉ.

Mortuo Petro de Auxilione, vir nobilis & venerabilis Hugo de Vicinis ab anno 1509. canonicus Carcaſſonenſis, eligitur a novem e quindecim concanonicis ſuis in epiſcopum hujus eccleſiæ die Martis 28. Septembris an. 1512. cujus electionis decretum firmavit ſenatus Toloſanus, ut conſtat ex diariis capituli die Mercurii 27. Octobris 1512. & ex regeſtis ſenatus die Jovis ante natale Domini, die Mercurii 29. ejuſdem menſis & die Sabb. 8. Januarii ſeq. Sed antequam confirmaretur Hugo ab archiepiſcopo Narbonenſi, inſurrexit Martinus de S. André canonicus & ipſe Carcaſſonenſis, a quatuor tantum electus, at litteris tum Piſanæ ſynodi, tum Ludovici XII. regis ſuffultus, quorum legati a capitulo petierunt, ut Martinum, rejecto Hugone, in epiſcopum admitterent. Horum poſtulata reſpuit capitulum, utpote contra eccleſiæ Carcaſſonenſis jura antiquiſſima, ſervatamque in eadem ab omni ævo conſuetudinem, ut patet ex tabulis diariis ejuſdem capituli die Martis ultima Maii & prima Junii anni 1513. Inde igitur lis inter utrumque agitatur, qua pendente cum Hugo ex hac vita migraſſet in civitate Carcaſſona die 16. Decembris anni 1516. tunc, ut aiebant, ſede vacante per obitum Petri de Auxilione quondam epiſcopi, necnon propter obitum Hugonis de Vicinis electi in epiſcopum hujus eccleſiæ vacantis per deceſſum Petri, Johannes de Baſilhac ex nobili & potenti familia ortus, preſbyter, juris utriuſque doctor & regius ſenator in ſenatu Toloſano, electus eſt epiſcopus 22. Decembris die lunæ an. 1516. calculis novem e quatuordecim canonicorum (aberat decimus-quintus) qui ſtatim Narbonam profectus cum ſyndicis capituli, die ſcilicet 30. Decembris ejuſdem anni, ut ab archiepiſcopo Narbonenſi cardinali Julio de Medicis confirmaretur, hujus in abſentia vicarium generalem (Petrum de Raynoard, ex chronico Gerardi de Vic) adiit, a quo confirmationem accepit. Ab hac autem ſic probata electione provocavit non ſolum regius procurator generalis, verum & Petrus Boërii decanus eccleſiæ Carcaſſonenſis cum quatuor canonicis ſui ſequacibus, ait idem Gerardus de Vic in chronico, diuque litigatum, ut liquet ex libri cujuſdam ſub titulo *aureæ ſummæ de fuga vitiorum*, verſibus elegiacis, auctore magiſtro Petro Antravenenſi ordinis Fratrum Prædicatorum Toloſani conventus alumno facta nuncupatione *Johanni de Baſilhac electo epiſcopo Carcaſſonenſi, utriuſque juris peritiſſimo profeſſori ac parlamenti Toloſani regio ſenatori conſultiſſimo,* a fratre Johanne Vignerii ejuſdem ordinis religioſo, Pariſiis apud Johannem a Prato 1521. Qui tandem annus huic bello finem impoſuit, ut diſcimus ex veteri regeſto ſeneſcalliæ Carcaſſonenſis fol. 138.* teſtante Baluzio, his verbis: *Dictum arreſti epiſcopatus Carcaſſonenſis in favorem & utilitatem magiſtri Martini de S. Andrea proviſi per SS. dominum noſtrum papam Leonem X. & Chriſtianiſſimum & illuſtriſſimum principem dominum D. Franciſcum Francorum regem hujus nominis I. adverſus & contra Hugonem de Vicinis, & Johannem de Baſiliaco ſucceſſive electos, latum & pronunciatum. Appellationibus per dictos appellantes interjectis abſque expenſis cauſa dictarum appellationum, adnullatis, electiones prædictas de perſonis dictorum de Vicinis & de Baſillaco ſucceſſive celebratas, caſſas, nullas, & irritas, ac eligentes poteſtate eligendi in utraque dictarum electionum pro hac vice reſpective privatos dicimus & declaramus, & in quantum opus eſt, eaſdem electiones caſſamus, adnullamus & irritamus, prædictamque eccleſiam, ſeu epiſcopatum Carcaſſonenſem dicto magiſtro Martino de S. Andrea proviſo, dictis de Baſillaco & ſyndico perpetuum ſuper eiſdem electionibus ſilentium imponendo, adjudicamus; eoſdem de Baſillaco & ſyndicum in expenſis in principali utriuſque inſtantia factis erga proviſum decernimus, & adhærentes prædictos, earum taxatione nobis reſervata condempnamus. Lata apud barram capituli eccleſiæ Pariſius die 22. Martii 1521.* 1521.

* 128. Chron. de Vic p. 250.

Itaque confirmatus, vi concordatorum, hujus eccleſiæ epiſcopus Martinus de S. André a die 1. menſis Aprilis an. 1510. canonicus Carcaſſon. Petri toparchæ loci cognominis, legum profeſſoris,

ANNI CHRISTI

judicis majoris in præfectura ſeu ſeneſcallia Car-
caſſonis, regii majoris conſilii ſenatoris, ac proto-
præſidis in ſenatu Toloſano ex nobili Clara a
Podiomiſſone conjuge filius, ac præter hunc nata-
lium ſplendorem, in ſacrarum litterarum & juris
utriuſque ſcientia apprime verſatus, prout teſtan-
tur interpretationes Toloſanæ, per delegatum
magni conſilii, epiſcopatus poſſeſſionem adeptus
1522. 22. Jun. 1522. in urbem ſuam ſolemni apparatu
1523. invectus eſt die Dom. 8. Nov. an. 1523. Fun-
1532. davit an. 1532. duas miſſas in eccleſia cathedrali
peragendas unaquaque per menſem hebdomada,
binas ſcilicet ſubmiſſa voce in honorem SS. Tri-
nitatis feriis IV. & V. hebdomadæ primæ, ſimili-
bus diebus hebdomadæ ſecundæ, voce & numero
Chron. de Vic. p. 255. pares in honorem Virginis Mariæ, pariterque in
tertia & quarta hebdomada, altera quidem ob
cultum patronorum eccleſiæ ſuæ Nazarii & Celſi
martyrum, altera vero pro levandis animabus
defunctorum patris & matris aliorumque ſibi
beneficorum, necnon felici proprio ſtatu. Idem
1533. anno 1533. eccleſiam parochialem S. Petri de
Corneliano contulit ad præſentationem abbatis
Ibid. pag. 256. S. Hilarii. Eodem Clemens VII. papa ratam
habuit deliberationem capituli de non amplius
canonicatibus in communi, ſed per vices, ſeu
per ſingulos canonicos in ſua hebdomada con-
ferendis. Ut autem litteras Martinus amavit, ita
& a litteratis dilectus fuit, cui hac de cauſa Petrus
Rebuffus Monſpelienſis jurium doctor & in
Pariſienſi decretorum facultate profeſſor anno
1536. 1536. dicavit tractatum nominationum & de
pacificis poſſeſſoribus. Commendatur inſuper
hujus præſulis munificentia erga litterarum ſtu-
dioſos, quod S. Raimundi collegium Toloſæ
exſtruxerit, ut ſcribunt Sammarthani, ſeu potius
incenſum alio loco reædificaverit, & reditibus
amplioribus ditaverit, pro tribus novis ſchola-
ribus tredecim ex prima inſtitutione ſuperadditis.
1545. Martinus tandem occubuit anno 1545. die 2.
Martii, ex chronico Gerardi de Vic, & poſt
biduum ſepultus eſt in eccleſia cathedrali ante
majus altare ſub ærea tabula affabre elaborata,
in qua ſcriptum legitur: *Epitaphium reverendi in
Chriſto patris domini Martini a S. Andrea epiſcopi
Carcaſſonenſis, qui obiit ſecunda Martii 1545.*

Qui pietate inopes, caſto qui corpore cunctos,
Qui ſancta meruit religione Deum,
Qui ſibi commiſſum diligenter pavit ovile;
Quique ſuis verbo, re quoque præſul erat,
Illius hoc tectum rutilo jacet ære cadaver,
Aſt immortalis ſpiritus aſtra colit.

Notatur in necrologio: *Idibus Maii obitus D.
Petri de S. Andrea primi præſidentis Toloſæ.*

LXVI. CAROLUS.

DE BOURBON.

1546. Jam anno 1546. die 28. Auguſti Carolus
de Bourbon filius Caroli primi Vindocini ducis
& Franciſcæ Alenconienſis memoratur epiſcopus
Carcaſſonenſis in chronico Gerardi de Vic. Na-
tus 1523. in caſtro Firmitatis ſeu Feritatis
ſub Jotrum, cujus ſuſceptor e ſacro fonte fuit
A Antonius frater, poſtea rex Navarræ, præficitur
primum eccleſiæ Nivernenſi anno 1539. dein
Santonenſi 1544. ut diximus tom. 2. tum refer-
tur in album cardinalium nomine Vindocini anno
1548. donec Ludovico patruo cardinali Bor-
bonio archiepiſcopo Senonenſi mortuo, anno
1557. de novo cardinalis a Borbonio vocatus
eſt. Interea legitur epiſcopus Carcaſſonenſis per
obitum Martini de S. Andrea die 29. Martii
1550. in regeſto pontificio, quo, ut tradit Beſſus 1550.
ex actis eccleſiæ Carcaſſonenſis, diſceptavit de
mobilibus epiſcopii cum præſide de S. André
defuncti epiſcopi fratre & herede. Eodem anno
B 1550. Rotomagenſis archiepiſcopus evaſit, re-
tenta nihilominus Carcaſſonenſis eccleſiæ admi-
niſtratione, quam anno 1553. reſignavit in ma- 1553.
nibus papæ, qui Franciſco de Faucon ab Henrico
rege deſignato eam contulit, reſervatis Carolo
duabus epiſcopalis menſæ redituum portionibus,
cum facultate Franciſco cedente vel decedente,
regreſſum habendi ad reſignatam dignitatem, ſub
annua trecentarum librarum Turonenſium Aman-
tio de Fuxo ſolvenda penſione. Hæc bulla Julii
papæ III. data eſt VIII. cal. Januarii 1553. anno
pontificatus quarto; ex qua colliges Amantium
ſeu Amedeum, aut Amanevum de Fuxo, qui
C Carolum ſequitur in veteri Gallia Chriſtiana, inter
Carcaſſonenſes epiſcopos annumerandum non
eſſe, ac proinde retractandum quod diximus tomo
IV. in epiſcopis Matiſconenſibus, *vicaria ſcilicet
Franciſci & Amedei permutatione factum eſſe Ame-
deum Matiſconenſem & Franciſcum Carcaſſonenſem
epiſcopum*, ubi verius dicendum fuerat, Franciſco
ex epiſcopo Matiſconenſi a rege deſignato Car-
caſſonenſi, Amedeum de Fuxo prius quidem
regiis litteris ad hanc eccleſiam nominatum uti
œconomum & adminiſtratorem, probante archie-
piſcopo Narbonenſi, & annuente Carcaſſonenſi
capitulo, poſtremo tamen ſuum jus ceſſiſſe, renun-
D ciatumque fuiſſe Matiſconenſem; quæ, ut ita dicam,
permutatio in curia Romana ſat longas paſſa eſt
moras: nam Franciſcus quanquam longe antea
deſignatus Carcaſſonenſis antiſtes, non niſi die
6. Julii anno 1556. e Matiſconenſi ad Carcaſ-
ſonenſem tranſlatus eccleſiam dicitur in regeſto
pontificio.

LXVII. FRANCISCUS I.

DE FAUCON.

Cedente Carolo de Bourbon & accedentibus
regio Henrici ac pontificio Julii papæ diploma-
tibus, Franciſcus de Faucon Monſpelienſis patre
Franciſco ac matre Carlotta Bucelli natus, antea
E canonicus ſacræ capellæ Pariſienſis, abbas ſancti
Johannis Senonenſis, Villæ magnæ, Bellæ per-
ticæ, & Altivillaris, regique a conſiliis & elee-
moſynis, cum jam Tutelenſem & Aurelianenſem
cathedras occupaſſet, ac tunc Matiſconenſem obti-
neret, epiſcopatum Carcaſſonenſem nactus eſt
anno 1553. die 18. Januarii, hoc eſt 1554. 1554.
pro quo 17. Martii ejuſdem anni coram Euſta-
chio du Bellay epiſcopo Pariſienſi, ſummo ponti-
fici fidem obſtrinxit ſuam, ac 20. ejuſdem menſis
vicario generali in tota diœceſi inſtituto Anto-
nio Dax abbate ſancti Polycarpi, hujus eccleſiæ

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

poſſeſſionem accepit per procuratorem die 5. menſis Aprilis ejuſdem anni; tametſi ad hunc epiſcopatum Franciſcus haud perveniſſe dicitur 1556. ante diem 6. Julii anno 1556. in regeſto pontificio, ut diximus. Franciſci habetur mentio in 1560. veteri Gallia Chriſtiana annis 1557. & 1560. Is eſt haud dubie F. epiſcopus Carcaſſonenſis, qui deputatus a clero & ſeneſcallia Carcaſſonenſi adfuit anno 1557. feria IV. die 5. Januarii, hoc eſt 1558. cœtui notabilium habito in aula ſancti Ludovici curiæ parlamenti Pariſienſis. His menſe & anno eccleſiæ ſuæ per ſe iniit poſſeſſionem. Caroli IX. Francorum regis in urbem Carcaſſonenſem adventus annotatur menſe Januario anno * al. 1565. 1564. hic eſt 1565. quo Franciſcus condidit teſta- 1565. mentum die 15. Aug. cum jam die XI. ejuſdem menſis, oblatis mille ducentis libris per manus Claudii de Faucon abbatis de Francis Vallibus ſui nepotis, ſex miſſas alia voce celebrandas in eccleſia Carcaſſonenſi inſtituiſſet. Denatus eſt Carcaſſonæ die Sabbati 22. Septembris ejuſdem anni ætatis 81. non autem die 25. uti diximus tom. 2. col. 675. Obitus tamen ejus notatur in necrologio IV. nonas Octobris. Conditur in eccleſia cathedrali ante ſedem epiſcopalem.

DE BOURBON.

LXVIII. CAROLUS *ſecundùm*.

Bullam anni 1553. VIII. cal. Januarii, qua cedenti Carolo jus regreſſus per obitum vel ceſſionem Franciſci permittebat ſummus pontifex Julius III. capitulo Carcaſſonenſi die 4. Auguſti an. 1554. opera Johannis de Chambert canonici & archidiaconi eccleſiæ Narbonenſis ſignificatam, defuncto Franciſco iterum capitulo denunciat Carolus ipſe litteris datis die 4. Octobris 1565. quibus abbatem Villæmagnæ Johannem de Chambert tam in ſacris quam & profanis vicarium generalem conſtituit. Huic capitulum reſcripſit iiſdem menſe & anno adminiſtrationem epiſcopatus commiſſam fuiſſe viris idoneis, quos ipſe procul dubio probaturus eſſet, ſignificavitque ſibi a rege vetitum litteris datis 26. Junii 1565. quo jam die defunctus credebatur Franciſcus, ſucceſſorem eligere, ex tabulario capituli; ubi & aſſervatur epiſtola ejuſdem cardinalis capitulo gratias agentis, quod ipſum habere pro epiſcopo abſque nova collatione conſenſiſſet. Inſequenti anno 1566. 1566. revocatis prioribus, Bertrandum de S. Martin Carcaſſonenſis eccleſiæ canonicum & abbatem de Caunis vicarium habuit generalem 1567. diœceſis Carcaſſonenſis; ac tandem anno 1567. iterum ceſſit in gratiam ſequentis.

VITELLI.

LXIX. VITELLOTIUS.

Nobilis Tiphernas in Italia Vitellotius Alexandro atque Angela Rubea nobiliſſima femina parentibus, e vetuſta Vitelliorum familia ſatus, quæ duces protulit bellica virtute conſpicuos, puer Patavii humaniores litteras & jus egregie edoctus eſt. Cum jam eſſet cameræ apoſtolicæ clericus, ad patriæ ſedem epiſcopus aſſumtus eſt anno 1554. Die 30. Martii cardinalis a Paulo IV. pontifice renunciatus tit. SS. Sergii & Bacchi 1557. evaſit quoque Romanæ camerarius eccleſiæ. Anno 1560. die 7. menſis Februarii pro Tiphernate Imolenſem optavit eccleſiam, qua ſe poſt duos annos abdicavit. Fuit inſuper ſignaturæ gratiæ præfectus, Galliæ protector, Campaniæ legatus, atque inter patres congregationis ſancti officii conciliique Tridentini annumeratus. Erat enim ſingularis conſilii, eximia eruditione, rerumque uſu & in politicis rebus adminiſtrandis valde expeditus, nec non apud pontifices gratia & auctoritate quam plurimum valens. In Galliis autem; reſignante cardinali a Borbonio, ſubvectus ad eccleſiam Carcaſſonenſem, duobus illam annis moderatus eſt, per vicarios ſcilicet, utpote qui nunquam eam inviſit, nec etiam fructus percepit: unde Carolus IX. Francorum rex ſcripſit epiſtolam ad decanum & capitulum, ut ſinerent procuratorem cardinalis percipere fructus annorum 1567. & 1568. Data eſt die 7. Martii anno 1567. 1569. Romæ e vivis exceſſit Vitellotius anno 1568. 1568. die XIII. calendas Decembris, in æde ſacra B. Mariæ in Via lata, ante altare SS. Cyriaci & Catharinæ ſepultus abſque mauſoleo & epitaphio. Hujus elogium ſcripſit Maſſarellus epiſcopus Vicentinus, uti videre eſt apud Ciaconium.

ORICELLARII *al.* DE RUCELLAI.

LXX. HANNIBAL.

In regeſto pontificio Hannibali Oricellarii *de Rucellai* data legitur eccleſia Carcaſſonenſis die 23. Martii an. 1569. vel, ut habent Sam- 1569. marthani, die 1. Aprilis, ex libro, inquiunt, obligationum Vaticani. Florentiæ nobili familia oriundus, cujus proavi quondam perfuncti ſunt officio gonfaloneriorum, fratrem habuit Horatium archiœconomum domus Ferdinandi magni ducis Etruriæ, a quo principe adlectus eſt anno 1589. qui ipſius vice pacta matrimonii cum Chriſtina Lotharinga contraheret. Hannibal autem præfectus palatii pontificii, & abbas S. Johannis de Jardo prope Melodunum inſtituit poſſeſſionem epiſcopatus Carcaſſonenſis medio œconomo, ſeu procuratore Blaſio Juneti, qui litteras regias obtulit capitulo die 9. Aprilis an. 1569. Inſequentis anni die 1. Aprilis inſtitutus ab Han- 1570. nibale epiſcopo Johannes de Marejols juris utriuſque doctor admittitur a capitulo vicarius generalis diœceſeos. Anno 1572. die Martis XI. No- 1572. vembris per ſemetipſum eccleſiæ ſuæ poſſeſſionem accepit; cumque aliquot annos in ſua diœceſi exegiſſet, Italiam repetiit, ac demum Romæ deceſſit, ubi cenotaphium habet in eccleſia B. An- *Sammarth.* dreæ de Valle, in ſuperbo ſacello familiæ Rucellaiæ, quod Horatius frater munificentiſſime erexit, cum ſubjecto epitaphio, quod refert Ughellus tom. 2. Italiæ ſacræ in epiſcopis Piſaurenſibus col. 862.

DEO OPT. MAX.

ANNIBALI ORICELLARIO *epiſcopo Carcaſſonenſi, humanitate, munificentia, integritate ſingulari. Cujus opera ſummi pontifices Paulus IV. & Pius V. in maximis, arduiſque Chriſtianæ Reip. negotiis apud Henricum II. & Carolum IX. Galliæ reges, Clemens vero VIII. in regendis urbibus Ancona, Roma, Bononia, ac demum pontificiæ domus*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

præfectura maxima cum laude uſi ſunt. Horatius Oricellarius jucundiſſimo fratri poſuit.

Hannibalis mortem ut reſciverunt canonici, rem ſacram pro ipſius anima peregerunt die 8.
1601. Maii 1601. Hujuſce temporibus patres Capucini Carcaſſonæ an. 1592. admittuntur.

DE LESTANG.

LXXI. CHRISTOPHORUS.

Stephano Guillerio, vulgo *Guilhon*, domino de Leſtang & du Vialar, præſide in curia præſidiali Brivenſi, & Aloyſia de Juyé parentibus natus Chriſtophorus, germanum habuit Antonium ex chronico Gerardi de Vic, Franciſcum vero ex dictionario D. de Morery, in ſenatu Toloſano præſidem infulatum, ac nepotem ex ſorore Stephanum de Polverel epiſcopum Electenſem. Chriſtophorus fuit abbas Montis olivi, S. Petri de Uſarchia, & Manſigarnerii, quibus præfecturis Craſſenſem perperam addit D. de Morery. At vero fuit magiſter capellæ regiæ, torquatorum equitum ſancti Spiritus commendator & ſacri conſiſtorii conſiliarius, quibus etiam titulis additur in ejus teſtamento *conſiliarius in parlamento Toloſano*. In ſede Leutevenſi, quam prius obtinuit, plurimum vexatus a duce Montmorenciaco, ut ibidem ſupra diximus col. 572. munificum expertus eſt regem, qui dato diplomate 20. Dec. an. 1585. quod ſenatus Toloſanus in commentarios retulit 15. Febr. inſequentis, juſſit ut Chriſtophorus ædibus epiſcopalibus Carcaſſonæ ac etiam reditibus frueretur. At exinde non ſequitur fuiſſe jam an. 1586. epiſcopum Carcaſſonenſem, uti vocatur in provinciæ comitiis, quibus adfuit, inchoatis Caſtelnaudarii & Carcaſſonæ abſolutis: Chriſtophorus enim permanſit epiſcopus Leutevenſis ad annum 1602. tum fuit Electenſis, & mox Carcaſſonenſis, cujus eccleſiæ
1603. poſſeſſionem non niſi an. 1603. die Merc. 24. Sept. per procuratorem accepit, ſuam in urbem
1604. ſolemni pompa invectus exeunte anno 1604.
1606. Memoratur anno 1606. in commentariis cleri
1607. Gallicani, & anno ſeq. eccleſiam ſuam cathedralem viſitavit. Interfuit anno 1608. cleri Galli-
1608.
1609. cani comitiis, & 1609. ſynodo provinciæ Narbonenſis. Conſecravit anno 1610. eccleſiam patrum Capucinorum, & 1611. ducis Aurelianenſis pueri corpus ſepeliendum in baſilica S. Dionyſii in Francia præſentavit. Anno 1615. adſuit Pariſiis cœtui cleri Gallicani. In funere Dianæ duciſſæ Engoliſmenſis Lutetiæ in æde S. Franciſci de Paula, ſacris operatus eſt cum Andegavenſi, Sagienſi & Gratianopolitano epiſco-
1619. pis an. 1619. Denique vita defunctus eſt in
1621. epiſcopali palatio die 11.* Auguſti anni 1621. condito prius teſtamento iiſdem menſe & anno, quo ſepeliri poſtulat in eccleſia Carcaſſonenſi coram altari SS. Sacramenti, & heredem inſtituit Vitalem de Leſtang filium fratris, quem jam dudum coadjutorem habebat. Tradit autem Gerardus de Vic in chron. pag. 291. erectum eidem fuiſſe tumulum marmoreum pontificia mortui ſtatua inſignitum, cum hac præ ceteris epigraphe, *Exſpecto donec veniat immutatio mea*, quam ſolam fortaſſe ſibi poni juſſerat vir modeſtus; at nihilominus aliam inſcripſit ejuſdem ex ſorore nepos illuſtriſſimus Electenſis epiſcopus Stephanus de Polverel his verbis exaratam.

T. 2. Annal. Toloſæ pag. 992.

Ibid. pag. 398.

T. XV. conc. col. 1625.

* al. die 16. ex chron. de Vic, vel 12. in obſidione Montalban. ex Samm.

ÆT. INCOMM. IMM. DEO.

Quiſquis tumulum radios vibrantem demiraris; attende, venerare, profice. An te latet quis in monumento lateat! Chriſtophorus ille de Leſtang Carcaſſonenſis quondam epiſcopus, cariſſimus, præclariſſimus, Torq. ord. commen. nobiliſſimus, utriuſque reg. conſ. conſ. ſapientiſſ. capp. reg. præfec. digniſſ. eccleſiæ columen & lumen, paſtorum ſpeculum, principum delitiæ, Galliæ decus, patriæ parens, populi amores. Quid ſtupes! deſine mirari in amabili depoſito tot ornamenta jacere, nec hominem cum de cælo miſſum, tum cælo reddendum A. D. M. D. C. X. X. I. D. X. I. M. Aug. I. D. J. C. M. P. in ævum flebilis Paſtoris memoriæ.

Ex altera vero tumuli parte.

P. S. M.

Hoc illuſtriſſ. ac reverendiſſ. in Chriſto P. ac D. D. Steph. de Polverel Elect. epiſcopus utriuſque regis conſ. conſ. ac reginæ matris magnus eleemoſynarius, ex ſorore nepos, mærens conſtruendum curavit verus tanti præſulis gloriæ, ac virtutis præcipue ſuperſtes.

Genealogiam hujus epiſcopi per longam avorum ſeriem Baluzius in notis ad vitas paparum Aven. col. 935. deduxit a gente de Monteruco per Stephanum de Monteruco fratrem Petri cardinalis & filium ſororis Innocentii papæ VI.

DE LESTANG.

LXXII. VITALIS.

Superioris Chriſtophori nepos ex fratre Leonardo Vitalis, uti colligitur ex loco Baluzii proxime citato, natus eſt Melzerii *Malzieu* in diœceſi Mimatenſi die 23. Aprilis anno 1588. Doctor theologus Pariſienſis effectus, patrui coadjutor ejuſdem precibus a rege deſignatur, ſtatimque Romam mittitur anno 1615. ubi juſſu ſummi pontificis a cardinale Delphino ſacram inunctionem accepit. Eodem anno Carcaſſonam regreſſus epiſcopi munia obit nomine ac titulo Epheſini epiſcopi, quo quidem anno 14. Maii erexit in patria apud Melzerium ſodalitium pœnitentium ſub titulo Conceptionis B. Mariæ in capella B. Mariæ Magdalenæ, eiſque candidum habitum ſeu ſaccum dedit, Paulo V. ſummo pontifice hanc erectionem probante bulla data 24. Septembris ejuſdem anni. Altare S. Benedicti in eccleſia Craſſenſi adhuc coadjutor inauguravit 21. Martii 1619. Patruo defuncto 1621. continuo ſucceſſit. Lanovius in chronico ordinis Minimorum ad annum 1629. pag. 559. Vitalis honorificam mentionem facit, ubi narrat eo ſedente præſule hujuſce ordinis alumnos in ſuburbio civitatis Carcaſſon. collocandi domicilium facultatem obtinuiſſe, ſicut in eccleſia loci de Toroſella prope oppidum de Tribus bonis patres Capucinos. De ejuſdem aſſenſu inſtitutum eſt collegium in burgo Carcaſſonis a patribus Societatis

ANNI CHRISTI

Jeſu dirigendum: Urſulanis etiam virginibus domicilium conceſſum. Vitalis epiſcopi liberalitas enituit maxime in reſtituenda organorum eccleſiæ cathedralis integra fabrica, & in copioſa eleemoſynarum largitione. Nec reticenda quotidiana aſſiduitas pſallendi in choro, ſacrificandi in altari, & indefeſſa cura ad populum verba faciendi. Per-
1650. miſit anno 1650. monialibus Rivi nitidi ſuam figere ſedem in urbe Carcaſſona, & iterum 8.
1652. Jan. 1652. iiſdem facultatem indulſit emendi locum pro eccleſia & conventu intra muros ædificandis. Denique hoc anno ætatis 64. die 28. Septembris migravit ad Dominum, conditus primum in æde S. Andreæ, unde elapſo poſt B obitum anno tranſlatus fuit ad eccleſiam ſancti Nazarii; qua in tranſlatione fertur dextram ejus reſoluto corpore incorruptam fuiſſe repertam. Ita ſcribit noſter D. Jacobus Boyer in ſchedis mſſ. Gerardus autem de Vic in chronico mortuum tradit in caſtro toparchiæ de Villalier die 30. Septembris ejuſdem anni, ibidemque ſepultum fuiſſe in eccleſia parochiali, exſpectato funere uſque adhuc, hoc eſt uſque ad annum 1667. quo ſcribebat, & forte, inquit, ſemper exſpectando. Attamen etſi forte cadaver retineat eccleſia de Villalier contra votum defuncti, ipſius nomen ſimul & proximi anteceſſoris Chriſtophori voluit C Vitalis epiſcopus ſupereſſe in eccleſia Carcaſſonenſi, ubi epitaphium legitur his verbis in lapide ſepulcrali cineribus Chriſtophori ſuperpoſito, quod ipſemet Vitalis & ſibi ſcripſit & poſuit: *Sepulchrum præſulum Chriſtophori de Leſtang & Vitalis de Leſtang ejus coadjutoris, & poſt ſucceſſoris, exſpectantium beatam ſpem & adventum gloriæ magni Dei.*

DE SERVIEN.

LXXIII. FRANCISCUS II.

Franciſcus de Servien frater Abelii marchionis de Sablé, comitis de la Roche des Aubiers, equeſtris militiæ S. Spiritus cancellarii, ac ſummi D ærarii præfecti, jam abbas de Moris ab anno ſaltem 1640. & S. Jovini de Marnis ab anno 1646. regique a ſanctioribus conſiliis, ſchedula
1653. Ludovici XIV. die 27. Maii 1653. præficitur eccleſiæ Carcaſſonenſi per obitum Vitalis de Leſtang, quo anno Carcaſſonenſis electus & perpetuus commendat. ſancti Jovini de Marnis præſentavit ad eccleſiam parochialem B. M. de la Chapelle Seguin die 24. Decemb. at pontificiis bullis non confirmatus, ſublato e vivis cardinali Lugdunenſi ſucceſſit in decanatu eccleſiæ S. Martini Turonenſis 15. Julii ſequentis, quam dignitatem pro abbatia Perredii novi permutavit 29. E
1654. Martii 1654. nec multo poſt, die ſcilicet 23. Maii ejuſdem anni ad eccleſiam Bajocenſem dimiſſa Carcaſſonenſi evocatur, ubi de illo plura.

DE NOGARET DE LA VALLETTE D'EPERNON.

LXXIV. LUDOVICUS I.

Ludovicus frater naturalis Bernardi de Nogaret ducis Spernoni, Valletæ & Candalæ, paris Franciæ, capitalis Boiorum, comitis Fuxi & Aquitaniæ proregis, primum coadjutor Mirapicenſis ſub titulo præſulis Sebaſtienſis, unctionis ſacræ munus accepit Lutetiæ apud Fulienſes anno A 1629. die 22. Decemb. ex Sammarth. forte 23. quæ in Dominicam incidebat. E Mirapicenſi vero ad eccleſiam Carcaſſonenſem promotus eſt 1655. pro qua regi fidem juravit 24.
Maii 1656. in ſacello minoris Borbonii, adivitque Carcaſſonam die 9. Decembris ejuſdem anni. Fuit etiam abbas Inſulæ ordinis S. Auguſtini in diœceſi Burdegalenſi. Vivere deſiit 10. 1679.
Septembris anno 1679. ſepultus in ſua eccleſia cum hoc epitaphio: *Hic jacet Ludovicus de Nogaret de la Valette d'Epernon miſer peccator, & quondam indignus epiſcopus Carcaſſonenſis. Hæc ipſe ſibi juſſit apponi 1679.*

D'ANGLURE DE BOURLEMONT.

LXXV. LUDOVICUS II.

Antea rotæ auditor Ludovicus d'Anglure de Bourlemont deſignatur epiſcopus Tornacenſis an. 1668. quo recuſato epiſcopatu renunciatur Vaurenſis 1669. Forojulienſis menſe Martio anni 1679. ac tandem nominatur Carcaſſonenſis menſe Januario anni ſequentis; ad quam eccleſiam propoſitus eſt in conſiſtorio pontificio die 6. Apr. pro gratuita bullarum conceſſione, quam obtinuit, 27. Maii & 15. Julii admiſſus fuit; ſed nondum inita poſſeſſione, vocatur eodem
anno 1680. ad archiepiſcopatum Burdegalenſem, 1680.
ubi vide tom. 2. col. 855. Attamen adhuc anno ſequenti nuncupatus epiſcopus Carcaſſonenſis & archiepiſcopus deſignatus adfuit comitiis cleri Gallicani.

ADHEMAR DE MONTEIL DE GRIGNAN.

LXXVI. LUDOVICUS JOSEPH I.

Ludovicus Joſeph Adhemar de Monteil de Grignan Ludovici Galcherii filius ex Margareta d'Ornano, nepos Franciſci archiepiſcopi Arelatenſis & Jacobi Uceticenſis præſulis, frater autem Johannis Baptiſtæ archiepiſcopi Arelatenſis, primum Ebroicenſis epiſcopus deſignatus menſe Febr. anni 1680. ſed a ſummo pontifice non-
dum confirmatus, menſe Maio anni 1681. 1681.
ſchedula regia Carcaſſonenſis nominatus adfuit comitiis cleri Gallicani habitis eodem anno. Conſecratur in eccleſia de Grignan ab epiſcopo Vaſionenſi, collaborantibus Tricaſtinenſi & Arauſicano præſulibus, adſtantibuſque archiepiſcopo Arelatenſi patruo, & epiſcopo Vivarienſi Galliæ præſulum decano 21. Decembris 1681. quo anno poſſeſſionem adeptus eſt. Deinde ad-
ſcivit coadjutorem, qui ſequitur, anno 1718. 1718.
Obiit Ludovicus Joſeph epiſcopus die 1. Martii
anno 1722. conditus in ſua cathedrali eccleſia. 1722.

DE CHATEAUNEUF DE ROCHEBONNE.

LXXVII. LUDOVICUS JOSEPH II.

Natus Carolo Franciſco de Chateauneuf & Tereſia Adhemar de Grignan parentibus Ludovicus Joſeph, regi ab eleemoſynis & S. Johannis Lugdunenſis decanus, ſuperioris avunculi coadjutor deſignatur 24. Martii anno 1718. Toloſæ inauguratur in eccleſia monialium B. Mariæ a Viſitatione dictarum ab archiepiſcopo ejuſdem urbis deſignato Narbonenſi, aſſiſtentibus Electenſi & S. Papuli epiſcopis 21. Julii 1720. Regi fidem obſtrinxit 12. Aprilis die Dominica *Quaſimodo* 1722. ac tandem obiit in ſua diœceſi exeunte anno 1729. aut ineunte 1730.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

BAZIN DE BESONS.

Fratrem habuit epiſcopum Noviomenſem, qui modo ſedet in cathedra Lugdunenſi.

LXXVIII. Armandus.

Patre Jacobo mareſcallo Franciæ ex Maria Margarita le Meneſtrel procreatus Armandus patruum habuit cognominem Burdegalenſem primum ac deinde Rotomagenſem archiep. Jam dudum abbas S. Jovini de Marnis, nominatus epiſcopus
1730. Carcaſſonenſis menſe Martio anni 1730. propoſitus in conſiſtorio pontificio 24. Julii, ac tandem eodem anno 18. Decembris admiſſus in altero conſiſtorio pro epiſcopatu Carcaſſon. & abbatia Craſſenſi, quam cum abbatia S. Jovini de Marnis permutaverat, ſacratur 14. Januarii
1731. 1731. in eccleſia Theatinorum Pariſiis ab epiſcopo Catalaunenſi, aſſiſtentibus Tarbienſi & Bellovacenſi præſulibus. Die vero 21. ejuſdem menſis regi fidelitatis ſacramentum præſtitit in ſacello caſtri Marliacenſis; cui & comitiorum A Occitaniæ codices delegatus obtulit 12. Auguſti 1737. ANNI CHRISTI 1737.

Hos præter epiſcopos, qui certa temporis nota circumſcribuntur, nonnullos offendimus, quibus aſſignare locum haud licuit. Talis eſt Simplicius, de quo ſic habet necrologium, teſtante chronico Gerardi de Vic: *Obitus patrum noſtrorum Simplicii, Raimundi Xatberti, & Bernardi Carcaſſon. epiſcoporum 20. Octobris.*

Duo inſuper alii ſolo deſignati nomine reperiuntur in antiqua præſulum Carcaſſonenſium ſerie deſcripta an. 1552. ex antiquiori martyrologio, quo nunc utitur eadem eccleſia, nempe B *Johannes de Pejaco & Bernardus Arnaudus.*

Alter quoque nobis occurrit in quodam eccleſiæ Carcaſſon. necrologio, cui locus non ſuppetit, Guillelmus Berengarii, de quo ſic habetur: *VIII. idus Martii anniverſarium DD. epiſcoporum Geraldi de Podio, Gaufredi de Pompadorio & Guillelmi Berengarii.*

DE PRIMA POST EPISCOPUM DIGNITATE IN ECCLESIA CARCASSONENSI.

VARIA fuit pro vario hujus eccleſiæ ſtatu prima capituli dignitas; quamdiu enim fuit regularis ſub inſtituto S. Auguſtini, nempe ab anno ſaltem 1088. ad 1439. tamdiu prima ab epiſcopali dignitas fuit major archidiaconatus, poſt quem aliæ tres erant dignitates, archidiaconatus minor & duo archipreſbyteratus, de Alairaco & de Monſano, quarum collatio ad epiſcopum pertinebat, quemadmodum etiam per epiſcopum unus ordinabatur prior clauſtralis, ſub cujus obedientia & regimine ceteri Deo famulabantur; officia vero ſex, ſacriſtia, præcentoria, cameraria, infirmaria, eleemoſynaria & operaria per capitulum conferebantur, necnon viginti reliqui canonicatus: capitulum ſiquidem triginta præbendis conſtabat, dignitatibus & officiis comprehenſis, præter duas, quas epiſcopus percipiebat. At poſtquam regularis eccleſiæ ſtatus in ſæcularem converſus eſt anno 1439. ſeu 1440. decanatus fuit prima dignitas, archidiaconatus ſecunda, & theſauraria tertia, de quibus providet epiſcopus: ſacriſtia vero perſonatus, & præcentoria officium conferuntur a capitulo, ſicut & ceteri canonicatus, redacti paulo poſt ad quindecim (dignitatibus &c. ſimiliter comprehenſis) anno 1448. Minores quoque præbendas numero 22. totidem capellanis tribuit capitulum, ad quod etiam pertinet jus nominandi quatuor pueros chorales, quibus additi duo per idem capitulum anno 1449. die 14. Junii, tametſi quatuor tantum recenſeantur in bulla Sixti papæ IV. data 1478.

MAJORES ARCHIDIACONI

quamdiu regularis eccleſiæ ſtatus perſeveravit.

I. DONELLUS anno 633. vice Solemnii epiſcopi Carcaſſon. ſubſcripſit concilio Toloſano IV.

II. Abbo levita ſubſcriptus in charta ante Floridum & Amelium archidiaconos venditionis factæ Richimiro abbati Montis olivi anno duodecimo regnante Carolo rege filio Ludovici, C ſubſcripſit *archilevita* commutationi Gimeræ epiſcopi factæ cum Ariſonſo abbate Montis olivi anno XXVIII. regnante Carolo poſt obitum Odonis regis. Gimeræ poſtea ſucceſſit in ſede Carcaſſonenſi.

III. Amelius teſtis laudatur in charta commu-
Ch. XI. col. 422. tationis Guimeram inter epiſcopum Carcaſſonenſem & Ariſonſum abbatem caſtri Malaſti, ſeu Montis olivi anno 28. regnante Carolo rege poſt obitum Odonis, hoc eſt 925. ſed tunc minor tantum archidiaconus erat, qui major, ut videtur, in charta Acfredi comitis plurima Donadeo abbati Montis olivi largientis, IX. cal. Junii anno V. regnante Rodulſo rege (poſt obitum Caroli) hoc eſt 934.

IV. Simplicius archilevita cum ſuis conſanguineis initium dediſſe videtur prioratui B. Mariæ de Camon dependenti ab abbatia Craſſenſi, ex bulla Agapiti papæ II. Fortaſſe is eſt, qui poſt evaſit epiſcopus Carcaſſonenſis, uti ad calcem catalogi epiſcoporum notavimus.

V. Aribertus & Rooſtannus archilevitæ leguntur in conſecratione cujuſdam eccleſiæ in honorem S. Petri & S. Hilarii facta ab Eimerico Carcaſſonenſi præſule V. cal. Novemb. an. 984.

VI. Abbabellus archidiaconus Carcaſſonenſis anno 988.

VII. Viſulſus archidiaconus anno 994. nonnulla prædia apud S. Petrum de Calmes vendidit

Digitized by Google

Bernardo abbati B. Mariæ Craſſenſis.

VIII. Aimo archidiaconus Carcaſſonenſis ante Olibam & Petrum ſimiliter archidiaconos memoratur in charta Arnaldi vicecomitis Carcaſſon. pro ſancti Hilarii monaſterio, anno ſexto regnante Roberto rege in menſe Septembri, hic eſt 1002.

Ch. XIX. col. 419.

IX. Iſarnus I. abbas & archidiaconus ſubſcribit VII. idus Novembris anno XI. regnante Roberto rege, hoc eſt 1007. chartæ Soniarii comitis & marchionis Burgalenſem prioratum in Marchia Hiſpaniæ tradentis monaſterio B. Mariæ Craſſenſis.

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 165.

X. Sigfredus I. Bernardi erat archidiaconus Carcaſſonenſis 1095. & 1107. ad quem annum vide in Guillelmo Bernardi epiſcopo Carcaſſonenſi, cujus erat fortaſſe conſanguineus.

XI. Bernardus I. archidiaconus 1113. Vide in Arnaldo de Gironne epiſcopo.

XII. Benedictus teſtis eſt anno 1118. 1. die Maii in charta Bernardi Atonis vicecomitis Biterrenſis eccleſiam de Cauna Petro abbati Tomerienſi aſſerentis. Præſens quoque memoratur judicio ſeu placito Malaſti habito ſuper querela monachorum Montis olivi adverſus Raimundum Poncium comitem Toloſanum &c. an. 1123.

XIII. Sigfredus II. archidiaconus 1145.

XIV. Geraldus de Rivo archidiaconus & ſacriſta reperitur in charta quaſi teſtamentaria Poncii epiſcopi an. 1156.

XV. Petrus I. de Caſilhaco reperitur archidiaconus 1165. 1171. in charta XI. eccleſiæ Tomerienſis col. 84. in pactis matrimonialibus Rogerium inter vicecomitem Biterrenſem & Adalaiſſam filiam Narbonæ ducis & comitis Toloſani, & 1172. in hominio præſtito vicecomiti Biterrenſi. Occurrit etiam jam tum ſimul archidiaconus Narbonenſis, an. 1176. calendis Maii in conventione Raimundi comitis Toloſani cum Ildefonſo Aragonum rege pro comitatu Provinciæ.

Append. Marc. Hiſp. col. 1369.

XVI. Raimundus archidiaconus & ſacriſta, necnon Berengarius archidiaconus & prior B. Mariæ an. 1181. aſſenſiſſe leguntur donationi eccleſiæ loci de Caſiliaco, quam Otho epiſcopus fecit eccleſiæ ſuæ, ſeu potius ſacriſtæ & ſucceſſoribus. Solus autem Raimundus archidiaconus ſubſcribit donationi factæ cœnobio Villæ longæ anno 1180. necnon alteri Othonis epiſcopi donationi factæ anno 1183. IV. calend. Maii feria V. Guillelmæ Rivinitidi abbatiſſæ.

Chartæ XXXIV. & XXXV. col. 440. & 441.

XVII. Berengarius archidiaconus & prior eccleſiæ S. Mariæ una cum Othone epiſcopo teſtis laudatur an. 1184. in charta Rogerii vicecomitis in gratiam civium Carcaſſonenſium. Idem Othonis epiſcopi nepos præſens memoratur judicio controverſiæ motæ inter canonicos eccleſiæ Carcaſſonenſis & cives Carcaſſonenſes pro decimis hortorum an. 1191. IV. nonas Novembris feria VII. ex Catello commentariorum Occitaniæ pag. 641. Subſcribit eodem anno teſtamento Rogerii vicecomitis Biterrenſis.

XVIII. Guillelmus I. Raimundi reperitur archidiaconus an. 1206. IV. cal. Septemb. feria III. regnante rege Philippo, in charta Berengarii epiſcopi.

XIX. Bernardus II. Raimundi de Rochefort; poſtea epiſcopus Carcaſſonenſis ab anno 1209.

XX. Iſarnus II. de Aragone memoratur an. 1212. in charta Arnaldi archiepiſcopi Narbonenſis eccleſiam de Cuxiaco Narbonenſi capitulo tradentis. Occurrit etiam 1215. in pacto Guillelmum inter Craſſæ abbatem, & Simonem Montis fortis comitem. Eodem anno XIII. cal. Septemb. teſtis laudatur in charta donationis Guidonis epiſcopi factæ Carcaſſonenſi eccleſiæ; & in alia anni 1217. A. Narbonenſis archiepiſcopi eccleſiam de Cuxiaco & alia nonnulla S. Juſto Narbonenſi reſtituentis. Exſtat hoc anno menſe Maio compromiſſum Guidonem inter Dei gratia Carcaſſonenſem epiſcopum ex una parte, & Bernardum quondam renunciatum ejuſdem ſedis epiſcopum, ac Johannem (*lege* Iſarnum) & Bernardum archidiaconos, &c. ex alia parte. Recenſetur & anno 1219. idibus Aprilis in charta reſtitutionis eccleſiæ S. Martini de Limoſo factæ monaſterio de Pruliano, & iterum 1222. pridie nonas Octob. ac 1224. VI. cal. Apr. in chartis de eodem negotio, ex tabulario B. Mariæ de Prulliano.

Chron. D. de Vic pag. 85.

Tom. VI. vet. ſcript. Marten. col. 440. & ſeq.

XXI. Guillelmus II. major archidiaconus 1229. pridie cal. Decemb. Idem eſt G. major archidiaconus 1236. Prob. tom. 3. hiſt. Occit. col. 385.

Ibid. col. 443.

XXII. Bernardus III. de Cerzano 1236. idibus Martii legitur archidiaconus & procurator capituli S. Nazarii cum Guillelmo Arnaldi priore de Manſo.

XXIII. Guido major archidiaconus an. 1240. prohibuit ne quis decimas vel aliud quidpiam exigeret e terris, quas propriis manibus Villæ longæ fratres excolerent.

XXIV. Guillelmus III. Radulfi nominatur major archidiaconus in charta de compromiſſo Clarini epiſcopi Carcaſſonenſis & capituli ex una parte & conſulum urbis ex altera in Guillelmum archiepiſcopum Narbonenſem & Johannem de Cranis ſeneſcallum Carcaſſonenſem ſuper damnis illatis eccleſiæ in publica civium adverſus regem rebellione, ubi hicce archidiaconus pro domino epiſcopo in animam ejus juraſſe dicitur an. 1248. XVIII. cal. Febr. Hic eſt profecto Guillelmus archidiaconus, de cujus & Sancii archidiaconi conſenſu Guillelmus Arnaldi epiſcopus officio infirmarii univit eccleſiam de Mairac an. 1253. pridie cal. Junii.

Ch. XLIV. col. 450.

XXV. Po. (fortaſſe Poncius) archidiaconus Carcaſſon. 1275.

Tom. 1. Anecdot. col. 1149.

XXVI. Galterius archidiaconus, dein epiſcopus 1278.

XXVII. Petrus II. major archidiaconus 1279. XI. cal. Maii, quo Galterius epiſcopus duobus tam archidiaconatibus quam archipreſbyteratibus nonnullas univit eccleſias.

XXVIII. Guillelmus IV. de Caſtellione major archidiaconus an. 1283. IV. nonas Junii, ſede vacante, Petrum de Roca immiſit in poſſeſſionem corporalem eccleſiæ S. Juliani de Ventenaco ad

Digitized by Google

præſentationem Petri abbatis Montis olivi. Anno 1285. XII. cal. Septembris bonorum indiſtinctè legatorum collector in ſubſidium terræ ſanctæ memoratur in codice mſ. biblioth. Colbert. de rebus eccleſiaſticis in genere. Cognominatur de Caſtillone ac dicitur major archidiaconus, & Sancius Morlanc archidiaconus minor 1287. ex Baluzio tom. 2. vit. pap. Avenion. col. 26. Hic autem Sancius de Morlanc is eſſe videtur, cui archidiacono B. Mariæ in eccleſia Carcaſſonenſi propter eleemoſynam impenſam ædificandæ in novo burgo Carcaſſonis eccleſiæ Carmelitarum, frater Geraldus prior generalis totius ordinis B. Mariæ de Monte carmeli, frater Jordanus prior provincialis in Provincia, & frater Gaufridus prior domus burgi Carcaſſonis promiſerunt miſſam & *agenda* defunctorum, id eſt veſperas, & matutinum cum novem lectionibus conſuetis per ſingulos dies in perpetuum, per unum ex fratribus ejuſdem domus celebranda & dicenda, ſeu pro vivo, ſeu pro defuncto, necnon miſſam conventualem annis ſingulis recurrente die obitus Sancii ſolemni ritu peragendam &c. anno 1297.

XXIX. Poncius Bloquier magnus archidiaconus & Baſco de Rocafort, ſeu Vaſco de Ruperforti archidiaconus minor reperiuntur an. 1320. Vocatur autem Petrus Blanquerius anno 1322. die 7. Dec. in chronico D. de Vic p. 126.

XXX. Garcias Arnaudi de Caſtroverduno archidiaconus major an. 1330. die 8. Junii de conſenſu capituli decernit nullum canonicum portionem aut veſtimentum recipere, vel capitulum ingredi debere, niſi perfecte cantum didicerit, & officium tam nocturnum quam diurnum calleat.

XXXI. Bernardus IV. de Gordonio magnus archidiaconus legitur anno 1355.

XXXII. Guniotus Sardemie an. 1403. die 23. Januarii recenſetur in archivis Carcaſſonenſibus baccalaureus in legibus, archidiaconus, decanus, & eleemoſynarius Chieſæ, ac denique ſervitor & familiaris domeſticus patriarchæ Alexandrini epiſcopi Carcaſſonenſis, ex litteris tutelæ regiæ, teſtante D. Beſſe.

XXXIII. Bartholomæus major archidiaconus die Mercurii 13. Martii anni 1464. hoc eſt 1465. orationem Johannis de Caſtro epiſcopi ad capitulum in primo ad ſuam eccleſiam adventu, vice totius collegii reſponſo excepit, ex chronico Gerardi de Vic pag. 213.

XXXIV. Petrus II. Alquerii ultimus major archidiaconus in eccleſia Carcaſſonenſi, quamdiu regularis in ea ſtatus permanſit, adhuc ea prima capituli dignitate gaudebat die Mercurii 11. Martii anno 1467. ſuperſtes ad menſem Julium anni 1473.

DECANI ECCLESIÆ CARCASSONENSIS
poſtquam ab inſtituto regulari ſoluta fuit.

I. PETRUS I. Alquerii ex ultimo majori archidiacono primus fuit decanus, vel certe ſub archidiaconi nomine primatum in capitulo uſque ad obitum ſervavit. Tentavit quidem Gaufridus de Pompadour epiſcopus Carcaſſonenſis decanum inſtituere anno 1440. Heliam de Pompadour, canonicum Carcaſſonenſem, & in eadem eccleſia poſt Raimundum de Pompadour, archidiaconum Montis lauri, licentiatum in legibus, & in decretis baccalaureum, necnon eccleſiæ collegiatæ Montis regalis decanum & in ſenatu Toloſano conſiliarium, ſed fruſtra, Petro Alquerii archidiacono primas in capitulo uſque ad obitum retinente; quanquam in ſchedis D. de Gagneres decanus legitur an. 1469. menſe Febr. Johannes le Blanc, fortaſſis Heliæ juri ſuppoſitus. Ceterum ſtatim ac Petrus Alquerii defunctus eſt

II. Philippus de Fontenay decanatum obtinuit promotus a Johanne de Caſtro epiſcopo anno 1473.

III. Ugolinus de la Boiſſieyre ſucceſſit anno 1477. non aſſumtus e gremio.

IV. Johannes le Blanc miles, dictus *Petit Jean*, ex gente dominorum de la Baume le Blanc, decanus erat eccleſiæ Carcaſſon. 4. Nov. 1491. mortuus ante diem 3. Octob. 1494. tom. 5. hiſt. genealogicæ magnatum Franciæ p. 487.

V. Petrus Boëri occurrit decanus in electione Hugonis de Vicinis epiſcopi Carcaſſonenſis, cui contradixit 28. Septemb. die Martis an. 1512. Idem an. 1516. adverſatus fuit electioni Johannis de Baſilhac & an. 1522. die 8. Novembris adfuit Martino de S. André epiſcopo Carcaſſonenſi ſuam urbem ſolemni pompa ingredienti. Memoratur adhuc 1533. IX. calend. Novembris in bulla Clementis VII. papæ capitulo facultatem indulgentis vacantes canonicatus & alia beneficia conferendi per vices, exceptis præcentoria, & quatuor præbendis hebdomadalibus, eidemque bullæ conſenſum præbuit die Sabb. 13. Dec. ejuſdem anni.

VI. Arnaldus de Calmels canonicus & decanus eccleſiæ Carcaſſonenſis poſſeſſionem epiſcopatus Carcaſſonenſis accepit procuratorio nomine Chriſtophori de Leſtang die 24. Septembris anno 1603.

VII. Aimericus de Chalvelet præerat anno 1636. ex archivo regio Monſpelienſi.

VIII. Ludovicus Carolus des Alris de Rouſſet evaſit epiſcopus Biterr. an. 1702.

DE VETERIBUS

Digitized by Google

DE VETERIBUS MONASTERIIS DIŒC. CARCASSONENSIS.

I. S. SALVATOR & S. MARIA Carcaſſon.

VEtus abbatia S. Salvatoris & S. Mariæ infra muros civitatis Carcaſſonæ poſita exſtabat anno XXVI. regnante Carolo Simplice, quo anno Odo pro redemtione animæ ſuæ dedit Deo & abbatiæ S. Salvatoris in ſuburbio Carcaſſonenſis civitatis aliquid ex rebus ſuis in manu D. Gimeræ epiſcopi Carcaſſonenſis, qui quidem præſul ſub hoc principe ſedebat, non autem ſub Carolo Calvo, ad cujus principatum hanc Catellus donationem perperam retulit commentariorum Occitaniæ pag. 1005. Nominatur etiam expreſſis verbis *Abbatia de S. Maria, quæ eſt in ipſo burgo Carcaſſonæ civitatis*, in conventionibus de Carcaſſona habitis inter Raimundum Bernardi vicecomitem Biterrenſem, & Raimundum comitem Barcinonenſem an. 1067. (Append. Marc. Hiſp. col. 1132.) Hac in eccleſia dicta olim *de Abbatia*, Petrus epiſcopus Carcaſſonenſis anno 1088. inſtituit clericos regulares, ut liquet ex bulla Urbani II. hanc inſtitutionem approbantis. (Ch. XXIII. col. 431.) Idem Urbanus ſacra fecit in eccleſia abbatiæ S. Mariæ de Salvatore, & ad populum ſermonem habuit an. 1095. ex hiſt. comitum Carcaſſon. Guillelmi Beſſe pag. 105. qui docet etiam pag. 125. eam adhuc eccleſiam incoluiſſe canonicos an. 1170. quo his Rogerius comes Carcaſſonenſis jus habendi furni in ſuburbio conceſſit. Quin etiam annis 1181. & 1184. ejuſdem abbas memoratur Berengarius ſimul hoc anno dictus archidiaconus S. Nazarii. Diruta fuit una cum burgo an. 1209. in bellis Trincavelli, uti legitur apud Catellum commentariorum Occitaniæ lib. 2. pag. 301. & apud Guillelmum Beſſe hiſt. comitum Carcaſſon. pag. 134. Attamen inſtaurata florebat an. 1240. Sed mox iterum a Trincavello deſtructa fuit, ut ibidem tradit Guillelmus Beſſe pag. 163. 164. & 165. Ea ſubinde poſt varios caſus eccleſia evaſit parochialis, ceſſitque tandem patribus Capucinis.

Tres ſolum abbates reperimus, Waltherium ſcilicet abbatem S. Mariæ, qui fuit alter exſecutorum teſtamenti Aimerici archiepiſcopi Narbonenſis an. 977. Non me fugit nuperum rerum Occitanarum ſcriptorem id Waltherio abbati S. Mariæ Craſſenſis acceptum referre, at certe nullus eo tempore fuit hujus nominis abbas Craſſenſis.

Alter fuit Poncius, cui Ermengardis vicecomitiſſa Biterrenſis nonnulla ceſſit, aſſentientibus Petro epiſcopo Carcaſſonenſi, & Bernardo vicecomite filio ſuo an. 1085. VII. cal. Junii feria ſecunda.

Tertius denique Berengarius annis 1181. & 1184. ſimul hoc anno archidiaconus ſancti Nazarii.

II. B. MARIA DE VERNAZONE.

Abbatia B. Mariæ de Vernazone ſeu de Varnazena memoratur in teſtamento Rogerii I. Carcaſſonenſis comitis ſub finem decimi ſæculi aut initium ſequentis, *& ipſam abbadiam de Varnazena remaneat ad filio meo Raimundo.* Jam dudum adjuncta fuit Montis olivi cœnobio, cui hactenus adhæret; ſed eccleſia modo deſerta, ſupereſt tantum ſacellum B. Mariæ ſacrum, nuncupatum *de Campo raſo*, vulgo *Campebras.*

Unicus abbas nobis occurrit Rodulfus, qui obiit idibus Septembris, ex necrologio Montis olivi.

III. S. STEPHANUS de Cabardez.

Solum innoteſcit vetus S. Stephani de Cabardez abbatia ex hominio, quod Rogerius I. comes Fuxenſis patruo ſuo Petro epiſcopo Gerundenſi præſtitit circa annum 1034. (Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 191.)

IV. S. CLARA Carcaſſon.

Fuit olim Clariſſarum parthenon in urbe Carcaſſona, cujus abbatiſſæ tacito nomine fit mentio anno 1355.

Unica abbatiſſa Ermengardis de Narbonne reperitur 1374. in archivis cameræ rationum Pariſienſis.

Anno 1478. ex conceſſione Guiſcardi epiſcopi Carcaſſon. hic tranſlatus eſt parthenon Aziliacum in diœceſi Narbonenſi, de quo ibidem diximus quæcumque ad noſtram devenere notitiam.

DE ABBATIIS DIŒCESIS CARCASSONENSIS

Quæ hactenus in ſuo primævo ſtatu perſeverant.

QUinque ſunt, tres videlicet ordinis S. Benedicti virorum, & duæ Ciſtercienſis, una virorum, altera feminarum. Hæc ſunt earum nomina.

B. Maria de Craſſa, *N. Dame de la Graſſe* O. B.
Mons olivus, *Montoliou* O. B.
S. Hilarius, *S. Hilaire* O. B.
Villa longa, *Villelongue* O. C.
Rivus nitidus, *Rieunette* O. C. femin.

B. MARIA DE CRASSA.

PAulo ante annum 778. jacta ſunt fundamenta inſignis monaſterii B. Mariæ de Orbione vel Urbione, ſic dicti a fluvio præterlabente, quod etiam aliquando B. Maria de Novaliis ab amœna valle, in qua ſitum eſt, ac poſtremo B. Maria de Craſſa nuncupatur, quod illi nomen a ſoli fertilitate inditum volunt. Exſtat in Occitaniæ provincia quatuor ab urbe Carcaſſona leucis, habetque Narbonam ad proſpectum orientalem, quinque leucis ab hac civitate, ac verſus meridiem Perpinianum. Conditum a Nimfridio ſeu Nifridio, confirmatur a Carolo magno, dato præcepto in palatio regio Compendio menſe Jan. anno regni undecimo. (Ch. I. col. 411.) Alterum ejuſdem Caroli imperatoris diploma profertur datum anno 806. precibus ejuſdem Nimfridii abbatis, ut infra in eodem abbate videbimus. Ludovicum Pium imperatorem ad hujus quoque monaſterii conſtructionem non parum contuliſſe, probatur ex vita ejuſdem principis tom. 2. hiſt. Franc. Ducheſne pag. 293. *Ab eo ſunt in ejus ditione* (regno

Digitized by Google

Aquitaniæ) *reparata, imo a fundamentis ædificata monaſteria, monaſterium S. Filiberti . . . . in Septimania monaſterium S. Laurentii, monaſterium S. Mariæ quæ dicitur de Urobione.* Denique Leo III. papa novum monaſterium exemit ab epiſcopali juriſdictione; idque Gelaſius II. anno 1119. & Adrianus IV. 1158. conſentientibus Narbonenſi metropolitano & epiſc. Carcaſſonenſi, ratum habuerunt. Aliquando tamen Electenſi ſubditum fuiſſe monaſterio colligitur ex bullis tum Leonis papæ IX. an. 1050. tum Alexandri III. anno 1162. ubi inter Electenſis cœnobii poſſeſſiones legitur monaſterium B. Mariæ Urbionis. (Ch. VI. col. 107. & Ch. IX. col. 109.)

Urbeculæ cognomini initia dedit hoc monaſterium, quod unum pene ex omnibus in tota Occitania cœnobiis ab impiorum novatorum depopulatione, præfauſto Dei conſilio illæſum vindicatum fuit; ſpatioſo quippe murorum ambitu, validiſſimiſque aggerum, ſpecularum, ac plurium id genus propugnaculorum munitionibus obvallatum hodieque viſitur; quodque inprimis notandum, juxta ipſius majorem portam etiamnum perſeverat celebre egenorum xenotrophium ante ſexcentos ſexaginta annos a primis ejus loci cœnobitis piiſſime conditum. Floret hactenus hoc cœnobium ſub reformata S. Mauri congregatione, ad quam acceſſit an. 1663. De abbatibus ejus nunc dicendum.

Abbatum Series.

I. PRimus auctor cœnobii, idemque primus abbas exſtitit Nimfridius ſeu Nifridius, quem alii Nibidrium & Nebridium vocant, factus demum archiepiſcopus Narbonenſis, ut ex veteri necrologio diſcimus. Is ad Carolum magnum acceſſit in villa regia Compendio tum degentem, eique ſuggeſſit, quod ipſe cum monachis ſuis in eremo territorii Narbonenſis, ſuper fluvium Orobionem, in loco, quem vulgus Novalias appellat, monaſterium in honorem S. Dei genitricis Mariæ novo opere conſtruxiſſet, ibique domos, eccleſias, ceteraſque habitationes monachis congruas ædificaſſet, ac vineas plantaſſet, campoſque ad laborandum, atque prata a fiſcalibus & dominis locorum accepiſſet; quod a principe ratum haberi cupiebat. Rex annuit pro ſua religione, dato præcepto in palatio regio Compendio menſe Januario anno regni XI. hoc eſt anno 778. Dum idem Carolus imperator Narbonæ verſaretur, Nimfridii rogatu, anno 806. huic loco præceptum indulſiſſe dicitur: hæc ſumma ejus eſt, virum Nimfridium abbatem ex monaſterio S. Dei genitricis, ſemperque Virginis Mariæ, quod eſt conſtructum in territorio Narbonenſi ſuper fluvium Urbionis, in valle, quæ modo Craſſa nominatur, ad Caroli præſentiam veniſſe, ab eoque petiiſſe ſibi monachiſque ſuis dari unde in ſervitio Dei & B. Mariæ ſuſtentari ac vivere poſſent, Carolum vero eidem ex propriis contuliſſe vallem Borrianam, quæ tunc Licinianus appellata, in comitatu Narbonenſi, cum eccleſiis ibidem conſtructis, una in honore ſancti Felicis, altera S. Nazarii, ac tertia S. Candidæ, cum omnibus ad eas pertinentibus; quibus

A omnibus adjicitur immunitas a quibuſlibet teloneis. *Actum Narbonæ nonis Aprilis anno ſexto imperii, triceſimo nono regni in Francia, atque triceſimo ſecundo in Italia, indictione XIII.* quæ notæ chronologicæ vix ſimul conciliari poſſunt, niſi legatur indictio XIV. aut cum annalibus Francicis, in quibus Carolus eo tempore Noviomagi ad Vahalim, *ubi ſanctum Quadrageſimale jejunium, & ſacratiſſimam Paſchæ feſtivitatem pridie idus Aprilis* celebravit, verſatus memoratur. Ceterum exinde profecto ipſemet Carolus magnus monaſterii fundator habetur in tabulis urbis Narbonæ.

Nebridius autem probe notus erat Theodulfo B epiſcopo Aurelianenſi, ut patet ex hujus carmine ad Benedictum Anianenſem lib. 2. cap. 6. atque etiam ipſi Benedicto, qui pridie ſuæ mortis ad illum jam archiepiſcopum ſcripſit epiſtolam, ſuam ipſi & familiaribus ejus animam commendans; ubi his verbis, *in monaſterio veſtro*, &c. alluſiſſe videtur ad monaſterium B. Mariæ de Craſſa, ſive quod in ejus provincia ſitum eſſet, ſeu potius quod ejus auctor & abbas exſtitiſſet. Et certe in necrologio Craſſenſi notatur calendis Januarii *Nifridius abbas archiepiſcopus Narbonenſis.*

II. Attala Rudericum preſbyterum inprimis munificum expertus eſt *pridie idus Octobris anno* C *XLVI. ſub domino Karulo imperatore*, hoc eſt 813. Duo quoque præcepta obtinuit a Ludovico Pio imperatore, anno ejus imperii primo, indict. VIII. quæ conſulcſis in probationibus novæ hiſt. Occit. tom. 1. col. 41. & 45.

III. Adalaricus, quem noſter Mabillonius Adalainum vocatum rejicit poſt annum 890. longe antea innoteſcit ex charta Olibæ comitis Carcaſſonenſis & Elmetrudis ipſius conjugis, alodem cognominatum Favarias, ſitum in valle Aquitanica *de d'Aigne* in diœceſi Carcaſſonenſi, quem olim abbatiæ Craſſenſi contulerant, in beneficium ab Adalarico abbate poſtulantium & D accipientium in viginti duos annos ſub annuo cenſu viginti ſolidorum. Data eſt charta XI. cal. Octob. anno ſeptimo imperante domno Ludovico, hoc eſt anno 820. (Prob. t. 1. hiſt. Occit. col. 55.)

IV. Agila & Agilis rogatu Olibæ comitis a Pippino Aquitanorum rege litteras defenſionis obtinuit anno 827. v. cal. Octob. quas videſis in probationibus tom. 1. novæ rerum Occitanarum hiſtoriæ col. 66. Decimo poſt anno ſeu 24. imperante Ludovico, VI. idus Maii, Richildem ſecundam Olibæ comitis uxorem beneficam expertus eſt. Anno ſequenti 838. ſeu 25. imperante Ludovico Pio, & 24. regni Pippini E III. nonas Septembris indictione prima a laudato Pippino litteras accepit. Denique Agila principatum attigit Caroli Calvi, ut patet ex præcepto Caroli Simplicis pro Witiza Craſſenſi abbate noſtra inter inſtrumenta excuſo n. X. col. 420. ubi ſic habetur: *& in pago Narbonenſi Caputſpina, &c. quos Agila abbas apprehendit ante Fulconem miſſum avi noſtri Caroli.* (Prob. t. 1. hiſt. Occit. col. 70. — Ibid. col. 73.)

V. Elias I. litteras tutelæ obtinuit a Carolo Calvo anno regni ejus quarto, III. idus Maii indictione VI. hoc eſt 843. Actum in monaſterio S. Saturnini prope Toloſam.

Digitized by Google

VI. Suniarius & Sonarius I. an. 855. ſeu xvi. regni Caroli Calvi indictione tertia, iv. cal. Julii, tuitionis præceptum impetravit ab eodem principe, quod videſis in probationibus hiſt. memoratæ col. 102. & in appendice ad tomum tertium annalium Bened. pag. 670. Adhuc memoratur viii. cal. Julii anno 23. regnante eodem Carolo; forſanque idem eſt ac Sunifredus, qui ſequitur.

VII. Sunifredus & Songfredus privilegio donatur a Carolo Calvo, anno regni ejus 31. indict. tertia, iv. cal. Julii, anno Chriſti 870. *Actum Attiniaco palatio.* Eodem anno, ut innuit indictio iii. ſola diplomatis nota chronica, privilegium obtinuit ab Hadriano papa, ex tabulario Craſſenſi. Alterum diploma idem Sunifredus conſequitur a Carolo Calvo datum Elidione villa viii. cal. Novembris indict. x. anno 37. regni ejus in Francia, & imperii ejus primo, hoc eſt 876. Teſtis eſt in placito Wileranni epiſcopi Carcaſſonenſis, vi. calend. Martii anno tertio imperante Carolo (Craſſo) hoc eſt 883. de quo vide ſupra in hoc epiſcopo. Eidem Suniefredo abbati & cunctæ congregationi S. Mariæ Urbionenſis monaſterii plures ſimul in unum donatores, Seſenanda videlicet, Suniefredus, Wifredus piloſus comes, Rodulfus comes, & Miro comes ſeſe munificos exhibuerunt anno quo obiit Carolus imperator, &c. hoc eſt 888. Denique hujus abbatis rogatu Odo rex ſuperiorum regum privilegia confirmavit anno 890. iii. cal. Februarii, ſeu anno regni tertio, indictione viii. cujus rei authenticum, ait Mabillonius, in ejus loci archivo aſſervatur.

Ibid. col. 120.

Ch. vii. col. 418.

VIII. Saborellus præfuit tempore Odonis regis, a quo Fonteclaram in pago Gerundenſe, cum eccleſia S. Pauli, nonnulloſque fiſcos accepit, uti notatur in præcepto Caroli Simplicis pro Witiza Craſſenſi abbate.

Ch. x. col. 410.

IX. Durandus abbatiæ clavum moderabatur anno 897. quo per Albarum legatum ſuum, ſeu vicarium interfuit concilio habito hoc anno in loco pagi Nemauſenſis, *Portu* cognominato. Diploma regiæ tuitionis obtinuit pro ſuo cœnobio datum iv. calendas * Junii, ſeu 29. Maii indict. 2. anno ſeptimo regnante Carolo ſereniſſimo rege, & in ſucceſſione Odonis ſecundo, hoc eſt 899. *Actum apud Hturnum,* ex Baluzio in edito catalogo diplomatum mſſ. pag. 72. n. 22. Eidem abbati Radulfus comes & uxor ejus Ralindis villam de Pediliano diœceſis Helenenſis tradiderunt menſe Maio, anno vi. regnante Carolo rege, (forte legendum an. iv. hoc eſt 901. vel 902.)

* iv. nonas. t. 3. annal. Ben. p. 304.

X. Witiza ſeu Witizana villam Campi longi dono cujuſdam Traſoarii & Siſenandæ ſororis ejus, ex eleemoſyna patris ſui Wadaldi, ditionibus monaſterii adjecit. *Facta charta donationis idibus Maii anno v. regnante Carolo poſt obitum Odonis regis,* ut in authentico legitur, hoc eſt 902. Carolus ſiquidem non niſi poſt obitum Odonis regnavit in Aquitania & in Septimania, unde primi ejus regni nulla fit mentio in chartis illarum regionum. Anno x. regnante eodem Carolo filio Ludovici, illuſtris femina Relindis

T. 3. annal. Ben. p. 316.

A Witizano abbati conceſſit alodem de Sudredo, &c. Ejuſdem Witizæ rogatu monaſterii poſſeſſiones ratas habuit Carolus rex iii. nonas Novemb. Datum eſt præceptum anno xvi. regnante Carolo, redintegrante xi. hoc eſt 908. indict. xii. inchoata a menſe Septembri, non vero 893. ut habet Baluzius in edito catalogo diplom. mſſ. p. 72. n. 23. Denique plurima prædia Witiza comparavit in territorio Craſſenſi iv. nonas Jan. anno xix. regnante Karulo rege.

Ch. x. col. 410.

XI. Suniarius II. occurrit abbas Craſſenſis iii. cal. Julii anno vigeſimo regnante Carolo rege poſt obitum Odonis regis, hoc eſt 917. & iterum B viii. calendas Julii anno xxiii. regnante Carolo rege, in charta Redlindis comitiſſæ viduæ Radulfi comitis, donationem villæ de Pediliano ei confirmantis. Anno 937. interfuit dedicationi eccleſiæ S. Poncii Tomeriarum, litteriſque Raimundi Poncii comitis Toloſani & ducis Aquitaniæ hujus cœnobii fundatoris ſubſcripſit, nec multo poſt Auſidinenſi concilio nomen appoſuit. In ejus gratiam fundatum legitur monaſterium B. Mariæ Camboni, vulgo *Camou*, anno viii. regnante Ludovico rege, hoc eſt 943. Anno xi. ejuſdem Ludovici ix. calend. Nov. indict. iv. a Majolo vicecomite donum accepit Urſiani allodii C in comitatu Urgellenſi. Agapitus II. papa eidem abbati privilegium indulſit datum menſe Dec. indict. x. hoc eſt 951. curante Arnulfo Rivipullenſi abbate Romam profecto, quem pontifex Suniarii *legatum* vocat. Eodem anno, ix. cal. Auguſti in præſentia Wiſadi epiſcopi Carcaſſonenſis quædam permutavit cum Seniofredo comite Barcinonenſi. Soniarii nomen legitur in quadam permutatione facta *anno I. quo obiit rex Ludovicus,* hoc eſt 954. & adhuc 959. ſeu anno v. regnante Lothario rege, xiv. cal. Martii, quo tranſegit cum Aimerico Narbonenſi archiepiſcopo de S. Aſciſcli eccleſia in comitatu Narbonenſi. Interea tamen legitur apud Mabillonium D tom. 3. annal. pag. 507. Suniarium Biſuldunenſem comitem cellam Riondezariam in comitatu Biſuldunenſi, Craſſenſi B. Mariæ Virginis monaſterio & Witidæ abbati, ejuſque monachis attribuiſſe *pridie cal. Julii anno ab Incarnatione Domini 953. regnante Ludovico rege.* Sed hîc mendum irrepſiſſe ſuſpicatur ipſe Mabillonius in nomen Witidæ abbatis; nam, inquit, Soniarius ante & poſt hoc tempus Craſſenſi monaſterio præfuit.

T. 3. Annal. Bened. pag. 358.

Ch. xv. col. 424.

Marca Hiſpanica col. 493.

Ch. xix. col. 18.

XII. Segerius, Sicarius & Secharius Craſſenſis abbas Simplicio preſbytero vendidit alodem in agro Narbonenſi, in loco dicto *ad Ipaa verdena* E ix. cal. Maii anno xii. regnante Lothario, ſeu 965. Subſcribunt huic chartæ *Secharius abba, Franco epiſcopus, Nantigiſus monachus, Donatus monachus, Sonarius monachus, &c.* ex tabulario S. Pauli Narbon. Vide appendicem ad tom. iv. annal. Bened. pag. 853. litt. DD. in addendis & corrigendis in tomo 3.

XIII. Rodolfus Craſſenſi monaſterio præerat tempore Suniarii Helenenſis epiſcopi, qui ſedit ab anno ſaltem 968. ad 977.

Tom. 2. hiſt. Occit. pag. 198.

XIV. Donatus, idem fortaſſe qui monachus chartæ anni 965. ſupra memoratæ ſubſcripſit,

Digitized by Google

reperitur abbas anno XIV. regnante Lothario rege in charta cujuſdam Ademari & Rotillæ uxoris ejus, qua monaſterio dant alodem in comitatu Toloſano, in loco Keirano, cum eccleſia S. Saturnini. Occurrit adhuc anno XV. regnante eodem Lothario in charta Camonis. Ita noſter Martennius, qui & Hugonem exhibet abbatem anno XXIV. regni ejuſdem Lotharii, cum e contrario noſter Stephanus Dulaura eumdem Donatum ſe reperiſſe dicat 7. Aprilis & 4. Septembris anno XXVIII. regnante Lothario.

XV. Bernardus I. anno 994. nonnulla prædia apud S. Petrum de Calmes coemiſſe a Viſulſo archidiacono, & anno 997. comparaſſe vineas in territorio de Ferrals memoratur. Anno 1008. Seniofredus preſbyter ei contulit feudum de Foredones. Subſcripſit anno 1019. cum ſex epiſcopis *Bernardus S. Mariæ Craſſæ* inſtrumento de vita canonica in eccleſiam Gerundenſem inducta. Reperitur & anno 1021. indict. IV. tertio nonas Septemb. in charta electionis Willelmi Craſſenſis monachi in abbatem Caunenſem, ubi vide, tomi præſentis col. 160.

Append. Marc. Hiſp. col. 1016.

Poſt hunc abbatem Mabillonius dat locum Randulfo, cujus, inquit, habetur mentio in tabulis Craſſenſibus anni 1020. at legendum videtur 1030. ex dictis in Bernardo, & ex dicendis in Stephano, qui ſequitur.

XVI. Stephanus an. XXIV. regnante Roberto rege ſententiam tulit adverſus quoſdam bonorum Camonis uſurpatores, ex charta hujus prioratus. Huic abbati quidam Garabertus anno XXVIII. ejuſdem Roberti regis menſe Sept. loca Paderni & Molheti reſtituit. Exſtat placitum in appendice ad tom. IV. annal. Bened. pag. 711. col. 2. habitum menſe Martio feria V. Paſſionis Domini anno 1026. triceſimo Roberti regis, in villa de Fuſtiniaco, ubi agitata & finita eſt cauſa inter abbates Lezati & Simorræ Aimericum & Odonem pro abbatia de Paderianis, ad arbitrium & ex ſententia Stephani abbatis Craſſenſis, Olibæ abbatis S. Hilarii, &c.

XVII. Randulfus, idem profecto, qui ſolum monachus cum abbate ſuo Stephano adſuit placito ſupra memorato, ei ſucceſſerat in regimine anno V. Henrici regis IV. idus Julii, hoc eſt 1036. ut probat Uggonis comitis & Guilæ, uxoris eccleſiam Canoicenſem *de Canois* Craſſenſi cœnobio reſtituentium ſcripta profeſſio. Hic eſt *Ranulfus abbas S. Mariæ* memoratus in teſtamento Guillelmi comitis Biſuldunenſis ſcripto 1034. Randulfo abbati Iſimbertus & Richildis conjux largiuntur oppidum Ruhanum an. 1037. eidemque Arnaldus quidam cum filio Bermundo dedit eccleſiam S. Stephani de Supplecentiis nonis Aprilis anno XXV. regnante Aianrico rege. Denique Randulfus abbas privilegium accepit a Victore II. papa, qui ſedere cœpit anno 1055. Hanc autem abbatiam Raimundus Bernardi vicecomes Biterrenſis an. 1067. dimiſit Raimundo comiti Barcinonenſi, ex conventionibus inter ſe initis. Vide append. Marc. Hiſp. col. 1133.

Ch. XXII col. 431.

Prob. t. 2 hiſt. Occit. c. 1058.

XVIII. Dalmatius magni nominis abbas, doctrina & religione conſpicuus, beati etiam titulo donatus in vetuſtiſſimo necrologio, cum laude diu rexit, & quidem ab anno ſaltem 1068. quo præſens memoratur concilio Gerundenſi habito ab Alexandro II. papa. Anno 1071. Dalmatii opera quatuor inter tribunos Malvierenſes de ditione diſceptantes inita eſt concordia coram Raimundo Barcinonenſi comite & Aimerico Narbonenſi vicecomite. Occurrit Dalmatius abbas 1075. & anno XVII. regnante Philippo, VIII. cal. Octob. in tabulario Craſſenſi, ſimul autem abbas & archiepiſcopus Narbonenſis anno 1083. X. calend. Maii, & XI. cal. Aprilis anno XXVII. regnante Philippo rege. Hic nempe mortuo Guifredo archiepiſcopo, Narbonenſi cathedræ impoſitus, non continuo Craſſenſis abbatiæ gubernacula dimiſit, utpote non tam cito Narbonenſis eccleſiæ pacificus poſſeſſor, uti ſupra dictum eſt in archiepiſcopis; ſed tamen quaſi coabbatem aſſumſiſſe Walticum videtur, qui quidem legitur abbas in tabulario Craſſenſi tempore Iſarni epiſcopi Toloſani pridie nonas Febr. regnante D. noſtro Jeſu Chriſto. Ceterum ſub Dalmatio abbate Craſſenſe monaſterium Barcinonenſis comes ſubditum voluit Maſſilienſi ſancti Victoris circa 1070. ait Martennius tom. I. collect. ampliſſ. col. 473. Fortaſſe tamen decennio ſerius, nempe circa 1080. quo Gregorius VII. idem monaſterium abbati Maſſilienſi Richardo reformandum commiſiſſe legitur tom. 5. annal. Bened. p. 165.

XIX. Robertus I. Dalmatio tandem abbatiæ regimen abdicanti ſucceſſor datus eſt an. 1086. die 5. Maii. Hic ſervata normæ diſciplina rem domeſticam plurimum auxit; enimvero an. 1086. Talayricum, 1094. S. Symphoriani eccleſiam, annis 1101. & 1102. Caſiliacum, & 1106. ſeu XLVIII. regnante Philippo rege, IV. idus Martii cellam S. Sepulcri de Paleria ab Arnaldo Gauzfredi, qui prius hanc S. Sepulcro Jeroſolymitano conceſſerat, acquiſivit ſub cenſu denariorum duodecim Biſontinenſis monetæ erga S. Sepulcrum Jeroſolymitanum. Robertus interim anno 1088. V. idus Jan. Willelmum abbatem & vicecomitem de Caſtro novo cedere *fortiam & toltas* Pediliani & Corneliani coegit. Anno 1091. XIII. calend. Aprilis ad concilium Narbonenſe detulit querelam ſuam de Dalmatio archiepiſcopo ſuper abbatiis S. Laurentii de Nigella & S. Polycarpi, de qua vide ſupra in archiepiſcopis Narbonenſibus, & Baluzium in conciliis Galliæ Narbon. p. 18. ac tom. 10. conc. Labb. c. 479. Eodem anno VIII. cal. Jan. Gumbaldo Amelii & Gumbaldo filio ejus fevum & *bagliam* villæ Canoas conceſſit. Eidem Bertrandus filius Fulconis de Caſtro, quod vocatur *Durfort*, monaſterium ſeu abbatiam S. Martini de Podio ſeu de Puteo dedit an. 1093. quæ donatio eidem confirmata fuit an. 1099. III. calend. Jan. Duo molendina ab Raimundo Segerio & uxore Eſtia 1093. decimas eccleſiæ de Malveriis a Raimundo & aliis 1101. eccleſiam S. Andreæ de Ripis altis a Biſuldunenſi comite 1102. & eccleſiam S. Quirini Canoicenſis a Raimundo Udalgerio vicecomite de Talzo & Hugone ipſius fratre

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 324.

Ch. XXIV. col. 432.

Digitized by Google

eodem an. XII. cal. Aug. reſtitui monaſterio curavit. Præſens memoratur an. 1100. 6. Jan. initæ compoſitioni Poncium inter abbatem Caſæ Dei & Raimundum epiſcopum Nemauſenſem ſuper eccleſia ſeu monaſterio S. Baudilii. Ermengardem vicecomitiſſam Biterrenſem anno 1101. X. cal. Jul. Bernardum comitem Biſuldunenſem 1102. XVI. cal. Apr. Guillelmum Bernardi de S. Paulo 1104. & Guillelmum Udalgerii vicecomitem de Caſtello novo an. 1105. XV. cal. Julii beneficos expertus eſt. Denique, ſingula ne loquar, medietatem placitorum Paderni atque Molheti anno 1108. XIII. cal. Jun. invaſori Berengario eripuit. Hunc annum Robertus haud exceſſit, eo ſi quidem in Blumacenſis villulæ donatione a Guillelmo & Giſla conjugibus facta Petrus cœnobium regere dicitur *Prior ante novam abbatis electionem.*

Prob. t. 2. hiſt. Occitan. col. 352. & 355.

XX. Leo filius Petri Bernardi domini de Alta ripa & Stephaniæ, qui eum adhuc puerum B. Mariæ de Craſſa in monachum offerentes, ſimul eccleſiam de Alta ripa obtulerunt, legitur abbas die 27. Sept. an. 1109. in charta Agnetis comitiſſæ Ruſcinonenſis abbatiam S. Andreæ de Sureda, conſilio Ermengaudi Helenenſis epiſcopi Craſſenſi monaſterio confirmantis. Anno ſeq. ei fidem clientelarem juravit Bernardus Atto Carcaſſonenſis comes pro caſtris de Conſolento, de Leoco, de Cane ſuſpenſo, &c. Idem abbas IIII. regnante Ludovico nonis Auguſti Poncium de S. Michaele beneficum experitur, ex tabulario epiſcopatus Albienſis. Caunetam hoc ipſo anno Bernardus de Arviniano & uxor ejus Beatrix, ac biennio poſt Unaldus de Podio Laurentii cum ſuis fratribus eccleſiam S. Lupi Leoni abbati concceſſerunt. Ex quadam charta S. Polycarpi data hoc anno 1113. qua huic cœnobio confertur eccleſia de Arva *in manu L. abbatis præfati monaſterii Craſſenſis,* liquet S. Polycarpi monaſterium tunc ſubditum fuiſſe Craſſenſi, gubernatumque per priorem, qui vocabatur Petrus. Anno 1114. quo non amplius Caſtrenſis, Soricinienſis, Craſſenſis & Pſalmodienſis abbatiæ a Maſſilienſi S. Victoris dependebant, Aimericus vicecomes Narbonenſis, & Ermengardis conjux ei villam de Laco oppignerarunt. Eodem anno Bernardus Ceritanienſis comes monaſterium S. Martini *de Canegu,* quod Guiffredus ipſius atavus ædificaverat, Craſſenſi B. Mariæ cœnobio ſubdidit ea lege, ut abbas Craſſæ præſens atque futuri illuc abbatem e ſua congregatione mitterent, qui ordinem inibi ſervari ſecundum regulam S. Benedicti curaret. Denique Leo Craſſenſis abbas molendinum de Ferrals coemit VIII. cal. Julii an. 1115.

Append. Marc. Hiſp. col. 1234.

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 375.

T. 1. novæ Gall. Chr. inſtr. pag. 115.

XXI. Berengarius I. de Narbona filius Aimerici Narbonæ vicecomitis, ex Mathilde, quæ Robertum Guiſcardum Meſſanæ ducem parentem habuit, e monacho S. Poncii Tomeriarum evaſit abbas Craſſenſis anno ſaltem 1117. quo, regnante Ludovico, XIII. cal. Febr. a Raimundo Berengario Barcinonenſi comite fratre ſuo monaſterium S. Petri de Galli cantu ſitum juxta Gerundiæ muros cum ſuis appenditiis ea lege conſecutus eſt, ut ibi abbas & monachi ſub regula

Append. Marc. Hiſp. col. 1248.

A S. Benedicti viverent. Verum anno ſeq. idem Berengarius abbas repulſus eſt a monaſterio S. Felicis Guixalenſis, quod contra voluntatem ipſius loci abbatis & monachorum invaſerat, inconſulto Berengario Gerundenſi epiſcopo & capitulo ejus eccleſiæ, quæ illud monaſterium quiete ſemper poſſederat. Eodem anno 1118. pridie cal. Decemb. indict. XII. inchoata a menſe Septembri ei Gelaſius II. papa tum Magalonæ poſitus privilegium indulſit. Occurrit anno ſeq. Berengarius Calixto II. Gelaſii ſucceſſori Toloſam properanti, ubi cum in concilio menſe Julio habito querelam adverſus Electenſes monachos B de S. Polycarpi eccleſia renovaſſet, hiſce jam vindicata judicio Paſchalis II. papæ, iterum aſſerta fuit, ut patet ex litteris Calixti datis Toloſæ pridie idus Julii anno pontificatus primo. Idem nihilominus pontifex hoc ipſo anno XIII. cal. Auguſti indict. XII. litteris datis apud S. Theodardum eccleſiam ſeu prioratum S. Petri de Valeriis Berengario conceſſit ſub annuo cenſu duorum aureorum. Recenſetur 1123. in charta Rogerii Mir. de Bello podio & 1125. in dono decimarum & eccleſiæ S. Juliani de Fonte cooperto per Geraldum Alaricum & Sibillam uxorem. Eodem anno pridie idus Martii conventio- C nem fecit cum Guillelmo Robiani & Petro Adalberti fratribus, atque 1126. cum Amelio epiſcopo Toloſano. Reperitur anno 1127. XI. cal. Maii in charta donationis eccleſiæ & villæ de Fontibus, ſeu S. Mariæ de Fonte per Petrum Udalgerii de Fonte & Stephaniam uxorem, 1128. menſe Decembri in dono multorum prædiorum apud pagos S. Petri de Calmes & Ripæ altæ facto a Guillelmo de Terminis, 1130. in tabulis Berengarii de Caſtro novo, & uxoris Ruzenæ donantium molendina de Ferrals, 1133. VII. cal. Decemb. in charta Aimerici Narbonæ vicecomitis Narbonenſi capitulo benefacientis, D ubi frater ejus [a] Berengarius abbas dicitur. Anno 1139. III. idus Maii Gauzfridus comes Ruſcinonenſis, T. uxor ejus & Guinardus eorum filius de conſenſu Udalgerii epiſcopi Helenenſis ei monaſterium S. Andreæ du Sureda in comitatu Ruſcinonenſi cum ſuis omnibus bonis ea conditione dederunt, ſeu potius confirmarunt, ut quidem abbas e Craſſenſibus monachis aſſumeretur, verumtamen eligendus a monachis S. Andreæ cum conſilio eorumdem epiſcopi & comitis. Eodem anno ipſius frater Raimundus Berengarius Barcinonenſis comes caſtrum Eſtercianum Cæſaraugustanæ diœceſis ei donavit. Lateranenſi con- E cilio illum hoc ipſo anno interfuiſſe colligitur ex epiſtola 27. libri 1. Petri Venerabilis ad Innocentium papam, in qua Craſſenſis abbas eos inter præſules & abbates commemoratur, qui regredientes a concilio in via intercepti verſus pontem Tremulum carceri mancipati ſunt. Anno ſequenti VII. cal. Auguſti Guillelmus Bernardi de Inſula & alii terram de ſuo manſo ſitam in territorio & parochia S. Felicis Pediliani abbati

Ibid. col. 1251.

Ch. XXVI. col. 434.

Ch. VII. & VIII. col. 107. & 108.

Baluz. catal. Diplom. mſſ. p. 3. n. 14. & tom. 2. Miſcell. p. 192. & 193.

Biblioth. Cluniac. p. 656.

a Ceteri ejuſdem fratres præter duos jam commemoratos, habentur in Craſſenſi martyrologio, Guiſcardus de Narbona & Raimundus Bernardi de Narbona.

Digitized by Google

Berengario tradiderunt. Ei ſe rurſum calendis Maii an. 1142. frater ejus Raimundus Berengarii comes Barcinonenſis beneficum præbuit. Inſequenti teſtis habetur in donatione Rogerii de Biterris facta Grandi ſilvæ & monachis Fontis frigidi. Contulit opem 1148. fratri ſuo Raimundo Berengarii comiti Barcinonenſi Derthuſam urbem adverſus Sarracenos obſidenti. Memoratur 1151. XIII. calend. Aug. feria VI. in pacto Ermengardem inter vicecomitiſſam Narbonenſem & Raimundum Trencavelli, ex tabulario caſtri Fuxenſis. Eodem, feria III. XVIII. cal. Febr. hoc eſt 1152. Guillelmus comes & Bernardus frater ejus villam de Caſilaco cum omnibus ad eam pertinentibus Berengario abbati ejuſque monachis contulerunt, ex eodem tabulario. Hoc etiam anno 1152. ſeu æra 1190. calendis Maii a Raimundo Berengarii fratre ſuo Barcinonenſi comite benevolentiæ pignus accepit. Cum denique Narbonenſem inter archiepiſcopum Petrum & abbates S. Poncii noſtrumque Berengarium Craſſenſem exorta eſſet controverſia, Eugenius papa III. ſcriptis ad eos abbates litteris renovavit decretum Urbani papæ, quo cautum erat, ne preſbyteros in eccleſiis collocarent abſque conſilio epiſcoporum, quibus de plebium cura, abbatibus vero de rebus temporalibus rationes referre tenerentur. Vide tom. x. concil. Labb. col. 1846. Præfuit Berengarius ad annum 1156. quo Narbonenſis eccleſiæ thronum conſcendit, defunctus VII. idus Aprilis an. 1162.

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 515.

Ibid. col. 532.

XXII. Guillelmus I. innoteſcit ex privilegio Adriani papæ IV. dato VI. cal. Maii indict. VII. Incarnationis Dominicæ an. 1158. pontificatus quarto, cui cum Adriano pontifice & Gregorio Sabinenſi epiſcopo novem purpurati patres nomen appoſuere. An. 1160. XVII. cal. Septemb. omnes cœnobii reditus apud Ferrals & Fabreſſan oppigneravit.

XXIII. Robertus II. ſacriſta ſub abbate Berengario an. 1147. renunciatur abbas anno ſaltem 1163. quo feudum inſigne apud Ferrals VI. cal. Febr. acquiſivit. Ex hac autem voce *ſacriſta* primum occurrente, nonnullis perſuaſum videtur ſub Berengarii præfectura cœpiſſe in hoc cœnobio officiorum & redituum partitionem, qua ſubinde non mediocri ſtrictioris diſciplinæ jactura prorſus labefactata religio. Hæc apud Craſſenſes officia recenſebantur: Major prior ſeu clauſtralis duplici monaſtica portione donatus: Camerarius in vectigali æqualis abbati; major eleemoſynarius, loci de Ferrals toparcha; ſacriſta, cui vectigalia clientelari jure quam plurima nobilia prædia apud Craſſam, Montem laurum, Douzains, Nahuze, Rubas, Campum longum, Ripam altam, Leziniacum, Pechericum, Pellat, &c. infirmarius decimas & reditus villæ de Palma olim percipiens, poſtea vero ex permutatione facta cum Augerio abbate 1287. annua penſione ex abbatis menſa dotatus; operarius cui fidem profitebantur locorum de Biſe & de Capeſtan incolæ; denique hortolanus, quæſtorius, vulgo *threſorier*, refectorarius. & præcentor. Pervenit Robertus ad annum ſaltem 1165. quo Blumacenſis molendini donum accepit XVI. calendas Julii.

XXIV. Berengarius II. nonnullas decimas in villa S. Johannis de Palma dono accepit a Gauzberto de Leucata anno 1167. V. cal. Maii, ex charta in appendice relata.

Ch. XXVII. col. 439.

XXV. Arnaldus I. cui cognomentum *de Levis* vulgo adſcribitur, appellatur *de caſtello Roſſilionis* in charta anni 1167. XIV. cal. Aprilis, hoc eſt 1168. qua Guillelmus Ugoni fevum in villa de Pediliano in comitatu Vallis aſperii huic abbati & conventui Craſſenſi elargitus eſt. Idem una cum incolis Riparum altarum anno 1172. X. cal. Novemb. hoc in loco exſtruendæ arcis facultatem obtinuit ab Alfonſo rege Aragonum, comite Barcinonenſi & marchione Provinciæ, qui & ipſos in ſuam tutelam ſuſcepit. Eodem anno, menſe Auguſto, regnante Ludovico, memoratur in litteris Petri & Bernardi, &c. de Palatio, quibus a ſe factam Deo & B. Mariæ de Palatio donationem hujus abbatis ſubjiciunt voluntati. Hunc etiam putamus eſſe Arnaldum Craſſenſem abbatem, cujus auctoritati ſubditur Arnaldi de Paladolo teſtamentum, regnante Ludovico rege anno MCXXXV. *lege* MCLXXV. menſe Februario.

XXVI. Franchus vel Franco ſediſſe fertur annis 1176. & 1178. Certe memoratur in charta donationis multorum nobilium prædiorum in agro Burgalenſis eccleſiæ ſeu prioratus, factæ a Bernardo Palarienſi comite & Guillelmicia ipſius matre.

XXVII. Arnaldus II. de Inſula menſe Julio anni 1178. quidquid habebat in caſtro & in villa de Palma oppigneravit, aſſentientibus Petro priore & monachis. Anno 1179. menſe Nov. præcipuum immunitatis ac tutelæ diploma obtinuit ab Ildefonſo Aragonum rege. Palaidinum de Manſo monachum admiſit 1186. Tormiſſarnam villam an. 1188. VIII. cal. Auguſti dono accepit a Rogerio, Finelende & Alemanda. Denique prioratum de Petra fitta contuliſſe reperitur anno 1189.

Hi porro tres ultimi abbates eo leguntur ordine in charta anni 1203. menſe Auguſto, cujus hæc ſunt verba: *Raimundus de Ilice dechanus dedit & cœnobio B. Mariæ de Craſſa medietatem totius medietatis honorum quos tenuerat in villa de Pediliano, in præſentia condam Arnaldi de Caſtello Roſſilionis, & condam Franchi, & condam Arnaldi de Inſula abbatum Craſſenſium. Facta charta, &c.*

XXVIII. Raimundus I. pepigit anno 1192. menſe Junio cum Ildefonſo Aragonum rege & comite Barcinonenſi pro caſtro & villa de Salſes quæ in jus regium tranſtulit abbas, ſervata ſolum æde ſacra S. Columbæ & cohærente villula, a rege viciſſim permultis prædiorum obventionibus apud Ripas altas, Pedilianum & Cornelianum donatus, præſente huic permutationi, eamque ſigillo ſuo confirmante Berengario ex Ilerdenſi præſule Narbonenſi archiepiſcopo. Anno 1197. Caſiliacum olim oppigneratum, pretio 16000. ſolidorum Melgorienſium redemit. Legimus tom. x. fragmentorum Stephanotii noſtri pag. 193. Raimundum abbatem Craſſæ

locum *Palatium* nuncupatum dediſſe Ermengardi A & Willelmæ ſororibus & fratri Johanni de Alcari ad monaſterium inibi conſtruendum, in menſe Sept. anno MCLXXVIII. Philippo rege regnante, at legendum videtur MCXCVIII. neque enim anno MCLXXVIII. regnabat Philippus. Denique anno 1201. menſe Dec. bona plurima Raimundus abbas oppigneravit; poſt quem diu vacavit ſedes ex omnibus catalogis; & quidem ex contentione duos inter competitores, ſi genuina eſt charta Johannis Biſoti a Martennio laudata, ex tabulario Camonis, in qua Guillelmus anno 1205. legitur abbas. Verum ut ut eſt, conſentiunt omnes catalogi Bernardum, poſt quam diu vacua remanſerat ſedes B abbatialis, ſucceſſiſſe. Itaque

XXIX. Bernardus II. de Marſilia *de Marſeillete* filius Richardæ feminæ anno 1205. menſe Maio creatus abbas, inſequenti cum abbate & conventu Coxanenſi pactum iniit, ſeu ab illis rivulum emit, cui nomen *Thetis*, vulgo *le Rieumerdey* ad Pratenſium incolarum utilitatem. Eidem abbati Guillelmus de Caſtro novo vicecomes filius Saurinæ feminæ anno 1207. XIII. calend. Octob. clientelare ſacramentum præſtitit ſuper ſanctum altare B. Mariæ Perpiniani, audientibus Guillelmo Helenenſi præſule, Raimundo Rogerio comite Fuxenſi, Hugone de Tortoſa, Guil- C lelmo de Sancta fide, Arnaldo de Orulo, Ratmario abbate S. Andreæ de Sureda, Petro abbate S. Martini de Canigone & aliis.

XXX. Guillelmus de Cerviano *de Cerviez* reperitur abbas anno 1208. menſe Junio, quo tempore eodem annuente, religioſæ Palatiani cœnobii familiæ nomen dedit illuſtris Rixovendis de Termino. Vocatur ſolum *electus* annis 1209. & 1210. Guillelmus Barrotius anno 1213. quidquid cœnobium poſſidebat apud villam de Palma ei confirmavit. Tranſegit anno ſeq. menſe Aprili cum R. abbate Bolbonenſi ſuper loco de Corbeyras, ex tabulario Bolbonenſi. Idem anno D 1215. IX. cal. Septemb. arbitris Thediſio epiſcopo Agathenſi, Iſarno de Aragone Carcaſſonenſi archidiacono, Guillelmo Arnaldi de Soupez & Petro Martini de Caſtro novo iniit conventionem cum Simone Montis fortis domino, Leyceſtriæ comite, & Carcaſſonæ ac Biterrarum vicecomite de caſtellis plurimis, quæ Simon jure pignoris ab abbate poſtulabat. Sic autem finita eſt controverſia ut ex illis multa cœnobio cederent, cetera Simon feudali jure teneret ab abbate & monachis Craſſenſibus, qui quidem ſolvendis expenſis ei decem millia ſolidorum Melgorienſium & centum annonæ modios eodem anno E tribuerunt, præſentibus Amalrico Simonis primogenito & Philippo Goloani ſeneſcallo Carcaſſonenſi, &c. Hanc vero compoſitionem Gregorius papa IX. die VII. idus Aprilis 1228. & Philippus Francorum rex menſe Junio 1282. ratam habuerunt. Alteram poſtridie iiſdem arbitris concordiam iniit Guillelmus abbas cum Alano de Roccio domino de Termes ſuper villis de Buxa, de Paſulis, de Covidano, de Maciano & aliis. Anno 1216. idem abbas & G. Caunenſis litteris ad vicecomitem ſcriptis conqueſti ſunt de illatis

Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 249. & 250.

Villæ magnæ monaſterio injuriis, quas ut emendet ſupplicant. Menſe Maio ejuſdem anni pactionem fecit pro loco & valle de Rodela cum nobili Bernardo Saine mediis 400. ſolidis Melgorienſibus. Alteram iniit anno ſeq. nonis Maii cum Simone Montis fortis domino de plurium locorum poſſeſſionibus, quas (intuitu Dei & in remiſſionem peccatorum) ſibi & cœnobio elargienti Simoni ſic reſpondiſſe legitur Craſſenſis abbas: *Nos igitur Guillelmus Dei gratia abbas Craſſenſis inſpecta devotione & liberalitate, quam erga Deum & monaſterium noſtrum in hoc dono, Domine comes, exhibuiſtis, de conſenſu conventus noſtri, vobis conferimus duo millia ſolidorum Melgorienſium in præſenti.* Demum hic abbas *peciam* terræ infeodavit Guillelmo Vaſſadel *mediante Februario anno Chriſti Nativitatis 1221.* De eo paſſim legitur, ipſum pluribus defunctum curis ad baſilicam reſtaurandam animum adjeciſſe, quam & perfeciſſet vir ſtrenuus, ſi diutius vivere licuiſſet. Ch. XXXIX. col. 444.

XXXI. Benedictus d'Allignan ſexto idus Januarii an. 1224. inſigne donum de centum farcinis ſalis annuatim percipiendis a Guillelmo vicecomite Cardonenſi accepit. Anno 1225. XVII. cal. Aprilis præſens memoratur reconciliationi Raimundi de Rocafolio cum eccleſia & cum rege. Inſequenti anno XVI. cal. Julii Carcaſſonenſes cives litteras ſui erga regem Ludovicum VIII. obſequii ad illum deferendas tradidere huic abbati, cui remunerationis gratia, quod non parum ad expugnationem Carcaſſonæ contuliſſet, &c. rex litteris datis menſe Julio ejuſdem anni omnia prædia beneficiaria, quæ a cœnobio pendentia poſſidebant A. vicecomes Biterrenſis & Carcaſſonenſis, ejuſque milites, conceſſit, necnon *hæreſes & faidimenta* (quæ eo loci ſignificare mihi videntur mulctas de hæreticis & hoſtibus) ex archivo regio Carcaſſonenſi; ubi & bullam obtinuiſſe legitur a Gregorio IX. decimo ſexto calendas Junii anno 1228. qua cœnobii poſſeſſiones confirmantur. Proinde is eſt B. Craſſenſis abbas, qui in provincialibus nigrorum monachorum comitiis ad S. Tiberium celebratis an. 1226. VII. idus Decembris definitoris ſeu præſidis munus obivit cum A. S. Hilarii abbate, qui duo, advocatis ſecum B. Fontis frigidi, & R. Vallis magnæ abbatibus, ſtatuta plurima ad correctionem & reformationem ordinis condidere, quæ ſubinde noſter Craſſenſis abbas ad Gregorium IX. papam confirmanda detulit. Memoratur an. 1227. in archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Biennio poſt, XVI. cal. Julii* legitur præſens in conventu epiſcoporum & abbatum apud S. Johannem de Vergis reconciliationi Rogerii Bernardi comitis Fuxenſis pro facto hæreſis, cum ſede apoſtolica & Francorum rege. Eodem anno 1229. cal. Julii clientelæ ſacramentum excepit a Jauberto de Fontibus filio Hodonis de Fontibus & Berengariæ vicariæ de Pediliano, quo ſcilicet Jaubertus recognovit debere ſe facere *albergam abbadalem* Craſſenſi abbati, pro his quæ ab eo tenebat in villis de Fontibus & de Pediliano. Actum die & anno

Ch. XXIX. col. 101.

Spicileg. tom. 6. pag. 30. & 31.

* al. Junii.

Digitized by Google

prædictis, teſtibus Bernardo Raimundi Carcaſſonenſi quondam epiſcopo, Rogerio de Sculencis abbate S. Polycarpi, Bernardo de Tuluges abbate S. Andreæ de Sureda, &c. Denique anno 1230. ſocietatem precum iniit cum Odone abbate S. Germani a Pratis, ex hiſtoria hujus monaſterii edita pag. 120. Raptus eſt paulo poſt ad inſulas Ch. XLVI. col. 453. Maſſilienſes, quas adhuc gerebat anno 1256. tom. 1. menſe Auguſto, ut patet ex litteris S. Ludovici Anecd. col. 1073. iiſdem menſe & anno datis in gratiam abbatis Craſſenſis.

XXXII. Berengarius II. de Grava abbas B. Mariæ de Craſſa, Guillelmus prior clauſtralis, Berengarius de Beſauduno prior Cæſarauguſtanus, &c. villam Julhacum in diœceſi Toloſana Maurino Appamienſi abbati vendiderunt VII. cal. Octob. 1231. ex tabulario caſtri Fuxenſis. Anno 1234. menſe Julio donum excepit ab Odone milite pagi Albienſis ſeneſcallo. Eodem anno XIII. cal. Dec. nonnulla apud S. Petrum jura dominica a toparchis de Duroforti pretio 300. ſolidorum Melgorienſium comparavit.

XXXIII. Bernardus III. Imberti ſeu de Imberto genere nobilis, ex priore Camonis in Craſſæ abbatem aſſumtus, anno 1237. VII. idus Julii locum & eccleſiam S. Vincentii prope Valentiam obtinuit a Jacobo Aragonum rege pro conſtruendo monaſterio in honorem S. Mariæ, omnium SS. & S. Vincentii martyris. Eodem anno XIII. calend. Aprilis Oliverius de Termes ei recognovit ſe nullum jus habere in caſtro & villa de Palayraco & aliis multis. Poſt biennium talis habetur apocha: *Ego Berengarius Rubei recognoſco, quod de illis ſeptuaginta libris, quas in cauſa mutui debebant mihi dominus Berengarius de Grava quondam abbas, & conventus monaſterii de Craſſa, dominus Bernardus Imbertus abbas dicti monaſterii perſolvit mihi, &c.* Et reddo chartam *ſigillatam ſigillo dicti domini Berengarii de Grava quondam abbatis, &c. Actum anno a Nativitate Domini milleſimo ducenteſimo triceſimo nono, &c.* Haud dubie is eſt B. Craſſenſis abbas, qui una cum Bernardo Helenenſi epiſcopo anno 1245. nonis Octobris pacem renovaſſe legitur inter *communias* de Solerio ſuperiori & inferiori ex una parte, & caſtri de Pediliano ex altera; integro quippe Bernardus nomine munificum expertus eſt regem S. Ludovicum an. 1247. menſe Junio; cujus etiam principis plurimæ ſunt in Ibid. col. 139. regio Carcaſſonenſi tabulario epiſtolæ, aliæ ex triremi apud Aquas mortuas ſcriptæ menſe Aug. anni 1248. aliæ 1251. menſe Octob. e caſtris prope Cæſaream in Palæſtina, quibus præcipit obſervari inita pacta cum Craſſenſibus monachis eorumque procuratore Raimundo de Cane ſuſCh. XLVI. col. 453. penſo. Neque tamen ea tam cito ſervata ſunt pacta, ut liquet ex litteris G. archiepiſcopi Narbonenſis, P. Agathenſis R. Biterrenſis & G. Carcaſſonenſis epiſcoporum ad regem, quibus ei ſupplicant, ut illa exſecutioni demandet. Diſcimus autem ex aliis ejuſdem S. Ludovici litteris, Bernardum abbatem renunciaſſe his pactis, ac pro bonis hæreticorum, quæ ſita erant in abbatiæ dominiis, fiſco regio addictis, trecentas accepiſſe libras annuatim ſolvendas. Nova ſcilicet inter Ch. XLVII. col. 454. utroſque inita eſt compoſitio an. 1253. menſe Auguſto, quam pridie idus Maii an. 1254. ratam habuerunt B. abbas Craſſenſis, ejuſdem loci conventus, ubi tunc erant Palatinus quondam abbas S. Andreæ, R. electus dicti loci, G. præpoſitus S. Cucuphatis, Poncius de Vilario & Bernardus de Rupefixa, quam chartam, monachis ſigillum non habentibus, abbas eorum rogatu, ſuo duplici ſigillo roboravit, in quo legitur *ſigillum Bernardi abbatis Craſſæ*, ex theſauro chartarum *la Graſſe n. 3.* Interea B. abbati Craſſenſi Raimundus epiſcopus Toloſanus gratias egit an. 1249. V. non. Martii, quod Guillelmo de Felgario ipſius nepoti medietatem redituum eccleſiarum S. Stephani de Sopleſenes, & S. Mariæ de Craſſeta diœceſis Toloſanæ indulſiſſet. Reperitur an. 1250. XV. cal. Jan. in tabulario Bolbonenſi. Eumdem Bertom. 1. Anecd. col. 1050. nardum abbatem cum ejus monaſterio Jacobus Aragonum rex in ſuam tutelam ſuſcepit anno 1253. VIII. idus Januarii. Jam vero ab aliquot annis eum infamaverant duo ejuſdem monachi Johannes de Rhodis & Poncius de Bolinaco. Delata cauſa ad ſummum pontificem Innocentium IV. hic eam commiſit Guillelmo Narbonenſi archiepiſcopo, totum idcirco cœnobium ipſius arbitrio & voluntati permittens. Obſequitur Innocentio Guillelmus, qui vix Craſſenſe monaſterium ingreſſus eſt XV. cal. Junii anno 1248. cum ecce reperit tam caput quam membra de multis & variis criminibus diffamata, monaſterii poſſeſſiones pro majori parte, quaſdam ad tempus, quaſdam ad vitam, & alias perpetuo alienatas, totumque monaſterium in temporalibus quaſi irreparabiliter lapſum, ac denique abbatem multipliciter de vitio incontinentiæ diffamatum. Tum igitur archiepiſc. ſingula ſingulis defectibus adhibuit medicamenta, quorum fuit unum, ablegatio plurimorum monachorum ad varia monaſteria; nempe Raimundi Bels & Guiraudi Burgundionis ad Cluniacum in ſeptem annos, Guillelmi de Navano & Guillelmi de S. Felice ad Caſam Dei, Raimundi de S. Laurentio & Arnaudi de Grava ad S. Victorem Maſſilienſem, Guillelmi Poncii de Bolonaco & Guillelmi de Corinti ad S. Egidium in totidem ſeu ſeptem annos, Guillelmi Rotbaudi & Guillelmi de Codaleto ad Pſalmodium in quinque annos, Raimundi Jordani & Guillelmi Nevonis apud Moiſſiacum in ſeptem annos, Poncii de Agathopoli & Rogerii Bernardi apud Anianam in ſex annos, Guillelmi Ermengaudi & Guillelmi de Podio Salicone apud S. Poncium in quinque annos, Berengarii de Bacco & Raimundi de ſancto Barco apud Villam magnam in quinque annos, Petri Arnaudi & Matthæi apud Electum in ſex annos, Berengarii de Rupeforti & Raimundi Berengarii de Leſignano apud Montem olivum in quinque annos, Guillelmi Amati apud S. Martinum de Monte Canigonis in quinque annos, Berengarii . . . . . & Aimerici de Leſignano apud Rivumpullum in quinque annos, Rainardi apud S. Andræam (de Sureda) in quatuor annos, Bernardi de Scalis apud . . . . . Raimundi de Maſſilia apud Camonem . . . . .

Dein

Dein archiepiſcopus Narbonenſis abbati diem primum Junii anni ejuſdem 1248. indixit, quo apud pagum Liſiniacum in ſe conflatam criminationem depelleret. Adfuit cum magna parte conventus abbas, qui confeſtim juravit ſe nunquam cognoviſſe *Bonafos* mulierem, de qua diffamatus erat, neque Ricardem filiam R. Ferrandi de Laurano, verumque juraſſe inibi Poncius S. Poncii Tomeriarum & R. S. Papuli abbates credere ſe jurarunt. At cum horum abbatum teſtificationem acrius ejurarent abbatis adverſarii, iterum apud Biterras in judicium vocatus eſt ab eodem archipræſule, juſſus alios duos abbates intra dies quindecim a proximo Pentecoſtes feſto teſtes edere. Secundo itaque apud Biterras judici ſe ſtitit Bernardus abbas XVI. cal. Julii, inſons & hac vice declaratus teſtimonio Villæ magnæ & S. Polycarpi abbatum, Guillelmi Duranti, Petri de Theſano Montolivenſium, Painardi (forte Rainardi) & B. Gauterii Villæ magnæ cœnobitarum, quorum tandem admiſſa auctoritate, quantumvis adhuc oblatrantibus Bernardi æmulis, omni noxa & noxæ ſuſpicione abſolutus eſt judicio cum archipræſulis Narbonenſis, tum Raimundi Biterrenſis, Petri Agath. (& Guillelmi Carcaſſon.) epiſcoporum, quorum in litteris *religioſus audit & venerabilis, ferturque*, aiunt, *poſtquam fuit in officio abbatis, multum laboraſſe & expendiſſe pro recuperandis juribus monaſterii.*

Ch. XLVI. col. 453.

Verum nec ſic deſiere luctuoſa Craſſenſis monaſterii tempora, neque a fatali bello conquietum; immo nefarios adhuc ſceleratorum conatus expertum Bernardum ſatis perſuaſum habetur vel ex Innocentii IV. diplomate, ad cujus opem non multo poſt coactus eſt confugere ad vitandas impendentes adverſariorum factione pontificis cenſuras. At hic precibus abbatis inclinatus eidem indulſit, *ut nullus delegatus, vel ſubdelegatus ab eo conſervator, ſeu etiam exſecutor ab apoſtolica ſede datus, in ejus perſonam interdicti, ſuſpenſionis, vel excommunicationis ſententiam valeat promulgare, abſque licentia ſedis ejuſdem, faciente de hac indulgentia mentionem, præſentibus poſt triennium minime valituris. Datum Lugduni* XII. *cal. Octobris* * *pontificatus noſtri anno ſeptimo.*

* Auguſti ex Baluzio catal. diplom. pag. 10. n. 61.

Tum demum annis aliquot evolutis hujus tam diutinæ ſimultatis nedum tumultuoſæ ſeditionis præcipuus concitator Johannes de Rodis Craſſenſis monachus & preſbyter numinis inſtinctu permotus abbatis ſui propalam agnovit innocentiam, proditioniſque arcana detexit VIII. calend. Aprilis an. 1255. narrans imprimis quo pacto effractæ abbatis capſæ, doloque ſubductæ, ac regiæ litteræ, quas a S. Ludovico pro compoſitione apud Aquas mortuas inita nuper acceperat, in ignem conjectæ, unde falſarii crimine per calumniam circumventus fuerat, quaſi has litteras & alias Caroli magni adulteraſſet; moxque facta coram omnibus tanti reatus publica confeſſione, veniam a Deo & abbate poſtulavit, *non*, inquiunt, *coactus, non deceptus ab aliqua perſona, nec timore alicujus perſonæ, ſed mea ſpontanea voluntate recognoſcens meum maximum peccatum, & recurrens ad conſcientiam meam de hiis quæ dixeram & feceram contra dominum Bernardum abbatem Graſſæ in odium ipſius & confuſionem perſonæ ſuæ, &c.*

Ut vero abbas ſe purgatum vidit, abdicandi continuo facultatem petiit ab Alexandro IV. qui mox eodem anno 1255. Carcaſſonenſi & Biterrenſi epiſcopis, necnon Vallis magnæ Ciſterc. ordinis abbati mandavit ut Bernardi abdicationem excepturi Craſſam ſimul convenirent, eidemque ex abbatis menſa annua penſione aſſignata, novi abbatis electionem Romanæ ſedis auctoritate approbarent. Cum autem Bernardo ſic abbatiali munere exuto integrum S. Cucufatis vectigal pro annua penſione aſſignatum fuiſſet, de hac minuenda Craſſenſes monachi ſummum pontificem appellarunt; quocirca exſtat ejuſdem Alexandri ad Soricinenſem abbatem reſcriptum, ut inquirat utrum revera ſecundum præſentem monaſterii ſtatum iſta penſio ſit gravior. Datum Laterani VIII. cal. Martii pontificatus anno ſecundo.

XXXIV. Berengarius III. de Grava ſucceſſit in hunc modum: poſtquam Carcaſſonenſis & Biterrenſis præſules, necnon abbas Vallis magnæ ſuperius memorati ſpontaneam Bernardi abdicationem Alexandri IV. mandato excepiſſent, & Craſſenſibus monachis dies undecim, ſecundum ſummi pontificis mentem, pro eligendo ſucceſſore indixiſſent, adeo ut ſi intra id tempus non convenirent, ſibimet abbatem pro arbitrio faceret inſtituere, confeſtim monachi Bernardo exabbati, G. de Nairano Craſſenſi monacho tum apud Riondarenſem prioratum ex obedientia commoranti, & Poncio de Marſilia clauſtrali cœnobitæ ſummum jus totius conventus nomine abbatem cœnobio præficiendi conceſſere, id gratum habentibus legatis pontificiis. Hi quidem G. abbatem S. Hilarii Carcaſſonenſis diœceſis concorditer poſtularunt, electumque probarunt legati, at electus Craſſenſem ut abbatiam ſuſciperet nunquam adduci potuit. Quapropter duo e tribus illis conventus procuratoribus G. de Nairano & Poncius de Marſilia (Bernardus ſi quidem receſſerat) Berengarium de Grava cœnobii camerarium uno ore conſalutarunt; ſed cum hunc contra fas juſque abnuerent epiſcopi, ad ſedem apoſtolicam dicti procuratores appellarunt ante exactam electionis diem. Ægre tulit Alexander IV. pontifex, qua de re litteras Petro Agathenſi epiſcopo & Vitali abbati Villæ longæ ſcripſit Laterani datas IV. calendas Martii pontificatus anno ſecundo; ut primum reſciſſa proxima Berengarii electione ferendis denuo ſuffragiis certam Craſſenſibus monachis edicerent diem. Fuit hæc feria IV. poſt Paſcha an. 1256. qua coactis omnibus e gremio capituli numero 54. paucioribus duntaxat exceptis, atque inprimis Bernardo exabbate, quibus tamen ſatis ſuperque innotuerant prioris clauſtralis ea de re litteræ, uno omnium ſuffragii jus habentium ore abbas iterum poſtulatus eſt Berengarius de Grava, quem ex ſeniorum teſtimonio legati præſules approbarunt, & in abbatiali munere pontificia auctoritate confirmarunt his verbis: *Nos igitur invocato Chriſti nomine & Spiritus Sancti gratia, quia pleniſſime nobis conſtat*

per inquiſitionem cum magna diligentia & maturitate factam, ipſum Berengarium eſſe ſufficientem & idoneum ad regimen abbatiæ Craſſenſis; conſtat etiam nobis nedum duas partes, imo & totum conventum, prædictis quatuor (Bernardo exabbate, G. de Ponte priore de Altaripa, Poncio Ricardo & Berengario de Counac) duntaxat exceptis, in priori voluntate, priorique conſenſu perſiſtere, ipſum auctoritate apoſtolica eidem monaſterio præficimus in abbatem, præcipientes omnibus & ſingulis monachis de conventu, & aliis omnibus monaſterio ſubjectis, ut eidem Berengario obedientiam & reverentiam exhibeant, prout debent; contradictores & rebelles, ſi qui fuerint, excommunicationis vinculo, auctoritate qua fungimur, innodantes, &c.

His eccleſiæ cenſuris neſcio an territi qui necdum Berengarii aſſenſum dederant electioni, mox eumdem prono corpore Craſſenſis cœnobii abbatem conſalutarunt, ſicque tandem tota confecta res eſt. Anno 1256. in vigilia Paſchæ cum Petro abbate & monachis Villæ magnæ ſocietatem precum iniit. Inſequenti x. cal. Febr. Berengarius abbas & conventus firmaverunt inita pacta cum S. Ludovico, quibus annuæ trecentæ libræ Craſſenſi monaſterio dari jubentur loco bonorum fiſco addictorum, faidimentorum & mulctarum pro hæreſi; qua de re exſtant S. Ludovici litteræ datæ Rotomagi menſe Aprili ejuſdem anni 1257. quibus ſeneſcallo Carcaſſonenſi mandatur, ut Craſſæ abbati Berengario ejuſque cœnobio annuum vectigal trecentarum librarum Turonenſium conſtituat de regio cenſu in locis de Malvers, Cepiano, Caſilhaco & aliis. Anno 1259. iv. idus Julii nobili viro Olivario de Terminis medietatem redituum metallorum ſeu venarum metallicarum agri Palairaci & Quintiliani ea lege conceſſit, ut foſſoribus ejuſmodi metallicis in Olivarii nemoribus ligna ſcindere & capere licitum eſſet, quæcumque neceſſaria forent ad argentum fundendum & e fece ſua ſeparandum, ac Olivario mortuo iſta vectigalia ad cœnobium reverterentur. Eidem Berengario abbati Bernarda uxor Guillelmi Pages quam plurima contulit nobilia prædia apud S. Petrum de Calmes an. 1260. Scripſit ad Petrum abbatem Villæ magnæ an. 1261. cujus initio ceſſit e vita.

XXXV. Petrus I. in vulgata Soricinenſium abbatum ſerie cognomento *de Petra lata*, ex abbate ejuſdem cœnobii Craſſenſis archimandrita renunciatur electione Guidonis Fulcodii Narbonenſis archiepiſcopi, prioris B. Mariæ de Camone Craſſenſis monachi, & camerarii ejuſdem cœnobii Craſſenſis, quibus tribus a toto monachorum conventu data fuerat integra poteſtas ſucceſſorem Berengario deligendi. Vocatur P. Raimundi, ſeu P. Raimundus in charta de teſtimonio cujuſdam Raimundi de Puteo Soricinenſi declarantis anno 1277. menſe Septemb. coram inquiſitore fratre Poncio de Perenaco, *al.* de Parnaco ſe auguria obſervantem conſultum fuiſſe inter alios a P. Raimundi quondam abbate de Soricinio quater & pluries *ſuper electione quæ facta erat in abbatem Craſſenſem de ipſo*, & ei reſpondiſſe, quod obtineret, & obtinuit; id vero contigiſſe ante annos decem vel plures, itemque ab eodem pridie nonas Sept. ejuſdem anni conſultum fuiſſe de Guidone Fulcodii, primo ſuper facto cardinalatus, ſecundo pro negotio papatus. Suo in munere Petrus ab Urbano IV. confirmatur bulla data Viterbii nonis Julii 1262. *vir*, ait pontifex, *litterarum ſcientia præditus, religione conſpicuus, morum gravitate maturus, temporalium ac ſpiritualium induſtria comprobatus.* Spem non fefellit novus abbas, quippe qui jam anno 1263. xvii. calendas Julii poſſeſſiones apud Palayracum & Felinas acquiſivit ab Olivario de Terminis pretio 800. ſolidorum Turonenſium, id ratum habente Ludovico rege iiſdem anno & menſe. Plurima tam menſæ communi ad ſupportanda divini officii onera, quam infirmariæ ad ſublevandas infirmorum ac debilium neceſſitates adjecit, facta charta eodem anno vii. idus Julii. Permiſit an. ſequenti die Jovis tertia poſt feſtum Annunciationis B. Mariæ magiſtro Arnaldo de Fraxino admittere ſui vice in ſanctimonialem & ſororem eccleſiæ B. Mariæ de Podio Geneſtario puellam nomine Rixendem, ita ut, inquit, promittat primum & voveat ſervare caſtitatem, & cum nos venerimus ad partes illas, poterit venire ante præſentiam noſtram, & tunc promittet nobis obedientiam, &c. ex tabulario Craſſenſi. Eodem anno iii. idus Maii rex S. Ludovicus loco non ita pridem pactæ ſolutionis annuæ trecentarum librarum pro bonis hæreticorum quæ ſita erant in abbatiæ dominiis, fiſco addictis, nonnulla prædia ſuis in dominiis cœnobio aſſignavit. Adhuc P. reperitur abbas anno 1267. in charta Camonis, ſed hoc ipſo anno vii. idus Novembris vacare ſedes legitur in charta Jacobi Aragonum regis loca de Stereu & de Cazingar fratri Raimundo S. Andreæ de Sureda abbati, vacantiſque Craſſenſis monaſterii procuratori reſtitui jubentis. Vixiſſe tamen dicitur Petrus in annum 1269. ætate confectus, cum Soricinenſibus annis amplius triginta, & Craſſenſibus ſeptem circiter ſanctiſſime præfuiſſet. Adhuc cal. Junii an. 1279. caruiſſe abbate monaſterium colligitur ex privilegio Jacobi Aragonum regis conceſſo Craſſenſi monaſterio ad preces Raimundi abbatis S. Aniani & Petri Ermengaudi prioris clauſtralis monaſterii Craſſenſis, ejuſdem procuratorum generalium. Laudat interim Baluzius in edito catalogo diplomatum pag. 87. n. 20. litteras Geraldi cardinalis de bono regimine Craſſenſis abbatiæ datas Toloſæ die 11. Novemb. anno 1278.

XXXVI. Augerius de Gogeux cœnobii Craſſenſis abbate jam pridem deſtituti regimen aſſecutus, utiliter officium geſſit, multis ædificatis, baſilica inſtaurata & locupletata, annuis reditibus auctis, ac denique regulari diſciplina reſtituta. Primum innoteſcit ex hac inſcriptione inſculpta lapidi poſito ſupra portam quæ ducit ad furnum: *Anno Domini MCCLXXX. dñus Augerius de Gogex abbas hujus cœnobii, &c. fecit fieri regiminis anno II.* Ejus precibus Petrus de Montbrun Narbonenſis archiepiſcopus eccleſiæ S. Martini a Puteo proximam S. Andreæ de Meyrones univit eodem anno

1280. Clientelarem fidem ei jurarunt nobilis Berengarius de Potenaco pro tertia parte ſancti Petri . . . . ſub cenſu annuo triginta aſſium Narbonenſium pridie cal. Decembris an. 1281. nobilis Ferrandus de Solerio IV. cal. Maii ejuſdem anni pro feudis Pediliani ſub annuo cenſu albergæ quinque monachorum & quinque *ſervientium* eorum; nobilis Petrus de Torozella & Bertrandus fratres pro feudo Palayraci XII. cal. Aprilis anno 1283. nobilis Berengarius de Rupecurva pro feudo Robiani V. idus Septemb. ejuſdem anni, *recognoſcens*, ait, *quod ego cum condominis dicti caſtri tenemur vobis & ſucceſſoribus veſtris facere albergam abbatialem ſingulis annis, pro recognitione dicti feudi;* nobilis Simon Subergius de Narbona pro feudo Robiani eodem anno; nobilis Guillelmus de Caſtilione dominus de Comelles pro ejuſdem villæ dominio, quod ab Craſſenſi monaſterio tenere ſe profitetur ſub annuo cenſu libræ ceræ, profeſſus idem monaſterium, ipſumque dominum abbatem pro monaſterio habere in dicta villa, territorio & pertinentiis ejus totum merum imperium, *murtrum* & raptum, & omnes alias juſtitias altas, V. calend. Decembris 1283. Hanc eidem Petrus Vincentius de Corneliano profeſſionem fecit an. 1284. V. nonas Octobris: *Recognoſco quod ego teneor contribuere in talliis & ſervitiis, quæ vel quas homines de Corneliano facient, ſeu dabunt in futurum monaſterio memorato.* Nobilis quoque Rogerius de Guindra miles de Laurano V. calend. Decembris ejuſdem anni 1284. pro clientelaribus prædiis in villa de Buadella, de Septem-ſororibus, & de Villario-petroſo ei recognovit debere ſe hominem eſſe dicti monaſterii.

Interea ejus in præſentia conſtituta Ermengardis & Maria ſanctimoniales B. Mariæ de Podio Geneſtarienſi juxta caſtellum Arii (Caſtelnaudari) in diœceſi Toloſana, ſe in eadem eccleſia fuiſſe admiſſas a Berengario de Grava Craſſenſi abbate, & confirmatas a Petro Berengarii ſucceſſore profitentes, obedientiam & caſtitatem Augerio noſtro pollicentur, qui viciſſim eo in ſtatu illas confirmat IX. cal. Martii anno 1282. Eodem ac 1300. memoratur in archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Pactum iniit Augerius abbas XII. cal. Decemb. an. 1283. cum Guillelmo de Carrol regio procuratore, præſente Johanne de Cultura Carcaſſonenſi & Biterrenſi ſeneſcallo, quo idem Guillelmus Augerio cedit pro 250. libris Turonenſibus quæcumque jura ſibi vindicabat in locis de Paderno & Molheto; idque pergratum habet Philippus III. rex litteris datis apud Pariſios 1284. menſe Auguſto. Tranſegit hoc anno 1284. menſe Novembri cum eodem fiſci procuratore, expoſcente regio nomine jus dominii in certa loca, quæ paulo ante ex S. Ludovici regis imperio Craſſenſi fuerant cœnobio ejuſque abbati Berengario de Grava per ſeneſcallum Carcaſſonenſem pleno jure adjudicata; quapropter idem ſeneſcallus litem compoſuit, initamque conventionem Philippus rex approbavit calendis Januarii 1285. Anno ſequenti 1. die Februarii Aimericus vicecomes Narbonenſis ei ſe nullam deinceps talliam ab ejuſdem abbatis ſubditis in loco de Fabreſan exacturum promiſit. Eodem anno in vigilia S. Matthæi apoſtoli litteris ad Guillelmum de Caſtilione majorem archidiaconum Carcaſſonenſem ſcriptis, de ipſius nepote filio Poncii de Caſtilione in monachum Craſſenſem ſuſcipiendo conſenſum præbet. Craſſenſibus oppidanis an. 1287. VI. nonas Maii facultatem tribuit quatuor ad ſummum quotannis eligendi conſules & octo conſiliarios, quibus liceat publicæ rei negotia gerere, exceptis cœnobii cauſis, quarum cognitio ſeu diſceptatio illis prorſus vetita abſque ſpeciali abbatis & conventus licentia: quos quidem conſules ſtatim a ſua creatione abbati aut ejus vices gerenti ſacramento voluit obſtringi, idque, aiunt, hactenus viget. Idem abbas ſacrum iniit fœdus cum Ottone Fuxenſi abbate & ejus conventu calendis Novembris 1288. Anno 1290. VI. cal. Auguſti decrevit habendum quotannis poſtridie Aſſumtionis B. Mariæ capitulum generale omnium abbatum, præpoſitorum, ceterorumque totius cœnobii ditionis monachorum, ut una cum ipſo Craſſenſi abbate de his quæ ad divinum cultum, regularem diſciplinam, atque monaſterii utilitates ſpectant ſtudioſius pertractaretur. Eodem anno ſabbato ante exaltationem S. Crucis inſignem toparchiam de Monte lauro coëmit a nobili Simone de Meleduno milite domini regis Franciæ mareſcallo, pretio 4500. Francorum, cum Philippi IV. regis aſſenſu & auctoritate. Pepigit eodem anno pridie nonas Octobris cum capitulo Narbonenſi. Augerium abbatem Craſſenſis templi fabricæ impoſuiſſe faſtigium non immerito colligitur ex ejus gentilitio ſtemmate pluries in fornice repetito. Ædes abbatiales inſtauravit, in quibus ſacellum divo Bartholomæo ſacrum eleganti, quo hucuſque viſitur, ſchemate conſtruxit, ad cujus ingreſſum una cum Augerii ſcutario ſymbolo ſpectatur hæc inſcriptio marmoreo ſaxo inciſa: *Anno Domini MCCXCVI. domnus Augerius abbas hujus loci fecit fieri iſtam capellam ad honorem ſancti Bartholomæi apoſtoli.* Anno 1299. præſens concilio Biterrenſi una cum aliis prælatis litteras ad Philippum regem ſcripſit pro Narbonenſi archiepiſcopo adverſus vicecomitem ejuſdem civitatis.

Baluz. conc. Gall. Narb. pag. 87.

Exoratus Bonifilii Judæi Craſſenſis precibus, eum multis obnoxium criminibus abſolvit idibus Aprilis an. 1300. pro quo beneficio ſex libras Turonenſes ab eodem accepit, eamque ratam habuit abſolutionem anno ſequenti. Pepigit hoc an. 1301. VI. idus Febr. cum Amelio de Auriaco milite ſuper ditione caſtri de Palma. Memoratur in ſententia anni 1302. die Martis poſt Inventionem ſanctæ Crucis pro ſtagni de Marſeillete ipſum inter & Arnaldum ſancti Petri de Caunis abbatem diviſione. Denique Augerius . . . idus Febr. 1304, litteras obtinuit ampliſſimas a Petro de Rochefort Carcaſſonenſi præſule pro ſtabiliendo jure nominationis ad omnes eccleſias ſingulatim expreſſas, quas intra diœceſim Craſſenſe monaſterium poſſidebat. Poſtmodum abdicavit, ſed non ante 15. Maii anni 1308.

XXXVII. Guillelmus III. de Alzona jam

Digitized by Google

abbas IV. nonas Junii 1309. die 23. Julii ejuſdem anni duos e gremio procuratores elegit. Occurrit 1311. III. calend. Julii in charta pro prioratu Camonis, & 1314. die 30. Maii in tutelari diplomate Philippi Pulcri Francorum regis. Pepigit anno ſeq. VIII. idus Julii cum villæ Craſſenſis conſulibus, de juriſdictione & juribus abbatis, ac ejuſdem villæ ſtatutis & libertatibus. Eidem Sancius rex Majoricarum & comes Barcinonenſis pro firmanda apud Ruſcinonem juris dicendi prærogativa litteras indulſit, datas in camera regia caſtri Perpiniani III. idus Martii an. 1316. Sacram iniit ſocietatem cum Cuxanenſi & Montolivenſi cœnobiis, quorum tunc abbates erant Grimaudus & Bartholomæus, annis 1317. IV. nonas Aprilis & 1320. Die 8. Decembris anni ſuperioris 1319. teſtis laudatur ſententiæ in fratrem Bernardum Delitioſi ordinis Minorum latæ ab epiſcopis Appamienſi & S. Papuli. Eodem anno 12. Febr. & 1320. pridie cal. Maii pro communi ſervitio ſolvit apoſtolicæ cameræ 105. morabotinos aureos, id eſt quinque hoc ultimo anno, & centum anno ſuperiori. Memoratur G. abbas Craſſenſis an. 1322. in archivo regii patrimonii Monſpelienſis. Anno 1324. 18. Aprilis de aſſenſu conventus oppidanos S. Petri de Calmes antea ſervos & mancipia in libertatem aſſeruit. Menſe Maio ejuſdem anni laudavit omnes anteceſſorum pactiones cum ejus loci conventu pro partitione menſarum. Tranſegit anno 1326. III. nonas Febr. cum Rogerio S. Martini milite condomino caſtri de Campo longo ſuper juriſdictione alta & baſſa aliiſque juribus ejuſdem caſtri. Die 13. Sept. an. 1329. concordiam iniit cum Petro Carcaſſonenſi epiſcopo de ſpirituali in villam Craſſenſem juriſdictione, cujus hæc ſumma eſt: *Item actum & concordatum exſtitit, quod dictus abbas in dicta villa de Craſſa & ejus territorio clericos & perſonas eccleſiaſticas criminoſas & maleficas per ſe, ſeu curiales, ſeu ſervientes ſuos capere poterit, & detinere, quos ſine difficultate quatenus legitime requiſiti gentibus dictorum epiſcopi vel officialis habebunt reddere. Et quia captionem & detentionem hujuſmodi epiſcopus vel officialis, aut eorum gentes poſſunt quandoque ignorare, dictus abbas, aut ejus curiales habebunt dictam captionem & detentionem notificare dicto epiſcopo, vel ejus officiali, aut ejus curiæ infra duos dies a tempore captionis numerandos, aut ſi prælegerint ad curiam epiſcopalem remittere dictum captum. Item fuit actum & conventum, quod per recognitionem juriſdictionis ſpiritualis & eccleſiaſticæ ſupradictam factam per dominum abbatem non comprehendatur ipſum monaſterium de Craſſa, & quod aliquis actus judicialis per dictum epiſcopum, vel ejus officialem &c. virtute præſentis ordinationis in dicto monaſterio, ſeu infra ſepta ipſius monaſterii exerceri non poſſit.* Memoratur an. 1330. die 11. Januarii in charta authentica collectionis D. de Gagneres. Eodem anno menſe Maio regiæ tuitionis præceptum obtinuit a rege Philippo VI. Scripſit anno 1332. die 15. Oct. litteras pro habendo capitulo generali feria tertia poſt feſtum B. Bricii; cumque jam ſimul eſſent congregati omnes monachi, ſinguli-

Baluz. t. 2. vit. Pap. Aven. col. 555.

A que cœnobii præpoſiti, una mente, unoque ore condiderunt decretum de monachorum numero ad ſeptuaginta redigendo, abbate non comprehenſo; necnon de admittendis ad monachatum, cum aliquis ex hoc numero defuerit, penes abbatem fore primæ vacantis ſedis nominationem, ac deinde per ordinem penes antiquiores undecim monachos, unum poſt alium, ita ut cum XI. antiquiores monachi gradatim & ſucceſſive undecim monachos admiſerint, abbas duodecimum admittere debeat vel poſſit, & ſic ſemper eo ſervato ordine. Guillelmus abbas in remotis agens, & in procinctu itineris ad Romanam curiam B Avenione ſedentem pro ſuis & monaſterii negotiis, die Veneris ante feſtum Purificationis B. Mariæ an. 1333. duos ex alumnis vicarios generales creavit. Adhuc eodem anno 16. Auguſti ſyngrapham ſibi a fratribus oblatam approbavit. At hoc ipſo anno ad Electenſes infulas promotus eſt, uti ſupra diximus col. 275.

XXXVIII. Nicolaus Roger e nobili Rogeriorum apud Lemovices gente, Petri Rogerii domini de Roſiers filius & Clementis VI. ſummi pontificis patruus, legitur abbas anno 1333. menſe Auguſto & 24. Decembris in tabulario eccleſiæ Rotomagenſis. Cum eſſet Benedicto XII. accep-C tiſſimus, latas ab eo leges reformandæ nigrorum monachorum familiæ conſentaneas promulgavit in provinciarum Narbonenſis, Toloſanæ & Auxitanenſis generali conventu Carcaſſonæ, vel Craſſæ habito, & a ſuis præcepit obſervari. Pepigit anno 1336. die 4. Novembris cum Raimundo de Caſtilione domicello de Comellis ſuper juriſdictione alta & baſſa caſtri de Comellis. Reperitur anno 1339. VIII. cal. Febr. & anno primo Clementis papæ VI. quo bulla ejuſdem data XVI. cal. Decembris privilegio donatur utendi mitra, pedo, aliiſque pontificalibus ornamentis, etiam præſente epiſcopo diœceſano vel ſedis apo-D ſtolicæ legato. Occurrit abbas 5. Febr. anno 1343. & in ſchedis Baluzianis hoc ipſo anno & ſequenti, quo ſimul abbas & prior de Geliniaco in diœceſi Claromontenſi recenſetur. Attamen idem Baluzius initia Petri, qui ſequitur, conſignat anno 1343. cum Nicolaus jam anno 1342. Rotomagenſis eccleſiæ pontificatum obtineret. Purpura denique a Clemente VI. pontifice inſignitus, Avenione deceſſit, ſed non prius anno 1349. quo ſcilicet unam e Craſſenſibus capellaniis inſtituiſſe perhibetur.

XXXIX. Petrus II. de Judicia, *de la Jugie*, Lemovix, Gregorii XI. papæ conſobrinus, mona-E chus ordinis S. Benedicti, prior S. Liberatæ & abbas Angeriacenſis, evaſit Craſſenſis bulla Clementis VI. data pridie nonas Febr. anno pontificatus primo, hic eſt 1343. cui altera bulla data 5. Martii ejuſdem anni facultas conceditur a quocumque prælato voluerit benedictionem percipiendi, necnon a reſidentia immunitas ratione ſtudiorum. Et certe hoc ipſo anno 1343. memoratur abbas in hominiis complurium dynaſtarum exceptis ejus nomine a Guidone de Laſteyria Carthaginenſis eccleſiæ canonico & legum doctore. Hunc abbatem idem papa anno pontific.

Digitized by Google

tertio VI. nonas Martii præfecit eccleſiæ Cæſaraugustanæ, qua de re commendavit eum Petro Aragonum regi; ipſumque poſt biennium ab hac eccleſia ad Narbonenſem tranſtulit, ubi vide, ac, ſi lubet, conſule Baluzium in edito catalogo diplomatum mſſ. num. 143. 144. 145. 146. 148. 149. 150. 151. & 157. ejuſdemque Baluzii tomum I. vit. Paparum Avenion. col. 1130. & tom. 2. col. 681.

Baluz. catal. Diplom. n. 164.

XL. Raimundus II. de Agrifolio, uti cognominatur a Baluzio in notis ad vitas Paparum Avenion. col. 431. vel ut idem habet in notis mſſ. ad veterem Galliam Chriſt. Raimundus Rogerii de gente Agrifolia, nobilis Lemovix fratrem habuiſſe dicitur Petrum epiſcopum Claromontenſem, Uceticenſem, Mimatenſem & Vabrenſem. Ex aſceta S. Martialis Lemovic. & abbate Angeriacenſi Craſſenſe monaſterium moderabatur 18. Junii 1345. quo anno Clemens VI. papa ei ſacrum faciendi pontificali apparatu & 6. Sept. ejuſdem anni ſolemnem dandi benedictionem etiam præſente epiſcopo vel ſanctæ ſedis legato facultatem impertivit. Hac autem in bulla fit mentio Nicolai Rotomagenſis archiepiſcopi, qui fuerat antea Craſſenſis abbas. Occurrit adhuc Raimundus abbas die 26. Junii 1349. ſed hoc ipſo anno 16. Julii, non vero Junii Ruthenenſem iniit pontificatum. Cumque multos e Craſſenſi cœnobio optimæ notæ codices ſecum abſtuliſſet, eos ſe redditurum promiſit anno 1359. die 27. Octob. Cetera vide in epiſcopis Ruthenenſibus tom. I. col. 218.

XLI. Petrus III. de Agrifolio Raimundi ſuperioris frater eidem in Craſſenſis cœnobii regimine ſuffectus eſt, poſteaque fuit epiſcopus Uceticenſis, uti docet ipſe Raimundus in teſtamento. Ita Baluzius in notis ad vitas Paparum Avenion. col. 1431. Verumtamen haud diſſimulabo de hoc abbate in omnibus catalogis altum eſſe ſilentium. Fortaſſe loco Craſſenſis monaſterii legendum eſt Angeriacenſe, in quo revera ſucceſſit Raimundo fratri, uti diximus tom. 2. col. 1104. quanquam & ibidem col. 344. in abbatibus Caſæ Dei, quos inter recenſetur, diximus obiter Craſſenſem.

XLII. Elias II. de Champeriis abbatiale munus obibat an. 1349. die 12. Decemb. quo Ermengaudi de S. Martin hominium excepit pro loco Campi longi. Anno ſeq. 17. Septemb. villam de Fredonos cœnobio acquiſivit. Die 20. Auguſti anno 1351. celeberrimam illam cum ſuo conventu iniit pactionem, vulgo dictam *Rotulum Moyſis,* in qua verbis expreſſis continentur cum perantiquæ monaſterii conſuetudines, tum abbatis, præpoſitorum & aliorum monachorum munera. Alteram cum eodem conventionem fecit 17. Auguſti 1353. de monachis admittendis, nonnihil immutato, quem olim Guillelmus de Alzona conſtituerat, nominationis ordine, id expoſtulantibus cœnobii præpoſitis, quibus idem jus nominandi monachos tribuitur; cumque hac in conventione quidpiam forte ſubobſcurum eſſet, alteram adhuc iniit 13. Dec. 1361. quam anno proxime ſequenti confirmari ab Innocentio VI. Avenione dato diplomate III. idus Maii curavit. Interim anno 1355. 18. Maii triginta morabotinos aureos pro communi ſervitio ſolvit apoſtolicæ cameræ. Paciſcitur eodem anno 16. Auguſti cum Craſſæ conſulibus de abbatis juriſdictione ac de civium libertatibus. Altero quoque cum iiſdem conſulibus & oppidanis inito pacto 1359. eccleſiam parochialem S. Michaelis in urbem transferre illis permiſit, aliiſque gaudere civitatis juribus, modo nihil in monaſterium attentarent, abbati debita præſtarent obſequia, nulliſque ſive abbas, ſive monachi ſubſidiis oneribuſque publicis obnoxii forent. Eodem an. 20. Aug. rem habuit cum Petro de Judicia Narbonenſi archiepiſcopo de ſpoliis & de vacantium beneficiorum cuſtodia, quæ demum penes abbatem fore decrevit archiepiſcopus. Anno 1360. 4. Aprilis ſtatuta quædam de pannorum in villa Craſſenſi fabrica confirmavit. Eodem S. Laurentii oppidum ſepiri mœnibus permiſit ea lege, ut moto indictoque bello duo ejuſdem loci milites cum ceteris cœnobii excubitoribus in ejus præſidio collocarentur. Pervenit ad diem 13. Decemb. anni 1362. quo ipſius vicarius generalis emtionis pactum approbavit. Sic autem de illo habetur in veteri necrologio S. Angeli: *Pridie idus Octobris depoſitio domini Eliæ de Champiers abbatis de la Graſſa.*

XLIII. Raimundus III. Folcaudi, quem *bonæ memoriæ deceſſorem* vocat Guido de Brolio ſucceſſor, anno 1362. IV. idus Maii Innocentii papæ juſſu monaſterii cenſus deſcripſit, quo pro facultatibus ejus monachorum numerus ſtatueretur. Idem anno ſeq. 17. Auguſti fama crebreſcente hoſtes hanc in regionem incurſiones facere, rogatu Bernardi de Cominiano caſtrum Cominianum centurioni cuſtodiendum tradidit. Hoc anno vitam clauſiſſe dicitur.

XLIV. Guido I. de Brolio antea decanus Pſalmodienſis, vir egregius, clarus genere, ſed religione morumque probitate clarior, ad regimen Craſſæ aſſumtus eſt exeunte anno 1363. Et certe hoc ipſo anno VI. idus Novembris recipiendi monachos ad nutum quatuor proximis vicibus præter ſtatutum ordinem annis 1332. & 1353. facultatem obtinuit ab Urbano papa V. Ejuſdem pontificis auctoritate fretus nonnullos e junioribus monachis privatis in ædibus extra clauſtrum degentes compulit in communi fratrum dormitorio habitare. Singulos abbatiæ clientes, etiam nobiliſſimos ab anno 1364. ad 1389. ad fidei ſacramentum & profeſſionem adegit. Johannem proprium Carcaſſonæ antiſtitem anno 1365. Petrum de Judicia Narbonenſem archiepiſcopum 1375. & Johannem in eadem archiepiſcopali dignitate Petri ſucceſſorem anno 1380. cœnobii aditu prohibuit, niſi prius immunitatem ejus ab omni præterquam Romana ditione proprio obſignarent chirographo. Anno 1363. die 30. Nov. procurationem dedit pro centurione inſtituendo ad cuſtodiam caſtri de Cominiano, qui ſibi ſacramentum fidei præſtare teneretur. Craſſenſe monaſterium Maſſilienſi S. Victoris ſubditum fuiſſe ab Urbano

papa V. idibus Julii pontificatus anno IV. legimus. Eodem anno 1366. 18. Auguſti Guido abbas vi litterarum Caroli V. Francorum regis Johannem de la Servaria clericum Lemovicenſem in monachum ſuſcepit. Die 31. Octobris ejuſdem anni eccleſiæ Craſſenſi quam plurima tum ornamenta tum argentea vaſa contulit. Inſequenti die 5. Martii paciſcitur cum ſuo conventu de ſumtibus ad cœnobii cuſtodiam belli tempore neceſſariis conferendis. In hujus autem pactionis tabula legitur, *quod monaſterium pro fortalitio ordinatum magna & diligenti cuſtodia indiget, tam de die quam de nocte, quæ cuſtodia non poteſt fieri ſine magnis ſumtibus & expenſis, propter ipſius fortalitii ſpatioſum & magnum ambitum & circuitum, per ſe omnino a villa Craſſæ ſeparatum.* In provincialibus abbatum comitiis Carcaſſonæ in monaſterio Fratrum Prædicatorum celebratis 1371. primo conſeſſu ſacrum fecit de Spiritu ſancto, ritu, ut moris eſt, ſolemniſſimo, inibique viſitator Electenſis capituli delectus eſt. Anno 1374. die Lunæ 24. Aprilis interfuit lectioni & publicationi conſtitutionum, quæ in provinciali concilio Narbonenſi hoc anno conditæ fuerant. Statutum fuit in capitulo generali an. 1376. Guidonem abbatem Craſſenſem in capitulo anni 1378. habendo in eodem Carcaſſonenſi cœnobio rem divinam facturum, in eoque munus obivit præſidentis. Eodem anno 1378. 17. Auguſti adunato ex more apud Craſſam generali monachorum ac præpoſitorum cœtu legibus optimis cœnobium communivit. Anno 1381. die 2. Auguſti cum Petrus Aragonum rex beneficia in ditione ſua poſſidentium, qui non reſiderent, omnia bona ad manum ſuam poſuiſſet, ab ea lege fecit immunes abbatem & monachos Craſſæ pro bonis, quæ in agro Ruſcinonenſi poſſiderent. Eodem anno 23. Novembris Guido bona quædam monaſterii ad manum regis poſita, quaſi rebelles monachi fuiſſent, probata innocentia, libera recuperavit. Proximo menſe Decemb. ſe Guido dicit domino duci Biturigum dediſſe undecim francos, quos ſibi attulerant domini Petrus Guitardi ſeneſcallus Aginnenſis & Johannes de Rocafolio milites, & cuilibet horum viginti francos, idemque præſtitiſſe an. 1382. die 12. Junii, & 1383. 18. Aprilis, ex libello diario expenſarum ab hoc abbate factarum. Denique habetur ipſius manu charta exarata die 3. Junii 1390. quo anno, cum villis & caſtris monaſterii cuſtodiendis viros idoneos præfeciſſet, aliaque præſtitiſſet optimi paſtoris officia, plenus dierum in pace quievit. Jacet in ſacello B. Mariæ Magdalenæ ædis Craſſenſis, uti legitur in teſtamento Hugonis de Pererio abbatis an. 1440.

XLV. Guillelmus IV. de Luco gente Lemovix ex abbate S. Florentii prope Salmurium anno 1390. 27. Maii ad Craſſenſis cœnobii regimen traductus, continuo mille quingentos florenos aureos monetæ currentis in deductionem duorum millium francorum auri Avenionenſi cameræ apoſtolicæ debitorum ex compoſitione pro certis mobilibus & depoſitis, quæ pertinuerant ad Guidonem deceſſorem eidem cameræ

A ſolvit per manum Guidonis abbatis B. Mariæ de Bernaïo vicarii ſui anno XII. Clementis VII. Comitiorum ordinis apud Carcaſſonam præſidem egit 8. Maii 1393. quo anno & ejuſdem menſis die 8. ſcripſit Guillelmo Celhayreno doctori renunciato, monacho & infirmario cœnobii B. Mariæ Deauratæ, ſuo in abbatia Craſſenſi vices agenti, ut abbatiæ clientes beneficiarios pagi Ruſcinonenſis in verba profitendæ fidei adigeret. Eodem anno 12. Octobris ſuo monaſterio dedit calicem cum ſua patena ex argento inaurato, & urceolos argenteos cum aliis plurimis ornamentis eccleſiaſticis. Demum ipſius ſpolia ex B decreto Clementis VII. cameræ apoſtolicæ reſervata vir nobilis Geraldus de Luco diœceſis Tutelenſis domicellus Guillelmi frater ab ejuſdem pontificis camerario datis mille centum florenis auri redemit die 12. Decembris an. 1393. Memoratur hic abbas in necrologio S. Florentii IV. idus Octobris.

XLVI. Guido II. de Roſſiniaco, *de Roſſinhac;* Caſæ Dei monachus & Guillelmi de Ulmo abbatis Caſæ Dei ordinis Præmonſtrat. nepos ex ſorore, cum eſſet abbas B. Mariæ de Bernaïo diœceſis Lexovienſis, & aliquando vicarius generalis Guillelmi ſuperioris abbatis, Præneſtini cardinalis favo- C re, cujus exſtant litteræ ad Craſſenſes monachos pro futura poſt obitum Guillelmi de Luco electione proroganda, Craſſenſem abbatiam adeptus eſt. Die XI. Mart. an. 1393. hoc eſt 1394. vaſa quædam argentea, libros & alia ſibi commendata cœnobio de Montdeſir reſtitui curavit. Biduo poſt regi hominium exhibuit pro caſtro de Montelauro, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Idem anno 1395. 19. Jan. ducentos & quindecim florenos aureos pro communi ſervitio ſolvit apoſtolicæ cameræ. In capitulo generali Carcaſſonæ in domo Fratrum Prædicatorum habito die 10. Maii ejuſdem anni definitoris partes implevit. Anno D 1396. 23. Martii Johannes Aragonum rex ei privilegia monaſterii confirmavit. Plurima clientum excepit obſequia eodem anno, teſtibus Elia Montis olivi & Antonio S. Polycarpi abbatibus. Inſequenti 1397. Guillelmus vicecomes Narbonenſis, filius Aimerici & Beatricis d'Arborée ſuo teſtamento in Craſſenſi baſilica ante ſacellum B. Andreæ lapideum ſibi tumulum parari & alium ſimiliter *ad ſepeliendum, ſeu tranſlatandum matrem ſuam dominam Beatricem*, propriiſque iconibus, ſcutiſque gentilitiis exornari voluit. Diſſidium habuit Guido cum plebe Craſſenſi de campanis parœciæ, quas a turri ſupra pontem ſita E in urbem tranſtulerant, ſola Carcaſſonenſis epiſcopi venia, abſque abbatis & conventus facultate: jamjamque priſtino eas loco reponi ſenatuſconſulto ſtatuendum erat, cum inita pactione permiſit abbas in urbe remanere, his conditionibus, prima ut oppidanorum expenſis campanaria turris exædificaretur, ab Occidentali & Auſtrali partibus verſus cœnobium præcludenda. 2. ut in ipſa parœcia nuſquam daretur ſignum ære campano ad officia matutinorum, miſſæ majoris & veſperarum, niſi poſt auditas abbatiæ campanas pro hiſce horis perſolvendis, edicta in

Digitized by Google

contrarium mulcta Toloſani ſenatus decreto plu- A ries confirmata; vigetque iſta etiamnum conſuetudo, qua nihilominus immunes ſunt oppidani in utroque S. Michaelis parœcialis eccleſiæ patroni feſto, ſub unius piperis libræ cœnobio quotannis penſitandæ conditione. Tertia denique conventionis hujus conditione oppidani mulctati ſunt expenſis. Hiſce tricis explicatus Guido in provincialibus abbatum comitiis die Lunæ 16. Maii an. 1401. Carcaſſonæ celebratis primus præſes recenſetur, ſecundus Bernardus Jocundenſis abbas, tertius Philippus Anianæ, & quartus Johannes Sindracenſis, definitorum munia obeuntibus Hugone Soricinenſi, Helia Montis olivi, Johanne B S. Aniani & Antonio S. Polycarpi abbatibus; eorumdemque initio ſolemniter ſacris operatus eſt Guido Craſſenſis abbas, delectuſque monaſteriorum Montis olivi & S. Petri de Caunis viſitator, necnon perinde ac deceſſoribus ei commiſſa ſunt tam eorumdem capitulorum decreta, quam etiam ſinguli codices ad hoc ſpectantes; quod certe maximo Craſſenſis archimandritæ vertitur honori, adeo ut vel exinde totius provinciæ patrem ſuſpicere liceat. Idem conceſſa ſibi a Benedicto XIII. ſeu Petro de Luna auctoritate, Arnaldo Vivati monacho Montis olivi in proximo adverſus Turcas Conſtantinopolim C obſidentes profecturo facultatem dedit eligendi ſibi presbyterum, a quo tanquam a pœnitentiariis papæ abſolvi poſſet ab omnibus caſibus reſervatis. Litteræ Guidonis datæ ſunt die 13. Jun. anno 1406. Inſequenti 21. Aprilis reparandis libris ſumtus neceſſarios aſſignavit. Interfuit an. 1409. concilio Piſano, & 1410. 20. Octob. capitulo provinciali apud baſilicam S. Poncii Tomeriarum celebrato, in quo fuit primus definitor, capituli quæſtor ſeu theſaurarius, viſitator capituli Electenſis, & cœnobii S. Hilarii, necnon dictorum librorum cuſtos deſignatus; ſecundus vero definitor Philippus Anianæ, tertius D Vitalis abbas de Peſſano, & quartus Bertrandus abbas S. Hilarii, præſides agentibus Johanne S. Aniani abbate, A. ſancti Polycarpi, cujus loco ſuffectus eſt Jocundenſis, A. de Soricinio, cujus abſentis locum occupavit abbas de Simorra, ac denique abbas de Villa magna vice A. Montis olivi. Anno 1411. 24. Aprilis teſtamenti codicillo ſuum benefactorem agnoſcit Guillelmum de Ulmo abbatem Caſæ Dei ord. Præmonſtrat. ſuamque in eccleſia Craſſenſi ſacriſtiam inter & chorum, vel in capitulo ante Crucifixum ſepulturam eligit. Anno 1415. die 3. Januarii omnia vaſa ſua cum argentea tum aurea monaſterio E legat ſub inſtituta duplici annua prece, altera ſibi & altera Prænestino cardinali Guidoni de Malaſitta, cujus opera Craſſenſem, ut diximus, abbatiam obtinuerat, necnon ſub ea conditione ut poſt obitum funeri ſuo tumulus lapideus inſtrueretur, quo tamen caruit, denatus apud Melcienſe oppidum diœceſis Nivernenſis calendis Julii anno 1416.

XLVII. Bonushomo de Leomania monachus & ſacriſta Craſſenſis, decretorum doctor, unanimi triginta & octo monachorum conſenſu eligitur abbas die XI. menſis Auguſti an. 1416. Obtinuit anno ſeq. ſeu 1418. 20. Febr. a Martino V. pontifice bulla data Conſtantiæ facultatem binos in fratrum numerum allegendi monachos citius quam jure nominationis pridem conſtituto ſibi licebat. Craſſenſem baſilicam inſtauravit an. 1424. cum jam anno 1418. cardinalis Alemannus ſedis apoſtolicæ legatus eidem litteras hanc in rem direxiſſet. Fidei ſacramentum exhibuit regi pro caſtro de Montelauro 18. Aprilis an. 1425. ex archivo regio Carcaſſonenſi. Eodem anno 26. Aprilis pactionem iniit cum Bertrando Viguerii milite, domino de Novavilla diœceſis Lemovicenſis, ratione tabellionatus curiæ Craſſenſis. Vita functus eſt ineunte anno 1431.

Baluz. catal. Diplom. mſſ. n. 190.

XLVIII. Hugo de Pererio, *de Perier*, decretorum doctor ex abbate Galliacenſis cœnobii diœceſis Albienſis ad Craſſenſem abbatiam tranſlatus 1431. memoratur anno ſeq. in ſententia Petri Leutevenſis epiſcopi arbitri querelæ ipſum inter Hugonem & Bernardum in abbatia Galliacenſi ſucceſſorem. Eodem anno 22. Septembris regi hominium præſtitit pro caſtro de Montelauro, ex archivo regio Carcaſſon. In provinciali abbatum cœtu habito Toloſæ in monaſterio B. Mariæ Deauratæ 26. Januarii 1432. definitoris partes implevit, librorumque capituli de more curator fuit. Rixas frequentes habuit cum ſuo conventu de menſæ communis vectigali, aliorumque abbatis onerum exſecutione, de quibus cauſa cecidit in ſeneſcallia Carcaſſonenſi 25. Febr. & 20. Maii ejuſdem anni 1433. & iterum menſe Maio 1436. & 30. Auguſti 1438. Interea decretum obtinuit a ſynodo Baſileenſi pro minuendis abbatiæ tributis, cui negotio præpoſiti fuerant a concilii patribus Pſalmodienſis & Caunenſis abbates litteris datis 19. Novemb. 1433. Idem ab Eugenio papa uniri ſuo monaſterio prioratum S. Petri de Pratis an. 1435. III. cal. Septembris impetravit. Occurrit 1436. die 30. Martii, & 1437. 14. Martii, quo Arnaldum Benet ad S. Petri de Prata rectoriam Galcerando Helenenſi epiſcopo præſentavit. Pactionem fecit cum ſuo conventu die 20. Jan. 1439. Inſequenti 1440. 24. Januarii ſcriptis teſtamenti tabulis humari petiit in ſacello B. Mariæ Magdalenæ ædis Craſſenſis, plura monaſterio legavit, Leutevenſique præſuli avunculo dedit annulum quem a domino ſuo Rotomagenſi archiepiſcopo acceperat, aureo alio adjuncto, cui B. Mariæ Craſſenſis imago erat inſculpta. Exſtinctus eſt eodem anno, & ubi poſtulaverat ſepulturam accepit.

XLIX. Ludovicus de Lebreto *d'Albret* Caroli de Lebreto Drocarum comitis & Annæ d'Armagnac filius, protonotarius apoſtolicus, *vir*, referente Ciaconio, *donatus animo nobili & ſincero, moribus honeſtiſſimis & gravibus, quæ illum reddebant unicuique gratiſſimum, amor & deliciæ Urbis, plenus religione & modeſtia*, primus volente rege ad hujus abbatiæ regimen poſtulatus ſub finem anni 1440. occurrit 29. Octobris 1451. in tabulis Craſſæ. Eo procurante Nicolaus papa V. anno 1452. XIII. cal. Febr. factam a ſe prioratus

Digitized by Google

de Ruindario cum abbatia S. Johannis de Abbatiſſis ordinis S. Auguſtini unionem revocavit. Anno ſequenti eccleſiam ſeu præpoſituram S. Felicis de Lezignano diœceſis Narbonenſis conventuali menſæ univit III. cal. Novembris. Calixtus III. abbatiali menſæ præpoſituram de Pediliano annexuit bulla data pridie cal. Januarii 1456. necnon Pius II. an. 1462. XVIII. calend. Julii. Renunciatus interim Ludovicus 18. Januarii 1453. Adurenſis eccleſiæ perpetuus adminiſtrator, tranſegit cum ſuo conventu die 2. Martii an. 1454. Creatur epiſcopus Cadurcenſis anno 1460. indeque ſacra purpura donatur a Pio II. ſummo pontifice ſub titulo SS. Marcellini & Petri XV. cal. Januarii an. 1461. Craſſenſibus cœnobitis in tantum benevolus fuit, eos ut teſtamento ex ſemiſſe reliquerit heredes & altero ſemiſſe Cadurcenſis eccleſiæ, cui præfuerat, canonicos. Denique Romæ vitam hanc mortalem cum meliore commutavit die 4. Septembris 1465. ut diximus in Adurenſibus epiſcopis tom. I. col. 1162.

L. Petrus III. d'Abzac de la Douze e nobili familia dominorum hujûs nominis apud Petrocorios, monachus & camerarius Angeriacenſis, decretorum doctor & quondam regens in academia Pictavienſi, prior de Fontancto diœceſis Santonenſis, abbas de Allodiis diœceſis Pictav. ante Hugonem ex eadem gente procreatum, Pii II. diplomate dato 1463. necnon prior de Columeriis diœceſis Conſtantienſis an. 1465. tandem Craſſenſis abbas hoc ipſo anno 25. Sept. bulla Pauli II. papæ renunciatur. Hoc in munere conſtitutus nihil non egit quo lapſos ſuorum Craſſenſium mores ad ſanctiores revocaret. Eapropter indictus 21. Julii 1466. generalis monachorum cœtus, in quo ſaluberrimas leges conſtituit. Reperitur anno 1468. 12. Februarii in charta authentica collectionis D. de Gagneres. Oppidanos rebelles & ob vindicatam piſcationem eo uſque contumaces, ut conviciis, lapidibus, ſaxis & armis monachos impeterent, in ordinem coegit, debitiſque pœnis & piſcationis interdicto multavit 1476. Eidem 1478. Sixti IV. papæ auctoritate conceditur officii camerarii ipſiuſmet Craſſenſis cœnobii fiducia, quod prius eodem titulo Franciſcus, vulgo Senenſis diaconus cardinalis S. Euſtachii poſſidebat. Poſtulatur anno 1480. ob egregia vitæ merita in epiſcopum Rivenſem, confirmaturque a Sixto IV. pontifice III. nonas Maii ejuſdem anni, cum licentia ſervandi tum abbatiam Craſſenſem, tum officium camerarii. Anno ſeq. VI. nonas Julii auctoritate Juliani cardinalis S. Petri ad vincula præpoſituram S. Michaelis de Nahuſa Craſſenſi ſacriſtiæ univit. Memoratur idem Rivenſis epiſcopus & Craſſenſis abbas die 24. Aug. 1486. in charta authentica collectionis D. de Gagneres; ſed anno 1487. ſive, ut alibi legimus, die 4. Martii 1488. Lactorenſis epiſcopus & abbas Craſſenſis ſubſcriptus reperitur in arbitrorum ſententia ipſum inter & Carolum Helenenſem epiſcopum lata de jure patronatus, ſeu nominationis ad eccleſias S. Felicis de Pediliano, S. Petri de Prata, S. Stephani de Stagello, S. Mariæ de Fontibus, S. Stephani de Monaſterio, S. Martini de Corneliano, S. Quirici de Canoys, & S. Andreæ de Ripis altis, quarum omnium eccleſiarum rectorum ſeu curionum nominationem Petro Craſſenſi abbati, necnon epiſcopo Lactorenſi adjudicant ejus cauſæ arbitri Antonius Petrus Vabrenſis præſul, abbas Fontis frigidi, & Simon Fuſſeus Helenenſis eccleſiæ canonicus, decretorum doctor, hanc ſententiam cum ipſis Helenenſi epiſc. & Craſſenſi abbate laudante utroque eorumdum capitulo, Helenenſium ſcilicet canonicorum collegio, & cœnobitarum Craſſenſium conventu. Circa annum 1490. ſedilia chori ea ipſa forma qua hodie viſuntur, fieri curavit. Anno 1491. die 5. Junii Craſſenſis baſilicæ principem aram ſolemni ritu conſecravit, cum jam diebus 2. & 3. ejuſdem menſis altaria cetera inauguraſſet Antonius Petrus de Narbone Vabrenſis antiſtes. Poſt annum 1492. Craſſenſi cameraria ceſſit in gratiam nepotis Audoini d'Abzac ejuſdem monaſterii aſcetæ ac præpoſiti Camonenſis, id ſuo reſcripto probante Alexandro VI. Sub idem prope modum tempus Petrus conſimili Georgii d'Amboiſe ceſſione, ſub annua tamen penſione, adeptus eſt archiepiſcopatum Narbonenſem, cujus adiit poſſeſſionem 10. Januarii 1495. ut diximus in archiepiſcopis. Hac autem primatis contentus dignitate mox eodem anno nepotem Audoinum in Craſſenſis abbatiæ ſucceſſionem vocavit, retento, ſi prius ille obiret, jure regreſſus.

LI. Audoinus d'Abzac de la Douze ſuperioris nepos ex fratre, Craſſenſis monachus & camerarius, ac præpoſitus Camonenſis creatur abbas Craſſenſis patrui ceſſione confirmata litteris Alexandri papæ VI. die 4. Maii 1495. Nactus poſſeſſionem 10. Octob. ejuſdem anni, ſacræ munus benedictionis accepit prima die Maii 1496. in æde pagi de Caneto ab Antonio Petro de Narbone Vabrenſi antiſtite. Inſequenti prima die Junii ſacratiſſimi Corporis Chriſti pervigilio cœnobium ſolemni pompa ingreſſus eſt, ac poſtridie pontificio apparatu ſacris eſt operatus. Circa hunc annum Petrus archiepiſcopus Narbonenſis eum in officio vicarii generalis totius diœceſis confirmavit, ſupplicesque litteras ſcripſit ad regem Hiſpaniæ & Aragoniæ pro Craſſenſi monaſterio, quas vide inter inſtrumenta. Antequam vero Craſſenſi cœnobio præfectus fuiſſet Audoinus, (Ch. XLIV. col. 459.) Silvæ majoris abbatiam obtinuerat adverſus Aimericum de Caſtro, qui tametſi regulariter electus, jure tamen ſuo in gratiam Audoini ceſſerat; media quadam præpoſitura; at poſtea renuit hanc abbatiam ſuſcipere, veritus ſimoniæ labem de qua petiit abſolvi ab Innocentio papa VIII. ſicque in abbatia Silvæ majoris confirmatus eſt Aimericus. Ceterum Craſſenſis abbas legitur Audoinus in codice cenſuali pagorum de Ripa alta & de Fonte cooperto an. 1497. Præceptum apoſtolicum obtinuit ab Alexandro papa VI. datum Romæ apud S. Petrum Dominicæ Incarnationis anno 1498. IV. idus Julii, quo cœnobii omnia privilegia confirmantur. Expleto denique trium circiter

Digitized by Google

circiter annorum regimine e vita migravit apud Camonem in camera ſua de Turre 25. Octobris an. 1498. ibique depoſitus fuit. Noveno ſubinde dierum ſpatio in æde cœnobii ſacra pro eo piacularia ritu ſolemniori oblata ſunt, præſidente Antonio Petro de Narbone Vabrenſi epiſcopo, & aſſiſtentibus officiali Narbonenſi, nobilique dynaſta de Talayra miſſis ab archiepiſcopo patruo 7. Novembris ejuſdem anni 1498. Die vero anniverſaria 13. Novemb. 1499. recurrente, eadem funebri pompa defuncti abbatis memoriæ parentatum fuit, cum ſacris inferiis, tum ſtipe generali bis mille librarum panis ipſa die pauperibus diſtributa.

LII. Petrus d'Abzac de la Douze archipræſul Narbonenſis regreſſus jure, iterum ſedit in abbatia Craſſenſi, a die 2. Novembris 1498. uſque ad annum 1501. quo rurſus abdicavit. Defunctus eſt anno ſeq. in patria domo de la Douze 26. Maii, qua die hoc anno ſacratiſſimi Corporis Chriſti ſolemnitas agebatur. Poſt ejus obitum, vel etiam adhuc illo ſuperſtite magna fuit de ſucceſſore eligendo controverſia, ut videre eſt in ſequentibus, quorum primus occurrit

LIII. Antonius I. de Chambert aſceta Craſſenſis ac præpoſitus Cabraſpinæ, patruus Johannis de Chambert jurium doctoris & abbatis Villæ magnæ ab anno 1557. ad 1574. monachorum ſuffragiis proclamatus abbas, Petro d'Abzac procurante, confirmatur ab officiali Caſtrenſis eccleſiæ, apoſtolico legato 6. Julii anno 1501. Hac autem ipſa die poſſeſſionem adeptus, poſtridie ſolemni monachorum agmine facto in ædem invectus eſt. Verum ſub finem ejuſdem menſis exuitur abbatiali munere, ſupremi Toloſani ſenatus edicto, quod adverſus eum obtinuit Philippus de Levis, regio ſimul diplomate, ac Johannis qui ſequitur ceſſione abbas renunciatus.

LIV. Johannes I. de Lanxis cardinalis tituli S. Mariæ Trans-Tiberim ſtatim a ceſſione Petri d'Abzac regia ſchedula munitus abbatiam Craſſenſem obtinuiſſe viſus eſt, ſed huic, antequam adiret poſſeſſionem, nuncium remiſit.

LV. Philippus de Levis epiſcopus Mirapicenſis, ceſſione ſuperioris & ſupremarum Toloſanæ ac Pariſienſis curiarum decretis contra memoratos tam archiepiſcopum, quam Antonium de Chambert, perpetuus adminiſtrator declaratus, poſſeſſionem accepit per procuratorem die 3. Auguſti 1501. ipſemet vero ad monaſterium acceſſit 25. Octob. an. 1502. quem ſoli Craſſæ conſules primoreſque ſalutarunt, ei cœnobitarum nemine obviam facto; quin etiam his ab nonnullis quæ pro cœnobio reformando ediderat, ſtatutis ad ſedem apoſtolicam appellantibus. Quamobrem Julius II. papa anno 1507. pontificatus quarto XII. cal. Septembris abbatem S. Salvatoris Anianenſis ad pacem inter eoſdem reformandam delegavit, & quidem haud infelici, ut videtur, exitu; enim vero Philippus huic cœnobio benefacere nunquam deſtitit: turrim campanariam exſtruxit miræ magnitudinis opus, organo affabrè elaborato odeum exornavit, eccleſiaſticam harmoniam mirum in modum adauxit, ſacra ſupellectile abunde ſacrarium ditavit, necnon in Camonenſi prioratu, quem poſſidebat, arcem perelegantem, caſtrumque Boloniacum pari magnificentia ædificavit. Anno 1520. menſe Dec. a rege Franciſco I. præceptum obtinuit, quo cœnobii poſſeſſiones ac privilegia roborantur. Litigabat 17. Decemb. 1523. cum Johanne de Boſc abbate Caunenſi & aliis. Ampliſſimum a Clemente VII. papa diploma conſecutus eſt 1534. V. cal. Junii adverſus iniquos jurium bonorumque monaſterii detentores: inſcriptum eſt Narbonenſi, Biterrenſi & Carcaſſonenſi præſulibus. Tranſegit eodem anno 4. Octobris cum Raimundo de Ponte. Denique vita defunctus eſt Philippus præclare geſtorum gloria clarus anno 1537.

LVI. Rodulfus Pius cardinalis de Carpi, Leonelli filius, regio Franciſci I. diplomate Craſſenſis abbas deſignatus, confirmatuſque Pauli III. papæ reſcripto dato Romæ apud S. Petrum an. 1537. V. idus Octobris, tranſegit cum cœnobitis 5. Maii 1540. de quibus erga conventum tenebatur pro excipiendis hoſpitibus, annua organici cantoris penſione, & ceteris hujuſmodi oneribus. Vir ſingulari ſolertia, pietatis ſtudio, & in rebus agendis ſagacitate præditus, fuit primum epiſcopus Faventinus, tum legatione apud Cæſarem ſub Clemente VII. & ad Franciſcum I. Galliæ regem pro indicendo concilio functus eſt. Inde cardinalis creatus 1535. bis quoque Romanæ urbis legatus, ac demum epiſcopus cardinalis Albanus, Tuſculanus & Oſtienſis evaſit, ſacrique collegii princeps & inquiſitor ſupremus. Ipſius autem quatenus abbatis ſit mentio 19. Januarii 1546. & 1547. Diem obiit Romæ an. 1564. VI. nonas Maias, conditus in templo SS. Trinitatis in monte Pincio, ſub hac inſcriptione marmorea: *Qui dormiunt in terræ pulvere evigilabunt. Rodulfo Pio Card. Carpenſi, principi ſenatus, ampliſſimis eccleſiæ Dei muneribus ſingulari prudentia perfuncto, juris eccleſiaſt. deffenſori, a gratia, terrore, voluptatum illecebris, & adverſis ſenſibus æque invicto, ad beneficentiam nato, in ſumma gravitate jucundiſſimo, Pius V. P. M. ſalutaris officii, in cuſtodia catholicæ veritatis conſortii, perpetuis de Chriſt. Rep. ſenſibus ſtudiiſque conjunctiſſimo, hoc amoris & judicii ſui monumentum poſuit anno ſal. 1568. pont. 3. Vixit annos 64. menſes duos, dies 8. Obiit an. ſal. 1564. VI. non. Maias.* De ejus vita plura apud Ciaconium lege ex notis Andreæ Victorelli, & Ferd. abbatis Ughelli.

LVII. Georgius I. d'Armagnac cardinalis tituli S. Nicolai in carcere Tulliano, Petro Inſulæ Jordanis comite & Iolanda de la Haye nobiliſſimis parentibus natus an. 1500. fit epiſcopus Ruthenenſis 1529. Vabrenſis & Laſcurrenſis adminiſtrator 1536. Toloſanus archiantiſtes 1555. ac demum Avenionenſis 1577. cum jam anno 1544. XIV. calend. Jan. a Paulo III. pontifice creatus eſſet cardinalis. Abbas autem Craſſenſis renunciatus eſt poſt cardinalem de Carpi & quidem per ejus ceſſionem, uti conjicere par eſt, cœnobium enim Georgius jam anno 1550. adminiſtraſſe legitur, rexitque ad annum 1579.

Digitized by Google

quo in gratiam ſequentis regimen abdicavit.

LVIII. Guillelmus IV. de Patris ex archidiacono Ruthenenſis eccleſiæ commendatarius abbas Craſſenſis per liberam Georgii cardinalis d'Armagnac abdicationem XI. Maii 1579. litteras vicarii generalis dedit Antonio de S. Gaſſien Craſſenſi monacho & camerario. Poſt triennalem rerum adminiſtrationem, cardinali patrono ſuo dignitatem reſtituit anno 1582. haud multo poſt deſunctus.

LIX. Georgius cardinalis d'Armagnac abbatiæ clavo iterum admotus reperitur archiepiſcopus Avenionenſis & abbas devoti monaſterii B. Mariæ de Craſſa, ac præpoſitus Pediliani in comitatu Ruſcinonenſi a monaſterio pendentis, necnon ejuſdem ratione dominus de Pediliano, Cornilhano, de Riparia, &c. die 3. Octobris 1582. quo fratrem Antonium de S. Gaſſiano camerarium monaſterii ſuorum negotiorum procuratorem & vicarium generalem conſtituit. Denuo abdicavit in manibus Gregorii XIII. papæ biennio circiter antequam Avenione moreretur V. nonas Junii 1585. ætatis anno 85. Conditus eſt in majori eccleſia B. Mariæ de Donis.

LX. Georgius II. de Mandelot Cluniacenſis monachus, fratrem habuit gubernatorem Lugdunenſem, cujus favore, ut videtur, obtinuit a rege abbatiam Craſſenſem; ſed cum paulo poſt, & antequam Georgius bullas apoſtolicas accepiſſet, idem frater ejus occubuiſſet, rex, adeo res mundi caducæ ſunt, gentis de Mandelot affinis familiæ de Villeroy per connubium hujuſce filii cum illius filia minus ſtudioſus factus, N. du Perrat civi Lugdunenſi Craſſenſem abbatiam dedit, & præfecturam Lugdunenſem, cujus in anteceſſum ſucceſſionem filio domini de Villeroy ob dictum matrimonium anno 1587. indulſerat, duci Nemoroſii contulit. Hæc eruta ſunt ex commentariis gentis de Villeroy tom. 1. in 8°. pag. 133. Attamen utrum N. du Perrat vere abbatia potitus ſit, dubitandi locus eſt, quippe cujus nulla in omnibus catalogis mentio. Et certe fratrem Antonium de S. Gaſſien regia auctoritate adminiſtrationi rerum temporalium præpoſitum fuiſſe legimus, eumdemque vicarium generalem a monachis die 5. Aprilis 1588. nominatum, ac Ludovicum du Mas civem Narbonenſem œconomum die 25. Junii deſignatum.

LXI. Franciſcus de Joyeuſe Guillelmi Joyoſæ vicecomitis & Franciæ mareſcalli ex Maria de Batarnay filius, Narbonenſis archiepiſc. 1581. poſtea Toloſanus, & ultimo Rotomagenſis 1604. interim anno 1583. a Gregorio XIII. purpuratos inter eccleſiæ proceres adſcriptus, quorum etiam decanus evaſit, poſt adeptas Sabinenſes & Oſtienſes infulas; abbas quoque majoris Monaſterii, Fiſcanni, Montis S. Michaelis, S. Florentii & Auriliaci, his abbatiis Craſſenſem adjecit Urbani VII. bulla donatus anno 1590. cujus poſſeſſionem menſe Aprili 1593. per procuratorem accepit. Præſens memoratur conventui monachorum in ædicula S. Bartholomæi juxta clauſtrum 21. Aug. 1597. celebrato, ubi A inter cetera ſtatutum eſt, ne quis apud Craſſam *de cetero recipiatur in monachum aut religioſum, niſi ſit habilis & de gente nobili ab utroque parentum;* quod antea jam decretum fuerat ſede vacante, hoc eſt Franciſco necdum poſſeſſionem adepto, an. 1592. Poſtea tamen hæc conſtitutio improbata penituſque reſciſſa fuit a patribus congregationis Exemtorum in comitiis generalibus apud Floriacum adunatis anno 1626. *ſcriba capituli triennalis H. Blanchet.* Anno 1601. poſt obitum fratris Antonii de S. Gaſſien Craſſenſis cœnobitæ & camerarii Franciſcus abbas obtinuit a Clemente VIII. papa uniri abbatiali menſæ B camerariam monaſterii, ex qua illi tantumdem reditus acceſſit quantum ex ipſa abbatia, idque ratum haberi a monachis curavit XI. Maii 1601. hiſce quatuor conditionibus: prima, ut cuilibet monacho abbas deinceps ſingulis annis ſacra in cœlos aſſumtæ Virginis luce rem veſtiariam ſolveret, priori videlicet clauſtrali ratione duplicis portionis viginti quatuor nummos, ceteris monachis poſt nuncupata vota, & ſex novitiis duodecim; altera, ut ad cœnobii cuſtodiam bello imminente agi conſuetam, præter dimidios ſumtus, quibus abbas jam obſtrictus erat, ſeptimam quoque camerariæ portionem perpetuo C impenderet; tertia, ut unoquoque anno 15. Auguſti, pro debito camerarii, quindenas ceræ libras conventui penſitaret, & ſacriſtæ 25. Ultima denique aſſenſus monachorum huic unioni præbiti hæc fuit conditio, ut præter ſolita camerarii onera, in quibus portandis ſedulum ac diligentem oportet eſſe abbatem, in qualibet novi abbatis creatione, dimidia annui ejuſdem officii reditus parte conventus in perpetuum frueretur. Ut autem camerariæ poſſeſſionem adiit purpuratus abbas, mox baroniam de Ripis altis inſignem camerarii ditionis in agro Ruſcinonenſi portionem ab elocatore nobili Gaſpare D de la Carriga Perpinianenſi revocavit 3. Aprilis 1603. Denique ſub ejus abbatis præfectura an. 1607. 8. Octobris Craſſenſe monaſterium ad congregationem Exemtorum acceſſit, curantibus imprimis Franciſco de Bertrand in ſuprema curia Toloſana ſenatore, & domno Johanne Rougier ejuſdem congregationis provinciali præpoſito. Obiit Avenione Franciſcus abbas 23. Auguſti 1615. ſtatimque reſcripto regio œconomatum abbatiæ Bernardus Caſabonus adeptus eſt in annum ſaltem 1619. quo ejuſdem procurator Johannes Michael de S. Sivier abbas S. Savini Tarbeienſis abbatiæ Craſſenſis reditus E elocavit.

LXII. Ludovicus II. de Nogaret cardinalis de la Vallette tituli S. Adriani, filius Johannis Ludovici de Nogaret de la Vallette ducis d'Eſpernon ex Margarita de Fuxo comitiſſa de Candale, Toloſanus archipræſul, & abbas S. Saturnini Toloſ. S. Victoris Maſſilienſis, S. Melanii Rhedonenſis, Grandis Silvæ, S. Vincentii Metenſis & prior S. Martini de Campis, demum fuit abbas Craſſenſis ab anno 1621. quo per procuratorem domnum Johannem Michaelem de S. Sivier abbatem S. Savini poſſeſſionem

adeptus eſt, uſque ad 1639. quo migravit a ſæculo die 28. Septembris.

LXIII. Felix de Savoye Caroli Emmanuelis ducis Sabaudiæ filius naturalis, ſicut & Antonius de Savoye Altæ combæ cœnobiarcha anno 1654. Craſſenſem abbatiam tribus annis poſſedit, interim cardinalis, Urſinus nomine, deſignatus, at morte ſublatus eſt ante acceptam purpuram anno 1643.

LXIV. Ludovicus III. Barbier de la Riviere epiſcopus & dux Lingonenſis, par Franciæ, regi a ſanctioribus conſiliis, cancellarius ordinis S. Spiritus, abbas S. Petri Carnot. Silvæ majoris, Liræ, Floriaci & Auriliaci, Craſſenſem quoque abbatiam obtinuit exeunte anno 1643. favore ducis Aurelianenſis. Rexit ad 1670. cujus tempore & opera monaſterium acceſſit anno 1663. ad reformatam S. Mauri congregationem, quæ inibi collapſam diſciplinam monaſticam reſtituit. Mortuus eſt Ludovicus anno 1670. die 30. Januarii.

LXV. Ludovicus IV. d'Anglure de Bourlemont filius Claudii ex Angelica Diaceta, Rotæ auditor, & chriſtianiſſimi regis in curia Romana legatus ſeu adminiſter, Craſſenſis abbas deſignatus a rege & a Clemente X. confirmatus 16. Novembris anno 1670. poſſeſſionem adiit per procuratorem 15. Febr. 1671. Nominatur anno 1679. menſe Martio Forojulienſis epiſcopus, ſed nondum inita poſſeſſione vocatus eſt ad ſedem Carcaſſonenſem menſe Januario anni 1680. indeque hoc ipſo anno ad metropolim Burdegalenſem, qua decoratus dignitate e vivis exceſſit die 9. Novembris an. 1697. ætatis 79.

LXVI. Annas Maria Joſeph de Lorraine d'Harcourt filius natu major Alfonſi Henrici Caroli principis d'Harcourt ex Maria Franciſca de Brancas, nominatus abbas Craſſenſis 24. Decembris 1697. vi bullarum poſſeſſionem iniit 3. Novembris an. 1700. Ceſſit prima die Julii 1705. ut cum filia domini de Caſtille matrimonium contraheret.

LXVII. Armandus I. Bazin de Bezons archiepiſcopus Burdegalenſis, ac deinde Rotomagenſis, renunciatus abbas 14. Auguſti 1705. obiit 8. Octobris 1721.

LXVIII. Armandus II. Bazin de Beſons præcedentis ex fratre nepos, antea S. Jovini de Marnis abbas, hanc pro Craſſenſi abbatiam permutavit denato patruo anno 1721. tandemque ſimul Carcaſſonenſi cathedra donatus eſt menſe Martio 1730.

Monto-liou.

MONS OLIVUS *ſeu* MONS OLIVI.

COEnobium S. Johanni Baptiſtæ ſacrum, appellatur *Malaſte* in authentico Ludovici Pii, ſubſequentiumque regum litteris. *Caſtelli Malaſci* nomen exhibet ejuſdem Ludovici conſtitutum an. 817. pro monaſteriis, quæ dona, militiam, preceſve regi debebant. Quia vero ad illius validiſſimæ arcis radices in valle Sicarii vel Sigarii Sigueriive poſitum eſt, inde poſterioribus ſæculis *Vallis Siguerii* & *Vallis ſecura* monaſterium audiit; ſed ab annis tandem circiter quingentis

A *Montis olivi* denominatio ſucceſſit, non quidem ex edito loco nata, cum ex Ludovici Pii ceterorumque diplomatibus *ſuper Duranum fluvium*, non longe ab Alſani cum Dura, ſeu Durano conjunctione conſtructum feratur, ſed quod Toloſa tendentibus ad Auſtrum primum occurrant oliveta vicinis collibus ac montibus inſita, quæ cum ad vitæ delicias, tum ad infarciendos oleo pannos, ibi magna copia confectos, duorumque fluviorum lotos aquis & purgatos abunde ſufficiunt. Diſtat locus a Carcaſſona Occitanis duabus leucis, totidem a Caſtello novo Arii (Caſtelnaudari) paulo minus ab Alſone, & a Soricinio tri-
B bus. Cœnobio conjuncta eſt urbs cognomento *Inter ambas aquas* (Tramesaigues) quæ poſt everſum caſtrum Malaſti non modo crevit illius ruinis, verum etiam aucta divitiis civiumque numero, jugum abbatis excutere & integram adipiſci libertatem ſæpius tentavit.

Porro præter memoratos Duranum Alſanumque fluvios, vallem Sigariam interſecat rivulus de Gotina dictus, ad tinctoriam artem, uti ſuperiores, aptiſſimus. Hinc ob commoda, quæ ex lanificio capiunt Montolivenſes incolæ, pannifici non raro vocantur a Toloſatibus, qui meridionalem ſuæ urbis portam, viciniorum urbium
C ſpreta mentione, Montolivenſem dixere.

Cœnobii conditor fuit Olomundus, ex unis Ludovici Auguſti litteris, Theodulfique Aurelianenſis epiſcopi notus carmine. Quid enim rerum ante converſionem egerit, quove anno ſeceſſerit ad ripas Durani, penitus incompertum. Hunc primitus conſediſſe ferunt in eccleſia Martino antiſtiti ſacra, ſecus Lampium rivum, quinque a Malaſto milliaribus diſtantem verſus occaſum, ibique diſcipulos aliquot ſociaſſe, ubi modo cœnobii ditio camerariæ deputata cernitur. Verum divinare piget. Potior eſt Ludovici Pii auctoritas in ſuo diplomate docentis, *quia vir*
D *venerabilis Olomundus abbas ex monaſterio, quod nuncupatur Malaſte, quod eſt ſitum in territorio Carcaſſonenſi ſuper fluvium Duranum, conſtructum in honorem S. Johannis Baptiſtæ, obtulit obtutibus noſtris quamdam auctoritatem domini ac genitoris noſtri Caroli, in qua erat inſertum, qualiter idem Olomundus ipſum monaſterium novo conſtruxiſſet opere, & propter ejus defenſionem, vel propter pravorum hominum illicitas infeſtationes in manu ejuſdem imperatoris, una cum monachis ibi degentibus ſe commendavit, ut ſub ejus tuitione licuiſſet cum rebus & hominibus eorum quiete vivere & reſidere. Et deprecatus eſt clementiam regni noſtri, ut præ-*
E *dictum monaſterium una cum cellula, quæ nuncupatur S. Martini, prædicto monaſterio ſubjecta, quæ eſt ſita in eodem pago ſuper rivolum Lampii, cum rebus, hominibus & adjacentiis ſive terminiis ſuis ſub noſtra ſuſciperemus defenſione & immunitatis defenſione.* Præſtitum id a Ludovico libenter anno imperii ſecundo.

Ne citius autem anno 800. monaſterii natales figamus, conjecturæ faciunt duæ; Carolum quippe non regem, ſed imperatorem dicit Ludovicus, ubi primariam monaſterii confirmationem refert; nec a Benedicto Anianenſi prætermiſſus videretur

Digitized by Google

Olomundus, ſi Atilionis, Nimfridi, Anianique A inſtar, jam tum monaſticæ regulæ nomen dediſſet, cum Occitanas ad partes Benedictus migravit. At Theodulfi Aurelianenſis epiſcopi notitiam haud fugit Olomundus, quem cum ceteris aſceticæ vitæ cultoribus valere jubet antiſtes hoc verſu: *Attala te videat, dicque Olemunde vale.*

Contigit hoc Caroli magni principatu, antequam Miciacenſes, quibus abbas præerat Theodulfus, ſanctiorem ab Anianenſibus normam reciperent. Malaſti denique receptam ab initio S. Benedicti regulam docet Ludovicus Auguſtus, ad cujus præſcriptum abbatis liberam electionem concedit. Et quidem deductos Aniana monachos B hoc loco religionis ſeriem docuiſſe, etſi nulla quibus id probetur, ſuperent documenta, vix hæremus aſſeverare.

Tres ſaltem in cœnobio exſtructas fuiſſe baſilicas probant earum variæ conſecrationes. Principis Johanni Baptiſtæ nuncupatæ primaria, ut videtur, dedicatio calendis Novembris contigit, ex veteri calendario: at non conſtat illiuſne an poſterioris ſubſtructæ conſecrationem Clemens IV. conceſſis indulgentiis decorarit. Eamdem novo ſchemate donatam Gauſcelinus Carcaſſonenſis epiſcopus die 3. Novemb. anno 1346. ſacravit, ejuſdemque majus altare Johannes Car- C caſſonenſis itidem epiſcopus III. idus Junias an. 1368. inauguravit. Denique in calendario conſignatur idibus Junii *reconciliatio baſilicæ S. Johannis Bapt. iſtius loci.*

Treſmirus Dei gratia abbas (prout habet vetus inſcriptio) *ædificavit hanc domum & juſſit dedicare in honorem SS. Trinitatis;* quam celebritatem afficere videtur calendarium, ubi legitur: *II. idus Junii ibidem conſecratio baſilicæ S. Trinitatis, quando lignum Dominicum fuit inventum.*

Sequitur ibidem ad v. cal. Septembris: conſecratio baſilicæ S. Beati (confeſſoris) cujus reliquias Malaſtini poſſidebant, ut liquet ex inſtru- D mento anni 1419. in quo inter alia legitur: *capſam argenti S. Beati confeſſoris cum armitia* * *argenti factam.*

* *ſ. armilla.*

Uni Francorum regi qua ſupremo domino fidem & obſequium profitebantur olim abbates, penes quos integra erat in urbem monaſterio conjunctam ceteraſque villas juriſdictio. Subortis vero diſſidiis, *pareagium*, ut vocant, cum rege initum, hoc eſt in commune, parique miniſtrorum numero & auctoritate definita juriſdictio, quæ hactenus perſeverat, uti & conſulum annua creatio, qui de rebus ad politiam ſpectantibus judicant, poſtquam abbatis aut E prioris vicario fidei ſacramentum jurarunt.

Varias inter procellas, quibus cœnobium jactatum fuit, graviſſima omnium deſæviit poſt annum 1170. frendentibus hæreticis (Albigenſes vocabant per omnem Occitaniam effuſos) qui monachos adeo ferociter divexabant, ut illis quaquaverſum palantibus, Ermengaudo S. Poncii Tomeriarum abbati Lucius III. papa circa annum 1182. committere monaſterium coactus ſit. At nihil in pervicaces valuit Tomerienſium aliorumve auctoritas, quin monachis & clericis veſtem mutare, coronas occulere, novam ſimulare religionem, aut a perduellibus acerbiſſima pati ſupplicia neceſſum fuerit. Itaque Montem olivum ſubeuntes hæretici, ſacris ædibus, monumentis, ſupellectile, villiſque impune potiti ſunt, dum tandem anno 1209. capta flammiſque tradita Carcaſſona, Montolivenſes cives Simoni de Monteforti, regioque exercitui palmas obtulere. Tum quidem profugos abbatem & monachos in cœnobium Simon revocavit, at civium & qui cœnobii poſſeſſiones invaſerant, militum hæreticorum bona fiſco addicta, Lateranenſis concilii fretus auctoritate ſibi vindicavit. Juri quoque ſuo Amalricus Simonis filius Montem olivum mancipavit in annum 1220. quo circiter poſt infauſtam Caſtelli novi Arii obſidionem, fratriſque necem res ſuas in pejus ruere cum ſentiſceret, rogatu Toloſani & Carcaſſenſis epiſcoporum, acceptis undecim millibus ſolidorum Melgorienſium, & quotidiana prece ſibi condicta, ditionem omnem Montis olivi, nempe juſtitias, *fidancias*, leudas, cenſus, laudimia, furnos & alia jura abbati monachiſque dimiſit. Verum non multo poſt rebellantibus, qui ſe catholicos finxerant, hæreticis, ac Raimundo VII. Toloſatum comiti adhærentibus, Ludovicus Francorum rex, ne perduellibus nova rebellandi præberetur occaſio, Montis olivi muros disjecit an. 1226. Cetera quæ ad hiſtoriam monaſterii ſpectant, ac inter alia ipſius ad S. Mauri congregationem acceſſum ſingulos abbates decurrendo proſequemur.

ABBATUM SERIES.

I. OLomundus & Olemundus obtinuit præceptum a Ludovico Pio ejus imperii anno ſecundo, VI. idus Decemb. indict. VIII. exhibito diplomate Caroli piæ recordationis ſereniſſimi Auguſti, in quo legebatur, quomodo idem Olomundus monaſterium a fundamentis condidiſſet, & propter pravorum infeſtationes hoc in manu ejuſdem imperatoris poſuiſſet, quod ratum habet Ludovicus die & anno memoratis. Editum eſt a Baluzio tom 2. capitularium regum Francorum col. 1408. & in appendice noſtra. Olomundi meminit Theodulfus Aurelianenſis epiſcopus in carmine ad monachos S. Benedicti Anianenſis lib. 2. cap. 6. *Dicque Olemunde vale.* Obiit III. vel IV. idus Decembris ante annum 828. ex Mabillonio, ſive 827. ut alicubi legimus.

Ch. II. col. 413.

II. Wilafredus præcepto donatur a Pipino Aquitaniæ rege, quo memoratum a Ludovico Pio conceſſum privilegium cum libera eligendi abbatis poteſtate confirmatur. Datum eſt VIII. idus ..... anno quinto decimo imperii Hludovici ſereniſſimi Auguſti, anno vero regni domni Pipini regis quarto decimo, ut in authentico legitur, non duodecimo, ut in editis. *Actum in monaſterio S. Martialis*, nempe in civitate Lemovicum. Aliud ab eodem rege diploma Wilafredus abbas obtinuit ad confirmandam donationem villæ Magnianaci ſitæ in pago Toloſano ſuper fluvium Fiſcavum, monaſterio ſuo factam, ſecundum limites a Godoilo miſſo Willelmi comitis aſſignatos. Datum eſt diploma in

Digitized by Google

* Doüé. Prob. t. 1. hiſt. Occit. col. 69.

Theotvado * palatio apud Andecavos cal. Nov. anno viceſimo ſecundo Ludovici Auguſti, Pipini autem viceſimo primo, quod Iſaac clericus ad vicem Dodonis recognovit. Deceſſit Wilafredus calendis Decembris poſt annum 843. ſeu anno IV. vel V. Caroli Calvi principatus, uti legimus in duobus catalogis, quos ſi conſtaret indubitatis innixos eſſe documentis, abdicaſſe ante obitum dicendus foret, aut certe differenda lis quam de prædicta Magnianaci villa ſcribit Mabillonius ad an. 835. agitatam fuiſſe poſt annos quinque, Richimiri ſucceſſoris tempore.

III. Richimirus & Richemirus jam anno 840. Wilafredo ſucceſſerat, ſi vere, ut aſſerit Mabillonius loco citato, ejus tempore agitata lis in placito Narbonenſi de villa Magnianaci. Sane Richimiro quidam Jubolatus quinque terræ modiatas, vineam unam, & medietatem unius molendini in territorio Auſonenſe, ſuburbio Carcaſſenſe & villa dicta *villa Valeriani* conceſſit anno X. regnante Karulo rege. (Ch. V. col. 415.) Germiniacum villam agri Aurelianenſis ad eumdem regem Richimirus acceſſit, a quo regiæ tuitionis litteras cum abbatis poſt ipſum eligendi facultate impetravit anno regni ejus decimo quinto III. calend. Aug. indict. 2. hoc eſt 854. Ejuſdem regis anno XXIII. manſum de Staciano in pago Narbonenſi ſibi reſtitui fecit in placito Narbonenſi habito hoc anno, id eſt 862. Anno XXVII. regni ejuſdem Caroli menſe Februario ab Atone quodam excepit alodem & medietatem eccleſiæ S. Fructuoſi in loco Cayrano diœceſis Narbonenſis. Adhuc memoratur anno I. imperante Carolo & anno I. Ludovici Balbi.

IV. Ugobertus reperitur abbas anno 2. Ludovici Balbi & anno 4. regnante Carolo (Craſſo) imperatore; V. cal. Novembris, qua in charta teſtis legitur Rainulfus *hoſpitalis* monachus, idem fortaſſe qui Ugoberto ſucceſſit. Hanc edidit Mabillonius Diplom. pag. 524. ſed minus caute attribuit Caroli magni temporibus, & pro Ugoberto abbate Ligobertum poſuit. Occurrit etiam Ugobertus *Chriſto regnante & Gallia regem ſperante.* Idem ab Odone rege idibus Junii regni ejus anno ſecundo tuitionis præceptum obtinuit datum in monaſterio S. Maximini (S. Meſmin) (Ch. IX. col. 419.) anni Chriſti 889. uti Mabillonius emendat ad hunc annum num. XXXIX. Præfuiſſe adhuc dicitur anno 2. regnante Karulo rege, cujus regni exordium, ut norunt omnes, aliquando ab anno 893. ſumitur, & aliquando ab Odonis obitu 898. Ugoberti obitus conſignatur III. vel IV. idus Martii.

V. Rainulfus & Ramnulfus, antea fortaſſe *hoſpitalis* monachus, uti mox dictum eſt, litigavit pro villa Magnianaci cum Atone vicecomite ſeu vicario Odonis comitis Toloſani, qui cauſa cecidit, in placito *menſe Decembrio anno I. regnante Carolo rege* habito in pago Toloſano. Id quidem Mabillonius Diplom. pag. 524. adſcribit ætati Caroli Calvi, ſed melius an. 898. Carolo Simplice anno I. regnante. Eodem anno I. Caroli Rainulfus abbas nonnulla comparavit a Froja S. Aniani abbate, ex archivo Montis

A olivi. Jam autem annis 2. 3. & 5. regnante Odone memoratur, & adhuc 3. & 4. Caroli (Simplicis) regis. Ejuſdem Rainulfi temporibus Adalinda comitiſſa, Acfredi comitis nomine, una cum aliis teſtamenti ejuſdem comitis exſecutoribus quoddam allodium cœnobio Montis olivi contulit an. 906. Chartam exhibet Mabillonius append. ad tom. 3. annal. pag. 696. Rainulfi mentio fit in necrologio IX. X. & XII. calendas Decembris.

VI. Boſo pridie calendas Octobris anno XI. regnante Karulo rege filio Ludovici, indict. 2. Chriſti 908. alodem in territorio Carcaſſenſi, B villa, quæ dicitur *Villaſicca*, cum eccleſia S. Eugeniæ a quodam excepit Amelio. Obiit hoc ipſo anno idibus Decembris.

VII. Richimirus II. innoteſcit ex ipſi facta venditione alodis, cujus vocabulum eſt *Caucus* in territorio Carcaſſenſe cum eccleſia S. Stephani ibidem fundata & aliis, pretio 200. ſolidorum, venditoribus Sancio & Richilde conjugibus. *Actum menſe Septembri anno XII. regnante Carulo rege filio Ludovici.* Subſcribunt poſt venditores Gimera epiſcopus, Dignus archipreſbyter, Abbo levita, Ato preſbyter, Floridus archidiaconus, Amelius archidiaconus, Suniarius C preſbyter.

VIII. Ariſonſus, Eriſonſus & Alſonſus præfuit ab anno ſaltem Caroli regis decimo quarto. Ejuſdem anno XVII. III. cal Septemb. quidam nomine Benedictus alodem villæ Albæ Montis olivi cœnobio ceſſit. Hoc etiam anno pridie cal. Febr. Ferreolus & Sindemirus nonnulla eidem abbati vendiderunt in villa Crexago in comitatu Carcaſſonenſi. Anno ejuſdem Caroli XXI. decimo ſexto cal. Julii villam Fedoſi ſuo cœnobio liberam vindicavit contra Bernardum vicarium comitis Toloſani in placito Aridemandi Toloſani præſulis Adalbertum inter ejuſdem Bernardi D *mandatarium* & Ariſonſum abbatem Montis olivi, qua de re vide Mabillonium ad annum 918. num. 24. & tom. 2. capitularium col. 1517. Regni ejuſdem principis anno XXVII. menſe Decembri Odonem vicecomitem & Richildem uxorem ejus beneficos expertus eſt, conſentientibus Hugone (Aigone) archiepiſcopo, & Poncio comite. (Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 63.) Subſcribunt Poncius comes & marchio, Eriſonſus epiſcopus, Aigo epiſcopus, Aimericus [a] archiepiſcopus, &c. Nonnulla permutavit Ariſonſus abbas cum Gimera epiſcopo Carcaſſonenſi anno XXVIII. regnante Carolo rege (Ch. XI. & XII. col. 421. & 422.) poſt obitum Odonis regis idibus Junii, & iterum E anno 931. ſub æra 969. indict. IV. de quibus vide in Gimera. (Ch. XIII. col. 423.) Denique precibus Dalmatii militis obtinuit præceptum a Rodulfo rege anno regni ejus nono, XIII. * cal. Junii hoc eſt 931. vel 932. (* III. cal. t. 2. Capitul. col. 1537.) Obiit IX. cal. Febr. ex necrologio.

IX. Donadeus anno tertio regnante Rodulfo rege (poſt obitum Caroli) XVIII. calend. Maii conventui ſuo dedit in territorio Carcaſſonenſe villam Bordas, & in territorio Reddenſe villam Braſilhacum cum domibus, caſis, caſalicis, ortis,

a Hic Aigonis in ſede Narbonenſi ſucceſſor aliquanto poſt tempore huic chartæ ſubſcripſit in ſignum confirmationis.

Digitized by Google

&c. necnon eccleſiam ipſius loci de Braſilhaco propter remedium animæ ſuæ & animæ Ariſonſi abbatis. Donatur eodem anno alode in comitatu Carcaſſenſe, in villa *Fabricas*. Anno IV. regnante Rodulfo rege poſt obitum Caroli regis cauſam obtinuit adverſus Poncionem comitem & marchionem, de pane, vino, porcis, & aliis rebus in Staciano & aliis alodiis comitatus Carcaſſenſis ad monaſterium pertinentibus, a comite, aut ab hominibus ejus ablatis, lata ſententia ab Aimerico Narbonenſi archiepiſcopo & ab aliis judicibus miſſis ad cauſas dirimendas V. idus Martii anno memorato in civitate Narbona, in mallo publico. Signum Poncione comite & marchione, qui ſe exvacuavit. Signum Richildis vicecomitiſſa, &c. Inſequenti 934. ſeu quinto regnante Rodulfo; IX. cal. Junii Acfredus comes ei contulit alodes quos habebat in comitatu Carcaſſenſe, Bruſſias videlicet, cum ſuis adjacentiis, &c. Memoratur in charta anni primi quo obiit Rodulfus rex, Chriſto regnante, & Gallia regem ſperante, præſentibus Savarico abbate & aliis. Anno quinto regnante Lodoico rege (Tranſmarino) VIII. idus Novembris donum accepit a Bernardo & Amaltrude conjugibus. Dedit ad cenſum Donadeus abbas Radulfo cuidam & Burgæ uxori alodem ſuum in comitatu Reddenſe, miniſterio Licionenſe, cujus vocabulum eſt eccleſia S. Juſti cum decimis & primitiis & omni pertinentia, pridie nonas Octobris anno decimo regnante Ludovico rege. Denique in necrologio fit ejus mentio V. & VII. cal. Novemb. & IV. idus Julii.

Ch. XIV. col. 413.

X. Treſmirus Donadeo ſucceſſerat anno XIII. regnante Ludovico rege, ex charta cujuſdam Arnaldi viri nobilis & Arſindis uxoris, qui una cum liberis Rodario & Odone monaſterio S. Johannis Bapt. & Treſmiro abbati ac cunctæ congregationi ipſius monaſterii contulerunt alodium ſuum proprium, ſitum in ſuburbio Carcaſſenſi, in territorio Auſonenſi, villam ſcilicet S. Eulaliæ, cum ejus eccleſia & decimis, uti hoc alodium eidem Arnaldo provenerat ex dono Rodgarii ipſius fratris, *de comparatione* Hugonis comitis. *Facta iſta charta donationis VII. idus Aprilis anno XIII. regnante Ludovico rege*, hoc eſt 948. ita tamen ut Abbo clericus ipſam eccleſiam *cum ſuo eccleſiaſtico* in vita retineret, ſub obligatione unius ſingulis annis in decollatione S. Johannis Bapt. exhibendæ fratribus refectionis. Huic inſtrumento ſubſcribit *Ugo epiſcopus dono Dei epiſcopus Toloſæ.* Condidit Treſmirus abbas monaſterii baſilicam, aut certe S. Michaelis capellam, in qua lapis altaris nuper inventus hanc præfert inſcriptionem in quadro poſitam: *Treſmirus gratia Dei abba ædificavit hanc domum, & juſſit dedicare in honore ſanctæ Trinitatis, id eſt Patris & Filii & Spiritus ſancti. Deo gratias.* Et in longum: *Amelius nutu Dei vicecomes*, cum quatuor ſymbolis Evangeliſtarum in quatuor angulis. Privilegium obtinuit Treſmirus ab Agapito II. papa indictione VII. quarto calendas Januarias, hic eſt annus 949. Eodem, ſeu XIV. regnante Ludovico rege, V. idus Sept. Alabertus presbyter quas in agro Toloſano, terminio villæ Ulmingi, loco, qui dicitur *Malus-pertuſus*, vineas habebat, huic abbati conceſſit. Ejuſdem poſtea frequens occurrit mentio in chartis donationum; ſecundo videlicet anno Leutarii regis; IV. cal. Octobris Rodaldus abbas incerti monaſterii ægritudine detentus Treſmiro dedit alodem qui ſibi ex parentibus advenerat, & ex comparatione, in comitatu Carcaſſ. villa *Caunas*, &c. Theuduardus & Inglana conjux quam repetebant medietatem alodis Caſſianiæ, ſive Arbuxelli, ſeu Vairani in comitatu Reddenſi, vicaria Telienſe ſiti, ſeu eccleſiæ ibidem conſtructæ eidem abbati dimiſerunt menſe Aprili anno IV. regnante Leutario rege. Memoratur anno V. ejuſdem regis, anno VI. menſe Febr. anno XI. octavo calend. Maii, anno XIV. octavo idus Aprilis, anno XX. idibus Novembris, anno XXII. pridie cal. Nov. anno XXV. quinto idus Decembris, & anno XXVI. duodecimo cal. Junii, & IV. nonas Junii. Demum exſtinctus eſt anno 981. VIII. idus Januarii.

XI. Rodaldus in charta Rodaldi abbatis ſuperius memorata, cujus fortaſſe conſanguineus erat, monachus & levita nuncupatus ſcribam agebat. Eidem abbati Montis olivi anno XXVII. regnante Leutario rege, Arnaldus presbyter quod ſibi ab Ermoino & Boſinde parentibus advenerat beneficium dedit, caſas videlicet, caſales, ortos, vineas, terras cultas & incultas, pro ſua, parentum, Warini fratris & Rodgarii comitis animabus. Anno XXXII. ejuſdem regis VIII. cal. Aprilis Aigbrando & Uguberto facultatem elargitus eſt comparandi apud villam novam quantum vellent, & abſque cenſu in vita tenendi, qua defunctis totum ad domum S. Johannis remaneret. Defecit Rodaldus abbas V. idus Julii.

XII. Benedictus anno ſecundo regnante Hugone rege menſe Maio alodem in villa Popiliano comparavit ab Amelio & Elteſreda conjugibus, pretio denariorum XXII. Reperitur adhuc eodem anno menſe Octobri. Mortuus eſt pridie calend. Septembris.

XIII. Arnulfus anno VX. Roberti regis menſe Martio hanc cum Odone cognomento *Monacho* ad ſepulcrum D. J. proficiſcente pactionem fecit; nempe voluit Odo ut ſi hoc in itinere moreretur, amici de ipſius bonis hunc in modum ſtatuerent; *imprimis*, ait, *ad donum S. Johannis dono alodem meum, qui dicitur Canavelles; mea melioratio cum Trilia, capite maſi de Senioſredo & molinis Gariberni ſit Auterii, & poſt ejus, aut ipſius filii, ſi habuerit, mortem, ſit S. Johannis, & ſi Arnulfus abbas vivus fuerit, ad ipſum remaneat; & poſt mortem Arnulfi & Auterii veniat ad S. Johannem. Iſtam convenientiam feci*, inquit, *cum Arnulfo, quia ſolidos quinquaginta, & cum Auterio, quia quadraginta mihi dedit.* Anno IX. regnante eodem Rotberto V. idus Aprilis Arnaldo cuidam & uxori ac liberis eorum vineas dedit Arnulfus abbas quas habebat in comitatu Carcaſſ. in territorio villæ *de Faras ad complantandum & ædificandum, & quando*, ait abbas, *fuerint advineata & fructificaverint, una medietas erit in veſtra*

poteſtate, & altera manebit nobis. Ejuſdem, ut videtur, temporibus, Radulfus monachus lecto decumbens cœnobio dedit triginta modios vini & octoginta ſolidos de denariis Narbonenſibus ad imaginem Crucifixi faciendam, & in villa Aldario jugera ſeptem de vineis, & in alio loco ſeptem alia jugera ad opus Crucifixi. Hæc autem omnia commendavit Hiſchafredo monacho, ſive Ariberto, vel Barnardo, *ut teneant vineas iſtas, ut faciant bene cooperiri Crucifixum argento optimo, & faciant deaurare auro optimo; & expleta,* inquit, *opera Crucifixi teneat cuſtos vel claviger eccleſiæ S. Johannis vineas ſupra dictas in tali ratione ut omni tempore illuminet eccleſiam S. Johannis in die ſive in nocte, de cera, ſive de oleis. Acta charta donationis iſtius, vel teſtamentum, ſecundo calendas Novembris anno XVI. regnante Rotberto rege.*

XIV. Stephanus anno XX. regnante Rodberto rege, menſe Maio accepit a Benedicto ſacerdote alodem, ſeu caſas, caſales, ortos, terras, vineas, curtem, aream, &c. in comitatu *Carchaſenſe*, villa de Arzenco, vel ejus territorio. Idem Odoni cuidam contulit tertiam partem eccleſiæ S. Martini de Monaſterio ſeu de Monaſteriis, hoc eſt tertiam partem de vino, blado, lana, lino, beſtiis, ovis, avibus & aliis omnibus, ac medietatem decimarum de molinis ad ipſam exædificandam eccleſiam, ea lege ut poſt ejus obitum hæc ipſa teneat Odo monachus ejuſdem filius, anniſque ſingulis ſextaria quatuor de frumento optimo, quinque de vino, unum de favis & duodecim denarios tribuat per caritatem S. Johannis cœnobitis. *Facta charta donationis iſta menſe Apr. die pridie cal. Madii anno XXVIII. regnante Rodberto rege.* Septimo cal. Julii anno XXXI. ejuſdem Rodberti regis quidam Benedictus & Aribertus filius abbati Stephano ſuam dederunt portionem alodis in pago Toloſano, terminii S. Saturnini, quem vocant *Wadarzingum*, ſive terminium de Aqua viva, propter remedium animarum Folcradæ, & Andraldi, patris ac matris Benedicti, ſuarum, & omnium parentum. Ch. xx. col. 429. Anno XXXII. regnante Rodberto, hoc eſt 1028. VIII. idus Decembris Petrus epiſcopus Gerundenſis filius Rodgerii comitis Carcaſſonenſis & Adalaidis comitiſſæ dedit eidem abbati eccleſiam S. Juliani de Ventenaco. Eccleſias quoque de Sicairag & S. Stephani de Caſals poſt diutinas de his agitatas lites idem præſul Stephano dimiſit VIII. idus Febr. regnante D. N. J. Chriſto. Bernardus Odalricus miles eccleſiam S. Saturnini de Gadarzene in pago Toloſano cum decimis eccleſiaſticis, primitiis, & ceteris omnibus ad illam pertinentibus eidem ſub hac conditione reliquit, ut filius ſuus Arnaldus dum viveret eorum medietatem teneret. *Facta charta guirpitionis menſe Aprilio anno XXXIII. regnante Rodberto rege.* Memoratur adhuc in duabus donationum chartis, altera menſis Octobris anno VIII. regnante Ingelrico rege, altera VIII. idus Januarii ejuſdem anni Ajanrichi regis.

XV. Willelmus I. Hugonis anno 1041. cuidam Bernardo & uxori Ponciæ ac liberis A Stephano, Radulfo & Bernardo vineas dedit ad cenſum, annuentibus triginta monachis, una cum Ciricio monacho logico, qui chartam exaravit menſe Martio anno XIII. regnante Ajanrico rege. Johannes & Aimericus monachi annuente Guillelmo abbate cum toto conventu, vineas illas quæ ſibi a parentibus obvenerant in comitatu *Carchaſcenſe, in monitate* S. Johannis Baptiſtæ, vel ejus terminio, adjacentes ex omni parte terræ S. Johannis, monaſterio dederunt an. 1044. ita ut conventui una ſingulis annis refectio præberetur; *Eldricus monachus rogitus ſcripſit.* Idem abbas & cuncta S. Johannis con- B gregatio, Raimunduſque præpoſitus de villa Trullare *wardam & miniſtralia* ejuſdem loci tradidere Guillelmo presbytero Argilonenſi ob triginta ab ipſo datos ſolidos pro liberandis quæ hac in villa erant pignoribus, ea lege ut Guillelmus toto vitæ tempore dicto præpoſito & monachis S. Johannis obſequeretur, ac viciſſim quando ad monaſterium accederet, tanquam unus e monachis reficeretur. Conſtituit Guillelmus abbas ut annuatim in feſto S. Beati, quod incidit in calendas Febr. darentur monachis pro piſcibus tres ſolidi: quod tunc habebat vel acquiſiturus eſſet, poſt obitum cœnobio remaneret, & ſi in C comitatu Narbonenſi a ſæculo migraret, præpoſitus de Trullaribus cum ceteris monachis adſportari corpus ad monaſterium curaret, idemque pro ipſo quod pro uno monacho defuncto ageretur. Facta charta conventionis . . . id. Auguſti anno Dominicæ Incarnationis 1054. regnante Ajanrico rege. Obiiſſe legitur an. 1059.

XVI. Petrus I. innoteſcit ſucceſſor Guillelmi Hugonis ex lata ſententia contra Petrum, Bernardum, Guillelmum, & Raimundum filios Berengarii honorem impugnantes quem dederat Guillelmus Stephanus Domino Deo & S. Johanni Vallis-figerii, & propterea quod injuſte D interpellaſſent, *guirpimus*, aiunt judices, *ex integro, ſicut ſupradictus Guillelmus guirpivit ſine fraude & ſine ulla retinentia Guillelmo Ugoni abbati, & Petro abbati, & Berengario abbati, & ad cunctam congregationem ſupradicti loci, qui modo ſunt & inantea erunt. Facta charta guirpitoria in poteſtate Berengarii abbatis Vallis-ſigerii, &c.* Eidem Petro calendis Novembris regnante Philippo rege Poncius Guillelmi & filius ejus ſuam querelam de nonnullis in territorio, ſeu parochia S. Petri, ubi corpus S. Goderici jacere dicitur, dimiſerunt. Memoratur adhuc Petrus abbas Vallis-ficharii an. 1083. III. nonas Febr. in inſtrumento dona- E tionis a Raimundo vicecomite Minerbenſi factæ eccleſiæ S. Poncii; factus eſt poſtea epiſcopus Carcaſſonenſis, ut diximus.

XVII. Berengarius ſucceſſor Petri ex inſtrumento ſuperius laudato, primum occurrit anno 1100. in charta Petri Airoveir omnem ſuum honorem de Trulharibus cum in Jeruſalem pergeret, eidem oppignerantis pro viginti ſolidis Narbonenſibus. Anno 1106. regnante Philippo rege, XIV. calend. Febr. idem abbas & Nizetius præpoſitus (de Trulhars) Raimundo Geraldo de Troliars, uxori & poſteritati dederunt *ad*

Digitized by Google

ſevum molendinum, ea lege ut ſibi annuatim *per ſex caballarios receptum & ſextarium unum de ordeo* tribuerent. Iſarnus Bernardi de Prulione cum uxore & liberis donat eidem & *guirpit* hominem nomine Bernardum de Guarmazia cum ſuis omnibus quæ ſibi vindicabat, ita ut ab ea die S. Johannes eum teneat & poſſideat, ac de eo quidquid voluerit firmiſſimam faciendi habeat poteſtatem, & *ne nobis,* ait donator, *grave videatur, accipimus a monachis viginti ſolidos. Facta charta anno MCX. ab Incarnatione Chriſti feria VI.* * *X. cal. Octobris regnante Ludovico rege.* Arnaldus Raimundus cum uxore Garſinde & filio Arnaldo quem habebat honorem in villa vel terminio S. Goderici, ſive in terminio de Urſantio abbati Berengario reſtituit VII. cal. Maii feria 2*. anno ab Incarnatione Chriſti MCXI. regnante Ludovico rege. Memoratur 1114. v. cal. Junii, 1124. IX. cal. Junii * feria 2. & 1126. III. cal. Dec. quo anno tranſegit cum Amelio epiſcopo Toloſano. Ejuſdem adhuc fit mentio in charta anni 1129. idibus Febr. feria v. hoc eſt 1130. & in alia cujus notæ chronicæ v. idus Februarii regnante Ludovico rege indict. x. hoc eſt 1132. Ipſius meminit necrologium XII. cal. Novemb.

* v. vel lege IX. cal.

* 3. vel lege VIII. cal.

* Julii.

XVIII. Bernardus I. de Amancianis, *de Amanſans,* filius Ermengardis reperitur abbas 1134. XIV. cal. Apr. feria tertia, hoc eſt 1135. quarto idus Junii feria VI. 1138. octavo idus Junii feria VI. 1141. & ſeptimo cal. Novemb. 1142. Anno 1146. regnante Ludovico rege III. non. Junii feria 2. hominium præſtitit Rogerio vicecomiti Biterrenſi pro caſtro Montis olivi, quod ab eodem Rogerio exſtructum fuit hoc anno ad cœnobii defenſionem, de conſenſu & voluntate abbatis, Poncii epiſcopi, Guillelmi de Arnauſa fratris abbatis, &c. Exſtat & alia charta ejuſdem Rogerii vicecomitis abbati Bernardo largientis locum in caſtro Montis olivi ad ædificandum ibi caſtellum & *forciam,* data VII. cal. Julii feria III. *lege* IV. anni 1146. Legimus etiam in quadam ſcheda ad hanc rem ſpectante Rogerium vicecomitem Biterrenſem filium Bernardi Atonis & Ceciliæ, in loco, ubi prius erat caſtrum Malaſti, ædificaſſe pro ſecuritate & defenſione monaſterii aliud caſtrum duos inter fluviolos, abbatem vero & monachos ei ceſſiſſe quidquid habebant in Valle-ſigerii. Actum XIII. calendas Apr. feria VI. regnante Lodoico MCXLVII. hoc eſt MCXLVIII. Reperitur adhuc 1149. IV. idus Apr. & 1150. quo anno dedit in alodium Servato abbati Bonifontis quidquid eccleſia S. Johannis Vallis-ſicharii & eccleſia de Varnazone habebant in pertinentiis de Compania, ex archivo Villæ longæ. Recenſetur in necrologio III. idus Januarii.

Ch. XXVII. col. 436.

XIX. Petrus II. de Inſula vel de Iſla e præpoſito de Trulharibus reperitur abbas Vallis-ſigerii 1154. 1158. pridie cal. Maii, & 1160. quo Bernardus de la Graſſe obtulit S. Johanni & Petro abbati filium ſuum Bernardum. Occurrit 1162. in charta S. Pauli, 1163. feria v. menſe Maio, 1168. XVI. cal. Octobris, 1169. menſe Auguſto, feria tertia, & III. cal. Octobris, ac denique 1170. x. calend. Octobris feria tertia. Locum habet in necrologio VI. calend. Junii.

XX. Sicardus filius Guillermæ e præpoſito 1169. legitur abbas 1172. feria 2. menſe Februario, 1173. v. idus Septembris & 1174. menſe Aprili, quo anno Rogerius proconſul Biterrenſis, hoc eſt vicecomes, medietatem *foriſcapiorum* caſtri de Monte olivo ei conceſſit XVI. cal. Decembris feria VII. ex archivo regio Fuxenſi. Anno 1179. XVII. cal. Octob. venditionem cujuſdam vineæ terminii Montis olivi laudavit, & inde ſuum habuit *foriſcapium.*

XXI. Iſarnus I. anno 1182. feria prima v. calend. Aprilis quidquid Raimundus Guillelmus habebat, vel habere debebat in furno burgi Montis olivi, quem a cœnobio tenebat, emit ab eodem pretio 25. ſolidorum Ugonenſium Carcaſſonæ procurandorum. Circa hunc annum Lucius papa III. monaſterium S. Johannis de Valle-ſicherii S. Poncii Tomeriarum abbati & ſucceſſoribus regendum ac diſponendum commiſit. Pepigit Iſarnus 1184. v. cal. Maii feria v. *lege* VI. cum Guillelmo de Aragone ſuper honore quem habebat in villa de Ventenaco. Anno 1188. feria VII. idibus Octobris dedit Arnaldo de Brugairolis eccleſiam S. Johannis ejuſdem loci cum tertia parte decimæ villæ de Brugairolis & ejus terminiorum, cumque primitiis, eccleſiaſtico, ac omnibus juribus ad eccleſiam pertinentibus, ut quandiu viveret eam haberet & poſſideret, inibi rem divinam, ſicut conſuetum eſt, procuraret, *albergam* abbati cum ſex equitantibus ſemel in anno bene & honorifice præſtaret, & poſt ejus obitum eadem eccleſia ab omni impedimento libera remaneret. Emit anno ſequenti a Bonohomine de Caſtris pretio ſexaginta ſolidorum Melgorienſium medietatem furni burgi Montis olivi, quem hic a monaſterio tenebat. Ejuſdem fit mentio in tabulis Fuxenſis caſtri 1188. & 1189. in charta Rogerii vicecomitis Biterrenſis prædia monaſterii Caunenſis oppignerantis. Adhuc memoratur 1190. feria III. octavo idus Maii in charta domeſtica. Defunctus legitur anno ſeq. menſe Julio.

Ch. XIII. col. 89.

XXII. Bernardus II. de Magalatio, *de Magalads,* occurrit abbas 1192. feria VI. tertio nonas Aprilis *lege* quarto, & 1194. pridie cal. Febr. feria III. hoc eſt 1195. quo Mabilia & Gualharda ſorores filiæ Rogerii de Duroforti ei dederunt quidquid habebant in caſtro de Ferran pro bis mille ſolidis Melgorienſibus. An. 1196. de conſilio totius conventus dedit ad vitam Berengario de Inſula ſacriſtæ quartam partem totius vineæ *de la Colobreira*, quam Guillelmus Bonuſbarus pro centum ſolidis Melgorienſibus a monaſterio tenebat. *Actum 1196. feria VI.* (lege v.) *XIII. cal. Octob.* Ejuſdem abbatis bajulus Poncius Balliſterii venditionem manſi cujuſdam caſtri Montis olivi laudavit, & inde *foriſcapium* ejuſdem nomine percepit. Anno 1202. XIII. cal. Febr. dicitur *quondam abbas.* Ipſius meminit necrologium XII. cal. Febr.

XXIII. Iſarnus II. de Aragone hoc ſortitus cognomen a caſtro hujus nominis cœnobio Montis olivi vicino, quod illuſtri familiæ cognomen dedit

Digitized by Google

dedit, ſe vocat *procuratorem* monaſterii S. Jo- A hannis Vallis-ſigerii anno 1200. XIII. cal. Febr. 1205. feria ſecunda XVII. cal. Junii, & 1208. feria III. idibus Julii. Dicitur abbas 1213. menſe Martio, & iterum procurator 1215. menſe Maio craſtina die S. Crucis. Superſtes erat anno ab Incarnatione Chriſti 1230. V. cal. Maii, dictus *olim procurator ſeu abbas* Montis olivi in ſententia lata tam ab ipſo, quam ab Ermengaudo ſucceſſore arbitris controverſiæ inter Bernardum Enge priorem de Amancianis pro cœnobio S. Johannis Vallis-ſigerii ex una parte, & Guillelmum de Caſtilione ex altera.

XXIV. Ermengaudus vocatur electus 1215. B abbas vero 1217. idibus Junii, & feria V. menſe Octobri, quo Petrus del Boy gratis & ſpontanea voluntate ſe in fratrem domus hoſpitalis Montis olivi tradidit, *& quando*, ait, *placuerit D. Geraldo de Villatraverio ſacriſtæ Montis olivi, ſtatim crucem accipiam ſine omni diffugio.* Tum Petrus del Boy & Guillelma uxor ſe pariter tradens in donatam ejuſdem domus datis proventibus duarum vinearum terminii Montis olivi, promittunt & vovent ſe in omnibus vitæ ſuæ diebus ad honorem Dei & B. Mariæ, & ad utilitatem prædictæ domus omni ope atque opera curaturos, ut in officio recte ſe tractent, C & pauperes tam indigenas quam peregrinos officioſe viſitent; ſtatimque Ermengaudus abbas conſilio & aſſenſu ſacriſtæ conſtituit eos cum Bernarda Eſpinaſſa noſtræ, ait, hoſpitalis domus procuratores, dominos & rectores. Eodem anno compoſitionem iniit cum Guidone Carcaſſon. epiſcopo pro nonnullis eccleſiis & decimis. Redemit anno 1220. VI. idus Julii a Garſinde filia quondam Stephani Aimerici neſcio quam hereditatem, quam a monaſterio tenebat in terminio de Villaguinhove, pretio quindecim ſolidorum Melgorienſium. Amalricus dux Narbonæ, Toloſæ comes & dominus Montis fortis eidem D abbati & monaſterio S. Johannis Vallis-ſigarii, quod hodie, inquit, appellatur Montis olivi, conceſſit quidquid habebat, vel habere debebat in caſtro, villa, & ſuburbio Montis olivi, & in terminiis ac pertinentiis eorumdem, exceptis *cavalcata & exercitu* pro 11000. C. ſolidis Melgorienſibus. *Actum in obſidione Caſtri novi* (Caſtelnaudary) *IX. cal. Octobris anno MCCXX.* G. Carcaſſonenſi epiſcopo & G. de Levis mareſcallo ejuſdem comitis ſpondentibus eam donationem ab ejus matre & fratribus infra menſem confirmatum iri. Hanc certe confirmavit S. Ludovicus Francorum rex an. 1231. menſe Aprili, E ex archivo regio Carcaſſonenſi, eamdemque ratam habuit Innocentius papa IV litteris Peruſii datis VI. cal. Nov. pontificatus anno X. Occurrit Ermengaudus abbas 1225. V. calend. Junii, 1227. III. nonas Octobris, 1228. feria IV. XVIII. calend. Decemb. (lege XVII.) 1229. XI. cal. Jan. & nonis ejuſdem menſis, ac 1230. idibus Aprilis & V. calendas Maii. Statuta condidit pro villa Montis olivi anno 1231. menſe Novembri. Eodem, IV. cal. Febr. Rogerius & Petrus Raimundi de Aragone fratres

Ch. XLI. col. 441.

Tom. I. Anecdot. Marten. col. 967.

omnia pignora de vicaria & de hominibus quos habebant in villa & burgo Montis olivi, ac de Bernardo Bonohomine, vel ejus patre & liberis ſolverunt Ermengaudo abbati & conventui Montis olivi, recognoſcentes ſe ab eis recepiſſe 150. ſolidos Melgorienſes. Anno ſequenti Bringarium abbatem teſtatur Martennius noſter in cauſam vocatum fuiſſe a canonicis Carcaſſonenſibus coram Clarino epiſcopo Carcaſſonenſi, at forſan Ermengaudus binominis erat. Ermengaudus enim hoc anno menſe Octobri & longe poſtea præfuit. Sane reperitur 1233. VIII. idus Decemb. & 1234. quo ejus cum P. Narbonenſi archiepiſcopo de quibuſdam eccleſiis controverſia judicio G. de Villanova, Iſarni de Aragone & G. Peironeti canonici S. Pauli Narbon. ac prioris de Rivo idibus Julii compoſita fuit. Ei Raimundus Toloſæ comes & marchio Provinciæ contulit totum jus feodi quod habebat *in agreriis*, quæ dilecti & fideles ſui Bernardus & Poncius de Villanova fratres ab eo tenebant in villa, vel terminiis, aut aliis pertinentiis de Brom. *Actum Toloſæ ſeptimo die introitus menſis Junii Dominica die an. 1237.* teſtibus Guillelmo Arnaldi de Tantalone ſeneſcallo Agenenſi, Poncio Grimardi de Caſtro-ſaraceno, Petro Martini de Caſtro novo, Bernardo Geraldi de Amiliano, & aliis. Anno 1238. IV. nonas Febr. cœnobii prædia diviſit Ermengaudus abbas inter ejuſdem monaſterii miniſtros in hunc modum: priori clauſtrali honorem de Monte-conillo; camerario honorem de Brugairolis & de Monaſterio cum omnibus eorumdem pertinentiis; cellerario honorem de S. Gauderico, de Urſantio, & de Buſarenchis, cum eorumdem pertinentiis & juribus; ſacriſtæ honorem feudi de Villanova & de Perdix &c. infirmariæ honorem de Uniaco cum ſuis pertinentiis; eleemoſynariæ honorem, ſeu feudum de Camporaſo & de Vernazona cum ſuis pertinentiis; operi honorem de Cumeriis & de Aquaviva cum ſuis pertinentiis & juribus; armariæ viginti ſextarios frumenti, quos habet abbas in feudo de Villaquicia, aſſignavit. Acta ſunt hæc & ſigillis abbatis & conventus communita in capitulo ejuſdem monaſterii die & anno memoratis. Rogatu Guillelmi de Urmeyo ſeneſcalli Carcaſſonenſis pro domino rege Franciæ conceſſit Odoardo de Moinevilla caſtellano Montis regalis honorem illum, qui fuit quondam Garinorum de Garmaſia, a rege propter hæreſim occupatum, quique monaſterio devenerat in commiſſum &c. ea lege ut Odoardus, heredes & ſucceſſores eſſent monaſterio fideles in ejuſdem conſervandis & defendendis juribus, ac ſemel in anno *albergum abbadale* ſibi facerent. Actum an. 1240. XI. cal. Maii. Eodem, VIII. idus Jan. Ermengaudus abbas & conventus dederunt ad vitam R. de Caneſuſpenſo & Petro ipſius filio medietatem villæ de Villardonello, intuitu ſervitiorum illorum, nempe quod occupato monaſterio a Trencavello vicecomite Biterrenſi palantes abbatem & monachos intra urbem Carcaſſonam recepiſſent. Anno ſeq. menſe Auguſto dedit ſupra laudato Odoardo de Moinevilla

caſtellano Montis regalis, ejuſque infantibus, poſteris & ſucceſſoribus quem habebat honorem in termino de Ferrando, pro quo idem Odoardus flexis genibus ſe fecit hominem monaſterii. Eodem anno 1241. Ermengaudus abbas per ſe, ſucceſſores, & totum cœnobii conventum debere ſe profitetur Arnaldo de Alzona capellano Montis olivi, Richæ matri ejus & heredibus ex cauſa mutui 560. ſolidos Melgorienſium bonorum, quos impendit ſolvendis decimis de mandato domini legati, & emendis blado & vino ſibi & conventui neceſſariis, &c. Anno 1243. VIII. idus Maii magiſtro Pagano vendidit homines, feminas, reditus, proventus, & omnia jura, quæ habebat in villa S. Goderici & de Orſancio, & de Caſtlario & de Bordis, & in terminiis eorum, *in omnibus diebus ejus vitæ,* pretio 200. ſolidorum Melgorienſium, quos abbas & conventus ab eo ſe recepiſſe confitentur, aliiſque certis conditionibus, quarum una fuit, ut conventui Paganus daret ſingulis annis in feſto Purificationis B. Mariæ pro *pitancia* quinque ſolidos Melgorienſes. Conſuetudines villæ Montis olivi confirmavit menſe Septemb. an. 1243. ex tranſactione inita cum univerſitate quæ dedit illi 18000. ſolidos Melgorienſes ad ſex annos perſolvendos, pro damnis utcumque reparandis, quæ Trencavellus vicecomes, aliique hæretici cœnobio intulerant anno 1240. menſe Auguſto. Tanta quidem hæc erant ut poſtquam Trencavellus cum ſociis interceptus fuit, ſeque totum regiæ clementiæ permiſit, Malaſti caſtrum, arx ſitu inexpugnabilis, dirutum ſit, excepta S. Andreæ parochia, civeſque deletis immunitatum tabulis, abbatiæ ſervitio mancipati ſint, a quo per hanc compoſitionem ſolvuntur. Denique Johannes Guid abbati & conventui quidquid ſibi ab ipſis debebatur acceptum tulit an. 1244. cal Martiis: teſtes ſunt domnus R. de Altinhaco abbas S. Papuli, domnus Arnaldus de Alzona Montis olivi capellanus & alii. Obiit Ermengaudus an. 1247.

Prob. tom. 3. hiſt. Occit. col. 427.

XXV. Geraldus I. de Monte alto, patria Mirapicenſis, nonnulla pretio 120. ſolidorum Melgorienſium a Berengario & Raimundo Natali fratribus comparavit an. 1248. pridie idus Junii. Eodem anno idibus Octobris magiſter Raimundus de Monte olivo tulit ſententiam adverſus Armandum de Rivo & fratres ejus ac heredes, qua ſe abbatis homines de corpore tenerentur agnoſcere, & hominium Geraldo abbati & ſucceſſoribus præſtare tanquam ipſius homines honorati (immunes tamen & liberi a tallia & queſta) & facere monaſterio ſervitia conſueta de animalibus, & ſuis aliis rebus pro villa de Brugairolis &c. Tunc temporis cœnobium ære alieno prægravatum erat, quod attendentes abbas & conventus vendiderunt ad vitam duntaxat licitanti magiſtro Pagano de Mirapiſce Ulmeſii archipreſbytero fratri abbatis ſuos integros reditus omnium jurium quæ habebant & habere debebant in villis, ſeu terminiis ſancti Goderici, Orſancii, Caſtlarii, & de Bordis pro 2400. libris Melgorienſibus. *Actum in capitulo anno Domini MCCXLVIII. feria tertia pridie idus Jan.* hoc eſt 1249. Eodem anno frater Raimundus epiſc. Toloſanus ei confirmat eccleſias de Aquaviva, & de Cutinio, cum decimis, primitiis, & omnibus eccleſiaſticis juribus conſuetiſque earumdem libertatibus, necnon prioratum de Amancianis cum juribus & eccleſiis ſibi ſuffraganeis & annexis, ipſam videlicet eccleſiam S. Johannis de Amancianis, eccleſiam ſancti Johannis de Heremo, eccleſiam ſancti Martini de Coteux, eccleſiam S. Petri de Villaroſſa, & eccleſiam S. Petri de Felgos, cum decimis & primitiis omnibus, atque juribus & pertinentiis earum. Datum apud Montem olivi IV. nonas Julii anno Domini 1249. præſentibus R. Dei gratia abbate S. Papuli, priore ejuſdem loci, &c. Obtinuit Geraldus eodem anno VIII. idus Januarii a Guillelmo Carcaſſonenſi epiſcopo confirmationem eccleſiæ S. Mariæ de Vernazona, &c. idque ratum habuit Alexander papa IV. calendis Maii pontificatus anno ſecundo. Controverſiam habuit cum Arnaldo de Alzona capellano ſeu rectore eccleſiæ S. Andreæ Montis olivi, cujus delecti arbitri magiſter Raimundus de Monte olivo, P. cantor eccleſiæ B. Pauli Narbon. & dominus Petrus de Mirmon miles & vicarius Montis olivi, contra hunc Arnaldum & ſucceſſores definierunt anno 1252. menſe Januario, in feſtis B. Johannis Evangeliſtæ, Purificationis B. Virginis, Dominica in Ramis Palmarum, in die Paraſceves, in craſtino Paſchæ & Pentecoſtes, & in feſto S. Johannis Bapt. quibus Montis olivi populus tam ex debito quam ex approbata conſuetudine venit & venire tenetur divina auditurus in eccleſia monaſterii, debere quoque ad eamdem venire capellanum cum ſuis clericis, & intereſſe proceſſionibus & officio majoris ſacri, ita ut nec pulſentur campanæ in præſcriptis feſtivitatibus, nec ſacrum fiat præſente populo in eccleſia parochiali, &c. Anno ſeq. 1253. III. nonas Aprilis Arnaldus & Petrus de Grava fratres abbati Geraldo recognoſcunt ſe ab eo tenere medietatem caſtri de Broſſis, necnon medietatem totius terminii atque feudi de Seſcairolis, quæ cum eodem monaſterio per indiviſum habent, pro quibus omnibus, flexis genibus manibuſque junctis intra manus abbatis poſitis præſtant illi hominium, fidelitatem, ſecretum, conſilium, auxilium, ſecuritatem de perſonis & rebus propriis ejuſque ſucceſſoribus & monaſterio promittentes. Innocentius papa IV. eodem anno, ſeu pontificatus X. idibus Junii bulla Aſſiſii data indulget abbati & ſucceſſoribus, ut a ſtatutis Gregorii papæ pro reformando S. Benedicti ordine, quæ de Benedictinæ ſubſtantia regulæ non exiſtant, ſui monaſterii, ejuſque membrorum monachos tam præſentes quam futuros libere queant ſolvere. Anno 1257. die 5. Januarii Geraldus de Cane ſuſpenſo ei vendidit pretio 3200. ſolidorum Melgorienſium medietatem pro indiviſo locorum de Bordis, de Lauzertaco, &c. quæ omnia tenebat ad feudum honoratum a monaſterio ſub juramento fidelitatis & clientelæ tanquam vaſſallus: qua de re, *nos Geraldus abbas per nos & ſucceſſores noſtros, atque monaſterii noſtri*

Digitized by Google

conventum, & nos Geraldus de Cane ſuſpenſo volumus, inquiunt, *& recognoſcimus nos tenere, habere & poſſidere villam de Villardonello & terminia & loca præſcripta de Bordis, de Lauzertaco, de Cireriis, & de Reſſabits, atque taſcas prænominatas, cum omnibus terminiis & pleno jure & dominio pro indiviſo medium per medium; & quod omnes reditus, proventus, obventiones eorum debemus per medium dividere.* Triduo poſt, ſexto ſcilicet idus Januarii ejuſdem anni Geraldus abbas & Geraldus de Cane ſuſpenſo miles univerſitati & ſingulis hominibus de Villardonello dimiſerunt in perpetuum omnia *jornalia* & *corregia* animalium & corporum per ſe vel anteceſſores juſte vel injuſte illis impoſita, retentis tantum pro uno quoque eorum duobus *jornalibus* de animalibus vel de corpore, uno in hyeme, alio in æſtate, pro quibus relaxatis acceperunt ab eadem univerſitate 40. ſolidos Melgorienſes. Idem abbas an. 1259. menſe Decembri Petrum Iſpani & uxorem Petronam infirmos recepit in donatos & fratres domus leproſorum Montis olivi, ut in eadem Deo ſervirent, eoſque bonorum & jurium ejuſdem domus participes fecit, ea lege ut leproſis tam præſentibus quam futuris, vel per eam tranſituris providerent de eleemoſynis & bonis ſecundum ipſius facultatem. Clemens papa IV. bulla data Peruſii v. calend. Decembris anno pontificatus primo indulſit abbati & conventui ut ad cœnobium revocare & ad ſuos uſus retinere poſſent decimas & primitias eccleſiarum S. Romani de Villaguiſſana, S. Briccii de Buſarencho, S. Mariæ de Camporaſo, S. Mariæ de Vernazona, decimas & primitias S. Saturnini de Monteconilo, quas anteceſſores nonnullis ob eorum devota ſervitia ad vitam conceſſerant. Anno 1266. Geraldus abbas privilegiorum Bonifontis conſervator dicitur. Raimundus de Montepetroſo legum doctor, Arnaldus de Congano juriſperitus, & magiſter Bartholomæus de Podio judex Carcaſſonæ arbitri a Geraldo Montis olivi abbate ex una parte, & a nobili Lamberto de Tureyo domino de Saiſſac ex altera electi decernunt an. 1268. vi. calend. Octobris Montis olivi monaſterium habiturum in perpetuum jure proprietatis medietatem nemoris de S. Benedicto, ac feudi in quo conſiſtit, cum juriſdictione, juribus, pertinentiis, &c. necnon & quatuor partes feudi & terminii de Monaſterio cum juribus & pertinentiis, omniumque molendinorum, &c. quibus adjiciuntur decima, primitia, jus ſpirituale & ſpirituali annexum; Lambertum vero ſolam quintam feudi reſiduam partem, quam pro *aſſiſia* domini regis habere ſe contendit. Nova ſtatuta Geraldus abbas condidit pro univerſitate caſtri de Trulharibus, quæ ſtatim ei fidem juravit an. 1270. xvii. cal. Dec. Eodem anno x. calend. Febr. Guillelmus Bernardi de Durfort & iv. idus Febr. Berengarius de Grava miles abbati G. hominium præſtiterunt, ille pro iis quæ habebat in villa de S. Goderico, hic pro his quæ tenebat in caſtro de Broſſis. Invitatur a Gregorio X. papa ad concilium Lugdunenſe bulla data Lugduni idibus Martii pontificatus anno ſecundo. Hominium excepit ab 745. hominibus Montis olivi in aula monaſterii an. 1272. pridie cal. Maii. Sancius archipreſbyter Carcaſſonenſis, & Arnaldus de Congano judices a B. Carcaſſonenſi epiſcopo Lugduni exiſtente delegati jus patronatus eccleſiæ parochialis ſancti Andreæ de Monte olivo ſententia lata eidem abbati adverſus epiſcopum aſſeruerunt. Datum in curia epiſcopali Carcaſſonenſi anno 1274. vi. idus Julii. Litteris ſupplicibus oblatis rogavit Geraldus abbas D. Anſellum Torris locum tenentem ſeneſcalli Carcaſſon. & Biterr. ne ſuis in bona hæreticorum fiſco addicta juribus fraudaretur. Actum die lunæ ante natale S. Johannis Bapt. 1278. Obiit anno ſequenti menſe Julio ſepultus e regione altaris SS. Trinitatis.

XXVI. Petrus I. de Alzona, quem in uno abbatum catalogo legimus filium P. de Miromonte vicarii Montis olivi, antea operarius & poſtea camerarius, abbas tandem reperitur anno 1279. vi. cal. Novemb. Ab eodem & Amalrico de Narbona Petrus Raimundi de Grauleriis judex major Carcaſſonæ electus arbiter præfixit limites, quibus loca de Trulharibus ad monaſterium, & de Aveliano ad Amalricum ſpectantia ab invicem disjunguntur an. 1281. die Sabb. ante feſtum S. Thomæ. Memoratur 1282. vi. idus Martii, 1283. iv. cal. Junii, & 1284. vi. cal. Januarii, quo cum ſuo conventu ſtatuit, quid in ornamentis eccleſiaſticis ſuppeditare debeat abbas, & quilibet monachorum, qui de cœnobii reditibus habent ad quindecim libras; abbas videlicet capellam integram decentem & ſibi honorabilem, id eſt cappam, inſulas, duas dalmaticas de ſerico & auro, & tria veſtimenta eccleſiaſtica cum *paraturis* convenientibus; prior de Amancianis faciet cappam de ſerico & veſtimentum eccleſiaſticum cum *paraturis* convenientibus uſque ad valorem decem librarum Turonenſium; priores de Villardonello, & de Aquis vivis, atque camerarius hoc idem facient, uſque ad ſex libras; ſacriſta uſque ad centum ſolidos, & infirmarius ad totidem; prior de Villario & operarius uſque ad quatuor libras, &c. Anno 1286. calendis Maii Johannes dictus *Malus*, miles de Novavilla regis tutor, Johannæ Johannis de Monachi villa tutor ab officiali Bellovacenſi conſtitutus, Petro abbati Montis olivi eamdem pupillam ſeque ipſius nomine ab eo tenere & a monaſterio unam condaminam in terminio de Ferrando recognoſcit, pro qua flexis genibus & manibus junctis ei præſtat hominium: abbas vero hanc eidem pupillæ condaminam in feudum honoratum conceſſit. Eodem anno pridie cal. Febr. Robinus Larchier Burgundus ſe ſponte ſua cum heredibus hominem fecit Petri abbatis & conventus Montis olivi. Sub hoc abbate reædificari cœpit eccleſia vetuſtate attrita, ad quod opus perficiendum cum facultates non ſuppeterent, Nicolaus papa fidelibus, qui de bonis ſibi a Deo collatis pias conventui erogarent eleemoſynas, centum indulgentiæ dies elargitus eſt idibus Auguſti pontificatus anno ſecundo,

hoc eſt 1289. Ædes abbatiales eodem anno Petrum abbatem exſtruxiſſe teſtatur vetus lapis, cui inſculptum legitur: *Iſtud opus fecit fieri dominus Petrus de Auſona abbas iſtius monaſterii an. 1289.* Nonnulla permutavit cum Petro Arnaldi de caſtro Virduno pridie cal. Septemb. 1294. Vivere deſiit ſub finem ejuſdem anni, ex notitia anni 1295. cal. Decemb. docente quæ reperta fuerint in arcis P. quondam abbatis nuperrime defuncti. Hæc erant, octo ſcyphi argentei cum pedibus deauratis, quorum tres erant cum argenteo coopertorio, ſive *ſubrecap: 14. taſſæ* argenteæ, octo *picharia* argentea, quodlibet eorum cum coopertorio, ſive *cuberclo:* quadraginta cochlearia de argenſo: octodecim *graſaleti* argentei: ſex alii de minori forma præ aliis: octo ciſoria argentea: viginti ſex paropſides de argento: duo ſcyphi de azaſeto cum pedibus argenteis, & unus ſcyphus de nuce nucleata, vel muſclata cum circulis argenteis. Quæ quidem omnia ſic recognita in ſacrario eccleſiæ poſita ſunt ad *retrotabulum* altaris S. Johannis Bapt. faciendum, prout ipſemet Petrus abbas conſtituerat.

XXVII. Petrus II. Bernardi de Cane ſuſpenſo, Bernardi epiſcopi Carcaſſonenſis ex fratre nepos, antea prior de Villardonello, memoratur abbas 1295. pridie idus Febr. Dedit ad lucrandum, ſeu ad *acapitum* & emphyteoſim Jacobo Ros de Ferrando quamdam *peciam* terræ in terminio ejuſdem caſtri ſub cenſu quatuor ſextariorum frumenti, & *præterea,* inquit abbas, *dabis nobis & monaſterio noſtro medietatem omnium fructuum ex ipſa terra excreſcentium. Actum an. 1296. VIII. idus Aprilis.* Suam & fratrum pitanciam conſtituit & auxit anno 1297. menſe Aprili, hoc tantum de carnium eſu addito: ſi velit abbas conventui aliquando facere pitanciam de carnibus, ſicut in Dominica Quinquageſimæ, & Dominica I. Adventus facit, vel infra annum de conventu aliquos, aut alios religioſos hoſpites ad ſuam velit convocare menſam, ut melius eos reficiat, cellerarius quotidianas pro ſingulis diſtributiones, vel earum æſtimationem integre dare tenebitur, quas hi monachi vel religioſi reciperent, ſi in refectorio vel extra reficerentur, &c. Huic abbati nobilis Bernardus de Cane ſuſpenſo miles, ejuſdem loci dominus ab eo ſe & a monaſterio tenere in feudum honoratum quidquid juris habet in Villardonello, &c. recognovit an. 1298. pridie idus Januarii. Eidem Arnaldus Bernardi de S. Martino rector eccleſiæ S. Andreæ Montis olivi fidem & obſequium promiſit 1302. IV. idus Novembris. Eodem anno abbas & adminiſtri monaſterii redituum ſuorum decimam partem reædificandæ eccleſiæ devovent, donec perfecta ſit. Inſequenti 1303. 25. Julii adfuit prælatorum cœtui apud Montempeſſulanum habito, in quo appellationi a Philippo Pulcro Francorum rege factæ ad concilium generale contra Bonifacii papæ VIII. uſurpationes adhæſerunt. Anno 1305. III. cal. Septembris Bernardo & Petro de Rupeforti fratribus domicellis, dominis de Monteacuto in Salvaneſio diœceſis Toloſanæ ceſſit ac dimiſit quidquid habebat

A juris in medietate pro indiviſo caſtri de Villardonello, ipſis a nepote ſuo Bernardo de Cane ſuſpenſo milite pretio 2000. librarum Turonenſium vendita cum hoſpitio in capite ejuſdem caſtri poſito, & cum mixto imperio, &c. quæ pro indiviſo cum abbate Montis olivi, eo in caſtro & in terminiis, &c. poſſidebat, ſtatimque iidem Bernardus & Petrus fratres hæc omnia tenere ſe in feudum honoratum a cœnobio Montis olivi profitentur, ac pro his flexis genibus & manibus junctis intra manus abbatis poſitis oſculo interveniente, eidem ac monaſterio futuros ſe bonos & fideles vaſſallos pollicentur, hominium-
B que jurant & fidelitatem, quam vaſſalli præſtare debent domino ſuo, ſicque abbas eos de ſupradictis per traditionem bireti inveſtivit. Deſtinati ad partes ſeneſcalliarum Toloſæ & Carcaſſonæ jurium regalium perquiſitores acceptis a procuratoribus abbatis & conventus ducentis ſolidis Turonenſibus caſtrum de Trulharibus cum pertinentiis, juriſdictionem & merum ipſius imperium abſolverunt, ac auctoritate regia nomine regis per abbatem & cœnobium Montis olivi tenenda & exercenda, ſicut conſueverant, definierunt, ita ut de præmiſſis ulterius nec *financiam,* nec *foriſcapium,* nec aliam ex dicta cauſa exactionem præ-
C ſtare, nec extra manum ponere compelli poſſent. *Actum XII. cal. Decembris, quæ fuit Sabbato die 20. menſis Novembris anno Domini MCCCV.* Hanc vero ſummam quæſtores regii Carcaſſonæ ſeu theſaurarii ſibi ſolutam profeſſi ſunt a dominis Sicardo de Viuſſano infirmario & Guillelmo de Lupiano præcentore monachis & procuratoribus generalibus monaſterii Montis olivi abbate carentis. *Acta ſunt hæc Carcaſſonæ 10. Aprilis & 17. Junii anno Domini 1306.* Eodem anno VII. idus Maii iidem duo & Arnaldus de Acromonte monachi & procuratores generales in ſpiritualibus & temporalibus monaſterii Montis
D olivi vacantis per ceſſionem domini Petri Bernardi ejus olim abbatis, per conventum conſtituti ſunt. Hoc inſuper anno die Sabb. poſt octavas apoſtolorum Petri & Pauli, VII. idus Julii ſolus Sicardus de Viuſſano monachus infirmarius dicitur procurator cœnobii Montis olivi vacantis per mortem domini Petri Bernardi olim abbatis, ſeu per amotionem ejuſdem.

XXVIII. Bartholomæus de Barre vocatur electus & confirmatus in charta anni 1306. VI. cal. Septembris, qua Sicardus de Biuſſano monachus & infirmarius cœnobii Montis olivi & Petrus Jordani de Barre vicarius Montis olivi
E procuratores & vicarii generales in ſpiritualibus & temporalibus ejuſdem Bartholomæi Raimundo Bec & Petro Bonafos unum caſalem ſitum in burgo veteri ejuſdem loci confirmaverunt, eis *bonam garentiam* ex parte dominii & juriſdictionis polliciti, ac inde ſe *foriſcapium* plene habuiſſe profeſſi ſunt. Se ipſe Bartholomæus condominum dicit de Villardonello in charta anni 1307. VII. cal. Septemb. qua feudi de Caſellis factam a deceſſore poſtquam ceſſerat venditionem irritam declaravit. Idem paulo poſt ad curiam papæ ſedentis Avenione proficiſcens procuratores &

vicarios in ſpiritualibus inſtituit Poncium Jordani monachum Montis olivi priorem de Brucis, & Sicardum de Viuſſano monachum & infirmarium, necnon Petrum Jordani de Barre militem fratrem ſuum & Petrum de Cumbis rectorem eccleſiæ de Ripis altis diœceſis Helenenſis in temporalibus tantum anno 1307. XII. calend. Octob. Inde reverſo Amalricus de Vicinis rector eccleſiæ S. Andreæ Montis olivi promiſit obedientiam & fidelitatem VII. cal. Aug. 1308. quo etiam anno caſtrum de Malaſt ab abbate uſurpatum regi adjudicatur ſenatuſconſulto dato die Martis poſt converſionem S. Pauli. Menſe Martio anni 1312. Pariſiis cum rege Philippo *pariagium* fecit, hoc eſt juriſdictionem Montis olivi æqua lance cum rege partitus eſt. Hominium excepit a nobili viro Piloforti de Ventajone pro feudo quod habebat apud Brugairolas 1313. XI. cal. Aug. Eodem anno 18. Martii coram Sicardo de Viuſſano eleemoſynario, &c. Gauſredus de Manhavilla domicellus de Rivo & Guillelmus Petri de Manhavilla domicellus de Pichingis Bartholomæo abbati recognoverunt ſe quam habebant prope villam de Ferrando condaminam a monaſterio tenere. Idem præſtitit Bernardus de Sonaco domicellus pro his quæ tenebat a monaſterio in caſtro de Brugairolis 1314. 26. Maii. Anno 1316. 19. Auguſti idem abbas cum Aimerico de Croſo milite regis Franciæ, ſeneſcallo Carcaſſon. & Biterrenſi Poncium Johannis conſtituit vicarium Montis olivi loco Radulſi Cocabardi abſentis, cujus incertus erât reditus, ut ipſius vice curiam communem regeret ac teneret, doneo ea de re aliud per ipſos ſtatueretur. Ad curiam papæ an. 1317. proficiſcens excuſat ſe quod Biterrenſi concilio adeſſe non poſſit. Nonnulla emit a Petro Arnaldi milite, caſtri Virduni ex parte domino die 3. Febr. 1318. Eidem abbati præſenti promiſit conventus infra monaſterium habiturum ſe in perpetuum unum preſbyterum, qui ſingulis diebus ſacrum de Spiritu ſancto vel in honorem alicujus ſancti celebrare debeat, *ut*, inquit, *greſſus & actus veſtros, domine abba, dirigat Spiritu ſancto cooperante, & regna cæleſtia faciat vos feliciter introire;* cumque obierit abbas, decernit conventus hunc preſbyterum ſacrum de defunctis pro ejus anima quotidie celebraturum in eccleſia monaſterii, in capella S. Benedicti, quouſque B. Bartholomæi capella, quam abbas in eadem eccleſia excitare meditatur, abſoluta fuerit. *Actum 21. Febr. 1318.* Anno ſequenti, Sabbato 8. Dec. teſtis fuit ſententiæ latæ apud Carcaſſonâm adverſus Bernardum Delitioſi Minoritam ab epiſcopis Appamiarum & S. Papuli. Societatem precum iniit cum G. Craſſenſi abbate an. 1320. Eodem, die Mercurii poſt Pentecoſten Bartholomæus in rem monaſterii quingentas libras elargitus eſt. Exhalavit animam an. 1321. ſepultus in ſacello S. Benedicti; de quo diebus VI. cal. Maii & VIII. cal. Septembris legitur in necrologio: *Generale officium fiat pro anima D. Bartholomæi de Barre quondam abbatis hujus monaſterii.*

Ch. LI. col. 458.

Baluz. tom. 2. vit. pap. Aven. col. 355.

XXIX. Iſarnus III. de Altopullo e priore de Amancianis diœceſis Mirapicenſis eligitur abbas per compromiſſum, & a conventu approbatur 9. Maii 1321. ſed ejus electio a ſummo pontifice reprobata videtur, uti non raro his temporibus accidebat. Certe adhuc 1327. 16. Auguſti prior de Amancianis memoratur.

XXX. Petrus III. de Caſtrolucii, *de Chaſtelus*, abbas nuncupatus in remotis agere dicitur 22. Auguſti 1322. quo vicarium generalem Ademarum Roberti canonicum Turonenſem habebat; iſque vicarius altero utebatur pro temporalibus magiſtro Petro Penabovis rectore eccleſiæ de Chalona eodem anno 13. Julii. Hoc autem anno tranſiit Petrus de Chaſtelus ad regimen cœnobii Cluniacenſis beneficio Johannis papæ XXII. ſubinde factus epiſc. Valentinenſis, ex actis pontific. Avenion.

XXXI. Ozilius de Molone vel de Morlone & de Molthon ex abbate Silvæ majoris, *Dei & ſedis apoſt. gratia* abbas Montis olivi bulla Johannis papæ XXII. inſtitutus an. 1322. Florentiæ exiſtens procuratorem ſuum conſtituit D. Rogerium de Vintrona baccalaureum in legibus ad poſſeſſionem abbatiæ capeſſendam, & ad negotia peragenda 1323. die 29. Januarii. Eodem anno 12. Septemb. Ozilii procurator & conventus ſuos ſyndicos & actores crearunt Bernardum de Varanhano cellerarium, Bertrandum Callavelli infirmarium & alios ſex monachos cum tribus ſæcularibus. Inſequenti, die 9. Nov. in aula caſtri de Brugairolis ab ejuſdem loci 64. incolis hominium excepit. Memoratur anno 1327. die 16. Auguſti in judicio lato contra mulierem adulteram; cujus occaſione de pœnis adulterarum agitata fuit quæſtio, ſtatutumque illas quibus pecunia non eſſet ad ſolvendam multam, nudas per urbem ignominioſe trahendas. Qua de re ſic alibi lego: *Radulſus Chaloti reformator per regiam majeſtatem ad partes ſeneſcalliarum Carcaſſonæ & Toloſæ deputatus, & ipſe Ozilius abbas pepigerunt cum conſulibus Montis olivi, quod adulterantes tam in ipſa villa, quam in ejus terminiis non punirentur ultra pœnam legis Juliæ de adulteriis, ſeu non cogerentur nudi per villam currere, ſed quilibet ſeu maſculus, ſeu femella ſolverent tantum pro pœna 60. ſolidos curiæ ejuſdem loci, ni currere nudi mallent;* ad quam pœnam remittendam incolæ mox regi mille libras Turonenſes, totidemque abbati obtulerunt. *Actum an. 1327. die 16. Auguſti.* Venditionem feudi, ſeu totius territorii de Caſellis laudavit anno 1329. 26. Octob. ſuumque inde *foriſcapium* habuit. Circa id tempus ſtatuit unanimi fratrum conſenſu abbatem & monachos beneficiatos medietatem decimæ beneficiorum ſuorum aliquandiu daturos ad fabricam novi operis monaſterii conſummandam. Obiit ineunte Februario 1332. vel forte 1333.

XXXII. Guillelmus II. de Aura diœceſis Carcaſſonenſis, profeſſor juris canonici & civilis, cognominatus etiam de Puiano vel de Pougana, ex Baluzio in notis mſſ. ad veterem Gall. Chriſt. ſi Franciſco Ducheſne in hiſtoria cardinalium

Baluz. t. 1. vit. Pap. Aven. col. 209. 723. & 822.

Gallorum fides, traxit originem a Dodone Convenarum comite, qui ducta uxore Bertranda comitiſſa d'Aure, ejus cognomen & inſignia retinuit, primum fuit monachus in monaſterio Lezatenſi, dein Athanacenſis abbas, ac tandem Montis olivi 1333. beneficio Johannis papæ XXII. Certe hoc anno 7. Maii Guillelmo ſedente tutela *(Salvagardia)* regia in terra & locis monaſterii a regiis miniſtris appoſita, volente nobili Guidone de Vela milite ſeneſcallo Carcaſſonenſi & Biterrenſi amota fuit, nunquam deinceps apponenda. Anno ſeq. 27. Octobris Vaſcho de Rupeforti canonicus Carcaſſonenſis & archidiaconus minor pro mille libris totum ei jus dimiſit, ſi quod habebat in feudo, ſeu in medietate caſtri de Villardonello pro indiviſo cum monaſterio, quam ejus parentes ſub hominio & fidelitate a monaſterio tenuerant. Anno 1335. die XI. Febr. Bernardus archiepiſcopus Narbonenſis viſis abbatis litteris ſibi a Raimundo Rogerii de Aura ejuſdem germano exhibitis, eccleſiam S. Juliani de Brugairolis contulit Bertrando de Adilone clerico. Circa annum 1336. ejus conſilio uſus eſt Benedictus XII. papa ad ordinem nigrorum monachorum reformandum & ad formularum pœnitentiæ codicem emendandum. Guillelmum idem pontifex preſbyterum cardinalem creavit 18. Decembris 1338. quo ſtatim anno monaſterii regimen abdicaſſe videtur. Enim vero vacantis abbatiæ vicarii generales leguntur Geraldus de Glujano decanus, Augerius de Barra eleemoſynarius, & Guillelmus de Lupiano præcentor monachi Montis olivi die 23. Febr. an. 1338. hoc eſt 1339. uti modo computamus. De hoc ſic habet Petrus Frizon Galliæ purpuratæ pag. 327. *In Montis olivarum cænobio * Benedictini ordinis diœceſis Carcaſſonenſis monachiſmum profeſſus eſt dominus Guillelmus de Aura, ibidemque cænobiarcha, profeſſor juris canonici & civilis, cardinalitia indutus purpura tituli SS. Quatuor coronatorum martyrum Benedicto XII. an. 1337. * demum epiſcopus Tuſculanus a Clemente VI. 1350. die XV. calend. Januarii, efflavit animam Avenione pridie idus Junii 1361.* Hæc ille, quæ certe quantum ad obitus diem & annum & ad titulum cardinalitium necrologio domeſtico non conſonant, ſic enim ibi de his legitur. *An. 1350.* (1353*.) *die 3. menſis Decembris* (al. XV. & XVII. cal. Jan.) *migravit ad Dominum reverendus in Chriſto pater dominus G. S. Stephani in Cælio monte preſbyter S. R. E. cardinalis Montis olivi, quondam abbas hujus monaſterii, & jacet ante altare S. Johannis, cui Montis olivi eccleſia ſacra eſt, in tumba ex marmore albo cum ſtatua ſuperpoſita ipſum repræſentante.* Verumtamen nil obſtat quin pluribus titulis ſucceſſive potitus ſit Guillelmus, quinve demortui corpus ad Montem olivum tranſlatum fuerit. Sane Baluzio teſtante, ita rurſus legitur in necrologio: *XIII. cal. Junii generale officium pro anima domini reverendiſſimi in Chriſto patris domini Guillelmi tituli S. Stephani in Cælio monte preſbyteri S. R. E. cardinalis Montis olivi.* Ejus ſepulcrum, quod erat in medio chori, deſtructum eſt a Calviniſtis. Ceterum anno 1346. die 3. Maii fundavit exſequiales preces, in quibus voluit eo die refici quindecim pauperes, vel dari cuilibet quatuor denarios, ac præterea conſtituit tres denarios per hebdomadarium tribus quotidie pauperibus diſtribuendos hora qua datur *mandatum*, quam ob rem dedit mille florenos auri, qui in fabricam eccleſiæ impenſi ſunt. Tam bene meritus fuit erga totum ordinem Benedictinum, ut in capitulo generali anni 1349. inter alia ſtatutum fuerit, ut pro beneficiis eidem impenſis & impendendis per dominum Montis olivi cardinalem millies pro eo res divina perageretur.

* Lezatenſi, Baluz. t. 1. vit. Pap. Aven. col. 822.

* l. 1338.

* Baluz. Ibid. col. 824.

Ibid.

Ibid. col. 824.

XXXIII. Raimundus Rogerii de Aura ſacriſta Electenſis, Guillelmi ſuperioris affinis erat ex tomo 1. vitarum Pap. Avenion. col. 824. ſeu potius frater ex charta ſuperius memorata in Guillelmo, cujus erat vicarius generalis. Hic *abbas Dei & ſedis apoſt. gratia* nuncupatus contra Saxium a fratribus electum, jam anno 1338. juriſdictionem ſuam adverſus ſeneſcalli Carcaſſonenſis molitiones acriter defendit. Dedit anno ſeq. 19. Febr. Poncio Hugonis locum juxta villam Montis olivi in campo Bernardi & Iſarni Molinerii ad ædificandam domum ſub annuo cenſu decem denariorum Turonenſium. Compoſitionem iniit cum Petro de Rupe milite domino de Pontiano locum tenente nobilis Johannis de Rupe militis, domini de Heleria ſeneſcalli Carcaſſon. & Biterrenſis, qua tribuitur abbati facultas, ſalva regis voluntate, datiſque ſeptingentis libris, inſtituendi judicem vel judices de primis appellationibus hominum locorum & caſtrorum de S. Eulalia, Ventenaco, Garmaſia, Ferrando, Brugairolis, Trulharibus & Broſſis, &c. quam compoſitionem ratam habuit conventus 17. Martii 1339. & Philippus Valeſius Francorum rex menſe Julio ejuſdem anni. Gaucelinus epiſcopus Carcaſſonenſis ei poſſeſſionem ſcholarum Montis olivi recognovit die 9. Novembris 1341. Eidem Clemens papa VII. condendi teſtamentum licentiam conceſſit menſe Febr. pontificatus anno primo. Ratum habuit idem pontifex ſtatutum abbatis & conventus de numero monachorum 37. abbate & converſo, qui in cœnobio eſſe conſuevit, minime computatis, IV. nonas Julii pontificatus anno ſecundo. Huic die 14. Decemb. an. 1344. datis trecentis libris Turonenſibus aſſerta fuit juſtitia civilis & criminalis in caſtro de Villardonello, id laudante Philippo Valeſio rege anno 1346. menſe Junio. Anno 1345. XI. Aprilis pro minuenda pœna adulteriorum bis mille libras a conſulibus de Monte olivo accepit. Eodem an. 2. Januarii frater Guillelmus Alfarici monachus Montis olivi & decanus de Villario qua delegatus a Raimundo abbate vicarium curiæ communis ejuſdem loci nobilem Aicardum Guillelmi, judicem ordinarium Petrum de Laujaco licentiatum in legibus, patronum cauſarum fiſcalium ſeneſcalliæ Carcaſſon. & Biterrenſis, judicem appellationum Raimundum Jordani juriſperitum Carcaſſonæ, & clavarium magiſtrum Petrum de Villario creavit. Eccleſiæ conſecrationem

Ch. III. col. 459. Baluz. diplom. nf. pag. 22. & 142.

Digitized by Google

an. 1346. procuraſſe dicitur, reliquiis S. Chriſtophori martyris, aliorumque plurimorum SS. in altari repoſitis abbas tunc triginta duorum monachorum. Obiit anno ſeq. pridie non. Maii, qua die & VII. idus Novembris pro anima ejus officium generale celebratur, ex necrologio.

XXXIV. Guillelmus III. de Canteſio, abbas erat 1348. indict. 1. die 27. Septembris, quo Stephanus Arelatenſis archiepiſcopus, domini papæ camerarius eum liberatum pronunciavit a 250. florenis, de quibus pro complendis quatuor ſervitiis erga cameram apoſtolicam tenebatur. Eidem & ſucceſſoribus Petrus archiep. Narbonenſis perpetuo ſuum jus ceſſit, ſi quod haberet in eccleſiis locorum ſeu caſtrorum de Brugairolis, de Ferrando, de Garmaſia, & de Trulharibus, illarum ſcilicet eccleſiarum cuſtodiam & ſpolia rectorum inibi ab inteſtato decedentium. Actum in monaſterio S. Polycarpi 1349. Cum ſuo conventu ratam habuit anno ſeq. 24. Martii initam 1327. de adulteriis compoſitionem nobilem inter & potentem virum Radulfum Chaloti militem reformatorem quondam auctoritate regia in partibus ſeneſcalliarum Toloſæ & Carcaſſonæ, ac Ozilium abbatem ex una parte, & ex altera Johannem Boneti & G. Baciaci conſules quondam Montis olivi pro ſe & univerſitate ejuſdem loci. Anno 1352. die 4. Decembris Guillelmus Dei & S. ſedis apoſt. gratia Montis olivi abbas pro ſe & abbatialis beneficii nomine recognovit ſe mutuo accepiſſe a dominis Saxio de Monteſquivo camerario, & Guillelmo Petri de Altopullo eleemoſynario monachis ejuſdem cœnobii, theſaurariis ſeu cuſtodibus theſauri qui ſolebat in turri capitis eccleſiæ S. Johannis Montis olivi aſſervari, octo ſcutellas ex argento, ſeptem catinos, ſeu *caſalets*, quatuor platellos, *ſeu baſſins*, duas taceas deauratas, tres *taceas* planas, unum *pitalphum* pro vino miniſtrando, & unum *juſtetum*, ſive *potetum* pro aqua miniſtranda, ex bono & puro argento, ponderis triginta ſex marcharum, mediæ unius unciæ & ſemis, ac quinque *ſterlingorum* argenti; unum *pitalphum* ex argento ponderis trium marcharum; viginti denarios auri de ſcuto bonos & boni ponderis. Præterea Guillelmus abbas eodem de theſauro confeſſus eſt ſe accepiſſe per manus Augerii de Barre quondam eleemoſynarii, & Galhardi de Manſo monachorum, tuncque theſauri hujus cuſtodum, tam in *taccis*, ſcutellis, *groſaletis*, quam &c. argenti 32. marchas, mediam, 12. *ſterlingos* & medium, quæ de die in diem redditurum ſe eiſdem theſaurariis & conventui promiſit. Anno 1355. 3. Aprilis magiſter Arnaldus de Caſtellione notarius regius, oriundus de Colonia diœceſis Lumbarienſis ſe & omnia bona monaſterio tradidit, caſtitatem & obedientiam vovit, quo pacto hunc abbas in fratrem & donatum monaſterii ſuſcepit, cum ſuo conventu promittens illi ſe daturos pro labore viginti quinque florenos auri. Anno 1358. die 16. Septemb. Johannes Franciæ rex Londonii detentus mandavit & ſtrictius præcepit Guillelmo Vidal magiſtro & generali præfecto portuum regnique *paſſagiorum*,
A ut heredibus magiſtri Guillelmi de Monte olivo trecentos florenos auri de Florentia recti ponderis ab eodem in Anglia ſibi commodatos ſolveret; ex quibus verbis colligas mortuum Guillelmum putaſſe regem. Verumtamen eidem abbati conventus quod ſuper fluvium *Ceſſer* in juriſdictione caſtri de Trulharibus molendinum habebat ea lege dimiſit, ut fratribus quotidie præter duos panes & dimidium, & duos *cartones* vini conſuetos, daret dimidium panem & dimidium vini *cartonem*, huicque ſtetit abbas conventioni anno 1358. 8. Decembris. Fato functus eſt Guillelmus abbas anno 1361. 20.
B Julii, ſeu XIII. calend. Auguſti, qua die generali officio gaudet, ex necrologio.

XXXV. Saxius de Monteſquiou, idem, ut videtur, qui jam anno 1338. poſt ceſſionem Guillelmi de Aura cardinalis, a fratribus abbas electus fuerat, e camerario tandem evaſit abbas bulla Innocentii papæ VI. data pontificatus anno X. hic eſt 1361. Eodem anno die 6. Novemb. procuratores & actores ſpeciales ac generales ad agendum conſtituit Petrum Montis regalis, Jacobum Sophiæ in legibus baccalaureos, & Arnaldum de Caſtellione notarium regium, hunc procul dubio, quem ſupra diximus ad annum
C 1355. ſe ſuaque omnia cœnobio tradidiſſe. Spopondit anno 1366. 21. Januarii conſtructurum ſe fortalitium bonum & ſufficiens, ad regis, ſuum & monaſterii honorem, & ad homines caſtri de Trulharibus conſervandos, qui propterea 65. florenos auri ei tradiderunt. Anno 1368. ultima die Maii in capitulo monachorum ordinis S. Benedicti provinciarum Auxitanæ, Toloſanæ & Narbonenſis apud Vaurum habito in clauſtro Fratrum minorum electus fuit præſes una cum Petro Juncellenſi, Johanne Manſi-garnerii & Bertrando S. Severi de Ruſtano abbatibus. Die 30. Octobris an. 1374. poſitus
D in conſpectu Petri Iſarni judicis majoris & locum tenentis Arnaudi de Hiſpania ſeneſcalli Carcaſſon. & Biterr. ſtolamque in collo gerens more prælati recognovit tenere ſe a domino rege locum de Monte olivo tunc in pariagio cum ipſo, & loca de Broſſis, de Villardonello, de S. Eulalia, de Trulharibus, de Brugairolis, de Ferrando & de Garmaſia cum omnibus eorum juribus & pertinentiis, ſub fidei ſacramento, quod & continuo eidem judici majori præſtitit ſuper ſancta quatuor Dei Evangelia manibus corporaliter tacta, promittens futurum ſe bonum & fidelem regi, heredibus, ſucceſſoribus & coronæ Franciæ,
E eorumque jura defenſurum ac ſervaturum, quæ continentur in epiſtola Philiberti. *Actum in conſiſtorio commiſſionum Carcaſſonæ, die & anno quibus ſupra.* An. 1379. 10. Septemb. Saxius abbas & conventus Jordanum Vinati camerarium, Jordanum Reſtelli priorem de Cumerio, Johannem Boneti hoſtellarium, & Jacobum de S. Felice ejuſdem cœnobii monachos inſtituunt procuratores ſpeciales & generales. Ipſius quoque temporibus Philippus abbas de Soricinio a papa ſubdelegatus eccleſiam parochialem S. Andreæ Montis olivi univit auctoritate apoſtolica officio

Digitized by Google

camerarii ad ſupportanda ejuſdem officii onera, ita ut cedente vel decedente ipſius rectore, camerario liceret corporalem illius poſſeſſionem apprehendere. Datum an. 1384. penultima die Jan. indictione ſexta.* Obiit Saxius abbas eodem anno die 9. Novembris, ex necrologio; pro cujus & parentum animabus celebratur officium generale IV. idus Novemb. Attamen legimus conventum, vacante monaſterio per mortem domini Saxii ultimi abbatis, conſtituiſſe cœnobii ſpeciales & generales vicarios in ſpiritualibus & temporalibus dominos Jordanum Vinati camerarium, Raimundum de Aura priorem de Villavalrano, Guillelmum Garciæ ſacriſtam, & Guillelmum de Canteſio decanum monachos ejuſdem monaſterii an. 1384. IV. Novembris, ſed legendum IV. idus, hoc eſt poſtridie mortis Saxii abbatis.

* *ſeptima.*

XXXVI. Bertrandus de Palaya & de Palaiano, prius abbas S. Severi de Bigorra, ſeu de Ruſtano, doctor effectus a Guillelmo de Agrifolio protonotario apoſtolico 1365. tum abbas S. Hilarii 1369. denique Montis olivi abbas erat die 13. Decembris 1384. quo Franciſcus epiſcopus Gratianopolitanus domini papæ camerarius litteris Avenione datis, quingentos florenos auri de camera eidem per manus domini Petri Carcaſſonenſis epiſcopi eo die acceptos tulit. Idem permiſſione divina Montis olivi abbas & conventus procuratores crearunt Dominicum Dominici baccalaureum in decretis, Bertrandum de Rocavilla, Arnaldum Boneti & Raimundum de Montereguli preſbyteros & monachos anno 1385. indict. VIII. die 13. Febr. Inſequenti 8. Januarii nobilis Antonius de Caſtellione recognovit Bertrando abbati medietatem loci de Broſſis, pro qua fidem obligavit. Idem hoc anno 24. Febr. præſtitit Raimundus de Glujano domicellus de Laurano pro quibuſdam feudis nobilibus ſuis in juriſdictione, terminalibus & territoriis de Brugairolis. Anno ſeq. vir nobilis Guiraudus de S. Juliano medietatem villæ antiquæ S. Goderici cum mero mixtoque imperio ſe ſub abbatis clientela tenere profeſſus eſt. Paciſcitur an. 1388. 10. Aprilis cum ſuo conventu de faciendis ad cuſtodiam cœnobii expenſis, quarum abbas tertia parte, duabuſque aliis conventus teneatur. Biennio poſt indict. XIII. ſententia Carcaſſonenſis officialis ſpolia Raimundi de Malveriis rectoris eccleſiæ de Garmaſia defuncti Bertrando abbati adverſus heredem Arnaldum de Malveriis aſſeruntur. Inſtituit Bertrandus magiſtrum ſcholarum in loco de Malaſto prope Montem olivum Fortanerium Nepotis in artibus baccalaureum Petragoricenſis diœceſis, data ei poteſtate docendi quoſcumque pueros & ſcholares alphabetum, grammaticæ & logicæ facultates, & primaria ſcientiarum artiumque documenta; clericis omnibus & capellanis diſtrictius inhibendo, ne quem in eodem loco his artibus informare præſumant. *Datum*, inquit, *in caſtro noſtro de Ventenaco 17. Octob. an. 1392.* Hominem exuit anno ſequenti menſe Aug. non vero Urbani papæ VI. anno ſeptimo, ut diximus tom. 1. col. 1245.

tom. 1. vit. Pap. Aven. col. 419.

XXXVII. Helias Jacobi de Chalez Petri de Chalezio epiſcopi Montalbanenſis nepos, antea monachus Auriliacenſis & prior Longævillæ in diœceſi Rotomagenſi, a Clemente VII. pſeudopontifice credito abbas inſtitutus, die 16. Aug. an. 1393. quingentos florenos auri de camera per manus Blaſii de Podio procuratoris ſolvit apoſtolicæ cameræ. Eodem anno apud Villamurum diœceſis Montalbanenſis degens conſtituit tres procuratores, qui conjunctim vel diviſim bona & ſpolia ultimi defuncti abbatis ſibi per ſedem apoſtolicam divendita reciperent. Anno 1394. Arnaldo Boneti decano & monacho Montis olivi vicario generali in ſpiritualibus & temporalibus utebatur. Hoc autem an. 17. Dec. Helias vicarius & ipſe generalis Simonis de Cramaud epiſcopi Carcaſſonenſis Raimundum de Roſſigaldo a Craſſenſi abbate nominatum inſtituit parochum de la Baſtide de Surlato, e tabulario Craſſenſi. Contulit an. ſeq. 8. Jan. fratri Petro Eiſignati monacho & infirmario prioratum S. Stephani de Villario. Eodem anno in capitulo generali viſitator eccleſiarum & monaſteriorum provinciæ Toloſanæ renunciatus eſt. An. 1397. 20. Maii quatenus vicarius generalis Simonis de Cramaud eccleſiæ Carcaſſonenſis adminiſtratoris in eadem baſilica ſodalitium erexit cauſa majoris honoris erga Filium & matrem Virginem ac beatiſſimam Annam. Sub hoc tempus peramanter ad eum reſcripſit P. Toloſanus archiepiſcopus de Scholis, *quas*, inquit, *quandiu fuit contentio regem inter & monaſterium Montis olivi de loco caſtri S. Johannis, antea vocato de Malaſto, nos dabamus illas ſcholas, ſed poſt finito litigio, cum nobis conſtitiſſet prædeceſſores veſtros abbates eas dediſſe, dum ille locus erat monaſterii, ſicut eſt modo, liberam collationem dimiſimus prædeceſſoribus veſtris. Scriptum in viridi folio 17. Julii.* Anno 1401. in capitulo generali ſeu provinciali nigrorum monachorum habito apud Carcaſſonam in conventu Fratrum Prædicatorum definitor creatus eſt. Arnaldum Grelle clericum ab Helia Montis olivi abbate deſignatum Franciſcus archiepiſcopus Narbonenſis an. 1403. die 13. Decemb. inſtituit rectorem eccleſiæ parochialis de Truilharibus vacantis per obitum Bertrandi Poncii. Reperitur adhuc 1405. 1407. & 1409. ſed incaute huic anno dies XI. Novembris adjectus eſt, quem certe non attigit ex dicendis. At longe amplius fallit necrologium prioratus de Longavilla in diœceſi Rotomagenſi, dum Heliæ mortem conſignat an. 1393. ex Baluzio in notis ad vitas Paparum Avenion. col. 1018. ubi ſic legitur ad XV. cal. Jan. *officium fiat in cappis pro domino Petro de Chaleſio condam Montis albani epiſcopo, & pro fratre Helia Jacobi, quondam priore hujus loci, nepote dicti domini epiſcopi Montis albani.* Attamen hæc ultima verba diu poſt adjici potuere.

XXXVIII. Geraldus II. de Penna vel de Pena major prior Electenſis eccleſiæ abbas Montis olivi per obitum præcedentis renunciatur ab Alexandro papa V. die 4. Aug. 1409. pontificatus anno primo. At nonniſi 23. Julii an. 1411. poſſeſſionem apprehendit, unde non mirum ſit vacare adhuc ſedes dicatur 29. Maii ejuſdem anni.

Prioratum

Digitized by Google

Prioratum de Cumerio die 4. Auguſti 1411. A contulit fratri Bernardo Iſarni monacho & theſaurario. Inſequenti 28. Aprilis nobilis Guillelmus Aturati abbati Geraldo præſtitit hominium pro feudo quod habebat apud Brugairolas. Creavit una cum ſuo conventu ſyndicos & procuratores ſpeciales ac generales dominos Johannem Saleles, Saxium de Monteſquivo cellerarium, & Bertrandum Peirolerii decanum, ejuſdem cœnobii monachos die XI. Julii an. 1413. Cum autem Geraldus abbas conſuetis monachorum ſtipendiis non ſatisfaceret, hunc apud caſtrum Ventenacum Arnaldus Vinati eleemoſynarius & alii quatuor a conventu miſſi adeuntes ſic allocuti ſunt: *Reverende pater & domine metuende, prior clauſtralis & conventus ſentientes ſe gravatos, quod privatis eos de pane, lignis in coquina & lavanderia, &c. & quod ædificia veniunt in ruinam, quia unum denarium in reparationibus non poſuiſtis, licet quinque annatas de bonis monaſterii receperitis, & quia tenetis officiarium ..... judicem totius temporalitatis, qui conatur vexare religioſos, &c. Actum an. 1416.* Quorum orationis ſubmiſſione victus abbas male geſta & negata emendaturum ſe ſpopondit. Reperitur adhuc 1417. 24. Julii, ſed hoc ipſo anno menſe Octobri vitam clauſiſſe dicitur.

XXXIX. Arnaldus Vinati ex eleemoſynario cœnobii Montis olivi a fratribus abbas electus ſecundum Baſileenſis concilii decretum, anno 1417. 18. Octobris una cum ſuo conventu procuratores inſtituit Scotum de Rocavilla priorem de Aquis-vivis diœceſis Toloſanæ, Saxium de Monteſquivo ſacriſtam, Bernardum Villaudraudi theſaurarium, & Petrum Moſſerii hoſtellarium e gremio monachos. Huic anno ſequenti 14. Novembris Bernardus Ricordi tinctor Limoſii civis Carcaſſonenſis ſine caputio & zona flexis genibus hominium præſtitit ob acquiſita apud Brugairolas. Die 25. Junii an. 1422. D Guillelmus de Rabaſtenquis domicellus, loci ſeu baſtidæ de villis Guiſſanis condominus flexis genibus, diſcooperto capite & manibus junctis poſitiſque intra manus Arnaldi abbatis fidei clientelam profeſſus eſt. Anno 1426. indict. IV. die 2. Octobris ad ejuſdem abbatis nominationem Gaufridus epiſcopus Carcaſſonenſis Arnaldo Fornerii clerico contulit eccleſiam parochialem de Cuxiaco. Migravit a ſæculo die 30. Septemb. 1429.

XL. Saxius II. de Monteſquivo ſacriſta 1417. & alter procuratorum abbatis & conventus, tum eleemoſynarius 1419. quo anno theſaurarius E alter electus reliquias & ornamenta recenſuit, demum creatur abbas per obitum Arnaldi a Martino V. pontifice, XII. cal. Novembris anno pontificatus duodecimo. Coram Bertrando Corſerii judice majore ſeneſcalliæ Carcaſſonenſis & locum tenente Raimundi Aimerici domini de Braſilhaco ſeneſcalli, ſtola in collo pendente, & ambabus manibus ſuper miſſale in altari capellæ S. Blaſii caſtri regii Carcaſſonæ civitatis poſitum, regi clientelare ſacramentum profeſſus eſt menſe Januario 1429. hoc eſt 1430. Eodem anno in comitiis monachorum ord. S. Benedicti Toloſæ habitis definitor inſtitutus eſt. Communione paulo poſt privatur, quod *annatam* cameræ cardinalium non ſolveret, eidem reſtitutus miſſa pecunia 1431. Die 26. Januarii 1433. una cum Hugone Craſſenſi & Johanne Jocundenſi abbatibus fuit definitor capituli generalis. Ipſius nomine anno 1437. Bertrandus Peirolerii decanus Montis olivi & procurator abbatis Guillelmo de Noguerio laudavit condaminiam territorii Montis olivi ab eo comparatam. Vita defunctum Saxium ſeu Sanctium an. 1445. menſe Martio, & Johannem Piconis in ejus locum B ſubrogatum fuiſſe via ſcrutinii (ex pragmatica ſanctione) docet D. de Vic in chronico epiſcoporum Carcaſſonenſium pag. 197.

XLI. Johannes I. Piconis, monachus & operarius Montis olivi, ex dictis abbas electus 1445. & confirmatus a Gaufrido Carcaſſonenſi antiſtite, eodem anno XI. Maii regi hominium præſtitit pro locis de Broſſis & de Villardonello. Inſequenti 21. Januarii Johannes Brunere & Raimundus Galopini ſyndici univerſitatis loci de Villardonello in Cabardeſio de conſenſu aſſeſſorum ei teneri ſe pro *queſta* annuali quindecim Turonenſibus libris, pro *mondamento* & C furno tribus libris, pro domibus infra fortalitium ſitis viginti ſolidis, & pro cenſu *deveſii* de Bordis ſex avenæ ſextariis profeſſi ſunt. Eodem anno 2. Martii nobilis Arnaudus de Cabarez dominus de Villarzello ab eo & conventu tenere ſe loca de Broſſis cum pertinentiis infra ſeneſcalliam & diœceſim Carcaſſonenſem recognovit. Præſedit una cum abbatibus Gellonenſi, S. Salvatoris Anianenſis, & S. Martini de Canigone capitulo provinciali nigrorum monachorum ex provinciis Narbonenſi, Toloſana & Auxitanenſi celebrato in Biterrenſi Fratrum Prædicatorum conventu, inibique cum collegis A. Pſalmodienſi, H. Villæmagnæ, R. S. Aniani, G. S. Hilarii, & A. S. Tiberii abbatibus aliquot ſtatuta edidit an. 1448. indict. XI. prima die Maii. Memoratur an. 1456. 12. Aug. 1460. 9. Febr. & 1461. XI. Octobris quo fratrem Johannem Piconis cœnobii Montis olivi monachum præfecit officio eleemoſynarii vacanti per obitum fratris Ginoti de Albairaco ejuſdem loci monachi. Obiit Johannes abbas in monaſterio die Martis 12. Febr. an. 1464. hoc eſt 1465. & craſtina die in eccleſia ſepultus eſt.

XLII. Amalricus de Senergiis vel de Senerguis nobili genere ex utroque parente procreatus, in decretis baccalaureus, ordinis S. Benedicti monachus expreſſe profeſſus, & in ſacro preſbyteratus ordine conſtitutus, e priore B. Mariæ civitatis Toloſæ die Dominica 16. Febr. 1464. hoc eſt 1465. electus eſt abbas unanimi fratrum conſenſu, præter Johannem Carbonelli gyrovagum dyſcolumque monachum, qui tamen an. 1481. 20. Februarii ad meliorem frugem reverſus, prior de Villario legitur, & anno ſeq. 26. Septemb. operarii munus beneficio Guillelmi de Rupe abbatis aſſecutus eſt, ſuperſtes 1492. Amalricum abnuit confirmare Johannes

epiſcopus Carcaſſonenſis, quapropter ad apoſtolicam ſedem recurrit, ſed incaſſum; etenim Paulus II. papa jure ſibi factæ reſervationis Johannem Guaſqueti præpoſitum eccleſiæ Carcaſſonenſis ord. S. Auguſtini cubicularium ſuum nominavit abbatem, & aliunde rex deſignavit Guillelmum de Rupe, qui palmam tuliſſe aliquando viſus eſt. Nihilominus Amalricus poſt quinquennium apprehendit poſſeſſionem, & quanquam ad perceptionem fructuum nunquam pervenerit, jus tamen ſuum nec amiſit, nec dimiſit, utpote cujus poſtmodum ceſſio ſuum plane ſortita eſt effectum etiam contra Guillelmum ut infra videbitur.

XLIII. Guillelmus IV. de Rupe, *de la Roche*, vel de Rupe draconis, monachus, ſacriſta & presbyter monaſterii Manſi azilis diœceſis Rivenſis, Bertrandi de Rupe conſtabularii gentilis ſui favore obtinuit a rege abbatiam Montis olivi, pro qua incunctanter eidem hominium præſtitit coram Antonio de Tornifio judice ordinario Carcaſſonæ & locum tenente Arnaldi de Miglos militis ſeneſcalli Carcaſſonenſis & Biterr. anno 1465. 27. Febr. ex archivo regio Carcaſſonenſi, & ejuſdem inventario fol. 134. verſo. Necdum quidem confirmatus erat Guillelmus, ſed cum paulo poſt regiæ nominationi ceſſio Johannis Guaſqueti precibus Ludovici XI. regis ſub annua 150. librarum Turonenſium penſione acceſſiſſet, hoc totum Paulus papa II. approbavit bulla data 1465. IX. cal. Aug. pontificatus anno primo. Verumtamen nobilis frater Bernardus de Vicinis monachus & ſacriſta Montis olivi ſyndicus & procurator conventus a Jacobo Valade infirmario & priore clauſtrali, & a Johanne Piconis eleemoſynario generalibus ſede vacante in ſpiritualibus & temporalibus vicariis, ceteriſque fratribus conſtitutus provocavit a legato regio exſecutore litterarum, quibus mandabat rex ſenatui Toloſano, vicariiſque & judicibus Carcaſſonæ, Biterrarum, &c. ut Guillelmum de Rupe abbatem Montis olivi permanere, & inita jam abbatiæ locorumque & redituum ejus poſſeſſione gaudere permitterent, & ad id monachos & ſubditos adigerent. Actum anno 1466. die 14. Aprilis. Inutilis tamen fuit hæc appellatio; Guillelmus enim poſtea ſæpius abbas memoratur, & habitus eſt a ſyndicis univerſitatis loci de Villardonello, confeſſis an. 1467. 14. Aprilis hanc teneri quindecim libris de *queſta* annua ſolvendis Guillelmo de Rupe abbati Montis olivi domino ſuo ſoli & in ſolidum, eumque jus habere illam per *ſervientem* ſuum exigendi. Officium refecturarii in Montis olivi cœnobio & prioratum de Cumerio ab eo dependentem contulit fratri Johanni Molini abbatiæ S. Polycarpi ſacriſtæ, per ceſſionem fratris Jacobi Valade ex permutatione cum eodem Johanne ſacriſta, qui quidem Johannes an. 1471. 29. Martii nactus eſt poſſeſſionem. Reperitur adhuc Guillelmus 1472. 19. Apr. & 1478. menſe Nov. quo cum Geraldo Anianæ, Geraldo Manſi Garnerii & Odone S. Polycarpi abbatibus præſedit capitulo provinciali nigrorum monachorum ex provinciis Narbonenſi, Toloſana & Auxitanenſi in cœnobio B. Mariæ Deauratæ celebrato. Eodem circiter anno chori ſedilia affabre fieri curavit, teſtante gentilitii ſcuti teſſera. Anno 1484. ſacriſtiæ officium fratri Johanni de Malaſayda dedit per ceſſionem fratris Michaelis de Malaſayda, quando prioratum de Amancianis aſſecutus eſt. Evaſit poſtea epiſcopus Electenſis, ut diximus.

XLIV. Petrus IV. Roſerii, vel de Roſergio, *du Roſier*, juris utriuſque doctor, præpoſitus eccleſiæ metropolitanæ S. Stephani Toloſani ord. S. Auguſtini, & cancellarius univerſitatis Toloſanæ, cedente Amalrico de Senergiis, tunc ad Vaſionenſem cathedram evecto, jus ſuum ſtrenue defendit adverſus memoratum Guillelmum. Illum quidem neque Carcaſſonenſis præſul, neque archiep. Narbonenſis confirmare voluerunt, ſed admiſſam reſignationem ſummus pontifex approbavit; unde jam anno 1481. vocatur abbas in litteris Juliani epiſcopi Sabinenſis & cardinalis S. Petri ad vincula pro unione prioratus S. Michaelis de Nahuſa cum ſacriſtia Craſſenſi confirmanda; quanquam in exſecutione harum litterarum Guillelmus abbas loco Petri legitur; tunc nimirum uterque litigabat. Jam pridem nihilominus poſſeſſionem adeptus Petrus ejuſdem monaſterii nuncupatur abbas IX. cal. Martii 1487. Et certe hoc anno 14. Auguſti Toloſani ſenatus conſulto Guillelmum expenſis & fructuum reſtitutione multatum loco cedere compulit; quem tamen inito pacto congruis donatum ſtipendiis aluit. Alteram die 22. Junii an. 1490. abbatiæ poſſeſſionem nactus eſt Petrus, qui ſubinde vocatus electus & confirmatus in archiepiſcopum Toloſanum, & abbas commendatarius Montis olivi provinciam dedit Johanni Piconis ejuſdem loci monacho & camerario dandi habitum monaſticum nobili Petro Deſus * clerico Toloſano, &c. die 19. . . . . an. 1493. Ejuſdem vocati adminiſtratoris vicarius generalis decanatum S. Stephani de Villario contulit Johanni Piconis ultima die Julii an. 1498. Vaurenſis tandem creatus antiſtes monaſterium reditibus pene vacuum ſequenti tranſcripſit an. 1499. Controverſia tunc inerat illum inter & fratres Petrum Piconis eleemoſynarium & Bertrandum Glotonis infirmarium, cui 13. Febr. anno 1500. idem Petrus vocatus doctor in utroque jure, epiſcopus Vaurenſis, præpoſitus eccleſiæ metropolitanæ Toloſanæ, & univerſitatis ſtudii Toloſani cancellarius, olimque Montis olivi abbas finem impoſuit.

*theſaurarius erat 1517. 15. Sept.

XLV. Simon de Bello ſole canonicus regularis, præpoſitus eccleſiæ Vaurenſis & archidiaconus major in eccleſia Narbonenſi, per ceſſionem Petri de Roſergio fit abbas ab Alexandro VI. pontifice ſub finem anni 1500. Memoratur hoc anno in inſtrumento fundationis capellæ S. Marthæ. Anno ſequenti 21. Jan. nonnullas loci de Broſſis terras Petro Galinæ in emphytheoſim perpetuam dedit. Ejuſdem precibus Georgius de Ambaſia tituli S. Sixti presbyter cardinalis, Rotomagenſis nuncupatus, ſedis apoſt. legatus anno 1505. VIII. idus Martii omnibus Chriſti fidelibus qui ad reparandum monaſterium aliquid

Digitized by Google

conferrent, certiſque feſtivitatibus eccleſiam frequentarent, tres annos & totidem quadragenas de injunctis pœnitentiis relaxavit. Anno 1511. die 25. Septembris Simon vocatus decretorum licentiatus, Dei & S. ſedis apoſt. gratia abbas, ſive adminiſtrator perpetuus monaſterii Montis olivi, una cum ſuo conventu dedit Jacobo Carterii preſbytero, capellano & procuratori ſuo ordinario os brachii S. Chriſtophori martyris ad eccleſiam de Caſtenerio diœceſis Malleacenſis ſacram eidem ſancto & Carterii patriam terram deferendum. Idem appellatus commendatarius, una cum ceteris monachis dedit ad novum feudum Petro de Graſſalio legum doctori Carcaſſonæ, condomino loci de Broſſis caſtrum ejuſdem loci, & certam illius partem ab Aquilone, ſub annua quinque ſolidorum Turonenſium *alberga*. Actum 1514. 24. Septembris. Eodem anno 6. Martii, ſeu potius 1515. dictus in epiſcopum Vaurenſem electus & confirmatus, quatenus abbas Montis olivi Petrum Ciconis oriundum loco de Donzenaco Lemovicenſis diœceſis nominavit ad eccleſiam parochialem S. Ceciliæ de Cuxiaco vacantem per deceſſum Aimonis le Voidier, quam ei contulerunt vacantis eccleſiæ Carcaſſonenſis vicarii generales. De hoc abbate ſic habetur in necrologio Vaurenſis eccleſiæ: *24. Junii obitus reverendi in Chriſto patris D. Simonis de Bello ſole quondam Vaurenſis epiſcopi, fundatus per venerabilem D. Simonem de Bello ſole canonicum & archidiaconum eccleſiæ Vaurenſis, nepotem & heredem dicti reverendi patris, qui ex hac luce migravit plenus dierum, centum videlicet annorum, & operibus bonis, prout inſignia ſolis demonſtrant in choro, organis, & capis & per totam eccleſiam.*

XLVI. Johannes II. de Bello ſole in utroque jure baccalaureus, & Narbonenſis eccleſiæ ſuccentor, cedente patruo, qui dimidiam beneficiorum & officiorum partem ſibi pro annua penſione retinuit, evaſit abbas bulla Leonis X. papæ data 1515. VIII. idus Septemb. anno pontificatus tertio, qua facultas eidem conceditur mitra, annulo paſtorali, baculo, & aliis pontificalibus ornamentis in monaſterio & aliis eidem ſubjectis locis utendi, ac poſt miſſarum ſolemnia benedictionem populo elargiendi, necnon monachis & ſubditis minores ordines conferendi, actis capitularibus præſidendi, monachos & alias ejuſdem monaſterii perſonas corrigendi, uno verbo ſingula faciendi, quæ abbas pro tempore exiſtens facere poterat. Die 25. Julii an. 1516. creavit judicem ſpecialem & generalem cum omnimoda poteſtate Petrum de Graſſalio legum doctorem ad vadia conſueta quantum ſibi placuerit; viguerium, nobilem virum Guillelmum de Rupe; locum tenentem, Antonium Agaſſe; bajulos, de Ventenaco Iſarnum Raſſirat; de S. Eulalia Petrum Calveirac; de Villardonello Petrum Gauterii; de Broſſis Petrum Majade; de Brugairolis Petrum Roquefort; de Garmaſia Antonium Perache; & de Ferrando Guillelmum Conilhargans, ad vadia conſueta, & ad nutum ſuum. Inſequenti Johannes commendatarius abbas ejuſdemque procurator regiis legatis cenſum exhibuerunt redituum omnium, qui percipiuntur in locis de Monte olivo, de Broſſis, de Villardonello, de Ventenaco, de S. Eulalia, de Brugairolis, de Ferrando, de Garmaſia, de Trulharibus & de feudo de Sererariis. Ejuſdem procurator & vicarius frater Petrus Piconis cuidam Matthæo Bartholomæi de Monte olivo dedit unam *peciam* terræ in emphytheoſim perpetuam anno 1518. 9. Decembris. E vivis exceſſerat Johannes abbas 14. Januarii 1518. hoc eſt 1519. quo vicarios generales & ſpeciales in ſpiritualibus & temporalibus conventus creavit fratres Petrum Piconis eleemoſynarium & camerarium ac Franciſcum de Campellis decanum, ita tamen ut beneficia & officia vacatura ſede vacante conferre non poſſent, niſi de conſenſu capituli, & neuter eorum quidpiam facere abſque collegæ conſenſu & voluntate, ſin facta eſſent irrita. Hoc autem de dimidia ſolum beneficiorum & officiorum parte intelligendum eſt, alteram utpote ſibi vindicante Simone de Bello ſole, ut diximus, pro qua ſolus Petrus Piconis ejuſdem vicarius generalis irrevocabilis conſtitutus, eo nomine fratri Antonio Piconis Montis olivi monacho die 19. Maii an. 1519. prioratum S. Johannis de Eremo ab officio hoſtellarii ejuſdem monaſterii dependentem contulit.

XLVII. Sebaſtianus de Bonne antea prior major eccleſiæ regularis & cathedralis Caſtrenſis, precibus regis abbatiam Montis olivi adeptus eſt bulla Leonis papæ X. data VIII. idus Februarii 1518. hoc eſt 1519. pontificatus anno ſexto, ejuſdemque poſſeſſionem apprehendit hoc ipſo anno 1519. 14. Junii. Statim dicam impegit Simoni de Bello ſole, qui ſibi jura nonnulla in abbatiam Montis olivi retinuerat, ex conceſſione, aiebat, ſummi pontificis, ad quem ideo provocavit an. 1519. XVII. cal. Febr. hoc eſt 1520. Hac de cauſa qui cognoſcerent legatos papa nominavit archidiaconum de Lautrec in diœceſi Albienſi, decanum S. Petri de Burlaſſione & officialem Carcaſſonenſem, at ejuſdem exitus nobis incompertus eſt. Eodem anno 28. & 29. Octobris viguerium per totam terram ſuam conſtituit nobilem virum .... de Rupe militem, cum omnimoda faciendi & exercendi juſtitiam poteſtate, judicem Petrum de Graſſalio jurium doctorem; viguerius autem locum ſuum tenentem inſtituit Bartholomæum Sagerii viguerium regium Montis olivi. Clientelæ ſacramentum excepit a nobili Clara de Chaucenoux domina caſtri & dominii de Villaliſſiis pro eodem caſtro die 1. Febr. 1523. Nominavit anno ſeq. 8. Junii Antonium de Bonne pro eccleſia S. Eulaliæ diœceſis Carcaſſonenſis; & anno 1536. 9. Oct. fratri Johanni de Caudiera Montis olivi monacho profeſſo contulit prioratum S. Michaelis de Ceſcairolis vacantem per ceſſionem Ludovici de Bonne Caſtrenſis canonici factam cauſa permutationis cum eodem Johanne pro prioratu de Cumeriis. Anno 1538. die 2. Junii ſe nobili Johanni de Altopullo preſbytero legitima munito indulgentia benevolum exhibuit conceſſo prioratu

Digitized by Google

S. Petri de Cumeriis Mirapicenſis diœceſis vacante per ultimi prioris ceſſionem. Inſequenti, die 20. Julii Carolus de Graſſalio ei recognovit tenere ſe ad hominium & fidei ſacramentum medietatem pro indiviſo omnimodæ juriſdictionis loci de Broſſis in Cabardeſio. Abbatia ceſſit anno 1540. in gratiam nepotis permutatione cum eo facta pro cœnobii cameraria, annuente rege 24. Julii ejuſdem anni.

XLVIII. Antonius I. de Bonne prius monachus & major prior eccleſiæ cathedralis Caſtrenſis, ejuſdemque factæ ſæcularis præpoſitus, necnon Montis olivi camerarius, ceſſione patrui, cui viciſſim camerariam ceſſit, annuente rege, ut diximus, 24. Julii 1540. abbatia donatur a Paulo III. pontifice bulla data Balli Portuenſis diœceſis an. pontificatus ſeptimo XI. cal. Januarii, hoc eſt 1541. Mota paulo poſt querela hunc inter & conventum ratione penſionum monachalium, aliarumque rerum quibus abbas tenetur, conventus an. 1542. die 5. Julii creavit procuratores ſpeciales qui pro ipſo in curia ſeneſcalli Carcaſſonenſis comparerent. Anno ſeq. prima die Auguſti hominium excepit a Carolo de Graſſalio decretorum doctore pro medietate ditionis & juſtitiæ altæ, mediæ & baſſæ locorum de Broſſis & Ceſcairolis. Permutavit anno 1544. 29. Maii præpoſituram Caſtrenſem cum D. Raimundo Suitardo de Taurinis pro curionatu S. Johannis de Fiaco & annexis ejus diœceſis Caſtrenſis, quem illi Paulus papa III. in commendam conceſſit. Vacaſſe jam ab aliquanto tempore ſedes abbatialis dicitur an. 1547. 17. Jun. quo fratres Guido de Altopullo camerarius & Carolus de Capluc decanus monachi Montis olivi & vicarii generales *ab aliquanto tempore vacantis Montis olivi abbatiæ* prioratum de Amancianis Mirapicenſis diœceſis vacantem per obitum Thomæ de Fitta contulerunt fratri Guidoni de Glotone abſenti, ſeu pro eo recipienti nobili fratri Antonio de la Tour ejuſdem cœnobii monacho & Guidonis procuratori. Nonniſi tamen anno 1549. Antonius fertur exſtinctus.

XLIX. Franciſcus de Crequy epiſcopus Bolonienſis Antonii ceſſione probata regi Henrico II. abbatiæ fructus percepit, uſque dum illam fratri ſuo reſignavit, pro quo ceſſionem acceperat, uti legitur in regio diplomate Jacobo, qui ſequitur, conceſſo.

L. Jacobus de Crequy Franciſci ſuperioris & Antonii Bolonienſium epiſcoporum frater, monachus S. Dionyſii in Francia, volente rege litteris datis menſe Octobri an. 1550. & conſentiente fratre, renunciatur abbas bulla Julii III. papæ data Romæ 1550. XIII. cal. Decembris pontificatus anno primo, in qua eidem inſcripta, & in aliis ad monachos Montis olivi, atque ad epiſcopum Carcaſſonenſem datis Jacobus dicitur a pontifice electus per obitum Antonii Bonne, quapropter eum rex confirmavit anno ſequenti. Attamen exſtat in catalogo edito Diplomatum mſſ. Baluzii pag. 32. num. 217. bulla ejuſdem papæ ad Henricum II. regem qua ſe illi ſignificat promoviſſe Jacobum per obitum Antonii de Bonne 23. Decembris 1553. idemque denunciatum legitur Franciſco Faucon epiſcopo Carcaſſonenſi, qui non prius ſedit quam anno 1553. Certe Jacobus abbatiæ poſſeſſionem adeptus eſt die XI. Januarii 1551. eodemque anno 20. Febr. magiſtrum Nicolaum de la Gorgue preſbyterum, in artibus magiſtrum deſignavit archiepiſcopo Narbonenſi rectorem ſeu perpetuum vicarium S. Martini de Trulharibus Narbonenſis diœceſis. Anno 1553. 18. Septemb. nobilis Johannes de Chaucenoux miles dominus de Villaliſſiis Carcaſſonenſis diœceſis prope Alzonam, poplite uno in terram flexo, nudo capite & manibus junctis Jacobo de Crequy ſupremo domino loci de Villaliſſes hominium præſtitit. Ejuſdem abbatis collatione frater Philibertus Dales S. Dionyſii in Francia monachus prioratus S. Stephani de Villario per liberam fratris Guidonis de Glotone Montis olivi monachi ceſſionem vacantis poſſeſſionem adeptus eſt per procuratorem 10. Januarii an. 1556. Pariſiis degens an. 1558. 18. Maii fratri Claudio le Maſſon preſbytero & monacho S. Dionyſii in Francia contulit officium operarii vacans per ſimplicem fratris Jacobi Chambort reſignationem. Nobilem quoque fratrem Arturum de Mornal diœceſis Ambianenſis monachum Benedictinum in ſacra pagina doctorem promovit ad prioratum de Amancianis Mirapicenſis diœceſis vacantem per obitum Johannis de la Roche. Actum an. 1558. 29. Januarii. Ejuſdem beneficio frater Jacobus le Boſſu preſbyter & monachus S. Dionyſii in Francia eleemoſynarii cœnobii Montis olivi poſſeſſionem apprehendit per procuratorem anno 1565. die XI. Junii. Eodem anno 27. Nov. Jacobi abbatis conceſſione Guido Glotonis ſeu de Glotone Montis olivi monachus prior iterum evaſit ſancti Stephani de Villario per ceſſionem ultimi poſſeſſoris. Anno 1569. 7. Apr. frater Bernardus Picon Montis olivi monachus prioratu S. Michaelis de Ceſcairolis vacante per deceſſum fratris Antonii Franc, ſibique a Jacobo de Crequy abbate conceſſo, gaudere inita poſſeſſione incepit. Inſequentis anni ultima die Junii medietatem juriſdictionis altæ, mediæ & *baſſæ*, necnon *tenementi* de Sereriis * cum omnibus pertinentiis ter mille librarum pretio abalienavit in gratiam nobilis de Belliſſen. Huic Johannes de Altopullo dominus de Villanova pro parte de Brugairolis clientelam profeſſus eſt die 2. Aprilis 1571. Eodem anno 24. Novembris fratri Petro de Vidal Montis olivi monacho contulit prioratum ſancti Petri de Cumeriis Mirapicenſis diœceſis vacantem per liberam fratris Johannis de Laulmeux ceſſionem. Exſtant ſimiles ejuſdem collationes an. 1573. 14. Martii, 17. Aprilis, & 17. Julii, ac 1576. menſe Januario. Denique eo adhuc ſedente Calviniſtæ monaſterium nocte diem vigeſimam Januarii 1579. præcedente ingreſſi infirmorum ædes immiſſo igne ſolo æquarunt, nec ſine cædibus ingentique præda receſſerunt: ita teſtati ſunt prævio ſacramento duo conſules, aliique probi viri Montis olivi; qua de re ſic etiam loquitur in necrologio ad hanc diem

* ſ. Seneriis.

quidam illius temporis monachus: *Abſtulerunt ſacrarum reliquiarum thecas, quas ara major decem regios pedes longa, ſeptem vero lata vix capiebat, pannos auro bombicinoque filo contextos, veſtes ſacras pretioſiſſimas, margaritiſque & gemmis diſtinctas. Denique monachos tres ad locum de Dourgne captivos traxerunt.* His auditis tanto Jacobus abbas dolore correptus eſt, ut anno ſequenti 24. Sept. Carcaſſonæ ſupremum diem obierit. Tum igitur monachi 10. Octob. ejuſdem anni duos e gremio elegerunt monachos, qui res monaſterii tam ſpirituales quam temporales ſede vacante curarent; rex autem magiſtrum Antonium Cabos eccleſiæ Narbonenſis hebdomadarium percipiendis menſæ abbatialis reditibus œconomum præfecit; quo quidem nomine hic diebus 16. & 17. Maii anno 1581. locorum de S. Eulalia, Garmaſia, Ferrando, Ventenaco, Bruſſis & Montis olivi proventus elocavit. Adhuc vacabat ſedes 20. Maii 1582. quo Guillelmus Mercier rectoriam ſeu vicariam perpetuam S. Cecilìæ de Cuxiaco diœceſis Carcaſſonenſis abdicavit in manibus nobilium fratrum Petri de Vidal, & Guidonis de Glotone vacantis cœnobii Montis olivi vicariorum generalium cauſa permutationis faciendæ cum Johanne Canongetes rectore S. Clementis de Coſſolencs.

LI. Ludovicus de Lorraine cardinalis a Guiſia vulgo nuncupatus, archiepiſcopus Remenſis, abbas erat Montis olivi die 6. Julii 1582. quo anno nobilis Antonius de Mareſcot ejus negotiis præpoſitus quarumdam vinearum territorii Montis olivi decimam elocavit. Ejuſdem vicarius generalis nobilem Franciſcum de Donadieu Montis olivi monachum, futurum ſubinde abbatem S. Hilarii & poſtea Sampapulenſem epiſcopum, promovit ad prioratum S. Stephani de Villario Carcaſſonenſis diœceſis, vacantem per obitum fratris Guidonis de Glotone Montis olivi eleemoſynarii, cujus adiit poſſeſſionem 23. Januarii 1584. Denique Ludovicus in comitiis Bleſenſibus an. 1588. die 24. Decembris enecatus eſt. Cujus rei certiores facti monachi vicarios generales & ſpeciales in ſpiritualibus & temporalibus creaverunt Johannem de Pichon cellerarium, & Johannem Bernon camerarium 23. Januarii 1589. qui quidem eo adhuc munere fungebantur ſede vacante 1590. 17. Maii, 1591. XI. Nov. & 1592. 30. Septembris.

LII. Chriſtophorus de Leſtang epiſcopus Leutevenſis nominatur ab Henrico III. rege abbas Montis olivi, fortaſſe in compenſationem privationis redituum epiſcopatus, e quo illum depulerat Henricus dux Montmorenciacus, ſed bullas non obtinuit. Fuit etiam abbas Uſerciæ, epiſc. Electenſis & Carcaſſonenſis.

LIII. Liberatus de Leſtang Briva curretia, *Brive la Gaillarde* pagi Lemovicenſis oriundus, licentiatus in juribus, vicarius generalis Chriſtophori gentilis epiſcopi Leutevenſis, perceptis tum ejuſdem Chriſtophori, tum ſuo nomine a Ludovici cardinalis obitu abbatiæ fructibus, obiit menſe Nov. 1591. apud Montem olivum, ubi jam acceptis litteris regiis pontificias præſtolabatur, ut ex ipſius teſtamento palam fit. Poſtea magiſter Antonius de la Perſonne œconomus abbatiæ vacantis a rege conſtitutus, fratreſque Johannes Pichon & Johannes Bernon vicarii generales ac Matthæus Gloton eleemoſynarius & Franciſcus de Caſaletz hoſtellarius ſyndici & procuratores capituli loca de Monte olivo, de Ventenaco, de S. Eulalia, &c. Ludovico Gandilh mercatori de Alzona elocaverunt ultima die Maii anno 1593. a quo tempore uſque ad annum 1624. ſedes vacavit. Multis interea litibus per diverſos œconomos vexati monachi, fratri Ogerio Fournier ejuſdem cœnobii monacho & ſacriſtæ 19. Aprilis 1599. abbatiæ bona regenda commiſerunt; nec multo poſt, anno ſcilicet 1601. 22. Januarii, cellerarius nummos ſex, eleemoſynarius decem, totidem hoſtellarius, ... de Triez ſex, camerarius decem, operarius, theſaurarius, infirmarius, Philippus, Oliverius, ſinguli duos, ſacriſta quatuor, & capitulum triginta reſtaurando clauſtro ab hæreticis labefactato gratis & ex mera liberalitate deſtinarunt.

LIV. Raimundus Ruffi, *de Roux*, preſbyter diœceſis Carcaſſonenſis, frater judicis majoris Carcaſſonæ, cum regia, tum pontificiâ Urbani VIII. ſchedulis creatus abbas poſſeſſionem adiit menſe Aprili an. 1624. Hic anno ſequenti 10. Julii loca & caſtra de Monte olivo, de S. Eulalia, de Garmaſia, de Ferrando, de Broſſis & de Trulharibus cum omnibus juribus & proventibus loco penſionum fratribus ceſſit ac dimiſit. Obiiſſe dicitur initio anni 1631.

LV. Johannes III. de S. Johanne de Moſſolenchis, *de Mouſſolens,* clericus Carcaſſonenſis diœceſis a rege nominatur abbas per obitum prædecentis, anno 1632. at donec bullas pontificias obtinuerit, Gabriel Gaſque ab eodem rege delegatur ad fructus percipiendos 28. Aprilis ejuſdem anni. Adhuc quidem vacare ſedes dicitur 20. Junii 1632. ſed tamen hoc ipſo anno bullis donatus eſt ab Urbano VIII. qui & ipſi retinere permiſit eccleſiam parochialem S. Nazarii de Baings de Montferrant Electenſis diœceſis. Datum Romæ apud S. Mariam majorem IV. non. Auguſti anno 1632. pontificatus nono. Inſequenti 3. Febr. poſſeſſionem adeptus per procuratorem, die 3. Auguſti an. 1636. camerarii officium cum annexis de Monaſteriis & de Monte conillo vacans per obitum fratris Franciſci de Caſalets contulit fratri Jacobo de Buiſſon. Anno 1645. die 3. Januarii Antonius Huc ſacerdos & eccleſiæ parœcialis B. Mariæ de Belaſtrade loci de Broſſis Carcaſſonenſis diœceſis rector eidem rectoriæ nuncium remiſit in manibus Johannis a S. Johanne Montis olivi abbatis. Pepigit anno 1647. cum domno Antonio d'Eſpinaſſe priore B. Mariæ Deauratæ apud Toloſam congregationis S. Mauri, pro ſuo eidem congregationi uniendo monaſterio; cumque jam nihil deeſſet ad hanc rem conſummandam, antiqui videlicet monachi conſentirent, ſenatuſque Toloſanus approbaſſet 21. Januarii 1649. eodem abbate præſente domnus Joſephus de la Roque prior

Digitized by Google

B. Mariæ de Soricinio ejuſdem congregationis A poſſeſſionem Montis olivi capeſſivit die 2. Maii vel Martii ejuſdem anni 1649. Tunc in pluribus monaſterium deficiebat, ſed a domo Dei æquum incipere viſum eſt. Itaque domnus Johannes Queulhe prior ejuſdem cœnobii eccleſiæ principem aram columnis quatuor e marmore, quod de Caunis vocant, elegantiſſimis, 14. palmis oblongis, trium circiter millium librarum pretio exornavit die 1. Aug. an. 1665. eamdemque pictis imaginibus decoravit, quarum præcipua S. Johannem Baptiſtam qui Chriſtum baptizat exhibet. Anno 1674. die 14. Aug. Johannes abbas Montis olivi ſimul & Villæ longæ fratri B Bartholomæo de Pagez monacho expreſſe profeſſo & preſbytero contulit prioratum de Cumeriis Mirapicenſis diœceſis vacantem per obitum prioris commendatarii. Eodem anno 26. Sept. Johannes Chalvon prior ejuſdem cœnobii totum illud renovare aggreſſus primum in fundamento lapidem poſuit, adſtantibus Franciſco de la Roge Craſſenſi, Paulo Saporta Soricinienſi & Auguſtino Poirani Caunenſi prioribus, &c. Denique obiit Johannes abbas in abbatiali domo 18. Aug. 1682. ſepultus in ſacello S. Michaelis; quo anno Antonius Morin prior monaſterii & vicarius generalis ſede vacante a fratribus conſtitutus cellas C hoſpitum & infirmorum conſtruxit, eodemque anno 17. Octobris hominium excepit ab Andrea de Sapde domino de Pugeto & de Villaliſſiis ſenatore Toloſano pro terra & ditione de Villaliſſiis; ac inſuper Franciſco Merlac congregationis S. Mauri preſbytero & monacho contulit prioratum de Cumeriis, cujus poſſeſſionem adiit Franciſcus 12. Decembris ejuſdem anni 1682.

LV. Michael Gueynier de Roulliere preſbyter Andegavenſis, deſignatur abbas Ludovici Magni ſchedula 4. Septemb. 1682. ſimulque Johannes Petit in ſex annos delegatur ad fructus percipiendos, uſquedum Michael bullas obtineret, D quibus denegatis ob diſcordiam duas inter curias Romanam & Gallicam, ex decreto magni conſilii lato 2. Junii 1683. ad poſſeſſionem admiſſus eſt 10. Julii ejuſdem anni. Rexit ad annum 1713. quo defunctus eſt die 13. Octobris. Interea vero Petrus de Caſamajou dominus de Carlario & condominus de S. Goderico & de Villaveteri in manibus domni Antonii Morin prioris ejuſdem loci cellerarium agentis clientelam profeſſus eſt de his omnibus, quæ in locis de S. Goderico, Villaveteri, Malagouda, Cerviera, &c. poſſidebat. Actum die 2. Octobris 1683. Anno 1688. 29. Apr. magiſter Paulus Maupel vica- E rius perpetuus parœcialis eccleſiæ S. Andreæ de Monte olivo capitulo monachorum ejuſdem loci recognovit, ipſorum eſſe juris omnes ſupplicationes publicas & ſolemnes, tum conſuetas, tum de novo pro qualibet cauſa per diœceſanum epiſcopum præſcribendas celebrare, ſuarum vero partium in eorum eccleſiam mature ſe conferre, eos præcedere, nec ad ſua remeare niſi finita ſupplicatione. Denique monaſterium ab annis 21. inchoatum domnus Jacobus de la Gorrée prior ejuſdem pene abſolvit annis 1694. 95. & 96.

LVII. Joſephus de Lordat de Bran nominatione regia 31. Octob. 1713. renunciatus abbas, poſſeſſionem accepit 21. Aug. 1714.

Huic abbatum indici duo ſunt addendi, quorum ætas ignoratur: Udalgerius ſcilicet notatus in necrologio 27. Decemb. & Bernardus Jordani XIX. cal. Septembris.

S. HILARIUS.

BEnedictinum S. Hilarii monaſterium fundatorem, inquiunt, agnoſcit ipſum S. Hilarium Carcaſſonenſem epiſcopum, qui primum illud ſub S. Saturnini martyris patrocinio conſtituerit, ſortitum poſtea S. Hilarii nomen, quod in eo ejuſdem corpus conditum ſit. Ad Leucum* fluvium poſitum eſt una leuca ab Atace*, duabuſque vel circiter meridiem verſus ab urbe Carcaſſona, in finibus pagi Redenſis, nec longe a monaſterio Craſſenſi. At vero hujus cœnobii maxime dubius eſt fundator, de quo id unum ſcribit nuperus rerum Occitanarum auctor, S. Hilarium conditum fuiſſe in eccleſia ſuæ diœceſis dedicata in honorem S. Saturnini, cui poſtmodum adjunctum fuit monaſterium, quod jam ineunte ſæculo IX. SS. Hilarii & Saturnini nomen gerebat, quodque proceſſu temporis, ut fit, ſolum S. Hilarii nomen obtinuit retinetque.

* Leuc au Lauquet.
* l'Aude.

ABBATUM SERIES.

I. NAMPIO regiæ tutelæ privilegium obtinuiſſe a Carolo magno memoratur in diplomate Ludovici Pii pro ſucceſſore. Ch. III. col. 413.

II. Monellus laudatum privilegium accepit a Ludovico Pio circa 820. Hoc habes loco citato appendicis noſtræ & tom. 2. capitularium col. 1409. Rexit ad annum XIV. ejuſdem Ludovici, quo in villa Pomario nonnulla dono accepit.

III. Egido & Egidonius ſedit ætate ejuſdem Ludovici, qui precibus ejus citatum in Monello privilegium confirmavit.

IV. Leoninus conſimile obtinuit præceptum a Pipino Aquitaniæ rege, quod editum eſt tom. 2. capitularium col. 1429.

V. Ana vel Ano rexit tempore Caroli Calvi, qui rogatu ejus monaſterium in ſuam tutelam ſuſcepit, ejuſdemque poſſeſſiones omnes confirmavit, Ch. VI. col. 416. quas inter cellæ tres in pago Ruſcinonenſi recenſentur, una *Nitolariæ* dicta ad amnem, qui dicitur *Thetus*, cum eccleſia S. Martini, alia in monte Furcato, tertia in monte Albaria, qui vocatur valle Vitraria, cum eccleſia utrobique S. Martini.

VI. Emanus & Emmunus occurrit annis 13. & 18. regnante Carolo rege, quem putamus eſſe Calvum. Forſan vero hic Emmunus idem eſt ac Ermemirus memoratus abbas an. XXII. regnante Carolo rege.

VII. Caſtellanus cellam Nitolarias S. Stephani in pago Ruſcinonenſi commutavit pro aliis prædiis cum Ermenaldo filio Amelii, ex quodam Ch VIII. col. 419. placito mox laudando.

VIII. Recamundus laudatur in placito Wileranni epiſcopi Carcaſſonenſis anno III. regnante Carolo imperatore, hoc eſt 883. in quo de conſenſu partium, id eſt, Recamundi & Ermenaldi *Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 20.*

Digitized by Google

memorata commutatio hunc inter Ermenaldum & Caſtellanum Recamundi abbatis deceſſorem nulla declaratur.

IX. Benedictus I. ſolemnem reliquiarum S. Hilarii tranſlationem a Francone Carcaſſonenſi (Ch. XVI. col. 426.) epiſcopo fieri curavit an. DCCCCLXXVIII. calend. Martii, cui præſens Rogerius comes cum uxore Adalaide cœnobium ab omni cenſu liberum eſſe voluit. Nonnulla prædia Benedictus comparavit anno 25. regnante Lothario rege, hoc eſt 979. (Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 134. & 138.) Eodem anno Rodgerius comes & uxor Adalais alodem ſuum de Corniliano eidem abbati dederunt, & conſecrari fecerunt ab Eimerico epiſcopo Carcaſſonenſi anno 984. calendis Novembris. Interea Benedictus abbas cum eodem Rogerio comite & Adalaide conjuge acceſſit ad limina apoſtolorum, ibique poſtulatam omnium cœnobii (Ch. XVII. col. 427.) poſſeſſionum confirmationem obtinuit, ut diſcimus ex bulla Benedicti papæ VII. circa annum 980. Idem quoque Rogerius ob inſignem victoriam adverſus Olibam comitem reportatam, quam S. Hilario acceptam retulit, ejuſdem cœnobio & abbati Benedicto plurimos alodes contulit (Ch. XVIII. col. 428.) anno 27. regnante Lothario, menſe Auguſto, hoc eſt 981. Oliba quidam anno 1. regnante Ludovico rege (Lotharii filio) huic abbati alodium dedit in pago Carcaſſonenſi, loco de Pomars. Quædam commutavit cum Radulfo Caunenſi abbate anno 2. Hugonis regis. Eidem ſub Guarino abbate generali anno 993. in bulla Johannis XV. confirmatur adminiſtratio particularis hujus cœnobii & aliorum, nempe S. Petri Lezatenſis & S. Mariæ Electenſis; qua de re vide appendicem Marcæ Hiſpan. col. 996. ubi tamen incaute hoc ad annum 1008. revocatur. Pervenit ad annum quartum Roberti regis.

X. Gaufridus Benedicto ſucceſſerat anno circiter 1002. ſeu ſexto regnante Roberto rege, quo in ejus gratiam Arnaldus vicecomes Carcaſſonenſis ſcripſit chartam guirpitionis de his omnibus quæ dederat olim S. Hilario Rodgarius (Ch. XIX. col. 428) comes. Exſtat in appendice noſtra.

XI. Benedictus II. innoteſcit ex duobus inſtrumentis, altero anni 12. regnante Roberto rege, altero 15. ejuſdem regis menſe Aprili, quo huic Rogerius comes & uxor Adalais domos ac terras, quæ habebant in comitatu Redenſi, in villa de Limoſo contulerunt.

XII. Oliba & Olibanus legitur abbas 1020. & 1034. tom. 2. capitularium col. 1102. Anno 28. regnante Roberto quidam Guimera cum Auruca conjuge alodem in villa, quæ vocatur Pomars ei conceſſit. Adfuit Oliba ex monaſterio S. Hilarii Carcaſſenſis abbas placito in præſentia Rogerii comitis habito in comitatu Toloſano, villa de Fuſtiniaco ad dirimendam contentionem Aimericum inter Lezati abbatem & Odonem abbatem Simorræ pro abbatia S. Mariæ, quam dicunt Paderianis,* ſita in comitatu Cominico, die calendis* Martii feria quinta Paſſionis Domini an. 1026. ſeu XXX. Roberti regis menſe Martio. Legeſis hoc placitum in appendice ad tom. 4. annal. Bened. pag. 711. Abbo preſbyter de Villanova in villa *Nidolarias* conſtitutus coram Olibano abbate ſe guirpivit de alode S. Hilarii, qui eſt in comitatu Ruſcinonenſi, in adjacentia de villa *Nidolarias*, XVII. cal. Apr. feria III. anno 4. regnante Henrico, hic eſt 1035. (Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 197.) Eodem anno XV. cal. Septemb. Raimundus comes Olibano dedit alodem Valleveſiam in comitatu Reddenſi, *propter amorem Dei, propter remedium animæ Beliardis mulieris ſuæ, & propter ipſam pugnam, quam habuerat in caſtrum Reddas cum Arnaldo Giberto propter mortem filii ſui, quia Deus eum fecerat vincere.* (Ch. XXI. col. 430.) Exſtant integræ litteræ tom. IX. fragmentorum hiſtoric. Stephanotii noſtri pag. 465. Attigit Oliba annum XI. regni Henrici.

* de Patricianis. t. 3. annal. Ben. p. 322.
* l. pridie cal. Apr.

XIII. Henricus anno XV. regnante Henrico; ſeu anno 1045. accepit a Bernardo viro nobili alodem de villa *Bordas* in pago Toloſano. Quandiu poſtea ſederit incompertum. At Raimundum Bernardi vicecomitem Biterrenſem anno 1067. hanc abbatiam dimiſiſſe Raimundo Barcinonenſi comiti ex conventionibus inter ſe habitis, diſcimus ex appendice Marcæ Hiſpan. col. 1133.

XIV. Poncius I. anno XX. regnante Philippo, hoc eſt 1080. villam de *Caſſanias* ſitam in comitatu Reddenſi a Bernardo Amulone recuperavit. Sediſſe dicitur uſque ad annum 1094.

XV. Willelmus rexit ab anno 1094. ad annum circiter 1105. Ita Stephanotius noſter.

XVI. Cono reperitur 1105. in charta Petri Rogerii. Pepigit anno 1110. cum Atone Gilaberti Reddenſi, & uxore Beatrice, ſuper decimis quas in honore S. Hilarii poſſidebant. Addit Stephanotius Ademarum quemdam anno 1120. S. Hilario & Cononi abbati wirpiviſſe medietatem decimæ de Gardia; ſed legendum videtur 1110. nam

XVII. Udalgerius occurrit abbas 1117. in charta Poncii de Ponciano. Eodem anno Guilielmus Raimundi ei contulit alodem ſuum in villa de Raixag. Bullam obtinuit Udalgerius abbas a Calixto II. pontifice, qua monaſterii poſſeſſiones confirmantur. Data eſt Ebreduni idibus Martii indict. XII. an. pontificatus ſecundo, hic eſt 1119.

XVIII. Poncius II. memoratur anno 1125. in chartis pro cella S. Stephani de Nidolariis. Anno 1124. Ermengaudus abbas S. Michaelis de Cluſa cœnobium ſancti Hilarii ſuo ſubjectum viſitavit.

XIX. Bernardus præerat 1146.

XX. Geraldus I. 1154.

XXI. Raimundus 1170. 1175. 77. 80. & 1186.

XXII. Poncius III. de Bravo legitur abbas 1187. 1189. & 1194. quo anno Rogerius vicecomes Biterrenſis, qui jam anno præcedenti dominium Gardiæ cœnobio reſtituerat, Poncium abbatem & quidquid habebat in pagis Carcaſſenſi & Reddenſi in ſuam tutelam ſuſcepit menſe Januario, ex archivo regio caſtri Fuxenſis. Anno 1200. duos inſtituit preſbyteros, alterum qui pro abbatum, alterum, qui pro monachorum animabus quotidie miſſas *de requiem* celebrarent, illum ab abbatibus eligendum, hunc a duobus illis monachis, quorum eſt ratione beneficiorum

Digitized by Google

ſolvere pro *pitancia*, cameraria & *veſturia*. Guilelmo Reddenſi bona quædam infra duos annos recuperandi facultatem conceſſit anno 1202. XVI. cal. Decembris. Superſtes erat 1206.

XXIII. Alboinus. Cum aliquando S. Hilarii monaſterium propter ſuſpicionem hæreſeos addictum fuiſſet fratri Dominico priori S. Romani & aliis fratribus Prædicatoribus, poſtea tamen Hilariani monachi ſinceræ ſuæ fidei argumenta dediſſent, ac inter alia ſuum pene deſtructum ab heterodoxis monaſterium demonſtraſſent, compromiſſo facto in Tediſium epiſcopum Agathenſem ſub mulcta centum argenti marcharum, conventum eſt, ſuum monachis remanſurum monaſterium, at illos pro bono pacis fratribus Prædicatoribus ceſſuros cœnobium S. Martini de Limoſo pinguiſſimum ſub annuo cenſu, idque tam Alboinus abbas, quam frater Dominicus approbarunt anno 1217. menſe Martio, regnante Philippo. Huic abbati largitus eſt Guillelmus de S. Juliano quidquid habebat in villa S. Hilarii an. 1220. Bullam obtinuit ab Honorio III. pontifice anno 1224. IV. nonas Febr. qua cœnobii prædia confirmantur. Contulit anno ſeq. eccleſiam de Campo libero. Anno 1226. eligitur præſes capituli generalis ſeu provincialis nigrorum monachorum in S. Tiberii cœnobio celebrati, cujus ſtatuta legeſis tom. 6. Spicil. pag. 30. Villam S. Baſini pretio 7000. ſolidorum Melgorienſium redemit a Guillelmo de Villeneuve an. 1231. VII. cal. Septembris. Anno 1235. V. idus Decemb. quoddam jus in incolas S. Hilarii relaxavit. Sedebat adhuc 1236.

Charta XXXVIII. col. 443.

XXIV. Guillelmus I. Petri reperitur 1237. 38. 44. & 48. Idem haud dubie ac G. abbas 1250. Anno 1253. prioriſſa Prulliani monaſterii, *Prouille* ſeu de Fanojovis, *Fanjou* ord. S. Dominici, cui Fratres Prædicatores ſuos omnes reditus dimiſerant poſt illud celeberrimum capitulum generale, in quo omnino reditibus renunciarunt, impugnare voluit tranſactionem, de qua ſupra in Alboino; ſed incaſſum: Guillelmus enim Alboini ſucceſſor a Guillelmo Bardino præpoſito Forojulienſi capellano Innocentii papæ IV. cui pontifex eam cauſam diſcutiendam commiſerat, adverſus illas ſanctimoniales, Aſiſii eodem anno V. idus Julii indict. XI. pontificatus D. Innocentii papæ IV. anno XI. ſententiam obtinuit, quam ipſemet papa ratam habuit hoc anno XV. calend. Septembris dato Aſſiſii diplomate, quo inhiantes monaſterii poſſeſſionibus coercentur ſanctimoniales. Anno 1256. fuit arbiter querelarum abbatis & conventus Manſi Garnerii adverſus vicinos proceres. Eodem circiter G. abbas S. Hilarii in Craſſenſem propoſitus conſentire abnuit, tanto erat in eccleſiam ſuam zelo pietatis accenſus, cui reſarciendæ poſt Albigenſium direptionem mille ducentos ſolidos Melgorienſes impendit. Occurrit etiam 1257. 58. & 62. quo anno pacis & concordiæ inter abbatem Montis olivi & Vitalem Villælongæ abbatem fuit ſequeſter. Idem quoque munus obivit Petrum inter abbatem de Caunis & heredes Bernardi de Bellomonte diſceptantes de medietate dominii & villæ caſtri S. Andreæ

Ch. XLV. col. 451.

A prope Limoſum anno 1263.

XXV. Arnaldus I. e monacho S. Hilarii electus in abbatem ſiſtitur epiſcopo Carcaſſonenſi confirmandus & conſecrandus, a quo repulſam paſſus eſt, eo quod olim mater ipſius de hæreſi condemnata fuiſſet, quod ipſe natus XI. vel XII. annos interfuiſſet hæreticorum prædicationibus, quod ejus pater de hac pravitate fuiſſet ſuſpectus, & ejuſdem frater & conſobrinus hanc ob rem ſæculari judici traditi & combuſti fuiſſent. Re ad papam Clementem IV. delata, citatur Arnaldus ab inquiſitore, viſa & audita referuntur in acta & ad ſummum pontificem tranſmittuntur: quiB bus ille perpenſis, mox epiſcopo Carcaſſonenſi mandavit pridie cal. Aug. anno pontificatus primo, hic eſt 1265. ut huic abbati benedictionem impertiretur, ex tabulario inquiſitionis in Bibliotheca Colbertina. Nonnulla commutavit 1267. Sui jura monaſterii pro virili tuitus eſt 1276. rectoremque deſignavit eccleſiæ S. Mariæ Magdalenæ de Villard an. 1280. Arnaldo Romam profecto anno 1283. eodem, VII. calend. Octobris cœnobii adminiſtratores ab ipſo nominati prior, infirmarius & camerarius bona Bernardi Landrici de S. Hilario defuncti abſque liberis, Raimundæ uxori dimiſerunt. Romæ degebat C adhuc 1284. quo tamen anno regi hominium præſtitit, & abbatiæ bona recenſuit, e tabulario regio Carcaſſonenſi, ait Stephanotius noſter; at id fortaſſe per procuratorem exſecutus eſt: ſuperſtes enim 1285. e tomo 2. capitularium col. 1102. Romæ defunctus dicitur a Martennio noſtro.

XXVI. Poncius IV. de Gajano e gente nobili in Septimania, præficitur abbas beneficio bullæ Honorii papæ IV. datæ anno pontificatus primo, hoc eſt 1285. cedente Arnaldo, ait Stephanotius, vel ut habet D. Edmundus Martenne, Arnaldo Guillelmi electioni de ſe factæ renunciante, electus Poncius confirmatur a capitulo Carcaſſo-D nenſi ſede vacante, & poſtea ab Honorio IV. anno pontificatus primo. Memoratur anno ſeq. 1286. in charta abbatis jura in univerſitatem de Gardia, & huic ab eodem conceſſa privilegia recenſente. Poncii quoque fit mentio annis 1292. 95. 1302. & 1316. tempore Petri epiſcopi Carcaſſonenſis. Legitur anno ſeq. apud Biterras interfuiſſe concilio provinciali, & alibi ſe excuſaſſe quod ad illud non acceſſiſſet.

XXVII. Bertrandus I. de Touron e gente apud Carcaſſonam haud ignobili, cum tunc eſſet cœnobii camerarius, ejuſdem abbas fuit inſtitutus bulla Johannis papæ XXII. data Avenione anno ponE tificatus nono. Idem una cum Bartholomæo Electenſi epiſcopo, & Raimundo abbate S. Polycarpi memoratur præſens juramento nobilium Occitaniæ, & maxime civitatis Carcaſſonæ, quo ſe inſecuturos juſtis omnibus modis hæreticos promiſerunt epiſcopis & inquiſitoribus, anno 1329. indict. XII. die Dominica poſt feſtum Nativitatis B. Mariæ, IV. idus Septembris. Sedit Bertrandus uſque ad annum 1340.

XXVIII. Jordanus præerat anno 1344. die 13. Auguſti, quo ipſius procurator adverſus Petrum de Montagut volentem ſuſcipi monachum in

Digitized by Google

in cœnobio S. Hilarii ad ſedem apoſtolicam provocavit. Eodem anno 26. Octobris Gauſcelinus Carcaſſonenſis epiſcopus ex apoſtolica delegatione monachorum numerum ad vigeſimum fixit; idque ratum habuit Clemens papa VI. an. 1344. IV. cal. Januarii. Inſequenti præſul idem Carcaſſonenſis oſſa S. Saturnini & aliorum in locum decentiorem transferenda e terra levavit. Sedebat adhuc Jordanus an. 1350. e tomo 2. Capitularium col. 1102.

XXIX. Petrus Arquerii decanus eccleſiæ Rotomagenſis, abbas erat S. Hilarii an. 1351. ex charta eccleſiæ Narbonenſis.

XXX. Guillelmus II. nuncupatur electus menſe Decembri an. 1353. quo regi fidem clientelarem profeſſus eſt, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Obiit anno v. pontificatus Innocentii papæ VI. hoc eſt 1357. e ſchedis doctiſſimi Suarezii.

XXXI. Arnaldus II. Raimundi abbas inſtituitur S. Hilarii ex abbate S. Severi de Ruſtano bulla Innocentii papæ VI. data Aven. quinto pontificatus anno. Die 23. Dec. an. 1361. triginta florenos auri, & alios ſeptemdecim die 5. Aprilis 1362. Aven. ſolvi Arnaldo Auxitanenſi archiep. papæ camerario curavit. Interea monachi ſuas de illo querelas detulerunt Gaufrido Carcaſſon. epiſcopo, qui die 2. Sept. an. 1360. monaſterium viſitavit. Aberat tunc abbas, contra quem monachi libellum obtulerunt viginti capita complectentem. Hæc ſunt præcipua: 1. quod a feſto S. Andreæ citra abſuerit, nec ſciri potuerit ubi eſſet: 2. quod eo abſente per ſæculares regatur monaſterium, qui nec poſſunt nec ſciunt regere, unde plures depereunt libertates & *franchiſiæ*. De his epiſcopus ſtatuit ut infra menſem a litteris ad abbatem ſcribendis veniret abbas ad reſidendum, vel conſtituendum virum religioſum honeſtæ vitæ, & in temporalibus expertum, qui regendi & gubernandi jura & bona cum ſpiritualia tum temporalia poteſtatem haberet. Abbati quoque objectum eſt, quod cum ex cœnobii conſuetudine elargiri quotidie Chriſti pauperibus certam panis & vini quantitatem abbatis eſſet, id tamen a feſto Purificationis ad feſtum S. Johannis Baptiſtæ fuiſſet omiſſum; cumque feria quinta in cœna Domini omnibus adventantibus pauperibus ad dandum panem, vinum & fabas teneretur, hoc anno abbas neglexiſſet. De quibus in gratiam pauperum ſtatuit epiſcopus, ut eleemoſyna duplicaretur, donec quidquid negligentia omiſſum fuerat compenſaretur. Cum vero nihilo melior factus eſſet abbas excommunicatus efflagitatu ſyndici monaſterii, ſuos paſſus eſt reditus alteri regendos committi die 24. Decembris an. 1367. Ceſſit tandem in gratiam ſequentis an. 1369.

XXXII. Bertrandus II. de Palaya egregius decretorum profeſſor, de quo vide tom. 1. col. 1245. ex abbate S. Severi de Ruſtano creatur abbas S. Hilarii bulla Urbani V. data pontificatus anno ſeptimo, hoc eſt 1369. Camerariam contulit anno ſequenti. Guillelmo cardinali pro ſacro collegio duodecim florenos auri die 29. Octob. 1372. ac viginti octo Petro Arelatenſi archiepiſcopo papæ camerario ſolvit 24. Febr. 1376.

A Eodem fuit præſes capituli generalis nigrorum monachorum ex provinciis Narbonenſi, Toloſana & Auxitanenſi Carcaſſonæ celebrati; & in alio ibidem coacto 1379. viſitator inſtitutus eſt monaſteriorum & eccleſiarum cathedralium diœceſis Electenſis & Elnenſis, ſive ut alibi legimus, monaſterii S. Guillelmi de Deſerto & eccleſiæ cathedralis S. Poncii Tomeriarum. Interea 1374. dicitur vicarius generalis Petri de Judicia archipræſulis Narbon. & anno 1377. rectorem eccleſiæ de Campo libero deſignavit. Denique tranſiit ad abbatiam Montis olivi 1384. ut diximus.

B XXXIII. Jacobus I. præerat an. 1385. quo ipſius vicarius generalis quas habere ſe duas claves fortalitii oſtio eccleſiæ vicini conſules univerſitatis S. Hilarii recognoverunt, acceptas Hugueto de Batulo *capitaneo* ſeu cuſtodi ejuſdem fortalitii ab abbate inſtituto tradidit ſervandas die 20. Auguſti. Tranſegit anno ſequenti 1386. vel ut alibi legitur, 1389. 15. Octobris cum univerſitate S. Hilarii de jure ſervandi claves omnes fortalitii, ſeu portarum urbis, deque muris tam cœnobii quam urbis reparandis. Adfuit anno 1393. capitulo generali monachorum nigrorum Carcaſſonæ habito; in altero anni 1395. definitoris munus obivit; fuitque præſes alterius in C cœnobio B. Mariæ Deauratæ celebrati 1397. Inſequenti rectorem eccleſiæ parochialis de Breſſia nominavit. Rexiſſe dicitur a Stephanotio uſque ad annum circiter 1405.

XXXIV. Bertrandus Arnaldus procuratorem miſit ad concilium Piſanum an. 1409. Definitoris partes implevit in capitulo generali anno 1410. celebrato in eccleſia cathedrali S. Poncii Tomeriarum. Anno 1411. indict. v. * 18. Dec. de illo conquerentibus monachis, ablatum ei regimen Petrus Alexandrinus patriarcha & epiſcopatus Carcaſſonenſis adminiſtrator, conventus D precibus commiſit Raimundo Barta priori clauſtrali. Poſtea tamen reſtitutum illi regimen videtur; nam an. 1415. rectorem eccleſiæ S. Petri de Corneliano deſignavit.

* *inchoata a menſe Sept.*

XXXV. Guillelmus III. Babonis anno 1441. contulit prioratum de Corneliano. Eodem, 19. Julii placito regio Caroli VII. claves majoris portæ fortalitii non longe ab eccleſia ſibi contra univerſitatem S. Hilarii obtinuit reſtitui. Anno 1444. eligitur præſes capituli generalis Carcaſſonæ celebrati; fuitque in altero anni 1448. ibidem in conventu Fratrum Prædicatorum coacto definitor. Migravit ex hac vita die 27. E Julii an. 1451.

XXXVI. Gaubertus Augerii ex abbate S. Polycarpi electus abbas S. Hilarii an. 1451. indict. XIV. confirmatur menſe Decembri ejuſdem anni ab officiali Carcaſſonenſi, ex delegatione Johannis epiſcopi Carcaſſonenſis data eodem anno 25. Octobris. Anno 1453. menſe Decembri regi clientelam profeſſus eſt, ſuorumque bonorum exhibuit cenſum, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Bullam obtinuit a Pio papa II. die 9. Jan. anno pontificatus quarto, hoc eſt 1461. qua menſæ monachorum uniuntur eccleſiæ S. Mariæ de

Digitized by Google

Capella & S. Johannis de Campo libero cum A ſuis annexis. Adhuc legitur abbas 1455. & 1468. Abdicaſſe tandem dicitur an. 1476. in gratiam ſequentis.

XXXVII. Arnaldus Raimundus de Roqueta ſenator clericus in parlamento Toloſano, præfuiſſe dicitur a Stephanotio ab anno 1476. Attamen *recens abbas* & perpetuus adminiſtrator S. Hilarii nuncupatur in hominio quod pro feudis enunciatis regi præſtitit an. 1481. 18. Octobris in manibus judicis majoris vices agentis Odonis d'Aydie domini de S. Columba & de Corbayrano ſeneſcalli Carcaſſon. & Biterrenſis, e regio Carcaſſon. tabulario. Adhuc memoratur 1490. B tandemque ceſſit e vita XI. Januarii an 1509.

XXXVIII. Geraldus II. Boniti & Boneti electus & confirmatus munus accepit benedictionis a Petro epiſcopo Carcaſſonenſi an. 1509. Ædes abbatiales decoravit, aliaque plurima in commodum cœnobii perfecit. Anno 1512. cum epiſcopo Carcaſſonenſi litigabat.

Duchesne hiſt. des Chaſteigners pag. 120.

XXXIX. Leo Chaſteigner an. 1535. 29. Novemb. litteras Odonis de Caſtellione archiepiſcopi Toloſani exhibuit capitulo Bellovacenſi. Fuit etiam præpoſitus Carroſenſis, & abbas Nantolii in valle. Defunctus eſt 1537. ex Sammarthanis. C

XL. Johannes I. de Baſilhaco commendatarius abbas an. 1540. ſententia ſeneſcalli Toloſani confirmatur in jure ſpolii rectoris eccleſiæ de Campo libero.

XLI. Johannes de Gondy filius Antonii Florentini, paris Franciæ, ex Maria Catharina de Pierrevive Franciæ liberorum inſtitutrice, fraterque Alberti Franciæ mareſcalli, abbas erat 1545. 1560. 7. Julii & 1564. 5. Novemb. Obiiſſe dicitur an. 1574. ſimul abbas Calmenſis.

XLII. Jacobus II. Leſpervier abbas regularis memoratur a Stephanotio annis 1560. & 1564. ac 1565. ab Edmundo Martenne, ex D quibus ſuſpicari licet de abbatia fuiſſe contentionem inter Jacobum & Johannem de Gondy. Ut ut eſt, horrenda nece trucidatus fuit Jacobus ab incolis oppidi, quod jura cœnobii acrius tueretur.

XLIII. Franciſcus de Donadieu Montis olivi monachus per obitum Jacobi Leſpervier electus abbas S. Hilarii 1588. idibus Decembris, reperitur annis 1589. 90. 91. XI. Novembris, 1606. & 1608. quo S. Papuli cathedram epiſcopalem conſcendit. Abbatiam nepoti ſuo reſignavit anno circiter 1624. obiitque 1626. teſtante necrologio Montis olivi his verbis: E *III. nonas Aprilis obiit anno Domini MDCXXVI. reverendus in Chriſto pater dominus Franciſcus de Donadieu monachus profeſſus iſtius monaſterii, abbas S. Hilarii benemeritus, & epiſcopus S. Papuli vigilantiſſimus.*

XLIV. Bartholomæus de Donadieu de Grieſc ceſſione avunculi ſui in commendam obtinuit abbatiam S. Hilarii anno circiter 1624. ac paulo poſt alterius avunculi cognominis ceſſione conſimili epiſcopatum Convenenſem. Obiit anno 1637. die 12. Nov. ſepultus in hac cathedrali baſilica, ut diximus tomo 1. col. 1109.

XLV. Martinus de Lucas rexit ab anno 1639. ad 1664. non mediocriter commendandus, quod unire ſuum monaſterium congregationi ſancti Mauri tentaverit, licet irrito conatu.

XLVI. Petrus de Berthier epiſcopus Montalbanenſis ſedit ab anno 1665. uſque ad obitum, ut videtur, qui contigit anno 1674. die 30. Junii.

XLVII. Joſephus de la Barre Pariſinus præfuit ad annum 1677.

XLVIII. Johannes Bapt. Lully creatur abbas 1677. ſuperſtes 1687. quo anno, ex permutatione cum ſequenti, ut videtur, factus eſt abbas S. Georgii ad Ligerim diœceſis Andegavenſis.

XLIX. Ludovicus Joſephus Adhemar de Monteil de Grignan epiſcopus Carcaſſon. & abbas S. Georgii ad Ligerim ab an. 1674. hanc abbatiam pro Hilariana permutavit an. 1687. Deceſſit an. 1722. prima die Martii ætatis anno 78. epiſcopatus 41.

L. N. Plantavit de la Pauſe de Margon 17. Octobris 1723. nominatus a rege, Romæ in conſiſtorio pontificio proponitur abbas S. Hilarii an. 1732. die 9. Aprilis, & in altero admittitur 13. Aprilis 1733.

VILLA LONGA.

SUam hæc abbatia ordinis Ciſtercienſis e linea Morimundi ducit originem a pluribus viris nobilibus, qui quaſi certatim erga cœnobium Bonifontis diœceſis Convenenſis ſeſe munificos exhibentes, ejuſdem abbati Petro dederunt occaſionem ædificandi monaſterium in loco de Compania fluviolos inter Sori & Lampii juxta Saixacum *Saiſſac* poſito, quatuor a Soricinio milliaribus, nec multo longius a Monte olivo. Ea ſcilicet prima fuit ſedes novi monaſterii, quod pleræque donationes locum de Compania ſpectarent, ut patet ex charta Iſarni Jordani & uxoris ejus Willelmæ, omniumque liberorum, donantium Deo & B. Mariæ ac ordini Ciſtercienſi, necnon Guillelmo de Compania Bonifontis monacho quidquid habebant in Compania inter aquam fluminis de Sor uſque ad fluvium de Lampi, &c. an. 1149. XVII. cal. Junii feria 2. Eodem anno XV. cal. Junii ſimile donum Bernardus de Caſtellione & Raimundus Claver fecerunt. (Ch. XXVIII. col. 437.) Rogerius quoque vicecomes & uxor ejus Bernarda Deo & S. Mariæ Bonifontis atque Arnaldo priori Bonifontis, cunctiſque ſucceſſoribus ejus habitantibus in Compania dederunt quidquid habebant & habere debebant in terminio de Compania, quantum eſt inter aquam de Sor & aquam de Lampi anno 1150. idibus Julii feria VII. idemque præſtitit Bernardus abbas Montis olivi in manu Servati abbatis Bonifontis & Arnaldi prioris eodem anno 1150. V. cal. Sept. feria 2. (Ch. XXIX. col. 437.) Hactenus quidem ſolo prioratus titulo gaudebat hæc congregatio, ſed mox abbatia evaſit hoc ipſo anno 1150. quo idem Arnaldus legitur abbas in donatione Bernardi de Caunis de Podio Laurentii largientis totum *lo quarto*

Digitized by Google

quod habebat in Sermeia, in herbis, aquis & boſcis ad conſtruendas domos & ad omnia neceſſaria. Plura ſimilia ſuppetunt documenta annorum 1151. & 1152. quo quidem anno menſe Maio Bernardus de Caſtellione & Clavellus ejus filius totum jus ſuum quod habebant in villario S. Johannis de Villa longa dederunt Deo & S. Mariæ de Compania & Arnaldo abbati, omnibuſque fratribus ejuſdem loci Companiæ & Villæ longæ, teſte inter alios Bernardo Biloth abbate Gimundi. Ex ea vero donatione & aliis ſimilibus, ob aſperitatem loci de Compania & aëris intemperiem, inde ad Villam longam duabus ab hinc leucis ad meridiem novemque a Carcaſſona milliaribus & a Montis olivi cœnobio duobus initum eſt conſilium monaſterii ſedem transferendi. At hoc nondum exſecutioni demandatum erat anno VI. pontificatus Alexandri papæ III. quo adhuc in ejuſdem bulla data XII. cal. Auguſti indict. XIII. hoc eſt 1165. inter loca abbatiæ Bonifontis ſubjecta abbatia de Compania recenſetur. Quinimo nulla hujus tranſlationis apparet nota ante V. nonas Martii feria VI. an. 1166. hoc eſt 1167. quo Iſarnus Jordani a Petro de Canavellas ſuæ donationis in villario S. Johannis de Villa longa *mandator*, cuſtos & defenſor conſtitutus, ſeipſum donat cuſtodem & defenſorem & facit *guireutiam* per ſe & per ſuam poſteritatem Deo & S. Mariæ Bonifontis, & P. abbati ejuſdem loci, ac G. Raimundi abbati S. Johannis de Villa longa & omnibus in eodem loco habitantibus, &c. Hæc autem abbatia Villæ longæ aſſervare ſe rochettum S. Dominici, ſive ſuperpelliceum lineum gloriatur, ad quam, inquiunt, cum ceteris reliquiis ex parthenone Rivi nitidi, ubi pluribus ſæculis permanſerat, adſportatum fuit ſeculo XVI. quando hic parthenon, Villæ longæ ab initio ſubjectus, ab heterodoxis everſus eſt. Seriem abbatum contexuimus ad fidem inſtrumentorum ejuſdem monaſterii, quæ pro ſua humanitate D. Antonius Laurent prior clauſtralis ejuſdem loci perluſtrare noſtris D. Edmundo Martenne & D. Urſino Durand permiſit.

Ch. XXX. col. 438.

Series Abbatum.

I. Arnaldus I. prior Bonifontis primus eo nomine rexit monaſterium de Compania anno 1150. idibus Julii feria VII. Legitur abbas ejuſdem loci hoc ipſo anno menſe Auguſto, & 1152. menſe Maio, ex charta ſuperius laudata. Eodem anno feria VI. XVIII. cal. Decemb. Bernardus de Caunes de Podio Laurentii ſe quoque Arnaldo abbati munificum præbuit, cui pariter Rixovendis totum honorem ſuum loci de Compania anno 1155. conceſſit, necnon Bernardus de Caſtellione & uxor ejus Rena eodem anno menſe Julio. Præfuit Arnaldus ad annum ſaltem 1159.

II. Guillelmus I. Raimundi ex monacho abbas erat Companiæ anno 1165. V. nonas Martii, quo Raimundus de Canavellas & Herveus frater ejus quam habebant partem in villario de Villa longa ei contulerunt. Eodem anno pridie nonas A Martii Poncius de Caſtellione & fratres ejus Hugo & Iſarnus eidem Arnaldo & Petro abbati Bonifontis ſuam totius honoris villarii S. Johannis de Villa longa dederunt partem. Hoc inſuper anno VII. cal. Septembris Bernarda de Laurago ejuſque liberi iiſdem abbatibus omne rectum quod habebant in villario Villæ longæ conceſſerunt. Vocatur autem Arnaldus abbas S. Johannis de Villa longa anno 1166. V. nonas Martii feria VI. hoc eſt 1167. in charta Iſarni Jordani ſe ipſum cuſtodem ac defenſorem Villæ longæ offerentis P. abbati Bonifontis & G. Raimundi abbati S. Johannis de Villa longa. Denique anno B 1169. Poncius Iſarni, Guillelmus Iſarni, & Raimundus Iſarni nonnulla Guillelmo abbati in terminio Villæ longæ largiti ſunt.

III. Petrus I. occurrit abbas Companiæ & Villæ longæ an. 1171. VI. idus Julii, quo Bernardus Raimundi dominus de Alzona & infantes ejus licentiam ei dederunt paſcendi & adaquandi in Vernazono, &c. Eodem anno VII. idus Martii Petrus de Villa longa & ſorores ejus Guillelma & Bernarda eorumque liberi illos omnes honores & jus quod habebant in villario de Villa longa Petro abbati dimiſerunt. Simile donum accepit eodem anno pridie cal. Febr. a C Raimundo Gauberto, & an. 1174. ab Iſarno Caſtellionis.

IV. Guillelmus II. Raimundi, qui & ſimpliciter Raimundus, an. 1177. donum excepit Raimundæ filiæ Engelberti de Villa longa, cujus loci eccleſiam Otho Carcaſſonenſis epiſcopus eidem conceſſit anno 1180. Memoratur adhuc 1196. & 1204. quo anno pridie idus Maii Bernardus & Poncius de Villanova fratres ei Podium Aldeberti ſeu Adalberti contulerunt, qua in charta monaſterium ædificari dicitur in loco, qui vocatur Villa longa. Hunc eſſe Raimundum colligimus, qui legitur abbas 1181. D & 1201. quo quidem temporis intervallo monachi Villæ longæ ſanctimonialium Rivi nitidi negotia gerebant anno 1190.

Charta XXXIII. & XXXIV. col. 440.

V. Arnaldus II. ſedebat anno 1205. quo Iſarnus de Caunis *Tollicium* de Serra-mejana ei contulit, teſte Bertrando Soricinii abbate. Anno 1208. ei Bernardus & Poncius de Villanova germani dederunt campum in territorio de Podio Audeberto. Eidem anno ſeq. Raimundus Fortis, Bernardus Raimundi, & Rigaldus de Rocone cum fratre ſuo Pagano totum caſtrum S. Martini veteris contulerunt, id ratum habente Simone domino Montis fortis litteris datis apud E Vaurum an. 1212. die feſto Sanctæ Agnetis virginis. Hic eſſe videtur abbas, quem Bernardus epiſcopus Carcaſſonenſis in inſtrumento donationis medietatis decimarum villæ S. Martini eidem factæ 1220. VIII. idus Julii magnæ religionis virum appellat.

Ch. XL. col. 445.

VI. Petrus II. hoc ipſo anno 1220. villam de Carlipaco diœceſis Carcaſſonenſis emit a Petro Senglario milite pretio 380. librarum Melgorienſium, annuente Amalrico domino Montis fortis. Accepit eodem anno ab Hugone de Rocone quidquid habebat in caſtro S. Martini veteris.

Prob. t. 3 hiſt. Occit. col. 265.

Digitized by Google

VII. Poncius an. 1224. XV. cal. Aug. teſtis A laudatur in charta Montis olivi, in qua vocatur *magiſter Poncius*. Anno 122. . . Raimundam de Caſtellione in ſororem & precum ac beneficiorum participem admiſit.

VIII. Ainardus, non Aimardus, cui anno 1236. nonis Martii Bernardus & Poncius de Villanova *ad acapitum* dederunt agrum in terminio Caſtri veteris pro 450. ſolidis Toloſanenſibus, &c. Anno 1240. Guido major archidiaconus Carcaſſonenſis interdixit quominus decimæ, vel aliud quidpiam exigeretur a fratribus Villæ longæ in terris quas propriis manibus excolebant. Eidem abbati & fratribus Villæ longæ B an. 1244. menſe Januario Hugo de Duroforti ejuſque liberi dederunt agrum dictum *Caput porci* in territorio de villa Feſano, ea lege ut in eccleſia Villæ longæ, ubi Richa de Roca uxor ejus ſepulta jacebat, lampas coram altari B. Mariæ diu noctuque luceret. Tranſegit eodem anno cum nobilibus ſancti Martini veteris. Inſequenti Ludovicus Francorum rex dato diplomate die . . . menſis Julii quædam ab hæreticis Albigenſibus uſurpata bona reſtitui monaſterio præcepit. Anno denique 1247. nonnulla jura & bona in caſtro S. Martini veteris ſita dedit ad feudum honoratum Geraldo de S. Martino, Raimundo Ber- C nardo, Bernardo de S. Martino ac Aimerico fratribus, filiis Raimundi de S. Martino. Hunc Ainardum in duos ſcindit Stephanotius noſter, admiſſo intermedio quodam Antonio, ex litteris ad eum ſcriptis a Petro Soricinienſi abbate MCCXXXVII. tom. IX. fragmentorum, ſed forſan nudum apicem A. interpretatus eſt Antonium loco Ainardi.

IX. Vitalis an. 1256. adfuit electioni Berengarii de Grava abbatis Craſſenſis. Anno ſeq. nonis Julii ei Fabriſſa uxor Bernardi de Villanova dedit medietatem leudis de Podio Aldeberto. Tranſegit anno 1262. XIV. cal. Auguſti D cum Geraldo abbate Montis olivi de utriuſque abbatiæ limitibus. Adhuc memoratur 1264. & 1266. ac proinde is eſt abbas, cui & epiſcopo Agathenſi Alexander papa IV. gravem cauſam commiſit litteris datis Laterani IX. cal. Mart. pontificatus anno ſecundo, ex annalibus ordinis Ciſterc.

X. Guillelmus III. Petri jam abbas 1267. biennio poſt idibus Decembris pepigit cum Jacobo filio regis Aragonum de parte cujuſdam *garrigæ* in territorio de Salſes. Occurrit 1272. & 1274. quo anno regi hominium præſtitit facta recenſione bonorum ad abbatiam pertinentium, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Ipſe E vero 1276. Bernardi & Aimerici fratrum toparcharum S. Martini veteris hominium excepit.

XI. Augerius I. legitur abbas 1279. in charta Bolbonæ. Anno 1285. terram decimalem in loco vocato *ad comas* dono recepit a Guillelmo Aſtar de S. Martino. Occurrit adhuc 1286. & poſt hunc Bernardus eodem anno in ſchedis Stephanotii noſtri. Augerius forte binominis erat.

XII. Ademarius an. 1287. VIII. cal. Febr. hominium excepit a Bernardo de S. Martino, ſuperſtes 1289. & adhuc fortaſſe 1290. & 1293. teſtante Stephanotio noſtro; at certe hoc anno haud amplius regebat, nam

XIII. Raimundus I. an. 1291. X. cal. Octob. cum decem & tribus monachis ſeſe obligatum profitetur, ac etiam ſucceſſores quoſcumque in perpetuum capitulo eccleſiæ Carcaſſonenſis, necnon & omnibus animarum curæ præfectis ejuſdem diœceſis, vel in poſterum præficiendis, bis in anno, quando in eccleſia cathedrali ſynodus habetur, ſufficere panem azymum in corpus Chriſti convertendum ad proprios uſus, propter quod fatentur ſibi numeratas fuiſſe 150. libras. Reperitur adhuc 1296. & 1297. quo anno adſtitit Arnaldo abbati Fontis frigidi obedientiam Egidio Narbonenſi archiep. promittenti.

XIV. Perpinianus an. 1299. excepit hominium Raimundi Bernardi tutoris Petri Bernardi heredis Raimundi Fortis. Eodem anno VI. idus Decembris Perpinianus abbas, Bernardus de Murello prior ac ceteri fratres ſyndicos ſuos conſtituerunt fratres Bernardum Rainerii, Raimundum Denhuc & Bernardum de Pomaredo monachos & ſacerdotes ſuos. Hoc etiam anno tranſegit cum P. Bernardi abbate Montis olivi pro limitibus Villæ longæ. Reperitur adhuc 1306. & 1309.

XV. Petrus III. Gras occurrit annis 1314. 1316. & 1317. ſub quo, 1314. in abbatia memorantur 26. monachi ſacerdotes.

XVI. Johannes I. Ainardi an. 1318. hominium excepit a conſulibus S. Martini veteris, teſtante Martennio noſtro.

XVII. Petrus IV. legitur abbas 1320. in abbatum ſerie Stephanotii noſtri, ſed fortaſſe legendum 1310. qua ratione non erit diverſus a Petro Gras, qui ſupra.

XVIII. Raimundus II. de Aura anno 1325. de conſenſu fratrum regem Franciæ vocavit in conſortium dominii villæ S. Martini veteris, ex archivo regio Carcaſſon.

XIX. Rogerius de Aura 1332. & 1337. quo anno die 13. Febr. quam cum regis procuratore controverſiam habebat de juſtitiis caſtelli de Carlicapo, ea finita eſt a Petro de Palude domino de Varambon milite, ſeneſcallo Carcaſſonenſi & Biterrenſi, tali ratione ut medietas villæ de Carlicapo regi cederet, abbati vero & conventui darentur ducentæ libræ; quam ſententiam litteris ſuis ratam habuit Rogerius die 8. Maii 1338. ex archivo regio Carcaſſon.

XX. Bernardus anno 1345. nomine Ciſtercienſis abbatis viſitavit parthenonem Rivi nitidi immediatam Ciſtercii filiam, ubi tunc præerat Geralda de Sanctona, ibique nonnulla ad diſciplinæ regularis nutrimentum conſtituit, ex charta Rivi nitidi, ait Sammarthanus noſter, pro quo anno legimus 1346. die XI. Julii, tum apud Martennium, tum apud Stephanotium, ubi Bernardus tanquam pater immediatus viſitaſſe monaſterium dicitur. Fit adhuc Bernardi mentio an. 1352.

XXI. Johannes II. anno 1367. hominium excepit a nobili Maſſeta filia Raimundi Fortis de Nutis condomina ſancti Martini.

Digitized by Google

XXII. Petrus V. Andreas vel Andreæ antea A prior grangiæ B. Mariæ manſi de Guaringua in agro Ruſcinonenſi dependentis a Villa longa anno 1375. fidem obligat regi & cenſum bonorum exhibet, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Anno 1377. die 15. Martii hominium præſtitit tenenti locum Arnaldi d'Eſpagne ſeneſcalli Carcaſſonenſis pro quarta parte villæ S. Martini. Adhuc memoratur 1376. & 1379.

XXIII. Augerius II. in ſolo abbatum catalogo Stephanotii noſtri reperitur an. 1382. ubi forte legendum 1282. ita ut idem ſit ac Augerius I. Et certe

XXIV. Jacobus I. quem reperimus an. 1410. B in catalogo Martennii, is eſſe videtur Jacobus de la Jugie, quem Stephanotius creatum abbatem dicit bulla Urbani papæ VI. anno pontificatus tertio, hoc eſt 1380. vel 1381.

XXV. Petrus VI. regi fidem obſtrinxit in manibus vicarii, ſeu tenentis locum Raimundi Aimerici militis, domini de Baſilhac, ſeneſcalli Carcaſſon. & Biterr. pro quarta parte loci ſancti Martini veteris anno 1428. menſe Julio, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Superſtes erat 1429.

XXVI. Johannes III. Martini legitur abbas XI. Maii 1431. in quodam arreſto pro Rivo nitido, quod habes in appendice noſtra. Cognominatur autem *Vairini* eodem anno, in catalogo Stephanotii noſtri. Ch. LV. col. 467. C

XXVII. Petrus VII. reperitur annis 1432. & 1438.

XXVIII. Johannes IV. Garſias anno 1453. excipit hominium Guiraudi de Bonovillari condomini S. Martini veteris; & anno 1454. ipſe regi clientelam profeſſus eſt, ex archivo regio Carcaſſonenſi.

XXIX. Johannes V. de Vendogne 1475. idem fortaſſe ac Johannes, qui prius abdicato regimine mortuus legitur 1508. in catalogo Stephanotii. D

XXX. Antonius Vacquier ultimus abbatum regularium præfuiſſe reperitur annis 1488. 1489. 1500. & 1504. quo cenſum abbatiæ bonorum exhibuit ſeneſcallo Carcaſſonenſi. Sedebat adhuc 1523. & 1528.

XXXI. Petrus VIII. de Puymiſſon reginæ ab eleemoſynis hanc abbatiam primus in commendam obtinuit 1528. & 1554. factus interim 1551. Laurentii Strozzy Biterrenſis epiſcopi vicarius generalis tam in ſpiritualibus quam in temporalibus. Attamen lego tom. 2. hiſt. genealogicæ & chronologicæ magnatum Franciæ Robertum de Lenoncourt epiſcopum Catalaunenſem anno 1551. abbatiam S. Martialis Lemovic. ceſſiſſe pro abbatia Villæ longæ, quam ſubinde abdicaverit circa 1556. At vero ſi de illa unquam permutatione actum eſt, ſuum profecto non habuit effectum. E

XXXII. N. de Porto Carrero cardinalis.

XXXIII. Jacobus II. de la Jugie ex toparchis de Rivo *de Rieux* diœceſis Narbon. adiit poſſeſſionem ſub initium menſis Decembris anno 1595. ex charta Montis olivi.

XXXIV. N. de Couſtauſſan.

XXXV. N. de Fourquevaux.

XXXVI. N. de Monteſquieu 1634.

XXXVII. Henricus de Marcaſſus monachus & abbas, contra Johannem, qui ſequitur abbatiam obtinuit edicto contradictorio an. 1650. Litem habuit cum Cecilia de Noë abbatiſſa Rivi nitidi, eaque cecidit, ut liquet ex arreſto in appendice relato. Tandem abbatia ceſſit in gratiam ſequentis. Ch. LV. col. 463.

XXXVIII. Johannes VI. de S. Jean de Mouſſolens de conſenſu Henrici anteceſſoris abbatiæ poſſeſſionem aſſecutus eſt arreſto conſilii privati lato 26. Augusti 1653. Memoratur *Ibid.* annis 1654. 55. 65. & 1680. ſimul abbas Montis olivi.

XXXIX. Joſephus Vitalis de Roux de Montbel nepos Raimundi de Roux de Revel archidiaconi Carcaſſonenſis, adiit poſſeſſionem circa 1683.

XL. Urbanus de Noe filius Rogerii toparchæ de l'Iſle, ex Margareta de Pouy, doctor theologus & canonicus Auſcienſis nominatur abbas 17. Octob. 1723. Deputatus ab Auſcienſi provincia interfuit comitiis generalibus cleri Gallicani an. 1725. Abbatia ceſſit, pro qua prioratum S. Mauricii Silvanectenſis obtinuit menſe Martio anni 1733.

XLI. N. Novy regia ſchedula deſignatur abbas 12. Martii 1733.

RIVUS NITIDUS. RIEU-NETTE.

PUellare S. Mariæ de Rivo nitido monaſterium ordinis Ciſterc. e linea Morimundi, quod olim Ciſtercienſem abbatem patrem immediatum habuiſſe docent vetera monumenta, prius ſitum erat inter prærupta montium aſperrima, peneque inacceſſa, leucis duabus a cœnobio S. Hilarii, ſex ab abbatia S. Polycarpi, & octo a Craſſenſi. Minime conſtat quos habuerit auctores, ſecus vero de primis benefactoribus jam anno 1162. Arnaldo Sigerii, Rixovendi ejus matre & aliis, quorum notitiam præbet ipſorum charta in appendice relata. Hinc aut falſum exiſtima, quod ait Beſſius in hiſtoria comitum Carcaſſon. pag. 150. ubi Simonem Montis fortis dominum ejus conditorem agnoſcit, aut intellige de ſecunda ejuſdem loci conſtructione ſeu reſtaurationе. Primum vero a Gothis everſus eſt hic parthenon, qua de re profertur charta unionis Rivi nitidi cum Villa longa 7. Novembris an. 1432. auctoritate Guidonis Morimundi abbatis. Cumque iterum ſæculo XVI. ab heterodoxis pene dirutus fuiſſet & a ſanctimonialibus deſertus, illum abbas Villæ longæ ſuo adjunxit cœnobio, cujus deinde fuit quaſi prædium uſque ad annum 1648. quo litteris regiis, & 1650. pontificiis Cecilia de Noé Rivi nitidi creata eſt abbatiſſa. Suæ quidem poſſeſſionis interceſſores habuit abbates Villæ longæ, ſed fruſtra, ut patet ex variis tum ſenatus Toloſani, tum privati conſilii decretis. Eidem interim abbatiſſæ ſuum in urbem Carcaſſonenſem transferendi monaſterium facultatem indulſit Vitalis de Leſtang epiſcopus Carcaſſon. an. 1650. at hoc ultimum effectum ſortitum

Ch. XXXII. col. 438. — Ch. LV. col. 462. — *Ibid.*

non eſt, niſi ſub Eliſabetha de Levi abbatiſſa. A Ceterum novus hic parthenon de die in diem clareſcit, priſtinumque reſumit decorem, diſperſa congregantur, diſrupta conſolidantur, & depravata convertuntur, adeo ut, ſi Deus faverit, futura ſit gloria hujuſce noviſſimæ domus major quam primæ.

ABBATISSARUM SERIES.

I. RAina I. ſeu Regina, relicta ſeu vidua, ut conjicit Stephanotius noſter, Bernardi de Caſtellione, qui ambo totum ſuum honorem de Compania Arnaldo abbati ejuſdem loci ſeu Villæ longæ dederunt an. 1155. non abbatiſſa, B ſed præſidens negotiis domus eccleſiæ B. Mariæ de Rivo nitido nuncupatur in charta memorata Arnaldi Sigarii data die 6. Novembris anno
Ch. xxxi. col. 438. 1162. ubi quoque notandum eſt donationem hanc fieri ſimul Bernardo de Allairaco ſacerdoti ejuſdem loci *tuo confratri*, omnibuſque ſanctimonialibus, nec ullam ibidem Ciſtercienſis ordinis haberi mentionem; unde profecto vana eſt illorum conjectura, qui Villæ longæ monachos hujus parthenonis fuiſſe conditores ſuſpicantur, quamvis poſtea ſubjectus eidem abbatiæ fuerit, ſub abbatis Ciſtercienſis auctoritate, quando ſcilicet ad ordinem Ciſtercienſem acceſſit. Adhuc C autem Raina memoratur anno 1165. die 30. Octob. quo Arnaldus Toirozella & Sigarius ipſius nepos ei quidquid apud Rivum nitidum habebant, oppigneraverunt, ex quadam hujus abbatiæ chronologia a Johanne du Perrou preſbytero Cadurcenſi ad nos tranſmiſſa.

II. Guillelma ſucceſſit anno ſaltem 1172. quo Rogerius Biterrenſis proconſul, ſeu vicecomes totum ſuum honorem apud Rivum nitidum ei conceſſit. Anno 1174. Bernardus de Villedeguert cum uxore & filio pro filia ſua Pagana ad habitum religionis admittenda partem juſtitiæ D loci de Urſeria prope Rivum nitidum eidem Guillelmæ abbatiſſæ largitus eſt. Emit anno ſeq. a Petro S. Aniani abbate & monachis de conſenſu Hermingardæ Narbonenſis vicecomitiſſæ quidquid habebat in loco de Villa novetta prope rivum Urbionis. Anno 1177. nonnulla de conſenſu ejuſdem Hermingardæ in loco de Codane prope Villam novettam acquiſivit a Berengario
Ch. xxxv. col. 441. Boltenac & liberis ejus. Otho Carcaſſonenſis epiſcopus eidem contulit abbatiſſæ eccleſiam, decimas, primitias, reditus, juſtitias & cetera ſua jura apud Rivum nitidum, ſub annuo cenſu unius libræ ceræ Carcaſſonenſi ſacriſtæ perſol- E vendo, IV. cal. Maii 1183. quo etiam anno 27. Aprilis Claudius Andreas Albienſis epiſcopus pro ſororibus ſuis Catharina & Martha ad habitum monaſticum ſuſcipiendis, omnia ſua jura, terras, atque reditus apud locum de Carſac prope Carcaſſonam donavit, ſub annuo petaſi cinguli onere. Eodem anno Jordanus de Caparés & Petrus Rogerius erga eamdem abbatiſſam ſeſe munificos exhibuere. Nonnulla prædia in loco de Villa novetta comparavit anno 1190. a Berengario de Boltenac ejuſque liberis. Hermengaldus & Bernardus Raimundus hortum ſuum terraſque apud Rivum nitidum pro Sicarna ſorore ſua in ſanctimonialem recipienda huic abbatiſſæ an. 1192. dederunt. Anno 1196. prædictam Arnaldi Toiroſellæ oppignerationem ipſius nepotes Guillelmus & Raimundus fratres comprobarunt. Bernardi quoque & Poncii de Villa nova donum excepit Guillelma abbatiſſa anno 1202. & inſequenti molendinum de Carſac prope Villam novettam ad rivum Urbionis emit ab Hermengarda vidua Peregrini Monderii. Denique anno 1207. Poncius Guillermi ſuis omnibus in locum Docnove juribus in ejus gratiam renunciavit. Ita duo catalogi, noſtri videlicet Martennii & memorati Johannis du Perrou preſbyteri Cadurcenſis, & tamen in hoc ultimo & in alio tertio Stephanotii noſtri tres interim memorantur abbatiſſæ; unde ſuſpicamur Guillelmam quidem ad hunc annum ſuperſtitem fuiſſe, ſed pedum abdicaſſe anno circiter 1192. Hinc fortaſſe apud Gerardum de Vic in chronico p. 79. in donatione poſt annum 1200. ſeu potius confirmatione, territorii Rivi nitidi Willelma modo dicitur monialis ordinis Ciſterc. modo abbatiſſa.

III. Johanna I. de Valombre die 23. Sept. anni 1192. nonnulla cœnobii prædia in loco de Valderos ſeu Cominal ſita recognovit abbati Fontis frigidi. Præfuit ad annum 1198. ex catalogo Stephanotii noſtri.

IV. Saralonga *al.* Maria Saraloga an. 1199. præſtitiſſe hominium dicitur Othoni abbati Fontis frigidi pro Villa novetta.

V. Amelia I. reperitur annis 1201. & 1203. ubi fortaſſe legendum 1301. & 1303.

VI. Raimunda I. Bonnerie *al.* Boverie 1230.

VII. Lombarda an. 1237. die 3. Octobris accepit a Raimundo de S. Martino quidquid fundi juriſque habebat in loco de Cominal. Duæ ad illam exſtant bullæ Innocentii IV. datæ anno 1248. altera qua cogi nequeat ad plures recipiendas moniales, altera 26. Octobris qua quiſquis contra res abbatiæ attentaverit excommunicatur. Adhuc ſedebat 1250. imo in arreſto ad Ch. IV. col. 467. calcem edito ipſi vindicatur acquiſitio anni 1259. quam alibi legimus factam a Raimunda quæ ſequitur.

VIII. Raimunda II. reperitur 1250. 53. & 56. quo anno paciſcitur cum Bernardo de Domo nova, ex tabulario Villæ longæ. Anno 1259. 17. Dec. terram, feodum, dominia, piſcationes, juſtitias &c. loci de Caſſenels emit ab abbate & conventu Villæ longæ, de conſenſu epiſcopi Carcaſſonenſis. Eidem abbatiſſæ an. 1265. die 14. Martii Geraldus de Cane ſuſpenſo dominus de Salvaza triginta dedit *ſeſtereas* terræ in ipſo Salvazæ loco, qua in charta Villæ longæ abbas pater immediatus ac tutor hujus parthenonis appellatur. Haud tamen diſſimulabo tres interim alias abbatiſſas ipſo anno 1260. occurrere, Mariam de Sarrelongue, quam dicunt hoc anno præſtitiſſe hominium abbati Fontis frigidi, Johannam Perrelongue & Genſer, de quibus judicet lector.

IX. Gerſendis ſeu Genſeria an. 1275. die 5. Febr. Ricam de Thauriſans & Gaillardum ipſius

Digitized by Google

maritum donatores omnium habuit quæ poſſidebant apud Villedaigne.

X. Jordana de Ceuillan in ſolo Johannis du Perrou preſbyteri Cadurcenſis catalogo reperitur an. 1284. ex apocha, inquit, duodecim librarum ceræ Carcaſſonenſi ſacriſtæ ſolutarum.

XI. Mathildis I. ſedebat anno 1290. XIV. cal. Novemb. quo Guillelmus Peironelli preſbyter, frater ac donatus monaſterii Rivi nitidi & procurator Amalrico vicecomiti ac domino Narbonenſi grangiam de Villa novetta recognovit, pro qua ipſi dictam abbatiſſam hominium præſtituram, quando Narbonam adiret, pollicetur, quod quidem exſecuta eſt pridie nonas Nov. an. 1298. ex tabulario vicecomitatus Narbonenſis. Eadem interim emit a Simone Briſeteſte ſeneſcallo Carcaſſonenſi, Philippi regis nomine feodum ac terras de Villedeguert & Lavaur an. 1292. XI. cal. Novembris, pro ducentis libris Turonenſibus ſemel ſolutis & annuo cenſu librarum decem regio fiſco Carcaſſonenſi ſolvendarum, idque firmatum eſt menſe Decembri ejuſdem anni. Memoratur adhuc 1293. 94. & 95. 22. Junii. Anno 1299. die SS. Apoſt. Petri & Pauli, cum triginta tribus monialibus bona ſita in loco de Valderos recognovit abbati Fontis frigidi. Denique an. 1302. ei Petrus Carcaſſonenſis epiſcopus Othonis deceſſoris donationem confirmavit. Ex quibus certo colligitur Guillelmam perperam notari abbatiſſam 1291. pro quo legendum 1191.

XII. Amelia II. occurrit an. 1302. in apocha octo librarum ceræ Carcaſſonenſi ſacriſtæ ſolutarum; quo etiam anno ad ipſam refert Martennius noſter prædictam Petri Carcaſſonenſis epiſcopi confirmationem. Eadem porro videtur eſſe cum Johanna Amelia, ſeu Amelii quæ anno 1304. abbati Fontis frigidi hominium præſtitit.

XIII. Geralda I. de Sanctone 1304. in ſolo Martennii catalogo.

XIV. Gerſendis II. de Cruſio, *de Cruſy*, an. 1318. hominium præſtitit abbati Fontis frigidi. Jura quædam permutavit an. 1322. 27. Apr. cum Bernardo de Belmont & Abraham de Fanjaux condominis loci de Ladern. Memoratur anno ſeq. pridie calend. Martii in tabulario Caunenſi, ſuperſtes 1326.

XV. Raina II. ſeu Regina de Rupecurva præerat jam anno 1332. Arnaldo Fontis frigidi abbati hominium præſtitit 24. Novemb. 1334. ex tabulario Fontis frigidi, ubi etiam reperitur annis 1336. & 1342.

XVI. Geralda II. de Sanctone litteras tuitionis obtinuit a Philippo rege an. 1345. Præſtitit hominium eodem anno Bernardo Berengario abbati Fontis frigidi, & iterum anno ſeq. die 31. Auguſti Bernardo Rogerio abbati ejuſdem loci, ubi jam diximus legendum in utroque loco ſimpliciter Berengarium.

XVII. Mathildis II. innoteſcit anno 1356. ex hominio præſtito abbati Fontis frigidi, aliunde penitus ignota noſtris tum Stephanotio, tum Martennio.

XVIII. Raina III. de Rupecurva idem hominium præſtitiſſe dicitur abbati Fontis frigidi an. 1378. in uno ſimiliter catalogo Johannis du Perrou preſbyteri Cadurcenſis.

XIX. Amelia III. idem quoque hominium exhibuit an. 1389.

XX. Johanna II. Sarraloga an. 1393. ſuam fidem obligavit abbati Fontis frigidi; eadem fortaſſe quæ Sartologa nominatur MCCCXXIV. pro MCCCXCIV.

XXI. Gauſſeranda & Gauſſerendis reperitur jam anno 1392. in duobus catalogis. Numquid de abbatia diſceptavit cum præcedente? Occurrit adhuc 1398. 1402. & 1404.

XXII. Geralda III. de Sanctone 1409. quo anno Robertus de Chalucio fiſci regii Carcaſſonenſis ac Biterrenſis præfectus in rationario ſuo ita ſcribit: *Ab abbatiſſa Rivi nitidi ratione foreſtæ de Vauro termino Nativitatis Domini decem libræ.* Ibidem inter expenſa ſic legitur: *monialibus de Rivo nitido pro eleemoſyna per beatum Ludovicum quondam Francorum regem eis conceſſa per annum ſolvenda termino S. Johannis Baptiſtæ pro toto perſonarum conventu viginti libræ.*

XXIII. Raimunda III. Boverie *al.* Bouerie an. 1429. cum viginti quatuor monialibus hominium præſtat abbati Fontis frigidi. Reperitur an. 1431. in apocha ſex librarum ceræ Carcaſſonenſi ſacriſtæ ſolutarum.

XXIV. Johanna III. de Cartonne an. 1432. die XI Julii idem hominium præſtat. Memoratur & annis 1439. & 1445. cujus tempore facta dicitur unio Rivi nitidi cum Villa longa.

XXV. Johanna IV. de la Porquerie 1451. die 5. Octob.

XXVI. Geralda IV. de Cabanac 1471.

XXVII. J. de la Porquerie 1489.

XXVIII. Raina IV. de Fanjaux 1490. die 2. Decembris.

XXIX. Anna de Lordat 1492.

XXX. Gaillarda de S. Martin 1498. Sex iſtæ abbatiſſæ in ſolo Johannis du Perrou catalogo reperiuntur.

XXXI. Antonia I. de Panajad 1502. in catalogo Martennii.

XXXII. Mauricia de Caſtres 1506. die 30. Septembris.

XXXIII. Geralda V. de Palaia & de Palaiano 1506. 1507. 1508. & 1510. in catalogo Johannis du Perrou.

XXXIV. Johanna V. de Ceuillan 1511. ibidem.

XXXV. Antonia II. de Palaia & de Palaiano præerat 1518. 22. Octobris, quo prædia Rivi nitidi & Vauri elocavit. Anno 1528. 29. Auguſti recenſita ſunt bona mobilia conventus; ſtatimque vitandi Calviniſtarum furoris cauſa, depoſitis apud abbatem & fratres Villæ longæ tutores, procuratores & confeſſarios ſuos omnibus eccleſiæ ſuæ mobilibus & ornamentis Carcaſſonam ſeceſſit, a quo tempore ob bellorum tempeſtatem toto ſæculo & ultra monialibus repetere domum non licuit, totoque illo temporis ſpatio

Digitized by Google

nulla fuit abbatiſſa. Et certe an. 1575. Villæ A longæ monachi abbatiam Rivi nitidi cum ſuis pertinentiis uti dominium ac prædium dederunt ad cenſum & fevum dominis de Villegly qui ſic ea potiti ſunt ad annum fere 1655. non tamen pacifice octo ultimis annis. Nam

XXXVI. Cecilia de Noé Ciſtercienſem ordinem profeſſa die 9. Decemb. 1639. & quidem ut videtur in abbatia Salanquiarum, die 7. Julii an. 1648. regiam pro abbatia Rivi nitidi ſchedulam accepit, quam bellis civilibus attritam, & jam diu vacantem reſtaurare, diſtracta bona & uſurpata conquirere, doteſque virginum pro ingreſſu in monaſterium dandas mobilibus acqui- B rendis inſumere jubebatur. Abbatiſſam confirmavit Innocentius X. papa an. 1650. die 18. *al.* 20. Aprilis, litteris die & anno iiſdem ad archiepiſcopum Narbon. & epiſcopos Carcaſſon. & Biterrenſem datis, ut confirmatam denunciarent, additaque forma juramenti, quod excepit 2. Junii 1651. epiſcopus Carcaſſonenſis. Verumtamen eidem Ceciliæ per procuratorem adeunti poſſeſſionem 15. Septembris anni 1650. interceſſit domnus Bernardet monachus & ſyndicus Villæ longæ; quamobrem cauſa defertur ad ſupremam curiam Toloſanam placito regio anni 1653. 17. Junii, ejuſdemque ſenatuſcon- C ſulto 1654. 27. Martii cauſam obtinuit Cecilia, quo inter alia cautum erat ut omnia emolumenta ipſi ab abbate Villæ longæ Henrico de Marcaſſus & ſyndico a die motæ controverſiæ reſtituerentur. Verum Johanne de S. Jean de Mouſſolens Henrici in abbatia Villæ longæ ſucceſſore Toloſani ſenatuſconſultum reſcindi a ſupremo regis conſilio petente an. 1655. 10. Septemb. cauſa in plures adhuc annos protracta fuit. Interim eidem Ceciliæ ſociabuſque Vitalis de Leſtang epiſcopus Carcaſſonenſis hoſpitium ſua in urbe quo ſe reciperent procuravit anno 1650 opem ferente nobili domina d'Hermenis relicta domini D de Beliſſen. Memoratur adhuc Cecilia 1660. 10. Septembris, exſtincta Pariſiis 1662. cum ibi laboraret pro ſuæ abbatiæ bonis recuperandis. Sepulta eſt in collegio Pariſienſi S. Bernardi.

XXXVII. Eliſabeth de Levi filia Alexandri marchionis de Mirepoix ex Ludovica de Roquelaure ſecunda conjuge, Rivi nitidi ſanctimonialis effecta 6. Novemb. 1652. ſuperioris abbatiſſæ manibus, abbatiſſa nominatur a rege 20. Apr. an. 1662. bulliſque pontificiis confirmatur die 26. *al.* 25. Septembris ejuſdem anni, cum jam edicto conſilii regii dato 27. Junii 1662. iiſdem die & anno poſſeſſionem accepiſſet in ſacello S. E Germani Autiſſiodor. Continuo prædictam adverſus abbatem Villæ longæ proſecuta litem, ſupremi conſilii decreto lato 1663. 8. Septembris fructuum perceptionem obtinuit; bulliſque tandem ab officiali Mirapicenſi, quod abnuerat Carcaſſonenſis, die 10. Martii 1664. fulminatis, poſſeſſionem adiit per procuratorem 22. Martii ejuſdem anni tam in abbatia Rivi nitidi quam in hoſpitio Carcaſſonenſi. Demum anno ſequenti 30. Septemb. peremtorio majoris conſilii edicto pacem adepta, cogitavit de accipienda benedictione, quam in eccleſia Fulienſium vici S. Honorati apud Pariſios eidem impertivit archiepiſcopus Bituricenſis, aſſiſtentibus S. Antonii Pariſienſis & S. Georgii de Nanceyo abbatiſſis die 10. Januarii an. 1666. Hactenus votis omnia proſpere cedebant, jamque in id ſolum ſtudebat ut ſuum conventum in civitate Carcaſſonenſi ſtabiliret, quod etiam, renitente licet epiſcopo, impetravit. Præſidio fratris & favore innixa Rivi nitidi prædiorum invaſoribus fortiter reſtitit, compluraque ſuo cœnobio vindicavit. At vero cum multis pro domo Dei, cujus altera jure dicenda eſt fundatrix, exantlatis per annos fere decem laboribus, dominium de Caſſaneis, quod ſenatuſconſulto conſecuta fuerat, inviſeret, a Sicariis occiſa fuit die 13. Junii an. 1671. ætatis 39. religioſæ profeſſionis 20. Condita jacet in ſacello recens conſecrato in civitate Carcaſſonenſi, juxta ſuppedaneum altaris, cum hac inſcriptione: *Cy giſt Madame Eliſabeth de Levi abbeſſe de Noſtre Dame de Rieunede, aſſaſſinée le Samedy jour de S. Antoine le XIII. Juin MDCLXXI.*

XXXVIII. Maria Martha de Bruyeres le Chaſtel filia Johannis Petri militis baronis de Chalabre & Gabrielis de Levi de Lera, in Prulienſi cœnobio S. Dominici regulæ addicta 1662. mortua Eliſabetha Rivi nitidi abbatiſſa, in ejus locum diplomatibus regio ac pontificio ſubrogatur an. 1671. quam Ludovicus Hercules de Levi de Ventadour epiſcopus Mirapicenſis ſolemni benedictione donavit 6. Aprilis 1674. Vivere deſiit an. 1682. ſub qua degebant viginti moniales. Hæc habuit neptem ſepultam in recentiori ſacello novi apud Carcaſſonam cœnobii; cum hac epigraphe: *Cy giſt Magdelaine Louiſe de Bruyeres le Chaſtel fille de Meſſire Jean Aimeric de Bruyeres le Chaſtel, marquis de Chalabre, niece de Madame l'abbeſſe de Rieunede, decedée le XXXI. Mars MDCLXXVII.*

XXXIX. Magdalena Maria Martha Auger ſoror domini de la Chabeſſiere equitum levis armaturæ tribuni nominatur abbatiſſa 1683. Chorum eccleſiæ, dormitorium & infirmariam domum exſtruxit, nonnullis domibus acquiſitis. Adhuc præerat quando noſtri D. Edmundus Martenne & D. Urſinus Durand hoc adiere cœnobium, ut ejuſdem chartas revolverent, hoc eſt, anno circiter 1712.

XL. Catharina de Loſtanges de Beduer filia Franciſci Ludovici equitis, marchionis de Beduer & Mariæ Menardeau, ex ordinis alumna coadjutrix adſcita 19. Julii 1721. obiit abbatiſſa 9. Febr. 1730. ætatis anno 65. in parthenone ſororum hoſpitalariarum ſuburbii Carcaſſon.

XLI. Franciſca de Moncal * de S. Veran deſignatur abbatiſſa die 27. Dec. anni 1731.

* *al.* de Moncalm.

HELENENSIS

HELENENSIS ECCLESIA.

HELENA, Helna, & recentioribus Elna ſine aſpiratione, vulgo *Elne*, urbs eſt pagi Ruſcinonenſis * olim primaria, in confinio Galliarum & Hiſpaniarum, ſita in clivo, cujus pedem alluit rivus aut amniculus, dictus olim Illiberis, nunc Techus, *le Tech*, qui una leuca inferius in mare mediterraneum demergitur. Ipſo in loco poſita eſt, ubi quondam erat antiquiſſima civitas Illiberis Sardonum, prorſus diverſa ab alia recentiore Illiberi, ſeu Caucoliberi, *Collioure*, tribus a noſtra & quinque a Perpiniano leucis disjuncta, ſeu etiam ab Illiberi in Bœtica *Elvire*, non procul ab urbe Granata. Sanior enimvero eſt opinio Helenam urbem ex antiquiſſimæ civitatis Illiberitanæ ruderibus conditam fuiſſe auctore vel Conſtantino Magno imperatore in memoriam ſuæ matris Helenæ ſic dictam; vel Conſtante, aut alio aliquo ipſius Conſtantini filio in ejuſdem aviæ ſuæ recordationem. Sane Conſtans a Magnentii tyranni ſatellitibus cæſus ibidem occubuit anno 350. uti teſtatur S. Hieronymus in appendice ad chronicon Euſebii Cæſarienſis, ſic loquens: *Conſtans non longe ab Hiſpania, in caſtro, cui Helenæ nomen eſt, interficitur.* Ita etiam Oroſius lib. 7. cap. 38. & Eutropius. Hi porro tres auctores antiquiores ſunt, qui hujus meminerint civitatis, quæ quidem priſcis geographis Straboni, Mellæ, Plinio ac Ptolomæo fuit prorſus incognita.

* le Rouſſillon.

Deſtructa fuit a Francis Helena anno 1285. & iterum an. 1474. ex chronico eccleſiæ S. Pauli Narbonenſis ad calcem hiſtoriæ comitum Toloſ. Catelli pag. 168.

Prima fidei Chriſtianæ ſemina in Ruſcinonenſi comitatu & finitimis regionibus jacta fuiſſe a B. Paulo Gentium apoſtolo in Hiſpanias proficiſcente antiqua fert Helenenſis eccleſiæ traditio. Et certe Hiſpanicam peregrinationem meditatum fuiſſe Apoſtolum conſtat ex ejuſdem epiſtola ad Romanos; an vero illuc reipſa profectus aliquando fuerit, haud ita compertum eſt. Affirmare videntur quidam ex SS. Patribus, negant alii, inter quos Gelaſius & Innocentius papæ, & ex recentioribus DD. Dupin & Tillemont argumenti negantis auctoritate nixi. Nos fidei lumen invectum in hos tractus, Ruſcinonenſem ſcilicet, Confluentinum & Valliſpirienſem ex eccleſia Narbonenſi probabilius cenſemus. Rom. xv. 24. 28.

Epiſcopalem vero cathedram ſerius in hiſce regionibus erectam exiſtimat illuſtriſſimus archipræſul Pariſienſis Petrus de Marca, eo ductus argumento, quod in antiquiſſima Narbonenſis provinciæ notitia Honorii imperatoris tempore deſcripta, & a Jacobo Sirmondo viro eruditione ac pietate clariſſimo edita, vel etiam in poſterioribus, nulla de Helenenſi civitate mentio habeatur. Cenſet igitur doctiſſimus archipræſul cathedras epiſcopales Carcaſſonæ & Helenæ fuiſſe tantum inſtitutas poſt Viſigothos a Theodeberto Auſtraſiorum rege Luteva & Ucetia ſpoliatos, ſicut Magalona haud prius erecta fuit in epiſcopatum, quam ablata eiſdem fuerat a Clodoveo rege Toloſa; ut numerus ſcilicet octo cathedralium eccleſiarum, ex quibus antea conſtiterat Narbonenſis provincia, etiam Toloſa, Luteva & Ucetia juris alieni factis conſervaretur. Hoc docent Hiſpaniæ concilia, quibus epiſcopi Narbonenſis, Beterrenſis, Agathenſis, Magalonenſis, Nemauſenſis, Lutevenſis, Carcaſſonenſis ac Elnenſis adſunt atque ſubſcribunt. Docet hoc & deſcriptio eccleſiarum Hiſpaniæ ac Septimaniæ vel Gothiæ a Wamba rege facta circiter annum 675. in qua *Biterræ, Agatha, Magalona, Nemauſus, Luteba, Carcaſſona, Elna Narboni* metropoli jubentur ſubjacere. *Marc. Hiſp. col. 24.*

Et certe Helenenſis eccleſia, S. Eulaliæ virginis & martyris reliquiis & patrocinio nobilis Narbonenſi eccleſiæ veluti ſuæ matri ſubjacuit uſque ad ſæculum decimum quintum, quo jugum excutere cœpit, ſic volentibus Hiſpaniæ regibus. Tum anno 1511. ſub Jacobo Serra epiſcopo a Narbonenſi provincia diſtracta, ſanctæ ſedi apoſtolicæ, Julii II. Romani pontificis decreto reſervata fuit. Dein anno 1517. a Leone X. Narbonenſi provinciæ reſtituta, donec Tarraconenſi provinciæ, volente Gregorio XIII. (vi decreti concilii Tridentini) adjudicata eſt, ejuſque facta haud ignobilis portio, Ferdinando a Loazes tunc temporis exiſtente archiepiſcopo Tarraconenſi, qui fuerat antea Helenenſis antiſtes. Ab hoc quidem decreto appellatum eſt anno 1573. ſed nihilominus eam attributionem ſuis poſtea litteris Urbanus papa VIII. roboravit *Ibid. col. 1482.*

Verum ex quo Ruſcinonenſis ager Francici juris eſſe cœpit, ſuſpenſa manſit & interrupta hæc ſubjectio, & ex imperii mutatione, diſtantia eccleſiæ Tarraconenſis, ac difficultate ad eam confugiendi, maxime belli tempore, factum eſt ut in rebus litigioſis provocationes fierent, ſicut antiquitus, ad Narbonenſem archiepiſcopum tanquam viciniorem metropolitam, & ex ejus ſententiis ad primatiam.

Ceterum Helenenſes epiſcopi manſerunt aſſidue apud Helnam pagi Ruſcinonenſis olim, ut diximus, primariam urbem, donec illa decreſcente ac civium numero imminuta, contra vero in dies creſcente civitate Perpinianenſi, Ruſcinonenſium comitum palatio & curia nobilitata, paulatim ad Perpinianenſe S. Johannis templum ſedem ſuam ac manſionem transferre cœperunt, maxime poſt majoris capellaniæ hujus templi menſæ epiſcopali unionem factam. Sed de his omnibus alibi fuſius differemus. Interim præmittendus eſt Helenenſium præſulum index ex antiquis hujus eccleſiæ documentis, aliiſve ſcripturis contextus, qui certe auctior & emendatior nunc prodit in lucem, uti legentibus patebit.

Digitized by Google

HELENENSES EPISCOPI.

ANNI CHRISTI

I. Domnus.

Ppellium & Ildeſindum, qui Helenenſium epiſcoporum agmen apud Sammarthanos ducunt, merito amandamus, ut pote qui ſediſſe dicuntur ubi nondum erat civitas, ideoque nec
T. 2. concil. Labb. col. 1009. ſedes. Verum quidem eſt inter duodecim patres, qui Cæſarauguſtano interſuere concilio adverſus Priſcillianiſtas coacto æra 418. id eſt anno A Chriſti 380. vel 381. Ampelium quarto loco ſubſcripſiſſe: at epiſcopum Helenenſem fuiſſe acta hujus concilii non probant. Quod autem ex Luſitania veniens obierit Ganaæ Veracenſi oppido, quid ad nos? Ildeſindus vero haud dubie
Marca Hiſpanica col. 410. 411. non differt ab altero cognomine, qui eccleſias in honorem ſanctarum Juſtæ & Ruffinæ ac S. Martini epiſcopi in valle Pradenſi *de Prades* pagi Ruſcinonenſis conſecravit anno circiter DCCCCLXXXII. non autem CCCCLXXXII. uti legerunt Sammarthani.

Itaque Helenenſium epiſcoporum prior annumeretur Domnus, qui vitæ ſanctimonia, mo- B rum candore & divinarum ſcripturarum peritia inſignis, ac hæreticæ pravitatis acerrimus profligator Helenenſem gubernabat eccleſiam ante
568. annum 568. aiunt Sammarthani. De illo Johannes abbas Biclarenſis in chronico pag. 134. ad annum ſextum Juſtini II. imperatoris, ſeu
571. quartum Leonegildi regis, qui fuit Chriſti 571. *Domnus Helenenſis eccleſiæ epiſcopus clarus habetur.*
580. Adhuc ſedebat anno 580.

II. Benenatus.

Benenatum Helenenſem in provincia Narbonenſi epiſcopum fuiſſe vetera docent exemplaria C concilii Toletani III. nam in vulgatis ejuſdem concilii ſubſcriptionibus mendum irrepſit ex nominum trajectione; Johannes ſiquidem, qui Helenenſis ibi epiſcopus dicitur, fuit præſul Egabrenſis, uti conſtat ex ſynodo Hiſpalenſi anno 590. habita, altero poſt Toletanam anno: Benenatus non Egabrenſis, ut ibidem appellatur, ſed Helenenſis fuit epiſcopus, ut antiqui teſtantur
Tom. 5. conc. Labb. col. 1032. codices. Hæc Jacobus Sirmondus in notis ad concil. Narbon. Interfuit igitur & ſubſcripſit Benenatus concilio Toletano III. die VIII. idus
589. Maii an. 589. in quo Gothi ejurata Arianæ hæreſeos perfidia orthodoxam fidem profeſſi ſunt; & D iterum concilio provinciali Narbonenſi eodem anno calendis Novembris celebrato regnante Reccaredo Gothorum in Hiſpania rege. Sammarthani vero in Gallia Chriſtiana quadripartita utrique huic epiſcopo inter Helenenſes dant locum, & quidem Benenato quoad prædicta concilia, Johanni autem in Cæſarauguſtano II. concilio an. 592. at huic in ſubſcriptionibus ſedes non aſſignatur, & in notis ad hoc conci-
Ibid. col. 1601. lium legitur Johannes Menteſanus antiſtes.

III. Acatulus *vel* Acutulus.

ANNI CHRISTI

Interfuit Acutulus concilio Toletano IV. anno *Ibid. col. 1727. & 1730.*
633. die 5. Decembris. Adſtitit & VI. anno 633.
638. ineunte Januario. Huic ſubſtituunt Sam- 638.
marthani Amamingum præſentem concilio To-
letano VIII. XVII. cal. Jan. anno 5. regni Flavii 653.
Receſvindi, qui fuit Chriſti 653. ſed in ſub- *T. 6. conc. col. 410.*
ſcriptionibus hujus ſynodi vocatur Amanurus Abilenſis epiſcopus.

IV. Ilitaricus *vel* Ilitarius.

Subſcripſit concilio Toletano X. anno 8. *Ibid. col. 472.*
Receſvindi regis æra 694. Chriſti vero 656. 656.
calendis Decembris.

V. Hyacintus.

Illiberi * a Wamba Gothorum rege captus memoratur Hyacintus, eo quod adverſus eum una cum Paulo tyranno & principe Araugiſclo arma moveret, anno 673. ex Sammarthanis, qui addunt 673.
eo ſedente Helenenſem epiſcopatum proprios limites ſortitum fuiſſe, diviſionem terminorum diœceſium & parochiarum Hiſpaniæ eodem rege Wamba procurante æra 704. Chriſti autem anno 676. 676.

* Collioure.

VI. Clarus.

Veremundum abbatem Clarus epiſcopus vicarium miſit ad concilium Toletanum XIII. Ervi- *Ibid. col. 1269.*
gio regnante æra 721. Chriſti vero 683. ſub 683.
Leone II. Romano pontifice celebratum, ut liquet ex ejuſdem ſubſcriptione, *Veremundus abbas agens vicem Clari epiſcopi Elnenſis.* Addunt Sammarthani aliquibus abhinc tranſactis annis pontificiam ſedem Illiberitanam Elnenſi eccleſiæ unitam & attributam fuiſſe; at inter auctores controvertitur, utrum huic Illiberi ullus unquam præfuerit epiſcopus; & aliunde pene certum eſt Helenam *Mar. Hiſp. col. 23.* civitatem loco Illiberis deſtructæ a Conſtantino imperatore fuiſſe ædificatam & eo nomine donatam in memoriam ipſius matris Helenæ imperatricis. Ceterum diu in eccleſia Helenenſi epiſcopatum defeciſſe conjicimus ob lamentabilem totius Hiſpaniæ ruinam a Sarracenis inflictam, vel ſi qui ea tempeſtate ſederunt epiſcopi, eorum acta penitus ac ipſamet nomina exciderunt.

VII. Wenedurius.

Hîc omiſſo Riculfo, quem tradunt Sammarthani ab Arnuſto Narbonenſi archiepiſcopo, qui ſæculo nono exeunte ſedebat, primatum ſeu primæ ſedis poſt Narbonenſem prærogativam inter ſuffraganeas eccleſias obtinuiſſe, Wenedurium, ſeu Veredarium & Vinedarium Sammarthanis ignotum *T. 7. conc. Labb. col. 965. & t. 11. in append. dice noſtra col. 2.*
ſubſtituimus, ex concilio Narbonenſi anni 791. in quo querelam habuit cum archiepiſcopo Narbonenſi de limitibus ſuæ diœceſis, ſeu de pago Re- 791.
denſi *, qui Danieli archiepiſcopo aſſertus eſt,

* le Razès.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

De Audeſindo, qui perperam ſequitur in veteri Gallia Chriſtiana, inferius ordine ſuo mentionem faciemus.

VIII. Ramnus *vel* Ramno.

Ludovici Pii imperatoris & Francorum regis munificentia Ramno eccleſias & privilegia, quæ Carolus Magnus ſedi Helenenſi donaverat, imperiali decreto rurſum obtinuit roborari Aquiſgrani die 5. Martii anno ejuſdem principis non quidem vigeſimo, hoc eſt Chriſti 833. uti legitur Marcæ Hiſpan. col. 350. quo anno Ludovicus
821. Vormatiæ degebat, ſed octavo, id eſt 821. cui anno optime convenit indictio XIV. Vide notam XCV. tom. I. novæ hiſtoriæ Occitaniæ pag. 745.

IX. Salomon *qui &* Fulmo.

Salomon epiſcopus cum Berengario comite memoratur in veteri Arulenſis monaſterii documento, quo lis inter Babilam ſeu Babilanum abbatem & incolas loci pro finibus ejuſdem cœnobii diremta eſt, Salomone epiſcopo, haud dubie Helenenſi, ad cujus ditionem locus ille pertinebat, IV. nonas Febr. anno XIX. imperante domno noſtro
832. Hlodoico imperatore, hoc eſt 832. Eidem Lotharius imperator immunitatis præceptum indulſit
Marc. Hiſp. col. 769. datum Clunaco villa die 7. menſis Apr. anno I. imperii ſui in Francia & octavo regni in Italia indictione XII. Ita Baluzius in appendice Marcæ Hiſp. col. 776. ubi pro anno VIII. in Italia ſubſtituit vigeſimum, & indictionem III. loco XII. ſicque præceptum anno 840. primo imperii Lotharii poſt obitum patris conſignat. Verum huic anno convenire non poſſe luculenter probat noviſſimus hiſtoriæ Occitaniæ ſcriptor pag. 745. tom. primi, nempe quia die 7. Aprilis an. 840. necdum e vivis exceſſerat Ludovicus Pius imperator, eratque tunc in Italia Lotharius. Melius itaque ab eodem auctore hoc refertur præceptum ad annum 834. primum imperii Lotharii ab exauctorato patre, cui anno indictio XII. notata in præcepto optime convenit, maxime cum aliunde conſtet Lotharium tunc fuiſſe in Gallia & imperatoris nomen aſſumſiſſe. Annus quidem octavus regni Lotharii in Italia conciliari
834. nequit cum hoc anno 834. ſed neque cum anno 840. Legendum igitur in Italia XIII. pro VIII. ſubſtituto apice X. pro V. qui utique facilis error irrepere potuit amanuenſi. Ex hac autem charta colligitur Salomonem fuiſſe fautorem Lotharii contra Ludovicum imperatorem. Denique Fulmo ſeu Salomon epiſcopus Helenenſis ab imperatore Ludovico Pio tuitionis & immunitatis obtinuit præceptum pro eccleſia ſua & omnibus rebus ad eam pertinentibus, datum Aquiſgrani III. nonas Martias anno Chriſto propitio XXIII. imperii domni Ludovici piiſſimi Auguſti indictione XIII.
836. *lege* XIV. hoc eſt 836. Quod quidem præceptum
Marc. Hiſp. col. 773. innuit Salomonem in gratiam rediiſſe ejuſdem imperatoris.

Ceterum tres iſtos ultimos epiſcopos & Audeſindum, qui ſequitur, hoc ipſo ordine ſucceſſiſſe invicte probat habitum placitum auctoritate Bernardi III. marchionis Gothiæ in cauſa Audeſindi epiſcopi cum quodam Auvaldo, XVI. cal. Jan. anno XXXVI. regnante Carolo rege, hoc eſt 875. ubi hoc ordine prædicti epiſcopi memorantur. *Prob. t. I. novæ hiſt. Occit. col. 129.*

X. Audesindus.

Reperitur Audeſindus anno decimo ſeptimo Caroli Calvi, hic eſt annus Chriſti 856. Tuſiacenſi in diœceſi Tullenſi concilio adſuit XI. cal. 856.
Novembris anno 860. vocatus *Roſcellenſium* 860.
epiſcopus, id eſt Helenenſis, quemadmodum recte adnotatur in obſervationibus ad hoc concilium, *Tom. 8. conc. col. 705.*
quo ſub titulo privilegium S. Martini Turonenſis ſubſcriptione ſua firmavit. Memoratur & in altero ejuſdem Caroli regis anno 32. dato nonis Aug. indictione IV. hoc eſt 871. quo tuitionem ſuam 871.
conceſſit monaſterio S. Andreæ Exalatenſi ſito in valle Confluentina, ubi narratur Witizam, Protaſium, alioſque liberos ac pios viros monaſterium ſub titulo S. Andreæ conſtruxiſſe in loco Exalada *juxta fluvium nomine Tete in capite vallis Confluentis . . . . . . qui locus ſitus eſt in confinio Ceridaniæ marchiæ noſtræ, ſub diœceſi Fredaldi Narbonenſis archiepiſcopi, & parochia Audeſindi Elnenſis epiſcopi.* Anno 875. menſe Decembri, ſeu, ut legitur tom. 2. Capitul. col. 1497. XVI. calend. Januarii an. 876. in judicio quod ab Iſimberto 876.
locum tenente Bernardi comitis actitatum eſt, *Prob. t. I. novæ hiſt. Occit. col. 129.*
Auvaldus quidam, qui nomine comitis tenebat locum S. Felicis, & inde ſervitia regalia exigebat, confeſſus eſt ſe illum injuſte hactenus tenuiſſe, eumque juſte pertinere ad Audeſindum epiſcopum & eccleſiam Helenenſem, poſſeſſumque jure eccleſiaſtico per annos quinquaginta & amplius a Viredario, Ramnone & Salomone epiſcopis antececeſſoribus Audeſindi. Denique Audeſindus unus fuit ex epiſcopis, qui Theodardum archiepiſcopum Narbonenſem anno 885. con- 885.
ſecrarunt. *Marc. Hiſp. col. 365.*

XI. Riculfus I.

Berengarium omittimus, cui Riculfum archiepiſcopum Narbonenſem prærogativam primæ ſedis poſt ſuam, Helenenſi epiſcopatui ab anteceſſoribus attributam, geminato decreto ſtabiliviſſe fingunt Sammarthani: nullus enim unquam Riculfus nomine ſedit in cathedra Narbonenſi, uti nec Arnuſtus eam prærogativam ſedi Helenenſi prius attribuiſſe potuit, qui non ante annum 893. Theodardo archiepiſcopo ſucceſſit, quemadmodum ſupra diximus in Wenedurio epiſcopo n. VII.

Itaque Riculfus Audeſindo proxime ſuffectus eſt in ſede Helenenſi, qui certe anno 887. XV. 887.
cal. Decembris interfuit concilio Nemauſenſi in *Tom. 9. conc. col. 395.*
villa Portu celebrato contra Selvam clericum Hiſpanum, qui ſe archiepiſcopum gerebat. Occurrit anno ſexto regnante Odone rege, hoc eſt 893. 893.
Recenſetur in privilegio Stephani papæ VI. anno ſexto imperii Lamberti, qui eſt annus Chriſti 897. quo forte anno cum Romam orationis gra- 897.
tia petiiſſet, obtinuit poſt mortem Stephani epiſtolam a Romano papa, qua ipſi pontifex Helenenſis eccleſiæ confirmat poſſeſſiones. Data eſt idibus Octobris anno ſexto imperante Lamberto

indictione prima, hic eſt annus 897. ſed inibi A
ANNI CHRISTI
897. perperam legitur annus VI. pontificis Romani, quippe qui aliquot tantum menſibus ſedit. Exſtat epiſtola in appendice Marcæ Hiſpanicæ col. 833.
898. Anno 898. calendis Novembris Carolo regi
Marc. Hiſp. col. 830. ſignificari curavit *quemadmodum ſua ſedes & pene omnes eccleſiæ ejuſdem ſedis ruinæ tam proximæ exiſtebant, ut per ipſum nullatenus poſſent reſtaurari,* & auxilium Adeleidis matris Caroli regis imploravit; cujus precibus motus princeps Riculſo & ſucceſſoribus ejus, eccleſiæque Helenenſi dedit
899. quaſdam villas & poſſeſſiones. Anno ſequenti VIII. idus Junii, interceſſu Arnuſti Narbonenſis archiepiſcopi præceptum ab eodem rege obti- B nuit, quo eadem Helenenſi eccleſiæ confirmata ſunt, quæ Adeleidis Auguſtæ opera jam conceſſa
T. 1. novæ hiſt. Occit. pag. 715. col. 1. fuerant, ac præterea dona, quæ Miro comes Ruſcinonenſis fecerat Helenenſi eccleſiæ & facultas emendi prædia in regno Gothicæ ſive
902. Hiſpaniæ. Interfuit anno 902. concilio Atilia-
906. nenſi, 906. conventui plurium epiſcoporum
Ch. XII. col. 13. apud Barcinonam habito, & 907. concilio apud S. Tiberium celebrato. Riculſo multiſque Occi-
907. taniæ & Hiſpaniæ præſulibus inſcribitur epiſtola
Ch. XIV. col. 14. Johannis papæ X. anno circiter 914. pro Agio Narbonenſi archiepiſcopo contra Gerardum ejuſ-
915. dem ſedis invaſorem. Denique anno 915. deci- C mo octavo regnante Carolo filio Ludovici indictione tertia, die 9. Decembris Riculſus teſtamento condito Helenenſem eccleſiam heredem fecit ex aſſe, cui præter varias villas & poſſeſſiones dedit amplam & locupletem ſupellectilem eccleſiaſticam & bibliothecam ſuam, ſtatimque abiiſſe in cœlum videtur.

XII. Helmeradus & Almeradus.

916. Anno 916. calendis Septembris ordinem epiſcopalem ſuſcepit Helmeradus frater Bentionis & Gauzberti comitum Ruſcinonenſium, filius autem,
Marc. Hiſp. col. 383. ut arbitratur Baluzius, Suniarii comitis & uxoris D
917. ejus Ermengardis; anno etenim 917. die calendarum Septembrium in primo die anniverſarii venerabilis Elmeradi antiſtitis, anno XVIII. Caroli regis, Almerado epiſcopo curante, accerſiti pontifices, Wigo Gerundenſis, Guimera Carcaſſonenſis, & Eriſonſus Vendaſcenſis, Helenenſis eccleſiæ conſecrationem peregerunt; qua de re vide chartam in appendice Marcæ Hiſp. col. 839. ubi fit mentio donationis Palatioli quam Bentio comes Ruſcinonenſis fecit eccleſiæ Hele-
Ibid. col. 841. nenſi IV. nonas Martii anno XIX. regnante Carolo rege filio Ludovici: quod intelligendum pro varia computandi annos regni Caroli ratione. E Vide tom. 2. novæ hiſtoriæ Occitaniæ not. VI. pag. 533. In hac autem dedicatione obtulit Helmeradus teſtamentum Riculſi deceſſoris, tum etiam chartam donationis villæ Palatioli factæ a Bentione bonæ memoriæ comite, & donationem, quam Gauzbertus comes inpræſentiarum faciebat ipſi altari S. Eulaliæ; ipſe vero Helmeradus Monaſteriolum villam in comitatu Barcinonenſi *citra cluſas Spaniæ* dedit eidem eccleſiæ, & aliquam ſupellectilem eccleſiaſticam magni pretii. Denique ipſum eſſe putamus Helmeradum

epiſcopum, qui Gerundenſi eccleſiæ nonnulla in Palatiolo dedit, quæ Carolus rex eidem eccleſiæ confirmavit anno XXX. regni ſui indictione X. hoc eſt 922. ANNI CHRISTI Ib. c. 844. & tom. 2. Capitul. col. 1535.

XIII. Wadaldus.

Almeradi ſuperioris frater Wadaldus, uti Baluzius exiſtimat, vel, ut conjiciunt nuperi hiſtoriæ Occitaniæ ſcriptores, filius Franconis Tom. 2. hiſt. Occit. p. 62.
vicecomitis ex Arſinde conjuge, ac frater Eudonis Narbonæ vicecomitis, memoratur epiſcopus anno XXVIII. regnante Carolo filio Ludovici, id eſt 920. vel 921. quo villam Baixanos 920.
in comitatu Ruſcinonenſi eccleſiæ ſuæ comparavit. Idem anno triceſimo regni ejuſdem emtionis titulo feuda & alodia de Anglares & de Salellis una cum eccleſia S. Stephani ac juribus univerſis ab Ottone pro ſua eccleſia acquiſivit. Caſas quoque coopertas in comitatu Ruſcinonenſi obtinuit *anno primo quo obiit Carolus filius Ludovici, Chriſto regnante & regem expectante.* Anno ſecundo ab ejuſdem regis obitu ſub die IV. idus Aprilis, hoc eſt 931. Wadaldus donationem quamdam 931.
una cum Gauzberto comite faciens eccleſiæ Helenenſi, id ſe facere profitetur *propter amorem Dei* Marc. Hiſp. col. 845.
& propter remedium animas noſtras, vel propter remedium animæ de Suniario comite & uxori Ermengardis & Bencone comite & Almerado epiſcopo condam. Suniuldus & Adalrada alodem in villa nova ei dederunt, anno tertio regnante Rodulfo rege: quo circiter tempore Adalradus quidam ei conceſſit quidquid habebat infra terminos villæ S. Laurentii & villæ Judaigas. Interfuit Wadaldus conſecrationi eccleſiæ S. Poncii Tomeriarum & concilio Auſedinenſi anno 937. Memoratur 937.
adhuc annis 3. & 10. regnante Ludovico filio Ibid. col. 370.
Caroli, Ultramarino dicto, qui regnare cœpit anno 936. Præſens ſubſcripſit cum aliis epiſcopis donationibus ab Aimerico archiepiſcopo & Rodoaldo Biterrenſi præſule factis S. Poncio Tomerienſi anno 940. quarto regni Ludovici. Pervenit 940.
ad annum ſaltem XI. ejuſdem regis quo ægrotus Ibid. col. 387. 391.
erat IV. cal. Februarii.

Stephano qui ſequitur in indice fratrum gemellorum non ſuppetit locus. Dicitur inibi a Sergio Romano pontifice, petente Olbeto monacho Benedictino facultatem obtinuiſſe conſecrandi eccleſiam de Chorago, a Carolo imperatore in comitatu Roſſilionis ſub Deiparæ virginis, ac ſanctorum Johannis Bapt. Petri apoſtoli & Benedicti abbatis tutela conſtructam ab anno 903. at Sergius qui ſedere cœpit ineunte Junio 904. obiit Aug. exeunte 911. quo temporis intervallo ſedebat Riculſus I. ut vidimus. Conjicimus autem Stephanum fuiſſe epiſcopum alicujus vicinæ ſedis, qui abſente forſan Helenenſi epiſcopo eccleſiam, de qua hic mentio eſt, cum licentia Sergii Romani pontificis conſecravit.

XIV. Riculfus II.

Jam anno 938. aut circiter ſediſſe dicendus eſſet Riculſus, ſi ſana foret ab omni parte Leonis VII. pontificis ad varios epiſcopos in gratiam Ibid. col. 851.
monachorum Rivipullenſium epiſtola; ſed hanc

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
Ib. c. 387. 390. & tom. 2. Capitul. col. 634.

Baluzius emendandam cenſet in hoc loco, ubi
Riculfum Helenenſem nominat, ſicut & chartam
quæ in archivis eccleſiæ Helenenſis teſtatur Ri-
culfum fuiſſe epiſcopum Helenenſem XIV. cal.
Aprilis *anno ſecundo regnante Ludoyco rege
filio Karulo rege. Et* certe Wadaldo epiſcopo
ſubſtitutus non eſt Riculſus ante annum 947.
ut conſtat ex inſtrumento ipſiuſmet electionis,
Ch. VII. col. 481. quod ex chartulario Helenenſi habes noſtra inter
inſtrumenta. Facta autem legitur hujuſmodi.

Cum ea tempeſtate concilium in eccleſia Nar-
bonenſi celebrarent Aimericus archiepiſcopus,
Rodaldus epiſcopus Biterrenſis, Guiſadus Car-
caſſonenſis, Dacbertus Agathenſis & Poncio Ma-
galonenſis, edictum eſt Helenenſem eccleſiam
adfore orbatam paſtorali conſortio Wadaldi epi-
ſcopi. Cumque quærerent num aliquis in eadem
eccleſia, ſicut ſacri præcipiunt canones, dignus
inveniretur, qui eccleſiam illam regere & admi-
niſtrare ſciret & poſſet, in illa hora egreſſa eſt in
Riculſum digna & affabilis clericorum electio,
ac conclamatio omnium populorum Helenenſis
eccleſiæ. Sic igitur ordinatus eſt ab epiſcopis
præſentibus VI. cal. Aprilis. Sane in actis ordina-
tionis ejus adnotatum eſt illam fuiſſe peractam
947. anno 947. *indictione inſtantis cronois habens luſtrum
unum annoſque duos*, quod de indictione in anti-
quis actis vulgo uſurpata intelligendum non eſt,
alioquin iſta ad annum 949. revocanda eſſet,
ſed de indictione inſtantis decadis, id eſt ejus
decadis, quæ ab anno quadrageſimo primo ex-
currebat uſque ad quinquageſimum. Ejus enim
indictionis jam præterierat luſtrum unum & anni
953. duo, id eſt ſeptem anni. Ceterum anno 953.
III. cal. Auguſti Riculſus dedicavit eccleſiam mo-
Marc. Hiſp. col. 868. naſterii Cuxanenſis, & anno ſecundo Lotharii
regis quamdam fecit commutationem. Memoratur
adhuc in variis privilegiis annorum 4. & 8.
ejuſdem regis.

XV. Soniarius & Suniarius I.

Parentibus Guifredo comite Ruſcinonenſi &
Prob. t. 2. hiſt. Occit. col. 197. Ava comitiſſa genitus eſt Suniarius, uti nos docet
tabula vetus monaſterii B. Mariæ de Craſſa, cui
dedit alaudem vocatum Kanouas cum eccleſia
S. Quiritii. Haud quidem conſtat quo præciſe
anno hujus eccleſiæ regimen auſpicatus ſit: at certe
jam ſedebat anno XIII. Lotharii regis, ex Ba-
968. luzio Capitular. tom. 2. col. 1303. Anno 968.
cum patre Guifredo, Arnulfo epiſcopo Gerun-
denſi & magna optimatum populorumque caterva
Marc. Hiſp. col. 892. venit ad monaſterium Rodenſe celebraturus ſolem-
nia S. Petri in menſe Auguſto, ubi cum Hilde-
ſindus ejuſdem cœnobii abbas querelam ſuam
depoſuiſſet apud comitem & epiſcopos reliquam-
que multitudinem adverſus Adalbertum, quod
eis auferret piſcationem ſtagni Caſtilionenſis &
trium inſularum ei adjacentium, eamque probaſſet
abbas ad ipſum monaſterium pertinere, eidem
omnes prædicti judices III. nonas Auguſti aſſe-
Ib. c. 401. ruerunt. Circa id tempus Suniarius epiſcopus
excommunicavit publice invaſores eccleſiarum ad
diœceſim ſuam pertinentium in comitatibus vallis
Aſperi & Confluentis. Dedit eccleſiæ Helenenſi
A cum Ava matre ſua comitiſſa alodem ſuum de
Troliars III. cal. Auguſti anno XVIII. regnante
Lothario filio Ludovici. Inſtrumentum habes
tom. 2. Capitular. col. 1543. ubi obſervandum
eſt Suniarium vocari theologum ſedis Helenenſis. ANNI CHRISTI Ibid. col. 403.
Unus fuit ex epiſcopis quibus Johannes XIII.
bullæ demandavit exſecutionem, qua ad preces
Borelli comitis Barcinonenſis titulum archiepi-
ſcopatus Tarraconenſis cathedræ Auſonenſi attri-
buit menſe Januario indictione XIV. quæ tamen
effectum ſuum non eſt ſortita uſque ad tempora
Urbani II. qui antiquam reſtituit ſedem Tarraco-
nenſem. Anno 974. idem Suniarius & pater 974.
B ejus Gaufredus comes dederunt monaſterio S.
Petri Rodenſis quaſdam poſſeſſiones, quæ ad eos Ibid. 405. & 903.
pervenerant ſeu ex donatione regia, ſeu ex here-
ditate parentum, in his caſtrum Verdariam vici-
num monaſterio. Quo etiam anno *retro calenda-* Ibid. 909.
rum menſis Octobris, ſive ſub finem Septembris, * * IV. cal. Octobris ex Samm. &
cum ſex aliis epiſcopis novam cœnobii Coxa-
nenſis baſilicam conſecravit. Adfuit anno 977. Marc. Hiſp. col. 406.
XVII. cal. Decembris dedicationi eccleſiæ mona- 977.
ſterii Rivipullenſis factæ a Mirone Gerundenſi Ibid. 917.
epiſcopo.

XVI. Hildesindus.

C S. Petri Rodenſis abbas Hildeſindus filius
Taſſii, qui ibidem monaſticum habitum induit,
Helenenſis factus epiſcopus dignitatem abbatia-
lem retinuit: ipſi enim epiſcopo & abbati Bene-
dictus VII. papa ſcribens confirmat ejuſdem
monaſterii immunitates & poſſeſſiones omnes Ibid. 921.
ab urbe Narbona uſque in finibus Hiſpaniæ,
anno 979. indictione VII. menſe Aprili. Idem 979.
quoque nominatus epiſcopus & abbas præceptum
obtinuit a Lothario rege in gratiam ejuſdem mo- Ibid. 927.
naſterii anno 982. regni Lotharii XXIX. Quo 982.
etiam circiter anno conſecravit eccleſiam ſancta-
rum Juſtinæ & Ruffinæ in valle Pradenſi *de* Tom. 1. hiſt. Occit. pag. 618.
D *Prades* in pago Ruſcinonenſi. Anno 987. VII.
calend. Julii Hildeſindus epiſcopus & abbas pro 987.
ſuo monaſterio ſententiam impetravit a Borello
comite & aſſeſſoribus ejus. Privilegium accepit
a Johanne XV. papa in favorem cœnobii Ro-
denſis menſe Febr. indictione XI. legendum
forte II. quæ incidit in annum Chriſti 989. Marc. Hiſp. col. 941.
Denique anno quarto regnante Hugone quam-
dam fecit permutationem cum Stephano abbate
in loco, quem vocant *Agumano*, juxta alveum Ted.

XVII. Berengarius I.

Fuit Berengario pater Oliba Cabreta, qui mo- Capitular. tom. 2. col. 1522.
E nachus dies abſolvit in Monte Caſſino, mater vero
Ermengardis, cum qua plurima donavit mona-
ſterio Arulenſi IV. idus Febr. anno VI. regnante 993.
Hugone. Inſequenti, ſeu, ut nunc loquimur, Marc. Hiſp. 947.
eodem anno & ſeptimo ejuſdem regis XIII. cal.
Decembris conſecravit eccleſias S. Stephani &
S. Martini de Rivo ferrario. Eodem anno XV. Ibid. 948.
cal. Jan. judex ſedit cum matre ſua ſuiſque pro-
ceribus in placito pro monaſterio Arulenſi. Idem
anno quarto regnante Roberto rege teſtis occurrit
in charta commutationis Mironem inter & Sin-
tillum abbatem Arulenſem; ipſe vero anno quinto

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
ejuſdem regis cum eodem Sintillo abbate permu-
tationem fecit. Reperitur præſens in charta Ber-
Ibid. 954. nardi comitis Biſuldunenſis, qua ſuum mona-
ſterium *Moniſaten*, quod eſt in honore S. Pauli
apoſtoli in provincia Gociæ, in comitatu Feno-
lioteníe, ac diœceſi Narbonenſi (modo Electenſi)
1000. Coxanenſi monaſterio elargitur anno 1000.
indictione XIII. octavo calendas Martii.

XVIII. Fedelo, Fredolo & Fredolonus.

Fredelo ſubſcripſit cum Adalberto Carcaſſo-
nenſi præſule & Ermeſſinde cognomento *Bona*
vicecomitiſſa inſtrumento Ermengaudi archiepi-
ſcopi Narbonenſis Guifredo abbati Cuxanenſi &
ejus monaſterio certis conditionibus concedentis
alodem S. Laurentii III. cal. Novembris anno
ſeptimo Roberti regis indictione 2. Hic eſt annus
1004. Chriſti 1004. Inſequenti, procurante Guidone
Ibid. 961. Anicienſi epiſcopo habitus eſt præſulum aliquot
T. 2. Gall. Chr. inſtr. ch. V. col. 225. & virorum nobilium conventus, quos inter adfuit
Fredelo, ubi varia ſtatuta pro pace & tranquillitate
publica condita ſunt. Ermengaudus archiepiſcopus
1005. condito teſtamento circa annum 1005. nonnulla
vaſa argentea Fredeloni epiſcopo legavit, ex quo
& altero prius memorato inſtrumento non im-
merito colligas Fredolonem cum Ermengaudo
conſanguinitate, vel ſaltem affinitate conjunctum
fuiſſe. Adhuc occurrit in charta Udalgerii preſby-
teri pro eccleſia Helenenſi anno VIII. quo Rober-
tus rex ſolus regnare cœpit in Francia. Inſequenti
1006. 1006. memoratur in teſtamento Aidroardi,
ac denique anno XIII. ejuſdem Roberti regis
ſexto idus Junii in tabulario Arulenſi.

XIX. Oliba & Oliva, *ſeu* Olibanus.

Interfuit Oliba epiſcopus Helenenſis anno
1009. 1009. VII. idus Martii inſigni apud Barcinonam
Marc. Hiſp. 968. conventui, in quo actum eſt de inſtaurando ſtatu
canonico in eccleſia Barcinonenſi. Eodem anno
conſecravit eccleſiam monaſterii Canigonenſis IV.
Ibid. 971. idus Novembris. Inſequenti IV. idus Januarii
1010. rogatus a Gauzberto Arulenſi abbate venit in
Ibid. 972. vallem Aſperienſem, illicque duas eccleſias in
villa Montis aurioli in honorem S. Michaelis &
ſanctæ ac perpetuæ Virginis Mariæ pontificali
conſecratione luſtravit. Adfuit eodem anno 18.
Ibid. 974. Novembris cœtui apud Urgellam habito pro vita
canonica in eccleſia Urgellenſi inſtituenda. Muni-
1012. ficus erga eccleſiam ſuam memoratur anno 17.
regnante rege Roberto.

XX. Berengarius II.

Reperitur & anno 17. Roberti regis Beren-
garius, hoc eſt 1012. Interfuit anno 1019.
1019. XII. cal. Decembris celebri epiſcoporum & abba-
Ibid. 1016. tum conventui habito in eccleſia Gerundenſi pro
vita canonica ibidem inſtituenda. De ejus aſſenſu
Oliba epiſcopus Auſonenſis, itemque abbas Cu-
xanenſis vendidit eodem anno alodem mona-
ſterii Cuxanenſis. Cum autem ecleſia cathedralis
Helenenſis ſita prius in inferiori villa bis a Sarra-
cenis deſtructa fuiſſet, placuit epiſcopo & capitulo
ejus ſitum mutare. Itaque cum Berengarius ad

A ſanctam civitatem Jeruſalem devotionis ergo
acceſſiſſet, formam hujuſce eccleſiæ in pergameno
deſcripſit, unde reverſus ædificavit in villa ſupe-
riori Helenenſi eccleſiam cathedralem, cujus altare
majus in honorem B. Eulaliæ conſtructum eſt ad
preces comitis Roſſilionis, qui ſanctarum Eulaliæ
& Juliæ reliquias e civitate Emeritanenſi adſpor-
tatas ad hoc conceſſit. Ex quo Berengarii pere-
grinationem, ex eodem inſtrumento ilius mortem
diſcimus accidiſſe anno 1020. 1020. *Ibid. 1149.*

XXI. Berengarius III.

Berengarii ſucceſſorem cognominem cogit
B admittere anteceſſoris mors notata 1020. loco
citato Marcæ Hiſp. col. 1149. Berengarius igitur
anno 1025. XVII. cal. Junii conſecravit eccle- 1025.
ſiam, quam pii quidam viri apud Perpinianum
ædificaverant in honorem ſancti Johannis Bapt.
eique conceſſit decimas & oblationes ac cœme- *Ibid. 1040.*
terium *in gyrum eccleſiæ ad corpora mortuorum
ſepelienda*; ea tamen lege, ut eccleſia illa perpetuo
eſſet ſubdita eccleſiæ Helenenſi & epiſcopis ejus,
& ut eccleſiæ Helenenſi per ſingulos annos cen-
ſum unius denarii perſolveret. Anno XXXIV.
regnante Roberto rege alodem de Croſanchas
C Udalgerio archipreſbytero donavit.

XXII. Suniarius II.

Brevis ævi pontifex Suniarius occurrit anno
XXXV. Roberti regis, quo, teſtante Martennio
noſtro, cum Olibano comite tranſegit, vel, ut
aiunt Sammarthani, cum Olibano Ruſcinonis
comite diſcordes animos ſuper finibus de Baxanis
& Baſono, facta terminorum diviſione ſub annum
1031. ad concordiam revocavit. 1031.

XXIII. Berengarius IV.

Soniarii ſucceſſor Berengarius Rivipullenſis
D eccleſiæ conſecrationi XVIII. cal. Febr. 1032. 1032.
interfuit. Factus eſt IX. cal. Julii anno 1035. *Ibid. 1052. 1298.*
epiſcoporum conventus in monaſterio Cuxanenſi, 1035.
inter quos aderat Berengarius. Una cum abbate *Ibid. 438.*
Arulenſi in judicium vocavit quemdam Wadal- 1036.
lum pro hereditate Wifredi monachi, quæ a co- *Ibid. 1063.*
mite Guillelmo cœnobio eſt adjudicata VIII. idus
Decembris anno VI. regnante Henrico. Aliquot *Ibid. 1064.*
poſt dies, XVII. nempe cal. Januarii nomina-
tur in commutatione alodis Frexani in comitatu
Vallis aſperi a Willelmo comite, Adalaide conjuge,
& filio Bernardo facta cum Bonifilio abbate
Arulenſi pro alode in valle Pratis. Adfuit anno
E 1038. conventui Rivipullenſi, & XI. calendas 1038.
Octobris conſecrationi novæ Gerundenſis eccle-
ſiæ. Suam contulit operam dedicationi baſilicæ *Ibid. 1065. Ibid. 1069.*
Urgellenſis X. calendas Novembris an. 1040. 1040.
Habitum putant anno 1041. novi rerum Occi-
tanarum ſcriptores, quod ad annum 1045. Balu-
zius, & Coſſartius 1065. differunt concilium *Ibid. 443.*
Tulugienſe in pago Ruſcinonenſi, ubi pax &
treuga confirmata fuit, quia juxta Hugonem
Flaviniacenſem in chronico treuga Dei primum *Labb. tom. 1. Bibl. nova pag. 187.*
conſtituta fuit anno 1041. & quidem uti Glaber
coævus auctor aſſerit, in partibus Aquitaniæ, ad *lib. 5. cap. 1. pag. 55.*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI
quam tunc pertinebant Septimania & Marca A
Hiſpanica, ubi plurima pro ea confirmanda habita
ſunt hoc anno concilia. Quod autem Raimundi
nomen, qui vigeſimo quarto poſt anno factus eſt
epiſcopus Helenenſis, concilio præfigatur, hinc
ortum putant, quod Raimundus factus epiſcopus,
Tulugienſis concilii decreta confirmavit, & exſe-
cutioni demandari præcepit, quod amanuenſibus
errandi occaſionem præbuit, qui Raimundi no-
men concilio præfixere. Berengarius autem ad-
ſtitit concilio Narbonenſi XVI. cal. Aprilis anno
1043. 1043. habito. Sigillo ſuo confirmavit conſecra-
Marc. Hiſp. 442. tionem eccleſiæ S. Michaelis Fluvianenſis in comi-
Ibid. 1087. tatu Emporitano die 26. Julii 1045. Subſcriptus B
1045. reperitur eodem anno actis conſecrationis eccleſiæ
Ch. v. S. Martini de Lenis. Dedicavit eccleſiam S. Ma-
col 106. riæ Arulenſis XVII. cal. Decembris 1046. Par-
1046. tibus in Transmarinis peregrinus agebat anno
1047. 1047. ex novis rerum Occitanarum ſcriptoribus,
Ibid. 443. quo Oliba Auſonenſis epiſcopus ejus agens vices
in ſynodo Helenenſi XVII. cal. Junii confirmavit
ea quæ ab epiſcopis in prato Tulugienſi congre-
gatis ſtatuta fuerant de treuga & pace. Acta
quidem hujus concilii annum 1027. præferunt,
ſed perperam, ut ipſemet fateri cogitur Baluzius,
qui concilii Tulugienſis decreta in ſynodo Hele-
nenſi confirmata agnoſcit: nec eſt quod dicas C
Olibam anno 1047. obiiſſe; quidni enim anno
exeunte, ſeu poſt menſem Maium obierit, cum
præſertim dies ejus obitus non adnotetur? Ad-
Ibid. 447. fuit Berengarius concilio apud S. Tiberium
in diœceſi Agathenſi celebrato idibus Juliis anno
1050. 1050. Tranſegit cum Raimundo S. Andreæ
abbate anno XXIII. regnante Henrico rege.

Præſulis hujuſce temporibus cum plurimi
e diverſis urbibus viri inter quos Guifredus Nar-
bonenſis archiepiſcopus, Berengarius Gerunden-
Ibid. 1117. ſis, & Guifredus Carcaſſonenſis ad reædifican-
dam ſedem Helenenſem, quæ tertio forſan deſtru-
cta fuerat, conveniſſent, Berengarius noſter cano- D
nicis S. Eulaliæ villam Salellas donavit IV. idus
Decembris anno Henrici regis XXVIII. Chriſti
1058. indictione VI. cujus loco reponendum
cenſet Baluzius XII. quidni legamus & nos annum
1053. pro 1058. erratum enim potius in notis
chronologicis tum anni tum regni irrepſiſſe quam
in indictione plura evincunt: primo enim indictio
optime congruit cum Berengario, qui ſedebat
anno 1053. Secundo donatio eſt veluti teſta-
mentum epiſcopi jam ſenis, qui quod diu pec-
cavit redimere ſtudet, *pro delendis peccatorum
meorum oneribus*, inquit, *quæ graviſſime ſuper
ſanctam Eulaliam peregi*, dono &c. quod intel- E
ligi nequit de altero Berengario, cui poſt Arnal-
dum ſequentem intra 23. dies ad ſummum
electo, confirmato & conſecrato tanta adverſus
S. Eulaliam peccare per tempus non licuit. Ter-
tio quatuor ab anno 1053. ad 1061. ſediſſe epi-
ſcopos, quorum duo Berengarii & duo Arnaldi,
veriſimile non eſt. Quarto denique, quod con-
jecturæ noſtræ non modicum favet, Guifredus
Carcaſſonenſis epiſcopus, de quo in actis, amplius
non ſedebat anno 1056. ſi Arnaldus ejus ſucceſſor
concilio Toloſano adfuerit, ut volunt Sammar-
thani.

XXIV. Arnaldus I.

Sub exitum anni 1054. aut initium ſequentis ANNI CHRISTI DALMAD.
interfuit Arnaldus conſecrationi eccleſiæ Maga- 1054.
lonenſis; deinde concilio Toloſano decem & Tom. 9. conc.
octo epiſcoporum adverſus ſimoniam & alia col. 1087.
cleri & populi vitia celebrato III. idus Septemb.
an. 1056. tempore Victoris papæ II. & anno 1056.
1058. XIV. cal. Decembris dedicationi Barci- 1058.
nonenſis eccleſiæ cum Guifredo Narbonenſi &
Raimbaldo Arelatenſi archiepiſcopis, ac pluri- Marc. Hiſp.
bus aliis præſulibus. Eccleſiam S. Quintini de col. 1114.
Balneis conſecravit anno 1061. ex ſchedis 1061.
Martennii.

XXV. Raimundus I.

Sedebat Raimundus jam ab anno 1064. ex 1064.
Baluzio Marc. Hiſp. col. 443. Sigillum appoſuit
ſuum actis concilii Narbonenſis habiti circa
annum 1032. ſed longe poſtea in ſignum aſſenſus.
Concilii Tulugienſis anni 1041. decreta con-
firmavit & obſervari præcepit. A Ceritaniæ co-
mite Raimundo Prieſtretum & Allonem ob vaſta- Sammarth.
tionem ſuæ illatam eccleſiæ acquiſivit anno 1065. 1065.
Una cum Gauzefredo comite Azalaideque comi-
tiſſa juſſit ædificari majus altare eccleſiæ Hele- Marc. Hiſp.
nenſis in honorem Domini & martyris Eulaliæ 458.
anno 1069. indictione VII. ut patet ex veteri 1069.
inſcriptione in duobus lateribus majoris altaris
poſita. Hoc eſt procul dubio altare argenteum,
de quo ad hunc annum Sammarthani. Dedicavit
nonis Aprilis anno XIII. Philippi regis eccleſiam
S. Mariæ de Riquerio, conſenſitque ut illic eſſet Ibid. 1162.
deinceps cella monachorum ſub monaſterio Cu- 1073.
xanenſi; cujus in eccleſia cum Willelmi Raimundi Ibid. 1164.
comitis Ceritaniæ ſatellites in Guilabertum comi-
tem Ruſcinonenſem irruiſſent ferociſſimeque in
eum ſæviiſſent, Willelmus Raimundum epiſco-
pum adiit *ad accipiendam pœnitentiam pro ejuſdem
ſacrilegii delicto, atque ad faciendum directum
ſecundum præcepta canonum.* Accepta autem ab
eodem pontifice pœnitentia, ſcripto pollicitus eſt
ſe ſingulis annis quamdiu viveret venturum ad
eccleſiam Helenenſem in menſe Decembri, &
expenſurum inibi ex ſuo cenſu proprium ad
victum ejuſdem canonicorum quadraginta ſolidos
denariorum & modios decem vini ad menſuram
Valle aſpiri & vaccam unam. Varia inſuper dona
dedit eidem eccleſiæ & monaſterio Cuxanenſi.
Datum anno 1075. VI. cal. Auguſti. Amatus 1075.
Oleronenſis epiſcopus & ſedis apoſtolicæ legatus
anno 1077. VIII. idus Decembris concilium 1077.
celebravit apud Biſuldunum, cui cum ipſo inter- Ibid. 462.
fuere Berengarius epiſcopus Agathenſis, Rai-
mundus noſter Helenenſis & Petrus Carcaſſo-
nenſis. Recenſetur eodem anno in teſtamento
Guillelmi vicecomitis, & anno 1080. cum
eodem vicecomite *placitavit*. Sedit in concilio
Gerundenſi, quod habuit prædictus Amatus vice 1078.
Gregorii VII. papæ an. 1078. Reperitur adhuc T. 4. Anecd. c. 1190.
1084. XIV. cal. Junii, & 1086. VIII. calend. 1084.
Maii, quo munificum expertus eſt Guillelmum 1086.
Raimundi Ceritaniæ comitem. Denique obiit Marc. Hiſp. 443.
Raimundus epiſcopus ineunte anno 1087. Ibid. 1178. Ibid. 466.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

XXVI. Artaldus I. *ſeu* Artallus.

Electus Helenenſis Artaldus *VI. idus Maii XXVII. anno regnante Philippo rege*, hic eſt
1087. 1087. paſſus contradictionem eſt a Dalmatio
Ibid. archiepiſcopo, uti colligitur ex capite *Artaldus* apud Gratianum, ubi ex geſtis Urbani II. legitur: *Artaldus Arelatenſis (lege* Alanenſis, qui idem eſt
8. q. 3. cap. Artaldus. ac Helenenſis*) Narbonenſis eccleſiæ ſuffraganeus, Romam conſecrandus ad dominum Urbanum papam venit. Suus quippe archiepiſcopus eum conſecrare nolebat*, propter quamdam conventionem, quam cum eccleſiæ ſuæ canonicis feciſſe dicebatur ante electionem, quam haud dubie Narbonenſis archiepiſcopus contendebat eſſe ſimoniacam, ille vero negabat ſe eam feciſſe ante electionem. Conſecratus itaque eſt ab Urbano, cum prius jurejurando affirmaſſet nullam ſe conventionem feciſſe ut eligeretur epiſcopus, nulliuſque ſe ſibi criminis conſcium eſſe, propter quod eum archiepiſcopus Narbonenſis a ſacerdotio repellere deberet. Conſecratum tamen noluit Artaldum habere pro epiſcopo Dalmatius: unde Urbanus poſtea Reynerio legato mandavit, ut de cauſa Helenenſis epiſcopi diligenter inquireret, eamque finiret. *Elenenſis* quoque *epiſcopi*, inquit, *cauſam diligenter inquirito, & inter Narbonenſem archiepiſcopum & ipſum juſto omnia judicio definito.* Electus adhuc nuncupatus ſubſcripſit anno 1088. ſeu potius
1089. 1089. feria tertia 9. Januarii chartæ Willelmi abbatis vicecomitis de Caſtello novo & Willelmi Udalgerii vicecomitis ejus nepotis relaxantium Roberto abbati Craſſenſi pravas illas conſuetudines quas inſtituerant in villis Pediliani & Corneliani; epiſcopus vero interfuit concilio Narbo-
1091. nenſi die 20. Martii anno 1090. nunc 1091. celebrato. Eodem, ni fallor, anno IX. cal. Aprilis villam de Trullars acquiſivit a Guillelmo archidiacono de Caſtro novo, & Guillelmo Udalgarii ejus nepote. Annus quidem 1121. præfertur in
Marc. Hiſp. 1258. inſtrumento, ſed facile fuit ſcribere MCXXI. pro MXCI. quibus annis æque convenit indictio XIV.
Ibid. 1188. Idem Guillelmus Dominici ſepulcri iter carpens teſtamenti ſui idibus Apr. die ſancto Paſchæ conditi Artallo inter alios curam demandavit & plurima legavit eodem anno 1091. Sigillum appoſuit ſuum inſtrumento Guillelmi Ceritaniæ comitis
Martenne ampl. coll. tom. 1. col. 537. abbatiam S. Michaelis de Coxano Maſſilienſi S. Victoris monaſterio calendis Maii 1091. indict. XIV. ſubjicientis. Convivium opiparum primoribus feſtis quotannis cuncto S. Eulaliæ
Sammarth. capitulo parandum VI. idus Nov. ejuſdem anni Artallus epiſcopus una cum dignitatibus indulſit. Sammarthani ſub idem referre tempus videntur, ab Artallo conceſſam Guillelmo Raimundi Ceritaniæ comiti facultatem ædificandi eccleſiam in Villa franca Confluentis. Qua de re videnda charta a Baluzio in appendice Marcæ Hiſpanicæ relata col. 1163. Actum id in ea legitur V. idus Aprilis anno XV. Philippi regis, hic eſt annus Chriſti 1075. quo Raimundus tunc & longe poſt epiſcopus erat Helenenſis, uti ſupra vidimus; deinde Petrus Guillelmi abbas S. Michaelis de Cuxano hac in charta commemoratus ſucceſſit Girberto, qui adhuc illi cœnobio præerat anno XVII. Philippi regis; ac proinde haud vereor affirmare loco anni XV. legendum XXXV. Certe hoc anno Philippi regis, ſeu 1095. 1095.
nonis Octobris Guillelmus Raimundi Ceritaniæ comes Artaldum epiſcopum inter alios ſui *Ibid. 1194.*
teſtamenti nominavit exſecutorem. Hic ipſe eſt Artaldus, non vero Arnaldus, qui una cum multis Hiſpaniæ & Septimaniæ præſulibus, ac Petro Cuxanenſi abbate interfuit concilio Nemauſenſi, quod celebravit Urbanus papa II. menſe Julio anno 1096. Sicque delendi ex hoc indiculo 1096.
Guillelmus & Arnaldus, quibus hîc locum perperam dedere Sammarthani fratres; ac primus *Card. d'Aguirre tom. 3. conc. col. 306.*
quidem, quod Templariorum ordo, cum quibus tranſegiſſe dicitur anno 1094. nonniſi poſt recuperata loca ſancta inſtitutus fuerit, anno videlicet 1118. viginti ferme annis ab expugnata Francorum armis urbe Jeroſolyma: alter vero unius litterulæ mutatione male ab Artaldo diſtinctus eſt.

XXVII. Ermengaldus *ſeu* Ermengaudus.

Helenenſem eccleſiam regebat Ermengaudus anno ſaltem 1097. IV. nonas Martii ſeu XXXVII. 1097.
Philippi regis, quo Guillelmo Jordani Ceritaniæ *Marc. Hiſp. 1197.*
comiti conceſſit, ut eccleſia S. Jacobi de Villa franca ſemper foret ſub juſſione B. Mariæ de Corniliano. Subſcripſit anno 1100. VIII. idus 1100.
Auguſti reſtitutioni factæ ab eodem comite monaſterio Cuxanenſi, ubi error irrepſit in annis *Ibid. 1218.*
regis Philippi, qui tunc 41. numerabantur, non 44. ut in charta. Electus tantum in epiſcopum dictus VII. cal. Octob. ejuſdem anni redemit a Guilaberto comite Ruſcinonenſi tertiam partem villæ de Texneres cum eccleſia S. Geneſii, quas *Ibid. 1213.*
Helenenſi eccleſiæ dederat Arnaldus Willelmi de Salſes. Anno ſequenti donum excipit Poncii 1101.
Adalberti de S. Laurentio. Willelmus Jordani Ceritaniæ comes Jeroſolymam profecturus ſuum anno 1102. teſtamentum condidit, cujus exſe- 1102.
cutores conſtituit Ermengaudum epiſcopum, *Ibid. 1224.*
Petrum Willelmi abbatem Cuxanenſem, Petrum abbatem Canigonenſem & alios. Guilabertus comes Ruſcinonenſis, Stephania uxor & filius *Ibid. 1226.*
Guirardus tradunt eodem anno XVII. calend. Octobris eccleſiæ S. Johannis Perpinianenſis decimas & primitias ejuſdem parochiæ per manum Ermengaudi epiſcopi, ut ipſe & ſucceſſores provideant qualiter clerici ibidem communiter ſecundum canonicam auctoritatem vivant. Anno 1105. loca ſancta petiturus Ermengaudus eccle- 1105.
ſiæ ſuæ tertiam partem villæ Ternarii conceſſit. Recenſetur anno ſequenti in teſtamento Ugonis 1106.
vicecomitis. Eccleſiæ ſuæ munificus contulit molendinum anno 1109. quo etiam anno *placitavit* 1109.
ſeu litigavit cum Hugone Eblonis clerico. De ejuſdem conſilio & aſſenſu Agnes comitiſſa Ruſcinonenſis cœnobium S. Andreæ de Sureda ejuſdem diœceſis monaſterio B. Mariæ de Craſſa addixit V. cal. Octob. ejuſdem anni, cujus abbati Leoni ſecundum Deum & S. Benedicti regulam inſtaurandum commiſit, ex tabulis Craſſenſibus, quas vide in appendice Marcæ. Hiſpan. c. 1234.

Eccleſiam

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Eccleſiam Helenenſem gubernabat Arnaldus A
anno 1109. ex Sammarthanis, qui & hunc
cardinalem preſbyterum tituli ſancti Clementis
in monte Cœlio a Paſchali II. Romano ponti-
fice factum credi memorant. Arnaldum qui-
dem anno 1104. a Paſchali creatum cardinalem
aſſerit poſt Onuphrium Albericus, at de epiſco-
patu ejus Helenenſi non loquitur, nec ulla nobis
occurrit mentio.

BERNARDI.

XXVIII. Petrus I.

Præerat Petrus cognomento Bernardi anno
1113. 1113. ex Sammarthanis. Delegatus a ſummo
pontifice Paſchali II. ut ortam Cuxanenſe inter B
& Arulenſe monaſteria de eccleſia S. Petri de Tur-
riliis querelam finiret, ſecum aſſumſit judices
Berengarium Gerundenſem, & Galterum Ma-
galonenſem epiſcopos, atque Oldegarium S. Rufi
abbatem, quibuſcum decrevit ut quia Cuxanenſes
Append. Marc. Hiſp. col. 1241. fratres ſe poſſediſſe hanc eccleſiam per triginta
annos & amplius probaverant, nec quidquam in
contrarium afferre potuerant Arulenſes, eccleſia
cederet Cuxanenſibus; qua de re inſtrumentum
1114. datum IV. non. Jan. 1114. ipſe Bernardus Aru-
lenſis abbas manu propria firmavit, ſubſignavitque
Petrus Bernardi epiſcopus, de cujus aſſenſu Bernar-
dus Ceritaniæ comes monaſterium S. Martini de C
Tom. 4. Anecdot. col. 131. Canigone Craſſenſi B. Mariæ cœnobio ſubjecit
die 2. Februarii anni ejuſdem. Conſecravit hoc
ipſo anno IV. nonas Julii eccleſiam S. Stephani
Marc. Hiſp. 1242. Salſinenſis in comitatu Ruſcinonenſi, quam non
ita multo ante pii quidam viri ædificaverant ut
1115. eſſet parochialis. Anno inſequenti VIII. idus Maii
Willelmus Uzalgarius vicecomes Caſtri novi &
uxor ejus Ermeſſendis, necnon eorum filii Uzal-
Ibid. 1244. garius archidiaconus, Robertus & Artaldus dona-
tionem in ejus manu fecerunt eccleſiæ S. Ste-
phani de Pontiliano in diœceſi Helenenſi. Eccle-
ſiam S. Nazarii de Tordarias in diœceſi Hele-
1116. nenſi anno 1116. XII. cal. Septembris, præſente D
Ibid. 1246. Bernardo Arulenſi abbate divino cultui manci-
1118. pavit, eique nonnulla donavit. Anno 1118.
IV. idus Aprilis Raimundus comes Barcinonenſis
Ibid. 1250. impignoravit ei eccleſiam ſanctarum Juſtæ &
Ruffinæ fundatam in valle quæ vocatur *Prades*.
Conſecravit eccleſiam monaſterii S. Andreæ Su-
redenſis XVI. cal. Novembris indictione XIII.
1121. forte XIV. anno 1121. Memoratur hoc anno
Ibid. 1259. XVIII. cal. Decembris in charta donationis Be-
Ibid. 1257. rengarii vicecomitis de Tazone eccleſiæ Ponti-
liani factæ, & XVI. cal. Jan. donum Raimundi
Ibid. 1259. Barcinonenſis comitis excepit. Subſcripſit chartæ
Arnaldi Narbonenſis archiepiſcopi præpoſituram E
1125. canonicis ſuis reſtituentis IV. cal. Martii an. 1125.
1126. Teſtamentum condidit pridie cal. Julii an. 1126.
1128. Pepigit VIII. idus Auguſti an. 1128. cum Gauſ-
Ibid. 1263. berto vicecomite de Caſtro novo. Sanctæ Eulaliæ
1129. condaminas de Bages reliquit X. cal. Febr. 1129.
Ibid. 1268. quo etiam anno reperitur in veteri inſtrumento.
Denique ſubſcriptione ſua firmavit Villam fran-
cam & eccleſiam de Corneliano, de quibus in
Artaldo.

XXIX. Udalguerius & Udalgarius.

ANNI CHRISTI

Nobili genere ſatus Udalgarius, Gauſberti de
Caſtro novo & Artaldi (frater) ac nepos Guil-
lelmi vicecomitis de Caſtro novo abbatis S. Pauli
Narbonenſis, ex archidiacono Helenenſis eccleſiæ,
ad ejuſdem cathedram epiſcopalem evectus eſt
anno 1130. uti docet titulus appoſitus in char- 1130.
tulario illius eccleſiæ, qui ſic habet: *Anno 1140.
Domminicæ Incarnationis domno Udalgario præſu-
lante decimo anno, regnante Ludovico ſereniſſimo
rege, de regum Francorum, ſive Apoſtolorum privi-
legiis, & de S. Eulaliæ diverſis chartis liber iſte
collectus eſt, & in unius voluminis ſeriem redactus.*
Et certe Udalgarius occurrit epiſcopus VIII. cal.
Martii incuntis anni 1130. quo Guillelmus de
Paraquols dimiſit ei honorem, quem in villa
ſuperiore & inferiore S. Felicis repetebat; eodem-
que anno V. idus Junias eccleſiam B. Mariæ Aſpi- Ibid. 1269.
ranenſis conſecravit. Falſam igitur aut vitiatam
eſſe oportet veterem chartam de eccleſia de Ove-
liano, quæ data dicitur anno 1125. XV.
calendas Septembris ex chartulario, inquiunt,
capituli Narbonenſis; tum enim Richardus, qui
illic nominatur, non amplius erat archiepiſcopus
Narbonenſis, & Udalgarius, qui illic quoque
memoratur, nondum erat epiſcopus Helenenſis.
Tranſegit anno 1133. cum Arnaldo de Turre. 1133.
Inſequenti prædictam B. Mariæ de Aſpirano eccle- 1134.
ſiam a Gregorio abbate Cuxanenſi, facta per-
mutatione acquiſivit V. idus Novembris, in eaque
canonicos regulares inſtituit ſecundum regulam
B. Auguſtini, quibus præfecit Petrum Arnaldi
canonicum Helenenſem an 1136. VIII. calend. 1136.
Januarii, ita ut nihil eis habere proprium lice- Ibid. 1278.
ret, nec ipſi ejuſdem loci priori. Cum ejus con- & 1279.
ſilio Gauſfredus Ruſcinonenſis comes & uxor
ejus Trencavella Berengario Craſſenſi abbati red-
dunt S. Andreæ monaſterium poſſidendum &
regendum III. idus Maii an. 1139. Udalgario 1139.
epiſcopo & eccleſiæ illi commiſſæ VIII. calend. Prob. t. 2. hiſt. Occit.
Aprilis 1140. Raimundus comes Barcinonenſis col. 489.
fidem juravit. Erat tunc temporis valde miſera 1140.
illa eccleſia, cui ita graves erant Sarraceni, ut Marc. Hiſp.
paſſim Chriſtianos ejus regionis trucidarent, in 1287.
captivitatem abducerent, & nunc pro eorum
redemtione petebant centum virgines adoleſcen-
tulas: ita hoc anno perorabat Udalgarius epiſco- Tom. 2. hiſt.
pus in præſentia totius ſynodi, quam Arnaldus Occit. col.
archiepiſcopus in eccleſia ſua cathedrali celebravit: 429.
quibus commoti tam archiepiſcopus, quam &
alii qui ſynodo aderant, Bernardus ſcilicet (*lege*
Bremundus) Biterrenſis, Raimundus Magalo-
nenſis, Raimundus Carcaſſonenſis, & Raimun-
dus Toloſanus decreverunt auxilium quærere a
filiis eccleſiæ in provincia Narbonenſi. Et ut
illud facilius obtinerent, eis qui pecuniam pro
ea redemtione donarent, conceſſerunt *plenam
remiſſionem omnium peccatorum poſt actam veram
confeſſionem, exceptis publicis peccatis, pro quibus
veniant ad epiſcopum ſuum, qui det eis judicium,
& colligat eos & ſuſcipiat eos in hac remiſſione
ſecundum ſanam rationem miſericordiæ.* Eodem
anno VIII. calendas Auguſti pontificatus anno

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

decimo, Innocentius II. ad archiepiſcopum Narbo- A
nenſem & epiſcopum noſtrum ſcripſit epiſtolam,
qua prohibet ne bona morientium epiſcoporum
diripiantur a laicis. Tranſegit Udalgarius anno ſeq.
1142. cum Raimundo Berengarii, & 1142. III. idus
Marc. Hiſp. 1289. & 1290. Junii cum Gaufredo vicecomite de Rocabertino;
quo etiam anno VI. cal. Dec. conſecravit eccle-
ſiam S. Mariæ de Cuſtodia ſitam in Valle Aſperi,
in confinio comitatus Biſuldunenſis. Memoratur
1144. in ſchedis Martennii anno 1144. Inſequenti VIII.
idus Martii eccleſiam in villa Corneliani a mili-
tibus & aliis ejuſdem villæ probis viris ædifica-
tam conſecravit in honorem S. Martini confeſ-
ſoris, omneſque decimas, primitias & allodia, B
quæ ad ipſam ſpectabant auctoritate ſua roboravit,
ex tabulis Craſſenſis monaſterii, cui de Udalgarii
conſilio S. Andreæ de Sureda monaſterium ite-
rum hoc anno ſubjectum legit noſter Martennius
a Gaufredo Ruſcinonenſi comite. Anno ſequenti
1146. 1146. Berengarius de Villarnello conceſſit Udal-
gario epiſcopo Helenenſi medietatem honoris
1147. de Turre. Adhuc præerat 1147. ex chartis
Craſſenſibus, ex Baluzio Marc. Hiſpan. c. 498.
& ex Martennio. Denique ſigillo ſuo firmavit
Villam francam & eccleſiam de Corneliano.
Sicque locus non ſuppetit Raimundo, quem vo-
lunt Sammarthani ſupremum diem expleviſſe C
anno 1144. V. idus Junias, ac proinde ex albo
Helenenſium præſulum expungendus eſt.

XXX. Artaldus II.

Ex archidiacono epiſcopus Artaldus exeunte
1148. anno 1148. III. idus Martii conſecravit altare
B. Michaelis quod eſt fundatum in eccleſia S. Juſti,
præſidente Arnaldo archiepiſcopo, ex chronico
1149. Narbonenſi apud Stephanotium noſtrum. Inſe-
Sammarth. quenti VII. idus Octobris Raimundus princeps
Aragoniæ & Barcinonæ comes Artaldo epiſcopo
& ſucceſſoribus ejus, necnon S. Eulaliæ juramen-
Marc. Hiſp. 1304. tum fidelitatis præſtitit. Eodem anno exeunte ſeu D
XII. cal. Januarii conſecravit eccleſiam S. Vin-
1151. centii Baſonenſis. Opem ſuam contulit an. 1151.
V. idus Auguſti inaugurando Gaufredo ex abbate
Ibid. 504. S. Rufi primo Dertuſenſi epiſcopo. Eodem circi-
ter anno Arnaldus abbas S. Pauli Narbonenſis
Pictavium pergens litteris navaturus operam,
querelam inter ſe & capitulum ſuum de honore
des Amarats Artaldo definiendam commiſit, ex
tabulario S. Pauli Narbonenſis. Inde patet conſe-
crationem eccleſiæ B. Mariæ de Campo ab Iſal-
gario Helenenſi epiſcopo anno 1151. factam
apud Sammarthanos extra locum ſuum poni,
tunc enim temporis ſedebat Artaldus, qui a Ber- E
nardo de monte Eſchino comparavit honorem,
1153. quem habebat in villa de Trulhars anno 1153.
1155. Teſtis anno 1155. Sabbato 15. Jan. legitur in
charta Petri archiepiſcopi Narbonenſis bis mille
ſolidos Melgorienſes tradentis Ermengardi vice-
comitiſſæ Narbonenſi, eo quod ipſa bonis dece-
dentium archiepiſcoporum renunciaſſet. Eodem
anno cum gravis diſcordia Artaldum inter epi-
ſcopum & Gaubertum de Avalrino emerſiſſet,
Ibid. 1318. XVIII. calendas Decembris compoſita eſt ſen-
tentia judicum electorum, Bernardi videlicet
archiepiſcopi Tarraconenſis, Petri Auſonenſis
epiſcopi, &c. Helenam civitatem vallis & muni-
tionibus eodem anno ambiri permiſit. Sub hoc
tempus ad Berengarium Narbonenſem & Artal-
dum Helenenſem præſules ſcripſit Hadrianus
IV. adverſus Gaufredum comitem Ruſcinonen-
ſem, qui legitima uxore dimiſſa aliam ſuperin-
duxerat. Vide tom. 3. concil. cardinalis d'Aguirre
c. 369. & Baluz. Miſcell. tom. 2. pag. 224.
Deo & B. Mariæ de Fonte frigido ac Vitali
ejuſdem loci abbati ceſſit Artaldus quæ habe-
bat ratione Helenenſis eccleſiæ in territorio S.
Martini de Tacione: ceſſionis hujus litteræ datæ
ſunt anno 1157. ex tabulario Fontis frigidi. 1157.
Eodem anno III. idus Octobris novam eccleſiam
Arulenſis monaſterii, quam Udalgarius anteceſſor
& ipſe reædificaverant, dedicaſſe legitur cum *Ibid. 1321.*
Berengario Narbonenſi archiepiſcopo & aliis.
Conſecravit anno ſequenti XIV. cal. Novembris 1158.
eccleſiam S. Stephani in villa Arularum, XII.
cal. Novembris eccleſiam S. Ceciliæ in villa
Cocio, VII. cal. Novembris eccleſiam S. Martini
de Curteſavini; & anno 1159. XVII. calendas 1159.
Decembris eccleſiam S. Petri apoſtoli apud Rivum *Ibid. 1323. 24. 25. & 1327.*
ferrarium, ac X. calendas Decembris eccleſiam S.
Mariæ de Cuſtodia in valle Aſperienſi. Convenit
anno 1162. ad comitia generalia per Petronillam 1162.
Aragoniæ reginam celebrata. Quo etiam anno
menſe Auguſto contulit Petro abbati Ardorellenſi
monaſterium S. Mariæ de Cleriana in Roſſilione,
cujus abbas tunc erat Martinus, quem, ejuſque
ſucceſſores vult eſſe ſubditos abbati Ardorellenſi;
qua de re vide chartam hujus epiſcopi inter pro-
bationes Caſtrenſis diœceſis tom. I. novæ Gall.
Chriſt. ch. VI. pag. 14. Teſtes jurarunt coram
Artaldo epiſcopo & Petro abbate S. Andreæ ſuper
ultima voluntate Gaufredi comitis Ruſcinonenſis
VIII. idus Maii 1164. Eodem anno eccleſiam 1164.
oppidi S. Laurentii de Monte nuncupatam ſolem- *Ibid. 1339.*
niter ſacravit. Cum ejuſdem conſilio Girardus
comes Ruſcinonenſis remiſit procurationem quæ
ei competebat in eccleſia S. Johannis Perpinia-
nenſis an. 1165. V. nonas Julii; capellanus vero 1165.
illius eccleſiæ promiſit comiti duos preſbyteros *Ibid. 509.*
ſupra numerum conſtitutum ſe in eadem eccleſia
collocaturum cum conſilio & voluntate Artaldi
epiſcopi. Ea tempeſtate Alexander III. papa apud
Montempeſſulanum poſitus Poncio archiepiſcopo
Narbonenſi, Artaldo Helenenſi & aliis epiſcopis
mandavit XIV. calendas Septembris, ne ſinerent *Ibid. 510.*
Girardum comitem Ruſcinonenſem ſuper here-
ditate quam ei confirmaverat, impeti ab adultera,
quam Gaufredus Girardi pater duxerat, aut ab
ejus filio. Adhuc erat ſuperſtes 1169. quo anno 1169.
donationi ab Ermengaudo de Villarara factæ
monaſterio B. Mariæ de Aſpirano, & ejus priori
Poncio ſubſcripſit. Hic autem juvat adtexere epi-
ſtolam ab hoc epiſcopo ſcriptam Ludovico VII.
regi juniori, quæ ſic habet tom. 4. Scriptorum
Franciæ Ducheſnii pag. 648.

*Ludovico Dei gratia glorioſo Francorum regi,
A. eadem gratia Helenenſis epiſcopus ſalutem &
ſinceræ dilectionis affectum. Glorioſæ recordationis
prædeceſſores veſtri perennem memoriæ ſuæ titulum*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI *nobis reliquerunt, eccleſiam noſtram, expulſis Agarenis,* A
in priſtinum ſtatum reformando, & eam ex fiſcis rega-
libus augmentando. Unde & omni eorum poſteritati
obnoxii effecti, grates ipſas, quas & patres noſtri in
veſtros effuderunt, nos quoque & in vos refundimus,
eccleſiam Helenenſem & omnia noſtra veſtræ regali
magnificentiæ exponentes; ſpecialiter tamen ſi quid
ex partibus noſtris vobis placuerit, quod regiam
deceat aut lætificet mentem, lætiſſimo cordis ſinu
juſſum amplectemur, & regium votum efficaciter im-
plebimus. De cetero ſerenitati veſtræ non minimas
referimus gratias, quod præſentium latorem A. de
Mataplana conſanguineum noſtrum tranſactis annis
bene ſuſcepiſtis, & veſtra liberalitatis gratia reſpe- B
xiſtis. Nos quoque in eumdem modum non ſolum
veſtræ, ut diximus, regali excellentiæ, ſed etiam om-
nibus curiæ veſtræ devotis ac familiaribus obſequi
nos paratos gratanter enunciamus. Valeat & vigeat
Duchesne tom. 4. ſcript. F. p. 730. *regalis dignitas veſtra in Domino.* His reſpondit
litteris Ludovicus, epiſcopoque gratulatus eſt
quod in partibus remotioribus fidelis eſſet ipſi
& regno.

Porro ex dictis de hoc Artaldo facile quis
colliget unum & eumdem eſſe epiſcopum quem
vetus Gallia Chriſtiana in tres dividit, interme-
dios Iſalgarium, & Wadaldum inſerendo, qui
certe non differunt, ille ab Udalgario Artaldi C
deceſſore, hic autem a Wadaldo de quo ſupra
n. XIII.

XXXI. Guillelmus I.

JORDANI vel JORDANIS.

Binas canonicales præbendas in eccleſia cathe-
drali inſtituiſſe & largiter dotaſſe memoratur
1184. Guillelmus, cujus tantum fit mentio annis 1184.
1186. & 1186. quo ultimo poſtridie Aſſumtionis
B. Mariæ ex hac vita ſublatus eſt, uti fert ejus
epitaphium in clauſtro Helenenſi tumulo ejus
appoſitum.

Guillelmus jacet hic Jordanis paſtor ovilis
Elnæ, quem juvenis plebs plangit & ordo ſenilis: D
Urbis & orbis honor, ſed nunc dolor urbis & orbis:
Craſtina lux rapit hunc aſſumta matre potentis,
Bis ſeptem demtis annis de mille ducentis.

XXXII. Artaldus III.

1188. Præerat Artaldus an. 1188. ex Sammartha-
nis, quo eccleſiam Villæraſſæ protomartyri Ste-
phano ſolemniter dicavit v. idus Martii.

XXXIII. Guillelmus II.

Prima nominis littera G. notus, in veteri autem
Gallia Chriſtiana omiſſus, ratam habet cum aliis E
coepiſcopis venditionem cœnobio Fontis fri-
gidi factam a Bernardo Narbonenſi archiepi-
ſcopo anno 1188. ex tabulis hujus monaſterii.
1195. Anno vero 1195. calendis Octobris Guillel-
Marc. Hiſp. col. 517. 1383. mus Helenenſis epiſcopus diſerte expreſſus eccle-
ſiam S. Mariæ Magdalenæ de Combred cum
ſuis omnibus pertinentiis Roberto abbati Aru-
1196. lenſi conceſſit, & anno 1196. fundationem
Poncii ſacriſtæ Helenenſis auctoritate ſua firma-
1197. vit. Memoratur præſens anno 1197. in con-
Ibid. 1385. ſtitutione Petri I. Aragonum regis adverſus
hæreticos; quo etiam anno VI. nonas Maii cum
Gaufrido vicecomite de Rocabertini litem com-
poſuit Robertum inter Arulenſem abbatem & Ibid. 1386.
Ermeſſendam dominam de Curteſavino.

XXXIV. Artaldus IV.

Adſtitit Artaldus nonis Novembris an. 1200. 1200.
dedicationi templi S. Mariæ & S. Crucis apud Ch. XXIX.
Montempeſſulanum. Inſequenti nonis Septemb. col. 362.
e vivis exceſſit ſepultus in clauſtro eccleſiæ ſuæ, Gariel in ep. Magalon.
ubi etiamnum, teſtante Baluzio Marcæ Hiſpan. pag. 265.
col. 520. legitur hoc epitaphium. 1201.

Pontificum floris Artaldi, vaſis honoris
Corpus petra tegit, animam Chriſtus petra legit
Anno viventis lapſo cum mille ducentis
Nonis Septembris poſitis ſub marmore membris.

XXXV. Berengarius V.

Incertum hunc epiſcopum poſt Sammarthanos
hîc inſerimus, cui & ejus eccleſiæ Petrum Ara-
gonum regem civiles & criminales cauſas, &
anteceſſorum regum privilegia indulſiſſe denuo,
camdemque eccleſiam & ejus homines ſub regali
tutela ſuſcepiſſe anno 1205. ſcripſerunt iidem 1205.
auctores. Et certe ad hunc annum §. 63. apud
Odoricum Rainaldum legitur Innocentius III.
ſemel iterumque regem Aragonum monuiſſe ut
eccleſiam Helenenſem vexare deſiſteret, atque in
integrum reſtitueret, cujus oppida & poſſeſſiones
violenter occupaverat populatuſque fuerat eo
nomine, quod epiſcopi electionem ſine ipſius
auctoritate attentaſſet, atque eatenus retinuerat
quoad eccleſia hæc imperata pecunia redimere
cogeretur. Verum ibi præſulis nomen reticetur,
qui certe poſthac non diu rexit, nam

XXXVI. Guillelmus III.

DE ORTAFANO.

Anno 1206. Guillelmus epiſcopus Petro 1206.
priori B. Mariæ de Aſpirano jus omne ac domi-
nium dimiſit quod habebat in eccleſia S. Salva-
toris de Comanals. Inſequenti 1207. XIII. cal. 1207.
Aprilis interfuit ſacramento fidelitatis, quod
Guillelmus de Caſtro novo vicecomes præſtitit
Bernardo abbati Craſſenſi & ejus conventui.
Eodem anno IV. nonas Julii epiſcopo & capitulo
Helenenſi ſcripſit Innocentius III. epiſt. 84. lib.
X. ne contradictio unius in tractandis eccleſiæ
negotiis prævaleret adverſus publicam utilita-
tem, quæ hac in eccleſia inoleverat conſuetudo.
Anno 1208. calendis Auguſti eccleſiam parœ- 1208.
cialem Illiberitanam Hoſpitalariis Jeroſolymitanis Sammarth.
conceſſit, ſibi ac ſucceſſoribus omni jure epiſco-
pali reſervato. Obiit an. 1209. idibus Aprilis, 1209.
ſepultuſque eſt in clauſtro eccleſiæ ſuæ. Manet Marc. Hiſp.
hactenus ejus ſepulcrum cum hoc epitaphio: pag. 520.

Anno Chriſti MCCVIII. idibus Aprilis obiit Guillelmus de Ortafano epiſcopus Elnenſis, in cujus tempore eccleſia Elnenſis adquiſivit honorem de Avalorino, & caſtrum S. Cypriani & poſſeſſiones de Podio. Hic obtinuit auctoritatem privilegiorum regum Franciæ, quod aliquis homo vel femina eccleſiæ Elnenſis non firmaret directum in curia ſeculari pro aliquo facto.

ANNI CHRISTI

XXXVII. Raimundus III.

DE VILLA LONGA.

Guillelmum excepit Raimundus de Villa
longa nuncupatus, antea Populeti abbas. Regebat
1212. anno 1212. ac proinde ipſe eſt cui Innocentius
III. direxit epiſtolam 82. lib. xv. apud Baluzium,
datam Laterani VII. cal. Junii pontificatus anno
xv. pro quibuſdam catholicis pauperibus, qui
hortatoribus Durando de Oſca, D. de Naiaco &
aliis noſocomium in diœceſi Helenenſi ædificare
propoſuerant, egeniſque utriuſque ſexus mini-
1214. ſtrare. Occurrit adhuc an. 1214. obiitque 1216.
1216. ſepultus in cathedrali baſilica, non 1219. ut
habetur in veteri Gallia Chriſtiana.

XXXVIII. Gualterus *&* Galterus.

Sammarthanis ignotus Gualterus, profeſſione
monachus, domnus quippe ac frater vocatus, electus
1217. Helenenſis dicitur an. 1217. in ſententia, quam
ut arbiter protulit Bernardus Raimundi epiſco-
pus Carcaſſonenſis in gratiam Arnaldi archiep.
Narbonenſis adverſus priorem de Salella. Epi-
ſcopali charactere ab Honorio III. Romæ eodem
anno inſignitus eſt, ejuſque cum conſilio Nunno
Ibid. 523. & Spicileg. tom. 8. pag. 368. Sancii comes Ruſcinonenſis paces & treugas con-
ſtituit in toto epiſcopatu Helenenſi & Cerita-
nienſi comitatu. Recenſetur adhuc VIII. idus
1221. Maii an. 1221. in tabulis capituli Narbonenſis.

XXXIX. Arnaldus II.

DE SERRA LONGA.

Solo nixi veteris Galliæ Chriſtianæ teſtimonio
locum Arnaldo inter epiſcopos Helenenſes damus,
quippe qui nihil aliud reperimus ad roborandum
ipſius in cathedra Helenenſi epiſcopatum. Ex
abbate Populeti ad hanc ſedem aſſumtus, eccleſiæ
ſuæ ſuiſque ſucceſſoribus jura ſuper caſtro de
Solerio competentia acquiſiviſſe dicitur III. cal.
1223. Aprilis anno 1223. ſubſequenti anno adhuc
1224. ſuperſtes.

XL. Raimundus IV.

Initiali tantum nominis littera R. deſignatus
1225. anno 1225. XVII. cal. Aprilis interfuiſſe memo-
Ch. xxx. eccl. Nemauſ. col. 201. ratur cum pluribus aliis epiſcopis ſacramento
fidelitatis, quod Raimundus de Rocafolio eccle-
ſiæ & regi præſtitit. Guillelmus autem Jordanus
Sammarth. archidiaconus Helenenſis Raimundo epiſcopo
caſtrum & locum de Solerio denuo conceſſit
1226. VII. idus Aprilis anno 1226. Hanc adhuc rege-
1227. bat eccleſiam 1227. & 1229. quo anno tran-
1229. ſegit cum Guiraudo priore B. Mariæ de Aſpirano.

XLI. Bernardus I.

BERGA.

Raimundi ſucceſſor Bernardus cognomento
Mar. Hiſp. col. 1437. Berga, non Forner, quod alteri Bernardo ſæculo
ſequenti celebrando convenit cognomen, anno
1230. 1230. capellaniam in eccleſia S. Johannis Per-
piniani a Guilaberto comite Ruſcinonenſi erectam
obtinuit a ſede apoſtolica perpetuo fore unitam
menſæ epiſcopali, ſalvis portionibus, quas cano-
nici & portionarii ejuſdem eccleſiæ recipere con-
Ibid. 1227. ſueverant; a quo tempore epiſcopi Helenenſes
partim Helenæ & partim Perpiniani ſedem habere
1233. cœperunt. Anno 1233. VII. idus Septembris

ANNI CHRISTI

A una cum Fulcone vicecomite Cardonæ electus
arbiter pacem & concordiam inter Nunnonem
Sancii comitem Ruſcinonenſem & Rogerium
Bernardi Fuxenſem comitem revocavit. Interfuit *Ibid. 1422.*
comitiis generalibus per Jacobum I. regem Ara-
gonum & Cataloniæ principem Tarraconæ cele-
bratis anno 1234. Vendidit una cum Guillelmo 1234.
de Porcella XIX. cal. Febr. 1239. regi Franciæ 1239.
ejuſque ſeneſcallo Albienſi *mandamentum* Nunni
Sanctii domini Ruſcinonenſis, &c. ex tabulario
regio Carcaſſonenſi. Anno 1241. V. idus Martii 1241.
Guillelmus B. de S. Romano canonicus Barchi-
nonæ tenens locum domini regis in epiſcopatu
B Helenenſi & Ceritaniæ comitatu, ejuſdem regis ſpe-
ciali mandato, cum conſilio & auctoritate ac voce
B. Elnenſis epiſcopi & aliorum pacem & treugam *Spicileg. tom. 8. p. 389.*
a Jacobo Aragoniæ rege ſancitam, ſalva in om-
nibus domini regis juriſdictione fecit apud Mal-
leolas. Conſecravit eccleſiam vallis Pratenſis ædi-
ficatam in honorem ſanctarum Juſtæ & Ruffinæ
1245. IX. cal. Maii. Prælatorum ſubſcripſit lit- 1245.
teris ad Innocentium papam XVII. cal. Julii datis, *Marc. Hiſp. 1437.*
ut libera daretur inquiſitoribus in hæreticos agendi
licentia. Eodem anno 1245. nonis Octobris *Prob. tom. 3. hiſt. Occit. col. 446.*
Bernardus epiſcopus Helenenſis una cum Beren-
gario Craſſenſi abbate inter univerſitates caſtri de
C Pediliano ex una parte & de Solerio tam ſupe-
riori quam inferiori ex altera pacem & concor-
diam renovavit.

XLII. Berengarius VI.

B. Helenenſis eccleſiæ epiſcopus ſynodo Bi-
terris anno 1246. XIII. calendas Maii habitæ 1246.
interfuit. Hunc eſſe putamus, cui anno eodem in *t. XI. concil. col. 688.*
epiſcopalis dignitatis ſublimi ſede collocato ex
Sammarthanis, & B. Eulaliæ Jacobus rex Arago-
num fidelitatem jurejurando ſpopondit.

XLIII. Bernardus II.

DE ARGILAQUERIIS.

D Berengario ſuffectus eſt Bernardus, cui cogno-
men de Argilaqueriis, anno 1250. ex Sammar- 1250.
thanis. In Perpinianenſi S. Johannis eccleſia unum
perpetuum inſtituit ſacerdotem an. 1254. Me- 1254.
moratur etiam 1256. quo circiter anno caſtrum 1256.
& oppidum de Bagiis ab Empuriarum comite
ſibi ac ſucceſſoribus acquiſivit. Recenſetur inter
pontifices & magnates, qui cœtui a Jacobo rege
Aragonum Ilerdæ congregato interfuere pridie
nonas Aprilis an. 1257. in quo rex jura & pri- 1257.
vilegia omnibus ditionum ſuarum epiſcopis cete- *Ibid. 1441.*
riſque prælatis confirmavit. Hic procul dubio eſt
B. Elnenſis epiſcopus, qui anno 1258. IV. idus 1258.
E Decembris adſtitit Monſpelii Aragonum regi in
parlamento publico veniam Monſpelienſibus
concedenti.

XLIV. Berengarius VII.

DE CANTALUPIS.

Occurrit Berengarius de Cantalupis jam anno
1258. ex Sammarthanis, quo forſan electus eſt.
Inſequenti 1259. die Dominica poſt quatuor 1259.
tempora Septembris Jacobo Narbonenſi archie-
piſcopo fidem & obſequium juravit coram P.
Agathenſi antiſtite officium conſecrationis ejus
peragente, adſtantibus Biterrenſi, Leutevenſi &

ANNI CHRISTI

Carcaſſonenſi epiſcopis, ex tabulis capituli Nar- A
bonenſis. Obedientiam quoque Maurino Narbo-
nenſi archipræſuli promiſiſſe reperitur VIII. cal.
1263. Octobris an. 1263. Jacobus Aragonum, Majo-
ricarum & Valentiæ rex, Barcinonæ & Urgellæ
comes ac dominus Montiſpeſſulani huic conceſſit
1264. X. calendas Octobris an. 1264. ut tam ipſe quam
ejus ſucceſſores partem illam haberent, quam de
violatoribus pacis & treugæ habere deberet, ex
tabulis Craſſæ. Iiſdem anno & die rex idem ipſum
& ejus capitulum a cujuſdam *herbagii* ſolutione
exemit. De eo in actis capituli generalis Ciſter-
cienſis an. 1264. legitur: *Petitio R. P. domini B.*
tom. 2. Anecd. col. 4120. *Elnenſis epiſcopi de habendo confeſſore monacho &* B
duobus converſis de provincia Narbonenſi exauditur.
1265. Anno ſequenti privilegii de juſtitia civili &
criminali confirmationem impetravit a Jacobo
rege, ex tabulario Craſſæ. Recenſetur eodem
anno in privilegio ejuſdem regis paſcua eccleſiæ
Helenenſi & monaſteriis ejuſdem diœceſis con-
1266. cedentis. Statuit anno 1266. ut in eccleſia Hele-
nenſi ſexdecim tantum eſſent canonici. Adhuc
1270. memoratur 1270. & 1272. quo vicariæ S.
1272. Chriſtophori de Verneto octingentos ſolidos
Ch. LXXIII. eccl. Narb. col. 68. aſſignavit. Locum habet inter præſules, qui lit-
teras hoc anno ad Gregorium X. papam ſcripſere
poſt electionem Petri de Montebruno archiepi- C
ſcopi Narbonenſis. Denique Berengarius præſens
memoratur cum Jacobo Aragonum rege, Petro
& Jacobo ejuſdem liberis, & Jacobo Oſcenſi
præſule, necnon Guiraudo abbate S. Pauli Nar-
bonenſis, quando S. archiepiſcopus Toletanus
ſuper epiſtola Gregorii X. papæ data idibus
Martii pontificatus anno ſecundo ipſi a ferenda
cruce per provinciam Narbonenſem interdicente
niſi ſuum jus probaret, reſpondit VIII. idus Apr.
an. 1274. tum exiſtens Perpiniani, ſe ſuper hoc
deliberaturum, & in craſtinum reſponſurum; &
revera VII. idus Aprilis in præſentia & teſtimonio
prædicti Jacobi Oſcenſis epiſcopi & Arnaldi D
Fontis frigidi abbatis dixit ſe hac vice a ferenda
cruce per provinciam Narbonenſem ceſſaturum,
ad preces tantum ejuſdem D. papæ, quas pro præ-
cepto habebat; ſed quia in memorata pontificis
epiſtola jus quoad poſſeſſionem & proprietatem
ipſi & eccleſiæ Toletanæ reſervabatur, hanc epi-
ſtolam retenturum, quam cum eſſet in curia,
reſtitueret ad ejuſdem D. papæ voluntatem.

XLV. Bertrandus.

Innoteſcit Bertrandus epiſcopus ex concilio
Biterrenſi, cui interfuit cum aliis provinciæ Nar-
bonenſis ſuffraganeis præſulibus a Petro archiepi- E
1279. ſcopo congregatis an. 1279. in craſtinum feſti
Inventionis S. Crucis, hoc eſt 4. Maii. Fortaſſe
tamen pro Bertrando legi debet qui ſequitur

XLVI. Bernardus III. — Sala.

Se ipſe vocat Bernardum Sala, de quo nihil
apud Sammarthanos, in epiſtola ad Petrum Nar-
bonenſem archiepiſcopum, data Elnæ XIII. cal.
1280. Apr. 1280. qua ſe excuſat quod præſens adeſſe
non poſſit concilio Biterris Dominica qua cantatur
t. XI. conc. col. 1124. *Lætare Jeruſalem* celebrando, mittitque vicarium
procuratorem pro ſe Berengarium de Palma
canonicum Elnenſem & ſacriſtam eccleſiæ Per-
piniani, ad quam ſynodum acceſſit etiam Rai-
mundus Olivarii procurator ab Helenenſi capi-
tulo directus.

Huic autem ſubſtituendus eſſet Berengarius
notatus ſimpliciter in quadam ſcheda anni 1287.
ſi de illius ſinceritate conſtaret, ſed fortaſſe legen-
dum 1277. ad quem annum pertingere potuit
ſuperior Berengarius, aut amanuenſis pro littera
B. quam ſolam reperit, ſupplevit imprudenter
nomen Berengarii pro Bernardo.

XLVII. Raimundus V. — Costa.

Duos ejuſdem nominis præſules ex ordine
ſubjiciunt Sammarthani, priorem de Scalis cogno-
minatum & alterum Coſta, ſed hunc poſterio-
rem anteponendum liquet, ex tabulis capituli
Narbonenſis, cui conſecratus, ſede vacante, obe-
dientiam promiſit an. 1290. VIII. cal. Octobris, 1290.
eodemque anno pro eccleſia S. Johannis Perpi-
niani ſtatuta quædam edidit. Is autem prius fuerat
major advocatus in civitate Carcaſſonæ, de quo in
veteri Gallia Chriſtiana ad annum 1297. qui III. 1297.
& pridie cal. Julii an. 1298. ſubſcripſit inſtru- 1298.
mentis mutuæ reſtitutionis Jacobum inter Arago-
num regem & Jacobum regem Majoricarum. Sub-
ſcripſit quoque prima nominis littera deſignatus
epiſtolæ præſulum provinciæ Narbon. Biterris in
concilium adunatorum ſcriptæ ad Philippum re-
gem an. 1299. IV. cal. Oct. * adverſus viceco- 1299. t. XI. conc. col. 2. pag. 1430.
mitem Narbonenſem. Raimundo epiſcopo Petrus
Gumbi ſcriptor publicus Perpiniani exhibuit * Novemb. conc. Narb. Baluz. n. 88. Spicileg. tom. 9. pag. 198.
eodem anno teſtamenti Jacobi Aragoniæ regis
exemplar, *& dictus dominus epiſcopus Elnenſis*
ſedens pro tribunali apud Perpinianum omnibus per-
ſpectis conſenſum ſuum judiciarium interpoſuit, ac
edixit exemplari ſupraſcripto tanquam authentico
plenam fidem adhibendam. Hæc in palatio dicti
domini epiſcopi in villa Perpiniani acta ſunt.
Anno 1300. VIII. calendas Decembris una 1300.
cum B. Biterrenſi, P. Toloſano, G. Magalonenſi,
& B. Appamienſi præſulibus reſcribit Egidio
Narbonenſi archiepiſcopo, ſe conſecrationi P.
electi Carcaſſonenſis tertia vel quarta Dominica
menſis Novembris faciendæ in provincia Bituri-
cenſi aut Lugdunenſi aſſenſum præbere, ſed inter-
eſſe non poſſe. Memoratur eodem anno in veteri
charta Montiſpeſſulani. Tum vero judex delega-
tus bulla Bonifacii papæ VIII. data pontificatus
anno ſeptimo IV. idus Februarii de quodam facto
hæreſis, IV. calendas Julii anno 1301. Petrum 1301.
de Viridario Perpiniani clericum ad hoc ſubde-
legat, eo quod tunc temporis cum B. Biterrenſi,
& G. Magalonenſi præſulibus a ſancta ſede dele-
gatus ad inquirendum de pretio & valore Tolo-
ſani & Appamienſis epiſcopatuum occupatus eſſet,
ex tabulis inquiſitionis. Memoratur in chartu-
lario Craſſenſi an. 1308. IV. nonas Octobris. 1308.
Exſtant acta inquiſitionis ab eodem epiſcopo
factæ menſe Januario anni 1309. in cauſa 1309.
Templariorum illius regionis, qui objecta cri-
mina negarunt. Anno 1310. cum legati & nuncii 1310.
papæ Clementis V. ad regnum Franciæ miſſi

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

aliquam exigerent procurationem ab Helenenſi clero non ſecus ac a clero eccleſiarum Franciæ, interceſſit Raimundus epiſcopus III. calend. Nov. ejuſdem anni, aſſerens eccleſiam ſuam eſſe quidem provinciæ Narbonenſis, ſed non pertinere ad regnum Franciæ. Allegavit præterea privilegium Innocentii IV. legationis officium in diœceſi Elnenſi legatis apoſtolicis interdicentis, niſi expreſſa de ea fieret mentio. Hæc ex tabulario archiepiſcopi Narbonenſis. Denique in ſua intra eccleſiam ubi jacet capella beneficia quædam inſtituit Raimundus Coſta, ex Sammarthanis.

Baluz. t. I. vit. Pap. Aven. col. 639. & 666.

XLVIII. Raimundus VI.

Raimundo ſucceſſit Raimundus alter, qui ex præcentore Helenenſis eccleſiæ in epiſcopum electus, conſecrandus ad Bernardum archiepiſcopum Narbonenſem mittitur circa annum
1311. 1311. uti conſtat ex ſupplici libello eidem archipræſuli oblato pro hujus antiſtitis electione firmanda, cui Guillelmus Jordani in Roſſilione archidiaconus Elnenſis ante tres alios ejuſdem eccleſiæ archidiaconos, nimirum de Confluente, de Vallis ſpirio & de Fenuleto ſubſcripſit, ex tabulario capituli Narbonenſis. Utrum Raimundus hic idem ſit ac Raimundus de Scalis apud Sammarthanos, non audemus definire.

XLIX. Guido I.

Cujuſnam ſit diœceſis, ſi non hujus, epiſcopus neſcio Fr. Guido Ciſtercienſis *Elenenſis* epiſcopus, qui vice Theobalbi Leodienſis epiſcopi Romæ tunc agentis de auctoritate Petri Cameracenſis epiſcopi feria VI. poſt feſtum B. Marci Evangeliſtæ, 28. ſcilicet Aprilis anni
1312. 1312. eccleſiam parochialem B. Rumoldi cum duobus altaribus diœceſis Cameracenſis dedicavit in honore S. Trinitatis, B. Mariæ Virginis & B. Rumoldi martyris. Vide inſtrumentum dedicationis tom. 5. novæ Gall. Chriſt. ch. XXIII. col. 305.

L. Odo.

Hic non adeo certus epiſcopus ſolum innoteſcit ex charta parthenonis SS. Trinitatis Pictavienſis, in qua ſacros ordines apud Thoarcium in Pictonibus contuliſſe legitur die Sabbati poſt
1315. *Invocavit me* anno 1315. Et certe hac die benedictionis munus contulit Sibillæ SS. Trinitatis abbatiſſæ, de licentia Fortii electi Pictavienſis in remotis tunc agentis. Vide tom. 2. novæ Gall. Chriſt. col. 1306. Sed an revera fuerit epiſcopus Helenenſis aut ſuffraganeus aliquis, argumenta deſunt.

LI. Guillelmus IV.

Ex archivis Narbonenſibus in remotis agebat Guillelmus epiſcopus Helenenſis anno 1315. die 18. menſis Septembris, quo ejus vicarii generales Raimundus Guillelmi ſacriſta Elnenſis eccleſiæ, Geraldus de Lacolre officialis Elnenſis & frater Bernardus Andreæ monachus S. Martini Canigonenſis, accepto mandato a Bernardo Narbonenſi archiepiſcopo ut ad provinciale A concilium proxime celebrandum Templarios accedere curarent, Guillelmum de Can.... locum tenentem & conſiliarium regis Majoricarum adierunt, ſub cujus cuſtodia prædicti Templarii poſiti fuerant a Clemente papa V. ut quid facto opus eſſet ſuper litteris archiepiſcopi ſcirent; ad quos reſpondit prædictus Guillelmus id ſe non poſſe permittere abſque futuri pontificis facultate, quam poſtea conceſſit Johannes XXII. Guillelmus vero annis 1316. & 1317. varia ſtatuta condidit, fato functus hoc ipſo anno, quo ſcilicet Helenenſe capitulum, ſede vacante, ad concilium Biterris habitum procuratorem miſiſſe B reperitur.

ANNI CHRISTI 1316. 1317.

LII. Berengarius VIII.

BAJULI.

Servitia cameræ apoſtolicæ debita promiſit Berengarius 19. Dec. 1317. ex archivis Vaticani. 1317.
Inſequenti 16. Junii Arnaldum de Alione Craſſenſem monachum ex S. Martini Algeſariæ Cæſarauguſtanæ priore abbatem S. Andreæ de Sureda electum a Craſſenſi conventu eidem cœnobio præfecit. Electus tamen adhuc dicitur 10. Dec.
1320. niſi alter ſit Berengarius, ibique ſervitia 1320.
promiſiſſe dicitur. Anno 1321. juravit obedien- 1321.
tiam Bernardo archiepiſcopo Narbonenſi. C Tranſegit eodem anno cum Guillelmo abbate Craſſenſi de jure notarios eligendi & creandi in caſtro de Prata. Eo ſedente primarium lapidem S. Johannis Perpinianenſis poſuit Sancius rex Majoricarum, ſecundum vero ipſemet Berengarius Bajuli cognominatus epiſcopus Elnenſis an. 1324. Synodales 1324.
plurimas promulgavit conſtitutiones annis 1326. 1326.
27. 28. & 1330. quæ exſtant in tabulario 1330.
eccleſiæ Perpinianenſis. Teſtis eſt concordiæ inter Aragonum & Majoricarum reges cal. Octobris an. 1327. Reperitur etiam 1332. menſe Sept. in archivo domanii Monſpelienſis, codemque tempore tranſlatus ad Majoricenſem cum ſequenti D permutavit.

Spicileg. tom. 10. p. 204. 1332.

LIII. Guido II.

TERRENI.

Guido de Perpiniano dictus, fortaſſe a natali ſolo, ſeu Terreni vel de Terrena, gente Catalanus, ex Ruſcinonenſi comitatu oriundus, profeſſione Carmelita, lauream doctoratus in academia Pariſienſi meruit, inde *doctor Pariſienſis* vulgo appellatus. Anno 1318. ordinis ſui præfectus generalis numero decimus-tertius Burdegalis electus eſt, & inquiſitor generalis a pontifice renunciatus eodem anno. Nondum epiſcopus oſſa S. Memmii die 8. Junii in capſa recondidit de man- E dato vicarii generalis Petri Catalaunenſis epiſcopi, ut conſtat ex proceſſu verbali, de quo in hiſtoria genealogica magnatum Franciæ tom. 2. p. 346. Anno 1321. Majoricenſis epiſcopus in inſulis Balearibus a Johanne pontifice factus eſt; quo tempore Bernardum Fuſcherium pſeudominoritam Clareni lue infectum comprehendit & cum fidei cenſore ejuſdem hæreſes ex ipſius litteris in 32. articulos digeſſit, Deinde ab eodem papa pontificatus anno XVI. tranſlatus eſt ad ſedem Elnenſem, pro qua promiſit ſervitia menſe Oct. anni 1332. Eodem anno Johannes papa Guidoni

Guill. Cave de ſcript. ſeculo Wikliſiano p. 20.

Odor. Rain. ad an. 1331. n. 7.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI provinciam demandavit ut in hæreticos in terris A
regis Balearium delitescentes legum ſeveritatem
1335. diſtringeret. Varia condidit ſtatuta ſynodalia
1337. annis 1335. 27. Aprilis 1337. 1. Maii, 1338.
1339. 23. Aprilis, 1339. 8. Aprilis & 1340. 27.
1340. Aprilis. Ejuſdem vicarius generalis & procurator
Marc. Hiſp. Nicolai Roger Craſſenſis abbatis jus patronatus
1454. 57. loci ſacerdotalis in altari S. Agathæ, in eccleſia
64. 65. & 1466. S. Martini de Corneliano, de Riparia ad eccle-
ſiæ hujus rectorem pertinere confitentur anno
1335. iv. idus Auguſti, ex tabulis Craſſenſibus.
Scripſit ſummam de hæreſibus omnibus & earum
confutationibus editam Pariſiis 1528. fol. Ejuſ-
dem quoque in decretum Gratiani commen- B
tarium exſtat manuſcriptum in codice 3673.
Bibliothecæ regiæ, quos duos libros Gauce-
lino cardinali Albanenſi epiſcopo nuncupavit.
Inſuper edidit concordiam quatuor Evangeliſta-
rum cum perpetuis commentariis, quæ una cum
ſumma de hæreſibus typis Colonienſibus in pu-
blicum prodiit an. 1631. Scripſit & tractatum
de perfectione vitæ mſ. in Bibliotheca Colber-
tina. Obiit Guido doctrina & pietate commen-
1342. datus anno 1342. ex Baluzio tom. 1. vitarum
Pap. Avenion. col. 1432. & quidem Avenione
die 21. Auguſti, ſepultus apud Carmelitas ſuos
Perpinianenſes, ex Guillelmo Cave loco citato. C

Quidam nihilominus, inter quos domnus Po-
lycarpus de la Riviere Carthuſianus, & Gaſpardus
Loys Minorita conventualis Arelatenſis, quos
noviſſimus epiſcoporum Vaſionenſium chrono-
graphus R. P. Ludovicus Anſelmus Boyer prior
conventus Fratrum Prædicatorum du Thor ut-
cumque ſecutus eſt, Guidonem hunc patriarcham
Jeroſolymitanum & epiſcopum Vaſionenſem
fuiſſe ſcripſerunt, ex inſcriptione, quæ cum ejus
effigie viſa eſt olim apud Carmelitas Avenio-
nenſes, in hæc verba: *Hic jacet corpus venerabilis*
fratris reverendi domini Guidonis de Perpiniano,
qui ex priore generali Montis Carmeli a Clemente D
VI. patriarcha Hieroſolymitanus factus, mox epiſco-
pus Vaſionenſis, & malleus hæreticorum dictus fuit,
quia multa volumina commendata in hæreſes ſcripſit,
* *Gaucelmo in Baluzio.* *quæ domino Gaucelino * cardinali Albanenſi præti-*
tulavit. Obiit anno 1353. die 15. Junii.

Intricata hîc occurrit difficultas: conſtat enim,
ait Baluzius tom 1. vitarum Pap. Avenion. col.
1432. Guidonem Terreni, vulgo vocatum de
Perpiniano epiſcopum Helenenſem anno 1342.
exſtinctum fuiſſe. Idem paſſim Guidonem vocat
epiſcopum Helenenſem, & Guillelmus Cave
Majoricenſem & poſtea Helenenſem, amboque
prorſus ſilent de epiſcopatibus tum Jeroſolymi- E
tano, tum Vaſionenſi. Contra vero de his ſolis
mentionem facit allata inſcriptio, de illis nullam;
quodque vix conciliari poteſt, hic obiiſſe dicitur
1353. 15. Junii, quem aſſerit Baluzius e vivis
ſublatum fuiſſe 1342. & Guillelmus Cave 21.
Auguſti. Verumtamen ſi conjicere liceat, fortaſſe
Baluzius non aliam ob cauſam Guidonis mortem
conſignavit anno 1342. quam quod illum ultra
hunc annum ſediſſe in hac cathedra non repererit,
ſed revera potuit ab ea tranſire ad Jeroſolymita-
nam, & poſtea ſub finem vitæ ad Vaſionenſem,
in qua ſi ſedit, nunquam profecto, ait hujus eccle- ANNI
ſiæ chronographus, hac in urbe epiſcopalia munia CHRISTI
exercuit.

LIV. Petrus II.

Electus Helenenſis ſervitia promiſit Petrus die
2. Octob. anno 1342. Vocatur epiſcopus pridie
idus Aprilis anno ſecundo Clementis papæ VI.
& anno tertio vii. cal. Auguſti, ex regeſtis Vati-
cani. Nullus autem dubito quin Berengarius Balle,
qui beneficium B. Mariæ de Trona eccleſiæ El-
nenſis inſtituiſſe, & documenta quæ adhuc legun-
tur anno 1346. ſcripſiſſe traditur a Sanmar-
thanis ille ipſe ſit Berengarius Bajuli, de quo
n. lii. cujus ſynodalium conſtitutionum anni
1326. & ſeqq. promulgatarum meminimus.
Diverſa enim inter ſtatuta ſynodalia ab Hele-
nenſibus epiſcopis paſſim edita nulla occurrunt
anni 1346.

LV. Thomas.

Omiſſus quoque in veteri Gallia Chriſtiana
Thomas jam erat epiſcopus Elnenſis anno 1347. 1347.
die 8. Sept. quo ſervitia debita ſolvit, ex regeſto
Vaticani.

LVI. Bernardus IV. HUGONIS.

Hactenus etiam in vulgatis catalogis præter-
miſſus Bernardus, curialis dicitur & de civitate
Avenionenſi in bulla proviſionis ſucceſſoris data
Avenioni xix. cal. Septembris pontificatus Cle-
mentis VI. anno ſeptimo. Electus promiſit 19.
Septembris ejuſdem anni, quo ſtatuta condidiſſe
legitur. Eodem anno mortuus eſt in monaſterio
B. Mariæ de Bona requie ordinis S. Auguſtini,
Avenionenſis diœceſis, quo recuperandæ ſanitatis
gratia receſſerat.

LVII. Bernardus V. FORNIERI.

Canonicus erat Helenenſis, & in ſacerdotio
conſtitutus Bernardus, quando huic eccleſiæ datus
eſt paſtor a Clemente papa VI. die xix. cal. Sept.
an. 1348. Electus ſervitia promiſit 19. Septemb. 1348.
ejuſdem anni. Cum autem a ſummo pontifice *Baluz. t. 1.*
calendis Octobris obtinuiſſet facultatem, ut a quo- *vit. Pap.*
cumque mallet epiſcopo catholico benedictionis *Aven. col.*
munus acciperet, impenſum ei eſt in eccleſia *1432.*
cathedrali Narbonenſi a Petro de Judicia archie-
piſcopo, aſſiſtentibus G. epiſcopo Convenarum
& Johanne Gardienſi, die Dominica 12. Octob.
anno 1348. Eidem archiepiſcopo juravit obe-
dientiam 5. Januarii 1349. præſente Petro Ar- 1349.
querio decano eccleſiæ Rotomagenſis. Recen-
ſetur eodem anno in litteris Petri archiepiſcopi
ad ſuffraganeos, quibus Carcaſſonenſem epiſco-
pum declarat excommunicatum; ab eoque 18.
Maii Craſſenſis abbatis procurator, quod mona-
ſterii jura violaret epiſcopus Helenenſis, ad ſedem
apoſtolicam provocavit, ex tabulis Craſſenſibus.
Paulo poſt vivere deſiit, ex dicendis.

LVIII. Stephanus. MALETI, *al.* D'OMALE.

Ex abbate Caſæ Dei in Arvernis Stephanus
Maleti, Clementis papæ VI. conſanguineus,

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

ejuſdem beneficio ad Helenenſem cathedram A
evectus eſt per obitum Bernardi, qui extra Romanam
curiam diem clauſerat extremum, XVIII.
1350. calendas Febr. 1350. quo ipſo die & anno Ste-
Ibid. phanum papa commendavit archiepiſcopo Nar-
Baluz tom. 2. vit. bonenſi; unde electus per obitum Bernardi ſervitia
pap. Aven. promiſiſſe legitur 23. Jan. ejuſdem anni, in rege-
col. 736. ſtis Vaticani. Clemens VI. Avenione datis eodem
Bzovius ad hunc an. pag. 248. anno litteris pridie idus Sept. capitulo baſilicæ S.
Petri iu Urbe injungit, ut Stephano conſanguineo
Elnenſi epiſcopo Romam adeunti ſacra Veronicæ
Baluz. conc. effigies oſtendatur. Anno ſeq. 28. Sept. a Petro
Narb. pag. 97. Narbonenſi archiep. invitatus ad concilium Biter-
ris celebrandum, die 7. Nov. per procuratorem B
interfuit. Tranſlatus ad eccleſiam Dertuſanam poſ-
1351. ſeſſionem accepit XII. cal. Apr. anno 1351. De-
ceſſit vero 1356. ex catalogo epiſcoporum Der-
Idem tuſenſium. Hinc emendanda quæ tomo ſecundo
tom. 1. vit. col. 344. n. XXVII. diximus de ejus morte
Pap. Aven. col. 1431. ante adeptam Helenenſis eccleſiæ poſſeſſionem.

LIX. Franciscus I.

Stephano tranſlato ad eccleſiam Dertuſanam
in Hiſpania, ſucceſſit Franciſcus in cathedra
Helenenſi; cujus epiſcopus nuncupatus ſervitia
1353. debita ſolvit 17. Decembris 1353. ex regeſto
Vaticani. Extra Romanam curiam pauloppoſt C
diem clauſit extremum.

LX. Johannes I.

Jofrevi.

Defuncto Franciſco, Johannes Jofrevi tum Lu-
cionenſis epiſcopus ad epiſcopatum Helenenſem
promotus eſt ab Innocentio VI. litteris datis Ave-
** male 21.* nione XI. calendas* Decembris anno pontificatus
Dec. 1353. ſecundo, id eſt anno Chriſti 1354. ut ipſemet
Baluz. catal. annotatum reliquit in ſuo calendario, apud Baluz.
Diplom. p. 26. n. 176. tom. 2. vit. Pap. Aven. c. 751. Regenſem jam,
1354. Valentinenſem & Lucionenſem fuiſſe epiſcopum
monuimus tom. 1. col. 405. & tom. 2. col.
1308. Helenenſis autem in Angliam anno D
1355. 1355. una cum Androino abbate Cluniacenſi
miſſus eſt a ſummo pontifice, ut Eduardum An-
gliæ & Johannem Franciæ reges inter ſe conci-
liarent, & ut graviſſimam diſcordiam inter Caro-
lum Navarræ & eumdem Johannem Franciæ
reges erupturam in atrox incendium ſedarent,
auctore Odorico Rainaldo ad an. 1354. §. 19.
& 1355. §. 26. Ex qua legatione ſe fuiſſe redu-
cem menſe Maio ipſe ſcribit in eodem calendario.
Johannes olim Valentinus, nunc autem epiſcopus
Elnenſis ſervitia ſolvit 20. Januarii an. 1357.
1357. ex regeſto Vaticani; quo ipſo anno IV. cal. Martii
ab eccleſia Helenenſi tranſiit ad Anicienſem, ut E
diximus tom. 2. col. 726.

LXI. Raimundus VII.

De Salg.

Helenenſem adminiſtrabat eccleſiam Raimun-
dus anno 1361. III. cal. Junii ex regeſto Inno-
1361. centii papæ VI. Et certe in litteris hujus ponti-
ficis anno pontificatus nono ſcriptis una occurrit
inſcripta Carolo imperatori & Bohemiæ regi
data III. cal. Junii, in qua meminit Raimundi
epiſcopi Elnenſis, *quem*, inquit, *prius deliberave-
ramus ad tuam deſtinare præſentiam*, &c. Præterea
ex regeſto Urbani V. liquet Raimundum tunc
patriarcham Antiochenum, cui anno 1364.
Agennenſis eccleſia data eſt in commendam,
fuiſſe antea epiſcopum Helenenſem; & ex libro
ſolutionum Innocentii papæ VI. ab hac Hele-
nenſi eccleſia ad Ebredunenſem traductum fuiſſe
anno 1361. ac proinde omiſſus a nobis inter
Ebredunenſes archiepiſcopos reponendus eſt Rai-
mundus. Vide quæ jam diximus tom. 2. col.
925. in epiſc. Aginn.

LXII. Petrus III.

De Cima.

Servitia quæ promiſerat Petrus de Cima Ma-
jorica oriundus, ordinis Minorum, electus El-
nenſis per tranſlationem Raimundi ad Ebredu-
nenſem, die 23. Julii 1361. ſolvit 26. ejuſdem
menſis ex regeſto ſolutionum Innocentii VI.
Vaurenſi concilio a trium provinciarum præſu-
libus celebrato anno 1368. per procuratorem 1368.
interfuit. Promiſit & recognovit pro Raimundo
antepraedeceſſore ſuo anno 1371. Ita liber obli- 1371.
gationum Vaticani, ubi pro *antepraedeceſſore* le-
gendum *prædeceſſore*, ex libro ſolutionum ſub
Innocentio VI. in quo Raimundo tranſlato ſuc-
ceſſiſſe legitur. Ad concilium Narbonenſe litteris
1. Febr. an. 1374. datis miſit procuratorem. 1374.
Litigabat eodem anno cum Johanne archiepi-
ſcopo Narbonenſi. Die 2. Decembris ejuſdem
anni Guillelmus Texerii rector eccleſiæ de Pedi-
liano Helenenſis diœceſis quamdam *rectoriæ* ſuæ
domum vendidit cum licentia & auctoritate vicarii
generalis fratris Petri Helenenſis epiſcopi, ex
tabulario Craſſenſi: quæ quidem vox *fratris* vix
dubitare ſinit ex religioſa quadam familia aſſum-
tum fuiſſe Petrum. Anno 1373. die 3. Aprilis *Mar. Hiſp.*
& 1375. 5. Maii ſtatuta quædam condidit pro *col. 1476. & 1480.*
eccleſiæ ſuæ reformatione. Tranſiit autem ad
Majoricenſem eccleſiam an. 1377. confirmatus 1377.
a pontifice die 7. Auguſti.

LXIII. Raimundus VIII.

Nuncupatus etiam *frater* Raimundus, ac proinde
religioſi cujuſdam ordinis alumnus, ſervitia pro-
miſit die 27. Nov. an. 1377. ex regeſto Vati-
cani. Conſecratus dicitur in eccleſia cathedrali
Helenenſi an. 1378. In ſynodo paſchali edidit 1378.
conſtitutiones die 17. Maii an. 1380. 1380.
Ibid. 1468.

LXIV. Berengarius IX.

De Sainte Foy.

Præfuiſſe Berengarius anno 1380. dicitur a
Sammarthanis, nullo alio hactenus teſtimonio
fultus.

LXV. Bartholomæus I.

Peiro.

Innoteſcit Bartholomæus ex regeſtis Vaticani,
ubi ſolita legitur ſervitia promiſiſſe 21. Febr.
1387. eidem prorogatum fuiſſe tempus ad ſol- 1387.
vendum 21. Junii 1391. ac denique ſolviſſe 1391.
eodem anno 26. Septembris, & 4. Apr. 1392. 1392.
Hoc autem anno & 1394. ſtatuta edidit, ex tabu- 1394.
lis Helenenſis eccleſiæ.

LXVI. Bartholomæus II.

Ex ordine Carmelitarum aſſumtus juxta
Sammarthanos

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

Sammarthanos frater Bartholomæus Helenenſis
eccleſiæ clavum tenebat anno 1398. quo de
licentia abbatis Arulenſis confirmationis ſacramen-
tum ac tonſuram contulit in eccleſia de Balneis
1403. Arularum. Anno 1403. Petrus Garrejati pro do-
mino fratre Bartholomæo Elnenſi epiſcopo offi-
cialis abbati & conventui de Craſſa ſignificavit ſe
deputatum eſſe, ut quamdam gratiam Vincentio
Cellererii a Benedicto papa XIII. indultam exſe-
cutioni demandaret. Bartholomæus vero edidit
1404. conſtitutiones annis 1401. 1402. 1404. &
1406. 1405. ſuperſtes 1406. ex Sammarthanis.

XIMENÉS.

LXVII. FRANCISCUS II.

Ordinis Minorum alumnus Franciſcus Xime-
nius, natione Hiſpanus, patria Catalanus, & domo
Gerundenſis, fuit epiſcopus Helenenſis & pſeudo-
patriarcha Jeroſolymitanus, ait Guillelmus Cave
ſeculo Wikleſiano pag. 57. Ejus oſſa quieſcunt
Perpiniani in eccleſia Minorum in theca deaurata
& ſuſpenſa, cum hac inſcriptione. *DD. Fran-
ciſcus Ximenés ordinis Minorum, epiſcopus Hele-
nenſis & patriarcha Jeroſolymitanus obiit die 23.
Januarii 1409. Huc eſt tranſlatus die 17. Sept.*
1409. *1623.* Scripſit librum inſignem de natura ange-
lica Compluti 1527. excuſum; Tractatum de
ſcala Dei Barcinone 1501. Paſtorale pro inſtru-
ctione epiſcoporum & ſuperiorum Barcinone
1495. fol. De vita chriſtiana libros IV. Valen-
tiæ 1484. & Granatæ 1496. Varia ejus opera
quamplurima lingua patria conſcripta in biblio-
theca cœnobii S. Mariæ de Jeſu prope Barci-
nonem aſſervari manuſcripta teſtatur Waddingus
de ſcriptoribus ordinis Minorum pag. 140.

Paulo poſt obitum Franciſci Petrus e luna con-
ciliabulum Perpiniani habuit, in quo auctores ei
fuere epiſcopi, ut ſi Gregorius a ſuis exauctora-
retur, ipſe papales apices deponeret.

Ut autem Franciſco Guillelmum ſucceſſorem
demus, haud ſatis ſolidum præbet argumentum
charta parthenonis SS. Trinitatis Pictav. laudata
tom. 2. col. 1307. in qua Guillelmus Thuinenſis
al. Elnenſis benedictionis munus impendiſſe dici-
tur Johannæ de Comminges cœnobii hujus abba-
tiſſæ 29. Junii 1409.

DE OCHON.

LXVIII. HIERONYMUS I.

In vulgatis catalogis hactenus omiſſus Hiero-
nymus Carmelita cardinali Aragoniæ, qui ſum-
mum in pontificem nomine Benedictus XIII. ele-
1417. ctus eſt, a confeſſionibus, jam ſedebat an. 1417.
ex Odorico Rainaldo tom. 18. annal. eccleſ. §. 5.
ad hunc annum, ubi refert libellum ſupplicem præ-
ſulum Aragoniæ, inter quos Hieronymus, qui
Petro e Luna conventiculum Paniſcolæ agenti
26. Dec. ſuaſere, ut pontificia inſignia poneret,
tribuſque ſuæ factionis cardinalibus permitteret, ut
electum Conſtantiæ ſummum ipſimet pontificem
1421. deſignarent. Contulit anno 1421. rectoriam de
1422. Ripis altis. Declaravit anno ſeq. 25. Apr. ſe non
intendere quod eccleſiæ de Ripis altis collatio a ſe
cuidam ſacerdoti facta, qui ipſi ab abbate Craſſenſi
præſentatus non fuerat, ullum eidem abbati ejuſve
monaſterio damnum afferret, præſentationis jure

ANNI CHRISTI

A ipſis in poſterum ſalvo & integro remanente.
Statuta quædam edidit an. 1423. Rectorem de 1423.
Ripis altis inſtituit anno 1425. Vivere deſiit 1425.
eodem anno ſepultus ante altare S. Johannis cum
hoc epitaphio: *Sepultura reverendi in Chriſto
patris DD. Hieronymi divina miſeratione Elnenſis
epiſcopi qui obiit die Veneris XVI. * Decembris* *f. XVI. cal.
anno Domini MCCCCXXV. Interea Bartholomæus
Helenenſis epiſcopus archiepiſcopo Narbonenſi
obedientiam ſpopondiſſe, variaque edidiſſe ſta-
tuta legitur an. 1421. in ſchedis Martennii, ubi
forſan legendum 1401. aut de epiſcopatu cum
Hieronymo contendens Bartholomæus, cauſa &
B cathedra cecidiſſe dicendus eſt.

LXIX. JOHANNES II.

DE CASA NOVA.

Vacanti per obitum Hieronymi Helenenſi
eccleſiæ præfectus eſt frater Johannes de Caſa
nova ordinis Fratrum Prædicatorum, a Martino
V. quarto idus Dec. an. 1425. ex regeſto hujus
pontificis, melius IV. cal. Dec. pontificatus anno
nono, ex ſchedis Martennii. Memoratur adhuc
Helenenſis epiſcopus 20. Febr. an. 1426. in 1426.
regeſtis Vaticani. At ubi S. R. E. preſbyter car-
dinalis ab eodem pontifice creatus eſt, non jam
epiſcopus, ſed adminiſtrator eccleſiæ Helenenſis
C ibidem die 6. Auguſti anno 1430. dicitur; quo 1430.
nomine eodem anno quædam condidit ſtatuta
& litteras dedit 28. Octob. de fundatione eccleſiæ
collegiatæ S. Johannis Baptiſtæ omnium villæ
Perpiniani eccleſiarum matricis, cujus ſe capella-
num majorem dicit. Has habes append. Marcæ
Hiſpan. col. 1227. Rubrum pileum & S. Sixti
titulum a Martini ſucceſſore Eugenio accepit 4.
Julii 1431. cui quidem pontifici contrarius pri- 1431.
mum, dein addictus fuiſſe dicitur. Florentiæ
obiit die 1. Martii 1436. ibique ſepultus eſt in
eccleſia S. Mariæ novæ, ſeu Novellæ, unde
Ughello teſte paulo poſt in Hiſpaniam tranſlata
D ejus oſſa, in eccleſia ubi primum vota Deo vo-
verat, recondita ſunt. Scribit autem Echardus
Dominicanus tom. 1. ſcriptorum ſui ordinis pag.
791. Johannem a Caſa nova Catalanum Barci-
none tum natum tum ordini nomen dediſſe;
brevique factum in theologia magiſtrum, poſtea
Boſanum in Sardinia epiſcopum anno 1424.
indeque tranſlatum ad Helenenſem, cui & ab
Eugenio IV. addita perpetua eccleſiæ Gerundenſis
adminiſtratio.

LXX. GALCERANDUS.

ALBERTI.

Frater Galcerandus Alberti ordinis S. Bene-
E dicti, quem natione Catalanum aiunt Sammar-
thani, ad eccleſiam Helenenſem promovetur VI.
idus Aug. 1431. ex regeſto Eugenii IV. cujus
anno pontificatus primo 27. Septembris ibidem
memoratur. Occurrit adhuc 1432. & anno 1432.
1437. quo die 13. Martii Hugo du Perier Craſ- 1437.
ſenſis abbas Arnaldum Benet ad S. Petri de Prata
rectoriam ei præſentavit

Sequitur apud Sammarthanos Guillelmus de
Caſtello ex monumentis eccleſiæ anno 1448.
attamen ex regeſtis Vaticani Galcerando defuncto
ſucceſſit

Digitized by Google

A

ANNI CHRISTI

MOLES DE MARGARIT.

LXXI. JOHANNES III.

Illuſtri & antiqua gente in Catalania exortus Johannes Moles de Margarit, decretorum doctor & canonicus Gerundenſis, epiſcopus Helenenſis per obitum Galcerandi creatus eſt x. cal. Aprilis
1453. 1453. ex regeſto Vaticani, ubi & eodem anno Nicolai V. ſeptimo die 4. Junii adhuc recurrit.
1454. Statuta condit an. 1454. A Johanne II. Ara-
1458. goniæ rege legatus ad Pium II. mittitur an. 1458. honorem ſolitum novo pontifici regis nomine habiturus. Interfuit eodem anno cœtui Mantuano,
1461. cui præſedit idem pontifex. Anno 1461. 20. Aprilis vacantis eccleſiæ de Ripis altis vicariam perpetuam contulit Andreæ Alfonſello ad præſentationem abbatis Craſſenſis; eoque ipſo anno una cum Tarraconenſi epiſcopo & Syracuſano electo orator ad Aragonum regem a Pio II. deputatus fuit litteris datis VIII. cal. Februarii ad regnum Cypriæ in priſtinam libertatem revocandum. Transfertur eodem anno ad eccleſiam Gerundenſem, quæ quidem tranſlatio ſtatim locum habuiſſe non videtur: Johannes enim ſtatuta condidit an. 1466. & in remotis agebat an. 1469. ex tabulis Craſſenſibus, ubi recenſetur adhuc annis 1475. & 1479. Purpura donatus Aragonum regis rogatu a Sixto IV. Romano pontifice 1483. ſub titulo preſbyterali S. Balbinæ, Romæ deceſſit anno ſequenti 21. Novemb. *al.* 5.

DE CARDONE.

LXXII. ANTONIUS I.

Ex nobiliſſima Fulconoii familia procreatus Antonius, Catalanus & ipſe, archidiaconus Ceritaniæ in eccleſia Urgellenſi, annos natus 29. electus Elnenſis per tranſlationem Johannis ad eccleſiam Gerundenſem dicitur IX. cal. Octobris an. 1461. in regeſto Vaticani, ubi & XIX. cal. ejuſdem menſis Pii II. anno quarto adhuc reperitur. Regi Franciæ a conſiliis 1500. libras Turonenſes recepit 15. Novembris an. 1463. ex charta authentica D. de Gagneres, nondum tamen Helenenſis eccleſiæ pacificus poſſeſſor, quam ſi
1469. unquam ſic tenuerit, anno tantum 1469. quo Bartholomæus André a Craſſenſi abbate præſentatus vicario generali Antonii a Cardona Helenenſis epiſcopi, eccleſiæ S. Martini de Corneliano rector inſtitutus eſt 19. Septembris 1469. ex chartis Craſſenſibus.

DE SAINT GELAIS.

LXXIII. CAROLUS I.

Nobilis Gallus Carolus, ex dominis de S. Gelaſio in Pictonibus e monacho Cluniacenſi abbas monaſterii novi Pictav. ord. Cluniacenſis, electus Elnenſis VI. idus Aug. 1470. per obitum (forte per ceſſionem Johannis) legitur in regeſto Vaticani. Conſueta vero ſervitia ſolvit 14. eorum menſis & anni, ex libro ſolutionum. Epiſcopatus
1471. poſſeſſionem adiit per procuratorem an. 1471.
1475. cujus vicarii generales anno 1475. 14. Aprilis rectoriam de Ripis altis Michaeli Cortolani contulerunt. Sacro ſe magiſtratu abdicavit hoc anno, fortaſſe donatus abbatia S. Leonardi Ferrarienſis, quam certe poſſidebat 1478. Primum quoque Frenadæ commendam obtinuiſſe diximus tom. 2. col. 1135.

ANNI CHRISTI

DE MARTIGNI.

LXXIV. CAROLUS II.

Ex torparchis de Martigny patre in Galliis rei ærariæ præfecto natus Carolus, judex appellationum cauſarum civilium in ſeneſcallia Toloſana, electus Elnenſis dicitur per ceſſionem alterius Caroli anno 1475. VIII. cal. Novembris, in regeſto Vaticani. Cameræ apoſtolicæ ſolvit 20. Novembris ejuſdem anni ex libro ſolutionum. A rege Francorum Ludovico XI. legatus eſt an.
1479. ad Ferdinandum Aragonum regem & 1479.
Iſabellam de Caſtella pro ineundo fœdere. Eodem exeunte anno ab eodem principe in Angliam orator
B miſſus eſt, ut conſtat ex Rimerio tom. XII. pag. 97. ubi legitur: *Commiſſio regis Anglorum pro tractando cum Carlo de Martigny epiſcopo Elnenſi ambaciatore Franciæ 21. Januarii 1479.* Vicarii ejus generales rectoriam de Corneliano Galderico contulerunt 16. Martii ejuſdem anni. Proditionis inſimulatus eſt, latumque adverſus
eum *arreſtum* 9. Julii 1480. ex Baluzio in 1480.
notis mſſ. ad veterem Galliam Chriſtianam, quem alibi lego citatum in ſenatu Pariſienſi die lunæ ultima Jul. an. 1480. interrogatumque fuiſſe toto menſe Aug. de ſua in Angliam legatione, in qua in regem violaſſe fidem accuſabatur. At culpam,
C ſi qua fuit, forſan a ſe amolitus eſt. Memoratur
enim epiſcopus 1481. quo ſimul adminiſtrator 1481.
S. Leonardi de Ferrariis abbati Tironienſi ſpo-
pondit obedientiam. Reperitur adhuc 1484. 1484.
& 1485. in inſtrumentis Craſſenſibus; & an. 1485.
1487. cum Petro de Abſaco Craſſenſi abbate 1487.
& epiſcopo Lactorenſi litigavit pro jure patronatus eccleſiarum de Pediliano, Prata, Stagello, Fontibus, S. Stephano, Corneliano & *Canoys*, quem arbitri electi Antonius Petrus Vabrenſis epiſcopus & Simon Fulſter canonicus Elnenſis
aſſeruerunt abbati 1488. die 4. Martii, ex tabu- 1488.
lis Craſſenſibus. Inde Carolus ad eccleſiam Ca-
D ſtrenſem ordinis S. Benedicti transfertur per
obitum Johannis Romæ defuncti, 1494. XIII. 1494.
cal. Febr. Vide tom. 1. col. 74.

LXXV. ASCANIUS MARIA. SFORTIA.

Per ceſſionem Caroli Aſcanius diaconus car-
dinalis electus Elnenſis dicitur an. 1494. XIII. 1494.
cal. Februarii, in regeſto Vaticani. Alius tunc temporis non occurrit hujuſce nominis cardinalis, præter Aſcanium Mariam Sfortia, qui Franciſco Mediolanenſi duce ac Blanca Maria uxore genitus, ex protonotario apoſtolico a Sixto pontifice renunciatus fuit diaconus cardinalis SS. Viti &
E Modeſti in Macello Martyrum die 6. Martii 1484. Epiſcopus eccleſias Papienſem, Ticinenſem, Piſaurenſem, Novarienſem & Cremonenſem adminiſtravit, ex Ughello novæ edit. tom. 1. col. 1104. qui de Elnenſi tacet; hanc autem diu non tenuit: nam

LXXVI. CÆSAR. BORGIA.

Cæſar Borgia Romanus, Roderici cardinalis Borgiæ ex illicita copula cum Vanocia nobili Romana filius, germanus autem Johannis Borgiæ, qui ducum Gandiæ ſtirpem in Hiſpania nunc

ANNI CHRISTI

ſuperſtitem propagavit, adoleſcens clero deſtina- A
tur. Epiſcopus primum Pompelonenſis, tum ab
Alexandro VI. ejus parente ad ſummi pontifica-
tus apicem aſſumto archiepiſcopus Valentinus
creatus eſt & diaconus cardinalis S. Mariæ novæ
XII. cal. Septembris an. 1493. renunciatus. Inde
ad eccleſiam Caſtrenſem 4. Novembris ejuſdem
anni ex Sammarthanis, (quidam addunt Nanne-
tenſem) ac denique ad hanc Helenenſem ſucceſ-
ſive tranſiit, cujus poſſeſſionem nomine procu-
1495. ratorio iniit die 1. Junii 1495. Has autem omnes
ſi non rexit nunquam conſecratus, ſaltem ex
regeſtis Vaticani adminiſtravit. Mortuo deinde
fratre primogenito, ſacram & purpuream chlami- B
dem in ſagum militare an. 1498. mutavit, &
univerſos pontificiæ ditionis regulos fortunis om-
nibus & avitis ditionibus exuit, dictus dux Va-
lentinus ad Rhodanum, cujus dominium illi a
Ludovico XII. rege fuerat conceſſum, Urbini,
Camerini, Romandiolæ, Imolæ dominus, ac
S. R. E. vexillarius. Defuncto Alexandro pa-
tre & ſubrogato Pio III. in Adriani molem
Cæſar conjectus eſt, unde paulo poſt dimiſſus ſub
Julio II. a magno Gonſalvo Neapolitano prorege
iterum captus, in Hiſpaniam amandatus eſt. Inde
ad Johannem Navarræ regem, cujus ſororem
Carlotam de Albreto duxerat (quo ex connubio C
prognata Ludovica Borgia ducilla Valentinenſis,
Ludovici Tremolii II. vicecomitis Thoarcii,
dein Philippi Borbonii baronis de Buſſeto uxor)
confugiens, in ignobili prælio a Cantabris occi-
ſus eſt. Jacet Pompelone ſepultus, cujus ſarco-
phago carmina plura poëtæ appendiſſe dicuntur.

DE LORIS. **LXXVII. FRANCISCUS III.**

Franciſcus Iloris vel Hiloris ſeu de Loris na-
tione Hiſpanus, patria Valentinus, Alexandri VI.
ſi non nepos, at ſaltem affinis, ejuſdemque profe-
cretarius & generalis theſaurarius, ab eodem epi- D
1499. ſcopus Helenenſis ſuffectus eſt 5. Nov. 1499.
ex Sammarthanis. Diaconis cardinalibus adſcriptus
1503. die ultima Maii 1503. diaconiam S. Mariæ novæ,
patriarchatum Conſtantinopolitanum & epiſco-
patum Valentinenſem ac Dienſem obtinuit, &
vulgo dictus eſt cardinalis Elnenſis. Interam-
nenſis denique eccleſiæ adminiſtrator obiit Romæ
1506. 22. Julii 1506.

DE SERRA. **LXXVIII. JACOBUS I.**

Natione quoque Hiſpanus Jacobus de Serra;
e gente nobili apud Sardos oriundus, patria Va-
lentinus aut Catalanus, archiepiſcopus Arborenſis, E
papæ vicarius in Urbe, preſbyter cardinalis ab
Alexandro VI. 28. Septembris an. 1500. creatus
eſt. Inter plures quas adminiſtravit eccleſias, He-
lenenſis ſuſcepit regimen die 5. Septembris an.
1511. 1506. Hujus temporibus 1511. Helenenſis
eccleſia, quæ jam antea a Narbonenſi metropoli-
Marc. Hiſp. 1482. tana deficere cœperat, ab eadem omnino diſtra-
cta, ſanctæ ſedi apoſtolicæ nullo medio ſubjecta
eſt a Julio II. Romano pontifice, nequicquam
reclamante Narbonenſi archipræſule.

ANNI CHSRITI

VILALBA. **LXXIX. JOHANNES IV.**

Gente Catalanus Johannes Helenenſis eccleſiæ
gubernacula tenebat an. 1513. quo Lateranenſi 1513.
concilio interfuit ſub Leone papa X. Adhuc præ-
erat 1515. 1515.

DE MESA. **LXXX. BERNARDUS VI.**

Patria Cordubenſis Bernardus, Toletani Fra-
trum Prædicatorum cœnobii alumnus, epiſcopus
primum Tripolitanus anno 1514. miſſus eſt ad
Ludovicum XII. Franciæ regem orator; tum in
Angliam a rege catholico deputatus pro nuptiis
Catharinæ infantis Hiſpaniæ cum Arturo Walliæ
principe paciſcendis. Helenenſi demum eccleſiæ
præfectus eſt 12. Januarii 1517. quam dum 1517.
regit, Julius Medicæus Narbonenſis archiepiſco- *Ibid.*
pus decretum obtinuit a Leone X. pontifice pro
reſtituenda Narbonenſi provinciæ eccleſia He-
lenenſi. Obiit Bernardus an. 1524. ſepultus To- 1524.
leti in cœnobio ſuo.

VAUDES. **LXXXI. GUILLELMUS V.**

Per obitum Bernardi Guillelmus Vaudes
(Valdenenſe ex Sammarthanis) qui Burgundum
dicunt, eleemoſynarius Cæſaris, legitur epiſcopus
Elnenſis 14. Novembris an. 1524. in regeſto
Vaticani. Eccleſiæ vero poſſeſſionem nactus eſt
22. Aprilis an. 1525. ex Sammarthanis. 1525.

DE VALDES. **LXXXII. FERDINANDUS I.**

Patria Caſtellanus per procuratorem epiſcopa-
tus poſſeſſione donatur 1. Septembris 1529. 1529.
poſtea præſul Aurienſis, Ovetenſis, Legionenſis,
Seguntinus & Hiſpalenſis archiepiſcopus.

DORIA. **LXXXIII. HIERONYMUS II.**

Nobilis Genuenſis Hieronymus Doria diaco-
nus cardinalis Helenenſem cathedram obtinuiſſe
dicitur 12. Aprilis 1530. quam adhuc poſſide- 1530.
bat epiſcopus aut perpetuus adminiſtrator 1532. 1532.
Factus inde Oſcenſis antiſtes atque Tarraconenſis,
hujus eccleſiæ poſſeſſionem iniit pridie nonas
Julias anni 1533. ex nomenclatura Tarraconen-
nenſium archiepiſcoporum apud cardinalem d'A-
guirre tom. 4. pag. 480. Tranſlatus ad Oſten-
denſem eccleſiam dicitur an. 1534. in regeſto
Vaticani.

RICHI *al.* RIED. **LXXXIV. JACOBUS II.**

Gente Catalanus Jacobus Richi vel Ried, ex
abbate Rivipullenſi ordinis S. Benedicti electus
Elnenſis per tranſlationem præcedentis ad Oſten-
denſem eccleſiam dicitur 1534. 5. Julii in regeſto 1534.
Vaticani, non autem 23. uti habent Sammar-
thani, ſed hac forſan die epiſcopatus poſſeſſionem
apprehendit.

DE CRESCENTIIS. **LXXXV. HIERONYMUS III.**

Hieronymus de Creſcentiis, ſic enim regeſtum
Vaticani, non de *Recæſens*, ibidem legitur epi-
ſcopus Elnenſis per obitum præcedentis 23. Julii
1537. cujus eccleſiæ poſſeſſionem adeptus eſt 1537.
procuratorio nomine die 9. Nov. ejuſdem anni.

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

A LOAZES. **LXXXVI. FERDINANDUS II.**

Valentiæ in Hiſpania natus Ferdinandus, ex inquiſitore Barcinonenſi evaſit epiſcopus Helenenſis 14. Julii 1542. poſtea Dertuſanus, Ilerdenſis, Tarraconenſis archiepiſcopus, Valentinus an. 1560. & Alexandrinus patriarcha. Defunctus eſt 1568.

1542.

AUGUSTINUS. **LXXXVII. PETRUS IV.**

Petrus, cui cognomen *Auguſtinus* in regeſto Vaticani, patria Cæſarauguſtanus, doctor in decretis & prior monaſterii Rodenſis, Ferdinando ſucceſſit 22. Januarii 1544. quo anno ſtatuta quædam condidit. Inde transfertur ad eccleſiam Oſcenſem an. 1545. ubi diem poſtremum obiit an. 1572.

1544. 1545.

PUIG. **LXXXVIII. MICHAEL.**

Per tranſlationem Petri Auguſtini Michael Puig vel Puich patria Catalanus, juris utriuſque doctor & canonicus Barcinonenſis fit epiſcopus 8. Junii 1545. ex regeſto Vaticani. Memoratur inter epiſcopos qui decreto ſuſpenſionis concilii Tridentini contradixerunt 28. Aprilis 1552. Tranſlatus quoque ad aliam ſedem legitur in archivis Vaticani.

1545. 1552.

UBACH. **LXXXIX. RAPHAEL I.**

Patria item Catalanus Raphael, ex abbate Balneoli & canonico Barcinonenſi ad Helenenſem cathedram ſubvectus per tranſlationem præcedentis 17. Junii 1555. poſſeſſionem accepit 14. Septemb. ejuſdem anni.

1555.

DE LA GOVILLA. **XC. LUPUS MARTINUS.**

Defuncto Raphaeli ſubrogatus eſt 20. Julii 1558. Lupus Martinus de la Govilla ex regeſto Vaticani. Gente Aragonium & inquiſitorem Barcinonenſem infulis epiſcopalibus 5. Decembris ornatum volunt Sammarthani, quod de conſecratione aut poſſeſſione intelligendum. Recenſetur inter epiſcopos Pauli IV. qui ad ſynodum Tridentinam convenerunt an. 1562. Statuta condidit annis 1565. & 1567.

1558. 1562. 1565. 1567.

COMA. **XCI. PETRUS MARTYR V.**

Frater Petrus Martyr Coma ex oppido Solſonæ diœceſis Urgellenſis in Catalonia ortus, profeſſione Dominicanus, morum innocentia & eruditione dicendique facundia nomen apud ſuos gentileſque magnum ſibi fecit; unde variis in provincia Aragoniæ & ſcholæ & regiminis perfunctum honoribus illum Tarraconenſis eccleſia ad theologalem aſſumſit cathedram. Epiſcopi Gerundenſis theologus an. 1562. Tridentinæ adfuit ſynodo. Dein a Philippo II. Hiſpaniarum rege ad Helenenſem ſedem nominatus an. 1568. & a Pio V. die 14. Januarii ſequentis renunciatus, gregem ſuum toto fere decennio ſanctiſſime rexit. Primus divinis aſſiſtens officiis, ut promptius A accurrerent canonici, eorum cenſus annuos auxit. Cleri ſui immunitatem adverſus ſæculares impetus tutatus eſt. Demum Perpinianum profectus in morbum incidit, quo calculi doloribus quinta Martii decubuit 1578. Corpus Helenam delatum in medio cathedralis eccleſiæ odeo ſepulturæ mandatum eſt. Nonnulla ei attribuit Echardus Dominicanus opera, inter quæ decretorium parochorum multoties editum, doctrina chriſtiana & de ſacramentis.

1568. ANNI CHRISTI 1578. *Script. Prædic. tom. 2. pag. 250.*

TERES. **XCII. JOHANNES V.**

Patria quoque Catalanus Johannes ex oppido B de Verdu diœceſis Vicenſis, cum eſſet epiſcopus Marrochitanus & canonicus pœnitentiarius Tarraconenſis, ad ſedem Helenenſem aſſumtus eſt, cujus poſſeſſionem inivit per procuratores 27. Jul. 1579. Provinciali concilio Tarraconenſi adfuit anno 1584. Inde ad eccleſiam Dertuſanam tranſiit, & poſt ad Tarraconenſem.

1579. 1584.

SAINTE MARIE. **XCIII. BENEDICTUS.**

Ortu Barcinonenſis Benedictus ex archidiacono B. Mariæ & canonico ſedis Barcinonenſis, Helenenſis epiſcopus deſignatur an. 1587.

1587.

C

ROBUSTER DE SALA. **XCIV. FRANCISCUS IV.**

Gente Catalanus Franciſcus, ex oppido de Reus diœceſis Tarraconenſis, prius archidiaconus S. Mariæ & canonicus Barcinonenſis, Helenenſis antiſtes renunciatus ſumſit poſſeſſionem per procuratorem an. 1591. quo concilio Tarraconenſi provinciali adſtitit. Conſecravit anno ſeq. 19. Julii altare S. Michaelis apud Cuxanum, in quo ſe incluſiſſe teſtatur reliquias SS. Narciſſi epiſcopi Gerundenſis, Flamidiani, Nazarii, Petri, Andreæ, & Antonii.

1591. 1592. *Marc. Hiſp. 467.*

REART. **XCV. ONUPHRIUS.**

D Perpinianenſis patria Onuphrius, ex canonico Barcinonenſi ſubrogatus eſt Franciſco die 3. Maii an. 1599. quo ſedente enixis Philippi II. Hiſpaniarum regis precibus, Helenenſis ſedes epiſcopalis tranſlata eſt anno 1602. a Clemente papa VIII. ad collegiatum templum S. Johannis Perpinianenſis, ſuppreſſo ejuſdem eccleſiæ capitulo, cujus canonici cum Elnenſibus coaluerunt in unum & idem capitulum. Poſſeſſiones etiam, gemmæ, reliquiæ, reſque omnes ad antiquam ſedem pertinentes diviſæ, meliori ac nobiliori parte datæ fuerunt Perpinianenſi eccleſiæ, ceteris Helenenſi reſervatis, ad quam quotannis in E diebus conſecrationis antiquæ cathedralis eccleſiæ S. Eulaliæ, & in feſto S. Jacobi apoſtoli, epiſcopus & capitulum Perpinianenſe accedere tenentur ad ſacra ibidem peragenda. Hæc ex diſſertatione hiſtorico-critica mſ. epiſcopatus Helenenſis deſumta ſunt. Sed priuſquam Onuphrii ſucceſſorum in ſede Perpinianenſi ſeriem proſequamur, differendum nobis eſt de civitate Perpinianenſi & de ſtatu hodierno hujus eccleſiæ.

1599. 1602.

Digitized by Google

ECCLESIA PERPINIANENSIS.

PERPINIANUM & Papirianum *Perpignan*, hodie Ruſcinonenſis comitatus caput, ampla & amæna civitas eſt ad amnem Techum, qui tribus abhinc vel circiter leucis influit in mare. Fundatorem an. 1068. ex veteris Ruſcinonis ruinis, cujus oppidi funditus everſi an. 828. unica tantum turris, vocata Ruſcinonenſis, ſupereſt, Iſnardum ſeu Guinardum Ruſcinonenſem comitem habere dicitur; at verius decora tantum & ornamenta huic addidiſſe dicendus eſt, utpote cujus diſerta fit mentio in charta anni XXX. regni Caroli Simplicis, & in alia quæ ſcripta eſt anno V. Lotharii regis. Ceterum arce munitiſſima prædita eſt, quæ Carolo V. imperante, eodemque Hiſpaniarum rege condi cœpta, ſub Philippo II. ejus filio perfecta fuit. Paruit Aragoniæ regibus a medio ſæculo XIII. ex conceſſione S. Ludovici Francorum regis uſque ad annum 1463. quo in die Apparitionis captum Perpinianum eſt a Ludovico XI. Francorum rege, ex chronico S. Pauli Narbon. ad calcem hiſt. comitum Toloſ. Catelli pag. 169. Reverſum tamen in priſtinum dominium erat anno 1642. quo a Francis expugnatum Ludovico XIII. regnante, icto tandem Franciæ inter & Hiſpaniæ reges fœdere pacis, Pyrenæorum dictæ, die 7. Novemb. 1659. Franciæ regibus ceſſit in perpetuum cum comitatu & vicaria Ruſcinonenſi, comitatu & vicaria Confluentis & parte comitatus Ceritaniæ, *la Cerdagne*.

Floret Perpinianum univerſitatis ſtudio ab Aragoniæ regibus jam pridem fundato. Ibi ſupremum provinciæ tribunal erectum an. 1660. quod conſtat primo præſide, ac duobus aliis præſidibus infulatis, ſeptem conſiliariis, quorum unus eſt ex clero, duobus patronis generalibus, ſummo regiarum cauſarum cognitore & uno actuario. Monetalis quoque officina ibidem inſtituta an. 1709. cujus nummi ſignati litteram Q. præferunt.

Urbem curant quinque conſules ex variis civium ordinibus ſublecti, forumque habent ſub umbella poſiti tanquam Verneti duces, quod dominium, ducatus olim titulo inſigne, ad urbem pertinet. His autem quinque conſulibus adjuncti ſunt duodecim cives conſiliarii quaternis menſibus ex iiſdem ordinibus aſſumti, qui aliquot e ſuis concivibus cooptandi in nobilium municipum collegium, eoſque nobilitatis jure donandi quotannis privilegio gaudent. In hac urbe occubuit Philippus III. cognomento Audax Francorum rex an. 1285. ibi lucem aſpexit Johannes I. rex Aragonum 27. Decembris 1351. ac ibidem ſynodum habuit an. 1408. pſeudopontifex Petrus e Luna Benedictus XIII. nuncupatus.

Ad eccleſiaſtica quod ſpectat, celebris illic eccleſia eſt, quam incolæ ſuis ſumtibus condiderunt; eaque anno 1025. Deo conſecrata fuit a Berengario epiſcopo Helenenſi ſub titulo S. Johannis Baptiſtæ, cui eccleſiæ anno 1102. munificum ſe præbuit Guilabertus comes Ruſcinonenſis, *ut clerici ibidem domino Deo deſervientes communiter matri eccleſiæ ſecundum canonicam auctoritatem obedientes eſſent*. Hoc autem factum eſt donum in manu Hermengaudi epiſcopi Helenenſis, quem & ſucceſſores hortatur Guilabertus, uti *provideant qualiter clerici ibidem communiter viventes Deo & B. Johanni honeſte deſerviant*. Et hæc quidem donatio uti vera ejuſdem eccleſiæ in collegiatam erectio habenda videtur. Anno 1324. reædificata fuit regia liberalitate Sancii Majoricarum regis, qui primum in fundamentis lapidem poſuit V. cal. Maii ejuſdem anni, ſecundum vero Berengarius Bajuli epiſcopus Helenenſis die & anno iiſdem. *Marc. Hiſp. 1040. Ibid. 1226.*

Hæc porro baſilica collegiata inſigni donata turre, anno 1602. uti jam diximus, in cathedralem erecta fuit. In ea ſacrum vas pro exponendo ſanctiſſimo ſacramento celſitudinem humani corporis exæquat. Sacris ibidem operantur 21. canonici, quorum ſeptem ſacro majori celebrando ex fundatione deſtinati ſunt, ſeptem alii in diaconatus, ac reliqui ſeptem in ſubdiaconatus officio miniſtrant. Sunt inſuper quatuor dignitates, major videlicet archidiaconus, qui proximus ab epiſcopo ſedet in choro, Confluentinus & Vallispirienſis archidiaconi & ſacriſta major, qui omnes extra capitulum ſunt, niſi canonicatu potiantur.

Plerique ex canonicis coadjutores ſibi aſſumunt curiæ Romanæ diplomatibus (proviſiones vocant) inſtitutos, qui choro vice illorum interſunt, nullis interim canonico ſuperſtite proventibus gaudentes, ſed ei decedenti ſuccedunt: qui uſus vel potius abuſus ex Hiſpania tractus, inolevit in pleriſque regionis hujus eccleſiis. Longo veſtium tractu in hyeme, togiſque valde promiſſis a tergo utuntur in choro tam canonici quam coadjutores, quibus aſſuta intus villoſa pellis albaa rubris in limbo ſparſis maculis.

Sunt etiam hac in eccleſia præter canonicorum capitulum quatuor curiones alternatim paræcialia munia obeuntes, 89. beneficio præditi, qui de rebus ſuis in commune conferunt, atque communitatem conſtituunt excluſis canonicis, niſi beneficia eiſdem attributa poſſideant. Iſti autem inferiora chori ſubſellia occupant, niſi ſint doctores in theologia, tunc enim a majoribus canonicis nihil omnino differunt, præterquam in colore villoſæ pellis, qui violaceus eſt, qualis etiam eſt togæ promiſſæ ornamentorum.

In diœceſi centum octoginta numerantur parochiæ ad collationem epiſcopi, ex quibus quatuor ſunt in urbe, nempe B. Mariæ Regalis *la Reale*, S. Matthæi, S. Jacobi, & S. Johannis, cujus

Digitized by Google

ſacerdos ſacramenta miniſtrandi, mortuoſque ſepeliendi ad morientium voluntatem privilegio gaudet in tribus aliis parochialibus eccleſiis. In pleriſque ruralium eccleſiarum viginti, in aliis quindecim, & in quibuſdam decem plus minus ſacra peragunt ſacerdotes, aliive beneficiis eccleſiaſticis adſtricti. In pluribus etiam bini parochi alternatim per hebdomadam debita munia præſtant. Vix denique in hac diœceſi occurrunt vici, in quibus non ſit quatuor aut quinque ſacerdotum copia.

Aliæ viginti novem parœciæ præter illas 180. pendent ab abbatia S. Michaelis de Coxano cum omnimoda juriſdictione. Aliæ inſuper octo conferuntur ab abbate Arulenſi qui jus habet convocandi parochos ad ſynodos ſuas, in cujus cœnobii baſilica decem aut duodecim beneficio præditi ſæculares præter monachos officia divina cum illis celebrant; ac præterea in parœciali ejuſdem loci eccleſia primaria rebus ſacris deſerviunt; parochus autem S. Laurentii de Serda unus ex illis octo, qui Arulenſi ſubſunt abbati, duabus aliis parœciis ſuæ annexis præeſt, in quibus ejus vicarii ſacra miniſtrant: earum altera vocata S. Maria de Cuſtodia, vulgo *Couſtoujes*, eccleſiam habet propyleo inſignem, a B. Damaſo, uti aiunt, exſtructam, cujus genitrix inde ortum duxerat. Binas etiam S. Martini Canigonenſis abbas a ſe pendentes habet parœcias, in quarum altera monaſterio in monte ſito vicina monachus paſtoris munere fungitur.

In urbe & ſuburbio Perpinianenſi tredecim ſunt religioſæ domus virorum, Franciſcanorum ſcilicet, Dominicanorum, Carmelitarum, Auguſtinianorum, Minimorum, Carmelitarum diſcalceatorum, Patrum de Redemtione captivorum, Eremitarum S. Auguſtini, ex quibus duo ſacra in arce procurant, Patrum S. Antonii & Capucinorum extra muros, Jeſuitarum denique duo collegia, majus & minus, in quorum ultimo pueri pacta mercede aluntur & inſtituuntur, ac inſuper iidem patres ſeminarium moderantur.

Quatuor ſunt monialium domus, nempe S. Salvatoris ord. S. Auguſtini, S. Catharinæ ordinis S. Dominici, S. Claræ ord. S. Franciſci & filiarum Congregationis Noſtræ Dominæ, quæ puellis fide chriſtiana & bonis moribus imbuendis incumbunt. Hæ divinis interſunt myſteriis in eccleſia, quam illis patres S. Antonii ceſſerunt, quam & adminiſtrant. Noſcomium eſt in urbe ægris tam urbanis quam ruſticis fovendis deſtinatum, Orphanotrophium, ſeu miſericordiæ domus, necnon puellarum & mulierum pœnitentium. Militibus quoque ægrotis & invalidis hoſpitium eſt aſſignatum in ædibus Franciſcanorum, qui ſacra ipſis miniſtrant, & ubi regiis impenſis curantur.

Eccleſiam Templi apud Perpinianum, ſicuti etiam Caucoliberi procurant ſacerdotes ordini Melitenſi addicti, cujus equites præceptoria de Maſdeu in diœceſi gaudent.

Duas alias Franciſcani domos in diœceſi habent, Illæ videlicet *Ille*, & Villæfrancæ; alteram Fratres Prædicatores Caucoliberi, Carmelitani Cereti, Auguſtiniani Corbiaci, Capucini Elnæ, Vincæ, Thuinii, Cereti, & in loco de Prades.

Octo præterea recenſentur in hac diœceſi abbatiæ, & unus prioratus ſæcularis, quem fuiſſe olim abbatiam dicunt, de quibus omnibus ſeorſim pro more noſtro diſſeremus.

Menſæ epiſcopalis reditus quindecim millium librarum valorem olim non excedebant, ſed B. Mariæ Regalis, B. Mariæ de Arulis, & S. Michaelis de Coxano abbatiarum unione, necdum tamen pontificia auctoritate firmata, ad triginta millium ſummam excreverunt proventus epiſcopatus, quorum non modica pars ſolo coëmendo inſumta eſt ad ædium epiſcopalium exſtructionem, quæ ad hæc extrema tempora præſulibus incertæ & conductitiæ fuerant in urbe Perpinianenſi. Domus quoque ruralis apud Aſpiranum excitata fuit, necnon ſacellum epiſcopale in ala veteris baſilicæ S. Johannis conſtructum; quæ baſilica ea fortaſſe ipſa eſt, quam Petrus de Marca eccleſiæ cathedrali conjunctam eſſe, hodieque S. Mariæ de Corecho nuncupatam docet: de qua & Sammarthani ſic habent. Circa annum 801. ſedes primaria B. Mariæ cognomento de Chorego, S. Johanni Baptiſtæ, Petro apoſtolo & Benedicto abbati ſacra, Perpiniani a Carolo imperatore exſtructa, monachis Benedictinis inhabitanda traditur. Denique Perpinianenſis epiſcopus in ſua diœceſi, pago Ruſcinonenſi, necnon in vicariis Confluentina & Ceritaniæ eſt fidei inquiſitor generalis, conjunctimque cum ſuo capitulo urbis dominus audit. Rex autem Franciæ obtinuit a Clemente papa IX. jus nominandi ad eccleſiam Perpinianenſem, ceteraque ejuſdem regionis conſiſtorialia beneficia, bulla data IX. Aprilis an. 1668. quæ in commentarios majoris conſilii relata eſt XI. Junii an. 1670. Jam vero præſulum Perpinianenſium ordinem proſequamur.

Marc. Hiſp. 21.

Pinſon in prob. tract. Regaliæ p. 1340.

PERPINIANENSES EPISCOPI.

ANNI CHRISTI

I. ANTONIUS.

GALLART.

PAtria Catalanus Antonius Gallart ex magiſtro ſcholæ & archidiacono Ilerdenſi allectus præſul Helenenſis ſeu Perpinianenſis 29. Martii anno 1609. poſthac Vicenſis antiſtes nominatur an. 1610. mortuus 1614.

1609.
1610.

II. FRANCISCUS V.

DE VILLA VICENTIO al. DE VERA.

1613.

Bœticus Xereſienſis Franciſcus ex ordine B. Mariæ de Mercede, primum epiſcopus Madaurenſis & Hiſpalenſis coadjutor, nominatione regia evaſit Perpinianenſis antiſtes anno 1613. unde colligas vel non proxime Antonio ſucceſſiſſe;

ANNI CHRISTI

vel Antonium non ita cito adeptum bullas pro A
Vicenſi epiſcopatu, permanſiſſe in Perpinianenſi,
vel denique interpontificium fuiſſe trium anno-
rum. Defunctus eſt Franciſcus Mantuæ Carpe-
1616. tanorum, ſeu Madriti anno 1616. Scripſit de
Indulgentiis.

CORNET.

III. FREDERICUS.

Preſbyter Barcinonenſis, decretorum doctor & inquiſitor apoſtolicus in regno Valentiæ Fredericus creatur Perpinianenſis antiſtes bullis
1617. datis 13. Febr. 1617. cujus eccleſiæ poſſeſſionem
accepiſſe videtur ex Sammarthanis die 23. Jun. Morte ſublatus eſt eodem anno.

DE IVORRA.

IV. RAIMUNDUS IX.

Ilerdenſis preſbyter Raimundus de Ivorra & doctor in decretis, nominatur ab Hiſpaniæ rege, bulliſque pontificiis epiſcopus Perpinianenſis inſtituitur 20. Novembris an. 1617. morte etiam
1618. præmatura correptus 1618.

DE RIPHOS.

V. RAPHAEL II.

Ordinis Prædicatorum vicarius generalis in Hiſpania, necnon magiſter in theologia Raphael ad vacantem obitu Raimundi ſedem Perpinianenſem vocatur bullis Romæ datis 12. Nov. 1618.
1620. ſuperſtes ad annum 1620. quo ad meliorem
vitam tranſiit, ſepultus ante aram principem cum hac inſcriptione in templo S. Johannis: *Hic quieſcit reverendus DD. F. Raphael de Riphos Dei gratia epiſcopus Elnenſis, ordinis Prædicatorum. Obiit XV. calendas Januarii anno Domini 1620.*

DE S. JUST.

VI. FRANCISCUS VI.

Ex clariſſimo Sanjuſtorum ſanguine cretus Franciſcus in Catalania, monachus Benedictinus congregationis Tarraconenſis, & magiſter in theologia, primum fuit abbas Arulenſis ab anno 1598. ad 1614. inde Rivipullenſis, tandemque a Philippo Hiſpaniarum rege deſignatus Per-
1621. pinianenſis antiſtes anno 1621. eodem bullas
accepit datas Romæ 9. Aug. Ad Gerundenſem cathedram traducitur menſe Novemb. anni ſeq. ubi ſuum feliciter curſum conſummavit menſe Martio anni 1627. ſepultus in eccleſia cathedrali, cujus memoria in dypticis Gerundenſibus quotannis celebratur die 10. Martii.

MAGAROLA.

VII. PETRUS VI.

Petrus, cui Magarola cognomen, ortu Barcinonenſis, ex priore eccleſiæ collegiatæ S. Annæ in eadem urbe efficitur epiſcopus Perpinianenſis
1622. an. 1622. bullaque pontificia data Romæ con-
firmatur 25. Octob. ejuſdem anni. Ad Vicenſem
1627. poſtea ſedem migravit an. 1627.

LOPES DE MENDOÇA.

VIII. FRANCISCUS VII.

Magiſter in theologia, inquiſitor & conſultor, necnon Valentinenſis canonicus Franciſcus, infulis epiſcopalibus ornatur bulla pontificia data Romæ 30. Auguſti 1627.

ANNI CHRISTI

PARCERO.

IX. GREGORIUS.

Regendi minime rudis acceſſit ad eccleſiam
Perpinianenſem 12. Aug. 1630. Gregorius: jam 1630.
tum enim doctor erat theologus, abbas S. Martini & præpoſitus generalis congregationis Valliſſoletanæ ordinis S. Benedicti. Inde vocatur ad Gerundenſem cathedram *al.* Dertuſanam.

PRIETO.

X. GASPAR.

Ortu Burgenſis in Caſtella, & profeſſione ordinis B. Mariæ de Mercede alumnus Gaſpar ex epiſcopo Algarienſi in Sardinia, bullis papæ
B munitus datis Romæ 18. Febr. an. 1636. tranſiit 1636.
ad Perpinianenſem eccleſiam, quam vir pius & erga pauperes munificus brevi tempore gubernavit. Scripſit allegationes duas de celebratione comitiorum regni Aragoniæ. Capitulum Perpinianenſe in ipſius memoriam hoc ei epitaphium poſuit: *Hic requieſcit corpus venerandæ memoriæ illuſtriſſimi & reverendiſſimi D. D. fratris Gaſparis Prieto, qui in civitate Burgenſi veteris Caſtellæ XIX. cal. Septembris 1578. nobilibus parentibus ortus, ætatis ſuæ anno XVI. ſacræ religioni B. Mariæ de Mercede redemptionis captivorum in patria adſcriptus, liberalibus diſciplinis & philoſophia mi-*
C *rum in modum inſtructus, ita divinæ theologiæ ſtudiis profecit, ut brevi temporis curriculo præſentaturæ & magiſterii honore cohoneſtatus, illas Valliſſoleti, Toleti & Salamanticæ publice fuerit profeſſus. In aliquibus ſui ordinis cœnobiis commendator deſignatus, tanquam lucerna ſuper candelabrum poſita, ſermone & opere potens, per omnes ſuæ religionis honores, & provincialatus Caſtellæ dignitate functus, ad magiſtri generalis faſtigium in capitulo Cæſaraguſtæ celebrato pridie idus Maii anni 1622. fuit evectus, cui quadriennio emenſo valedicto, poſtquam uti baro generalibus regni Valentini comi-*
D *tiis anno 1626. Montiſone celebratis interfuerat, epiſcopus Celſonenſis primum, deinde Algarenſis electus, regni Sardiniæ ſummus præſes, ac magnus belli dux a ſacra & regia majeſtate nominatus, generales curias Sardis celebravit, & ad pontificiam Helnenſis eccleſiæ cathedram XII. calend. Martii 1636. aſſumtus, illius poſſeſſionem per procuratorem*
XIV. cal. Aprilis, & præſens VI. idus Junii 1637. 1637.
iniit, eodemque anno plenus virtutum & meritorum cum magno ovium creditarum mœrore Perpiniani obiit in Domino III. cal. Novembris. Fuit in pauperes & eccleſias liberaliſſimus, in ſuum corpus aſperrimus, illud pectinibus ferreis domans, parciſſimo
E *victu contentus, in oratione aſſiduus, libertatis & immunitatis eccleſiaſticæ acerrimus vindex, juſtitiæ egregius defenſor, pacis ſtrenuus amator, omniumque paſtoralium virtutum laude præfulgens. Tam digniſſimum pignus perilluſtre capitulum Helnenſe in hoc ſuo ſacello III. nonas Novemb. anni prædicti ſepulturæ donavit.*

Hoc alterum Gaſpar contractius epitaphium habet in antiqua S. Johannis eccleſia: *Hic jacet illuſtriſſimus dominus dominus Gaſpardus de Prieto religioſus B. Mariæ de Mercede, epiſcopus Elnenſis. Obiit die 31. Octobris 1637.*

Digitized by Google

A

ANNI CHRISTI

PERES ROIG.

XI. Franciſcus IV.

Franciſcus Valentinus, doctor theologus & canonicus Complutenſis ad Perpinianenſem ca-
1638. thedram evectus eſt anno 1638. quam tenuit
1641. ad 1641. quo ad Guadicienſem *Guadix* eccleſiam in Granatenſi regno tranſlatus eſt; ab eoque tempore Perpinianenſis eccleſia diu permanſit paſtore viduata.

Ex nobiliſſima in diœceſi Electenſi proſapia ortus Joſephus del Vivier de S. Martin, fuit juris utriuſque doctor, canonicus Helenenſis, & archidiaconus Valliſpirii, univerſitatis litterariæ Perpinianenſis cancellarius, ac pro Elnenſi capitulo vicarius generalis. Ad hunc epiſcopatum deſignatus eſt ſchedula chriſtianiſſimi regis Ludovici
1643. XIII. die 13. Aprilis an. 1643. ſed cum bullas obtinere ab apoſtolica ſede non potuiſſet, factus eſt prior eccleſiæ collegiatæ S. Annæ in urbe Barcinonenſi, ubi naturæ debitum ſolvit.

MARGARIT.

XII. Vincentius.

Illuſtriſſima Margaritorum gente in Catalania ſatus Vincentius ortum habuit in caſtello de Ampurda diœceſis Gerundenſis patre Philippo Margarit, fuitque germanus Joſephi Margarit marchionis de Aguilar regis chriſtianiſſimi exercituum legati, Catalaniæ proregis, & de regno Franciæ optime meriti tempore defectionis Catalanorum ab Hiſpania.

Pirenaica vero pace ſtabilita, qua Ruſcinonenſis, Confluentinus & Ceritanienſis comitatus Franciæ ditioni acceſſerunt, Vincentius Margarit magiſter ordinis Prædicatorum ſchedula regia Helenenſis epiſcopus deſignatur, & primus vi Gallicæ nominationis a ſede apoſtolica confirmatur, in poſſeſſionem epiſcopatus immiſſus 17.
1669. Aprilis 1669. Inauguratur epiſcopus in eccleſia metropolitana Auſcienſi ab hujus ſedis archipræſule, aſſiſtentibus Conſoranenſi, & Adurenſi præſulibus 30. Junii ejuſdem anni, Regique fidem juravit 27. Auguſti inſequentis. Rexit ad
1672. annum 1672. quo * Perpiniani migravit e vita
* *al.* 1675. 21. Decembris. In quadam ſcheda, quam præ oculis habemus, doctor in utroque jure dicitur, canonicus & vicarius generalis Helenenſis eccleſiæ, necnon cancellarius univerſitatis Perpinianenſis.

Defuncto Vincentio ſucceſſor renunciatur a rege N. de Bruelh Aquitanus, prius exſtinctus quam bullas pontificias adeptus. Patruus erat domini de Bruelh in exercitibus regiis centuriæ ductoris, equitis torquati ordinis S. Michaelis, necnon Bellogardiæ gubernatoris, ex commentariis R. P. Angeli Auguſtiniani diſcalceati.

D'ESTAMPES.

XIII. Johannes Bapt.

In Maſſilienſibus epiſcopis de hoc præſule ejuſque parentibus nobilitate conſpicuis jam egimus. Ex doctore ac ſocio Sorbonico nominatione
1675. regia fit epiſcopus Helenenſis an. 1675. *al.* 76. quam ſedem nunquam inviſit, tranſlatus ad
1680. Maſſilienſem cathedram an. 1680. menſe Sept.

ANNI CHRISTI

HABERT DE MONTMORT.

XIV. Ludovicus.

Nobilis Gallus Ludovicus, Pariſiis natus patre Henrico Ludovico, cum jam eſſet abbas S. Mariæ de Rocha Pariſienſis diœceſis, deſignatus fuit a chriſtianiſſimo rege Helenenſis epiſcopus die 2. Nov. 1680. ætatis ſuæ trigeſimo ſexto, & anno ſeq. adfuit comitiis cleri Gallicani. Deinde conſecratur Pariſiis in æde ſacra Vallis gratiæ ab epiſcopo Trecenſi 12. Apr. 1682. collaborantibus 1682.
Laudunenſi & Maſſilienſi præſulibus. Tum vero poſſeſſionem nactus per procuratorem 6. Julii inſequentis, diœceſim ſuam ingreſſus eſt 8. Dec.
B ejuſdem anni. Obiit in urbe Monſpelienſi 23. Januarii an. 1695. ætatis ſuæ 51. unde Perpi- 1695.
nianum delatus ſepelitur in eccleſia cathedrali S. Johannis, ubi elegantem habet tumulum cum hoc epitaphio:

Hic jacet Ludovicus de Montmor, eccleſiæ princeps, Elnenſis epiſcopus, Henrici Ludovici Habert de Montmor filius Pariſinus. Mortuus eſt annos natus LI. die XXIII. Jan. anno ſalutis MDCXCV.

Et ad parietem:

D O M.

Æternæ memoriæ illuſtriſſimi eccleſiæ principis
C *Ludovici Habert de Montmort Elnenſium epiſcopi, regi a ſanctioribus conſiliis & ſanctæ fidei apud Ruſcinonenſes inquiſitoris generalis, qui mortuus Montepeſſulano, in ſua majori eccleſia Perpinianenſi inhumari voluit, ut præſul & clerus quomodo in vita dilexerunt ſe, ita & in morte non ſint ſeparati. Monumentum hoc & epitaphium poſuit cariſſimus & amantiſſimus frater Johannes Ludovicus Habert eques, dominus de Montmor, comes de Menil-Habert, regi a ſecretioribus conſiliis, rei judiciariæ, civilis & ærariæ, regis triremibus, bellicis urbium artiumque monumentis in Galloprovincia præfectus generalis, & in Aquenſi ſuprema curia regis ſenator,*
D *libellorumque ſupplicum in regia magiſter.*

Attamen ſchedæ publicæ ſingulis hebdomadibus editæ ad diem 12. Febr. 1695. pag. 72. humatum in eccleſia cathedrali Monſpeliana memorant Ludovicum, cor vero ad Perpinianenſem delatum.

BASAN DE FLAMENVILLE.

XV. Johannes Herveus.

Herveo Baſan marchione de Flamenville & Agnete Molé parentibus natus Johannes Herveus epiſcopatum hunc regis nominatione obtinuit die 8. Septemb. 1695. antea Carnotenſis epiſcopi vicarius generalis. Pontificalibus infulis
E ornatur in eccleſia parœciali S. Sulpitii Pariſienſis a Ludovico Antonio de Noailles urbis archiepiſcopo, ſacro cooperantibus Carnotenſi & Caſtrenſi antiſtitibus 12. Febr. anno 1696. Regi fidem 1696.
obligavit 31. Martii inſequentis; cumque poſſeſſionem apprehendiſſet per procuratorem, diœceſim ſuam adiit 2. Decembris ejuſdem anni. Abbatias B. Mariæ de Aſpirano, & S. Michaelis de Coxa cum epiſcopali menſa uniendas impetravit, ſed huic unioni nondum acceſſiſſe videtur auctoritas pontificia. Palatium epiſcopale, necnon ſacellum in eccleſia S. Johannis veteris, domumque

Digitized by Google

ANNI CHRISTI 1721. domumque ruſticam apud Aſpiranum excitavit; A tandemque diem clauſit extremum in ſua diœceſi ineunte anno 1721.

BOIVIN DE VAUROUT. XVI. ANTONIUS HIERONYMUS.

Doctor theologus, canonicus & cantor Sacræ Capellæ Pariſienſis, necnon abbas B. Mariæ de ſede Brignoni in Pictonibus, & cellæ Modulfi in diœceſi Auſcienſi Antonius Hieronymus nominatur a rege epiſcopus Helenenſis die 22. Maii an. 1721. proclamaturque Romæ in conſiſtorio publico 1. Decemb. ejuſdem anni. Epiſcopatui nuncium remiſit non conſecratus.

XVII. JOHANNES MATTHIAS. ANNI CHRISTI DE BARTHELEMI DE GRAMMONT DE LENTA.

Abdicanti Antonio Hieronymo ſucceſſor datur Johannes Matthias ſchedula regia deſignatus 17. Octob. 1723. At nonniſi anno 1726. die 26. Maii ſacram inunctionem accepit in ſacello interiori noviciatus Jeſuitarum Pariſienſium ab antiſtite Vaurenſi, cui cooperatores aderant Anicienſis & Valentinus præſules. Regi fidem adſtrinxit 30. Maii in feſto Aſcenſionis Dom in caſtro Verſalienſi. Adhuc præeſt, etiam abbas B. Mariæ de Calercio diœceſis Rivenſis ab anno 1717. 1723. 1726.

ARCHIDIACONI HELENENSIS, *modo* PERPINIANENSIS ECCLESIÆ.

I. Igoaldus levita ſubſcribit poſt tres archipreſbyteros donationi Wadaldi epiſcopi Helenenſis & Gauzberti comitis Ruſcinonenſis eccleſiæ Helenenſi factæ anno 930. IV. idus Aprilis. *Marc. Hiſp. 845.*

II. Obba (forte Oliba) levita ex tribus levitis qui tunc erant, ſigillum primus apponit actis dedicationis novæ baſilicæ Cuxanenſis monaſterii B an. 953. indict. VII. die tertio cal. Aug. *Ibid. 870.*

III. Raimundus I. levita 993. *t.2.Capit. 1514.*

IV. Bernardus I. Giſchafredus anno 1009. indict. IX. quarto idus Novemb. ſubſcribit poſt Udalgarium archipreſbyterum actis conſecrationis eccleſiæ monaſterii Canigonenſis; & iterum an. 1010. IV. idus Januarii actis conſecrationis duarum eccleſiarum Montis Aurioli in valle Aſperienſi, ubi Giſcafredus ſimpliciter appellatus primus ante Udalgarium archipreſbyterum ſubſcribit. *Marc. Hiſp. 971. 972.*

V. Guillelmus I. archidiaconus interfuit cum Udalchero archipreſbytero Helenenſi concilio C Tulugienſi diœceſis Helenenſis, in quo de treuga & pace actum eſt, an. 1041. Vide notam XXXI. tom. 2. hiſt. Occit. pag. 608.

VI. Udalgarius I. archidiac. ſubſcribit actis dedicationis Helenenſis eccleſiæ an. 1058. IV. idus Dec. melius 1053. Vocatur autem avunculus ſucceſſoris in ejuſdem teſtamento an. 1091. *Ibid. 1117. 1188.*

VII. Guillelmus II. vicecomes Caſtri novi atque archidiaconus ſanctæ Helenenſis eccleſiæ an. 1091. idibus Apr. die ſancto Paſchæ teſtamentum ſuum condidit, cujus exſecutores conſtituit Artallum epiſcopum Helenenſem, Raimundum archidiaconum, Guillelmum Udalgarium vice- D comitem, nepotem ſuum, &c. *Ibid. 1188.*

VIII. Petrus I. Arnallus 1109. V. calendas Octobris teſtis reperitur in charta donationis Agnetis comitiſſæ Ruſcinonenſis monaſterio Craſſenſi factæ. *Ibid. 1234.*

IX. Udalgarius II. occurrit 1114. IV. nonas Januarii in judicio pro monaſterio Cuxanenſi lato adverſus cœnobium Arulenſe, 1115. VIII. idus Maii in donatione Willelmi Udalgarii vicecomitis Caſtri novi pro eccleſia S. Stephani de Pontiliano in diœceſi Helenenſi; 1117. XI. cal. Julii in pactis initis Bernardum inter abbatem Cuxanenſem & Raimundum Bernardi ac Bernardum Iſarni ſuper eccleſia S. Andreæ de Caſtella; 1118. IV. idus Aprilis in charta Raimundi comitis Barcinonenſis de oppigneratione eccleſiæ ſanctarum Juſtæ & Rufinæ, quæ eſt fundata in valle nuncupata *Prades*; ac denique 1121. XVI. cal. Nov. in actis conſecrationis eccleſiæ monaſterii S. Andreæ Suredenſis. *Ibid. 1241. Ibid. 1244. Ibid. 1249. Ibid. 1250. Ibid. 1259.*

X. Guitardus archilevita poſt Artaldum epiſcopum nomen ſuum primus apponit ante Raimundum archilevitam, Guifredum ſacriſtam & Raimundum capiſcolum chartæ donationis Guillelmi archidiaconi Helenenſis & Guillelmi Udalgarii vicecomitis Caſtri novi pro eccleſia Helenenſi an. 1121. IX. cal. Apr. hoc eſt 1122. *Ibid. 1258.*

XI. Guillelmus III. reperitur 1130. in actis conſecrationis eccleſiæ B. Mariæ de Aſpirano in diœceſi Helenenſi. *Ibid. 1269.*

XII. Raimundus II. de Mataplana 1134. V. idus Novembris in commutatione quarumdam eccleſiarum facta inter Udalgarium epiſcopum Helenenſem & Gregorium abbatem Cuxanenſem: huic etiam chartæ ſubſcripſit Petrus Arnalli canonicus Helenenſis, qui biennio poſt primus ejuſdem eccleſiæ in regularem ordinis S. Auguſtini converſæ prior creatus eſt. Occurrit etiam Raimundus in litteris Udalgarii epiſcopi Helenenſis de inſtitutione vitæ canonicæ in prædicta S. Mariæ de Aſpirano eccleſia 1136. VIII. cal. Jan. & 1142. VI. calend. Decembris in actis conſecrationis eccleſiæ S. Mariæ de Cuſtodia in diœceſi Helenenſi. *Ibid. 1278. Ibid. 1281. Ibid. 1290.*

XIII. Petrus II. Ferrandus antea caput ſcholæ 1136. reperitur archidiaconus 1149. XII. cal. Januarii in actis conſecrationis eccleſiæ S. Vincentii Bazonenſis in diœceſi Helenenſi. *Ibid. 1304.*

XIV. Bernardus II de Molleto 1155. XVIII. calend. Decembris in concordia Artaldum inter epiſcopum Helenenſem & Gaubertum de Avalrino; 1157. III. idus Octobris in actis dedicationis eccleſiæ monaſterii Arulenſis. Vocatur *de Moſſeto* an. 1158. VII. cal. Novemb. in actis conſecrationis eccleſiæ S. Martini de Curteſavini; & in inſtrumento Artaldi epiſcopi monaſterium *Ibid. 1318. Ibid. 1321. Ibid. 1324.*

Digitized by Google

ANNI CHRISTI

B. Mariæ de Cleriana Petro Ardorelli abbati A concedentis IV. nonas Auguſti an. 1162. ubi cognominatur de Muſſeto, ch. VI. eccl. Caſtrenſis tom. 1. col. 14.

XV. Guillelmus III. de Ortafano archidiaconus & capellanus ſanctarum Juſtæ & Rufinæ de Pratis reperitur 1195. cal. Octob. in donatione Guillelmi epiſcopi Helenenſis pro monaſterio Arulenſi. Poſtea fuit epiſcopus Helenenſis. *Ibid. 1383.*

XVI. Guillelmus IV. Jordanus 1226. caſtrum & locum de Solerio conceſſit Raimundo Helenenſi epiſcopo.

XVII. Bernardus III. Hugonis de Urgio 1287. *Ch. XVIII. col. 490.*

XVIII. Guillelmus V. Jordani circa 1311. vide in Raimundo epiſcopo.

Archidiaconus Helenenſis an. 1351. aberat a civitate occupatus in ſervitio reverendiſſimi cardinalis G. *Baluz. catal. Dipl. mſ. 41. n. 17.*

DE VETERIBUS DIŒC. PERPINIANENSIS MONASTERIIS.

I. S. CLEMENS.

S. Clementis cœnobium in pago Ruſcino- B nenſi ad fluvium *Teda* poſitum innoteſcit ex præcepto Caroli Calvi circa 850. qui precibus Sintremundi ejuſdem præpoſiti illud in ſuam tutelam ſuſcipit, indulgetque ut poſt ejus deceſſum fratres licentiam habeant eligendi præpoſitos vel abbates. *Append. Marc. Hiſp. col. 785.*

II. B. MARIA DE EULA.

B. Maria de Eula Ciſtercienſis ordinis abbatia quondam puellaris Fonti frigido ut filia matri ſubjecta erat anno 1338. ut diſcimus ex charta ejuſdem viſitationis factæ ab Antonio Fontis frigidi abbate, qui plurima tunc inibi ſtatuenda duxit. Hodie vix prioratus, nedum abbatia, hoſ- C pitiolum eſt, tranſlatum ut videtur, Perpinianum, in quo tenuiter unus Fontis frigidi monachus victitat, qui tamen prior de Eula vocitatur. *Ch. XX. col. 491.*

III. DE CORNELIANO.

Prioratum de Corneliano ordinis quondam S. Auguſtini ſitum in Confluentino tractu ad latus Villæ francæ in radicibus montis Canigonis, quem hodie poſſidet Joſephus Sadourne, fuiſſe olim abbatiam volunt, cujus certe rex etiamnum priorem nominat, qui pro ſpirituali juriſdictione bullas tenetur accipere. Fovet nunc ſex beneficiatos canonicos, qui ſe ab epiſcopi juriſdictione immunes contendunt.

IV. S. ANDREAS DE SUREDA.

Hiſce monaſteriis adjungendum S. Andreæ de D Sureda ord. S. Benedicti cœnobium, quod Arulenſi ab anno 1592. unitum fuit: Arulenſe vero 1722. S. Michaelis de Coxano ejuſdem ordinis 1704. & abbatia ſæcularis B. Mariæ de Aſpirano, ſeu B. Mariæ Regalis anno 1695. addicta ſunt epiſcopatui Perpinianenſi unienda quando placuerit ſummo pontifici.

Sureda vicus eſt pagi Ruſcinonenſis quinquaginta milliaribus a fluvio Techo, ſeptem vero ab urbe Caucoliberi diſſitus. Illic tempore Ludovici Pii imperatoris conditum eſt ordinis S. Benedicti monaſterium ſub patrocinio S. Andreæ, auctore Mirone abbate, qui primum in cella S. Martini E domum ſedemque collocavit. Inde monachi alium in locum S. Vincentio ſacrum ſe contulerunt, ac tandem in loco amœno una circiter leuca ab Helenenſi civitate ſedem fixerunt, conſtructo in honorem S. Andreæ monaſterio, ut cum Ludovici Auguſti, tum Caroli Calvi diplomata innuere videntur. Deſtructum ſucceſſu temporis monaſterium Agnes comitiſſa Ruſcinonenſis reſtaurandum & gubernandum commiſit Leoni abbati Craſſenſi anno 1109. V. cal. Oct. idemque præſtitit Gauffredus comes Ruſcinonenſis, hortante Udalgerio Helenenſi præſule an. 1139. III. idus Maii in manu Berengarii Craſſenſis abbatis. Demum, ut diximus, an. 1592. idibus Aug. unitum fuit Arulenſi monaſterio bulla Clementis VIII. data precibus Philippi II. Hiſpaniarum regis. Ceterum Suredenſe monaſterium ſocietatem precum aliquando habuit cum fratribus de Caſſiano: ſic enim habet necrologium Caſſiani tom. X. fragm. Stephanotii pag. 158. *calendis Octobris commemoratio fratrum S. Andreæ de Sureda.* *Append. Marc. Hiſp. col. 775. & 784. & Spicileg. tom. 8. pag. 349.* *Ch. XI. col. 484.* *Ch. XII. col. 485.*

ABBATES.

I. MIRO fundator & primus abbas innoteſcit maxime ex præcepto Ludovici Pii imperatoris dato circa 836. quod docet Mironem abbatem quondam in territorio Helenenſe ſuper fluvium Tacidum in quodam loco in honore ſancti Andreæ monaſterium ædificaſſe, & monachos ſecundum regulam S. Benedicti in eodem monaſterio vivere conſtituiſſe, primituſque in cella S. Martini cum monachis habitare cœpiſſe. Jam autem anno 814. memoratur in duobus catalogis ad nos tranſmiſſis. *Append. Marc. Hiſp. col. 771.* *Ch. III. col. 474.*

II. Siſegutus ſucceſſor Mironis laudatum Ludovici Auguſti præceptum obtinuit rogatu viri illuſtris Gaucelini comitis, exponentis quomodo quidam abbas nomine Miro monaſterium ædificaſſet, poſcentiſque ut imperator Siſegutum abbatem, ipſumque monaſterium cum cellulis S. Martini & S. Vincentii ſub immunitatis ſuæ tuitione haberet, quod annuit imperator. *Ibidem.*

III. Froiſelus ſuperioris præcepti altero Caroli Calvi confirmationem obtinuit, ac inſuper rogatu Suniarii comitis vallem S. Martini .... necnon & quoddam villare, quod, ait rex, dici conſtituimus Garrices, cum terminis & appendiciis, ab eodem rege dono accepit, circa 850. *Ibid. col. 784.*

IV. Johannes I. ab eodem principe litteras obtinuit datas VII. cal. Martii indictione 2. anno 29. regnante Carolo glorioſiſſimo rege, hoc eſt 869. Actum in monaſterio S. Dionyſii. *Ibid. col. 792.*

V. Addala memoratur abbas S. Andreæ anno tertio regnante Carolo filio Ludovici, hic eſt Carolus Simplex, in veteri charta Helenenſis eccleſiæ.

VI. Sanila & Savila reperitur XI. cal. Decemb. anno 21. Roberti regis. *t. 1. Cartular. col. 631.*

VII. Raimundus I. an. 1046. XVII. calendas Dec. adſuit dedicationi baſilicæ Arulenſis monaſterii, cum Willelmo comite Palliarenſi, & *Append. Marc. Hiſp. col. 1093.*

Digitized by Google

Stephania conjuge, Raimundo Guifredi comite A Ceritaniæ, Gauſfredo comite Ruſcinonenſi, Poncio abbate S. Geneſii, Petro abbate S. Petri Rodenſis, &c. Tranſegit anno 23. regnante Henrico rege cum Berengario Helenenſi epiſcopo, & anno 1058. IV. idus Decembris, melius 1053. ut diximus in Berengario Helenenſi epiſcopo, interfuit conſecrationi Helenenſis eccleſiæ.

Ibid. col. 1118.

VIII. Bauzo abbas S. Andreæ apoſtoli ſubſcripſit privilegio Raminiri regis pro epiſcopatu Oſcenſi in concilio Jaccenſi in Aragonia anno 1060. aut ſecundum alios 1063.

Conc. d'Aguirr. t. 3. pag. 228.

IX. Poncius I. Arnalli interfuit 1114. judicio epiſcoporum pro cœnobio Coxanenſi. Præfuiſſe dicitur jam anno 1111.

Marc. Hiſp. col. 1241.

X. Poncius II. idem fortaſſe ac primus, anno 1121. indict. XIII. decimo ſexto cal. Novemb. baſilicam ſui monaſterii conſecrari fecit a Petro Helenenſi epiſcopo. Sedebat adhuc 1140. quo, vel 1143. Gaufredus comes Ruſcinonenſis & uxor Trencavella conſilio Udalguerii Helenenſis epiſcopi ſeſe munificos erga S. Andreæ monaſterium exhibuerunt.

Ibid. col. 1259.

XI. Petrus I. occurrit 1164. VIII. idus Maii in charta ſacramentali ſuper ultima voluntate Gaufredi comitis Ruſcinonenſis, 1172. pridie non. Julii in inſtrumento Girardi, forte Guinardi, C Ruſcinonenſis comitis, e tabulario Fontis frigidi, 1173. IV. non. Jul. in teſtamento Guinardi comitis Ruſcinonenſis, & 1174. X. cal. Julii. Interfuit anno ſeq. XII. calend. Sept. ſententiæ latæ ab arbitris inter Arnaldum de caſtello Roſſilionis, abbatem B. Mariæ de Craſſa & præpoſitum loci de Corneliano diœceſis Helenenſis ex una parte, & vicarios ejuſdem loci ex altera.

Ibid. col. 1339. Ibid. col. 1362.

XII. Guillelmus in quodam catalogo cognomento *Bertrandi* privilegium accepit menſe Julio anni 1188. ab Ildefonſo rege Aragonum. Teſtis laudatur 1192. menſe Junio permutationis factæ inter hunc regem & Raimundum Craſſenſem D abbatem.

XIII. R. legitur abbas an. 1201.

XIV. Acatmeirus reperitur anno 1206. IV. idus Januarii, idem fortaſſe qui Xatmarius vocatus an. 1207. XIII. calend. Octobris teſtis fuit ſacramenti Guillelmi de Caſtro novo vicecomitis, Saurinæ filii, præſtiti domino ſuo Bernardo Craſſæ abbati filio Ricardæ feminæ, quo jurat per ſanctum altare B. Mariæ Perpiniani, ſe ipſi & conventui Craſſenſi fidelem fore.

XV. Bernardus I. memoratur abbas IV. id. Apr. 1222. quo Nuno Sancius Ruſcinonis, Confluentis & Vallis Spirii dominus huic confirma- E vit donationem factam ab Agnete filia Guillelmi Baron & alia dona, ea lege ut fundaret preſbyterum ſæcularem, qui pro ipſo in eccleſia monaſterii ad Deum preces in perpetuum funderet. Nova quoque privilegia idem princeps ei conceſſit nonis Junii 1225. Inſequenti querelam Berengarium inter Craſſenſem abbatem, & Ferrariam filiam Raimundi de S. Felice ac Guillelmum de Villa longa militem compoſuit; ſive, ut alibi lego, Bernardus de Tuluges abbas Guillelmum Raimundi Craſſenſem monachum Pediliani præpoſitum & Guillelmum Raimundi de Villa longa militem de quodam nemore litigantes ad concordiam revocavit IV. idus Nov. 1226. Eodem anno menſe Sept. regi Ludovico VIII. medietatem juſtitiæ in loco S. Andreæ dimiſit, oblataſque a rege in compenſationem quadraginta libras annui reditus in portu Bellicadri percipiendas generoſe recuſavit, ex archivo regio Carcaſſonenſi. Cognominatus adhuc *de Tuluges* una cum Bernardo Raimundi Carcaſſonenſi quondam epiſcopo, Rogerio de Sculencis abbate S. Polycarpi & aliis teſtatur Jaubertum filium Odonis de Fontibus & Berengariæ vicariæ de B Pediliano recognoſcere debere ſe facere *albergam abbadalem* Benedicto Craſſenſi abbati, pro his, quæ ab eo tenet in villis de Fontibus & de Pediliano. Occurrit etiam Bernardus pridie cal. Maii 1230. & 1240.

XVI. Raimundus II. antea Craſſenſis monachus, hos inter annumeratus, qui 22. Aprilis 1256. Berengarium de Grava e camerario Craſſenſi in abbatem elegerunt, reperitur abbas S. Andreæ de Sureda 1258. 59. 62. & 1267. quo anno VII. idus Nov. Jacobus Aragonum rex loca de Stereu & de Cazingar eidem abbati ſimul & procuratori vacantis monaſterii Craſſenſis reſtitui jubet.

XVII. Petrus II. Carbonerie monachus Craſſenſis, ac prior de Palatiolo, ſeu de Palatio in capitulo Craſſenſi ſancti Andreæ Suredenſis abbas renunciatur a fratre Arnaldo Corteſii Suredenſi monacho, vice & eorum nomine quorum intererat, die 3. Mart. 1271. Vivere deſiit 1287.

XVIII. Poncius III. de Podio monachus Craſſenſis & infirmarius eligitur abbas S. Andreæ de Sureda & confirmatur ab Augerio Craſſenſi abbate idibus Januarii 1288. Actum in camera Craſſenſis abbatis. Occurrit eodem anno XI. Oct. ac 1292. XI. cal. Julii.

Ch. XIII. col. 490.

XIX. Bernardus II. interfuit an. 1299. VII. cal. Novembris ſententiæ latæ a Jacobo rege Majoricarum, &c. pro Craſſenſi abbate & monaſterio, quibus in caſtris & locis ipſorum Ruſcinonenſis comitatus juſtitiarum & juriſdictionum quæ ſpectant ad merum & mixtum imperium poſſeſſionem reſtituit. Memoratur 1302. V. cal. Julii, 1309. & 1317. quem paulo poſt ob dilapidatum monaſterium Berengarius Helenenſis epiſcopus ab adminiſtratione ad tempus removit.

XX. Arnaldus I. de Alione Craſſenſis monachus & prior S. Martini Algeſariæ Cæſarauguſtanæ, a Craſſenſi conventu electus, Suredenſi monaſterio præfectus eſt a Berengario Helenenſi epiſcopo die 16. Julii an. 1318. vel 1319.

XXI. Bernardus III. vel forſan idem qui ſupra, occurrit 1323. & 1324. die 7. Maii, quo Guillelmus Craſſenſis abbas perlecta conventus ſupplicatione, interrogatiſque fratribus Raimundo de Aquaviva Rividarii priore, Bernardo S. Andreæ abbate, & aliis duodecim, conceſſiones S. Andreæ monaſterio ab anteceſſoribus factas confirmavit. Adhuc reperitur 1338. & 1339.

XXII. Bertrandus recenſetur annis 1340. 46. & 51. Obiit anno tertio Innocentii papæ

VI. quo ei ſucceſſit ex Baluzio.

XXIII. Arnaldus II. e ſacriſta Suredæ, ſed antea Craſſenſis monachus. Memoratur an. 1361. 21. Maii, 1376. in charta S. Geneſii, & 1380. 17. Maii præſens lectioni & publicationi conſtitutionum Raimundi Helenenſis epiſcopi. Pervenit ad annum ſaltem 1381.

Append. Marc. Hiſp. col. 1476.

XXIV. Jacobus I. abbas una cum ſex monachis cuidam chartæ ſubſcriptus legitur die 22. Febr. an. 1391.

XXV. Johannes II. reperitur 1401. 16. Aprilis & 1430.

XXVI. Antonius Celera 12. Sept. 1445. & 22. Martii 1446.

XXVII. Johannes III. 1461. die 16. Apr.

XXVIII. Balanus 1474. in veteri charta S. Geneſii.

XXIX. Jacobus II. Baller & Bellero 1481. 15. Decemb. & 1482.

XXX. Deodatus de Narbona aſſumtus e Craſſa vel ex Aniana præerat an. 1492. 20. Martii, quo ſimul prior Gordanicenſis abdicavit hunc prioratum, quem illico Jacobus Anianenſis abbas Johanni Rubei contulit. Anno 1494. 22. Februarii vice & nomine Antonii de Narbona A Anianenſis abbatiæ poſſeſſionem adeptus eſt. Fuit etiam prior de Podio abone.

XXXI. Michael Marti canonicus Helenenſis & vicarius generalis epiſcopi, necnon imperatori Carolo quinto ab eleemoſynis fuit abbas commendatarius anno 1507. quo 17. Octobris Craſſenſis abbatis procurator ipſi ut vicario generali Helenenſis epiſcopi Guillelmum Mainerii rectorem eccleſiæ de Ripis altis deſignavit. Perperam obiiſſe dicitur 1516. adhuc enim reperitur 20. Febr. 1519. at fortaſſe interea competitorem habuit Petrum Saſtre monachum Arulenſem, quem abbatem legimus 1515. & 1516.

B XXXII. Johannes IV. de Salaya oriundus e diœceſi Valentinenſi, doctor in theologia facultatis Pariſienſis abbas erat commendatarius 24. Febr. 1545.

XXXIII. Onuphrius Gigenta prius abbas S. Geneſii, abbas quoque B. Mariæ de Aſpirano circa 1559. a rege deſignatus eſt.

Ceteros abbates require in Arulenſi quod ſequitur monaſterio: iidem enim utrique cœnobio præfuerunt ab anno 1592. quo, ut diximus, Suredenſe Arulenſi unitum fuit bulla Clementis VIII. data idibus Aug. anno pontificatus primo.

ABBATIÆ DIŒCESIS PERPINIANENSIS
quæ hactenus titulum abbatialem ſervant.

B. Maria de Arulis, *Arles* O. B.
S. Michael de Coxano, O. B.
S. Geneſius de Fontanis, O. B.
S. Martinus de Canigone, O. B.
B. Maria de Aſpirano, *ſeu* B. Maria Regalis, *la Reale*, O. S. Auguſt.
Clariana, & Calana, ſeu Dovaria, vel etiam S. Andreas & B. Maria *du Jau*, O Ciſterc.
Bona vallis, *ſeu* Vallis bona, O. Ciſt.

ARULÆ.

Arularum urbecula ſex ultra Perpinianum leucis, pene ad radices montis Canigonis & ad ripam ſiniſtram fluvii Techi ſuo in ſinu fovet & amplectitur abbatiam ordinis S. Benedicti ſub titulo S. Mariæ, antiquitus nominatam *Valeſpir*, hodie vero *Noſtre-Dame d'Arles*. Duabus quoque parochiis ornatur, altera S. Salvatoris pro urbe duobuſque ſuburbiis, altera S. Stephani pro vicinis ruricolis, cujus parochus ſemel intra quindecim dies in parochia S. Ceciliæ ab Arulis una leuca diſtante ſacrum facere tenetur. Arulenſis abbas regiæ nominationis eſt, regularis, Romanæ ſedi proxime ſubjectus, pedo & infula decoratus, necnon ſpirituali gaudet juriſdictione in duas parochias memoratas, in ſex alias provinciæ Ruſcinonenſis, & in aliquot alias Cataloniæ: ac inſuper urbis Arularum & aliquot aliarum ab ea dependentium parochiarum temporalis dominus audit.

Quod ad cœnobii antiquitatem ſpectat, hujus origo jam a Caroli Magni temporibus repetitur in epiſtola Hilperici abbatis ad Carolum regem, quam edidit Mabillonius in appendice ad tomum tertium annalium pag. 672. Et certe anno 817. inter Septimaniæ monaſteria recenſetur *monaſterium valle Aſperii* in indice monaſteriorum hoc anno in concilio Aquiſgranenſi digeſto, ipſumque paulo poſt, anno ſcilicet 821. ſub tuitione C & *mundeburdio* ſuo poſuit Ludovicus Pius imperator litteris datis xv. cal. Octobris anno imperii ſeptimo, ex quibus Caſtellanum fuiſſe primum illius reparatorem & primum abbatem diſcimus; fundatorem vero exſtitiſſe colligimus fratrem avi Olibæ comitis ex privilegio Johannis papæ VIII. non VII. ut irrepſit in appendice col. 480. quod idem Oliba comes Romam profectus obtinuit a pontifice an. 879. Porro hujuſce loci monachos fertur inſediſſe primum uno ab Arulis quadrante leucæ in faucibus montium; ubi etiamnum viſitur parvum ſacellum dictum S. Petri de Rivo D ferrario, indeque ſub Ludovico Pio ad Arulas convolaſſe. Succeſſu temporis hanc abbatiam Guifredus archiepiſcopus Narbonenſis & Arnallus Arnalli in feudum acquiſierunt, a quibus pretio redemtam Bernardus comes Biſuldunenſis anno 1078. Cluniacenſi monaſterio ſubjecit in manu conſobrini Hunaldi abbatis Moiſſiacenſis. At cum nihilominus bellorum procellis cœnobii Arulenſis reditus non mediocriter imminuti fuiſſent, ita ut illic officia divina minus congrue celebrarentur, viſum eſt Clementi VIII. papæ rogatu Philippi II. Hiſpaniarum regis ipſi adjungere

Append. Marc. Hiſp. col. 766. & Ch. I. col. 474.

Ch. VI. col. 480.

Append. Marc. Hiſp. col. 1163. & Ch. X. col. 484.

Digitized by Google

monaſterium S. Andreæ de Sureda data bulla idibus Auguſti an. 1592. Vacat igitur abbatia Sanctandreana monachis, ſed ejuſdem unitis reditibus octo apud Arulas ſedes monachales ſunt, non computatis abbatiali, pluribuſque ſacerdotalibus laicis, quarum pleræque addictæ ſunt beneficiatis portionariis, qui pariter cum monachis intereſſe divinis officiis tenentur. Demum hac in abbatia requieſcere creduntur corpora SS. Abdon & Sennen jam ab ævo Roberti & Henrici regum Franciæ, de quorum tranſlatione vide appendicem Marcæ Hiſpan. col. 1449. Et certe anno VI. regnante Henrico rege Willelmus comes Biſuldunenſis quoſdam Arulenſi monaſterio reditus aſſignavit, ut ante memorata ſanctorum corpora luminaria jugiter arderent.

Tom. 1. Anecd. col. 156.

Series Abbatum.

I. CAſtellanus I. fundator & abbas an. 821. præceptum obtinuit a Ludovico Pio imperatore. In epiſtola Hilperici abbatis, de quo infra, ad Carolum regem Caſtellanus e partibus Hiſpaniæ illuc profectus *ſancta* inibi *cœnobia* ædificaſſe dicitur, ſub auctoritate Caroli Magni, qui præceptum regiæ defenſionis eidem indulſit.

Ch. I. col. 474. — Append. t. 3. annal. Bened. pag. 672.

II. Babila & Babilanus anno XIX. regnante Ludovico Pio imperatore, hoc eſt 832. ſub Berengario comite & Salomone epiſcopo, monaſterii fines determinari curavit.

Append. Marc. Hiſp. col. 769.

III. Receſindus & Reſſendus VII. cal. Julii anno quarto regnante Carolo rege tunc prope Toloſam in monaſterio S. Saturnini moram agente, hoc eſt 844. præcepti, quod an. 821. Caſtellanus abbas a Ludovico Pio acceperat obtinuit confirmationem. Hoc habes præceptum in appendice noſtra & in appendice tom. 2. Capitularium col. 1448.

Ch. II. col. 475.

IV. Recimirus ſuperioris frater & ſucceſſor dicitur in laudata Hilperici abbatis epiſtola; ac inſuper hoc ordine memoratur in quodam judicio publice lato in gratiam Arulenſis monaſterii, XV. calend. Febr. anno XXXVI. regnante Karulo rege, hoc eſt 876. quo tempore Caſtellanus II. regebat.

Append. t. 3. annal. Bened. pag. 672. — Append. Marc. Hiſp. col. 798.

V. Hilpericus ſolo æquati monaſterii a Normannis aggreſſus reſtaurationem, a Carolo rege, ſcripta epiſtola jam laudata, ſubſidia poſtulavit, a quo privilegium immunitatis accepit anno 869. VII. cal. Martii indict. 2. anno XXIX. regnante KaroloININININgloriſſimo rege.

Append. t. 3. annal. Bened. pag. 672. — Append. Marc. Hiſp. col 793.

VI. Caſtellanus II. præerat anno XXXIII. Caroli regis & anno XXXVI. XV. cal. Febr. quo certa bona tanquam a primis quatuor abbatibus poſſeſſa plurimorum fide dignorum teſtimonio huic abbati aſſerta ſunt judicio publice lato, quod habetur in appendice Marcæ Hiſpan. col. 798. Idem an. 878. ſeu primo regnante Ludovico Balbo, VI. idus Septemb. indict. XI. privilegium tuitionis ab hoc principe accepit. Anno ſequenti Johannes VIII. papa monaſterium precibus Olibæ comitis coram ipſo poſiti ſuam in tutelam ſuſcepit, dato diplomate, quod videſis inter inſtrumenta.

Ibid. col. 799. — Ch. VI. col. 480.

VII. Suniſredus & Senioſredus reperitur abbas XVI. cal. Maii anno III. Carolo imperante, hoc eſt 883.

VIII. Bernardus I. occurrit anno ſeptimo regnante Carolo Simplice.

IX. Agobardus anno XXIV. regnante Carolo rege filio Ludovici, hic eſt Carolus Simplex, qui coronatus eſt rex die Dominica 28. Januarii an. 893.

X. Giſandus & Wiſandus memoratur abbas VIII. cal. Martii *anno tertio poſt obitum Caroli regis filii Ludovici*, annis ſecundo & quinto regnante Radulfo rege, & anno primo, quo regnare cœpit Ludovicus rex filius Caroli regis.

Tom. 2. Capitul. col. 1103.

XI. Guimera reperitur in variis actis annorum VIII. & IX. regnante Ludovico filio Caroli regis, hoc eſt 943. & 944.

XII. Agomeſindus & Comeſindus Arulenſis abbas occurrit annis XIII. & XIV. regnante Ludovico rege filio Caroli, III. idus Aprilis.

XIII. Aimericus anno 957. indict. prima; ſeu anno tertio regnante Leuthario rege filio Ludovici, XIV. cal. Novemb. eccleſias S. Mariæ & SS. apoſtolorum Petri & Pauli in valle Albaniana conſecrari ab Arnulfo Gerundenſi epiſcopo curavit.

Append. Marc. Hiſp. col. 874.

XIV. Arluſus ſedebat etiam anno tertio, & adhuc nono regnante Lothario filio Ludovici regis. Is autem eſſe videtur Arnulfus abbas, qui SS. Abdon & Sennen ſacra pignora tranſtuliſſe Arulas perhibetur. Obiit Arnulfus IX. cal. Nov. ſepultus in capella SS. Coſmæ & Damiani cum epitaphio, quod legeſis in appendice Marcæ Hiſpan. col. 1453.

Ibid. col. 1449.

XV. Theobaldus & Theudebaldus, non vero Radbaldus, occurrit annis XXXII. & XXXIII. regni Lotharii, XVIII. cal. Decembris, & anno primo regnante Ludovico filio Lotharii, ſub quo forſan abbate anno XXX. regnante Leutario idibus Aprilis, Miro Gerundenſis epiſcopus, ſeu ipſius eleemoſynarii ſeſe munificos erga monaſterium exhibuerunt.

Anecdot. tom. 1. col. 99.

XVI. Sintillus regebat anno ſeptimo quo Hugo regnare cœpit XV. cal. Januarii, ut liquet ex notitia judicii de Alode Tordarias, qui ab Ermengarde comitiſſa, filio ejus Berengario Helenenſi præſule, aliiſque proceribus & judicibus qui juſſi ſunt negotia ſæcularia judicare & legibus definire eidem prolatis teſtibus aſſertus eſt; ipſumque judicium per Vaulbertum preſbyterum tranſcribi fecit XI. cal. Aprilis anno quinto quod cœpit Rodobertus regnare in Francia. Cum quodam Mirone alodem commutavit, præſente eodem Berengario Helenenſi epiſcopo anno ſuperiore; cumque hoc ipſo Berengario eccleſias S. Stephani & S. Martini in Rivo ferrario pro certis bonis in pago Ruſcinonenſi poſitis permutavit anno quinto Roberti regis idibus Martii.

Append. Marc. Hiſp. col. 948.

XVII. Stephanus occurrit IX. cal. Februarii anno XI. quo cœpit regnare in Francia Rodobertus rex filius Hugonis, hoc eſt 1008.

XVIII. Gauzbertus die IV. idus Jan. an. XIII. regnante Rodberto Francigeno rege duas eccleſias Montis aurioli in valle Aſperienſi conſecrari fecit ab Oliba Helenenſi epiſcopo. Inſequenti

Ib. c. 972.

Digitized by Google

bullam protectionis obtinuit a Sergio IV. pontifice. Adhuc memoratur XII. cal. Maii anno XV. regnante Rodberto. [*Ibid. c. 989.*]

XIX. Boniſilius I. reperitur anno 1020. ſeu Roberti regis anno XXV. tertio idus Octobris in judicio teſtamenti Bernardi comitis Biſuldunenſis. [*Ibid. col. 1027.*] Occurrit etiam V. cal. Jan. anno XXVIII. & anno XXXI. ejuſdem regis.

XX. Guillelmus I. die IX. cal. Auguſti anno I. regnante Henrico rege filio Roberti regis quoſdam alodes cum Guillelmo Biſuldunenſi comite & Adalaice comitiſſa commutavit. [*Ibid. col. 1049.*] Reperitur adhuc anno ſecundo ejuſdem regis. Fortaſſe vero is eſt Guillelmus abbas jam anno XXXIV. regnante Roberto rege pridie calendas Januarii ſubſcriptus chartæ Ermengaudi comitis pro eccleſia Urgellenſi. [*Ibid. col. 1048.*]

XXI. Boniſilius II. anno VI. regnante Henrico in Francia XVII. cal. Januarii nonnulla commutavit cum Willelmo Biſuldunenſi comite. [*Ibid. col. 1064.*] Sub eo fortaſſis facta eſt conſecratio Arulenſis eccleſiæ per Guifredum Narbonenſem archiepiſcopum, & Berengarium Helenenſem, ac Wifredum Carcaſſon. epiſcopos XVII. calend. Decembris anno 1046. [*Ibid. col. 1089.*]

XXII. Berengarius I. ſedebat anno primo regnante Philippo rege. Inſequenti 1061. tertio nonas Septembris eccleſiam S. Quintini de Balneis conſecrari fecit ab Arnaldo Dalmad Helenenſi epiſcopo. Subſcripſit anno ſexto Philippi regis chartæ Seniofredi pro eccleſia Helenenſi. Rexit ad annum ſaltem decimum ſextum regni ejuſdem Philippi.

XXIII. Girardus & Gitardus anno 1090. XXVIII. regnante Philippo rege XIII. cal. Febr. paciſcitur cum Raimundo Matfredi ſuper eccleſia S. Martini. [*Ibid. col. 1185.*] Reperitur adhuc 1091. & anno XXXVIII. regnante Philippo rege.

XXIV. Bernardus II. ſubſcripſit judicio lato de controverſia ſuum inter & Coxanenſe monaſterium eccleſia S. Petri de Turreliis, quæ anno 1114. IV. nonas Januarii Coxanenſi aſſerta fuit. [*Ibid. col. 1241.*] Memoratur eodem anno, ſeu ſeptimo Ludovici Craſſi VII. idus Auguſti. Anno 1116. XII. cal. Septembris eccleſiam S. Nazarii de Tordarias in diœceſi Helenenſi conſecrari fecit a Petro ejuſdem ſedis epiſcopo. [*Ibid. col. 1246.*] Munificum expertus eſt Raimundum comitem Barcinonenſem XVII. cal. Junii anno XII. regni Ludovici regis, Chriſti 1119. [*Ibid. col. 1253.*] Occurrit III. cal. Januarii anno vigeſimo ejuſdem regis. Udalgarius Helenenſis epiſcopus pro eo ſententiam tulit anno 1130. Attigit annum 25. Ludovici regis, & 1132. III. nonas Septembris. Fortaſſe is eſt Bernardus Arulenſis abbas XV. calend. Junii memoratus in fragmento necrologii Moiſſiacenſis, tom XI. fragm. Stephanotii pag. 2.

XXV. Raimundus I. anno V. regnante Ludovico (Juniore) rege X. cal. Martii Guillelmum Groſſum in procinctu Jeroſolymitanæ peregrinationis conſtitutum beneficum expertus eſt. [*Ibid. col. 1290.*] Inſequenti 1142. ſexto ejuſdem regis indict. V. ſexto cal. Dec. eccleſiam B. Mariæ de Cuſtodia conſecrari fecit ab Udalgario Helenenſi epiſcopo. Occurrit 1154. in veteri documento. Anno 1157. III. idus Octob. eccleſiam ſui monaſterii reædificatam atque decoratam curis Udalgerii bonæ memoriæ Helenenſis epiſcopi, & Artalli tunc ejuſdem ſedis pontificis & aliorum conſecrari fecit a Berengario Narbonenſi archiepiſcopo, Artallo Helenenſi & aliis præſulibus. [*Ibid. col. 1321.*] Varias quoque ſui juris eccleſias ſeu noviter exſtructas, ſeu reædificatas anno ſequenti 1158. conſecrari ab Artaldo epiſcopo curavit, eccleſiam ſcilicet S. Martini de Curteſavini, *de Corſevi* IV. idus Octobris, eccleſiam S. Stephani de Arulis XIV. cal. Novembris, eccleſiam S. Ceciliæ in villa Cocio XII. cal. ejuſdem menſis, [*Ibid. col. 1323. 1324. 1325.*] & anno 1159. XVII. cal. Decemb. eccleſiam S. Petri de Rivo ferrario, eccleſiamque ſancti Laurentii martyris in parochia S. Mariæ de Cuſtodia X. cal. ejuſdem menſis. [*Ibid. col. 1326. & 1327.*] Memoratur adhuc 1162. 1165. & 1166. XVI. cal. Aug. quo anno adſtitit Berengario de Salella eccleſiam B. Mariæ de Salella Cluniacenſi monaſterio confirmanti, e tabulario Moiſſiacenſi. Pervenit ad annum 1174.

XXVI. Robertus I. cognomento *Deni*, teſtante D. Martennio, memoratur abbas in charta regis Aragonum Alfonſi prohibentis an. 1178. menſe Octobri, ne ullus, miles aut clericus caſtrum ædificare poſſit in honore de Arulis, nec propius una leuca.

XXVII. Bernardus III. ſolum innoteſcit ex abbatum catalogo, quem vir doctus D. Tavernel canonicus Barcinonenſis & vicarius generalis patrui vel avunculi epiſcopi Gerundenſis accuravit, in quo ſcinditur in duos Robertus, & inter utrumque admittitur Bernardus 1187.

XXVIII. Robertus II. vocatur Nepos a laudato D. Tavernel. Huic Alfonſus rex Aragonum an. 1188. menſe Aug. licentiam fecit exſtruendi munitiones in parochia S. Martini de Furchis, *de Fourques*, eaque uſus eſt abbas, caſtro de Furchis exſtructo & loco muris & foſſatis vallato. [*Ch. III. col. 486.*] Eodem anno Joſbertus vicecomes Caſtri novi huic permiſit *forciam* ſeu munitionem conſtruere in parochia S. Johannis de Plano, & 1193. caſtrum ædificare in parochia ſancti Martini de Furchis. [*Ibid. col. 1351.*] Anno 1195. decimo quinto Philippi regis calendis Octobris Guillelmus Helenenſis epiſcopus eidem abbati contulit eccleſiam S. Mariæ Magdalenæ de Combred cum omnibus pertinentiis. [*Ibid. col. 1383.*] Occupatam a regiis miniſtris fodinam ei Petrus Aragonum rex reſtitui curavit. Ac inſuper fodinas omnes quæ in terris a monaſterio dependentibus invenirentur conceſſit anno 1196. menſe Febr. Hoc etiam anno idem rex præſente Guillelmo Helenenſi epiſcopo *maneriam* in alodio de Arulis abbati Roberto dimiſit. Pepigit anno ſequenti VI. nonas Maii cum Ermeſſenda domina de Curteſavino. Denique reperitur XV. cal. Auguſti an. 1198. [*Ibid. col. 1386.*]

XXIX. Bernardus IV. memoratur 1199. & 1202. quo anno honorem eccleſiæ S. Mariæ Magdalenæ Poncio de Cugulada commendavit. Anno 1205. IV. idus Dec. officium B. Mariæ quolibet die Sabbati carente officio duodecim lectionum inſtituit & fundavit. Occurrit adhuc

Digitized by Google

1207. calendis Februarii, & 1208. A

XXX. Geraldus de Bacco, *Deſbac* reperitur abbas MCCIX. non vero MCCIV. uti legitur tom. I. col. 16. & annis 1210. 1212. & 1213.

XXXI. Bernardus V. de Monte eſquivo memoratur abbas 1214. & anno XXXV. Philippi regis XIV. calend. Martii. Honorem de Monte aureolo inferiori ab alio Bernardo abbate diſtractum redemit an. 1217. Occurrit etiam III. nonas Novemb. anno XXXIX. regnante Philippo, & adhuc 1220. III. cal. Aprilis. Conditus jacet in capella SS. Coſmæ & Damiani cum hoc epitaphio: *Anno Domini MCCXX. V. idus Septembris obiit Bernardus de Monte eſquivo abbas iſtius loci.* B

XXXII. Benedictus I. reperitur eodem anno 1220.

XXXIII. Bernardus VI. de Pineda vel de Pineta electus abbas Arulenſis 1225. exhibuit obedientiam R. abbati Moiſſiacenſi ſub initium menſis Aprilis. Recenſetur hoc ipſo anno cal. Julii & an. 1226.

XXXIV. Benedictus II. 1226. idem fortaſſe ac primus, qui cum Bernardo de abbatia contendit.

XXXV. Arnaldus I. Berengarii legitur præſens anno 1229. die 13. Novembris, quando Berengarius de Maccaneto Campi rotundi & C Geraldus de Relhaco Exienſis abbates promiſerunt obedientiam Raimundo de Montepeſato abbati Moiſſiacenſi. Anno 1231. regnante Ludovico in Francia die 6. Junii ſtatutum condidit de celebrando ſolemniter anniverſario Geraldi Deſbac quondam abbatis & Bertrandi Deſbac militis, qui ſeptingentos ſolidos Arulenſi eccleſiæ teſtamento legaverat. Adhuc reperitur 1233. Arnaldus Berengarii appellatus, ac ſimpliciter Berengarius 12. Octob. ejuſdem anni.

XXXVI. Palatinus 1238.

XXXVII. Arnaldus II. 1239. & 1240. quo anno tranſegit cum Nunone Sancii. Reperitur D etiam 1243. & 1248. quo vocatus Arnaldus Berengarius Sabbato poſt epiphaniam præſente S.S. Geneſii abbate promiſit obedientiam Guillelmo abbati Moiſſiacenſi. In fragmento necrologii Moiſſiac tom. XI. fragment. Stephanotii hic aut præcedens Arnaldus recenſetur VI. cal. Septembris.

XXXVIII. Poncius I. 1249. & 1250.

XXXIX. Petrus I. 1250. & 1251.

XL. Poncius II. de Çaſtellar, antea monaſterii operarius, abbas erat nonis Febr. 1251. 1252. & 1253. quo anno pepigit cum univerſitate Arulenſi. Occurrit an. 1258. in litteris Gaucerandi E de Pinos, 1259. & 1260. VIII. cal. Julii quo ſuum anniverſarium fundavit.

XLI. Raimundus II. præerat VIII. idus Jan. an. 1260. hoc eſt 1261. Nominatur an. 1264. X. cal. Octobris inter abbates, quos Jacobus Aragonum rex a quodam *herbagio* ſolvendo exemit. Anno 1268. paciſcitur cum Jacobo infante ſereniſſimi regis Aragonum filio. Beneficium *portionarium* in Arulenſi eccleſia fundavit, cujus patronatum priori monaſterii ceſſit anno 1275. XII. cal. Martii. Abbatis Raimundi nomine (quotus ſit velle definire divinantis eſt,) XIV. cal. Novemb. meminit fragmentum necrologii Moiſſiac tom. XI. fragm. Stephanotii pag. 2.

XLII. Antonius I. 1275.

XLIII. Raimundus III. de Bacco cum Raimundo Majoricarum rege anno 1280. VIII. cal. Decembris pactionem iniit, qua rex de novo ceſſit & confirmavit monaſterio *omnes juſtitias* civiles & criminales, merum & mixtum imperium in oppido Arulenſi, in parochia B. Mariæ de Cuſtodia, & valle S. Laurentii de Cerdanis, retento ſibi mero imperio in hominibus habitantibus extra villam Arularum, & in aliquot prædiis adjacentibus, in quibus abbas infimam tantum & mediam habet juſtitiam. Statuta condidit anno 1285. Conventui, qui prius erat viginti monachorum, duos adjecit preſbyteros, qui vocem in capitulo & ſtallum in choro haberent an. 1286. calendis Martiis.

XLIV. Robertus III. is fortaſſe, quem *Arnulfi* cognomine donatum legimus in charta chronicis notis deſtituta, an. 1286. excepit donum Ildefonſi Aragonum regis. Vereor tamen ne pro 1286. legendum ſit 1186. aut ne littera R. ſola fortaſſis reperta pro Roberto accepta ſit loco Raimundi: nam

XLV. Raimundus IV. reperitur 1287. Contulit anno 1291. eccleſiam S. Petri de Rivo ferrario, ac 1294. eccleſiam S. Mariæ de Cuſtodia. Caſtrum de Codalet Balneolas inter & Arulas ſitum emit anno 1296. III. calendas Maii, idque ratum habuit Majoricarum rex idibus Februarii 1297. Sua Raimundo Helenenſi epiſcopo privilegia exhibuit 1299. remque veſtiariam auxit an. 1303. pridie idus Novemb.

XLVI. Bernardus VII. de Acciaco e monacho & præpoſito monaſterii Coxanenſis electus Arulenſis abbas 1304. occurrit eodem anno, 1305. & 1307. quo XII. cal. Septemb. duodecim ſalis de Cardonne ſarcinas mulares a Raimundo Foleti vicecomite de Cardonne pro cœnobio impetravit. Anno 1308. librum cenſualem appellatum *Caput breve*, & patria lingua *Capbreou* digeſſit. Inſequenti 1309. XIV. calend. Febr. chartam edidit a decem & octo monachis ſubſcriptam pro Fabricæ monaſterii applicando primo anno fructuum omnium beneficiorum vacantium, *& ſuper capa ſolvenda per monachum in novo ingreſſu.* Recenſetur & 1310. ac 1311. XIV. cal. Martii.

XLVII. Bernardus VIII. de Thaoſca Moiſſiacenſis monachus confirmatur Arulenſis abbas die 4. Julii 1312. pontificatus Clementis papæ V. anno octavo. Statuit anno 1314. VIII. calendas Junii, ut omne aurum vel argentum quod necdum in monetam converſum apud abbatem vel monachos, vel etiam duos illos preſbyteros a Raimundo de Bacco quondam abbate inſtitutos in die illorum obitus reperiretur, in opus & ornamenta eccleſiæ conferretur. Hoc autem ſtatutum Bernardo præcedenti adſcriptum alibi lego, ad annum ſcilicet 1304.

XLVIII. Bernardus IX. de Bacco, *Deſbac* ex infirmario eligitur abbas 1316. calend. Maii. Inſequenti procuratorem miſit ad concilium

Digitized by Google

Biterrenſe. Occurrit 1320. III. nonas Julii, 1322. III. cal. Octobris, & 1325. die 3. Junii quo Avenione conſtitutus quamdam ſui juris parochiam in diœceſi Gerundenſi contulit. Ceſſit paulo poſt factus præpoſitus de Canoys in diœceſi Helenenſi ſub abbatia Craſſenſi, quo nomine VI. cal. Martii 2. *die Biſſexti* an. 1331.* ſacerdotale beneficium in Arulenſi cœnobio fundavit, & anniverſaria, cum licentia Bernardi tunc abbatis: & anno 1343. XIII. cal. Maii memoratum beneficium altari corporis Chriſti in Arulenſi abbatia accommodavit. Obiit 1345. VI. cal. Decembris.

* hoc eſt 1332.

XLIX. Guillelmus II. cujus electio facta per compromiſſum confirmanda XV. cal. Septembris an. 1326. oblata fuit abbati Moiſſiacenſi, reperitur abbas eodem anno X. cal. Dec. Inſequenti a Philippo de Majoricis eccleſiæ S. Martini Turonenſis theſaurario, patruo & tutore Majoricarum regis litteras obtinuit, quibus cavetur ne ad regem niſi pro ſumma viginti ſolidorum appelletur. Eodem anno 1327. pridie calend. Novembris indulſit omnibus monaſterii beneficiatis, & parochis eccleſiarum eidem ſubjectis, ut de bonis mobilibus, quæ apud Arulas haberent, teſtamento diſponere poſſent. Anno 1330. X. cal. Martii fundavit ſupplicationem generalem per clauſtrum abbatiæ in die Annunciationis B. Mariæ virginis. Statuit VII. calend. Novembris ejuſdem anni ut triginta poſt obitum cujuſlibet monachi diebus nominaretur preſbyter ſæcularis, qui ter ad minus ſingulis hebdomadis per annum miſſam pro anima defuncti celebraret, cui per hoc tempus portio daretur monachalis. Statuit etiam III. cal. Aug. 1331. ut quilibet in monachum recipiendus cappam unam eccleſiæ largiretur. Obiit anno XVI. pontificatus Johannis XXII. ex tomo X. fragmentorum Stephanotii pag. 220.

L. Bernardus X. Maynardi Craſſæ monachus & præpoſitus de Miliano factus abbas anno 16. Johannis XXII. anno 1331. hoc eſt 1332. VI. cal. Martii *ſecunda die Biſſexti* licentiam dedit Bernardo de Bacco Arulenſi quondam abbati, tunc autem præpoſito de Canoys fundandi ſacerdotale beneficium in Arulenſi abbatia. Reperitur anno 1334. in tranſactione inter Arnaldum de Ulmis priorem hoſpitalis Jeroſolymitani in Catalonia & monaſterium Fontis frigidi, de honore & *foriſcapio* quod habebat Fons frigidus in domo prope S. Johannem Perpiniani. Recenſetur adhuc 1339. & 1344. nonis Septembris.

LI. Raimundus V. occurrit XIV. calend. Nov. 1344. & XV. cal. Decemb. 1345. quo Petrus Aragonum rex acceptis viginti millibus ſolid. Barcinon. omnimodam ei juriſdictionem civilem & criminalem conceſſit in locis de Balneis, de Codaleto & de Furchis, exceptis mortis, membrorum detractionis & exſilii perpetui pœnis. Eodem anno VI. cal. Dec. duodecim millia ſolidorum accepit pro fundatione duorum beneficiorum ſacerdotalium ad altare corporis Chriſti cum onere ſacerdoti cuilibet impoſito quatuor per hebdomadam miſſas celebrandi pro animabus Bernardi Deſbac & Guillelmi Deſbac. Librum cenſualem digeſſit annis 1346. & 1347. Habetur anno 1350. idibus Febr. arbitrorum ſententia Raimundum inter abbatem & Berengarium Capraria cellerarium de pitancia, quam idem cellerarius *conventui & nunciis abbatis & officialium* ſubminiſtrare tenebatur. Ejuſdem fieri mentio dicitur V. cal. Maii an. 1352. ſed fortaſſe tunc abdicaverat: nam

LII. Berengarius II. de Petra pertuſa occurrit 1350. 1352. 23. Maii & 4. Septembris. Anno 1356. die 29. Auguſti eidem aſſerta fuit juriſdictio in parochiam S. Mariæ de Cuſtodia contra procuratorem fiſcalem curiæ provicarii Vallis aſperii, ſententia ejuſdem curiæ. Reperitur & 1358. ac 1361. in libro cenſuali.

LIII. Petrus II. 1364. 65. & 66. abdicaſſe dicitur anno ſeptimo Urbani papæ V. eidemque ſucceſſiſſe

LIV. Arnaldus III. tunc abbas S. Petri Rodenſis in diœceſi Gerundenſi. Hoc ipſo anno defunctus dicitur tom. X. fragment. Stephanotii pag. 220.

LV. Berengarius III. antea prior S. Pauli Barcinonenſis, eodem anno ſucceſſit, e loco citato. Anno 1370. die 30. Junii hominium excepit ab hominibus S. Laurentii de Cerdanis, & ab incolis Arularum 15. Novembris ejuſdem anni. Sedebat adhuc 1371.

LVI. Poncius III. an. 1371. tranſegit cum incolis Arularum, D. Martennio teſtante.

LVII. Berengarius IV. fortaſſe idem ac tertius, an. 1372. creavit operarium in eccleſia S. Engratiæ. Eodem anno VI. idus Auguſti neſcio quam parochiam contulit. Ejuſdem haberi mentio dicitur 1373. ſed fortaſſe tunc abdicaverat: nam

LVIII. Petrus III. die 23. Aug. an. 1372. ab aliquot incolis parochiæ S. Stephani Arulenſis hominium excepit. Contulit eccleſiam S. Nazarii de Torderas 1374. ac 1377. eccleſiam S. Ceciliæ de Cos. Adhuc memoratur 1376. 28. Dec. & 1380. 23. Aprilis.

LIX. Franciſcus I. in quadam abbatum ſerie ad nos tranſmiſſa legitur abbas die 3. Oct. 1380. quanquam in eadem vacare abbatia dicitur 29. Dec. 1382. Et certe Martennius in ea quam accurravit ſerie non prius Franciſci meminit quam anno 1383. quo ſacriſtiam B. Mariæ de Cuſtodia contulit. Inſequenti rectores eccleſiæ S. Johannis de Roart, & 1386. eccleſiæ S. Michaelis de Villaroia nominavit. Occurrit 1389. 18. Dec. 1390. 4. Auguſti & 1393. quo anno fidei ſacramentum a plurium eccleſiarum rectoribus excepit. Eodem anno 24. Septembris inita cum regio & fiſci procuratore Ruſcinonis & Cerdaniæ tranſactione eidem abbati aſſeritur poſſeſſio aquarum omnium cujuſlibet naturæ ſint, & inſularum quæ apud S. Laurentium de Cerdanis, Cos, Arulas, Codaletum, Balneolas, Furchas, Torderias & Riardum inventæ fuerint.

LX. Poncius IV. de Villanova vectigalium agrorum codicem digeſſit 30. Aug. 1394. & alterum menſe Aprili 1396. Biennio poſt permiſit Bartholomæo Helenenſi præſuli confirmationem & tonſuram conferre in eccleſia & loco de Balneis Arularum. Reperiri adhuc dicitur 1400.

1400. 2. Aprilis, & 1401. 18. Aprilis, ſed fortaſſe tunc abdicarat: nam

LXI. Bernardus XI. de Ortallo occurrit jam an. 1399. in ſerie noſtri Martennii. Varia excepit hominia an. 1405. nempe ab incolis Arularum 20. Apr. & ab incolis S. Laurentii de Cerdanis 29. ejuſdem menſis. Synodos celebravit annis 1416. 7. Maii, 1418. & 1423. quarum in prima recenſentur 61. beneficiati ejuſdem juriſdictioni obnoxii, inter quos ſeptemdecim erant curati, ſeu minorum eccleſiarum rectores. Suum anniverſarium fundavit 21. Novembris 1416. ſuperſtes ad XI. Auguſti 1434.

LXII. Quircus 1435. ſolo Martennio teſtante.

LXIII. Antonius II. regebat 1435. 36. & 38. quo anno XVI. calendas Novemb. Baſileenſe concilium huic indulſit & ſucceſſoribus uſum pontificalium ornamentorum. Memoratur adhuc 1439. die 7. Julii, ac III. calend. Novembris in ſeſſione 38. concilii Baſileenſis, unus fuit ex electoribus pſeudopapæ Felicis, ſeu Amedei ducis olim Sabaudiæ.

Tom. XII. conc. col. 635.

LXIV. Franciſcus II. 1442. 7. Febr. 1443. 49. 50. & 53. menſe Decembri.

LXV. Jacobus Vives 1486.

LXVI. Antonius III. de Narbone abbas S. Mariæ de Arulis ord. Cluniacenſis contulit Jacobo Bernardo preſbytero diœceſis Lapurdenſis eccleſias parœciales S. Salvatoris de Arulis, & S. Quintini de Balneis, *portionariumque* beneficium in eccleſia cathedrali ejuſdem monaſterii de Arulis die 6. Maii 1493. e tabulario abbatiæ Moiſſiacenſis. Inſequenti 3. Febr. uſum legimus vicario generali tam in ſpiritualibus quam in temporalibus Jacobo abbate S. Petri de Campo rotundo; quod quidem haud obſcure innuit fuiſſe Antonium commendatarium abbatem.

LXVII. Honoratus de Ulmis, *de Oms,* nobilis Provincialis, antea camerarius Craſſenſis, perpetuus erat adminiſtrator abbatiæ de Arulis 1515. 25. Junii, 1516. 1520. 1530. 1531. & 1533. Vacabat ſedes 1545. quo frater Gabriel Armagnac titulum vicarii majoris capituli Arulenſis aſſumit, ſede vacante.

LXVIII. Franciſcus III. 1549. Contendiſſe videtur cum ſequenti.

LXIX. Michael I. de Ulmis reperitur abbas commendatarius 8. Julii 1551.

LXX. N. de Bacco 1552. Vacabat ſedes 1555.

LXXI. Michael de Ulmis, idem fortaſſe qui ſupra, æmulos paſſus, ut videtur, Franciſcum III. N. de Bacco, & N. Quintana, e catalogo D. Tavernel ad annum 1569. Certe Michael dicitur ſimpliciter *monachus dicti monaſterii* 18. Februarii 1562. quo ſuum fundavit anniverſarium; neque aliter appellatur 30. Dec. 1573. quanquam in actis anterioribus & poſterioribus modo vocatur *commendator,* & modo *ſequeſtrator abbatiæ*. Idem nuncupatus abbas ſeu perpetuus commendatarius monaſterii de Arles, canonicus & ſacriſta ac ſyndicus reverendi capituli eccleſiæ Helenenſis, eo nomine adſtitit provinciali concilio Tarraconenſi die Martis 24. Octobris 1564. Defunctus erat ante 15. Maii 1576. ſedeſque vacabat adhuc 1579. & 1590. quo frater Bartholomæus de Monteacuto & de Vallgomera prior & major vicarius ſynodum de more celebravit 9. Maii ad quam citati ſunt 61. beneficiati.

LXXII. Michael II. Cella unitæ ſuo cœnobio abbatiæ S. Andreæ de Sureda poſſeſſionem accepit 1594. & iterum 1597. Obiit an. ſequenti.

LXXIII. Franciſcus IV. de S. Juſt juris utriuſque doctor, renunciatus Arulenſis abbas 1598. privilegium obtinuit a Philippo rege 1599. Eccleſias ſuæ juriſdictioni obnoxias viſitavit 1600. & 1601. Dicitur an. 1614. ſimul abbas S. Andreæ de Sureda.

LXXIV. Michael III. Cella ſynodum celebravit an. 1622.

LXXV. Johannes Bapt. de Calders nobilis Ruſcinonenſis, jam abbas 1622. migravit a ſæculo die 14. Febr. an. 1630.

LXXVI. Marcus Corona præerat 1630: 1631. & 1632. XI. Junii. Obiit hoc anno.

LXXVII. N. Deſguell 1634. in catalogo D. Tavernel.

LXXVIII. Joſephus I. Porraſſ e monacho Montiſſerrati factus abbas Arulenſis ceſſit e vita circa 1644.

LXXIX. Petrus IV. a Ponte doctor in utroque jure, & in ſacra theologiæ facultate, canonicus & archidiaconus Urgellenſis, necnon ſupremi conſilii Ruſcinonenſis ſenator ad honores, familiaris quondam & domeſticus illuſtriſſimi viri Petri de Marca epiſcopi tum Conſeranenſis, poſtea vero Pariſienſis archiepiſcopi, ſchedula regia munitus, rexit abſque bullis annos viginti, quibus demum acceptis, ſed non ante annum 1669. monaſticum habitum induit. Vivere deſiit anno 1684.

LXXX. Joſephus II. de Solers Cuxanenſis monachus jacet in eccleſia cum hoc epitaphio: *Hic jacet corpus illuſtris domini de Solers abbatis monaſterii Arularum. Obiit die 3. menſis Decembris anno Nativitatis Domini 1696.*

LXXXI. Johannes Herveus Bazan de Flamenville epiſcopus Helenenſis deſignatus a rege an. 169. . abbatiam obtinuit ſine bullis uſque ad annum 1701.

LXXXII. Natalis Gaillard de Chaudon vel de Chodean, e nobili apud Aquas ſextias familia natus, a primæva ætate vitam religioſam profeſſus in Maſſilienſi S. Victoris abbatia, doctor in theologia & concionator regius effectus, primum deſignatur abbas de Taſqua 1691. dein Arulenſis ſchedula regia 24. Decembris 1701. cui accedente bulla pontificia 31. Julii 1702. Pariſiis munus accepit benedictionis die 4. Octobris ejuſdem anni. Illum chriſtianiſſimus rex dignitate conſiliarii ad honores in ſupremo Ruſcinonenſi conſilio decoravit anno 1703. Obiit 26. Apr. 1722. quo anno unita dicitur epiſcopatui Helenenſi Arulenſis cœnobii abbatialis menſa.

In publicis tamen Galliæ nunciis N. de la Caſſaigne renunciatus abbas dicitur 1723. 17. Octob. vel menſe Novembri, in Mercurio vero

Digitized by Google

Gallico Johannes Matthias de Lenta epiſcopus Helenenſis eodem tempore.

S. MICHAEL DE COXANO.

ABbatia S. Michaelis de Coxano ducit originem ab Exalatenſi, ſita in valle Engarra, quæ Beram comitem ſexto cal. Martii anno VI. regnante Carolo, nec ita multo poſt ſex viros religioſos benefactores habuit, Protaſium ſcilicet archipreſbyterum, Sancoli preſbyterum, Recoſindum preſbyterum, Victorem preſbyterum, Atilam monachum & Baronem ſubdiaconum, qui collato inter ſe conſilio ſua quæque monaſterio S. Andreæ Exalatenſi tradiderunt, retento ſibi ad vitam uſufructu, eo pacto ut in ipſa S. Andreæ Exalatenſi eccleſia ſita in ſuburbio Helenenſi, in valle Confluentaria converſarentur; & ſi forte ab hoc ad aliud monaſterium diſcederent, earum rerum uſumfructum ſecum deferrent, quarum proprietas, ſi dies inibi abſolverent, S. Andreæ monaſterio cederet. *Facta ſcriptura XVII. cal. Aug. anno* (XV.) *regnante Karulo rege*, hoc eſt 854. vel 855. Ingens ſubinde exortum eſt diſſidium an. 869. monachos inter Exalatenſes, & Salomonem comitem Ruſcinonenſem de Canavellis alode vallis Confluentinæ, quem Ricoſindus mandatarius ſeu actor ejuſdem comitis eſſe de ipſius beneficio aſſerebat; Witiza vero Exalatenſis abbas hunc alodem ſuo contendebat datum fuiſſe monaſterio ab Anna & Rotrude matre ejus, filia Berani Ruſcinonenſis quondam comitis, cui non ex fiſco, ſed ex hereditate parentum ea poſſeſſio ceſſerat. Hac igitur agitata quæſtione in placito ipſius Salomonis comitis, Eldeſindi vicecomitis, aliorumque judicum tunc præſentium, ipſimet lata ſententia controverſum alodem Exalatenſibus monachis adjudicarunt XV. cal. Septembris anno Caroli regis XXIX. Tribus poſt annis adierunt Carolum regem Duziacum ex parochia civitatis Urgellenſis ſeptem ſacerdotes Witica ſeu Witiza, Protaſius, Victor, Lugarus, Gondefredus, Receſwindus & Sanctiolus, adjunctis ſibi Attila, Barone, Leudomiro aliiſque nonnullis, regi ſupplicantes ut conditum ab ſe monaſterium ſuo tutari patrocinio dignaretur, ac liberam concederet facultatem omni tempore eligendi abbatis ſecundum regulam S. Benedicti. Supplicantium votis favit Carolus ac petita conceſſit. *Data nonis Aug. indict. IV. anno XXXII. regnante Carolo glorioſiſſimo rege. Actum Doziaco palatio regio.*

Append. Marc. Hiſp. col. 782. & 788.

Append. Capitular. tit. 98.

Ch. IV. col. 477.

Circa annum 878. Exalatenſe monaſterium eluvione fluvii Tetis everſum, occaſionem præbuit condendi cœnobii Cuxanenſis. Veriti quippe ſuperſtites monachi, ne quod ſemel evenerat iterum accideret, decreverunt ſe ſuaque alium in locum transferre, ac propterea villam Cuxanum elegerunt hoc ipſo anno 878. uti ſe reperiſſe tradit Baluzius, qui plures ea de re chartas congeſſit in append. Marcæ Hiſpan. col. 801. & ſeqq. quas inter tranſlationis charta, quam & nos in appendice noſtra retulimus, data eſt anno I. quo obiit Ludovicus rex (Balbum putamus) hoc eſt 879. Notandum inter alia inſigne teſtamentum Protaſii abbatis tum conditum, in quo ſe ait

Marc. Hiſp. col. 362.

Ch. V. col. 479.

A Mironis comitis Ruſcinonenſis ſervum eſſe ſecundum Deum & ſecundum ſæculum, quem rogat ut quandocumque ipſe ex rebus humanis exceſſerit, protectionem ſuſcipiat monaſterii Cuxanenſis, eique dignum & pium præficiat abbatem, *ne monachi fiant errati ſicut oves ſine paſtore, &c.* Sub ſe jam tum Protaſius habebat quinquaginta monachos & viginti famulos, quingentas oves, centum animalia, quinquaginta jumenta, porcos quadraginta, caballos duos, aſinos quinque, boves viginti, libros perfectos triginta, præter ſupellectilem eccleſiaſticam & monachalem. Hæc ſunt initia & primordia cœnobii Cuxanenſis, quod primitus B ſub titulo S. Germani epiſcopi Antiſſiodor. dein S. Michaelis, ædificatum pluribus iiſque inſignibus gaudet privilegiis, qualia ſunt juriſdictio quaſi epiſcopalis in tredecim parochias & ſex annexas, facultaſque ſynodos ſingulis annis convocandi. In eo tumulus cernitur Seniofredi Barcinonenſis & Ruſcinonenſis comitis monaſterii reſtauratoris, uti & S. Petri Urſeoli Venetorum ducis, qui illic ſeveriſſima pœnitentia peracta ſancto fine quievit, & altare habet ſuo nomini dicatum. Cum autem monachi Coxanenſes a recto tramite deflexiſſent, Guillelmus Ceritaniæ comes poteſtatem & ordinationem in eos abbati Maſſilienſi largitus C eſt inſtrumento apud Martennium ampliſſ. collect. tom. I. col. 537. dato calend. Maii an. 1091. indictione XIV. Inſtrumentis Exalatenſis monaſterii amiſſis, facta eſt rerum ejus ac poſſeſſionum recognitio ab idoneis perſonis, maxime ab iis a quibus datæ aut venditæ fuerant, vel a teſtibus donationum aut venditionum, ex Mabillonio tom. 3. annalium pag. 220.

SERIES ABBATUM.

I. ELdebertus innoteſcit abbas Exalatenſis ante annum 869. ex notitia judicii quod hoc anno latum eſt ſuper alode de Canavellis. Ipſum D habes in appendice Capitular. tit. 98.

II. Comendatus abbas memoratur in donatione Salmonis monachi & Senderidi de tota ſua hereditate in villa Balagarii & Alione, &c. anno XV. regnante Carulo rege.

Append. Marc. Hiſp. col. 807.

III. Witica & Witiza ſedebat hoc ipſo anno 869. quo memoratus alodes de Canavellis in placito Salomonis comitis & aliorum judicum, XV. cal. Septembris anno Caroli regis viceſimo nono adjudicatus eſt. Vide locum citatum. Jam anno XXV. ejuſdem regis appellatus *Witidane*, & anno XXVII. *Witidade* nominatus donationes accepit; Witiza vero & Witizane quondam abbas E dicitur in charta recognita commutationis ab eo factæ cum Mirone comite, anno XXXIV. ejuſdem Caroli.

Ibid. col. 807. & 808.

Ibid. col. 805.

IV. Baro legitur abbas in variis donationum chartis annorum XXXIII. XXXV. & XXXVI. regnante Karulo rege, & anno primo eodem imperante, hoc eſt 876. anniſque primo & ſecundo regnante Ludovico rege: quæ quo pacto cum dicendis in Protaſio, qui ſequitur, cohæreant, explicare facile non eſt.

Ibid. col. & 807. 804. 806.

V. Protaſius monachus ſub Witiza & Barone abbatibus, anno 870. abbas erat, ex charta

Ibid. col. 835. & Marc. Hiſp. col. 377.

Digitized by

lx. appendicis Marcæ Hiſpan. ubi Viſmoda & filius ejus Laurentius ei quaſdam terras in villa Lare hoc anno xxx. regnante Carolo rege xiii. cal. Maii vendidiſſe perhibentur. Idem an. 878. ſeu primo regnante Ludovico rege idibus Sept. condidit teſtamentum, quod ita exorditur: *In Dei omnipotentis nomine. Ego Protaſius gratia Dei & Senioris noſtri ex cœnobio S. Germani benedictus abba,* &c. Jam tum ſcilicet Exalatenſe monaſterium everſum fuerat, ad quod reparandum electus fuerat locus S. Germani ſitus in villa Coxano, *& fundatus a Protaſio converſo in ſuo proprio, &c.* qua de re videnda charta v. appendicis noſtræ col. 479. data xiii. cal. Julii anno i. quo obiit Ludovicus rex. *Nos,* inquit, *omnes in commune fratres Protaſius converſus vel preſbyter avocatus abba, &c.*

Ibid. col. 803.

VI. Eliſeus, teſtante Martennio, reperitur abbas anno tertio regnante Carolo rege, ſub Suniario comite.

VII. Gondefredus I. occurrit anno quarto regnante Carolo rege, ſeu 901. vi. nonas Julii in placito Mironis comitis, ubi Laurentius quidam Viſmodæ filius publice confeſſus eſt, quod Gontefredus abbas Coxanenſis aſſerebat, ſe cum matre Viſmoda vendidiſſe Protaſio Gontefredi anteceſſori quaſdam terras in villa Lare, cujus venditionis inſtrumenta perierant in alluvione fluminis Tetis, qua Exalatenſe monaſterium everſum eſt anno, ut diximus, 878.

Ibid. col. 835.

VIII. Amitardus legitur abbas anno vii. regnante Ludovico filio Caroli in charta Seniofredi comitis filii Mironis. Ita Martennius noſter in abbatum ſerie quam ad fidem inſtrumentorum monaſterii accuravit. Haud tamen diſſimulabo nomen abbatis reticeri in charta ejuſdem Seniofredi, ejuſdemque anni relata in append. Marcæ Hiſp. col. 853.

IX. Gondefredus II. rexit anno xiii. regnante Ludovico filio Caroli regis, & anno xvi. pridie nonas Febr. quo Suniarius monachus ab eo miſſus impetravit privilegium ab eodem principe, hoc eſt 950. ex Baluzio, qui tamen annus exigit indictionem viii. loco vi. Eodem, ut vult idem Baluzius, prædito tamen indictione ix. quæ convenit anno 951. Suniarius ejuſdem abbatis juſſu ad Agapetum II. papam profectus eſt, a quo bullam protectionis accepit menſe Decembri. Litteræ pontificiæ inſcribuntur *Gaudefredo religioſo abbati venerabilis monaſterii ſancti Germani atque Michaelis, quod eſt ſitum in valle Confluente, in loco qui vocatur Coxano.* Sub hoc abbate nova baſilica conſtructa eſt munificentia Seniofredi comitis Barcinonenſis, & dedicata an. 953. iii. cal. Auguſti a Riculfo Helenenſi epiſcopo. Adhuc ſedebat anno primo regnante Lothario rege, hic eſt 954.

Ibid. col. 863. — Ibid. col. 864. — Ibid. col. 869.

X. Poncius præerat anno 957. pridie calend. Febr. quo Miro archidiaconus Gerundenſis frater Guifredi comitis (Biſuldunenſis) & Seniofredi Barcinonenſis huic abbati & monaſterio Cuxanenſi, *quod eſt fundatus juxta fluvium Literani ad radicem Montis Canegonis,* dono dedit alodem ſibi datum ab eodem Guifredo fratre *in epiſcopatu Elnenſi, in adjacentia S. Petri de Tuir.* Obtinuit anno ſeq. 958. præceptum a Lothario Francorum rege quæ monaſterio ſancti Michaelis dederat Gerberga regina approbante. Ejuſdem principis anno regni octavo memoratur Poncius abbas, qui vir eximiæ nobilitatis probabiliſque vitæ nuncupatur in epiſtola Garſiæ monachi Cuxanenſis ad Olivam epiſcopum Auſonenſem de initiis monaſterii Cuxanenſis & de ſacris reliquiis in eo aſſervatis, in qua etiam legimus novam baſilicam ab ipſo novo opere exſtructam; quam anno 974. iv. cal. Octob. viginti poſtquam illam ædificare cœperat annis, Guarinus abbas conſecrari fecit a Suniario epiſcopo Helenenſi.

Marca Hiſpanica col. 395. — Spicileg. tom. 8. pag. 357. — Append. Marc. Hiſp. col. 1073.

XI. Gondefredus III. Poncio ſucceſſit anno octavo regnante Lothario rege, quo huic Ava comitiſſa dedit vallem Balagariam in valle Confluente cum villis & villarunculis & omnibus adjacentiis atque terminis iii. calend. Januarii, *& advenit mihi,* inquit, *ipſum alode per decimum ſenioris mei domni Mironis comitis,* id eſt ex donatione propter nuptias. Idem quoque munificum expertus eſt Bernardum Ceritaniæ vicecomitem anno nono ejuſdem Lotharii regis, hoc eſt 963.

Ibid. col. 879. — Ibid. col. 883.

XII. Guarinus Seniofredi principis dono in abbatem ſublimatus præerat anno xv. regnante Lothario rege, ſeu 969. quo idibus Julii Lupus vel Lupo primicerius & archidiaconus eccleſiæ Toloſanæ ei contulit alodes de Trameſaigues, de Teixonerias, & d'Ampouillac, ex tabulario Bolbonæ. Interfuit anno ſeq. 970. viii. cal. Martii elevationi corporis S. Hilarii epiſcopi Carcaſſonenſis, & 973. dedicationi eccleſiæ B. Mariæ de Trameſaigues ſibi a fundatore Lupo primicerio & archidiacono Toloſano traditæ, quam permiſſu Hugonis Toloſani conſecravit Bernardus Conſeranenſis epiſcopus xi. cal. Febr. feria iv. regnante Lothario anno xviii. Sub hoc abbate nova Cuxanenſis baſilica, quæ ante viginti tum annos cœpta erat ædificari a Poncio abbate, conſecrata eſt a Suniario epiſcopo Helenenſi, Mirone Gerundenſi, Frugia Auſonenſi, Wiſado Urgellenſi, Iſſolo Toloſano, Bernardo Conſeranenſi & Francone Carcaſſonenſi, an. 974. iv. cal. Octob. indictione iii. a Sept. menſe inchoata. Eidem abbati Miro Gerundenſis epiſcopus teſtamento condito munificum ſe præbuit, ut patet ex charta Theuderici abbatis (Campi rotundi) & Mironis preſbyteri ejuſdem Mironis quondam epiſcopi eleemoſynariorum, ſeu teſtamenti exſecutorum, xii. calend. Martii anno xxx. regnante Leutario rege filio Ludovici, hic eſt 984. Exeunte anno ſeq. ſeu menſe Decembri indict. xiv. a Septembri menſe inchoata Johannes XV. papa rogatus ab Oliba Ceritaniæ comite, cujus frater Seniofredus comes Barcinonenſis Cuxanenſe monaſterium renovaverat, & a Guarino abbate, idem cœnobium in ſedis apoſtolicæ tutelam ſuſcepit. Tanta vero Guarinus valuit apud hunc pontificem exiſtimatione, ut quinque monaſteria, Leſatum, S. Hilarii Carcaſſonenſe, Electenſe S. Mariæ, S. Petri Garnenſis, & S. Michaelis Coxanenſis generali ejuſdem quem vocat ſanctiſſimum curæ commiſerit, epiſtola data menſe Junio indictione vi. hoc eſt 993. non

Ch. xvi. col. 883. — Ibid. col. 910. & 1073. — Ibid. col. 932. — Ibid. col. 934. — Ibid. col. 966.

autem 1008. uti Baluzius exiſtimavit. Fuit etiam familiaris Gerberto poſtea papæ, ex ejuſdem epiſtola 451. cujus & opera S. Romualdus abbas & Petrus Urſeolus dux Venetiarum ad monaſterium adducti ſunt. Ejus obitus annus ignoratur, quod mirum eſt. At certe ſi Romam profectus eſt pontificatu Sergii papæ IV. uti legitur in vita Petri Urſeoli, vitam produxiſſe dicendus eſt ad annum
Ibid. col. 954. ſaltem 1009. Aliunde tamen haud amplius ſuperſtitem fuiſſe anno 1000. diſcimus ex charta Bernardi comitis Biſuldunenſis ſuum monaſterium Moniſaten tradentis Guifredo abbati Cuxanenſi, ubi Guarinus venerabilis memoriæ deceſſor ejus dicitur.

XIII. Guifredus, Warini ſucceſſor, reperitur anno IV. regnante Hugone rege, & annis 2. & 4. Roberti regis. In epiſtola laudata Johannis XV.
Ibid. col. 966. papæ ad Guarinum abbatem anteceſſorem anno 993. memoratur *S. Michaelis archangeli abbas Giffredus poſſeſſor:* Unde colligas ſuperſtite Guarino abbate generali Guifredum fuiſſe abbatem particularem. Eidem anno 1000. VIII. calendas Martii Bernardus comes Biſuldunenſis monaſterio Cuxanenſi, cujus tum abbas erat Guifredus, dedit
Ibid. col. 954. monaſterium ſuum Moniſaten ſitum in comitatu Fenoliotenſe, dicatum in honore S. Pauli apoſtoli. Denique anno ſeptimo Roberti regis, ſeu 1004. indict. 2. *lege* V. tertio cal. Nov. Ermengaudus Narbonenſis archiepiſcopus, aſſenſum præben-
Ibid. col. 961. tibus Adalberto Carcaſſonenſi epiſcopo, ac Fredelone pontifice (Helenenſi) dedit Wifredo abbati alodem S. Laurentii vocatum *Chauchenam* ſuper fluvium Nigellæ ſitum.

XIV. Oliba filius Olibani comitis Ceritanienſis & Biſuldunenſis ex Ermengarda, frater Guifredi Ceritaniæ comitis, e monacho Rivipullenſi eligitur anno 1009. ejuſdem monaſterii & Cuxanenſis abbas. Anno 1011. menſe Novembri obtinuit a Sergio IV. pontifice confirmationem bonorum
Ibid. col. 978. ac privilegiorum antea monaſteriis ſuis conceſſorum. Dicitur epiſcopus Auſonenſis, abbas Rivipullenſis & Cuxanenſis an. 1019. quo Willelmo cuidam & fratribus vendidit alodem de Bredes ſitum in villa Confluentis, quæ dicitur Moſſetum
Marc. Hiſp. col. 431. pertinentem ad monaſterium Cuxanenſe: teſtatur autem Oliba id ſe facere cum conſenſu Wifredi comitis (Ceritaniæ) Wifredi Narbonenſis archiepiſcopi, Berengarii epiſcopi Helenenſis & alio-
Append. Marc. Hiſp. col. 1024. rum quorumdam. Nominatur etiam epiſcopus & abbas Rivipullenſis & Cuxanenſis 1020. in epiſtola encyclica monachorum Rivipullenſium & Cuxanenſium de morte Bernardi comitis Biſuldunenſis: & iterum eodem anno, ſeu 24. regnante
Ibid. col. 1031. Roberto rege XIV. calend. Decembris, in charta commutationis inter Adaltrudem vicecomitiſſam & monaſterium Cuxanenſe; anno 27. Roberti
Ibid. col. 1042. regis, & 1027. ſeu XXX. regnante Roberto rege VIII. idus Maii in judicio pro Guifredo Ceritaniæ comite. Idem Olibanus epiſcopus & abbas ex monaſterio S. Michaelis de Coxano & conventus ejuſdem loci dederunt Amelio Emardi clerico S. Antonini eccleſiam S. Quintini cum appenditiis in territorio Toloſano, quæ erat de jure S. Mariæ & S. Michaelis de Coxano, ut eam ædificaret,

A eique ſerviret: facta charta an. 1032. regnante Henrico, ex tabulario Bolbonæ. Recenſetur etiam annis 2. & 9. ejuſdem regis, ſed in primis clara ipſius habetur memoria in epiſtola Garſiæ monachi Coxanenſis ad eum ſcripta an. 1040. de initiis monaſterii Cuxanenſis & de ſacris reliquiis in eo aſſervatis: inibi nempe depingitur *noſtri* Ibid. col. 1072.
ſæculi laudum titulo præclarus, vitæ ac morum probitate cunctis carus, eruditione filiorum & gratia maximus Oliba, &c. Deceſſit tandem an. 1047. in monaſterio Cuxanenſi, ibique ſepultus eſt: cum prius, ut videtur, epiſcopatum abdicaſſet. Willelmus enim gratia Dei epiſcopus Auſonenſis
B eccleſiæ legitur in actis conſecrationis eccleſiæ Ibid. col. 1087.
ſancti Michaelis Fluvianenſis in comitatu Emporitano anno 1045. Hinc colligas Aſſerum abbatem ſancti Michaelis memoratum a Baluzio tom. 2. Capitular. col. 631. die XI. Decembris anno XXI. Roberti regis, hoc eſt 1017. aut 1018. non fuiſſe abbatem Coxanenſem, uti vir eruditus exiſtimavit, ſed alterius S. Michaelis monaſterii; Ranulfum quoque abbatem S. Mariæ Ibid. col. 1058.
in villa Eregi memoratum in teſtamento Guillelmi comitis Biſuldunenſis an. 1034. fruſtra dici ab eodem Baluzio Coxanenſem abbatem Marcæ Hiſpan. col. 438. Miro denique a Mar-
C tennio recenſitus anno XVIII. regnante Henrico Francorum rege ex mox dicendis valde nobis ſuſpectus eſt, niſi quis proabbatem dicere velit, qualis Guifredus ſub Guarino exſtitiſſe videtur.

Ceterum de Oliba hæc leguntur in vita inedita Petri Urſeoli Venetiarum ducis: *Defuncto Guarino*
abbate, inclitus vir Oliba rector ejuſdem patriæ, poſt Capitular. tom. 2. col. 1304.
ſuſceptionem ſancti habitus relicto ſæculo, abbas in eodem cœnobio ab omnibus monachis & illius regionis incolis eligitur, qui poſtmodum pontificium culmen adeptus in Auſoniæ cathedra dignus Deo pontifex eſt electus....... eratque multarum abbatiarum eximius pater, præcipue tamen S. Mariæ,
D *ſanctique Michaelis, in quo requieſcit, admodum in omnibus curis dilexit cœnobium.... Qui ſollicitus in orationibus, philoſophiæ ſtudiis exercitatus eſt, &c.*

XV. Gaufridus & Gaucefredus abbas cœnobii
S. Michaelis memoratur anno XVI. regni Henrici, V. cal. Febr. in charta evacuationis Bernardi Append. Marc. Hiſp. col. 1093.
Ceritaniæ vicecomitis, hoc eſt 1047. Idem occurrit 1050. Henrici regis anno vigeſimo, & adhuc XXIV. ejuſdem regis, quo pepigit cum Atoradio & Argentala conjugibus. Anno 1068. VIII. idus Januarii quidam Ademarus ipſi locum d'Ampouillac reſtituit, ex tabulario Bolbonæ. Gotar- Ibid. col. 1161.
E dum Gauzberti, uxorem Adalaidem & liberos anno XI. regnante Philippo rege, XVI. cal. Dec. beneficos expertus eſt. Adhuc præerat 1072.

XVI. Gerbertus & Gilbertus recenſetur abbas
nonis Aprilis anno XIII. Philippi regis in actis Ibid. col. 1162.
conſecrationis eccleſiæ B. Mariæ de Riquerio factæ a Raimundo Helenenſi epiſcopo. Eodem anno V. idus Maii in feſtivitate S. Poncii Guillelmus Gazberti archidiaconus & vicecomes Caſtri novi venit ad placitum in eccleſia S. Felicis villæ de Pediliano, coram Bernardo Guillelmi comite Biſuldunenſi & magnatibus ejus Petro Udalgerii

Digitized by Google

vicecomite, Berengario Petri de Petrapertuſa, Mirone Guillelmi vicecomite Biſuldunenſi, domno Gerberto abbate S. Michaelis, & ibi recognovit nullo modo debere ſe quidquam habere vel exigere in hoc vel ceteris placitis S. Mariæ Craſſæ, nec debere illuc venire aut adeſſe, niſi abbas eum invitaret. Reperitur Gerbertus XI. calend. Apr. & XIII. cal. Nov. anno XVII. regnante Philippo rege in charta Artaldi comitis Palliarenſis de ſatiſfactione facta monaſterio Coxanenſi. Interea tamen præſentem legimus Petrum Guillelmi abbatem S. Michaelis in charta Guillelmi Raimundi Cerdaniæ comitis Villam liberam ædificantis an. XV. Philippi regis V. idus Apr. at fortaſſe legendum anno XXV.

Ibid. col. 1167.

Ibid. col. 1164.

XVII. Petrus I. Guillelmi primum innoteſcit ex charta mox laudata. Forſan ipſe eſt Petrus abbas, qui ſubſcripſit chartæ Guillelmi comitis Ceritaniæ monaſterium Coxanenſe abbati Maſſilienſi ordinandum concedentis * cal. Maii 1091. indict. XII. * Vocatus etiam ſimpliciter Petrus abbas Coxanenſis interfuit anno 1096. menſe Julio concilio Nemauſi habito ab Urbano II. pontifice. Eidem P. Coxanenſi abbati Guillelmus Raimundi (Ceritaniæ comes) filium Gerbertum tradens in monachum mediam partem eccleſiæ S. Martini d'Ampouillac reſtituit XVII. cal. Julii regnante Philippo rege in Francia, ex tabulario Bolbonæ. Vide quoque chartam in Bernardo ſucceſſore laudandam, app. Marcæ Hiſp. col. 1249. In abbatum ſerie a Martennio contexta appellatur Willelmus anno XXX. regnante Philippo rege, Petrus vero Guillelmi anno 37. ejuſdem regis. Willermus Jordani Ceritaniæ comes filius Willermi Raimundi quaſdam eccleſias ad monaſterium pertinentes, quas Oliba epiſcopus Auſonenſis & abbas Cuxanenſis cuidam ſuo militi nomine Suniario Arnalli dederat ad vitam, Petro Guillelmi abbati reſtituit anno 1100. ſeu regnante in Francia Philippo anno XLI. non vero XLIV. uti legitur in append. Marcæ Hiſp. col. 1218. Denique Petrus Guillelmi abbas fuit alter exſecutorum teſtamenti ejuſdem Willermi Jordani ad Terram ſanctam proficiſcentis. Conditum eſt anno 1102. idibus Apr. ſeu anno XLII. Philippi regis.

Marten. ampliſſ. coll. t. 1. col. 528.
* pridie.
* l. XIV.
Marc. Hiſp. col. 472.
Append. Marc. Hiſp. col. 1226.

XVIII. Bernardus I. reperitur abbas 1112. & 1114. quo in ſynodo Helenenſi eccleſia S. Petri de Turreliis Coxanenſibus adverſus Arulenſes monachos adjudicata fuit. Laudatur Petri ſucceſſor in conventionibus habitis ipſum inter Bernardum abbatem Cuxanenſem & Raimundum Bernardi ac Bernardum Iſarni ſuper eccleſia S. Andreæ de Caſtella XI. cal. Julii anno 1117.

Marten. ampliſſ. coll. t. 4. col. 132.
Append. Marc. Hiſp. col. 1249.

XIX. Gregorius I. in quadam ſcheda legitur abbas anno MCXI. ſed mendoſe profecto ex dictis, forſanque legendum MCXXI. vel etiam MCXXXI. Aliunde ſiquidem Gregorius haud prius occurrit quam an. 1130. ſeu primo pontificatus Innocentii II. papæ, a quo bullam protectionis accepit IV. cal. Dec. Commutavit 1134. V. idus Nov. eccleſiam S. Mariæ de Aſpira ſeu Aſpirano cum Udalgario Helenenſi epiſcopo pro eccleſia S. Vincentii de Arriano. Evaſit archiepiſcopus

Ibid. col. 1270.
Ibid. col. 1278.

A Tarraconenſis poſt obitum Ollegarii ſeu Odalgarii an. 1137. retenta, ut videtur, abbatia: hoc enim duplici titulo inſignitus reperitur anno VII. Ludovici VII. regis, teſtante Martennio; quanquam ſolum *electus Tarraconenſis* memoratur in litteris Raimundi comitis Barcinonenſis de novo militari ordine adverſus Saracenos conſtituto anno 1143. quinto cal. Decembris.

Marc. Hiſp. col. 196.
Append. Marc. Hiſp. col. 1293.

XX. Joſfredus & Gaufridus Gregorio ſucceſſerat 1145. Pepigit cum Artaldo de Caſtro novo 1149. Eodem XII. cal. Jan. una cum Oſtenſio priore majori, qui poſtea fuit abbas, ſubſcripſit actis conſecrationis eccleſiæ S. Vincentii Baſonenſis factæ ab Artaldo Helenenſi pontifice. B Ejuſdem fit mentio an. 1153. in veteri charta Arulenſis monaſterii. Hunc autem putamus eſſe G. abbatem Coxanenſem, cui & multis aliis abbatibus a S. Victore pendentibus ſcripſit Eugenius papa III. ſe confirmaſſe G. Maſſilienſem electum & conſecraſſe.

Ibid. col. 1304.
Marten. ampliſſ. coll. t. 1. col. 803.

XXI. Auſtendus & Oſtenſius major prior 1149. uti ſupra diximus, reperitur abbas anno 1157. quo huic Poncius Ademarus vel Ademari ſe Deo & S. Mariæ inter medias aquas in monachum offerens, eidem S. Mariæ cœnobio confirmavit & auxit quæ ab avo Ademaro in manu Girberti abbatis conceſſa fuerant, ex tabulario C Bolbonæ. Eodem anno III. idus Oct. interfuit dedicationi eccleſiæ monaſterii Arulenſis.

Append. Marc. Hiſp. col. 1321.

XXII. Arbertus occurrit annis 1160. 63. & 66. Huic in villa Baſonenſi munitionem exſtruere Ildefonſus rex permiſit an. 1173. IV. idus Maii. Inſequenti eccleſiam de Pertica Ferrario preſbytero contulit.

Ibid. col. 1359.

XXIII. Gregorius II. reperitur 1175. in abbatum ſerie a Martennio digeſta, qua pene ſola uti cogimur in ſubſequentibus.

XXIV. Bernardus II. præerat 1181. quo circiter anno huic Alfonſus Aragonum rex facultatem conceſſit turrim ad cœnobii defenſionem D exſtruendi. Tranſegit 1187. cum Arnaldo Urgellenſi epiſcopo, & 1188. XV. cal. Junii cum priore de Trameſaigues & Odone abbate Bolbonæ, ex tabulario Bolbonenſi.

XXV. Arnaldus privilegium obtinuit ab Alfonſo rege 1188. & aliud 1194. quod vide inter inſtrumenta. Poſtmodum exauctoratus dicitur ob dilapidatum monaſterium.

Ch. XIV. col. 486.

XXVI. Petrus II. ex abbate S. Martini Canigonenſis intuitu reparandi monaſterii electus Coxanenſis, anno 1203. privilegium obtinuit a Petro Aragonum rege, quo bonorum alienationes E factæ ab Arnaldo deceſſore nullæ ac irritæ declarantur. Idem abbas cum ſuo conventu, acceptis quingentis ſolidis Barchinonenſibus indulſit Bernardo Craſſenſi abbati & omnibus hominibus de Prada, ut aquam haurirent ex fluvio Thetis a torrente de Ciraco, qui vulgo dicebatur *Riumerder*, uſque ad eum locum ubi fluvii Litanus * & Thetis confluunt, ſine aliqua retentione, aut ullo ſervitio monaſterio S. Michaelis faciendo. Actum die V. idus Decembris anno Dominicæ Incarn. 1206. Dedit anno 1209. VIII. cal. Julii Berengario abbati Bolbonæ eccleſiam, ſeu prioratum S. Mariæ

Ch. XV. col. 486.
* al. Literanus.

Digitized by Google

de Trameſaigues ſub annuo cenſu duodecim ſolidorum Barcinonenſium, ex tabulario Bolbonenſi. Anno 1213. vendidit unum hominem Geraldo Arulenſi abbati. Denique una cum Guillelmo vicecomite de Caſtro novo compoſuit controverſiam, quæ inerat Guillelmum inter abbatem Craſſæ & Berengariam vicariam de Pediliano, ſuper feudo ipſius loci de Pediliano, IV. nonas Maii an. 1218.

XXVII. Bertrandus I. initiali tantum littera nominis B. reperitur an. 1238. in litteris Nuni ſeu Nunonis Sancii domini Ruſcinonenſis. Memoratur anno 1241. XIII. cal. Febr. una cum P. R. abbate Fontis frigidi in charta Bernardi Helenenſis epiſcopi & aliorum manumiſſorum a domino Nunone Sancii conſtitutorum per ſe & ſuos, ac per eumdem D. Nunonem Sancii, omneſque ſucceſſores nonnulla relaxantium Jacobo regi Aragonum & ſucceſſoribus in perpetuum. Anno ſequenti ab eodem Jacobo Aragonum rege privilegium accepit.

XXVIII. Bernardus III. dedit Bernardo Rainardi hoſpitalis domus de Pertica præceptori decimas & primitias terrarum, quas ejuſdem fratres propriis excolebant manibus. Deeſt hic nota chronica, ſed anno 1251. vicarium perpetuum in eccleſia S. Juliani inſtituit.

XXIX. Jauſbertus I. reperitur anno 1252. in litteris Jacobi Aragonum regis. Aſſenſum præbuit anno 1260. unioni capellaniæ S. Germani cum vicaria ejuſdem S. Germani & monaſterio. Huic abbati & monaſterio aſſignatur ex parte regis S. Ludovici annuus 25. librarum Turonenſium reditus in compenſationem juris quod olim habebant in caſtro de Podio Laurentio, quod ipſis ablatum a Chatberto de Barbayrano demum ad manum regis devenerat, an. 1263. ex tabulario Vaurenſi. Anno 1264. Petro Bocrii contulit ad vitam eccleſiam S. Vincentii de Lagua. Eodem anno X. cal. Octobris recenſetur inter prælatos, quos Jacobus Aragonum rex a quibuſdam oleribus ſolvendis exemit. Sub hoc tempus querelam habuit adverſus abbatem Bolbonenſem, ratione prioratus de Trameſaigues, quæ tandem anno 1265. VIII. idus Julii a Geraldo abbate S. Pauli Narbonenſis & aliis duobus a ſede apoſtolica judicibus delegatis finita eſt, ex tabulario Bolbonenſi. Obiit Jauſbertus anno 1268.

XXX. Berengarius de Pugalto, ſeu de Podio alto per obitum Jauſberti eligitur abbas 1268. quem eodem anno Rogerius Bernardi Fuxenſis comes & vicecomes Caſtriboni in ſuam tutelam ſuſcepit. Sub idem tempus tranſegit cum Aprili epiſcopo Urgellenſi coram Raimundo de Pennaforti ordinis Prædicatorum alumno. Huic abbati anno 1269. Jacobus Aragonum rex permiſit habere domum Perpiniani, aliudque privilegium eidem conceſſit an. 1273. Pepigit cum Petro Narbon. archiepiſcopo 1277. ſuperſtes 1293.

XXXI. Jaubertus II. memoratur anno 1296. in charta Jacobi Aragonum regis.

XXXII. Guillelmus I. 1298. & 1301. quo anno tranſegit cum Petro hoſpitalis domus de Pertica præceptore. Hic eſt profecto G. qui

A cum A. Guillelmi abbate Bolbonenſi mutuam inter utrumque monaſterium ſocietatem precum ratam habuit XIV. cal. Aprilis an. 1304. ex tabulario Bolbonenſi; forſanque is eſt Guillelmus Aretinus, cujus obitus dies notatur in necrologio Canonicæ calendis Febr.

XXXIII. Raimundus I. pepigit anno 1309. cum rege Majoricarum. Fidei ſacramentum excepit an. 1314. a capellano ſanctæ Felicitatis. Obiit anno primo Johannis papæ XXII. ex tom. X. fragmentorum Stephanotii pag. 220.

XXXIV. Grimaldus de Baynulis prior de Polleria in diœceſi Gerundenſi, obeunti Rai-
B mundo ſucceſſit eodem anno, ex loco citato. Anno 1317. IV. nonas Aprilis precum & bonorum operum iniit ſocietatem cum Guillelmo de Alzona Craſſenſi abbate. Inſequenti, VII. calend. Febr. Dalmatius de Baynulis miles & conſiliarius Majoricarum regis in præſentia & hoſpitio Grimaldi abbatis apud Perpinianum ex parte ipſius regis Jauberto de Fontibus domicello retulit, decreviſſe regem cum ſuo venerabili conſilio teneri Jaubertum ad faciendam quotannis albergam *abbadalem* Craſſenſi abbati. Idem rex Sancius nomine intuitu Grimaldi meritorum & affinium qui nunquam non ei adſuerant, & progenitorum
C fideles exſtiterant ſervitores, eidem privilegium conceſſit anno 1319. Reperitur & annis 1320. 31. & 38. quo pridie nonas Decembris procuratores inſtituit, qui domino Electenſi epiſcopo Johannem Brunelli rectorem eccleſiæ de Capraſpina, quam permutare cum Arnaldo Parada rectore eccleſiæ de Podio Laurentio cogitabat, ad hanc ipſam nominarent. Rexit ad annum ſaltem 1341. quo memoratur in litteris Jacobi Majoricarum regis.

XXXV. Amelius 1350.

XXXVI. Raimundus II. obiit anno quinto Innocentii papæ VI. & ſucceſſit ex Baluzio

D XXXVII. Bertrandus II. prior de Coleaco diœceſis Convenenſis, cui legimus obedientiam & obſequium juraſſe Johannem Caſtelli rectorem S. Felicis de Codaleto. Reperitur 1361. & 1367. quo anno tranſegit cum civibus & conſulibus Villæ francæ. Anno 1371. arbiter & judex una cum alio quodam juriſperito a partibus conſtitutus prioratum S. Johannis de Aſil diœceſis Urgellenſis pertinere ad abbatiam Manſi aſilis ſua ſententia declaravit anno ſeq. ex archivo regio Palenſi.

XXXVIII. Galcerandus 1385. 1393. & 1405.

XXXIX. Guillelmus II. an. 1411. contulit
E eccleſiam S. Andreæ de Caſtellano.

XL. Berengarius 1423. & 1436. Forſan idem eſt cum Berengario de Pontonibus, qui legitur abbas 1442. & 1451. Agrorum profeſſionem in ſeneſcallia Carcaſſonenſi dedit, regique fidem juravit Berengarius abbas 1461. menſe Martio; ex inventario archivi regii Carcaſſonenſis fol. 133.

XLI. Johannes abbas monaſteriorum S. Michaelis & S. Martini auctoritate apoſtolica unitorum anno 1463. contulit rectoriam S. Jacobi de Regoliza, & 1468. capellaniam S. Germani.

XLII. Petrus III. de Ornacho abbas Soliaci ſeu Sublaci in diœceſi Cadurcenſi, memoratur abbas S. Michaelis de Coxano 1482.

XLIII. Cæſarinus cardinalis 1495.

XLIV. Bernardus IV. Boyl abbas regularis an. 1503. lator fuit novarum inſtructionum ad Carolum archiducem. *Mariana t. 5. p. 368. & 369.*

XLV. Jacobus cardinalis tituli S. Clementis 1507. in bulla Julii papæ.

XLVI. Petrus Ludov. de Voltan epiſcopus Rivenſis Ludovici XII. Francorum regis in Hiſpania legatus 1510. *Mariana t. 5. p. 2. p. 697.*

XLVII. Julius de Medicis Narbonenſis archiepiſcopus, & poſtea ſummus pontifex Clemens VII. abbas erat S. Michaelis 1516. & 1518.

XLVIII. Henricus de Cardona archiepiſcopus 1526.

XLIX. Archangelus Mercader 1539. & 1552.

L. Ludovicus I. de Sagarriga abbas regularis 1568.

LI. Bernardus V. de Cardona 1595.

LII. Franciſcus I. Caraps 1612.

LIII. Franciſcus II. de Erils 1615.

LIV. Petrus IV. Apuigmari 1619.

LV. Vincentius Ferrer 1631.

LVI. Michael Salavardenya 1633.

LVII. Franciſcus III. de Monpalau abbas commendatarius 1648. bullas non obtinuit.

LVIII. Ludovicus II. Habert de Montmort regia ſchedula deſignatur abbas menſe Septemb. an. 1684.

LIX. Joſephus de Trobat ex abbate Canigon. 1695.

LX. Johannes Herveus de Baſan de Flamenville epiſcopus Perpinianenſis, abbas nominatur a rege die 16. Decembris 1701. ſub quo abbatia epiſcopatui unita dicitur an. 1704. menſe Decembri. Attamen

LXI. Domnus Salvator de Copons loci alumnus rexiſſe abbas regularis S. Michaelis de Coxano legitur ab anno 1721. ad annum ſaltem 1726.

S. GENESIUS DE FONTANIS.

CŒnobium S. Geneſii de Fontanis in pago Ruſcinonenſi, ord. S. Bened. una circiter leuca ab antiqua civitate Helenenſi, fundatum eſt a religioſo quodam viro nomine Sentimiro tempore Ludovici Auguſti, ut conſtat ex immunitatis præcepto, quod ab eodem principe Aſſaricus abbas obtinuit anno 819. *Marc. Hiſp. col. 347.* In eo deinde monaſterio circiter annum 888. habita eſt ſynodus epiſcoporum duarum provinciarum Narbonenſis & Arelatenſis adverſus Selvam & Hermemirum invaſores eccleſiarum Urgellenſis & Gerundenſis. *Ibid. col. 366.* Deſtructum a paganis diſcimus ex diplomate Lotharii regis anno 981. quo tempore jam inſtauratum erat, precibus Guifredi ducis Ruſcinonenſis bona & poſſeſſiones ejuſdem monaſterii confirmantis. *Append. Marc. Hiſp. col. 925.* Anno 1507. Julius II. papa rogatus a Bernardino cardinale, qui tunc abbatiam dimiſit, abbati Montiſſerrati facultatem conceſſit hanc deinceps abbatiam regendi per abbates triennales; & quidem ita ſe res habuit uſque ad annum 1659. quo per conventa Pyrenæorum Ruſcinonenſi pago juris Francorum regis effecto, cœpit abbas S. Geneſii ab abbate Montiſſerrati inſtitutus apud ipſum Montemſerratum reſidere, cujus vice ſuperior, præſes appellatus, rexit monachos S. Geneſii uſque ad annum circiter 1684. omnibus interim cœnobii chartis, dum anno 1642. Perpinianum obſideretur, igne conſumtis. Hanc anno 1688. ambivit abbatiam domnus Pouderoux, pro qua regiam obtinuit ſchedulam; at mox ipſam rex edicto ſanctioris conſilii die 6. Decembris ejuſdem anni revocavit, ſicque deinceps unita Montiſerrato remanſit.

Series Abbatum.

I. Aſaricus ſolum innoteſcit ex laudato immunitatis præcepto, quod anno 819. a Ludovico Pio imperatore obtinuit.

II. Adolfus ſedebat anno triceſimo regnante Carolo filio Ludovici, hic eſt Carolus Simplex.

III. Guimera & Viumara donum accepit ab Azenario & uxore Dachonila VIII. cal. Auguſti anno quarto quo obiit Ludovicus rex Lotharii filius, hoc eſt 990. *Ch. VIII. col. 482.*

IV. Willelmus I. de quo in eccleſiæ ingreſſu hæc inſcriptio legitur: *Anno Domini viceſimo quarto regnante Roberto rege, Willelmus gratia Dei abbas iſta opera fieri juſſit in honore S. Geneſii cœnobii, quæ vocant Fontanas.*

V. Poncius interfuit anno 1046. dedicationi novæ baſilicæ Arulenſis cœnobii, cum Raimundo abbate S. Andreæ de Sureda, & aliis tum abbatibus, tum optimatibus. *Ibid. col. 1089.* Recenſetur etiam in actis dedicationis Helenenſis eccleſiæ an. 1058. melius 1053. *Ibid. col. 1117.* ac denique in privilegio Guifredi comitis Ruſcinonenſis an. 1068. XI. cal. Aprilis, quod vide inter inſtrumenta. *Ch. IX. col. 483.*

VI. Arnaldus Poncius an. 1114. memoratur præſens judicio lato de quadam inter monaſteria Cuxanenſe & Arulenſe controverſia. *Ibid. col. 1241.* Reperitur adhuc 1128. & 1153. ſub quo baſilica fuit conſecrata die 6. Octobris a Petro Helenenſi & Arnaldo Carcaſſonenſi epiſcopis, aſſiſtentibus Arulenſi & S. Andreæ abbatibus.

VII. Petrus I. interfuit an. 1157. dedicationi novæ baſilicæ Arulenſis monaſterii. *Ibid. col. 1323.*

VIII. Raimundus I. ſedebat 1178.

IX. Bertrandus 1180.

X. Raimundus II. 1184. & 1187. Vivere deſiit 1196. ut liquet ex epitaphio, quod in clauſtro ad introitum eccleſiæ legitur his verbis:

Verax, facundus, fons manans, flos rubicundus,
Hoſpes jocundus, miſerorum paſcua, fundus
Fructu fecundus, nulli probitate ſecundus,
Præmundi mundus fuit abbas iſte Raimundus,
Quem pia lux Martis decaſeptima duxit in aſtris,
Quatuor exemptis annis de mille ducentis.

XI. Arnaldus I. occurrit annis 1197. 1200. 1207. & 1208.

XII. Gauſbertus abbas 1210. obiit 1232. IV. cal. Nov. ex epitaphio, quod ipſi appoſitum eſt in clauſtro ad introitum eccleſiæ, in hæc verba;

Digitized by Google

Abbas Gauſbertus jacet hîc bonus & bene certus,
Moribus ornatus, Polleſtris in oppido natus,
Vita fuit cujus orbis ſalus & decus hujus:
Quando gaudebat. . . . . non retinebat,
Sed dabat abſque mora miſeris ſua qualibet hora.
Moribus ornavit ſocios, quos ſemper amavit,
Et mundanorum crevit pro poſſe bonorum.
Annis terdenis octo minus ordine plenis
Dux fuit eccleſiæ complens documenta ſophiæ.
Anno milleno bis centum ter x. biſque ſecundo
Ejus Novembris quarto cal. mors data membris.
Quæſo, Chriſte, tecum. . . . . congaudeat iſte:
Quod ut concedat, Pater noſter *quilibet dicat.*
Quod es fui, quod ſum eris, vigila ne devoreris.

XIII. Petrus II. reperitur annis 1235. & 1236.

XIV. Sapte an. 1245. adſtitit Maurino abbati Appamienſi de electione abbatis Campi rotundi auctoritate ſedis apoſt. inquirenti. Idem cum ſuo monaſterio an. 1260. a Petro filio Jacobi Aragonum regis in tutelam ſuſceptus eſt. Recenſetur an. 1264. x. cal. Octobris inter prælatos, quos Jacobus Aragonum rex a certis oneribus ſolvendis exemit. Comparavit an. 1269. a Poncio Hugone Empuritano comite caſtrum Brullianum pretio 10000. ſolidorum Melgorienſium. Hoc ipſius epitaphium in clauſtro ad ingreſſum eccleſiæ legitur: *Anno Domini 1271. pridie cal. Junii obiit domnus Sapte de Polleſtris abbas hujus loci, qui rexit hanc eccleſiam 29. annis, & adquiſivit caſtrum de Brulliano, de mari decimam piſcium, honorem B. Olibæ de Villa longa, condaminam P. de Taccione, manſum & honorem Hermengaudi de Inſula, campos de Gradu, de Ulmo, de Vernadella, de Lortali, de Molino; domos de Argileriis & iſtius monaſterii reparavit, cooperuit eccleſiam, conſtruxit domum novam ſupra Buatum, ſtabilivit cuilibet monachorum quatuor ova omnibus diebus Mercurii & Veneris, & ſuum anniverſarium, & patris & matris & fratris ſui Anberti bajuli de Roca, cujus auxilio caſtrum de Brulliano fuit emptum. Anno Chriſti 1281. menſe Octobri tranſlatus eſt ſub hac petra, quem Chriſtus traxit ad æthera. Orate pro eo.*

XV. Michael memoratur, inquiunt, anno 1270. in charta Bernardi Helenenſis epiſcopi, pro cœnobio reformando, ſed profecto legendum 1280. tum quia 1270. regebat adhuc Sapte anteceſſor, tum quia hoc anno Bernardus necdum ſedebat in cathedra Helenenſi.

XVI. Guillelmus II. reperitur abbas S. Geneſii annis 1283. 1291. 94. 98. 1302. & 1305.

XVII. B. de Abbatia haud aliunde innoteſcit, quam ex epitaphio, quod habetur his verbis in clauſtro ad introitum eccleſiæ: *V. idus Octobris anno Domini MCCCVII. obiit frater B. de Abbatia hujus monaſterii abbas, cujus anima requieſcat in pace, cujus corpus reconditum eſt in hac tumba.*

XVIII. Petrus III. de Ardena 1308.

XIX. Petrus IV. Guarſioni 1313. 1316. 1326. 1335. & 1340.

XX. Johannes 1344.

A XXI. Arnaldus II. 1371.

XXII. Bertrandus eodem anno 1371. quoddam nemus vendidit. Anno 1376. in capitulo generali ſeu provinciali Carcaſſonæ habito in conventu Fratrum Prædic. unus ex præſidibus fuit electus. Occurrit adhuc 1382. & 1391.

XXIII. Jacobus 1404.

XXIV. C. Cordellas 1409.

XXV. Guillelmus III. 1412. & 1416. quo anno eccleſiam S. Fructuoſi de Rupe veteri contuliſſe memoratur.

XXVI. Petrus V. 1438.

XXVII. Bernardus Pujol 1446. 52. 56.
B 72. & 1486.

XXVIII. Ludovicus de Benabulo obiit 1493. etiam abbas B. M. de Aſpirano.

XXIX. Blaſius Troſes 1494. & 1496.

XXX. Ferdinandus de Medina 1504.

XXXI. Bernardinus de Caravajal preſbyter cardinalis tituli S. Crucis in Jeruſalem jam anno 1504. abbatiam obtinuit, ut aiunt, in commendam, quæ ab ipſo in gratiam reformatæ congregationis Valliſſoletanæ *de Valladolid* abdicatione facta, mox unita fuit abbatiæ Montiſſerrati bulla Julii papæ II. data hoc anno pridie cal. Maii, & exſecutioni demandata die 5. Jun. ejuſdem anni.

C Sequuntur abbates temporarii, ſeu præpoſiti, qui ſinguli trienniis vel quadrienniis pro more congregationis Valliſſoletanæ abbatiam tenentur abdicare.

I. PEtrus I. Camps iniit poſſeſſionem die XI. Auguſti an. 1507. Adhuc præerat 1509.

II. Petrus II. de Barazona 1513. obiit 26. Julii 1515.

III. Johannes I. a S. Johanne 1517. Fuit hic ſuperior generalis congregationis Valliſſoletanæ, cujus tempore monaſterium B. Mariæ Montiſſerrati reformatum eſt.

D IV. Antonius I. de Berlanga 1517. & 1518. Privatam vitam abſolvit in eremo cœnobii Montiſſerrati anno 1560.

V. Bernardus de Tarba natione Gallus obiit an. 1523. poſt dies tantum 38. in præfectura exactos.

VI. Martinus I. de Leon poſſeſſionem apprehendit die 7. Novembris 1528.

VII. Petrus III. Lloret poſſeſſionem adeptus 19. Junii 1531. obiit die 1. Aug. 1534.

VIII. Antonius II. Brenac 1537.

IX. Johannes II. Cordellas protonotarius apoſtolicus & epiſcopus de Guardia in regno Nea-
E politano fuit abbas commendatarius 1539.

X. Michael I. Cordellas frater Johannis & procurator reperitur abbas in variis inſtrumentis ab anno 1539. ad 1569. ſed bullas non obtinuit.

XI. Thomas I. Mayo 1572. poſtmodum electus abbas S. Stephani de Ribas in Gallæcia 1583.

XII. Benedictus de Torres inita poſſeſſione 8. Sept. an. 1583. ſolemnem ingreſſum fecit 17. Dec. 1584. Præfuit ad 23. Aug. 1586.

XIII. Jacobus I. Negre hoc ipſo die & anno ſucceſſit,

Digitized by Google

ſucceſſit, paulo poſt, inquiunt, defunctus, qui A forſan idem eſt ac Jacobus Bab qui legitur abbas 1587.

XIV. Michael II. de Sancta Fide adeptus poſſeſſionem 22. Septemb. 1587. præfuit ad 17. Octob. 1590. ſacris interim ornamentis eccleſia decorata.

XV. Jacobus II. Campmany ſedit a die 17. Octobris 1590. quo ſuæ dignitatis poſſeſſionem adiit, uſque ad 23. Julii 1595.

XVI. Thomas II. Rajadel nominatur eodem anno 1595.

XVII. Andreas Correa variis in Monteſerrato muniis perfunctus promovetur ad abbatiam S. B Geneſii 27. Aug. 1598.

XVIII. Benedictus de Torres jam antea S. Geneſii abbas & poſtea S. Johannis de Paio, iterum nominatur abbas S. Geneſii 10. Julii anno 1601.

XIX. Diego primum monachus S. Petri de Cardona, tum pluribus annis in Monteſerrato converſatus, tandemque abbatia S. Geneſii donatus 24. Martii anni 1604. eidem præfuit per tres menſes & dimidium.

XX. Benedictus de Torres tertia vice nominatur abbas die 7. Julii 1604.

XXI. Jacobus III. Calbis ſucceſſit an. 1606. C die 7. Martii.

XXII. Alfonſus I. de Haranda antea prior major Montiſſerrati, fuit abbas S. Geneſii die 1. Maii an. 1608.

XXIII. Martinus I. Terreras Alfonſum excepit 27. Julii an. 1610.

XXIV. Johannes III. de Celada major vicarius Helenenſis epiſcopi, ac divini verbi eximius præco, nominatus abbas an. 1614. obiit ejuſdem cœnobii monachus 15. Sept. an. 1621.

XXV. Alfonſus II. Gomes antea prior domus Neapoleos, major prior S. Geneſii erat tum cum ejuſdem abbas effectus eſt 9. Julii 1617. D

XXVI. Alfonſus de Haranda iterum electus 15. Novembris an. 1621. obiit 5. Decembris 1624.

XXVII. Philippus I. Cabello nominatur abbas anno 1625.

XXVIII. Franciſcus I. Rodriguez ſucceſſit an. 1626.

XXIX. Philippus II. de Villoſlada 1628.

XXX. Johannes IV. de Placentia, inſignis theologiæ profeſſor & egregius concionator, renunciatus abbas die 5. Nov. graſſante per totam provinciam peſte largas effudit eleemoſynas, curavit ægros de proprio nihil ſollicitus peri- E culo, abbatiamque nihilominus reparavit.

XXXI. Johannes I. de Salazar regere cœpit an. 1633.

XXXII. Franciſcus II. de Velezar prius in cœnobio Montiſſerrati muniis pluribus rite perfunctus deſignatur abbas S. Geneſii an. 1635.

XXXIII. Philippus de Villoſlada verbi divini præco, iterum admotus regimini ſancti Geneſii, audiendis militum in hoſpitali domo Perpiniani morientium confeſſionibus immortuus eſt cum ſeptem monachis 24. Octob. 1639.

XXXIV. Johannes de Salazar ſecundo nominatus, ob faciem rerum in Catalonia mutatam fugit in Caſtellam, inibique defunctus eſt 1640.

XXXV. Philippus III. Fita regimen auſpicatus eſt 1641.

XXXVI. Placidus I. Foncaldo 1645. urgente bello, ceſſit paulo poſt.

XXXVII. Jacobus IV. Vidal eodem anno 1645. cujus temporibus in abbatia S. Geneſii ſtudia theologiæ ac philoſophiæ inſtituuntur.

XXXVIII. Placidus II. Puyo electus abbas 1649. quindecim monachis præfuit.

XXXIX. Stephanus Velaſquez deſignatus abbas 1653. præpediente bello ad poſſeſſionem non pervenit, cujus loco præſidens nominatus eſt Placidus Puyo anteceſſor.

XL. Johannes VI. Pardo.

XLI. Maurus de la Rea Caſtellanus natione an. 1657. pace reddita poſſeſſionem aſſecutus eſt.

XLII. Johannes VII. de Vernedo 1661. obiit ante annos quatuor completos.

XLIII. Dionyſius de Tornamira Gallus natione, vice Alonci Melendez abbatis deſignati præpoſituram geſſit anno 1667. Duobus annis tribuſque menſibus præfuit, Pariſiis ut plurimum commoratus ut a chriſtianiſſimo rege privilegiorum confirmationem obtineret.

XLIV. Joſephus Ribas obſtante bello minime adeptus eſt poſſeſſionem, ſicuti nec qui ſequuntur, tametſi ſingulis quadrienniis nominati.

XLV. Anſelmus Ribera.

XLVI. Stephanus de Avila.

XLVII. Petrus IV. Canada, poſtmodum abbas Montiſſerrati; cujus circiter temporibus Petrus Pouderoux regiam pro hac abbatia ſchedulam obtinuit, ſed hanc rex ipſe in ſanctiore conſilio revocavit an. 1688. Poſtea tamen 8. Sept. 1695. Petrus Pouderoux abbatiam Campi rotundi in diœceſi Gerundenſi aſſecutus eſt.

XLVIII. Bremundus Paredes.

XLIX. Felix Llano eo tempore ſedebat quo noſter D. Martennius cœnobii chartarium perluſtravit.

L. Ludovicus de Fongavado preſbyter & monachus S. Geneſii inconſulto Montiſſerrati abbate electus eſt a fratribus, ſed hæc reſciſſa eſt electio ſupremi conſilii edicto 7. Octobris 1724. quo nominandi triennalem S. Geneſii abbatem Montiſſerrati abbati & monachis aſſeritur poſſeſſio, ita tamen ut nominaretur Francigena, noviciatus in S. Geneſii monaſterio pro ſolis Francigenis inſtitueretur, ejuſdem monaſterii reditus haud extra regni fines avolarent, nec ſuam in eo viſitatores juriſdictionem exercere valerent abſque prævia ſpeciali chriſtianiſſimi regis licentia. Denique hoc eodem decreto facultas Ludovico conceditur ſeſe in monaſterium ſui ordinis ab Helenenſi epiſcopo aſſignandum recipiendi, cum annua quingentarum librarum penſione ex reditibus ſancti Geneſii, ex diario hiſtorico menſis Januarii an. 1725. pag. 67.

Digitized by Google

S. MARTINUS DE CANIGONE.

Marc. Hiſp. col. 1018. CAnigonenſe S. Martini cœnobium ordinis S. Benedicti conditur anno 1001. a Guifredo Ceritaniæ comite in loco aſpero & invio, ubi poſtmodum anno 1036. veſtem monaſticam induit comes, & vita defunctus ſepulturam accepit an. 1050. pridie cal. Aug. *Append. Marc. Hiſp. col. 972.* Eccleſia conſecratur an. 1009. IV. idus Novemb. ab Oliba epiſcopo Helenenſi. Bullam obtinuit comes anno 1011. *Ibid. col. 958.* pro libertate monaſterii. Poſtea tamen a Bernardo Guillelmi Ceritaniæ comite Craſſenſi monaſterio ſubditum eſt an. 1114. Sed Canigonenſes hoc excuſſo jugo ſuam an. 1059. libertatem recuperarunt.

SERIES ABBATUM.

Baluz. t. 2. miſcell. pag. 309. I. SClua & Selva monachus S. Michaelis Coxanenſis primus abbas Canigonenſis electus eſt anno 1014. quo S. Goderici reliquiæ ad monaſterium e Toloſæ finibus allatæ ſunt. Reperitur tempore Guifredi Narbonenſis archiepiſcopi, qui cum univerſa ſynodo Narbonenſi privilegia monaſterii confirmavit. Eodem ſedente altera eccleſiæ S. Martini Canigonenſis conſecratio facta eſt anno 1026. Obiiſſe dicitur an. 1044. poſt annos ab ordinatione triginta, ex chronico monaſterii edito a Baluzio tom. 2. Miſcell. pag. 309. *Append. Marc. Hiſp. col. 1091.* At citius mortuum fuiſſe innuit rotulus ad varia monaſteria miſſus poſt mortem Guifredi Ceritaniæ comitis monaſterii fundatoris anno 1050. in eo ſiquidem defuncti quatuor abbates memorantur, Selva, Renardus, Guillelmus & Oliba ſeu Oliva *dulciſſimus pater* ſuper omnia commendatus, quorum tres primi videntur extincti ante annum 1039. quo reperitur Oliba in abbatum ſerie, quam ad fidem inſtrumentorum monaſterii D. Edmundus Martenne accuravit. Itaque

II. Renardus I. ex laudato rotulo Selvam excepiſſe in præfectura videtur.

III. Guillelmus I. Renaldum ſequitur in eodem rotulo; ipſius vero regimen annis quinque circumſcribitur in chronico laudato.

IV. Oliba & Oliva præſul, abbas & ſpiritualis & divæ memoriæ communis pater dicitur in rotulo memorato, ubi & ſuperſtes ipſius frater unanimis & ſæculari honore præpotentiſſimus dux domnus Guifredus recenſetur, amboque nobiliſſimi fratres & patriæ principes collaudantur. Oliba vero monaſterium regebat an. 1039. ex Martennio, ut diximus.

V. Miro innoteſcit e ſolo chronico laudato, ubi regimen ejus annis 15. circumſcribitur.

Tom. 4. Anecdot. col. 1188. VI. Renardus II. interfuit concilio Gerundenſi an. 1068. forſan idem qui Bernardus in chronico laudato appellatus annis octo præfuiſſe dicitur.

VII. Petrus I. Ermengaudi ſedit octo annis, ex eodem chronico.

VIII. Petrus II. Suniarii præerat anno 1084. quo Guillelmus Raimundi Ceritaniæ comes, uxor Sancia & liberi Guillelmus & Bernardus pro pignore tradiderunt villas quaſdam ſui juris in valle Confluente ſitas, villam ſcilicet En, & A villare Octeſanum, quas ea conditione Petro Suniarii abbati Canigonenſi & cœnobio contulerant, ut niſi pecuniam, quam propterea mutuo *Append. Marc. Hiſp. col. 1173.* acceperant a monaſterio (viginti libras argenti puriſſimi deaurati *de ipſo theſauro ſacri altaris*) intra annum reſtituerent, prædia illa prorſus abſque ulla contradictione ad monaſterium pertinerent. Idem Ceritaniæ comes anno 1091. dirutum & diſſipatum S. Mariæ Serratexenſis *Ibid. col. 1189.* monaſterium, cujus monachi a recto tramite deviaverant, tradidit Canigonenſi monaſterio & abbati Petro Suniarii. Memoratur anno XXXIII. regnante Philippo rege. Una cum Artaldo epi- B ſcopo Helenenſi fuit exſecutor teſtamenti Guil- *Ibid. col. 1195.* lelmi Raimundi Ceritaniæ comitis anno 1095. Suum etiam condidit teſtamentum Willelmus Jordani Ceritaniæ comes Jeroſolymam profecturus, cujus exſecutores conſtituit Ermengaudum *Ibid. col. 1225.* Helenenſem epiſcopum, Petrum Willelmi abbatem Cuxanenſem & Petrum abbatem Canigonenſem, &c. Reperitur 1114. in charta Guillelmi Ceritaniæ comitis, & 1116. in charta Bernardi Raimundi comitis. Ipſi denique laudatum chronicon 33. regiminis annos aſſignat.

IX. Raimundus I. Valle aſſumtus e Craſſa, præfuit ex eodem chronico 19. annis. Sane me- C moratur anno ſecundo Ludovici regis, hoc eſt 1138.

X. Berengarius adfuit anno 1157. III. idus Octobris conſecrationi novæ baſilicæ monaſterii Arulenſis. Rexit annis quinque, ex laudato chronico.

XI. Raimundus II. ſacriſta Rivipullenſis electus eſt abbas S. Martini Canigonenſis anno 1159. contra quem latam auctoritate ſedis apoſtolicæ interdicti ſententiam quod abbati Craſſenſi exhibere obedientiam recuſaret, anno 1161. calendis *Ibid. col. 1331.* Martiis Alexander papa III. confirmavit. Ipſum nihilominus ad ſaniorem, ut par eſt credere, D reverſum mentem, anno 1163. IV. idus Junii cum ejuſdem monaſterio in tutelam ſedis apoſt. ſuſcepit. Reperitur adhuc 1164. & 1166. Quin *Ibid. col. 1334.* & annum 1170. attigit, ſi vere ſedit annis XI. uti notatur in chronico laudato, ſed fortaſſe legendum annis IX. ex dicendis.

XII. Geraldus Raimundi ſuperioris frater, ad quatuor annos rexiſſe in eodem chronico legitur.

XIII. Petrus III. memoratur 1172. 1173. 1177. 1182. & 1197. qui ſubinde Coxanenſis abbas electus utramque rexit abbatiam ad annum ſaltem 1209. Sane Petrus abbas de Canigone anno 1207. XIII. cal. Octobris teſtis lau- E datur clientelæ, quam Willelmus de Caſtro novo vicecomes filius Saurinæ feminæ Bernardo Craſſenſi abbati profeſſus eſt ſuper ſanctum altare B. Mariæ Perpiniani.

XIV. Petrus IV. occurrit annis 1221. & 1229.

XV. Bernardus 1233. & 1245. quo anno Jacobus Aragonum rex extruendi caſtri in loco, qui dicebatur *Caſaſabre* ei facultatem conceſſit. Subſcripſit eodem anno litteris Maurini abbatis Appamienſis ſuper electione abbatis Campi rotundi. Regebat adhuc 1255.

Digitized by Google

XVI. Petrus V. 1259. 61. 63. & 1264. quo anno illos inter prælatos recenſetur, quos Jacobus Aragonum rex a quorumdam olerum ſolutione immunes declaravit. Occurrit etiam 1277. & 1279.

XVII. G. *forte* Geraldus, 1279.

XVIII. Petrus VI. obiit 1298.

XIX. Guillelmus II. 1299. & 1300.

XX. Arnaldus I. 1308. 1310. & 1312.

XXI. Andreas 1313.

XXII. Arnaldus II. obiit anno primo pontificatus Johannis papæ XXII. quo eidem ſucceſſit

XXIII. Berengarius II. ejuſdem loci alumnus.

XXIV. Petrus VII. 1342.

XXV. Raimundus III. 1352.

XXVI. Petrus VIII. 1356.

XXVII. Raimundus IV. 1361. 63. 70. & 71.

XXVIII. Guillelmus III. Caſtille Porc 1392. forſan idem ac Guillelmus Cathale 1398. & 1400.

XXIX. Johannes I. 1409. 1410. & 1424.

XXX. Johannes II. Seguerd 1433. Is eſt J. aut ſucceſſor, qui anno 1448. die Mercurii prima Maii adſuit capitulo generali trium provinciarum habito in domo Fratrum Prædicatorum Biterrenſium.

XXXI. Johannes III. abbas ſancti Martini Canigonenſis & S. Michaelis de Coxano 1463. & 1468.

XXXII. Jacobus de Banyuls 1499.

XXXIII. Gaſpardus Barrels 1515.

XXXIV. Sigiſmundus Paratge 1552.

XXXV. Angelus Juallard 1610. Melchiorem, qui ſequitur, coadjutorem habuit 1633.

XXXVI. Melchior Soller de Sormendan ſacræ theologiæ doctor, ſuperioris, ut diximus coadjutor extitit anno 1633. idem fortaſſe, quem in ſchedis advocati cujuſdam Aurelianenſis mortuum lego menſe Septembri an. 1682.

XXXVII. Petrus IX. Pouderoux monachus & operarius cœnobii Caunenſis erat an. 1655. die 30. Octobris, e ſchedis ejuſdem monaſterii. Anno 1688. ſubripuit ſchedulam regiam pro abbatia S. Geneſii, ſed incaſſum, ut ſupra dictum eſt. Tum fuit abbas Campi rotundi in diœceſi Gerundenſi anno 1695. tandemque 17. Maii 1698. renunciatur abbas S. Martini Canigonenſis, quam abbatiam in ædificiis, bonis temporalibus, & diſciplina regulari reſtituere curavit. Obiit Pariſiis die 28. Auguſti an. 1714. ſepultus in æde S. Severini.

XXXVIII. N. Lamby nominatur abbas regularis 31. Octobris 1714.

XXXIX. N. de Wals antea major ſacriſta S. Michaelis de Coxano, abbas regularis S. Martini de Canigone menſe Martio 1728. præerat ſex monachis.

B. MARIA DE ASPIRANO *ſeu* B. MARIA REGALIS *N. Dame la Reale.*

HAnc ab initio eccleſiam fundatam a militibus Berengario Iſarni, & filiis ejus Bernardo Berengarii, Berengario, & Dalmatio

A fratribus & ſorore illorum Adalſen cum aliis probis hominibus, conſecravit Udalgarius epiſcopus Helenenſis anno 1130. indictione VIII. quinto idus Junii. Tum vero juris effectam abbatiæ S. Michaelis de Coxano, idem epiſcopus eam acquiſivit a Gregorio ejuſdem cœnobii abbate titulo commutationis pro eccleſia S. Vincentii de Arriano an. 1134. v. idus Novemb. ac demum in ea conſtituit canonicos regulares per priorem regendos an. 1136. VIII. calendas Januarii. Quæ omnia conſtant ex inſtrumentis editis in appendice Marcæ Hiſp. col. 1269. 1278. & 1279. Deinde ſub finem ſæculi XIV. B hi canonici Perpinianum in eccleſiam parochialem B. Mariæ Regalis nuncupatam tranſlati ſunt, quo tempore prior nomen abbatis aſſumſit, ac tandem ſæculari toga donati ſunt.

SERIES PRIORUM ET ABBATUM.

I. PEtrus I. Arnaldus ſeu Arnalli, antea canonicus Helenenſis novi monaſterii ſecundum regulam S. Auguſtini prior conſtituitur ab Udalgario epiſcopo an. 1136. ex charta in appendice Marcæ Hiſp. relata col. 1279. idem fortaſſe qui ſacriſta cognominis eidem chartæ nomen ſuum appoſuit. Adhuc autem prior recenſetur annis C 1140. 42. 43. & 1144.

II. Arnaldus I. Seniofredi cum titulo prioris reperitur 1146. 1147. 1156. & 1159. quo anno facta cum Artaldo Helenenſi epiſcopo commutatione eccleſiam S. Saturnini de Tapia accepit.

III. Poncius præerat 1169. quo anno Ermengaudus de Villarara ei contulit honorem, quem habebat in Villa nova de Rauter, ſubſcribente Artaldo epiſcopo Helenenſi. Memoratur adhuc 1170.

IV. Raimundus I. anno 1172. privilegium obtinuit ab Alfonſo rege; & anno ſeq. D Berengarium de Aviniano munificum expertus eſt.

V. Gauſbertus an. 1173. honorem illum, quem Guillelmus de Verneto habebat in villa S. Mariæ de Mari, ab illo accepit. Anno 1176. donum ei conceſſit Guillelmus de Villari novo; eique bullam indulſit Cœleſtinus papa III. anno 1194. Reperitur etiam in variis inſtrumentis annorum 1195. 1196. & 1203. ſub quo Urgellenſis epiſcopus Bernardus videns ſe imparem epiſcopali oneri, clanculo receſſit, ingreſſus monaſterium canonicorum regularium de Aſpirano circiter an. 1198. *Marc. Hiſp. col. 518.*

VI. Petrus II. ſedebat 1205. & 1206. quo E Guillelmus epiſcopus Helenenſis ei jus omne ac dominium, quod habebat in eccleſia S. Salvatoris de Comanals, dimiſit.

VII. Guillelmus I. de S. Fide reperitur 1209. 1211. & 1218.

VIII. Guiraudus tranſigit cum Raimundo Helenenſi epiſcopo 1229.

IX. Guillelmus II. 1231. 32. 34. & 1236.

X. Raimundus II. 1242. & 1250.

XI. Petrus III. dignitate prioris gaudebat 1250. 57. 58. 60. 64. 65. 67. & 1269. quo Jacobus rex emtionem caſtri de Penna ei

confirmavit. Adhuc reperitur 1277.

XII. Arnaldus II. Cayoti hominium præſtitit Jacobo regi an. 1280. a quo privilegium obtinuit 1286. Occurrit etiam in variis inſtrumentis 1289. 1298. & 1300.

XIII. Bernardus I. de Viciato decretorum doctor 1302. 1304. 1309. & 1312. quo anno Sancii regis Majoricarum donum accepit. Ejuſdem fit mentio in chartis annorum 1313. & 1320.

XIV. Bernardus II. de Monte claro fidelitatis ſacramentum juravit Petro de Fenioleto vicecomiti de Inſula an. 1322. Sedebat etiam 1323.

XV. Durandus de Villa nova 1323. & 1333.

XVI. Amalricus Augerii patria Biterrenſis prior erat 1347. ſcriptis editis commendatus, de quo vide Guillelmum Cave ſæculo Wickleſiano pag. 45.

XVII. Antonius de Lupiano 1360.

XVIII. Guillelmus III. Camboni 1365. 66. 70. & 1373.

ABBATES.

I. Jacobus Barro ultimus prior 1376. & 1380. 17. Maii quo fuit præſens lectioni & publicationi conſtitutionum Raimundi epiſcopi Helenenſis. Idem ſub hoc tempus ex auctoritate ſibi per Raimundum Helenenſem epiſcopum delegata, viſa auditaque de brachio ſancti Johannis Bapt. quod aſſervatur in conventu Fratrum Prædicatorum Perpiniani in acta retulit, eademque per notarium recitari præcepit coram ſelectis patribus Dominicanis & Carmelitis, necnon quibuſdam legum & canonum doctoribus, qui omnes ex miraculorum frequentia conſtare ſatis ſanxerunt, ipſum eſſe brachium S. Johannis Baptiſtæ; quapropter mandavit eo nomine coli, prout ſibi ab epiſcopo injunctum fuerat. Anno ſaltem 1384. titulo abbatis gaudebat.

II. Antonius Gircoſii præerat 1385. 1393. & 1403. Quo circiter tempore coram eo a Benedicto XIII. ſeu Petro de Luna delegato ſtabat appellatio Fratrum Prædicatorum Perpiniani ab interdictione Bartholomæi Helenenſis epiſcopi, ne brachium S. Johannis Baptiſtæ, quod habebant, die feſto ejuſdem decollationis publice exponerent, propterea quod Romanæ ſedis auctoritate iſta nondum approbata eſſet reliquia.

III. Ademarius 1417.

IV. Petrus Plaſſa 1422. Migravit a ſæculo 1427.

V. Johannes I. de Vinyo obiit 1459.

VI. Johannes II. Syrach ex canonico electus abbas rexit tantum per quinque menſes.

VII. Johannes III. de Ribes 1467. Vita functus eſt 29. Junii 1488.

VIII. Ludovicus de Benabulo, *de Albenable*, Neapolitanus, ſedis apoſtolicæ protonotarius vivere deſiit 1493. etiam abbas S. Geneſii.

IX. N. frater cardinalis de S. Cruce.

X. Franciſcus Remolin Ilerdenſis cardinalis fit abbas per ceſſionem præcedentis.

XI. Johannes IV. Chaluet canonicus Helenenſis ex ceſſione præcedentis adiit poſſeſſionem 19. Aprilis 1517. Poſtea tranſegit 1523. cum epiſcopo Helenenſi.

XII. Johannes V. Marles y de Marla Barcinonenſis nunquam adeptus eſt poſſeſſionem.

XIII. Onuphrius Gigenta ex alterius ceſſione.

XIV. Narciſſus Viader canonicus S. Johannis promovetur a rege 1559. in locum Onuphrii abbatis S. Andreæ de Sureda deſignati.

XV. Stephanus Puig decretorum doctor, de eccleſia bene meritus, ultimus regularium 1574. Præfuit annis 16. menſibus octo & diebus 14.

XVI. Raphael Baille doctor in decretis annis octo abbatiam tenuit, defunctus 28. Martii 1606.

XVII. Joſephus I. Maſeigues Barcinonenſis, decretorum doctor, vir ſingulari pietate conſpicuus, cujus vitam conſcripſit typiſque mandavit Laurentius Vaills canonicus B. Mariæ Regalis, Romæ annos natus 104. ſpiritum Deo reddidit.

XVIII. Johannes Bapt. Chiaveri nobili proſapia ortus, ſed eximiis maxime dotibus præcellens, legum doctor & primum archidiaconus major Urgellenſis eccleſiæ, epiſcopatu Helenenſi recuſato, migravit a ſæculo 1684.

XIX. Joſephus II. de Trobat ſacriſta & canonicus Helenenſis poſſeſſionem iniit die 4. Aug. 1685. inde tranſlatus ad abbatiam Coxanenſem.

XX. Johannes Herveus de Baſan de Flamenville epiſcopus Perpinian. hac abbatia ſuo uniendaepiſcopatui donatur a rege 8. Septemb. 1695.

XXI. Antonius Hieronymus Boivin de Vaurouy epiſc. Perpinian. & abbas B. M. Regalis.

XXII. Johannes Matthias de Lenta epiſcopus Perpinian. nominatur abbas B. Mariæ Regalis menſe Novembri an. 1723. quo ipſo menſe & anno obtinuit abbatiam regularem B. Mariæ Arulenſis.

CLARIANA.

Alio nomine Calana & Dovaria, ſive etiam monaſterium de Januariis vel de Jano, ut ſcribit Jongelinus in ſua ordinis Ciſtercienſis abbatiarum notitia; fortaſſe *Jau*, vel *S. André de Jau* diœceſis Helenenſis, filia Ardorelli e linea Pontiniaci, jam exſtabat anno 1162. quo Artaldus Helenenſis epiſcopus hanc abbatiam tradidit Ardorellenſi abbati. Sita eſt ſupra montem de Moncet juxta Corbariæ vallem, ſed modo tum monachis tum ædificiis deſtituta eſt.

ABBATES.

I. Martinus abbas erat monaſterii de Clariana anno 1162. quo illud Ardorello traditum eſt.

II. Raimundus Petri abbas de Clariana ord. Ciſterc. obiit VI. calend. Decembris ex necrol. Silvæ majoris tom. IX. fragm. Stephanotii.

III. Joſephus Chaupi *al.* Kaupi baccalaureus Pariſienſis a rege nominatus eſt abbas B. Mariæ du Jau die XI. Aprilis an. 1705.

VALLIS BONA *ſeu* B. MARIA VALLIS BONÆ.

HÆC abbatia ord. Ciſterc. e linea Claræ-vallis, ſita eſt dimidia leuca Caucoliberi ad montium radices. Fundatur autem non anno 1164. ut habet Jongelinus, ſed anno 1242. a Petro Raimundi abbate Fontis frigidi, qui monachos illuc miſit, & abbatem Guitardum illis præfecit. Fuiſſe aliquando non ignobilem colligitur ex ibidem ſepulta domina Eleonora Jacobi I. Aragoniæ regis & Joleſiæ Hungaricæ filia, ut ſcribit Jongelinus; ſed hodie ſolus ſupereſt titulus abſque domo & eccleſia.

Ch. xvi. col. 487.

ABBATUM SERIES.

I. GUitardus e cœnobio Fontis frigidi volente Petro ſuo abbate primus abbas novo huic cœnobio conceſſus eſt.

A II. Petrus I. reperitur abbas Vallis bonæ diœceſis Helenenſis anno 1281. in veteri charta Fontis frigidi. Pepigit an. 1293. cum incolis de Argilieris.

III. Petrus la Roque ſedebat abbas circa 1490. ex veteri Fontis frigidi documento.

IV. Clemens de Monteſquiou de Prechacq filius Johannis Pauli ex Catharina de Lurbe in agro Benearnenſi, deſignatur abbas Vallis bonæ, & prior S. Feliciani die 8. Septemb. an. 1695. Fuit etiam abbas de Berdona in diœceſi Auſcienſi, & canonicus Olorenſis, ſuperſtes anno 1730.

B V. N. de Tord de Calvo canonicus eccleſiæ Perpinianenſis abbatia Vallis bonæ donatur a rege 28. Febr. 1733.

VI. N. de Blanes nominatione regia factus eſt abbas menſe Martio an. 1734.

APPENDIX AD ECCLESIAM NEMAUSENSEM.

AB edito Nemauſenſium epiſcoporum indice, qui incipit col. 427. prodiit in lucem eorumdem hiſtoria anno 1737. auctore D. Menard conſiliario in curia præſidiali ejuſdem urbis; qui quo propius, eo facilius & uberius potuit verum deprehendere. Sed mirum profecto præſulem ultimo defunctum minime curaviſſe, ut illa, quibus auctor uſus eſt, ſubſidia nobis adminiſtrarentur. Pauciora tamen ſunt, quæ vel in elucubratione noſtra deſiderentur, aut illam impugnent, ut ex ſingulorum enumeratione mox patebit.

Col. 420. n. VII. Ranimirus, licet in ſedem intruſus, Nemauſenſibus epiſcopis accenſetur a Catello & Sammarthanis, quos ſecuti ſumus, rejicitur autem ab auctore laudato, qui & omiſſis Pallada, ſeu Palladio & Gregorio, quanquam hi duo & Caſatus intermedius hoc ordine memorantur in necrologio Nemauſenſis eccleſiæ, Vinterico n. XI. epiſcopo præmiſit Seſnandum ſeu Siſenandum, ex ſententia, inquit, lata ſub epiſcopo Agilardo de limitibus terræ de Garous, in qua fit mentio donationis, quam Remeſſarius n. V. epiſcopus fecit eccleſiæ ſuæ de territorio de Garous; cujus donationis exſcriptum datum eſt anno vigeſimo Caroli Magni, & quarto epiſcopatus Seſnandi, hic eſt annus Chriſti 791. annis Caroli computatis a morte Carlomanni, quæ contigit menſe Decembri anno 771.

Col. 430. n. XIII. addit auctor, Chriſtiano epiſcopo, extitiſſe parthenonem ordinis S. Benedicti in veteri diœceſi Nemauſenſi, non longe ab Anduſiæ caſtro, cujus abbatiſſa nomine Autſindana monaſterio Anianæ villam Berthomates donavit, ut diximus col. 833.

Col. 432. n. XVII. Aglardus, ſeu Agelardus, jam ſedebat ex chartulario eccleſiæ cathedralis fol. 80. verſo, anno regni Odonis octavo, die 3. Aprilis, hic eſt 896. inquit D. Menard.

Col. 435. Frotarius I. interfuit anno 1004. cœtui nobilium habito Pſalmodii pro reſtituendo hoc monaſterio, ex tomo 4. Annal. Bened. ad hunc annum n. 59. Auctor nuperus addit fuiſſe illi coadjutorem annis 1004. & 1008. Adelmum e gente des Chambons de S. Pons, qui ex monacho prior abbatiæ S. Benedicti Caſtrenſis, huic anno 1004. 28. Junii paulo poſtquam Nemauſenſis electus fuiſſet coadjutor, teſtamento condito centum libras legavit pro anniverſario. Adelmum a Sammarthanis non coadjutorem, ſed epiſcopum hiſce annis admiſſum, Frotario bipartito, ideo rejecimus, quia de illo nihil nobis occurrit, quem tamen non inficiamur coadjutorem adfuiſſe Froterio, qui ſubſcripſit *ſenior epiſcopus* chartæ anni 1009. Obiit Adelmus ante Froterium conditus in eccleſia S. Benedicti Caſtrenſis, cujus tumulo inſcriptum fuit hoc epitaphium: *Hic dormit in pace Adelmus de Cambono monachus S. Benedicti de Caſtro & epiſcopus Nemauſi: Orate.* Frotarius vero adhuc memoratur in chartulario eccleſiæ cathedralis fol. 106. anno viceſimo regni Roberti menſe Junio, quem laudatus auctor ad annum 1016. revocat, cum tamen Geraldum ſucceſſorem reperiri jam anno 1015. dicamus.

A Col. 437. D. Eleſantus, quem Froterii diximus coadjutorem, eidemque ſuperſtitem aſſerere non audemus col. 438. D. lin. 4. ab auctore laudato ſuperfuiſſe dicitur epiſcopus, & quidem ad annum ſaltem 1084. quo 21. Apr. eccleſiæ Nemauſenſi donationem factam a Guillelmo, Eldiarde conjuge & eorum liberis, in comitatu Nemauſenſi, vicaria de Valfranſeſque memorat, ex chartulario capituli fol. 105. Huic autem aſſentire non poſſumus, quandoquidem Froterii ſucceſſor Petrus ſedebat jam anno ſaltem 1080. ut probavimus ex chartis Maſſilienſibus.

Col. 455. n. LIII. Nicolaus, &c. ex auctore B laudato electus jam anno 1418. (quod non probat) adhuc erat epiſcopus 1429. ut conſtat, inquit, ex pluribus clientelæ profeſſionibus, quas ejus nomine Johannes Matthæi archidiaconus & ipſius vicarius generalis excepit hoc anno.

Ibid. n. LIV. lin. 3. *Januenſem*, auctor laudatus habet Venetum.

Col. 456. E. Gaufrido tranſlato, capitulum elegit Emmanuelem Buade canonicum veſtiarium, qui bullis non obtentis litigavit cum Alano de Coëtivi in ſenatu Toloſano, cujus decretum conſecutus eſt die 3. Maii 1455. At cum Alanus C reditus perciperet, capituli ſyndicus regimen eccleſiæ & epiſcopatus Nemauſenſis in ſpiritualibus & temporalibus, ſede vacante, ac fructus futuro ſucceſſori ſervandos altero ejuſdem ſenatus placito die 16. Septembris 1458. obtinuit. *Interim Johannes n. LVIII. &c.* Attamen adhuc 1460. epiſcopatus per vicarios generales regebatur, apud D. Menard.

Col. 458. n. LXII. lin. 1. *Pariſienſis preſbyter*, &c. Laudatus auctor tradit oriundum e vico *Becour* in Biturigibus, quem poſthabita a Sixto papa facta electione, liberaque capitulo permiſſa, canonicorum animos ita devinxiſſe ſcribit, ut die D 15. Septembris 1482. ipſummet elegerint, qui ſtatim poſſeſſionem accepit, conſuetumque capitulo ſacramentum præſtitit die 10. Decembris ejuſdem anni.

Ibid. n. LXIII. lin. 7. Adhuc ſedes vacare dicitur 1499. dum ſcilicet ſub judice lis eſt.

Col. 459. n. LXV. lin. penult. D. Menard mortuum dicit Bernardum Anicii 4. Julii 1568. ſedemque vacaſſe adhuc menſe Auguſto 1572.

Ibid. n. LXVI. *Raimundus, &c.* nominatus epiſcopus favore vicecomitis de Joyeuſe, qui paucis Raimundo reditibus relictis potiores obtinuit,

1572. inſequenti poſſeſſionem accepit 22. A Auguſti. Circa 1590. refectorium canonicorum in eccleſiam cathedralem convertit, ſeu adaptavit, donec ab Heterodoxis illa diruta, reparata fuiſſet, obiitque 22. Auguſti 1594. capitulo herede inſtituto.

Ibid. n. LXVII. *Petrus, &c.* Addit laudatus auctor potitum eum epiſcopatu eodem modo, quo deceſſor, favore ſcilicet ducis de Montemorenciaco, qui præcipuos reditus poſſidebat.

Ibid. E lin. 7. *in loco*, adde, *natali*.

Col. 460. n. LXVIII. Claudius, &c. litt. D. lin. 9. ex priore S. Baudilii factus coadjutor, inauguratus eſt ſub titulo epiſcopi Cæſareæ 14. B Januarii 1623. Jacet in eccleſia parochiali Montisferrerii vici paterni prope Montempeſſulanum ſiti.

Ibid. n. LXIX. Anthymus Dionyſius, &c. præpoſitus eccleſiæ Cenomanenſis, Nemauſum epiſcopus invectus eſt 30. Julii 1635. Huic debetur eccleſiæ cathedralis ab Heterodoxis dirutæ inſtauratio, ad quam reparandam exacta fuere a diœceſanis tam hereticis, quam catholicis octoginta millia librarum, & viginti millia pro reſtaurando epiſcopali palatio. In urbem admiſit patres Societatis Jeſu, qui collegium moderantur, & Urſulinas virgines. Anno 1640. peſte graſſante C in urbe vitam intrepidus expoſuit, cujus ergo rex illum nominavit ſenatorem Toloſanum, eique contulit abbatiam S. Egidii, quam abſque bullis unico tenuit anno.

Ibid. n. LXX. Hector, &c. filius nobilis Rigaldi Douvrier ſenatoris Toloſani & Beatricis Potier de la Terraſſe, eccleſiam ſuam ingreſſus eſt 14. Feb. 1646. juxta D. Menard, ſepultuſque eſt in ſanctuario eccleſiæ cathedralis, funus proſequente Nicolao Grillet epiſcopo Uceticenſi.

Col. 462. n. LXXI. Anthymus, &c. fundavit alterum Urſulinarum conventum 2. Maii 1665. Cujus etiam ſtudio & rogatu reginæ D matris fundatus eſt conventus virginum ab Annunciatione nuncupatarum 27. Junii 1664. itemque fundavit Providentiæ domum pro puellis pupillis & recens converſis.

Ibid. D. lin. ult. *liberalitate* adde, in honorem Conceptionis B. Mariæ pone principem aram. Cor depoſitum in capella alterius Urſulinarum conventus, ubi hæc habetur inſcriptio.

D. O. M.

Suaviſſ. cordi

Ill. eccl. pr. Antymi Dionyſii Cohon. epiſc. E

Nem. hujus templi & R. D. fundat.*

Eloquentia Chryſoſtomi, liberalitate

Gregorii, qui ob. an. Sal. 1670. 7. Nov.

M.* P. ſor. filiæ, E. T. R. D.

* *religioſæ domus.*

* *Monumentum poſuere ſororis filiæ & mea religioſa domus.*

Col. 463. n. LXXII. Johannes Jacobus, &c. Nemauſum ingreſſus eſt 9. Decembris 1672. Suis potiſſimum curis ædes epiſcopales inchoatas & pene perfectas primus incoluit.

Ibid. n. LXXIII. Spiritus Flechier, &c. Conditus eſt in ſacello, quod in æde cathedrali conſtruxerat, ex præcipuis ejuſdem ornamentum; ante cujus tumulum amiciſſimus illi Nicolaus de Lamoignon de Baville Occitaniæ præfectus poſuit hoc epitaphium marmoreæ tabulæ inſculptum.

Hic jacet
Spiritus Flechier
Nemauſenſis epiſcopus
Ingenii atque litterarum omnium laude ac patrocinio
Inter academiæ Franciæ proceres clarus:
Splendida, gravi, accurata, vera ac perfecta eloquentia
Inter ſacros oratores illuſtris:
Sola virtutis commendatione
Ad ordinarii ſereniſſimæ Delphinæ eleemoſynarii munus,
Inde ad epiſcopalem dignitatem vocatus,
Vitæ integritate, pietate ſincera, benigna in ſuos caritate,
Chriſtianæ religionis ſtudio conſtanti & innoxio;
Suaviſſima morum ſimplicitate
Commiſſum ſidei ſuæ populum ita ſibi conciliavit,
Ut inter luctuoſiſſimos Sebennarum tumultus
Et inſanos perduellium furores,
Securus ac pacatus vixerit,
Carus omnibus;
Iis etiam, quos ſapientiſſimis conſiliis ac ſalutari doctrina
Ad bonam mentem revocare non potuerat;
Anno ætatis LXXX.
Nec minus ſuis, alieniſque flebilis, ac defletus
Obiit
Anno R. S. H. MDCCX. die XVI. Febr.
Nic. de Lamoignon apud Occit. præfectus
Poſuit.

Col. 464. n. LXXIV. Johannes, &c. ſolemni pompa in poſſeſſionem inductus eſt 23. Nov. 1711.

Col. 465. lin. 2. *adde*, Jacet in conditorio epiſcoporum in ſanctuario eccleſiæ cathedralis, biduo poſt mortem inibi repoſitus.

LXXV. Carolus Prudentius de Becdelievre vicarius generalis epiſcopi Petragoricenſis, nominatus a rege epiſcopus Nemauſenſis 3. Julii 1737. inunctus fuit Pariſiis in ſacello Seminarii S. Sulpicii die Dominica 12. Januarii 1738. ab archiepiſcopo Senon. aſſiſtentibus Lingonenſi & Bleſenſi epiſcopis. Regi fidem dixit 10. Febr. anni ejuſdem.

Col. 467. n. XXII. *adde* Anno 1337. commutationem fecit cum fratribus de Monte Carmelo.

Col. 468. n. XLI. Nicolaus, &c. *adde* conſobrinus Anthymi Dion. Cohon epiſcopi, memoratur ab auctore laudato 1657. mortuus paulopoſt ex accepto in ſeditione vulnere. Fallit ergo necrologium laudatum an. 1654.

Col. 472. & ſeqq. abbatibus Pſalmodii addendi qui ſequuntur ex ſchedis D. Marchionis d'Aubays.

Digitized by Google

Elvantunirus ex chronico S. Theoderici Uceticenſis.
Theobaldus ex litteris Caroli Calvi an. 842.
Bernardus de Anagia an. 1272.
N. XLVI. Guillelmus de S. Felice obiit 1483.
Poſt Martinum de Beaune an. 1511. n. XLIX. ſequuntur
Hieronymus de Canoſſa 1523.
Ludovicus de Canoſſa epiſcopus Bajocenſis 1529.
Reginaldus de Martigni 1531. n. L.
Johannes de Luxembourg ſub quo facta ſæcularizatio an. 1537. & 1538.
Barnabas de Fayolles 1551. &c. n. LI.
Franciſcus de Fayolles 1571.
Johannes de Fayolles 1590.
Marcus de Calviere 1606. ad 1613. n. LII.
Johannes de Calviere Marci germanus n. LIII. ad 1632.
Franciſcus de Calviere præcedentis nepos ad 1646.
Antonius de Calviere ad 1656.
Ludovicus de Calviere ad 1690.

Col. 508. Franciſcus de Beringhen epiſcopus Anicienſis dimiſſa præpoſitura de Pignano, obtinuit commendam S. Egidii Nemauſenſis menſe Martio 1738.

Col. 519. & ſeq. Præter jam laudatos hi recenſentur ex chartulario Nemauſenſi a D. d'Aubays abbates Sendracenſes.
Willelmus de Turre 1206.
Poncius de Servieres 1238. 1240. 1246.
Bernardus de Soucanton 1248. 1254.
N. IV. Guillelmus d'Avignon 1275. &c.
Petrus de Bariac 1288. 1291.
Bertrandus de Montredon 1312.
Poncius de Caſtanet 1319.
N. VII. Petrus de Mourals 1338.
Petrus de Sujols 1341.
Petrus Folcrandi 1357. 1360.
Philibertus de Coco 1405.
Johannes de Ulmo 1440.
N. XI. Johannes de Sorbieres jam an. 1461.
Honoratus de Baſchi 1497.
Gilbertus Franconin 1545.
Chriſtophorus de Cermont 1585. ab aliis omittitur.

Jacobus de Rives in decretis baccalaureus, monachus S. Aniani diœceſis S. Poncii Tomerienſis, nominatus a monachis S. Victoris Maſſil. obtinuit hanc abbatiam a Victorina pendentem, die penultima menſis Octobris an. 1596. ex archivo capituli S. Victoris.
Baptiſta Fortune 1600.
N. XIII. Henricus Rotundi de Biſcaras.

A Col. 523. Graſſeius commendatarius Salvienſis contulit beneficium 7. Octob. 1595.

MArchionis ſupra laudati beneficio ſic emendavimus præpoſitos Ucticenſes col. 651.
Johannes Milonis 1430.
Petrus Textoris 1444.
Guillelmus Maſſe 1480.
N. XXVI. Petrus Tortoſi 1507. &c.
N. XXXI. Rodolfus Roy 1626. poſt quem in ſerie D. d'Aubays ſequuntur
Petrus Malhot 1667. quem evicit
B Raimundus Bonnet electus a capitulo 1675.
Johannes Baptiſta de Bellan 1685.
Jacobus Marſolier 1707. Ceſſit.
Michaël Glué de Pinville 1709.
Egidius Ignacius Huart electus 1718. quo præpoſito regula ſoluti canonici. Ceſſit 1727.
Nicolaus de Briſacier poſſeſſionem iniit 1730.
Antonius Froment d'Argiliers permutavit an. 1733.

Col. 1054. A. lin. 6. Diſceptatus a nobis inter epiſcopos Helenenſes reponendus Berengarius qui canonicorum numerum in eccleſia Helenenſi definiit III. id. Julii anno 1287. chart. C XVIII. col. 489.

NOnnullæ quoque, dum ſub prælo ſudat volumen, factæ ſunt mutationes, quas hîc repræſentare operæ pretium duximus.

Col. 403. *ſub finem*, N. de Villevert a rege deſignatus eſt commendatarius Juncellenſis 3. Julii 1737. in locum Johannis Joſephi de Maſſillan defuncti.

Col. 601. Ludovicus de la Tour du Pin de Montauban epiſc. Telonenſis & commendatarius Gellonenſis obiit 12. Sept. 1737. cui ſucceſſit D N. de Laſtic vicarius generalis epiſcopi Tarbeienſis deſignatus 4. Aprilis 1738.

Col. 823. Carolus Joachimus Colbert epiſcopus Monſpelienſis teſtamento condito anno 1727. omnia ſua pauperibus & eccleſiis legavit. Obiit 8. Apr. 1738. circa horam 2. pomeridianam Monſpelii annum agens 71. ſepultuſque eſt in hoſpitali domo, ut præſcripſerat.

Georgius Lazarus Bergier de Charenci ab eccleſia S. Papuli ad Monſpelienſem a rege traductus eſt menſe Apr. 1738.

Col. 853. *in extremo* N. de Chevriers reginæ ab eleemoſynis & decanus metropolis Lugdu- E nenſis a rege deſignatus eſt commendatarius Anianenſis 4. Aprilis 1738. in locum Ludovici de la Tour du Pin epiſcopi Telonenſis defuncti.

INSTRUMENTA

Digitized by Google

INSTRUMENTA
AD TOMUM VI.
GALLIÆ CHRISTIANÆ,
IN PROVINCIAS ECCLESIASTICAS DISTRIBUTÆ
SPECTANTIA.

QUÆ PERTINENT AD PROVINCIAM NARBONENSEM.
ECCLESIÆ METROPOLITANÆ INSTRUMENTA.

I.

Ex veteri Gall. Chriſt.

Formula judicii miſſorum dominicorum Caroli-magni pro Daniele archiepiſcopo, jam edita in t. 2. capitularium, p. 1394. & in prob. novæ hiſt. Occitan. p. 24.

782. IN Dei nomine, hæc eſt notitia traditionis judicius. Cum reſiderent Miſſi a glorioſiſſimo, atque excellentiſſimo domino noſtro Carolo rege Francorum in Narbona civitate, die Martis propter multorum altercationes audiendas, & rectis negotiis terminandis, terminatione eorundem Miſſorum, id eſt Galterii, Adalberti, Fulconis, & Gibonii Vaſſorum, & Dominicorum, id eſt Rodeſtagni, & Abundantii, & Judices qui miſſi ſunt cauſas dirimere, & legibus definire, id eſt Gontarius, Diſcolius, Leodericus, Petrus Bona-vita, Sigfredus, & alii boni homines, qui ibidem aderant, id eſt Garibertus, Vidalus, & Galbertus, Arvinus, Vicar, Wiſulfus, Arila, Samuel, Donadeus, Agemundus, Urſio, Agimirus, Anſelmus, Warnarius eo in judicio, vel præſentia, quos cauſa fecit eſſe præſentes; cum, inquam, inde præſcripti Miſſi & judices, vel plures boni homines in Narbona civitate reſiderent, ad cauſas dirimendas, ad eorum judicium veniens Arluinus aſſertor, & cauſidicus, & mandatarius Danihelis archiepiſcopi ordinatione regis » noſtri Caroli dixit. Jubete me audire cum iſto præ- » ſente Milone comite, quia multas villas ſeu poſſeſ- » ſiones ſanctorum Juſti & Paſtoris, & S. Pauli & » S. Stephani, quæ ſunt in pago Narbonenſi, iſte » retinet injuſtè, quorum hæc ſunt nomina, Quin- » tianus, & Mujanus, ſingulæ ex medietate, villa Puteus » Valerii, Baxanius, Malianus, quæ villæ duæ ſunt » ultra Pontem Septimium ſanctorum Juſti & Paſtoris » ab integro, villa Antonianus, Trapalanicus, Pa- » redina, Agellus, Medullanus, Buconianus, Fallo- » pianus, Amojanus ex medietate, Magrinianus, » Leulæ, Centunpinus, Chriſtimanicus, Petrurio » ab integro, Cavato, Troilo, Laureolis, Curta oliva » media, Prexanus media, Caunæ, &c. Has omnes villas, quidquid ſcilicet in eis debet habere archiepiſcopus, Milonem totum tenere injuſtè certis approbavit conditionibus. Tunc interrogaverunt miſſi, & judices prædictum Milonem, an ita eſſet, & ſuper hujuſmodi reſpondere juſſerunt: ad hoc Milo reſpondit, ipſas villas rex Carolus mihi dedit in beneficium. Miſſi igitur & judices Dominici & Vaſſi quæſiverunt à Milone, utrum poſſet habere judicium vel teſtes quibus » hoc ſuis partibus vendicaret. Milo ad hæc. Nec » judicium veritatis, nec teſtimonia hinc habeo, ſed nec ullo tempore habere potero, vel habere ſpero. « Interrogatus ergo Arluinus, an haberet aſſertionis « ſuæ teſtimonia. Habeo, inquit, plurima & illico « protulit: procedunt igitur teſtes veraces & legitimi, « &c. dicentes; vidimus Danihelem archiepiſcopum « has villas ſupradictas cum omnibus ſuis finibus & « terminiis habentem ab integro; & hoc juraverunt « in præſentia prædictorum judicum in eccleſia B. Mariæ, quæ ſita eſt infra muros civitatis Narbonæ: cognita igitur veritate & probata, redditæ ſunt Arluino cauſidico villæ, quas calumniabatur, & Miloni exemptæ; unde gaviſus eſt Arluinus plenariam ſe excepiſſe juſtitiam: Data judicio notitia traditionis tertio nonas Julii, anno 14. Caroli regis Francorum. Signum Milonis qui hanc notitiam traditionis judicii, & evacuationis feci, & firmari rogavi. S. Gariberti, & aliorum; ego Valtarius notarius Boſonis hanc notitiam traditionis judicii ſcripſi die & anno quo ſupra.

II.

Ex nova hiſt. Occitan. t. 1. pag. 26.

Acta Narbonenſis concilii ſub Danihele archiepiſcopo.

ANno Incarnationis D. CC. LXXXVIII. ind. XII. glorioſiſſimo quoque domino imp. Carolo regnante anno 23. quinto cal. Julii: dum pro multis & variis eccleſiaſticis negotiis, præſertim pro Felicis Urgelitanæ ſedis epiſcopi peſtifero dogmate graſſante, monente per ſuæ authoritatis litteras domno apoſtolico Adriano, ac domno imperatore per miſſum ſuum nomine Deſiderium, conveniſſemus urbem Narbonam, intra baſilicam SS. Juſti & Paſtoris: ego ſcilicet Danihel licet indignus atque peccator, gratia tamen Dei ſanctæ metropolitanæ præmiſſæ urbis epiſcopus, necnon & Eliſantus Arelatenſis epiſcopus, cum plurimorum collegio venerabilium epiſcoporum, una cum authoritate domini apoſtolici, miſſoque prædicto domni imperatoris Caroli, inter cætera quæ veraci ſermone finem acceperunt, orta eſt querela coram nobis omnibus de parochia Narbonenſi. Unde præcipiente domino imperatore, ſubtili examinatione, & ſpeciali ob prolixas altercationes terminari juſſerat; de qua Danihel epiſcopus per teſtes idoneos, Juſtum ſcilicet Agathenſem epiſcopum, & Witeringum Nemauſenſem epiſcopum, atque Amicum Magalonenſem comitem, ceteroſque quamplures diſcutiendo elucidans, totum Reddenſem pagum ſuper Winedurium Heltnenſem epiſcopum juſtiſſime evindicavit, & marginem parochiæ Narbonenſis ex alia parte, uſque ad fluvium qui vocatur Orbus, quandiu vocabulum ſuum idem

788. melius 791.

Digitized by Google

comitatus retinet, ſuperius & inferius perduxit, pleniſſime ratione Vulſegarii epiſcopi Biterrenſis cum prædictis teſtibus ſuperata. Præterea idem Danlhel archiepiſcopus de Auſonenſi parochia rationem adhibens, oſtendit quod nullo modo epiſcopum ponere illuc potuiſſet ob paganorum infeſtationem, & quemadmodum Deo auxiliante per anteceſſoris ſui induſtriam, quondam ibidem hæreſis extincta fuerit; & quia ejuſdem pagi plebs, ſicut quidam eorum in præſentia retulerunt, nulli parochiæ adhærere vellet, niſi Narbonenſi ob principalitatem tantæ ſedis præcipuæ; cujus archiepiſcopi ſalubrem eſſe rationem comprobantes, pro prædictis commoditatibus, & ne confinio Hiſpaniæ occaſionem triſtitiæ ingereremus, unanimiter juſto perpendimus examine, ut nulli ſedi deinceps ſociata habeatur, niſi Narbonenſi, ſervata verumtamen authoritate, ſi per ſe epiſcopum habere nequiverit. Rogamus igitur cunctos ſubſequentes nos, & hoc noſtræ authoritatis decreto confirmamus, ſancimus, ſtabilimus tam de Reddenſi pago, quam etiam de Auſonenſi, ſive confinio Narbonenſi & Biterrenſi, quod eſt Orbus, ut ſicut coram nobis diſcuſſum & comprobatum eſt, ita inconvulſum & incontaminatum, nullius contradictione valente imperpetuum permaneat. Si quis vero noſtram communem contemnens diffinitionem per aliquam inſidiam aut ſubreptionem hoc noſtræ firmitatis decretum infregerit, aut aliqua machinatione violaverit, ſi ordine eccleſiaſtico eſt adunatus, canonica ſententia irrecuperabiliter feriatur ſicut temerator tanti concilii & decreti. Quod ſi laïca poteſtas in hoc ſe per atrocitatis violentiam miſcuerit, niſi a temeraria præſumtione ſe citiſſime ſubtraxerit ſatisfaciendo quod deliquit, digna ultione totius anathematis ſit undique & ubique multatus, Domini noſtri Jeſu Chriſti & noſtra auctoritate vigente. Ut autem hoc noſtræ firmitatis decretum certiorem roborationis obtineat vigorem, manus noſtræ ſubſcriptione illud roborare ſtuduimus.

In Chriſti nomine Danihel Dei miſeratione ſedis Narbonenſis metropolitanæ eccleſiæ epiſcopus hujus decreti inſtitutione ſubſcripſi.
Ego Eleſantus primæ ſedis Arelatenſis epiſcopus confirmavi. Deſideratus Dienſis epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Salicus Arauſicenſis epiſcopus.
Ego Arricho Toloſanæ ſedis epiſc. confirmavi.
In Dei nomine Donadeus Wappencenſis epiſcopus.
Ego Francolinus Conſeranenſis epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Lupus Cavallionenſis epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Arimundus Uceticenſis epiſcopus S.
Ego Hiſcipio* Carcaſſenſis epiſcopus ſubſcripſi.
In Chriſti nomine Magnicus Adtenſis epiſcopus ſubſcripſi.
Witeringus Nemauſenſis epiſcopus confirmavi.
Felix epiſcopus Urgellitanæ ſedis ſubſcripſi.
Ego Bonitus Valentinæ ſedis epiſcopus S.
Ego Juſtus Agathenſis epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Adaulfus Jerundenſis epiſcopus ſubſcripſi.
In Chriſti nomine Wenedurius *Heltnenſis* epiſc. S.
Ego S...* Barcinonenſis epiſcopus S.
Ego Autbertus Antipolitanæ ſedis epiſc. ſubſcripſi.
Ego Johannes Cimelanenſis epiſcopus S.
Ego .... Forojulienſis epiſcopus S.
Ego Johannes Madolonenſis epiſcopus S.
Ego Aſinarius Vicujulienſis epiſcopus S.
Abraham Commenenſæ ſedis epiſcopus S.
Ego Amatus Carpentoratinenſis epiſcopus S.
Ego Ragenbaldus diaconus Dunenſis vocatus epiſcopus S.
Ego Anſebrandus diaconus ad vicem Landeberti Eglinenſium epiſcopi S.
Ego Riccimirus indignus preſbyter ad vicem Wulſegarii ſedis Biterenſis epiſc. S.
Ego Arricho cancellarius ac ſi indignus preſbyter hoc decretum ſcripſi die & anno quo ſupra.

* al. Hiſpicio.

* Servideus.

In eadem nova Occitaniæ hiſtoria plura ſunt diplomata pro Caunenſi abbatia ann. 791. 794. & 801. pagg. 28. & 29.

III.

Præceptum Ludov. Pii imperatoris pro Niſridio archiepiſcopo.

Ex veteri Gall. Chriſt.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, Ludovicus divina ordinante providentia imper. Auguſtus, &c. 814.
Notum ſit omnibus fidelibus ſanctæ Dei Eccleſiæ, & noſtris tam præſentibus quam futuris, quia vir venerabilis Niſridius Narbonenſis urbis archiepiſcopus, adiens obtutibus noſtris deprecatus eſt manſuetudinem culminis noſtri, ut matrem eccleſiam ipſius civitatis, quæ eſt in honore SS. Juſti & Paſtoris, vel S. Mariæ ſemper virginis cum monaſterio S. Pauli confeſſoris, ubi ipſe ſanctus corpore requieſcit, quod eſt conſtructum haud procul ab eadem urbe, cum omnibus moderno tempore ſibi ſubjectis, ſub noſtra defenſione, & immunitatis tuitione conſiſtere faceremus. Cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam eorumdem ſanctorum, aurem accommodare libuit, & hoc noſtræ authoritatis immunitatiſque præceptum erga eandem eccleſiam facere, per quod decernimus atque jubemus, ut nemo ex judiciaria poteſtate, nec ullus ex fidelibus noſtris in eccleſias, aut loca, vel agros, aut reliquas poſſeſſiones, quas præſenti tempore poſſidet, vel ea, quæ deinceps in jure atque poteſtate ipſius eccleſiæ divina pietas voluerit augere, ad cauſas audiendas, vel freda & tributa exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius eccleſiæ tam ingenuos, quamque & ſervos diſtringendos, vel ullas redhibitiones aut illicitas occaſiones requirendas, noſtris aut futuris temporibus ingredi audeat, vel ea, quæ ſupra memorata ſunt, penitus exigere præſumat, ſed liceat memorato præſuli ſuiſque ſucceſſoribus ſub noſtra defenſione, quiete reſidere, & noſtro parere imperio, & quidquid jus fiſci inde exigere poterat, totum nos pro æterna remuneratione eidem concedimus eccleſiæ, ut perpetuis temporibus clericis ibidem Deo ſervientibus proficiat in augmentis, quatenus rectores ejuſdem eccleſiæ cum omnibus ad ſe pertinentibus, cum clero & populo ſibi ſubjecto, pro nobis & conjuge proleque noſtra ac totius imperii a Deo nobis per immenſam Domini miſericordiam commiſſi, alacriter exorare delectet. Et ut hæc auctoritas noſtræ præceptionis a fidelibus S. Dei eccleſiæ & noſtris verius credatur, & diligentius conſervetur, eam manu propria ſubſcripſimus, & annuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Ludovici piiſſimi Auguſti. S. Durandus diaconus, ad vicem Eliſachar recognovit. Data IV. kal. Jan. anno Chriſto propitio I. imperii domni noſtri Ludovici piiſſimi Auguſti indict. VIII. Actum Aquiſgrani, palatio regio, in Dei nomine feliciter, amen.

IV.

Diploma Caroli Calvi regis, Berario archiepiſcopo conceſſum.

Ex autographo.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Carolus 843.
gratia Dei rex. Cum petitionibus ſacerdotum juſtis ac rationabilibus divini cultus amore favemus, ſuperna nos Dei gratia muniri non diffidimus. Idcirco notum ſit omnibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris tam præſentibus quam & futuris, quia vir venerabilis Berarius Narbonenſis urbis archiepiſcopus adiens obtutibus noſtris deprecatus eſt manſuetudinem culminis noſtri, ut matrem ipſius eccleſiæ civitatis, quæ eſt in honore ſanctorum Juſti & Paſtoris vel ſanctæ Mariæ ſemper Virginis, cum monaſterio, quod dicitur ſancti Pauli confeſſoris, ubi ipſe ſanctus corpore requieſcit, quod

Digitized by Google

eſt conſtructum haud procul ab eadem urbe, cum omnibus moderno tempore ſibi ſubjectis, ſub noſtra deffenſione & immunitatis tuitione conſiſtere faceremus, id eſt tam illo atrio toto cum omni integritate infra Narbonam cum turribus, atque earum extrinſecus adjacentiis, quam abbatiis, villulis, vel territoriis ad eandem eccleſiam pertinentibus: cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam eorumdem ſanctorum aurem accommodare libuit, & hunc noſtræ authoritatis immunitatiſque præceptum erga eandem eccleſiam facere. Similiter autem concedimus eidem eccleſiæ ſicuti hactenus a prædeceſſoribus noſtris, Pipino videlicet rege, & deinceps conceſſum eſt illi, medietatem totius civitatis cum turribus & adjacentiis earum intrinſecus & extrinſecus cum omni integritate & de quocumque commercio ex quo teloneus exigitur vel portaticus, ac de navibus circa littora maris diſcurrentibus, nec non ſalinis, quidquid & comes ipſius civitatis exigit pro opportunitate ejuſdem eccleſiæ in omnibus medietatem; per quod decernimus atque jubemus ut nemo ex judiciaria poteſtate, nec ullus ex fidelibus noſtris in eccleſias, aut loca, vel agros, ſeu reliquas poſſeſſiones, quas præſenti tempore poſſidet, vel ea quæ deinceps jure & poteſtate ipſius eccleſiæ divina pietas voluerit augeri, ad cauſas audiendas vel freda aut tributa exigenda, aut manſiones vel paradas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius eccleſiæ tam ingenuos quamque & ſervos diſtringendos, aut ullas redibitiones aut inlicitas occaſiones requirendas noſtris aut futuris temporibus ingredi audeat, vel ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat; ſed liceat memorato præſuli ſuiſque ſucceſſoribus ſub noſtra deffenſione quiete reſidere & noſtræ parere juſſioni; & quidquid jus fiſci exinde exigere poterat totum nos pro æterna remuneratione eidem concedimus eccleſiæ, ut perpetuis temporibus clericis ibidem Deo ſervientibus proficiat in augmentum, quatenus rectores ipſius eccleſiæ cum omnibus ad ſe pertinentibus cum clero & populo ſibi ſubjecto pro nobis & conjuge proleque noſtra ac totius regni a Deo nobis .... conceſſi, Domini miſericordiam alacriter exorare delectet; & ut hæc noſtræ præceptionis authoritas a fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris verius credatur & diligentius conſervetur, eam manu propria ſubſcripſimus, & annuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Karoli glorioſiſſimi regis. Jonas diaconus ad vicem Hludovici recognovit & ſubſcripſit. Data XII. kalendas Julii indictione ſexta anno quarto regni præſtantiſſimi regis Karoli. Actum in cœnobio S. Saturnini martyris juxta Toloſam in Dei nomine feliciter, amen.

V.

Ex autographo.

Diploma Caroli Calvi regis pro Centullo abbate S. Polycarpi.

844. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Karolus Dei gratia rex. Si ea quæ dictis imperialibus domni ac genitoris noſtri Hludovici piiſſimi Auguſti largita vel roborata ſunt atque decreta noſtræ manſuetudinis præcepto firmamus, regiam conſuetudinem exercemus: idque nobis maxime in eccleſiarum & ſervorum Dei cauſis ad æternam mercedem proficere nobis confidimus. Idcirco notum fieri volumus... omnium fidelium noſtrorum tam præſentium quam futurorum, quia ſicut in privilegio dicti domini ac genitoris noſtri immunitatis defenſionem atque tuitionem monaſterio S. Polycarpi quod ſitum eſt in pago Redenſi, ſeu Centullo venerabili abbati & ejus ſucceſſoribus, necnon & monachis in eodem monaſterio conſiſtentibus per hoc clementiæ noſtræ firmamus edictum, per quod conſtituentes decernimus, ut ſæpe dictum monaſterium & in eo regulari ac monaſtico ordine viventes amodo & deinceps, cum omnibus ad ſe *pertinentibus*, vel appenditiis atque adjacentiis ſeu terminis

A ſuis, necnon & cum gaiano villaris, ſive cum rebus quas Auſtrimirus ei monaſterio contulit, & in pago Helenenſi, quorum ſunt nomina Palatiolus & Salellas, ſeu & cum cella in pago Carcaſſenſi conjacenti, quam idem Auſtrimirus ad eumdem monaſterium delegavit, cujus vocabulum eſt Comicianum, cum omnibus nihilominus quæ deinceps a Deum timentibus hominibus ad idem conlatum fuerit ſub noſtra ſucceſſorumque noſtrorum tuitione in perpetuum maneat: videlicet ut nullus judex publicus, neque quiſlibet ex judiciaria poteſtate, aut ullus ex fidelibus noſtris tam præſentibus quam futuris ad cellas aut in eccleſias, vel loca, aut agros vel reliquas poſſeſſiones, quas nunc in villis aut pagis & territoriis poſſidet, vel quas deinceps fidelium devotio ibidem augere voluerit, ad cauſas audiendas, B vel freda exigenda, aut manſiones vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, homineſque diſtringendos, vel quaſcumque redhibitiones, aut inquietas occaſiones requirendas noſtris futuriſque temporibus ingredi audeat, vel ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat. Sed liceat memorato abbati ſuiſque ſucceſſoribus res ejuſdem monaſterii cum omnibus ad ſe pertinentibus ſub tuitionis atque immunitatis noſtræ defenſione, remota totius judiciariæ poteſtatis inquietudine, quieto ordine poſſidere. Petiit etiam idem venerabilis abba *Centullus* celſitudinem noſtram, ut homines liberi commorantes infra terminos ejuſdem monaſterii, quos præfixerunt auctoritate domini ac genitoris noſtri Gauſelmus & Bernardus comites, terras quas ex eremo traxerunt quiete poſſideant, & con- C gruum obſequium, ſicut homines ingenui, exinde eidem monaſterio exhibeant, ne eorum ingenuitas vel nobilitas vileſcat. Hi vero pagenſes qui extra terminum ejuſdem monaſterii manent, & terras infra fines præfati monaſterii habent, ſi eorum voluntas fuerit, de ipſis terris commutandi vel venundandi per hoc noſtræ auctoritatis præceptum ad eumdem monaſterium licentiam habeant, & ipſa emptio vel commutatio pleniſſimam præſenti noſtræ auctoritatis edicto in omnibus obtineat firmitatem. Quando quidem autem divina ordinatione ſupradictus abba vel ſucceſſores ejus ab hac luce migraverint, quandiu ipſi inter ſe tales invenire potuerint, qui ipſam congregationem ſecundum regulam S. Benedicti regere & gubernare valeant, per hanc noſtram auctoritatem licentiam habeant ex D ſemetipſis abbates eligere, quatenus ſervos Dei qui ibidem Deo famulantur pro nobis, conjuge, proleque noſtra & ſtabilitate totius regni noſtri Domini immenſam miſericordiam jugiter exorare delectet. Et ut hæc noſtræ largitionis auctoritas noſtris ſucceſſorum noſtrorumque temporibus inviolabilem atque inconvulſam obtineat firmitatem, manu propria ſubter firmavimus, & annuli noſtri impreſſione adſignari juſſimus.

Signum Karoli glorioſiſſimi regis. Aſcharius preſbyter ad vicem Hludovici recognovit .... glorioſſimo rege indict. VII. Actum Toloſa civitate in Dei nomine feliciter.

V I.

Ex autographo.

E *Diploma Caroli Calvi regis, Fredolo archiepiſcopo conceſſum.*

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Karolus Dei rex. Si ſacris locis divino cultui mancipatis aliquid ex juris noſtri rebus ſeu facultatibus conſerre ſtudemus, non ſolum in hoc regiam exercemus conſuetudinem, ſed maximum regni noſtri munimen in hoc, agente divina gratia, eſſe nullatenus dubitamus: 856.
Quapropter noverit omnium fidelium ſanctæ Dei eccleſiæ noſtrorumque tam præſentium quam & futurorum ſolertia, quia complacuit clementiæ ſerenitatis noſtræ, ut ob Dei amorem noſtramque in futuro ab ipſo piiſſimo judice retributionem quaſdam res noſtræ proprietatis...... ſanctæ matris eccleſiæ Narbonenſis, ſeu Redenſis, quæ fundata eſſe dinoſcitur in honore bea-

Digitized by Google

torum martyrum, Juſti & Paſtoris, cui ſedi præſidere cognoſcitur divina vocatione Fredoldus venerabilis archiepiſcopus : quæ res ſunt ſitæ infra Narbonenſem pagum, hoc eſt in villa quæ nuncupatur Ventenachus, quicquid ibidem de fiſco noſtro eſſe dinoſcitur, & in eodem pago in alio loco qui appellatur S. Saturninus in Licia, quicquid etiam ibidem eſſe videtur de regia dominatione, ſub ea integritate, qua Thodoſius quondam ipſas res acquiſiſſe dicitur ſuper Narbonenſis ſedis pontificem ; unde etiam altitudinis noſtræ preceptum hoc fieri juſſimus per quod memoratas res cum omnium rerum ſumma integritate, cum vineis, ſilvulis, terris cultis & incultis, eccleſiis, aquis, aquarumve decurſibus, exitibus & regreſſibus & omnibus exterminationibus cum terminis & omnibus integritatibus, totum ac integrum veluti præmemoratum eſt, præſcriptæ ſanctæ matris eccleſiæ beatorum Juſti & Paſtoris partibus de noſtro jure in jus ac poteſtatem eccleſiaſticam ſolemniter transferimus, perpetualiterque habendas delegamus, ſicut reliquas res ejuſdem ſanctæ ſedis eccleſiaſticas, videlicet ut præſcriptæ eccleſiæ memoratus archiepiſcopus Fredoldus eas recipiens eccleſiaſtico jure in uſibus jam fatæ eccleſiæ tam ille, quamque ſui ſucceſſores per labentia tempora ordinent canonice atque diſponant. Ut autem hæc noſtræ munificentiæ auctoritas valeat perdurare, manu propria ſubter eam firmavimus, & annuli noſtri impreſſione ſigillari juſſimus.

Signum Karoli glorioſiſſimi regis. Giſlebertus notarius ad vicem Hludovici recognovit. Data XV. cal. Martii indictione IV. anno XVII. regni domni noſtri Karoli glorioſiſſimi regis. Actum Cariſiaco palatio regio in Dei nomine feliciter, amen. Hudolricus inclitus comes & marchio hoc ambaſciavit.

Aliud exſtat ejuſdem pene tenoris, & eorumdem diei & anni, in appendice actorum veterum ad capitularia, tom. 2. p. 1466.

VII.

Ex autographo Caunenſi.

Judicium à Beraldo Vicecomite aliiſque Judicibus datum, in gratiam Danielis abbatis Caunenſis, cui Sarclanus villa cum appendicibus aſſeritur, agente Uniforte monaſterii mandatario adverſus Hictorem.

Circa 873.

JUdicio Beraldo Vicecomes & Judices qui juſſi ſunt kauſas dirimere vel legibus definire, ideſt Witeſindo, Haigone, Wlſino clerico, Sentegedo, Godogerto judicum Seo in pr . . . . undihane Hucare Wricane Imorico Baldomare, Anteo Flavione Quiricone Amalberto vel aliis quam plures bonis homines . . . . ibidem . . . . ante kaſtro Minerba per multorum hominum altercationes audiendas & negotiis cauſarum derimendis vel rectis & juſtis judiciis finiendis ibique in ſupra dictorum judicio . . . . veniens homo nomine Hictor ; & ſic interpellavit vel malleavit homine nomine Uniforte qui eſt mandatarius Daniel abbate, vel de cuncta congregatione ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli monaſterii Caunenſis, qui eſt fundatus in territorio Narbonenſe in ſuburbio Ventalonenſe ſuper fluvio Argentoduplo . . . . mihi juſtitia . . . . Uniforte kaſas, curtes exia & regreſſa eorum orto cum arboribus terras & vineas quæ ſunt in villa Sarclanus vel infra ejus terminio . . . . ante vos præſento ad relegendo ipſi monaci cujus iſte Unifortes mandatarius eſt hoc retinent, & mihi hoc contendent malum ordine . . . . Uniſorte mandatario de jam dicto abbate vel ipſius congregatio quid ad hæc reſpondere veles de hac cauſa. Unde iſte Hictor . . . . . . Uniforte præſens aſtetit & . . . . dixit ipſi monaci non hoc retinent malum ordine nec injuſte, qui ſcripturas exinde abent. Tunc ordinavimus . . . . quomodo in placitum conſtituerunt in dies . . . . . ſic ſemper ſentire faciat, cum ipſas ſcripturas de ipſos monachos . . . . tura invenimus in ea quomodo Julius condam ille eam fecerat ad homine nomine Godeſcalco preſbytero, & invenimus in ipſa ſcriptura in ſuum. . . . . . . dat . . . . . . anno ſeptimo imperante domno noſtro Ludovico imperatore quod fuerat facta, & invenimus in alia ſcriptura fecit & vendidit Eldebrandus, cum uxore ſua Ermetructe Godeſcalco preſbytero & ipſe Godeſcalcus preſbyter ſi hoc donavit & tradidit per ſcripturam donationes ad Egigane abbate vel ad Congregatione ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli monaſterii Caunenſis, & invenimus in ipſa ſcriptura quod Eldebrandus fecit cum uxore ſua Ermetructe ad jam dicto Godeſcalco preſbytero in ſuum . . . . tertio quod fuerat facta ſcriptura regnante Karolo rege. Itaque nos Judices cum vidiſſemus quod ipſas ſcripturas ſic erant annuimus & terminum legitimum . . . . mus cum ſupradicto Hictori ſi ſunt bonas, aut veras ipſas ſcripturas quem Unifortes præſentat ad relegendum aut legibus factas. Jam dictus Hictor ibidem præſens adſtetit & dixit ipſas ſcripturas quas Unifortes mandatarius præſentat ante nos ad relegendum de ſupradicta kaſas, ortos, terras & vineas bonas eſſe, & veras, & legibus factas & nulla . . . . tracas opponere non poſſum per nullo modo. Nos vero Vicecomes Seo & Judices cum vidiſſemus, quod jam dictus Hictor ante nos profeſſus fuiſſet . . . ordinavimus eum ut ſua . . . . exinde feciſſet, ſicut & fecit ubi inſertum habet. Recognoſci me ego Hictor quod negare non poſſunt de . . . . Uniſorte qui eſt mandatarius Daniel abbate vel cuncta Congregatione ſanctorum Petri & Pauli monaſterii Caunenſis, quod eſt fundatum in territorio Narbonenſe, ſuburbio Ventalonenſe ſuper fluvio Argentoduplo de kaſas, curtes, exia & . . . . ortos cum arboribus terras & vineas in villa Sarclanus, vel infra ejus terminio, & . . . quod . . . . devet eſſe per meas ſcripturas emtiones quas ante vos præſento ad relegendum . . . . Unifortes mandatarius Daniel abbate vel ipſa Congregatione ſcripturas præſentat ad relegendum una quod fecit Julius condam vinditiones ad Godeſcalco preſbytero de quantum ibidem avebat . . . . in jam dicta villa Sarclanus & alia ſcriptura . . . . . ipſe Godeſcalcus fecit . . . . . ſancto Petro & Paulo . . . . vel ipſa Congregatione de quantum quod ille avebat in jam dicta villa Sarclanus . . . . . terminio & ipſas kaſas . . . . instructa ſuplica unde vos Judices me Hictore interrogaſtis una & alia, & tertia vice ſi erant ipſas ſcripturas . . . . Unifortes mandatarius præſentat bonas aut veras, aut legibus factas. Taliter verò interrogatus ego Hictor, & ſic profeſſus ſum ante vos Judices quod ipſas ſcripturas . . . . de ſupradicta congregatione præſentat ad relegendo de quantum ipſi monaci ibidem retinent in jam dicta villa vel infra ejus terminio ipſas ſcripturas veras & legibus factas, & nullam infamiam contra eas oponere non poſſum neq... in iſto placito, nec in alio, nec odie, nec nullo tempore, & de injuſta petitiione de . . . . iſto Uniforte malum ordine . . . . & odie per legem & juſtitia plus devet eſſe ipſas kaſas, curtes, verdugarius, ortus, exia vel regreſſa eorum terras & vineas ad ſupradicto Daniel abbate,

vel ipſius congregatione per illorum ſcripturas emtionis vel donationis quam de me . . . . de . . . ullum . . . . ominem & . . . . profectionem ſcripta & firmata de manum de Hictore & bonis ominibus & judices . . . . . . ordinavimus ſupradicta Uniforte mandatario de ſupradicto monaſterio, ut ſecure obtineat ipſum alode abſque damnum & kalumnia & gaudeant ſe. . . . . . in noſtro judi . . . . . clara per . . . . juſtitia & deincebs . . . . . . s kauſatio de Hictore ſopita & ducta & inculcata permaneat omni tempore. Dato Judicio ſub die XVI. kalendas Julias anno reggnante domno noſtro Karolo rege.

VIII.

Ex MS. cod. Colbertino.

Charta, ex qua conſtat Fredoldum archiep. Narbon. debitorem erga Caunenſe monaſterium deceſſiſſe.

Edita eſt in prob. novæ hiſt. Occitaniæ, t. 1. p. 124.

873.

COnditiones ſacramentorum ad quas ex ordinatione Salamon miſſo [a] Iſemberto [b] ſed & judices qui [c] viſi ſunt cauſas diſinere vel legibus diſſinire, [d] id eſt Witteſindo, Medemane, Uniforte, Argefredo, [e] Aragone judicum, & Wltino clerico, [f] Ebadourio, Salone vel aliis quamplures bonis hominibus, qui cum ipſis [g] ibidem aderant in mallo [h] plubico ante caſtro Minerba, id eſt in præſentia Baldomare, Gildemiro, [i] Injuvrico, Johanne, Leomargo, Stavilo, [k] Aſſerico, Amalberto, Bellone, Adroario, Anteo, Ildefiedo, Daniel, Wilierico, Flavione, [l] Reſinimiro, & Licinio teſtificant & jurant teſtes prolati, quos profert homo nomine Unifortis, qui eſt mandatarius de homine nomine Daniel abbate, vel cuncta congregatione monaſterii ſibi commiſſa monachorum S. Petri apoſtoli Chriſti, cujus eccleſia ſita eſt in pago vel territorio Narbonenſe ſuburbio Minerbenſe juxta fluvium, quem vocant Argentedupliun in facie de ſupradicto miſſo vel judices, vel aliis quamplures bonis hominibus, qui in ipſo placito cum ipſis reſidebant propter res vel debitum, quod ad jam dicta congregatione ſuperius ſcripta monaſterii S. Petri, quod eis debebat vel debitor erat homo nomine Fredaldus archiepiſcopus de Narbona civitate ſedis Narbonenſis S. Juſti & Paſtoris vel ſua congregatione ibidem comiſſa, quando mortuus fuit Fredaldus archiepiſcopus debitor erat ad jam dicta congregatione monaſterii ſuperius ſcripta SS. Petri & Pauli ſolidos 400.* propter vinos & annonas, argentum, mulos, & cavallos, vel veſtimenta, quod præſtavit & vendidit Egiga abba de jam dicto monaſterio & ſua congregatio, qui ab eo tempore ibidem erat commiſſa; ſimul pariter & nomina teſtium, qui hoc teſtificant & jurant, hæc ſunt, Aſenarius, Ilpericus, Stephanus, Wifredus, Maquancius, Magnaldus, Venerandus, Franco, Amannus, Inwirannus, Adalbertus, Aigobertus, Reculſus, Bonaricus, Bellus, Alaricus, Ermenfredus & Salomon, qui Jurantes a. . . . dicimus per Deum patrem omnipotentem & Jeſum Chriſtum filium ejus, ſanctumque Spiritum, qui eſt in Trinitate unus & verus Deus, & per hæc locum venerationis S. Nazario martyre Chriſti, cujus eccleſia ſita eſt ante caſtro Minerba ſuper cujus ſacroſancto altario has conditiones ſuperpoſitas manibus noſtris præſens continemus vel Jurando contingimus, quia nos jam dicti teſtes ſumus & bene in veritate notum habemus & vidimus & præſentialiter fuimus in jam dicto monaſterio ſuperius ſcripto, quando jam dictus Fredaldus archiepiſcopus in itinere venit in jam dicto monaſterio S. Petri & Pauli, & ſic recepit ipſa annona & ipſum vinum, id eſt in primis modios viginti de frumento & viginti de vino valentes ſolidos ſeptuaginta, inter mulos & cavallos & prunia & alias res valentes ſolidos quadringintos & alias plures res, quod jam dictus Egiga abbas & preſbyter quidam, qui fuit de jam dicto monaſterio S. Petri & Pauli & ſua congregatio ibidem commiſſa, & qui adeo tempore erat, præſtitum fecit de jam dictas res ſuperius ſcriptas, ita & vendidi, & quando jam dictus Fredaldus archiepiſcopus de hoc ſeculo obiit, debitor erat juſtiſſime de jam dictas res ſuperius ſcriptas abint eſſe, ſicut ſuperius ſcriptum eſſet, ad jam dicta congregatione monachorum vel clericorum ibidem commiſſa S. Petri & Pauli ſicut ſuperius ſcriptum eſt; & damus hunc teſtimonium infra metas temporis, & ea quæ diximus recte & fideliter teſtificamus de hac cauſa per ſuperadnixum juramentum. In domino latæ conditiones ſub die nono calendas madias anno 33. regnante domno noſtro Carolo rege.

Sig. Arenario. Sig. Ilperico. Sign. Stephano. Sig. Wiſredo. Sig. Maquancius. Sig. Magnaldus. Sig. Venerandus. Sig. Francone. Sig. Amannus. Sig. Inwirannus. Sig. Adalberto. Sig. Aigoberto. Sig. Reculſo. Sign. Bonarico. Sign. Bellone. Sign. Alarico. Sig. Ermenfredo. Sig. Salamon, qui has conditiones juravimus, Inchericus Stabiles.

[a] Iremberta. [b] ſeo. [c] juſſi. [d] id ſunt quinque. [e] Eigone. [f] & Adoura, Saione. [g] in idem. [h] publico. [i] Invuirico. [k] Elngerico. [l] Heremomiro.

* CCCCL.

IX.

Odonis regis privilegium pro S. Theodardo Narbonenſi archiepiſcopo.

Ex chartario Narbon.

888.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Odo clementia Dei rex. Si ſacris ac ſanctis locis divino cultui mancipatis aliquid de rebus regni noſtri, ſeu facultatibus conferre ſtudemus, non ſolum in hoc regiam exercemus conſuetudinem, ſed maximum regni noſtri munimen, auxiliante divina gratia, eſſe nullatenus dubitamus. Quapropter noverit omnium fidelium ſanctæ Dei eccleſiæ noſtrorumque tam præſentium, quam futurorumque ſolertia, quia acceſſit ad clementiam ſerenitatis noſtræ Theodardus venerabilis primæ ſanctæ Narbonenſis ac Redenſis eccleſiæ archiepiſcopus, innoteſcens nobis de paupertate ſui epiſcopatus, & quemadmodum ſua ſedes & pene omnes eccleſiæ ejuſdem civitatis ruinæ jam proximæ exiſtebant: ita ut per ipſum nullatenus poſſent reſtaurari. Hæc audientes, immo condolentes, ejuſque neceſſariam & rationabilem petitionem eſſe cognoſcentes, placuit Celſitudini noſtræ pro remedio animæ noſtræ atque pro ejus tanta deprecatione, quatinus ad eamdem eccleſiam SS. Juſti & Paſtoris, necne & ſancti Pauli confeſſoris, ubi ipſe venerabilis ſanctus corpore requieſcit, abbatiam ſancti Laurentii cum omnibus ſuis cellulis & villis atque terminis cum ſumma integritate locorum, veluti in præceptis monachorum ab omnibus anteceſſoribus noſtris piiſſimis regibus & imperatoribus factis perpetualiter abſque ulla contradictione dando concederemus: eo videlicet tenore ut ſtipendia monachorum ibidem digne degentium juxta vires præſulis non deficiant. Concedimus medietatem ſalinarum, theloneí, portatici, & rafitæ atque paſcuarii, ſeu thaſſes, naufragiorum, ad eandem præfatam eccleſiam tam in Narbonenſium, quam in Redenſi comitatu, undecumque comes vel ejus miſſus receperit, vel recipere debuerit aliquid exactionem. Donamus etiam fiſcos juxta Baſſianum-villam, qui vocantur Ceſaranus, & villa Argeſii: concedimus etiam ipſi eccleſiæ in Redenſi comitatu villam, quæ dicitur Capitinarius, quæ alio nomine nuncupatur Trapas cum ſua eccleſia, quæ conſtructa eſt in honore S. Martini cum omnibus villaribus ſuis & adjacentiis ſuis, cum omni integritate abſque diviſione, ſilvis & vineis, pratis, paſcuis, molendinis, aquis aquarumve decurſibus, & omnia ibidem & ſuis villaribus pertinentia. Si vero infra iſtam villam villaribus ejus hoſtolenſis vel ipſam fuerint, quicquid jus fiſci inde exigere debet, totum ad opus ſanctæ matris eccleſiæ Narbonenſis jure perpetuo concedimus obtinendum. Fiſcus vero qui ſunt in Biterrenſi comitatu, S. Paulo confeſſore a longo tempore collatos, & a poteſtate comitali injuſte uſurpatos pleniſſime reddimus atque eidem

Digitized by Google

A eccleſiæ, ſicut dignum eſt, per noſtræ auctoritatis præceptum confirmavimus; per quod decernimus atque jubemus, ut nullus judiciariæ poteſtatis, nec ullus ex fidelibus noſtris in eccleſias aut loca, quæ deinceps jure & poteſtate ipſius eccleſiæ divina pietas voluerit augere, ad cauſas audiendas, vel freda aut tributa exigenda, aut manſiones vel paradas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius eccleſiæ tam ingenuos quam ſervos diſtringendos, aut ullas redhibitiones aut inlicitas occaſiones requirendas noſtris futuriſque temporibus ingredi audeant, vel ea quæ ſupra memorata ſunt, vel ſicut in privilegiis præſulum Romanorum confirmata ſunt, penitus exigere præſumat: ſed liceat memorato præſuli ſuiſque ſucceſſoribus ſub noſtra defenſione quiete reſidere, & noſtræ parere juſſioni, & quicquid jus fiſci exinde exigere poterat, B totum nos pro æterna remuneratione eidem concedimus eccleſiæ, ut perpetuis temporibus clericis ibidem Deo ſervientibus proficiat in augmentum, quatenus rectores ipſius eccleſiæ cum omnibus ad ſe pertinentibus, cum clero & populo ſibi ſubjecto, pro nobis ac totius regni noſtri ſtabilimento Domini miſericordiam alacriter exorare delectent.* Et ut hoc præceptum noſtræ auctoritatis inviolabile æternum obtineat vigorem, manu propria ſubterfirmavimus, & annulo noſtro inſigniri juſſimus. Signum Odonis glorioſiſſimi regis. Throarnus notarius ad vicem Ebolonis recognovi & ſubſcripſi. Datum VI. cal. Julii anno Incarnationis Domini noſtri Jeſu Chriſti DCCC. LXXXVIII. indict. VIII.* anno III.* regnante domino Odone glorioſiſſimo rege. Actum Aurelionis civitatis. Askericus Pariſienſis epiſcopus ambaxiavit hoc.

* delectet, ut ſupra, ch. IV.

* ind. VI.

* an. 1. aut 2.

C

X.

Ex veteri Gall. Chriſt.

Stephani Papæ VI. privilegium pro eccleſia Narbonenſi.

896. STEPHANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Reverentiſſimo & ſanctiſſimo confratri noſtro Arnuſto epiſcopo primæ ſedis ſanctæ Narbonenſis eccleſiæ, & per te in eadem venerabili eccleſia in perpetuum, &c. Salubribus petitionibus veſtris inclinati decrevimus ut a præſenti die, XIV. indictione per hujus noſtræ apoſtolicæ confirmationis privilegium, roboramus, ſtabilimus, & in perpetuum noſtra apoſtolica authoritate confirmamus. . . . . D . . . . id eſt omnes domos, cellas, eccleſias, villas, curtes, parochias, terras, vineas, prata, ſylvas, atque medietatem ſalinarum & telonei, ſeu *raſiam, atque naufragii monaſterio S. Laurentii, & cellas vel cum adjacentiis, & pertinentiis earum, una cum *famulis utriuſque ſexus, & alia omnia quæ a piis imperatoribus, & regibus, vel ab aliis Deum timentibus in eadem eccleſia collata ſunt vel conferenda, tam in ipſo comitatu Narbonenſi, quam & Reddenſi, ſeu & Minerbenſi, atque Auſonenſi, necnon & Biterrenſi ſive etiam Nemauſenſi. Hæc vero omnia ita jure firmiſſimo a te poſſideri ac dominari volumus, ceu olim poſſeſſum eſt a ſanctæ memoriæ deceſſore tuo Daniele epiſcopo, ſeu reverendo Sigebodo ejuſdem primæ ſedis Narbonenſis præſule, ſub tua, tuorumque E ſucceſſorum ditione, poteſtate, ac utilitate omnimodis, confirmantes, ſtatuentes, apoſtolica cenſura ſub divini judicii obteſtatione & anathematis interdicto, ut nulli unquam parvo aut magno homini liceat quamlibet forciam, vel *appriſionem in omnibus rebus ejus facere, aut poteſtatem aliquam habere, vel aliquem diſtringere, aut qualecumque teloneum ab eis exigere, ſive ad placitum eos ubicumque pro quibuſcumque caſibus provocare præſumat, niſi in præſentia archiepiſcopi cauſa illorum audiatur & regulariter firmetur. Illud quoque noſtra apoſtolica authoritate juxta canonicam ſanctionem nobis addere placuit, ut ſi quando divina vocatione vos, veſtrique ſucceſſores ex hac A luce migraverint, quandiu in ipſa eccleſia Narbonenſi repertus fuerit qui dignus ſit officio pontificatus ipſius fungi, nulli liceat ex alio loco inibi ingredi, nec jam dictam ſibi præditus quacunque dignitate aut regia auctoritate uſurpare ſedem: ſed conventu vicinorum coëpiſcoporum occurrere valentium facto alicujus poteſtatis, benedictionis cleri vel plebis præcipiat dignitatem. Si vero aliquem de ſuffraganeis coëpiſcopis contigerit mori, perquirens metropolitanus electionem plebis ipſius eam viſitare ſtudeat, utpote viduatam eccleſiam. Quod ſi forte ibi talis non repertus fuerit, qui onus ſacerdotale ferre queat, per canonicam auctoritatem & noſtram apoſtolicam permiſſionem licentia ſit illi, abſque ulla retractatione de ſua eccleſia talem intronizare, qui ſuffraganeæ ſuæ dignus præeſſe valeat B paſtor, &c. Scriptum per manum Nicolai ſcriniarii S. Romanæ eccleſiæ in menſe Auguſto, indict. XIV. bene valete. Datum XIII. kal. Septemb. per manum Stephani epiſcopi S. eccleſiæ Nepheſinæ in arcario* S. Sedis Apoſtolicæ, imperante domino piiſſimo auguſto Arnulpho a Deo coronato magno imperatore, * anno primo.

* raſicani.

* familiis.

* oppreſſionem.

* arcari.

* Hic annus primus Arnulphi intelligendus eſt non de initio imperii ejus in Germania, nam imperare cœpit anno 887. quo anno non ſedebat Romæ Stephanus VI. ſed V. verum de tempore quo agnitus eſt Imperator in Italia a Romanis pontificibus, quod contingere potuit anno 896. cui optime convenit indictio XIV. antea quippe Wido Spoletani ducis filius & poſt eum Lambertus, necnon Ludovicus Boſonis filius, Imperatoris nomen ſibi arrogabant.

XI.

C *Præceptum Caroli regis, cognomento Simplicis; pro Arnuſto archiepiſcopo.*

Ex veteri Gall. Chriſt. cum additamentis ex tomo 1. Ameliss. pag. 58.

899. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Karolus divina propitiante clementia Rex, omnibus marchionibus, comitibus, ducibus, vicariis, judicibus actionariis, ſeu cunctis reipublicæ adminiſtrantibus hoc notum eſſe volumus; Quia venerabilis ſanctæ Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopus Arnuſtus noſtram adiit ſerenitatem, innoteſcens auribus clementiæ noſtræ, quod in ſua parochia, ceu & in cunctis epiſcopiis, qui in ſuffragio ipſius poſiti ſunt, graviſſima quædam contra jura canonum, atque inſtituta legum increverit conſuetudo, adeo ut comites, atque judices ceu D miniſtri illorum, ſacerdotes Domini, ſive reliquos eccleſiæ miniſtros ad placitum ſuum violenter ducere, & fidejuſſores tollere, atque eos more laïcorum diſtringere præſumant. Deprecatus eſt itaque idem venerandus vir Arnuſtus tam pro ſe quam & pro reliquis coëpiſcopis & confratribus ſuis noſtram regiam celſitudinem, ut noſtro regali imperio ab illorum eccleſiis hoc reſecaretur vitium & tam nefanda præſumptio, atque inlicita computaretur conſuetudo. Nos vero has præceptionis noſtræ literas fieri decrevimus, per quas authoritate regali jubemus, præcipientes, ut nemo comitum, vel judicum, vel quorumlibet publica negotia adminiſtrantium in cuncta Narbonenſi diœceſi, ceu & in omnium epiſcoporum ſibi ſuffraganeorum eccleſiis, aliquem ſacerdotum, ceu levitarum, aut reliquo- E rum eccleſiæ Dei miniſtrorum, violenter ſibi ſubjicere, aut fidejuſſores tollere, vel in placitum laïcorum diſtringere ullatenus præſumat, & neque de proprietatibus, aut reliquis poſſeſſionibus illorum aliquam exactionem aut redhibitionem illicitam ullo unquam tempore exigere audeat. Si aliquæ vero querimoniæ adverſus illos exortæ fuerint, in præſentiam ſuorum epiſcoporum veniant, atque ibi de iis canonice, atque legaliter judicentur, quia juxta ſanctiones legum indignum eſt, ut homines judicent Deos. Si quis autem contra hanc noſtræ præceptionis authoritatem, ductus maligna cupiditate aliquid agere tentaverit, & hoc quod pie a nobis pro divino amore in ejus eccleſiis indultum eſt, violare conatus fuerit, ſentiat ſe noſtram

Digitized by Google

incurrere offenſionem, & inſuper bannum noſtrum perſolvere cogatur. Liceat namque ipſis epiſcopis, ſuiſque ſucceſſoribus cum ſacerdotibus & reliquis ordinibus eccleſiarum, ſub noſtra regali tuitione vel Mundeburno abſque alicujus inquietudine vivere, & noſtro fideliter parere imperio, ut pro ſalute noſtra ac totius regni noſtri ſtatu eos jugiter Domini clementiam exorare delectet, & ut hæc noſtræ præceptionis authoritas a fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ. . . . . . . tempora inviolabiliter conſervetur veriuſque credatur.... ... propria ſubter eam firmavimus, & annuli noſtri impreſſione ſigillari juſſimus. Signum Karoli glorioſiſſimi regis, Heriveus notarius ad vicem Folconis archiepiſcopi recognovit. Datum octavo idus Junii, indictione II. anno VII. rege Karolo, & in ſucceſſione Odonis II. pleniter regnante ſereniſſimo. Actum apud Htunum villam in Dei nomine feliciter. Amen.

XII.

Ex archivo S. Vict. Maſſil.

Conventus epiſcoporum apud Barcinonem.

906. ANno Dominicæ Incarn. DCCCCVI. ſub ind. IX. conventus factus eſt ſanctorum epiſcoporum apud Barchinonem civitatem, quorum hæc ſunt nomina: Arnuſtus archiepiſcopus almæ Narbonenſis eccleſiæ, Servus-Dei Gerundenſis, Nantigiſius Urgellenſis, Idileharius Auſonenſis, Teudericus Barchinonenſis, Rainardus Caucliotenſis. Dum igitur reſiderent in eccleſia ſanctæ Crucis cum præcellentiſſimo principe & marchione Wifredo, ſeu plurimorum diverſi ordinis clericorum & religioſorum laïcorum non minima caterva, ut plurimorum audirent querimonias, & Deo favente quæ prolata erant juſtiſſime determinarent, in ſupra dictorum præſentiam affuere legati Deo devotæ & religioſiſſimæ abbatiſſæ Hemme præ manibus habentes ſcripturam confirmationis rerum monaſterii ſui, quod ſitum eſt in honore ſancti Joannis Baptiſtæ, edita ſcilicet, & roborata à prænominato ſummo antiſtite Arnuſto cæterorumque venerabilium epiſcoporum..... quorum hæc ſunt nomina: Amelius Ucetienſis, Aglardus Nemauſenſis, Riculfus Helenenſis, Artmannus Toloſenſis, Servus-Dei Gerundenſis, Nantigiſius Urgellenſis, Rainardus Biterrenſis, Gontarius Magdalonenſis, Autgarius Lutovenſis, Gimera Carcaſſenſis, Gerardus Agathenſis: quia verò in præſenti coadunatione afuerunt quidam venerabilium epiſcoporum, qui primo defuerant conventui, petiit præfata Deo dicata abbatiſſa per ſuam legationem eaſdem res monaſterii ſui ut juxta kanonicam & epiſcopalem auctoritatem confirmarent. Nam iſtæ ſunt eccleſiæ, parochiæ, vel cellæ atque prædia quas ſub jure canonico ſibi petiit roborari. Primum quidem ipſum monaſterium in honore ſancti Joannis Baptiſtæ & Præcurſoris Domini ſub tuitione, & cura epiſcopali, ſicut ſacri kanones docent, cum parochia & finibus, vel adjacentiis ſuis, parochiam quoque ſanctæ Mariæ & ſancti Kirici & Saura cum finibus ſuis, cellam etiam ſancti Martini cum ſua *parochiuncula*, necnon & eccleſiam ſanctæ Columbæ cum parochia ſua, &c. Hac omnia conjacent in epiſcopio Auſonenſe, &c..... Hæc igitur omnia nos præſcripti atque ſignati præſules ſecundum hoc quod ſancti Patres kanonicis legibus inſtituerunt, confirmamus eidem monaſterio vel ipſi abbatiſſæ, obſecrantes & imprecantes ſub divina cenſura ut nulli chriſtiano liceat, &c..... Si quis autem contra hæc pontificale decretum à nobis ſtatutum agere........... tentaverit ſciat ſe ſeveriſſimo mucronis vinculo anathematis feriendum, &c. Ut autem hoc certius ab omnibus credatur propriis manibus ſubter firmanda roboravimus. (Anno primo* regnante Charlone rege.) Arnuſtus ſanctæ Narbonenſis eccleſiæ humilis epiſcopus firm. Nantigyſus epiſcopus humilis firm. Idelherus Umilis epiſcopus firm. Servus-Dei epiſcopus, Teudericus Barchinonenſis eccleſiæ humilis epiſcopus.

* Hæc quæ ſunt intra parentheſim, reperiuntur in una è tribus antiquis chartis originalibus hujuſce inſtrumenti, quæ ſunt in variis capſis archivi Sanvictorini.

XIII.

Ex archivis S. Pauli.

Donatio Arnuſti archiepiſcopi facta eccleſiæ S. Pauli Narbon.

IN nomine Domini, ego Arnuſtus ſanctæ Narbonenſis eccleſiæ humilis archipræſul, pro remedio animæ meæ & æterna retributione, dono ad eccleſiam ſancti Pauli confeſſoris Chriſti, cujus eccleſia ſita vel fundata eſt in loco uti vocablum eſt ad Albolas trans pontem prope Narbona civitate, nullo cogentis imperio, nec ſuadentis ingenio, ſed propria atque ſpontanea hoc elegit mea bona voluntas, ut aliquid de proprietatis rebus meis ibidem donare deberem, quod ita & facio, dono atque concedo ad præfatam eccleſiam ſancti Pauli in pago Narbonenſe infra terminio de villa, quæ vocatur *Biciano* omnem alaudem quæ mihi advenit ex comparatione de infantes *majolo vicecomite* & uxoris ſuæ Reimode, nomine *Vulchario*, necnon & fratre ſuo *Albericho* vicecomite, ideſt eccleſias in honorem ſancti Amantii & ſancti Baudilii, cum appendiciis, caſis & caſaliciis, curtis, oglatis, ortis, arboribus......... omnia, & in omnibus tam quæſitum, quam ad inquirendum, tam ruſticum, quam ad urbanum, totum & ad integrum, cum omni voce & fundo poſſeſſionis ad præfatam eccleſiam ſancti Pauli trado, transfero atque transfundo, & legali atque canonica authoritate in perpetua largitione, ex mea voce ſpecialiter dono atque concedo, ut de ab hodierno die & tempore, Deo propitio, hoc habeat, teneat, poſſideat, jureque ſuo vindicet, hoc defendat ipſa præfata eccleſia *cum abbate ipſius loci, & clericis* ibidem Deo ſervientibus. Si quis vero, quod fieri non credimus, hoc inquietare aut violare præſumpſerit, in primis iram Dei omnipotentis incurrat, & cum Juda traditore participium abeat in æterna damnatione Datam & Abiron, judicium ſe ſentiat eſſe datum, & quo repetit non vendicet, ſed inſuper eccleſiæ prælibatæ, cui litem intulerit, dupla & meliora hæc omnia reſtituat, & ſua repetitio nichil valeat, & inantea ſcriptura iſta firma permaneat. Ego Arnuſtus epiſcopus interdico, & conteſtor & excommunico omnem hominem cujuſque ſexus & ordinis, qui hanc authoritatem quam Deo omnipotenti & ſancti Pauli confeſſoris Chriſti offero & trado, violare aut infringere voluerit, & niſi citiſſime reſipuerit, & ſatisfecerit aut noſtris aut nobis ſucceſſoribus, ligatus & anathematizatus, & omni maledictione illaqueatus, a regno Dei & Chriſti maneat extraneus ſine remiſſione damnationis. Facta charta donationis anno Verbi Incarnati DCCCCXI. 911.
die XVII kal. Jul. anno XII. Karoli per obitum Odonis regis ✠ Arnuſtus S. Narbon. eccleſ. humil. archiep. ✠ Guillamunde archidiac. ✠ Agilbertus archidiac. ✠ Milo ſacerdos. Petrus preſbyter qui hanc tranſlationem ſcripſit die & anno quo ſupra.

XIV.

Johannes papa X. pallium mittit Agio archiep. Narbon.

JOHANNES epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Reginaldo Biterrenſi, Armano Toloſenſi, Riculpho Elnenſi, Guimeræ Carcaſſenſi, Wigoni Gerundenſi, Gerardo Agathenſi, Theuderico Lutovenſi, Huberto Nemauſenſi, item Theuderico Barcinonenſi, Georgio Auſonenſi, Rudolpho Urgellitanenſi eccleſiarum Chriſti reverentiſſimis ac ſanctiſſimis epiſcopis. Sanctitatis veſtræ litteras de metropolitano Agio ſuſcipientes, huic inſidias & fraudes Gerardi nequiſſimi ei illatas agnoſcentes, valde doluimus & quaſi noſtro corpore Circa an. 914.

Digitized by Google

ſuſcipientes defecimus. Unde veſtræ ſanctitati notum eſſe volumus, quia præfatus Geraldus falſidicus ad hanc ſanctam Romanam atque apoſtolicam eccleſiam, cui authore Deo deſervio, veniens a nobis quaſi innocens ſurripere voluit epiſcopatum, cui nos licet ejus iniquitatis verſutiam plenius non agnoſcentes commodare ſine canonica cenſura noluimus. Ipſe vero, ut multorum veridica relatione comperimus, neſcio quas falſas epiſtolas per ſurreptionem quaſi ex noſtro nomine vobis perferens, epiſcopatum Narbonenſem hac occaſione armata manu deprædatur, venerabilis Agius ejus inſidiis captus venire ad hanc ſanctam apoſtolicam ſedem defertur, & alia quamplurima de illo antequam per veſtras litteras cognovimus audientes: Quapropter vobis per Eminium archiepiſcopum noſtras apoſtolicas literas miſimus, ut ipſum ſæpe nominatum Geraldum per omnia falſidicum tenentes inter epiſcopos non haberetis. Nunc quia ejus malitiam, iniquitatem atque fraudes a veſtra fraternitate pleniter agnoſcentes agnovimus, volumus, atque apoſtolica auctoritate mandamus, ut ſicut jam vobis ſcripſimus, & ſacri canones teſtantur, eum inter epiſcopos non habeatis, quippequi nec a clericis, vel populo civitatis ſit expetitus, nec a vobis ſuis comprovincialibus more ſolito ordinatus: privilegium, pallium, & uſum pallii veſtro metropolitano Agio, ut veſtra petivit dilectio miſimus, quia nulli eccleſiæ hoc quod illi juſte competit, denegamus.

XV.

Diploma Caroli Simplicis Regis, quo confirmat privilegia eccleſ. Narbon.

Jam editum eſt in append. conciliorum Galliæ Narbon.

922. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis Carolus, &c. Noverit omnium Dei eccleſiæ fidelium noſtrorum, tam præſentium, quam & futurorum induſtria, quia acceſſit ad clementiam ſerenitatis noſtræ Wigo S. Gerundenſis eccleſiæ epiſcopus, deprecans nobis, ut cuidam fideli noſtro Agioni ſanctæ Narbonenſis, ac Reddenſis eccleſiæ archipræſuli ſcripturas eccleſiæ ſuæ renovando confirmaremus; & innotuit nobis de paupertate ejuſdem epiſcopatus, & quemadmodum ipſa ſedes & pene omnes eccleſiæ ejuſdem civitatis ruinæ jam proximæ exiſtebant, ita ut per ipſum nullatenus poſſent reſtaurari: deferens etiam quaſdam auctoritates piiſſimorum Regum, Hludovici ſcilicet genitoris noſtri, necnon Karlomanni fratris noſtri, in quibus continebatur, quod Sigebodus ejuſdem Narbonæ epiſcopus quædam receperit ad augmentum ſuæ eccleſiæ beneficiola a ſe ſuiſque ſucceſſoribus perpetualiter poſſidenda. Cujus petitionem neceſſariam ac rationabilem eſſe cognoſcentes, placuit celſitudini noſtræ pro remedio animarum genitoris, & fratris noſtri, atque noſtræ, quatenus ad eandem eccleſiam SS. Juſti & Paſtoris, necnon & S. Pauli confeſſoris, ubi ipſe venerabilis vir corpore requieſcit, abbatiam S. Laurentii cum omnibus ſuis cellulis, & villis, atque terminis, cum ſumma integritate locorum, veluti in præceptis monachorum ab anteceſſoribus, noſtris piiſſimis regibus factis, perpetualiter concederemus, eo videlicet tenore, ut ſtipendia monachorum ibidem degentium juxta vires præſulis non deficiant. Concedimus præterea medietatem ſalinarum, telonei, portatici & raſicæ, ſive naufragii, atque paſcuarii ad eandem præfatam eccleſiam tam in Narbonenſi, quam Reddenſi comitatu undecumque comes vel miſſus ejus receperit, vel recipere debuerit aliquid exactionis. Donamus etiam fiſcos juxta Baſſianum villam, qui vocantur *Ceſaranus & villa Arſegii.* Concedimus etiam ipſi eccleſiæ in Redenſi comitatu villam, quæ dicitur *Limoſus*, cum ſuis eccleſiis, & S. Eulaliæ atque Flactiano, cum omni ſua integritate, ac membris ſibi pertinentibus, atque farinariis. Donamus etiam *Villam-longam* cum S. Felicis eccleſia & cum ſuis omnibus villaribus atque adjacentiis cunctis. Fiſcos vero qui ſunt in Biterrenſi comitatu S. Paulo confeſſori a longo tempore collatos, & a poteſtate comitali injuſte uſurpatos pleniſſime reddidimus, atque eidem eccleſiæ, ſicut dignum eſt, per hoc noſtræ authoritatis præceptum confirmavimus. Addimus quoque præfatæ eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris ex noſtra regali libertate * in comitatu Biſuldunenſi abbatiam S. Stephani, quæ nuncupatur *Balniolas*, cum eccleſiis, cellulis, villis, villaribus, & omnibus adjacentiis ſuis ac mancipiis utriuſque ſexus ad eundem locum pertinentibus. Et in comitatu Narbonenſi Montilium fiſcum cum terris & ſalinis, & omnibus adjacentiis ſuis, & Colonicas, fiſcum in eodem comitatu ſitum, terras quoque omnes & domos, ac vineas, quas Judæi in ipſo comitatu poſſidere videntur, unde decimæ in eccleſiis Dei exire conſueverunt quocumque modo ipſas acquiſierint poſſeſſiones, pro eleemoſyna noſtra eidem concedimus eccleſiæ, ſimiliter & fiſcum Juviniacum cum eccleſia in comitatu Nemauſenſi, atque in ſuburbio caſtro Salavenſe in valle Ocilianenſe eccleſiam S. Saturnini cum Villa-torta & omnibus appenditiis ſuis. Addimus quoque præfatæ eccleſiæ S S. Juſti & Paſtoris, ex noſtra regali liberalitate, in comitatu Redenſi abbatiam *Cubarias* cum eccleſiis, cellulis, &c. Si vero infra iſtas vel alias villas ejuſdem eccleſiæ homines Hoſtolenſes, vel alii Hiſpani fuerint, quicquid jus fiſci inde exigere debet, totum ad opus S. Matris eccleſiæ Narbonenſis jure perpetuo concedimus obtinendum, &c. Signum Karoli glorioſiſſimi regis. Hagano notarius ad vicem Rogerii archiepiſcopi, ſummique cancellarii recognovit, & ſubſcripſit. Data VII. idus Junii ind. X. anno XXX. regnante domino Karolo, redintegrante XXV. largiore vero hereditate indepta XI. Actum in Setico contra Torn in Dei nomine feliciter, amen.

* liberalitate.

XVI.

Epiſtola Johannis papæ X. ad Aymericum archiep. Narbonenſem.

Ex codic. MS. 5050 bibl. Colbert.

928. JOHANNES epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Aimerico archiepiſcopo ſanctæ Dei eccleſiæ Narbonenſis, dilecto filio & confratri noſtro. Litteras ab unanimitate tua noſtro directas apoſtolatui, apoſtolica patientia ſuſcepimus, & ea quæ innotuiſti admittentes condoluimus vos tot pertuliſſe incommoda, vobiſque compaſſi ſumus: quoniam ſi unum membrum patitur, omnia compati debent, eo quod ſecundum Apoſtolum & egregium prædicatorum gentium hujuſmodi ſollicitudinem circumferamus, quis, ut apoſtolice fateamur, quis infirmatur, & ego non infirmor? quis ſcandalizatur & ego non uror? cum præſertim me humiliarem ut eos lucrificerem..... eſſe nolumus ab ipſo Domino in ſpecula conſtituti, qui vice beati Petri apoſtolorum principis cœleſtis regni clavigeri vos inſtituere decrevi. Igitur reverentia veſtræ fraternitatis poſtulavit a nobis quatinus ſanctæ apoſtolicæ noſtræ auctoritatis privilegio confirmare deberemus omnes res immobiles ejuſdem ſanctæ primæ ſedis eccleſiæ Narbonenſis conſtructæ in honore ſanctorum Juſti & Paſtoris, ubi beatus Paulus confeſſor Chriſti, corpore requieſcit, hoc eſt omnes domos, cellas, eccleſias, villas, curtes, parochias, terras, vineas, prata, ſilvas, necnon & medietatem ſalinarum, & telonei, ſeu raſicam & naufragium, monaſterium ſancti Laurentii & cellas cum omnibus eis pertinentibus una cum familia eorum utriuſque ſexus & ea quæ a piis dominis imperatoribus, & marchionibus, ſive aliis Deum timentibus, in eadem eccleſia Narbonenſe, collata ſunt & conſiſtunt tam in ipſo comitatu Narbonenſe, necnon & Redenſe, ſeu & Minerbenſe, atque Auſonenſe, necnon & Biterrenſe, ſive etiam Nemauſenſe. & in

Digitized by Google

& in comitatu Beſuldunenſe, monaſterium Bagnola, quæ eſt eccleſia fundata in honore S. Stephani martyris: unde ſalubribus petitionibus veſtris inclinati decrevimus, & a præſenti prima indictione hujus noſtræ apoſtolicæ confirmationis privilegio roboramus, & in perpetuum apoſtolica auctoritate confirmamus in uſum & ſolatia ejuſdem ſanctæ primæ eccleſiæ Narbonenſis, cui præeſſe dinoſceris, id eſt omnes domos, cellas, eccleſias, villas, curtes, parochias, terras, vineas, prata, ſilvas, necnon & medietatem ſalinarum & teloneï ſeu raſicam atque naufragium, monaſterium S. Laurentii & cellas cum omnibus eorum pertinentiis una cum familia eorum utriuſque ſexus, & omnia quæ a piis dominis imperatoribus & marchionibus, ſive aliis Deum timentibus in eadem eccleſia Narbonenſe collata ſunt, vel collatura erunt, tam in ipſo comitatu Narbonenſe, etiam & Redenſe, ſeu Minerbenſe, atque Auſonenſe, necnon & Biterrenſe, item jure firmiſſimo a te tuiſque ſucceſſoribus poſſideri volumus ac dominari.

XVII.

Ex ſcriniis S. Pauli.

Leutardus abbas ſancti Pauli dat ſuis canonicis unum molendinum, ea lege ut in communi vivant.

939. IN nomine Patris regis celeſtis & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti. Ego Leutardus archilevita & abbas S. Pauli cupiens clericos ejuſdem abbatiæ in unum converſari & communiter vivere, concedo, dono, atque dimitto in partem canonicorum ibidem Domino ſervientium unum molinum de duobus, quæ habeo, quæ etiam Carolus propter remedium animæ ſuæ dedit patrono noſtro Paulo: ipſum itaque molinum laxo, conſentio, atque attribuo ipſis canonicis S. Pauli, qui hodie ibi ſunt, & futuri ſunt, cum conſilio domni Aimerici archiepiſcopi, ut ab hodierno die in antea habeant atque poſſideant jure perpetuo: alium vero molinum, quod eſt juxta illum, mihi & ſucceſſoribus meis abbatibus reſervavi: quod ſi aliquis ſucceſſorum meorum, vel ejuſdem canonicæ clerici auſu temerario voluerint alicui perſonæ vendere, aut alienare, ſive aliquo ingenio de ipſa canonica ipſum molinum auferre, licentiam non habeant; ſi vero præſumpſerint, non ſolum facientes, ſed & conſentientes, & eccleſiaſticum allodium inlicite invadentes omnimodæ ſubjaceant maledictioni, ut in recordationem Dei pervenire non poſſint, ſed ſicut Datan & Abiron ruptis terræ compagibus deglutiantur, & cum Juda proditore partem habeant, & anathema maranatha fiant, niſi ad ſatisfactionem venerint, & ſancto Paulo ejuſque canonicis ex integro reſtituerint. Facta charta hujus ſcripturæ anno IV. regnante Ludovico rege. . . . . calendis madii. S. Aymericus archipræſul. Signum Leotardus archilevita & abba, qui hanc cartam firmavit & teſtes firmare rogavit. Signum Guifredus preſbyter, ſignum Gualterius archiclavigerus, ſignum Aigo archipreſbyter. Arnulfus preſbyter, qui hanc chartam rogatus ſcripſit hæc verba ſub die & anno quo ſupra.

XVIII.

Ex tabul. S. Pauli Narbon.

Aymericus Narbonenſ. archiepiſcopus dat eccleſiæ ſancti Pauli ejuſdem civitatis omnem honorem nuncupatum Amſeduna *cum eccleſia in honorem S. Vincentii.*

958. IN Dei nomine. Unicuique mortali homini convenit, dum in hac mortali peregrinatione converſatur, ſurſum erectis cordis oculis ſupernum inſpicere judicem, & ad cujus examen poſt vitæ hujus exitum venire debeat, aſſidua meditatione oportet cogitare, & qui ſuis meritis deſperat peccatorum evadere ultionem, ſanctorum Dei quærat patrocinium, quorum fultus adjutorio æternum poſſit effugere ſupplicium, & gaudiorum æternorum percipere præmium. Igitur ego Aymericus primæ Narbonæ archipræſul conſiderans peccatorum meorum cumulum, atque æternæ lætitiæ gaudium, ex parvis facultatibus meis beato Paulo Chriſti confeſſori prænominatæ civitatis confero donum, ut ipſum in tremendo judicio habere valeam patronum; quapropter do ei atque cedo pro remedio animæ meæ, & pro animarum qui eleemoſynam meam ſuſceptam habent, & ſuſcepturi erunt, in comitatu Narbonenſe in loco, quem vocant *Amſeduna*, omnem meum alodem quantum ibidem viſus ſum habere vel poſſidere, cum ipſa eccleſia, quæ illic eſt fundata in ſancti Vincentii honore, & cum ipſa inchoatione turris cum propriis & diverſis afrontationibus illius, inſuper etiam & cum omni vocis meæ oppoſitione, attamen in tali deliberatione, ut, dum vixero, teneam atque poſſideam, & ſingulis quibuſque annis de annona canonicis beati Pauli in veſtitura dimidium modium donare faciam. Advenit mihi hic alodis ſive hæreditas tam per impignorationem, quam ex comparatione, & habet afrontationes ſeu determinationes hæc hæreditas, de parte Orientis in ſtrata publica, de meridie & de Circii in terminiis de villa Putovalerii, ſive in ipſo Thoho, & de Aquilonis in terminio de villa, quæ vocant *Canet*, quantum infra iſtas totas afrontationes includunt ab omni integritate & vocis meæ auctoritate ſic dono atque trado eccleſiæ beati Pauli in deliberatione ſuperius dicta. Si quis tamen contra hanc meam donationem venerit homo pro irrumpendo, iram omnipotentis Dei incurrat, & anathematis vinculo ſubjaceat, & quod appetit vendicare non valeat, ſed veniat ei quod pſalmographus canit, *Qui dixerunt, hæreditate poſſideamus ſanctuarium Dei, Deus meus pone illos ut rotam & ſicut ſtipulam ante faciem venti.* Et aliud quod ſubſequitur, *eveniat ei, atque ceſſionis damnatus ſententia legis in duplo ipſum alodem componat.* Facta charta hujus donationis atque ceſſionis anno nongenteſimo quinquageſimo octavo trabeationis Domini, indictione prima, regnante ſecundo Leuthario Francorum rege, decimo-ſexto calendas Novembris. Sig. Aymerici archipræſulis, qui hanc donationem ſcribere juſſit, manibuſque firmavit & firmare rogavit. Sig. Leotardi abbatis . . . . Signum Alamanni. . . . . qui hanc donationem ſcripſit die & anno quo ſupra.

Pſalm. 82 v. 14.

Exod. 22 v. 4.

XIX.

Ex autographo.

Aymerici archiep. Narbon. charta commutationis eccleſiæ S. Acyſcli de Bericiano cum Suniario abbate Craſſenſi.

959. IN nomine Domini. Ego Aymericus archiepiſcopus & cuncta congregatio canonicorum SS. Juſti & Paſtoris commutatores ſumus tibi Suniario abbati & cunctæ congregationi S. Mariæ cœnobii. Eccleſiam quæ retinemus pro partibus SS. Juſti & Paſtoris obſequi, quæ eſt ipſa eccleſia in comitatu Narbonenſe infra terminos de villa Bericiano fundata & conſecrata in honore almi Acyſcli martyris, ſic eam vobis commutamus atque cedimus cum omnibus decimis & primitiis & parochiam ad eam pertinentem, villa Bericiano vel prato cum omnes honores, qui ad ipſam eccleſiam deberent pertinere ſine ullo ſervitio: ita ut ſit legitima capella & abſque omni ſervitio in poteſtate veſtri monaſterii, propter vineas modiatas VI. & media, ſive terras omnes, qui fuerunt Riniardi quondam, quem exinde recipimus in villa *Foniliarias*, cum illorum afrontationes vel ajacentias, quem uſque hodie retinuiſtis. Et ſi quis, ego commutator, vel aliquis e ſucceſſoribus noſtris, ſive ex noſtra congregatione fuerit, qui contra iſta noſtra commutatione venerit pro inrumpendum,

Digitized by Google

componat vobis ipſa eccleſia valente in duplo, & inſuper quod petierit vindicare non valeat & inantea iſta ceſſio, vel commutatio firma & ſtabilis permaneat omnique tempore. Facta commutatione iſta XIV. kalendas Martii anno Incarnationis Domini DCCCCLIX. regnante Lothario rege anno V. ſecunda ejuſdem indictione.

Signum archipreſul, qui hanc commutationem feci & firmare rogavi.

Leotardus archilevita vocatus abba. Julianus abba & levita. Aigo archipreſbyter SS. Teudemarus preſbyter SS. Poncius levita, Aigo levita.

Nantigiſus preſbyter ſcripſit & SS. ſub die & anno prædicto.

X X.

Ex autographo.

Exſecutio teſtamenti Aimerici quondam Narbon. archiepiſcopi.

977. IN Altitonantis nomine. Convenit unicuique mortali homini, dum converſatur in hac mortali peregrinatione, ut erectis oculis cordis & corporis aſpiciat ſupernum judicem, ad cujus judicium poſt hujus vitæ exitum venire debet: oportet meditari aſſidua cogitatione, & qui ſuis meritis deſperat peccatorum evadere ultionem, ſanctos Dei quærat patronos, quorum judicio ſe eſſe judicandus credit in æterno ſæculo, fultus adjutorio poſſit venturum effugere ſupplicium, æternorumque gaudiorum percipere præmium. Igitur in Dei nomine nos pariter elemoſynarii venerabilis beatæ memoriæ quondam Aimerici ſanctæ Narbonenſis eccleſiæ archipræſulis, cujus memoria ethereo deſcribatur in albo, videlicet Adelaïzis vicecomitiſſa Narbonæ filiique mei conſentientes, Ermengaudus venerabilis archipræſul ſuus ſucceſſor, & Raimundus vicecomes, verumtamen & alii elemoſynarii, Udalgerius princeps frater ſuus & Ermengaudus, qui vocatur Vaſſadellus, & Bernardus Grammaticus nepos archipræſulis defuncti, verum etiam & Geiro honorabilis princeps nepos præfati defuncti, atque Walterius abbas ſanctæ Mariæ, & David levita, ſive Nantigiſus indignus ſacerdos, ex exiguis facultatibus memorabilis Aimerici quondam archiepiſcopi adquiſitis Deo omnipotenti & canonicis S S. Juſti & Paſtoris cotidie ſamulantibus, præſentibus atque futuris propter remedium ipſius animæ, verum & propter remedium animæ Poncioni comitis defuncti, ſive Matfredi vicecomitis, ſive Odoni vicecomitis, vel Richildis vicecomitiſſæ, alodem ſuum, quem vocant *Crexanum*, cum eccleſiis, quæ ibidem ſunt ſundatas, & cum omnibus terminis ſuis, & cum decimis & primiciis ipſorum eccleſiis pertinentibus, & cum omni ſervitio quod. . . . . . . alodes exierit ab odierno die in antea pro ipſorum animas & omnium fidelium parentum & amicorum, & familiarium ſuorum SS. Juſti & Paſtoris & canonicis ibidem Deo ſervientibus prædictum alodem ex ejus partibus donamus atque concedimus exiguum donum, ut ipſos venerabiles martyres in die tremendi judicii habere mereatur patronos & pro peccatis ſuis ad Dominum interceſſores. Donamus atque concedimus omnibus canonicis SS. Juſti & Paſtoris ibidem Deo ſamulantibus & ſervientibus ipſum alodem Crexanum, ſicut ſuperius reſonat, totum & ab integro fundatum tali deliberatione, ut ex fructu & omni ſervitio, quod exinde exierit & ex decimis & primitiis ex ipſo procedentibus ab hodierno die in antea vivant communi fraternitate in canonica, ſicut Aimericus ſ. memoriæ teſtatus eſt & corroboratus eſt in ſui plenæ rectæque memoriæ in codicello teſtamenti ſui, tam in adventu Domini, quam in tempore Quadrageſimali, & dum fructus ex ipſa alode abundaverit illis omni tempore, ut ſicut aderit illis communis ſumptus, ita adſit & communis oratio propter animam Aimerici archipontificis defuncti & Matfredi vicecomitis, & omnium fidelium parentorum, amicorum & familiarium ſuorum, ſicut ſuperius memoravimus, & omnium fidelium Chriſtianorum defunctorum, atque vivorum, quatenus propter illorum preces & interceſſiones, animæ prædictorum omnium mereantur ab omni vinculo delictorum abſolvi, & ſanctorum conſortiis collocari in ſecula ſeculorum, amen. Quicunque ergo fuerit filius benedictionis obſervator & affirmator hanc donationem, veniant ſuper eum omnes benedictiones, quas Moyſes ſamulus Dei teſtatus & affirmatus eſt in monte Gariſim ſuper filios Iſraël, & benedictiones conſequatur, quas Dominus Jeſus-Chriſtus dedit ſuper apoſtolos ſuos, quando cælum aſcendit, & quicunque fuerit filius maledictionis diſſipator atque deſtructor hanc donationem, ſive mercedem a prædictis principibus factam propter remedium animæ archiepiſcopi & omnium amicorum & parentorum vel familiarium ſuorum & omnium remedium vivorum & defunctorum, ſicut ſuperius teſtati ſumus, veniant ſuper eum omnes maledictiones, quæ ſunt exaratæ in libro Moyſi hominis Dei, & in veteri, & in novo taſtamento, corroborate nomine Domini noſtri Jeſu-Chriſti, & omnes iniquos participationem habeat, & ſit excommunicatus, & a liminibus omnium eccleſiarum ſequeſtratus hîc & in æternum, & in ſecula ſeculorum, amen. De repetitione vero, ſi quis fuerit ullus epiſcopus hujus eccleſiæ, diabolo inſtigante, comotus, qui contra hanc donationem venerit ad inrumpendum, vel eam frangere tentaverit, hoc quod petierit vindicare non valeat, ſed hæc noſtra donatio omni tempore inconcuſſam & inviolabilem obtineat firmitatem. Facta charta donationis iſtius ſub die idus Junii anno Incarnationis Dominicæ DCCCCLXXVII. indict. V. regnante Lothario anno 23. Signum Adalicis vicecomitiſſæ. Signum Udalgerii. Signum Ermengaudi, qui vocatur Vaſſadello. Signum Geiro pariter eleemoſynarii, qui hanc donationem fecimus & firmare rogavimus. Signum Bernardus filogramus Aimerici teſtamentarii. Signum David levita eleemoſynarius. Signum Pontioni. Signum Aiaſberti Romani, qui Bonus-filius vocatur. Signum Franco epiſcopus. Signum Geraldi Romani. Signum Miloni fratris ejus. Nantigiſus preſbyter helemoſynarius, qui hanc donationem ſcripſit.

X X I.

Ex chartario Palenſ.

Teſtamentum Rogerii comitis Carcaſſon.

Circa 1010.

EGO ROGERUS comes, qui facio brevem diviſionalem inter filios meos Raimundo, & Bernardo. Ad Raymundo filio meo dono civitatem Carcaſſonenſem cum ipſo comitatu Carcaſſenſe, exceptas ipſas abadias, quas ego dono ad filio meo Petrone, ſicut conventum inter matre ſua Alays, & te Raimundum. Et dono ad ipſum Raimundum filium meum, Redas caſtellum cum ſuo comitatu, ipſam meam partem, excepta ipſa mea parte de ipſas abadias, quæ ego dono ad filio meo Petrone, & exceptos ipſos alodes, quæ ego acceptavi in ipſo comitatu Redenſe, quæ ego dono ad Domino Deo, & ad ſanctis ſuis, propter remedium animæ meæ. Et dono ad ipſum Raimundum, ipſa convenientia de comitatu Redenſi, quæ habeo cum fratre meo Odone, & cum filio ſuo Arnaldo: ſi Odo morit, & filio ſuo Arnaldo, remaneat ad te Raimundo ipſa convenientia de ipſo comitatu; & alia convenientia quæ habeo ego cum fratre meo Odone, & cum filio ſuo Arnaldo, de Querocurbo cum Querocurbenſe remaneat ad ipſum Raimundum; & alia convenientia, quæ ego habeo cum fratre meo Odone, de caſtello de Coila & de Collienſe, remaneat ſimiliter ad filium Raimundum: & ipſo caſtello, quæ dicitur Saixago cum ipſa caſtellania, & cum ipſas vegaris, quæ ad ipſum caſtellum pertinent, & cum ipſos alodes, ſicut Arnaldus pater meus ibi tenebat per ipſum caſtellum, remaneat ad Raymundum, exceptas ipſas abadias, quæ ego dono ad filium meum Petronem. Ipſos alodes

Digitized by Google

de comitatu Toloſano, quæ fuerunt de Bernardo Ruſo, quæ Raimundus vicecomes tenet, per me Rogerio, & per te Raimundo, remaneam ad te filio meo Raimundo; & ipſam medietatem de Bulbaſtreſo, & ipſa tertia parte de comitatu Convenico remaneat ad filio meo Raimundo; & ipſa mea parte de Minerva, quæ Raimundus vicecomes mihi donavit ad mortem ſuam, cum ipſa terra quæ ad ipſo caſtello pertinet, & ipſos alodes, quæ ego dono ad Deum omnipotentem, & ſanctis ſuis, propter remedium animæ meæ; & ipſa abbadia de Caunas, & ipſa abbadia de Varnaſona remaneat ad filio meo Raymundo. Et ipſa vigaria de Savartenſe, poſt obitum Adalais, remaneat ad Bernardo filio meo, ſi ille non *la forſa,* & emendare voluerit; ipſa convenientia de Savartenſe & de caſtello pendente, quæ ego habui ab Odone fratre meo & Arnaldo filio ſuo, poſt obitum illorum remaneat ad Bernardo. Et Bernardo filio meo ante dicto dono ipſum comitatum de Coſoragno cum ipſo epiſcopatu, & cum ipſa medietate de Volveſtreſo, & ipſo caſtello Fuxo cum ipſa terra Fuxenſe. Dono ad Adalais uxor mea, & Bernardo filio meo inſimul, & Dalmaſenenſe, & Podagenenſe, & Arnaguenſe, & medietatem de toto boſco Bolbonæ, quæ eſt inter flumen de Ercio, & flumen Aregiæ. Dono ad Bernardo filio meo, & ipſos alodes, quæ ego ibi habeo, exceptas ipſas abbadias, & ipſas eccleſias, quæ ego dono ad filio Petrone, & exceptos illos alodes, quæ ego dono ad Domino Deo, & ſanctis ſuis propter remedium animæ meæ, & exceptos ipſos alodes de Eſcocia & de Aveſaco, quæ ego dono ad conjugem meam Adelais mater veſtra. Sicut ſcriptum eſt, ſic habeat firmitatem iſta ſcriptura. Ego Rogerius non hoc deſaciam, ſi ego non hæc camio cum meo gradiente animo. Ita omnia ſcripta teneat Adelais uxor mea in ballia, quatenus ipſa voluerit, ſicut ſuperius eſt ſcriptum, ſic habeat firmitatem, in tali vero ratione, ut dum illi vivant, teneant & poſſideant: ſi habuerint infantes de legitimo matrimonio, ſimiliter remaneant in ballia de illis qui vivi erunt. Vendere nec alienare licentiam unus non habeat, niſi unus ad alium, & ſi infantes non habuerint de legitimo matrimonio, ipſa hæreditate remaneat ad ipſos fratres, qui vivi erunt. Iſta ſcriptura Rogerius comes manu ſua firmavit. Facta charta diviſionis iſtæ, calendas Aprilis anno Chriſti Incarnati 1062.* Henrico rege Francorum. S. Guil. de S. Silicio. S. Ram. Ademari. S. Pontii Arberti. S. Ermengardi de Combreto. S. Arnaldi Pelapolh. Sifredus notarius ſcripſit die & anno quo ſupra.

* Falſæ ſunt notæ chronicæ.

XXII.

Fidei ſacramentum a vicecomite Narbon. præſtitum Wifredo archiepiſcopo Narbonenſi.

Ex vetuſtiſſima membr. archiepiſc. Narbon.

1066. DE iſta hora inantea ero ego Raimundus vicecomes, filius qui ſum Ricars feminæ, ad Guifredum archiepiſcopum, ſicut homo debet eſſe ad ſeniorem ſuum per directam ſine ſuo *engan*, & de iſta hora inantea non *dezebrei* Guifredum archiepiſcopum de civitate Narbona, neque de ipſos muros vel turres, qui ſunt de porta regia uſque ad turrem Maureſcam, ex parte Circi, neque de ipſa turre ſanctorum Juſti & Paſtoris, neque de ipſo Capitolio, quod eſt in Narbona, neque de ipſas fortezias, quæ modo ibi ſunt & inantea erunt: hæc omnia præſcripta *no lio tolrei ne leu tolrei ne lio vedarei*, nec ego, nec homo, nec femina per meum conſilium, nec per meum ingenium: ſimiliter de ipſum archiſcopatum de Narbona, & de ea, quæ ad ipſum archiepiſcopatum pertinent, *no lio tolrei, ne leu tolrei, ne leu dezebrei*, ſicut ſuperius ſcriptum eſt, *ſi o tenrei*, ego Raimundus præſcriptus ad Guifredum archiepiſcopum præſcriptum, *ſi o atendrei*, & per directam fidem ſine ſuo *engan*. Per Deum, & per hæc ſancta quatuor Evangelia.

XXIII.

Charta donationis abbatiæ B. M. de Cubaria, factæ Cluniacenſi monaſterio, conſilio & voluntate Guifredi archiepiſcopi Narbonenſis.

Ex chartario Narbon.

1073. UNiverſis Catholicæ eccleſiæ filiis, ſimulque omnibus in Chriſto ubique credentibus tam futuris quam præſentibus notum ſit, quod ego Raimundus Petri reſtaurationem deſiderans omnium eccleſiarum Dei, & præcipue illius eccleſiæ, quæ olim conſtructa eſt in honore B. Dei genitricis Mariæ in valle, quæ ab antiquis *Cubaria* eſt cognominata, ubi & congregatio monachorum præcedentibus temporibus in tantum floruit, quod adhuc abbatia ſolo nomine vocitatur: quod ego jure hæreditario ex parentum meorum poſteritate tenere & poſſidere videor. Et ipſa abbatia vel ipſa eccleſia ſita eſt in pago Narbonenſi infra fines vel terminos territorii Petræ-pertuſenſis, ſecus fluviolum *Rivo-Fridido* dictum. Igitur ad honorem Domini noſtri Jeſu-Chriſti, & ejus beatiſſimæ genitricis Mariæ, atque ad reſtaurationem loci illius in monaſticum ordinem Bernardus Biſuldunenſium comes, ſub cujus poteſtate locus ipſe redigitur, & ego Raimundus Petri, & Berengarius Petri cum uxoribus & cunctis filiis noſtris, cum conſilio & voluntate Guifredi Narbonenſis archiepiſcopi, nos omnes ſimul legaliter damus, & ſolemnem donationem facimus Domino Deo, & ſanctiſſimis apoſtolis Petro & Paulo, atque cœnobiis Clunienſi & Moyſiacenſi, ſimulque abbatibus & monachis ibidem Deo ſervientibus tam futuris quam præſentibus prædictam eccleſiam, cum omnibus ad eam pertinentibus, & quod vulgo dicitur cum ſuo cincto, & illos honores, quos clerici tenuerunt, id eſt Stephanus Alarig & filii ejus, & Raimundus Oddo, & Bernardus de Alberi, & Laufres, & Pontius Oliba; & de honore prædictorum clericorum agrarium tantum in vita mea retineo, & poſt deceſſum meum eccleſiæ ipſi & habitatoribus ejus abſque ulla contradictione relinquo. Inſuper vero ipſum dominicum hortum, qui eſt infra rivos, & ipſam condaminam, quam Petrus Stephanus laborat, &c...... & omne quicquid dici vel nominari poteſt, concedimus & donamus libenti animo & plena memoria ſupradictis locis Cluniaco, Moyſiaco, & eorum habitatoribus, abbatibus & monachis illis & cunctis eorum ſucceſſoribus, ut habeant abſque ulla contradictione in proprio alode & poſſideant in perpetuum. Ante omnia ex parte Dei omnipotentis obteſtor & prohibeo ego Raimundus Petri ſupradictus, ut nullus laicus homo vel femina habeat poteſtatem, aut ullam kiviliam, vel aliquam malam conſuetudinem in ſupradictis honoribus habeat vel retineat, ſed libere & abſolute totum & ab integro permaneat & exiſtat in Dei ſervitio & ſervorum Dei, qui ibi habitaverint in æternum. Sane ſi aliquis, quod abſit, diabolico ſpiritu captus, hujus ceſſionis vel deſcriptionis donationem in aliquo violare vel dirumpere tentaverit, non habeat poteſtatem, ſed ſit in inferno ejus hæreditas cum Juda traditore & aliis in æternum damnatis. Inſuper etiam in præſentia Romani pontificis & aliorum fidelium Chriſtianorum quaſi tyrannus & ſacrilegus, quouſque ſatisfaciat Deo, judicetur. Facta autem hujus ceſſionis deſcriptio Dominicæ Incarn. anno MLXXIII. Gregorio papa VII. Romæ pontificatus arce ſublimato, Francorum regnante Philippo rege. Nomina vero illorum, qui hæc adfirmant & corroborant ita eſſe tenenda, iſta ſunt. Ego Bernardus gratia Dei comes adfirmo & propria manu ſigno ita ✠. Ego Raimundus Petri confirmo atque dono propriis manibus & conſigno ita ✠. Ego Berengarius Petri Petræ-pertuſenſis dono & laudo, ſubſigno ita ✠. Aliorum vero multorum bonorum hominum nomina, qui hæc ſubſignaverunt, ſubtus ſunt ſubſignata. ✠ Signum Berengarii Raimundi. ✠ Signum Petri Raimundi.

✠ Signum Bernardi Raimundi. ✠ Signum Bernardi Willelmi de Soladgue. ✠ Signum Willelmi Willelmi. ✠ Signum Bernardi Adalberti. Bego ſacerdos ſcripſit.

XXIV.

Gregorius papa VII. Raimundo Narbonæ duci & Berengario vicecomiti Dalmatium canonice electum commendat.

Circa 1080. GREGORIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, R. & B. comitibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quantum domus veſtra B. Petrum jam dudum dilexerit, quantumque ipſi fidelis extiterit, profecto non modo apud vos ſcitur, ſed etiam in pluribus diverſarum gentium partibus notum habetur, unde & de inimicis victoriam, & præ ceteris paribus ſuis honorem & gloriam hactenus obtinuiſſe longe lateque dignoſcitur. Quia vero parentum veſtrorum ſicut nobilitatis lineam, ita quoque probitatum ſtudia vos imitari cognovimus, pro certo valde lætamur, & ut devotum animum circa B. Petrum, & matrem omnium ſanctam Romanam eccleſiam ſemper geratis ſalubriter hortamur, atque monemus: cujus vos dilectionem tenere procul dubio in nullo melius poteſtis oſtendere, quam ſi inter cetera bona, quæ debetis agere, ſanctam eccleſiam procuratis juvare, atque defendere. Itaque ſaluti veſtræ præcipue providentes rogamus, & ex parte B. Petri præcipimus vobis, ut Narbonenſi eccleſiæ jam ex longo tempore a membris diaboli pervaſæ, prompte ſubvenientes, fratrem noſtrum Dalmatium archiepiſcopum, quem tandem canonice & ſecundum Dominum electum & ordinatum meruit accipere, modis omnibus ſtudeatis adjuvare, illi verò pervaſori, qui non per oſtium ut paſtor, ſed aliunde ut fur & latro ingreſſus, oves Chriſti mactat, & perdit, immo diabolo tradit, modis quibus poteſtis, reſiſtite, ſi gratiam omnipotentis Dei deſideratis accipere. Agite ergo & omnino procurate B. Petrum apoſtolorum principem vobis adjutorem, imo debitorem facere, qui poteſt vobis hujus vitæ & futuræ ſalutem & honorem dare, vel tollere, quique neſcit fideles ſuos relinquere, ſed potius novit ſuperbis reſiſtere, & confundere, humilibus autem gratiam dare, eoſque exaltare. Dat. x. kalend. Januarii.

XXV.

Ex archivo S. Pauli.

Donatio Petri abbatis S. Pauli facta eccleſiæ ſuæ.

1080. NOtum ſit omnibus hominibus præſentibus & venturis, quod ego Petrus epiſcopus ſive abba ſancti Pauli, libenti animo dono & pacifico atque concedo, & in Dei nomine fideliter confirmo in dominio canonice & fraterne ſancti Pauli primi præſulis Narbonenſis ipſos cunctos uſadges, que nominare poteſt homo, ſcilicet receptos & placitos, ſive forcias pariter & acaptes, que ego prædictus auctor uſque nunc abui & anteceſſores mei unquam abuerunt in toto ipſo honore, qui eſt dominicature præſate canonice ſancti Pauli: in tali vero liberatione, quod nec ego donator, neque ullus abba, nec ullus archiepiſcopus, neque ulla poteſtas non abeamus, nec requiramus per ullum ingenium in dominicaturam præſate canonice, ſed hæc omnia remaneant ſine ulla obſervatione & retinentia omni tempore in communia prædicte canonice ſancti Pauli. Igitur. . . . . ſit cognitum, quod ego prædictus donator ſive auctor dono & conlaudo atque concedo, ut abeat prædicta canonica unum par bovum optimorum eo tenore & ea lege ut nunquam deficiant; & ſi defecerint, aud mortui fuerint, reſtaurentur & emendentur omni tempore de illa parte altaris præfati ſancti Pauli, quam abbas ſibi hæreditario jure ſolet retinere: & nos canonici ſancti Pauli ſimiliter dabimus A alium par bovum bonorum de noſtro proprio; & ſi mortui fuerint, reſtaurentur de communitate canonicorum omni tempore, quod ipſi canonici de jam dicta canonica teneant firmiter in virtute jam dictam canonicam, ut nunquam eis deficiat ibi cibum & potum. Facta charta hujus ſcripturæ II. id. Novembris anno MLXXX. Incarnationis Domini, regnante Philippo rege in Francia. ✠ Sig. Petri epiſcopi ſive abbatis S. Pauli. Johannes preſbyter rogatus S.H.V.

XXVI.

Ex autogr. Craſſens.

Donatio facta Dalmatio archiepiſcopo & abbati Craſſenſi.

B IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, quæ unus Deus creditur & adoratur. Ego Bertrannus de Belpoi donator ſum Domino Deo, & S. Mariæ cœnobii Craſſæ, ac domno Dalmatio Narbonenſi archiepiſcopo, & omnibus prælibati cœnobii monachis præſentibus & futuris. Per hanc ſcripturam donationis meæ dono Domino Deo, & S. Mariæ prædicti cœnobii abbatibus, & monachis inibi in perpetuum degentibus eccleſiam ſancti Saturnini Pauliacenſis antiquitus monaſterii, cum decimis & primitiis ac oblationibus & cimiterio & cum omnibus rebus ad ipſam eccleſiam pertinentibus, ſicut ſanctus Saturninus & ſui unquam plenius poſſederunt, & ego recte ſive prave unquam melius habui & tenui: hoc quidem facio propter amorem Dei, & remiſſionem omnium peccatorum meorum, ut Deus C omnipotens propitius ſit peccatis parentum meorum & meis, & det nobis frui æternis paradiſi gaudiis, ut cum illo ſine fine vivere mereamur, & locus ille, qui retro antiquis temporibus, ut legitur, monachorum religioſorum monaſterium fuit, ſecundum ſcita canonum in id quod extitit redintegretur, & in integrum reformetur; quod ſi ego donator aut ullus homo vel femina contra hanc meæ donationis chartam venerit ad irrumpendum, non valeat vendicare quod requiſierit, ſed primitus, niſi reſipuerit & digne emendaverit, iram Dei omnipotentis incurrat, & a liminibus ſanctæ Dei eccleſiæ extraneus fiat, atque cum Juda, qui Deum tradidit, in inferno participationem habeat. Facta charta iſta donationis IV. non. Aug. anno XXV. regnante Philippo rege. Signum Bertrandi, qui iſtam chartam ſcribere fecit donationis, & firmavit, & teſtes firmare D rogavit. S. Raimundi Forti de Belpoi. S. Gervaſi ſancti Marcelli. S. Deutrandi de Petrafita. S. Bernardi Petri de Lubeira. Raimundus monachus & ſacerdos qui iſtam chartam ſcripſit. 1085.

XXVII.

Iſarnus Toloſanus epiſcopus munificum ſe præbet erga monaſterium Craſſæ, rogatu Dalmatii Narbon. archiepiſc.

NOtum ſit omnibus hominibus, quod temporibus domini Dalmatii Narbonenſis archiepiſcopi, necnon & Craſſenſis monaſterii abbatis, veniens beatæ memoriæ Iſarnus Toloſanæ ſedis epiſcopus apud præ- E fatum monaſterium, honorifice ibi ſuſceptus eſt, ibique dum moraretur rogatus a jam dicto archiepiſcopo & abbate, quatenus res ad jus ejuſdem pertinentes monaſterii tueretur, omnino ſpopondit, & eccleſias jam in ejus epiſcopatu adquiſitas ſua auctoritate laudando firmavit, videlicet eccleſias S. Vincentii & S. Johannis d'Aigs, & eccleſiam S. Mariæ de Ravar, & eccleſiam S. Petri de Camprajano, & eccleſiam S. Mariæ de Fixag, & eccleſiam S. Felicis de Fauleries, & eccleſiam S. Martini de Petrafita, & eccleſiam S. Stephani de Suppledenes, & eccleſiam S. Mariæ de Salvetad, & eccleſiam S. Pauli de Alta-ripa; & inſuper conceſſit ut quidquid poſſent adquirere in epiſcopatu Toloſano ſemper haberent liberam poteſtatem. Et totum hoc 1085.

Digitized by Google

factum eſt in capitulo in præſentia ſupra dicti archiepiſcopi & abbatis, & Petri Pontii prioris, & aliorum plurimorum nobilium anno ab Incarnat. Dom. MLXXXV. regnante Philippo rege. Guillelmus monachus ſcripſit.

XXVIII.

Litteræ Urbani II. papæ pro Dalmatio archiepiſcopo.

Circa 1088. URBANUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, clero, & populo Narbonenſi, Raimundo videlicet comiti, atque Aimerico vicecomiti, cariſſimis filiis apoſtolicam benedictionem. Venientem ad nos reverendiſſimum filium noſtrum Dalmatium veſtratem archiepiſcopum debita benignitate ſuſcepimus, ejuſque religionem & probitatem jamdudum agnoſcentes, ipſum dilectioni veſtræ apoſtolicæ ſedis operibus commendamus. Vos ei, ut devoto & catholico patri dilecti filii obedite, reverentiam & debitam ſubjectionem, ut Domini vicario in omnibus exhibete, decimas unicuique eccleſiæ pertinentes ex integro reddite, & quæcumque epiſcopalis juſtitiæ ſunt integra ſibi conſervate: quæ autem vobis ex Deo dixerit, devotè & lubenter audite & obedite, pro Chriſto enim legatione fungitur inter vos, obſervans pro Chriſto, ut reconciliemini Deo: ipſum igitur ſicut Chriſtum honorantes & audientes, mores veſtros corrigite, a vitiis abſtinete, Deo in omnibus placere curate: ſi enim Deo in omnibus placere ſtudueritis, paſtorem profecto placentem Deo habebitis, & ſummum pro vobis Judicem interpellans, niſi veſtra delicta impedient, copioſius audietur. Eis autem, qui bona Narbonenſis eccleſiæ injuſte detinent & violenter auferunt, denunciamus nomine Domini Jeſu, & apoſtolica authoritate præcipimus, quatenus ea archiepiſcopo reddant, aut pactum cum eo tale faciant, quod ipſi debeat complacere, ne bona injuſte detinendo & auferendo terrena, & animæ incurrant periculum, & bonis priventur æternis. Quod ſi noſtra præcepta contempſeritis, cum iterata ad nos querela pervenerit, canonum nos ultionem & gladium ſpiritus afferemus: obedientes vos monitis noſtris divina miſericordia cuſtodiat.

XXIX.

Ex archiv. archiepiſc. & S. Pauli Narbon.

Urbanus II. canonicorum ſancti Pauli Narbonenſis propoſitum vitam regularem profitendi confirmat.

1093. URBANUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis in Chriſto filiis Guillelmo abbati, & ejus fratribus in eccleſia beati Pauli ſecus muros Narbonæ ſita regularem vitam profeſſis, & eorum ſucceſſoribus in regularis vitæ obſervantia permanſuris in perpetuum. Piæ voluntatis affectus proſequente debet ſtudio confoveri, ut eccleſiaſtica utilitas apoſtolicæ ſedis favore vires accipiat & accreſcat. Omnipotenti Domino, cujus melior eſt miſericordia ſuper vitas, gratias agimus, quia ſanctorum patrum vitam probabilem renovare propoſuiſtis, & apoſtolicæ inſtituta doctrinæ primordiis eccleſiæ ſanctæ inolita, ſed creſcente jam pene deleta, reſuſcitare inſtinctu ſancti Spiritus devoviſtis. Duæ enim ab eccleſiæ ſanctæ primordiis vitæ ejus ſunt filiis inſtitutæ: una, qua infirmorum debilitas retinetur; altera, qua fortiorum virtus beata perficitur: una remanens in Segor parvula, altera ad montis altiora conſcendens; alteram tenentes inferiorem, bonis terrenis utuntur; alteram ſequentes ſuperiorem, bona terrena deſpiciunt & relinquunt. Hæc autem, quæ a terrenis divino favore divertitur, in duas pene ejuſdem propoſiti dividitur portiones, canonicorum ſcilicet & monachorum: hæc ſecunda per divinam miſericordiam frequentata ſatis jam ſeculo univerſo elucet, prima vero, decaleſcente fervore fidelium, jam pene omnino defluxit: hanc martyr & pontifex Urbanus inſtituit, hanc Auguſtinus ſuis regulis ordinavit, hanc Hieronymus ſuis epiſtolis informavit. Itaque non minoris pene æſtimandum eſt meriti vitam hanc eccleſiæ primitivam aſpirante ac proſequente Domini Spiritu ſuſcitare, quam florentem monachorum religionem ejuſdem Spiritus perſeverantia cuſtodire. Veſtrum ergo votum, veſtrum propoſitum noſtri auctoritate officii confirmamus, & firmos vos in eo perſiſtere adhortamur, & tanquam Deo exhortante per nos obſecramus. Quandiu igitur in hujus religionis obſervantia vos ac veſtri permanſerint ſucceſſores, nos eccleſiam veſtram ſub apoſtolicæ ſedis tuitione fovendam recipimus, ſalvis tamen privilegiis & jure canonico Narbonenſis antiſtitis. Quia vero in vobis adhuc quidam ſunt, qui necdum ſe huic propoſito devoverunt, ſtatuimus atque cenſemus, ut illis aut ad regularem vitam converſis, aut de ſæculo emigrantibus veſtræ eccleſiæ bona omnia, quæ nunc in poteſtate ipſorum detinentur, & quæ deinceps veſtræ eccleſiæ collata fuerint, in uſum regularium cedant, nec ullus ibi fiat vel ordinetur canonicus, niſi qui canonice ſe victurum profeſſus fuerit. Abbatem, qui & præpoſitus dicitur, alium eis præferri auctoritate apoſtolica prohibemus, niſi quem ſuæ profeſſionis communis electio fratrum regulariter viventium de ſuo collegio vel de alieno, ſi neceſſe fuerit, cum archiepiſcopi conſilio ſecundum Deum decreverit eligendum, & hoc ad ædificationem, non ad deſtructionem. Vos ergo filii in Chriſto chariſſimi dilectionis noſtræ ſtudiis ſemper præſtantioribus reſpondentes, ſtrenue quæ Deo promiſiſtis implere ſatagite, *luceat lux veſtra coram ho-* Matth. 5. 16.
minibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum qui in cælis eſt, cujus Patris, hæc ut firma permaneant, & Filii ac Spiritus ſancti virtute ſancimus. Datum Trojæ per manus Johannis S. R. E. diaconi cardinalis XIV. calend. Aprilis indictione prima anno Dominicæ Incarnationis MXCIII. pontificatus autem domni Urbani papæ ſecundi anno VI.

XXX.

Urbanus papa II. Bertrando archiepiſcopo Narbonenſi confirmat primatiam in Aquenſem metropolim.

URBANUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, di- 1097.
lecto in Chriſto fratri Bertrando archiepiſcopo Narbonenſi perpetuam in Domino ſalutem. Poteſtatem ligandi atque ſolvendi in cælis & in terra B. Petro ejuſque ſucceſſoribus auctore Deo principaliter traditam illis eccleſia verbis agnoſcit quibus Petrum eſt Dominus allocutus: *Quæcunque ligaveris ſuper terram, erunt li-* Matth. 18. 18.
gata & in cælis; & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis. Ipſi quoque & propria firmitas & alienæ fidei confirmatio eodem Deo auctore præſtatur, cum ad eum dicitur, *rogavi pro te ut non* Luc. 22. 32.
deficiat fides tua, Petre. Et tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Oportet ergo nos qui licet indigni Petri fidem........................ videmur in loco, prava corrigere, recta firmare, & in omni eccleſia ad interni arbitrium judicis ſic diſponenda diſponere, ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Fraternitatis igitur tuæ juſtis petitionibus annuentes, ſanctam Narbonenſem eccleſiam, cui divina largiente clementia præſides, poſſidendam, regendam ac diſponendam præſentis tibi decreti pagina confirmamus. Nos enim te in Nemauſenſi eccleſia epiſcopum conſecravimus, & exigente neceſſitate ad tuam te transferri metropolim per ſuffraganeorum electionem auctoritatis noſtræ ſcriptis permiſimus, quod nulli deinceps concedimus permanendum. Has igitur civitates eidem eccleſiæ, tuæque fraternitati ſancimus

Digitized by Google

eſſe ſubjectas : Toloſam, Carcaſſonam, Elnam, Biterrim, Agdam, Magalonam, Nemauſum, Luticem, Lugdevem. Præterea primatum Aquenſis metropolis, quæ eſt Narbonenſis ſecunda, & quicquid dignitatis vel honoris eamdem Narbonenſem eccleſiam antiquitus jure habuiſſe conſtiterit, nos quoque præſentis decreti pagina inconcuſſum & inviolabile perpetuo manere decernimus, ſalvo tamen in omnibus ſedis apoſtolicæ jure. Pallium autem fraternitati tuæ ad miſſarum tantum ſolemnia celebranda ex more concedimus, quo in ſubſcriptis tibi ſolummodo licebit uti diebus, duobus ſcilicet diebus in Nativitate Domini, in Epiphania, in omnibus B. Mariæ feſtivitatibus, in Cœna Domini, in Reſurrectione Domini duobus diebus, in Aſcenſione Domini, in Pentecoſten, in Nativitate B. Johannis, in natalitiis Apoſtolorum omnium, in feſto B. Manini, in ſolemnitate SS. Martyrum Juſti & Paſtoris, ac Pauli confeſſoris, in conſecratione epiſcoporum & eccleſiarum, in ordinatione clericorum. In quo quid ponderis tibi ac ſollicitudinis injungitur conſiderare te diligentiſſime convenit. Hujus enim indumenti honor, humilitas atque juſtitia eſt. Tota ergo mente fraternitas veſtra ſe exhibere feſtinet in proſperis humilem & in adverſis, ſi quando eveniunt, cum juſtitia erectam, amicam bonis, perverſis contrariam. Nullius unquam faciem contra veritatem recipiens, nullius unquam faciem premens, miſericordiæ operibus juxta virtutem ſubſtantiæ inſiſtens, & tamen ſupra virtutem inſiſtere cupiens, infirmis compatiens, bene valentibus congaudens, de alienis gaudiis tamquam de propriis exultans, in corrigendis vitiis ſæviens, in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens, in ira judicium ſine ira tenens, in tranquillitate autem ſeveritatis juſtæ cenſuram non deſerens. Hæc eſt, frater cariſſime, pallii accepti dignitas, quam ſi ſollicite ſervaveris, quod foris accepiſſe oſtenderis intus habebis. Fraternitatem tuam omnipotens Deus per tempora longa conſervare dignetur incolumem. Scriptum per manum Petri ſcrinarii ſacri palatii.

Datum Lateranis VIII. idus Novembris per manum Lantfranci vicem agentis cancellarii anno Dominicæ Incarnationis MXCVII. indict. VI. pontificatus autem domini Urbani papæ ſecundi anno X.

XXXI.

Litteræ Philippi I. Francorum regis, ad capitulum Narbonenſe.

anno incerto. PHILIPPUS Dei gratia rex Francorum, capitulo B. Juſti Narbonæ ſalutem & dilectionem. Requirimus vos quatinus caſtra & fortalitia eccleſiæ Narbonepſis nobis ad requiſitionem ſeneſcalli noſtri Carcaſſonenſis tradatis, nec volumus propter hoc eccleſiæ Narbonæ aliquod præjudicium generari, alioquin eidem ſeneſcallo damus noſtris litteris in mandatis, ut ad prædicta facienda per bonorum veſtrorum temporalium captionem vos compellat. Datum Pariſiis in vigilia B. Laurentii.

XXXII.

Charta concordiæ initæ inter Richardum archiep. Narbon. & Olivarium de Termino.

anno incerto. IN nomine Domini. Hæc eſt notitia concordiæ, quæ facta eſt inter Ricardum Narbonenſem archiepiſcopum & Olivarium de Termino. Factum eſt autem poſt Guifredi Narbonenſis archiepiſcopi mortem, cum Petrus Berengarius Rutenenſis epiſcopus violenter Narbonenſem invaſiſſet eccleſiam, & contra Domini & jura canonum eam ſimoniacus per multos dies occupaſſet, ut inter cetera caſtrum Villæ-rubeæ cum honore ſibi pertinente Berengario Petri de Petra-pertuſa in pignore mitteret, & ab eccleſia alienaret, pro quo pignore facta eſt diſſenſio inter prædictum Berengarium & Petrum Olivarii de Termino, quæ non ceſſavit, quouſque idem Berengarius ſociando filiam ſuam prænominato Petro in conjugium honoris præſcripti, quem a tanto eccleſiæ deſtructore injuſte ſuſceperat, partem ei in dotem donavit : quod cum audiſſet beatæ memoriæ Dalmatius archiepiſcopus, ſuper utrumque excommunicationis ſententiam dictavit, & eos tandiu ſub ea tenuit, donec Berengarius Petri culpam ſuam cognoſcens, partem quam ſibi de eodem honore retinuerat, omnino laxavit, Petro Olivarii in malitia uſque ad mortem perſeverante. Subtractis autem ab hac luce Dalmatio epiſcopo & Petro Olivarii, in Narbonenſem archiepiſcopum Ricardus promotus eſt, qui cum audiſſet, quantam injuriam a filio prædicti Petri Olivario Narbonenſis eccleſia pateretur, poſt diuturnam amonitionem, poſtquam vidit ſe nihil proficere, excommunicationis jaculum ſuper eum intorſit : compellente autem excommunicatione, & omnibus probis hominibus terræ dicentibus honorem injuſte ablatum eccleſiæ Narbonenſi, poſt multas altercationes Olivarius tandem venit ad recognitionem, & acceptis a prædicto archiepiſcopo MC. ſolidis Melguirienſibus, laxavit & guirpivit quidquid in prædicto honore pro hac injuſtitia requirebat ipſe & mater ejus & fratres in Narbonenſi eccleſia, & prædictus archiepiſcopus ac ſucceſſores ejus deinceps plenarie poſſiderent & tenerent, ſicut unquam Guifredus archiepiſcopus melius & liberius habuerat & tenuerat, &c.

XXXIII.

Narratio vexationum, quas ab Aimerico vicecomite Narbonenſi paſſus eſt Richardus archiepiſcopus.

MAnifeſtum ſit omnibus hominibus præſentibus & futuris Catholicæ eccleſiæ fidelibus, quod obeunte beatæ recordationis domno Dalmatio Narbonenſe archiepiſcopo eccleſia paſtore viduata & honores ipſius in manus Aimerici prioris, qui tunc Narbonenſem vicecomitatum tenebat, & uxoris ejus Mahaldis devenerunt, prout ipſi ſubjicere potuerunt, licet ſecundum malam conſuetudinem terræ ad eos non pertineret, ſed ad comitem. Tranſacto vero aliquanti temporis intervallo, a Romano papa, cleroque ac populo, comprovincialibus quoque epiſcopis, Nemauſenſis epiſcopus B. ad archiepiſcopatum Narbonenſem tranſlatus eſt, ſed repugnante prædicto Aimerico, nec ſedem, nec honorem unquam quiete habere potuit, eunte autem eo Jeroſolymam prænominatus archiepiſcopus Romanæ ſedis judicio depoſitus eſt : interim præfata uxor ejus & filius honores eccleſiæ tenuerunt, & mala poſſeſſione in proprios uſus dominiumque quoſcumque potuerunt omnino redegerunt. Poſt non multum vero temporis deſtituta & rebus & honoribus eccleſia, tandem ego R. Romanæ E. P. C. & abbas Maſſilienſis, homo bonorum eccleſiæ illius, fraudumque & malignitatum terræ ignarus, in ejuſdem eccleſiæ regimen a domno apoſtolico illius temporis Paſchali ſecundo, communi totius cleri & populi conſilio ac petitione, promotus ſum ; quo facto Aimericus filius alterius Aimerici jam dicti, qui patri Jeroſolymis mortuo in vicecomitatu ſucceſſerat, juxta conſuetudinem anteceſſorum ſuorum veniens cum quibuſdam ex baronibus terræ, præſente univerſali Narbonenſis provinciæ ſynodo, fecit mihi hominium propriis manibus, ſicut facere debebat, & accepit fevodia quæ habebat de eccleſia per manum meam, & dedi ei, ſicut Guifredus, qui ante domnum Dalmatium præfuerat eccleſiæ, anteceſſor meus dederat atavo ejus Berengario : poſt hæc antequam faceret mihi juramentum, quod facere debebat, deprecatus ſum eum ut fidelem amicum & hominem meum, quatinus diceret inſevodia, quæ tenebat de

eccleſia, & alios eccleſiæ honores, quos tenuerant pater materque, quæ præſens erat, & ipſe atque bajuli eorum, quia ego eos omnino neſciebam, ſed confidebam in eo, qui fidelis eſſe debebat eccleſiæ dominæ ſuæ, ut veritatem mihi diceret, ſicut qui diu omnia fere tenendo & poſſidendo cognoſcere poterat. Propter quorum relationem mendaciis intervenientibus ad diſceptationem venimus, dicente illo quædam uſatica civitatis inter me & ſe aliter eſſe quam non erant, quæ anteceſſores ejus & mei accreverant, quædam vero, quæ mater ejus noviter adjunxerat, integriter ſui juris eſſe; ad ultimum non valente parte illius refellere chartas & teſtimonia mea, quibus in omnibus uſaticis, præteritis, præſentibus & futuris medietatem conſequebatur eccleſia, quia in eccleſiis & medietate decimarum, quæ laxaverat, imminuta erant ei ſevodia ſua, communes amici locuti ſunt concordiam inter me & eum precantes, ut ego augerem ei ſevum ſuum, & ipſe alia omnia, de quibus eo tempore inter nos contentio erat, ſicut juris erant, eccleſiæ ſolide & quiete dimitteret; quorum ego conſilio reſiſtere non valens, accrevi ei ad ſevum tertiam partem medietatis botatici, alia omnia de quibus, ſicut ſupradictum eſt, alterutrum contendebamus retinendo per medietatem, ſicut erant, jus eccleſiæ illo dimittente, ſicut in chartario ſcriptum habetur; deinde ex parte ejus quidam maligni venerunt dicentes ſe nullatenus ulterius velle quæſtionem naſci inter eos, qua ad iram provocaremur, & ſimulantes eum velle eſſe ſemper pacificum & fidelem eccleſiæ ac mihi, adjecerunt unum inter alia eſſe uſatica, quod nunquam habuerant nec quæſierant anteceſſores mei, cum illi anteceſſores appoſuiſſent & meis præſentibus tenuiſſent per multum tempus ſine querela, videlicet medietatem leſdarum, quas vulgo dicunt comparas, quas vellet diffiniri nominatim, ne forte poſtmodum poſſemus inde alterutrum iraſci, quibus ego reſpondi, ſicut verum erat, me omnino neſcire, ſed ſi ipſe multum vellet, ſuper animam & credentiam illius ponerem, qui homo erat eccleſiæ, & meus, & fidelitatem portare mihi debebat, & veritatem dicere, ita tamen ut ſi aliquando vel chartis vel teſtibus invenire valerem anteceſſores meos eas quæſiſſe vel habuiſſe, ſine dubio requirerem & habere vellem; hac malignitate & dolo retinendo eas ſibi, juravit mihi vitam & membra & fidelitatem omneſque honores eccleſiæ quos habebat vel habere debebat, ſicut anteceſſores mei habuerant. His ita peractis, ego poſtmodum revolvendo chartas eccleſiæ, inveni Guiffredum anteceſſorem meum prædictas leſdas quæſiſſe, & placita inde habuiſſe, & recuperaſſe; quod cum ego reperiiſſem, conveni prædictum Aimericum non ſemel nec bis, ſed multotiens per meipſum & per amicos meos & illius, ammonendo eum per fidelitatem quam mihi juraverat, per hominium quod fecerat, ne tantum faceret malum eccleſiæ, honorem ejus mihi auferens, ſi aliquam juſtitiam ſe habere putaret in eiſdem leſdis, veniret mecum ante præſentiam bonorum virorum terræ & communium, qui pacem & concordiam vellent inter me & ipſum, & faceret mihi quod ipſi laudarent. Quod prædictus Aimericus non ſolum audire & facere recuſavit, verum etiam indignatus ad alia uſatica & honores eccleſiæ manus ſuas extendit, & quæcunque in proprios uſus redigere potuit, auferre mihi ſine verecundia cepit, & multa mala facere & pejora minari, addens nullum eſſe in Narbonenſi territorio, qui partem meam & eccleſiæ nec verbis nec factis deffendere auderet; prætendens etiam quod leſdas ipſas, quas ego requirebam, hoc eſt comparas*, ſibi ad ſevum donaveram, quæ donatio tali deceptione, ſicut ſuperius audiſtis, fuerat facta, & tali conditione retenta. Hæc ego audiens iterum cepi eum monere per privatos amicos ſuos, per vicinos barones terræ, per epiſcopos, per abbates, per vicecomites, per milites, tandem per quoſcumque potui, atteſtando eum per ſacramentum, quod fecerat, per beneficia eccleſiæ,

*ſ. comparatas.

A quæ non modica tenebat, ut a tanta malitia, infamia atque infidelitate ceſſaret, & honorem ſuum eccleſiæ quiete dimitteret, aut ad juſtitiam veniret. Poſtquam autem vidi me nil poſſe proficere, importunitatem malorum, quæ mihi inferebantur, ferre non valens, excommunicationique ſubjiciens eundem Aimericum & omnem terram illius, metu mortis compulſus ceſſi ad partes alias, quocunque modo victurus, nec tamen tam longe ſecedere potui, quo captus & incarceratus & variis modis dehoneſtatus ab amicis ejus non eſſem, antequam ad emendationem juſtitiæ unquam venire vellet. Tandem non mihi profuit cognitio & ateſtatio juſtitiæ per omnes barones terræ, quod ad finem poſſem venire cum eo de aliis cauſis, quouſque invitus, dolens, & coactus prædictas leſdas B diffinivi injuſte, cum leges dicant irritam eſſe definitionem factam ab expoliato, niſi prius poteſtative reveſtiatur, & eccleſia hoc honore expoliata fraudulenter & violenter fuerat, nec unquam fuerat reveſtita; adjurando itaque eum per fidelitatem, quam mihi juraverat, ne honores eccleſiæ mihi invito ſibi faceret dari, & eccleſiæ auferri, non potui obtinere quod debui. Hoc ergo facto promiſit ſe iterum mihi fidelem eſſe futurum & omnia placita quæ mecum fecerat firmiter ſervaturum, ſed promiſſio tædioſa illi fuit diutius teneri, nam parvo exacto tempore leſdam vermiculi, quam mihi in primo placito dimiſerat, in quo de aliis, ſicut ſuperius ſcriptum eſt, me deceperat, & ego tenueram poſtea & juſtitias eorum hominum, quos per auctoritates antiquarum chartarum & teſtium in C placito recuperaveram, & ipſe mihi dimiſerat niſi illa conditione duarum ſolummodo culparum quæ in chartario eccleſiæ & illius ſcripta continetur, pactum, quod feceramus, frangendo, abſtulit hominem eccleſiæ, & quod male fecerat pro honore & in honore eccleſiæ facientem ad redemptionem, me contradicente, compellens & quia ad clamorem meum auſus fuit venire, jurejurando fecit eum excuſare, quod majorem ei contumeliam non contulerit impoſito ſextari ordei in emendationem. Denique tunc proclamavi ei leſdas quas fraudulenter & violenter, ſicut audiſtis, mihi abſtulerat & portam & medietatem menſis Octobris de tertio ſalis, quæ duo nunquam aliquo modo diffinivi, ſed ſub clamore in placito retinui, ſicut ſuperius ſcriptum eſt, ſic tractavit me qui fidelitatem juraverat eccleſiæ & D mihi & hominium fecerat & totum honorem eccleſiæ & integriter & fideliter ſe ſervaturum jurando ſpoponderat. Hæc itaque ſcribo vobis, qui poſt ad ſervitium Dei & eccleſiæ loco meo venturi eſtis, ut cognoſcatis quam male & quam injuſte, quamque violenter Aimericus prædictus eccleſiam & me dominum ſuum oppreſſerit, & quomodo illo auferente eccleſia juſtitiam ſuam perdiderit, & precor atque obſecro, ut quod mea negligentia vel mollitie de honore perditum eſt eccleſiæ, quia male quæ mihi inferebantur ſuſtinere non poteram, veſtra probitate & rigore recuperetur; iſtam enim juſtitiam habet eccleſia contra Aimericum vel ſucceſſores ejus, quam audiſtis, & ſi quis vobis contradixerit, pro certis & veris rationibus iſta quæ hic ſcriptura* ſunt firmare & defendere, ſicut E juſte vobis judicatum fuerit, ſine dubio proteſtis; Deus namque ſcit quod ex veritate & pura cordis intentione iſta proferimus & vobis ut in veritate credatis, remota omni ambiguitate mendacii, fide firma mandamus. De hiis autem omnibus multos vobis teſtes enumerare poſſumus, ſicut Arelatenſem archiep. Atonem, & Nemauſenſem epiſcopum Johannem, & Bernardum Rainardi & Ademarum Narbonenſes archidiacones, & abbatem S. Pauli Hugonem, & Gerundenſem ſacriſtam Petrum de Saltu, & Mironem de Capud-ſtagno, & Gaucerannum fratrem ejus, & Berengarium Guillelmi, & Raimundum Guifredi, multoſque alios tam clericos quam laicos, qui hæc omnia videntes & audientes pleniſſime ac certiſſime noverunt. Petrus ſcripſit, Raimundo dictante, qui hæc vidit & audivit.

*ſ. ſcripta.

Digitized by Google

XXXIV.

Ex archivo S. Pauli Narbon.

Canonici S. Pauli dant Pontio & aliis canonicis ejuſdem eccleſiæ, qui vitam regularem meditabantur, locum S. Martini de Vernete.

1114. IN nomine Domini. Nos omnes canonici S. Pauli Narbonenſis eccleſiæ concedimus & commendamus tibi fratri noſtro Pontio & confratribus tuis moraturis in religione qualibet bona, locum S. Martini Vernete cum appendiciis ſuis, quantum tu ceterique prædicti fratres poteſtis in iiſdem appenditiis veſtris laboribus operari. Sub hujuſmodi interjecti conventione laudamus tibi Pontio & confratribus ſuis in prædicta religione perſeveraturis hoc totum ſuperius dictum, ut omni tempore per ſingulos annos tu vel tui poſt te B ſucceſſuri donetis per cenſum ad canonicam præfatæ eccleſiæ duas libras ceræ in feſtivitate S. Pauli, quæ celebratur tertio idus Decembris, & ſicut ſuperius ſcriptum eſt, laudamus & firmamus ſine inganno tibi Poncio & tuis ſucceſſoribus taliter, ut ab aliqua perſona quolibet modo divelli non poſſit, ſed conſiſtat ſemper robore valituro. Si vero tu Pontius ceterique prædicti fratres velletis alienare illum locum ab eccleſia S. Pauli, vel mittere impeditionem in eodem loco ſine conſilio noſtro, hoc nullum habeat valorem, ſed pro nihilo & irrito habeatur; eccleſia itaque illa ſemper ſit ſub diœceſi hujus eccleſiæ, & nullum alium cenſum donet ad canonicam, niſi quod ſuperius eſt nominatum. Factum eſt anno Dominicæ Incarnationis MCXIV. regnante Ludovico rege. C Signum Bernardi Raimundi ſacriſtæ. Signum ceterorumque canonicorum. Signum Raimundi Petri & Martini eremitæ. Pontius ſcripſit.

XXXV.

Ex archiv. eccl. Narb.

Compoſitio inter Richardum archiepiſcopum, & Bernardum vicecomitem Biterrenſem ejus conſanguineum.

Circa 1110. NOtum ſit omnibus hominibus, quod diſcordia fuit inter Richardum Narbonenſem archiepiſcopum & Bernardum Biterrenſem vicecomitem. Nolebat enim vicecomes accipere fevum ſuum per archiepiſcopum, niſi donaret ei Caput-ſtagnum. Archiepiſcopus autem dicebat quod non debebat ei illud donare. D Poſt multa vero placita venerunt ad concordiam, & archiepiſcopus donavit ei ſevum ſine dono Caput-ſtagni; & convenit vicecomes ut non perderet ſervicium nec fidelitatem ejus, quia non dabat ei Caput-ſtagnum, & fecit ei hominium & juravit fidelitatem & ſacramenta. Et archiepiſcopus, quia conſanguineus & antiquus amicus erat, donavit ei pluſquam alii archiepiſcopi non dederant avo & aliis anteceſſoribus ejus de pecunia ſua. Amelio autem Toloſano & Raimundo Carcaſſenſi epiſcopis, & Ademaro archidiacono Narbonenſe & Willelmo Poncii & Poncii Deus-de, & Raimundi Udalardi audientibus conventum eſt inter eos, ut eccleſiæ ſuæ & ſucceſſoribus archiepiſcopi per conſuetudinem non quereretur hoc quod archiepiſcopus propter amicitiam fecerat; ſed E ſemper vicecomes aut ſucceſſores ejus facerent hominium & omnes convenientias archiepiſcopo propter ſevum & propter talem pecuniam, quam dedit Gaufredus Petro Raimundi avo ſuo.

XXXVI.

Ex archivo archiepiſc. Narbon.

Bulla Gelaſii II. de privilegiis monaſterii Caunenſis in diœceſi Narbonenſi.

1119. GELASIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Arnaldo Caunenſis monaſterii abbati, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Omnipotenti nos tribuere evangelicis præceptis A inſtruimur. Idcirco venerabilium fratrum noſtrorum Narbonenſis & Arelatenſis archiepiſcoporum petitionibus, Caunenſe monaſterium, cui Deo auctore præſides, cum omnibus ad ipſum pertinentibus, ad exemplar prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Urbani papæ, ſub apoſtolicæ ſedis tutelam excipimus, quod videlicet monaſterium a bonæ memoriæ Karolo imperatore per Milonem comitem ædificatum, & tam ab ipſo, quam a filio ejus Ludovico, ac nepote Carolo æque imperatoribus ad honorem ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli per regalia ſcripta munitum eſt. Præſentis igitur decreti auctoritate ſtatuimus, ut ejuſdem loci libertas, ſicut a ſupradictis imperatoribus collata eſt, firma in perpetuum conſervetur. Id eſt ut nullus judex publicus, nullus curiæ miniſter, ipſius eccleſiæ colonos citra abbatis & fratrum voluntatem diſtringere, B nec ex rebus monaſterii cenſus aut vectigalia quælibet præſumant exigere. Quidquid autem vel in Narbonenſi, vel in Minerbenſi, ſeu Carcaſenſi, aut Redenſi, aut Albienſi pago Caunenſe monaſterium poſſidet, ab omnium hominum moleſtia vel inquietudine liberum maneat. In pago ſiquidem Narbonenſi ab ipſis prædictorum imperatorum temporibus eccleſiam ſancti Pauli, & ſalinas in loco qui dicitur *a Cagacanes* & inſula, quæ dicitur *Dumanas*. In Minerbenſi villam, quæ dicitur *Libras* cum eccleſia ſua, villam Bajani cum eccleſia ſua, Ulteſiam cum eccleſia ſua, partem villæ Trenciani, partem de villare, partem villæ Alrencis, partem villæ de Campolongo, villam de Cros cum eccleſia ſua. In montana, Spinacia cum C villis ſuis, partem villæ Raberti. In Carcaſenſi, villam ſive eccleſiam S. Fructuoſi, eccleſiam S. Laurentii, villam Banjolas cum eccleſia ſua, villam Palazol cum eccleſia ſua, Orris cum eccleſia ſua, partem villæ Glujani. In Redenſi villam Recemiro cum eccleſia ſua. In Albienſi eccleſiam S. Amancii. Item in Carcaſenſi partem villæ de Fonte cooperta. Adhæc adjicientes decernimus, ut quæcumque hodie idem monaſterium juſte poſſidet, ſive in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. Nulli ergo omnino hominum liceat idem monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare; D ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Nec idem monaſterium alii violenter ſubjiciatur, quandiu in eo regularis diſciplinæ vigor, Domino præſtante, perſtiterit, ſalva Narbonenſis archiepiſcopi canonica reverentia. Obeunte nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam, vel de ſua, vel de aliena, ſi oportuerit, congregatione providerint eligendum. Sepulturam quoque ejuſdem loci omnino liberam eſſe decernimus, ut eorum, qui illic ſepeliri deliberaverint, devotioni & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat. Si qua igitur in futurum ec- E clesiaſtica ſecularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini Redemtoris noſtri Jeſu-Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti, quatenus & hunc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, amen. Ego Gelaſius eccleſiæ Catholicæ epiſcopus ſubſcripſi. Signum manus meæ, *Deus in loco ſancto ſuo.*

Data

Data Arauſicæ per manum Griſogoni S. R. E. diaconi cardinalis, XIII. cal. Jan. ind. XII. Dominicæ Incarnationis anno MCXIX. pontificatus autem domni Gelaſii ſecundi papæ anno primo.

XXXVII.

Bibl. du Roy Baluz. Languedoc, n.° 12.

Conſtitutiones pro abbatia ſancti Pauli Narbonenſis.

1127. IN nomine Domini, manifeſtum ſit quod ego Udalgarius abbas S. Pauli volens ordinare & ſtabilire canonicam S. Pauli, fui in communi capitulo cum clericis ipſius eccleſiæ, cum Petro Raimundi ſacriſta majore &c. Cum quibus ſic ordinavi & ſtabilivi, ut duo ex illis, Petrus Bernardi videlicet ſacriſta minor, & Guillelmus de Joncholariis, teneant canonicam & honorem ejus bene condirectum & bene laboratum de iſta prima adveniente feſtivitate S. Michaëlis uſque ad ſeptem annos completos, & bene procurent clericos & honorifice, & faciant omne ſervicium ipſius canonice in ſpiritibus & in ceteris ſecundum conſuetudinem anteceſſorum ſuorum, & ſicut in iſta carta ſcriptum eſt, & hæc ſit menſura preſcripta procurationis. In annuatis feſtis procurent illos, ſicuti convenit, & eſt conſuetudo, & in omnibus Dominicis diebus dent porcinam carnem cum aſtis, & de Paſcha uſque ad nativitatem S. Johannis Baptiſtæ donent illis in Dominicis diebus carnem mottoninam cum mortairolibus, vel carnem agninam; in Paſchali tempore & in omnibus tertiis & quintis feriis unam pulchram & bonam carnem porcinam vel vaccinam. Tamen fragilioribus & frequentius infirmantibus ſemper miſereantur, & donent illis carnem ſalubrem, & a Nativitate Domini uſque ad Quadrageſimam dare carnem ſale conditam tertiis feriis, & aliquando quintis feriis eis licitum ſit cum poirata vel cum caulibus. Tamen infirmantibus dent recentem carnem ſalubrem, vel gallinas, ſicut mos eſt religioſorum virorum. Similiter vero a Paſcha uſque ad Aſcenſionem Domini in tertiis & in quintis feriis aliquando, nec ſemper, liceat illis dare carnem ſale conditam cum armollibus, vel cum aliis bonis & ſanis herbis; tali conventu, ut ſemper miſereantur fragilium; & in feſtivitatibus omnium apoſtolorum & aliorum SS. novem lectionum donent illis pulchram & bonam carnem, & ſi evenerint in ſexta feria, dent illis piſces bonos, ſi potuerint inveniri; ſi autem inventi non fuerint, dent illis alias bonas procurationes, quæ tantumdem valeant. In omnibus ſecundis feriis dent illis ova quatuor unicuique clerico pinguia cum bono ſabrierio. In omnibus quartis feriis piſces vel cicerones cum lardo, aut freſas cum ſagimine, ſive cepas pingues & bonas. In omnibus ſextis feriis eſtivo tempore caſeum recentem, yeme vero ſiccum. In omnibus ſabbatis piſces bonos & pulchros; & in iſtis ſollempnitatibus, videlicet in Natali Domini cum ſuo craſtino die, & in Paſcha cum ſuo craſtino die, & in Pentecoſten cum ſuo craſtino die, & in die Aſcenſionis Domini, & in feſtivitate S. Pauli, & SS. Juſti & Paſtoris, & in die Quadrageſima intrante procurent illos honorifice, ſicut eſt conſuetudo, a majori uſque ad minorem, cum univerſa ſcola. Similiter in aliis præcipuis feſtivitatibus anni, apparitiores & honorabiliores cibos donent in canonica, ſicut eſt conſuetudo; ſi vero hoſpites eis advenerint uſque ad quinque, quiſque in ſuo menſe eos recipiat, & honorifice conducat, exceptis epiſcopis & abbatibus, quos ſimul procurare debent; & ſi exceſſerint præfatum numerum, ſimiliter procurent eos ſimul honorifice, & ſi aliquod expendium factum fuerit, vel pro placitis, vel pro adquiſitione honoris, faciant illud iſti predicti prepoſiti uſque ad decem ſolidos. Si hunc numerum exceſſerit, faciant canonici & clerici, & veniant ipſi canonici & clerici ad eccleſiam honeſte & religioſe ſervire Domino a* uſque ad minorem ſuperpelliciis induti a Paſcha uſque ad feſtivitatem ſancti Michaëlis, & de feſtivitate ſancti Michaëlis uſque in Paſcha induant ſuperpellicia ſubtus cappas, ſaltem in Dominicis diebus & in feſtis novem lectionum, aliter noſtrum chorum non præſumant intrare, & cotidie veniant, & ſtent ſimul in eccleſia pſallentes, tam in matutinis, quam in miſſa ac veſperis. Et non ſint negligentes, neque egrediantur a choro in laudibus neque ad *Te Deum laudamus*, imo ſint ad primam plenarie, & ad capitulum. Et ſi ullus defuerit hiis predictis horis, ad miſſam non veniat, niſi certam excuſationem habuerit, & propter abſentiam veſpertini officii cenam amittat, niſi bonam habuerit excuſationem. Cene debent dari cum carnibus in Dominicis & in ſollemnibus diebus; ſi elemoſine dilatate & magnificate fuerint, in prandio. Si aliquis minutus fuerit, ipſo die, & in craſtinum ſuum accipiat conductum. Si vero egrotus fuerit, miſericorditer procuretur. Sed ſi ſanus fuerit, ſuum conductum non abſtrahat de feriis, niſi de cauſa ſupervenientium amicorum, & hoc non frequenter faciat, ſed in canonica cum fratribus comedat. Si quis in aliquo prædictorum præceptorum peccaverit, vel tranſgreſſus fuerit, in providentia & in cauſimento domini abbatis ſe corrigat. In illis diebus in quibus non dabuntur carnes ad cenam, liceat clericis ſervare quod illis remanſerit in ipſa canonica ad opus cene. Et relique cene dentur ad elemoſinam, tam panis quam caro. Actum fuit hoc tertio nonas Julii anno Domini MCXXVII. regnante Lodoyco. Signum Petri Bernardi ſacriſte, & Galterii, & Ademari cappellani, atque Raimundi, & Pontii de Caucio-Caſtello.

* majori.

XXXVIII.

Ex chartario eccleſ. Narbon.

Charta Arnaldi archiepiſcopi pro canonicis Regularibus ſancti Juſti.

IN anno Dominicæ Incarnationis MCXXIX. ind. VII. 1129.
reſidens D. Arnaldus Narbon. metropolitanus pontifex, & ſedis apoſtolicæ legatus infra muros Narbonæ civitatis, in capitulo clauſtri quod eſt ſitum juxta ipſam eccleſiam in honore & titulo S. Juſti & Paſtoris conſtructam, ſimulque ſecum reſidentibus Arnaldo venerabili præſule Carcaſſenſi, & Alleberto honorabili epiſcopo Agathenſi, & Michaële præclariſſimo epiſcopo . . . . cum cathedralium preſbyterorum ac diaconorum reliquorumque clericorum venerando collegio, præmiſſo aliquantiſper ſilentio, præfatus pontifex hoc initium ſermonis arripuit. Notum eſſe volumus tam vobis, quam univerſis eccleſiæ filiis, quod S. memoriæ Dalmatius archiepiſcopus, quo conſecrante Biterrenſem prius cathedram providentia divina ſuſcepimus, per quam poſtmodum ad archiepiſcopatus culmen, licet indigni, tranſivimus, apud hanc eccleſiam S. Juſti & Paſtoris, quæ in antiquis SS. Patrum allegationibus prima & inſignis metropolis dicitur, inſtitutionem regularium clericorum ſecundum vitam apoſtolicam communiter converſantium Deo inſpirante conſtituit, ad quam inſtitutionem fulciendam, & rebus & poſſeſſionibus corroborandam, ipſis canonicis ſub hac regularitate viventibus & præſentibus & futuris quaſdam eccleſias devota liberalitate donavit. Dedit namque prædictæ inſtitutioni, ſicut multorum ſinceritas atteſtatur, eccleſiam S. Johannis de Oviliano, & eccleſiam S. Mariæ de Rivo, & eccleſiam ſancti Petri de Alamano, & eccleſiam S. Mariæ de Breſſiano, cum omnibus ad eaſdem eccleſias pertinentibus. Quia vero in divina lege ſcriptum eſt, *non transferas terminos, quos conſtituerunt patres tui,* *Deut. 19, 14.* nos qui per Dei gratiam S. venerabiliſque prædicti patris noſtri Dalmatii locum ſuccedendo tenemus, ejuſdem patris noſtri bene conſtituta divelli nullo modo pati debemus. Regularem igitur inſtitutionem ab ipſo in hac metropolitana eccleſia conſtitutam, jam aliquot annis diverſis calamitatibus quaſi penitus adnullatam

reformare cupientes, & clericos ibidem regulariter viventes Deo juvante reſtituimus, & eccleſias prædictas, & ſi quæ alia prædictus pater eis contulerit, ipſis vobis præſentibus confirmamus; & ut omnis de cetero auferatur perverſitatis occaſio, auditur a vobis noſtra hîc ſubinſerta & ſubſcripta donatio. In Dei nomine ego Arnaldus Dei gratia Narbon. archiepiſcopus & apoſtolicæ ſedis legatus, dono omnipotenti Deo & canonicis in hac cathedrali eccleſia regulariter in communi ſocietate Deo ſervientibus tam præſentibus quam futuris, in territorio Narbonenſi eccleſiam S. Joannis de Oviliano, cum decimis & primitiis & oblationibus, & cum terminiis ſuis & omnibus quæ ad ipſam eccleſiam pertinent: & in territorio Minerbenſi eccleſiam ſanctæ Mariæ de Rivo, cum ſuis eccleſiis & terminiis & decimis & primitiis & oblationibus ſuis, & cum omnibus ad eam pertinentibus: & in territorio Redenſi dono illis eccleſiam S. Petri de Alamano, cum ſuis terminiis & decimis, & primitiis, & oblationibus ſuis, & omnibus ad eam pertinentibus: eccleſiam quoque de Breſliano conſecratam in honore S. Mariæ dono illis cum ſuis terminiis & decimis, & primitiis, & oblationibus ſuis, & cum omnibus ad eam pertinentibus. Has prænominatas omnes eccleſias cum omnibus ſuis pertinentiis, ſicut ſupra dictum eſt, dono & trado in poteſtatem præpoſiti regularis, ipſis canonicis in communi ſocietate in hac metropolitana eccleſia regulariter viventibus & præſentibus & futuris, ut habeant & teneant eaſdem eccleſias, & omnia ad eaſdem pertinentia in perpetuum ibidem regulariter viventium uſibus profutura. Quod ſi aliqua eccleſiaſtica vel ſecularis perſona contra hanc noſtram donationem venerit, & eam diſſolvere vel dirumpere tentaverit, auctoritate Dei Patris omnipotentis & Filii, & Spiritus ſancti, & SS. apoſtol. Petri & Pauli, & domni papæ Honorii, cujus injunctione apoſtolicas vices in noſtra legatione tenemus, anathematis vinculo eam ut ſacrilegam innodamus, & a liminibus ſanctæ eccleſiæ ſequeſtramus, donec reſipiſcat & ad dignam ſatisfactionem veniat. Dono etiam prædictis canonicis regulariter viventibus eccleſiam S. Stephani, quæ eſt prope muros iſtius civitatis cum honore ipſius præpoſituræ, & cum omnibus ad ipſam eccleſiam pertinentibus, tam decimis & primitiis, quam & oblationibus, & teneant & habeant tam præpoſituram, quam ipſam eccleſiam S. Stephani cum omnibus ad eam pertinentibus in perpetuum. Quod ſi quis huic noſtræ donationi obviam ire tentaverit, ſupradictæ excommunicationi ſubjaceat. Et ut ſit iſta donatio firma, & inconvulſa permaneat, huic auctoritati noſtræ manus confirmationis veſtræ ſubſcribat. Ipſorum vero, qui rectores erunt prædictarum eccleſiarum, electio vel permutatio, in voluntate erit fratrum & in præpoſiti poteſtate, ſalva domini archiepiſcopi reverentia & diſpoſitione. Dono etiam præfatis canonicis regulariter viventibus & in territorio Narbonæ, uti vocant, ad Livoriam, decimam ex omni fructu, qui inde exierit, ſive de campis vel de hortis & hortalibus ac vineis, ſi complantatæ fuerint ibi. Et quicumque contra hanc noſtram donationem ad irrumpendum venerit, ſimili excommunicationi ſubjaceat, donec reſipiſcat. Facta charta anno & die quo ſupra. S. domni Arnaldi Narbonæ epiſcopi & ſedis apoſtolicæ legati, qui hanc chartam ſcribere juſſit. S. Arnaldi Carcaſſonenſis epiſcopi. Signum Johannis Nemauſenſis epiſcopi, &c.

XXXIX.

Conſecratio eccleſiæ B. Martini de Creyſſan.

1132. ANno ab Incarnat. Dom. MCXXXII. indict. XI. epacta 12. concurrente V. nonis Decemb. Romanæ ſedis præſule Innocentio, regnante rege Ludovico, factus eſt conventus apud villam Creyſſanam in territorio Narbonenſi, quæ juris eſt eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris, conventus, inquam, epiſcoporum, A clericorum quoque & laïcorum, non minus multitudinis nobilium, quam ignobilium, ſub poteſtate domini Arnaldi Narbonæ archiepiſc. & ſedis apoſtolicæ legati, ad celebrandam ejuſdem loci eccleſiæ dedicationem, in honorem B. Martini, ad conſtituendam quoque ibidem ad monimentum tam futurorum quam præſentium ſalvitatem, qua communi omnium, qui aderant conſilio inſtituta & firmata, qui præſentes erant epiſcopi locum ad eandem ſalvitatem circumeundo deſignaverunt, & ejus continentiam crucibus infixis terminaverunt. Quæcumque igitur perſona quicquid infra eaſdem cruces continetur invaſerit, prædatus fuerit, aut temerariis vexationibus fatigaverit, vel ad hoc conſilium ſive auxilium ſubminiſtraverit, ita ut vel incolam vel peregrinum, ſive omnino aliquem in præfata B ſalvitate læſerit, aut quicquam violenter abſtraxerit, ex anctoritate Patris, & Filii, & Spiritus ſancti hanc anathematiſaverunt, & a corpore ſacratiſſimo Dei ac Domini noſtri Jeſu Chriſti ſecluſerunt; reliquum vero ejuſdem villæ terminium hoc tenore eidem ſalvitati addicaverunt, ut infra præfatum terminium quæcunque perſona aliquid parrochianorum, vel clericorum SS. Juſti & Paſtoris vi invaſerit, eidem ſubjaceat anathemati. Ego Arnaldus Narbonæ archiepiſcopus, & apoſtolicæ ſedis legatus hujus prædictæ ſalvitatis invaſores præfato anathemate ferio. Ego Bernardus Biterrenſis epiſcopus huic conſtituto promulgato ſubſcripſi. Ego Raimundus Carcaſſonenſis epiſcopus. Ego Johannes Nemauſenſis epiſcopus ſubſcripſi.

C

XL.

Bulla Innocentii II. qua poſſeſſiones monaſterii de Quadraginta confirmat.

INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, 1136.
dilecto in Chriſto filio Rikino abbati eccleſiæ de Quadraginta, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis, &c. Proinde, dilecte in Chriſto fili, poſtulationibus tuis clementer annuimus, & eccleſiam de Quadraginta, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus. Imprimis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo canonicus juxta B. Auguſtini regulam in eadem eccleſia futuris temporibus inviolabiliter obſervetur, quæcunque præterea D bona, quaſcunque poſſeſſiones eadem eccleſia juſte poſſidet, conceſſione pontificum, largitione principum, tibi, tuiſque ſucceſſoribus confirmamus. Si qua igitur in futurum, &c. Innocentius II. catholicæ eccleſiæ epiſcopus, Gerardus preſbyter cardinalis S. Crucis in Hieruſalem, Lucas preſbyter cardinalis SS. Johannis & Pauli, Matthæus Albanenſis epiſcopus, &c. Data per manum Aimerici ſanctæ Romanæ eccl. diaconi cardinalis & cancellarii VII.* idus Nov. ind. XIII. Incarnat. MCXXXVI. pontificatus ſexto.

* *al. pridie.*

XLI.

Rogerius de Biterris fœdus iniit cum Petro abbate Caunenſi. *Ex MS. Colbertino.*

E IN nomine Domini. Ego Rogerius de Biterris, 1136.
comes Caunenſis vel Redenſis, & vicecomes de Ambilet, qui fui filius Ceciliæ feminæ, propter amorem Dei & beatorum apoſtolorum ejus Petri & Pauli, laudo & firmo ipſam immunitatem & ſalvitatem Caunenſis monaſterii, ſicut antiquitus conſtituta eſt, & ſicut cruces, quæ in circuitu firmatæ ſunt, includunt. Et ego Rotgerius eam tenebo, nec infringam ullo modo, neque in ſupra dicta ſalvitate, neque in ipſa turre, neque in ipſius clocheriis eccleſiæ, neque in ipſius villæ fortitiis, quæ modo ibi ſunt, vel inantea erunt, revertar ad faciendam guerram alicui inimico meo, faciam ibi vel inde egreſſum ſive regreſſum, neque ad prædandum

Digitized by Google

vel male faciendum, niſi pro deffenſione ipſius monaſterii, vel ejus honoris, & hoc cum conſilio abbatis & monachorum ipſius loci, ſicut in hac charta ſcriptum eſt, & ibi legi & intelligi poteſt ſine enganno: ſic recognoſco ego Rogerius ſupra ſcriptus, quod habeo juratum tibi Petro abbati cum toto meo ſenſu & bona voluntate ſuper quatuor evangelia, & ita tenebo Deo & beatis apoſtolis Petro & Paulo, & tibi Petro abbati, & per tuam recognitionem & ſucceſſoribus tuis in omni vita mea: ſic me Deus adjuvet. De iſta ſecuritate & de hoc ſacramento ſunt teſtes & firmatores, Bernardus de Canet, & Iſarnus Jordano de Saxiaco, & Petrus de Laurano, & Bernardus de Fremals vicarius Carcaſſenſis, & Guillelmus Rogerius Aragonenſis. Factum eſt hoc in monaſterio Caunenſi in præſentia totius conventus, & populi ipſius villæ, feria ſecunda, ſexto calendas Martii, anno ab Incarnatione Domini MCXXXVI. regnante rege Ludovico. Petrus levita & monachus ſcripſit.

Excuſum eſt hoc inſtrumentum, tom. 1. Anecdot. col. 386.

XLII.

Ex autographo.

Ildefonſi comitis Toloſani & ducis Narbonæ donatio, facta Arnaldo archiepiſcopo Narbonenſi.

1142. IN nomine Domini. Ego Ildefonſus comes Toloſæ, dux Narbonæ, marchio Provinciæ, dono Deo & SS. martyribus Juſto & Paſtori, & tibi domino meo Arnaldo Narbonenſi archiepiſcopo, & ſucceſſoribus tuis archiepiſcopis, quoddam caſtrum in Narbonenſi vicecomitatu, nomine *Conneracum*, cum turre & fortedis, quæ modo ibi ſunt vel inantea erunt, cum terris & vineis, heremis & condirectis, garriciis & paſcuariis, & omnibus terminiis ſuis, & quidquid ibi habeo vel habere debeo, vel aliquis anteceſſorum meorum habuit, vel ulla voce habere debuit, dono tibi & ſucceſſoribus tuis per allodium ſine ulla retinentia, ut habeatis & teneatis prædictum caſtrum omni tempore cum terminis ſuis & adjacentiis; hoc autem facio pro amore & ſervitio, quod mihi ab ineunte ætate, a te domno Arnaldo Narbonenſi archiepiſcopo ſæpe exhibitum eſt. Facta charta iſta II. idus Decembris anno MCXLII. regnante rege Ludovico. Signum Ildefonſi comitis, qui hanc chartam fieri mandavit & firmavit, & firmari juſſit. Signum Pontii Stephani Narbonenſis archidiaconi. Signum Rotgerii cantoris. Signum Guillelmi Arnaldi de Biterris. Signum Raimundi Calveti de la Savineira. Signum Petri Raimundi Mainardi. Rotgerius cantor ſcripſit die & anno quo ſupra.

XLIII.

Ex chart. eccl. Narb.

Compoſitio querelæ inter canonicos & ſacriſtam eccleſiæ cathedralis.

1145. IN nomine Domini. Manifeſtum ſit quod diſcordia fuit inter canonicos Regulares eccleſiæ ſanctorum Juſti & Paſtoris, & Benedictum ſacriſtam ipſius eccleſiæ de pannis & ligneis lectis morientium clericorum, & aliorum, qui cauſa ſepulturæ ad eandem eccleſiam deferebantur: auditis autem utriuſque partis rationibus, & diligenter inquiſitis, adhibito archidiaconorum & aliorum clericorum conſilio, ego Arnaldus Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus, prædictam diſcordiam, ſicut inferius determinatum eſt, decidi, & cum præſenti charta, Deo auctore, in perpetuum valituram mandavi obſervari. Statuens igitur decrevi, ut panni & lecti morientium canonicorum & aliorum clericorum eccleſiæ ſancti Juſti, quorum corpora ſepeliuntur in cimiterio ejuſdem eccleſiæ, veniant in poteſtatem & ordinationem canonicorum Regularium, & ipſi habeant eos, & mittant ex eis, prout neceſſe fuerit, in lectos fratrum ſuorum. De clericis qui ſe canonicos dederint, & de laïcis converſis idem ſervandum. Statui, præter iſtos duntaxat, cæterorum hominum morientium, quorum corpora ſepelientur in cimiterio ejuſdem eccleſiæ, panni & lecti ſint ſacriſtæ familiæ. . . . . in opportunitatibus ſuis ex ipſis pannis veteribus miniſtrandum eſſe cognovi. Hanc autem deciſionem, ſive conſtitutionem, conſilio archidiaconorum & clericorum factam laudo, & in perpetuum irrefragabiliter obſervari præcipio. Facta charta iſtius conſtitutionis & precepti decimo-quinto kalend. Auguſti anno Domini MCXLV. regnante Ludovico rege. Ego Poncius de Brugali abbas & archidiaconus laudo. Ego Poncius Stephani archidiaconus laudo. Ego Rotgerius caput ſcholæ laudo. Ego Benedictus ſacriſta laudo. Bernardus de Salis ſcripſit.

XLIV.

Ex MS. Colbert.

Fundatio B. M. Populeti celeberrimi in Catalonia ordinis Ciſtercienſis monaſterii, facta in manibus Sancii abbatis Fontis-frigidi.

IN nomine ſanctæ Trinitatis. Ego Raimundus comes Barchinonenſis, princeps Aragonenſis, & marchio, & Ilerdæ ac Tortonſæ dominator, dono omnipotenti Deo, & genitrici ejus beatæ Mariæ Fontis-frigidi, ac venerabili Sancio abbati & fratribus univerſis ibidem Deo ſervientibus, tam præſentibus quam futuris ipſum locum, qui dicitur *Hortus de Popled*, ad conſtruendum ibi monaſterium ob ſervicium Dei, & ad ſalutem animæ patris mei, & matris meæ, & remedium animæ meæ, & habeat ibi tantum ſpacium terræ, ubi poſſint bene facere monaſterium & clauſtra & dormitorium ac refectorium, & cunctas officinas eidem monaſterio pertinentes, & cimiterium congruum per circuitum: & dono eidem monaſterio ibidem terram laborationis, quanta ſit neceſſaria ad proprium laborem jam dicti monaſterii, & ad neceſſitatem omnium fratrum ibidem Deo ſervientium; prædictam quoque donationem facio bono animo & ſpontanea voluntate omnipotenti Deo, & S. Mariæ Fontis-frigidi, & fratribus ibi Deo famulantibus præſentibus & futuris, in manu domni Sancii abbatis, ut habeant & poſſideant hæc omnia jure perpetuo per alodium proprium & francum libere & quiete abſque alicujus contrarietatis obſtaculo per cuncta ſecula. Si quis autem hoc diſrumpere tentaverit, nihil proficiat, ſed iram Dei incurrat, & cum Juda traditore perpetuam damnationem ſuſtineat. Facta iſta charta decimo-quinto calendas Februarii anno Dominicæ Incarnationis MCXLIX. regiſque Ludovici Junioris anno 13. ✠ Signum Raimundi comitis. ✠ Signum Arnalli Mironis comitis Palcarenſis. ✠ Signum Bernardi de Bellog. ✠ Signum Guillelmi Raimundi. Signum Raimundi de Cervera, qui amore Dei medietatem jam dicti horti ſancto Salvatori laudo, diffinio & propria manu confirmo. ✠ Signum Raimundi de Boxadoſſ. ✠ Signum Pontii qui hoc ſcripſit. 1149.

XLV.

Ex chartul. cap. Narb.

Arnaldi archiepiſc. teſtamentum.

IN nomine Domini. Ego Arnaldus Narbonæ archiepiſcopus jacens in infirmitate in præſentia Bermundi Biterrenſis epiſcopi, aſtantibus archidiaconis Arnaldo, Pontio, & Rotgerio, & Bernardo ſacriſta ſancti Pauli majore, & Imberto ſacriſta minore & Bernardo de Salis, & Unaldo, ſi de hac infirmitate contigerit me mori, corporis mei, rerum mearum hujuſmodi teſtamentariam facio diviſionem. In primis laxo corpus meum ſepeliendum eccleſiæ S. Pauli, laxo eidem eccleſiæ pro anniverſario meo totum vinum & ſeptem modios de frumento, quæ ibi habeo, ut vendantur, 1149.

Digitized by Google

& conſilio prædictorum archidiaconorum pretium de- A tur in honore, unde per unumquemque annum ibi fiat anniverſarium, & ea die detur pro elemoſyna ſeſtarius unus de frumento. Eccleſiæ ſanctorum Juſti & Paſtoris laxo capellam meam totam integram cum baccinis argenteis & candelabris & omnibus meis palleis & cappis ſericis. Laxo canonicis regularibus ejuſdem eccleſiæ omnem ſuppellectilem meam domus Narbonæ, in lectis videlicet, pannis vel culcitris. Laxo canonicæ S. Juſti ad menſam alios ſeptem modios de frumento, quos habeo apud S. Paulum, & operi clauſtri quatuor modios, quos habeo in cellario meo de Narbona. Laxo eidem canonicæ pro anniverſario meo decimas, quas Petrus de Chillano habet de me in pignore apud Livranum, & illam partem decimarum quam habeo in Flexio. Et laxo coopertorium mar- B trinum & pelles meas de Alfancx ad redimendum illud pignus de Petro de Chillano. Et mando ut canonici dent ſemper in die anniverſarii mei unum ſeſtarium de frumento pro elemoſina. Et laudo Petro tabulas meas de mercato pro pignore, ſicut eſt ſcriptum in charta, quam ei feci. Laxo monaſterio Craſſæ quinque modios de frumento apud Cruſcadas, & alios quinque monaſterio Fontis-frigidi. Similiter apud Cruſcadas laxo decem modios inter frumentum & ordeum apud Cruſcadas ad faciendum elemoſinam per arbitrium archidiaconorum meorum. Laxo ſanctæ Mariæ de Caſſiano quinque modios de frumento apud Caput-ſtagnum. Laxo hoſpitali Jeroſolimitano duos modios inter frumentum & ordeum, & alios duos inter frumentum & ordeum apud Stag- C num militibus templi. Laxo monaſterio ſancti Pontii quinque modios inter frumentum & ordeum ſimiliter apud Caput-ſtagnum. Laxo hoſpitali S. Juſti dimidium, & hoſpitali S. Pauli dimidium, & leproſis civitatis & burgi dimidium modium frumenti apud Cruſcadas. Laxo Gaveſtino coco meo duos modios frumenti apud Caput-ſtagnum. Laxo Johanni de Pictavi unum modium frumenti, & alterum Salomoni apud Montilium. Laudo & confirmo donum quod feci Arnoldo archidiacono nepoti meo de Caſtro Montilii, & inſuper laxo ei omnem ſubſtantiam meam, quam ibi habeo præter tapetia & almucellas, quæ laxo eccleſiæ S. Juſti, & præter fulcra ſerica & coopertorium unum de Alfancx, quæ laxo archidiaconis Poncio & Rogerio pro debitis, quibus pro me obligati ſunt. Laxo D epiſcopo Biterrenſi omnes Sarracenos meos. Oves meas, quæ ſunt apud Salas, & porcos, qui ſunt apud Salas in domo mea Narbonæ, laxo in poteſtate archidiaconorum, ut inde præparent & faciant quæ fuerint neceſſaria ſepulturæ meæ & elemoſinæ. In omni ſubſtantia mea, quam habeo apud Caput-ſtagnum, præter eam quam pro anima mea laxo, habeat Bernardus Vincentii omne debitum, quod ei debeo per recognitionem archidiaconorum meorum. Cetera mea omnia, ubicumque ſint, dimitto ſucceſſori meo, præter illa quæ fuerint neceſſaria per recognitionem archidiaconorum in negotiis eccleſiæ ante conſecrationem ejus, & ipſe perſolvat omnia debita mea. Si quis vero, quod abſit, eccleſiaſtica ſecularisve perſona contra hanc meam diviſionem infringendo venire præſumſerit, anatema ſit. E Clericis vero eccleſiæ S. Juſti & Paſtoris præſentibus & futuris mandando præcipio, ut nunquam de capella mea, quam eidem eccleſiæ dimitto, aliquid minus faciant, vel aſſenſum alicui præbeant: quod qui fecerit anathemati ſubjaceat. Facta charta iſtius teſtamenti anno Domini milleſimo centeſimo quadrageſimo nono, quarto calendas Octobris feria quarta, regnante Ludovico rege. Signum Arnaldi Narbonæ archiepiſcopi, qui hanc chartam fieri juſſi & manibus firmavi, & teſtes, qui ſupra ſcripti ſunt, firmare rogavi. Johannes levita ſcripſit.

XLVI.

Berengarii archiepiſcopi electio ab Adriano papa IV. confirmata.

ADRIANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio B. electo Narbonenſis eccleſiæ ſalutem & apoſtolicam benedictionem. 1156. Narbonenſis eccleſia proprio deſtituta paſtore te in patrem & archiepiſcopum eligere ſtuduit, & ad ſanctam apoſtolicæ ſedis * electionem ſuam voluit præſentari. Super qua cum a fratribus noſtris in noſtra præſentia eſſet aliquantulum pertractatum; quoniam per te ipſius eccleſiæ ſtatum poſſe credimus auctore Domino in melius reformari, electionem ipſam duximus confirmare. Ideoque per præſentia tibi ſcripta mandamus, quatinus cum a filiis noſtris clericis Narbonenſis eccleſiæ fueris requiſitus, ad eccleſiam ſupra dictam accedas, & onus epiſcopale de larga Omnipotentis pietate confiſus ſuſcipias.

* deeſt hic aliquod verbum.

LXVII.

Charta Ermengardis vicecomitiſſæ Narbonenſis pro Berengario archiepiſcopo.

Ex autographo.

IN nomine Domini Jeſu, anno ab Incarnatione ejuſdem MCLVI. ſit notum. 1156. Ego Ermengardis Narbon. vicecomitiſſa per me ac per meos ſucceſſores per fidem ac ſine inganno reddo, laudo, concedo, & cum hac charta perpetuo poſſidendum deffinio Deo, & beatis martyribus Juſto & Paſtori ſedis Narbonæ, & Berengario domino meo & avunculo, ejuſdem ſedis archiepiſcopo, & ſucceſſoribus ejus in perpetuum, medietatem videlicet liddæ octo denariorum, duos ſiquidem denarios abſolute, & alios duos denarios, quos domnus de Caſulis habet, ut habeat eos ab hodierno die inantea ipſe dominus de Caſulis, & teneat ad feudum per manum tuam & ſucceſſorum tuorum. Hac itaque ratione habes in lidda duodecim denarios, medietatem & ſex denarios, duos utique quos habebas, & duos quos tibi reddo, atque duos alios, quos domnus de Caſulis per te habet & poſſidet: quod ſi lidda iſta aliquando excreverit, habeas tu & ſucceſſores tui, atque feudalis tuus ſimiliter medietatem pro competenti parte in augmento. Similiter reddo tibi & ſucceſſoribus tuis medietatem menſis Octobris, ut habeas in hoc menſe, ſicut in reliquis per circuitum anni ſine inganno medietatem liddæ ſalis. Reddo etiam tibi jam dicto domno meo Berengario Narbonenſi archiepiſcopo, ac ſucceſſoribus tuis, & cum hac charta plane definio, turrim videlicet cum porta, quæ epiſcopalis vocatur, ut habeas eam & poſſideas deinceps tu & ſucceſſores tui libere, cum introitu & exitu ſuo, & cum omnibus ad eandem turrim & portam pertinentibus, eo tamen pacti tenore, quod non liceat tibi, vel ſucceſſoribus tuis eandem turrim altius extollere, ſive aliquid de novo, quod ad munitionem pertineat, in eadem turri amplius ædificare: verum ſi de hiis, quæ modo ſunt aliquid rueret, ſeu aliquo modo deterius fieret, liceat idem tibi & ſucceſſoribus tuis in priſtinum ſtatum reædificare. Et ego Berengarius Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopus cum conſilio clericorum meorum laudo tibi Ermengardi Narbonenſi vicecomitiſſæ ad feudum atque concedo, & cum hac charta perpetuo poſſidendum confirmo, medietatem ſcilicet liddæ ſextarii de vermiculo, quando colligitur, & medietatem cordæ ac quintalis, medietatem etiam cacabi tincturarii, & tertiam partem medietatis boatici, ut habeas & poſſideas iſta omnia ad feudum per me cum aliis omnibus feudis, quæ per me poſſidere & habere honorifice debes. Et ego jam dicta Ermengardis vicecomitiſſa recognoſco me iſtorum, de quibus modo dictum eſt, medietates per Narbonenſem eccleſiam deinceps ad feudum tenere. Præterea ego Ermengardis Narbonenſis vicecomitiſſa definio tibi

Digitized by Google

domno meo Berengario ſæpe dicto Narbonenſi archiepiſcopo per me & ſucceſſores meos, omnes querimonias, quas de Narbonenſi eccleſia huc uſque facere conſueveram; & ego Berengarius Narbonenſis archiepiſcopus cum conſilio clericorum meorum definio tibi Ermengardi ſupra memoratæ vicecomitiſſæ ſimiliter per me & ſucceſſores meos, omnes querimonias, quas Narbonenſis eccleſia de te facere ſolebat. Hujus autem concordiæ definitio & compoſitio pacis atque omnium querelarum excogitata pauſatio inter Berengarium archiepiſcopum Narbonenſem & vicecomitiſſam Narbonenſem Ermengardim facta eſt apud Arelatem in Dominica die pridie cal. Octobris Luna ſexta, in præſentia domni Raimundi Arelatenſis archiepiſcopi, & Raimundi Berengarii famoſiſſimi Barchinonenſium comitis, Aldeberti Nemauſenſis epiſcopi, Petri Forojulienſis epiſcopi, Pontii Uticenſis præpoſiti, Rogerii Narbonenſis archidiaconi, Raimundi Nemauſenſis archidiaconi, Imberti ſacriſtæ S. Pauli, Remundi Guillelmi prioris de Tornaco, Guillelmi de Sardonicis, Petri Bernardi, Pontii de Vinia, Bremundi Udalgarii Fenoletenſis vicecomitis, Remundi de Salas, Raimundi de Bizano, Petri Raine Nemauſenſis canonici, & aliorum multorum, quorum nomina hic ſcribere neceſſe non fuit. Guillelmus Arnaldi rogatus ſcripſit.

XLVIII.

Tom. x. concil. pag. 1175.

Bulla Adriani papæ IV. qua Ermengardis dominæ Narbonenſis confirmat renunciationem bonorum archiepiſcopatus, quæ ſolebat occupare poſt obitum archiepiſcoporum.

Circa 1156.

ADRIANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri B. archiepiſcopo, & dilectis filiis archidiaconibus & univerſo clero Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quoniam apoſtolicæ ſedis curam, Deo, prout ipſi placuit, diſponente, ſuſcepimus, quieti & paci univerſarum eccleſiarum ſollicita nos convenit attentione proſpicere, & quæ pro earum tranquillitate acta viderimus, auctoritate apoſtolica confirmare: ita ut quæ ſemel ad honorem Dei, decorem domus ejus, & ſalutem fidelium fuerint conſtituta nulla diuturnitate temporis in oblivionem neglectumque deveniant, nullaque machinatione pravorum a ſua valeant ſtabilitate moveri. Dilecta vero in Chriſto filia noſtra nobilis mulier Ermengardis Narbonæ domina pravam quandam conſuetudinem, quæ contra Deum & eccleſiam veſtram antiquitus inoluerat, divinæ legis amore, ac tuæ, frater archiepiſcope, dilectionis intuitu abolere deſiderans ad remiſſionem peccatorum ſuorum, inſtituit ut te vel tuorum ſucceſſorum quolibet obeunte, nullus princeps, nullus caſtellanus, nulla omnino ſecularis perſona epiſcopalia bona invadere, diminuere, aut perturbare præſumat, ſed omnia futuro antiſtiti inconcuſſa & integra conſerventur: cujus utique nos pium comprobantes affectum, & renunciationem ipſius ratam habentes, eam auctoritate apoſtolica confirmamus, & firmam & illibatam perpetuis temporibus decernimus permanere. Archiepiſcopo itaque, quicumque pro tempore fuerit, decedente, nec terræ princeps, nec caſtellanus aliquis, ſive miles, nec ſecularis, laicave perſona ſub obtentu alicujus conſuetudinis Narbonæ eccleſiæ bona diripere, vel direpta audeat retinere. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, & infra quadraginta dies præſumptionem ſuam ſatisfactione congrua non correxerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus incurrat, & tamquam ſacrilegus fidelium communione privatum & vinculo ſe noverit excommunicationis aſtrictum, & a nemine ſine licentia Romani pontificis, aut legati ex ejus latere deſtinati poſſit abſolvi. Data Laterani v. idus Decemb.

XLIX.

Charta Ermengardis vicecomitiſſæ Narbon. locum Fontis-frigidi Vitali abbati concedentis, vel potius confirmantis.

IN nomine Domini Jeſu Chriſti, ego Ermengardis vicecomitiſſa Narbonenſis dono Deo, & beatæ Mariæ, & Vitali abbati, & ſucceſſoribus ejus præſentibus & futuris Deo ſervientibus locum Fontis-frigidi cum omnibus pertinentiis ſuis, cultis & incultis, ingreſſibus, regreſſibus, nemoribus, paſcuis, & aquis, pro ſalute animæ meæ, & patris mei, & omnium parentum meorum. Termini hujus prædicti loci ſunt de Altano in via de Jonqueriis, quæ exit uſque ad collum Fraxinelli; a collo autem Fraxinelli, ſicut cruces ibi poſitæ ſunt, uſque ad viam novam Mercadeiram, quæ vadit ad Roſſellionem, quam viam ego juſſi facere: de via vero nova uſque ad Eſtagnollos, de Eſtagnollis eſt via, quæ vadit ad montem Groſſum, de monte Groſſo eſt via, quæ venit uſque ad cornu prati de Caſtro, quod dicitur S. Martini, ex parte Aquilonis, de prato jam dicti caſtri eſt via, quæ vadit ad Combam-tortam, de Comba-torta eſt via, quæ aſcendit uſque ad collum de Canta-lupis, ſicut aqua verſat apud Fontem-frigidum; de Canta-lupis eſt via, quæ vadit ad Pennas, de Pennis vero eſt via, quæ regreditur ad viam de Jonqueriis: totum quantum eſt infra iſtos terminos ſupra ſcriptos, ego Ermengardis jam dicta dono, concedo & laudo per alodem francum Deo & B. Mariæ Fontis-frigidi, & habitatoribus illius cenobii præſentibus & futuris, pro ſalute animæ meæ, & remiſſione peccatorum meorum, & omnium parentum meorum, ut habeant integriter jure perpetuo in ſempiternum. Facta fuit hæc charta hujus donationis XII. cal. Aprilis anno Domini MCLVII. regnante Ludovico rege. Signum mei Ermengardis vicecomitiſſæ Narbonæ, quæ hanc chartam ſcribere juſſi, laudavi, firmavi, firmarique rogavi. Signum domni Berengarii archiepiſcopi patriæ Narbonenſis. Signum Ermengaudi de Leocata. S. Raimundi de Caſtriis. Signum Raimundi de Salis. Signum Raimundi de Bidano. Signum Berengarii de Narbona. Signum Bermundi de Sejano. Guillelmus rogatus ſcripſit die & anno, quo ſupra. 1157.

L.

Præceptum Ludovici VII. regis Francorum, conceſſum Berengario archiepiſcopo Narbonenſi. *Ex autographo.*

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Ego Ludovicus Dei gratia Francorum rex. Contemplantes eccleſiarum vetera privilegia, quibus majorum noſtrorum Regum Franciæ donaria confirmantur, quædam exemplo eorum in nobis caritas excitatur, & venerabilium prælatorum petitionibus exaudiendis facilius inclinamur. Siquidem Narbonenſis eccleſia de antiquis poſſeſſionibus ſuis, & anteceſſorum noſtrorum largitionibus habere documenta ſolebat, ſed jam vetuſtatis ſenio attrita, neque diucius duratura nullatenus ammodo memoriam poterant excitare: ad que renovanda, & quadam novæ ſcripturæ puericia convenuſtanda providus ejuſdem eccleſiæ patronus & digniſſimus archiepiſcopus Berengarius humiles noſtræ ſerenitati preces porrexit, & nos libenter commodavimus aurem precanti; notum liquido facientes univerſis ſanctæ matris eccleſiæ fidelibus & filiis, quicquid habet eccleſia Narbonenſis ex dono anteceſſorum noſtrorum Regum Franciæ, & quicquid etiam alia de parte habet legaliter & juſte, nos concedere tam ipſi archiepiſcopo & ſucceſſoribus ſuis, quam canonicis ejuſdem ſedis, & auctoritate regia confirmare: inſuper etiam, ne dux nec alia poteſtas ſuper jam dictam eccleſiam, aut clericos, 1157.

vel res ejus injuſtam exactionem exerceat inhibere. Concedimus itaque & noſtri privilegii auctoritate communimus jam dicto Berengario Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopo, & ſucceſſoribus ejus in perpetuum, in civitate Narbona metropolim eccleſiam SS. Juſti & Paſtoris, cum turribus & omnibus ad eamdem eccleſiam pertinentibus, & medietatem thelonei, & portatici, & ſalinarum, & molendina, quæ ſunt ſubtus pontem ipſius civitatis, & iterum molendina, quæ ſunt in loco, quem vocant *Matam Pedilii,* & de porta Coriani uſque ad Celatam, & uſque ad medium flumen Attacis, & uſque ad lavatorium Coriani cum monte Judaïco, & in burgo abbatiam S. Pauli, cum omnibus ad eamdem abbatiam pertinentibus, villam quoque de Cenſerada, Caſoles, Alencianus, & inſulam quæ vocatur Mandriacus, & villare, quod vocatur S. Agatha, & Curcuciacus, & Ventenacum, & villam, quæ dicitur S. Saturninus, abbatiam quoque S. Laurentii, & abbatiam S. Stephani, quæ vocatur Banjolas, abbatiam de Quadraginta, villam etiam de Limous, & villam Cæſarani, & villam Arſegii & Trapas; caſtrum præterea de Auriaco, cum villis ſuis & terminis. Caſtrum de Fonte-Juncoſo, cum villa ſua & terminis, caſtrum de Cruſcadas, cum villa ſua & terminis; caſtrum de Canneto, cum villa ſua & terminis, caſtrum de Sejano, cum villa ſua & terminis, caſtrum de Montilio, cum pertinentiis ſuis, caſtrum etiam de Capite-ſtagni, cum villa ſua & terminis, & omnibus ad idem caſtrum pertinentibus. Hæc denique omnia, & ſi qua alia juſte & legaliter, Deo auctore, Narbonenſis eccleſia poſſidet, concedimus præfato Berengario Narbonenſi archiepiſcopo & ſucceſſoribus ſuis, atque eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris, & ſub noſtræ protectionis munimine nobis profutura ſuſcipimus, ut liceat memorato archipræſuli ſuiſque ſucceſſoribus ſub noſtra defenſione quiete reſidere, & noſtræ parere juſſioni, & quicquid jus fiſci exinde exigere poterat, totum nos pro æterna remuneratione eidem concedimus eccleſiæ, ut perpetuis temporibus clericis ibidem Deo ſervientibus proficiat in augmentum, quatenus rectores ipſius eccleſiæ, cum omnibus ad ſe pertinentibus pro nobis & conjuge proleque noſtra, ac totius regni a Deo nobis conceſſi Domini miſericordiam alacriter exorare delectet: ad hæc adjicientes ſtatuimus, ut præfatus Berengarius Narbonenſis archiepiſcopus, & ſucceſſores ſui in burgo S. Pauli de Narbona, in caſtro de Montilio, & in caſtro de Capite-ſtagni, & toto terminio ſuo plenarium diſtrictum, & quicquid ad jus regium pertinet, poſt hujus noſtri reſcripti dationem, quiete poſſideat; & ut hæc præcepti noſtri auctoritas noſtris futuriſque temporibus Domino protegente valeat inconvulſa manere, manu propria ſubſignantes, ſigilli noſtri impreſſione conſignari præcepimus. Actum publice Mileduni anno ab Incarnatione Domini MCLVII. regni noſtri XXI. aſtantibus in palatio noſtro, quorum ſubſtituta ſunt nomina & ſigna. S. comitis Bleſenſium Theobaudi dapiferi noſtri, S. Guidonis buticularii, S. Mathæi camerarii, S. Mathæi conſtabularii. Data per manum Hugonis cancellarii.

L I.

Ludovicus VII. Francorum rex renovat privilegia eccleſiæ Narbonenſis, in gratiam Pontii ejuſdem archiepiſcopi.

PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex, notum facimus univerſis tam præſentibus, quam futuris, nos litteras ſigillo noſtro ſigillatas vidiſſe, & penes nos habere, tenores qui ſequuntur continentes. Philippus Dei gratia Franc. rex notum facimus univerſis tam præſentibus quam futuris, quod nos inclitæ recordationis Ludovici Franc. regis atavi noſtri litteras vidimus in hæc verba:

1165. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Ego Ludovicus Dei gratia Franc. rex contemplantes eccleſiarum vetera privilegia, quibus majorum noſtrorum regum Francorum donaria confirmantur, quædam exemplo eorum in nobis caritas excitatur, & venerabilium prælatorum petitionibus exaudiendis facilius inclinatur. Siquidem Narbonenſis eccleſia de antiquis poſſeſſionibus ſuis & anteceſſorum noſtrorum largitionibus habere documenta ſolebat, ſed jam vetuſtatis ſenio attrita neque diutius duratura nullatenus amodo memoriam poterant excitare: ad quæ renovanda, & quadam novæ ſcripturæ pueritia convenuſtanda providus ejuſdem eccleſiæ patronus digniſſimus archiepiſcopus Pontius humiles noſtræ ſerenitati preces porrexit, & nos libenter commodavimus aures precanti: notum liquido facientes univerſis S. matris eccleſiæ fidelibus & filiis, quod quidquid Narbonenſis eccleſia ex dono & conceſſione anteceſſorum noſtrorum regum Francorum, & quidquid etiam ex alia item parte juſte & canonice poſſidere dignoſcitur, tam ipſi archiepiſcopo & ſucceſſoribus ſuis, quam ejuſdem etiam ſedis canonicis confirmamus auctoritate regia. Inſuper etiam adinſtar patrum noſtrorum ſanximus, ne aliquis dux, comes, vicecomes, ſive alius aliquis princeps ſuper jam dictam Narbonenſem eccleſiam aut eccleſiaſticos, aut milites, aut burgenſes ſive ruſticos ad eamdem eccleſiam pertinentes injuſtas exactiones exerceat, omnibus inhibemus. Anteceſſorum igitur noſtrorum liberalitatem ſectantes, concedimus & præſentis auctoritate reſcripti firmamus tibi præfato Pontio eccleſiæ Narbonenſis archiepiſcopo & ſucceſſoribus tuis in perpetuum, in civitate Narbona eccleſiam metropolim SS. Juſti & Paſtoris cum omnibus ad eamdem eccleſiam in eadem civitate & ſuburbiis & toto dominio ejuſdem civitatis pertinentibus, & medietatem civitatis Narbonenſis cum turribus omnibus & muris & adjacentiis eorum intrinſecus & extrinſecus & thelonei & portatici, ac de navibus per mare & per fluvium diſcurrentibus, necnon & ſalinis, & omnibus omnino rebus, de quibus ledda vel uſaticus dari ſolet, pro ejuſdem eccleſiæ reverentia, in omnibus medietatem eidem eccleſiæ concedimus. Concedimus etiam præfatæ eccleſiæ Narbonenſi molendina, quæ ſunt ſubtus pontem ipſius civitatis, & molendina, quæ ſunt in loco, quem vocant *Matam Pedilii* & de porta Coriani uſque ad Celatam, & uſque ad medium flumen Atacis, & uſque ad lavatorium Coriani cum monte Judaïco, & omnia prædia culta vel inculta, ædificata ſive inedificata, quæ protenduntur ex parte circii uſque ad muros prædictæ civitatis, & uſque ad viam publicam, quæ a porta regia diſcurrit verſus pontem ſeptimum, ſicut hodierno die ea juſte & rationabiliter eccleſia tenet & poſſidet. In burgo etiam eccleſiam S. Pauli cum omnibus in eodem burgo & al. ubicumque ſit ad eamdem eccleſiam pertinentibus, ita ut nulli deinceps eccleſiaſticæ ſecularive perſonæ, poſt hujus edicti noſtri confirmationem, præfatam eccleſiam S. Pauli a jure & ab adminiſtratione Narbonenſis archiepiſcopi noſtris futuriſque têmporibus ſubtrahere liceat. Villam quoque de Cenſerada, Cozolos, Alentianus, inſulam quæ vocatur Mandiracus, villare quod vocatur S. Agatha, Curcutiatus, Ventenacus, villam quæ dicitur S. Saturninus. Abbatiam quoque S. Laurentii, abbatiam S. Stephani, quæ vocatur Banholas, abbatiam de Quadraginta. Villam etiam de Limos, villam Ceſaram, villam Argegii, Trapas; caſtrum præterea de Auriaco cum villis ſuis, & terminis, caſtrum de Fonte-joncoſo, cum villa ſua & terminis, caſtrum de Villarubea cum villa ſua & terminis: & in Redenſi comitatu caſtrum de Corniliaco cum terminis ſuis, caſtrum de Salis cum villa ſua & terminis, caſtrum de Pozalio *, cum villa ſua & terminis, caſtrum de Argens cum toto ſuo diſtrictu, caſtrum de Ventenaco cum villa ſua & terminis, caſtrum de Quilhano cum villa ſua & terminis, & honorem & villam de Fonte-erecto

* *al.* de Pezateria.

cum toto termino ſuo, caſtrum de Gruiſſano cum toto termino ſuo, caſtrum quod dicitur villa Damiani cum toto ſuo diſtrictu. Et in Minerbenſi vicecomitatu caſtrum de Peiriaco, caſtrum de Oneraco, caſtrum de Cruſcadas cum villa ſua & terminis, caſtrum de Canet cum villa ſua & terminis, caſtrum de Sejano cum villa ſua & terminis, caſtrum de Montilio cum pertinentiis ſuis, caſtrum etiam de Capite-ſtagni cum villa ſua & terminis omnibus ad idem caſtrum pertinentibus. Hæc denique omnia & alia, quæ juſte & canonice, Deo auctore, Narbonenſis eccleſia habet & poſſidet, concedimus præfato Pontio Narbonenſi archiepiſcopo & ſucceſſoribus ſuis, atque eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris in perpetuum, & ſub noſtræ protectionis munimine perpetuo valitura ſuſcipimus, ut gaudeat prælibatus archiepiſcopus ſuique ſucceſſores ſub noſtra defenſione quiete reſidere & noſtro parere imperio, & quidquid jus fiſci exinde in omnibus præfatis exigere poterat, hoc eſt omnia regalia jura, totum nos pro æterna remuneratione eidem concedimus eccleſiæ, ut perpetuis temporibus archiepiſcopis & clericis ibidem Deo ſervientibus proficiat in augmentum, quatenus rectores ipſius eccleſiæ cum omnibus ad ſe pertinentibus pro nobis & conjuge prolеque noſtra ac totius regni a Deo nobis conceſſi Domini miſericordiam alacriter exorare delectet. Decernimus præterea, & per hujus noſtri reſcripti ſacros apices ſtatuendo ſancimus, ut præfatus Pontius Narbonenſis archiepiſcopus & ſucceſſores ſui in burgo de Narbona quantum modo tenetur *, ſive quantumlibet in futurum excreverit, & in caſtro de Montilio & in caſtro & villa de Capite-ſtagni & in toto terminio ejuſdem caſtri & villæ quantumcumque dilatatum fuerit, in omnibus & de omnibus illius loci habitatoribus occaſione aliqua commorantibus, firmancias, juſtitias, publicas exactiones, & in omnibus omnino cauſis poteſtativum plenarie diſtrictum, & quidquid ad jus regium pertinet poſt hujus noſtri præcepti dationem ſine alicujus hominis contradictione in pace habeat & poſſideat, & omnimodam juſtitiam quæ ad feudum in burgo Narbon. ab archiepiſcopo habetur; & ut liceat jam dicto Pontio & ſucceſſoribus ſuis omnia caſtra quæ nunc habet & poſſidet, ſive aliquis nomine Narbonenſis eccleſiæ, condirigere & efforſare, & in alio, ſi Narbonenſis eccleſiæ rectoribus idoneum viſum fuerit, loco de novo conſtruere & tranſmutare ſtatuimus in allodio ſuo & in caſtellaria, id eſt termino ejuſdem caſtri. Et ut hæc præcepti noſtri auctoritas noſtris futuriſque temporibus Domino protegente valeat inconvulſa manere, manu propria ſubſignantes, ſigilli noſtri impreſſione conſignari præcepimus. Actum publice apud Silviniacum anno ab Incarnatione Domini MCLXV. aſtantibus in palatio noſtro, quorum ſubtitulata ſunt nomina & ſigna. S. comitis Bleſenſium Theobaldi dapiferi noſtri. S. Guidonis buticularii, S. Mathæi camerarii, S. Rodulfi conſtabularii. Data per manum Hugonis cancellarii & epiſcopi Sueſſion. in cujus rei teſtimonium & munimen præſentibus litteris noſtrum fecimus apponi ſigillum. Actum Pariſiis anno Domini MCCXCII. menſe Febr.

*al. tenet.

L I I.

Ex MS. Colbert.

Aimericus de Narbona dat ſe in fratrem Fontis-frigido & Vitali abbati.

1176. IN nomine Domini Jeſu-Chriſti, amen. Anno Incarnationis ejuſdem milleſimo centeſimo ſeptuageſimo ſexto, ego Aimericus Nabonæ cupiens orationibus Ciſtercienſis ordinis divinam gratiam promereri, cum hac præſenti charta in manu Vitalis abbatis Fontis-frigidi dono me ipſum pro fideli ſervo & fratre Domino Deo, & monaſterio S. Mariæ Fontis-frigidi in vita & in morte, in vita, quod ibi habitum religionis accipiam, ſi Deo volente in vita mea ſeculo

A renuntiavero, in morte, quod ubicunque obirem illic corpus meum ſepeliri faciam, & dono & concedo atque confirmo in perpetuum pro alodio franco Domino Deo, & tibi Vitali abbati prædicto, omnibuſque tuis ſucceſſoribus, omnes illas terras cultas vel incultas, & omnes poſſeſſiones, ſeu acquiſitiones, honores, vel...... quas habetis vel habituri eſtis dono, ſeu emptione, vel ulla voce in Narbonenſi vicecomitatu, ut ea omnia libere vel quiete habeatis vos & fratres veſtri, & poſſideatis ſine laudamento alicujus perſonæ, ſicut melius & perfectius intelligi poteſt, ad profectum monaſterii prænominati. Convenio etiam & plivio, quod monaſterium jam dictum, & ea quæ ad ipſum ullo modo pertinent, manu teneam & deffendam pro poſſe meo & ſenſu, ſicut mea propria, &
B ſine cenſu & uſatico, & ſine omni retentione. Factum fuit hoc octavo calendas Februarii. Sig. Aimerici Narbonæ, qui hoc laudo, & propriis manibus firmo, & firmari facio. Sig. Ildefonſi regis Arragonum. Sig. Raymundi de S. Maria. Sig. Gauſberti de Garris. Sig. Guillelmi de Malolis. Sig. Arnaldi de Guidaire. Sig. Berengarii Eira. S. Gerbaldi Bertol. S. Petri Falconer. Hæc charta fuit laudata & firmata in quadam vinea juxta Perpinianum. Stephanus monachus & prior S. Mariæ Populeti rogatus ſcripſit die & anno quo ſupra.

L I I I.

Litteræ Lucii III. Papæ ad capitulum Narbonenſe.

Ex tabul. Capit. Narbon.

C LUCIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis capitulo Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. 1181. Venientes ad nos venerabiles fratres noſtri Magalonenſis & Biterrenſis epiſcopi noſtro apparatui ſuggeſſerunt, quod cum eccleſia veſtra eſſet non ſolum archiepiſcopo, ſed etiam perſonis aliis deſtituta, juramento præſtito promiſiſtis, quod mandato venerabilis fratris noſtri Albanenſis epiſcopi, qui tunc in partibus illis legationis officio fungebatur, de ordinatione ipſius eccleſiæ ſine contradictione qualibet pareretis; cæterum quia idem epiſcopus antequam veſtram eccleſiam ordinaſſet, ad ſedem apoſtolicam rediit, nos providere volentes, ne perſonarum defectu eidem eccleſiæ quodlibet incommodum perveniret, prædicto
D epiſcopo dedimus in mandatis, ut, ſicut a vobis in eum religione juriſjurandi fuerat compromiſſum, jam dictam eccleſiam ordinaret; ipſe verò cum conſilio prædictorum epiſcoporum tres archidiaconatus vacantes, & ſacriſtiam in ipſa eccleſia de perſonis idoneis ordinavit, & canonicum quemdam inſtituit, mandans vobis in virtute præſtiti juramenti, ut perſonas illas in ſuos perſonatus, & præbendam admittere minime diſferatis, & redditus & loca ſua libere permittatis habere: nos utique, quod ab eodem Albanenſi factum eſt, ratum habentes, mandamus vobis atque præcipimus, quatenus ad mandatum ipſius Albanenſis, ſicut juramento tenemini, ordinationem ejus, contradictione & appellatione ceſſante, ratam habeatis & firmam, nec aliqui veſtrûm perſonas ab eo, ſicut diximus, ordinatas impediant, quominus per inveſtituram ſupradicti
E Biterrenſis pacifice præſcriptos perſonatus habeant & præbendam. Datum Velletri decimo-ſeptimo calendas Junii.

L I V.

Prior & cuncti eccleſiæ S. Eugeniæ monachi ſtrictioris obſervantiæ zelo, ſe & ſua dant abbati & domui Fontis-frigidi.

Ex MS. Colbert.

IN nomine Domini, anno ſuæ Nativitatis milleſimo centeſimo octuageſimo nono, regnante Philippo 1189. rege menſe Septembri. Notum ſit omnibus hoc audientibus, quod ego Guillelmus de Lacu prior domus S. Eugeniæ, & nos fratres ejuſdem loci, ſcilicet ego

Digitized by Google

Johannes de Vitraco, & ego Guillelmus de S. Marcello & ego Guillelmus Cornelii, & ego Martinus de Mata, & ego Arnaldus Paſtor, non inducti metu, vel dolo, ſed bona fide, & firmo & laudabili propoſito, divini numinis aſpiratione, eligentes arctioris vitæ viam, conſiderantes domui noſtræ S. Eugeniæ imminere graves æris alieni moleſtias, & importunas inſtare creditorum exactiones, attendentes etiam prædicta onera elevari non poſſe, vel prætaxata debita ſolvi, niſi prædictæ domus mobilia & immobilia venderentur, ut ſic in fine diſtractis poſſeſſionibus, alia non reſtaret via, niſi nos fame perire, donamus & offerimus ac tradimus noſmetipſos per fratres Domino Deo, & beatæ Mariæ monaſterii Fontis-frigidi, & tibi Bernardo ipſius loci abbati, & omni conventui ibidem præſenti, ac futuro. Offerimus quoque, tradimus & transferimus cum hac præſenti charta in perpetuum valitura tibi Bernardo abbati monaſterii Fontis-frigidi & conventui ejuſdem loci præſenti, ac futuro, domum ſcilicet & locum S. Eugeniæ, & eccleſias de Agautiano, & de Rocalonga, & de Olivis, & alia omnia bona ejuſdem domus S. Eugeniæ mobilia atque immobilia, & etiam per ſe moventia, & omnia etiam jura ad eandem domum pertinentia, divina & humana quæque ſint, & ubicunque ſint. Rurſum ſit omnibus manifeſtum, quod ego Guillelmus de Lacu jam dictus prior domus S. Eugeniæ adhuc habens liberam & generalem ipſius domus S. Eugeniæ adminiſtrationem, conſilio conventus ejuſdem loci inſtitui, ut in jam dicta eccleſia S. Eugeniæ perpetuo ſint, ac maneant duo clerici, quorum ſit alter ſacerdos, qui ad honorem Dei & beatæ Mariæ ejus matris in eadem eccleſia divina celebrent officia, pro quibus exhibendis in ipſa eccleſia dedimus domui Fontis-frigidi, & tibi Bernardo abbati ejuſdem loci & conventui ibidem præſenti atque futuro illum honorem, quem habemus, vel habere debemus in turribus & in ſuis terminiis pro dicta eccleſia, & totum illum honorem, quem habemus, vel habere debemus aliquo jure pro eadem eccleſia in Portello ac in ſuis terminis, ut ex fructibus jam dictorum bonorum abbas monaſterii Fontis-frigidi, quicunque fuerit, duobus clericis in prædicta eccleſia S. Eugeniæ ſervientibus victui & veſtitui neceſſaria exhibeat. Ceterum ſi ordo Ciſtercienſis non pateretur, quod ibi duo clerici de domo ſervirent, licentiam habeat abbas Fontis-frigidi inſtituendi ibi duos clericos idoneos, quos velit, qui in eodem loco ad honorem Dei divina repræſentent, ita ut pro fructibus præſcriptorum bonorum de Turribus & de Portello eos ſemper ibi teneat. Conſtituimus etiam, ut ad honorem Dei ac beatæ Mariæ in prædicta eccleſia S. Eugeniæ perpetuo die ac nocte ſit lampas accenſa, quod omne faciat abbas Fontis-frigidi præ ſæpe dictis redditibus de Turribus & de Portello, & ſi aliquid reſiduum fuerit impletis ante dictis officiis, totum remaneat monaſterio Fontis-frigidi, & ſi forte aliquid inde defuerit, ſuppleat abbas Fontis-frigidi pietatis intuitu.

Ego igitur Bernardus Fontis-frigidi abbas conſilio conventus ejuſdem loci, caritatis amore & affectu miſericordiæ, cum ſciam eſſe conſonum canonicæ diſciplinæ indigenti manum porrigere, cum videam fratres S. Eugeniæ multas calamitates ſuſtinere, & maxime hac de cauſa, quod eos religioni devotos conſpicio, ipſos in fratres noſtros & in beneficia noſtræ domus accipio, & omnes fratres & confratres illius S. Eugeniæ domus, qui ab hoc ſeculo receſſerunt, in orationes noſtras atque beneficia recipio, ut inde bonam partem habeant; confratribus autem domus, qui adhuc in ſeculari habitu permanent, orationum noſtrarum & eleemoſynarum plenariam partem concedimus, & quando eis placuerit noſtræ religionis habitum accipere & votum facere, eos in noſtro monaſterio accipiemus, niſi juſta cauſa ipſos impediret, & domum S. Eugeniæ, & omnia jura ad eandem domum pertinentia, ubicunque ſint, & quæcunque ſint in domi-
A niunt & protectionem & poteſtatem noſtræ domus ſuſcipimus, & de cetero quaſi noſtra & de jure noſtri monaſterii tenere & poſſidere volumus. Promitto etiam me prædictæ domus debita ſoluturum, conſtitutionem etiam de duobus clericis & de lampade, quæ in eccleſia S. Eugeniæ perpetualiter lumen habere debet, ſicuti juſtam & rationabilem laudamus, & per nos & per ſucceſſores noſtros obſervandam promittimus: ſed ſi hoc obſervare propter noſtrum ordinem non poſſemus, & hæc pactio videretur ei eſſe repugnans, præſcriptum honorem de Portello & de Turribus clericis ibi conſtitutis reſignabimus, omnibus aliis capitulis in ſuo vigore durantibus: ſi autem prædictis reſignatis poſſeſſionibus præfati clerici de fructibus inde perceptis non poterunt ſibi in victu & veſtitu ſatisfacere, abbas B Fontis-frigidi, quicunque ibi ſit, de bonis ejuſdem monaſterii ſuppleat.

Præterea nos omnes prælibati fratres S. Eugeniæ, ſcilicet Guillelmus de Lacu prior ejuſdem loci, ego Johannes de Vitraco, & ego Guillelmus de ſancto Marcello, & ego Guillelmus Cornelii, & ego Martinus de Mata, & ego Arnaldus Paſtor omni juri, quod habebamus, vel habere debebamus, ſeu poteramus in jam dicta domo S. Eugeniæ, vel per eandem domum in cunctis locis, omnino ſcienter renuntiamus, & totum quidquid ibi habebamus, vel habere debebamus, ſeu poteramus jure, lege vel conſuetudine, aut alio quocunque modo, tradimus Domino Deo & B. Mariæ, ac monaſterio Fontis-frigidi, renuntiando C in hoc facto omni privilegio eccleſiaſtico & civili, & etiam generaliter omni juri tam divino, quam humano, ſcripto vel non ſcripto, generali ſeu ſpeciali, quod pro nobis facere poſſet, ſi contra hæc ſuperius dicta venire vellemus, & ſpecialiter beneficio in integrum reſtitutionis. Promittimus etiam bona fide, per ſtipulationem, ac etiam in verbo Dei tibi Bernardo abbati cœnobii Fontis-frigidi & conventui ejuſdem loci, quod omnes chartas emptionum & permutationum, ac donationum, ac etiam alterius cujuſlibet acquiſitionis, quas habemus, vel ulla per nos perſona in præſenti, & dilatione omni remota, vobis reddamus, vel reddi faciamus. Totum ſicut ſcriptum eſt ego Guillelmus de Lacu adhuc prior S. Eugeniæ laudo & confirmo, & in continenti adminiſtrationi renuntio, & dignitatis meæ D abdicationem facio, & nos ceteri fratres ipſius domus S. Eugeniæ, qui ſumus ſuper nominati, hoc totum, ut ſuperius continetur, & melius dici, ſcribi & intelligi poterit, ad utilitatem veſtram veſtrorumque ſucceſſorum, & etiam monaſterii Fontis-frigidi omni tempore laudamus, & confirmamus, & de noſtro jure & poteſtate in veſtrum jus & monaſterii dicti Fontis-frigidi domum S. Eugeniæ cum omnibus ſibi ubique pertinentibus & juribus tranſponimus, & nos modo omnino denudamus in poſſe dicti monaſterii, & fratrum ejuſdem loci, cum omni valore, quem nunc habent domus S. Eugeniæ, & ejus jura pertinentia, aut de cetero aliquo modo habebunt. Totum, ut ſuperius ſcriptum eſt, nos ſorores domus S. Eugeniæ, ſcilicet ego Maria, que fui uxor Viduani de Bagis, & ego Garſendis de Mata, & ego Arſendis de Gatpadenis, ſorores domus E S. Eugeniæ, & ego Arnaldus filius quondam Viduani de Bagis, & ego Ponius de S. Marcello, & ego Remundus de Rabedolz, & Johannes Caragauli confratres ejuſdem domus S. Eugeniæ, laudamus & confirmamus, & quod contra nunquam veniamus, vel venire faciamus, per ſtipulationem bona fide promittimus, renuntiantes ſcienter omni juri, legi & conſuetudini ad hoc infringendum. Hoc laudavit prior S. Eugeniæ & ceteri fratres prædicti illius domus, excepto Arnaldo Paſtore, & etiam Maria prædicta & ejus filius Arnaldus laudaverunt hoc in burgo Narbonæ in domo Fontis-frigidi in teſtimonio Petri Xatinarii, Berengarii Boneti, &c.

Præterea

Digitized by Google

Præterea ego Bernardus Narbonæ archiepiſcopus hanc paginam iſtius donationis ratam & valituram perenniter laudo & confirmo, & inſuper auctoritate ſigilli mei ſupra poſiti corroboro & confirmo. Si quis autem contra hanc paginam venire temtaverit, iram & indignationem Dei omnipotentis incurret. Ego Pontius de Sejano monachus S. Eugeniæ totum hoc, ſicut ſuperius continetur, laudo, dono & confirmo, & quod contra non veniam, nec venire per ſtipulationem non faciam promitto. Bernardus de ſancto Nazario ſcripſit.

L V.

Tabul. capit. Narbon.

Bulla Cæleſtini Papæ III. qua B. epiſcopi Ilerdenſis in archiepiſcopum Narbon. electionem confirmat.

1191. CÆLESTINUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis capitulo Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quod epiſcoporum mutationes, utilitatis, vel neceſſitatis cauſa, poſſint auctoritate apoſtolica licite fieri, tam canonum ſtatuta, quam antiqua ſanctorum patrum exempla manifeſtius proteſtantur. Etenim beatus Petrus magiſter noſter & princeps de Antiochia Romam tranſlatus eſt, ut ibi magis proficeret. Euſebius quoque Alexandriam, Felix Epheſum pro eadem cauſa fuit hujus almæ ſedis auctoritate tranſlatus. Hac itaque ratione conſiderationis, & aliarum plurium mutationum exemplis inducti, nimirum reſpicientes ad utilitatem Narbonenſis eccleſiæ, & neceſſitatem temporis, quo in veſtris partibus hæreſum & ſectarum ſtudia diverſa, guerrarumque conflictus ſolito amplius invaluiſſe dicuntur; inſpecta etiam idoneitate perſonæ, in quam laudabiliter conveniſtis, licet ab initio contradictores aliqui obſtitiſſent, de communi tamen fratrum conſilio, electionem, quam de venerabili fratre noſtro B. epiſcopo Ilerdenſi feciſtis, ratam habemus, & auctoritate apoſtolica confirmantes, ipſum vobis concedimus in paſtorem. Mandamus itaque vobis, atque præcipimus, quatenus deinceps ei debitum honorem & obedientiam tanquam ſpirituali patri veſtro, appellatione remota, tam hilariter, quam humiliter impendatis, & ita erga eum vos exhibere curetis, ut & ipſe ſicut pater ſollicitus de regimine veſtro debeat commendari, & vos tanquam devotos filios de obedientia eidem exhibitâ digna laudum prædicatio proſequatur. Credimus ſiquidem & ſperamus, quod qui in abbatia & epiſcopatu ſe geſſerit utiliter & honeſte, in archiepiſcopatu, opitulante Domino, ea poterit operari, quæ in temporalibus eccleſiæ veſtræ proficient, & in ſpiritualibus correctionem atque meliorationem, divina operante virtute, præſtabunt. Datum Romæ apud ſanctum Petrum undecimo calendas Auguſti Pontificatus noſtri anno primo.

L V I.

Ex MS. Colbert.

Aimericus Narb. vicecomes confirmat fundationem eccleſiæ & monaſterii S. Victoris de Monte Monvetre, *factam a Pontio de Lercio monacho Fontis-frigidi.*

1202. IN nomine Domini, anno Incarnationis ejuſdem milleſimo ducenteſimo ſecundo, regnante rege Philippo, duodecimo calendas Martii, omnibus hæc audientibus ſit certum & manifeſtum, quoniam ego Aimericus Dei gratia vicecomes Narbonæ per me & omnes ſucceſſores meos bona fide, cum hac valitura charta, pro amore Dei & ſalute animæ domini patris mei quondam comitis Petri, meorumque parentum, in remiſſione peccatorum meorum, & intuitu pietatis & miſericordiæ, quam a Domino valeam impetrare, dono, laudo, & pro anima concedo atque confirmo nunc & in perpetuum tibi fratri Petro de Lercio & ſucceſſoribus tuis, omnibuſque fratribus, & habitantibus ibi Deo ſervientibus, præſentibus & futuris, domum illam & eccleſiam, quam in honore Dei & glorioſæ virginis Mariæ & S. Victoris, de quo nomen tenet, in monte, qui vocatur *Monvetre*, ædificaſti, divina inſpirante gratia, tu dictus Petrus de Lercio, in qua eccleſia per Dei gratiam divina jam quotidie celebrantur miſteria, & preces ibi Deo funduntur, quam eccleſiam & domum tu Petrus de Lercio regis, & ſuſtentas ſummo labore tuo de eleemoſynis, quæ ibi a vicinis & circumſtantibus divina inſpiratione mittuntur, & eam domum & eccleſiam de licentia & permiſſione domini papæ, cujus eſt tueri fidem ſanctæ Chriſtianitatis, fundaſti, & ſuo privilegio dominus Papa Innocentius jam corroboravit, ibique ſuum ſibi reſervavit locum: & ideo ego Aimericus obtinens regimen & dominatum totius patriæ Narbonæ per me & omnes meos dono, laudo, & concedo tibi memorato Petro de Lercio, primo fundatori hujus loci in bono opere & Dei ſervitio perſeveranti, & omnibus ſucceſſoribus tuis, & eccleſiæ ac domui S. Victoris in perpetuum, cunctiſque fratribus ibi Deo ſervientibus præſentibus & futuris, ad faciendam omnem veſtram voluntatem, totum honorem, heremum & condirectum, cultum & incultum, quem hodie habetis & tenetis, & laboratis, & inantea acquirere & lucrari poteritis in omni terra mea, & in omni poteſtativo meo ubique, & loca etiam, quæ rumpere & laborare poteritis, & omnes honores & acquiſitiones, quas vos & poſteri veſtri per *compram*, ſive per donum, ſive per *laixam*, vel per ullum alium aliquem modum, prædicto loco & domui rationabiliter poteritis acquirere, & augere, quam domum, & eccleſiam, & locum, & ejus quaſcunque res, & honores, & poſſeſſiones, & quidquid habet & habebit, pro amore Dei convenio ubique deffendere, cuſtodire, & manutenere in omni meo poteſtativo, & per totam terram meam, & per omnia loca, in quibus poteſtatem habeam, vel per amicos meos, & etiam in mea * bavilia, & cuſtodia, & manutenentia, domum iſtam, & ejus res, & poſſeſſiones, & quidquid habet & habebit nunc & in perpetuum recipio, & quicunque homo, vel femina aliquam laixam, vel donum de honore, vel auro, vel rebus ſuis pro amore Dei & ſalute animæ ſuæ ibi fecerit, illam laixam, vel donum quodcunque ſit, dono & confirmo ego per me & meos omni tempore valituram & firmam, & ut melius & plenius bona fide dici & intelligi poteſt, ad præfatæ domus utilitatem quidquid adquirere poterit & lucrari, ego nunc de preſenti laudo & confirmo, & quicunque hanc domum in aliquo moleſtaverit, ſit a me diffiſus . . . . sibi illatum ei reſtituerit, & ad majorem firmitatem & hæc omnia ſicut ſemper tenenda & obſervanda, hanc preſentem chartulam meo proprio ſigillo volo & mando roborari. Hoc totum fuit factum & laudatum & firmatum ab eodem domino Aimerico in curia Narbonæ, in præſentia, & teſtimonio Berengarii de Capitolio, Guillelmi Raimundi de Burgo, Petri Raimundi Fabri, Guillelmi Magalda, Raimundi de . . . . . . filii quondam Petri Raimundi Margalionis, Raimundi de Cruce, Arnaldoni Joculatoris, Petri de Boſco filii Guillelmi Goſberti, Petri Agarni, & aliorum multorum, qui ibi aderant præſentes & videntes. Petrus Martini mandatus ſcripſit.

* f. balivia.

L V I I.

Ex autographo.

Berengarius archiepiſcopus a ſententiis legatorum ſedis apoſt. appellat ad ipſam ſedem apoſt.

1204. NOtum ſit pluribus & manifeſtum, quod cum ego Berengarius Narbonenſis archiepiſcopus comprovinciales epiſcopos ad conſecrandum G. electum Magalonenſem convocaſſem, vos fratres P. de Caſtro-

novo, & Ra. ſedis apoſtolicæ gratia legati, ex primæ legationis officio eiſdem inhibuiſtis epiſcopis, ne ad conſecrationem convenirent, confingentes injuriam mei, & diſpendium famæ meæ, quod ex defectu præſentiæ meæ prius in me ſententiam ſuſpenſionis tuleratis, a qua injuria, & detractione non modica nullo unquam modo ceſſare voluiſtis, nec conſecrationi celebrandæ viam aperire, donec jurejurando me aſtrinxiſtis, quod ſuper negotio hereticorum ſtarem veſtræ legationi. Deinde cum pro hereticis expellendis ſolummodo legatio prima vobis injuncta fuiſſet, vos ad ampliandam veſtræ legationis poteſtatem, clericorum exceſſus hereſim eſſe interpretantes, multa contra formam mandati apoſtolici, & in detrimentum eccleſiæ Narbonenſis egiſtis. In ſecunda vero legatione, quam abbati Ciſtercienſi, & vobis ipſis præfatis monachis dominus Papa commiſit, tu frater P. de Caſtro-novo, cum ingreſſurus provinciam Narbonenſem litteras ad nos benivolas, tuumque adventum ſignificantes præmittere debueras, inopinatus adveniſti; cumque jam didiciſſes me ſedem apoſtolicam velle adire ad extirpandum, quod adverſum me falſo atque adulatorie ſummo pontifici ſubjectum fuerat, tu & fr. Ra. inconſulto collega veſtro abbate, ſub pena anathematis officii atque beneficii mei, tanquam cuilibet viliſſimo clerico, mandaſtis ne a mea diœceſi ullo modo diſcederem. Præterea & tu frater P. cui ſoli commiſſum eſt negotium M. G. & eccleſiæ Capitis-ſtagni, cum litteras apoſtolicum mandatum continentes oſtendere mihi debuiſſes, aut me ſecundo aut tertio præmonere, tu ſimul litteras, admonitionem, & ſententiam condemnatoriam dure & acerbe ad me tranſmiſiſti, & cum anathemate, officii atque beneficii ſuſpenſionem, & juramentum in pallii perceptione a me præſtitum mihi interminaſti, in quo quoad executionem in quatuor aut quinque capitulis mandati ſuſcepti fines tranſgreſſus es. Pro his itaque & aliis multis gravaminibus, ego B. archiepiſcopus Narbonenſis te P. de Caſtro-novo, & te Ra. monachos Fontis-frigidi, ſicut ſuſpectos & oppreſſores meos, penitus recuſo, & a veſtra audientia & poteſtate ad beatiſſimum domnum papam Innocentium appello, ponens ſub ipſius præſidio & protectione perſonam meam, & res meas, & omnes canonicos, & clericos meos, & res eorum tam ſpirituales, quam temporales, & eccleſiam Narbonenſem, cum omnibus ad ipſam pertinentibus, & totam provinciam illi ſubjectam, cum eccleſiis & monaſteriis, & aliis locis religioſis ibidem conſtitutis, eorumque miniſtris, ſumens mihi & his omnibus in noſtrum adjutorium eandem innovando appellationem, quam tranſacto menſe Auguſti in die feſto ſancti Bartholomei ante veſtrum in provinciam noſtram ingreſſum ex providentia feci apud Biterrim coram venerabilibus fratribus noſtris G. Biterrenſi, G. Magalonenſi, P. Lodovenſi epiſcopis, aliiſque quampluribus prudentibus viris, adjiciens nihilominus ipſam, quam conſequenter apud Narbonam menſe Octobri die S. Capraſii martyris mane in capitulo noſtro, facta jam plena eccleſiæ noſtræ ordinatione, retexui iterum appellationem. Poſtremo quoniam vos A. abbatem Ciſtercienſem horum collegam in gravamen eccleſiarum & ſuffraganeorum noſtrorum eiſque ſubditorum nunc proceſſiſſe ex vera multorum relatione cognovimus, & quia contra formam canonicam in exigendo a clericis juramento alium adverſus alios inſtigando, ut ex vi juramenti ſe ſe invicem ex ſuis mordeant proteſtationibus, ſed & quia præter conſuetam benignitatem aliorum Romanorum legatorum, qui jam tempore præterito ad partes iſtas venerunt, vos feciſſe & facere conſtat, cognoſcentes hujuſmodi gravamina in nos participatione diſpendii redundare, vos ſimiliter recuſamus, & a veſtra audientia & poteſtate, ſicut & ab aliis veſtris in hac legatione conſociis, ſub ejuſdem præmiſſæ & interpoſitæ appellationis noſtræ præſidio ad eundem domnum papam Innocentium appello pro

A me & his omnibus, de quibus & in quibus ſupra fecimus mentionem: diem vero vobis & collegis veſtris præfigo Dominicam, in qua cantatur videlicet *Quaſi modo geniti*; pro reverentia tamen ſedis apoſtolicæ & Chriſtianæ fidei munimine interim, donec iter tempore opportuno pro hac proſequenda appellatione arripiam, in expellendis hereticis fidelis vobis ero adjutor, ſalvo mihi jure & beneficio factæ appellationis, & recuſationis. Facta hæc appellatio anno 1204. videlicet menſe Novembris, ſexto cal. Decembris.

L V I I I.

Innocentii III. litteræ, quibus eccleſiam Toloſanam ſubditam eſſe Narbonenſi declaratur. *Ex tabul. capituli Narbon.*

B INNOCENTIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri archiepiſcopo, & dilectis filiis capitulo Narbonenſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. 1207.
Cum conſtet Toloſanam eccleſiam ad juriſdictionem Narbonenſis eccleſiæ jure metropolitico pertinere, licet dilecti filii abbas Ciſtercienſis, & magiſter P. de Caſtro-novo, ac frater R. apoſtolicæ ſedis legati electionem de. . . . . . Toloſano epiſcopo canonice factam admiſerint, & cum a venerabili fratre noſtro Arelatenſi archiepiſcopo fecerint conſecrari, nolumus tamen omnino, quod propter hoc poſſit in poſterum Narbonenſi eccleſiæ præjudicium generari, quin eccleſia Toloſana eidem eccleſiæ Narbonenſi tanquam metropoli ſuæ debitum honorem impendat, & reverentiam exhibeat conſuetam. Nos igitur ſuper hoc indemnitati C eccleſiæ veſtræ in futurum cavere volentes, præſentes litteras in tuitionis veſtræ ſubſidium vobis duximus concedendas. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, quinto idus Maii pontificatus noſtri anno nono.

L I X.

Litteræ abbatis S. Pauli ad ſummum pontificem pro Arnaldo II. Narbonenſi archiepiſcopo, ubi de tempore ejus electionis & confirmationis.

BEatiſſimo patri & domino I. divina providentia ſummo pontifici, ejus devoti & humiles filii abbas 1212.
& capitulum eccleſiæ S. Pauli Narbonæ, tam debitam, quam devotam reverentiam, & obedientiam, & famulatum. Sanctitati veſtræ noſtra humilitas ſignificare D dignum duxit, quod anno ab Incarnatione Domini MCCXII. IV. idus Martii in feſto B. Gregorii dominus A. tunc abbas Ciſtercienſis & Narbonenſis electus electioni de ſe factæ ad inſtantem petitionem cleri & populi humiliter & devote aſſenſum præbuit, & ejuſdem electionis confirmationem a domino R. bonæ memoriæ quondam Uticenſi epiſcopo, tunc temporis apoſtolicæ ſedis legato recepit, & eadem die Aimericus vicecomes Narbonenſis pro his, quæ tenet ab archiepiſcopo, ei fecit fidelitatem, hominium & ſacramentum, in præſentia dicti legati, & domini Biterrenſis epiſcopi, & domini Toloſani, & domini Magalonenſis, & domini Agathenſis, & domini Elenenſis, & domini Lodovenſis, & domini epiſcopi Convenarum, & domini epiſcopi Conſeranenſis, & mei quamvis imme- E ritii abbatis S. Pauli Narbonenſis, & abbatis S. Afrodiſii Biterrenſis, & cleri & populi Narbonæ. Sequenti die recepta confirmatione, idem epiſcopus, de conſilio ſuffraganeorum, & aſſenſu ac voluntate dicti legati, ſicut archiepiſcopus occupavit Narbon. ducatum, & eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris appropriavit. Et prænominatus Aimericus vicecomes Narbonæ recepit ab eo ea, quæ ratione ducatus tenet, & tenere debet, & fecit ei gratis hominium, fidelitatem & juramentum. Poſtmodum mandavit prænominato Aimerico pro ducatu fieri ſibi albergam in die conſecrationis ſuæ, quæ fuit II. nonas Maii, & idem Aimericus humiliter & liberaliter gratis conceſſit & honorifice fecit, præſente ſæpe dicto legato

Digitized by Google

& diſcumbente, & præſentibus & diſcumbentibus pluribus epiſcopis, & aliis tam clericis, quam laïcis. Hinc eſt quod ad pedes ſanctitatis veſtræ confugimus humiliter implorantes, quatenus dictum ducatum eidem archiepiſcopo & eccleſiæ Narbonenſi dignemini confirmare.

L X.

Epiſtola Arnaldi archiepiſc. Narbon. ad abbates ſui ordinis in capitulo Ciſterc. congregatos, in qua narrat inſignem victoriam de Mauris reportatam in Hiſpania.

Ex Ughello tom. 1. Ital. ſacra in epiſc. Salin.

1212. Venerabilibus in Chriſto ſibi multum dilectis Arnoldo abbati Ciſtercienſi, cæteriſque abbatibus in generali capitulo conſtitutis, fr. Arnoldus Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus, ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem. *Gloria in excelſis Deo & in terra pax hominibus bonæ voluntatis* : quia magnificavit Dominus facere noſtris temporibus cum ſuo populo Chriſtiano victoriam de ſuis hoſtibus conferendo eidem, in qua victoria eo ipſe fortius eſt laudandus, quo de potentiori hoſte dignoſcitur triumphaſſe. Ecce enim evangelizamus vobis gaudium magnum, quia Miramolinus rex Marrochenſis, qui, ſicut audivimus a pleriſque, bellum indixerat omnibus illis, qui crucem adorant, ab illis eiſdem, qui crucem colunt, bello campeſtri devictus eſt, & fugatus. Siquidem cum de diverſis mundi partibus fideles Chriſti propter remiſſionem, quæ a domino Papa, Domini Jeſu Chriſti vicario proficiſcentibus ad indictum bellum in Chriſtianitatis Hiſpaniæ ſubſidium eſt indulta, Toleti conveniſſent, ubi debebant in octava Pentecoſtes ex edicto regis Caſtellæ, & Arragonum convenire, affuerunt inter eos qui convenerant, venerabilis pater Guillelmus Burdegalenſis archiepiſcopus, & alii eccleſiarum prælati, barones quoque, ac milites de partibus Pictaviæ, & Andegav. ac Britann. & de Lemovic. & Petragoric. & Santon. & Burdegalenſi diœceſibus, & aliquot de aliis partibus ultramontanis. Nos quippe cum comitatu militum, ac peditum ſatis honeſto, & bene armato de Lugdunenſi, & Viennenſi, & Valentinenſi diœceſibus, tertio die Martii poſt octavam diem Pentecoſtes . . . . . . Toletum venimus, & de utilitate reipublicæ Chriſtianæ tractavimus cum Regibus, & de adventu domini regis Navarræ, qui tunc inimicabatur domino regi Caſtellæ. Nos ſiquidem in ipſo noſtro itinere diverteramus ad ipſum regem Navarræ, ut induceremus ipſum ad veniendum in ſubſidium populi Chriſtiani. Cumque reſidentiam ultra quatuor hebdomadas feciſſet exercitus jam Toleti, & tædio fatigatus ex mora arripiendi jam iter contra nationes Sarracenicas æſtuaret, quinto-decimo die poſtquam nos Toletum venimus feria tertia nos omnes ultramontani, præſtito nobis pro duce, ac ſocio itineris nobili viro Didaco a D. rege Caſtellæ, movimus caſtra noſtra: & in ſequenti die Dominico, in feſto S. Johannis venimus ad quoddam caſtrum Maurorum, quod *Magalon* appellatur: & nondum fixis tentoriis, ſtatim ultramontani aggreſſi ſunt ipſum caſtrum, & infra horam, ut credimus, fuit illud, quod erat in circuitu capitis caſtri, captum. Poſtmodum capiti caſtri ejuſdem inceſſanter ſagittis, & lapidibus per totum diem, & noctem impugnarunt, muros nihilominus cum piconibus fodientes. Erat ſiquidem turris quadrangula de lapide, atque calce, habens in ſingulis lateribus ſingulas turres cohærentes ſibi, quarum etiam propugnacula erant bene tabulatis munita. Captæ ſunt igitur quatuor turres, & per violentiam expugnatæ, per quas etiam ventum eſt fodiendo ad fundamenta majoris turris. Defendebant ſe adhuc pro poſſe ſuo Sarraceni, qui erant in ſuperioribus partibus turris, nec adhuc poterant ad eos noſtri aſcendere, pro eo, quod teſtudines fortiſſimæ de lateribus, atque calce, ſeu gipſo defendebant eos deſuper exiſtentes. Tractatum eſt ergo de redditione caſtri ipſius. Mauri ſiquidem volebant ſeipſos reddere, ut eſſent ſemper captivi, ſed non placuit iſtud noſtris. Acceptum eſt ergo caſtrum hoc modo, quod ſervata vita illi, qui habebat in cuſtodia ſua caſtrum cum duobus ſuis filiis, cæteri eſſent in voluntate peregrinorum. Interfecti ſunt ergo omnes qui inventi ſunt, præter paucos.

In ſequenti ſecunda feria venerunt reges Arragonum, & Caſtellæ, & tertia feria univerſi requievimus juxta prædictum caſtrum; quarta cum feria proceſſimus ultra per duas leugas, & venimus Calatravam. Erat autem Calatrava caſtrum bene munitum turribus fortibus, atque denſis, & erant in multis turribus manganelli. Die igitur Sabbati, die videlicet commemorationis S. Pauli, impugnavit caſtrum totus exercitus Chriſtianus, & aſſiſtente divino adjutorio, pars illa, quæ erat exterior verſus aquam, & debilior, quam impugnabat rex Arragonum, & noſtri Viennenſes, & fratres etiam Calatravæ, fuit ea die infra tempus modicum occupata, & in duabus turribus, quæ in illa erant parte, poſita ſunt vexilla noſtrorum. In craſtino vero cœperunt Sarraceni tractare de pace; & quia illud, quod captum fuerat, erat debile, & illud, quod reſtabat capiendum, multa fortitudine nitebatur; placuit regibus ad evitandum ſuſpendium, atque necem Chriſtianorum, caſtrum accipere ſub tali conditione, ut perſonæ exirent liberæ, & veſtitæ, & de illis equis, qui ibi erant, educerent equos 35. ſecum: ſequenti ſecunda* feria quidam ultramontani prælati, comitante illos magna multitudine militum, recedentes de exercitu ad propria remearunt; & qui tunc cum prædictis prælatis redierunt ad ſua, ultra quadraginta millia æſtimantur fuiſſe. In ſequenti Dominica recedentes Calatrava, relicto rege Arragonum apud Calatravam, qui victualia, quæ inventa fuerant Calatravæ, ſuis militibus dividebat, venimus ad illud caſtrum, quod appellatur *Matros*, juxta quod fuerat olim bellum, in quo a rege Marrochenſi devicti fuerunt aliquando peccatis exigentibus Chriſtiani. Eodem die venit D. rex Navarræ, deinde per duas dietas venimus ad radices montis, qui dicitur *Portus de Munadal*, & ecce quidam ex noſtris montis aſcendentes cacumen viderunt quaſi ad unam leugam, vel duas, tentoria Sarracenorum: aliqui etiam Sarraceni ſurſum in eodem montis cacumine conflictum habuere cum noſtris. Dictum eſt tunc in exercitu, quod rex Valentiæ patruus Miramolini eſſet cum Sarracenis militibus Ciſmarinis, qui *Fandalutes* dicuntur, in illis tentoriis, ut noſtris tranſitum inhiberent. Erat enim locus arctus & arduus, per quem exercitus proponebat tranſire, & ideo ad id inhibendum tranſitum illum nobis, fixerant Mauri tentoria ſua. Ipſemet Miramolinus die ſequenti venit cum reſidua exercitus ſui parte, in qua die ſexta feria montis ipſius cacumen aſcendimus, & non proceſſimus ulterius ipſa die. Caſtrum quoddam, quod erat in illo monte, relictum eſt ſtatim a Mauris. Ea die Sarraceni Chriſtianos, qui aliquantulum ultra tentoria noſtra proceſſerant, impetierunt, & verterunt in fugam, & quoſdam etiam proſtraverunt, & longè plures proſtraviſſent, niſi Viennenſes, & Pictavenſes fuiſſent, qui cum eſſent præſentes ſe, quamvis pauci eſſent, eiſdem Sarracenis uſque adeo viriliter objecerunt, quod ultra aquam, quam ipſi nobis inhibere volebant, eos fuerint perſecuti, & ſic ab impetitione noſtrorum ſunt contriti Sarraceni.

In ſequenti die, quæ fuit dies ſabbati, cum non poſſemus per noſtrum iter tranſire, per quod propoſueramus, tum propter altitudinem & arduitatem loci, tum propter Sarracenos, qui ex oppoſito conſiſtentes tranſitum inhibebant, fecimus quaſi circuitum per aliam partem, euntes per loca ardua, & abrupta, & cum veniſſemus ad locum, ubi tentoria noſtra erant figenda, ecce erant a regione Maurorum acies ordinatæ, & infra brevem horam proſilierunt ante ipſas acies

* *al.* tertia.

Digitized by Google

Arabes, & ſagittarii provocantes noſtros cum ſuis lanceis, & ſagittis. Noſtri curaverunt tantum de figendis tentoriis, ſuperſedentes eo die bello campali. In craſtino venerunt ſimiliter diluculo Sarraceni, diſpoſitis eo modo aciebus, quo præcedenti die fuerant ordinatæ : noſtri quoque ſuperſederunt bello etiam ipſa die, ſagittariis ſolis, & paucis aliis hinc inde diſcurrentibus : Arabibus etiam ex parte ipſorum torneantibus cum noſtris, non more Francorum, ſed ſecundum aliam ſuam conſuetudinem torneandi cum lanceis, ſive cannis. Ipſa die Miramolinus demonſtravit plenius poſſe ſuum, quam in die Sabbati demonſtrarat.

Aderat jam tertia dies, dies inquam lætitiæ, dies, quam fecit Dominus, dies per multa ſecula memoranda. Et ecce mane, antequam ſol incaleſceret, prima Maurorum acies & Arabes qui erant e latere, quaſi in alio monticulo, qui nunquam dicitur venire, ſed quaſi exvagantes extra acies diſcurrendo pugnare fugiunt hoſtibus minimè expectatis, quod apparet per hoc quod in illo loco nulli Sarraceni mortui ſunt inventi. Inſequuntur igitur noſtri Sarracenos fugientes, & cum ultra montem prædictum deſcendiſſent ad vallem, ibi invenerunt multos Mauros in acie, & ipſos occiderunt. Mauri, qui fugerunt, cum ad cacumen montis altius perveniſſent, ſiſtunt ibidem, pro eo quod ibi erat Maurorum quædam acies ordinata fortiſſima, ut ipſi credebant, & ipſe Miramolinus, ut dicitur, in acie illa erat. Perſonantibus igitur valde inſtrumentis Maurorum, quæ Hiſpani appellant *Jambures,* figunt greſſus Sarraceni, & non ſolummodo noſtris reſtiterunt, verum & noſtros ita efficaciter invaſerunt, quod Serani, quædam videlicet gens de regno Caſtellæ, tam equites, quam pedites in fugam converſi ſunt, ita quod totus fere exercitus, qui erat ante ultimam aciem, præter quoſdam nobiles Hiſpanos & ultramontanos fugere viderentur, & multus timor fuit in cordibus multorum ex noſtris, ne illo die nos Dominus defraudaſſet, quod credendum eſt ex diſpoſitione divina ad reprimendam noſtrorum ſuperbiam eveniſſe, ut dum noſtros armatos a facie videremus, non nobis vel armis perſonarum, vel equorum, quæ multa erant in exercitu noſtro, pauciſſima vero, vel nulla in exercitu Sarracenorum, ſed Domino Jeſu Chriſto adſcriberemus victoriam poſtmodum ſecuturam, & cruci ejuſdem, cui ipſi inſultarant, & quam noſtri portabant in pectore, ut eſſent quales dicit Apoſtolus, *portantes* videlicet *ejus improperium extra caſtra*, in quo improperio noſtri ſine dubio poſtmodum devicerunt. Nos cum fugam Chriſtianorum vidiſſemus, cœpimus diſcurrere per exercitum, & hortari fugientes, ut obſtarent. Licet autem Serani, & forte plures alii fugerent, ultima tamen acie ſtante, & unoquoque Regum cum ſuo comitatu ipſos Sarracenos ſtrenuiſſime impetente, quibuſdam ad hortationem noſtram ſtantibus, quibuſdam etiam ad conflictum redeuntibus, non ſolum retro repulſi ſunt Sarraceni, qui tergo Chriſtianorum imminebant, verum etiam illi, qui erant in illa forti acie, ſunt confecti, & occiſi. Et ex tunc fugit exercitus Sarracenorum irreparabiliter poſt Miramolinum regem ipſorum, qui prius aufugit, qui etiam, ut dicitur & creditur, in præcedenti nocte præſentiens quod devincendus eſſet, præmiſerat eadem nocte ante ſe ſuper mulos & camelos divitias inæſtimabiles quas habebat. Noſtri Sarracenos inſequuntur per media ſua tentoria fugientes. Tentoria vero plura, niſi quando venerunt illuc, ad terram depoſita invenerunt : inſecuti ſunt autem eos per quatuor leugas bene, & tot ex eis occiderunt, quotque in bello & poſt bellum ſunt interfecti, ſexaginta millia, & multo plures exiſtimantur fuiſſe ; & quod eſt valde mirabile, ſicut credimus, non ſunt de noſtris mortui quinquaginta. In tribus vero locis, vel quatuor tot lanceæ ſunt inventæ, licet jam confractæ, quod omnes, qui viderunt, multum exinde admirabantur : archæ parvæ plenæ ſagittis, & quatrellis tot ſimiliter in tribus locis vel quatuor ſunt inventæ, quod ſi etiam plures opinantur, & contendunt, duo millia ſomariorum non ſufficerent ad portandum. Benedictus per omnia Dominus Jeſus-Chriſtus, qui per ſuam miſericordiam in noſtris temporibus, ſub felici apoſtolatu domini papæ Innocentii, de tribus generibus petulantium hominum, & inimicorum eccleſiæ ſanctæ ſuæ, videlicet Orientalibus ſchiſmaticis, Occidentalibus hæreticis, Meridionalibus Sarracenis victoriam contulit Catholicis Chriſtianis. Super tantis igitur bonis, & donis nobis ab eo collatis, quod dat omnibus affluenter, & non improperat gratias ei, quas ei poſtulamus, etſi non dignas, tamen quantas, & quales poſſumus, referamus. Fuit autem bellum anno Domini MCCXII. XVII. kalend. Auguſt. ſecunda feria, ante Magdalenæ, in loco qui dicitur *Hanas de Toloſa.* Erat quippe quoddam caſtrum Maurorum prope, quod *Toloſa* nominatur, quod nunc in poteſtate Chriſtianorum per Dei gratiam eſt redactum, ut intelligant, & timeant ſimile, niſi pœniteant hæretici Toloſani.

Heb. 13. 13.

Tertia die poſt bellum peractum, quarta feria videlicet, recedentes dicto loco illo, ubi tentoria Maurorum fuerant, ubi nos per duas noctes pernoctavimus, venimus ad quandam aquam, quæ dicitur *Gualien.* Quot autem cadavera mortuorum occiſorum a Chriſtianis perſequentibus invenerimus in itinere, uſque ad quoddam caſtrum, quod erat in via, *Bilch* appellatur, quis ſufficiat explicare ! Redditum eſt ergo caſtrum illud ea die Regi Caſtellæ. Erant enim ibi aliquot Sarraceni, qui de bello evaſerant, & receperant ſeſe ibi. Indigenæ ſiquidem jam inde fugerant ante faciem Chriſtianorum. Requievit autem exercitus juxta prædictam aquam per duos dies : feria vero ſexta venimus Viatiam civitatem, quam invenimus a ſuis indigenis penitus deſtitutam. Receperant enim ſeſe plures in quandam villam vicinam, quæ *Ubeda* nuncupatur. Pars tamen major exercitus, venit Ubedam ea die. Nos vero cum quadam parte exercitus venimus Ubedam die ſequenti. In craſtina, videlicet Dominica die, cum armaſſet ſe major pars exercitus ad illam villam impugnandam, placuit regibus, ut redirent ad caſtra, & ſuperſederent inſultui ea die ; feria autem ſecunda villa impugnatur, & cum noſtri jam per plures horas inſtitiſſent, & non poſſent multum perficere ; & jam quaſi deſperati fere omnes ad tentoria rediiſſent ; ecce ea illa parte, quam D. rex Arragonum impugnabat, medietas turris, quam perforaverat, occidit, & intrantibus præcum illum Arragonenſibus, cœperunt muros relinquere Sarraceni, & tunc per diverſas partes murorum irrumpentibus Chriſtianis, Sarraceni relictis duabus partibus villæ, receperunt ſe in tertia parte villæ confeſtim, quæ erat fortior aliquantulum. Poſtmodum de compoſitione tractatum eſt in hunc modum, ut videlicet Sarraceni Ubedæ, darent regibus millies mille Mazmutinas, ipſi vero remanerent in ipſa villa cum omnibus aliis rebus ſuis. Quoniam vero iſta compoſitio erat contra Deum : ſic enim non ſolum vendebantur Sarracenis arma, & bladum, quod eſt per canones ſub excommunicatione inhibitum ; verum etiam terra non ſolum illa, quæ erat acquirenda, immo illa, quæ fuerat acquiſita, cum pars villæ jam capta fuiſſet, & de illa, quæ nondum erat capta, eſſet certiſſima ſpes, quod facilè caperetur, cœperunt quidam prælati, qui erant in exercitu, contra compoſitionem hujuſmodi reclamare. Quorum autem conſilio Chriſtianorum compoſitio hæc fiebat, non intereſt noſtrum referre. Redeuntibus tandem regibus ad cor ſuum, facta eſt compoſitio altera in hujuſmodi modum, ut videlicet Mauris darent ſumptam pecuniæ quantitatem, necnon & villam relinquerent diruendam ; & ipſi Mauri exirent inde ſecuri, cum omnibus aliis rebus ſuis. Et factum eſt, divino judicio diſponente, quod Mauri non potuerunt promiſſionem adimplere, & ideo a Chriſtianis in captivitatem ſunt redacti, & fuerunt deſerti muri villæ. Benedicamus ergo Dominum univerſi, & laudemus,

& confiteamur, quia fecit nobiſcum miſericordiam ſuam magnam. Propter quod ſanctam diſcretionem veſtram rogamus, quatenus referatis gratias Deo, &c. Amen.

LXI.

Innocentius papa III. ſcribit Simoni Montis-fortis comiti in favorem Arnaldi archiepiſcopi.

Circa 1213. INNOCENTIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, nobili viro Simoni comiti Montisfortis ſalutem, & apoſtolicam benedictionem. Quot, & quanta,& quam utiliter ſit Dominus operatus per miniſterium venerabilis fratris noſtri Arnaldi archiepiſcopi Narbonenſis, dum antequam fuiſſet ad pontificalem cathedram ſublimatus, & poſtea contra hæreticos Albigenſes pro fidei veritate pugnaret gladio verbi Dei, & ſtudio ſollicitudinis indefeſſæ; necnon & quam prudenter, fideliter, & potenter in tuis oportunitatibus tibi aſtiterit, quamque neceſſaria tibi ejus prudentia fuerit, ac etiam fructuoſa, non oportet præſentibus exarare, cum plene per diverſas provincias jam ſint nota. Unde cogimur admirari, quod ſicut eodem archiepiſcopo accepimus referente, licet eidem hominium feceris, & fidelitatis præſtiteris juramentum, nihilominus tamen, prout tibi placuit, procuraſti ut demolirentur muri & turres civitatis ipſius, & tam ipſe, quam clerus & populus inimicis ſuis expoſiti remanerent, quamquam paratus fuerit etiam dilecto filio noſtro P. ſanctæ Mariæ in Aquiro diacono cardinali a S. L. ſuper obtentis omnibus juſtitiæ plenitudinem exhibere; præterea eidem indebite extraxiſti fidelitates vicecomitis, & quorundam hominum Narbonæ, qui apud Carcaſſonam obſides tenebantur, attendens eundem ſic ſpoliare Narbonenſi ducatu, quem a tempore ſuæ promotionis pacifice ſe aſſeruit poſſidere, indebite inſuper moleſtans eundem ſuper caſtro de Labreris, & rebus aliis, quæ ad ipſum, & ad eccleſiam ſuam de jure pertinere noſcuntur, de Argens, de S. Marcello caſtra, & medietatem caſtri de Ventenaco, & quædam alia bona eccleſiæ ſuæ contra juſtitiam detineri occupata. Cum igitur Deus non obliviſcatur inter multa mala paucorum bonorum, nedum quod obliviſci quiſquam debeat multorum bonorum inter mala pauca, ſi quæ forſitan per cujuſquam incuriam contigerint, nobilitatem tuam rogantes, ac etiam monentes, per apoſtolica ſcripta tibi mandantes, quamvis juſte derogari valeat famæ tuæ, tibique adſcribi vitium ingratitudinis in peccatum, ſi eum forſitan inhonoras, qui te ſtuduit honorare, necnon & offendere ac deprimere fatagis, qui dudum ad tuam promotionem ſtudioſius aſpiravit, ſibi de damnis & injuriis irrogatis ſatisfactionem exhibeas competentem, ab ejus de cætero ſuper prædictis & aliis indebita moleſtatione deſiſtens: ita quod cum idem, Domino dante, ad concilium venerit generale, de te nobis juſtam non habeat querendi materiam; alioqui cum ſuper hoc executorem deputari nolimus alium, quam nos ipſos, ſi contemptis noſtris monitis & mandatis ea neglexeris adimplere, nos prout oportuerit & decuerit hæc corrigere ſatagemus. Datum Ferentini VI. non. Julii.

LXII.

Arnaldi archiepiſcopi epiſtola ad cardinales, in qua queritur de Simone Montisfortis comite.

Circa 1215. VEnerabilibus patribus & dominis reverendis Dei gratia Romanæ eccleſiæ card. fr. A. Narbonenſis eccleſiæ miniſter humilis, ſalutem, & devotum ſubjectionis debitæ famulatum. Ne per alicujus malitiam de facto meo, & eccleſiæ Narbonenſis, veſtra poſſit circumveniri religio, puram veritatem totius facti ſanctitati veſtræ dignum duxi præſentibus explanare. Pateat igitur ſanctæ univerſitati veſtræ, quod anno A Dom. MCCXII. menſe Martio, ego frater Arnaldus tunc electus Narbonenſis recepi hominium & juramentum pro ducatu Narbonæ, ab Aimerico vicecomite Narbonenſi, præſente Uticenſi epiſcopo tunc apoſtolicæ ſedis legato, cujus conſilio hoc ipſum feci, & præſentibus Biterrenſi, Agathenſi, Magalonenſi, Lodovenſi, Elnenſi, Toloſano ſuffraganeis eccleſiæ Narbonenſis, & multorum aliorum, & recepi palatium poſito ſigno eccleſiæ in turri pro dominio & ducatu, quem ducatum poſſedi per triennium & amplius pacifice & quiete: proceſſu vero temporis, cum dominus Ludovicus filius regis Franciæ adveniret per partes provinciæ Narbonenſis, procuravit machinando comes Montisfortis, cum eſſet, & ſit homo meus, quod muri Narbonæ deſtruerentur, & fuerunt demoliti, me B ſæpius offerente coram domino cardinali P. Beneventano pro me & vicecomite Narbonenſi, & pro villa Narbonæ, quod paratus eram omni conquerenti de juſtitia reſpondere. Poſtmodum cum dominus Ludovicus duxiſſet ſecum per violentiam apud Carcaſſonam obſides multos de Narbona, machinatus eſt comes Montisfortis, quod dictus vicecomes Narbonenſis vocaretur, qui vocatus tandiu detentus eſt, velut invitus, donec impulſus fuit jurare, & facere eidem comiti hominium pro ducatu, ipſo vicecomite reclamante, & affirmante, quod pro ducatu prius Narbonæ fecerit mihi jam dudum hominium, & quod non poterat alii jurare ſalva fide: verum eſt tamen, ſicut optime novit dominus meus cardinalis P. Beneventanus, quod idem vicecomes fecit hujuſmodi juramentum uſque ad C concilium generale ſalva fidelitate & juramento, quod mihi prius fecerat pro ducatu. Inſuper a quibuſdam hominibus Narbonæ, qui tenebantur in oſtagio Carcaſſonæ, extorſit idem comes contra juſtitiam, juramentum & pecuniam multam. Hæc autem facta ſunt in præjudicium meum, & eccleſiæ meæ, & me non commonito, & penitus ignorante, &, cum primo pervenit ad notitiam meam, reclamante, & poſſeſſionem ducatus tenente, & etiam ſuper eodem ducatu ad dominum papam Innocentium appellante: poſt receſſum domini Ludovici de terra, ipſe comes fecit demoliri muros de Craparia proprii mei & eccleſiæ Narbon. Ad oſtendenda igitur gravamina mihi & eccleſiæ meæ illata, deſtinavi cum ipſa appellatione nuncium meum ad eumdem, qui impetravit litteras a ſede apoſtolica.

D

LXIII.

Arnaldus archiep. Narbonenſis dat Fonti-frigido ſuam bibliothecam, &c. *Ex MS. Colbert.*

1225. IN nomine Domini, anno Nativitatis ejuſdem milleſimo ducenteſimo vigeſimo-quinto, regnante Ludovico rege, IX. calendas Octobris, pateat univerſis hanc ſcripturam cernentibus, quod nos frater Arnaldus Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus per nos & ſucceſſores noſtros cum hac charta donamus inter vivos, & de preſenti, amore Dei, & in remiſſionem peccatorum noſtrorum, Deo, & beatæ Mariæ, & monaſterio Fontis-frigidi, & abbati, & conventui ejuſdem monaſterii preſenti & futuro in perpetuum, videlicet omnes libros E noſtros proprios, quos nos adquiſivimus, & fieri fecimus, & palafredum noſtrum, & duas carretas noſtras, & equos earum, & Sarracenum carraterium noſtrum, & unum de coſris noſtris ad opus ſacriſtiæ. Hoc autem donum fecimus Deo, & præfato monaſterio inter vivos valiturum, ad faciendam ſuam in perpetuum voluntatem, & ſic laudamus, & concedimus hæc omnia perpetuo valitura eſſe, renuntiantes illi legi, quæ introducit donationem ex cauſa ingratitudinis poſſe revocari, omnique alii remedio, & beneficio, ſine exceptione & ratione, quæ nos, vel noſtros ſucceſſores poſſent juvare ad prædictum donum . . . . vel infringendum. Et ad majorem dicti monaſterii firmitatem, hoc præſens ſcriptum ſigilli noſtri patrocinio

Digitized by Google

communimus. Actum eſt hoc in monaſterio Fontis-frigidi, in præſentia & teſtimonio domini Bernardi epiſcopi Biterrenſis, & Engelberti archidiaconi ejuſdem eccleſiæ, & Guiraldi capellani, & Guillelmi de Aurenca notarii dicti epiſcopi, & Petri Benedicti Baſſeye, & Guillelmi Durani notarii dicti domini archiepiſcopi, qui hæc ſcripſit. A

LXIV.

Tranſactio Petri archiepiſc. Narbon. cum Ludovico Francorum rege.

1226. PETRUS Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus, univerſis præſentes literas inſpecturis, ſalutem in Domino. Noverit univerſitas veſtra, quod cum omnia feoda & domania, quæ ab hæreticis, fautoribus, credentibus, defenſoribus, & receptatoribus eorumdem jam inciderint, vel in poſterum incident in commiſſum, fuerint domini Ludovici regis Francorum propria, & ad manum ſuam debeant devenire, & ipſe nemini homagium facere teneatur; ipſe pro eo quod omnia feoda & domania de nobis & eccleſia Narbonenſi moventia, de hæreticis & aliis, ſicut prædictum eſt, commiſſa vel committenda ei & hæredibus ſuis remanent in perpetuum tanquam ſua libere, quiete & abſque omni homagio & ſervitio nobis, ſeu Narbonenſi eccleſiæ ab ipſo & hæredibus ſuis faciendo, donat & concedit nobis & eccleſiæ memoratæ in perpetuum, quadringentas libras annui redditus Turonenſis monetæ, pro quibus redditibus aſſignat nobis & eccleſiæ Narbonenſi caſtrum de Pipionibus in Minerbeſio, & caſtrum de Pinciano in Reddenſi habenda & poſſidenda cum omnibus eorum appenditiis in perpetuum pleno jure. Et ſi illa caſtra ad prædictam ſummam redditum non fuerint ſufficientia, quod defuerit, alibi aſſignabit nobis & eccleſiæ Narbonenſi ad æſtimationem bonorum virorum; & ſi forte caſtra illa cum ipſorum appenditiis, ſicut prædictum eſt, plus valuerint, totum reſiduum erit ipſius domini Regis, vel hæredum ſuorum. Præterea idem Rex nobis & eccleſiæ Narbonenſi donat & concedit in perpetuum omnia feoda, quæ continentur in villis & territoriis villarum, quæ in præſenti ſunt domaniæ noſtræ, & nos & ſucceſſores noſtri & eccleſia Narbonenſis in recognitione hujus ſuæ donationis, faciemus fieri in ipſa eccleſia Narbonenſi anniverſarium perpetuo pro anima patris ſui, & ſua, cum ipſum contigerit humanitatis debitum exolviſſe. Præterea inter ipſum Regem & nos & eccleſiam Narbonenſem eſt taliter ordinatum, quod ſi Aimericum de Narbona idem dom. Rex voluerit exheredare de feodo civitatis & burgi Narbonenſis, quod idem Aimericus nunc tenet ab archiepiſcopo & eccleſia Narbonenſi, medietatem illius feodi ex parte civitatis ſuæ habebit idem Rex & hæredes ſui pleno jure, & abſque homagio & ſervicio faciendo, ſicut de prædictis ſuperius eſt expreſſum, & aliam medietatem habebimus nos, & eccleſia Narbonenſis in domanio noſtro ſimiliter pleno jure: habebimus & pleno jure furnum de Bellovidere, quem ipſe Aimericus habebat, & quidquid juris habebat in burgo idem Aimericus, vel aliquis pro eo, quia videlicet a nobis & a Narbonenſi eccleſia tenebatur, ſalvo domino Regi & hæredibus ſuis juramento & exercitu, quos dictus Aimericus in prædicto burgo habebat. Nos autem fecimus dicto Regi fidelitatem, & facere debemus nos & ſucceſſores noſtri, ipſi & hæredibus ſuis regibus. Propter hanc autem fidelitatem non intendit Rex diminuere jura, aut libertates noſtras, vel eccleſiæ Narbonenſis, ſed ſalva ſint nobis in omnibus, & ſimiliter ſalvum ſit domino Regi & hæredibus ſuis in omnibus jus ſuum, ſi quod habent, vel habere debent. Quod ut robur obtineat perpetuæ firmitatis, præſenti ſcripto & ſigilli noſtri munimine fecimus confirmari. Actum apud Monaſter. anno Dominicæ Incarnat. MCCXXVI. menſe Octobri.

LXV.

Compoſitio Ludovici IX. Francorum regis cum Narbonenſi archiepiſcopo.

PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex. Notum facimus univerſis tam præſentibus, quam futuris, quod nos inclitæ recordationis Ludovici Dei gratia Francorum regis anteceſſoris noſtri litteras vidimus in hæc verba:

LUDOVICUS Dei gratia Francorum rex. Noverint univerſi præſentes pariter & futuri, quod inter inclitæ recordationis Ludovicum regem genitorem noſtrum, & Petrum tunc Narbonenſem archiepiſcopum B compoſitio facta fuit ſuper feudis de archiepiſcopo & eccleſia Narbonenſi moventibus, ab hæreticis, fautoribus, credentibus, defenſoribus & receptatoribus eorumdem tunc commiſſis, vel poſtea committendis. Ex qua compoſitione remanſerunt eidem genitori noſtro, & heredibus ejus libera ab omni ſervitio & homagio archiepiſcopi & eccleſiæ Narbon. omnia feuda ab eodem archiepiſcopo & eccleſia Narbon. moventia, quæ tunc erant commiſſa, vel committerentur ex tunc ab hæreticis, & aliis ſupra dictis in ejuſdem genitoris noſtri domaniis, vel in feudis ejuſdem archiepiſcopi, vel eccleſiæ Narbonenſis. Si vero in domaniis dicti archiepiſcopi, vel eccleſiæ Narbonenſis committerentur, ea idem genitor noſter archiepiſcopo & eccleſiæ Narbonenſi donavit in perpetuum. Et inſuper idem archi- C epiſcopus & ſucceſſores in perpetuum debent facere fidelitatem Regibus Francorum, & in recognitione donationis ſibi factæ, anniverſarium perpetuo facere in eccleſia Narbon. pro anima dicti genitoris noſtri, & patris ejuſdem regis Philippi, ſcilicet avi noſtri. Idem etiam genitor noſter donavit & conceſſit eidem archiepiſcopo & eccleſiæ memoratæ in perpetuum quadringentas libras Turonenſes annui redditus, pro quibus caſtrum de Pipionibus in Minerbeſio, & caſtrum de Pinciano in Radeſio ſub certis conditionibus eidem archiepiſcopo aſſignavit. Poſtea vero dilectus & fidelis noſter Guido nunc Narbon. archiepiſcopus obtulit nobis litteras Guidonis de Leviis olim mareſcalli noſtri in partibus Albigeſii, in hæc verba:

Noverint univerſi præſentes pariter & futuri, quod 1229. D nos Guido de Leviis mareſcallus domini Ludovici regis Franciæ illuſtris in partibus Albigenſ. de ſpeciali mandato ipſius domini regis, & etiam de mandato ſpeciali domini Adæ de Milhaco procuratoris ejuſdem domini regis, & de ſpeciali mandato domini Rom. Dei gratia ſancti Angeli diaconi cardinalis, apoſtolicæ ſedis legati, aſſignamus Dei gratia domino Petro Narbonenſi archiepiſcopo quatuor caſtra, videlicet caſtrum de Aviciano *, de Pipionibus, de Pinciano & de Rupterio * pro quadringentis libris Turon. annui redditus a dicto domino Rege præfato archiepiſcopo aſſignatis; quæ caſtra cum omnibus juribus & pertinentiis pleno jure tam ſibi, quam ſucceſſoribus ſuis conceſſimus & tradidimus perpetuo poſſidenda pacifice; ita quod omnia jura, quæ dictus E Rex ibi habet, vel habere debet, ipſe archiepiſcopus & ſucceſſores ſui habeant & poſſideant pacifice ac quiete. In cujus rei teſtimonium præſentem chartam ſigilli noſtri munimine fecimus communiri. Actum anno Domini MCCXXIX. apud Biterram in feſto S. Luciæ.

* al. de Aniciano.
* al. de Rutheno.

Ad ſupplicationem igitur ejuſdem Guidonis nunc archiepiſcopi Narbonenſis, aſſignationem factam per mareſcallum prædictum approbamus & eidem archiepiſcopo & ejus ſucceſſoribus in perpetuum confirmamus; & ſi dicta aſſignatio facta per dictum mareſcallum quadringentas libras Turonenſes annui redditus excedit, idipſum pro noſtra etiam & progenitorum noſtrorum animabus eidem archiepiſcopo & ejus ſucceſſoribus liberaliter & benigne donamus, ſalvo jure noſtro ſecundum formam prædictam in aliis, quæ ab hæreticis,

credentibus, fautoribus, defenſoribus & receptatoribus eorumdem commiſſa ſunt hactenus, vel in poſterum committentur. Propter fidelitatem autem, quam prædictus archiepiſcopus, & ejus ſucceſſores nobis & ſucceſſoribus noſtris regibus Francorum debent facere, ſicut ſuperius eſt expreſſum, non intendimus, ſicut nec noſter genitor intendebat, diminuere jura aut libertates archiepiſcopi, vel eccleſiæ Narbon. ſed ea ſint in omnibus eis ſalva, ſalvo nobis & heredibus noſtris ſimiliter in omnibus jure noſtro. In recognitionem vero conceſſionis iſtius, memoratus archiepiſcopus, & ejus in perpetuum ſucceſſores tenentur anniverſarium noſtrum facere ſolemniter in eccleſia Narbonenſi, poſtquam nos contigerit humanitatis debitum exolviſſe. Præterea inter dictum genitorem noſtrum & Petrum tunc archiepiſcopum Narbonenſem præfatum fuit taliter ordinatum, quod ſi idem genitor noſter vellet Aimericum de Narbona exhæredare de feudo civitatis & burgi Narbonæ, quod dictus Aimericus tunc tenebat ab archiepiſcopo & eccleſia Narbonenſi, medietatem illius feudi ex parte civitatis noſtræ haberent idem rex genitor noſter & heredes ipſius pleno jure & abſque homagio, & ſervitio faciendo, ſicut de prædictis ſuperius eſt expreſſum, & aliam medietatem haberent prædicti archiepiſcopus & eccleſia Narbonenſis in domanio ſuo ſimiliter pleno jure, haberet etiam idem archiepiſc. furnum de Bellovidere, quem ipſe Aimericus habebat, & quidquid juris habebat in burgo idem Aimericus, vel aliquis pro eo, quod videlicet ab ipſo archiepiſcopo Narbonenſis eccleſiæ tenebatur, ſalvo eidem genitori noſtro & heredibus ejus juramento & exercitu, quæ dictus Aimericus in prædicto burgo habebat. Hanc autem ordinationem per dictum genitorem noſtrum in perſonam dicti Aimerici de Narbona factam, ſicut ſuperius eſt expreſſum, ad omnes vicecomites Narbonenſes, qui pro tempore fuerint, extendi volumus de expreſſo conceſſu dicti Guidonis nunc archiepiſcopi Narbon. videlicet quod ſi aliquo tempore vicecomes Narbonæ commiſerit aliquid, propter quod exheredari debeat, inter nos & heredes noſtros & archiepiſcopum, qui pro tempore fuerit & eccleſiam Narbonenſem in omnibus & per omnia forma prædicta ſervetur. Dictus autem Guido nunc archiep. Narbon. fecit nobis fidelitatem, & facere debent ipſe & ſucceſſores ſui nobis & heredibus noſtris regibus. Quod ut perpetuæ ſtabilitatis robur obtineat in futurum, præſentes litteras ſigilli noſtri fecimus impreſſione muniri.
1260. Actum Pariſiis anno Domini MCCLX. menſe Aprili. In cujus rei teſtimonium & munimen præſentibus litteris noſtrum fecimus apponi ſigillum. Actum Pariſiis
1292. anno Dom. MCCXCII. menſe Febr.

Per inſpectionem & viſionem præſentem præfatarum litterarum, ipſas vires aliquas non recipere ordinamus, cum per debatum partium dubiæ exiſtant; decernentes ut præſentes litteræ, antequam pronuncietur ſuper ipſis, in manu noſtra teneantur, vel una cum originalibus litteris approbatio vel reprobatio ſuper ipſis per judicem fiat auditis rationibus partium, ut fuerit faciendum. In cujus rei teſtimonium & munimen præſentibus litteris noſtrum fecimus apponi ſigillum. Actum Pariſiis anno MCCXCVIII. die Martis poſt Ramos palmarum.

Hoc Inſtrumentum ex authentico in pergameno deſcripſit in archivis arch. Narbon. dominus Boſquet notarius regius ejuſdem civitatis Narbon.

LXVI.

Ex MS. Colbert.

Inſtrumentum fundationis Fratrum Prædicatorum Narbonæ.

1231. P. Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus, univerſis fidelibus Jeſu-Chriſti præſentes litteras inſpecturis ſalutem æternam. Ad veſtram notitiam pervenire voluimus, quod nos deſiderantes commiſſos nobis populos ſalvos fieri, utpote quos, ſi per nos profecerint in Chriſto Jeſu, futuros ſperamus coronam noſtram, & gaudium ſempiternum, eiſdem prædicandis, & exhortandis non valentes ſufficienter intendere, tanquam nimium occupati diverſarum ſpecierum vulpeculis ſubintrantibus, nihilominus & amplam ſanguine Jeſu Chriſti vineam demoliri nitentibus, tacti dolore intrinſecus, & præcaventes inſuper in futurum, dilectos filios noſtros, & fratres ordinis Prædicatorum dignum duximus advocandos, diſponentes eiſdem domum conventualem conſtruere in Narbona, ut circa paſcendos fideles pabulo verbi Dei, & exterminandos hereticos noſtræ inſufficientiæ fierent ſupplementum. Hinc eſt, quod nos anno Domini MCCXXXI. menſe Julii, dantes eis noſtram bibliam gloſſatam, & quoſdam libros alios, pretium terræ, quam ad ædificandam domum ſibi conventualem emerunt juxta burgum Narbonæ, in loco qui dicitur *Malola*, perſolvimus de eleemoſyna noſtra, & inſuper in remiſſione peccatorum noſtrorum, & prædeceſſorum noſtrorum, dictam terram ad dominium menſæ archiepiſcopalis ſpectantem eis ratione quinquageſimæ, quam dare licet nobis, in conſtructione monaſterii juxta canonicas ſanctiones laudavimus, & quitavimus, & libere conceſſimus, ex qua ratione dare eis poſſumus longe plura, & nomine fratris Jordanis magiſtri ordinis, & fratris Raimundi de Miromonte prioris provincialis, & ſucceſſorum ſuorum, dilectos noſtros filios fratres Guillelmum Biroer, & Ferrarium in corporalem poſſeſſionem poſuimus rerum omnium prædictarum, addentes inſuper eadem ratione, ut quantumcunque terræ ſecundum eorum arbitrium, vel priorum ibidem pro tempore ſuccedentium neceſſarium fuerit fratribus ad opus eccleſiæ, officinarum, cellarum, & orti, ex dono noſtro, ſicut aliam prædictam terram, libere ſemper habeant & quiete; nihilominus eadem ratione eis in dicto loco conceſſimus eccleſiam ſalvo jure matricum eccleſiarum, & ſimiliter liberam ſepulturam, in teſtimonium hujus conceſſionis ſigillum noſtrum præſentibus apponentes.

LXVII.

Ex autographo.

Teſtamentum P. archiepiſcopi Narbonenſis.

1238. IN nomine Domini, anno a Nativitate ejuſdem MCCXXXVIII. XIII. calendas Maii, nos P. Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus in noſtra ſana & bona memoria conſtituti, volenteſque proficiſci in expeditione contra gentem paganam, & ſpecialiter in obſidione Valentiæ, & de rebus mobilibus & ſe moventibus ad nos in præſenti, vel in futurum pertinentibus pie & ſalubriter diſponentes ad ſalutem animæ noſtræ, ultimam voluntatem noſtram & bonorum noſtrorum diviſionem ordinamus & facimus in hunc modum. In primis volumus & mandamus, quod quærimoniæ noſtræ, de quibus liquido conſtiterit, integre emendentur ad cogitationem gadiatorum noſtrorum infra ſcriptorum. Item reddimus & offerimus animam noſtram & corpus noſtrum Domino Deo & B. Mariæ, eligentes nobis ſepulturam in eccleſia S. Juſti. De qua eccleſia primo attendentes, quod propter defectum operis & operarii multa diſpendia & gravamina opprobrioſa ſuſtinet, volumus & ordinamus, quod unus de clericis beneficiatis ejuſdem eccleſiæ, non tamen canonicis, pro tempore in eadem eccleſia conſtituatur tractu communi & conſenſu archiepiſcopi & capituli ejuſdem eccleſiæ. Et nos in hac ultima vol. ntate dimittimus operi ejuſdem eccleſiæ quindecim millia ſolidorum Melgorenſium, ex quibus emantur honores, & fructus inde percipiendi vertantur & mittantur in opere & libris & ornamentis ipſius eccleſiæ, prout magis videbitur neceſſarium, & in aliis quæ operarius debet facere, ſicut inferius continetur. Dimittimus etiam eidem operi in perpetuum totum illum manſum, quem emimus a Nigra de Oveliano, & a Petro Raimundi & Berengario filiis ejus,

Digitized by Google

volentes, quod in ipſo manſo perpetuo maneat idem operarius ſupradictus. Item dimittimus eidem operi eccleſiam de Patriaco, quam acquiſivimus ab abbate & monaſterio Caunenſi, cum reditibus & pertinentiis ſuis, ſicut prædictum monaſterium eam habebat & poſſidebat. Volumus inſuper, quod prædictus operarius de dicto legato poſſit acquirere honores de feudis ad archiepiſcopum pertinentibus uſque ad prædictam ſummam XV. millium ſolidorum, rogantes & requirentes ſucceſſorem noſtrum, ut ipſam acquiſitionem gratis laudet & confirmet. Volumus autem & præcipimus, quod idem operarius faciat generale anniverſarium in die obitus noſtri ſingulis annis in refectorio de una carne & verubus, canonicis S. Juſti, & omnibus clericis ejuſdem eccleſiæ & aliarum eccleſiarum civitatis, & det pauperibus eleemoſynam quatuor ſeſtariorum bladi illa die, præter reliquias menſarum. Et quando cantantur illæ antiphonæ *O ſapientia, &c.* teneat XXV. cereos, duarum librarum ſingulos, qui ardeant in veſperis circa altare, quamdiu illæ antiphonæ cantantur, & ardeant ſimiliter in matutinis & in miſſa & in veſperis in die obitus noſtri. Volumus etiam quod det bibere clericis in clauſtro de bono vino poſt veſperas, quando prædictæ antiphonæ cantantur. Volumus inſuper & mandamus, quod dictus operarius teneat in perpetuum duos ſacerdotes, qui ſemper pro anima noſtra celebrare teneantur, ſerviant in eccleſia S. Juſti, & interſint horis canonice inſtitutis. Statuimus etiam & ordinamus, quod prædictus operarius juramento promittat, quod omnia, quæ ad prædictum opus ſpectabunt, fideliter miniſtrabit, & rationem & computum reddet tam de receptis, quam de expenſis, & quotieſcumque placuerit archiepiſcopo & capitulo ſupradictis. Item præcipimus perfici & compleri capellam ad honorem S. Georgii in turri de Montiliis, ſicut incepta eſt, ad cognitionem gadiatorum noſtrorum infra ſcriptorum. Et volumus quod unus ſacerdos & unus clericus, qui eam decantent, habeant in caſtro victum & veſtitum, & alia neceſſaria, & ſacerdos habeat L. ſolidos Melgorienſes pro merito ſuo, clericus autem habeat XX. ſolidos. Eccleſiæ S. Pauli dimittimus L. libras Melgorienſes pro noſtro anniverſario faciendo, & canonici & clerici ejuſdem eccleſiæ teneantur venire proceſſionaliter ad S. Juſtum, & intereſſe miſſæ & proceſſioni in die anniverſarii noſtri. Omnibus ſacerdotibus de Narbona dimittimus V. ſolidos Melgorienſes: fratribus Minoribus de Narbona X. ſolidos: operi eccleſiæ fratrum Prædicatorum quingentos ſolidos: eccleſiæ S. Nazarii Biterris dimittimus LX. libras Melgorienſes pro noſtro anniverſario celebrando. Item eccleſiis S. Affrodiſii & S. Jacobi Biterrenſis, cuique quingentos ſolidos pro noſtro anniverſario ſimiliter faciendo. Monaſterio Fontis-calidi dimittimus mille ſolidos de debito, quod nobis debent. Domui Vallis-bonæ quingentos ſolidos; monialibus de Nonenca XX. libras, monialibus de Rivo-nitido X. libras, domui S. Mariæ de Caciano dimittimus duo millia ſolidorum Melgorienſium ultra debitum quod nobis debet, quod remittimus ei, ut rogent Deum & B. Mariam, & faciant bona pro anima noſtra & parentum noſtrorum. Monialibus de Monſeve X. libras, monialibus de Arboratio X. libras, monaſterio de Vinhols X. libras, monaſterio Grandis-ſilvæ quingentos ſolidos, monaſteriis Grandimontenſibus, & Cartuſienſibus, cuique quingentos ſolidos, generali capitulo Ciſtercienſi L. libras, monialibus S. Mariæ de Fontibus dimittimus duo millia ſolidorum ad officinas faciendas, & ad honores emendos, monaſterio S. Aniani X. libras: omnes capellas noſtras & pannos ſericos dimittimus eccleſiæ S. Juſti, excepta una cappa de ſamito rubro, quam dimittimus eccleſiæ Aquenſi. Dimittimus etiam eidem eccleſiæ totum argentum noſtrum pro bacinis faciendis & aliis altari neceſſariis. Item dimittimus altari ejuſdem eccleſiæ omnes anulos noſtros, excepto majori, quem dimittimus ſucceſſori noſtro. Inſuper dimittimus eidem eccleſiæ tapetos noſtros, & almucellas. Preſbyteris ebdomadariis ejuſdem eccleſiæ dimittimus indumenta noſtra conſuta. Bibliothecam noſtram, quæ eſt apud Montilium, præcipimus vendi, ut inde emantur libri & alia ornamenta capellæ ejuſdem caſtri neceſſaria. Omnes libros noſtros theologiæ, excepta biblia, quæ eſt apud Narbonam, dimittimus ſcolaribus, quos tenemus Pariſius: ita quod habeant uſum tantum, nec eos aliquomodo alienare, vel impignorare (valeant.) Omnes pannos lectorum dimittimus hoſpitiis, in quibus ſunt, cum omnibus ſuppellectibus & utenſilibus, quæ ſunt in eiſdem. Hoſpitali pauperum & domui leproſorum civitatis Narbonæ & Capitisſtagni dimittimus unicuique XX. ſolidos. Gadiatores noſtros & executores hujus ultimæ voluntatis noſtræ conſtituimus dilectos in Chriſto filios P. archidiaconum, J. præcentorem, S. ſacriſtam, magiſtrum B. archidiaconum Fenoilleti, & B. Carreriam canonicum Narbonenſem, quibus damus plenam poteſtatem accipiendi & diſtrahendi omnia bona noſtra mobilia & ſe moventia, ſive ſit bladum, ſive vinum, ſive equi, ſive equitaturæ, ſive beſtiarium, ſive carnes ſalſæ, ſive ſal, ſive pecunia, ſive ligna, & etiam bibliam noſtram prædictam, quæ eſt apud Narbonam, & generaliter omnia bona noſtra mobilia & ſe moventia, ut de precio inde accepto hoc teſtamentum compleant, & prædicta legata perſolvant, & ſi quid reſiduum fuerit, bona fide diſtribuant in operibus pietatis. Hanc autem ultimam voluntatem volumus valere jure teſtamenti, vel jure codicillorum, ſeu cujuſcumque alterius ultimæ voluntatis. Hujus rei teſtes ad hoc ſpecialiter vocati & rogati prænominati gadiatores, & dominus Guillelmus abbas S. Mariæ de Quadraginta, magiſter Sicardus, Raimundus de Mociano, & Stephanus Amelii canonici Narbonenſes, & Petrus Romani publicus Biterris, & prædicti domini archiepiſcopi notarius, qui de mandato ipſius hæc ſcripſit, & omnibus hiis interfuit.

LXVIII.

Innocentius papa IV. archiepiſcopo Narbonenſi crucem in ſua provincia deferre permittit.

INNOCENTIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, 1245.
venerabili fratri..... archiepiſcopo Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ut frequenti reſumat memoria fidelis quilibet paſſionem Domini noſtri Jeſu-Chriſti, crux portatur, exponitur & habetur, in qua vere mors legitur, creatoris ſcilicet victoria, ſalus noſtra. Hanc namque in ſignum dignitatis majoris ad honorem & laudem filii Dei vivi Romanus pontifex concedit quibuſdam prælatis majori præeminentibus dignitate, per cetera terrarum ſpatia præferendam, ut in ipſa fidelium turba concurrentium glorietur, in diſperſione vero dentur & fugiant infideles. Volentes itaque perſonam tuam tamquam nobile membrum eccleſiæ, quanta poſſumus honorificentia, prævenire, ac potioribus dotare inſigniis, ut quo gradu præemines altiori majoribus honoribus attollaris, ſicque fias Dei cultoribus amabilis & decorus, erubeſcant & a facie tua fugiant infideles, quibus tua provincia, ſicut aſſeritur, non eſt munda, tuis precibus inclinati, quod ad exaltationem, & gloriam nominis Chriſtiani, tuique honoris & dignitatis augmentum, ante te per tuam provinciam crucem facias deportari quoad vixeris, liberam tibi auctoritate præſentium facultatem concedimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumſerit, indignationem omnipotentis Dei & B. Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Lugduni VI. idus Februarii pontificatus noſtri anno 3.

Alias Innocentius litteras dedit, quibus facultas prædicta etiam ad ſucceſſores extenditur.

ˑ XIX.

LXIX.

Ex autographo.

Litteræ Jacobi Aragonum Regis ad Guillelmum archiepiſcopum Narbon.

1252. NOverint univerſi, quod nos Jacobus Dei gratia rex Aragonum, Majoricarum & Valentiæ, comes Barchin. & Urgelli, & dominus Monſpelli, per nos & noſtros recognoſcimus vobis dilecto & chariſſimo noſtro G. Dei gratia archiepiſcopo Narbon. & ſucceſſoribus veſtris, & confitemur in veritate nos dediſſe & conceſſiſſe per hereditatem propriam & allodem francum & liberum Petro bonæ memoriæ archiepiſcopo Narbon. prædeceſſori veſtro, & ſuis ſucceſſoribus ad omnes eorum voluntates perpetuo faciendas in acquiſitione & conquiſta regni Valentiæ duo caſtra, videlicet caſtrum & villam *Mazerol*, & caſtrum & villam de *Zuela*, cum ſuis omnibus alcheriis & pertinentiis, & hominibus habitantibus & habitaturis ibidem, & locum ſitum juxta Valentiam, qui dicitur *Cahadia*, cum ſuis pertinentiis, ſicut eam habebat & poſſidebat Rai. Aboabdile, & quaſdam domos infra muros civitatis Valentiæ, & unum hortum bonum in ejuſdem termino: omnia ſupradicta dedimus & conceſſimus eidem & ſucceſſoribus ſuis habenda, tenenda, poſſidenda, & expletanda, cum introitibus & exitibus ſuis, pratis, paſcuis, herbis, aquis, lignis, furnis, & molindinis, & cum alqueriis, hominibus ac mulieribus ibi habitantibus & habitaturis, cum terris cultis & incultis, & ſuis pertinentiis univerſis a celo in abyſſum, ad dandum, vendendum, impignorandum, alienandum, populandum, & ad omnes eorum voluntates cui vel quibus vellent perpetuo plenarie faciendas; dictam vero donationem & conceſſionem fecimus eidem & ſucceſſoribus ſuis, ſicut benemerito, & illi qui perſonaliter & magnifice laboravit in ſumitenda dicta civitate Valentiæ, & conquiſta noſtro dominio, & reſtituenda cultui Chriſtiano: & cum caſtra ſupradicta de *Mazerol*, & de *Zuela*, & villas cum ſuis alcheriis & pertinentiis tenuerimus a tempore acquiſitionis uſque in hodiernum diem ratione expenſarum quas feceramus in aquirendis & cuſtodiendis caſtris ſuperius nominatis, nunc volentes prædicta caſtra cum ſuis juribus & pertinentiis & omnibus in ſe habentibus plenarie reſtituere vobis G. Dei gratia archiepiſcopo ſupradicto ſucceſſori archiepiſcopi memorati, ac veſtris ſucceſſoribus, confitemur nos habuiſſe a vobis in pecunia numerata duodecim millia ſolid. Melgorienſium pro expenſis quas fecimus tam in aquirendo quam cuſtodiendo caſtra prædicta, de quibus perpacatos nos tenemus, renuntiantes exceptioni pecuniæ non numeratæ & non receptæ; remittentes vobis ex gratia ſpeciali & ex certa ſcientia omnes alias expenſas, quas nos, vel aliquis alius nomine noſtro fecimus, vel prius mandavimus in prædictis caſtris acquirendis & cuſtodiendis, pro quibus duodecim millibus ſolidis Melgor. de quibus perpacatos nos tenemus, & ex gratia ſpeciali, quam perſonæ veſtræ facere intendimus, jam dicta caſtra cum ſuis juribus & pertinentiis vobis in præſenti reſtituimus, & reddimus pleno jure, confirmantes plenarie vobis & ſucceſſoribus veſtris donationem & conceſſionem factam bonæ memoriæ Petro archiepiſcopo prædeceſſori veſtro, ſicut in inſtrumento noſtræ conceſſionis eidem facto plenius & liberius continetur, promittentes vobis, quod dicta duo caſtra & villas cum ſuis pertinentiis & juribus univerſis vobis vel nuntio, ſeu nuntiis veſtris ſine impedimento aliquo deliberare & reſtitui faciemus. Datum apud Montempeſulanum V. idus Januarii anno Domini MCCLII. Signum Jacobi Dei gratia regis Aragoniæ. Majoric. & Valent. comitis Barch. Urgelli, & domini Monſpelli. Teſtes ſunt B. de S. Eugenia, G. Hugonis de Serralonga, P. Martini de Luna, Bernardus de Aones, A. Surdi, ſignum Petri Andreæ, qui mandato domini Regis hoc ſcribere fecit loco, die, & anno præfixis.

LXX.

Ex ſcriniis archiepiſc.

Fundatio monaſterii B. Mariæ de Lapideto, olim monialium ord. S. Auguſtini in diœceſi Narbon.

1254. CUm & plantare, & plantatam fovere ſacram religionem ex injuncti nobis officii debito teneamur, id abſque dubio exequi credimus diligenter, ſi eos favoris & gratiæ prærogativa proſequimur, qui terrena pro celeſtibus, & peritura pro æternis felici commercio commutantes, Chriſtum ſequi geſtiunt, tanquam nihil habentes & omnia poſſidentes. Eapropter nos G. Dei gratia S. Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopus attendentes laudabile propoſitum tuum, dilecta in Chriſto filia Guillelma Gauſberta, quæ apud eccleſiam beatæ Mariæ de Lapideto noſtræ diœceſis ad honorem Domini noſtri Jeſu-Chriſti, & glorioſe genitricis ejuſdem, pro ſalute tua & omnium fidelium monaſterium monialium conſtituere deſideras, & ad tam felix propoſitum adimplendum per nos & per omnes ſucceſſores noſtros auctoritate & aſſenſu capituli noſtri donamus, concedimus, & tradimus in perpetuum tibi prædictæ Guillelmæ Gauſbertæ, & aliis omnibus ſororibus communiter ac religioſe viventibus in loco prædicto, quæ hodie ibi ſunt, vel fuerint in futurum, eccleſiam prædictam B. Mariæ, & aliam ibi prope de ſancto Hylario, cum omnibus earum pertinentiis, proprietatibus & juribus & ſeniorivis ad ipſas eccleſias ſpectantibus, ſicut ſunt ſupra viam, quæ dicitur *de Narbona ad Canetum* verſus Aquilonem, & amplius omnes oblationes, vigilias, mortuaria, obventiones, legata, & accapita, & omnia alia quæcumque, & quomodocunque licite provenerint ad eccleſias ſupradictas, eccleſiæ tamen de Monte-rotundo duntaxat in decimis & premitiis jure ſalvo. Liceat autem tibi, & aliis ſororibus ibi degentibus proprietates, poſſeſſiones & alia bona & jura ad opus ejuſdem monaſterii ubique adquirere per emptionem vel donum, ſeu legatum, aut alio quolibet juſto modo, & tam ea, quæ inpræſentiarum, quam ea quæ deinceps, Domino volente, juſte poteritis adipiſci, licite retinere. Volumus etiam & concedimus, ut liceat tibi & aliis ſororibus & converſis in dicto monaſterio habere cimiterium, ubi & vos ſepeliri poſſitis, ac etiam alios recipere ad ſepulturam, qui ex devotione, undecunque veniant, ſuam elegerint ſepulturam, ſalva tamen canonica portione eccleſiis debita, a quibus corpora aſſumentur. Quod ſi, Domino proſperante, dictus locus ad talem ſtatum devenerit, quod ibi ſit congregatio monialium & conventus, liceat vobis aſſumere unam de religionibus approbatis, & ſibi præficere abbatiſſam vel prioriſſam de noſtro & ſucceſſorum noſtrorum conſilio & aſſenſu per electionem canonicam, a nobis & a noſtris ſucceſſoribus confirmandam, quæ, cum ſic aſſumpta fuerit, tenebitur nobis & ſucceſſoribus noſtris & eccleſiæ Narbonenſi in perpetuum ad obedientiam, reverentiam, & ſubjectionem. Retinemus inſuper nobis & ſucceſſoribus noſtris viſitationem ipſius loci, correctionem, & reformationem tam in capite, quam in membris. Volumus tamen & concedimus tibi dictæ Guillelmæ, quod tu interim poſſis ibi ponere & eligere pro voluntate tua illas ſorores, quas volueris habere, ac etiam, ſi cauſa ſubſit, penitus removere, tunc tamen de noſtro & ſucceſſorum noſtrorum conſilio & aſſenſu. Concedimus inſuper tibi præfatæ Guillelmæ & ſucceſſoribus tuis in perpetuum abbatiſſis vel prioriſſis, ſeu aliis regimen loci habentibus, cum ibi congregatio monialium fuerit & conventus, jus patronatus in eccleſiis ſupradictis, ita quod ſacerdotem, vel ſacerdotes, qui pro tempore ibi fuerint, & ſorores, quas contigerit aſſumi ad divinum officium exequendum inſtituendos nobis & noſtris ſucceſſoribus repreſentes. Teneris etiam tu dicta Guillelma & debes in dicto loco unum perpetuum conſtituere ſacerdotem, qui conventui, ſi ibi fuerit, divina celebret officia, & Deo

ſerviat in eccleſiis memoratis. Verum, ſi forte locus ipſe non proſperaretur in tantum, nec poſſet ſuſtinere vel habere conventum, teneris tu nihilominus, memorata Guillelma, in eccleſiis prædictis unum perpetuum conſtituere ſacerdotem, qui poſt finem tuum ſemper pro anima tua & pro aliis fidelibus ibi divina celebret officia, & dicto loco tantum in redditibus annuis in fine tuo de tuis teneris facultatibus aſſignare, quod inde poſſit iſdem ſacerdos cum uno clerico, qui ſibi ſerviat, commode perpetuo ſuſtentari; & interim tu facies officiare eccleſias memoratas. Ut autem dictum monaſterium a te, dante Deo, conſtruendum liberius oblatum ſortiatur effectum, nos præfatus archiepiſcopus præſentibus & conſentientibus Bernardo Cairarie archidiacono Corbarienſi, B. archipreſbytero, & S. de Merinhano eccleſiæ de Monte-rotundo capellano, eximimus & liberamus ab omni jure parochiali eccleſias memoratas, quas ſuperius tibi, ut dictum eſt, duximus concedendas, jus parochiale ipſarum ad eccleſiam de Monte-rotundo totaliter transferentes, ita quod rectores eccleſiæ de Monte-rotundo de cetero teneantur venire ad ſynodum, ſolvere nobis cathedraticum, & nihilominus teneantur bladum archidiacono & archipreſbytero ſolvere conſuetum, cum certum ſit habitationem parochianorum ad prædictum locum de Monte-rotundo jam pridem fuiſſe mutatam. Et ſic nos præfatus archiepiſcopus te dictam Guillelmam, & per te omnes ſorores religioſe viventes ibidem, ut dictum eſt, inveſtimus, & juris & facti poſſeſſionem dictarum eccleſiarum, cum omnibus juribus ſuis & pertinentiis, per annulum noſtrum tibi tradimus in præſenti. Ego itaque Guillelma Gauſberta dictam conceſſionem acceptans a vobis domno archiepiſcopo ſupra dicto per me & per omnes meos præſentes atque futuros bona fide, ſolemni ſtipulatione interpoſita, & ſub obligatione omnium bonorum meorum vobis promitto me in dicto loco unum perpetuum conſtituere ſacerdotem poſt finem meum eo tenore & modo qui per vos ſuperius eſt expreſſus, & quandiu vixero cantare faciam eccleſias prælibatas, promittens etiam vobis dicto loco de facultatibus meis tantum in annuis redditibus pro ſalute animæ meæ, & pro elemoſyna in fine meo aſſignare, unde idem ſacerdos cum uno clerico, qui ſibi ſerviat, poſſit perpetuo commode ſuſtentari: ſic plivio per fidem meam. Prædictam vero exemptionem dictarum eccleſiarum a domno archiepiſcopo factam nos B. Cairarie archidiaconus Narbonenſis in Corbaria, B. Jordani archipreſbyter, & S. de Merinhano capellanus eccleſiæ de Monte-rotundo, de aſſenſu & voluntate domni archiepiſcopi ſupradicti per nos & ſucceſſores noſtros laudamus & concedimus in perpetuum valituram & firmam. Actum eſt hoc in palatio domni archiepiſcopi anno Domini MCCLIV. regnante rege Ludovico, XIII. cal. Novembris in præſentia & teſtimonio P. archidiaconi Narbonenſis, & P. de Salſis archidiaconi Fenoleti, G. Petri canonici Narbonenſis, & G. Bardinæ præpoſiti Forojulienſis, P. Raimundi Bedocii vicarii, & P. Arnaudi den'Ayſſa bajuli domni archiepiſcopi, fratris Ademari de ordine fratrum Prædicatorum, G. Duranti clerici S. Juſti. De laudamento vero B. archidiaconi Corbarienſis, B. archipreſbyteri, & S. capellani de Monte-rotundo prædictorum, ſunt teſtes Petrus Remundi de Turribus capellanus de Ovilis, B. archipreſbyter de Palma, Rimundus Peceoli capellanus de Roſis, & G. Petri canonicus, & G. Duranti clericus S. Juſti prædicti. Poſtea vero anno Domini MCCLV. XV. cal. Julii, nos capitulum Narbonenſe univerſa & ſingula ſupradicta rata habentes & laudantes, & liberaliter approbantes, ſigillum commune noſtri capituli duximus apponendum in teſtimonium omnium prædictorum, præſentibus teſtibus Pontio capellano altaris B. Mariæ de Bethleem, G. Ebruni clerico, Arnaudo vicario de Rivo, R. Chriſtiani preſbytero. Et nos G. præfatus Narbonenſis archiepiſcopus ſigillum noſtrum mandamus appendi huic publico inſtrumento eodem anno in robur & teſtimonium omnium prædictorum.

LXXI.

Alexander papa IV. abbati S. Pauli Narbonenſis dat facultatem utendi baculo paſtorali. *Ex archiv. S. Pauli.*

ALEXANDER epiſcopus, ſervus ſervorum Dei 1258.
dilecto filio Geraldo abbati ſecularis eccleſiæ ſancti Pauli Narbon. ſalutem & apoſt. benedictionem. Ad decorem ſponſæ varia in eccleſia ſunt inſignia dignitatum, ut latentem intrinſecus filiæ Regis ſpeciem multiformis exterius indicet pulchritudo, & hi qui ſpecialibus honoris titulis clarent, myſticis rerum ſignis admoniti, meliora ſpiritualis formæ cariſmata emulentur. Volentes igitur ſancti Pauli Narbonenſis eccleſiam honorare, præſertim cum dicatur, quod abbates ipſius, qui fuerunt pro tempore, in ſynodis, quæ ſunt hactenus in Narbonenſi eccleſia celebratæ, & tu etiam primum locum inter alios abbates Narbonenſis diœceſis poſt archiepiſc. Narbonenſ. tenere conſueveritis, & verecundum tibi quodammodo videatur, aliis abbatibus poſteriorem locum in hujuſmodi ſynodo tenentibus & baculo utentibus paſtorali, inſigne baculi hujuſmodi non habere, devotionis tuæ precibus inclinati, ut tam tu quam tui ſucceſſores in ſynodis & alibi hujuſmodi uti baculo libere valeatis, ſecundum quod alii ejuſdem diœceſis abbates utuntur, tibi & pro te ſucceſſoribus ipſis, auctoritate præſentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, &c.

Datum Laterani decimo-quinto kal. April. pontificatus noſtri anno tertio.

LXXII.

Litteræ Jacobi regis Aragonum pro Maurino archiepiſcopo.

JA. Dei gratia Arag. Majoric. . . . .
. . . comes Barchinonenſis & Urgelli, & dominus 1268.
Monſp. venerabili & dilecto M. per eandem archiepiſcopo Narbon. ſalutem & dilectionem. Recolimus, quod quando vidimus nos vobiſcum, nobis amorem & ſervitium promiſiſtis, quia diligeretis & honoraretis nos, ac etiam in omnibus juvaretis; & videtur nobis, quod multum bene promiſſionem prædictam attendiſtis, quia omnes noſtri fideles de veſtris partibus venientes de vobis plurimum ſe collaudant, de quo vobis referimus plures grates, rogantes vos, ut in hoc perſeveretis, & ſpecialiter vos rogamus, quod deffendatis nos ab injuriis quas Magalonenſis epiſcopus nobis facit. Datum Ilerdæ XIII. cal. Septembris, anno Domini MCCLXVIII.

LXXIII.

Litteræ epiſcoporum provinciæ Narbonenſis ad Gregorium papam X. poſt electionem Petri de Monte-bruno archiepiſcopi Narbonenſis.

SAnctiſſimo in Chriſto patri ac domino Gregorio 1272.
divina providente clementia ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ ſummo pontifici, ſanctitatis ejus miniſtri humiles & devoti P. Biterrenſis, B. Toloſanus, B. Magalonenſis, P. Agathenſis, R. Lodovenſis, R. Nemauſenſis, B. Uticenſis, & B. Elnenſis miſeratione divina epiſcopi, ac B. permiſſione divina Carcaſſonenſis electus, abbates, capitula & prælati provinciæ Narbonenſis, quorum ſigilla inferius ſunt appenſa, beatorum pedum oſcula & ſeipſos. Summæ Deus clementiæ de ſublimi throno inferiora proſpiciens poſt diuturnæ vacationis ſedis apoſtolicæ diſpendium, poſt felicem ſanctæ recordationis ſanctiſſimi patris & domini

Digitized by Google

Clementis de hoc mundo tranſitum, plus debito longa diuturnitate temporis tam miſericorditer, quam ſalubriter, non ſine vitæ meritis glorioſis noſcitur vos vocaſſe. Super quo quanto Narbonenſis eccleſia & provincia in humilitatis & devotionis ſpiritu mandatis & regulis apoſtolicis reddidit continue ſe devotam, tanto in felici ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ ordinatione, veſtrique promotione honoris uberius exultavit. Hinc itaque in nobis audaciæ fiducia eſt concepta, quod ad celſitudinis veſtræ thronum in noſtris & provinciæ præfatæ negotiis confidentes fiducialiter recurramus. Sane nuper Narbonenſi eccleſia paſtoris ſolatio deſtituta, honorabiles & diſcreti viri canonici Narbonenſes in Domino quamplurimum commendandi de electione futuri tractantes archiepiſcopi in reverendum & honorabilem virum dominum P. ſæpe dictæ Romanæ eccleſiæ notarium & camerarium, quem ſanctitati veſtræ virtutum, ſcientiæ, atque morum ipſius nobilitas & familiaris devotionis obſequia reddunt notum, & ejuſdem merita probitatis tam vobis, quam prædeceſſori veſtro gratum fecerunt & idoneum ſervitorem, ſuorum dirigentes aciem oculorum, eumdem, Spiritus-ſancti cooperante gratia, in archiepiſcopum & paſtorem Narbonenſis eccleſiæ concorditer elegerunt; cujus electionis notitia propalata, exultavit non modicum cleri & populi Narbonenſis provinciæ multitudo, dum illum, ſub cujus alarum regimine diu deſideraverat protegi & foveri, patrem habere meruit & patronum. Verum cum pro eccleſiis nobis commiſſis a multis multipliciter moleſtemur, frequentes ac difficiles incurrerimus & incurramus hoc potiſſimum tempore quæſtiones, quæ inceſſanter nos anxiant & conturbant, propter quas & excellentiſſimum dominum Philippum Dei gratia regem Francorum illuſtrem adire diſpoſuimus in proximo quinque noſtrum, ſuper quibus per ſæpe fati electi providentiam circumſpectam, in qua poſt divinum auxilium & veſtri præſidium ancoram defiximus ſpei noſtræ, ſperamus tam prudenter quam provide relevari, ſublimitatis veſtræ clementiam, quæ dat lapſis virtutem, & debiles ac trementes erigit & confortat, devotionis inſtantia quam poſſimus ampliori duximus exorandam, quatenus circa ipſius proſperam & feſtinam expeditionem electi, prout benignitati ſedis apoſtolicæ, & honori ac utilitati Narbonenſis provinciæ congruit, intendentes, eumdem ad Narbonenſem eccleſiam deſtinare, ac in ipſius perſona nos, eaſdem eccleſiam & provinciam dignemini decorare, ut ejus præſentia ſubditi jocundati & virtute conſtantiæ roborati, ac per ipſius intentæ ſollicitudinis ſtudium ſuper vexationibus, quæ incumbunt Narbonenſi eccleſiæ, provide pace data in divinis laudibus jugiter delectentur, & tandem in tabernaculis fiduciæ habitent confidenter, & in requie opulenta fiducialiter conquieſcant. Nos enim interim cum Dei adjutorio honorem & libertatem eccleſiæ pro viribus defendemus. Gratia Domini noſtri Jeſu-Chriſti vos cuſtodiat & conſervet per longiſſima tempora ad regimen eccleſiæ ſanctæ ſuæ.

LXXIV.

Gregorii X. litteræ, quibus electionem Petri de Monte-bruno ad archiepiſcopatum Narbon. confirmat.

1272. GREGORIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis populo Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum procedit ex alto conſilium, quo viduatis eccleſiis de miniſtris juxta cor noſtrum utilibus & idoneis providetur, lætamur & exultamus in Domino, ſibique ad laudes & gratias reverenter aſſurgimus, dum penſamus, quod circumſpecto miniſterio talium creſcit devotio fidelium apud Deum, ſedes apoſtolica dignis prævenitur honoribus, & dictarum ſtatus eccleſiarum laudabilium muniti probitate rectorum gubernantur feliciter & regimine proſpero di-

A riguntur, noſque in illis tute quieſcimus, velut in ipſarum eccleſiarum ſolidis firmamentis. Sane vacante Narbonenſi eccleſia dilecti filii capitulum ejuſdem eccleſiæ ad tractandum de futuri ſubſtitutione pontificis, prout moris eſt, convenientes in unum die ad eligendum præfixa, & Spiritus ſancti gratia invocata, poſt diverſos tractatus ſuper hoc habitos, in dilectos filios Stephanum Amelii præcentorem, magiſtrum Guillelmum eccleſiæ prædictæ in Fenoleto, Petrum Raimundi Agathenſem archidiaconos, capellanos noſtros, & Gandulfum canonicum Narbonenſem unanimiter & concorditer compromittere curaverunt, illum in archiepiſcopum & paſtorem habere ac recipere promittentes, quem ipſi compromiſſarii ducerent concorditer eligendum. Iidem vero ſecedentes in partem,
B deliberatione præhabita diligenti, in dilectum filium Petrum Narbonenſem electum, camerarium & notarium noſtrum, tunc Narbonenſem canonicum unanimiter convenerunt, ipſumque prædictus magiſter Guillelmus pro ſe ac vice collegarum ſuorum & de ipſorum ſpeciali mandato elegit in Narbonenſem archiepiſcopum & paſtorem. Præſentata igitur nobis electione prædicta, licet ejuſdem electi devotionis obſequium eſſet apud ſedem apoſtolicam nobis & eccleſiæ Romanæ perutile, ac inviti ipſius præſentia careamus, tamen divinæ diſpoſitionis ſuper hoc beneplacitum proſequentes, ipſam electionem, quam invenimus canonice de perſona idonea celebratam, duximus de fratrum noſtrorum conſilio confirmandam. Gaudemus, inquam, præclaram & nobilem Narbonenſem eccle-
C ſiam, multæ dignitatis privilegio coruſcantem, illi fore ſponſo ſpirituali comercio copulatam, qui ſuarum claritate virtutum reddet eam potiori nitore præfulgidam, & tamquam ſponſam ſibi prædilectam honoris & decoris titulis plenius illuſtrabit. Speramus enim, quod cum vir exiſtat morum elegantia, dono ſcientiæ præditus, diſcretione ac circumſpectione fœcundus, ac in magnis & arduis, prout nos facti experientia docuit, jam probatus, eadem eccleſia per ipſius electi circumſpectam induſtriam in ſpiritualibus & temporalibus auctore Domino ſalubria incrementa ſuſcipiet, & felici regimine dirigetur. Ideoque univerſitati veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus eidem electo tamquam patri & paſtori animarum veſtrarum devotam reverentiam & honorificentiam impendatis, ejus
D ſalubria monita & mandata ſuſcipiendo devote, ac humiliter obſervando: ita quod exinde poſſit veſtra devotio merito commendari. Datum apud Urbemveterem IV. nonas Decembris pontificatus noſtri anno primo.

LXXV.

Epiſtola Gregorii X. ad marchionem Montisferrati ut P. Narbon. archiep. provideat de ſecuro conductu.

GREGORIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, nobili viro marchioni Montis-ferrati ſpiritum conſilii ſanioris. Cum venerabilem fratrem noſtrum P. archiepiſcopum Narbonenſem olim camerarium 1272.
E noſtrum latorem præſentium ad Narbonenſem eccleſiam, Domino diſponente, ſibi commiſſam cum apoſtolicæ benedictionis gratia remittamus, & cum proficiſci feliciter, ac perſonam ejus, quam brachiis internæ dilectionis amplectimur, cupiamus honoribus prævenire, nobilitatem tuam rogamus & hortamur attente per apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatinus ipſum, familiam & comitivam ſuam, cum ad te pervenerint, benigne recipiens & honorifice pertractans, ei de ſecuro conductu pro noſtra & apoſtolicæ ſedis reverentia liberaliter providere procures. Ita quod idem archiepiſcopus honorem, quem in hac parte ſibi feceris gratum merito habere valeat, noſque devotionem tuam exinde commendare cum gratiarum actionibus

Digitized by Google

debeamus. Datum apud Urbem-veterem idibus Ja- A nuarii pontificatus noſtri anno 1.

LXXVI.

Ex autographo.

Egidii Narbonenſis archiep. litteræ ad ſuffraganeos pro conſecratione Carcaſſonenſis electi.

1300. EGIDIUS permiſſione divina S. Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopus, venerabilibus fratribus noſtris dominis Dei gratia Biterr. Toloſan. Magal. Agath. Nemauſ. Uticen. Lodovenſ. Elnenſi, & Appamienſi epiſcopis, ſalutem & ſinceram in Domino charitatem. Cum venerabilis vir frater Petrus de Rupeforti Carcaſſonenſis eccleſiæ electus, qui nuper confirmationem ſuæ electionis canonice obtinuiſſe dicitur auctoritate noſtra a quibuſdam ex vobis, quibus una cum B vicariis noſtris ſuper hiis commiſeramus ſpecialiter vices noſtras, nobis inſtanter ſupplicaverit, ut ſibi conſecrationis munus impendere dignaremur, noſque tam pro domini regis Franciæ illuſtris & regni, quam eccleſiæ noſtræ negotiis habeamus ad Romanam curiam in præſenti neceſſario proficiſci, timeamuſque quod propter ingruentium negotiorum feſtinantiam non poſſimus ad præſens tranſitum facere per noſtram provinciam Narbonenſem, veſtris in hac parte parcere volentes laboribus & expenſis, vos requirimus, quatenus illi veſtrum, qui decet*, conſecrationi, quam dicto electo, annuente Deo, impendere proponimus, ſi nihil obſtet de canonicis inſtitutis, tertia vel quarta Dominica præſentis menſis Novembris in Bituricenſi provincia, vel Lugdunenſi, archiepiſcopi & epiſcopi, C in quorum provincia & diœceſi dicta conſecratio celebrabitur, ad id accedente conſenſu, ac adhibito epiſcoporum ſufficienti numero, intereſſe nequiveritis, ipſi celebrandæ conſecrationi veſtrum præbeatis aſſenſum per veſtras litteras nobis e veſtigio deſtinandas. In cujus rei teſtimonium ſigillum noſtrum præſentibus litteris fecimus apponi. Datum Aurelianis die Dominica poſt feſtum Omnium Sanctorum anno Domini MCCC.

* *ſ.* dictæ.

LXXVII.

Reſponſio R. Agath. epiſcopi ad præcedentem epiſtolam.

1300. REverendiſſimo in Chriſto patri & domino ſuo D ſpecialiſſimo domino Ægidio divina providente clementia S. Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopo, R. ejuſdem permiſſione ſibi devotus epiſcopus Agathenſis ſalutem cum omni exhibitione reverentiæ & honoris. Auditis veſtris excuſationibus, propter quas ad præſens intrare Narbonenſem provinciam commode non poteſtis, licet veſtram venerabilem præſentiam cum multis aliis ſitiamus, compatientes Carcaſſonenſi eccleſiæ pariter ac electo, ut eidem electo conſecrationis munus poſſitis impendere infra dictam provinciam, & alibi extra ipſam, ubi paternitati veſtræ placuerit, quantum poſſumus conſentimus. In cujus conſenſus teſtimonium ſigillum noſtrum præſenti litteræ decernimus appendendum. Conſervet vos Altiſſimus ſuo ſancto ſervitio per tempora longiora. Datum Agath. decimo cal. Decembris anno Domini MCCC.

LXXVIII.

Clemens V. Bernardum e ſede Rothomag. transfert ad Narbon.

CLemens epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis capitulo eccleſiæ Narbonenſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Romani pontificis, quem paſtor ille celeſtis & epiſc. animarum, qui recte univerſa diſponit poteſtatis ſibi plenitudine tradita, eccleſiis prætulit univerſis, plena vigiliis ſollicitudo requirit, ut circa cujuſlibet ſtatum eccleſiæ ſic vigilanter excogitet, ſic proſpiciat diligenter, quod per ejus providentiam circunſpectam, nunc per ſimplicis proviſionis officium, nunc & per miniſterium tranſlationis accommode, prout locorum & temporum qualitas exigit, eccleſiis ſingulis paſtor accedat idoneus, & rector providus deputetur, ſicque ipſæ eccleſiæ ſuperni favoris auxilio ſuffragante votivæ proſperitatis ſucceſſibus gratulentur. Sane venerabili fratri noſtro Ægidio olim archiep. Narbonenſi in archiepiſcopum Rothomag. electo, de eccleſia veſtra Narbonenſi, cui tunc præerat, per nos ad Rothomag. eccleſiam, a cujus vinculo venerabilem fratrem noſtrum Bernardum olim Rothomag. archiepiſc. in archiepiſc. Narbon. electum auctoritate apoſtolica duximus abſolvendum, eadem auctoritate tranſlato, nos qui ex jugo ſervitutis apoſtolicæ ſumus univerſis eccleſiis obligati, attendentes ſollicite, quod ſi prædictæ eccleſiæ Narbonenſi proviſio differretur, multis eccleſia ipſa ſubjiceretur periculis, & gravia in ſpiritualibus & temporalibus detrimenta ſubiret; & conſiderantes litterarum ſcientiam, honeſtatem morum, converſationis & vitæ munditiam & aliarum virtutum dotes multiplices, quibus idem Bernardus noſcitur inſignitus, ac propterea firma ducti fiducia quod per ipſius Bernardi circunſpectionis induſtriam, prædicta veſtra Narbonenſis eccleſia in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus Deo propitio laudanda ſuſcipiet incrementa, deliberatione cum fratribus noſtris ſuper hoc habita diligenti, eumdem Bernardum a vinculo, quo prædictæ eccleſiæ Rothomagenſi tenebatur aſtrictus, ut præmittitur, abſolutum ad eccleſiam Narbonenſem tranſtulimus ſupradictam, ipſumque illi de prædictorum fratrum conſilio & apoſtolicæ plenitudine poteſtatis in archiepiſc. præfecimus & paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius eccleſiæ ſibi in ſpiritualibus & temporalibus committentes, ac liberam ei tribuentes licentiam ad prædictam Narbonenſem eccleſiam tranſeundi. Quocirca univerſitati veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem electo in archiepiſcopum Narbon. tamquam patri & paſtori animarum veſtrarum plene ac humiliter intendentes & exhibentes obedientiam & reverentiam debitam & devotam, ejus ſalubria monita & mandata ſuſcipiatis devote, & efficaciter adimplere curetis: alioquin ſententiam quam ipſe tulerit rite in rebelles ratam habebimus & faciemus auctore Domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Datum Avenioni tertio nonas Maii pontificatus noſtri anno ſexto. 1311.

Et ſuper plicam ſcriptum eſt, regiſtrata.
JORDANUS.

INSTRUMENTA
ECCLESIÆ S. PONTII THOMERIARUM.

I.

Ex archivo S. Aniani. *Præceptum Ludovici Pii & Lotharii imperatorum pro S. Aniano.*

Exſtat hoc præceptum editum t. 2. annal. Bened. pag. 724. col. 2. & alibi.

826. IN nomine Domini Dei & Salvatoris J. C. Hludovicus & Hlotarius divina ordinante providentia imperatores auguſti. Si erga loca divinis cultibus mancipata propter amorem Dei, eique in eiſdem locis famulantibus beneficia opportuna largimur, præmium nobis apud Dominum æternæ remunerationis rependi non diffidimus. Idcirco notum ſit cunctis fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris, præſentibus ſcilicet & futuris, qualiter Durandus abba in Septimania, in pago videlicet Narbonenſi, in villa *, quæ dicitur Vernodubrus *, in proprio, quod ei liberalitate munificentiæ noſtræ contulimus, monaſterium ex noſtro opere in honore & veneratione beatiſſimi Aniani confeſſoris Chriſti, in loco, qui dicitur *Holatianus*, inchoavit, monachos perplures congregavit, abbatem eis nomine Voicam præfecit, & per teſtamentum confirmationis ſuæ quaſdam res & mancipia ibidem delegavit, necnon libros & miniſteria eccleſiæ, variamque ſupellectilem tribuit, & cum his omnibus eorum, ac ceteris rebus denominatis per chartulam traditionis nobis ad proprium tradidit, ficut in ipſa traditione plenius conſtat eſſe geſtum; ſimul noſtram depoſcens ſerenitatem, ut opus, quod ipſe devotiſſime ad ſanctam profeſſionem obſervandam inchoaverat, Deoque voverat, & nobis perpetuo ad habendam tradiderat, per noſtram providentiam atque auctoritatem ad hoc conſervaretur, ut idem ordo eodem in loco pro noſtra æterna memoria, atque eleemoſyna perpetualiter obſervaretur. Cujus donum gratanter ſuſcipimus, & ejus petitioni libenter annuimus, atque per hanc noſtram auctoritatem, ſicut poſtulavit, conceſſimus atque confirmamus. Proinde notum eſſe volumus omnibus vobis, quod prædictum monaſterium cum omnibus locis, villis, inſulis, piſcatoriis, vel iis quæ ad ipſum adſpicere cernuntur, cum omnibus etiam finibus, terminis & adjacentiis eorum, cum mancipiis, ac ceteris rebus, quemadmodum in chartula donationis, quam nobis contulit, plenius continentur, ideo ut ſancta profeſſio ibidem perpetualiter in noſtra eleemoſyna conſervari queat, devotiſſime contulimus, ut omnia quæcumque præſenti tempore poſſidere videntur, vel ad eum adſpicere dignoſcitur, quod inantea divino inſtinctu aut a nobis, aut a ſucceſſoribus noſtris, vel a quibuſdam fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ illis collatum fuerit, totum in ſervorum Dei inibi Domino militantium neceſſitatibus conſulendum, & pauperum curam gerendum, propter divinum amorem, & honorem Deo miſerante pro ablutione peccatorum noſtrorum omni cedat tempore. Sed ut quietius ibidem viri Dei Domino famulari poſſint, & a malis hominibus res ejuſdem cœnobii ſicut alia vel noſtræ proprietatis defendantur, & tueri queant, hanc noſtram imperialem auctoritatem hujus rei gratia fieri juſſimus, ut omnes ſub noſtra etiam ſpeciali defenſione & immunitatis tuitione conſiſtere non dubitent. Præcipientes ergo inhibemus, ut nullus judex publicus, vel quilibet ex judiciaria poteſtate, aut quælibet majoris, vel minoris ordinis perſona, ad cauſas judiciario more audiendas in eccleſias, aut loca, vel villas, ſeu reliquas poſſeſſiones, quas in quibuſdam pagis, ac territoriis prædictis tenet, vel poſſidet monaſterium, aliaſque, quas deinceps in jus ipſius ſancti loci divina pietas augeri voluerit, ingredi præſumat, nec fieri * tributa, vel paratas ſeu manſiones accipere, ſive teloneum exigere, aut fidejuſſores tollere, vel homines ipſius cœnobii, tam ingenuos, quam ſervos, ſuper terram ipſius commanentes diſtringere, nec ullas publicas fruitiones ſeu redhibitiones, vel illicitas occaſiones requirere, aut exactare audeat: ſed liceat memorato abbati, ſuiſque ſucceſſoribus res præfati monaſterii cum omnibus ſibi ſubjectis ſub tuitionis atque immunitatis noſtræ defenſione, remota totius judiciariæ poteſtatis inquietudine, quieto ordine poſſidere; & quidquid in eo fiſcus exinde exigere poterat aut ſperare, tantum in fratrum ſtipendiis & in luminaribus ejuſdem eccleſiæ conſignandis, atque pauperibus alendis, ſicut dictum eſt, cedat. Conſtituimus etiam, ut quandocumque divina vocatione memoratus abbas, vel ſucceſſores ejus ab hac luce migraverint, licentiam habeant monachi ibidem conſiſtentes, talem inter ſe per noſtrum ſucceſſorumque noſtrorum conſenſum eligere abbatem, qui eis ſecundum regulam S. Benedicti præeſſe & prodeſſe queat; quatenus ſervos Dei ibidem Domino famulantes, pro nobis proleque noſtra, ac ſtabilitate totius imperii noſtri Domini miſericordiam exorare delectet. Illud etiam per noſtram auctoritatem concedimus, & confirmamus, atque noſtros ſucceſſores rogamus, ut hoc monaſterium ſub ſua ſpeciali tuitione retineant, & neque ad epiſcopum, neque ad aliud monaſterium ullo unquam tempore ab illis ſubjiciatur, aut in beneficium cuilibet tribuatur, ſed ſolummodo in jure & tuitione illorum pro omnibus temporibus ad monaſticum ordinem obſervandum perſiſtat; ſicque hoc noſtrum donationis opus immobiliter conſervent, ſicut pacta ſua a ſuis ſucceſſoribus conſervanda optaverint. Hæc vero auctoritas ut pleniorem in Dei nomine obtineat vigorem, manibus propriis ſubter firmavimus, & anuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Hludovici piiſſimi imperatoris. Signum Hlotarii glorioſiſſimi auguſti. Hirminmaris notarius ad vicem Fridugiſi recognovi. Data kalend. Auguſti, anno Chriſto propitio XIII. imperii domni Hludovici piiſſimi auguſti, & Hlotharii IV. ind. IV. Actum Cariſiaco palatio regio in Dei nomine feliciter, amen.

* valle.
* Vernafoubre.
* freda aut.

II.

Privilegium Caroli-Calvi Francorum regis pro S. Aniani monaſterio, & ipſius abbate Richifredo.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Carolus gratia Dei Rex. Cum enim ſervorum Dei rationabilibus petitionibus benignitatis noſtræ aſſenſum præbemus, regiæ celſitudinis opera frequentamus, ac per hoc facilius nos æternæ beatitudinis gloriam adepturos liquido credimus. Idcirco notum ſit omnibus ſanctæ Dei eccleſiæ fidelibus & noſtris, præſentibus atque futuris, quia religionis * vir Richefridus abba monaſterii Olociani, quod eſt in pago Narbonenſi, in villa, quæ dicitur Vernodoverus, conſtructum ſcilicet in honore & veneratione beatiſſimi Aniani confeſſoris Chriſti, adiens culminis noſtri ſerenitatem, obtulit præcellentiæ noſtræ domini & genitoris noſtri divæ memoriæ Auguſti Hludovici præceptionis auctoritatem, in qua continebatur, qualiter idem monaſterium ejuſdem domini & genitoris noſtri pia devotione ſacroque ſtudio fuerit ædificatum, ſive conſtructum; 844.

* f. religioſus.

Digitized by Google

qualiterque idem genitor noſter ipſum monaſterium cum ſibi pertinente cellula non longe ab eo diſtante, quæ dicitur S. Laurentius, ſimul cum omnibus aliis rebus vere pertinentibus, quondam ſub immunitatis ſuæ tuitione defenſioniſque munimine, ſicut & alia regionis Septimaniæ monaſteria, clementer ſuſceperit, ac retinuerit. Petiit itaque manſuetudinem noſtram prænominatus abba Richifredus, ut eamdem genitoris noſtri auctoritatem renovare, prædictum Olocianum monaſterium cum monachis ibidem famulantibus, & cum ſupradicta cellula S. Laurentii ſibi pertinente, atque cum inſula, cujus eſt vocabulum *Duniana* cum ſuis piſcatoriis, necnon ſtagnum quod dicitur *Decimus*, cum ſuis ſimiliter piſcatoriis, ſicut etiam villam, quæ dicitur *Scuriſata* cum terminis & fixoriis & omnibus adjacentiis ſuis, ſimul quoque municipiis, omnibuſque aliis rebus præfato monaſterio S. Aniani Olotiano juſte legaliterque pertinentibus, ſicut in memorata genitoris noſtri auctoritate præceptum plenius continetur, ſub immunitatis noſtræ tuitione ac defenſionis munimine denuo recipere dignaremur. Supplicavit interea idem abbas reverentiam noſtram, ut & aliud monaſterium ſibi commiſſum, ſub honore ſiquidem præclari martyris Stephani conſtructum, & in pago Carcaſſonenſi ſub rivulum Oliveti ſitum, cum cella etiam S. Johannis eidem aſpiciente, atque cum omnibus aliis rebus rationabiliter ſibi appendentibus, ſub ſimili immunitatis noſtræ tuitione, ſeu defenſione conſtituere non denegaremus. Et denique illius ſupplices preces clementer ſuſcepimus, & ita illi in omnibus conceſſis & univerſæ ſanctæ Dei eccleſiæ fidelibus & noſtris præſentibus necnon futuris notum eſſe volumus. Præcipientes ergo jubemus, ut nullus judex publicus, nec quilibet ex judiciaria poteſtate, cum qualibet majoris vel minoris ordinis perſona, ad cauſas judiciario more audiendas, in eccleſias, aut loca, vel villas, ſeu reliquas poſſeſſiones, quas in quibuſcumque pagis & territoriis prædictorum monaſteriorum poteſtas tenet vel poſſidet, vel quas deinceps in jus ipſorum ſanctorum locorum divina pietas augeri voluerit, ingredi præſumat, nec freda, aut tributa vel paratas, aut veredes, ſeu manſiones accipere, ſive teloneum exigere, aut fidejuſſores tollere, vel homines ipſorum cœnobiorum, tam ingenuos, quam ſervos ſuper terram ipſorum commorantes diſtringere, nec ullas publicas functiones ſeu redhibitiones, vel illicitas occaſiones requirere, aut exactare audeat; ſed liceat memorato abbati ſuiſque ſucceſſoribus res præfatorum monaſteriorum cum omnibus poſſeſſionibus, quas ex eremi ſquallore ad cultum frugum ipſius. . . . . excoluerunt; quas ſiquidem præſenti tempore juſte legaliterque poſſident, aliiſque omnibus rebus illis ſubjectis ſub tuitionis atque immunitatis noſtræ defenſione, remota totius judiciariæ poteſtatis inquietudine, quieto ordine poſſidere, & quidquid jus fiſci exinde exigere aut ſperare poterit, totum in fratrum ſtipendiis & in luminaribus earumdem eccleſiarum concinnandis, atque pauperibus alendis, ſicut dictum eſt, omnimode cedere. Conſtituimus etiam ut, quandocumque divina vocatione memoratus abba, vel ſucceſſores ejus ex hac luce migraverint, licentiam habeant monachi in plerumque memoratis monaſteriis conſiſtentes talem inter ſe per noſtrum & ſucceſſorum noſtrorum conſenſum eligere abbatem, qui eis ſecundum regulam ſancti Benedicti præeſſe & prodeſſe queat, quatenus ſervos Dei ibidem famulantes pro nobis prolequc noſtra & ſtabilitate regni Domini miſericordiam ſemper exorare delectet. Illud etiam per hanc noſtram auctoritatem concedimus, ac confirmamus, atque noſtros ſucceſſores rogamus, ut præfata monaſteria ſub noſtra ſpeciali ſemper tuitione retineant, & neque ad epiſcopatum, aut aliud monaſterium ullo unquam tempore ab illis ſubjiciatur, aut in beneficium cuilibet tribuatur, ſed ſolummodo in jure & tuitione illorum pro omnibus temporibus ad monaſticum ordinem obſervandum perſiſtant, ſicque hoc noſtrum devotionis opus inviolabiliter conſervent, ſicut pia facta ſua poſt ſe conſervanda optaverint. Hæc vero auctoritas ut pleniorem in Dei nomine obtineat vigorem, manibus propriis ſubſirmavimus & de annulo noſtro ſigillari juſſimus. Signum Karoli clariſſimi regis.

Acta ſunt nonis Jun. ind. VII. anno 4. regni Karoli præcellentiſſimi regis in monaſterio S. Saturnini, dum obſidetur Toloſa, in Dei nomine feliciter amen.

III.

Privilegium Caroli Simplicis, pro S. Aniani monaſterio.

Spicil. tom. XIII. pag. 265.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Carolus Dei gratia Rex. Si utilitatibus locorum divinis cultibus mancipatorum, ſervorumque Dei neceſſitatibus noſtra impendimus, regium proculdubio exercemus numen, ac per hoc ad æternam beatitudinem facilius tandem pervenire non dubitamus. Idcirco notum fieri volumus omnium fidelium noſtrorum, præſentium ſcilicet & futurorum, ſollertiæ, quia, ſicut in præceptis patrum noſtrorum continetur, immunitatis defenſionem atque tuitionem monaſterio ſancti Aniani confeſſoris, & ſancti Laurentii martyris, quod ſiti ſunt in territorio Narbonenſi, in loco, cujus vocabulum eſt *Olocianus*, ſeu Berane venerabili abbati, ſuiſque ſucceſſoribus, necnon & monachis in eodem monaſterio conſiſtentibus, per hoc clementiæ noſtræ confirmamus edictum, per quod conſtituentes decernimus, ut ſæpe fatum monaſterium, & in hoc regulari ac monaſtico ordine viventes amodo & deinceps cum omnibus ad ſe pertinentibus, vel appendiciis, atque adjacentiis, ſeu terminis ſuis, necnon & cum villares Labrociano, & Sontiliano, & in villas Torrilias, quantum ad ipſum monaſterium pertinet, & ipſos molendinos, qui ſunt in rivulo Vernedupri, cum illorum capud molis, necnon & villares, ideſt, Madernus cum ſuis finibus, vel adjacentiis, & mancipiis, qui ad ipſum locum pertinent, quæ ſunt nati de progenie Deodato, & villares, quæ vocant *Gabiano*, ſive Gabianello, cum eccleſia, quæ vocant *ſancti Mazarii*, & cum illorum ſalinas, & matroces, & corzoriis, vel adjacentiis eorum, quod ad ipſos villares pertinent, cum exitibus earum villarum Vo.·.·. quæ eſt juxta villam, quæ vocant *Peyano*, cum eccleſia in honore ſancti Juliani, cum ſuis finibus & terminis, vel ſalinas quæ ad ipſum villare pertinent, cum exitibus vel egreſſibus earum. Et in Narbonenſi civitate caſales abſos cum buaca, quæ ſunt ante eccleſiam ſancti Marcelli, & inſula quæ vocant *Duniana*, cum ipſa piſcatoria, & in alio loco ubi vocant *Anſeduna*, & Sigenola cum eccleſia ſancti Vincentii & ſanctæ Agnetis, & ſanctæ Mariæ cum illorum finibus, ſeu terminis earum. Concedimus vobis toloneum de villaribus, quod in præceptis ſancti Aniani monaſterii continetur.

899. *vel* 900.

Hæc omnia ſuperius nominata cum reliquis rebus, quæ a Dei fidelibus ibi collatæ fuerint tam ex donatione, quam ex comparatione de qualicumque venerit per ſe, ſub noſtra ſucceſſorumque noſtrorum tuitione in perpetuum maneat; videlicet ut nullus judex publicus, neque quiſſibet ex judiciaria poteſtate, aut ullus ex fidelibus noſtris tam præſentibus, quam & futuris, in eccleſias, vel loca, ſive agros, vel reliquas poſſeſſiones, quas nunc in quibuſlibet pagis & territoriis poſſidet, vel quæ deinceps fidelium devotio ex qualicumque parte ibidem augeri voluerit, ad cauſas audiendas, vel freda exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut toloneum exigendum, aut fidejuſſores tollendos, homineſque diſtringendos, vel quaſcumque debitiones aut inquietas occaſiones requirere, aut exactare audeat, nec ea quæ ſupra memorata ſunt, penitus exigere præſumat; ſed qui tranſgreſſus fuerit vinculum immunitatis, damnetur. Et licet memorato abbati ſuiſque ſucceſſoribus res ejuſdem monaſterii cum

omnibus ad ſe pertinentibus ſub tuitionis atque immunitatis noſtræ defenſione, remota judiciariæ poteſtatis inquietudine, quieto ordine poſſidere.

Quando inde divina ordinatione ſupradictus abbas, vel ſucceſſores ejus ab hac luce migraverint, quamdiu ipſi inter ſe tales invenire poterunt, qui ipſam congregationem ſecundum regulam ſancti Benedicti regere & gubernare valeant, per hanc noſtram licentiam auctoritatem habeant ex ſemetipſis abbates eligere, quatenus ſervos Dei qui ibidem Deo famulantur, pro nobis & patribus noſtris, & ſtabilitate regni noſtri Domini immenſam miſericordiam jugiter exorare delectet; noſtra largitionis auctoritate noſtris ſucceſſoribuſque noſtrorum inviolabilem, atque inconvulſam obtineant firmitatem, manu propria ſubtus firmavimus, & anuli noſtri impreſſione aſſignari juſſimus. Actum VIII. idus Julii, indictione II. anno VII. rege Karolo ſereniſſimo & in ſucceſſione Odonis II. pleniter regnante. Actum apud Turnum villam in Dei nomine feliciter. Amen.

IV.

Charta fundationis monaſterii S. Pontii Thomeriarum.

936. REge Regum Domino, &c. Igitur in Dei nomine ego Pontius gratia Dei comes Toloſanus, primarchio & dux Aquitanorum, & uxor mea Garſindis, propter remedium & ſalutem animarum noſtrarum, ut pium judicem divinum ſentiamus placatum in anguſtiis noſtris, cum venerit judicare vivos & mortuos, & pro genitore noſtro Raimundo, & genitrice mea, & pro conſanguineis noſtris & fidelibus noſtris omnibus, ſeu pro ſalute vivorum & requie omnium defunctorum fidelium damus, & concedimus omnipotenti Deo, & S. genitrici ejus Mariæ, & beato Petro apoſtolorum principi, & S. Paulo doctori egregio, necnon & glorioſo martyri Pontio, Thomerienſi monaſterio, & domino abbati Otgario, & monachis ejuſdem monaſterii tam præſentibus quam futuris, videlicet totum allodium & totum poteſtativum de villa noſtra dominicata quæ dicitur *Thomieres,* cum ipſa eccleſia quæ eſt fundata in honore S. Martini, cui vocabulum eſt *de Jauro*, & rebus omnibus ad ſe pertinentibus: & in alio loco villa quæ dicitur *Gaſanus*, & alia villa quæ *Prata* dicitur, & villam quæ *Canneta* vocatur, & illa quæ *Opinianus* dicitur, & in villa quæ dicitur *Tarbererius* quatuor manſos 2. In Aſiniano manſos 2. in Caſurmaio manſos 2. & in loco qui dicitur *Simbergas* manſos 2. in Tellito manſos 2. in alio vero loco villa quæ dicitur *Opiniaco*, & alia quæ dicitur *Carturanis*, in Condadas manſum unum, & villa alia quæ *Salſias* dicitur, & alia villa quæ *Tauſina* vocatur, & alia villa quæ *Cornon* dicitur, & alia villa quæ *Martonius* * vocatur. In Paliſſinctos manſos 2. in Croſato manſos 3. & in Bonatias manſos 4. in Cabanario manſos 6. in Braſſiano manſos 6. ad Pelludos manſos 2. in Turſarias manſos 4. in Proliano manſos 3. & in loco qui dicitur *Riolet* vineas duas dominicatas, & prato uno dominicato. Damus ſimiliter totum allodium & totum poteſtativum de eccleſia & de omni parochia S. Martini de Putias, damus ſimiliter totum allodium & totum poteſtativum de omni parochia S. Saturnini de Biſon, cum ipſa eccleſia & cum omni territorio uſque ad pontem d'Elbina; confrontatur ab Oriente cum dominio de Soricins, a Meridie in ſummitate montis Colim, ab Occidente in ponto Silveſtri aquæ d'Elbina, ab Aquilone rivo de Toaret. Omnis honor prædictus eſt in epiſcopatu Narbonenſi, & in alio loco in epiſcopatu Albienſi in loco qui vocatur *Vetuſmurenſe*. Damus ſimiliter totum allodium & totum poteſtativum de omni parochia S. Clementis cum ipſa eccleſia, cum manſo eccleſiaſtico, & in ipſo loco manſos duos qui dicuntur *Atturim* & alios duos manſos ad illum, qui dicitur *Batpalmas*. Hæc omnia prædicta ego Pontius comes jam dictus & uxor mea Garſindis damus, laudamus & concedimus omnipotenti Deo & S. Mariæ, & S. Pontio Thomerienſi monaſterio, & abbati & monachis ejuſdem monaſterii tam præſentibus quam futuris in perpetuum, ſcilicet omnes eccleſias & villas prædictas, & totum honorem prædictum, & totum allodium & dominium & totum poteſtativum de omnibus parochiis jam dictis cum decimis & primitiis, cum oblationibus & cimeteriis, cum terris cultis & incultis, cum vineis & hortis, cum pratis & arboribus fructiferis & infructiferis & cum herbis, paſcuis, & paſturalibus & aquarum curſu & recurſu, cum molendinis & cum omnibus paxeriis, tam de piſcatriis quam de molendinis, & furnos cum rivis, & fontes, montes & colles & valles & mundas cum nemoribus, cum ſilvis & foreſtis & cum omnibus finalibus & mercariis & ſirmumjugiis, & cum hominibus & famulabus inde naturalibus, & quæſtus & albergas & firmantias & tallias & omnes actiones & ſegnis & juſticias & omnes ſatiros & leudas & perſulira & venationes, & omnes actus & quidquid jam dicto honore & in omnibus ſuis pertinentibus habemus, totum illud damus Deo & monaſterio prædicto in perpetuum abſque omni retentione, pro redemptione & ſalute animarum noſtrarum, parentum & fidelium noſtrorum ut poſſimus evadere gehennæ incendii flammas & pœnas & infernorum clauſtra, atque conjungi ſanctorum agmini & ſine fine obtinere cum illis ſempiterna gaudia & cum Chriſto & fidelibus ſuis feliciter regnare ſine fine per æterna ſecula. De repetitione vero, quod fieri minime credimus, ſi nos immutata voluntate noſtra, aut ullus de heredibus noſtris, aut ulla emiſſa perſona, quæ contra hanc noſtram donationem ullam calumniam generare conata fuerit, iram Dei incurrat & contra ſe teſtem & judicem habeat & ſanctos ejus exactores omnes & rei defenſores, & ſua repetitio nullum effectum obtineat, ſed hæc præſens donatio firma & inconvulſa permaneat omni tempore cum ſtipulatione ſubnixa. Facta donatio iſta in menſe Nov. anno DCCCCXXXVI. Dominicæ Incarnationis, primo anno Ludovico rege ſedem ejus regni gubernante. Signum Pontii marchionis qui hanc donationem fieri aut affirmare rogavit. Sign. Garſindis uxoris ejus conſentientis. S. Ragauberti. S Vidimi. S. Altoni. S. Malfredi. S. Raimundi. S. de Agberto. S. Ameriti. S. Odonis. S. Atrio. S. & Guillelmus qui hanc chartam ſcripſit rogatus.

* *al.* Marthomis.

V.

Bernardus Biſuldunenſium comes dat monaſterium S. Martini de Lenis Frotardo abbati S. Pontii Thomeriarum.

Ex veteri charta Narbon.

SI famulantium meritis juſte cogimur debita compenſare lucra mercedis, quanto jam copioſius temporalia debemus impendere pro ſempiternis: ſed quia, annuente Deo, cernimus ſimoniacam hereſim a finibus noſtræ patriæ ſtimulis ſanctarum ſententiarum expellere, & eccleſiam Chriſti in quibuſdam locis de regionis reſtauratione gaudere, æquum eſt ut nos Dei adjutores exiſtentes in virtute Dei hoſtes ejus aggrediamur confidenter, contendamus viriliter, perſeveremus inſtanter, quonſque ſancta eccleſia nobis in hoc laborantibus gaudeat de augmento ſanctæ religionis, & nos de præmio divinæ retributionis. Igitur ego Bernardus gratia Dei Biſuldunenſium comes videns quoddam monaſterium in territorio Feniolotenſi, loco dicto *Lenis* juxta Aditum fluvium, ſub nomine S. Martini conſecratum, aliquando ſimoniace diſtractum, aliquando a pravis hominibus ſua poſſeſſione privatum, & ab omni honeſtate ſanctæ regulæ ſecluſum, & pene ad nihilum perductum, & omnimodis deſertum & ad 1070.

heremum redactum, pia conſideratione cupio illud reſtaurare in bonum. Idcirco ego Bernardus præfatus comes propter amorem Dei & propter remedium animæ meæ, & animæ patris mei, & fratris mei, & cunctorum progenitorum, & propinquorum meorum, ut Deus ſua pietate in ampliſſimo ſinu ſuæ miſericordiæ nos colligere dignetur, jam dictum monaſterium S. Martini trado & dono omnipotenti Deo & Thomerienſi monaſterio in honore Dei & S. Mariæ & S. Pontii conſecrato in manu & poteſtate domni Frotardi abbatis, & ſucceſſorum ejus, ut & ipſum monaſterium S. Martini jam dictum & omnis ejus poſſeſſio, quæ poſſedit, vel poſſidet, vel quandoque poſſeſſurum eſt, ſimul cum omnibus ſibi pertinentibus, ſit in poteſtate, & poſſeſſione jam dicti monaſterii S. Mariæ & S. Pontii perpetualiter irrevocabili modo ad ſuum proprium, & liberum & francum alodem, & in poteſtate & dominatione præfati abbatis domni Frotardi & ſucceſſorum ejus; non ſit alicui licitum præfatum deſtruere monaſterium, vel cuilibet laïco, vel clerico dare, vel ſine monachis, qui ibi regulam teneant, retinere, ſed ſemper ſit monaſterium in ſervitium omnipotentis Dei ſub regula & ordinatione S. Benedicti, nullus abbas neque poſſeſſor, monachus, clericus, aut laïcus a me prælibato Bernardo comite, vel ab alio homine, vel femina in prælibato monaſterio S. Martini conſtituatur, ordinetur, vel eligatur, niſi ab abbate monaſterii S. Mariæ & S. Pontii, ſed ſemper ſit ſub prioribus & monachis ibi poſitis & ordinatis per voluntatem & ordinationem præſcripti abbatis S. Mariæ & S. Pontii Thomeriarum. Dum ego autem Bernardus comes prædictus vivus fuero, habeat abbas jam dictus Thomerienſis præſcriptam abbatiam S. Martini in mea fidelitate ut meum donum, ita ut ego non poſſim mutare, nec minuere ipſam donationem ſupra ſcriptam, ſed ſemper integra maneat: poſt mortem vero meam nullus comes neque alius quiſlibet homo vel femina ullam poteſtatem, neque ullam dominationem habeat in jam dicto monaſterio S. Martini, neque in omnibus villis vel poſſeſſionibus, quæ pertinent ad prædictum monaſterium S. Martini, niſi abbas Thomerienſis, ſicut ſuperius dictum eſt, & ipſi qui per ejus voluntatem & ordinationem ibi fuerint conſtituti: prædictum vero monaſterium S. Martini trado & dono Deo & monaſterio S. Mariæ & S. Pontii, jam dicto abbati Frotardo & ſucceſſoribus ejus per proprium & francum alodem & liberum jam dicti monaſterii Thomerienſis propter Deum & remedium animæ meæ & animæ fratris mei Willelmi & omnium parentum & propinquorum meorum: quod ſi ego prædictus comes vel alius quiſlibet utriuſque ſexus homo prædictum monaſterium S. Martini vel ullam rem de poſſeſſione ipſius monaſterii a jure vel poteſtate præſcripta monaſterii Thomerienſis auferre præſumpſero aut præſumpſerit, aut in aliquo ſupra ſcriptam donationem violare, hoc quod abſtulero aut abſtulerit Deo & jam dicto monaſterio Thomerienſi in duplo perſolvat, & inſuper ipſe præſumptor ut ſacrilegus ſatisfaciat. Facta hæc donatio XVII. cal. Februarii anno MLXX. a Nativitate Chriſti, anno X. regni Philippi regis. ✠ Signum Bernardi gratia Dei comitis, qui hanc donationem feci & teſtes firmare rogavi. ✠ Signum Udalardi Bernardi de Melan. ✠ Signum Udalgerii de Fenoled. ✠ Signum Petri filii ejus. ✠ Signum Ermengaudi de Trin..... ag. Raimundus monachus, qui hanc donationem ſcripſit anno quo ſupra.

VI.

Rogerius comes Foſſenſis dat Frotardo abbati S. Pontii eccleſiam S. Petri, S. Johannis, & S. Saturnini, in qua beatus Arnerius abbas ſepultus erat, quæque fuerat abbatia quondam ordinis S. Benedicti. *Ex tabul. Fuxenſ.*

Circa 1080.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ego Rogerius comes & conjux mea Sicardis comitiſſa, cupientes acquirere remiſſionem peccatorum noſtrorum, & vitam æternam, donamus Domino Deo & ſanctæ Dei genitrici virgini Mariæ, ſanctoque Pontio martyri, ac dompno abbati Frotardo, omnibuſque monachis Thomerienſis cœnobii alodem noſtrum, qui mihi Rogerio advenit per alodem, ſive per apriſionem vel condirectionem parentum noſtrorum vel meorum, qui eſt in pago Toloſano in ſuburbio Foſſenſi, in miniſterio Patamianenſi, in parochia Schocre id eſt ipſam eccleſiam parochialem ſancti Petri & ſancti Johannis & ſancti Saturnini, in qua beatus Arnerius abbas ſepultus quieſcit, cum ſuis decimis & præmitiis & oblationibus & cimiteriis, atque alodiis ſuis & condirectis & heremis, & cum toto eccleſiaſtico ſuo, & cum omnibus juribus ſuis ſibi pertinentibus, cum villis & manſis, cum terris & vineis, ſylvis & garriciis, pratis, paſcuis, eremis & condirectis, exiis, & regreſſis earum, & cum omnibus, quæ ad ipſam pertinent parochiam & pertinere debent, quæ nunc videtur habere & habere debet, quæ antiquitus abbatia dicitur fuiſſe, unde adhuc nomen habet, propterea quia ibi reperiuntur defunctorum corpora cucullis involuta, ad proprium alodem perhabendum. Idcirco hoc facimus, ut Deus omnipotens nobis & parentibus noſtris ac propinquis & fidelibus noſtris vivis & defunctis ſit clemens & propitius atque deffenſor & ea quæ male fecimus dimittat, & a malis omnibus nos deffendat. Inſuper nos prædicti donatores donamus ſanctis & monachis prædicti cenobii in prædicta parochia ut redimant illa omnia pignora quæ ego prædictus comes Rogerius aliis hominibus ibi miſi & habeant ipſi monachi in ſuo dominio in perpetuum, & ſi potuerint acquirere ipſi monachi ab ipſis hominibus, qui in ipſa parochia per me habent ſevos, de ipſis ſevis tantum vel quantum, aut omnino totos ſimiliter habeant ſemper; & inſuper dono ego Rogerius comes ſanctis & monachis cenobii prædicti ut in toto honore vel in parochia Scotiæ prædictæ non donem, neque impignorem, neque per ullum ingenium conſentiam terram vel poſſeſſionem aliquam alicui homini vel feminæ, quandiu Deus vitam in hoc corpore mihi conceſſerit, niſi ſanctis & monachis prædicti cenobii, quod ſi feciſſem habuiſſent ipſi monachi hoc vel hæc quæ aliis data fuiſſent in ſuo dominio ſemper habendum, & quantum ego Rogerius prædictus teneo, habeo vel habere debeo, & homines & feminæ habent ac tenent per me pro qualicumque voce in parochia prædicta & in ejus terminis cum ſuis omnibus adjacentiis & pertinentiis, totum & ab integro dono Deo & ſanctis & monachis prædicti cenobii & de meo jure in eorum poteſtate cedo & trado ad alodium habendum in æternum, ſine ulla reſervatione. Affrontat autem hic honor & hæc parochia Scociæ a parte Orientis in rivulo Argentiæ vel in Guta-croſſa & in malo ſancti Arnallo, & inde vadit uſque ad Receriam, ab Occidente vero affrontat ad crucem in Serra ſuper Rubuer, & inde vadit per ipſum Rubuer uſque in Stricam & aſcendit per Tropinos uſque ad Argentiam, quantum infra iſtas affronationes includitur, ſicut ſupra ſcriptum eſt, ſic dono ego Rogerius prædictus comes ſanctis & monachis prædicti cenobii ſine ulla reſervatione, & non liceat abbatibus, vel monachis hæc prædicta de communia cenobii prædicti abſtrahere, quod ſi feciſſent, accipiant

Digitized by Google

accipiant hoc quod illi dediſſent ad dampnum cenobii prædicti propinqui mei in ſuo dominio quouſque ipſi monachi deliberaſſent illud quod male datum habuiſſent. Si quis vero, quod fieri minime credo, contra hanc donationem noſtram venerit ad irrumpendum vel contradicendum, imprimis judicium Dei incurrat, & ut ſacrilegus confundatur & pereat cum Juda traditore, & cum eis qui dixerunt Domino *recede a nobis*, uſquequo reſipiſcat & * perminendo ſatisfaciat Deo & ſanctis & monachis cenobii prædicti, vel in duplo & meliorata hæc prædicta eis componat; qui vero adjutores extiterint factis ſeu dictis hujus noſtræ donationis monachis cenobii prædicti ad habendum, ſit pro eis hæc elemoſina ſicut & pro nobis. Factum eſt hoc in præſentia bonorum hominum ſcilicet domni Iſarni Toloſanenſis epiſcopi & B. Carcaſſonæ epiſcopi, & domni G. comitis Toloſani, & domni Raimundi fratris ejus comitis Ruthenæ, & aliorum multorum qui aderant.

** f. remittendo.*

Guillelmus comes Toloſanus, Albienſis, Caturcenſis, Luteuenſis, & Carcaſſonæ Roma veniens ad S. Pontium, & inibi cultum religionis multum valere conſpiciens, hanc donationem, & ceteras poſſeſſiones confirmavit.

VII.

Spicil. t. x. pag. 163.

Donatio facta monaſterio S. Pontii Thomeriarum a Bernardo de Minerba in gratiam filii, qui monaſticum ordinem inibi ſuſcipiebat.

1100. MUndi terminum propinquante, ruina illius creſcente, oportet unicuique, ut dum in hoc mortali corpore degens feſtinet, ut in futuro propitium Deum poſſit habere, &c. Igitur ego in Dei nomine Bernardus gratia Dei vicecomes de Minerba conſiderans ultimi diei finem, in quo judex verus venturus eſt reddere ſingulis ſecundum opera ſua, & terribilem vocem, quam impii pro peccatis ſuis audituri erunt: *diſcedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo & angelis ejus*: deſiderans bonitatem Dei & clementiam ipſius, ut copulari merear ſanctorum collegio, & cum juſtis audire: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum*. Quapropter ego Bernardus jam dictus vicecomes pro remedio & ſalute animæ meæ, & parentum meorum dono, laudo, & concedo omnipotenti Deo, & ſanctæ Mariæ virgini & ſancto Pontio, Thomerienſi monaſterio, & domino abbati Petro & monachis ejuſdem monaſterii, tam præſentibus quam futuris ibidem Deo ſervientibus in perpetuum; videlicet totum alodium de villa & de omni parochia de Saiſſeras cum ipſa eccleſia ſancti Martialis, cum omni ſuo eccleſiaſtico, cum decimis & primitiis, & oblationibus, & cimiteriis, & cum omnibus rebus ad prædictam eccleſiam pertinentibus; & in ipſa parochia de Saiſſeras damus totum alodium de omni territorio de Arguzac; & in alio loco dono ſimiliter totum alodium de omni territorio de Roerra; dono ſimiliter in alio loco totum alodium de villa de Caſellas cum omnibus ſuis pertinentiis: & in alio loco dono ſimiliter totum alodium de omni territorio de Monte-auruz. Prædictus honor de Monte-auruz afrontat ab Oriente uſque ad Fontavillas, & ab Occidente uſque in Saliſceira; ab Aquilone uſque in rivo Molier, ex meridie uſque in prædictum honorem de Caſellas. Omnis honor prædictus eſt in epiſcopatu Narbonenſi in ſuburbio Minerbenſi. Hæc omnia prædicta ego Bernardus vicecomes jam dictus dono, laudo & concedo omnipotenti Deo, & ſanctæ Mariæ, & S. Pontio, Thomeriarum monaſterio, & abbati & monachis ejuſdem monaſterii tam præſentibus quam futuris in perpetuum, ſcilicet totum alodium & dominium de omni honore prædicto, & cum omnibus ſuis pertinentiis, cum terris cultis & incultis,

Matth. 25. 41. — *Matth. 25. 34.*

A cum vineis & hortibus, cum pratis, & cum arboribus fructiferis & infructiferis; & aquarum curſus & recurſus cum molendinis & furnis, cum herbis, cum paſcuis & paſturalibus, cum rivis; & fontes, montes, colles & valles cum maneriis, cum nemoribus, cum ſylvis & foreſtiis, & cum omnibus fevalibus & vicariis, & ſerventagiis, & venationes cum hominibus & fœminabus inde naturalibus, & giſtas & tallias, & omnes actiones, & omnes uſaticos, & omnes actus, & quidquid in jam dicto honore & in omnibus ſuis pertinentiis habeo, totum illud dono Deo & monaſterio prædicto in perpetuum abſque retentu. Hoc donum facio pro amore Dei, & remiſſione peccatorum meorum, & parentum meorum, & pro hæreditate filii mei Raimundi, quem in eodem monaſterio trado & offero Deo & ſanctis **B** prædictis ad monaſticum ordinem ſuſcipiendum. Si quis vero contra hanc chartam donationis venerit ad irrumpendum, niſi pœnam dignæ ſatisfactionis egerit, in iram Dei omnipotentis incurrat, & a liminibus ſanctæ Dei eccleſiæ extraneus fiat, & excommunicatus fiat, cum Dathan & Abiron, & cum Juda traditore Domini in inferno ſemper ardeat. Facta eſt charta hujus donationis ſub die feria VI.* anno ab Incarnatione Domini milleſimo centeſimo regnante Philippo rege, duodecimo kalendas Septembris. Sigillum Bernardi vicecomitis, qui hanc chartam donationis manibus ſuis firmavit, & teſtes firmare rogavit. Sigillum Petri filii ejus, qui hoc donum conceſſit. Sigillum Engilberti de Olargio. Sigillum Podii fratris ejus. Sigillum Bernardi de Durbano. Sigillum Airici de **C** Minerba. Sigillum Guillelmi qui hanc chartam ſcripſit.

** l. III.*

VIII.

Charta Bertrandi archiepiſcopi Narbonenſis, qua S. Aniani monaſterium ſubjicit S. Pontio Thomeriarum.

IN nomine Domini, amen. Ego Bertrandus Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus, & cæteri canonici Narbonenſis ſedis videntes monaſterium S. Aniani, quod eſt juxta fluvium Vernazoubre, a pravis hominibus ſuis poſſeſſionibus privatum, & ab omni honeſtate ſecluſum, ſanctæ regulæ pia conſideratione cupientes **D** reſtaurare in bonum. Igitur ego præfatus archiepiſcopus & nos præfati canonici Narbonenſis ſedis per nos & ſucceſſores noſtros bona fide, & abſque dolo, & zelo pietatis, & pro ſalute animarum noſtrarum donamus, laudamus, & concedimus, & cum hac præſenti charta in perpetuum tradimus omnipotenti Deo, & monaſterio ſancti Pontii Thomeriarum, & tibi domno abbati Petro & monachis ejuſdem monaſterii præſentibus & futuris ibidem Deo ſervientibus, videlicet abbatiam monaſterii prædicti ſancti Aniani cum omnibus eccleſiis, & capellis, quæ ad monaſterium prædictum ſancti Aniani pertinent, videlicet eccleſiam ſancti Laurentii, eccleſiam ſancti Celſi cum ſua capella beatæ Mariæ de ipſa villa S. Aniani: eccleſiam ſanctæ Mariæ de Nazareth *: eccleſiam ſancti Johan- **E** nis: eccleſiam ſanctæ Mariæ de Reduza, eccleſiam S. Martini de Sabaza: eccleſiam ſancti Baudelii de Lodoza: & eccleſiam de . . . . videlicet eccleſiam ſanctæ Agnetis: & eccleſiam S. Vincentii, eccleſiam ſancti Nazarii de Gabia: eccleſiam S. Juliani de . . . . & in epiſcopatu . . . . eccleſiam ſancti Stephani de Clanos cum villata, quæ vocatur Villanerneta cum eccleſia . . . * . . Hoc dominium, ſicut jam ſupradictum eſt, ego prædictus Bertrandus & nos prædicti canonici Narbonenſis ſedis damus, laudamus, & concedimus Deo, & monaſterio ſancti Pontii jam dicto & abbati & monachis prædictis & eorum ſucceſſoribus in perpetuum, videlicet monaſterium S. Aniani prædictum cum ipſa villata, cum omnibus juribus

1101.

** al. de Areis.*

Digitized by Google

ſuis, & ſervitiis, & pertinentiis, & cum omnibus rebus ad prædictum monaſterium pertinentibus, quæcumque ſint; cum omnibus eccleſiis & capellis prædictis, cum omnibus decimis, & primitiis ſuis, & oblationibus, cum cœmeteriis, & cum omni eccleſiaſtico jure tam decimarum, quam aliarum rerum, ſicut . . . . . . prædictæ ſedis habuerunt, vel habere debuerunt, ſic damus Domino Deo, & prædicto monaſterio in perpetuum abſque omni prætentione, libere, & abſolute ab omni jure & poteſtate, & ab omnibus albergis, & ab omni uſatico & ab omni ſervitio, excepta ſynodo prædictæ eccleſiæ S. Celſi, & excepto quod abbas de prædicto monaſterio S. Aniani debet venire ad ſynodum pro duabus eccleſiis prædictis, videlicet pro eccleſia S. Nazarii de Gabia, & pro eccleſia S. Juliani de Le . . . . & ultra non tenebitur pro duabus eccleſiis prædictis alium uſaticum perſolvere: chriſma vero & oleum ab archiepiſcopo Narbonenſi accipient: de cætero abbas & monachi S. Pontii omni tempore teneant & poſſideant, & dominationem habeant in abbatia S. Aniani, & omnibus membris ejus, & nullus abbas aut monachus, vel aliqua eccleſiaſtica, ſæcularisve perſona habeat licentiam aut poteſtatem mittendi abbatem aut monachos, niſi ſupradictus abbas S. Pontii aut ſucceſſores ejus. Si quis vero ſciens contra hanc chartam noſtræ donationis hujuſmodi venire præſumpſerit ad irrumpendum, niſi pœnitentiam condigna ſatisfactione fecerit, iram Dei omnipotentis incurrat, & a liminibus ſanctæ Dei eccleſiæ excommunicatus, & exterminatus fiat. Factum eſt hoc donum anno ab Incarnatione milleſimo centeſimo primo, regnante Philippo rege Francorum, decimo-quarto calendas Aprilis. Signum domini Bertrandi archiepiſcopi, & prædictorum canonicorum Narbonenſis ſedis, qui hanc chartam donationis fecerunt, & ſcribere fecerunt, & factam laudaverunt, & teſtes firmaverunt. Signum Petri epiſcopi Carcaſſonenſis, qui hoc donum laudavit, & conceſſit. Signum Iſarni epiſcopi Toloſani. Signum Arnaldi epiſcopi Biterrenſis. Signum Godefridi epiſcopi Magalonenſis. Signum Aimerici vicecomitis Narbonenſis. Signum Bernardi de Narbona. . . . . . . Signum Guillelmi Rollandi de Bizano. Signum Bernardi de Mailhac. Signum Pontii Berengarii, anno, & menſe quo ſupra. Laus Deo.

I X.

Ex tabul. eccleſ. Albienſis.

Arnaldus epiſc. Albienſis dat S. Pontio Thomerienſi eccleſiam de Cauna bellorum æſtu devaſtatam, quam eccleſia Albienſis acquiſierat.

1103. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Hæc charta facta eſt ſuper eccleſiam de Cauna inter canonicos ſanctæ Ceciliæ & monachos S. Pontii, laude & conſenſu Arnaldi pontificis, & Petri Thomerienſis abbatis. Eccleſiam de Cauna, quam epiſcopus, & ſanctæ Ceciliæ canonici cum appenditiis ſuis adquiſiverant, & aliquantum temporis tenuerant, per magnam guerram devaſtatam, expetente abbate & monachis S. Pontii per ſe & per monachos ſuos, & per litteras ſuas, epiſcopus & clerici ſanctæ Ceciliæ eis tradiderunt cum omnibus appenditiis, quas habebat, & quaſcunque deinceps ſecundum Deum adquirere poſſent, tali conditione, ut per ſingulos annos infra octo dies ante feſtivitatem ſanctæ Ceciliæ monachi S. Pontii per ſe, vel per nuntium ſuum perſolverent conventui ſanctæ Ceciliæ decem ſolidos octonæ monetæ, ſive Raimundenſium, ſive Margulienſium, ſive Caturcenſium, quæcumque in Albia urbe melius curret; ſalva etiam omni reverentia & obedientia, quam ſingulæ eccleſiæ ſuæ matri eccleſiæ debent, & epiſcopo, & clericis, & confirmante Arnaldo præſule, & omnibus canonicis S. Ceciliæ, Petro abbate Thomerienſi, & omnibus monachis ſuis tam præſentibus, quam futuris anno MCIII. ab Incarnatione Domini XIII. cal. Junii octava * indictione. S. hujus chartæ Petrus abbas, Arnaldus prior, Bernardus de Combrets, Guillelmus ſacriſta, Pontius de Villa, &c.

* *forte* undecima.

X.

Epiſtola monachorum S. Aniani Thomeriarum de electione Guillelmi abbatis.

Circa 1120. VIro totius venerationis gloria celeberrimo, & titulis inſignibus in hac & in diverſis regionum partibus longe lateque famoſiſſimo Arnaldo Dei gratia ipſiuſque fidelium nutu Narbonæ ſedis archiepiſcopo grex puſillus monachorum S. Aniani honorem ut patri, timorem ut Domino.

Dignitati veſtræ notum fieri volumus, abbatem noſtrum Ermengaudum virum humilem & modeſtum ab hoc ſæculo diceſſiſſe: quare ne ſicuti oves paſtoris regimine carentes diu viam erraticam teneremus, & eccleſia noſtra paſtoralis officii expers haberetur, uno corde & uno animo, una voluntate Domino, cui ſecreta omnia patefacta ſunt, genibus ante altaria ſacra poſitis ſupplicantes Deum exoravimus, ut nobis patrem Dei & S. Benedicti regulam obſervantem ſua pietate ipſemet eligeret, & electum nobis tribueret, & virtutis ſuæ gratia illuſtraret: facta ſiquidem oratione, omnes de pulvere lacrymantes ſurreximus, & quaſi alter alteri ſubauriculaſſet, cum antea mentio ipſius nulla facta fuiſſet, unum de noſtris confratribus nomine *Guillelmum* conclamantes, in Domini nomine paſtorem nobis & dominum elegimus, eique ſubjici & obedire, ſicut B. Benedictus præcipit, omni tempore vitæ noſtræ volumus. Vos igitur, quaſi pedibus veſtris provoluti nos omnes per ordinem, ego prior Raimundus, & ego Raimundus ſacri cuſtos, & ego Johannes cellerarius, & ego Bernardus camerarius, & ego Petrus, & ego Raimundus ſacerdotes, & ego Raimundus, & ego Petrus levitæ, & ego Beringerius elemoſynarius, & ego Willelmus, & ego Petrus ſubdiacones, & ego Berengarius, & ego Willelmus acolyti, & cæteri fratres humiliter deprecantur, ut nobis eum conſecrare in abbatem dignemini. Valete.

X I.

Ex archiv. Fuxenſ.

Inita concordia Rogerium inter vicecomitem Biterrenſem & Raimundum abbatem S. Pontii.

1171. IN nomine Domini Jeſu, anno ab ejus Incarnatione MCLXXI. Notum ſit omnibus, ad quorum auditum iſta devenerint, quod dominus Raimundus abbas ſancti Pontii, & Rogerius illuſtris vicecomes Biterrenſis convenerunt apud Biterrim, & compromiſerunt quod de querimoniis, quas adverſum ſe proponebant, ſine contradictione facerent, quod dominus Pontius Narbonenſis archiepiſcopus, & Bernardus Biterrenſis, & Wilhermus Albienſis epiſcopus dictarent, cum Petro Carcaſſenſi, & Petro Narbonenſi archidiaconis, & Iſarno Jordane, Petro de Laurano, Petro Raimundi de Altopullo, Willhermo de ſancto Felice vicario Carcaſſenſe, Pontio de Beciano vicario Biterrenſi, Pontio de villari vicario Reddenſe, Bernardo de Cenceunone, & Ugone de Romegons. Conquerebatur enim prælibatus abbas de Rogerio vicecomite, quia multa mala intulerat monaſterio S. Pontii, villam ipſius monaſterii occaſione armorum deſtruendo, & ipſum monaſterium ad redemptionem triginta millium ſolidorum cum exercitu ſuo cogendo. Rogerius autem prælibatus vicecomes adverſus abbatem queſtionem proponebat de quadam forcia, munitione, ſive caſtro, quod dicitur *Salvetat*, quam juxta terram ſuam contra voluntatem patris ſui fecerat, & adhuc faciebat: poſt multas autem allegationes ex utraque parte dictas, præfati auditores inter jam dictum abbatem, & præmemoratum Rogerium

Digitized by Google

pacis compoſitionem fieri condixerunt. Ego igitur A Raimundus præmemorati monaſterii abbas ex admonitione, & inſtinctu ſupradictorum aſſeſſorum, per me & omnes ſucceſſores meos, aſſenſu & convenientia totius capituli S. Pontii, abſolvo te dominum Rogerium vicecomitem Biterrenſem, & omnes coadjutores tuos de omnibus malefactis, quas mihi in redemptione monaſterii, & hominum ejuſdem monaſterii deprædationes violenter feciſti, & promitto tibi ſæpe dicto Rogerio, ſicut nobili viro & monaſterio S. Pontii, & mihi per ſacramentum adſtricto, quod ab hac hora inantea te diligam, cuſtodiam, & in bonis actibus tuis conſervem fideliter. Et ego ſimiliter ſæpe dictus Rogerius pœnitens, quod tanta mala præfato monaſterio intulerim, per fidem & ſine enganno abſolvo & ſuſtineo, promitto tibi Raimundo abbati S. Pontii & ſucceſſoribus tuis in perpetuum, B & ut ſine querela & contradictione mea meorumque ſucceſſorum habeas deinceps & poſſideas in pace caſtrum, ſeu munitionem, quam *Salvetat* vocant, & pro voluntate tua tu & ſucceſſores tui ædifices ibi & conſtruas. Et ego jam dictus abbas concedo tibi Rogerio, & tuis in perpetuum, & dono, & laudo ad feudum cum ceteris feudis, quæ a monaſterio S. Pontii habes & poſſides, albergum ſcilicet quinquaginta equitantibus, vel 50. ſolidorum Melgorenſium, quod ego magis voluero ſingulis annis, & ſi tu vel nuntius tuus ſemel in anno præfatum cenſum accipere neglexeritis, ad alium annum cenſus ille nullo modo debeat transferri. Hoc autem concedo tibi in loco, & pro loco illo, quem *Salvetat* vocant, ut caſtrum cum habitatoribus ſuis C manuteneas & deffendas, & ab hominibus tuis nullo modo verſari permittas; & ſi de caſtris, vel de terra tua aliquod malum, vel guerra ſæpe dicto caſtro advenerit, liceat hominibus de caſtro, & modo & ſucceſſoribus meis pro viribus reſiſtere, & de malefactis pro poſſe vindicare; & ſi homines tuos proprios ibi habitare contigerit, ſervient pro voluntate tua, vel infra triginta dies a poteſtate mea eos penitus abſolvam. & ego inde ſæpe dictus abbas accipio te Rogerium in Dei fide, & mea, & volo & jubeo, quod ſacriſta & cellerarius S. Pontii jurent ſuper ſancta quatuor evangelia, quod de prædicto caſtro *de la Salvetat* non faciam tibi guerram, nec aliquis mea arte, vel meo conſilio, & ſi aliquod malefactum tibi vel tuis propriis hominibus præfato jam dicto caſtro, niſi pro ſua defenſione, D factum fuerit, infra quadraginta dies ſine diminutione, & ſine pœna emendetur: adhuc & ego Raimundus ſæpe dictus abbas volens hæc omnia, quæ in hoc inſtrumento continentur, firma & rata omni tempore permanere, dono tibi Rogerio duo millia ſolidorum Mergorum, & ego Rogerius volo, abſolvo, promitto per me & per omnes ſucceſſores meos, & cum hac charta in perpetuum laudo, ut monaſterium S. Pontii cum omnibus officinis ſuis ædificetur, firmetur, conſtruatur, & ad majorem munitionem, ſicut melius poterit, claudatur, ita ut infra clauſtrum monaſterii nulli alii homines præter abbatem, monachos, fratres, cum familia ſua habitationem habeant: & ego Rogerius vicecomes Biterrenſis hæc omnia ſuperius me obſervaturum promitto, & ſicut in hujus inſtrumenti E ſerie continetur, per hæc ſancta quatuor evangelia obſervabo, & volo & jubeo, & obligo heredes meos ad hoc idem ſacramentum abbati S. Pontii in perpetuum, nullo propter hoc munere, vel pecunia exigenda; & ego Raimundus abbas prædictus volo & ſtatuo per me, & per omnes ſucceſſores meos, ut ſuper mandamento abbatis jurent ſacriſta & cellerarius S. Pontii, & faciant ſacramentum ſimile ſuperiori tibi Rogerio vicecomiti prædicto, & ſucceſſoribus tuis. Factum fuit hoc totum ſecundo nonas Januarii feria ſecunda regnante Lodovico rege in Francia, & domino Alexandro Romæ præſidente, in præſentia ſupradictorum.

XII.

Donatio Ugonis Raimundi facta Raimundo abbati S. Pontii Thomeriarum.

IN nomine Domini, Ugo Raimundi conſilio & voluntate uxoris meæ Raimundæ dono me per mo- 1172.
nachum Deo & ſanctæ Mariæ in monaſterio S. Pontii de Thomeriis in manu domini Raimundi abbatis ipſius monaſterii ſedente in capitulo generali; quamobrem ego Ugo Raimundi dono & concedo in perpetuum, & guirpiſco tibi Raimundo abbati præfati monaſterii S. Pontii & omnibus monachis modo & inantea ibidem degentibus totam illam partem honoris mei de Feleti & de ſancto Criſpino, quam habent Rotgerii in pignore pro CCCC. ſolidis Melgor. Item ego Ugo Raimundi ſolvo & omnino deſamparo querimoniam, quam injuſte faciebam in vallo S. Criſpini. Et ego Raimundus abbas dono tibi Ugoni Raimundi, & uxori tuæ Raimundæ medietatem redituum ex ædificio ipſius valli provenientium in vita veſtra, & poſt mortem veſtram libere revertatur ad ſanctum Pontium. Præterea manifeſtum ſit, quod, ſi ego Ugo Raimundi deceſſero ſine legitimo libero, dono & ſine omni retinimento concedo beatæ Mariæ & ſancto Pontio quidquid habeo vel aliquo modo habere debeo in parochia de ſancto Criſpino in hominibus & in feminis, in feudalibus, in heremis, & in condirectis, in boſchis, & in aquis; & ſi uxor mea Raimunda voluerit alteri nubere, aut in ſeculo remanere, habeat medietatem honoris de Feleti tamdiu, donec abbas ſancti Pontii, vel ſui perſolvant D. ſolidos ipſi Raimundæ, quibus ſolutis totus honor de Feleti revertatur ad ſanctum Pontium. Et ego ſepe dictus Ugo Raimundi dono, laudo & concedo abſque omni reſervatione tibi Iſarno de Farico priori ſancti Criſpini quidquid habeo vel habere debeo in villa de Trenas, & in ſuis terminis, & in parochia de Celclars, & in parochia ſancti Andreæ, & in parochia del Dom, & in parochia de Cadis de Fraicuras, & in parochia S. Juliani, & in parochia de Canaduel, & in parochia S. Johannis, & in manſo de Canrus pro CC. ſolidis: tali tamen conditione ego Ugo Raimundi dono tibi Iſarno de Farico totum prædictum honorem, ut abbas, vel aliquis ulla voce vel lege non poſſit totum, nec partem de prædicto honore tibi tollere, vel amparare, ſed habeas & teneas totum prædictum honorem in omni vita tua, & poſt mortem tuam revertatur ad monaſterium ſancti Pontii, ſi ego non habuero legitimum liberum; & ſi ego habuero legitimum liberum, & ſupervixerit te prædictum Iſarnum, perſolvat prædictos CC. ſolidos monaſterio S. Pontii, & illam pecuniam, de qua prædictus Iſarnus redemit pignora quæ ſunt in prædicto honore, & ſic recuperet ipſum honorem poſt mortem prædicti Iſarni. Præterea ego Raimundus abbas S. Pontii, conſilio & voluntate omnium fratrum, recipio te Ugonem Raimundi, & uxorem tuam Raimundam per monachos, ut quando volueritis liceat vobis habitum monaſticum ſuſcipere in monaſterio S. Pontii, tali pacto ut quotieſcumque veneritis ad ſanctum Pontium, quamdiu fueritis in ſeculo, habeatis refectionem veſtram quaſi unus ex monachis. Sciendum eſt, quod iſta pecunia eſt Melgor. Teſtes hujus rei ſunt Petrus Bec de Murato, Guilhelmus Raimundi de Caſtelar, & Raimundus frater ejus, Aimericus de Rupe-cedaria, Gaubertus de Pec, Itherius prior, Petrus cellarius & ſacriſta, Girbertus eleemoſynarius. P. de Amilau ſcripſit V. idus Maii anno Dominico MCLXXII. regnante Lodovico rege.

Digitized by Google

XIII.

Bulla Lucii papæ III. pro S. Aniano confirmata a Pio II.

PIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Divina miſeratio ad hoc nos licet immeritos ſupremæ poteſtatis apoſtolicæ præ ceteris mortalibus principatum obtinere diſpoſuit, ut ſuam cuique juſtitiam, prout debitores ſumus, ubilibet miniſtremus, & ea quæ per prædeceſſores noſtros Romanos pontifices in favorem religioſarum perſonarum geſta comperimus, illorum inhærendo veſtigiis, dum a nobis petitur, reſtaurationis, innovationis & declarationis munimine propenſius ſolidemus. Sane pro parte venerabilis fratris noſtri Gerardi epiſcopi, ac dilectorum filiorum capituli S. Pontii Thomer. nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cathedralis eccleſia S. Pontii Thomer. ordinis S. Benedicti ſolebat olim eſſe monaſterium ejuſdem ordinis, quod poſtmodum ex certis tunc perſuadentibus cauſis in cathedralem eccleſiam fuit erectum; verum quia monaſterium ipſum & illius abbas & monachi pluribus privilegiis, & potiſſimum Adriani II. Lucii III. & diverſorum aliorum Romanorum pontificum prædeceſſorum noſtrorum gaudebant, per quæ inter cetera ſedi apoſtolicæ ſubjiciebantur, ac eis conceſſum fuit, quod de terris ac poſſeſſionibus, quas propriis ſumtibus colebant, nullus ab eis decimas exigere præſumeret, & quod non liceret alicui epiſcopo vel perſonæ monaſterium præfatum, ſeu eccleſias ad dictum monaſterium pertinentes novis decimarum & oblationum exactionibus aggravare, ac monachos dicti monaſterii incarcerare, quodque in monaſteriis ſeu prioratibus electivis a dicto monaſterio dependentibus non poſſet eligere, niſi primo denunciaret infra conveniens ſpatium, ut eorum electioni intereſſe poſſet abbas prædicti monaſterii, nulluſque auderet prædictum monaſterium temere perturbare, aut aliquid ab eo alienare, aut vexationibus fatigare, quodque nullus præponeretur abbas in dicto monaſterio, niſi quem fratres & monachi prædicti monaſterii communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris regulariter ſibi præeſſe providerent; aliaque conceſſa & indulta fuerunt, prout in litteris deſuper confectis, quarum tenores ſignis & ſubſcriptionibus omiſſis, præſentibus annotari fecimus, plenius continetur, a nonnullis vertatur in dubium an privilegia ipſa eccleſiæ, epiſcopo, capitulo, perſonis & locis ejuſdem poſſint ſeu debeant ſuffragari. Quare pro parte epiſcopi, capituli & prædictorum aſſerentium, quod litteræ prædictæ incipiunt vetuſtate conſumi, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut litteras hujuſmodi Lucii prædeceſſoris innovare, illaſque . . . . . ac ad hujuſmodi ambiguitatis tollendum dubium illas cum prædictis ac omnibus aliis ac ſingulis in eis contentis clauſulis ad epiſcopum, capitulum, eccleſiam, perſonas, & loca prædicta extendere, aliaque ſuper hoc opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui litteras prædictas inſpici & examinari fecimus diligenter, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, litteras ipſas auctoritate apoſtolica tenore præſentium innovamus, ac præſentis inſcripti patrocinio communimus, illaſque ad epiſcopum, capitulum & perſonas dictæ eccleſiæ extendimus, ac decernimus & declaramus, ubi dicitur de abbate, de cetero intelligatur de epiſcopo, ubi dicitur de fratribus & monachis, intelligatur de capitulo ejuſdem eccleſiæ, quodque litteræ prædictæ cum omnibus & ſingulis in eis contentis clauſulis eccleſiæ, capitulo, perſonis & locis in judicio & extra in omnibus & per omnia ſuffragetur, perinde ac ſi eccleſiæ, epiſcopo, capitulo, perſonis, & locis prædictis conceſſa forent, non obſtantibus conſtitutionibus, ordinationibus apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ præfati prædeceſſores in dictis ſuis litteris voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Tenor vero litterarum Lucii prædeceſſoris ſequitur, & eſt talis:

A LUCIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Hermengaudo abbati monaſterii S. Pontii, ejuſque fratribus tam præſentibus quam futuris regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Piæ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut fidelis devotio laudabiliter eniteſcat, & ut utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes ut quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones idem monaſterium inpræſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, B largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: *Circa 1182.*

In Narbonenſi videlicet epiſcopatu monaſterium S. Martini de Lenis, cum eccleſiis & allodiis ſuis, caſtrum Cinſenonis, caſtrum S. Eulaliæ, caſtrum de Monteolario, medietatem caſtri de Pennaci, quartam partem caſtri de Cererac cum terminis & pertinentiis eorum. Eccleſiam ſancti Petri de Figeras, eccleſiam S. Pontii de Geminiano, eccleſiam S. Sebaſtiani de Premiano, eccleſiam S. Johannis de Fraxis, eccleſiam S. Petri de Riol, eccleſiam S. Martini de Jauro, eccleſiam S. Martini de Cuſſano, eccleſiam C S. Petri de Fernices, eccleſiam S. Saturnini de Biſons, eccleſiam S. Baudilii de Monteolario, medietatem eccleſiæ de Geneſtos, eccleſiam S. Johannis de Vinone, eccleſiam S. Stephani de Cella-vinaria cum capella caſtri, eccleſiam S. Stephani de Canallo, eccleſiam S. Petri de Cambonis, eccleſiam S. Eulaliæ de Liniaco, eccleſiam S. Jacobi de Courtz, eccleſiam S. Petri de Clar, eccleſiam S. Johannis Duraliola, cum omnibus parrochiis, capellis, decimis & allodiis earum. Eccleſiam quoque S. Petri de Biſano, eccleſiam S. Mariæ & S. Juliani de Malliaco cum poſſeſſionibus ſuis, allodia de Seregia, de Tertiono, de Terralio, de Biſano, de Villatzel, de Buciniano, de Premiano, de Geneſtars, de Malliaco, de Aquaviva, de Agel, de Corciano, de Capellas, de Artes, de Rovena, de Cambona, de Sarzano, de Belfort, de Monſaco, de Petra-forti, de D Ceſſerad, de Tolniano, de Vinone, de Biſons, de Cambonis, de Narbona.

In Bitterrenſi epiſcopatu caſtrum Podii-miſſionis, tertiam partem majoris caſtri de Altiniaco, turrem quæ eſt ante portam caſtri ſancti Nazarii de Lerades, caſtrum de Veranio, medietatem caſtri de Salviano cum allodiis & terminis eorum, eccleſiam S. Eulaliæ de Tomeio, eccleſiam ſancti Nazarii de Lerades, eccleſiam SS. Cornelii & Cypriani de Salviano, eccleſiam S. Mariæ de Luciano, cum parrochiis, capellaniis, allodiis & decimis earum, capellam S. Geneſii de Adiliano cum poſſeſſionibus ſuis, allodium de Toneio & Gabaiel, inſulas & riparias, aquæductus & reductus, piſcatorias & molendina eorum, allodia quæ ſunt Manceliano, Praliano, Saviniaco, Serigano, Loppiniano, E Biligano, Podiomiſſione, Corneliano, Altiniano & de Pulminano.

In Albienſi, S. Mariæ de Bars, eccleſiam S. Clementis de Lautrec, eccleſiam S. Remigii de Lautrec, eccleſiam S. Salvatoris de Brucia, eccleſiam S. Martini de Pino, eccleſiam de Treſuals, eccleſiam S. Petri de Lengouet, eccleſiam S. Salvii de Corcavels, eccleſiam S. Mariæ de Cauna, eccleſiam S. Mariæ Lingouet & de Legomeas, eccleſiam S. Amatii de Trebanio, eccleſiam S. Chriſtophori de Capella, eccleſiam S. Johannis de Primaco & Pratz, cum decimis allodiiſque earum, allodia S. Clementis de Pogeto, de Bonavilla, de Primaco & de Pino, de Trevals, de Curcaus, de Lingouet, de Trebanio & de Pratz.

Digitized by Google

In Toloſano, abbatiam ſancti Petri de Venerca cum eccleſiis & allodiis ſuis, eccleſiam S. de Scotia & de Rodald, eccleſiam S. Mariæ de Morval, eccleſiam S. Johannis de Montinaco, eccleſiam S. Remigii in Toloſa, allodia de Viſros, de Montaniaco, de Poget, de Bonavilla, villam de Mortas, medietatem Poget, de Ataregia, de Bolcheto, de Pogeto, Mongor, de Cavallata & de Foliis.

In Ruthenenſi, eccleſiam ſancti Mauricii, eccleſiam S. Criſpini, eccleſiam S. Mariæ de Biteraco, eccleſiam S. Laurentii de Fogeto, de Armando, de Mologos, cum decimis & pertinentiis eorum, eccleſiam S. Laurentii de Bruſca, allodia de Todarco, de Rota, de Rocado.

In Magalonenſi, eccleſiam S. Mauricii de Baladuc cum decimis & poſſeſſionibus ſuis, allodium quod Petrus comes obtulit S. Pontio.

In Agathenſi, eccleſiam S. Pontii de Gorbiano cum allodiis & pertinentiis ſuis.

In Carcaſſonenſi, tertiam partem caſtri Montiſirati cum eccleſia S. Juliani & pertinentiis & allodiis ſuis, eccleſiam S. Martini de Vilarzel cum capellis & decimis & pertinentiis ſuis, allodia de Vilarzel, de Vilarpeno, & de Maſſilia, & Monteirato.

In comitatu Toloſano, eccleſiam S. Tircii & ſancti Saturnini, cum decimis, primitiis, cimiteriis, oblationibus, & allodiis, & omnibus pertinentiis ſuis.

In epiſcopatu Elnenenſi eccleſiam S. Aſciclii, allodia de Villanova cum omnibus allodiis, quæ in eodem epiſcopatu habetis.

In Auſonenſi, caſtrum de Baſeli cum eccleſia & terminis ſuis.

In Barchinona, domos & allodia;

In Terracona, monaſterium Fontem cum allodiis ſuis, ejuſdemque urbis exceptam partem per omnes fines ſuos.

In Urgellenſi, caſtrum de Talbinol, de Luxanos, cum allodiis & terminis ſuis, & eccleſiam eorumdem cum pertinentiis ſuis.

In Oſcenſi, monaſterium S. Vibicii cum eccleſiis & allodiis ſuis, eccleſiam de Lavatella monialium & de Baptaros, & de Ponſano, eccleſiam S. Ceciliæ cum allodiis ſuis de Vilello, & de Botel, cum capellis, decimis & poſſeſſionibus ſuis; caſtrum de Villelis, de Murel cum villis & terminis ſuis, allodium de Montetagone, villam de Gorel cum omnibus terminis ſuis, eccleſiam S. Stephani de caſtro Arquder, de Vallerna, de Quadreta, de Murel & Poliera.

In Oſca civitate, monaſterium S. Petri, quod *Vetus* dicitur, cum allodiis, decimis, cemeteriis, & omnibus pertinentiis ſuis, & quicquid Sancius Aragonum rex cum filio ſuo Rammiro dedit S. Pontio, aſtipulantibus filiis, Petro ejus regni ſucceſſore & fratre ejus Ildefonſo. Quicquid autem cellarum ſive allodiorum in Gerundenſi, Nemauſenſi, Ruthenenſi, ſive etiam ſupranominatis epiſcopatibus B. Pontii monaſterium hodie juſte poſſidet, aut in futurum, ut ſupra dictum eſt, largiente Domino, rationabiliter poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus illibata permaneant. Sane novalium veſtrorum, quæ propriis ſumtibus colitis, nullus a vobis decimas præſumat exigere. Adjicientes etiam præſenti decreto penitus prohibemus ut nulli epiſcopo vel alicui perſonæ liceat eccleſiam ad veſtrum monaſterium pertinentem novis decimarum & oblationum exactionibus aggravare. Præterea veſtræ veſtrorumque ſucceſſorum in eadem religione pertinentium providentiæ regenda & diſponenda committimus monaſteria hæc: S. Petri de Rodas, S. Benedicti de Baras, S. Johannis de Valle-ſicherii, S. Petri de Caunis, S. Laurentii de Matta, de Petra, S. Aniani, S. Martini de Lenis, & S. Laurentii de Monte, cum eorum cellis & pertinentiis, & cetera per Aquitaniam, ſive Hiſpaniam monaſteria, quæ a domno Frotardo bonæ memoriæ prædeceſſore veſtro in religionis monaſticæ ſtatum reſtituta ſunt. Statuimus etiam, ut in ſupradictis abbatiis nullus abbas qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, imo cum in aliqua ipſarum abbas fuerit eligendus, fratres, qui debebunt abbatem eligere, vobis veſtriſque ſucceſſoribus infra conveniens ſpatium, ut eorum electioni intereſſe poſſitis, nuntiare debebunt. Si vero vos vel ſucceſſorum veſtrorum aliquis poſt denunciationem ejuſmodi forte prædictæ electioni intereſſe nequaquam poteritis, ipſi nilhominus in ſua electione procedant, & patrem ſibi ſecundum B. Benedicti regulam eligere ſtudeant. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, nec aliquid eorum, quæ ad ipſum pertinent aut pertinebunt, ab eo alienare, aut invadere, aut vexationibus fatigare præſumat. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptione vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris regulariter cum timore Dei ſibi præeſſe providerint. Electus autem ad ſedem apoſtolicam conſecrandus accedat, ac libertatem canonice a prædeceſſoribus noſtris conceſſam obtineat, chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſive baſilicarum, ordinationes monachorum, ſeu clericorum, ipſius cœnobii fratres a quocumque voluerint catholico epiſcopo accipiant, & a ſeculo converſos tam clericalis quam laïcalis ordinis ipſius loci fratres libera ſuſcipiendi ſecundum ordinem licentia potiatur. Porro ſubjectarum cellarum fratres a ſuæ diœceſeos epiſcopo, ſi gratiam & communionem apoſtolicæ ſedis habuerit, omnia conſecrationis inſtrumenta percipiat, ſi tamen gratis & ſine pravitate illis voluerit exhibere: alioquin liceat eis quemcumque maluerint adire antiſtitem, & ab eo conſecrationum recipere ſacramenta. Præterea conſtituimus, ut nulli epiſcopo liceat ejuſdem cœnobii fratres, quos ſpirituali dilectione in Romana eccleſia aſſumpſimus, excommunicare, aut eis divinum officium interdicere, ſed ſub ſola ſedis Apoſtolicæ protectione judicioque liberi, annuente Domino, ſecurique permaneant; quocumque autem per excommunicatas eccleſias tranſierint, licentiam habeant cum clientibus ſuis, privatim abſque excommunicatorum conſortio divina officia celebrare, niſi nominatim ſuper eorum eccleſiam excommunicatio facta ſit. Ad indicium autem, quod præfatum monaſterium juris ſit B. Petri, & perceptæ hujus a Romana eccleſia libertatis, duos annuatim ſolidos Laterani palatio perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſecus contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi per ſupplicationem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini noſtri Jeſu-Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini Jeſu-Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, amen. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ innovationis, communionis, exſtinctionis, conſtitutionis & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Mantuæ anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo-nono, decimo calendas Decembris pontificatus noſtri anno ſecundo. 1459.

Digitized by Google

X I V.

Epiſtola Pontii abbatis Thomerienſis ad A. comitem Pictavienſem monaſterii S. Pontii patronum.

1259. VIro inclito, præ cunctis mortalibus diligendo, ac metuendo domino ſuo non ſolum ſpeciali, imo etiam ſpecialiſſimo, A. Dei gratia comiti Pictavienſi, atque Toloſæ, frater Pontius qualiſcumque miniſter, ſive rector ſancti Pontii Thomerienſis ordinis S. Benedicti diœceſis Narbonenſis, totuſque humilis conventus ejuſdem, æternam ſalutem in Domino Jeſu-Chriſto. Exigente noſtræ devotionis affectu, quem Domino inſpirante ad noſtrum habetis ordinem, prout operum exhibitio manifeſtat, omnium orationum, miſſarum, jejuniorum, laborum, & aliorum bonorum, quæ per Dei gratiam in noſtro monaſterio, cujus antеceſſores veſtri patroni extitiſſe noſcuntur, tam in capite, quam in membris, nec non in aliis locis nobis conſortio ac fraternitate conjunctis fiunt, & fient in poſterum, participem vos perpetuo facimus & conſortes, concedentes nihilominus veſtræ piæ devotioni, ut cum obitus veſter nobis fuerit nuntiatus, idem pro vobis fiet, quod pro fratribus ordinis noſtri defunctis fieri conſuevit. Et ut major firmitas præſentibus habeatur, præſentes litteras ſigillorum noſtrorum munimine fecimus roborari. Actum apud S. Pontium decimo-quinto calendas Novembris anno Domini MCCLIX.

X V.

Capitulum generale in eccleſia ſancti Pontii Thomerienſi celebratum.

1362. ANno Incarnationis Chriſti milleſimo trecenteſimo ſexageſimo ſecundo, domino Johanne Dei gratia rege Francorum regnante, die decima-octava menſis Maii, qua die cum continuatione dierum præcedentium & ſequentium fuit celebratum in eccleſia S. Pontii Thomerienſis generale & annuale capitulum. Noverint univerſi quod in mei notarii publici, & teſtium ſubſcriptorum præſentia conſtituti venerabiles & religioſi viri dominus Johannes Sabaterii decretorum doctor officialis S. Pontii Thomeriarum, ac vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus reverendi in Chriſto patris & domini Johannis Dei gratia epiſcopi ſancti Pontii Thomerarium, & Bernardus de Moleriis prior de Lavineria S. Pontii Thomeriarum dioceſis, & ab ipſa eccleſia dependente, ac pertinente ad collationem & omnimodam diſpoſitionem dicti domini epiſcopi, ſolitique gubernari per monachos dictæ eccleſiæ, in capitulo clauſtri eccleſiæ ſancti Pontii Thomeriar. ubi erant congregati de mane hora capitulari ad ſonum campanæ, ut moris eſt, capitulum generale eccleſiæ ſancti Pontii Thomeriar. videlicet domini Bertrandus de Podio prior major, Guilhelmus de Muiolano prior clauſtralis, & de Fraxino, Bertrandus de Faricone prior de Trebanio, Arnaudus Nuri, Johannes Quintatorum prior de Cauna, Johannes Ayronnii prior de Pardelhano, Deodatus Taurine, Raimundus Eſtreboni, Bertrandus de Faricone junior, Pontius de Villanono, Auſtorgius de Caſlucio prior de Malhaco, Guiraudus de Podio, Andreas Servientes, Guiraudus Augerii prior de Octaviano, Guilhelmus Ermengaudi prior de Vilellis, Bernardus Guerſſii, Guilhermus Boni-panis præcentor, Bernardus Raimundi de Aygone, Petrus Donati, Bernardus de Monteſquivo prior de Curtibus, Aſſalhitus Patavi prior de Balaruco, Pontius de Duabus-virginibus prior de Uſcladellis, Raimundus Violete camerarius, Bernardus de Prolhano ſacriſta, Bernardus de Panato, Bernardus de Thezano, Johannes Philippi, Guilhelmus Sufredi prior de Fageto, Guilhelmus Ermengaudi junior, Sanctus de Fontainis operarius, Sanctus Plagameri, Andreas Vilarii & Petrus Boneti, monachi dictæ eccleſiæ in capitulum generale & annale in dicta eccleſia facientes & celebrantes, ut moris eſt in dicta eccleſia generale capitulum celebrari, præfati domini officialis & vicarius generalis pro parte dicti domini epiſcopi, & Bernardus de Moleriis prior de Lavineria pro ſe dixerunt & expoſuerunt ibidem in dicto capitulo quod prout alias hactenus ſepius inter prælatos; qui præfuerunt dictæ eccleſiæ ſancti Pontii, & priorem prædictum de Lavineria diverſi tractatus habiti fuerunt de permutando inter ſe ad invicem prioratum S. Criſpini unitum & incorporatum menſæ epiſcopali ſancti Pontii dicti domini epiſcopi, & dictum prioratum de Lavineria, qui tractatus propter mortem dictorum prælatorum, & occupationem aliorum negotiorum dictæ eccleſiæ ad effectum tunc deduci minime potuerunt, nunc autem refricatis dictis tractatibus noviter inter eos propter evidentem utilitatem & neceſſitatem dictæ eccleſiæ S. Pontii & prioratuum prædictorum inter ſe dictæ partes concordarunt de & ſuper dictis permutationibus faciendis de dictis prioratibus ad invicem permutandis, tractantibus omnibus amicis perſonis eccleſiaſticis habentibus præ oculis ſolum Deum. Quapropter cum in hiis requiratur & neceſſarius exiſtat conſenſus dicti capituli generalis, requiſiverunt unanimiter dictos dominos capitulantes & capitulum generale facientes, quod in dictis permutationibus faciendis de dictis prioratibus coram ſede apoſtolica remanente perpetuo dictæ menſæ epiſcopali S. Pontii dicto prioratu de Lavineria libero & exonerato de monachis ſociis & omnibus penſionibus tam in blado quam in pecunia, & oleo, & aliis dicto capitulo ac helemoſinario S. Pontii dare ſolito per dictum priorem de Lavineria, videlicet de duobus monachis & ſexaginta pilis frumenti pro mezada, ac eyminam olei & ſexaginta quinque ſolidos Turonenſes, quæ omnia onera transferentur & ſupportabuntur ad & per prioratum & per dictum priorem ſancti Criſpini, cum aliis etiam oneribus prædictum prioratum S. Criſpini portare ſolitum conſentiant, & ſuum præbeant aſſenſum pariter & conſenſum, attendentes utilitatem & neceſſitatem eccleſiæ prædictæ & prioratuum prædictorum. Et dicti domini prior & capitulum dictæ eccleſiæ inter ſe deliberantes ad invicem ſuper prædictis, & tractantes prout alias dixerunt ſe deliberaſſe per interpellatos dies & terminos multos, quia in his, ut dixerunt, apparet evidens utilitas partis utriuſque, remanente tamen obligato dicto priore de ſancto Criſpino dicto capitulo ad tenendum tres monachos juniores dictæ eccleſiæ, videlicet duos pro dicto prioratu de Lavineria, & unum pro dicto prioratu S. Criſpini, & pro aliis oneribus prædictis, & aliis utriuſque conſuetis ſuportare, ac pro hoſpitalitate ſolita: cum ad hæc facultates dicti prioratus S. Criſpini ſuperabundent longe plus quam facultates dicti prioratus de Lavineria, ut dixerunt, facta ſummaria informatione ſuper prædictis de commodo & incommodo utriuſque partis, voluerunt & conſenſerunt quod dictæ permutationes modis & formis prædictis fiant, & in quantum eos tangit & tangere poteſt ſuper his ſuum præbuerunt conſenſum pariter & aſſenſum. Et nihilominus ad ſuplicandum domino noſtro papæ & ſupplicationes tradendum quod dictas partes ad hæc & permutationes, ut præmittitur, admittat, & ad conſentiendum tranſlationem & tranſportationem dictorum onerum de dicto prioratu de Lavineria ad prioratum S. Criſpini, & in aliis circa hæc expediendis & neceſſariis & ad renuntiandum dictis oneribus & penſionibus dicti prioratus de Lavineria, ipſis tamen eis ſalvis remanentibus in dicto prioratu S. Criſpini, & quemadmodum erant ſalva & habebant in dicto prioratu de Lavineria, & ad acceptandum ea in dicto prioratu S. Criſpini, & alia omnia & ſingula faciendum &

expediendum, quæ in præmiſſis apud ſedem apoſtolicam fuerint & extra alibi expedienda, quatenus eos tangit, citra revocationem aliorum procuratorum fecerunt ad hæc ſpeciales & generales procuratores ſuos venerabiles & religioſos viros dominos Petrum Chamboni decretorum doctorem, Guidonem de Cruce, Stephanum Trulhandi presbyteros, Johannem de Ventagione elemoſinarium, Johannem Ayronnii priorem de Pardelhano, Bertrandum de Faricone priorem de Trebaunio monachos dictæ eccleſiæ, & magiſtrum Johannem de Capella rectorem S. Germani S. Pontii Thomeriar. diœceſis, & eorum quemlibet in ſolidum, ita quod non ſit melior conditio occupantis, ad prædicta omnia & ſingula faciendum, impetrandum & aliter agendum quæ fuerunt facienda & agenda, & quæ ipſi facerent, ſi præſentes eſſent, ratum & gratum perpetuo firmiter habituros quidquid ipſi vel alter eorum egerint in prædictis vice & nomine eorumdem ſub obligatione bonorum ſuorum præſentium & futurorum, de quibus dicti domini officialis & prior de Lavineria petierunt eis fieri publica inſtrumenta per me notarium infra ſcriptum. Acta fuerunt hæc in ſancto Pontio Thomeriar. in dicto capitulo in præſentia & teſtimonio Johannis Lobeti S. Pontii, Heliæ Bothoyni habitatoris de Laurano ad hæc vocatorum, & mei Johannis Boneti publici S. Pontii Thomeriar. authoritatibus regia & dicti domini epiſcopi S. Pontii notarii, qui in prædictis una cum dictis teſtibus interfui, & ea omnia in notam requiſitus recepi, ſed vice mea Sanctus Graudi clericus S. Pontii hæc ſcripſit, & ego idem Johannes Boneti notarius prædictus hîc me ſubſcribo, & ſignum meum conſuetum appono.

XVI.

Bulla ſeculariſationis eccleſiæ cathedralis S. Pontii Thomeriarum.

1612. PAULUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio officiali Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cœleſtis Patris providentia in ſupremo apoſtolicæ ſedis ſolio, & poteſtatis plenitudine ſupra univerſas orbis eccleſias, & terræ amplitudinem meritis licet impatibus conſtituti, ex commiſſo nobis paſtoralis officii debito circa ipſarum eccleſiarum *, præſertim cathedralium, ac perſonarum in illis Altiſſimo ſub religionis jugo famulantium proſpere & feliciter dirigendum, ac concedente Domino in melius commutandum attente conſiderationis noſtræ aciem ſolicitis ſtudiis intendimus, earumque diſpendiis occurrere, & profectibus conſulere ſatagentes, ſtatum ipſum aliquando alteramus, ac deſuper ejuſdem officii noſtri partes favorabiliter interponimus, prout Chriſtianiſſimorum Regum vota id expoſcunt, & rationabiles cauſæ perſuadent, noſque temporum, locorum, & perſonarum circunſtantiis diligenter conſideratis, pro feliciori & proſperiori eccleſiarum & perſonarum earumdem ſucceſſu & tranquillitate conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sane chariſſimus in Chriſto filius noſter Ludovicus Francorum & Navarræ rex Chriſtianiſſimus tam ſuo, quam venerabilis fratris etiam noſtri Petri epiſcopi S. Pontii Thomeriarum, & dilectorum filiorum capituli eccleſiæ, ac communitatis & hominum civitatis ejuſdem S. Pontii Thomeriarum nominibus, nuper nobis exponi fecit, quod eccleſia prædicta per felicis recordationis Johannem papam XXII. prædeceſſorem noſtrum ex olim monaſterio ordinis S. Benedicti a bonæ memoriæ Pontio comite Toloſanenſi & duce Aquitaniæ fundato erecta ultra complures monachales portiones illius monachis pro tempore exiſtentibus abſque certo & determinato illorum numero conſtitutas, unus prioratus, major nuncupatus, dignitas inibi poſt pontificalem major, & electivus, ac quinque officia regularia, videlicet eleemoſynaria, ſacriſtia, præcentoria, infirmaria, & operaria, quæ per dictos monachos etiam una cum ſuis portionibus monachalibus hujuſmodi, abſque diſpenſatione apoſtolica obtineri ſolent inſtituta reperiuntur, & cujuſlibet illorum fructus, reditus, & proventus 24. ducatorum auri de camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non excedunt: licetque tam prioratui prædicto, quam menſæ capitulari ipſius eccleſiæ aliqui prioratus curam animarum habentes perpetuo uniti noſcantur, tamen deductis portionibus ad vicarias perpetuas ibidem erectas pro tempore obtinentium ſuſtentatione aſſignatis, & ſolvi ſolitis, aliiſque oneribus eorumdem prioratuum unitorum, ex illis modici fructus dignitati priorali & menſæ prædictis remanent: ipſa autem eccleſia fere rebus vendendis, ac publicis commerciis, prophaniſque negotiis exercendis obnoxia adjacet; & ante annos 40. vel circiter a perduellionibus, & hæreticæ pravitatis ſectatoribus, qui bellorum turbinibus & calamitatibus in regno Franciæ vigentibus civitatem prædictam dolo & inſidioſe interceperant, reliquiis ſanctorum & ornamentis, paramentis, & tam ſacris, quam aliis ſupellectilibus univerſis ſpoliata & deprædata, ac demum cum ſuis ædibus, clauſtro, dormitorio, cellis, habitationibus, cæteriſque ædificiis magno & ſumptuoſo opere extructis, deformata, & fere ſolo æquata, illiuſque libri, ſcripturæ, & documenta incendio conſumpta. Et ſimiliter monaſterium olim monialium dicti ordinis prope & extra muros ejuſdem civitatis funditus dirutum, omneſque illius moniales ex fructibus dictæ menſæ capitularis ſuſtentari ſolitæ, temporis progreſſu vita functæ fuerunt, & ob tantam cladem, totque miſerias perpeſſas, necnon fructuum tam epiſcopalis, quam præfatæ capitularis menſarum invicem ſeparatarum & diſtinctarum diminutionem & tenuitatem, ſtructuræ & ædificia hujuſmodi reſtaurari non potuerunt, ac prior major, & monachi ejuſdem eccleſiæ pro tempore exiſtentes miſſas ac horas canonicas, aliaque divina officia in quadam dormitorii & aliorum ædificiorum dirutorum hujuſmodi parte ad uſum & formam eccleſiæ taliter qualiter accommodata & reparata, minus decenter celebrare, propriiſque ædibus, viridariis, & aliis commoditatibus deſtitui, in domibus privatis ad cujuſque eorum libitum habitare, ac cum laïcis & aliis perſonis ſecularibus aſſidue converſari coguntur, necnon pro bonorum, juriumque ſuorum defenſione, & occupatorum recuperatione varias lites ſuſtinent, nec vota ſua Altiſſimo juxta regularia dicti ordinis inſtituta reddere poſſunt, neque regularis diſciplinæ & obſervantiæ a 101 annis in dicta eccleſia relaxatæ & labefactatæ in futurum reſtituendæ ſpes aliqua affulget. Unde pro ipſius eccleſiæ feliciori directione & ſucceſſu, ac tam ſpiritualium, quam temporalium incremento, necnon prioris & monachorum præfatorum conſcientiæ ſecuritate, animarumque ſalute, tum etiam dictis neceſſitatibus ſublevandis & incommodis avertendis opere pretium & expediens eſſe dignoſcitur, ut dicta eccleſia, cui epiſcopus ſecularis præeſt, illiuſque dignitas prioralis, ac officia & monachales portiones hujuſmodi, necnon prioratus, membra, loca & beneficia regularia ab eccleſia, & tam epiſcopali, quam capitulari menſis præfatis mediate vel immediate dependentia, ac etiam illis, dictæque dignitati priorali reſpective unita, ad ſtatum ſecularem reducantur, aliaque infra ſcripta fiant & ordinentur. Quare dictus Ludovicus Rex nominibus præfatis nobis humiliter ſupplicari fecit, quatenus ſuper his opportune providere de dignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia eccleſiaſtica aliis uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum dictam æſtimationem etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur; idemque ſervari deberet in quibuſcumque applicationibus, & conceſſionibus de quibuſvis fructibus, rebus, & bonis eccleſiaſticis: quique cathedralium & aliarum eccleſiarum quarumlibet decorem, & in melius directionem cum divini cultus incremento ſinceris

* ſtatum.

deſideramus affectibus, certam de præmiſſis notitiam non habentes, ac ſingulares perſonas tam Petri epiſcopi & capituli, quam communitatis & hominum hujuſmodi a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis a jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, necnon erectionis, & fundationis dicti monaſterii, illiuſque in cathedralem eccleſiam erectionis, necnon privilegiorum, immunitatum, exemptionum, & quarumcumque aliarum applicationum, de quibuſvis prioratibus, beneficiis, rebus, juribus, & bonis eidem eccleſiæ, illiuſque tam epiſcopali, quam capitulari menſis, dignitatibus, & officiis præfatis quomodolibet factarum, & inde ſecutorum quorumque tenores, necnon menſarum, dignitatum, officiorum, portionum monachalium, vicariarum, prioratuum, & beneficiorum hujuſmodi qualitates, quantitates, ac etiam fructuum annuos valores, verumque & ultimum eorumdem prioratuum & beneficiorum vacationis modum, etiamſi ex illo quævis generalis reſervatio etiam in corpore juris clauſa reſultet, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus quatenus vocatis qui fuerint evocandi de præmiſſis te diligenter informes, & ſi per informationem eamdem ita eſſe repereris, auctoritate noſtra, in eccleſia ejuſque dignitate priorali, ac omnibus & ſingulis officiis, & portionibus monachalibus, necnon prioratibus membris, locis, & beneficiis regularibus dependentibus, ac etiam unitis prædictis, conventum tamen non habentibus, ordinem ipſum, omnemque ſtatum & eſſentiam, & inſtituta regularia, necnon monaſterium monialium hujuſmodi fructibus propriis & conventu carens, illiuſque nomen, titulum & denominationem ex nunc, infirmariam vero, operariam, & ſacriſtiam prædictas, necnon omnes, & ſingulas tam in jam unitis, quam aliis ut infra uniendis prioratibus, conſiſtentes perpetuas vicarias, illarum poſſeſſoribus cedentibus, vel decedentibus, ſeu eas quomodolibet dimittentibus, aut illis quibuſvis modis & ex quorumcumque perſonis vacantibus ſimiliter ex nunc, ſi vacent, alioquin poſtquam vacaverint, ut præfertur, penitus & omnino ſupprimas perpetuo & extinguas, illaque omnia & ſingula, ac quicquid in eis pro prioribus, monachis & perſonis regularibus inſtitutum & ordinatum extitit, ſingulaſque perſonas capituli & monachorum prædictorum, in & ad ſtatum eccleſiæ capituli canonicorum, preſbyterorum, & clericorum ſecularium, unionibus tamen præfatis, necnon omnibus & ſingulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, præeminentiis, prærogativis, juriſdictionibus, facultatibus, indultis, conceſſionibus, & aliis gratiis tam ſpiritualibus quam temporalibus, eidem eccleſiæ, illiuſque capitulo, canonicis, menſæ capitulari, ſeu conventuali, dignitati priorali, officiis, portionibus, prioratibus, membris, locis, beneficiis, monachis, & perſonis regularibus & prædictis, de jure vel conſuetudine, ſeu ex privilegio, aut alias quomodolibet competentibus, quoad ea, quæ ſunt in uſu, nec ſub ullis revocationibus comprehenſa, neque ſtatui ſeculari, nec decretis concilii Tridentini contraria, ac decimis, primitiis, cenſibus, laudimiis, recognitionibus, libellis, ſervitutibus, legatis, anniverſariis, juribus, actionibus, rebus & bonis ad illa legitime ſpectantibus, & pertinentibus, etiam per ſedem præfatam, illiuſque legatos, vel nuncios, aut Imperatores, Reges, Reginas, Principes, & alios utriuſque ſexus Chriſti fideles quoſcumque, etiam intuitu & contemplatione religionis, & quamdiu illa ibidem vigeret, vel alias conceſſis, donatis, relictis, erogatis, & elargitis, necnon penſionibus, & reſponſionibus annuis, etiam in pecuniis, granis, vel aliis quibuſcumque rebus conſiſtentibus, per quoſcumque quomodo-

A libet debitis, ac quibuſcumque oneribus ſolitis & conſuetis ſalvis, firmis, & illæſis remanentibus, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi in priſtino ſtatu regulari perſiſterent: & quoad penſiones, reſponſiones, debita & onera hujuſmodi, illa per eos ad quos nunc ſpectat, & pro tempore ſpectabit, realiter & cum effectu, ut prius, perſolvi & præſtari debeant, ipſique ad id omnino teneantur, ac per cenſuras eccleſiaſticas, aliaque oportuna juris & facti remedia, abſque aliqua contradictione, cogi & compelli poſſint, etiam perpetuo immunes & reducas, ac tam priorem, eleemoſynarium, ſacriſtam, præcentorem, infirmarium, & operarium, quam omnes & ſingulos alios monachos ipſius eccleſiæ dictum ordinem tacite vel expreſſe ibidem profeſſos, & a capitulo præfatis receptos, ac admiſſos B & in eadem eccleſia perſonaliter reſidentes, vel in univerſitatibus dicti regni de licentia capituli hujuſmodi ſtudentes, ab obſervatione conſtitutionum, ordinationum, inſtitutionum, deffinitionum, morum, & conſuetudinum regularium ordinis & eccleſiæ hujuſmodi, necnon quorumcumque votorum per ipſos & eorum quemlibet in actu profeſſionis regularis hujuſmodi emiſſorum (caſtitatis voto duntaxat excepto) necnon a regula S. Benedicti, & ſecundum illam vivendi modo, divinique officii recitatione, & totaliter liberes: ita ut de cetero perpetuis futuris temporibus, habitum regularem dicti ordinis geſtare, & regularia inſtituta, definitiones, ritus, mores & conſuetudines, etiam quoad divinorum officiorum celebrationem, ciborum & veſtimentorum uſum, victum, jejunia, ac quæcumque alia, ad quæ C ratione ordinis & profeſſionis hujuſmodi antea aſtricti erant, obſervare nullatenus teneantur: ſed uti mero ſeculares in habitu, ordine, ceremoniis, ritibus, moribus, victu, vita & veſtitu quoad omnia canonicis, preſbyteris & clericis ſecularibus eccleſiarum cathedralium ſecularium dicti regni, ſe omnino & abſque ulla prorſus differentia, ſeu alicujus apoſtaſiæ nota, ſeu cujuſvis cenſuræ, vel pœnæ eccleſiaſticæ incurſu conformare debeant. Et qui dignitatem prioralem, officia, portiones monachales, prioratus & beneficia hujuſmodi ad præſens obtinent, illa, ut prius, ac etiam illorum loco archidiaconatum, ac canonicatus, & præbendas infra ſcriptos, abſque alia proviſione de illis facienda, retinere, ſeu conſequi, illorumque ac eis annexorum quorumcumque fructus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque (deductis & ſupportatis ſolitis oneribus) D in ſuos uſus & utilitatem convertere libere & licite valeant. Et nihilominus prioratum in archidiaconatum ſecularem, qui dignitas poſt pontificalem major & electivus exiſtat, ut præfertur, loca vero, & monachales portiones in canonicatus & præbendas ſimiliter ſeculares dictæ eccleſiæ, pro modernis illorum poſſeſſoribus; ita quod de cætero perpetuis futuris temporibus dignitas prioralis non amplius prioratus, ſed archidiaconatus ſimiliter electivus, illiuſque poſſeſſor pro tempore exiſtens archidiaconus, portiones vero monachales hujuſmodi, canonicatus & præbendæ, dictique monachi ſic ad ſecularitatem reducti, & alii eorum in canonicatibus & præbendis hujuſmodi ſucceſſores, canonici ejuſdem eccleſiæ denominentur, ac pro talibus haberi ac reputari; ipſeque archidiaconus ultra E fructus, reditus & proventus prioratuum du Vernet, Brugairoles, Miramont, & S. Sebaſtiani de Premian Toloſanenſis & prædictæ S. Pontii Thomeriarum diœceſis, jam eidem menſæ priorali unitorum duplicem, ſinguli vero canonici prædicti ſimplicem portionem ex proventibus dictæ menſæ capitularis, ut moris eſt, habere & percipere: officia autem prædicta ſub ſuis ſolitis titulis & denominationibus remanere debeant, ſimiliter perpetuo erigas & inſtituas. Necnon quod tam archidiaconatus, quam officia, cum ſingulis canonicatibus & præbendis hujuſmodi, ut antea, cum dictis monachalibus portionibus compatibilia exiſtant: nec per alios, quam ipſius eccleſiæ canonicos actu præbendatos obtineri poſſint. Et dum extra Romanam curiam

Digitized by G

curiam archidiaconatus ac eleemoſynaria & præcentoria hujuſmodi pro tempore vacabunt, non niſi perſonis de gremio capituli hujuſmodi tam ante quam poſt infraſcriptam reductionem actu præbendatis conferri poſſint, ſeu debeant; alioquin quæcumque collationes & aliæ diſpoſitiones de illis aliter factæ nullius ſint roboris, vel momenti. Electio autem perſonæ idoneæ ad archidiaconatum prædictum ad capitulum, ut prius, confirmatio vero electionis hujuſmodi (quatenus canonice celebrata fuerit) ac collatio duntaxat officiorum eleemoſynariæ & præcentoriæ ad epiſcopum S. Pontii Thomeriarum pro tempore exiſtentem ſpectet & pertineat. Ad hæc quod vacatione canonicatuum & præbendarum hujuſmodi quandocumque, & ubicumque, etiam apud ſedem præfatam, ſimul & ſucceſſive (præterquam per ipſorum monachorum nunc canonicorum reſignationem in manibus Romani pontificis ſemel duntaxat faciendam) occurrente, ex tunc ſinguli canonicatus & præbendæ ſic vacantes, donec numerus omnium canonicorum & canonicatuum & præbendarum hujuſmodi ad numerum 14. (comprehenſis etiam illis, quos archidiaconus, eleemoſynarius & præcentor prædicti pro tempore obtinebunt) reductus fuerit, perpetuo ſuppreſſi & extincti ſint, & eſſe cenſeantur: nec interim de eis cuiquam quavis, etiam dicta apoſtolica auctoritate ante reductionem numeri hujuſmodi, etiam cum expreſſa illius ac ſuppreſſionis & extinctionis ultimo dictarum ſuſpenſione & derogatione provideri ſeu alias diſponi poſſit: alias proviſiones & diſpoſitiones hujuſmodi nullius ſint roboris vel momenti. Secuta autem reductione 14. canonicatuum & præbendarum hujuſmodi, illorum, dum extra dictam curiam pro tempore vacabunt, collatio, proviſio, & omnimoda alia diſpoſitio ad epiſcopum pro una, ac capitulum præfatos pro altera medietatibus ſpectet & pertineat modo & forma infraſcriptis: quod epiſcopus videlicet in ordine & gradu conferendi pro prima, capitulum vero pro ſubſequenti hebdomadis, & ſic alternatim; ita tamen quod archidiaconus poſt epiſcopum in primo turno capituli pro altera, & deinde epiſcopus pro tertia, & ſucceſſive antiquior canonicus pro quarta, ac epiſcopus pro quinta hebdomadis hujuſmodi, & ſic ſucceſſivo ordine & gradatim reliqui canonici cum epiſcopo per alternas hebdomadas ſecundum cujuſque canonici receptionem & antiquitatem ſubintrent. Et epiſcopus, ſive canonicus, qui in turno conferendi hujuſmodi pro tempore fuerit, canonicatum & præbendam in ſua hebdomada per obitum, ſeu reſignationem, aut alias vacantes conferat. Sede vero epiſcopali vacante, ſimiliter collatio tam canonicatuum & præbendarum, quam eleemoſynariæ, & præcentoriæ hujuſmodi, ac quorumcumque aliorum cum cura & ſine cura beneficiorum eccleſiaſticorum a dicta menſa epiſcopali dependentium, & ad præfati epiſcopi pro tempore exiſtentis collationem, proviſionem, & diſpoſitionem pertinentium, extra eamdem curiam vacaturorum, ad præfatos capitulum ſimiliter ſpectet & pertineat; ita tamen, ut illa per canonicum turnarium ſecundum ordinem præfatum nomine totius capituli fieri debeat. Et ſi contingat ipſum canonicum ante collationem canonicatus & præbendæ in ſuo turno vacantium ab humanis decedere, eo caſu illorum collatio ad integrum corpus capituli & canonicorum prædictorum ſimiliter pertineat. Turnus autem conferendi in diem Sabbati & finem veſperarum ad decantationem cantici beatæ virginis Mariæ incipiat, & eodem tempore ſubſequentis hebdomadæ diei Sabbati finiat; nulluſque canonicus turno conferendi hujuſmodi gaudeat, niſi ſaltem in ſacro ſubdiaconatus ordine ſit conſtitutus; neque canonicus noviter receptus & admiſſus, etiamſi tempore ſuæ receptionis fuerit in ſacris conſtitutus, in turno currente conferendi intrare, ſed alium ſubſequentem turnum capituli ab archidiacono inchoandum expectare debeat. Quodque dictus epiſcopus pro tempore exiſtens contra aliquem canonicum ipſius eccleſiæ ratione gravis de-

A licti, criminis, vel exceſſus exemplarem punitionem & correctionem procedendo, duos vel tres ex aliis antiquioribus canonicis ejuſdem eccleſiæ ab illius capitulo in principio cujuſlibet anni deputandos ſecum juxta concilii Tridentini diſpoſitionem aſſumere debeat & teneatur, pariter perpetuo ſtatuas & ordines. Inſuper ut onera tam eleemoſynariæ, & præcentoriæ, quam menſæ capitulari præfatis reſpective incumbentia commodius ſupportari valeant, illis, eleemoſynariæ videlicet, beatæ Mariæ de Maravals, & præcentoriæ, S. Johannis de Montaniaco, alias de Faget, menſæ vero capitulari, S. Petri de Venerco, S. Martini Duſcladeles, S. Johannis de Fraiſſes, S. Petri de la Sale, alias de Ceſſenone, S. Baudelii de Viſan, alias de Montollers, S. Petri de Ferrals, S. Tircii de la Bruguiere, B ſanctæ Mariæ de la Chapele Clapiers, ſanctæ Mariæ de la Caune, S. Martini de Bruſque, S. Criſpini, S. Petri Deſcoſſe, ac de Balaruco, & S. Jacobi de Cours, ſanctæ Mariæ de la Romegouze, alias Maliac, ſanctæ Mariæ Magdalenæ Doctobian, locorum Toloſanenſis & S. Pontii Thomeriarum prædictarum, ac Vaurenſis, Albienſis, Caſtrenſis, Vabrenſis, Appamiarum, Montiſpeſulanenſis, Narbonenſis & Biterrenſis reſpective diœceſum prioratus conventibus carentes, & ſimiliter ad ordinariam collationem dicti epiſcopi pro tempore exiſtentis ſpectantes, quorum cujuſlibet & illis forſan annexorum fructus 24. ducatorum ſimilium ſecundum æſtimationem præfatam valorem annuum, ut aſſeritur, non excedunt, cum primum per ceſſum, etiam ex cauſa permutationis, vel deceſſum, ſeu privationem, C aut quamvis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem illos in titulum, vel commendam obtinentium, aut alias etiam apud ſedem Apoſtolicam prædictam vacare contigerit, etiamſi actu nunc, ut præfertur, vel alias quibuſvis modis, & ex quorumcumque perſonis vacent, etiamſi tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio juxta Lateranenſis ſtatuta concilii, ad ſedem apoſtolicam præfatam legitime devoluta, ipſique prioratus vacantes diſpoſitioni apoſtolicæ ſpecialiter reſervati exiſtant, eiſque cura etiam juriſdictionalis immineat animarum, ac ſuper eis inter aliquos lis, cujus ſtatum etiam præſentibus haberi volumus pro expreſſis, pendeat indeciſa, cum annexis hujuſmodi, ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis itidem perpetuo unias, annectas, & incorpores; ita quod liceat eleemoſynario videlicet, beatæ Mariæ de Maravals, & præcentori D pro tempore exiſtentibus, S. Johannis de Montaniaco, alias de Faget, capitulo vero præfatis reliquorum 16. prioratuum ſic uniendorum, necnon annexorum jurium & pertinentiarum præfatorum corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem per ſe, vel alium ſeu alios eorum nominibus propria auctoritate libere aprehendere & perpetuo retinere, illorumque fructus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque in ſuos ac eleemoſynariæ, præcentoriæ, & menſæ capitularis hujuſmodi reſpective uſus & utilitatem convertere (diœceſanorum locorum, vel quorumvis aliorum licentia deſuper minime requiſita) cum hoc tamen, quod prioratus ſic uniendi debitis propterea non fraudentur obſequiis, ſed eorum congrue ſuportentur onera conſueta, & animarum cura quibus illa imminet nullatenus E negligatur. Ac capitulum, canonici, necnon archidiaconus, eleemoſynarius, & præcentor præfati, prout ad ipſos, & eorum quemlibet ſpectabit, eiſdem prioratibus unitis & curam animarum habentibus per preſbyteros ſeculares ab eis (ſine tamen titulo & denominatione vicariorum ſeu capellanorum perpetuorum) deputandos, & a locorum ordinariis prævio examine approbandos, qui eorum vita durante ſine rationabili & legitima cauſa ſimiliter ab ipſis ordinariis apprehanda nequeant amoveri, aſſignata eiſdem preſbyteris deputandis congrua portione de capituli, & archidiaconi, eleemoſynarii, & præcentoris præfatorum pro ſua cujuſque rata parte hujuſmodi, ſeu eorum œconomorum & procuratorum manibus percipienda, quæ

Digitized by Google

habita ratione onerum, ac fructuum, redituum, proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum etiam incertorum ſingulorum prioratuum curatorum hujuſmodi, ad ſuſtentationem eorumdem presbyterorum arbitrio & judicio ordinariorum conjunctim cum archidiacono, eleemoſynario, præcentore, & capitulo præfatis, prout quemlibet concernit, ſufficiat in divinis deſerviri, & curam animarum illis imminentem exerceri facere. Necnon omnibus canonicatibus & præbendis præfatis ad numerum 14. ut præfertur, reductis, pro divini cultus in eadem eccleſia augmento unam portionem canonicalem, citra tamen titulum & denominationem canonici, uni doctori vel magiſtro licentiato in ſacra theologia, ſeculari vel regulari, ab epiſcopo & capitulo præfatis conjunctim ponendo & amovendo, qui apud ipſam eccleſiam reſidere, ac in ea, ſeu parochiali eccleſia ejuſdem civitatis, prout eiſdem epiſcopo & capitulo videbitur, ſingulis diebus Dominicis & aliis ſolemnioribus anni feſtivitatibus primæ claſſis, præterquam Adventus & Quadrageſimæ temporibus, quibus concio ad populum ſumptibus dicti epiſcopi conſuevit haberi, verbum Dei prædicet, & alia onera ſibi injungenda debite & congrue ſubeat & perferat, aſſignare, necnon quinque presbyteros, unum diaconum, & unum ſubdiaconum. Poſtquam vero uniones præfatæ menſæ capitulari, ut præfertur, factæ quoad prædictorum prioratuum medietatem debitum ſortitæ fuerint effectum, alios quinque presbyteros, unum diaconum & unum ſubdiaconum etiam ſeculares, unum magiſtrum ceremoniarum, & unum Bidellum, ſimiliter omnes ad nutum capituli hujuſmodi ponendos & amovendos, qui in omnibus & ſingulis divinis officiis & horis canonicis tam diurnis quam nocturnis in dicta eccleſia celebrandis & recitandis una cum archidiacono, necnon obtinentibus officia, ac canonicatus & præbendas hujuſmodi, intereſſe & aſſiſtere, majoreſque & alias privatas miſſas ibidem fundatas & celebrari ſolitas juxta ordinationem deſuper a præfatis capitulo faciendam celebrare, atque in altaris miniſterio diaconatus, & ſubdiaconatus officio inter miſſarum celebrationem, prout ad eorum quemlibet ſpectabit, fungantur. Et quatuor ſimphoniacos ſeu choriales pueros ad uſum chori, & unum præfectum capellæ, ſeu magiſtrum cantus in arte muſices peritum, qui eoſdem pueros choriales artem hujuſmodi edoceat, & tam ipſe quam pueri præfati etiam ad nutum capituli hujuſmodi ponantur & deſtituantur, ſuis ſumptibus & expenſis perpetuo manutenere: & aliquo ex eis quandocumque deficiente ſeu amoto, ſtatim alium in illius locum ſubrogare & ſufficere debeant & teneantur. Præterea ab eleemoſynaria & præcentoria præfatis ex nunc, prout ex tunc, & econtra, cum primum locus unioni eis de duobus primo dictis prioratibus etiam factus fuerit, omnia & ſingula, fructus, reditus, proventus, proprietates, bona, jura, obventiones, & emolumenta, etiam in decimis, granis, & aliis quibuſvis rebus conſiſtentia eleemoſynariæ & præcentoriæ hujuſmodi etiam perpetuo ſepares & diſmembres, illaque ſic ſeparata & diſmembrata eidem menſæ capitulari, ita tamen quod capitulum præfato cuilibet & pro tempore exiſtentibus eleemoſynario & præcentori hujuſmodi ſextaria 25. grani ſiliginis, ſeu ſecalis, & 5. frumenti, menſuræ præfatæ civitatis ſancti Pontii, annuatim temporibus debitis loco & in compenſam fructuum, redituum, proventuum, proprietatum, bonorum, jurium, obventionum & emolumentorum ſic ſeparatorum & diſmembratorum perſolvere & præſtare: ipſi vero eleemoſynarius & præcentor omnia & quæcumque onera eorum cuilibet ratione ſuorum officiorum hujuſmodi incumbentia, ut prius, perferre & ſubire teneantur, ſimiliter perpetuo aplices & apropries. Necnon archidiacono & capitulo præfatis pro ejuſdem eccleſiæ S. Pontii, & ejus menſæ capitularis, rerumque & bonorum tam ſpiritualium quam temporalium proſpero & felici ſtatu, regimine, gubernio, & directione, onerumque illis ac officiis, canonicatibus & præbendis, miniſtris & perſonis incumbentium ſuportatione, miſſarum, horarum canonicarum, & aliorum divinorum officiorum, necnon proceſſionum, funeralium, anniverſariorum & ſuffragiorum celebratione, archidiaconi, canonicorum, eleemoſynarii, præcentoris, aliorumque officialium, miniſtrorum, & perſonarum hujuſmodi receptione, admiſſione, & reſidentia, ac diſtributionum etiam quotidianarum & manualium, oblationum, ac aliorum emolumentorum perceptione, diviſione, reparatione, amiſſione, mulctarum & pœnarum per abſentes, & divinis non intereſſentes, ſeu onera & miniſteria eiſdem incumbentia ſubire negligentes incurſu, ſingulorum præſentiis & abſentiis notandis, & ritibus in eccleſia, choro, capitulo, proceſſionibus, & aliis actibus præfatis ſervandis, officialibus, & miniſtris deputandis & amovendis, ſervitiis & miniſteriis per ipſos obeundis, ſalariis & ſtipendiis eorum cuilibet perſolvendis, necnon piæ eleemoſynæ ad pauperum ſubventionem in dicta eccleſia fundatæ & inſtitutæ manutentionem & indemnitatem, ac quibuſvis aliis rebus in præmiſſis & circa ea quomodolibet neceſſariis & oportunis peragendis & exequendis, quæcumque alia ſtatuta, ordinationes & decreta, licita tamen & honeſta, ſacriſque canonibus & dicti concilii decretis, ac aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis non contraria ab ordinario loci, ſeu dicta ſede apoſtolica, aut illius in illis partibus legato vel nuncio examinanda & approbanda edendi, ac edita pro temporum & rerum varietate & qualitate, ac quoties oportunum & expediens videbitur, præviis examine & approbatione hujuſmodi, mutandi, limitandi, corrigendi, declarandi, & interpretandi, atque in meliorem formam redigendi, ſeu alia, ut præfertur, examinandi & approbandi de novo, ac etiam ex integro concedendi,* & per eos ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contravenientes ſtatuendis obſervari faciendi plenam & liberam facultatem & auctoritatem concedas & impartiaris. Poſtremo infirmariam, operariam, ſacriſtiam, vicarias, & per præſentes unitos prioratus hujuſmodi, de cætero ex perſona illorum modernorum poſſeſſorum ad hoc ut de eis alias, quam in favorem ſuppreſſionum, unionum, & applicationum præfatorum, diſponi poſſit, nullatenus vacare, & quaſcumque collationes de eiſdem ac etiam archidiaconatu, officiis, canonicatibus & præbendis præfatis præter & contra formam & tenorem præſentium tam apoſtolica, quam ordinaria auctoritatibus pro tempore faciendas nullas & invalidas fore, nec cuiquam ſuffragari, neque jus vel titulum poſſidendi tribuere, eaſdemque uniones, ac præſentes litteras nullo unquam tempore ſub quibuſvis unionum, applicationum, vel aliorum ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam per nos vel quoſcumque alios Romanos pontifices ſucceſſores noſtros, etiam in craſtinum aſſumptionis cujuſlibet eorum ad ſummi apoſtolatus apicem, ſeu ſedem apoſtolicam præfatam, etiam motu proprio, ac ex certa ſcientia, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam conſiſtorialiter, ſub quibuſcumque tenoribus & verborum formis, ac ex quibuſvis cauſis pro tempore faciendis comprehendi, ſed ſemper ab illis omnino exceptas, & quoties emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum, ac eum in quo antea quomodolibet erant ſtatu, reſtitutas, repoſitas & plenarie reintegratas, ac de novo ſub quacumque etiam poſteriori data per epiſcopum & capitulum præfaros quandocumque eligenda conceſſas, ſemperque validas & efficaces fore & eſſe, ac ſuos plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, atque ab omnibus ad quos ſpectat & pro tempore ſpectabit, firmiter & inviolabiliter obſervari, ſicque per quoſcumque judices ordinarios & delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam cauſarum palatii apoſtolici auditores, ac ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinales, etiam de latere legatos, dictæque

* ſ. condendi.

ſedis apoſtolicæ nuncios judicari ac definiri debere; necnon ſi ſecus ſuper his a quoque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernas, non obſtantibus priori voluntate noſtra, & aliis præmiſſis, ac piæ memoriæ Bonificii papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri, ac Lateranenſis concilii noviſſime celebrati uniones perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis fieri, & beneficia unius beneficiis alterius, ſeu aliorum uniri prohibentis; ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo cuique jure quæſito, aliiſque apoſtolicis, necnon in ſynodalibus, provincialibus, & univerſalibus conciliis, editis ſpecialibus vel generalibus conſtitutionibus, ac primo dictæ eccleſiæ & ordinis hujuſmodi juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & litteris apoſtolicis illis eorumque ſuperioribus, conventibus, capitulis & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, per quoſcumque R. P. prædeceſſores noſtros, ac etiam nos dictamque ſedem apoſtolicam & illius legatos, etiam intuitu & contemplatione, ſeu ad inſtantiam Imperatorum, Regum & aliorum Principum præfatorum, ſeu etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, ſimilibus etiam conſiſtorialiter & alias quomodolibet, in genere vel in ſpecie, etiam iteratis & multiplicatis vicibus conceſſis, approbatis & innovatis, quibus omnibus etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione alias de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de prioratibus, officiis, beneficiis hujuſmodi ſpeciales, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus generales dictæ ſedis apoſtolicæ

A aut legatorum ejus litteras impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem litteras & proceſſus habitos per eaſdem, ac inde ſecuta quæcumque ad prioratus uniendos, & officia ſupprimenda hujuſmodi volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem prioratuum, officiorum, vel beneficiorum aliorum præjudicium generari: & quibuſlibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris apoſtolicis ſpecialibus vel generalibus quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri: & de quibus quorumcumque totis tenoribus habenda ſit noſtris litteris mentio ſpecialis. Volumus

B autem quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicujus notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo epiſcopi S. Pontii Thomeriarum pro tempore exiſtentis, aut cujuſvis alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio & extra adhibeatur, quæ ipſis præſentibus litteris adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud ſanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo duodecimo, quarto-decimo kalend. Julii pontificatus noſtri anno octavo. *Et infra ſic ſcriptum eſt.* A. cardinalis Montaltus ſummator: *Inferius ſignatum ſic.* S. Cobellutius, S. de Urſinis: *Viſa* N. Urſinus. *Et in infimo ſic ſcriptum:* Regiſtrata apud Scipionem ſecretarium 1615.

C *Petita fuerat hæc bulla a Ludovico XIII. Francorum rege an. 1610. die 22. Septembris: publicata fuit & executioni demandata per officialem Narbonenſem anno 1616. die 22. Octobris; acceſſit & regium diploma datum die 5. Octobris 1629. ad ſupremam Toloſanenſem curiam, quatenus tam præfatam bullam, quam ipſius publicationem ſuos in commentarios referret: quibus non obſtantibus ab ea publicatione appellatum eſt, quam validam prædicta curia decrevit, & ſic ultimam huic operi manum admovit an. 1630. die 16. Maii.*

INSTRUMENTA ELECTENSIS ECCLESIÆ.

I.

Charta fundationis Electenſis monaſterii.

Ex authentico archivi Narbon. Circa 813.

Jam edita tom. 1. hiſt. Occitaniæ pag. 37. probat.

IN Dei omnipotentis nomine, ego Bera gratia Dei comes, & uxor mea Romella comitiſſa ſani mente integroque conſilio, humanæ fragilitatis memores ne, quod abſit, repentina præveniamur morte, hanc chartam donationis fieri volumus, ut dum ex rebus humanis ab hoc ſeculo diſceſſerimus ipſique vitæ noſtræ reddiderimus, tunc univerſa quæ notamus vel notavimus, firma & ſtabilita permaneant, atque ſtatuentes decernimus ut pleniſſimam obtineant roboris firmitatem. Primum quod animæ chriſtianæ celeſtia lucra quærenda ſunt, ideo placuit nobis Berano comiti & uxori meæ Romellæ comitiſſæ, ut de rebus noſtris donare debeamus propter remedium animarum noſtrarum & parentum noſtrorum; ſcilicet proprium noſtrum, quod mihi Berano comiti advenit a domno & genitore meo Guillelmo comite, qui nuper fuit, & domno imperatore meo ſeniore Carolo. Donamus ergo vicum noſtrum dictum Electum, & monaſterium noſtrum S. Mariæ fundatum a nobis, eiſdem noſtro Domino Deo omnipotenti & domno Petro apoſtolorum principi urbis Romæ, & inclito papæ Leoni Romano, cunctiſque ſucceſſoribus ſuis ad bene peragendum & cuſtodiendum: in tali vero conditione hoc facio, ut ab hodierno die & deinceps Romani pontifices ſub propria ditione

D teneant ne a ſe prædictum locum abalienantes, vel alias quaſlibet ſubintroducentes perſonas; & ut dedicatio ipſius loci quæ futura eſt te, domne Leo pontifex, favente & præcipiente decentiſſime fiat, miſſis illuc SS. apoſtolorum reliquiis & columnam martyrum Chriſti; precamur inſuper ut ad honorem genitricis Dei & Domini noſtri Jeſu-Chriſti aliquam portiunculam Dominicæ crucis mittatis. Iterum rogo ut illud monaſterium ita liberum ſub apoſtolica defenſione ſemper permaneat, ut nulla magna parvaque perſona, neque dux, neque comes, neque marchio, viri vel feminæ, neque ulla clericalis vel laïcalis phalangia poteſtatem habeat, nec paratas, nec marchonaticos, nec teloneos, nec ullam redibitionem, nec ullum cenſum vel judiciaria cauſa ibi requirat, niſi apoſtolica poteſtas: & ut ita ſit quod ſupra ſcripſimus, de tertio in tertio anno Romano pontifici, vel ſuo legato locus Electi libram argenti perſolvat. Tandem ſi ille pontifex bonus obſervator & cuſtos, ſicut ſupra ſcriptum eſt, in omnibus fuerit, hæc omnia, ſicut ſupra deſignatum eſt, cum dicta condonatione domino noſtro apoſtolorum principi Petro & Leoni papæ & ſucceſſoribus ejus in perpetuum trado. Et eſt manifeſtum ut hæc ſcriptura ſemper firma permaneat, manibus noſtris ſubterfirmamus & ab hiis omnibus firmare rogamus. Signum Recoſindus. Sig. Aſtrenirus. Sig. Prodiſus. Sig. Bera comes, qui hanc donationem fecit, & teſtes firmare rogavit.

Digitized by Google

I I.

Ex inſtrum. veteri Narb. archiepiſc.

Fundatio ſeu dedicatio eccleſiæ S. Mariæ de Formigueria dependentis ab abbatia S. Jacobi de Jocundo.

Edita eſt tom. 1. hiſt. Occitaniæ pag. 126. probat.

Circa 873.

ANno Incarnationis Domini noſtri Jeſu-Chriſti (DCCCXX.) indictione VI. XI. calendas Octobris anno (XI.) regnante Carolo glorioſiſſimo rege, veniens Sigebodus ſanctæ primæ Narbonenſis eccleſiæ humilis archiepiſcopus, in comitatu Redenſe in loco quod dicunt *Fromigueria*, deprecatus a Gulfarico abbate qui eccleſiæ ſancti Jacobi præeſſe videtur, & a comitibus hiis nominibus Wifredo & fratre ejus Mirone, & comitibus Olibano & fratre ejus Ayfredo, comitum illorum deprecatione & voluntate ſpontanea, ad conſecrandam eccleſiam in honore ſanctæ Mariæ virginis matris Domini noſtri Jeſu-Chriſti, cum appendiciis & oratoriis ſuis, S. Petri apoſtoli, & S. Johannis-Baptiſtæ præcurſoris Domini, quæ ſita vel fundata eſt ipſa eccleſia in eadem villa Formigueria ſuper ipſam aquam, quæ vocatur ſimiliter Formigueria, quam corde contriti & nutu divino ædificare conati ſumus nos prædicti comites pro Dei amore & remedio animarum noſtrarum, ſeu parentum noſtrorum in cujus limina........ atque tradiderunt eandem eccleſiam pontifici Sigebodo archiepiſcopo ut dedicaret & benediceret, ac dedicavit eccleſiam S. Mariæ.............. ad ipſius dedicationem tradimus vel cedimus nos ſupradicti comites prope ipſam eccleſiam de terra arabili modiatas XV.* Habet ipſa terra affrontationes vel collaterationes, de parte Orientis affrontat in terra Rudina, ipſa eſt heremum, de Meridie in rivo quem vocant *Formigueria*, de Circio in via publica, de Aquilone in jam præfata villa, ſive in ipſo ſemitario, qui inde diſcurrit, & in circuitu ipſius eccleſiæ quantum canonica auctoritas eſt ad locum qui dicitur *Formigueria* ad ipſam eccleſiam prænominatam ab integro cedimus vel donamus; ideoque nos ſupra ſcripti vel nominati comites donamus vel tradimus ad domum S. Mariæ in ſuffragia S. Jacobi apoſtoli fratris Domini, cujus baſilica ſita vel fundata eſt ad cenobium vel vitam monaſticam ducentes, Gulfarico abbati, vel ſucceſſoribus ſuis tam præſentibus quam futuris ipſam prænominatam villam Formigueria cum omnibus finibus & adjacentiis ſuis vel pertinentiis, ideſt terminationes & affrontationes ad ipſam eccleſiam ſanctæ Mariæ conceſſas, de parte Orientis affrontat in cacumina montium, quæ nominant *Clariana*, de Meridie ad ipſas Locras*, vel in campo longo, de Circio in Vantenago, vel in Feneſtras, & de Aquilone in Capt-cervio, ſive in ipſas aras quantumcunque infra jam dictos terminos vel pertinentiis eorum collata ſunt, vel collatura erunt ad eccleſiam S. Mariæ, quæ eſt conſecrata ad honorem S. Jacobi apoſtoli, & ſubjectionem monaſterii ejuſdem loci, quod eſt caput ipſius cenobii de Formigueria, ſic cedimus, tradimus, donamus, ac ipſum transfundimus in perpetuum ab hac hora & deinceps hæc omnia ſuperius dicta ob amorem Dei ut peccatorum noſtrorum crimina dignetur abſolvere, & propter dedicationem S. Mariæ & conſecrationem, ſicut hæc tradimus hæc omnia ad abbatem S. Jacobi & S. Mariæ & famulantibus cunctis ipſius loci, ut ſi aliquis, Deo inſpirante, legitime tradere voluerit & tradiderit aliquid, omnes abbates & monachi tam præſentes quam futuri a partibus domum S. Mariæ ipſis patrocinantibus recipiant, teneant & poſſideant, atque per ipſius nomen deffendant, uſuandi laborandique & afferendi fructum præſentem teneant offerri vel ab olim minime valeant. Quod ſi nos donatores, aut aliqui de filiis, aut de hominibus, aut pro heredibus noſtris, vel quilibet homo ex adverſo veniens, ſuppoſita vel ſubrogata perſona perfuerit, qui contra hanc

* XC.

* *f.* Locias.

A donationem ſive traditionem pro inrumpendum venerit aut inquietare præſumpſerit, tantum & alium tantum arabum ipſius eccleſiæ vel ad ipſis clericis Deo famulantibus reſtituat, & quantum inde ab eo tempore immelioratum fuerit, in duplum ipſius loci componere faciat, & quod petiit vindicare non valeat. Volumus etiam nos omnes ſupra ſcripti vel nominati, tam archiepiſcopus quam nos donatores, & alii plures circumſtantium clerici & fideles laïci, ut ſi aliquis fuerit, qui contra hanc dotem & donationem in qualicunque modo aliquid auferre voluerit de ipſa prænominata eccleſia, in primis iram Dei omnipotentis incurrat, & cum Juda proditore, qui Dominum tradidit, habeat participationem & deglutiat eos terra viventes, ſicut deglutivit Datan & Abiron, & maledicant eis qui maledicunt diei qui parati ſunt ſuſcitare Leviathan, veniat mors ſuper illos & deſcendant in infernum viventes, & non ſit in recordatione luminis illius. Ego Sigebodus Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopus manu propria hanc dotem ſupra nominatæ eccleſiæ confirmo & ſubſcribo. Barnarius levita hanc dotem & donationem S. Mariæ & S. Jacobi ſupra ſcripti manu propria ſcripſi & ſubſcripſi ſub die & anno quo ſupra.

I I I.

Littera Agapiti papæ Segario abbati S. Martini de Alenis.

Circa 955.

AGAPITUS ſervus ſervorum Dei, Segario religioſo abbati venerabili monaſterii S. Martini qui vocatur *Alenis*, quæ eſt in ripa de flumine Ataze in valle Bolecarnea, & per eum in eodem venerabili monaſterio in perpetuum, &c. Igitur quia petiſtis a nobis quatinus eccleſia S. Mariæ, quæ vocant *in Choronula* cum terris & vineis, & cum omni redhibitione ſua, pari modo & eccleſia S. Stephani quæ eſt in Bolorda, jam cum terris & vineis, & omnibus ſuis pertinentiis, ſimili modo & eccleſia S. Johannis, qui eſt in Combreto cum omnibus ſuis pertinentiis, pariterque & eccleſia S. Petri qui eſt in Petralata jam cum terris & vineis, verum etiam & villa quæ vocatur *Buixo*, & *Perlus* cum terris & vineis & ſilvis & aquimolis ſuis, ſimiliter in villa quæ vocatur *Kaſanias* cum kaſis & vineis & medietatem de villa quæ dicitur *Baroſa*, necnon in vigo Adeſate terris & vineis. Pari modo & villa quæ dicitur *Artoſolo* cum omni ſua pertinentia . . . . . infra comitatu Feniliotenſe & comitatu Redenſe & Roſolione & religioſitati ad dandum emiſſa petitionis in perpetuum concedere deberemus: ita ſane ut a vobis veſtriſque ſucceſſoribus ſingulis quibuſque indictionibus penſus nomine rationibus eccleſiaſticis decem argenti ſolidi anno denarios duodecim difficultate poſtpoſita perſolvatur: omnem quemquam indigent de noſtra melioratione ſeu definitione indifferenter vos ſine dubio procurantes efficiatur. Nullaque præterea ad dandum annuo penſus a vobis mora proveniat; ſed ultro accionariis ſanctæ noſtræ eccleſiæ apto tempore perſolvatur, ſtatuentes apoſtolica cenſura auctoritate B. Petri apoſtolorum principis ſub divini judicii obteſtatione anathematis interdictum, ut nulli umquam noſtrorum ſucceſſorum pontificum, vel aliæ cuilibet magnæ parvæque perſonæ ipſa prænominata loca a poteſtate & ditione jam fati monaſterii auferre præſumat. Si quis autem temerario auſu magna parvaque perſona contra hunc noſtrum apoſtolicum præceptum agere præſumſerit, ſciat ſe anathematis vinculo innodari, & a regno Dei alienum cum omnibus impiis æterno incendii ſupplicio condempnatum. At vero qui obſervator extiterit præcepti, gratia atque miſericordia vitamque æternam a miſericordiſſimo Domino noſtro conſequi mereatur. Scriptum per manum Leonis ſcriniarii ſanctæ Romanæ eccleſiæ, in menſe Octobris indictione quarta-decima. Bene valete.

I V.

Ex apographo Narbon. anni 1243.

Secunda dedicatio eccleſiæ B. Mariæ de Formigueria.

1018. ANno milleſimo decimo-octavo Incarnationis Domini indictione prima, Eribertus abba S. Jacobi, & Salomon præpoſitus S. Mariæ eccleſiam de Formigueria, quæ erat parva, ampliavit, & una cum conſenſu domni Wifredi comitis atque aliorum bonorum hominum convocavit domnum Guifredum archiepiſcopum Narbonenſem, qui dictam eccleſiam iterum dedicavit ſecundo nonas Octobris annoque XIX. regnante Roberto rege, & dotem & donationem ipſi eccleſiæ de Formigueria, & monaſterio S. Jacobi factam a comite Wifredo & fratre ejus confirmavit. Ego Wifredus ſanctæ primæ Narbonenſis eccleſiæ archiepiſcopus dotem & donationem ſupradictæ eccleſiæ factam confirmo ✠ quod SS. Salomon præpoſitus, qui Deo jubente iſtam eccleſiam fecit ampliare & dedicare, & aliam eccleſiam S. Martini de Rivo-torto fecit dedicare ſimiliter : cui Wifredus comes dedit campum unum prope eccleſiam ad cimiterium S. Martini propter remedium animæ ſuæ.

V.

Ex archiv. eccl. Narb.

Conſecratio eccleſiæ S. Martini de Alenis diœceſis, olim Narbonenſis, nunc Electenſis facta a Gaufredo epiſcopo Carcaſſonenſi.

1045. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Hæc eſt notitia dotis, quæ facta eſt ex conſecratione cœnobii almi confeſſoris & præſulis Martini, quod eſt fundatum in comitatu Fenoliotenſi, in valle antiquitus vocitata *Bollecarne*, quod alio nomine vocatur *Lenis*, juxta fluvium qui dicitur Atax. Anno MXLV. Incarnationis Domini, Eihenrico autem regis Franciæ XV. juſſu domni Guifredi ſanctæ primæ ſedis Narbonenſis archiepiſcopi, venit Guifredus Carcaſſonenſis pontifex cum maxima multitudine populi ad dedicandam baſilicam præſcripti cœnobii, cujus primatum tenet jam dicti venerandi præſulis Martini altare, juxta quem requieſcunt pingnora ſanctorum confeſſorum Juſti & Lazari : ubi etiam inſunt altaria a dextris videlicet in Salvatoris mundi nomine & Omnium Sanctorum cum reliquiis ibi repertis magni regis deſignatis litteris ; a ſiniſtris quoque Dei genitricis & perpetuæ Mariæ virginis cum precioſis ex veſtimentis ipſius non parvæ quantitatis partibus. Iſdem etiam titulus orationis conſiſtit honore dilecti Domini Johannis, ut quorum una fuit a Domino commiſſa ſocietas virginitatis, ſit a fidelibus Chriſti communis vota venerationis. Aliorum vero quorum ibi ſunt reliquiæ ſanctorum, tanta fuit reperta multitudo, ut hominibus quidem incognita, ſed ſoli cognitori omnium ſint manifeſta Domino. Unde hiſdem præſul Guifredus Dei & ſanctorum ejus ductus amore, præcipiente ſuo metropolitano domno Guifredo, ad cujus diœceſim pertinet hiſdem locus, quicquid a Chriſti fidelibus collatum fuit vel fuerit ibi a priſcis vel futuris temporibus ita ſub dominatione abbatum ejuſdem loci & monachorum ibi degentium obſervari inſtituit, ut in omnibus prædiis alaudium illorum nulla ſit perſona potens vel inferior, quæ vim alicujus ſervitii ſibi audeat vindicare ex hominibus illorum infra cunctos terminos eorum conſiſtentium. Sunt autem termini ejuſdem, quos omnium decrevimus eſſe ſalvationem, ex una parte in ipſa Erola quæ eſt in Comba-oriola ; de alia parte in ipſo colle de Olivis in capite ipſius viæ quæ venit de Artoſolo ; de alia parte ad locum qui dicitur *Venterolas* in via quæ venit de Balbianas ; de alia parte ad ipſum gradum ſuperiorem ad ipſa faga in via quæ venit de Coronulis. Addidit etiam huic conſtitutioni, ut nemo

A ſit auſus contra abbatem vel monachos ejuſdem loci aliquam ſorciam inferre, aut ad eumdem locum confugientem inſequi infra prædictos terminos, etiamſi ſit reus alicujus maleſacti. Si quis vero ex pœnitentibus ad ipſum venerit locum, liceat eum ibi quandiu voluerit manere & divinum officium audire, & ab omni ſententia culpæ ſicut ceteros chriſtianos ſolutum eſſe. Conſenſu atque juſſione ſæpe dicti gratia Dei Narbonenſis eccleſiæ archipræſulis Guifredi, & aliorum epiſcoporum ſuæ ditioni reſpicientium ordino atque conſtituo ego Guifredus Carcaſſonenſis epiſcopus, ut nullus ſucceſſorum noſtrorum epiſcopus prælibatum monaſterium vel ſubjacentes ſibi eccleſias, quarum hæc ſunt nomina S. Petri de Petra-lata, S. Johannis de Combreto, S. Mariæ de Coronulis, S. Stephani de B Voluta, S. Michaëlis de Artoſolo, aliquomodo excommunicare, vel interdicere, aut aliquem cenſum ab eis exquirere, vel in aliquo infeſtare valeat. Sed his omnibus juxta noſtram deliberationem incontaminate permanentibus, auctoritatis noſtræ pagina nunc & in perpetuum ſit ei pro munitione non incongrua. Quicumque igitur pro ſalute animæ vel corporis ſui ad utilitatem ejuſdem loci mobilibus vel immobilibus rebus aliquid contulerit, & in confeſſione Chriſti migraturus ex hoc ſæculo ad eum ſe deportari deſtinaverit, & ibi requieverit, a Domino indulgentiam & requiem ſempiternam conſequi ſe confidat ; & ex noſtra parte, quantum nobis commiſſum eſt a Domino vice B. Petri abſolutum ſe ſciat. Guifredus ſanctæ primæ ſedis Narbonenſis archiepiſcopus hanc conſtitutionem C vel conſecrationem fieri mandans, omnibus præſentibus vel futuris ſuæ diœceſis epiſcopis firmare decrevit, & manu propria ſubſcripſit, ut quicquid in ea definitum eſt obſervetur ab omnibus audientibus, ut ſit a Domino gratia benedictionis cunctis obedientibus, & aliter contra noſtram juſſionem tranſgrediendo agentibus ſit ſententia excommunicationis ſub vinculo anathematis, niſi Domino inſpirante digne ſatisfecerit Deo & abbati atque monachis ibi degentibus. SS. Guifredi ſanctæ primæ ſedis Narbonenſis archiepiſcopi ✠ Olivæ Auſonenſis epiſcopi ✠ Bernardi Biterrenſis eccleſiæ præſulis ✠ domni Petri Jerundenſis eccleſiæ pontificis ✠ domni Arnaldi Toloſanenſis epiſcopi ✠ domni Willelmi Urgellenſis antiſtitis ✠ domni Berengarii Elenenſis eccleſiæ epiſcopi, ✠ domni Bernardi Coſoronenſis eccleſiæ præſulis ✠ Matfredi archidiaconi. SS. Pontii D cuſtodis eccleſiæ qui hanc dotem ſive conſecrationem ſcripſit die & anno quo ſupra ✠

V I.

Bulla Leonis papæ I X. pro abbatia Electenſi.

Baluz. Bullæ num. 4. in Biblioth. regia.

LEO epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectiſſimo filio G. venerabili abbati monaſterii beatæ Mariæ virginis, quod vocatur *Elettus*, & per te cunctis ſucceſſoribus abbatibus in perpetuum. 1050. Quociens illa a nobis tribui poſtulantur, quæ incunctanter rationi conveniunt, animo nos decet libenti concedere, & petentium deſideriis congruum impertiri ſuffragium : & E ideoque poſtulaſtis a nobis ut præfatum monaſterium apoſtolice auctoritatis ſerie muniremus, & omnia ejus pertinentia perhenni jure ibidem inviolabiliter permanendo confirmaremus, & ut abſque omni jugo ſeu ditione cujuſcumque perſone conſtabilire noſtri privilegii pagina corroboraremus. Propterea tuis flexi precibus per hujus noſtræ auctoritatis privilegium ſtatuentes decernimus, ut cuncta loca urbana, vel ruſtica, id eſt cortes, manſos, ſalas, caſtella, caſales, vineas, terras, diverſaque predia culta vel inculta cum colonis vel colonibus, ſervis & ancillis, que ab aliquibus Chriſtianis eidem monaſterio conceſſa ſunt, vel que & per aliqua munimina ad eumdem pium locum pertinere videntur, cum magna ſecuritate quiete debetis poſſidere,

& per te univerſi ſucceſſores tui abbates in perpetuum: ſcilicet monaſterium S. Pauli Vallonenſis, & S. Mariæ Urbionis, & terra *Coplata* vocitata, & ubicumque repperiri poterunt, que eidem ſanctiſſimo loco jure debentur abſque ulla contradictione hominum ſeu feminarum apoſtolica auctoritate interdicimus, ut ſemper teneat ille locus glorioſiſſimus, ita ut nullus archiepiſcopus, epiſcopus, dux, marchio, comes, vicecomes, ſeu quelibet magna parvaque perſona abhinc & inantea habeat licentiam monaſterium illud vendere, nec adpreciari, ſed neque ex præfatis omnibus rebus, que inibi pertinere videntur, audeat invadere, moleſtare...... conſecrationem libenter impertiat. Abbates quoque qui in eodem loco conſecrandi ſunt de ipſa congregatione communi conſilio eligantur & non aliunde, niſi propter indigentiam bonarum perſonarum petantur. Et ſi diſcordia eligendi inter eos emerſerit, quem major pars numero ac ſanctitate elegerit fiat abbas. Quod ſi epiſcopus aliquis donationem ex conſecratione requiſierit, ac neque conſecrare voluerit, liceat electo abbati adire ad unum epiſcopum quemcumque voluerit vicinum, & conſecrationem gratis accipere. Inſuper auctoritate apoſtolica judicamus ut nulli archiepiſcoporum, epiſcoporum monaſterium ipſum vel abbatem qui ibidem fuit abhinc inantea, ſeu aliquem ex congregatione, vel aliquem pertinentem ad ipſum monaſterium excommunicare vel anathematis vinculo innodare, ſeu aliquod altarium ejuſdem loci vel aliquam eccleſiam exconciliare liceat. Quod ſi aliquis preſumpſerit, ipſe excommunicatione noſtra conſtringatur, & dictum monaſterium cum abbate & omnibus ſuis abſolutum ab impoſita ſibi excommunicatione apoſtolica auctoritate maneat. Statuentes apoſtolica cenſura ſub divini judicii obteſtatione & anathematis interdictione, ut nulli unquam ſucceſſorum Pontificum vel alie cuilibet magne parveque perſone contra hoc noſtrum apoſtolicum privilegium venire vel uſurpare liceat. Si quis autem temerario auſu, &c. Datum VI. idus Aprilis per manus Petri diaconi bibliothecarii & cancellarii ſancte apoſtolice ſedis, anno domni Leonis noni PP. 2. indictione IV.

VII.

Ex archivis archiepiſc. Narbon.

Decretum Paſchalis II. papæ, quo adverſus abbatem Craſſenſem abbati Electenſi confirmatur monaſterium S. Polycarpi.

1116. PASCHALIS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Raimundo Electenſis monaſterii abbati ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Frequens ad apoſtolicam ſedem tua & fratrum veſtrorum querela perlata eſt adverſus Craſſenſis monaſterii fratres pro S. Policarpi eccleſia, quæ cum anno præterito apud S. Egidium in concilio coram legati noſtri præſentia tractaretur, legatus idem terminum utrique parti conſtituit ad noſtram præſentiam veniendi. Statuto ergo tempore fratres cœnobii veſtri ad conſpectum noſtrum & apoſtolicæ ſedis præſentiam pervenerunt; Craſſenſes autem monachi cum ultra terminum eſſent diutius expectati, nec venerunt, nec excuſationes aliquas tranſmiſerunt. Tunc a fratribus veſtris teſtium ablegationem ſuſcepimus jurejurando firmatam, quod reverendæ memoriæ prædeceſſor noſter papa Urbanus Electenſis abbatis querela & ſemel & iterum cognita abbatem ipſum & Electenſe monaſterium præceperit de beati Policarpi eccleſia reveſtiri; ac allegatione ſuſcepta Electenſes fratres præcepimus de beati Policarpi eccleſia reveſtiri, ſalva nimirum ſi quæ eſſet Craſſenſis monaſterii juſtitia. Mox etiam utrique parti pertractandæ in conſpectu noſtro juſtitiæ terminum præſignavimus: affuerunt tunc cœnobii veſtri nuntii opportuna cauſæ munimina perferentes; porro ex Craſſenſi monaſterio frater unus affuit nullos teſtes, nulla munimina repræſentans: cum vero etiam ultra terminum dies plurimos ſuſtinuiſſemus, præter eum nullus advenit. In tractatu igitur & diſcuſſione negotii ex ipſa adverſarii relatione patuit ſupradictam beati Policarpi eccleſiam vetuſtis temporibus ab Electenſi monaſterio fuiſſe poſſeſſam, nec eccleſiaſtici veritate judicii, ſed poteſtatum ſecularium violentia ab Electenſis monaſterii poſſeſſione ſubtractam: expoſita ſunt in conſpectu noſtro cœnobii veſtri munimina, quibus ſcripta continebatur Guillelmundi comitis donatio, quam Caroli imperatoris tempore eidem Electenſi monaſterio de ſupradicta eccleſia S. Policarpi fecerat: & item Remundi comitis redditio, ſive donatio, quam regnante Francorum rege Philippo ediderat. Sane Craſſenſis ille frater nudis tantum ſermonibus utebatur; illud inter utrumque conſtabat, quod Ermengarda comitiſſa beati Policarpi eccleſiam & Electenſi monaſterio confirmaverat, & item Craſſenſi monaſterio contradixerat: ſic veritate juſtitiæ patefacta, fratrum noſtrorum judicio, ſupradictam beati Policarpi eccleſiam veſtris fratribus & Electenſi cœnobio reſtituimus & poſſidendam in perpetuum præſentis paginæ auctoritate firmamus, præcipientes & ſtabilitate perpetua decernentes ut eadem beati Policarpi eccleſia ſub tua ſemper & ſucceſſorum tuorum Electenſium abbatum obedientia vel diſpoſitione permaneat, nec eccleſiaſticæ cuilibet, aut ſeculari perſonæ facultas ſit cellam ipſam cum omnibus appenditiis ſeu pertinentiis ſuis ab Electenſis monaſterii unitate ac poſſeſſione ſubtrahere.

Ego Paſchalis catholicæ eccleſiæ epiſcopus firmavi & SS. Ego Petrus Portuenſis epiſcopus SS. Ego Cono Præneſtinus epiſcopus SS. Ego Petrus Romanæ eccleſiæ cardinalis diaconus huic definitioni interfui & SS. Ego Petrus cardinalis SS. Coſmæ & Damiani SS. Ego GG. cardinalis diaconus S. Angeli interfui & ſubſcripſi. Ego Amizo preſbyter cardinalis titulo Equetii laudavi & SS. Ego Deſiderius preſbyter cardinalis tituli S. Praxedis laudavi & SS. Ego GG. preſbyter cardinalis tituli Lucinæ laudavi SS. Ego Johannes preſbyter cardinalis tituli S. Euſebii laudavi & SS.

Datum apud trans Tiberim per manum Johannis S. R. E. C. diaconi ac bibliothecarii IX. calend. Decembris indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCXVI. pontificatus autem domni Paſchalis ſecundi papæ anno XVIII.

VIII.

Ex archivis archiepiſc. Narbon.

Eccleſia S. Polycarpi confirmatur monaſterio Electi in concilio Toloſano anni 1120.

CALIXTUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Raimundo Electenſi abbati ſalutem & apoſtolicam benedictionem. 1120. Super eccleſia S. Policarpi jam diu a prædeceſſore noſtro ſanctæ memoriæ Paſchale papa inter veſtrum & Craſſenſe monaſterium definitio facta eſt: nuper autem in concilio, quod per Dei gratiam Toloſæ celebravimus, Craſſenſis abbas Berengarius querelam depoſuit, quod in definitione illa Craſſenſe fuerit monaſterium aggravatum pro eo quod in unius tantum Craſſenſis fratris præſentia judicium fuerit promulgatum. Ne igitur aliqua ei conquerendi relinqueretur occaſio, ex abundanti querimoniam ejus audivimus. Cauſa tamen diligentius indagata, nihil aliud in ea invenire potuimus quam quod prædicti domni noſtri ſententia definivit. Eapropter nos auctore Deo quod a ſede apoſtolica de ipſa beati Policarpi eccleſia conſtitutum eſt, ejuſdem ſedis apoſtolicæ auctoritate firmamus, & ratum in perpetuum manere decernimus, præcipientes ut nulli omnino hominum liceat locum illum ab Electenſis monaſterii ſubjectione ſubtrahere, aut temerariis vos inde vexationibus fatigare. Si quis ergo decreti hujus tenore cognito temere, quod abſit, contraire temptaverit, honoris & officii ſui periculum patiatur, aut excommunicationis ultione plectatur, niſi præſumptionem ſuam digna

ſatisfactione correxerit. Fratres qui noſtræ huic retractationi & deciſioni interfuerunt hi ſunt : Cono Præneſtinus, & Lambertus Hoſtienſis epiſcopi, Boſo, Deuſdedit præſbyteri, Petrus, & Gregorius diaconi cardinales, Ricardus Narbonenſis, Ato Arelatenſis, Bernardus Auxienſis archiepiſcopi : Raimundus Barbaſtrenſis, Gualterius Magalonenſis, Arnaldus Carcaſſenſis, Amelius Toloſanus, Berengarius Gerundenſis, Gregorius Bigorritanus epiſcopi, Bernardus Atonis vicecomes Biterrenſis, Centullus comes Bigorritanus. Datum Toloſæ II. idus Julii. Ego Calixtus catholicæ eccleſiæ epiſcopus. Datum Toloſæ per manum Griſogoni S. R. E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii II. idus Julii indictione XII. Dominicæ Incarnationis anno MCXX. pontificatus autem domni Callixti ſecundi papæ anno priori.

IX.

Ex autographo eccl. Electenſis.

Confirmatio bonorum monaſterii Electenſis ab Alexandro III. pontifice facta Bernardo abbati, in qua fit mentio fundatoris.

1162. ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Bernardo eccleſiæ beatæ Mariæ Electenſis abbati, ejuſque fratribus tam præſentibus quam futuris monaſterium profeſſis in perpetuum. Piæ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, ut devotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat, & utilitas poſtulata vires indubitanter aſſumat. Eapropter, dilecti in domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio, quod a fundatore ipſius nobilis memoriæ Bera comite ſub cenſu beato Petro oblatum eſt, prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Leonis IX. Calixti, & Eugenii Romanorum pontificum veſtigiis inherentes, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes ut quaſcunque poſſeſſiones, quæcumque bona idem monaſterium impræſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præbente Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis : monaſterium S. Pauli, quod dicitur *Valliolas* ſuper ripam Aquilini cum appendiciis ſuis, eccleſiam S. Policarpi ſuper rivum grandem cum pertinentiis ſuis, ſicut monaſterio veſtro domni prædeceſſ. noſtri ſanctæ memoriæ Paſchalis papæ judicio confirmata eſt, eccleſiam ſanctæ Mariæ Urbione, eccleſiam S. Petri de Eſcalabra cum pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Romani de Librazac, eccleſiam S. Mariæ de Vallelias cum pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Valerii, eccleſiam S. Michaëlis de Rethmol, eccleſiam de Pairano, eccleſiam de Villa, quæ dicitur *Terra-copulata*, eccleſiam de Villanova, eccleſiam S. Jacobi de Villari-ſeveric, villam Flacianum cum eccleſia, villam Ladimanellum cum eccleſia, villam Lupianum cum eccleſia, villam Solarium, eccleſiam de Donadac, villam Comelianellum cum eccleſia, eccleſiam S. Salvatoris juxta ripam Corneliani ſitam, eccleſiam S. Juliani, eccleſiam S. Saturnini de Fan, duas partes decimæ de Sanz, eccleſiam S. Nazarii de Aquis calidis, monaſterium S. Pabuli cum appendiciis ſuis, eccleſiam S. Martini de Cella, eccleſiam de Caſtro-reſindo, caſtrum Principiacum cum eccleſia, caſtrum Vezolam cum duabus eccleſiis, caſtrum Comelianum, caſtrum Blanca-forte. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam providerint eligendum ; electus vero a diœceſano conſecretur epiſcopo, ſi quidem ille gratis & ſine pravitate conſecrationem exhibere voluerit, alioquin a catholico quem maluerit epiſcopo conſecrationem accipiat. Hoc etiam capitulo præſente ſubjungimus ut, quia locus veſter beati Petri & ejus oblatio ſanctæ Romanæ eccleſiæ juris eſt, nulli omnino archiepiſcopo vel epiſcopo facultas ſit ſuper eum aut ſuper vos excommunicationis vel interdicti ſententiam proferre, nec alicui archiepiſcopo vel epiſcopo fas ſit in eccleſiis ad veſtrum jus pertinentibus injuſtas & indebitas exactiones aliquatenus exercere, ſed liberi ſemper & quieti ſub jure ac protectione ſedis apoſtolicæ perſiſtatis. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat ſupra dictum monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis apoſtolicæ auctoritate. Ad indicium autem hujus a Romana eccleſia perceptæ libertatis libram unam argenti ſingulis trienniis nobis, noſtriſque ſucceſſoribus perſolvetis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu-Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat : cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, amen, amen, amen.

✠ Ego Alexander catholicæ eccleſiæ epiſcopus SS.
✠ Ego Gregorius Sabin. epiſcopus SS.
✠ Ego Hubaldus Hoſtienſis epiſcopus SS.
✠ Ego Bernardus Portuenſis S. Rufinæ epiſc. SS.
✠ Ego Gualterius Albanenſis epiſcopus SS.

✠ Ego Hunaldus preſbyter cardinalis titulo S. Crucis in Hieruſalem SS.
✠ Ego Albertus preſbyter cardinalis titulo S. Laurentii in Lucina SS.
✠ Ego Jacintus diaconus cardinalis S. Mariæ in Coſmydin SS.
✠ Ego Odo diaconus cardinalis S. Nicolai in carcere Tulliano SS.
✠ Ego Ardicio diaconus cardinalis S. Theodori SS.

Datum apud Montempeſſulanum per manum Hermanni S. R. E. ſubdiaconi & notarii, VI. nonas Maii indictione X. Incarnationis Dominicæ anno MCLXII. pontificatus vero domni Alexandri papæ 3. anno tertio.

X.

Epiſtola Conradi Portuenſis epiſcopi ſedis apoſtolicæ legati de Electenſis abbatiæ a ſe facienda diſpoſitione in ſynodo Anicienſi. *Ex MS. Colbert.*

CMiſeratione divina Portuenſis & ſanctæ Rufinæ epiſcopus, apoſtolicæ ſedis legatus, dilecto in Chriſto capitulo Narbonenſi ſalutem in Chriſto-Jeſu. *Circa 1222.* Auctoritate legationis qua fungimur vobis mandamus, quatenus mittatis nobis aliquos veſtrum pro univerſitate capituli apud Anicium octavo calendas Auguſti, ubi ſumus cum prælatis colloquium habituri : ibidem enim Deo dante ordinabimus de abbatia Electenſi ad honorem Dei, & utilitatem eccleſiæ Narbonenſis : tibi vero Yſarno de Conchis mandamus, quod decreta * noſtra quæ habet ſcriptor apud Narbonam nobis afferas ; quidquid enim ibi tradideris tibi reddemus in continenti. Datum apud Divionem octavo calendas Julii.

* *f. veſtra.*

Digitized by Google

X I.

Ex archivo archiepiſc. Narbon.

Conradus Portuenſis epiſcopus tradit monaſterium Electi capitulo Narbonenſi.

1222. C miſeratione divina Portuenſis & S. Rufinæ epiſcopus, apoſtolicæ ſedis legatus, cariſſimæ in Chriſto univerſitati capituli majoris eccleſiæ Narbon. ſalutem in Chriſto-Jeſu. Niſi funeſtiſſima proditorum negotii fidei & pacis ſcelera ibi potiſſimum graviore pena plecterentur, ubi multis graſſantibus opus eſt exemplo, profecto eccleſia Dei, quæ dudum etiam pleriſque columpnis ſuis nutantibus in partibus Albigen. eſt concuſſa, ita in horrendum præcipicium corruiſſet, ut vix aut nunquam ſub diluvio tam inundantium infidelitatum, ſcelerum & proditionum adjicere poſſet ut reſurgeret aut vigeret, per quod rationis ſuadela perorat ut tanto in prædicto negotio bene meriti ſint ampliore remuneratione donandi, quanto pro ſide Chriſti indefeſſe & conſtantius ſe variis jacturis & periculis expoſuerunt, quatinus ceteros & pena terrens a malivolo propoſito revocet, & beneficia demulcentia alios provocent ad ea quæ expediunt negotio memorato. Cum igitur Boſo quondam abbas Electenſis inveteratus dierum malorum cum quibuſdam monachis ſuis in nerviculos teſticulorum Leviathan perplexis villam Electenſem inimicis Chriſti machinatione prodiderit inaudita, arma portantes uſque in hodiernam diem contra eccleſiam Dei, ita etiam quod idem Boſo hereticos induxerit hodie in eadem villa publice prædicantes, nos illos peſtiferos, non monachos, ſed demoniacos ſolemniter degradatos tradidimus Satanæ tanquam proditori Judæ in ſceleribus adæquatos, ſtatuentes ut de cetero a villa prædicta monachi perpetuo excludantur, & quia vos viriliter & plena devotione in negotio præſtitiſtis prædicto, multa damna, injurias & pericula hilariter perferentes, ſed & quia nihilominus tota univerſitas tam civitatis quam burgi Narbonenſis multum efficaciter in eodem & pro eodem negotio laboravit, monaſterium Electenſe cum omnibus ſuis pertinentiis vobis ſubjicimus, concedimus & conferimus cum tota ipſa villa Electenſi, & pertinentiis ejuſdem villæ, reſervata vobis plene & integre ordinatione in monaſterio & villa prædictis facienda de clericis & capellanis ac dignitatibus loco monachorum ejectorum, & nihilominus de conſenſu capituli veſtri, reſervato nobis ut poſſimus ordinare ea quæ vidimus expedire ad utilitatem & honorem capituli veſtri de proventibus & redditibus monaſterii & villæ prædictorum, eo quod vos ſitis pauperes, redditibus non abundantes, & pro negotio memorato exhauſti. Hanc igitur collationem liberaliter a nobis factam ſuſcipiatis præſentis ſcripti patrocinio & ſigilli noſtri munimine roboratam. Si quis autem huic collationi noſtræ liberaliter factæ a nobis contraire præſumpſerit, indignationem Dei omnipotentis, & noſtram, necnon & excommunicationis ſententiam, niſi monitus deſiſtere valuerit, ſe noverit incurriſſe. Datum apud Saviniacum anno Domini MCCXXII. XVI. cal. Octob.

X I I.

Ex archivo archiepiſc. Narbon.

Epiſtola C. Portuenſis epiſcopi ad Honorium papam de meritis eccleſiæ Narbonenſis in cauſa Albigenſium, & de collatione ipſi facta abbatiæ Electenſis.

1222. SAnctiſſimo in Chriſto patri & domino amantiſſimo H. Altiſſima providentia ſummo Pont. C. ejuſdem miſeratione Portuenſis & S. Rufinæ epiſcopus devota ſanctorum pedum & manuum oſcula, cum ſalute. Inter omnes eccleſias ſola Narbonenſis fidelius, firmius & efficacius negotio fidei & pacis aſtitit; nulla pericula, nulla diſpendia, dum in ipſo laboraret negotio, præformidans, ſed quibuſcunque modis hucuſque potuit, A verbis & operibus ſe totam exhauſit pro negotio Jeſu-Chriſti, & tanquam una de fortioribus baſibus eccleſiæ Romanæ, onera, pondus & preſſuras perſeveranter & infatigabiliter ſuportavit, apoſtolicam ſedem in ſuis legatis, & ſpecialiter in perſona noſtra tot honoribus & commoditatibus præveniens, ut credi debeat eam potius eſſe Romanam quam Narbonenſem. Cum enim inimicorum proditionibus invaleſcentibus nos turpiter & ultra quam opinari poteſt nefarie ejecerint Biterrenſes, ita ut jam facti fuiſſemus profugi ſuper terram, ſola Narbona nobis humanitatis reclinatorium expandit per eam uſque ad eam vias maris ineuntes, non invenientes ut caput noſtrum alibi reclinaremus. Nos igitur conſiderantes merita fere inrecompenſibilia eccleſiæ Narbon. puduit nos eam remunerare juxta meritum non poſſe, B præſertim quia in fruſtratione ſui meriti aliæ eccleſiæ cito teperent, & in ejuſdem remuneratione ad ſanctæ matris eccleſiæ ſubſidium provocarentur; eo etiam flagrantiori deſiderio & majoris pietate compaſſionis ad ejus remunerationem anhelamus, quo in majori patientia & hilariori exhibitione ſua devotio radicata in omnibus anguſtiis & oneribus ſuis nullatenus ſuſtinuit murmur aut querimoniam reſonare. Porro dum multi libraminis examine in ejus remunerationem incenderemur, contulimus eccleſiæ Narbonenſis capitulo monaſterium Electenſe cum omnibus ſuis pertinentiis: nos enim de conſilio plurium prælatorum tunc nobis aſſiſtentium degradavimus abbatem Electenſem, & quoſdam monachos complices ſuos ſolemni ſententia & legitima, lata contra eos tanquam in negotio fidei & C pacis nefandiſſimos proditores & manifeſtos hereticorum fautores, & deinde per omnia nobis & eccleſiæ ſanctæ Romanæ contumaces & rebelles: quia etiam religionis diſſolutio deformiter & dudum regnaverat ibidem, & quia eccleſiæ Dei conſultum eſſe videbatur, ſi poſteritati dictorum ſceleratorum damnationis perpetuum memoriale relinqueretur ad deteſtationem tantæ perverſitatis & tantæ præſumptionis temeritatem refrenandam, non ſolum de generali poteſtate nobis injuncta, ſed etiam de ſpeciali auctoritate, quam nobis gratia veſtra conceſſit, ſtatuendum duximus ut de cetero capitulum Narbonenſe in quod memoratum monaſterium pleno jure tranſtulimus per clericos ibidem rite ordinandos tam ſpiritualia quam temporalia ibidem faciant miniſtrari. Ad majorem autem cautelam, indulgentiam gratiæ veſtræ præſentibus duximus inſerendam in hæc verba:

D HONORIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri C. epiſcopo Portuenſi apoſtolicæ ſedis legato ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum in terra legationis tuæ multi ſint, ſicut accepimus, ſolo nomine regulares, per quorum perverſitatem eccleſiæ in quibus conſiſtunt fere penitus in ſpiritualibus & temporalibus ſunt collapſæ, collocandi eos in aliis locis ad penitentiam peragendam, ac ordinandi eaſdem eccleſias de perſonis regularibus, ſeu etiam ſecularibus, prout penſatis locorum & temporum circunſtantiis videris expedire, liberam tibi concedimus auctoritate præſentium poteſtatem. Datum Viterbii idus Decembris pontificatus noſtri anno quarto.

E Sanctitatis igitur veſtræ gratiam, quæ nunquam nobis defuit, ſemper profuit, una cum eccleſia noſtra Narbonenſi ſupliciter exoramus, quatinus prædictas donationem & conſtitutionem noſtram ratam habentes approbetis & confirmetis, ut per hoc humilium devotio ſanctæ Romanæ eccleſiæ in ſuis negotiis fiat paratior ad obſequendum, & rebellium contemptus ex aliorum caſtigatione debita refrenetur. Ut autem ſalva pace veſtra loquamur, opprobrio ſempiterno noſtram credimus confundi perſonam, ſi in hac noſtra petitione nos, quod abſit, contigerit pati repulſam. Mittimus autem ad pedes ſanctitatis veſtræ cariſſimos nobis in Chriſto viros diſcretos, fideliſſimos negotii fidei & pacis zelatores N. de Conchis archidiaconum, & Stephanum

& Stephanum Johannini canonicum eccleſiæ Narbon. ut & nos & capitulum prædictum in prædictis aliis negotiis ſuis dignemini efficaciter exaudire: eorum ſiquidem abſentia nobis & negotio Jeſu-Chriſti eſt damnoſa, & præſentia plurimum fructuoſa. Conſervet vos Altiſſimus eccleſiæ ſuæ ſanctæ.

XIII.

Ex archivo archiepiſc. Narbon.

Abbas Electenſis & monachi propter crimen hæreſeos a monaſterio ſuo ejiciuntur, & in eorum locum ordinantur canonici duodecim a Conrado Portuenſi & S. Rufinæ epiſcopo & apoſtolicæ ſedis legato.

1223. CONRADUS miſeratione divina Portuenſis & S. Rufinæ epiſcopus, apoſtolicæ ſedis legatus, univerſis Chriſti fidelibus præſentes litteras inſpecturis ſalutem in Domino. Ex injuncto nobis legationis officio circa ordinationem eccleſiarum quadam ſpeciali prærogativa ſumus omnimodis obligati, ſpecialius tamen circa eccleſiam Electenſem, quam propter delictum abbatis & monachorum, qui relicta ſinceritate fidei Chriſtianæ hereticis & eorum fautoribus adhæſerunt, contulimus cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis dominio & juriſdictioni ſpirituali & temporali eccleſiæ Narbonenſis perpetuo poſſidendam, quam ipſam circa negotium pacis & fidei ſemper firmam & ſtabilem invenimus ac devotam: quam collationem domnus papa Honorius poſtmodum confirmavit. Ad honorem igitur ſanctæ & individuæ Trinitatis, & ſanctæ Romanæ eccleſiæ ita duximus ordinandum. Volumus & ſtatuimus ut de cetero in ipſa eccleſia Electenſi ſint duodecim canonici continue reſidentes, videlicet ſex preſbyteri, duo diacones, duo ſubdiaconi, & duo acolithi, quorum quilibet decem libras Melgorienſium modo currentium pro victu & veſtitu percipiat annuatim, quos præcipimus & mandamus in una domo comedere, & in uno dormitorio jacere, & habitare infra clauſtrum præfatæ domus, & habere hortum & viridarium quondam monachorum. Statuimus etiam, ut quicunque fuerit archidiaconus Narbonenſis ſit præpoſitus ipſius eccleſiæ, & præſideat in omnibus ſpiritualibus & temporalibus, & habeat pro beneficio quidquid ex juriſdictione villæ Electenſis & aliarum villarum ad eandem eccleſiam pertinentium obvenerit, inſtitutionem canonicorum & correctionem habeat ipſe præpoſitus, obedientiam & reverentiam faciant dicti canonici præpoſito memorato: vacante vero præpoſitura caſu quolibet contingente, archidiaconus Redenſis, qui pro tempore fuerit, ipſam præpoſituram regat, teneat & conſervet, quouſque fiat archidiaconus in eccleſia Narbonenſi, ut ſic de cetero ſint viginti, & percipiant omnes redditus, proventus & obventiones quaſcunque poterunt ex eadem eccleſia Electenſi & ejus appendiciis, exceptis prænominatis beneficiis & redditibus duodecim canonicorum & præpoſiti, & eos æqualiter dividant inter ſe: archidiaconus tamen duplicem recipiat portionem; excipimus etiam centum libras prædictæ monetæ, quas volumus cellarium ſancti Juſti habere, de quibus dabit quadraginta ſolidos annuatim unicuique hebdomadariorum inſtitutorum ab archiepiſcopo vel capitulo: volumus etiam ut ex prænominatis duodecim conſtituatur unus ſacriſta, qui oblationes & mortuaria recipiat, & medietatem habeat ad incenſum, pulſationem campanarum, & luminaria eccleſiæ procuranda, aliam medietatem alii duodecim æqualiter dividant inter ſe. Item ſtatuimus ut archidiaconus de conſilio capituli S. Juſti conſtituat bajulos & familiam in prænominata eccleſia Electenſi, & prioratibus, & villis ad ipſam pertinentibus, ſecundum quod viderit expedire. Ad majorem autem iſtius ordinationis firmitatem ſigillum noſtrum apponi fecimus, contradicentes ſi qui fuerint vel rebelles, excommunicationis ſententiæ ſupponentes. Actum anno Domini MCCXXIII. ſecundo nonas Octobris apud Viennam.

XIV.

Ex ſcriniis archiepiſc. Narbon.

Honorius III. capitulo Narbonenſi confirmat monaſterium Electi.

1224. HONORIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis capitulo Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Apoſtolicæ ſedis benignitas provide penſans merita ſingulorum pie conſuevit illis quos ſibi devotos invenit favore ſuæ gratiæ reſpondere, ut & ipſi de devotis devotiores effecti ad promerendum ejus gratiam animent indevotos. Sane litteræ venerabilis fratris noſtri C. Portuenſis epiſcopi apoſtolicæ ſedis legati nobis exhibitæ continebant, quod cum Boſo quondam abbas monaſterii Electenſis Narbon. diœceſis & quidam monachi * ſui villam Electenſem inimicis fidei Chriſtianæ proditionaliter tradidiſſent, armaque portantes contra Dei eccleſiam, & contra impugnatores hereticæ pravitatis, in villam ipſam induxiſſent hereticos, errorem ſuum publice prædicantes, idem legatus hujuſmodi perditionis filios ſolemniter degradavit de multorum conſilio prælatorum, & tam illos quam alios tunc ipſius loci monachos, per quorum malitiam dictum monaſterium in ſpiritualibus & in temporalibus erat adeo deformatum, quod verſum erat in opprobrium & deriſum, a monaſterio ipſo cujuſdam indulgentiæ noſtræ ſuffultus auctoritate removit, ac attendens quod eccleſia veſtra negotio pacis & fidei aſtitit hactenus fideliter & conſtanter, pro ipſo ſubire non metuens damna rerum, ſeu pericula perſonarum, monaſterium ipſum cum omnibus pertinentiis ſuis perpetuo ipſi donavit eccleſiæ de clericis ſecularibus ordinandum, vobiſcum & pro vobis humiliter ſupplicando ut donationem ipſam apoſtolico roborare munimine dignaremur. Nos igitur attendentes quod puritas veſtræ fidei & devotionis expoſcit ut vobis faciamus gratiam ſpecialem, veſtris & ejuſdem epiſcopi precibus inclinati ratam habemus donationem eandem, eamque, ſicut provide facta eſt & in præfatis litteris plenius continetur, auctoritate apoſtolica confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Laterani idib. Maii pontificatus noſtri anno ſeptimo.

* quinque erant.

Hanc iterum donationem confirmavit idem pontifex anno VIII. ſui pontificatus, V. calend. Jan.

XV.

Ex archivo archiepiſc. Narbon.

Gregorius IX. papa abbates Rivipullenſis & Grandis-ſilvæ, &c. delegat ad reſtituendam monachis abbatiam Electi e qua fuerant ejecti.

1232. GR. epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis... S. Mariæ Rivipullenſis, Grandis-ſilvæ abbatibus, & priori S. Mariæ Rivipul. Vicenſis & Toloſanæ diœceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Prior & conventus monaſterii Electenſis Narbonenſis diœceſis ad ſedem apoſtolicam, ſicut dicitur, nullo medio pertinentis ſua nobis conqueſtione monſtraverunt, quod cum abbas & quinque monachi ejuſdem monaſterii per bonæ memoriæ C. Portuenſem epiſcopum & apoſtolicæ ſedis legatum, exigentibus culpis eorum, perpetuo ab eodem monaſterio ejecti fuiſſent, capitulum Narbonenſe prædictum monaſterium, in quo religio & hoſpitalitas ſatis laudabiliter ſervabatur, cum pertinentiis ſuis facientes ſibi ab eodem legato de facto conferri in ſuo ordine reformandum, & a piæ memoriæ Honorio papa prædeceſſore noſtro in forma confirmari communi, ejecto inde conventu, illud detinent illicite occupatum, inſtituentes in eo poſt appellationem legitimam ad nos interpoſitam clericos ſeculares; quare conventus miſerabiliter cogitur exulare, luens in pœna quod alii commiſerunt in culpa. Quocirca dilectioni veſtræ per

Digitized by Google

apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus inquiſita ſuper hiis diligentius veritate, ſi comperitis per priorem qui nunc eſt & conventum poſſe prædictum monaſterium reformari, illud de ipſis auctoritate noſtra reformare curetis, prout ſecundum Deum melius videritis expedire, non obſtantibus litteris, quas venerabilis frater noſter Narbonenſis archiepiſcopus ſuper hoc dicitur a ſede apoſtolica impetraſſe; monachis vero ejuſdem monaſterii qui prædictum negotium proſequuntur, cum non habeant proprium, faciatis de bonis ipſius expenſas ad perfectionem hujus negotii neceſſarias miniſtrari, contradictiones* per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe, duo veſtrum ea nihilominus exequantur. Datum Reate nonis Aprilis, pontificatus noſtri anno ſexto.

* *f.* contradictores.

XVI.

Gregorius papa IX. nullam declarat latam in archiepiſc. Narbon. qui monaſterium Electenſe tenebat, excommunicationem.

1233. GREGORIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri epiſcopo Albienſi, & dilectis filiis abbati Fontis-frigidi, & magiſtro Armando de Camprineano canonico Appamienſi, Narbonenſis & Toloſanæ diœceſum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Venerabilis frater noſter Narbonenſis archiepiſcopus in veſtra præſentia conſtitutus propoſuit, quod cum Grandis-ſilvæ & Rivipollenſis abbates & prior Rivipollenſis Toloſanæ & Vicenſis diœceſis occaſione quarumdam litterarum nomine prioris & conventus monaſterii Electenſis ad nos ſuper eodem monaſterio contra Narbonenſe duntaxat capitulum obtentarum, ipſum nuper in procinctu itineris conſtitutum ad ſedem apoſtolicam veniendi, ad ſuam præſentiam citaviſſent, idem ex eo ſe ſentiens ab ipſis injuſte gravari, quod dicti judices per tales litteras, quæ contra capitulum ſupradictum duntaxat, prout eſt expreſſum ſuperius, fuerant impetratæ, in judicium coram ſe trahere nitebantur eundem, noſtram audientiam appellavit; ſed ipſi, legitima ejus appellatione contempta, poſt iter arreptum ab eodem ad ſedem apoſtolicam veniendi, priorem & conventum præfatos in corporalem poſſeſſionem ſupradicti monaſterii cum pertinentiis ſuis, quæ archiepiſcopus ipſe tunc temporis poſſidebat, de facto inducere præſumpſerunt, in contradictores excommunicationis ſententiam, ſicut dicitur, promulgando, & alias etiam ſuper ipſo negotio in ipſius præjudicium illicite procedendo. Quia vero præfato archiepiſcopo in ſuo jure deeſſe nec volumus, nec debemus, diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus, ſi eſt ita, dictam excommunicationis ſententiam denuntiantes penitus nullam eſſe, revocetis in ſtatum priſtinum ſine dilatione qualibet quicquid poſt appellationem hujuſmodi contra ipſum archiepiſcopum inveneritis temere attentatum, proviſo prudenter ne bona ſæpe dicti monaſterii immobilia & theſaurus occaſione hujuſmodi ab aliquo diſtrahantur, & ſi qua alienata fuerint illicite, vel diſtracta, ad jus & proprietatem ipſius legitime revocetis, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo; teſtes autem, qui fuerint nominati, ſi ſe gratia, odio, vel timore ſubtraxerint, cenſura ſimili, ceſſante appellatione, cogatis veritati teſtimonium perhibere: nos enim opportunitate captata ſuper reformando ſtatu monaſterii antedicti, annuente Domino, ſollicitudinem & diligentiam adhibebimus, quam viderimus adhibendam. Quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe, tu frater epiſcope, cum eorum altero ea nihilominus exequaris. Datum Laterani Id. Junii, pontificatus noſtri anno ſeptimo.

XVII.

Epiſtola J. Viennenſis archiepiſcopi de compoſitione facta inter archiepiſcopum Narbonenſem & monachos Electenſes. Ex archiv. archiepiſc. Narbon.

Circa 1240.

SANctiſſimo patri & domino Gregorio divina providente clementia ſacroſanctæ R. E. ſummo pontifici, J. Dei miſeratione Viennenſis eccleſiæ miniſter humilis ſeipſum ad pedum oſcula beatorum. Sciſſura frequens & quotidiana turbatio, quæ pluribus in locis commiſſæ mihi legationis emergunt, cogunt me, pater ſanctiſſime, relationibus variis aures veſtræ ſanctitatis implere, non ut referam univerſa, prout neceſſitas communis expoſceret, ſed ea duntaxat quæ ſcrupulis altioribus involuta præſentis vel imminentis contemplatione periculi ſtatum eccleſiarum & pacis poſſent evertere vel gravare. Sane cum inter venerabilem patrem Narbonenſem archiepiſcopum & Electum & monachos Electenſes Narbonenſis diœceſis ſuper ipſo monaſterio cauſa fuit ex variis delegationibus ſedis apoſtolicæ diutius agitata, & in exceptionum ac appellationum diffugiis quinquennio jam conſumpto nec dum fuit lis in principali negotio conteſtata, tandem ad multam inſtantiam precum eorum laboribus compatiens & expenſis in manu mea ſuſcepi negotium amicabiliter dirimendum. Inſtant igitur partes pro deciſione jurgii diutius prorogati, inſtant prælati & viri religioſi quamplures, quos e vicino poſitos veritas latere non poteſt, ut pax inter partes & concordia reformetur. Licet igitur hæc omnia fideliter indagata veritate niti non dubitem, & partes laborum & ſumptuum oppreſſione confectæ amicis communibus mediantibus ſuper compoſitione venerint ad conſenſum, quia tamen de totius monaſterii ſtatu, nec non & proprietate ejuſdem & pertinentiis tractatur, ad preces partium totum ad veſtram duximus beatitudinem deferendum. Conſenſus vero utriuſque partis talis eſt, quod monaſterium prædictum in ſuo ſtatu & religione permaneat pacifice & quiete, & de bonis ipſius monaſterii aſſignetur perpetuo dicto archiepiſcopo Narbonenſi in redditibus centum quinquaginta libræ vel libratæ Melgorienſes annuatim in poſſeſſionibus prædicti monaſterii Electenſis, & totum quidquid dictum monaſterium habet intus & extra tam in decimis & eccleſiaſticis juribus, quam in aliis, in caſtris de Puiſſano & de Arzencho & de Scalis, & in villa Electi quandam domum quæ dicitur *Judæi*, & in eadem villa Electi, ſcilicet quinque maſatæ perpetuo poſſidendæ, & quoniam in ordinatione facta per dominum C. bonæ memoriæ Portuenſem epiſcopum præpoſitura dicti monaſterii fuerat aſſignata, ut partes aſſerunt, & perpetuo annexa archidiaconatui Narbonenſi, ratione cujus archidiaconus dictus habebat perpetuo jus conferendi eccleſias & alia beneficia pertinentia ad dictum monaſterium, & etiam inſtituendi canonicos in eccleſia Electenſi, & juriſdictionem temporalem tam in villa Electi, quam in caſtris & villis pertinentibus ad illum locum, quæ omnia erant eidem per ſedem apoſtolicam confirmata, ut omnis materia diſſenſionis, & occaſio ſcandali ſopiatur, de conſenſu monachorum illius loci & prædicti archidiaconi propter bonum pacis ita fuit ab utraque parte conceſſum; videlicet quod eccleſia de Flaciano in Reddeſio cum omnibus decimis, primitiis, oblationibus & obventionibus mortuorum, & cum omnibus juribus ſpiritualibus & temporalibus pertinentibus ad eandem eccleſiam perpetuo aſſignetur, ſalvo jure diœceſani archiepiſcopi, archidiaconatui ſupradicto; ſanctitati veſtræ ſupplicans humiliter & devote, quatenus ſuper hiis & terræ ſtatui, & dictarum eccleſiarum utilitatibus conſulatis. Conſervet vos Deus omnipotens eccleſiæ ſuæ per tempora multa.

XVIII.

Ex archivo archiepiſc. Narbon.

Innocentius IV. confirmat tranſactionem factam inter monachos Electi & archiepiſcopum Narbonenſem, poſt expulſos canonicos ab eccleſia Electi.

1247. INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri epiſcopo Carcaſſonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex parte venerabilis fratris noſtri archiepiſcopi Narbon. fuit propoſitum coram nobis, quod cum monaſterium Electi ſuæ diœceſis, quod immediate, ſicut dicitur, ad apoſtolicam ſedem ſpectat, ejectis inde abbate & monachis, exigentibus gravibus culpis ſuis, & inductis ibidem clericis ſecularibus, ſubmiſſum fuiſſet auctoritate apoſtolica eccleſiæ Narbonenſi, ac poſtmodum quidam ex monachis ejuſdem monaſterii ſuper hoc in communi forma litteras a ſede apoſtolica impetrantes in poſſeſſionem ipſius monaſterii, abſente non per contumaciam bonæ memoriæ P. archiepiſcopo Narbon. prædeceſſore, fuerunt perperam earumdem litterarum auctoritate reducti, dictus archiepiſcopus contra eos ſuper hoc ab eadem ſede litteras impetravit; cumque poſtmodum inde fuiſſet diutius litigatum, tandem inter ipſum archiepiſcopum & Electum ac conventum ejuſdem monaſterii amicabilis ſuper quæſtione ipſa & ipſius diverſis articulis mediante abbate Anianenſi compoſitio intervenit, prout in litteris inde confectis plenius continetur, quam compoſitionem præfatus archiepiſcopus a nobis petiit apoſtolico munimine roborari. Nos igitur ejus ſupplicationibus inclinati, compoſitionem eandem, ſicut ſine pravitate provide facta eſt, & ab utraque parte ſponte recepta & firmata etiam juramento, ac hactenus pacifice obſervata, ratam & gratam habentes, ipſam duximus auctoritate apoſtolica confirmandam. Quocirca fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus non permittas eundem archiepiſcopum contra confirmationis noſtræ tenorem ſuper hiis ab aliquibus indebite moleſtari, moleſtatores hujuſmodi per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Datum Lugduni II. non. Aug. pontificatus noſtri anno quinto.

XIX.

Ex autographo.

Electio Bartholomæi primi Electenſis epiſcopi.

1318. JOHANNES epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri archiepiſcopo Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ad cumulum tuæ cedit ſalutis & famæ, ſi perſonas eccleſiaſticas, præſertim pontificali dignitate præditas, divinæ propitiationis intuitu oportunis præſidiis & favoris gratia proſequaris. Nuper ſiquidem ex certis & rationabilibus cauſis, quæ ad hoc noſtrum animum induxerunt, Electum tunc villam infra Narbonenſis diœceſis limites conſtitutam, quæ locus inſignis exiſtit, & ubertate multiplici hominum & rerum exuberat, de fratrum noſtrorum conſilio & apoſtolicæ plenitudine poteſtatis in civitatem ereximus, & civitatis vocabulo duximus decorandam, ſtatuentes ac etiam decernentes, ut eccleſia S. Mariæ quondam monaſterium dicti loci, ex tunc haberetur & exiſteret cathedralis. Poſtmodum vero de celeri & ſalubri proviſione ipſius eccleſiæ Electenſis, ut ſponſi ſolatio lætaretur, ſolicite cogitantes, & volentes illum eidem eccleſiæ præficere in paſtorem, de quo certam haberemus notitiam, quod eum clara morum inſignia redimirent, nec dubia eſſet ejus caritas circa plebem ſuo regimini committendam, & in cujus fida fiducia ſalubriter recumberet ſecuritas ſubjectorum, ad dilectum filium Bartholomæum electum Electenſem tunc abbatem dicti quondam monaſterii loci ejuſdem, litterarum ſcientia præditum, vitæ & morum honeſtate decorum, diſcretionis & conſilii maturitate A conſpicuum, in temporalibus providum & ſpiritualibus circumſpectum direximus oculos mentis noſtræ, quibus omnibus debita meditatione penſatis, de perſona ſua nobis & eiſdem fratribus ob ſuorum exigentiam meritorum accepta de ipſorum fratrum conſilio & præfatæ plenitudine poteſtatis eidem Electenſi eccleſiæ providimus, ipſumque præfatæ eccleſiæ in epiſcopum præfecimus & paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius ſibi in ſpiritualibus & temporalibus committendo, firma ſpe fiduciaque tenentes, quod eadem eccleſia divina ſibi propitiante clementia per ſuæ circumſpectionis & induſtriæ ſtudium fructuoſum præſervabitur a noxiis & adverſis, ac in ſpiritualibus & temporalibus proficiet incrementis. Cum igitur eidem electo, ut in commiſſa ſibi cura ejuſdem eccleſiæ B facilius proficere valeat, tuus favor eſſe noſcatur plurimum oportunus, fraternitatem tuam rogamus & hortamur attente per apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus eumdem electum & commiſſam ſibi eccleſiam habens pro noſtra & apoſtolicæ ſedis reverentia commendatos in ampliandis & conſervandis ſuis juribus, ſic eum tui favoris præſidio proſequaris, quod ipſe per tuæ auxilium gratiæ ſe poſſit in commiſſo ſibi ejuſdem eccleſiæ regimine utilius exercere, tuque divinam miſericordiam & dictæ ſedis benevolentiam valeas exinde uberius promereri. Datum Avenione calendis Martii pontificatus ſui anno ſecundo.

XX.

C *Bulla ſeculariſationis eccleſiæ Electenſis.*

CLEMENS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Narbonenſi & Carcaſſonenſi ac Aquenſi officialibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. 1531. Hodie a nobis emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis. Clemens epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Ad exequendum paſtoralis officii debitum ſtudiis intendentes exactis circa eccleſiarum quarumlibet, præſertim cathedralium, & illarum perſonarum potiſſime religionis titulo inſignitarum ſtatum ſalubriter & proſpere dirigendum, ne in ſpiritualibus & temporalibus penitus collabantur, attente conſiderationis aciem dirigimus, & pro eorum profectibus, prout ſalus exigit animarum, ac ut in illis divinus D cultus augmentum ſuſcipiat, potiſſime dum Catholicorum Regum vota id poſcunt, opem & operam impendimus efficaces, prout eccleſiarum, perſonarum, & locorum ac temporum qualitatibus & conditionibus diligenter conſideratis conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sane chariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum rex illuſtris tam ſuo quam venerabilis fratris noſtri Guillermi de Gaudioſa epiſcopi Electenſis, ac dilectorum filiorum capituli eccleſiæ Electenſis ordinis ſancti Benedicti nominibus nobis nuper exponi fecit, quod licet dicta eccleſia, quæ eccleſia monaſterii dicti ordinis tunc Narbonenſis diœceſis ſub invocatione beatæ Mariæ virginis dicata pro uno abbate & aliquibus monachis dicti ordinis fundata exiſtebat, per felicis recordationis Johannem papam XXII. prædeceſſorem noſtrum in cathedralem E eccleſiam apoſtolica auctoritate erecta, illique diſtrictus, territorium & diœceſis in ſpiritualibus & temporalibus aſſignata, & loco abbatis ipſius olim monaſterii epiſcopus ſecularis, qui eidem eccleſiæ & toti diœceſi Electenſi perpetuo præeſſet, ordinatus fuerat, ac in ipſa eccleſia menſa capitularis prorſus diſtincta & ſeparata ab epiſcopali menſa, necnon unus prioratus dignitas inibi poſt pontificalem major & forſan electiva, ac una præcentoria, & una cameraria, necnon una ſacriſtia, una operaria, una eleemoſynaria, una infirmaria, & una hoſtallaria, officia clauſtralia ad ſolius epiſcopi Electenſis pro tempore exiſtentis, & nonnulla loca, & monachales portiones ad epiſcopi & capituli prædictorum alternatis vicibus collationem & proviſionem pleno

jure pertinentia, ac certus monachorum & perſonarum numerus, & ex ipſis monachis unus prior major, & alius præcentor, alius camerarius, alius ſacriſta, alius operarius, necnon alius eleemoſynarius, alius infirmarius, & alius hoſtallarius, prioratum & officia prædicta reſpective obtinentes, & alii clauſtrales capitulum eccleſiæ hujuſmodi conſtituentes, ad quos electio epiſcopi Electenſis, dum ipſa eccleſia pro tempore vacat, ex ſpeciali privilegio apoſtolico eis deſuper conceſſo pertinet, & qui in poſſeſſione ſeu quaſi pacifica & quieta eorum prælatum eligendi exiſtunt, fore dinoſcantur; & ab eadem eccleſia de Malo-burgeto qui conventuales, necnon qui non conventuales exiſtunt, beatæ Mariæ de Payran & de Rupeforti, necnon S. Valerii, & de Varilles, & de Exchalabria, & de Villaro, necnon de Rupefera dicti ordinis, Tarbienſis, Rivenſis, Conſeranenſis, Appamiarum, & Mirapicenſis diœceſeon, prioratus olim per dictos monachos teneri ſoliti, & nunc pro majori parte in commendam obtenti, & ſimiliter ad collationem, proviſionem, & omnimodam diſpoſitionem dicti epiſcopi pertinentes dependere dinoſcantur: tamen cum civitas Electenſis, infra quam dicta eccleſia conſiſtit, in partibus limitrophis & loco frigido ſita ſit, & cauſantibus bellorum tumultibus, rapinis, cladibus, & aliis ſiniſtris eventibus, qui retroactis & noviſſime decurſis annis contigerunt, fructus, redditus, & proventus menſæ capitularis eccleſiæ hujuſmodi, in qua olim triginta monachi & ultra reſidere, & illi in divinis laudabiliter deſervire conſueverant, adeo diminuti fuerunt, ut vix pro ſuſtentatione ſeptem aut octo monachorum commode ſuppetant, & ipſi monachi inibi degentes, qui juxta dicti ordinis regularia inſtituta in eorum clauſtris permanere deberent, circa recuperationem, inſtaurationem, & conſervationem bonorum ac fructuum, redditaum, & proventuum dictæ eorum menſæ capitularis intendere, & ex frequenti cum eis in ipſa eccleſia ſecularium perſonarum converſatione vitam ab eiſdem regularibus inſtitutis alienam quodammodo ducere incitentur, quo fit ut vota ſua Altiſſimo plenarie reddere nequeuntes, animarum ſuarum ſaluti minus conſulant, paucique reperiantur viri docti, nobiles, & potentes qui occurrente illius locorum & monachalium portionum vacatione obtinere & ordinem ipſum inibi profiteri, & ad illius regularem obſervationem obligari velint, & bona menſæ capitularis hujuſmodi in dies diminuantur, & niſi deſuper congrue provideatur, futurum fore formidatur, ne etiam in ipſa eccleſia miniſtrorum illi in divinis deſervientium numerus, ſicque divinus cultus diminuatur, & bona prædicta in deteriorem ſtatum elabantur. Si in eadem eccleſia & prioratibus ab ea dependentibus ordo S. Benedicti, necnon ſingula loca, & monachales portiones, ac prioratus major, præcentoria, cameraria, ſacriſtia, operaria, eleemoſynaria, infirmaria, & hoſtallaria, officia prædicta penitus & omnino ſupprimerentur, & extinguerentur, ac dicta eccleſia adinſtar canonicorum & preſbyterorum ſæcularium, aliarum cathedralium eccleſiarum ſecularium partium illarum reduceretur, & in ea unus decanatus poſt pontificalem major loco prioratus majoris pro uno decano, & unus archidiaconatus pro uno archidiacono, & una theſauraria pro uno theſaurario, ac una præcentoria non majores poſt pontificalem dignitates pro uno præcentore, necnon duodecim canonicatus & totidem præbendæ pro duodecim canonicis, incluſis decano, archidiacono, theſaurario & præcentore præfatis, ac duodecim perpetua ſimplicia beneficia eccleſiaſtica pro totidem clericis perpetuis beneficiatis erigerentur & inſtituerentur, ac illius menſæ capitulari prædictæ fructus, redditus, & proventus ac bona locorum & monachalium portionum, dignitatum & ſingulorum officiorum ſuppreſſorum, necnon ſinguli dependentes prioratus prædicti, reſervata tamen ex cujuſlibet illorum fructibus, redditibus, & proventibus quarta portione pro epiſcopo Electenſi pro tempore exiſtente

A per eum percipienda, perpetuo applicarentur & appropriarentur ac unirentur, annecterentur; profecto fœliciori ſtatui & ſucceſſui ipſius eccleſiæ & perſonarum ejuſdem, necnon illius bonorum & jurium conſervationi, augmento, & recuperationi ſalubriter conſuleretur, & illa decentior ac venuſtior redderetur, ac ex fructibus, redditibus, & proventibus prioratuum hujuſmodi (illorum ſupportatis oneribus) pro quotidianis diſtributionibus intereſſentibus divinis miniſtrari ſolitis uberior ſuccederet proviſio, & perſonæ qualificatæ, quæ in ea dignitates ac canonicatus & præbendas obtinere vellent, & quorum favore ipſius eccleſiæ decus, honor, ſtatus & utilitas incrementum ſuſciperent, facilius reperirentur, cultuſque divinus, & miniſtrorum numerus in ea, & ad illam dilectorum filiorum, civium, B & incolarum dictæ civitatis cum ſpirituali eorum conſolatione & animarum ſalute peramplius vigeret & augeretur. Quare præfatus Franciſcus rex in cujus temporali dominio dicta eccleſia conſiſtit tam ſuo quam Guillermi epiſcopi & capituli prædictorum aſſerentium ſingulorum dependentium prioratuum prædictorum fructus, redditus, & proventus viginti quatuor ducatorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedere, nominibus prædictis nobis humiliter ſupplicari fecit, ut in dicta eccleſia ac omnibus & ſingulis ab ea dependentibus prioratibus prædictis ordinem ſupradictum, omnemque ſtatum & dependentiam regulares, necnon ſingula loca & monachales portiones, prioratum majorem & ſingula officia prædicta penitus ſupprimere & extinguere, C ipſumque ſtatum regularem in ſtatum canonicorum, preſbyterorum, & clericorum ſecularium immutare, & illum ad ſtatum ſecularem hujuſmodi reducere, ac capitulum ſeculare in ea inſtituere, omneſque & ſingulos illius monachos ab obſervatione conſtitutionum, ordinationum, diffinitionum, inſtitutorum regularium, ſtatutorum & conſuetudinum ordinis & eccleſiæ dictorum, ac votorum quorumlibet per eos in ipſorum profeſſione emiſſorum, necnon a regula ejuſdem S. Benedicti, & ſecundum illam divini officii recitatione penitus abſolvere & liberare, ac in ipſa eccleſia unum decanatum loco dicti prioratus majoris qui poſt pontificalem major pro uno decano, & unum archidiaconatum pro uno archidiacono, necnon unam theſaurariam pro uno theſaurario, ac unam præcentoriam qui non majores poſt pontificalem dignitates pro uno D præcentore, necnon duodecim canonicatus, & totidem præbendas pro duodecim canonicis, ac duodecim perpetua beneficia eccleſiaſtica pro duodecim clericis perpetuis beneficiatis perpetuo erigere, ac eidem menſæ capitulari pro dignitatum, canonicatuum & præbendarum ac beneficiorum hujuſmodi dote & diſtributionibus quotidianis divinis officiis intereſſentibus miniſtrandis omnia & ſingula bona, jura, fructus, redditus, & proventus ſingulorum locorum, & monachalium portionum, necnon prioratus majoris ac ſingulorum officiorum ſupprimendorum, ac ſingulos dependentes prioratus hujuſmodi perpetuo applicare & appropriare ac unire, annectere & incorporare, aliaſque in præmiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia E voluimus quod petentes beneficia eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum & annuum valorem ſecundum extimationem prædictam etiam beneficii cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, ac omnes dignitates, necnon canonicatus & præbendas, cæteraque beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura apud ſedem apoſtolicam tunc vacantia & inantea vacatura collationi & diſpoſitioni noſtræ reſervavimus, decernentes extunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari, quique eccleſiarum quarumlibet, præſertim cathedralium & illarum perſonarum ſalubrem ſtatum, decorem

Digitized by Google

& venuſtatem, ac in eis divini cultus augmentum & animarum ſalutem ſinceris deſideramus affectibus, ſingulorum locorum, monachalium portionum, necnon prioratus majoris, & ſingulorum officiorum, ac menſæ capitularis prædictorum fructuum, redditum, & proventuum veros annuos valores præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati ad divini nominis laudem & gloriam, & militantis eccleſiæ exaltationem, ac dictæ eccleſiæ Electenſis fœliciorem ſtatum in eccleſia Electenſi, ac omnibus & ſingulis ab ea dependentibus prioratibus prædictis ordinem præfatum, ac omnem ſtatum omnemque dependentiam regulares, necnon ſingula loca, & monachales portiones, ac prioratum majorem, & ſingula officia prædicta auctoritate apoſtolica tenore præſentium penitus & omnino ſupprimimus & extinguimus, ipſumque ſtatum regularem in ſtatum canonicorum, preſbyterorum & clericorum ſecularium immutamus, & illam ad ſtatum ſecularem reducimus, ac capitulum ſeculare inſtituimus, omneſque & ſingulos ipſius eccleſiæ monachos etiam majorem & dependentes prioratus & officia prædicta obtinentes, ordinem ipſum tacite vel expreſſe inibi vel alibi profeſſos ab obſervatione conſtitutionum, ordinationum, definitionum, inſtitutorum regularium, ſtatutorum, & conſuetudinum ordinis & eccleſiæ prædictorum, ac quorumcumque per eos in profeſſione hujuſmodi emiſſorum votorum, *tribus ſubſtantialibus votis, a quibus propterea abſoluti non cenſeantur, dumtaxat exceptis*, necnon a regula ejuſdem S. Benedicti, & ſecundum illam divini officii recitatione, ita ut canonici ſeculares ipſius eccleſiæ exiſtant, & pro talibus habeantur & reputentur, ac de cetero regularem habitum dicti ordinis geſtare, & ejuſdem ordinis regularia inſtituta, ordinationes, diffinitiones, & mores quoad divinorum celebrationem, jejunia, victum, & ciborum uſum, & alia quæcumque, quæ ratione dicti ordinis obſervare tenebantur, in futurum obſervare minime teneantur, ſed in habitu, ordine, cerimoniis, ritu, inceſſu, moribus & vita quoad omnia ſecularibus canonicis aliarum eccleſiarum cathedralium ſecularium partium illarum ſe omnino & ubique conformare, necnon qui nunc ſunt de bonis per eos licite etiam intuitu eccleſiæ acquiſitis, & in futurum per eos & eorum quemlibet acquirendis in vita & in morte, futuri vero ejuſdem eccleſiæ canonici juxta formam in quinterno cancellariæ apoſtolicæ annotatam teſtari & de illis diſponere libere & licite valeant, penitus abſolvimus & totaliter liberamus; ac in dicta eccleſia unum decanatum loco prioratus majoris pro uno decano, ac unum archidiaconatum pro uno archidiacono, necnon unam theſaurariam pro uno theſaurario, ac unam præcentoriam, quæ non majores poſt pontificalem dignitates inibi, ut præfertur, exiſtant, pro uno præcentore, necnon duodecim canonicatus, & totidem præbendas pro duodecim canonicis, ac duodecim perpetua ſimplicia beneficia eccleſiaſtica pro duodecim clericis perpetuis beneficiatis auctoritate & tenore prædictis perpetuo erigimus & inſtituimus, necnon eidem menſæ capitulari pro dignitatum & canonicatuum & præbendarum, ac beneficiorum erigendorum hujuſmodi dote & diſtributionibus quotidianis divinis officiis intereſſentibus miniſtrandis omnia & ſingula bona, jura, fructus, redditus & proventus ſingulorum locorum, & monachalium portionum, necnon prioratus majoris, & ſingulorum officiorum ſuppreſſorum prædictorum, & ad illa ſpectantia & pertinentia, necnon S. Martini de Cella, de Malo-burgeto, & beatæ Mariæ de Payrano, ac de Rupeforti, & S. Valerii, necnon de Barilles, & de Exchalabria, ac de Vilhaco*, ac de Rupeſera dependentes prioratus prædictos, etiamſi ad illos conſueverint per electionem aſſumi, eiſque cura imminet animarum, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, reſervata ex cujuſlibet & ipſorum dependentium prioratuum fructibus, redditibus, & proventibus hujuſmodi quarta portione pro dicto epiſcopo pro

* al. de Villaro.

A tempore exiſtente per eum percipienda, ita quod liceat
capitulo præfatis bonorum, & jurium ſuppreſſorum,
locorum, & portionum, ac prioratus majoris, & ſin-
gulorum officiorum exnunc, necnon cedentibus vel
decedentibus dilectis filiis modernis dictorum priora-
tuum dependentium prioribus ſeu commendatariis, aut
prioratus ipſos alias quomodolibet dimittentibus, &
illis quibuſvis modis etiam ex quorumcumque perſonis
vacantibus, prioratuum dependentium, ac illorum ju-
rium & pertinentiarum prædictorum per ſe vel alios
corporalem poſſeſſionem propria auctoritate libere ap-
prehendere, & perpetuo retinere, illorumque, necnon
ſuppreſſorum locorum, & portionum, ac prioratus ma-
joris & officiorum hujuſmodi fructus, redditus, &
proventus in ſuos, & menſæ, ac dignitatum, canonica-
B tuum, & præbendarum, ac beneficiorum hujuſmodi
uſus & utilitatem, ac in diſtributiones prædictas con-
vertere, cujuſvis licentia ſuper hoc minime requiſita,
eiſdem auctoritate & tenore perpetuo applicamus &
appropriamus ac unimus, annectimus & incorporamus.
Et nihilominus quod omnia laudemia & jura tezena
Foriſcapus nuncupata certarum rerum, proprietatum,
& bonorum, quæ, dum pro tempore obveniebant, per
epiſcopum Electenſem pro tempore exiſtentem, & ca-
pitulum præfatos exigebantur, ac inter eos æquis por-
tionibus dividebantur, de cætero per ipſum ſolum
epiſcopum eorumdem capituli ad id accedente con-
ſenſu, ſpolia vero canonicorum etiam dignitates obti-
nentium ejuſdem eccleſiæ ab inteſtato pro tempore de-
cedentium per ipſos capitulum ſimiliter ejuſdem epiſ-
copi ad hoc accedente conſenſu exigantur & perci-
C piantur: ac quod idem Guillelmus epiſcopus, qui vo-
cem in capitulo dictæ eccleſiæ forſan habere non con-
ſueverat, & ſucceſſores ſui epiſcopi Electenſes pro
tempore exiſtentes de cætero vocem & debitam præ-
eminentiam in dicto capitulo habere, & illud tanquam
epiſcopus ingredi libere, & licite valeat; ipſique ca-
pitulum & canonici ſemel ſingulis hebdomadis die ad
hoc eligendo perpetuis futuris temporibus unam ma-
gnam miſſam cum diacono & ſubdiacono celebrare,
& in ea pro fœlici ſtatu & ſalute animæ ipſius Guil-
lermi, & pro tempore exiſtentis epiſcopi Electenſis, &
peccatorum ſuorum remiſſione Altiſſimum exorare,
dum & quando idem epiſcopus ex bonis ſuis præfatis
capitulo ſeu eorum menſæ capitulari pro tali onere
perferendo elargitus fuerit, debeant & teneantur ſub
D pœna ad hoc ſtatuenda pro qualibet vice qua defece-
rint, & dictus epiſcopus eos ad id coercere poſſit: ac
quod capitulum præfati pro præmiſſis & divini cultus
ipſius eccleſiæ directione ac illius fœlici ſtatu quæ-
cumque ſtatuta & ordinationes licita, & honeſta, ac ſa-
cris canonibus non contraria, quæ ab omnibus obſer-
vari debeant, pro eorum arbitrio condere & facere, ac
condita & facta, prout rerum & temporum qualitas
ſuadebit, immutare, & alia de novo condere, illaque
inviolabiliter per ſubtractionem diſtributionum quoti-
dianarum, ac per cenſuras & pœnas eccleſiaſticas ob-
ſervari facere, ipſaque eccleſia ac illius decanus, ar-
chidiaconus & theſaurarius, capitulum, canonici, &
perſonæ hujuſmodi erigendi proviſo quod ſtatutum
remaneat, ac omnibus ac ſingulis privilegiis, immu-
E nitatibus, exemptionibus, libertatibus, gratiis, conceſ-
ſionibus, & indultis eis quomodolibet conceſſis, ut
prius, ac quibus alii dignitates obtinentes, ac cano-
nici & perſonæ aliarum cathedralium eccleſiarum ſe-
cularium partium earum hujuſmodi in genere vel in
ſpecie etiam quoad delationem almutiarum omni tem-
pore tam in apoſtolicis quam in regalibus conceſſioni-
bus utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, &
gaudere poterunt quomodolibet in futurum parifor-
miter & abſque aliqua differentia uti, potiri & gaudere
poſſint & debeant: & dictus decanus ac ſinguli ex ar-
chidiacono, theſaurario, & præcentore quindecim,
cæteri vero canonici decem, alii autem inferiores in eo-
rum receptione trium vel quatuor ducatorum ſummas

pro pluvialibus, libris, calicibus, & aliis ornamentis & paramentis ipſius eccleſiæ ſolvere teneantur, nec eorum portiones percipere poſſint, donec dictas ſummas reſpective perſolverint. Quodque dignitatum de novo erectarum ad Guillermum & pro tempore exiſtentem epiſcopum Electenſem, ſic tamen quod idem epiſcopus dignitates ipſas, occurrente illarum pro tempore vacatione, canonicis ejuſdem eccleſiæ actu præbendatis duntaxat & non aliis conferat, alioquin collationes de illis aliis pro tempore factæ, nullæ & invalidæ ac pro ea vice ad ſedem apoſtolicam devolutæ ſint & eſſe cenſeantur eo ipſo : canonicatuum vero & præbendarum collatio, proviſio & omnimoda diſpoſitio ad epiſcopum & capitulum præfatos alternatis vicibus, ita quod cum primo poſt reductionem hujuſmodi ad epiſcopum, ſecundo ad capitulum, tertio ad epiſcopum antedictos & ſic alternatim, ſive per obitum, ſive per reſignationem, aut alio quoviſmodo vacaverint, præterquam per reſignationem ex cauſa permutationis, quo caſu admiſſio reſignationis ex cauſa permutationis faciendæ, ac collatio & proviſio canonicatuum & præbendarum ex cauſa permutationis reſignatorum hujuſmodi ad ſolum epiſcopum abſque præjudicio turni hujuſmodi ſpectet & pertineat : & ſi contingat canonicatus, & præbendas hujuſmodi per mandata apoſtolica habentes & proſequentes, ac graduatos ſimplices, vel graduatos nominatos juxta concordata præfati Regis cum ſede prædicta affici, tunc ſi in turno epiſcopi, poſtea vacaturorum ad epiſcopum ipſum ; ſi vero in turno capituli prædictorum illos vacare contigerit, ſimiliter poſtea vacaturorum canonicatuum & præbendarum collatio & proviſio hujuſmodi ad capitulum præfatos, ut turnus ipſe abſque dubio & contentione conſervetur, pertineat. Duodecim autem beneficiorum prædictorum, occurrente illorum pro tempore vacatione, collatio & proviſio prædictæ ad capitulum ſeu canonicos præfatos per turnum, primo incipiendo a decano, & deinde ab archidiacono, poſtmodum a theſaurario, & ſucceſſive a præcentore ac ſubſequenter ab aliis canonicis juxta ordinem eorum receptionis per eos perſonis in cantu & cerimoniis dictæ eccleſiæ inſtructis, & quæ cum deliquerint, aut minus debite dictæ eccleſiæ deſervierint, ſeu in illius obſequiis defecerint, per ſubſtractionem diſtributionum, aut alias cenſuras & pœnas per ipſos capitulum ſeu canonicos corrigi, caſtigari, & coherceri libere & licite poſſint, conferendorum reſpective ſpectet & pertineat auctoritate prædicta earumdem tenore præſentium perpetuo ſtatuimus & ordinamus. Et inſuper eoſdem monachos & eorum ſingulos qui propter tranſgreſſionem inſtitutorum regularium prædictorum aliquam apoſtaſiæ notam ſeu irregularitatem aut inhabilitatem forſan contraxerint ſeu incurrerint, ab hujuſmodi exceſſibus, necnon apoſtaſia & quibuſvis excommunicationis ac aliis ſententiis, cenſuris & pœnis eccleſiaſticis, quas præmiſſorum occaſione forſan quomodolibet incurrerint, eiſdem auctoritate & tenore abſolvimus, & cum eis ſuper irregularitate, ſi quam cenſuris hujuſmodi ligati miſſas & alia divina officia celebrando & illis ſe immiſcendo contraxerint, quodque etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque cum cura & ſine cura ſecularia alias ſe invicem compatientia beneficia eccleſiaſtica, etiamſi canonicatus & præbendæ, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in cathedralibus, etiam metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipſæ in cathedralibus etiam metropolitanis poſt pontificales majores, ſeu collegiatis eccleſiis hujuſmodi principales fuerint, & ad dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia hujuſmodi conſueverint per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, ſi ſibi alias canonice conferantur aut eligantur, præſententur, vel alias aſſumantur ad illa & inſtituantur in eis, etiam poſt ſuppreſſionem & reductionem hujuſmodi recipere & illa necnon quæcumque, quotcumque, & qualiacumque alia beneficia eccleſiaſtica ſecularia & regularia, quæ ſinguli eorum ex quibuſvis conceſſionibus

A & diſpenſationibus apoſtolicis in titulum vel commendam obtinent vel expectant, necnon in quibus & ad quæ jus eis & eorum cuilibet quomodolibet competit, ut prius retinere, & quaſcumque penſiones annuas ſuper quibuſvis fructibus, redditibus, & proventibus eccleſiaſticis eis aſſignatas, ut prius, quoad vixerint percipere, necnon quibuſvis gratiis, diſpenſationibus, & indultis apoſtolicis eis & eorum cuilibet apoſtolica vel alia quavis auctoritate quomodolibet conceſſis uti, potiri & gaudere, & beneficia ſub eiſdem diſpenſationibus comprehenſa ſimiliter recipere & juxta illorum tenorem retinere libere & licite valeant auctoritate & tenore ſupradictis de ſpeciali dono gratiæ diſpenſamus, ac omnem ab eiſdem monachis inhabilitatis & infamiæ maculam ſive notam per eos præmiſſorum occaſione B contractam abolemus, necnon beneficia obtenta & jus hujuſmodi propter reductionem prædictam non vacare, ac commendas non ceſſare, diſpenſationes, gratias, & indulta hujuſmodi plenam roboris firmitatem obtinere, necnon ea permutandi & commendæ cedendi, ac derogationi omnibuſque & ſingulis aliis in eis contentis clauſulis eiſdem monachis etiam poſt reductionem hujuſmodi ſuffragari poſſe & debere etiam in omnibus & per omnia, perinde ac ſi reductio prædicta facta non fuiſſet. Præterea dilectis filiis Bernardino Jabot, & Honorato Matentes, ac Emerico Jacobi, necnon Bernardo de Aleria, Antonio de Pellapullo, Bernardo Jacobi, Hugoni Salvati, Nicolao de Nos monachis dictæ eccleſiæ, ac Bartholomæo Egidi Electenſis, & Antonio Dax Carcaſſonenſis, ac Petro de Ponte & C Johanni de Hommania, *alias* Moltrant Electenſis diœceſis clericis ob vitæ ac morum honeſtatem aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, ſuper quibus ipſorum ſinguli apud nos fide digno commendantur teſtimonio, ſpecialem gratiam facere volentes, ipſoſque, necnon Guillermum epiſcopum & capitulum præfatos, ac eorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes : necnon omnia & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, quæ ſinguli monachi & clerici ſupradicti reſpective etiam ex quibuſvis diſ- D penſationibus apoſtolicis obtinent & expectant, ac in quibus & ad quæ jus eis quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſint, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores, ac hujuſmodi diſpenſationum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, decanatum Bernardino, & archidiaconatum Honorato, ac theſaurariam Bartholomæo, & præcentoriam Emerico, necnon cuilibet eorumdem Bernardini, Honorati, Bartholomæi, & Emerici unum ex canonicatibus & unam ex præbendis prædictis ; ſingulis vero ex Bernardo de Aleria, ac Antonio de Pellapullo, ac Bernardo Jacobi, necnon Hugone, & Nicolao, ac Antonio Dax, & Petro ac Johanne præfatis, ſingulos canonicatus & præbendas ſic a primæva eorum erectione hujuſmodi apud ſedem prædictam vacantes, & de quibus nullus præter E nos hac vice diſponere potuit, ſive poteſt, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis, ac quorum ſingulorum fructus, redditus & proventus viginti quatuor ducatorum auri ſimilium ſecundum eamdem extimationem valorem annuum, ut aſſeritur, non excedunt, cum plenitudine juris canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis apoſtolica auctoritate prædicta conferimus, & de illis etiam providemus, decernentes quoad collationem & proviſionem prædictas, prout eſt, ſi attentatum forſan eſt hactenus, ac quoad illas necnon alia præmiſſa exnunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus præmiſſis, ac priori voluntate noſtra prædicta, necnon Lateranenſis

Digitized by Google

concilii noviſſime celebrati uniones perpetuas niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis, & quibuſvis aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, necnon fundatione ipſius eccleſiæ Electenſis, necnon aliarum eccleſiarum in quibus ſecularia forſan fuerint, ac monaſteriorum ſeu aliorum regularium locorum in quibus regularia beneficia hujuſmodi forſan conſiſtant, ſeu a quibus dependent, & ejuſdem S. Benedicti & aliorum ordinum, quorum ipſa regularia beneficia exiſtant, juramento, confirmatione, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque & indultis apoſtolicis illis ſub quibuſcumque tenoribus & formis & cum quibuſvis decretis, conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua & expreſſa mentio, etiamſi diſpoſitive fieri deberet, tenores hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus contrariis quibuſcumque, aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de prioratibus hujuſmodi ſpeciales, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus generales dictæ ſedis vel legatorum ejus litteras impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem litteras & proceſſus habitos per eaſdem & inde ſecuta quæcumque ad dictos unitos prioratus volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem prioratuum vel beneficiorum aliorum præjudicium generari; ſeu ſi pro tempore exiſtenti epiſcopo Electenſi & capitulo præfatis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quod ad receptionem vel proviſionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli non poſſint; quodque de canonicatibus & præbendis ac dignitatibus ejuſdem eccleſiæ vel aliis beneficiis eccleſiaſticis ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem conjunctim vel ſeparatim ſpectantibus nulli valeat provideri per litteras apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta effectus eorum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis; ſeu ſi monachi & clerici præfati præſentes non fuerint ad præſtandum de obſervandis ſtatutis & conſuetudinibus dictæ eccleſiæ ſolitum juramentum, dummodo in abſentia ſua per procuratorem idoneum, & cum ad eccleſiam ipſam acceſſerint, corporaliter illud præſtent. Volumus autem quod propter unionem, annexionem, & incorporationem prædictas, dicti prioratus uniti debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis nullatenus negligatur, ſed eorum congrue ſupportentur onera conſueta, ac quod monachi aliqua irregularitatis nota ſeu cenſura forſan irretiti pœnitentiam ſalutarem per confeſſores idoneos, quos ſinguli ipſorum duxerint eligendos, eis pro præmiſſis injungendam omnino adimplere teneantur: alioquin præſentes litteræ quoad abſolutionem hujuſmodi nullius ſint roboris vel momenti. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſuppreſſionis, extinctionis,

A immutationis, reductionis, inſtitutionis, abſolutionis, liberationis, erectionis, applicationis, appropriationis, unionis, annexionis, incorporationis, ſtatuti, ordinationis, diſpenſationis, abolitionis, collationis, proviſionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo triceſimo primo, quinto-decimo calendas Decembris, pontificatus noſtri anno octavo. Quocirca diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus veſtrum per vos vel alium ſeu alios litteras prædictas & in eis contenta quæcumque, ubi & B quando opus fuerit, ac quotiens pro parte epiſcopi & capituli præfatorum, ſeu alicujus eorum deſuper fueritis requiſiti ſolemniter publicantes eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciatis auctoritate noſtra litteras & in eis contenta quæcumque hujuſmodi firmiter obſervari, ac ſingulos quos litteræ ipſæ concernunt illis pacifice gaudere, non permittentes eos deſuper per quoſcumque contra earumdem litterarum tenorem quomodolibet moleſtari, necnon Bernardinum recepto ab eo noſtro & Romanæ eccleſiæ nomine fidelitatis debitæ ſolito juramento juxta formam quam ſub bulla noſtra mittimus introcluſam in decanatus, & Honoratum in archidiaconatus, ac Bartholomæum in theſaurariæ, necnon Emericum in præcentoriæ, eoſdemque Bernardinum, Honoratum, Bar- C tholomæum & Emericum, ac ſingulos alios monachos, & clericos præfatos in canonicatuum & præbendarum per nos eis reſpective collatorum, juriumque & pertinentiarum prædictorum corporalem poſſeſſionem reſpective inducatis, & defendatis in dictis, amotis quibuſlibet detentoribus ab eiſdem, facientes eos & eorum ſingulos ad præbendas hujuſmodi in dicta eccleſia Electenſi in canonicos recipi & in fratres, ſtallo eis & eorum cuilibet in choro & loco in capitulo ejuſdem eccleſiæ Electenſis cum dicti juris plenitudine aſſignatis, ac eoſdem Bernardinum ad decanatum, necnon Honoratum ad archidiaconatum, ac Bartholomæum ad theſaurariam, & Emericum ad præcentoriam hujuſmodi, ut eſt moris, admitti; eiſdemque Bernardino de decanatus, & Honorato de archidiaconatus, ac Bartholomæo D de theſaurariæ, & Emerico de præcentoriæ, ac illis necnon aliis prædictis, quibus canonicatus & præbendas hujuſmodi contulimus, de illorum fructibus, redditibus, & proventibus ac obventionibus univerſis integre reſponderi, contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi epiſcopo pro tempore exiſtenti & capitulo præfatis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim a dicta ſit ſede indultum quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſit, per litteras apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo triceſimo primo, quintodecimo calendas Decembris, pontificatus noſtri anno octavo. M. De Bracceis.

Publicata fuit & executioni demandata hæc bulla anno 1532. die 1. Octobris per officialem Carcaſſonenſem.

Digitized by Google

INSTRUMENTA ECCLESIÆ BITERRENSIS.

I.

Ex chart. Biterr.

Donum Reginardi epiſcopi factum eccleſiæ Biterrenſi.

933. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, notum ſit omnibus fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ tam præſentibus quam futuris, quia nos Teudo & Odo vicecomites, Ildegarius, Johannes ſacerdotes, & Walcharius, qui ſumus elemoſynarii quondam domni Reginardi epiſcopi Biterrenſis eccleſiæ S. Nazarii. Certum quidem & manifeſtum eſt, quia nobis injunxit vel commendavit quondam Reginardus epiſcopus per ſuum wadium, quando ad obitum mortis venit ad extrema voluntate, unde & poſtea ſua voluntate numquam mutavit, ut nos ſimul in unum ſupra nominati elemoſynarii, ut nos ſcripturam legalem faciamus ad canonicos S. Nazarii, ſicuti & facimus, ac legitime manibus tradimus in regno Septimaniæ, in comitatu Biterrenſi S. Petrum a Pullo cum ſuo terminio, & cum ipſo boſco, & cum ipſo molino cum ipſa reclauſa, & cum ipſa piſcatoria, & cum ipſas inſolas, & quantum ibidem ad pertinendum eſt, id eſt in eccleſia S. Petri in ſacris, ſecretariis, cimeteriis, in domibus, in caſis, caſalatiis, in curtis, in oglatis, in arboribus, in terris, in vineis, in pratis, in paſcuis, ſilvis, garricis, aquis, aquarumve decurſibus earum omnia & in omnibus ſic donamus & tradimus ad canonicos S. Nazarii : & in terminio de villa Pelignano, in loco quem vocant *Suricarias*, donamus ad canonicos S. Nazarii ipſum clauſum qui fuit Giſlanæ, qui ſunt modiatas IX. Iſta omnia ſuperius ſcripta, & in omnibus tam quæſitum quam inquirendum, ruſticum & urbanum, vel de qualicumque attractu ſic donamus propter remedium animæ Reginardi epiſcopi qui fuit quondam in tali tenore, ut ipſi canonici S. Nazarii in ſtipendia habeant quæ ibidem hodie ſunt, & ſucceſſores illorum omni tempore commune habeant, teneant, & poſſideant. Si quis vero ab hac hora & deinceps fuerit, ſi nos, aut ullus de hæredibus noſtris, aut ullus epiſcopus, aut aliqua appoſita perſona qui contra hanc donationem Deo & canonicis S. Nazarii abſtollere voluerit, quod repetit non vindicet : & qui hoc fecerit, omnia ſuperius ſcripta revertere faciat ad parentes Reginardi epiſcopi qui fuit quondam, & inſuper cui litem intulerit, dupla & meliorata reſtituat, & ſua repetitio nihil valeat. Quod qui fecerit, omnes maledictiones veteris ac novi teſtamenti, & omnia vincula anathematis, & omnis gladius diaboli, & omnis pœna inferni, & omnia tormenta & poteſtas tenebrarum maneat ſuper illum, & numquam ſit ſolutus ad diem judicii, & ſit damnatus ante faciem Domini, & in ſorte ſatanæ ſit relegatus, niſi reſipuerit. Facta charta donationis, traditionis XIV. calendas Aprilis anno quarto regnante Radulfo rege poſt obitum Caroli regis. Signum Theudoni vicecomitis. Signum Odonis vicecomitis, qui hanc traditione vel donatione fecimus, & teſtes firmare rogavimus. Signum Leutevardus. Signum Gairondus, Ildegarius preſbyter, Walcharius, Pontius preſbyter. Ego Dido.

I I.

Ex chart. S. Jacobi Biterr.

Inſtrumentum exſecutorum teſtamenti Reginardi vicecomitis Biterrenſis.

969. IN nomine Domini. Ego Barnardus epiſcopus Biterrenſis, & Garſindis vicecomitiſſa, & Barnardus abba, necnon & Alcharius, & Rodulphus preſbyter, qui ſumus helemoſinarii Reginardi vicecomitis qui fuit quondam, & injunxit vel commendavit nobis per ſuum vadium, ut chartam donationis feciſſemus ad eccleſiam S. Nazarii ſedis Biterrenſis, & ad eccleſiam S. Jacobi, ubi corpus ejus requieſcit, propter remedium animæ ſuæ : & ideo nos ſupra nominati helemoſinarii donatores ſumus Domino Deo & ad jam prædictas eccleſias in regno Septimaniæ in vicecomitatu Biterrenſi villam vocabulo *Luco* totum & ab integrum cum omni ſuo terminio & cum ipſa eccleſia, quæ ibidem eſt fundata in honore S. Martini, cum decimis, & primitiis, & cum omni ſuo eccleſiaſtico & villare, quæ vocant *Munbriago* cum omni ſuo terminio : iſta omnia ſuperius ſcripta, ideſt, in eccleſiis, domibus, curtis, ortis, ortalibus, vineis, terris cultis & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, garriciis, arboribus pomiferis, aquis, aquarumve reductibus earum omnia & in omnibus tam quæſitum quam & inquirendum cum omni fundo poſſeſſionis donamus nos helemoſynarii Domino Deo & S. Nazario ſedis Biterrenſis & S. Jacobo, ubi corpus ejus requieſcit, propter animæ ipſius remedium Reginardi, ut ei Dominus propitiare dignetur, & collocare animam ejus inter agmina ſanctorum. Et ideo hanc oblationem vel donationem ſuperius ſcriptam donamus vel tradimus, atque transfundimus in poteſtatem de ipſis eccleſiis, ut ab hodierno die & tempore habeant, teneant, & poſſideant, & rectores ipſarum eccleſiarum, necnon & ſucceſſores eorum uſque in ſecula ſeculorum. Si quis contra hanc donationem pro inrumpendum venerit, in primis iram Dei omnipotentis incurrat, & cum Dathan & Abiron particeps fiat, & cum traditore in infernum deſcendat, & omnes maledictiones veteris ac novi teſtamenti ſuper eum veniant, & numquam ſit abſolutus, & inſuper componat ad præfatas eccleſias iſta omnia ſuperius ſcripta dupla & meliorata, & inantea donatio iſta firma & ſtabilis permaneat omni tempore. Facta donatio iſta anno Verbi Incarnati DCCCC. LXIX. indictione XII. ſub die X. calend. Novembris anno 17. regnante Leuterio rege. ✠ Barnardus epiſcopus S. S. Garſindus vicecomitiſſa. ✠ Barnardus aba. S. Alcharius. S. Rodulphus preſbyter helemoſinarii Riginardi vicecomitis nos donatione iſta fecimus & firmavimus & firmare rogavimus. S. Guillelmus vicecomes, qui voluit, & conſenſit, tradidit, atque transfundit. S. Boſo qui voluit, & conſenſit, tradidit, atque transfundit. S. Volveradus. S. Rogerius. S. Aldo. S. Ermengaudis. S. Teudiſclus. S. Witardus. . . . . . . preſbyter qui hanc chartam donationis ſcripſit ſub die & anno quod ſupra.

I I I.

Ex archiv. Juncell.

Bulla Gregorii papæ VII. pro monaſterio S. Petri Juncellenſis.

Poſt an. 1073.

GREGORIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto in Chriſto filio . . . . abbati monaſterii S. Petri Juncellenſis conſtituti in loco qui dicitur *Lunate*, ſuiſque ſucceſſoribus ibidem regulariter promovendis in perpetuum. Supernæ miſerationis reſpectu ad hoc univerſalis eccleſiæ curam ſuſcepimus, & apoſtolici moderaminis ſollicitudinem gerimus, ut juſtis precantium votis aſſueta benignitate faveamus, & libamine æquitatis omnibus in neceſſitate poſitis, quantum Deo juvante poſſumus, ſubvenire debeamus. Proinde juxta petitionem tuam præfatum monaſterium de Juncellis, cui tu præeſſe dignoſceris, in tutela & deffenſione ſanctæ Romanæ & apoſtolicæ ſedis

ſuſcipimus,

A ſuſcipimus, & ab omni ſæculari dominatione liberum ſemper eſſe decernimus, cui hujuſmodi privilegio præſenti, authoritatiſque noſtræ decreto indulgemus, concedimus, & firmamus ſtatuentes nullum regum vel imperatorum, antiſtitem nullum quacumque dignitate præditum, vel quemquam alium audere de iis, quæ eidem venerabili loco a quibuſlibet hominibus de proprio jure jam donata ſunt, vel in futurum Deo miſerante collata fuerint, ſub cujuſlibet cauſæ occaſioniſve ſpecie minuere, vel auferre, & ſive ſuis uſibus applicare, vel aliis quaſi piis de cauſis pro ſuæ avaritiæ excuſatione concedere, ſed cuncta quæ ibi oblata ſunt, vel offerri contigerit, tam a te, quam ab eis, qui tuo officio locoque ſucceſſerint, perenni tempore illibata & ſine inquietudine volumus poſſideri: eorum quidem uſibus, B pro quorum ſuſtentatione gubernationeque conceſſa ſunt, modis omnibus profutura. Item conſtituimus ut obeunte te non alius ibi cujuſcumque obreptionis aſtutia ſive per inveſtituram ſive per ſæcularem poteſtatem ordinetur, niſi quem religioſi fratres ejuſdem cœnobii cum communi conſenſu ſecundum timorem Dei elegerint de eadem congregatione, ſi idoneus inventus fuerit. Quod ſi talis, qui huic regimini congruat, inter eos inveniri non poſſet, cum conſilio religioſorum virorum aliunde ſibi patrem & magiſtrum expetant: ordinandum vero ab epiſcopo in cujus diœceſi monaſterium veſtrum conſtitutum eſt, niſi forte ipſum ab apoſtolica ſede interdictum eſſe claruerit, qui quandiu in eadem interdictione ſeu rebellione remanſerit, nulla ſibi a vobis obedientia exhibeatur. Quod ſi aliquis epiſcoporum, ſeu qualibet eccleſiaſtica vel ſæcularis C perſona monaſterium veſtrum gravare præſumpſerit, abbas & fratres ejuſdem loci libere apoſtolicam ſedem appellent. Hoc quoque præſenti capitulo ſubjungimus, ut veſtrum monaſterium, & abbates ejus vel monachi ab omni ſæcularis ſervitii ſint infeſtatione ſecuri, omnique gravamine mundanæ oppreſſionis remoti, in religionis obſervatione ſeduli atque quieti permaneant. Hæc igitur omnia quæ in hujus præcepti decretive pagina noſtri continentur in perpetuum ſervanda decernimus. Si quis vero regum, imperatorum, ſacerdotum, clericorum, judicum, ac ſæcularium perſonarum hanc conſtitutionis noſtræ paginam ignorans contra eam temerario auſu venire tentaverit, admonitus ſemel & iterum uſque tertio per convenientes inducias, ſi non reſipuerit, atque prædictæ eccleſiæ veſtræ non D ſatisfecerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & niſi quæ ab illo ſunt male ablata reſtituerit, vel digna pœnitentia illicita acta defleverit, a ſanctiſſimo corpore ac ſanguine redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat. Cunctis autem eidem loco veſtro juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

I V.

Ex archivis B. M. de Caſſiano.

Notitia fundationis celebris aſceterii canonicorum Regularium B. Mariæ de Caſſiano, vulgo Caſſan.

1080. IN nomine Domini. Ego Willelmus Alcherius & uxor mea Maria cum infantibus noſtris, nos ſimul in unum donamus, reddimus & laxamus ad proprium alaudem Domino Jeſu-Chriſto, & glorioſæ ejus genitrici ſemper virgini Mariæ, ipſam eccleſiam de Caſſiano, quæ eſt fundata in honore ejuſdem B. Mariæ, & in libertate in perpetuum dimittimus eam canonicis ibidem ſervientibus, pro remiſſione peccatorum noſtrorum, & remedio animarum noſtrarum. Et nos ipſi preſcripti Willelmus Alcherius & Maria ſimiliter donamus, reddimus & laxamus ipſum alaudem qui eſt infra terminos, quos ego Willelmus terminavi, & in præſentia bonorum hominum ego ipſe monſtravi, & pedibus meis pedavi. Et ſi de canonico ordine locus ipſe fuerit vacuatus ex toto, dico ego Willelmus quod ego aut poſteritas mea ponat XII. denarios ſuper altare ſanctæ Mariæ, & recuperet dictum alaudem in propria poteſtate. Facta eſt charta donationis ſive libertatis & redditionis hujus ſicut preſcriptum eſt in præſentia Framaldi Romanæ eccleſiæ cardinalis, & Biterrenſis eccleſiæ præpoſiti & archidiaconi, Willelmi Pontii, & Pontii Bernardi, & fidelium laïcorum Petri de Fezano, & Berengerii, & Arnaldi fratris ſui, & Petri Alcherii de Margone, & Giraldi Bernardi, & Bernardi de Gabiano, & Deuſdet de Corneliano, & Emenonis, & Arnaldi Stephani, & Raynaldi, & Pontii Raynulphi de Pareys, & aliorum bonorum hominum. Factum eſt hoc firmamentum libertatis feria quinta IV. idus Martii anno Dominicæ Incarnationis MLXXX. regnante rege Philippo Auguſto. Quod ſi homo vel fœmina per peccata ſua turbatus evacuare voluerit hanc donationem, & perturbare, ſive infringere, aut diſrumpere, niſi ſatisfecerit, maledicat eum Deus deſuper, vagus & profugus tribulationem & dolorem inveniat, & fiat ut ſtercus terræ, & ſicut Dathan & Abiron abſorbeat eum terra, & ſicut Pharao ſubmerſus eſt in medio mari, ſic ille vel illa, qui hoc fecerit, ſi in peccatis ſuis perduraverit, confuſus & maledictus demergatur in profundum inferni, & ſine remedio pereat in ſæculum ſæculi. Fiat, fiat. Signum Willelmi Alcherii & uxoris ejus Mariæ, qui iſtam chartam firmaverunt & firmare rogaverunt. Bernardus præſbyter ſcripſit.

V.

Dotatio cœnobii S. Mariæ de Caſſiano, & inſtitutis in eo canonicis factæ donationes. *Ex archivis Caſſiani.*

IN nomine Domini. Ego Willelmus Alcherii, & uxor mea Maria, & infantes noſtri Alcherius & Arnaldus, & filia noſtra Corneliana, nos ſimul in unum bono animo & ſpontanea voluntate vendimus, & omnem ſecuritatem facimus, & de noſtro dominio tradimus delibere in poteſtate veſtra, cum omni fundo & voce poſſeſſionis noſtræ vobis canonicis ſanctæ Mariæ de Caſſiano, Petro priori, Victori, Richardo, Stephano, Willelmo, atque Berengario, tam vobis præſentibus quam etiam & futuris, omnem alaudem noſtrum totum & ab integrum quem habemus & habere debemus in Caſſiano, & in ejus toto terminio, ſive in tota parochia de jam dicta eccleſia ſanctæ Mariæ de Caſſiano; Id eſt ipſam eccleſiam totam cum omnibus decimis, & primitiis, & aliis quæ ad ipſam eccleſiam pertinent & pertinere debent, ſcilicet cum vineis, terris, cultis & incultis, pratis, paſcuis, rivis, puteis, aquis, aquæductibus & reductibus earum, garricis, ſilvis, olivetis, cum omnibus arboribus pomiferis & impomiferis, montibus atque vallibus, hortis, hortalibus, villulis, caſis, caſalibus, bordariis, manſis, cum exeis & regreſſibus ſuis, tam quæſitum quam atquirendum, tam ruſticum quam urbanum, omnia & in omnibus, cum quantumcumque ad ipſam eccleſiam & ad ipſum alaudum præſcriptum pertinet & pertinere debet, per qualemcumque vocem & rationem, E & cum quantumcumque præſcripti venditores habemus & habere debemus in ipſo alaude, ubicumque ſit ipſum alaudium, aut homo, aut fœmina per nos, & in ipſa eccleſia ſanctæ Mariæ de Caſſiano, quæ ibi hodie eſt & inantea erit, & in ipſis decimis totis & premitiis, cum toto honore eccleſiaſtico, quæ ſunt infra terminos de tota parrochia eccleſiæ ſanctæ Mariæ præſcriptæ de Caſſiano. Sic vendimus vobis canonicis præſcriptis tam præſentibus quam & futuris, ut habeatis ad proprium alaudem perhabendum, teneatis, & poſſideatis cum omni ſecuritate: & iſte alaudis præſcriptus advenit ad me Maria de matre mea Aimelde, & de fratribus meis Stephano, & Petro de Robiano. Et ego Raimundus Arnaldi dono Domino Deo & ſanctæ Mariæ 1083.

Digitized by Google

de Caſſiano, & canonicis præſcriptis & futuris totum & ab integrum quantumcumque ego Raimundus Arnaldi, aut homo aut fœmina per me, habemus per fevum in ipſo alaude de Caſſiano, vel habere debemus pro qualicumque voce & ratione, & hunc alaudem præſcriptum ab ipſa eccleſia præſcripta, & cum omni honore, qui ad ipſam eccleſiam pertinet & pertinere debet, comparaverunt canonici præſcripti de præſcriptis venditoribus ſolidos centum denariorum monetæ rectæ de Biterris, & ipſos ſolidos centum dedit Pontius Raynulphus Domino Deo & ſanctæ Mariæ pro remedio animæ ſuæ & parentum ſuorum. De repetitione autem dicimus nos præſcripti venditores, quod ſi nos aut infantes noſtri, aut aliquis de hæredibus noſtris contra hanc chartam venditionis iſtius pro irrumpendum venerit, quod requirit non vendicet. Venditio iſta firma & ſtabilis permaneat omni tempore. Quod ſi epiſcopus, vel aliqua quæcumque perſona, contra hanc venditionem venire tentaverit, vel inquietare voluerit per qualemcumque ingenium hanc venditionem, ego Willelmus Alcherius præſcriptus adjutor ero ad recuperandum jam dictum alaudem Domino Deo & ſanctæ Mariæ de Caſſiano, & clericis ejuſdem loci ſine inganno. Inſuper veniant ſuper omnes homines & fœminas qui contra hanc venditionem pro irrumpendum venerint omnes maledictiones novi & veteris teſtamenti, & fiat particeps cum Juda traditore qui Dominum tradidit Judæis, & pereant memoriæ eorum de terra. Facta eſt hæc charta XI. kal. Julii anno MLXXXIII. verbi Dei, regnante rege Philippo. Signum Willelmi Alcherii & uxor ejus Maria, & infantes eorum Alcherius, & Arnaldus, & Corneliana, qui iſtam chartam fieri fecerunt, & firmaverunt, atque firmare rogaverunt. S. Raimundi Arnaldi, qui ipſum donum præſcriptum firmavit ab ipſa venditione. S. Petri Arnaldi, & Deuſdet, & Arnaldi Stephani. S. Pontii Rainulphi de Parietis. S. Willelmi Pontii, & Geraldi nepotis ſui, ſeu cæterorum bonorum hominum. Bernardus Segarii ſcripſit.

VI.

Ex archiv. Caſſiani.

Diviſionale ſeu teſtamentum Petri Ermengaudi de Pozolas factum pro Caſſiano.

1088. IN nomine Domini. Hoc eſt teſtamentum vel diviſionale quod fecit Petrus Ermengaudus de Pozolas, dum bene memoratus jacebat in lectulo ſuo. Diviſit & donavit Domino Deo, & ſanctæ Mariæ de Caſſiano, & canonicis ejuſdem loci propter remedium animæ ſuæ vel parentum ſuorum totam eccleſiam de Calobris, totum & ab integrum quantumcumque habebat vel habere debebat cum ipſo ſuo toto decimo, & cum ſuo toto priverile, & cum quantumcumque ad ipſam eccleſiam jam dictam pertinet, & pertinere debet; & diviſit ad uxorem ſuam totam aliam honorem ſuam, quamdiu in viduitate ſteterit ſine blandimento de ſuis filiis; & diviſit ad Raimundum filium ſuum ipſam totam honorem, quem Aſtrebaldus & Ermengaudus Bellonus habebant de ipſo jam dicto Petro, & totam medietatem de ipſa eccleſia ſancti Martini de Grazano, quæ eſt parrochia de Caſtello de Pozolas, cum ipſa medietate de ipſo decimo, & cum ipſa medietate de ipſa honore eccleſiaſtica, quæ ad ipſam jam dictam eccleſiam pertinet vel pertinere debet, & totam honorem de Molinas, ſi mater ſua voluerit. Caſtellum autem de Pozolas, & aliam ſuam totam honorem diviſit ad Bernardum filium ſuum in tali convenientia, quod ſi unus de iſtis duobus fratribus jam dictis mortuus fuerit ſine infante legitimo, revertat jam dicta honor ad alium, & ſi ambo mortui fuerint ſine infante legitimo, revertat jam dicta honor ad ſororem illorum, id eſt ad uxorem Guillelmi Pontii, & ſi ſoror eorum mortua fuerit ſine infante legitimo, revertat jam dicta honor ad Petrum Alcherii de Margone; & iſtam honorem jam dictam totam cum filiis ſuis miſit in gardam & in bailliam ad Rotmundum de Felgarias; & ſi uxor jam dicti Petri Ermengaudi in viduitate non ſteterit, aut mortua fuerit, teneat Rotmundus jam dictus Bernardum jam dictum in baillia cum ſua tota honore, uſque habeat Bernardus triginta annos. Factum eſt hoc teſtamentum vel diviſionale VIII. idus Maii feria ſecunda anno verbi Domini MLXXXVIII. regnante Philippo rege. S. Petri Ermengaudi jam dictum qui hoc teſtamentum vel diviſionale fecit, firmavit & laudavit. S. Madfredi Biterrenſis epiſcopi. S. Petri prioris ſanctæ Mariæ de Caſſiano, & Berengarii canonici ejuſdem loci. S. Rotmundi jam dicti de Felgarias. Petrus ſcripſit.

VII.

Ex chart. Biter.

Matfredus Biterrenſis epiſcopus præpoſitatum donat canonicis ſuis, ut in communi vivant.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Ego Matfredus etſi indignus S. Nazarii ſedis Biterrenſis epiſcopus animadvertens & in corde meo conſiderans deſtructionem canonicæ S. Nazarii olim factam ab anteceſſoribus meis epiſcopis, & detrimentum ipſius eccleſiæ, qualiter ipſi canonici circumvagantes per propria, non frequentant, ut decet, divina myſteria, nec curant eccleſiaſtica negotia, quia non habent unde communiter vivant in canonica, ad honorem Dei omnipotentis & S. Mariæ matris ejus atque ſanctorum martyrum Nazarii & Celſi, & omnium ſanctorum Dei, dono ipſum præpoſitatum S. Nazarii, hoc eſt ipſum honorem totum & ab integrum, qui dicitur præpoſitatus & ſacriſtia, qui fuit de Guillelmo præpoſito & anteceſſoribus ſuis præpoſitis, ſicut ipſe Guillelmus umquam melius habuit & habere debuit, & habere viſus eſt, vel anteceſſores ſui, totum & ab integrum cum decimis & primitiis, cum omnibus eccleſiis & eccleſiaſticis vigiliis, & cemeteriis, terris & vineis, uſaticis & cenſis, & cum omnibus manſis; hoc eſt ipſum manſum, qui fuit de ipſo præpoſito Guillelmo prope de S. Felice, ubi eſt puteus & ulmus, quem ego Matfredus epiſcopus dedi ad Raimundum Sigarium in vita ſua tantum, ut poſt mortem ſuam delibere revertat in dominio ad illum qui habebit ipſum honorem, qui dicitur præpoſitatus & ſacriſtia; & ipſum manſum qui eſt juxta iſtum de Hugone archidiacono, quem ego ſimiliter dedi ad ipſum Ugonem in vita ſua tantum per eamdem convenientiam; & ipſum manſum qui eſt ſimiliter juxta ipſum præſcriptum manſum, quem Ademarus de Burano & Sigarius frater ſuus interpellant; & ipſum manſum qui eſt prope iſtos, ubi Bernardus Martinus habitat; & ipſum manſum qui eſt juxta iſtum qui fuit de Petro Ricardo clerico cum ipſo amajoramento, quod factum eſt retro uſque in ipſo cemeterio, quod ego dedi ad Guitardum clericum in vita ſua tantum per eandem convenientiam, ſicut ad archidiaconum & ad Raimundum; & ipſum manſum ubi habitat Rogerius Coriarius, qui eſt juxta ipſum ſupraſcriptum manſum de Raimundo Sigario; & ipſos duos campos qui ſunt de hoc ipſo honore præpoſitatus, quos ego dedi ad Guitardum vicarium in vita ſua tantum per ſupraſcriptam convenientiam de archidiacono & Raimundo & Guitardo, & unus de iſtis campis eſt juxta villam de Pilignano, & alius campus eſt ad locum quem vocant Areim, cum omnibus iſtis & aliis manſis, & cum iſtis & omnibus aliis campis, cum omnibus terris & vineis, cultis & incultis, cum omnibus heremis & condirectis, & cum omnibus quæ ad ipſum honorem, qui dicitur præpoſitatus & ſacriſtia, pertinent & pertinere debent & pertinere videntur, & cum ipſo honore toto dicto ſacriſtia minore, ſicut Petrus Rodgerius melius habet, & habere debet, & habere videtur, tali convenientia, quod ipſe Petrus Rodgerius habeat & teneat ipſam ſacriſtiam in vita ſua quamdiu tenere voluerit optime & honorate, ſicut nunc habet totam &

1092.

Digitized by Google

ab integram cum omnibus eccleſiis, quas ego dedi ei, hoc eſt dicto S. Felice & S. Maria Magdalene, & S. Andrea, & S. Saturnino, & S. Juliano, exceptus ipſa feudo de Rainaldo clerico, & poſt mortem ſuam delibere revertat ad ipſos canonicos vel clericos S. Nazarii communiter in dominio. Hæc omnia ſuperius ſcripta dono & laudo, transfundo & trado ego Matfredus epiſcopus, ſicut ſupra ſcriptum eſt ad clericos vocatos canonicos S. Nazarii, qui hodie ibi ſunt, & inantea erunt, ut habeant communiter in ſtipendia clericorum & elemoſynas pauperum, ut ſemper habeant ipſi clerici S. Nazarii præſentes & futuri in communia ad augmentum victus ſui, ut per totum annum communiter vivant, & pauperes inde gaudeant, & ad eccleſiam plenius & devotius quam ſolent occurrant, & pro vivis & defunctis, ſicut mos poſtulat eccleſiaſticus, exorent, & ipſi, qui ſe ob ratione victus ſui ſe excuſant, coram Domino & hominibus inexcuſabiles fiant, & in toto iſto honore ſupra ſcripto non poſſit aliquis canonicus vel clericus S. Nazarii aliquod incombium mittere ad damnum de ipſa communia, nec aliquid tollere vel alienare de ipſa commuia. Dono etiam ad ipſos clericos S. Nazarii præſentes & futuros in communia ipſum manſum, qui fuit de Pontio Bernardo canonico, qui tenet ſe cum ipſa canonica & cum exitio & regreſſio ſuo, & cum ipſa porta nova, quæ exit ad murum ad faciendum coquinam, aut quod eis placuerit. Quod ſi aliquis ſucceſſor meus epiſcopus, aut ullus clericus, aut ulla poteſtas, aut ullus homo vel fœmina voluerit tollere de ipſa communia iſtum honorem ſupra ſcriptum, aut ipſum manſum ſupra ſcriptum, aut aliquid de toto iſto honore ſupra ſcripto ad augmentum victus ſui, non liceat ei facere, ſed dupla & meliorata ad ipſos clericos ſupra ſcriptos S. Nazarii reſtituat, & inantea iſta charta, & hoc donum firmum & ſtabile permaneat omni tempore: & ille præſumptuoſus invaſor, qui hoc tranſgreſſus fuerit, aut hujus rei, quod Deus avertat, ſacrilegus invaſor extiterit, iram Dei omnipotentis incurrat, & omnes maledictiones veteris & novi teſtamenti ſuper eum veniant, abſorbeat eum terra, ſicut abſorbuit Dathan & Abiron, & de poteſtate mihi peccatori a Domino collata excommunicatus & anathematizatus irrecuperabiliter permaneat, & in inferno Judæ traditoris particeps fiat, ſitque anathema maranatha, donec de tanta præſumptione Domino & ſanctis ſuis ſupra ſcriptis Nazario & Celſo & clericis ſuis ſupra ſcriptis ſatisfaciat. Facta eſt autem charta doni iſtius feria tertia quæ eſt quarto idus Februarii anno Incarnationis Domini noſtri Jeſu-Chriſti milleſimo nonageſimo ſecundo, regnante Philippo rege in Francis. ✠ Signum Matfredi epiſcopi, qui hoc donum ſupra ſcriptum feci, & iſtam ſcripturam fieri feci, & iſtam chartam laudavi & firmavi in manu clericorum S. Nazarii, videlicet Hugonis archidiaconi, Bernardi cantoris, Petri abbatis S. Afrodiſii, Stephani prioris S. Jacobi, Ermengaudi, Raimundi Sigarii, Emenonis, Petri ſacriſtæ, Guillelmi Pontii, Raimundi Fulconis, Pontii Sigarii, Raimundi Amblardi, Arnaldi Guitardi, Bernardi Sigarii. ✠ Ego Matfredus epiſcopus firmavi, & teſtes firmare rogavi. ✠ Signum Petri Theudaldi prioris de Caſſiano. ✠ Signum Bernardi ſacriſtæ S. Aphrodiſii. ✠ Signum Siefredi capitis ſcholarum S. Aphrodiſii. S. Arberti abbatis de S. Martino de Villamagna. S. Geraldi epiſcopi Biterrenſis, qui hoc donum & hanc chartam laudo & firmo.

VIII.

Ex archiv. Caſſiani.

Charta dedicationis eccleſiæ B. Mariæ de Caſſiano.

1115.

ANno Dominicæ Incarnationis MCXV. II. non. Octobr. congregata innumera multitudine ſexus utriuſque apud villam Caſſiani, omnipotentis ac benigniſſimi Dei annuente clementia conſecrata eſt ejuſdem loci eccleſia, cui conſecrationi interfuerunt archiepiſcopi, ſive epiſcopi Ricardus Narbonenſis archiepiſcopus, & Ato Arelatenſis archiepiſcopus, & Arnaldus epiſcopus Biterrenſis, & Gualterus Magalonenſis epiſcopus, & Raimundus epiſcopus Barbaſtenſis, & Bernardus Agathenſis epiſcopus, & Johannes epiſcopus Nemauſenſis, & Arnaldus Carcaſſonenſis epiſcopus. Authore ergo Deo & Domino noſtro Jeſu-Chriſto conſecraverunt ipſam eccleſiam & altare majus in honore ſanctæ Dei genitricis Mariæ perpetuæ virginis, ſanctique Johannis-Baptiſtæ. Altare vero S. Michaëlis conſecravit prædictus Barbaſtenſis epiſcopus in honore & memoria ipſius beatiſſimi archangeli & beati Auguſtini: alterum quoque præfatus Magalonenſis epiſcopus in honore beatorum apoſtolorum Petri & Pauli, Andreæ & Jacobi, & S. Fidis virginis, in cujus feſtivitate hæc dedicatio celebratur. Præterea hæ ſunt reliquiæ quæ in altari B. Mariæ continentur, de ligno Dominicæ crucis, de ſpongia, &c.

IX.

Ex tabul. Juncell.

Epiſtola Arnaldi archiepiſcopi Narbonenſis, qua notum facit in ſynodo abſolutam fuiſſe abbatiam Juncellenſem a dominatione & juriſdictione eccleſiæ Pſalmodienſis.

Poſt an. 1121. *ante* 1129.

A. Dei gratia Narbonenſium archiepiſcopus, apoſtolicæ ſedis legatus omnibus orthodoxis tam clericis quam laïcis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quia ex injuncto nobis officio debemus lites eccleſiaſticarum perſonarum decidere aut ſaltem minuere, ideo omnibus audientibus volumus notum facere querimoniam P. abbatis in B. Juncellenſem abbatem ſuper Juncellenſi monaſterio jam dudum verſatam ante me tunc temporis Biterrenſem epiſcopum perveniſſe. Loco itaque & tempore ambo prædicti abbates cum magna parte monachorum ſuorum, tam religioſiſſimorum epiſcoporum & abbatum, quam ſapientum virorum clericorum & laïcorum optime muniti conſilio, præſentiam ſuam coram nobis exhibuerunt, conſidentibus nobiſcum R. prædeceſſore noſtro, & A. Arelatenſi bonæ memoriæ archiepiſcopis, Carcaſſonenſi quoque, Agathenſi & Cavillonenſi venerabilibus epiſcopis, & S. Pontii, S. Victoriani, legatis etiam S. Guillelmi & S. Tiberii, necnon Villæ-magnæ religioſiſſimis abbatibus, utriuſque partis allegationes audivimus, & inſtrumenta vidimus. Pſalmodienſes namque monaſterium Juncellenſe ſibi vendicabant, producentes ſola ſine poſſeſſione aliqua præcepta regalia quibus continebatur prædictam eccleſiam ſuo monaſterio quondam fuiſſe collatam. Item protendebant & bonæ recordationis P. Paſchalis privilegium, in quo prædictum monaſterium inter alias eccleſias Pſalmodienſi monaſterio pertinentes tantum erat adnotatum. Juncellenſes vero fidei prædictorum præceptorum multis modis derogantes, ab exordio fundationis monaſterii prædicti liberam ac inconcuſſam poſſeſſionem prætendebant, & eandem regalium præceptorum authoritatibus chriſtianiſſimorum principum Pipini & Caroli, amplius etiam privilegiis glorioſæ memoriæ Gregorii & Paſchalis, quæ aſſiſtentibus authentica videbantur, muniebant. Examinatis igitur diligenter utriuſque partis allegationibus pro Juncellenſibus in Pſalmodienſes unam & conſonam omnium conſilio ſententiam promulgandam cognovimus: reverentia tamen Romanorum privilegiorum inconſulto ſummo pontifice cauſam terminare noluimus. Veſtris igitur auribus hæc intimamus, ut omnes hæc audientes ita hæc facta fuiſſe indubitanter credatis.

Digitized by Google

X.

Ex chart. Juncell.

Bulla Innocentii II. pro abbatia Juncellenſi.

1135. INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Berengario abbati monaſterii B. Petri Juncellenſis ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Cum omnibus eccleſiis & eccleſiaſticis perſonis debitores ex injuncto nobis a Deo apoſtolatus officio exiſtamus, illis tamen propenſiori cura nos convenit imminere, quæ ad jus B. Petri ſpecialius pertinere noſcuntur. Quapropter, dilecte in Domino fili Berengari abbas, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Juncellenſe beati Petri apoſtoli monaſterium ad exemplum prædeceſſorum noſtrorum Gregorii VII. & Paſchalis II. recolendæ memoriæ Romanorum pontificum, ſub apoſtolicæ ſedis tutela & protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti pagina communimus, ſtatuentes ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem monaſterium impræſentiarum juſte & legitime poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hæc propriis nominibus adnotanda ſubjunximus. In ipſa villa Juncellenſi eccleſias S. Felicis, S. Michaëlis, & S. Saturnini. In Biterrenſi epiſcopatu eccleſiam S. Johannis de Silias, eccleſiam S. Petri de Rovinacco, eccleſiam S. Martini de Avena, eccleſiam S. Mariæ de Altiniaco, eccleſiam S. Dalmatii de Telnodaz, eccleſiam S. Salvatoris de Rocca-rotunda, eccleſiam S. Nicolai, eccleſiam S. Saturnini de Canaonas, eccleſiam S. Bartholomæi de Arnoſia, eccleſiam S. Juliani de Fellinas, eccleſiam S- Petri de Dranſthilag, eccleſiam S. Mariæ de Aniſa, eccleſiam S. Stephani de Diano, eccleſiam S. Urici de Bezet, eccleſiam S. Mariæ de Frangolia, eccleſiam S. Petri de Bruculo, eccleſiam S. Salvatoris de Podio, eccleſiam S. Suſannæ de Barzac. In Rutenenſi epiſcopatu eccleſiam S. Martini de Canals, eccleſiam S. Juliani de Moleirns, eccleſiam S. Chriſtophori de Druria, eccleſiam S. Mariæ de Tauriaco. In Agathenſi epiſcopatu eccleſiam S. Mariæ de Nataliono, eccleſiam S. Ceciliæ de Lopiano. In epiſcopatu Lutevenſi eccleſiam S. Mariæ de Pruneto. Decimas ſane & alia jura, quæ uſque ad hæc tempora quiete ac legitime tenuiſtis, libere & abſque alicujus contradictione vobis habenda & poſſidenda perpetuo jure concedimus & firmamus, & ut neque ab epiſcopo, neque ab alio ſuper his quælibet vobis imminutio aut violentia inferatur, apoſtolica authoritate ſancimus. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus inibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu vel pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & B. Benedicti regulam de eadem congregatione, ſi idoneus inventus fuerit, providerint eligendum. Quod ſi in eodem cœnobio perſona ad hoc regimen exequendum conveniens inveniri non potuerit, liceat prædictis fratribus de alio monaſterio ſibi abbatem eligere. Electus autem a diœceſano conſecretur epiſcopo, ſi quidem hoc ipſum abſque pravitate & exactione aliqua voluerit exhibere; alioquin catholicum, quem malueritis, adeatis antiſtitem, qui nimirum fultus authoritate ſedis apoſtolicæ, quod poſtulatur indulgeat. Hoc quoque præſenti capitulo duximus addendum, ut ipſum monaſterium, & abbates, vel monachi ab omni ſæcularis ſervitii ſint infeſtatione ſecuri, omnique gravamine mundanæ oppreſſionis remoti, in ſancta converſatione & religionis obſervantia Domino ſervientes. Quod ſi aliquis epiſcoporum, ſeu quælibet eccleſiaſtica ſæculariſve perſona monaſterium veſtrum in rebus aut perſonis gravare præſumpſerit, abbas & fratres ejuſdem loci libere apoſtolicam ſedem appellent. Nulli ergo omnino hominum fas ſit præfatum cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliis locis quaſi piis de cauſis concedere, ſed omnia integre conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Ad indicium autem perceptæ hujus a Romana eccleſia libertatis, biſantium unum nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvetis. Si quis igitur Regum, Imperatorum, Ducum, Comitum, Principum, ſeu Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, ſecundove tertiove commonitia, ſi non ſatiſfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu-Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem prædicto cœnobio ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Innocentius catholicæ eccleſiæ epiſcopus SS.
Ego Chryſogonus diac. card. S. Mariæ in Porticu SS.
Datum Piſis per manum Almerici S. Rom. eccleſiæ diaconi card. & cancellarii VI. idus Junii. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXV. indictione XIII. pontificatus vero domini Innocentii papæ II. anno VI.

XI.

Bulla Innocentii papæ II. pro monaſterio Juncellenſi.

Ex tabul. Juncell.

INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Guillelmo abbati S. Petri Juncellenſis 1139.
ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Jurgantium controverſias deffinitiva ſententia vel per concordiam terminare apoſtolicæ convenit dignitati, & ne lites extendantur in infinitum, ſed potius conquieſcant, attenta vigilantia providere. Hoc nimirum intuitu, dilecte in Domino fili Guillelme abbas, concordiam, quæ inter te & Pſalmodienſem abbatem ac fratres ejuſdem utriuſque partis aſſenſu in noſtro Lateranenſi palatio facta eſt rationabili ſtudio venerabilium fratrum noſtrorum Guillelmi Nemauſenſis, Everardi Uzeticenſis epiſcoporum, necnon Petri S. Ægidii, & Petri Maſſilienſis abbatum præſentis ſcripti pagina confirmamus, & ratam atque inconcuſſam manere futuris temporibus decernentes, præfato abbati ejuſque fratribus de ſubjectione, vel aliis, quæ ſibi in veſtro monaſterio vendicabant, perpetuum ſilentium præſenti ſanctione imponimus ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona prædictum Juncellenſe monaſterium hodie juſte & canonice poſſidet, aut inantea conceſſione Pontificum, liberalitate Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis Domino propitio poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata conſiſtant. In quibus hæc propriis nominibus duximus exprimenda, &c. *ut ſupra.* Datum Laterani per manum Aimerici S. R. E. diaconi cardinalis & cancellarii calend. Maii indictione II. Incarnationis Dominicæ anno MCXXXIX. pontificatus vero domini Innocenti papæ II. anno X.

Exſtant in eodem tabulario duæ aliæ bullæ ejuſdem prorſus ſtili ac tenoris, una Lucii papæ III. ad Deodatum abbatem anni 1184. altera vero Clementis IV. an. 1267. ad Juncellenſes.

Digitized by Google

XII.

Ex tabul. Biterr.

Notitia conſtructionis hoſpitalis Jeroſolymitani in civitate Biterrenſi.

Edita eſt tom. 1. Anecdot. pag. 406.

1148. ANno Dominicæ Incarnationis MCXLVIII. quinto calendas Decembris Lodovico Francorum rege regnante. In nomine Dei omnipotentis, ego Breymundus Biterrenſis epiſcopus cum conſilio canonicorum S. Nazarii, videlicet Hugonis archidiaconi, & Maurini ſacriſtæ, & Pontii archidiaconi, & Deodati de Autunaco, & aliorum canonicorum omnium dono & trado ſanctæ domui hoſpitalis Jeruſalem in perpetuum unam capellam, eccleſiam ſcilicet S. Saturnini, quæ eſt extra villam Biterris, ſalva obedientia & reverentia eccleſiæ S. Nazarii ſedis Biterrenſis, ut fratres dictæ domus decentius poſſent ibi manere, & honeſtius recipi, ac divinum officium audire. Et quia cuique jus ſuum volumus ſalvari, antiquam conſuetudinem tenendo, alterius eccleſiæ parrochia eos non recipiat ſine conſilio Biterrenſis epiſcopi & canonicorum ſedis Biterrenſis, nec faciant ibi cemeterium, neque tribuant ibi pœnitentiam, nec corpus Domini, niſi ipſiſmet confratribus ſcilicet hoſpitalis Jeruſalem, vel eorum familiæ, nec faciant ibi ſepulturam, niſi illis qui in ſanitate ſua relicto proprio prædictæ domui ſe contulerint, & crucem jam portaverint, nec ibi dicant miſſam majorem, niſi in feſto ſancti Saturnini, nec officium ibi fiat in die Paraſceve, nec crux ibi adoretur, nec baptiſmus ibi fiat, nec nubentes ibi conjungantur, nec mulieribus poſt partum e lecto ſurgentibus miſſa cantetur, nec ſonent ſignum donec ſignent ſigna beatæ Mariæ Magdalenæ, nec ſonent horas in Quadrageſima, nec faciant alicui aliquam portionem de aliquibus ad ipſam eccleſiam pertinentibus, niſi de conſenſu & voluntate Biterrenſis epiſcopi & canonicorum S. Nazarii, nec committant unquam eccleſiam illam laïcæ perſonæ, nec ſi burgus vel domus conſtrueretur circa eccleſiam in allodio hoſpitalis, laïca perſona aliquid habeat vel retineat in domibus videlicet vel hominibus ibidem remanentibus, nec recipiant excommunicatos aliquo modo vel poſitos ſub vetito Biterrenſis epiſcopi, & veniant omnes ſimul clerici qui manſerint ibi ad proceſſiones cum clericis, & comedant cum eis in canonica. S. Bermundi Biterrenſis epiſcopi. S. Hugonis archidiaconi. S. Guillelmi de Margone. S. Bernardi Bonifacii. S. Guillelmi de Villanova. S. Guillelmi de ſancto Antonio. S. Boneti de Villanova. Johannes David prædicti epiſcopi notarius ab ipſo juſſus ſcripſit.

XIII.

Ex chart. Gellon.

Guillelmus epiſcopus Biterrenſis confirmat monaſterio Gellonenſi eccleſiam S. Vincentii de Popiano.

1152. NOtum ſit tam præſentibus quam futuris, quod anno ab Incarnatione Domini MCLII. ego Guillelmus Biterrenſis epiſcopus conſilio, aſſenſu & confirmatione canonicorum eccleſiæ S. Nazarii, ſcilicet Matfredi archidiaconi, & Aymonis camerarii, & magiſtri Petri ſacriſtæ, & Guillelmi de Biterris præcentoris, & Raymondi de Montepavone, & Deodati de Altiniaco, & Raymondi Guillelmi minoris præcentoris, & Raynaldi, & Raymondi de Villanova reddo, laudo & concedo eccleſiam S. Vincentii de Popiano cum decimis, & primitiis, & oblationibus, & omnibus ad eandem eccleſiam pertinentibus vel pertinere debentibus monaſterio S. Guillelmi & abbati Raymondo & ſucceſſoribus ſuis abbatibus & monachis in eodem monaſterio commorantibus præſentibus & futuris. Hanc eccleſiam præfatam, quam ab anteceſſoribus noſtris Guillelmo de Cerviano & Bremundo eccleſiæ S. Guillelmi donatam & traditam ex inſtrumentorum & teſtium affirmatione cognovimus, laudamus iterum & concedimus eccleſiæ S. Guillelmi, ſalva obedientia & reverentia eccleſiæ Biterrenſis, exceptoque juxta canonicam inſtitutionem quartone & omni jure conſuetudinario, quod in aliis eccleſiis noſtri epiſcopatus noſtri anteceſſores habuiſſe videntur, ita ſcilicet ut liceat abbati nunc & in futurum monachum procuratorem in prædicta eccleſia ponere: ſacerdotem tamen, qui curæ animarum præſit, ſine noſtro conſilio vel ſucceſſorum noſtrorum ibidem mittere non liceat. Acta ſunt hæc in præſentia, videntia & audientia Petri Campi monachi, Raymondi Eſchive, Berengarii de S. Maria, Stephani de Zeſas, Petri Adalberti archipreſbyteri, Berengarii de Lignano, Bernardi Mantellimi, Raymondi de Floirano, Durandi Corteſi, Petri Bruni eſcutarii, & Stephani corrigiarii.

XIV.

Ex tabul. Biterr.

Bulla Adriani PP. IV. qua præcipit abbatibus Biterrenſis diœceſis, ut præſuli Biterrenſi pareant.

ADRIANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis abbatibus per Biterrenſem parrochiam conſtitutis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Non moveri non poſſumus de iis, quæ a venerabili fratre noſtro Guillelmo Biterrenſi epiſcopo nobis nunciata ſunt. Aſſerit ſiquidem nobis quod debitam ei recuſatis obedientiam & reverentiam quanquam veſtro epiſcopo exhibere. Unde cum ad obediendum potius quam ad repugnandum ſuſcepti habitus vos qualitas provocet, datur evidenter intelligi, quod non illud intus geſtatis in mente quod exterius in veſte protenditis: obedire enim veſtro prælato vos convenit, qui propriam voluntatem etiam, quantum habitus oſtendit, pro Domino reliquiſtis. Ut ergo aliud non probemini geſtare interius, quam id quod habitu exterius demonſtratis, per apoſtolica vobis ſcripta mandamus præcipiendo, quatenus vos quibus idem epiſcopus authoritate ſua manus imponit, omnem illi obedientiam & reverentiam appellatione remota ſine contradictione aliqua perſolvatis, quæ a ſubditis prælatis debet humiliter exhiberi: quod ſi aliquis veſtrum inobediens ipſi aut rebellis exſtiterit, ſententiam, quæ a jam dicto fratre noſtro in eum qui ipſi obedire noluerit canonice fuerit promulgata, nos autore* Domino noſtra ratam habebimus. Datum Laterani idibus Novembris.

Circiter 1155.

* *al.* authoritate.

XV.

Ex archiv. Caſſiani.

Bulla Adriani IV. ſummi pontificis, qua confirmat concordiam initam inter epiſcopum Biterrenſem & priorem Caſſianenſem.

ADRIANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Johanni Caſſianenſi priori ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quod ſuper litigantium controverſiis mediantibus probis & honeſtis viris aut concorditer conſtituitur, aut rationabiliter diffinitur, ſuo debet ſtatu conſiſtere, ac ne proceſſu temporis cujuſlibet præſumptione turbetur, authoritatis noſtræ pagina communiri. Cum autem inter te & venerabilem fratrem noſtrum Guillelmum Biterrenſem epiſcopum de quadam eccleſia controverſia verteretur, & ipſe in eccleſiis tuis per ſuam diœceſim conſtitutis quartones de jure ſibi peteret epiſcopali conferri, interponentibus ſollicitudinem ſuam venerabilibus fratribus noſtris Berengario Narbonenſi archiepiſcopo, Aldeberto Nemauſenſi, Raymondo Uticenſi, & Ademaro Agathenſi epiſcopis, Pontio Uticenſi præpoſito, Rogerio Narbonenſi archidiacono, & aliis ſapientibus viris, talis inter vos compoſitio facta eſt, & utriuſque partis aſſenſu firmata: Biterrenſis quidem epiſcopus eccleſiam de Aureliaco, de qua quæſtio movebatur, eccleſiam S. Victoris,

Circiter 1156.

eccleſiam S. Petri de Laſpiniano, eccleſiam S. Fœlicis de Calobricis, eccleſiam S. Martini de Gradano, eccleſiam S. Andreæ de Proliano, eccleſiam S. Laurentii de Roiano, eccleſiam S. Michaëlis de Padernis, eccleſiam S. Nataliæ de Fano, eccleſiam S. Mariæ de Rocaſels, eccleſiam S. Severi de Vayrano, eccleſiam S. Andreæ de Becſes, quidquid habes in eccleſia de Caprilis, & in eccleſia de Clairaco libere tibi & Caſſianenſi eccleſiæ in perpetuum conceſſit habenda, ita ut tu & ſucceſſores tui canonicos vel preſbyteros in eiſdem eccleſiis ſtatuens, poteſtatem omni tempore habeatis, ipſe vero & ſucceſſores ipſius epiſcopalem reverentiam, debitas ſynodos & albergas pro eccleſiarum neceſſitatibus juxta inſtituta canonica in eis obtineant, & ab omnibus aliis exactionibus eccleſiæ ipſæ liberæ ſemper exiſtant. De quartis autem portionibus, quas in eiſdem eccleſiis retinebat, duo modii frumenti ad Biterrenſem menſuram ſingulis annis a Caſſianenſi eccleſia ei ejuſque ſucceſſoribus ſine contrarietate aliqua perſolventur. Ut itaque compoſitio iſta firma in perpetuum & illibata conſiſtat, nos eam authoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti pagina communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc noſtræ confirmationis paginam temerario auſu infringere, vel ei contraire. Si quis autem attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus incurrat. Datum Laterani v. idus Decembris.

XVI.

Ex tabul. Biterr.

Compoſitio facta inter eccleſias S. Nazarii & S. Aphrodiſii.

1175. IN nomine Domini noſtri, anno a Nativitate ejuſdem milleſimo centeſimo ſeptuageſimo-quinto regnante Lodovico rege, XIII. cal. Junii. Notum ſit univerſis hoc audientibus, quod poſt multarum quæſtionum varietates & diuturnam controverſiam, quæ fuerat inter eccleſias ſancti Nazarii & ſancti Aphrodiſii Biterrenſis, interveniente domno Pontio Narbonenſi archiepiſcopo & Fulcrando Magalonæ præpoſito talis inter eaſdem eccleſias de voluntate utriuſque earumdem eccleſiarum capituli facta fuit amicabilis compoſitio. Primo quod ego Guillelmus de Margone S. Aphrodiſii abbas & ejuſdem eccleſiæ capitulum, videlicet Petrus de Parietibus præcentor & alii, recognoſcimus, confitemur, & affirmamus quod vacante eccleſia ſancti Aphrodiſii epiſcopus ſancti Nazarii debet abbatiam tenere, regere, & ſicut abbas ibi diſponere, donec cum conſilio & aſſenſu dictæ ſedis epiſcopi, canonici ſancti Aphrodiſii abbatem ibi eligant, qui ſtatim pro abbatia debet facere hominium epiſcopo. Secundo item recognoſcimus quod in omnibus diebus Dominicis Adventus Domini, & in die Natalis Domini, & in omnibus Dominicis Quadrageſimæ, & in Paſcha, & Pentecoſte, & in vigilia ſancti Nazarii, & in nocte major pars canonicorum & clericorum ad matutinas, & in craſtino omnes ad miſſam majorem, & in feſto ſancti Michaëlis omnes clerici, tam canonici quam alii, ſine malignandi ſtudio debent ire ad eccleſiam S. Nazarii, & ibi intereſſe tam proceſſionibus quam miſſarum ſolemniis, excepto quod abbas non tenetur intereſſe proceſſionibus Dominicarum Adventus & Quadrageſimæ, niſi in prima Dominica Adventus, & in prima Quadrageſimæ, ſed in illis duobus Dominicis diebus, & in die Paſchæ, & Pentecoſtes, & feſtivitate S. Nazarii abbas dicti loci cum univerſo ejuſdem eccleſiæ clero debet intereſſe proceſſioni S. Nazarii & miſſarum ſolemniis, niſi juſta & ſine malignandi conſilio cauſa impediatur, & idem abbas illis quatuor ſolemnitatibus Natalis, Paſchæ, & Pentecoſtes, & S. Nazarii debet cum aliis chorum regere, & officium facere, vel faciendum, niſi ſibi ex aliqua honeſta cauſa viderit expedire, uni honorabilium canonicorum ſuæ eccleſiæ committere. In tribus quoque diebus Rogationum ejuſdem eccleſiæ clerus debet ad eccleſiam S. Nazarii ſolemniter venire. Item concedimus quod clerici habeant liberam poteſtatem ubi voluerint eligendi ſepulturam. Abbas ſancti Aphrodiſii quia nunquam habuit vocem in capitulo S. Nazarii & in electione epiſcopi, concedimus quod inde habeat, & ſimiliter recognoſcimus quod epiſcopus Biterrenſis ſedis debet facere procurationem univerſo conventui S. Aphrodiſii in die Natalis Domini, & Paſchæ, & S. Nazarii honorifice, ſicut ex longæva obtinuit conſuetudine, &c. In feſto S. Aphrodiſii in vigilia debet clerus S. Nazarii ſolemniter celebrare veſperas, quibus finitis, in pane & vino volentibus ſumere cœna celebrata redeunt; craſtina vero die debet totus clerus adeſſe majori miſſæ. Quare nos dictus epiſcopus, & nominatus abbas, & utriuſque eccleſiæ capitulum, ſicut ſupradictum eſt, concedimus, & firmamus ſubmota omni fraudis ſuſpicione & malignandi occaſione promittentes quod hæc omnia perenniter obſerventur. Acta ſunt hæc in curia domni Bernardi epiſcopi Biterrenſis. S. domni Bernardi epiſcopi & canonicorum ejuſdem ſedis Biterrenſis. Ego Fulcrandus præpoſitus Magalonenſis confirmo. S. Guillelmi abbatis S. Aphrodiſii. Ego Pontius per Dei gratiam Narbonenſis archiepiſcopus ſigilli mei authoritate corroboro.

XVII.

Bulla Alexandri PP. III. pro eccleſia Biterrenſi.

ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Bernardo Biterrenſi epiſcopo 1178.
ejuſque ſucceſſoribus canonice inſtituendis in perpetuum. In eo ſumus loco & officio licet inſufficientibus meritis ſuprema providentia conſtituti, ut fratribus, & coepiſcopis noſtris tam vicinis quam longe poſitis debeamus ſtudio fraternæ caritatis aſſiſtere, & ut commiſſas ſibi eccleſias valeant gubernare apoſtolicum patrocinium impertiri. Eapropter, venerabilis in Chriſto frater epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Biterrenſem eccleſiam ſanctorum martyrum Nazarii & Celſi, cui authore Deo præeſſe dignoſceris, ad exemplar felicis memoriæ papæ Adriani prædeceſſoris noſtri ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem eccleſia impræſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, abbatiam S. Aphrodiſii, abbatiam S. Jacobi, & proceſſiones ac ſtationes, quas clerici earumdem abbatiarum ſtatutis diebus conſueverunt in veſtra eccleſia exhibere, eccleſiam S. Saturnini, monaſterium S. Petri de Juncellis, monaſterium S. Martini de Villamagna, eccleſiam S. Mariæ de Caſſiano, & eccleſias S. Ciriaci, ſanctæ Mariæ de Frangolano, de Fayſen, de Caiſano, de Rovinaco, de Avena, de Clementiano, de Diano, & S. Salvatoris de Podio, de Lodozano, ſanctæ Mariæ de Bello-loco, de Redes, de Caprimon, de Felgeriis, de Gradano, de Coiano, de Albignano, de Caprilis, de Muris, de Monte-blanco, de Camprinnano, de Valeſiis, S. Chriſtophori de Margunc, de Magalacio, de Torves, & de Buada. Caſtrum Gabiani, & caſtrum Lignani, cum eccleſiis & omnibus earum pertinentiis, caſtrum de Vallano, caſtrum de Beciano, caſtrum de Caſulis, caſtrum de Cerviano, & munitionem S. Baudilii de Silanciano, villam de Badonnas, villam de Amiliaco, villam de Paleriis, villam de Pinibus, & villam de Aſpirano cum eccleſia S. Romani, & partem quam habetis in villa, quæ

Digitized by Google

vocatur *Erignanus*, cum decimis ipſius loci, villam de Carnencas, & totum territorium de Podas. Præterea quidquid juris habetis in civitate Biterrenſi & in ejus ſuburbiis, tertiam partem leddarum tam de terra quam de mare, conſuetum & annuum Judæorum cenſum. Nihilominus etiam compoſitiones inter eccleſiam tuam, & S. Aphrodiſii, & S. Jacobi eccleſias, & monaſterium S. Petri de Juncellis ſuper reverentia epiſcopali & poſſeſſionibus de libero & ſpontaneo aſſenſu partium factas atque receptas, ſicut in ſcriptis authenticis continentur, authoritate apoſtolica confirmamus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum fas ſit præfatam eccleſiam temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva in omnibus apoſtolicæ ſedis authoritate. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſæcularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu-Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine divinæ ultioni ſubjaceat: cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, amen. Datum Tuſculani per manum Alberti ſanctæ Romanæ eccleſiæ preſbyteri cardinalis & cancellarii III. nonas Februarii indictione XII. Incarnationis Dominicæ anno MCLXXVIII. pontificatus vero domini Alexandri papæ III. anno XX.

XVIII.

Ex chart. Biter.

Solemnis benedictio Deodati Juncellenſis electi.

Circiter 1180.

PONTIUS Dei gratia Narbonenſis archiepiſcopus, venerabili fratri Bernardo Biterrenſi epiſcopo & ejuſdem eccleſiæ capitulo, & dilecto filio Deodato Juncellenſi abbati & illius monaſterii conventui ſalutem. Univerſis notum fieri volumus, quod defuncto Bernardo Juncellenſi abbate, cum illius monachi elegiſſent Deodatum de Claromonte in abbatem, & facta electione, vocaſſent Bernardum venerabilem fratrem noſtrum Biterrenſem epiſcopum ad ejus comprobandam electionem, & ei conferendum munus benedictionis; quia eidem epiſcopo non rite, ſed minus canonice videbatur fuiſſe facta electio dicti electi, epiſcopalis dignitatis auctoritate reprobavit electionem, & irritam, ut pote contra canonicæ inſtitutionis diſciplinam, ſicut ei videbatur, factam de providæ deliberationis maturitate pronunciavit. Utraque poſtmodum parte aſſiſtente Narbonæ in præſentia domni Jacinti S. R. E. diaconi cardinalis & apoſtolicæ ſedis legati & noſtra, poſt multam diſputationem & totius negotii diligentem inquiſitionem, mediantibus Stephano Guillelmo de Popiano Biterrenſi archidiacono, & magiſtro Geraldo ejuſdem eccleſiæ præcentore, & Richardo de Arboracio quondam abbate S. Guillelmi, de ejuſdem cardinalis, & noſtro conſilio, & aſſenſu, & utriuſque partis voluntate ita inter eos convenit, ut idem epiſcopus precibus domni cardinalis & noſtris eumdem electum in benignitatis ſuſciperet clementia, & ei ſacramentum benedictionis conferendo ejus approbaret electionem: ipſe vero abbas veniret ad Biterrenſis eccleſiæ ſynodales conventiones & alias legitimas vocationes, quod idem electus confitebatur anteceſſores ſuos feciſſe, & ipſi epiſcopo canonicam promitteret obedientiam, & ſicut epiſcopo ſuo reverentiam exhiberet. Nobis itaque præſente, & Johanne priori Cacianenſi cum quibuſdam canonicis ſuis, & clero univerſo S. Nazarii, S. Aphrodiſii, & S. Jacobi præfatus epiſcopus nominatum electum in abbatem benedixit ſolemniter in eccleſia S. Nazarii, & ipſe abbas aſſiſtentibus ſibi monachis ſuis ſuper altare S. Nazarii ſcriptam obedientiam legit, & ſicut ſcriptum erat in libro capitulari, epiſcopo obedientiam promiſit. Ne igitur aliqua temporis diuturnitate, quæ in noſtra geſta fuerunt præſentia ab hominum excidant memoria, ſed perpetua firmitate manifeſta conſiſtant, hæc ſcripto duximus committenda, & tam noſtra ſubſcriptione quam noſtri ſigilli ſubſignatione hujus noſtræ ſcripturæ paginam firmavimus. In benedictione autem præſentes fuerunt monachi Raginaldus David prior de Barciaco, Antonius prior de Nadallano, Pontius de Arguz frater ejus, Berengarius de Meſoa, Raimundus de Avena. Ego Pontius Narbonenſis archiepiſcopus ſubſcribo.

XIX.

Mutua recognitio jurium ac privilegiorum vicecomitis & epiſcopi Biterrenſium.

NOtum ſit omnibus quod cum Rogerius Biterrenſis vicecomes vellet donare jus quod habebat in villa Biterris Regi Aragonenſi, facta eſt recognitio 1194.
in eccleſia S. Nazarii præſente ipſo Rogerio, & Rege, & Gaufrido Biterrenſi epiſcopo tunc electo, & abbatibus, & Guillelmo de Montepeſſulano, & multis aliis terræ baronibus, & univerſo populo civitatis, quid juris haberet epiſcopus in civitate & ſuburbiis, & quid Rogerius. Facta eſt autem jam dicta recognitio de conſenſu epiſcopi, & capituli, & Rogerii, & curiæ ejus, referentibus Bernardo Boſſato, & Raimundo Leddario, & Petro Vairato civibus Biterrenſibus coram prædictis omnibus, & populo univerſo. Recognitum eſt igitur & conceſſum, quod Biterrenſis vicecomes in villa Biterris in hominibus eccleſiarum, vel in ſuis non haberet toutam, conteſtam, aut albergam. Conceſſum eſt etiam & recognitum, quod in hominibus eccleſiarum nullam haberet vicecomes firmam, vel diſtrictum, vel juſtitiam, niſi forte ſi aliquis homo prædictarum eccleſiarum homicidium, vel adulterium perpetraverit, & de perpetrato homicidio, vel adulterio coram epiſcopo, vel ejus judice, vel abbatibus fuerit legitime convictus, vel condemnatus: tunc enim perſona condemnati traditur ab epiſcopo vel bajulo ejus, vel abbatibus vicecomiti corporaliter punienda, rebus mobilibus & immobilibus vel apud hæredes condemnati, vel apud eccleſias, ſecundum quod juris ordo dictavit, remanentibus. Si vero mulier deprehenſa fuerit adulterio, perſona ejus puniretur: bona vero mariti, quæ ex nomine dotis, vel ſuo habuerit, debent integra remanere apud maritum: pro nullo alio facto, neque etiam pro quantacunque ſanguinis effuſione, niſi inde ſecutum fuerit homicidium ſuper homines eccleſiarum, vel ipſorum res habeat vicecomes juſtitiam. Recognitum eſt etiam & conceſſum, quod vicecomes Biterris in hominibus eccleſiarum, & ſuis, & epiſcopus ſimiliter pari jure in hominibus ſuis, & vicecomitis, habent cavalgadas, tantummodo infra terminos epiſcopatus Biterris, & non ultra. Fuit ſimiliter recognitum & conceſſum, quod nec vicecomes ſine epiſcopo, nec epiſcopus ſine vicecomite debet recipere ſacramentum, vel petere ab hominibus Biterris. Habent de conſuetudine homines Biterris, quod ſi vicecomes juſtitiam habuerit pro quolibet delicto de quolibet homine, vel fœmina ipſius villæ, uxor ipſius vicecomitis nullam debet habere drudariam de ipſo homine vel fœmina, niſi tantum de illa pecunia quam vicecomes inde habuerit. Et habent ſimiliter de conſuetudine, quod bajulus vicecomitis, vel epiſcopi, vel aliquis, vel aliqui de curia ipſorum non credentur de captione alicujus hominis, vel fœminæ in adulterio, niſi cum ipſi vicini, vel aliqui probi homines fuerint in ipſa captione. Habent etiam de conſuetudine, quod ſi vicecomes, vel

Digitized by Google

epiſcopus, vel bajuli eorum vocaverint aliquem hominem vel fœminam Biterris pro aliqua querimonia de eis facta, ille vel illa, niſi firmantiam dare potuerit; debet jurare mandamento curiæ ſe tenere, & debet placitare ſine pignoribus; ſed ipſe homo vel fœmina debet tenere oſtagium infra ambitum civitatis, ſi vicecomes, vel epiſcopus voluerint, donec ipſa querimonia ſit terminata. Et ſi forte ſine conſilio vicecomitis, vel epiſcopi de civitate exierit, poterunt illum vel illam iterum vicecomes, vel epiſcopus, vel bajuli eorum capere & diſtringere ad voluntatem ſuam, ubicumque illum, vel illam invenerint. In cauſis hujuſmodi debet obſervari juſtitia, quod in parte ejus qui juſtitiam foverit nomine juſtitiæ nulla pecunia exigatur, ſed ſolummodo rationabiliter, & moderate expenſæ: ex parte vero condemnati rationabiles juſtitiæ & expenſæ. Conſuetudo eſt in villa Biterris, quod ſi aliquis homo vel femina pro quolibet delicto intraverit quamlibet eccleſiarum, vel aliquod hoſpitale Biterris, cauſa ſalvitatis exeat abſolutus: ſi vero ad tabulas numerariorum, vel ad operatoria, vel domos civium Biterris confugiet, non debet inde violenter extrahi, ſed tantum a bajulis curiarum cuſtodiri. Eſt etiam conſuetudo, quod ſi homo vel femina juraverit ſe manere per annum in villa Biterris, debet eſſe liber ab exactione, ſicut alii homines Biterris, quandiu Biterris manſerit; & ſi forte aliquis homo vel femina, Biterris vendiderit ſuum bladum ad ſuam eminam vel ſeſtarium, nulla pœna debet eum inde ſequi, niſi tantum quod emina vel ſeſtarius poteſt ei frangi. Si quis in villa Biterris ſine teſtamento deceſſerit, & præſens hæres non comparuerit, bona ejus debent apud religioſa loca, vel apud fideles ſequeſtros per annum & diem reſervari; & ſi tunc hæres non comparuerit, apud eum, in cujus burgo deceſſerit, bona ipſius remaneant. Habeant præterea homines Biterris ex donatione quam dominus Rogerius inde eis fecit, quod omnis homo qui Biterrim venerit cauſa manendi, ex quacumque parte venerit, ſit liber & ſolutus ab ipſo vicecomite, & a quocumque domino, & ab omni ſervitute, ſicut alii homines Biterris. Dedit etiam dominus Rogerius, & dimiſit in perpetuum hominibus Biterris, quod non darent leudam apud S. Tyberium. Hæc omnia ſicut ſuperius ſcripta ſunt, ego Bertrandus de Seiſſaco fidelis tutor Raimundi Rogerii vicecomitis Biterris per me, & per ipſum vicecomitem laudo, confirmo in perpetuum valitura, quia audivimus & cognovimus omnia ea eſſe vera ab antiquis & probis hominibus Biterris, & promitto per me & vicecomitem quod nunquam contra veniemus, vel veniri faciemus aliquo modo, vel aliqua occaſione, vel alicujus ſuggeſtione; ſed omnia, ſicut ſupradicta ſunt, tenebimus & obſervabimus firmiter & fideliter tibi domino Gaufrido Biterrenſi epiſcopo, & ſucceſſoribus tuis, & univerſo populo villæ Biterris, ſalva tamen fidelitate vicecomitis: ſic me Deus adjuvet, & hæc ſancta quatuor Evangelia. Facta autem hæc apud Biterrim in palatio vicecomitis anno a Nativitate Chriſti MCXCIV. regnante rege Philippo, II. nonas Auguſti, preſentibus Adalciſſe comitiſſa, Arnaudo Ramundo vicario Carcaſſonenſi, Guillelmo Aſſalito vicario Reddenſi, Rigaldo de Monteregali, Galliardo de Fangeain, Stephano de Serviano, Berengario de Lignano, Salamone de Felgariis, Guillelmo de Caſulis, Petro Raimundo de Columbariis, Raimundo fratre ejus, Petro Raimundo de Corneliano, Berengario de Teſano, Ermengaudo de Fabreſano, Bernardo Pontio de Montadino, Bernardo de Biterri, Pontio de Beſſiano, Berengario de Cornes. Mandamento omnium prædictorum in operatoria Bernardi Cotæ, ipſo præſente, Bernardus Martini hæc ſcripſi.

XX.

Concordia inter abbatem oppidanoſque Villæ-magnæ inita & dominum de Felgariis. *Ex tabul. Villæ-mag.*

IN nomine Domini. Sit notum omnibus hoc ſcriptum audientibus ſive legentibus, quod anno a Nativitate ejuſdem MCXCVII. regnante Philippo rege Francorum eſt facta amicabilis compoſitio & concordia inter dominum Berengarium abbatem & probos homines ac populum Villæ-magnæ, & Minariorum & Monetatis ex una parte, & inter Salomonem dominum caſtri de Felgariis ex altera parte. 1197. Multis enim retro temporibus exegerat Guillelmus de Felgariis pater quondam prædicti Salomonis, & ipſe Salomon uſque modo exigebat ab hominibus Villæ-magnæ & Minariorum & Monetatis nomine guiſatici & peſatici in trocellis, carguis, balis, ſaumatis ac honeribus quarumlibet rerum eorum per caſtrum de Felgariis tranſeuntium hoc quod de aliis hominibus ibi capiebat, & quod quondam de rebus eorum ibidem capiebat, in diſcordia hominum Villæ-magnæ, & cum querela eorum extorquebat: qua de cauſa grandis diſſenſio, & querela, & inimicitia inter ambas partes uſque ad hanc compoſitionem fuerat exorta. Nunc vero prædictus dominus abbas & univerſi homines Villæ-magnæ volentes ac cupientes ſibi, & villæ ſuæ, & omni poſteritati eorum ipſum Salomonem & omnem poſteritatem ſuam fieri amicos, & omnem occaſionem diſcordiæ & inimicitiæ de medio tolli, communi aſſenſu & conſilio donant ipſi Salomoni & omni poſteritati ſuæ in perpetuum nomine guiſatici hoc quod in hac charta inferius ſcriptum eſt, in rebus ſuis, quæ ex hac die inantea uſque in perpetuum per caſtrum de Felgariis tranſierint. Videlicet troſſellus pannorum de lana dabit VI. denarios Melgorienſes, balas III. den. troſſellus traverſers aſini III. den. una bala III. mezaillas, honus I. denarium. Troſſellus pannorum de lino dabit VI. den. troſſellus aſini III. den. balas III. den. una bala III. mezaillas, honus I. denarium. Troſſellus de cordoano dabit VI. den. troſſellus aſini III. den. balas III. den. una bala III. mezaillas, honus I. denarium. Troſſellus de lana dabit VI. den. troſſellus aſino III. den. balas III. den. una bala III. mezaillas, honus I. denarium. Carga piperis VI. den. carga aſino III. den. balas III. den. una bala III. mezaillas, honus II. den. Carga ceræ VI. den. ſaumata aſino III. den. balas III. den. una bala III. mezaillas, honus I. denarium. Carga de ſepo III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. denarium, balas de ſepo III. mezaillas. Carga de cordis III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, balas III. mezaillas, honus I. denarium. Balas de acerio III. den. honus I. denarium, una bala III mezaillas. Saumada de piſce III. den. honus I. denarium. Carga ſainorum dabit III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. denarium. Carga de bacos III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. denarium. Carga de oleo III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. denarium. Carga de ficubus Italicis dabit III. den. ſaumata aſino III. mezaillas, honus I. denarium. Carga de caſeis III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. denarium. Carga de ſolas III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de dactilis III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de nucleis amicdalorum III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de cimino III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de caſtaneis ſiccis III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de tracas III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de ſtagno dabit III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de ære III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. carga de . . . . III. den. ſaumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de pellibus ovium & ircorum, & agnorum, & edorum, & vervecum

vervecum dabit III. den. Saumada aſino III. mezaillas, honus I. den. Carga de grana rubei dabit VI. den. Carga de alum III. den. Carga de brezill. III. den. Carga de laca III. den. Carga d'Indo colore III. den. Saumada de ferro dabit I. den. Saumada de plumbo I. den. Saumada ceparum I. den. honus I. mezailla, Saumada de fuſta I. den. honus I. mezailla. Saumada demelle II. den. honus I. den. Saumada de ros I. den. honus I. mezailla, Saumada de ſale dabit III. mezaillas, honus I. mezailla. Una dotzena vervecum vel agnorum dabit II. den. bos vel bacca dabit II. den. porcus vel ſus dabit I. mezailla. Totum ſupradictum guiſaticum debet perſolvi de Melgorienſi moneta. Omnia ſuperius dicta & ſcripta venientia de Montepeſſulano, vel de partibus illis ad Villam-magnam, ſi per caſtrum de Caucio, vel per villam ſancti Tiberii, vel inter Caucium & ſanctum Tiberium venerint, debent tranſire per caſtrum de Felgariis, & ſolvere guiſaticum, quod ſuperius dictum eſt. Similiter omnia prædicta venientia de Narbona vel de partibus illis ad Villam-magnam, ſi Biterrim intraverint, debent tranſire per caſtrum de Felgariis, & ſolvere prædictum guiſaticum. Similiter omnia ſuperius dicta euntia de Villa-magna, vel de Monetate apud Caucium vel apud Biterrim, vel tranſeuntia inter Caucium & Biterrim eundo ad quaſlibet partes, debent tranſire per caſtrum de Felgariis, & ſolvere guiſaticum, quod ſuperius ſcriptum eſt. Quælibet perſona Villæmagnæ, vel Monetatis, ſi res ſuas ſupradictas in eum modum duxerit vel portaverit, ut prædictus Salomon vel ſui amittant guiſaticum prædictum, eo probato, debet reddere ei præfatum guiſaticum, & debet dare nomine pœnæ eidem Salomoni vel ſuis ſeptem ſolidos Melgorienſes. Omnia ſuperius dicta & ſcripta de quibuſlibet partibus orbis venientia apud Villam-magnam, vel de Villa-magna ad qualibet partes orbis tendentia, ſi per Caucium vel per Biterrim, vel inter Caucium & Biterrim non ierint vel redierint, poſſunt ire & venire per quemcumque locum voluerint; & ſi per caſtrum Felgariarum non tranſierint, nihil dare tenentur: ſed totum ſal debet tranſire per caſtrum de Felgariis, & prædictum guiſaticum ſolvere. Bladum & vinum domini abbatis, & monaſterii, & omnium hominum Villæ-magnæ, & Monetatis, & Minariorum, & piſcis domini abbatis, & monaſterii, & univerſæ aliæ res, quæ ſuperius non ſunt expreſſim nominatæ, debent & poſſunt tranſire, & ire, & venire per quemcumque locum voluerint, & ſive tranſeant per caſtrum de Felgariis ſive extra caſtrum, nihil tenentur dare, & tamen omnia erunt in guiſatico & cuſtodia prædicti Salomonis & ſuorum. Quælibet perſona de Villamagna, vel de Minariis vel de Monetate, cum equitatura, vel ſine equitatura, cum argento, vel ſine argento cum nummis, vel ſine nummis poteſt & debet ire & venire per quemcumque locum voluerit, vel per caſtrum de Felgariis vel extra caſtrum, & nihil dare tenetur nomine guiſatici vel peſatici, vel alicujus alius exactionis ipſi Salomoni vel ſuis; & tamen ipſa perſona, & omnia quæ ſecum habuerit, erunt in guiſatico & cuſtodia prædicti Salomonis & ſuorum. Sed ſi ipſa perſona non coacta, ſed ſpontanea ſua voluntate dederit aliquid ipſi Salomoni vel ſuis, illud poſſunt ipſe Salomon & ſui recipere ſalvo ſuo ſacramento. Quælibet perſona de Villamagna, vel de Minariis, vel de Monetate, & omnes res ipſius perſonæ, quas ſecum habuerit, & omnia hominum & monaſterii Villæ-magnæ, & Minariorum & Monetatis ſuperius expreſſa, & non expreſſa tranſeuntia in eundo vel redeundo per quemcumque locum ex Roca-pertus uſque ad Pezena, ſive donent prædictum guiſaticum, ſive non donent, erunt in guiſatico & cuſtodia prædicti Salomonis de Felgariis & ſuorum in perpetuum. Ego Berengarius abbas prædictus per me & per omnes ſucceſſores meos conſilio & voluntate Guillelmi d'Altunaco prioris, Petri de Manſo ſacriſtæ, & aliorum monachorum ac fratrum noſtrorum, & totius populi Villæ-magnæ, & ego Guiraudus Verſapoth,

A & ego Durantus Bomacips, & ego Raimundus de Grazelis, & ego Guillelmus de Vilaigli, & ego Petrus de Pinu, & ego Petrus filius ejus, & ego Guillelmus Aimerici, & ego Sicardus, & ego Guillelmus filius ejus, & ego Raimundus Baſſus, & ego Ugo de Born, & ego Berengarius Niger, & ego Petrus Morgues, & ego Bernardus Billeira, & ego Vaſſallus, & ego Raimundus Rubeus, & ego Guillelmus Jordani, & ego Deodatus Coſtauz, & Bernardus de Brazill, & ego Guillelmus Mareſcotz, & ego Bernardus Gairaudi, & ego Guillelmus Coſtauz, & ego Petrus Rufus, & ego Guiraudus Tolzanus, & ego Deodatus Bretolmes, & ego Petrus Marchi, & ego Guillelmus de Manſo, & ego Bernardus Porta la Flor, & ego Petrus de Brazill juvenis, & ego Petrus de Felgariis, & ego
B Deodatus Baconus, & ego Petrus Capuz, & ego Guillelmus Rovoira, & ego Deodatus Bretolmes, & ego Deodatus Alarici, & ego Bernardus Croſats, & ego Raymundus de Nezac, & ego Raimundus Maurelli, & ego Guilabertus Roveira, & ego Stephanus Metguetz, & ego Guillelmus de Podio, & ego Bernardus Molinerius, & ego Aimericus Poderos, & ego Petrus de Bel-Caſtel, & ego Raimundus Alberti, & ego Guiraudus Almera, & ego Bonetus Tolzanus, & ego Petrus Auſberni, nos omnes prædicti per nos & per omnes ſucceſſores noſtros, & per totum populum Villæ-magnæ & Monetatis, & per omnem noſtram poſteritatem in perpetuum bona fide, ſine dolo totam ſupra ſcriptam amicabilem compoſitionem, & hanc chartam, & omnia quæ in ea continentur laudamus,
C concedimus, & confirmamus, & firma ac ſtabilia eſſe conſtituimus tibi Salomoni de Felgariis, & omni poſteritati tuæ in perpetuum, & ſi aliqua perſona Villæmagnæ, vel Minariorum, vel Monetatis ſupradicta infringere præſumpſerit, ego abbas prædictus & omnes nos prædicti, & ſucceſſores noſtri erimus inde adjutores bona fide ſecundum poſſe noſtrum tibi Salomoni & tuis in perpetuum, & de omnibus prædictis, te & omnem poſteritatem tuam in Dei fide & noſtra recipimus, & omni legi, conſuetudini, & juri ſcripto vel non ſcripto, divino & humano, ſpeciali & generali ad infringenda prædicta nobis vel ſucceſſoribus noſtris competenti & vel competituro prorſus cedimus & renunciamus, nec fecimus vel faciemus, nec fieri aut dici conſentiemus quo hæc omnia prædicta minus firma ſemper permaneant. Ego quidem Beren-
D garius abbas prædictus ad perhennem hujus rei memoriam & ad majorem auctoritatem hanc chartam ſigilli mei impreſſione corroborari præcipio. Et ego Salomon dominus caſtri de Felgariis, adhibito proborum meorum hominum & amicorum meorum omnium aſſenſu & conſilio, volens ac cupiens reformari amorem & concordiam inter me & omnem poſteritatem meam, & inter te Berengarium abbatem, & probos homines ac populum Villæ-magnæ & Minariorum & Monetatis, & omnem poſteritatem noſtram, & omnem diſcordiæ & inimicitiarum occaſionem de medio tolli, per me & per omnes ſucceſſores meos bona fide, ſine dolo totam ſupradictam amicabilem compoſitionem, & hanc chartam, & omnia quæ in ea continentur laudo, conce-
E do, & confirmo, & firma ac ſtabilia eſſe conſtituo tibi domino prædicto abbati & populo Villæ-magnæ & Minariorum & Monetatis, & omni poſteritati veſtræ in perpetuum. Et ſi quis ex hominibus meis ſupradicta infringere præſumpſerit, ego & ſucceſſores mei erimus inde adjutores bona fide ſecundum poſſe noſtrum vobis & omni poſteritati veſtræ in perpetuum, & de omnibus prædictis vos & omnem veſtram poſteritatem in Dei fide & mea recipio; & omni legi, conſuetudini & juri ſcripto & non ſcripto, divino & humano, ſpeciali & generali ad infringenda prædicta mihi vel meis competenti vel competituro prorſus cedo atque renuncio, & de hac compoſitione me perbene pacatum teneo, nec feci vel faciam, nec fieri aut dici conſentiam, quominus hæc omnia prædicta firma ſemper permaneant.

Sic juro ego Salomon prædictus ſuper hæc ſancta quatuor Evangelia, & ad perhennem hujus rei memoriam & firmitatem hanc chartam ſigilli mei impreſſione corroborari præcipio. Factum fuit hoc in cimiterio ſancti Martini Villæ-magnæ menſe Junio quarto idus in præſentia & teſtimonio Guillelmi abbatis Silvanienſis, magiſtri Radulſi de ſancto Tiberio, Raimundi de ſancto Nazario, Poncii de Alignano, Guiraudi Roſſet, Guilaberti de Bretas prioris de Redis, Ramundi Verſapoth, Guillelmi Gairaudi, Duranti Aurluc, Petri Sicardi de Felgariis, Raimundi Pellicerii, Petri Frances, Guillelmi de Bordelis, Raimundi de Aguzano, Johannis Torena, Petri Coc. Mandato utriuſque partis & prædictorum teſtium Guillelmus Petri notarius Villæ-magnæ hanc chartam ſcripſit. W.

XXI.

Ex tabul. Villæ-mag.

Prioris tranſactionis confirmatio.

1199. ANno a Nativitate Chriſti MCXCIX. regnante Philippo rege Francorum, ego Berengarius abbas Villæ-magnæ per me & per omnes meos ſucceſſores, & ego Ramundus de Grazelis, & ego Bernardus de Brazill, & ego Guillelmus Mareſcots, & ego Aimericus de Labroca, & ego Sicardus Aimerici, & ego Guillelmus Coſtauz, & ego Petrus Morgues, & ego Guiraudus Tolzanus, & ego Guillelmus de Vilaiglino, & ego Ramundus Malerius, & ego Ugo de Born, & ego Stephanus Maurelli, & ego Johannes Raſeire, nos omnes ſupra ſcripti per nos & per omnes homines & populum Villæ-magnæ communi conſilio, & voluntate damus, laudamus, & concedimus tibi Salomoni de Felgariis & tuis in perpetuum, ut omnia quæ debent dare guiſaticum, ſecundum quod ex altera parte hujus inſtrumenti continetur, tranſeuntia ex hac die inantea in eundo ſive veniendo per caſtrum de Altiniaco & infra rivum de Tauron, ſicuti ipſe rivus includit verſus orientem ab.......... propinquorum, eſt de caſtro Altiniaco, deſcendendo uſque in flumen Orbi & uſque ad Biterrim, & tranſeuntia infra caſtrum de Caucio, & ejus terminia, ſicuti caminus, qui inde aſcendit verſus Villam-magnam, includit verſus occidentem, tranſeant per caſtrum de Felgariis, & donent guiſaticum quod ſtatutum eſt ex altera parte hujus chartæ. Sed quælibet tranſeuntia per terminium Caucionojoh vel Cabrairole, vel etiam per caſtrum de Antiniaco recta via verſus caſtrum Muri-veteris, niſi ex Muroveteri ad & in ſupra dictos terminos intraverint, aliquod guiſaticum dare non tenentur. Ego jam dictus Salomon de Felgariis per me & per omnes meos præſentes ac futuros promitto per firmam ſtipulationem, bona fide tibi domino Berengario abbati, & vobis ſupra ſcriptis probis hominibus, & omni populo Villæ-magnæ, quod ego non prohibebo, neque aliqua perſona meo conſilio, arte, vel ingenio prohibebit in futurum ne quælibet perſona ſal ducens vel deferens, ex quo caſtrum de Felgariis ſoluto uſatico, quod inde ſolvere debebit, exierit, eat & ſal ducat & deferat ad Villam-magnam, nec etiam infra caſtrum de Felgariis vel extra ab aliqua perſona pactum vel conventionem prædictis adverſantem exigam vel exigere faciam. Acta ſunt hæc in curia domini abbatis ſub nono idus Januarii, in præſentia & teſtimonio Johannis de Redis, Raimundi de ſancto Geneſio, Guillelmi Gairaudi, Bernardi Gairaudi, Duranti Aurluc, Malberti de Olargio, Augerii de Vinciano, Ugonis Saiſſet, Girberti de Cabreira, Bernardi de Torrellis, Sicardi de Dain, Bernardi Ferrandi, & Guillelmi Petri notarii Villæ-magnæ, qui mandato utriuſque prædictæ partis & omnium prædictorum teſtium hanc chartam ſcripſit. W.

XXII.

Ex autographo episcop.

Raimundus Rogerius vicecomes eccleſiæ Biterrenſi impignorat omnem petitionem albergii, juſtitiarum, placitorum, &c.

1204. ANno a Nativitate Chriſti MCCIV. regnante rege Philippo menſe Maii, omnibus hæc audientibus ſit manifeſtum, quod ego Raimundus Rogerius vicecomes Biterris recognoſcens me eſſe majorem XVIII. annis conſilio & voluntate baronum curiæ meæ, ſcilicet Petri Rotgerii de Cabarens vicarii Carcaſſenſis, & Bernardi Pelapulli vicarii Biterrenſis, & Amblardi vaſſalli, & Guillelmi Bernardi, & Samuelis Judei bajuli & ſecretarii mei, & burgenſium Biterris, ſcilicet Aimerici Boſati, & Petri Ermengaudi, & Stephani Saliſaire, & Petri de Madalla, & Arnaudi de Guindra, & aliorum quamplurium, & omnium curialium curiæ meæ deſervientium, pro magna & evidenti utilitate & totius vicecomitatus per me & per omnes ſucceſſores meos bona fide & ſine dolo cum hac charta obligo titulo pignoris omnipotenti Deo, & glorioſæ virgini Mariæ, & eccleſiæ Biterrenſi fundatæ in honorem SS. martyrum Nazarii & Celſi, & vobis omnibus ejuſdem eccleſiæ canonicis nunc præſentibus, ſcilicet Raimundo de Ucetio camerario, & Bernardo Cote ſacriſtæ, & magiſtro Paſchali, & Berengario de Cautio, & miniſterio veſtro aliis confratribus veſtris abſentibus, & omnibus ſucceſſoribus veſtris canonicis, & eodem miniſterio veſtro, ſeu negotiorum geſtione, ipſi Guillelmo Biterrenſi epiſcopo ejuſque ſucceſſoribus epiſcopis, & tibi Berengario de Lignano procuratori ad hoc negotium ab ipſo epiſcopo ſpecialiter conſtituto totam petitionem albergui, quam ego peto, & prædeceſſores mei petierunt in epiſcopo Biterrenſi, & in abbate S. Aphrodiſi, & in Lignano, & totam petitionem omnium juſtitiarum & placitorum de homicidiis, adulteriis, & latrociniis, & de omnibus aliis querimoniis, quæ jam dicti anteceſſores mei juſte vel injuſte ſolebant querere in canonicis, monachis, & aliis clericis, & in eorum familiis laicalibus ſeu clericalibus utriuſque ſexus de toto Biterri & Biterrenſi epiſcopatu, qui & quæ modo ſunt ibi, vel inantea fuerint; & obligo ſimiliter vobis prædictis, & per vos omnibus aliis præmemoratis petitionem omnium juſtitiarum & placitorum, quæ ipſi prædeceſſores mei quondam ...... juſte vel injuſte, ſcilicet de homicidiis, & adulteriis, & latrociniis, & omnibus aliis querimoniis, de omnibus hominibus, & feminis, qui & quæ modo manent vel habitant, & inantea manebunt vel habitabunt in caſtro & in villa de Lignano, & in villa de Aſpirano. Hæc omnia pignori ſuppono pro ſex millibus ſolidorum Melgorenſium quos omnes habui & recepi a vobis præſcriptis canonicis, veſtro & epiſcopi veſtri nomine & aliorum fratrum veſtrorum abſentium, ita quod de tota jam dicta pecunia nihil apud vos remanſit in debito, ſed totam illam mihi a vobis numeratam & traditam converti in maximam utilitatem meam, pro qua etiam renuntio omni exceptioni non numeratæ pecuniæ. Totum prædictum pignus factum vobis de univerſis rebus ſupra comprehenſis & enumeratis habeatis & teneatis ſine omni mea meorumque inquietatione a proximo feſto dedicationis S. Michaelis uſque in finem decem annorum, & ſic deinceps, ſi tunc non redimeretur, tandiu quouſque prædicti ſex millia ſolidorum Melgorienſium ſint vobis in pace & in ſolidum perſoluti boni & percurribiles, vel argentum finum ad rationem marchæ quæ nunc valet L. ſolidos, ſi tunc hæc moneta Melgorienſis fuerit abatuda, vel deteriorata fructibus vel redditibus, ſi qui ex prædicto pignore exierint, vel exire potuerint, in ſolutionem prædictæ pecuniæ nullo tempore computandis, immo etiam omnes illos fructus & redditus ex mera & propria liberalitate dono Domino Deo, & eccleſiæ prædictæ, & vobis prædictis canonicis, &

promitto per firmam & validam ſtipulationem, quod ſi occaſione fructuum, vel redituum, vel obventionum ante ſolutionem prædictorum ſex millium ſolidorum Melgorenſium, vel poſt, inquietarem vos vel eccleſiam veſtram in judicio vel extra judicium, pignorando, vel diſtringendo, vel queſtionem movendo, de qua ſatis datum eſſet vel juratum, me daturum vobis nomine pœnæ duo millia ſolidorum Melgorenſium, quos laudo vobis ſuper ipſum pignus prædictum. Item promitto vobis ſolemni & firma ſtipulatione, quod non inquietabo, nec inquietari faciam in perſonis, aut in rebus, in judicio, vel extra judicium vos, aut ſucceſſores veſtros, neque eccleſiam S. Nazarii, vel ſancti Aphrodiſii, neque epiſcopum Biterrenſem, nec ejus caſtella, nec clerum, aut aliquem de clero, nec eccleſias, ſeu monaſteria Biterrenſis diœceſis, aut familias canonicorum, monachorum, aut cererorum, vel eorum homines, ſeu feminas cum eis vel ſub eis habitantes occaſione firmantiæ, albergui, placiti, vel juſtitiæ, ſeu inſtrumenti pignoratitii olim confecti inter Bermundum epiſcopum Biterrenſem & Ceciliam Biterrenſem vicecomitiſſam ac filios ejus, donec prædicti ſex millia ſolidi Melgorienſes ſint vobis redditi & perſoluti ad voluntatem veſtram per tempora, clericis eorumque familiis quidquid ante inſtrumenti hujus confectionem petere poterant lege, jure, vel conſuetudine occaſione albergui, placiti, firmantiæ, vel juſtitiæ, vel obtentu criminalis vel civilis queſtionis priore inſtrumento, qui inter Bermundum epiſcopum Biterrenſem meoſque prædeceſſores conſtat eſſe factum, in ſuo per omnia robore duraturo, ſalva mihi petitione, ſi qua mihi competit contra præſentem epiſcopum vel contra alios epiſcopos Biterrenſes noviter electos de petendis mille ſolidis Melgorienſibus, ita quod non obſtante obligatione iſta liceat mihi & ſucceſſoribus meis quandocumque voluero dictam petitionem ſub judice vel arbitro movere, ſed tamen non liceat mihi occaſione petitionis inquietare vel pignorare vos canonicos in rebus veſtris vel communitatis veſtræ, nec aliquem canonicum, vel clericum Biterris vel Biterrenſis epiſcopatus, nec etiam epiſcopum, dum tamen paratus ſit mihi juri ſtare, & ſalvo ſimiliter & reſervato mihi & meis omni alio jure, quod uſque in preſentem diem habeo, præter id tantum, quod ex preſentium tenore pactorum ſervare promitto. Similiter epiſcopo, & vobis canonicis, & abbati ſancti Aphrodiſii, & univerſo clero Biterrenſi liceat totum jus ſuum contra nos deffendere, & a nobis petere jure ſcripto & non ſcripto, divino & humano, ſpeciali & generali, & omni alio juſto & rationabili modo, nullo unquam ex præſenti cirographo præjudicio vel compendio alterutri parti generando circa poſſeſſionem vel proprietatem, vel in agendo vel excipiendo, ſed omnia in quæſtionibus motis & movendis hinc & inde ſalva ſemper & integra utrique parti remaneant, ac ſi præſentis pignoris obligatio non interveniſſet. Hæc igitur omnia ego Raimundus Rogerius vicecomes Biterrenſis per me & per omnes ſucceſſores meos laudo, concedo, & confirmo, & nullo unquam tempore vel loco contra veniam, vel veniri faciam, aut conſentiam occaſione dignitatis, vel ætatis, vel reſtitutionis in integrum vel alio quolibet modo qui dici valeat, vel excogitari. Et ſi ætate, dignitate, reſtitutione, vel quocunque alio jure divino vel humano, vel privilegio apoſtolico vel regali, vel cujuſlibet rei occaſione poſſum vel potero contra hæc vel aliquod horum venire, omni illi juri, & rationi, & conſuetudini, & ſpecialiter beneficio ætatis ex certa ſcientia renuntio, & me iſta omnia & eorum ſingula tenere ſemper & obſervare juro ſuper ſancta Dei evangelia, & gratia majoris auctoritatis & firmitatis ſigillum meum præſenti cirographo apponi præcipio. Et ego Petrus Rogerius vicarius Carcaſſenſis, & ego Bernardus Pelapullus vicarius Biterrenſis, & Amblardus vaſſallus, & ego Samuel Judæus, & ego Aimericus Boſatus, & ego Petrus Ermengaudi . . . . & ego Stephanus Salvaire, & ego Petrus de Madalla, & ego Grimoardus, & ego Uguerius, nos omnes ſimul mandamento domni vicecomitis prædicti promittimus vobis canonicis præſcriptis & ſucceſſoribus veſtris, & per vos omnibus aliis........ veſtris abſentibus, & domno epiſcopo, & ſucceſſoribus ejus per nos & heredes noſtros, quod ſi domnus vicecomes, vel aliqua perſona nomine vel occaſione ipſius aliquid vobis amparaverit vel abſtulerit in prædicto pignore, aut in aliquo vos inde inquietaverit, illud totum quod inde perdideritis, & damnum totum quod propterea ſuſtinueritis vobis integre reſtituemus ad voluntatem & commonitionem veſtram, & hoc totum nos facturos & completuros ad voluntatem veſtram & intellectum. Ego Petrus Rogerius, & ego Amblardus vaſſallus, & ego Samuel promittimus in fide noſtra, & nos omnes alii prænominati juramus ſuper hæc ſancta quatuor Evangelia, & tenemur inde vobis quiſque noſtrum in ſolidum, ita quod nullus poterit ſe inde excuſare vel tueri pro parte. Horum omnium ſunt teſtes rogati Petrus de Rivo-ſicco, Petrus de Floirano cognatus ejus, Arnaudus de Alſona, Petrus de Floirano filius Raimundi, Guillelmus de Furno, Bernardus Fabri, Guillelmus Jordanis, Amelius Bertrandi, Peirota Berengarius de Floirano, Raimundus de Rivo-ſicco, Cadalla Matheus ſutor, Pontius de Clairaco, Petrus Boſatus, Guillelmus Gotus, Petrus Sicardi mercator, Bonetus de Pradis, Pontius de Cautio, Bernardus Guillelmi de Floirano, Pontius de Goza, Raimundus de Alanis, Pontius Raimundi, Pontius de Bonaſtre, Bernardus Amelius, Raimundus de Corciano, Guillelmus Pozolas, Petrus prior preſbyter, & Guillelmus preſbyter hebdomadarii S. Nazarii, Hugo clericus, Guillelmus de Viridario, Gairaudus, Guillelmus, Garnerius, Petrus Beders, Guillelmus clericus, Guillelmus Baronus juvenis, & Bernardus Martini publicus Biterris notarius, qui mandato omnium prædictorum hæc ſcripſit & ſigillavit.

XXIII.

Privilegium Philippi Auguſti pro monaſterio Villæ-magnæ.

Ex archiv. eccl. Narb.

1210.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Philippus Dei gratia Francorum rex. Exhibitum nobis reverendæ memoriæ Ludovici quondam patris noſtri privilegium ab eodem patre noſtro abbati & conventui Villæ-magnæ intuitu divinæ caritatis indultum inſpeximus in his verbis. Ego Ludovicus Dei gratia Franciæ rex dilectis in Chriſto filiis Berengario abbati & conventui Villæ-magnæ eorumque ſucceſſoribus inperpetuum. Ex injuncto nobis regiæ dignitatis officio tenemur univerſis monaſteriis in regno noſtro conſtitutis, tum illis precipue, quæ a nobis vel a prædeceſſoribus noſtris ſunt fundata, poſſeſſiones ſuas in ſolidum conſervare, & noſtris communire privilegiis, ne vel malignantium verſutia turbentur, vel hoſtili diripiantur incurſu. Notum igitur facimus univerſis præſentibus & futuris, quod pro remedio animæ noſtræ & parentum & prædeceſſorum noſtrorum concedimus, & licentiam damus tibi præfato abbati, tuiſque ſucceſſoribus ut poſſitis munire foſſa, & vallo, & muro, & turribus, & munitionibus, quibus tibi & ſucceſſoribus placuerit, monaſterium, & villam Villæ-magnæ, qui locus quondam dicebatur *Cogna*, & poſſeſſiones, & loca omnia ad jus monaſterii pertinentia poſſitis eodem modo munire propter hoſtilem inimicorum incurſum, eaſdemque fortleias monaſterio præfato aſſignantes confirmamus; ſtatuimus etiam ut in alodio jam dicti monaſterii, vel in poſſeſſionibus ejus acquiſitis vel acquirendis præfato monaſterio pertinentibus vel pertinendis ſine permiſſu abbatis & fratrum nulla perſona de novo poſſit munitionem facere: prohibemus quoque ut jura, vel loca ad præfatum monaſterium pertinentia

Digitized by Google

ſine abbatis & fratrum aſſenſu alienari, vel in alium transferri, & ſi alienata fuerint, poſſint revocari, ſtatuendo ut quæcumque bona ex conceſſione Regum, epiſcoporum, largitione fidelium in Villa-magna, & in territorio ejus, aut quibuſlibet aliis locis, vel in futurum quolibet titulo poteritis adipiſci firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis; ſcilicet burgum Villæ-magnæ cum omnibus ſuis pertinentiis, & honorem S. Salvatoris de Villa-magna, & honorem S. Martini veteli, & S. Gervaſii, & S. Geneſii cum omnibus ſuis adjacentiis, & honorem de Fundamenta, & villam de Biterrivis cum ſuis pertinentiis, & honorem S. Nazarii & S. Cypriani, & villam de Cayſſano cum omnibus ſuis territoriis, & medietatem caſtri de Alinano cum ſuis pertinentiis, & territoriis, & honorem de Fraxino, & quidquid habemus in Iſclatiano, aut in Villa-majore, aut in Cabril, aut in territorio S. Nazarii de Vico, & quidquid nomine præfati monaſterii poſſidetur. Minarias quoque, ſi quæ apertæ, & quæcumque aperiendæ ſunt in alodio S. Martini Villæ-magnæ, prædicto abbati & monachis ejus confirmamus: eiſdem quoque poteſtatem judiciariam tam civilium quam criminalium vel capitalium cauſarum tribuimus in omnibus ſuis territoriis, & poſſeſſionibus ac hominibus ſuis ſine ulla imminutione vel contradictione eccleſiaſticæ vel ſecularis perſonæ, & earumdem cauſarum per miniſtros ſuos executionem. Sancimus etiam ut nullus princeps, aut nullus judiciariæ poteſtatis homo, aut cujuſcumque potentatus, aut dignitatis vir præſumat ab hominibus veſtris fidelitates, vel ſacramenta, vel firmantias, vel freda exigere, vel juſticias eis infligere, vel exactionibus eoſdem inquietare, aut diſtringere, vel quiſtas in eis facere. Jubemus quoque ut nulla perſona abbatem vel monachos poſſit compellere munitiones vel fortias ad præfatum monaſterium pertinentes ut ſibi reddantur, & ſi factum fuerit, in irritum deducatur, quia hæc redditio regii juris eſſe dignoſcitur. Præterea ſtatuimus ut quicumque uſque ad hoc tempus loca vel jura monaſterii occupavit, ſi nulla temporis præſcriptione munitus ſit, de cætero per nulla temporum curricula poſſint muniri, per hanc noſtram ſanctionem poſſeſſionis interruptione facta. Nos igitur ſupra memorati patris noſtri Ludovici devotionem erga eccleſias ſemper exhibitam volentes imitari, ipſius privilegium, ſicut ſuperius continetur expreſſum, ad petitionem dilectorum noſtrorum Raimundi abbatis & conventus Villæ-magnæ ob remedium animæ noſtræ confirmamus. Hoc inſuper adjungentes expreſſum, quod excambium de eccleſia de Cabril, unde in privilegio patris noſtri mentio non habetur, quod videlicet prædicti abbas & conventus Villæ-magnæ poſtea fecerunt cum epiſcopo Biterrenſi pro eccleſia S. Petri de Redis & eccleſia S. Johannis de Miaſanagues cum pertinentiis earumdem, ratum habentus & aſſenſum noſtrum quantum ad nos attinet impertimur; & ut hæc perpetuæ ſtabilitatis robur obtineant, ſigilli noſtri auctoritate & regii nominis caractere inferius annotato præſentem paginam roboramus. Actum Pariſiis anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ducenteſimo decimo, regni vero noſtri anno trigeſimo primo, aſtantibus in palatio noſtro quorum nomina ſuppoſita ſunt & ſigna, dapifero nullo. S. Guidonis buticularii. S. Bartholomæi camerarii. S. Drogonis conſtabularii. Data vacante cancellaria.

X X I V.

Compoſitio facta inter Ludovicum IX. regem & Bernardum epiſcopum Biterrenſem.

1230. IN nomine Domini noſtri Jeſu-Chriſti. Anno Nativitatis ejuſdem milleſimo ducenteſimo triceſimo, regnante Lodoyco, omnibus hæc audientibus ſit manifeſtum, quod controverſia vertebatur inter dominum Bernardum Biterrenſem epiſcopum ex una parte, & dominum Adam de Miliaco vices-gerentem prædicti domini Lodoyci regis Francorum ex altera. Petebat ſiquidem epiſcopus caſtrum de Cerviano, item Judaïcas, utpote ſibi cenſuales, item villam de Badonis: petebat etiam tertiam partem ſeſtarialis bladi, quam dicebat ad ſe pertinere ratione tertiæ partis, quam habet in leudis mercati: item dicebat epiſcopus quod preconizationes non debent fieri per Biterrim eo non nominato & irrequiſito: item dicebat quod conſenſu ipſius & authoritate debebat bannum ſtatui & relaxari: petebat etiam epiſcopus tertiam partem in leuda camini, & quod augmentum factum in ea tollatur: item dicebat epiſcopus quod inflictio pœnarum pro criminibus ad ipſum pertinebat, præterquam in adulterio & homicidio, quorum etiam examinationem ad ipſum dicebat pertinere. Item dicebat epiſcopus quod injuria fiebat ei in tertia parte leudæ ſalis, vitri, & fuſte, & denarii, qui accipitur a coriatariis: item conquerebatur epiſcopus, eo quod ab hominibus ſuis de Erignano bajuli Regis petebant albergas: item conquerebatur eo quod bajuli Regis non permittebant homines liberos qui morantur in caſtris Regis tranſire ad caſtra ipſius epiſcopi vel eccleſiarum, ut ibi manerent: item conquerebatur eo quod talliabant homines ſuos & eccleſiarum, qui morantur in caſtris Regis, & quia compellebant eos reſpondere in curia Regis in perſonalibus actionibus contra privilegium eccleſiarum: item petebat epiſcopus caſtrum ſuper portas, quod dicebatur caſtrum comitale & caſtrum vicairale: item dicebat epiſcopus quod poſſeſſiones extra civitatem pertinebant ad ipſum ratione illius partis, quam habet infra civitatem. E contrario proponebatur ex parte Regis, quod caſtrum novum, quod eſt in parrochia de Venres, & caſtrum de Caſulis, & poſſeſſiones Hugonis de Paulino in villa de Aſpirano, & in caſtro de Parietibus ad Regem pertinebant: item petebatur ex parte Regis alberga in caſtro de Lignano, & de Aſpirano, & in abbatia S. Affrodiſii: dicebant etiam bajuli Regis quod palmatæ, quæ fiunt in mercato, ad Regem ſpectabant: dicebant etiam ad Regem pertinere juſtitias majores, ut adulterii, homicidii, & furti: item petebant dicti bajuli burgetum, in quo manet Johannes Laurentius, & burguctum de Penna-varia: petebant etiam operatoria, quæ exeunt in mercato, quæ ſunt juxta burgum epiſcopi: conquerebantur etiam quia epiſcopus emit leudam Guillelmi Sigarii, & Vendranæ, & quia accepit pluſquam tertiam partem in leuda vaccarum, cum pars illa, quæ domina Bota ibi accipiebat, debeat computari in parte epiſcopi, quia ab eo tenetur. Nos igitur P. Dei gratia archiepiſcopus Narbonenſis, & C. epiſcopus Carcaſſonenſis de mandato & authoritate domini Romani S. Angeli diaconi cardinalis apoſtolicæ ſedis legati, & de conſenſu etiam & voluntate utriuſque partis ipſas quæſtiones & controverſias in hunc modum diffinimus, & diffiniendo determinamus; videlicet quod dominus epiſcopus ceſſet a petitione facta de Cerviano & de aliis caſtris, ſi quæ jam commiſſa ſunt propter hæreſim, & habeat & teneat caſtrum de Caſulis cum pertinentiis ſuis, quod etiam olim reddidit & reſtituit ſibi comes Amalricus, & habeat ea quæ comes Montisfortis Symon contulit eidem & ſucceſſoribus ſuis, ſcilicet caſtrum novum, quod eſt in parrochia de Venres, & omnia ea quæ olim habebat Hugo de Paulino in caſtro de Parietibus & in villa de Aſpirano, quæ eſt juxta Theſanum, & in eorum terminiis, quæ occupaverat per eſcaducham comes Montisfortis, quæ dedit epiſcopo nomine cujuſdam compoſitionis factæ inter eos: habeat etiam epiſcopus omnia jura, quæ Rex petebat, vel petere poterat in dicta villa de Aſpirano, & in ſupra dictis locis, quæ ſupra dictæ donationes expeditæ ſunt per inſtrumenta: de Judaïcis dicimus quod ſint Regis, ſalvis cenſibus quæ debentur epiſcopo, & canonicis: & illud burguctum de Penna-varia ſit de cetero epiſcopi, ſicut determinatur a carreria juxta civitatem diſcurrente, uſque in carreriam,

Digitized by Google

quæ exit per portale turris ventoſæ : de villa de Badonis dicimus quod dominus Rex habeat medietatem dominii, & epiſcopus aliam medietatem : dicimus etiam quod capitulum habeat albergam ejuſdem loci, quam comes dedit eidem pro ſuo anniverſario celebrando, quam albergam ſolebat ibi habere idem comes : de tertia parte ſeſtarialis bladi dicimus quod non pertinet ad epiſcopum, quia illi, qui percipiebant, tenebant eam a vicecomite, & faciebant in recognitionem feudi albergam quadraginta militibus : item dicimus de preconizatione ne vinum vel bladum extrahatur de villa, & de hiis quæ ſpectant communiter ad utrumque, quod debet fieri ex parte domini Regis, & ex parte domini epiſcopi, & in illa debet exprimi nomen utriuſque, & quod relaxatio hujus banni non debet fieri ſine voluntate utriuſque : idem de leuda camini dicimus, quod epiſcopus percipiat in ea quod conſuevit percipere uſque modo, ſcilicet tertiam partem, & ex parte Regis nullum injuſtum augmentum fiat in ea, & eadem ratione habeat epiſcopus tertiam partem pœnæ quæ exigitur ab eo qui furatur leudam : de inflictione pœnarum, & examinationibus criminum dicimus, quod examinatio criminum pertinet ad epiſcopum & ad abbates de hominibus ſuis, inflictio vero pœnarum ad Regem de adulterio, & homicidio : de leudis ſalis, vitri, fuſte, & de denario qui recipitur a coriatariis, & de leuda totius mercati dicimus, quod epiſcopus habeat tertiam partem, ita tamen quod leuda, quam emit a Guillelmo Sigarii, & Vendrana computetur infra tertiam partem ſuam : de albergis, quæ petuntur ab hominibus de Erignano, dicimus quod ipſi homines non tenentur eas Regi perſolvere de hiis quæ ſunt in terminio de Erignano, quæ omnia tenentur ab epiſcopo, & non impediat Rex quin illud, quod eſt in terminio de Erignano, recognoſcatur epiſcopo, & alia feuda, quæ ab ipſo tenentur in aliis locis : de hominibus liberis Regis, vel epiſcopi & eccleſiarum dicimus, quod poſſint libere transferre ſe & ſua ad villas & caſtra, quæ voluerint, ſive ſint Regis, ſive epiſcopi, vel eccleſiarum : dicimus etiam quod homines non cogantur dare ad tallias, niſi ratione poſſeſſionum, quas tenebunt a Rege, & ſecundum quantitatem illarum poſſeſſionum, ſi forte tallia fiat ratione prædiorum vel poſſeſſionum ; pro perſonis autem nullo modo tallientur : de hominibus eccleſiæ, qui morantur in caſtris regis, dicimus quod in perſonalibus actionibus tenentur reſpondere coram bajulis domini Regis, niſi contra hoc privilegium oſtendatur : de poſſeſſionibus quæ ſunt extra civitatem in territorio Biterrenſi dicimus, quod epiſcopus & eccleſiæ habeant illas poſſeſſiones, de quibus conſtare poterit per inſtrumenta vel teſtes, quod tenuiſſent ante adventum cruce-ſignatorum ; eodem modo dicimus de Rege : de aliis vero, de quibus clare probari non poterit, dicimus quod inter epiſcopum & Regem per medium dividantur : de hominibus epiſcopi & eccleſiarum, qui in juriſdictione ipſorum morantur, dicimus quod debent coram ſuis dominis reſpondere. Ad petitiones, quæ fiunt ex parte Regis, dicimus quod de palmatis, quæ fiunt in mercato & in die mercati, de illis qui nolunt ſtare contractui debet habere Rex quinque ſolidos : de palmatis vero, quæ fiunt extra mercatum quibuſlibet diebus, dicimus quod ſint dominorum illorum, ad quos locorum ſpectat juriſdictio : item dicimus quod donationes & venditiones, quas comes Montis fortis, vel ejus bailivi, ſive milites Francigenæ, qui erant homines ipſius, fecerunt eccleſiis vel locis religioſis apud Biterrim & in ſuis terminiis, quæ probari poterint per teſtes vel inſtrumenta, firmæ ſint & ſtabiles : de furtis dicimus, quod Rex debet facere juſtitias, de quibus pœna corporalis debeat infligi, bona vero illorum remanebunt penes epiſcopum vel penes abbates, ſub quorum dominio manebunt, quæ videlicet bona erunt ſub dominio ipſorum : illa vero bona, quæ erunt ſub Rege, pertinebunt ad dominationem ipſius. De albergis & de firmantiis & juſtitiis Lignani, Aſpirani, & de abbatia S. Affrodiſii dicimus vicecomitem nullum jus in eis habuiſſe, & inſtrumentum quoddam ſuper iis factum per violentiam extortum fuiſſe, & ideo ſententiamus illud nullius valoris eſſe : de augmentis operatoriorum quæ facta ſunt juxta mercatum dicimus quod pertinent ad epiſcopum ; de leuda vaccarum dicimus quod pars dominæ Botæ debet computari infra tertiam partem domini epiſcopi. De civitate vero & burgis Regis & epiſcopi, ne ſuper aliqua poſſit dubitatio in poſterum exoriri, ita diffinimus, videlicet quod ab angulari domus Aiglinæ filiæ quondam Heliaſarii de Caſtriis, quod angulare eſt juxta Mirallias, ab illo, inquam, angulari, uſque ad angulare domus, quæ fuit Petri Raimundi de Magalato, & ab iſto angulari, ſicuti via deſcendit, uſque ad poſterulam Poncii de Cornellano a dextris totum eſt domini Regis, in qua parte eſt manſus, in quo manet Johannes Laurentius, qui fuit Petri de Magalato ſupradicti, & manſus Bremundi de Abillano, & eſtare quod fuit Helialaril, & manſus den Mirallias, & manſus Bernardi Ferrucii, & omnes aliæ manſiones, ſicut includit prædicta via, quæ exit de civitate, uſque ad manſum Johannis Sedacerii, & ab ipſo manſo Johannis Sedacerii, uſque ad angulare Arnaudi Burſerii juxta domum quæ fuit Cadaſte, totum a ſiniſtris eſt epiſcopi, a dextris vero Regis. Ab ipſo vero angulari dicti Arnaudi Burſerii uſque ad portas majores a dextris & a ſiniſtris totum eſt epiſcopi, præter manſum, qui fuit Bernardi de Biterri, qui ſolebat dici caſtrum vicairale, qui ſcilicet manſus cum turre & omnibus ſuis pertinentiis eſt domini Regis. Item a portis prædictis uſque ad angulare domus helemoſinarii, ſicut angulare ipſum tendit directe uſque ad domum Vivæ-creſcentis de Villa-nova Judæi, quæ domus eſt Regis, totum a dextris, & a ſiniſtris cum platea, in qua fuit caſtrum comitale, eſt epiſcopi, præter domum Duranti Judæi filii quondam den Bonjudas, quæ eſt portale Judaicarum : a dicto vero angulari helemoſinarii, ſicut itur directe uſque ad murum turris ventoſæ per viam, quæ eſt inter domum Samuhelis Judæi, & domum Raimondi Gothi, eſt totum a dextris epiſcopi, a ſiniſtris vero domini Regis cum Judaicis & eorum manſionibus, præter domos clericorum. Eſtare vero totum, quod fuit Guillelmi Sigarii, & manſus, qui fuit Raimundi magiſtri, pertineant ad epiſcopum, & etiam pars illa, quam vendidit Judæis de ipſo eſtari. Idem Guillelmus Sigarii pertineat ad epiſcopum. Item a prædicto angulari Arnaudi Burſerii, ſicut itur directe ad angulare Petri Aimerici & Raimundi de Pradis, & inde per pelliipariam inferiorem uſque ad angulare Raimundæ de Caſtris, & ſicut inde fit tranſitus ante operatoria Burſariæ, & ante operatoria Guillelmi Petri Boſati, & ante operatorium Berengarii de Alzona, & ante operatoria uxoris Bernardi Rogani de Villa-magna, & ante operatoria Petri Riquelini, & ante operatoria Guillelmæ uxoris Johannis de Bolano, & ante operatoria Guillelmi de Floirano, uſque ad operatoria Agnetis uxoris quondam Arnaudi Capdenalk, & ante operatoria ipſius Agnetis, & ante operatoria quæ fuerunt Arcmandi Eſcuderii, & ante operatoria Guillelmi Petri de Narbona, uſque ad domum Berengarii Salvaire, & ante operatorium Arnaudi Blanchi, & ante operatorium Richardis filiæ quondam Petri de Sirignano, & ante operatoria Guillelmi de Acre, & ante operatoria Bernardi Sicardi, uſque ad angulare carreriæ, qua itur ad eccleſiam S. Saturnini, & de ipſo angulari uſque ad prædictam eccleſiam S. Saturnini, totum quidquid eſt ex ſiniſtra parte pertineat ad dominationem epiſcopi, totum vero reſiduum a parte dextra cum platea mercati tota pertineat ad dominationem Regis. De prædicta diviſione totius cincti civitatis & burgueti, in quo manet Johannes Laurentius, & Judaicarum, & de omnibus aliis, quæ ſunt infra cinctum, & de ſuburbio turris ventoſæ, quod dicitur burguetum de Penna-varia. Sunt teſtes Guillelmus de ſancto Geneſio ſuccentor

Digitized by Google

A
Biterrenſis, Raimundus Salvaire archidiaconus Lunathenſis, Bernardus de Ciſtercio canonicus Biterrenſis, Bernardus abbas ſancti Affrodiſii, Petrus de Aſſaniano, Raimundus Guillelmi canonici ejuſdem eccleſiæ, Petrus de Magalato ſacriſta, Petrus Senglarius, Aimericus Boſſutus, Johannes de Borano, Guiraudus Crozeti, Guillelmus Catalanus canonicus dictæ eccleſiæ ſancti Affrodiſii, Guillelmus de Lignano, Deodatus Duranti, Petrus de Caſtris, Johannes Textor, Adilulphus de Magalato, Bernardus de Aniciano, Raimundus de Lavenceria, Carolus canonicus Narbonenſis. Nos igitur Bernardus epiſcopus ſupra dictus per nos & per ſucceſſores noſtros, & nos Adam de Milliaco pro nobis & pro prædicto domino Rege hæc omnia ſupra dicta univerſa & ſingula in perpetuum firmiter valitura
B
laudamus, concedimus, confirmamus, & approbamus promittentes nobis ad invicem quod numquam contra veniemus, aut veniri faciemus, aut conſentiemus aliqua ratione, lege, vel conſuetudine, nec aliquo jure divino, vel humano, ſcripto vel non ſcripto, nunc promulgato vel deinceps promulgando, & nos C. ſupradictus epiſcopus Carcaſſonenſis ad perennem hujus rei memoriam & firmitatem præſentem paginam ſigilli noſtri teſtimonio dignum duximus roborandam. Nos etiam prædictus epiſcopus Biterrenſis, & nos Adam de Milliaco eidem paginæ ſigilla noſtra apponi fecimus, & ego Petrus Romani publicus Biterris Notarius de mandato ſupra dicti domini epiſcopi Carcaſſonenſis, & domini B. epiſcopi Biterrenſis, & domini Adæ de Milliaco hanc chartam propria manu ſcripſi,
C
& ſignum meum appoſui.

XXV.

Raymundi Toloſæ comitis appellationis inſtrumentum.

1243. ANno Domini MCCXLIII. Sabbato infra octavas Paſchæ, notum ſit univerſis præſentibus & futuris, quod Raymundus Dei gratia comes Toloſæ conſtitutus in præſentia venerabilium patrum archiepiſcoporum Narbonenſis, & Arelatenſis, & epiſcoporum Toloſani, Lodovenſis, Agathenſis, Nemauſenſis, Carpentoratenſis, Maſſilienſis, Ruthenenſis, & Albigenſis, & aliorum plurimorum abbatum, prælatorum, & multorum virorum eccleſiaſticorum in aula Biterrenſi, præ-
D
ſentibus etiam viris religioſis fratre Pontio priore provinciali Fratrum Prædicatorum in Provincia, & aliis fratribus ſui ordinis, qui ſe dicebant auctoritate apoſtolica judices in terra noſtra contra peſtem hæreticam, patenter oſtendimus, quod frater Ferrarius & frater Willelmus Raimundi ejuſdem ordinis, qui dicunt ſe habere juriſdictionem auctoritate apoſtolica ad inquirendum contra hæreticos in terra noſtra, poſt appellationem contra eos, & eorum juriſdictionem ad ſedem apoſtolicam legitime interpoſitam, & etiam contra juris ordinem manifeſte tulere in perſonam noſtram gravem & erroneam excommunicationis ſententiam, a qua ſententia epiſcopos appellat vacante Romana ſede, ad inſtantiam magiſtri Willelmi Comberio & ſociorum ipſius nuntiorum illuſtris regis Francorum, propterea
E
quod periculum ſit in mora, ne interea negotium inquiſitionis penitus impediatur. Hujus rei teſtes ſunt prædicti domini archiepiſcopi, epiſcopi, & abbates Villæ-magnæ, S. Tiberii, Craſſenſis, S. Pontii, de Quadraginta, S. Hilarii, S. Papuli, Foxenſis, Appamiarum, Galliacenſis, Grandis ſylvæ, Fontis-frigidi, Bolbonenſis, & alii plurimi, archidiaconi Bituricenſis, Narbonenſis, Magalonenſis, Nemauſenſis, Lodovenſis, Tholoſanus; procuratores Carcaſſonenſis, præpoſitus Arelatenſis, Nemauſenſis, Magalonenſis, Tholoſanus, & alii plurimi prælati & clerici, & etiam milites & laici.

XXVI.

Charta fundationis Fratrum Prædicatorum Biterrenſium.

NOverint univerſi præſentes litteras inſpecturi, quod 1247.
nos Johannes de Crannis miles ſeneſcallus Carcaſſonæ & Biterris de mandato domini regis Franciæ nobis facto per Robertum Scantionem ſervientem domini Regis, poſuimus in poſſeſſionem plateæ caſtri deſtructi de Biterri fratrem Petrum de Arelate & fratrem Bernardum de Rococello de ordine Prædicatorum nomine totius ordinis prædicti, ad faciendum ibi eccleſiam, ſeu monaſterium & manſionem. In cujus rei teſtimonium præſentes litteras ſigilli noſtri munimine fecimus roborari. Actum apud Biterris ab Incarnatione Domini milleſimo ducenteſimo quadrageſimo-ſeptimo in die S. Mathiæ apoſtoli.

XXVII.

Bulla Alexandri papæ IV. ad monachos Juncellenſes ut Jordanum de Montepavone abbatem ſuum colant, eique obediant. Ex archiv. Juncell.

ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, 1258.
dilectiſſimis conventui monaſterii Juncellenſis ad Romanam eccleſiam, &c. *ut infra.* firma concepta fiducia quod veſtro monaſterio per miniſterium abbatis electi, cui clara morum vitæ ac ſcientiæ merita ſuffragantur, & perhibetur teſtimonium quod in ſpiritualibus & temporalibus ſit laudabiliter circumſpectus, proſperitatis & honoris Deo propitio deſiderata provenient incrementa. Rogamus itaque univerſitatem veſtram, & hortamur attente per apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus eundem abbatem admittentes, hilariter & honorifice pertractantes, ei tanquam patri & paſtori animarum veſtrarum impendatis obedientiam & reverentiam debitam, ac ejus ſalubribus mandatis & monitis efficaciter intendatis: ita quod ipſe in vobis devotos filios, ac vos conſequenter in eo patrem inveniſſe benevolum gaudeatis; alioquin ſententiam quam ipſe propter hoc rite tulerit in rebelles ratam habebimus & faciemus, authore Domino, uſque ad ſatisfactionem congruam appellatione remota inviolabiliter obſervari. Datum Anagniæ XV. cal. Nov. pontificatus noſtri anno quinto.

XXVIII.

Bulla ejuſdem Alexandri papæ IV. ad epiſcopum Biterrenſem, cui præcipit, ut Jordano de Montepavone abbati Juncellarum electo munus benedictionis impertiatur. Ex archiv. Juncell.

ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, 1258.
venerabili fratri epiſcopo Biterrenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Rationis oculis intuentes, &c. *ut infra.* Quocirca fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem Jordano de Montepavone electo abbati cœnobii Juncellenſis authoritate noſtra ſublato cujuſlibet dilationis obſtaculo munus benedictionis impendas, alioquin venerabili fratri noſtro Ruthenenſi epiſcopo damus per noſtras litteras in mandatis, ut ipſe hujuſmodi munus abbati impendat eidem. Datum Anagniæ XV. cal. Nov. pontificatus noſtri anno V.

Digitized by Google

XXIX.

Ex archiv. Juncell.

Bulla Alexandri Papæ IV. ad epiſcopum Ruthenenſem, cui mandat ut, negante epiſcopo Biterrenſi, benedicat electum Juncellenſem abbatem Jordanum de Montepavone.

1258. ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri epiſcopo Ruthenenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Rationis oculis intuentes, &c. *ut infra.* Quocirca fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi prædictus Biterrenſis epiſcopus mandatum noſtrum neglexerit adimplere, tu prædicto abbati hoc munus impendas: eidem abbati ſive præfatus epiſcopus eidem prædictum munus impenderit, ſive non, & ab eodem abbate noſtræ & Romanæ eccleſiæ fidelitatis ſolitum juramentum juxta formam quam tibi ſub bulla noſtra mittimus interclusam recipies: formam autem juramenti quod ipſe præſtabit de verbo ad verbum per ejus patentes litteras ſuo ſigillo ſignatas per proprium nuntium quantocius ſtudeas deſtinare. Datum Anagniæ XV. cal. Nov. pontificatus noſtri anno V.

XXX.

Alexandri papæ IV. ad Jordanum de Montepavone electum abbatem Juncellenſis cœnobii.

1258. ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Jordani de Montepavone abbati monaſterii Juncellenſis ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis ordinis S. Benedicti Biterrenſis diœceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Rationis oculis intuentes commoda quæ vacantibus eccleſiis de ſalubri proviſione proveniunt, reddimur corde ſolliciti ut circa proviſionem hujuſmodi faciendam fructuoſæ attentionis ſtudium habeatur. Sane monaſterio tuo abbatis regimine deſtituto, conventus ipſius convenientes in unum Spiritu ſancti gratia invocata te tunc ipſius monachum in ejuſdem abbatem canonice & concorditer elegerunt, & licet venerabilis frater noſter Biterrenſis epiſcopus, prout etiam procurator veſtri conventus confeſſus fuit coram nobis, eſſet in poſſeſſione vel quaſi confirmandi electionem abbatis monaſterii memorati, tamen quia dictum monaſterium per ſpecialia privilegia ſedis apoſtolicæ a juriſdictione ipſius epiſcopi eſt exemptum, tu conſentire noluiſti quod electionem de te celebratam idem epiſcopus confirmaret; ſic quod inter eundem epiſcopum ac te & conventum prædictum fuit conventum ut hujuſmodi negotium deberet per ipſius ſedis prudentiam terminari. Procuratoribus itaque partium in noſtra præſentia conſtitutis, privilegia præfati monaſterii inſpeximus diligenter, & quia invenimus monaſterium ipſum per eadem privilegia ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinere, ac electionem hujuſmodi de perſona idonea canonice celebratam cum authoritate apoſtolica de fratrum noſtrorum conſilio, ita quod per hoc juri ejuſdem epiſcopi, ſi quod de jure in monaſterio prædicto obtinet, nullum præjudicium generetur, duximus confirmandam, firma concepta fiducia, quod eidem monaſterio per tuum miniſterium proſperitatis & honoris circa ſpiritualia & temporalia Deo propitio deſiderata perveniant incrementa. Rogamus itaque diſcretionem tuam, & hortamur attente per apoſtolica ſcripta tibi mandantes quatenus humiliter ſuſcipiens impoſitum tibi a Domino onus, præfati monaſterii ſollicitam curam geras, gregem Dominicum in illo tibi commiſſum doctrina verbi & operis informando, ita quod memoratum monaſterium tuæ diligentiæ ſtudio laudabiliter in temporalibus & ſpiritualibus authore Domino proficiat incrementis. Datum Anagniæ XIII. cal. Nov. pontificatus noſtri anno V.

XXXI.

Ex archiv. Juncell.

Epiſtola Viviani epiſcopi Ruthenenſis, qua notum facit quod juſſu ſummi pontificis benedictionem Jordano de Montepavone Juncellenſi abbati electo impertitus ſit.

UNiverſis Chriſti fidelibus præſentes litteras inſpecturis, frater Vivianus de ordine Minorum permiſſione divina epiſcopus Ruthenenſis, ſalutem æternam in filio Virginis glorioſæ. Noveritis quod frater Jordanus abbas monaſterii S. Petri Juncellenſis, ordinis S. Benedicti, Biterrenſis diœceſis, præſentavit nobis litteras apoſtolicas quaſdam ſub bulla, infra intercluſas, & quaſdam alias patentes non vitiatas, non cancellatas, nec aliqua ſui parte abolitas cum vera bulla & vero filo, & ſtylo, quarum litterarum patentium tenorem præſenti paginæ inſeri fecimus, & tranſſumi ab originali nihil addito vel remoto, prout inferius ordinatur. Alexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Ruthenenſi epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Rationis oculis intuentes commoda quæ vacantibus eccleſiis de ſalubri proviſione proveniunt, &c. *ut ſupra.* In cujus rei teſtimonium præſentem paginam ſigillo noſtro fecimus roborari. Aperuimus etiam litteram ſeu formam juramenti, quæ nobis a ſede apoſtolica mittebatur ſub bulla domini papæ intercluſam, & juramentum fidelitatis ſub eadem bulla contentum nomine domini Alexandri papæ IV. & Romanæ eccleſiæ recepimus ab eodem abbate coram pluribus fide dignis de verbo ad verbum ſolemniter, ſicut in dicta littera plenius vidimus contineri. Actum & datum apud Bellum-montem id. Januarii anno MCCLIX. 1259.

XXXII.

Ex tabul. Juncell.

Epiſtola Jordani abbatis & conventus Juncellenſis ad Alphonſum comitem Toloſanum, qua ſe ſuoſque offerunt oratores eidem comiti.

NOverint univerſi præſentem paginam inſpecturi, quod anno Dominicæ Incarnationis MCCLXVI. 1266. ſexto idus Auguſti, nos Jordanus ſola Dei clementia abbas Juncellenſis monaſterii pro nobis & toto conventu dicti monaſterii & ejus ſpeciali conſilio & aſſenſu cum hac charta in perpetuum valitura attendentes affectuoſam devotionem illuſtrium virorum Tholoſanorum comitum, quam erga monaſterium noſtrum habuerunt, & etiam protenderunt, ipſum magnificando in bonis & juribus quamplurimis, & ipſum cum expediebat devotius protegendo, nos eiſdem eorumque ſucceſſoribus de bonis nobis a Deo, ac eiſdem dicto monaſterio liberaliter collatis vicem pro modo noſtro rependere cupientes, nos dictique loci conventum pro eis apud Deum quantum Deus dederit cum gratia conſtituimus ſpecialiter oratores, recognoſcimuſque inſuper nos & dicti loci conventum adminiſtratores bonorum noſtro monaſterio pertinentium, ſive membris ejuſdem, omnes omnino temporalitates, ſive ſint juriſdictiones merum vel mixtum imperium reſpicientes, taſchas, uſatica, feuda, ſive quæcumque bona & jura alia quocumque nomine cenſeantur, ſive ſint fortiæ, territoria cum omnibus eorum pertinentiis tenere in feudum francum & honoratum a domino Alphonſo Dei gratia comite Pictavienſi & Tholoſano, & vobis domino de Boiſſiaco ſeneſcallo in Ruthenenſi diœceſi pro ipſo domino comite ſtipulanti & recipienti recognitionem prædictam pro ipſo domino comite ubicumque in dicta diœceſi prædicta bona ſint vel fuerint conſtituta, acquiſita prædicto monaſterio ejuſque membris, & omnia acquirenda, & ea ſpecialiter quæ habemus in parochiis de Cornutio, & de Canalibus & de Fundamenta, & S. Ciricii de Arbuſtello, & S. Juliani de Moleriis, & S. Andreæ

Digitized by Google

juxta flumen Orbei, & S. Petri de Cluperio, & S. Mariæ de Bono-villariæ, & ſanctæ Mariæ de Tauriaco, & de Sennomets, & generaliter omnia alia temporalia in dicta diœceſi conſtituta pro quo feudo ſeu feudis dicto domino comiti ſuiſque ſucceſſoribus eſſe boni promittimus & fideles per noſtræ fidei pluvimentum. Eſt tamen ſciendum quod dictorum feudorum recognitio debet fieri apud Amilianum ſeneſcallo, vel ſeneſcallis, qui pro tempore fuerint a ſingulis abbatibus poſt nos intrantes de novo regimen prædicti monaſterii infra annum, poſtquam adminiſtrationem ſuſceperint dicti loci, cum a dictis ſeneſcallis vel eorum certis nuntiis deputatis ad hoc vel ab ipſo domino comite ſpecialiter fuerint requiſiti. Die vero qua fiet dicta recognitio pro ſpeciali & generali ſervitio dictorum feudorum obolum aureum dicto domino comiti apud Amilianum ſolvere & reddere teneantur ei ſcilicet qui pro ipſo domino comite recognitionem recipiet memoratam. Quod ſi forte dicti abbates de dicta re recognitionem non fecerint, requiſiti infra dictum tempus, vel ſervitium non fuerit prædictum ſolutum, dicta feuda non cadent ideo in commiſſum, ſed poſt eorum bannimentum ad dictam recognitionem infra annum a requiſitione facienda computandum & prædicti ſervitii præſtatione libere teneantur, quo ſervitio præſtito ipſi abbates ſubditum monaſterium ſive membra dicto domino comiti pro dictis feudis ad nihil aliud teneantur: facta vero recognitione ac præſtito ſervitio prædicto, ſi pro mora prædicta dicta feuda bannita fuerint, ad dictos abbates monaſterium ſeu membra libere ac indamniter revertantur. Sciendum eſt etiam quod tam nos quam ſucceſſores noſtri, qui prædicta membra regimus, libere dicta bona ſive feuda, vel eorum partem quamlibet alienare poſſimus titulo permutationis vel aliter ſine requiſitione, vel laudimio dicti domini comitis, vel ſuorum, dum tamen ea quæ pro dictis permutationibus nobis advenerint in feudum ab ipſo domino comite ſimiliter teneantur, & ſic fiat ſucceſſive de bonis ab ipſo monaſterio permutandis. Nos vero idem Philippus de Boiſſiaco miles ſeneſcallus prædictus dictorum feudorum recognitionem recipientes, vos, veſtrumque monaſterium, & ipſius bona, & ſpecialiter dicta feuda pro ipſo domino comite ſub ejus protectione ſpeciali, amparatione, cuſtodia & tutela ſuſcipimus. Acta fuerunt hæc apud Amilianum in caſtro dicti comitis die & anno quibus ſupra.

XXXIII.

Homagium Pontii de ſancto Juſto epiſc. Biterr. pro terra & baronia Ariſdii.

1283. PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex univerſis præſentes literas inſpecturis ſalutem. Notum facimus quod dilectus noſter Pontius de S. Juſto epiſcopus Biterrenſis & dominus terræ Ariſdii, ut privata & ſecularis perſona, & non ut epiſcopus, fecit nobis homagium ligium & recognitionem pro tota terra & baronia Ariſdii tantum ſita in diœceſi Nemauſenſi, Lodovenſi, & Magalonenſi, quam emit a Guillermo de Anduſia & Bernardo ejus filio, prout in inſtrumento venditionis continetur, quod homagium ligium & recognitionem nos recepimus a dicto Pontio de S. Juſto, ut a privata & ſeculari perſona, & non ut ab epiſcopo, pro dicta terra & baronia Ariſdii tantum, qui Pontius de foriſcapio dictæ terræ nobis plene ſecundum terræ conſuetudinem ſatisfecit, ſalvo in aliis jure noſtro, & in aliis jure quolibet alieno, in cujus teſtimonium præſentibus litteris noſtrum fecimus apponi ſigillum. Actum Tholoſæ anno Domini MCCLXXXIII. menſe Julii.

XXXIV.

Homagium Pontii de ſancto Juſto epiſc. Biterrenſis, pro terra & baronia Ariſdii.

PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex. Notum 1286.
facimus univerſis tam præſentibus quam futuris quod dilectus noſter Pontius de ſancto Juſto epiſcopus Biterrenſis & dominus terræ Ariſdii ut privata & ſecularis perſona, & non ut epiſcopus, fecit nobis homagium ligium & recognitionem pro tota terra & baronia Ariſdii tantum ſita in diœceſi Nemauſenſi, Lodovenſi, & Magalonenſi, quam emit a Guillermo de Anduſia & Bernardo ejus filio prout in inſtrumento venditionis continetur. Quod homagium ligium & recognitionem nos recipimus a dicto Pontio de S. Juſto ut privata & ſeculari perſona, & non ut epiſcopo, pro dicta terra & baronia Ariſdii tantum, ſalvo in aliis jure noſtro & jure quolibet alieno. Quod ut ratum & ſtabile perſeveret, præſentes litteras ſigillo noſtro fecimus communiri. Actum Pariſiis anno Dom. MCCLXXXVI. menſe Junio.

XXXV.

Homagium Bernardi de ſancto Juſto pro terra & baronia Ariſdii.

PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex. Notum 1293.
facimus univerſis tam præſentibus quam futuris quod dilectus noſter Bernardus de S. Juſto dominus terræ Ariſdii & baroniæ ejuſdem, quam acquiſivit de donatione ei facta a bonæ memoriæ Pontio de ſancto Juſto olim epiſcopo Biterrenſi, ut a privata & ſeculari perſona, quam idem Pontius tanquam privata & ſecularis perſona acquiſiverat ex cauſa emptionis a Guillermo de Anduſia & Bernardo filio ejus, prout in inſtrumentis dictarum donationis & venditionis continetur, de tota terra & baronia prædictis tantum, ſita in diœceſi Nemauſenſi, Lodovenſi, & Magalonenſi nobis fecit homagium ligium & recognitionem, & nos ipſum recepimus pro dicta terra & baronia in homagium noſtrum ligium, ſalvo in aliis jure noſtro & jure quolibet alieno, dantes ſeneſcallo noſtro Bellicadrii & aliis officialibus noſtris tenore præſentis mandamenti in prædictis recognitis per dictum Bernardum dominum Ariſdii, ipſum manu teneatis & deffendatis ac gaudere faciatis filialibus & obventionibus ac aliis juribus dictæ terræ & baroniæ, nec ipſum permittatis ab aliquo impediri calomnioſe, ſive indebite moleſtari ſeu vexari, ſubditos baroniæ prædictæ ad obedientiam eidem & recognitiones debitas & etiam cenſus faciendi compellatis, ſi qui eorum rebelles fuerint, prout ad ſe noverint pertinere. Quod ut ratum & ſtabile perſeveret, præſentibus litteris ſigillum noſtrum fecimus apponi. Actum apud Neuſlam die Mercurii poſt feſtum beatorum apoſtolorum Petri & Pauli anno Domini MCCXCIII.

XXXVI.

Fundatio ſive confirmatio fundationis monaſterii S. Nazarii Biterrenſis, vulgo S. Spiritus. *Ex archivis epiſc. Biterr.*

CLEMENS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, di- 1305.
lectis in Chriſto filiabus abbatiſſæ & conventui monaſterii S. Nazarii ad caput pontis fluminis Orbi prope Biterris ordinis S. Auguſtini ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Hiis quæ pie aguntur divinæ retributionis obtentu... ſalutem reſpiciunt animarum, libenter adjicimus apoſtolici muniminis firmitatem, ut illibata perſiſtant, cum noſtro fuerint præſidio communita. Sane dilectus filius noſter Berengarius tituli SS. Nerei & Achillei presbyter cardinalis in noſtra poſuit præſentia conſtitutus, quod bonæ memoriæ Pontius

Digitized by Google

Pontius epiſcopus Biterrenſis hoſpitale veſtrum divini amoris inſtinctu conſtitui fecit, eique nonnulla de bonis epiſcopalis menſæ Biterrenſis, & quamdam eccleſiam conceſſit ſui capituli ad hoc accedente conſenſu. Eodem vero epiſcopo viam univerſæ carnis ingreſſo, præfatus cardinalis tunc epiſcopus Biterrenſis, qui dicto Pontio epiſcopo in regimine eccleſiæ Biterrenſis ſucceſſit, ac ipſi capitulum juxta dictum hoſpitale monaſterium, in quo vos filiæ abbatiſſa & conventus deſervitis Domino, conſtruxerunt, dictuſque cardinalis tunc epiſcopus quamdam eccleſiam & quoſdam alios redditus ipſi monaſterio pro ſuſtentatione ſororum & perſonarum ibi degentium in uſus proprios deputavit de conſenſu capituli prædicti, idemque cardinalis tunc epiſcopus Biterrenſis una cum capitulo ſupradicto tam circa monaſterium quam circa hoſpitale prædicta & degentes in eis perſonas quædam ſtatuta edidit ſalubria & honeſta, prout hæc omnia in inſtrumento publico dictorum cardinalis tunc epiſcopi & capituli ſigillis munito plenius & latius continetur. Nos itaque dicti cardinalis ſupplicationibus inclinati, quæ circa præmiſſa acta ſunt rata & grata habentes, ea prout in inſtrumento continentur prædicto auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus: tenorem vero dicti inſtrumenti præſentibus inſeri fecimus, qui talis eſt. Noverint univerſi hanc ſcripturam ſive inſtrumentum publicum inſpecturi, quod reverendus in Chriſto pater dominus Berengarius Dei gratia epiſcopus Biterrenſis ac venerabiles viri capitulum Biterrenſe exiſtentes in capitulo Biterrenſi ibidem congregati, ut eſt moris, pro capitulo tenendo & celebrando, & tractandis hiis quæ in ipſo capitulo emergunt tractanda, facienda, ordinanda, & explenda, dictus dominus epiſcopus & capitulum in mei notarii & teſtium infra ſcriptorum præſentia fecerunt, ordinaverunt, & conſtituerunt ordinationem quæ ſequitur in hunc modum. Dudum reverendus pater & dominus Pontius bonæ memoriæ epiſcopus Biterrenſis ad honorem Dei & eccleſiæ Biterrenſis pro ſalute animæ ſuæ & animarum progenitorum, propinquorum & benefactorum ſuorum, pro bonoque ſtatu civitatis & diœceſis Biterrenſis in ſuburbio civitatis ejuſdem ad caput pontis Orbi verſus civitatem eandem hoſpitale pro pauperibus recipiendis conſtruxit valde ſumptuoſum, ſpatioſum, & pulcrum, & tres capellanias inſtituit in eccleſia ſeu capella hoſpitalis ejuſdem, & condaminas, ſeu agros, ac riperias, quas tunc in riperia dicti fluminis Orbi & circa Biterris ſeu territorio Biterrenſi menſa epiſcopalis habebat, necnon & ruralem eccleſiam ſancti Geneſii de Ponciano juxta Biterrim de collatione Biterrenſis epiſcopi exiſtentem in dotem hoſpitali præfato de conſenſu & conſilio Biterrenſis epiſcopi aſſignavit, quæ conceſſio ſeu alienatio dictorum bonorum epiſcopalium fuit dicto domino epiſcopo tunc permiſſa, quia ipſe tunc temporis vel forſitan paulo ante medietatem caſtri de Caſulis longe plus quam dicta bona hoſpitali conceſſa valentem emit ſeu emerat epiſcopo Biterrenſi. Proceſſu autem temporis nos Berengarius permiſſione divina epiſcopus & capitulum Biterrenſe diligenti ſollicitudine meditantes, quod in civitate ac diœceſi Biterrenſi, in quibus eſt virorum & mulierum maxima multitudo, nullum eſt monaſterium mulierum, niſi unicum ſanctæ Claræ, cujus ſorores penitus nihil habent, niſi victum valde tenuem & exilem, quem per queſtum publicum ſibi quærant, & quia cum aliquo additamento redditum & edificiorum in loco ubi dictum hoſpitale conſtructum, commode ac decenter fieri poterat religioſarum monaſterium mulierum abſque damno & prejudicio, imo cum lucro, commodo, & utilitate hoſpitalis pauperum prædictorum, prout clare loci conditio ac circumſtantium omnium ſolers conſideratio indicabat, & rei eventus ex poſt facto clarius comprobavit, habita deliberatione ſuper hoc diligenti cum illo probatiſſimo, oculatiſſimo, & expertiſſimo patre domino ſcilicet Bonifacio papa octavo memoriæ recolendæ, ac cum multis aliis prælatis, & principibus, & aliis bonis viris clericis & ſecularibus, laicis & regularibus deliberavimus, ordinavimus, fecimus, & conſtruximus in loco prædicto monaſterium valde pulchrum ad honorem Dei omnipotentis & beatiſſimæ Virginis matris ejus, ac beati Nazarii patroni noſtri martyris glorioſi, hoſpitali prædicto in meliori conditione remanente quod ante, & de ipſo monaſterio & ejus ſororibus præſentibus & futuris per modum ordinamus infra ſcriptum. Eidem namque monaſterio & abbatiſſæ ac ſororibus ibidem Deo ſervientibus nos præfatus epiſcopus cum conſilio & conſenſu capituli noſtri Biterrenſis contulimus eccleſiam S. Felicis caſtri de Porcairanicis cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, congrua portione de illius eccleſiæ redditibus vicario perpetuo & ſervitoribus eccleſiæ reſervata, prout eadem portio dudum fuit taxata & Gregorio nunc vicario aſſignata: contulimus eiſdem inſuper illas partes ſeu portiones, quas menſa epiſcopalis, & opus ſeu fabrica eccleſiæ Biterrenſis de redditibus eccleſiæ ſupradictæ de Ponciano recipere conſueverunt temporibus retroactis, nihilominus conferentes eiſdem illam partem ſeu portionem, quam helemoſynarius Biterrenſis de fructibus ejuſdem eccleſiæ recipit & recipere conſuevit, ita quod diſcreto viro Petro Bedoen elemoſynario Biterrenſi cedente, vel decedente omnes redditus & proventus eccleſiæ ſupradictæ de Ponciano ſine diminutione quacumque pertineant ad monaſterium ſupra dictum, & officiabitur eadem eccleſia per unum de capellanis ejuſdem monaſterii adjuncto ſibi ſocio ſecundum diſpoſitionem præceptoris hoſpitalis ejuſdem, ſic quod dictum monaſterium & ſorores ejuſdem eccleſias de Ponciano & de Porcairanicis, & condaminas, & riperias ſupradictas habeant in perpetuum pro ſubſtentatione ſua & hoſpitalis prædicti. Et quoniam juxta modum facultatum taxandus eſt numerus ſervitorum, voluimus & ordinavimus, & adhuc etiam ordinamus facultatibus prædictis diligenter attentis nos epiſcopus & capitulum prælibati in eodem monaſterio ſit numerus triginta ſororum, duabus vel tribus converſis pro aliarum ſervitio in eodem numero minime computatis, volentes eaſdem ſorores præter converſas vocari canonicas S. Nazarii, cujus officium in monaſterio ipſo dicent, ut dicitur in eccleſia Biterrenſi: volumus etiam & ordinamus quod prædictæ ſorores in eodem monaſterio ſub perpetua clauſura regulam beati Auguſtini obſervent, ita quod numquam dictum monaſterium in vita exeant vel in morte, veſtes & velum albas in ſignum virginitatis & continentiæ quam habent cuſtodire portabunt, in velo tamen in memoria crucifixi, cujus ſe obſequio devoverunt, rubeam crucem deferant, cum fuerint benedictæ. Cibis carnalibus & quadrageſimalibus ſecundum temporum exigentiam moderate utantur: ſilentium temporibus congruis obſervabunt. Omnes quandiu ſanæ fuerint in communi refectorio comedant, & in communi dormitorio dormiant, & quieſcant, & in omnibus vivent ſecundum prædictam regulam & inſtitutiones regulares in eodem monaſterio factas & etiam fiendas. Bona temporalia ejuſdem monaſterii & exteriora regantur per dictum præceptorem ab epiſcopo & capitulo ſupradictis inſtituendum & deſtituendum pro ſuo libito voluntatis: qui præceptor ſororibus de victu & veſtitu, & aliis neceſſariis & ſervitoribus ejuſdem monaſterii & hoſpitalis eiſdem epiſcopo & capitulo rationem reddat, quando & quoties per ipſos fuerit requiſitus. Abbatiſſa quoque, quæ monaſterium in interioribus regere habet, per eoſdem epiſcopum & capitulum inſtituetur, quotiens & quando ipſis epiſcopo & capitulo videbitur expedire. Sorores etiam inſtituentur ſeu recipientur, cum locus vacaverit, per eoſdem. Cura tamen animarum, viſitatio & correctio abbatiſſæ ac ſororum ejuſdem monaſterii ad epiſcopum pertinebit. In modicis vero & conſuetis ſorores ſuas corrigat abbatiſſa, & ubi correctio non ſufficiet, abbatiſſæ erit ad epiſcopum recurſus habendus: fracmentum

canonicarum dabitur pauperibus hoſpitalis prædicti, & A de duobus lectis quos ſecum ad ipſum monaſterium, unum ſcilicet pro dormitorio, & alium pro infirmitorio tempore ingreſſus ſui quælibet canonica portare debet, unus moriente canonica hoſpitali, & alter monaſterio remanebit, nec augebitur numerus canonicarum antedictus, niſi facultates monaſterii fuerint augmentatæ, ita quod juxta facultatum augmentum canonicarum numerus augmentetur, ſicque monaſterium ipſum temporalibus bonis ſemper abundet, ac ſpiritualibus continue proficiat incrementis: cui ordinationi ſeu conſtitutioni dictus dominus epiſcopus & capitulum gratis & unanimiter conſenſerunt, & eam approbaverunt, & ratificaverunt expreſſe, ipſamque voluerunt perpetui roboris firmitatem habere. Acta ſunt hæc Biterris in domo capituli Biterrenſis ubi teneri capitulum conſuevit anno Domini MCCCV. præſidente ſanctiſſimo patre domino Clemente divina providente clementia papa quinto II. idus Octobris in præſentia & teſtimonio diſcretorum virorum magiſtri Guillelmi Sicredi rectoris eccleſiæ ſancti Saturnini de Poſaco diœceſis Biterrenſis, Johannis Adoriete diaconi beneficiati eccleſiæ Biterrenſis, & mei Imberti Verſelan clerici civitatis Biterris publici auctoritate apoſtolica notarii, qui præmiſſis ordinationi & conſtitutioni præſens interfui, & hæc in nota recepi requiſitus, ſignoque meo ſignavi: & ad majorem præmiſſorum omnium firmitatem habendam, nos præfati epiſcopus & capitulum huic inſtrumento publico ſigilla noſtra duximus apponenda. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum apud ſanctum Siricium prope Lugdunum ſecundo calendas Martii pontificatus noſtri anno primo.

XXXVII.

Ex necrol. S. Juſti Narbonæ.

Andreas abbas S. Aphrodiſii fundat duo torticia in eccleſia Narbonenſi.

1330. ANNO MCCCXXX. videlicet pridie nonas Novembris noverint univerſi, quod reverendus in Chriſto pater domnus Andreas divina miſeratione abbas eccleſiæ ſæcularis S. Aphrodiſii Biterrenſis, canonicuſque in eccleſia Narbonenſi conſtituit in eadem eccleſia ad divini cultus augmentum, & ad honorem Dei & virginis Mariæ, & glorioſiſſimorum martyrum Juſti & Paſtoris duo torticia ceræ, ponderis quodlibet XV. librarum ceræ, quæ quidem torticia ardeant qualibet die ad elevationem Corporis Chriſti in miſſa majori, ſimili modo ad elevationem Corporis Chriſti miſſæ beatæ Mariæ, quæ celebratur infra chorum dictæ eccleſiæ Narbonenſis: præterea & quod etiam dicta torticia ardere debeant in feſtivitatibus Natalis Domini, Paſchæ, Aſcenſionis, Pentecoſtes, & Corporis Chriſti, & in 4. feſtivitatibus virginis Mariæ, & in feſtis SS. Juſti & Paſtoris, SS. Nazarii & Celſi, & S. Affrodiſii ad elevationem Corporis Chriſti miſſæ majoris, quouſque preſbyter celebrans ipſam miſſam majorem Corpus & Sanguinem Jeſu Chriſti........ Pro quibus quidem duobus torticiis ceræ dictus dominus Andreas aſſignavit perpetuo venerabili capitulo Narbonenſi VI. libras Turon. cenſuales ſuper quibuſdam hoſpitiis infra villam Narbonam ſituatis, prout apparet per quoddam inſtrumentum per manum magiſtri Johannis Rimberga notarii Narbonenſis, & in libro uſaticorum dicti capituli: & dictum capitulum obligavit ſe ad prædicta duo torticia quolibet anno in perpetuum facienda.

XXXVIII.

Guillelmus electus Biterrenſis epiſcopus Petro Narbonenſi archiepiſcopo promittit obedientiam & reverentiam. Ex tabul. Biterr.

EGo Guillelmus Biterrenſis eccleſiæ vocatus epiſcopus ab hac hora inantea fidelitatem & ſubjectionem, obedientiam & reverentiam a ſanctis Patribus inſtitutam ſanctæ Narbonenſi eccleſiæ, & vobis domino Petro ejuſdem eccleſiæ præſenti archiepiſcopo, veſtriſque ſucceſſoribus canonice intrantibus perpetuo me exhibiturum profitens, promitto quod non ero in conſilio, nec in facto ut vitam perdatis, aut membrum, nec capiamini mala captione, & conſilium quod B mihi aut per vos, aut per litteras, aut per nuncium manifeſtabitis, ad damnum veſtrum nulli pandam, præſulatus veſtri & eccleſiæ Narbonenſis adjutor ero ſalvo ordine meo ad defendendum & ad retinendum, vocatus ad ſynodum veniam, niſi præpeditus fuero canonica præpeditione, & quod bona dicta eccleſiæ Biterrenſis non alienabo, nec infeudabo de novo, niſi de licentia veſtra, & prout permittunt canonica inſtituta, vel uſus, ſeu privilegia eccleſiæ Biterrenſis, quæ de jure valere debent, & hæc ſuper ſancta Dei Evangelia propria manu mea firmo cum ſigillo meo, quo teſtibus præſentibus appenſo corroboravi ſupradicta. Actum & datum apud Narbonam decimo tertio Februarii anno MCCCXLIX. 1349.

XXXIX.

C *Hugo epiſcopus Biterrenſis diem viſitationis indicat in abbatia S. Aphrodiſii Biterrenſis.* Ex tabul. Biterr.

HUGO miſeratione divina Biterrenſis epiſcopus venerabili in Chriſto patri abbati ſæcularis eccleſiæ S. Aphrodiſii Biterrenſis, ipſiuſque eccleſiæ capitulo ſalutem in Domino. Vobis & veſtrum ſingulis tenore præſentium notificamus, quod diſponente Domino die Veneris proxime ſequenti intendimus viſitare & procurari apud eccleſiam veſtram S. Aphrodiſii, & alia ibidem facere, quæ circa viſitationis & procurationis officium incumbunt. Quare vobis requirimus & mandamus, quatenus dicta die Veneris dum viſitabimus & procurabimur in dicta eccleſia interſitis perſonaliter, taliter ſuper his vos habentes, quod non poſſitis de culpa ſeu D negligentia reprehendi. Datum in caſtro noſtro de Lignano die XI. menſis Septembris anno Domini MCCCLIII. 1353.

XL.

Litteræ Arnaldi archiepiſcopi Auſcienſis, quibus ſignificat abbatem Juncellenſem per procuratorem ſedem apoſtolicam viſitaſſe. Ex tabul. Juncell.

UNiverſis præſentes litteras inſpecturis Arnaldus permiſſione divina archiepiſcopus Auxitanus, domini papæ camerarius, ſalutem in Domino. Univerſitati veſtræ tenore præſentium innoteſcat, quod cum venerabilis pater dominus Petrus abbas monaſterii Juncellenſis, diœceſis Biterrenſis, ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis, teneatur ſingulis E annis curia exiſtente citra montes ſedem apoſtolicam viſitare, ſedem ipſam pro uno anno proxime nunc tranſacto per religioſum virum fratrem Stephanum Vinhogalii priorem de Canalibus procuratorem ſuum ad hoc ſpecialiter conſtitutum cum devotione debita viſitavit. Nihil tamen idem procurator viſitationis hujuſmodi nomine cameræ præfati domini papæ obtulit, vel ſervivit; in cujus rei teſtimonium præſentes litteras fieri fecimus, & ſigilli camerlatus noſtri appenſione muniri. Datum Avenione die prima menſis Novembris anno Incarnationis Dominicæ MCCCLXV. indictione III. pontificatus ſanctiſſimi patris & domini noſtri Urbani papæ V. anno III. 1365.

Digitized by Google

XLI.

Ex ſchedis Peyreſchianis.

Bulla Martini papæ V. qua dat licentiam Eremitis Auguſtinianis fundandi cœnobium in civitate Biterrenſi.

1423. MARTINUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio officiali Narbonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sacræ religionis, ſub qua dilecti filii prior & fratres domus fratrum Eremitarum ſancti Auguſtini Biterrenſis abjectis mundanis illecebris cum adjectione voluntariæ paupertatis virtutum Domino in humilitatis ſpiritu devotum & ſedulum exhibent famulatum, merita promerentur, ut apoſtolica ſedes ipſos & eorum ordinem favoribus benignis confoveat, & B ſpecialibus gratiis proſequatur, in illis præſertim, per quæ cultus divini nominis augeri, ipſique vitæ ſtudio ſibi ipſis & aliis fidelibus ad animarum ſalutem proficere valeant. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dictorum prioris & fratrum petitio continebat, quod olim ingruentibus guerris & aliis calamitatibus partium illarum communitas & populus civitatis Biterrenſis, ne civitas ipſa armigerarum gentium incurſibus opprimeretur, & alias nimium pateretur diſpendium, domum ipſam tunc ſitam extra & prope muros civitatis prædictæ in qua erant, funditus & de facto demoliri & exſtirpari fecerunt. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, præfati commune & populus quemdam alium locum ſitum intra civitatem prædictam ad eos legitime pertinentem priori & fratribus ipſis pro eorum A uſu & habitatione perpetuis aſſignare ſint parati, ſi ad id apoſtolicæ ſedis accedat aſſenſus; pro parte dictorum prioris & fratrum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſis recipiendi locum prædictum infra civitatem eamdem, & inibi eccleſiam cum campanili, campana, cœmeterio, & aliis neceſſariis officinis conſtrui & ædificari faciendi, ibique perpetuo remanendi licentiam concedere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur qui divinum cultum noſtris temporibus augeri intenſis deſideriis affectamus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ſi eſt ita, priori & fratribus ipſis recipiendi locum præfatum, ac inibi eccleſiam cum campanili, campana, cœmeterio, & aliis neceſſariis officinis, ac in eis perpetuo remanendi autoritate noſtra licentiam largiaris, jure tamen parrochialis eccleſiæ, & cujuſlibet alterius in omnibus ſemper ſalvo; & inſuper priori & fratribus ipſis eorumque ſucceſſoribus fratribus ejuſdem domus ut omnibus & ſingulis privilegiis, indulgentiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, & gratiis præfato ordini a ſede apoſtolica, & alias quomodolibet conceſſis uti & gaudere libere & licite valeant eadem autoritate concedas, non obſtantibus tamen felicis recordationis Bonifacii octavi prædeceſſoris noſtri prohibitis, ne religioſi mendicantium loca de novo accipiant, vel recepta retinere valeant abſque dictæ ſedis ſpeciali licentia facienti plenam & expreſſam de hujuſmodi prohibitione & mentionem, quibuſlibet aliis conſtitutionibus apoſtolicis contrariis. Datum Romæ apud S. Mariam-Majorem decimo quinto calendas Septembris ponficatus noſtri anno ſexto.

INSTRUMENTA ECCLESIÆ NEMAUSENSIS.

I.

Bal. tom. 4. Miſcell. pag. 420.

Ludovici Pii præceptum pro eccleſia Nemauſenſi.

814. IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu-C Chriſti Ludovicus divina ordinante providentia Imperator auguſtus. Cum petitionibus ſacerdotum juſtis & rationabilibus divini cultus amore favemus, ſuperna nos gratia muniri non dubitamus. Idcirco noverit omnium fidelium noſtrorum tam & præſentium quam & futurorum utilitas, quia vir venerabilis Chriſtianus Nemauſa civitate epiſcopus obtulit obtutibus noſtris immunitatem domini & genitoris noſtri Karoli bonæ memoriæ piiſſimi auguſti, in qua erat inſertum qualiter idem genitor noſter & prædeceſſores ejus Reges prædictam ſedem, quæ eſt in honore ſanctæ Mariæ ſemper virginis, ſeu & ſancti Baudelii conſtructa una cum cellulis duabus, una quæ dicitur Tornagus, quæ eſt conſtructa in honore ſancti Stephani protomartyris, & alia quæ dicitur Vallis-flaviana, quæ eſt in honore D ſancti Petri principis apoſtolorum conſtructa, ſeu & aliis cellulis ibidem aſpicientibus, ob amorem Dei tranquillitatemque fratrum ſemper ſub pleniſſima tuitione & immunitatis defenſione habuiſſent. Propter firmitatem tamen rei nobis poſtulavit præfatus epiſcopus Chriſtianus, ut eorumdem Regum autoritates ob amorem Dei & reverentiam ipſius ſancti loci confirmaremus auctoritate. Cujus petitioni libenter adquievimus, & ita in omnibus conceſſimus, atque per hoc præceptum noſtræ autoritatis confirmamus. Præcipientes ergo jubemus, ut nemo fidelium noſtrorum, vel quiſlibet ex judiciaria poteſtate in eccleſias, aut loca, vel agros, ſeu reliquas poſſeſſiones, ſive eas quas moderno tempore in quibuſlibet pagis & territoriis infra ditionem Imperii noſtri juſte & legaliter prædicta ſedes ſeu cellulas poſſidet, vel ea quæ deinceps a bonis viris eiſdem conlata fuerint eccleſiis, ad cauſas audiendas, vel freda aut tributa exigenda, aut occaſiones * vel paratas faciendas, nec * fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius eccleſiæ tam ingenuos, quam ſervos ſuper terram ipſius commanentes injuſte diſtringendos, nec ullas redibitiones aut illicitas occaſiones requirendas, noſtris aut futuris temporibus ingredi audeant, vel ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumant. Sed liceat memorato præſuli ſuiſque ſucceſſoribus res prædictarum eccleſiarum cum omnibus ſibi ſubjectis ſub immunitatis defenſione quieto ordine poſſidere, & nobis fideliter deſervire, atque pro ſtabilitate * noſtra, vel totius Imperii a Deo nobis collati vel conſervandi una cum clero & populo ſibi ſubjecto libere Domini miſericordiam exorare. Et quidquid exinde fiſcus noſter ſperare * poterat ad integrum concedimus, ut perpetuis temporibus ibidem Deo famulantibus proficiat in augmentum. Et ut hæc auctoritas noſtris futuriſque temporibus Domino protegente valeat inconvulſa * manere, manu propria ſubſcripſimus, & anuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Ludovici ſereniſſimi imperatoris. Heliſacar recognovi. Data IV. kal. Decembris anno primo Chriſto propitio imperii domni Ludovici ſereniſſimi auguſti ind. VIII. Actum Aquiſgrani palatio regio in Dei nomine feliciter. Amen.

* al. manſiones.
* ceu.
* utilitate.
* præſtare poterit.
* inconcuſſa.

Johannes de Tolleto procurator vicarius, ſeu locumtenens Andreæ de Languicello præpoſiti Nemauſ. conſtitutus in præſentia Petri de Vadillano canonici Nemauſ. vices-gerentis domini officialis hoc diploma eidem exhibuit anno 1334. die 14. Maii, illudque in publicam formam redigi per notarium poſtulavit.

Digitized by Google

I I.

Ermengardis uxor Dadilani conceſſa per teſtamentum mariti ſui auget & confirmat Theudemiro abbati Pſalmodii.

815. IN nomine Domini, ego vobis patri Theudemiro abbati monaſterii S. Petri Pſalmodii. Maniſeſtum eſt enim & non habetur incognitum, qualiter maritus meus bonæ memoriæ Dadila & ego cum illo uno conſenſu propter amorem Dei & remedium animæ noſtræ S. Petro monaſterii Pſalmod. aliquid de rebus noſtris cedimus; & ſicut iſtæ res quas dedimus in pago Nemauſenſe, in ſuburbio de caſtro Mormelico, villa Salignaro ſeu Salignanello in ipſas villas totam quartam partem ab integritate, de molino uno quartam partem, & in alio molino medietatem. Similiter in ſupradicto pago in villa Aſperas portionem unam, quæ cum præfato viro meo adquiſivi, & ego poſtea per chartam donationis præfato monaſterio dedi. Similiter in pago Uzetico in valle Catonica Villa-Ruſtica ab omni integritate. Similiter in pago Nemauſenſi in valle Anagnia in villa Alcuernes omnia quæ ibi vir meus dedit portionem ſibi debitam, & nos uterque ſicut jam dictum eſt, præfato monaſterio chartam donationis fecimus. Unde poſtea Ermengardis rogavi vos, & vos conſenſiſtis, ut præfatas res prius in beneficium haberem dum viverem, & dediſſem vobis cenſum ad miſſas S. Petri per annos ſingulos XII. libras de cera, excepto decimo; & ſi de ipſo cenſu vel de decimo negligens fuero, componam vobis in vinculo ſolidos XL. ut hæc præſens precaria in ſua maneat firmitate; & ſi vos mihi ante dictum tempus abſtuleritis ipſas res, componatis mihi ſimiliter in vinculo XL. ſolidos, & hoc firmum permaneat. Facta precaria VII. calendas Octobris anno ſecundo regnante domino Hludovico imperatore benigne gubernante Romanum imperium. S. Ermengaudis quæ hanc precariam fieri volui, manu mea ſignum feci, ac teſtes firmare rogavi. S. Garaldo. S. Grimoaldo, &c.

I I I.

Diploma Ludovici Pii imperatoris, pro Theodemiro Pſalmodii abbate.

815. IN nomine S. & individuæ Trinitatis, Ludovicus divina providentia imperator Auguſtus. Si erga loca divinis cultibus mancipata propter amorem Dei eis qui in eiſdem locis ſibi famulantur beneficia opportuna largimur, præmium nobis apud Dominum æternæ remunerationis rependi non diffidimus. Idcirco noverit ſagacitas, ſeu utilitas omnium fidelium noſtrorum tam præſentium quam futurorum, quia vir venerabilis Theodemirus abbas ex monaſterio, quod ſitum in pago Nemauſenſi, in inſula quæ nuncupatur *Pſalmodia,* conſtructum in honore S. Dei genitricis ſemperque virginis Mariæ & S. Petri principis apoſtolorum, vel aliorum SS. adiit ſerenitatem culminis noſtri, deprecatuſque eſt ut prædictum monaſterium cum omnibus rebus inibi aſpicientibus ob amorem Dei tranquillitatemque fratrum ibidem conſiſtentium ſub noſtra ſuſciperemus deffenſione & ſub pleniſſimæ immunitatis tuitione conſtitueremus. Cujus petitioni aſſenſum libenter præbuimus, & hoc noſtræ auctoritatis præceptum erga ipſum monaſterium immunitatis ac tuitionis gratia pro divini cultus amore & animæ noſtræ remedio fieri decrevimus, per quod præcipimus atque jubemus, ut nullus judex publicus, vel quiſlibet ex judiciaria poteſtate in eccleſias, aut loca, vel agros, ſeu reliquas poſſeſſiones, quæ ad idem monaſterium pertinere videntur, ad cauſas audiendas, vel freda exigenda, aut manſiones vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius monaſterii diſtringendos, vel ullas redhibitiones aut illicitas occaſiones requirendas noſtris & futuris temporibus ingredi audeat, ſed ea quæ ipſis viris Deo famulantibus delegata ſunt perpetualiter eiſdem habenda confirmamus. Et quando quidem tu, Theodemire abba, vel ſucceſſores tui divina vocatione ab hac luce migraveritis, quamdiu inter ſe ipſi monachi talem invenire potuerint qui ipſam congregationem ſecundum regulam regere valeat, per hanc noſtram auctoritatem licentiam habeant ibidem eligendi abbates, quatenus ſervos Dei qui ibidem Deo famulantur, pro nobis ac ſtabilitate totius imperii noſtri immenſam Domini clementiam jugiter exorare delectet. Ut hujus noſtræ auctoritatis præceptum per omnia tempora inviolabiliter conſervetur, firmiuſque habeatur, manu noſtra ſubterfirmavimus & annuli noſtri impreſſione ſigillari juſſimus. Sign. Hludovici sereniſſimi imperatoris. Datum nonis Decembris anno Chriſto propitio ſecundo imperii domini Hludovici ſereniſſimi imperatoris, indictione VIII. Aquiſgrani palatio. J. D. N. F. A.

I V.

Occaſio inventionis corporis S. Baudelii.

Ex ſchedis D. le Beuf canonici Autiſſiod.

ANno Incarnationis Dominicæ DCCCLXXVIII. dum Dei miſericordia futura præſciens & omnia utilia cooperiens * animos domni Trutgaudi abbatis & fratrum Saxiacenſis cœnobii accenderet, ut baſilicam ſancti Baudelii aliquando a ſanctis patribus abbatibus Romulo, Odone, & Walao fundatam, jam vero vetuſtam renovarent, ac amplificarent, ea felicitate id opus compleverunt, ut omnes inde ſtupentes admirarentur, & aliquid magnum eidem loco venturum profiterentur. Quippe cum ædificantibus nihil ſiniſtrum contingeret, ſed meritis beati Baudelii proſper ſucceſſus adeſſet, & odor intimus de ſupernis eis aſpiraſſet; ſciuntur enim plures & de altis ipſius ædificii lapſi & minime læſi. Interea accidit ut memoralis Gothorum princeps Bernardus cum avunculo ſuo Gaudeno tunc inclito abbate, futuro autem epiſcopo, idem monaſterium adventaret; qui cum rogaretur a monachis, ut partem corporis S. Baudelii cui famulabantur eis tribueret, miratus quod nil terreni lucri ab eis quæreretur, gaviſuſque quod id agere poſſet quod petebatur, ultro ſpopondit. Teſtaturque ſe Gothos aditurum & in comitatu ſuo qui ut Rex ibat quoſdam ex iis monachos ducturum. Domnus itaque abbas prædictus loci in hac ſancta legatione duos monachos elegit, quos honeſte æque & religioſe ut erant ſacerdotes ad Gothiam direxit. 878.

* f. comperiens.

De reliquiis S. Pauli & S. Amandi epiſcoporum.

Comes igitur ille devenit Narbonam, ubi totius Gothiæ provinciæ domnus Segebodus archipontifex ſedebat, vir nominis Chriſtiani tam religione fervidus, quam vigore poteſtatis inclitus; qui re comperta ob quam monachi cauſam Gothiam penetraverint, Deo favente pluſquam dici poſſit exhilaratus & impendio eſt lætificatus; nam & monachos eſſe beatos profeſſus eſt, & principi in hac parte congratulatus. Qui ob hoc Nemauſum ire decrevit, ſed corporis morbo impeditus elanguit. Tunc ſalubri conſilio uſus Teberdum * ſuum archidiaconem, qui loco ipſius ſedis poſt modum eſt ſuffectus, cum monachis miſit, & eis ſacroſanctas reliquias dedit, S. Pauli ſcilicet primi epiſcopi ejuſdem Narbonenſis urbis, qui, ut fertur, *Sergius* eſt in actibus apoſtolorum dictus, & S. Amantii epiſcopi & conf. Quod decus monachi a tanto paſtore ſumentes, benedictione æque & auctoritate ſuſcepta cum archidiacono epiſcopi & cum principe Urſo, quem comes vice ſua miſit, celeriter urbem Nemauſum adierunt; quo poſtquam ventum eſt, dici nequit qua auſteritate plebs totius diœceſis ſe diſpoſuit armare, ne præſules aut ipſe comes molirentur ſibi ſuum martyrem auferre, antiqui hoſtis, ut creditur, aſtu, ne ipſa plebs inveniret corpus tanti martyris, neve diabolus ipſe pelleretur ab obſeſſis, ſicut veraciter dehinc expulſus a multis millibus. Quid plura!

* Theodardum.

Digitized by Google

Inventio corporis ſancti Baudelii.

A

Affuit igitur Girbertus antiſtes ipſius urbis, ex præcepto etiam domni Segeboldi occurrit Videfredus Uceticæ eccleſiæ digniſſimus epiſcopus cum aliis pluribus pontificibus & abbatibus multis. Apparente autem archidiacono primatis Segeboldi, ſuccreſcenteque Urſo ejuſdem civitatis principe, ſuper omnia præcellente ut opitulante Dei voluntate, licet inter arma effoditur pretioſa ſepulcri theca altius infra abdita parietis templi repoſita. Quod ſepulcrum glorioſum etiam a Gregorio Turonenſi epiſcopo miraculorum ſcriptore egregio inter largiſſima ſcripta celebratum. Quod ſepulcrum poſt centenos annos martyrii S. Baudelii a Romulo ſancto abbate ipſius eccleſiæ intra viſcera terræ cum ſarcophago plumbeo eſt retruſum; qui etiam abbas poſtquam inibi præfuit monachis LXXX. ut templi ejus indicat marmor, a paganis inde ejectus, a Regibus Saxiacum prædium obtinuit, ipſumque cœnobium in honorem jam dicti martyris fundavit, atque privilegia libertatis ſuis ſequacibus adquiſivit. Igitur ut ad ordinationem redeamus, epiſcopi qui convenerant, mox ut ex parte aperuerunt plumbeam ſancti martyris thecam, tantam miri odoris ſenſerunt fragrantiam ac ſi illic omnia efferbuiſſent aromata, & univerſa coquerentur thymiamata, omniumque olfactibus propinarentur balſami fluenta. Epiſcopi autem pro inventione tanti theſauri hactenus occulti magnis vocibus hymnum *Te Deum laudamus* intonantibus, clamor ſacerdotum & clericorum cantantium, qui uſque ad quingentos cum millenis pedibus occurrerant, tantus exorſus eſt, ut crederetur cœlum his laudibus penetrari, & gratia amplior ſupernæ benedictionis evocari: pulſatur laudibus poli ſecretum, porriguntur lacrymæ compunctionum, pronuntiantur ſanctorum merita, datur per ſanctum Baudelium peccatorum venia; & cum hoc donum quanto eſt revelatum tardius, tanto ſtabile talentum eos latebat, major bonitatis Dei magnificentia eis ſubtracta erat. Dehinc autem, quia ad tumbam ſancti martyris Chriſti cum aſſiduitate concurritur, innumera e cœlo remedia populis traduntur. Denique ipſo anno quo repertum eſt tam ſacratiſſimum corpus martyris, pericula, quæ maxime illi genti imminebant, omnia ſunt remota, plebſque a paganis eruta fertilitate terræ jocunda ad religionem cœpit eſſe fervida; princeps Bernardus populis illis factus eſt clementior, & quodammodo apparuit temperantior. Inventio autem hujus glorioſi ſepulcri extitit XVIII. kalend. Maii.

Igitur præcipua ſancti corporis parte ex voto accepta, atque cœleſti benedictione per epiſcopos ſuſcepta, felices monachi optabant remeare ad propria portantes multis incomparabilia gaudia. Quid plura? deducentibus eos epiſcopis & clericis, & cum divinis obſequiis vel exequiis cœperunt relinquere Gothiam, & per Provinciæ urbes tendere ad Burgundiam.

Qualiter a furibus ſunt liberati.

Interea dum gauderent præſules ſua eis dare hoſpitia quæ fere immortalia munera, tanta eis a Deo data eſt tutelæ largitas, ut etiam inter hoſtes fureſque eſſet illis ſecuritas. Nam cum a pontifice memoria & gratia condigno patre Ratberto ſic eſſent portitores ſanctorum pignorum deſtinati, ut in quadam curti eſſent poſiti, & equi eorum cum pluribus aliis jumentis ſepto quodam pabulis pleno forent inducti, affuit illis Dei propitia bonitas. Intempeſto enim noctis tempore locum ſepe valloque circumdatum ingreſſi fures, quaſi ex omnibus quoſdam eligerent, cum latrones tales moras non optent, nullum equum monachorum tetigerunt, nullum ex aliis reliquerunt. Et quia non curat numerum lupus, factum eſt luce clarius quod monachos ſalvarit beati Baudelii virtus. Deinde itinere cum gratiarum actione arrepto, intratur in diœceſim Nivernenſem; occupat ſanctus rumor etiam eccleſiam Autiſſiodorenſem, concurrunt fidelium turmæ, aliæ rogaturæ ſalutem animæ, atque aliæ remedium infirmitatis corporeæ.

De febricitante ſanato.

Cum autem in Viſpiaco villa pagi Nivernenſis curam adhiberent monachi corporibus reficiendis, favente domno præſule Abbone fredæ erigerentur cum oſſibus ſacroſanctis, advenit vir quidam vocabulo Bernoardus, &c.

Hujuſce narrationis auctor ignotus, ſed coævus, hæc ſe a veridicis ſacerdotibus didiciſſe profitetur.

V.

Placitum in gratiam Giberti epiſcopi Nemauſenſis adverſus Geneſium.

Ex chart. Nemauſ.

B

CUm igitur more regio rex Odo in foreſte Coyſa ad exercendam venationem conſiſteret prope locum, qui vocatur *Audite*, cum epiſcopis, comitibus, ſeu vaſſis dominicis, veniens Gibertus epiſcopus in conſpectu ejus, proclamavit quod res quas Bligardis femina in comitatu Nemauſenſe per ſcripturam ſolemniter ejus eccleſiæ condonaverat, & per XII. annos fere ſeu & amplius juſto ordine poſſederat, homo quidam Geneſius nomine abſque ulla inquiſitione & mallo ſeu judicio, ipſo abſente epiſcopo, villam Bizagium invaſit, ac malo ordine retinet. Raimundus itaque comes ipſius pagi ibidem coram Rege adſtabat, cui interrogavit ipſe Rex & comites qualiter hæc * in ejus poteſtate actum fuiſſet. Sed prædictus Raimundus comes dixit, quia ex veſtra parte præfatus Geneſius mihi litteras detulit, in quibus continebatur, ut de ipſa villa eum reveſtirem: quo audito, omnes qui adſtabant dixerunt, quia nequaquam ex parte Regis tibi preceptum fuit in præſentem epiſcopum de rebus ſuæ eccleſiæ, ut dicit, tanto tempore ab eo poſſeſſis ipſo abſente abſque inquiſitione & mallo, ſeu judicio expoliares & alicui redderes. Itaque Rex juſſit prædicto epiſcopo ſuas litteras dare, in quibus continebatur, ut Raimundus comes veniens in pago Nemauſenſe inquiſitionem per circum manentes homines mitteret, & ſi ipſe epiſcopus juſtam cauſam haberet, & ſuas ſcripturas veras adprobare potuiſſet, abſque ulla dilatione in prædictis rebus eum informaret. Veniens itaque Raimundus in prædicto comitatu, præfatus epiſcopus regales litteras ei oſtendit, & ut ipſe comes ei juſtitiam ſecundum Regis juſſionem faceret poſtulavit. Itaque prædictus comes ſuas litteras ad Geneſium miſit, ut ante eum ad placitum veniens audiret & videret inquiſitionem, atque approbationem ſcripturarum, quam Rex de prædictis rebus facere juſſerat. Ipſe autem Geneſius acceptis litteris ad placitum venire diſtulit. Expectato itaque aliquo tempore, rurſum prædictus epiſcopus ante Raimundum comitem veniens poſtulavit, ut ei juſtitiam de ſuis rebus ſecundum Regis juſſionem faceret. Igitur prædictus comes Allidulfo ſuo viceſcomiti præcepit, ut ſuper has res veniret, & omnem juſtitiam & legem, ſicuti in regalibus litteris continebatur, ipſi epiſcopo adimpleret. Veniens itaque Allidulfus ſuper ipſas res in valle Anagla in villa Bizago convocans omnes circum manentes ipſius loci, atque alios nobiliores tam preſbyteros quam laicos, in eorum præſentia præfatus epiſcopus obtulit litteras regales, ſimul etiam & ſcripturam, quam Blitgardis femina partibus S. Mariæ facere juſſerat, & in ipſa ſcriptura continebatur, quia villam Toriadem cum eccleſiis ibidem fundatis, necnon & villam Caderillan ab integrum, & in manſo commendato, ſeu & in brugarias, necnon & felgarias, quidquid ibi viſa fuit habere, ſimili modo villam Biſagum ab integrum cum eccleſia ibidem fundata in honore S. Mariæ cum mancipiis utriuſque ſexus ibidem præfixis libenti animo prædictæ ſedis epiſcopo ſimulque canonicis ibidem Deo famulantibus ſolemniter condonaverat; qua ſcriptura relecta omnibus in commune adunatis fere CC. hominibus per auctoritatem regiam prædictus vicecomes bannum impoſuit, ut dicerent quidquid de hac cauſa in veritate ſcirent, ſed nobiliores viri primitus

891.

* hoc.

Digitized by Google

per ordinem ſinguli interrogati cum reliquis omnibus tam preſbyteris quam laïcis abſque ulla varietate una voce teſtificaverunt, quia noſcimus, & in veritate nobis compertum eſt, quia Bligardis femina per hanc ſcripturam prædictas res partibus S. Mariæ ſolemniter condonavit, & prædictus epiſcopus villam Bidagum nobis videntibus tenuit ac poſſedit per XII. fere annos & amplius, & Geneſius & alii malo ordine res quæ in ipſa ſcriptura reſonant invaſerunt. Itaque ex iis omnibus XIV. electis, in eccleſiam S. Mariæ ingreſſi, iterumque ab ipſo viceſcomite per ordinem interrogati ac diſcuſſi abſque ulla varietate teſtificantes jurati dixerunt, quia ipſa ſcriptura vera eſt & non falſa, & ipſas res quæ in ipſa ſcriptura reſonant plus debent eſſe S. Mariæ quam Geneſio aut alicui, qui eas injuſte de poteſtate ipſius eccleſiæ invaſit per Deum altiſſimum, & iſtas virtutes ſanctorum. Hiis itaque paractis Allidulfus vicecomes per oſtium ipſius eccleſiæ de ipſis rebus Gibertum epiſcopum reveſtivit, & in ipſis rebus informavit. Actum publice die Jovis in menſe Aprilis anno III. regnante Odone rege, &c.

VI.

Præceptum Caroli Simplicis Francorum regis pro monaſterio Pſalmodienſi.

Editum tom. 3. Annal. Benedict. pag. 696.

909. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis Karolus divina ordinante clementia Rex. Si loca divinis cultibus mancipata propter amorem Dei iis qui in eiſdem locis ſibi famulantur, beneficia opportuna largimur, præmium nobis apud Dominum æternæ largitorem remunerationis rependi non diffidimus. Idcirco noverit ſagacitas ſeu induſtria omnium fidelium noſtrorum, tam præſentium quam etiam futurorum, quia vir venerabilis Regembaldus abbas ex monaſterio Pſalmodienſi, quod eſt ſitum in pago Nemauſenſi, ubi ſunt eccleſiæ, id eſt S. Mariæ & S. Petri, vel aliorum ſanctorum, & ex monaſterio Juncellenſi, quod eſt ſitum in pago Biterrenſi in ſuburbio caſtro Lunetenſe, quod per oppreſſionem paganorum monaſterium Pſalmodienſe mutatum eſt in locum, qui dicitur *Corneliacenſis*, ubi eccleſiæ conſtructæ ſunt, id eſt S. Mariæ & S. Petri apoſtoli & S. Juliani martyris, cum cellulis & eccleſiis, id eſt S. Clementis, & S. Vincentii, & S. virginis Agathæ nuper a Sarracenis deſtructæ, & cum omni ſylva, quæ vocatur *Pineta*, ſicut regius fiſcus ſive in terra, ſive in aqua ibidem fuit, atque collatus eſt a progenitoribus noſtris præfato monaſterio Pſalmodio, cum ipſa terra quæ eſt inhabitabilis ad piſcandum, a conſoa ſcilicet Calva ad conſoam altam, & uſque Rubinam, quæ vulgo appellatur *Boſoenna*, & uſque in medium fluvium majoris Rhodani ſicut deſcendit in mare, & ſub tali videlicet tenore, quod quidquid excreſcens Rhodanus a prænominata Boſoenna deſcendendo intrans in profundum mare, vel ipſum mare a flumine Rhodani uſque in conſoam Calvam, & uſque eccleſias ejuſdem ſylvæ, & item uſque in conſoam altam, ſive præfatam Boſoennam ſuis inundationibus ſeu alluvionibus ſemper reliquerit, terrenum, arenoſum, nemoroſum, arbuſtiferum, virgunculoſum, ibloſum, paluſtricum, lacus, ſtagna dulcia, vel ſalſa; quidquid etiam poterit eſſe aptum paſcuis, piſcationibus, venationibus, aucupationibus, agriculturis, pratiś, ædificiis infra ambitum dictarum conterminationum cum omnibus redditibus, quos ipſe fiſcus jam monaſterio conceſſus in præſenti habet vel in futurum habere ſperat, irrefragibile jus remanens ad opus monaſterii. Adiens igitur ſerenitatem culminis noſtri præfatus Regembaldus abbas innotuit nobis qualiter eadem & fiſca ſibi pertinentia ſub manillone & mundeburdo atque immunitatis tuitione progenitores noſtri priſcis temporibus conſtituiſſent. Sed & præcepta illorum ſuper hoc noſtris obtulit obtutibus, per quæ ei immunitas ...... nos ...... vel eorum monaſterio conceſſa, villæ ac ſibi appendices, ſive omnia præfata loca pertineant ab anteceſſoribus progenitoribus ſcilicet noſtris, abbatibus & fratribus ibidem Deo famulantibus conceſſa exiſterent, quatenus nec decimum, nec teloneum alicui exſolvant, aut ex piſcationibus aliquem cenſum tribuant. Nos igitur, ut iſdem vir venerabilis innotuit, benigne a parentibus noſtris Regibus ſcilicet ac imperatoribus conceſſum eſſe cognovimus: complacuit ergo celſitudini noſtræ per deprecationem illuſtris comitis ac dilecti fidelis noſtri Raymundi ſuper his præceptum noſtræ confirmationis addere; & ne quiſpiam violenter ex eorum rebus, vel eccleſiis aliquid ſubtrahere vel inquietare audeat, rurſus omnia ſuperius ſcripta, prædictam ſcilicet ſylvam cum ipſa plaga maris, & cum prædictis eccleſiis, ſicut regius fiſcus . . . . . & ſuperius terminatum eſt, renovantes noſtrorum prædeceſſorum donationem, præfato Pſalmodio regia liberalitate perenni jure concedimus, atque præcepti noſtri roboratione confirmamus, per quod volumus atque jubemus ut ſicut anteceſſorum noſtrorum, Regum videlicet ac imperatorum auctoritate firma prædictis locis ſubſtiterunt, ita etiam noſtris & futuris temporibus inviolabili firmitate maneant atque ſubſiſtant; nulluſque publicus judex, ſeu quælibet ulla poteſtas in eccleſias, aut loca, vel agros, ſeu reliquas poſſeſſiones, quæ juſte ad eadem monaſteria pertinent, ad cauſas audiendas, vel freda aut tributa exigenda, aut manſiones vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſorum monaſteriorum tam ingenuos quam & ſervos ſuper terras illorum commanentes diſtringendos, nec ullas redivitiones aut illicitas occaſiones requirendas noſtris & futuris temporibus ingredi audeat, vel ea quæ ſuperius enumerata ſunt penitus exigere præſumat; & quidquid ipſis religioſis monaſteriorum viris Deoque famulantibus per eorum præcepta confirmaverunt & largiti fuerunt, nos quoque ſimili modo confirmamus & perpetualiter habendum delegamus: & quando quidem divina vocatione prænominatus abbas Regembaldus, vel ſucceſſores ejus ab hac luce migraverint, quamdiu inter ſe ipſi monachi talem invenire potuerint, qui ipſam congregationem ſecundum regulam regere valeat, per hanc noſtram auctoritatem licentiam habeant ibidem eligendi abbates, quatenus ſervos Dei, qui ibidem Deo famulantur, pro nobis ac ſtabilitate totius regni noſtri immenſam Domini clementiam jugiter exorare delectet. Et ut hujus noſtræ auctoritatis præceptum per omnia tempora inviolabiliter conſervetur, veriuſque credatur, manu noſtra ſubter eum firmavimus, & annuli noſtri impreſſione ſigillari juſſimus.

Sig. Charoli regis glorioſiſſimi. Erneſtus notarius ad vicem Iskerici epiſcopi relegit. Datum nonas Junii indict. XII. anno XVIII. regnante Charolo rege glorioſiſſimo, redintegrante vero XII. Actum Compendio palatio J. D. N. F. A.

VII.

Fundatio Parthenonis in comitatu Nemauſenſi in terminio Galazanico & de Nozedo, Parthenoni S. Geneſii ſubjecti. *Ex chart. S. Geneſii diœceſis Magalon.*

IN Dei nomine, ego Roſtagnus & filii mei, id eſt 1027.
Raino, & Roſtagnus, & Pontius, placuit animus noſter valde, & placet nullius quoque gentis imperio, nec ſuadentis animo, ſed propria & ſpontanea hoc elegit noſtra bona voluntas, ut pro amore Domini noſtri Jeſu-Chriſti, qui dixit diſcipulis ſuis: *date elemoſynam*, dicit Dominus, *& ecce omnia munda ſunt vobis.* (Luc. 11. v. 41.) *Facite ſacculos qui non veteraſcunt, theſaurum non deficientem in cælis, quo fur non appropiat, neque tinea corrumpit.* (Luc. 12. v. 33.) Seminate minima, ut metatis immenſa: propterea ego in Dei nomine Roſtagnus, & filii mei ſupra ſcripti cupimus atque volumus fieri monaſterium

ad laudes Deo proferendas, ſanctiſque omnibus memoriam faciendam, pro redimenda noſtra facinora, proliſque noſtræ tam virilis feminis quam ſexus feminei, omniumque catholicorum fidelium virorum defunctorumque, maximeque filiæ meæ Bonafuſſe in comitatu Nemauſenſe in terminium de Villa Galazanicus & de Nozedo, ibique dono tibi ipſam eccleſiam quæ eſt ſita in honore ſanctæ Mariæ cum ipſo Caſtellar, & cum quantum habeo in ipſis terminiis de Vidurlo inantea ipſo alode ſupra ſcripto ſic dono atque trado tam ego quam filii mei Domino noſtro Jeſu-Chriſto cum omnibus ajacentiis atque terminationibus ſuis & cum una ſemodiata de vinea quæ eſt ad Ricilio & eſt inter conſortes; de Oriente confrontat in terra de nos donatores, de meridie conlaterat in via publica, de occ. confrontat in vinea Biliſilru, de Circi collaterat in terra Andrea: in tali vero ratione atque ſtabilitate, ut cunctis diebus vitæ hujus ſeculi habitatio ſit ſanctimonialium atque devotarum feminarum ſub regulari vita degentes ſine ulla blandicione atque admiratione habeant, teneant & poſſideant tam præſentes quam adventuræ, ſed tantum abbatiſſa de ſancto Geneſio monaſterio & devote quæ ipſo altario famulaverint tam præſentibus quam & futuris teneant & poſſideant per omnia ſecula; & ſi ipſo monaſterio ſupraſcripto ullus homo aut ulla femina diſrumpent per quem ſtare non poſſet ipſa eccleſia ſupraſcripta cum omnia ſuperius ſcripta fiat liber de eis poteſtate, & illas devote quæ ibi voluerint manere teneant & poſſideant ſine blandimentum de ulluinque hominem, & Roſtagnus, & unus de filiis ſuis, aut unus de poſteris ſuis, cujus Galazanicus erit hereditas, teneant ad prævidendum ſive defendendum pro remedium animæ ſuæ omnique tempore, & ſi quis in ſupradictam donationem atque ſcriptionem aut nos donatores aut unus de heredibus noſtris necne vivens homo ad irrumpendum, diſſipandumque venerit in duplo reſtituat, & inſuper his maledictionibus atque confuſionibus quibus Judas Scariothes ceterique nequiſſimi boni operis deſtructores maledicti atque excommunicati, & a communione S. Dei eccleſiæ vel conſortio omnium Chriſtianorum ſequeſtrati, & in inferno inferiori cum Dathan & Habiron ſint ſubmerſi. Hæc actio atque ſcriptio exarata atque tradita eſt anno Incarnationis Domini MXXVII. indict. XI. tertio idus Martii anno XXX. regnante Roberto rege. Sig. Roſtagno & filii mei ſupra ſcripti, qui hanc charta elemoſynaria ſcribere fecimus, & firmavimus, & teſtes firmare rogavimus. Signum Froterius epiſcopus Nemauſenſis. Sig. Bernardus. S. Ricardus. S. Ugo. S. Petrus. S. Guiraldus Warinus. S. Bonafuiſſet.

VIII.

Ex chart. Gellon.

Fundatur monaſterium S. Petri Salvienſis, & ſubjicitur Gellonenſi.

1029. INcipit donum quod fecit Garſindis fœmina & filii ſui Bermundus & Almeradus ex monaſterio Salvenſi. Anno 1029. quo ſummus opifex deſcendens ab axe ſtellato commorari voluit in intemeratæ Virginis alvo, atque inde progrediens quaſi ſponſus de thalamo ſuo, Ego Garſindis & filius meus Bermundus, & frater ejus Almeradus, nos ſimul in unum reminiſcentes peccatorum noſtrorum pondera quæ injuſte egimus, & ob futuri judicii recordationem, & ob adipiſcendæ æternæ vitæ beatitudinem, & ob genitoris noſtri Bernardi peccatorum remiſſionem, & ob Regis æterni amorem, ſeu etiam timentes congerronis antiqui timorem atque terrorem, & ut eruat nos Dominus ab ejus machinamentis multimodis, & connectat cum ſuis aſtrigeris in cubilibus regni cœleſtis, necnon & confoveat in paſcuis uberrimis, ubi redolent roſæ cum liliis, & cum diverſorum florum odoramentis, conſtituimus cœnobium in confinio Nemauſenſi in loco, qui vocatur *Salveus*, ex proprio jure & hæreditate, in honore beati Petri apoſtolorum principis, ut ipſe claviger A æthereus aperiat nobis januam regni cœleſtis; ipſam vero cellam atque cœnobium ſtatuimus in præſentia nobilium virorum, id eſt Guillermi comitis Toloſani, necnon & Froterii Nemauſenſis epiſcopi, & Atonis vicecomitis, & Berengarii, & fratris Iliſiarii de ipſo caſtro, & Almeradi, & Armandi, & Barnerii, & Fredoni, & Geraldi, & Bernardi, & Alcherii, & Petri, & Pontii, & Stephani, Bermundi de Sumerio, Emenonis de Sabrano, & Stephani de Gaiano, & Petri de Anduza, & Bernardi abbatis, & Petri de Clareto, & Bernardi de ipſo caſtro, & Framaldi de Lecas. Et damus atque concedimus altari S. Salvatoris Gellonenſis, & ligno S. Crucis ibi fulgenti decore, & B. Guillelmo confeſſori ibi quieſcenti glorioſe, omnia quæ ipſe locus poſſidet, & inantea Deo tribuente poſſi- B dere videbitur, ut Gausfredus abbas & congregatio ipſius loci peragant & adordinent illum locum in monaſterium. Et ideo concedimus & perordinamus, ut altare S. Salvatoris Gellonenſis monaſterii, & congregatio ipſius loci per ſingulos annos de eodem loco habeant propter cenſum de optimis denariis 10. ſolidos ad Nativitatem Domini noſtri Jeſu-Chriſti, & alios decem ad feſtivitatem S. Petri quæ celebratur III. cal. Julii. Si quis vero contra ipſum locum ad irrumpendum venerit, & eum a conſortio monachorum ibidem ſervientium privaverit, & de ſub jugo aſceterii Gellonenſis, & abbatis atque congregationis ipſius abſtulerit, ſeparet eum Deus a conſortio ſanctorum Angelorum, omniumque ſimul ſanctorum, permaneatque in manſionibus impiorum zabulorum, & cum Juda Scariothe Domini traditore participetur, & auxi- C lio Dathan & Abiron muniatur, omnibuſque maledictionibus, quæ in veteri & novo teſtamento reſonant, repleatur, & ſit excommunicatus & anathematiſatus, & a liminibus ſanctæ Dei eccleſiæ ſeparatus per infinita ſæculorum ſæcula, amen. Charta vero hæc donationis vel mercedis omni tempore permaneat firma & ſtabilis. Facta eſt ergo deſcriptio hujus donationis in ſexta die XV. cal. Januarii, temporibus regis Roberti indictione XII. Signum Garſindis & filii ſui Bermundi, & fratris ejus Almeradi qui hanc chartam donationis ſpontanea voluntate, ac devote ſcribere fecerunt, & firmare rogaverunt. Si quis vero ex ſæculo voluntate mutata collegio ſe monachorum ſociare voluerit, in eodem cœnobio beatiſſ. Petri petitionem ibi non D faciat, neque benedictionem accipiat, ſed ante ſacrum altare S. Salvatoris Gellonenſis aſceterii omnia hæc percipiat. Ex filiis vero nobilium vel pauperum, qui in eodem monaſterio ſe ſociare deſideraverint, ante ſacrum altare Gellonenſis cœnobii offerantur, & benedictionem accipiant: ſignum Raimundi de Ceiraco & fratrum ſuorum Amelii, & Armardi, ſig. Roibaldi, ſig. Pontii pulverarii, ſig. Berengerii, ſig. Guillelmi, ſig. Matfredi de Rocaduno, ſig. Raimundi de Turre.

IX.

Alia donatio ejuſdem ſancti Petri Salvienſis facta monaſterio Gellonenſi. Ex chart. Gellon.

Edita eſt tom. 1. Anecd. pag. 148.

E ANno 1029. quo Dominus omnipotens verbum ſuum archangeli nuncio dirigens ad terras una cum Spiritu ſancto conſtituit incarnari, animatumque corpore procedere velut ſponſum de thalamo ſuo, cujus quoque ſacra nativitas, ut terris eſſet data, glorioſime eſt cunctis fidelibus manifeſtata; paxque per ſummos cœleſtis patriæ cives hominibus bonæ voluntatis eſt directa, quæ pax ab ipſo Domino noſtro Jeſu-Chriſto diſcipulis tradita eſt, dicente: *pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis;* & ut pax Chriſti, & ejus miſericordia nos ſibi gratificet, atque peccata noſtrorum genitorum, ſeu noſtra deleat largitor omnium bonorum Deus, atque in futuro examine nobis vitæ æternæ præmia tribuat. Ego Garſindis, & filius meus Bermundus, & frater ejus Almeradus donamus Domino, 1029. Johan. 14. v. 27.

Digitized by Google

ſanctoque Salvatori Gellonenſi, & ſanctæ Cruci, quæ A in eodem loco mirifico coruſcat decore, fulgetque miraculis, & beato Guillelmo in eodem Gellonenſi monaſterio quieſcenti, eccleſiam ſancti Petri in caſtro quod Salveus ex noſtra propria hæreditate, ut ſit in dominio, atque ditione, ſeu jure ſupradicti altaris ſancti Salvatoris Gellonenſis, & ſanctæ Crucis, ſanctique Guillelmi, & abbatis Gausfredi, monachiſque præſentibus, & futuris in perpetuum. Hanc vero donationem facimus cum omnibus adjacentiis ſuis, quæ poſſidet poſſidereque videtur, honorem, ſeu ſubſtantiam, ut abbas ſupradictus congregatioque jam dicti Gellonenſis cœnobii illum locum peragant, ordinentque in monaſterium in perpetuo ſibi ſubditum, & ipſe locus jam dictus ſancti Petri Salve loco ſupra nominato Gellonis cenſum omni anno reddat viginti ſolidorum, B decem videlicet ad Nativitatem Domini, decemque ad feſtivitatem ſancti Petri, quæ celebratur tertio calendas Julii. Hanc vero eleemoſinam, quam do pro redemptione animæ meæ ſancto Salvatori, ſanctæque Cruci, atque ſancto Guillelmo, abbati Gausfredo, monachiſque præſentibus, & futuris Gellonenſibus in cœnobio Deo militantibus, manu propria firmo, firmarique his nobilibus teſtibus rogo. Willelmus comes Toloſanus firm. Froterius f. Ato vicecomes f. Berengarius f. Iliſiarius f. Almeradus f. Ardmandus f. Barnerius f. Fredolus f. Geraldus f. Bernardus f. Alcherius f. Petrus f. Pontius f. Stephanus f. Bermundus de Sumerio f. Emenonus de Sabrano f. Stephanus de Gaiano f. Petrus d'Anduza f. Bernardus abbas f. Petrus de Clareto f. Bernardus de ipſo caſtro f. Framaldus de Lecas firmat. Sane ſi C quis contra hanc noſtram eleemoſinam, ſeu donationis paginam aliquid molitus fuerit vel tentaverit contrarium verbo, ſubſtantia, ſcripto, & conſilio, ſive epiſcopus, abbas, monachus, clericus, laicus, miles, & de ſub jugo arciſterii Gellonenſis, & abbatis, atque congregationis loci ipſius abſtulerit, omnibus benedictionibus divinis privatus, maledictionibuſque novi & veteris teſtamenti repletus, ſegregatuſque omnium ſanctorum cœtu, æterno igni cremandus tradatur cum Juda, Dathan & Abiron in ſæcula ſæculorum, amen. Charta vero hujus donationis, vel mercedis omni tempore maneat firma & ſtabilis. Si quis vero ſæcularis ſæculo renunciare voluerit, in eodemque loco fratribus ſe ſociare petierit, non ibi faciat petitionem, neque benedictionem accipiat, ſed in Gellonenſi monaſterio petitione facta ab ejuſdem loci abbate benedicatur. Si quis D vero filium ſuum ibidem Domino ſerviendum devoverit, ante altare S. Salvatoris, & ſanctæ Crucis, ſanctique Guillelmi offeratur, chartamque, ubi oblatus eſt, faciant genitores de quibuſcumque rebus, vel honore, & ibidem ubi oblatus eſt, benedictionem accipiat, ut ex ſupradicto monaſterio Gellonenſi in jam dicta eccleſia ſancti Petri Salve conſtituatur prior, cellerarius, ſacriſta, camerarius. Facta eſt ergo donatio hæc in ſexta feria XV. cal. Januarii regnante Rotberto Francorum rege, indictione XII. Deinde ego Garſindis, & filius meus Bermundus, & frater ejus Almeradus cum conſilio virorum prudentum hortati ſumus abbatem Gausfredum, ſimulque omnes monachos Gellonenſes, ut ſumpto ligno crucis, & corpore ſanctiſſimi confeſſoris Guillelmi ad locum pergerent recipiendum, quo feſtinantes ſumptum ſanctum vexillum E crucis, & ſancti Guillelmi glebam cum conventu fidelium, monachorum, clericorum, militum, laicorum cum crucibus, bannis, thuribulis, candelabris, ſignis, veſtimentis eccleſiaſticis, cappis, palleis, libris, tubis clangentibus locum adierunt, atque a nobis in nomine Domini pro redemptione animarum noſtrarum datum jam dictum receperunt locum, ut ſit cella, & obedientia ſupradicti monaſterii Gellonis uſque in perpetuum. Qua recepta metientes eccleſiæ latitudinem, altitudinem, longitudinem, & invenerunt eam parvam velut tugurium, circu nque peragrantes locum, & honorem cum teſtimonio Raimundi ipſius eccleſiæ capellani invenerunt habere quatuor manſos, Brozet, quem Petrus tenere videtur; Alairichi, quem Rainaldus operare videtur; Aboiranicum, quem Arladus tenet; Liranicum, quem tenet Bernardus. Damus inſuper ego Garſindis, & filius meus Bermundus, & Almeradus frater ejus omnem decimam panis & vini, carniſve domus noſtræ. Videns autem abbas, ſeu monachi paupertatem loci, ex ornamentis quæ ſecum illuc vexerant, partem illuc reliquerunt, videlicet pallios duos, albas 5. cappas, palleas duas, libros ſeptem-decim, aldorras tres, broſdos tres, bannos duos, crucem unam, caſulas tres, ſtolas, manipulos, cinctos viginti quatuor, thuribulum unum, ferentes ſecum exinde ſchillam ferream. Inſuper etiam ego Garſindis & filius meus Bermundus, & frater ejus Almeradus obnixe petimus, & rogamus, ut hoc teſtamentum, quod ſcriptum, & firmatum eſt a nobis, atque roboratum ab aſſertoribus veridiſſimis firmiter a vobis retineretur, & prior a vobis ſimul cum ſodalibus monachis, qui ibi Domino deſerviant, ponatur uſque in perpetuum: quorum precibus annuentes, & teſtamento ſimul cum honore recepto, conſtituerunt illic priorem virum valde prudentem Geraldum de Uglar cum monachis his Ebrardo, Pontio Eble, Geraldo, Felice, quem conſtituerunt ſacriſtam eſſe, & cellerarium Benedictum qui caput ſcholam regeret. Donatio autem hujus noſtræ eleemoſinæ, ſive oblationis, quam Deo offerimus, Salvatori, & ſanctæ Cruci, ſanctoque Guillelmo facta eſt XV. kalendas Januarii in ſexta feria anno milleſimo vigeſimo-nono, Gausfredo abbate, Autranno decano, Deuſde Fors decano, Pontio Burſe ſecretario, Benedicto cellerario, Aicmaro caput ſcholæ, monachiſque omnibus præſentibus & futuris in monaſterio Gellonenſi Deo militantibus. Quam donationis chartam roborantes manibus propriis firmamus, hiſque prudentibus viris firmare, ac roborare facimus & rogamus. Ego Garſindis hanc donationis chartam firm. ego Bermundus f. ego Almeradus f. ego Rotbaldus f. Guillelmus f. Matfredus de Rocaduno firmat. Raimundus de Turre firmat.

X.

Donum de abbatia S. Euſebii Aptenſis diæceſ. factum monaſterio S. Ægidii.

ANno Incarnationis Domini noſtri Jeſu-Chriſti MXXXII. indictione XV. ante tempus legis iſtius 1032. donatio etiam ſine geſtorum teſtificatione valebat, nunc vero poſt hanc legem non quælibet donatio valere poteſt, ſi geſtibus non fuerit alligata. Idcirco ego in Dei nomen Eldebertus, & uxor mea Ermengarda, & filii noſtri Eldebertus & Garacus cedimus vel donamus Deo & S. Mariæ, & S. Petro, & S. Egidio confeſſori, qui eſt in comitatu Nemauſenſi in valle Flavianenſe, vel ad ipſum abbatem domno Galterio, & ad ipſos monachos ibidem Deo ſervientes, tam præſentibus quam futuris, una pro amore Dei & per interceſſionem omnium Sanctorum, ut Deus omnipotens dimittat nobis omnia peccata noſtra, & pro remedio genitorum noſtrorum vel genitricium noſtrarum, vel de heredibus noſtris, propterea cedimus vel donamus aliquid de alode noſtro, qui eſt in comitatu Aptenſi in terminium de caſtro, quæ vocant *Sanione*, hoc eſt abbaſſiam S. Euſebii cum ſuis cellis, vel cum omnibus adjacentiis ſuis, id eſt, in manſis, villis, cultis, hortis, oglatis, paſcuis, vineis, campis, pratis, ſilvis, garricis, aquis, aquarumve decurſibus earum, quantum ad ipſam abbaſſiam aſpicit vel aſpicere videtur, quæ ad nos pertinet, de noſtræ fundis poſſeſſionis donamus & ad perpetuum tradimus Deo, & ſancto Petro, ſanctoque Egidio, & domino Galterio abbati, & ad monachos ibidem Deo famulantibus, ſic donamus, ut ipſi monachi teneant & poſſideant. Profiteor ſane, ſi quis, nos, aut heredes noſtri, vel ullus homo, aut ulla appoſita perſona, qui contra hanc ceſſionem vel donationem iſtam ire, agere,

Digitized by Google

agere, vel inquietare voluerit, non valeat vindicare quod repetit, ſed inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & S. Mariæ, & S. Michaelis archangeli, & S. Petri apoſtolorum principis, necne & ſancti eximii confeſſoris Chriſti Egidii, & S. Euſebii incurrant maledictiones, & omnium SS. abominationes & maledictiones accipiant, quas receperunt Dathan & Abiron, quos vivos terra abſorbuit, & cum Juda traditore qui Dominum tradidit in infernum partem habeant, & hæc præſens omnia ſupraſcripta firma & ſtabilis permaneat, omnique tempore cum ſtipulatione interpoſita pro omni firmitate ſubnixa. Facta charta vel donatione iſta in die ſabbato nono calendas Aprilis Domino regnante & regem expectando. Signa & teſtes hujus donationis Eldeberto, & uxor mea Ermengarda, & filii noſtri Eldebertus & Garacus, qui hanc donationem ſcribere fecerunt, & teſtibus firmare rogaverunt, manibus ſuis firmant. Sig. Aicardo. Sig. Miloni. Sig. Giſlaberto. Sig. Albarico. Sig. Ebrardo. Sig. Odalrico. Sig. Pontioni. Giraldus monachus ſcripſit.

X I.

Ex MSS. bibl. Albaſſ.

Donatio facta cœnobio Pſalmodienſi.

1054. NOtitia guirpitionis ſive defenſionis que fecit Ramundus Gaucellinus & uxor ſua Petronilla, & frater ſuus Petrus Gaucellinus & uxor ſua. Ego Ramundus Gaucellinus & uxor mea, & ego Petrus Gaucellinus & uxor mea guirpitionem facimus a ſancto Petro ad locum ſacrum ſancti Petri Pſalmodienſis, & a Ramundo abbate, & ad cunctam congregationem, tam præſentibus quam futuris, de ipſis terris, de ipſis pratis, & de ipſis patuentiis, & de ipſis boſcis, & virlendinis, & palude, & cum ipſis expletiis, quæ ſunt de Jonco & de Croſo uſque in fluvio Vitumello, & de ipſo Jounco uſque in via vacaretia, quæ diſcurrit Cortaſellas, & cum ipſa villa ſancti Laurentii, & cum ipſo uſu, & cum ipſo cenſu, & cum corrigia ſancti Felicis, & de ipſis terminis ſupraſcriptis uſque in ſilva. Iſtas totas res ſupraſcriptas nos ſupraſcripti & ſupraſcriptæ guirpitionem & donationem facimus de fundis poſſeſſionis ſancto Petro, & ad ipſos monachos, tam præſentibus quam futuris. Ego Ramundus abbas per hanc donationem guirpitionem dedi a Ramundo Gaucellino tricentos ſolidos. Quod qui ego Ramundus & uxor mea, & Petrus Gaucellinus & uxor mea hanc guirpitionem & donationem aut nos, aut nullus de heredibus noſtris, aut nulla perſona hominum diſrumpere voluerit, ſit maledictus & excommunicatus a Deo patre omnipotente, & cum Juda traditore qui dominum tradidit partem habeat, & cum Dathan & Abiron juncte deſcendens in infernum conſortium habeat, & inantea charta vel donatione iſta firma & ſtabilis permaneat omnique tempore. Facta charta donatione vel guirpitione iſto in meſe Decembri, anno milleſimo quinquageſimo-quarto, indictione ſeptima, *regnante Ajanrico rege*. Signum Ramundus, & uxor ſua. Suum Boni ſignum, & de Nozeto ſignum verum, ſive Beatus. Sig. Bernardus Gaufredus. Sig. Clericus. Sig Ramundus preſbyter, Guillelmus indignus monachus ſcribit.

X I I.

Ex autograph. Clun.

Almodis comitiſſa Cluniaco confert abbatiam S. Ægidii.

Edit. tom. 6. Miſcell. Baluz. pag. 480.

1066. DEUM patrem omnipotentem totius creaturæ creatorem, ejuſque unigenitum Dominum noſtrum Jeſum-Chriſtum, per quem omnia, & Spiritum ſanctum vivificantem, ab utroque procedentem, unum Deum credere magnum eſt, operari autem quod præcipitur non minimum, ipſum vero ſpernere periculoſum. Quapropter eum fideliter credere, perfecte diligere, humiliter obedire eſt omnibus neceſſe: præcipue tamen iſtud illis convenit, quos ſacri lavit unda fluminis, redemit unda ſanguinis, perunxit liquor chriſmatis; ad hoc enim facti ſumus ut Deo fideliter ſervientes ſeminemus terrena & metamus celeſtia, ſcriptura dicente, *quæcumque ſeminaverit homo, hæc & metet*. Galat. 6. v. 8. Qualiter autem Deus inveniri poſſit ipſe in evangelio ait: *date eleemoſynam, & ecce munda ſunt omnia vobis*: Luc. 11. v. 41. quibus plane verbis oſtenditur, quia nichil eo miſerius, quem iniquæ adquiſitiones depriment, quem locupletem fraudes & rapinæ faciunt, & quoniam illæ nobis ambiendæ ſunt divitiæ, quæ nos ornare poſſunt & munire, a mundo diſterminare, animas noſtras ditare atque nobilitare, ideo in Dei nomine ego Almodis nutu Dei comitiſſa, & filius meus Raimundus comes Rutenenſis & Nemoſenſis, Narbonenſiumque nobiliſſimus, pro domni Pontii comitis remedio, & pro remiſſione peccatorum noſtrorum, atque parentum vivorum ac deffunctorum, atque ſalute fidelium noſtrorum obitinatum, abbatiam S. Egidii, & locum, omniaque ſibi pertinentia Deo & domno Hugoni præſenti abbati Clunienſi & ejus ſucceſſoribus tradimus, & donamus, atque concedimus, ita tamen ut in prædicta abbatia in dominicatura quam ibi habemus, & uſus, & uſuaticos retineamus; excepto quia neque abbatem, nec monachos poſthac diſtringemus, neque dehonneſtabimus, ſed poteſtas, & diſtrictio, & ordinatio abbatum & monachorum S. Egidii, & eorum quæ ſoliti ſunt tenere in domni abbatis Hugonis & ſucceſſorum ejus poteſtate conſiſtat, quatinus ipſe & ſucceſſores ejus locum prædictum, & omnia loco pertinentia pro poſſe ſuo & voluntate ſecundum regulam S. Benedicti regulariter ordinent, & teneant in æternum. Ut vero noſtri parentumque noſtrorum memoria Cluniaco perenniter habeatur, hoc in dono abbatiæ prædictæ ſolummodo retinemus, ut ſucceſſores prædicti abbatis a nobis vel a ſucceſſoribus noſtris donum prædictæ abbatiæ abſque ullo lucro & pretio accipiant. Quod ſi ſucceſſores noſtri ſucceſſoribus domni abbatis prædicti expedite, ut diximus, dare noluerint, nihil abbatibus petentibus obſiſtat, ſed locum & omnia quæ prædiximus ipſis in Dei ſervitio poſſidentibus donum noſtrum integrum inviolatumque perenniter maneat. Hoc autem omnibus notum ſit locum prædictum & abbatiam prædictam alodium eſſe ſancti Petri, quæ dono domni papæ Romani tenemus, quæque domno prædicto abbati Hugoni & ejus ſucceſſoribus, ſalva fidelitate Romanæ eccleſiæ & domni papæ, tradimus perenniter habendam, & regulariter ordinandam, ita tamen ut cenſus x. ſolidorum debitus omnibus annis Romanæ eccleſiæ perſolvatur. Facta eſt autem hæc donatio anno MLXVI. Dominicæ Incarnat. octavo cal. Januarii juxta Nemauſum civitatem ſecus eccleſiam ſancti Baudilii regnante Philippo rege Francorum, videntibus atque laudantibus epiſcopis, ſcilicet domno Raimbaldo Arelatenſi archiepiſcopo atque Romanæ eccleſiæ vicario, & domno Durando Toloſano, & Hugone Uzeticenſi, & Roſtagno Avinionenſi, Bertranno Magalonnenſi, abbatibus Bernardo Maſſilienſi, Froiardo Tomerienſi, Bernardo Valbrenſi, Petro clerico Romanæ eccleſiæ ſubdiacono, Nemoſenſibus clericis Salomone & Bertranno, militibus Pontio Geraldi Gerundenſi vicecomite, Tridmundo Eliſiarni, Willelmo & Emenone fratre ejus de Sabran, Petro Aquinienſi, Roſtagno de Poskeriis, & fratre ejus Rainone, Rainoardo de Medenis, Bertranno de Capraria, & Petro fratre ejus, & Hugone de Kaſſanguis, & Segario Salomonis, ac Willelmo Belli roti, Umberto Gauſberti; inſuper volente & laudante nobili Adala Suſtancionenſe comitiſſa, & aliis quampluribus bonis hominibus Deo cognitis. Si quis vero cujuſlibet ordinis ſeu dignitatis contra hanc donationem venerit ad inrumpendum, vel ad inquietandum, aut contradicendum, omnipotentis Dei iram terribilem atque tremendam incurrat, atque cum Juda

perfidiſſimo traditore, & cum Dathan & Abiron in inferno inferiori crucietur, omnibus inſuper penis, quibus illi cruciantur qui recedunt a Deo, puniantur & ipſi, & eorum conſentanei, qui huic donationi reſiſtere voluerint, niſi reſipuerint, & ad emendationem venerint. Signum domnæ Almodis comitiſſæ, & ſig. domini Raimundi comitis filii ejus, qui hanc chartam donationis ſcribere juſſimus, & teſtes firmare rogavimus. Sig. Roſtagni de Poskeriis. Sig.' Adalberti Gitardi Barchinonenſis. Sig. Berengerii de Barbarano. Sig. Eliſiarii Dalmatii. Sig. Johannis Gerundenſis capiscoli. S. Bernardi capellani ſancti Egidii. Sig. Rainardi Amati. S. Pontii de Nozeto. S. Fredeſloni Raimundi. Bernardus monachus Auxienſis ſcripſit juſſus die annoque quo ſupra. Datum per manus Henrici monachi ad vicem cancellarii.

XIII.

Alexander II. papa confirmat latam ab epiſcopo Nemauſenſi in monachum qui prioratum Salvienſem invaſerat excommunicationem.

Circa 1062.

NOtum ſit omnibus, quod Gaufredus abbas monaſterii Gellonenſis Geraldum de Uglaz, quem dudum conſtituerat Priorem S. Petri Salve, ejectum a prioratu decanum ordinavit in cœnobio Gellonenſi reductum, & in loco ejus conſtituit Priorem Guillelmum Pharaldum, qui poſtmodum abbas Pſalmodienſis monaſterii exiſtens, poſtmodum in eadem cella cum Gaufredo ſuo abbate recepit funeris luctuoſum cubiculum, obſequentibus viris ſatis ſibi devotiſſimis amicis Gaufredo & Heliano monachis. In hujus quoque Guillelmi Pharaldi præſentia poſt plurimos annos prioratus ſui invidia ductus quidam monachus nomine Pontius Garnerius fraudulenter adiit principes offerens eis pecuniam pro prioratu S. Petri Salve. Eum, ut fraudulentia conſilii ſui petierat, Priorem ipſius ſupradicti loci conſtituerunt. At Gellonenſes monachi videntes diſruptum fieri hoſtiliter donationis atque eleemoſynæ conſcriptum privilegium, conſilio inito epiſcopum Nemauſenſem Froterium adierunt, illique proclamatores extiterunt, interdicereque atque excommunicari eum ab eo impetrarunt. Ipſe improbus hoſtiliter Deo & S. Cruci, ſanctoque Guillelmo repugnans parvi-pendit epiſcopalis excommunicationis interdictum, atque in ſæculari detinere cœpit, quæ videbat ſibi in vigore eccleſiaſtico auferri: Quod intuentes monachi Gellonenſes, & ejus ſuperbiæ viriliter reſiſtentes, atque parvi-pendentes ejus vim potentiæ, vel roboris ſæcularis, Romam petierunt, papamque Alexandrum interpellaverunt pro hoſte infeliciſſimo, omnia illi propalantes, qualiter amonitus non recederet, interdictus ab epiſcopo & excommunicatus vinculum excommunicationis parvi-penderet. Quod audiens piiſſimus papa, ac benigniſſimus pater apoſtolicus Alexander indigne ferens, gladio Petri percuſſit, quem ſpiritu ſuperbiæ inflatum rebellem ſui audivit, confirmans ſcripto ſuo excommunicationem & interdictum epiſcopi, quem monachis tradens, taliter ex parte ſua eum expertem reddidit eccleſiæ officio, bullans chartam fraudatori ſuperbo & inobedienti tranſmittens, offerens excommunicationis cauſam, ſi ſe denegaret non obauditurum; excommunicationem quoque & interdictum quem monachis Gellonenſibus dedit, Pontio Garnerio & monachis ſibi conſentientibus tranſmiſit, jubens ut in charta jam dicta S. Petri Salve conſcriberetur, ut auctoritate apoſtolica firmata nemo eam irrumpere valeret ſine animi ſui perditione.

XIV.

Confirmatio donationis ſancti Petri Salvienſis facta a Petro Bermundi dicto Satrapa. Ex chart. Gellon.

SAncitum eſt, atque a patribus conſtitutum, ut ſi quis pro redemptione animæ ſuæ aliquid in eleemoſinam Deo ſanctiſque largiri voluerit, concorditer illud agat, & non ficte, neque ſubdole faciat, ne forte (quod utinam non eveniat) unde oriri æſtimat ſibi ſalutem, oriatur ei detrimentum ſive peccatum, ſed cum plena fide, & recto corde agat, teſtibuſque illud corroborari, atque firmari faciat ſub pagina teſtamenti & roboratione ſui. Quam ſanctionem legitimo jam jure per univerſum orbem ego Petrus filius Bermundi ordinatam ſeu donatam eſſe noſcens, credenſque mercedem a Domino eſſe promiſſam omnibus ſervitium Deo impendentibus: idcirco ego Petrus Bermundus me nollens repelli ſanctis legum viris, ſed obtemperari cupiens ſanctis monitis atque atteſtationibus patrum, dictis me ſubdo filii Dei atteſtantis: *date eleemoſinam, & omnia munda ſunt vobis.* Patefacienſque nobis qualiter ignem, ſeu tormentum mortis & peccati extinguere valeremus, ad eleemoſinam peragendam dicto ſuo univerſaliter admonuit nos dicens: *facite fructus dignos pœnitentiæ.* . . . . eſſe eleemoſinam annuit dicens: *ſicut aqua extinguit ignem, ita eleemoſina extinguit peccatum.* Quapropter ego jam dictus Petrus Bermundus ſciens me letalibus imbribus peccaminum viciatum, atque in ſpiritalibus madefactum, cupiens me jam ſtrictum catenis peccatorum ſolvi relaxatione divina, ignemque extinguere ſuccedenti mei pro meritis, ordinavi in animo meo admonitus divina exhortatione, ſeu conſilio bonorum virorum, ut eleemoſinam paternam, quam pater meus dudum pro redemptione ſui, liberorum ſuorum largitus ſancto altario Gellonenſi fuerat, atque ſancto vivificæ ligno crucis, ſancto quoque pariter Guillelmo, atque abbati Gausfredo, & univerſis cœnobitis Gellonenſibus præſentibus & futuris teſtamento donationis vel confirmationis meæ corroborarem, atque meo proprio dono donum patris firmarem, & idcirco retributionem æternæ vitæ fruendæ a largitore cœleſti, omniumque bonorum promererer, & evaſionem iræ futuri examinis evadere valerem. Nunc jam notum ſit omnibus hominibus per orbem conſiſtentibus, quod ego Petrus Bermundus annuens exhortationi fidelium chriſtianorum, ſimulque mei animæ & corporis non immemor, ſed ob redemptionem animæ meæ, ſeu parentum meorum ſancto altari ſancti Salvatoris Gellonenſis, & ſancto atque inexpugnabili ligno vivificæ crucis, ſanctoque atque almo confeſſori Chriſti Guillelmo, abbati quoque Gellonenſis cœnobii Petro, monachiſque univerſis in monaſterio Gellonenſi Deo degentibus præſentibus & futuris in perpetuum ſibi ſuccedentibus, abbatibuſque, monachiſque in ſuprataxato cœnobio Gellonico dono, concedo, & tribuo, largo in perpetuum poſſidendam eccleſiam S. Petri, quæ eſt iſta in territorio caſtri nominati Salve, cum omnibus apendariis, terris cultis & incultis, vineis, pratis, hortis, garriciis, adjacentiis, eccleſiis, cimiteriis, villis, manſis, exitibus, ingreſſibus, & regreſſibus, aquarumque exitibus, vel meatibus, arboribus pomiferis, vel impomiferis, tam quiſtum, quam ad inquirendum, tam diviſum quam ad dividendum, tam ruſticum quam & ſuburbanum, omnia, & in omnibus totum, & ab integro de fundis voce poſſeſſionis cum honore ſibi omni ſubjacentia quæ poſſidet poſſidereque videbitur ab hodierno die, & deinceps uſque in perpetuum totum & ex integro dono, concedo, tribuo, largo nihil inde reſervans, nec auferens diminuens ve, mihique vel meæ partis, ſeu dominio vel jure nihil retinens; ſed ut jam ſupra dictum eſt, totum integre illud tribuens de fundis voce poſſeſſionis ſancto Salvatori

1074.

Luc. 11. v. 41.

Luc. 3. v. 8. Eccleſiaſt. 3, v. 33.

Digitized by Google

Gellonenſi, & vivificæ crucis ligno, ſancto quoque atque almo Chriſti confeſſori Guillelmo, abbati necne Petro, & monachis in cœnobio Gellonenſi permanentibus præſentibus & futuris. Ego Petrus Bermundus hanc donationem, quam tribuo ſeu dono ſupra-taxato jam ſancto altario, & reliquiis ſupra commemoratis in præſentia horum nobilium ſeu prudentum virorum facio, ſcilicet Pontii præpoſiti, Pontii Ainerii, Raimundi Pontii, Heliſiarii, Roſtagni, Raimundi Raterii, Pontii campi, Gaucelmi canonici, Geraldi Raimundi, Moretl, Pontii Airadi, Bernardi Debarn, Garcini, & in præſentia abbatis Petri, Heliæ ſecretarii, Gausfredi cellerarii, Ermengavi granerii, Guillelmi Uglacenſis, Petri, Pontii Eldenonis, Petri Rainaldi, Raimundi Gausfredi, Raimundi de Arboratis, Deusde, Fredoloni, Berengerii, Petri, Umberti, Raimundi, Geraldi. In præſentia omnium horum ego Petrus Bermundi dono, trado, tribuo, largo ſancto altario ſancti Salvatoris Gellonenſis, & ſanctæ ligno crucis, ſancto Guillelmo quoque confeſſori, abbati quoque Petro, & monachis præſentibus & futuris in cœnobio ſupra dicto Gellonenſi Deo militantibus in perpetuo poſſidendam, habendam, ſeu tenendam, ut ſit omni tempore ſubjecta ſupradicti loci, atque abbatum ſeu monachorum præſentium ſeu futurorum, & obediat eorum imperio & voluntati, nullusque reſiſtere valeat eorum juſſioni contra repugnantes ſeu rebelles, & eis per ſingulos annos reddat, ſeu det cenſum omnem illum, quem conſtituit pater meus reddi ſupradicto abbati, vel monachis Gellonis, & ſervitium omne quod ipſi ſuperaddere voluerint. Neque in eadem cella conſtituatur prior, cellerarius, camerarius, neque ſacriſta, niſi quem abbas, ſeu monachi Gellonenſes poſuerint, & in ſupradicto cœnobio benedicantur monachi, qui in eadem cella habitaturi ſunt, ſive converſi, ſive pueri, atque petitionem faciant. Sane ſi quis hanc iſtius noſtræ donationis chartam, ſeu teſtamentum irrumpere vel violare, auferreque voluerit, ſeu abſtulerit a dominio, & ſubjectione, ſive obedientia abbatis, vel monachorum Gellonenſium, atque alienare tentaverit, omnibus maledictionibus novi & veteris teſtamenti donatus atque repletus, atque per interdictum Alexandri papæ a liminibus ſanctæ eccleſiæ ſegregatus, atque omni bono privatus, cunctoque malo repletus, æternaliter perfrui mereatur in inferno pœnas cum Juda, Dathan & Abiron, & omnibus iniquis, atque inimicis Dei per infinita ſæcula ſæculorum, amen. Facta charta iſta, ſeu teſtamentum memoriale hujus donationis feria 6. nono calendas Octobris, anno ab Incarnatione Domini milleſimo ſeptuageſimo-quarto indictione XII. luna XXIX. epacta I. concurrente 2. regnante Philippo rege, & ut ab hodierna die & inantea firma & ſtabilis atque inconcuſſa permaneat omni tempore donationis, ſive largitionis hujus hoc teſtamentum, ſeu pagina, ego Petrus Bermundi, qui hanc donationem facio, & chartam ex ea ſcribere jubeo, authoritate propriæ manus meæ roboro, atque firmo, firmareque teſtes rogo. Signum Petri Bermundi. Sig. Pontii præpoſiti. Sig. Pontii Ainerii. Sig. Eliziarii. Sig. Guillelmi Barnerii. Sig. Roſtagni. Sig. Raimundi Raterii. Sig. Raimundi Pontii. Sig. Pontii campi. Sig. Gaucelmi canonici. Sig. Airadii. Sig. B. R. N. RD. D. B. RR.

X V.

Petrus Hermengaudi epiſcopus Nemauſenſis donat Seguino abbati Caſæ-Dei eccleſiam S. Baudilii.

1084. APud Nemauſum Gauthiæ urbem Raimundus comes & Ermengardis vicecomitiſſa, & alii quam plurimi nobiles viri convenientes rogaverunt ejuſdem urbis epiſcopum Petrum Hermengaudii clericoſque ejus, ut eccleſiam beati Baudilii martyris a nobiliſſima quondam & ditiſſima modicam factam abbati Seguino abbati Caſæ-Dei & ſucceſſoribus ejus in perpetuum habere concederent. Epiſcopus vero & ejus clerici locum propter hoc Dei ſervitio poſſe reddi videntes, quæ petebantur libentiſſime fecerunt, ac eccleſiam cum omnibus quæ illius juris erant prædicto abbati Seguino & monachis ejus omnia tradiderunt: ita ut ipſi & ſucceſſores eorum eccleſiam, & omnia quæ illius ſunt, vel erunt in pace & abſque calumnia omni habeant atque diſponant. Hanc autem donationem poſt epiſcopum & clericos Raimundus comes & Hermengardis vicecomitiſſa fecerunt atque firmaverunt, volentes atque laudantes ut ſcriberetur. Facta ſunt autem hæc V. calendas Januarii die ſabbati luna XXVII. regnante Philippo Francorum rege. Bernardus vero Aito filio jam dictæ vicecomitiſſæ non ea die, quia aberat, fecit & firmavit hoc donum, ſed aliquanto tempore poſt. Nomina autem clericorum quorum voluntate & conſenſu epiſcopus fecit hanc donationem ſunt hæc: Guigo decanus, Raimundus archidiaconus, Poncius Baro ſacriſta, Petrus Guigonis, Poncius Stephani, Petrus Willelmi & alii plures. Nomina nobilium laicorum hæc audientium ac teſtium hujus rei: Tritmundus Geliſiar, Petrus Roſtagni, Roſtagnus frater ejus, Petrus Raimundi de Alto-pullo, Willelmus Pictavinus frater ejus.

X V I.

Bulla Urbani II. pro monaſterio ſancti Ægidii, confirmata in concilio Placentino.

Edita tom. 6. Miſcell. Baluz. pag. 382.

URBANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, univerſis per Gothicam provinciam fidelibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. 1095. Notum omnibus vobis volumus, quia dilectus filius noſter Raimundus Toloſanus comes tam noſtris quam aliorum religioſorum virorum monitis excitatus, & omnipotentis Dei timore compunctus, partem immo rapinam, quam ex parentum ſuorum invaſione in altari S. Ægidii & reliquis ipſius altaris eccleſiæ altaribus habere ſolitus erat, Deo, ac ſanctæ Dei genitrici Mariæ, ſanctiſque apoſtolorum principibus Petro ac Paulo, & beato confeſſori Ægidio reddidit: quæ redditio ſive dimiſſio in Toloſana ſynodo facta eſt coram legato noſtro Bernardo Toletano archiepiſcopo & pluribus tam epiſcopis quam abbatibus. Item in feſtivitate ſancti Ægidii coram eodem legato noſtro aliiſque quampluribus epiſcopis vel abbatibus eandem redditionem cum uxore ſua Hervira & filio Bertranno ſuper altare beati Ægidii confirmavit, duobus illic nummis Ægidienſis monetæ poſitis. Igitur nos ſecundum ipſius comitis poſtulationem pro ſua & parentum ſuorum ſalute factum hoc auctoritate apoſtolica confirmamus, & omnipotentis Dei miſericordiam deprecamur, quatenus quod de rerum eccleſiaſticarum uſurpatione hactenus admiſerunt ſuæ eis propitiatione indulgeat, & a ſuorum delictorum vinculis per ſanctorum apoſtolorum & ſancti Ægidii merita & preces abſolvat. Porro tam ipſum quam ejus poſteros univerſos, ſi altarium oblationem ulterius invadere tentaverint, anathemati ſubjicimus, & ab univerſæ eccleſiæ conſortio ſegregamus. Quicumque etiam vel ab ipſo comite vel ab aliquo quolibet de oblationibus illis feudum tenet, hujus decreti tenore cognito, niſi omnino eccleſiæ reddiderit, eidem anathemati ſubjaceat. Ipſis etiam monachis ſub anathemate interdicimus, ne ullo unquam tempore laicorum cuiquam in ipſis altarium oblationibus partem habere permittant. Alioquin & qui dederit & qui receperit, anathemati quod propoſuimus ſubjacebit. Data per manum Johannis ſanctæ Romanæ eccleſiæ diaconi cardinalis Cremonæ XII. cal. Martii ind. III. anno Incarnationis MXCV. pontificatus vero domni Urbani papæ ſeptimo. Relecta vero & confirmata in concilio quod idem papa Placentiæ celebravit. Ego Johannes Portuenſis epiſcopus cardinalis ſubſcripſi. Ego Albertus

Digitized by Google

cardinalis ſubſcripſi. Ego Ricardus preſbyter cardinalis ſanctæ Romanæ eccleſiæ, & Maſſilienſis abbas ſubſcripſi. Ego Bonus Senior preſbyter cardinalis ſubſcripſi. Ego Teuſo preſbyter cardinalis ſubſcripſi. Ego Gregorius diaconus cardinalis ſubſcripſi. Ego Daibertus Piſanus archiepiſcopus ſubſcripſi. Ego Rodulphus Turonenſis archiepiſcopus ſubſcripſi. Hugo cardinalis diaconus ſanctæ Romanæ eccleſiæ ſubſcripſi. Herimannus cardinalis. Ego Philippus Lunenſis epiſcopus ſubſcripſi. Ego Auraſicenſis epiſcopus Gilelmus ſubſcripſi. Ego Rogerius ſanctæ Romanæ eccleſiæ diaconus ſubſcripſi. Ego Johannes Portuenſis cardinalis epiſcopus ſubſcripſi. Ego Willelmus Auſcienſis archiepiſcopus cum meis ſuffraganeis, ſcilicet Dodo Bigorritano epiſcopo, Sancio Laſcurrenſi epiſcopo, Ottone Olorenſe epiſcopo, Willelmo Conſorano epiſcopo ſubſcripſi. Ego Imolenſis epiſcopus Otto ſubſcripſi. Ego Rodulfus Reginus archiepiſcopus ſubſcripſi. Petrus Venetus patriarcha, Petrus archiepiſcopus Mediolanenſis, Gotafridus epiſcopus Magalonenſis, Berengarius epiſcopus Forojulienſis, Amatus archiepiſcopus Burdegalenſis, Aldebertus archiepiſcopus Biturricenſis, Petrus archiepiſcopus Aquenſis, Fulco Belvacenſis epiſcopus interfuerunt. Tetbaldus Bercellenſis abbas laudavit. Poncius abbas Caſæ-Dei, Frotardus abbas S. Pontii.

Iſti & omnes archiepiſcopi, epiſcopi & abbates in Placentina ſynodo reſidentes hanc dimiſſionis chartam præcepto domini papæ laudaverunt & confirmaverunt, ac hujus dimiſſionis deinceps invaſorem, vel ſubreptorem perpetuo anathemati ſubdiderunt, & monaſterium omne, ſi aliquando invaſio accideret, ab omni divino officio interdicendo ceſſare juſſerunt.

XVII.

Ex chart. Nemauſ.

Donum a Raymundo comite factum eccleſiæ Nemauſenſi.

1096.

DE dote quam ego Remundus comes Nemauſenſi eccleſiæ in altaris conſecratione facio ut hæc charta teſtimonium retineat volo. Ab Urbano papa in Dei honore & B. virginis Mariæ Nemauſenſis eccleſia conſecraretur mihi Remundo comiti Toloſenſi placuit, ut in manu domni Urbani papæ, & in præſentia archiepiſcoporum & epiſcoporum, qui cum eo aderant, eccleſiam Nemauſenſem ſicut fidelis Dei filius ſponſarem. Placuit vero, & placet, & ideo eam fideliter ſponſo, nam omne quod villa Fontis coopertæ mihi debet, & quidquid habeo ibi in ſervitiis, in uſibus, in hoſpitiis, totum B. Mariæ Nemauſenſis eccleſiæ, & canonicis ibi quotidie Deo famulantibus in præſentia papæ & totius conſecrationis cum pura fide, expulſa omni fraude, in ſponſalitio dono: ſed hoc donum eſt in pignore, & ut Nemauſenſis eccleſiæ canonici redimant mando. Equidem ego Remundus comes hoc dono facio, affirmo, & laudo, & ego Urbanus ſanctæ Romanæ eccleſiæ ſedis apoſtolicus, in cujus manu & præſentia hoc donum Nemauſenſi eccleſiæ facis, obſervatores hujus donationis ſub apoſtolica benedictione pono. Si quis vero de heredibus tuis, vel de aliquibus aliis hominibus hoc donum confringere, inquietare, vel calumniare præſumpſerit, ſub perpetuo anathematis vinculo innodamus, donec ad ſatiſfactionem relinquendo hujus rei reatum perveniat. Hæc donatio fuit facta, ut ſuperius ſcripta, anno ab Incarnat. Domini MXCVI. pridie nonas Julii regnante Philippo Francorum rege. S. Remundi comitis qui hoc donum fecit, & hanc chartam ſcribere mandavit. S. Petri Guigonis præpoſiti. S. Iſnardi archidiaconi. S. Pontii Baronis ſacriſtæ. S. Petri Guillelmi archidiaconi. S. Gaucelmi Roſtagni. S. Gaucelmi Stephani. S. Guillelmi de Sabrano. S. Pontii Renoardi. S. Renoardi de Medenas. S. Pontii de Agone.

XVIII.

Ex autographo.

Bulla Urbani papæ II. pro monaſterio S. Ægidii.

URBANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis in Chriſto filiis Odiloni abbati monaſterii S. Egidii, & univerſæ congregationi S. & A. B. Gratiæ ſupernæ miſerationi tam per nos quam & per veſtram religionem agendæ ſunt, quia nos ad veſtrum cœnobium pervenire, & una vobiſcum B. Egidii ſolemnitatem celebrare diſpoſuit. Unde nos erga B. Egidium ampliori devotione ferventes, tam vos quam veſtra omnia ampliori ſedis apoſtolicæ munimine protegere & confirmare curamus. Omnem igitur libertatem ſeu immunitatem vobis ac veſtro cœnobio per anteceſſorum noſtrorum privilegia contributam nos quoque præſentis decreti pagina roboramus, & quicquid ſuper ea nos vobis hactenus conceſſiſſe cognoſcimur. Unde etiam veſtræ quieti attentius providentes, Nemauſenſem epiſcopum vobis infeſtum noſtra ſtuduimus auctoritate coercere. Cum enim vos ſuper eccleſia S. Andreæ de Bernice & aliis quibuſdam, quas anteceſſorum ſuorum temporibus poſſederatis, inquietaret, nos ei omnino ab hujuſmodi moleſtiis ceſſare præcepimus, & ſic vobis omnia quiete dimittere, ſicut anteceſſorum ſuorum tempore vos poſſediſſe conſtiterat. Abbatiam præterea beati Euſebii & omnes poſſeſſiones, quas hodie juſte poſſidere videmini, vobis veſtriſque ſucceſſoribus perpetuo poſſidendas apoſtolica auctoritate firmamus. Statuimus etiam ut de cetero nullo archiepiſcopo liceat ſuper veſtrum cœnobium vel abbatem manum excommunicationis aut interdictionis extendere, ſed in B. Petri & ejus vicariorum manu quieti ſemper ac liberi per omnipotentis Dei gratiam maneatis. Pœnitentibus vero qui pro ſcelerum ſuorum venia cœnobii veſtri baſilicam, in qua B. Egidii corpus quieſcere dinoſcitur, expetierint, eam intrare, & illic domino ſua concedimus vota perſolvere. A conjugiis etiam liberos ad monachatum admitti ſine epiſcoporum contradictione concedimus. Vos enim pro ejuſdem B. Egidii meritis & religionis veſtræ reverentia quietos omnino perſiſtere, & tamquam oculi noſtri pupillam volumus cuſtodiri. Hæc omnia ut in perpetuum firma & intemerata permaneant Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti judicio & poteſtate ſancimus. Datum Avenione per manum Johannis S. R. E. diac. card. pridie idus Sept. ind. III. anno Dominicæ Incarn. MXCVI. pontificatus autem domni Urbani II. papæ anno octavo. 1096.

Aliam Urbani II. bullam qua monaſterium S. Ægidii privilegio & immunitate donat, vide tom. X. concil. Labb. col. 610.

XIX.

Ex archiv. S. Victoris eruit D. Furnerius.

Pſalmodienſe monaſterium abſolvitur a dominio & regimine abbatum S. Victoris Maſſilienſis.

Edit. in Diplom. Mabill. pag. 617.

NOtitia definitionis, quæ facta eſt inter Richardum abbatem Maſſil. & ejus monachos, & Pſalmodienſis cœnobii abbatem videlicet Fulconem ejuſque monaſterii monachos. Anno Dominicæ Incarnationis *MXCIV. Pſalmodienſes monachi venerunt ante domni Urbani papæ præſentiam, & fecerunt ei querimoniam ſuper Pſaſſilienſi abbate ſuiſque monachis, eo quod contra apoſtolicam auctoritatem Pſalmodienſe monaſterium ſibi ſubdidiſſent. Quod audiens venerabilis papa, Maſſilienſem abbatem, Richardum ſcilicet, qui tunc in his partibus legatus ejus fuerat, advocavit, præcipiens ei ut hanc proclamationem Bertranni Narbonenſis 1097.

* MXCVII.

Digitized by Google

metropolitani & Gibelini Arelatenſium archiepiſcopi, atque epiſcopi Raymundi Nemauſenſis & Gotofredi Megalonenſis judicio, qui tunc in præſentia ejus erant, ibi audirent & diffinirent. Quæ res non minimum Maſſilienſes monachos & etiam ipſum Richardum ad tantam iracundiam provocavit, ut non ſolum violenter Pſalmodium retinerent, verum etiam monachos qui prædictam querelam domino papæ fecerant, de ſuo monaſterio expellerent. Unde accidit quod Pſalmodienſes nimia coacti neceſſitate, Romam reclamantes, Maſſilienſes de medio ſui ejecerunt a minimo uſque ad maximum, jurantes ſuper quatuor Evangelia cum Maſſilienſibus nullam participationem in prædicto monaſterio habituros ſe amplius fore. Quo facto, prædictus Richardus prænominatos archiepiſcopos & epiſcopos adiit, eorumque juſtitiam ex parte domini papæ ſibi fieri poſtulavit, qui conſilio accepto convenientes in unum, prius Pſalmodium Maſſilienſibus reddiderunt, Pſalmodienſibus propter jusjurandum de monaſterio egreſſis omnibus. Deinde diem & locum ſtatuerunt, quo tantus clamor audiretur & diffiniretur.

Ad ſtatutum denique diem Maſſilienſes & Pſalmodienſes venerunt cum prædictis judicibus, in quorum judicio dominus papa definitionem prædictæ querimoniæ poſuerat. Omnibus itaque ex utraque parte circumſtantibus, Gibelinus Arelatenſis archiepiſcopus ita locutus eſt: prima pars placita laudat ut Pſalmodienſes dicant unde de Maſſilienſibus conqueruntur.

Ad hoc ſurrexerunt, Stephanus Calcatellus, cui a ceteris commiſſum fuit ut reſponderet pro ſe & pro aliis, & ait: fratres noſtri Pſalmodienſes conqueruntur Deo & S. Petro & vobis archiepiſcopis & epiſcopis, qui jubente domino papa noſtram querelam diffinire debetis de Maſſilienſibus qui Pſalmodienſe monaſterium per violentiam, per manum laïcam, per ſanguinis effuſionem, per monachorum expulſionem, ad ultimum per pecuniæ conceſſionem ſibi attraxerunt, & nobis abſtulerunt, quamvis Pſalmodium ſecundum privilegia apoſtolica, ſcilicet Johannis & Stephani, per præcepta regalia, id eſt, Karoli, Ludovici, aliorumque regum quorum auctoritates hic nos habemus, liberum fuerit, & nemini debeat ſubjici, niſi Romanæ eccleſiæ. Ad hæc conqueruntur fratres noſtri Pſalmodienſes ſuper Maſſilienſibus, quoniam poſtquam prædictam querimoniam domino papæ depoſuerunt, & eo jubente res deberet perduci ad finem, dominus iſte Richardus qui præſens eſt, monachos Pſalmodienſes qui prædictam querimoniam fecerant, de monaſterio expulit, atque in externas nationes abire & mori fecit. Hæc eſt querimonia unde fratres noſtri Pſalmodienſes conqueruntur ſuper Maſſilienſibus præter alia mala quæ Pſalmodio intulerunt.

Ad hæc Richardus abbas Maſſil. ſediſque apoſtolicæ legatus cum ſuis Maſſilienſibus ita reſpondit: nulli dubium eſt, fratres mei, Pſalmodienſes monachos ſeculariter & extra regulam vixiſſe uſque ad tempora prædeceſſoris noſtri Bernardi Maſſilienſis abbatis qui volens eorum vitia corrigere, Raymundo comite deprecante ſuorumque procerum conſilio, adeptus eſt jam dictum monaſterium, & de irregulari fecit eum regulare, & ita tenuit uſque ad diem obitus ſui. Ex tunc ego, qui in locum ejus ſucceſſi, tenui eum uſque in hodiernum diem ſub regularibus diſciplinis monachis ejuſdem loci accipientibus abbates & priores de noſtro monaſterio per bonas ſucceſſiones. Hanc contra eorum querimoniam reſponſionem facimus.

Cumque Maſſilienſes & Pſalmodienſes hæc & alia multa inter ſe conſererent, prænominati judices dixerunt, ut ſi quid aliud auctoritatis Maſſilienſes adverſus Pſalmodienſes habebant oſtenderent, atque juſſerunt ſibi reddi privilegia & præcepta regalia, quibus dicebatur nulli alteri eccleſiæ Pſalmodium debere ſubmitti, niſi Romanæ: ſicque conſideratis utriuſque partis rationibus & congruentiis, & Pſalmodii auctoritatibus perſpectis, Bertrandus & Gibelinus archiepiſcopi, & Gotofredus atque Raymundus epiſcopi, præfato Richardo in medio eorum exiſtente, quia legatus erat, judicaverunt præfatam querimoniam ita ut ſequitur.

Licet, domine Richarde, vices domini papæ in noſtris partibus vos habeatis, tamen ex auctoritate ejus & veſtro aſſenſu nobis datum eſt, ut ad perpetuam pacem ponamus totam controverſiam Pſalmodienſium & Maſſilienſium. Judicium tale eſt. Secundum privilegia apoſtolicorum Johannis & Stephani, præcepta regalia Caroli, Ludovici, aliorumque regum ſolius Romanæ eccleſiæ jus antiquiſſimum eſt Pſalmodium, & nemini debet ſubjici, niſi ſoli domino papæ; ac pro cauſa iſta Pſalmodienſes, ut cauſa eorum velocius definiretur, firmiter juraſſe nunquam amplius ſe habituros eſſe ſocietatem in prædicto Pſalmodio cum Maſſilienſibus, & ideo omnes de ſuo monaſterio, poſtquam Maſſilienſibus per inveſtituram reſtitutum eſt, egreſſi ſunt juſtitiam quærentes. Vobis igitur, domine Richarde, non expedit jura B. Petri apoſtoli minorari, qui ejus vicarius eſtis, nec etiam deffendere vel retinere quæ male commiſſa ſeu adquiſita ſunt ab anteceſſoribus veſtris: ſed potius convenit canonice corrigere & emendare. Et quia non deficiunt Maſſilienſibus auctoritates, quibus Pſalmodium per juſtitiam poſſint habere, decernimus ut Pſalmodienſibus ſuum monaſterium libere & abſolute reddatur, nullamque dominationem Maſſilienſes ibi habeant amplius. Præcipimus etiam, ſi vobis placet, ut hoc judicium ſcribatur, & domino papæ præſentetur, & ſi ipſe laudaverit, teneatur, & in Pſalmodio reſervetur, ne deinceps inde aliqua inquietudo inter eos aſſurgat.

Ad hoc Richardus, habito conſilio cum Maſſilienſibus, inquit: judicium veſtrum laudamus & ſuſcipimus, atque Pſalmodium cum omnibus ſibi pertinentibus Deo, & S. Petro, & domino papæ, ejuſdemque monachis cum charta & ſine charta in perpetuum ſolvimus.

Factum eſt publice apud Caiſſarum caſtrum in loco qui dicitur Toirozella regnante Philippo rege Francorum, anno ab Incarnatione Domini * MXVI. XVI. cal. Octobris die SS. Lucii & Geminiani ind. IX. concurrente IV. epacta XV. clave XI. in præſentia ſupradictorum judicum & Ebrardi abbatis S. Tiberii, Fulconis ejuſdem monaſterii Pſalmodii abbatis, Stephani Calcatelli, Raymundi Stephani, Guillelmi, Archimberti, Guillelmi Bonatus, Guillelmi de Albanis, Raymundi, Iterii, Guillelmi, Bernardi, Stephani, Bernardi, Pontii de Noceto, Petri Bernardi monachorum.... Juliani, Gondrici, Gonterii preſbyterorum. Laicorum Raymundi de Cani, Raynerii fratris ejus, Pontii Gaucelini, Gaucelini fratris ejus, Pontii Bremundi de Somedrio, Bremundi fratris ejus, Pontii Petri de S. Juſto, Remundi de S. Juliano, Bremundi de Leſtrencheriis, Bertrandi fratris ejus, Remundi Galterii, Remundi Eldrici, Raynonis, Guillelmi, Iterii.

* MXCVII. error eſt in notis plerisque chronologicis.

Ego Richardus Maſſilienſis abbas octava die ſupradictæ definitionis VIII. cal. Octobris apud Montempeſſulanum laudo hanc definitionem cum hac charta monachis Pſalmodienſibus in perpetuum ſubſ. Ego Pontius Stephani firmo. Ego Bernardus Petito f. Ego Guillelmus f. Ego Arnaldus f. Ego Pontius f. Ego Ebrardus f. Iſti omnes monachi Maſſilienſes fecerunt laudamentum hoc juſſu prænominati Richardi in præſentia Bertranni archiepiſcopi, Gotofredi Magalonenſis epiſcopi, Augerii archidiaconi, Gaucelini de Lunello, Raymundi, Raynonis & multorum aliorum. Gotofredo epiſcopo dictante, Pontius ſcripſit.

Hæc definitio miſſa fuit ad dominum Urbanum papam II. qui eam confirmavit bulla ſua data Romæ apud S. Petrum per manum Johannis diaconi cardinalis kal. Maii indictione XII.* an. MXCIX. Pontificatus ſui anno XII.

* VII.

Digitized by Google

XX.

Beneficia monaſterio Pſalmodienſi ſubjecta ex bullis Urbani papæ II. anno MXCIX. Paſchalis II. anno MCXV. aliorumque ſummorum pontificum.

1099. IN territorio Biterrenſi caſtrum de Lunate, & monaſterium de Juncellis.

In diœceſi Nemauſenſi locum de Corneliaco, cum eccleſia S. Juliani, cum ſuis cellulis & pertinentiis. In loco de Acantiaco eccleſiam S. Mariæ cum ſuis pertinentiis. In caſtro de Salignano eccleſiam S. Juliani. In Aſperiis eccleſiam S. Petri cum ſuis pertinentiis. In loco Anduſineo eccleſiam S. Andreæ cum decimis, &c. In loco de Aquis-vivis eccleſiam S. Petri. In Nozeto apud Aymargues eccleſiam S. Johannis & S. Cyriaci cum ſuis pertinentiis. Apud Malaſpellum eccleſiam ſancti Romani cum ſuis pertinentiis. Apud Teillanum eccleſiam S. Silveſtri. In ripa ſtagni * eccleſiam S. Sebaſtiani cum decimis, &c. Apud Tovarnam eccleſiam S. Thomæ. Apud Candiacum eccleſiam S. Petri cum ſuis pertinentiis. In loco de Veſtrico eccleſiam S. Mariæ. In alio loco eccleſiam S. Boniti. Apud Codonianum eccleſiam S. Andreæ. Apud Verunas eccleſiam S. Salvatoris. In loco de Portu eccleſias S. Petri & S. Mariæ. Apud Novetam eccleſiam S. Silinniæ. In caſtro d'Aubais eccleſiam S. Petri cum pertinentiis earum. In loco de Vendargues eccleſiam S. Michaëlis cum ſuis pertinentiis & decimis. In loco de Valle eccleſiam S. Mariæ, & apud Salviniargues eccleſiam S. Andreæ cum pertinentiis ſuis.

* v. Scamandri.

In diœceſi Arelatenſi eccleſiam & monaſterium S. Romani cum cellulis ſuis. In loco de Volans caſtrum ipſius loci cum eccleſia S. Saturnini.

In diœceſi Aquenſi in loco de Valle-amata cellam ſancti Salvatoris cum ſuis pertinentiis, & eccleſiam quæ eſt in caſtro de Cucurrone, hoc eſt eccleſiam S. Michaëlis cum ſuis appendiciis. In caſtro Aniſoienſi eccleſiam S. Stephani cum ſuis decimis & aliis pertinentiis; & in alio loco eccleſiam S. Lamberti cum ſuis pertinentiis, & in loco de Pomeyrolis eccleſiam S. Petri cum ſuis pertinentiis.

In diœceſi Aptenſi eccleſiam S. Pauli cum ſuis adjacentiis; eccleſiam S. Michaëlis quæ eſt prope civitatem, & in alio loco eccleſiam S. Andreæ quæ vocatur *Recluſa*. In loco Oppidæ eccleſiam S. Andreæ cum ſuis decimis & aliis pertinentiis.

In diœceſi Siſtaricenſi, loco de Baux eccleſiam S. Mariæ cum cellulis & pertinentiis ſuis, videlicet eccleſiam de S. Cannato & eccleſiam de S. Saturnino. In loco de Tamarlayo eccleſiam ejuſdem loci cum ſuis adjacentiis.

In diœceſi Suſtantionenſi in loco de * Mutationibus eccleſiam S. Aſciſcli cum ſuis pertinentiis. Apud Caudillargues eccleſiam S. Mariæ cum ſuis pertinentiis. In loco de Nyſſargues eccleſiam S. Columbæ cum ſuis decimis & aliis pertinentiis. Apud Varequas eccleſiam S. Agathæ cum adjacentiis ſuis. In loco de Coceletis eccleſiam S. Mariæ & eccleſiam S. Mathæi cum pertinentiis earum. In loco de Subiniis eccleſiam S. Stephani. In caſtro * Lupiani eccleſiam S. Cæciliæ. Apud Marignanum eccleſiam S. Chriſtophori cum ſuis cellulis & aliis pertinentiis, videlicet eccleſia ſancti Johannis & eccleſia S. Eulaliæ & adjacentiis earum. Apud locum de Corn eccleſiam S. Johannis cum ſuis pertinentiis.

* v. Mudeſons.

* v. Loupian.

In diœceſi Uticenſi in loco de Valle-combas eccleſiam S. Bricii cum ſuis pertinentiis. In loco de Deſerto eccleſiam S. Stephani, & apud Tarans eccleſiam S. Petri cum pertinentiis & adjacentiis earum.

In diœceſi Narbonenſi apud caſtrum de Niſſan eccleſiam S. Saturnini cum pertinentiis ſuis & aliis adjacentiis.

In territorio Vapincenſi loco de Balma eccleſiam S. Marcelli cum pertinentiis ſuis.

XXI.

Gibelinus Arelatenſis archiepiſcopus monaſterium S. Romani abbati Pſalmodienſi donat.

HÆc eſt charta definitionis, quam fecit domnus 1102.
Gibelinus Arelatenſis archiepiſcopus conſilio & laude ſacriſtæ Bertrandi Arelatenſis, & Raimundi decani, & Guiraldi Martini capitis ſcholarum, & Pontii ..... & Michaëlis, & Petri Ugonis, & Bertrandi S. Remigii, cæterorumque canonicorum cum Fulcone abbate Pſalmodienſi, & Raimundo Stephano, & Stephano Bernardo, & Raimundo Pontii, & Raimundo Argibertis, & Raimundo Garronii, & Pontio Bizo & ceteris aliis fratribus Pſalmodienſibus, & monaſterio S. Romani de Aquilia, quod eſt ſitum ſuper ripam Rhodani, conſilio monachorum ejuſdem monaſterii, Martini ſcilicet, qui tunc ſine ſubjectione aliqua Prior ibi erat, & Duranti Folcaldi, & Johannis Longi, & Guillelmi Alberici & Petri Camodi, & Gaufredi Paſtellæ, & clericorum Petri de Agama, Petri Benedicti, & Billii Guiraldi, & conſilio laïcorum comitis Bertrandi, & Roſtagni Guillelmi vicecomitis, & Ramundi & Alſantis fratrum ejus, & Pontii (de Aramone) & Guillelmi de Aramone, Petri de Aramone, & Raimundi de Aquilia, & Amaurici Guillaldi, Radulfi comitis, & Baudulmundi, & Petri Balbi, & Petri Guillelmi militis Bellicadri, & Roſtagni Alberici. Sciendum eſt quod præfatus archiepiſcopus & canonici Arelatenſes, & præfatus Martinus Prior, & prædicti monachi S. Romani, & clerici, & idem comes Bertrandus, & Roſtagnus Willelmus vicecomes, & fratres ejus, & Ramondus de Valabregue, & alii multi dicebant monaſterium prædictum S. Romani abbatiam eſſe antiquitus, & nominatim Garnerium & Rogerium ibi abbates fuiſſe: ad ultimum hoc ſic pacificatum eſt, & definitum eſt, quod ego præfatus Gibelinus Arelatenſis archiepiſcopus conſilio & laude prædictorum canonicorum Arelatenſium, & prædictorum monachorum S. Romani & clericorum & laïcorum dono & laudo Domino Deo, & S. Petro Pſalmodienſi, & monachis ejuſdem monaſterii præſentibus & futuris in manu de te Fulcone abbate prædictum monaſterium S. Romani cum ſuis eccleſiis, quæ ſunt in archiepiſcopatu Arelatenſi, videlicet eccleſiam S. Laurentii, & eccleſiam S. Nazarii Bellicadri, & eccleſiam S. Vincentii de Cannois, & eccleſiam S. Mariæ de Urbano, & in termino de Taraſcone eccleſiam S. Vincentii, & eccleſiam S. Sixti, & eccleſiam S. Petri de termino, & eccleſiam S. Stephani de Heremo: & in archiepiſcopatu Aquenſi eccleſiam S. Marcelli in termino de Lunaida, & in termino de Garambadenſi & eccleſiam S. Leodegarii, & in termino de Robiante eccleſiam S. Mariæ inter Aquas, & in termino de Pulchromonte eccleſiam S. Romani de Donentia: & in epiſcopatu Siſtaricenſi eccleſiam S. Salvatoris, & eccleſiam S. Mariæ de Camarlaiſo: & in epiſcopatu Magalonenſe in termino Montis-ferrandi eccleſiam S. Matthæi. Prædictum monaſterium S. Romani cum prædictis eccleſiis & cum toto honore & cum omnibus ad monaſterium pertinentibus, & cum decimis & eccleſiis, quas in archiepiſcopatu Arelatenſi jure & canonice adquirere poteritis, dono & laudo in perpetuum prædicto monaſterio S. Romani, ſalva reverentia ſanctæ Arelatenſis eccleſiæ, tali pacto quod deinceps prædictum monaſterium non vocetur abbatia, ſed prioratus, & prædictus Martinus deponatur a prioratu, & tu, Fulco abbas, & ſucceſſores tui priorem ibi ponatis bonum & honeſtum perſonis noſtris chariorem. Et quia monaſterium S. Romani quondam abbatia fuit, reverentia ejuſdem monaſterii Prior monaſterii S. Romani in monaſterio Pſalmodienſi primus in choro ſiniſtro eccleſiæ, & in capitulo, & in refectorio ſedeat, & in omnibus a vobis & a fratribus honoretur. Nullum cenſum nominatim vobis faciat.

Item ſciendum eſt quod in prædicto monaſterio S. Romani nullum cenſum mihi nec ſucceſſoribus meis retineo, niſi quod ad ſynodum Arelatenſem Prior monaſterii S. Romani cum ſuis capellanis veniat, & mandata & præcepta Arelatenſis eccleſiæ obſervet & obediat, & in choro Arelatenſis eccleſiæ a nobis........ vocetur, & in ſynodis ibi ſuper alios poſt abbatem Montis-majoris ſedeat.

Laudo etiam & confirmo ut in præfato monaſterio S. Romani nullus homo vel femina ſepultura careat, niſi propria ſua culpa ſit excommunicatus. Prior autem monaſterii S. Romani habeat honorifice prioratum, & eccleſiam, & honores, omniaque ad monaſterium pertinentia, & liceat ei in eccleſiis ſuis ad ſuam voluntatem mittere monachos, vel clericos, & liceat ei in monaſterio S. Romani monachos & converſos recipere, & bona quæ attulerint ibi retinere; ſed ab abbate Pſalmodienſi benedicantur, & ei obedientiam promittant.

Iterum ſi Prior monaſterii S. Romani in aliquo male ſe habuerit, quod abſit, corripiatur & emendetur mandato & cognitione abbatis Pſalmodienſis in omnibus. Tamen non liceat ei eum deponere, niſi in præſentia archiepiſcopi Arelatenſis. Hæc omnia ſicut prædicta ſunt laudo & confirmo, & in perpetuum firma permanere concedo. Acta ſunt hæc in villa ſancti Egidii in eccleſia S. Privati anno Dominicæ Incarnationis MCII. regnante Ludovico*, IV. cal. Aprilis in præſentia & teſtificatione prædictorum.

* lege Philippo.

XXII.

Paſchalis II. Hugoni abbati S. Ægidii abbatiam Seumichenſem a Ladiſlao Ungarorum rege fundatam confirmat.

Baluz. Miſcell. tom. 2. pag. 183. Ex archiv. S. Egidii.

1106.

PASCHALIS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto in Chriſto filio Hugoni abbati monaſterii S. Egidii, quod in valle Flaviana ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter promovendis in perpetuum. Religioſis deſideriis dignum eſt facilem prebere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Latiſclavus ſiquidem bone memoriæ Ungarorum rex ad honorem Dei & SS. apoſtolorum Petri & Pauli in memoriam S. Confeſſoris Egidii Seumichenſem fundavit eccleſiam, & eam per manum Odilonis felicis memoriæ prædeceſſoris veſtri monaſterio beati Egidii, cui auctore Deo præſides, obtulit, ubi & ejus corpus venerabile requieſcit. Hanc nimirum oblationem pro animarum ſalute perpetratam nos largiente Deo apoſtolice ſedis auctoritate firmamus, cui veſtrum Flavianæ vallis cenobium ab eodem S. Egidio in ſalarium datum agnoſcitur. Igitur ſupradicti Regis deliberationem præſenti decreto ſancimus, ut quicumque Seumichenſis abbas fuerit, abbati monaſterii veſtri, quod in valle Flaviana a S. Egidio conſtructum diximus, obedientiam profiteatur, & perſeveranter obſervet. Negotia quæ monaſterio acciderint, regis conſilio terminentur, & nullus præter regem ſuper res eccleſiæ judicare præſumat. Porro monaſterii eccleſia cum atrio ſuo ea ſemper libertate potiatur, ut illic refugientes nullum perſonarum ſive rerum præjudicium patiantur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monaſterium temere perturbare, aut poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, ſed omnia quæ ab eodem Latiſclavo rege vel aliis fidelibus de jure proprio data ſunt, aut in futurum domino largiente illic dari contigerit, firma ſemper & integra conſerventur, ſalva canonica reverentia diœceſani epiſcopi, eorum proquorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Si quis igitur decreti hujus tenore cognito, vel Seumichenſem cellam a veſtri monaſterii ſujectione ſubtrahere, vel eandem cellam bonis ſuis temere privare temtaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua præſumptionem illicitam emendare curaverit, a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu-Chriſti alienus exiſtat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem hæc ſtatuta ſervantibus ſit pax Domini Jeſu-Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, amen, amen, amen. Ego Paſchalis catholicæ eccleſiæ epiſc. Sig. Ego Bruno..... epiſc. Sig. Ego Landulſus cardinal. preſbyt. Sig. Datum Parmæ per manum Johannis S. R. E. diaconi cardin. ac bibliothecarii IV. non. Nov. indict. XV anno Dom. Incarnat. MCVI. pontificatus autem domni Paſchalis ſecundi papæ VIII.

XXIII.

Donatio Richardi archiepiſcopi Narbonenſis facta Bertrando abbati Pſalmod.

1117.

HÆC eſt charta donationis, quam fecit dominus Richardus Narbonenſis archiepiſcopus cum conſilio clericorum ſuorum de eccleſia de Aniano. Donum Deo & B. Petro apoſtolorum principi, cujus memoria venerabilis habetur in monaſterio Pſalmodienſi, & reverendiſſimo ejuſdem loci abbati Bertrando cum monachis ſuis unanimiter petenti, & petitioni vehementer diutiuſque inſtanti. Dei itaque omnipotentis nomine, ego Richardus Narbonenſis archiepiſcopus cum conſilio clericorum ſcilicet ſedis eccleſiæ SS. Juſti & Paſtoris, cujus juris eſt, dono eccleſiam S. Saturnini de Aniano, & concedo cum decimis & primitiis & oblationibus, & terris, & vineis, cultis atque incultis, & cum omnibus ſuis pertinentiis Domino Deo & S. Petro monaſterio Pſalmodienſi, & venerabili abbati Bertrando & monachis ejuſdem loci præſentibus & futuris jure poſſidendam perpetuo ſine cujuſquam contradictione, ſalva juſtitia, quam ego & clerici ſupradictæ ſedis nobis & ſucceſſoribus noſtris inibi retinemus: videlicet quartam decimarum partem, quæ eſt de archiepiſcopo, & ſynodum, & ordinationes, & albergam, & tertiam partem illius partis, quam parrochiani noſtri morientes juxta canonum decreta pro animabus ſuis dividere debent, & ut capellanus qui curam tenuerit animarum noſtro conſilio intret & exeat in eccleſiam, & ut idem capellanus & eccleſia ordinatione & obedientia & juſtitia nobis ſubjiciatur. Alia autem omnia exceptis ſupradictis cauſis, ſicut ſuperius dicta ſunt, ego jam dictus archiepiſcopus & clerici SS. Juſti & Paſtoris plenarie donavimus & conceſſimus cum prænominata eccleſia ſine enganno ullo, &c. Facta charta donationis hujus anno ab Incarnatione Domini MCXVII. feria V. VIII. cal. Martii, regnante Ludovico rege, laudantibus & firmantibus Richardo Narbon. epiſcopo, & clericis ejuſdem ſedis, & abbate Bertrando & monachis Pſalmodienſibus.

XXIV.

Honorius II. papa abbati S. Ægidii mandat ut ad obedientiam Cluniacenſium redeat.

Circa 1125.

HONORIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Petro abbati S. Ægidii & monachis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ad hoc univerſalis eccleſiæ cura nobis a proviſore omnium bonorum Deo commiſſa eſt, ut religioſas diligamus perſonas, & beneplacentem Deo religionem ſtudeamus modis omnibus conſervare: nec enim Deo gratus aliquando famulatus impenditur, niſi ex caritatis radice procedens a puritate religionis fuerit conſervatus. Hoc nimirum caritatis intuitu olim prædeceſſores noſtri apoſtolicæ memoriæ Romani pontifices ſancti Ægidii monaſterium ad inſtituendum, ſive conſervandum religionis nitorem Cluniacenſi cœnobio commiſerunt.

Digitized by Google

Cæterum moderno tempore, defuncto Hugone abbate veſtro, dum locus veſter guerrarum incurſu oppreſſus, & multis perſecutionibus agitatus ſine paſtoris ſolatio ſtare non poſſet, prædeceſſor noſter felicis memoriæ papa Calixtus te, dilecte fili Petre, abbatem conſtituit, quod profecto, ſicut ex ejus voluntatis arbitrio & litteris ipſius Cluniacenſi abbati miſſis percipimus, ſalvo Cluniacenſis monaſterii jure atque reverentia feciſſe cognoſcitur. Unde univerſitati veſtræ mandamus atque præcipimus, ut ſine contradictione ad cariſſimi filii noſtri Cluniac. abbatis ſubjectionem & obedientiam redeatis. Tu vero, Petre abba, infra quadraginta dies poſt harum acceptionem litterarum ſupplici devotione ad Cluniacenſe monaſterium pergens abbati obedientiam promittas, & eidem monaſterio, remota omni occaſione, profeſſionem facias, ſalvo tamen in omnibus Romanæ eccleſiæ jure, abbatis benedictione & ſanctæ ſedis apoſtolicæ reverentia. Quod ſi contemptor exſtiteris, B. Petri & noſtram indignationem incurres. Datum Laterani.

XXV.

Ex autographo.

Innocentius II. papa initam confirmat Cluniacenſes inter & monachos S. Ægidii concordiam.

1132. INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto in Chriſto filio Petro abbati ſancti Egidii ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Quæ ad pacem ſpectant eccleſiæ libenti animo ſtatuere volumus, & ut in futuris temporibus inviolabiliter obſerventur attenta diligentia providere. Lis ſiquidem & controverſia a cariſſimo filio noſtro Petro abbate & fratribus Cluniacenſibus adverſum te & monaſterium B. Egidii eſt diutius agitata. Ipſe namque de ſubjectione ſibi & prædeceſſoribus ſuis per apoſtolicam ſedem conceſſa te & S. Egidii monaſterium impetebat, tu vero antiquam monaſterii libertatem prætendebas: quæ tandem in noſtra & fratrum noſtrorum epiſcoporum & cardinalium præſentia apud Beljocum eſt hoc ordine terminata. Ut videlicet; ſi, quod abſit, religionis ordo in monaſterio S. Egidii fuerit imminutus, ibidem præfati filii noſtri Petri Cluniacenſis abbatis & ſucceſſorum ejus præcepto & conſilio reformetur. Si vero ipſum vel ſucceſſores ſuos ad idem monaſterium venire contigerit, reverenter ſuſcipiantur, & quandiu ibi fuerint, honeſte cum ſuis omnibus procurentur. Reſidendi quoque in ſede abbatis, & capitulum regendi * te, dilecte fili Petre abbas, vel ſucceſſoribus præſentibus, & quæ ibidem corrigenda fuerint corrigendi liberam habeant facultatem. Verumtamen te vel ſucceſſoribus tuis decedentibus, vel ad alium locum tranſmigrantibus, fratres monaſterii S. Ægidii eligendi de congregatione ſua abſque impedimento habeant libertatem; * ita tamen ut ſi pro abbate ad aliud tranſierint monaſterium, de nullo alio præterquam de Cluniacenſi monaſterio eis paſtorem aſſumere liceat: quo nimirum defuncto vel etiam remoto, de congregatione ſua eligendi abbatem cum prædicto tamen tenore eandem habeant facultatem. Pro recompenſatione quoque fatigationum expenſarumque, quas nimirum tam prænominatus Petrus abbas, quam prædeceſſores ſui pro veſtro monaſterio pertulerunt, tu profecto conſenſu fratrum tuorum obedientiam quæ *Limantium* nuncupatur cum pertinentiis ſuis eidem Petro abbati & per ipſum monaſterio Cluniacenſi donaſti, & in jus ejus ac proprietatem in perpetuum tranſtuliſti. Quod ſi quis eos ſuper eadem obedientia moleſtaverit, te & ſucceſſores tuos actorem & defenſorem ſecundum juſtitiam ſtatuiſti. Ipſe vero Petrus Cluniacenſis abbas, præter ea quæ dicta ſunt, querimoniæ quam adverſum monaſterium ſancti Egidii habebat, habito fratrum ſuorum conſilio in perpetuum abrenunciavit. Statutum eſt etiam, ut ſi Cluniacenſe monaſterium ſuper monaſterium S. Egidii haberet antiqua privilegia, vel cœnobium S. Egidii ſuper Limantio, utrinque reddantur. Si qua vero exſtant generalia, nullum vigorem obtineant. Auctoritate igitur Dei & noſtra præcipimus, ut prædicta conventio abſque ullius contradictione irrefragabiliter perpetim obſervetur. Si quis vero prædictæ concordiæ & huic noſtræ confirmationi contraire præſumpſerit, indignationem B. B. apoſtolorum Petri & Pauli ac noſtram incurrat, & ab incepto fruſtretur. Ego Innocentius catholicæ eccleſiæ epiſcopus ſig. Datum Valentiæ per manum Aimerici S. R. E. diaconi cardinalis & cancellarii II..... Martii indictione X. Incarnationis Dominicæ MCXXXII. pontificatus domni Innocentii papæ II. anno 3.

* tenendi.

* *In alia ſimili bulla ad Petrum abb. Cluniacenſem data VIII. kal. Martii an. 1132. ſic habetur:* ita tamen ut ipſis pro abbate qui ad aliud tranſierit monaſterium, de nullo alio præterquam de Cluniacenſi monaſterio paſtorem aſſumere liceat.

XXVI.

Ex MSS. bibl. Albofianæ.

Fundatio monaſterii Francarum vallium, variæque a variis huic factæ donationes.

Circa 1143.

EGO Pontius Guillelmi, & ego Bacheria uxor ejus, & ego Raymundus Guillelmus, Gerardus, Pontius, & Petrus filii eorum donamus Deo omnipotenti & B. Mariæ genitrici ejus locum, qui dicitur *Francæ valles*, & omne dominium quod habemus de Cruce de Reus ad quercum de Caſto, quæ venit ad campum qui vulgo dicitur *Ardeman* & ..... inuna de Cabot uſque ad terminum de Generaco, & ad terminum de S. Columba, & inde vadit uſque ad terminum Bertrandi de Redorta. Totum hoc ſive in thaſtis, ſive in quartis cum omni dominio, ſicut ſuperius prælibatum eſt, nos memorati pro redemptione animarum noſtrarum & progenitorum noſtrorum donamus Deo omnipotenti & B. Mariæ genitrici ejus, & abbati Galterio jam dictum locum regenti, & fratribus præſentibus & futuris regulam Ciſtercienſis cœnobii ſervantibus, ut Deus omnipotens meritis ſibi famulantium ab inferorum cruciatu nos liberare, & in ſorte juſtorum nos aſcribere dignetur. Si quis igitur ſucceſſorum noſtrorum, diabolo inſtigante, temerario auſu hoc donum * tentaverit, ſit pars ejus cum Dathan & Abiron & Juda traditore, qui ex ſuis ſceleribus æternam mercati ſunt mortem. Ego Aldebertus eccleſiæ Nemauſenſis ſervus ſubſcribo. Teſtes ſunt Guillelmus & Goſſelinus archidiaconi, Roſtagnus, & Roſtagnus filius ejus de Poſcheriis, Petrus Belli-vicini & alter Petrus de Poſcheriis.

* *deeſt, infringere.*

Circa 1143.

NOtum ſit omnibus hominibus tam præſentibus quam futuris, quod ego Petrus de Chaſſario, & ego Gilia uxor Petri, & ego Raimundus Coiſardus, & ego Roſtagnus de Galazunegues, & ego Guillelma uxor Roſtanni, & ego Bernardus de Marizanegues bona fide, bonaque voluntate, & ſine malo ingenio, abſque ullo retinemento donamus, & laudamus, & guirpimus Deo & B. Mariæ de Franca valle, & tibi Galterio ejuſdem loci abbati, & fratribus tuis tecum habitantibus, & ſucceſſoribus veſtris ibidem in ordine Ciſtercienſi Deo ſervientibus appellationem & querimoniam, quam ſive juſte, ſive injuſte faciebamus in manſo de Piſcatoriis cum omnibus ad ſe pertinentibus. Verumtamen ego Bernardus ſupradictus de Mareiſanegues promitto quod faciam infantibus meis facere finem ſupradictæ querimoniæ heremitis Franchæ vallis, cum fuerint illius ætatis in qua poſſint diſcernere bonum a malo. Quod ſi infantes facere noluerint, dono eis retornum in vinea, quam habeo ſubtus viam de Mareiſanegues, quæ tendit ad Somerium. Hunc autem manſum Guillelmus Gaufredi de Poſqueriis miles, quandiu fuit in ſæculo, in pace tenebat, & jure paterno poſſidebat, denique Dei gratia ſæculum relinquens ad præfatum locum Franchæ vallis ad ſerviendum

ad ſerviendum Deo ſub regulari habitu cum rebus A ſuis & iſto manſo cum appendiciis ſuis ſe tradidit. Nos itaque ſupradicti laïci, qui querimoniam ſuper iſto manſo faciebamus, pari voto parique conſenſu vobis prædictis heremitis Franchæ vallis & ſucceſſoribus veſtris relinquimus, & in perpetuum laudamus, & amodo ab ipſis querimoniis ceſſantes per iſtam chartam ſicut in ea melius legi vel intelligi poteſt in manu domni Aldeberti Nemauſenſis epiſcopi hanc guirpitionem facimus per nos & per ſucceſſores noſtros, ut deinceps in pace & ſine querela habeatis & poſſideatis.

1147. NOtum ſit omnibus hominibus quod anno ab Incarnatione Domini 1147. menſe Maio, ego Rozelinus dominus Lunelli bona voluntate, ſine dolo, abſque retinimento dono, & laudo in perpetuum Domino Deo, & B. Mariæ, & tibi Wilenco abbati, & omni conventui fratrum tecum commorantium, qui modo ibi ſunt, vel inantea erunt, quendam locum, qui vocatur *Levedonum* in ripa ſtagni Scamandri, quem locum habebant a me fratres mei ſcilicet Raino, & Guillelmus Raino. Hujus rei teſtes ſunt Willelmus Rivi, Poncius Siguini, Bertrandus Garnerius, Guillelmus Amalricus, Gaucelinus Raimundus, Alamanus, Guillelmus S. Juliani. Et ego Raino, & ego Willelmus Raino frater ipſius Rainonis D. Caſſarii bona voluntate, ſine dolo, abſque omni retinimento donamus, & laudamus Domino Deo, & B. M.V. Wilenco abbati ſecundo ejuſdem loci, & Ugoni abbati tertio, & omni conventui fratrum cum eis commorantium, qui modo ibi ſunt, vel inantea erunt, præfatum locum qui vocatur *Levedonum* in ripa ſtagni Scamandri, quem locum habebamus a Rozelino fratre meo, ſicuti terminatum eſt inter fratres prædicti loci, & fratres de ſancto Ægidio, præſentibus utriuſque loci abbatibus & fratribus. Hujus doni teſtes ſunt Guillelmus Amalrici, Radulfus Grammaticus, Stephanus Revelini, Petrus Devereus, Johannes de Petra, Guillelmus Nicta, Bernardus Aldeberti, Bernardus Revelini, Petrus Guillelmi de Petra. Ex parte Guillelmi Rainonis teſtes ſunt Roſtagnus Rainonis prior ſancti Ægidii, Gaufridus de Blandaco, Bremundus de Caſtlar, Raimundus Rainardi, Poncius Guillelmi. Ego Aldebertus Dei gratia Nemauſenſis epiſcopus vidi & audivi, & proprio ſigillo meo ſigillavi.

1156. IN nomine Domini. Anno ab Incarnatione ejuſdem 1156. in Annunciatione ſanctæ Mariæ, regnante Lodoïco. Ego Raimundus comes Toloſæ, dux Narbonæ, marchio Provinciæ pro animabus patris mei & matris meæ, & pro anima mea, & pro animabus totius generis mei, bona fide, & ſine dolo dono cum hac charta in perpetuum domui Francarum vallium, & habitatoribus ibi habitantibus præſentibus & futuris, ut numquam amplius dent uſaticum aliquod, nec paſſaticum in tota terra mea. Hoc autem donum facio cum conſilio & laudamento uxoris meæ reginæ Conſtantiæ regis Francorum ſororis, & hoc donum facio in manibus Ugonis abbatis prædictæ domus, quæ domus eſt juxta ripam ſtagni Scamandri: & hoc donum ſic intelligatur, quod numquam fratres prædictæ domus de aliquibus rebus ſuis dabunt uſaticum aliquod nec paſſaticum per terram, nec per aquam in omni poteſtate mea. Hoc eſt factum in villa S. Ægidii in domo domni comitis prædicti in præſentia & ſub teſtificatione Guiraldi Amici, & Guillelmi Imbiloti, & Iſnardi de Taraſcone, & Guillelmi de Margaritis, & Petri de Poſcheriis, & Guillelmi Maſcaroni, & Raimundi de ſancto Privato, & Guillelmi Amalrici juvenis, & Bernardi de Parage.

1156. NOtum ſit omnibus quod anno ab Incarnatione Domini 1156. pridie nonas Auguſti ego Benedictus Dei gratia Cavillonenſis epiſcopus recognoſco, quod prædeceſſor meus Alfannus dedit Deo, & beatæ Mariæ, & abbati Vilenco Liberæ-vallis, & fratribus ejus, eorumque ſucceſſoribus territorium quod appellatur *la Rocheta*, quantum eis neceſſarium fuerit in perpetuum cum conſilio canonicorum ſuorum, ſcilicet Petri decani, & Petri Ebraldi ſacriſtæ, & Roſtanni præcentoris: quod territorium tunc erat terra inculta. Hoc autem donum quod factum eſſe recognoſco, ego Benedictus epiſcopus concedo, & laudo, & confirmo tibi Ugoni abbati Liberæ-vallis, & fratribus tuis, & ſucceſſoribus tuis libere in perpetuum. Hoc eſt factum in capitulo Francarum vallium ſub præſentia monachorum, ſcilicet Hugonis abbatis, & Savarici prioris, & Ap. ſubprioris, & Bernardi ſacriſtæ, & Imberti, & Petri de Amiglano, Poncii de Cerveria, Raimundi de B Montinac, Bertrandi Cavillonenſis, S. de Margaritis, Arnulfi, & Johannis, & aliorum, aſſiſtentibus mihi Benedicto Cavillonenſi epiſcopo, Petro Aſinello decano, & Geraldo Ademario & Guillelmo Romevo. Præterea hoc idem recognovi ego Benedictus epiſcopus in villa S. Ægidii anno & die ſupraſcripto ſub præſentia Roſtagni prioris S. Ægidii, Guillelmi de Sumidrio decani, Rainonis de Caſſario, Guillelmi de Sexeriis, Radulphi Cauſſidici. Hoc autem confirmans ego Benedictus epiſcopus.

IN nomine Domini. Anno Incarnationis ejuſdem 1161. 1161. menſe Martio. Ego Raimundus Petri de Agantico, & ego Vierna uxor ſua per nos & per noſtros de bona voluntate, per bonam fidem, & ſine C fraude cum hac charta ſine contrarietate omnium perſonarum vendimus, ſolvimus, & omnino in perpetuum guirpimus, & deſamparamus tibi Viviano abbati monaſterii S. Mariæ Francarum vallium, & omnibus confratribus tuis præſentibus & futuris monachis ejuſdem monaſterii, & univerſis ſucceſſoribus veſtris pro alodio franco ad omnes veſtras veſtrorumque voluntates faciendas abſque inquietudine omnium perſonarum ad dandum, vendendum, pignorandum, vel quocumque modo volueritis alienandum, ſcilicet totum honorem noſtrum, & omnia jura noſtra cum omnibus ſuis pertinentibus, actiones, & petitiones, & quidquid habemus, & tenemus, & poſſidemus, & viſi ſumus tenere, habere, & poſſidere nos, vel noſtri anteceſſores, vel aliqua perſona per nos aliquo modo, vel habere, vel D petere poſſumus in toto terminio de Villa-noveta, & in tota parrochia S. Tedexi infra duas leugas circumcirca de Buiis uſque ad Eſcamandre, qualiſcumque ſit ipſe honor, campi, vineæ, nemora, homines, fœminæ, herema, condres, culta, inculta, ſervitia, uſatica, & qualiſcumque ſit & ubicumque ſit ipſe honor: propter hanc autem venditionem & ſolutionem dediſtis nobis ſex millia ducenta ſol. Melg. de quibus penes vos nichil remanſit in debito, & ſi magis valet hoc pretio, totum illud magis vobis & veſtris in perpetuum donamus bono animo. Promittimus, & convenimus & vobis veſtris per ſtipulationem, quod ſi aliquis homo vel aliqua fœmina in vel veſtris abſtulerit, vel amparaverit, jure totum in integrum vobis & veſtris reſtituemus, & inde vos tota iſta jam dicta poſſeſſione honoreque aliquid vobis & veſtros ſemper tuebimur, & defendemus, & in pace, & ſine conE trarietate vos & veſtros jure ſemper tenere & poſſidere faciemus, & inde nos vobis & veſtris obligamus. Præterea donamus inde vobis & veſtris regreſſum ſpecialiter ſuper omnes molendinos noſtros de Agantico, & generaliter ſuper omnes res noſtras mobiles & immobiles, ubicumque ſit, & totum hoc ita tenebo & obſervabo ſicut præſcriptum eſt ego Raimundus Petri de Agantico: ſic Deus me adjuvet, & hæc Dei ſancta Evangelia. Hoc totum laudavit atque juravit Raimundus Petri de Agantico apud Montempeſſulanum in eſtari Sebaſtiani in præſentia & teſtimonio Ermengaudi abbatis Vallis-magnæ, Guillelmi Anglici Pontii de Carvena,* M. Atbrandi, Guillelmi Urbani, Andreæ Medici, Sebaſtiani fratris ejus, Petri de Morenco canonici de

* de Cerveria.

* de Grainoul. * Arneni. Grainonal,* Petri Mantelini, Arveni * de Aleſto, Andreæ filii Andreæ Medici, Guillelmi Bras Petit, Vaquerii Petit, Jatbandi Pagani, & Fulconis notarii, qui ſcripſit hæc.

1168. ANno ab Incarnatione Domini 1168. regnante Ludovico rege Francorum in menſe Novembri. Ego in Dei nomine Raino dominus Caſſarii trado, & dono bona fide, & ſine ingano pro remiſſione peccatorum meorum, & pro anima patris & matris meæ & omnium parentum meorum in eleemoſinam Deo, & B. Mariæ, & tibi Bertrando abbati Francarum vallium, & ſucceſſoribus tuis, & fratribus omnibus ibi Deo ſervientibus præſentibus & futuris ad omnes tuas voluntates faciendas in perpetuum abſque omni conditione & retentu, videlicet quandam paludem ſive paſclerium, ſive cocingiam,* quæ tenet in longum a plantata Willelmi ſancti Michaëlis uſque ad portum Caboti, & in latum a tenemento de Poſcheriis uſque ad Caupoleriam. Quidquid igitur infra præſcriptos terminos ad me pertinet, vel pertinere debet, totum vobis irrevocabiliter & abſolute dono & trado, videlicet medietatem totius ſupra terminatæ paludis ſive corregiæ, & in manu abbatis Franchæ vallis pono, in præſentia Willelmi de Taſqueriis, ita tamen quod ſi plantatam feceritis juxta Caupoleriam, tantum remanebit ſpatii inter plantatam & Caupoleriam, quantum eſt inter tenementum de Poſcheriis & Caſſarii. Hæc omnia ſicut ſupraſcripta ſunt laudata ſunt & confirmata ſimul cum hac charta a prædicto Rainone, & Rainone filio ejus anno ab Incarnatione Domini 1169. in menſe Martio apud Francam vallem in præſentia Petri Troraldi, & Duranni Amati, & Raimundi Beraldi, & Bertrandi Roncini, & Durandi Carpentarii, & Petri Rufi, & Bernardi Merli, & Stephani, & Willelmi Carpentariorum, & P. Prioris Franchæ vallis, & B. de Gignac, & R. de ſancto Ægidio, & P. de Teilano, & V. Fabri, & W. de Ronena monachorum, Nicolaique & Theodorici, & Poncii de Garini converſorum.

* corrigiæ

1174. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis anno ab Incarnatione Domini 1174. Ego Bremundus Dei gratia Uticenſis & Poſcherienſis dominus per me & omnes ſucceſſores meos pari animo, & abſque dolo, pro remedio animæ meæ & parentum meorum dono Deo, & B. Mariæ Francarum vallium, & tibi domino Bertrando abbati ejuſdem loci, & ſucceſſoribus, & fratribus tuis præſentibus & futuris libere & abſque omni retinemento quandam terram quæ eſt in territorio de Airolis & confrontat ab occidente terræ Martini de Guarons, a Circio terræ Willelmi Fole, a meridie terræ Bernardi Romani. Item dono vobis prædictis fratribus molas quotquot neceſſariæ fuerint ad molendinum de Figare, quod noſtro ſubjacere juri dignoſcitur. Item cenſum, qui mihi contingebat pro paſcherio de ſilva. Item laudo & concedo vobis cenſum, quem habetis in terra Dalmatii, videlicet Albere quatuor militibus quem Roſtagnus de Poſcheriis vobis donavit, & ego in Dei nomine Adalardus de Momoleva dono & dimitto prædictis fratribus cenſum, qui mihi in prædictis molis competebat, videlicet ſex denarios. Factum eſt hoc in hoſpitio S. Mariæ Liberæ vallis circumſtantibus & audientibus omnibus ſubſcriptis, domino Petro de Uſecio Pſalmodienſi abbate, dominoque Willelmo abbate ſancti Tiberii, Pontio Petro priore ſancti Bonii, Gregorio monacho, Raimundo Tolſano, magiſtro Willelmo Malei, magiſtro Petro de Margaritis medico, Bertrando de Clauſona, Petro Garnerio, G. Priore S. Mariæ Liberæ vallis, Arnulfo, magiſtro Petro de Nogairan, magiſtro Petro de Nan, magiſtro Petro de Creiſel, magiſtro Durant Regon, G. Bertran, Petro de Marviols, magiſtro Stephano de Margaritis, magiſtro Poncio de Frijoneris, magiſtro Guillelmo Guido, magiſtro Bertrando de Caſſanel, magiſtro Poncio de Vallibus, magiſtro Benardo de Poſcheriis, magiſtro Willelmo de Radico, magiſtro Raimundo de S. Juliano.

ANno ab Incarnatione Domini 1174. Noſcant præſentes & futuri quod ego Bernardus de Anduſia pro remiſſione peccatorum meorum & remiſſione patris & matris & fratris dono, in perpetuum monaſterio de Franquis vallibus & omnibus ibi Deo ſervientibus, ut in omni terra mea nullum donent uſaticum neque leudam. Factum eſt hoc in domo Falcherii menſe Januarii iſtis præſentibus R. de Mandagoto, R. de Vezendrio, & Folcherio, & G. Galterio priore, & P. ſacriſta, & P. de Vezendrio, & W. de Carces, & R. de Sobero, Gaufrido vicario, & Angerio, & R. de Cros, & Petro capellano. 1174.

EGo in Dei nomine Raimundus dux Narbonæ, marchio Provinciæ, comes Toloſæ pro amore Dei & remiſſione omnium peccatorum, & parentum meorum dono, concedo, & confirmo tibi B. abbati Francarum vallium, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum, & fratribus tuis in eodem monaſterio famulantibus præſentibus & futuris quæcumque bona, quaſcumque poſſeſſiones in præſenti habetis in omni poteſtate & dominio meo. Et ſi quid in futurum a militibus meis per voluntatem Dei acquirere poteritis, quidquid juris in acquiſitis vel in acquirendis in futurum ad me pertinet, vel pertinere debet, totum vobis in eleemoſynam in perpetuum dono, trado per me & per omnes ſucceſſores meos ſine omni retentione. *Circa* 1174.

NOſcant præſentes, diſcant futuri quod anno Domini 1178. ego Bertrandus de Baucio pro redemptione animæ meæ & parentum meorum cum voluntate & conſenſu Tiburgis uxoris meæ & filiorum meorum, videlicet Bertrandi, & Guillelmi, & Ugonis dono, laudo, & concedo Domino Deo, & B. Mariæ, & tibi Poncio abbati Francarum vallium, & fratribus qui modo ſunt, & in poſterum ſunt futuri, omnia mea bona feudo vel fundo quæ habeo, vel habere debeo in findo, quod de Bas de Salios, & hoc in perpetuum; retineo tamen mihi findales corroatas, & medietatem pretii ſalvatariæ beſtiarum extranearum, quæ ibi advenerint; aliam vero medietatem pretii vobis tribuo, & quidquid vobis a feudalibus meis pretio vel dono acquirere poteritis vobis in perpetuum ſimiliter dono. Verumtamen ſi paſcua omnia prædicti feudi de Salios animalibus veſtris neceſſaria fuerint, nolo de cætero in aliena animalia præter veſtra paſcua ingrediantur. Hujuſmodi vero donatio facta eſt apud Corteſinem in camera Tiburgis uxoris Bertrandi de Baucio in menſe Decembri, imperatore Frederico regnante luna octava-decima. Hujus rei ſunt teſtes Roſtagnus de Sabrano, Aldebertus de Yſtro, Petrus Guiraudus de Bederida, Raimundus de Mirandol, Aldebertus de Beoul, Amelius S. Laurencii, Galardus de Boira, Murviel Catellus, Poncius de Brenna, Raimundus de Taiſac, Petrus Bellaroti, Bertrandus de Jonquerils, Petrus Brunus. Iterum vero iſtis teſtibus ſupraſcriptis præſentibus facta eſt donatio unius Corſoris de Aſiano quod eſt in Cravo a Bertrando de Baucio & uxore ejus & filiis eorum tibi Poncio abbati Francarum vallium & fratribus ibi perpetuo manentibus. 1178.

NOverint univerſi præſentes & ſequuturi quod anno ab Incarnatione Domini 1181. regnante Philippo rege Francorum ego Eliſiarius dominus Poſcherienſis æger corpore, ſanus mente, donatione perpetua dono Domino Deo, & B. Mariæ Francarum vallium & univerſis fratribus ibidem religioſe degentibus in perpetuum abſque omni retentione omnes terras laboricias quas habeo & poſſideo in territorio de Villa-nova. Factum eſt hoc apud ſanctum Ægidium in domo hoſpitalis S. Johannis quæ domus eſt trans chorum eccleſiæ. Hujus rei teſtes ſunt dominus abbas 1181.

Digitized by Google

Poncius Francarum vallium, Bremundus Uticenſis, R. Raſcas, Bermundus de Meſongua, Guillelmus de Anglurs, Guillelmus cellerarius, Raimundus Belaſurus, Guillelmus Galterii.

1184. MAniſeſtum ſit omnibus quod anno Dominicæ Incarnat. 1184. in menſe Martio, ego Ildefonſus Dei gratia rex Aragonenſis, comes Barchinonenſis & marchio Provinciæ dono Deo, & B. Mariæ Francarum vallium, & tibi P. Dei gratia abbati ejuſdem loci, & fratribus tuis præſentibus & futuris ibidem Deo deſervientibus in perpetuum duas petias de terra in loco qui dicitur *Silva regis,* quarum inferior confrontatur a Rhodano cum terris veſtris in loco qui vocatur *ad Fornels* & terminatur prope comitalem, ſuperior etiam ſimiliter confrontat cum terris veſtris, a vento maris prope comitalem. Hoc donum facio pro remiſſione peccatorum meorum prædictæ domui Francarum vallium, & pro dampno quod paſſi ſunt idem fratres in Argentia cum obſidione obſedimus circumdedimus Furchas, vel in aliis quibuſcumque locis. Hoc donum factum eſt ad Albarim in præſentia ipſius abbatis; teſtes etiam fuerunt Guillelmus Raymundi Gaucellini bajulus de Taraſcon, Garſiers bajulus de Albaron, Poncius de Garrigis, Petrus de Nogairan, Milo Alamannus. Totum prædictum honorem Guillelmus Raymundi, Garſias bajuli terminaverunt, & oſtenderunt præcepta domini Regis, H. Cardoux de ſancto Remigio, P. de Laveruna, R. Alamannus, P. Raſchas Guimar, P. Cairatus, G. Cavaler, G. Malianus, P. de Nogairan, G. curſor abbatis, P. abbas, G. Gualterius, Durantus Regort, G. de Calviſon, P. de Garrigiis, P. Catalanus.

1187. ANno ab Incarnatione Domini 1187. in menſe Auguſti regnante Philippo Francorum rege. Nos Raimundus Dei gratia dux Narbonenſis, comes Toloſanus, marchio Provinciæ intuitu pietatis in remiſſione delictorum noſtrorum & omnium parentum noſtrorum, bona fide, & ſine dolo donamus & tradimus in perpetuum cum hac charta Domino Deo, & B. Mariæ, & domui Liberarum vallium, & tibi Poncio ejuſdem domus abbati, & per te omnibus fratribus ejuſdem domus præſentibus & futuris, videlicet illas novem terras cum omnibus pertinentiis earum, quas in tenemento de Furchis habemus ex ſucceſſione Agnetis quondam ſororis noſtræ: retinemus tamen nobis uſumfructum, quandiu vixerimus, vel donec habitum religionis ſuſceperimus. Has autem novem pecias terrarum in vos jure donationis inter vivos transferimus. Prædictas autem terras bene ac diligenter colere & excolere debetis, & deducto ſemine veſtro de ſumptibus, quos in atea & ſarculando feceritis, de reſiduis fructibus medietatem habebimus, & vos alteram; ſed noſtram medietatem percipere & habere debetis in ſolutum quatuor mille & quadringentorum ſolidorum Raimundenſium, quos vobis debemus, donec inde vobis in integrum fuerit ſatisfactum. Statuimus præterea ut de prædictis terris nullo in tempore vintenum detis nec dare teneamini. Hæc omnia ſicut ſuperius ſcripta ſunt nos in perpetuum obſervaturos bona fide per ſtipulationem promittimus. Facta autem prædictæ ſummæ ſolutione, exinde plenum jus proprietatis vobis & veſtris in perpetuum concedimus. Hujus rei ſunt teſtes Guillelmus de Sabrano, Raimundus Raſcatius de Ucetia, Heliſiarius de Uceria frater ejus, Heliſiarius de Avenione, Petrus Fulcodii judex & cancellarius, Guiraldus Aſſalitus, Petrus Catalanus, Bertrandus Ribertus, Bremundus notarius, Radulphus Ripertus, Raimundus Durantus de Furchis heremitæ, Guillelmus Galterius prior Liberarum vallium, Petrus de Eccleſia, Petrus de Noguiran operarius, omnes iſti preſbyteri Pontius de Gairigis, Vaquerius frater, Poncius de Rodelliano, & Raimundus de Poſcheriis.

XXVII.

Bulla Adriani IV. pro eccleſia Nemauſenſi.

Ex chartario eccleſ. Nemauſ.

ADRIANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Aldeberto Nemauſenſi epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis. 1156. In eminenti apoſtolicæ ſedis ſpecula diſponente Domino conſtituti, fratres noſtros epiſcopos tam vicinos quam longe poſitos fraterna caritate diligere, & eccleſiis, in quibus Domino militare noſcuntur, ſuam juſtitiam debemus conſervare. Eapropter, dilecte in Domino frater Aldeberte epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & beatæ Dei genitricis ſemperque virginis Mariæ Nemauſenſem eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona inpræſentiarum juſte & canonice poſſides, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione Regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis Deo propitio poteris adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant; in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Infra muros ipſius civitatis, monaſterium S. Salvatoris de Fonte, eccleſiam S. Martini de Arenis, eccleſiam S. Thomæ, eccleſiam S. Vincentii, eccleſiam S. Stephani de Capitolio, eccleſiam S. Laurentii, caſtrum quod dicitur porta Arelatenſis, tertiam partem omnium ledarum fori, & nundinarum, & tertiam partem ſextarii, corde, & quintal, tertiam partem omnium tabularum, ſalvo in hoc jure canonicorum. Extra civitatem, Cendracenſem abbatiam, Tornacenſe monaſterium, caſtrum S. Martialis cum eccleſia, caſtrum S. Bonini cum eccleſia, caſtrum de Leguas cum eccleſia, caſtrum Montiſpeſati, eccleſiam S. Stephani de Garons cum villa & territorio ſuo, eccleſiam S. Gervaſii cum villa, eccleſiam de Amiglau cum villa quæ eſt in podio, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Gaujaco cum villa, eccleſiam de Dorbia cum capellis ſuis, de Valle garnita, de Rocafolio. In Uticenſi epiſcopatu villam de Rovoreto, alias quoque eccleſias, poſſeſſiones & cetera, quæ tui juris eſſe noſcuntur, tibi tuiſque ſucceſſoribus nihilominus confirmamus. Concordiam vero illam quæ inter te & canonicos eccleſiæ tuæ ſapientum & diſcretorum virorum conſilio rationabiliter facta eſt, ratam manere ſancimus, & ſicut in ſcriptis ſuper hoc factis continetur, obſervari præcipimus. Præterea tuæ fraternitatis precibus inclinati, omnes eccleſias vel poſſeſſiones & bona, quæ tua vel aliorum Dei fidelium conceſſione juſte & canonice poſſident, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterunt adipiſci, ipſis & eorum ſucceſſoribus regularem vitam profeſſis, ſedis apoſtolicæ auctoritate firmamus. In quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda. Infra muros ipſius civitatis eccleſiam ſanctæ Mariæ-Magdalenæ, eccleſiam ſanctæ Eugeniæ, eccleſiam S. Stephani infra duas eccleſias, eccleſiam ſancti Johannis. Extra civitatem eccleſiam de Margarita, eccleſiam de Agarna, eccleſiam de Coſtaballenis, eccleſiam de Carto, eccleſiam de ſancta Perpetua, eccleſiam de Polvereriis, eccleſiam de Bollanicis, eccleſiam de Fonte cooperto, eccleſiam de Liveriis, eccleſiam de Brociano, eccleſiam de Codol, eccleſiam de Melignanicis, eccleſiam de Geneiraco, eccleſiam de Bello-vicino, eccleſiam de Poſcheriis, eccleſiam de Olodanicis, eccleſiam de Carrugeriis, eccleſiam de Galadanicis cum capellis ſuis, S. Guiraldi de Villetella, S. Mariæ de Ponte Ambroſio, & S. Coſme, eccleſiam de Cavairaco, eccleſiam de S. Coſma, eccleſiam de S. Dionyſio, eccleſiam de Anagia, eccleſiam de Boſſeriis, eccleſiam de Bizaco, eccleſiam de Calvitione, eccleſiam de Liveriis, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Congeniis, locum ſanctæ Mariæ de Bonaur, eccleſiam ſanctæ Andreæ de Congeniis, eccleſiam

de Saumanicis, eccleſiam de Podiis, eccleſiam de Leuco, eccleſiam de Brodeto, eccleſiam de Sumena, eccleſiam de Rocaduno, eccleſiam de Viſſeco, eccleſiam de Aulatis, eccleſiam Daveda, eccleſiam ſancti Romani. In Uticenſi epiſcopatu, eccleſiam de Calmetis, eccleſiam de Roueria, eccleſiam de Montinianicis, eccleſiam de Guillano. In Minatenſi epiſcopatu eccleſiam de Meloſa. Prænominatas itaque eccleſias cum capellis, & omnibus earum appendiciis eiſdem canonicis ut ſupra diximus confirmamus, ſalva tamen tua & ſucceſſorum tuorum & aliorum epiſcoporum, in quorum parrochiis eædem eccleſiæ ſitæ ſunt canonica juſtitia. Prohibemus etiam ut infra parrochiam eccleſiæ ſanctæ Mariæ Nemauſenſis ſedis, & monaſterii S. Baudilii nullus oratorium vel cimeterium ſine conſenſu epiſcopi & canonicorum facere præſumat. Sancimus etiam ut in parrochialibus eccleſiis quas monachi & canonici tenent tuo aſſenſu preſbyteros collocent, quibus ſi idonei fuerint curam parrochiæ committes, ut hujuſmodi ſacerdotes de plebis quidem cura tibi reſpondeant; illis autem pro rebus temporalibus debitam ſubjectionem exhibeant. Prohibemus etiam ut nullus parrochianos Nemauſenſis eccleſiæ abſque tuo & canonicorum aſſenſu ad ſepeliendum ſuſcipiat, niſi forte ipſi in aliquo venerabili loco ſe ſepeliendos decreverint. Decernimus ergo ut nulli hominum omnino liceat præfatam eccleſiam perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis apoſtolicæ auctoritate. Si quæ tamen eccleſiaſtica ſecularifve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu-Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti quatenus & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. *Locus ſigilli.* Ego Adrianus catholicæ eccleſiæ epiſcopus. Ego Ymarus Tuſculanus epiſcopus. Ego Lentius Portuenſis de ſancta Rufina epiſcopus. Ego Gregorius Sabinenſis epiſcopus. Ego Guido preſbyter cardinalis tituli S. Chryſogoni. Ego Ubaldus preſbyter cardinalis tituli ſanctæ Praxedis. Ego Manfredus preſbyter cardinalis tituli ſanctæ Sabinæ. Ego Julius preſbyter cardinalis tituli S. Marcelli. Ego Otho diaconus cardinalis tituli S. Georgii ad velum aureum. Ego Guido diaconus cardinalis S. Mariæ in porticu. Ego Jacintus diac. cardin. S. Mariæ in Coſmedin. Ego Ildebrandus diac. card. S. Euſtachii. Datum Laterani per manum Rollandi S. R. E. preſbyteri cardinalis de cancellaria IV. idus Decembris indictione V. Incarnationis Dominicæ anno MCLVI. pontificatus noſtri domni Adriani anno tertio.

XXVIII.

Anianenſes inter & monachos Francarum vallium inita ſocietas.

1201. ANno ab Incarnatione Domini MCCI. pridie calendas Martii. Ego Gaucelinus abbas Anianæ per me & per omnes ſucceſſores noſtros * & totus conventus Anianæ ſuſcipimus te Pontium abbatem Francarum vallium, & omnes monachos * ejuſdem monaſterii præſentes & futuros pro fratribus, & participes omnium orationum noſtrarum & benefactorum vos facimus, & ſocietatem monaſterii noſtri tam liberaliter quam libenter vobis tribuimus. Inſuper eccleſiam S. Salvatoris de Pinu cum omni jure ſuo & * omni dote ſua, & cum omni honore ſuo, & cum omnibus ad ipſam eccleſiam pertinentibus & quæ pertinere debent in parrochia de Pinu, vel in parrochia de Medullio, vel alibi ubicumque ſint tibi Pontio abbati S. Mariæ Francarum vallium, & ſucceſſoribus tuis, & per te eidem monaſterio concedimus ad firmam, ſalvo jure epiſcopali. Sciendum eſt autem quod nobis retinemus & monaſterio Anianenſi ibidem ſingulis annis ab hoc primo feſto S. Mariæ de menſe * Auguſto uſque ad XX. annos duos modios frumenti duarum partium & tertiæ hordei nomine canonis, & deinde ſingulis annis in perpetuum unum modium ejuſdem bladi, quod bladum ad menſuram mercadalem Anianenſem annuatim in dicto feſto B. Mariæ ſolvere nobis debetis, & veſtris ſumptibus & veſtro periculo deferre in cellarium noſtrum apud Anianam, remota omni exceptione juris & facti, & in cellario menſurare & ſolvere tenemini vos & domus Francarum vallium in perpetuum.

Et ego Pontius abbas * Francarum vallium per me & omnes ſucceſſores meos, & totus conventus monaſterii Francarum vallium recipimus te Gaucelinum abbatem Anianenſem, & omnes monachos, & fratres ejuſdem monaſterii tam præſentes quam futuros pro fratribus, & participes omnium orationum noſtrarum & benefactorum noſtrorum vos conſtituimus, & ſocietatem monaſterii noſtri tam liberaliter quam libenter vobis tribuimus, & recipientes prædictæ eccleſiæ conceſſionem liberaliter nobis factam, ut dictum eſt, per ſtipulationem promittimus in bona fide noſtra tibi Gaucelino & ſucceſſoribus tuis, & univerſo conventui Anianenſi nos prædictum canonem integerrime & plene ſingulis annis die & loco & modo ſupradictis ad dictam menſuram reddituros & ſoluturos, remota omni exceptione juris & facti: & modo * recipimus te & monaſterium Anianenſe in Dei fide & noſtra quod ita attendamus, & vos inde, vel monaſterium nullo modo decipiamus ullo unquam tempore. Sciendum vero eſt quod hunc canonem abbas, vel conventus Anianenſis donandi, vendendi, impignorandi, vel permutandi, ſeu quovis alio titulo alienandi cuicumque perſonæ eccleſiaſticæ vel ſeculari, ſeu alicui univerſitati poteſtatem non habebit. Unde ego Pontius abbas & conventus Francarum vallium ſub hac forma prædicta & lege ſuſcipimus, ut liberati non eſſemus a ſupradicti canonis ſolutione, niſi prædicto modo & pacto in cellario Anianenſi prædictum bladum ſolutum & menſuratum fuerit, non obſtante aliqua donatione, tranſlatione vel alienatione, ſi de facto, quod abſit, contingeret fieri ab abbate vel conventu Anianenſi, & pro prædictis omnibus complendis & integerrime bona fide ſervandis obligamus nos & omnia bona monaſterii Francarum vallium ubicumque vel quæcumque ſint vel fuerint monaſterio Anianenſi in perpetuum. Acta ſunt hæc & laudata apud Anianam in clauſtro a domno Gaucelino abbate & R. priore & R.* de Salzeto ſacriſta, F.* de Scaleriis infirmario, C.* de Monte-Arnaldo eleemoſynario, B. de Agathe, R. de Nebiano, B. de Torteſa, Matfredo cellerario, G. de Civtiano *, P. de Pradinas, P. Boverio *, G. de Albiniaco, R. de Guilaberto, R. de Meſano, R. de Morezo *, B. de Monte-petroſo *, Radulfo, P. Artaldo, R. de Figareto, G. Pontio monachis Anianenſibus, in præſentia & teſtimonio B. de Coſta archidiaconi Ruthenenſis, A.* de Pamas, J.* Garnerii de Pinu, Clarentiaqui Archerii, Duranti Gerardi, G. de Marojol-torti *, Martini * de Coſta-ſolana, P. . . . . & G.* Raimundi notarii, qui hoc ſcripſit.

* meos.
* (& fratres.)
* (cum.)
* medio.
* (monaſterii.)
* inde.
* B. de Salſeto.
* P.
* G.
* de Cerviano.
* Boucies.
* de Morge.
* Petuſo.
* R. de Parnias.
* P.
* Mairtol-torti.
* Maurini.
* Guillelmi.

XXIX.

Raimundus comes Toloſanus Pſalmodienſibus, & monachis S. Romani concedit omnes juſtitias in villa S. Romani.

1203. EGo Raimundus Dei gratia dux Narbonæ, comes Toloſæ, marchio Provinciæ, reginæ Conſtantiæ filius pro remedio animæ meæ & parentum meorum dono Deo & S. Romano, & Bernardo abbati Pſalmodii, & Guillelmo de Clauſona priori ac monachis in dicto monaſterio ſancti Romani de Aculeia ſupra Rhodanum manentibus, tam præſentibus quam futuris omne jus & omnes juſtitias villæ ac tenementi ſancti Romani, &c. Actum idibus Sept. anno Incarnationis Dominicæ MCCIII.

XXX.

Sammarth. *Raimundus de Rocaſolio eccleſiæ & Regi fidem & obſequium ſpondet.*

1225. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti anno Incarnationis ejuſdem MCCXXV. XVII. cal. Aprilis. Notum ſit omnibus hominibus præſentem paginam inſpecturis, quod ego Raimundus de Rocaſolio juro tactis ſacroſanctis Evangeliis parere univerſis & ſingulis mandatis domini Romani ſancti Angeli diaconi card. apoſtolicæ ſedis legati, ſuper illis omnibus pro quibus ſum vel fui excommunicatus per legatum, vel legatos eccleſiæ Romanæ, vel delegatum, ſeu delegatos eorum, aut etiam per judicem ſeu judices ordinarios, vel etiam ipſo jure. Item juro tactis ſacroſanctis Evangeliis, quod ego parebo ſimiliter omnibus mandatis domini Regis Franciæ, & omnimodæ voluntati ipſius abſque contitione aliqua, ſuper eo quod favi & auxilium præſtiti Raimundo quondam comiti Tholozano, aut........ Raimundo filio ejus, vel T. quem vocant vicecomitem, & comiti Fuxi, & aliis qui eccleſiam impugnabant, ſeu comiti Montis-fortis: & ut omnia ſuprafcripta a me inviolabiliter obſerventur, caſtra infra ſcripta reddo & trado in manibus veſtris domini P. archiepiſcopi Narbonenſis, recipientis ea pro antedictis domino cardinale, & domino rege Franciæ, videlicet caſtrum de Rocaſolio, caſtrum de Pauſis, & caſtrum de Valacanga in ditione Nemauſenſi, & caſtrum de Blanchaforte in ditione Mimatenſi, caſtrum de Caſſucium in ditione Ruthenenſi. Ita ſcilicet quod ea noſtra faciatis cuſtodire expenſis, de quibus vobis & illis, qui ea cuſtodient, ſatisfaciam plenarie in omnibus ſecundum veſtræ beneplacitum voluntatis. Promitto inſuper jurejurando prædicto, quod faciam omnes homines ſupradictorum caſtrorum, vel etiam totius terræ meæ jurare fidelitatem ſæpedicto domino Regi, & domino cardinali, pro cuſtodia ipſorum caſtrorum, & pro adimplendis omnibus ſupradictis, ad cognitionem & mandatum veſtrum, ſi volueritis, aut videritis expedire. Promitto præterea, quod dicta caſtra vobis vel his qui ea pro nobis cuſtodient, non ſubtraham, vel ſubtrahi faciam aliquo dolo, vel fraude. Immo ſi aliquo caſu ea ſubtrahi vel amitti contigerit, ad ea recuperanda & reſtituenda vobis modis omnibus quibuſcumque potuero, vos juvabo. Quod ſi forte non obſervavero omnia ſupradicta & ſingula, volo quod jam dicta caſtra, & alia tota terra mea domino Regi fratri ſint commiſſa. Acta ſunt hæc apud Narbonam in ſtari domini archiepiſcopi, in præſentia dominorum epiſcoporum A. Dei gratia Nemauſenſis, B. Magalonenſis. T. Agathenſis, B. Biterrenſis, R. Elenenſis, B. abbatum de Graſſa, & B. Fontisfrigidi: magiſtri Guillelmi & Stephani archidiaconorum, Yſarni præcentoris, & P. archipreſbyteri Narbonenſis, Stoardi archidiaconi Magalonenſis, & G. & Pontii archipreſbyterorum Nemauſenſium, & Anduſienſis, Raimundi de Brugueria A militis & Raimundi Polymi ſcriptoris domini Nemauſenſis. Et ad majorem firmitatem ego dominus Raimundus de Rocaſolio ſigillum meum prædictis appoſui.

XXXI.

Raimundus abbas & conventus Pſalmodii cedunt S. Ludovico Francorum regi villam de Aquis-mortuis.

OMnibus præſentes litteras inſpecturis Raimundus permiſſione divina abbas Pſalmodii, & conventus ejuſdem loci ſalutem in Domino. Notum facimus quod nos unanimi ac deliberato conſenſu territorium B in quo ſita eſt villa de Aquis-mortuis, & fortalitia ejuſdem loci, quod territorium incipit a caſa Joannini, quæ dividit terram domnæ Giraudæ a territorio domini Regis, & de illa caſa directe protenditur uſque ad caput pontis novi Pſalmodii cum toto ponte & calceia, & inde iterum protenditur ad Aquas-mortuas ſecundum quod tenementum S. Clementis illud dividit & durat in illa parte uſque ad ſilvam domini de Portubus, & de illis Portubus uſque ad mare, & a mari uſque ad prædictam caſam * Joannini cum omni jure quod habebamus ibidem, domino noſtro Ludovico Dei gratia illuſtri regi Franciæ quittavimus & conceſſimus ab ipſo & ejus heredibus perpetuo poſſidendas. Ipſe vero dominus Ludovicus nobis in recompenſationem dicti territorii dedit & conceſſit quamdam terram, C ſive condaminam quam habebat in territorio Somedrii * juxta muros ejuſdem caſtri, & * portæ ipſius caſtri contigua via * quæ ducit Aleſtum a ſiniſtra parte uſque ad viam quæ ducit ad molendinum de Garrevel, * & ab eodem molendino ſupra ripam Ridollæ uſque ad foſſata prædicti caſtri: & item a capite foſſatorum ſuper eadem foſſata uſque ad portam prædictam a nobis abbate & conventu perpetuo poſſidendam, hoc ſalvo quod idem dominus Rex ſibi & heredibus ſuis retinuit omnimodam juſtitiam in terra ſuperius annotata. Nos vero prædictam recompenſationem gratanter recepimus & acceptam habemus. & in teſtimonium & munimentum omnium præmiſſorum ſigilla noſtra præſentibus litteris duximus apponenda. Actum apud Aquas-mortuas anno Domini MCCXLVIII. menſe D Auguſto. 1248.

* conſam.
* Somieres.
* in porta.
* viæ.
* Garenel.

XXXII.

Johannes Arelatenſis archiepiſcopus cedit domum abbatiſſæ ſancti Salvatoris de Fonte Nemauſenſi. † Ex chartulario Arelat.

ANno ab Incarnatione Domini MCCLV. XIII. cal. Aprilis, regnante Ludovico illuſtri rege Francorum, notum ſit univerſis, quod nos Johannes Dei gratia ſanctæ Arelatenſis eccleſiæ epiſcopus conſiderantes devotionem & religionem Beatricis abbatiſſæ & monialium S. Salvatoris de Fonte Nemauſenſi ad honorem Dei & utilitatem ipſarum concedimus & donamus eiſdem domum illam cum omnibus pertinentiis ſuis, in E qua olim *Repentitæ* in condamina caſtri Bellicadri habitabant, habendam & tenendam ad uſus ſuos nunc & ſemper & in perpetuum ſub noſtro regimine, correctione & obedientia; quæ omnia in omnibus in eadem domo habitantibus, vel habitaturis retinemus. Actum apud Bellicadrum præſentibus Guidone Falconio, fratre Pontio de S. Egidio, Bertrando de Croſo, domino Bernardo Julliano Arelatenſi archidiacono & multis aliis. 1255.

XXXIII.

Sammarth.

Clemens IV. ſigillum argenteum donat conventui S. Egidii.

1265.

CLEMENS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis priori & conventui monaſterii de ſancto Egidio, ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis, ordinis S. Benedicti, Nemauſenſis diœceſis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Etſi eccleſiarum omnium religioſorumque locorum nobis cura immineat generalis, tamen erga monaſterium veſtrum eo propenſius diligentiæ ſtudium adhibemus, & in iis quæ illi expedire cognoſcimus eo ſibi ſollicitius providemus, quo ſanctitatis & honeſtatis ejuſdem ſuadentibus meritis, noſtræque originis, quam de ſancto Egidio contraximus, penſata, Monaſterium ipſum vicinius ac familiarius mentalibus oculis intuentes, in illius profectibus & augmento majorem noſter animus ſumeret lætititiam, & in defectu, quod abſit, amplius turbaretur. Cum igitur monaſterium prælibatum, ex eo quod nonniſi unicum habebatur ſigillum, quo utebantur abbas & conventus ejuſdem, non modicum retroactis temporibus ſuſtinuerit detrimentum, nos hujuſmodi defectum congrua reſtauratione ſupplere, ac ipſius monaſterii incommodis volentes obviare, ſigillum ad opus veſtrum & ſucceſſorum veſtrorum de opere argenteo fecimus fabricari, &c. Datum Peruſii II. nonas Februarii pontificatus noſtri I.

XXXIV.

Ex MS. codice domni epiſcopi Montiſpeſſulani.

Bertrandus epiſcopus Nemauſenſis excuſat ſe quod nequeat intereſſe conſecrationi B. Lodevenſis electi.

1284.

REverendo in Chriſto Patri domino P. Dei gratia S. Narbon. eccleſiæ archiepiſcopo Bertrandus ejuſdem miſeratione Nemauſenſis epiſcopus ſalutem & promptam ad ejus beneplacita voluntatem cum reverentia & honore. Veſtras patentes literas nos noveritis recepiſſe, quod die Sabbati proxima ante Dominicam qua computabitur IV. nonas Martii eſſemus Lodovæ, ut ipſo Sabbato in ſcrutinio venerabilis domini B. electi Lodovenſis, ut moris eſt, faciendo, & die Dominica ſubſequente in conſecrationis ſolemnitatibus veſtræ aſſiſteremus paternitati una cum aliis ſuffraganeis, prout ſuadent canonum ſanctiones: verum cum propter quædam propria negotia magna & ardua, quæ habemus coram viro nobili ſeneſcallo Bellicadri & Nemauſi, quæ abſque noſtra præſentia commode nequeunt expediri, non poſſimus dictis diebus intereſſe ſine magno noſtro incommodo, & noſtræ Nemauſenſis eccleſiæ, veſtram reverendam paternitatem attentius ſuppliciter duximus deprecandam, quatenus nos habere dignemini ſuper abſentia hujuſmodi excuſatos, procedentes in præmiſſis ſcrutinio & conſecratione cum conſenſu noſtro quem præſentibus exhibemus ſecundum quod veſtra provida circumſpectio decreverit faciendum. Datum Nemauſi VIII. cal. Martii anno Domini MCCLXXXIV.

XXXV.

Bulla Julii papæ II. pro reſtauranda eccleſia S. Egidii.

1506.

JULIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei univerſis Chriſti fidelibus præſentes litteras inſpecturis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Eccleſiarum quarumlibet præſertim monaſteriorum inſignium fabricis & reparationibus manus porrigere adjutrices pium & meritorium apud Deum exiſtimantes, fideles quoſlibet ad exhibendum ipſis opportuna ſuffragia ſpiritualibus muneribus, indulgentiis videlicet & remiſſionibus, frequenter invitamus, ut per temporalia quæ illis tribuerint auxilia premia conſequi mereantur felicitatis eternæ. Cum itaque, ſicut accepimus, licet alias eccleſia monaſterii ſancti Egidii ordinis S. Benedicti Nemauſenſis diœceſis per claræ memoriæ Carolum magnum Francorum regem miro & ſumptuoſo edificio conſtrui & edificari cepta fuerit, ita ut ſi juxta illius ſitum perfecta eſſet, ſimilis ſtructura in toto regno Francorum non inveniretur; tamen cum præfatus rex opere hujuſmodi imperfecto deceſſerit, abbates ſeu adminiſtratores dicti monaſterii qui fuerunt pro tempore, vel per negligentiam ſeu potius propter impotentiam ad tanti edificii perfectionem ſtructurarum in eccleſia hujuſmodi non proceſſerunt, neque etiam qui eidem monaſterio præerunt in futurum, illam perficere poterunt, & expenſam uſque ad ſummam centum millium ducatorum propterea neceſſariam ex fructibus dicti monaſterii facerent, ſi Chriſti fidelium ſuffragia eis non parvo ſed longo tempore ſuffragetur. Propter quod dilecti filii monachi dicti monaſterii eccleſia ipſa imperfecta, ut perfertur, remanente, miſſas & alia divina officia in criptis ſubterraneis ipſius eccleſiæ celebrant. Nos igitur cupientes ut eccleſia ipſa in hujuſmodi ſtructuris & ædificiis perficiatur, & perfecta conſtruatur, ac congruis frequentetur honoribus, & Chriſti fideles eo libentius devotionis cauſa ad eandem eccleſiam confluant, & pro præmiſſis manus promptius porrigant adjutrices, quo ex hoc ibidem dono celeſtis gratiæ uberius conſpexerint ſe refectos, de omnipotentis Dei miſericordia ac beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus vere penitentibus & confeſſis undecunque exiſtentibus, qui prædictam eccleſiam in Dominica, qua cantatur in eccleſia *Judica me Deus,* de paſſione nuncupata a primis veſperis uſque ad ſecundas veſperas incluſive devote viſitaverint, & pro illius & aliarum ſtructurarum & edificiorum prædictorum perfectione de bonis a Deo ſibi collatis juxta eorum arbitrium & perſonarum qualitatem manus porrexerit adjutrices, ſeu ſenes, & valetudinarii, ac mulieres, & alii legitimo impedimento detenti de eiſdem bonis ſuis tantum de præmiſſis ad dictam eccleſiam tranſmiſerint, quantum veriſimiliter in eundo exponerent, plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem auctoritate apoſtolica tenore præſentium elargimur: & ut ipſi Chriſti fideles ad eccleſiam prædictam pro hujuſmodi indulgentia conſequenda accedentes, illam Deo propitio conſequi valeant, dilecto filio abbati, ſeu commendatario, aut priori clauſtrali dicti monaſterii nunc & pro tempore exiſtenti deputandi aliquos confeſſores idoneos ſeculares, aut prædicti, vel cujuſvis alterius ordinis regulares, qui ad eandem pro hujuſmodi indulgentia conſequenda accedentes, in ſingulis caſibus etiam ſedi apoſtolicæ reſervatis, exceptis illis, qui in bulla, quæ in cœna Domini legi conſuevit, continentur, & aliis eorum peccatis, exceſſibus & delictis eorum confeſſione diligenter audita abſolvant, & pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungant, necnon vota quæcumque per eos emiſſa, quæ commode adimplere nequiverunt, ultramarinæ viſitationis, liminum eorumdem apoſtolorum beatorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compoſtella, caſtitatis ac religionis votis duntaxat exceptis, in opus dictæ fabricæ commutare poſſint eadem auctoritate præſentium tenore licentiam & facultatem concedimus, & hujuſmodi indulgentiam ſub revocationibus plenariarum indulgentiarum tam per nos quam ſedem apoſtolicam quomodolibet & ſub quibuſcumque tenoribus & clauſulis etiam derogatariarum derogatoriis hujuſmodi indulgentia durante faciendis nullatenus comprehendi debere, ſed ab illis exceptam exiſtere dicta auctoritate decernimus, ac ſtatuimus, & ordinamus, & ſi emanaverint ex nunc prout ex tunc in priſtinum ſtatum reſtituimus, & reponimus. Volumus autem quod ſi alias dictam eccleſiam viſitantibus, &

Digitized by Google

ad premiſſa manus adjutrices porrigentibus, ſeu inibi pias elemoſinas irrogantibus, aut alias alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapſum duratura, per nos conceſſa fuerit, præſentes litteræ nullius ſint roboris vel momenti præſentibus poſt biennium minime valituris. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Domini milleſimo quingenteſimo ſexto duodecimo cal. Maii pontificatus noſtri anno tertio.

XXXVI.

Bulla ſeculariſationis monaſterii S. Egidii Nemauſenſis diœceſis.

1538. PAULUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Clementia ejus qui immobilis permanens ſuo mirabili ordine dat cuncta moveri, in apoſtolicæ dignitatis ſpecula meritis licet imparibus conſtituti, & ex commiſſi nobis eadem clementia deſuper paſtoralis officii debito ad ſingulas eccleſias & monaſteria, quorum omnium principatum a Domino obtinemus, dirigentes circumſpecte conſiderationis intuitum, ac eorum diſpendiis occurrere, honorique & profectui, quantum cum Deo poſſumus, conſulere ſatagentes, illorum ac perſonarum in eis Altiſſimo famulantium ſtatum interdum in melius commutamus & alteramus, ac deſuper diſponimus & ordinamus, prout ſalus animarum exigit, & rationabiles cauſæ ſuadent, ac pia catholicorum regum vota expoſcunt, necnon temporum, locorum & perſonarum qualitatibus & conditionibus diligenter conſideratis, ad divini cultus augmentum, & bonorum illorum conſervationem, necnon eccleſiarum & perſonarum earumdem decorem & venuſtatem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire, ad illos quoque dexteram noſtræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant. Sane chariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum rex chriſtianiſſimus tam ſuo, quam dilectorum filiorum Theodori Johannis de Claromonte clerici Vapincenſis diœceſis, qui monaſterium ſancti Egidii oppidi de ſancto Egidio ordinis ſancti Benedicti Nemauſenſis diœceſis, ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis, ex conceſſione apoſtolica in commendam obtinet, ac conventus dicti monaſterii, ſeu majoris partis ejuſdem conventus nominibus nobis nuper exponi fecit, quod a tempore cujus initii memoria hominum non exiſtit, in dicto oppido monaſterium prædictum pro uno abbate & aliquibus monachis dicti ordinis fundatum, ac ſumptuoſis ædificiis conſtructum, non tamen in hujuſmodi ædificiis totaliter perfectum, ac privilegiis tam apoſtolicis potiſſime per felicis recordationis Clementem papam quartum prædeceſſorem noſtrum, qui a dicto oppido originem traxit, quam regiis decoratum extitit, & abbas ipſius monaſterii pro tempore exiſtens in monaſterio & oppido prædictis, ac ipſius oppidi diſtrictu in clerum & populum oppidi & territorii, ac diſtrictus hujuſmodi juriſdictionem ſpiritualem & temporalem, merumque & mixtum imperium habere conſuevit, ac in ipſo monaſterio menſa conventualis prorſus diſtincta & ſeparata a menſa abbatiali, nec non unus prioratus major nuncupatus, unus decanatus, unus prioratus clauſtralis, pro uno priore clauſtrali ad nutum præfati abbatis amovibili, una cameraria, una eleemoſynaria, una infirmaria, una operaria, una hoſtelaria, una præcemptoria, una correſoria, unus archidiaconatus, una celleraria, una ſuccentoria, una prima altaris ſancti Egidii, una ſecunda ejuſdem altaris, & una alia ſancti Petri de via ſacra nuncupatæ ſacriſtiæ, officia clauſtralia, quæ nec non prioratus non conventualis beatæ Mariæ Magdalenæ prope & extra muros dicti oppidi eorumdem ordinis & diœceſis, cui forſan cura imminet animarum, & qui in eodem monaſterio etiam officium clauſtrale reputatur, per monachos A ejuſdem monaſterii ordinem ipſum expreſſe profeſſos, etiam una cum ipſius monaſterii monachalibus portionibus abſque diſpenſatione apoſtolica obtineri conſueverunt, nec non plura loca & monachales portiones, & quamplures monachi, & ex illis unus decanus, unus prior major, unus prior clauſtralis, unus camerarius, unus eleemoſynarius, unus infirmarius, unus operarius, unus hoſtellarius, unus præcemptor, unus correſarius, unus archidiaconus, unus celerarius, unus ſuccentor, unus primus altaris ſancti Egidii, & alius ſecundus ejuſdem altaris, & alius ſancti Petri de via ſacra nuncupatæ ſacriſtiæ, necnon unus prior dicti prioratus beatæ Mariæ Magdalenæ, decanatum, & alia officia, ac prioratum beatæ Mariæ Magdalenæ prædicta reſpective obtinentes, & alii clauſtrales conventum ejuſdem monaſterii conſtituentes fore noſcuntur, B ac abbatiali ſancti Felicis Deſpeyrano ſine cura, & quibus cura per vicarios perpetuos exerceri ſolita imminet animarum, ſancti Johannis de Gardonencha, & S. Andreæ de Bernicio : necnon conventualis menſæ ſanctæ Ceciliæ de Stagello, etiam ſine cura, & cum cura per vicarium perpetuum exerceri ſolita imminet animarum : S. Amantii prope & extra muros oppidi Simmodrii, dictæ Nemauſenſis diœceſis, ac decanatui ſanctorum Baudilii & Pontii ejuſdem oppidi Simmodrii, & ſanctæ Crucis villæ veteris, ac camerariæ ſancti Saturnini de Siora, ac infirmariæ ſancti Andreæ de Campomarignano, & ſanctæ Columbæ territorii dicti oppidi ſancti Egidii, necnon operariæ ſancti Stephani de valle, ac hoſtellariæ ſancti Petri de Trincatalla, ac C præcemptoriæ ſanctorum Paſtoris & Victoris territorii de Viſtrenca, necnon archidiaconatui ſancti Egidii territorii de Paternis Nemauſenſis diœceſis prædictæ, & Arelatenſis ac Uticenſis & Carpentoratenſis diœceſis : eccleſiæ ſeu prioratus dicti ordinis non conventuales, necnon ſacriſtiæ S. Petri de via ſacra, una B. Mariæ deaurata in eccleſia ſuperiori dicti monaſterii, & hoſtellariæ præfatis : alia ſancti Privati infra muros veteres dicti oppidi ſancti Egidii ſita : altaria perpetua ſine cura, capellaniæ unitæ exiſtunt, & ab eodem monaſterio ſancti Stephani de Corcona, ſanctorum Johannis de Meiaco, & Sebaſtiani de Montepeſato, ſancti Petri de Lenihaco, beatæ Mariæ de Bethleem, ſancti Salvatoris de Queiſſargues, ſancti Lupi, ſanctæ Crucis de Molezano, ſancti Martini de Serviers, S. Andeoli D de Rubiaco, ſancti Petri de Vannis, ſancti Geneſii de Mediogoto, ſanctæ Mariæ de Saturanicis, ejuſdem ſanctæ Mariæ de Montealto, ſancti Hypoliti de Melzerio, ejuſdem beatæ Mariæ de Frayſſincto in Lozera, ſancti Petri de Provincheriis, cum illius annexa eccleſia ſancti Victorini villæ fortis, ſancti Egidii de Creyſſaco, ejuſdem S. Egidii de Divo-caſtro, ipſius S. Egidii de Supervia, ſancti Andreæ de Lucapello, ſancti Servii, ſanctorum Petri & Michaëlis de Roſſilhono, ſancti Privati, ſancti Chriſtophori de Vacheriis, S. Johannis de Albenaſſio, ejuſdem beatæ Mariæ de Rodeſco de Rocha villæ novæ, ejuſdem S. Stephani de Menerbia, S. Maximini de Medenis, Nemauſ. Arelat. & Uticenſis prædictarum, necnon Montiſpeſſulanenſ. Mimatenſ. Vabrenſ. Virdunenſ. Leconienſ. Adurenſ. E Aptenſ. Siſtaricenſ. Cavalicenſ. & Auraycenſis diœceſis, ejuſdem ordinis prioratus quibus cura per eoſdem prioratus obtinentes, ſeu vicarios perpetuos exerceri ſolita, forſan imminet animarum, per eoſdem monachos obtineri ſoliti, & nunc pro majori parte commendati dependent, & quorum collatio, proviſio & omnimoda alia diſpoſitio ad abbatem præfati monaſterii pro tempore exiſtentem ſpectant & pertinent, ac electio abbatis dicti monaſterii dum pro tempore vacat, ad illius conventum hujuſmodi, qui in pacifica poſſeſſione, ſeu quaſi eligendi eorum prælatum ante conceſſionem privilegii præfato Franciſco regi ad ejus vitam conceſſi, ſeu extenſionem concordatorum dudum inter eum & ſedem apoſtolicam initorum ſub certis modo & forma apoſtolica auctoritate ad ejus vitam extenſorum exiſtebant,

Digitized by Google

ſpeciali privilegio apoſtolico eis deſuper conceſſo: necnon collatio, proviſio & omnimoda diſpoſitio officiorum & prioratus beatæ Mariæ Magdalenæ prædictorum ſimiliter inter alia ad abbatem ejuſdem monaſterii pro tempore exiſtentem, ac nemus Deſperano nuncupatum, in territorio dicti oppidi de ſancto Egidio conſiſtens, ad menſam abbatialem prædictam ſpectant & pertinent. Et dictus abbas pro tempore exiſtens conventui & monachis ipſius monaſterii de pane & vino pro victu & menſa ipſorum monachorum & familiarium in dicto monaſterio deſervientium, & illorum barbitonſore, ac certis diebus prædicatoribus ſeu concionatoribus in dicto monaſterio, in quo capitulum generale monachorum prædictorum ſingulis annis celebratur, ac conſanguineorum affinibus, & amicis ipſorum monachorum ad dictum monaſterium venientibus de victu, ac etiam de pane & vino pro victu medicorum & chirurgorum famulantium: necnon de fœno & avena pro equitaturis certorum officiariorum & aliorum monachorum ejuſdem monaſterii, ac conſanguineorum, affinium & amicorum, necnon medicorum, chirurgorum & illorum famulorum prædictorum: & ſimiliter de pane & vino pro miſſis in eccleſia ipſius monaſterii celebrandis, ac libris & indumentis, necnon luminariis & pro campanis divino cultui inibi neceſſariis providere, necnon certas eleemoſynas in ipſo monaſterio facere, ac annis ſingulis in die Purificationis beatæ Mariæ virginis monachis & officiariis ipſius monaſterii ſpiritualibus & temporalibus cereos dare, & in feſto ejuſdem S. Benedicti pitantiam ipſorum monachorum augere: & camerarius, infirmarius, hoſtelarius præfati ratione eorum camerariæ, infirmariæ, & hoſtelariæ officiorum ac prioratuum & capellaniarum eiſdem officiis reſpective annexarum certa onera pro victu & veſtitu, ac certis aliis rebus pro monachis monaſterii hujuſmodi, juxta illius ſtatuta & conſuetudines, ſubire; illique & alii officiarii prædicti certas penſiones gonelas nuncupatas, & alia jura præfato conventui perſolvere, ac etiam alia onera ſubire tenentur, & conſueverunt. Verum cum monaſterium ipſum, in quo corpus præfati S. Egidii, quod a diverſis fidelibus devote & venerabiliter viſitatur, requieſcit, inter mare flumen Rhodani ac in loco calido & paludibus circumdato, in quo tempore æſtivo aër intemperatus multum exiſtit, conſtitutum ſit, & illi monachi qui juxta dicti ordinis regularia inſtituta in eorum clauſtris habitare deberent, cameras ſeu cellulas in numero ſufficienti pro eorum habitatione in dicto monaſterio non habeant, ac cameræ ſeu cellulæ in illo exiſtentes ſubterraneæ, & pro majori parte ita humidæ ſeu aquaticæ ſint, ut vix habitari poſſint, & ipſi monachi ex frequenti cum illis in eodem monaſterio ſecularium perſonarum converſatione, vitam ab iiſdem inſtitutis regularibus quodammodo alienam ducere incitantur, quo fit ut circa divinum cultum inſiſtere, ac vota ſua Altiſſimo plenarie reddere nequeuntes, animarum ſuarum ſaluti & bonorum ac fructuum, redituum & proventuum ipſius menſæ conventualis inſtaurationi, reparationi & conſervationi minus conſulant: ac cauſantibus bellorum turbinibus, qui retroactis temporibus in illis partibus viguerunt, fructus, reditus & proventus dictæ menſæ conventualis non parum diminuti exiſtant, & tam propter præmiſſa, quam cauſantibus commendis de prioratibus a dicto monaſterio dependentibus, prædictis clericis ſecularibus dicta auctoritate factis, pauci reperiantur viri docti & nobiles, qui ordinem prædictum in ipſo monaſterio profiteri, & ad illius obſervantiam obligari velint: ac propterea cultus divinus in eodem monaſterio, ac illius bona & jura diminuantur, & niſi deſuper congrue provideatur, futurum fore formidatur ne numerus miniſtrorum eidem monaſterio in divinis deſervientium, & cultus hujuſmodi in illo peramplius minuatur, bonaque & jura prædicta in deteriorem ſtatum delabantur, ſi in dicto monaſterio ad præfatam Romanam eccleſiam
A
nullo medio, ut præfertur, pertinente nomen & titulus monaſterii ac dignitatis abbatialis & conventualis, necnon in illo ac beatæ Mariæ Magdalenæ, necnon omnibus & ſingulis ab eodem monaſterio dependentibus prioratibus prædictis dictus ordo S. Benedicti, ac omnis dependentia regularis: necnon major & clauſtralis prioratus ac decanatus, cameraria, eleemoſynaria, infirmaria, operaria, hoſtellaria, præcemptoria, correſaria, archidiaconatus, celeraria, ſuccentoria, necnon prima & ſecunda ac S. Petri de via ſacra ſacriſtiæ, ac ratione dicti prioratus beatæ Mariæ Magdalenæ, reputata officia clauſtralia, necnon omnia & ſingula loca & monachales portiones penitus & omnino ſupprimerentur & extinguerentur, ac eccleſia monaſterii hujuſmodi in ſecularem & collegiatam eccleſiam adinſtar
B
aliarum ſecularium & collegiatarum eccleſiarum partium illarum: necnon in ea una abbatia ſecularis, quæ principalis pro uno abbate ſeculari, & unus decanatus pro uno decano, ac unus major pro uno majore, & unus minor pro uno minore, nuncupandi archidiaconatus principales dignitates pro uno minore nuncupandis archidiaconis, necnon una ſacriſtia pro uno ſacriſta, & una præcemptoria pro uno præcemptore, ac una theſauraria perſonatus inibi pro uno theſaurario, necnon decem & octo majores pro totidem majoribus, & alii tredecim minores nuncupandi canonicatus & præbendæ pro totidem minoribus nuncupandis canonicis erigerentur & inſtituerentur: ac decimæ bladorum & quorumcunque aliorum granorum, necnon vini, fœni, olivarum & olerum in oppido S. Egidii
C
ac illius territorio & diſtrictu hujuſmodi pro tempore excreſcentium, ac magnum penu & medietas horrei & feneriæ in eodem oppido S. Egidii & infra limites ipſius monaſterii, necnon vinea abbatialis nuncupata de Pecheyrol, ac una de Roſſignolo, & alia d'Eſpilas nuncupatæ terræ in Degreſio, nuncupatis clauſis, ac ſupradictis diſtrictu & territorio S. Egidii, necnon platea infra muros ejuſdem oppidi de S. Egidio, & prope dictum monaſterium ac illius domum abbatialem conſiſtentia, & ad dictam menſam abbatialem ſpectantia: ac illa pars oblationum ex devotione Chriſti fidelium in futurum elargiendarum in dicta erigenda eccleſia, quam abbas dicti monaſterii pro tempore exiſtens percipere conſueverat, ab eadem abbatiali menſa perpetuo diſmembrarentur & ſepararentur, ac illa ſic diſmembrata & ſeparata, necnon omnia & ſingula, decimariæ,
D
fructus, jura, actiones & bona ad majorem & clauſtralem prioratus & alia officia ſupprimenda ſpectantia & pertinentia: necnon tam ſinguli eiſdem decanatui, camerariæ, infirmariæ, operariæ, hoſtelariæ, præcemptoriæ & archidiaconatui officiis reſpective, ut præfertur, uniti, quam omnes alii a dicto monaſterio dependentes prioratus, ac capellaniæ prædictæ dictæ menſæ capitulari perpetuo applicarentur & appropriarentur, ac unirentur, annecterentur & incorporarentur, profecto felici ſtatui monaſterii, & illius eccleſiæ hujuſmodi conſuleretur, & illa venuſtior redderetur, ac in ea cultus divinus & miniſtrorum numerus cum incolarum & habitatorum ejuſdem oppidi de S. Egidio ſpirituali conſolatione & animarum ſalute peramplius vigeret & augeretur, faciliuſque reperirentur perſonæ
E
qualificatæ, quæ in ea abbatialem & alias dignitates & perſonatus, necnon canonicatus & præbendas hujuſmodi obtinere, & debitum Altiſſimo famulatum exhibere vellent & poſſent; ac quarum favore ipſius erigendæ eccleſiæ decens honor & utilitas incrementum ſuſciperet. Quare præfatus Franciſcus rex, in cujus temporali dominio monaſterium & oppidum de ſancto Egidio conſiſtunt, tam ſuo, quam Theodori Johannis commendatarii, ac conventus prædictorum, ſeu ipſorum conventus majoris partis, nominibus prædictis, nobis humiliter ſupplicari fecit ut in ipſo monaſterio nomen & titulum monaſterii ac regularem dignitatem abbatialem & conventualitatem, necnon in illo ac ſingulis officiis prædictis unitis, necnon B. M. Magdalenæ, ac omnibus

ac omnibus & ſingulis aliis ſupradictis, cæteriſque ab ea dependentibus prioratibus & eccleſiis regularibus ordinem prædictum, ac omnem ſtatum omnemque dependentiam regulares, necnon majorem & clauſtralem prioratus, ac decanatum, ac alia officia, necnon omnia & ſingula loca, & monachales portiones, prædicta penitus & omnino perpetuo ſupprimere & extinguere, ac in eccleſia hujuſmodi monaſterii ſtatum regularem in ſtatum abbatis, canonicorum, preſbyterorum & clericorum ſecularium immutare, & ad ſtatum ſecularem reducere, ipſamque eccleſiam in ſecularem & collegiatam ſub invocatione ejuſdem S. Egidii erigere & inſtituere, ac alias in præmiſſis oportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur.

Nos igitur, qui dudum inter alia volumus quod petentes beneficia eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem exiſtimationem tam beneficii uniendi, quam illius cui aliud uniri peteretur: alioquin unio non valeret, & ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes vocatis quorum intereſſet; quique eccleſiarum & monaſteriorum quorumlibet ac perſonarum, eorumdem decorem & venuſtatem, ac in melius directionem, necnon in illis divini cultus conſervationem & augmentum ac animarum ſalutem noſtris potiſſime temporibus ſinceris deſideramus affectibus: Theodorum Johannem comendatarium ac conventum præfatos, & eorum, necnon infra ſcriptorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis a jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſalitatis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes: necnon abbatialis & conventualis menſarum, ac omnium & ſingulorum illis reſpective unitorum & non expreſſorum aliorum dependentium prioratuum & eccleſiarum regularium, ac ſingulorum officiorum, necnon locorum & monachalium portionum ſupprimendorum, prædictorum fructuum, redituum & proventuum veros annuos valores præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati; cum ad hoc ipſorum Theodori Johannis comendatarii & conventus, ſeu majoris partis eorum per dilectum filium Manualdum de Petris clericum Avenionenſem procuratorem eorum ad hoc ab eis ſpecialiter conſtitutum expreſſus accedat aſſenſus.

Ad omnipotentis Dei laudem & gloriam, & militantis eccleſiæ exaltationem, necnon monaſterii & illius perſonarum hujuſmodi feliciorem ſucceſſum, in præfato monaſterio nomen & titulum monaſterii ac regularem dignitatem abbatialem & conventualitatem, necnon in illo ac ſingulis decanatui, camerariæ, infirmariæ, operariæ, hoſtelariæ, præcemptoriæ & archidiaconatui, officiis prædictis unitis, necnon beatæ Mariæ Magdalenæ ac omnibus & ſingulis ſupradictis, cæteriſque ab eo dependentibus prioratibus & eccleſiis regularibus: ita ut de cætero prioratus ipſi prioratus ſeculares, ſeu eccleſiæ aut beneficia ſecularia exiſtant, ordinem prædictum, ac omnem ſtatum, omnemque dependentiam regularem, necnon majorem & clauſtralem prioratus, ac decanatum, camerariam, infirmariam, eleemoſynariam, operariam, hoſtelariam, præcemptoriam, correſariam, archidiaconatum, celerariam & ſuccentoriam, ac S. Petri de Via ſacra, necnon primam & ſecundam ſacriſtias, ac ratione dicti prioratus beatæ Mariæ Magdalenæ reputata officia, necnon omnia & ſingula loca, & monachales portiones, prædicta, illorumque omnium qualitates & denominationes; ita quod de cætero officia clauſtralia ac loca, & monachales portiones denominari ſeu cenſeri & reputari non poſſint, auctoritate apoſtolica præfata, tenore præſentium penitus & omnino perpetuo ſupprimimus & extinguimus; ac in eccleſia monaſterii hujuſmodi ſtatum regularem in ſtatum abbatis, canonicorum, preſbyterorum, & clericorum ſecularium immutamus, & ad ſtatum ſecularem reducimus, ipſamque eccleſiam in ſecularem & collegiatam eccleſiam ſub dicta invocatione ejuſdem S. Egidii, necnon in ea capitulum ſeculare.

Cum abbatiali cui S. Felicis Deſperano, & S. Johannis de Gardonenchia, ac S. Andreæ de Bernicio prioratus prædicti, cæteraque beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, quæ monaſterio & menſæ abbatiali prædictis unita erant, perpetuo abſque alia unione unita ſint, & eſſe cenſeantur, & ad quam, exceptis decimis bladorum, granorum, vini, feni, olivarum & olerum in oppido, territorio, & diſtrictu S. Egidii prædictis pro tempore excreſcentium, ac vinea abbatiali, & duabus terris ſupradictis, quæcumque aliæ decimæ, fructus, reditus, proventus, jura, obventiones, prædia & bona quæ ad menſam abbatialem monaſterii hujuſmodi ſpectabant & pertinebant, perpetuo ſpectent & pertineant: ac præfatus Theodorus Johannes commendatarius futurus & pro tempore exiſtens abbas ſecularis ipſius erigendæ eccleſiæ, de illis ac eorum emolumentis quibuſcunque prout antea abbas regularis monaſterii hujuſmodi diſponebat & diſponere poterat, diſponere poſſit.

Necnon ab eadem abbatiali, prout hactenus fuit penitus diſtincta & ſeparata capitulari menſæ, cui ſimiliter S. Ceciliæ de Siagello, ac S. Amantii prope & extra villam Simidrii prioratus prædicti, ac omnia & ſingula alia beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, quæcumque & qualiacunque ſint, quæ eidem menſæ conventuali unita erant, abſque alia unione etiam perpetuo unita, annexa & incorporata ſint & eſſe cenſeantur; & ad quam omnia & ſingula alia, decimæ, fructus, reditus, proventus, jura, obventiones, prædia & bona ad dictam menſam conventualem ſpectantia & pertinentia perpetuo ſpectent & pertineant: & capitulum erigendæ eccleſiæ hujuſmodi de illis ac eorum emolumentis quibuſcunque in eorum uſus & utilitatem, prout antea conventus præfati monaſterii diſponebat ſeu diſponere poterat, perpetuo diſponere poſſit. Necnon cum ſigillo & capſa communibus, aliiſque collegialibus inſigniis, ad inſtar aliarum ſecularium & collegiatarum eccleſiarum illarum partium, ac cum omnibus & ſingulis inſigniis, libertatibus, exemptionibus, privilegiis, & indultis apoſtolicis & regiis ac aliis dicto monaſterio conceſſis.

Necnon unam abbatiam ſecularem quæ principalis, prout ſuppreſſa, regularis abbatialis dignitas in dicto monaſterio erat, perpetuis futuris temporibus exiſtat, pro eodem Theodoro Johanne, qui abbatiam ipſam ſecularem, prout dictum monaſterium in commendam obtinebat, quoad vixerit, abſque alia proviſione ſibi deſuper facienda obtinere poſſit, aut pro uno alio clerico ſeculari: qui quidem Theodorus Johannes, & pro tempore exiſtens erigendæ eccleſiæ hujuſmodi abbas, caput & prælatus, ac ſuperior aliorum exiſtat: necnon omnibus & ſingulis dignitatibus, privilegiis, libertatibus, præeminentiis, exemptionibus, & indultis apoſtolicis & regiis abbati dicti monaſterii pro tempore exiſtenti etiam favore religionis conceſſis, necnon inſigniis & aliis juribus quibuſcunque, quibus abbas dicti monaſterii pro tempore exiſtens utebatur, potiebatur & gaudebat, ac uti, potiri, & gaudere poterat: necnon juriſdictionem ſpiritualem ſeu eccleſiaſticam & temporalem, quam idem abbas pro tempore exiſtens exercebat & exercere poterat, cum mero & mixto imperio per ſe vel per alium ſeu alios in ipſa erigenda eccleſia, ac prædictis necnon aliis a dicto monaſterio dependentibus prioratibus & eccleſiis, ac in oppido de S. Egidio, diſtrictu & territorio ſupradictis; necnon in canonicos & miniſtros ejuſdem erigendæ eccleſiæ, & in quaſvis alias perſonas eccleſiaſticas & laïcas ſeu ſeculares ejuſdem erigendæ eccleſiæ, necnon oppidi, diſtrictus & territorii de S. Egidio prædictorum, & infra illa exiſtentes exercere libere & licite valeat, prout

antea abbas monaſterii prædicti utebatur, potiebatur & exercebat, ſeu uti, potiri, & exercere poterat, & ad quem collatio, proviſio, præſentatio, inſtitutio & deſtitutio quorumcunque monaſteriorum & beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura & ſine cura qualitercunque qualificatorum, quæ abbatiali & capitulari menſis erigendæ eccleſiæ hujuſmodi unita non ſunt, & ſupra non ſupprimuntur aut infra non uniuntur, de cætero perpetuis futuris temporibus in omnibus & per omnia perinde ac ſi ordo & obſervantia regulares prædicti in eodem monaſterio extincti, & illius monachi ad ſecularitatem reducti non eſſent, ſpectent & pertineant.

Necnon unum decanatum pro uno decano, qui immediate poſt dictum abbatem ſecularem, ſicque ſecundum locum; & unum majorem pro uno majore, qui tertium locum; ac unum minorem nuncupandos archidiaconatus, qui principales dignitates, pro uno minore, nuncupandis archidiaconis, qui quartum locum; ac unam ſacriſtiam pro uno ſacriſta, qui quintum locum; & unam præcemptoriam pro uno præcemptore, qui ſextum locum; ac unam theſaurariam, quæ perſonatus inibi exiſtunt, pro uno theſaurario, qui ſeptimum locum tam in choro, quam in capitulo dictæ erigendæ eccleſiæ ſemper obtineant; ac decem & octo canonicatus, & totidem præbendas majores pro decem & octo majoribus canonicis, computatis decano ac majore & minore archidiaconis; necnon ſacriſta, præcemptore & theſaurario præfatis, quorum ſinguli habeant & obtineant unum & unam ex majoribus canonicatibus & præbendis hujuſmodi, ex quibus unus & una ſingulis ex eiſdem decanatu, majore & minore archidiaconatibus, necnon ſacriſtia, præcemptoria & theſauraria præfatis perpetuo uniti, annexi & incorporati ſint, & eſſe cenſeantur: ſic quod quicunque decanatum ac majorem & minorem archidiaconatus, ſacriſtiam, præcemptoriam, vel theſaurariam erigendæ eccleſiæ hujuſmodi aſſequetur, illius canonicus major actu præbendatus eo ipſo ſit & eſſe cenſeatur: ac dum proviſio de decanatu, ac majore & minore archidiaconatibus, necnon ſacriſtia, præcemptoria & theſauraria præfatis jam canonico majori fiet, canonicatus & præbenda majores per eum obtenti, per aſſecutionem hujuſmodi vacare cenſeantur eo ipſo: & cui de decanatu, ac majore & minore archidiaconatibus, necnon ſacriſtia, præcemptoria, & theſauraria hujuſmodi proviſum fuerit, etiam unum & unam ex majoribus canonicatibus & præbendis abſque aliqua ſibi deſuper facienda proviſione obtinere cenſeatur: ac alios tredecim canonicatus præbendas minores nuncupandos pro aliis tredecim canonicis minoribus nuncupandis dicta authoritate, earumdem tenore præſentium perpetuo erigimus & inſtituimus.

Necnon decimas bladorum, granorum, feni, ollvarum & olerum in oppido, diſtrictu & territorio de S. Egidio ſupradictis excreſcentium, ac magnum penu, necnon medietatem horrei & feneriæ, ac vineam abbatialem, terras & plateam, necnon partem oblationum ex devotione Chriſti fidelium in eccleſia erecta elargiendarum hujuſmodi, quam abbas dicti monaſterii pro tempore exiſtens percipere conſueverat, ab eadem abbatiali menſa perpetuo diſmembramus & ſeparamus, ac illa omnia ſic diſmembrata & ſeparata exiſtant nunc, ſic quod de cætero perpetuis futuris temporibus ipſius monaſterii furnus & farineria, illorumque fructus ſeu uſusfructus ad abbatem & capitulum prædictos communiter ſpectent & pertineant, ac per eos communiter obtineantur & poſſideantur.

Ac etiam ex nunc omnia & ſingula, decimarias, fructus, reditus & proventus, actiones, jura & bona majorem & clauſtralem prioratus, necnon decanatum, omniaque & ſingula alia officia, necnon loca & monachales portiones ſuppreſſa prædicta, quorum de cætero nullus titulus competat, ſed totus illorum titulus in ipſam menſam capitularem tranſlatus ſit & eſſe cenſeatur, ſpectantia: ſic tamen quod majorem & clauſtralem prioratus ac decanatum & alia officia prædicta nunc obtinentes, fructus, reditus, proventus, jura & emolumenta quæcumque illorum bonorum, necnon prioratuum & capellaniarum eiſdem officiis prius reſpective, ut præfertur, unitorum prædictorum, ac etiam quaſvis penſiones ad dicta eorum officia antea ſpectantes, ac illis unitas ſeu applicatas, & ad illa pertinentes ſeu eis debitas, prout antea percipiebant, quoad vixerint, percipiant: necnon capellanias ſanctorum Baudilii & Pontii, & ſanctæ Crucis villæ veteris, ac ſancti Saturnini de Sloura, ac S. Andreæ de Campo Marlgnano, & ſanctæ Columbæ, ac S. Stephani de Valle, & S. Petri de Trincatalla, ac ſanctorum Paſtoris & Victoris, necnon ejuſdem S. Egidii de Paternis, prioratibus, illorum unionibus per ſuppreſſionem & extinctionem officiorum prædictorum, quibus, ut præfertur, uniti erant, diſſolutis, per diſſolutionem hujuſmodi apud ſedem prædictam vacantes. Et ſimiliter ex nunc ſanctæ Mariæ Magdalenæ, S. Stephani de Corcona [a], ſanctorum Johannis de Meiaco [b], & Sebaſtiani de Montepeſato [c], S. Petri de Lenihaco [d], beatæ Mariæ de Bethleem, ſeu S. Salvatoris de Cayſſanicis [e], S. Lupi [f], S. Crucis de Moleſano [g], S. Martini de Serviers [h], S. Andeoli de Robiaco [i], ejuſdem S. Petri de Vannis [k], S. Geneſii de Mediogoto [l], ſanctæ Mariæ de Saturanicis [m], ejuſdem ſanctæ Mariæ de Montealto [n], S. Hypoliti de Melzerio [o], ejuſdem S. Mariæ de Frayſſineto in Lozera [p], S. Petri de Provincheriis [q], cum illi annexa eccleſia S. Victorini villæ fortis, S. Egidii de Creyſſaco [r], ejuſdem S. Egidii de divo [ſ] Caſtro, ipſius S. Egidii de Supernis [t], S. Andreæ de Lucapello [u], S. Servi, ſanctorum Petri & Michaelis de Roſſilhono [v], S. Privati, S. Chriſtophori de Vacheriis [x], S. Johannis de Albenaſſio [y], ejuſdem beatæ Mariæ de Rodeſco de Rocha Villæ-novæ [z], S. Stephani de Menerbia *, S. Maximini de Medenis prioratus prædictos, qui conventuales non ſunt, etiamſi ad illos conſueverint qui per electionem aſſumi. Ita quod cedentibus etiam ex cauſa permutationis, vel decedentibus, eoſdem ſanctæ Mariæ Magdalenæ, necnon ſancti Stephani de Corcona, ſanctorum Johannis de Meiaco, & Sebaſtiani de Montepeſato, S. Petri de Lenihaco, beatæ Mariæ de Bethleem, ſeu S. Salvatoris de Cayſſanicis, S. Lupi, S. Crucis de Moleſano, S. Martini de Serviers, S. Andeoli de Robiaco, ejuſdem S. Petri de Vannis, S. Geneſii de Mediogoto, ſanctæ Mariæ de Saturanicis, ejuſdem ſanctæ Mariæ de Montealto, S. Hypoliti de Melzerio, ejuſdem beatæ Mariæ de Frayſſineto in Lozera, S. Petri de Provincheriis cum illi annexa eccleſia S. Victorini villæ fortis, S. Egidii de Creyſſaco, ejuſdem S. Egidii de divo Caſtro, ipſius S. Egidii de Supernis, S. Andreæ de Lucapello, S. Servi, ſanctorum Petri & Michaëlis de Roſſilhono, S. Privati, S. Chriſtophori de Vacheriis, S. Johannis de Albenaſſio, ejuſdem beatæ Mariæ de Rodeſco de Rocha villæ novæ, S. Stephani de Menerbia, & S. Maximini de Medenis dependentes prioratus in titulum vel commendam aut alias quomodolibet obtinentibus ſeu etiam illos quomodolibet dimittentibus, vel amittentibus etiam apud ſedem præfatam, aut in menſibus graduatorum vel ſimplicium nominatorum, illi per ceſſum vel deceſſum aut quamvis aliam dimiſſionem vel amiſſionem hujuſmodi minime vacare, ſed dictæ menſæ capitulari ex tunc vere & non ficte perpetuo uniti ſint, & eſſe, ac capitulum præfati ſolam illorum fructuum, redituum & proventuum perceptionem expectare cenſeantur. Nec etiamſi ſub aliquibus mandatis apoſtolicis vel aliis gratiis etiam in vim concordatorum prædictorum comprehenſi, vel eis affecti fuerint, apoſtolica præfata vel ordinaria auctoritate conferri, neque alicui in ipſorum cedentium vel decedentium aut alias dimittentium vel amittentium locum aſſumi poſſint: & ſi tunc aliquibus dicta apoſtolica vel ordinaria auctoritate etiam cum ſpeciali ac de verbo ad verbum præſentium expreſſa mentione

[a] diœceſ. Nemauſ.
[b] *al.* de Meiano. diœceſis Arelat.
[c] *al.* de Montepenſato diœceſ. Nemauſ.
[d] *al.* de Launaco diœc. Nemauſ.
[e] diœceſ. Nemauſ.
[f] diœceſ. Ucetic.
[g] diœceſ. Ucetic.
[h] diœceſ. Ucetic.
[i] diœceſ. Ucetic.
[k] diœceſ. Ucetic.
[l] diœceſ. Ucetic.
[m] diœceſ. Magalon.
[n] diœceſ. Magalon.
[o] diœceſ. Mimat.
[p] diœceſ. Mimat.
[q] diœceſ. Mimat.
[r] diœceſ. Vabrenſis.
[ſ] *al.* de Duno-caſtro in Lotharingia diœceſis Remenſis.
[t] *al.* de Supervia diœc. Lucion.
[u] *al.* de Montegaillardi diœc. Adurenſis.
[v] diœceſ. Aptenſis.
[x] diœc. Siſtaric.
[y] diœceſ. Siſtaric.
[z] diœceſ. Siſtaric.
* diœceſ. Cavalicenſis.

ac illarum derogatione & ſuſpenſione conferantur, collationes hujuſmodi nullæ & inanes ex nunc prout ex tunc & econtra exiſtant: liceatque capitulo præfato ex tunc magni penus medietatis horrei & feneriæ ac vineæ, & terrarum, necnon plateæ ac decimarum ac jurium ac bonorum majoris & clauſtralis prioratuum, decanatus, & ſingulorum aliorum officiorum, necnon locorum & monachalium portionum ſuppreſſorum, ac capellaniarum & ſingulorum per diſſolutionem hujuſmodi vacantium, necnon etiam ex nunc abſque præjudicio illos obtinentium, ſingulorum dependentium uniendorum prioratuum, juriumque & pertinentiarum eorumdem corporalem poſſeſſionem per ſe vel alium ſeu alios propria auctoritate libere apprehendere & perpetuo retinere, ac vineæ & terrarum, necnon quorumcumque ſuppreſſorum officiorum ac locorum & monachalium portionum, bonorum ac capellaniarum, & ſingulorum vacantium, necnon cedentibus vel decedentibus, illos, ut præfertur, obtinentibus, ſeu alias quomodolibet dimittentibus vel amittentibus, ſingulorum prioratuum dependentium hujuſmodi fructus, redítus & proventus, ac partem oblationum hujuſmodi percipere, exigere & levare, ac in ſuos, & menſæ capitularis, ac uniendorum prioratuum & capellaniarum hujuſmodi uſus & utilitatem convertere: necnon eccleſiis uniendorum prioratuum & capellaniarum per preſbyteros idoneos ad eorum nutum ponendos & amovendos in divinis deſerviri, & animarum curam illis forſan imminentem exercere facere, diœceſani locorum & quorumvis aliorum licentia ſuper hoc minime requiſita, auctoritate apoſtolica & tenore prædictis applicamus perpetuo ac appropriamus ac unimus, annectimus, & incorporamus: necnon omnes & ſingulos ipſius monaſterii monachos & perſonas, etiam illius prioratum majorem & decanatum & alia officia clauſtralia ac loca, & monachales portiones in eodem monaſterio, & ab eo dependentes prioratus hujuſmodi quomodolibet obtinentes, ordinem ipſum in dicto monaſterio vel alibi tacite vel expreſſe profeſſos, ab obſervatione conſtitutionum, ordinationum, definitionum, ſtatutorum, conſuetudinum, inſtitutorum regularium monaſterii & ordinis prædictorum: necnon quorumcumque per eos in eorum profeſſione emiſſorum votorum caſtitatis & obedientiæ, quoad illos qui nunc illa emiſerunt, votis duntaxat exceptis, & a regula ejuſdem S. Benedicti, ac ſecundum illam divini officii recitationem, ita ut ipſi monachi nunc regulares de cætero canonici ſeculares dictæ erectæ eccleſiæ exiſtant, & pro talibus habeantur & reputentur, ac de cætero habitum regularem dicti ordinis geſtare, & ejuſdem ordinis regularia inſtituta, ordinationes, difinitiones, ritus & mores, etiam quoad divinorum in eadem erecta eccleſia celebrationem; jejunia, victum, & ciborum ac veſtimentorum uſum, & alia quæcumque quæ ratione ordinis & profeſſionis hujuſmodi obſervare tenebantur, de cætero obſervare minime teneantur, ſed in habitu, ordine, ritu, inceſſu, ceremoniis & vita quoad omnia ſecularibus canonicis aliarum collegiatarum eccleſiarum ſecularium circumvicinarum ſe omnino & ubique abſque alicujus apoſtaſiæ, irregularitatis, inhabilitatis vel infamiæ nota, aut cenſuræ eccleſiaſticæ incurſu conformare, ac in dicta erecta eccleſia horas canonicas diurnas pariter & nocturnas ac alia divina officia ſecundum uſum, ritum, & morem ejuſdem Romanæ eccleſiæ dicere & recitare poſſint & debeant: ſic tamen quod monachi prædicti qui ſtatum ſuum regularem, ſeu habitum & regulam S. Benedicti hujuſmodi dimittere noluerint, in illis quandiu voluerint remanere poſſint: & nihilominus in divinis in dicta eccleſia erecta deſerviendo & intereſſendo tantum quantum unus alius canonicus percipere valeant, & ſecundum ordinem per ipſos capitulum conſtituendum cedere & incedere habeant, dummodo in divinis & eccleſiaſticis officiis, in eorum ſuperiori habitu aliis canonicis ſecularibus ſe conforment. Et tam Theodorus Johannes, ac pro tempore exiſtens ipſius erectæ eccleſiæ abbas, quam qui nunc ſunt & pro tempore erunt erectæ eccleſiæ hujuſmodi canonici & eccleſiaſticæ perſonæ in eadem erecta eccleſia reſidendo vel non reſidendo, de eorum bonis quibuſcumque etiam intuitu eccleſiarum ſeu eccleſiaſticorum beneficiorum per eos & eorum ſingulos pro tempore obtentorum, aut alias undecumque acquiſitis & acquirendis teſtari tam in vita, quam in morte diſponere libere & licite poſſint, ac ſi regulares nunquam fuiſſent, & clerici ſeculares facultatem teſtandi habentes eſſent, ac ſpolia monachorum pro tempore decedentium, quæ ratione ſtatus regularis abbati, conventui aut quibuſvis aliis perſonis ſuppreſſi monaſterii hujuſmodi debebantur, de cætero per abbatem & capitulum ac perſonas erectæ eccleſiæ hujuſmodi exigi non poſſint, & ſi ab inteſtato deceſſerint, eorum hereditas & bona ad proximiores conſanguineos, juxta juris diſpoſitionem, ſicuti de ſecularibus perſonis in illis partibus conſuetum exiſtit, deveniant, penitus & omnino abſolvimus, & totaliter liberamus, ac eis deſuper facultatem concedimus. Et inſuper quod canonici majores prædicti capitulum ipſius erectæ eccleſiæ conſtituant & faciant, & qui de numero eorumdem canonicorum majorum exiſtunt, decanus, major & minor archidiaconi, ſacriſta, præcemptor & theſaurarius, ac alii majores & canonici præfati actualiter in eadem erecta eccleſia præbendati & recepti, dummodo in ſacris ordinibus conſtituti fuerint, duntaxat in capitulo hujuſmodi admittantur, excluſis dictis canonicis minoribus & beneficiatis, ac quibuſvis aliis perſonis & miniſtris ipſius erectæ eccleſiæ: ac quod ipſum capitulum miniſtros conductitios & temporales tam pro cultu divino, quam regimine bonorum menſæ capitularis hujuſmodi deputare poſſint. Quodque præfatus Theodorus Johannes, ac pro tempore exiſtens dictæ erectæ eccleſiæ abbas, tanquam illius dignitates & perſonatus obtinentium, necnon canonicorum majorum & minorum, ac aliarum perſonarum ejuſdem erectæ eccleſiæ caput & prælatus ac ſuperior, ſedem abbatialem in choro a parte illius dextera habeat, prout abbas monaſterii hujuſmodi habere conſuevit; ac in proceſſionibus tam infra quam extra eamdem erectam eccleſiam ſolus incedat, & decanus a parte ſiniſtra, & archidiaconus major ab eadem parte dextra poſt præfatum abbatem; & archidiaconus minor a dicta parte ſiniſtra poſt præfatum decanum, ſacriſta vero in fine chori juxta majus altare ipſius erectæ eccleſiæ ab eadem parte dextra, & præcemptor in medio dicti chori, ac theſaurarius in fine dicti chori juxta præfatum majus altare a prædicta parte ſiniſtra ſedes ſuas habeant; & ſucceſſive poſt illos canonici majores in altis, & canonici minores in inferioribus ſedibus ejuſdem chori eodem ordine quo infra deſcripti ſunt, ſedeant: & canonici majores ipſius erectæ eccleſiæ, quibus de majoribus canonicatibus & præbendis hujuſmodi in futurum poſt primam illorum vacationem ab eorum primæva erectione hujuſmodi vacantibus proviſum fuerit, juxta eorum receptionem ſtallum & locum habeant. Ita tamen quod canonicus ſubdiaconus acolytum, diaconus ſubdiaconum, & preſbyter diaconum infra & extra eamdem erectam eccleſiam publice & privatim velut dignior præcedat, nullo habito reſpectu ad nobilitatem ſeu gradum: ſic tamen quod canonicus primo loco receptus, qui poſtmodum ad ſuperiores ordines ſe promoveri fecerit, proceſſum admiſſum recuperet, & idem in aliis ejuſdem erectæ eccleſiæ miniſtris obſervetur: & hi quibus de canonicatibus & præbendis minoribus erectæ eccleſiæ hujuſmodi ſimiliter in futurum alias quam hac prima vice ab eorum primæva erectione hujuſmodi vacantibus, qui tunc non amplius canonicatus & præbendæ, ſed ſimplicia beneficia beneficiaturæ nuncupanda remaneant & ſint, providebitur, non amplius canonici minores, ſed beneficiati dictæ erectæ eccleſiæ

ſint & nuncupentur, & in inferioribus ſedibus ipſius erectæ eccleſiæ prout dicti minores canonici ſedeant: quodque numerus majorum canonicatuum & præbendarum prædictarum ad numerum quindecim reducatur, in his comprehenſis canonicatibus & præbendis majoribus, decanatui, ac majori & minori archidiaconatibus, ac ſacriſtiæ, præceptoriæ, & theſaurariæ prædictis, reſpective annexis: ſic quod decedentibus illis, quibus de dictis canonicatibus & præbendis majoribus ab eorum primæva erectione hujuſmodi vacantibus proviſum fuerit, aut eoſdem canonicatus & præbendas majores quomodolibet dimittentibus vel amittentibus & aliis quibuſvis modis, præterquam per ſimplicem vel ex cauſa permutationis de illis faciendam reſignationem, etiam apud eandem ſedem vacantibus, etiamſi ſupradictis mandatis apoſtolicis, ac nominationibus comprehenſis, & graduatis nominatis vel ſimplicibus prædictis affecti fuerint, ac in eorum turno vacaverint, nullus ad hujuſmodi canonicatus & præbendas majores aſſumatur, donec ad prædictum numerum quindecim reducti: & poſtquam ad reductionem numeri quindenarii hujuſmodi deventum fuerit, in ipſa erecta eccleſia duo alia perpetua beneficia eccleſiaſtica etiam beneficiaturæ nuncupanda, pro duobus aliis perpetuis beneficiatis, ſimilia & æqualia in omnibus & per omnia aliis beneficiis beneficiaturis nuncupandis ejuſdem erectæ eccleſiæ, præfatos capitulum erigi & inſtitui, ac per eos etiam ab eorum primæva erectione hujuſmodi perſonis idoneis conferri poſſint & debeant: ac quod decanatus, major ac minor archidiaconatus, ſacriſta, præceptoria, ac illis reſpective annexi canonicatus & præbendæ majores prædicti, illorum vacatione non ſolum per ceſſum, ſed etiam per deceſſum illos obtinentium, ſive alio quovis modo occurrente, etiam ante reductionem prædictam libere poſſint impetrari, ac de illis licite valeat provideri; & occurrente de cætero vacatione ipſorum canonicatuum & præbendarum majorum, ſi alias quam per reſignationem prædictam ſimpliciter vel ex cauſa permutationis faciendam vacaverint, nullus ad eoſdem canonicatus & præbendas majores, etiam in vim cujuſcumque diſpenſationis apoſtolicæ aſſumi poſſit, niſi illi quibus nunc de dictis canonicatibus & præbendis majoribus, ut præfertur, proviſum fuerit, & eodem ordine quo inferius deſcripti ſunt: quodque per aſſecutionem dictorum canonicatuum & præbendarum majorum, canonicatus & præbendæ minores obtenti, eo ipſo vacare cenſeantur. Ac quod abbas in Nativitatis & Reſurrectionis Domini noſtri Jeſu-Chriſti, necnon Pentecoſtes, Aſſumptionis beatæ Mariæ virginis, & S. Egidii feſtivitatibus, & decanus, ac major & minor archidiaconi, ſacriſta, præceptor, theſaurarius, & alii canonici majores prædicti miſſas capitulares majores diebus Dominicis, & ſolemnitatibus majoribus: beneficiati vero, ac quibus de dictis canonicatibus & præbendis minoribus providebitur, ſingulis aliis diebus feriatis miſſas capitulares, ac etiam obituum ſeu novenarum & anniverſariorum defunctorum, necnon officia diaconi & ſubdiaconi in dicta erecta eccleſia ſingulis diebus, dum majores miſſæ capitulares, ac etiam ubi obituum, novenarum & anniverſariorum hujuſmodi officia in eadem erecta eccleſia celebrabuntur ordine ſucceſſivo, juxta providam ordinationem ipſorum capituli deſuper faciendam, celebrari facere teneantur: & illi quibus de dictis beneficiis, beneficiaturis nuncupandis, in futurum providebitur, poſtquam hujuſmodi beneficia per annum pacifice poſſederint, & legitimæ ætatis, & per dictos capitulum moniti fuerint infra annum a die monitionis hujuſmodi computandum, ad omnes etiam ſacros & preſbyteratus ordines ſe promoveri facere teneantur; alioquin beneficiis hujuſmodi eo ipſo privati ſint & eſſe cenſeantur, ac capitulum præfati illa libere conferre poſſint. Quodque abbas pro tempore exiſtens, decanus, major & minor archidiaconi, ſacriſta, præceptor, theſaurarius, necnon ſinguli majores canonici omni tempore in dicta erecta eccleſia tempore divinorum officiorum, & extra eam in proceſſionibus ſuperpellicia munda & longa uſque ad medias tibiacas ac almitias de griſeis pellibus foderatas: ſinguli autem canonici minores ac etiam beneficiati præfati almitias de variis foderatis deſquirolis pellibus deferant & deferre teneantur, alioquin decanus, ac major & minor archidiaconi, ſacriſta, præceptor, theſaurarius, necnon omnes & ſinguli majores & minores canonici & beneficiati prædicti nihil in eadem erecta eccleſia percipiant: quodque is cui de abbatia ſeculari, ducentum, & quilibet cui de decanatu ac majore & minore archidiaconatibus, ſacriſtia, præceptoria, & theſauraria præfatis providebitur centum, ſinguli autem canonici majores octuaginta, & ſinguli beneficiati in futurum inſtituendi, viginti quinque libras Turonenſes monetæ in regno Franciæ curſum habentis, capitulo præfatis pro ornamentis eccleſiæ erectæ hujuſmodi perſolvere teneantur; & donec illas perſolverint, diſtributiones & emolumenta dignitatum, perſonatuum, canonicatuum, & præbendarum ac beneficiorum hujuſmodi amittant, & illa dictæ menſæ capitulari applicentur: ſed præfatus Theodorus Johannes abba, & alii quibus de dignitatibus, perſonatibus, canonicatibus & præbendis majoribus & minoribus ab hujuſmodi eorum primæva erectione vacantibus providebitur, ad ſolutiones hujuſmodi non teneantur. Quodque de cætero dictum nemus Deſperano ad dictam menſam abbatialem ſeu abbatiam ſecularem in ſolidum perpetuo ſpectet & pertineat, prout antea ad menſam abbatialem monaſterii hujuſmodi ſpectabat & pertinebat: ita quod prædictus abbas & pro tempore exiſtens nemus ipſum ad culturam reducere, ſeu illud aut illius ligna dare aut vendere, vel alias quoquo modo alienare nequeat, ſed ſolum nemore & lignis hujuſmodi tanquam bonus paterſamilias uti & frui poſſit; ſic tamen quod ipſi capitulum pro ſe & canonicis ac aliis miniſtris ipſius erectæ eccleſiæ etiam prout bonus paterfamilias nemore & illius lignis prædictis etiam perpetuis futuris temporibus uti & frui poſſint: & abbas unum virum, & capitulum præfati etiam alium virum pro cuſtodia dicti nemoris, eorum ſumptibus reſpective ponere, & perpetuo tenere debeant; & quod alia onera, quæ dictus abbas ob nemus & ligna ex eo provenientia hujuſmodi erga conventum & monachos prædictos, tenebatur, ab illis perpetuo remaneat & ſit immunis & exemptus: ipſeque Theodorus Johannes & pro tempore exiſtens ejuſdem erectæ eccleſiæ abbas ad onera panis & vini pro victu & menſa monachorum in dicto monaſterio deſervientium, ac barbitonſoribus illorum, necnon certis diebus pro victu prædicatorum ſeu concionatorum ac conſanguineorum, affinium & amicorum monachorum, necnon panis & vini pro victu medicorum, chirurgorum & eorum famulorum prædictorum tam in die celebrationis dicti capituli generalis, quam alio quocumque tempore, ac feni & avenæ pro equitaturis certorum officiariorum & aliorum monachorum ejuſdem monaſterii, ac conſanguineorum, affinium & amicorum, necnon medicorum, chirurgorum & illorum famulorum prædictorum, ac etiam panis & vini pro miſſis celebrandis ac librorum, indumentorum & luminariorum, necnon campanarum & aliorum divino cultui neceſſariorum, ac elargitionis eleemoſynarum in ipſo monaſterio per illius abbatem fieri, necnon cereorum ſingulis annis in dicto feſto Purificationis monachis & officiariis præfatis, & augmenti pitentiæ in quolibet feſto S. Benedicti dari ſolitorum, prout erga conventum & monachos monaſterii hujuſmodi tenebatur, de cætero minime teneatur, ſed ab illis perpetuo immunis ſit: ſic tamen quod capitulum præfati de cætero perpetuis futuris temporibus omnia & ſingula onera hujuſmodi, & alia quæ dictus abbas erga conventum & alios præfatos ſubire tenebatur, perferre teneatur; quodque camerarius, infirmarius, &

hoſtelarius prædicti quamdiu fructus, redditus & proventus ac emolumenta camerariæ, infirmariæ, hoſtelariæ ſuppreſſorum, ac prioratuum & capellaniarum illis reſpective annexorum prædictorum, percipiant, & donec dicta menſa capitularis fructibus, redditibus, proventibus & emolumentis prioratus majoris, decanatus ac camerariæ, infirmariæ & hoſtelariæ & aliorum officiorum ſuppreſſorum ac capellaniarum, & prioratuum eidem menſæ capitulari unitorum prædictorum plene gaudeat & potiatur, ſeu ipſi capitulum illa percipiant, loco dictorum onerum ad quæ ipſi camerarius, infirmarius & hoſtelarius ratione eorum camerariæ, infirmariæ, hoſtelariæ officiorum, ac illis unitorum prioratuum & capellaniarum prædictorum pro victu & veſtitu, ac rebus aliis dicti monaſterii, & erga illius conventum & monachos prædictos, reſpective, ut præfertur, tenebantur eidem capitulo in dicto oppido de S. Egidio, camerarius videlicet, nonaginta quatuor libras, & decem ſolidos Turonenſes; infirmarius alias quinquaginta, ac hoſtelarius præfatus ſimiliter quinquaginta quatuor libras, & decem ſolidos Turonenſes, monetæ in dicto regno Franciæ curſum habentis, annis ſingulis in feſto S. Michaëlis menſis Septembris integre perſolvere, tradere & expedire teneantur, & decanus & alii officiarii ſimiliter prædicti, quandiu fructus, redditus, proventus, ac emolumenta ſuorum officiorum ſuppreſſorum percipient, dictas penſiones, gonelas nuncupatas, cæteraque jura integre, ac quæcumque alia onera ſolita, quæ antea ſolvere & perferre tenebantur, ut prius, perſolvere & perferre, necnon & ſinguli prioratus, & eccleſiæ ac alia beneficia a dicto monaſterio mediate vel immediate dependentia, quæ, ut præfertur, non uniuntur in titulum vel commendam, aut alias, nunc & pro tempore obtinentes, perpetuis futuris temporibus: illi vero quorum prioratus ac beneficia prædicta, ut præfertur, uniuntur, quamdiu fructus, redditus & proventus prioratuum unitorum hujuſmodi in toto vel in parte percipient, in capitulo generali in ipſa erecta eccleſia celebrando perſonaliter aut per procuratorem comparere ac penſiones, gonelas nuncupatas, aliaque jura conſueta integre perſolvere, ac quæcumque alia onera ſolita ſupportare teneantur, prout prius tenebantur: ac quod præfatus Theodorus Johannes ac pro tempore exiſtens dictæ erectæ eccleſiæ abbas ex menſa capitulari nihil percipiat aut percipere poſſit, ſed fructibus, redditibus, proventibus & emolumentis dictæ menſæ abbatialis contentus ſit, & remaneat: quodque tam decanus, ac major & minor archidiaconi, ſacriſta, præcemptor, theſaurarius, quam etiam alii canonici majores & minores dictæ erectæ eccleſiæ nihil percipiant aut percipere poſſint ex diſtributionibus quotidianis, niſi in dicta erecta eccleſia divinis intereſſendo, & juxta providam ordinationem per eoſdem capitulum deſuper faciendam; ac quod capitulum præfati certos groſſos fructus ſingulis ex canonicis majoribus prædictis, de quorum numero decanus, major & minor archidiaconi, ſacriſta, præcemptor & theſaurarius præfati, ut præfertur, exiſtant, ſtatuere & ordinare, ſeu conſtituere & deputare, eoſdemque fructus augere, & diminuere poſſit toties quoties eidem capitulo videbitur; & decanus, major & minor archidiaconi, ſacriſta, præcemptor, & theſaurarius præfati, ratione canonicatuum & præbendarum majorum, eorum dignitatibus & perſonatibus reſpective annexorum, ac canonici majores ſint æquales in diſtributionibus, ſeu aliis emolumentis, quæ intra & extra eamdem erectam eccleſiam elargientur; ſic tamen quod quilibet ex decano, majore & minore archidiaconis, ſacriſta, præcemptore, & theſaurario præfatis, ultra illam portionem, quam ratione eorum canonicatuum & præbendarum majorum, ut præfertur, dignitatibus & perſonatibus hujuſmodi annexorum percipient, aliam quartam partem diſtributionum ſeu emolumentorum hujuſmodi portionis canonicatus majoris, ratione eorum dignitatum & perſonatuum percipiant, & percipere poſſint, ita tamen quod quandiu ſupradicti decanus, major & minor archidiaconi, ſacriſta, præcemptor, & theſaurarius fructus, reditus, proventus, ac alia emolumenta officiorum ſuppreſſorum & prioratuum & capellaniarum eis unitorum prædictorum, reſpective, in toto vel in parte percipient, quartam partem hujuſmodi percipere non poſſint, ſed interim diſtributionibus & emolumentis unius ex majoribus canonicis prædictis contenti ſint; quodque canonici majores præfati, quibus de majoribus canonicatibus & præbendis ejuſdem erectæ eccleſiæ nunc ab eorum primæva erectione hujuſmodi vacantibus providebitur, ſint æquales in diſtributionibus & emolumentis præfatis canonicis majoribus; ſinguli autem minores canonici beneficiati nuncupandi, quibus poſt hujuſmodi vacationem de canonicatibus & præbendis minoribus beneficiaturis nuncupandis proviſum fuerit, non ſint æquales in diſtributionibus & emolumentis præfatis majoribus canonicis, ſed ſolum reſidendo in dicta erecta eccleſia, & divinis intereſſendo percipiant eam partem & portionem diſtributionum quam capitulum præfati eis aſſignabit, ſeu ordinabit; quodque collatio, proviſio & omnimoda alia diſpoſitio decanatus, archidiaconatus minoris, & præcemptoriæ, ac canonicatuum & præbendarum majorum illis reſpective annexorum, ad abbatem pro tempore exiſtentem ſeu ejus in ſpiritualibus vicarium generalem, archidiaconatus vero majoris, ſacriſtiæ, theſaurariæ & canonicatuum & præbendarum majorum ſimiliter illis perpetuo annexorum, reſpective, necnon qui poſtmodum beneficiaturæ nuncupabuntur, canonicatuum & præbendarum minorum erectæ eccleſiæ hujuſmodi, dum & quotiens illorum vacatio in quibuſvis menſibus occurrerit, ad capitulum præfati hac primæva vacatione ab eorum primæva erectione hujuſmodi excepta, ſpectent & pertineant, necnon collatio, proviſio & omnimoda alia diſpoſitio aliorum canonicatuum & præbendarum majorum dictæ erectæ eccleſiæ, præfatis dignitatibus & perſonatibus non annexorum, dum & quoties illorum vacatio in Januarii, Februarii, Maii, Junii, Septembris & Octobris ad abbatem, ſeu ejus in ſpiritualibus vicarium generalem hujuſmodi; in Martii autem, Aprilis, Julii, Auguſti, Novembris & Decembris menſibus etiam per ceſſum, etiam ex cauſa permutationis, vel deceſſum, aut alio quovis modo occurrerit, hac primæva vacatione ab eorum primæva erectione excepta, ad eoſdem capitulum: qui archidiaconatus majoris, ſacriſtiæ & theſaurariæ etiam in menſibus ad eoſdem capitulum, ut præfertur, ſpectantibus, illorum vero majorum canonicatuum & præbendarum ac etiam in quibuſcumque menſibus vacantium beneficiorum beneficiaturarum nuncupandorum reſignationes, ceſſiones, libere & licite recipere & admittere poſſint, ſpectent & pertineant: & ille quem plures numero ex eiſdem capitulo, ad archidiaconatum majorem, ſacriſtiam & theſaurariam ac illius reſpective annexos canonicatus, & præbendas majores, ac beneficia prædicta, necnon ad illos canonicatus & præbendas majores in dictis menſibus ipſis capitulo, ut præfertur, reſervatis, vacantes nominaverint, proviſiones archidiaconatus majoris, ſacriſtiæ, theſaurariæ ac canonicatuum & præbendarum majorum & beneficiorum hujuſmodi obtinuiſſe cenſeantur: ac primus in ſede & voce eorum in dicto capitulo exiſtens, qui eum nominaverit, ab eodem nominato juramentum præſtari ſolitum recipiat, & eum in corporalem poſſeſſionem archidiaconatus majoris, ſacriſtiæ & theſaurariæ, necnon canonicatuum & præbendarum ac beneficiorum hujuſmodi ſic nominatum inducat, ac ſtallem ſibi in choro ac pro hujuſmodi archidiaconatu majore, ſacriſtia, theſauraria ac canonicatu & præbenda majoribus locum in capitulo ipſius erectæ eccleſiæ aſſignet, ipſeque abbas pro tempore exiſtens tam pro exercenda juriſdictione ſpirituali in erecta eccleſia, quam in oppido de S. Egidio, illiuſque territorio & diſtrictu

prædictis, ac alias ubilibet in eccleſiis & proprietatibus ab eadem erecta eccleſia dependentibus, ac perſonas eccleſiaſticas, & alias ſibi ſubditas, quam etiam circa collationem, proviſionem, præſentationem, inſtitutionem & deſtitutionem decanatus, archidiaconatus minoris, præcemptoriæ, ac in menſibus eidem abbati aſſignatis, vacantium canonicatuum & præbendarum majorum, quam etiam quorumcumque aliorum beneficiorum cum cura & ſine cura qualitercumque qualificatorum, quæ præſentibus non exprimuntur, nec per illas uniuntur, & quæ ad eundem abbatem quomodolibet ſpectant, nullatenus deputare poſſit vicarium & officialem alium quam unum ex obtinentibus dignitates ſeu perſonatus, aut unum ex majoribus canonicis actu præbendatis ejuſdem erectæ eccleſiæ: quodque præmiſſa omnia & ſingula vim contractus, tranſactionis & concordiæ inter ipſos Theodorum Johannem abbatem ſecularem & capitulum invicem, & præfatum Franciſcum, & pro tempore exiſtentem Francorum regem, necnon ſedem prædictam, favore & contemplatione hujuſmodi novæ erectionis, & ad ſecularitatem reductionis obtineant: ita ut inter cætera regni Franciæ privilegia adſcribi & computari debeant. Ac quod diſſenſus ſeu contrarietas minoris partis conventus monaſterii hujuſmodi forſan factus ſeu faciendus, eiſque præmiſſis aut aliquibus illorum in aliquibus obeſſe ſeu impedire vel differre non poſſit; ſed diſſenſu & contrarietate ac defectu conſenſus minoris partis conventus hujuſmodi ac ejuſdem minoris partis & cujuſvis alterius contradictione nonobſtante, præmiſſa omnia & ſingula pleniſſimum ſuum ſortiantur effectum, & inviolabiliter obſerventur, ac quæcumque litteræ, privilegia & indulta in contrarium obtinenda nullius ſint roboris, vel momenti; quodque præfatus Theodorus Johannes & qui pro tempore erit abbas, capitulum, canonici & perſonæ erectæ eccleſiæ hujuſmodi in quibuſcumque impetrationibus, diſpenſationibus, gratiis, facultatibus, indultis, conceſſionibus, & litteris apoſtolicis gratiam vel juſtitiam concernentibus, per eos ſeu eorum nomine a ſede prædicta vel ejus legatis impetrandis, ſeu eis etiam motu proprio concedendis, nullam de eorum regularitate, hujuſmodi ſuppreſſione & reductione aliiſque omnibus in præſentibus contentis mentionem facere teneantur: nec propterea impetrationes, diſpenſationes, gratiæ, facultates, indulta, conceſſiones, ac litteræ hujuſmodi ſubreptionis vel obreptionis ſeu nullitatis vitio, aut intentionis defectu notari ſeu impugnari poſſint, præfata auctoritate apoſtolica, earumdem tenore præſentium perpetuo ſtatuimus & ordinamus: & nihilominus abbati ſeculari & capitulo præfatis quæcumque ſtatuta & ordinationes rationabiles & honeſta, ac ſacris canonibus non contraria, tam circa divinorum celebrationem ac modum & quantitatem diſtributionum & emolumentorum in ipſa erecta eccleſia elargiendorum, quam temporalia negotia ipſius capituli, ac quæcumque alia neceſſaria condere, & condita quoties opportunum fuerit, immutare, limitare, corrigere & interpretari, ſecundum rerum & temporum qualitates ac loca illorum, aliud vel alia ſtatuta & ordinationes quoties eis placuerit & viſum fuerit eis expedire, de novo facere & edere libere & licite poſſit: ad quorum obſervationem ſinguli de gremio erectæ eccleſiæ hujuſmodi exiſtentes aſtricti ſint, & ad id cum pœnarum & cenſurarum adjectione compelli poſſint; & quæ poſtquam condita, immutata, limitata, correcta & interpretata ac de novo edita fuerint, eo ipſo dicta auctoritate apoſtolica confirmata ſint & eſſe cenſeantur, plenam & liberam auctoritatem & facultatem concedimus: necnon omnes & ſingulos ſuppreſſi monaſterii hujuſmodi monachos, qui propter tranſgreſſionem inſtitutorum regularium prædictorum aliquam apoſtaſiæ notam ſive irregularitatem, inhabilitatem contraxerint ſeu incurrerint, ab hujuſmodi exceſſibus, necnon ab apoſtaſia & quibuſvis excommunicationibus, ac aliis ſententiis, cenſuris & pœnis eccleſiaſticis, quas præmiſſarum occaſione quomodolibet forſan incurrerint, auctoritate apoſtolica & tenore ſupradictis abſolvimus, ac cum eis ſuper dicta irregularitate atque cenſura, ſi quam ſeu hujuſmodi ligati miſſas & alia divina officia celebrando aut illis ſe immiſcendo contraxerint: quodque etiam quæcumque, quotcumque & qualiacumque cum cura & ſine cura alias ſe invicem competentia beneficia eccleſiaſtica, etiamſi canonicatus & præbendæ aut dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia in cathedralibus, etiam metropolitanis vel collegiatis, & dignitates ipſæ in cathedralibus poſt pontificales majores, ſeu collegiatis eccleſiis hujuſmodi principales fuerint, ſi eis alias canonice conferantur aut eligantur, præſententur vel alias aſſumantur ad illa & inſtituantur in eis poſt ſuppreſſionem & reductionem hujuſmodi, ac ſi regulares nunquam fuiſſent, abſque alia diſpenſatione recipere, & illa, necnon quæcumque, quotcumque & qualiacumque alia cum cura & ſine cura ſecularia ac prædicta, & quorumvis aliorum ordinum regularia beneficia eccleſiaſtica, etiam ſi ſecularia, parrochiales eccleſiæ, vel eorum perpetuæ vicariæ, aut alias ut præfertur, qualificata regularia, vel beneficia hujuſmodi, prioratus, præpoſituræ, præpoſitatus, dignitates, etiam conventuales, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia etiam clauſtralia exiſtant, & ad prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia tam ſecularia quam regularia hujuſmodi conſueverint, qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, quæ ſinguli eorum etiam ex quibuſvis diſpenſationibus & conceſſionibus apoſtolicis, etiam natalium & ætatis, ac aliis quibuſcumque defectibus nonobſtantibus, in titulum vel commendam ac alias obtineant & ſpectent, necnon in quibus & ad quos jus quomodolibet competit, abſque nova proviſione ſeu commenda eis & poſſeſſionis adeptione per eos deſuper faciendis, ut prius, quoad vixerint, retinere, illaque omnia & ſingula ſimul vel ſucceſſive, ſimpliciter vel ex cauſa permutationis, quoties eis placuerit, dimittere, & commendis hujuſmodi cedere, ac loco dimiſſi vel dimiſſorum aliud vel alia, ſimile vel diſſimile, aut ſimilia vel diſſimilia beneficium vel beneficia eccleſiaſticum vel eccleſiaſtica quæcunque, quotcunque & qualiacunque cum cura & ſine cura ſe invicem competentia ſimiliter recipere, &, ut præfertur, retinere; necnon quoſcumque fructus, reditus, & proventus eccleſiaſticos eis in toto vel in parte & loco penſionum annuarum, ac quaſcumque penſiones annuas ſuper ſimilibus fructibus, reditibus & proventibus eis forſitan reſervatos & aſſignatos, etiam, ut prius, quoad vixerint, percipere, exigere & levare, necnon ad quoſcumque gradus, dignitates, honores & officia eccleſiaſtica, ac viris eccleſiaſticis convenientia ſecularia quæcumque promoveri, illaque gerere, exercere, necnon dignitatibus, honoribus & ordinibus quibuſcumque, ad quos hactenus etiam in ſtatu regulari degentes promoti fuerint, a quibuſcumque diſpenſationibus etiam ſuper pluribus beneficiis inſimul obtinendis & retinendis, necnon ſuper ætatis & natalium, cæteriſque defectibus prædictis, ac gratiis ad obtinenda beneficia eccleſiaſtica quæcumque, quotcumque & qualiacumque ſint, & indultis eis & eorum cuilibet præfata apoſtolica vel alia auctoritate hactenus quomodolibet conceſſis, eidem erectæ eccleſiæ, necnon illius abbati & capitulo cæteriſque dignitates & perſonatus ac canonicatus & præbendas, necnon beneficia ejuſdem erectæ eccleſiæ pro tempore obtinentibus ac miniſtris & aliis perſonis erectæ eccleſiæ hujuſmodi pro tempore exiſtentibus, ut omnibus & ſingulis dignitatibus, prærogativis, privilegiis, immunitatibus, favoribus, gratiis, conceſſionibus & indultis, quibus aliæ collegiatæ eccleſiæ ſeculares illarum partium, ac dignitates & perſonatus, necnon canonicatus & præbendas, ac alia beneficia in eis obtinentes, illorumque capitulo canonici, miniſtri & perſonæ, de jure vel conſuetudine utuntur, potiuntur, &

Digitized by Google

gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum ; ipſique erectæ eccleſiæ ac illius abbati, necnon etiam in eligendo abbatem præfato capitulo & ſingulis canonicis, tam majoribus quam minoribus ac beneficiatis, & aliis miniſtris ac perſonis, & etiam omnibus univerſis & ſingulis privilegiis, & indultis apoſtolicis, & regiis, & aliis, illis & eorum anteceſſoribus etiam favore & contemplatione religionis conceſſis, etiamſi illa eis quandiu in ordine & religione ſeu regulari ſtatu hujuſmodi perſeveraverint, conceſſa & indulta fuerint : necnon libertatibus, immunitatibus, exemptionibus ab omni prorſus juriſdictione, correctione & ſuperioritate quorumcumque archiepiſcoporum, epiſcoporum & aliorum ordinariorum, quorumcumque etiam ratione delicti vel contractus, ſeu rei de qua agetur, ubicumque comitatur delictum, initur contractus, aut res ipſa conſiſtat, quibus ipſi abbas regularis, conventus, & ſinguli monachi ſuppreſſi monaſterii hujuſmodi, antea uti, frui, gaudere conſueverunt, ac nunc utuntur, potiuntur & gaudent ; ita quod abbas ſedi prædictæ, capitulum vero, necnon omnes & ſinguli tam majores quam minores canonici & beneficiati ac miniſtri & quævis aliæ perſonæ erectæ eccleſiæ hujuſmodi, & oppidi de S. Egidio ac illius diſtrictus & territorii prædictorum, & in eis pro tempore exiſtentes & commorantes eidem abbati ſeculari immediate ſubjiciantur, & appellationes quæ ab eodem abbate ſeu ejus vicario aut officiali ab interlocutoria ſeu diffinitiva ſententia pro tempore interponentur, ad ſedem eandem immediate devolvantur, prout ante hujuſmodi reductionem fieri conſueverat, uti, potiri & gaudere, necnon beneficia ſub eiſdem diſpenſationibus comprehenſa recipere, & juxta illarum tenorem retinere libere & licite valeant, eiſdem authoritate apoſtolica, ac tenore de ſpeciali dono gratiæ diſpenſamus, ſibique pariter indulgemus, omnemque ab eis inhabilitatis & infamiæ maculam ſive notam per eos præmiſſorum occaſione forſan contractam penitus abolemus, necnon beneficia obtenta, etiam propter reductionem hujuſmodi non vacare, & commendis non ceſſare, ac penſiones extinctas non eſſe, necnon diſpenſationes, gratias, & indulta, ac reſervationes fructuum, redituum & proventuum hujuſmodi non expirare, ſed plenam roboris firmitatem obtinere, ac compermutandi, necnon aliis clauſulis & derogationibus in eis contentis, eiſdem abbati, capitulo & canonicis etiam poſt reductionem hujuſmodi ſuffragari in omnibus & per omnia perinde ac ſi reductio prædicta minime facta, ſeu illa eccleſia abbati, conventui & monachis præfatis uti eccleſiæ & perſonis ſecularibus a principio conceſſa fuiſſent ; necnon ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, appropriationes, uniones, annexiones & incorporationes prædictas ſub quibuſvis revocationibus, ſuſpenſionibus & derogationibus etiam per nos & ſedem prædictam quomodolibet, ac ſub quibuſcumque tenoribus & formis pro tempore factis & faciendis nullatenus comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri, ac etiam ad hoc ut ſub illis non comprehendantur, ex nunc vere & non ficte effectum ſortitas, ac de vacantibus & non vacantibus officiis, ac locis, & monachalibus portionibus ac prioratibus prædictis factas, & per illas ex nunc capitulo præfatis jus in re omnino acquiſitum eſſe & cenſeri ; necnon eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcumque, quovis prætextu, ſeu quavis occaſione vel cauſa, etiam neceſſario exprimenda de nullitatis ſeu obreptionis vel ſubreptionis vitio ſeu intentionis defectu per quoſcumque, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, impugnari, aut illorum effectum quoquomodo impediri non poſſe, ſed ſuum plenarium libere ſortiri, ac pro illorum validitate, efficacia & obſervatione per quoſcumque judices, quavis auctoritate fungentes, in Romana curia, & extra eam, ſublata eis, & eorum cuilibet quamvis aliter judicandi & interpretandi facultate & authoritate judicari & definiri debere ; necnon

A tranſumptis præſentium manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus prælati vel curiæ eccleſiaſticæ aut perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem in judicio & extra, quæ ipſis originalibus litteris adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ, adhibendam fore decernimus ; poſtremo ſingulis infra ſcriptis, ob religionis zelum, vitæ ac morum honeſtatem, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, ſuper quibus ipſorum ſinguli apud nos fide digno commendantur, teſtimonio, ſpecialem gratiam facere volentes ; necnon omnia & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, ſecularia, & cujuſvis ordinis regularia, quæ etiam ex quibuſvis diſpenſationibus & conceſſionibus apoſtolicis in titulum & commendam ac alias obtinent & expectant, ac in
B quibus & ad quæ jus eis quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque & qualiacumque ſint, eorum fructuum, redituum, & proventuum veros annuos valores ac hujuſmodi diſpenſationem & conceſſionem tenere, necnon quarumcumque penſionum annuarum eis ſuper quibuſvis fructibus, redditibus, & proventibus eccleſiaſticis aſſignatarum quantitates, præſentibus pro expreſſis habentes, decanatum Jacobo Berengarii, & majorem Leonardo de Cruce, ac minorem archidiaconatus dignitates Amblardo Deſpinaſſia, necnon ſacriſtiam Antonio Reboli, ac præcemptoriam Petro Valentini nuper monachis dicti olim monaſterii ; ac theſaurariam perſonatus hujuſmodi cum ſingulis illis annexis majoribus canonicatibus & præbendis prædictis Johanni Belloni clerico ſeculari dictæ Vapincenſis dioe-
C ceſis ; necnon ſingulos alios majores canonicatus & præbendas ſingulis ex Petro Buade, Johanne Portalis, Petro Dauneri, Philippo Arboſſet, Bernardo Bartholomæi, Johanne de Maulegoto, Johanne Spinaſſe, Guirando de Verneto, Nicolao Philiponi etiam nuper monachis dicti olim monaſterii, necnon domino Petri, alias de Petris canonico Avenionenſi, Guilhelmo etiam Belloni, Millano Javaldani clericis ſecularibus Vapincenſis & Magalonenſis ſeu Montiſpeſſulanenſis dioeceſis, cum plenitudine juris canonici, ſingulos vero canonicatus minores & præbendas ſic erectos ab eorum primæva erectione hujuſmodi apud ſedem prædictam vacantes, & de quibus ac prioratibus ac capellaniis prædictis per diſſolutionem unionum illorum, ut præmittitur, vacantibus, nullus præter nos, pro eo quod
D nos dudum omnes canonicatus & præbendas ac dignitates & perſonatus, necnon prioratus, cæteraque beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura ſecularia, & quorumvis* ordinis regularia, apud ſedem eamdem nunc vacantia, & inantea vacatura, collationi & diſpenſationi noſtræ reſervavimus, decernentes ex tunc irritum & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari : ac vice diſponere poteſt, ſive poſſit reſervatione, ex decreto obſiſtentibus ſupradictis, ac quorum omnium & ſingulorum, videlicet decanatus erecti & archidiaconatuum, necnon ſacriſtiæ & præcemptoriæ ac majorum canonicatuum & præbendarum hujuſmodi, necnon capellaniarum ac omnium per præſentes unitorum prioratuum prædictorum, inſimul fructus, reditus & proventus viginti quatuor ducatorum auri de camera,
E ſecundum communem exiſtimationem, valorem annuum, ut aſſeritur, non excedant, ſingulis ex Johanne Arcouſſi, Johanne de Georglis, Nicolao Calviere, Johanne Martini, Guilhermo de Poſilhaco, Johanne de Tullia, Laurentio Morinelli, Johanne Lanfrdi, Johanne Morenti, Carolo Rozeli, Franciſco Guilheti, Antonio Giri nuper monachis præfati monaſterii, ac Petro Birrati Dantum nuncupato clerico ſeculari Gratiopolitanenſis dioeceſis, dilectis filiis, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis præfata auctoritate apoſtolica conferimus, & de illis etiam providemus. Quocirca dilectis filiis abbati monaſterii Francarumvallium, & decano eccleſiæ SS. Johannis-Baptiſtæ & Evangeliſtæ Rupiſmoræ, Nemauſenſis prædictæ & Avenionenſis

* cujuſvis.

diœceſis, ac officiali Montiſpeſſulanenſis per apoſtolica ſcripta mandamus quatenus ipſi vel duo aut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios eaſdem præſentes litteras & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Theodori Johannis, & pro tempore exiſtentis abbatis & capituli prædictorum ſeu alicujus ipſorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficaciter defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant authoritate noſtra ſuppreſſionem, extinctionem, immutationem, reductionem, erectionem, inſtitutionem, diſmembrationem, ſeparationem, applicationem, appropriationem, unionem, annexionem, incorporationem, conceſſionem, ſtatutum, ordinationem & alia præmiſſa firmiter obſervare, ipſoſque abbatem & capitulum illis, necnon abſolutione, diſpenſatione, indulto, abolitione & decreto prædictis pacifice gaudere: non permittentes eis deſuper per quoſcumque, quavis auctoritate fungentes, contra earumdem præſentium tenorem quomodolibet moleſtari; necnon Jacobum Berengarii in decanatum erectum, ac Bernardum de Cruce ad majorem, & Amblardum Deſpinaſſia ad minorem archidiaconatum; ac Antonium Reboli ad ſacriſtiam, & Petrum Valentini ad præcemptoriam, & Johannem Belloni ad theſaurariam; ac illos necnon reliquos omnes & ſingulos ſupradictos, quibus majores & minores præbendas hujuſmodi contulimus, in majorum & minorum canonicatuum & præbendarum eis reſpective collatorum, illorumque omnium jurium & pertinentiarum prædictorum corporalem poſſeſſionem inducant auctoritate noſtra, & defendant inductos, amotis quibuſlibet detentoribus ab eiſdem, facientes illos ad majores cum dicta juris plenitudine & minores præbendas eis reſpective collatas hujuſmodi in dicta erecta eccleſia in canonicos recipi, & in fratris ſtallo eis & eorum cuilibet in choro & in loco in capitulo ipſius erectæ eccleſiæ aſſignatis: necnon Jacobum Berengarii in decanatum erectum, & Bernardum de Cruce ad majorem, ac Amblardum ad minorem archidiaconatus, ac Antonium Reboli ad ſacriſtiam, Petrum Valentini ad præcemptoriam, ac Johannem Belloni præfati ad theſaurariam prædictos, ut eſt moris, admitti; eiſdemque Berengario decanatus, & Bernardo de Cruce de majoris, ac Amblardo de minoris archidiaconatuum, ac Antonio Reboli de ſacriſtiæ, & Petro Valentini de præcemptoriæ, ac Joanne Belloni de theſaurariæ prædictorum, aliiſque; necnon alii quibus majores & minores canonicatus & præbendas hujuſmodi, ut præfertur, contulimus, de illorum fructibus, reditibus, proventibus, juribus, obventionibus univerſis integre reſponderi, contradictoreſque & rebelles per cenſuras & pœnas eccleſiaſticas ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis, nonobſtantibus præmiſſis, & priori voluntate noſtra prædicta, necnon Conſtantienſis ac Lateranenſis uniones perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis noviſſime celebrati Lateranenſis concilii, ac piæ memoriæ Bonifacii PP. octavi etiam prædeceſſoris noſtri, qua cavetur ne quis extra ſuam civitatem vel diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices a ſede prædicta deputati extra civitatem vel diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in concilio generali edicta, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium non trahatur, & quibuſvis aliis apoſtolicis, necnon in provincialibus & ſynodalibus conciliis edictis generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus & ordinationibus ac fundatione dicti monaſterii & illius ac ipſius ordinis juramento, confirmatione apoſt. vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus ac quibuſvis privilegiis & indultis apoſt. eidem monaſterio & ordini ac quibuſvis univerſitatibus ſtudiorum gene-

A ralium, illarumque perſonis etiam ſuper nominationibus faciendis, & alias ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriorum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis; necnon irritantibus & aliis decretis, etiam motu proprio, & quavis etiam regia conſideratione, & ex quibuſvis cauſis in genere & in ſpecie, etiam iteratis vicibus, conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut alia aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus obmiſſo, & forma in illis tradita, obſervata, inſerti forent præſentibus pro ſufficienter B expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus: necnon quacumque contradictione ſeu diſſenſu, aut conſenſus defectu alicujus, ſeu minoris partis conventus monaſterii hujuſmodi, aut cujuſvis alterius facta, ſeu facienda, contrariis quibuſcumque: aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis, de locis & monachalibus portionibus, & officiis, necnon prioratibus hujuſmodi ſpeciales, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis, in illis partibus generales dictæ ſedis vel legatorum ejus litteras impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum; quas quidem litteras & proceſſus habitas per eaſdem ac inde ſecuta quæcumque, ad loca & monachales portiones, necnon officia ſuppreſſa, & capellanias ac prio- C ratus unitas hujuſmodi, volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem locorum & monachalium portionum, ac officiorum & prioratuum, vel beneficiorum aliorum præjudicium generari, ſeu ſi venerabilibus fratribus noſtris archiepiſcopis Arelatenſis, & Montiſpeſſulanenſis, Vabrenſis, Mimatenſis, Lexovienſis, Virdunenſis, Uticenſis, Siſtaricenſis, Adurenſis, Cavalicenſis, Arauſicenſis, & Nemauſenſis epiſcopis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quoad receptionem vel proviſionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdum ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per litteras apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis privilegiis, indulgentiis, & litteris apoſtolicis, quorumcumque te- D norum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus habenda ſit in eis litteris mentio ſpecialis. Volumus autem quod prioratus uniti prædicti debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis quibus illa imminet, nullatenus negligatur, ſed de eorum congrue ſupportentur onera conſueta, ac quod monachi præfati aliqua irregularitatis & inhabilitatis nota ſeu macula forſan innodati, pœnitentiam per confeſſores idoneos, quos ſinguli eorum duxerint eligendos, eis pro præmiſſis injungendam adimplere omnino teneantur, alioquin præſentes locum quoad hujuſmodi abſolutionem eis nullatenus ſuffragentur; quodque juxta tenorem concordatorum E prædictorum ad dictam abbatiam pro tempore præſentatus ſeu nominatus ac in ea inſtitutus infra ſex menſes a die præſentationis ſeu nominationis & inſtitutionis computandos, novam proviſionem deſuper a ſede prædicta impetrare, & jura cameræ apoſtolicæ juxta taxam in libris ipſius cameræ annotatam, prout abbas regularis ante hujuſmodi reductionem tenebatur, ac ſi regularis abbas exiſteret, perſolvere omnino teneatur; alioquin lapſis dictis ſex menſibus abbatia ipſa vacare cenſeatur eo ipſo. Et inſuper quod unionem, annexionem & incorporationem prioratuum & capellaniarum per diſſolutionem unionum illorum vacantium hujuſmodi, ac collationes & proviſiones prædictas prout eſt ſi attentatum forſan, hactenus, & quoad illas

Digitized by Google

illas ac alia præmiſſa ex nunc irritum decernimus & A inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtram ſuppreſſionis, extinctionis, immutationis, reductionis, erectionis, inſtitutionis, diſmembrationis, ſeparationis, applicationis, approbationis, unionis, annexionis, incorporationis, abſolutionis, liberationis, conceſſionis, ſtatuti, ordinationis, diſpenſationis, indulti, abolitionis, decreti collationis, proviſionis, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Tuſculi anno Incarn. Dominicæ MDXXXVIII. XVI. cal. Sept. pontificatus noſtri ann. 4. CCCCCCCCC.

Johan. Bucada, Johan. Moluer, Johan. Bucano, Mar. Johan. Mileti, F. Galean. a Cane, S. Groleti, Ca. CCCCCCCCC. ſtillo, Bernardus Millancus, M. Rom. Claud. Richardi. Anno MDXXXVIII. die vero decima ſeptima menſis Auguſti, retroſcripti Franciſcus Francorum rex chriſtianiſſimus per ſuas litteras, & dominus abbas, & conventus retroſcripti monaſterii per retroſcriptum eorum procuratorem ſuppreſſioni, extinctioni, immutationi, reductioni, erectioni, inſtitutioni, diſmembrationi, ſeparationi, applicationi, appropriationi, unioni, annexioni, incorporationi, conceſſioni, ſtatuto, ordinationi, collationi, & proviſioni retroſcriptis, ac litterarum expeditioni reſpective conſenſerunt, juraverunt, Bart. Capellus. R. Bar. regiſtrata in camera apoſtolica Capellus Caſalati.

INSTRUMENTA
ECCLESIÆ ALESIENSIS.

I.

Teſtificationes de utilitate erectionis epiſcopatus Aleſienſis.

Primus teſtis rever. epiſcopus Uticenſ. 1693.

ANno 1693. die vero ſecunda menſis Junii coram eminentiſſimo, & reverendiſſimo domino cardinali archiepiſcopo Narbonenſi comparuit illuſtriſſimus & reverendiſſimus dominus Michaël Poncet, &c. epiſcopus Uticenſ. &c. teſtis vocatus pro informatione facienda juxta ſuperius ſcriptos articulos, qui quidem illuſtriſſimus & reverendiſſimus dominus epiſcopus Uticenſ. &c. ætatis ſuæ quinquaginta unius aut circiter annorum, præſtito prius juramento tacto pectore, &c. ſe noſſe vim juramenti, & gravitatem perjurii.

Ad primum reſpondit veritatem fuiſſe, & eſſe, quod valles Gebennicæ intra diœceſis Nemauſenſ. fines incluſæ, diœceſibus Mimatenſ. & Vivarienſ. necnon C Uticenſ. ipſius diœceſis cohærent, ex quorum tamen territoriis ad Aleſienſem formandum nihil detrahitur, magnam habent incolarum frequentiam eorum maxime, qui non ita pridem Catholicam Religionem amplexi ſunt; unde verendum eſt ne in fide parum radicati abſque peculiari epiſcopi vigilantia ex ovili egrediantur in quod præcipuo Dei favore ingreſſi ſunt, quod ſcit ex peculiari ſua notitia ob proximitatem epiſcopatus Uticenſ. qui liminibus Aleſienſis territorii contiguus eſt.

Ad ſecundum ſe ex dicta cauſa ſcire, quod prædictæ valles longe lateque diffuſæ Nemauſo ſeptem & amplius leucis Occitanicis diſtant, aſſiduis montium jugis undique cinguntur, & qua ſe vertices ad planiora demittunt, vix Nemauſenſi epiſcopo via patet, ut viſitationis cauſa eam diœceſis partem percurrere valeat.

Ad tertium reſpondit ſe ſcire, quod præter qua- D draginta neophitorum millia, quæ vel intra Nemauſi muros, vel extra per planitiem degunt, ſunt & alia quinquaginta millia, quæ Gebennicis in vallibus circumfuſa reperiuntur, cumque in primis informandis totus intentus Nemauſenſ. epiſcopus Vallicolas fovere non poſſit, bonum eccleſiæ poſtulat, ut illis peculiaris ſit paſtor, qui populorum ignorantiæ medeatur.

Ad quartum verum fuiſſe, & eſſe reſpondit, quod Aleſienſe oppidum vulgo *Alais* Gebennarum primarium, capax, elegans, muro cinctum, arce munitum, præſidio inſtructum, præfecto ornatum, familias 1796. circiter continet. inter eas complures nobilitate inſignes ſunt, ſed omnes fere ad fidem catholicam ex hæreſi Calvini nuper converſæ, tale tandem oppidum, quod ſi novus erigatur epiſcopatus, pro epiſcopali ſede eligi meretur.

B Ad quintum reſpondit, quod in præfato Aleſienſi oppido ſtat parochialis, & collegiata eccleſia ſub invocatione S. Johannis Baptiſtæ, hæc ſpatioſa ſatis & ſufficienter ornata ſacella ſex, campanariam turrim, cœmeterium, fonteſque luſtrales complectitur; ejuſdem capitulum decano, & ſacriſta, utroque canonico, decemque aliis canonicatibus conſtat: decanus choro præſidet, & ſacriſta curam animarum gerit, quod ſcit ex præfatis cauſis.

Ad ſextum reſpondit, quod in præfata eccleſia eſt chorus cum quadraginta octo ſedilibus, navis populorum capax, locus aptus ad organum, & illud omne quod eccleſiam cathedralem decet, quod ſcit quia vidit.

Ad ſeptimum, verum eſſe reſpondit, quod ſupradictum Aleſienſe oppidum tres habet virorum conventus, Prædicatorum nempe, fratrum Minorum, & Capucinorum, duas item monialium domus, Ciſterclenſium unam, quæ abbatiæ gaudet titulo, & alteram ſanctæ Urſulæ: adde ſocietatem Confalonis vulgo Pœnitentium alborum, & confraternitatem ſacroſancti Euchariſtiæ ſacramenti, una cum publica egenorum domo, quod ſcit quia vidit.

Ad octavum reſpondit ſe ſcire verum eſſe, quod territorium Aleſienſe deſtinatum ſexdecim leucis Occitanicis communibus Galliæ longioribus in longitudinem, decemque in latitudinem patet aut circiter, in eo oppidula triginta ſex, pagi quadraginta quinque, & ita octoginta novem parochiæ continentur. In his magnus eſt incolarum maxima ex parte neophitorum numerus, iſti in fide debiles, natura truces, ſolertes tamen, & ingenioſi, iſti inquam omni tandiu doctrinæ vento circumferentur, donec cognita novi & proximioris paſtoris voce, & eum audient, & ſequentur.

Ad nonum, verum eſſe reſpondit, quod etſi nulla D conſiſtat eccleſiaſtica domus epiſcopo commoda, ſtat tamen una laica, quam ſi conducat epiſcopus, honeſte incolere valet, adeſt enim locus ad epiſcopalem domum in eccleſiæ fundo commodus, in quo de more provinciæ diœceſani illam ædificare tenebuntur, quod ſcit quia vidit.

Ad decimum reſpondit veritatem eſſe, quod in oppido Aleſienſi juxta eccleſiam locus eſt pro educandis clericis in ſeminarium eligendus, in quod frequenter conveniens epiſcopus, eos verbo & exemplis inſtruere, ad ordines eccleſiaſticos exercere, dubiamque vocationem probare valebit: adde quod dictis clericis in choro ſacris officiis inhærentibus cultus divinus magis ampliabitur, ac Domino ſolemnius largietur, quod ſcit ex prædictis cauſis.

Ad undecimum, ſe ſcire reſpondit verum eſſe, quod prope Aleſienſe oppidum ſtat ſæcularis, & collegiata

abbatia de Pſalmodi ejuſdem Nemauſenſ. diœceſis, huic tres ſunt dignitates, decanatus ſcilicet, præpoſitura, ac archidiaconatus, perſonatus duo, canonicatus quindecim, totidemque preſbyteri cum geminis ſervientibus, hujus abbatiæ nominatio ad Regem Chriſtianiſſimum, proviſio vero ad ſedem apoſtolicam pertinent, ejuſdem abbatiæ redditus librarum decem & octo millium eſt, qui ex ſalinis, pratis, cenſibus, decimiſque percipiuntur, illius capitulum, & canonici Aquis-mortuis commorantes æſtivis caloribus errare coacti, nec implent reſidentiam, nec divinis interſunt officiis.

Ad duodecimum reſpondit ſe ſcire ex prædictis cauſis, quod ſi præfata abbatia epiſcopatui erigendo, & ſupradictum Pſalmodienſe capitulum Aleſienſi uniantur, ita ut ex collegiatis duabus una cathedralis emergat, bonum opus futurum eſt, tum quia ex dictæ abbatiæ redditu Aleſ. epiſcopus futurus congrue ſuſtentabitur, tum quia canonici debitam implebunt reſidentiam, tum quia per capitulum unitum capitulo divinum officium decentius celebrabitur, tum etiam quia nihil impedit quominus Pſalmodienſi eccleſiæ proprius linquatur parochus, & Aleſienſ. ſacriſta curam, ut ante, Aleſii animarum gerat.

Ad decimum tertium reſpondit ſe ſcire veritatem eſſe, quod unioni dictæ abbatiæ epiſcopatui erigendo conſentit abbas, aſſentiuntur canonici, optant vicini præſules, concupiſcit metropolitanus, petit ipſe Nemauſenſ. epiſcopus, omnes idem cum Rege Chriſtianiſſimo ſentientes, nihil ſcilicet in neophitorum gratiam fore utilius, quam ſi ſuper oves illas errantes ſuſcitet Deus paſtorem unum, qui paſcat eas, quique ægrotas ſanet, & errantes reducat, & ſe ſubſcripſit una cum eminentiſſimo, & reverendiſſimo domino cardinali archiepiſcopo.

Petrus cardinalis archiepiſcopus Narbonenſis.
Michaël epiſcopus, & comes Uticenſis.

Secundus teſtis doctor Sorbonicus qui fuit viſitator vallium Gebennicarum.

Anno & die quibus ſupra coram eminentiſſimo & reverendiſſimo domino cardinali archiepiſcopo Narbonenſi comparuit illuſtris & reverendus admodum dominus Renatus Carolus de la Roche Jaquelin preſbyter, &c. doctor ſocius Sorbonicus, &c. ætatis ſuæ, ut dixit, triginta quinque annorum teſtis ab eodem eminentiſſimo & reverendiſſimo domino cardinali archiepiſcopo vocatus, qui recepto prius ab eo juramento, &c. ſuper interrogatoriis ſupra inſertis interrogavit; qui quidem

Ad primum reſpondit verum eſſe, quod valles Gebennicæ Nemauſenſ. diœceſis portio, eæque Mimatenſi & Vivarienſi necnon Uticenſi diœceſibus cohærens, quamvis tamen ad Aleſienſ. faciendam ex eorum territoriis, ſive dominio, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus nihil detrahatur, valde diffuſæ ſunt, ac populoſæ, earumque incolis, ut in eccleſiæ gremio, ad quod tandem reverſi ſunt, conſoveri poſſint, neceſſaria omnino eſt paſtoris præſentia, ejuſque labor aſſiduus, & peculiaris cura, quod probe ſcit, quia a Rege Chriſtianiſſimo ſub cura, & approbatione epiſcoporum in neophitorum informationem miſſus Occitaniam peragravit, tum quia in inſtruendis illius incolis craſſam imprimis Gebennicorum ignorantiam perſpexit, & morum corruptelam expertus eſt.

Ad ſecundum reſpondit ſe ſcire prædictis ex cauſis, quod ſupradictæ valles a Nemauſenſi civitate, quæ eſt ſedes epiſcopi, leucis Occitanicis octo diſtant, iiſque adeo montuoſis, & aſperis, ut nequeat epiſcopus Nemauſenſ. per invia illa loca viſitationis munus explere, & bonum eccleſiæ poſtulat, ut iſtis vallicolis peculiaris ſit paſtor.

Ad tertium reſpondit verum eſſe, quod ſeu Nemauſi, ſeu in locis finitimis quadraginta circiter millia converſorum exiſtunt, qui cum totam epiſcopi vigilantiam requirant, non poteſt ſollicitudo paſtoralis alii neophitorum quinquaginta millibus ſubvenire, qui dictas valles Gebennicas incolunt, ibique propriæ infirmitatis conſcii novum epiſcopum conſtitui exoptant, a quo poſſint in fide catholica confirmari, ac ſpiritualia quibus tantopere indigent ſolatia accipere.

Ad quartum reſpondit veritatem eſſe, quod oppidum Aleſienſe in Occitania ſitum, & Gebennarum primarium domos, ſeu familias continet circiter 1796. quarum multæ nobiles, pleræque autem e Calviniana hæreſi recens emerſæ; urbs eſt aliunde ſitu pulchra, arce, præſidio, & præfecto conſpicua, ac demum undequaque digna quæ nova ſede epiſcopali decoretur, quod ſcit ex prædictis cauſis.

Ad quintum reſpondit verum eſſe quod in prædicto Aleſienſi oppido exiſtit eccleſia parochialis, & collegiata ampla ſatis, & decora, quæ ſacella ſex, campanile cum tribus campanis, & fontem baptiſmalem continet, eique adjacet cœmeterium, capitulum vero decano, quæ eſt prima dignitas, & ſacriſta, cui animarum cura incumbit, necnon decem canonicatibus conſtat, quod ſcit ex prædictis cauſis.

Ad ſextum verum eſſe reſpondit, quod in prædicta collegiata eccleſia locus eſt ad organum diſponendum commodus, chorus cum quadraginta ſedilibus, navis ſatis capax, denique quidquid futuræ cathedrali congruit in ea reperitur.

Ad ſeptimum veritatem eſſe dixit, quod in eodem oppido Aleſienſi tria ſunt virorum monaſteria, ſeu conventus, Prædicatorum, fratrum Minorum, & Capucinorum, ſunt & duæ monialium domus, Ciſtercienſium una abbatiæ titulo decorata, & altera ſanctæ Urſulæ, duæ etiam confraternitates Pœnitentium ſcilicet Alborum, & ſacroſancti Euchariſtiæ ſacramenti, ac demum hoſpitium pauperum, quod vulgo *Hoſpitale* appellatur.

Ad octavum reſpondit ſe ſcire territorium futuræ Aleſienſ. diœceſi deſtinatum ſexdecim leucas in longitudinem, decem in latitudinem complecti, ac proinde oppida octo, oppidula triginta ſex, quæ parochias octoginta novem faciunt, continere, quarum incolæ maxima ex parte neophiti jacent adhuc ſicut oves non habentes paſtorem, rogantibus interim aliis dominum meſſis, ut quoniam ibi meſſis quidem multa, operarii autem pauci, mittat operarios in meſſem ſuam, depulſis iis, quos non miſerat.

Ad nonum reſpondit veritatem eſſe, quod quamvis Aleſienſ. eccleſia nullam poſſideat domum epiſcopo commodam, eſt tamen in decanatus fundo locus, ubi domus epiſcopalis propriis diœceſanorum impenſis juxta provinciæ morem ædificabitur, poteritque interim epiſcopus aliam conducere non procul ab eccleſia, atque in ea habitare.

Ad decimum reſpondit verum eſſe, quod in eodem oppido non longe ab eccleſia, & epiſcopali domo conſtrui poteſt ſeminarium ad quinquaginta, ſeu ſexaginta clericos religioſe educandos, & eccleſiaſticis diſciplinis inſtruendos, qui quidem officiis ſacris aderunt, & ita ſolemnius erit ſacrorum miniſterium.

Ad undecimum ſe pariter ex prædictis cauſis ſcire reſpondit, quod prope dictum oppidum Aleſienſe in eadem diœceſi Nemauſenſi exiſtit abbatia ſecularis, & collegiata de Pſalmodi, cui tres ſunt dignitates, decanatus ſcilicet, præpoſitura, & archidiaconatus, perſonatus duo, quindecim canonicatus, & duodecim preſbyteri Domino ſervientes: hujus abbatiæ nominatio ad Regem Chriſtianiſſimum, & proviſio ad ſedem apoſtolicam ſpectant, redditus decem & octo librarum millia conficiunt, atque in ſalinis, pratis, cenſibus, decimiſque fere conſiſtunt: capitulum, & canonici Aquis-mortuis commorantur, ſed cogit eos intemperies aëris maxime æſtivo tempore ex oppido illo migrare, & ſic divina officia prætermittere.

Ad duodecimum verum eſſe reſpondit, quod ſi prædicta abbatia epiſcopatui erigendo adunetur, & ex duobus capitulis Aleſienſi nempe & Pſalmod. unicum cathedrale conficiatur, bonum haud dubie opus erit,

tum quia capitulum dictæ abbatiæ reſidentiam ſine ullo incommodo deinceps implebit, imo & unitum alteri capitulo divina officia ſolemnius celebrabit, tum etiam quia præfatæ abbatiæ redditus ad epiſcopum congrue ſubſtentandum ſatis ſuperque erunt, tum denique quia ex futura unione perinde in utraque eccleſia exercebitur animarum cura, in Pſalmodienſi quidem per parochum, & in Aleſienſi per ſacriſtam.

Ad decimum tertium reſpondit ſe ſcire quod prædictæ unioni Pſalmodienſis abbatiæ, & novi epiſcopatus erectioni, non modo conſentiunt abbas, capitulum, & canonici, epiſcopus Nemauſenſ. aliique comprovinciales, & metropolitanus, Rexque ipſe Chriſtianiſſimus, ſed eam ſummopere cupiunt, & enixe poſtulant, probe ſcientes, quam neceſſaria ſit talis erectio in vallibus Gebennicis ut neophiti in fide fundentur, & ſic fiat unum ovile, & unus paſtor, & ſe ſubſcripſit una cum eminentiſſimo & reverendiſſimo D. cardin. archiepiſcopo.

Petrus card. archiep. Narbonenſis.
La Roche Jaquelin.

Sequuntur alii octo teſtes primo, & ſecundo in omnibus conformes, ex quorum depoſitionibus, quæ brevitatis cauſa omittuntur probatio fuſius reſultat, ſed nomina dumtaxat tranſcribuntur, ut pateat omni eſſe exceptione majores, atque fide digniſſimos.

Tertius teſtis eſt R. Robertus Pocquelin preſbyter, & doctor Sorbonicus ætatis annorum quadraginta quinque.

Quartus teſtis R. Mathias Pecquot preſbyter ſacræ Theologiæ magiſter, ac commendatarius prioratus S. Petri de Brigii ætatis annorum triginta unius.

Quintus teſtis R. Petrus Dionyſius Deſnault preſbyter Aleſienſ. doctor, & prior prioratus noſtræ Dominæ vallis ordinis S. Benedicti ætatis annorum triginta duorum circiter.

Sextus teſtis R. Gedeon Pontier preſbyter Nemauſenſ. ſacræ Theologiæ baccalaureus, & protonotarius apoſtolicus ætatis annorum ſexaginta circiter.

Septimus teſtis D. Johannes de Audibert Uticenſ. comes de Luſſan Regiorum ordinum eques torquatus ætatis annorum ſexaginta circiter.

Octavus teſtis D. Antonius Vallin parlamenti advocatus ætatis annorum quinquaginta circiter.

Nonus teſtis D. Johannes Alizon conſiliarius Regius Nemauſenſ. ætatis annorum quadraginta duorum.

Decimus teſtis D. Johannes de la Tour Nemauſenſis ætatis annorum viginti trium.

Territorium futuri epiſcopatus Aleſienſ. extenderur juxta terminos diœceſum Nemauſenſ. & Uticenſ. ab Oriente, Ruthen. & Vabrenſ. ab Occidente, Montiſpeſſulan. & Lodovenſis a Meridie, & Mimatenſis a Septentrione, quamvis ad illud formandum præter diœceſim Nemauſenſ. cujus eſt portio, nihil omnino ex adjacentium diœceſium territoriis detrahitur.

II.

Num. 1. *Conſenſus capituli Nemauſenſis erectioni novi epiſcopatus Aleſienſis.*

Dignitates, capitulum, & canonici eccleſiæ cathedralis Nemauſ. tribus abhinc diebus vocatis vocandis cum debita ſingulorum intimatione, ad hunc effectum exceptis propter nimiam locorum diſtantiam magiſtris de Robert, de Trimond, Gueyrat, Tilloy, & Fillere, ſuper eo quod dicto capitulo nuper ſignificatum eſt per litteras illuſtriſſimi & reverendiſſ. epiſcopi Nemauſ. conſenſum jam ab ipſo præſtitum, ne per dictum capitulum ſtet, quo minus erectio fiat epiſcopatus, quem Rex Chriſtianiſſimus erigi deſiderat in civitate Aleſienſi ad confovendos in fide orthodoxa Gebennarum populos ad veritatem catholicam recenter converſos defectu aliquarum formalitatum ſacræ Con-

A gregationi conſiſtoriali in aliquam ſuſpicionem deveniſſe, eædem igitur dignitates, capitulum, & canonici ad tollendam omnem ſuſpicionem, ſuum de novo conſenſum præbuerunt, & per præſens inſtrumentum præbent, priorem in omnibus & per omnia ratificantes, & comprobantes, & propterea omne, & quodcumque jus dictæ erectioni contrarium, quod dicto capitulo competere poſſet propter dictam erectionem, abdicant, illique in omnibus, & per omnia, ut antea, renunciant, reſervato ſibi collationis vicariarum perpetuarum, & cappellaniarum dicto capitulo ſpeciali jure ab ævo ſpectantium in beneficiis dicto capitulo unitis, & in diſtrictu Aleſienſi ſitis, & reſervato inſuper ſibi jure utriuſque ſuffragii pro uno ex canonicis, vel dignitatibus per dictum capitulum ad hoc deputan-
B dum in omnibus cleri comitiis, in quibus agetur de impoſitionibus, ſive pro decimis, ſive pro aliis quibuſcumque, vel de rationibus reddendis pecuniarum jam impoſitarum, juribus, & privilegiis aliis ſupradicto clero Aleſienſi, ad dicta cleri comitia deputatis, vel deputandis conceſſis, vel concedendis, & præterea dictus magiſter de Rozel præcentor ſibi reſervavit collationem ſcholarum totius diœceſis, ſibi per bullam ſeculariſationis ejuſdem eccleſiæ conceſſam, quo jure prædeceſſores in dicta præcentoria publice potiti ſunt. Datum Nemauſi in aula capitulari die 7. Octobris anno Domini 1693. Cohon præpoſitus, Magne,* Maridat * archidiaconus major, M. Cambonas tertius archidiaconus. De Laugnac theſaurarius. Rozel præcentor. Canin. Servel. Demerez. Jacques. Begault. *al. Maigne *al. Meridat
C Mouy. Cabrieres. De Saraud.

De mandato prædictorum DD. dignitatum, & canonicorum, Roſſeli.

Spiritus Flechier miſeratione divina, & ſanctæ ſedis apoſtolicæ gratia epiſcopus Nemauſ. Regi ab omnibus conſiliis, univerſis quorumcumque intererit fidem facimus, & atteſtamur retroſcriptum actum ſignatum eſſe manibus propriis dignitatum, capituli, & canonicorum eccleſiæ noſtræ cathedralis Nemauſenſis, quorum ſignaturæ tum intra, tum extra judicium fides adhibetur, ac munitum ſigillo dicti capituli noſtri. Datum Nemauſi ſub ſigno ſigilloque noſtris, ac ſecretarii noſtri ſubſcriptione anno Domini milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo-tertio, die vero ſeptima Octobris.

Spiritus Flechier epiſcopus Nemauſenſis.

De mandato prædicti illuſtriſſ. & reverendiſſ. D. D.
D epiſcopi, Liche.

Locus ſigilli.

Conſenſus capituli eccleſiæ collegiatæ Aleſienſis. Num. 2.

Sacriſta, capitulum, & canonici eccleſiæ ſecularis, & collegiatæ ſancti Johannis Baptiſtæ d'Allez hora ad hunc effectum quinque ab hinc diebus indicta, cum debita ſingulorum intimatione, excepto domino de la Fare decano ob nimiam locorum diſtantiam, nunc ſcilicet Pariſiis ſuis propriis negotiis incumbente, & in priori conſenſu ſub data diei primæ Januarii anni hujus milleſimi ſexcenteſimi nonageſimi tertii ſubſignato, in capitulo noſtræ eccleſiæ ordinario ad ſonum campanæ more ſolito congregati.

Cum Ludovicus Galliarum, & Navarræ Rex Chriſ-
E tianiſſimus ad confovendos in fide orthodoxa illos, qui nuper divino favente præſidio ex hæreſis Calvinianæ abyſſo emerſi ſunt in his partibus montium Gebennicorum diœceſis Nemauſenſis, ubi major eorum eſſet numerus, oppidum d'Allez in civitatem, & in eodem ſedem epiſcopalem erigi, & collocari deſideret, cumque ad majorem Dei gloriam, & pro ſolemniori divinorum miniſterio dignitates, capitulum, & canonicos eccleſiæ Pſalmodienſis, ſeu Aquarum-mortuarum ad dictum oppidum d'Allez tranſferri, & ſeculari collegiatæ eccleſiæ ſancti Johannis Baptiſtæ dicti oppidi uniri, ac una cum ejus capitulo capitulum unicum effici plurimum cupiat, iidem ſacriſta, capitulum, & canonici, ne per eos ſtet quominus tam pium

Digitized by Google

deſiderium, ac tam glorioſum opus debitum ſortiatur effectum, omnem & quemcumque conſenſum neceſſarium de novo præbuerunt, & per præſens inſtrumentum præbent, ubicumque in judicio, & extra valiturum, & propterea omne, & quodcumque jus, quod propter dictam erectionem illis competere poſſet, dictæque erectioni, ac unioni eſſet contrarium libenter, ſponte, ac libere abdicant, illique quatenus opus ſit in omnibus, & per omnia renunciant, priorem conſenſum, quem ſub data diei primæ menſis Januarii hujus anni milleſimi ſexcenteſimi nonageſimi-tertii præbuerunt, ratificantes, ac omnino comprobantes, ut debita intimatione ſingulorum ad hunc effectum, & re mature cognita ab omnibus præſtitum. Datum in dicto noſtro capitulo Aleſienſi ante meridiem die decima-ſexta Septembris ejuſdem anni milleſimi ſexcenteſimi nonageſimi-tertii.

Johannes de Queylar ſacriſta. Johannes Fueche canonicus. Carolus Arquier canonicus. Dionyſius Forlive canonicus. Jacobus Bernard canonicus. Joſephus Flouravaud canonicus. Johannes Fornier canonicus. Olivarius la Fond canonicus.

Abſuit magiſter Petrus de Perier debite intimatus propter urgens fratris ſui Abelis de Perier negotium priori conſenſui ſubſcripſit. De mandato dicti capituli. Bartelet ſecretarius. Ego Petrus de Perier Aleſium reverſus viſum, ac perpenſum mature ſupradictum actum probavi, & ratificavi. In cujus fidem hic ſubſcripſi die 20. menſis Septembris anni 1693.

De Perier canonicus.

Locus ſigilli capituli.

Spiritus Flechier miſeratione divina, & ſanctæ ſedis apoſtolicæ gratia epiſcopus Nemauſenſis Regi a conſiliis, univerſis quorumcumque intererit notum facimus, & teſtamur ſupraſcriptum actum ſignatum eſſe manibus propriis ſacriſtæ, & canonicorum eccleſiæ ſecularis, & collegiatæ ſancti Johannis Baptiſtæ d'Allez, quorum ſignis tum intra, tum extra judicium fides adhibetur; munitumque ſigillo capituli dictæ eccleſiæ. Datum Nemauſi ſub ſigno ſigilloque noſtris, ac ſecretarii noſtri ordinarii ſubſcriptione anno 1693. die vero quinta Octobris. Spiritus epiſcopus Nemauſenſis.

De mandato prædicti illuſtriſſ. & reverendiſſ. D. D. epiſcopi, Begault.

Locus ſigilli.

Num. 3. *Conſenſus capituli Pſalmodienſis.*

Dignitates, capitulum, & canonici abbatiæ ſecularis, & collegiatæ Pſalmodienſis, ſeu Aquarum mortuarum quinque abhinc diebus ad hunc effectum convocati, cum debita omnium, & ſingulorum intimatione (excepto M. domino de Curdechaine præpoſito propter nimiam ſcilicet locorum diſtantiam de præſenti Pariſiis urgentibus negociis vacante) & in capitulo noſtræ eccleſiæ ad ſonum campanæ more ſolito congregati majorem & ſaniorem partem capituli repræſentantes divino implorato auxilio.

Super eo quod relatum eſt capitulo prædicto, quod in aliquam ſuſpicionem devenerit ſacræ congregationi conſiſtoriali, actus, ſeu inſtrumentum conſenſus ſub data diei ultimæ Decembris anni 1692. ab ipſo præſtiti, ne per dictum capitulum ſtet quominus fieret erectio epiſcopatus, quem erigi in civitate Aleſienſi Rex Chriſtianiſſimus deſiderat, atque ad dictam civitatem ipſum capitulum transferretur, ut eccleſiæ ſancti Johannis Baptiſtæ dicta civitas uniretur, & una cum ea unicum fieret cathedralis eccleſiæ Aleſienſ. capitulum prædicto conſenſu ſub ſequenti verborum formula concepto.

Dignitates, capitulum, & canonici abbatiæ ſecularis, & collegiatæ eccleſiæ Pſalmodienſis, ſeu Aquarum-mortuarum in capitulo noſtræ eccleſiæ ad ſonum campanæ more ſolito congregati majorem, & ſaniorem partem capituli repræſentantes divino implorato auxilio, cum Ludovicus Galliarum, & Navarræ rex Chriſtianiſſimus ad confovendos in orthodoxa fide illos, qui nuper divino favente præſidio ex hæreſis Calvinianæ abyſſo emerſi ſunt in iis partibus montium Gebennicorum Nemauſenſis diœceſis, oppidum d'Alais in civitatem, & in eodem ſedem epiſcopalem erigi, & collocari deſideret; cumque ad majorem Dei gloriam, & pro ſolemniori divinorum miniſterio dignitates, capitulum, & canonicos prædictos eccleſiæ Pſalmodienſis ad dictum oppidum d'Alais transferri, & collegiatæ ſancti Johannis Baptiſtæ dicti oppidi uniri, ac una cum ejus capitulo capitulum unicum futuræ cathedralis effici plurimum cupiat, eædem dignitates, capitulum, & canonici ne per eos ſtet quominus tam pium deſiderium, & tam glorioſum opus debitum ſortiatur effectum, omnem, & quemcumque conſenſum neceſſarium præbuerunt, & per præſens inſtrumentum præbent, abſque menſæ capitularis detrimento, & habita graduum ratione ſub beneplacito Sanctiſſimi, ubicumque in judicio, & extra valiturum, & propterea omne, & quodcumque jus, quod propter erectionem epiſcopatus, & eccleſiæ cathedralis illis competere poſſet, libenter, ſponte, ac libere abdicant, illique quatenus opus ſit omnibus, & per omnia renunciant. Datum Aquis-mortuis in capitulo noſtræ dictæ eccleſiæ die ultima Decembris anno Domini 1692.

Eædem dignitates, capitulum, & canonici ad omnem ſuſpicionem tollendam circa præfatum conſenſus inſtrumentum, re mature perpenſa, & examinata eumdem, ut ſupraſcriptus eſt, conſenſum de novo præbuerunt, ac per præſens inſtrumentum præbent ubicumque in judicio, & extra valiturum, priorem in omnibus, & per omnia confirmantes, ac ratificantes, & propterea omne, & quodcumque jus, quod propter erectionem dicti epiſcopatus, & eccleſiæ cathedralis illis competere poſſet, libenter, & ſponte, ac libere de novo abdicant, illique quatenus opus ſit in omnibus, & per omnia renunciant, inſuper declarantes, ac certificantes per præſens inſtrumentum, dictum capitulum per clauſulam (abſque menſæ capitularis detrimento) in priori inſtrumento expreſſam nihil aliud intelligere, quam quod eoſdem fructus, ac proventus retinere intendat poſt unionem, quos hactenus habuerit, ac ita, quod non fiat menſarum utriuſque capituli confuſio, antequam præbendæ capituli Aleſienſis ejuſdem valoris, & redditus, ac ipſius capituli Pſalmodienſis, ſeu Aquarum-mortuarum efficiantur.

Abſuerunt a dicto capitulo quamvis debite intimati ad hunc diem, & ad hunc effectum magiſter Guillelmus de Jean canonicus & archidiaconus propter morbum, quo laborat in loco de Salinelle quinque leucis diſtante ab urbe Aquarum-mortuarum, ut conſtat ex ejus reſponſo his terminis concepto infra intimationem.

Monſieur, j'ay reçû la preſente, & ne manquerois pas de me rendre à Aigues-mortes, ſi la goute ne m'avoit pris hier au ſoir. Je ne ſçay pas quand elle me quittera, je l'ay au pied droit; mais j'approuve tout ce que le chapitre ſera, die 20. Sept. 1693.

Et magiſter Petrus Trinquarre canonicus, & ſecretarius propter febrim detentus Monſpelii, vulgo *Monpellier*, ſex leucis diſtantis, ut conſtat ex reſponſo ejus ſororis, his verbis:

Monſieur de Trinquaire chanoine eſt malade, je ne crois pas qu'il puiſſe eſtre en eſtat de partir après demain pour Aigues-mortes, die 22. Sept. 1693.

Et magiſter Franciſcus Ludovicus de Becheran canonicus Avenione urgenti fratris ſui negotio incumbens decem leucis diſtante. Datum Aquis-mortuis in capitulo noſtræ dictæ eccleſiæ die 25. Sept. anni 1693. ſub ſigillo capituli. De Bocari cantor. Deiydier ſubcantor. Fages. J. Monard. Frion. H. Monard. A. Moreau. S. P. Deſandrieux conſeil. R. P. Deſandieux ſecret. ſubſtitutus.

Digitized by Google

Ego Guillelmus de Jean archidiaconus eumdem conſenſum præbeo, & approbo. De Jean archidiaconus de Salinellis die 30. Septembris anno 1693.

Ego ſubſignatus Aquarum-mortuarum canonicus presbyter, & ſecretarius ſupraſcriptam ratificationem approbo. Die ſecunda Octobris 1693. in urbe Monſpeſſulana, P. Trinquere presbyter canonicus & ſecretarius.

Spiritus Flechier miſeratione divina, & ſanctæ ſedis apoſtolicæ gratia epiſcopus Nemauſenſis, Regi a conſiliis, univerſis quorumcumque intererit notum facimus, & teſtamur ſupraſcriptum actum eſſe ſignatum manibus propriis dignitatum capituli, & canonicorum abbatiæ ſecularis, & collegiatæ Pſalmodienſis, ſeu Aquarum-mortuarum noſtræ diœceſis, quorum ſignis tum intra, tum extra judicium fides adhibetur, munitumque ſigillo dicti capituli. Datum Nemauſi ſub ſigno ſigilloque noſtris, ac ſecretarii noſtri ordinarii ſubſcriptione anno Domini 1693. die vero 5. Octob.

Spiritus epiſcopus Nemauſenſis.

De mandato præfati illuſtriſſimi & reverendiſſimi D. epiſcopi, Begault.

Locus ſigilli capituli.

Locus ſigilli epiſcopi Nemauſenſis.

Num. 4. *Syndicus generalis Occitaniæ declarat penes futurum Aleſienſem epiſcopum jus ineſſe de more provinciæ palatium epiſcopale a diœceſanis exigendi.*

Noi Sindico generale della provincia di Linguadoca, ſottoſcritto, certifichiamo che le dioceſi della ſudetta provincia ſono ſolite di fabricare li Palazzi epiſcopali; che il futuro Veſcovo della dioceſi d'Alais haverà dritto di domandare queſto ſoccorſo alla detta dioceſi, e che li ſtati della provincia hanno ſempre acconſentito a queſte ſorti d'impoſitioni. Fatto a Monpellier, il dì primo del meſe di Ottobre mille ſeicento novanta trè. JOUBERT.

Nicolò de Lamoignon, Cavagliere, Conte di Launay Courſon, Signore de Bris, Vaugrigneuſe, e altri luoghi, Conſigliere di Stato, Intendente de giuſticia, poliza, e finanze della provincia di Linguadoca: certifichiamo che il certificato qui ſopra, è ſcritto e ſegnato della mano del Signore Joubert Sindico generale della provincia di Linguadoca, e che tutto quello che contiene è vero. In fede di che havemo ſottoſcritto il preſente certificato, che havemo fatto contraſegnare dal noſtro ſegretario, & apporvi il ſigillo delle noſtre armi. A Monpellier il primo Ottobre mille ſeicento novanta trè. DE LAMOIGNON.

Per Monſignore, LE SELLIER.

Locus ſigilli.

Num. 5. *Status diœceſis novi epiſcopatus, cum numero 90. parochiarum ibi exiſtentium.*

ARCIPRETATO ALESIEN. San Giovanni-Battiſta Aleſien. S. Hilario de Berthmas. S. Andrea de Vezenobre. S. Salvatore di Ribaute. S. Chriſtoforo de Vermeil. S. Martino d'Arenes. S. Giovanni du Pin. Noſtra Donna du Puech de Cendras. San Pietro de Sonſtelie. San Paolo de la Coſte.

ARCIPRETATO D'ANDUZE. S. Stefano d'Anduze. S. Saturnino de Boiſſet. S. Saturnino de Bagars. Noſtra Donna de Gaujac. San Pietro de Civignac de Tornac. San Baudilio de Tornac. San Martino de Soſſenac de Vibrac. San Felice de Palieres. San Michele de Corbes. S. Giovanni de Gardonnenque. San Andrea de Miellet. Noſtra Donna di Genofaſque. San Sebaſtiano d'Aigrefeüille.

ARCIPRETATO DELLA SALLE. San Pietro della Salle. Santa Croce di Caderles. San Giacomo di Toiras. S. Andrea de Vabres. S. Boneto di Salendrenques. S. Bricio di Colognac. Noſtra Donna de Soudorgues. Santa Margarita de Ryroles. San Martino di Corconac. Noſtra Donna de Saumane. S. Marcello de Fontfoüillouſe. S. Andrea de Valborgne.

ARCIPRETATO DI S. HIPPOLITO. S. Hippolito de Roqueforcade. S. Vincenzo de Cros. S. Martino de Manoblet. S. Thomaſſo de Durfort. San Pietro de Sauve. S. Andrea de Conqueirac. San Martino d'Aguzan. S. Egidio de Ceyrac. S. Saturnino de Pompignan. San Giovanni-Battiſta de Ferreires. San Giovanni-Battiſta de Bauſſels. San Stephano de Montolieu. San Michele de la Cadiere.

ARCIPRETATO DI SUMENE. Noſtra Donna di Sumene. San Martino di Ceſas, e San Pietro di Cambo anneſſo del detto Ceſas. San Romano de Caudieres. San Martiale. Noſtra Donna de la Rouviere. San Martino de Vallaraugue, Ardeliers e Taleriac, anneſſi del detto Vallaraugue. S. Andrea de Majencoules. San Pietro de Noüilles, ſeu de Roquedur. San Giuliano de la Nef. S. Lorenzo le Minier.

ARCIPRETATO DE VIGAN. San Pietro du Vigan. San Gregorio de Mandagout. San Bricio di San Breſſon d'Hierle. Noſtra Donna d'Aveſe. S. Andrea de Pommieres. San Martino de Montdardier. S. Felice de Rogues, e Soubeiras anneſſo del detto Montdardier e del detto Roques. San Baudilio de Blandas. Noſtra Donna, alias San Blaſio de Viſſec. San Giovanni-Battiſta de Campeſtre. Noſtra Donna de Luc. San Martino d'Alzon. San Gineſio d'Arigas. S. Hilario d'Aumeſſas. San Blaſio d'Arre. San Martino de Bez. S. Verano d'Eſparon. San Giovanni-Battiſta de Molieres. S. Martino d'Aulas, e Bre anneſſo del detto Aulas.

ARCIPRETATO DE MAYRUEIS. San Pietro de Mayrueis. San Lorenzo de Marvejol. San Pietro de Reſſen. Noſtra Donna de Treves. San Salvatore de Porcils. Noſtra Donna de Bonheur, ò Leſperon. Noſtra Donna de Gatuzieres.

Status capituli Aleſienſis cum illius reditibus, & numero dignitatum. Num. 6.

Il capitolo d'Alais è compoſto d'un decano, un ſagreſtano, & otto canonici.

Il decano gode di due prebende ſervendo come gl'altri, eſſendo ſoggetto al puntamento, per ciò che concerne le due prebende, & oltre di ciò egli gode del beneficio di Malſos, che è la groſſa del decanato, e frutta libero da tutti peſi in circa ——————— lire 400.

Il Sagreſtano, che è un perſonato, hà cura dell'anime della città d'Alais: conforme alla Bolla di erettione: non gode che di una prebenda ſervendo come gl'altri ———

Il Capitolo gode delli beneficii di San Giovanni-Battiſta d'Alais, San Marcello di Fonfoüilouſe, S. Martino de Rouſon, e S. Paolo le Froid ———

San Giovanni d'Alais frutta annualmente libero da tutti peſi ——— lire 650.
S. Marcello di Fonfouliouſa ——— lire 750.
S. Martino di Rouſon ——— lire 470.
San Paolo le Froid ——— lire 400.

Legati pii, ò obiti, aſcendono alla ſomma di cento ſeſſanta lire, che è diſtribuita alla fine dell'anno alli canonici che dicono le meſſe, non havendone li canonici Chierici alcuna portione ——— lire 160.

Somma totale ——— lire 2430.

Noi Giovanni de Queylar ſagreſtano, e Giovanni Tuech canonico e ſindico, deputati dal capitolo d'Alais, conforme alla deliberatione preſa li ſedici del

Google

ſtato di rendita del detto capitolo eſſere vero in tutti li ſuoi articoli, e che la detta entrata è diviſa in undici portioni iguali, che fanno tante prebende, de' quali due appartengono al decano, e le altre nove al ſagreſtano e canonici; non havendo altra entrata, che quello che e contenuto al preſente ſtato. In ſede di che havemo ſegnato il preſente certificato, à Niſmes li cinque Ottobre mille ſeicento novanta trè.

De Queylar ſagreſtano.
Tuech ſindico.

Spirito Flechier per la gratia di Dio e della ſanta ſede apoſtolica Veſcovo di Niſmes, conſigliere del Rè nelli ſuoi conſegli, certifichiamo à tutti quelli che ſpetterà, che li ſignori de Queylar ſagreſtano, e Tuech ſindico ſono canonici deputati dal capitolo d'Alais all'effetto quì ſopra, hanno ſottoſcritta l'atteſtatione ſopra lo ſtato delle entrate del detto capitolo, alla ſottoſcrittione de' quali, fede e data in giudicio. Dato in Niſmes li cinque Ottobre mille ſeicento novanta trè.

Spirito, Veſcovo di Niſmes,

Per Monſignore, Begault.

Locus ſigilli.

Num. 7. *Status capituli Pſalmodienſis cum illius reditibus, numero dignitatum, præbendarum, & canonicatuum, ubi habetur menſam abbatialem eſſe diſtinctam, & ſeparatam a menſa capitulari.*

Capitolo tenuto li venticinque del meſe di Settembre mille ſeicento novanta trè, ove erano præſenti & aſſiſtenti li Signori.

Pietro di Boucaud, cantore.
Guglielmo Deidier, ſuccentore.
Pietro Fages.
Giacomo Monard.
Toſſano Fayon.
Henrico Monard.
Antonio Moreau.
Simone Pietro Deſandrieux.
Ludovico Giuſeppe de Conſeil.
Renato Gaſpare Deſandrieux.

Tutti dignità e canonici della chieſa collegiata della Madonna di Sablon, e San Pietro di Pſalmodi della città d'Aigues-mortes, capitolarmente aſſemblati, facendo e rappreſentando la magiore e più ſana parte, eſſendo gli altri abſenti.

Alli quali è ſtato propoſto dal Signore de Boucaud canonico cantore & præſidente, che la congregatione conſiſtoriale hà data una memoria circa l'erettione del Veſcovato d'Alais, alla tranſlatione e unione del noſtro capitolo con quello della città d'Alais, per formarne una cathedrale, ſi trova trà li articoli della detta memoria il ſequente.

Cioè qual ſia l'entrata delli canonici, e prebenda d'Aigues-mortes, quale ſia il numero delli detti canonici e prebende, quante dignità vi ſiano, e quanti ſacerdoti ſervienti la chieſa del detto Aigues-mortes: come anche ſe ciaſcuna dignità è compoſta di una prebenda, col ſuo anneſſo, ò vero ſe le prebende ſono ſeparate dalle ſudette dignità: ſe la menſa abbatiale valle ſeparamente dalla menſa capitolare dicidotto mila lire d'entrata annua, come appariſce che deveſi giudicare dalle depoſitioni de teſtimonii della procedura dell'eminentiſſimo ſignor cardinale de Bonſi circa il detto affare.

Sopra di che noi dignità, e canonici, certifichiamo unanimamente.

Primo, che l'entrate delli canonici d'Aigues-mortes conſiſtono in decime, e dominii, de' quali l'uno e l'altro diminuiſcono negli affitti à miſura che li grani ſi vendono più ò meno, e che le raccolte ſono più ò meno abbondanti, coſi l'entrata del capitolo è incerta; nondimeno il totale dell'entrata del detto capitolo puo ſe andare da 20. mila lire à 22. e le prebende, à cauſa delli gran peſi de' quali il capitolo è oppreſſo, poſſono valere per ciaſchedun canonico annata commune ſette à otto cento lire.

Secondo, che il capitolo è compoſto di quindeci canonicati, e prebende, de quali una è anneſſa all'abbatia, ò decanato, che è deſtinato per fare il fondo, e dotatione del Veſcovato d'Alais. Vi ſono ancora quattro dignità, ò perſonati, cioè la prepoſitura, prima dignità, che oltre il canonicato e prebenda, hà per anneſſo il priorato di S. Bonet; e l'arcidiaconato, ſeconda dignità, che oltre il canonicato e prebenda, hà per anneſſo il priorato di Satinelles; la Cantoria primo perſonato, che oltre il canonicato e prebenda hà per anneſſo il priorato di Valergues; e la Sottocantoria, ſecondo perſonato, che oltre il canonicato e prebenda hà per anneſſo il priorato di Saucines: le quali dignità e perſonati non poſſono eſſere poſſedute, che dalli canonici attuali del detto capitolo; e bench̃ un canonico gode d'un canonicato e prebende con una delle dette dignità, ò perſonati, che li proviſti poſſono reſignare à tale canonico che vogliono, & in caſo di morte ſenza riſegna, le due dignità, cioè la prepoſitura e archidiaconato ſono dati dal detto capitolo; e li duoi perſonati, cioè la Cantoria e la Sottocantoria, dal Signor decano & abbate di Pſalmodi, che ſarà all'auvenire Monſignore Veſcovo d'Alais; tutte le dignità, perſonati, e canonici non facienti in tutto, che il numero di quindici: e oltre vi ſono nel detto capitolo dodici ſacerdoti amovibili, che nel choro agiuvano à cantare, che dicono le meſſe, fanno le altre funtioni ordinategli: di più duoi acoliti, & un chierico, che il capitolo riceve e licentia ſecondo che fanno bene il loro dovere, e che ſono buoni ſoggetti.

Terzo, che è vero, che la menſa abbatiale vale ſeparatamente dalla menſa del capitolo d'Aigues-mortes, al ſignor abbate ò decano di Pſalmodi dicidotto milla lire di rendita annua, ſenza che le dette dicidotto milla lire habbiano niente di commune con l'entrata del detto capitolo, ſendo le due menſe affatto ſeparate, e diſtinte.

Fatto, e recitato nella camera capitolare del capitolo d'Aigues-mortes, il dì vinticinque Settembre mille ſeicento novanta trè. De Boucaud, cantore. Deidier ſuccentore. Fages. G. Monard. Fayon. H. Monard. A. Moreau. S. P. Deſandrieux. De Conſeil. Deſandrieux ſecretario ſoſtituito.

Spirito Flechier, per la gratia di Dio e della ſanta ſede apoſtolica Veſcovo di Niſmes, conſigliere del Rè ne' ſuoi conſigli, certifichiamo à tutti quelli che ſpettarà, che l'atto qui ſopra è ſottoſcritto dalle dignità e canonici della chieſa collegiata della Madonna di Sablon, e S. Pietro di Pſalmodi della città d'Aigues-mortes, alla ſegnatura de' quali fede è data in giudicio, e fuori di giudicio. Dato à Niſmes ſotto il ſigillo delle noſtre armi, li cinque Octobre 1693.

Spirito, Veſcovo di Niſmes.

Per Monſignor, Begault.

Locus ſigilli.

Tranſactio inita inter capitula Aleſienſe & Pſalmodienſe. Num. 8.

Concioſia che doppo la converſione generale delli preteſi riformati di queſto regno, il Rè informato del troppo gran tratto della diœceſi di Niſmes dalla parte delle Sevenes, conſiderando, che eſſendo queſta parte della diœceſi altretanto lontana, quanto l'è dalla ſede epiſcopale, non poteva à baſtanza eſſere animata dallo ſpirito d'un paſtore troppo lontano, e temendo meſe di Settembre paſſato; Certifichiamo il preſente

Digitized by Google

che perciò non mancaſſe dell'inſtruttione, e conſolatione neceſſaria à neofiti per non deviare nella via della ſalute, in cui hà piaciuto à Dio ricondurli, haverebbe diſſegnato procurarli un Veſcovo particolare per loro, dividendo la diœceſi di Niſmes in due Veſcovati, e procurando l'erettione d'un Veſcovato nel diſtretto delle Sevenes, la di cui ſede Veſcovale ſarebbe ſtabilita nella città d'Alez; e la dotatione fatta con l'abbadia S. Pietro di Pſalmodi della diœceſi di Niſmes, che ſarebbe unita al novo Veſcovato; e di procurare anco la tranſlatione del capitolo collegiale di queſta abbadia per, col capitolo collegiale d'Alez comporne un capitolo cathedrale nella detta città d'Alez: al cui effetto haverebbe la Maeſtà Sua ottenuto dalla ſanta Sede per commiſſario apoſtolico l'eminentiſſimo ſignor cardinale di Bonzi, il quale è proceduto all'inchieſta ordinaria ſopra il commodo e incommodo, utilità e neceſſità di tal erettione. E ſopra la relatione della ſua proceſſura, il noſtro ſanto Padre papa hà approvate le cauſe di queſta erettione, e riſoluto di farvi procedere nelle forme ordinarie. Mà concioſiacoſache prima della tranſlatione progettata del detto capitolo collegiale di Pſalmodi, è neceſſario che il capitolo habbia convenuto col capitolo d'Alez, del modo e delle conditioni, ſotto le quali queſta tranſlatione, e l'unione di queſti duoi capitoli, devono farſi. A tal effetto queſto giorno di oggi cinque del meſe d'Ottobre 1693. nella città di Niſmes, e nella caſa di noi detto notaro, ſono ſtati perſonalmente li ſignori Pietro di Boucaud cantore, e canonico della detta chieſa d'Aigues-mortes, ò Pſalmodi, & il ſignor Renato Gaſparo Deſandrieux canonico anco della medeſima chieſa, deputati dal detto capitolo con deliberatione delli 25. Settembre ultimo, e fondati in conſequenza di procura eſpreſſa à queſt' effetto dal detto capitolo, del detto giorno, ritenuta da maeſtro Roland notaro di detto Aigues-mortes da una parte, e Giovanni del Queylar ſagreſtano e curato della chieſa d'Alez, & il ſignor Giovanni Tuech canonico della medeſima chieſa, deputati dal detto capitolo d'Alez con deliberatione delli 16. del detto meſe di Settembre, ricevuta la detta procura originalmente da maeſtro Baſtide notaro di detto Alez, d'altra parte, conſegnata la detta procura à noi detto notaro per eſſer poſta in filza. Le quali parti procedendo in virtù della facoltà datali da detti capitoli, che vogliono contribuire da lontano, ciò da loro potrà dipendere all'eſſecutione del pio e ſalutare diſegno di Sua Maeſtà, hanno convenuto e concordato ciò che ſegue, ſotto il beneplacito del noſtro ſanto Padre il papa. In primo luogo, che il ſervitio per avanti ſtato fatto dal detto capitolo di S. Pietro di Pſalmodi nella città d'Aigues-mortes, ſi trasferirà nella chieſa collegiale d'Alez, per non farſi nell'auvenire che un ſolo e medeſimo ſervitio dalli detti duoi capitoli, al quale effetto queſti duoi capitoli rimarranno uniti per non fare che un ſolo e medeſimo corpo lontano: e per tutto eccettuato unicamente, che le loro menſe rimarranno diſtinte e ſeparate, tanto per le grandi che per le minute diſtributioni, godendo ogni uno nell'auvenire ſopra il medeſimo piede, che godeva per il paſſato, per eſſere le dette menſe rette ſeparatamente cadauna del capitolo da cui dipende, ſino che la menſa del capitolo d'Alez ſia forte quanto quella del capitolo di Pſalmodi, à proportione del numero de canonici chi vi ſono à dividere tal menſa, e che ciaſcheduno de canonici d'Alez haverà tanta rendita quanto ne hà ciaſcheduno delli canonici d'Aigues-mortes. In ſecondo luogo, che per le hore, la forma, e la ſolennità degli officii, e del ſervitio Divino, e per l'ordine e la diſciplina, tanto nel choro, quanto nell'aſſemblee capitolari, li detti duoi capitoli doppo la loro unione, ſi conformeranno all'uſo della chieſa cathedrale di queſta città di Niſmes, fuorche in ciò vi ſarà derogato con la preſente concordia. In terzo

A luogo non potendo li duoi Capi di queſti duoi capitoli ſoſſiſtere ambedue aſſieme in qualità di Capi, il decanato d'Alez, che è la prima dignità del detto capitolo, ſarà eſtinto e ſuppreſſo, ſecondo il conſenſo per avanti dato dal ſignore della Fara Titolare del detto decanato, e le rendite ne ſaranno applicate all'augumento della menſa del detto capitolo d'Alez, ad effetto di arrivare più toſto all'unione delle due menſe, ò vero ſaranno applicate alla dotatione d'un primo archidiaconato da eriggerſi nella detta chieſa, ad elettione del noſtro ſanto Padre il papa, il quale archidiaconato ſi chiamerà il grand' archidiaconato d'Alez; & in queſto modo la prepoſitura del detto capitolo d'Aigues-mortes ſarà, e reſtarà nell'auvenire, e doppo detta unione fatta, la prima dignità delli duo capitoli B uniti, doppo la Veſcovale, & il capo del capitolo, nell'aſſenza del ſignor Veſcovo, che ne ſarà il vero capo: & in caſo che il conſenſo del detto ſignore della Fara per la ſuppreſſione del detto decanato, non ſortiſſe il ſuo effetto, e che egli voleſſe godere del ſuo decanato, ſi è convenuto tra li detti deputati à nome de' loro detti capitoli, che il detto ſignore della Fara per interim, e ſino che il detto decanato ſia ſuppreſſo, ò per la di lui morte, ò per la ſua dimiſſione, reſtarà nel medeſimo luogo del coro, che hà havuto ſin' al preſente, cioè la più vicina all'altare della parte dell'epiſtola. Et in quanto alle proceſſioni, & altre occaſioni nelle quali ſi trattarà di precedenza, egli potrà haverne gli honori, doppo però che haverà preſo l'ordine ſacerdotale, alternativamente col detto ſignore C prepoſto, per anno, ò per meſe, alla loro elettione, & il detto ſignore prepoſto, che ſarà nell'auvenire il prepoſto della chieſa cathedrale d'Alez, haverà il ſuo luogo nella prima ſede del choro, che è contigua alla porta principale del choro della parte dell'epiſtola, come ſi prattica nella chieſa cathedrale di queſta città di Niſmes. In quarto luogo doppo il ſignore prepoſto, e decano, ò fatta la ſuppreſſione del decanato, doppo il detto ſignore prepoſto, immediatamente verrà il grado del primo archidiacono, ſe viene eretto, doppo di lui l'archidiacono d'Aigues-mortes, ſuſſequentemente il cantore d'Aigues-mortes, e doppo lui il ſagreſtano d'Alez, & in ultimo luogo il ſotto-cantore d'Aigues-mortes. E doppo le dignità, officii, e perſonati, cadauno de' canonici d'Aigues-D mortes e d'Alez, il ſuo grado dalla data della ſua inſtallatione, ò ricevimento in fratrem nel capitolo in cui ſi trova, ſia d'Aigues-mortes, ſia d'Alez, indifferentemente, e ſenza diſtintione. In quinto luogo, che ciaſcuno delli detti duo capitoli rimarrà in poſſeſſo di diſporre à ſolo delle vicarie, e altri beneficii, ò officii dipendenti dalla ſua menſa, ad eſcluſione dell'altro capitolo. In ſeſto luogo, che in tutti gli affari che concerneranno la menſa di uno delli duoi capitoli, ſopra li quali vi ſarà da deliberare nel l'aſſemblee capitolari, le dignità, e canonici dell'altro capitolo non haveranno voce alcuna deliberativa. In ſettimo luogo, ſi come cadauno delli detti duoi capitoli goderà li beni, dritti, e privilegii anneſſi alla ſua menſa, ad eſcluſione dell'altro capitolo, doppo la detta unione, come inanzi nello ſteſſo modo ſupportarà ciaſcheduno delli E detti capitoli in particolare tutti li peſi concernenti la ſua menſa in particolare, ſenza che ſia obligato l'altro capitolo di contribuirvi. E riſpetto alli peſi, che concerneranno tutto il capitolo cathedrale in commune, come gli ornamenti della chieſa cathedrale, il luminario, e generalmente tutti peſi che concerneranno la chieſa cathedrale, e il corpo del capitolo, ſi ſopporteranno dalli duoi capitoli, cadauno à proportione dell'entrata della ſua menſa, eccetto la retributione e ſalario delli Preti amovibili, e altri officiali ſerventi ordinariamente nella detta cathedrale d'Aigues-mortes, che ſi transferiranno in quella d'Alez, per ivi deſervire come facevano in quella d'Aigues-mortes, ſenza accreſcerne il numero, le quali ſi pagaranno dal detto

Digitized by Google

capitolo di Pſalmodi ſolamente. In ottavo, che niun A canonico, ò dignità, potrà havere luogo, che nella ſede inferiore, ſino che ſia negli ordini ſacri. In ultimo luogo, riſpetto à tutte l'altre differenze, che non ſi trovaranno regolate con queſta concordia, e che poteſſero accadere tra li detti duo capitoli, ſi decideranno e termineranno amichevolmente da trè perſone, che eleggeranno del capitolo di Niſmes. Et per l'oſſervanza di quanto di ſopra, li detti deputati hanno obligati, ſottopoſti & hipotecati à forma delle loro dette procure, tutti e ſingoli loro beni, rendite e entrate delli detti capitoli d'Aigues-mortes e d'Alez, cadauno come li concerne, alli rigori di tutte le corti ſpirituali e temporali, nelle quali ſarà il preſente inſtrumento eſibito. E così l'hanno promeſſo ne' nomi che procedono. Fatto, e concordato in detto Niſmes, B nella caſa di noi detto notaro, in preſenza del ſignore Pietro di Cauſſe ſecondo archidiacono nella chieſa cathedrale di queſta città, e del ſignore Pietro Maigue canonico nella detta chieſa; ſottoſcritti con le dette parti e noi Pietro Ferrand notaro regio di detto Niſmes ſotto ſegnato.

Boucaud canonico cantore, e deputato.

R. G. Deſandrieux canonico, deputato.

De Queylar ſagreſtano deputato d'Alez. Tuech canonico deputato d'Alez.

Cauſſe.

Maigne. Ferrand notaro ſegnati nell'originale.

Collationato ſopra l'originale in papelo il detto giorno cinque Ottobre 1693. Ferrand.

Procuratio capituli Aquarum-mortuarum. C

L'anno 1693. & il vigeſimo quinto giorno del meſe di Settembre doppo mezzo dì, in Aigues-mortes avanti à me notaro regio, e teſtimonii ſotto nominati, ſono ſtati preſenti li ſignori Pietro di Boucaud cantore, Guglielmo Deydier ſotto cantore, Pietro Fages, Giacomo Monard, Tuſſano Fayon, Enrico Monard, Antonio Moreau, Simone Pietro Deſandrieux, tutti dignità e canonici della chieſa collegiata noſtra ſignora del Sablon ſan Pietro di Pſalmodi di detto Aigues-mortes, capitolarmente congregati, che fanno, e rappreſentano la maggior e più ſana parte delli detti ſignori dignità, e canonici, eſſendo gl'altri aſſenti: li quali ſpontaneamente hanno, ſecondo & D in conformità della deliberatione capitolare preſa queſto giorno d'hoggi dal detto capitolo, conſtituiti e nominati per loro procuratori li detti ſignori Pietro di Boucaud cantore, e Renato Gaſparo Deſandrieux canonici del loro detto capitolo, per & à nome del detto loro capitolo, terminare e regolare tutti gl'articoli che concernano il negotio della tranſlatione, & unione del loro detto capitolo con quello d'Alez, circonſtanze e dipendenze, con li deputati ò procuratori del detto capitolo d'Alez, avanti alli noſtri ſignori commiſſarii perciò deputati; & à tal effetto transferirſi in tal luogo, & à tal giorno che ſarà convenuto farlo, dando piena facoltà alli loro detti procuratori. Fatto e concluſo nella camera capitolare del detto capitolo, preſenti Pietro Boulet, Giovanni Pean ſcrittori habitanti di detto Aigues-mortes, ſottoſcritti E con li detti ſignori dignità, e canonici conſtituenti, e di me Pietro Rolland notaro regio riſervato hereditario di detto Aigues-mortes, di ciò richieſto e ſottoſcritto, ſottoſcritti dell'originale regiſtrato nel primo volume folio 9. numero 13. da me à queſto commeſſo in Aigues-mortes alli vinticinque Settembre 1693. e mi hà pagato per il dritto del detto regiſtro, cinque ſoldi Torneſi. Così ſegnato nell'originale, collationato e conſignato il ſudetto giorno al detto ſignor di Boucaud. Roland.

Procuratio capituli Aleſienſis.

L'anno 1693. & il giorno 23. del meſe di Settembre avanti mezzo dì, avanti à me notaro regio, e teſtimonii ſottonominati, ſono ſtati preſenti li ſignori Pietro di Firmas di Perier, Dionigi Forlive, Giagomo Bernard, Giovanni Fornier, Giuſeppe Fioravanti, preti e canonici nel capitolo ſan Giovanni Battiſta della città d'Alez, Carlo Arquier, & Oliviero la Font, anco canonici, li quali facendo tanto per loro, quanto per il ſignore della Fare Tournac decano, che ſi trova in Parigi per ſuoi affari particolari, & in conſequenza della deliberatione capitolare del detto capitolo, preſa alli ſedici di queſto meſe, hanno fatti e conſtituiti i loro procuratori, e per il detto capitolo, li ſignori Giovanni di Queylar ſagreſtano, e Giovanni Tuech anco prete e canonico del detto capitolo, qui preſenti, e la detta procura accettanti, anche per l'intereſſe loro particolare delli ſudetti, e del detto capitolo concludere con li ſignori del capitolo d'Aigues-mortes, la concordia, e tranſattione, che deve int avenire tra di loro ſopra di ciò che concerne la tranſlatione, & unione del detto capitolo d'Aigues-mortes con quello del detto Alez, & à tale effetto regolare col detto capitolo d'Aigues-mortes, ò vero con loro procuratori, ò deputati che haveranno facoltà e procura di farlo, tutti gli articoli, che riguarderanno il governo ſpirituale del detto capitolo della cathedrale d'Alez doppo la loro unione; come anco di conventi e di tutti gl'Articoli, che ſarà duoppo regolare trà di loro, per ciò che concerne li dritti della loro menſa, e loro gradi e precedenza, e generalmente per tutto ciò che potrà preſentarſi da diſcutere in materia dell'erettione del detto Veſcovato d'Alez, tranſlatione & unione del detto capitolo d'Aigues-mortes col detto capitolo d'Alez; E per queſto effetto ſtipulare tutti gl'iſtrumenti richieſti e neceſſarii; promettendo d'aggradire tutto ciò che dalli detti ſignori de Queylar e Tuech ſarà fatto, e rilevarſi dal peſo di procura ſotto tutti gl'oblighi, e renunciationi richieſte, e neceſſarie. Fatto, e recitato in detto Alez, e nella ſagreſtia della detta chieſa, preſenti li ſignori Carlo Baſtida, e Giacomo Bounand di detto Alez ſottoſcritti con le parti, e me Pietro Baſtida notaro regio di detto Alez infraſcritto, che hò rogato e ſpedito originalmente queſta procura alla requiſitione dell parti, per eſſerli conſegnata. De Queylar ſagreſtano. Tuech ſindico. De Perier canonico. Fornier canonico. Fioravanti canonico. Baſtida. Bounand. Baſtida notaro ſegnati nell'originale. Regiſtrato nel primo volume folio 56. numero 8. della prima pagina. In Alez queſto dì venti otto Settembre 1693. Ricevuto cinque ſoldi, Audoyer ſegnato.

Io hò l'eſtratto in forma della prima procura, e l'originale della ſeconda, delle quali mi ſono incaricato con l'atto il di cui eſtratto è qui ſopra tranſcritto. Ferrand.

Spirito Flechier per gratia di Dio, e della ſanta ſede apoſtolica Veſcovo di Niſmes, conſegliere del Rè ne' ſuoi conſegli. Certifichiamo à tutti che ſpetta, che maeſtro Ferrand, che hà rogato il concordato, e ſegnato l'eſtratto quì ſopra, è notaro regio della preſente città de Niſmes, alla di cui ſegnatura ſi preſta fede in giudicio, e fuori di giudicio. Dato à Niſmes ſotto il ſigillo delle noſtre armi alli ſette Ottobre 1693.

Spirito, Veſcovo di Niſmes.

Per Monſignore, Begault.

Loco ſigilli.

Reſponſio

Num. 9. *Reſponſio eminentiſſimi, & reverendiſſimi D. cardinalis Bonzi delegati ſuper deſtinatione, & declaratione capituli Pſalmodienſis relinquendi eccleſiæ Aquarum-mortuarum curatum, & ſacerdotes neceſſarios curæ animarum ibi incumbentes cum aſſignatione redditum.*

In nome del Padre, e del Figlio, e dello Spirito ſancto Pietro de Bonzi, per gratia di Dio e della ſanta ſede apoſtolica cardinale prete della ſanta chieſa Romana, del titolo di ſant' Euſebio, arciveſcovo di Narbona, preſidente nato delli ſtati generali della provincia di Linguadoca, commendatore dell'ordini del Re. A tutti quelli che queſte preſenti vederanno, ſalute.

Per ſodisfare alli articoli ſopra li quali la congregatione conſiſtoriale dimanda d'eſſer informata, in occaſione dell'erettione del Veſcovato Aleſienſ. del tenore ſequente.

Primo, che nella chieſa Aleſienſ. l'organo e li ornamenti pontificali mancano per officiare pontificalmente, che non vi è l'entrata per il ſeminario, e che le prebende theologale, e pœnitentiaria, ne meno il monte di pietà, vi ſono.

Secondo, che non vi è caſa per il Veſcovo, e benche ſi eſponga che li dioceſani ſono obligati di fabricarla, non coſta ne del loro conſenſo, ne della loro obligatione à queſt'effetto.

Terzo, che il proceſſo non dice li limiti preciſi della nuova dioceſi, ne ſin dove ſi ſtende.

Quarto, quanto à quello, che concerne l'unione delli duoi capitoli Aleſienſ. e Pſalmod. mentre l'uno e l'altro hà la ſua prima dignità, & il futuro capitolo catedrale non dovendo haverne ch'una, biſogna ſapere la quale delle due ſuſſiſterà, e qual nome ſi darà à quella che cederà: è parimente neceſſario d'aſſegnare li luoghi all'altre dignità, come anche à ciaſcheduno canonico delli duoi capitoli, & in queſto caſo ſarebbe neceſſario di ſapere l'entrate di eſſi, e ſe hanno le prebende diſtinte, ò vero ſe l'entrate dell'uno, ò dell'altro capitolo ſi dividono trà li canonici, come diſtributioni quotidiane.

Quinto, e perche ſi transferiſce il capitolo di Pſalmodi con il decreto *debitis ſupportatis oneribus*, biſogna ſapere *qualia ſint onera*, ſe ſi devono laſciare nella chieſa di Pſalmodi, ò vero ſe ſi poſſono transferire nella futura cathedrale Aleſienſ.

Seſto, poiche nella collegiata di Pſalmodi *cura animarum exercetur*, ſi dovrà aſſegnare al curato che reſta per queſt' effetto, un'entrata ſufficiente per il ſuo mantenimento: quanto à quello delle fabriche della chieſa, e della caſa abbatiale, il nuovo futuro Veſcovo, ſuccedendo al jus dell'abbate, dovrà incaricarſene.

Settimo, che dalle depoſitioni de teſtimonii, non ſi puole cavare chiaramente ſe l'entrata de 18000. lire, che dicono che l'abbatia rende, debba eſtenderſi per la menſa abbatiale ſolamente, e ſe comprenda ancora la capitolare, quello biſogna giuſtificare con atti autentici.

Ottavo, quanto alli conſenſi, ſi è conſiderato in congregatione, che trattandoſi dell'intereſſe di ciaſcheduno de i capitoli di Pſalmodi, era neceſſario, che foſſero convocati, non ſolo al ſemplice ſono di campana, ma per ſpeciale intimatione, acciò che ogni uno ſapeſſe di che ſi doveva trattare nel capitolo, tanto più che eſſendo compoſto di trè dignità, duoi perſonati, e quindici canonicati, oltre quindici preti, vi ſono ſtati ſolamente dieci preſenti nel capitolo, ſenza parlare delli aſſenti, perche hanno meſſo nel conſenſo la clauſula, *ſine præjudicio menſæ capitularis*, e che coſa intendino per eſſa.

Sopra il primo de'ſudetti articoli, il futuro Veſcovo non mancarà di ſodisfare à quello che vi è contenuto.

A Sopra il ſecondo articolo, il decano Aleſienſ. eſſendo ſuppreſſo, il futuro Veſcovo haverà la ſua habitatione: d'altra parte ci è ſtata rimeſſa una fede del ſindico generale della provincia di Linguadoca, dalla quale appariſce, che le diœceſi della detta provincia ſono ſolite di fabricare li palazzi epiſcopali, che il futuro Veſcovo Aleſienſ. ſarà in jus di dimandare queſto ſoccorſo alla ſua diœceſi, e che li ſtati della provincia hanno ſempre conſentito à ſimili impoſitioni, la detta fede legalizata dal ſignore intendente della detta provincia, queſto certifichiamo eſſer vero, il futuro Veſcovo non mancarà di contribuire à queſt' articolo.

Sopra il terzo articolo, ci è ſtata rimeſſa una pianta di tutto il territorio, che è deſtinato per il Veſcovato
B Aleſienſ. diviſo in ſette arcipretati, con un ſtato di tutte le parochie contenute nelli detti arcipretati, la detta pianta confrontata da ogni parte, & il tutto legalizato da monſignore Veſcovo Nemauſenſ.

Sopra il quarto articolo, ſono comparſi avanti di noi li ſignori Pietro di Boucaud ſottodiacono della diœceſi Nemauſen. canonico e cantore della detta chieſa d'Aigues-mortes, ò vero Pſalmodi, & il ſignore Renato Gaſparo Deſandrieux ſottodiacono della diœceſi Nemauſen. canonico della detta chieſa, ambi deputati dal detto capitolo d'Aigues-mortes, fondati di procura del loro ſudetto capitolo, in conſequenza della deliberatione delli 25. Settembre ultimo, per terminare e regolare tutto quello che concernerà la loro tranſlatione in Aleſienſ. e la loro unione con il capi-
C tolo della città Aleſienſ. circa la loro menſa, & il loro ordine, e precedenza, e generalmente tutte le circonſtanze e dipendenze della detta tranſlatione, & unione. E li ſignori Giovanni de Queylar ſacerdote della diœceſi Uticenſ. ſagreſtano, e curato della chieſa Aleſienſ. e Giovanni Tuech ſacerdote della diœceſi Nemauſen. canonico della detta chieſa, fondato parimente di procura in data delli 23. del ſudetto di Settembre ultimo paſſato in conſequenza della deliberatione capitolare delli ſei del detto meſe, per regolare, e terminare con li ſudetti deputati del capitolo d'Aigues-mortes tutto quello che concerne la tranſlatione del detto capitolo d'Aigues-mortes, e ſua unione con il loro per formare tutti aſſieme la cathedrale del futuro Veſcovato Aleſienſ. Li quali ſignori deputati dalli
D ſudetti duoi capitoli, bene e debitamente autorizati, ci hanno dichiarato haver paſſato, al nome del loro ſudetto capitolo un concordato, in data del giorno d'hieri, dal quale è accordato trà loro, primo che li loro ſudetti capitoli ſaranno uniti per il choro & officio, e per tutto quello che concerne la diſciplina della cathedrale di preſente, e doppo la bolla d'erettione.

In ſecondo luogo, che le loro menſe ſaranno nulladimeno ſeparate, quanto al preſente, atteſo che quella Aleſienſ. è molto ineguale in entrate à quella d'Aigues-mortes.

In terzo luogo, che le loro ſudette menſe ſaranno unite, confuſe dal momento che le prebende del capitolo Aleſienſ. ſaranno d'un valore uguale à quelle del ſudetto capitolo d'Aigues-mortes, ciaſcheduno di loro riſervandoſi per li loro ſudetti capitoli la diſpoſitione
E delle vicarie, & altri beneficii dependenti dalle loro ſudette menſe.

In quarto luogo, quanto all' ordine, e precedenza delli ſudetti capitoli, è ſtato concordato trà loro, che la dignità del decano del capitolo Aleſienſi ſarebbe ſuppreſſa, il ſignore della Fare titolare del detto decanato havendo dato il ſuo conſenſo alla ſudetta ſuppreſſione, acciò la detta dignità di decano ſia riunita alla menſa epiſcopale, e l'entrate impiegate come ſarà giudicato più à propoſito, ò ad augumentare la detta menſa capitolare Aleſienſ. ò à formare un arcidiaconato che ſarà nominato l'arcidiaconato maggiore Aleſienſ. à che li detti deputati hanno conſentito à nome del loro ſudetto capitolo, & in conſequenza è

Digitized by Google

ſtato accordato, che la prima dignità della futura catedrale ſarà *poſt pontificalem*, il prepoſto d'Aigues-mortes, che ſarà nominato all' auvenire il prepoſto della chieſa cathedrale Aleſienſ. e che haverà il ſuo luogo come nella cathedrale Nemauſenſ. nel fondo del choro verſo la nave dalla parte dell'epiſtola, e che l'altre dignità haveranno il loro luogo nell'ordine che ſiegue, cioè l'arcidiacono maggiore Aleſienſ. il ſecondo luogo, l'arcidiacono d'Aigues-mortes il terzo, il cantore il quarto, il ſagreſtano Aleſienſ. il quinto, il ſottocantore d'Aigues-mortes il ſeſto : e quanto alli ſimplici canonici delli duoi capitoli, haveranno il loro ordine trà eſſi, ſecondo la data della loro recettione.

In quinto luogo, che in caſo, che il conſenſo del detto ſignore della Fare per la ſuppreſſione del detto decanato Aleſienſ. non haveſſe il ſuo effetto, e che voleſſe godere il ſuo ſudetto decanato, è ſtato concordato trà di loro, al nome delli loro detti capitoli, che il detto ſignore della Fare *pro interim*, ò ſino à tanto che il detto decanato ſia ſuppreſſo, ò per ſua morte, ò per ſua dimiſſione, reſtarà nel medeſimo luogo del choro, che hà havuto ſin al preſente, cioè il più vicino dell'altare dalla parte dell' epiſtola. E quanto alle proceſſioni, & altre occaſioni dove ſi tratta di precedenza, che potrà doppo haver preſo l'ordine di preſbyterato havere li honori delle dette precedenze con il detto ſignore prepoſto, per anno, ò per meſe, alla loro elettione.

In ſeſto luogo è ſtato concordato trà loro, che niſſuno canonico, ò dignità, potrà haver luogo nel choro, che alle ſedie inferiori, ſino che ſino nell' ordini ſacri.

E quanto ſpetta all'entrate delli detti duoi capitoli, li detti ſignori deputati ci hanno dichiarato, cioè quelli d'Aigues-mortes, che le loro entrate conſiſtono in decime e dominii, che poſſono aſcendere per la loro menſa, ſeparatamente dalla menſa abbatiale, à venti due mila lire di rendita annua, ſopra di che hanno li peſi ordinarii del loro ſudetto capitolo, e che le dette rendite dedotti li peſi ſi dividono in quindeci prebende uguali, valendo ciaſcheduna all' ingroſſo e diſtributioni otto cento lire in circa : E quanto alle dignità, compreſovi la prebenda, e l'anneſſo di ciaſcheduna, vagliono, cioè la prepoſitura mille ducento lire, la cantoria mila cento lire, e la ſottocantoria nove cento lire; e li ſudetti deputati Aleſienſ. hanno dichiarato da parte loro, che l'entrata della loro menſa conſiſteva in due mila quatrocento lire dedotto ogni peſo, provenienti dalli beneficii di ſan Giovanni Aleſ. di ſan Marcello di Fontfouillouſe, di ſan Martino di Rouſſon, di ſan Paolo le Froid; la loro detta menſa dovendo eſſere augumentata doppo la morte delli titolarii delli priorati di Monbazin e Carmen, havendo in oltre di diſtributioni d'obiti, e fondationi, cento ſeſſanta lire : tutta la detta entrata eſſendo diviſa in undeci prebende uguali, due delle quali ſono affette al decanato, oltre il ſuo anneſſo di Malboſe, quale vale quattrocento lire di rendita annua, l'altre prebende ſpettano l'una al ſagreſtano, e le otto altre ad otto canonici ſimplici.

Li ſudetti deputati ci hanno di più dichiarato, che ciaſcheduno d'eſſi goderebbe nel medeſimo modo, che godevano avanti l'unione. Le loro menſe reſtando ſeparate quanto al preſente come è ſtato detto di ſopra.

Quanto al numero delle dignità, e canonici che compongono li duoi ſopra detti capitoli, li detti deputati ci hanno detto, cioè quelli d'Aigues-mortes, che il loro capitolo è compoſto di quindeci prebende, una della quale è affettata all' abbatia, ò vero decanato di Pſalmodi, e che per conſequenza ſarà affettata alla menſa epiſcopale, e le quattordici altre che reſtano, ſono poſſedute, cioè quattro, dalle quattro dignità, e le dieci altre, da altri tanti canonici ſimplici, che di più havevano dodici ſacerdoti amovibili per ſervire nella loro chieſa, non havendo voce nel loro capitolo,

A & ancora duoi acoliti, & un chierico : e li detti deputati Aleſienſ. che il loro capitolo è compoſto di undeci prebende, due delle quali ſono affettate al decanato, una alla ſagreſtia, e l'altre poſſedute da otto canonici, non guadagnando che à proportione della loro reſidenza, e ſecondo la pontatura, d'onde ne ſegue che la futura cathedrale Aleſienſ. deve eſſer compoſta di ſei dignità, ò perſonati; di dieciotto canonici ſimplici, duodeci ſacerdoti amovibili, duoi acoliti, & un chierico. E di più li ſudetti deputati Aleſienſ. ci hanno detto, che l'augmento della loro menſa, facendoſi dalla diminutione del numero delle prebende, non poteva eſſere che per morte delli titolari.

Sopra il quinto articolo, li ſudetti deputati del capitolo d'Aigues-mortes, ci hanno dichiarato havere B delle fondationi, delle quali ci hanno dato un ſtato certificato da eſſi deputati, e legalizato da monſignor Veſcovo Nemauſenſ. e che erano pronti di laſciare al curato, ò altri ſacerdoti, quali reſtaranno in Aigues-mortes, di che ſodisfare à quelle che ſaranno giudicate non poter eſſere transferite in Aleſienſ.

Sopra il ſeſto articolo li ſudetti deputati ci hanno dichiarato, che laſciaranno in Aigues-mortes il curato, con li ſacerdoti che ſaranno neceſſarii per ſervitio delle fontioni curiali, offerendo di abbandonare tutti li frutti decimali, che hanno nella parochia del detto Aigues-mortes, ſe foſſe giudicato più à propoſito. E queſto haveranno l'honore di concertare con monſignore Veſcovo Nemauſ. il quale s'è contentato di queſta dichiaratione.

C E circa le reparationi, li ſudetti deputati del capitolo d'Aigues-mortes ci hanno dichiarato, che reſtanno incaricati doppo la loro tranſlatione, di quelle delle quali erano incaricati avanti la loro tranſlatione, e che il futuro Veſcovo reſtarebbe ancora incaricato delle medeſime reparationi, delle quali era incaricato l'abbate di Pſalmodi avanti l'unione della menſa abbatiale al futuro Veſcovato Aleſienſ. e che quanto alle reparationi della chieſa d'Aigues-mortes, continuaranno di farle con li parochiani, ogn' uno quello che li conviene, e come ſi è pratticato avanti la loro tranſlatione.

Sopra il ſettimo articolo li detti deputati d'Aigues-mortes, ci hanno dichiarato, che l'entrata della menſa abbatiale aſcendeva ſeparatamente dalla menſa capitolare, alla ſomma di dieciotto mil alire, compreſi li peſi, che aſcendono à cinque mila lire, e così la menſa abbatiale D aſcende à diecіotto mille lire, compreſivi li peſi, e la menſa capitolare à ventidue mille lire, compreſivi ancora li peſi, il tutto ſeparatamente uno dall' altro.

Sopra l'ottavo articolo, li detti deputati Aleſienſ. e d'Aigues-mortes ci hanno dichiarato, che havevano quì avanti dato il loro conſenſo per l'erettione del detto Veſcovato, con una intiera notitia di queſto importante negotio, e che l'havevanno fatto con tutta la loro libertà, eſſendo à loro cognito & havendoci fatta rifleſſione da longo tempo, che non è per omiſſione, che hanno mancato à qualche formalità, la loro aſſemblea eſſendo ſtata convocata con intimatione per il conſenſo, che quì avanti è ſtato mandato à Roma, e per il detto negotio, e che hanno confirmato il detto loro conſenſo con uno atto di ratifi- E catione, che ci hanno produtto. In fede di tutto quello che di ſopra, li ſudetti deputati hanno ſegnato con noi il preſente atto, come ancora monſignore Veſcovo Nemauſenſ. per quello che lo concerne, e l'habbiamo fatto controſegnare dal noſtro ſegretario, & appoſto il ſigillo delle noſtre armi : in Niſmes a dì 6. di Ottobre 1693.

Pietro, cardinale arciveſcovo di Narbona.

Spirito, Veſcovo di Niſmes.

De Boucaud, canonico e cantore d'Aigues-mortes, e deputato del capitolo d'Aigues-mortes.

R. G. Deſandrieux, canonico deputato d'Aigues-mortes.

De Queylard ſagreſtano, deputato Aleſienſ.

Digitized by Google

Tuech canonico deputato Aleſienſ.
Per ſua eminenza monſignore.
Borzon ſegretario.

Locus ſigilli.

III.

Sequuntur quæ geſta ſunt in curia Romana pro erectione epiſcopatus Aleſienſis.

PRIMA SUPPLICATIO.

EMinentiſſime & reverendiſſime domine. Valde ſereniſſimus Ludovicus Galliarum rex ſtudens graſſatam pravitatem hæreticalem a diœceſi Nemauſenſi & præcipue a vallibus Gebennicis vulgo *les Sevennes* intra dictam diœceſim exiſtentibus evellere, divina favente miſeratione, non ſine impenſa magni laboris majeſtatis ſuæ abſolute extirpata remanſit, cujus ſtudio, vigilantia, opera, & auctoritate, magna quantitas ſubditorum reſipiſcuit, & ad obedientiam ſanctæ ſedis revocavit.

Cupienſque tamen, ut prædicti ejus ſubditi in evangelica fide confoveantur, & commodius gubernentur, atque inſtruantur; agnoſcenſque, quod converſi ad orthodoxam fidem in prædictis vallibus Gebennicis numerum quinquaginta millium excedentes ſola præſiſtentia reverendiſſimi epiſcopi Nemauſ. ob diſtantiam dictarum vallium a civitate, ubi prædictus epiſcopus reſidet, in dicta fide confoveri minime poſſunt, ac ſolatia paſtoralia recipere non valent, ſupplicavit idcirco ſanctiſſimo Domino noſtro pro ſeparatione dictarum vallium a diœceſi Nemauſ. oppidumque Aleſii tamquam illarum caput in civitatem, & ejus collegiatam eccleſiam ſancti Johannis Baptiſtæ in cathedralem, ibique ſedem epiſcopalem collocari, & erigi prævia applicatione redditutum abbatiæ *de Pſalmodi* dicto epiſcopatui erigendo, ac unione capituli dictæ abbatiæ capitulo ejuſdem collegiatæ Aleſienſ. in cathedralem erigendæ. Placuit eidem ſanctiſſimo Domino noſtro hujuſmodi petitionem ad eminentiſſimos patres remittere, ut maturius congruitas illius examinaretur.

Exhibitis propterea uti de more deſuper articulis de quibus in proceſſu apud D. hujus ſacræ congregat. ſecretarium, placuit ſanctiſſimo Domino noſtro ſuper illis committere eminentiſſimo & reverendiſſ. cardinali Bonzio, qui receptis decem teſtibus, illiſque rigoroſe examinatis, proceſſum remiſſorialem ad eminentias veſtras remiſit, de quo originaliter apud dictum dominum hujus ſacræ congregationis ſecretarium contingit modo iterum inſtare pro eadem ſeparatione, & novi epiſcopatus erectione, ac applicatione, & unione reſpective, ut benigne urgente neceſſitate annuendum tam piiſſimo principi ſperamus.

Habemus ſiquidem ex eodem proceſſu neceſſitatem pluſquam urgere: probatur enim ex decem teſtibus, & præcipue per reverendiſſimum epiſcopum Uticenſ. & cæteros alios omni exceptione majores, atque fide digniſſimos, quod dictæ valles Gebennicæ licet exiſtant intra diœceſim Nemauſ. ob tamen magnam quantitatem populi ad fidem catholicam reverſi, particulari, atque aſſidua vigilantia indigent, ut populus prædictus in dicta fide conſolidetur. *num. 2. & 3.* quodque ob diſtantiam octo leucarum dictarum vallium a reſidentia epiſcopi, ac propter montuoſitatem illarum, ac aſperum, & laborioſum, imo difficile iter epiſcopus ibi munus viſitationis explere non valet. *num. 2. & 3.*

Quemadmodum probatur prædictum epiſcopum difficillime animadvertere poſſe incuriam eccleſiaſticorum in dictis vallibus degentium, quia propter magnam multitudinem converſorum, ſcilicet quadraginta millium in civitate, & alibi per planitiem Nemauſenſ. epiſcopus tam occupatiſſimus ad curam illarum animarum reperitur, quod multo minus incumbere valet

A curæ converſorum dictarum vallium ad quinquaginta circiter millia aſcendentium, qui propterea ſolatia paſtoralia non recipiunt, & ideo neque in religione catholica confoventur, imo ſub periculo relncidendi in hæreſim exiſtunt, & hac de cauſa paſtore ibi reſidente indigere, quem per dictos converſos, ac totum populum maxime deſiderari, & ibi in aliquo oppido opportuno epiſcopatum erigi, atque diviſa diœceſi Nemauſ. in eodem oppido epiſcopum ponere, qui opportune novam eccleſiam Dei regat, & quotidie, ac quoties opus fuerit ſolatia paſtoralia diſtribuat, atque etiam occurrat incredibili pauperum turbæ per dictas valles divagantium, maxima cum morum corruptela ſceleſtiſſimaque irreligioſitate, quibus non niſi aſſidua viſitatione epiſcopi provideri poteſt, & quod populus prædictus
B manibus elevatis id ab Altiſſimo implorat. *n. 2. & 3.*

Præterea ſumus in probatis, quod oppidum Aleſii eſt caput, & oppidum primarium dictarum vallium, tamquam amplum, muro circumdatum, & continens domos, ſeu familias 1796. & inter eas plures nobiles, cujus incolæ tres ex quatuor partibus noviter hæreſim abjurarunt, & tamquam continens arcem regiam cum præſidio & præfecto, eſt valde aptum, commodum, opportunum, & capax ad ibi erigendum novum epiſcopatum, ac pro ſede epiſcopali, quod in eodem oppido adeſt eccleſia parochialis & collegiata ſatis magna, ubi tria ſacella ad dexteram, & tria ad ſiniſtram exiſtunt cum campanile tribus campanis inſtructo, & cœmeterio ibi adjacenti, ac cum fonte baptiſmali, atque etiam complectitur decanum, & ſacriſtam cum duodecim
C canonicatibus, quorum duo per dictos decanum, & ſacriſtam poſſidentur, & per eumdem ſacriſtam cura quoque animarum exercetur. *num. 2. & 3.*

Quodque in dicta eccleſia adeſt locus aptiſſimus ad diſponendum organum, & adeſt etiam chorus cum quadraginta octo ſedilibus, & eſt eccleſia ſatis capax pro cathedrali ſive eccleſia epiſcopali. In eodem oppido tres exiſtunt conventus, Prædicatorum nempè, Minorum, & Capucinorum, duo monaſteria monialium, Ciſtercienſium, & ſanctæ Urſulæ, ac duæ confraternitates, Pœnitentium alborum, & ſanctiſſimi Sacramenti, una cum hoſpitali. *num. 2. & 3.*

Ac etiam quod territorium Aleſienſe per longitudinem quinquaginta circiter milliaria Italica, & per latitudinem triginta milliaria extenditur, continet octo
D oppida ſive civitates, oppida inferiora triginta ſex, oppidula quadraginta quinque, & ſic octoginta novem parochias, maxima pars incolarum eſt neophita numero quadraginta quinque millium, qui de recenti reſipiſcuerunt, & remanent in fide debiles, ſunt contentioſi, ac omni doctrinæ vento agitati, natura truces, genioque fervidi, ſed ingenioſi, & induſtres. *num. 2. & 3.*

Prout ulterius, quod licet in dicto oppido nulla adſit domus in fundo eccleſiæ pro domo epiſcopali, adeſt tamen domus laïcalis non longe diſtans ab eccleſia, in qua conducta interim honeſte habitare poteſt, ſicuti in fundo decanatus locus adeſt commodus ad ædificandam domum epiſcopalem, & ſeminarium, & in Occitaniæ provincia conſuetudinem vigere per diœceſanos domum epiſcopalem ædificari, ſicuti de domo
E parochiali, ibique domum conſtrui poſſe pro ſeminario capacem pro quinquaginta ſeu ſexaginta ſeminariſtis, ſeu clericis, & exinde cultum divinum augeri propter reſidentiam eorumdem clericorum officiis in choro. *num. 2. & 3.*

Demum quod prope dictum oppidum adeſt abbatia ſecularis collegiata *de Pſalmodi* ejuſdem diœceſis Nemauſenſ. in qua tres ſunt dignitates, decanatus nempe, præpoſitura, & archidiaconatus, duo perſonatus, & quindecim canonicatus, ac duodecim preſbyteri Deo ſervientes, cujus abbatiæ nominatio pertinet ad Regem chriſtianiſſimum, proviſio vero ad ſedem apoſtolicam, & illius redditus aſcendunt ad libras decem & octo millium circiter, capitulum, & ca-

Digitized by Google

nonici dictæ abbatiæ reſident in oppido Aquarum-mortuarum, & tempore æſtivo ob intemperiem aëris vagant, & debitam reſidentiam non implent, ac divina officia prætermittunt; quod applicando, ſive uniendo abbatiam prædictam epiſcopatui erigendo, & capitulum illius cum capitulo Aleſienſi commutando, ſive incorporando erit bonum opus, quia officia divina, & debitam reſidentiam canonici complebunt, ex redditibus dictæ abbatiæ epiſcopus pluſquam congrue ſuſtentari poterit, & cura tamen animarum tam in eccleſia Pſalmodienſi, quam in eccleſia Aleſienſi remanebit per proprios parochos, in quibus ut prius adhuc fontes baptiſmales remanebunt, & quod unioni, ſive applicationi dictæ abbatiæ epiſcopatui erigendo, ac diſmembrationi dictæ diœceſis; & erectioni dicti novi epiſcopatus, atque ſeparationi dictarum vallium reſpective tam abbas, capitulum, canonici dictæ abbatiæ, & Rex chriſtianiſſimus, quam epiſcopi, & metropolitanus, & præſertim epiſcopus Nemauſenſ. ejuſdem eccleſiæ Nemauſenſ. capitulum, & quilibet ipſorum conſenſit, quia quilibet etiam illorum cognoſcit ibi munera epiſcopalia exercere non poſſe, & e converſo deſiderant propagationem religionis catholicæ, & ipſius conſolidationem, ut fuſius *num. 2. & 3.*

Probata itaque prædictæ neceſſitatis urgentia undique congrua, inſtantia pro dicta ſeparatione vallium à diœceſi Nemauſenſi ac pro erectione ibi ſeparati epiſcopatus redditur, & hoc unum ſufficeret, quod epiſcopus Nemauſenſ. non valeat ſingulorum vultus inſpicere, aliaſque partes boni paſtoris implere, quodque durum ſit, atque difficile per talem latam, atque diffuſam diœceſim ad unicum tantum à perſonis eccleſiaſticis, & laïcalibus recurſum haberi juxta extravag. *Salvator* editam occaſione diſmembrationis diœceſis Toloſanæ per Johannem XXII. tantoque magis concurrente præterea decentia oppidi Aleſienſ. ubi nova erectio & cathedra collocari debet, ut deponunt teſtes, *num. 2. & 3.* ita ut dignitas epiſcopalis vileſcere non poteſt tam in qualitate materiali loci, quam in redditibus, & proviſione novi epiſcopi, ac etiam in populo, & diœceſi reſpectu quantitatis illius, & longitudinis, & latitudinis iſtius. *n. 2. & 3.* præcipue, quia antiqua eccleſia notabiliter præjudicata non remanet, tam in redditu, quia pro dicta nova erectione redditus non tanguntur & redditus abbatiæ *de Pſalmodi* ſunt applicandi, quam in populo, cum adhuc in nimia quantitate populus ibi remaneat ponderata quantitate dumtaxat exiſtenti in civitate Nemauſenſi ubi præcipue habetur exiſtere quantitatem converſorum fere quadraginta millium. *num. 2. & 3.* ita ut ejus dignitas nimiam non patiatur diminutionem, ut poſt *gloſſar. Hoſtien. & cæteri alii in cap. ſicut venire de exceſ. prælatorum. Rebuf. in prax. beneſic. de erect. cathedr. n. 2. & ſeqq. Mandoſ. in tract. de ſignatura gratiæ §. erectiones, & late Lotter. de re beneſic. lib. primo queſt. 11. per tot. Solarzan. de jur. in d. tom. 2. lib. 3. cap. 5.*

Et ſine difficultate in caſu noſtro, dum præterea accedit conſenſus reverendiſſimi epiſcopi Nemauſenſ. ac metropolitani, aliorumque intereſſe habentium, agnoſcentium profuturam eſſe dictam erectionem pro ſalute animarum dictarum vallium, ut *num. 2. & 3.* ut patet ex ipſis conſenſibus apud dominum ſecretarium, & aſſignatio redditaum abbatiæ *de Pſalmodi* aſcendentium ad libras octodecim millium circiter pluſquam congrua redditur pro manutentione novi epiſcopi quoad neceſſariam illius ſubſtentationem, quando ſola aſſignatio ſcutorum mille pro congrua habetur juxta præſcripta juris canonici in *cap. præcipimus 53. in ord. cauſ. 16. queſt. 1. & ſancita per ſac. concil. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 13. Lotter. de re beneſic. lib. 1. queſt. 11. num. 25. cum ſeqq. Panimol. dec. 15. ad. not. 2. num. 1.* & optime concordat eminentiſſimus Laurea *in Epitom. can.*

A *litt. E. fol. 308. verſ. Epiſc. in locis, & verſic. Epiſc. de novo.*

Quo vero ad unionem capituli abbatiæ *de Pſalmodi* capitulo Aleſienſi & illius ſuppreſſionem, non multum immorandum credimus, tum quia intercedit conſenſus tam dicti capituli *de Pſalmodi*, quam Regis chriſtianiſſimi, ad quem nominatio abbatis ſpectat, tum quia redundat in majorem cultum divinum ex eo deſumptum, quod canonici ejuſdem abbatiæ tempore æſtivo non reſident, & ob intemperiem aëris reſidere non valent, & idcirco officia divina prætermittunt. *num. 2. & 3.* tum demum quia populus cura animarum non deſtituitur, ſed parochus ibi remanere debet, qui dictam curam animarum exerceat, quibus perpenſis neceſſaria talis unio videtur ad præſcripta. *ſac. conc.*
B *Trid. ſeſſ. 24 cap. 15. de reform. ibique Barboſ. per tot. & præcipue ſub num. 10. & ſeq. Rebuſ. de union. n. 38. ad 48. & firmavit Rota dec. 337. num. 3. pag. 9. tom. 2. rec.* & quod unio pro majori cultu divino ſit neceſſaria firmavit *Rota cor. Buratt. dec. 734. ibique ad d. n. 12. & 13. cor. Peutinger. dec. 86. n. 13. cor. caval. dec. 419. n. 4.*

Quare, &c.

JOHANNES MICHAEL DE PRESSIAT.

ALTERA SUPPLICATIO.

EMinentiſſime & reverendiſſime Domine. Conſtare de cauſis erectionis novi epiſcopatus in oppido
C Aleſii eo ſub piiſſimo motivo confovendi in religione evangelica per novum epiſcopum ſubditos ad orthodoxam fidem converſos vallium Gebennicarum per ſereniſſimum principem Ludovicum Galliarum regem Chriſtianiſſimum expoſcitæ in congregatione habita ſub die undecima Auguſti proxime præteriti, reſponſum fuit ad reſervationem tamen particularis diſcuſſionis conſenſuum deſuper interventorum, & circa modum dictum novum epiſcopatum erigendi, in præſenti vero congregatione complementum ejuſdem erectionis ſperamus, tum attentis circumſtantiis cumulatis in alia ſcriptura ex ſolita benignitate reaſſumenda urgentiſſimam neceſſitatem denotantibus, tum etiam ex infra deducendis.

Præter enim conſenſus epiſcopi Nemauſenſ. ſuper
D diſmembratione ejus diœceſis pro novo epiſcopatu, ac metropolitani, & capitulorum Nemauſenſ. Aleſienſ. ac Pſalmodienſ. alias exhibitos apud dominum ſecretarium, modo ad removendam quamcumque difficultatem novos apud eumdem exhibuimus conſenſus eorumdem capitulorum, ſive ratificationes præcedentium, prævia indictione capituli, ac intimatione capitularium, ubi expreſſa habetur cauſa non intereſſentium propter eorum nempe legitima impedimenta *num. 1. 2. & 3.*

Et licet capitulum Nemauſenſe in ejus conſenſu *num. 1.* ſibi præſervet jus utriuſque ſuffragii pro canonico deputando in omnibus cleri comitiis, in quibus agatur de impoſitionibus decimarum, vel de reddenda ratione impoſitarum, cum juribus, & privilegiis clero Aleſienſi ad prædicta comitia deputatis, vel de-
E putandis conceſſis, talis tamen præſervatio undique congrua videtur, cum agatur de re in qua intereſſe dicti capituli Nemauſenſ. intercedere poteſt, dummodo conditio reciprocetur, ut nempe alter canonicus capituli Aleſii in ſimilibus intervenire valeat in comitiis capituli Nemauſenſ. ut ſupplicamus.

Nec turbare poſſe putamus, quod capitulares Pſalmodii in eorum conſenſu declaraverint nolle tamen per conſenſum prædictum detrimentum menſæ capitulari fieri, cum talis proteſtatio reſpiciat fruitionem omnium, & ſingulorum fructuum eorum canonicatuum, & præbendarum abſque ulla diminutione, & confuſione cum redditibus canonicatuum, & præben-

Digitized by Google

darum capituli Aleſienſ. prout ipſimet capitulares in novo conſenſu declarant *num. 3.* & eſt juri conſonum, quouſque dicti capitulares vivant, maxime quia circa hoc capitulum Aleſienſe non diſcrepat, cum deſuper tranſegerit prout infra.

Minuſque erectionem prædictam retardari poſſe videtur, ex eo quod in oppido Aleſienſi domus pro epiſcopo, & in illius eccleſia organum, ornamenta pontificalia, ſeminarium, præbenda theologalis, & altera pœnitentiaria, nec mons pietatis adſint, tum quia habemus atteſtationem ſindici generalis provinciæ Occitaniæ ſuper ſolito diœceſanorum, & illorum conſenſu impoſitionibus pro ædificatione, ſive palatii epiſcopalis conſtructione, ut latius in dicta atteſtatione pariter apud eumdem dominum ſecretarium, ut *num. 4.* tum etiam quia quoad cetera ut ſupra deficientia, vel ſunt de incumbentia dicti novi epiſcopi, & ipſe promptus & paratus eſt illa implere, vel ſatis eſt quod in ejus promotione ad incumbendum adſtringatur, ut moris eſt.

Et ſine aliqua difficultate erectionem complementum ſortiri poſſe credimus, dum præterea exhibuimus apud eumdem dominum ſecretarium plantam diœceſis novo epiſcopatui deſtinandæ cum ſuis limitibus undique deſignatam, ubi diœceſis prædicta habetur diviſa in ſeptem archipreſbyteratibus cum nonaginta parochiis ſubjectis, de quibus *num. 5.*

Quemadmodum exhibuimus ſtatum utriuſque capituli Aleſienſ. & Pſalmodii tam reſpectu quantitatis dignitatum, & canonicatuum, quam reddituum. Quo enim ad capitulum Aleſienſe ibi illud habetur compoſitum duabus dignitatibus, decanatu ſcilicet, & ſacriſta, & octo canonicatibus, ſacriſtam habere curam animarum, & redditus totius capituli, qui repartiuntur inter canonicos, aſcendere ad libras 2430. *n. 6.*

Quo vero ad capitulum Pſalmodii, eſſe compoſitum quatuor dignitatibus, præpoſitura ſcilicet, archidiaconatu, cantoria, & ſubcantoria, & undecim canonicatibus, ac etiam duodecim preſbyteris amovilibus inſervientibus choro, ultra duos acolitos, & unum clericum pariter amovibiles, illiuſque redditus aſcendere ad libras 22000. circiter conſiſtentes in decimis, dominiis, & frumentis, ubi etiam habetur menſam abbatialem eſſe diſtinctam a menſa capitulari, illiuſque redditus eſſe librarum 18000. ut latius in eodem ſtatu firmato ab ipſis capitularibus, & legalizato ab epiſcopo Nemauſenſi. *num. 7.*

Habemus inſuper exhibitum inſtrumentum tranſactionis initæ ad reſervationem beneplaciti apoſtolici inter utrumque capitulum Aleſienſe & Pſalmodienſe ubi primo conventum legitur ſervitium capituli Pſalmodii transferendum eſſe in eccleſia Aleſienſi ad ibi unicum, & idem ſervitium faciendum, adeo ut dicta duo capitula remaneant unita, & ex duobus fiat unum, exceptis tamen menſis, quarum utraque remaneat ſeparata & diſtincta tam reſpectu magnarum, quam minimarum diſtributionum, ut deinceps quælibet gaudeat, quod fruebatur de præterito, uſquequo menſa capitularis Aleſienſ. reddatur æqualis menſæ Pſalmod. *num. 8.*

Secundo, quod quoad divina officia tam in choro, quam in aſſembleis capitularibus utrumque capitulum poſt ſecutam unionem uniformari debeat capitulo Nemauſenſi. *num. 8.*

Tertio, quod propter impoſſibilitatem ſubſiſtendi duo capita in eodem capitulo in qualitate capitum, dignitas decanatus Aleſienſ. ſupprimi debeat juxta conſenſum jam præſtitum a præſenti decano, conditione augendi redditus menſæ Aleſienſ. cum redditibus dicti decanatus, ut citius perveniatur ad unionem menſarum utriuſque capituli, vel ad effectum illas applicandi dotationi unius primi archidiaconatus erigendi in eadem eccleſia Aleſienſi ad electionem ſanctiſſimi Domini noſtri, quem appellari volunt magnum archidiaconatum Aleſienſ. ut in futurum præpoſitura Pſalmodii poſt unionem remaneat prima dignitas poſt epiſcopalem, & caput capituli abſente epiſcopo; & quatenus præſens decanus non obſtante illius conſenſu ad ſupprimendum decanatum eo adhuc gaudere velit, etiam conventum fuit, quod idem decanus uſque ad illius obitum, vel decanatus dimiſſionem gaudeat eodem ſtallo in choro, quouſque nunc potitus fuit, proximiori nempe altari a cornu epiſtolæ, & in proceſſionibus, vel ubilibet, ubi contingat agi de præcedentia, potiri debeat honoribus poſtquam promotus ſit ad ſacerdotium alternative cum præpoſito, vel per annum, vel menſem ad ipſorum electionem, conditione adjecta, quod idem præpoſitus deinceps obtinere debeat primam ſedem chori proximam januæ principali ejuſdem chori pariter a cornu epiſtolæ, ut practicatur in eccleſia cathedrali Nemauſenſi. *num. 8.*

Quarto, quod poſt præpoſitum, & decanum, vel ſecuta ſuppreſſione decanatus, immediate poſt præpoſitum obtineat gradum primus archidiaconus quatenus erigatur, poſt eum archidiaconus Pſalmodii, ſucceſſive cantor pariter Pſalmodii, & poſt illum ſacriſta Aleſienſ. & in ultimo ſubcantor Pſalmodii, & poſtea cæteræ aliæ dignitates, officia, & perſonatus, & quilibet ex canonicis Pſalmodii, & Aleſii juxta eorum antiquitatem eliciendam a die inſtallationis, ſeu captæ poſſeſſionis indifferenter vel ſit de capitulo Pſalmodii, vel Aleſienſ. abſque ulla diſtinctione. *num. 8.*

Quinto, quod cuilibet ex dictis duobus capitulis remaneat jus conferendi de per ſe vicarias, officia, aliaque beneficia dependentia ab ipſius menſa, ad excluſionem alterius capituli. *num. 8.*

Sexto, quod in omnibus negotiis concernentibus menſam unius ex dictis capitulis ſuper quibus eſſet deliberandum in comitiis capitularibus, dignitates, & canonici alterius capituli nullum habeant votum deliberativum. *num. 8.*

Septimo, quod ſicuti quodlibet ex dictis duobus capitulis gaudere debet bonis, redditibus, & privilegiis annexis ipſius menſæ ad excluſionem alterius capituli, ita ſuſtinere debeat onera, quibus ipſius menſa eſt gravata, abſquequo alterum capitulum teneatur contribuere, exceptis oneribus concernentibus totum capitulum cathedralis, ſcilicet ornamenta eccleſiæ cathedralis, omnibuſque aliis expenſis concernentibus dictam eccleſiam, & capitulum cathedralis, quæ ſuſtinenda ſint ab utroque capitulo, pro rata tamen, & ad menſuram reddituum utriuſque menſæ, ac etiam exceptis retributionibus, & ſalariis ſolvendis preſbyteris amovibilibus, aliiſque officialibus inſervientibus in eccleſia Pſalmodii, qui poſt unionem inſervire debent eccleſiæ Aleſienſi quæ ſolvi debeant ab ipſo capitulo Pſalmodii. *num. 8.*

Octavo, quod nullus canonicus, ſive dignitas, uſquequo ordinatus non ſit in ſacris, obtinere valeat niſi ſtallum inferius. *num. 8.* Et demum conventum fuit, quod quoad cæteras differentias in dicta tranſactione non regulatas forſan in futurum inter utrumque capitulum contingentes, ſint amicabiliter terminandæ a tribus eligendis de capitulo Nemauſenſi prævia obligatione ampliſſima ſuper obſervantia in omnibus ejuſdem tranſactionis, ut fuſius in ea, *num. 8. in fine*, ubi regiſtrata habentur mandata procuræ utriuſque capituli ad tranſigendum cum legalitate epiſcopi Nemauſenſ.

Denum pro complemento expoſcitæ erectionis habemus exhibitum ſtatum omnium, & ſingulorum onerum capituli Pſalmodii, quæ capitulares illius deſtinarunt impleri in eadem eccleſia Pſalmodienſi per curatum, vel alios ſacerdotes relinquendos in eadem eccleſia, ſi quæ ſint, quæ non poſſint transferri ad eccleſiam Aleſienſ. & in eadem eccleſia Pſalmodii præterea relinquere curatum, alioſque ſacerdotes neceſſarios incumbentes ad curam animarum, iſtiſque aſſignare omnes fructus decimales parochiæ ejuſdem eccleſiæ, prout ipſimet capitulares declararunt apud

Digitized by Google

epiſcopum Nemauſenſ. qui hujuſmodi declaratione contentus remanſit, ut habetur in reſponſione eminentiſſimi, & reverendiſſimi domini cardinalis Bonſii delegati ſuper omnibus ſupra recenſitis, & præcipue ſuper hujuſmodi deſtinatione, & declaratione, de qua fuſius *num. 9*.

Quibus omnibus concurrentibus, cum amplius dubitari non contingat concurrere omnia requiſita pro dicta nova erectione, eo magis urgente neceſſitate, ut fuſius ad oculos in præcedenti ſcriptura demonſtravimus, celerem expeditionem negotii propter dictam urgentiam ſperamus.

Quare, &c.

JOHANNES MICHAEL DE PRESSIAT.

Num. 1. *Conſenſus capitularium abſentium tempore conſenſus præſtiti per alios capitulares Nemauſenſ.*

L'Anno mille ſei cento novanta quattro, alli ſedici del meſe di Gennaro, nella ſala capitolare del capitolo della chieſa cathedrale di Niſmes, le dignità e canonici del detto capitolo capitolarmente congregati all'uſcita della meſſa grande, doppo una convocatione fatta *per domos*, cioè li ſignori Cohon prevoſto, de Meridat archidiacono maggiore, Cauſſe ſecondo archidiacono, de Chambonas terzo archidiacono, de Rozel precentore, de Augnac teſoriere, Robert, Maigne, Jacques, Servel, Daiglun, Novy, la Baſtide, de Tarand, Demerez, Queirat, de Cabrieres ſindico, Forton, e Filere, canonici.

Il ſignor abbate Robert hà eſpoſto, che la Congregatione conſiſtoriale hà differito l'erettione del Veſcovato Aleſienſ. ſopra alcune difficoltà; la prima delle quali è, che vi ſono cinque canonici di queſto capitolo, li quali non anno ſottoſcritto il conſenſo qui avanti dato dal detto capitolo per la detta erettione, perche ſi trovarono aſſenti, cioè li ſignori Robert, Trimond, Queirat, Filere, e Tiauloy, dalli quali la congregatione dimanda al preſente il conſenſo: la ſeconda difficoltà è, che il detto capitolo eſſendoſi riſervato d'aſſiſtere con uno delli ſuoi deputati à tutte le aſſemblee del clero Aleſienſ. li ſignori del detto capitolo Aleſienſ. dimandano il medeſimo jus di aſſiſtere all'aſſemblea del clero della dioceſi di Niſmes, & à queſt' effetto il ſignor ſindico hà rappreſentato eſſere a propoſito di ſupplicare il noſtro ſanto Padre il papa, e li noſtri ſignori della Congregatione conſiſtoriale, di regolare li ordini delli detti deputati, e di conſervare al capitolo di Niſmes, per lui e per li ſuoi deputati la precedenza che hà havuto ſempre ſopra tutti li corpi, e ſopra tutti li beneficiati particolari della dioceſi di Niſmes, in che è tanto meglio fondato, che per il conſenſo che dà all'erettione di queſto nuovo Veſcovato, ſi ſpoglia della giuriſdittione ſpirituale e temporale, che haveva ſopra il territorio Aleſienſ. come ſopra quello di Niſmes durante la vacanza della ſede, e ſi ſpogliono d'un jus aſſai piu conſiderabile, che è il jus de collatione di tutti li beneficii, e cura d'anime, che havevano durante la detta vacanza, e li capitoli d'Aigues-mortes, & Aleſienſ. che devono comporre il capitolo cathedrale da erigerſi, e che non hanno havuto ſino al preſente per la loro parte ò diviſione, altro che la dipendenza aſſoluta dal capitolo di Niſmes durante la detta Vacanza diventano independenti, & aquiſtano tutta queſta giuriſdittione, adminiſtratione & autorità, delle quali il capitolo di Niſmes ſi ſpoglia, & à queſt' effetto non devono invidiare, ne impugnare al detto capitolo queſta precedenza, quale è il ſolo jus honorifico, che il capitolo di Niſmes dimanda di conſervarlo, nella perdita conſiderabile che fà.

Sopra di che è ſtato deliberato di commune voce, circa la prima difficoltà, che li ſignori Robert, Trimond, Daiglun, Queirat, e Filere quali ſono qui

A preſenti, dichiareranno ſe aderiſcono in loro particolare al conſenſo qui avanti dato dal detto capitolo per la detta erettione del Veſcovato Aleſienſ. & in conſideratione del detto ſignor Tiauloy, atteſo che è diſtante da queſta città, e che è ritenuto nel letto da una malatia habituale da molto tempo, ſi mandarà à chiedere il ſuo conſenſo in particolare: e di più, ſopra la ſeconda difficoltà, l'aſſemblea hà dichiarato che conſente quanto a lei ſpetta, che il capitolo cathedrale da erigerſi nella città Aleſienſ. habbia jus di aſſiſtere per un deputato all'aſſemblea del clero della dioceſi di Niſmes, quali ſi terranno all'occaſione dell'impoſitioni da farſi, o di conti da renderſi, come il capitolo di Niſmes ſi è riſervato il jus di aſſiſtere con un deputato all'aſſemblee del clero Aleſienſ. Supplicando B il detto capitolo di Niſmes il noſtro ſanto Padre il papa, e li noſtri ſignori della Congregatione conſiſtoriale, di regolare li ordini delli ſudetti deputati, e di conſervarli à lui, & alli ſuoi deputati, la precedenza ſopra il detto capitolo cathedrale da erigerſi, in tutte le ſuddette aſſemblee delli cleri di Niſmes & Aleſienſ. per le raggioni ſudette. *Reſervatio præeminentiæ ad arbitrium SS. D. N. & ſacræ Congregationis.*

In conſequenza di ciò li ſignori Robert, Trimond, Queirat, e Filere hanno dichiarato che aderiſcono al conſenſo qui avanti dato dal detto capitolo per la diſmembratione del territorio Aleſienſ. della dioceſi di Niſmes, e per l'erettione di un nuovo Veſcovato ad Aleſienſ. Cohon prevoſto. Meridat archidiacono maggiore. L'Abbate di Chambonas. Rozel precentore. Cauſſe. Maigne. De Georges. Novy. Servel. Queirat. C Forton. Filere. Jacques. De Trimond Daiglun officiale. Cabrieres ſindico. De Tarand. Robert vicario generale. Dalli miei detti ſignori Roſelli ſecretario.

Ludovico di Trimond Daiglun ſacerdote, dottore in theologia, canonico della chieſa cathedrale di Niſmes, & officiale della dioceſi, certifichiamo à tutti quelli a' quali ſpettarà, che la deliberatione qui avanti ſcritta, è ſtata preſa dalli ſignori dignità e canonici del capitolo della chieſa cathedrale del detto Niſmes; che li ſegni ivi da loro apposti, ſono li loro veri ſegni, e che è contraſegnata dal loro ſecretario, e munita del ſigillo delle loro armi, e che fede vi ſi deve dare in ogni luogo dove ſarà preſentata, & in ſede di che havemo ſegnato il noſtro preſente certificato, e fatto contraſegnare dal noſtro ſecretario, & apporre il D ſigillo epiſcopale. Dato in Niſmes li 20. Gennaro 1694. De Trimond Daiglun officiale.

Ferrand ſecretario.

Loco del ſigillo.

Atteſtatio Phyſici, & Chirurgi ſuper morbo paralitico canonici de Tiauloy. Num. 2.

Noi ſottoſcritti, Carlo Bardon dottore in medicina, maeſtro Stephano Darles chirurgo, e maeſtro Antonio Garniers ſpetiale, atteſtiamo à tutti a' quali ſpetterà, che il ſignor abbate de Tiauloy in conſeguenza di una ripreſa di molti membri, dalla quale è tiranneggiato dall'entrata di queſto Autunno ultimo paſſato, in queſto medeſimo tempo è ſtato afflitto d'una paraliſia univerſale, e perfetta di tutto il corpo, e non puole E fare alcuno moto locale, e per conſequenza di non potere pigliare la penna, e fare alcuna ſignatura. In fede di che havemo ſottoſcritto la preſente. In Baucaire alli 16. Gennaro 1694. Bardon dottore in medicina. Garniers ſpetiale. Darles.

Ludovico de Trimond Daiglun ſacerdote, dottore in theologia, canonico della chieſa cathedrale di Niſmes, & officiale della dioceſi, certifichiamo, che l'atteſtatione della malatia del ſignor de Tiauloy canonico della chieſa cathedrale del detto Niſmes, è in verità la detta malatia, la quale hà degenerato in paraliſia univerſale, eſſendo di notorietà publica: come anche che li ſignori, Bardon che hà ſegnata l'atteſtatione, è dottore in medicina, maeſtri Darles chirurgo, e Garnier

ſpetiale, alla quale atteſtatione fede deve eſſer data in ogni luogo dove ſarà eſſibita. Dato in Niſmes ſotto il noſtro ſegno, ſotto il contraſegno del noſtro ſecretario, con l'appoſitione del ſigillo epiſcopale. Queſto di 20. Gennaro 1694. De Trimond Daiglun officiale. Di mandamento del detto ſignor officiale, Ferrand ſecretario.

Loco del ſigillo.

Num. 3. *Epiſtola genitoris ejuſdem canonici de Tiauloy.*

Al ſignore de Cauſſe archidiacono della chieſa cathedrale di Niſmes.

In Baucaire li 16. Gennaro 1694.

Io vi mando, mio cariſſimo ſignore, l'atteſtatione tale quale voi la deſiderate, ſegnata dal medico, chirurgo, e ſpetiale, atteſo che il mio povero figlio è preſo d'una paraliſia univerſale, non avendo ne bracci, nè mani, nè gambe, e ſopra tutto queſto, è cieco, e non vi è che un giorno, che fù eſtratto dalle porte della morte, doppo haver ricevuto l'ultimo ſacramento, d'un colpo di cervello, che l'hà tenuto per ſpatio di dicidotto hore ſenza moto, è ritornato da queſto crudel combattimento per gratia di Dio, così per mie diſgratie mi vedo privato di ſignificarvi in queſta occaſione il piacere che mi ſarei fatto di concedervi il ſegno di queſto miſerabile: ſe in mio particolare vi poſſo eſſer utile, vi prego d'eſſer perſuaſo che andarò avanti tutto quello che poſſa piacere, per aſſicurarvi che io ſono, mio ſignore, con un ſinceriſſimo affetto

Voſtro humiliſſimo & obedientiſſimo ſervitore,
DE TIAULOY.

Num. 4. *Renunciatio præcentoris Nemauſenſ. juri eligendi præceptores in nova diœceſi in favorem novi epiſcopi.*

L'anno mille ſeicento novanta quattro, & alli ſedici del meſe di Gennaro, doppo mezzo di, avanti di noi notaro regio & apoſtolico della città di Niſmes ſottoſcritto, è ſtato in perſona Miſſere Giovanni Giuſeppe di Rozel canonico e precentore della chieſa cathedrale della detta città, il quale hà fatto e coſtituito ſuo procuratore . . . . per, & al nome di detto coſtituente cedere il jus di collatione delle ſcuole, che pretendeva ſopra il territorio Aleſienſ. e del jus d'inſpettione ſopra le dette ſcuole, e conſentire che tutto queſto jus ſia & appartenga al nuovo Veſcovo Aleſienſ. promittendo, &c. obligando, &c. fatto e paſſato nel detto Niſmes nel noſtro ſtudio, in preſenza di Franceſco e Giovanni Lirons cugini carnali, del detto Niſmes ſegnati con il detto ſignore coſtituente, & io Stefano Borelli notaro regio & apoſtolico del detto Niſmes ſottoſcritto. Rozel precentore. Lirons preſente. Borelli notaro. Regiſtrata al terza volume foglio 36. num. 7. V. In Niſmes queſto di 18. Gennaro 1694. ricevuto cinque ſoldi. Moyriver.

Ludovico de Trimond Daiglun ſacerdote, dottore in ſacra theologia, canonico della chieſa cathedrale di Niſmes, & officiale della dioceſi, certifichiamo à tutti a' quali ſpetterà, che il ſignore Stefano Borelli, che hà ricevuto e ſegnato l'atto quì dietro, è notaro apoſtolico della preſente città di Niſmes, il detto atto ſegnato da Miſſere Giovanni Giuſeppe Rozel, e da duoi teſtimonii. al quale atto fede deve eſſer data in ogni luogo dove ſarà eſſibito. Dato in Niſmes, alli 25. di Gennaro 1694. Da noi ſegnato, e contraſegnato dal noſtro ſegretario, e ſigillato dal ſigillo epiſcopale. De Trimond Daiglun officiale. Di mandamento del mio detto ſignore officiale, Ferrand ſecretario.

Loco del ſigillo.

A

TERTIA SUPPLICATIO.

Eminentiſſime & reverendiſſime domine. Bis hujuſmodi cauſa fuit ſuper erectione novi epiſcopatus nimis a ſereniſſimo Galliarum Rege deſiderata, & demonſtratis cauſis urgentiſſimam neceſſitatem illum erigendi præbentibus ſub die XI. Auguſti anni jam elapſi reſponſum fuit conſtare de prædictis cauſis, reſervata tamen particulari diſcuſſione ſuper conſenſibus deſuper interventis, ac præſtitis à capitularibus Nemauſenſ. Aleſienſ. & Pſalmodienſ. quia quoad conſenſum epiſcopi Nemauſenſis, & metropolitani nulla difficultas interceſſit.

B Re propoſita idcirco pro ſecunda vice ſub die 22. Decembris mox pariter elapſi, & renovatis dictis conſenſibus pro remotione cujuſvis difficultatis ſuper illorum præſtatione, tamen dilata fuit illorum reſolutio juxta mentem, quam fuiſſe nos audivimus debere evacuare difficultatem ex eo excitatam, quod conſenſus capitularium Nemauſenſ. non ſufficeret deficiente conſenſu canonicorum Robert, de Trimond, Queiras, Tiauloy, & Filere pariter capitularium, licet eiſdem indictio capituli ad hujuſmodi effectum fuerit intimata. *num. 1. 2. & 3.* quia neceſſe fuiſſet illos intimandi ad intereſſendum, vel ſaltem ad præſtandum prædictum conſenſum per procuratorem.

Quemadmodum audivimus reſolutionem dilatam fuiſſe ex altero etiam capite, quod conditio appoſita in conſenſu capitularium Nemauſenſ. alterum ex illis

C intereſſendi in comitiis capituli Aleſienſ. occaſione impoſitionis decimarum, vel de eis reddendi rationem, vel reciprocanda eſſet ab ipſo capitulo Nemauſenſi ut in ſimilibus comitiis alter ex capitularibus Aleſienſ. intervenire quoque poſſet, aut ſaltem quod capitulum Aleſienſe reciprocæ prædictæ renunciaret.

Et demum ex impropria reſervatione in eodem conſenſu facta per præcentorem Nemauſenſi juris eligendi præceptores in nova diœceſi Aleſienſi omnino pertinentis ad novum epiſcopum, ad quem tale jus pertinere debet; verum cum nuper ſupervenerint jura de quibus apud dominum ſecretarium, quæ penitus difficultates prædictas ruere facere putamus, hinc in præſenti congregatione deſiderium tam piiſſimi principis complementum dictæ pluries expoſcitæ erectionis ſortiri poſſe confidimus.

D Quod enim attinet ad primum, & ſecundum punctum habemus ratificationem canonicorum Robert, Trimond, Queiras, & Filere conſenſus alias ut ſupra per cæteros capitulares Nemauſenſ præſtiti, ac etiam quod iidem capitulares Nemauſenſ. dant manus, & conſentiunt quod in eorum comitiis ſuper impoſitionibus decimarum, alter ex capitularibus Aleſienſ. interveniat. *num. 1.*

Abſque quo obſtare poſſe putamus, quod ibi prædicti capitulares ſibi reſervent jus præcedendi in utriſque comitiis, dum tamen hujuſmodi juris reſervatio relaxatur arbitrio ſanctiſſimi Domini noſtri, & hujus ſacræ congregationis, & non per modum conditionis legatur concepta. *num. 1.* circa quod incongrua videtur talis reſervatio, cum juri conſonum non ſit, quod

E intereſſentibus capitularibus Aleſienſ. in comitiis capituli Nemauſenſ. iſti præcedere valeant, id enim eſt extra convenientiam, & juris diſpoſitio non dictat, & cum talis præeminentia non ſit reſervata per modum conditionis, ut diximus, ſed reſervata arbitrio hujus ſacræ congregationis, ſequitur quod eminentiſſimi patres illam valeant ut de jure determinare.

Prout nec obſtare credimus, quod adhuc deficiat conſenſus canonici de Tiauloy alterius ex capitularibus Nemauſenſ. in altero conſenſu, & modo etiam abſentis, cum ipſe morbo paralitico laboret, ut ejus phyſicus, & chirurgus deponunt *num. 2.* & ejus genitor teſtatur, ut deſumitur ex epiſtola ab eodem ſcripta reverendiſſ. archidiacono Nemauſenſi ex qua

Digitized by Google

patet dictum canonicum fere in extremis laboraſſe, ita ut nedum non valuiſſe conſenſum ſubſcribere, ſed nec etiam ſtipulationi mandati procuræ incumbere, ut fuſius ex dicta epiſtola *num. 3.*

Quod autem pertinet ad tertium punctum, rem ſine difficultate tranſire exiſtimamus, quia præcentor Nemauſenſ. ceſſit, & renunciavit juri eligendi præceptores favore novi epiſcopi Aleſienſ. illudque eidem plenarie tranſtulit. *num. 4.*

Quibus denuo intercedentibus, & concurrentibus aliis requiſitis cumulatis in antecedentibus propoſitionibus ex ſolita benignitate reaſſumendis, pro erectione favorabilem ſperamus reſolutionem.

Quare, &c.

JOHANNES MICHAEL DE PRESSIAT.

I V.

Bulla erectionis epiſcopatus Aleſienſis.

INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Animarum zelus nullis terminis comprehenſus, univerſaliſque Dominici gregis cura nobis licet immeritis ex alto commiſſa, necnon unigeniti filii Dei, & Domini noſtri Jeſu Chriſti ad infirma hujus mundi pro humano ſalvando genere deſcenſus, ipſiuſque præceptum apoſtolis demandatum, *ite, prædicate Evangelium omni creaturæ*, mentem noſtram continuo ſollicitant, ut ſtudiis aſſiduis ad ea intendere debeamus, per quæ fides noſtra catholica ubique ab omni expurgetur zizania, omnibuſque vepribus expers ſurgat, & propagetur, erranteſque oves diabolica fraude hæreſumque pravitate correptæ ad ovile, verique luminis agnitionem reducantur; propterea novas ſedes, novoſque paſtores inſtituere debemus, ut facilius oves ipſæ ſic diſperditæ ſe in eas reducere valeant; præſertim etiam cum ſublimium Regum vota, & geſta id expoſcant, & comperiamus in Domino pro animarum ſalute id expedire. Cum itaque, ſicut accepimus, chariſſimus in Chriſto filius noſter Ludovicus Francorum & Navarræ rex chriſtianiſſimus ad Dei ſolum cultum, ejuſque orthodoxæ legis obſervantiam, ſanctæ matris eccleſiæ exaltationem, hæreſumque extirpationem, ac hæreticorum confuſionem enixe intentus, divina piis ejus conatibus favente gratia, tot millia ſubditorum a via ſalutis per ſathanæ ſuggeſtiones aberrantium ad ejuſdem ſanctæ matris eccleſiæ gremium propria applicatione & cura feliciter duxerit; cupiens eoſdem ſuos ſubditos uti adhuc teneros vitis evangelicæ, qui Chriſtus eſt, palmites ipſius fide vera peramplius confoveri, & conſolidari, ac commodius inſtrui, & gubernari, inter alia ad hoc ſuum vere regium intentum conducentia media nullum aliud opportunius fore compererit, quam ſi recenter converſis Chriſti fidelibus in vallibus Gebennicis, vulgo *les Sevennes*, conſtitutis, & numemerum quinque milliadum excedentibus, qui ex ſola præſiſtentia venerabilis fratris noſtri epiſcopi Nemauſenſis, in cujus diœceſis territorio valles præfatæ ſitæ ſunt, ob earumdem vallium a civitate Nemauſenſi, ubi ipſe epiſcopus reſidet, aſpero, montuoſo, laborioſo, & difficili plurium leucarum intercedente itinere diſtantiam, ibidem viſitationis adeo neceſſariæ munus, & paſtoralia munia, & ſolatia recipere non valent, proprius præſul & paſtor animarum attribueretur, & aſſignaretur, qui proprias oves cognoſceret, & paſceret, ac ab ipſis vice verſa veritate docenda, & præſtanda obedientia agnoſceretur, ac proinde ut dictarum vallium territorium a diœceſi Nemauſenſi ſeparare, oppidumque Aleſii, quod ipſarum vallium caput, muris cinctum, arce & preſidio munitum, præfectura decoratum, quinque regularium utriuſque ſexus cœnobiis, hoſpitali, & duabus confraternitatibus inſignitum, bis mille fere familiis, quas inter plures nobiles, ac tres ex quatuor partibus neophitæ conſtans, aëris etiam ſalubritate, ac ſoli felicitate gaudens, ac ad id valde aptum, commodum, & opportunum eſt in civitatem, inibique exiſtentem ſæcularem, & collegiatam eccleſiam S. Johannis Baptiſtæ, amplæ & elegantis ſtructuræ, ſex capellis, ac ſacra ſuppellectili ad divina peragenda, non tamen ad pontificalia exercenda, decenter ornatam, aliiſque requiſitis ſatis inſtructam, in cathedralem, ibique ſedem epiſcopalem erigere, & collocare, ac alias deſuper opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos cui nihil magis curæ eſt, quam ut fides catholica illibata ubique floreat & augeatur, non de inventa ove, ſed de integri pene gregis ad ovile Chriſti reductione congaudentes, ac ipſi Ludovico regi congratulantes, ne deſit his eccleſiæ novis filiis qui frangat panem, puræque doctrinæ pabula præbeat, ac ſingulorum vultus, ut epiſcopum decet, inſpiciat, & agnoſcat, matura ſuper his in congregatione venerabilium fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalium rebus conſiſtorialibus præpoſita, cui negotium diſmembrationis, & erectionis hujuſmodi diſcutiendum a nobis commiſſum fuerat, habita deliberatione, oppidum præfatum epiſcopali, & civitatis titulo dignum judicantes, piiſque dicti Ludovici regis deſideriis libenter annuentes, de eorumque ac aliorum venerabilium fratrum noſtrorum præfatæ ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalium conſilio & aſſenſu, oppidum præfatum ab ordinaria juriſdictione dicti epiſcopi Nemauſenſis de expreſſo ejus, ac illius cathedralis capituli & canonicorum conſenſu, apoſtolica authoritate, tenore præſentium perpetuo ſegregamus, dividimus, ſeparamus, & diſmembramus illudque, ac ejus clerum & populum quoad legem diœceſanam ab epiſcopi Nemauſenſis ſuperioritate, juriſdictione, poteſtate, ſubjectione, viſitatione, & correctione prorſus eximimus & liberamus: ac oppidum præfatum civitatis, illiuſque incolas civium nomine, titulo, & honore decoramus, illudque in civitatem Aleſienſem denominandam, & in eo ſæcularem, & collegiatam eccleſiam S. Johanni Baptiſtæ dicatam, duaſque dignitates, decanatum videlicet & ſacriſtiam cum aliis decem canonicatibus habentem, in cathedralem eccleſiam ſub invocatione ejuſdem S. Johannis Baptiſtæ pro uno epiſcopo Aleſienſi nuncupando, qui illi præſit, ac eccleſiam ipſam ad formam cathedralis eccleſiæ redigi faciat, necnon epiſcopalem juriſdictionem, authoritatem, & poteſtatem exercere, omniaque & ſingula, quæ ordinis, juriſdictionis, & cujuſvis alterius muneris epiſcopalis ſunt, & ad illa, ac ſynodi diœceſanæ convocationem, & celebrationem ſpectant & pertinent, ac quæ alii tam in illis regnis, & provinciis, quam alibi ubicumque conſtituti epiſcopi in ſuis eccleſiis, civitatibus, & diœceſi de jure, conſuetudine, aut alias quomodolibet facere, & quibus uti ſolent & poſſunt parifirmiter*, æque* principaliter, & abſque ulla prorſus differentia, in ſuis eccleſia, civitate, & diœceſi Aleſienſi reſpective facere, gerere, & exercere, ac uti, frui & gaudere libere & licite poſſit & debeat, ac pro tempore exiſtenti archiepiſcopo Narbonenſi jure metropolitico, prout ante ſeparationem & diſmembrationem hujuſmodi ſuberat, ſubjaceat, cum ſede & menſa, aliiſque inſigniis epiſcopalibus, necnon præeminentiis & honoribus, privilegiis, immunitatibus & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, perſonalibus, realibus, & mixtis, quibus cæteræ cathedrales eccleſiæ regnorum & provinciarum hujuſmodi ſimiliter de jure, conſuetudine, privilegio, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poſſunt & potuerunt quomodolibet in futurum de ſimilibus conſilio, & poteſtatis plenitudine, dicta apoſtolica authoritate perpetuo erigimus, & inſtituimus, ac eidem ſic erectæ eccleſiæ Aleſienſi, ipſum oppidum ſic in civitatem erectam pro civitate, & alia octo civitates nuncupatæ, ac alia triginta ſex inferiora oppida, & reliqua quadraginta quinque oppidula, cum

Marc. 16. 15.

* *ſ.* pariformiter.
* *ſ.* atque.

cunt eorumdem omnium, & ſingularium reſpective parochiis, & territorio quinquaginta longitudine, latitudine vero triginta circiter milliaribus Italicis extenſo pro diœceſi, necnon eccleſias pro clero, & ſeculares perſonas pro populo, de conſilio, poteſtate, & authoritate ſimilibus etiam perpetuo concedimus, attribuimus, & aſſignamus, civitatemque, clerum & populum hujuſmodi epiſcopo Alezienſi, quoad epiſcopalem, & archiepiſcopo Narbonenſi pro tempore exiſtentibus, quoad metropoliticam, ordinariam juriſdictionem, & ſuperioritatem, de paribus conſilio, & poteſtatis plenitudine, etiam perpetuo ſubjicimus.

Ac inſuper cum dilectus filius Ludovicus de Calviere abbas abbatiæ olim forſan regularis, ſed jam nunc omni in ea regularitate ceſſante ad ſecularem ſtatum reductæ ſecularis, & collegiatæ eccleſiæ S. Petri Pſalmodienſis vulgo *de Pſalmodi* nuncupatæ in oppido Aquarum-mortuarum dictæ Nemauſenſis diœceſis exiſtentis, regimini & adminiſtrationi dictæ abbatiæ, ac omni, & cuicumque juri ſibi in illa, vel ad illam quomodolibet competenti, & per eum prætenſo in manibus noſtris ad præmiſſorum, & infraſcriptorum effectum ceſſerit, noſque ceſſionem eandem ex dicta cauſa duxerimus admittendam, nos abbatiam ipſam, ac titulum collativum, & denominationem abbatiæ, & collegiatæ, firma cæteroqui remanente illius parochialitate, & prædicti Ludovici regis ad quem, dum illa pro tempore vacat, jus ad illam nominandi vigore concordatorum dudum inter ſedem apoſtolicam, & claræ memoriæ Franciſcum primum olim eorumdem Francorum regem initorum pertinere dignoſcitur, perpetuo quoque ſupprimimus & extinguimus, ac illam ſic ſuppreſſam & extinctam abbatiam, cujus fructus ad quingentos florenos auri in libris cameræ apoſtolicæ taxati reperiuntur, verus autem valor ad octodecim millia librarum Turonenſium aſcendit, menſæ epiſcopali Aleſienſi, capitularem vero menſam, ac capitulum, necnon præpoſituram, quæ principalis, & archidiaconatum, cantoriam, & ſubcantoriam, quæ reliquæ dignitates inibi erant, ac decem canonicatus, & totidem præbendas illius ad ſic erectam eccleſiam Aleſienſem de ſimilibus conſilio, & authoritate pariter perpetuo ita transferimus, & traducimus, ut ex duobus Aleſienſi, & Pſalmodienſi capitulis hujuſmodi unicum ipſius epiſcopi Aleſienſis proprium capitulum, in quo præpoſitura Pſalmodienſis prima poſt pontificalem, ac excepto decanatu Aleſienſi, quem nos certis nobis notis de cauſis adducti, ex nunc prout ex tunc, & econtra poſtquam illum per ceſſum, vel deceſſum, aut alias quomodolibet, quandocumque, ac ubicumque vacare contigerit, perpetuo quoque ſimiliter ſupprimimus & extinguimus, ac menſæ capitulari Aleſienſi annectimus, & incorporamus, expreſſe ad id moderni decani accedente conſenſu. Reliquæ aliæ dignitates, archidiaconatus ſecunda, cantoria tertia, ſacriſtia Aleſienſis reſpective nuncupanda quarta, & ſubcantoria quinta, necnon octo Aleſienſes, & decem Pſalmodienſes reſpective canonicatus, & præbendæ ſint, permaneant, & perſiſtant. Duodecim preſbyteri, duoque acolythi, ac unus clericus ad nutum præpoſiti, & capituli Aleſienſis amovibiles pro divinis miniſteriis ipſius eccleſiæ Aleſienſis ſervituri juxta providam a præpoſito & capitulo præfatis ſibi faciendam injunctionem, ac cum congruæ mercedis aſſignatione, vel quotidianarum diſtributionum participatione ad arbitrium eorumdem præpoſiti, & capituli ibidem deputentur, ſacriſtaque Aleſienſis curam inibi ut antea gerat, exerceat & adminiſtret animarum. Canonici vero utriuſque capituli capitulares ſuas quoad vixerint reſpective præbendas, prout ante erectionem hujuſmodi faciebant, percipiant; advenienteque eorum ſeu alterius ex ipſis obitu, vel ceſſione, omnes & ſingulæ præbendæ adinvicem ſucceſſive in communem menſam capitularem Aleſienſem ſemper reintegrentur, & conſolidentur, donec omnes illius præbendæ ad fructuum, reddit[u]um, & proventuum æqualitatem perveniant, ſatisfactis interim per eoſdem capitulares reſpective cujuſcumque eorum capituli, & menſæ capitularis etiam reſpective omnibus, & obligationibus ſolitis, debitis, & conſuetis: & tam dignitates, quam canonicatus & præbendas hujuſmodi nunc & pro tempore obtinentes capitulum cum menſa capitulari, ſigillo, ac arca, omnibus aliis inſigniis capitularibus conſtituant, & apud dictam eccleſiam reſidere, ſtallumque in choro, ac locum & vocem in capitulo ipſius, necnon in actibus, & functionibus eccleſiaſticis intra & extra ipſam ubilibet juxta eorum reſpective antiquitatem receptionis dumtaxat, abſque ulla alia cujuſvis gradus, ſeu qualitatis diſtinctione, & in ipſa eccleſia ſingulis diebus horas canonicas tam diurnas quam nocturnas, necnon conventuales, alſaque miſſas ſervata eccleſiaſtica diſciplina uniformiter celebrare, & decantare, illiſque intereſſe, ac alias dictæ eccleſiæ Aleſienſi in divinis deſervire, cæteraque onera injuncta, & pro tempore injungenda ſubire, exercere & adimplere reſpective debeant & teneantur; ac tam in choro quam capitulo, proceſſionibus, & aliis actibus, & functionibus, habitus de jure geſtari ſolitos, etiam deferre & geſtare libere & licite poſſint & valeant. Præterea nos pro promptiori præmiſſorum & infraſcriptorum executione, & adimplemento ac proſpero feliciqué Aleſienſi ſtatu & ſucceſſu procurando & manutenendo (decernimus) quod ſi modernus decanus Aleſienſis nonobſtante ejus ad hoc expreſſo conſenſu, honoribus, & præeminentiis ad ſuam dignitatem de jure ſpectantibus gaudere velit, illis ac eodem ſtallo in choro, quouſque ad datam præſentium potitus fuit, ac etiam poſtquam ad ſacerdotium promotus erit, præſidentia, & præcedentia, alternative tamen cum præpoſito Pſalmodienſi, vel per menſes, aut alias prout melius ipſis videbitur juxta illorum deſuper ineundam conventionem, uſque ad diem quo per illius ceſſum, vel deceſſum, aut aliam quamcumque dimiſſionem, vel amiſſionem, dictum decanatum vacare contigerit, potiri & frui debeat. Quod ſi contigerit capitulares Nemauſenſes congregari prout de more pro impoſitionibus decimarum, vel pro impoſitarum rationibus reddendis, & ibi agi debeat etiam de intereſſe præfati capituli Aleſienſis, eidem capitulo Aleſienſi liceat unum, vel duos de gremio deputare ad intereſſendum congregationibus, ſeu comitiis capitularibus, qui deputati, vel alter illorum comitiis præfatis præcedere debeant canonicis Nemauſenſibus: & ſi contingat capitulares Aleſienſes pro ſimilibus impoſitionibus & illarum rationum redditionibus congregari, liceat eidem capitulo Nemauſenſi ſimiliter unum, vel duos de gremio eligere, qui conciliis Aleſienſibus intervenire, & pariter canonicos Aleſienſes præcedere debeant. Cura pariter animarum, & alia onera eccleſiæ Pſalmodienſis, quæ abinde ad eccleſiam Aleſienſem transferri non poterunt, ſeu quæ ibi a capitularibus Pſalmodienſibus deſtinata fuerunt adimpleri per ibidem exiſtentem rectorem, curatum, & talem quem iidem canonici Pſalmodienſes neceſſarium judicarint numerum preſbyterorum, aſſignatis rectori, curato, & preſbyteris hujuſmodi pro congrua eorum ſuſtentatione omnibus & ſingulis fructibus decimalibus parochiæ ejuſdem eccleſiæ Pſalmodienſis juxta deſuper cum interventu & authoritate epiſcopi Nemauſenſis præfati initam tranſactionem omnino adimpleantur: in eccleſia vero Aleſienſi futurus & pro tempore exiſtens epiſcopus curam animarum præfatam per ſacriſtam & ejus vicarium, ut antea, una cum iiſdem emolumentis quibus ante erectionem hujuſmodi fruebatur, & potiebatur, exerceri faciat; ac pro ſui epiſcopali reſidentia, uſu, & habitatione, & diœceſanos qui juxta morem provinciæ Occitaniæ habitationem epiſcopalem conſtruere tenentur, deſtinandas, vel conſtruendas, aut juſto pretio coëmendas habeat, & poſſideat; necnon jure erigendi & deputandi

Digitized by Google

ſcholarum præceptores ſeu magiſtros, quoad eaſdem ſcholas antea & hactenus ad præcentorem eccleſiæ Nemauſenſis ſicut antea pertinente, omnimodo fruatur, utatur, & gaudeat reſpective ſtatuimus, ordinamus, ac etiam declaramus, expreſſis ad hæc omnia ſingula tam archiepiſcopi Narbonenſis, quam epiſcopi, & etiam præcentoris, necnon Nemauſenſis, ac Aleſienſis, & Pſalmodienſis eccleſiarum hujuſmodi capitulorum reſpective accedentibus aſſenſibus, & conſenſibus. Inſuper etiam epiſcopo, dignitatibus, capitulo, & canonicis præfatis ut prædictæ eccleſiæ Aleſienſis, ac illius menſæ capitularis, ſacriſtiæ & fabricæ, eorumque rerum & bonorum tam ſpiritualium quam temporalium proſpero & felici ſtatu, regimine, gubernio, directione, ac onerum illis incumbentium ſupportatione, miſſarum, horarum canonicarum, divinorum tam diurnorum quam nocturnorum officiorum, proceſſionum, funeralium, anniverſariorum, & aliorum præfatorum celebratione, necnon de dignitatibus canonicalibus, & præbendis aliiſque beneficiis & miniſteriis eccleſiaſticis pro tempore providendorum receptione, admiſſione, reſidentia perſonali diſtributionum etiam quotidianarum, & aliorum emolumentorum quorumcumque diviſione, repartitione, & admiſſione, pœnarum per abſentes, & divinis ſuis loco & tempore non aſſiſtentes, ſeu onera & miniſteria eis incumbentia ſubire negligentes incurrendarum impoſitione, ſingulorum præſentiis & abſentiis notandis, cæremoniis, & ritibus in cathedrali eccleſia, choro, capitulo, proceſſionibus, & aliis actibus præfatis ſervatis ſervandis, & miniſtris dictæ eccleſiæ Aleſienſis neceſſariis deputandis, & amovendis, ſervitiis & miniſteriis per eoſdem obeundis, & agendis, ſalariis & ſtipendiis eorum cuilibet aſſignandis, ac quibuſvis aliis rebus in præmiſſis, ac circa ea quomodolibet neceſſariis, & opportunis quæcumque ſtatuta, ordinationes, capitula, & decreta, licita tamen & honeſta, ac ſacris canonibus, præſertim vero concilii Tridentini decretis, ac conſtitutionibus apoſtolicis non contraria edendi, & edita pro temporum & rerum varietate & qualitate limitandi, corrigendi, interpretandi, ac in meliorem formam redigendi, ſeu alia de novo etiam ex integro condendi, & per eos ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contravenientes ſtatuendis obſervari faciendi plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & impartimur. Necnon epiſcopo, ut præfertur, ac dignitates in præfata eccleſia Aleſienſi obtinentibus, ac capitulo, & canonicis ejuſdem eccleſiæ, aliiſque capituli & eccleſiæ hujuſmodi perſonis & miniſtris pro tempore exiſtentibus ut omnibus & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exceptionibus, libertatibus, præeminentiis, prærogativis, conceſſionibus, facultatibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus alii præfati & aliarum eccleſiarum dignitates obtinentes, capitula & canonici, aliæque civitates, & diœceſes, ac eorum cleri, incolæ & habitatores, eorumque res & bona fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, etiam quoad habitus delationem, ut præfertur, uti, frui, potiri, & gaudere libere & licite poſſint & valeant concedimus, & indulgemus. Ac eidem Ludovico regi, ejuſque ſucceſſoribus, attenta aſſignatione præfatæ menſæ abbatialis, & unione ejuſdem capituli de præfati Ludovici regis conſenſu dictæ menſæ epiſcopali ac capitulo Aleſienſi ut ſupra facta, jus nominandi ad præfatam eccleſiam Aleſienſem, dum illa paſtoris ſolatio deſtituta fuerit, illi vero ſeu illis ad quos præſentatio, ſeu nominatio ad dignitates, canonicatus & præbendas, necnon beneficia, & miniſteria hujuſmodi ex fundatione vel dotatione de jure patronatus pertinere dignoſcitur, quæ quidem . . . . * ad eccleſiam Aleſienſem nobis, ſeu Romano pontifici ſucceſſori noſtro pro tempore exiſtenti, per præfatum Ludovicum regem, ejuſque ut præfertur ſucceſſores Galliarum reges,

* f. nominatio.

A quo vero ad præſentationem ad dignitates, canonicatus, & præbendas ac beneficia, & miniſteria hujuſmodi, quandocumque, & quotieſcumque per ceſſum, vel deceſſum, aut alias quomodolibet vacare contigerit, etiam coram ordinario Aleſienſi pro tempore exiſtente, per patronos fieri reſpective debeant, prout antea ad dictam abbatiam S. Petri Pſalmodienſis, & ad dignitates, canonicatus, & præbendas, necnon beneficia & miniſteria utriuſque collegiatæ eccleſiæ unitæ hujuſmodi reſpective ſpectabat, etiam perpetuo reſervamus, concedimus, & aſſignamus. Ac eaſdem præſentes nullo unquam tempore de ſubreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel quovis alio defectu, etiam ex eo quod cauſæ propter quas præmiſſa emanarunt, coram nobis vel alibi verificatæ & B approbatæ, ac quicumque intereſſe habentes ſeu habere prætendentes ad id vocati, citati, auditique non fuerint, & præmiſſis non conſenſerint, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus vel in controverſiam vocari, ad terminos juris reduci, remedium impetrari, vel ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam per quaſcumque conſtitutiones apoſtolicas, aut cancellariæ apoſtolicæ regulas, quandocumque etiam in craſtinum aſſumptionis ſucceſſorum noſtrorum ad ſummi apoſtolatus apicem, vel alias quandocumque editas, vel ſub quibuſvis tenoribus & formis emanatas, & in poſterum edendas & emanandas nullatenus comprehendi, ſed ſemper ab C illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum, etiam ſub quacumque poſteriori data, pro quo tempore exiſtentes epiſcopum, ac dignitates, capitulum & canonicos, & hujuſmodi eligendas reſtitutas, repoſitas, & plenarie reintegratas, ac de novo conceſſas, ſemperque validas eſſe & fore, ſuoſque plenarios effectus ſortiri, & obtinere, necnon epiſcopo, dignitatibus, capitulo & canonicis hujuſmodi pro tempore exiſtentibus perpetuo ſuffragari, ſicque & non alias per quoſcumque judices ordinarios, vel delegatos, quavis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, judicari & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, D irritum, & inane decernimus, nonobſtantibus noſtris, & cancellariæ apoſtolicæ regulis de gratiis, indultis, ac indulgentiis adinſtar non concedendis, ac de exprimendo vero annuo valore, ac de unionibus committendis ad partes vocatis quorum intereſt, ac Lateranenſis concilii noviſſime celebrati, uniones perpetuas niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis, ac quibuſvis apoſtolicis, necnon in ſynodalibus, provincialibus, & generalibus conciliis editis vel edendis conſtitutionibus, quibus omnibus, etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes expreſſio ad hoc ſervanda foret, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe harum ſerie derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud ſanc- E tam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo quarto, ſexto decimo calendas Junii, pontificatus noſtri anno tertio, pro eminentiſſimo domino cardinali Octobono,

J. Champenus.

Digitized by Google

V.

Diploma Ludovici XIV. Francorum regis pro erectione epiſcopatus Aleſienſis.

LOUIS, PAR LA GRACE DE DIEU, ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE : A tous preſens & à venir, SALUT. Depuis noſtre avenement à la couronne, Nous n'avons rien tant à cœur, que de faire exercer la ſeule religion catholique dans noſtre Royaume ; & ayant plu à Dieu, qui Nous a toûjours comblez de ſes bontez, de benir noſtre deſſein, par la converſion generale de ceux de nos ſujets qui faiſoient profeſſion de la religion prétenduë reformée, Nous nous ſerions ſentis obligez de nous appliquer à perfectionner ce grand ouvrage, qui eſt un effet ſi viſible de ſa divine Providence ; c'eſt pourquoy Nous eſtant fait informer de l'eſtat des dioceſes où il y avoit plus de nouveaux convertis à la Foy catholique, Nous aurions jugé qu'il ne pouvoit eſtre rien fait de plus à propos, que de diviſer l'eveſché de Niſmes, pour faire de la portion qui en ſeroit diſtraite un nouveau dioceſe, dont le ſiege epiſcopal ſeroit eſtabli dans la ville d'Alais, afin de procurer tout le ſecours que Nous pourrons aux nouveaux catholiques des Sevennes, qui ſont en très grand nombre, & dans des lieux d'un ſi difficile accès, qu'ils ne peuvent eſtre ſuffiſamment inſtruits & ſecourus par le ſeul eveſque de Niſmes, éloigné de ces montagnes, d'ailleurs chargé d'une grande quantité de peuple, la plûpart auſſi nouveaux convertis : c'eſt pourquoy ayant fait examiner le moyen d'executer ce deſſein, Nous n'en avons point trouvé de plus convenable, que de diſtraire dudit eveſché de Niſmes, la portion de ſon territoire, qui eſt ſituée dans le pays des Sevennes, dont la ville d'Alais eſt capitale, à commencer depuis les paroiſſes de Sauve, & Vezenobre incluſivement, à continuer juſqu'aux limites dudit eveſché de Niſmes, vers noſtre province de Rouergue, & conſervant le revenu dudit eveſché en ſon entier, d'affecter à la fondation & dotation de celui qui ſeroit eſtabli à Alais, l'abbaye de S. Pierre de Pſalmodi, avec le chapitre dudit Pſalmodi ou Aigues-mortes, celui de S. Jean d'Alais, pour tout fournir & compoſer, tant le ſiege epiſcopal dudit eveſché d'Alais, que ſon égliſe cathedrale & ſon dioceſe, avec attribution & union audit eveſché, pour en faire joüir reſpectivement ledit eveſque & ſa cathedrale ; ſçavoir, l'eveſque de tous les droits, revenus appartenans & dépendans de ladite abbaye de Pſalmodi, & enſemble de tous les droits & prerogatives, circonſtances & dépendances de juriſdiction, ſuperiorité & pouvoir, dont avoient joüi par le paſſé dans ladite ville d'Alais, & pays des Sevennes, l'eveſque de Niſmes, excepté ſeulement ce qui ſe trouveroit de ſon temporel, & ladite cathedrale des revenus, droits & appartenances dont ont joüi ci-devant leſdits chapitres de Pſalmodi & d'Alais, ſans confuſion de leurs manſes, juſqu'à ce que les prebendes ſoient devenus égales; ce qu'ayant fait repreſenter à noſtre S. Pere le pape, par noſtre très cher & bien amé couſin le cardinal de Janſon eveſque & comte de Beauvais, pair de France, & commandeur de nos ordres; Sa Sainteté, à noſtre inſtance & priere, auroit octroyé ſes Bulles en bonne forme en datte du dix-ſeptieme dudit mois de Juin * dernier, dont copie eſt ci-attachée ſous le contre-ſcel de noſtre Chancellerie, portant entre-autres choſes la diſtraction de la ville & pays des Sevennes, de l'eveſché de Niſmes, l'erection dudit eveſché d'Alais, avec l'union de l'abbaye de Pſalmodi, & ſon union avec celuy d'Alais. A CES CAUSES, après avoir fait voir leſdites Bulles en noſtre Conſeil, Nous les avons, de noſtre grace ſpeciale, pleine puiſſance & authorité royale, approuvé & confirmé, approuvons & confirmons par ces preſentes ſignées de noſtre main, di-

* de May.

A ſons, declarons, voulons & nous plaiſt qu'elles ſoient executées ſelon leur forme & teneur ; & en conſequence, que la ville d'Alais, & le pays des Sevennes demeurent diſtraits à perpetuité de toute ſuperiorité, dependance, pouvoir, juriſdiction, correction, viſite & diſpoſition, tant à l'égard du clergé & du peuple que de tous les benefices, & generalement de toute autre choſe dudit eveſché de Niſmes, & iceux attribuez & annexez audit eveſché d'Alais ; & pour ſon ſiege epiſcopal, territoire & dioceſe, avec la même juriſdiction, ſuperiorité, dépendance, pouvoir & diſpoſition, & generalement tous les droits & prerogatives, dont a joüi juſqu'à preſent ledit eveſque de Niſmes, ſans luy en rien reſerver, que ce qui eſt de ſon revenu temporel dans ledit pays des Sevennes; que le titre de B l'abbaye de Pſalmodi demeurera ſupprimé, & ſon revenu, avec tous ſes droits & appartenances uni à perpetuité à la manſe epiſcopale dudit eveſché d'Alais; & que le titre de collegiale demeure pareillement ſupprimé dans les deux chapitres d'Alais & de Pſalmodi, & ledit chapitre de Pſalmodi ou Aigues-mortes inceſſamment transferé dans l'egliſe de S. Jean d'Alais, avec tous ſes revenus, droits & appartenances, pour y fournir & compoſer avec celuy de S. Jean d'Alais ladite cathedrale dudit eveſché, & y faire le ſervice divin ſuivant la diſcipline eccleſiaſtique, les uſages, loix & couſtumes canoniques, nos Edits, Ordonnances, & de nos predeceſſeurs Rois, ſans confuſion neanmoins des deux manſes capitulaires, juſqu'à ce que les prébendes ſoient devenuës égales. Voulons & ordonnons que noſtre C amé & féal Conſeiller en nos Conſeils le Sieur François Chevalier de Saulx, premier eveſque dudit eveſché d'Alais, & ſes ſucceſſeurs audit eveſché, joüiſſent de toutes les prerogatives, préeminences, honneurs, droits & revenus, & generalement de tout ce qui eſt attribué & acquité audit eveſché d'Alais par le droit, tant commun que ſpecial ; & en outre, de toutes les autres attributions, prerogatives, permiſſions & avantages dont joüiſſent les autres eveſques & dioceſes de noſtre province de Languedoc, même & par exprès de l'entrée aux Eſtats de ladite province & aſſiette dudit dioceſe, pour y avoir rang & ſéance, voix déliberative, en la même forme & maniere, & avec tous les droits dont joüiſſent leſdits eveſques & dioceſes de noſtredite province, comme auſſi que ledit chapitre de D la cathedrale d'Alais, & ſes ſucceſſeurs joüiſſent de tous les droits, honneurs & prerogatives qui luy ſont donnez.

SI DONNONS EN MANDEMENT à nos amez & féals les gens tenans noſtre Cour de Parlement de Toulouſe, que leſdites Bulles & ces preſentes Lettres de confirmation d'icelles, de diſtraction de la ville d'Alais, & pays des Sevennes de l'eveſché de Niſmes, d'erection dudit eveſché d'Alais, ſuppreſſion de titre de ladite abbaye de Pſalmodi en noſtre ville d'Alais, & ſon union avec celle dudit Alais ils ayent à faire enregiſtrer, & du contenu auſdites Bulles & deſdites preſentes faire joüir & uſer pleinement, paiſiblement & perpetuellement leſdits eveſque & chapitre, & leurs ſucceſſeurs, nonobſtant oppoſition ou appellation quelconques, & toutes autres choſes à ce contraires, pour leſquelles ne E ſera differé ; CAR TEL EST NOSTRE PLAISIR. Et afin que ce ſoit choſe ſûre & ſtable à toûjours, Nous avons fait mettre noſtre ſcel à ces preſentes. Données à Verſailles au mois de Juin, l'an de grace mil ſix cens quatre-vingt quatorze, & de noſtre Regne le cinquante-deuxieme. Signé LOUIS. *Et ſur le repli eſt eſcrit*, par le Roy, PHELYPEAUX. *Viſa* BOUCHERAT. *Pour lettres de confirmation de l'erection de l'eveſché d'Alais, & l'union de l'abbaye de Pſalmodi*, & ſcelé du grand ſceau de cire verte.

Digitized by Google

Decretum Senatus Toloſani, pro eadem erectione.

VÛ les Lettres patentes du Roy, données à Verſailles au mois de Juin dernier, ſignées Loüis, & au derriere, par le Roy, Phelypeaux, & à coſté, *Viſa* Boucherat, pour Lettres de confirmation d'erection de l'eveſché d'Alais, ſcelées du grand ſceau de cire verte a lacez de ſoye rouge & verte, par leſquelles Sa Majeſté approuve & confirme la Bulle, & veut qu'elle ſoit executée ſelon ſa forme & teneur; & qu'en conſequence, que la ville d'Alais & le pays des Sevennes demeurent diſtraits à perpetuité de toute ſuperiorité, dépendance, pouvoir, juriſdiction, correction, viſite & diſpoſition, tant à l'égard du clergé & du peuple, que de tous les benefices, & generalement de toute autre choſe de l'eveſché de Niſmes, & iceux attribuez & annexez audit eveſché d'Alais, pour ſon ſiege epiſcopal territoire & dioceſe, avec la même juriſdiction, ſuperiorité & dépendance, pouvoir & diſpoſition, & generalement tous les droits & prerogatives dont a joüi juſqu'à preſent ledit eveſque de Niſmes, ſans luy en rien reſerver que ce qui eſt de ſon revenu temporel dans ledit pays des Sevennes; que le titre de l'abbaye A de Pſalmodi demeure ſupprimé, & ſon revenu avec tous ſes droits & appartenances uni a perpetuité à la manſe epiſcopale dudit eveſché d'Alais, & que le titre de collegiale demeure pareillement ſupprimé dans les deux chapitres d'Alais & de Pſalmodi, & ledit chapitre de Pſalmodi & Aigues-mortes inceſſamment transferé dans l'égliſe de S. Jean d'Alais, avec tous ſes revenus, droits & appartenances, pour y fournir & compoſer avec celuy dudit S. Jean d'Alais la cathedrale dudit eveſché, & y faire le ſervice divin ſuivant la diſcipline eccleſiaſtique, loix & couſtumes canoniques, & tout entierement comme eſt porté par les ſuſdites patentes; & oüy ſur ce le Procureur general du Roy, qui a requis le regiſtre deſdites patentes & bulles, la Cour a ordonné & ordonne que leſdites Lettres patentes du Roy & Bulle ſeront regiſtrées en ſes Regiſtres, pour le contenu en icelles eſtre gardé & obſervé ſelon leur forme & teneur. Donné à Toulouſe en noſtre Parlement, B le vingt-deux Octobre mil ſix cens quatre-vingt quatorze, *ſigné* Sevin. *Collationné* Beſſon, M. de Sevin rapporteur *ſolvit* dix ſols, pour la peau deux livres, ce huitieme Novembre audit an, pour la minute *ſolvit* neuf ſols, controllé le huitieme Novembre mil ſix cens quatre-vingt quatorze. *Signé* DALBERT.

INSTRUMENTA
ECCLESIÆ LEUTEVENSIS.

I.

Ex tabul. Gellon.

Dotatio monaſterii Gellonenſis a Guillelmo comite.

804. EGo in Dei nomen. Wilhelmus recogitans fragilitatis meæ caſus humanum, idcirco facinora mea minuanda vel de parentes meos qui defuncti ſunt, id eſt genitore meo Teuderico & genitrice mea Aldane, & fratres meos Teodoino, & Teoderico, & Adalelmo, & ſorores meas Abbane, & Bertane, & filios meos, & filias Witcario, & Hildehelmo, & Elinbruch; uxores meas Witburg, & Cunegunde, pro nos omnibus ſuperius nominatos dono ad ſacroſanctæ baſilice, qui eſt conſtructa in honore ſancto Salvatore & ſanctæ Mariæ ſemper virginis, ſeu S. Petri & S. Pauli, & S. Andreæ, D & S. Michaëlis, vel omnium apoſtolorum, in illa cella Gellonis, quem ego ſuperius nominatus Wilhelmus per conſilio domni abbatis Benedicti, ſeu cum ſuo adjutorio ædificavi, quem ipſe domnus Benedictus abba regere videtur, donatumque in perpetuum eſſe volo, hoc eſt res meas que ſunt in pago Lutuvenſe, id eſt Litenis villa cum omni integritate vel appendiciis eorum: ſimiliter in Marcomitis villa quantumcumque Deodatus preſbyter ibidem dato pretio comparavit, vel quantum ibidem a me poſſeſſum eſt. Similiter dono Saturatis villa cum integritate quantumcumque ibidem viſus ſum habere vel poſſedere, caſis, caſaliciis, campis, pratis, ſilvis, garricis, vineis, hortis, molinis, aquis aquarumve decurſibus, culta & inculta, quantumcumque ibidem E viſus ſum habere, vel poſſedere ad ipſa caſa Dei dono ad poſſedendum. Similiter dono in Canneto quantumcumque ibidem viſus ſum habere vel poſſedere. Similiter dono in pago Magdalonenſe in villa Soregia quantumcumque ibidem viſus ſum habere vel poſſedere. Similiter dono in pago Albigenſe villa Wiciago cum omni integritate. Similiter dono in pago Rotenico in villa Bracoila manſos duos, vineis, terris, vel quicquid ad ipſos manſos aſpicit. Iſta omnia ſuperius nominata pro nos ſupradictos ad ipſa caſa Dei vel ad ſuos rectores dono, trado, adque transfundo ab hodierno die ad ipſa caſa Dei, dummodo ſi ipſa cella ſubjecta eſt ad Aniana monaſterio, ſicut hodie eſſe videtur, ipſe caſa C Dei vel ſui rectores habeant, teneant, adque poſſedeant. Nam ſi alictis homo propter malam cupiditatem aut iniquum ingenium ipſa cella ſeparaverit de Aniana monaſterio, tunc ipſas res ſuperius nominatas volentus eas eſſe donatas pro nos omnibus ſuperius nominatos ad Aniana monaſterio ad ipſas caſas Dei, S. Mariæ & S. Salvatoris. Nam dum ipſa cella ſubjecta eſt ad Aniana monaſterio, ſicut ſuperius diximus, precamus ut ipſe abbas de Aniana benigniter adque miſericorditer regat ipſa cella Gellonis ſeu fratres ibidem morantes, & quod ibidem minus habuerit de ſtipendia in iſta parvitate quod ego ad ipſa cella donavi, ille propter Deum aliunde adjuvet, & ſuveniat ſicut decet abbatem ſuos benevolo animo regere. Nam non adminuet de ipſa parvitate ad ipſos fratres, dummodo ipſa cella ſubjecta fuerit ad Aniana monaſterio, ſicut ſuperius diximus. Si quis vero, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe, aut aliquis de heredibus meis, vel quiſlibet perſona, qui contra hanc donationem meam, quam ego prumto animo vel pleniſſima voluntate fieri rogavi, venire aut agere tentaverit, ſi ille ſine peccato eſt, forſitan poteſt noſtra totorum peccata portare. Nam ſi ille jam peccavit, puto ſe gravare ſua & noſtra ſuſtinere velit, & pro utriuſque rationem reddere, quia nos Deo adjuvante per iſtam donationem ſperamus aliquid de noſtra minuari peccata. Et inſuper non valeat vindicare quod repetit, ſed inferat ad fiſco auri libra I. & hæc donatio mea firma permaneat omni tempore. Facta donatione XVIII. kalend. Januar. anno XXXIV. regnante domno noſtro Karolo rege Francorum & Langobardorum ac patritio Romanorum & anno IV. Chriſto propitio imperio ejus.

I I.

Ex tabul. Gellon.

De honoribus, quos adquiſivit cœnobio Gellonenſi S. Willelmus princeps totius Galliæ.

Edit. apud Mabillonium annal. tom. 2. pag. 718.

HAnc omnem honorem adquiſivit S. Willelmus princeps totius Galliæ finibus a dominis & piiſſimis Karolo & Ludovico imperatoribus, ſibi ipſi 804.

Digitized by Google

principes concedentes ex fiſcibus & omnibus in monaſterio Gellonenſi Deo militantibus, eccleſiam ſcilicet S. Paragorii cum omnia quæ ad ipſam pertinent, Miliciacum videlicet & Campaniacum; Sedratis cum ipſius loci eccleſiam S. Saturnini. Hic ipſe aliam villam, quam vocant Magarania, cum eccleſia S. Felicis, & in alio loco cellam, quam vocant Creixellam, & eccleſiam S. Geneſii Ledenis cum ipſo fiſco; aliam villam, quam vocant Brunaute, alium villare quem dicunt Stagnole, alium quem vocant Cellam; hic ipſe alium villare, quem vocant Os, alium villare quem vocant Agre cum ipſo boſco, alium villarem, quem vocant Graixamarias. Hic ipſe alium villarem, quem vocant Exita, aliam villam, quem vocant Faxatis, alium villarem, quem vocant Caſtrias, cum eccleſiam S. Martini, & quantum ad ipſam eccleſiam pertinet, alios villares duos, unum Tuda & alium Tudela, alium villarem, quem vocant Balmam, aliam villam, quam vocant Reyis, cum ipſam eccleſiam S. Martini, aliam villam, quam vocant Pauchiaco, alium villare Calmidios. In villa Ulmes manſum unum, in villa Variatis manſum unum, in villa Calvates manſos duos, in villa Montilios manſos duos, in villa Launates manſum unum, in villa Millario manſos duos, in villa Iſiates manſum unum, in villa Cuguciaco manſum unum, in fiſco Gabriaco manſos quinque, in villa Calmes manſum unum, in villa Feviles manſos duos, in villa Rohas eccleſiam S. Andreæ cum omnia quæ ad ipſam pertinent, in villa Maderi manſos tres cum uno molino optimo, & ad ipſas vineas retro Calmes. In Thomariolas vineas duas modiatas & campeſtres; in monte nigro manſos quinque cum toto vineario, quem vocant Oliveto, in villa Siniciacho manſos ſeptem; in villa Baias manſos tres, in villa Sorbes manſum unum, in fano Willemo manſum unum, in Anaia manſos quatuor, in Lavania manſum unum, & in alia Lavania manſos duos, in villa Anglares manſum unum, in villa Pruliano manſos duos, in villa Anthora manſum unum. Hunc alodem ſuperius reſonatum adquiſivit domnus Willelmus Karolo & Ludovico imperatoribus, & eſt originale ex parte, & ex parte imperiale, & ex parte dimiſerunt homines pro remedio animarum ſuarum. Et ego Juliofredus abba, conſanguineus Karoli imperatoris, feci hanc chartam ſeu hoc teſtamentum ſcribere Ingilbodo preſbytero meo pro memoria, ut ſi defeciſſet vita, non defeciſſet paginula.

III.

Diploma Ludovici Pii pro monaſterio Gellonenſi.

Edit. apud Mabill. act. SS. Bened. ſecul. 4. part. 1. p. 90.

807. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, Ludovicus divina ordinante providentia Rex ſereniſſimus Aquitaniæ. Quoniam cogitandum eſt nobis, qualiter æterni Regis amorem obſiſtente peccatorum pondere amittere non poſſimus, locis inſiſtentibus divinis cultibus placuit largiri propter regnum æternum Salvatoris noſtri, ejuſque inibi ſibi famulantibus beneficia opportuna: quatenus ab illo remunerati, gaudio ſine fine mereamur perfrui. Ideo notum eſſe volumus omnibus fidelibus præſentibus & futuris, quod petente domno Guillelmo monacho, qui in aula genitoris noſtri Karoli Auguſti comes exſtitit clariſſimus, ſed pro Dei amore meliorem exercens vitam, ſtuduit eſſe pauper recuſando ſublimia; ob irrevocabilem vero ſuæ dilectionis circa nos fidelitatem petitioni ejus præbentes aſſenſum, placuit nobis, tam pro mercedis noſtræ augmento, quam pro amore ejus, ad monaſterium quod dicitur Gellonis, ſitum in pago Lutevenſe, juxta fluvium Araur, ſubtus caſtrum Virduni, ſacratum in honore Domini & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, & ſanctæ Mariæ, ſanctique Michaëlis, ac ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli, & S. Andreæ, omniumque apoſtolorum, conſtructum a jam dicto comite Guillelmo in cauſa noſtri genitoris, ubi Juliofredus rector & abbas præeſſe videtur, aliquid ex rebus tradere noſtris, id eſt fiſcum quemdam noſtrum in pago Biderrenſe qui dicitur Miliacus, cum villa & eccleſia S. Paragorii, & Miliciano villa, atque Campaniano cum omnibus appendiciis & adjacenciis ſuis ſub omni integritate, ſicut a miſſo noſtro comite Gotcelmo per cruces in lapidibus ſculptas, ſeu decurſus aquarum in terminationibus traditum & aſſignatum eſt, & a genitore noſtro, & a nobis poſſeſſum. Et in pago jam dicto Lutevenſe locum qui dicitur Gaſtrias, vulgare autem caſtra paſtura, ad pecora eorum alenda, cum eccleſia S. Martini, cum terminis & adjacenciis ſuis, cum omni integritate ad diverſos uſus eorum, & in eodem pago villam quæ dicitur Magaranciatis, cum eccleſia S. Felicis, cum omnibus appendiciis & adjacenciis ſuis. Honorem vero illum quem domnus Guillelmus, ſeu alii fideles per inſtrumenta cartarum præfato monaſterio tradiderunt, in quibuſcumque locis ſit, quæque etiam deinceps in jure ipſius ſancti loci per nos aut per alios voluerit pietas divina augeri, totum nos pro æterna remuneratione prædicto monaſterio concedimus, ut perpetuis temporibus in alimonia pauperum & ſtipendia monachorum ibidem Deo famulantium proficiat in augmentum. Hæc omnia præſcripta cum eccleſiis, villis, villaribus, domibus, edificiis, campis, terris, vineis, olivetis, ſilvis, garricis, pratis, paſcuis, molendinis, aquis, aquarumque decurſibus, perviis exitibus & regreſſibus, cultis & incultis, cum omnibus adjacenciis eorum, totum & integrum prædicto monaſterio Gellonenſi per hanc noſtræ donationem auctoritatis perpetualiter concedimus ad habendum, ita videlicet ut quidquid ab hodierno die & tempore de prædictis rebus facere vel ordinare, vel etiam diſponere habitatores hujus loci voluerint, libero in omnibus perfruantur arbitrio faciendi. Godolelmus notarius ad vicem Guigonis recognovit. Datum hoc præceptum V. kal. Jan. indictione prima anno XXVII. domini Ludovici regni Toloſæ publice, Karoli vero imperii VIII. Et ut hæc auctoritas noſtris, futuriſque temporibus Domino protegente valeat inconcuſſa manere, manu propria ſubſcripſimus, & anuli noſtri impreſſione firmari juſſimus. In Dei nomine feliciter, amen. Signum domni Ludovici ſereniſſimi regis.

IV.

Notitia conſecrationis eccleſiæ cathedralis S. Geneſii ſedis Leutevenſis a S. Fulcranno epiſcopo reſtauratæ.

Ex tabul. Leutev.

975. POſt glorioſiſſimum Domini noſtri Jeſu Chriſti ortum, & venerabilem trabeationem ipſius jam mortis vinculo ſalutari ejus potentia ſupplantato, poſtquam per clarificationem Dominicæ Aſcenſionis parta victoria ad dexteram patris ſummo reſedit olympo, bis ſenos quos ſibi ex ſubjecto orbe egregios ſuique conſiliarios coadunaverat milites per univerſi mundi limites ſacratiſſimo ſui documenti eloquio inſtructos diverſa climata ſeorſim perluſtrare præcepit, ut ſicut a duodecim tribubus Iſraëliticæ ſtirpis myſtica fuerat inſtitutione oſtenſum quatinus ſinguli per tribus ſingulas legalem .... exquiſitos, qui juxta numerum ſui ad ædificandum holocauſtorum altare Jordanis ex alveo lapides reportarent, ita a præfatis Redemptoris militibus duodenariis fulcimento ſubnixum ex lavacro regenerationis devectum .... in cordibus fidelium conderentur, quorum mundata fabrica coleretur, & Spiritus ſancti gratia dicaretur. Hi igitur glorioſiſſimi ducis paracliti Spiritus linguis imbuti, facundiæ decorati documento, fidei armis muniti, provincias intrepide adeunt, ut quæ a bono magiſtro in tenebris hauſerant, in tectis jam tandem reſerata manifeſtarent, ut non jam ſub modio, ſed ſupra candelabrum illorum

Digitized by Google

opera figerentur. Præterea plurimos ex vita gentilium Chriſti jugo mancipando Trinitatis fide corroborant, æternaque dogmata pandunt, ac cœleſtis civitatis mœnia intrare ſubminiſtrant. Interea corroborati in fide eccleſias per diverſas conſtruunt regiones, quas poſtea imitatores fidei exiſtentes & ſatagentes ſingulis ſingulas propriis * manibus dedicant, nec minus præterea a ſucceſſoribus fidelibus integritas fidei prædicatur in munere eccleſiæ utrobique conſcriptum, in quibus beneficia petentibus tribuantur, æternaque in januæ ingreſſu patentia.

* martyribus.

In Chriſti igitur nomine Ludovenſis provinciæ primo vili materia in honorem B. Geneſii martyris eccleſia fabricatur, quam poſtea venerabilis Fulcrannus antiſtes & author exiſtens ſolerti ſtudio reparavit & auxit, auctamque juxta ritum univerſarum eccleſiarum Chriſto noviter conſecrari curavit, quod multorum epiſcoporum ut ſanctius certiuſque perficeretur authoritate, archiepiſcopum S. ſedis Narbonenſis metropolitanum, dominum videlicet Aymericum moribus & vita perſpicuum, necnon etiam ſanctos quos poſuit Deus epiſcopos, Ricuinum ſcilicet Magalonenſis eccleſiæ venerabilem pontificem, & Deuſdet Ruthenenſis eccleſiæ epiſcopum in hujuſmodi dedicationis myſterium coaſcivit.

Præterea quædam venerabilia exſtruxere altaria, quæ perſpicientibus ne putentur prorſus carere ordinis ratione, primum in honorem glorioſæ Domini noſtri Jeſu Chriſti nativitatis conſtruxere; & ſicut ob humani generis reparationem Deus homo factus viſibilis primum mundo apparuit, ita & hoc in ordine nativitatis primum exiſtit altare; & quemadmodum poſt ejus nativitatis exordium in baptiſmi gratia integritas claruit, pater videlicet in filii oſtenſione, filius in regeneratione, Spiritus ſanctus in columbæ deſcenſione, ita æquum fuit ut poſt Nativitatis altare Trinitatis conſtrueretur altare. Sepulcri vero & Reſurrectionis necnon Aſcenſionis ſequentia dedicantur altaria, ut ſicut ſua venerabili morte gehennam mortis ſuperaturus, & ſemitam ſepulcro quieſcens tertio die reſurrexit ut dixit, ſicque diſcipulis patefactus jam demum conſcendit æthera victor, ita tertium altare in honorem ſepulcri, quartum Reſurrectionis, quintum Aſcenſionis, ſextum deinde in honorem S. Mariæ, ſeptimum in honorem S. Michaëlis archangeli, octavum in honorem S. Amantii confeſſoris devotus pater erexit altaria. His denique conſtitutis & honorifice decoratis cum omni diligentia ſtuduit conſecrari, ſcilicet ut prælibata S. Geneſii in filii adoptionem lætetur eccleſia, ipſique libenter myſteriis vacare delectentur. Hic idem prælibatus pontifex divinæ caritatis admonitus inſtinctu omnes res ut in ipſo ſui pontificatus exordio Deo & eccleſiæ reperit tradita in uſum canonicorum, idem ipſam canonicam cum omnibus quæ ad eam pertinent non aliter quam invenit ad honorem Dei eccleſiæ canonicis liberaliter contulit, & inſuper velut paſtor & pater eccleſiæ & filiorum ex iis quæ eccleſiaſtico jure ad eum pertinere videntur eandem augmentat canonicam: concedit quippe eccleſiam S. Salvatoris quæ dicitur de Ripa, eccleſiam S. Geneſii quæ dicitur Salaſcum, &c. Tres quoque apparatas eidem canonicæ cum omni integritate diſtribuit, mercatum vero medium cum ſuo medio telone ipſis canonicis ibidem.... mediantibus qui ordinem canonicum voluerunt obſervare omnigena caritate concedit. Boſetum vero vallis Pegarrenſis ſive omnia plantaria, quæ quondam fuerunt in uſum condaminarum, eadem exhibet voluntate ipſe idem Fulcrannus pontifex ob animæ ſuæ redemptionem & futuri ſæculi remunerationem. Donat inſuper Chriſto filio Dei & ſancto Geneſio cæteriſque altaribus ſupraſcriptis villam quam vocant Olivetum & proventum & novaniam, ſicut ille præordinare & per ſcripturam monſtrare voluit tam ex quæſitis quam ex acquirendis. Si quis igitur tanta rabiei peſte dominatus hanc eccleſiam Domini ex omnibus rebus ſibi jure traditis tam in inquiſitis, quam in inquirendis, tam in legaliter ordinatis, quam in ordinandis, in qualibet provincia diſpoſitis, aut diſponendis, ſive in hac Lutevenſi in qua eccleſia iſtiuſmodi rerum donatarum, & compotes......... ſita eſſe videtur, ſive in Narbonenſi, ſive in Biterrenſi, ſive Magalonenſi, necnon etiam in Suſtantione, ſive & in Ruthenenſi, aut in provincia Nemauſenſi mala arte, aut malo ingenio, aut aliqua occaſione violare tentaverit conſors; aut temeraria præſumptione ab hæredibus ipſius eccleſiæ alienare aut aliqua fraude nocere voluerit, niſi infra XL. dierum ſpatium ſatisfactionis remedio emendetur, in profundi Phlegetontis voraginem particeps factus Dathan & Abiron cum omni poſſeſſione ſua demergatur, oretque eccleſia pro ultione inimicorum ſuorum dicens cum pſalmo: *Domine Dominus meus pone omnes inimicos meos ut rotam, & ſicut ſtipulam ante faciem venti, qui dixerunt poſſidere ſe hæreditatem in ſanctuario tuo. Sicut ignis comburens ſylvam, & flamma montes, ita combures, & deſtrues illos in furore tuo, & in virtute tua in perpetuum deſtruantur, ſuiſque pleni ignominia & iniquitate, gemant, & confundantur, & cognoſcant quia nomen tibi Dominus, regnabiſque in ſæcula ſæculorum.* Inſuper omnes maledictiones & deteſtationes novi & veteris teſtamenti cum iniquitate & impietate ſui cordis incurrant, ut convertantur retrorſum, & iniqui fiant, & cum Juda Domini traditore apud inferos perpetua pœna damnentur, quatenus eccleſiæ Chriſti ſint propriis rebus corroboratæ per omnia ſæcula ſæculorum. Coronata lætetur eccleſia S. Geneſii Lutevenſis. Dedicata eſt igitur hæc eccleſia in honorem S. Geneſii anno Dominicæ incarnationis DCCCCLXXV. indict. III. regnante Lotherio glorioſiſſimo rege Francorum, Sig. Aymericus archiepiſcopus, Sig. Ricuimus epiſcopus, Sig. Fulcrannus epiſcopus, S. Deuſdet epiſcopus.

Pſalm. 82. 14. & ſeq.

V.

Codicillus ſeu diviſionale bonorum S. Fulcranni Leutevenſis epiſcopi.

Bolland. tom. 2. febr. pag. 897. Ex tabul. Lutev. 987.

QUantum intellectus & ſenſus humanus poteſt mente ſagaci penſare, atque ſolerti indagatione perpendere, nihil magis conducit ad æterna gaudia adquirenda, quam quod rebus mobilibus in alimoniam pauperum curatur exhiberi, maxime propter fragilitatem, quæ omnibus generaliter procumbit: priuſquam ſubitanea tranſpoſitio veniat, oportet pro ſalute animæ vigilare, ut non inveniat quemquam imparatum, & ſine aliquo reſpectu diſcedentem a ſæculo. Divina ſcripturarum ſerie chriſtianis fidelibus declaratur, ut dum homo viribus corporis viget, vigilet ne imparatum mors inveniat, ſed potius currendo ad æternam beatitudinem feliciter valeat pervenire, quia mors ſecus introitum delectationis eſt poſita, & neminem præterit, ſed per omnes tranſit. Itaque ego in nomine Domini Fulcrannus gratia divina epiſcopus, etſi indignus peccator, timeo ne me mors præoccupet; propterea rogo atque ſuppliciter deprecor dilectiſſimos atque fideles his nominibus Matfredum epiſcopum, & * Gausfredum archidiaconum, & Bernardum archidiaconum, & Angelmarum, atque Stephanum abbates, & Almeradum canonicum, cæteroſque fratres ſub regula canonicali degentes in ſede Lutevenſi, non meis meritis, ſed per benevolentiam & caritatem, quam vos erga me habere cognoſco, rogo, ut eleemoſynas meas per fideicommiſſum manu mea firmatum recipere non dedignemini. Omnes res meas mobiles, tam aurum, quam argentum, ſive ornamenta, cunctaque animalia, vinum & omne genus annonæ, vel omnes omnino res quas in tempore quo ab hac luce migravero a me videritis poſſideri, juxta prudentiam veſtram pro remedio animæ meæ diſtribuendi * epiſcopis, ſeu canonicis, necnon & monachis, cæteriſque ſub fide Chriſti degentibus habeatis licentiam. Ad hoc ego in Chriſti nomine

* Aranfredo

* chriſtianis.

Digitized by Google

Fulcrannus gratia Dei epiſcopus, ſciens, quod ma-
ternus uterus me nudum protulit, cupienſque ut ita
me mater terra recipiat, nihil mecum ex his quæ ſunt
mundi auferens, omnes res meas pro amore & dilec-
tione æterni patris Domini, & pro caritate noſtri
redemtoris Jeſu-Chriſti, & pro confeſſione ab utro-
que procedentis Spiritus ſancti, & pro amore Dei
genitricis Mariæ, ut ipſa ſit mihi in adjutorium inter-
cedendo pro me Dominum, & pro veneratione ſancti
Michaëlis archangeli, ut ipſe in egreſſu animæ meæ
eam accipere pius propugnator occurrat, & pro amore
B. Petri principis apoſtolorum, ut ipſe me abſolvere
dignetur ab omni mole peccamimum, & propter amo-
rem S. Geneſii martyris, omniumque ſanctorum quo-
rum reliquiæ in ejus baſilica reconditæ ſunt, & prop-
ter amorem S. Laurentii & S. Xiſti cum cuncto cœtu
martyrum, & propter amorem S. Martini & S. Amantii
cum omni caterva confeſſorum, ut eorum piis inter-
ceſſionibus valeam conſcendere cœlum, & ſaltem in
extremo agone eorum merear gaudere conſpectu tunc
& in æternum. Quare omnes res meas dividere cu-
pio, ſicut & facio, imprimis dono Domino & Sal-
vatori meo Jeſu Chriſto in ipſa civitate Luteva, in
ipſo loco quem annuente Domino, vel ejus inſpirante
clementia elegi pro acquirenda æterna vita monaſterium
ſtabilire, ad altaria quæ ſunt conſecrata ibidem in ho-
norem Salvatoris mundi, & ſanctæ apparitionis ſive
Dominicæ Aſcenſionis & vivificæ ſacratæque crucis
eccleſiam quæ eſt fundata ad honorem S. Martini, &
ſanctæ Mariæ, vel S. Johannis cum ipſa curte & cum
villis his nominibus, Combas, Montilios, Leaiſano,
* Curta-valle. & * Curſuale, & in ipſo comitatu eccleſiam, quæ eſt
fundata in honorem S. Vincentii cum villa quæ dici-
* Gutta. tur * Goutlas, & quantum mihi advenit ex parte Ra-
dulphi filii Bernardi in ipſa villa, & cum ipſa conve-
* Bernardi fratre Radulfi. nientia quæ mihi debet advenire ex parte * Rodulfi
fratris. . . . . poſt mortem ſuam, &
* Baturellas. poſt mortem de infantibus ſuis, & villam quam vocant
* Cagnago. * Balnialos, & * Lainago, & manſum de Piro quod
* Croſos. vocant Monte-cairoſo, & villam quam vocant * Graiſ-
ſimo, illas decem modiatas de vineas quæ mihi advene-
runt ex parte Guidonis tali ratione, ut in omni tempore
in communia monachorum ibidem Deo ſervientium pro
remedio animæ Pontii germani mei, & pro remedio ani-
mæ Guidonis remaneant iſta, ut nullus epiſcopus, nec
ullus abbas, nec ullus unquam homo habeat poteſtatem
*conſentire. vel licentiam ad feudum donare vel * convenire ad
nullum hominem, nec ad ullam fœminam, ſed ipſi
Domino & ſupraſcriptis monachis propriis altaribus
ejus ſervientibus pro æterna retributione animæ meæ
omni tempore teneant in opus dominicum: tali vero
tenore, ut Matfredus epiſcopus ſit proviſor, & pater,
& ordinator, & deffenſor, ac tutor ipſius monaſterii,
& omnes canonici ſancti Geneſii ſedis Luteventis ad-
jutores conſolatoreſque ſint propter Dominum, quate-
nus illis æterna merces animæ meæ, & pro remedio
reddatur a Domino Jeſu Chriſto. Et minime volo vel
ſpero futurum aliquando, quod abſit, pro minoratione
vel irruptione ſeu aliqua diminutione unquam ullam
calumniam præſumpſerit quis ingerere, tremendo at-
que æquiſſimo judici Domino redditurum ſe ſciat ra-
tionem in die judicii, & in perpetua condemnatione
ſit in conſpectu Domini. Ego vero Fulcrannus gratia
Dei epiſcopus, in diebus meis fudi preces in conſpectu
pii retributoris, ut educatores loci illius a Chriſto re-
munerentur, & contrarii ab ipſo condemnentur.

Ad altaria quæ ſunt conſecrata in honorem nativi-
tatis Jeſu, atque ipſius reſurrectionis, quæ ſunt in aula
S. Geneſii, dono in villa quam vocant Pruneto manſos
duos quæ advenerunt mihi de Arleno, & ad ſancta
* Padernis. Eulalia in loco quem vocant * Paderino modiatas V.
de vineas. Ad altare S. Michaëlis in ipſam domum
* Catumbo. dono manſum unum de * Calumbo, & vineam quam
conquiſivi a Ricardo, in tali ratione, ut Andreas preſby-
ter quandiu vixerit teneat & poſſideat, & per ſingulas

A noctes de luce in lucem ipſis ſacris altaribus luminaria
ſubminiſtret, matutinas vero & miſſam aut ipſe, aut
ſuus legatus ante ſacra altaria pariter celebret: poſt obi-
tum vero ipſe, vel ipſi, quibus hæc cura ſucceſſerit, ut
ſimiliter faciant obſecramus. Ad altare quod eſt con-
ſecratum in honore ſancti Sepulcri, & ad altaria ſancti
Laurentii, ſancti Martini, & ſancti Georgii dono villam
quam vocant * Lavarnſa, in tali ratione, ut Aranfre- * Haverna.
dus, & Anſaldus preſbyteri teneant eam in vita ſua:
matutinas vero & miſſas & omne ſacrum myſterium ac
luminaria ipſis ſacris altaribus quotidie miniſtrent cum
omni diligentia, & poſt obitum eorum ipſi, quibus
hæc cura ſucceſſerit, ut ſimiliter agant præcipimus. Ad
altare quod eſt fundatum in honorem ſanctæ Mariæ
dono manſum de * Tuda, ita ut teneat eum Anſaldus * Tudu;
B in vita ſua, & poſt obitum ejus pro remedio animæ
meæ ſanctæ Mariæ remaneat. Ad altare quod eſt con-
ſecratum in honorem S. Geneſii, ubi ſedes Pontificalis
eſſe dignoſcitur, dono alaudem meum eccleſiæ quæ eſt
fundata in honorem S. Petri vel omnium apoſtolorum,
cum villis ipſis nominatis * Oliveto, & * Coudomina, * Obivedo: * Condomna.
& manſum de * Ilice, & de Galhiargo, & in alio loco * Decevre.
eccleſiam mediam quæ eſt fundata in honorem ſanctæ
Mariæ in villa * Roviniaco, & quantum in ipſa villa * Gabarger.
viſus ſum habere; & in alio loco eccleſiam mediam * Lumignago.
quæ eſt fundata in honorem ſanctæ Mariæ in villa
Avalleta cum ipſa medietate de ipſa villa; & in alio
loco eccleſiam quæ eſt fundata in honorem S. Vin-
centii cum ipſa villa quam vocant * Majoriis, & cum * Maſomas;
ipſo caſtro quod vocant Gibreto, & in alio loco ec-
cleſiam quæ eſt fundata in honorem ſancti Johannis in
C villa quam vocant Plenis cum omni integritate & cum
ipſis ſex manſis quæ mihi advenerunt ex parte Dici-
tranni quæ ſunt in ipſa parrochia, & inſuper ſylvam
quam vocant Marrarita; & in alio loco tertiam partem
de eccleſia quæ eſt fundata in honorem S. Stephani
in Alba-aqua; & in ipſo comitatu in alio loco eccle-
ſiam mediam quæ eſt fundata in honorem S. Geneſii
in villa quam dicunt Furnis, cum ipſis duobus manſis
quæ mihi evenerunt de infantibus Gerardi, & in villa
quam vocant Balmas manſa tria & unum appendia-
rium, & villam quam vocant Clairato cum ipſa * re- * reculata.
circulata, & manſa duo de Carrumbello quæ mihi
advenerunt ex parte Radulfi & Bernardi; & in alio
loco eccleſiam quæ eſt fundata in honorem S. Martini
cum omni integritate & cum ipſa villa quam vocant
D Caſtellaro, & in villa Murus manſa tria, & in vicaria
* Giniacenſi in villa quam vocant * Virdenobre quan- *Lunatenſi. * Vernedobre.
tum ibidem habeo & evenit mihi ex parte Pinæ pro-
ximæ meæ, & in villa * Geneſtaga manſa ſex quæ * Geneſredo.
mihi advenerunt ex Aramfredo fratre meo: ipſas res
ſupraſcriptas dono & cedo & trado in amorem & di-
lectionem & caritatem Patris & Filii & Spiritus ſancti
per vocem & caritatem Chriſti Filii Dei, & per præ-
cepta ipſa Dominica, quibus dilexit nos, & ego diligo
eum, trado & in pleniſſimam poteſtatem omnia ſupra-
ſcripta & omnes capellas quæ in epiſcopatu S. Geneſii
ſedis Lutevenſis ſunt * confirmata cedo & dono Do- * conſecratæ.
mino noſtro Jeſu-Chriſto, & eidem S. Geneſio in
villa quam vocant * Salazo eccleſiam quæ eſt fun- * Solaſno.
data in honorem Salvatoris, & in villa quam vocant
E * Mocgarias eccleſiam quæ eſt fundata in honorem * Mobgarias.
S. Jacobi; & in villa quam dicunt Foderias eccleſiam
quæ eſt fundata in honorem S. Mariæ cum ipſa turri
& cum fortalitiis quæ modo ſunt & inantea erunt; &
in villa quam vocant Supertis eccleſiam quæ eſt fun-
data in honorem S. Geraldi cum ipſa turre & cum ipſo
cincto & cum ipſis fortalitiis quæ modo ſunt & inantea
erunt; & in villa quam vocant villare Uſclato eccleſiam
quæ eſt fundata in honorem ſancti Ægidii; & in villa
quam vocant Cleucarias eccleſiam quæ eſt fundata in
honorem S. Michaëlis; & in villa quam vocant Ca-
prariolas eccleſiam quæ eſt fundata in honorem S. Ge-
raldi cum earum eccleſiaſticis quod ad præſcriptas ec-
cleſias procedit ac procedere debet. Sic dono eas

Digitized by Google

ſupradictas eccleſias Deo, in tali ratione, ut ipſi qui eas ædificaverunt, & illorum poſteritas habeant honorem quod inter me & illos convenit: ipſæ vero eccleſiæ ſint in poteſtate & ſubjectione S. Geneſii, & de Fulcranno præſule & Matfredo epiſcopo, & canonicis S. Geneſii & ſucceſſoribus eorum, & turrem de Bernardo de Alba-aqua in tali ipſa convenientia: ſimiliter eccleſiam S. Vincentii habeat & teneat Bernardus archidiaconus in vita ſua cum ipſa villa in tali convenientia, ut per ſingulos annos ad feſtivitatem S. Petri, quæ eſt III. calendas Julii, & ad feſtivitatem omnium ſanctorum fratribus canonicis refectionem in futurum tribuat.

* Remugiaco.
* Aramfredus.

Eccleſiam mediam S. Mariæ de * Ruviaco & villam de Caſtellario excepto eccleſiaſtico teneat * Gauſredus archidiaconus in vita ſua, & per ſingulos annos pro manſo, & pro maſſaio quæ ego dedi S. Martino pro luminari donet eidem altari duo ſextaria * de oleo. Eccleſiam mediam S. Geneſii de Furnis teneat Bernardus canonicus cum ipſis duobus manſis quæ conquiſtavi de infantibus Geraldi in vita ſua, & per ſingulos annos ad feſtivitatem S. Geneſii donet canonicis ad collationem tres ſextarios de pigmento, & ſextarios duos de vino, & pro anima mea mittat ante altare S. Geneſii candelam octo denarios * valentem.

* officii.

* de nummis ſeptem.
* Ramigaco.

In villa * Raynaco manſum de Chriſtophoro preſbytero teneat Aldignerius in vita ſua, & in Dominica de Quadrageſima donet canonicis ſextarios duos de pigmento, & . . . . manſum de Benedicto & de Geneſtado teneat Sitfredus, & in ipſa villa Stephanus de Melgarias alium, & in ipſa villa Petrus Stephanus de Muatis alium, & in ipſa villa Odo canonicus alium, & in ipſa villa Garnerius canonicus alium: ipſa ſex manſa ſicut Sitfredus diviſerit inter illos ita teneant, & donent per ſingulas Dominicas in Quadrageſima unus quiſque de ſex donet canonicis SS. II. de pigmento, & in Cœna Domini Sitfredus III.

* Minus.

In villa quam vocant * Nemus. Andræas canonicus nepos meus manſa duo, unum majus & aliud minus, & tria Hugo canonicus teneat, & donet Andræas S. Geneſio in Reſurrectione Domini candelam valentem denarios ſeptem, & in Nativitate Domini Hugo candelam valentem denarios tres, & ſi Andræas ſupervixerit Hugoni, ipſum manſum illi remaneat. Aliud manſum quod mihi evenit de parte Gumarandi teneat Geneſius, & det in Aſcenſione Domini candelam nocturnalem S. Geneſio.

In villa quam vocant Balmas manſum quod acquiſivi de Bernardo teneat Matfredus canonicus, & per ſingulos annos donet S. Geneſio candelam valentem denarios duos. Ipſos alaudes qui ſupra ſunt ſcripti diviſos ita eſſe volo, ea tamen ratione, ut Matfredus epiſcopus & canonici S. Geneſii ſimul teneant, ille unam partem vel medietatem, & canonici aliam, & per ſingulos annos ad Nativitatem Domini fratribus canonicis S. Geneſii refectionem ſimul præparent, dimidium modii de annona, & de vino ſextarios XII., & una vaca, & porcos tres cum omni dignitate. Ad Apparitionem Domini ſimiliter, & ad Dedicationem de altaribus dominicis ſimiliter, in honorem ſancti Sepulcri die Sabbato ſancto de annona & de vino ſimiliter, & pro porcis ſolvantur tres denarios optimos. Ad diem feſtum Paſchæ de annona & de vino ſimiliter, & porcos III. optimos, & mutones VI. & omnem dignitatem. Die Aſcenſionis Domini ſimiliter, & ſimiliter in die Pentecoſtes; in idibus Maii in dedicatione ſancti Sepulcri ſimiliter; pridie nonas Octobris in dedicatione ſancti Geneſii refectionem abundantem cunctis canonicis perminiſtrent; pridie nonas Februarii, quando ego Fulcrannus pontificalem cathedram ſuſcepi valentem plus . . . . & perfecta refectione ſupraſcripta. Ipſa vero die qua me Dominus de hoc ſæculo migrare juſſerit, miſſas & omne divinum officium & refectionem abundantem: ipſe autem Matfredus epiſcopus, nec ullus comes, nec ulla poteſtas habeant licentiam donare vel conſentire ad fevum nec ad alodem, nec ad ullum hominem, nec ad ullam fœminam ipſos alodes ſupraſcriptos, niſi ad ipſos ſervientes in ipſa eccleſia, & qui in Dei ſervitio deſudaverint: poſt obitum vero Matfredi epiſcopi in communia canonicorum ſancti Geneſii remaneant, ea ratione, ut ſint per ſingulos dies per me factæ charitates ſupraſcriptæ unaquæque in ſuprataxato tempore. Et ſi ullus homo, aut ullus epiſcopus regimen eccleſiæ S. Geneſii tenens, irrumpere aut diminuere voluerit ipſas charitates ſupraſcriptas, Chriſto filio Dei reddat rationem in die judicii.

In comitatu Ruthenico manſum de Piro-Bertrando dono S. Petro Juncellenſi, & in alio loco in villa quam vocant Cumba rotunda manſum unum, & in alio loco villam quam vocant * Malacoſta, & in villa quam vocant * Miruentus manſa duo, & in villa Gamignago manſos tres qui advenerunt mihi de parte Alcherii, & in villa quam vocant Ripa manſum quod comparavi de Stephano abbate. Eccleſiam S. Stephani de villa Diano dono Deo, ſancto Petro, & in villa quam vocant Rogatis ſeu Rogas manſum quod advenit mihi de * Eledone vicecomite, ipſas res ſupraſcriptas dono Deo, ſancto Petro Juncellenſi, in tali convenientia, ut quandiu Stephanus abbas vixerit, uſum & fructum habeat, & ſine adjuramento de nullo homine teneat & poſſideat, & per ſingulos annos in Quadrageſima pro remedio animæ meæ officium ac miſſam celebret, & per ſolemnitates XII. apoſtolorum XII. pauperes reficiat, eiſque ſingulos denarios pro remedio animæ meæ tribuat: poſt obitum vero ejus remaneat in communia monachorum ſancto Petro ſervientium ſine ullo contradicente.

* Malaſoſſa.
* Amaverſes.
* Clodomere comite.

In pago Nemauſenſe in villa quam vocant * Caſſalatis, & in villa quam vocant Valle-lupoſa quantum mihi advenit ex * conſobrino meo Bernardo, & * meam partem de caſtello quod vocant Rocafolio dono ſancto Petro Nantenſi, & in valle quam vocant * Nias ipſum alodem qui mihi advenit de ipſo Bernardo, ſi Adalredus convenientiam non voluerit mihi intendere & tenere, dono S. Petro. Manſum quod vocant Johanne cum ipſa ſylva Margarita teneat Doctrandus in vita ſua, & poſt obitum ſuum remaneat S. Geneſio. Vineas quas Aldignerius & Fredilius donaverunt mihi dono Guitardo tali ratione, ut a Purificatione B. Mariæ det fratribus canonicis duos ſextarios de * frumento per ſingulos annos, & poſt obitum ſuum S. Geneſio remaneat.

* Caſſanicis.
* Concambio.
* unam.
* Aire.
* proventu.

Iſtas res vel iſtos alodes ſupraſcriptos, ſicut ſuperius reſonat, ego Fulcrannus epiſcopus corroboro, & firmo, & teſtibus corroborandum trado. Stephanus abbas regularis rogatus ſcripſit. Factum breve eleemoſynarum iſtud & completum pridie nonas Februarii Chriſto imperante ac rege ſperante.

S. AGELMARO abbate.	S. PETRO præpoſito.
S. BERNARDO archidiacono.	S. BERNARDO canonico.
S. ANSALDO canonico.	S. AREMFREDO canonico.
S. ALDEGNERIO canonico.	S. MATFREDO canonico.
S. GERALDO canonico.	S. ALTENO canonico.
S. PETRO canonico.	S. HECTORE canonico.
S. GUITARDO canonico.	S. GENESIO canonico.

VL

VI.

Ex chart. Gellon.

Bulla Alexandri II. pro monaſterio Gellonenſi.

1066.

ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei Petro abbati monaſterii Gellonenſis, ſuiſque ſucceſſoribus ſecundum regulam ſancti Benedicti intraturis. Quia divina clementia nos univerſaliter ſuæ eccleſiæ præeſſe voluit, omnibus ubique terrarum conſtructis eccleſiis conſulere, auxiliique manum porrigere ex ipſius ſanctæ apoſtolicæ ſedis conſideratione debemus, quatenus eccleſiarum Dei miniſtri noſtræ apoſtolicæ authoritatis robore fulti atque muniti, ſecurius & devotius omnipotenti Deo ſervire, ſibique debitas preces & laudes queant perſolvere. Unde quia cariſſimus confrater noſter Roſtagnus Lutevenſis epiſcopus ſignificavit ſanctæ apoſtolicæ ſedi quædam munimina privilegiorum Gellonenſis monaſterii, ubi corpus ſancti Guillelmi requieſcit, igne eſſe conſumpta, nos ipſius juſtis petitionibus inclinati, idem monaſterium ſub tutela & defenſione ſanctæ apoſtolicæ ſedis ſuſcepimus, & omnia quæ juris ipſius, quæque a XXX. annis retro pacifice tenuit, ſed & omnia, quæ in futuro tempore ibidem ſunt conferenda in quibuſcumque rebus mobilibus & immobilibus, privilegii noſtri pagina confirmamus atque corroboramus. Statuentes itaque apoſtolica cenſura, & ſub divini judicii obteſtatione interdicentes, ſancimus ut nullus Rex, dux, marchio, comes, vicecomes, ſed neque archiepiſcopus aut epiſcopus, ſeu alicujus dignitatis perſona vel conditionis de his omnibus, quæ præfato monaſterio præſenti pagina confirmamus, auferre, alienare, ſeu diminuere præſumat. Quod ſi aliquis temerario auſu hujus noſtræ ſanctionis authoritatem infringere temptaverit, & admonitus ſupradicto venerabili loco digne non ſatisfecerit, ſciat ſe uſque ad condignam emendationem authoritate beatorum principum apoſtolorum Petri & Pauli vinculo excommunicationis innodatum. At vero qui cuſtos & obſervator fuerit, & eidem venerabili loco de propriis rebus aliquam oblationem dare ſtuduerit, abſolutionem peccatorum ſuorum a remuneratore omnium bonorum, & in cœleſti ſede ſanctorum conſortio feliciter glorietur. Datum Romæ VII. id. Martii per manus Petri S. R. E. ſubdiaconi atque bibliothecarii anno V. pontificatus domni Alexandri papæ II. indict. IV.

VII.

Epiſtola Roſtagni epiſc. Leutev. ad monachos Gellonenſes.

Circa 1066.

Edita eſt tom. 4. Annal. pag. 629.

FRatribus Gellonicis Roſtagnus præſul Lutevenſis, æternæ benedictionis munus. Noveritis, fratres cariſſimi, per totam hanc Quadrageſimam, ut vobis coram poſitis retuli, apud ſummum univerſalis eccleſiæ Romanum pontificem, domnum videlicet Alexandrum papam, me manſiſſe Romæ; ac ſecundum ei, quæ, favente Dei gratia familiaribus colloquiis noſtræ, veſtræque quidquid potui admodum ſuggeſſiſſe proſperitatis, ejuſque animum inclinare ſtuduiſſe ad communis commoda utilitatis. Qui ſuas clementer annuente Domino noſtro Jeſu Chriſto accommodans aures mihi, meaſque petitiones ſuis non renuens firmare privilegiis, in calce unius interdixit, nullatenus defunctorum ſepelire corpora, niſi in propriæ cimiterio civitatis, aut in monaſteriis ad ipſam diœceſim pertinentibus; nec ullo modo ad ullum epiſcopium transferri ſine juſſu proprii epiſcopi. Quo agnito, vos importunis precibus me cogitis vobis permittere, mei epiſcopatus mortuorum teſtata ſepelire corpora. Unde ego annuens A tantis veſtris obſecrationibus concedo & permitto, condere eorum quæ vobis fuerint corpora adlata, aut vos ipſi attuleritis. Eos autem qui ſepulti fuerint veſtro in cimiterio, de quibus pœnitentiam egerunt, abſolvo a peccatis, eorumque participatio ſit cum choro angelico.

VIII.

Reſcriptum Alexandri papæ II. ad Petrum abbatem Gellonis, quo monaſterium Gellonicum ſub defenſione ſedis apoſtolicæ ſuſcipit.

Ex tabul. Gellon.

ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili abbati monaſterii S. Salvatoris in epiſcopatu Lutevenſi conſtituto in loco, qui dicitur Gellonis, ſuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis perpetuam in Domino ſalutem. Licet generali ſollicitudine circa ſtatum omnium eccleſiarum invigilare debeamus, ſpecialius tamen eorum utilitatibus nos convenit providere, quorum vitam & converſationem ſtudio monaſticæ religionis claret reſplendere: tanto enim ſanctæ apoſtolicæ ſedis, cui licet indigni deſervimus, protectionem merentur, quanto internæ contemplationis ardore Domino noſtro Jeſu Chriſto vicinius adhærere probantur. Proinde quia devotio veſtra poſtulavit a nobis, ut monaſterium veſtrum defenſione noſtræ Romanæ eccleſiæ muniremus, inclinati precibus veſtris idem cum omnibus juſte ſibi pertinentibus ſub tutela & deffenſione apoſtolicæ ſedis recipimus, & ab omni conditione liberum & quietum eſſe decernimus, ita tamen ut proprii tantummodo epiſcopi reverentia ſervata, nulli loco ſubjaceat, niſi huic ſanctæ Romanæ eccleſiæ; qui videlicet epiſcopus nullum in prædicto monaſterio abbatem præſumat ordinare, niſi quem monachi ejuſdem monaſterii Deum timentes juxta regulæ beati Benedicti tenorem elegerint, ipſum vero ſine omni fraude & contradictione benedicat: a quo nimirum epiſcopo ſi abbas vel monachi ipſius monaſterii ſe injuſte prægravari cognoverint, ad defendendam propriam innocentiam & epiſcopi infeſtationem corrigendam libere hanc ſedem appellent. Confirmamus etiam præfato monaſterio quidquid nunc juſte tenet, vel deinceps tenere debet tam in cellis, eccleſiis, caſtellis, villis, prædiis, quam etiam in cæteris rebus, mobilibus videlicet & immobilibus, conſtituentes per hujus noſtri privilegii authoritatem, ut nulla ſpiritualis ſeu ſæcularis perſona præſumat hujus noſtræ ſanctionis ſcriptum in totum partemve infringere, quatenus ab omni humana perturbatione ſecuri atque quieti, omnipotenti Deo valeant militare. Si quis igitur auſu temerario hanc noſtram conſtitutionem violare præſumpſerit, beatorum apoſtolorum Petri & Pauli ſciat ſe uſque ad dignam emendationem authoritate excommunicationis vinculo innodatum, & cum impiis & ſacrilegis æternis gehennæ incendiis deputatum. At vero qui pio intuitu cuſtos & obſervator extiterit, repleatur abundantia apoſtolicæ benedictionis. Datum Laterani XIV. cal. Aprilis per manus Petri S. R. E. ſubdiaconi ac bibliothecarii anno VII. pontificatus domini Alexandri papæ II.

1068.

IX.

Bernardus Leutevenſis epiſcopus dat monaſterio Maſſilienſi eccleſiam ſancti Gregorii Ruthenenſis.

Ex chartul. Maſſil.

Edit. tom. 1. ampliſſ. collect. pag. 552.

INDei nomine. Ego Bernardus gratia Dei Lutevenſis epiſcopus, notum atque manifeſtum eſſe volo cunctis hominibus, quod cenſu, & ingenio, atque labore meo redemi eccleſiam S. Gregorii, quæ eſt in epiſcopatu Ruthenenſi in territorio Vallcoli, de manu laicorum conſanguineorum meorum, Willelmi ſcilicet 1095.

Digitized by Google

de Provinchieres, qui tertiam partem in eccleſia ipſa injuſte & per invaſionem tenebat : & dedi pro ipſa tertia parte tria millia ſolidorum Podienſium, ea intentione ut præfata eccleſia, quæ male & inhoneſte ordinata erat, bene & libere ad amorem Dei & ejus ſervitium ordine regulari perpetualiter ordinaretur. Hanc igitur intentionem meam complere cupiens, conſilio & laude fratris mei Auſtorgii, dono & concedo ipſam ad præſens tertiam partem præſcriptæ eccleſiæ, quam, ut prælibatum eſt, ſtudio & ſubſtantia mea redemi, venerabili abbati Maſſilienſi Richardo ; & per eum do beatæ Mariæ, atque ſancto Victori Maſſiliæ martyri, necnon & ſucceſſoribus & monachis prædicti abbatis tam præſentibus quam futuris ut habeant & poſſideant, & quidquid inde voluerint ad Dei ſervitium faciant. Debent autem præfatus abbas & monachi ejus ſemper ſcire, quod per nullum alium niſi per me & parentes meos donum hujus eccleſiæ, quod ego pro remedio peccatorum meorum, & animabus parentum meorum illis facio, adepti ſunt : unde ſolliciti ſint mihi & parentibus meis hoc donum ſemper recognoſcere, & pro noſtra ſalute ad Dominum exorare. Sane ſi quis contra hoc donum noſtrum veniens .... non valeat vindicare, & carta noſtræ donationis firma in æternum permaneat. Actum eſt hoc VI. nonas Octob. anno Domini milleſimo nonageſimo-quinto. S. Bernardi qui hoc donum fecit & firmavit, & teſtes firmare rogavit. S. Auſtorgii.

X.

Donatio facta Gellonenſi monaſterio.

Edit. apud Mabillonium diplom. pag. 592.

1100. IN nomine Domini Salvatoris noſtri Jeſu-Chriſti. Ego Hermengardis & infantes mei Petrus Berengarii, & Bernardus, & Bertrandus, ac Ugo, & Gaucelinus, & Geraldus, nos omnes præfati donamus bono animo ac bona voluntate Domino Deo ac Redemptori noſtro, ac vivificæ Cruci, ac ſancto Guillelmo confeſſori Chriſti Gellonenſis cœnobii, & abbati, qui nunc præeſt, Guillelmo, & monachis ejuſdem loci præſentibus & futuris, pro anima fratris Raymundi Berengarii, qui interfectus gladio fuit, non pugnando, neque aliquid malefaciendo, ſed de dormitione ſurgens percuſſus eſt, non tamen abſque pœnitentia & communione ſancta obiit. Et ut præmemorata congregatio precetur Dominum pro anima defuncti, & pro fratre alio qui captus tenetur, Guillelmo ſcilicet Berengario, gravi captione inimicorum, qui captus fuit in peremptione alterius fratris jam dicti, ut liberari mereatur, aliquid de alode noſtro, qui eſt in epiſcopatu Nemauſenſi, videlicet medietatem unius manſi, qui dicitur *Redoſtat*, totum illud inde exire debet quartum cenſum & uſuale omnem ad alodem, ut ab hodierno die habeant prædicti, ſcilicet abbas & monachi teneant & poſſideant ſine refragatione ullius penitus perſonæ. Ita donamus nos omnes ſano ſenſu ſupraſcripti, & firmamus manibus propriis, & ſuper altare S. Guillelmi ponimus regnante Philippo Francorum rege. S. Hermengardis, qui hanc donationem facit, & manu propria firmat. S. Petri Berengarii. S. Bernardi. S. Bertrandi. S. Ugonis. S. Gaucelini. S. Geraldi. Facta charta iſtius commemorationis, anno ab Incarnatione Domini noſtri Jeſu-Chriſti MC. feria prima.

X I.

Ex tabul. Gellon.

Galterius Magalonenſis epiſcopus confirmat Petro Gellonenſi abbati eccleſ. S. Martini de Lundris a Gotafrido jam conceſſam.

1110. NOtitia donationis, quam fecit Gotafridus Magalonenſis epiſcopus Gellonenſi monaſterio. Dedit itaque bonæ memoriæ Gotafredus epiſcopus Gellonenſi monaſterio eccleſiam S. Martini de Lundras, ante A quam donationem idem epiſcopus retinuit ſibi quartam partem in decimis, & oblationibus, cæteriſque ejuſdem eccleſiæ redditibus, ſicut ſacri canones inſtituunt : quam quartam partem dedit præfatus epiſcopus in manibus Augerii archidiaconi & Roſtagni de Cavairago in uſum fratrum regulariter viventium profuturam. Poſtea vero mortuo Gotafrido epiſcopo, & in loco ejus Galterio epiſcopo ſubſtituto, fecerunt Magalonenſes canonici definitionem cum abbate Petro talem videlicet, quod ſingulis annis perſolvant eis Gellonenſes monachi vaccam unam valentem XII. ſolidos : & ſi vaccam dare noluerint, donent XII. ſolidos Melgorienſis monetæ. Hoc tamen in monachorum erit arbitrio, utrum vaccam perſolvant vel X I I. ſolidos. Debitum autem iſtud, vaccam videlicet aut XII. ſolidos, B reddant monachi Magalonenſibus canonicis prima vel ſecunda hebdomada adventus Domini. Epiſcopus vero retinet ſibi & ſucceſſoribus ſuis in jam dicta eccleſia S. Martini reverentiam epiſcopalem, & debitam obedientiam, & ſynodos, videlicet inter ambas ſynodos quinque ſolidos, & decem denarios, & albergos ſibi & ſucceſſoribus ſuis. Hanc definitionem fecerunt epiſcopus Galterius & abbas Petrus inter canonicos Magalonenſes & monachos Gellonenſes in Montepeſſulano in præſentia canonicorum Magalonenſium Petri archidiaconi, & Deodati Mancipii, & Nicetii, & Petri de Frizonicis, & Guillelmi de Diæ, & cum abbate fuerunt ibi Raimundus de Pradinas vocatus prior, & Raimundus de Baladuc, & Seguinus Clericus, & Guillelmus Belinus. Et ego Galterius Magalonenſis epiſcopus C propter reverentiam ſancti loci & amorem ſancti Guillelmi confeſſoris laudo eccleſiam jam dictam Petro abbati & ſucceſſoribus ejus ſecundum deffinitionem, quæ ſuperius continetur, cum decimis, & primitiis, & alodiis, & oblationibus, & cimiterio, & cum omnibus juſtitiis ad eandem eccleſiam pertinentibus. Actum anno Dominicæ Incarnationis MCX. indict. III.

X I I.

Donum Augerii abbatis S. Salvatoris Leutevenſis factum monaſterio Gellonenſi. *Ex tabul. Gellonenſ.*

IN nomine Domini. Ego Augerius altaris S. Salvatoris monaſterii Leutevenſis abbas vocatus cum con- 1120.
ſilio domni Petri Lutevenſis epiſcopatus ſancti Geneſii D epiſcopi & conſilio & voluntate totius conventus monachorum præſcripti monaſterii, ſcilicet Raimundi de Canneto, Raimundi de Altiniaco, Raimundi Theobaldi, Petri de Balazuco, Guillelmi Papulem, Guillelmi d'Elzeria, Raimondi de Mairez, Girberti de Cabreria, Deuſde Airaldi, Deuſde Richini, Petri Raimundi de Canneto, Raimundi Pueruli, ſolvo & wirpiſco Benedictum de Ferruciaco, & filios, & filias ejus, & fratrem, & ſorores, & nepotes, & neptes ejus, omnemque progeniem ipſorum altari S. Salvatoris Gellonenſis cœnobii, & vivificæ Cruci, & S. Guillelmo confeſſori, & abbati Petro II. & ſucceſſoribus ſuis, & monachis ejuſdem loci præſentibus & futuris abſque omni retinemento in perpetuum. Pro hac guirpitione donavit Petrus abbas S. Guillelmi mihi & fratribus E meis CX. ſolidos Melgorienſis monetæ. Hanc ſolutionem & guirpitionem fideliter & ſine omni malo ingenio facimus ego Petrus Lutevenſis epiſcopus, Augerius Lutevenſis abbas, & nos omnes monachi Luteve prædicti in præſentia, & videntia, & audientia, & teſtimonio canonicorum Lutevenſium Frotardi ſacriſtæ, & Petri Fulconis, & Bernardi de Torolla, & monachorum Raimundi de Arboratio, & Pontii Gaucelini, & clericorum Siguini Grammatici, & Petri de la Rocha preſbyteri, & Guillelmi Garene. Facta eſt ſcriptura iſta menſe Martio regnante Ludovico Francorum rege anno MCXX. ab Incarnatione Chriſti.

Digitized by Google

XIII.

Ex autographo. *Placitum in oppido ſancti Martini de Cayſtario habitum occaſione eccleſiæ ſancti Martini de Canalibus.*

1122. PLacitum quod P. epiſcopus Lutevenſis electione partium, rogatu & monitu archidiaconorum Ruthenenſis eccleſiæ, Udalrici de Veyrins, & Guillelmi de Monte-ſalvio, judicio G. Magalonenſis epiſcopi inter Conchenſes & Juncellenſes definiendum ſuſcepit.

Conchenſes proponebant donationem convenientiarum laïcorum ſe habuiſſe, & eccleſiam S. Martini de Canalibus, priuſquam Juncellenſes eam obtinerent, & donum a Pontio Stephani Ruthenenſi epiſcopo ſuſcepiſſe profitebantur. Juncellenſes contra reſiſtebant, dicentes quod donatio illa incerta erat, & etiamſi conſiſteret, invalida, quoniam nuda & ſine traditione fuit, & de ſua, a qua non fuerunt excluſi, poſſeſſione, & oſtenderunt antiquam chartam, in qua Raimundus Marchicones eccleſiam eandem dedit in alodem Juncellenſibus cum omnibus ſuis pertinentibus, alia etiam inſtrumenta chartarum, quæ teſtabantur eandem eccleſiam laïcos habuiſſe ad feudum de manu abbatis Juncellenſis, longam etiam poſſeſſionem per ſe & feudatarios ſuos oſtenderunt. Magalonenſis & Auradicenſis epiſcopi quæſierunt a Conchenſibus, ut oſtenderent donationem epiſcopi Ruthenenſis. Tunc Bonifacius abbas Conchenſis produxit ſe teſtem, quod Bego prædeceſſor ejus abbas Conchenſis commonitus a capellano Ruthenenſis epiſcopi, teſtatus eſt ſe vidiſſe donationem iſtam factam a prædicto Ruthenenſi epiſcopo, & teſtimonium ſuum ſcriptum reliquit. Produxit etiam quemdam militem, qui audivit præcipere Ademarum epiſcopum Ruthenenſem in placito quod habebat inter eoſdem in curia ſua, ut utrimque venirent ad teſtimonium Begonis, chartam etiam Conchenſis abbas de donatione epiſcopi produxit.

Judicum ſententia.

Intelligimus hanc eccleſiam Juncellenſes poſſediſſe, ſed ex allegationibus, & ex adverſariæ partis conceſſione, monimentis etiam chartarum eorumdem poſſeſſio corroboratur. Donationem vero quam Conchenſes aſſeverant, invalidam contra Juncellenſes judicamus, quia nuda, & ſine traditione fuit, & de eorum qui nondum jure excluſi erant poſſeſſione. Et licet jure non conſtiterit donatio, non tamen ejuſdem eſſe ſufficientem probationem, quoniam abbates in propria cauſa non potuerunt eſſe teſtes; neque Begonis teſtimonium, qui ſolus & ſine jurejurando teſtatus eſt, admittimus. Decernimus itaque ut prædictam eccleſiam S. Martini de Canalibus Conchenſes Juncellenſibus quiete & ſecure dimittant, ab eiſdem quorum procul dubio juris eſt ulterius poſſidendam. Actum eſt hoc apud S. Martinum de Caſtaro anno Dominicæ Incarnationis MCXXII. SS. P. Lutevenſis epiſcopi, in cujus poteſtate hoc placitum firmatum atque placitatum fuit, Petri Fulconis canonici, Petri Magalonenſis archidiaconi, Petri Gabaldi canonici, Arnaldi canonici, Auſtorii, Rigaldi Salſeti, Hugonis de Cornutio, Agulionis, Raimundi Petri Ciret, Arnaldi abbatis S. Tiberii. Bernardi Richardi & cæterorum qui huic placito adfuerunt.

XIV.

Ex original. *Bulla Callixti papæ II. pro monaſterio S. Salvatoris Leutevenſis.*

1123. CALIXTUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Augerio abbati monaſterii S. Salvatoris, quod intra Leutevenſem civitatem ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

A Religioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere conſenſum, ut fidelis devotio celerem ſortiatur effectum. Tuis igitur, dilecte in Chriſto fili Angeri abbas, precibus annuentes, monaſterium ſancti Salvatoris, cui Deo authore præſides, quod a bonæ memoriæ Fulcrando Lutevenſi epiſcopo fundatum eſt, in beati Petri tutelam ſuſcipimus, & cum omnibus ad ipſum pertinentibus protectione ſedis apoſtolicæ communimus. Statuimus enim ut quæcumque aut ipſius Fulcrandi epiſcopi, vel ſucceſſorum ejus conceſſione, aut aliorum virorum oblatione, ſive alia acquiſitione legitima idem monaſterium impræſentiarum juſte poſſidet, ſive in futurum largiente Deo juſte atque canonice poterit adipiſci, firma tibi tuiſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hæc propriis nominibus duximus annotanda:
B videlicet quidquid locus veſter intra ipſam civitatem Lutevam vel extra in hominibus & rebus aliis obtinet, eccleſiam S. Martini de Combis, cum tota parochia & pertinentiis ſuis; eccleſiam S. Geneſii de Furnis, cum monte Vinacoſo & pertinentiis ſuis: capellam S. Michaëlis, & villam de Conchis in eadem parochia; eccleſiam S. Vincentii de Gutta; eccleſiam S. Petri de Crozo; eccleſiam S. Pontii ad duas manſiones. In Biterrenſi epiſcopatu eccleſiam S. Felicis de Solaco, cum capellis, decimis, & cæteris ſuis pertinentiis; eccleſiam S. Georgii de Buſiaco, tertiam partem caſtri de Neſiano; eccleſiam S. Albani cum pertinentiis ſuis. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eidem monaſterio læſionem inferre, novas ab eo exactiones exigere, ipſum temere perturbare, aut ejus
C poſſeſſiones auferre, vel abbates retinere, vel temerariis vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum uſibus pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt omnino profutura. Obeunte autem te ipſius loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint. Abbatum vero benedictionem, altarium conſecrationem & cætera epiſcopalia diœceſanus epiſcopus veſtro monaſterio gratis, & abſque ulla exactione exhibeat. Sepulturam quoque loci veſtri liberam eſſe decernimus, ut illorum qui illic ſepeliri deliberaverint devotioni & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, nullus obſiſtat.
D Si quæ igitur in futurum eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonita, ſi non canonica ſatisfactione congrue emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a SS. Corpore ac Sanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat: cunctis autem eidem loco juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen. Ego Callixtus catholicæ epiſcopus eccleſiæ. Datum Anagniæ per manum Hugonis S. R. E. ſubdiaconi XIV. cal. Octobr. ind. I.
E Incarnationis Dominicæ anno MCXXIII. pontificatus autem domini Callixti II. papæ anno IV.

Ejuſdem fere tenoris ac ſtyli eſt alia Alexandri III. ad Raimundum abbatem data III. non. Auguſti ind. XIII. pontificatus anno 6. in qua Callixti ad inſtar poſſeſſiones monaſterii recenſet ac firmat, additque ſupra dictis villas de Cabrioneris & de Lavania in parochia S. Geneſii, villam de Peceto, & in Ruthenenſi epiſcopatu eccleſiam S. Mariæ de Powialar cum decimis & pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Baudilii de la Fodeta cum oblationibus, & omnibus pertinentiis ſuis, & villam quæ infra cæmeterium ejuſdem eccleſiæ eſt.

Digitized by Google

XV.

Ex autographo Elmonacæ.

Petrus Leutevenſis eccleſiæ epiſcopus dat eccleſiam S. Mariæ de Cornilio canonicis regularibus ibidem Deo ſervientibus.

1138. ANno Dominicæ Incarnationis MCXXXVIII. epacta VII. indictione I. concurrente V. Ego Petrus Lodovenſis eccleſiæ epiſcopus amore Dei & ſpe vitæ æternæ adipiſcendæ dono in perpetuum conſenſu & collaudatione omnium canonicorum S. Geneſii, Lamberti archidiaconi S. Mariæ, Pontii ſacriſtæ, Berengarii de Torolla præcentoris, Bernardi de Torolla, Raimundi Guillelmi, Bernardi Raimundi, Petri Deodati de Trebontio, Petri Raimundi, Deodati de Claromonte, Petri Aitbrandi, & Guitberti eccleſiam beatæ Mariæ, quæ eſt in monte Cornelio, & ipſum montem totum cum omnibus pertinentibus ad ipſam eccleſiam, ſeu ad ipſum montem tibi Nicetio, & tibi Pontio, & tibi Deodato Bertrandi, & omnibus ibi regulariter converſantibus præſentibus & futuris. Inſuper dono vobis in perpetuum totum alodium, quod habeo in illo terminio, videlicet totum ſeudum Petri Berengarii, Guirardi, & Berengarii Fratrum, ut quantum inde ab his ſevalibus conquirere potueritis, firmum vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibatum permaneat. Et reddo ipſi eccleſiæ campum illum de Rogaz cum capellis ſuis, & cum eccleſiaſtico, & cum ceteris pertinentiis ſuis, excepta parata, & ſynodo, & tertio noſtræ eccleſiæ. Prædictam eccleſiam B. Mariæ ego & canonici liberam facimus, & eam dominam & matrem ſublimamus, noſtræ ſolummodo eccleſiæ ſubjectam eſſe ut filiam cenſentes: quam etiam cum omnibus pertinentiis ſuis in tutelam noſtram noſtrorumque ſucceſſorum ſuſcipimus cauſa augendi & non minuendi, cauſa deffendendi & non deſtruendi, & canonicos illos noſtros eſſe fratres, & priorem eorum debitam obedientiam mihi Petro epiſcopo & ſucceſſoribus meis promittere, noſtriſque ſynodis eum intereſſe, niſi canonica neceſſitas præpedierit, decernimus. Statuimus etiam ut canonici illi ſint tantum duodecim, & prior eorum ſit tertius decimus, nec unquam hunc numerum excedere præſumant, niſi quis ſorte canonicorum S. Geneſii ad converſionem illuc venire voluerit, nec aliquas eccleſias præter prædictas, nec ruſticos cenſuales habeant, & ne habitatio ſecularium in monte illo fiat omnino interdicimus. Si quis igitur in poſterum hanc donationis ſive inſtitutionis noſtræ paginam ſciens prophanator ejus in aliquo extiterit, niſi poſt tertiam commonitionem reſipuerit, ſacra communione privatus, anathema ſit, & divinæ ultioni ſubjaceat. Omnia prædicta facimus auctoritate domni Arnaldi Narbonenſis ſedis archiepiſcopi & Romanæ ſedis legati, auctoritate domni Bermondi Biterrenſis epiſcopi, auctoritate domni Raimundi Agathenſis epiſcopi, auctoritate domni Raimundi Magalonenſis epiſcopi, conſilio & in præſentia domni Augerii abbatis monaſterii S. Salvatoris Lodovenſis, & monachorum illius monaſterii, conſilio & in præſentia domni Berengarii prioris Cacianenſis, & Petri de Prolliano, & Petri Raimundi canonicorum loci illius, & in præſentia nobilium virorum parrochianorum noſtrorum Aimerici de Claromonte, & Ermengaudi fratris ejus, Gaucelmi de duabus virginibus, Guillelmi de Claromonte, Bernardi de Malavetula, Frotardi de Malavetula, Guillelmi de duabus virginibus, Petri Raimundi de Monte-petroſo, Raimundi de Moreſe, Bernardi Amalrici, Guillelmi Raimundi de Foderia, Bernardi Iſarni, Bernardi Aranfredi de Subs, Aranfredi de Subs, Petri de Bozagas, Raimundi de Lerate, Bernardi de Monte-deſiderio, & Ugonis de Cornutio, & quamplurium aliorum virorum auctorizantium.

XVI.

Ex chartul. Gellon.

Bulla Eugenii III. pro monaſterio Gellonenſi.

EUGENIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Ugoni abbati S. Guillelmi, ejuſque fratribus tam præſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. 1146. Ex commiſſo nobis apoſtolatus officio tam vicinis quam longe poſitis exiſtimus debitores, cumque omnes fratres communiter honorare ac diligere debeamus, & eccleſiis ſibi commiſſis debitam conſervare juſtitiam, propenſiori tamen ſtudio charitatis illos nos convenit confovere, quos ampliori morum honeſtate ac religionis nitore conſtat eſſe per Dei gratiam illuſtratos. Hujus rei gratia, dilecte in Domino fili Hugo abbas, tuis juſtis petitionibus clementer annuimus, & monaſterium ſancti Guillelmi, in quo divino mancipati eſtis obſequio, ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem cœnobium in præſentiarum juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, liberalitate Regum, largitione principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. In Lutevenſi epiſcopatu fiſcum ſancti Geneſii Litenis, & eccleſiam ſancti Johannis cum villa, atque munitione ſua, cæteriſque pertinentiis ſuis, eccleſiam ſancti Martini cum fiſco de Caſtriis, eccleſiam ſancti Saturnini de Seiraz cum fiſco, eccleſiam ſancti Felicis, eccleſiam ſancti Martini de Monte Petroſo cum capellis ſuis, ſcilicet ſancti Petri de Monte Petroſo, & ſanctæ Mariæ de Guarringa. In Biterrenſi epiſcopatu, fiſcum Miliaci cum eccleſia ſancti Guillelmi, eccleſiam ſancti Paragorii, eccleſiam ſancti Geneſii de Campaniano, eccleſiam S. Johannis de Muro vetulo, cum capella ejuſdem caſtri, cum decimis & pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Vincentii de Popiano cum pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Nemauſenſi, prioratum S. Petri de Salve cum univerſis eccleſiis & pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Petri de Mayrois cum pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Guillelmi de Eſperone, eccleſiam ſancti Martini de Beers cum pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Agathenſi, eccleſiam S. Martini de Caux cum decimis & aliis pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Petri de Fontemartis cum pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Magalonenſi, eccleſiam S. Martini de Lundras, cum capella S. Girardi de caſtro Lundrenſi, cum decimis cæteriſque pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Michaëlis de Grimiano cum pertinentiis ſuis. In epiſcopatu Vivarienſi, eccleſiam S. Hilarii & S. Martini cum appenditiis ſuis de Spedonia. In epiſcopatu Vapincenſi, eccleſiam ſancti Deſiderii de Ortamota, eccleſiam S. Petri de Ulmobel, cum appenditiis ſuis unitis cœnobio monialium Vapincenſium. In epiſcopatu Ruthenenſi, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Cornutio cum capella, & aliis pertinentiis ſuis, eccleſiam ſancti Stephani de Larſaco, eccleſiam ſanctæ Eulaliæ, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Ciſterna, eccleſiam S. Martini de Mauriaco, eccleſiam S. Amantii de Bruxa, eccleſiam S. Capraſii, eccleſiam S. Saturnini & S. Juliani de Creyſſel, cum omnibus earum pertinentiis. In provinciis Hiſpaniæ, in epiſcopatu Legionenſi, villam quæ vocatur Valleſalis cum omnibus quæ beato Guillelmo ibidem pertinent. In epiſcopatu Auſtoricenſi, eccleſiam S. Vincentii cum omnibus pertinentiis ſuis. In archiepiſcopatu Bracharenſi, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Arriano cum omnibus pertinentiis ſuis, & cum aliis omnibus poſſeſſionibus quæ ſunt juris beati Guillelmi in provinciis Hiſpaniæ. Chriſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium vel eccleſiarum, atque ordinationes eorum qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, vel benedictiones

abbatum, & quæcumque ſacramenta eccleſiaſtica a
Lutevenſi ſuſcipietis epiſcopo, ſi tamen catholicus
fuerit, & gratiam atque communionem ſanctæ ſedis
apoſtolicæ habuerit, & ea gratis & abſque pravitate
aliqua exhibere voluerit: alioquin liceat vobis catho-
licum quem malueritis adire antiſtitem, qui noſtra
fultus authoritate quod poſtulatur indulgeat. Sepultu-
ram quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut
eorum qui ſe illic ſepeliri deliberaverint devotioni &
extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint,
nullus obſiſtat, ſalva juſtitia matricis eccleſiæ. Obeunte
autem te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quo-
libet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtu-
tia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres com-
muni conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſe-
cundum Deum & beati Benedicti Regulam provide-
rint eligendum. Sententiam vero illam quam præde-
ceſſor felicis memoriæ papa Urbanus inter vos &
Anianenſes monachos promulgavit, & ſcripto ſuo
firmavit, ratam & inconvulſam manere cenſemus: ad-
jicimus autem, ut nec epiſcopo, aut alicui miniſtrorum
ejus liceat ipſum monaſterium gravare. Præterea pro
beati Guillelmi reverentia interdicimus, quatenus nec
epiſcopo, nec clericis, neque aliquibus perſonis facul-
tas ſit ab itinere quod ad ejuſdem ſancti Guillelmi
ducit eccleſiam viatorem quemlibet in eundo vel re-
deundo violenter retrahere vel doloſis machinationibus
diſturbare. Concedimus quoque ut ejuſdem S. Guil-
lelmi abbas vel monachi in gravaminibus ſuis ſedem
apoſtolicam licenter appellent, & juxta prædeceſſorum
noſtrorum inſtitutionem ab omni conditione vel ſæ-
culari dominatione ipſum monaſterium liberum ſit.

Porro eccleſiæ ſancti Bartholomæi & S. Laurentii,
ſi eas diœceſanus epiſcopus indebite gravare voluerit,
appellandi ſedem apoſtolicam liberam permittimus fa-
cultatem. Appellatione vero interpoſita, nullus in eiſ-
dem locis divina poſſit officia prohibere. Decernimus
ergo ut nulli omnino hominum liceat eundem locum
temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel
ablatas retinere, vel minuere, &c. Ego Eugenius ca-
tholicæ epiſc. ſig. Ego Guido preſbyter cardinalis
tit. S. Griſochoni, ſig. Ego Umbaldus preſbyter car-
dinalis tit. SS. Johannis & Pauli, ſig. Ego Aribertus
preſbyter cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ, ſig. Ego Julius
preſbyter cardin. tit. S. Marcelli, ſig. Ego Jordanus
preſbyter cardinalis tit. S. Suſannæ, ſig. Ego Theo-
deuvinus ſanctæ Rufinæ epiſcopus, ſig. Ego Oddo
diaconus card. S. Georgii ad velum aureum, ſig. Ego
Octavianus diac. card. S. Nicolai in carcere Tulliano,
ſign. Ego Johannes diac. card. ſanctæ Mariæ novæ,
ſign. Ego Petrus diac. cardin. ſanctæ Mariæ in via
lata, ſign.

Datum Viterbii per manum Baronis S. R. E. ſub-
diaconi XIV. kalend. Octobr. indict. X. Incarnationis
Dominicæ anno MCXLVI. pontificatus vero domni
Eugenii III. papæ anno ſecundo.

XVII.

Ex tabul. Gellon.

Petrus Ruthenenſis epiſcopus confirmat monaſterio Gellonenſi eccleſias de Creiſſel.

1154. PETRUS Dei gratia Ruthenenſis epiſcopus vene-
rabili fratri Raimundo ſecundo abbati monaſterii
S. Guillelmi, & ſucceſſoribus ejus, & fratribus ejuſdem
loci præſentibus & futuris in perpetuum. Quod pia
videtur devotione depoſci, effectu debet proſequente
compleri, quatenus & pro ſuſceptione augeatur religio
poſtulantium, & pro benignitate facti remuneretur li-
beralitas concedentium. Quia igitur vos, fratres ca-
riſſimi, poſtulatis locum veſtrum, & eccleſiam, in qua
ſalutaris ligni dominici portio & ſanctiſſimi confeſſoris
Guillelmi corpus venerabile continetur, aliqua noſtra
munificentia honorari, juſtis petitionibus veſtris pio
favore annuimus, & eccleſias de Creiſſel, quas ad ſuſ-
A tentationem veſtram dari petitis, videlicet parochialem
eccleſiam & capellam oppidi, cum omnibus ad eas per-
tinentibus, quæ inpræſentiarum poſſident, & quæ in
futurum juſte & canonice acquirere poteritis, vobis
tradimus & concedimus, & auctoritatis noſtræ privi-
legio in perpetuum poſſidenda ſancimus. Ita nimirum
ut de iiſdem eccleſiis per ſingulos annos plena libra
incenſi albi Ruthenenſi matri eccleſiæ perſolvatur, &
debita epiſcopalis reverentia ibidem ſalva cuſtodiatur.
Hujus conceſſionis donatio & traditio facta eſt cum
voluntate & conſilio clericorum noſtrorum Ruthe-
nenſium, videlicet Raimundi præpoſiti, & archidiaco-
norum Viviani, Arnaldi, & Ademari, ac Bernardi ar-
chipreſbyteri, & canonicorum Geraldi de Valle & Ugo-
nis Raimundi & Raimundi, Guillelmi, & Willelmi de
B Vaureliis & totius capituli. Datum Ruthenæ per ma-
num W. notarii X. cal. Junii anno ab Incarnatione
Domini MCLIV.

XVIII.

Præceptum Ludovici VII. pro monaſterio Gellonenſi.

Ex chartul. Gellon.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Ego Lu- 1162.
dovicus Dei gratia Francorum Rex. Quanto præ-
eminentiorem locum in rebus humanis aſſignavit nobis
moderatrix omnium ſuperna benignitas, tanto magis
conſentaneum eſt, & noſtro debitum officio Dei legem
exaltare, & divinæ legis cultores honorare, eos potiſſi-
C mum, qui ſupernis inhiantes manſionibus, præ amore
Dei & ſalutis ſuæ converſationi mundanæ renuntia-
runt, quibus ſane manentibus in ſolitudine monaſte-
riorum pro pace & quiete ſua & de noſtris elargiri, &
ea quæ a majoribus noſtris eiſdem collata ſunt con-
firmare debemus & manutenere. Hac conſideratione
notum facimus univerſis præſentibus & futuris, quod
per petitionem domni Richardi reverendi abbatis ſancti
Guillelmi ſubſcriptarum rerum largitionem & conceſ-
ſionem facimus, videlicet ipſam villam ſancti Guillelmi
cum caſtro Virduni quod imminet ipſi villæ, & quod
abbas poſſit ibi more ſolito juſtitiam exercere, & non
ſolum ibi, ſed & in omni honore quem habet in regno
noſtro, villam quoque S. Johannis de Gurgite nigro,
quæ amodo ſit ſub protectione alarum noſtrarum, &
D dicatur caſtrum S. Johannis; & quod noſtra authoritate
liceat vallare, muros facere, turrem ædificare, & omnem
munitionem loco neceſſariam conſtruere, & quod non
liceat alicui, neque clerico, neque laïco perturbare vel
inquietare. Et ſi contra quiſpiam facere attentaverit,
regiam iram ſe promeruiſſe cognoverit. Parochiam
quoque S. Geneſii de Ledos, & quemdam fiſcum re-
gium noſtrum in pago Biterrenſi ſitum, qui dicitur
Miliacus, cum honore S. Paragorii, & cum Milicimo
villa, atque Campaniano, cum omnibus appendiciis ſuis
& omni integritate ſua, liceatque ibidem, ſi neceſſarium
fuerit noſtra authoritate munitionem facere. Locum
quoque, qui dicitur Gaſtrias, & vulgare autem Caſtra
paſtura, cum eccleſia S. Martini, cum terminis & adja-
centiis ſuis, & in eodem pago Lodovenſi villam, quæ
dicitur Maganraciacis, cum eccleſia S. Felicis, & cum
E omnibus ad ipſam eccleſiam pertinentibus. Honorem
vero illum quem B. Guillelmus, & alii fideles per in-
ſtrumenta chartarum præfato monaſterio tradiderunt, in
quibuſcumque locis ſit, quæque etiam deinceps in
jure ipſius ſancti loci per nos, aut per alios voluerit
divina pietas augere. Eccleſiam quoque S. Martini de
Lundris cum villa, & villam Petrolianum & Petro-
nianellum, & caſellas quæ vulgus vocat Campanias cum
omnibus terminis earum, totum nos pro æterna remu-
neratione prædicto monaſterio, & beato Guillelmo, &
monachis præſentibus & futuris concedimus ibidem
Deo famulantibus proficiat in augmentum. Hæc om-
nia ſupraſcripta cum eccleſiis, villis, villaribus, ædifi-
ciis, terris cultis & incultis, totum & integrum prædicto

Digitized by Google

monaſterio S. Guillelmi per hanc noſtræ donationem authoritatis perpetualiter concedimus ad habendum, ita videlicet ut quidquid ab hodierno die & deinceps de prædictis rebus facere, vel ordinare, vel etiam diſponere habitatores hujus loci voluerint, libero in omnibus perfruantur arbitrio faciendi. Actum publice Silviniaci, præſente in eadem villa domno papa Alexandro, anno Incarnati Verbi MCLXVI. regni noſtri XXVI. aſtantibus in palatio noſtro quorum appoſita ſunt nomina & ſigna. Sig. Bleſenſium comitis Theobaldi dapiferi noſtri. Sig. Guidonis buticularii. Sig. Matthæi camerarii. Data per manum Hugonis cancellarii & epiſcopi Sueſſionenſis.

XIX.

Ex tabul. Gellon.

Placitum apud Montempeſſulanum habitum, pro monaſterio Gellonenſi.

1171. NOtificetur ſcripto præſenti, quod anno Dominicæ Incarnationis MCLXXI. Maria quæ fuit uxor Deodati Rigaldi veniens apud Montempeſſulanum in præſentia domini cardinalis Hyacinthi legati ſanctæ Romanæ eccleſiæ, conqueſta eſt de abbate S. Guillelmi, quod auferebat ei omnem honorem, quem Deodatus Rigaudi tenuerat atque poſſederat. Abbas contra pro ſe allegabat, quod Mariæ nihil de jure ſuo vel de jure ipſius Deodati Rigaldi auferebat, quoniam ipſe Deodatus, & Brunus ejus cognatus, atque Petronilla ſoror ſua dederant atque tradiderant monaſterio S. Guillelmi, ut in die obitus ſui monachi efficerentur, & in cimiterio monachorum ſepelirentur. His & aliis hinc inde auditis allegationibus, pacto amicabili Raimundus de Arenis litem ſupraſcriptam ſic compoſuit. Maria ceſſit Bernardo abbati quidquid juris habebat in omni honore, &c. Bernardus abbas dedit unam domum, &c. Hæc acta fuerunt & determinata in præſentia ſupradictorum cardinalium, & in præſentia Pontii archiepiſcopi Narbonenſis, & Bernardi epiſcopi Biterrenſis & Guillelmi abbatis S. Tyberii, & aliorum plurium apud Montempeſſulanum in curia S. Firmini.

XX.

Ex MS. Colbert.

Gaucelinus epiſcopus Leutevenſis multa largitur abbatiæ Fontis-frigidi.

1186. IN Dei nomine. Notum ſit cunctis, quod ego Gaucelinus Dei gratia Lodovenſis epiſcopus pro amore Dei, & ſalute animæ meæ, omniumque parentum meorum dono in præſenti Domino Deo, & beatæ Mariæ, & monaſterio Fontis frigidi, & tibi Bernardo ejuſdem monaſterii abbati & ſucceſſoribus tuis, omnique conventui ejuſdem monaſterii præſenti & futuro, ſcilicet tria millia ſolidorum Melgorienſium, quos mihi debet abbas Vallis-magnæ, & alia tria millia ſolidorum, quos mihi debet prior & conventus de Caciano, & alia tria millia & trecentos ſolidos Melgorienſes, quos mihi debet abbas & conventus S. Tiberii: item dono tibi Bernardo abbati jamdicto, & monaſterio Fontis-frigidi quatuor millia ſolidorum Melgorenſium, quos præcepi vobis commodare domino Bernardo Narbonenſi archiepiſcopo: inſuper dono prædicto monaſterio Fontis-frigidi boves, & oves, & omnia pecora noſtra, & quæcunque a me nunc habetis, & inantea quocunque modo habituri eſtis: dono etiam tibi Bernardo prædicto abbati monaſterii Fontis-frigidi & ſucceſſoribus tuis, omnibuſque pro bono monaſterii Fontis-frigidi prædicta debita petituris omnes actiones meas, ut liberius contra prædictos debitores meo nomine agere valeatis, debitum vero quod mihi debent Electus, & conventus S. Guillelmi, & debitum quod Guillelmus Montiſpeſſulani mihi debet retineo ad voluntates meas faciendas. Actum eſt hoc donum tertio calend. Jan. anno Incarnat. Dominicæ MCLXXXVI. regnante Philippo rege. Signum mei Gaucelini Lodovenſis Dei gratia epiſcopi, qui hanc chartam fieri juſſi, firmavi, atque ſigillo meo corroboravi, & teſtes firmare rogavi. Signum mei Petri de S. Felice. Sign. Petri de Londris. Signum fratris Radulfi, Bernardus a prædicto epiſcopo rogatus ſcripſit.

XXI.

Biblioth. reg.

Diploma Philippi Auguſti, pro eccleſia Leutevenſi.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Philippus Dei gratia Francorum rex. Noverint univerſi præſentes pariter & futuri, quod nos Raimundo quondam Lodovenſi epiſcopo, & cunctis ejuſdem ſucceſſoribus, & eccleſiæ ſancti Geneſii, cui prædictus Raimundus tunc temporis præſidebat, divinæ caritatis intuitu dedimus, & conceſſimus, ac noſtri privilegii authoritate communivimus in civitate ſeu villa, quæ dicitur Lodova, eccleſiam in honore B. Geneſii martyris conſtructam, & ipſam civitatem ſeu villam cum omnibus ſuis pertinentiis, & vicariam ejuſdem villæ, ſi qua eſſet, licentiam quoque faciendi in eadem civitate, & in omnibus eccleſiæ Lodovenſis allodiis turres, munitiones, muros, portarum tuitiones, vallos, & caſtrum de Montebruno, caſtrum de Leraz, villam de Ripa, caſtrum de Pegairolis, villam de Balmis cum podio, villam de Lauros, caſtrum de Solers, caſtrum de Foderia, caſtrum de Parlaiges, fortiam de Plenis, fortiam de Ulmeto, podium de Cornillio, podium de Gibreio, fortiam de Avizate, fortiam S. Johannis de Gurgite nigro, villam S. Johannis de Pleous, caſtrum de Elzeria, caſtrum de Villacum & de Boſco, & Valletam, caſtrum de Albaiga, caſtrum de Nizate, caſtrum de Caux cum territoriis ſuis, villam de Naves, villarem Bardineum: inhibentes ne dux, aut comes, ſeu quælibet alia poteſtas ſuper jam dictam eccleſiam, aut res ejus injuſtam exercerent exactionem, aut bona, vel domos decedentis epiſcopi occuparent, vel invaderent. Item donavimus & conceſſimus prænominato Raimundo epiſcopo, & ſucceſſoribus ejus in perpetuum ſtratas, novas fortias, & præcipue illas, quæ fiunt in eccleſiis, & cœmeteriis, earumque domibus vel pertinentiis, & ſpecialiter jus faciendi monetam regia authoritate, quæ accipiatur per totum epiſcopatum Lodovenſem, nec poſſent aliqui petere partem vel juris aliquid in moneta illa, & jus prohibendi facere novas fortias, & novas monetas in toto epiſcopatu Lodovenſi, & facultatem exigendi fidelitates regi debitas, & poteſtatem judiciariam omnium cauſarum tam civilium quam criminalium ſeu capitalium, earumdemque per miniſtros executionem ſub pleno fidejuſſionis diſtricto ſine contradictione curiæ ſæcularis; & inſuper omnes minarias totius epiſcopatus Lodovenſis, quæcumque jam apertæ vel poſtmodum erunt aperiendæ, & regii juris eſſe noſcuntur. Item cum prædictis omnibus nominato epiſcopo, & ejus ſucceſſoribus conceſſimus in perpetuum regalia totius epiſcopatus Lodovenſis. Attendentes igitur devotionem, quam dilectum noſtrum Petrum Lodovenſem epiſcopum ad nos & regnum noſtrum habere cognovimus, ad petitionem ipſius prædictum privilegium innovantes, omnia ſupradicta, ſicut ſuperius continentur expreſſa, adjunctis etiam his quæ juſte & rationabiliter acquiſivit, & in poſterum acquiret, ipſi & ſucceſſoribus ſuis per nos & ſucceſſores noſtros in perpetuum confirmamus. Quod ut perpetuum robur obtineat, ſigilli noſtri authoritate & Regii nominis charactere inferius annotato præſentem paginam roboramus. Actum Pariſiis anno ab Incarnatione Domini MCCX. regni vero noſtri anno triceſimo primo, aſtantibus in palatio noſtro quorum nomina ſuppoſita ſunt & ſigna dapifero nullo. Signum Guidonis buticularii. Signum Bartholomæi camerarii. Signum Droconis conſtabularii. Datum vacante cancellaria. 1210.

Digitized by Google

XXII.

Ex original. *Bulla Gregorii IX. qua Willelmum Gellonis abbatem deponi jubet.*

1228. GREGORIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio R. S. Angeli diacono cardinali apoſtolicæ ſedis legato ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilectus filius Petrus Siguerii monachus pro ſe ac pro quibuſdam aliis monachis monaſterii ſancti Guillelmi de Deſertis, quod ad Romanam eccleſiam nullo medio dicitur pertinere, lecta in auditorio noſtro nobis petitione monſtravit, quod cum P. quondam abbas ipſius monaſterii regimini ejuſdem abſque licentia pontificis Romani ceſſiſſet, & G. monachus Maſſilienſis in eodem per laïcalem potentiam fuiſſet intruſus, bonæ memoriæ H. papa prædeceſſor noſter quod de prædicto G. factum fuerat penitus irritavit, dans venerabilibus fratribus noſtris Agathenſi & Uticenſi epiſcopis, & dilecto filio archidiacono Agathenſi in mandatis, ut dictum P. integre reſtituerent ad regimen ſic dimiſſum. Cumque idem P. fuiſſet per eos in locum capituli reſtitutus tantummodo ad momentum, eo quod integre reſtituere ipſum non potuerint, quoniam dicto G. omnia caſtra & alia bona ipſius monaſterii occupata per violentiam detinente, nec monachi obedientiam, nec homines ipſius monaſterii fidelitatem eidem Petro voluerunt aliquatenus exhibere, eadem hora ſine deliberatione aliqua cedere iterum eſt compulſus, ac ſæpedictus G. de perſecutorum eccleſiæ genere fautor & receptor eorum vinculis excommunicationis aſtrictus, & ab abbate ſuo non poſtulatus, neque conceſſus, in minoribus ordinibus conſtitutus, & quampluribus criminibus publicis irretitus, ac nondum regularem vitam profeſſus, eadem die fuit iterum per potentiam laïcalem intruſus in monaſterio ſæpedicto. Qui poſtmodum abſolutionis beneficio non obtento ordinem ſubdiaconatus recipere præſumptione damnabili non expavit. Sed cum hæc noſtris fuiſſent auribus intimata, eidem intruſo, & P. procuratori monachorum ipſorum in noſtra præſentia conſtitutis bonæ memoriæ C. Portuenſem epiſcopum conceſſimus auditorem. Sed licet in ipſius præſentia fuiſſet aliquandiu altercatum, quia tamen dictus procurator mandatum ſufficiens non habuit, idem indiſcuſſo negotio, & confirmationis gratia non obtenta, rediit ad memoratum monaſterium, & addidit pejora prioribus, & adhuc addere non veretur, per quæ idem monaſterium, quod in ſpiritualibus & temporalibus florere hactenus conſuevit, in utriſque adeo eſt collapſum, quod niſi eidem per ſedem apoſtolicam ſuccurratur, vix adjiciet ut reſurgat. Præterea cum prædicti monachi compatientes ſuper contritione Joſeph, pro his ad ſedem apoſtolicam appellaſſent, idem appellatione contempta de facto, cum de jure nullam poteſtatem habeat in eoſdem, excommunicationis in ipſos ſententiam proferre præſumpſit. Quia vero hæc, ſi vera ſunt, non debent conniventibus oculis pertranſiri, diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus inquiſita ſuper his & cognita plenius veritate, ſicut juſtum fuerit, eodem intruſo prorſus amoto, eidem monaſterio facias de perſona idonea per electionem canonicam provideri, corrigens & reformans in ipſo appellatione poſtpoſita, quod correctionis & reformationis officio videris indigere: contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, & quia dicti monachi unde ſibi provideant in negotii perſecutione non habent, quibus regula proprium interdicit, de bonis ipſius monaſterii pendente hujuſmodi correctionis negotio in moderatis expenſis eiſdem facias provideri. Datum Peruſii VII. kal. Auguſti pontificatus noſtri anno ſecundo.

XXIII.

Epiſtola Romani S. R. E. cardinalis, qua Willelmum Gellonis abbatem deſtitui præcipit. Ex original.

VEnerabili in Chriſto patri Dei gratia Magalonenſi epiſcopo, ac dilectis in Chriſto Bernardo archidiacono Nemauſenſi, & magiſtro B. de ſancto Brixio canonico & ſuccentori eccleſiæ Narbonenſis, Romanus eadem gratia S. Angeli diaconus cardinalis apoſtolicæ ſedis legatus ſalutem in Domino. Litteras domini papæ recepimus in hunc modum Gregorius, &c. Hujus igitur authoritate mandati vobis qua fungimur authoritate mandamus, quatenus dicto Petro Siguerio, ac quibuſdam aliis monachis præfati monaſterii faciatis in moderatis expenſis, quandiu in proſecutione hujuſmodi negotii perſtiterint, de bonis ipſius monaſterii provideri, & ad dictum monaſterium accedentes, ſuper iis quæ in dicto reſcripto continentur apoſtolico inquiratis vice noſtra plenius veritatem, & quidquid inveneritis nobis ſub ſigillis veſtris fideliter remittatis incluſum, ut per vos inſtructi ſecurius poſſimus procedere in ipſo negotio ſecundum quod de jure fuerit procedendum; contradictores & rebelles per cenſuram eccleſiaſticam compeſcendo. Quod ſi non omnes his exequendis potueritis intereſſe, vos, pater epiſcope, cum eorum altero ea nihilominus exequi procuretis. Datum Pariſius XVI. cal. Nov. anno MCCXXVIII. 1228.

XXXIV.

Bulla Bonifacii VIII. ſummi pontificis ad fr. Iterium de Burdegala electum Leutevenſem.

Edit. apud Thomam Waddingum ad an. 1296. in appendice pag. 223.

BONIFACIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio fratri Iterio de Burdegala ordinis Minorum electo Lodovenſi. Paſtoralis officii cura nos admonet, ut inter cætera ſollicitudinum ſtudia, quibus mens noſtra jugiter circumplexa deducitur, de ſtatu eccleſiarum vacantium attentius & vigilantius cogitantes, ad proviſionem ipſarum celerem, ne prolixæ vacationis premantur incommodis, diſpendiis prægraventur, ſollicitum & efficax impendere ſtudium procuremus, illarum gubernationem & regimen perſonis talibus committendo, per quarum circumſpectionem providam, & providentiam circumſpectam illius favente clementia, qui bonorum omnium eſt largitor, utiliter dirigi valeant, & ſalubriter exerceri. Dudum ſiquidem Magalonenſis eccleſia per obitum bonæ memoriæ Berengarii Magalonenſis epiſcopi ſolatio deſtituta paſtoris, nos venerabilem fratrem noſtrum Gaucelinum de la Garda Magalonenſem tunc Lodovenſem epiſcopum ad eccleſiam Magalonenſem prædictam duximus transferendum, & tandem volentes obviare diſpendiis, quæ ſolent eccleſiis ex earum vacatione diutina imminere, ac intendentes propterea eccleſiæ Lodovenſi prædictæ de perſona juxta cor noſtrum idonea providere; ordinationem ſicut Lodovenſ. eccleſiæ apoſtolicæ ſedis proviſioni ea vice duximus reſervandam decernentes irritum, &c. Et demum ad perſonam tuam utpote religione conſpicuam, ſcientia præditam litterarum, morum honeſtate venuſtam, vita & converſatione præclaram, & aliarum virtutum titulis inſignitam attentæ conſiderationis intuitum extendentes, te de fratrum noſtrorum conſilio eidem eccleſiæ Lodovenſi præficimus in epiſcopum & paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius tibi in ſpiritualibus & temporalibus committendo, firma concepta fiducia, quod actus tuos & opera illius dirigente clementia, qui greſſus hominum dirigit, præfata Lodovenſis eccleſia ſpiritualibus & temporalibus proficiet incrementis. Cum reverentia igitur jugum Domini ſuſcipe, & ſuavi ejus oneri colla 1296.

humiliter ſubmittere non poſtponas, manuſque mittens ad fortia, ipſius adminiſtrationem eccleſiæ prudenter exequi ſtudeas, & commiſſi tibi dominici gregis cuſtodiam proſequi diligenter, conſtanter opponens te murum pro domo Domini aſcendentibus ex adverſo, ut laudabili de ipſo reddita in die diſtricti examinis ratione, regnum patris altiſſimi ab origine mundi paratum electis accipias, in dilecta Domini tabernacula introeas, & eundem gregem tibi commiſſum ad uberioris meriti fructum & retributionis majoris cumulum introducas. Datum Romæ apud S. Petrum XVI. cal. Januarii anno 2.

XXV.

Bulla Johannis XXII. ſummi pontificis ad Johannem epiſcopum Leutevenſem.

Edita apud Waddingum ad hunc annum pag. 137. appendicis.

1322. SEdula nos paſtoralis officii cura ſollicitat, ut circa ſtatum eccleſiarum vacantium attente conſiderationis intuitum dirigentes, operoſæ ſollicitudinis ſtudium impendamus, ut vitatis diſpendiis, quæ ſolent illis ex vacatione diutina provenire, præficiamus ipſis perſonas idoneas, & viros providos deputemus, per quorum circumſpectam prudentiam, & ſolertiam ſtudioſam ſpiritualibus & temporalibus divina favente clementia proficiant incrementis. Nuper ſiquidem Lodovenſis eccleſia, pro eo quod nos venerabilem fratrem noſtrum Jacobum, epiſcopum tunc Lodovenſem, in archiepiſcopum Aquenſem electum, apud ſedem apoſtolicam conſtitutum, a vinculo quo tenebatur eidem Lodovenſi eccleſiæ cui præerat, de fratrum noſtrorum conſilio & apoſtolicæ poteſtatis plenitudine abſolventes, ad Aquenſem eccleſiam tunc vacantem, duximus transferendum, præficiendo ipſum eidem Aquenſi eccleſiæ in archiepiſcopum & paſtorem, ſolatio deſtitutæ paſtoris. Nos ad celerem proviſionem ejuſdem Lodovenſis eccleſiæ, ne prolixæ vacationis exponeretur incommodis, ſollicite intendentes, cum nullus præter nos hac vice de ipſius Lodovenſis eccleſiæ ordinatione ſe intromittere poſſet, pro eo quod nos diu ante vacationem ipſius, &c. Poſt deliberationem quam ad deputandum eidem Lodovenſi eccleſiæ perſonam utilem, ac etiam fructuoſam, cujus induſtria probitatis in ſuis valeret juribus utiliter gubernari, ac etiam adaugeri, cum dictis fratribus habuimus diligentem ad te ordinis fratrum Minorum profeſſorem in ſacerdotio conſtitutum, cui de vitæ munditia, litterarum ſcientia, gravitate morum, circumſpectionis expertæ prudentia, & aliis virtutum meritis fide digna teſtimonia ſuffragentur, direximus aciem mentis noſtræ. Quibus omnibus diligenti meditatione diſcuſſis, volentes præfatæ Lodovenſi eccleſiæ ſalubriter providere, de perſona tua nobis, & eiſdem fratribus ob hujuſmodi tuorum exigentiam meritorum accepta, memoratam Lodovenſem eccleſiam tibi tam in ſpiritualibus quam temporalibus plènarie committendo, in illo qui dat gratias & largitur præmia confidentes, quod eadem Lodovenſis eccleſia per tuæ circumſpectionis induſtriam, & prudentiam circumſpectam non ſolum præſervabitur a noxiis, verum etiam ſalubria in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus divina favente clementia ſuſcipiet incrementa. Jugum itaque domini prompta devotione ſuſcipiens, &c. Datum Avinione VII. id.

* lege Julii. Febr.* anno 6.

XXVI.

Ex original. *Clemens papa VI. prorogat tempus ad benedictionem præfixum Raimundo abbati Gellonenſi.*

1349. CLEMENS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Raimundo abbati monaſterii S. Guillelmi de Deſertis ordinis S. Benedicti diœceſis Lodovenſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sinceræ devotionis affectus, quem ad nos & Romanam geris eccleſiam, promeretur ut in his quæ ſunt favoris & gratiæ nos tibi promptos gaudeas inveniſſe. Cum itaque nuper monaſterio ſancti Guillelmi de Deſertis ordinis S. Benedicti Lodovenſis diœceſis tunc vacantis de perſona tua nobis & fratribus noſtris tuorum exigentia meritorum accepta de fratrum eorumdem conſilio authoritate apoſtolica duxerimus providendum, præficientes te eidem monaſterio in abbatem, prout in noſtris inde confectis litteris plenius continetur, nos tuis ſupplicationibus inclinati tempus recipiendi munus benedictionis a canonibus definitum, infra quod adhuc eſſe dignoſceris, tibi uſque ad feſtum S. Johannis Baptiſtæ futurum proxime authoritate prædicta de ſpeciali gratia prorogamus, proviſo quod interim taliter de ipſius monaſterii adminiſtratione provideas, quod ipſum in ſpiritualibus non lædatur, nec propterea patiatur in temporalibus detrimentum. Nulli ergo omnino hominum, &c. Datum Avenione V. id. Aprilis pontificatus anno VII.

XXVII.

Fundatio Parthenonis S. Stephani de Gorjano, prope Clarummontem. Ex tabular. Gorjan.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, amen. Anno Incarnationis ejuſdem milleſimo trecenteſimo quinquageſimo, & vigeſima quarta menſis Auguſti, domino Philippo Dei gratia rege Francorum regnante, noverint univerſi & ſinguli, præſentes pariter & futuri, quod cum per ſupplicationem nobilis Engleſii de Luſeria filii nobilis Amaudi de Luſeria domicelli domini de Luſeria ſanctiſſimus in Chriſto pater dominus dominus Clemens divina providentia papa ſextus de benigna gratia ſpecialiter conceſſit dicto Engleſio ædificare unum novum monaſterium monialium in epiſcopatu Lodovenſi, in loco de Claromonte, S. Stephani de Gorjano, cui quidem monaſterio idem dominus noſter papa eccleſiam ruralem dicti S. Stephani de Gorjano uniret, dum tamen idem dictus Engleſius dictum novum monaſterium dotaret de ſex millibus florenis auri, & ſuper hoc dictus Engleſius domino Lodovenſi epiſcopo pro ſolvendis dictis ſex millibus florenis auri ſe & bona ſua obligaret, & cautionem idoneam præſtaret eidem domino epiſcopo memorato, prout in litteris papalibus bulla plumbea cum filis ſericis more Romanæ curiæ bullatis dicitur contineri: ſubſequenter idem Engleſius volens exequi contenta in prædictis litteris papalibus, in manibus reverendiſſimi in Chriſto domini Bertrandi epiſcopi Lodovenſis pro ſolvendis dictis ſex millibus florenis auri ſe & bona ſua obligavit, & cautionem idoneam præſtitit juxta litterarum dictarum apoſtolicarum ſeriem & tenorem, prout in publico inſtrumento manu publica confecto & ſignato dicitur contineri. Deinde volens idem Engleſius ut patronus dicti novi monaſterii procedere juxta mandatum apoſtolicum, & juxta obligationem factam per ipſum, & complere ea quæ ſunt perficienda, ut promiſit, hac die præſenti perſonaliter conſtitutus præfatus Engleſius patronus dicti novi monaſterii & dictæ eccleſiæ S. Stephani de Gorjano in præſentia reverendi in Chriſto patris domini Roberti miſeratione divina epiſcopi Lodovenſis, ac noſtrum notariorum infra ſcriptorum & teſtium ſubſcriptorum præſentavit eidem domino epiſcopo religioſam dominam Iſabellam de Moreſio, ut eandem inſtitueret & creare deberet in dicto novo monaſterio abbatiſſam, pro ut ſua intererat & facere tenebatur. Qui quidem dominus epiſcopus ad requiſitionem dicti Engleſil patroni dicti novi monaſterii præfatam dominam Iſabellam monialem recepit, & eam in abbatiſſam in ipſo monaſterio inſtituit & creavit cum illa ſolemnitate quæ convenit & fieri debet. De quibus dictus Engleſius 1350.

patronus

patronus, & dicta domina Iſabella abbatiſſa petierunt eis fieri publicum inſtrumentum, ſeu publica inſtrumenta per nos notarios infraſcriptos. Acta ſunt hæc in dicta eccleſia S. Stephani de Gorjano, teſtibus præſentibus ad hæc vocatis, reverendo patre in Chriſto domino Arnaudo abbate monaſterii S. Andreæ prope Avinionem, religioſo viro domino Berengario Guillermo de Moreſio monacho monaſterii S. Andreæ prope Avinionem, religioſo priore de Rupe-forti Guillermo *Aſtrug de Lodeva, & pluribus aliis, & me Vitale de Groſſaromera de ſancto Andrea prope Avinionem publico dicti domini noſtri Francorum regis & authoritate imperiali notario, qui ad prædicta requiſitus una cum magiſtro Gauſſelino Cognardi regia & imperiali authoritate notario publico in notam recepi. Poſt quæ anno & die quibus ſupra dicto domino Philippo Dei gratia rege Francorum regnante, noverint univerſi quod in præſentia dicti domini Roberti epiſcopi Lodovenſis, ac noſtrum notariorum infraſcriptorum & teſtium ſubſcriptorum, necnon in preſentia dictæ dominæ Iſabellæ dicti novi monaſterii abbatiſſæ perſonaliter conſtitutus præfatus Engleſius de Luzeria domicellus, patronus dicti monaſterii, volens cum effectu complere ea quæ promiſit, ut attentius divinus cultus ad Dei laudem per ipſam dominam abbatiſſam, & alias dominas moniales ibidem perpetuo deſtinandas frequentetur, & etiam ſuſtentare vitam poſſint, per ſe & futuros ſuos hæredes, & in perpetuum ſucceſſores bona fide, & ſine dolo cum hoc vero & publico inſtrumento juſſu & mandato ipſius facto aſſignavit eidem dominæ abbatiſſæ præſenti, & ſtipulanti, & accipienti pro ſe & aliis ſucceſſoribus ſuis perpetuo in dicto monaſterio & in futurum provenientibus, ac etiam nomine dominarum monialium quæ nunc ſunt, & quæ pro tempore fuerint, coram dicto domino Lodovenſi epiſcopo, prout ſequitur. Quod primo debent eſſe de præſenti in dicto novo monaſterio, & ibidem Deo famulari octo moniales, dicta domina abbatiſſa in dicto numero incluſa, & aſſignavit cuilibet moniali ultra redditus & proventus dictæ eccleſiæ S. Stephani de Gorjano eidem monaſterio unitos cuilibet earum monialium in perpetuum quolibet anno ſeptem ſeſtaria boni frumenti & recepiabilia ad menſuram de Claromonte dictæ Lodovenſis diœceſis. Item cuilibet dictarum monialium dictus Engleſius aſſignavit quolibet anno in perpetuum unum modium vini boni & puri ad menſuram dicti loci de Claromonte. Item aſſignavit pro companagio cuilibet dictarum monialium in perpetuum quolibet anno quatuor ſcudatos auri, ſeu eorum valorem in pecunia. Item aſſignavit pro veſtiario cuilibet dictarum monialium in perpetuum quolibet anno quadraginta ſolidos Turonenſes, excluſa dicta abbatiſſa, computato ſcudato auri pretio viginti quinque ſolidorum Turonenſium. Item aſſignavit eidem dominæ abbatiſſæ quæ nunc eſt, & quæ pro tempore fuerit, pro veſtiario in perpetuum quolibet anno tres libras Turonenſes & de valore dictæ monetæ, videlicet ſi unus ſcudatus auri valeat viginti quinque ſolidos Turonenſes. Item aſſignavit prioriſſæ dicti novi monaſterii quæ nunc eſt, & quæ pro tempore fuerit, pro veſtiario ſuo in perpetuum quolibet anno ſexaginta ſolidos Turonenſes de valore dictæ monetæ. Item ſacriſtanæ quæ nunc eſt, & quæ pro tempore fuerit, pro veſtiario ſuo in perpetuum quolibet anno ſexaginta ſolidos Turonenſes valore dictæ monetæ. Item dicta domina abbatiſſa & dominæ moniales habebunt duas mulieres perpetuis temporibus ad ſerviendum eas, quibus & cuilibet ipſarum dictus Engleſius aſſignavit in perpetuum quolibet anno ſex ſeſtaria frumenti & ambabus unum modium vini ad dictam menſuram de Claromonte. Item aſſignavit dictis ambabus mulieribus pro companagio pro quolibet anno quatuor libras & decem ſolidos Turonenſes computato ſcudato auri pretio ſupradicto. Item aſſignavit eiſdem mulieribus pro veſtiario in perpetuum quolibet anno quadraginta ſolidos de valore dictæ monetæ. Quod quidem bladum ſolvere debet eiſdem Engleſius, medietatem in feſto ſancti Michaëlis, & aliam medietatem in feſto omnium Sanctorum in perpetuum quolibet anno. Item ſolvere debet dictus Engleſius penſionem ſupra expreſſam, videlicet medietatem in feſto omnium Sanctorum, & aliam medietatem in feſto Pentecoſtes in perpetuum quolibet anno. Fuit tamen actum & expreſſe conventum inter dictum Engleſium patronum ex una parte, & dictam dominam Iſabellam abbatiſſam dicti novi monaſterii ex altera, quod eo caſu quo dictus Engleſius aſſignaret in certis locis bene ſufficientibus prædictam bladi, vini & pecuniarum quantitatem, quod eo caſu quoad illud quod aſſignaret juxta arbitrium & voluntatem dicti domini epiſcopi Lodovenſis, ſua obligatio & aſſignatio nulla eſſet, & nullius efficaciæ ſeu momenti. Actum tamen & conventum, quod ſi dictus Engleſius aliquas alias obligationes pro alimentis ſolum dictarum monialium fecerat vel conceſſerat domino epiſcopo Lodovenſi, & abbati ſancti Andreæ prope Avenionem, vel alteri eorumdem in loco de Cognatio, ſive de Ceratio, quod illa ſit nulla, iſta præſenti in ſua efficacia remanente, & alia principalis quoad ea quæ ad ſolvendum reſtant. Actum etiam & conventum inter dictas partes, quod ſi dictus Engleſius fecerat aliquas donationes ſeu obligationes perpetuas, per quas in præſenti inſtrumento aliquid poſſet innovari ſeu annullari, quod tales obligationes ſeu donationes nullæ ſint, & nullius efficaciæ ſeu momenti. Quod ſi aliquod damnum aut diſturbium dicta domina abbatiſſa quæ nunc eſt, & quæ pro tempore erit ad dictum monaſterium & ipſæ moniales pro prædictis ſuſtinuerint, aut expenſas aliquas fecerint agendo, deffendendo, vel aliter aſſignando, ac petendo & requirendo dictas aſſignationes bladi, vini, & pecuniarum, vel in aliquo deficeret de prædictis, totum illud damnum, & omnes illas expenſas præfatus Engleſius per ſe & ſuos ſolvere & reſtituere promiſit, & integrum reſtituere, de quibus damnis, intereſſe, & expenſis reſpondere dictus Engleſius promiſit ſolo ſimplici verbo dictæ dominæ abbatiſſæ, ſine ſacramento & teſtibus, & abſque alio genere probationis, quod verbum ſimplex loco cujuſlibet probationis ſibi retulit de præſenti nonobſtante jure dicente, quod *nemo in cauſa propria poteſt eſſe judex & arbiter ſine teſtibus:* cui juri dictus Engleſius ſpecialiter & expreſſe renunciavit, promittens idem Engleſius prædictæ dominæ abbatiſſæ ſtipulanti ut ſupra, ſe nihil dixiſſe ſeu feciſſe in præjudicium, nihilque dicet vel faciet in futurum, quominus prædicta omnia & ſingula obtineant perpetui roboris firmitatem, & ita hæc omnia & ſingula ſupra & infraſcripta attendere complere, & contra in aliquo nunquam facere vel venire de jure, vel de facto, per ſe, vel per aliam perſonam interpoſitam ſeu interponendam, alicujus ſeu aliquorum arte, ingenio ſeu cautela promiſit & juravit ad ſancta Dei evangelia ab ipſo gratis corporaliter tacta: quod & ſub dicto juramento *certius de facto & ad plenum de jure conſultus plenius & inſtructus, ut dixit, ex certa ſcientia renuntiavit exceptioni doli mali, metuſve, & in factum actioni, conditioni indebiti, ſine cauſa vel ex injuſta cauſa, juris & facti ignorantiæ, errori calculi, quæ deveſtienda, ac viginti dierum judicis & fori privilegii patronorum novæ baſtidæ conceſſu concedendæ, & litteris de ſtatu, & patriæ poteſtati, petitioni & oblationi libelli de tranſcripto hujus publici inſtrumenti, & ejus notæ inſpectioni, & generaliter omni alii juri canonico & civili, divino & humano, ſcripto & non ſcripto, condito & condendo, quo vel quibus contra prædicta vel aliqua de eiſdem venire poſſet, ſeu in aliquo ſe juvare. Pro quibus omnibus & ſingulis infraſcriptis ſolvendis, complendis, & inviolabiliter ac firmiter attendendis in ſingulis capitulis præfatus Engleſius ex certa ſcientia obligavit eidem dominæ abbatiſſæ ſtipulanti & accipienti, dictoque ſuo monaſterio,

* Extangui.

* pertinens,

ſucceſſoribus ſuis, & monialibus ejuſdem ſe & omnia bona ſua mobilia & immobilia, præſentia & futura, qualiacumque ſint, quantacumque & ubicumque potuerint reperiri, jure pignorum & nomine hipotecæ precario conſtituit ſe poſſidere, nec de hujuſmodi aſſignationibus & expenſis inde reſervandis fuerit eidem dominæ abbatiſſæ, & ejus monaſterio, & ſucceſſoribus futuris plenarie & integre adimplere volens & conſentiens præfatus Engleſius per pactum expreſſum, & pro obſervatione, & ex ſua certa ſcientia poſſidere omnia bona ſua preſentia & futura, & debere ex illis pro ſolutione & ad ſolutionem omnium ſupradictorum & de facto habendo omnia ſupra & infraſcripta, ut ſupra eſt expreſſum, & pro obſervatione omnium prædictorum & infraſcriptorum cogi & compelli per generalem curiam cameræ domini noſtri Papæ & ejus camerarii, & ipſius curiæ cameræ generalis auditoris commiſſarii, vel locum tenentis eorum, & cuilibet eorum, per curiam parvi ſigilli Montiſpellii & per curiam domini epiſcopi Lodovenſis, & ejus officialis, necnon & perſonam ſuam obligavit domui Malepago domini epiſcopi Lodovenſis, perſonæ ſuæ captioni, incarcerationi, & detentioni ad quem ſeu quas dicta domina abbatiſſa, quæ nunc eſt, vel quæ pro tempore erit, vel ejus procurator nomine illius, & quæ in dicto monaſterio ſuo ſucceſſerit, duxerit & duxerint remedium: quarum quidem curiarum & cuilibet earum gratis ſupermiſit juriſdictionem cohærentem viribus, & omni cenſuræ res, & bona ſua, omnia & ſingula, perſona excepta quam non obligavit, niſi dictæ domui Malepago domini epiſcopi Lodovenſis, nonobſtante quod ſi proceſſus fuerit in una curia vel pluribus inchoatus, poſſet nihilominus ipſa domina abbatiſſa, ſeu ejus procurator, & aliæ dominæ abbatiſſæ, quæ pro tempore fuerint in monaſterio, ipſam & ipſas dimittere, & aliam & alias ſibi de novo eligere, & eam & eas datis & redditis, prout ſibi videbitur expedire, abſque proceſſus interpoſitione & præjudicio certi judicis, nonobſtante jure dicente, *ubi inceptum judicium, ibidem finiri debet*: cui juri præfatus Engleſius ſcienter & expreſſe renuntiavit, & nihilominus promiſit idem Engleſius ſub juramento prædicto per pactum expreſſum eidem dominæ abbatiſſæ ſtipulanti & recipienti ut ſupra, quod pro prædictis attendendis & complendis, & inviolabiliter obſervandis in ſingulis capitulis debet in fidejuſſorem, & pro principali debitores dare penes dictam dominam abbatiſſam infra quindecim dies proximos Raimundum de Luſeria filium ſuum dominum de Ceiratio, qui ſe & bona ſua obligabit per modum & formam, & ad curias, per quas, & ad quas præfatus Engleſius ſuperius obligavit, de quibus omnibus & ſingulis ſupra & infraſcriptis dicta domina abbatiſſa pro ſe, & nomine dictarum monialium & ſucceſſorum ſuarum, & nomine dicti monaſterii, & dictus Engleſius ſibi petierunt cuilibet fieri inſtrumentum publicum per nos notarios infraſcriptos ad dictamen & conſilium cujuſlibet in jure ſapientis ſemel & pluries productum in judicio vel non productum, donec obtineat plenariam roboris firmitatem, facti tamen ſubſtantia in aliquo non mutata. Acta fuerunt hæc in dicto novo monaſterio, teſtibus præſentibus ad hoc vocatis, reverendo patre in Chriſto Arnaudo abbate ſancti Andreæ prope Avenionem, venerabilibus viris dominis Guillermo Andrini canonico Lodovenſi, Berengario Guillermi de Moreſio priore de Rupeforti, magiſtro Raymundo de Cornu juriſperito priore ſancti Gairaudi, magiſtro de Berengario de Viceo juriſperito judice Lodovenſi, Guillermo Caſtri novi de Lodeva, Deodato de Manſo domicello vicario Lodovenſi, & me Vitale de Groſſaromera de ſancto Andrea prope Avenionem, publico dicti domini noſtri Francorum regis & authoritate imperiali notario, qui præmiſſis omnibus & ſingulis vocatus una cum teſtibus & magiſtro Gauſſelino Cognardi publico dicti domini Francorum regis & authoritate imperiali notario infraſcripto præſens interfui, eademque una cum dicto magiſtro Gauſſelino notario, dum ſic agerentur, in notam recepi, & inquiſivi, & per magiſtrum Radulphum Amichori Nemauſenſis diœceſis notarium publicum ſubſtitutum meum juratum hoc inſtrumentum publicum de dicta nota extraxi, & etiam hanc in formam publicam redegi aliis negotiis occupatus, & ſigno meo conſueto ſignavi in teſtimonium omnium præmiſſorum: & mei etiam Gauſſelini Cognardi Mimatenſis diœceſis publici dicti domini noſtri Francorum regis & imperiali authoritate notarii, qui præmiſſis omnibus & ſingulis una cum ſupraſcriptis teſtibus & magiſtro Vitale de Groſſaromera notario publico domini noſtri Francorum regis & authoritate imperiali ſupraſcripto præſens interfui, eaque omnia una cum dicto magiſtro Vitale, dum ſic fierent & agerentur, in notam ſcripſi & regiſtravi, & huic præſenti & publico inſtrumento per dictum magiſtrum Vitalem ſubſcripto & ſignato manu propria me ſubſcripſi, & ad majorem firmitatem, ac in fidem & teſtimonium præmiſſorum.

XXVIII.

Bulla Urbani papæ V. abbatias S. Aniani diœc. S. Pontii Thomer. & S. Salvatoris Lodovenſis ſubjicientis abbatiæ S. Victoris Maſſil.

URBANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, ad 1365.
perpetuam rei memoriam. Cunctis orbis eccleſiis & monaſteriis, diſponente Domino, præſidentes, circa ſingulorum ſtatum proſperum ſtudioſis deſideriis vigilamus, eaque ſic cupimus utilis proviſionis ope dirigere, ut decor & venuſtas eorum auctore Domino jugiter augeatur. Attendentes igitur, quod in celebri monaſterio S. Victoris Maſſilienſis ord. S. Benedicti multorum membrorum ſubjectione decoro, ſicut ab experto cognovimus, ſic divini numinis cultus ſplendet, ſacra religio colitur, & ipſius B. Victoris meritis virtutes triumphant, & vitia devincuntur, quod monaſterium ipſum inter cetera dicti ordinis monaſteria obſervantiæ regularis fore dignoſcitur ſpeculum & exemplum: & propterea ad S. Aniani S. Pontii Thomeriarum diœceſis, & S. Salvatoris Lodovenſis monaſteria dicti ordinis vigilantiæ noſtræ oculos dirigentes, ac ſperantes quod monaſteria ipſa, ſicut eis expediens fore percepimus, ſub majoritate dicti ordinis S. Victoris in ſpiritualibus & temporalibus debeant multipliciter adaugeri, ex præmiſſis & ceteris aliis rationabilibus cauſis ad hoc nos moventibus, ad omnipotentis Dei laudem & gloriam, & ipſius divini cultus & obſervantiæ regularis augmentum, dictorumque monaſteriorum ſtatum proſperum & tranquillum, præfata S. Aniani & S. Salvatoris monaſteria, cum omnibus prioratibus, domibus, grangiis, membris, & aliis locis, ac juribus, & pertinentiis ſuis, & perſonis tam regularibus, quam ſecularibus degentibus in eiſdem, necnon abbates monaſteriorum ipſorum, qui ſunt & erunt pro tempore, præfato monaſterio S. Victoris, ejuſque obſervationi regulari tam in habitu, quam in cæteris ejus cæremoniis, ſtatutis, conſuetudinibus, moribus & diſciplinis, necnon abbatis ipſius monaſterii S. Victoris, qui eſt & pro tempore fuerit, poteſtati, juriſdictioni, obedientiæ & correctioni auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia in perpetuum ſubjicimus, ipſoſque abbates, monachos, & perſonas alias monaſteriorum & prioratuum, membrorum & locorum prædictorum taliter ſubjectorum, monaſteriaque, prioratus, membra & loca ipſa ab juriſdictione, dominio, & poteſtate, ac viſitatione quorumlibet aliorum ordinariorum judicum totaliter eximentes, decernimus eos omnibus immunitatibus, exemptionibus, privilegiis & libertatibus perpetuo poſſe & debere gaudere, quibus præfatum S. Victoris monaſterium, ac perſonæ illius hujuſmodi perfruuntur & gaudent; adjicientes ut quotiens eorumdem S. Salvatoris & S. Aniani monaſteriorum, ſeu alicujus eorum abbatis, ſeu abbatum imminebit electio facienda, ad

conventum ſingulorum ipſorum monaſteriorum propriorum abbatum ipſa electio, ad abbatem vero dicti monaſterii ſancti Victoris ipſius electionis confirmatio pertineat; quodque abbates tam præſentes quam poſteri monaſteriorum ipſorum ſubjectorum eidem abbati monaſterii S. Victoris tanquam ſuperiori, & ejuſdem ſucceſſoribus præſtare obedientiam teneantur; monachi vero & alii ſubditi monaſteriorum ipſorum abbatibus illam præſtent. Ad quos etiam ſubjectorum monaſteriorum abbates in eiſdem monaſteriis receptio, profeſſionis regularis admiſſio, beneficiorum tam ſæcularium, quam regularium collatio, præſentatio, ſeu quævis alia diſpoſitio, ſubditorumque correctio & punitio inantea pertineat ſicut prius. Si vero abbates prædicti ipſorum monaſteriorum ſubjectorum delinquerent, ad abbatem monaſterii S. Victoris præfati correctio & punitio illorum cum conſilio proborum ejuſdem monaſterii S. Victoris, prout ibidem laudabiliter obſervatum eſt hactenus, debeat pertinere. Statuimus inſuper ut ad eoſdem ſubjectorum monaſteriorum abbates & eorum quemlibet in eorum monachos & converſos, alioſque ſubditos ſuos quoad viſitationem, correctionem, punitionem, & omnimodam juriſdictionem, ac cenſuram eccleſiaſticam & mundanam plena ſpectet auctoritas & poteſtas, quæ & prout antea de jure vel conſuetudine pertinebat, ſalvo quod ſi forte ſubditi hujuſmodi per eoſdem abbates indebite gravarentur, poſſint eo de caſu ad abbatem S. Victoris Maſſilienſis prædicti per appellationis remedium habere recurſum.

A Porro ſi iidem abbates ſubjectorum monaſteriorum prædictorum monachos aliquos indiſciplinatos habuerint, vel rebelles, illos ad præfati S. Victoris monaſterium mittere valeant corrigendos & puniendos, ſive ad loca alia dicto monaſterio S. Victoris ſubjecta, prout eidem abbati monaſterii S. Victoris videbitur deſtinandos, ſeu etiam permutandos alios totidem numero, ſi per eumdem abbatem ad eorum monaſteria ſupradicta mitti forſitan contigerit, præcipimus recipiendos. Teneantur quoque iidem abbates ſubjecti ad capitulum generale dicti monaſterii S. Victoris, quandocumque ex parte ipſius abbatis monaſterii S. Victoris eis mandabitur, perſonaliter convenire, vel perſonam idoneam deſtinare, & quilibet eorum eidem abbati in feſto S. Michaëlis viginti ſolidorum Turonenſium B annuum cenſum dare, eumque ad viſitationem ſui in dictis monaſteriis eorum admittere, cum ipſum ad ea viſitationis cauſâ contigerit declinare, ſibique procurationes ratione viſitationis hujuſmodi debitas exhibere. Viſitatio vero locorum in ſingulis monaſteriis ſubjectis hujuſmodi ſubditorum & perſonarum eorum ad eoſdem abbates proprios ſpectet, nonobſtantibus quibuſcumque apoſtolicis, vel aliis conſtitutionibus monaſteriorum & ordinis prædictorum contrariis, juramento, confirmatione apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Datum Avenione kalend. Februarii pontificatus noſtri anno tertio.

INSTRUMENTA ECCLESIÆ UCETICENSIS.

I.

Ex autographo.

Diploma Ludovici Provinciæ regis pro Amelio Uceticenſi epiſcopo.

896. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Ludovicus divina præordinante clementia Rex. Poſtquam a ſæculo regalium dignitatum decus enituit & principum gloria decenter effloruit, ſemper eis juſtum & naturaliter venit ad poſteros transfuſum, ut tanto libentius fidelium ſuorum deprecationibus faveant, quanto eos proſpexerint propenſius in ſuis obſequiis efficaces, atque ad utiliora quæque agenda promptiores, quatenus & illos vehementius in ſuum famulatum inflammment, & ſubſequentes ad eorum normam ſibimet devotius obſequi dignanter informent. Igitur univerſis fidelibus ſanctæ eccleſiæ noſtriſque præſentibus & futuris notum fieri volumus, qualiter Amelius Ucetiæ civitatis venerabilis epiſcopus ad noſtram acceſſit manſuetudinem clementer ſuggerens & humiliter poſcens, quatenus S. Theodorito, cujus eccleſiæ Deo favente præeſt epiſcopus, res quaſdam priſcis temporibus attributas, ſed quorumdam cupiditate ſublatas, noſtræ auctoritatis titulo ſancto reſtituere deberemus, Chriſtique martyri Theodorito: cujus petitioni libenter aſſenſum præbentes, & peccaminum noſtrorum relaxationem, ejuſdemque utiliſſimum in omnibus atque indeſinentem conſiderantes famulatum, ut pote rationabilem propter fidelitatem maximam, devotiſſimumque animum ac ſtrenuum in omnibus ſervitium alacriter annuentes, noſtræ celſitudinis apices fieri ſanximus, per quos juris noſtri jure hereditario S. Theodorito Ucetiæ ſedi largimur, & in poſterum cunctis ſuccedentibus Chriſto favente ad fruendum tribuimus, eccleſiam ſcilicet S. Baudilii a parte Aquiloni non longe ab eadem civitate a S. Firmino ejuſdem civitatis paſtore conſtructam, ubi & corpus ejus ſanctiſſimum humatum veneratur, cum omnibus appenditiis ibidem pertinentibus, necnon & C eccleſia in honore S. Juliani martyris ſanctique Andreæ apoſtoli, & S. Baſiliſſæ virginis cum omnibus ſubjacentiis in media civitate Ucetiæ ab ipſo ſanctiſſimo Chriſti confeſſore Firmino conſtructa opere miro, ſeu & eccleſiam ſanctorum apoſtolorum Petri & Pauli a parte Septentrionali prope civitatem Ucetiæ a beato Ferreolo ſanctiſſimo patrono ejuſdem civitatis conſtructam, ubi & venerabile corpus ejus venerabiliter humatum veneratur, cum omnibus appenditiis ad ſe pertinentibus, ſimulque & de duobus partibus de fiſco Milciano ad nos pertinentibus cum omnibus appenditiis, ſeu etiam eccleſiam S. Marcelli, quam dicunt *Deuſintus S. Martini ad Marianum veterem*, D ſanctique Caprafii, quem vocant beneficium quondam Orgarii cum Campaniaco & Marbaco. Hæc igitur omnia ſuperius nominata cum eccleſiis, terris, & vineis tam cultis quam & incultis, tam retentis quam & invaſis, tam quæſitis quam inexquiſitis, aquis, aquarumve decurſibus, cum familiis utriuſque ſexus, cum appenditiis univerſis, ubicumque ſint, cum exitibus & regreſſibus, cunctiſque adjacentiis ſuis, libenti & promtiſſimo animo impendimus, atque S. Theodoriti ditioni gratanter contradimus: ita ut ab hac die & deinceps inconvulſe, firmiter atque inviolabiliter eadem eccleſia jure proprietatis teneat, & abſque ullius contrarietate poſſideat. Et ut hæc noſtræ præceptionis E auctoritas noſtris futuriſque temporibus inconvulſam atque inviolabilem obtineat firmitatem, manu propria ſubter roborari & annuli noſtri impreſſione inſigniri juſſimus. Signum Ludovici ſereniſſimi regis. Arnulfus ad vicem Barnuini archiepiſcopi atque archicancellarii recognovi & ſubſcripſi. Actum eſt hoc præceptum apud eccleſiam ſancti Florentii in Auroſicenſi civitate, anno Incarnationis Dominicæ DCCCXCVI. Indictione XV. anno VI.

Digitized by Google

I I.

Ex autographo. *Diploma ejuſdem Ludovici tunc imperatoris pro eodem Amelio epiſcopo.*

903. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Hludovicus divina ordinante providentia imperator Auguſtus. Omnium fidelium noſtrorum, præſentium ſcilicet ac futurorum noverit induſtria, quoniam Teutbertus comes & Walo vir ſtrenuus noſtri dilectiſſimi fideles noſtram adeuntes excellentiam enixius poſtulaverunt, quatinus cuidam noſtro fideli eximio præſuli Amelio concederemus jure propriciario curtem, quæ nuncupatur *Fretus* cum eccleſia in honore S. Remigii dicata, conjacente in comitatu Avenionenſi, cum omnibus adjacentiis ac pertinentiis ejus, cum ſervis & ancillis utriuſque ſexus, omnia omnino in integrum per præceptum noſtræ autoritatis. Quorum precibus aſſenſum præbentes, hoc ſerenitatis noſtræ præceptum fieri decrevimus, per quod jam dictus fidelis noſter Amelius epiſcopus præfixam curtem *Fretum* futuris temporibus obtinere valeat. Habentur inibi terris arabilibus, cultis & incultis, vineis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, caſis ac mancipiis utriuſque ſexus, cum aquis, aquarumve decurſibus, omnia ei concedo cum omnibus ad eiſdem rebus juſte & legaliter pertinentibus, ut habeat, teneat & poſſideat, faciatque quicquid ejus decreverit animus ac voluntas, remota totius poteſtatis inquietudine, aut deminoratione. Et ut verius habeatur, manu propria firmavimus, & annuli noſtri impreſſione aſſignari juſſimus. Signum domni Hludovici ſereniſſimi imperatoris Auguſti. Arnulfus cancellarius jubente domno Imperatore recognovi & SS. Dato XV. cal. Octobris anno Dominicæ Incarnationis DCCCCIII. Indict. VI. anno III. imperante domno Hludovico imperatore. Actum Lugduno in Dei nomine feliciter, amen.

I I I.

Charta fundationis prioratus S. Saturnini de Portu S. Spiritus in diœceſi Uceticenſi.

948. DUm in hujus ſæculi laborioſa vivitur peregrinatione, interim cum licet, dumque tempus acceptabile, atque dies ſalutis inſtare videntur, ſummopere providendum eſt, ut ſi qua agere bona valemus, omni dilatione poſtpoſita operari non pigritemus, facientes noſtri eos debitores, quos veraciter novimus & inpræſentiarum corporum ſaluti conſulere, & in futuro animarum judices eſſe minime dubitamus. Quia enim poſt mortem nihil boni facere poſſumus, operæ pretium credimus, antequam ad illud ſubtile & incomprehenſibile ducamur examen, occulto judici ſatisfaciendo, negligenter a nobis commiſſa manu pœnitentiæ in iſtius ævi brevitate, qualitercumque poſſumus, tergere non deſiſtamus. Igitur ego Geraldus indignus archiepiſcopus ſcelerum meorum enormitatem conſiderans, & quod eſt ſalubrius, illam Domini noſtri Jeſu
Matth. 19. 29. Chriſti dulciſſimam vocem delectans, qua ait: *Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit*, & quod ipſe alibi jubet, ut red-
Matth. 22. 21. damus *quæ Dei ſunt Deo*, noſmetipſos profecto illi reddendos innuens, primo quidem juxta prædictam vocem meipſum omnipotenti Deo diſpoſui, & Filio ejus unigenito, & S. Spiritui Paraclito, ſanctæ videlicet Trinitati offero per abrenuntiationem ſæculi & habitus commutationem. Deinde ſecundum ſcripturæ
Prov. 13. 8. atteſtationem, qua dicitur: *divitiæ viri redemtio animæ ejus ſunt*, omnes res meas, quas inpræſentiarum habere vel poſſidere videor, & quæ mihi de paterna ſucceſſione in hæreditatem obvenerunt, totum & in-
A tegrum ipſi omnipotenti Deo, cui & memetipſum & ſanctæ matri Dei genitrici, necnon & ſanctis apoſtolis ejus Petro & Paulo ſine dilatione ulla in perpetuum trado atque transfundo. Cluniacum denique monaſterium hujus facti delego atque conſtituo præceptorem & vicarium, quatenus ab hac die & deinceps domnus Aymardus abbas, qui prædicti cœnobii gubernacula pio moderamine nunc Deo annuente adminiſtrat, cunctique ſucceſſores ejus eaſdem res omnibus diebus regant, ordinent, atque ut ſibi placuerit in ſervitio Dei omnipotentis diſponant. Eſt etenim ipſe locus in honore Dei & veneratione B. Mariæ ſemper virginis & eorumdem apoſtolorum conſecratus, & in pago Matiſcenſi ſitus, in quo ſi Deus annuerit, meipſum ſicut jam dixi ſub ordine regulari mancipare cupio, quati-
B nus pius Deus innumerabilibus meis propitiari dignetur offenſis, picei quoque flammas evadere valeam baratri, & regna cœleſtia Deo propitio adipiſci. Sunt itaque ipſæ res ſitæ in comitatu Uzetico, in vicaria Caxonienſe, hoc eſt manſum meum indominicatum cum omnibus appenditiis vel adjacentiis ſibi pertinentibus, ideſt eccleſia in honore S. Saturnini conſecrata cum inſulis quoque & villis, ſcilicet Leyracum, Meſenias, Geneſcanicum, excepto inibi uno manſo, quem jam dudum dederam S. Mariæ ad Gordinicas, & quicquid in Pravidone, & ad Fontem, & in Colonicis, & Fabricis, & Sabainatis, & in Paternico viſus ſum habere vel poſſidere, ſicut per commutationem, quam feci cum Almerico fratre meo, adeptus ſum, cum omni integritate dono Deo, ut ſupra jam dixi, do atque
C in perpetuum offero pro remedio animæ meæ, necnon pro anima patris mei, ac matris, ac fratrum meorum, ac ſororis, & nepotum meorum, inſuper pro ſalute vivorum & requie omnium defunctorum, cum campis, pratis, vineis, ſilvis, aquis, aquarumve decurſibus, molendinis, domibus, ædificiis cum omni integritate & ſuprapoſito mobili & immobili, exitibus & regreſſibus, cultis & incultis, quæſita etiam, & inquiſita, & inquirenda, ad ipſam hæreditatem aſpicientia vel pertinentia, ſicut a me præſenti tempore regitur & poſſidetur, quatinus ſemper rectores jam dicti monaſterii, & ibidem Deo famulantes abſque alicujus interpellatione in perpetuum firmiter ſolideque teneant & poſſideant. Si quis vero, quod futurum eſſe minime credo, ego ipſe, quod abſit, aut aliquis quilibet conſan-
D guinitate mihi conjunctus, vel nepos, ſeu etiam ulla intromiſſa perſona ipſius devotionis ſpontaneæ a me factæ contra jus divinum invaſor aut contradictor extiterit, & res Deo dicatas ſanctiſque ejus delegatas in ſuos uſus transferre conatus fuerit, primitus iram Dei omnipotentis incurrat, cujus res temerario præſumſerit auſu, vinculo etiam terribilis anathematis innodetur, omnes quoque complices ejus, qui ei aſſenſum præbuerint, niſi ad emendationem pervenerint. Geraldus epiſcopus ſubſcripſit, Roſtagnus epiſcopus firmavit. S. Bermundi, Giroardi, Hugonis armarii, Poncionis, Trutemundi, Godranni, Giſlefridi, Richardi, Aremberti, Eudonis, Ermengardis, Rodulfi. Actum apud S. Saturninum publice. Jacob ſcripſit, ſignum Odonis Poncionis. Data menſe Auguſto anno
E Incarnationis Dominicæ DCCCCXLVIII. indict. *.. * VI.
regni autem Ludovici regis Francorum anno XII.

I V.

Raymundus comes (Ruthenenſis) ſubjicit Cluniaco abbatiam Gordiniacenſem.

EGO RAYMUNDUS comes conſiderans enormitatem ſcelerum meorum, ſeu patris vel matris, & 1065.
ut nobis Dominus in illo die examinis tremendi judicii ſit clemens, pius & miſericors, trado Domino meo & ſanctis ejus apoſtolis, videlicet Petro & Paulo, pro redemptione animæ meæ, ſeu genitorum meorum, videlicet patris & matris meæ, fratris quoque & ſororis,

omniumque propinquorum meorum tam præteritorum quam præſentium & futurorum Gordiniacenſem abbatiam cum omnibus appenditiis, quas nunc uſque acquiſivit & inantea acquirere poterit, totum ab integro trado Domino meo, & ſanctis ejus apoſtolis Petro & Paulo ad locum Cluniacum, ubi dominus Hugo abbas magis prodeſſe, quam præeſſe videtur, ſine ulla dilatione in perpetuum trado non coactus, neque pretio adtractus, ſed ſpontaneus, & ſumma Dei inſpiratione & propria voluntate hæc ago. Cluniacum denique monaſterium hujus facti delego, atque conſtituo præceptorem & vicarium, quatenus ab hac die & deinceps dominus Hugo abbas, qui prædicti cœnobii gubernacula pio moderamine nunc Deo annuente adminiſtrat, cunctique ejus ſucceſſores hanc poteſtatem omnibus diebus regant, ordinent, atque ut ſibi melius viſum fuerit ſecundum Deum & ſecundum regulam S. Benedicti ita diſponant. Sit etiam ſemper ſub tutamine & regimine præpoſiti S. Saturnini: omnes enim conſuetudines, quas anteceſſores mei hucuſque habuerunt in ea, quibuſcumque modis habuiſſent, & ego uſque modo habui, utrum fuiſſent juſtæ aut injuſtæ, omnes ab hodierno die eas relinquo Dontiuo meo, & ejus genitrici, & ſanctis apoſtolis ejus Petro & Paulo, præter dominicaturas meas proprias, quas mihi retineo. Si quis vero, quod futurum eſſe minime credo, aut ego ipſe, quod abſit, aut aliquis conſanguineus meus in ſuos uſus transferre conatus fuerit, primitus iram Dei omnipotentis incurrat, cujus res temerario præſumpſerit arripere auſu, vinculo etiam terribilis anathematis innodetur; & niſi reſipuerit, cum Juda Chriſti proditore perpetuo damnandus conſocietur, &c. Signum Raymundi comitis S. Willelmi Sabran. Sign. Roſtagni Carinian. Facta eſt hæc charta anno ab Incarnatione Domini noſtri Jeſu Chriſti MLXV. indictione III. menſe Auguſto, regnante Philippo rege Francorum, in cœnobio S. Saturnini, jubente Raymundo comite, adſtantibus multis honeſtis viris, monachis, clericis, militibus & laicis.

V.

Gordanicenſis cella Anianenſibus adverſus Caſadenſes monachos aſſeritur.

1107. CHartam recordationis ad memoriam retinendam in futuris temporibus ſcribere curamus de lite, quam habuerunt abbas & monachi S. Salvatoris de Aniana contra ablatem & monachos Caſæ-Dei de quadam eccleſia S. Mariæ ſita in loco qui *Gordanica* nuncupatur. Poſt proclamationem autem factam ante domnum apoſtolicum Paſchalem II. dati ſunt ab eo judices, qui cauſam utriuſque partis diligenter audirent, & bene diſcuſſam diligenti ſtudio definirent, videlicet domnus Richardus Albanenſis epiſcopus, & Girardus Engoliſmenſis epiſcopus, & Albertus Avinionenſis epiſcopus, & Euſtachius Valentinenſis epiſcopus, & Gauterius Magalonenſis epiſcopus, & preſbyteri cardinales domnus Riſus & Landulfus & Divizo, & diacones cardinales Johannes, Ugo & Berardus, qui omnes viſis rationibus partium & inſtrumentis, ex rationibus prædictorum abbatis & monachorum Caſæ-Dei & ex ſcripturis illorum inſtrumentorum cognoverunt prænominatos Anianenſes abbatem & monachos eccleſiam ſupradictam, de qua lis fuerat, prius poſſediſſe, eoſque expulſos fuiſſe a prædictis monachis Caſæ-Dei, & ideo prænominati judices communi conſilio judicaverunt ut reſtitutio præſcriptæ eccleſiæ canonice & plenarie daretur Anianenſibus abbati & monachis jam ſæpe dictis; quod judicium poſtquam ante prædictum Romanum pontificem relatum eſt, ad effectum perducere non diſtulit, ſed præfatum ablatem Caſæ-Dei cum cereo quem tenebat in manu ſua refutare fecit, & ipſemet Papa ſuſcepta eadem refutatione, illico Anianenſem abbatem & monachos cum eodem cereo & quodam lapide reveſtivit, ſalvo tamen jure Caſæ-Dei, ſi quod ibi habere videbitur. Facta ſunt hæc apud Valentiam temporibus domni Paſchalis II. papæ & coram eo, Dominicæ Incarnationis anno MCVII. menſe Julio indict. XV. Ego Riſus preſbyter cardinalis Damaſi S. Ego Richardus Albanenſis epiſcopus interfui & S. Ego Johannes diaconus conſenſi & S. Signum factum manu Leodegarii Bituricenſis archiepiſcopi, qui interfuit, & pro ſe ſubſcribere juſſit. Ego Landulfus preſbyter cardinalis tituli Lucinæ S. Ego Berr. diaconus S. Ego Girardus Engoliſm. epiſc. S. Ego Divizo cardinalis preſbyter tit. B. Martini & B. Silveſtri S. Euſtachius Valentinæ eccleſiæ interfuit & manu propria S. Ego Rembaldus judex ſupraſcriptis interfui, & dictavi, atque ſubſcripſi, & complevi, & abſolvi, præfato domno noſtro Papa jubente.

V I.

Confirmatio ſuperioris decreti.

PASCHALIS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Petro Anianenſis monaſterii abbati ſalutem & apoſt. benedictionem. Apoſtolicæ ſedis auctoritate debitoque compellimur pro univerſarum eccleſiarum ſtatu ſatagere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Eapropter opportunum duximus dum in Galliarum partibus moraremur, controverſiam illam, quæ inter Caſæ-Dei monaſterium & Anianenſe cœnobium ſuper cella de Gordanico agebatur, venerabilibus fratribus Arberto Avenionenſi, Euſtachio Valentino, Hiſmioni Dienſi epiſcopis diſcutiendam, determinandamque committere: qui nimirum utriuſque partis ratiocinationibus diligenter diſcuſſis, & canonice examinatis, ſicut ex eorum allegatione chirographoque comperimus, & perſpectis pontificalibus ac regalibus inſtrumentis, & aliarum chartarum indiciis juſtum eſſe ſenſerunt, & ſcriptis ſubſcriptionibuſque ſanxerunt ut monaſterium Anianenſe præfatam cellam de Gordanico ad Dei ſervitium regere ac perpetuo habere deberet. Ut enim verbis illorum loquamur, inter primam juſtam acquiſitionem & ultimam juſtam reveſtitionem, quam per nos acceperant, nullam invenire potuerunt juſtam ipſius poſſeſſionis interruptionem. Nos ergo ſupradictorum fratrum, quos in hoc negotio noſtri vice judices dedimus, litterarumque præſentium decreto judicium confirmamus, & ſupradictam cellam de Gordaniaco tibi, chariſſime Petre abbas prædicti Anianenſis monaſterii, tuiſque ſucceſſoribus firmam & quietam in perpetuum manere ſancimus, præcipientes & interdicentes, ne ſuper hac ulterius querimonia Caſæ-Dei fratres Anianenſe cœnobium inquietare præſumant, ſed ut quiete ac libere ſub Anianenſis cœnobii jure ac poſſeſſione in perpetuum conſervetur cum omnibus pertinentiis ac poſſeſſionibus ſuis, ſicut a Lodoico imperatore Caroli-Magni imperatoris filio conceſſum ac traditum Anianenſi cœnobio per inſtrumenti regalis memoriam declaratur. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica quælibet ſeculariſve perſona hanc noſtræ confirmationis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jeſu-Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat, niſi ſecundo tertiove commonita, præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit. Cunctis autem eidem cœnobio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, amen, amen. 1114.

Ego Paſchalis catholicæ eccleſiæ epiſcopus ſubſcr. Datum Laterani per manum Johannis S. R. E. cardinalis ac bibliothecarii, II. idus Aprilis indict. VI. Incarnationis Dominicæ MCXIV. pontificatus quoque domni Paſchalis papæ II. decimo-quarto.

Digitized by Google

VII.

Ex archivis epiſc. Uceticenſis.

Privilegium Ludovici regis Francorum Raymundo epiſcopo Uceticenſi conceſſum.

1156. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Ludovicus divina præordinante clementia Francorum rex, Raymundo Ucetienſis eccleſiæ epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, atque ejuſdem eccleſiæ canonicis in perpetuum. Poſtquam a principio regalium dignitatum decus enituit, & principum gloria decenter effloruit, juſtum & rationabile fuit, ut tanto libentius fidelium ſuorum precibus annuerent, quanto eos ad optima ſtudia peragenda cernerent promptiores. Quapropter, dilecte in Domino Raymunde Uticenſis epiſcope, tuis rationabilibus petitionibus benignum impertientes aſſenſum, eccleſiam S. Theodoriti & omnia quæ ad eandem eccleſiam pertinere noſcuntur, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum Rodulphi & Ludovici felicis memoriæ regum, ſub protectionis noſtræ munimine ſuſcipimus, & præſentis paginæ privilegio communimus. Statuentes ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem eccleſia favente Deo * inpræſentiarum prædeceſſorum noſtrorum largitione, ſive alio * titulo juſte & canonice poſſidet, aut in futurum largitione regum, vel principum, oblatione fidelium, conceſſione pontificum, ſeu juſtis aliis modis Deo propitio poterit adipiſci, firma tibi & per te eidem Ucetienſi eccleſiæ illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Caſtrum ſanctæ Anaſtaſiæ cum ad idem caſtrum pertinentibus, caſtrum ſancti Quintini, caſtrum ſancti Maximini, caſtrum de Sennilhach, caſtrum de Blauzach, caſtrum de Monſrin, caſtrum de Sabrano, caſtrum de Rocha, caſtrum novum de Valle-mazonica, caſtrum de * Rotone, caſtrum de Bocheto, montem ſancti Ambroſii, caſtrum de Pugna duritia cum omnibus pertinentiis ſuis; abbatiam quoque ſancti Firmini, & villam in qua ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis; villam ſancti Geneſii cum pertinentiis ſuis; honorem de Eſtel, villam de Sacrario, & villam de Valle-aquaria totam, & villam de Montibus cum * pertinentiis ſuis; & in Ucetia civitate caſtrum Bremundi & caſtrum * Raymonis, & monetam quæ in eadem civitate cuditur; & abbatiam ſancti Stephani, abbatiam ſancti Juliani, abbatiam ſancti Sulpitii, abbatiam ſancti Ferreoli, abbatiam S. Privati de Gartio, prioratum ſancti Nicolai de Campagnaco cum pertinentiis ſuis, villam ſancti Eugenii, & ejuſdem villæ homines, & mulieres, & molendina & quicquid ad eandem villam pertinet. Hæc inquam omnia tibi in pace poſſidenda concedimus, & univerſa quæ ad Uticenſem epiſcopatum, ſeu ad fratrum ibidem degentium communiam juſte pertinere noſcuntur. Ad hæc hujus noſtri reſcripti paginam confirmantes ſancimus ut nullus comes, nullus princeps, nulla alia laïca perſona vel poteſtas in clericis totius Ucetienſis epiſcopatus, aut in aliis ejuſdem eccleſiæ hominibus, ſive in locis ad eandem eccleſiam pertinentibus aliquas injuſtas exactiones poſt hujus noſtri decreti dationem temerario auſu accipere præſumat. Adhuc etiam concedimus tibi & eccleſiæ Ucetienſi in perpetuum redditus omnes pacis, qui per totum ejuſdem eccleſiæ epiſcopatum pro pace perſolvuntur, quod etiam compenſum dicitur. Et ut hæc præcepti noſtri authoritas noſtris futuriſque temporibus Domino protegente valeat inconvulſa manere, manu propria ſubſignantes, ſigilli noſtri impreſſione conſignari præcepimus. Actum publice Pariſiis anno ab Incarnatione Domini MCLVI. regni noſtri XX. aſtantibus in palatio noſtro quorum aſcripta ſunt nomina & ſigna. S. comitis Bleſenſium Theobaldi dapiferi noſtri. S. Guidonis buticularii. S. Mathæi camerarii. S. Mathæi conſtabularii. Data per manum Hugonis cancellarii.

* Domino.
* Juſto.
* Raſſone.
* omnibus.
* Rainonis.

VIII.

Raimundus comes ſancti Egidii recognoſcit villam S. Saturnini de Portu juris eſſe Cluniacenſis monaſterii.

OMnibus præſentibus & futuris notum ſit, quod ego Raimundus comes S. Egidii cognoſco & confiteor villam S. Saturnini allodium & proprietatem eſſe B. Petri Cluniacenſis, ſed propter amicitiam, quam monachi erga me habebant, & ut per meam defenſionem villa ipſa in commercio viantium magis augeri poſſit, ſtatuimus quoſdam novos reditus mihi & ſibi infra villam invicem accipiendos; & ne unquam ab aliquo variari poſſit, hac diffinitione ſtatutum eſt, in pedatico, quod per aquam accipitur, duæ partes erunt meæ, tertia illorum; in omnibus vero uſaticis, quæ per terram accipiuntur tam infra villam, quam infra bollas ipſius villæ, medietas erit mea & medietas illorum; in quintallo, & corda, & in leuda de mercato medietas erit mea, & medietas illorum, excepta leuda lumborum & linguarum, & excepta leuda * urnarum, & omnium fructuum, qui ad ſextarium non vadunt, quæ propria eſt monachorum. De habitantibus in villa, focum videlicet ibi facientibus, & fornaticam donantibus, nec per me, nec per meos aliquam unquam juſtitiam habebo. Si inter extraneos lis orta fuerit in villa, medietas juſtitiæ erit mea, & medietas illorum. Si inter extraneum aliquem, & aliquem habitatorem villæ contentio fuerit, de habitatore villæ nullam ego juſtitiam habebo; juſtitia vero quæ de extraneo mulctata fuerit, medietas nobis erit. In octo ſextariis de ſale, quæ in ſardinis accipere ſolent, ſive in omnibus conſuetudinibus, quæ de ratibus, qui per aquam veniunt, accipere ſolent, quæ ſunt decimæ, & gubernacula, & traverſaria, & in remo quem de unoquoque navigio deſcendente per aquam antiquitus habent, & in denario quem de unoquoque navigio vendito accipiunt, ego partem non habebo, ſed propriæ erunt illorum, ſicut omnes cæteri reditus quos antiquitus habere ſolent. Et ita ſane villa ipſa, exceptis his quæ ſupra diximus, ab omni vi mea, & meorum, & uſatico deinceps libera remanebit, ut nec ego, nec ullus unquam de meis aliquid infra villam, vel infra bollas villæ aliquid injuriare vel arcere poſſit, ſed quidquid arcendum vel juſtificandum in villa & infra bollas villæ fuerit, non niſi per manum prioris vel decani ipſius monaſterii fiat. Quia vero ipſi conceſſerunt & laudaverunt mihi in prædicta villa ea quæ ſupra dixi, quæ anteceſſores mei, nec ego ante habueram, propterea ego concedo illis & laudo & nundinas, & mercata, & omnia commercia, in quibus lucrari & negotiari poſſint; nundinas autem nominatim & expreſſe promitto eis, & laudo a prima die Paſchæ uſque ad diem jovis poſt octavas Paſchæ, & ut venientes ad nundinas & ad mercata ſecure veniant & redeant. Quicumque vero in villa ſancti Saturnini manſerit, vel domum ibi habuerit, vel in domo locata focum fecerit, & familiæ eorum, omnes iſti ab omni uſatico, & juſtitia mei & meorum liberi erunt. Mercatum quod antiquitus in villa ſancti Saturnini die jovis ſtatutum eſt, & ex dono regis Franciæ confirmatum, nos eodem die jovis in perpetuum tenendum laudamus & confirmamus. De pedatico quod per aquam, ut ſupra dictum eſt, accipitur de parte monachorum, in unoquoque anno viginti ſolidos bajulo noſtro perſolvent. Statutum eſt hoc ita ad tenendum in perpetuum a me & a meis anno ab Incarnatione Domini MCLXIV. regnante domino meo Ludovico rege Francorum, in præſentia & teſtimonio ipſorum, qui interfuerunt. Ego videlicet Ramundus comes qui hoc ſtatui & laudavi, & Bermundus d'Uzes, Guillelmus de Sabrano conſtabularius, Petrus de Cadaroſſa, Pontius Flamma, Petrus prior de Cadaroſſa, Petrus de Remolinis, Bertrandus 1164.

* *ſ.* uvarum.

de Balneolis, Willelmus ſacriſta ſancti Pauli, Petrus Raimundi clericus, Petrus Natalis, Petrus Hugonis, Mathanes bajulus comitis, Hugo de Portu, Theobaldus Cordar, Raimundus Barnerii.

IX.

Hugo Cluniacenſis abbas permittit Raimundo duci Narbonenſi, &c. ut palatium in villa S. Saturnini conſtruat.

1202. QUoniam mortalium vita brevis, & viventium labilis eſt memoria, ne vitio fragilitatis humanæ veritas occultetur, & acta quæ inter homines occultantur, plerumque pro bono pacis, contentionis occaſionem generant & rixarum, moribus eſt receptum & merito, ut quæ memoriam deſiderant, ſcripturæ miniſterio perpetuo valeant & perdurent. Inde eſt quod notum fieri volumus omnibus hominibus tam præſentibus quam futuris, quod anno ab Incarnatione Domini MCCII. kalend. Maii, ego frater Hugo humilis Cluniacenſis abbas conſilio & voluntate Raimundi de Brozeto prioris ſancti Saturnini & conventus ipſius monaſterii, per me & per omnes ſucceſſores meos in remunerationem obſequiorum, quæ monaſterio noſtro & membris ejus a te recepiſſe confitemur, & in ſpem futurorum, quæ te collaturum promittis, dono & in perpetuum feudum trado tibi Ramundo Dei gratia duci Narbonenſi, comiti Toloſæ, marchioni Provinciæ, ac omnibus ſucceſſoribus tuis locum idoneum ad conſtruendum & perficiendum palatium in villa ſancti Saturnini, in eo ſcilicet loco, in quo turrim ædificare inceperas, tali conditione, ut ſingulis annis pro illo, & pro illis quæ tibi concedimus, morabotinum dones nomine cenſus abbati & eccleſiæ Cluniacenſi undecima die poſt Paſcha, & quotieſcumque tu illum priori S. Saturnini, quicumque ille fuerit, ſolveris, vel ſolvi feceris, abbati Cluniacenſi eum ſolviſſe intelligaris. Si tamen ex negligentia vel oblivione per biennium, vel triennium, vel tempore longiori ſolutum non fuerit, res propter hoc in commiſſum non cadet, ſed morabotinus annuus pro ſingulis exigetur. Præterea in domo ſancti Saturnini ſingulis annis albergam debetis accipere de equitantibus ſecundum conſuetudinem per te, vel per alium quem volueris a feſtivitate S. Michaëlis uſque ad feſtivitatem ſancti Martini, quem ſi tibi vel bajulo tuo terræ illius oblatum coram tribus vel quatuor probis hominibus ejus villæ fuerit, & tu vel bajulus tuus, ſi abſens tu fueris, accipere nolueritis, pro illo anno acceptus reputabitur. Verumtamen quando bajulus tuus albergam vellet accipere, & ſi tot equitaturas non haberet, ſecum tamen equitantibus cum ſuis equitaturis pro regionis conſuetudine proviſionem donare tenebimur, ſcilicet panem & vinum, civatam & pulmentum illius diei & tempore opportuno. Et ego Dei gratia dux Narbonenſis comes Toloſæ, marchio Provinciæ, hæc omnia vera eſſe confiteor: propter hoc homagium facio tibi Hugoni Dei gratia Cluniacenſi abbati, & in bona fide mea tibi recipienti promitto & monaſterio Cluniacenſi, omnia quæ in inſtrumento continentur patris mei, quod factum fuit inter priorem tunc S. Saturnini & patrem meum, me bona fide obſervaturum perpetuo. Inſtrumenti autem tenor hic eſt. Omnibus præſentibus & futuris, &c. *ut ſupra.*

Statutum eſt ut ſucceſſores mei abbatibus ſuccedentibus ſemper mutato comite vel abbate idem faciant & promittant, quod ego tibi facio hic, & promitto; & ego ſi tibi ſupervixero, hoc idem faciam ſucceſſori vel ſucceſſoribus tuis: ita tamen quod propter hoc faciendum, ego fines terræ meæ non egrediar, neque ſucceſſores mei, ſed ubicumque in terra mea poſſemus tibi occurrere loco & tempore competenti. Promitto etiam tibi ab hac die inantea de poſſeſſionibus vel juribus monaſterii S. Saturnini nihil unquam ſine conſenſu & voluntate prioris S. Saturnini & conventus ejuſdem eccleſiæ, nec aliorum prioratuum in tota mea accipiam, ſed perſonas & loca Cluniacenſis monaſterii bona fide defendam, & tuebor. Acta fuerunt hæc omnia apud ſanctum Saturninum in eccleſia majori, ſcilicet S. Petri, præſentibus & conſentientibus Girino camerario Cluniacenſi, Simone camberlano, Girardo notario domni abbatis, Johanne de Pereos, & Martino ſociis domni abbatis, Girardo abbate Crudacenſi, Raimundo priore ſancti Saturnini, Johanne priore Tricul. Stephano priore clauſtrali S. Saturnini, Stephano priore Ramponis, Roſtagno de Salve priore Anduſiæ, & Roſtagno de Anduſia, Petro de Verneto priore de Rofferiis, Bernardo de Galberto priore de Riomis, Petro priore de Ancona, Hugone de Seudo & toto conventu ſancti Saturnini, præſentibus Alberto de Novis judice & aſſeſſore domini comitis in caſtro Bellicadri, Ramundo Jaufrido vicario de Paternis, Alberto Martelli vicario de Malaucena, Petro camerario & Giremundo ſcriptoribus domini comitis, Bonad. ejuſdem bajulo in villa ſancti Saturnini, Raimundo de Moreſo Vinale, Brino de Joyoſa Britone, præſentibus de villa ſancti Saturnini Bartholomæo de S. Saturnino, Raimundo de ſancto Saturnino, Guillelmo fratre ejus, Poncio Sulpicio, Poncio Euſtachio, Johanne Piceano, Guillelmo de Porta, Antonio fratre ejus, Bernardo de Maſſilia, Raimbaldo, Petro, Martino, Raimundo Ricavo, Poncio Palipario, Poncio de Caniliano, Vatone, Bernardo Cumbad . . . . & multis aliis ejuſdem villæ, & me Hugone notario domini R. comitis Toloſæ, qui mandato Raimundi judicis & cancellarii ejuſdem hæc ſcripſi & ſignum meum appoſui. Et ego Raimundus Guillelmus judex & cancellarius domini comitis Toloſæ præſens interfui, & ſubſcripſi, & mandato ipſius ſigillum ejus appoſui. *Fiat domine cor meum immaculatum.* Ego Girardus domini abbatis notarius præſens fui, & ſubſcripſi. *Dirigatur Domine oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo.* Ego Giraudus eleemoſynarius domini abbatis præſens fui, & ſigillum appoſui.

X.

Permutatio eccleſiarum inter epiſcopum Uceticenſem & abbatem Anianæ priorem de Gordanicis.

INnoteſcat omnibus, ad quorum aures iſta pervenerint, quod anno Dominicæ Incarnationis MCCIII. 1203.
quarto idus Februarii, ego Guillelmus Dei gratia Uticenſis epiſcopus confiteor & recognoſco tibi Gaucelmo abbati Anianenſi & priori domus Gordanienſis, me donaſſe titulo permutationis cum conſenſu & conſilio capituli Uticenſis eccleſiæ, eccleſiam de Ornols cum omnibus pertinentiis, & appenditiis, & juribus ſuis eccleſiæ ſeu monaſterio Gordanienſi, tibi nomine ipſius accipienti, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum pro eccleſia ſanctæ Mariæ de Bondillono, quam mihi cum omnibus pertinentiis, & appenditiis, & juribus ſuis pro prædicta eccleſia nomine permutationis mihi & ſucceſſoribus meis donans humiliter conceſſiſti, ſalvo mihi & ſucceſſoribus meis antiquo dumtaxat cathedratico, & epiſcopali reverentia. Et ego Gaucelmus Dei gratia abbas Anianenſis & prior de Gordanicis per me & omnes ſucceſſores meos cum conſenſu & conſilio fratrum monachorum in monaſterio de Gordanicis nunc degentium, & capituli Anianenſis confiteor tibi domino Guillelmo Dei gratia Uticenſi epiſcopo me donaſſe nomine permutationis tibi & eccleſiæ ſancti Theodoriti & ſucceſſoribus tuis in perpetuum eccleſiam S. Mariæ de Bondillono cum omnibus pertinentiis, & appenditiis, & juribus ſuis pro eccleſia de Omols prædicta, quam mihi conceſſiſti, ſicut ſupra ſcriptum eſt, retento tibi antiquo dumtaxat cathedratico & epiſcopali reverentia. Et promitto tibi quod hoc inſtrumentum mandato meo ſcriptum & tui ſigilli munimine roboratum laudare faciam & confirmare capitulum Anianenſe, &

Digitized by Google

ſigilli mei impreſſione confirmabo. Acta ſunt hæc A apud Ucetiam in capitulo canonicorum, præſentibus & expreſſim conſentientibus Bernardo præpoſito, Alberico archidiacono, Stephano præcentore, & Pontio ſacriſta Uticenſibus, Ricardo, Pontio de Volobreca. Bernardo Stulto, Bernardo Pajet, Guillelmo de Nozeriis, Berengario, Pontio Medico, B. de Momolena, Pontio de ſancta Agatha canonicis Uticenſibus, in præſentia Bandulfi, Raimundi, Ugonis, Brunerii, Petri de Murianicis, Guillelmi de Fonteiano, Bernardi de ſancto Geneſio, Petri Audeberti ſacerdotum, Raimundi domini Ucetiæ, & Guillelmi Siffredi notarii, qui mandato utriuſque partis hæc ſcripſit, & mandato domini Guillelmi epiſcopi Uticenſis bullam ejus huic inſtrumento appoſuit.

X I.

Fundatio Valliſbonæ ordinis Carthuſienſis.

1203. INnoteſcat omnibus, ad quorum aures iſta pervenerint, quod anno Dominicæ Incarnationis MCCIII. IV. idus Februarii, ego Guillelmus Dei gratia Uticenſis epiſcopus conſilio & aſſenſu ejuſdem eccleſiæ capituli offero, dono, laudo & concedo Deo & ordini & religioni Carthuſienſi eccleſiam B. Mariæ de Bondillono cum omnibus pertinentiis, & appenditiis, & juribus ſuis, & trado tibi priori de Silva recipienti, Imberto nomine, ad ædificandas cellas & habitationem fratribus & devotis converſis congregandis ad ſerviendum Deo ſecundum ſtatuta ordinis Carthuſienſis, & plenam concedo libertatem & facultatem fratribus & converſis præſentibus & futuris in perpetuum agendi omnia quæ ad ſtatuta pertinent prædicti ordinis. Acta ſunt hæc apud Ucetiam in capitulo canonicorum, præſentibus & expreſſim conſentientibus Bernardo præpoſito, Alberto archidiacono, Stephano præcentore, Pontio ſacriſta Uticenſibus in præſentia Bandulfi, &c. ſacerdotum, & conſentientibus domino Gaucelmo abbate Anianenſi & R. Guilaberto monacho Anianenſi, Bruno, Ricardo, Pontio de Volobreca, Bernardo Stulto, B. Pajet, &c. canonicis Uticenſibus, & in præſentia Raymundi domini Ucetiæ, Raimundi Guillelmi, Pe. Guillelmi de Aquilerio, Pe. Guillelmi ſcriptoris, R. Aimoinii & Guillelmi Siffredi notarii, qui mandato utriuſque partis hæc ſcripſit, & conſequenter præcepto Raymundi Guillelmi bullam domini Ebrardi Uticenſis epiſcopi huic inſtrumento appoſuit & ſignum ſuum.

X I I.

Conſenſus capituli Uceticenſis prædictæ fundationi.

B. Ucetiæ eccleſiæ præpoſitus, & univerſi ejuſdem eccleſiæ canonici, J. Carthuſ. priori & fratribus cum eo morantibus ſalutem, & de bonis effici meliores. Quoniam religionem, quam in nobis forſitan non habemus, in aliis tenemur diligere, licet munus quod in voluntate conſiſtit, modicum judicetur, ſi careat operis comitantia cum locus affuit, donationem a domino epiſcopo vobis factam læto corde & vultu hilari omnes pariter concedimus & laudamus, ſcilicet eccleſiam ſanctæ Mariæ de Bondillon, quam a dicti domini epiſcopi jure permutationis accepiſtis ab abbate de Aniana, cui eccleſiam de Ornols in perpetuum habendam conceſſit in recompenſationem prædictæ eccleſiæ, quam eo tantum intuitu permutavit, ut eam traderet ordini Carthuſ. ut idem ordo ibi inſtitueretur, & perpetuo frueretur, cui permutationi noſtrum præſtamus aſſenſum. Valete.

X I I I.

Donatio Raimundi Ucetiæ domini facta Valliſbonæ ord. Carthuſ.

INnoteſcat omnibus, quod anno Dominicæ Incarnationis MCCV. VII. idus Julii, ego Raimundus 1205 dominus Ucetiæ recognoſco me donaſſe domui Valliſbonæ quicquid habeo in monte Jeſſel. Acta ſunt hæc extra caſtrum de Monteauto ad pedem montis ab Oriente, præſentibus Guillelmo de Venejano quondam Uticenſi epiſcopo, Petro de Caſtronovo apoſtolicæ ſedis legato, &c.

X I V.

B *Diploma Philippi II. Francorum regis pro eccleſia Uceticenſi.*

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen, 1211 Philippus Dei gratia Francorum rex. Noverit tam modernorum præſentia, quam futurorum poſteritas ſecutura, Ludovicum quondam bonæ memoriæ regem ac progenitorem noſtrum Raimundo Uticenſis eccleſiæ epiſcopo & ſuis ſucceſſoribus hujuſmodi privilegium conceſſiſſe, &c. Nos itaque volentes prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærere, Uticenſis eccleſiæ epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus prædicta omnia, ſicut ſuperius annotantur, cum quibuſdam aliis, quæ inferius ſubſcribuntur, in perpetuum concedimus poſſidenda; videlicet civitatem Ucetiæ, villam S. Ferreoli, cum C omnibus pertinentiis, & ibidem mercatum commune feria quinta per totum annum, & continuum & quotidianum de ollis & ſale. Caſtrum de Volobreca, de Aramone, de Eſſat, de Forneſio, de S. Hilario, villam de Domazeno, villam de Vers. Caſtrum de Remolinis, de Coſiac, de Sauduno, de Fontejano, villam S. Privati cum omnibus pertinentiis ſuis; caſtrum de Poſillac, de Mommolena, & baſtidam de Capella, cum omnibus pertinentiis ſuis. Caſtrum de Treſchas, de Caſtillone, de Born, de Socone, de Venciano, villam S. Pauli, caſtrum de Argueſe, de Cornillone, baſtidam de Ornoli cum toto honore de Tarauſo; caſtrum de Viridifolio, de Mercurio: prioratum de Valleſalva, prioratum de Auguſtrinis, villam ſancti Marcelli, villam S. Laurentii, villam de Fonre erecto, baſtidam Dengras, D baſtidam de Bruquicira, caſtrum de Bariaco, de Ferreirols, de Bedejuno, de Caſtelgau, de Rocaguda, villam S. Johannis, villam de Maricampo, caſtrum de Alegre, villam de Alzone, de S. Dionyſio, de S. Andrea trans Rocam, de S. Victore: caſtrum de Montealeno, villam de Robiaco, villam de Chaneſchal, villam de Aviac, villam de Pontell, villam de Malon, cum omnibus pertinentiis ſuis, & totis parochiis earum. Caſtrum de Petra-mata, cum pertinentiis ſuis. Caſtrum de Monteforti cum omnibus pertinentiis ſuis, villam de Gercolliac, & baſtidam novam in parochia de Avhc, quæ vocatur Caſtar, villam ſancti Privati de Viell, villam S. Juliani Caſſagnar, villam S. Theodoriti, baſtidam de Bocanil, villam de Salindris, villam de Montiliis, caſtrum de Aquilerio, de Cerverio, de Monteareno, de Barrono, de S. Stephano E Dulmo, de Bocoirano, de Curtibus, de Caſtro-novo, de Ners, de Mociaco: villam de S. Agatha, baſtidam Guillelmi de Ponte, baſtidam Guillelmi Chatbalci, caſtrum de Bordico, de Arpallarvicis, villam de Dions, caſtrum de Calmeta, de Guajanis, villam de Roveria, de S. Geneſio, de Salzeto, de Fontibus, cum omnibus pertinentiis tam villarum, quam caſtrorum ſupradictorum. Ut autem prædicta omnia perpetuum robur obtineant, cum omnibus illis, quæ Uticenſis epiſcopus cum ſuo epiſcopatu rationabiliter poſſidet, & juſtis modis poterit adipiſci, præſentem paginam ſuper his conſcriptam ſigilli noſtri auctoritate & regii nominis caractere inferius annotato præcepimus confirmari. Actum apud

apud Miledium anno incarnati Verbi milleſimo ducenteſimo undecimo, regni vero noſtri anno trigeſimo ſecundo, adſtantibus in palatio noſtro, quorum nomina ſuppoſita ſunt & ſigna. Dapifero nullo. S. Guidonis buticularii, S. Bartholomæi camerarii, S. Draconis conſtabularii. Datum vacante cancellaria.

X V.

Bremundus Ucetiæ dominus confirmat quæ pater ſuus dederat Vallibonæ ord. Carthuſ.

1212. Univerſis ſit cognitum, quod anno Dominicæ Incarnationis MCCXII. menſe Julii, ego Bremundus dominus Ucetiæ laudo tibi G. de Venejano quondam Ucetiæ epiſcopo, nomine domus Vallisbonæ & per te ordini Carthuſiæ quidquid pater meus R. quondam donavit. Laudo etiam tibi G. de Venejano ſupradicto nomine dictæ domus quidquid pater meus R. recognovit Amblardo priori Vallisbonæ ſe donaſſe, & quidquid frater meus R. Decanus laudavit & recognovit Nicolao priori dictæ domus, &c.

X V I.

Litteræ comitis Montisfortis in gratiam epiſcopatus Uceticenſis.

1214. In nomine Domini noſtri Jeſu-Chriſti, anno Incarnationis ejuſdem milleſimo ducenteſimo decimoquarto, ſecundo nonas Martii. Ego Simon comes Leutriciæ*, dominus Montisfortis, Dei providentia Biterris & Carcaſſonæ vicecomes, habens ex commendatione domini Petri Dei gratia ſanctæ Mariæ in Aquiro cardinalis, apoſtolicæ ſedis legati, totam terram & omnia jura, quæ Raimundus quondam comes Toloſæ habebat & tenebat per ſe, vel per alium in diœceſi Uticenſi, audito quod eccleſia Uticenſis a prædicto Raimundo quondam comite Toloſæ gravata in multis fuerat & oppreſſa, ad honorem Dei & beati Theodoriti martyris pro remedio animæ meæ & parentum meorum, ſicut melius poſſum, dono & concedo per me, ſucceſſoreſque meos in perpetuum trado tibi domino Raimundo Uticenſi epiſcopo & ſucceſſoribus tuis, & per te eccleſiæ Uticenſi totum illud, quod prædictus Raimundus quondam comes Toloſæ, vel aliquis pro eo habebat, vel habere debebat in Mociaco & ejus pertinemento; & quidquid habebat idem quondam comes præfatus apud ſanctum Benedictum, vel aliquis pro eo, & quidquid habebat apud Rocham Cerveriam, & quidquid habebat apud Airolas, vel aliquis pro eo, & quidquid habebat apud Novellas, & quidquid habebat apud ſanctum Ferreolum, vel ejus pertinementum, & manſum de Flaus*, & baſtidam de Gras & baſtidam de Barron, villam S. Johannis de Marvejols* cum ſuis appenditiis, & baſtidam Pontii-Sarpelli, & illud quod habebat ſæpedictus quondam comes in manſis circa Taraus, & vicariam quam tenebat Bremundus de Uzetia a comite Toloſæ, & ſi quid idem quondam comes Toloſæ habebat infra Uzetiam, vel aliquis pro eo, & villam ſancti Pontii, & villam de Vers* cum ſuis pertinentiis, & nonam partem Pedagii*, & decimam quod accipitur per totam diœceſim Uticenſem; nonam pro domino*, & decimam pro decima, & totum quod accipiebam in pedagio, tenebo ad feudum a te prædicto domino epiſcopo, & ab eccleſia Uticenſi: concedo etiam & dono ſub prædicta forma præpoſito & capitulo Uticenſi caſtrum de Caſtillione cum ſuis pertinentiis pleno jure, excepta animadverſione ſanguinis, quam mihi retineo & ſucceſſoribus meis, ſi inde debeat fieri mutilatio membri, vel pœna mortis infligi; & ſi propter hoc debeat fieri bonorum publicatio, habebit ipſe præpoſitus Uticenſis partem mediam, & ego aliam in mobilibus tantum; in poſſeſſionibus vero habebo nihil; in caſtro de Vallequaria habebo illam partem, quam comes quondam Toloſæ habebat in eo, & ſi plus percipiebat ibi quam deberet præfatus quondam comes, illud reſtituam præpoſito & capitulo Uticenſi, & hoc debet fieri ſecundum inſtrumenta facta inter capitulum Uticenſe & Raimundum quondam comitem Toloſæ: & ſciendum quod in omnibus his prædictis, quæ tibi domino Raimundo memorato epiſcopo dedi & conceſſi, ſicut ſuperius continetur; excepto dumtaxat Mociaco, habebo animadverſionem ſanguinis, ſi inde debeat fieri mutilatio membri, vel pœna mortis infligi: & ſi propter hoc debeat fieri bonorum publicatio, tu habebis partem mediam, & ego aliam in mobilibus tantum, in poſſeſſionibus vero nihil habebo; ſanctam Anaſtaſiam & Mociacum habebis tu & eccleſia Uticenſis pleno jure; præterea in compenſo pacis diœceſis Uticenſis habebo ego ad feudum quartam partem compenſi a te, & ab eccleſia Uticenſi: in aliis autem feudis in quibus habebat a te prædictus quondam comes Toloſæ firmantias & juſtitias, habebo ego illas ad feudum a te & ab eccleſia Uticenſi pleno jure, in feudis vero mihi conceſſis a te prædicto domino epiſcopo Uticenſi non poſſum nec debeo aliquem inſtituere ſine conſilio epiſcopi, & eccleſiæ Uticenſis. Item ſi in prædictis feudis aliquam fortiam vel fortias aliquas facere me contigerit, vel aliquem per me, illam vel illas debeo accipere ad feudum a te & ab eccleſia Uticenſi: tibi etiam prædicto domino epiſcopo Uticenſi ſtipulanti ſpecialiter bona fide promittens quod *quæcumque terra prædicta a domino papa mihi fuerit perpetuo aſſignata, de terra tibi a me conceſſa faciam inſtrumentum tibi fieri, & eccleſiæ Uticenſi & capitulo, ſicut melius & utilius tibi & eccleſiæ Uticenſi & capitulo viſum fuerit expedire, & fidelitatem tibi faciam & homagium pro tota terra Uticenſis diœceſis, quam habebo ad feudum ſecundum tenorem inſtrumentorum, quæ facta ſunt inter prædeceſſorem tuum dominum Raimundum quondam Uticenſem epiſcopum, & Raimundum quondam comitem Toloſæ: dominus autem epiſcopus cum eccleſia Uticenſi quia* bonus dominus & legitimus tenetur me deffendere & juvare, quantum ad feuda quæ de ipſo & eccleſia Uticenſi tenere debeo dignoſcitur pertinere. Et ut hæc omnia perpetuam obtineant firmitatem, prædictam chartam ſigillo meo & prædicti domini epiſcopi feci & volui confirmari. Actum Carcaſſonæ, anno & die quo ſupra per manum Clarini cancellarii noſtri.

* Leiceſtriæ

* al. Flans.

* Marrogelos.

* Verg.

* al. pedagiorum & decimarum, quæ accipiuntur.

* al. domino.

* al. quandocumque,

* quaſi,

X V I I.

Diploma S. Ludovici quo tranſactionem patris ſui Ludovici VIII. Francorum regis cum Raimundo epiſcopo Uceticenſi confirmat.

1254. Ludovicus Dei gratia Francorum rex: notum facimus univerſis præſentes litteras inſpecturis, quod nos litteras inclytæ recordationis Ludovici regis patris noſtri verbo ad verbum vidimus ſub hac forma. In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Ludovicus Dei gratia Francorum rex; noverint univerſi præſentes pariter & futuri, quod nos dilecto, & fideli noſtro Raimundo Uticenſi epiſcopo & ſucceſſoribus ejus in perpetuum donamus & concedimus totum illud, quod Raimundus quondam comes Toloſæ, vel aliquis pro eo habebat, vel habere debebat in Mociaco & ejus pertinentiis, & apud ſanctum Benedictum, & apud Rocham Cerveriam, & apud Ayrolas, & apud Novellas, apud ſanctum Ferreolum cum ejus pertinentiis, & manſum de Flaus, baſtidam de Gras, & baſtidam de Barron, & villam ſancti Johannis de Marvejols cum ſuis dependentiis, & baſtidam quondam Pontii Sarpelli, & illud quod habebat in manſis circa Taraus, & vicariam quam Bremundus de Uzetia tenebat ab eodem, & ſi quid quondam idem comes habebat infra

Digitized by Google

Uzetiam, vel aliquis pro eo, & villam ſancti Pontii, villam de Vers cum ſuis pertinentiis, & nonam partem & decimam pedagii quod accipitur per totam diœceſim Uticenſem, nonam pro domino, decimam pro decima. In his itaque omnibus prædictis ſicut ſuperius continetur, excepto Mociaco, retinemus animadverſionem ſanguinis, ſi inde debeat fieri mutilatio membri, vel pœna mortis infligi, & ſi propter hoc debeat fieri bonorum publicatio, habebit epiſcopus mediam partem, & nos aliam in mobilibus tantum, & in poſſeſſionibus nihil; ſanctam autem Anaſtaſiam & Mociacum habebit epiſcopus pleno jure. Præterea in compenſo pacis diœceſis Uticenſis habebimus nos quartam partem. Præterea præpoſito & capitulo Uticenſi donamus & concedimus in perpetuum caſtrum de Caſtillione cum ſuis pertinentiis pleno jure; retenta nobis animadverſione ſanguinis prorſus eo modo quo ſuperius eſt expreſſum. In caſtro Valleaquaria habebimus nos partem illam, quam comes quondam Toloſæ habebat in eo, & ſi plus forte percipiebat ibi quam deberet, illud reſtituimus præpoſito & capitulo Uticenſi juxta tenorem inſtrumentorum inter capitulum Uticenſe & Raimundum quondam Toloſæ comitem confectorum: In recompenſatione autem prædictorum ipſis a nobis indultorum quittant nobis & hæredibus noſtris in perpetuum epiſcopus, & præpoſitus, & capitulum Uticenſe, omnia ſeuda & domania, quæ memoratus Raimundus quondam comes Toloſæ tenebat, vel tenere debebat de eiſdem, & alia etiam feuda & domania, quæ ab hæreticis & fautoribus, credentibus, deffenſoribus, & receptatoribus eorumdem jam acciderunt, & ea quæ a talibus ad manum noſtram, vel hæredum noſtrorum futuris temporibus contigerit devenire; quæ videlicet movebant ab epiſcopo, vel eccleſia memorata; ipſis etiam conceſſimus quod bajulus noſter, quotieſcumque ſubſtituetur novus in illa terra noſtra, juret epiſcopo & capitulo Uticenſi, quod illos & terras & jura ſua ſervare & deffendere bona fide, & ipſis juſtitiam exhibere curabit. Quod ut perpetuæ ſtabilitatis obtineat firmitatem, præſentem chartam ſigilli noſtri authoritate, & Regii nominis charactere inferius annotato confirmamus. Actum apud Apamias anno Do-
1226. minicæ Incarnationis milleſimo ducenteſimo viceſimo-ſexto, menſe Octobris, regni noſtri anno quarto, aſtantibus in palatio noſtro quorum nomina ſuppoſita ſunt & ſigna. Dapifero nullo. S. Roberti buccicularii. S. Bartholomæi camerarii. S. Matthæi conſtabularii. Nos autem donationem & conceſſionem prædictam, prout ſuperius continetur, ſalvo jure noſtro & etiam alieno, volumus & concedimus, & etiam authoritate Regia confirmamus. Quod ut perpetuæ ſtabilitatis robur obtineat, præſentem chartam ſigilli noſtri authoritate, & Regii nominis charactere inferius annotato fecimus communiri. Actum apud Nemauſum anno Do-
1254. minicæ Incarnationis milleſimo ducenteſimo quinquageſimo quarto, menſe Julio, regni vero noſtri anno viceſimo octavo, aſtantibus in palatio noſtro quorum nomina ſuppoſita ſunt & ſigna. Dapifero nullo, bucciculario nullo. S. Alphonſi camerarii. S. Ægidii conſtabularii. Data vacante cancellaria.

XVIII.

Inſtrumentum appellationis a Raynone domino Uceticenſi ad dominum epiſcopum Uceticenſem.

1262. ANno ab Incarnatione Domini MCCLXII. ſub vigilia Pentecoſtes, B. Raynaudi & R. de Maſſilia conſules civitatis Uſetiæ ſignificaverunt venerabili patri domino B. Dei gratia Uticenſi epiſcopo pro ſe, & univerſitate hominum ejuſdem civitatis, quod Rayno de Uſetia præcepit Pontio Macario civi Uticenſi ſub pena 20. librarum Turonenſium, quod ipſe diruet laupiam quam fecerat ante hoſpitium ipſius Pontii, & in ſuo, ut dictus Pontius dicebat, infra triduum a receptione dicti precepti computandum, a quo precepto dictus Pontius Macarius in preſentia R. de Montareno vicarii dicti domini epiſcopi, & magiſtri Nicolai de Fontaneſio judicis ejuſdem conſtitutus, & ab omni gravamine a dicto Raynone ſibi inferendo ad dictum dominum epiſcopum tanquam ad majorem dominum in ſcriptis appellavit, & appellatione pendente dictus Rayno diruit, ſeu dirui fecit ligna prædictæ laupiæ: unde ſupplicaverunt dicti conſules dicto domino epiſcopo, quod ligna prædicta faciat reſtitui in loco priſtino. Poſtmodum cum nobis dicto B. Uticenſi epiſcopo per confeſſiones & dicta R. vicarii & judicis prædictorum ſuper hiis a nobis requiſitorum per dictam appellationem fuiſſe factam & dirutionem dictæ laupiæ appellatione pendente fore factam, habito ſuper hoc prudentum virorum conſilio præcipimus vobis dicto Raynoni in præſentia noſtra conſtituto, quod dicta ligna reſtituatis, vel reſtitui faciatis in laupia & in loco priſtino hac die præſenti. Actum Uſetiæ in prato de Moſſiaco, teſtes R. de Monteareno prædictus, R. de Bagarii canonicus Uticenſis, magiſter Raymundus Andreæ, magiſter Nicolaus de Fontaneſio.

XIX.

Charta conſtructionis Pontis S. Spiritus ad Rhodanum in diœceſi Uceticenſi.

ANno Domini MCCLXV. videlicet pridie idus 1265.
Septembris. In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, a quo omnes actus noſtri, & omnia noſtra conſilia procedunt. Nos frater Johannes de Tyangiis humilis prior monaſterii S. Saturnini de Portu, habentes Deum præ oculis, cui ſecreta omnia revelantur, diligenter & diſcrete in poſterum volentes proficere tam monaſterio noſtro, & villæ prædictæ S. Saturnini ſupradictis, quam omnibus hominibus ad portum villæ noſtræ venientibus, divina inſpiratione inducti in dicto portu noſtro in ripa condaminæ noſtræ ultra Rodanum, quod eſt proprium allodium B. Petri Cluniacenſis, pontem volumus incipere, & in pontis capite in ſignum dominii noſtri & juriſdictionis noſtræ lapidem primum ponere, & Ipſum lapidem primum ponimus in honorem ſanctæ & individuæ Trinitatis; concedentes operariis & conſiliatoribus quos ad opus prædicti pontis poſuimus, ſicut antea conceſſeramus, quod ſalvo ſemper in omnibus & per omnia jure noſtro & dicti monaſterii, & ſervata etiam forma in quodam publico inſtrumento
redacta per manum Stephani de Budaillano * publici * al. Budalhano.
villæ S. Saturnini notarii, ipſi poſſint uſque ad tempus ſuum, Ramis Palmarum, dummodo benefaciant, in dicto ponte operari, ſeu fieri operari: & ad majorem omnium prædictorum firmitatem memoriam & cautelam omnimodo faciendam, bullam noſtram huic apponi præcepimus inſtrumento. Acta ſunt hæc ultra Rodanum in prædicto portu, in ripa noſtræ condaminæ, ubi caput pontis eſt inceptum. Teſtes ad hæc interfuerunt domnus Stephanus prior clauſtralis prædicti
monaſterii, Guido prior S. Meteni *, Gaufridus * *al. S. Emeterii.
prior S. Andreæ, Cornillianus major, & Cornillianus *al. N. Gaufridi.
minor, Guillelmus Illaris prior de Todone, Andreas *al. de Vermelles.
de Vernellis * prior de Saſanis *, Armandus de Caſtro- * al. Gajanis.
novo ſacriſta de Tulleta *, Ricanus Corvi decanus de * al. Tulleto.
Colonſellis, Bertrandus Richardi, Bertrandus de Sou- *al. de Houcantove.
chantone * prior de Cadaroſſa & alii. Et ego Stephanus * al. Budalhano.
de Budaillano * publicus villæ S. Saturnini notarius omnibus ſupradictis interfui, qui mandato domini prioris hanc chartam bullavi, & ſigno meo ſignavi.

X X.

Fundatio eremi beatæ Mariæ de Carſano.

1424. GERALDUS miſeratione divina epiſcopus Uticenſis dilecto nobis Guillelmo domino de Montalon militi domino Vallis-Barreti, sereniſſimi principis domini Caroli Dei gratia Francorum regis conſiliario, ejuſque ſeneſcallo Bellicadri & Nemauſi ſalutem in eo, qui creaturarum omnium vera ſalus & ſalvator. Sane petitio pro parte veſtra nobis exhibita continebat, quod vos pro zelo devotionis, ac de ſalute propria cogitans & cupiens terrena tranſitoria in æterna felici commercio commutare, ob reverentiam D. N. Jeſu-B Chriſti & B. Mariæ virginis ejus genitricis, ac totius cœleſtis congregationis, contemplationemque ſumens dilectionis, quam erga reverendæ & honeſtæ religionis ac vitæ devotæ fratrem Raynaudum de Cambrone monachum expreſſe profeſſum monaſterii Montis-Serrati ord. S. Benedicti Uticenſis diœceſis, qui ſuorum bonorum operum & verborum exemplis & monitis ad hoc vos induxit, geritis, unum eremitagium pro dicto fratre Raynaudo, qui mundum & ejus vanitates contemnens, & deſiderans illi ſoli ſervire, qui pro redemptione generis humani ſanguinem ſuum pretioſiſſimum effundere dignatus eſt, cum aliis tribus perſonis ſub nomine & habitu eremitalibus famulari deſiderat, fundare, conſtruere & ædificare de bonis a Deo vobis collatis proponitis. Verum quia, prout eadem C ſubjungebat petitio, eccleſiam & clauſtrum B. Mariæ de Carſano noſtræ diœceſis Uticenſis pro loco habili, congruo & decenti ac devoto ad veſtram & dicti fratris Raynaudi devotionem adimplendam elegiſtis, pro parte veſtra & dicti fratris Raynaudi nobis fuit humiliter ſupplicatum ut ſuper his vobis & eidem fratri Raynaudo licentiam concedere dignaremur. Nos igitur veſtrum hujuſmodi & ejuſdem fratris Raynaudi, cujus vitæ & converſationis fama publica refert laudabilia teſtimonia, ſuſceptum propoſitum & devotionem in Domino commendantes, volentesque veſtris & ipſius fratris Raynaudi votis annuere favorabiliter in hac parte, conſiderantes quod locus ille prædictus de Carſano propter carentiam perſonarum effectus eſt deſertus & inhabitabilis, eccleſia & clauſtrum præfatum ſunt tota in D ruinam conſtituta, adeo & in tantum quod nulla divina officia ibidem Domino proferuntur: ſperantes quod veſtris mediantibus hujuſmodi devotionibus taliter reparabuntur, quod perpetuis temporibus Domino noſtro Jeſu Chriſto in divinis honeſte famulabitur & devote, de conſenſu & voluntate dilectorum fratrum noſtrorum dominorum Guillelmi Soiberti *, Pauli Bruenx ſacriſtæ, Antonii Millonis præcentoris, Firmini de Campolibus eleemoſynarii, Johannis Deſiderii prioris clauſtralis, Philippi de Nion infirmarii, Guillelmi Philippi de Gaudinco, Firmini Mendini, Antonii Fabri, Stephani de Ponte, clauſtralium canonicorum noſtræ eccleſiæ Uticenſis in capitulo ipſius eccleſiæ de mane hora capitulari conſueta ad ſonum cimbali more ſolito congregatorum, capitulantium & capitu-E lum facientium, de conſenſu domini Vitalis Anglici prioris prioratus S. Alexandri, cui dictus prioratus de Carſano eſt unitus & annexus, nobis actibus tranſmiſſis ſupradictam eccleſiam & clauſtrum de Carſano pro oratorio & manſione dicti fratris Raynaudi & aliarum trium perſonarum devotarum dumtaxat ſub nomine & habitu eremitalibus ibidem Domino famulantium perpetuo conferimus, donamus & aſſignamus, ac in eos & ſuos ſucceſſores transferimus, dantes & concedentes vobis præfato domino Guillelmo licentiam, auctoritatem, & plenam poteſtatem eccleſiam & clauſtrum prælibatum reparandi, reformandi, vel aliter de novo, ſi ſit opus, fundandi, ædificandi, & conſtruendi cameras & habitationes pro quatuor eremitis

A neceſſarias ad veſtri dictique fratris Raynaudi voluntatem, arbitrium, dictamen, ordinationem & devotionem diſponendi & ordinandi. Verum ad reprimendas voluntates deceptorias nonnullorum vagabundorum ſub habitu eremitali patriam diſcurrentium, fingentium bonum extrinſecus quod non erit intrinſecus, prohibetur ne aliquis ipſorum vagabundorum in dicta eccleſia & clauſtro cauſa ibidem morandi & ſtandi intrare præſumat & audeat, ſed confidentes in Domino de dicti fratris Raynaudi conſcientia, probitate & devotione, ordinamus & ſtatuimus, quod quamdiu ipſe vitam duxerit in humanis, & ibidem moram traxerit, receptio, admiſſio & collatio dictorum eremitarum, quos in numero quatuor dumtaxat ſtatuimus & ordinamus,* pertineat & ſpectet: poſt vero deceſſum ip-B ſius fratris Raynaudi, aut aliter poſt ipſius abſentiam, receptio, admiſſio & collatio præcedens ad antiquiorem profeſſum & notabiliorem dictorum eremitarum ſuperſtitem perpetuo pertineant & ſpectent. Nos autem punitionem, correctionem, & ſuperioritatem dictorum eremitarum nobis & ſucceſſoribus noſtris perpetuo retinemus.

Porro nos Geraldus memoratus epiſcopus conſiderans quod corpora humana ſine aliqua mundanali ſuſtentatione in terris non poſſunt vivere, eiſdem eremitis compatientes affectu, de conſenſu & voluntate quibus ſupra, dicto fratri Raynaudo & aliis tribus eremitis, ſuiſque in eodem eremitagio ſucceſſoribus futuris perpetuo conferimus, donamus & aſſignamus pro ſuſtentatione vitæ ſuæ unum hortum, & unam terræ C peciam culturanda ad eorum arbitrium & voluntatem, quæ hactenus fuit de dominio dictæ eccleſiæ de Carſano, ſituatas prope ipſam eccleſiam & clauſtrum prælibatum, abſque eo quod alicui aliquid decimæ vel alterius oneris de ipſis horto & pecia terræ facere teneantur. Item damus eiſdem, conferimuſque & aſſignamus jus, licentiam & poteſtatem ligna cedendi & capiendi in terris, nemoribus, rameriis & poſſeſſionibus dictæ eccleſiæ de Carſano, portandi ad eorum habitationem pro eorum uſu dumtaxat neceſſaria. Alienationem vero omnium & ſingulorum prædictorum eiſdem eremitis prohibemus, ſi ſecus fieret, nullius roboris, vel firmitatis volumus exiſtere. Damus inſuper eiſdem eremitis, conferimus & aſſignamus omnes & ſingulas oblationes provenientes in dicta eccleſia, hoc D tamen retento quod in quinque feſtivitatibus B. Mariæ, quibus dominum priorem S. Alexandri & de Carſano, aut ejus ſucceſſores in dicta eccleſia miſſam celebrare contigerit, omnes & ſingulas oblationes in dictis diebus provenientes ad dictum priorem ejuſque ſucceſſores pertineant & ſpectent; dantes nihilominus & concedentes dicto fratri Raynaudo pro ſe & ſuis ſucceſſoribus eremitis in futurum licentiam, auctoritatem & poteſtatem recipiendi, mercandi & adipiſcendi poſſeſſionem realem & corporalem omnium & ſingulorum ſupradictorum, præſentibus ibidem venerabilibus dominis Johanne de Rocheber priore de clauſtro, Guillelmo de Naugerio preſbytero diœceſis Vivarienſis, ſervitore dicti domini præpoſiti, ac magiſtro Guillelmo Fuze notario Balneolarum teſtibus ad præmiſſa vocatis.

E Tandem accedens ad noſtram præſentiam dictus frater Raynaudus, quærens pacem perpetuam, & jurgia, quæ futuris temporibus oriri poſſent, evitare cupiens ſupplicavit nobis humiliter quatenus clauſam ſuperius ſcriptam, quæ incipit *Damus inſuper eiſdem eremitis*, quæ facit mentionem de oblationibus, declararemus quid intentionis fuit & eſt. Nos vero ad ipſius fratris Raynaudi ſupplicationem declaramus, quod intentionis fuit & eſt, quod quando & quoties in dictis quinque feſtivitatibus B. Mariæ, quibus dominum priorem S. Alexandri & de Carſano, aut ſui ſucceſſores in dicta eccleſia de Carſano miſſas celebrare contigerit, oblationes quæque ſint provenientes in offerenda miſſarum ad manum ipſorum, ad ipſum dominum priorem ejuſque ſucceſſores

* præpoſiti.

* *deeſt*, ad illum,

pertineant, & pertinere debeant futuris temporibus; A reliquas vero oblationes recipiendas per dictos eremitas & convertendas in ſervitio divino dictæ eccleſiæ de Carſano, vel reparationibus ejuſdem. Declaramus ut ſi quæ in futurum orirentur dubia in prædictum, jus declarandi nobis retinemus. In quorum omnium & ſingulorum præmiſſorum teſtimonio noſtras præſentes litteras, ſive præſens publicum inſtrumentum per Petrum Torrelli notarium publicum, noſtrumque ſecretarium infraſcriptum fieri, ſignari & ſubſcribi, idque ſigilli epiſcopalis appenſione fecimus. Acta fuerunt hæc declaratorie in domo noſtra epiſcopali die ſeptima menſis Februarii; reliqua vero præcedentia in capitulo eccleſiæ noſtræ prælibatæ die Sabbati XXIX. menſis Januarii anno a Nativitate Domini MCCCCXXIV. ind. II. pontificatus ſanctiſſimi in Domino patris domini B noſtri domini Martini divina providentia papæ quarti * anno VI. Et me Petro Torrelli clerico Conſtantienſis diœceſis publica authoritate apoſtolica & imperiali notario, ac reverendi in Chriſto patris & domini Geraldi miſeratione divina epiſcopi memorati ſecretario, qui præmiſſis omnibus & ſingulis, dum & ſic pronunciarentur, & agerentur & fierent, una cum teſtibus prænominatis præſens fui, eaque ſic fieri vidi & audivi: & ideo præſentes litteras, ſive præſens inſtrumentum manu propria ſcripſi & ſubſcripſi ſigno meo ſolito. Torrelli not. ſic ſignatus.

* quinti.

X X I.

Ex ſcriniis epiſcop.

Hominium Guillelmi de Lauduno vice patris ſui Hugonis domini Montis-falconis, ſeneſcalli Bellicadri & Nemauſi præſtitum Gabrieli de Caſtro epiſcopo Uceticenſi. C

1459. EGO GUILHERMUS de Lauduno filius primogenitus ac procurator ad hoc ſpecialiter deputatus domini Hugonis de Lauduno, condominus Ucetiæ pro dicto domino patre meo & ſucceſſoribus ejus, ex certa ſcientia, & in veritate confiteor, & recognoſco vobis domino Gabrieli de Caſtro Dei gratia Uticenſi epiſcopo ſtipulanti & recipienti nomine epiſcopii veſtri & eccleſiæ Uticenſis dictum domnum Hugonem patrem meum tenere & tenere debere a vobis & eccleſia veſtra Uticenſi omne id, & quidquid præſens habet & habere viſus eſt infra civitatem Uzetiæ, & ejus foſſata, vel aliquis per eum, item quidquid habet, vel aliquis per eum in loco ſeu territorio de Jono loco prope Freius; item confiteor & recognoſco vobis dicto domino epiſcopo nomine dictæ veſtræ eccleſiæ dictum dominum patrem meum tenere & debere facere medietatem procurationis canonicis & clericis Uticenſibus in clauſtro eccleſiæ Uticenſis in feſto beati Theodoriti uno anno, & alio non: item recognoſco nomine quo ſupra dictum dominum patrem meum omnia alia recognita per prædeceſſores ſuos juxta & ſecundum formam & conditiones in recognitionibus olim per prædeceſſores ſuos factis, & prædictis feudis procuratorio nomine quo ſupra promitto & juro vobis & eccleſiæ Uticenſi fidelitatem, & quod ita teneam, & contra nunquam veniam per me, nec per aliquam perſonam interpoſitam, aliquibus jure, ingenio, ſeu cautela, per firmam & validam ſtipulationem ſub virtute præſtiti juramenti vobis dicto domino epiſcopo pro vobis & ſucceſſoribus veſtris, qui pro tempore fuerint in dicto epiſcopio ſolemniter recipienti & ſtipulanti ſub expreſſa obligatione hypotheca omnium bonorum dicti domini patris mei, & ſub omni renuntiatione juris pariter & cautelæ promitto. Ad hæc nos Gabriel de Caſtro prædictus epiſcopus præmiſſa laudamus & concedimus vobis dicto domino Guilhermo procuratorio nomine dicti domini Hugonis: item ego prædictus Guilhermus nomine quo ſupra confiteor & in veritate recognoſco vobis dicto domino Gabrieli epiſcopo Uticenſi tenere & tenere debere ad feudum francum & prædeceſſores dicti patris mei tenuiſſe & tenere debuiſſe dominationem, juriſdictionem, merum & mixtum imperium, & proprietatem, quam & quas, quod & quæ habet, vel habere debet, ac viſus eſt habere dictus dominus pater meus, & alii per eum habent & habere debent, vel viſi ſunt habere in caſtro de Coliaco & ejus pertinentiis, territorio, diſtrictu, & mandamento, exceptis hiis quæ dominus Raimundus Gaucelini ultimo defunctus habuit titulo permutationis, ſeu alia de cauſa a capitulo Uticenſi, & priore de Coliaco, ſimul ſeu ſeparatim pro juriſdictione & quibuſvis aliis quæ habebat in villa & territorio de Argileriis, & pro omnibus & ſingulis prædictis ego dictus Guilhermus nomine quo ſupra juramentum fidelitatis interponendo oſculum pacis bona fide & ſine . . . . ac fraude facio vobis dicto domino G. epiſcopo Uticenſi, &c.

INSTRUMENTA ECCLESIÆ AGATHENSIS.

I.

Ex chart. eccl. Agath.

Caroli Calvi præceptum pro Dacberto Agathenſi epiſcopo.

Edit. inter prob. nov. hiſt. Occitan. tom. 1. pag. 94.

848. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Karolus D divina ordinante providentia rex. Dignum eſt ut regalis majeſtas ſuorum procerum petitionibus pio provideat amminiculo, quatenus eos nobilitando, & provido moderamine conſulendo, erga ſua reddat promptiores obſequia, & fideliores per omnia. Quanto itaque eſt utilius, & animarum neceſſitati ſalubrius eccleſiarum honeſtati ſubvenire, eaſque congruis honoribus multari, qui quanto felices habemur pro earum defenſione, tanto feliciores eſſe credimus ſanctorum patrociniis & orationibus. Proinde noverit omnium fidelium noſtrorum tam præſentium quam futurorum... quod adiens ante præſentiam ſerenitatis noſtræ Apollonius comes noſter communis fidelis enixius poſtulavit, quatenus concederemus ad votum Dacberti reverentiſſimi epiſcopi Agathenſis eccleſiæ, ad ſubjectionem videlicet S. Stephani, tertiam partem rerum, quæcumque ab ea eccleſia quondam magnifici anteceſſores noſtri abſtulerant, ad communem ſuorum noſtrorumque fidelium utilitatem. Cujus petitioni aurem libentius præbentes, clementer concedimus eidem epiſcopo & ſucceſſoribus ejus tertiam partem in ipſis rebus. Et ſi eccleſia ibi constructa fuerit, prænominato protomartyri pro nobis & pro progenie noſtra ad orandum condonamus cum tertia ſcilicet parte ipſius terræ, ſane reliquam noſtris uſibus reſervamus. Donamus etiam prænominato pontifici & ſucceſſoribus ejus in ipſo comitatu pulveraticum, paſcuarium, piſcaticum tam maris quam aquæ currentis, volatiliaticum, ſalinaticum, thelonei mercatum, tertiam partem in omnibus habendam, tam quæſitum quamque diligenter inquirendum, omnia & in omnibus de noſtra poteſtate in B. Stephani rebus placabili voto transfundimus. Jubemus etiam & regia auctoritate decernimus, ut nullus judiciariæ poteſtatis, aut cujuſcumque perſonæ vir, a clericis aut a

laïcis ſupra terra prædicti loci commanentibus audeat exigere manſionaticum, portaticum, ſalinaticum, hoſpitaticum, nec alicujus redhibitionis curam infligere, nec inquietare, aut diſtringere; ſed quæcumque agenda ſunt, in præjudicio ejuſdem loci epiſcoporum omni tempore maneat. Ut autem hæc noſtræ voluntatis auctoritas certior habeatur, hoc ſerenitatis noſtræ præceptum fieri decrevimus, per quod jam dictus epiſcopus & ſucceſſores ejus, ea omnia ſupradicta abſque ulla inquietudine aut deminoratione ſempiternis temporibus poſſidere valeant: & ut verius credatur, & diligentius ab omnibus obſervetur, manu propria ſubterfirmavimus, & anuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Caroli glorioſiſſimi regis. Teudo cancellarius ad vicem Hludovici archicancellarii recognovit.
* XI. Data III. idus Auguſti, indictione V.* anno IX. regnante Karolo glorioſiſſimo rege. Actum apud Cariſiacum palatium in Dei nomine feliciter, amen.

II.

Ex archivis S. Tiberii.

Placitum Caroli Calvi pro monaſterio S. Tiberii.

Edit. inter prob. nov. hiſt. Occit. tom. 1. pag. 118.

867. CUm in Dei nomine reſideret Bernardus comes marchio, miſſus ſereniſſimo noſtro Karolo rege, in Narbona civitate pro multorum altercationes audiendas, & negotia cauſarum dirimenda, & recta ac judicia ordinanda, una & cum Leopardo & Aldalberto vaſos domenicos, ſeu & judices Teudefredo, Theriſcone, Medemane, Odolrico, Argefrido & Comparato Saïone; etiam & in præſentia Addriulfo, Witardo, Recamberto, Ilderico, Proroando, Andrico, Odilone, Auſtringo, & præſentia aliorum plurium bonorum hominum, quos cauſa fecit eſſe præſentes; in eorum præſentia veniens Boneſindus abbas ex monaſterio ſancti Tiberii, cui vocabulum eſt Ceſarion, una & cum ejus congregatione, & ſe querelavit, & proclamavit, & dixit: audite me querelantem, eo quod abbatia ſancti Veloſiani cum eccleſias, & vineas, & terras, & omnibus appendiciis ſuis, & fiſcum noſtrum, qui etiam vocatur Homegianus, quem Karolus rex perenniter contulit ad jam dicto monaſterio S. Tiberii per iſtos præceptos, quem ego hic in veſtra oſtendo præſentia ad relegendum. Et ſic dumque nos ipſam abbatiam vel fiſcum ſupradictos retinuiſſemus, vel anteceſſores mei quiete retinuerunt pro partibus S. Tiberii in Ceſarione monaſterii, ubi ſacrum corpus requieſcit; ſic venit Ato, & ſic ab ipſo monaſterio vel ejus congregatione abſtulit ſua fortia injuſte. Tunc nos miſſus & vaſi domenici & ſupradicti judices ordinavimus ipſos præceptos ante nos relegere. Sed cum ipſi præcepti ante nos relecti fuiſſent, ſic in unum præceptum inſertum invenimus, quomodo Karolus rex dedit ipſam abbatiam cum ipſas eccleſias, & vineis, & terris, & omnibus appendiciis cum omni integritate, & illi placuit conferre Deo, ſanctoque Tiberio: & ibi invenimus quod eſt ipſa abbatia in pago Toloſano, ſuburbio Savartenſe. Et in alium præceptum invenimus, quomodo ipſe jam dictus domnus noſter Karolus rex dedit fiſcum, qui vocatur Homegianus, ad prædicto monaſterio S. Tiberii, qui vocatur Ceſarion, ab integre; & eſt ipſa abbatia ſupradicta in ſupradicto territorio Toloſano, ſuburbio Savartenſe, ſuper fluvium Arega: & eſt ibi conſtructa eccleſia in honore S. Veloſiani martyris: ipſum autem fiſcum ſupraſcriptum eſt ſitum in territorio Biterrenſe in ſuburbio Caprarienſe: & cum conſilio Vinfridi marchionis hoc dedit ad prædicto monaſterio, vel Adrebaldo abbati, vel ſanctis fratribus monachis loci illius monaſterii Ceſarionis, ubi ſanctus Tiberius quieſcit, cum omnibus ſibi pertinentibus in integro, perpetuis temporibus, ſine ullius hominis inquietudine. Et in unum præceptum invenimus in ipſo datarum anno decimo quod Karolus rex regnabat, quod factus fuerat in Albia civitate. Et in alio de fiſco quod fuit datum anno nono decimo quod Karolus rex regnabat, quod factus fuerat in Pontiano palatio: & ibi invenimus, quod Karolus rex manibus ſuis & firmavit, & ſigillare juſſit. Cum nos vero miſſus & judices vidiſſemus & audiſſemus ante nos Boneſindum abbatem cum ſua congregatione, & vidiſſemus illorum præceptos, & cognoſcentes illorum veritati, ordinavimus Leopardo vaſo dominico miſſo noſtro, ut ſuper ipſas res venire feciſſet, & ſic ipſo abbati de prædicto monaſterio, vel ejus congregationi reddidiſſet monaſterium S. Veloſiani cum eccleſias, terris, & vineis, & omne appendiciis, & ipſo fiſcum Homegiano in integro, ſicut ipſi præcepti reſonant, ad eos traderet atque reveſtire feciſſet. Et ſic ipſe Leopardus venit, ſicut ordinatus fuit, in comitatu Toloſano, cum Adalberto, Theudfredo, Theriſcone, Ildimiro, Arſulfo, & Iſimberto judices, & præſentia Giſelafredi, Tancone, Walarico, Bellone, Teudeſindo, Audeſindo, Eldebrando, Bonavidane: & ſicut per ipſum fuit ordinatum, eos reveſtivit, atque tradidit ad partibus prædicti monaſterii S. Tiberii in integro, ſicut illorum præcepti reſonant; ſic ipſe miſſi monachos ipſius abbati Boneſindi, nomine Anſimiro, Wlberto, Aimirico tradidit, ſicut illorum præcepti reſonant. His præſentibus actum fuit & traditum. Data & facta traditione idus Junias, anno XXX. regnante Karolo rege, indictione XV. ſignum ✠ Antoninus, ſignum ✠ Atonius, ſignum ✠ Tedriſcus, ſignum ✠ Letarius, ſignum ✠ Teudiſclus, ſignum ✠ Salomon, ſignum ✠ Olibe, ſignum Iſirbertus. Paraſetbadus ſcripſit.

III.

Ex chart. eccl. Agath.

Teſtamentum Apollonii comitis Agathenſis in gratiam Dagberti Agathenſis epiſcopi.

Edit. inter prob. nov. hiſt. Occitan. tom. 1. pag. 123.

INtegra mente, ſanoque conſilio, ac divina compunctione afflatus, in Dei nomine ego Apollonius, 872. aſtrictus enim caſu humanæ fragilitatis, dum mortem quis evadere non poteſt, ſed iter qua cuncti gradiuntur & exſequuntur; & quia pius Dominus boni operis fructus purgare non dedignetur quemlibet a ſordibus peccatorum, ſed quod digne offeram, aut quæ munera poterit ipſi placere, cum ipſe fecerit omnia, & ejus ſunt univerſa; ſed unde mihi Dominus in hoc ſæculo largire juſſit, vota mea perſolvo, & ut in diem judicii remedium animæ meæ adquiram. Ob hoc ego Apollonius comes ſupradictus, pro meis delictis atque criminibus, dono & offero glorioſo ſancto Stephano martyri in ſede Agathenſi, dono, donatumque eſſe volo a ſupradicta eccleſia, ſive venerabili patri Dagberto epiſcopo, vel a canonicis, qui ejuſdem Deo deſerviunt, vel adhuc ſervituri ſunt, dono atque trado domos cum curte, exeo & regreſſu ſuo, quæ domi ſunt in Agathenſi civitate de parte circi. Iis laterat ipſa curtis interna S. Stephani de parte Aquilonis, infrontat ipſe domus, vel ipſa curtis in via quæ diſcurrit ad eccleſiam S. Stephani. Iſta omnia ſuperius nominata de meo jure & dominatione ad præfato S. Stephano dono atque in præſenti modo trado; in ea vero deliberatione, ut poſt obitum meum nullus epiſcopus non habeat ipſas domos licentiam, nec in parentibus, nec in laicis vendendi, commutandi, cedendi, beneficiandi, nec qualibet occaſione ſubtrahendi; ſed ipſe epiſcopus vel ſui canonici ipſas domos ad præfatam Dei eccleſiam in ſuos uſus retineant, & pro meis reatibus Deo ſubveniant; unde ab hac hodierno die & tempore ipſa ſupra memorata eccleſia, vel ſui rectores hæc vindicent vel defendant; & qui contra hanc chartam ad me factam venerit ad irrumpendam, aut ego venero, aut ulla oppoſita perſona, vel ſubrogata, tunc componam ſeu componant partibus præfatæ eccleſiæ ipſas domos, quales ad eo tempore carius valere potuerint & inantea hæc donatio mea in ſua maneat poteſtate. Facta

Digitized by Google

ſcriptura donationis ad eccleſiam S. Stephani ſub die nono calendas octobris, triceſimo tertio regnante domino noſtro Karolo rege; Apollonius hanc donationem fieri volui & firmare rogavi, vacante cancellaria.

I V.

Ex archivis S. Tiberii.

Donatio Guillelmi vicecomitis Biterrenſis facta monaſterio S. Tiberii.

990. HÆC eſt charta noticionis, ſive guirpicionis de rebus ſancti Tiberii, vel de alode ſuo, quem dimiſit dominus Willelmus vicecomes Biterrenſis & dominus in totum de ſancto Tiberio, quando perrexit Romam, & uxor ſua Arſendis propter amorem Domini noſtri Jeſu Chriſti, & propter redemptionem animarum ſuarum, vel parentum ſuorum, & propter ædificationem loci illius ſecundum regulam S. Benedicti. In Dei nomine, ego Willelmus vicecomes Biterrenſis guirpiſco atque dimitto Domino Deo ipſam eccleſiam ſancti Tiberii cum ipſa villa, ubi corpus ejus requieſcit, quam injuſte & violenter vi abſtuli, & totum ejus dominium ex integro, & cum ipſas eccleſias quæ ſunt ædificatas in ipſa villa, cum premitiis, & decimis, & cemiteriis, & cum omni honore eccleſiaſtica quæ ad ipſas pertinet, & cum ipſo ponto, & cum ipſis inſulis uſque ad ripis vetulis, & cum molinis, & cum ipſos boſchos, & cum ipſas elizarias, cum ipſos parcarios de porcos & de oves, & cum ipſo caſtello, & ipſas condaminas, cum ipſo mercato totum & ab integrum. Guirpiſco etiam atque dimitto villare Berbeiano, qui terminat in loco qui vocatur *Orcha* & terminatur in podio Calvello, aliudque terminum infrontat in petra, que eſt in via ſuper portellum de *Colcanicis*, & terminatur in guardia judaica. Necnon guirpiſco villam Natalliam cum terminibus ſuis, & villam de Churchuciaco cum terminibus ſuis, & eccleſiam ſancte Colombe cum honore ſua, & in Buata medietatem eccleſiæ ſancti Johannis cum medietate honoris, quæ ad ipſam eccleſiam pertinet, & in ipſa villa honorem de Barnario qui fuit quondam, & duodecim modiatas vineæ in eadem villa, & in Setenarias medietatem eccleſiæ ſancti Andreæ cum toto honore eccleſiaſtico, & medietatem de ipſa villa, & inter montes eccleſiam ſancte Agathe, & cum ipſa tota, & eccleſiam ſancti Albani que vocant *Pojet*, & cum ipſo fiſco & cum ipſis deveriis, leudiis, & dominiis locorum predictorum, & in Caprarienſe, monaſterium ſancti Stephani quem vocant *Trignano*, cum eccleſiis que ibi ſunt, ſcilicet & eccleſiam ſanctæ Mariæ & ſancti Euſebil, & in caſtrum Niſrani, medietatem eccleſiæ cum decimis, & premiciis ſuis, & cum medietate honoris que ad ipſam eccleſiam pertinet, & medietatem de ipſo caſtro & de ipſo bario uſque in marella, & in caſtro Morecino tertiam partem & eccleſiam ſanctæ Mariæ cum omnibus rebus ſibi pertinentibus, & fiſcunn Liuranum cum eccleſia ſancti Petri, & ad montem Sedeſon tres manſos, & medietatem de villa quæ vocant *Quadoperoſo*, & in ripa fluminis Arauri eccleſiam ſancti Petri, quæ vocant *ad Amenlarios*, & cum ipſo porto, & eccleſiam ſancti Martini cum ipſo fiſco quæ vocant *Campaniaco*, & poſt mortem Arſindis uxoris meæ, caſtrum quæ vocant *Paulianum* totum & ab integrum revertatur ad ſanctum Tiberium, & eccleſia que eſt conſtructa in honorem ſanctæ Mariæ in eadem villa, cum quatuor manſos, & cum terris, & vineis, & in Nebiano manſos duos, & fiſcum de Salellas, & fiſcum de Aqua-viva, & eccleſiam ſancti Martini, quæ vocant *ad Croſos* cum ipſa villa tota, & cum decimis, & premiciis, & villam quæ vocant *Altinalgas*, & alio loco unum manſum, quæ vocant *Caſtagno*, & in Calſano manſos duos, & in Valras duos manſos, & bordarias duas, & in Artrugas manſos duos, & in Tornes eccleſiam S. Saturnini cum omni honore eccleſiaſtico, & in eadem villa manſos quatuor; & in Serignano eccleſiam ſanctæ Mariæ cum ſalinis, & cum honore eccleſiaſtico, & in Fenoleto manſos duos, & in Nataliano manſos duos & bordarias quatuor, & fiſcum unum, & in Torola maſuras tres & in Agate civitate capit maſura una, & ad Grado, monaſterium ſanctæ Mariæ cum omni honore inibi pertinente, cumque decimis, & premiciis, & cum piſcatoriis tam in mare quam in prædicto Araure quantum afrontat in ipſa honore ſanctæ Mariæ, & in Pomarol, terris, vineis, & capit maſuras duas, & in Pineto, manſo uno optimo, & in Montanato, manſo uno, & in Tabaſqua, manſo uno, & in Florenciaco, eccleſiam ſancti Johannis, & ſanctæ Mariæ, & ſancti Petri, & ſanctæ Suſanne, cum omni honore eccleſiaſtico, & cum decimis, & premiciis, & in Rucciniaco, eccleſiam ſancti Andreæ cum decimis, & premiciis, & cum omni honore quæ ad ipſam eccleſiam pertinet, & in villa Granolarias eccleſiam ſancti Martini cum decimis, & premiciis, & cum manſo, ubi Dominicus habitat, & alium manſum ubi Alduinus habitat, & alium ubi Adorarius habitat, & alium manſum in quo Caſtellanus habitat, & alium manſum in quo Chriſtophorus habitat, & alium manſum in quo Amelius preſbyter habitat, & alium ubi Marialdus habitat, & alium ubi Godaldus habitat, & alium ubi Sibaldus habitat: hæc omnia autem ſuperius ſcripta mihi Willelmo vicecomiti oſtenſa ſunt & lecta, manuque mei ſuper altare martyris Tiberii glorioſiſſimi patroni & advocati mei in itinere iſto oblata, præſentibus Berengario abbate & conventu ſuo & acceptante. Et juſſu prædicti vicecomitis Gondaldus ſcripſit indictione tertia pridie calendas Martii.

V.

Ex archivis S. Tiberii.

Bulla Paſchalis II. pro monaſterio S. Tiberii.

1116. PASCHALIS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Arnaldo abbati monaſterii S. Tiberii, quod in Agathenſi territorio in Cæſarione ſitum, ejuſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Juſtis votis aſſenſum præbere, juſtiſque petitionibus animum accommodare nos convenit, qui, licet indigni, juſtitiæ cuſtodes atque præcones in excelſa apoſtolorum principum Petri & Pauli ſpecula poſiti, Domino diſponente, conſpicimur. Tuis igitur, frater in Chriſto cariſſime, juſtis petitionibus annuentes, beati Tiberii monaſterium, cui Deo auctore præſides, apoſtolicæ ſedis auctoritate munimus. Statuimus enim ut in adjacenti villa, vel terminis ejus nulla unquam eccleſiaſtica ſæculariſve perſona caſtrum aliquod vel fortitudinem facere audeat, neque in hominibus ejuſdem villæ aliquas exactiones, præter abbatem & miniſtros ejus extorquere, neque vicariæ miniſterium exercere, neque pro eadem vicaria campum vendicare, qui eſt ultra flumen Tongam ſubtus Ceveracum, vel abbatis, vel perſonæ cujuſlibet indulgentia. Confirmamus autem vobis veſtriſque ſucceſſoribus in Agathenſi territorio eccleſiam ſanctæ Mariæ de Gradu, eccleſiam S. Martini de Vallevrages, eccleſiam S. Sulpicii de Caſtro novo, eccleſiam ſancti Johannis de Florenciaco, eccleſiam ſancti Martini de Grenolheriis, eccleſiam S. Andreæ de Rominiaco, cum pertinenciis earum. Item in Biterrenſi epiſcopatu eccleſiam ſanctæ Mariæ de Serignano cum pertinenciis ſuis. Item in Toloſano eccleſiam ſancti Petri & ſanctarum Puellarum cum pertinentiis ſuis. Item in Gaſconia in comitatu Armenienſi eccleſiam ſancti Juliani de Galano, cum eccleſiis, villis, & cæteris omnibus ad eam pertinentibus. Item in parochia Convenienſi eccleſiam ſanctæ Mariæ de Aurinhaco, & cætera omnia, quæ monaſterium veſtrum vel in præſenti nona indictione legitime poſſidet, vel in futurum largiente Deo rationabiliter ac legitime poterit adipiſci. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem cœnobium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis

vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur eorum, quorum ſuſtentationi & gubernationi conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Obeunte te nunc ejus loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtucia ,ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris de ſuo, vel ſi oportuerit, de alieno collegio ſecundum Dei timorem, & beati Benedicti regulam providerit eligendum. Sane locus ipſe, ſicut a prædeceſſore noſtro felicis recordationis papa Sergio inſtitutum eſt, ſemper ſub apoſtolicæ ſedis jure & protectione permaneat, ſub aurei unius cenſu annualiter Lateranenſi palatio perſolvendi. Si qua in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam venire tentaverit, ſecundo tertiove ammonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo judicio diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem monaſterio juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti; quatenus hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant, amen, amen, amen. Ego Paſchalis catholicæ eccleſiæ papa ſecundus. Datum Laterani per manum Johannis ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalis diaconi ac bibliothecarii XI. kalend. Aprilis, ind. IX. Incarnationis Dominicæ anno MCXVI. pontificatus autem domini Paſchalis ſecundi papæ anno decimo ſexto.

VI.

Ex archiv. S. Tiberii.

Litteræ Eliſiarii & Engelradæ teſtantium vicariam loci S. Tiberii, leddam, condominam, &c. monaſterio contra ipſos adjudicatas fuiſſe.

1117. IN nomine Omnipotentis altiſſimi. Ego Eliſiarius, & ego Engelrada uxor Eliſiarii, nos ambo cognoſcimus & confitemur, quod in placito quod habuimus cum Arnaldo abbate ſancti Tiberii de honore Guillermi Arnaldi avunculi Engelradæ, ipſe Arnaldus abbas probavit teſtibus legitimis quod prædictus Guillermus Arnaldi in ultima diſpoſitione ſua donavit & reliquit pro amore Dei, & pro animabus parentum ſuorum, & pro remiſſione peccatorum ſuorum, altari ſancti Salvatoris, & altari S. Tiberii, quod eſt ſitum in eadem eccleſia, & abbati ejuſdem loci, & ſucceſſoribus ſuis, & monachis præſentibus & futuris, totam vicariam, & illud totum quod ad vicariam pertinet, & totam leddam, & condominam quæ eſt juxta viam quæ vadit de ſancto Tiberio ad caſtrum Pedenatii, & alium campum qui eſt juxta viam quæ diſcurrit de ſancto Tiberio ad Biterrim. Et ipſe campus affrontat ab Occidentali parte in vineis de Cabanis, a Septentrionali parte affrontat in vineis Duranti Americi, ab Orientali parte affrontat in feodo Petri Frotardi: quapropter prædictus Arnaldus abbas obtinuit contra nos & contra Petrum Segerii, & conſecutus eſt in eodem placito totum honorem ſupraſcriptum, quem Guillermus Arnaldi tenuit & habuit de ſancto Tiberio & abbate ejuſdem loci; judicio eorum in quos compromiſeramus, ſcilicet Ricardi Narbonenſis archiepiſcopi, & Atonis Arelatenſis archiepiſcopi, & Arnaldi Biterrenſis epiſcopi, & Bernardi Agathenſis epiſcopi, & Arnaldi Carcaſſonenſis, & domini Aldeberti legiſperiti, & Hugonis Caurendi. Unde nos intelligentes mortem animarum eſſe, & damnabile ſanctæ matri eccleſiæ res ſuas auferre, cum deberemus etiam noſtra erogare, amore & timore Dei omnipotentis, & pro ſalvatione animarum parentum noſtrorum, & ipſius Guillelmi Arnaldi, & omnium fidelium defunctorum, & pro remiſſione peccatorum noſtrorum, nos ſupraſcripti damus & ſolvimus, atque dimittimus cum hac charta, abſque omni machinatione, & ſine aliqua retentione totum illum honorem ſupraſcriptum, quem prædictus Guillermus Arnaldi habuit, & tenuit de ſancto Tiberio & abbate ipſius loci, & eccleſiam beatæ virginis Mariæ de Serignano, cum omnibus eccleſiaſticis. Hanc autem ſolutionem & dimiſſionem facimus ego Eliſiarius & ego Engelrada altari ſancti Salvatoris, & altari ſancti Tiberii, quæ ſunt ſita in eadem eccleſia, & tibi Arnaldo abbati, & ſucceſſoribus tuis, & monachis præſentibus & futuris. Sane ſi aliquis ex hæredibus noſtris, quod abſit, hanc guirpitionem temerarie auferre, rumpere, aut infringere attentaverit, non valeat obtinere quod cupit, ſed pro ſuo maligno conamine componat prædicto monaſterio, vel abbati ejuſdem loci, vel monachis auri libras quinque. Et ego in Dei nomine Arnaldus abbas monaſterii S. Tiberii, cum conſilio Deodati prioris, & Petri Ricardi monachi, & Petri de Beciano, & Poncii de Magalas monachorum, & Petri Ruffi monachi, & Bernardi Amancii monachi, & Raimundi monachi, & totius capituli, bono animo, & ſpontanea voluntate concedimus & donamus in feudum tibi Eliſiario & uxori tuæ Engelradæ, excepto honore ſupraſcripto, totum alium honorem quem ipſe Guillermus Arnaldi tenuit & habuit, aut aliquis per illum, de abbate ſancti Tiberii & de monachis, ſicut melius ipſe Guillermus Arnaldi tenuit & habuit. Ita tamen ut pro hoc feudo tu & omnes ſucceſſores tui qui hoc feudum habuerint, ſint fideles abbati ſancti Tiberii, & faciant homagium pro feudo, & omnium rerum ad ipſam eccleſiam pertinentium defenſores exiſtant. Facta charta XI. kal. Novembris, luna XIV. feria VII. epacta XVII. 1117. anni Incarnationis Domini regnante Ludovico. Viſores & teſtes hujus defenſionis & ſolutionis ſunt Abcherius de Tedano, & Remidi Dalmatii, & Petrus Bernardi de Montanac, & Bertrandus de Alinia, & Petrus Donati, & Berengarius de Beciano, & Raimundus de Roca, & Guillermus Deodati, & Guillermus de Tedano, & Raimundus de Tedano, & Marcus Bernardus chartam deſcripſit presbyter iſtam.

VII.

Synodus Monſpelienſis, in qua eccleſia de Beciano cænobio S. Tiberii attribuitur. *Ex tabul. S. Tiberii.*

HUGO Dei gratia Rotomagenſis archiepiſcopus, ſedis apoſtolicæ legatus, dilecto filio Ademaro abbati S.Tiberii, tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum. 1134. Religioſis & Deo ſervientibus providere, eorumque poſſeſſiones & jura eccleſiaſtica conſervare omnibus qui in regimine poſiti ſunt ſanctorum Patrum mandat auctoritas. Eapropter cauſam illam ſuper eccleſia de Beciano multo tempore ventilatam auctoritate apoſtolica ſuſcepimus terminandam. Conſidentibus itaque nobiſcum apud Montempeſſulanum venerabilibus archiepiſcopis B. Arelatenſi & A. Narbonenſi ſedis apoſtolicæ legatis, & epiſcopis R. Agathenſi, & G. Arauſicenſi, & P. abbate S. Ægidii, & aliis quampluribus religioſis perſonis, tu ad diem in ſupradicto loco tibi auctoritate apoſtolica & noſtra præſtitutam, paratus ad juſtitiam ante nos veniſti. Abbas vero Caſæ-Dei, qui ad eamdem diem & eumdem locum auctoritate apoſtolica a nobis vocatus fuerat, nec ipſe venit, nec pro ſe reſponſales miſit, nec aliquam excuſationem canonicam inibi prætendit. Eo itaque ſic deficiente, nos præcepto domini noſtri papæ Innocentii juſtitiam exequentes, quæſivimus ab eccleſia Agathenſi, in cujus parochia ſita eſt eccleſia de Beciano, ut coram Deo & nobis omnibus ibidem conſiſtentibus veraciter proteſtarentur, ad quod jure canonico, vel tuum, vel Caſæ-Dei monaſterium pertineret præfata eccleſia de Beciano. Illi ſiquidem quia vere, prout ab anteceſſoribus acceperant, ad jus & poſſeſſionem S.Tiberii, cui monaſterio Deo auctore præſides, pertinere reſponderunt. Ad hæc tu,

Ademare abbas, protuliſti inſtrumentum donationis factæ de eccleſia de Beciano eccleſiæ S. Tiberii, & prædeceſſori tuo Deodato: quod inſtrumentum a Berengario bonæ memoriæ Agathenſi epiſcopo factum, & annis Dominicæ Incarnationis, & teſtibus idoneis roboratum exiſtit. Et tu conſequenter produxiſti quatuor teſtes viros antiquos, aſſerentes ſe vidiſſe, quia eccleſia S. Tiberii poſſedit quiete per multos annos eccleſiam de Beciano, antequam monachi de Caſa-Dei intraſſent in eam. Tunc illi canonice examinati juraverunt ſuper Evangelia Dei, & hoc ſe vidiſſe, & hoc verum eſſe. Prodierunt & alii quatuor teſtes, qui dixerunt ſe interfuiſſe placito illi, quod habitum eſt apud Corbianum inter monachos S. Tiberii & monachos Caſæ-Dei, in præſentia Aldeberti Agathenſis epiſcopi, præſentibus A. Narbonenſi archiepiſcopo, & L. Nemauſenſi epiſcopo, dicentes ſe vidiſſe & audiſſe quoſdam teſtes idoneos ibidem juraſſe, quod Bernardus Agathenſis epiſcopus, qui induxerat monachos Caſæ-Dei in eccleſiam de Beciano, cum accepiſſet teſtimonia perſonarum authenticarum eccleſiæ ſuæ, ſuper donatione facta a Berengario anteceſſore ſuo Deodato abbati, & monaſterio S. Tiberii de eccleſia de Beciano, ipſe idem Bernardus coram Bertranno Narbonenſi archiepiſcopo, in placito de eadem cauſa habita apud Cabrils, præſentibus monachis Caſæ-Dei & ſancti Tiberii, factum correxit, & adjudicavit reddi eccleſiam de Beciano monachis S. Tiberii. Quod prædicti Aldebertus Agathenſis, & A. Narbonenſis, & L. Nemauſenſis audientes, ſententiam reſtitutionis ipſius ratam eſſe & tenendam judicaverunt. Et ſicut præfati quatuor teſtes hoc ſe vidiſſe & audiviſſe proteſtati ſunt, ita nobis præſentibus examinati ſuper Evangelium Dei juraverunt. Hoc ipſum A. Narbonenſis archiepiſcopus, & Ermengaldus Agathenſis archidiaconus, & R. ſacriſta, & magiſter Dulcianus, qui interfuit præfato placito de Corbiano, coram nobis ſe vidiſſe & audiſſe viva voce proteſtati ſunt. Hi omnes, qui hoc teſtimonium nobis perhibuerunt, eamdem de præfata reſtitutione ſententiam atteſtati ſunt fuiſſe confirmatam apud Lupianum a ſupra nominato A. Agathenſi & A. Narbonenſi, & P. Lutevenſi, & R. Magalonenſi epiſcopis, & R. tunc archidiacono nunc epiſcopo Agathenſi, præſentibus abbatibus de Caſa-Dei & S. Tiberii. His omnibus de cauſis, & inſuper admonitione & præcepto Guidonis diaconi cardinalis & apoſtolicæ ſedis legati, præfatus R. Agathenſis te & eccleſiam S. Tiberii de eccleſia de Beciano reveſtivit. Hanc reveſtitionem eodem R. Agathenſi epiſcopo atteſtante ſic factam, nos & nobiſcum hic aſſidentes ſupra nominati archiepiſcopi, & apoſtolicæ ſedis legati, & epiſcopi, & quamplures authentici & religioſi viri, approbamus, & approbatam vice apoſtolica, quam ſuper hoc negotio gerimus, confirmamus & pro canonica donatione a Berengario Agathenſi epiſcopo facta, & legitima poſſeſſione ſubſecuta, tibi tuiſque ſucceſſoribus & monaſterio S. Tiberii, cui præſides, præfatam eccleſiam de Beciano cum decimis & omnibus jure ad eam pertinentibus, omni deinceps quæſtione ſopita, perpetuo poſſidendam adjudicamus. Actum eſt hoc anno Verbi Incarnati MCXXXIV. apud Montempeſſulanum, univerſali papa Innocentio, rege Francorum Ludovico. ✠ Ego Hugo Rotomagenſis archiepiſcopus & apoſtolicæ ſedis legatus.

VIII.

Ex chart. Vallis-mag.

Fundatio abbatiæ Vallis-magnæ.

1138. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, ego Guilelmus Frezol, & uxor mea Ermenſendis, & omnes filii noſtri, Bernardus ſcilicet de Gabiano, & Petrus Guillelmus, & Frezol, & ego Berengarius Ruſtan, & uxor mea Amada, & ego Petrus de Pradinas & uxor mea, & omnes nos prædicti per nos & per omnes ſucceſſores noſtros bona voluntate & fide, ac ſine omni fraude pro ſalute animarum noſtrarum & omnium parentum noſtrorum donamus Domino Deo, & S. Mariæ de Ardorello, & Fulconi ejuſdem loci abbati, & omnibus monachis & fratribus tam præſentibus quam futuris tantum quantum habemus & habere ulla ratione aut voce debemus in terminio de Tortoreira, a camino videlicet de Podio argentario, ſicuti deſcendit ipſe caminus uſque ad ſevum Ermengaudi de Lupiano. Et eſt terminus ab Occidente, & de alia parte ab ipſo eodem ſevo ſicuti aqua diſcurrit a montibus ab Oriente in Occidentem: ita ut ſummitates montium, & cacumina convallium ſint termini a parte Orientis uſque ad terminum qui æquatur & revertitur ad alium terminum quod eſt in camino de Podio Argenterio. Totum quantum habemus & habere qualicumque ratione & voce debemus infra prænominatos terminos, donamus Fulconi abbati & fratribus de Ardorello, eorumque ſucceſſoribus ad conſtruendam eccleſiam ſecundum inſtituta ſua & ordinem ſuum libere & per alodium uſque in perpetuum. Et ſimiliter donamus per nos & per ſucceſſores noſtros omnia quæ ſevales noſtri jam dederunt aut in poſterum dabunt in terminio de Tortoreira abbati & monachis de Ardorello. Si placuerit Deo, nos & poſteri noſtri boni & fideles adjutores & ſervitores monachis præſentibus & futuris per omnia pro poſſe noſtro erimus. Sed & ſi qui laici aut clerici, aut etiam religioſi eos inquietare, aut gravare, vel ædificando artare voluerint, nos nullatenus fieri permittemus. Hoc donum factum fuit, & hæc charta ſcripta anno Dominicæ Incarnationis MCXXXVIII. Signum Guillelmi Fredolonis, & uxoris ſuæ & filiorum ejus, & omnium ſupradictorum, qui hoc donum fecerunt, & hanc chartam propriis ſuis manibus firmaverunt, & teſtes eam firmare rogaverunt. Teſtes ſunt hujus donationis Raimundus Deodati de Mouceno, & Andreas de Variaco, & Guillelmus frater ſuus, & Raimundus Rainaldi.

Huic donationi in veteri membrana præmittitur charta mutila ſimilis donationis factæ a Raimundo Trencavelli vicecomite Biterrenſi Fulconi abbati Ardorellenſi ad conſtruendam eccleſiam ſecundum inſtituta ordinis ſui, 1138.

IX.

Raimundus Agathenſis epiſcopus fundationem Vallis-magnæ approbat.

Ex chart. Vallis-mag.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Ego Raimundus Dei gratia Agathenſis epiſcopus conſilio & voluntate Ermengaudi archidiaconi, R. ſacriſtæ, Poncii de Caſtiano, B. de Torella, aliorumque canonicorum noſtræ eccleſiæ concedo abbatibus cariſſimis fratribus noſtris G. Cadunienſi & Falconi de Ardorello, monaſterium ad honorem Dei & B. virginis Mariæ in epiſcopatu noſtro conſtruere, in loco qui *Vallis-magna* appellatur. Verumtamen volo ut abbas ipſius monaſterii, & ſucceſſores ejus mihi & ſucceſſoribus meis canonicam obedientiam promittant, & debitam obedientiam Agathenſi eccleſiæ ſemper exhibeant. Similiter fratres præfati monaſterii, quandiu abbate caruerint, epiſcopo & eccleſiæ Agathenſi obediant, ſed neque primitias, neque decimas habebunt, niſi de propriis ſuis agriculturis & de ſuis nutrimentis; nullum ſepeliant, niſi fratres ſuos & fundatores prænominati monaſterii, & eos qui equitando vel propriis pedibus cauſa religionis ad monaſterium venire potuerint. Volo etiam & concedo ut abbas & fratres monaſterii S. Mariæ Vallis-magnæ eccleſiæ Cadunenſi & eccleſiæ de Ardurello debitam obedientiam & reverentiam omni tempore ſecundum inſtituta ſua exhibeant, ſalva tamen obedientia Agathenſis eccleſiæ. Hoc ſcriptum gratia conſervandæ 1139.

conſervandæ pacis & caritatis fecimus, & proprio ſigillo munivimus. Ab eodem epiſcopo rogatus Bernardus Siffredi ſcripſit XVII. calendas Junii anno Dominicæ Incarnationis MCXXXIX.

X.

Ex tabul. S. Tiberii.

Synodus Uceticenſis pro eccleſia S. Petri de Beciano.

1139. GUIDO diaconus, apoſtolicæ ſedis legatus & cardinalis, cariſſimo in domino fratri Ademaro abbati S. Tiberii ſalutem. Inter monaſterium S. Tiberii, cui auctore Deo præeſſe dignoſceris, & monaſterium Caſæ-Dei ſuper eccleſia de Beciano controverſia eſt a longis retro temporibus agitata, unde nimirum utrumque cœnobium multas & difficiles fatigationes ſuſtinuit, & plurimum occaſione tuendæ juſtitiæ quaſi in vacuum laboravit. Ceterum, ſicut a domino noſtro papa Innocentio in mandatis accepimus, termino ad Uticenſem eccleſiam conſtituto, veſtras & alterius partis allegationes diligenter audivimus, perſpeximus inſtrumenta, & teſtibus, qui ab utraque parte producebantur, examinatis, ſecundum quod dictaret juſtitia, conſilio ſapientum & diſcretorum virorum qui convenerant, ferre ſententiam parati eramus. Cum autem placuit ei qui multorum & diverſorum hominum mentes unius efficit voluntatis, ut ſuper hac cauſa finem laboribus noſtris imponeret, & monachos S. Tiberii atque fratres Caſæ-Dei ad concordiam revocaret, favorem ſupernæ clementiæ imitantes, pro pace inter vos & illos præſtante Domino componenda, cum domino Guillelmo Arelatenſi archiepiſcopo, ſedis apoſtolicæ legato, cum venerabilibus viris P. Nicenſi, R. Agathenſi, G. Nemauſenſi, Johanne Vivarienſi, & G. Uticenſi epiſcopis, P. S. Ægidii, & Johanne S. Elidii Claromontenſis abbatibus, diligenti efficacia laboravimus & aſſenſu veſtro, & abbatis ac fratrum Caſæ-Dei, concordiam ſic per Dei gratiam compoſuimus: ut ſcilicet tu dilecte in domino frater A. abbas, atque ſucceſſores tui, & per vos præfatum S. Tiberii monaſterium eccleſiam B. Petri de Beciano cum decimis & omnibus aliis, quæ ad eam pertinere noſcuntur, libere & quiete de cetero jure habeatis: & abbas & monachi Caſæ-Dei tam præſentes quam futuri, eccleſiam B. Martini de Valentiniacis, cum omnibus quæ ad eam pertinent, quæ utique juris erat monaſterii S. Tiberii, conceſſione venerabilis viri R. epiſcopi & canonicorum Agathenſium, & tua ac monachorum tuorum, deinceps libere & quiete omnino poſſideant. Per ſingulos autem annos in ſolemnitate Pentecoſtes XV. ſolidos Melgorienſis monetæ de bonis eccleſiæ B. Petri de Beciano vos & ſucceſſores veſtri abbati & monachis Caſæ-Dei, & eorum ſucceſſoribus perſolvetis; ita tamen, quod in eadem eccleſia de Beciano monaſterium Caſæ-Dei neque jus proprietatis, neque jus poſſeſſionis deinceps habeat, nec vos ipſam eccleſiam, vel quæ ad illam pertinent ejuſdem monaſterii nomine poſſideatis. Si qua vero vel donatione aliquorum qui habitum religionis vel in vita, vel in morte, ut in monaſterio Caſæ-Dei ſub eodem habitu vivere proponerent, ſuſceperunt, ad eccleſiam de Beciano non pertinentia monachis Caſæ-Dei collata ſunt, vel emptionis titulo aliqua, quæ non ſunt de jure Becianenſis eccleſiæ, adepti fuerint, in poſterum abſque contradictione poſſideant. In ferragine quoque, quæ viridarium dicitur, illam habeant taſcham, quam emerunt a laïcis, & vos terræ culturam. Porro illa quæ laïci morientes, quorum corpora in eccleſia de Beciano vel in monaſterio veſtro ſepulta ſunt, ibidem pro animarum ſuarum ſalute reliquerunt, nihilominus habeatis. Hanc igitur concordiam inter vos, & abbatem & monachos Caſæ-Dei favente divina clementia ſtabilitam, ex auctoritate S. R. E. & domini noſtri papæ Innocentii confirmamus, & ratam perpetuis temporibus permanere decernimus. Acta ſunt hæc apud ſedem Uticenſem anno Incarnationis Domini MCXXXIX. ind. II. pontificatus domini Innocentii papæ II. an. X. ✠ Ego Guido diaconus cardinalis apoſtolicæ ſedis legatus ſig. ✠ Ego Guillelmus Arelatenſis eccleſiæ archiepiſcopus apoſtolicæ ſedis legatus ſig.

X I.

Raymundus Trencavelli vicecomes Biterrenſis dat Ademario abbati S. Tiberii quidquid in urbe ſancti Tiberii, & in homines ejuſdem civitatis habebat, & juſtitiam.

IN Dei nomine. Ego Raymundus, qui cognominor Trencavellus, Biterris vicecomes, cum conſilio & laudamento uxoris meæ per fidem, & ſine omni enganno, bono animo, & bona fide pro me & pro omnibus ſucceſſoribus meis guirpio, ſolvo, atque dimitto Domino Deo, & eccleſiæ ſancti Tiberii, & tibi Ademario abbati ejuſdem monaſterii, & ſucceſſoribus tuis, & monachis ejuſdem monaſterii tam præſentibus quam futuris, & omnibus manentibus in eadem villa, & in toto terminio præfati monaſterii ſancti Tiberii, tam viris quam mulieribus, tam præſentibus quam futuris, totas cavalgadas, quas demandabam in hominibus ſupraſcriptæ villæ ſancti Tiberii, & totas juſtitias, & totas firmantias, quas demandabam in hominibus, & in mulieribus in eadem villa commorantibus, & in toto ejus terminio & placitare per meam curiam, præter homicidium & eſguogozamentum. Hoc totum ſicuti ſuperius ſcriptum eſt, ego Raymundus, qui cognominor Trencavellus, vicecomes Biterris ſupraſcriptus, bono animo, & ſpontanea voluntate, ſine dolo, & abſque omni retinimento ſolvo, guirpio, ac dimitto quod nullus de præfatis hominibus vel mulieribus in præfatis locis commorantibus de cætero cogatur me ſequi, vel poſteros meos in exercitum nullo modo, nec præfatas juſtitias, nec præfatas firmancias cogatur mihi dare, vel ſucceſſoribus meis, nec placitare per curiam meam, vel ſucceſſorum meorum, niſi in duobus delictis, homicidio ſcilicet & eſguogozamento. Hanc chartam tranſlatavit Bernardus de Caucionoiolo publicus notarius de Biterri ex originali, nil augens nec minuens, videntibus & legentibus Gaucelino modo cellarario ſancti Tiberii, & Guillelmo Petro, atque Dominico clerico ſancti Nazarii. 1142.

X I I.

Eugenius III. hortatur Guidonem Bonarum-vallium abbatem, ut monaſterium Vallis-magnæ & ipſius monachos inter fratres ordinis Ciſtercienſis admittat. Ex chartul. Vallis-mag.

EUGENIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio G. abbati de Bona-valle ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quoniam ſanctæ eccleſiæ filii ita ardenti deſiderio divina præveniente gratia ſuccenduntur, ut ea deſiderent ad quæ pontificalibus eſſent monitis provocandi, tanto ut ſuæ laudandæ voluntatis ſortiantur effectum debemus ſtudioſius laborare, quanto ea ipſa quæ cupiunt chriſtianæ religioni conveniunt, & antiqui hoſtis inſidias contradicunt. Quia igitur fratres Vallis-magnæ ordinem veſtrum ſuſcipere & obſervare peroptant, dilectioni tuæ per præſentia ſcripta mandamus, quatenus ipſos inter fratres ordinis Ciſtercienſis recipias, & eis tanquam ſpecialibus fratribus tuis tam in ſpiritualibus quam in temporalibus ſtudeas providere. Datum Tuſculanis II. cal. Maii. anno circiter 1145.

Digitized by Google

XIII.

Ex autographo.

Teſtamentum Ermengaudi epiſcopi Agathenſis.

1149. IN nomine Domini. Anno Incarnationis ejus MCXLIX. regnante Lodoyco rege Francorum, ego Ermengaudus Agathenſis eccleſiæ epiſcopus licet indignus ſic facio teſtamentum: in primis heredem inſtituo Auroſam filiam Raimundi fratris mei in omnibus meis bonis mobilibus & immobilibus, quæ mihi contingunt ex paterna ſucceſſione ubicunque ſint, exceptis illis mobilibus quæ fortaſſe adhuc habeo ex bonis patris mei apud Agathem, quæ relinquo abbati S. Severi Berengario. Si vero mori contigerit prædictam filiam fratris mei ſine herede legitimo, vel etiam ſi legitimum heredem habuerit, & infra pubertatem deceſſerit, Guillelmum & Berengarium abbatem S. Severi filios Riſcendis meæ ſororis prædictæ Auroſæ æquis portionibus ſubſtituo in omnibus meis bonis paternis, exceptis illis quæ habeo in terminio de Agathe: nam illis Berengarium & Guillelmum de Corneliano filium meæ ſororis Cerdanæ æquis portionibus ſubſtituo: ſed ſi abbas Berengarius præmoriatur, ſubſtituo illi Guillelmum fratrem ſuum in bonis illius paternis quæ ſunt extra Agathem & ejus terminium, & Guillelmum de Corneliano in hiis quæ ſunt apud Agathem & in ejus terminio. Si vero iſte Guillelmus frater abbatis ſine legitimo herede, vel ſi heres ejus infra pubertatem deceſſerit vivente prædicto Berengario, Berengarium ei ſubſtituo, & rogo Berengarium, ut alia bona in quibus eum ſubſtituo, reſtituat Guillelmo de Corneliano filio ſororis meæ Cerdanæ, vel ejus legitimo heredi: & ſi prædictam Auroſam & Guillelmum fratrem prænominati abbatis mori contigerit ſine legitimo herede, vel ſi eorum heredes infra pubertatem deceſſerint, ſubſtituo illis poſt mortem abbatis, & etiam ipſi abbati Pontium de Beciano & ejus heredes in omnibus illis quæ mihi contingunt ex paternis bonis, exceptis illis in quibus ſubſtituo Guillelmum de Corneliano ſuoſque legitimos heredes, & Raimundus frater meus eodem modo ſubſtituit Pontium de Beciano, in omnibus bonis ſuis iſtis tribus prædictis Auroſæ, & abbati Berengario, & Guillelmo fratri ſuo. Auroſam vero prænominatam, quam ejus pater in mea reliquit tutela, relinquo in tutela Pontii de Beciano & ejus filii: & cum ad annos pubertatis pervenerit, det eam Ugoni filio Guillelmi Sigarii in uxorem, ſi eam legitime habere debet: ſi autem Ugo eam ſecundum canonicam inſtitutionem habere non potuerit, det eam, cum ad annos pubertatis pervenerit, Bertrando filio Deodati de Torolla, ſi eam legitime habere potuerit: ſi autem aliquis iſtorum eam legitime in uxorem habere non potuerit morte vel alia interveniente cauſa, rogo Pontium de Beciano, ut collocet eam in matrimonio, prout melius potuerit, de conſilio abbatis & ejus fratris, vel filius ejus, ſi ipſe ſuperſtes non fuerit. Pro remedio animæ meæ relinquo elemoſynæ de communia S. Stephani campum qui fuit Raimundi Bec cum ipſo prato, quæ duo emi ante epiſcopatum, ad reparationem altaris S. Stephani & ad chorum perficiendum mille ſolidorum Melgorienſium quos relinquo in poteſtate Pontii archidiaconi & Bertrandi ſacriſtæ, ut inde fideles ſint adminiſtratores ſecundum meam voluntatem. Et duos ciſclatones & unum pallium relinquo in poteſtatem Bertrandi ſacriſtæ ad hoc proprie, ut de duobus ciſclatonibus veſtes fiant ad miſſarum ſolemnia celebranda, & pallium unum quod ſuperponatur altari S. Stephani in ſolemnitatibus. Nepoti meo Guillelmo de Subiras relinquo equum & mulum & CC. ſol. vel ſolidatas. Pontio naturali filio Bertrandi fratris mei XV. modios frumenti & campum unum de ripa cui ſe laterat via quæ diſcurrit a Marcelliano ad ſtagnum, & unam vineam apud Bidamel, & alterum campum qui vocatur de ſancto Michaële. Petrum vero Bernardum armigerum quondam fratris mei Raimundi relinquo abbati & Guillelmo fratri ſuo, ut de eo militem faciant accepta medietate expenſarum in hoc de parte fructuum Auroſæ de pignoribus Trencavelli vicecomitis. Solvo atque relinquo quidquid mihi & eccleſiæ S. Stephani debetur præter duo millia ſolidorum. Condaminam quam habeo in pignore de Raterio de Betiano pro CCCC. ſolidorum Melgorienſium relinquo Pontio de Beciano juniori. Pratum quod habui in pignore a Petro Ermengaudo, relinquo abſolute infantibus ſuis. Illa pignora quæ habeo apud Corbianum a Galone & a Petro Ermengaudo, & medietatem illius pignoris quod habeo ab Alcherio de Pomairol dono Guillelmo de Corneliano filio ſororis meæ Cerdanæ; aliam relinquo ipſo, Alcherio; & dimitto unicuique ſacerdotum hujus civitatis unum modium frumenti, & unicuique diaconorum dimidium modium. Si vero aliquod verbum dubium in præſcriptis ſubſtitutionibus apparuerit, præfato archidiacono fideli animi mei interpreti tanquam mihi credatur, & quidquid in fideicommiſſis, ſubſtitutionibus plenius ceteris continetur, in his quidem contineri volo, rogo, atque etiam mando. Et quoniam qui pœnas ſuſtinet, emolumentum ſentire debet, idcirco Pontio de Beciano, in cujus tutela prædictam Auroſam mihi cariſſimam relinquo, dono tres partes omnium fructuum mearum poſſeſſionum quod habeo ex parte patris apud Agathem & in ejus terminio, quartam vero abbati prædicto; unicuique tamen, uſque dum ad annos pubertatis Auroſa ſuperſcripta perveniat. Adminiſtrationem autem iſtarum poſſeſſionum ambo pro parte fructuum habeant: illarum vero poſſeſſionum, quæ ſunt extra Agathem, quæ me & prædictum fratrem meum Raymundum contingunt ex paterna ſucceſſione relinquo abbati & fratri ſuo Guillelmo adminiſtrationem & fructus inde provenientes, donec prædicta Auroſa in matrimonio legitime collocetur. Tunc autem fideliter ei & viro ſuo reddant medietatem fructuum quos inde habuerunt, alios autem in ſuos habeant uſus. Corpus meum & animam meam Domino Deo & glorioſæ virgini Mariæ & S. Stephano dono atque relinquo, & ad reædificationem eccleſiæ S. Stephani relinquo duas partes aliorum omnium bonorum mobilium atque ſe moventium, ſubtractis inde omnibus debitis, tertiam vero pauperibus erogandam. Hujus teſtamenti ſunt teſtes rogati Pontius archidiaconus, Bertrandus ſacriſta, Petrus de Beciano, Johannes camerarius, Willelmus de Fabricolis, Bertrandus de Agathe, Willelmus Rainardi, Willelmus Sigarii, & Deodatus de Torolla, atque Berengarius de Gigano. Johannes de Beciano hoc teſtamentum tranſtulit ex primitivo menſe Septembri feria VI.

XIV.

Ex chart. Vallis-mag.

R. abbas Cadunenſis Guidoni abbati Bonarum-vallium cedit Vallis-magnæ monaſterium.

ANno Dominicæ Incarnationis MCLV. in nomine Domini ego R. Cadunenſis abbas aſſenſu ſimul & conſenſu totius capituli noſtri cum conſilio & laudatione omnium fratrum noſtrorum, videlicet P. prioris, Aimerici ſubprioris, Guidonis de Aienno, P. de Carrofio, & aliorum omnium, omni fraude remota ſolvo & dono tibi domno Guidoni Bonarum-vallium abbati, omnique ejuſdem loci conventui monaſterium in epiſcopatu Agathenſi, quod vocatur Vallis-magna, & honores, & grangias, & omnia mobilia & immobilia ad prædictum monaſterium pertinentia, videlicet ad conſtruendum & ordinandum, & ad faciendum in perpetuum quidquid ex eo facere volueritis. Hanc ſolutionem & donationem facimus fideliter abſque omni retentione in præſentia & ſub teſtificatione domni Duranni Manſiadæ abbatis & domni Geraldi Salvanenſis abbatis, ut ab hodierna die & deinceps prædictum monaſterium vos & ſucceſſores veſtri libera poſſeſſione habeatis & poſſideatis. 1155.

XV.

Ex chart. Vallis-mag.

Adrianus IV. confirmat tranſactionem de ſubjectione Vallis-magnæ monaſterio Bonarum-vallium factam.

anno circiter 1159.

ADRIANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Petro abbati monaſterii de Bona-valle ſalutem & apoſt. bened. Controverſiæ quæ inter eccleſiaſticas perſonas emergunt, & ad noſtram præſentiam deferuntur, mediante juſtitia terminari, & poſtquam deciſæ fuerint, ne a poſterorum memoria dilabantur, litterarum ſunt committendæ (apicibus.) Cadunenſis autem eccleſia pro ea devotione quam circa monaſterium Ciſtercienſe habebat, duas eccleſias quæ ad ſuum jus pertinebant, Ardurellenſem videlicet & eccleſiam Vallis-magnæ, eidem monaſterio contulit, ut ſecundum inſtitutionem ipſius vitam & habitum reformarent. Abbas vero Ciſtercienſis utramque eccleſiam monaſterio de Bona-valle conceſſit. Sicque factum eſt ut cum utramque eccleſiam de fratribus Bonævallenſis monaſterii Guigo anteceſſor tuus qui nunc Amelienſis eſt epiſcopus ordinaſſet, abbas prædictæ Cadunenſis eccleſiæ eum in judicium traxit, donationem ipſam neque de ſuo, neque de ſui capituli aſſenſu factam fuiſſe inſtantius aſſeverans: unde & ad hoc deventum eſt quod de utriuſque partis aſſenſu talis inter vos compoſitio atque tranſactio interceſſit, ut videlicet prædictus Cadunenſis abbas Ardurellenſem eccleſiam quiete & ſine moleſtia obtineret, eccleſia vero de Magna-valle Bonævallenſi monaſterio libere remaneret. Hanc autem tranſactionem Ardurellenſis abbas & ejuſdem loci capitulum de mandato Cadunenſis abbatis voluntate propria conceſſerunt, & ſe confirmaturos litterarum munimine promiſerunt: pollicentes etiam quod ab Albienſi epiſcopo, de cujus parochia ſunt, id ipſum facerent confirmare. Ceterum aliquo tempore poſt tranſacto cum præfatus Ardurellenſis abbas tranſactionem ipſam vellet infringere, & te ſuper hoc traheret in judicium, quoniam ad præſtandum de calumnia juramentum cogere te volebat, tu in hoc te ſentiens prægravari, eum ad ſedem apoſtolicam appellaſti. Cum igitur tam ipſe, quam Ermengaldus abbas Vallis-magnæ a te pro eodem negotio deſtinatus, in noſtra eſſent præſentia conſtituti, & ipſe abbas Magnæ-vallis ea quæ ſuperius dicta ſunt in noſtro auditorio allegaſſet, memoratus vero Ardurellenſis abbas ſe & capitulum ſuum ex coactione non voluntarie huic tranſactioni aſſenſum præbuiſſe inſtantius affirmaret, nos tamen hinc inde auditis rationibus, & diligenter inſpectis, communicato fratrum noſtrorum conſilio tranſactionem ipſam ratam ac firmam perpetuis temporibus decrevimus permanere: adjicientes ut omnes res mobiles quæ inpræſentiarum apparent, & quas abbas & fratres Ardurellenſis monaſterii in præſentia fratris noſtri P. Lutevenſis epiſcopi ſe eidem eccleſiæ contuliſſe legitimis teſtibus poterunt demonſtrare, tu eis infra quatuor menſes poſt factam probationem cum integritate debeas reſtituere. Ut autem hæc omnia perpetuis temporibus inviolabiliter obſerventur, adverſæ parti perpetuum ſilentium imponentes, auctoritate apoſtolica ea duximus roboranda & præſentis ſcripti patrocinio munienda, ſtatuentes ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis hoc attemptare præſumpſerit, ſecundo tertiove commonitus, niſi præſumptionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini noſtri Jeſu-Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem iſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu-Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Datum Laterani VIII. idus Aprilis.

XVI.

Ex chart. Salvan.

Albrandus dat Ermengaudo abbati Vallis-magnæ terram ad ædificandam domum pro monachis Ciſtercienſibus.

IN nomine, &c. Anno MCLXI. menſe Decembri, ego Albrandus & ego Guillelma uxor ejus...... damus Domino Deo & B. Mariæ, & univerſo ordini Ciſtercienſi, &c. & tibi Ermengaudo abbati Vallis-magnæ & ſucceſſoribus tuis, ſcilicet totam illam terram noſtram alodii liberi cum omnibus ſuis pertinentibus, &c. quæ eſt prope portalis Guillelmi, & confrontatur ex una parte cum vallo Montiſpeſſulani, &c. Hanc ſupradictam terram cauſa pietatis & intuitu caritatis damus & concedimus ad fundandam & conſtruendam ibidem quamdam domum piam ad honorem Dei & B. Mariæ, & ad recipiendos & hoſpitandos monachos & converſos ordinis Ciſtercienſis, & pertinentes ad eos. Et ſciendum quod tota ordinatio prædictæ domus in diſpoſitione ſit abbatis Vallis-magnæ cum conſilio tamen mei Albrandi, &c. Et ſi forte, quod abſit, contingeret inter abbatem Vallis-magnæ & me Albrandum vel poſteritatem meam aliquam oriri diſcordiam vel querelam de adminiſtratione ſupradictæ domus, illa controverſia terminetur conſilio abbatis Salvanienſis, &c. Et ego Guillelmus D. Montiſpeſſulani laudo & concedo in perpetuum totam hanc donationem &c. Et inſuper ego idem G. Montiſpeſſulani dominus, filius quondam Sybillæ, pio animo & mera liberalitate & pro redemptione animæ meæ & parentum meorum dono & concedo in perpetuum pro alodio libero Domino Deo & B. Mariæ & univerſo ordini Ciſtercienſi & adminiſtratoribus ejuſdem domus, videlicet dominium & totum illud, quidquid ſit, quod habeo & habere debeo....... in toto illo honore &c. Hoc totum laudavit Guillelmus Montiſpeſſulani, & Albrandus, & Guillelma ejus uxor apud Montempeſſulanum, in domo nova ipſius Albrandi &c. 1161.

XVII.

Ex archivis Agathenſ.

Privilegium Ludovici VII. regis Guillelmo epiſcopo Agathenſi conceſſum.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Ego Ludovicus Dei gratia Francorum rex dilecto noſtro Willelmo reverendo epiſcopo Agathenſi ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis in perpetuum. Plurimum gaudemus & exultamus in Domino ſemper quod provida moderatoris omnium diſpoſitio uſibus regni Francorum hactenus bene proſpexit, cum eos ſuæ poteſtatis vicarios eſſe conſtituit, per quos jus ſuum integre ſervetur eccleſiis, & exultans improbitas ſuo tempore........... in malis. Talibus quippe regnum Franciæ rectoribus indigebat, quorum ſtudio & ſollicitudine & tyrannorum retunderetur impietas, & eccleſiarum dignitas ſervaretur illæſa. In ipſorum itaque regum & principum redundat opprobrium, ſi eccleſiæ Dei, quod abſit, de ſtatu ſuo paterentur lapſum, quæ ab eis deberent jugiter ſuſcipere incrementum. Et quia virtus patrum filios non degeneres provocat ad virtutem, glorioſiſſimorum regum Francorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes etſi impares meritis, pro noſtris tamen viribus eccleſiarum commodis inhiantes, notum eſſe volumus tam præſentibus quam futuris, quod eccleſiæ B. protomartyris Stephani & tibi Willelmo epiſcopo inpræſentialiter & tuis ſucceſſoribus in perpetuum hac noſtri privilegii auctoritate communimus in civitate ſeu villa Agathenſi eccleſiam quæ eſt conſtructa in honorem B. protomartyris Stephani cum tertia parte totius dominii villæ. Damus etiam licentiam in ipſa eccleſia & civitate ob timorem Saracenorum & propter frequentiam incurſuum 1173.

Digitized by Google

iniquorum hominum faciendi turres, munitiones, muros, poſterulas, & portarum tuitiones, & valles, & quæcumque eccleſiæ & ipſi civitati noveris expedire. Concedimus etiam tibi & tuis burgum civitatis ipſius, ſicut melius & plenius viſus es habere & poſſidere, & licentiam claudendi muris & vallis atque portalibus. Donamus etiam tibi & tuis ſucceſſoribus in ipſo comitatu pulveraticum, paſcuarium, piſcaticum tam maris quam ſtagni & aquæ currentis, volatiliaticum in ſalinis, theloneis, mercatis, uſaticis tam terræ quam aquæ, leddis, terris, cultis & incultis, paſcuis, viis, ſtratis, aquis aquarumque decurſis, ſilvis, pratis, & in ipſo portu & ripis ſeu littoribus in omnibus tertiam partem habendam in tam quæſitis quamque diligenter inquirendis, ſicut melius & plenius habes, vel habere debes ex donatione glorioſiſſimi Karoli anteceſſoris noſtri ad petitionem Apollonii comitis olim Dagberto reverentiſſimo epiſcopo Agathenſi & ſucceſſoribus ejus ex regali munificentia collata. Jubemus etiam & regia auctoritate decernimus, ut nullus comes aut vicecomes ſive alterius judiciariæ ſæculariſve poteſtatis perſona vel nuncius ejus a clericis, vel laïcis veſtris in alodio præfatæ eccleſiæ S. Stephani in toto epiſcopatu Agathenſi commorantibus, audeat exigere albergam vel petitionem domorum, neque bovariam vel aſinariam, neque in pontibus, navalibus, ſeu aliis uſaticum vel cenſum, vel in ſalinis, neque alicujus toltæ vel queſtæ, ſeu aliquam redhibitionis curam infligere neque inquietare vel diſtringere, neque firmantiam pro aliqua cauſa civili vel criminali ullo modo exigere, ſed tibi tuiſque ſucceſſoribus pleno jure concedimus poteſtatem judiciariam omnium cauſarum tam civilium quam etiam criminalium ſeu capitalium earumdem per miniſtros executionem in omnibus hominibus tuis, & canonicis ejuſdem eccleſiæ in ſuis ſine contradictione curiæ ſæcularis. Concedimus quoque tibi & ſucceſſoribus tuis in regalibus noſtris ſtratas & caminos & novas forcias, & præcipue illas quæ fiunt in eccleſiis vel cimiteriis earumque domibus & pertinentiis eccleſiarum, & jus prohibendi facere novas forcias in toto epiſcopatu Agathenſi. Donamus inſuper & laudamus tibi & tuis ſucceſſoribus murum, poſterulas, & turres de Agatha cum ſevalibus, & quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona habes in civitate Agathenſi & in territorio ejus & burgo ex donatione regum vel principum & oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, vel præſtante Domino in futurum poteris adipiſci. Honores vero qui pertinent ad abbatiam S. Severi, totum caſtrum de Naſignano pro alodio cum toto ejus territorio. Honorem quem habes in territorio ſancti Martini de Cabano, honorem quem habes in territorio S. Yppoliti de Majano. Totum honorem quem habes in caſtro de Marcelliano, & jus faciendi fortiam in ipſo caſtro, & quicquid habes in ipſo territorio, & in terris, ſalinis, aquis, & cenſibus, & leſdis ejus & in hominibus vel aliis juſtis modis. Quicquid habes in territorio de Pizano, & in territorio S. Martini de Caux. Tertiam partem caſtri de Meſua & in ejus territorio. Quicquid habes ſancti Quirici de Pomariolis, S. Albini de Alnis, S. Mariæ de Montaniaco, S. Martini de Garriga, S. Albani de Columbaria, S. Petri de Papirano, ſancti Juliani de Bradalanca, S. Pontii, S. Martii de Colnar, ſancti Laurentii de Torola, totam villam de Prugnas cum pertinentiis ſuis, totam villam de Vilars cum pertinentiis ſuis. Quicquid habes in caſtro de Porcairanicis. Totam villam de Caſulis, & tertiam partem de Seta, & omnia ad jus epiſcopale ſpectantia. Præterea donamus tibi & tuis, ut te vel aliquo ſucceſſorum tuorum obeunte nulli comiti vel vicecomiti ſeu eorum vicariis vel nunciis bona epiſcopalia vel clericorum uſurpare liceat, vel eccleſiam tuam aut domos eccleſiæ ſeu epiſcopales turres vel munitiones aliquas aliqua præſumtione invadere, ſed liceat canonicis ejuſdem loci liberam ſemper electionem facere ſine ulla præſentatione vel contradictione alicujus ſæcularis poteſtatis, ſicut plenarie tibi & tuis conceſſum fuit in privilegio Adriani papæ. Præterea ſtatuimus, ut quicumque uſque ad hoc tempus loca vel jura monaſterii occupavit, ſi nulla temporis præſcriptione munitus ſit, de cetero per nulla temporum curricula poſſit muniri, per hanc noſtram ſanctionem poſſeſſionis interruptione facta. Ut autem omnia ſupra dicta firma vobis prædictis epiſcopo & canonicis eccleſiæ veſtræ ſemper illibata ſerventur, ſcripturæ noſtræ & ſigilli regii auctoritate, & robore præcipimus communiri & nominis noſtri caractere. Actum publice Pariſius anno Incarnati Verbi MCLXXIII. aſtantibus in palatio noſtro quorum ſubpoſita nomina & ſigna. S. Comitis Theobaldi dapiferi noſtri. S. Matthæi camerarii. S. Guidonis buticularii. S. Radulfi conſtabularii.

XVIII.

Guillelmus epiſcopus Agathenſis inſtituit XII. canonicos in eccleſia S. Stephani, eiſque de menſa ſua redditus & prædia aſſignat. *Ex chart. Agathenſ.*

GUILLELMUS diſpoſitione divina epiſcopus Agathenſis cum fratribus & canonicis ſuis Petro Raymondi ſacriſta, Willelmo præcentore, Willelmo Raynardo, Petro de Corneilhano, Willelmo Rainone, Bernardo Imberto, Magiſtro Ricardo, Petro Carbonello, Willelmo de Pomerolis, Ermengaudo, & Sigario, univerſis ad quos præſentia ſcripta pervenerint gratia Domini noſtri & pax Dei, & communicatio Spiritus. Ad laudem & gloriam ſanctæ & individuæ Trinitatis, hoc eſt Patris & Filii & Spiritus ſancti, unius ſummi & omnipotentis Dei, & beati Michaelis archangeli, beatæ que Dei genitricis & intemeratæ virginis Mariæ, & B. Petri apoſtolorum principis, atque beati Stephani protomartyris Chriſti, omniumque ſanctorum Dei, pro ſalute animarum noſtrarum, atque omnium epiſcoporum & canonicorum & aliorum fratrum noſtrorum tam præſentium quam futurorum, ſub duodeno Apoſtolorum numero canonicos duodenos in eccleſia ejuſdem protomartyris nunc & in perpetuum ſtatuere, & unicuique manſum proprium cum certis redditibus, quia major ad præſens facultas non ſuppetit, aſſignare cupientes, non quia nunc & in futurum authore Deo pluries quam duodecim ſemper liceat procreare, & cum poſſibilitas nobis aderit, ſingulis manſus & certa beneficia eccleſiaſtica ſeu præbendas aſcribere intendentes, cuncta per ordinem ob memoriam hujus noſtræ devotiſſimæ conſtitutionis nunc & in perpetuum obtinendæ ſcriptis præſentibus credidimus demandanda. Cum enim præteritis temporibus ſub incerto numero in præfata ſede canonici ſine domibus & ſine ullis redditibus, quod turpe eſt dicere, crearentur; indignum viſum eſt nobis & minus honeſtum, ut clerici qui Chriſti jugiter ſervire debent eccleſiæ, & qui de ſorte Domini ſunt, & Dominus ſors illorum, incertis ſedibus non habentes ubi caput reclinarent tanquam Numidæ vagarentur, & de victu ſeu veſtitu eos oporteret eſſe ſollicitos, quod Dominus in Evangelio prohibet, dicens: *nolite ſolliciti eſſe, dicentes: quid manducabimus, aut bibemus, aut quo operiemur!* ipſis namque nec ad horam niſi forte ex neceſſitate de eccleſia licet exire, ſed juxta apoſtolum, ſine intermiſſione orare, ſicut in Paralipomenon legitur: per quatuor ventos erant oſtiarii, & janitores erant per portas ſingulas, ita ut nec pro vento quidem diſcederent a miniſterio. Ne igitur hujus occaſionis obtentu clericis aliquando, quod abſit, liceat indebite divagari, & eccleſia Dei ſibi debito privetur obſequio, ſingulis manſus & de propria menſa noſtra ſubtractos redditus pro noſtris viribus aſſignamus, ut ipſi miniſtratores miniſteriorum Dei devotiſſimi fiant, & tam pro ſuis quam etiam pro noſtris ac totius populi culpis veniam jugiter deprecentur. Conſulta quippe Dei diſpoſitio ad hoc epiſcopos & ſacerdotes vicarios eſſe voluit ſuæ poteſtatis

1173.

Matth. 6. 3.

Lib. 1. Par. 9. 24. l. 2. ibid. 35. 15.

in terris, ut per eos jus ſuum ſervaretur eccleſiis, & populus Domini in via mandatorum Dei gubernetur in terris, & Deus per hoc laudetur in cœlis. Imprimis manſo archidiaconatus omnes redditus archidiaconatus aſſignamus, manſo ſacriſtiæ omnes redditus ſacriſtiæ, manſo cantoriæ redditus cantoriæ, camerariæ camerariam & decimas & tertium de Porcairanicis, manſo Bernardi Garini tertium de Montigniaco, quod eſt duodecim ſextariorum & campum de Megano cum prato qui ſe tenet cum campo, manſo Willelmi Rainardi tertium de Beciano quod eſt trium modiorum & trium ſextariorum, & unum campum de Moſano, & in Fabricolis uſaticum de piſcibus & leuda de piſcibus, quæ omnia idem Willelmus Rainardi habet in pignore pro mille ſolidis, & iſta omnia dimitiit manſo ſuo & ſucceſſoribus ſuis pro ſua ſuorumque ſalute, & ut ſui ſemper memoria habeatur, manſo Petri de Corneilhano tertium de Papirano quod eſt duorum modiorum, manſo parvo tertium de Palas quod eſt dimidium modium, manſo Willelmi Rainonis tertium de Almis quod eſt trium modiorum panis & duorum modiorum vini, manſo magiſtri Ricardi condaminam de Petra-jorna cum prato qui ſe tenet cum ea, manſo Petri Carbonelli tertium de Caux quod eſt unum modium frumenti & unum modium ordei & ſexaginta forcas de cepis, manſo Johannis de Fabricolis tertium de Rovignac, ſcilicet dimidium modium panis & dimidium modium vini. Prædictos autem redditus ſingulis præfatis domibus aſſignamus & in perpetuum laudamus, ut immutabiliter permaneant eorum qui habuerint domos quibus fuerint aſſignati. Hanc autem prænominatam donationem & conſtitutionem ego Willelmus epiſcopus Agathenſis bona & propria voluntate mea pro ſalute mea & omnium epiſcoporum Agathenſium pro me & omnibus ſucceſſoribus meis facio Deo, & altari beati Stephani die natalis ejus, & promitto Domino Deo & beato Stephano ſuper illud altare, quod omnia ſupradicta plenarie obſervabo, nec infringam aut aliquis conſenſu meo: illud huic promiſſioni adjicientes, ut prædicti manſus & redditus canonicis & non aliis dentur, & quando vacaverint, non liceat epiſcopo niſi per annum tenere ſine communi conſenſu capituli: poſt annum vero donec vacaverint redditus manſi vacantis ſint theſauri ſancti Stephani, quouſque canonicus in eo ſubſtituatur. Et nos præfati canonici mandato domini epiſcopi juramus per ſancta quatuor Evangelia nos obſervaturos omnia prædicta & non infringemus aut aliquis noſtro conſenſu, & futuros canonicos, qui jam dictos manſus habituri ſunt, hanc chartam jurare faciemus. Quicumque autem harum noſtrarum conſtitutionum & largitionum tenorem, quod avertat Deus, auſu temerario & mente ſacrilega ullo tempore aliquo modo infringere voluerit, a Dei communione ſemper ſit alienus, & donec emendaverit, indignationem Dei & protomartyris inceſſanter incurrat. Ut autem per nos & omnes ſucceſſores noſtros hæc omnia perpetuam habeant firmitatem, ſigillo noſtro & communiæ S. Stephani martyris unanimiter præcepimus ſigillari, & ſigillatam laudavimus hanc chartam anno Dominicæ Incarnationis MCLXXIII. in præſentia & teſtimonio Berengarii Bernardi, magiſtri Dodo, Bernardi de Bertiniaco, Willelmi Gerardi, Petri Bens, Willelmi de Duabus virginibus, Bernardi Gonterii, Petri Bernardi, Bertrandi Reperſonis, Vincentii Bernardi de Aniaco & multorum aliorum.

XIX.

Ex chart. Agath.

Donum vicecomitatus Agathenſis factum Petro epiſcopo.

1187. IN nomine Domini amen, anno Incarnationis ejuſdem MCLXXXVII. Philippo regnante rege, menſe Junio, ego Bernardus Ato vicecomes Agathenſis, filius Guillelmæ vicecomitiſſæ, pro redemptione animæ meæ & parentum meorum dono meipſum pro canonico, Domino Deo, & eccleſiæ beati Stephani ſedis Agathenſis, & tibi Petro ejuſdem ſedis epiſcopo, & ſucceſſoribus tuis canonice inſtitutis, cum omnibus quæ habeo in toto epiſcopatu Agathenſi, ſcilicet Agathenſem civitatem cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnia quæ in toto epiſcopatu Agathenſi ego, vel pater viſi ſumus habere, & tenere, ſcilicet caſtellaniam, munitiones, uſatica, paſcua, terras cultas & incultas, nemora, aquas & aquarum decurſus, & omnes etiam dominationes totius vicecomitatus: & hoc totum ſicut jam dictum eſt, ego Bernardus Ato jamdictus promitto me obſervaturum, & me nunquam venturum contra, ſic ſuper ſancta quatuor Dei Evangelia corporaliter tacta juro. Hoc totum factum fuit in eccleſia B. Mariæ de Gradu, ante altare, in præſentia Petri Ramundi ſacriſtæ, Bernardi de Muroveteri, Raimundi Alquerii, Guillelmi de Lutava, Simonis Mermiano, Arnaldi Magiſtri, & Jacobi publici tabellionis, qui hoc ſcripſit.

X X.

Ex chart. Agath.

Raymundus Toloſanus comes confirmat epiſcopo Agathenſi vicecomitatum.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Ego Raimundus Dei gratia dux Narbonenſis, comes Toloſæ, marchio Provinciæ venerabili Petro Agathenſi epiſcopo, & ſucceſſoribus ejus canonice ſubſtituendis in perpetuum. Notum fieri volumus per hanc ſcripturam tam præſentibus quam futuris, quod nos per nos & per omnes ſucceſſores noſtros bona fide & ſine dolo pro redemptione animæ noſtræ & parentum noſtrorum donamus, laudamus, & concedimus, & cum hac charta tradimus tibi Petro Agathenſi epiſcopo, & per te eccleſiæ protomartyris Stephani ſedis Agathenſis, & ſucceſſoribus tuis canonice ſubſtituendis in perpetuum, totum videlicet & integrum vicecomitatum ſeu comitatum Agathenſem, & univerſa quæ ad ipſum pertinere noſcuntur, ſicut Bernardus Ato, qui inpræſentiarum vicecomes habetur, & pater ejus Bernardus Ato, & domini Dandusia melius & plenius per ſe vel per alios viſi ſunt habere, tenere, & poſſidere. Hanc autem liberalitatis noſtræ donationem facimus & tibi prænominato Petro, & ſucceſſoribus tuis, ut jam dictum vicecomitatum, ſeu comitatum tu & ſucceſſores tui habeatis honorifice in feodum a nobis & ſucceſſoribus noſtris, & ſitis vos & ſucceſſores veſtri fideles adjutores nobis & ſucceſſoribus noſtris contra omnes homines: nam & nos verſa vice & ſucceſſores noſtri erimus fideles coadjutores & deffenſores vobis, & eccleſiæ Agathenſi, & ſucceſſoribus veſtris contra omnes homines. Eodem liberalitatis titulo concedimus tibi prænominato epiſcopo licentiam adgredi totum jam dictum honorem, & in proprium jus redigendi non obſtantibus pactis factis per nos & Bernardum Atonem. Præterea concedimus tibi & ſucceſſoribus tuis omnes actiones, & omnia jura, & penitus cedimus quæ nobis competunt, vel competere poſſunt in poſterum adverſus Bernardum Atonem nomine vicecomitatus, ſeu comitatus Agathenſis. Hæc omnia ſupradicta ego Petrus Agathenſis epiſcopus de manu tui domini Raimundi comitis.... & promitto per me & per ſucceſſores meos, quod tibi & ſucceſſoribus tuis cum omnibus rebus noſtris erimus fideles coadjutores contra omnes homines. Acta ſunt hæc in clauſtro S. Jacobi apud Mergorium in præſentia Petri ſacriſtæ, & Bernardi de Muro veteri, & Raimundi de Beciano canonicorum Agathenſium, & Arnaudi magiſtri, & Raimundi Berengarii, & Poncii de ſancto Nazario prioris S. Jacobi, & Berengarii de Monte-arnaudo, & Raimundi de Ucetia, & Pontii Rainoardi de Medenis, Poncii de Nodeto, Bertrandi de ſancto Juſto, Raimundi de Eccleſia, Guillelmi Maltos, Raimundi Gaudalmari; & 1187.

Digitized by Google

ne res iſta de cetero privato poſſit egere teſtimonio, ego ſæpedictus Raimundus comes Toloſæ, & ego Petrus Agathenſis epiſcopus præſentem paginam ſigillo noſtro ſignari & muniri juſſimus anno ab Incarnatione Domini milleſimo centeſimo octuageſimo ſeptimo menſe Julii feria quarta, glorioſiſſimo rege Francorum Philippo regnante, & ego Petrus Raimundus mandato domini Toloſani comitis, & domini Agathenſis epiſcopi præſentem paginam ſcripſi & ſigillavi.

XXI.

Ex chart. Agath. *Confirmatio donationis vicecomitatus Agathenſis facta Petro epiſcopo.*

1187. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Quod per temporum ſpatia delet oblivio, reparat ſcriptura memoriæ reformatrix. Itaque ſit notum per hanc ſcripturam omnibus præſentibus & futuris quod ego Bernardus Atho gratia Dei Agathenſis vicecomes filius Guillelmæ vicecomitiſſæ bona fide & ſine dolo, mera liberalitate, & ſpontanea voluntate reddo & trado Spiritu Dei ductus meipſum pro canonico Agathenſi tibi Petro Agathenſi epiſcopo & eccleſiæ protomartyris Stephani ſedis Agathenſis, & mecum dono, laudo, concedo, atque in perpetuum cum hac charta abſque omni exceptione ſeu retentione inpræſentiarum corporaliter trado tibi jam dicto domino Petro Agathenſi epiſcopo & pro te eccleſiæ protomartyris Stephani & ſucceſſoribus tuis canonice ſubſtituendis in perpetuum pro remedio animæ & parentum meorum, videlicet totum & integrum vicecomitatum, ſeu comitatum Agathenſem & omnia quæ ad ipſum pertinere noſcuntur, ſicut melius & plenius ego & pater meus Bernardus Atho per nos vel per alios juſte vel injuſte viſi ſumus habere, tenere, & poſſidere, hoc eſt civitatem Agathenſem & burgos cum omnibus ſuis pertinentiis, & dominio & poteſtate ad ipſam pertinenti, & caſtrum de Marcelliano, & caſtrum de Lupiano cum omnibus ſuis pertinentiis & dominio & poteſtate, concedo in perpetuum omnia alia caſtella & villas, manſos, eccleſias, munitiones factas & faciendas, & jus faciendarum munitionum, feuda omnia & omnes feudatarios, uſatica, piſcatica, leudas, ducatus, quiſtas, albergas, argenti fodinas, theſauros, occupationes naufragiorum, vias privatas & publicas, ſtratas, caminos, terras cultas & incultas, prata, paſcua, & pactus, aquas, aquarumve decurſus, ſtagna, & maria, molendina facta & facienda, firmantias, & juſtitias, cauſas criminales & civiles, & earumdem executiones, & omnia jura quæ ego vel pater meus Bernardus Atho in toto epiſcopatu Agathenſi jure ſive injuria habuimus, accepimus, vel viſi ſumus per nos vel per alios habuiſſe, tenuiſſe, & poſſediſſe. Hanc autem liberalitatis largitionem facio ego Bernardus Atho ſæpedictus tibi domino Petro & ſucceſſoribus in perpetuum aſſenſu & voluntate domini Raimundi comitis Toloſani, a quo hæc omnia habebam in feudum, ſicuti in inſtrumentis inter me & ipſum factis continetur. Præterea laudo, & concedo, & ratam habeo donationem quam idem glorioſiſſimus comes Raimundus de toto vicecomitatu, ſeu comitatu Agathenſi prætaxato Petro & eccleſiæ protomartyris Stephani & ſucceſſoribus apud Mergorium fecit nuper & conceſſit, ſuper qua donatione litteras aptas ſigillo ſuo munitas nobis miſit, & rogavit ut ratam haberemus. Adhuc eodem liberalitatis titulo ſolvo, relinquo, & penitus deſemparo canonicis Agathenſis eccleſiæ præſentibus & futuris omnes toltas, alberguas, quæſtas, firmantias, juſtitias, omnes omnino exactiones & extortiones, quas ego & predeceſſores mei faciebamus juſte vel injuſte in hominibus ſancti Stephani, vel familiis eorumdem canonicorum, ſeu clericorum, & volo ut omnes homines communiæ ſancti Stephani ſint penitus exempti a juriſdictione mea vel ſucceſſorum meorum in perpetuum. Concedo etiam canonicis jam dictis poteſtatem & licentiam audiendi cauſas civiles & criminales inter homines ſuos & clericos & familias, & eaſdem executioni mandare. Univerſa etiam privilegia a glorioſiſſimis Francorum regibus, vel a ſummo pontifice epiſcopo Agathenſi & canonicis indulta firma & illibata volo manere in perpetuum. Ut autem hæc omnia firma & illibata maneant in perpetuum, ego Bernardus Atho prænominatus per fidem promitto & ſuper ſancta quatuor Evangelia corporaliter tacta juro quod hæc omnia quæ in hoc inſtrumento continentur tenebo, & obſervabo, & pro poſſe meo teneri & obſervari faciam, & contra hæc per me vel per aliquam perſonam interpoſitam verbo vel actu nullo modo veniam. Acta ſunt hæc, laudata, jurata, firmata apud Agatham in camera epiſcopi juxta Craurum in præſentia Petri archidiaconi, & Petri ſacriſtæ, Raimundi Alcherii, Bernardi de Muro veteri, Guillelmi de Criſpiano, Raimondi de Beciano, Guillelmi de Pomarolis, Stephani de Mermiano, Guillelmi de Anatholio, Guillelmi de Lodeva, Guiraldi Raimundi, Arnaldi magiſtri. Ego Jacobus Capeſ... ſancti Severi publicus tabellio mandato domini Bernardi Athonis hæc ſcripſi, & ne res iſta privato egeat teſtimonio, ejus ſigillo ſigillavi & munivi mandato ejuſdem, in preſentia teſtium jam dictorum, anno ab Incarnatione Domini milleſimo centeſimo octuageſimo-ſeptimo, rege Philippo regnante, decimo-ſexto kalendas Auguſti feria ſexta.

XXII.

Electio P. Pulverelli canonici eccleſiæ Pariſienſis in epiſcopum Agathenſem. Ex tabul. cap. Narb.

Circa 1214. REverendo patri & domino A. Dei providentia Narbonenſi archiepiſcopo apoſtolicæ ſedis legato univerſus Agathenſis clerus & populus totius devotionis famulatum. Credimus non latere præſulatus veſtri celſitudinem, quod noſtra eccleſia ſuo ſit viduata paſtore, ac propter hoc ſolatio ſit proprii deſtituta rectoris. Quapropter ne paſtore abſente grex dominicus perfidorum luporum morſibus pateret, & ne improbi raptoris fieret præda, communi voto atque conſenſu elegimus nobis in paſtorem dominum magiſtrum P. Pulverellum Pariſienſis eccleſiæ canonicum, virum utique prudentem, hoſpitalem, ornatum moribus, caſtum, ſobrium & manſuetum, Deo & hominibus per omnia placentem, ad paternitatiſque veſtræ clementiam humiliter accedentes unanimiter poſtulamus & obſecramus in Domino ipſum a veſtra majeſtate nobis concedi pontificem, quatenus auctore Deo nobis velut idoneus paſtor præeſſe valeat & prodeſſe, noſque ſub ſacro ejus regimine Domino ſemper militare poſſimus. Ut autem omnium noſtrum vota in hanc electionem convenire noſcatis, huic canonico decreto propriis manibus roborando ſubſcripſimus. Ego B. de Muro veteri archidiaconus ſubſcribo. Et ego Armandus de Petra ſacriſta ſubſcribo. Ego Pontius de Cocone abbas S. Affrodiſii & canonicus Agathenſis ſubſcribo. Ego Raymondus Michaëli præcentor Agathenſis ſubſcribo. Ego Stephanus Johannini camerarius & canonicus ſubſcribo. Ego B. de Moreſio ſubſcribo. Ego R. de Rocaſuca ſubſcribo. Ego P. de Marcellinas ſubſcribo. Ego G. de Duabus virginibus ſubſcribo. Ego Raymundus canonicus ſubſcribo. Ego G. Jordani canonicus ſubſcribo.

XXIII.

Bulla Innocentii III. pro monaſterio ſancti Tiberii. Ex archiv. S. Tiberii.

1216. INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis, abbati monaſterii S. Tiberii, ejuſque fratribus tam præſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Cum omnibus eccleſiis

debitores ex injuncto nobis officio exiſtamus, illis tamen propenſius nos convenit providere, quæ B. Petri juris exiſtunt, & ad defenſionem S. Romanæ eccleſiæ ſpecialiter pertinere noſcuntur; ideoque, dilecti in domino filii, veſtris juſtis petitionibus clementer annuimus, & prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Sergii, Paſchalis, Calixti, Eugenii, & Alexandri veſtigiis inhærentes, præfatum S. Tiberii monaſterium ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus ſtatuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona inpræſentiarum juſte ac canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione Regum, vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant, in quibus hæc nominatim duximus exprimenda: eccleſiam videlicet ſanctæ Mariæ de Gradu in territorio Agathenſi cum pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Sulpitii, & eccleſiam S. Johannis de Caſtro novo, eccleſiam S. Martini de Granoleriis, eccleſiam S. Andreæ de Roviniaco, eccleſias S. Johannis, & ſanctæ Suſannæ de Florentiaco, eccleſiam S. Martini de Fenoleto cum pertinentiis earum, eccleſiam quoque S. Petri de Beciano, quam per concordiam a bonæ memoriæ Guidone quondam ſanctæ Romanæ eccleſiæ cancellario tunc apoſtolicæ ſedis legato inter vos & abbatem ac monachos Caſæ-Dei factam obtinuiſtis cum decimis & aliis ad eam pertinentibus, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Aſſriano cum pertinentiis ſuis. In Biterrenſi vero epiſcopatu eccleſiam ſanctæ Mariæ de Serignano cum pertinentiis ſuis. In Toloſano eccleſiam S. Petri & ſanctarum Puellarum cum pertinentiis ſuis, eccleſiam quoque ſanctæ Mariæ de Ciderio, eccleſiam S. Petri de Campania, & eccleſiam S. Saturnini de Alamans cum pertinentiis earum. In Gaſconia in Auxienſi epiſcopatu eccleſiam S. Juliani de Galano cum eccleſiis, villis, & ceteris omnibus ad eam pertinentibus. In parrochia Convenienſi eccleſiam ſanctæ Mariæ de Quiriliaco, & eccleſiam S. Petri de Podio. Prohibemus autem ne in præfata villa, in qua idem monaſterium ſitum eſt, & terminiis ejus ulla unquam eccleſiaſtica ſæculariſve perſona caſtrum aliquod vel munitionem facere audeat, neque ab hominibus ejuſdem villæ præter abbatem & miniſtros ejus per exactionem aliquid extorquere, neque vicariæ miniſterium exercere, neque pro eadem vicaria campum, qui eſt ultra fluvium Tongam ſubtus Severiacum ſine abbatis permiſſione vel perſonæ cujuſlibet vendicare. Obeunte vero te nunc ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia vel violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel pars fratrum conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam providerint eligendum. Chriſma vero, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu baſilicarum, benedictionem abbatis, ordinationes monachorum vel clericorum a diœceſano ſuſcipietis epiſcopo, ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem ſedis apoſtolicæ habuerit, & ea gratis & abſque ulla pravitate voluerit exhibere, alioquin liceat vobis quemcumque malueritis adire antiſtitem, qui noſtra fultus authoritate quod poſtulatis indulgeat. Nulli autem epiſcopo licitum ſit obedientiam a vobis exigere, nec vos eam alicui præter Romanæ eccleſiæ præſumatis aliquatenus exhibere. Adjicimus quoque, ut nulli præter Romanum pontificem, & apoſtolicæ ſedis legatum, prædictum monaſterium, & ei præſidentem abbatem, vel familiam, quæ de cellario ejus vivit, interdictionis ſententia liceat innodare, ſed locus ipſe, ſicut a prædeceſſoribus noſtris inſtitutum eſt, ſemper ſub apoſtolicæ ſedis jure, ac poteſtate permaneat. Ad indicium autem hujus ab apoſtolica ſede libertatis acceptæ ſingulis annis unum aureum nobis noſtriſque ſucceſſoribus perſolvetis. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet moleſtiis fatigare, ſed omnia integre conſerventur eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis apoſtolicæ authoritate, & in prædictis eccleſiis diœceſanorum epiſcoporum canonica juſtitia. Si quis igitur in futurum hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire tentaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non præſumtionem ſuam congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate agnoſcat, & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatinus & hic fructum bonæ actionis percipiat, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniat, amen, amen. Ego Innocentius catholicæ eccleſiæ epiſcopus. Ego Nicolaus Tuſculanenſis epiſcopus. Ego Pelagius Albanenſis epiſcopus. Ego Cincius tituli ſancti Laurentii in Luqua preſbyter cardinalis. Ego Cencius ſanctorum Johannis & Pauli preſbyter cardinalis tituli Pammachii. Ego Leo tituli ſanctæ Crucis in Jeruſalem preſbyter cardinalis. Ego Robertus tituli S. Stephani in Celio monte preſbyter cardin. Ego Stephanus baſilicæ duodecim apoſtolorum preſbyter cardinalis. Ego Petrus S. Laurentii in Damaſo preſbyter card. Ego Othonianus S S. Sergii & Bacchi diaconus cardin. Ego Gregorius ſancti Theodori preſbyter cardinalis. Ego Reynerius ſanctæ Mariæ in Coſmedin diaconus card. Ego Romanus S. Angeli diaconus card. Ego Stephanus S. Adriani diaconus cardin. Datum apud Urbem veterem per manum Thomæ ſanctæ Sabinæ preſbyteri card. pontificatus D. Innocentii papæ III. anno 19.

XXIV.

Concordia inita Tedeſium epiſcopum Agathenſem inter & Amalricum ducem Narbonæ. * Ex tabul. Agathenſ.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti anno Incarnationis MCCXIX. III. nonas Septemb. Manifeſtum ſit omnibus præſentem paginam inſpecturis, quod pro bono pacis & quietis inter nobilem virum dominum Amalricum ducem Narbonenſem, comitem Toloſanum, Biterrenſem, & Carcaſſonæ vicecomitem, & dominum Montisfortis pro ſe ac hæredibus ſuis, ſive ſucceſſoribus, & venerabilem patrem T. epiſcopum Agathenſem pro ſe ac ſucceſſoribus ſuis, talis concordia & compoſitio intervenit, videlicet quod ipſe comes caſtra de Florenciaco, & de Pomieroliis cum ſuis pertinentiis omnibus, & juribus, quæ caſtra ſunt ultra flumen Eravi, in vicecomitatu Agathenſi, & medietatem caſtri de Aniano, ratione archidiaconatus Agathenſis, & caſtra de Beciano & de Torolla cum omnibus pertinentiis ſuis, & juribus quæ ſunt citra Eravum in vicecomitatu Biterrenſi recepit, & tenet in feudum ab epiſcopo & eccleſia Agathenſi, & pro iſto feudo tenetur epiſcopo jurare fidelitatem, homagium facere, & jurare, & defendere ipſum, & eccleſiam Agath. & omnia bona & jura quæ habet idem epiſcopus in diœceſi Agathenſi, bona fide, contra omnem hominem excepto dom. rege Franciæ, in mutatione ejuſdem epiſcopi Agath. tenetur dictum feudum recognoſcere, & facere homagium, & juramentum fidelitatis præſtare, & dare unum annulum aureum ad valorem unius marcæ argenti pro recognitione feudi memorati; & tunc epiſcopus tenetur ipſum & ſuos de eodem feudo inveſtire, & ad præſens inveſtit. Item epiſcopus recipit & tenet in feodum ab ipſo comite, quidquid idem comes habet, vel habere debet in civitate Agathenſi, & ejuſdem territorio, ratione comitatus & vicecomitatus Agathenſis, vel quocunque alio modo, & quidquid habet vel habere debet in caſtris

1219.

Digitized by Google

de Marcelliano, de Lupiano, de Meſua, de S. Pincio, de Caſtro novo, de Almis, in terran de Boſigis, & in eorum terminis, ſeu territoriis, & quidquid habet, vel habere debet in inſula de Seta, & generaliter quidquid habet, vel habere debet per ſe, vel per alium, vel aliquis nomine ejus ſive in feudalibus, ſive in perſonis, ſive in rebus, ſive in actionibus, ſive in juriſdictionibus, in terra, & in mari, in ſtagno, in portu, in flumine, in uſuaticis, in leudis, judiciis, vel quocumque alio modo, & loco, in toto epiſcopatu Agathenſi ratione comitatus, vel vicecomitatus Agathenſis exceptis jam dictis duobus caſtris de Florenciaco, & de Pomierolüs, quæ ipſe comes, ut ſuperius dictum eſt, in feudum ab ipſo epiſcopo recepit, & nominatim recepit dictus epiſcopus in feudum à comite quidquid habent ultra Eravum domini de Anduſia in epiſcopatu jam dicto, & pro iſto feudo tenetur idem epiſcopus, & ſucceſſores ejus jam dicto comiti, & hæredibus ejus juramentum fidelitatis præſtare, & conſilium ubicunque præſens fuerit & requiſitus, & auxilium bona fide in toto epiſcopatu Agathenſi & Biterrenſi, contra omnem hominem volentem jus ſuum recipere venire, excepto domino papa, & dom. rege Francorum, & in recognitionem totius feudi antedicti ipſe epiſcopus dabit annuatim comiti & hæredibus ſuis unum ſaurum, auſturum, vel unam marcam argenti, ſi fuerit requiſitus; ſi vero non fuerit requiſitus, & non præſtiterit auſturum, vel unam marcam non poterit propter hoc epiſcopo, vel eccleſiæ Agathenſi præjudicium aliquod generari. Item de caſtro Montiniaci taliter convenerunt, quod ſi quando ad manus dicti comitis, vel hæredum ſuorum, quocunque modo, ſeu caſu redierit, ipſe comes & ſui hæredes tenentur caſtrum ipſum reddere ipſi epiſcopo bona fide, omni occaſione & exceptione remotis: ita videlicet quod epiſcopus teneat illud caſtrum a comite & hæredibus ſuis in feudum, ſicut caſtra tenet jamdicta. Si vero idem epiſcopus voluerit interim contra detentorem, ſeu detentores caſtri Montiniaci experiri, de jure liceat ei, & ſi obtinuerit in feudum, teneat caſtrum ipſum, ſicut ſuperius eſt expreſſum. Ad hæc albergas quas dictus comes ratione vicecomitatus Biterrenſis vel alio modo exigebat in caſtro de Naſignano, & in furcis de Proquis, eidem epiſcopo & ſucceſſoribus ſuis in perpetuum & ex toto remittit; dictus vero epiſcopus per ſe & ſucceſſores ſuos cancellarium comitis Toloſani, & totum jus quod habebat in ipſa, dicto comiti, & hæredibus ſuis ſolvit omnino & in perpetuo derelinquit. Item inſtrumentum, ſive inſtrumenta quæ dictus epiſcopus habebat, in quo, vel quibus continebatur quod vicecomes Biterrenſis eidem præſtabat fidelitatem & homagium pro honorabili feudo, nec tamen exprimebatur, evacuat, irritat ex toto, & caſſat. Sciendum præterea quod dictus comes homagium fecit dicto epiſcopo, & fidelitatis præſtitit juramentum, & ſupradicta omnia quæ ad ipſum, & jura pertinere noſcuntur, juravit tactis ſacroſanctis Evangeliis ſe bona fide in perpetuum firmiter ſervaturum, & epiſcopus ſimiliter ipſi comiti Evangeliis coram ipſo poſitis fidelitatis præſtitit juramentum, & omnia expreſſa ſuperius quæ ad ipſum epiſcopum & ſucceſſores, & ſuos pertinere noſcuntur eodem juramento bona fide ſe perpetuo firmiter ſervaturum promiſit. Inſuper nobilis dom. A. mulier comitiſſa mater ſæpedicti comitis, omnia & ſingula quæ ſuperius exprimuntur voluit ſpontanea voluntate, laudavit & confirmavit. Et ut hæc omnia robur obtineant perpetuæ firmitatis, memorati dominus comes, & dom. comitiſſa, & dom. epiſcopus & Agathenſe capitulum præſentem paginam ſigillis propriis munierunt. Acta ſunt hæc anno & die quo ſupra apud Caſtrum novum de Lauriacen. in clauſtro in præſentia & teſtimonio venerabilis patris B. Dei gratia ſanctorum Johannis & Pauli preſbyteri cardinalis, apoſtolicæ ſedis legati, & dom. G. epiſcopi Carcaſſonæ, & mag. Hugonis de Miromari canonici Arelatenſis clerici dicti card. & dom. P. abbatis ſancti Affrodiſii Biterrenſ. & Bernardi Capraſii canon. Agathenſis, mag. Deodati canon. Ruthenenſis, & comitis Guidonis de Monteforti, & Geraldi de Pis diaconi, & Lamberti de Tureyo dom. de Lombera, & dom. Clarini cancellarii dicti dom. comitis, & Renaldi de Paſſi.

XXV.

Tedeſii epiſcopi Agathenſis litteræ de illatis eccleſiæ ſuæ injuriis a comite Toloſano. *Ex autographo.*

1224.

IN nomine Domini anno ejuſdem Incarnationis MCCXXIV. IX. calend. Julii T. divina permiſſione Agathenſis epiſcopus univerſis Chriſti fidelibus præſentem paginam inſpecturis ſalutem in Domino Jeſu Chriſto. Præſentibus litteris volumus fieri manifeſtum, quod R. comes juvenis filius R. quondam comitis Toloſani olim videlicet in Dominica de Ramis Palmarum proxime præterita, quæ fuit VII idus Aprilis, nobis per violentiam civitatem abſtulit Agathenſem, faciendo ſibi homines noſtros fidelitatem jurare, inſtituendo ibidem baculum, & faciendo portari vexillum ſuum per quandam partem murorum civitatis, & clamari, Toloſa, Toloſa, & faciendo ſequentibus diebus proximis redditus noſtros & jura noſtra tam in uſaticis quam in molendinis & aliis occupari; cumque poſtmodum apud Montempeſſulanum de pace inter ipſum & eccleſiam tractaretur per dominum archiepiſcopum Narbonenſem, civitatem Agathem, caſtrum de Marcelliano, & caſtrum de Lupiano, quæ ſimiliter duo caſtra nobis abſtulerat violenter, nobis tunc reſtituit ſolo verbo, ſcilicet die Martis poſt feſtum Pentecoſtes proxime præteritum: deinde præcepit Berengario de Joaras bajulo ſuo in civitate Agathenſi viva voce, ut ad mandatum dicti domini archiepiſcopi Narbonenſis in plenam poſſeſſionem nos reſtitueret tam civitatis quam dictorum caſtrorum, qui ad mandatum ipſius perſonaliter ad civitatem Agathem accedens in octava Pentecoſtes præſente ſæpedicto domino archiepiſcopo, & clero & populo prius ex parte dicti comitis dixit coram omnibus, quod idem comes nihil haberet juris in civitate Agathenſi, & ideo juramenta quæ homines noſtri ſibi fecerant tunc penitus relaxavit, & civitatem ipſam cum toto vicecomitatu Agathenſi nobis reſtituit pleno jure: ſimiliter eodem die induxerat nos in corporalem poſſeſſionem caſtri de Marcelliano exprimendo in ipſa miſſione in poſſeſſionem quod totum vicecomitatum Agathenſem de mandato dicti comitis nobis reſtituebat ad plenum, & ſequenti die Lunæ caſtrum de Lupiano nobis fecit reſtitui per Bernardum Verrum, & per Bernardum de Almis milites de Marcelliano & Reimundum Arquerium nuntios ſuos ad hoc ſpecialiter deſtinatos. Hinc eſt quod nobis & ſucceſſoribus noſtris, eccleſiæ noſtræ ac hominibus in futurum præcavere volentes, omnes ſententias, ſi quam vel quas interlocutorias, vel definitivas idem comes per ſe vel per alium tulerit, ſi quas donationes, conceſſiones, miſſiones in poſſeſſionem, ſi qua ſtatuta vel aliqua edicta, ſi conſulatum, vel quaſi conſulatum, vel alios actus, qui legitimi appellantur, fecerit vel fecerit fieri in civitate Agathenſi & prædictis duobus caſtris, aut in eorum adjacentiis, aut etiam in toto vicecomitatu Agathenſi, de communi conſilio capituli noſtri penitus irritamus, aut irritum denuntiamus, & generaliter quidquid ſæpedictus comes fecerit, vel ordinaverit, vel ſtatuerit per ſe vel per alium in dictis locis, illud totum tanquam a non domino, & a non ſuo judice, & excommunicato factum, decernimus irritum & inane. Univerſis & ſingulis hominibus noſtris quantum poſſumus ſub pœna confiſcationis omnium bonorum ipſorum præcipientes diſtricte ne ſententiam vel ſententias latas, donationes, vel conceſſiones, ſtatuta, vel edicta, & generaliter ſi quid factum, ordinatum, vel ſtatutum fuerit per dictum comitem vel per ſuos in locis ſuperius memoratis, aliquis

Digitized by Google

aliquis defendere, tenere, vel obſervare in judicio vel extra, vel uti eiſdem præſumat. Et ut hæc noſtra ſententia robur obtineat perpetuæ firmitatis, mandamus & volumus eam ſigillorum noſtri & communiæ munimine roborari. Lata fuit hæc ſententia anno & die quo ſupra in curia epiſcopali in præſentia & teſtimonio Bernardi de Moreſio præcentoris, & Bernardi Guillelmi, & Baldi, & Philippi canonicorum Agath. & Gaucelini de Marcelliano, & Bertrandi Ricardi, & Raimundi de Sala preſbyteri, & Guiraldi de Pinis, & Petri Pontii preſbyteri, & Bernardi de Albariis preſbyteri, & Bartholomæi Jatgerii clerici Agathenſis, & Bernardi Rebuffi, & Bertrandi Jatgerii diaconi, & Petri Lautherii publici notarii Agath. qui hæc ſcripſit.

XXVI.

Ex tabul. Agath.

Fundatio facta a Tedeſio Agathenſi epiſcopo pro duodecim pauperibus.

1226. T. Divina permiſſione Agathenſis epiſcopus, univerſis Chriſti fidelibus præſentes litteras inſpecturis ſalutem in Domino Jeſu Chriſto. Cum eleemoſyna hominem a peccato liberet pariter & a morte, vitam æternam ipſum faciens invenire, nobis & aliis prælatis qui plus cæteris in hoc mundo aliquid accepiſſe videmur, convenit, dum in ſtadio currere poſſumus & mereri, pauperum neceſſitatibus diligenter intendere, ſecundum verbum Domini, faciendo de mammona iniquitatis nobis amicos, ut cum defecerimus, in æterna tabernacula recipiamur ab eis. Sane cum in majeſtate ſua venerit filius hominis ad retributionem juſtorum, ſuper caput Ephraim minoris dexteram, & ſuper caput Manaſſe majoris in modum crucis poſiturus ſiniſtram, magna fiducia erit facientibus eam eleemoſynam coram ipſo. Dicturus eſt enim tam electis quam reprobis in judicio, quod in pauperibus ſibi ſpecialiter miniſtratur. Hinc eſt quod nos attendentes ſolam miſericordiam eſſe comitem defunctorum, & per eleemoſynam cum caritate peccata omnia expiari, de conſilio fratrum noſtrorum pro animæ noſtræ, ac ſucceſſorum & prædeceſſorum noſtrorum, & tam canonicorum quam clericorum omnium Agathenſium remedio & ſalute, ſtatuimus & ordinamus perpetuo futuris temporibus obſervandum, ut ſcilicet duodecim pauperes ſemel reficiantur diebus ſingulis in domo epiſcopi Agathenſis, vel etiam extra, ſi forte infirmi, vel tales fuerint, qui commode accedere ad domum epiſcopalem non poſſint. Totidem præterea competentibus veſtibus ſimiliter in anno ſemel, maxime in principio hiemis, veſtiantur ab ipſo. Hanc autem modicam eleemoſynam cum ea hilaritate ſucceſſores noſtri fieri faciant, & viſceribus caritatis, quod cum apparuerit, ut diximus, bonorum omnium retributor, tam pro erogatis, quam pro ſupererogatis omnibus ſuis mercedem plenariam redditurus, mereantur audire: eſurivi, & dediſtis mihi manducare, nudus fui, hoſpes, infirmus, in carcere poſitus, & ſemper hilariter mihi, & devotiſſime miniſtraſtis, propter quod & vos pariter in regno patris mei ſuper menſam meam edetis de cætero & bibetis. Et ut hæc noſtra pia ordinatio amodo in dubium revocari non poſſit, & majorem habeat roboris firmitatem, hanc chartam ſigillo noſtro, & ſigillo communiæ fecimus roborari. Actum apud Agathen in capitulo, anno Dominicæ Incarnationis MCCXXVI. XIV. cal. Maii.

XXVII.

Ex tabul. Agath.

Petrus epiſcopus Agathenſis teſtamenti ſui exſecutores deſignat.

1270. NOverint univerſi præſentes pariter & futuri, quod nos P. divina miſeratione epiſcopus Agathenſis ſana mente & bona memoria noſtrum fecimus ſeu ordinavimus teſtamentum ſcriptum per manum magiſtri Guillelmi de Luſſiano præſentis Agathenſis notarii, quod quidem teſtamentum ſeu ultimam voluntatem confirmamus, laudamus, ratificamus, ac in quantum poſſumus, approbamus, & volumus ipſum firmum illibatumque permanere, non intendentes dictum teſtamentum ſeu ultimam voluntatem per præſentem ſcripturam revocare, infringere, vel mutare in totum vel in parte, aut ei aliquatenus derogare, ſed quod ibi ſcriptum vel expreſſum non fuerat, vel fuerat minus dictum intendimus in hac ſcriptura addere, & ſupplere, dicere, & ſpecificare. In primis igitur quia in dicto teſtamento de executoribus fecimus mentionem, per quos voluimus & ibidem præcipimus dari & ſolvi legata in eodem teſtamento relicta, & diſtribui omnia alia bona noſtra, quos tamen ex cauſa ibi omiſimus ſtatuere, & etiam nominare, per hanc ſcripturam in perpetuum valituram executores noſtros ſtatuimus infraſcriptos. Facimus, & conſtituimus, & ordinamus executores, diſtributores, gadiatores, ſeu commiſſarios dicti noſtri teſtamenti ſeu ultimæ voluntatis magiſtrum Petrum de Montebruno notarium ac camerarium domini papæ, Petrum Berengarii archidiaconum Agathenſem, Guillelmum Fabri fratrem noſtrum, & Petrum Raimundi de Montepeſſulano canonicum Agathenſem, & Guillelmum de Monte........ capellanum noſtrum, rogantes eos, ut diſpoſitionem & voluntatem noſtram prout in teſtamento, &c.

XXVIII.

Ex tabul. S. Tiberii.

Tranſactio inter ſeneſcallum Carcaſſonæ pro rege Franciæ, & abbatem ac monachos S. Tiberii.

IN nomine Dei Patris omnipotentis, & Filii, & Spiritus ſancti, amen. Per præſentis ſeriem inſtru- 1273.
menti pateat univerſis tam præſentibus quam futuris, quod ſuborta materia quæſtionis inter curiam Biterris ſereniſſimi domini regis Franciæ agentem ex una parte, & dominum Guillelmum quondam abbatem, & conventum monaſterii ſancti Tiberii Agathenſis diœceſis defendentes ex altera ſuper mero imperio & juſtitiis majoribus, & coërcitionibus pecuniariis villæ ſancti Tiberii & terminorum & pertinentiarum ejus, quæ dicebantur olim fuiſſe a domino Raimundo Trincavelli quondam vicecomite Biterrenſi domino Raimundo tunc abbati S. Tiberii pro certa ſumma pecuniæ pignori obligata, ut dicebatur contineri in quibuſdam inſtrumentis inde factis, quæ non poterant inveniri, & ſuper annua alberga ſeu giſta quam vicecomes Biterrenſis quolibet anno, ſemel cum palea, & ſemel cum herba in dicto habere monaſterio dicebatur, pro cujus vicecomitis jure ad prædictum dominum Regem hæc dicebantur pertinere, parte adverſa hoc negante, & ad ſe pertinere aſſerente. Inqueſtiſque ſuper his inchoatis, procuratore domini Regis requirendo & ſalvando, & diutius agitatis diverſorum ſeneſcallorum & judicum temporibus, & poſtremo quaſi ad finem perductis coram magiſtro Bartholomæo de Podio domini Regis clerico, judice Carcaſſonæ, auditore a domino Guillelmo de Cohart milite, quondam ſeneſcallo Carcaſſonæ & Biterris, ſuper iis deputato, tandem propter rem dubiam & litem incertam de omnibus prædictis facta fuit tranſactio, ſeu amicabilis compoſitio inter dominum Johannem de Colluro militem, domini Regis ſeneſcallum Carcaſſonæ & Biterris pro domino Rege ex una parte, & dominum Bermundum Dei gratia nunc abbatem ſancti Tiberii, & conventum ipſius monaſterii ex altera in hunc modum: videlicet quod abbas memoratus & Bermundus de Neſiariis prior eccleſiæ beatæ Mariæ de Serignano, Raimundus Cartal prior eccleſiæ de Caſtro novo, & Raimundus de Hoſpitali cellerarius monaſterii S. Tiberii, monachorum ejuſdem loci procuratores & ſindici vel actores ab abbate & conventu prædictis cum mandato legati ad hoc ſpecialiter & ſufficienter conſtituti, pro ſe & dicto conventu, & omnibus ſucceſſoribus ipſorum caſtrum & villam S. Tiberii, quæ tenentur pro libero allodio, ſicut

Digitized by Google

dicunt, & cum dominationibus, juriſdictione, juſtitiis altis & baſſis, & mero & mixto imperio, & terminis, juribus, & omnibus pertinentiis ſuis, a ſereniſſimo domino Philippo Dei gratia rege Francorum illuſtriſſimo, & a prædicto domino ſeneſcallo pro ipſo in feudum receperunt, & ſe ab ipſo domino Rege in feudum de cætero tenere, & non ab aliquo alio domino recognoverunt: volentes & concedentes quod dominus Rex & ſui ſucceſſores ibi ſemper habeant juſtitias falſæ monetæ, ſi ibi cuderetur, fieret, & tingeretur, & læſæ majeſtatis, abbates ſi ab aliquo necarentur: & quod pro cenſu ſeu ſervitio, & pro recognitione dicti feudi prædictum monaſterium & abbas memoratus, & ejus ſucceſſores qui pro tempore fuerint dent & ſolvant, & dare & ſolvere teneantur dicto domino Regi & ejus ſucceſſoribus in perpetuum, & pro ipſis, ſeneſcallis Carcaſſonæ qui pro tempore fuerint, unum aurum formatum & acceptabilem, vel quinquaginta ſolidos Turonenſes, quod plus maluerint perſolventes in palatio vel domo domini Regis apud Biterram, in quindenis feſti Nativitatis beati Johannis Baptiſtæ annuatim. Et pro hac amicabili compoſitione ſeu tranſactione prædictus dominus ſeneſcallus pro domino Rege & ſuis recipiens hæc omnia, abbati & conventui & monaſterio prædictis pro ipſo domino Rege caſtrum & villam ſancti Tiberii cum mero & mixto imperio, & cum juſtitiis omnibus, & juribus & pertinentiis ſuis conceſſit in feudum. Et omnes prædictas quæſtiones majorum cauſarum, & coërcitionum pecuniariarum, & corporalium, & merum & mixtum imperium dicti loci, & albergas ſupradictas ceſſit, dereliquit, & conceſſit eis, ac in perpetuum acquitavit ſalvis domino Regi & ſucceſſoribus ſuis imperio dicti feudi, & juſtitiis falſæ monetæ, & læſæ majeſtatis, prout ſupra continetur, & ſalvis eidem domino Regi præter hanc tranſactionem & compoſitionem ſuo pedagio pontis ſancti Tiberii, & ſuæ parte leudæ quam percipit in villa ſancti Tiberii in die mercati, & ſuis juſtitiis dicti pedagii, & ſuæ partis dictæ leudæ, & exercitio quod habet in hominibus dictæ villæ; & ſalva domino Regi alberga decem militum pro termino de Nataliano, pro qua dictum monaſterium præſtat eidem domino Regi viginti ſolidos Turonenſes annuatim; & ſalvis ei hæreſibus & fœdimentis quæ ibi habet, ſicut in aliis villis monaſteriorum hujus terræ; ſalvis etiam dicto monaſterio tribus feſtivitatibus ſancti Tiberii, in quibus monaſterium percipit dicti pontis pedagium annuatim, ſicut eſt conſuetum; & omnibus aliis ſuis juribus, quæ habet in locis ſupradictis. Fuit etiam actum & conventum expreſſe inter partes ſupradictas, quod ſi dominus Rex hanc compoſitionem ſeu tranſactionem infra annum integre non duxerit approbandam, & ſui nomine prædicto monaſterio confirmandam & tradendam, ex tunc elapſo anno omnia ſupradicta pro non ſcriptis, pro non dictis, & pro infectis penitus habeantur: & quod cauſæ queſtionum prædictarum & omnium aliarum, quæ ſuperius continentur, ſint in eodem ſtatu quoad poſſeſſionem & proprietatem, & quoad omnia alia ſupradicta, in quo erant antequam hæc tranſactio fieret, vel de ea tractaretur. Inſuper fuit actum & conditum inter partes ſupradictas quod prædicta compoſitione ſeu tranſactione cum ſigillo pendenti domini Regis, ut dictum eſt, confirmata, prædictum feudum propter ceſſationem dicti cenſus non ſoluti aliquo tempore non poſſit cadere in commiſſum, nec per decurſum cujuſcumque temporis longi, longioris, longiſſimi, vel longævi in dicto feudo vel cenſu contra dominum Regem poſſit præſcribi, vel in aliquo per aliquam præſcriptionem præjudicium generari. Acta fuerunt hæc apud Biterram in palatio regali inter dominum ſeneſcallum & procuratores memoratos nomine domini Regis & abbatis & conventus prædictorum, In præſentia & teſtimonio magiſtri Bartholomæi de Podio domini Regis clerici judicis Carcaſſonæ, D. P. Dei gratia abbatis S. Aphrodiſii Biterrenſis, D. Rimbaldi de Salvio militis, judicis dicti domini ſeneſcalli, D. Bertrandi de Lodova prioris de manſo ſanctarum Puellarum, Petri de Manſo notarii, Raimundi Briſiacii notarii de Ceſſenone, & mei Augerii de Aſriano publici Biterrenſis notarii, qui mandatus a prædictis hæc ſcripſi & in formam publicam redegi anno Nativitatis Chriſti 1273. XI. kalend. Maii, & ſignavi regnante Philippo rege Francorum.

XXIX.

Innocentii VI. ſummi pontificis reſcriptum ad Johannem Francorum regem pro Pontio abbate S. Tiberii. *Ex origin. litteris.*

INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei cariſſimo in Chriſto filio Johanni regi Francorum illuſtri ſalutem & apoſtolicam benedictionem. In amore virtutum & illarum operibus, præſertim apud eccleſias & monaſteria eorumque miniſtros favorabiliter exercendis decet celſitudinem regiam ſe habere continuo ſtudioſam; cum ex hoc procul dubio benedictionis divinæ præmium, & laudis humanæ præconium adquiratur. 1362. Dudum ſiquidem quondam Seguino abbate monaſterii S. Tiberii, ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis..... regimini ipſius monaſterii præſidente, nos cupientes eidem monaſterio cum vacaret, per apoſtolicæ ſedis providentiam idoneam & utilem præſidere perſonam, proviſionem ipſius monaſterii ordinationi & diſpoſitioni noſtræ duximus ea vice ſpecialiter reſervandam, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Poſtmodum vero dicto monaſterio per obitum dicti Seguini, qui extra Romanam curiam diem clauſit extremum, abbatis regimine deſtituto, dilecti filii conventus dicti monaſterii reſervationem & decretum hujuſmodi, ut aſſeritur, ignorantes, dilectum filium Poncium monachum dicti monaſterii..... bacallarium in decretis..... abbatem concorditer elegerunt.... Nos igitur electionem ipſam, ut pote poſt & contra reſervationem & decretum hujuſmodi de facto, ut præmittitur, attentatam, & alia inde ſecuta irrita, prout erant, & inania reputantes, & ad proviſionem ipſius monaſterii celerem & felicem, de qua nullus præter nos ea vice ſe intromittere poterat neque poterat, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis, ne dictum monaſterium longæ vacationis exponeretur incommodis, paternis & ſollicitis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem quam ſuper his cum fratribus noſtris habuimus diligentem, demum ad eumdem Poncium, cui de religionis zelo, vitæ ac morum honeſtate & aliis multiplicium virtutum meritis apud nos fide digna teſtimonia perhibentur, convertimus oculos noſtræ mentis, quibus omnibus, necnon dictorum conventus ipſum Poncium eligentium voluntate concordi debita meditatione penſatis, de perſona dicti Poncii eidem monaſterio, de dictorum fratrum conſilio auctoritate apoſtolica providimus....... firma ſpe fiduciaque conceptis, quod dirigente Domino actus ſuos per ſuæ circumſpectionis ſtudium fructuoſum regetur utiliter........ Cum igitur, ut idem Poncius abbas in exercenda dicti monaſterii adminiſtratione facilius proficere valeat, favor regius ſibi eſſe noſcatur plurimum oportunus, excellentiam regiam rogamus & hortamur attente, quatenus eumdem Poncium abbatem & commiſſum ſibi monaſterium præfatum pro divina & noſtra reverentia habens propitius commendatos, in ampliandis & conſervandis juribus ſuis ſic te reddas ipſis favorabilem, & in ſuis opportunitatibus gratioſum, quod idem Poncius abbas tuæ celſitudinis fretus auxilio, in commiſſa ſibi dicti monaſterii cura poſſit Deo propitio proſperari, ac tibi exinde a Deo perennis vitæ præmium, & a nobis condigna proveniat actio gratiarum. Datum Avenioni II. idus Martii pontificatus noſtri anno X.

INSTRUMENTA ECCLESIÆ MAGALONENSIS.

I.

Ex arch. Anian.

Diploma Caroli magni, pro monaſterio Anianenſi.

Edit. ſæcul. 4. Benedict. part. 1. pag. 202.

787. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Carolus gratia Dei rex Francorum, & Longobardorum, ac patritius Romanorum. Maximum regni noſtri in hoc augere credimus munimentum, ſi beneficia opportuna locis eccleſiarum benevola devotione concedimus, ac Domino protegente ſtabiliter perdurare conſcribimus. Igitur notum ſit omnibus epiſcopis, abbatibus, comitibus, vicecomitibus, vicariis, centenariis, judicibus, ſeu omnibus fidelibus præſentibus ſcilicet, & futuris, qualiter vir venerabilis Benedictus abbas ex monaſterio, quod ipſe novo opere jure proprietario a fundamentis in honore Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, ſeu ſanctæ ſemperque virginis ejuſdem Dei genetricis Mariæ, ſeu aliorum ſanctorum ædificavit in loco nuncupato *Aniano*, in pago Magdalonenſe ſubtus caſtro Monte-Calmenſe, ad noſtram acceſſit clementiam, & prædictum monaſterium cum omnibus rebus, & ornamentis eccleſiæ, ſeu appenditiis, vel adjacentiis ſuis in manibus noſtris pleniſſima deliberatione viſus eſt delegaſſe, & ipſum ſanctum locum ſub noſtra defenſione, atque dominatione ad regendum nobis viſus eſt tradidiſſe. Idcirco ad ejus petitionem tale pro æterna retributione beneficium erga ipſum ſanctum locum viſi fuimus indulſiſſe, ut in eccleſiis & locis, vel agris, ſeu reliquis poſſeſſionibus ipſius monaſterii, quas moderno tempore per noſtram donationem, ac confirmationem, ſeu cæterorum fidelium juſte poſſidere videtur in quibuſlibet locis, quicquid ibidem propter divinum amorem collatum fuit, quæque etiam deinceps in jure ipſius ſancti loci aut per nos, aut per alios voluerit divina pietas augeri; præcipientes jubemus, atque anathematiſamus, ut nullus comes, neque epiſcopus, aut ulla judiciaria poteſtas ad cauſas audiendas, vel freda exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos nec homines ipſius monaſterii, tam ingenuos, quamque ſervos, qui ſuper terram memorati monaſterii reſidedere videntur diſtringendos, nec ullas redhibitiones, aut illicitas occaſiones perquirendas, aut ullum omnino cenſum inquirendum, ullo unquam tempore ingredi audeat, vel exactare præſumat. Sed hoc ipſe abbas, vel ſucceſſores ſui, aut monachi memorati loci, præſentes ſcilicet, & futuri, propter nomen Domini ſub integræ immunitatis nomine abſque cujuſlibet inquietate, aut contrarietate valeant dominare, & nulli unquam hominum pro qualicumque re nullum omnino cenſum audeant impendere, ſed ipſum ſanctum locum ſub noſtra defenſione, atque dominatione volumus conſtare. Statuentes ergo atque jubentes, ut neque vos, neque juniores, ſeu ſucceſſores veſtri, vel quiſlibet ex judiciaria poteſtate, in eccleſiis, & locis, vel agris, ſeu reliquis poſſeſſionibus ſupraſcripti monaſterii, vel de omnibus quæ ſupraſcripta ſunt nullo unquam tempore inquietare, aut exactare præſumatis: ſed quod nos propter nomen Domini & æterna remuneratione ad jam fatum monaſterium indulſimus, pro omnibus temporibus proficiat in augmentis. Et quando quidem divina vocatione ſupraſcriptus venerabilis abbas Benedictus, vel ſucceſſores ejus de hac luce ad Dominum migraverint, qualem meliorem, & nobis per omnia fidelem ipſa ſancta congregatio de ſupra ſcripto monaſterio, aut de qualicumque loco voluerint eligere abbatem qui ipſam ſanctam congregationem ſecundum regulam ſancti Benedicti regere valeat, per hanc noſtram authoritatem, & præmiſſæ indulgentiæ licentiam habeant & ubicumque voluerint ordinari, aut ipſi, aut monachi ipſorum, vel a quolibet pontifice ex præcepto & conſenſu noſtro poteſtatem habeant, quatenus ipſi ſervi Dei qui ibidem Deo famulari videntur, pro nobis, & conjuge, proleque noſtra & ſtabilitate totius regni a Deo nobis commiſſi, vel conſervandi attentius Domini miſericordiam exorare delectentur. Et ut hæc authoritas confirmationis noſtris futuriſque temporibus Domino protegente valeat inviolata manere, manu propria ſignatis ſubſcripſimus & annuli noſtri impreſſione aſſignari juſſimus. Data ſexto calendas Auguſtas anno decimo-nono regni noſtri. Actum in Ruganerburg palatio noſtro publico in Dei nomine. Amen.

II.

Diploma Ludovici Pii pro eccleſia Magalonenſi.

IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, Ludovicus divina ordinante clementia imperator Auguſtus. Conſtat nos divina ordinante gratia cæteris mortalibus ſupereminere; unde oportet, ut cujus præcellimus munere, ſtudeamus modis omnibus eccleſiaſticis rebus opem ferre. Idcirco notum fieri volumus omnibus fidelibus noſtris præſentibus ſcilicet & futuris, ſeu ſucceſſoribus noſtris, fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ, quia placuit nobis pro mercedis noſtræ augmento, & æternæ remunerationis fructu, quandam villam quæ eſt in territorio Magalonenſi, cujus vocabulum eſt Villanova, ſicuti eam Robertus comes in beneficium habuit, eccleſiæ S. Petri Magalonenſis, ubi Deo auctore Argemirus præeſt, quia conſtat eam ex prædictis rebus eccleſiæ fuiſſe, cum omni integritate reddere; ita duntaxat, ut quidquid rectores ac miniſtri prædictæ ſedis deinceps pro opportunitate ipſius eccleſiæ de eadem villa, vel de iis quæ ad eam moderno tempore pertinent, facere voluerint, libero potiantur arbitrio ad hæc facienda. Et ideo omnibus præcipimus ac per has litteras ſtatuimus, ut nullus quilibet fidelium noſtrorum tam præſentium quam futurorum, prædictam villam cum omnibus ad ſe pertinentibus, de prædicta ſede abſtrahere, aut aliquid imminuere, aut injuſtam interpellationem ingerere præſumat; ſed ſicut à nobis injunctum eſt, & per hanc noſtram authoritatem prædictæ eccleſiæ confirmatum, ita perpetuo permaneat. Et ut hæc authoritas firmiter habeatur, & per futura tempora melius conſerveiur, de annulo noſtro ſubter juſſimus ſigillari. Signum Ludovici ſereniſſimi imp. Durandus diaconus ad vicem Heliſachar recognovit. Datum idibus Martii anno Chriſto propitio ſexto imperii D. Ludovici excellentiſſimi Auguſti indict. XII. Aquiſgrani palatio regio in Dei nomine feliciter, amen. 819.

III.

Epiſtola Ludovici imperatoris ad Anianenſes & Gellonenſes monachos de electo abbate Tructeſindo.

Edit. apud Mabillonium annal. t. 2. pag. 474.

IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti Ludovicus divina ordinante providentia imperator Auguſtus venerabilibus fratribus in Aniana ſive 822.

Gelione monaſterio conſtitutis. Proxime accidit Agobardum archiepiſcopum ad noſtram deveniſſe præſentiam, indicans nobis quomodo eo præſente & Nibridio archiep. ſine mora omnes pari conſenſu Tructeſindum ſuper vos elegiſſetis abbatem: cui facto quod rationabile nobis videbatur, aſſenſum præbere non diſtulimus, deſiderantes ac optantes, ut pietas divina id ad ſuam & ad veſtram communem ſalutem proficere faciat, & ille patris ac paſtoris inter vos locum obtineat, & vos ut Chriſti oves pari humilitate ac devotione, ſicuti dignum & rectum eſt, ſubditi & obedientes ei ſitis. Et hæc obedientia vel humilitatis ſubjectio charitatis munimine eſt roboranda, quod ſine ſimulatione falſæ extrinſecus oſtentationis in vobis fieri neceſſe eſt: vos enim optime noſtis cum quanto ſtudio ac ſudore a beatæ memoriæ domino Benedicto patre veſtro locus iſte primo inchoatus ac conſtructus eſt; deinde qua diligentia ille nitebatur, ut vos quos divina ſuperni paſtoris gratia per ſuæ devotionis inſtantiam inibi coadunaverat, ſecundum monaſticæ vitæ regulam recte converſaremini. Quod & Deo largiente juxta id quod deſideravit ad effectum perduxit, ſed & de ſacroſancto eodem examine per imperium a Deo nobis commiſſum longe lateque piæ converſationis normam coadoptavit e vobis & diſſeminare non deſtitit. Et cum profecto ita ſe res habeat, dignum vos admonere ſtatuimus, ut Deo cooperante id efficere ſtudeatis, ne in diebus veſtris res tam egregie inchoata, & ad incrementum perducta, quolibet caſu quidquam detrimenti ſumat: ſed tales ſemper per Dei miſericordiam eſſe ſtudeatis, ut de vobis poſſint ſicut prius, magiſtri & doctores ſanctæ non ſolum regularis vitæ, verum omnis ſpiritalis normæ & præcipui apicis adſumi, ubicumque neceſſitas vel voluntas fuerit. Porro Tructeſindum abbatem veſtrum admonitum eſſe volumus ut circa vos paternum exerceat amorem, & conſideret ſecundum ætatem, vel valetudinem corporis, vel infirmitatis cujuſlibet moleſtiam, quid cui conveniat ex ſubjectis ſibi; & caveat omnimodis, ne in negligentes adeo fervida zeli caſtigatio modum excedat, ut eos puſillanimes reddat: nec apud obſervantes mandata Dei talis ſit, ut torpore & deſidia in eis rigorem conſtantiæ frangat: ſed maxima diſcretione, juxta apoſtolum, ſit omnibus omnia factus, ut omnes ad ſe pertinentes ſalvare poſſit. Quod ſi forte evenerit, quod nos non optamus, ut ille extra regulam vobis a memorato Benedicto optime traditam in aliquo deviaverit, & magis voluerit quæ agenda ſunt, proprio arbitrio & voluntate, quam veſtro communi conſilio agere, vos eum ut chariſſimi fratres & filii, cum omni manſuetudine & patientia corrigite: quod ſi vobis aſſenſum præbuerit, & per vos correctus fuerit, hoc Dei dono tribuatis. Si vero ille pertinacior in ſua, quod abſit, permanere voluerit ſententia, tunc nobis id ſignificari prius faciatis, quam foris vicinis veſtris notum fiat, quia cum in aliis regalem exerceamus poteſtatem, in vobis tamen paternum ſemper volumus obtinere affectum. Et quamvis hæc licentia a nobis ſit vobis conceſſa; tamen ſummo opere cavendum eſt, ne de qualibet re adverſus abbatem veſtrum levi ira, aut parva perturbatione inflammati, fruſtra pertinaci audacia adverſus eum commoveamini; nam ſi aliquis veſtrum ſine ratione adverſus eum inflammabitur, & noſtras aures ſine cauſa pulſaverit, nos adverſus ſe noverit diſtricta animadverſione eſſe commotum, ut ille, qui ejuſmodi eſt, cæteris fiat documentum, ne in poſterum aliquis audeat adverſus magiſtrum ſuum injuſte conſurgere. Vos quoque, ſeniores, in omnibus adjuvate eum tam in diſtrictione juniorum fratrum, quam etiam & in reliqua utilitate monaſterii, nec illum ſolum ſub tanti ponderis onere gravari patiamini; ſed
Galat. 6. 2. juxta Apoſtolum, *invicem onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti.* Vos autem, juniores fratres, ſtatuimus admonere, ut in omnibus abbati veſtro & ſenioribus fratribus obedientes ſitis & humiles, non protervi, non murmuratores, ſed cum omni humilitate ac manſuetudine ſervare propoſitum veſtrum, nam ſi ſecus egeritis, ut aliquis veſtrum adverſus abbatem & fratres infletur, & non ſolum ſibi, ſed aliis etiam perverſæ tranſgreſſionis fuerit incitamentum, & non ſui abbatis vel fratrum ſuſtinuerit correctionem, hunc nobis cum feſtinatione mitti præcipimus, ut eum in talem dirigamus locum, unde ille vobis minime poſſit quidquam inferre ſcandali. Hæc vobis ideo ſcribere juſſimus, ut cognoſcere poſſitis quantam curam ac ſollicitudinem de vobis habere deſideramus: eamdem enim familiaritatem quam cum piæ recordationis Benedicto abbate veſtro habere viſi ſumus, ſi præcepta ejus obedienter cuſtodire volueritis, vobiſcum ſimiliter habere volumus, & curam veſtri ipſiuſque monaſterii ſemper agere. Et quia conſtat per chartam donationis prædicti patris veſtri, idem monaſterium genitoris noſtri prius & denuo noſtrum eſſe alodem, eamdem licentiam quam ipſe prius & nos deinceps per præcepta immunitatis viſi ſumus concedere, perpetuis temporibus firmiter obſervare, & inviolabiliter conſervare promittimus, ut quandocunque divina vocatione prædictus abbas vel ſucceſſores ejus de hac luce migraverint, quamdiu inter vos tales invenire potueritis, qui ipſam congregationem ſecundum regulam ſancti Benedicti regere valeant, per ſæpe ſcriptam & roboratam noſtram authoritatem licentiam habeatis ſemper eligendi abbates. Optamus vos pro nobis orantes, ac ſecundum propoſitum veſtrum cuſtodientes in Chriſto ſemper benevalere, amen.

I V.

Diploma Ludovici imperatoris pro monaſterio Anianenſi.

IN nomine Domini Dei, & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti Hludovicus divina propitiante clementia imperator Auguſtus omnibus fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ noſtris præſentibus ſcilicet & futuris notum ſit, 838.
quia olim adhuc in Aquitania conſtituti, & necdum imperiali honore & nomine cælitus inſigniti beneficiavimus quamdam villam in pago Lutovenſe Aniani nomine, quæ eſt in honore ſancti Salvatoris ſeu beatæ Mariæ virginis, & Petri & Pauli apoſtolorum atque Archangeli Michaelis dicata, petente nimirum Benedicto ejuſdem monaſterii tunc temporis abbate, & per authoritatem noſtram delegare curavimus; ſed quia deinceps divinitus nobis imperiali ſolio ſublimatis eaſdem res potiori authoritate roboratas fuiſſe necdum conſtiterat, Ermenaldus venerabilis ejuſdem monaſterii abbas noſtræ ſupplicavit clementiæ, ut denuo noſtram authoritatem ſuper rebus villæ, quæ dicitur Curcionatis, accipere mereretur per quam eas firmius poſſidere valeret, cui divino amore, & honore aſſenſum præbentes, hos noſtros apices ei fieri juſſimus, per quos decernimus atque ſancimus ut jam dicta villa Curcionatis cum omni integritate ſua diebus vitæ noſtræ beneficiario munere in dominatione, & gubernatione Aniani monaſterii, rectorque illius, utque ſuſtentatione fratrum in eo dominio militantium perſiſtat, & quidquid ab ea jure eccleſiaſtico, & modo beneficiario facere diſpoſuerimus, liberam habeant poteſtatem, & ut hæc authoritas noſtra firmior habeatur de annulo noſtro ſubter juſſimus ſigillare. Signum Hludovici ſereniſſimi imperatoris, Hirminmarius notarius ad vicem Hugonis recognovi. Data XIV. kalend. Novembris anno Chriſto propitio XXIV. imperii D. Hludovici piiſſimi Auguſti, Indict. XV. Actum Aquiſgrani palatio. I. D. N. F. A.

Digitized by Google

V.

Ex autographo.

Bulla Johannis papæ ad Raynaldum Anianæ abbatem.

JOHANNES epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectiſſimo filio Raynaldo abbati venerabilis monaſterii Anianenſis, quod eſt fundatum atque ſacratum in honore ſancti Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac perpetuæ Dei genitricis ſemper virginis Mariæ, ſanctique Archangeli Michaëlis, necnon & glorioſi Petri apoſtolorum principis, ſeu aliorum ſanctorum, ejuſque ſucceſſoribus, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Convenit apoſtolico moderamini pia religione pollentibus benivola charitate ſuccurrere, & poſcentium votis pium impertire aſſenſum, quia apud conditorem omnium nobis potiſſimum reponitur præmium, ſi venerabilia loca religioſorum virorum devotione conſtructa noſtra apoſtolica fuerint authoritate corroborata, atque ad meliorem ſtatum perducta. Igitur quia tua dilectio noſtram ſuppliciter exſpoſtulat clementiam, quatenus apoſtolico privilegio concedamus & corroboremus tibi tuiſque ſucceſſoribus monaſterium Anianenſe ſecundum tenorem atque adſtipulationem regalis privilegii, quod eidem loco clementer dignoſcitur fuiſſe indultum a piæ memoriæ Carolo Francorum rege Romanorumque patricio, a Hludovico etiam illius filio, tuæ fraternitati ex animo faventes, quidquid regalis munificentia in poſſeſſionibus, terrarumque redditibus, ſilvis, paſcuis, terris cultis & incultis, aquarumve decurſibus marinis, ſtagnis, fluviorumque piſcationibus, eccleſiarum cum ſuis adjacentiis delegationibus, ingenuorum, ſervorum, ſeu colonorum propagatione atque incolatu Anianenſi cœnobio contulit, & quod pia fidelium devotio obtulit, vel conlatura eſt, omne illud quod in præſenti vel in poſterum ad præfatum Anianenſe monaſterium pertinere vel poſſideri a te tibique commiſſis dignoſcitur, ut abſque inquietudine cujuſcumque poteſtatis vel conditionis intacta retinere, diſtribuere, ordinare, aut commutare pro loci utilitate valeas concedimus, & noſtra authoritate corroboramus. Et quia ineffrænata cupiditas, hæreſiſque ſimoniaca apud veſtrates omninò temperantiæ diſcretioniſque modum ignorat, ut liberius quæ ſpeculativæ vitæ ſunt congrua exercere valeatis, ſubrogationem abbatis ſana congregationis deciſione ſecundum beati Benedicti normam concedimus, & ut idem ſubrogandus ab epiſcopo, quem religioſioris vitæ meritum commendaverit benedicatur, fratreſque ſibi commiſſi ad ſacros ordines promoveantur, & ſic ipſe abbas, ſi religionis tramitem digne & laudabiliter tenere viſus fuerit, licentiam donandi pœnitentiam undecumque ad ſe humiliter concurrentibus, excommunicandique perverſos poteſtatem habeat, & ſolvendi ſatisfacientes authoritate apoſtolica indulgemus. Quod ſi forte populi iniquitate & malitia exigente neceſſe fuerit provinciam excommunicationis vel anathematis gladio feriri, paterna indulgemus pietate & apoſtolica confirmamus authoritate ut idem locus Anianenſis immunis valeat ab omni vinculo excommunicationis, ut fratres inibi degentes pro noſtra totiuſque ſanctæ Romanæ eccleſiæ ſalute & proſperitate libenter omnipotenti Deo preces perſolvere valeant, pœnitenteſque, qui devote ad diem feſtum conſecrationis prædicti loci confluxerint, ipſa tantummodo die abſolutione noſtra releventur, ut uberius devotionis ſuæ vota propitiatoria & .... omnium exſolvant. Quicumque vero laudabili fama vel exemplo prædicti loci Anianenſis provocatus tumulari ſe in prædicto loco petierit, poſſeſſionis ſeu ſubſtantiæ ſuæ qualemcumque quantitatem jam dicto cœnobio erogandam delegaverit, nullo pacto vel occaſione prohibeatur ab epiſcopo, cujus diœceſis ipſa perſona fuerit, excepto ſi pro paucis meritis excommunicationi proprii epiſcopi publice ſubjacuerit. Et ne parvam quamlibet occaſionem prædicti loci congregatio adinveniat minus exequendi quæ ſancta ſunt, & juſta, & ſanctæ regulæ congrua, ſub divini nominis adteſtatione prohibemus, ne aliqua mundialis poteſtas, comes videlicet aut comitiſſa, archiepiſcopus aut epiſcopus, ſeu quælibet ſæcularis perſona præſumat eidem præfato monaſterio re vel ingenio, aut maligna occaſione vim inferre, vel moleſtus eſſe, ſeu quippiam de rebus vel poſſeſſionibus ipſius monaſterii auferre, aut alienare, aut aliquem cujuſcumque ſervitii cenſum contra fas, vel monaſtico ordini in aliquo contrarium exigere, ſed quicumque eidem prædicto loco & congregationi devoti extiterint & aliquod ſuffragium verbo, aut opere, aut ſubſtantiæ ſuæ erogatione contulerint, a pio remuneratore omnium Domino ſupernæ benedictionis & noſtræ humilitatis gratiam percipiant. Si quis autem hujus privilegii noſtri ſanctionem & corroborationem in aliquo refragare vel infringere tentaverit, ab omnipotente Deo, Patre, & Filio, & Spiritu ſancto perpetua maledictione damnatus, & a ſanctæ eccleſiæ gremio expulſus cum impiis & homicidis tradatur diabolo perennibus gehennæ incendiis concremandus. Bene valete. Reſcriptum per manum Stephani ſacri ſcrinii ſanctæ Romanæ eccleſiæ in menſe J. in die quinto.

V I.

Fundatio monaſterii S. Geneſii.

Ex chart. Pſalmod. 1019.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Quiſquis pro Dei amore de bonis ſuis, &c. Propterea ego Godrannus, filiique mei, nomine Eleziaris ſive Berengarius cupimus atque volumus fieri monaſterium ad laudes Deo perſolvendas ſanctiſque omnibus memoriam faciendam pro redimenda mea facinora proliſque meæ tam virilis quam ſexus fœminei, animaque catholicorum fidelium vivorum defunctorumque, maxime filiæ meæ Deo devotæ nomine Juditha, in comitatu Suſtantionenſe, in locum quod vocatur Marcanicus, atque alii vocabulo imponitur ei nomen Carum-locum, & eſt ibi eccleſia conſtructa atque Deo dicata in honore ſancti Geneſii pretioſiſſimi martyris, illam eccleſiam eandemque villam quam ſuperius jam taxavimus, & dedi ad filiam meam ſupra jam nominatam in die qua tradita eſt conjugio maritali per conſentaneam ejus voluntatem, ſic dono atque trado tam ego quam filii mei Domino Deo noſtro Jeſu Chriſto cum omnibus adjacentiis terminationibuſque ſuis cultis & incultis, arboribus pomiferis & impomiferis, tam adquiſitis quam adquirendis, in tali vero ratione atque ſtabilitate, ut cunctis dies vitæ hujus ſæculi habitatio ſit ſanctimonialium atque Deo devotarum fœminarum ſub regulari vita degentes abſque ulla blanditione atque admiratione habeant, teneant & poſſideant tam præſentes quam adventuræ, & quæcumque illæ ipſæ inter ſe elegerint ſive voluerint in regendo præeſſe, licentiam habeant ſecundum præcepta beati Patris noſtri Benedicti, vel providentiæ abbatis cœnobii S. Petri Pſalmodienſis congregationis tam præſentis quam futuræ. Et ſi aliqua cauſa murmurationis orta fuerit inter illas, contumeliaque a perverſis hominibus inlata, de conſolationibus illorum conſolentur & adjutorio adjuventur. Et ſi quis inſuper dictam donationem atque ſcriptionem aut ego vel aliquis de hæredibus meis, necne juvenis homo, ſive aliqua perſona fœminea inſurgere vel inquietare atque ad aliquod munus inquirendum ad inrumpendum diſſipandumque venerit in duplum reſtituat, ſuper his maledictionibus atque confuſionibus quibus Judas Iſcariotes cæterique nequiſſimi boni operis deſtructores fiant maledicti atque excommunicati, & a communione ſanctæ Dei eccleſiæ vel conſortio omnium chriſtianorum ſequeſtrati & in inferno inferiori cum Dathan & Abiron ſint ſubverſi. Hæc actio atque ſcriptio exarata atque tradita eſt anno

Digitized by Google

Incarnationis Domini MXIX. indict. II. XVI. calend. Auguſti diſponente largiſſima benignitate Dei regnum ſapienter rege Roberto regente & bene vivendo ad perpetua felicitatis gaudia merenda pervenire. S. Godrannus filiique ſui Eliziaris ſive Berengarius qui hanc ſcriptionem atque donationem ſcribere poſtulaverunt & manibus ſuis ferventer firmaverunt in tali ratione & convenientia, ut ſi aliqua perverſitas a perverſis hominibus fuerit inlata, filius meus Heliſiaris omniſque filius ſuus, cui ille promiſerit, vel cui Deus in hoc ſæculo majorem proſperitatem dederit, pro Dei amore defendendi juvandique poteſtatem habeat. S. Petrus epiſcopus Magalonenſis. S. Bernardus comes Suſtantionenſis. S. Geyraldus epiſcopus Nemauſenſis. S. Warnerius cum cuncta congregatione. S. Bernardus cum filiis ſuis. S. Gaucelinus cum filiis ſuis. S. Petrus cum filio ſuo. S. Willelmus ſive alius Willelmus qui vocatur Bernardus. S. Nicezius. S. Dalmatius. S. Bremundus cum filiis ſuis. S. Odo cum filiis ſuis. S. Begone cum fratribus ſuis. Aldelfredus ac ſi indignus monachus ſcripſit.

VII.

Electio Judith abbatiſſæ S. Geneſii.

Ex autographo. 1025.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti generis humani miſericordiſſimi redemptoris, & ejus dulciſſimis monitis obaudientibus vitæ æternæ largitoris. Nos in tempus degentes periculoſum ſecundum verbum apoſtolicum, eorum cupientes exequi exemplum, qui poſt Salvatoris noſtri aſcenſum ſexus utrumque converſum eccleſiæ ſanctæ ei conſtruxerunt fundamentum. Qui ſic inter ſpinas hujus ſæculi rubet in martyribus ut roſa, in confeſſoribus candet ut lilia, in virginibus vero quaſi uva ſub pedibus perſequentium depreſſa, nectarei vini in paradiſi promptuaria, ex hoc Domino ſuo flagrantia exuberat animarum munera. Ibi ergo nos deſiderantes pertingere, ædificantes cœnobium virginum Chriſti devotæ familiæ ad hoc vigilanter agimus ſtrenue, ut eis præſit, qui curæ paſtoralis pro animabus adquirendis ſit in regimine. Eſt autem Carum-locus in comitatu Suſtantionenſe, diœceſi S. Petri civitatis Magalonenſe, S. Geneſii martyris titulatus nomine, Marcianico ſubter conſiſtente villulæ. Nos itaque germani fratres Eliziaris & Berengarius poſt patrem noſtrum hujus loci inſtructorem, perſcrutantes diutius, quis eſſet virginum Chriſti cuſtos, promptius aſſenſimus noſtris ſenioribus ſororem noſtram Juditham abbatiſſam eligentibus, domno videlicet abbati Warnerio inſulæ S. Petri apoſtoli Pſalmodio, in cujus providentia olim jam in eligendo retinemus ſcripto, necnon & Petri gratia Dei ſedis S. Petri apoſtoli Magalonenſi epiſcopo, atque ſublimi in omnibus comiti Bernardo & cunctis clero & populo qui fide ſubjectus eſt Domino Jeſu Chriſto. Pro Dei ergo timore & ſancta religione & animarum parentum noſtrorum & omnium fidelium redemptione, quam nobis omnibus Dominus dignetur exhibere in noviſſima examinatione, eligimus & benedicimus Juditham abbatiſſam ad ſupradicti loci regendam devotam Deo familiam, id eſt Ricſindis, Widburgæ, Auroſæ, Didæ, Ailinburgæ, Adalaicis, Biliardis, Udalque, Udolindi, Amalſindæ, Widburgæ, Pontiæ, Biliildi, tam iſtarum quam advenientium Deum ſunt ſecuturæ. Facta carta electione iſtæ XX. die menſis Novembris XII. calendas Decembris anno ab Incarnatione D. N. J. C. 1025. indictione VIII. æra MLXIII. anno regnante Roberto rege XXX. Signum Elizarius & Berengarius qui hanc electionem fieri conſenſerunt. S. D. abba Warnerius cum ſua norma monachorum. S. Petrus gratia Dei epiſcopus cum religioſa plebe clericorum. S. Bernardus comes Suſtantionenſis. S. Gaucelmus. S. Dalmatius. S. Dalmatius. S. Villelmus. S. alius Willelmus ejus nepos. S. Nicetius. S. Bernardus Anduſienſis. S. Giraldus epiſcopus. S. Petrus de Ripa alta. S. Pontius filius ejus. S. Bremundus cum filiis. S. Pontius præpoſitus S. Petri. S. Gaucelmus de Cornione. S. Begone de Piniano. S. Almeradus de Caſubiano. S. domnus abba Giraldus S. Egidii cum ſibi commiſſo monachorum choro. S. Salvatus abba Aniani monaſterii. S. Gautfredus abba ſancti Willelmi monaſterii. Aldelfredus ac ſi indignus monachus piaculis ſuis timidus ſcripſit.

VIII.

Electio Alimburgis abbatiſſæ S. Geneſii.

Ex chart. S. Geneſii. 1042.

DUm liquido pateat, quod una quæque fidelium perſona juſte pieque vivendo ſibi aſcribat jura regiminis, ſeque paratam gradiendo viam fideliter firmiterque ſecundum poſſe regat, ſanxerunt tamen peritiſſimi ſpiritaleſque viri, ut unus, qui ſapientia, ac prudentia, bonitate, & humilitate, aliiſque quam pluribus virtutibus ceteros anteceſſit, principatum atque dominationem ſuper dominicum gregem obtineat, quatenus cum palma victoriæ ſe gregemque ſibi commiſſum ad celeſtia regna introducat, quia non eſt perſonarum acceptor Deus, nec eſt diſcretio maris & feminæ, ſicuti agi oportet in ſexu maſculino, ita etiam & in feminino. Hanc conſiderantes rationem ſanctimoniales puellæ Deoque dicatæ virgines nobilibus ortæ natalibus degentes in monaſterio S. martyris Geneſii, quod eſt ſitum in comitatu Magalonenſe in ſuburbio caſtro Suſtantionenſe, in loco qui antiquo nomine Marcianicus vocatur, rudi vero vocabulo Carus nuncupatur locus, quod Juditha quædam ſanctimonialis femina jure hereditario edificavit, uno animo parique conſenſu ſibi præpoſuerunt quandam puellam nomine Alimburgis, clariſſimo genere exortam, ſpecie pulcherrimam, bonitate conſpicuam, in univerſa morum honeſtate præclaram, quæ electio atque conclamatio facta eſt in anno Incarnationis Dominicæ MXLII. æra MLXXX. indictione X. concurrentibus III. chriſtiano populo celebrante Dominicam ſexageſimalem. In hoc eodemque anno conventus factus eſt apud præfatum locum, ibique adveniens Arnaldus gratia Dei ſanctæ ſedis Magalonenſis reverentiſſimus pontifex ordinavit atque benedixit ſupradictam puellam in præſentia ſcilicet virorum nobilium, ideſt, Airardi ejuſdem ſedis archicantoris præcipui atque manſionarii, & in præſentia Guillelmi ſtrenuiſſimi viri, & in præſentia Eliſiari & uxoris ejus, qui ejuſdem puellæ genitores eſſe gloriantur, ceterorumque nobilium, quorum nomina longum eſt enarrare. Hæc autem electio ut omnibus diebus vitæ ejus ſuper quam verſa eſt inconvulſa atque illibata valeat permanere, manibus propriis ſanctimonialium ſuperius dictarum firmata eſt. S. Belliardis, S. Auroſæ, S. Bonafuiſſet, S. Didæ, S. Pontiæ, S. Rixendis, S. Bellieldis, S. Sanciæ, S. Guilburgis, S. Fredburgs, ſignum Alimburgis.

IX.

Adella comitiſſa donat partem ſtagni Magalonenſis eccleſiæ ejuſdem urbis.

Ex archiv. epiſc. *Circa* 1055.

IN nomine Domini. Ego Adella comitiſſa, & filius meus Raimundus, & uxor ejus Beatrix nomine ob remedium animarum noſtrarum, genitorumque noſtrorum donamus omnipotenti Deo & B. Petro apoſtolorum principi Magalonenſe ſtagnum ab eo loco quo influit in id fluvius Amanſionis, ſicut porrigitur in directum uſque ad mare, cum ipſa terra a parte dextra ab integro cum omni cenſu, qui de eo perſolvitur, & cum omni uſu qui de eo exigitur, & cum levatis a citeriore ripa uſque ad ulteriorem, ſicut contenditur in mare, exceptis plagis de mari, & excepto ſevo filiorum

Digitized by Google

Gaucelini, &c. Adella comitiſſa, Raimundus comes filius ejus, Beatrix uxor Raimundi communi voto hanc donationem fecerunt, & conſcribi, & anathematis vinculo ligari, & manibus teſtium firmari, & corroborari requiſiverunt. Sig. Arnaldi epiſcopi, S. Pontii præpoſiti, S. Dalmatii archidiaconi, S. Guillelmi Fredelonis.

X.

Ex chart. epiſc. Mag.

Donum Petri comitis factum eccleſiæ Magalonenſi.

1079. PAX Chriſti. In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Clementia Dei omnipotentis cuncta providentis & diſponentis, cum humana fragilitas pertimeſcit judicii diem, oportet proſpicere unumquemque hominem, ut ſine aliquid boni operis non ſit raptus ab hoc ſæculo, propter illud quod dixit Dominus: *qualem te invenero, talem te judico.* Propter hoc ego Petrus comes, qui fui filius Raimundi & Beatricæ, cum uxore mea Adalmunde meditans miſericordiam, quia peccata nemo poteſt dimittere niſi ſolus Deus, in honore Domini noſtri Jeſu Chriſti, & S. Mariæ matris ejus, & S. Michaelis archangeli, & B. Petri apoſtolorum principis, & omnium ſanctorum Dei, pro peccatis & negligentiis meis, & ob redemptionem animæ meæ, & animarum parentum meorum, & pro penitentia, & dilectione & amore hujus loci qui vocatur *Magalona*, dono & concedo in alodium, atque in præſenti trado Domino Jeſu Chriſto, & S. Mariæ, & ad altare S. Petri ejuſdem ſedis ſupradictæ, & ad reliquias ſanctorum qui illic requieſcunt, & ad clericis omnibus communiæ illic viventibus vel victuris naves ad portum maris pertinentes, hic vel ubicumque in omni honore meo faciat portum ipſa navis pro elemoſyna & ſpe vitæ æternæ, in quantum mihi poteſtas tradita eſt, & ego largire poſſum, & ſit firmum, & ſtabilitum, & omni ratione quietum, & ſine incontaminatione manſurum ad altare hujus ſedis prædictum, & ad ejuſdem loci congregationem, quæ nunc eſt vel erit. Quod ſi ego donator venero, aut ſi quis quod fieri minime credo, aut ullus ex heredibus vel de propinquis parentibus meis contra hanc chartulam vel donationem ad irrumpendum venerit, ira Dei omnipotentis ſuper illum incurrat, & veniant ſuper eum omnes maledictiones & excommunicationes quæ inſertæ ſunt tam in novo quam in veteri teſtamento. Ita vero hæc donatio firma & immobilis permaneat nunc & ſemper & per infinita ſæcula ſæculorum, amen. Ego Petrus comes & uxor mea Adalmundis hanc cartam atque donationem ſcribere mandavimus & manus noſtras firmavimus. Et ſicut ſupradictum eſt cum omni integritate laudamus. Signum Bertranno hujus ſedis epiſcopo. S. Pontii præpoſitum. S. Ademaro abbate. S. Fredolo archidiacono. S. Deodato canonico, &c. Facta eſt autem hæc carta v. idus Auguſti mediante die veneris, luna VII. in ſcorpione, ſolem vero in leone annos ab Incarnatione Domini MLXXIX. epacta XV. concurrens unus, indictione ſecunda regnante Philippo rege ex Francia. Conſtantinus ſcripſit.

X I.

Petrus comes Suſtan ionenſis Romanæ eccleſiæ confert comitatum ſuum.

1085. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Ego Petrus comes Melgorienſis pro redemptione animæ meæ, necnon & parentum meorum, uxoris quoque & filii dono Domino Deo, & beatis apoſtolis ejus Petro & Paulo meipſum & omnem honorem meum, tam comitatum Suſtantionenſem, quam epiſcopatum Magalonenſem, omnemque honorem eidem epiſcopatui appendentem, ſicut & ego, & anteceſſores mei comites hactenus habuimus, & tenuimus in allodium: ita utrumque, quod tum juris mei eſt, dono & trado ego per allodium ſanctæ eccleſiæ Romanæ, & ſanctis apoſtolis Petro & Paulo, necnon & papæ Gregorio VII. & omnibus ſucceſſoribus ejus, qui in ſede apoſtolica per meliorem partem cardinalium, & reliqui cleri, & populi fuerint canonice & catholice electi & conſecrati: ut prædictus comitatus Suſtantionis & epiſcopatus Magalonenſis jure proprio ſit BB. apoſtol. Petri & Pauli; ego autem prædictum comitatum habeam per manum Romani Pontificis ſub illius fidelitate, & ſingulis annis pro cenſu perſolvam unciam auri optimi. Similiter quoque & filius meus, vel quilibet alius omnis, qui ex hereditario jure mihi ſucceſſerit, prædictum comitatum per manum Romani pontificis ad fidelitatem illius teneat, & prædictum cenſum, id eſt unciam auri optimi ſingulis annis ſolvat. Sit vero in poteſtate Romani pontificis in epiſcopatu Magalonæ quem placuerit epiſcopum juſte & canonice ordinare, & per eam authoritatem ejus liceat Magalonenſi eccleſiæ juxta conſtitutiones, & decreta ſanctorum patrum, perſonam probabilem & idoneam ad regendum populum, & res eccleſiaſticas, liceat, inquam, & ex hoc, & deinceps qualem dixerimus, probabilem & idoneam perſonam in epiſcopum eligere, abſque mei vel alicujus heredum, aut ſucceſſorum morum contradictione. Si quis autem heredum, aut ſucceſſorum meorum contra hanc donationis, & confirmationis noſtræ authoritatem, & privilegium inſurgere præſumptuoſe & obviare, quod abſit, attentaverit, & de prædicto comitatu dominum ſuum Romanum pontificem eſſe debere recognoſcere noluerit, & prænominatum cenſum de comitatu eidem unciam auri ſingulis annis perſolvere recuſaverit, aut in libertate eccleſiaſtica de ſubſtituendo canonice epiſcopo in epiſcopatu Magalonenſi ei contradictor extiterit, non valeat vindicare quod injuſte repetit, & perſolvat mulctam, quam ſancta lex Romana per Theodoſium, Arcadium, & Honorium promulgatam decrevit, & inſuper eccleſiaſticæ ſubjaceat diſciplinæ, quam velut ſacrilegus, & ſanctæ eccleſiæ deſtructor incurrit. Feci autem prædictam donationem de comitatu & epiſcopatu ego Petrus comes vice beati Petri, & Romani pontificis in manu Petri Albanenſis epiſcopi Romani legati, & Gotafredi Magalonenſis epiſcopi per inveſtituram annuli mei, & Froardi abbatis Tomeriarum anno Incarnationis MLXXXV. indictione VII. v. calend. menſis Maii. Actum per manum Stephani. ✠ S. Dalmatii. ✠ S. Raimundi. S. Pontii de Monlaur. Petrus ſignavit. Adalmadis comitiſſa confirmavit. S. archidiaconi. Raymundus comes filius ejus firmavit. Iſti omnes ex præcepto comitis firmaverunt ante altare S. Petri. Teſtes Orgerius archid. & Deodatus canonicus, teſtis Gothofredus epiſcopus, in cujus manu factum eſt.

X I I.

Urbanus II. ſummus pontifex Magalonenſem eccleſiam Gotofredo epiſcopo confirmat, eique comitatus curam injungit.

URBANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, Gotofredo Magalonenſi epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum. Univerſum ſanctæ eccleſiæ corpus miſerante Deo per unigeniti filii ſui redemptoris noſtri ſanguinem propria conſtat, & perpetua liberalitate donatum: ſed pravorum hominum aſtu, paſtorum negligentia quædam per orbem eccleſiæ ditioni ſunt ſecularium poteſtatum addictæ. Supernæ autem miſerationis reſpectu idcirco ad univerſale ſedis apoſtolicæ regimen promoti ſumus, quatenus debeamus omnibus 1088.

Digitized by Google

modis quæ ad earum ſpectant ſalutem & gloriam providere, ut ab omni ſervitutis vinculo liberæ, ſua ſemper libertate gaudeant. Ad hoc autem omnipotens Dominus Romanam eccleſiam eccleſiarum matrem principemque conſtituit, ut ea diſponente corrigantur quæ mala ſunt & quæ recta ſunt confirmentur. Tibi itaque, frater Gotofrede Magalonenſis epiſcope, Magalonenſem eccleſiam, tuiſque ſucceſſoribus canonicis ſub Romana libertate ſpecialiter permanſuram jure perpetuo confirmamus; quam nimirum eccleſiam, paſtorum, qui in illis partibus fuerant, permittente incuria, multis temporibus ex conſuetudine nefanda Suſtantionenſes comites ſuæ jugo ſervitutis attraxerant. At bonæ memoriæ comes Petrus Dei timore compunctus, B. Petro, ejuſque vicariis ex toto epiſcopatum reddidit, & ſcripti actione refutavit, comitatum quoque, qui ſui juris erat, ſub jure B. Petri ejuſque vicariorum per teſtamenti paginam dereliquit, eo videlicet tenore, ut hæredes ſui Romani pontificis milites fierent, & ex ejus manu comitatum obtinerent: quod ſi hæredum ſucceſſio deſtituiſſet ſub Romani pontificis ordinatione, & Magalonenſis cura epiſcopi haberetur: quin etiam cenſum Lateranenſi palatio perſolvendum ab ejuſdem hæredibus, auri unciam quotannis inſtituit. Magalonenſis igitur epiſcopatus, & Suſtantionenſis comitatus inveſtituram ex manu fraternitatis tuæ vice prædicti comitis per annulum recipientes, & ejuſdem comitatus donationis conſtituta religioſa firmantes, prædictam eccleſiam, atque comitatum ſub B. Petri, & Romanæ eccleſiæ protectione ſpecialiter confovendum ſuſcipimus, ſalva Narbonenſis metropolitani auctoritate, ac reverentia, ſi quidem legitime ordinatus fuerit. Porro ipſam eccleſiam tibi, tuiſque ſucceſſoribus canonice ſubſtitutis regendam perpetuo confirmamus, & quæcumque ad Magalonenſem epiſcopatum, ſeu ad fratrum ibi degentium communiam, regum, comitumve liberalitate, vel quorumcunque fidelium oblatione juſte hactenus pertinuiſſe noſcuntur, quæque in poſterum juſte poterit adipiſci in urbibus, & municipiis, in eccleſiis, in decimis, cæteriſve redditibus contradendo contradimus, & præſenti noſtri decreti pagina conſtituimus, atque ſancimus quatenus nullus omnino ſacerdotum, aut cujuſlibet ordinis clericorum, nullus imperatorum, regum, aut comitum de his, quæ eidem Magalonenſi eccleſiæ a quibuſlibet donata fuerint, vel in futuro donabuntur, ſub cujuſlibet cauſæ, occaſioniſve ſpecie minuere, vel auferre, vel ſuis juribus applicare, vel aliis quaſi piis cauſis pro ſuæ avaritiæ excuſatione audeat diſtrahere. Quia vero ſæpius contingere ſolet, ut invito clero & populo ſeculares poteſtates ſibi placitas nequiter nituntur intronizare perſonas, decernimus, atque cenſemus, ut te qui epiſcopus es, vel tuorum quolibet obeunte, inſtitutione pontificis nullum ſibi honorem, nullum fas poteſtas qualibet arroget ſecularis, ſed is ſecundum canonum ſtatuta conſtituatur, quem clerus & populus gratis communi conſenſu & ſine pravitate elegerit. Præterea fraternitati tuæ, tuiſque ſucceſſoribus, quandiu tales fuerint, ut ſedis apoſtolicæ communionem & gratiam habere mereantur, prædicti Suſtantionenſis comitatus curam injungimus, ut vos cenſum annuum exigatis. Ad oſtenſionem autem ſpecialis hujus acceptæ a Romana eccleſia libertatis, ex epiſcopatu unam auri unciam quotannis Lateranenſi palatio tu, tuique ſucceſſores perſolvetis. Datum Romæ XIX. cal. Januarii per manum Johannis diaconi ſanctæ Romanæ eccleſ. P. ſignatoris D. Urbani, anno Domini M. LXXXVIII. pontific. ejuſdem Urbani primo.

XIII.

Guillelmus dominus Montiſpeſſulani Gothofredo epiſcopo jurat fidem, qui ipſi reſtituit feudum S. Petri.

AUdi tu, Gothofrede Magalonenſis epiſcope, ego Guillelmus filius Ermengardæ, dominus Montiſpeſſulani, de iſta hora inantea fidelis ero tibi, S. Petro, & eccleſiæ Magalonenſi de omnibus quæ habet hodie ipſa eccleſia, & quæ ad ipſam communiam pertinent, & non tollam de ipſis cauſis, & de ipſa communia canonicis S. Petri qui hodie vivunt, vel inantea futuri ſunt me ſciente; & neſciens facerem intra duos menſes captalmen, *ou rendray, ou rendre feray* pluſquam ſi ſcirem. Et tibi Gothofredo Magalonenſi epiſcopo, & catholicis ſucceſſoribus tuis, & canonicis Magalonenſibus fidelis ero, & me ſciente tibi, Gothofrede epiſcope, non tollam aliquid, nec homo, nec fœmina per meum conſilium, vel per meum conſenſum, ſic Deus me adjuvet, & iſtæ reliquiæ ſanctæ. 1090.

Poſtea Guillelmo petente ut epiſcopus illi daret feudum S. Petri; & quia propter malefacta, quæ epiſcopo & clericis fecerat, totius ſui beneficii reatum incurrerat per judicium epiſcoporum Petri Aquenſis archiepiſcopi, & Hugonis Gratianopolitani epiſcopi, & Gothofredi Magalonenſis epiſcopi, necnon & Pontii præpoſiti, & canonicorum Magalonenſium, & Alcherii Lutovenſis archidiaconi, & laicorum idem beneficium perdiderat; antequam daret ei, epiſcopus dixit ad eum, cognoſcis tu quod melius beneficium habeas de me, & de S. Petro, quam de alio ſeniore, & cognoſcis tu quod melius ſis homo de S. Petro, & de me, quam de alio ſeniore? reſpondit Guillelmus, cognoſco. Præterea dixit epiſcopus, refutas tu Deo, S. Petro, & mihi eccleſiam S. Mariæ de Montepeſſulano, cum omnibus eccleſiis, & eccleſiam de Montepeſſeyreto cum cœmeterio, & omnibus appenditiis, & allodio, & tertiam partem decimæ de omnibus eccleſiis ejuſdem villæ, & duas tertias partes de feudis quæ tenuit Petrus Liecas de S. Petro extra vallatos Montiſpeſſulani? reſpondit Guillelmus, refuto. Tunc epiſcopus dedit ipſi Guillelmo integrum feudum anteceſſorum ipſius Guillelmi, quod habuerunt de S. Petro, præter eccleſiam S. Mariæ de Montepeſſulano, &c. Inſuper ei condonavit epiſcopus omnes offenſas, & hæc omnia dedit ei ea conditione, ut ſibi non eſſet infidelis, ut hactenus fuit, & ſervitium debitum ſibi non ſubtrahat, ſicut antea fecit. Huic placito interfuerunt præpoſitus Pontius, & Bertrandus nepos, & Augerius archidiaconus, & Guillelmus Raimundi archidiaconus, & alii præterea laici, Guillelmus Ermengaudi, Guillelmus Arnaldi, Berengarius de Vallauques, & plures alii.

XIV.

Bulla Urbani II. pro confirmatione vitæ canonicæ in eccleſia Magalonenſi inſtitutæ.

Ad fidem manuſcripti codicis emendata.

URBANUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis in Chriſto filiis Ocgerio archidiacono, Raimundo ſacerdoti, & Deodato ſubdiacono, ceteriſque in Magalonenſi eccleſia canonicam vitam profeſſis, eorumque ſucceſſoribus in eadem religione victuris in perpetuum. Piæ voluntatis affectus proſequente debet ſtudio confoveri, ut eccleſiaſtica utilitas apoſtolicæ ſedis favore vires accipiat, & accreſcat. Omnipotenti Domino, cujus melior eſt miſericordia ſuper vitas, gratias agimus, quia vos eſtis, qui ſanctorum patrum vitam probabilem renovare propoſuiſtis, & apoſtolicæ inſtituta doctrinæ primordiis eccleſiæ ſanctæ inolita, ſed creſcente eccleſia jam pene deleta, inſtinctu ſancti Spiritus 1095.

Digitized by Google

Spiritus ſuſcitatis. Veſtrum ergo votum, veſtrum propoſitum noſtri auctoritate officii confirmamus, & firmos vos in eo perſiſtere adhortamur, & tanquam Deo exhortante per nos obſecramus. Quamobrem omnibus in veſtro cœnobio vitam canonicam ſecundum beati Auguſtini regulam profitentibus, & in ea adjuvante Domino permanentibus, nos licet indigni apoſtolorum vicarii, eorum ac noſtram benedictionem, peccatorumque abſolutionem poteſtate illis a Domino indulta concedimus, conſtituentes ne cuiquam omnino liceat hunc veſtri ſtatum ordinis commutare. Statuimus etiam ne profeſſionis canonicæ quiſpiam, poſtquam deifice ſuper caput ſibi hominem impoſuerit, alicujus levitatis inſtinctu, vel diſtrictioris religionis obtentu ex eodem clauſtro audeat ſine præpoſiti totiuſque congregationis permiſſione diſcedere: diſcedentem vero nullus abbatum, vel epiſcoporum, & nullus monachorum ſine communi litterarum cautione ſuſcipiat: præpoſitum autem, vel archidiaconum, ſeu cujuſlibet diſpenſationis eccleſiaſticæ miniſtrum, niſi quem ſuæ profeſſionis communis electio fratrum regulariter viventium ſecundum Deum elegerit, vobis præferri auctoritate apoſtolica prohibemus. Quia vero nonnulli in vobis adhuc ſunt qui necdum quidem vitam canonicam elegerunt, ſed ipſi vos tanquam inter ultimos fraterna ſuſtinent caritate, ipſos quidem ad propoſitum veſtrum tranſire non cogimus, ſed illis aut ad regularem vitam converſis, aut ſeculo emigrantibus eorum honores ſive poſſeſſiones eccleſiaſticas cum ſuis augmentis ſive meliorationibus, & terras, quæ deinceps veſtræ eccleſiæ datæ fuerint, in regularium fratrum poſſeſſionem cedere præſenti authoritate cenſemus, & nullum deinceps ibidem fieri vel ordinari canonicum, niſi qui ſe canonice victurum profeſſus fuerit. Quidquid præterea confrater noſter Godefridus veſter epiſcopus in uſum veſtrum dedit, eccleſias videlicet de Villanova, de Montepeſſulano, de Gigeano, cum decimatione villæ Paderni, eccleſias S. Eulaliæ & Leocadiæ de Valle, S. Michaëlis de Monteilio, S. Johannis de Cucone, S. Marcelli de fratribus, S. Andreæ de Maurone, S. Petri de Monte-arbedone, S. Hilarii de Centranegis, S. Stephani de Bezanicis, S. Johannis de Vedace, S. Felicis de Veruna, S. Stephani de Pignano, S. Johannis de Buia, & S. Andreæ, & S. Dyoniſii de Montepiſtellereto, S. Martini de Pruneto, omnes cum capellis, cum decimis, & oblationibus, & allodiis ſuis, & quæcumque deinceps dederit, nos vobis firme & integre permanere concedimus. Præcipimus etiam ne deinceps epiſcopo liceat ſine veſtro conſilio aliquid, quod ad jus matris eccleſiæ pertineat, cuiquam vel monachorum, vel canonicorum in poſſeſſionem concedere, aliter vero acceptum irritum habeatur. Decedente epiſcopo, quæcumque ejus ſunt ſub veſtra proviſione permaneant, donec alter in ejus loco canonice ſubrogetur, quam ſubrogationem veſtra potiſſimum volumus electione conſtitui. Ut autem opitulante Domino propoſitum vitæ canonicæ, quod cepiſtis, perſeveranter & inviolabiliter teneatis, nos omnem immunitatem a ſanctis canonibus & legibus generaliter eccleſiis decretam, omnem libertatem catholicorum principum, & præcipue Ludovici imperatoris præceptis ad Argimirum epiſcopum datis veſtræ eccleſiæ ſingulariter impenſam vobis veſtriſque ſucceſſoribus in canonicæ vitæ obſervatione manſuris præſentis decreti authoritate firmamus. Ad hæc adjicimus ut juxta Villam-novam, quæ veſtræ facultatis eſt, in flexis inſulæ nemini unquam liceat munitionem aliquam, quæ vobis veſtriſque ſucceſſoribus noceat, ædificare. Si quis in craſtinum archiepiſcopus aut epiſcopus, imperator aut rex, princeps aut dux, comes aut vicecomes, judex aut perſona quælibet ſecularis vel eccleſiaſtica hujus noſtri decreti paginam ſciens contra eam temere venire temptaverit, ſecundo tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione condigna emendaverit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei ac Domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti alienus fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat; cunctis autem juſta ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum boni operis percipiat, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniat, amen, amen, amen. Datum Placentiæ per manum Johannis ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalis pridie idus Maii ind. III. anno Dominicæ Incarnat. MXCV. pontificatus autem domini Urbani ſecundi pontificis anno 8.

X V.

Raimundus comes Melgorienſis Romanæ eccleſiæ conceſſum jam a patre comitatum confirmat.

NOtum ſit omnibus quod Raimundus Melgorienſis comes propter naufragium & albergas, quas 1099.
per vim in Villanova, & alibi in allodio ſancti Petri contra teſtamentum patris ſui accipiebat, a Gothofredo epiſcopo excommunicatus eſt, poſt quam excommunicationem epiſcopus ivit Romam, & non multo poſt comes Raimundus eum ſecutus eſt; cumque ambo ante dominum papam Urbanum II. adiiſſent, conqueſtus eſt epiſcopus de injuria quam ſibi & eccleſiæ Raimundus comes injuſte faciebat, de violatione teſtamenti patris ſui ſuper honorem, quem Petrus comes pater ejus per amorem Dei in allodium Domino Deo, & ſancto Petro Romanæ ſedis in perpetuum dederat. Tunc vero in præſentia cardinalium, Gothofredi Magalonenſis epiſcopi, Bernardi archidiaconi, Pontii Dionyſii, & Dalmatii de Caſtris guerpivit in manu domini Papæ juxta teſtamentum patris ſui omnes eccleſiaſticas res, & omnes albergas quas in honore ſancti Petri exigebat, fecitque domino papæ hominium, & accepit comitatum ſuum per manum ejus, ſalvo teſtamento patris ſui, promiſitque ſe redditurum per ſingulos annos unam unciam auri Romano pontifici, ab Incarnatione Domini MXCIX.

X V I.

Inſignis ſatisfactio eccleſiæ Magalonenſi facta a Bernardo comite.

EGO BERNARDUS comes Melgorienſis pro redemptione animæ meæ, parentum meorum, & pro *Circa 1129.*
emendatione illius damni, quod tempore electionis Raimundi Magalonenſis epiſcopi injuſte eidem eccleſiæ Magalonenſi intuli, dono, & cum hac charta concedo ſingulis annis ſemper in feſtivitate S. Mariæ medii Auguſti optimum apparatum omnibus Magalonæ commorantibus, ut ego, & is qui poſt me caſtrum Melgorii tenebit, ſemper in prædicta eum faciat feſtivitate. Notum etiam fieri volo, quod pulmentum totius ſtagni, quod de Lezo veteri uſque ad Amaſionem excurrit, & in mare extenditur, & quidquid Pontius de Obillon, & ego, vel aliquis per nos in toto ſtagno amparavimus, quod per multum jam temporis Magalon. canonicos certum eſt tenuiſſe, arbitrio Pontii de Montelauro, Roſtagni de Arzas, Berengarii Aycardi, Bertrandi monachi, & aliorum virorum integrum vobis præfatis canonicis reſtituo, & ut deinceps ſecure hoc totum faciam vos poſſidere, quandiu juſtitiam inde parati fueritis facere, firmiter promitto. Et ego Bernardus ſupra dictus comes Melgor. ab hac hora inantea omnem honorem Magalon. eccleſiæ, tam communiæ, quam epiſcopatus, prout melius potero, & juſtitia dictaverit, manu tenebo, & deffenſor fidelis ero & adjutor, ſic Deus me adjuvet & hæc ſancta Dei evangelia. Et ego Raimundus Magalon. epiſcop. & ego G. archidiaconus, & ego Elezarus, & ego

Digitized by Google

Petrus de Centrayranicis communiæ procuratores tibi, A Bernardo comiti Melgorienſi promittimus, quod de tua juſtitia ſecundum Deum ſalvo ordine noſtro manu tenebimus. Hoc totum laudavit, & confirmavit Guillelma comitiſſa uxor Bernardi comitis. Termini hujus ſtagni ſunt a Lezo veteri ad Folzerats.

X V I I.

Statuta a Raimundo Magalonenſi epiſcopo condita pro domo Leproſorum in ponte Caſtelli-novi.

Circa ann. 1138. DEcretum venerabilis Raimundi Magalon. epiſc. & D. Johannis S. Firmini archipreſbyteri, & dom. Guillelmi de Montepeſſulano, & dominæ Ermeſendæ ejuſdem Guillelmi aviæ, quod in perpetuum in domo infirmorum de ponte Caſtelli-novi ſervetur. Si miſellus vel miſella, leproſus vel leproſa recipi in domo voluerit, primum ſe dare Deo, & ſervire, & obedientiam adminiſtratoribus promittat. Si dicit nullam velle promittere obedientiam, non recipiatur; ſi promiſit, & pecuniam, quam ſibi attulit, adminiſtratoribus dedit, per novem dies ſervetur, & in decimo die coram fratribus omnibus vocetur, & interrogetur: ſi converſatio eorum ei placuit, maneat uſque ad mortem; ſi vero converſatio loci non placuit, pecunia ſua ei reddatur, & exeat. Nolite fieri fornicatores, neque controverſi, neque fures, neque maledicti, neque rapaces, neque adulatores, neque inter vos diſcordiam habeatis. De horis eccleſiæ iſta obſervare debetis. Quando fratres, vel ſorores ſignum campanæ ſonare audierint, cito ſurgant, & ad eccleſiam pergant cum ſilentio eundo & redeundo, & in eccleſia Domino pro univerſis beneficiis ſuis gratias reddant, & pro eorum benefactoribus, ut Dominus eorum peccata ſolvat, aſſidue preces fundant, & finitis miſſarum ſolemniis ordinate unuſquiſque ad ſuam cellulam redeat; ſi vero aliquis, vel aliqua infirmetur, & ad eccleſiam venire non poterit, pœnitentiam quam ei ſacerdos injunxerit faciat, & pro mortuo aliquo cujus eleemoſynam acceperit, tredecim *pater noſter* dicat, & ſimiliter ſingulis diebus ſeptem pſalmos pœnitentiales, & in obitum alicujus fratris pſalterium legant. Poſt refectionem omnes ad eccleſiam Domino gratias agendo veniant, & poſtea cum ſilentio dormitum æſtivo tempore eant; poſtquam vero de dormitione ſurrexerint, Domino gratias reddant, & ſine diſcurſione vel peccato diem peragant. Si hæc mandata prædicta, fratres chariſſimi, cum bona voluntate obſervaveritis, remiſſionem omnium peccatorum veſtrorum, & vitam æternam de Domino Jeſu Chriſto habebitis, & inſuper abundantiam omnium bonorum, & gratiam, & amicitiam ab omnibus qui hæc audierint, amen.

X V I I I.

Ex tabul. Anianenſ.

Tranſactio inter Petrum Ananiæ abbatem & Petrum Raimundi.

1138. R. Magalonenſis eccleſiæ ſervus, univerſis S. eccleſiæ filiis, &c. Paſtoralis officii cura nos admonet & diſcordes ad unitatis concordiam ſollicite revocare, &c. Eapropter kariſſimi...... univerſitati veſtræ inſinuandum duximus, quod inter Petrum Anianenſem abbatem & Petrum Raimundi ſuper cella S. Mariæ quam idem Petrus Raimundi in valle quæ dicitur Croſa edificaverat, controverſia gravis dudum emerſit, quæ & per omnipotentis Dei gratiam noſtra, prout decuit, inſtantia fine tandem debito conquievit. Competenti etenim die conſtituto & loco nobiſcum una conſedentibus eccleſiæ noſtræ Arnaldo atque Poncio archidiaconis, &c. rem inveſtigare diligentius cepimus. Tunc Anianenſes litis hujuſmodi exordium proponentes, dicebant intra antiquos monaſterii ſui terminos eccleſiam jam dictam conſiſtere, & quoniam in alieno ſolo præter domini voluntatem non licuit aliquatenus edificare, ſuo eccleſiam juri aſſeverabant, &c. Ad hæc Petrus Raimundi ex adverſo contendens aiebat ſolum unde tunc agebatur antiqui condam juris Bernardi Raimundi fuiſſe, &c. nos denique utilitati partium conſulentes...... Willelmo de Montepeſſulano, qui tunc Petri Raimundi tuebatur partem, aſſumto, aliiſque ſapientibus viris, qui ad cauſam utrique conſulendam forte convenerant, nobiſcum ſimul aſcitis, hunc pacis concordieque tenorem ...... præfiximus, quatenus & monaſterium Anianenſe a fratribus in eccleſia S. Mariæ de Valle-croſa cohabitantibus nullam, quod abſit, inquietudinis aliquando moleſtiam ſentiant, fratres vero qui in eccleſia illa in quolibet religionis B habitu ſub noſtra & eccleſiæ Magalonenſis obedientia, quam nobis jam utique promiſerunt, Deo militare decreverint, in hac noſtræ conſtitutionis ſerie & vivendi modum habeant, & quibus contenti famulatus ſui Deo obſequium reddant in ea plenius legendo cognoſcant. Auctoritate itaque qua Deo præſidemus auctore, præcipimus........ quatenus collegium veſtrum, fili in Chriſto kariſſime Petre Raimundi, abhinc & deinceps ſeptenarium aliquando numerum non excedat, poſſeſſionem eccleſiaſticam ſeu ſecularem extra prædictæ vallis terminos nullatenus habeat, pecus vero cum pecudem preter centum ſeu oves ſive capras, & unum aſinum ſive mulum, & murilegos, & canes vobis alicubi habere non liceat. Perſonam laicam ſive eccleſiaſticam converſionis obtentu abſque noſtra ſuc- C ceſſorumve noſtrorum licentia nulla unquam ſuſcipere ratione quiſquam ibi præſumat: baptiſandi quoque vel viſitandi, ſive etiam ſepulture obſequium, aut penitentiæ munus, niſi forte in invicem, inibi exibere illicita ductus temeritate nullus attentet: oblationes preterea, decimas, & primicias, ſeu quidquid juris eccleſiaſtici, quæ juxta canonum ſtatuta non niſi baptiſmalibus abſque eccleſiaſtica permiſſione debentur eccleſiis, temerario quolibet auſu nemo ex collegio veſtro contingere quiſquam preſumat, &c. Actum eſt hoc anno MCXXXVIII.

X I X.

Raimundi epiſc. Magalonenſis cum capitulo cauſa capitulo adjudicatur. D

RAIMUNDUM inter & Capitulum orta lis, quod in Marianam Monſpelienſem ædem, Monſpelieretí decimas, moletrinas Lataranenſes, jus item panis & vini, aliaque in S. Stephani Villanovani parochia ſibi præſul arrogaret, per arbitrarios judices compoſita eſt, Petrum archiepiſc. Narbonenſem, & Petrum Raimundum epiſcopum Lutovenſem. Statutum nunc eſt, ut eccleſiam S. Mariæ de Montepeſſulano liberam per omnia, ſalva reverentia epiſcopali, Magalonenſes canonici habeant, decimas de Montepeylereto, quas dictus epiſcopus a Bernardo Aranfredi emerat, ſimiliter canonici habeant, redditis eidem epiſcopo mille ſolidis, quos pro hac decima dederat: præterea deci- E mas molendinorum de Palude, ſicut in inſtrumento compoſitionis inter Guillelmum dominum de Montepeſſulano, Magalonenſes canonicos, & Raimundum epiſcopum continetur: decimas denique de pane, & vino, quas in parochia S. Stephani de Villanova recolligit idem epiſcopus, præfati canonici habeant: quæ omnia inviolabiliter ſe obſervaturum promiſit Raimundus anno MCLII. 1152.

Digitized by Google

XX.

Bulla Anaſtaſii IV. pro eccleſia Magalonenſi.

1153. ANASTASIUS ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Raimundo Magalon. epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis in perpetuum ſalutem & apoſtolicam benedictionem. In eminenti apoſtolicæ ſedis ſpecula diſponente Domino conſtituti, ex injuncto nobis officio fratres noſtros epiſcopos tam vicinos quam longe poſitos debemus diligere, & eccleſiis ſibi a Deo commiſſis ſuam juſtitiam obſervare. Eapropter, dilecte in Chriſto frater epiſcope, tuis juſtis petitionibus gratum impertientes aſſenſum, præfatam Magalon. eccleſiam, cui Deo authore præeſſe dignoſceris, ad exemplar predeceſſoris noſtri bone memoriæ Urbani II. ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus ſtatuentes, ut quaſcunque poſſeſſiones, & quæcunque bona eadem in præſenti juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis Deo propitio poterit adipiſci, firma vobis, & per vos eidem eccleſiæ illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Ipſam eandem Magalonenſem eccleſiam canonice regendam, & diſponendam tibi, tuiſque ſucceſſoribus confirmamus, atque eccleſiam S. Baudilii de Monteſevo, & univerſa quæ ad Magalon. epiſcopum, ſeu ad fratrum ibi degentium communiam juſte pertinere noſcuntur. Præterea ejuſdem prædeceſſoris noſtri veſtigia ſequentes, Melgorii comitatus curam vobis injungimus, & vos cenſum annuum ab illis, qui per manum Romani pontificis tenentur, exigatis, & ſi comitum, & ipſius comitatus hæredum ſucceſſio deſierit, noſtra, noſtrorumque ſucceſſorum vice comitatum ipſum regendo diſponatis. Decernimus ergo, &c. Datum Laterani per manum Rolandi ſanctæ Romanæ eccleſiæ preſbyteri cardinalis & cancellarii IV. idus Decemb. indict. II. anno Incarnat. Domini MCLIII. pontificatus vero D. Anaſtaſii papæ IV. anno primo.

XXI.

Diploma Ludovici VII. pro eccleſia Magalonenſi.

1155. LUDOVICUS Dei ordinante providentia Francorum imperator Auguſtus, Raimundo epiſcopo Magalon. ejuſque ſucceſſoribus, & ejuſdem eccleſiæ ſancto conventui in perpetuum. Si erga loca divinis cultibus mancipata ad largiendum & defendendum benignos nos exhibeamus, præmium nobis æternæ remunerationis ab authore omnium Deo rependi non diffidimus. Eapropter, dilecte in Domino Raimunde Magalon. epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus gratum impertientes aſſenſum, præfatam Magalon. eccleſiam, cui Deo auctore præeſſe dignoſceris, ad exemplar prædeceſſoris noſtri bonæ memoriæ Ludovici ſereniſſimi Regis ſub protectionis noſtræ munimine ſuſcipimus, ſtatuentes, ut quæcunque bona eadem eccleſia prædeceſſorum noſtrorum largitione, ſive alio juſto titulo juſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis Deo propitio poterit adipiſci, firma vobis, & per vos eidem eccleſiæ permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Totam inſulam, in qua ipſa eccleſia ſita eſt, cum ſuis pertinentiis, & quidquid in mari, vel in ſtagnis eadem eccleſia juſte poſſidere videtur, hoc eſt in mari piſcationes ſuas, & ubicunque in Saſtantionenſi comitatu portus, qui dicitur Gradus, aperiatur, in omnibus reditibus, qui inde provenerint

A medietatem, & in ſtagno piſcationes ſuas & pulmentum. Præterea eidem eccleſiæ concedimus, & tibi Raimundo epiſcopo caſtrum de Villanova cum omnibus pertinentiis ſuis, caſtrum de Gigeano cum omnibus ad idem caſtrum pertinentibus, villam de Bezanicis, du Terral, & Montempeſſulanetum, villam de Aguſanicis, de Agantico, de Vico, totum caſtrum de Veruna cum omnibus pertinentiis ſuis, & feudum quod tenet Guillelmus de Montepeſſulano, Montempeſſulanum utique, & caſtrum de Palude, & univerſa quæ ad Magalon. epiſcopatum, ſeu ad fratrum ibi degentium communiam pertinere noſcuntur. Adjicimus etiam, ut nullus comes, nullus princeps, nulla alia laica poteſtas in clericis totius Magalon. epiſcopatus, aut in aliis ejuſdem eccleſiæ locis, ſive in locis ad B eandem eccleſiam pertinentibus juſtitias, albergas, toltas, queſtas, ſive aliquas alias injuſtas exactiones poſt hujus noſtri decreti reſcriptum temerario auſu accipere præſumat. De cetero teneat omnis notitia, quod Magalon. eccleſiæ, & tibi Raimundo ejuſdem ſedis epiſcopo, ac ſucceſſoribus tuis ea quæ ſuperius memorata ſunt perpetuo poſſidenda laudamus, & inſuper villam ſancti Dionyſii, villam S. Bricii, & in epiſcopatu Biterrenſi villam de Pineto, & in territorio Suſtantionenſi honorem de Roveto cum toto terminio ſuo, & cum omnibus ad eundem honorem pertinentibus, tali rationis edicto, ut nulli unquam homini liceat in his locis, ſive in alio S. Petri de Magalona honore juſtitias, vel alias exactiones exigere, niſi tibi, & ſucceſſoribus tuis. Adhuc etiam donamus vobis villam de Exindrio, villam C de Amanſione, villam de Maurino, de Cocone cum omnibus pertinentiis ſuis, ſicut ſunt de terminio caſtri de Villanova. Hæc omnia conceſſit Ludovicus rex Francorum Raimundo Magalonenſi epiſcopo, & Magalonæ capitulo apud Arxatium anno Dominicæ Incarnationis MCLV. 8. Februarii.

XXII.

Diploma Ludovici VII. Francorum regis pro eccleſia Magalonenſi.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Ludovicus Dei ordinante providentia Francorum rex, Raimundo Magalonenſis eccleſ. epiſcopo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis, & ejus eccleſiæ ſancto conven- 1156.
D tui in perpetuum. Si erga loca divinis cultibus mancipata ad largiendum & defendendum benignos nos exhibemus, præmium nobis æternæ remunerationis ab auctore omnium Deo rependi non diffidimus. Eapropter, dilecte in Domino Raimunde Magalonenſis epiſcope, tuis juſtis poſtulationibus gratum impertientes aſſenſum, præfatam Magalon. eccleſiam, & omnia quæ ad eamdem eccleſiam pertinere noſcuntur, cui Deo auctore præeſſe dinoſceris, ad exemplar prædeceſſoris noſtri illuſtris memoriæ Ludovici ſereniſſimi regis ſub protectionis noſtræ munimine ſuſcipimus, & præſentis pagine privilegio communimus, ſtatuentes ut quaſcunque poſſeſſiones, quecunque bona eadem eccleſia favente Domino in præſenti predeceſſorum noſtrorum largitione, ſive alio juſto titulo juſte & ca-
E nonice poſſidet, aut in futurum largitione regum, vel principum, oblatione fidelium, conceſſione pontificum, ſeu juſtis aliis modis Deo propitio poterit adipiſci, firma tibi & per te eidem Magalonenſi eccleſiæ illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis : totam videlicet inſulam, in qua ipſa Magalonenſis eccleſia ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis, & inſulam de Eſcluone, & quicquid in mari vel in ſtagno eadem eccleſia juſte poſſidere videtur, hoc eſt in mari piſcationes ſuas, & ubicunque in Magalonenſi comitatu, & Magalonenſi epiſcopatu, portus qui dicitur Gradus, aperiatur in omnibus redditibus qui inde provenerint medietatem,

Digitized by Google

& in ſtagno piſcationes ſimiliter ſuas, pulmentum, & decimas, & cepes, ſi alicubi in ſtagno Magalon. eccleſiæ eas facere voluerit. Præterea prædeceſſorum noſtrorum veſtigia ſequentes, jam dictæ eccleſiæ, & tibi Raimundo epiſcopo præſentis privilegii ſcripto perpetuo poſſidenda concedimus caſtrum quod dicitur de Villanova cum appendiciis ſuis, villam de Exindrio, villam de Amaſone, villam de Maurino, villam de Cocone cum pertinentiis ſuis, ſicut ſunt de terminio caſtri Villenove, caſtrum de Gigeano cum parochia ſua, & manſum de villa Patornoga, & villam de Vico cum pertinentiis ſuis, caſtrum de Veruna totum cum pertinentiis ſuis, villam de Bezanicis, villam de Terallet cum omnibus pertinentiis, villam de Aguzanicis, villam ſancti Deſiderii, manſum de Vivers cum pertinentiis ſuis, villam quoque de Agantico cum pertinentiis ſuis, villam S. Michaëlis de Cadierra, villam S. Martini de Saltairanicis cum parochiis, manſum de Aquis-vivis cum omni tenedone illius feudi, totum honorem de Boiſet, villam de Pruneto in epiſcopatu Biterrenſi, feudum de Lainano cum pertinentiis ſuis, villam S. Sebaſtiani de Marojol cum pertinentiis ſuis, & ſi caſtrum vel aliquam munitionem per te vel per alium ibi facere volueris, liceat tibi & ſucceſſoribus tuis de noſtra conceſſione abſque omnium contradictione. Adhuc etiam concedimus tibi & Magalonenſi eccleſiæ totum honorem de Roveto cum omnibus pertinentiis ſuis, villam S. Jacobi de Pratis, villam de Jocone, villam S. Dionyſii, villam S. Bricii totam cum pertinentiis ſuis, Montempeſſulanetum totum cum omnibus adjacentiis ſuis, feudum domini Montiſpeſſulani, Montempeſſulanum utique cum parochia ſua, & caſtrum de Palude cum toto terminio ſuo, villam de Suregio cum parochia ſua, & totum feudum quod habet in eadem parochia & in parochia de Centrayranicis reverendus Guillelmus de Piniaco, vel aliquis per eum. Hæc, inquam, omnia tibi & ſucceſſoribus tuis in pace poſſidenda concedimus, & univerſa quæ ad Magalonenſem epiſcopatum, ſeu ad fratrum ibid. degentium communiam juſte pertinere noſcuntur. Per hujus quoque noſtri reſcripti paginam confirmantes ſancimus, ut nullus comes, nullus princeps, nulla alia laïca poteſtas in clericis totius Magalon. epiſcopatus aut in aliis ejuſdem eccleſiæ hominibus, ſive in locis ad eandem eccleſiam pertinentibus, juſticias, albergas, toltas, quiſtas, ſive aliquas alias injuſtas exactiones poſt hujus noſtri decreti dationem temerario auſu accipere præſumat, ſalva tamen nobis & ſucceſſoribus noſtris regia auctoritate. Ad hæc in æternum valitura ſtatuentes adjicimus, ut Magalonenſem eccleſiam in quantum ad nos ſpectat, nulli unquam perſone, nulli loco concedere poſſimus, & eam ſemper nos & ſucceſſores noſtri ad regni noſtri coronam nobis inconvulſe conſervabimus. Et ut hæc noſtri edicti ſive præceptionis auctoritas noſtris futuriſque temporibus inconvulſam atque inviolabilem obtineat firmitatem, manu propria ſubter roborantes, ſigilli noſtri impreſſione inſigniri præcepimus. Actum publice Pariſius anno ab Incarnat. MCLVI. & regni noſtri XX. adſtantibus in palatio noſtro quorum ſubtitulata ſunt nomina & ſigna. Sig. comitis Bleſenſis Theobaldi dapiferi noſtri. S. Guidonis buticularii. S. Mathæi camerarii. S. Mathæi conſtabularii. S. Ludovici ſereniſſimi regis. Data per manum Ugonis cancellarii.

XXIII.

Ex archiv. Magalon.

Epiſtola Alexandri III. ad Johannem de Montelauro epiſcopum Magalonenſem.

Circa 1167.

ALEXANDER epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Johanni epiſcopo Magalonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Fratres & coepiſcopos noſtros, quanto Domino intuitu collati ſibi miniſterii, officii & dignitatis propinquiores exiſtunt, tanto ſinceriori caritate diligere, & amplius eorum honori & incremento attenta nos convenit ſollicitudine aſpirare. Volentes itaque tamquam venerabili fratri noſtro jus & dignitatem tuam integre conſervare, apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut cum aliquis adverſus præpoſitum, vel capitulum, ſeu quemlibet canonicum eccleſiæ tuæ civilem cauſam habuerit, ad diſcuſſionis tuæ examen referatur, & coram te tamquam epiſcopo ſuo & ordinario judice tractetur & definiatur. Si vero de criminali quæſtio mota fuerit, coram te & capitulo ventiletur, & debitum ſortiatur effectum. Tibi quoque liceat canonicorum tuorum exceſſus in capitulo ſecundum beati Auguſtini regulam corrigere & emendare. Decernimus præterea & præſenti auctoritate ſancimus, ut præpoſitus eccleſiæ tuæ ſemel vel bis in anno de injuncta ſibi adminiſtratione in capitulo in tua & fratrum tuorum præſentia rationem reddere compellatur, & nulla ſubſit ei facultas de rebus immobilibus ſine tuo & ſanioris partis capituli conſenſu quodcunque in detrimentum eccleſiæ alienare; & ſi quid ex hiis jam alienavit, aut imposterum alienaverit, tu & capitulum tuum id legitime revocandi facultatem liberam habeatis. Datum Beneventi III. idus Decembris pontificatus noſtri anno 8.

XXIV.

Ex chartar. eccl. Magal.

Alexandri III. ad Johannem de Montelauro epiſcopum Magalonenſem epiſtola.

Circa 1168.

ALEXANDER epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri... Magalonenſi epiſcopo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum eccleſia tibi commiſſa filiali te affectione nutrierit, & in tantum etiam exaltaverit, quod te patrem ſibi conſtituerit & paſtorem, vehementer miramur, quod adverſus eam ita durus & aſper videris, & jura ejus in tantum deprimere & annihilare conaris, tamquam ſi in nullo ei pluſquam extraneus tenereris. Audivimus enim quod contra ejuſdem eccleſiæ inſtitutionem, & præter id quod prædeceſſores tui ſoliti ſunt, capellanum ſæcularem in camera tua Magalonenſi ad menſam tenere præſumis, & ſcutiferos, ac curſores diceris tecum habere, & a veſtiario ultra id quod anteceſſores tui habere debuerunt exigere non vereris. Unde quoniam dignum omnino non videtur, ut tu, qui de religione aſſumtus fuiſti, inter fratres tuos capellanos habere ſæculares ac tenere præſumas, præſertim cum epiſcopi a ſæculo venientes in eccleſiis, ad quas vocati fuerunt, non ſoleant capellanos mutare: fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus capellanos, ſcutiferos, vel curſores extraneos tecum in eccleſia præſcripta tenere de cetero nulla ratione attentes; ſed ſicut inſtitutum eſt, & a prædeceſſoribus tuis tam de veſtiario, quam de aliis hactenus obſervatum, ita & tu ſine omni contradictione obſerves. Si autem te non ita debere proponis, volumus ut in præſentia venerabilium fratrum noſtrorum Nemauſenſis & Biterrenſis epiſcoporum, & dilecti filii noſtri abbatis S. Egidii plenius cognoſcatur. Quocirca fraternitati tuæ præſentium auctoritate injungimus, ut cum ab eis propter hoc fueris evocatus, illorum præſentiam adeas, & quod inter vos exinde judicaverint, omni occaſione & appellatione ceſſante ſuſcipias firmiter, & obſerves. Datum Beneventi XVIII. cal. Junii.

XXV.

Johannes Magalonenſis epiſc. ſtatuit ne canonicus extraneus in collegium Magalonenſe admittatur.

1169. SUnt quidam diverſarum congregationum canonici, qui quamvis idem canonicorum nomen poſſideant, diverſos tamen nonnunquam mores, atque conſuetudines ſibi vendicare ſatagunt, & quod nos in noſtro ordine cuſtodimus pretioſum, illi aliquando aliis comparatum ſacramentis rejiciunt : ac ideo ne noſtrorum exceſſus juvenum, ut ſolet fieri, toti noſtro imputetur conventui, & ne ſancta noſtra coram poſita vileſcere incipiant, ex noſtra antiqua conſuetudine tenendum atque fideliter cuſtodiendum præcipimus, quod D. Gothofredus, & Galterus, & prædeceſſor noſter Raimundus Magalonenſes epiſcopi ſanxerunt, ac inconcuſſe tenendum in perpetuum ſtatuerunt : ſtatuentes hoc namque idem confirmamus, atque ex auctoritate Dei omnipotentis, & apoſtolorum Petri & Pauli prohibemus, ita ut quicumque contra hoc præceptum ire tentaverit, vinculo anathematis ſe noverit ligatum : videlicet ne aliqui canonicorum externorum cujuſcunque congregationis ad ſecreta noſtri capituli, vel ad ſtudium clauſtri, ſeu ad quietem dormitorii aliqua ratione admittantur, præter quam S. Ruffi, & S. Mariæ de Caſſiano, & Mimatenſis, Uticenſis, & Aſprenſis eccleſiæ, quos a nullis ſecludimus, in quibus omnes noſtros admittimus canonicos. Factum eſt anno MCLXIX. indict. II. cum voluntate & aſſenſu generalis capituli in natali apoſtolorum Petri & Pauli, præſidente Johanne de Montelauro Magalonenſi epiſcopo, ſimulque præſentibus Fulcrando præpoſito, & Guillelmo de Campo priore, atque archidiaconibus Petro Bertolt, Guillelmo de Rovereto, Guillelmo de Sobeyran.

XXVI.

Diploma Ludovici VII. pro eccleſia Magalonenſi.

1179. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Ludovicus Dei gratia Francorum rex. Prompto animo regia liberalitas noſtra debet admittere quod ad coronæ incrementum noſcitur attinere. Noverint itaque univerſi præſentes pariter & futuri, quod ad petitionem dilecti noſtri fidelis Johannis epiſcopi Magalon. eidem benigne conceſſimus, quatenus ipſi, & univerſis ejuſdem ſucceſſoribus liceat in locis, quæ de nobis tenet prædictus epiſcopus, nundinas, & mercata facere temporibus illis, quæ ſibi ad hoc competentiora elegerint, & in eis conſuetudines illas, quas domini nundinarum & mercatorum in eis ſolent accipere, auctoritate regia plenarie accipiant. Loca vero ſunt hæc, caſtrum Villanovæ, & caſtrum de Gigeano cum ſuis adjacentibus. Præterea decernimus quod niſi in locis, quæ de nobis tenent, juſtitias cum integritate habeant & exerceant. Adhuc ſcimus & recognoſcimus quod præfatus Johannes Magalon. epiſcopus caſtrum Villanovæ cum omnibus quæ ſunt in ejus terminio a nobis poſſidet & tenet : ideoque præcipimus, ut quicunque in hoc caſtro aliquid poſſident, vel in omni terminio ejus, quia omnia ſunt regalia noſtra, Johanni epiſcopo & ſucceſſoribus ejus nomine prædictorum obſecundent, ut in omnibus, & per omnia fidele ſervitium ſatagant exhibere. Quæ omnia ut perpetuam ſtabilitatem obtineant, præſentem cartam ſigilli noſtri auctoritate, & regii nominis caractere ſubtus annotato juſſimus communiri. Actum apud Novam-villam in epiſcopatu Bellovacenſi anno 1179. aſtantibus in palatio noſtro quorum nomina ſuppoſita ſunt & ſigna. Signum comitis Theobaldi dapiferi noſtri, Guidonis buticularii, Raginaudi camerarii, Rodulphi conſtabularii. Data per manum Hugonis cancellarii.

XXVII.

Lucius III. quaſdam eccleſias confirmat Johanni Magalonenſi epiſcopo.

LUCIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Johanni Magalonenſi epiſcopo ſalutem & 1184.
apoſtolicam benedictionem. Pervenit ad nos quod epiſcopatus tuus ex parte magna ſit prædonum incurſione vaſtatus, unde cum quarumdam eccleſiarum ad jus epiſcopale pertinentium preſbyteri ſint defuncti, eas tibi ſpecialius reſervaſti, expoſcens illas tibi a ſede apoſtolica confirmari. Eapropter tuis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, eccleſiam S. Geneſii de Gigeano, S. Andreæ de Cucullo, S. Michaelis de Mujulano, S. Michaëlis de Aguzanicis, eccleſiam de Cazillaco, & S. Petri de Agantico, ſicut eas rationabiliter, & ſine controverſia poſſides, perſonæ tuæ authoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Datum Veletri IX. calend. Februar. pontificatus tertio.

XXVIII.

Inſtitutio ordinis Hoſpitalariorum S. Spiritus Montiſpeſſulani. *Ex veteri codice Auguſtinianorum.*

AN. MCXLIV.* inſignem congregationem canonicorum Regularium ſub regula S. Auguſtini excitavit hiſce annis in eadem Gallia Guido Monſpeſſulanus titulo S. Spiritus Hoſpitalariorum, quibus infirmos commiſit, ut iiſdem tum temporalia, tum ſpiritualia ſubminiſtrarent : in quem finem voluit, ut a cæteris ſecernerentur huic pietati deſtinati ; ut cruce alba duplici ligno tranſverſa in pectore inſignirentur, quo ſigno illis caritas & Chriſti, & proximi inſigeretur. Huic congregationi locum, & officium idem dedit Romæ in Saxia ad S. Spiritum Innocentius tertius, ædificato Hoſpitali ampliſſimo, ubi nonnunquam mille quingenti infirmi curantur ; ubi orphani, & expoſiti utriuſque ſexus parvuli educantur ; ubi nobilibus, ignobilibus, infirmis, & ſanis ad neceſſitatem providetur ex mediis hoſpitalis, quæ opulentiſſima ſunt ad invidiam exempli, &c.

Circa 1194. * forte MCXCIV.

XXIX.

Dedicatio eccleſiæ S. Crucis Monſpelienſis.

ANno Dominicæ Incarnat. MCC. nonis Novembris, 1200.
præſidente & mandante D. Johanne de ſancto Paulo tit. S. Priſcæ preſbytero cardinale, apoſtolicæ ſedis legato, a D. Imberto Arelatenſi archiepiſcopo conſecratum eſt templum in honorem ſanctæ & glorioſæ virginis Mariæ, & vivificæ Crucis, & omnium Sanctorum, aſſiſtentibus & cooperantibus præfato D. cardinali, D. G. Magalonenſi, D. R. Agathenſi, D. G. Biterrenſi, D. Artoldo Elnenſi, & D. G. Uticenſi epiſcopis. Et conſtitutum eſt ex conſenſu D. cardinalis & omnium prædictorum, ut quicunque anniverſario ejuſdem dedicationis devote convenerint, de injuncta ſibi pœnitentia duodecim dierum veniam conſequantur.

XXX.

Innocentius III. domeſtico Guillelmi Monſpelienſis ſacello privilegia concedit.

INNOCENTIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, 1201.
dilecto filio nobili viro Guillelmo Montiſpeſſulani domino ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Monet & movet nos tuæ devotionis ſinceritas, & ſollicitudo continua qua, ſicut accepimus, ſerves in operibus pietatis, ut in his quæ Dei ſunt favorem tibi apoſtolicum non denegemus. Eapropter, dilecte in Domino fili, tuis juſtis precibus inclinati capellam, quam in domo tua inclitæ recordationis progenitorum tuorum

Digitized by Google

devotione fundatam in pluribus ampliaſti, cum omnibus bonis, quæ nunc rationabiliter poſſides, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, auctoritate præſentium indulgentes, ut cum generale interdictum terræ tuæ fuerit, liceat capellanis ipſius, dum tamen ipſi excommunicati, aut interdicti non fuerint, clauſis januis, excluſis excommunicatis, & te quoque, ſi te forſan, quod abſit, excommunicari contingat, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce officia celebrare divina. Datum Signiæ pontific. noſtri an. 4.

XXXI.

Innocentius III. confirmat compoſitionem factam inter regem Aragonum & populum Monſpelienſem.

1208. INNOCENTIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis conſulibus & populo Montiſpeſſulani ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum illius locum licet immeriti teneamus in terris, qui diſcordias deteſtatur, ne in iis quæ pro bono pacis facta noſcuntur, quæſtionis ſcrupulus, vel fomes diſcordiæ valeat ſuboriri, apoſtolica debet circunſpectio providere. Eapropter, dilecti filii, veſtris poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, compoſitionem inter vos, & cariſſimum filium noſtrum regem Aragonium per venerabilem fratrem noſtrum Magalon. epiſcopum ſuper controverſiis, guerris, & diſſenſionibus rationabiliter intellexi, & quia ſine pravitate facta eſt, & ab utraque parte ſponte recepta, interpoſito juramento, ut in veſtris, & ejuſdem Regis authenticis litteris plenius continetur, auctoritate apoſtolica confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Datum Laterani idib. Aprilis pontificatus noſtri anno x.

XXXII.

Diploma Philippi Francorum regis pro eccleſia Magalonenſi.

1208. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Philippus Dei gratia Francorum rex. Noverint univerſi præſentes & futuri, quod ſicut ex authentico piæ recordationis genitoris noſtri regis Ludovici cognovimus, ipſe ad inſtantiam J. quondam Magalon. epiſcopi, ac divinæ caritatis intuitu Magalonenſem eccleſiam, cum iis quæ ad ipſam pertinere noſcuntur, ad exemplar prædeceſſoris ſui venerandæ memoriæ Ludovici ſereniſſimi regis ſub regiæ protectionis munimine ſuſcepit, & ſui privilegii auctoritate communivit: ſtatuens ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem eccleſia in tempore ejuſdem patris noſtri prædeceſſorum ipſius largitione, ſive alio juſto titulo juſte & canonice poſſidebat, aut in futurum largitione regum, vel principum, oblatione fidelium, aut conceſſione pontificum, ſeu juſtis aliis modis Deo propitio poſſet adipiſci, eidem epiſcopo J. & dictæ eccleſiæ Magalon. illibata permaneant, in quibus hæc propriis vocabulis duxit exprimenda. Totam videlicet inſulam, in qua ipſa Magalon. eccleſia ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis, & inſulam de Eſcluone, & quicquid in mari vel in ſtagno eadem eccleſia juſte poſſidere videbatur, hoc eſt in mari piſcationes ſuas, & ubicumque in Melgorienſi comitatu, & Magalon. epiſcopatu portus, qui dicitur Gradus, aperiatur, in omnibus redditibus qui inde proveniunt medietatem, & in ſtagno ſimiliter piſcationes ſuas, pulmentum, decimas, & cepes, ſi alicubi in ſtagno Magalon. eccleſiæ eas facere voluerit. Præterea prædeceſſorum ſuorum veſtigia ſequens jam dictæ eccleſiæ perpetuo poſſidenda conceſſit caſtrum quod dicitur Villanova cum omnibus appenditiis ſuis, villam de Exindrio, villam de Amaſon, villam de Maurino, villam de Cocone cum

A pertinentiis ſuis ſicut fuerunt de terminio caſtri Villænovæ, caſtrum de Ginhano cum parochia ſua, & manſum de villa Patornoga, & villam de Vico cum pertinentiis ſuis, caſtrum de Veiruna totum cum omnibus pertinentiis ſuis, villam de Bezanicis, villam de Terrallet cum omnibus pertinentiis ſuis, villam de Aguztanicis, villam S. Deſiderii, manſum de Vivers cum pertinentiis ſuis, villam quoque de Agantico cum pertinentiis ſuis, villam S. Michaëlis de Cadierra, villam S. Martini de Saltairanicis cum parochiis ſuis, manſum de Aquis-vivis cum omni tenedone illius feudi, totum honorem de Boiſſet, villam de Pruneto in epiſcopatu Biterrenſi, feudum de Lainano cum pertinentiis ſuis, & ſi caſtrum vel munitionem aliquam dictus J. epiſcopus per ſe vel per alium in ſupraſcriptis locis, vel in
B alio aliquo loco ſui juris, vel eccleſiæ Magalon. vel feudalium ad ipſum, vel ad eandem eccleſiam pertinentium in toto epiſcopatu Magalon. facere voluiſſet, licitum eſſet ei & ſucceſſoribus ſuis de regia conceſſione ſine alterius contradictione. Adhuc etiam conceſſit eidem J. & Magalon. eccleſiæ authoritatem faciendi gradum ubi ei viſum fuiſſet in epiſcopatu Magalon. ſalvo eo quod ſpectat ad comitem de redditibus gradus, & ſalvo eo quod conceſſit prædicto J. & Magalon. eccleſiæ, villam S. Sebaſtiani de Marojol cum pertinentiis ſuis, & totum honorem de Rovet cum pertinentiis ſuis, villam S. Jacobi de Pratis, villam de Jocone, villam S. Dionyſii, villam S. Bricii totam cum pertinentiis ſuis, Montempeſſulanetum totum cum adjacentiis ſuis, feudum domini Montiſpeſſulani, Mon-
C tempeſſulanum utique cum parochia ſua, & caſtrum de Palude cum toto termino ſuo, villam de Suregio cum parochia ſua, & totum feudum quod habebat in eadem parochia & in parochia de Centrairanicis R. Guillelmus de Piniaco, vel aliquis per eum: hæc, inquam, omnia dicto J. & ſucceſſoribus ſuis in pace poſſidenda conceſſit, & univerſa quæ ad Magalon. epiſcopatum, ſive ad fratrum ibidem degentium communiam juſte pertinere noſcuntur. Præterea conceſſit eiſdem ut exercerent juſtitias tam in civilibus, quam in criminalibus cauſis authoritate regia in omnibus caſtris & villis ſuis abſque omni contradictione; & hoc idem conceſſit baronibus & caſtellanis ipſorum per eos in caſtris & villis ſuis, videlicet G. de Montepeſſulano, R. P. de Agantico, P. de Veruna, D. de Vico, &
D ſi qui fuerint alii. Per ipſius quoque privilegii ſui paginam ſanciendo decrevit, ut nullus comes, nullus princeps, nulla alia laica poteſtas in clericis totius Magalon. epiſcopatus, aut in aliis ejuſdem eccleſiæ hominibus, ſive in locis ad eandem eccleſiam pertinentibus juſtitias, albergas, toltas, quiſtas, ſive alias quaſcumque injuſtas exactiones poſt hujus decreti ſui dationem temerario auſu accipere præſumeret, ſalva tamen ei & ſucceſſoribus ſuis regia auctoritate. Ad hæc in æternum valitura ſtatuens adjecit, ut Magalonenſem eccleſiam & omnia ſupraſcripta ad eandem pertinentia, in quantum ad Regiam ſpectabat majeſtatem, nulli unquam perſonæ, nulli loco concedere poſſet, ſed ea ſemper ipſe & ſucceſſores ſui ad regni Franciæ coronam ſibi inconcuſſe ſervarent. Nos ergo ejuſdem patris noſtri pio affectu veſtigiis inhærentes, pro ſalute animæ
E noſtræ, & omnium prædeceſſorum noſtrorum conceſſionem præſcriptam, & confirmationem omnium ſupraſcriptorum ab eodem patre noſtro factam, ſicut ſuperius expreſſum eſt, ad petitionem fidelis noſtri G. de Altiniaco venerabilis Magalon. epiſcopi ratam in perpetuum habemus & firmam, & ut perpetuæ ſtabilitatis robur obtineat, ſigilli noſtri authoritate, & regii nominis caractere inferius annotato, ſalvo in omnibus noſtræ regiæ dignitatis jure, præſentem paginam confirmavimus. Actum apud Monſterolium Bellaii anno Incarnat. MCCVIII. regni noſtri 29.

XXXIII.

Formula electionis conſulum Monſpelii.

1210. IN nomine Jeſu Chriſti. Noſcant præſentes, ſciantque futuri, quod eæ conventiones factæ ſunt inter dominum Guillelmum Magalon. epiſcopum & duodecim conſules Montiſpellerii confirmatæ a legatis domini papæ. Cum tempus electionis duodecim conſulum Monſpellerii evenerit, auctore Jeſu Chriſto, puris electorum mentibus, ſinceroque omnium judicio eorum electio & inſtitutio in uno quoque anno fiat in perpetuum III. calendis Martii. Ita quod electi conſules incipiant regere & adminiſtrare in Annunciatione Dominica, quæ electio & inſtitutio fiat hoc modo. Venerabilis Magalon. ſedis epiſcopus, ad quem cura B populi ſpiritualis pertinet, & ſuperior temporalis dominatio indubitanter ſpectat, & tunc duodecim exiſtentes conſules, coadunatis ſibi in eadem electione facienda ſeptem aliis viris, uno videlicet de una quaque ſcala, eligent duodecim viros de Montepellerio laude & honeſtate præclaros, præſtito tamen prius a præfatis electoribus ſacramento ſuper ſancta Dei evangelia in manu domini epiſcopi, factaque promiſſione in bona fide requiſita ab ipſo epiſcopo quod bonos, & legales, & utiles conſules, ſecundum quod melius eis videbitur, bona fide eligant, nec aliquem odio vel inimicitia excludant, nec amore vel parentela aliquem in hoc officio & adminiſtratione eligant. Si vero in electione prædicta omnes inſimul non convenirent, ejus partis electio firma conſiſtat, cui dominus epiſcopus C aſſenſum ſuum attribuerit: dummodo tamen in ea parte ad minus ſeptem, & decem, & novem electis aſſecerint.* Si autem dicto tempore electionis dominus Magalon. epiſcopus abſens extra provinciam fuerit, vel vocatus ipſe, vel ejus vicarius adeſſe noluerit, tunc electio a duodecim conſulibus, & ſeptem viris prædictis, vel a majori parte ipſorum decem & novem electorum facta, valida firmitate, & irretractabiliter * exiſtat. Qui duodecim conſules de novo electi jurabunt in manu D. epiſcopi, vel eo abſente, ejus vicarii ſuper ſancta Dei evangelia; vel ipſis abſentibus, & intereſſe nolentibus, in manu conſulum vice epiſcopi recipientium, quod bona fide conſulant, & utiliter provideant toti communitati Montiſpellerii, & eam fideliter regant & gubernent, & ſtatuta conſulatus obſervent, & ſimiliter quod bona D fide conſulant domino & bajulo curiæ. Et præterea jurabunt, quod ad cognitionem domini epiſcopi & Magalon. eccleſiæ pacem & pacis ſtatuta bona fide cuſtodiant, & cuſtodiri faciant, & omnia ad fidem catholicam pertinentia ſervent, & quod dominum Magalon. epiſcopum, & eccleſiam Magalon. bona fine conſulant, & eorum jura & eccleſiarum deffendant. Quibus duodecim conſulibus pro ſe & univerſitate recipientibus dom. Magalon. epiſcopus tam pro ſe quam pro eccleſia Magalon. firmiter promittet, quod ipſis & toti univerſitati utiliter bona fide conſulet, & eos, & univerſitatem & ſingulos, & univerſitatis & ſingulorum jura ab omni injuria & violentia & oppreſſione bona fide deffendet. Si autem, quod Deus avertat, aliquis conſulum durante officio decederet, vel in ea E adminiſtratione tam negligenter & perverſe ſe haberet, quod non tantum inutilis ſed & damnoſus communitati appareret, tunc dominus epiſcopus & cæteri conſules alium loco demortui, vel remoti ſubſtituant ſecundum formam ſuperius expreſſam, qui omnia ſuperius jurare teneatur. Verumtamen in iſtis duodecim conſulibus non ponetur niſi unus ſolus de uno albergo, nec in hoc officio erit aliquis continue niſi per annum: in maximis ſiquidem & arduis negotiis conſilium dom. epiſcopi requiretur, & ejus conſilio tractabuntur, promiſſo ſuper illis ſecreto a dom. epiſcopo. Hæc autem omnia prædicta & ſingula perpetuo & inviolabiliter obſerventur, vigentibus tamen in aliis, & in ſua firmitate perſiſtentibus omnibus & ſingulis a rege & a A dom. regina, & conſuetudinibus olim conceſſis & indultis duodecim conſulibus & univerſitati Montiſpellerii, ſalvo jure dominæ Mariæ reginæ. Univerſa hæc prædicta, & ſingula, ſicut ſuperius continentur, ſolemni ſtipulatione vallata perpetuo valitura per ſe & per omnes ſucceſſores ſuos adinvicem laudaverunt, confirmaverunt, & a ſe & ſucceſſoribus ſuis obſervari promiſerunt dominus G. de Altiniaco Magalon. epiſcopus in bona ſua fide requiſita, & conſules Montiſpellerii Johannes Bocados, &c. per ſacramentum ſuper ſancta Dei evangelia in manu domini epiſcopi corporaliter præſtitum coram domino R. Dei gratia Uticenſi epiſcopo apoſtolicæ ſedis legato, qui pro ſe & dom. A. Ciſtercienſi abbate apoſtol. ſedis legato hæc omnia confirmavit, approbavit, & corroboravit authoritate legationis qua fungitur. Acta ſunt hæc omnia in domo communitatis Montiſpeſſulani anno Dom. Incarnat. MCCX. VI. idus Februarii. Horum omnium teſtes ſunt dom. G. Dei gratia Avinionenſis epiſcopus, Bertrandus Magalon. præpoſitus, P. de Agrifolio archidiaconus, &c. & conſules officiorum, & alii quamplures, quibus fere tota domus plena erat, & Ugo Laurencii notarius, qui mandato partium hæc ſcripſit.

* *ſ. aſſenſerint.*

* *irrevocabili.*

XXXIV.

R. Uticenſis epiſcopi & apoſtolicæ ſedis legati litteræ encyclicæ ad univerſos fideles, quos hortatur ad eleemoſynas reſarciendis ædificiis de Vinegolio erogandas.

UNiverſis Chriſti fidelibus clericis & laïcis in noſtra legatione conſtitutis, R. Dei miſeratione vocatus epiſcopus Uticenſis, apoſtolicæ ſedis legatus, in ſponſis Chriſti viſceribus miſericordiæ abundare. Beneficium refectioni domus Domini præſtitum ad ſalutem eſt præbentibus animarum, unde legitur celeſte palatium in cælis ſibi ædificare, qui religioſe viventibus neceſſarias in terris conſtruunt manſiones. Hinc eſt, quod veſtram caritatem ſcire volumus, nunc imminere loca & tempora, quæ veſtras vocant animas ad parandas ſibi ſedes in ſolio angelorum: nam domus dei Vinovol fundata in honorem glorioſæ Virginis, ubi eſt virginum ſancta congregatio, nunc veſtris indiget eleemoſynis, cum pravitas veteris operis ruinam minantis earum numerum capere nequeat, nec ad ſuum ſervandum ordinem congruas habeant officinas: ipſæ autem veſtro fultæ juvamine, ſpe veſtræ miſericordiæ inceperunt revocare ac ampliare illud vetus opus & fragile; & ſi Deus permiſerit, habent de propoſito talem domum & tantam facere, in qua poſſint ſomno & cibo temporali refici, & eccleſiam, quæ ruinam minatur, quotidie emendare, quæ ut tanti ac tam ſancti beneficii ſint participes, rogamus vos in Chriſto Domino, ut cum earum nuntius ad vos ſupplicandum venerit, eum benigne recipiat veſtra bonitas, & de facultatibus vobis a Deo commiſſis aliquam ipſi erogetis particulam, & in confraternitate a domino Magalonenſi epiſcopo ſpeciali ſuper hoc beneficio conſtituta fratres eſſe & ſocii vos velitis. Nos autem auctoritate omnipotentis Dei, & matris ejus glorioſiſſimæ virginis, omnibus illius caritatis confratribus relaxamus unam de injunctis ſibi quadrageſimis, & aliis eidem operi bona facientibus de injuncta ſibi penitentia remittimus decem dies. Præcipimus etiam atque volumus, ut præſens portitor, ubicunque in tota dicta noſtra legatione venerit, ſemel in anno divina poſſit officia celebrari facere, niſi tantum a ſummo pontifice locus ille fuerit interdictus. Datum apud Montempeſſulanum anno MCCXI. pridie calendas Septembris. 1211.

Digitized by Google

XXXV.

Innocentius III. epiſcopo Magalonenſi in feudum dat comitatum Melgorii.

1215. INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Guillelmo epiſcopo Magalonenſi, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Devotionem, quam te, & Magalonenſem eccleſiam ad apoſtolicam ſedem novimus habuiſſe, & habere in futurum ſperamus, attendentes, comitatum Melgorii, ſive Montisferrandi, qui ad jus ſive proprietatem Romanæ eccleſiæ noſcitur pertinere, cum omnibus pertinentiis ejus in feudum concedimus tibi, & ſucceſſoribus tuis ſub annuo cenſu XX. marcarum argenti, nobis & ſucceſſoribus noſtris in feſto Reſurrectionis Domini perſolvendo, ſalvo nihilominus alio cenſu, quem pro alia cauſa Rom. eccleſiæ debetis. Ita quod tu & ſucceſſores tui nobis & ſucceſſoribus noſtris fidelitatem propter hoc ſpecialiter faciatis, & per Rom. eccleſiam ipſum recognoſcatis & teneatis comitatum, & de ipſo deinceps faciatis guerram, & pacem ad mandatum ipſius, nec caſtrum Melgorii, ſeu caſtrum Montisferrandi, cum ſint caput comitatus ejuſdem, infeudare, vel quomodolibet alienare ullatenus præſumatis abſque apoſtolicæ ſedis licentia ſpeciali; nulla etiam feuda, quæ ad ipſum pertinent comitatum, ulli concedatis omnino extra Magalon. diœceſim commoranti. Nulli ergo, &c. Datum Laterani XVIII. cal. Maii, pontificatus anno 18.

XXXVI.

Guillelmus Magalonenſis epiſcopus eccleſiam beatæ Mariæ de Tabulis in parochiam erigit.

1216. IN nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Quia urgens incumbit neceſſitas, ut nos Guillelmus de Altiniaco Dei gratia Magalon. epiſcopus animabus ſubditorum noſtrorum, & nobis valeamus præeſſe pariter & prodeſſe, prunas gehennæ inextinguibilis evitare zelando, univerſis & ſingulis præſentibus & futuris ad honorem & gloriam virginis matris Dei præſenti ſchedula propalamus, nos a ſanctiſſimo patre dom. noſtro Innocentio papa III. mandati recepiſſe litteras ſub hac forma. Innocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Magalon. epiſcopo ſalutem & apoſtol. benedict. Dilecti filii conſules Montiſpeſſulani nobis humiliter ſupplicarunt, ut cum ſola eccleſia B. Firmini, quæ infra muros villæ ſuæ parochialis exiſtit, multitudini populi non ſufficiat ſacramenta eccleſiaſtica miniſtrare, in quatuor, aut quinque villæ ipſius eccleſiis dari pœnitentias, & ſacramenta eccleſiaſtica faceremus. Volentes igitur in hac parte fraternitati tuæ deferre, per apoſtolica tibi ſcripta mandamus, quatenus ſuper hoc taliter providere procures, quod exinde non emergat periculum animarum. Datum Laterani
1212. VII. calend. Febr. pontif. noſtri anno XV. Authoritate ergo mandati prælibati, & noſtra, ut deinceps vitetur periculum animarum, donamus & concedimus vobis duodecim conſulibus Montiſpeſſulani ut in hac præſenti eccleſia in honore S. Mariæ, ſita intra muros Montiſpeſſulani juxta tabulas Cambitorum, univerſa eccleſiaſtica ſacramenta libere & abſque omni impedimento, ac univerſaliter omnibus ea ab eadem eccleſia requirentibus in perpetuum poſſint, & debeant, & etiam teneantur, prior ſcilicet dictæ eccleſiæ, & ſucceſſores ejus & canonici, & ſacerdotes præſentes & futuri ibidem Deo ſervientes miniſtrare, ſcilicet baptizando, pœnitentias & euchariſtiam præſtando, nubentibus & contrahentibus benedicendo, ſepeliendo, & univerſa alia quæ ad curam pertinent animarum miniſtrando. Tibi Petro Garcino archidiacono Magalon. & priori ejuſdem eccleſiæ, & canonicis omnibus in ea commorantibus, & tibi Guillelmo de Montearbedone capellano ejuſdem eccleſiæ curam animarum
A præſentialiter conferentes. Acta ſunt hæc omnia ſolemniter in prælibata eccleſia beatæ Mariæ in feſtivitate Pentecoſtes, ſcilicet IV. cal. Junii anno Dom. Incarnationis MCCXVI. in præſentia & teſtimonio Petri Garcini archidiaconi, Raimundi Girardi archipreſbyteri, Guiraldi de Fornoles ſacriſtæ S. Mariæ, & multorum aliorum, quorum fere tota eccleſia plena erat, & P. Guntardi publici notarii, qui mandato dicti epiſcopi hæc ſcripſit.

XXXVII.

Jacobus rex Aragonum Johanni Magalonenſi epiſcopo fidei ſacramentum præſtat.

NOS JACOBUS Dei gratia rex Aragonum, & Maioricarum, comes Barcinonenſis & Urgelli, 1236.
B & dominus Montiſpeſſulani, cognoſcentes nos tenere in feudum villam Montiſpeſſulani, & caſtrum de Palude, quod vulgo dicitur Latas, a venerabili patre domino Magalonenſi epiſcopo, & pro eiſdem ſacramentum fidelitatis eidem præſtare debere, ſicut vaſſallus domino præſtare tenetur, & prædeceſſores noſtri, a quibus cauſam habuimus, & in quorum feudum ſucceſſimus, præſtiterunt eidem epiſcopo, vobis venerabili in Chriſto patri Johanni de Montelauro Magalon. epiſcopo ſponte, & debite manibus junctis, & in veſtris manibus poſitis, dato oſculo pacis, & firmitatis pro prædictis villa Montiſpeſſulani, & caſtro de Palude ſupradicto, quod vulgo dicitur Latas, homagium facimus ſine dolo. Actum in Montepeſſulano in domo Atbrandi filii quondam Atbrandi, in præſentia & te-
C ſtimonio venerabilis patris Berengarii epiſcopi, Petri, Alberti, Vitalis de Canellis canonicorum Barchinonenſium, &c. anno MCCXXXVI. XVII. cal. Januar.

XXXVIII.

Ermengardis abbatiſſa S. Geneſii Johanni Magalonenſi epiſcopo fidem clientelarem profitetur.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris & 1236.
Filii, & Spiritus ſancti, amen. Teſtimonio hujus præſentis inſtrumenti notum ſit præſentibus, & futuris, quod nos Ermeniardis de Monte-deſiderio humilis abbatiſſa monaſterii ſancti Geneſii in Magalonenſi diœceſi, & in comitatu Melgorienſi, reducens ad me-
D moriam nos ſæpius audiviſſe ab anteceſſoribus noſtris, & ab antiquis monialibus dicti monaſterii, in quibuſdam noſtris inveniſſe inſtrumentis, & ab antiquis hominibus, tam clericis, quam laicis, & per famam publicam didiciſſe, quod dictum monaſterium conſtructum fuerat & ædificatum in comitatu Melgorii permiſſione & conſenſu comitum in ſolo eorumdem comitum ipſis comitibus dictum monaſterium de poſſeſſionibus ſui patrimonii hæreditantibus, & ipſi monaſterio in feudum honoratum, & cenſuale concedentibus ſolum, in quo dictum monaſterium ædificatum eſt, cum toto territorio circunſtanti, & plena juriſdictione, & mero, & mixto imperio monialibus tradidiſſe. Idcirco Ermeniardis abbatiſſa ſororum conſilio D. Johanni de Montelauro epiſcopo hæc omnia re-
E cognovit anno MCCXXXVI. pridie cal. Januarii.

XXXIX.

Johannes Magalonenſis epiſc. Monſpelii & Lataræ dominium transfert in comitem Toloſanum.

ANno Incarnationis Dominicæ MCCXXXVIII. V. 1238.
cal. Sept. Noverint univerſi præſentem paginam inſpecturi, quod nos Johannes Dei gratia Magalon. epiſcopus ſcientes, & cognoſcentes evidenter villam Montiſpeſſulani & caſtrum de Latis, & omnes alias poſſeſſiones, quas rex Aragoniæ dicebat habere in feudum a nobis, & eccleſia Magal. incidiſſe in commiſſum propter multa gravia, & enormia, quæ commiſit contra nos,

Digitized by Google

contra nos, & eccleſiam Magalon. unde ab omni jure, A ſi quod habebat in prædictis, privandus eſt, quinimo ipſo jure privatus eſt. Volentes providere nobis, & eccleſiæ Magalon. de utili feudatario, & idoneo defenſore Magalonæ, cum ſolemni inſinuatione præſentis inſtrumenti donamus, damus & concedimus in feudum vobis D. Raimundo Dei gratia comiti Toloſæ, marchioni Provinciæ, & ſucceſſoribus veſtris in perpetuum villam de Montepeſſulano cum tenemento, & pertinentiis ſuis, pro ea videlicet parte, quæ quondam fuit Guillelmi de Montepeſſul. & caſtrum de Latis, & omnia alia caſtra, poſſeſſiones, & jura, quæ quondam fuerunt dicti Guillelmi de Montepeſſul. quæ dicebantur a dicto rege Aragoniæ poſſideri, cedentes vobis, & ſucceſſoribus veſtris omnia jura, actiones, & petitiones reales, perſonales & mixtas, nobis, & B eccleſiæ Magalon. competentes, pro prædictis, & in prædictis conſtituentes vos procuratores in rem veſtram propriam, renunciantes in hac parte legi, & omni juri ſancienti donationem ſine inſinuatione ultra quingentos ſolidos, vel aureos non valere. Præterea promittimus vobis, quod nos vos, & veſtros juvabimus cum omnibus caſtris, villis, munitionibus veſtris, & cum toto poſſe noſtro ad apprehendendam poſſeſſionem omnium rerum ſupradictarum, & poſt adeptam poſſeſſionem vos in poſſeſſione pacifica defendemus. Præterea laudamus & concedimus vobis, & ſucceſſoribus veſtris alienationem cujuſcumque tituli vel ſpeciei omnium prædictorum licite poſſe fieri in vos, & ſucceſſores veſtros a quocunque, qui jus habeat, vel habuerit, vel habere videatur de prædictis in villa Montiſpeſſul. C & caſtro de Latis, & toto prædicto feudo, & ſpecialiter a Guillelmo de Montepeſſul. filio quondam Guillelmi de Montepeſſul. conſenſu noſtro, vel eccleſiæ noſtræ Magalon. amplius non requirendo, præſtantes ex nunc conſenſum noſtrum, & auctoritatem noſtram alienationibus, & acquiſitionibus cujuſcunque tituli, vel ſpeciei in vos, vel per vos faciendis, & ipſam alienationem, ſeu acquiſitionem ex nunc expreſſe confirmamus. Et nos Raimundus Dei gratia comes Toloſæ, & marchio Provinciæ recipientes prædictam donationem, dationem, ceſſionem, & conceſſionem a vobis D. Johanne Magalon. epiſcopo, & res prædictas in feudum, prout dictus Guillelmus de Montepeſſul. tenuit a vobis, & anteceſſoribus veſtris, promittimus vobis quod Montempeſſulanum, & omnem aliam terram, quam ad manum veſtram habetis, & habere de- D betis in Montepeſſul. & extra Montempeſſul. vobis ſalvabimus & defendemus, & cuſtodiemus ab omni exactione, vexatione, & gravamine vobis illæſam ſervabimus bona fide; ita etiam quod nullum jus juriſdictionis alicujus criminalium, vel civilium quæſtionum in dicta parte per nos, vel per aliquem nullatenus exigemus, vel exigi patiemur. Imo volumus, & concedimus, quod in toto Montepeſſulano & tota alia terra veſtra pleno, & libere per vos, & quoſcunque volueritis juriſdictionem tam in criminalibus, quam civilibus exercere poſſitis, non obſtante quod ab aliquibus fuit quandocunque in contrarium attentatum: & quidquid juris Guillelmus de Montepeſſul. vel ejus ſucceſſores habebant, vel petebant in toto Montepeſſul. & in burgis quæ appellantur, Villa-franca, & Campus E Aibrandi, vobis & ſucceſſoribus veſtris ſolvimus, & omnino deſemparamus. Promittimus præterea vobis quod poſtquam adepti fuerimus poſſeſſionem Montiſpeſſul. & aliarum rerum prædictarum, faciemus vobis homagium, & fidelitatem jurabimus, prout Guillelmus de Montepeſſul. vel rex Aragoniæ jurare tenebatur, & libertates eccleſiæ Magalon. & hominum villæ Montiſpeſſulani cuſtodiemus, & perpetuo cuſtodiri faciemus illæſas, & homines Montiſpeſſ. & omnes res eorum intus, & extra ubicumque pro viribus defendemus. Præterea poſt adeptam poſſeſſionem Montiſpeſſul. & aliarum rerum ſupradictarum dabimus, & aſſignabimus vobis pleno jure caſtrum de Miravalle, de Frontiniano, & de Balaruco. Verum quandocunque poſt dies veſtros, vel ſucceſſorum recuperare, vel habere voluerimus caſtrum de Balaruco, ſucceſſores veſtri illud nobis reddere teneantur, aſſignatis prius a nobis, vel ſucceſſoribus noſtris centum libris Melgorienſ. in redditibus in Montepeſſulano ad cognitionem & voluntatem epiſcopi Agathenſis. Item concedimus vobis portale Montiſpeſſulani & anteportale, & claves ipſorum, ut libere vos, & veſtri introeatis, & exeatis de nocte, & de die, & intromittatis illos quos videbitis intromittendos, & utamini ipſis portali, & anteportali, & clavibus ad voluntatem veſtram ſine aliqua contradictione noſtra, & quod juſtitias hominum condemnatorum in curia veſtra libere poſſitis facere, & tranſitum facere a loco qui dicitur Petra, uſque ad portale Abilionis & extra. Item concedimus vobis perpetuo allodia, quæ fuerunt quondam Boneti de Avenione quæ ſunt in flumine Lezi ſub ponte qui dicitur de Caſtronovo. Hæc autem omnia, & ſingula ſupradicta, ut compleamus & obſervemus, & contra non veniamus, nos præfatus epiſcopus, & dictus comes juramus ad invicem, & promittimus bona fide, & ſupra ſancta Dei evangelia juramus, jurante pro nobis dicto epiſcopo in anima noſtra Bernardo de Fiſco notario noſtro: & pro utraque parte, ut prædicta compleantur, & obſerventur, juravit, & ſe obligavit Raimundus Gaucelini dominus Lunelli, & pro domino comite ſpecialiter juraverunt R. de Baucio princeps Auraſicæ, & Roſtagnus de Montepeſato. Ad majorem autem firmitatem, & ut præſcriptis fides pleniſſima habeatur, nos epiſcopus & comes ſupradictam donationem inſinuari fecimus, & ſigillorum noſtrorum munimine præſens inſtrumentum fecimus roborari. Actum apud Amelianum in præſentia & teſtimonio ſupradictorum juratorum, & Petri Bremundi domini de Salve, Guillelmi Augerii, Pontii Aſtroandi, Guillelmi de Barreria, Raimundi Beceda, Ermengaudi de Podio, Berengarii Arnaudi canonici Magalonenſis, & B. Longi de Montepeſſulano, & Johannis Aureoli notarii publici, qui hæc ſcripſit, & ſignum ſuum appoſuit.

XL.

Innocentius papa IV. Vinegolienſe monaſterium ordini Ciſtercienſi ſubjicit.

INNOCENTIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, 1245.
dilecto filio abbati Vallis-magnæ Ciſtercienſis ordinis Agath. diœceſis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum dilectæ in Chriſto filiæ prioriſſa & conventus monaſterii S. Mariæ de Bono-loco Magal. diœceſis inſtitutis Ciſtercienſis ordinis deſiderent informari, nos eorum deſiderium favore benivolo proſequi cupientes, diſcretioni tuæ, de qua plenam in Domino fiduciam optinemus, per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus per te vel per aliquos monaſterii tui monachos ad monaſterium ipſum accedens, eas regularibus inſtruas diſciplinis, & ibidem, cum expedierit, officium viſitationis impendas. Datum Lugduni II. nonas Martii pontificatus noſtri anno quarto.

XLI.

Petrus epiſcopus Magalonenſis Ludovico IX. regi fidei ſacramentum dicit. *

NOtum ſit omnibus quod nos Petrus miſeratione 1255.
divina Magalon. epiſcopus, recognoſcimus de jure & facto certiorati vobis D. Guillelmo de Anthonino militi ſeneſcallo Bellicadri & Nemauſi, & Guidoni Fulcodii, nomine & ſpeciali mandato domini noſtri Ludovici Dei gratia ſereniſſimi regis Franciæ requirentibus, & recipientibus, quod villa Montiſpeſſulani tota cum pertinentiis ſuis eſt, & fuit a tempore cujus non extat memoria, de feudo coronæ, & regum

Franciæ; tam nos, quam noſtri prædeceſſores dictum A feudum tenemus, & tenuerunt a dictis dominis noſtris pro tempore Franciæ regibus, & nunc tenemus nos a dicto domino Rege, ita videlicet quod illam partem villæ, quæ pars vulgariter appellatur Monſpeſſulanetus cum pertinentiis ſuis tam intra muros, quam extra, tenemus in domanio, & ad manum noſtram a domino Rege prædicto, & reſiduum dictæ villæ, & caſtrum de Palude, quod vulgo dicitur Lates, tenet a nobis in feudum vir illuſtris Jacobus Dei gratia rex Aragonum, non ut Rex, ſed ut dominus Montiſpeſſulani, & anteceſſores ejuſdem a quibus cauſam habuit, a prædeceſſoribus noſtris Magal. epiſcopis in feudum ſimiliter tenuerunt, & debuerunt tenere, pro quo feudo dictus Rex Aragonum qui nunc eſt, Johanni Magalonenſi epiſcopo prædeceſſori noſtro fecit homagium, & B fidelitatem juravit. Nos ergo tam prædictum domanium noſtrum, quam feudum, quod dictus rex Aragonum, ut dominus Montiſpeſſul. tenet, & tenere debet a nobis, recognoſcimus nos a dicto D. rege Franciæ tenere in feudum, & prædeceſſores noſtros tenuiſſe, pro quo fidelitatem eidem juravimus, domina Blancha recordationis inclytæ matre ſua recipiente pro eo, & ſucceſſores noſtri jurare tenentur. Recognoſcimus etiam vobis ejuſdem domini regis Franciæ nomine recipientibus, nos tenere, & tenere debere in feudum ſub debito ejuſdem fidelitatis ab eodem rege Franciæ, omnia & ſingula contenta in privilegio Philippi quondam regis Franciæ, cujus tranſcriptum vobis tradimus ſigilli noſtri appenſione munitum. In quorum teſtimonium C & majorem firmitatem habendam, nos epiſc. & ſeneſcallus, & Guido Fulcodii ſupradicti præſentem chartam fecimus ſigillorum noſtrorum munimine roborari. Acta fuerunt hæc in capella caſtri Sumidrii anno Dominicæ Incarnat. MCCLV. XVII. cal. Maii in præſentia & teſtimonio Michaëlis de Moreſio archidiaconi, Berengarii Arnaldi archipreſbyteri, B. de Claromonte prioris de Font. Fredoli de Veruna prioris de Caſtris, canonicorum Magalon. & plurium aliorum. Hæc omnia lecta & fideliter expoſita in capitulo Magalon. more ſolito congregato. Proteſtati ſunt canonici quod in privilegio ſereniſſimi domini Philippi recordationis inclytæ Franciæ regis multa continentur ad jus ipſius capituli pertinentia in ſolidum, vel in parte, & in quorum poſſeſſione plenaria dictum capitulum fuit, & eſt ſine contradictione epiſcoporum Magalonenſium, & D ab antiquo quiete, & pacifice eis utitur. Unde nolentes ex dicta recognitione generali D. epiſcopi ſupradicti, ipſi capitulo de jure, vel de facto præjudicium generari, ratam quidem habuerunt, approbaverunt, & laudaverunt recognitionem quam fecit dictus epiſcopus D. ſeneſcallo, & D. Guidoni Fulcodii ſupradictis, de Montepeſſulaneto, & caſtro de Palude, ſeu de Latis, quod tenet illuſtris rex Aragonum a D. epiſcopo ſupradicto. In his tamen, & in omnibus aliis, plene & perfecte retentis omni jure ſuo, privilegiis, libertatibus, uſibus, indulgentiis, definitionibus, compoſitionibus, conceſſionibus, ac univerſis, quibus eccleſia Magalonenſis hactenus uſa fuit. In quorum teſtimonium dictus D. epiſcopus, & idem capitulum præſentem ſcripturam ſigillis ſuis pendentibus firmaverunt, & ſereniſſimo D. Ludovico Franciæ regi direxerunt IV. cal. Maii. E

XLII.

Alexander IV. Petro Magalonenſi epiſcopo canonicorum exceſſus corrigendi facultatem impertit.

1256. ALEXANDER epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri P. epiſcopo Magalon. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Tua nobis fraternitas intimavit, quod licet canonici Magalon. eccleſiæ, ordinis S. Auguſtini, in qua juriſdictionem ordinariam obtinere dignoſceris, multa committant, quæ limam correctionis expoſcunt, prætextu tamen indulti apoſtolici, quod ſe habere proponunt, ut videlicet Magalonenſ. epiſcopus niſi cum conſenſu capituli ejuſdem eccleſiæ, in eorum aliquem cenſuram eccleſiaſticam exercere non poſſit, remanent exceſſus hujuſmodi in ſuarum animarum periculum incorrecti, ſuper quo eorum ſubveniri ſaluti, indulto non obſtante præmiſſo, per apoſtolicæ ſedis providentiam poſtulaſti. Nos igitur, qui ſalutem quærimus ſingulorum, ſuper hoc remedium adhibere ſatagimus, nolentes correctionis, & reformationis bonum occaſione indulti hujuſmodi in præfata eccleſia impediri, fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ſi correctio exceſſuum canonicorum ipſorum ad dictum capitulum pertinet de conſuetudine hactenus obſervata, capitulum ipſum moneas, ut exceſſus ipſos intra terminum competentem a te præfigendum eidem, corrigat diligenter, alioquin tu extunc Deum habeas præ oculis, & ipſos, ut animarum cura requirit, indulto, & conſuetudine non obſtante ſupradictis corrigere non poſtponas, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam compeſcendo. Datum Laterani XI. calend. Maii, pontificatus noſtri anno 2.

XLIII.

Suborta regem Aragonum inter & Guillelmum epiſcopum Magalonenſem diſſidia Guido Narbonenſis electus dirimit.

IN univerſum a Guidone ſtatutum eſt, ad Magalon. 1260.
epiſcopum pertinere in parte epiſc. apud Montemp. plenam juriſdictionem in omnibus criminalibus cauſis, quantum ad captionem reorum, examinationem facti, & pœnæ definitionem; ita tamen quod ſi tale fuerit crimen, ex quo ſequi mortem, vel mutilationem membri oporteat, teneatur curia epiſcopalis vocare bajulum curiæ D. regis Montiſp. ad examinationem ejus totum negotii, & ejuſdem definitionem, qui bajulus ſi ter requiſitus nec veniret, nec mitteret aliquem ex ſuis officialibus, epiſcopalis curia in examinatione & definitione procedat, reum autem condemnatum ad mortem, vel membri abſciſſionem in epiſcopali curia eadem epiſcopalis curia curiæ D. regis relinquere teneatur, nec licebit regali curiæ latam in epiſcopali ſententiam mutare. De crimine autem hæreſeos, cum ſit pure eccleſiaſticum, ſtatutum eſt quod ſola epiſcopalis curia crimen examinet, & definiat; & ſi hæreticus fuerit ſimpliciter ut hæreticus condemnatus, regali curiæ relinquatur; ſi autem fuerit immurandus, vel pœna leviori ſeu pœnitentia onerandus, id totum per epiſcopalem curiam expediatur: ubi autem ex crimine bona reorum contigerit confiſcari, bona illa quæ ſub Rege inventa fuerint, cedant Regi, quæ vero ſub epiſcopo, ad epiſcopum pertineant. Ad expenſas hæretici immurati D. Rex & epiſcopus pro rata conferant. Campus qui dicitur Aibrandi, & inſula, quam habet epiſcopus in Montepeſſulaneto, eidem epiſcopo & ſucceſſoribus ejus adjudicatur, ut & ejuſdem juriſdictioni adjudicatur illud quod eſt a porta Abilionis uſque ad domum quæ fuit quondam R. Lamberti. Statutum etiam quod homines habitantes partem epiſcopalem & habitaturi in poſterum, jurare teneantur & jurent fidelitatem cum aliis hominibus villæ Montiſpeſſul. hæredi, vel hæredibus D. Regis, dominis Montiſpeſſul. & exercitum faciant Regi, ſicut & cæteri de parte regia. Præterea liceat epiſcopo in parte ſua tres furnos facere, & unum macellum, in quo tamen ſint, ſeu eſſe poſſint ſeptem macellanorum tabulæ, & non ultra. Liceat etiam eidem epiſc. in parte ſua juxta domum ſuam murum villæ aperire, & ibi portale facere pro commoditate epiſcopi & hominum dictæ partis, cujus claves illi cuſtodiant, qui claves conſueverunt aliorum portalium cuſtodire. Peyſſonariam vero, vel tinctum rubeum dicto epiſcopo, vel ſuis ſucceſſoribus in parte ſua facere nequaquam liceat ſine domini Regis, vel hæredum ſuorum

DD. Montiſp. conſenſu. Item dominus rex Guidonis ſtatutis obtemperans, recognovit dicto Guillelmo Magalon. epiſc. recipienti pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis Magalon. epiſcopis, & ſe recognoviſſe teſtatus eſt Johanni olim Magalon. epiſcopo, ſe tenere ab eodem epiſcopo, ſeu eccleſia Magalon. quidquid habet ipſe Rex, vel habere debet in Montepeſſulano & caſtro de Palude, ſive de Latis, & quod pro hoc feudo fecit homagium junctis manibus, & dato oſculo dicto Johanni Magal. epiſc. Apud Montempeſſul. in palatio D. Regis an. 1260. in præſentia Hugonis comitis Ruthenenſis, Raimundi Gaucelini domini Lunelli, &c.

XLIV.

Clemens IV. Ludovico IX. rationes deducit quibus comitatus Melgorienſis ad epiſcopum Magalon. pertinet.

1266. CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, chariſſimo in Chriſto filio noſtro Ludovico regi Francorum illuſtri. Quia quidam ex ignorantia, &c. Sane tua nuper a nobis ſerenitas requiſivit, quid de comitatu Melgorii, quem venerabilis frater noſter Magalonenſis epiſcopus poſſidet, ſentiremus, cum tuæ celſitudini ſit ſuggeſtum, quod vel tibi, vel dilecto filio P. Peleti domino Aleſti, vaſallo tuo fiat injuria: ad quod tibi breviter reſpondemus, quod prout conſtat vetuſtiſſimis apoſtolicæ ſedis documentis, comitatus prædictus feudum eſt Romanæ eccleſiæ cenſuale, quod juſte tenuit, ut communiter dicitur, aliquo tempore bonæ memoriæ Bertrandus comes abavus dicti Petri: ſed & comites Toloſani juſte, ut ipſi dicebant, injuſte, ut plurimi ſentiebant, illud diverſis temporibus tenuerunt. Verum cum comes Toloſanus, pater quondam comitis Toloſani proxime jam defuncti, ex cauſis ad judicium apoſtolicum ratione fidei pertinentibus, per felicis recordationis Innocentium papam prædeceſſorem noſtrum terris ſuis & honore privatus, ſuis meritis congruentem ſententiam excepiſſet, bonæ memoriæ Petrus de Benevento ſubdiaconus & notarius prædeceſſoris ejuſdem tunc in illis partibus apoſtolicæ ſedis legatus, comitatum prædictum, quem idem comes eo tempore poſſidebat, ad jus Romanæ eccleſiæ, ſicut debuit, revocavit: quem tempore procedente, R. Peleti proavus dicti Petri reſtitui ſibi petiit a legato prædicto: qui nolens, ſicut nec debuit, eidem negare juſtitiam, auditore ſibi conceſſo, G. tunc Magalon. epiſcopum conſtituit ad jus Romanæ eccleſ. defendendum; fuitque in eodem negotio eo uſque proceſſum, quod lite conteſtata fuit ex parte procuratoris exceptum, quod idem comitatus libram auri debebat annuam Romanæ eccleſ. cenſualem, & erat de ipſius dominio, quam non ſolverat a multo tempore retroacto. Quod idem actor fuit de plano confeſſus. Et nihilominus ad probandum jus ſuum, quod fuerat a procuratore negatum, teſtes produxit plurimos; ſed quidquid actum fuerit, remanſit negotium indeciſum. Sed tempore ſequenti cum videret Romana eccleſ. dictum Raimundum intentionem ſuam in judicio non fundaſſe, quod etiamſi feciſſet, ſibi prodeſſe non poterat, propter ceſſationem diutinam canonis annui non ſoluti, remque litigioſam non eſſe perpendens, quam ſine ſpeciali mandato legatus memoratus non potuit deducere in judicio, dicto prædeceſſori placuit ſæpedictum comitatum Magalon. epiſcopo & ſuis ſucceſſoribus ſub cenſu annuo in feudum concedere; ſicque ipſe & ejus prædeceſſor extunc pacifice poſſederunt: hoc ſalvo, quod defunctus ultimo comes Toloſ. Melgorium, & quædam caſtra alia epiſcopo abſtulit ſupradicto; ſed poſtmodum ad cor rediens ea reddidit liberaliter & libenter. Et hæc quæ de dicto legato præmiſimus facta noveris antequam recordationis inclytæ pater tuus, Franciæ rex effectus, negotium aſſumeret Albienſe: imo & antequam pater vivificæ crucis ſuſcepto charactere civi-

A tatem adiens Toloſanam potenter ac viriliter eam obſidione vallaſſet. Nos autem qui dictum Petrum, & prædeceſſores ſuos ſincere dileximus ab antiquo, hæc omnia ſæpe revolvimus & fideliter laboravimus in ſtatu alio conſtituti, ut Magalon. eccleſia aliquid ei daret, ſed non potuimus obtinere. Nuper vero ex quo licet immeriti ſedem conſcendimus altiorem, ad ejuſdem Petri devotam inſtantiam, venerabili fratri noſtro epiſcopo dedimus poteſtatem aliquos ei redditus aſſignandi; ad quod utique nos induxit ejuſdem Petri domuſque ſuæ dilectio jam præſcripta: ſed & honor ejuſdem epiſcopi & utilitas, cui credebamus expediens, & ut poſſemus ſcrupulum conſcientiæ ſi quis erat redimere, vulgi clamoribus ſatisfacere, omni juris neceſſitate ceſſante, & dictam domum ſatis ſibi vicinam in

B ſua gratia retinere. Quocirca, fili cariſſime, nemo tibi ſuadeat præjudicium in his omnibus, vel eorum aliquo tibi factum; niſi forſan ad id ſe velint convertere qui de ſede apoſtolica male ſentiunt, ut inquirant quomodo Romana eccleſia in regno Franciæ feuda habere potuerit, ſicut aliquos audivimus ſuſurrantes. Quibus dicimus, quod licite utique habet hæc & alia, nec eſt aliquid quod impediat; cum nec regnum cum regibus natum fuerit, nec a ſolis regibus acquiſitum. Si enim veteres legant hiſtorias de Narbonæ acquiſitione provinciæ, invenient Romanorum pontificum perſonales labores & ſudores, qui non tam regum fuerunt ſocii in victoriis, quam reges nunc ſequaces, nunc ſocios habuerunt, tanquam Narbonenſis negotii domini principales. Tuis ergo contentus finibus, & regni la-

C titudine, quod virtute mirifica noſtris temporibus Dominus ampliavit, dictum epiſcopum, & in ipſo Romanam eccleſ. non perturbes, nec ſuſurronum ſomniis irretiris, qui quandoque loquentes placentia, credulis auribus fel mellitum inſtillant, quod in te fieri poſſe non credimus, tuæ dudum conſtantiam circumſpectionis experti. Cæterum de moneta Miliarenſi, quam idem epiſcopus cudi facit, ut dicitur, in feudis eccleſiæ, ei ſcribimus quod juri conſonum arbitramur, & Chriſtianæ conveniens honeſtati. Datum Viterbii XVI. calend. Octobris anno 2.

XLV.

Clemens IV. epiſcopo Magalonenſi moneta Miliarenſi cudenda interdicit.

D

CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Magalon. epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Irritatus a ſuſurronibus cariſſimus in Chriſto filius noſter Ludovicus rex Francorum illuſtris ſuper Melgorii comitatu, quem in ejus præjudicium, & injuriam a te poſſideri dicebant, prudenter nos conſuluit, cui plenam reſcripſimus veritatem, qua & ipſum credimus fore contentum: & idcirco nullius commiſſionem aut minas timeas; nam qui te tanget, pupillam oculi noſtri tanget; noſtrum enim negotium in hac parte agitur. Sane de moneta Miliarenſi, quam in tua diœceſi cudi facis, miramur plurimum, cujus hoc agas conſilio, non quod inju- 1266.

E riam facias dicto regi, ſi in feudis non ſuis fabricas, ſed Regi gloriæ, extra cujus dominium nec hoc potes, nec aliud operari. Quis enim catholicus monetam debet cudere cum titulo Mahometi? Quis etiam licite poteſt eſſe alienæ monetæ percuſſor; cum enim nulli eam liceat cudere, niſi cui, vel ſummi pontificis, vel principis authoritate conceditur, quam nullus unquam ſic effuſe conceſſit, ut omnis generis monetam faceret, data authoritas ad rem certam quonam pacto ad aliam extenditur! Si conſuetudinem forſan allegas, in adulterino negotio te & prædeceſſores tuos accuſas potius, quam excuſas, cum perverſæ conſuetudines dici debeant corruptelæ. Quod ſi conſuetudine & jure ceſſantibus lucro inhias, vide quantum dedeceat excellentiam pontificalem, negotiationem hujuſmodi exercere,

Digitized by Google

quam in inferioris gradus clericis reprobamus. Certe ſi venerabilem fratrem noſtrum Agathenſem epiſcopum in hac parte requireres, audires utique ab eodem quantum ei hoc diſſuaſimus ad opus ſimile provocato, cum eſſemus in ſtatu alio conſtituti. Hinc eſt quod fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus ſi in regiis feudis hoc facis, pareas prohibenti, & ſi alibi, nihilominus deſiſtas omnino, cum Deo & nobis diſpliceat, & ſit tuæ contrarium honeſtati. Datum Viterbii XVI. cal. Octob. pontific. noſtri anno 2.

XLVI.

Clemens IV. Magalonenſem clerum eximit a vexationibus conſulum Monſpelienſium.

1267. CLEMENS epiſc. ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis ballivis, conſulibus, & communitati villæ de Montepeſſulanô ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Pervenit ad audientiam noſtram, venerabili fratre noſtro Magalon. epiſc. intimante, quod, ut deceret, minime attendentes, quod laïcis, in perſonis, vel bonis eccleſiaſt. nulla eſt poſſibilitas attributa, clericos Magalon. diœceſis, angariis, parangariis, & aliis exactionibus indebitis aggravatis: interdum quoque ipſos non ſine ſacrilego auſu capere, & quandoque inſuper, quod eſt gravius, ad mortem non veremini condemnare. Quoniam igitur hujuſmodi in derogationem evidentem cadunt eccleſiaſticæ libertatis, quam tenemur pro viribus defenſare, univerſitatem veſtram rogamus, & hortamur attente, per apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus inconſultos, ac indebitos proceſſus in hac parte, pro veſtra, & apoſtolicæ ſedis reverentia cohibentes, a clericorum ipſorum vexationibus deſiſtatis penitus. Datum Viterbii non. April. pontif. noſtri 3.

XLVII.

Compoſitio facta inter Regem Majoricarum & Berengarium epiſcopum Magalonenſem.

1278. ANno MCCLXXVIII. II. calend. Jul. in præſentia Pontii Biterrenſis epiſcopi, Petri de S. Juſto, Berengarii de Bociacis archidiaconorum, Bernardi do Fiſco præcentoris, pluriumque aliorum, interventu Petri de Montebruno Narbon. archiepiſcopi, facta eſt compoſitio regem Majoricarum inter, & Berengarium epiſcopum, & tunc declaratum eſt quod bajulus curiæ epiſcopalis ad denunciationem, vel requiſitionem bajuli curiæ dicti Regis in capiendis reis in parte ſua eo duntaxat neceſſitatis debito teneatur, quo bonus & juſtus judex ad denunciationem privati cujuſlibet ex ſe ipſo, vel ex ſui officii debito teneretur. Item fuit declaratum, quod vocato procuratore Regis, & non ante, liceat curiæ epiſcopali ex cauſa pœnam corporalem mitigare, & in pœnam pecuniarum convertere, de qua debet dare etiam partem dicto procuratori Regis, & quod bajulus epiſcopi juret in ſui creatione in prædictis bene & fideliter ſe habere, & nullam fraudem committere. Item quod tenentes in parte epiſcopali falſas menſuras, vel pondera, & ibi delinquentes in eis curia epiſcopali, ſtent juri, & prædicta ibi definiantur, & puniantur, ſalvo quod ſi mors, vel membri mutilatio pro prædictis ſit imponenda, fiat ut ſupra declaratum eſt. Item quod juriſdictio ſtagni Gradus de Cornone, & de Magalona pertineat ad epiſcopum, ſalvo quod delinquentes, vel contrahentes in caſtro de Latis, ſi fugiant, gentes Regis poſſint eos ibi capere, & retinere, debent gentibus epiſcopi, ſi ibi ſint, hoc ſignificare, quod ipſi reum volunt inde extrahere, ubi reus ipſe fecerit larem in parte epiſcopali Montiſpeſſulani, tunc debet ſervari antiqua compoſitio. Item quod curiales Regis non intrent cum armis partem epiſcopalem ad capiendos reos, niſi flagrante crimine ibi confugientes, ſed & tunc ſine licentia curialium epiſcopi inde non extrahantur. Item quod Rex in ſeptem tabulis recipiat lumbos porcorum, & media pectora vaccarum. Item quod homines partis epiſcopalis recipiantur per curiam Regis in cortaterios, vel proxenetas, eſto tamen, quod non ſe mutent in parte regia. Item quod Rex, ſeu ejus gentes non impediant directe, vel indirecte epiſcopum, vel ejus officiales, quominus poſſint libere uti juriſdictione eccleſiaſtica, & clericos, & perſonas eccleſiaſticas capere, ſeu capi facere cum armis, vel ſine armis, prout res exegerit, commorantes, ſeu delinquentes in parte regia, & inde extrahere, ſi per hoc præjudicium temporali juriſdictioni Regis minime generetur: & quod nuncii curiæ epiſcopalis, & Regis poſſint portare libere baculos in utraque parte, ut ſic cujus ſint curiæ, dignoſcantur, nec per hoc alicui jus accreſcat. Item quod ſuper curſu monetarum Melgorienſium ſervetur compoſitio facta cum Jacobo rege Aragonum.

XLVIII.

Berengarius epiſcopus Magalonenſis cum Philippo Francorum rege permutat totum illud jus quod apud Montempeſſulanum obtinebat.

PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex. Notum facimus univerſis tam præſentibus quam futuris, quod cum dudum tractatum fuerit inter gentes noſtras pro nobis ex una parte, & gentes dilecti & fidelis noſtri epiſcopi Magalon. ac præpoſiti, & capituli Magalonæ pro eis ex altera, ſuper permutatione partis epiſcopalis Montiſpeſſulani, quæ pars vulgariter dicitur Monſpeſſulanetus, & feudi Montiſpeſſulan. ſeu ſuperioritatis ejuſdem, & caſtri Latarum, quæ dominus Montiſpeſſuli tenet in feudum ab epiſcopo, & eccleſia Magalon. cum homagio & ſacramento fidelitatis: quæ quidem omnia idem epiſcopus a nobis tenet in feudum, facienda, & in nos transferenda cum recompenſatione condigna prædiorum. Tandem religioſus vir Ademarus de Capreolis præpoſitus, ac magiſter Martinus de Vabre canonicus Magalonenſis, prô ſe & nôminibus procuratoriis tam epiſcopi quam capituli prædictorum, & Bertrandus Matthæi canonicus, & vicarius officialis Magalon. procurator epiſcopi prædicti, una cum prædictis præpoſito, & Martino a dictis epiſcopo & capitulo ad nos miſſi, habito diligenti tractatu ſuper prædicta permutatione, aſſeruerunt quod ex hac multa commoda eccleſiæ Magalon. imminebant, & multa incommoda vitabantur. In hac ergo permutatione, ſic proceſſimus, ut ſequitur. In primis prædicti procuratores dicti epiſcopi, pro dictis epiſcopo & capitulo transferunt in nos & ſucceſſores noſtros reges Francorum in perpetuum, & dimittunt omnimodam juriſdictionem temporalem, quam habet, & habere debet epiſcopus Magalonenſ. in parte prædicta epiſcopali Montiſpeſſulani quæ Monſpeſſulanetus vocatur, & in territorio ejuſdem, ita tamen quod dictus epiſcopus habeat juriſdictionem tantum in ſua familia. Transferunt etiam in nos, & dimittunt totum jus feudi & donationis cum homagio, & ſacramento fidelitatis, quæ habet in & ſupra dominium Montiſpeſſulani & res quas dictus dominus Montiſpeſſulani ratione prædicti feudi a domino epiſcopo tenet, & quæ ad villam Montiſpeſſul. & caſtrum Latarum ſpectant, duntaxat omnia jura temporalia quæcumque ad dominum prædictum pertinentia in prædictis, tam in perſonis, quam rebus, vel alio quoquo modo, & contra quaſcunque perſonas ratione eorumdem, exceptis inferius expreſſatis, ſeu retentis, ita quod a nobis, ſeu domo regia, nos, vel ſucceſſores noſtri ſeparare, ſeu abdicare non poſſumus prædicta, nec in quemcumque alium transferre, nec alium quemcumque ſuperiorem dominum pro ullo caſu ſuperioritatis nobis, & ſucceſſoribus noſtris Francorum regibus liceat nobis pro prædictis dare, 1292.

Digitized by Google

ſeu conſtituere epiſcopo, & eccleſiæ antedictis. Transferunt etiam in nos omne jus, & omnem dominationem, quod, & quam habet, & habere poteſt, & debet epiſcopus in Judæos Montiſpeſſul. ratione temporalis juriſdictionis, exceptis cenſibus, ſeu uſaticis, & laudimiis, quæ ratione rerum ſuarum epiſcopus percipit in eiſdem, quorum medietatem pro indiviſo in nos transferunt una cum aliis cenſibus, prout inferius continetur. Etiam transferunt in nos medietatem pro indiviſo furni quem habet epiſcopus in prædicta parte, & obventionem ejuſdem furni, & juris furnorum conſtruendorum in prædicta parte, ita tamen quod facta aſſignatione, & traditione, quam pro prædictorum compenſatione facere tenemur, nos percipiemus medietatem dicti furni, qui nunc eſt, & obventionem ejus, & nos, ſeu gentes noſtræ, ad requiſitionem dicti epiſcopi, vel gentis ſuæ, tenebimur alium furnum conſtruere ad expenſas noſtras, quo conſtructo, obventiones illius furni erunt communes pro indiviſo nobis, & epiſcopo prædicto. Dictus vero epiſcopus alium furnum poſtea ſuis ſumptibus facere tenebitur ad requiſitionem gentium noſtrarum, ſi eis neceſſarius videatur, alioquin medietatem expenſarum, quæ factæ fuerunt in furno per nos conſtructo, nobis idem epiſcopus reddet, & refundet. Pro prædictorum vero recompenſatione damus epiſcopo nomine eccleſiæ ſuæ, & ſucceſſorum ſuorum 500. libras Melgorienſes annui redditus, quas ei aſſignari volumus in terra noſtra cum mero, & mixto imperio, & omnimoda juriſdictione tam in itineribus ſtratis, quam aliis locis, & feudis infra ipſam terram ei propter hoc aſſidendam exiſtentibus cum primis appellationibus, in locis tamen bonis, & honorabilibus, ubi congrue fieri poterit pro epiſcopo; ita tamen quod juriſdictio & feuda, & alia quæcumque nobis competentia in locis propter hoc aſſidendis in compenſationem hujuſmodi computari debeant, & venire arbitrio bonorum virorum ſecundum terræ æſtimationem, retentis tamen nobis exercitu, & cavalcata, & equite armato, quæ nobis competunt in hominibus terræ dicto epiſcopo aſſidendæ ex cauſa prædicta, & aliis caſibus ſuperioritatis, quam cavalcatam per dictos homines faciendam, per gentes noſtras ſignificatam epiſcopo, ſicut per ſeneſcalliam Bellicadri fieri conſuevit, ipſe epiſcopus mandet ſuis hominibus. Præterea dicti procuratores nomine quo ſupra, transferunt in nos, & ſucceſſores noſtros reges Francorum pro indiviſo medietatem cenſuum, uſaticorum, laudimiorum, prædiorum ruſticorum, & urbanorum, & aliarum quarumcumque poſſeſſionum, quæ habet dictus epiſcopus in Montepeſſulano, & Montepeſſeyreto, eorumque pertinentiis duntaxat, pro quibus dicto epiſcopo aſſignari, & aſſideri volumus compenſationem condignam de valore ad valorem, ſecundum æſtimationem communem bonorum virorum arbitrio faciendam. Et prædicta omnia, quæ pro prædictorum omni recompenſatione damus epiſcopo, & ea quæ ſibi de feudo noſtro epiſcopus retinet in Montepeſſ. & Montepeſſulaneto & eorum pertinentiis una cum aliis feudis, quæ tenet a nobis, & tenebit in feudum, & tenere recognoſcet idem epiſcopus, & ſucceſſores ſui a nobis, & noſtris ſucceſſoribus in perpetuum, ſecundum modum, & formam, quibus Montempeſſulanum, & Montempeſſeyretum tenebat, & recognoſcebat. Intendentes in iſta recognitione venire tantum ea, quæ ſunt de feudo noſtro, & quod dictus epiſcopus poſſit dare in emphyteuſim, & permutare ſine conſilio noſtro, ſine fraude; ita quod res quam ex permutatione habebit epiſcopus, ſit ejuſdem valoris, & recognoſcatur nobis, ſicut alia recognoſcebatur. Item volumus & concedimus, quod dictus epiſcopus, & capitulum, canonici Magalon. ſimul, & ſeparatim ſint in dicta parte noſtra quantum ad cupas, & leudas in eo jure, & immunitate in qua ſunt, & eſſe conſueverunt in parte regis Majoricarum: & quod quilibet bajulus noſter, vel ille qui tenebit regimen pro nobis in Montepeſſ. in principio ſui regiminis, quando ſuum juramentum faciet generale, & quod conſuetum eſt fieri per alios vicarios, & bajulos, addet in ſuo juramento, quod jura epiſcopi, & capituli Magalon. per ſe ſervabit illæſa. Volumus inſuper, & mandamus feudatariis & aliis hominibus noſtris terræ, & locorum quæ aſſideri epiſcopo, & eccleſiæ ex cauſa præſentis permutationis mandamus, & ex nunc ut ex tunc transferimus in epiſcopum Magalon. & ſucceſſores ſuos, ut facta aſſiſa prædicta, & traditione ſequuta, quam fieri jubemus, epiſcopo & ſucceſſoribus in omnibus obediant, & ſint ei ſubditi, ſicut nobis & prædeceſſoribus noſtris fuerunt, & eſſe conſueverunt, retentis ſemper nobis caſibus ſupra dictis. Ad hæc nos præpoſitus, Martinus de Vabre canonicus Magalon. & Bertrandus Matthæi officialis, procuratores prædicti, nomine procuratorio præfati epiſcopi, & dicti capituli, aſſiſam, ſeu aſſignationem quingentarum librarum annui redditus ex cauſa prædicta, modis, formis, & conditionibus præſcriptis recipientes, & nomine dicti epiſcopi, & ſucceſſorum ſuorum acceptantes ex cauſa permutationis prædictæ, ipſam permutationem facimus præſentialem in vos D. Philippum Dei gratia Francorum regem sereniſſimum, recipientem pro vobis & ſucceſſoribus veſtris Francorum regibus, modis, formis, & conditionibus ſupra ſcriptis. Promittimus nos curaturos, quod omnia prædicta, & ſingula dictus epiſcopus, & capitulum rata habebunt perpetuo. Mandamus nihilhominus ex nunc, nomine epiſcopi prædicti, domino Montiſpeſſul. & Latarum, & aliis omnibus, & ſingulis feudatariis, & cenſuariis dicti epiſcopi, pro rebus & locis in vos dictum D. Regem, per nos permutatis, & tranſlatis, ut vobis D. Regi homagium, fidelitatem, ſacramentum, & recognitionem præſtent, quod, & quam pro eis tranſlatis epiſcopo præſtare tenebantur, ſalva pro dicto epiſcopo in præmiſſis, & ſingulis præmiſſorum auctoritate Papæ, & Romanæ eccleſiæ, ac etiam Narbonenſis epiſcopi, quantum, & prout eos tangit. Nos autem rex Francorum ſupra dictus, ut prædicta omnia, & ſingula perpetua ſtabilitate firma permaneant, præſenti cartæ fecimus ſigillum noſtrum apponi. Actum Pariſiis anno Domini MCCXCII. menſe Martio.

XLIX.

Electio Gaucelini epiſcopi Magalonenſis.

BONIFACIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, 1296.
dilectis filiis clero civitatis & diœceſis Magalon. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quam ſit onuſta diſpendiis, quam plena periculis, quantaque diſcrimina ſecum trahat eccleſiarum diutina vacatio, ſolicite conſiderationis indagine perſcrutatores, libenter operarias manus apponimus, & ſtudium efficax in perpetuum, ut viduatis eccleſiis, prout temporis qualitas exigit, & locorum utilitas perſuadet, nunc per debite proviſionis officium, nunc vero per miniſterium tranſlationis accommode paſtores præficiantur idonei, miniſtri providi deputentur, quorum fultæ præſidiis, & favoribus communitæ, malignorum inſultus non metuant, pravorum non vereantur incurſus, quinimo quaſi fortis armati cuſtoditæ brachio, frenatis inſolentium auſibus, qui ſemper circuiunt ut offendant, votivis & proſperis Domino favente proficiant incrementis. Dudum ſiquidem Magalon. eccleſia per obitum bonæ memoriæ Berengarii Magalon. epiſcopi paſtoris ſolatio deſtituta, & ejus corpore tradito eccleſiaſticæ ſepulturæ, dilecti filii A. de Capreolis præpoſitus & capitulum ipſius eccleſiæ die ad eligendum præfixa, vocatis & præſentibus omnibus qui debuerunt, voluerunt & potuerunt commode intereſſe, inſimul convenerunt, & tandem nonnullis ſuper hoc tractatibus habitis, qui non habuerunt effectum, deliberantes per viam proceſſerunt compromiſſi eidem præpoſito & dilectis filiis Johanni de Montelauro, Johanni Camboni, & B. de

Viridiſco archidiacono, Berengario de Omellatio ſacriſtæ, Guillelmo de Cadolla clauſtrali, & Sicardo de Bellopodio de Frontiniano prioribus, canonicis Magalon. eccleſiæ ſupradictæ providendi ea vice infra certi temporis ſpatium de ſe ipſis vel ejuſdem eccleſiæ gremio, aut etiam aliunde de perſona idonea ipſi eccleſiæ in epiſcopum & paſtorem plenam & liberam voto contulerunt unanimi poteſtatem, promittentes quod illum in ſuum epiſcopum & paſtorem reciperent, & haberent, quem omnes prædicti compromiſſarii eligendum ducerent, ſeu etiam poſtulandum; cumque poſtmodum prædicti compromiſſarii hujuſmodi poteſtate recepta in electionis negotio proceſſiſſent, & de præfato Bernardo de Viridiſco eorum collega fuiſſet electio ſubſecuta, tandem hujuſmodi electionis negotio ad ſedem apoſtolicam legitime devoluto, dictus Bernardus in noſtra conſtitutus præſentia, jus ſi quod ſibi ex eadem fuerat electione quæſitum, ſponte ac libere in noſtris manibus reſignavit, cujus reſignationem benigne duximus admittendam, ordinationem ipſius Magalonenſis eccleſiæ proviſioni dictæ ſedis ex cauſa ea vice auctoritate apoſtolica reſervantes, decernendo ex tunc irritum & inane, ſi ſecus in hac parte contingeret attemptari. Nos autem, quibus ex debito ſervitutis eccleſiarum omnium cura imminet generalis, de ipſius Magalonenſis eccleſiæ ordinatione tanto ſollicitius cogitantes, quanto illa ex cauſis variis, quæ noſtræ conſiderationis obtutibus occurrebant, proviſione hujuſmodi indigere propenſius noſcebatur, ideo cupientes illum eidem eccleſiæ præeſſe pontificem, de quo nobis probabilis veriſimilitudo ſuggereret, quod ipſum clara meritorum inſignia redimirent, & in cujus fide fida recumberet ſecuritas ſubditorum, ad venerabilem fratrem noſtrum Gaucelinum epiſcopum Magalone noſtræ mentis oculos duximus dirigendos, quem nobis & fratribus noſtris de litterarum ſcientia, maturitate morum, prudentia, ſpiritualium & temporalium providentia digna teſtimonia commendarunt, & ipſius Magalonenſis eccleſiæ utilitate penſata, de ipſorum fratrum noſtrorum conſilio ipſum a vinculo, quo tenebatur Lodovenſi eccleſiæ, cujus exiſtebat epiſcopus, abſolutum, ad prædictam eccleſiam Magalon. tranſtulimus de apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ipſumque ipſi Magalon. eccleſiæ in epiſcopum præficimus & paſtorem, liberam ſibi tribuentes licentiam ad ejuſdem Magalon. eccleſiæ regimen tranſeundi. Quocirca univerſitati veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem epiſcopo tanquam patri & paſtori animarum veſtrarum plene ac humiliter intendentes, obedientiam & reverentiam debitam ſibi exhibere curetis; alioquin ſententiam quam ipſe propter hoc tulerit in rebelles ratam habebimus. Datum Anagniæ IV. idus Aug. pontific. noſtri anno 2.

L.

Bonifacius VIII. Philippum regem rogat ut epiſcopum Magalonenſem ſuper comitatum Melgorienſem non inquietet.

1300. BONIFACIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, cariſſimo in Chriſto regi Franciæ illuſtriſſimo, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Recordare Rex inclyte progenitorum tuorum actus ſtrenuos, ac reſpice quod Deus regnantium honor, & gloria, beatum Ludovicum avum tuum regibus dedit in ſpeculum, & populis in exemplum: quem ipſius nepos, quaſi chariſſimus filius imiteris, prudenter attendens, quod tantam habuerit conſcientiæ puritatem, quod non ſolum ſcienter, ſed nec ignoranter diſpendium aliis volebat inferre, cauſam, quam ignorabat, ad inſtar ſancti Job diligentius inveſtigans. Unde cum ſuper comitatu Melgorii Magalonenſis diœceſis, nonnulla in auribus inſtillarentur ipſius in tantum, ut ad quem pertineret comitatus dubitaret, nolens ex abrupto procedere, vel incerto, fœlicis recordationis Clementis papæ

A IV. prædeceſſoris noſtri requiſivit conſilium, &c. Poſt cujus prædeceſſoris Clementis conſilium Magalon. eccleſia a regalium vexationibus conquievit, quæ ab olim tenuit, & tenet in feudum ab apoſtolica ſede comitatum eundem, prout conſtat ex prædeceſſorum noſtrorum litteris. Quapropter dolemus, & non immerito, quod ſicut accepimus, officiales tui venerabilem fratrem noſtrum Magalon. epiſcopum, & dilectos filios capitulum Magalon. ſuper comitatu prædicto, & hominibus comitatus, imo nos, & apoſtolicam ſedem gravant, impetunt, & moleſtant. Quapropter circunſpectionem regiam tenore preſentium hortamur, & rogamus, & tibi paternis affectibus ſalubriter ſuademus, ut ſeneſcalli officialibus, & bajulis tuis diſtricte præcipias, quod de cetero a dictorum epiſcopi, & capituli, ac
B vaſſallorum ſuper dicto comitatu moleſtatione deſiſtant. Datum Anagniæ XV. cal. Auguſti, pontificatus noſtri anno 6.

L I.

Bulla Johannis papæ XXII. qua ſignificat Galhardum a Magalonenſi ad Arelatenſem eccleſiam a ſe fuiſſe tranſlatum.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis præpoſito, & capitulo eccleſiæ Arelatenſis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Inter ſollicitudines alias quæ nobis ex officii debito paſtoralis incumbunt, illa præcipua fore dignoſcitur, ut de univerſis orbis eccleſiis, quarum cura nobis imminet generalis, 1318.
C ſollicite cogitantes, illis, quæ vacationis incommodis exponuntur, nunc per viam ſimplicis proviſionis, nunc per miniſterium tranſlationis accommode, & prout perſonarum, locorum, & temporum qualitas exigit, præficiamus viros idoneos in paſtores, ne illarum proviſione protracta ſuſtineant in ſpiritualibus & temporalibus detrimentum. Nuper ſiquidem eccleſia veſtra paſtoris regimine deſtituta, ex eo quod nos venerabilem fratrem noſtrum Galhardum epiſcopum Engoliſinenſ. a vinculo, quo tenebatur eccleſiæ veſtræ Arelatenſi, cujus regimini tunc præerat, authoritate apoſtolica ad ejus ſupplicationis inſtantiam abſolventes, ipſum ad eccleſiam Engoliſm. tunc vacantem eadem authoritate duximus transferendum, nos attendentes, quod, ſi ejuſdem eccleſiæ Arelatenſis proviſio protra-
D heretur in longum, multis ſubjaceret periculis, & gravia in ſpiritualibus & temporalibus detrimenta ſubiret, ac propterea volentes ei de celeris & ſalubris proviſionis remedio ſubvenire, poſt deliberationem, quam ſuper hoc habuimus cum noſtris fratribus diligentem, conſideratis muneribus gratiarum quibus perſonam venerabilis fratris noſtri Galhardi olim epiſcopi Magalonenſ. in archiepiſcopum Arelatenſem electi, prout ex ſua familiari experientia novimus, Dominus multipliciter illuſtravit, ipſum a vinculo quo tenebatur Magalonenſi eccleſiæ, cui tunc præerat, abſolventes, eundem Galhardum ad dictam Arelatenſ. eccleſiam eadem authoritate tranſtulimus, ipſumque illi de prædictorum fratrum conſilio & apoſtolicæ plenitudine poteſtatis in archiepiſcopum præfecimus & paſtorem, ſibi curam,
E & adminiſtrationem ipſius in ſpiritualibus & temporalibus committendo, ac liberam ſibi dantes licentiam ad præfatam Arelatenſem eccleſiam tranſeundi, in illo, qui dat gratias & largitur præmia confidentes, quod cum idem Galhardus ſit vir litterarum ſcientia præditus, morum honeſtate decorus, in ſpiritualibus providus, & temporalibus circunſpectus, memorata eccleſia Arelat. per ipſius Galhardi circunſpectionis induſtriam, & providentiam circunſpectam gratia ſibi ſuffragante divina ſalubriter & proſpere dirigetur, ac ſpiritualibus & temporalibus authore Domino proficiet incrementis; quocirca diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem electo tanquam patri & paſtori animarum veſtrarum plene ac humiliter intendentes, & exhibentes eidem obedientiam & reverentiam

debitam, & devotam, ejus ſalubria monita & mandata A hilariter & efficaciter adimplere curetis; alioquin ſententiam, quam ipſe tulerit in rebelles, ratam habebimus & faciemus authore Domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Datum Avenione ſexto idus Februarii, pontificatus noſtri anno ſecundo.

L I I.

Johannes XXII. Andream Fredoli ab Uticenſi ad Magalonenſem ſedem promovet.

1318. JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Andreæ epiſcopo Magalonenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Inter ſollicitudines alias quæ nobis ex officii debito paſtoralis incumbunt, B illa præcipua fore dignoſcitur, ut de univerſis orbis eccleſiis, quarum cura nobis imminet generalis, ſollicite cogitantes, illis quæ vacationis incommodis exponuntur, nunc per viam ſimplicis proviſionis, nunc per miniſterium tranſlationis accommode, & prout perſonarum, locorum & temporum qualitas exigit, præficiamus viros idoneos in paſtores, ne illarum proviſione protracta ſuſtineant in ſpiritualibus & temporalibus detrimentum: nuper ſiquidem eccleſia Magalonenſis paſtoris ſolatio deſtituta pro eo quod nos venerabilem fratrum noſtrum Galhardum olim Magalonenſem epiſcopum in archiepiſcopum Arelatenſem electum a vinculo, quo tenebatur eidem eccleſiæ Magalonenſi, cujus regimini tunc præerat, authoritate apoſtolica abſolventes ipſum ad eccleſiam Arelatenſem tunc C vacantem eadem authoritate duximus transferendum, nos attendentes, quod ſi ejuſdem eccleſiæ Magalon. proviſio differretur, multis ſubjaceret periculis, & gravia in ſpiritualibus & temporalibus detrimenta perferret, ac propterea volentes ei de celeris & ſalubris proviſionis remedio ſubvenire, poſt deliberationem, quam ſuper hoc habuimus cum noſtris fratribus diligentem, conſideratis muneribus gratiarum quibus perſonam tuam Dominus multipliciter illuſtravit, te tunc epiſcopum Uticenſ. a vinculo, quo tenebaris Uticenſi eccleſiæ, cujus tunc præſidebas regimini, abſolventes, te ad dictam Magalonenſem eccleſiam eadem authoritate transferimus, téque illi de prædictorum fratrum conſilio, & apoſtolicæ plenitudine poteſtatis in epiſcopum præficimus & paſtorem, tibi curam & adminiſtrationem ipſius eccleſiæ D Magalonenſis in ſpiritualibus, & temporalibus committendo, ac liberam tibi dantes licentiam ad præfatam Magalonenſem eccleſiam tranſeundi, in illo, qui dat gratias, & largitur præmia, confidentes, quod cum ſis vir litterarum ſcientia præditus, morum honeſtate decorus, in ſpiritualibus providus, & temporalibus circunſpectus, memorata eccleſia Magalonenſis per tuæ circunſpectionis induſtriam, & providentiam circunſpectam gratia tibi ſuffragante divina ſalubriter & proſpere dirigetur, ac ſpiritualibus & temporalibus authore Domino proficiet incrementis. Supportans itaque reverenter impoſitum a Domino tibi onus ſollicite ipſius Magalonenſ. eccleſiæ curam geras, gregem dominicum in illa tuæ gubernationi commiſſum doctrina verbi, & operis juxta datam tibi ex alto prudentiam informando, E ita quod eadem Magalonenſis eccleſia per tuæ vigilantiæ ſtudium votivis proficiat commodis & ſucceſſibus proſperis augeatur. Datum Avenione ſexto idus Februarii, pontificatus noſtri anno ſecundo.

L I I I.

Diploma Philippi VI. regis pro epiſcopo Magalonenſi.

1334. PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex, ſeneſcallo Bellicadri, aut ejus locum tenenti ſalutem. Cum in ordinatione cariſſimi patrui noſtri regis Philippi, ſervientibus noſtris interdictum ſit, ne ipſi juſtitient, aut officium exerceant in terris prælatorum, baronum, aut A aliorum ſubditorum noſtrorum, in quibus habent juſtitiam altam, & baſſam, ſeu merum, & mixtum imperium, &c. Mandamus vobis, quatenus in terra fidelis noſtri epiſcopi Magalonenſis, in qua vobis conſtiterit ipſum omnimodam habere altam & baſſam juſtitiam, contentum in ordinationibus prædictis faciatis inviolabiliter obſervari; contrarium facientes, prout ad vos pertinuerit, debite puniendo. Datum Pariſiis, die 8. menſis Maii anno MCCCXXXIV.

L I V.

Summa ſtatutorum ab Arnaldo epiſcopo promulgatorum pro canonicis cæteriſque clericis eccleſiæ Magalonenſis.

ARNALDUS in eccleſia parochiali S. Dionyſii 1339. de Montepeſſulano ſuæ diœceſis perſonaliter conſtitutus & ibidem præſidens & ſynodum ſuam generalem S. Lucæ celebrans in præſentia priorum, rectorum, vicariorum, capellanorum, & aliorum plurimorum dictæ ſuæ diœceſis aſſiſtentium in prædicta ſynodo ordinationes & ſtatuta ſequentia per Raymundum Tornerii notarium ſuum promulgare fecit. Primo canonicorum numerus impleatur. Sub virtute ſanctæ obedientiæ, juxta ſtatutum Papæ, infra menſis ſpatium capitulum hanc creationem & receptionem faciat, aliter ad creationem procedere minatur. 2°. omnes canonici nondum profeſſi emittant profeſſionem intra duos menſes. 3°. ad capitulum annuum veniant, ſi impediti, per procuratorem. 4°. Eligant & ipſi cum eo magiſtrum qui canonicos ſcientiis inſtruat. 5°. juxta mandatum Papæ & conſuetudinem, quia de quadraginta monachis qui in eccleſia reſidere debent, & de vicenario numero, unus debet ad generalia ſtudia mitti, ſtatuit duos canonicos ſingulis annis mittendos. 6°. ſub virtute obedientiæ & juxta ordinationem apoſtolici mandati, in prioratibus ſuis continuam faciant reſidentiam cum ſociis, juxta morem eccleſiæ aſſignatæ conſuetum; requirit ut eligant probos viros, cum quibus intra annuale capitulum de numero ſociorum ordinare poſſit, ſi negligant, ſolus ſupplere poſſit. 7°. Infirmarius provideat infirmis. 8°. omnes canonici legitimæ ætatis infra generale capitulum ſe faciant ad ordines neceſſarios promoveri. 9°. veſtimenta honeſta ferant, reprobata dimittant. 10°. de petenda licentia ſtatuit. 11°. mutua ne recipiant niſi ſecundum quantitatem a capitulo ordinatam. 12°. ne beneficiorum proventus arrendent ſine ſolemnitate obſervata. 13°. de regiſtris, inventariis, privilegiis, miſſarum celebratione, venatoribus, arma ferentibus, delatoribus, conſpiratoribus, proprietariis, negotiatoribus conſtitutio apoſtolica ſervetur; juxta quam ſtatuit ut quiſquis canonicus conjurationem tractaverit, aut dederit conſenſum, auxilium, conſilium, quam cito poterit revelet his contra quos eſt facta: qui ſecus fecerit monitione præmiſſa, excommunicationem promulgavit quam præter alias pœnas ipſo facto incurrere vult, abſolutionem ſibi ſpecialiter retinuit: declarat quod canonici qui in animæ ſuæ periculum & ſcandalum, & in contemptum canonum ad certa ſtudia etiam privata abſque illius licentia acceſſerunt, tales incidiſſe in excommunicationem a canone latam, & debere publice nunciari. Alia autem ſeſſione, aut ſynodo, Arnaldus hæc item ſtatuit: revocat omnes licentias temporales per ſe aut deceſſores aut vicarios conceſſas ſuper exercitio curæ animarum in ſua diœceſi. Revocat omnes licentias a quibuſlibet conceſſas ſuper abſolutione, diſpenſatione vel alia proviſione caſuum, a jure vel homine: revocat diſpenſationes omnes quibuſlibet datas ſuper non reſidendo in clauſtris ſuis, vel beneficiis, niſi de jure debeant obſervari, quo caſu licentias has ſibi vult exhiberi intra viginti dies. Monet omnes regulares, & ſeculares beneficium obtinentes, quod reſidentiam continuam de jure, vel de conſuetudine aut ſtatuto exigat in eodem, eiſque

Digitized by Google

præcipit ſub obedientia ut reſideant perſonaliter, niſi a Papa, aut epiſc. ex cauſa, & gratia diſpenſentur. Vult ſtatuta ſua ſynodalia & deceſſorum, & per D. Petrum de Sampſone edita, quæ incipiunt, *in Sacramentorum collationibus* obſervari, hactenus conſueta in diœceſi teneant, donec aliter ordinatum ſit, ſinguli ea habeant ex integro. Statuit quod nullus corpus defuncti infra eccleſiam tumulet abſque epiſcopi licentia, niſi caſibus a jure permiſſis. Ut preces a Johanne papa XXII. ordinatæ in miſſa pro pace ſemper dicantur. Ultra viginti dies indulgentiæ pontificis decem addit. De his populum inſtruant. Præcipit ſub obedientia ut omnes detinentes ſcripturas aut inſtrumenta eccleſiæ reddant, ſcientes revelent intra decem dies, aliter excommunicantur. Monet ne in conviviis, choreis, ludis publicis aut privatis, utantur veſtibus regularibus, aut eas commodent ludentibus, aliter excommunicat eos, niſi ludi fiant de conſenſu ſuperiorum ob Dei reverentiam, aut Sanctorum. Inhibet ne in proceſſionibus capuſſium ſimul cum ſuperpelliceo portent. Monet omnes ut infra annum habeant breviarium, ſuperpelliceum, almuciam ſacerdotalem, veſtem propriam qua ſepeliantur. Acta ſolemniter, lecta & publicata per notarium ſuum Raymundum Tornerii an. MCCCXXXIX. menſe Octob. indict. VII.

L V.

Bulla Benedicti papæ XII. qua præcipit ut in exigendis ab epiſcopo Magalonenſi eccleſiæ Romanæ debitis æqualibitas juris exerceatur.

1341. BENEDICTUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Petro de Talliata Carnotenſi, capellano noſtro, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Expoſuit nobis venerabilis frater noſter Arnaldus epiſcopus Magalonenſis, quod ipſe pro reſiduis cenſus annui viginti marcarum argenti, qui nobis & eccleſiæ Romanæ ratione comitatus de Melgorio & de Monteferrando Magalon. diœceſis debetur pro viginti annis proxime præteritis, ſub certis formis & modis efficaciter ſit obligandus. Cum autem bonæ memoriæ Andreas Fredoli, & Johannes de Viridiſco epiſcopi Magalonenſes prædeceſſores, & venerabilis frater noſter Pictavinus Albienſis, olim Magalonenſis epiſcopus, immediatus anteceſſor ejuſdem Arnaldi epiſcopi, quilibet eorum videlicet pro temporibus ſuis, quibus præfuerunt Magalonenſi eccleſiæ, de redditibus, fructibus, & proventibus ejuſdem eccleſiæ, quos perceperunt, cenſum prædictum in terminis ſolutionis ipſius, qui obvenerunt ſuis prædictis temporibus, ſolvere (ut idem Arnaldus epiſcopus aſſeruit) debuiſſent, nobis humiliter ſupplicavit, ut eidem, qui, ut præfertur, exiſtere noſcitur ad ſolvendum præfatæ cameræ reſidua dicti cenſus adſtrictus, provideamus. Nos igitur volentes dicto Arnaldo epiſcopo in juſtitia deferre, in qua ſumus omnibus debitores, diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus vocatis vocandis, & auditis hinc inde pleniter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, exhibere ſuper prædictis ſtudeas juſtitiæ complementum. Datum Avenioni nonis Julii pontificatus noſtri anno 7.

L V I.

Durandus Magalonenſis epiſcopus Regi fidelitatis ſacramentum dicit.

1353. EGO DURANDUS Magalonenſis epiſcopus recognoſco vobis domino ſeneſcallo Bellicadri, & commiſſario in hac parte, & nomine domini noſtri Regis recipienti, & a regia majeſtate deputato, & recognitionem facio de omnibus, quæ ratione Magalon. eccleſiæ a dicto domino Rege teneo in feudum, & dicta eccleſia tenet, & tenuit ab antiquo. His exceptis, quæ A in Monteſpeſſulano, & in caſtro de Latis habuit a bonæ memoriæ domino B. Magalonenſi epiſcopo prædeceſſore noſtro dominus rex Franciæ ex cauſa permutationis quam fecit cum eodem. Et etiam recognoſco ut ſupra, me tenere nomine dictæ Magalon. eccleſiæ ab eodem domino noſtro Rege in feudum ea, quæ in recompenſationem dictarum rerum permutatarum præfato domino quondam epiſcopo dominus Rex dedit, & aſſignavit in villa Salvii, caſtris de Duroforti & Porſano, & in aliis locis, pro quibus omnibus eſſe debeo, & promitto eſſe bonus & fidelis dicto domino Regi, & ſacramentum fidelitatis manibus meis ad pectus poſitis, vobis domino ſeneſcallo, illud nomine quo ſupra recipienti, facio atque præſto, & profiteor, quod ſi alias, vel aliter, ſeu ad plura facienda dicto domino B noſtro Regi reperero teneri, quod paratus ſum illa facere, & adimplere quamprimum ad meam notitiam pervenerint. Hoc fuit factum anno MCCCLIII. die 13. menſis Februarii.

L V I I.

Pacis conditiones initæ Durandum inter epiſcopum & canonicos Magalonenſes.

1°. DE iis quæ ſpectant pro victu epiſcopi & præpoſiti die ingreſſus antiſtitis in eccleſia Magalon. 2°. de correctione canonicorum præſente epiſcopo ab eo fiat abſente præpoſito, aut a priore clauſtrali, ſi uterque abſit: 3.° de beneficiis extra eccleſiam non conferendis, epiſcopo de hoc ſilentium imponendum. C 4.° in cauſis criminalibus præpoſitum non debere ſpecialiter, nominari, &c. 7.° canonici nihil ſolvant pro ſigillis, ſed pro ſcripturis: 8°. abſente epiſcopo & præpoſito poſſit prior clauſtralis dare licentiam exeundi extra inſulam per menſem, niſi ſpecialiter revocet epiſcopus: 9.° poſſint canonici juxta optionem ab epiſcopo, aut a præpoſito, ſi ambo ſint ſeparati localiter, petere licentiam exeundi provinciam Narbonæ pro negotiis. 10°. quod ſemel in anno poſſit epiſcopus viſitare, niſi in caſibus a jure conceſſis. 11°. quomodo canonici donatis fratribus famulis procedendum ſit in litibus ipſis ab externis intentatis, ſi ab epiſcopo poſſint eos citare coram ſuo tribunali, contumaces capere, & Magalonam deducere, incarceratos fugientes excommunicare, ſi capi non poſſint a ſervis epiſcopi, liceat D Regis auxilium implorare. 12°. quoties neceſſitas aut utilitas eccleſiæ poſtulaverit, ut epiſcopus Magalonæ moretur, capitulum ejus victui & ſervorum providebit more ſolito. 13°. Imponitur ſilentium capitulo dicenti epiſcopum non poſſe in quemquam exercere juriſdictionem niſi de conſilio canonicorum. 14°. ne vicarii epiſcopi dent licentias nubendi extra parochiam propriam niſi moderate, & ſtatutum provinciale ſuper hoc ſervandum. 15°. epiſcopus habet jus dandi licentiam ad ſtudia juxta juris formam. 16°. de acquiſitione feudorum a capitulo varia ſtatuuntur, & de jure epiſcopi. 17°. edictum de carnalegio exſolvendo ab epiſcopo ſervetur. Denique ſtatuitur, ut obvietur ſcandalis quæ poſſent contingere ſi hæc non obſervarentur, ſicuti antea ſcandala & damna in eccleſia Magalonenſi evenerunt: ut quolibet novo adveniente epiſcopo promit- E tat ſuper evangelia quod prædicta obſervabit, & ſimiliter præpoſitus promittat, quæ rata habuere Durandus epiſcopus, & Pontius Olargius præpoſitus, & multi canonici pro capitulo. 1356.

L V I I I.

Dedicatio capellæ domus conſularis apud Montempeſſulanum.

ANNO MCCCLXIII. die 5. menſis Octobris Theobaldus miſeratione divina Carronenſis epiſcopus licentia ſibi data ad infra ſcripta per religioſum virum D. Pontium de Garda canonicum cathedralis eccleſiæ Magalon. 1363.

Digitized by Google

Magalon. priorem eccleſiæ S. Firmini de Montepeſſulano, vicarium generalem in ſpiritualibus & temporalibus D. Deodati epiſcopi Magalon. Idem, inquam, epiſcopus Carronenſis, ad preces & inſtantem poſtulationem conſulum villæ Montiſpeſſulani in domo eorum conſulatus ſituata juxta eccleſiam beatæ Mariæ de Tabulis, capellam domus conſularis Monſp. altare & ſacriſtiam juxta morem & ritum, & ſtylum ſanctæ Romanæ eccleſiæ benedixit, conſecravit, & dedicavit B. virgini Mariæ, in cujus honore dicta capella fundata fuerat, & indulgentias conceſſit.

L I X.

Bulla Urbani V. ad Gaucelinum Magalonenſem epiſcopum.

1367. URBANUS venerabili fratri Gaucelino epiſcopo Magalonenſi & theſaurario noſtro ſalutem. Eximia dona virtutum, quibus perſonam tuam largitor chariſmatum inſignivit, recolenda quoque acceptabilia obſequiorum impendia, quibus tum in apoſtolicæ theſaurariæ officiis, tum & aliis induſtriæ tuæ commiſſis, per vigilem executionis inſtantiam te nobis, & apoſtolicæ ſedi amabilem reddidiſti, noſtrum non immerito excitant animum, & inducunt affectum, ut illa tibi præcipuo concedamus favore, quæ tibi utilia reputamus. Cum itaque ratione eorumdem ſervitiorum tam pro te quam pro deceſſoribus tuis epiſcopis Magalonenſibus qui fuerunt pro tempore, nobis & fratrum noſtrorum Romanæ eccleſiæ cardinalium collegio in certis pecuniarum quantitatibus tenearis, & ſicut accepimus, eccleſia tua Magalonenſis alias multiplicium debitorum prematur oneribus, nos ad tuam & eccleſiæ præfatæ piam levaminis opem benignam dexteram porrigentes, duo millia florenorum auri de parte ſeu de partibus ad nos & præfatam cameram pro communi ſervitio contingentibus authoritate præſentium tibi eccleſiæque Magalonenſi præfatæ de ſpeciali gratia liberaliter & irrevocabiliter remittimus & donamus. Nulli ergo, &c. Datum in monaſterio S. Victoris prope Maſſiliam idibus Maii, pontificatus noſtri anno 5.

L X.

Bulla ejuſdem ad eundem.

1367. URBANUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Gaucelino epiſcopo Magalon. theſaurario noſtro ſalutem. Perſonam tuam tuis exigentibus meritis paterna benevolentia proſequentes, illam tibi gratiam libenter impendimus, per quam te poſſis aliis reddere gratioſum. Hinc eſt quod nos tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, conferendi omnia eccleſiaſtica beneficia tuæ civitatis & diœceſis, etiamſi curam habeant animarum, apud ſedem apoſtolicam vacantia, de præſenti facultatem damus, vel quorum collatio ad ſedem eamdem alias pertineat, dummodo ſingulorum beneficiorum fructus, redditus, & proventus 20. librarum Turonenſium parvarum valorem non excedant, &c. Datum in monaſterio ſancti Victoris prope Maſſiliam idibus Maii, pontificatus noſtri anno 5.

L X I.

Petrus Magalonenſis epiſcopus Monſpelienſes monet ne iterum Florentinos rebelles recipiant.

1376. VEnerabilibus viris Conſulibus Montiſp. amicis noſtris cariſſimis, Petrus epiſc. Magalon. theſaurarius D. papæ. Venerabiles domini, & amici cariſſimi, nuper, prout noſtis, cupientes animarum noſtræ diœceſis periculo obviare, ſupplicavimus domino noſtro pro commiſſione abſolutionis illorum, qui inciderant in ſententias in proceſſionibus apoſtolicis contra Florentinos factis promulgatas, quam conceſſionem ad noſtri ferventem ſupplicationem conceſſit dominus noſter papa, quam non conceſſiſſet ſine magnis expenſis, ſi per aliquem veſtrum fuiſſet perſecuta. Nunc autem dolenter accepimus, quod omnes Florentini illarum partium ad locum veſtrum declinaverunt, quod vix ſufficimus admirari: nam ſi iterum in ſententias incidatis, ſupplicabitur incaſſum pro abſolutione obtinenda, quia recidivantes non videntur vere pœnitentes, ſed potius irriſores. Quare velitis ſuper hoc taliter providere, quod non injiciatur laqueus animabus. Scriptum Avenioni 19. menſis Septembris MCCCLXXVI.

L X I I.

Diploma Caroli VI. pro epiſcopo Magalonenſi.

CAROLUS Dei gratia Francorum rex, ſeneſcallo Bellicadri, rectori partis antiquæ Montiſpeſſul. & caſtellano Sumedrii, cæteriſque juſtitiariis noſtris, quibus præſentes pervenerint, eorumque locum tenentibus ſalutem. 1396. Dilectus & fidelis conſiliarius noſter epiſcopus Magalon. nobis conquerendo expoſuit, quod licet de juſſione, & ſecundum ordinationes regias ſubditi immediate juſtitiabiles prælatorum, & baronum, qui noſtris ſubditis, aut nobis immediate juſtitiabiles non exiſtunt, ſalvam gardiam noſtram habere, aut per litteras noſtras in ſalvis gardiis hujuſmodi penicelli noſtri in domibus & bonis ſuis poni, ſeu affigi non debeant, neque poſſint; nihilominus Johannes Monerii de Porſano, & quidam alii ejus ſubditi, & immediate juſtitiabiles tam de dicto loco, quam de Gigeano, Balaruco, Villanova, Salvio, & ejus bajulatu, & territorio vallis Montisferrandi, & aliorum locorum & villarum ipſius epiſcopi, cui aliæ perſonæ privilegiatæ non exiſtunt, ſub prætextu litterarum noſtrarum, ſeu aliarum a vobis, ſeu altero veſtrum ſalvam gardiam obtinentium, obtentarum, ſe in noſtra ſalva gardia poni, penicellos noſtros in eorum domibus, rebus, & bonis affigi, ipſaſque ſalvas gardias publicari fecerunt, & procurarunt, faciunt, & procurant de die in diem indebite, & injuſte, ac in ipſius epiſcopi, juſtæque juriſdictionis ſuæ grande damnum, & præjudicium, ſicut dixit, ſupplicans ſibi per nos ſuper hoc de remedio opportuno provideri. Quare vobis, & veſtrum cuilibet, prout ad eum pertinuerit, præcipimus, & mandamus, & quod de revocatione litterarum noſtrarum agitur, committimus ſi ſit opus, quatenus, ſi vocatis vocandis, vobis conſtiterit de præmiſſis, prædictas litteras, ut prædicitur, obtentas, & obtinendas revocetis, annuletis, penicelloſque noſtros de domibus, rebus, & bonis prædictorum poſitos & affixos deponatis & amoveatis, ſeu tolli & amoveri faciatis, ipſumque ſupplicantem de cætero, ſeu ejus juriſdictionem occaſione talium ſalvagardiarum minime impediatis, ſeu impediri a quoquam permittatis, ſed facta in contrarium, ſi quæ ſint vel fuerint, revocetis, & ad ſtatum priſtinum & debitum reducatis, quoniam ſic fieri volumus, & eidem conquerenti conceſſimus & concedimus per præſentes de gratia ſpeciali, litteris ſubreptitiis ad hoc contrariis impetratis vel impetrandis nonobſtantibus quibuſcumque. Datum Pariſiis die 5. menſis Septemb. anno MCCCXCVI.

L X I I I.

Benedictus XIII. pſeudo-pontifex Philippum Anianæ abbatem inſtituit vicarium generalem, & officialem in eccleſia Arelatenſi. *Ex tabul. Arelat.*

BENEDICTUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, 1403. dilecto filio Philippo abbati monaſterii Anianæ ordinis ſancti Benedicti Magalonenſis diœceſis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Regimini univerſalis eccleſiæ quanquam immeriti diſponente Domino præſidentes, curis aſſiduis angimur & pulſamur inſultibus ſucceſſivis, ut eccleſiæ præſertim regulares dirigantur ſalubriter, & feliciter gubernentur, ac tales ad ipſarum regimina deducantur, quorum induſtria & virtute

eccleſiæ ipſæ continua authore Domino ſpiritualiter ac temporaliter ſuſcipiant incrementa. Dudum ſiquidem eccleſia Arelatenſi ordinis ſancti Auguſtini paſtore carente, quam ex certis cauſis ad manus noſtras duximus ſpecialiter retinendam, &c. Nos igitur ut dicta eccleſia ſalubriter & feliciter gubernetur providere volentes, ac de tua prudentia, fidelitate, circumſpectione & induſtria ſpecialem in Domino fiduciam obtinentes, te vicarium generalem & officialem in ſpiritualibus & temporalibus eccleſiæ prædictæ ac curiarum officialatus Arelatenſis uſque ad noſtrum beneplacitum authoritate apoſtolica ordinamus, conſtituimus, ac etiam deputamus, adminiſtrationem & gubernationem eccleſiæ ac curiæ prædictorum tibi in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus plenarie committendo, ut ipſam eccleſiam ſpiritualiter & temporaliter juxta datam tibi a Deo prudentiam regas, dirigas, & augmentes, & alia facias quæ archiepiſ. Arelatenſis pro tempore exiſtens ordinare, facere, & diſponere poteſt, præterque illa quæ ſunt epiſcopalis ordinis, alienatione tamen quorumcumque bonorum immobilium & pretioſorum mobilium dictæ eccleſiæ tibi penitus interdicta. Tu igitur circa curam, regimen, adminiſtrationem & gubernationem prædicta ſalubriter exercenda ſic te fidelem exhibeas & etiam ſtudioſum, quod per actus tuorum laudabilium operum eccleſia prædicta regatur utiliter & ſalubriter dirigatur, noſque ſollicitudinem tuam poſſimus dignis in Domino laudimiis commendare. Datum Inſulæ Cavallicenſis diœceſis III. cal. Maii, pontificatus noſtri anno 9.

L X I V.

Robertus Magalonenſis epiſcopus vicarios generales inſtituit.

Circa ann. 1433. ROBERTUS Dei & ſanctæ ſedis apoſtolicæ gratia Magalon. epiſcopus, univerſis præſentes litteras inſpecturis & audituris æternam in Domino ſalutem. Cum ad eccleſiam noſtram Magalonenſem pro rebus magni momenti illuſtriſſimi principis domini noſtri Francorum regis, & aliis arduis negotiis legitime impediti, ac etiam propter viarum diſcrimina, aliaque nunc, proh dolor! occurrentia pericula perſonaliter accedere nequeamus de præſenti, totis noſtris deſideriis peroptantes eccleſiam noſtram & diœceſim cum populo nobis commiſſo in ſpiritualibus & temporalibus more boni paſtoris per circumſpectos, & induſtrios viros, vita, moribus & ſcientia pollentes regi, & gubernari; propterea nos de circumſpectione, ſcientia, peritia, legalitate, bonaque conſcientia reverendi in Chriſto patris D. Guillelmi miſeratione divina epiſcopi Laudunenſis, necnon religioſi & honeſti viri D. Fabri de Actiles dictæ noſtræ eccleſiæ præpoſiti, ac venerabilium & diſcretorum virorum magiſtrorum Johannis Henrici eccleſiæ Taurinenſis canonici, & Guillelmi Valeſii in decretis baccalaurei, canonici Aurelianenſis certiorati, ac per eorum præſentiam abſentiæ noſtræ defectus ſuppleri propitiante Domino ſperantes; noſtros in ſpiritualibus & temporalibus vicarios generales tenore præſentium facimus, conſtituimus, & creamus, dantes plenam & liberam poteſtatem eccleſias quaſcumque civitatis, & diœceſis noſtræ Magalonæ reformandi, ordinandi, & in Domino diſponendi, &c.

L X V.

Maurus Magalonenſis epiſcopus declarat comitatum Montisferrandi cum appendicibus ab eccleſia Romana dependentem ab epiſcopis Magalonenſibus in feudum teneri.

1464. UNiverſis præſentes litteras inſpecturis, Maurus miſeratione divina Magalonenſis epiſcopus, comes Melgorii & Montisferrandi, dominus Salvii, Durisfortis, Marcheroſæ, & Brixiaci, ſalutem, &c. Notum facimus, quod nos ad ſupplicationem dominorum conſulum inſignis villæ Montiſpeſſulani noſtræ diœceſis, noſtros ac eccleſiæ noſtræ Magalonenſ. archivos, vetuſtaque documenta perſcrutari fecimus, in quibus comperimus bullam felicis recordationis Innocentii papæ III. datam Laterani XVIII. cal. Maii, pontificatus anno 18. continentem infeudationem dictorum comitatuum Melgorii & Montisferrandi per eundem Innocentium papam III. dudum factam bonæ memoriæ G. tunc Magalonenſi epiſcopo prædeceſſori noſtro, ſub certo cenſu annuo ſingulis annis ſolvendo eccleſiæ Romanæ feſto Reſurrectionis Domini: quos quidem comitatus Melgorii & Montisferrandi nobilis Raimundus olim comes Toloſanus ab eadem ſacroſancta eccleſia ſub dicto certo cenſu antea tenebat, quique propter hæreticæ pravitatis crimen, & alia nefanda crimina, in quæ eum incidiſſe vulgatum eſt, ad manum eccleſiæ Romanæ devenerant. Comperimus inſuper infeudationem per eundem G. tunc Magalon. epiſcopum, comitemque Melgorii & Montisferrandi conſulibus villæ Montiſpeſſulani prædictæ, qui erant pro tempore, factam de toto nemore de Valena, & manſo de Caravetis infra limites comitatus Montisferrandi. Qui quidem nemus & manſus de pertinentiis dicti comitatus ſub juriſdictione alta ipſius fuiſſe, foreque, & eſſe noſcuntur: quique a nobis & eccleſia noſtra ratione dicti comitatus per conſules Montiſpeſſulanenſes tenentur in feudum ſub cenſu annuo, ſeu alberga decem militum anno quolibet, ſi requirantur facienda, & novem ſolidorum Melgor. Quorum quidem nemoris & manſi recognitiones tam dicto G. de Altiniaco, quam Berengario Fredoli, Gaucelino de Deutio, & Antonio de Loverio, & aliis ejuſdem domini G. Magalonenſis epiſcopi ſucceſſoribus, ratione dicti comitatus Montisferrandi per eoſdem conſules variis temporibus hactenus inconcuſſe factas comperimus. Ipſique conſules ad cauſam dictorum nemoris de Valena & manſi de Caravetis, quæ a nobis & eccleſia noſtra ſic tenent & tenere conſueverunt in feudum, nos tanquam comitem Montisferrandi in dominum & ſuperiorem eorum recognoverunt, & huc uſque reputaverunt. Noſque illos feudatarios & hac ratione ſubditos noſtros tenemus, nec uſquam vidimus ſeu audivimus aut didicimus, quin comitatus Melgorii, & Montisferrandi a domino noſtro papa, & ſacroſancta Romana eccl. in feudum teneretur, prout & prædeceſſores noſtri tenuerunt, & tenere conſueverunt, & nos pariter ab eadem Romana eccleſia in feudum tenemus, & tenere profitemur, ac in veritate recognoſcimus, &c. Datum in caſtro noſtro Terrali ſecus Montempeſſulanum, die prima menſis Decembris, anno Domini MCCCCLXIV.

L X V I.

Guillelmus epiſcopus Magalonenſis emptionem medietatis de Porſano laudat.

COram reverendo in Chriſto patre domino Guillelmo miſeratione divina Magalonenſi epiſcopo, 1499.
comite Melgorii & Montisferrandi, ac domino Salvii, Durisfortis, Brixiaci, & Marcheroſæ, exiſtens perſonaliter nobilis & honeſta mulier Margarita domicella, relicta forte functi nobilis Johannis de Narbona quondam loci de Porſano, tutrix nobilis Johannis de Narbona filii & hæredis univerſalis nobilis Johannis de Narbona. Quæ quidem Margarita tutorio nomine ſignificavit eidem Guillelmo epiſcopo, qualiter nobilis vir Franciſcus de Cruſſolio ſcutifer, dominus loci Belliprandi, condominus præfati loci de Porſano, vendidit eidem nobili Margaritæ pro ſe & pupillo ſuo medietatem totius terræ & juriſdictionis loci de Porſano cum & ſub pariatgio cum domino epiſcopo. Quæ quidem medietas tenetur cum & ſub conſilio, dominio, laudimio, foriſcapio, jureque prælationis, incurſionis, commiſſi, & advantagii, ac præ cæteris retinendi, &

feudo honorato, & juramento fidelitatis dicti domini Magalonenſis epiſcopi. Et quoniam dicta Margarita emit pretio ſex millium librarum Turonenſium, requiſivit dominum epiſcopum, ut præfatam venditionem confirmaret, & gratiam de laudimio faceret. Tunc dictus epiſcopus auditis præmiſſis, ſciens laudimium aſcendere ad ſummam mille ducentarum librarum juxta conſuetudinem per prædeceſſores ſuos ſervatam; ſciens autem nobilem & religioſum virum fratrem Tonequinum Bucelli, militem S. Johannis Hieroſolymitani, præceptoremque Montiſpeſſ. & de la Cavaleria, multa ſervitia eidem epiſcopo feciſſe in curia Romana, & maxime in expeditione bullarum dicti epiſcopatus Magalonenſis. Igitur ipſius Bucelli, necnon Jacobi Bucelli burgenſis Montiſpeſſul. ejuſdem Tonequini fratris ibidem præſentis, & poſtulantis dictam emptionem laudavit, & confirmavit; ſed & mediante ſumma 200. ſcutorum auri ſolis quitavit, gratiam de reſiduo amore dictorum de Bucelli fecit anno MCCCCXCIX.

LXVII.

Bulla tranſlationis & ſeculariſationis eccleſiæ Magalonenſis, nunc Monſpelienſis.

1536. PAULUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. In eminenti militantis eccleſiæ ſpecula, licet immeriti, divina diſpoſitione conſtituti, & in cunctas orbis eccleſias terræque amplitudinem præcipuum facultatis obtinentes principatum, ex incumbentis nobis apoſtolicæ ſolicitudinis officii debito circa eccleſiarum præſertim cathedralium & monaſteriorum quorumlibet, ac in eis Altiſſimo famulantium perſonarum potiſſime religionis titulo inſignitarum ſtatum proſpere & ſalubriter dirigendum, ac concedente Domino in melius commutandum, circumſpectæ conſiderationis intuitum libenter dirigimus, & illorum profectibus conſulere ſatagentes, ſtatum ipſum & cum ſpecialis honoris prærogantia interdum immutamus & alteramus, ac deſuper diſponimus, prout ſalus animarum exigit, piaque catholicorum regum vota expoſcunt, & rationabiles cauſæ perſuadent, necnon locorum & temporum qualitatibus & conditionibus diligenter conſideratis, pro eccleſiarum & monaſteriorum, ac perſonarum earumdem felici ſucceſſu, ac decore & venuſtate, divinique cultus augmento conſpicimus in Domino ſalubriter expedire, & ad illos dexteram noſtræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant. Sane cum a tempore cujus initii hominum memoria non exiſtit, in inſula maris Mediterranei partium regni Franciæ & provinciæ Narbonenſis, Magalonenſi nuncupata, ad litus ipſius maris, & certo loco paluſtri, una civitas quæ Magalonenſis nuncuparetur, ac inibi una cathedralis eccleſia ordinis ſancti Auguſtini, ſub invocatione beati Petri apoſtoli, pro uno epiſcopo Magalonenſi nuncupando, qui eidem eccleſiæ præeſſet, prout ex tunc præfuit, certo territorio, ſeu diſtrictu eidem civitati pro illius diœceſi aſſignato, apoſtolica auctoritate erectæ fuerint; ac ſucceſſu temporis cauſantibus orthodoxæ fidei hoſtium inſultibus, qui inſulæ & civitatis prædictarum incolas infeſtarunt, ac morbis quibus incolæ ipſi ob ejuſdem paluſtris loci corruptum aërem frequenter laborant, inſula & civitas prædictæ adeo deſertæ & habitatoribus vacuæ effectæ extiterunt, ut inibi fere nulla civitatis veſtigia, imo nec ulli (paucis prædictæ & unius collegiatæ inibi conſiſtentis eccleſiarum miniſtris exceptis) habitatores exiſtant, & venerabilis frater noſter Guillelmus modernus ac pro tempore exiſtens epiſcopus Magalonenſis & fere omnes ipſius eccleſiæ Magalonenſis officiales ac miniſtri domos & habitationes ſuas in oppido Montiſpeſſulanenſi Magalonenſis diœceſis habeant, & canonici ejuſdem inſulam & eccleſiam Magalonenſem prædictas deſerentes, (paucis in eadem eccleſia Magalonenſi ad divinum cultum peragendum remanentibus) in ipſo oppido ha-

A bitent: quo fit ut dictus epiſcopus eccleſiæ ſuæ, & populo ſibi commiſſo ſimul adeſſe, & populum ipſum docere nequeat, & iis potiſſimum temporibus, quibus in inſulis dura eſt congregatio. Et nedum merita, ſed etiam corporum mortalium vires adeo defecerunt, ut admodum pauci regularis vitæ auſteritatem & ſacrorum canonum rigorem perferre velint & poſſint, de facili non reperiantur viri litterarum ſcientia & nobilitate clari, qui in ipſa eccleſia Magalonenſi ordinem ipſum profiteri ac inibi reſidere velint: ac oppidum prædictum inſigne & unum ex principalibus dictæ provinciæ Narbonenſis oppidis & multa nobilium & plebeiorum generoſitate refertum ſit, & ad illud (in quo etiam peculiari privilegio divinarum & humanarum legum ac artium liberalium & medicinæ generalia ſtudia B vigent) officiales prædicti, canonici præfati, ac totius prædictæ diœceſis Magalonenſis populus, pro iis quæ ad divinum cultum & fidei catholicæ conſervationem ac cauſarum deciſionem attinent confluant: & in eodem oppido ſit unum notabile monaſterium ordinis ſancti Benedicti ſub invocatione ejuſdem ſancti, per priorem annalem clauſtralem nuncupatum gubernari ſolitum, a monaſterio ſancti Victoris Maſſilienſis dicti ordinis (quod dilectus filius noſter Auguſtinus ſancti Adriani diaconus cardinalis de Trivultiis nuncupatus ex conceſſione apoſtolica in commendam obtinet) dependens, & olim per felicis recordationis Urbanum papam quintum prædeceſſorem noſtrum fundatum, conſtructum & dotatum, in quo ex ipſius Urbani fundatoris decreto, viginti religioſi ad divinum cultum in C illius eccleſia peragendum, & duodecim ad ſtudendum in jure canonico ad decennium, ac quatuor ad ſtudendum in grammaticalibus ad quadriennium conſtituti fuerint: & cujus eccleſia cum illi adjacente clauſtro miris conſtet ædificiis, quæ magis ſpeciem eccleſiæ cathedralis habent, quam habitationi monachorum congruam: & chariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum rex chriſtianiſſimus, qui nuper cum ejus regnum prædictum & dictam provinciam Narbonenſem perſonaliter viſitaſſet, inſulam & eccleſiam Magalonenſem & oppidum hujuſmodi adiit, & viſa dictæ inſulæ ſolitudine, conſiderans quantum illa eſſet orthodoxæ fidei hoſtium incurſibus hujuſmodi expoſita, ac quod epiſcopi non in caſtellis aut villis, ſed in civitatibus majoribus & frequentioribus populis conſtitui debent, & quod ſi dictum monaſterium ſancti Bene-D dicti, in quo unus prioratus clauſtralis pro uno priore annali, & una præpoſitura, quæ dignitas reputatur, ac unus præcentoriatus pro uno præcentore ad nutum amovibili, necnon una celeraria, & una ſacriſtia, ac una pitantiaria, & una cameraria, cui ſancti Petri de Blannavis & ſancti Adriani de Adiſſano Uticenſis & Biterrenſis diœceſis ejudem ordinis S. Benedicti prioratus perpetuo annexi exiſtunt, necnon una infirmaria, quæ inibi officia clauſtralia exiſtunt, & a quo ſancti Martini de Areis, & beatæ Mariæ de Ambileto, ejuſdem ordinis Nemauſenſis & Albienſis diœceſis prioratus, in quibus, videlicet de Areis una cameraria & una ſacriſtia, ac beatæ Mariæ prioratibus hujuſmodi una ſacriſtia ſimiliter officia clauſtralia fore noſcuntur, dependent: necnon in quo ac eiſdem depen-E dentibus prioratibus alia loca, & monachales portiones ad litterarum ſtudia aut alias fundata & inſtituta fore noſcuntur, a dependentia monaſterii ſancti Victoris hujuſmodi perpetuo ſegregaretur & ſeparaterur, ac in dicta eccleſia Magalonenſi, in qua ſimiliter una præpoſitura quæ inibi dignitas poſt pontificalem major exiſtit, & cui ſancti Dionyſii prope & extra muros dicti oppidi, ac ejuſdem beatæ Mariæ Lunelli novi ac ſancti Deſiderii ordinis ſancti Auguſtini & diœceſis Magalonenſis prædictorum prioratus ab eadem eccleſia Magalonenſi dependentes perpetuo annexi exiſtant; & unus prioratus clauſtralis pro uno priore annali, ac una ſacriſtia, quæ inibi dignitas non major poſt pontificalem ſeu officium reputatur, & una veſtiaria, ac

una eleemoſynaria, necnon una infirmaria, & una operaria, quæ ac forſan prioratus & ſacriſtia prædicti officia clauſtralia inibi exiſtunt, ac certa loca & canonicales portiones fore noſcuntur: & a qua etiam ſanctarum Eulaliæ de Mirisvallibus & Leocadiæ de Vico invicem unitæ, ſancti Firmini de Montepeſſulano, ac ejuſdem beatæ Mariæ de Tabulis, in quibus, videlicet ſancti Firmini una, & beatæ Mariæ alia, ſacriſtiæ officia clauſtralia exiſtunt, & ſancti Georgii de Dorgues, S. Marcelli de Fraires ſive de Frejorgues, ſancti Johannis de Bodia, ſancti Jacobi de Fabricis, ſancti Ægidii de Fiſco, ſancti Andreæ de Bodia, ejuſdem ſancti Dionyſii de Gineſteto, ſanctorum Juliani & Baſiliſſæ de Balhanicis, ac ejuſdem beatæ Mariæ de Aquis, de Claperiis, ſancti Theodoriti de Vendranicis, ſancti Stephani de Caſtriis, ac ejuſdem beatæ Mariæ de Latis, ac ipſius beatæ Mariæ de Londris, ſancti Vicentii de Lunello veteri, ſancti Hilarii de Santeiranicis, ejuſdem ſancti Andreæ de Noviſgentibus, S. Stephani de Soregio, ejuſdem beatæ Mariæ de Gornerio, S. Vincentiani, ſancti Briſſii, ejuſdem ſancti Andreæ de Mollinis, S. Petri de Veruna, ejuſdem beatæ Mariæ de Caſtronovo, ſanctæ Crucis de Cornone Terralio, dictæ Magalonenſis, ejuſdem beatæ Mariæ de Adano Arelatenſis diœceſis, ſanctæ Catharinæ prope & extra muros Maſſiliæ, prioratus ſeu eccleſiæ forſan parochiales dependentes, & per illius regulares canonicos obtineri conſueverunt, nomen & titulus cathedralis eccleſiæ, ac in monaſterio ſancti Benedicti hujuſmodi nomen & titulus monaſterii, ac invocatio, & in eiſdem eccleſia & monaſterio, necnon ab eiſdem dependentibus prioratibus & membris, & per illorum canonicos & monachos reſpective obtineri ſolitis eccleſiis & eccleſiaſticis beneficiis, ordines prædicti & dependentiæ omneſque ſtatus regulares, necnon omnia & ſingula utriuſque ipſorum eccleſiæ Magalonenſis, & monaſterii ſancti Benedicti præpoſituræ, ac aliæ dignitates, prioratus clauſtrales, perſonatus, adminiſtrationes, officia, beneficia, necnon loca & canonicales, ac monachales portiones, necnon una ſancti Stephani de Villanova, & alia ſancti Xiſti de Perolis, & alia beatæ Mariæ de Pignano, & alia ſancti Michaëlis de Montilis, & alia ſancti Martini de Prunetto, & alia ſancti Jacobi de Pradis, & alia de Grabellis, & alia de Juvigniaco dictæ Magalonenſis diœceſis, parochialium eccleſiarum, quæ inter alia de menſa capitulari ipſius eccleſiæ Magalonenſis, aut ab eadem mediate vel immediate dependentes exiſtunt perpetuæ vicariæ ſeu prioratus, per clericos ſeculares teneri ſolitæ, ſeu ſoliti penitus ſupprimerentur & extinguerentur, ac Magalonenſis & monaſterii ſancti Benedicti hujuſmodi eccleſiæ ad ſtatum ſecularem reducerentur, & oppidum Montiſpeſſulanenſe in civitatem, necnon eccleſia monaſterii ſancti Benedicti hujuſmodi in cathedralem eccleſiam erigerentur & inſtituerentur, ac titulus & ſedes epiſcopalis Magalonenſis, cum illius juribus ad eccleſiam erigendam hujuſmodi transferrentur, necnon omnes & ſinguli fructus, reditus & proventus ſupprimendorum dignitatum & perſonatuum, prioratuum clauſtralium, officiorum & beneficiorum ac locorum canonicalium, ac monachalium portionum & vicariarum hujuſmodi capitulari menſæ ipſius erigendæ eccleſiæ perpetuo applicarentur & appropriarentur: & tam canonici eccleſiæ quam monachi monaſterii prædictorum, cum non conveniat religioſos diverſæ profeſſionis & diverſi habitus in eodem loco reſidere, poſthac ſæculares, & ab obſervantia regularium conſtitutionum dictorum ordinum liberi eſſent, ac unum capitulum conſtituerent: profecto divini cultus augmento, & animarum ſaluti populi dictæ diœceſis ac ipſius orthodoxæ fidei conſervationi & ſtabilimento, necnon pauperum Christi ad idem oppidum confluentium alimoniæ, & aliorum piorum operum exercitio plurimum conſuleretur: faciliuſque viri moribus & ſcientia prædití, qui dictæ eccleſiæ deſervire, & illius dignitates, ac canonicatus & præbendas, ac officia & beneficia

A obtinere vellent, reperirentur. Habita ſuper iis per ipſum regem cum prælatis & proceribus dicti regni ſui matura deliberatione, ſummopere deſideret ſtatum ipſius eccleſiæ Magalonenſis, pro feliciori illius & perſonarum ejuſdem, necnon cleri ac univerſorum incolarum & habitatorum oppidi & diœceſis Magalonenſis hujuſmodi ſucceſſu, tuitione, & tranquillitate, ut præfertur, immutari. Nos qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem æſtimationem tam beneficii uniendi quam illius cui uniri peterentur, alioquin unio non valeret, & ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, ac omnes canonicatus & præbendas ac dignitates, perſonatus, adminiſtrationes &

B officia, necnon prioratus, ceteraque beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura apud ſedem apoſtolicam tunc vacantia & inantea vacatura collationi & diſpoſitioni noſtræ reſervamus: decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper iis a quoquam quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari: quique eccleſiarum & monaſteriorum quorumlibet ac perſonarum eorumdem decorem & venuſtatem, ac in melius directionem, necnon in illis divini cultus augmentum, & animarum ſalutem noſtris potiſſimum temporibus ſinceris deſideramus affectibus, cupientes quantum cum Deo poſſumus, præfatorum eccleſiæ Magalonenſis, monaſterii ſancti Benedicti ac illarum perſonarum profectui, & directioni in præmiſſis ſalubriter conſulere, ac præfatum Guillelmum epiſcopum, necnon dilectos

C filios capitulum eccleſiæ Magalonenſis, & modernum priorem ac conventum monaſterii S. Benedicti prædictorum, & eorum ac illorum infraſcriptorum ſingulis a quibuſvis excommunicatione, ſuſpenſione, & interdicto, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, a quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, necnon epiſcopalis & capitularis menſarum, ac ſingularum canonicalium & monachalium portionum, necnon dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, prioratuum, eccleſiarum, membrorum, & omnium beneficiorum eccleſiaſticorum prædictorum, ac hujuſmodi & aliorum illis reſpective annexorum fructuum, redituum,

D & proventuum veros annuos valores præſentibus pro expreſſis habentes; habita deſuper cum venerabilibus fratribus noſtris ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalibus matura deliberatione, ac de illorum conſilio & apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Guillelmi epiſcopi, & capituli, ac moderni prioris & conventus prædictorum ſeu ipſorum capituli & conventus reſpective majorum partium ad hoc expreſſo accedente conſenſu, & ab eodem Franciſco rege nobis ſuper hoc tam per ſuas litteras, quam per venerabilem fratrem noſtrum Carolum epiſcopum Matiſconenſem ejus apud nos & ſedem prædictam oratorem humiliter ſupplicantem authoritate apoſtolica, tenore præſentium ad omnipotentis Dei laudem & gloriam, ac militantis eccleſiæ exaltationem, necnon eccleſiæ Magalonenſis, & monaſterii ſancti Benedicti prædictorum feliciorem & tranquilliorem ſta-

E tum & ſucceſſum, dictum monaſterium ſancti Benedicti, una cum omnibus & ſingulis illius membris, dependentiis, juribus, & pertinentiis, tam in dicta diœceſi Magalonenſi, quam alibi conſiſtentibus, ab omni præfati monaſterii ſancti Victoris dependentia, ac ipſius Auguſtini cardinalis & commendatarii & pro tempore exiſtentis illius abbatis ſeu commendatarii juriſdictione, ſubjectione, & ſuperioritate (ejuſdem Auguſtini cardinalis & commendatarii ad hoc expreſſo accedente conſenſu) perpetuo ſegregamus, & diſmembramus, & eximimus, ac in eccleſia Magalonenſi nomen & titulum cathedralis eccleſiæ, necnon in monaſterio ſancti Benedicti hujuſmodi ſimiliter nomen & titulum monaſterii, ac etiam invocationem ſancti Benedicti, necnon

Digitized by Google

in eiſdem eccleſia & monaſterio ac omnibus & ſingu-
lis eorum membris & illis annexis, necnon prædictis
& aliis ab eis dependentibus prioratibus, ac ſupradictis
cæteriſque quibuſcumque per illorum canonicos & mo-
nachos reſpective obtineri ſolitis eccleſiis & eccleſiaſti-
cis beneficiis; ita ut de cætero prioratus, eccleſiæ & be-
neficia ſecularia exiſtant: ordines prædictos, & omnem
dependentiam, ac ſtatum regularem, ipſorumque ec-
cleſiæ Magalonenſis & monaſterii S. Benedicti, prio-
ratuumque prædictorum præpoſituras, prioratus clau-
ſtrales, ſacriſtias, infirmarias, veſtiariam, & eleemoſyna-
riam, operariam, celerariam, pitantiariam, camerarias, &
alia quæcumque ſi quæ ſint, dignitates, perſonatus, ad-
miniſtrationes, officia, & alia beneficia eccleſiaſtica, nec-
non omnia & ſingula loca, & canonicales & monacha-
les portiones, necnon vicarias perpetuas hujuſmodi, ac
omnium illorum qualitates & denominationes, ſic quod
de cætero præpoſituræ, prioratus, ſacriſtiæ, infirmariæ,
veſtiaria, eleemoſynaria, operaria, celeraria, pitantiaria,
cameraria, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, of-
ficia, eccleſiaſtica beneficia, loca, & canonicales ſeu
monachales portiones, & vicariæ perpetuæ, dici, no-
minari, & cenſeri non poſſint; penitus & omnino per-
petuo ſupprimimus & extinguimus, ac Magalonenſem
de cætero eccleſiam, ſancti Petri inſulæ Magalonenſis
nuncupandam, & monaſterium S. Benedicti, eccleſias
hujuſmodi ad ſtatum ſæcularem reducimus; necnon
oppidum Montiſpeſſulanum prædictum civitatis titulo
inſignimus, illudque in civitatem, quæ Montiſpeſſula-
nenſis nuncupetur, cum juribus & præeminentiis qui-
bus aliæ civitates partium earumdem utuntur, potiun-
tur, & gaudent, ac potiri, uti & gaudere poterunt quo-
modolibet in futurum, ac eccleſiam monaſterii ſancti
Benedicti hujuſmodi in cathedralem eccleſiam ſecula-
rem, ſub invocatione ejuſdem beati Petri apoſtoli cum
inſigniis & juriſdictionibus epiſcopalibus ad inſtar alia-
rum circumvicinarum ſæcularium dictæ provinciæ ca-
thedralium eccleſiarum, ita ut idem Guillelmus epiſ-
copus, prout hactenus dictæ eccleſiæ Magalonenſi
præfuit, eidem erigendæ eccleſiæ vigore præſentium
litterarum abſque alia proviſione de perſona ſua illi fa-
cienda in omnibus & per omnia præſit, & illius verus
præſul exiſtat, ipſeque Guillelmus, & pro tempore
exiſtens ejuſdem eccleſiæ præſul de cætero epiſcopus
Montiſpeſſulani & dictæ diœceſis Magalon. Montiſpeſ-
ſulanenſis nuncuparetur: ac idem epiſcopus Montiſ-
peſſulanenſis eiſdem privilegiis, facultatibus, juribus,
præeminentiis, libertatibus, honoribus, indultis apoſto-
licis, regiis & aliis quibus tanquam epiſcopus Maga-
lonenſis hactenus apoſtolica, regia, delegata, vel or-
dinaria authoritatibus uſus eſt, perinde ac ſi epiſcopus
Magalonenſis adhuc nuncuparetur & eſſet, utatur, po-
tiatur, & gaudeat: necnon eccleſia & diœceſis Mon-
tiſpeſſulanenſis, ac earumdem civitatis & diœceſis cle-
rus & populus curæ & juriſdictioni dicti epiſcopi Mon-
tiſpeſſulanenſis pro tempore exiſtentis, prout epiſcopo
Magalonenſi pro tempore exiſtenti reſpective ſuberant,
ſubſint, & ſubeſſe cenſeantur, & dictæ erigendæ ec-
cleſiæ, per perſonas & miniſtros qui nunc in Maga-
lonenſi & monaſterii ſancti Benedicti eccleſiis hujuſ-
modi inſtituti exiſtunt, juxta providam ordinationem
dictorum capituli deſuper faciendam, in divinis lauda-
biliter deſerviatur: necnon in ipſa eccleſia erigenda
unam præpoſituram majorem poſt pontificalem pro
uno præpoſito, ac unum majorem pro uno majore,
& alium de Valentia pro alio de Valentia, & alium
de Caſtriis, non majores poſt pontificalem dignitates,
pro alio de Caſtriis, nuncupandos archidiaconatus:
necnon unam cantoriam pro uno cantore, & aliam
ſacriſtiam pro uno ſacriſta, ac unam eleemoſynariam
pro uno eleemoſynario, ac unam operariam, perſona-
tus inibi, pro uno operario, ac triginta duos majo-
res, & ſexaginta quatuor alios minores nuncupandos
canonicatus & præbendas erigimus & inſtituimus: nec-
non eccleſiam ſancti Petri inſulæ Magalonæ prædi-

A ctam cum omnibus juribus & pertinentiis dictæ menſæ
capitulari, necnon menſæ epiſcopali, ac præpoſituræ,
& ſingulis archidiaconatibus, ac ſingulis ex cantoria,
ſacriſtia, eleemoſynaria, & operaria, perſonatibus
prædictis, unum & unam ex triginta duobus cano-
nicatibus, & totidem præbendis erectis hujuſmodi,
ita quod ille de quo eccleſiæ Montiſpeſſulanenſi, &
aliis perſonis, quibus de præpoſitura, & archidiaco-
natibus, ac cantoria, ſacriſtia, eleemoſynaria, & ope-
raria prædictis pro tempore providebitur, etiam de ca-
nonicatu, & de præbenda ejuſdem eccleſiæ, tanquam
menſæ ac dignitatibus & perſonatibus hujuſmodi an-
nexis proviſum, & quicumque aliquam ex pontifica-
li, & aliis dignitatibus, & perſonatibus eccleſiæ Montiſ-
peſſulanenſis canonicus aſſequetur, ejuſdem eccleſiæ
B Montiſpeſſulanenſis canonicus actu, & præbendatus eo
ipſo ſit & eſſe, ac dum proviſio eccleſiæ Montiſpeſſu-
lanenſis de perſona jam canonici, aut dignitatibus vel
perſonatibus hujuſmodi jam canonico fiet, canonicatus
& præbenda per eum prius obtenti vacare cenſeantur.
Et ultra canonicatus & præbendas uniendos prædictos
menſæ epiſcopali, cum facta tranſlatione ſedis epiſco-
palis ab inſula ad civitatem Montiſpeſſulanenſem, hu-
juſmodi ipſius erectæ eccleſiæ præſul majora onera pro
hoſpitalitate ſervanda, reſtaurandis domibus & prædiis,
quorum maxima pars cauſantibus bellis & aliis ſiniſtris
eventibus, qui partes illas diutius afflixerunt & devaſta-
runt, & quarum aliqua in heremum reducta, ſubiturus
ſit, eidem menſæ epiſcopali, ultra alia beneficia, &
redditus illi unita & applicatos, ſancti Baudilii de Pe-
C ducio, & ſancti Johannis de Cucullis, & ſancti Stephani
de Caſaveteri, & ſancti Saturnini de Agoneſio, & ſancti
Nazarii & Celſi de Brixiaco: necnon præpoſituræ
erectæ, beatæ Mariæ Lunelli novi, & ſancti Deſiderii
ſuppreſſæ, ante illius ſuppreſſionem hujuſmodi, ut
præfertur, perpetuo unitos, illorum unione, per ſup-
preſſionem eandem diſſoluta, per diſſolutionem hujuſ-
modi, apud ſedem prædictam vacantia, ac loco præ-
dicti prioratus ſancti Dionyſii, ſimiliter ante ſuppreſ-
ſionem hujuſmodi ſuppreſſæ præpoſituræ eccleſiæ
Magalonenſis prædictæ, ut præfertur, perpetuo an-
nexi ſancti Andreæ de Molinis; ac majori, ſanctæ Si-
golenæ de Grava cum illis annexa eccleſia de Cor-
tada dictæ Albienſis diœceſis: necnon de Valentia,
B. Mariæ de Valentia, ſancti Amantii de Cambous
D ejuſdem Albienſis diœceſis, ac S. Johannis de Nodo,
Ruthenenſis diœceſis: necnon de Caſtriis archidiaco-
natibus dignitatibus, ſancti Stephani de Caſtriis: ac
cantoriæ, ſancti Ægidii de Fiſco: & ſacriſtiæ, ſancti
Andreæ de Bodia Magalonenſis prædictæ: necnon
eleemoſynariæ ſancti Salvatoris de Montilis, & ſancti
Andreæ de Veranicis Magalonenſis diœceſis, ad col-
lationem ipſius epiſcopi ſpectantes: ac operariæ perſo-
natibus, illorum unionibus per ſuppreſſionem camera-
riæ monaſterii S. Benedicti, cui ut præfertur uniti erant,
S. Petri de Blanavis, & S. Adriani de Adiſſano: nec-
non menſæ capitulari præfatis ſimiliter illius unione,
per ſuppreſſionem præpoſituræ eccleſiæ Magalonenſis,
hujuſmodi reſpective diſſolutos per diſſolutionem ean-
dem, apud ſedem prædictam vacantem, S. Dionyſii
prioratus prædictos, eidem menſæ capitulari ultra alia
E beneficia, & reditus eccleſiaſticos, eidem jampridem
unita, & applicatos omnes & ſingulos ſupradictos, & de-
pendentes prioratus, & ſupradicta & alia quæcumque cum
cura vel ſine cura per canonicos vel monachos præfatos
obtineri ſolita eccleſias & beneficia cum omnibus juribus
& pertinentiis ſuis, & omnia & ſingula, fructus, reditus &
proventus, jura, & obventiones & emolumenta præpoſi-
turarum, dignitatum, perſonatuum, prioratuum, ad-
miniſtrationum, officiorum, beneficiorum eccleſiaſti-
corum, & locorum, ac canonicalium, & monachalium
portionum, ac vicariarum perpetuarum ſuppreſſorum
prædictorum perpetuo unimus, connectimus, & incor-
poramus. Itaque liceat præpoſito, B. Mariæ Lunelli
novi, & ſancti Deſiderii, ac operario, ſancti Petri de

Digitized by Google

Blanavis, & ſancti Adriani de Adiſſano, necnon capitulo præfatis ſancti Dionyſii prioratuum prædictorum ex tunc, necnon eiſdem epiſcopo, præpoſito, archidiaconis, cantori, ſacriſtæ, & eleemoſynario, reſpective cedentibus, vel decedentibus, ſimul vel ſucceſſive, alios prioratus & eccleſias & beneficia unita hujuſmodi, nunc in titulum vel commendam aut alias obtinentibus, ſeu illa alias quomodolibet tam ſimpliciter quam ex cauſa permutationis etiam in manibus noſtris ſeu pro tempore exiſtentis Romani pontificis, dimittentibus, & illis quibuſvis modis, ſimul vel ſucceſſive vacantibus etiam apud ſedem ante dictam, per ſe, vel alium, ſeu alios, corporalem poſſeſſionem prioratuum, eccleſiarum, beneficiorum unitorum, juriumque præeminentiarum prædictorum, propria authoritate libere apprehendere & perpetuo retinere, illorumque fructus & reditus & proventus in menſarum, & præpoſituræ, necnon archidiaconatuum & perſonatuum unitorum, ac prioratuum, eccleſiarum, & beneficiorum hujuſmodi uſus & utilitatem reſpective convertere. Necnon præpoſito, archidiaconis, cantori, ſacriſtæ, eleemoſynario, operario, & capitulo prioratuum dignitatibus & perſonatibus, ac menſæ capitulari prædictis unitorum, necnon ſupradictis eidem menſæ capitulari unitis eccleſiis & beneficiis, per presbyteros & alios miniſtros idoneos conductitios, in numero conſueto, in dignitatibus videlicet & perſonatibus, per dignitates & perſonatus ipſos pro tempore obtinentes, in aliis vero menſæ capitulari unitorum prioratuum, & aliis unitis eccleſiis & beneficiis hujuſmodi, per eoſdem capitulum, ſi curam habeant animarum dicto capitulo præſentandos, & per eundem epiſcopum ad ipſorum præſentantium nutum deputandos; ſi vero non fuerint curati, ad eorum dignitates & perſonatus obtinentium, ac capituli prædictorum nutum reſpective ponendos, & amovendos in divinis deſerviri facere. Ipſiſque capitulo, ſimiliter cedentibus, vel decedentibus, dignitates, perſonatus, officia, beneficia, loca & portiones ſic ſuppreſſa hujuſmodi nunc obtinentes, qui quoad vixerint illorum fructus, reditus, & proventus (conſuetis aut aliis eorum loco per eoſdem capitulum eis imponendis oneribus ſupportatis) percipiant & percipere poſſint, ſeu illa alias ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, etiam in eiſdem manibus noſtris, ſeu pro tempore exiſtentis Romani pontificis dimittentes, & illis quibuſvis modis vacantibus, & apud ſedem apoſtolicam, per ſe, vel alium ſeu alios, corporalem poſſeſſionem illorum bonorum, ac jurium pertinentiarum omnium eorumdem propria authoritate libere apprehendere & perpetuo retinere, illorumque fructus, reditus, & proventus, jura, & obventiones, & emolumenta prædicta, quæ ex tunc menſæ capitulari prædictæ perpetuo applicata ſint & eſſe cenſeantur, percipere, & in ſuos & prædictæ menſæ uſus & utilitatem convertere (diœceſanorum locorum aut quorumvis aliorum licentia ſuper iis minime requiſita.) Sic quod interim quamdiu qui nunc dignitates, prioratus, officia, & beneficia, loca, & portiones ſuppreſſa prædicta obtinent, ea obtinebunt, ſeu fructus illorum percipient, & donec fructus ipſi eidem capitulari menſæ realiter & cum effectu applicati fuerint, pro oneribus in dicta eccleſia Magalonenſi ſupportari ſolitis: de Valentia qui in locum ſacriſtæ Magalonenſis, ducentas, & de Caſtriis archidiaconi qui in locum veſtiarii eccleſiæ Magalonenſis hujuſmodi ſurrogantur, trecentas& triginta libras Turonenſes; ac infirmarius, qui ulterius ab eiſdem capitulis alimenta ſuorum ſervitiorum percipi ſolita, & archidiaconus de Valentia prædicti oblationes in dictis Magalonenſi aut ſancti Benedicti in cathedralem erecta eccleſiis faciendas non percipiant, triginta ſex ſextaria bladi thocellæ, & duo modia vini puri; & archidiaconus major pro omnibus oneribus erectæ eccleſiæ prædictæ, ratione mercedum ſindici, medici, chirurgici, fornerii, capellani, capellæ ſancti Martini deſervientis, ac penſionis annuæ eidem eccleſiæ ſancti Petri Magalonenſis, pro prioratu S. Petri de monte Albedone ſolvi ſolitæ, & aliorum per celerarium ejuſdem monaſterii pro tempore exiſtentem, in cujus celerarii locum idem archidiaconatus major ſurrogatur, ſolvi conſuetis, debite ſupportandis, ducentas libras ſimiles, ac quadringenta & quinquaginta novem ſextaria bladi thoſellæ, & quinquaginta quatuor modia vini, cum dimidio alterius ſimilis modii: ſacriſta vero monaſterii ejuſdem, quamdiu fructus ſacriſtiæ illius percipiet, quadraginta libras ſimiles, & infirmarius dicti monaſterii qui nunc ſunt, quamdiu fructus officii infirmariæ illius percipiet, triginta libras ſimiles, nec ulterius aliquas oblationes in eccleſia erecta hujuſmodi quoquo modo faciendas, aut ipſe vel infirmarius hujuſmodi, pro dictis officiis ſacriſtiæ & infirmariæ alimenta ſuorum ſervitiorum percipiant: modernus vero pitanciarius dicti monaſterii, quamdiu fructus dictæ pitantiariæ illius percipiet, quadringentas & decem libras, nec ulterius ſal de Miriſvallibus percipiet: camerarius vero ipſius monaſterii, quamdiu fructus cameraræ percipiet, centum & ſexaginta tres libras ſimiles capitulo dictæ eccleſiæ erectæ hujuſmodi reſpective ſolvere teneantur, jure epiſcopi alias in omnibus ſemper ſalvo. Et inſuper ſedem epiſcopalem Magalonenſem, necnon epiſcopalem & capitularem menſas ipſius eccleſiæ Magalonenſis, cum honoribus, præeminentiis, prærogativis, fructibus, redditibus, proventibus, obventionibus, legatis, juribus, & bonis univerſis ad eaſdem eccleſiam & menſas quomodolibet ſpectantibus, ad dictam erectam eccleſiam transferimus. Necnon epiſcopo, præpoſito, & capitulo præfatis tabulata altarium dictarum eccleſiarum amovere, & illa ac reliquias, jocalia & ornamenta, quæcunque etiam quantumcunque pretioſa, affixa vel non affixa, & tam eiſdem epiſcopo, præpoſito & capitulo, quam aliis quibuſcunque perſonis ejuſdem eccleſiæ, ut ſe cum eorum rebus & bonis mobilibus ad eandem eccleſiam erigendam, abſque excommunicationis aut aliarum quarumcunque cenſurarum & pœnarum, etiam per quaſcunque perſonas quavis etiam auctoritate apoſtolica, contra hujuſmodi tabulata, reliquias, jocalia & ornamenta amoventes, tollentes, ſeu transferentes, etiam in fundatione ipſarum eccleſiarum, vel alterius illarum ac illorum fundatorum, clericorum, vel ſæcularium, etiam imperatorum, regum, pontificum, vel aliorum quorumcunque Chriſti fidelium inſtantiam, aut etiam per ipſos fundatores eccleſiaſticos forſan promulgatorum incurſu transferre libere & licite poſſint licentiam concedimus. Necnon omnes & ſingulas eccleſiæ Magalonenſis & monaſterii ſancti Benedicti ac illorum membrorum regularium prædictorum perſonas, etiam dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, beneficia eccleſiaſtica, & loca, ac canonicales & monachales portiones in eiſdem obtinentes, & alterum ex dictis ordinibus tacite vel expreſſe profeſſos ab obſervatione ſtatutorum, ordinationum, definitionum, & conſuetudinum regularium ordinum, ac ſtatutorum eccleſiæ & monaſterii prædictorum, necnon quorumcunque per eos in profeſſione hujuſmodi emiſſorum votorum (caſtitatis & obedientiæ votis quoad eos qui nunc ſunt duntaxat exceptis) & a regulis eorumdem ſanctorum Auguſtini & Benedicti, & ſecundum illas divini officii recitatione; ita ut canonici ſæculares ipſius erectæ eccleſiæ exiſtant, & pro talibus habeantur & reputentur: ac de cætero regularem habitum dictorum ordinum geſtare, & illorum regularia inſtituta, ordinationes, definitiones, & mores, quoad divinorum in eadem eccleſia erecta celebrationem, jejunia, victum, & ciborum uſum, & alia quæcunque, quæ ratione dictorum ordinum obſervare tenentur, minime teneantur, ſed in habitu, ceremoniis, ritu, inceſſu, moribus & vita quoad omnia ſæcularibus canonicis aliarum eccleſiarum cathedralium ſecularium circumvicinarum ſe omnino & ubique abſque aliqua apoſtaſiæ, irregularitatis, inhabilitatis, aut infamiæ nota conformare. Et qui voluerint extra chorum horas canonicas diurnas pariter & nocturnas, ac alia divina officia ſecundum uſum Romanæ eccleſiæ etiam noviter editum,

abſque alia conceſſione dicere & recitare valeant: ſic tamen quod tam canonici quam monachi prædicti, qui ſtatum ſuum regularem, ſeu habitum & regulam ſancti Auguſtini & ſancti Benedicti hujuſmodi dimittere noluerint, in illis quamdiu voluerint remanere poſſint: & nihilominus in divinis in ipſa erecta eccleſia deſerviendo, tantum quantum unus alius canonicus percipere, ac ſecundum ordinem eis per dictum epiſcopum conſtituendum ſedere & incedere habeant, dummodo in divinis & eccleſiaſticis officiis in omni ſuperiori habitu ſecularibus canonicis ſe conforment. Et tam Guillelmus ac pro tempore exiſtens epiſcopus Montiſpeſſulanenſis ſupradicti, quam qui nunc ſunt, & pro tempore erunt dictæ eccleſiæ canonici & eccleſiaſticæ perſonæ, de eorum bonis quibuſcumque etiam intuitu eccleſiarum ſeu eccleſiaſticorum beneficiorum, per eos ſingulos obtentorum, aut alias undecunque licite acquiſitis & acquirendis teſtari, & tam in vita quam in morte diſponere libere & licite valeant: nec ſpolia canonicorum regularium & monachorum decedentium, qui ratione ſtatus regularis, capitulo Magalonenſi, conventui dicti monaſterii S. Benedicti & quibuſvis aliis perſonis, eccleſiæ & monaſterii prædictorum, reſpective forſan debentur, de cætero per capitulum, conventum, vel perſonas hujuſmodi exigi poſſint. Et ſi inteſtati deceſſerint, eorum hereditas & bona ad proximiores parentes juxta formam juris, ſeu diſpoſitionem, ſicut de ſecularibus preſbyteris & clericis in illis partibus conſuetum exiſtit, deferantur: exceptis domibus & viridariis quæ eos continget poſſidere in ambitu clauſuræ clauſtri dictæ eccleſiæ, quæ poſt illorum deceſſum ad eoſdem capitulum pleno jure deveniant, & quas ipſi capitulum vendere, locare, aut in emphytheoſin ad vitam concedere debeat illi ex canonicis vel aliis miniſtris ejuſdem eccleſiæ, qui plus offeret tenendas ad illius vitam duntaxat: ita quod poſtea revertantur ad ipſos capitulum, & pretia inde provenientia theſauro eccleſiæ applicentur, penitus abſolvimus & totaliter liberamus. Ipſaſque perſonas & eorum ſingulas, quæ propter tranſgreſſum inſtitutorum regularium prædictorum, aliquam apoſtaſiæ notam, aut inhabilitatem forſan incurrerunt, etiam ab ejuſmodi exceſſibus, & quibuſvis excommunicationibus & aliis cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis quas præmiſſorum occaſione quomodolibet incurrerunt, abſolvimus ac cum eis ſuper irregularitate, ſi quam etiam, cenſuris hujuſmodi forſan ligati, miſſas & alia divina officia celebrando, aut illis ſe immiſcendo contraxiſſent, (diſpenſamus;) quodque quæcunque quodcunque, & qualiacunque, cum cura & ſine cura ſæcularia ſe invicem compatientia beneficia eccleſiaſtica, etiamſi canonicatus & præbendæ, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis vel collegiatis ſæcularibus, & dignitates ipſorum in cathedralibus etiam metropolitanis poſt pontificales majores, ſeu collegiatis eccleſiis hujuſmodi principales fuerint, ſi eis alias canonice conferantur, aut eligantur, præſententur, vel alias aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eis poſt ſuppreſſionem & reductionem hujuſmodi, ac ſi numquam regulares fuiſſent, recipere, & illa, necnon quodcunque, quæcunque, & qualiacunque alia, cum cura & ſine cura ſæcularia, ac prædictorum & quorumvis ordinum regularia beneficia eccleſiaſtica, etiam ſæcularia, parochiales eccleſiæ, vel earum perpetuæ vicariæ, aut etiam, ut præfertur, qualificata; regularia vero beneficia, hujuſmodi prioratus, præpoſituræ, præpoſitatus, adminiſtrationes, vel officia fuerint, & ad prioratus, præpoſituras, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia tam ſæcularia quam regularia hujuſmodi conſueverunt, qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, quæ eorum ſingulis etiam ex quibuſvis conceſſionibus & diſpenſationibus apoſtolicis in titulum & commendam, ac alias obtinent & expectant: necnon in quibus, & ad quæ jus eis & eorum cuilibet competit, ut prius, quoad vixerint retinere, illaque omnia, & ſingula ſimul, vel

A ſucceſſive, quoties eis placuerit dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimiſſi, vel dimiſſorum aliud, vel alia, ſimile, vel diſſimile, aut ſimilia, vel diſſimilia, beneficium, ſeu beneficia, eccleſiaſticum, vel eccleſiaſtica, quæcumque, quotcunque, & qualiacunque ſe invicem compatientia, ſimiliter recipere, & ut præfertur retinere: ac quaſcunque penſiones annuas, ſuper quibuſvis fructibus, redditibus, proventibus eccleſiaſticis eis aſſignatis, ſimiliter ut prius, quoad vixerint percipere, exigere, & levare, necnon ad quoſcunque gradus, dignitates, honores, & officia eccleſiaſtica, ac viris eccleſiaſticis convenientia ſæcularia quæcunque promoveri, illaque gerere, exercere, necnon dignitatibus, honoribus, & ordinibus quibuſcunque, ad quos hactenus, etiam in ſtatu regulari degentes B promoti fuerunt, ac diſpenſationibus etiam ſuper pluribus beneficiis eccleſiaſticis inſimul obtinendis & retinendis, necnon ætatis, natalium, cæteriſque defectibus, ac privilegiis etiam eligendi perſonas idoneas ad eccleſiam Montiſpeſſulanenſem in epiſcopum Montiſpeſſulanenſem, prout antea ad dictam eccleſiam Magalonenſem conſueverant, & ad dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia & alia beneficia eccleſiaſtica in eccleſia erecta hujuſmodi, ut præfertur, inſtituendas: necnon libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, gratiis & indultis realibus & perſonalibus, etiam quoad membra a dictis eccleſiis & monaſterio dependentia extra dictam diœceſim Magalonenſem conſiſtentia, & ratione dependentiæ a dicto monaſterio ſancti Victoris, contemplatione regularis ſtatus, vel C alias a juriſdictione quorumcunque archiepiſcoporum, epiſcoporum, diœceſanorum, & aliorum ordinariorum exempta, quæ hujuſmodi ſtatus mutatione nonobſtante, eo modo exempta permaneant, ſolique epiſcopo Montiſpeſſulanenſi pro tempore exiſtenti ſubjiciantur, & alias quomodolibet conceſſis, perinde ac ſi perſonæ ipſæ ordines prædictos numquam profeſſæ fuiſſent, ſeu ordinem ipſum, & eorum ſtatum regularem minime reliquiſſent (etiamſi privilegia, immunitates, exemptiones, gratiæ, & indulta hujuſmodi perſonalia, realia, aut aliqua illorum, favore religionis & regularis ſtatus, dictorumque ordinum vel alterius ex eis conceſſa fuerint, vel ſi forſan in illorum conceſſione expreſſe diſpoſitum ſit, quod ea, vel aliqua ex eis tamdiu perſiſterent, quamdiu perſonæ ipſæ in hujuſmodi ordinibus, D & ſtatu regulari perſeverarent) uti, potiri, & gaudere, ac beneficia ſub eiſdem diſpenſationibus comprehenſa recipere, & juxta illarum tenores retinere, ac fructus, redditus & proventus eccleſiaſticos & temporales, qui hactenus ad eccleſiam Magalonenſem & monaſterium ſancti Benedicti hujuſmodi ex quibuſcunque etiam Romanorum pontificum, imperatorum, regum, epiſcoporum, & principum, ſeu aliorum eccleſiaſticorum, ſeu ſecularium Chriſti fidelium largitionibus pertinuerunt, & pertinent quovis modo, tam conjunctim, quam diviſim, etiamſi pariter hujuſmodi redituum conceſſiones favore ordinum & regularis ſtatus prædictorum factæ fuerant, ac etiam forſan in illorum vel alicujus eorum largitionibus hujuſmodi appoſitum ſit, quod tamdiu competerent, quamdiu ii quibus concedebantur in religione ſeu regulari ſtatu per- E ſeverarent, percipere, exigere, & levare, libere & licite poſſint, & debeant, de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus, ſibique pariter indulgemus, necnon ab eis inhabilitatis & infamiæ maculam ſive notam præmiſſorum occaſione quomodolibet contractam penitus abolemus, decernentes beneficia optenta, & jus hujuſmodi propter ſuppreſſionem, & reductionem prædictas non vacare, ac commendas non ceſſare, & diſpenſationes, privilegia, immunitates, libertates, exemptiones, gratias, & indulta non expirare, ac penſiones prædictas extinctas non eſſe: ſed diſpenſationes, privilegia, immunitates, libertates, exemptiones, gratias & indulta hujuſmodi plenam roboris firmitatem obtinere, ac cum permutandi & commendandi, cedendi,

Digitized by Google

necnon derogationum, omnibuſque & ſingulis in eis contentis clauſulis, eiſdem perſonis, etiam poſt reductionem hujuſmodi, ſuffragari poſſe & debere in omnibus & per omnia, perinde ac ſi reductio prædicta minime facta fuiſſet. Et nihilominus tam fratri noſtro Guillelmo Pelliſſerii epiſcopo olim Magalonenſi (ſuis exigentibus meritis) quam ſingulis ex infra ſcriptis (ob religionis zelum, vitæ ac morum honeſtatem, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus ipſorum ſinguli reſpective apud nos fide digno commendantur teſtimonio) ſpecialem gratiam facere volentes, necnon omnia & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, quæ etiam ſinguli alii ex canonicis & monachis præfatis, etiam ex quibuſvis diſpenſationibus apoſtolicis obtinent & expectant, ac in quibus, & ad quæ jus eis & eorum cuilibet competit, quæcunque, quotcumque & qualiacunque, eorumque, ac per ipſos canonicos & monachos obtentorum beneficiorum, fructuum, redituum, & proventuum veros annuos valores ac ſingularum diſpenſationum hujuſmodi tenores, præſentibus pro expreſſis habentes: præpoſituram Michaëli de Sarratis nuper præpoſito dictæ eccleſiæ Magalonenſis, & Majorem Petro de Nougarede nuper cellerario monaſterii ſancti Benedicti, ac de Valentia Johanni de Lauſelergio nuper ſacriſtæ, necnon de Caſtriis archidiaconatus, Bernardino de Rancho nuper veſtiario eccleſiæ Magalonenſis prædictorum; & cantoriam Guillelmo Pelleti, ſancti Vincentii de Lunello veteri, ac ſacriſtiam Johanni de Blandiaco, S. Jacobi de Fabricis prioratuum prædictorum modernis prioribus; ac eleemoſynariam Petro Saurini nuper pitanciario, necnon operariam Antonio Albi nuper camerario ejuſdem monaſterii ſancti Benedicti; necnon excluſis menſæ epiſcopali, præpoſituræ, archidiaconatibus, cantoriæ, ſacriſtiæ, eleemoſynariæ, & operariæ ut præfertur unitis. De ſingulis aliis majoribus, ſingulis ex Guillelmo Pelliſſerii epiſcopo præfato, ac Guillelmo Cambais ſeniore, Angelo Compaigne, & Bernardo de Solaiges, Guillelmo Clareti, Johanne Sarnelli, Stephano Bruni, Guillelmo de Andrea, Americo de Coſta, Guillelmo Inquiniberti, Bertrando Stephani, Johanne Pelergrini, Secundino Bounalli, Galiardo Conſtanni, Antonio Chriſpini, Petro Magni, Antonio de Montelauro, Jacobo de Manſo, eccleſiæ Magalonenſis & monaſterii ſancti Benedicti prædictorum canonicis & monachis reſpective, necnon Pontio de Rancho canonico & ſacriſtæ eccleſiæ Nemauſenſis ordinis prædicti S. Auguſtini, monaſterium B. Mariæ Francarum Vallium, Ciſtercienſis ordinis prædictæ Nemauſenſis diœceſis, & prioratum regularem S. Germani de Calberta dicti ordinis ſancti Benedicti Mimatenſis diœceſis, ex conceſſione & diſpenſatione apoſtolica, in commendam (ut accepimus) obtinenti, Sebaſtiano Galterii archidiacono eccleſiæ Urbenatenſi acolito capellano noſtro, necnon Franciſco Pelliſerii ſanctorum Juſti & Paſtoris & ſancti Laurentii de Buxedone parochiales eccleſias, prioratus nuncupatas, ex diſpenſatione apoſtolica (ut etiam accepimus) obtinenti, Johanne le Bas perpetuo beneficiato præbendato ſeu collegiato nuncupato, in collegiata eccleſia ſanctæ Trinitatis dictæ inſulæ Magalonenſis, ac parochiales eccleſias prioratus nucupatas, S. Michaëlis de Aguſanicis & S. Petri de Montebaſenco Magalonenſis diœceſis, ex ſimili diſpenſatione, (ut ſimiliter accepimus) obtinenti, Johanne Boſſavini clericis ſecularibus dictæ Magalonenſis diœceſis. De ſingulis vero minoribus canonicatibus & præbendis ſic erectis, ab eorum primæva erectione apud ſedem præfatam vacantibus, & de quibus ac de dictis prioratibus per diſſolutionem unionis eorum, ut præmittitur, vacantibus, nullus præter nos hac vice diſponere potuerit ſive poteſt reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis. Ac quorum inſimul, videlicet præpoſituræ erectæ & archidiaconatuum & perſonatuum, necnon majorum & minorum canonicatuum & præbendarum hujuſmodi fructus, reditus, & proventus, viginti-quatuor ducatorum auri de camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum, (ut etiam accepimus) non excedunt, ſingulis ex Andræa Rigaudi, Antonio Duranti, Dionyſio le Long, Petro Dominici, Johanne de Combreto, Olivario Libelli, Johanne Roſſeti, Guillelmo Cambaici juniore, Petro Talaytaci, Johanne Gofredi, Antonio Brignon, Olivario Perrinell, Vincentio de Rupeblava, Petro de Ulice, Geraldo Chaudoci, Johanne de Brigniaco, Johanne Thomaſſi, Stephano de Brigniaco, Antonio de Eccleſia, Henrico de Manſis, Stephano Boneti, Oſia de Malcboſco, Guillelmo de Vicenobrio, Antonio Roguier, Petro Ratte, Jacobo Benedicti, Guillelmo Monachi, Guillelmo la Verne, Bartholomeo Martin, Petro Trincatoris, Guillelmo Boſſi, Petro Raymondo Engarran, Johanne Marqueſii, Johanne de Sala, Ludovico Boerii, Guillelmo de Lunera, Nicolao Cancer, Jacobo Calvini, Gratiano Bandinelli, Gaſpardo Almarici, Franciſco Clari, Petro de Sala, Franciſco de Saubayraſſio, Petro Baſterii, Firmino Blanchon, Franciſco de Caylaris, Marcellino Blanchon, Petro de Junquiera, Johanne Quadraginta, Jacobo de Abbatia, Johanne Monachi, Guillelmo Sourguieres, Petro de Malipilli, Andræa de Villanova, Petro Solerii, Raymundo Tornatoris, Franciſco Borrilli, Hugone Claſelli, Antonio Amati, Laurentio Mathæi, Johanne Ferrandi, Antonio Bartholomæi, Franciſco de Podio, & Johanne Pinelli, ad præſens etiam eccleſiæ & monaſterii prædictorum canonicis & monachis reſpective, cum plenitudine juris canonici ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis conferimus, & de illis etiam providemus. Ac cum Guillelmo Pelliſſerii epiſcopo, necnon Poncio de Ranco, ut canonicatus & præbendas eis collatos recipere, & illos ac idem Pontius, cum ſibi collatis canonicatu & præbenda prædictis, ac loco & canonicali portione, necnon quæ inibi dignitas, non tamen poſt pontificalem major, ſeu officium clauſtrale exiſtit, ſacriſtia dictæ eccleſiæ Nemauſenſis, inſimul per unum abſque diſpenſatione apoſtolica obtineri ſolitis, quos in titulum, necnon quæ ut præfertur in commendam obtinet, prædictorum monaſterio B. Mariæ & prioratu S. Germani de Calberta, etiamſi ad obtentos ſacriſtiam & prioratum de Calberta hujuſmodi conſueverint, qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, quoad vixerint retinere libere & licite valeant de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus. Et inſuper quod capitulum, præpoſitus, archidiaconi eas preeminentias, prærogativas, & auctoritates habeant, quæ eis per ſtatuta ipſius eccleſiæ attributæ fuerint; ſic quod nihil habeant contentioſæ juriſdictionis in ipſa erecta eccleſia, vel aliqua parte civitatis vel diœceſis Montiſpeſſulanenſis: ac perſonatus prædictos pro tempore obtinentes curam & adminiſtrationem eorum quæ ſibi per ſtatuta & conſtitutiones eccleſiæ attributæ fuerunt, ſalvo quod ii quibus hac prima vice de dictis dignitatibus & perſonatibus providetur, quamdiu vixerint & fructus, reditus, & proventus dignitatum, officiorum, beneficiorum, & portionum eccleſiæ & monaſterii prædictorum, ac prioratuum ab eis dependentium, necnon eccleſiarum per illius canonicos & monachos obtineri ſolitarum quæ nunc obtinent, percipient, nihil de eiſdem dignitatibus & perſonatibus unitorum prioratuum & eccleſiarum, ac illorum fructibus, redditibus, & proventibus, niſi ubi fructus, reditus & proventus de novo applicandi in toto vel in parte eſſent, de redditibus dignitatum, officiorum, portionum, prioratuum, & eccleſiarum tempore ſuppreſſionis & reductionis, ac unionis hujuſmodi per eos canonice obtentorum percipiant. Quodque canonici ſeculares, tam dignitates, & perſonatus obtinentes, quam alii majores, & minores, ſedeant, incedant, & voces habeant in choro, proceſſionibus, capitulo, & aliis actibus & locis hoc ordine, videlicet quod dictus præpoſitus primum locum & ſedem in choro in prima cathedra a parte ſiniſtra, & Major ſecundum locum & ſedem in choro in prima cathedra poſt cathedram epiſcopalem

epiſcopalem a parte dextra: ac de Valentia tertium locum & ſedem in prima cathedra poſt cathedram præpoſiti a parte ſiniſtra: ac de Caſtriis archidiaconi quartum locum & ſedem in prima cathedra poſt cathedram archidiaconi majoris a parte dextra: & cantor quintum locum habeat, & ſedeat poſt archidiaconum de Caſtriis, ac ſedem habeat in choro in ſuprema cathedra juxta portam, ſive ingreſſum chori a parte dextra: & ſacriſta ſextum locum & ſedem in choro, in ſuprema cathedra, juxta portam ſive ingreſſum chori a parte ſiniſtra: & eleemoſynarius ſeptimum locum & ſedem in choro in prima cathedra poſt cathedram cantoris a parte dextra: ac operarius octavum locum habeat & ſedem in choro in prima cathedra poſt cathedram ſacriſtæ a parte ſiniſtra. Et deinde omnes & ſinguli canonici, tam majores quam minores, ſedeant, ac loca & ſedes habeant B ordine quo ſuperius ſunt deſcripti: ita quod in futurum ſemper quoad dignitates & perſonatus pro tempore obtinentes, idem ordo ſervetur, eademque preeminentia in vocibus, & inceſſu dignitates & perſonatus pro tempore obtinentibus prædictis reſerventur. Inter canonicos vero ſimplices, tam majores quam minores, ſeu vicarios canonicorum, & hebdomadarios in futurum ordo ſecundum antiquitatem receptionis (ſalva prærogativa canonicorum majorum, qui ſemper præferantur minoribus & ſimplicibus canonicis) ſervetur. Nec in ordine, voce, ſeſſione, & inceſſu reſpectus habeatur ad ordinem etiam ſacrum, gradum, vel aliam dignitatem alicujus (extra dignitates & perſonatus ipſius eccleſiæ) ſed ſolum ad tempus dictæ receptionis. Quodque dicti canonici majores capitulum ſæculare dictæ C eccleſiæ faciant & conſtituant abſque canonicis minoribus vel aliis miniſtris ipſius eccleſiæ inferioribus, ipſique capitulum habeant omnes auctoritates, prærogativas, & præeminentias, quas habent capitula cathedralium ſæcularium eccleſiarum dictæ provinciæ, etiam cum poteſtate deputandi miniſtros conductitios & temporales, ſive pro regimine bonorum menſæ capitularis, ſive pro cultu divino, ac ſtatuendi ſuper diſtributione præbendarum, illas æquales vel inæquales faciendo: necnon ceremoniis in choro & cultu divino, necnon abſentem & præſentem computandi, ac declarandi quæcunque dubia circa contenta in præſentibus occurrentia, ac omnia alia faciendi quæ capitulis ſæcularium eccleſiarum cathedralium facienda competunt & competere debent: quodque epiſcopus Montiſpeſſulanenſis qui pro D tempore fuerit ratione canonicatus menſæ epiſcopali annexi percipiat & percipere debeat duplicem præbendam, ſeu tantam portionem de redditibus in diſtributione bonorum menſæ capitularis, quantam duo ex aliis canonicis majoribus dictæ eccleſiæ: & hoc quamdiu idem epiſcopus præſens fuerit in civitate Montiſpeſſulanenſis: ſi vero abſens fuerit, percipiat unam præbendam dumtaxat, excepto tempore quo vacabit in negotio viſitationis & exercitio officii ordinis pontificalis infra ſuam diœceſim, quo ſuas duas portiones ſeu præbendas integras percipiet: & omnibus præſideat in capitulo, quoties in eo præſens fuerit, emittatque vocem ſive votum primo loco, & aliorum voces exquirendi, & ad pluralitatem vocum concludendi auctoritatem habeat, & ubi in vocibus ſeu opinionibus eſſet paritas, tunc ea E pars in qua idem epiſcopus erit, habeatur pro majori, & ſecundum illam concludere poſſit & debeat: & ſimiliter præpoſitus ratione canonicatus & præbendæ eidem præpoſituræ annexi, percipiat unam præbendam cum dimidia, quam præbendam cum dimidia lucrabitur ſingulis diebus intereſſendo in una ex horis principalibus, videlicet matutinis, miſſa, vel veſperis. Cæteri vero canonici majores ſuas præbendas interveniendo ſingulis diebus in una ex dictis horis principalibus, & una ex horis minoribus lucrabuntur: & præfatus Sebaſtianus, quoad vixerit, & quoties ille, in cujus favorem dictus Sebaſtianus illos pro tempore reſignare contigerit, pro præbenda ſua centum ſcuta auri ſibi per capitulum præfatos annuatim in S. Johannis, & Domini

A noſtri Jeſu Chriſti nativitatum feſtivitatibus miniſtranda percipiet: necnon quod numerus canonicorum & præbendarum majorum prædictorum reducatur, & reduci debeat ad numerum viginti quinque canonicorum, comprehenſis canonicatu & præbenda menſæ epiſcopali unitis. Itaque dictis canonicis majoribus ſupra nominatis, quibus de iis pro hac prima vice providetur, vel aliquibus ex eis cedentibus vel decedentibus, ſeu alicui vel aliquibus ex eis de dignitate vel perſonatu ipſius eccleſiæ proviſum fuerit, canonicatus & præbendæ majores per eos prius obtenti eo ipſo ſuppreſſi, & extincti exiſtant, & nullus in ipſis ſuccedere poſſit, donec numerus canonicatuum & præbendarum hujuſmodi, incluſis canonicatibus & præbendis menſæ epiſcopali, dignitatibus & perſonatibus prædictis annexis, ad B dictum numerum viginti quinque reducti fuerint: & ſimiliter numerus canonicatuum & præbendarum minorum reducatur ad numerum triginta duorum. Itaque cedentibus & decedentibus aliquibus ex dictis canonicis minoribus, ſeu ſi alicui ex eis de canonicatu & præbenda majoribus proviſum fuerit, loco illorum nullus aſſumatur, ſed canonicatus & præbendæ minores per eos obtenti, ſuppreſſi & extincti exiſtant, donec & quouſque in ipſa eccleſia fuerint triginta duo canonici minores duntaxat: & hujuſmodi reductione facta, quoties inde aliqui ex dictis canonicatibus, & præbendis minoribus quovis modo vacaverint, ſimiliter illi vacantes canonicatus & præbendæ eſſe deſinant, ac ſuppreſſi, & extincti eo ipſo exiſtant, nec ulterius canonicatus & præbendæ dici, nominari, vel cenſeri poſſint, ſed loco C ipſorum triginta duorum canonicorum minorum cedentium vel decedentium, ſex hebdomadarii miſſarum majorum, & miſſarum matutinarum per epiſcopum, viginti ſex vicarii canonicorum majorum nuncupandi, tam per epiſcopum quam dignitates & perſonatus obtinentes, & alios canonicos majores modo infra ſcripto deputentur, ac epiſcopus, quoties loca ipſorum ſex hebdomadariorum vacaverint, plenam & liberam aliorum hebdomadariorum inſtitutionem & deſtitutionem habeat, ſic tamen, quod ipſi hebdomadarii ad nutum ipſius epiſcopi amovibiles exiſtant, qui non recipiantur, niſi fuerint in preſbyteratus ordine conſtituti, & per duos per ipſos capitulum deputandos, in lectura, cantu, & ſui corporis diſpoſitione, & decore habiles & idonei reperti fuerint: & ſi quis hebdomadarius per D epiſcopum inſtitutus ſeu inſtituendus, eidem eccleſiæ per quinquennium in loco hebdomadarii deſervierit, non poſſit per epiſcopum ſucceſſorem aut ſucceſſores ejus qui eum inſtituerit deſtitui, niſi de conſilio & conſenſu præfatorum capituli: necnon idem epiſcopus duos vicarios, & ſinguli ex dictis canonicis majoribus, tam dignitates & perſonatus obtinentes, quam alii, ſingulos vicarios habeant: & epiſcopus in duobus primis vicariorum locis, poſt hujuſmodi reductionem quovis modo vacaturis, ſuos duos, deinde præpoſitus, ſubſequenter alii dignitates, & perſonatus, necnon canonicatus & præbendas majores in eadem eccleſia obtinentes, juxta eorum ordinem, ſingulos ſuos vicarios, donec ſinguli ſingulos vicarios habuerint, ponere & inſtituere poſſint: & poſtquam dictus epiſcopus duos, E & ſinguli ex dictis canonicis ſingulos vicarios habuerint, in poſterum dictus epiſcopus ſuorum duorum, & ſinguli canonici ſuorum ſingulorum vicariorum, qui etiam ad nutum ipſorum epiſcopi & canonicorum majorum, ac cujuſlibet eorum reſpective amovibiles exiſtant, liberam inſtitutionem & deſtitutionem habeant: ipſique omnes & ſinguli vicarii inſtituendi, exceptis vicariis epiſcopi, capitulo præſentari debeant, nec recipiantur, niſi prius per duos per capitulum deputandos, in lectura, cantu, & corporis diſpoſitione, & decore idonei reperti, & in preſbyteratus ordine conſtituti fuerint: quodque nulli ex epiſcopo & canonicis liceat a dictis vicariis pro hujuſmodi inſtitutione aliquid exigere vel accipere, ſeu cum illis de portione aliqua fructuum ſeu diſtributionum paciſci ſub excommuni-

Digitized by Google

cationis, & aliis in ſimoniacos a jure ſtatutis pœnis: ac quod hebdomadarii, & vicarii, qui prædicto modo in loca canonicorum minorum ſupra nominatorum, & qui nunc ſunt in eccleſia Magalonenſi, & monaſterio ſancti Benedicti prædicti inſtituti, inſtituentur, ut præfertur, non dicantur canonici, nec ullo modo cenſeantur in ipſa eccleſia titulati, nec poſſint capitulum facere, aut univerſitatem: necnon quod dicti canonici minores ſupradicti, & qui nunc ſunt in eccleſia & in monaſterio prædictis, quoad vixerint, in diſtributionibus bonorum menſæ capitularis percipiant ſinguli tres partes de quatuor unius præbendæ canonicalis, ſic quod portio ſeu præbenda canonicalis excedat portionem ſeu præbendam unius canonicorum minorum in una quarta parte dumtaxat: & dicti hebdomadarii & vicarii canonicorum, qui in loca dictorum canonicorum minorum ſuccedent, percipiant eam ſolum portionem eo modo, quo per ipſos capitulum ſtatuetur, & ordinabitur: quæ quidem portio pro varietate temporum, ad arbitrium illorum augeri vel minui poterit, & ultra dictam præbendam quilibet dictorum hebdomadariorum, ſive fuerint de canonicis, ſive non, percipiat annis ſingulis ſummam viginti quinque librarum Turonenſium: quodque collatio, & plena ac omnimoda diſpoſitio dictæ præpoſituræ, cum pro tempore vacabit, pleno jure pertineat ad dictos capitulum, qui nominando & eligendo illam conferre poſſint. Itaque ille, quem plures numero de dicto capitulo nominaverint, proviſionem dictæ præpoſituræ obtinuiſſe cenſeatur, & obtineat: ac per epiſcopum, vel epiſcopo recuſante per antiquiorem, vel primum in ſede & voce eorum, qui eum nominaverint, ab eodem nominato juramentum præſtari ſolitum recipi, ipſeque nominatus in realem poſſeſſionem dictæ præpoſituræ induci, & ſtallum ſibi aſſignari poſſit, ipſeque pro præpoſito habeatur: quodque ultra liberam inſtitutionem, & deſtitutionem ſex hebdomadariorum & duorum vicariorum epiſcopi, ut præfertur, ad epiſcopum ipſum ſpectet collatio dictorum archidiaconatus majoris & cantoriæ: necnon tanquam de beneficiis ad collationem ipſius epiſcopi antea pertinentibus dotatæ eleemoſynariæ prædictorum, cum canonicatibus & præbendis illis annexis, cum pro tempore vacaverint: necnon ad eundem epiſcopum libera facultas perpetuam capellam ad altare undecim millium virginum ſitam in clauſtro eccleſiæ S. Petri inſulæ Magalonenſis prædictæ, antea illius canonicis per ſolum epiſcopum Magalonenſem conferri ſolitam, de cætero conferendi clericis ſæcularibus, de quibus ſibi viſum fuerit, alias ſufficientibus & idoneis: necnon ponendi ſeu deputandi doctorem theologum, qui legendo & prædicando, prout per ſtatuta ipſius erectæ eccleſiæ edenda diſpoſitum fuerit, unam canonicalem præbendam, ſine tamen titulo vel jure canonicatus, in eadem eccleſia percipiat: & inquiſitor hæreticæ pravitatis in civitate & diœceſi Montiſpeſſulanenſi, apoſtolica auctoritate prædicta, vigore præſentium deputatus cenſeatur, & eaſdem auctoritatem & facultatem habeat, quas inquiſitor ipſius hæreticæ pravitatis in partibus illis auctoritate apoſtolica deputatus habere conſuevit: ac cum epiſcopo in negotio ejuſdem hæreticæ pravitatis, prout de jure, procedere, nec alius inquiſitor de officio Inquiſitionis hujuſmodi in eiſdem civitate & diœceſi ſe intromittere poſſit: ſucceſſores vero ipſius Guill. epiſcopi pariter habeant deputare dictum theologum doctorem, qui tamen per dictos ſucceſſores poſitus, non prius pro recepto habeatur, aut aliquid de dicta præbenda percipere poſſit, quam per præpoſitum, & archidiaconos ipſius eccleſiæ examinatione facta idoneus repertus, ac admiſſus fuerit: quodque ad dictum præpoſitum collatio & quævis alia diſpoſitio omnium beneficiorum, quorum collatio vel alia diſpoſitio dudum hactenus pertinuit ad præpoſitum dictæ eccleſiæ Magalonenſis pro tempore exiſtentem, exceptis officio eleemoſynariæ, ac omnibus prioratibus regularibus ab eadem eccleſia dependentibus, & vicariis perpetuis parochialium eccleſiarum S. Sixti de Perolis, S. Jacobi de Pradis, S. Stephani de Villanova, B. Mariæ de Piniano ſupradictarum, & aliarum quarumcumque eccleſiarum menſæ capitulari dictæ eccleſiæ Magalonenſis unitarum, quibus per presbyteros conductitios (ut præfertur) in divinis deſervietur: ac etiam poſtquam unio prioratus S. Firmini hujuſmodi effectum ſortita, & ille cum effectu menſæ capitulari unitus fuerit, ſpectet ad eundem præpoſitum libera collatio prioratuum ſive eccleſiarum ſanctæ Annæ, & ſancti Pauli, ac ſancti Matthæi, & ſancti Nicolai, & ſanctæ Crucis, ac ſancti Thomæ Montiſpeſſulanenſis: & ad archidiaconum majorem præſentatio, & quævis alia diſpoſitio rectoriarum, & aliorum beneficiorum ſeu eccleſiarum a prioratu de Ambileto Albienſis diœceſis dependentium, qui prioratus officio prædicto cellerariæ dicti monaſterii unitus exiſtit, & in cujus cellerariæ locum dictus archidiaconatus major ſurrogatur, prout ad dictum cellerarium hactenus pertinuerint: excepta vicaria perpetua parochialis eccleſiæ B. Mariæ de Valentia dictæ Albienſis diœceſis, cujus præſentatio & omnimoda diſpoſitio ad archidiaconum prædictum de Valentia ſimul cum collatione & diſpoſitione capellæ B. Mariæ de Oliveto prope Villam novam dictæ Magalonenſis diœceſis pertinebit: ac canonicatus, & præbendæ dicto Sebaſtiano collatorum, quotiens pro tempore vacaverint, ad præfatum Auguſtinum cardinalem, & ſucceſſores ſuos dicti monaſterii ſancti Victoris abbates, ſeu commendatarios pro tempore exiſtentes: aliarum vero dignitatum, perſonatuum, canonicatuum & præbendarum, parochialium eccleſiarum, & aliorum quorumcunque beneficiorum dictæ erectæ eccleſiæ libera collatio, & omnimoda alia diſpoſitio ad eoſdem capitulum pertinebit; exceptis illis quæ epiſcopo, dignitatibus, & perſonatibus dictæ eccleſiæ, & Auguſtino cardinali, ac ſucceſſoribus ſuis abbatibus, ſeu commendatariis præfatis ſpecialiter reſervantur. Fiat tamen hujuſmodi collatio, vel alia diſpoſitio per canonicum hebdomadarium hoc modo, videlicet quod facta tranſlatione dictæ eccleſiæ, & ex die datæ publicationis præſentium, occurrente prima vacatione alicujus beneficii, ſeu dignitatis, perſonatus, aut officii, ſeu cujuſcunque alterius qualitatis in eadem eccleſia conſiſtentis, vel ab eadem dependentis beneficii, dicta præpoſitura, & aliis expreſſe ad collationem ſeu diſpoſitionem epiſcopi, præpoſiti, & archidiaconorum dictæ eccleſiæ, & Auguſtini cardinalis, ac ſucceſſorum ſuorum abbatum, ſeu commendatariorum prædictorum, reſervatis exceptis, ipſius beneficii, cujus primo loco ſic occurret vacatio (dummodo in manibus & poteſtate ordinarii collatoris vacaverit) collatio & alia diſpoſitio ad epiſcopum ſpectet, ſitque in illius turno, ſeu ſeptimana, qui turnus ſeu ſeptimana habebuntur pro inceptis ſabbato præcedenti proxime ante hujuſmodi vacationem in occaſu ſolis: & pro omni jure ſibi ratione pontificalis dignitatis, ac canonicatus, & præbendæ dictæ menſæ epiſcopali annexorum, aut alias in dictis collationibus, & aliis eccleſiaſticorum beneficiorum diſpoſitionibus, quæ hactenus ad capitulum dictæ eccleſiæ Magalonenſis, necnon dignitates, perſonatus, officia, beneficia ſuppreſſa, & prioratus dictæ menſæ capitulari unitos pro tempore obtinentes pertinuerunt, ultra collationes dictorum archidiaconatus majoris, cantoriæ, eleemoſynariæ, ſex hebdomadariorum, duorum ſuorum vicariorum, ac loci doctoris theologi, habeat idem epiſcopus turnum ſuum duplicem, hoc eſt, quod in quolibet turno duret per duas hebdomadas integras & continuas, ac diſpoſitionem quorumcunque dictorum beneficiorum in eiſdem duabus ſeptimanis vacaturorum, & ulterius, ultra dictum turnum & duplicem hebdomadam, ſemper idem epiſcopus in ſecundo turno habeat unam hebdomadam ſimplicem, videlicet quintam decimam hebdomadam ejuſdem turni, computatis omnibus hebdomadis ejuſdem turni, etiam illis duabus quas epiſcopus habuerit in initio ejuſdem: & deinde poſtquam idem

Digitized by Google

epiſcopus habuerit duas primas hebdomadas, præpoſitus habeat tertiam, & ſecutive omnes & ſinguli canonici majores, tam dignitates & perſonatus obtinentes, quam ſinguli alii habeant unam hebdomadam ſecundum ſuum ordinem & turnum in ſabbato & occaſu ſolis incipiendam, ut præfertur, collationeſque ſeu alias diſpoſitiones quorumcunque beneficiorum in hujuſmodi ſua hebdomada vacaturorum, dicta quinta-decima hebdomada ſecundi turni epiſcopo reſervata, & pariter reſervetur præpoſito ultra ſuum turnum ſexta-decima hebdomada dicti ſecundi turni, & ſequens immediate aliam ſeptimanam ſingularem epiſcopo reſervatam, quibus duabus hebdomadis, quinta-decima, ac ſexta-decima ſecundi turni, turnus aliorum canonicorum remaneat in ſuſpenſo. Itaque canonici noviter recepti, ſive dignitates ac perſonatus obtineant, ſive non, hebdomadam & turnum non habeant in turno ante receptionem illorum incepto & currenti, ſed in primo turno poſt eorum receptionem hujuſmodi per epiſcopum incipiendo in ſuo ordine turnum habere incipiant: nec poſſunt dicti canonici, tam dignitates & perſonatus obtinentes, quam alii collationes in eorum turnis, ſeu ſeptimanis facere, niſi per ſe ipſos, vel ſuos vicarios, qui ſint de numero canonicorum majorum & de capitulo: & ſi contingat canonicum hebdomadarium in ſua hebdomada decedere, collatio canonicatus & præbendæ ejuſdem, & aliorum illius beneficiorum, quæ in eadem ſeptimana contigerit vacare, exceptis illis quæ epiſcopo & archidiaconis dictæ eccleſiæ, ac Auguſtino cardinali & commendatario, & ſucceſſoribus ſuis præfatis, ut præfertur, ſpecialiter reſervantur, & quæ ad epiſcopum ſpectabunt, ad præpoſitum ejuſdem eccleſiæ pertineat, ſic tamen quod ſibi in turno non computentur: ſede autem epiſcopali vacante, omnium & ſingulorum dignitatum, perſonatuum, canonicatuum, & præbendarum, aliorumque beneficiorum eccleſiaſticorum, quorum collatio, præſentatio, proviſio, & quævis alia diſpoſitio ad dictos epiſcopum & capitulum tam conjunctim quam diviſim ſpectabit, collatio & proviſio, præſentatio, ſeu quævis alia diſpoſitio ad canonicum hebdomadarium in ſuo turno vacationis illorum tempore exiſtenti, dicta præpoſitura excepta, pertineat. Quodque ſucceſſores ipſius Auguſtini cardinalis & commendatarii dicti monaſterii S. Victoris abbates, ſeu commendatarii, pro tempore exiſtentes, quotieſcunque ad dictam civitatem Montiſpeſſul. acceſſerint, & chorum dictæ erectæ eccleſiæ ingredi ſeu ſequi voluerint, primum & honorabilem locum in choro hujuſmodi poſt epiſcopum habeant, dum tamen, quod prius, tam ipſi ſucceſſores, quam conventus ejuſdem monaſterii ſancti Victoris capitulariter & legitime congregati ſegregationi, ſuppreſſioni, erectioni, & aliis prædictis conſentiant: & antequam hujuſmodi ſegregationi, exemptioni, ſuppreſſioni, extinctioni, & aliis præmiſſis dicti ſucceſſores dicti Auguſtini cardinalis, & etiam commendatarii, ac conventus dicti monaſterii S. Victoris legitime & capitulariter congregati conſenſerint, jure conferendi præbendam prædictam, ſeu etiam prærogativa dictum locum obtinendi nullo modo gaudeant: ac quod nullus ad dignitates, & perſonatus prædictos promoveri, ſeu aſſumi poſſit, niſi canonicus major dictæ eccleſiæ in ea actu receptus, & de illius majorum canonicorum numero fuerit. Itaque nullus alius ad hujuſmodi dignitates & perſonatus capax ſeu idoneus reputetur, etiam in vim cujuſcunque diſpenſationis, nec ad dictos canonicatus, & præbendas majores quovis modo, etiam per adeptionem dignitatis, vel perſonatus eccleſiæ erectæ hujuſmodi cum canonicatu illi annexo vacantes vel vacaturos aſſumi poſſit, quam unus ex dictis canonicis minoribus ſupra nominatis, quamdiu aliquis ex eis ſupervixerit, imo ipſi canonicatus, & præbendæ majores, illorum vacatione occurrente, eiſdem canonicis minoribus, & dignitate ac perſonatus prædicti dictis canonicis majoribus eo ipſo affecti cenſeantur, niſi forſan nullus reperiatur ex canonicis minoribus ſupervivens, qui hujuſmodi canonicatus & præbendæ majoris collationem vellet acceptare; quo caſu, vel etiam non ſuperſtitibus aliquibus ex dictis canonicis minoribus, is ad quem ſpectabit, libere providere poterit de alio, ſic quod viventibus aliquibus ex dictis canonicis minoribus canonicatum & præbendam majorem vacantem non recuſantibus acceptare, nullus alius ad dictos canonicatum & præbendam majores capax ſeu idoneus cenſeatur, vel promoveri poſſit, etiam in vim cujuſcunque diſpenſationis: & ſi quis contra præmiſſa contulerit, ſeu providerit, collatio & proviſio ſint nullæ, & nullius roboris, ac poteſtas providendi ſimilis, & ſimiliter reſtricta & limitata, ad epiſcopum Montiſpeſſulanenſem proximum ſuperiorem devolvatur; qui ſi pariter contra præmiſſa contulerit ſeu providerit, collatio & proviſio hujuſmodi nullæ ſint; poteſtaſque ſimilis providendi ad alium ſuperiorem proximum, ſic gradatim uſque ad ſedem apoſtolicam, devolvatur: & ubi aliqua ex dictis dignitatibus, perſonatibus, canonicatibus, & præbendis majoribus, vel minoribus, hebdomadariis, ſeu præbendis ſimplicibus inter aliquos in petitorio, vel poſſeſſorio litigioſa fuerit, nullus colligans aliquos illius fructus percipere, aut turnum in collationibus habere poſſit ſeu debeat, donec ſententiam recredentiæ ad minus ab eo ad quem ſpectat obtinuerit; ſed iidem fructus cedant capitulo, vel theſauro ipſius eccleſiæ: & ne propter litem ejuſmodi eccleſia miniſtrorum numero fraudetur, ad deſerviendum in locum beneficii litigioſi præfati capitulum perſonam idoneam deputent, & eidem de fructibus præbendæ ſolvant ſtipendia ipſorum capituli arbitrio moderanda. Ac etiam ut eccleſia ipſa indumentis, jocalibus, libris & aliis ornamentis decentibus fulciri, & illa refici, & augeri valeant, quod promovendi, ſeu aſſumendi in futurum ad pontificalem, vel alias ſupradictas dignitates, perſonatus, canonicatus & præbendas, in nova receptione ſua teneantur offerre pro præmiſſis ſummas infra ſcriptas, videlicet promovendi ad pontificalem, vel alteram ex dictis dignitatibus quinquaginta ſcutorum auri cugni ſolis in auro: promovendi vero ad unum ex dictis perſonatibus, quadraginta ſcutorum auri ſimilium; promovendi autem ad unum ex dictis canonicatibus majoribus triginta ſcutorum auri ſimilium ſummas; ſic quod donec dictas ſummas realiter & cum effectu obtulerint, & ſolverint, nihil omnino de fructibus ſeu bonis menſæ capitularis conſequi aut lucrari, vel aliquam diſtributionem percipere poſſint; ſed id quod ille ſolvere differens poſſet lucrari, cedat eccleſiæ theſauro, hoc ſalvo, quod qui noviter ad pontificalem dignitatem promotus fuerit, ad dictam ſummam quinquaginta ſcutorum, niſi poſt annum a die receptionis præbendæ computandum, minime teneatur: & ſi eccleſia ipſa litigioſa fuerit, ſeu ſuper illius regimine, & adminiſtratione lis pendeat, ita quod neuter promotus gaudeat fructibus præbendæ, quam aſſequi debet in præſentia, fructus illius ſint loco dictæ ſummæ uſque ad illius valorem: quodque epiſcopus pro tempore exiſtens per ſe ipſum, vel vicarium, qui ſit unus de numero canonicorum majorum actu in dicta eccleſia receptus, & de corpore capituli, quem ad hoc epiſcopus conſtituere teneatur, canonicorum tam majorum, quam minorum etiam dignitates, & perſonatus obtinentium, ac vicariorum canonicorum, hebdomadariorum, ſimplicium præbendatorum, & aliorum dictæ erectæ eccleſiæ miniſtrorum criminales cauſas, necnon eorumdem cauſas civiles etiam per ſe ipſum, vel dictum vicarium, ſi præſens in civitate fuerit, alioquin dictas civiles cauſas per ſuum officialem, & has omnes, non in conſiſtorio officialatus, ſed alibi in loco a concurſu populi remoto audire, tractare, & diffinire teneatur & debeat: nec per alium, vel alios, aut in illos, vel illorum aliquem, niſi quatuor edictis per ſex dierum inter ſingula edicta intervalla præcedentibus, excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti ſententias ferre poſſit. Ipſeque vicarius epiſcopi, ſi fuerit de

canonicis, dignitatem aut perſonatum obtinens, in eccleſia, capitulo & cæteris locis ſuo loco ſibi ratione dignitatis ſuæ vel perſonatus competenti ſedeat & incedat: ſi vero fuerit canonicus major, dignitatem vel perſonatum non obtinens, quamdiu vicarius fuerit, ſedeat, incedat, locum & vocem habeat poſt operarium, ultimum perſonatum obtinentem immediate ante omnes alios ſimplices canonicos, in choro vero ſedeat in cathedra poſt archidiaçonum de Valentia a parte ſiniſtra. Quodque de cætero per capitulum dictæ erectæ eccleſiæ in ipſa eccleſia S. Petri inſulæ Magalonenſis ponatur ad cultum divinum unus ex canonicis majoribus ipſius eccleſiæ, qui habeat ſecum unum vicarium, & ſex alios presbyteros conductitios, vel ſi capitulo viſum fuerit, mittantur aliqui ex dictis canonicis minoribus dictæ eccleſiæ loco dictorum ſex presbyterorum conductitiorum, uſque ad numerum ſex, vel minorem: qui quidem canonicus major cum dictis vicario, & canonicis minoribus, loco dictorum presbyterorum conductitiorum per capitulum, ſi illi viſum fuerit, mittendis ibidem reſidere teneantur, continue per ſex menſes, ſeu a prima die lunæ poſt feſtum B. Lucæ qua celebratur capitulum generale, uſque ad diem lunæ craſtinam Dominicæ qua cantatur evangelium, *ego ſum paſtor bonus*, & qua celebrabitur aliud capitulum generale in erecta eccleſia prædicta, in qua die alius canonicus de majoribus eligetur in rectorem dictæ eccleſiæ S. Petri inſulæ Magalonenſis, qui in ea cum ſuo vicario ſimiliter uſque ad aliud capitulum generale prima die lunæ poſt dictum feſtum B. Lucæ celebrandum reſidere teneatur, qui quidem canonicus major, rector nuncupandus, una cum canonicis minoribus, ſi qui ad deſerviendum in dicta eccleſia S. Petri inſulæ Magalonenſis deputati fuerint, deſerviendo in eadem per dictum tempus, habebuntur pro præſentibus in eccleſia cathedrali, illaſque præbendas integras conſequentur loco ſtipendiorum: & ſi quis ex dictis canonicis majoribus, vel minoribus, per dictos capitulum ad deſerviendum in dicta eccleſia inſulæ Magalonenſis electus, in eadem reſidere & deſervire recuſaverit, puniatur in perditione omnium lucrorum, ſeu emolumentorum de diſtributionibus per ſex menſes continuos ante hujuſmodi recuſationem, aut per proximos ſex menſes lucrandos, & alius in ejus locum eligatur, qui ſi non paruerit, ſimiliter puniatur, & deinde pariter tertius, & quartus etiam ſubſequenter: illi vero majori, qui in locum recuſantis in rectorem electus fuerit, & paruerit, dentur per ipſos canonicos viginti quinque libræ Turonenſes, ipſeque canonicus rector cum ſuo vicario & ſex presbyteris conductitiis, ſeu canonicis minoribus, ſi ut præfertur deputati fuerint, teneantur dicere & celebrare in dicta eccleſia inſulæ omnes horas canonicas & miſſas in eadem dici eccleſia & celebrari ſolitas, & fundatas ordine, modis, & formis per eoſdem capitulum ſtatuendis, abſque eo quod de fructibus dictæ menſæ capitularis, etiamſi pro fundatione anniverſariorum in eadem eccleſia inſulæ per eos celebrandorum deputati fuerint, aliud quam quod eis per dictos capitulum conſtituetur, & aſſignabitur, percipere poſſint. Quodque pro cuſtodia inſulæ & eccleſiæ Magalonenſis deputetur unus capitaneus cum duobus ſodalibus ſeu militibus, & tres ſervitores ad deſerviendum dictis perſonis, videlicet unus fornerius qui etiam erit cocus, unus ſcapolerius, & alius barquerius, quibus omnibus ipſi capitulum de alimentis provideant, & cum eis de ſtipendiis concordent; poteritque dictus rector ſecum habere unum ſervitorem expenſis capituli quoad alimenta tantum, ſi vero plures tenere voluerit, id faciat ſuo ſumptu: ſuper cujus eccleſiæ S. Petri inſulæ regimine, ſtatu, alienatione, nihil omnino immutari poſſit, niſi de voluntate & expreſſo conſenſu ipſius epiſcopi, etiamſi totum capitulum unanimiter conſentiret. Et quod præmiſſa omnia, & ſingula vim contractus, & tranſactionis, ac concordiæ inter ipſos epiſcopum, priorem, capitulum, & conventum invicem, ac regem & apoſtolicam ſedem

A prædictam favore & contemplatione dictæ tranſlationis, ac novæ erectionis & inſtitutionis obtineant, ita ut inter dicti regni privilegia adſcribi & computari debeant, perpetuo ſtatuimus & ordinamus, ac uniones & applicationes hujuſmodi ſub quibuſvis revocationibus, ſuſpenſionibus, & derogationibus, etiam per nos & ſedem prædictam quomodolibet ac ſub quibuſvis tenoribus & formis pro tempore factis & faciendis nullatenus comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri: ac etiam ad hoc, ut ſub illis non comprehendantur, ex nunc vero, & non ficte ſuum effectum ſortitas, ac de vacantibus & non de vacaturis locis, & portionibus, dignitatibus, officiis, prioratibus & eccleſiis prædictis factas: necnon per illas ex nunc jus in re acquiſitum exiſtere, & cenſeri debere: & ſic per quoſ- B cunque judices quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere decernimus. Quocirca venerabilibus fratribus noſtris Caſertanenſi & Vabrenſi epiſcopis, ac dilecto filio officiali Nemauſenſi per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios præſentes litteras & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit & quotiens pro parte Guillelmi, & pro tempore exiſtentis epiſcopi Monſpelienſis, necnon capituli, & canonicorum, ac monachorum prædictorum, ſeu alicujus eorum, deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis deffenſionis præſidio aſſiſtentes faciant auctoritate noſtra ſegregationem, diſmembrationem, C ſeparationem, exemptionem, ſuppreſſionem, extinctionem; reductionem, erectionem, inſtitutionem, tranſlationem, conceſſionem, ſtatutum & ordinationem, & alia præmiſſa firmiter obſervari, ipſoſque epiſcopum & capitulum, canonicos & monachos, illis ac poſſeſſione vel quaſi abſolutionis, diſpenſationis, indulti, abolitionis, & decreti prædictorum pacifice gaudere; non permittentes eos deſuper per quoſcunque quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebite moleſtari: necnon Michaëlem de Sarratis, recepto prius ab eo, noſtro & Romanæ eccleſiæ nomine, fidelitatis debitæ ſolito juramento juxta formam quam ſub bulla noſtra mittimus introcluſam, in erectæ præpoſituræ, & Petrum Nogarede in majoris, ac Johannem de Lauſelergio in de Valentia, & Bernardinum de Ranco in de D Caſtriis archidiaconatuum, necnon Guillelmum Pelleti in cantoriæ, & Johannem de Blandiaco in ſacriſtiæ, & Petrum Saurini in eleemoſynariæ, & Antonium Albi in operariæ, necnon Guillelmum Pellicerii epiſcopum, ac reliquos omnes, & ſingulos ſupradictos, quibus minores & majores canonicatus & præbendas hujuſmodi contulimus, in majorum & minorum canonicatuum, & præbendarum eis reſpective collatorum, illorumque omnium, juriumque & pertinentiarum prædictorum corporalem poſſeſſionem reſpective inducant auctoritate noſtra, & deffendant inductos, amotis quibuſvis detentoribus ab eiſdem; facientes Guillelmum Pellicerii olim epiſcopum, & alios præfatos ad præbendas eis collatas hujuſmodi in dicta erecta eccleſia in canonicos recipi & in fratres, ſtallo eis, & eorum cuilibet in choro, ac loco in capitulo ipſius erectæ eccleſiæ cum dicti E juris plenitudine aſſignatis: necnon Michaëlem de Sarratis ad præpoſituram, & Petrum Nogarede ad majorem ac Johannem de Lauſelergio ad de Valentia, necnon Bernardinum de Ranco ad de Caſtriis archidiaconatum, ac Guillelmum Pelleti ad cantoriam, & Johannem de Blandiaco ad ſacriſtiam, ac Petrum Saurini ad eleemoſynariam, & Antonium Albi ad operariam prædictos, ut eſt moris, admitti; eiſdemque Michaëli de Sarratis de præpoſituræ, ac Petro Nogarede de majoris, ac Johanni de Lauſelergio de Valentia, & Bernardino de Ranco de Caſtriis archidiaconatuum, necnon Guillelmo Pelleti de cantoriæ, & Johanni de Blandiaco de ſacriſtiæ, ac Petro Saurini de eleemoſynariæ, & Antonio Albi de operariæ prædictorum,

& aliis quibus majores & minores canonicatus, & præbendas hujuſmodi, ut præfertur, contulimus, de illorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus univerſis integre reſponderi, contradictores quoslibet & rebelles per cenſuras & pœnas eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio moderandas, & alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo; ac legitimis & ſuper iis ſervatis proceſſibus, cenſuras & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis: nonobſtantibus priori voluntate noſtra prædicta, ac Conſtantienſis uniones perpetuas niſi in caſibus a jure permiſſis fieri prohibentis, noviſſime celebrati Lateranenſis Conciliorum, necnon piæ memoriæ Bonifacii papæ octavi, etiam prædeceſſoris noſtri, qua cavetur, ne quis extra ſuam civitatem vel diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis, ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſis, ad judicium evocetur, ſeu ne judices a ſede prædicta deputati extra civitatem vel diœceſim in quibus deputati fuerunt, contra quoſcunque procedere, aut alii vel aliis vices ſuas committere præſumant; & de duabus dietis in concilio generali edita, & quibuſvis aliis apoſtolicis, necnon in provincialibus & ſinodalibus conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus & ordinationibus, necnon eccleſiæ Magalonenſis & monaſteriorum, necnon ſancti Auguſtini & ſancti Benedicti ordinum prædictorum juramento & confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam in ipſorum eccleſiæ Magalonenſis, & monaſterii ſancti Benedicti fundationibus per quoſcunque eccleſiaſticos, etiam Romanos pontifices prædeceſſores noſtros, vel ſæculares, quacunque etiam imperiali, regali, vel alia quavis eccleſiaſtica vel ſæculari dignitate fungentes, ſeu ad eorum requiſitionem, quavis auctoritate, etiam intuitu & favore ſtatus regularis, ac ordinum prædictorum editis: etiam quod perſonæ ad aliquem, vel aliquos ex locis eccleſiæ Magalonenſis & monaſteriorum ſancti Benedicti prædictorum aſſumendo, ex certis locis, civitatibus vel diœceſibus, ac de certo genere perſonarum eſſe, & aſſumi debeant, diſponentibus: necnon privilegiis & indultis etiam apoſtolicis ejuſdem eccleſiæ Magalonenſis, & monaſterio ſancti Benedicti, ac ordinibus prædictis, ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis etiam motu proprio, & ex quibuſvis cauſis, ac quavis conſideratione, etiam iteratis vicibus, conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa, non autem per clauſulas generales, etiam idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus obmiſſo, ac forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, quodque forſan dictum monaſterium ſancti Benedicti de bonis præfati monaſterii ſancti Victoris, ſeu redditibus prioratuum, & aliorum beneficiorum ab eo dependentium, in toto, vel in parte, fundatum, conſtructum, vel dotatum fuerit, & hujuſmodi bonorum, redituum, prioratuum, & aliorum beneficiorum, ac dependentium intuitu, favore, vel alias eidem monaſterio ſubjectum ſit & ab eo dependeat, ac quod loca ejuſdem monaſterii S. Benedicti, ſive ad divinum cultum, ſive ad literarum ſtudia, vel aliqua ex eis aſſumendi, ex dicto monaſterio S. Victoris vel illius membris & dependentiis, aut aliis civitatibus vel diœceſibus ſive locis aſſumi debeant etiam per illius fundatores, & in illius fundatione decretum & ordinatum, ac quacunque contradictione minorum partium capituli eccleſiæ Magalonenſis, & conventus monaſterii S. Benedicti

A prædictorum forſan facta ſeu facienda, ac diſſenſu, ſeu conſenſus defectu, vel contradictione præfatorum conventus dicti monaſterii S. Victoris, vel alicujus ex eis, etiam forſan facta, ſeu facienda contrariis quibuſcunque, aut ſi alicui ſuper canonicalibus & monachalibus portionibus, ac dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus vel officiis eccleſiæ Magalonenſis & monaſterii S. Benedicti prædictorum, necnon prioratibus ac hujuſmodi ſpeciales, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus generales dictæ ſedis vel legatorum ejus litteras impetrarent, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum; quas quidem literas, & proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcunque ad loca, canonicales, & monachales portiones, dignitates, perſona-
B tus, adminiſtrationes, vel officia, necnon prioratus, eccleſias vicarias, & beneficia ſuppreſſa & unita hujuſmodi volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem locorum canonicalium, & monachalium portionum, ac dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, vel officiorum, ſeu prioratuum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari; aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quoad receptionem, vel proviſionem alicujus minime teneantur, & ad idem compelli, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non poſſint, per litteras apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis privilegiis, & indulgentiis, ac
C litteris apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus quorumcunque tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis: proviſo quod propterea prioratus uniti, necnon canonicatus & præbendæ Guillelmo Pellicerii epiſcopo, & Poncio præfatis collati, ac locus, & canonicalis portio, necnon ſacriſtia eccleſiæ Nemauſenſis hujuſmodi debitis non fraudentur obſequiis, & animarum cura in prioratibus unitis & ſacriſtia prædictis, ſi qua illis immineat, nullatenus negligatur, ſed loci, & portionis, ac canonicatuum, præbendarum, necnon ſacriſtiæ prædictorum, congrue ſupportentur onera conſueta: nos enim tran-
D ſumptis præſentium ſeu proceſſibus aut litteris executorum prædictorum, vel alicujus eorum, cum illarum inſertione, manu notarii publici ſubſcriptis & ſigillo alicujus illorum, ſeu cujuſvis curiæ eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem in judicio & extra adhibendam fore, quæ ipſis litteris originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ; necnon qua ad unionem, annexionem & incorporationem prioratuum, per diſſolutionem unionum illorum vacantium, ac collationes & proviſiones noſtras prædictas, prout eſt, ſi attentatum eſt forſan hactenus, & quoad illas, necnon quoad alia præmiſſa ex nunc, ſi ſecus ſuper iis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, ſegre-
E gationis, diſmembrationis, ſeparationis, exemptionis, ſuppreſſionis, extinctionis, reductionis, erectionis, inſtitutionis, unionis, annexionis, incorporationis, applicationis, appropriationis, tranſlationis, liberationis, conceſſionis, diſpenſationis, indulti, abolitionis decreti, collationis, proviſionis, ſtatuti, mandati, ordinationis, derogationis & voluntatis infringere, vel auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MDXXXVI. VI. cal. Aprilis, pontificatus noſtri anno ſecundo.

Digitized by Google

LXVIII.

Epiſtola S. Franciſci de Sales Genevenſis epiſcopi ad Clementem VIII. de Petro electo Monſpelienſi.

Circa 1607.

BEatiſſime pater, cum de moribus & origine Petri Fenoilleti ad Monſpeſſulanenſem eccleſiam a Rege chriſtianiſſimo nominati, locupletiſſima collegiſſem teſtimonia, quæ de more ad ſedem apoſtolicam deferrentur; non potui cohibere animum, quin ad ſanctitatis veſtræ pedes, tamquam ad omnium eccleſiarum patrem amantiſſimum pariter, & amatiſſimum, gratulationis ſignificationem exhiberem. Solent enim ſervi ac domeſtici patri-familias merito gratulari, cum fauſte ac recte filiam nuptui collocavit. At eccleſia illa Monſpeſſulanenſis eo meliore ſponſo indigebat, quo deteriora ab hæreticis jampridem patitur incommoda, cui propterea non abs re dici poſſit: *Magna eſt velut mare contritio tua, quis medebitur tibi!* Quare conſentaneum eſt, ut eccleſiæ illi primum, de qua tam recte collocanda agitur, tum etiam eccleſiæ Romanæ, quaſi matri optimæ domeſtici Dei gratulentur; at ego libentius, ac opportunius, qui omnium optime virum, de cujus promotione ſermo eſt, cognovi; eſt enim civis meus, beatiſſime pater, ab ineunte ætate litteris in hac ipſa civitate noſtra, ab optimo patre eruditus, quibus poſtea alibi tanta ſtudiorum contentione, tanta ingenii felicitate animum addixit, ut doctor theologus creatus, brevi in concionatorem omnino celeberrimum evaſerit; cumque propterea parochialis eccleſiæ curam a me ſuſcepiſſet, mox ad canonicatum majoris eccleſiæ noſtræ evocatus, non potuit diutius tantus ſplendor tam anguſtis finibus contineri, ſed Lutetiam Pariſiorum quadrageſimalium concionum cauſa accerſitus, ubi primum ejus dicendi, ac docendi vis chriſtianiſſimi Regis aures pervaſit, non fuit ei deinceps liberum, quin concionatoris Regis honore afficeretur & onere, cui ſuſtinendo cum in dies majorem animi firmitatem ac doctrinæ robur oſtenderet, quod plerique præclari alioquin viri vix multis annis ac maximis interceſſoribus obtinere poſſunt, hic tribus annis conſecutus eſt; ut ſcilicet a Rege ad epiſcopatum Montiſpeſſulanenſem, ſedi apoſtolicæ promovendus exhibeatur. Quod ubi catholici Monſpeſſulanenſes reſcivere, mira concepta lætitia ad Regem ex primoribus deſtinaverunt, qui omnium nomine gratias agerent de tanto paſtore ſibi deſtinato. Hæc porro cum ita ſint, B. pater, facile conjici poteſt, quam feliciter accidat, eccleſiam illam huic viro committi, qui per omnes eccleſiaſticorum munerum gradus exercitatus aſcendat ſupra muros illius, tanquam cuſtos fidelis, qui non tacebit die ac nocte clamare nomen Domini. Quod alacrius præſtabit, ſi eum beatiſſima veſtra clementia paternis amplexibus erigat, foveat, protegat, ac confirmet.

Thren. 2. 13.

INSTRUMENTA ECCLESIÆ CARCASSONENSIS.

I.

Charta fundationis cœnobii B. Mariæ de Craſſa.

778. CAROLUS gratia Dei rex Francorum & Longobardorum ac patricius Romanorum, omnibus epiſcopis, abbatibus, ducibus, comitibus, vicariis, centenariis, ſed & cunctis fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris præſentibus & futuris notum ſit qualiter venerabilis Niufridus abbas ſerenitati noſtræ ſuggeſſit eo quod ipſe [a] cum monachis ſuis infra heremum in territorio Narbonenſe ſuper fluvium Orbionis in loco nuncupato [b] Novalias monaſterium in honore ſanctæ Dei genitricis ſemperque virginis Mariæ novo opere conſtruxiſſet, ibique domos, eccleſiam, & reliquas habitationes edificaſſet, & vineas plantaſſet, & campos ad laborandum, & [c] prata de cauſa noſtra fiſcali a ſenioribus hominibus accepiſſet, quod uſque nunc ſicut aſſerit cum æquitatis ordine abſque ullius contrarietate ſe habere & poſſidere profitetur, ideoque petit [d] celſitudini noſtræ ut nos ei & monachis ſuis ſupradictum locum cum omni adjacentia ad ſe pertinentia undecumque ipſe & monachi ſui ad præſens juſte & rationabiliter veſtiti eſſe noſcuntur, deinceps a noſtra indulgentia in eleemoſina noſtra conſerre [e] & confirmare dignaremur [f]; cujus petitionem denegare nolumus [g], ſed pro mercedis noſtræ augmento ita conceſſiſſe & in omnibus omnia [h] confirmaſſe cognoſcatur.[i] Præcipientes ergo jubemus ut neque nos, neque juniores, ſeu ſucceſſores noſtri memorato viro venerabili Nimfrido abbati aut ſucceſſoribus ſuis de ſupradicto loco unde ad præſens ipſe & monachi ſui cum æquitatis ordine ac juſte & rationabiliter veſtiti eſſe noſcuntur inquietent [k] aut in dominium intrare, nec aliquid exinde contra juſtitiam abſtrahere aut minuere quoquo tempore præſumant, ſed per hanc noſtram auctoritatem atque confirmationem habeant in eleemoſina noſtra omnique in tempore conceſſum, ita ut eos melius delectet pro nobis & filiis ac filiabus noſtris, ſeu cuncta familia domus noſtræ & ſucceſſoribus noſtris Domini miſericordiam implorare. Et ut hæc noſtræ conceſſionis & confirmationis auctoritas perpetuo firmior habeatur, atque melius conſervetur, manus noſtræ ſignaculis ſubter eam roborari decernimus [l] & de annulo noſtro ſigillare juſſimus. Signum Caroli (magni) glorioſiſſimi regis Francorum & Longobardorum ac patricii Romanorum. Ludbertus [m], recognovi & ſcripſi. Facta XIV.* kal. Febr. anno XI. indict. prima regnante Carolo glorioſiſſimo rege. Actum Compendio regio palatio in Dei nomine feliciter, amen.

Locus ſigilli.

[a] una.
[b] nuncupante
[c] vel
[d] petiit
[e] cedere.
[f] deberemus
[g] noluimus.
[h] *al.* deeſt.
[i] cognoſcite.
[k] inquietare, aut calumniam generare, nec aliquid
[l] decrevimus.
[m] Amalbertus.
* *al.* XV.

II.

Privilegium Ludovici piiſſimi imperatoris conceſſum Olomundo primo abbati Montis-olivi.

Biblioth. Colbert.

815. IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, Ludovicus divina ordinante providentia imperator auguſtus. Cum petitionibus ſervorum Dei juſtis & rationabilibus divini cultus amore favemus, ſuperna nos gratia muniri non dubitamus: proinde noverit omnium fidelium noſtrorum, tam præſentium, quam futurorum ſagacitas, quia vir venerabilis Olomundus abbas ex monaſterio qui * nuncupatur Malaſte, quod eſt ſitum in territorio Carcaſſenſe ſuper fluvium Duranum, conſtructum in honore S. Johannis-Baptiſtæ, obtulit obtutibus noſtris quandam auctoritatem domini & genitoris noſtri Caroli piæ recordationis ſereniſſimi auguſti, in qua erat inſertum, qualiter idem Olomundus ipſum monaſterium a novo conſtruxiſſet opere, & propter ejus defenſionem, vel propter pravorum hominum illicitas infeſtationes in manu ejuſdem domini imperatoris una cum monachis ibi degentibus ſe commendavit, ut ſub ejus tuitione licuiſſet eos cum rebus & hominibus eorum quiete vivere ac reſidere, & deprecatus eſt clementiam noſtram, ut prædictum monaſterium una cum cellula, quæ nuncupatur S. Martini, prædicto monaſterio ſubjecta, quæ eſt ſita in eodem pago ſuper rivulum Lampii, quæ eſt conſtructa

* quod.

Digitized by Google

in honore S. Martini confeſſoris, cum rebus, hominibus, & adjacentiis, ſive terminiis ſuis ſub noſtra ſuſciperemus defenſione & immunitatis tuitione; cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam divini cultus libenter aurem accommodare placuit, & hoc noſtræ auctoritatis præceptum immunitatis atque tuitionis gratia fieri decrevimus *, per quod præcipimus atque jubemus, ut nullus judex publicus, vel quilibet ex judiciaria poteſtate in eccleſias, vel loca, aut agros, ſeu reliquas poſſeſſiones prædicti monaſterii, quas moderno tempore juſte & rationabiliter poſſident, vel quæ etiam deinceps in jure ipſius ſancti loci voluerit divina pietas augeri, ad cauſas audiendas, vel freda exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines monaſterii tam ingenuos quam & ſervos ſuper terram ipſius commanentes injuſte diſtringendos, nec ullas redhibitiones, aut illicitas occaſiones requirendas noſtris & futuris temporibus ingredi audeat, vel ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat, & quidquid de rebus præfati monaſterii fiſcus ſperare poterit, totum nos pro æterna remuneratione præfato monaſterio concedimus, ut in alimonia pauperum & ſtipendia monachorum ibidem Deo famulantium perpetuo proficiat in augmentum; & quandoquidem divina vocatione ſupradictus abbas, vel ſucceſſores ejus de hac luce migraverint, quandiu ipſi monachi inter ſe tales invenire potuerint, qui ipſam congregationem ſecundum regulam S. Benedicti regere valeant, per hanc noſtram auctoritatem & conſenſum licentiam habeant eligendi abbates, quatenus ipſi monachi * qui ibidem Deo famulantur, pro nobis & conjuge prolеque noſtra atque ſtabilitate totius imperii noſtri a Deo nobis conceſſi, ejuſque clementiſſima miſeratione per immenſum * conſervandi, Domini immenſam clementiam jugiter exorare delectent *. Hanc itaque auctoritatem ut pleniorem in Dei nomine obtineat vigorem, & a fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris, & verius credatur, & diligentius conſervetur, manu propria ſubtus firmavimus, & annuli noſtri impreſſione ſignare juſſimus. Signum Ludovici ſereniſſimi imperatoris. Durandus diaconus ad vicem Heliſacar recognovit. Datum ſexto idus Decembris anno Chriſto propitio ſecundo imperii domini Ludovici piiſſimi auguſti indictione octava. Actum Aquiſgrani palatio regio in Dei nomine feliciter, amen.

* decernimus. * ipſos monachos. * per univerſum. * delectet.

III.

Ludovici Pii imperatoris privilegium Monello abbati S. Hilarii conceſſum.

Circa 820. IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu-Chriſti, Ludovicus divina ordinante providentia imperator auguſtus. Si erga loca divinis cultibus mancipata propter amorem Dei, ejuſque in eiſdem locis famulantes beneficia optima largimur, præmium nobis apud Dominum æternæ remunerationis rependi non diffidimus. Idcirco noverit ſagacitas, ſeu utilitas omnium fidelium noſtrorum, tam præſentium, quam futurorum, quia vir venerabilis Monellus abba ex monaſterio S. Hilarii, qui eſt ſitum in pago Carcaſſenſe ſuper rivum qui dicitur Leucus, conſtructus in honore ſancti Saturnini martyris, ubi & prædictus S. Hilarius confeſſor corpore requieſcit, ad noſtram accedens clementiam detulit * obtutibus noſtris quandam auctoritatem domni & genitoris noſtri Caroli bonæ memoriæ piiſſimi auguſti, in qua continebatur inſertum, qualiter idem genitor noſter ipſum monaſterium ad deprecationem predeceſſoris ſui Nampionis abbatis ſub ſuo ſuſcepiſſet mundeburdo vel defenſione, videlicet ut monachi in eodem monaſterio commorantes cum omnibus rebus eorum quiete vivere abſque alicujus infeſtatione licuiſſet, pro cujus firmitatis * namque poſtulavit prædictus Monellus abba, ut eundem monaſterium cum cellulis ſibi ſubjectis quæ nuncupatur Garelianus *, & alia quæ

* obtulit. * firmitate. * Garchanus

A nuncupatur S. Martini, & villam juxta ipſum monaſterium, quæ vocatur Salas, ubi eſt eccleſia conſtructa in honore S. Mariæ ſemper virginis, quam & nos eidem monaſterio conceſſimus cum adjacentiis vel terminis prædictorum locorum ſub noſtra conſtitueremus defenſione & immunitatis tuitione: cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam divini cultus libenter aurem accomodare placuit, & hoc noſtræ auctoritatis præceptum immunitatis atque tuitionis gratiam * fieri decrevimus, per quam præcipimus atque jubemus ut nullus judex publicus vel quilibet ex judiciaria poteſtate in eccleſias aut loca vel agros ſeu reliquas poſſeſſiones prædicti monaſterii, quas moderno tempore juſte & rationabiliter poſſidet, vel quæ etiam deinceps in jure ipſius ſancti loci voluerit divina pietas augeri, ad cauſas audiendas, B vel freda exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius monaſterii tam ingenuos quam & ſervos ſuper ipſius terram commanentes injuſte diſtringendos, nec ullas redibitiones, aut illicitas actiones requirendas noſtris & futuris temporibus ingredi audeat, vel ea que ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat, & quidquid de rebus præfati monaſterii fiſcus ſperare poterit, totum nos pro æterna remuneratione præfato monaſterio concedimus, ut in alimonia pauperum & ſtipendia monachorum ibidem Deo famulantium perpetuo proficiat in augmentum: & quandoquidem divina vocatione ſupradictus abba vel ſucceſſores ejus de hac luce migraverint, quandiu ipſi monachi inter ſe tales invenire potuerint, qui ipſam congregationem ſecundum regulam S. Benedicti C regere valeant, per hanc noſtram auctoritatem & conſenſum licentiam habeant eligendi abbates quatenus ipſos monachos, qui ibidem Deo famulantur, pro nobis & conjuge prolеque noſtra atque ſtabilitate totius imperii noſtri a Deo nobis conceſſi, ejuſque clementiſſima miſeratione per univerſum conſervandi, Domini immenſam clementiam jugiter exorare delectet. Hanc itaque auctoritatem, ut pleniorem in Dei nomine obtineat vigorem, & a fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris verius credatur, & diligentius conſervetur, manu propria ſubter firmavimus, & annuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus.

* gratia.

IV.

D *Præceptum confirmationis Caroli Calvi imperatoris, pro monaſterio Craſſenſi, collatum ad exemplar editum in Capitularibus, tom. 2. pag. 1451.*

Ex autographo.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis Karolus gratia Dei rex. Si ea quæ edictis imperialibus domni & genitoris noſtri Ludovici piiſſimi auguſti largita vel roborata ſunt, atque decreta, noſtræ manſuetudinis præcepto firmamus, regiam conſuetudinem exercemus. 844. Idcirco notum fieri volumus omnium fidelium noſtrorum, præſentium ſcilicet & futurorum ſollertiæ, quia ſicut in præcepto jam dicti domni genitoris noſtri continetur, immunitatis defenſionem atque tuitionem monaſterio ſancti Laurentii, quod ſitum eſt in pago Narbonenſe ſuper fluvium Rhigella, ſeu David abbati, E ſuiſque ſucceſſoribus necnon & monachis in eodem monaſterio conſiſtentibus, cum cella quæ dicitur Caucana, quæ eſt ſuper littus maris, necnon cum rebus, quas idem David ſuper Traſoarium & Theoderetum quoram miſſis ſupradicti domni ac genitoris noſtri conquiſierat, id eſt eccleſiam ſancti Marcelli, & ſanctæ Mariæ, & ſancti Felicis, & omnibus, quæ in judicio exinde evindicato, & præcepto ex eadem re firmato continentur; ſeu etiam cum cella nova ſub honore ſanctæ Mariæ conſtructa in pago Carcaſſonenſe cum omnibus ad ſe pertinentibus, ſicut in præcepto fratris noſtri Pippini exinde continetur; necnon & cum portu ſecus monaſterium in maris littore ſito, per hoc clementiæ noſtræ firmamus edictum, per quod

Digitized by Google

conſtituentes decernimus, ut ſæpe fatum monaſterium, & in eo regulari ac monaſtico ordine viventes.......... cum omnibus ad ſe pertinentibus, quæ nunc poſſidere videntur, vel quod de cætero a Deum timentibus hominibus ad idem collatum fuerit monaſterium, ſub noſtra ſucceſſorumque noſtrorum tuitione in perpetuum maneat, quatinus nullus judex publicus, neque quiſlibet ex judiciaria poteſtate, aut ullus fidelium noſtrorum tam præſentium quam futurorum cellas, aut eccleſias, vel loca, ſive agros, vel reliquas poſſeſſiones, quas nunc vel inpoſtmodum in quibuſlibet pagis & territoriis poſſident vel poſſeſſuri ſunt, ad cauſas audiendas vel freda exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, hominesque diſtringendos, vel quaſcumque redhibitiones aut inquietudines agendas, noſtris nec futuris temporibus ingredi audeat, nec ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat; ſed liceat memorato abbati ſuiſque ſucceſſoribus res ejuſdem monaſterii cum omnibus ad ſe pertinentibus ſub tuitionis atque immunitatis noſtræ defenſione, remota totius judiciariæ poteſtatis inquietudine, quieto ordine poſſidere. Concedimus etiam ut homines liberi commanentes infra terminos & ſuper terram ejuſdem monaſterii, terras quas per licentiam abbatis & monachorum ex heremo traxerint & incoluerint, quiete poſſideant; ita tamen ut congruum obſequium, ſicut homines ingenui, exinde eidem monaſterio exibeant. Hi vero liberi homines, qui in congruentia ſepefati monaſterii de ſua proprietate terras & vineas aut molendina habent, concedimus ut ad idem monaſterium ea vendant vel commutent, & ipſa emptio vel commutatio pleniſſimam præſenti noſtræ auctoritatis edicto in omnibus firmitatem habeat. Quandoquidem autem abba ipſius monaſterii ab hac luce migraverit, quamdiu ipſi inter ſe tales invenire potuerint, qui ipſam congregationem ſecundum regulam ſancti Benedicti regere ac gubernare valeant, per hanc noſtram auctoritatem licentiam habeant ex ſemetipſis abbatem eligere, quatinus ipſi ſervi Dei qui ibidem Domino famulantur, pro nobis & ſtabilitate regni noſtri Domini miſericordiam exorare delectet. Et ut hæc auctoritas noſtris ſucceſſorumque noſtrorum temporibus inviolabilem obtineat firmitatem, manu propria eam ſubter firmavimus, & annuli noſtri impreſſione ſignari decrevimus. Signum Karoli glorioſiſſimi regis. Jonas diaconus ad vicem Hludovici recognovit. Data XIII. kal. Junii, ind. VII. anno IV. regnante Karolo glorioſiſſimo rege Actum in monaſterio ſancti Saturnini prope Toloſam in Dei nomine feliciter, amen.

V.

Præceptum ejuſdem Caroli pro Richimiro abbate Montis-olivi.

Edit. tom. 2. Capitularium, pag. 1461.

854. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Karolus gratia Dei rex. Cum petitionibus ſervorum Dei juſtis & rationabilibus divini cultus amore favemus, ſuperna nos gratia pro his muniri non dubitamus. Proinde noverit omnium fidelium noſtrorum præſentium, futurorumque ſagacitas, quia vir venerabilis Richimirus abbas ex monaſterio quod nuncupatur Malaſti, ſitum in territorio Carcaſſenſi ſuper fluvium Durannum, conſtructum in honore ſancti Johannis-Baptiſtæ cum terminis & adjacentiis ſuis, obtulit oculis* noſtris quandam auctoritatem domini ac genitoris noſtri Ludovici piæ recordationis ſereniſſimi auguſti, in qua erat inſertum, qualiter anteceſſoris ſui anteceſſor ipſum monaſterium novo conſtruxiſſet opere, & propter ejus defenſionem, vel propter pravorum hominum illicitos* motus, in manu ejuſdem domini imperatoris una cum monachis ibi degentibus ſe commendavit, ut ſub ejus tuitione liciuſſet eos cum rebus* ſuis quiete vivere & reſidere; & deprecatus eſt clementiam regni noſtri, ut præfatum monaſterium una cum villulis, quarum nomina ſunt, villa Secarii, ſeu villa Alderii, necnon villa Vinionis* ſuper idem fluvium præfatum, villare quod nomine Magnianacus in pago Toloſano ſuper fluvium Fiſcanum*, necnon cellulas quæ nuncupantur ſancti Martini prædicto monaſterio ſubjectas, quæ ſunt in eodem pago ſuper fluvium Lampium, ſive ſanctæ Ceciliæ & ſancti Petri quæ ſunt ſuper fluvium jam dictum Durannum, locumque qui dicitur Oratorium cum omnibus rebus & adjacentiis, ſive terminis ſuis ſub noſtra ſuſciperemus defenſione & immunitatis tuitione. Cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam divini cultus libenter aurem accommodare placuit, & hoc noſtræ auctoritatis præceptum immunitatis tuitioniſque gratia fieri decrevimus, per quod præcipimus atque jubemus ut nullus judex publicus vel quiſlibet ex judiciaria poteſtate in eccleſias, loca, vel agros, ſeu reliquas omnes poſſeſſiones dicti monaſterii quas moderno tempore poſſidet, vel quæ erunt deinceps in jure ipſius ſancti loci voluerit divina pietas augere, ad cauſas audiendas aut freda exigenda, aut manſiones vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius monaſterii tam ingenuos quam & ſervos ſuper terram ipſius commanentes injuſte diſtringendos, nec ullas redibitiones aut illicitas occaſiones requirendas noſtris nec futuris temporibus ingredi audeat, vel ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat. Et quidquid de rebus præfati monaſterii fiſcus ſperare poteſt, totum nos pro æterna remuneratione præfato monaſterio concedimus ut in alimonia pauperum, ſtipendia monachorum ibidem Deo famulantium proficiat in augmentum Et quandoquidem divina vocatione ſupradictus abbas, vel ſucceſſores ejus hac migraverint de luce, quamdiu ipſi monachi inter ſe tales invenire potuerint qui ipſam congregationem ſecundum regulam S. Benedicti regere valeant, ſcilicet qui præeſſe & prodeſſe queant, per hanc noſtram auctoritatem licentiam habeant eligendi abbates, quatenus pro nobis & totius regni noſtri ſtabilitate a Deo nobis conceſſi jugiter Domini miſericordiam exorare delectet. Et ut hæc auctoritas a fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris verius credatur diligentiuſque conſervetur, manu propria ſubter firmavimus & annuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Karoli glorioſiſſimi regis. (Guilebericus diaconus ad vicem Liloudowici recognovit.) Datum tertio kalendas Auguſti anno decimo-quinto indictione ſecunda regnante Karolo glorioſiſſimo rege. Actum Germiniaco palatio in Dei nomine feliciter, amen.

* obtutibus
* inlicitas infeſtationes.
* hominibuſque eorum.
* Junionis
* Fiſcavum

VI.

Præceptum Karoli Calvi pro monaſterio S. Hilarii in diæceſi Carcaſſonenſi.

Edit. tom. 2. Capitularium, pag. 1461.

Circa 855. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Karolus Dei gratia Francorum rex. Quidquid enim ob amorem divinæ reverentiæ operibus juſtis implere ſatagimus, ad æternæ beatitudinis gloriam capeſſendam profuturum nobis omnino non dubitamus, quinetiam ad regni noſtri diuturnum felicemque ſtatum pertinere procul dubio credimus. Idcirco cognoſcat ſagacitas ſeu utilitas omnium fidelium noſtrorum tam præſentium quam & futurorum, qualiter religioſus Ana abba ex monaſterio ſancti Hilarii, quod eſt ſitum in pago Carcaſſonenſe ſuper rivum Leuco, conſtructum ſcilicet in honore S. Saturnini martyris, ubi etiam prædictus ſanctus Hilarius confeſſor corpore requieſcit, ad noſtram accedens clementiam obtulit manſuetudini noſtræ quandam auctoritatem ſanctæ memoriæ domni & genitoris noſtri auguſti Ludovici, in qua continetur qualiter idem domnus & genitor noſter prædeceſſores ſuos prædictumque monaſterium cum omnibus rebus ſibi juſte legaliterque pertinentibus ſub defenſionis ſuæ tuitione

Digitized by Google

tuitione immunitatiſque munimine receperit. Petiit etiam idem venerabilis Ana abba magnitudinem noſtram, ut eandem auctoritatem genitoris noſtri renovare & ipſum memoratumque monaſterium ſibi commiſſum cum cellulis ſibi ſubjectis, quæ nuncupantur Garelianus, & alia quæ nuncupatur ſancti Martini, cum villare infra ipſos terminos, qui vocatur Buxolus, & molendinos duos, qui eſſe noſcuntur in pago Redenſe in villa, quæ dicitur Limoſus, & alios duos molendinos in villa quæ dicitur Reſcemiri ſuper fluvium Atacis, quam propriis manibus memoratus abba & monachi ſibi commiſſi conſtruxerunt, ſeu & villam juxta ipſum monaſterium, quæ vocatur Salas, ubi eſt eccleſia conſtructa in honore ſanctæ Mariæ ſemper virginis, & alios duos villares qui vocantur Iſſart & Irulia, qui ſunt in fines de ipſo memorato monaſterio cum terminis & appendiciis ſuis, quam hactenus ſupradictus domnus & genitor noſter auguſtus Ludovicus prædicto monaſterio per auctoritatem ſuam præfinivit, conceſſit atque delegavit, vel etiam omnibus rebus & omnibus eidem loco appendentibus ſub noſtra ſimiliter defenſione ac immunitatis tuitione recipere dignaremur, & in pago Ruſſilionenſe cellas tres, una quæ vocatur Nitolaiias ſuper flumen quod dicitur Thetus, ubi eſt eccleſia conſtructa in honore ſancti Stephani, & alia eſt in monte furcato, ubi eſt eccleſia conſtructa in honore ſancti Martini, & tertia eſt in monte Albaria in loco qui vocatur valle Vitraria, ubi eſt eccleſia conſtructa in honore S. Martini, cum ipſo villare qui dicitur ad Caſas Tationi cum terminis vel adjacentiis illorum. Cujus petitionibus clementer annuimus. Cui etiam hoc excellentiæ noſtræ præceptum fieri juſſimus, per quod præcipimus atque jubemus, ut nullus judex publicus vel quilibet ex judiciaria poteſtate in eccleſias aut loca vel agros ſeu reliquas poſſeſſiones prædicti monaſterii, quas moderno tempore juſte & rationabiliter poſſidet, vel quæ etiam deinceps in jure ipſius ſancti loci voluerit divina pietas augeri, ad cauſas audiendas, vel freda exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius monaſterii tam ingenuos quam & ſervos ſuper terram ipſius commanentes injuſte diſtringendos, nec ullas redhibitiones aut illicitas occaſiones requirendas, noſtris & futuris temporibus ingredi audeat, vel ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat: Et quidquid de rebus præfati monaſterii fiſcus ſperare poterat, totum nos pro æterna remuneratione præfato monaſterio concedimus, ut in alimonia pauperum & ſtipendia monachorum ibidem Deo famulantium perpetuo proficiat in augmentum, vel ipſos molendinos duos qui ſunt in fluvio Atace in terminio de villa Cerintiano. Præterea neminem Dei noſtrorumque fidelium induſtriam latere volumus quia ſæpedictus abba noſtræ ſuggeſſit præcellentiæ, qualiter quidam ſacerdos, cui nomen Autarius, baſilicam in pago Carcaſſonenſe ſitam, ſub honore ſcilicet ſancti Adriani cum omnibus illi pertinentibus rebus prænominato ſuo monaſterio contulerit ſeu donaverit, atque per cartam traditionis legaliter firmaverit, ſive per præceptum, quod eandem baſilicam glorioſus quondam rex Pippinus largitus fuit eidem Autario ſacerdoti, ſicut ſupra taxatum eſt, pleniſſime memorato loco donando contradidit. Quæ quidem eccleſia duos habet molendinos, qui attinguntur terminis duarum villarum, quæ dicuntur Prexianus & Ruſiacus. Noſtram itaque frequenter Ana abba petiit pietatem, ut ob noſtræ pietatis augmentum ſupradicto ſacerdoti Autario factam donationem plenius confirmare dignaremur per hanc eandem excellentiæ noſtræ auctoritatem. Cujus precibus annuentes, conſtituendo ſancimus, ut ſicut ab eodem Autario ſacerdote præmemorata baſilica cum appendiciis præmiſſo monaſterio eſt tradita ſeu delegata, ſic ſuper hanc noſtram auctoritatem integerrime perpetuis temporibus in poteſtate ſeu dominatione prænotati monaſterii rectorumque ejus conſiſtat, & abſque alicujus contradictione vel minoratione omni tempore in utilitatibus ipſius ſancti loci permaneat. Et quando quidem divina vocatione ſupradictus abba vel ſucceſſores ejus de hac luce migraverint, quandiu ipſi monachi inter ſe tales invenire potuerint, qui ipſam congregationem ſecundum regulam ſancti Benedicti regere valeant, per hanc noſtram auctoritatem & conſenſum licentiam habeant eligendi abbates; quatenus ipſos monachos qui ibidem Deo famulantur pro nobis & conjuge atque ſtabilitate totius regni noſtri Domini immenſam clementiam jugiter exorare delectet. Et ut hæc auctoritas noſtris futuriſque temporibus, Domino protegente, inconvulſa valeat manere, manu propria ſubter firmavimus & annuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus.

VII.

Caroli Calvi imperatoris præceptum pro monaſterio Craſſenſi. *Ex authentico.*

Edit. tom. 3. annal. Bened. pag. 681.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Karolus ejuſdem Dei omnipotentis miſericordia imperator 876.
auguſtus. Si ſervorum Dei petitionibus aurem noſtræ ſerenitatis accomodamus, & anteceſſorum noſtrorum morem ſequimur, & ob id præſentem vitam facilius transfigere, & futuram adipiſci nullo modo dubitamus. Noverit itaque omnium fidelium ſanctæ Dei eccleſiæ noſtrorumque tam præſentium quam futurorum induſtria, quod Songfredus abbas monaſterii ſanctæ Mariæ de loco qui dicitur Urbionis, ſito in confinio Narbonenſi & Carcaſſenſi, ad noſtram acceſſit clementiam, deprecans ut ejus donationes, emptiones vel alias adquiſitiones rerum ad jam dictum locum pertinentium noſtrum pro firmitatis gratia ſuperaddidiſſemus præceptum. Præcipientes igitur jubemus ut omnes villæ, id eſt Buciniacus & Palaracus, Cuvicianus & manſiones & villares cum omnibus poſſeſſionibus ad præfatum locum in quibuſlibet comitatibus ſint, in eodem loco juſte & rationabiliter per hoc noſtrum præceptum permaneant; & eccleſiæ quæ in villaribus eorum ſunt, in eorumdem poteſtate ſimiliter permaneant, immunitatem etiam noſtram ſimiliter habeant, ſicut in noſtro veteri præcepto continetur. Et ut hoc ita juſte conſervetur, manu noſtra ſubter firmavimus, & annulo noſtro inſigniri juſſimus. Signum Karoli glorioſiſſimi imperatoris auguſti. Audacher notarius ad vicem Gauſlini recognovit. Data VIII. kalendas Novembris, indictione X. anno XXXVII. regni domni Karoli imperatoris in Francia, & imperii ejus primo. Actum Elidione villa in Dei nomine feliciter. Amen.

VIII.

Wilerannus epiſcopus Carcaſſonenſis præeſt judicio lato in gratiam Recamundi abbatis S. Hilarii.

Edit. in Diplom. Mabillonii, pag. 505. & in hiſtoria Arverniæ Baluzii, tom. 2. pag. 13.

IN judicio Wileranni ſedis Carcaſſona epiſcopo, 883.
necnon Aquifredo * comite, Sicfredo vicecomite, * Aguifredo
Sunifredo abbate, Miro abbate, Gulfino, Auſtraldo, Autario & Williſco judicum, & in præſentia Witardo, Elarenſio, Wiſando & Adalgrimo preſbyteri, Seſenando, Bellone, Drogone, Fediſelo, Johanne, Jordane, Giſcafredo, Feduncio, Wandalardo, Odovacro, Waltario, Ariberto, Godberto, Guilone, Leutfredo, & Wiſando, Salone vel aliorum multorum, qui cum ſupradicto epiſcopo, comite, vicecomite, abbates, archidiaconos & ipſos judices vel auditores in illorum judicio in publico mallo in civitate Carcaſſona reſidebant. In eorum præſentia recognoſco me ego Ermenardus, qui fuit filius condam genitore meo nomine Amelio quod negare non poſſem facio mea * profeſſione

* meam profeſſionem, &c.

Digitized by Google

* ſcripturis. adque evacuatione de ſcripturas * quod homo nomine Recamundus abba & ſui monachi qui ſunt de monaſterio ſancti Hilari, qui eſt ſitus in territorio Carcaſſenſe ſuper fluvium Leuco ipſas ſcripturas quod ipſi mihi requirebant in ſupradicto judicio quod anteceſſor ſuus Caſtellanus aba condam, qui fuit, & ſui monachi de ſancto Hilario mihi jam dicto Ermenardo fecerunt & donaverunt procaminationis de illorum alode proprio, quod abent in territorio Roſſilionenſe, in locum ubi dicitur ad ipſas Nitolarias ipſa illorum cellula, cui vocabulum eſt S. Stephani cum ſuis appendiciis, quod debet eſſe de jam dicto monaſterio ſancti Hilari, ſive Recamundo abbate vel ad ipſos monachos per illorum ſcripturas, & per illorum apriſiones, & alias ſcripturas authenticas, quod inde mihi donaverunt: quod ibi comparavit monachus illorum nomine Gladeſindus per juſſionem & per mandatum de ipſo abbate ſancti Hilari & de ipſos monachos, de omnes ipſas ſcripturas, de quantum jam dictus Caſtellanus aba qui fuit anteceſſor de iſto Recamundo ſupradicto abbate & ſui monachi inde mihi Ermenardo donaverunt de ipſa cellula S. Stephani cum ſuo appendicio & procamiationis authenticas de ipſas ſcripturas. Ego Ermenardus
* invenire. plus nec amplius inde venire * non poſſum, niſi quatuor, quas inde inveni authenticas, quod ego reddidi ad iſto Recamundo abate vel ad ſuos monachos in iſto ſupradicto judicio, & ipſas procamiationis quas inde habui, & alias cartas authenticas ego Ermenardus
* prædictas. eas invenire non poſſum, ſed perditas * ipſas abeo & necio quid ſe fecerunt, ſed ubicumque ipſas ſcripturas procamiationis, vel ipſas alias authenticas in mea poteſtate, aut in poteſtate de ullo homine, aut in placitum, aut in platea ipſas ſcripturas inventas aparibiles fuerint, frigulas & vagas & inanes permaneant omni tempore, & non abeant ullam firmitatem. Et ego Ermenardus ſic me evaquo in omnibus de ipſa cellula ſuperius dicta S. Stephani & de ſuis appendiciis, quia non hodie, nec ullo tempore, neque iſtum placitum, neque in alium, nullam ſcripturam inde præſentare nec habere non poſſum, nec per teſtes, nec per ullum documen-
* judicium. tum indicium * veritatis ego probare non poſſum, quod ipſa cellula S. Stephani nec ſuum appendicium ego tenere debeam in meam poteſtatem, ſed plus debet eſſe de monaſterio S. Hilari ſeu ad Recamundo abate, vel ad monachos. Et ego Ermenardus ipſa cellula cum ſuum appendicium reditum habeo ad iſto jam dicto abate vel ad monachos ſuos, & ipſum meum alodem proprium quod inde procamiatum habui cum jam dicto Caſtellano abate & ipſos monachos in territorio
* Teria. Redenſe, in alode de Telia * in locum ubi dicitur domum S. Petri, ipſum meum alodum receptum abeo in mea poteſtate, & vera eſt mea profeſſio & evaquatio in omnibus. Facta ſcriptura profeſſionis VI. kalendas Martii anno III. imperante Carolo imperatore. S. Ermenardus, S. Jordanus, S. Alderandus, S. Pantaleon,
Galaſredus S. Leufredus, S. Gulſinus, S. Baldeſredus, qui hanc ſcripturam ſcripſit die & anno quod ſupra.

I X.

Præceptum Odonis regis pro Ugoberto abbate Montis-olivi.

Edit. tom. 2. Capitular. pag. 1518.

889. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Odo gratia Dei rex. Cum petitionibus ſervorum Dei juſtis & rationabilibus divini cultus amore favemus, ſuperna nos gratia pro his muniri non dubitamus. Proinde noverit omnium fidelium noſtrorum præſentium futurorumque ſagacitas, quod vir venerabilis Ugobertus abbas ex monaſterio quod nuncupatur Malaſte ſitum in territorio Carcaſſenſe, conſtructum in honore S. Johannis Baptiſtæ cum terminiis & adjacentiis ſuis obtulit obtutibus noſtris quandam auctoritatem domini Pipini piæ recordationis ſereniſſimi regis, in qua erat inſertum qualiter anteceſſoris ſui anteceſſor ipſum monaſterium a novo conſtruxiſſet opere & propter ejus defenſionem vel propter pravorum hominum infeſtationes illicitas, in manu ejuſdem domini imperatoris una cum monachis ibi degentibus ſe commendavit, ut ſub ejus tuitione licuiſſet eos cum rebus omnibus eorum quiete vivere ac reſidere. Et deprecatus eſt clementiam regni noſtri ut præfatum monaſterium una cum villulis, quarum nomina ſunt villa Sigarii, ſeu villa Addarii, necnon villa Vivonis, necnon villa quæ dicitur Eliſau, quæ alio nomine villa Fedoſi, quæ ſunt ſuper eundem fluvium ſitæ, ſeu villare quod nominatur ſancti Stephani, & villa quæ dicitur Miazani in eodem pago ſuper fluvium Fiſcanum, & in pago Redenſi locum qui dicitur ſancti Vincentii in villa Teria, & villa quæ dicitur Annulella, quæ eſt ſita in pago Redenſi ſive Craſſenſi, villareque nomine Magnianacum in pago Toloſano ſuper fluvium Fiſcanum, necnon & cellulam ſancti Martini prædicto monaſterio ſubjectam ſuper rivulum Lampium, ſive ſanctæ Cæciliæ & ſancti Petri ſuper fluvium jam dictum Duramnum, locum qui dicitur Oratorium quæ ſunt in pago Carcaſſenſi, villare quod dicitur Eleci ſuper fluvium Lagauci, cum omnibus rebus & adjacentiis ſive aquis ſuis, ſub noſtra ſuſciperemus defenſione & immunitatis tuitione: cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam divini cultus libenter aurem accommodare placuit, & hoc noſtræ auctoritatis præceptum fieri decrevimus atque jubemus, per quod præcipimus ut nullus judex publicus vel quilibet de judiciaria poteſtate in eccleſias, loca vel agros, ſeu reliquas ejus poſſeſſiones, quas moderno tempore poſſident, vel quæ eis deinceps in jure ipſius ſancti loci voluerit divina pietas augere, ad cauſas audiendas, aut manſiones vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius monaſterii tam ingenuos quam & ſervos ſuper terra ipſius commanantes injuſte diſtringendos, nec ullas redibitiones aut illicitas occaſiones requirendas noſtris nec futuris temporibus, ingredi audeat, vel ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat; & quidquid de rebus præfati monaſterii fiſcus ſperare poteſt totum nos pro æterna remuneratione præfato monaſterio concedimus, ut in alimonia pauperum, ſtipendia monachorum ibidem Deo famulantium proficiat in augmentum. Et quando quidem divina vocatione ſupradictus abbas vel ſucceſſores de hac luce migraverint, quandiu ipſi monachi inter ſe tales invenire potuerint qui ipſam congregationem ſecundum regulam ſancti Benedicti regere valeant, ſcilicet qui præeſſe & prodeſſe queant, per hanc noſtram auctoritatem licentiam habeant eligendi abbates, quatenus pro nobis & totius regni noſtri ſtabilitate a Deo nobis conceſſi jugiter Domini miſericordiam exorare delectent. Et ut hæc auctoritas a fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris verius credatur diligentiuſque conſervetur, manu propria ſubter firmamus & annulli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Odonis glorioſiſſimi regis. Datum idibus Junii anno Incarnationis Dominicæ octingenteſimo octuageſimo nono, indictione ſeptima, anno ſecundo regni Odonis regis glorioſiſſimi. Actum in monaſterio S. Maximini in Dei nomine feliciter. Amen.

X.

Præceptum Caroli Simplicis pro Witiza Craſſenſi abbate.

Biblioth. Colbert. tit. abbatia Craſſ.

IN nomine S. & individuæ Trinitatis, Carolus divina propitiante clementia rex. Si neceſſitatibus ſervorum 908.
Dei, &c.* Quamobrem notum ſit, &c. quia Witiza venerabilis abbas S. Mariæ Urbionenſis ad noſtram accedens ſerenitatem, res quaſdam datas S. Mariæ, ut illi eas præcepto noſtræ auctoritatis confirmaremus, deprecatus eſt, quas avus & genitor noſter & omnes anteceſſores noſtri confirmaverunt, &c. per quod præcipimus atque decernentes jubemus, ut cellæ ſive aliæ res quæ

* *Vide append. tom. 3. annalium Bened. pag. 670.*

Digitized by Google

jam fato monaſterio a Deum timentibus collatæ ſunt,
id eſt in pago Carcaſſonenſi Flexus, &c. Baugiles*
cum eccleſia ſancti Petri, quæ eſt ſita prope civitatem
Carcaſſonæ, &c. quod donavit Raniſo femina bonæ
memoriæ; & aliud villare quod vocatur Favarias cum
cella S. Capraſii & eccleſia S. Stephani, quas donavit
Pontio comes bonæ memoriæ, ſicut Oliba comes tenuit
& ſunt ſitæ in valle Aquitaniæ in villa Adurci; &
in pago Narbonenſi Caputſpina, &c. quos Agila abbas
apprehendit ante Fulconem miſſum avi noſtri Caroli;
& Palma, &c. & cellam ſancti Petri in territorio
Narbonenſi in inſula Lici, quæ concambiavit Wifredus
comes cum Fredolo epiſcopo, & villam Sercian,
&c. in pago Raſenſi cellam quæ vocatur Paterno in
ſuburbio Petrapertuſenſe ſitam cum eccleſia S. Petri,
quæ donavit Oliba comes bonæ memoriæ: in pago
Ruſulionenſi & in pago Gerundenſe Fonteclara cum
eccleſia S. Pauli, quod donavit Odo rex per præceptum
ad Saborellum abbatem ipſos ficos quod in præcepto
Odonis regis reſonant & Wifredus comes ipſos
ficos conſenſit, &c. & villaria quæ ſunt per diverſas
provincias, &c. ſub noſtræ tuitionis mundeburdo &
noſtræ dominationis protectu eſſe jubemus, &c. Et
quando quidem divina vocatione prædictus abbas de hac
luce migraverit, quandiu ipſi monachi inter ſe voluerint
eligere, qui ipſam congregationem regere valeant
ſecundum regulam S. Benedicti, per hanc noſtram auctoritatem
& conſenſum licentiam habeant inter ſe eligendi
abbates. Et ut hæc largitionis auctoritas a fidelibus
ſanctæ Dei eccleſiæ & noſtris firmius credatur, diligentiuſque
conſervetur, manu propria firmavimus, & annuli
noſtri impreſſione ſigillari juſſimus. Signum Caroli
regis glorioſiſſimi. Ernuſtus notarius ad vicem
Askerici epiſcopi ſubnotavit. Data III. nonas Novembris
indictione XII.* anno XVI. regnante Karolo rege
glorioſiſſimo redintegrante........ Actum Lauduno
caſtro I. D. N. F. A.

* al. Baguiles

* a menſe Septembri inchoata.

X I.

Commutatio facta inter Gimeram epiſcopum Carcaſſ. & Eriſonſum abbatem Montis-olivi.

Edit. in append. ad Capitularia, col. 1534.

925. IN nomine Domini. Ego Gimera epiſcopus & omnis
congregatio ſancti Nazarii ſedis Carcaſſon. tibi Eriſonſo
abbati & cunctæ congregationi ſancti Johannis
D monaſterii caſtri Mallaſti procambiamus vobis eccleſias
noſtras quæ ſunt in comitatu Carcaſſenſe, ſuburbio
Auſonenſe: eccleſiam ſancti Romani quæ eſt in villa
Witizanis cum ſuis decimis ſine aliquo cenſu, & eccleſiam
ſancti Saturnini quæ eſt in monte Coniculo cum
ſuis decimis ſine aliquo cenſu, propter alodem veſtrum
qui eſt in comitatu Carcaſſenſe in villa quæ dicitur
Orenciano, qui vobis venit tam de donatione quam ex
comparatione: ut ab hodierno die inantea habeatis poteſtatem
de ipſis eccleſiis cum illorum decimis ſine aliquo
cenſu vos & ſucceſſores veſtri, ut quidquid exinde
agere, facere vel judicare volueritis in Dei nomine habeatis
poteſtatem cum omni voce oppoſitionis noſtræ.
Sane, quod fieri minime credimus eſſe venturum, quod
ſi ego Gimera epiſcopus, aut mea congregatio, aut aliquis
E ſucceſſorum meorum qui contra hanc procambiationem
venerit ad irrumpendum aut ſuppoſita perſona
ulla, aut nos venerimus*, inſeram vel inferent vobis
aut parti veſtræ quantum apud vos aut ſucceſſores veſtros
ipſas eccleſias cum illarum decimis ſine aliquo
cenſu adeo* tempore melioratas fuerint, componat
vobis tantum, & aliud tantum quantum ipſas res valere
potuerint, & hoc quod repetit non valeat vendicare,
ſed inantea iſta procambiatio firma & ſtabilis permaneat
omni tempore. Facta charta procambiationis idus Junii
anno vigeſimo octavo regnante Carolo rege poſt obitum
Odonis regis. ✠ Gimera humilis epiſcopus..... facta.
Sig. Digarius archipreſbyter. Sig. Raimundus ſubdiaconus.
Sig. Horſmindus preſbyter. Sig. Bellus diaconus.*

* qui inferant.

* ab eo.

* al. decanus

A Sign. Amelius archidiaconus. Sign. Roſtagnus levita.
Sig. Blanbericus preſbyter. Sig. Leutardus levita. Sig.
Gilmundus. .... Sig.
Giſandus arc. Sig. Ennego ſubdiaconus. Sig. Itarius
acolytus. Sig. Abbo archilevita. Sig. Teodemarus archidiaconus.
Sig. Amelius acolitus. Sig. Egilbertus
acolitus. Sig. Senpilſus. Sig. Robbertus preſbyter. Sig.
Sentalricus preſbyter, qui hoc ſcripſit die & anno quo
ſupra.

X I I.

Permutatio inter Gimeram Carcaſſonenſem epiſc. & abbatem ac monachos Montis olivi.

Edit. prob. tom. 2. hiſt. Occit. pag. 66.

B ORthodoxa & bonis moribus non contradicens 931.
publiciſque utilitatibus non impediens legalis &
canonica ſanxit antiquitas, ut quotieſcumque inter eccleſiarum
aut cœnobiorum præſides quarumlibetve
perſonarum homines commutationis celebratur optativa*
vel ablativa auctoritas, ſcripturarum intercedat
alterna commoditas, quatenus perpetim valitura permaneat
firmitas & commutationis ſicut emptionis invacuata
& parilis ſubſiſtat coëvitas. Quocirca omnium
ſæculorum cognoſcat poſteritas, quia ego Gimera, qui
divina diſpoſitione ſancti Nazarii Carcaſſonenſis titulo
fungor, per conſultum & per conſilium cathedralium
clericorum meorum, propter utilitatem & adjacentiam
eccleſiæ,* commutationis obtentu, non alienationis
diſtractu, quia qui utiliter commutat nullatenus alienat,
C commutamus ad cœnobium almi Johannis Baptiſtæ,
quod vulgariter dicitur caſtrum Malaſti, & ad archimandritam,
id eſt abbatem ejuſdem loci cognomine
Ariſonſum ſanctamque catervam inibi Deo famulatricem
de rebus poſſeſſionis noſtræ, ſedis videlicet ſancti
Nazarii martyris in regno Septimaniæ in comitatu Carcaſſenſe
villam nomine Criſſagum cum eccleſia ſanctæ
Columbæ, cum omnibus appendiciis & pertinentiis
ſuis quæ nos ibi & noſtra eccleſia legaliter & canonice
poſſidemus in eodem regno & comitatu. In villa Sicca
commutamus ad præfatum locum eccleſiam ſanctæ Eugeniæ
ab integro cum ſuo cenſu, & in villa Segarii
eccleſiam ſancti Andreæ cum ſuo cenſu, *& in vicaria
Auſonenſi in villa Eliſau eccleſiam ſanctæ Mariæ
cum ſuo cenſu.* Hæc omnia ſuperius ſcripta de noſtro
D noſtræque eccleſiæ noſtrorumque clericorum jure commutamus,
tradimus & transfundimus in poteſtate & dominatione
proprietaria prælibati cœnobii ſancti Johannis
abbatiſque inſtantis cœnobitarumque modernorum &
ſucceſſorum, ut amodo & deinceps quidquid exinde
facere vel judicare voluerint normaliter proficuum libere
& firmiſſime habeant inconvulſum. Recepimus
econtra ad utilitatem noſtræ eccleſiæ per corroboratam
alternitatis auctoritatem in commutatione, ceu* in eodem
reſonat de manu abbatis prætaxati monachorumque
loci in ſupraſcripto regno & comitatu alodem proprium
eorum, nomine Villam-albam cum eccleſia ſancti
Petri & cum omnibus adjacentiis & pertinentiis ſuis, &c.
ſolidatas in tali deliberatione, ut ſi nos aut ſucceſſores
noſtri contra eos & ſucceſſores eorum, parique modo ſi
ipſe abbas aut ſucceſſores ejus contra nos ſucceſſoreſque
E noſtros calumniam aliquam aut litem inferre præſumpſerint,
de qualicumque parte calomniator ſurrexerit,
quod repetit non vindicet, & inſuper dupla, &
meliorata quæ commutavit altrinſecus reſtituat. Ego
tandem Gimera epiſcopus precor piam ſucceſſorum
noſtrorum reverentiam ut ita noſtra facta ſinant manere
indemnia quemadmodum ſua vota a Deo & a ſuis
ſucceſſoribus malunt cuſtodiri perennia. Ut ergo auctoritas
iſta firmiori valeat omni tempore ſubſiſtere vigore,
eam manu propria manibuſque canonicorum noſtrum
roboratam in ſancto epiſcoporum concilio eorum
manibus roborandam obtulimus. Acta commutationis
hujus ſeries anno Incarnationis Dominicæ DCCCXXXI.
ſub era DCCCCLXIX. indictione quarta.

* oblativa & aptativa.

* noſtræ.

* ſive in eodem reſonante.

XIII.

Litteræ Radulſi regis Francorum pro reſtauratione Montis-olivi.

Edit. tom. 2. hiſtor. Occitan. probat. pag. 68.

932. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Radulfus divina propitiante clementia Francorum rex. Qui pro amore omnipotentis Domini ſanctam Dei eccleſiam conſtruere & reædificare gliſcit, magnam in honore ſanctorum mercedem impendit, in futuro vero cum ſanctis vitam acquirit ſempiternam. Idcirco notum ſit omnibus ſanctæ Dei eccleſiæ fidelibus præſentibus & futuris, quoniam adiit noſtram ſerenitatem Dalmatius noſter per omnia fideliſſimus miles; petiit noſtram celſitudinem quatenus noſtræ auctoritatis præceptum de terra quam ad abbatiam ſancti Johannis Baptiſtæ nobiliſſimi homines dederunt, in caſtrum videlicet Malaſti fieri præcepiſſemus. Illius fuit petitio & noſtræ libuit voluntati pro reſtauratione illius loci, & noſtræ authoritatis præceptum juſſimus fieri ut ſancti monachi ibidem Domino ſervientes illam terram firmiter teneant ſine ulla contrarietate, aut alicujus contradictione per juſſionem domini abbatis Ariſonſi ejuſdem loci: conjacet etenim in comitatu Carcaſſonenſe cum mercato ſuper fluvium Duranno. Eſt ibidem villa Sicca cum eccleſia, &c. Hæc omnia & ſicut continetur in aliis præceptis, ex parte noſtra ſint ſtabilita de ſupradictis villis, ſeu de eccleſiis ibidem datis, ut nullus per vim intrare præſumat in abbatiam, niſi quem electio elegerit. Ut autem hæc ſupra dicta firma ſint & ſtabilita permaneant in ævum, noſtro nomine inſigniri & annuli noſtri impreſſione juſſimus ſigillari. Signum Radulfi regis glorioſiſſimi. Roſmundus ad vicem Anſigiſci epiſcopi recognovit. Actum Anſa-villa decimo tertio kalendas Junii anno nono regnante Radulfo rege.

XIV.

Ex archivio Montis-olivi.

Placitum habitum in civitate Narbonenſi pro abbatia Montis-olivi.

Edit. tom. 2. hiſt. Occit. prob. pag. 69.

933. VEniens Witardus mandatarius Donadeo abbati vel cuncta congregatio S. Johannis monaſterii caſtro Mallaſti die Veneris in civitate Narbona, in præſentia domno Aimerico archiepiſcopo, & domno Pontione comite, ſeu & marchione, vel judices qui juſſi ſunt cauſas dirimere & legibus definire, tam Gotos quam Romanos, velut etiam Salicos, id eſt Wanarius, Abo, Rodgarius, Laſtozio *, Saione, ſive in præſentia Lorio, Bernardo, Raimberto, Alarico, Aimerico, Wifredo *, Adarz, Amblardo, Alfarico; item Abbone, Belgrane, Waltario *, & aliorum multorum bonorum hominum, qui cum ipſos judices ibidem reſidebant in mallo publico in Narbona civitate: in eorum præſentia ſic ſe proclamabat ſupra nominatus mandatarius de ipſo abbate de ſupra nominato comite; vos judices vel auditores facite mihi juſtitiam de iſto comite, quia iſte comes vel ſui homines ſic prendiderunt panem & vinum, & porcos, & aliis ceteris rebus male ordine & injuſte quod facere non debuerant de alode que vocatur Statiano *, & de alios alodes qui ſunt in comitatu Narbonenſe de ſupradicto ſancto Johanne: & ego mandatarius privilegium in manu teneo de Roma quæ eſt mater eccleſia, & preceptos quos domini noſtri imperatores & reges fecerunt ad jam dicta Caſa-Dei, & ipſi præcepti in ipſo mallo fuerunt oſtenſi & ſolemniter fuerunt relecti, & reſonabat in ipſo privilegio vel in ipſos præceptos quod nullus comes, ſeu vicecomes, nec vicarius, nec centenarius, nec nullus homo in eorum vocatione in illorum movitate prendidiſſet, nec boves, nec caballos, nec aſinos, nec paratas, nec portaticum, nec teloneo, nec fidejuſſores tollendos, nec illorum homines diſtringendos, nec nullum obſequium facere non debebant, ſed omnia ſint in alimonia pauperum, ſtipendiaque monachorum. Tunc ipſi judices & ipſi auditores cum audiſſent talem rei veritatis, & talem regum auctoritatis, interrogaverunt ipſo comite ſupradicto qualem legem vivebat, aut quid reſponderet de hac cauſa, unde iſte mandatarius eum interpellat; ille autem præſens ſtetit, & taliter dixit quod lege Salica vivebat, & iſta omnia quod iſte mandatarius requirebat ſic fuiſſe, non ſciebam quod ipſe abba, vel ipſa congregatio cenobitarum tales regales auctoritates habuiſſent unde perdonatum fuiſſet, & quantum ego feci, ignoranter hoc feci. Tunc ipſi judices & ipſi auditores, cum audiſſent ipſo comite ſic reſpondente, decreverunt judicium & ordinaverunt ipſo jam dicto comite quod conlaudaſſet ipſas ſcripturas dominicas & wadiaſſet legaliter, ſicut in lege Salica continetur, ita & fecit.. Oportum fuit Donadeo abbate vel ipſo jam dicto mandatario ut notitiam conlaudationis ſcribere vel ſignare rogaſſent ſicut & fecerunt. His præſentibus actum fuit & gaudent ſe ipſe abbas & ipſe mandatarius quod in noſtro judicio illorum clariſſima percepiſſent juſtitia. Dato judicio quinto idus Martii anno quarto regnante Rodulfo rege poſt obitum Caroli regis. Signum Poncione comite & marchione qui ſe exvacuavit, ſig. Richildis vicecomitiſſa, ſig. Jorius, ſig. Bernardo, ſig. Alarico, ſig. Aimerico, ſig. Adaiz, ſig. Amblardo, ſig. Alfarico. ſig. Walterio, ſig. Fortone.

* Blaſtolco.
* Roifredo.
* Euvaltario.
* Fraciano.

XV.

Bulla Agapiti papæ II. pró monaſterio B. Mariæ de Craſſa.

951. AGAPITUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei Suniario religioſo abbati venerabilis monaſterii ſanctæ Dei genitricis Mariæ dominæ noſtræ* ſitum in comitatu Carcaſſenſe ſuper fluvio Urbionis, & per * te in eodem venerabili monaſterio tuiſque * ſucceſſoribus in perpetuum. Convenit apoſtolico moderamini pia religione pollentibus benivola compaſſione ſuccurrere, & poſcentium animis cum alacri devotione impertiri aſſenſum. Ex hoc enim lucri potiſſimum præmium a conditore omnium Deo procul dubio promeremur, quando venerabilia loca opportune ordinata ad meliorem fuerint ſine dubio ſtatum perducta. Igitur quia per veſtrum legatum, videlicet Arnulfum humilem abbatem * poſtulatis a nobis, quatenus monaſterium ſupradictum confirmaremus & cum omnibus ſuis locis, videlicet eccleſiis. . . . . villabus, caſis, terris, vineis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, garricis, areis & torculariis, aquis, aquarum viis, molendinis, cum ſuis caput aquis & ſuis piſcatoriis, cultum vel incultum, ſive etiam & in his locis in comitatu Carcaſſenſe villam Agrifolio, cum eccleſia ſancti Cyrici cum terminis & finibus ſuis, villam etiam Verzeliano cum eccleſia ſanctæ Mariæ & cum terminis ſuis, & villam Cummiano cum eccleſia ſanctæ Mariæ & terminis ſuis, medietatem etiam & quantum in jam (dicto) comitato ipſe locus. . . . antea. . . . . confirmamus & in comitatu Toloſenſis, vel in vicariis ſuis eccleſiam ſanctæ Mariæ & ſancti Salvatoris, & ſancti Johannis in Ercino, & locum Camboni cum omnibus ad ſe pertinentibus, & quantum ibi Simplicius archilevita conceſſit cum ſuis conſanguineis, ſicut in eorum ſcripturarum ſeriem reſonat, vel in antea in ipſis acquiſituri eſtis locis, & in comitatu Redenſe quantum ibidem præfatus Simplicius archilevita conceſſit, tam in parochiis, quam & in ceteris locis. Villam etiam Boxam-Auream & Aurelioſam cum omnibus juribus illorum & in ſuburbio Petrapertuſienſe hoc quod dedit Rogerius in Cucuniano Reigas Molliſo cum eccleſia, & res in Paterno cum eccleſiis & decimis, & in hoc ſuburbio pertinentibus

. . . .

paſcuis & aquis quantum de villa Cornelliano uſque ad jam dictum, ſicut ibi Holiba conceſſit. Villam

* quod eſt.
* poſt te, *Vide Marc. Hiſp. pag. 867.*
* deeſt que, *ibid.*
* Rivipullenſem.

Digitized by Google

Corneſiano cum ipſa eccleſia, villam Stagello cum ſua eccleſia. . . . . quarumlibet in villa Gologias cum eccleſia ſua, medium Vernetium cum ſua eccleſia, villam Ripas altas cum ſua eccleſia, & ipſum villarem cum ſua eccleſia, villam Coningos cum ſua eccleſia, & in villa Salſas, & in villa de Canonac piſcaturas; & in comitatu Confluente quantum habetis in prata & in bonaria ad ſe pertinentia: in comitatu Gerundenſe eccleſiam ſancti Felicis, in villa Loroſtaria & ſua eccleſia, in comitatu Biſuldinenſe eccleſiam ſancti Stephani & ſancti Peregrini, ſeu & villam Enuſcho & Mediano cum eccleſia & ſua pertinentia, & quod habent in Barcinonenſe & in Oriellenſe, & in Sardarienſe, & in Cabaſtenſe, & in Albienſe, & in Munerbenſe confirmamus; & in comitatu Narbonenſe villam Erciam cum ſua eccleſia, & in inſula Lici eccleſiam ſancti Petri cum ſua pertinentia, & quantum ibi dedit Remigius archilevita, & in Taloſano & villa . . . . & Palmam, & in villa Alianeto & Fabriciano & Ferrales, Fabarios ſancti Stephani & ſancti Geneſii; vel in villa Miliano quantum ibidem habent. In comitatu Auſona eccleſiam ſancti Martini, cum ſuis decimis & pertinentiis, ſeu & in villa R . . . ano & Villare Aſenario quantum ibidem habent; & in Salmas prope Narbona & juxta ſtagnum quantum ibidem habent, vel cum omnibus ad ſupraſcriptum monaſterium in integro pertinentibus, & confirmamus vobis pontaticum, raptaticum, ſalinaticum, toloneum, ſicut reges vobis per præcepti paginam conceſſerunt. Statuimus autem ut quando abbas dicti monaſterii de hoc ſæculo migraverit, neque a regibus, neque a comitibus, neque a qualicumque perſona pro cupiditatis pecuniæ cauſa, neque pro qualicumque favoris inanis gloriæ ibidem abbas ſit conſtitutus: ſed a cunctis ſervorum Dei eidem monaſterio ſecundum Deum & ſecundum ſancti Benedicti patris regulam dignam perſonam eligantur abbates. Situm namque eſt ſupradictum monaſterium territorio Carcaſſenſe juxta pago Narbonenſis. Item & confirmamus tibi tuiſque ſucceſſoribus de ipſius ſancti monaſterii locis & pertinentiis, primitiis & decimis; necnon & iterum ſtabilimus ut nulla qualibet perſona monachi veſtri monaſteriis conſentientibus injuſte ad deroticum aut ad . . . . deportare laicalis perſona præſumatur. Nam quia ſupradictum monaſterium ubicumque ſibi pertinentis a Francorum rege per præcepti paginam firmatum & ſolidatum eſt regalis auctoritatis; ita & noſtra apoſtolica auctoritate, ut ſuperius inſertum eſt, & amodo inantea vos veſtriſve ſucceſſoribus legaliter acquiſituri fueritis, futuris temporibus a præſenti. . . . . inclinati precibus ſupradicti legati veſtri Arnulfi abbatis, & per ſupraſcripta regalia præcepta & alia privilegia ſeriem, ut præmiſſum eſt, in perpetuum vobis veſtriſque ſucceſſoribus confirmamus & ſtabilimus detinendum, & Dei cum timore & amodo diſpenſandum atque regendum, ut nullus rex, nullus princeps, nullus comes, nullus marchio, nullus judex, neque nulla magna parvaque perſona aliquam vim aut invaſionem in eodem cœnobio, neque in ſuis pertinentiis umquam facere præſumatur, pro quo & ſub divini judicii obteſtatione, & anathematis interdicta promulgantes decernimus, ut nulli umquam noſtrorum ſucceſſorum pontificum, & ut ſuperius poſuimus, nulla magna parvaque perſona audeat neque præſumat contra hoc noſtrum apoſtolicum privilegium in aliquibus agere, neque frangere temptetur. Si quis autem, quod non credimus, in aliquo frangere temptaverit. . . . . niſi reſipuerit, auctoritate Dei omnipotentis, & ſancti Petri apoſtolorum principis, atque noſtra quibus fungimur vicariationem anathematis vinculis indiſſolubilis eſſe innodandum, & a regno Dei alienandum & cum diabolo & ejus atrociſſimis pompis, atque cum Juda traditore Domini noſtri Jeſu Chriſti æterni incendii concremandum, & in voraginem, tartareoſque chaos demerſus cum, &c. Scriptum per manum Stephani notarii & regionarii atque ſcriniarii ſanctæ atque apoſtolicæ Romanæ eccleſiæ in menſe Decembri per indictionem ſupradictam decimam.*

* a menſe Septembri inchoatam.

✠ BENE VALETE.

XVI.

Hiſtoria tranſlationis corporis ſancti Hilarii epiſcopi Carcaſſon.

Edit. tom. 2. hiſt. Occit. prob. pag. 120.

ANno incarnationis Dominicæ DCCCCLXX. VIII. 970.
calend. Martii, apud provinciam Karcaſſenſem imperante Rogerio comite ejuſdem provinciæ, præſulatus etiam decus regente præſule Francone, in cœnobio almi Hilarii præſidente Benedicto abbate, ab eorum nutu vel providentia actum eſt conſilio inito cum provincialibus epiſcopis, & abbatibus, ſanctiſſimi præſulis & in mirabilibus clari domni Hilarii artus, qui humo tegebantur, a tellure ſubreptos, poſt altare, quod ipſe olim egregius ſanctuſque Hilarius una cum vicinis circumquaque commanentibus epiſcopis conſecraverat, cum honore tumularent. Quamobrem in præſtito die calendarum Martii conglobati ſunt pariter prædicti proceres, id eſt Rogerius comes cum conjuge ſua Adalais, & domnus epiſcopus Franco, & abbates Warinus & Benedictus, cæterorumque tam procerum quam etiam illuſtriſſimorum virorum & clericorum inſignis turma, necnon & pagenſium utriuſque ſexus copioſa plebs, in prædicto cœnobio.

Adduxerat autem præfatus abbas ſecum a radicibus Pyrenæi montis, exque arciſterio Coxiano in honore agii ſtraticous urani * conſtructo ſtructorem miri laboris virum. Hic cum trepidare cerneret ad tangendum ſancti viri locellum, non ſolum clericos, ſed etiam abbates atque pontificem, fideliter acceſſit, & mauſoleum cum calibe diſſolutum patefecit. Cumque ipſe artifex, & plurimi qui circumſtabant perſpicacibus oculis beati viri vellent videre corpuſculum, quia apertum erat vas, per unius fere horæ ſpatium ita vacuum viderunt ſepulcrum, ut nihil in eo niſi ſolum ſaxum inſpicerent; unde mœſtificati omnes qui aderant cum magno gemitu flectentes genua, cœperunt Dominum enixius exorare. Ut autem ſæpius ipſe artifex obtutus cœpit reducere ad vas, illico ſanctum conſpexit corpus, & Deo gratias clamavit, addens & dicens, ecce ſancti Hilarii corpus hîc habetur totum: quod omnes audientes aſpexerunt, & ita, ut ipſe clamabat, viderunt.

* *Id eſt* ducis militiæ cœleſtis, ſcil. S. Michaëlis.

Exinde dum cum laudibus defertur ſuper altare a pontifice & cæteris fidelibus, odor ſuaviſſimus emanavit de ſancto corpore, & extemplo cæcus quidam qui aderat illuminatus eſt: quo viſo epiſcopus una cum abbatibus cæteriſque fidelibus magno cum gaudio laudes cœperunt in altiſſimis reboare Domino. Apertis denique ejuſdem baſilicæ januis, qui præ foribus erant intrantes & miracula aſpicientes Dominum laudabant gaudentes. Dehinc miſſa a præſule celebrata, & poſt excubias totam per noctem expletas dies alter inluxerat, in qua plebs innumerabilis ex urbibus circumadſtantibus advenerat; cumque a præſule, ut decebat, recineretur miſſa, ſtatim ut benedictionem dedit ſuper populum, puerulus quidam a ſuo patre adductus, qui a matris alvo fuerat cæcus apertis oculis luminis hujus cœpit aſpicere decus. Quanta autem ſint tunc in plebibus gaudia facta, nullo modo poteſt effari humana lingua. Sed quid dicam! tanta tunc temporis facta ſunt miracula per ſancti Hilarii glorioſa merita, quanta per hominum ora nequeunt loqui hæc labra. Poſuerunt autem, ut decebant, beatiſſimi viri membra poſt altaris arulam in ſaxea arca, & in utroque latere, duorum ſuorum alumnorum Benedicti, Celſique indiderunt corpora, in quo loco Dominus per ſancti Hilarii ſociorumque ejus merita inſignia quotidie non deſiſtit patrare miracula.

Hoc autem ſtatuimus non eſſe omittendum, quod prædictus Rogerius comes ſpoponderat ante ſanctiſſimi

Hilarii ſepulcrum, ut numquam permitteret populari A in publicum omnem reditum, quod ab antiquis comitibus, ſeu a ſe fuerat in eodem cœnobio quolibet modo impoſitum, nullatenus ab aliquo vel a ſe deinceps eſſe exigendum, quod & factum eſt; nam cum oſſa ſancti viri eſſent ſuper altare repoſita, præfatus princeps ſua cum conjuge accepto libello regulæ remiſit in manibus epiſcopi & abbatum ita dicens: ab hora hac nullum cenſum, nullumque ſervitium hoc reddat monaſterium, ſed ſecundum regulam ſancti Benedicti, poſt hujus abbatis obitum eligant ſibi nihilominus abbatem, & nullus comes neque epiſcopus de ordinatione illa audeat accipere ſervitium: ſed neque de allodibus neque de rebus ejuſdem monaſterii audeat quiſlibet aliquid tangere contra voluntatem abbatis vel monachorum. Spopondit autem & privilegium, atque præceptum eidem cœnobio acquiſiturum, & duodecim monachos omni anno veſtiturum. Cujus rei teſtes ſunt tam epiſcopus, quam abbates & cæteri qui aderant utriuſque ſexus vel ordinis. Hanc autem ſcripturam cenſuimus, qui adfuimus, in ſepulcro beati Hilarii eſſe ponendam; poſcentes eum, ut ipſe pro nobis Dominum exoret, quatenus cum illo vitam perfruamur æternam per cuncta ſæculorum ſæcula. Amen.

XVII.

Bulla Benedicti papæ VII. pro Benedicto abbate S. Hilarii.

Circa 980. BENEDICTUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei. Notum ſit omnibus Chriſtianis, quia venerunt C Rogarius comes cum conjuge ſua nomine Adalhaice, ſimulque cum eis venit Benedictus abbas ad limina apoſtolorum beati Petri & Pauli ante noſtram præſentiam, petieruntque ut confirmaremus eis per noſtram apoſtolicam auctoritatem monaſterium, quod eſt conſecratum in honore S. Saturnini, ubi B. Hilarius humatus quieſcit; ut non ſit licitum ab hac hora inantea neque comiti, neque vicecomiti, neque epiſcopis, neque ulli magnæ parvæque perſonæ, homini neque feminæ ſupradictum monaſterium aliquid de ſuis rebus auferre vel alienare præſumat quidquid modo habet & inantea acquiſiturum erit in perpetuum, ſed ſemper ſint in ſtipendia monachorum & in eleemoſynis pauperum ea quæ conceſſa ſunt vel donata in præfato monaſterio a præfato Rodgario & ſua conjuge: id eſt villa quæ D dicitur *Corneliana* cum eccleſia S. Petri, & eccleſia quæ in Vico-limoſo & Gardia cum eccleſia S. Petri, & Malchindus & Salſingus & cetera loca quæ a præfato monaſterio pertinent vel pertinere debent. Poſt vero obitum Benedicti abbatis nemo ibidem abbatem conſtituat, niſi quem conſenſu & communiori voluntate fratrum qui ibidem Deo ſerviunt vel inantea ſunt ſervituri, elegerint. Hæc omnia quæ ſupra ſcripta ſunt concedimus tibi Benedicto abbati tuiſque ſucceſſoribus in perpetuum pro omnipotentis Dei amore & S. Petri, noſtræque animæ redemptione. Item & pro amore Rodgarii comitis Carcaſſonæ & conjugis ipſius, necnon Raymundi dilecti filii mei, ut illorum ſit merces in perpetuum. At vero qui cuſtos & obſervator fuerit hujus noſtri apoſtolici præcepti .... & confirma- E tione benedictionem a Patre, & Filio & Spiritu ſancto in omnibus conſequatur, & vitæ æternæ particeps effici mereatur in ſæcula ſæculorum: & qui obſervare noluerit, anathematis vinculo ſit innodatus, & a regno Dei alienus permaneat. Scriptum per manum Stephani notarii & ..... beatæ Romanæ eccleſiæ.

✠ BENE VALETE.

XVIII.

Donatio Rogerii comitis Carcaſſonenſis facta monaſterio S. Hilarii.

Edit. tom. 4. annal. Bened. pag. 5. & tom. 2. hiſt. Occit. prob. pag. 135.

EGO RODGARIUS comes ſimul cum conjuge comitiſſa Adalaice, ſeu Regimundo ſobole, atque Bernardo 981. ſobole, qui necdum latice conſecratus eſt baptiſmatis, pietate compunctus, reminiſcenſque quod dicit admonitione prophetica Dominus: *Date eleemoſynam & ecce omnia munda ſunt vobis:* Luc. 11, 41. Notum ſit fidelibus Chriſtianis, quod cum veniſſet Oliba comes injuſte B contra me cum exercitu magno hoſtiliter, & in magna ferocitate & impetu ſuæ virtutis devaſtaſſet inique, & prædam rapuiſſet ſuper terram meam quoad potuit; ego cum eum Rodgarius comes perſequerer, non confidens in mea virtute, nec in meum auxilium, ſed in miſericordia Dei ſperavi, & beatum Chriſti confeſſorem Hilarium deprecatus ſui, ut pro mea victoria Dominum deprecari non dedignaretur. Cum ergo reverterer ego Rodgarius comes, & omnes meos fideles vidiſſem incolumes & abſque vulnerum ſigno; cognovique inimicos meos mortuos & vulneratos, atque in fugam converſos, intellexi quod Hilarius almificus fuit pro me Dominum deprecatus, &, ut ferunt, nonnulli ante me eum præire viderunt. Ideo dedi Deo & eidem ſancto confeſſori, in manu Benedicti abbatis & monachorum ejus Venanciacum cum eccleſia ſanctæ Mariæ, & ſuis pertinentiis; villare quoque Aſinario cum terris cultis & incultis, &c. Facta eſt ſcriptura donationis hujus menſe Auguſto, anno XXVII. regnante Leutario rege. Signum Rodgarii comitis, qui hoc donum fecit, & firmare rogavit bonis viris, qui aderant. Signum Adelaicæ comitiſſæ uxoris Rodgarii comitis. Signum Regimundi, ſignum Bernardi filiorum ejus.

XIX.

Charta conceſſionis factæ ab Arnaldo vicecomite Carcaſſonenſi Gaufredo abbati S. Hilarii.

Edit. tom. 2. hiſt. Occit. prob. pag. 158.

NOtitia Warpitoria qualiter tenetur adſcripta. In Circa 1002. Chriſti nomine poſtquam Rodgarius comes & uxor ejus comitiſſa cum filio eorum Reginundo floreſcente jam juvenili ætate chartam donationis feciſſet monaſterio S. Hilarii, trophæo vel redemptionis animarum eorum elemoſynæ de villa Venantiaco, & de eccleſia ſanctæ Mariæ & appendiciis ejus, & de Cucuciaco cum eccleſia S. Petri Nonnonis, cum eccleſia S. Saturnini, villare Aſinario cum eccleſia S. Cypriani & Caranciani, cum eccleſia S. Michaelis, cum decimis & primitiis earum, propter victoriam quam S. Hilarius, atque noſcente illo cum ſuis fidelibus Deum exorando ſuis inimicis hoſtiliter oſtendit, multis annis jam peractis, accepit regimen Carcaſſenſis comitalis vice Arnaldus filius Radulfi in nomine vicecomitis. Ille vero ut hoc obtinuit, ab inſidiatoribus atque infidelibus hominibus denunciatum eſt falſidice non eſſe juſtum poſſidendi S. Hilarii jure poteſtatis propter donationem jam ſupradicti principis Carcaſſonæ, ſed cenſui deſervire vicecomitis. Ex quo vero auribus ejus intimatum eſt, non ſegniter eſt demoratus, inquiſitio ejus pervenit ad notitiam hominum dicentium injuſte & inordinate adverſus S. Hilarium agere. Sed advenit annuente Domino noſtro Jeſu Chriſto dies ſtatutus in quo notitia guarpitoria qualiter nomina ſubter tenentur inſerta eſt definita. Quia in menſe Septembrio feria V. advenit Gaufridus abba cum quibuſdam monachis S. Hilarii in civitate Carcaſſona, & olim jam peractis diebus quindecim ante præſentiam Rodgerii comitis

Digitized by Google

qui iter S. Petri ſequitur, jam præcipiente eo gratia ſuæ mercedis, ut convenienter agerent, rectiſſime atque juſtiſſime erga S. Hilarium & monachos ejus, potentialiter ſuſtentando & regendo locum illum electum a ſe & uxore ſua domna Adalaica comitiſſa & filio ſuo Regimundo, ſic venerunt ante præſentiam illorum & ſeniorum, qui coram eis aderant, multis, videlicet domno Alberto epiſcopo & archidiaconis Aimo, Oliba, Petro & fidelibus laicis, Lictore, Ugone, Poncio Einardi, Poncio Bernardi, Dacberti, Eicfredi, Sicfredi, Eblii, Yſarni, Radulfi, ceterorumque bonorum hominum, & ita judicaverunt ac benigniſſime ordinaverunt domna Adalaicis comitiſſa & filius ejus Regimundus cum ſuis fidelibus, ut vicecomes Amaldus de appendiciis vill. Venanciaci cum ſupradictis, id eſt Cucuciago, Nonnone, Aſinario, Karanciano unde querimonia eſt facta a monachis S. Hilarii, quæ domnus Rotgerius comes & uxor ejus atque eorum filius donaverunt S. Hilario, ſicut ſuperius inſertum eſt, nulla audacia, nulla violentia audaciter ageret de hoc contra S. Hilarium, ſed benevole & conſulenter guarpitoriam atque evacuationem facerent atque firmarent: quia lex judicum dicit, *ut quæcumque res ſanctis Dei eccleſiis aut per principum aut quorumlibet fidelium donationes collatæ reperiuntur, votive & potentialiter pro certo cenſetur, ut in æternum jure irrevocabili legum æternitate firmetur.* Sic & nos conlaudamus & ſtabilimus Arnaldi vicecomitis fidem guarpitoriam atque firmamus. Ob hanc igitur cauſam recognovit Arnaldus vicecomes rei veritatem in juſtitia domnæ comitiſſæ Adalaicæ, & filio ejus Regimundo atque Carcaſſenſium procerum; & ſic ſe guarpivit erga S. Hilarium ejuſque monachos malivolo ejus animo everſo. Facta eſt igitur firmiter guarpitoriæ firmatio; quod ſi ego Arnaldus vicecomes aut aliquis de ſucceſſoribus meis vel iſtius Carcaſſonæ ſedis, aut quilibet homo per ſubrogatam perſonam fuerit, qui contra hanc ſorgituram ad rumpendam ſurrexerit, iram Dei omnipotentis incurrat, & cum Juda traditore particeps efficiatur, & nullius ſanctorum interceſſio eum adjuvet, & quod petit non adquirat, ſed in duplo S. Hilario componere faciat, & inantea ſcriptura hæc firma ſtabiliſque permaneat omni tempore. Facta ſcriptura hæc in menſe Septembrio anno VI. regnante Roberto rege. S. Arnaldi vicecomitis qui iſtam guerpitoriam ſcribere juſſit & teſtibus ad roborandum tradidit. Einardus juſſus ſcripſit.

V. cod. lege Viſigoth. lib. 5. lege 1. de eccleſiaſticis rebus.

X X.

Inſtrumentum Petri de Carcaſſ. epiſcopi Urgell. pro Monte-olivo.

Ex archivo Montis-olivi juſſu D. Colberti.

Edit. in prob. tomi 2. hiſt. Occit. pag. 180.

1027. IN Chriſti nomine firmiſſimis ſcripturarum edocemur inſtitutionibus, ut quiſquis de rebus propriis agere, vel facere, vel donare, aut vendere voluerit, liberam in omnibus obtineat poteſtatem illite inviolabili permanente. Quod legis Romanæ primum capitulum apud librum tertium ſaluberrime intonat: *Ita cum inter ementem atque vendentem ſive donantem fuerit definita ratio, hoc tantummodo requirendum eſt, ſi nihil fraudis vel violentiæ egit ille, qui comparaſſe aut donaſſe vel vendidiſſe probatur, & ſi voluerit revocare qui vendidit vel donavit, nullatenus permittatur.* Ob hoc igitur in Dei nomine, ego Petrus epiſcopus per præceptum domini Rodgerii comitis patris mei, & mater mea nomine Adalais comitiſſa facio cartam donationis ad Domino Deo regem cœli, & ad S. Johanne Baptiſta caſtri Mallaſti, qui eſt ſitus ſuper fluvio Durando, & ad Stephanum abbatem, & ad cuncta congregatione ipſius loci, qui ibidem Deo ſerviunt, & inantea ſervire deſiderant, propter remedium animæ meæ & animæ genitori meo vel genitrici meæ, de ipſo alode, quem vocant Ventenago cum fines & adjacentias ejus, & cum ipſa eccleſia quæ vocant S. Juliani, cum decimis & primitiis ejus, & cum omni ſuperpoſitum earum & cum omni voci oppoſitionis meæ quantum ad ipſum alodem pertinet, vel pertinere debet, tam loca ruſtica quam ad * urbana, tam heremum quam conſtructum, tam quiſitum quam ad inquirendum, vel inquirere potueritis in omnibus *: ſic trado vel dono Domino Deo & ad ſancto Johanne Baptiſta, & eſt iſte alodes ſupraſcriptus in comitatu Carcaſſenſe, in tali vero ratione, dum ego Petrus epiſcopus ſupraſcriptus vivo, teneo & poſſideo ad uſum fructuum, iſtum alodem præſcriptum vendere nec alienare, nec in alia poteſtate transferre licentiam non habeam, & poſt obitum quoque meum remaneat ad Domino Deo & ad S. Johanne Baptiſta caſtri Mallaſti ſine ulla reſervatione, vel ſine ullo contradicente, & per unumquemque annum ad feſtivitatem S. Johannis Baptiſtæ, qui eſt octavo calendas Julii, dono refectionem optimam id . . . . . centum panes optimos, & modio uno de optimo vino, & ſalmones quatuor aut quintos * ſolidos. Sane quod fieri minime credo eſſe venturum, quod ſi ego donator aut aliqui ex nepotibus aut de parentibus ſive de propinquis, vel comes ſive comitiſſa aut vicecomes aut epiſcopus, ſive abbas vel præpoſitus, ſive monachi aut quiſlibet homo, amiſſa vel ſubrogata perſona fuerit qui contra hanc cartam donationis iſtæ, vel contra alodem iſtum ſupraſcriptum venerit pro inrumpendum, imprimis iram Dei incurrat & a liminibus ſanctæ Dei eccleſiæ extraneus appareat, & plaga qua Ægyptus percuſſa eſt ſuper eo veniat, & ſicut Dathan & Abiron abſorbuit terra, ita illos ſulfur & ignis inextinguibilis abſorbeat; & ſicut Anania & Saphira propter cupiditatem pecuniæ paſſi ſunt in corpore, ita & ipſi patiantur in corpore & in anima, & ad extremum deſcendant viventes in infernum, maledicti ſint in civitate & in agro, maledictus fructus eorum & reliquiæ ipſorum; fiant uxores eorum abſque liberis, & viduæ & viri earum interficiantur gladio. Feriat eos Deus amentia & cæcitate, egeſtate & febre, frigore & ardore, rubigine & prurigine. Facta carta donationis iſtæ in menſe Decembrio idus,* anno trigeſimo ſecundo regnante Roberto rege. Signum Petrus epiſcopus, qui carta iſta donationis ſcribere fecit, & manibus firmavit, & firmare rogavit; ſignum Donadeo; ſignum Aicfredo; ſignum Vitale. Stephanus monachus rogatus ſcripſit ſub die & anno quo ſupra.

V. Interpretationem Aniani cod. Theod. lege 1. de contrahenda emptione.

* deeſt *ad* in edito.

* *nominibus* in edito.

* *quinque* in edito.

* *al.* octavo idus.

X X I.

Donatio Raimundi comitis facta Olibano abbati S. Hilarii Carcaſſ.

Ex autographo.

EGO RAIMUNDUS donator ſum Domino Deo, & S. Hilario, cujus corpus requieſcit in eccleſia quæ eſt conſtructa in honore S. Saturnini martyris, qui eſt in pago Carcaſſenſe juxta fluvium Leuco. Ego igitur præfatus Raimundus donator ſum ſupraſcripto cœnobio & Olibano abbati, monachorumque catervæ alodem quem habeo in comitatu Reddenſe, in villa quæ vocant *Valleveſia*, propter amorem Dei, & propter remedium animæ meæ, & genitori & genitrice mea, & mulieris meæ nomine Beliardi, & propter ipſam pugnam quam habeo in caſtrum Redda cum Arnaldo Giberto, propter mortem filii ſui, quia fecit me Deus vincere ipſam pugnam per interceſſionem beatiſſimi Hilarii confeſſoris ſui, & aliorum ſanctorum qui in ſupraſcripto cœnobio requieſcunt, &c. Facta carta iſta donationis & ſcriptura hæc XV. calend. Septembris anno IV. regnante Aenrico rege. Signum Raimundi qui hoc donum fecit, & firmare rogavit. Sig. Beliardi uxoris ejus, & aliorum. 1035.

Digitized by Google

XXII.

Reſtitutio facta monaſterio Craſſenſi.

Ex autographo Craſſenſi.

1036. IN nomine Domini. Ego Uggo comes, & uxor mea nomine Guila, & filii mei nomine Poncius & Raimundus, vidimus & audivimus querelam de abbate ſanctæ Mariæ, quæ vocant Craſſa, nomine Radulfo, & de monachis illius loci qui ibidem erant, id eſt Uggo & Stephanus, & oſtenderunt nobis cartas donationis, unde acquiſivit Sunnarius epiſcopus alodem quæ vocant Kanovas, cum eccleſia quæ vocant S. Quirici cum decimis & primitiis, & cum omni jure eccleſiaſtico de Gaufrido comite patre ſuo & de matre ſua nomine Ava comitiſſa, & aliam cartam, quomodo dedit iſtum alodem ſupra nominatum ad domum S. Mariæ cœnobii, quæ vocant Craſſa, totum & ab integrum, cum eccleſia quæ vocant S. Quirici, & cum decimis & primitiis ſine ulla reſervatione. Ego igitur Uggo comes & uxor mea nomine Guila, & filii mei, id eſt Poncius & Raimundus cum audiſſemus has auctoritates ſupra nominatas Dei genitricis Mariæ, & excommunicationem de præfato epiſcopo Soniario, & maledictiones quæ in ea auctoritate reſonabant, expavimus valde, & recognovimus quia rectum eſt, & in jure Dei genitricis debet permanere, & ego Uggo comes, & uxor mea nomine Guila, & filii mei nomine Poncius & Raimundus reddimus ipſam eccleſiam quæ vocant ſancti Quirici, qui eſt fundata in comitatu Roſſolionenſe, in villa quæ vocant Kanovas, cum decimis, & primitiis, & oblationibus, cum terris, cum vineis, cum cimiteriis, cum cellariis, & cum omnibus appenditiis ſuis, & cum omnibus adjacentiis ſuis ad eam pertinentibus propter remedium animæ noſtræ, & propter remedium animabus parentorum noſtrorum, ut Deus omnipotens interventu almæ Dei genitricis Mariæ perducat eas ad gaudia æternæ vitæ. Et ego Uggo comes accipio de manibus abbatis, & de monachis ſanctæ Dei genitricis Mariæ, quæ vocant Craſſa, precium quod inter nos & vos bonæ pacis placuit, kavallos duos valentes uncias v. propter redditionem & recognitionem eccleſiæ ſupraſcriptæ. Quod ſi ego Uggo comes, aut uxor mea, aut filii mei, aut aliquis de heredibus meis, aut qualibet appoſita vel ſubrogata perſona, aut ullus homo, aut ulla femina, qui contra hanc cartam venerit ad inrumpendum vel inquietare voluerit, inprimis iram Dei incurrat, & ab eccleſia Dei extraneus efficiatur, & in æterna dampnatione ſemper exiſtat, & in inferni gehennæ ſemper aſſidue cruciet, ubi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguetur, ubi ſemper erit luctus, & fletus, & ululatus, & inde ipſe aut ..... non eripiat. Et inantea iſta carta reditionis firma & ſtabilis permaneat modo & omnique tempore. Facta carta reditionis IV. idus Julii anno v. regnante Aianrico rege. Signum Uggo comes, qui iſta carta redditionis & recognitionis feci, & teſtes firmare rogavi. Signum Poncius, ſig. Guila, ſig. Raimundus, ſig. Gauſbert de Leocata, ſig. Gaufred. Dalmad, ſign. Radoltius de Reballs, ſig. Gaulbert, ſig. Willelmi Adalbert vicecomiti, ſig. Raimundi Adalbert. Arnallus. Iſarnus monachus qui rogitus ſcripſit ſub die & anno quo ſupra.

XXIII.

Litteræ apoſtolicæ Urbani papæ II. quibus inſtitutam a Petro Carcaſſon. epiſcopo clericorum Regularium normam in eccleſia S. Nazarii & aliis confirmat.

1088. URBANUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilecto fratri Petro Carcaſſonenſi epiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Petitionis tuæ juſtitiam agnoſcentes, inſtitutionem regularium clericorum, quam tuæ prudentiæ ſollicitudo apud matricem eccleſiam A S. Nazarii & apud eccleſias S. Mariæ, ſeu B. Stephani Domino cooperante diſpoſuit, præſentium litterarum auctoritate firmamus, & eam ſub apoſtolica protectione ſuſcipimus. Præcipimus ergo, & per virtutem S. Spiritus interdicimus, ut nulli ſucceſſorum tuorum, nulli ſecularis vel eccleſiaſticæ poteſtatis liceat eaſdem canonicas evertere, & per te illic diſpoſitum regulare propoſitum dimovere. Univerſa etiam quæ canonicis ipſis ex tua liberalitate collata ſunt, aut deinceps conferentur, ſive quæ deinceps alii quilibet fideles ex ſuo jure contulerint, firma ſemper & illibata permaneant, clericorum ibidem ſub regularis vitæ obſervantia ſervientium uſibus omnimodis profutura. Si quis vero, quod abſit, hujus decreti noſtri jure cognito obviam ire tentaverit, animadverſione ſpiritualis gladii feriatur. B Obſervantibus autem hoc pax a Deo & miſericordia perpetua conſervetur. Dat. Mediolani XII. cal. Junii an. MLXXXVIII.

XXIV.

Donatio abbatiæ S. Martini de Puteo diœceſ. Narbon. facta Roberto abbati Craſſenſi.

Ex tabular. Craſſ.

IN nomine Domini, ego Bertrandus filius Fulconis de Caſtro quod vocatur *Durfort*, recognoſcens me injuſte & contra Dominum tenuiſſe abbatiam S. Martini de Puteo, quam pater meus Fulco mihi reliquit per hæreditatem, propter hoc ego Bertrandus cum conſilio & voluntate omnium fratrum meorum, & C conſobrinis meis, ſcilicet Raimundo Raimundi & Ugo Raimundi fratri ſui & omnium filiorum eorum, reddo, relinquo & guirpiſco, atque deffinio Deo & S. Mariæ Craſſæ & domno Roberto abbati Craſſenſi, & monachis ipſius loci præſentibus & futuris ipſam omnem abbatiam, & totum ipſum honorem, quod ad ipſam pertinet, ſicut ego melius tenui & poſſedi, pro remiſſione omnium peccatorum meorum, & omnium parentum meorum, exceptis ſex manſis, hoc eſt unum manſum Martini & fratris ejus Pontii Martini, & manſum Aibert feminæ, & Guillelmi Bernardi & Aucfredi filiorum ejus, & manſum Pontii Tedomarii & Pontii Martini, & manſum Petri Siefredi & fratrum ſuorum, & conſanguineorum ſuorum, & manſum Rotlandi, & manſum Martini Ato, & cum omnibus ſcilicet rebus, quæ modo habent & tenent ipſi manſi D omnes, & in manſo Martini Ato ſupra dicto non recipiat ullus de fratribus meis, nec de filiis eorum, nec de omnibus parentibus meis, nec aliquis filiorum aut ſucceſſorum eorum unquam ullum ſervitium. Iſtos vero manſos & homines prænominatos ego Bertrandus retineo in vita mea cum omnibus quæ modo habent & tenent, & cum .... & decimis & primitiis & quartis, & cum omni ſervitio ſuo, quæ ad ipſos manſos & homines pertinent. Similiter retineo unum campum & perprenſionem ipſius campi de Montemajore, & vineam unam de Monte-Auriol, ſicut illam plantavi & comparavi, & unam caſam, quam ego feci, & ortum unum, qui fuit Otonis Tedomari. Hæc omnia retineo in vita mea pro beneficio Craſſenſis monaſterii & conceſſione abbatis prædicti loci; poſt mor- E tem vero meam remanebit ad locum S. Martini de cujus jure eſt; corpus vero meum cum medietate de meo aver ad monaſterium S. Mariæ deferatur. Iſtos autem manſos & caſam & campum & vineam & ortum in tali convenientia retineo in vita mea, ut nunquam valeam dare vel vendere, aut impignorare, vel incumbrum aliquod facere; de iſto vero honore, quem retineo, laudaverunt & convenerunt michi conſobrini mei Raimundus Raimundi de Durfort, & Ugo Raimundus & omnes filii eorum ut nunquam in vita mea, nec poſt mortem meam quicquam tollant aut anparent, excepto uſuali ſervicio, quod in relico honore S. Martini habent. Hoc eſt autem ſervicium, quod retinent fratres mei & conſobrini mei omnes jam dicti in iſto & in

reliquo

1093.

reliquo honore S. Martini, receptum quale pater meus Fulco & avunculus meus Raimundus Tedomari habuit in ipſo honore, & duos jornales de bovibus, per ſementarios, aſinos ſimiliter duobus diebus, & homines duobus diebus, & duo ova a Paſcha in uno quoque manſo, & paleam duabus vicibus in anno, & nichil amplius requirant, nec nullam toltam vel forciam non faciant in.... Et ego ſimiliter Raimundus Raimundi de Durſort, & omnes filii mei Petrus Raimundus & Raimundus Xatmar, & Bernardus Raimundus & frater meus Ugo Raimundus & omnes filii ejus per nos & per omnem poſteritatem noſtram, quæ modo eſt & inantea erit, reddimus, relinquimus, & guirpimus atque deffinimus ipſam omnem abbatiam S. Martini Deo & S. Mariæ Craſſæ & Roiberto abbati & monachis ipſius loci præſentibus & futuris, quantum nos habemus vel habere debemus, ut ullus homo vel femina pro nos ſine ullo enganno in ipſa abbatia S. Martini de Puteo, & in toto ipſo honore, quæ ad ipſam abbatiam pertinet in perpetuum, excepto uſuali ſervicio, quod ſuperius ſcriptum & nominatum eſt: & hoc totum, id eſt hanc guirpicionem ſecimus omnes nos in præſentia Petri Olivarii de Terme & aliorum proborum hominum. Facta carta guirpicionis hujus anno milleſimo nonageſimo tertio regnante Philippo rege.

Signum Bertrandi filii Fulconis de Durfort. Signum Raimundi Raimundi de Durfort. Signum Petri Raimundi filii ejus. Signum Raimundi Tedomari filii ejuſdem Raimundi. Signum Bernardi Raimundi fratris ſui. Signum Ugonis Raimundi & filiorum ſuorum, qui hanc cartam ſcribere ſimul omnes fecerunt, & teſtes firmare rogaverunt. Signum Bernardi Gratapaleam. Signum Guillelmi Fulconis. Signum Berengarii. Signum Petri Doleta. Signum Tedomari. Signum Guillelmi Arnaldi de Rivo. Johannes ſubdiaconus ſcripſit die & anno quo ſupra.

X X V.

Litteræ Paſchalis papæ II. ad Arnaldum epiſcopum Carcaſſon.

1115. PASCHALIS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri Arnaldo, ejuſque ſucceſſoribus canonice ſubſtituendis epiſcop. Carcaſſonenſibus in perpetuum. Juſtis votis petentium, &c. Statuimus ergo ut in veſtro dominio permaneant eccleſia ſanctæ Mariæ in burgo Carcaſſenſi, cum omnibus ſuis pertinentiis, excepto reddittu quem canonici S. Nazarii accipere conſueverunt: in Capariienſi fundo eccleſia S. Stephani cum pertinentiis ſuis: eccleſia S. Mariæ de Varnaſona: eccleſia S. Sepulcri, quæ & S. Fulconis dicitur: eccleſia S. Clementis: eccleſia S. Petri de Leuco: eccleſia S. Felicis de Prexano: eccleſia S. Germani de Allairac, cum omnibus pertinentiis earum. Porro univerſa quæ a te vel ab anteceſſoribus tuis ad uſus communes canonicorum regulariter in beati Nazarii eccleſia viventium collata ſunt, rata eſſe, & eis integra & quieta perpetuo manere ſancimus; ex quibus in ſupradicta eccleſia B. Mariæ quos epiſcopus elegerit officia divina concelebrent. Interdicimus etiam ut te ad Dominum evocato, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus omnino invitis veſtræ eccleſiæ clericis, aut epiſcoporum, aut eccleſiæ res auferre, diripere, aut diſtrahere audeat. Ipſummet etiam clericorum clauſtrum & clauſtri domos ita ſemper liberas permanere ſancimus, ut nemini illic violentiam liceat irrogare. Decernimus quoque, ut nulli omnino hominum, &c. Ego Paſchalis catholicæ eccleſiæ epiſcopus SS. Datum Laterani per manum Fr. Johannis diaconi cardinalis & bibliothecarii pridie cal. Aprilis indict. VIII. Incarnationis Dominicæ anno MCXV. pontificatus autem domini Paſchalis papæ II. anno XVI.

X X V I.

Bulla Gelaſii papæ pro abbatia Craſſenſi.

Edit. prob. tom. 2. hiſt. Occit. pag. 406.

Baluz. bull. n. 12. & 38. in Bibl. regia.

GELASIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Berengario abbati Craſſenſis monaſterii 1119.
B. Mariæ, quod in Carcaſſenſi parochia ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regulariter inſtituendis in perpetuum. In Lateranenſis palatii tomis reperimus quod Karolus imperator B. Mariæ Craſſenſe monaſterium in Carcaſſenſi parochia ædificans B. Petro obtulerit, cum univerſis quæ loco eidem contulerat. Et nos ergo eamdem catholici Regis oblationem ſuſcipientes, monaſterium ipſum B. Petri protectione decrevimus confovere, ſtatuentes ut quæcumque vel ab eodem rege, vel ab aliis catholicis principibus ei collata, vel aliis juſtis modis adquiſita ſunt, firma ſemper & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus nominibus annotanda. In Narbonenſi epiſcopatu eccleſiam S. Laurentii[a], S. Stephani de Campo-longo[b], S. Pauli de Rivo-putido[c], S. Felicis de Capite-ſtagni[d], S. Petri de Licis, S. Eulaliæ de Robiano[e], S. Petri de Najoaras, S. Felicis & S. Nazarii de Leziniano, S. Juliani de Fonte-cooperto, S. Saturnini de Villa-rubea, S. Eulaliæ de Tezano, S. Adriani de Tornezarno, S. Sebaſtiani de Ripa-alta, S. Petri de Pratis, S. Aſciſcli de villa Berziano, S. Martini de Triviaco, S. Romani de Furca, S. Mariæ Magdalenæ de Quintiano*, S. Adriani & S. Mariæ de Mairolas, S. Juliani de Calzcaſtel, S. Johannis de Perron*, S. Johannis de Palma, S. Martini de Novellis, S. Johannis de Tuſciano, S. Mariæ de Fauſta, S. Petri de Paderno, S. Mariæ de Vigrado*, S. Martini de Molleta, S. Andreæ de Manſionibus, S. Saturnini de Palairaco, S. Fructuoſi de Caſa-cooperta, S. Martini de Puteo, S. Stephani de Romaneto, S. Romani de Laurera*, S. Cypriani de Cnciis, S. Petri de Planeda, S. Felicis de Malverzo*, S. Stephani de Cepiano, S. Martini de Palazol, S. Andreæ de Azillano, S. Petri de Capraſpina cum pertinentiis earum: & in eodem epiſcopatu caſtrum de Leco cum pertinentiis ſuis, caſtrum Laco cum pertinentiis ſuis & plagis marinis Liziani, Rubiani, Capunnortis, Luci, Rivi-putidi, Campi-longi, Villæ-rubeæ, Calzcaſtelli, Novellis cum villis & pertinentiis earum, villam Palmæ, Tezani, Caſtlogæ, Ferrals, Fontis-cooperti, Ripæ-altæ, Tornitarni, Prati, villæ Borciani, Triviaci, Quantilianis, Tuxlani, Fauſtæ, Molletæ, Paderni, Taxi, Manſionis, Palairaci, Buxenaci, Lairere, Buxæ, Aurciole, Capreſpine, Malverii, Sipiani, Cuxani, Planede cum eccleſiis & pertinentiis earum: & alodium de Capite-ſtagni, de Cuxiaco, de S. Jorio, de Narbona, de Harpadeux, de Faberzano, de Palaſolel, de Berneto, & de Agantano.

In epiſcopatu Carcaſſenſi eccleſiam S. Michaelis de Nahuſa, S. Martini de Podiolato, S. Juliani de Rabendoſa, S. Petri de Alarico, S. Cucuphati de Lauſa, S. Martini de Curtis, S. Mariæ de Cominiano, S. Petri de Millanello, S. Andreæ de Milhano, S. Pauli de Coloniaco*, S. Fulchi, S. Hilarii de Caſilaco, S. Mariæ de Veziliano*, S. Cirici de Agrifolio, S. Johannis de Agrifolio ſuperiori, S. Stephani & S. Cypriani de Faveriis, S. Mariæ de Tauriano, S. Martini de Coſano, S. Mariæ de Cerviano, S. Stephani de Caunas, S. Petri de Bagnuls, S. Mariæ de Petramala, S. Cypriani de villa Alzenaria*, S. Geneſii de Septembiſano, S. Felicis de Mirallas, S. Mariæ de Caſilars cum pertinentiis earum; & caſtrum Alarici, & villam S. Cucuphati de Lauza, & Flexi & Curtes, Cuminian, Milani, Bolonaci, Cazilaci, Virziliani, Agrifolii ſuperioris & inferioris; & alodium de Badenx, de Beriaco cum pertinentiis ſuis.

In Toloſano epiſcopatu monaſterium B. Mariæ de Cambono* cum pertinentiis ſuis, eccleſiam S. Petri

[a] S. Laurens de Cabreriſſe.
[b] Camp-long.
[c] nunc eſt diruta.
[d] Capeſtang.
[e] Roubian.
* al. Quintiliano.
* al. Berron.
* al. Vinogrando.
* al. de Leyreiria.
* al. Malverio.
* al. de Bolhonaco.
* al. de Verzellano.
* al. Aſinegria.
* Camon.

Digitized by Google

de Marenx, S. Vincentii de Ax, S. Petri de Prades, S. Saturnini de Arſat, S. Petri de Sorſat, S. Petri de Podio, S. Petri de Agenat, S. Mariæ de Ravat, S. Felicis de Faulinges, S. Mariæ & S. Pauli de Alta-ripa, S. Martini de Petrafitta, S. M. de Porcelligriſei, S. Stephani de Sopleſenx, S. Lupi & S. Johannis de Tortorag*, S. M. de Beced cum villis & pertinentiis earum, S. Mariæ de Solario.

* al. de Taurriac.

In epiſcopatu Helenenſi eccleſiam S. Stephani & S. Vincentii de Stagello, S. Martini de Comeliano, S. M. de Fonte, S. Felicis de Peziliano, S. Saturnini, S. Stephani, S. Mametis, S. M. & S. Andreæ de Ripaalta, S. Columbæ, S. Mariæ de Toluges*, S. Marci* de Canoas, S. Martini de Canoas, S. Petri de Prata; monaſterium S. Martini de Canegou, S. Andreæ de Subereta cum villis & certis pertinentiis earum.

* al. Colu-ges.
* al. S. Cyrici.

In Gerundenſi epiſcopatu monaſterium S. M. de Riudazer*, S. Sepulcri de Paleira, S. Stephani de Catnellas, S. Felicis de Lagoſtera, S. Petri de Gallicantu, S. Felicis de Geiſal* cum villis & pertinentiis earum.

* al. de Rividario.
* al. de Gerſan.

In epiſcopatu Cæſarauguſt. monaſterium de Jaſſaria cum pertinentiis ſuis.

In epiſcopatu Urgellenſi eccleſiam S. Petri de Burgalo*, S. Petri de Linars & villam Cinzors & Roret cum pertinentiis earum.

* al. Burgaliis.

In Albienſi epiſcopatu eccleſiam S. Petri de Roſen* cum pertinentiis ſuis. Quæcumque præterea in futurum conceſſione Pontificum, vel liberalitate principum, vel oblatione fidelium juſte atque canonice poteritis adipiſci, quieta ſemper vobis, veſtriſque ſucceſſoribus & integra conſerventur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum monaſterium temere perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſerventur eorum, pro quorum ſuſtentatione & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura.

* al. de Roſieux.

Porro ut idem Craſſenſe monaſterium ſub tutela & juriſdictione S. noſtræ Romanæ, cui Deo auctore deſervimus, eccleſiæ conſtitutum nullius alicujus juris eccleſiæ ditionibus ſummittatur, omnem cujuſlibet eccleſiæ ſacerdotem in eo ditionem quamlibet, præter rectorem ſedis hujus apoſtolicæ prohibemus, adeo ut niſi ab abbate fuerit invitatus, nec miſſarum ibi ſolempnia celebrare præſumat; obeunte te ejuſdem loci abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſore nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Dei timorem & beati Benedicti regulam elegerint, a Romano pontifice, vel cui ipſe commiſerit, conſecrandum. Chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſive eccleſiarum, ordinationes monachorum, qui ad ſacros fuerint ordines promovendi, a dioceſanis ſuſcipietis epiſcopis, ſi quidem gratiam atque communionem ſedis apoſtolicæ habuerint, & ſi ea gratis ac ſine pravitate voluerint exhibere; alioquin liceat vobis catholicos quos malueritis adire antiſtites, ab eis conſecrationum ſacramenta ſuſcipere, qui apoſtolicæ ſedis fulti autoritate quæ poſtulantur indulgeant. Nec pro adjacentium parochiarum interdictis fratres veſtri, qui per veſtras eccleſias commorantur, a divinis officiis ſuſpendantur, vel a mortuorum ſuorum exequiis prohibeantur, ſed ipſi tantum cum eorum clientibus, clauſis eccleſiarum janúis, divinæ ſervitutis officia peragant, & ſepulturæ debita exolvant. Illorum quoque ſepulturam liberam eſſe cenſemus, qui apud loca veſtra ſepeliri deliberaverint, nec devotioni & extremæ voluntati, niſi forte excommunicati ſint, ullus obſiſtat. Sane de preſbyteris qui per parochias ad monaſteria pertinentes in eccleſiis conſtituuntur, prædeceſſoris noſtri ſanctæ memoriæ Urbani ſecundi papæ ſententiam confirmamus, ut videlicet abbates in parochialibus eccleſiis quas tenent, epiſcoporum conſilio preſbyteros collocent; epiſcopi autem parochiam cum abbatum conſenſu ſacerdoti committant, ut ejuſmodi ſacerdotes de plebis quidem cura epiſcopo rationem reddant, abbati vero pro rebus temporalibus ad monaſterium pertinentibus debitam ſubjectionem exhibeant, & ſic ſua cuique jura ſerventur. Ad indicium autem perceptæ a Romana eccleſia libertatis quinque aureos quotannis Lateranenſi palatio perſolvatis. Si qua igitur in futurum eccleſiaſtica ſeculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptaverit, &c. Ego Gelaſius catholicæ eccleſiæ epiſcopus, ſignum manus meæ. *Deus in loco ſancto ſuo.* Datum apud Magalonam per manum Griſogoni, S. Rom. eccleſiæ diaconi cardinalis II. kalend. Decemb. ind. XII. Dominicæ Incarnat. anno MCXIX. pontific. autem domini Gelaſii ſecundi papæ anno primo.

XXVII.

Rogerius vicecomes Biterrenſis dat locum ad conſtruendum caſtrum in alodio ſancti Johannis Vallis-Sigerii.

Ex regio Fuxenſ.

1146.

IN nomine Domini. Ego Rogerius Biterrenſis vicecomes filius Cæciliæ vicecomitiſſæ firmo, ſtabilio, atque ædifico caſtrum in comitatu Carcaſſenſi in alodio S. Johannis Baptiſtæ Vallis-Sigerii, qui olim vocatus eſt caſtellum Malaſt, infra duas aquas, ſcilicet infra Duran & Alſau, hodie vero nuncupatur Montoliu. Hoc autem facio cauſa ſalvationis monaſterii prænominati S. Johannis, & omnium eorum quæ ad ipſius poſſeſſionem pertinent. Caſtrum illud ædificatur conſenſu & voluntate domini Bernardi filii Hermengardis prædicti monaſterii abbatis, & omnium monachorum ibidem Deo ſervientium, conſenſu & voluntate domini Pontii Carcaſſenſis epiſcopi, & Bernardi de Caneto, ac Bertrandi de Belpodio, & Guilhelmi de Arnauſas fratris jam dicti abbatis, & Guilhelmi Mancipii de Carcaſſona, & Guilhelmi S. Felicis vicarii Carcaſſenſis, & Guilhelmi Rogerii de Aragon, & Bernardi Boni hominis de Altpullo, & Ugonis de Saxaco, & fratrum ejus, qui videlicet Ugo eſt filius Rica, & aliorum multorum nobilium ac proborum hominum. Ego igitur Rogerius Biterrenſis ſupradictus in jam dicto caſtro Montis-oliu dono locum ad ædificandum ibi caſtellum & forciam Domino Deo, & S. Johanni Baptiſtæ Vallis-Sigerii, & Bernardo præſcripto abbati, & monachis ejuſdem monaſterii ſancti Johannis, & omnibus ſucceſſoribus eorum tam monachis quam abbatibus, ſalva fidelitate mea, & totius poſteritatis meæ, ab extrema parte Montis, quæ pars eſt adverſus aquilonem uſque ad Vallum, quod domina vicecomitiſſa fieri fecit, hoc modo, quod ulla occaſione aliquod impedimentum tollendi, vel vendendi, aut alteri donandi in prænominato caſtro non ponam nec abbati, & monachis ſupradicti monaſterii, & ſucceſſoribus eorum. Et ego Bernardus prænominatus abbas & nos monachi monaſterii S. Johannis recipimus hoc donum prædicti loci omni reſervatione mala poſtpoſita, ad ædificandum ibi caſtrum ſalva fidelitate tua, Rogeri, & totius poſteritatis tuæ hoc modo, quod ulla occaſione aliquod impedimentum in jam dicto caſtro non ponamus, nec mittamus & tibi, vel eis qui ex parte tua ipſum caſtrum & forcias nobis & ſucceſſoribus noſtris requirent non prohibeamus, ſed ſine mora, & abſque ulla dilatione, & mala reſervatione illud caſtrum, & omnes fortias ejus tibi, & omni poſteritati tuæ reddamus. Si vero de te defierit ſine infante, per prænominatam convenientiam Trencavello fratri tuo & poſteritati ejus preſcriptum caſtrum reddiderimus. Adhuc ego Rogerius laudo & concedo tibi Bernardo abbati prædicto, & monachis, & omnibus ſucceſſoribus veſtris omne hoc quod habebatis in villa Vallis-Sigerii, antequam caſtrum quod vocatur Montoliu ædificaretur in reliqua parte caſtri & burgi, quod ædificatur, in uno quoque manſo illius caſtelli & burgi ibidem ſuppoſiti unam libram

Digitized by Google

ceræ habeatis, exceptis illis manſis qui antiquitus cenſum dabant, & exceptis illis in quibus manent milites & miniſtri mei, etiam medietatem foriſcapiorum omnium manſorum prænominati caſtri & burgi habeatis, & ego & poſteritas mea aliam medietatem habeamus. Et ego Bernardus prædictus abbas, & nos monachi jam dicti monaſterii & ſucceſſores noſtri laudamus & concedimus tibi Rogerio & poſteritati tuæ in altera parte caſtri & burgi omne hoc quod habebatis in villa Vallis-Sigerii, & medietatem omnium foriſcapiorum, & illam tu, Rogeri, aut poſteritas tua non poſſitis vendere aut inpignorare, aut aliquo modo commutare, niſi nobis aut ſucceſſoribus noſtris, ut ſic iſta carta firma & ſtabilis permaneat omni tempore ſine inganno. Signa domini Rogerii Biterris, & domini Bernardi prædicti abbatis, & monachorum ejus qui ſic iſtam cartam fieri juſſerunt ac firmaverunt, & domni Raymundi Trencavelli, & domni Pontii Carcaſſenſis epiſcopi, & Bernardi de Caneto, & Guilhelmi S. Felicis vicarii Carcaſſenſis, & Guilhelmi Rogerii de Aragon, & Guilhelmi Mancip. & Petri Pelapol. & Pontii Ferrol. Bernardus ſcripſit vice domini ſui Guilhelmi Adelfi iſtam cartam dictantis juſſione domini Rogerii prædicti, & domni Bernardi prænominati abbatis anno MCXLVI. Incarnationis Dominicæ, ſeptimo cal. Julii feria tertia regnante Lodovico rege Francorum. Ego prædictus Rogerius Biterrenſis facio donum & convenientiam tibi prædicto Bernardo abbati & ſucceſſoribus tuis, quod in prædicto caſtro de Monte-olivo ullus homo & femina non faciat turrem vel caſtellum, niſi ego & vos, aut Guillelmus Rogerii de Aragon.

XXVIII.

Fundatio monaſterii Villæ-Longæ.

Edit. prob. tom. 2. hiſt. Occit. pag. 527.

1150. EGO ROGERIUS vicecomes & uxor mea Bernarda dono Deo, & S. Mariæ Boni-fontis, & tibi Arnaldo priori Boni-fontis, & cunctis ſucceſſoribus veſtris habitantibus in Compania, totum quod habemus & habere debemus, honorem, & dominium in terminio de Compania, quantum eſt inter aquam de Sor, uſque ad aquam de Lampi, & quantum eſt inter ſtratam publicam, quæ venit de Conquet *, uſque ad ſtratam quæ tranſit juxta Sabatut de Compania. Damus ſimiliter in omni feldo de Compania ligna ad ædificandas & conſtruendas domos, & ad omnia neceſſaria, & in ſilvis, & in eremo, & in condirecto, herbas, & paſturales per totum ad beſtias, & hoc totum facimus ſolummodo pro amore Dei, & pro redemtione animarum noſtrarum, & parentum noſtrorum, ita ut nos, nec aliquis pro nobis, neque ſucceſſores noſtri de prædictis terminis nihil requiramus; & ſi ullus homo & femina in prædicto honore & dominio de Compania vobis amparaverit, vel calumniaverit, nos erimus vobis inde guarentes ſine inganno omni tempore. Facta eſt hæc carta anno ab Incarnatione Domini MCL. idus Julii feria VII. regnante Ludovico rege. Hujus rei ſunt teſtes Trencavel vicecomes Biterrenſis & Vaterius Debeſſa [a], & Bertrandus Davalat [b], & Petrus de Amellarit [c], & Petrus de Meranas [d]. Raimundus Geraldi ſcripſit.

* al. de Bruniquel.

[a] de Beſſano. [b] Denabliatam. [c] de Armellano. [d] de Meyranas.

XXIX.

Donum Bernardi abbatis Montis-olivi factum Servato abbati Boni-fontis.

Ex autogr. Villa-Long.

1150. BERNARDUS abbas S. Johannis Vallis-Segerii conſilio ſui conventus donavit per alodium Servato abbati Boni-fontis & fratribus ſuis totum quod eccleſia S. Johannis Vallis-Segerii, & eccleſia ſanctæ Mariæ de Bamaſona in pertinentiis de Compania habebant vel habere debebant, quatinus fratres Boni-fontis & ſucceſſores eorum in Compania habitantes jure perpetuo haberent, & poſſiderent, & liberaliter facerent omnem ſuam voluntatem per omnia tempora. Hoc donum factum fuit ſolummodo pro amore Dei & S. Mariæ in manu Servati abbatis Boni-fontis, & Arnaldi prioris, & pro participatione orationum & beneficiorum ordinis Ciſtercienſis. Facta eſt hæc carta anno ab Incarnatione Domini MCL. & in feria II. & in V. cal. Septembr. regnante Lodovico rege. S. Bernardi abbatis Vallis-Segerii. S. Belengerii prioris. S. Willelmi Ferranni. S. Petri Itbaldi.

XXX.

Donum Villæ-Longæ factum monachis Companiæ.

Edit. prob. tom. 2. hiſt. Occit. pag. 527.

ANno MCLII. ab Incarnatione Chriſti menſe Madii die feria I. Lod. rege regnante. Ego Bernardus de Caſtellione, & ego Clavellus filius Bernardi Caſtellionis, nos ſimul donamus Domino Deo & S. Mariæ de Compania, & tibi Arnaldo abbati Companiæ, & omnibus habitatoribus ejuſdem loci, tam præſentibus quam futuris, omne jus quod habemus vel habere debemus in villario S. Johannis de Villa-Longa, & in omnibus terminis ejuſdem, in terris, in ſilvis, in aquis, in paſcuis, in vineis, in frutetis, in heremo & condirecto, in ingreſſu & egreſſu, in foreſtadiis, & in omnibus dominationibus noſtris, ſine omni retinentia atque contradictione, præter homines tantum quos nobiſcum retinemus. Hanc donationem fecimus Deo, & S. Mariæ de Compania, & tibi Arnaldo abbati & omnibus fratribus ejuſdem loci Companiæ & Villæ-Longæ præſentibus & futuris per alodium in perpetuum, ſed tamen in tali pacto, ut vos recipiatis nos in vita vel in morte. Ita ergo, ſicut ſupradictum eſt, ita donamus nos vobis bono animo, & bona voluntate, ſine ulla retinentia, & ſine omni inganno pro amore Dei, & pro redemtione animarum noſtrarum, & parentum noſtrorum; & ſi ullus homo aut femina vobis vel veſtris ſucceſſoribus aliquid amparaverit vel abſtulerit, nos & noſtri ſucceſſores erimus inde vobis boni guarentes ſine omni inganno, & faciemus illud vobis & ſucceſſoribus veſtris tenere & poſſidere in perpetuum per alodium. Hujus rei & iſtius donationis ſunt teſtes Guillelmus Montiſpeſſulani monachus, & Bernardus Biloth abbas Gimundi, & Bernardus de Villa de Guto & Iſarnus Jordani, & Petrus de Canavelas, quorum juſſu, & Bernardi Ceſtellionis prænominati, & Clavelli filii ſui prædicti, Guillelmus capellanus de Saiſaco hanc cartam ſcripſit die & anno prænotato. 1152.

XXXI.

Donatio facta monaſterio beatæ Mariæ de Rivo-nitido.

Ex archivo Rivi-nitidi.

OMnibus hominibus tam præſentibus quam futuris ſit manifeſtum, quod ego Arnaldus Seguerius, & Rixovendis mater mea, & nos Petrus * Seguerius omnes in unum amore Dei omnipotentis, Patris & Filii, & Spiritus ſancti, noſtrorumque remiſſione peccatorum, omniumque fidelium defunctorum, gratis damus Deo & eccleſiæ B. Mariæ de Rivo-nitido, & tibi humili Rainæ præſidenti negotiis domus illius eccleſiæ, & tibi Bernardo de Alluraco ſacerdoti ejuſdem loci tuo confratri, omnibuſque ſanctimonialibus tam præſentibus quam futuris ſub ordinatione loci illius Deo ſervientibus, damus quidem vobis licentiam conſtruendi, atque ædificandi, & in perpetuum tenendi tot ædificia quot volueritis in omni honore quem habemus & tenemus, vel tenere debemus in terminio B. Mariæ de Rivo-nitido, hoc eſt manſos, domos, curtiles, palearia, areas, hortos, viridaria, exitus aquarum & 1162.

* al. Sigarius atque Petrus.

Digitized by Google

reditus, ac cætera alia ubicumque volueritis in illo honore noſtro. Damus item vobis omnes decimas totius beſtiarii veſtri, ſcilicet omnium caprarum, boum, vaccarum, porcorum, agnorum* & volucrum, & etiam totius nutrimenti domorum veſtrarum. Damus quoque licentiam vobis plantandi vineam in riparia verſus Altanum uſque in Podium, quam teneatis per allodium, unde neque decimam dabitis. Damus item vobis per allodium Mollogium* quod ibi juxta caminam plantaſtis & unam modiatam terræ ad frumentum ubicumque volueritis in illo terminio, unde etiam non dabitis decimam, ſicut ſuperius eſt dictum. Sic remota omni retinentia noſtra damus Deo & beatæ Mariæ de Rivo-nitido omnibuſque habitantibus in ipſo loco totum habendum & tenendum ad omnem voluntatem ſuam in toto & de toto ſub proprio jure & allodio in perpetuum faciendam. Item dono vobis & omnibus in domibus de Rivo-nitido habitantibus totum alium honorem, qui eſt in toto terminio de Rivo-nitido ad habendum & laborandum, & ad omnem voluntatem veſtram inde faciendam, ita tamen ut de fructibus illius honoris nobis in area noſtra undecimam in grano & medietatem decimæ donetis ſine noſtro inganno in perpetuum; & recognoſcimus quod pro *acapito* illius honoris dediſtis nobis viginti ſolidos Melgorienſes. Si autem homo aut femina aliquid rerum prædictarum vobis amparaverit, vel ſucceſſoribus veſtris, erimus vobis & illis ſine veſtro illorumque inganno virpientes. Actum eſt hoc VIII. id. Novemb. anno Incarnationis Domini MCLXII. regnante Ludovico rege. Signum Arnaldi Seguerii, qui hoc donum fecit. Signum Rixovendis matris ſuæ. [a] Signum Petri Seguerii nepotis eorum. Signum Petri monachi & capellani. Signum Berengarii de Rocoſello.[b] Signum Guillelmi de Malbeaſo.[c] Signum Guillelmi Arnaldi.[d] Bernardus ſcripſit juſſione Arnaldi Seguerii & matris ejus Rixovendis, & Petri Seguerii nepotis eorum.

* *al.* equarum.

* *al.* Malolium quem ibi juxta caunam.

[a] *al.* & nepotum eorum Sigarii & Petri.
[b] *al.* de Torrozela.
[c] *al.* de Malbraſo.
[d] *al.* Guill. Arimandi.

XXXII.

Ex tabul. Craſſenſ.

Donatio decimæ in dominicatura villæ S. Johannis de Palma, facta Berengario abbati Craſſenſi.

1167. IN nomine Domini, ego Gauzbertus de Leucata in mea plena memoria dono, & reddo, & guirpiſco Deo & S. Mariæ Craſſæ, & domno abbati Berengario, & monachis ejuſdem loci præſentibus & futuris omnem meam partem de decima, quæ teneo vel habeo in dominicatura in villa S. Johannis de Palma, vel in ejus terminis, pro redemtione animæ meæ & patris & matris meæ & omnium parentorum meorum, ut Deus mihi & illis ſuam miſericordiam faciat: ſicut ſuperius ſcriptum eſt, & intelligi poteſt, ſic dono, reddo & guirpiſco Deo & S. Mariæ Craſſæ & monachis ejuſdem loci præſentibus & futuris totum & ad integrum ſine omni inganno & malo ingenio. Quod ſi aliquis ex propinquis meis vel heredibus contra hanc cartam donationis venerit ad irrumpendum, non valeat obtinere; ſed hæc charta firma & ſtabilis permaneat omnique tempore. Facta charta donationis & guirpitionis V. cal. Madii anno Domini MCLXVII. regnante Ludovico rege. Signum Gauzbertus de Leucata, qui iſta charta donationis vel guirpitionis ſcribere juſſit, firmavit, firmarique rogavit. Signum Berengarii de Capitolio *Cabiou*. Signum Berengarii de Leucata. Signum Ermengaudi de Leucata, qui hoc laudat & firmat. Guillabertus rogatus ſcripſit. Hoc donum ſuperius ſcriptum facit præſcriptus Gauzbertus de Leucata in tali convenientia, ut in omni anno in calendis Madii canent omnes preſbyteri Craſſenſis eccleſiæ miſſas pro animabus patris & matris eorum, & omnium parentum ejus, & exeant omnes fratres ſuper ſepulcra eorum.

XXXIII.

Venditio Raimundæ de Villa-Longa, facta Guillelmo Raimundo abbati de Villa-Longa.

ANno MCLXXVII. Incarnationis Dominicæ V. idus 1177.
Martii Luna XIX. & in Sabbato, Ludovico rege regnante. Ego Raymunda filia Engelberti de Villa-Longa, & vir meus Petrus Garibertus, & filius noſter Bernardus per nos, & per omnes infantes, ac poſteros noſtros, bona fide, & ſine inganno, & gratuito velle noſtro & abſque vi donamus & vendimus tibi Guillelmo Raimundo abbati S. Johannis de Villa-Longa, & omnibus habitantibus ejuſdem domus præſentibus & futuris, & cum hac carta tradimus vobis ſine omni noſtro retentu totum illum honorem, & illam tenentiam, atque hereditatem, quam pater meus dedit mihi, quando collocavit me in matrimonio, quem habemus vel ulla voce habere debemus in toto decimario, in toto terminio S. Johannis Villæ-Longæ, cultum ſcilicet & incultum, ſicut melius dici & intelligi poteſt, totum damus, & concedimus vobis propter XV. ſolidos Toloſanos, & unum ſextarium frumenti, tali equidem ratione & pacto, quod dum habeatis & teneatis ac pro veſtro proprio jure cum in .... poſſideatis vos & omnes ſucceſſores veſtri, ad totum veſtrum velle faciendum. Et ego Raimunda prædicta tenebo hanc venditionem & hoc donum, ſicut in hac carta prænotatum eſt, & hoc juro ſupra ſacroſancta quatuor Evangelia. Hujus rei ſunt teſtes Pontius Ato, Arnaldus Bernardus, Raimundus Bernardus, Benedictus de Vur, atque Vitalis Caput de Lupo, quorum omnium prædictorum juſſu Pontius Alauriacenſis hæc ſcripſit.

XXXIV.

Oto epiſcopus Carcaſſenſis dat monaſterio Villæ-Longæ eccleſiam S. Johannis & B. Mariæ Villæ-Longæ.

Ex autographo.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti anno ab In- 1180.
carnatione Domini MCLXXX. Ego Oto gratia Dei Carcaſſenſis epiſcopus gratis ac libera voluntate pro amore Dei & remiſſione peccatorum meorum, & anteceſſorum, & ſucceſſorum meorum, dono vobis domno Raimundo abbati monaſterii beatæ Mariæ Villæ-Longæ, & ſucceſſoribus veſtris abbatibus, & monachis, & fratribus ibidem Deo ſervientibus tam præſentibus quam futuris ipſam eccleſiam S. Johannis & beatæ Mariæ Villæ-Longæ, cum ſuis omnibus decimis, ac primiiis illius termini, & tantum quantum epiſcopus in jam dicta eccleſia, & in illa villa, & in ſuis omnibus terminiis habet vel habere debet ulla voce, ſicut ſuperius dictum eſt, ſic per me ac per ſucceſſores epiſcopos bona fide, & bono animo, & ſecundum conſuetudinem monaſterii Ciſtercienſis facio vobis prædictum donum, & in poſſeſſionem vos mitto, & meam poteſtatem ac ſucceſſorum meorum in veſtra poteſtate tradimus; ita quod ego, neque ullus ſucceſſor meus epiſcopus, neque ulla perſona per nos ad id quicquam non requiramus, vel requirere in perpetuum nullo modo faciamus, & ſic iſtud donum facio, ut firmum ac ſtabile omni tempore permaneat. Signum Raimundi archidiac. ſign. Guillelmi de Peiriaco, & Raimundi de Rivo; ſign. Pontii de Campeduco, & Petri de villa Maurino, & aliorum canonicorum ſedis S. Nazarii, qui ſic iſtam cartam firmaverunt. S. Arnaldi capellani de S. Vincentio, & Guillelmi Michaelis; ſign. Laurentii Xatinaii, & Pontii de Monte-Longo. Petrus Bannus hanc cartam ſcripſit juſſione omnium prædictorum XIV. calend. April. feria II. regnante Philippo rege Francorum.

Digitized by Google

XXXV.

Ex autographo Rivi-nitidi.

Charta Otonis epiſcopi Carcaſſonenſis eccleſiam & locum Rivi-nitidi cum decimis & primitiis Guillelmæ abbatiſſæ concedentis.

1183. IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, amen. Anno MCLXXXIII. ego Oto gratia Dei Carcaſſenſis epiſcopus dono Deo, & beatæ Mariæ, & vobis dominæ Guillelmæ abbatiſſæ monaſterii B. Mariæ Rivi-nitidi, & aliis ſanctimonialibus ejuſdem monaſterii tam præſentibus quam futuris, eccleſiam B. Mariæ de Rivo-nitido, & locum in quo illa eccleſia ædificata eſt, cum ſuis decimis, ac primitiis totius terminii jam dictæ eccleſiæ. Terminus confrontatur de Altano in termino de Molera, & in ipſa ſerra de Monteingres, de meridie in termino ſancti Pauli de Vilar, & in illa ſerra de Circio, in termino de Vilar de Guert, ab aquilone in termino S. Andreæ, ſicut ſuperius prædictus terminus præfinitæ eccleſiæ a jam dictis affrontationibus includitur. Sic totum quantum ibi epiſcopus habet, terras, vineas, aquas, riparias, boſchos, garrigas, dominia, feudos, & quantum infra omnes affrontationes ullus homo vel femina de me ibi tenent, ſive pro feudo ſive alio modo; & prata, paſcua, cultum & incultum, introitus & regreſſus, & omnia alia jura noſtra quæ in prædicta eccleſia & infra prædictas affrontationes habeo & ulla voce habere debeo, per me & per ſucceſſores meos epiſcopos, dono vobis, & eidem jam dictæ eccleſiæ, abſque ulla dominatione quam ibi non retineo, niſi unam libram ceræ quam annuatim pro ſynodo, ſacriſtano eccleſiæ beati Nazarii ſicut prædictam eccleſiam, & jam dictum honorem franca mente & libere in perpetuum ten...... ſic meam poteſtatem, quam in prædicta eccleſia & in prædicto honore ulla voce habeo & habere debeo, in veſtra poteſtate trado, ut totum teneatis ad ſervitium Dei faciendum vos & illæ quæ poſt vos venerint perenniter. Quod ſi aliquid adquirere potueritis de aliis hominibus infra prædictis terminiis, illud totum vobis dono, & iſtam cartam ſic firmo ac laudo, & ſub dictis teſtibus firmare rogo. Signum Raimundi archidiaconi atque ſacriſtæ jam dictæ ſedis, qui ſic iſtam cartam firmavit; ſign. Bernardi de villa Fleurano archipreſbyteri; ſig. Berengarii archidiaconi, & Guillelmi de Piriaco, & Guillelmi Martini canonici, & Arnaldi Morlane, & Petri Gros, & Gervaſii, & Arnaldi Domederii, & Remundi de Fano. Quod ſi homo vel femina in prædicto dono vobis aliquid amparaverit, ego ac ſucceſſores mei epiſcopi inde erimus vobis boni guirenti, ut iſta carta & donum firmum ac ſtabile permaneat. Petrus Barraus ſcripſit juſſione domni Otonis epiſcopi, & jam dictorum omnium IV. cal. Madii feria V. regnante Philippo rege.

XXXVI.

Ex archivis eccleſiæ Carcaſſonenſis.

Teſtamentum Udalguerii de Punciano in gratiam epiſcopi Otonis & canonicorum Carcaſſenſium.

1183. IN nomine Domini Jeſu Chriſti in anno ab Incarnatione Domini MCLXXXIII. Ego Udalguerius de Punciano in infirmitate poſitus, memoriæ plenus, timore mortis perterritus, omnia quæ habeo & habere debeo diſpono, & facio ſic meum teſtamentum. In primis dono & trado meipſum Domino Deo & B. Nazario ſedis Carcaſſonæ, domno Otoni epiſcopo, & vobis canonicis ejuſdem ſedis, videlicet Petro de Aragone præpoſito honoris S. Nazarii de Villa-alba, ceteriſque canonicis ejuſdem jam dictæ ſedis, & omnibus aliis tam præſentibus quam futuris per canonicum, ut ibi vobiſcum permaneam canonicus ad ſervitium Dei faciendum omnibus diebus vitæ meæ. Et propter injuriam quam hucuſque feci prædictæ eccleſiæ ſancti Nazarii de honore de Talabois, quem ſcienter & injuſte A prædictæ eccleſiæ abſtuleram, emendo meipſum, & trado prædictæ eccleſiæ, & reddo prædictæ eccleſiæ, & canonicis ibidem Deo ſervientibus totum ipſum honorem quem eis amparabam in jam dicta de Talabois, & in ſuis terminiis, videlicet condaminam de Blaud, quam liberabitis pro ſeptuaginta ſolidis* Ugo de illo pignore, in quo hodie eſt, & Caſalagge Guillelmi Augerii, & Faurgam, & ipſam partem agrariorum, qui ſunt in pignore pro quadraginta ſolidis Ugo. & condamina quæ eſt in pignore pro centum ſolidis Ugo. & condamina de Monte-ferran, quæ eſt tota ſancti Nazarii, & hortatem dominicalem medietas cujus eſt in pignore pro ſexdecim ſolidis Ugo. cum aliis honoribus, & Caſalagge Guillelmi Augerii, qui eſt in pignore pro centum ſolidis Ugo. ſicut ſuperius dictum eſt, & toB tum quantum in prædicta villa, & in omnibus ſuis terminiis prædictæ eccleſiæ, & vobis canonicis ejuſdem ulla voce requirebam. Omnibus hominibus manifeſtum fieri volo, quod maligne & injuſte faciebam, unde totum qualicumque voce in prædicta villa & in ſuis terminiis tenebam, & viſus ſum tenere ibi & habere, & ibi habeo & habere ulla voce debeo, homines & feminas, terras, atque vineas, quartos, agrarios, cenſus ac uſaticos, dominia, cultum & incultum, feudos & adempramenta, & omnia alia jura mea uſui hominum pertinentia, quæ in præſcripta villa & in ſuis terminiis ullâ voce habeo & habere debeo, totum præfinitæ eccleſiæ & vobis gratis ac libera voluntate reddo, dono, dimitto, atque bono animo trado & in poſſeſſionem mitto, & poteſtatem quam in iſto honore habebam vobis canonicis tam præſentibus quam futuris, & præfinitæ eccleſiæ dimitto: C ita quod nullus ex hæredibus meis aliquid ulla voce ibi requirere poſſit. Et cognoſco & teſtifico, & notum fieri omnibus hominibus volo, quod prædicta omnia de Talabois, quæ ego ibi habeo vel habui, vel homo vel femina per me habet ibi, vel habuit a S. Nazario, a canonicis ejus habui & tenui, & omnes anteceſſores mei, & omnes pariarii mei, quæ omnia modo illis reddo, dono, & ſolvo. Totum alium meum honorem omneſque alias rectitudines, ubicumque illas habeo & habere debeo, in comitatu Redenſi, & in toto epiſcopatu Toloſano, caſtra, villas, dominia, feudos & omnia jura mea uſui hominum pertinentia, ubicumque illa habeo & habere debeo, excepto jam dicto honore de Talabois, quem, ut ſuperius dixi, reddo & dono prædictæ eccleſiæ & jam dictis canonicis, totum alium hoD norem ubicumque ſit dono domno Rogerio de Biterri: ita quod Udalguerius filius meus & ſui ipſum honorem teneant ad feudum de domno Rogerio de Biterri. Tamen ſi de filio meo Udalguerio deceſſerit ſine infante legitimo, totum honorem quem prædicto filio meo dimittebam laxo Blanchæ filiæ meæ, & poſteritati illius, quem videlicet illa vel ſui habeant, & teneant illum honorem ſimiliter ad feudum Onrad de domino Rogerio, ſicut ſuperius dictum eſt. Sic facio meum teſtamentum, & volo, & deprecor dominum Rogerium, quatinus iſtud teſtamentum, ſicut ſuperius præordinavi, faciat bonum ſtare, & ſit bonus defenſor, & manuteneat de omnibus hominibus qui aliquid removere conati fuerint, & requirere voluerint in honore præſcripto iſtius teſtamenti, præter id quod ordinavi, E & ſic firmo ac laudo, & ſubdictis teſtibus firmare rogo. S. de me Udalguerio filio jam dicti Udalguerii, qui gratis ac libera voluntate præcepto domini prope dicti Udalguerii patris mei honorem jam dictum de Talabois & de ſuis omnibus terminiis diffinio, laxo, reddo, omnibuſque modis dimitto Domino Deo & eccleſiæ B. Nazarii, & vobis jam dictis canonicis tam præſentibus quam futuris, recognoſcens me certiſſime eſſe quatuordecim annorum & plurium, & quod nunquam contra prædictam voluntatem patris mei veniam, vel veniri faciam firmiter promitto, abrenuncians omni auxilio & omni remedio ex certa ſcientia, & omni juri tam divino quam humano, tam ſcripto quam non ſcripto, ad hoc infringendum mihi competenti vel

* l. Ugonenſibus.

Digitized by Google

competituro; & ſicut dico ſic tenebo & obſervabo, & non movebo, nec movere ab aliquo faciam nec permittam; ſicque ſupra ſancta Dei Evangelia corporaliter juro. S. domni Rogerii Bitterrenſis & Carcaſſonenſis vicecomitis, qui ſic iſtam cartam firmavi. S. domni Otonis Carcaſſonæ epiſcopi, in cujus manu hoc totum factum eſt, qui ſic firmavit iſtud teſtamentum. Hujus teſtamenti teſtes Petrus Vaſſal, & Pontius Ferrol..... Morlane, & Petrus Guairaudus, & Guillelmus Brunetus, & Guillelmus de Calavo, & Arnaldus de Molino, & Guillelmus de Peiriaco, & Raimundus de Monte-Longo, qui omnes iſti rogati ex præcepto prædicti Udalguerii & filii ejus Udalguerii ſic iſtam cartam firmaverunt. Petrus Barraus hanc cartam ſcripſit vice Petri Barravi magiſtri ſui iſtam cartam dictantis, qui omnes jam dicti ſic iſtam cartam ſcribi juſſerunt calendas Martii feria quarta regnante Philippo rege.

XXXVII.

Ex archiv. Villæ-Long.

Symon comes Leyceſtriæ dat abbati Villæ-Longæ villam S. Martini veteris.

1212. SYMON comes Leyceſtriæ dominus Montis-fortis divina providentia Biterris & Carcaſſonæ vicecomes, univerſis præſentes litteras inſpecturis ſalutem in Domino. Univerſitati veſtræ notum facimus, quod nos damus & concedimus abbati Villæ-Longæ & monachis & fratribus ibidem Deo ſervientibus pro anima noſtra & ſucceſſorum noſtrorum villam S. Martini veteris, ſicut includitur infra territorium ejuſdem villæ in mera & pura elemoſina libere in perpetuum poſſidendam, ſalva tamen juſtitia corporali ad principem pertinente. Quod ut ratum ſit, præſens ſcriptum ſigilli noſtri munimine confirmamus. Datum Vauri anno Domini MCCXII. die feſto S. Agnetis virginis.

XXXVIII.

Ex archiv. S. Hilarii.

Tranſactio inter Alboynum abbat. ſancti Hilarii & S. Dominicum de monaſterio ſancti Hilarii, quod ipſi Alboyno & monachis relinquitur, excepta tamen eccleſia de Limoſo, quæ aſſignatur Fratribus Prædicatoribus.

1217. NOtum ſit omnibus hominibus tam præſentibus quam futuris, quod ego Alboynus Dei gratia abbas ſancti Hilarii & prior noſter Anſelmus, cum conſilio & voluntate conventus ejuſdem monaſterii ſancti Hilarii approbamus & confirmamus tranſactionem factam inter nos ex una parte, & fratrem Dominicum priorem ſancti Romani, & G. Claretum & alios fratres prædicationis eccleſiæ ſancti Romani ex altera, in manu & poteſtate ſcilicet Tidiſii epiſcopi Agathenſis, in quo a nobis & ab ipſis fuerat compromiſſum ſub pœna centum marcharum argenti, quæ compoſitio ſeu tranſactio talis eſt, quod nos abbas jam dictus & conventus monaſterii ſancti Hilarii & ſucceſſores noſtri pleno jure habeamus & poſſideamus in perpetuum monaſterium ſancti Hilarii, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis ubicumque ſint, excepta eccleſia de Limoſo, quam frater Dominicus prædictus prior ſancti Romani, & G. Clareti & alii jam dicti fratres prædicationis habeant & teneant in perpetuum cum omnibus juribus ſuis & pertinentiis ſub annuo cenſu præſtando nobis & jam dicto monaſterio & noſtris omnibus ſucceſſoribus, ab ipſis & ab omnibus eorum ſucceſſoribus in perpetuum, videlicet trium modiorum frumenti ad menſuram de Limoſo, quas nobis plenarie debent deferre ſingulis annis ſine aliquibus ſumptibus noſtris in monaſterio antedicto. Quod ut hæc omnia in perpetuum obſerventur firmiter, præſentem cartam ſigilli noſtri munimine roboravimus, & nos frater Dominicus prior ſancti Romani, & G. Clareti cum conſilio & voluntate totius capituli, & fratrum

A noſtrorum ſancti Romani, & de Prolano prædicta omnia concedimus, approbamus, & confirmamus per hanc publicam ſcripturam, & promittimus in verbo veritatis quod contra non veniamus aliquo jure divino vel humano. Et ut hæc omnia in perpetuum robur obtineant, præſentem paginam ſigillorum noſtrorum munimine communimus, & ego jam dictus abbas ſancti Hilarii, & prior noſter Anſelmus, & conventus promittimus in verbo veritatis quod contra prædictam compoſitionem ſeu tranſactionem non veniamus aliquo jure divino vel humano; & nos Dei gratia abbas Cluſinus, & ſancti Salitoris miniſter cum conſilio & voluntate conventus noſtri prædictam compoſitionem ſeu tranſactionem concedimus, approbamus & confirmamus. Quod ut perpetuo & inviolabiliter obſervetur, præſentem cartam impoſitione ſigillorum noſtrorum & capi-
B tuli roboramus. Factum eſt hoc anno Dom. MCCXVII. menſe Martii regnante Philippo rege.

XXXIX.

Charta de renovatione baſilicæ Craſſenſis.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, amen. Quoniam pietatis opera exercere, conſenſu, verbo, & opere promovere, præſentis vitæ ſubſidium & æternæ retributionis præmium noſcitur obtinere, nos G. Dei gratia Craſſæ abbas videntes monaſterium noſtrum in ædificiis antiquatum, in tantum quod ruinam & interitum præ antiquitate nimia comminatur, & præſertim eccleſia, quam recolendæ memoriæ Carolus imperator *Circa ann. 1220.*
C inclitus conſtruxit in honorem Virg. Mariæ & apoſtolorum Petri & Andreæ, eamque bonis plurimis dotavit & ditavit, cupientes eam reficere Domino adjuvante ad honorem ejus, cujus nomine primitus fuit huic dedicata, conferimus quamdam mulam, & ſemper ſibi annonam & victum duobus magiſtris ad opus eccleſiæ conſtruendæ. Reddimus etiam plenarie honorem quemdam operi aſſignatum; & concedimus inſuper omnes omnino decimas noviter adquiſitas ad noſtrum monaſterium pertinentes: volentes ut omnia membra monaſterii, priores videlicet, præpoſiti, & cæteri confratres noſtri noſtras adminiſtrationes habentes, ſubſidium competens faciant ad tam ſalubre, tam laudabile, tam honorabile ædificium peragendum. Nos igitur P. R. præpoſitus Leziniani & B. ſacriſta & B. prior Ruydaza-
D rii, & P. G. præpoſitus Cominiani, unuſquiſque noſtrum promittimus ſigillatim medium modium frumenti & medium ordei, & modium vini puri ad opus eccleſiæ conſtruendæ. Solvemus annuatim, P. prior Camboni[a] unum modium frumenti; præpoſitus Pediliani medium modium frumenti & medium ordei: præpoſitus ſancti Michaelis[b] medium modium, partem frumenti & partem ordei: eleemoſynarius medium modium vini & medium modium ordei: præpoſitus Rubiani[c] medium modium frumenti & medium modium ordei[d]: prior S. Martini[e] v. ſolidos: præpoſitus S. Petri[f] v. ſolidos: infirmarius v. ſolidos: P. de Cominiano quandiu Tornixanum[g] tenuerit, unum ſextarium frumenti & unum ſextarium ordei: præpoſitus de Charomonte unum ſextarium frumenti & unum ſextarium ordei:
E prior Paleriæ[h] CCCC. ſolidos in præſenti: P. camerarius C. ſolidos melgorienſes annuatim: abbas S. Andreæ XXX. ſolidos annuatim. Nos omnes ſuperius nominati iſta promittimus ſolvere annuatim a nobis ipſis juxta vires viriliter inchoantes, ne ab aliis ſubſidium poſtulantes onus ſubterfugere videamur. Quia vero ad conſummationem tanti tamque neceſſarii operis vires noſtræ non poſſunt ſufficere, ab omnibus Chriſti fidelibus conſilium & auxilium dignum duximus implorare, ut quod ad omnium ſalutem pertinet, ab omnibus adjuvetur. Nos ergo confidentes de omnipotentis Dei miſericordia, & glorioſæ Virginis matris Dei cujus negotium geritur, omnes benefactores hujus operis, qui conſilio vel opibus in perſona vel orationibus, vel alio modo

[a] Camon.
[b] Vulgo Nahuze.
[c] V. Rouhian.
[d] al. vini.
[e] V. Saint Martin del Poux.
[f] V. Saint Peyre.
[g] Tournicharn.
[h] V. Paleyrac.

Digitized by Google

tam laudabile opus adjuvabunt, in confraternitate & ſocietate noſtra recipimus, in miſſis, in vigiliis, in eleemoſynis, jejuniis, orationibus, & cæteris bonis operibus, quæ tam in capite quam in membris per nos & ſucceſſores noſtros licet indignos Dominus voluerit operari: ſtatuentes ut miſſa pro omnibus qui ſe in perpetuum vel ad tempus Deo & operi obtulerint, vel ſe ad adjuvandum opus, ſecundum quod ſibi Dominus inſpiraverit, obligaverint, diebus ſingulis in monaſterio decantetur, & qualibet hebdomada unum pſalterium; & quilibet ſacerdotis fungens officio tam in capite quam in membris miſſam pro hujuſmodi confratribus ſemel, aut iterum annis ſingulis celebrabit; diaconi vero & cæteri quilibet in monaſterio litterati unum pſalterium, converſi vero & alii laïci confratres monaſterii centum quinquaginta vicibus orationem Dominicam decantabunt. Cum autem quæſtores circuierint diœceſes ſibi ad quærendum aſſignatas, nomina defunctorum omnium fratrum operis in capitulo recitari facient & abſolvi, pro quibus omnibus myſterium defunctorum ſequenti die, vel alia, juxta quod viſum fuerit conventui, facient celebrari.

X L.

Biblioth. Colbert. *Donum Bernardi epiſcopi Carcaſſenſis factum domui Villæ-Longæ in maximis anguſtiis poſitæ.*

1220. BERNARDUS Dei gratia Carcaſſonæ epiſcopus omnibus ad quos præſentes literæ pervenerint ſalutem, & bonis operibus abundare. Quia noſtrum eſt viros religioſos & honeſtos, maxime quos novimus inter multiplices anxietatis pœnas tam raptorum, quam latronum, quam etiam ſchiſmaticorum verſutias bonæ converſationis eſſe; & quanto magis opprimuntur, tanto deſiderabilius Chriſti ſervitio eriguntur, viſitare, & pro poſſe noſtro eis intuitu pietatis ſubvenire; ideo nos magnæ religionis viro Dei gratia abbati Villæ-Longæ, & conventui ejuſdem eccleſiæ medietatem decimarum villæ ſancti Martini olim laïcis pertinentem ad conſtruendam eccleſiam & officinas ejuſdem loci in perpetuum aſſignamus. Datum apud Montem-olivi VIII. Idus Julii anno Domini MCCXX.

X L I.

Ermengaudus abbas Montis-olivi conſuetudines & privilegia urbis ſeu univerſitatis Montis-olivi ſancit.

1231. NOverint univerſi præſentes pariter & futuri quod nos Ermengaudus Dei gratia abbas Montis-olivi, & conventus ejuſdem monaſterii, videlicet Raimundus de Lauris infirmarius, &c. (*10. numero*) per nos & per totum conventum noſtrum præſentem atque futurum communicato conſilio, viſa & inſpecta atque cognita magna utilitate monaſterii noſtri in præſenti, & maxima in futuro, ad honorem Dei omnipotentis & beatæ acglorioſæ Dei genitricis ſemper virginis Mariæ, & B. Johannis Baptiſtæ, atque omnium ſanctorum Dei, ad preces multimodas totius univerſitatis villæ Montis-olivi, volentes univerſis & ſingulis retribuere quod bene in noſtris neceſſitatibus meruerunt, ſicut in recuperatione villæ prædictæ, quæ nobis ab inimicis pacis tunc & fidei fuerat ablata, in qua ſuſtinendo multas anguſtias & damna invenimus ipſos nobis propitios & fideles, ſtatuimus, & in perpetuum volumus obſervari, quod omnes inhabitantes villam Montis-olivi, mares & feminæ, & qui ad inhabitandum ibidem venerint undecunque, & quicunque ſint, latronibus exceptis, raptoribus, ruptariis, infractoribus pacis, homicidis, proditoribus, atque hereticis, quandiu in eadem habitaverint, gaudeant, & heredes eorum libertate & immunitate perpetua ab omnibus talliis, ſeu quiſtis, forciis, atque toltis. Volumus etiam & ſtatuimus, quod ſi aliquis de inhabitantibus villam prædictam, ſe transferre ad inhabitandum voluerit, privetur immunitate & libertate prædicta, licentiam tamen habeat exeundi, & transferendi ſe cum omnibus bonis ſuis integre & abſolute ubicunque, & ad quamcunque partem voluerit, ſine arreſtatione, & contradictione noſtra; poſſit etiam vendere atque detrahere poſſeſſiones ſuas univerſas, vel retinere, ſi voluerit, tamen cum conſilio noſtro & jure in omnibus noſtro atque dominio in omnibus nobis ſalvo, qui ſecundum poſſe noſtrum, ſecurum ducatum præſtabimus in tota villa verſus illam partem qua ire voluerit per unam leucam circa villam noſtram præfatam. Statuimus etiam quod nullus inhabitans ſupra dictam villam poſſit vel debeat ab aliquo capi, forciari, vel pignorari infra terminos ſubſcriptos noſtræ juriſdictionis: ſed ſi quis extraneus vel privatus ſciat, vel credat aliquem de dicta villa eſſe ſibi obligatum in aliquo, vel ſibi deberi aliquid, per nos vel per noſtrum bajulum repetat ut debebit. Termini autem ſunt tales, videlicet uſque ad Meſelairiam, & uſque ad carreriam Saiſſàqueſam, & uſque ad Ganuc Morgue, & uſque ad Prunairols, & uſque ad Pinum de Regina, & uſque ad furnum Teuliz, & uſque ad collum Ferriol, & uſque ad vallem quæ dividit terras Arnaldi de Molendino, & Malolium Eleazarii, & uſque ad molinum Petri Aulini qui fuit. Volumus inſuper & mandamus quod bajulus noſter, quicunque fuerit per nos inſtitutus, juret in ſui nova inſtitutione nobis coram conſulibus & probis hominibus villæ, quod omni gratia, odio, amore, prece, & pretio poſtpoſitis omnibus juſtitiam exhibebit, & quod ſervabit has noſtras conſuetudines & ſtatuta. Item ſtatuimus, quod nullus de inhabitantibus villam præfatam ducatur per violentiam, nec incarceretur a nobis, vel a noſtris bajulis, vel res ejus capiantur, dum tamen paratus ſit idoneos dare fidejuſſores de parendo juri; niſi ſit latro, adulter, homicida, ſeu talis, qui talam vel talas fecerit, vel crimen perpetraverit quod irrogat pœnam ſanguinis, quos incarcerari præcipimus, qui incarcerati, ſi dare fidejuſſores voluerint de parendo juri, dentur ad manum levandum. Item ſtatuimus, quod omnia crimina ſeu delicta quæ irrogant pœnam ſanguinis, ſecundum judicium noſtri bajuli, cum conſilio tamen conſulum & proborum hominum villæ puniantur. Item ſtatuimus, quod quæcunque facta ſeu laudata fuerint per noſtrum bajulum, quantum ad temporalem juriſdictionem noſtram, rata ſint & firma per nos & noſtros ſucceſſores, & ea decemimus perpetuo firmiter obſervari. Excipimus tamen, quod de cetero non liceat bajulo noſtro alienare, dare ad acapitum, vel vendere, ſeu impignorare poſſeſſiones, vel eſcadutas noſtri monaſterii abſque noſtro conſilio & voluntate expreſſa. Item ſtatuimus de voluntate atque aſſenſu totius univerſitatis, & præcipimus univerſis & ſingulis firmiter obſervari, quod non faciant aliquem dominum per homagium corporis & ſervitutis, quandiu in dicta villa voluerint commorari: quod ſi quis hoc facere attentaverit, bonis ſuis & juribus amiſſis, & a nobis perpetuo confiſcatis privetur immunitate & libertate prædicta. Item ſtatuimus, quod inhabitantes villam prædictam, conjurationes, confratrias, colligationes, ſeu conventiones illicitas non faciant, niſi de noſtro conſilio & aſſenſu. Quod ſi fecerint, bona ſua amittant, & noſtro dominio applicentur. Statuimus etiam, quod talæ quæ factæ fuerint alicui vel aliquibus de inhabitantibus villam qui libertate & immunitate prædicta gaudebunt, ab hominibus villæ communiter emendentur. Statuimus etiam, quod conſules præfatæ villæ, & eorum conſiliarii, quotquot fuerint, ſint ad minus ſex menſium vel annuales; quibus damus licentiam alios creandi, & ſubſtituendi ſibi conſules & conſiliarios de aſſenſu noſtri bajuli bona fide. Item volumus & mandamus, quod conſiliarii eligantur qui juſtitiam diligant, & qui ſecundum fidem & legalitatem videbuntur in conſiliis meliores. Item volumus & mandamus, quod tam conſules quam eorum conſiliarii, tempore quo electi fuerint, jurent in manu noſtra vel noſtri bajuli, quod omni gratia, timore, &

amore, prece & pretio poſtpoſitis, utantur ſuo officio ad noſtrum honorem & utilitatem villæ, prout melius & juſtius eis expedire videbitur bona fide; quibus plenariam concedimus poteſtatem, ut cuſtodes villæ & foreſterios hortorum, & vinearum, agrorum, & aliarum poſſeſſionum poſſint inſtituere, & de pœna infractorum quæ communitatis eſt villæ ordinare, de conſilio tamen noſtri bajuli & aſſenſu. Statuimus etiam, quod conſules & conſiliarii in depoſitione ſui officii reddant & faciant computum in præſentia noſtri bajuli, de omnibus quæ ad communitatem villæ ſpectabunt, conſulibus & conſiliariis ſubſtitutis. Item ſtatuimus, quod quilibet de inhabitantibus villam prædictam, poſſit facere teſtamentum, & diſponere, atque ordinare abſolute de bonis ſuis ſine noſtra & ſucceſſorum noſtrorum contradictione, ſalvo tamen in omnibus jure noſtro. Item volumus & ſtatuimus, quod ſi aliquis inteſtatus deceſſerit, & ſine liberis, bona ejus & jura tranſeant ad ſibi propinquiores uſque ad tertium gradum. Quod ſi habere propinquiores dubium fuerit, bona & jura illius ſerventur per annum per conſules & noſtrum bajulum villæ bona fide: elapſo anno & die, ſi aliquis propinquorum non apparuerit, ut dictum eſt, uſque ad tertium gradum, bona ejus & jura noſtro dominio applicentur. Item volumus & mandamus, quod carnifices ſeu macellarii ſlequeriæ, & tabernarii, & omnes qui tenent pondera & menſuras legaliter ſuis officiis utantur. Quod ſi aliquis, vel aliqua culpabilis in hoc repertus fuerit, ad arbitrium noſtri bajuli & conſulum villæ puniatur. Item ad honorem inhabitantium villam prædictam ſolvimus, & deffinimus toti univerſitati ejuſdem villæ illas palmatas ſalis, quas milites per toltam & forciam conſueverunt percipere in mercato. Item ſtatuimus, quod leudæ ſeu pedagia in prædicta villa non inſtituantur de novo, ſed tam leudæ, quam ſeſtairagium, & alia quæ ad perceptionem noſtri dominii ſpectant, dentur & percipiantur, ſecundum quod antiquitus & uſquemodo eſt a nobis & a noſtris anteceſſoribus obſervatum. Item volumus quod omnes bonæ conſuetudines, quæ a nobis & a noſtris anteceſſoribus olim ſtatutæ & obſervatæ fuerunt, a nobis & a noſtris ſucceſſoribus perpetuo irrefragabiliter obſerventur. Hæc ſunt nomina juratorum qui per ſe & ſuos ſucceſſores prædictas conſuetudines univerſas & ſingulas juraverunt perpetuo obſervare. Petrus de Mirmon vicarius domini abbatis jam dicti, Iſarnus de Villario, &c..... & omnis univerſitas ejuſdem villæ. Actum eſt hoc in capitulo ſancti Johannis anno ab Incarnatione Chriſti MCCXXXI. rege Lodoico Francorum.

XLII.

Ex archivo Montis-olivi.

Tranſactio inter Ermengaldum abbatem Montis-olivi & univerſitatem ejuſdem villæ.

1240. PAteat univerſis præſentibus & futuris quod orta diſſentione & controverſia mota inter dominum Ermengaldum Dei gratia abbatem & conventum monaſterii Montis-olivi ex parte una, & univerſitatem ejuſdem villæ ex parte altera, ſuper pluribus damnis datis & diverſis injuriis irrogatis ipſi abbati & conventui, ut dicunt, a Trencavello dicto vicecomite Biterris, & complicibus ſuis, inimicis eccleſiæ fidei, atque pacis, & domini regis Francorum, tempore quo terram ipſius domini regis in Narbonenſi & Carcaſſenſi diœceſibus auſu temerario inimicabiliter invadendo, & uſurpando in eiſdem caſtra & villas plurimas, quæ ad ipſos malitioſe divertebant, caſtrum, villam ac monaſterium prædictum Montis-olivi culpa inhabitantium paucis exceptis occuparunt. Qui quidem Trincavellus & ceteri inimici eccleſiæ fidei atque pacis, & qui cum eo erant appropriantes ſibi jura ipſius monaſterii cum villa jam dicta, turrim domini abbatis, & domos quaſdam ſitas infra ambitum ipſius monaſterii diruerunt, fregeruntque hoſtia ceterarum domorum, & vaſa aliqua cellarii A aſportarunt, plura utenſilia monachorum diſſipantes. Quamobrem procedente tempore poſt paucos dies fugatis inimicis prædictis de terra jam dicta per potentiam domini regis & ſuccurſum, caſtrum ſæpe dictum & villa tota Montis-olivi ad mandatum domini regis prædicti & ſuorum diruta fuerunt pœnitus & deſtructa. Poſt hæc autem elapſo modico temporis ſpatio quando R. comes Toloſæ & ſui fautores contra ſuam matrem eccleſiam atque dominum regem Franciæ ſuum calcaneum erexerunt, villam Montis-olivi & fere totam terram domini regis in iſtis partibus occupantes, abbatem prædictum & conventum ejuſdem monaſterii de ipſa villa & de omnibus eorum juribus penitus ſpoliarunt, aſportantes de dicto monaſterio bladum, & vinum, & alias res quæ ibidem repertæ fuerunt non in B modica quantitate: quas injurias & damna ſupraſcripta abbas & conventus jam dicti ab univerſitate villæ prædictæ ſibi reſarciri & emendari petebant; e contrario univerſitas reſpondebat ſe non teneri ad emendam aliquam tanquam non culpabiles domino abbati & conventui pro prædictis, pro eo quod muri villæ diruti fuerant & deſtructi non culpa ipſius univerſitatis, ſed de mandato domini abbatis ſupradicti, nec etiam poterat ſe deffendere tantæ multitudini bellatorum, quæ tunc dicto vicecomiti adhærebat. Cum igitur ſuper hiis de pace inter partes & concordia reformanda per aliquas perſonas habiti fuiſſent diverſi tractatus, tandem utraque pars pari voluntate & aſſenſu omnia ſupraſcripta, univerſa & ſingula, & omnes quæſtiones ſeu querelas quæ ex hiis omnibus hinc inde naſci poterant commi- C ſerunt arbitratui & ordinationi voluntariæ G. de Altiniaco ſacriſtæ præfati monaſterii, Petri de Mirmon militis & vicarii dictæ villæ Montis-olivi, magiſtri R. de Monte-olivo canonici S. Pauli Narbonæ, Bernardi de Aragone, Bernardi Ronderii, Bernardi Maurini, & Guillelmi de Gibello tenendæ perpetuo & ſervandæ ſub pœna ducentarum marcharum argenti ſolvenda & præſtanda ab illa parte, quæ ordinationi vel voluntati ipſorum parere nollet vel adquieſcere; ipſi vero ut viri providi & diſcreti auditis petitionibus & querelis a parte domini abbatis & conventus propoſitis, atque reſponſionibus, & deffenſionibus dictæ univerſitatis ſummatim & de plano, factaque inquiſitione diligenti ſuper præmiſſis & ceteris quæſtionibus ſeu querelis quæ ab utraque parte fiebant, cognita etiam veritate ab eiſdem de damnis & injuriis quas paſſi D ſunt abbas & conventus a ſupradictis inimicis eccleſiæ fidei atque pacis, pacem amicabilem & concordiam de utriuſque partis aſſenſu perpetuo obſervandam fecerunt de omnibus ſupradictis, ſub hac forma videlicet, quod dominus abbas & conventus, atque eorum ſinguli reconcilient ad ſuam bonam gratiam & amorem omnes tam mares, quam feminas, & ſingulos de univerſitate Montis-olivi, ſolvantque eis, & deſiniant, ac condonent omnes injurias, & rancores quas contra ipſos conceperunt; pro prædictis inſuper eis reſtituant omnes poſſeſſiones, & jura in ea libertate, & jure, atque ſtatu in quo ea habebant & poſſidebant tempore quo Trencavellus & complices ſui prædicti caſtrum & villam ac monaſterium Montis-olivi temere uſurparunt. Anno videlicet Incarnationis Domini MCCXL. menſe Auguſti.

E

XLIII.

Litteræ Innocentii papæ IV. ad regem Francorum pro eccleſia Carcaſſonenſi.

INNOCENTIUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei, 1244. cariſſimo in Chriſto filio.......... regi Francorum, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii.... capitulum Carcaſſon. nobis exponere curaverunt quod tu quaſdam terras, poſſeſſiones, & alia bona, quæ nonnulli ab eccleſia ipſa tenebant in feudum, feudatariis ipſis, ut pote pacis & fidei inimicis tam per inclitæ recordationis............ patris tui quam per tuam etiam potentiam de partibus illis expulſis ad manus tuas recipiens

recipiens & tuæ ſubiciens ditioni, illa detines in ipſorum non modicum præjudicium & eccleſiæ leſionem. Quare nobis humiliter ſupplicarunt, ut eorum & eccleſiæ indempnitati in hac parte conſulere miſericorditer curaremus. Cum igitur eadem eccleſia occaſione guerrarum nobilis viri............ comitis Tholoſani enormiter ſit collapſa, & tu bonis non egeas alienis, qui habunde de manu Domini recepiſti, nec credaris rerum eccleſiaſticarum cupidus, quarum ſtatus & honoris zelator es potiſſimus inter alios principes orbis terræ, ſerenitatem tuam rogandam duximus attentius & monendam, quatinus ob Jeſu Chriſti reverentiam atque noſtram, qui te inter alios mundi principes prerogativa dilectionis amplectimur ſpeciali, circa reſtitutionem prædictorum te præfatis capitulo ſic exhibeas liberalem, quod divine retributionis meritum exinde merearis, noſque tibi proinde ad gratiarum actiones uberes teneamur. Datum Laterani IV. kal. Martii pontificatus noſtri anno primo.

XLIV.

Compromiſſum inter Clarinum Carcaſſonenſem epiſcopum & capitulum ex una parte, & conſules Carcaſſonenſes ex altera in Guillelmum Narbonenſem archiepiſcopum, & Johannem de Cranis ſeneſcallum ſuper damnis eccleſiæ illatis in publica civium in regem rebellione, cum arbitrorum ſententia.

1248. IN nomine Domini. Cum univerſitas burgi Carcaſſonæ in rebellione & guerra, quam fecerat contra dominum regem Francorum & eccleſiam, multa damna enormia & quaſi irreparabilia irrogaſſent domno Clarino epiſcopo, & capitulo Carcaſſonæ & univerſo clero civitatis & burgi ejuſdem villæ, & multis aliis clericis, & viris religioſis ejuſdem diœceſis; tandem redeuntes ad cor, & volentes captare gratiam ſanctæ matris eccleſiæ, & ſatisfacere de prædictis, promiſerunt & juraverunt omnes & ſinguli ſtare ſuper prædictis emendandis dicto & voluntati omnimodæ domini Guillermi Dei gratia archiepiſcopi Narbonæ, & nobilis viri domini Johannis de Cranis ſeneſcalli Carcaſſonæ, obligantes ſe & ſua, habita & habenda, quilibet in ſolidum, renunciantes ex certa ſcientia in hoc epiſtolæ divi Adriani, & omni alii juri per quod tueri ſe poſſent. Poſt hæc nihilominus ut ſupra dicta majorem habeant firmitatem, anno Dom. MCCXLVIII. decimo octavo cal. Febroarii, dominus Clarinus Dei gratia epiſcopus & capitulum Carcaſſonæ pro ſe & clero aliiſque viris religioſis eidem ſubjectis ſuæ diœceſis ex una parte, ſuper damnis datis dictis epiſcopo, capitulo, & clero, ſeu viris religioſis in rebellione dicta & guerra facta ab hominibus prædictis contra dominum regem & eccleſiam: & conſules pro ſe & tota univerſitate ex altera compromiſerunt ſub pœna mille marcharum argenti ad invicem ſtipulata, ſtare ſuper omnibus & ſingulis prædictis emendandis, attendendis, & obſervandis dicto & omnimodæ voluntati prædictorum domini archiepiſcopi & domini ſeneſcalli. Item dominus epiſcopus pro ſe ſuiſque ſucceſſoribus ex una parte, & conſules burgi Carcaſſonæ pro ſe & tota univerſitate ejuſdem burgi, & Guillelmus Ferrolli pro ſe ac uxore ſua & hæredibus ſuis ex altera compromiſerunt in arbitros ſupradictos, ſub pœna & juramento prædictis quod ſtent per omnia omnimodæ voluntati dictorum arbitrorum, quod quicquid quocumque modo dixerint, voluerint, ſtatuerint, ordinaverint, pronunciaverint, ſeu arbitrati fuerint ſuper caſtro & villa de Roſſiacho cum pertinentiis ejuſdem ſolvenda, definienda, quittanda domino epiſcopo Carcaſſonæ & ſucceſſribus ſuis, vel aliis nomine dicti epiſcopi per viam venditionis, vel alio modo, ratum firmum habebunt, & perpetuo inviolabiliter obſervabunt, & facient obſervari. Fuit etiam actum ut quotieſcumque ab alterutra partium non obſervaretur dictum arbitrorum, vel contra fieret in toto, vel in parte, pœna prædicta committeretur danda a parte inobediente parti obedienti, rato nihilominus manente dicto arbitrio dictorum arbitrorum, & quod poſſint lite conteſtata, & inquiſita veritate vel non inquiſita, juris ordine obſervato vel non obſervato, partibus præſentibus ſive abſentibus, ſimul vel ſeparatim, de omnibus quæſtionibus vel circumſtantiis eorumdem pronunciare, dicere, ſeu ordinare, prout placuerit eiſdem; ſi quæ vero dubietas a dicto vel ex compromiſſo arbitrorum orietur, placuit partibus, quod ſtetur declarationi & expreſſioni eorum infra annum, vel declarationi & expreſſioni ſolius domini archiepiſcopi ſupradicti, ſi contingeret dominum ſeneſcallum abeſſe. Actum etiam fuit quod dominus archiepiſcopus & ſeneſcallus prædicti per ſe, non expectato altero, poſſent compellere partes & fidejuſſores ad ſervandum dictum ſuum, quibuſcumque modis voluerint: rata nihilominus manente pœnæ commiſſione pro omnibus prædictis attendendis & complendis. Juravit pro domino epiſcopo in animam ejus Guillelmus Radulfi archidiaconus major eccleſiæ Carcaſſonæ. Fidejuſſerunt nihilominus pro eo Guillelmus Arnaldi archidiaconus ejus eccleſiæ, & R. ſacriſta, ſindici dicti capituli Carcaſſonæ. Pro capitulo vero juravit idem Guillelmus Arnaldi archidiaconus, & fidejuſſit pro eo dominus epiſcopus ante dictus. Bernardus de Palaiano, Bertrandus de Lerida, Raimundus de Goyano, Poncius Reſtollus, Bernardus Johannes, Arnaldus Furnerius conſules juraverunt pro ſe & tota univerſitate burgi Carcaſſonæ, ſuiſque ſucceſſoribus, & fidejuſſerunt & juraverunt pro eis Poncius Ferrolli, Petrus Berengarii de Tribus-bonis, Jordanus Ferrolli, Raimundus Morlana, Guillelmus Ferrolli, Bernardus Tallaric, Jacobus Chatinar, Raimundus de Aqua-mortua, Guillelmus Arnaldi Guii, Guillelmus Lucius, Rogerius Brunet, Guillelmus Arnaldi Miloſſa, Rogerius Teronus Mancipii, Arnaldus Raimundi de Fano-jovis, Guillelmus Martini de Cabareto, Raimundus Alacer, Johannes Paſchalis, Guillelmus Niger notarius, Guillelmus Aimerici Capra, & tenetur unuſquiſque pro toto ſub obligatione omnium bonorum ſuorum. Guillelmus Ferrolli juravit, & fidejuſſerunt pro eo Raimundus Morlana, & Jordanus Ferrolli. Nos vero arbitri ſupradicti præmiſſum compromiſſum recipientes, & pacem ac concordiam inter dominum epiſcopum Carcaſſonenſem & ſuos parochianos prædictos reformare volentes, auditis & intellectis partium rationibus, habitoque prudentium conſilio pronunciamus, volumus, & arbitramur mandantes, quod conſules burgi Carcaſſonæ pro ſe & tota univerſitate ejuſdem burgi, in recompenſatione damnorum datorum ipſi epiſcopo ab eiſdem, ſolvant, diffiniant, quitent, & liberum ac immunem omnino reddant tam a ſe quam ab aliis quibuſcumque ſolum, in quo burgus ædificatur & ædificabitur de conſilio domini epiſcopi & ſeneſcalli, ac conſulum dicti burgi limitandum: ut ſic ipſum ſolum burgi liberum domino regi remaneat pro excambio quod habet, ſeu habiturus eſt propter hoc ab ipſo domino rege Francorum dominus epiſcopus antedictus. Item volumus & mandamus in recompenſatione damnorum datorum ipſi epiſcopo, quod conſules ante dicti pro ſe ac tota univerſitate burgi Carcaſſonæ dent duodecim millia ſolidorum Melgorienſium, & ſolvant nomine dicti domini epiſcopi Guillelmo Ferrolli, vel aliis qui nomine dicti epiſcopi caſtrum ſeu villam de Roſſiacho emerint ab eodem Guillelmo per terminos infra ſcriptos. Præcipientes propterea ut idem Guillelmus pro ſe & uxore ſua ac heredibus ſuis ſolvat, diffiniat & quitet caſtrum ſeu villam de Roſſiacho cum pertinentiis ſuis & juribus; & inſtrumenta, quæ exinde habet, reddat ipſi epiſcopo & ſucceſſoribus ſuis, vel aliis nomine dicti epiſcopi de prædicto pretio ſibi ſatisfacientibus. Præterea hoc etiam volumus & mandamus quod dicti conſules pro ſe & univerſitate burgi Carcaſſonæ dent & ſolvant in recompenſationem damnorum quingentas libras Melgorienſes

epiſcopo ante dicto per terminos infra ſcriptos. Item volumus & mandamus quod prædicti conſules pro ſe & univerſitate burgi Carcaſſonæ dent & ſolvant capitulo Carcaſſonæ in recompenſatione multorum & magnorum damnorum eiſdem datorum, mille libras Melgorienſes per terminos infra ſcriptos. Item volumus & mandamus quod dicti conſules pro ſe & univerſitate burgi Carcaſſonæ dent & ſolvant quingentas libras Melgorienſes pro damnis datis clero, & religioſis diœceſis Carcaſſonenſis, Guillelmo Arnaldi archidiacono Carcaſſonæ, domino Johanni de Gradano, & Geraldo capellano de Aqua-viva nomine dictorum cleri & religioſorum recipientibus prædictam quantitatem pecuniæ, quam inter eos dividant & diſtribuant, prout æquum fuerit, & eis viſum fuerit expedire. Et ſit certum quod in iſtis emendis non intelligimus dirutiones eccleſiarum burgi compenſari. Termini autem ſolutioni ſunt hi. In primis volumus & mandamus quod dicti conſules pro ſe & univerſitate burgi Carcaſſonæ dent & ſolvant prædicto Guillelmo Ferrolli, vel aliis qui nomine dicti epiſcopi emerint caſtrum ſeu villam de Roffiacho, ducentas quinquaginta libras Melgorienſes in feſto omnium Sanctorum proxime venienti. Item volumus & mandamus quod iidem conſules pro ſe & univerſitate burgi prædicti dent & ſolvant in alio feſto omnium Sanctorum anno devoluto eidem Guillelmo Ferrolli, vel aliis qui nomine dicti epiſcopi emerint caſtrum ſeu villam de Roffiaco, alias ducentas quinquaginta libras Melgorienſes. Item volumus & mandamus quod ſæpedicti conſules pro ſe & univerſitate burgi prædicti dent & ſolvant in ſequenti feſto omnium Sanctorum anno eodem modo revoluto ducentas libras, centum videlicet ſolvendas dicto Guillelmo Ferrolli, vel aliis qui nomine dicti epiſcopi emerint caſtrum ſeu villam de Roffiaco, & alias centum libras Melgorienſes epiſcopo & capitulo & clero ſupradictis: videlicet viginti-quinque libras Melgorienſes domino epiſcopo, & viginti-quinque libras Melgorienſes clero, & quinquaginta libras Melgorienſes capitulo. Poſtmodum per ſingulos ſequentes annos in eodem feſto omnium Sanctorum dent & ſolvant iidem conſules pro ſe & univerſitate ſæpe dicti burgi Carcaſſonæ ducentas libras Melgorienſes, ſcilicet centum capitulo, & quinquaginta libras illis qui pro clero & religioſis recipient, quouſque de prædictis ſummis ſit plenarie ſatisfactum. Et cum his emendis volumus quod epiſcopus, capitulum, clerus, & religioſi prædicti ſint contenti: & quod omnes homines burgi tam clerici, quam laici habeant, teneant, & poſſideant libere & quiete omnes poſſeſſiones ſuas, quas ſolebant habere ante invaſionem vel ſubverſionem dicti burgi, ſicut melius habere conſueverunt, exceptis ſolo burgi & villa de Roffiaco. Hæc autem omnia prædicta & ſingula nos arbitri antedicti, prout a nobis ſuperius diſtincta & ordinata ſunt præcipimus ſub pœna mille marcharum prædicta, & in virtute præſtiti juramenti a partibus irrefragabiliter obſervari. Hoc autem arbitrium lectum, & plene intellectum nos Clarinus Dei gratia epiſcopus & capitulum Carcaſſonæ pro nobis & clericis & aliis viris religioſis ſupradictis noſtræ diœceſis, & ego Guillelmus Ferrolli pro me & uxore mea & heredibus meis, ac nos Bertrandus de Lerida, Raimundus de Gaiano, Poncius Roſtellus, Bernardus Johannes, Arnaldus Furnerius conſules dicti burgi pro nobis & ſucceſſoribus conſulibus ac tota univerſitate ipſius burgi omnia prædicta & ſingula approbamus, laudamus & confirmamus. Et nos ſimiliter Poncius Ferrolli, Petrus Berengarii de Tribus-bonis, Jordanus Ferrolli, Raimundus Morlana, Guillelmus Ferrolli, Bernardus Tallaric. Jacobus Chaſtinar, Raimundus de Aqua-mortua, Guillelmus Arnaldi Guir, Guillelmus Lucius, Rogerius Brunet, Guillelmus Arnaldi Miloſſa, Rogerius Bonus Mancipii, Arnaldus Raimundi de Fano-Jovis, Guillelmus Martini de Cabareto, Raimundus Alacer, Johannes Paſchalis, Guillelmus Niger notarius, & Guillelmus Aimerici Capra pro dictis conſulibus & nobis, & tota univerſitate dicti burgi Carcaſſonæ præſente & futura, omnia prædicta & ſingula approbamus & laudamus & confirmamus: Promittentes ſub pœna & juramento prædictis quod univerſa & ſingula ſupradicta perpetuo inviolabiliter obſervabimus, & per nos, vel per noſtros, vel per alios, aliquo jure, arte, vel machinatione contra nullo unquam tempore veniemus, aſſerentes quod nihil fecimus vel faciemus quominus omnia ſupradicta, & ſingula plenam obtineant firmitatem. Et tenemur quiſque noſtrum in ſolidum, ita quod nullus poterit ſe excuſare vel tueri, renunciantes in omnibus prædictis epiſtolæ divi Adriani & novis conſtitutionibus & omnibus juribus, legibus, conſuetudinibus & omnibus aliis auxiliis, quibus nos & noſtra tueri poſſemus, vel juvari vel contraire poſſemus. Acta fuerunt hæc anno a Nativitate Chriſti milleſimo ducenteſimo quadrageſimo-octavo, decimo ſeptimo calendas Februarii in præſentia & teſtimonio domini J. abbatis S. Afrodiſii Biterris, domini O. abbatis Fontis-Frigidi, domini Johannis de Grazano, domini Caroli canonici Narbonæ, Pauli officialis Redenſis, Bernardi Augerii clerici, magiſtri Ademarii canonici Narbonæ, magiſtri Petri officialis domini epiſcopi Carcaſſonæ, Guillermi magiſtri de Villamoſtantione, domini Roberti de Terro, & mei Petri Pontii publici Biterris & Carcaſſonæ notarii, qui rogatus a prædictis hæc ſcripſi.

X L V.

S. Hilarii cœnobium monachis contra prioriſſam de Pruliano adjudicatum. *Ex archivo S. Hilarii.*

IN Dei nomine, amen. Legem ſtatuit Dominus humani generis creaturæ, ut miniſterio vitæ naturalis edocta, ruditatis abjecta labe, fieret diſcretionis luciditate præclara: reſultat enim ex lege juſtitia, cum ſui debitum exercet officii, obſcura quæque dilucidat, inordinata reformat, tollit injurias, jus ſuum largitur cuilibet indefeſſe. Porro cum judicum terrenorum intereſſe noſcatur, ut eam in judiciis præviam pura debeant æquitate ſectari, ad id vigilantia noſtra, prout ex alto permittitur, ſtudium ex alto poſcit, ut non quid dubium voluntatis arbitrium, ſed quid certa juris appendat, libertatis moderamen avertat, ſupponens clavibus juſtitiæ humeros, & legis ſubjiciens poteſtatem, dum libitum refrænat ſub debito, & pares judicantibus laxat habenas, cenſendo ſimili cenſura diſſimiles, & pacificando pariter æqua libra. Sane inter religioſas perſonas prioriſſam & conventum monaſterii S. Mariæ de Pruliano Toloſanæ diœceſis ex parte una, & abbatem & conventum monaſterii S. Hilarii diœceſis Carcaſſonenſis ex altera ſuper ipſo monaſterio S. Hilarii & pertinentiis ejuſdem ſuborta jam dudum materia quæſtionis, eiſdem partibus propter hoc apud ſedem apoſtolicam conſtitutis, olim magiſter Henricus procurator prædictarum prioriſſæ & conventus quondam Johanni de Spoleto procuratori dictorum abbatis & conventus coram magiſtro Johanne Aſtenſi domini papæ capellano partibus auditore conceſſo, obtulit formam hujuſmodi continentem. Coram vobis magiſtro Johanne Aſtenſi domini papæ capellano, & tibi proponit magiſter Henricus nomine prioriſſæ & conventus B. Mariæ de Pruliano, quarum procurator exiſtit contra abbatem & conventum monaſterii S. Hilarii, quod cum prioriſſa & conventus de Pruliano poſſiderent dictum monaſterium S. Hilarii cum pertinentiis ejuſdem vel quaſi, quidam monachus Alboinus nomine, qui ſe dicti monaſterii dicebat abbatem, & monachi ſui, vel alii de mandato ipſorum dictas prioriſſam & conventum de Pruliano dicto monaſterio S. Hilarii temere ſpoliarunt, vel ſpoliationem ab aliis eorum nomine factam, ratam habuerunt: cui Alboino Guillelmus Petri nomine abbas dicti monaſterii cum monachis ſuis ſuccedentes in vitium ſpoliationis prædictæ, dictum

monaſterium detinent occupatum, non abſque juris injuria, & in præjudicium prioriſſæ & monialium prædictarum: quare petit procurator prædictus ſe nomine prædictarum prioriſſæ & monialium ab eiſdem abbate & conventu monaſterii S. Hilarii in poſſeſſionem ejuſdem monaſterii & pertinentiarum vel quaſi reſtitui, & reſtitutum in ipſa deffendi: petit etiam fructus & proventus a tempore ſpoliationis inde perceptos, & qui percipi potuerunt, quos ſuo loco & tempore declarabit, & ipſorum æſtimationem: petit inſuper expenſas factas, & proteſtatur faciendas, & ad prædicta petit dictos abbatem & conventum per hoc ſententialiter condemnari, & compelli ſalvo jure, & cetera. Proteſtatur quod non aſtringit ſe ad probandum ſingula in libello contenta, ſed ad ea quæ ſufficere poſſunt. Cum igitur coram eodem auditore ſuper dicto libello per procuratores prædictos lite legitime conteſtata, & de veritate dicenda præſtito juramento, factis quoque depoſitionibus & reſponſionibus, ad eaſdem productis hinc inde teſtibus, & eorum atteſtationibus publicatis, demum cauſa ipſa coram diverſis auditoribus diutius agitata, dominus papa nobis Guillelmo Bardino præpoſito Forojulienſi cappellano ſuo eandem cauſam commiſerit audiendam, nos tandem viſis & auditis juribus, & rationibus, necnon & probationibus partium earundem, ac univerſo proceſſu habito in dicta cauſa diligenter examinato, & plenius recenſito, eiſque fideliter domino papæ relatis, de ſpeciali mandato ipſius, & fratrum ſuorum conſilio, coram quibus hæc pluries diſcuſſa fuerunt, magiſtro Thoma de Benevento dictorum abbatis & conventus, ac Saluſtio de Gallutio earundem prioriſſæ & conventus conſtitutis procuratoribus ab eiſdem poſt deceſſum antedictorum procuratorum præſentibus, eundem magiſtrum Thomam procuratoris nomine ipſorum abbatis & conventus, ac ipſos abbatem & conventum per eundem ab impetitione prioriſſæ ac conventus monialium prædictarum & ejuſdem Gallutii earum procuratoris per definitivam ſententiam abſolvimus, antedicti expenſarum quæſtionem ipſius domini papæ arbitrio reſervantes. In cujus rei teſtimonium præſentem paginam per ſubſcriptum notarium autenticari fecimus, & noſtro ſigillo muniri. Datum Aſilii anno Domini MCCLIII. quinto idus Julii indictione undecima, pontificatus domini Innocentii papæ quarti anno XI. præſentibus domino Tediſio archipreſbytero de Monticulis, & magiſtro Petro de Lemovicis domini papæ cappellanis, Guillelmo Moyſiacenſis & B. Exienſis monaſteriorum abbatibus, &c. Ego Egidius Adjuti de Spoleto apoſtolica auctoritate notarius prolationi ſententiæ hujus interfui, & eam de mandato & autoritate præfati auditoris ſcripſi, & in publicam formam redegi.

XLVI.

Litteræ ſupplices G. archiepiſcopi Narbon. P. R. & G. Agathenſis, Biterrenſis & Carcaſſon. epiſcoporum ad Ludovicum Francorum regem, in gratiam B. abbatis Craſſenſis.

Circa 1253. EXcellentiſſimo ac reverentiſſimo domino Ludovico Dei gratia Francorum regi illuſtri, G. eadem gratia S. Narbon. eccleſiæ archiepiſcopus, P. R. & G. Agathenſis & Biterrenſis & Carcaſſonenſis epiſcopi, cum ſpeciali honore ac reverentia promptum ad obſequia famulatum. Cum religioſus & venerabilis vir B. Dei gratia abbas Craſſenſis, poſtquam fuit in officio abbatis, multum laboraverit & impenderit pro recuperandis juribus monaſterii, quod nunc venerabili B. epiſcopo Maſſilienſi, tunc abbati Craſſenſi exiſtenti, & dicto monaſterio liberaliter reddiderat & conceſſerat SS.^e recordationis dominus rex Francorum pater veſter, ſecundum quod per ejus patentes litteras clare patet, & poſtea facta fuit compoſitio apud Aquasmortuas cum dicto monaſterio per vos, domine Rex, mediante R. de Cane-ſuſpenſo, ſicut in veſtris patentibus litteris continetur, & dominæ quondam matris

A veſtræ ſcriptas litteras patentes, quod ſicut videtur in veſtris patentibus litteris contineri dictam compoſitionem, ſeu ordinationem, necnon & conceſſionem a vobis factam eidem monaſterio faceret & mandaret firmiter obſervari, & ea quæ in prædictis continentur litteris adimpleri, dominationis veſtræ magnificentiæ ſupplicamus, quatenus ſi idem abbas, ut proponit, ad vos ſuper hoc venerit, vel ſi contingeret ad vos ipſum non poſſe contendere, caſu aliquo contingente, ejus procuratores latores præſentium, pietatis intuitu & honore regiæ dignitatis ſuper exequenda & obſervanda compoſitione prædicta dignemini favorabiliter & miſericorditer exaudire, parcere nimiis abbatis & monaſterii laboribus & expenſis, attendentes quod inter alias prærogativas, quas dominis regibus Francorum contulit, B in hoc eos ſpecialiter decoravit, quod conſervaverunt dotatas & dicatas religiones & eccleſias, ac immunitatibus ampliarunt, & vos ipſi conſueviſtis, ut nos ipſi vidimus, hujuſmodi magnalia imitari: & ideo ne veſtram laudabilem imitationem valeant retrahere illorum oblocutores calumnioſe, qui dictam compoſitionem nituntur evertere, ſuum potius commodum quam veſtrum attendentes, ſuper hoc circumſpectam veſtram ſerenitatem fiducialius exoramus. Bonæ & memoriæ domina Regina mater veſtra quondam, quam abbas ſuper hoc quinquies, ut intelleximus, viſitavit, propter prædictorum calumnioſas oblocutiones dictam compoſitionem diſtulit executioni mandare, & cum in Purificatione B. Virginis tranſacta ad expediendam dictam compoſitionem diem abbati aliam aſſignaſſet, præventa C morte eam non expedivit, ut deceret. Quare propter præmiſſa & propter fidele ſervitium, quod in guerris tranſactis dictus abbas vobis exhibuit & genti veſtræ, & quia nobilis vir frater ſuus in veſtro interfectus fuit ſervitio, necnon & quia tot exſtant litteræ patentes tam veſtræ, quam genitoris veſtri de dicto negotio, ſaluti animæ veſtræ & veſtro honori credimus expedire, ſi dictum negotium coram veſtra præſentia hac vice fine debito terminetur; credentes, ſi placet, latoribus præſentium quantum in proſecutione dicti negotii dictum monaſterium tot debitis aggravatum.

Omnipotentis Dei miſericordia ad regni regimen & *ſuppeditandas* barbaras nationes ſanum & incolumem per multa tempora vos conſervet.

XLVII.

D *Compoſitio inter S. Ludovicum regem Francorum & abbatem Craſſenſem.* *Ex cod. MS. Colbert. 2669. & 2670.*

LUDOVICUS Dei gratia Francorum rex. Notum facimus præſentibus & futuris, quod cum Bernardus abbas monaſterii Craſſæ coram nobis diceret pro ſe & conventu ſuo, quod felicis recordationis genitor noſter Ludovicus quondam rex Francorum illuſtris donaverat ad proprietatem monaſterii Craſſæ omnia feuda quæ movebant de dicto monaſterio, quæ tenuerat Amalricus quondam comes Montis-fortis, & ſui milites, hæreſes & faidimenta quæ cadent in commiſſum tam in domaniis quam in feudis abbatis & conventus, de quibus idem abbas habebat litteras prædicti E genitoris noſtri, ut dicebat, tandem quia non erat liquidum quæ erant illa feuda, quæ de dicto moverent monaſterio, idem abbas motus ex hac cauſa & aliis, nobis ſupplicavit, ut ſuper prædictis quæ a nobis petebat, intendere vellemus ad pacem. Poſt aliquos vero tractatus ſuper hoc habitos, de bonorum conſilio compoſuimus in hunc modum; videlicet quod idem abbas pro ſe & conventu ſuo mera & ſpontanea voluntate quittavit in perpetuum nobis & heredibus noſtris omnia feuda ſupradicta, hæreſes, & faidimenta quæ ceciderunt in commiſſum uſque ad præſentem diem tam in feudis quam in domaniis eorum, quæ nos tenemus, vel alter ex dono piæ recordationis genitoris noſtri ſeu noſtro, & quicquid genitor noſter ſeu nos ex prædictis *1253.*

Digitized by Google

feudis recepimus, vel alius per domum genitoris noſtri ſive noſtrum. Omnia vero feuda baronum & militum ac nobilium quæ de cetero cadent in commiſſum propter hæreſim & faidimentum tam in feudis quam in domaniis abbatis & conventus, quicumque ea tenuerit, miles, burgenſis, vel alius, in toto vel in parte habebimus & noſtra erunt. Et ſi bona mobilia fuerint in dictis feudis, quæ cadent in commiſſum propter hæreſim vel faidimentum, ad nos pertinebunt cum feudis prædictis. Abbas vero & conventus habebunt in caſtris & villis propriis ſuis vilanagia & burgeſias quæ propter hæreſim ſeu faidimentum cadent in commiſſum, ſi ab ipſis teneantur, quicumque ea tenuerit, villanus, miles, vel alius in toto vel in parte, & habebunt abbas & conventus mobilia quæ erunt in villanagiis & burgeſiis ſuis, in caſtris & villis propriis, ſi propter hæreſim vel faidimentum cadent in commiſſum: ſi magnam juſtitiam ibi habeant, exceptis bonis mobilibus baronum, militum & nobilium, quæ ſi cadent in commiſſum ubicumque fuerint noſtra erunt. De hæreſibus vero & faidimentis quæ ad manum noſtram devenient, & ab abbate & conventu tenebuntur, faciemus fieri conventui redeventias debitas ſecundum quod conſuevimus communiter facere de hæreſibus & faidimentis aliis prælatis ſeneſcalliæ Carcaſſonæ; ſi vero ea extra manum noſtram poſuerimus, abbas & conventus de illis feudis redeventias & homagia habebunt, ſicut habebant antequam ad manum noſtram deveniſſent. Præterea idem abbas pro ſe & conventu ſuo renunciavit penitus & expreſſe omni juri, ſi quod habebant abbas & conventus, in hiis quæ idem abbas nobis quittavit, & litteris quantum ad hoc genitoris noſtri prædictis & donationi, ſi quam eis fecerat de feudis, hæreſibus & faidimentis antedictis. Renunciavit etiam idem abbas pro ſe & conventu ſuo cuidam compoſitioni, quam ſuper præmiſſis cum eodem abbate alias fecimus in Aquis-mortuis, & litteris noſtris, quas ſuper ea eidem tradidimus, quas per iſtam compoſitionem nobis reddere tenetur. Et nos pro bono pacis tenemur aſſignare abbati & conventui pro prædictis trecentas libras Turonenſes annui reditus in terra noſtra. Ceterum idem abbas promiſit pro ſe & conventu ſuo quod ipſe vel ejus conventus, ſeu eorum ſucceſſores contra hanc compoſitionem non venient in futurum, nec aliquid quocumque jure ſive litteris reclamabunt in his quæ nobis quittavit idem abbas, nec facient reclamari. Promiſit etiam nobis idem abbas quod iſtam compoſitionem a ſuo faciet ratificare conventu, & litteras tam de ſe quam de ſuo conventu nobis tradet de præmiſſis in perpetuum firmiter obſervandis. Litteras vero piæ recordationis genitoris noſtri prædictas nobis tenetur reddere idem abbas, quandocumque per nos vel per certum mandatum noſtrum fuerit requiſitus, & poſtquam eas nobis reddiderit, nos tenemur tradere abbati & conventui litteras noſtras de libertatibus monaſterii prædicti contentis in eiſdem, quas genitor noſter eiſdem fecit, ſalva tamen compoſitione prædicta. Actum in caſtris juxta Sydonem anno MCCLIII. menſe Auguſti.

XLVIII.

Ex cod. MS. Colbert. 2225.

Litteræ S. Ludovici regis pro abbate Craſſenſi.

1253. LUDOVICUS Dei gratia Francorum rex ſeneſcallo Carcaſſonæ ſalutem. In vernali paſſagio nuper præterito ad nos acceſſit abbas Craſſæ & nobiſcum compoſuit de feudis quæ tenuit A. quondam comes Montis-fortis, & hæreſibus & faidimentis quæ ceciderunt in commiſſum, & adhuc cadent tam in feudis quam in domaniis abbatis & conventus; unde vobis mandamus quatinus cum abbas & conventus monaſterii Craſſæ vobis tradiderint litteras ſuas de dicta compoſitione tenenda ſub forma quam vobis mittimus per Petrum Grandem clericum noſtrum de contra ſigillo noſtro ſigillatam, & reddiderint vobis litteras compoſitionis

A quam fecimus cum abbate in Aquis-mortuis, cui compoſitioni idem abbas renuntiavit, vos extunc litteras noſtras patentes factas ſuper compoſitione habita de novo inter nos & abbatem, quas vobis per dictum clericum noſtrum deſtinamus, abbati & conventui tradatis, & infra tres menſes poſtquam hæc facta fuerint eiſdem abbati & conventui aſſignetis trecentas libras Turon. annui reditus in terra noſtra, quas eis dedimus per compoſitionem prædictam, aſſignantes eis dictum redditum pleno jure & in duobus vel tribus locis & prope monaſterium, ſicut melius ſine magno incommodo noſtro videritis faciendum. Cæterum quia conceſſimus eidem abbati & conventui aſſignari in domaniis ſuis de illis trecentis libris ſeptuaginta & quinque libras, volumus & mandamus, quod ſi aliquibus militibus aliqua de-
B dimus in domaniis abbatis & conventus, quod aſſignetur abbati & conventui pro quanto militibus vel aliis fuerint tradita vel conceſſa, & terram militibus vel aliis alibi aſſignetis, ita quod non damnificentur dicti milites vel alii. Et ſi hæc non ſufficient, & nos aliquid tenemus in domaniis abbatis & conventus, volumus & mandamus eis aſſignari illa, quouſque ſeptuaginta-quinque libræ aſſignatæ fuerint abbati & conventui in domaniis eorumdem. Si vero infra tres menſes prædictos non aſſignaretis abbati & conventui trecentas libras prædictas, præcipimus vobis, quod de deffectu, ſi quis eſſet, ſatisfaciatis eis, ita quod quolibet anno ad plenum habeant trecentas libras ſupradictas. De locis ubi aſſignaveritis terram abbati & conventui nos certificetis, & ſuper hoc abbati & conventui litteras noſtras continen-
C tes loca & valorem eorum* aſſignaveritis trecentas libras prædictas tradatis patentes ſigillo noſtro ſigillatas. Actum in caſtris juxta Sydonem an. Dom. MCCLIII. menſe Septembris.

* deeſt aliquid.

XLIX.

Ex autographo.

G. Carcaſſonenſis epiſcopus duos instituit presbyteros in eccleſia Carcaſſon.

NOverint univerſi præſentes pariter & futuri, quod nos G. Dei gratia Carcaſſenſis epiſcopus in bono 1255.
ſenſu & memoria conſtituti, non illecti, nec decepti, nec ab aliquo circumventi, ſed gratis, ac mera & ſpontanea voluntate, amore Dei, & pro ſalute animæ noſtræ, ac
D prædeceſſorum noſtrorum, in elemoſinam ac in recompenſationem bonorum, quæ actenus habuimus, & recepimus a capitulo S. Nazarii Carcaſſonæ, tam de manſo Cabardeſii, quam de aliis locis diverſis, ob honorem Dei, ac beatæ virginis Mariæ, & SS. Nazarii & Celſi, concedimus, & conferimus quidquid juris habemus, vel habere debemus, ſeu viſi ſumus habere & percipere ſupra eccleſiam beatæ Mariæ de Alſona noſtræ diœceſis vobis B. Arnaldi priori ac præcentori eccleſiæ beati Nazarii, & Rogerio priori B. Mariæ burgi Carcaſſone recipientibus pro vobis, & nomine totius capituli eccleſiæ memoratæ, cathedratico excepto, & cum hac præſenti charta cum noſtro annulo aureo vos inveſtimus. Prædictam vero conceſſionem & aſſignationem vobis facimus, quod illam nunc & ſemper habeatis & poſſideatis vos & totum
E capitulum antedictum, vobis concedentes quod quotieſcunque vobis placuerit, auctoritate noſtra poſſitis propria auctoritate intrare, recipere, & habere fructus, redditus, obventiones, & proventus, & omnia alia jura, quocunque nomine cenſeantur, nobis pertinentia in eccleſia memorata, licentia non expectata aliquorum ſeu alicujus, promittentes bona fide, quod contra prædicta per nos, vel per aliquam interpoſitam perſonam nunquam veniemus, nec veniri faciemus quoquomodo, ſed ratam & firmam illam habere volumus nunc & ſemper. Hanc autem conceſſionem & aſſignationem facimus in præſenti, & conſtituimus quod pro ſalute animæ noſtræ ac prædeceſſorum noſtrorum in eccleſia S. Nazarii Carcaſſonæ duo preſbyteri inſtituantur a

Digitized by Google

capitulo ſæpius nominato, qui preſbyteri ſeu ſacerdotes pro redemptione animæ noſtræ & prædeceſſorum noſtrorum teneantur perpetuo pro defunctis ibidem divina officia celebrare, quibus de redditibus dicti loci ſeu proventibus per capitulum provideatur. Quam conceſſionem, conſtitutionem, & ordinationem nos B. Arnaldi prior, ac præcentor, & R. prior B. Mariæ memorati pro nobis & toto capitulo gratam & ratam habentes acceptamus, promittentes univerſa & ſingula, prout ſunt ſuperius annotata, tam per nos quam per capitulum noſtrum conſtitui, ordinari, attendi, & compleri. Et ad majorem omnium præcedentium firmitatem perpetuo obtinendam, nos epiſcopus antedictus huic præſenti chartæ ſigillum noſtrum duximus apponendum, mandantes etiam quod inde fiat publicum inſtrumentum. Actum apud manſum noſtrum de Turribus in præſentia & teſtimonio domni Sancii abbatis Fuxenſis, fratris R. Barravii ordinis Minorum, Guillelmi Iſarni Morlanenſis, Guillelmi Stephani Barravii, Guillelmi & Stephani Morlanenſis, Ariberti de Arzincho, Petri Guillelmi Morlan. & Hugonis Ferroli rectoris eccleſiæ de Gradan. magiſtri R. Graſſi, & mei Guillelmi Arnaldi publici notarii Carcaſſonæ pro domino rege Francorum, qui de mandato domni epiſcopi antedicti, & omnium prædictorum hæc omnia ſcripſi, & ſignum meum appoſui anno Domini MCCLV. cal. Sept. regnante Ludovico rege.

L.

Ex archivio inquiſitionis Narbonæ.

Clemens IV. inquiſitori Narbonenſis provinciæ mandat ne Arnaldum S. Hilarii electum abbatem propter hæreſim inquietet.

1265. CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilecto filio fratri Stephano de Vaſtino ordinis Prædicatorum, inquiſitori hæreticæ pravitatis in provincia Narbonenſi a ſede apoſtolica deputato, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Conſtitutus in præſentia noſtra dilectus filius frater Arnaldus abbas monaſterii S. Hilarii ordinis S. Benedicti, Carcaſſonenſis diœceſis, nobis expoſuit quod eodem monaſterio abbatis regimine deſtituto, dilecti filii conventus ejuſdem monaſterii convenientes in unum, Spiritus ſancti gratia invocata, eum in abbatem ejuſdem monaſterii canonice ac concorditer elegerunt, cujus electionem venerabilis frater noſter Carcaſſonenſis epiſcopus præſentatam ſibi exigente juſtitia confirmavit, benedictionis munere ei non impenſo. Porro tu prætendens quod quondam mater ipſius Arnaldi fuerat de hereſi condemnata, & quod idem Arnaldus prædicationi hereticorum interfuit, dum undecim vel duodecim annorum eſſet, quodque quondam pater ipſius fuerat de dicta pravitate ſuſpectus, & quod quidam frater dicti Arnaldi, & quidam conſobrinus ipſius condemnati fuerant de pravitate præfata, & propter hoc traditi ſeculari judici, & combuſti, prædictum Arnaldum ante confirmationem electionis ſuæ ſuper hoc ad tuam præſentiam evocaſti, & ſuper præmiſſis ad inquiſitionem deſcendens, inquiſitionis ſuper hoc habitæ ad noſtram præſentiam deſtinaſti proceſſum. Sane in inquiſitione hujuſmodi, quam diligenter inſpeximus, continetur, quod prædictus Arnaldus cum hujuſmodi prædicationi hæreticorum interfuit, undecim vel duodecim annorum erat, & quod dictus pater ſuus in catholica fide deceſſit, quamvis quidam teſtes in dicto ſuo ſingulares, aſſeruerint, quod ipſe pater aliquando hæreticos adoravit, & alias participavit eiſdem. Quare prædictus Arnaldus nobis humiliter ſupplicavit, ut cum ſuper reatu prædictæ matris ſuæ cum eo per ſedem apoſtolicam fuerat diſpenſatum, videlicet, ut eo nonobſtante ad adminiſtrationes & dignitates ſui ordinis poſſet aſſumi, & hujuſmodi ejuſdem Arnaldi ſeu ipſius patris exceſſus aut delictum fratris & conſobrini prædictorum non debeant promotionem dicti Arnaldi aliquatenus impedire, cum patris crimen, ut præmittitur, probatum non fuerit, ſed ſola ſuſpicio, collateralium vero delicta ei non debeant imputari, providere ſibi ſuper hoc paterna ſollicitudine curaremus; unde nos quibus de diſpenſatione & inquiſitione prædictis plene conſtitit, attendentes quod memorato Arnaldo a pluribus fide dignis laudabile teſtimonium perhibetur, eidem epiſcopo noſtris damus litteris in mandatis ut eidem abbati, cui gratiam volumus facere ſpecialem, præmiſſis nequaquam obſtantibus, hujuſmodi munus benedictionis impendat. Quocirca diſcretioni tuæ per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus prædictum Arnaldum prædictorum occaſione in aliquo non moleſtes. Datum Peruſii ſecundo calend. Aug. pontificatus noſtri anno primo.

L I.

Ex regio Carcaſſon. tab.

Caſtrum de Malaſt Regi adverſus abbatem Montis-olivi adjudicatur in curia Parlamenti.

PHILIPPUS Dei gratia Francorum rex univerſis præſentes litteras inſpecturis ſalutem. 1308. Notum facimus, quod cum procurator noſter coram auditoribus datis ab inquiſitoribus deputatis a nobis in ſeneſcallia Carcaſſonæ contra abbatem Montis-olivi propoſuiſſet, quod licet locus quidam prope Montem-olivum exiſtens, in quo quidem fuerat caſtrum dictum de Malaſt, qui locus quondam fuerat Trencavelli vicecomitis Biterrenſis inimici, & faiditi, atque rebellis progenitorum noſtrorum, nobis fuiſſet certis ex cauſis cum locis eiſdem vicinis & contiguis commiſſus, & poſtea per gentes progenitorum noſtrorum omnino deſtructus, & aratro immiſſo heremus factus fuiſſet, tandem abbas prædictus Montis-olivi in præjudicium noſtrum locum prædictum occupando, pluribus illicite conceſſerat licentiam ibidem conſtruendi, propter quod petebat dictus procurator noſter prædicta ſic uſurpata & contra nos facta, emendari, & locum prædictum cum ædificiis ſibi factis nobis eſſe commiſſum pronuntiari, abbate prædicto plures rationes in contrarium proponente, & ita fieri non debere. Viſa inquella ſuper hoc facta pronuntiatum fuit per curiam noſtram judicium, locum prædictum, prout ſe comportat a capite caſtri de Malaſt uſque ad portale vocatum de Nandreia, quod eſt ſubtus & prope quandam ulmum, & ſicut includitur per aquas de Alzano & de Dura, nobis tanquam commiſſum cum ſuis ædificiis, remanere & confiſcari debere, & de edificiis prædictis ibidem factis & de totali loco prædicto per nos eſſe ordinandum, prout noſtræ placuerit voluntati. In cujus rei teſtimonium præſentibus litteris noſtrum fecimus apponi ſigillum. Actum Pariſiis in Parlamento noſtro die Martis poſt Converſionem S. Pauli anno Dom. MCCCVIII.

L I I.

Johannes XXII. rogat canonicos Carcaſſonenſes ut Eremitarum S. Auguſtini tranſlationem non impediant.

Ex autographo in archivis PP. Eremitarum ord. S. Aug. apud Carcaſſonam aſſervato.

JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis capitulo eccleſiæ Carcaſſonenſis ſalutem & apo- 1329. ſtolicam benedictionem. Firmam gerimus de ſinceritate veſtra fiduciam, quod in iis quæ pietatem ſapiunt, & animarum profectum, ac divini cultus augmentum reſpiciunt, ſtudeatis vos promptos & favorabiles exhibere. Sane dudum dilectorum filiorum prioris & fratrum ordinis heremitarum S. Auguſtini Carcaſſonæ, ad quos ſpecialis gerimus dilectionis affectum, precibus inclinati, ipſos recipiendi quendam locum eis aptum & bene conſtructum, ſituatum in ſuburbio civitatis Carcaſſonenſis, cum convenienti diſtantia ab aliis eccleſiis ſeparatum, ſeque ad illum licite transferendi,

Digitized by Google

& in eo perpetuo commorandi, & habendi ibidem oratorium cum cimeterio & aliis officinis, ac diſponendi de loco alio, quem extra dictam civitatem ejuſque ſuburbium habere noſcuntur per alienationis ſeu venditionis contractum, per noſtras certi tenoris litteras conceſſimus facultatem, ſine juris tamen præjudicio alieni. Verum ſicut ex eorum relatione percepimus, vos hujuſmodi gratiam impugnantes, aſſeritis quod locus ſeu hoſpitium, quod dicti prior & fratres erant per conceſſionem noſtram hujuſmodi recepturi, a vobis ſub certo cenſu jure emphiteotico retinetur, propter quod dicti prior & fratres nullum fuerunt commodum ex conceſſione hujuſmodi conſecuti. Quocirca diſcretionem veſtram requirimus & rogamus attente, vobis in remiſſionem peccaminum injungentes, quatenus obtentu beati Auguſtini glorioſiſſimi confeſſoris, cujus regulam tam præfati prior & fratres, quam vos noſcimini profiteri, & ut bonorum quæ dicti prior & fratres facient participes ſpecialiter fieri mereamini, ab hujuſmodi impedimento omnino ceſſetis, & eos in hac parte proſequamini benevolentia ſpeciali, præſertim cum nos velimus quod pro ſtatu ſalubri Carcaſſonenſis eccleſiæ & perſonarum, ipſi dicti prior & fratres in ſingulis miſſis eorum teneantur memoriam facere ſpecialem. Datum Avenione XVII. kal. April. pontificatus noſtri anno tertio-decimo.

LIII.

Ex authentico Montis-olivi.

Clemens VI. Raimundo abbati Montis-olivi, dat licentiam condendi teſtamentum.

1343. CLEMENS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, dilecto filio Remundo abbati monaſterii Montis-olivi ordinis S. Benedicti, Carcaſſonenſis diœceſis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quia præſentis vitæ tempus curſum habet inſtabilem, & ea quæ viſibilem habent eſſentiam, tendunt viſibiliter ad non eſſe, tu hæc ſalubri meditatione præmeditans, diem hujus peregrinationis extremum diſpoſitione ſuprema deſideras prævenire. Nos itaque tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, ut de bonis mobilibus a te per monaſterium Montis-olivi, ordinis ſancti Benedicti, Carcaſſonenſis diœceſis, cujus regimini præeſſe dignoſceris, licite acquiſitis, quæ altaris vel altarium ipſius monaſterii miniſterio, ſeu alicui ſpeciali eorumdem divino cultui vel uſui non fuerint deputata, pro decentibus & honeſtis expenſis funeris tui, & pro remuneratione illorum, qui tibi viventi ſervierunt, ſive ſint conſanguinei, ſive alii, juxta ſervitii meritum, moderate tamen, diſponere & erogare poſſis, & alias in pios uſus ac licitos convertere valeas, nonobſtante quod præfati ordinis ſancti Benedicti profeſſor exiſtis. Prius tamen de omnibus prædictis bonis ære alieno, & hiis quæ pro reparandis domibus, ſeu ædificiis conſiſtentibus in locis dicti monaſterii culpa vel negligentia tua, ſeu tuorum procuratorum deſtructis ſeu deterioratis, necnon reſtaurandis aliis juribus eorumdem monaſterii deperditis ex culpa ſeu negligentia ſupradictis fuerint oportuna, deductis, tibi plenam & liberam auctoritate præſentium concedimus facultatem. Volumus autem quod in eorumdem diſpoſitione bonorum juxta quantitatem reſidui erga dictum monaſterium te liberalem exhibeas, prout conſcientia tibi dictaverit & ſaluti animæ tuæ videris expedire. Datum Avenione XIII. cal. Martii pontificatus noſtri anno primo.

LIV.

Epiſtola Petri de Abzaco archiepiſcopi Narbonenſis ad Regem Hiſpaniæ & Aragoniæ pro Craſſenſi cœnobio.

Circa 1495. ILluſtriſſime ac ſereniſſime princeps, ac excellentiſſime rex humillimam commendationem uſque ad digniſſimarum oſcula manuum. Quanto magis ea, quæ A nunc a majeſtate veſtra regia petiturus ſum, juſtiſſima eſſe cognovi, tanto magis confidenter ab eadem conſequi minime dubito. Juſtiſſimum enim regem omni devotione, & religione chriſtiana ornatiſſimum humillimis precibus meis ſupplex & confidens aggredior. Novit, ut reor, ſereniſſima Majeſtas veſtra devotiſſimum cœnobium B. M. de Craſſa, ordinis almi patris Benedicti, ſitum in confiniis Franciæ & veſtri principatus Catalauniæ, per glorioſiſſimum Carolum magnum Romanorum imperatorem & Francorum regem opulentiſſime fundatum exſtitiſſe ſuper ea conqueſta, quam fecit contra Mauros infideles poſt irruptionem per eos factam, & vaſtationem fere omnium Hiſpaniarum ob medium damnatiſſimæ perditionis infeliciſſimi Juliani comitis cœptæ, cum potenti manu eos dejecit a toto B Catalauniæ principatu, quem tunc allodialiter principibus ipſis dereliquit & dedit poſſidendum; qui ſiquidem principatus decurſis temporibus multis in nobiliſſimam domum regiam veſtram Aragonenſem legitimo titulo pervenit, prædictoque monaſterio Craſſenſi caſtra & loca de Pediliano, de Cornillano, de Ripiſaltis, de Eſtagello in Roſſilione, & caſtrum de Prata in Confluente, idem Chriſtianiſſimus imperator & rex liberaliter ac piiſſime pro ſuorum remedio peccatorum abbati & monachis in dicto monaſterio die ac nocte Deo famulantibus donavit, atque conceſſit, ut ex fructibus dictorum caſtrorum tam ſpiritualibus quam temporalibus ſuſtentarentur, veſtirentur, & ſine mendicitate vivere, ac devotiſſime famulari poſſent. Nec fefellit clementiam dicti principis ſereniſſimi ſua devo- C tiſſima oblatio; nam certum eſt monaſterium ipſum religione & regulari diſciplina inter alia monaſteria regni Franciæ pollere, omniaque humanitatis ac pietatis officia, quæ miſericordiæ opera dicimus, erga pauperes Chriſti ex omni parte mundi ad ipſum confluentes larga ac liberaliſſima manu ibidem exerceri. Quod ſiquidem monaſterium inclyti progenitores veſtri Aragoniæ reges ac Catalauniæ principes multis redditibus & privilegiis ampliarunt, pro quorum ſalute plura anniverſaria in eo fundarunt, quæ ſine defectu quocumque ſolemniter ibidem fiunt, prædictiſque caſtris & redditibus a tempore dictæ donationis plene, pacifice & inconcuſſe gaviſum eſt monaſterium prædictum, prout notorium eſt in toto comitatu Roſſilionis & partibus Catalauniæ circumvicinis. Verum, excel- D lentiſſime rex, præmiſſis non obſtantibus, quidam de Ulmis clericus ſecularis de prædicto comitatu Roſſilionis oriundus, ſub colore & occaſione conceſſionis veſtræ ſubreptitiæ, obtenta ab anno citra dicta caſtra, & eorum jura, & proventus ſacrilege & damnabiliter prædicto monaſterio & religioſis ejus abſtulit, & de eiſdem diſponit & diſpoſuit, omni timore divino poſtpoſito, pro ſuæ libito voluntatis: ex quo non mediocre ſcandalum in populo Chriſtiano venit, denigraturque nomen & fama juſtiſſimæ pietatis veſtræ, quæ inter ceteros totius mundi principes juſtitiam ſectatur & colit, diminuiturque cultus divinus in prædicto tam devoto monaſterio, & monachi fere nudi ſine veſtitu & habitu incedere coguntur. Igitur humillime & devotiſſime ſupplicant excellentiſſimæ veſtræ Regiæ majeſtati ejuſdem monaſterii devotiſſimi oratores abbas E & monachi ipſius, & ego humillimus ac devotiſſimus orator ejuſdem, qui prædicto monaſterio minus quam laudabiliter XXX. annis præfui, & pro ipſis juramentum fidelitatis præſtiti, quatinus dicta caſtra, in quibus nullum eſt ſeparatum fortalitium ab ambitu communi murorum, ubi ruſtici habitant, & qui prædictorum murorum & portarum eorum clavem & omnem cuſtodiam habent, prædictis abbati & monachis reſtituere, & per eos libere poſſidendos dimittere dignetur, mandando ex auctoritate veſtra regia gubernatori & viguerio Roſſilionis & Confluentis ſub magnis pœnis fiſco veſtræ regiæ majeſtatis applicandis, dicto de Ulmis invaſori & aliis, quibus hoc negotium tangere poteſt, quatenus ipſum invaſorem a dictis caſtris & eorum

Digitized by Google

iniqua detentione ejiciat, & compellat, reddituſque quoſcumque per ipſum inique ac violenter receptos, & perceptos, & qui percipi potuerunt, dictis abbati & monachis plene reſtituat, ut de ipſis libere diſponant, ſicuti ante prædictam invaſionem faciebant & facere poterant. Quod ſiquidem, ſereniſſime Rex, non dubito, quin confeſtim faciat ſereniſſima majeſtas veſtra, tum ob amorem juſtitiæ ſuæ, quæ ab Aquilone & mari uſque ad mare prædicatur, tum etiam formidine pœnæ a ſacris canonum ſanctionibus, de quibus unam hic inſerere placuit, quæ talis eſt : *Valde enim iniquum & ingens ſacrilegium eſt, ut quæcumque vel pro remedio peccatorum, vel pro ſalute ac requie animarum ſuarum unuſquiſque venerabili eccleſiæ contulerit, aut certe reliquerit, ab iis, quibus maxime ſervari convenit, id eſt Chriſtianis & Deum timentibus hominibus, in aliud transferri vel converti perniciter ; propterea qui hoc præviderit, & aliter quam ſcriptum eſt, prædia eccleſiæ tradita perceperit, vel acceperit, aut poſſederit, niſi ſe cito correxerit, eo, quo Deus animas percutit, anathemate feriatur, c. XII. q. II. c.* Undique ſonet, obſecro, ſereniſſime Rex, in auribus tuis nocte dieque præclara illa vox & tanto principe digna illius invictiſſimi Alarici Gothorum regis & Romanorum domitoris, de quibus clariſſimo ſanguine progeniem te traxiſſe gloriaris, qui audiens devicta Roma, virginem Romanam jocalia auri & argenti beato Petro apoſtolo, ſeu ejus eccleſiæ dedicata deferentem, a quodam nobili Gotho deprædata fuiſſe, omnia ipſi eccleſiæ reſtitui fecit, dicens, *nobis cum Romanis non cum apoſtolis bellum eſt.* Hoc ideo dixerim, quod etſi inter Majeſtatem Chriſtianiſſimi regis Francorum & tuam nunc, proh dolor ! guerra vigeat, quam Deus ſui clementia brevi ſedare faciat, non debet tamen ex hoc Deo & ſanctis ejus præjudicari, neque viri eccleſiaſtici ejus obſequio deputati, quorum arma ſunt orationes & lachrymæ, inde eluere pœnas debent. Sereniſſime ac juſtiſſime princeps, Majeſtatem veſtram Regiam cum excellentiſſima conſorte, & tota nobiliſſima prole regia, conſervet Altiſſimus per infinita ſecula ſeculorum.

L V.

Majoris conſilii decretorio conſulto aſſeritur abbatia Rivi-nitidi Eliſabethæ de Levi contra Villælongæ abbatem.

1665. LOUIS, par la grace de Dieu, Roy de France & de Navarre : A tous ceux qui ces preſentes lettres verront, SALUT. Sçavoir faiſons, comme par arreſt cejourd'huy donné en noſtre grand Conſeil, entre noſtre très-cher & bien amé Jean de S. Jean de Mouſſolens, l'abbé de l'abbaye de Villelongue, ordre de Ciſteaux, diocèſe de Carcaſſonne, demandeur en requeſte & commiſſion de noſtre Conſeil du 15. jour de Janvier 1654. ſuivant l'exploit du 18. Fevrier audit an, aux fins, que ſans avoir égard à la complainte formée en noſtre Parlement de Tholoſe, pour la meſtairie & fief de Rieunette, comme d'un titre de benefice uni à ladite abbaye de Villelongue, il ſoit ordonné qu'il jouira de ladite meſtairie & fief de Rieunette, comme domaine de ſon abbaye, avec deffenſes de l'y troubler, reſtitution des fruits, dommages & intereſts, & renvoyé en noſtre Conſeil par arreſt de noſtre Privé Conſeil du 10. Septembre 1655. d'une part ; Et dame Eliſabeth de Levi, religieuſe profeſſe dudit ordre, pourvûë de l'abbaye de Noſtre-Dame de Rieunette, ſubrogée aux lieu & droits de ſœur Cecile de Noé, vivante abbeſſe de ladite abbaye, deffendereſſe d'autre : Et entre ladite de Levi, demandereſſe & requerante l'enterinement d'une requeſte preſentée à noſtredit Conſeil par ladite de Noé le 5. Janvier 1657. tendante afin que conformement à l'arreſt de noſtredit Parlement de Tholoſe du 27. Mars 1654. deffenſes ſoient faites audit de S. Jean de Mouſſolens, ſes religieux, domeſtiques & autres,

A de la troubler en la poſſeſſion & jouiſſance de ladite abbaye de Rieunette, à peine de dix mille livres d'amende, dépens, dommages & intereſts ; & qu'il luy ſoit permis de ſe faire aſſiſter de tel nombre d'officiers que beſoin ſera, pour l'execution dudit arreſt, d'une part ; & ledit de Mouſſolens deffendeur, d'autre : Et entre ledit de Mouſſolens, demandeur & requerant l'enterinement des lettres en forme de requeſte civile du 18. Avril 1657. aux fins d'eſtre remis en tel eſtat qu'il eſtoit auparavant ledit arreſt de noſtre Parlement de Tholoſe du 27. Mars 1654. ce faiſant, qu'il ſoit ordonné qu'il jouira du fief de Rieunette, comme dépendant de ladite abbaye de Villelongue, avec dépens, dommages & intereſts, meſme des reſervez par ledit arreſt de renvoy, d'une part ; & ladite de Levi deffendereſſe,
B d'autre : Et entre ledit de Mouſſolens demandeur & requerant l'enterinement d'une requeſte par luy preſentée à noſtredit Conſeil le 5. Novembre 1657. tendante afin d'eſtre reçû oppoſant à la priſe de poſſeſſion de Rieunette, faite par ladite deffunte de Noé, & appellant comme d'abus de l'execution de ſes bulles de proviſion ; ce faiſant, qu'il ſoit dit qu'il a eſté mal, nullement, & abuſivement procedé à ladite execution, & ordonné qu'il continuëra la poſſeſſion & jouiſſance dudit ancien monaſtere de Rieunette, comme uni à celuy de Villelongue, avec deffenſes de l'y troubler, d'une part ; & ladite de Levi, deffendereſſe d'autre : Et entre ladite de Levi, demandereſſe en requeſte verbale par elle faite en l'audience de noſtredit Conſeil le 9. Avril 1665. tendante afin que ledit de S. Jean de
C Mouſſolens ſoit débouté de ſeſdites lettres en forme de requeſte civile, oppoſition & appel comme d'abus, & ladite de Levi maintenuë en la poſſeſſion & jouiſſance de ladite abbaye de Rieunette, conformement audit arreſt de noſtre Parlement de Tholoſe, fruits, profits, revenus & émoluments, avec reſtitution de ceux pris & perçûs, & que ladite de Noé euſt pû prendre & percevoir, ceſſant le trouble dudit de Mouſſolens, dépens, dommages & intereſts, meſme les reſervez par les arreſts de renvoy de noſtredit Conſeil Privé du 10. Septembre 1655. & Conſeil d'Eſtat du 14. Octobre 1664. d'une part ; & ledit de Mouſſolens, deffendeur d'autre : Et entre ladite de Levi, appellante comme d'abus de la pretenduë union de ladite abbaye de Rieunette à celle de Villelongue, d'une part ; & ledit de Mouſſolens, intimé d'autre : Et entre ledit de Mouſ-
D ſolens, demandeur en faux contre un procès-verbal, dans lequel eſt inſeré un pretendu acte d'union de ladite abbaye de Rieunette à celle de Villelongue, faite par un abbé de Morimond, en date du 7. Novembre 1432. produit par ladite de Levi, ſous la cotte *R.* de ſa production, d'une part ; & ladite de Levi, deffendereſſe d'autre. Vû par noſtredit grand Conſeil les eſcritures des parties, leſdites requeſtes, ladite commiſſion, leſdits arreſts de renvoy deſdits jours 10. Septembre 1655. & 14. Octobre 1664. par le dernier deſquels, ſans s'arreſter aux arreſts de noſtredit Conſeil Privé des 3. Octobre 1661. & 28. Septembre 1663. les parties ſont renvoyées à noſtredit grand Conſeil, pour y proceder comme auparavant l'arreſt de partage de noſtredit Conſeil ; leſdites lettres en forme de requeſte ci-
E vile, ledit arreſt de noſtre Parlement de Tholoſe du 27. Mars 1654. rendu entre ladite de Noé, le ſyndic de Villelongue, meſſire Henry de Marcaſſus abbé de Villelongue, & les tenanciers de Rieunette ; par lequel, ſans avoir égard aux lettres deſdits Marcaſſus, ſyndic & tenanciers, faiſant droit ſur les lettres & requeſtes de ladite de Noé, eſt declaré n'y avoir abus en l'execution des bulles de ladite de Noé ; ledit ſyndic appellant condamné en l'amende ordinaire envers Nous, moitié moins envers la partie ; ce faiſant, ladite de Noé eſt maintenuë & gardée au poſſeſſoire de ladite abbaye de Rieunette, fruits, profits, revenus, émoluments, & biens en dépendant, avec deffenſes auſdits Marcaſſus, ſyndic, fermiers, & tous autres de l'y troubler;

Digitized by Google

ledit ſyndic, & tous autres détenteurs deſdits biens, condamnez, & par corps, à reïntegrer ladite de Noé des fruits, grains, bois, & autres choſes qui ſe trouveront avoir eſté priſes & enlevées des dépendances de ladite abbaye ; leſdits Marcaſſus & ſyndic condamnez aux dépens, tant de noſtredit Conſeil Privé, que de noſtredit Parlement, envers ladite de Noé : Lettres patentes de don de ladite abbaye de Rieunette à ladite de Noé, vacante par la mort d'Antoinette de Palaja, derniere abbeſſe, du 7. Juillet 1648. Bulles du pape Innocent X. de proviſion de ladite abbaye, ſur leſdites lettres, en faveur de ladite de Noé du 20.* Avril 1650. Commiſſion pour l'execution deſdites bulles, adreſſée aux archeveſque de Narbonne, & eveſques de Carcaſſonne & de Beſiers, dudit jour & an. *Forma juramenti*, & reception d'iceluy par ledit eveſque de Carcaſſonne du 2. Juin 1651. Procès-verbal de fulmination deſdites bulles par l'official de Carcaſſonne, du 15. Septembre 1650. Procès-verbal de priſe de poſſeſſion de ladite abbaye de Rieunette par le procureur de ladite de Noé, contenant l'oppoſition du ſyndic de Villelongue, dudit jour 15. Septembre 1650. Acte de profeſſion de ladite de Noé du 9. Decembre 1639. avec l'atteſtation d'icelle, par l'abbeſſe de Salenques, & par le vicaire general de l'ordre de Ciſteaux, du 8. Janvier 1657. Informations faites par maiſtre Bernard Medon conſeiller au ſeneſchal de Tholoſe, des violences commiſes à ladite de Noé, des 27. Septembre, 11. & 12. Octobre 1656. Noſtre brevet de don de ladite abbaye à ladite de Levi, vacante par la mort de ladite de Noé, du 20. Avril 1662. Arreſt de noſtredit Conſeil du 27. Juin 1662. par lequel il eſt permis à ladite de Levi de prendre poſſeſſion de ladite abbaye pour la conſervation de ſes droits, du 27. Juin 1662. Acte de priſe de poſſeſſion dans une chapelle de S. Germain de l'Auxerrois, dudit jour & an : Bulles de proviſion de ladite abbaye en faveur de ladite de Levi, du 26. Septembre audit an 1662. Fulmination deſdites bulles par l'official de l'eveſché de Mirepoix, du 10. Mars 1664. Procès-verbal de priſe de poſſeſſion de ladite abbaye par le procureur de ladite de Levi, tant dans le monaſtere de Carcaſſone, qu'en ladite abbaye, du 22. Mars audit an : Profeſſion de ladite de Levi entre les mains de ladite de Noé au lieu de Rieunette, du 6. Novembre 1652. Acte de notorieté du 2. Septembre 1665. pardevant le ſeneſchal de Carcaſſonne, contenant que ladite de Levi a fait profeſſion dans la chapelle & hoſpice des religieuſes de Rieunette, ledit jour 6. Novembre 1652. Pareille profeſſion de ſœur Eliſabeth de Loret, religieuſe dudit ordre, audit lieu de Rieunette, de l'année 1654. Copie du bref de cour de Rome, de diſpenſe de ladite de Levi, du 25. Septembre 1662. *Sumptum* de ladite cour de Rome dudit bref de diſpenſe : Procez-verbaux de Pagès & Arnault notaires royaux, contenant les refus faits au procureur de ladite de Levi par l'eveſque de Carcaſſonne & ſon official, de fulminer ledit bref, des 2. Juin, 23. 27. & dernier Juillet 1663. Commiſſion de cour de Rome ſur leſdits refus, adreſſante au plus prochain eveſque, pour la fulmination dudit bref, du 16. Octobre audit an : Procez verbal du 11. Decembre audit an 1663. d'autres refus dudit official de Carcaſſonne de fulminer ledit bref : Commiſſion de l'eveſque de Mirepoix, portant citation pardevant luy ou ſon official, faite audit official de Carcaſſonne, pour dire les cauſes dudit refus, des 15. & 17. Decembre 1663. Ordonnance dudit official de Mirepoix, portant réaſſignation audit official de Carcaſſonne, des 8. & 10. Janvier 1664. Autre ordonnance & réaſſignation des premier & 4. Fevrier audit an : Concluſions du promoteur de l'officialité de Mirepoix, pour la fulmination dudit bref: Extrait des procedures & deffauts obtenus en ladite officialité contre ledit official de Carcaſſonne, des 8. 13. Janvier, 7. & 8. Fevrier 1664. Sentence dudit official de Mirepoix de fulmination dudit bref de diſpenſe, dudit jour 8. Fevrier 1664. Certificat de du Cheſne, banquier expeditionnaire de cour de Rome, contenant qu'il a fait expedier ledit bref de diſpenſe & bulles de ladite de Levi ſous plomb, dès le 25. Septembre 1662. leſquelles il luy a delivré le 8. Mars 1663. ledit acte d'union de l'abbaye & monaſtere de Rieunette à celle de Villelongue, pour les cauſes, & aux clauſes y contenuës, par Guido abbé de Morimond, ſe diſant reformateur general de tous les monaſteres de Languedoc, & député par le chapitre general dudit ordre, des 11. Juillet & 7. Novembre 1432. Acte d'inſcription en faux faite au greffe de noſtredit Conſeil par ledit de Mouſſolens, contre ledit acte d'union du 7. Aouſt 1665. Arreſt de noſtredit Conſeil, contenant acte de la declaration de ladite de Levi, qu'elle n'a produit ledit acte d'union que pour en faire voir les nullitez ; que ſi ledit de Mouſſolens en a un autre, il le doit rapporter, comme eſtant tout ſon droit eſtabli ſur ladite union, & qu'elle ſouſtient ladite piece veritable, quant à ſon eſcriture, & nulle en ſon contenu, & de la declaration dudit de Mouſſolens, qu'il a preſcrit conire ladite de Levi, & reſtraint tout ſon droit à la ſeule poſſeſſion, & jointe au procès : Enſemble la requeſte dudit de Mouſſolens du 20. Aouſt 1665. ladite requeſte du 7. dudit mois, aux fins que ladite de Levi euſt à faire ſa declaration, ſi elle entendoit ſouſtenir ledit acte d'union veritable, & ſi elle s'en vouloit aider : Arreſt de noſtredit Conſeil du 27. Juillet audit an 1665. par lequel ladite de Levi eſt reçûë appellante comme d'abus de ladite union : Acte judiciaire pardevant le ſeneſchal de Tholoſe, du 2. Septembre audit an, contenant la declaration du ſieur Pavie de Fourquevaux, qu'en l'année 1661. au mois de Juillet, il remit ès mains du nommé Roques preſtre, ledit titre d'union, & autres titres, concernant ladite terre de Villenouvette, dont ſes predeceſſeurs avoient joüi : Requeſte preſentée audit ſeneſchal par ladite de Levi : Ordonnance & aſſignation audit Fourquevaux pour venir faire ladite declaration, des 23. Juin & 9. Aouſt 1665. Copie collationnée ſur l'original repreſenté par le ſyndic de Villelongue, de la donation faite par la dame Riſclovendis, Arnault & Pierre Sigar ſes enfans, à Reyne ſuperieure de Rieunette, Bernard Alairac ſon confrere audit lieu, & à toutes les religieuſes, des terres & droits qu'ils avoient audit lieu pour y baſtir, du 6. Novembre 1162. Autre copie collationnée, partie appellée, d'un acte, par lequel Arnault Toirozella, & Sigar ſon neveu, engagent à ladite Reyne & à ſes religieuſes, toutes les dixmes qu'ils avoient audit lieu, moyennant deux cens ſols milgranois *, du 30. Octobre 1165. Autre copie collationnée ſur l'original repreſenté par ledit ſyndic, d'une donation faite à Rieunette, & aux religieuſes dudit lieu, par Bernard de Villedeguert, ſa femme, & leurs enfans, des droits honorifiques qu'ils avoient audit lieu, pour l'entrée audit monaſtere de Pagane leur fille, de l'année 1174. Contract en parchemin, contenant la vente faite par Pierre abbé de S. Agnan, à Guillemette abbeſſe de Rieunette, de la terre & droits que l'abbaye de ſaint Agnan poſſedoit au lieu de Villenouvette, en preſence d'Hermingarde vicomteſſe de Narbonne, & autres, aux clauſes y contenuës, du mois d'Avril 1175. Autre contract de vente faite à ladite Guillemette, & à tout le monaſtere de Rieunette, par Beranger Boltenac & ſes enfans, des biens & droits qu'ils avoient au lieu de Codane, près Villenouvette, du conſentement de ladite Hermingarde, de l'année 1177. Donation faite par Claude André eveſque d'Alby, à Guillemette abbeſſe de Rieunette, & à ſes ſœurs, des droits qu'il avoit au lieu de Carſac dans Carcaſſonne, à la charge d'un cordon de chapeau par chacun an, de l'année 1183. confirmée par Pierre ſon ſucceſſeur, le 21. May 1302. Autre donation faite par Othon eveſque de Carcaſſonne, à ladite Guillemette, de l'egliſe, dixmes, & autres biens & droits qu'il avoit

à Rieunette,

* 18. in alio edito.

* l. Melgoriens.

à Rieunette, à la charge d'une livre de cire, de ladite année 1183. confirmée par Pierre ſon ſucceſſeur, ledit jour 21. May 1302. Copie collationnée ſur l'original repreſenté par ledit ſyndic, d'autre donation faite à ladite Guillemette & à ſes religieuſes par Jordain de Caparès, des droits de juſtice & autres biens qu'il avoit à Rieunette, du 27. Avril 1183. Acte de donation faite à Guillemette abbeſſe, & audit convent de Rieunette, d'un jardin ſitué près Rieunette, pour l'entrée audit convent d'une fille nommée Sicarne, de l'année 1192. Copie collationnée ſur l'original repreſenté par ledit ſyndic, d'un acte contenant la confirmation d'une donation faite par Chirpagez & Geraude ſa femme, de ce qu'ils avoient à Rieunette, de l'année 1196. Vente faite à Guillemette, & à tout le monaſtere de Rieunette, par Beranger Boltenac & ſes enfans, de tous les biens & droits qu'ils avoient à Villenouvette, de l'année 1190. Copie collationnée ſur l'original repreſenté par ledit ſyndic, d'une reconnoiſſance faite par Jeanne de Valombre abbeſſe de Rieunette, à l'abbé de Fonfroide, des biens appartenans à ladite abbaye de Rieunette au lieu de Valderos, autrement Cominal, du 23. Septembre 1192. Autre copie collationnée ſur l'original repreſenté par le ſyndic de ladite abbaye de Fonfroide, d'un acte de foy & hommage rendu par Mathilde abbeſſe de Rieunette, aſſiſtée de trente-trois religieuſes, audit abbé de Fonfroide, des biens ſituez audit lieu de Valderos, du jour S. Pierre & S. Paul 1299. Copie d'autres hommages rendus aux abbez de Fontfroide par Amelie, Garſendis de Cruzio, Geraude de Santone, & autres abbeſſes de Rieunette, à cauſe du fief de Valderos & Cominal, ès années 1304. 1318. 1334. 1336. 1345. 1346. & 1398. Copie collationnée ſur l'extrait repreſenté par ledit ſyndic de Villelongue, d'un acte de diviſion & confrontation des terres de la Vaur & de Villedeguert, du 25. Juin 1295. Copie d'un procès-verbal de viſite faite par Bernard abbé de Villelongue, en qualité de pere immediat en ladite abbaye de Rieunette, contenant ſes reglemens, du 11. Juillet 1346. Copie de bail à ferme fait par Antoinette de Palaja, des meſtairies de Rieunette & la Vaur, du 20. Octobre 1524. Inventaire en langue vulgaire de Languedoc, des meubles & ornemens de ladite abbaye & egliſe de Rieunette, du 29. Aouſt 1528. Copie d'une commiſſion de Jean abbé de Ciſteaux, à Pierre Rular religieux dudit ordre, pour contraindre les abbez de Gimont & d'Eunes, de rendre aux religieuſes de l'Oraiſon leurs biens & immeubles, du 27. Juillet 1548. Deux arreſts, l'un de noſtre Conſeil Privé, & l'autre de noſtre Parlement de Paris, portant entr'autres choſes, que les monaſteres de filles dudit ordre ruinez par les guerres, ſeront reſtablis, des 8. Juillet & 17. Septembre 1568. Tranſaction entre les abbez & religieux de Villelongue, pour le partage de leurs biens, du 8. Septembre 1598. Autre tranſaction entre les religieux de Villelongue & le curé de Ladern, pour raiſon des dixmes de Villedeguert dépendantes de Rieunette, du 7. Aouſt 1613. Arreſt de noſtre Parlement de Tholoſe, de maintenue en la poſſeſſion dudit territoire de Villedeguert, au profit deſdits religieux de Villelongue. Commiſſion & procès-verbal fait en conſequence, des 11. Avril, 5. & 17. May 1631. Copie de donation de la meſtairie de Pechalibert à l'abbaye de Villelongue, du 2. May 1202. Contract de vente faite à Guillemette abbeſſe de Rieunette & de Villenouvette, par Hermingarde veuve de Pelegrini Monderii, & ſes enfans, d'un moulin ſis près Villenouvette, ſur la riviere d'Orbion, appellé Carſac, de l'année 1203. Donation entre-viſs, faite par Raymond de ſaint Martin, à Lombarde abbeſſe, & convent de Rieunette, de tous les biens & droits qu'il poſſedoit audit lieu de Cominal & Valderos, du 3. Octobre 1237. Bref du pape Innocent IV. d'excommunication, contre ceux qui attenteront aux perſonnes, domeſtiques, biens & droits des abbeſſes & religieuſes de Rieunette, du 17. Octobre 1248. Vente faite à Lombarde abbeſſe, & audit monaſtere de Rieunette, par les abbé & religieux de Villelongue, du conſentement de l'eveſque de Carcaſſonne, du fief, ſeigneurie, biens & droits de Caſſanels & Villars, comme plus offrantes, aux clauſes y contenues, du 19. Decembre 1259. Donation faite à Raymonde abbeſſe, & à tout le monaſtere de Rieunette, de trente-ſept ſeterée de terre ſituées au lieu de Salvaza, par Geraud ſeigneur de Salvaza, dans lequel acte l'abbé de Villelongue eſt qualifié pere immediat, tuteur & diſpenſateur du monaſtere de Noſtre-Dame de Rieunette, du 14. Mars 1265. Donation faite par Rica de Taurizane à Gencer abbeſſe de Rieunette de Taſques, des vins, bleds, & autres droits, de l'année 1302. Bail à ferme fait par Guillaume Pernonet procureur general de la Grange de Villenouvette, du monaſtere de Rieunette, des biens y mentionnez, à Guillaume Brice, du 19. Janvier 1291. Lettres patentes du Roy Philippe le Bel, contenant confirmation de la vente ou infeodation faite par le ſeneſchal de Carcaſſonne à Mathilde abbeſſe, & audit monaſtere de Rieunette, de la foreſt de la Vaur, & territoire de Villedeguert moyennant deux cens livres une fois payées, & dix livres de cens par chacun an, payables au receveur du Domaine de Carcaſſonne, du 2. Decembre 1292. Comptes & extraits des comptes rendus par les receveurs du Domaine de Carcaſſonne, ès années 1407. 1472. 1482. 1490. 1506. 1507. 1508. 1509. 1511. & 1522. dans leſquels il eſt fait recette de dix livres de cens annuel reçûes de l'abbeſſe de Rieunette, à cauſe de la foreſt de la Vaur, & dépenſe de vingt livres pour aumoſne donnée par S. Louis à ladite abbaye de Rieunette. Treize quitances deſdits receveurs du domaine de Carcaſſonne, de ladite redevance de dix livres reçûes de l'abbé de Villelongue, des années 1464. 1484. 1493. 1496. 1497. 1498. 1501. 1502. 1505. 1512. 1514. 1518. & 1520. Sept quittances des droits d'une livre de cire dûe par chacun an, par ladite abbaye de Rieunette, à l'egliſe de S. Nazaire de Carcaſſonne, à cauſe des dixmes & premices de Villedeguert & Rieunette, reçûës des Religieux de Villelongue, comme procureurs des abbeſſes de Rieunette, ès années 1294. 1302. 1337. 1431. 1439. 1498. & 1506. Copie de compromis entre Mathilde abbeſſe, & religieuſes de Rieunette, & les habitans de Villeflour, avec la ſentence arbitrale rendue par l'eveſque de Carcaſſonne pour raiſon des droits y mentionnez, du 15. Fevrier 1294. Autre compromis & ſentence arbitrale faite entre leſdites abbeſſe & religieuſes de Rieunette, & les habitans du village de Ladern, pour raiſon d'autres droits, du 6. May 1302. Copies collationnées, partie appellée, d'hommages & reconnoiſſances rendues aux abbeſſes & religieuſes par les tenanciers de Rieunette, Villedeguert & Villenouvette, des années 1293. 1335. 1402. & 1404. Contract d'eſchange fait entre Garſendis de Cruzio abbeſſe de Rieunette, Bernard de Belmont, & Abraham de Fanjaux, coſeigneurs de Ladern, pour raiſon des droits de lots & ventes, champarts & autres, du 27. Avril 1322. Sauvegarde du Roy Philippe à l'abbeſſe & religieuſes de Rieunette, du 9. Avril 1445. Denombrement baillé au ſeneſchal de Carcaſſonne par l'abbé de Villelongue, en l'année 1504. Extrait des archives de l'abbaye de Villelongue, d'une obedience donnée par Jean Martin abbé, à Pierre de Laſſus, religieux de Villelongue, pour aller au prieuré & grange de Rieunette adminiſtrer les neceſſitez, & en faire revenir Iſaac Marge pour rendre ſes comptes, du 11. May 1431. Vingt-trois reconnoiſſances baillées par divers particuliers aux abbez de Villelongue, à cauſe de l'union de Rieunette, du 3. Janvier 1457. Extrait en vertu du compulſoire des archives de Villelongue, leſdites lettres de compulſoire & procez-verbaux en conſequence, des 4. Janvier & 23. May 1657. Denombremens à nous fournis pardevant le ſeneſchal de

Carcaſſonne lors des ſubventions, par les abbé & religieux de Villelongue, dans lequel le fief de Rieunette eſt compris ès années 1521. 1541. & 1555. Procès-verbal du juge-mage de Carcaſſonne, contenant l'expoſition en vente de Rieunette, comme dépendant de Villelongue, du 16. May 1575. Acte d'offres fait à la requeſte deſdits religieux au ſieur de Grave, pour le rachapt de Rieunette aliené pour ſubvention, du 17. Juillet 1615. Arreſt de noſtre Parlement de Tholoſe, rendu entre l'abbé & les religieux de Villelongue, par lequel eſt ordonné que le retrait de Rieunette ſera au profit dudit abbé, en rembourſant leſdits religieux, du 24. Juillet 1634. Atteſtation du prieur clauſtral de Villelongue, contenant que ladite abbaye & archives d'icelle ont eſté bruſlez aux dernieres guerres des Huguenots, du 29. Novembre 1572. Arreſt de noſtredit Parlement de Tholoſe, portant deffenſes à ladite de Noé de s'eſtablir en la ville de Caſtelnaudari, du 29. Juillet 1647. Copie du decret du chapitre general de Ciſteaux, portant deffenſes à ladite de Noé de faire fonction d'abbeſſe au lieu de Rieunette uni à Villelongue, du 8. May 1651. Arreſt de noſtre Conſeil Privé, par lequel, du conſentement de Henry de Marcaſſus, ledit de Mouſſolens eſt maintenu en la poſſeſſion de ladite abbaye de Villelongue, du 26. Aouſt 1653. Actes de notorieté contenant les atteſtations des conſuls, preſidiaux & habitans de Carcaſſonne, que ladite de Noé & ſes religieuſes y vivoient en regularité, des années 1654. & 1655. Procès-verbal de rebellion faite à l'huiſſier, porteur de l'executoire de rembourſement d'épices de l'arreſt de noſtre Parlement de Tholoſe, de maintenue, au profit de ladite de Noé, du 16. Septembre 1654. Copie d'inventaire deſdits religieux de Villelongue à noſtredit Parlement, du 30. Fevrier 1654. Deliberation conſulaire de Carcaſſonne, portant que ladite de Noé y ſera reçûe ſur la remontrance & priere de l'eveſque, du 14. Septembre 1650. Miſſive de l'eveſque de Carcaſſonne à l'archeveſque de Tholoſe, ſur les bulles de ladite de Noé, du 17. dudit mois & an. Autre miſſive de l'abbé de Ciſteaux à ladite Noé, du 17. Decembre audit an : Procès verbal de rebellion faite à maiſtre François de Turles conſeiller en noſtre Parlement de Tholoſe, commis pour l'execution de l'arreſt de maintenue de ladite de Noé, du 9. Aouſt 1654. Procuration des religieuſes de Rieunette, pour intervenir au procès pendant en noſtredit Conſeil, du 29. Juin 1657. Declaration de Jean Fages habitant de Rieunette, faite à ladite de Noé, portant qu'il eſt troublé en la jouiſſance de la meſtairie de la Vaur par l'abbé de Villongue, du 7. Aouſt 1656. Concluſions de noſtre procureur general en noſtredit Parlement de Tholoſe, ſur leſquelles l'arreſt de maintenue de ladite de Noé eſt intervenu. Aſſignation à noſtredit Parlement de Tholoſe à ladite de Noé, à la requeſte de Jean Cabanac, du 29. Septembre 1657. Revocation de la procuration donnée à Jean Cauſſerouge religieux de ladite abbaye par le ſyndic, portant deſaveu des pourſuites qu'il feroit contre ladite de Noé, du 20. Novembre 1654. Pareille revocation & deſaveu du prieur de ladite abbaye, du 9. Avril 1655. Requeſte deſdits religieux à noſtredit Parlement de Tholoſe, à ce que deffenſes fuſſent faites audit Cauſſerouge de prendre la qualité de ſyndic, du 12. Juin 1655. Arreſt & commiſſion de noſtredit Parlement ſur ladite requeſte, dudit jour & an : Procuration du prieur & ſyndic de Villelonge, contenant ſa declaration, qu'il n'a jamais entendu ſe pourvoir contre l'arreſt de ladite de Noé, du 18. May 1655. Acte de declaration deſdits religieux audit Cauſſerouge, ſur ſa ſortie dudit monaſtere, du 6. May 1656. Copie de miſſive du vicaire general de l'ordre de Ciſteaux audit Cauſſerouge, du 27. Juin 1654. Ordonnance dudit vicaire general, portant deffenſes auſdits religieux de Villelongue de recevoir ledit Cauſſerouge, pour les cauſes y contenues, du 27. Novembre 1654. Requeſte de ladite de Noé à l'abbé de Morimond ſuperieur dudit ordre, contenant ſa plainte contre ledit Cauſſerouge, du 20. Septembre 1660. Ordonnance de l'abbé de Ciſteaux, portant révocation de l'obedience donnée audit Cauſſerouge, du 12. Aouſt audit an. Autres ordonnances de l'abbé de Clairvaut, portant injonction audit Cauſſerouge de ſe retirer pardevers dom Vaiſſiere religieux de Belleperche, ſinon permis de l'y contraindre par corps, des 17. Novembre 1660. & 9. May 1661. Pareatis du lieutenant civil au chaſtelet de Paris, pour l'execution deſdites ordonnances, du 2. Septembre 1664. Requiſition dudit Cauſſerouge aux religieux de Villelongue, à ce qu'ils euſſent à declarer s'il n'eſt pas venu en cette ville de leur conſentement, contenant leur reſponſe, du 12. Janvier 1656. Arreſt de noſtredit Conſeil, portant ſurſeance aux ordonnances de l'abbé de Ciſteaux contre ledit de Cauſſerouge, juſqu'en fin de jugement du procès, du 26. Novembre 1661. Sommation dudit de Mouſſolens au nommé Hacour, ſur la qualité de ſyndic de Villelongue à luy donnée par ladite de Noé, dans les extraits & collations par elle rapportez, contenant ſa reſponſe, qu'il n'a jamais eu ladite qualité, & qu'il n'y a que deux ans qu'il demeure à Villelongue, du 18. Octobre 1653. Proteſtation de Dauſergue ſyndic contre l'arreſt ſignifié à ladite de Noé, du 10. Mars 1654. Copie du réſultat de noſtre Conſeil de conſcience, pour la révocation du brevet de ladite de Noé, du 26. Janvier 1655. Moyens de faux dudit de Mouſſolens, contre une quittance du 3. Juillet 1519. ſignée l'Huilier, produite par ladite de Noé. Arreſt de noſtredit Conſeil, du 23. Novembre 1657. par lequel, après la declaration de ladite de Noé, qu'elle ne veut ſe ſervir de ladite piece, eſt ordonné qu'elle ſera rejettée du procès : Arreſt de noſtredit Conſeil du dernier Mars 1635. par lequel dame Marie Froment eſt maintenue en la poſſeſſion de l'abbaye de Guiſnes contre l'abbeſſe de Bourbourg. Arreſt de noſtre Parlement de Paris, concernant la cure de S. Saturnin de Chartres, du 24. Mars 1664. Arreſt & reglement de noſtredit Conſeil, du 9. Avril 1665. contenant la requeſte verbale de ladite de Levi. Requeſte verbale dudit de Mouſſolens, afin que ladite de Levi fuſt tenue de remplir les productions dudit de Mouſſolens, & rapporter quatre cahiers d'informations faites à ſa requeſte contre ladite de Noé, un arreſt de noſtre Parlement de Tholoſe de 1615. & des ſalvations & additions de ſalvations ſouſtraites du procès, ſinon condamnée à luy payer dix livres par jour, juſqu'à ce qu'elle y ait ſatisfait. Arreſt de noſtredit Conſeil du 6. Juillet 1665. de jonction de ladite requeſte au procès. Contredits & ſalvations des parties. Concluſions de noſtre Procureur general, & tout ce que par leſdites parties auroit eſté produit pardevers noſtredit Conſeil. Iceluy noſtredit grand Conſeil, faiſant droit ſur leſdites inſtances, ſans avoir égard à la requeſte verbale, oppoſition, & lettres en forme de requeſte civile dudit de Mouſſolens, a ordonné & ordonne, que l'arreſt du Parlement de Tholoſe, du 27. Mars 1655. ſera executé ſelon ſa forme & teneur ; ce faiſant, a maintenu & gardé, maintient & garde ladite de Levi en la poſſeſſion & jouiſſance de ladite abbaye de Noſtre-Dame de Rieunette, fruits, profits, revenus & émoluments d'icelle ; & ſur le ſurplus des inſtances & faux, a mis & met les parties hors de cour & de procès ſans dépens. Si donnons en mandement au premier de nos amez & feaux Conſeillers de noſtredit grand Conſeil, trouvé ſur les lieux, & en ſon abſence, refus ou legitime empeſchement, au premier juge royal deſdits lieux ſur ce requis, qu'à la requeſte de ladite dame Eliſabeth de Levi, le preſent arreſt il mette à dûë & entiere execution, de point en point, ſelon ſa forme & teneur, en contraignant à ce faire, ſouffrir & obeïr tous ceux qu'il appartiendra ; comme auſſi mettre ladite dame de Levi en pleine poſſeſſion & jouiſſance de ladite abbaye de Noſtre-Dame de Rieunette, fruits,

Digitized by Google

profits, revenus & émoluments d'icelle, ſuivant & conformement au ſuſdit arreſt, nonobſtant oppoſitions ou appellations quelconques; pour leſquelles, & ſans préjudice d'icelles, ne voulons eſtre differé; de ce faire, vous donnons pouvoir. Mandons en outre au premier des huiſſiers de noſtredit grand Conſeil, en ce qui eſt executoire à noſtre cour & ſuite, & hors d'icelle, au premier deſdits huiſſiers, ou autre noſtre huiſſier ou ſergent ſur ce requis, faire pour l'execution des preſentes tous exploits de ſignifications, commandemens, contraintes, & autres actes de juſtice requis & neceſſaires; de ce faire te donnons pareillement pouvoir, ſans pour ce demander placet, viſa, ne pareatis. En teſmoin de quoy nous avons fait mettre noſtre ſcel à ceſdites preſentes. Donné en noſtredit grand Conſeil, monſtré à noſtredit Procureur general, & prononcé aux procureurs deſdites parties, à Paris le trentieme jour de Septembre, l'an de grace mil ſix cens ſoixante-cinq, & de noſtre regne le vingt-troiſieme. Collationné. Signé, par le Roy, à la relation des gens de ſon grand Conſeil, LE COQ. Et ſcellé.

L V I.

Transfertur abbatia Rivi-nitidi in civitatem Carcaſſonenſem.

1668. LOUIS, par la grace de Dieu, Roy de France & de Navarre: A tous preſens & à venir, SALUT. Nos cheres & bien amées Eliſabeth de Levi abbeſſe, & les religieuſes, prieure & convent de l'abbaye Noſtre-Dame de Rieunette, ordre de Ciſteaux, diocèſe de Carcaſſonne, Nous ont fait très-humbles remonſtrances, que ladite abbaye ayant eſté fondée en l'année 1162. par le ſieur Arnaud Seguier, la dame Riſclovendis ſa mere, & le ſieur Pierre Seguier ſon neveu, au milieu de la foreſt de Rieunette, elle auroit eſté enſuite l'objet de la protection du S. Siege, de la liberalité des Rois S. Louis, Philippe de Valois, & Philippe le Bel nos predeceſſeurs; de la charité des ſieurs eveſques de Carcaſſonne & d'Alby, & de pluſieurs perſonnes de qualité de noſtre province de Languedoc: Que ladite abbaye & religieuſes auroient ſubſiſté pluſieurs ſiecles dans les lieux de ſa premiere fondation, avec grand zele & communauté celebre: mais les guerres civiles du dernier ſiecle, qui ont duré fort long-temps, les ayant neceſſitées d'abandonner leur monaſtere, & de prendre leur retraite dans noſtre ville de Carcaſſonne, pour ſe garantir de la fureur des guerres de ceux de la religion prétendue-reformée; & pendant ces deſordres leur abbaye ayant eſté démolie, elles auroient achevé de finir leurs jours ſans pouvoir ſe reſtablir, & tous leurs biens & revenus auroient eſté enſuite uſurpez & alienez par les abbez & religieux de Villelongue. Mais leſdites guerres ayant pris fin par les glorieuſes conqueſtes du feu Roy noſtre très-honoré ſeigneur & pere d'heureuſe memoire, de l'avis & conſeil de la feuë Reine, lors Regente de noſtre royaume, noſtre très-honorée dame & mere, Nous aurions fait don de ladite abbaye à deffunte ſœur Cecile de Noé, laquelle ayant eſté pourvûe en cour de Rome, & en conſequence pris poſſeſſion d'icelle, & eſtablie avec ſa communauté, compoſée de quinze ou ſeize religieuſes, en la cité de Carcaſſonne par le deffunt ſieur eveſque dudit lieu, du conſentement general des habitans & de leurs ſuperieurs; enſuite auroient acheté les maiſons & lieux neceſſaires pour la conſtruction d'une egliſe & convent: Et ayant eſté troublées en la poſſeſſion & jouiſſance des biens & revenus de ladite abbaye, elles y auroient eſté maintenues, & generalement en ſes dépendances, par arreſt contradictoire de noſtre Parlement de Tholoſe de l'année 1654. à l'execution duquel auroit eſté formé oppoſition avec grande violence de la part du ſieur abbé & religieux de Villelongue, avec un attroupement de quatre ou cinq cens

A hommes; & les baſtimens qui avoient eſté conſtruits au lieu de l'ancienne fondation de Rieunette, par les ſoins de ladite deffunte de Noé, auroient eſté bruſlez, & ladite de Levi lors religieuſe profeſſe, bleſſée d'un coup dangereux, dans l'egliſe dudit Rieunette, & quelques domeſtiques; ce qui auroit obligé les expoſantes de retourner dans leur eſtabliſſement fait dans la cité de Carcaſſonne, & ladite de Noé accompagnée de ladite de Levy, & d'une autre de ſes religieuſes, auroit porté ſa plainte à noſtre Conſeil, pendant lequel temps eſtant decedée, Nous aurions pareillement fait don de ladite abbaye à ladite de Levi; après quoy elle auroit eſté pareillement maintenue en la poſſeſſion de ladite abbaye & ſes dépendances: mais l'expoſante & ſes religieuſes ayant eſté troublées de nouveau dans ledit eſta-B bliſſement de Carcaſſonne par le ſieur de Nogaret de la Vallette, à preſent eveſque de noſtredite ville de Carcaſſonne, elles y auroient eſté maintenues par arreſt de noſtre Conſeil Privé, rendu ſur les requeſtes reſpectives dudit ſieur eveſque, & de ladite de Levy, le 29. May de la preſente année; par lequel, entr'autres choſes, Nous aurions ordonné qu'en conſequence du conſentement dudit deffunt ſieur eveſque, & des habitans de Carcaſſonne, ledit monaſtere de l'abbaye de Rieunette ſeroit transferé dans ladite cité de Carcaſſonne, au lieu où ladite abbeſſe & religieuſes font preſentement leur demeure, pour y vivre ſous la meſme diſcipline & juriſdiction à laquelle elles eſtoient ſoumiſes dans le lieu de Rieunette, & qu'à cet effet ſeroient lettres patentes expediées aux expoſantes. Mais ledit C eſtabliſſement & tranſlation des titres & revenus de ladite abbaye, ne pouvant avoir ſon effet ſans eſtre de Nous authoriſez, les expoſantes ſe ſont retirées pardevers Nous pour leur eſtre pourvû de nos lettres à ce neceſſaires, humblement requerant icelles. A ces cauſes, & ayant eſté pleinement informez que ladite abbaye de Rieunette eſt ſituée au milieu d'une foreſt, & entourée de deux grandes montagnes, entre les lieux de Ladern, Greffeil & Molieres, & qu'elle eſt inhabitable, à cauſe du démoliſſement general qui en fut fait, non ſeulement en 1568. par les heretiques du dernier ſiecle, mais encore depuis par celuy de 1656. fait par l'abbé de Villelongue, avec un pillage general de tous les meubles & autres choſes appartenantes auxdites religieuſes. Et voulant favorablement traiter les expoſan-D tes, & pourvoir à leur entiere ſûreté, tant en conſideration de la dotation faite par les Rois nos predeceſſeurs, que de la protection qu'elles ont reçûe de la feue Reine noſtre très-honorée dame & mere, Nous avons, de noſtre propre mouvement, grace ſpeciale, pleine puiſſance, & authorité royale, approuvé & confirmé, approuvons & confirmons par ces preſentes ſignées de noſtre main, l'eſtabliſſement & tranſlation deſdites expoſantes dans la cité de Carcaſſonne, & dans la meſme maiſon où elles ſont preſentement leur demeure, ſuivant & conformement audit arreſt de noſtre Conſeil dudit jour 29. May de la preſente année 1668. & aux contracts d'achat de ladite maiſon ou conſtitution de dot deſdites religieuſes, qu'elles ont cy-devant faits les 11. Janvier & 6. Fevrier 1652. Avons transferé & transferons en icelle maiſon le corps & titre de ladite abbaye E Noſtre-Dame de Rieunette, du lieu de ſon ancienne fondation, avec les biens & domaines, privileges, franchiſes & exemptions, pour le tout y demeurer uni & incorporé, & en jouir, faire & diſpoſer par les expoſantes, ſous le meſme titre de Noſtre-Dame de Rieunette, ainſi qu'elles ont cy-devant fait ou dû faire, conformement à leur regle & conſtitutions, & à nos ordonnances. Avons permis, accordé & octroyé, permettons, accordons & octroyons aux expoſantes de faire conſtruire & édifier au lieu & place de ladite maiſon & lieux dépendans & adjacens un monaſtere, cloſture, dortoir, egliſe, jardins, & autres demeures convenables & neceſſaires à leurs prieres & devotions, & y faire continuer la celebration du ſervice divin ſelon leur ordre.

Digitized by Google

Laquelle maiſon & places en dépendans & lieux adjacens Nous avons à cette fin amortis & amortiſſons, comme à Dieu dediez, pour en jouir par les expoſantes & les religieuſes qui leur ſuccederont à l'avenir, en main-morte, pleinement, paiſiblement & perpetuellement, ſans qu'elles ni les religieuſes qui leur ſuccederont, ſoient tenues en vuider leurs mains, ni les bailler à homme vivant & mourant, ni tenues Nous en payer, ni à nos ſucceſſeurs Rois aucune finance ni indemnité; de laquelle, à quelque ſomme qu'elle ſe puiſſe monter, Nous leur en avons fait & faiſons don par ces preſentes; à la charge toutefois de l'indemnité envers les autres ſeigneurs, deſquels pourroient relever ladite maiſon & ſes dépendances, & lieux adjacens, & de payer les droits qui leur pourroient eſtre dûs. Permettons en outre aux expoſantes de tenir, poſſeder & joüir des heritages à elles appartenans, dependans de ladite abbaye de Rieunette, tout ainſi qu'elles en ont bien & dûment joui ou dû jouir par le paſſé, ſans qu'elles y puiſſent eſtre troublées par quelque perſonne que ce ſoit, ſous pretexte de ladite tranſlation, ou autrement: Prenant le tout enſemble, leſdites abbeſſe & religieuſes, prieure & convent dudit Rieunette, ſous noſtre protection & ſauvegarde; à la charge qu'elles ſeront obligées de continuer dans la maiſon où elles ſont eſtablies à preſent en ladite cité de Carcaſſonne, les prieres ordinaires accouſtumées, & ordonnées par les Rois nos predeceſſeurs, dotateurs de ladite abbaye, & meſme de faire tenir en eſtat l'egliſe de l'ancienne fondation d'icelle, & d'y faire celebrer une meſſe baſſe tous les dimanches & feſtes de l'année, par un preſtre qui y ſera tenu à leurs dépens; & en outre de payer toutes les autres charges auxquelles elles peuvent eſtre obligées par leur fondation & dotation. Si donnons en mandement à nos amez & feaux Conſeillers, les gens tenans noſtre grand Conſeil, Chambre de nos comptes à Mompellier, ſeneſchal de Carcaſſonne, & autres qu'il appartiendra, que ces preſentes ils ayent à faire lire & regiſtrer, & du contenu en icelles faire jouir & uſer ladite abbeſſe & religieuſes preſentes & à venir, pleinement, paiſiblement & perpetuellement, ceſſant & faiſant ceſſer tous troubles & empeſchemens au contraire; Car tel eſt noſtre plaiſir. Et afin que ce ſoit choſe ferme & ſtable à toûjours, Nous avons fait mettre noſtre ſcel à ceſdites preſentes. Donné à Saint Germain-en-Laye au mois de Septembre, l'an de grace mil ſix cens ſoixante-huit, & de noſtre regne le vingt-ſixieme. Signé Louis, & ſur le repli, par le Roy, ſigné Phelypeaux, & au bout viſa, ſigné Seguier. Pour ſervir aux lettres de confirmation d'eſtabliſſement de l'abbaye de Rieunette, avec amortiſſement. Et ſcellées du grand ſceau de cire verte, en lacs de ſoye rouge & verte.

LVII.

Tranſlatio Rivi-nitidi decreto amplioris conſilii confirmata.

1668. SUR la requeſte preſentée au Conſeil par dame Eliſabeth de Levi abbeſſe & religieuſes, prieure & convent de l'abbaye de Noſtre-Dame de Rieunette, ordre de Ciſteaux, diocéſe de Carcaſſonne, tendante à fin que les lettres patentes du Roy, à elles accordées, contenant la confirmation de leur eſtabliſſement dans la cité de Carcaſſonne, & de la tranſlation du corps & titre de ladite abbaye, du lieu de ſon ancienne fondation dans celuy qu'elles occupent à preſent en ladite cité, avec amortiſſement, du mois de Septembre 1668. enſemble autres lettres deſdits mois & an, contenant ratification & approbation du contract d'infeodation à perpetuité paſſé par le commiſſaire à ce député en 1292. des fiefs & terres de Villedeguert & Lavaur, en leur faveur, & des lettres de confirmation de ladite infeodation à elles accordées par le Roy Philippe le Bel en ladite année, ſoient enregiſtrées és regiſtres du Conſeil, pour jouir par leſdites abbeſſe & religieuſes de l'effet du contenu en icelles, ſelon leur forme & teneur. Vû par le Conſeil ladite requeſte, leſdites lettres par leſquelles le Roy pleinement informé que ladite abbaye de Rieunette eſt ſituée au milieu d'une foreſt, & environnée de deux grandes montagnes, entre les lieux de Ladern, Greffeil & Molieres, & qu'elle eſt inhabitable, à cauſe du démoliſſement general qui en fut fait en 1568. par les heretiques, & depuis en 1656. par l'abbé de Villelongue, avec un pillage general de tous les meubles & autres choſes appartenant auſdites abbeſſe & religieuſes; & pour pourvoir à leur entiere ſureté, auroit approuvé & confirmé leur eſtabliſſement & tranſlation en la cité de Carcaſſonne, & dans la meſme maiſon où elles ſont à preſent leur demeure, ſuivant & conformement à l'arreſt du Privé Conſeil du 29. May 1668. & aux contracts d'achat de ladite maiſon, ou conſtitution de dot deſdites religieuſes, qu'elles ont cy-devant fait les 11. Janvier & 6. Fevrier 1652. meſme auroit transferé en ladite maiſon le corps & titre de ladite abbaye du lieu de ſon ancienne fondation, avec les biens & domaines, droits, privileges, franchiſes & exemptions; pour le tout y demeurer uni & incorporé, & en jouir, faire & diſpoſer par leſdites impetrantes, ſous le meſme titre de Rieunette, avec permiſſion de conſtruire & édifier au lieu & place de ladite maiſon & lieux en dépendans & adjacens, un monaſtere, cloſture, dortoir, egliſe, jardins & autres demeures convenables & neceſſaires à leurs prieres & devotions, & y continuer la celebration du ſervice divin ſelon leur ordre; laquelle maiſon & places en dépendans & lieux adjacens demeurent amortis, comme dediez à Dieu, pour en jouir par leſdites abbeſſe & religieuſes, & celles qui leur ſuccederont à l'avenir en main-morte, pleinement, paiſiblement & perpetuellement, du mois Septembre 1668. Autres lettres deſdits mois & an de confirmation de l'infeodation à perpetuité, faite auſdites abbeſſe & religieuſes de Rieunette par le commiſſaire à ce député par contract de l'an 1292. deſdites terres & fiefs de Villedeguert & la Vaur; & des lettres de Philippe le Bel d'approbation & confirmation de ladite année, aux charges y contenuës: Copie de la donation faite à ladite abbaye par Arnaud Seguier, Riſclovendis ſa mere, & Pierre Seguier, des choſes y contenuës, avec pouvoir de baſtir & conſtruire les édifices qui ſeroient neceſſaires, du 6. Novembre 1162. Acte de déliberation conſulaire des habitans de Carcaſſonne ſur la remonſtrance de meſſire Vital de Leſtang, lors eveſque dudit Carcaſſonne, portant qu'il ſera baillé à l'abbeſſe & religieuſes maiſon & logement propre & commode par maniere d'hoſpice juſqu'à un parfait eſtabliſſement, dont ils s'en remettent à la volonté dudit eveſque, du 14. Septembre 1650. Copie d'ordonnance dudit eveſque ſur la requeſte de dame Cecile de Noé, abbeſſe de Rieunette, portant permiſſion de prendre les maiſons & lieux qui luy ſeront convenables pour conſtruire une egliſe & convent dans les murs de ladite cité, & y faire l'exercice & fonction de leur regle à la plus grande gloire de Dieu & du public, du 8. Janvier 1652. Copie de contract de vente faite à ladite de Noé par Paul de Bonnafoux d'une maiſon & lieux y déſignez, ſiſe en ladite cité de Carcaſſonne, pour ſervir à perpetuité de convent ou monaſtere de l'ordre de Ciſteaux, qui avoit eſté jadis au lieu de Rieunette, & conſtitution de dot pour Marguerite de Bonnafoux ſœur dudit vendeur, du 11. deſdits mois & an: Copie d'autre contract d'achat fait par ladite de Noé, d'une ruelle commune entre elle & les vendeurs, du 6. Fevrier audit an: Copie de donation faite par ladite Iſabeau de Bonnafoux à ladite abbeſſe de tous ſes biens, à la charge qu'elle ſera reçûe profeſſe, nourrie & entretenue le reſte de ſes jours en ladite abbaye, du 14. Aouſt 1654. Copie d'arreſt du Parlement de Tholoſe, par lequel, entr'autres choſes, ladite de Noé eſt maintenuë au plein poſſeſſoire de

Digitized by

ladite abbaye & biens en dépendans, du 27. Mars
1654. Copie d'arreſt du Conſeil entre meſſire Jean
de Mouſſolens, abbé de Villelongue, & ladite de Levi,
abbeſſe de Rieunette, par lequel eſt ordonné que ledit
arreſt du Parlement de Tholoſe ſera executé ſelon ſa
forme & teneur; ce faiſant, ladite de Levi maintenuë
& gardée en la poſſeſſion & jouiſſance de ladite abbaye,
du 30. Septembre 1665. Copie d'atteſtation des con-
ſuls & magiſtrats de Carcaſſonne, de la bonne conduite
deſdites religieuſes, du 7. Decembre 1667. Copie
de confirmation dudit eſtabliſſement baillée par l'abbé
de Morimond, ſuperieur immediat de ladite abbaye
de Rieunette, du 2. Janvier 1668. Arreſt du Privé
Conſeil rendu ſur les requeſtes reſpectivement preſentées
par ladite de Levi, & par meſſire Louis de Nogaret
de la Valette à preſent eveſque de Carcaſſonne; par
lequel, en conſequence du conſentement du precedent
eveſque, & des habitans dudit Carcaſſonne, eſt or-
donné que le monaſtere de l'abbaye de Rieunette ſera
transferé en la cité de Carcaſſonne, au lieu où leſdites
abbeſſe & religieuſes ſont à preſent leur demeure, pour
y vivre ſous la meſme diſcipline & juriſdiction, à la-
quelle elles eſtoient ſoumiſes dans ledit lieu de Rieu-
nette; & pour cet effet que toutes lettres ſeront ex-
pediées, du 29. May 1668. Ladite infeodation faite
par le commiſſaire député par le Roy à Mathilde ab-
beſſe & convent dudit Rieunette deſdits fiefs & terres de
Villedeguert & la Vaur; à la charge, entr'autres choſes,

A de payer dix livres de rente par chacun an au domaine
du Roy, & confirmation d'icelles par le Roy Philippe
le Bel, du mois de Decembre 1292. Reconnoiſſances
paſſées à ladite abbeſſe, à cauſe deſdits fiefs de Ville-
deguert & la Vaur, de l'an 1293. Extrait des comptes
rendus par les receveurs du domaine de Carcaſſonne,
portant que ladite ſomme de dix livres leur a eſté payée
par leſdites abbeſſes de Rieunette, ès années 1409.
1471. 1481. 1489. 1505. 1506. 1507. 1508.
1510. & 1522. Quittance de deux années de ladite
rente, du 10. Juillet 1668. Copie d'arreſt du Conſeil,
obtenu par ladite de Levi, à l'encontre d'Olivier de
S. Jean de Voiſins, baron de Mouſſolens, pour la
terre de Villenouvete, du 30. Septembre 1667. Copies
d'arreſts du Privé Conſeil, du renvoy au Conſeil, pour
B raiſon des biens de ladite abbaye de Rieunette, des
10. Septembre 1655. 5. Aouſt 1661. 14. Octobre
1664. 5. Mars & 20. Octobre 1666. Concluſions
du procureur general du Roy: le Conſeil ayant égard
à ladite requeſte, a ordonné & ordonne que leſdites
lettres ſeront regiſtrées ès regiſtres du Conſeil, pour
eſtre gardées, obſervées & executées, & jouir par leſ-
dites abbeſſe & religieuſes de Rieunette de l'effet du
contenu en icelles, ſelon leur forme & teneur, à la
charge d'obtenir bulles de confirmation de ladite tran-
ſlation dans ſix mois. Fait audit Conſeil à Paris le hui-
tieme jour de Novembre mil ſix cens ſoixante-huit.
Collationné. Signé HERBIN, avec paraphe.

INSTRUMENTA ECCLESIÆ HELENENSIS.

I.

Ex autographo Arulenſi.

Privilegium Ludovici Pii imperatoris quo Arulenſis monaſterii fundatio confirmatur.

Editum Marca Hiſpan. col. 766.

821. IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jeſu Chr.
Ludovicus divina ordinante providentia imperator
auguſtus. Si erga loca divinis cultibus mancipata prop-
ter amorem Dei, ejuſque in eiſdem locis ſibi famulan-
tes beneficia oportuna largimur, præmium nobis apud
Dominum æternæ remunerationis rependi non diffidi-
mus. Idcirco noverit omnium fidelium noſtrorum tam
præſentium quam futurorum ſolertia, quia vir venerabilis
Caſtellanus abbas monaſterii S. Mariæ veniens ad nos
innotuit quod ipſe cum fratribus ſuis in valle quæ
dicitur Aſperia monaſterium in ædificia antiqua con-
ſtruxerit, in quo nunc Deo opitulante cum turbis mo-
nachorum ſub ſancta regula militat, obſecrans ut præ-
dictum monaſterium & cellulas, quas ipſi ab heremo
conſtruxerunt, & nunc ibidem aſpiciunt, id eſt eccle-
ſiam S. Petri in Arulas, & eccleſiam S. Johannis in
Riardo, & eccleſiam S. Juliani ſuper Buciacum rivo-
lum, & ceteras res ad prædictum monaſterium S. Mariæ
pertinentes vel aſpicientes ſub noſtro ſuſciperemus
mundeburdo atque tuitione, quatenus iidem monachi
cum omnibus ad eos pertinentibus quiete & ſecure vi-
verent: cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam
divini cultus aurem accommodare placuit, & hos no-
ſtræ auctoritatis imperiales apices fieri decrevimus, per
quos præcipimus atque jubemus, ut nullus judex pu-
blicus aut quiſlibet ex judiciaria poteſtate in prædictas
cellulas aut in rebus ad prædictum monaſterium legali-
ter aſpicientibus ingredi temerario auſu, aut manſiones
vel paratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos, aut ho-
mines ipſius monaſterii diſtringendos, aut ullas redhi-
tiones aut inlicitas occaſiones requirere aut exactare
præſumat; ſed liceat prædictum abbatem & ſucceſſores
ſuos cum ſuis rebus præſenti tempore ad præfatum mo-
naſterium aſpicientibus ſub noſtra defenſione quiete vi-
vere & reſidere. Et quando quidem divina vocatione
memoratus abbas de hac luce migraverit, quandiu ipſi
monachi inter ſe tales invenerint, qui eos ſecundum
regulam S. Benedicti regere valeant, licentiam habeant
eligendi abbates, quatenus ipſos monachos pro nobis,
conjuge, proleque noſtra & pro ſtabilitate totius im-
perii noſtri jugiter Domini miſericordiam exorare de-
lectet. Et ut hæc auctoritas noſtris futuriſque tempori-
C bus Domino protegente valeat inconvulſa manere, manu
propria ſubterfirmavimus, & annuli noſtri impreſſione
ſignari juſſimus. Signum Ludovici ſereniſſimi impera-
toris, Durandus diaconus ad vicem Fridugiſi recognovi
& SS. Data XV. calendas Octobris anno Chriſto pro-
pitio VII. imperii domini Ludovici piiſſimi auguſti
indictione XIV. Actum Vern. palatio in Dei nomine
feliciter, amen.

II.

Ex chartario Arulenſi.

Caroli-calvi Francorum regis diploma Receſindo abbati Arulenſi conceſſum.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis Karolus 844.
D gratia Dei rex. Si erga loca divinis cultibus man-
cipata propter amorem Dei, ejuſque in eiſdem locis
ſibi famulantes beneficia opportuna largimur, præ-
mium nobis apud Deum æternæ renumerationis re-
pendi non diffidimus. Idcirco noverit omnium fide-
lium noſtrorum tam præſentium quam futurorum ſo-
lertia, quia vir venerabilis Receſindus abba monaſterii
S. Mariæ in Arulas veniens ad nos, obtulit obtutibus
noſtris auctoritatem domni & genitoris noſtri Ludovici
imperatoris: qua continebatur, qualiter prædictum mo-
naſterium ædificatum a Caſtellano quondam in valle
quæ dicitur Aſperia ſub ſua immunitate atque defen-
ſione cum monachis ibidem Deo famulantibus, &
omnibus rebus ad ſe pertinentibus pleniſſime ſuſcepit.

Digitized by Google

Unde prænominatus abba Receſindus noſtram deprecatus eſt clementiam, ut prædictum monaſterium denuo cum monachis ibidem conſiſtentibus & cum cellulis ibidem aſpicientibus, id eſt cum eccleſia S. Martini ad ipſas Felonicas in via quæ decurrit ad ipſas Cluſas, cum ceteris rebus ad prædictum monaſterium S. Mariæ pertinentibus vel aſpicientibus, ſub noſtro reciperemus mundeburdo atque tuitione...... quatenus iidem monachi cum omnibus ad eos pertinentibus quiete atque ſecure viverent. Cujus precibus ob amorem Dei & reverentiam divini cultus aurem accommodare placuit; & hos noſtræ auctoritatis regales apices fieri decrevimus, per quos præcipimus atque jubemus ut nullus judex publicus, aut quiſlibet ex judiciaria poteſtate in prædictas cellulas, aut in rebus ad prædictum monaſterium legaliter aſpicientibus ingredi temerario auſu, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fidejuſſores faciendos, aut homines ejuſdem monaſterii diſtringendos, aut ullas redhibitiones, aut inlicitas occaſiones requirere, aut exactare præſumat, ſed liceat prædictum abbatem & ſucceſſores ſuos cum his rebus præſenti tempore ad præfatum monaſterium aſpicientibus, ſeu etiam a bonorum hominum largitione ab hinc delatis, ſub noſtra defenſione quiete vivere ac reſidere. Et quando quidem divina vocatione memoratus abba de hac luce migraverit, quandiu ipſi monachi inter ſe tales invenerint, qui eos ſecundum regulam S. Benedicti regere valeant, licentiam habeant eligendi abbates, quatenus ipſos monachos, pro nobis, conjuge, proleque noſtra, vel pro ſtabilitate totius regni noſtri jugiter Domini miſericordiam exorare delectet. Et ut hæc auctoritas noſtris futuriſque temporibus Domino protegente valeat inconvulſa manere, manu propria ſubterfirmavimus & annuli noſtri impreſſione ſignari juſſimus. Signum Caroli glorioſiſſimi regis. Jonas diaconus ad vicem Ludovici. Data VII. calendas Julii anno IV. indictione VII. regnante Karolo gloriſiſſimo rege. Actum in monaſterio S. Saturnini dum obſideretur Toloſa in Dei nomine feliciter, amen.

III.

Præceptum Caroli-calvi regis pro abbatia S. Andreæ de Sureda.

Edit. in append. Marc. Hiſp. col. 792.

869. IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis Karolus gratia Dei rex. Quidquid pro Dei ſanctorumque amore agimus, profuturum nobis ad præſentis vitæ lubrica curricula felicius tranſigenda, & ad futuræ beatitudinis præmia facilius obtinenda non dubitamus. Comperiat igitur omnium fidelium ſanctæ Dei eccleſiæ noſtrorumque præſentium & futurorum ſolertia, quia dum quidam venerabilis abba monaſterii S. Andreæ apoſtoli in pago Elenenſi ſuper fluvium Taciolim ſiti nomine Johannes ad noſtram accedens magnitudinem oſtendit nobis auctoritatis præceptum, in quo continebatur, quod piæ recordationis genitor noſter, & nos idem monaſterium cum eiſdem abbatibus & monachis, omnibus ad illud pertinentibus in ſuæ noſtræque immunitatis tuitione manſiſſe, humiliter poſtulans ut rerum eamdem immunitatis auctoritatem renovare dignaremur. Cujus poſtulationibus ob Dei ſanctique Andreæ apoſtoli honore & amore aſſenſum præbentes, ſuſcipimus nominatum abbatem cum ſuo monaſterio ac monachis ibidem degentibus ſub noſtræ immunitatis præcepto cum omnibus cellulis ad eum pertinentibus in ſupradicto pago Elenenſe, unam videlicet in honore ſancti Martini ſitam in qua primitus Miro quondam abba habitare cœpit, ipſamque vallem cum præfata cellula cum omni integritate concedimus. Necnon & aliam cellulam concedimus in honore S. Vincentii conſtructam, ſeu & villare quod dicitur Garricis cum ipſis domibus, quas Siſegutus quondam abba ædificavit per juſſionem domini Ludovici imperatoris, cum ipſis fiſcalibus, terris, cum terminis, vel adjacentiis ſuis vel omnia quæque ad eorum pertinent dominium, cum domibus, ædificiis, curtiferis, viridigariis, hortis, vineis, ſilvis, terris, pratis, paſcuis, aquis, aquarumve decurſibus, farinariis, piſcatoriis, exitibus & regreſſibus, perviis, adjacentiis, & quicquid aut regali, aut aliorum Deum timentium donatione, aut emptione aut commutatione, aut eorumdem monachorum manuum propriarum apprehenſione, aut quolibet attracto vel adquiſito juſte & rationabiliter poſſident, aut in futuro adquirere potuerint in noſtræ immunitatis tuitione ac mundeburdam recepimus, & in futuro firmiter tenebimus. Quapropter præcipimus atque firmamus, ut nullus judex publicus, vel quiſlibet ex judiciaria poteſtate in eccleſiis, aut loca, vel agros, ſeu reliquas poſſeſſiones, ad cauſas audiendas, vel injuſta freda exigenda, vel paratas faciendas, aut ullas redhibitiones, vel inlicitas occaſiones requirendas, aut fidejuſſores tollendos, vel homines illorum diſtringendos ingredi audeat, nec ea quæ ſupra memorata ſunt penitus exigere præſumat: ſed liceat præfato abbati ſuiſque ſucceſſoribus abſque alicujus inquietudine quiete vivere & Domino deſervire, & pro nobis, conjuge, proleque, totiuſque regni noſtri ſtatu Deum exorare. Et quandocumque divina vocatione memoratus abba, aut ſucceſſores ejus de hac luce migraverint, quandiu inter ſe tales invenire potuerint, qui eos ſecundum regulam S. Benedicti regere & ordinare valeant, licentiam habeant ex ſe ipſis eligendi abbates. Ut autem hæc noſtræ auctoritatis præceptio inviolabilem obtineat firmitatem, manu propria ſubter eam firmavimus & annuli noſtri impreſſione ſigillari juſſimus. Signum Karoli glorioſiſſimi regis. Atagarius notarius ad vicem Goſlini recognovi. Data VII. calendas Martii indictione ſecunda anno vigeſimo nono regnante Karolo glorioſiſſimo rege. Actum in monaſterio S. Dionyſii in Dei nomine feliciter, amen.

IV.

Fundatio monaſterii ſancti Michaelis de Coxano ordinis S. Benedicti.

Ex chartario Coxanenſ.

Edit. Spicileg. tom. VIII. pag. 349.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Carolus gratia Dei rex: omnibus epiſcopis, abbatibus, ducibus, comitibus, vicariis, centenariis, actionariis, miſſis noſtris diſcurrentibus, vel cunctis fidelibus ſanctæ Dei eccleſiæ, noſtriſque, præſentibus ſcilicet & futuris notum ſit, quia ſi erga loca divino cultui mancipata tuitionem impertimur, non ſolum regalem conſuetudinem exercemus, verum etiam ad æternæ retributionis mercedem nobis talia facta profutura confidimus. 871. Proinde comperiat omnium veſtrorum præſentium ſcilicet & futurorum ſolertia, quoniam ſacerdotes ſeptem liberi genere, id eſt Witiza, Protaſius, Victor, Lucanus, Guntefridus, Receeſwindus, Sanctiolus, venientes ex parochia civitatis, quæ vocatur Orihel, accepta a Wiſado ipſius civitatis epiſcopo licentia, verum & adjutorio, ſed & alii poſt eis conjuncti homines liberi, Attila, Baro, Leudomirus, cum reliquis eis ſe conjungentibus, ſeceſſerunt ad locum qui dicitur Exalada juxta fluvium nomine Tete, in capite vallis Confluentis, & emerunt de rebus propriis & facultatibus fidelium ſibi liberaliter conlatis, locum ſervis Dei aptiſſimum, ibique conſtruxerunt monaſterium in honore S. Andreæ apoſtoli, ſed & aliorum apoſtolorum Petri, Johannis, & Thomæ: quod monaſterium ditaverunt, emptis, commutatis vel conlatis ſibi rebus in locis ſubterpoſitis, id eſt in Treſvalles, in Ocenias, in Canabellas, cum finibus ſuis, terris & vineis, villare in Coxiano, in Cotaleto, in Edio, in Saltone, in Maridianas, in Agnerra, in Tauriniano, in Monte-Aliberga, ipſumque monaſterium Deo cooperante ad effectum uſque perduxerunt: qui locus ſupradictus eſt ſitus in confinio Ceridaniæ

Digitized by Google

marchiæ noſtræ, ſub diœceſi Fredaldi Narbonenſi archiepiſcopi, & parochia Audeſindi Elnenſis epiſcopi. Unde noſtram excellentiam petierunt, ut eumdem locum ſub noſtra immunitate, & deffenſione, ac mundeburde ſuſciperemus, & per præceptum noſtrum illis & ſuis ſucceſſoribus, & eidem loco præſentibus & futuris temporibus tale privilegium concedamus, quatenus poſt Deum ſub manu & poteſtate noſtra ac ſucceſſorum noſtrorum ipſe locus, & inibi habitantes ſub regia poteſtate perpetuo maneant, & in eodem loco degentes ſub monaſtico ordine vivant: atque ut licentiam eligendi abbatem ex ipſis ſecundum regulam S. Benedicti omni tempore habeant, & ut nullus paraveredum, aut paſcuarium, vel manſionaticum, aut aliquam indebitam exactionem ab eis vel ſuis ſucceſſoribus de eodem loco, vel de rebus ad eumdem locum pertinentibus tam præſentibus quam futuris temporibus exigat; ſed quiete liceat eis pro ſtatu ſanctæ Dei eccleſiæ, & regis ac regni ſtabilitate orare. Quorum petitionem rationabilem judicantes, eis in omnibus annuere judicavimus: decernentes, ut tam præſentibus quam futuris temporibus idem monaſterium cum omnibus rebus ad ſe nunc pertinentibus, & quæ futuris temporibus ad eumdem locum conlatæ fuerint, vel quas in eodem monaſterio degentes juſte & rationabiliter acquirere quocumque modo potuerint, privilegium & immunitatem habeat, & ſub defenſione ac mundeburde regiæ poteſtatis permaneat, & in eodem loco habitantes ſub monaſtico ordine vivant, & licentiam eligendi ex ſe ipſis ſecundum regulam S. Benedicti abbatem omni tempore habeant: in cujus abbatis regulari ordinatione epiſcopus ipſius civitatis, in cujus parochia eſt monaſterium, nullam difficultatem exhibeat, vel quamcumque exactionem contra regulas ſacras eidem loco imponat, nec pro ordinatione eccleſiaſticorum miniſtrorum, vel pro largitione conſecrati olei vel chriſmatis quodcumque emolumentum contra canones ſacros ab abbate vel a monachis monaſterii ipſius requirat, & nullus judex publicus, vel quiſlibet ex judiciaria poteſtate, ſeu aliquis ex fidelibus regni noſtri, vel ſucceſſorum noſtrorum paraveredum, aut paſcuarium, vel manſionaticum, aut aliquam Indebitam exactionem ab eis vel eorum ſucceſſoribus exigat; neque in eccleſias, aut ad loca, vel agros, ſeu reliquas poſſeſſiones memorati monaſterii ubi & ubi conſtitutas, quas nunc habere videtur, vel de cetero per futura tempora idem monaſterium adquirere potuerit, ad cauſas audiendas, vel freda exigenda, aut manſiones, aut paratas faciendas, vel fidejuſſores tollendos, aut homines ipſius monaſterii injuſte diſtringendos, vel paraveredos, aut paſcuarios exigendos, nec ullas redibitiones vel illicitas occaſiones requirendas, aut quamcumque inquietudinem ipſi loco & ejus habitantibus inferendam, licentiam habeant, vel ad ejus monaſterii loca ullo umquam tempore ingredi valeant, vel exactare præſumant, ſed liceat memorati monaſterii abbati ſuiſque ſucceſſoribus & omni congregationi res præfati monaſterii cum omnibus quæ in ſua ditione habuerint ſub immunitatis tuitione quieto ordine poſſidere; atque pro ſtatu ſanctæ Dei eccleſiæ, & pro ſtabilitate regiæ poteſtatis, & regni noſtri, atque pro populo nobis ſubjecto Domini miſericordiam exorare. Et ut hæc auctoritas noſtris futuriſque temporibus Domino protegente valeat inconvulſa manere, manu propria eam ſubterfirmavimus & de annulo noſtro ſigillari juſſimus. Signum Caroli gloriſiſſimi regis. Adalgarius notarius ad vicem Goſlini recognovit. Data nonas Auguſti indictione IV. anno XXXII. regnante Karolo glorioſiſſimo rege. Actum Doziaco palatio regio in Dei nomine feliciter, amen.

V.

Tranſlatio monachorum ſancti Andreæ de Exalada ad monaſterium Coxanenſe.

Ex chartario Coxanenſi.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Nos omnes in commune fratres Protaſius converſus vel preſbyter avocatus abba, Daniel preſbyter, Gontefredus preſbyter, Sangoli preſbyter, Aſenarius monachus, Theodemarus diaconus vel monachus, Tructulfus clericus vel monachus, Baro diaconus vel monachus, Egmericus clericus vel monachus, Egica clericus vel monachus, Sabicellus clericus vel monachus, Orilio clericus vel monachus, Agila clericus vel monachus, Ardaricus clericus vel monachus, item Agila clericus vel monachus, Artimarius clericus vel monachus, Ermemirus clericus vel monachus, Elduviſus clericus vel monachus, Santulus clericus vel monachus, Natalinus clericus vel monachus, Erſindus clericus vel monachus, Receſindus clericus vel monachus, Bradila clericus vel monachus, Canpio clericus vel monachus, Vincentius clericus vel monachus, Moreta clericus vel monachus, Sintilla clericus vel monachus, Salomon clericus vel monachus, Atalamundus clericus vel monachus, Eldubinus clericus vel monachus, Ermemirus clericus vel monachus, Gerolimus clericus vel monachus, Amarbani clericus vel monachus, Centullus clericus vel monachus, vel omnes nos, vel ceteri qui futuri ſunt quandoque, qui hic ſignum inpreſſerunt, aut ſubſcriptores fuerint, parique voluntate affuerint, ſicut nos ſupraſcripti omnes unanimes atque concordes ſimul obtineamus firmitatem in Domino & in ſecula, & nos omnes ſupraſcripti, qui regulariter traditi fuimus, & evaſimus penuria vel naufragio S. Andreæ apoſtoli, qui ſitus erat in diœceſi metropolitanæ ſedis Narbonenſis & parochia ſedis Elenenſis, in locum qui nuncupatur Exalata, & perierunt chartas donationis noſtræ, qui factas erant regulariter ſecundum inſtituta & decretum patruum ſancti Benedicti, & præceptum glorioſiſſimi Caroli regis, qui nobis ad mercedem ſuam vel ſucceſſoribus noſtris fieri juſſit ad deprecationem domno Mirone ſeniore noſtro. Nos autem, vel qui venturi ſunt, ſpiratione omnipotentis Dei eligimus locum S. Germanum, qui ſitus eſt in villare Coxano, & fundatus a Protaſio converſo in ſuo proprio, & nos plenirer conſtruximus, & traditum ab illo nobis vel ſucceſſoribus noſtris cum omnibus rebus quæ poſſidet, ut monaſtice vivamus ſimul cum omnia quæ poſſidemus in eccleſias ibidem ſublectas, id eſt Tres-valles, & ſanctum Johannem, & ſanctum Petrum, & S. Tome, quod nos conſecrare juſſimus, vel reſtaurare ad pontifice qui reſidui ſumus tradimus nos, & res noſtras, vel alodes noſtros, vel omnia quæ poſſedimus, conqueſtum, vel ad conquirere cum omni voce oppoſitionis noſtræ in jure ſupra dicta eccleſia S. Germani, vel in aliis eccleſiis ſupraſcriptis, quod in noſtro præcepto reſonat. Nam ego Protaſius preſbyter dono Deo, vel prædicta eccleſia ſancti Germani quod habeo in villa Tauriniano, Cuxano, Cotaleto, Fangano, Kaſſaneto, Orgareſe, Pommario, Lecco, Occenias, Kanavellas, & in Tres-valles, vel in ceteris locis, ubi aliquid emptum habeo, & invenire potueritis, vel quod mihi conlatum fuit, rogantes ad comite venerantiſſimo Mirone, vel fratrum ſuorum in honore Dei & S. Germanum ſacrationem, vel valle Cerdania quod nobis conlatum fuit ab amicis, vel ex quacunque facto conquirere potui juſte & rationabiliter, ſicut ſuperius inſertum eſt, intra iſtos prædictos locos dono juri meo ſupradicta eccleſia, vel monachis præſentibus & futuris ad proprium, poteſtati meæ nihil reſervo niſi regulariter omnes ex illo vivamus, & ut merces nos conſequatur ante tribunal Chriſti, qui nos plena voluntate edita iſta donatione facimus, nullius cogentis imperio, nec ſuadentis ingenio, ſed propria noſtra hæc elegit bona

878.

Digitized by Google

voluntas, ut nos ſubjiciamus regulari more, ſtabilitate, & obedientia, ſicut canon a majoribus adprobatum continet, & occaſionem ſuadente diabolo nullus opponat exeundi de monaſterio, & ſi aliter fecerit, ſe a Deo damnatum ſciat quem irridet, & inſuper regulariter diſtrictus ſubjaceat. Et iſte factus noſter firmus & ſtabilis permaneat in Domino, & in eccleſias ſuperius ſcriptas ævo perenne. Facta ſcriptura donationis noſtra vel traditionis monaſticæ vivere ut merces nos conſequatur ante Dominum, & ut unus ab alio hereditatem recipiat, quanti iſta charta firmaverint quandoque æquali ſicut ſuperius ſcriptum eſt omnes obtineant firmitatem in iſto facto qui factus eſt a nobis XIII. cal. Julii anno primo, quo obiit Ludovicus rex. Protaſius preſbyter advocatus abba qui iſta donatione in mea voluntate edita feci & ſignavi, & teſtes in commune rogavimus firmare. Daniel preſbyter ſignavit, Gotefridus preſbyter ſig. Aſenarius ſig. Sangolinus preſbyter & monachus ſig. Tructulfus clericus ſig. Egica ſig. Signum Orilioni, ſig. Agilani, ſig. Ardarici, ſig. Artimii, ſig. Ermemiri, ſig. Eldeviſi, ſig. Sanctili, ſig. Natulini, ſig. Erſindi, ſig. Receſindi, ſig. Bradilani, ſig. Campioni, ſig. Vincentii, ſig. Sintilani, ſig. Salomonis, ſig. Eldubini, ſig. Gerolimi, ſig. Anſefredi. ſig. Galindoni, ſig. Amarbani. ſig. Centulli, Thedemarus levita ſig. Wifredus preſbyter ſubſ. ſig. Martino monachus, ſig. Argiricus monachus, Savicellus monachus ſignavi, ſig. Seſuldi, Armentarius ſignavi, ſig. Wimarani, ſig. Bunnoni, ſig. Guifredi monachi, ſig. Menarii, ſig. Buliarane monachus, ſig. Rodulfo monacho, Adalmandus ſig. Ermemirus monachus ſig. Agila monachus ſignavi, ſig. Guifredus, ſig. Guitarii, ſig. Donati, ſignum Centulli, Malagnaicus preſbyter, qui hanc voluntatem VIII. cal. Nov. anno V. regnante Carolomanno rege. Fredelau preſbyter, qui hanc voluntatem fecit VIII. calend. Madias anno III. regnante Carolomanno rege ſignavi, ſig. Eles monachus, ſig. Eſchrebongno monachus, S. Ermemirus, Lucanus preſbyter ſignavi, ſig. Arnato monachus. Hic teſtes Samuel preſbyter ſig. Traſemundus preſbyter ſig. P. Froilindus preſbyter ſignavi, Teudmus preſbyter ſignavi, Goifredus ſignavi, ſig. Odini, ſig. Borelli, Ermemirus monachus ſignavi, Dato monachus ſignavi, ſig. Eliæ monachus, ſig. Raunero monachus, Eldeſindus preſbyter qui iſta charta donationis vel traditionis regulariter rogatus ſcripſi & ſignavi, die & anno quod ſupra.

VI.

Ex chartario Arulenſi.

Johannis papæ VII. litteræ pro monaſterio Arulenſi.

879. JOHANNES epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, univerſis Chriſti fidelibus præſentibus & futuris ſalutem in Domino perpetuam. Si ſemper concedenda ſunt quæ piis deſideriis congruunt, vel quanto magis ea quæ pro divini cultus conſtantia pertinere noſcuntur, omnimodo non ſunt neganda. Et ideo ſciat omnium veſtrorum bonitas atque induſtria, quia vir Deum timens inclitus comes Oliba veniens oratum Romam ad beatiſſimorum apoſtolorum Petri & Pauli ſacratiſſima corpora, poſtulavit a nobis ut monaſterium, quod vocatur Arulas, conſtructum a fratre avi ſui ad honorem Dominæ & ſemper virginis Dei genitricis Mariæ, poſitum territorio comitatu Roſſilionenſis, in loco qui Vallis aſperi vocatur, qui juxta ripam fluminis Tixſi, quod vulgaris nomine etiam nuncupatur, ſub jure & perpetua immunitate ſanctorum patrum, cum defenſione ſanctæ noſtræ ſedis apoſtolicæ manendum decernimus, cum omnibus rebus & poſſeſſionibus ſibi pertinentibus. Unde inclinati precibus ejus humilitatis, per hanc noſtram apoſtolicam & inviolabilem præceptionem ſtatuimus, id ipſum Dei genitricis monaſterium ex integro pro ſua ſtabilitate perpetualiter ad ditionem atque tuitionem ſanctæ Romanæ matris eccleſiæ perſiſti debere, confirmantes illi omnes res quæ jure & rationabiliter ſibi a principio pertinent, & uſque in finem ſeculi pertinere debent in cellis, eccleſiis, & ornamentis, ſacris vaſis, & utenſilibus, in villis, caſis, caſalibus, terris, ancillis, liberis, & affrontitiis, aquis cum ripis aquarum ex utraque parte riparum, verdigariis & circumjacentiis, terris & aquimolis, cum ſuis capdaquis, & ipſis aquæ ductibus, ac piſcatoriis, omnibuſque locis cultis & incultis, & cum univerſis uſibus, redditibus, ſeu decimationibus, & tributis. Promulgantes etiam hæc omnia, & quæcumque legaliter dici & nominari poſſunt per fines & terminos ſitos, inconcuſſa & indiminuta manere ad dominium ipſius ſacri cœnobii, & utilitatem regularis abbatis ſeu monachorum ibidem Deo ſervientium quoquo tempore, nequaquam licentia ſit alicui epiſcopo, duci, comiti, ſive vicecomiti, aut ullæ hominum magnæ parvæque perſonæ aliquid de omnibus quæ ei pertinent & inantea pertinere debent, tollere aut violenter poſſidere, ſive in quoquam moleſtiam & contrarietatem facere; ſed cuncta mobilia & immobilia generaliter, & in integro ſalva ſeu integra perſiſtant ad uſum & incrementum ipſius ſacri monaſterii ſub protectione noſtræ ſedis apoſtolicæ perpetuis temporibus. Præſenti XII. indictione adjicimus etiam ut abbas qui ibidem pro tempore fuerit, ſi, quod abſit, a regulari propoſito & inſtitutione B. Benedicti deviaverit, ſive res monaſterii ejuſdem alienaverit, licentiam habeat prædictus comes Oliba, ſive ſui eumdem abbatem expellendi foras, & quod ab eo alienatum fuerit, ad proprium jus revocandi & pro ipſo alium Deo dignum abbatem conſtituendi, approbata rei veritate, conſtituentes apoſtolica cenſura ſub divini judicii obteſtatione, hæc quæ a nobis decreta ſunt perpetuis temporibus inviolabiliter ab omnibus obſervanda. Si quis autem, quod non credimus, temerario auſu adverſus hujus noſtræ præceptionis ſeriem contraire præſumſerit, ſciat ſe, niſi reſipuerit, judicio Dei omnipotentis & prædictæ ſemper virginis Dei genitricis Mariæ beatiſſimorumque apoſtolorum Petri & Pauli, & omnium epiſcoporum, noſtræque apoſtolicæ humilitatis auctoritate cum omnibus impiis perpetuo incendio & indiſſolubili anathemate damnatum. At vero qui obſervator & cuſtos ejus in toto extiterit, gratiam & medicinam a cæleſti rege obtineat, omniumque peccatorum ſuorum in præſenti abſolutionem, & in futuro æternam gloriam cum ſanctis angelis conſequatur. Scriptum per manum Leonis notarii regionarii atque ſcriniarii ſanctæ ſedis apoſtolicæ in menſe Decembris & indictione XII. Bene valete.

VII.

Electio Riculfi epiſcopi Helenenſis confirmata in concilio Narbonenſi.

Edit. Capitularium tom. 2. col. 634.

CUm inter præclues ac proſperos antiſtites fierent 947.
ſancta concilia in Juſti delubris atque Paſtoris, quæ ſunt ſita infra metropolis Narbonæ mœnia anno Dom. Incarn. DCCCCXLVII. quipote Aimiricum memoratæ urbis Archiopilionem, ac Rodallum Biterrenſem, Giſandum Carcaſſenſem, Dacbertum Agathenſem, Poncionem Magalonenſem una proruperunt. Sic rebus de eccleſiaſticis cum inſtanti ſtatuiſſent ſtudio, illos potiſſimos atque præclaros bearet adjectio, vel quod magis loquax & *rivatim diſſultaret humanitas & hoc ex eiſdem patres inter ſe connexæ caritatis ardore multis ex quibuſdam theophariis eccleſiarum diebus ſunt potiti. Infra hos præclariſſimos patres aderant topicorum multorum primates, qui nihilominus de ſtatu regendæ eccleſiæ cum ipſis conſulebant & inter agendum cum conſpicarentur ſuorum affectiones optime promptas de eccleſiarum bene *regendis rebus, etiam cum inventa foret una eademque voluntas, ne viduata baſilicarum aliqua

* truvatim diſſultaret.

* gerendis.

Digitized by Google

aliqua proprio patrono illorum in poteſtate remaneret, edictum eſt Helenenſem eccleſiam adfore orbatam paſtorali conſortio Wadaldi epiſcopi. Cui affatim condolentes, eo quod exuiſſet hominem, abunde conſolatoris apoteſia ſpiritus repleti, ipſa* inquiſivere in ſacra ſynodo quis quiviſſet ex hac prænominata eccleſia regimen vindicare illius epiſcopii. Hic in illa hora egreſſa eſt in Riculſum digna & affabilis clericorum electio, ac conclamatio omnium populorum Helenenſis eccleſiæ, & in hac acclamatione addunt laudibus ejus haud illum eſſe degenerem, necnec* neofitum, nec idiotam, ſed eſſe illum modeſtum, ſobrium, caſtum, benevolum, hoſpitalem, &c. Et quid plura? abundanter attribuunt ei laudes apoſtolicas quas convenit habere unicuique epiſcoporum. Hoc audientes memorati patres aſſenſerunt illorum vocibus, nec auſi ſunt contraire, quem electio atque acclamatio proſequebatur, & præſertim aſſenſum præbuit ſatibus illorum domnus Aimericus archipræſul, quo ſtatim ſtuduiſſet* ſublimare jam prædictum preſbyterum fore epiſcopum in hujuſmodi epiſcopatus Helenenſis eccleſiæ decore. Quod omnimode volentes, ſupernoque regi debitas grates gnaviter ſolventes, conjunctim liberaliterque, uti ſoliti ſunt, cupitæ miniſterium affectionis canonicæ in Riculſum adimplevere, confirmantes ejuſdem electionem, & acclamationem manu propria exarando, & roborationis titulo per hanc membranulam nomina deduxere ſuorum. Acta in publico conventu ſanctorum epiſcoporum, necnon & præcluium primatum, & roboratum in loco SS. Juſti & Paſtoris VI. calendas Aprilis indictione inſtantis cronois habens luſtrum unum annos* II. Aimericus archipræſul. ſig. Giſaudi epiſcopi, ſig. Dacberti epiſcopi, ſig. Pontii epiſcopi, ſig. Alexandri abbatis.

* ipſam.

* necne.

* ſtuduiſſent.

* annoſque duos.

VIII.

Donatio facta monaſterio Sancti Geneſii de Fontanis.

990. IN nomine Domini. Ego Aſenarius, & uxor mea Dacholina, donatores ſumus ad cœnobium S. Geneſii, & S. Maria matre Domini, & ad S. Michaele archangelo, quæ ſunt fundatæ in comitatu Roſſilionenſi, & in vilarium quem vocant Fontanas, ſuper alveum Teco, vel a Viumarane abbate, vel ad ipſam congregationem, quæ ibidem Deo ſerviunt; donamus nos jam dicti omnem alodem noſtrum, quod nos habemus in comitatu Confluente in villa Soanies, vel infra ejus fines & terminos, id eſt caſſas, caſſalibus, curtis, curtalibus, ortis, terras, & vineas, & vinealibus, pratis, paſcuis, ſilvis, garricis, aquis, aquarum ſive ductibus, vel reductibus earum, omnia & in omnibus quantum quod nos ibidem habemus, & hæreditare debemus, pro qualicumque voce oppoſitionis noſtræ, vel quantum nos de hodie in antea comparare vel augmentare potuerimus, ſive per donatum de ullum hominem vel de ulla femina invenire potuerimus. Et in villa Maradanus vel infra ejus fines & terminos ſimiliter; & in villa Aſcarum, vel infra ejus fines & terminos ſimiliter; & in comitatu Cerdanienſe in villa Lubium, vel infra ejus fines & terminos ſimiliter, quantum infra iſtos jam ſupra ſcriptos comitatos vel villulas earum nos habemus vel invenire potuerimus; ſic donamus nos ad jam ſupradictas eccleſias, vel ad ſervientes ibidem Domino, miſericordiam Dei deprecantes, ab omni integritate, ſine ulla occaſione, vel ſine ulla reſervatione. Quæ vero iſta omnia ſuperius ſcriptæ partes de noſtro jure in veſtro trademus dominio & poteſtate, pro habendi, vendendi, dandi, vel etiam commutandi, & quoquod exinde facere volueritis, liberam in Dei nomine habeatis poteſtatem in ejus conventum, vel in ejus rationem, ut dum nos vivemus teneamus ego Aſſenarius, & uxor mea Dacholina omnibus diebus vitæ noſtræ ipſos alaudes jam ſupra ſcriptos ab omni integritate, & per unum quemque annum de ipſum alodem jam ſupra ſcriptum in ſervitium donemus pernam unam valentem denarios duos. Quod ſi nos donatores, aut ullus homo, aut ulla ſæcularis poteſtas, qui contra iſtam hanc chartam donationis venerit pro inrumpendum, non hoc valeat vindicare, ſed in duplo vel in triplo vobis componere faciat, & in antea iſtam donationis firmam optineat robórem. Facta iſta ſcriptura donationis VIII. calendas Auguſti anno IV. quod obiit Ludovicus rex Leoterii regis filius, Chriſtum regnantem regem expectantem. Signum Aſenarius, ſig. Dacholina, qui iſta charta donationis fecimus, & teſtes firmare rogavimus, ſig. Alaraicus, ſig. Suniarius, Adalvertus preſbyter, Segarius levita, Senioredus levita, qui iſta ſcriptura donationis ſcripſi, & ſub die & anno quod ſuperius.

IX.

Alia donatio ſeu reſtitutio facta eidem monaſterio.

IN nomine Domini. Nos ſimul in unum Gauſredus Roſſilionenſis, & ipſius uxor Adalaicis comitiſſa tradimus, donamus, atque conſignamus Omnipotenti & monaſterio S. Geneſii martyris, cujus monaſterium fundatum eſt in comitatu Roſſilionenſi, in loco vocatum Fontanas, ubi ſunt conſecrata altaria in honore S. Dei genitricis Mariæ, & S. Michaelis archangeli, alodem, qui eſt in præfato comitatu, vel infra terminos parochiæ S. Petri vel S. Laurentii de Argelet. Manifeſtum eſt enim quia quondam glorioſus Ludovicus imperator auguſtus, & Hlotarius Francorum rex, & alii homines donarunt Deo, & jam dicto monaſterio prædictum alodem qui eſt in ſupraſcriptis parochiis, &c... Nos vero ſubſcripti Gaufredus & uxor ejus Aldalaicis extimabamus quod aliquam vocem haberemus in dicto alode; ſed nunc ſcimus & recognoſcimus quia ullam vocem aut ullum directum in jam dicto alode non habemus, ſed eſt proprius alodiaſis monaſterii, jam dicti S. Geneſii; & ſi aliquam vocem habemus vel habere debemus, ſicut ſupradictæ affrontationes includunt, in poteſtate Pontii abbatis prædictam alodem cum omnibus adjacentiis vel pertinentiis ſuis, videlicet cum eccleſia ſancti Petri & cum eccleſia herema ſancti Jacobi, & cum omnibus manſionibus & condirectionibus, vineis, & terris cultis & eremis, pratis, paſcuis, ſilvis & garrigiis, fontibus & aquis, molendinariis, exitibus & regreſſibus, & quicquid dari vel nominari poſſit, quæ ad uſum hominis pertineat, vel pertinere poſſit, totum integraliter tradimus, conſignamus, donamus, & largimur omnipotenti Deo, & jam dicto monaſterio S. Geneſii martyris ad proprium & francum alodem omni tempore uſque in finem ſæculi poſſidendum in poteſtate omnium abbatum & monachorum ibidem Deo ſervientium. Quod ſi nos præſcripti comes & comitiſſa, vel alius quilibet homo aut femina prædictam alodem, vel ullam rem de prædicto alode a poteſtate & dominatione prædicti monaſterii, & abbatis, vel monachorum ipſius tulerimus, vel tulerint, ille qui hanc injuriam Deo intulerit.... quæ tulerimus in duplo jam dicto monaſterio componat, & inſuper ſacrilegus ſatisfaciat, aut ſicut Dathan & Abiron ab inferis abſorbeatur, vel cum Juda Domini & magiſtri ſui traditore, ac ſacrorum fure perpetualiter inferni flammis concremetur...... Deus ut reſipiſcat & digne ſatisfaciat. Facta ſcriptura XI. calendas Aprilis anno ab Incarnatione Chriſti MLXVIII. anno IX. regnante Philippo rege. Signum Gaufredi comitis. Signum Aldaicis comitiſſæ, qui hanc donationem vel definitionem fecimus, & teſtes firmare rogavimus, ſignum Deuſde Alboni, ſignum Grimaldi Coalbi. Signum Poncii Gobet, &c. 1068.

X.

Bernardus comes Biſildunenſis abbatiam B. Mariæ de Arula abbatibus Cluniacenſi & Moyſſiacenſi dimittit.

Habetur integra hæc charta, app. Marc. Hiſp. col. 1168.

1078. EGO in Dei nomine Bernardus comes Biſildunenſis videns quædam monaſteria quæ mihi ſuccedebant ex propinquitate anteceſſorum meorum, a monaſtico ordine & vita penitus deflexiſſe, ſalubri conſilio accepto dedi electionem monaſterii S. Petri campi rotundi, & monaſterii ſanctæ Mariæ quod dicitur *Arulas*, & monaſterii ſancti Pauli valloſæ diſponendam abbati Cluniacenſi & domno Hunaldo abbati Moyſſiacenſi conſobrino meo. Abbatiam quoque ſanctæ Mariæ de Arula quam redemi a Gifredo Narbonenſi archiepiſcopo centum uncias auri, abbatiam etiam S. Pauli quam a Petro vicecomite Fenolenſium acquiſivi, & malas conſuetudines, uſaticos, albergas, & omnes torturas quas in eiſdem abbatiis faciebam, penitus dimitto, ut ibi monachi quiete & ſecundum regulam ſub regimine prædictorum abbatum Deo ſerviant, &c. Factum eſt hujus ceſſionis meæ teſtamentum in manibus chariſſimi mei conſobrini domni Hunaldi abbatis Moyſſiacenſis & aliorum, anno Incarnationis Dominicæ MLXXVIII.

XI.

Ex autographo. *Agnes comitiſſa Roſſilionenſis Leoni abbati Craſſenſi abbatiam S. Andreæ de Sureda donat.*

Edit. in app. Marc. Hiſp. col. 1234.

1109. DIvinitatis oraculis, &c. ut *in ſequenti charta.* Unde ſupernæ pietatis cauſa, in nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ego Agnes Roſſilionenſis comitiſſa cum conſilio domni Ermengaudi Elenenſis epiſcopi, & clericorum ſibi ſubjectorum, ceterorumque fidelium clericorum atque laicorum, trado, laudo, atque confirmo Domino Deo, & B. Mariæ monaſterii Craſſæ, & domno abbati Leoni & monachis ipſius loci præſentibus & futuris, monaſterium S. Andreæ, quod eſt fundatum in comitatu Roſſilionenſi, quod noſtri juris eſſe creditur, ad gubernandum & regendum ſecundum regulam S. Benedicti in perpetuum. Et ego ſupradicta Agnes comitiſſa conteſtor Deum & ſanctos ejus, quod ſi dominus meus Girardus, opitulante Dei miſericordia, ex ſancto Sepulcro redierit, faciam ei chartam donationis laudare atque confirmare. Et hæc facio ut locus ille, qui deſtructus eſſe videtur, reſtauretur, & reintegretur, atque melioretur ad ſervitium Dei omnipotentis, & B. Mariæ, atque S. Andreæ, & ut Deus omnipotens mihi & marito meo domno videlicet Girardo, & filiis, & filiabus noſtris, & omni poſteritati noſtræ in præſenti & futuro ſæculo ſuam miſericordiam concedere dignetur. Facta charta donationis hujus V. calendas Octobris anno ab Incarnatione Domini MCIX. regnante Ludovico rege. Signum Agnetis comitiſſæ, quæ propter Deum & remedium animæ ſuæ hanc chartam fieri juſſit, firmavit, & teſtes firmare rogavit. Signum domni Ermengaudi venerabilis epiſcopi, ſig. domni Petri Arnalli archidiaconi, ſig. domni Petri Bernardi archidiaconi, ſig. Olivarii de Terme, ſig. Ermengaudi de Vernerd, ſig. Willelmi Bernardi de S. Chriſtophoro, ſig. Poncii Oliba de Tern, ſig. Bernardi Beringeri de Vilarnou, ſig. Gauſberti Willelmi de Tonclas, ſig. Gibili de Marmoreras. Willelmus monachus ſcripſit die & anno quo ſupra.

XII.

Gauffredus comes Roſſilionenſis abbatiam S. Andreæ de Sureda Craſſenſi monaſterio reddit. *Ex autographo.*

DIvinitatis oraculis inſtructi, didicimus chriſtianæ eſſe pietatis, ut alter alterius divino reſpectu onera portet, & ſi patitur unum membrum, compatiantur cetera membra, & hoc eſſe pium quemque omnino ſatagere, ut ante tribunal tremendi examinis non ſolum pro ſe, ſed etiam pro aliquo ſuo ſtudio vel amonitione correcto, coronam vitæ habere. Etenim ſi unius peccatoris converſio operit multitudinem peccatorum, convertentis multorum ſalutem quæſiſſe, quærendo paraviſſe, parando feciſſe multo laudabile eſt. Efficiuntur autem iſta ſacra prædicatione, efficiuntur pii exempli opere, fiunt ſacrorum locorum conſtructione, fiunt eorumdem pia reſtauratione. Videtur enim apud divinitatem pene æquiparari, & pio animo ſacra ovilia Chriſti ovibus ædificare, & eadem luporum inviſibilium vel viſibilium rapacitate dilaniata, pia mente iterum Chriſti ovibus replere, & præſentium & futurorum ſaluti commoda ſecundum noſſe & poſſe efficere. Unde ſupernæ pietatis cauſa, in nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ego Gauzfredus Roſſilionenſis comes, & uxor mea nomine T. & filius noſter Guirardus, una cum conſilio venerabilis Udalgarii Helenenſis epiſcopi, & clericorum ſibi ſubjectorum, ceterorumque fidelium, clericorum atque laicorum, reddimus, & concedimus, & inpræſentiarum potentialiter tradimus Deo, & B. Mariæ monaſterii Craſſæ & domno abbati Berengario, & monachis ipſius loci præſentibus & futuris monaſterium S Andreæ cum omnibus ſibi pertinentibus, quod eſt fundatum in comitatu Roſſilionenſi, quod noſtri juris eſſe creditur, ad poſſidendum & regendum ſecundum Deum & B. Benedicti regulam in perpetuum. Hæc autem ideo facimus, ut locus ille qui deſtructus pene videtur, reſtauretur atque melioretur ad ſervitium Dei omnipotentis, & B. M. ſanctique Andreæ, & ut omnipotens Deus nobis & omnibus parentibus noſtris omnique poſteritati noſtræ miſericordiam concedere dignetur. Prædictum autem donum ita facimus, ut in monaſterio S. Andreæ nullus in perpetuo alter inthronizetur abbas, niſi quem commune conſilium & voluntas monachorum S. Andreæ elegerit ex clauſtro Craſſenſis monaſterii, excepto abbate & priore, ſi tamen electum abbas cognoverit eſſe idoneum, conſulto tamen prius Elenenſi epiſcopo atque comite. Honorem vero S. Andreæ nulli abbatum vel monachorum ſit licitum alicui militum dare, vel impignorare inconſulto comite. Sane, quod abſit, ſi aliquo eventu quemque Craſſenſium contigerit aliquid nimium indecens in honore S. Andreæ forifacere, vel eumdem, ſi requiſitus abbas Craſſenſis infra ſpatium XL. dierum everſum monachis S. Andreæ ammonitione epiſcopi vel comitis ſatisfacere noluerit, expectatis aliis XL. diebus, hic ſi tunc ſatisfacere nequiverit, tandiu prædicto monaſterio S. Andreæ careat, donec everſa, vel quæ ablata fuerint ejus negligentia monaſterio S. Andreæ, ejuſdemque loci monachis canonice reſtituantur. Si quis vero eccleſiaſtica ſæculariſve perſona contra hoc noſtræ paginæ decretum ad inrumpendum venerit, non hoc valeat vindicare quod præſumſerit, ſed pro ſola præſumtione, quod forifecerit tripliciter emendet, & inſuper tandiu a liminibus eccleſiæ ſit excluſus, donec canonice pœniteat. Facta charta reſtitutionis vel donationis hujus III. idus Maii anno ab Incarn. Dom. MCXXXIX. ſecundo anno regni regis junioris Lodoici in Francia. Signum Gauffredi comitis, ſig. Trencavelæ uxoris ejus, ſig. Guirardi filii eorum, ſig. Bernardi Berengarii vicecomitis, ſig. Ugo, ſig. Bernardi de Monte-Eſchui, ſig. Raimundi de S. Andrea, ſig. Chabot, ſig. Petrus Lupi, ſig. Reambalſi, P. Auſonenſis ſedis caput ſcolæ. Bernardus ſubdiaconus die & anno quo ſupra ſcripſi. 1139.

XIII.

Ex chartario Arulenſi.

Ildeſonſi Aragonum regis diploma Roberto abbati Arularum conceſſum.

1188. CLareat cunctis tam præſentibus quam futuris, quod
ego Ildefonſus Dei gratia rex Aragonum, comes
Barchinonæ & marchio Provinciæ dono licentiam tibi
Rodberto Arelatarum abbati & ſucceſſoribus tuis in
perpetuum,quod poſſis facere & ædificare fortitudinem
quam velis in parochia S. Martini de Forquis, ubi-
cumque plus velis, in alodio S. Mariæ, ubi homines
tui ſtare poſſint, & quæ voluerint ædificare, ſalva tamen
in omnibus noſtra noſtrorumque fidelitate per ſæcula
cuncta. Recipio autem ſub protectione & defenſione
noſtra prædictum locum, & fortitudinem, & homines,
& feminas ibi cohabitantes, & omnes res eorum, tam
mobiles quam immobiles, ubicumque ſint. Mando in-
ſuper omnibus vicariis & bajulis noſtris & præcipue il-
lis de Perpiniano & Tuir, quod prædictum locum &
omnes ibi cohabitantes, ut ſuperius dictum eſt, tam-
quam propria protegant & defendant. Si quis vero auſu
temerario iſtud in aliquo contradiceret vel impediret,iram
meam incurreret, & mille ſolidos mihi preſtaret. Actum
eſt hoc apud Gerundam menſe Auguſto anno Domini
MCLXXXVIII. Signum Ildefonſi regis Aragonum
comitis Barchinonæ & marchionis Provinciæ. Teſte
Poncio Ugone comite Empuriarum, Gaufredo de
Rocabertino, Arnaldo de Palatiolis & multis aliis. Ego
Bernardus de Valle domini regis notarius hoc ſcripſi
mandato ejuſdem, & hoc ſignum feci menſe & anno
quo ſupra.

XIV.

Ex chartario minori Coxan.

Privilegium Ildeſonſi regis Aragonum Arnaldo abbati Coxanenſi conceſſum.

1194. AD notitiam præſentium & futurorum perveniat,
quod nos Ildefonſus Dei gratia rex Aragonum
comes Barchinonæ & marchio Provinciæ, donamus,
concedimus & per præſentem conſcriptionem confir-
mamus, atque promittimus Deo, & S. Michaeli de
Coxano, & tibi Arnallo abbati & conventui ejuſdem
loci præſenti & futuro, quod numquam donemus ſeu
alienemus, neque dari ſive alienari faciamus aliquod ca-
ſtrum, ſive aliquam munitionem pertinentem ad ip-
ſum monaſterium S. Michaelis de Coxano, & ſpecia-
liter promittimus de non dando ſive alienando caſtro
de Arriano, neque tu neque conventus habeatis licen-
tiam aliquod ex dictis caſtris ſive munitionibus dandi
ſive alienandi aliquo modo, neque ſuper caſtro de Ar-
riano teneamini alicui reſpondere, niſi in propria curia
noſtra. Data apud Perpinianum menſe Martii per ma-
num Johannis Beraxnenſis notarii domini regis, & man-
dato ejus ſcripta ſub anno Dominicæ Incarnationis
MCXCIV. Signum Ildefonſi Dei gratia regis Arago-
num comitis Barchinonæ & marchionis Provinciæ.
Teſtes ſunt Raimundus de Urgio, Petrus de Domc-
nova, Petrus Macip domini regis bajulus, Girardus,
Bernardus Guillermi de Villa-franca.

XV.

Petrus rex Aragonum monaſterium Cuxanenſe collapſum reſtaurat.

1203. PETRUS Dei gratia rex Aragonum & comes Bar-
chinonæ, univerſis hominibus de terra noſtra, qui-
bus præſentes directæ fuerint litteræ, ſalutem. Notum
vobis facimus, quod quia monaſterium S. Michaelis de
Cuxano ad tantam venerat deſtructionem & inopiam,
quod nec Dei, nec hominum ibidem digne ſervitium
fieri poterat, de communi & unanimi voto fratrum
ejuſdem loci ad honorem Dei electus eſt ibi Petrus
Sancti Martini abbas, ut per eum, Dei intervenien-
te gratia, idem poſſit monaſterium reparari, quod

A quia ſine noſtro non videbatur poſſe fieri adjutorio,
habito magnatum & ſapientum noſtræ curiæ conſilio,
donationes prædiorum & venditiones, & honorum &
poſſeſſionum alienationes ab Arnaldo ejuſdem loci
quondam abbate factas, omnes irritas eſſe decernimus,
& prorſus evacuamus, & præſentis ſcripti authoritate
emparamus, & prædicto reſtituimus monaſterio. Man-
damus autem omnibus emptoribus, & donatariis, ut
de pretio, ſi quid prædicto quondam abbati dederunt,
ſtent arbitrio & cognitioni Guillermi Auſonen. epiſcopi,
& Petri ejuſdem ſacriſtæ, & Guillermi Durfortis: vel
ſi omnes intereſſe non poterint, duorum cognitioni.
Scituris ipſis emptoribus & donatariis pro certo, quod
ſi eis non adquieverint, prædictum monaſterium ab
omni eorum petitione abſolvimus, & ne aliquid eis
B poſtea ex hoc facere teneatur, præcipimus & manda-
mus. Inſuper firmiter & diſtricte jubemus omnibus
creditoribus de terra noſtra, quibus ab eodem mona-
ſterio aliquid debetur, ut tam de pignoribus, quæ
inde habent & tenent, quam de alio debito, uſurario,
vel non uſurario, prædictorum trium vel duorum ſtent
per omnia cognitioni. His etenim plenariam eis ſuper
his diſponendis conceſſimus licentiam & poteſtatem.
Præſenti autem reſcripto nullæ litteræ a nobis impe-
tratæ ſeu impetrandæ numquam in aliquo obeſſe valeant
ullo modo: ſed hujuſmodi mandatum noſtrum perpe-
tuam obtineat firmitatem. Datum in villa Graſſa die
Mercurii ultima Aprilis per manum Johannis de Berax
domini regis notarii de mandato ejus ſcripta ſub anno
Dom. MCCIII.

C

XVI.

Fundatio Vallis-bonæ Ordinis Ciſtercienſis.

Ex archivo Fontis-frigidi in cod. Colbertino mſ.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis quod nos frater
P. R. dictus abbas & totus conventus Fontis-frigidi
deſiderantes magno deſiderio in viſceribus caritatis ge- 1242.
nerare nobis filiam ſpecialem, quæ ex ſua fecunditate
fructum reddat gratiſſimum, & filios humiles, caſtos,
& ſobrios concipiat Jeſu Chriſto, ideo invocata Spiritus
ſancti gratia, gratam & favorabilem filiam procreamus,
ſi abbatiam S. Mariæ Vallis-de-bona, quæ in Elenenſi
diœceſi noſcitur eſſe ſita, quam quidem filiam cum in
primordio ſuæ creationis ſit multum nova, & tener-
rima, & per conſequentiam forti & magno indigeat
nutrimento, de bonis a Deo nobis conceſſis ditare
D cupimus & dotare, ne pro defectu dotis & penuria
ipſam opporteat mendicare, & ut jocundo animo poſſit
illud verbum dare cum effectu: *dotavit me Dominus* Geneſ. 30, 20.
dote bona. In primis ſiquidem ad honorem Domini
Jeſu Chriſti, & beatiſſimæ matris ejus virginis Mariæ,
& in remiſſione peccatorum noſtrorum damus inter
vivos cum hac charta perpetuo valitura per nos & per
omnes ſucceſſores noſtros tibi fratri Gitardo primo ab-
bati dictæ novæ abbatiæ S. Mariæ Vallis-de-bona, quæ
ſemper erit filia monaſterii Fontis-frigidi, & ſub ejus
diſciplina & devotione, Deo dante, conſiſtet, & toti
conventui dictæ abbatiæ novæ, & omnibus ſucceſſori-
bus veſtris præſentibus & futuris totum illum honorem
de Turnebut, quem abbas & conventus *S. Querici * Ruerici,
de Coleira cum conſilio & aſſenſu domini epiſcopi
E Gerundenſis, in cujus dioceſi dictum monaſterium eſt
conſtructum, nobis & noſtro monaſterio vendiderunt,
ſicut in inſtrumentis inde confectis plenius continetur,
quæ inſtrumenta vobis reddimus in præſenti, & in poſ-
ſeſſionem dicti honoris tam facti quam juris vos mitti-
mus. Damus ſimiliter vobis eccleſiam, quæ in prædicto
honore de Turnebut eſt ſita, cum omnibus juribus ſuis,
ſicut eam melius nobis conceſſit dominus epiſcopus
Elenenſis, in cujus diœceſi dicta eccleſia eſt con-
ſtructa; & eſt verum quod de pecunia nobilis viri G.
de Porcella, qui dictæ novæ abbatiæ eſt patronus &
fidelis adjutor, dictus honor de Turnebut fuit emptus,
pretio ſcilicet 4000. ſolidorum, quam quidem pecuniam
dictus nobilis prædictæ novæ abbatiæ in eleemoſinam eſt

Digitized by Google

largitus. Damus præterea dictæ novæ abbatiæ duos campos, qui fuerunt olim Berengarii Rubei de Tamano, ut fratres ibi degentes inde valeant ſuſtentari; ſed eſt verum quod de pecunia dictæ novæ abbtiæ dicti duo campi fuerunt redempti ab honere, quo erant obligati, ſcilicet pro mille & octingentis ſolidis, ſed proprietatem dictorum duorum camporum damus in perpetuum dictæ novæ abbatiæ. Item damus ſæpe dictæ abbatiæ ad ſuſtentationem fratrum ibidem Deo ſervientium 50. eminas frumenti, & 100. oves, & unum calicem argenti, & trecentos ſolidos in denariis, & unum mulum, & octodecim veſtimenta ſacerdotalia cum apparamentis ſuis, & ſex culcitras, & decem flaciatas, & ſex auricularia, & ſex capitalia, & quatuor gauſape, & ſex manutergia, & tres bacinos, & duos conquas ereas, & unum calicem parvum argenti, & unum lignum Domini, & centum caſeos, & tres ſeſtarios olei, & unum Taruſbulum *, & duas aras, & apparamenta trium altarium, ſcilicet de pannis lineis. Damus item dictæ veſtræ abbatiæ in remiſſione peccatorum noſtrorum, & ut fratres poſſint liberius ſanctæ contemplationi vacare & ſtudio, ſexaginta librorum volumina, quæ ut melius diſcernantur, propriis vocabulis duximus exprimenda: in primis damus regulam S. Benedicti, & librum conſuetudinum, & textum, & epiſtolare, & unum collectaneum, & duo gradualia, & tria reſponſoria, & duo antiphonaria, & duo hymnaria, & Heptateucum, & Regum in uno volumine, & Iſaias, & cetera quæ in eo continentur in alio, & teſtamentum novum, & damus primam partem & ſecundam Rabaim, & librum aurora, & homilias magiſtri Odonis, & librum de conflictu vitiorum, & quemdam librum ſuper *beatus vir*, & ſermones *cum appropinquaſſet*, & librum in quo eſt vita S. Marthæ, & S. Margaritæ, & S. Mauri abbatis, & ſuper Iſaiam, & ſermones de Aſſumptione, & Annuntiatione beatæ Mariæ, & damus ſermones S. Macarii, & librum ſuper Marcum de doctrina chriſtiana, & ſententias magiſtri Petri in uno volumine, & homilias evangeliorum, item ſuper apocalypſa, & epiſtolas Hildeberti epiſcopi Cenomanenſis, item ſuper Job, & vitam S. Bertrandi, & tractatus ſermonum, item Abel, item ſermones per totum annum de vilitate humanæ miſeriæ, & vitas patrum, & Lucidarium, & de ſitu terræ, & prophetias Merlini, item ſuper Matthæum, & tractatum ſermonum, & de ſtudio legendi, & ſuper canonem miſſæ, item epiſtolas canonicas, & *quot monitionis, item ſententias ſuper apocalypſi, & dialogo, & Effrem, item librum prophetarum Iſaiæ, Jeremiæ, Ieſech*. Daniel, & duodecim prophetarum, item novum teſtamentum, item librum epiſtolarum canonicarum cum apocalypſi, & Boetius conſolationum, item Eptaticum, item expoſitiones ſuper duodecim prophetas, item breviarium dominicale, item epiſtolas gloſſatas Pauli apoſtoli, item ſermones per totum annum, item librum paſſionarii in prima parte & ſecunda, item tria miſſalia, item homilias magiſtri J. Albæ-villæ, item librum hiſtoriæ ſcolaſticæ, item volumen in quo continentur libri Salomonis, Eccleſiaſtes, Cantica Canticorum, liber Sapientiæ, item filii Sirac, Job, Paralipomenon, Tobias, Judith, Eſteri, Eſdras, duo Machabeorum, item duo breviaria, & tres diurnales, item bibliam integram, quæ fuit magiſtri Guillelmi, & damus duos libellos, unum in quo eſt exorciſmus aquæ, & alium in quo eſt officium extremæ-unctionis. Hæc quidem omnia prædicta nos dictus frater P. R. dictus abbas & totus conventus Fontis-frigidi damus dictæ abbatiæ novæ S. Mariæ Vallis-de-Bona amore Dei & in remiſſionem peccatorum noſtrorum perpetuo & irrevocabiliter. Et ad majorem firmitatem omnium prædictorum nos dictus P. R. abbas Fontis-frigidi chartam iſtam noſtro ſigillo duximus roborandam. Actum eſt hoc menſe Auguſti anno Domini MCCXLII.

* *ſ.* thuribulum.

* *ſ.* commonitorium *vel* aliquot monitiones.

* Ezechiæ.

XVII.

Teſtimonium de reliquiis S. Eulaliæ quod ſerventur in eccleſia Helenenſi. *Ex chartis Helenenſ.*

NOverint præſentes pariter & futuri, quod ego Guillelmus Cerra clericus civitatis Narbonæ, 1286.
profiteor, & in veritate recognoſco tibi Pontio Peytavini canonico eccleſiæ B. Mariæ de Spirano & rectori eccleſiæ Opulo, quod quando deſtructa fuit civitas Elnenſis per hoſtem illuſtriſſimi domini noſtri regis Franciæ, quando ego eram ibi præſens, & vidi fregi ſeu dirrui quandam capſiam, ceu arcam fuſti coopertam de argento ſuper deauratam cum imaginibus quæ erant ſuper altare ex parte dextra, in qua caixia ſeu arca erant oſſa corporis S. Eulaliæ virginis, & hoc fuit in eccleſia Elnenſi beatæ virginis ſupradictæ, quam caixiæ Francigenæ de hoſte dicti domini regis noſtri fregerunt & dirruerunt in præſentia mea, & me vidente, & tota oſſa corporis B. Eulaliæ virginis ſpargerunt, & projacerunt a dicta caixia per terram juxta altare dictæ virginis: & hoc facto, ego veni, & appropiavi me a dicta oſſa, & accepi devote & benigne cum manibus meis propriis duas agullas de duobus brachiis beatæ Eulaliæ virginis, ſcilicet a quolibet brachio unam, & hoc facto in continenti ego volui eſſe certus cujus ſancti ſeu ſanctæ dicta oſſa ſeu reliquiæ erant, & inveni in dicta eccleſia dominum Daganum Elnenſem & ſacerdotes dictæ eccleſiæ, & plures alios, & petii ab ipſis cujus ſancti ſeu ſanctæ erant, & ipſi reſponderunt, & dixerunt mihi, quod illa oſſa & reliquiæ erant vere & certo modo corporis beatæ Eulaliæ virginis, & hoc dixerunt, & affirmarunt coram me, & me audiente ipſi, & plures alii in periculo animarum ſuarum. Et quia ego vidi, & video quod tam benigna oſſa ſeu reliquias non debeo tenere, neque dignus ſum tenendi, cum hoc publico inſtrumento firmo & valituro habens erga te dilectum meum Pontium Peytavini ſupradictum dilectionem & amorem, dono & trado tibi dicto Pontio Peytavini modo de præſenti & propter hoc, quia tu curabis, quod prædicta oſſa & reliquiæ erunt & ſint amore Dei & ad honorem dictæ ſanctæ in hoc ſæculo honoratæ per S. matrem eccleſiam, & hoc facto ad honorem omnipotentis Dei, & B. Mariæ virginis matris ejus, & prædictæ S. Eulaliæ, & in remiſſionem peccatorum meorum, & nunquam contraveniam, nec tibi, ſeu tuis petam, neque petere faciam per firmam ſtipulationem interpoſitam tibi & Deo omnipotenti promitto ſub obligatione omnium bonorum meorum. Et ego dictus Pontius Peytavini habeo juramentum fidei & veritatis a te dicto Guillelmo Cerra clerico, quod dicta oſſa ſeu reliquiæ erant & ſunt corporis S. Eulaliæ virginis prædictæ. Acta fuerunt hæc in Narbona in operatorio notarii infraſcripti anno Domini MCCLXXXVI. rege domino Philippo regnante VI. idus Auguſti in præſentia & teſtimonio Dominici & Petri Ros ſartorum, & Bernardi Cerra clerici, & mei Guillermi Johannis de Longotio notarii Narbonenſis publici, qui hæc omnia rogatus ſcripſi. In quorum fidem ego Franciſcus Diego notarius meum artis notariæ ſolitum appono ſignum.

XVIII.

Berengarius epiſc. Heleneuſis determinat numerum canonicorum in eccleſia Helenenſi. *Ex chartar. Helen.*

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Et temporis 1287.
qualitas quo dura commotione guerrarum facultates eccleſiæ Elnenſis non modicum ſunt collapſæ, & circunvicinarum cathedralium eccleſiarum exempla nos ammonent, ut effrænis canonicorum numeroſitas, quæ cum diſcrimine memoratæ eccleſiæ ultra vel circa debitum limitem fuit hactenus evagata, juxta modum

Digitized by Google

facultatum eccleſiæ certo canonicorum numero concludatur : cum non ſolum patrum decreta ſanctorum tot jubeant in eccleſiis ſervitores, ad quot ſufficiunt facultates ; verum etiam ipſa lex civilis determinatum finxit eſſe numerum clericorum. Hinc eſt igitur quod nos Berengarius Dei gratia Elnenſis epiſcopus, & capitulum ejuſdem eccleſiæ, ſcilicet Bernardus Hugonis de Urgio archidiaconus Elnenſis, Hualguerius de Pontonibus archidiaconus Valliſpirii pro nobis, & Bernardo de Vallibus ſacriſta Elnenſis, cujus vices gerimus, Arnaldus de Petramola præcentor, Ermengaldus Olibæ, Berengarius Bajuli ſuccentor, magiſter Girardus, Raimundus Guillelmi pro me & Berengario de Palma ſacriſta Perpiniani, Raimundus Olivarii, & Berengarius de Codaleto, habito pluries ſuper hiis tractatu, vocatis qui ad hos tractatus ſoliti ſunt vocari, penſatiſque præfatæ eccleſiæ facultatibus, per nos & ſucceſſores noſtros conſtituimus in eccleſia Elnenſi, quod de cetero ſit certus canonicorum numerus in eadem, videlicet quod ſint perpetuo in eadem eccleſia quindecim canonici præter epiſcopum dictæ eccleſiæ, quem non intelligimus in numero ſupradicto, quibus & portionariis ac aliis clericis detur canonica portio, ſicut eſt in dicta eccleſia antiquitus conſuetum. Conſtituimus inſuper quod ſi contigerit nos ultra dictum terminum aliquem canonicum vel canonicos recipere mandato ſummi pontificis vel ejus legati vel delegati, ſeu per aliquem alium, dicti canonici, qui recepti fuerint ultra numerum dictorum quindecim, expectent receptionem diſtributionis canonicalis, & non admittantur, nec vocentur ad electiones, vel ad communes tractatus capituli & eccleſiæ ſupradictæ, vel ad exemtiones canonicorum, nec aliquis dignitates, perſonatus, vel præpoſituras habeat, donec ſint infra numerum prædictorum quindecim conſtituti : & cum in præſenti ſint in dicta eccleſia ultra numerum ſupradictum, conſtituimus quod morientibus aliquibus de nunc viventibus, in locum mortui vel renuntiantis de jure ſeu de facto alius vel alii non ſubrogentur, donec perventum fuerit ad numerum XV. prædictorum ; nec tunc, niſi aliquis de dictis XV. moreretur, vel dimitteret canoniam. Quem numerum & conſtitutiones prædictas promittimus per nos & ſucceſſores noſtros perpetuo obſervare, & in nullo contra venire. Nos vero Berengarius Dei gratia Elnenſis epiſcopus propoſitis coram nobis, & nos ſupra nominati canonici, tactis corporaliter ſacroſanctis quatuor Dei evangeliis, hæc omnia prædicta & ſingula juramus. Actum eſt III. idus Julii anno Domini MCCLXXXVII. Signa Berengarii Dei gratia Elnenſis epiſcopi, Bernardi Hugonis de Urgio archidiaconi Elnenſis, Hualgerii de Pontonibus archidiaconi Valliſpirii, Arnaldi de Petramola præcentoris, & Ermengaldi Olibæ, Berengarii Bajuli ſuccentoris, magiſtri Gerardi, Raimundi Guillelmi, Remundi Olivarii, Berengarii de Codaleto canonicorum prædictorum, qui hæc omnia laudamus & confirmamus. Signa Raimundi comitis & aliorum teſtium. Signum Raimundi Petri canonici, qui hæc omnia laudavit.

X I X.

Electio & confirmatio Pontii de Podio abbatis S. Andreæ de Sureda.

1288. IN nomine Domini, amen. Anno MCCLXXXVIII. Philippo rege Francorum regnante idibus Januarii. Noverint univerſi præſentem paginam inſpecturi, quod religioſi viri frater Raimundus Petri prior clauſtralis monaſterii S. Andreæ de Sureda Elnenſis diœceſis, fr. Bernardus Petri, fr. Johannes Guirodi, fr. Raimundus Martini monachi dicti monaſterii S. Andreæ ſupplicaverunt R. P. in Chriſto D. Augerio abbati monaſterii Craſſenſis, ut ipſe rogaret D. Pontium de Podio monachum & infirmarium dicti monaſterii Craſſenſis electum in abbatem monaſterii S. Andreæ ibi præſentem, ut conſentiret electioni ſeu poſtulationi de ipſo factæ in abbatem monaſterii S. Andreæ prædicti ; & ibidem ipſi monachi S. Andreæ flexis genibus coram dicto domino electo ſe proſtrantes ſupplicaverunt eidem, ut ipſe dictæ electioni conſentiret ; qui dictus electus poſt multas preces, inductiones & inſtantias ſibi factas tam per dictos monachos, quam etiam per dictum D. abbatem Craſſenſem, & quam etiam per DD. monachos Craſſenſes infra ſcriptos, & ad ſpeciale mandatum dicti D. abbatis Craſſenſis in virtute ſanctæ obedientiæ pluries ſibi factum, conſenſit electioni ſeu poſtulationi prædictæ. Actum eſt hoc in camera dicti D. abbatis in dicto monaſterio Craſſenſi in præſentia & teſtimonio virorum religioſorum DD. Rainardi de Oviliano prioris clauſtralis monaſterii Craſſenſis, Bernardi Maderii prioris S. Stephani, Berengarii majoris præpoſiti de Leſignano, Bertrandi de Merlaco prioris S. Petri de Burgalis, fratris Raimundi Thomæ prioris de Suppleuntis, Petri Columbi præpoſiti Pediliani, Berengarii Bedoſſii prioris de Palatio, Iſarni de S. Quintino præcentoris Craſſenſis monaſterii, Gallardi de Biſturre, Rogerii Amelii, & Petri de Monte-alto monachorum Craſſ. & mei Guillelmi Pictavini notarii publici villæ & terræ monaſterii Craſſenſis, qui rogatus hanc chartam ſcripſi & ſigno meo ſignavi.

X X.

Inſtrumentum viſitationis abbatiæ B. M. de Eula factæ ab Antonio abbate Fontis-frigidi.

Ex archivis Fontis-frig.

IN Dei nomine anno Incarn. Chriſti MCCCXXXVIII. 1338.
die VIII. menſis Martii. Nos frater Anthonius Dei gratia abbas monaſterii Fontis-frigidi Ciſtercienſis ordinis Narbonæ diœceſis viſitantes monaſterium de Eula, filiam noſtram dicti ordinis, Helenenſis diœceſis, ea quæ ſequuntur duximus ſtatuenda, & inviolabiliter obſervanda : in primis cum per beatum Benedictum patrem noſtrum nihil ſit divino operi præponendum, ſtatuimus ut moniales hujus monaſterii melius more ſolito interſint miſſis & aliis horis canonicis in choro ex integro, niſi evidens neceſſitas immineret, & tunc fiat de licentia præſidentis : quæ contrarium fecerit pro qualibet vice a vino una die abſtineat, & in capitulo accipiat diſciplinam. Hoc idem de ſilentio ſtatuimus, ut in locis & horis conſuetis melius more ſolito obſervetur ; tranſgredientes pœnitentiam panis & aquæ irremiſſibiliter ſuſtineant una die. Item cum religioſis præ ceteris ſit omnis mali occaſio præcludenda, idcirco ordinamus, & ſub pœna excommunicationis mandamus, quod nulla perſona ſecularis tempore meridiano & prius veſperas intret infra januam clauſtri, niſi duntaxat ſervitrices dominarum, niſi talis immineret neceſſitas, quod abſque ſcandalo vitari non poſſet, & tunc fiat de licentia abbatiſſæ, vel in ejus abſentia, prioriſſæ, & trium vel quatuor ſeniorum. Item ſub eadem pena mandamus, quod in porta majori & clauſtri fiant bonæ ſerraturæ, quæ horis nocturnis claudantur, & major janua, quando conventus comedet : cum etiam inter alia clauſtrum minetur ruinam & in muris monaſterii ſint aliqua minus bona, idcirco volumus & mandamus ut hinc ad feſtum Paſchæ ſit clauſtrum præparatum, & foramina muri decenter aptata : alias ex tunc prioriſſa, ſubprioriſſa, & burſariæ omni ſexta feria ſint in pane & aqua, donec compleverint quod mandatur. Hanc autem chartam tradimus prioriſſæ, quam quater in anno legi volumus & mandamus, ne aliqua ſe valeat de negligentia excuſare.

XXI.

Bulla Leonis X. eccleſiam Helenenſem Narbonenſi iterum ſubjicientis.

Edit. in append. Marc. Hiſp. col. 1482.

1517. LEO epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Romanus pontifex & pacis juſtitiæ perpetuus auctor & conſervator, in quo plenitudo conſiſtit poteſtatis, de ſtatu eccleſiarum omnium, præſertim metropolitanarum inſignium, quæ excellentiori ſunt dignitate præditæ, feliciter & proſpere conſervando ſollicitis ſtudiis intendens, ea quæ in eccleſiarum ipſarum & illis præſidentium perſonarum, quas in partem ſollicitudinis evocavit Altiſſimus, ac eorum juriſdictionis metropoliticæ præjudicium vel læſionem per importunitatem vel alias proceſſiſſe comperit, rationabilibus ſuadentibus cauſis revocat, caſſat & annullat, ac alias ad æquitatis & juſtitiæ ſemitas reducit, prout rerum, temporum, perſonarum & locorum conditionibus & qualitatibus diligenter penſatis id conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem a felicis recordationis Julio papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis.

JULIUS epiſcopus, ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Romanus pontifex in quo poteſtatis plenitudo conſiſtit, & cui eccleſiarum & perſonarum eccleſiaſticarum omnium cura ſuperna eſt diſpoſitione commiſſa, ad ea ſemper invigilat, eaque potiſſimum ſollicitudine premitur, ut per ſuæ providentiæ miniſterium ipſarum eccleſiarum prælati, præſertim pontificali dignitate præditi, ſublata inter eos & eorum ſubditos diſſidiorum materia, eccleſiis quarum regiminibus ſunt præfecti in pacis & quietis amœnitate præſideant, commiſſoſque ſibi greges deſtructis errantium ſaltibus & diverticulis occupatis, intra ovilis dominici ſepta poſſint paſtorali baculo feliciter regere & proſpere gubernare. Accepimus ſiquidem quod licet collationes, proviſiones, inſtitutiones, & aliæ diſpoſitiones beneficiorum eccleſiaſticorum in civitatibus & diœceſibus epiſcopalibus conſiſtentium, dum pro tempore vacant, devolutio, ac cognitio ac deciſio, cauſarum civilium, criminalium & mixtarum de foro eccleſiaſtico exiſtentium, appellationibus ceſſantibus, ad earumdem civitatum & diœceſum epiſcopos eorumque officiales & vicarios jure ordinario immediate pertineant, metropolitanique de iis immediate ſe intromittere de jure nequeant, tamen ab aliquo tempore citra archiepiſcopus Narbonenſis qui pro tempore fuit, ejuſque officiales & vicarii in ſpiritualibus generales perſonas etiam minus idoneas ad beneficia eccleſiaſtica pro tempore vacantia, & ad meram ac puram collationem pro tempore exiſtentis epiſcopi Elnenſis, qui & eccleſia Elnenſis præfato archiepiſcopo jure metropolitico ſubeſſe noſcuntur, legitime ſpectantia, per quoſvis ſe eſſe patronos falſo aſſerentes malitioſe & de facto, ſeu alias per veros patronos, tamen extra tempus eis ad præſentandum a jure conceſſum, præſentatas ad præſentationes hujuſmodi ſic nullas vel non canonicas frivolarum notorie appellationum ab ipſis ſic de facto præſentatis & jure inſtitui recuſatis, aut falſis, ſeu veris, ſed extra tempus hujuſmodi illos præſentantibus patronis ad eos forſan interpoſitarum prætextu inſtituunt, ſeu de ipſis beneficiis per unius menſis ſpatium vix vacantibus, tanquam jure conferendi ea vice ad eos devoluto diſponunt, deque cauſis pro tempore criminalibus ſeu mixtis de foro dicti epiſcopi exiſtentibus per viam ſimplicis querelæ ſe intromittunt atque cognoſcunt, aliaſque pro tempore exiſtenti epiſcopo Elnenſi ejuſque officialibus & vicariis cæteriſque miniſtris in juriſdictionem ſuam epiſcopalem tam voluntariam quam contentioſam concernentibus quotidiana inferunt præjudicia. Quo fit ut ſæpe beneficia

A eccleſiaſtica in eorum qui ad illa ſic aſpirant animarum perniciem indebite occupentur, & facinoroſi homines per hujuſmodi proprii eorum fori & ordinarii judicis affectata ſubterfugia ſuorum ſcelerum veniam conſequantur, vel ſaltem longe debito leviores ſuſtineant pœnas, ſicque per impunitatis audaciam efficiantur nequiores. Atque id totum ex eo facile provenire conſpicimus, quod Narbonenſis Francorum, Elnenſis vero civitates & diœceſes Aragoniæ & Siciliæ regum pro tempore exiſtentium temporali dominio in ipſiſque Franciæ & Aragoniæ confinibus ſunt ſubjectæ, & inter dictorum regum ſubditos, præſertim finitimos, uti finitimorum fere omnium mos eſt, propter bella quæ inter tunc Francorum & Aragoniæ reges retroactis temporibus viguere, raro pax & concordia viget,
B ipſaque dominiorum ac nationum & linguarum diverſitas, & in tanta diverſitate vicinitas perſonis inibi juriſdictioni & regimini præſidentibus novorum quotidie diſſidiorum & ſcandalorum materiam ſubminiſtrat. Quare nos prout ex paſtoralis officii debito aſtringimur, epiſcopi Elnenſis jura & juriſdictionem conſervare ac diſſentionum & ſcandalorum hujuſmodi, quæ etiam poſſent reges ipſos ad arma de facili provocare, materiam ſummovere, & venerabilibus fratribus noſtris Guillelmo Præneſtinenſi qui Narbonenſi, & Jacobo Albanenſi qui Elnenſi eccleſiis ex conceſſione & diſpenſatione apoſtolica præſunt epiſcopis, eorumque ſucceſſoribus qui pro tempore fuerint, eorumque officialibus, vicariis & miniſtris ſe mutuo injuriandi occaſionem tollere, aliaſque in præmiſſis opportune providere
C volentes, motu proprio, non ad ipſius Jacobi epiſcopi aut alicujus alterius pro eo nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex noſtra mera deliberatione & certa noſtra ſcientia ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex præmiſſis & pluribus aliis nobis cognitis legitimis cauſis dictam eccleſiam Elnenſem ejuſque civitatem & diœceſim ac omnia & ſingula in illis nunc & pro tempore conſiſtentia, eccleſias, monaſteria, prioratus, præpoſituras, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus & præbendas, cæteraque beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, ſecularia & ordinum quorumcumque regularia, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis ac bonis mobilibus & immobilibus quæ nunc poſſident, & dante Domino poſſidebunt, ac pro tempore exiſtentem epiſcopum Elnenſem ejuſque officiales, vicarios & miniſtros, nec-
D non clerum & populum civitatis & diœceſis earumdem ab omni ſuperioritate, dominio, poteſtate, juriſdictione, correctione & authoritate præfati Guillelmi epiſcopi, & pro tempore exiſtentis archiepiſcopi Narbonenſis ejuſque officialium & vicariorum, auctoritate apoſtolica tenore præſentium prorſus eximimus & totaliter liberamus, ac quoad ea omnia & ſingula in quibus præfato archiepiſcopo ejuſque juriſdictioni metropoliticæ hactenus ſuberant & ſubeſſe poterant, in jus & proprietatem B. Petri & apoſtolicæ ſedis & ſub eorum ac noſtra ſpeciali & immediata protectione ſuſcipimus, nobis & eidem ſedi immediate ſubjicimus, ita quod ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus pro tempore exiſtens archiepiſcopus Narbonenſis ejuſque officiales, & vicarii nullam in eccleſia Elnenſi ejuſ-
E ve civitate & diœceſi, aut in illis nunc & pro tempore conſiſtentia, eccleſias, monaſteria, prioratus, præpoſituras, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, cæteraque beneficia eccleſiaſtica, illorumque jura & bona, necnon pro tempore exiſtentem epiſcopum Elnenſem aut ejus officiales, vicarios vel miniſtros, ſeu clerum, vel populum hujuſmodi, aut eorum aliqua ſic exempta ſuperioritatem, dominium, correctionem, viſitationem, poteſtatem, juriſdictionem, aut aliam quamvis auctoritatem, etiam ratione delicti & contractus vel rei ſitæ ubicumque committitur delictum, initur contractus, & res ipſa conſiſtat, exercere, nulluſque in pro tempore exiſtentem epiſcopum Elnenſem ejuſque officiales, vicarios &

miniſtros excommunicationis, interdicti, aliaſque ſen-
tentias, cenſuras & pœnas promulgare valeat, ſed te-
neantur epiſcopus, ejuſve officiales, vicarii & miniſtri
coram dicta ſede duntaxat vel ejus legatis de ſe quere-
lantibus in juſtitia reſpondere; decernentes ex nunc irri-
tum & inane totum id & quidquid ſecus ſuper iis per
archiepiſcopum Narbonenſem ejuſque officiales & vi-
carios pro tempore exiſtentes, & quoſvis alios quavis
auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.
Nonobſtantibus præmiſſis ac felicis recordationis In-
nocentii papæ IV. prædeceſſoris noſtri contra exem-
ptos edita, quæ incipit *Volentes,* & aliis conſtitutionibus
& ordinationibus apoſtolicis, necnon privilegiis, indultis
& litteris apoſtolicis archiepiſcopo Narbonenſi etiam
motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac
quibuſvis aliis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſ-
que fortioribus, efficacioribus & inſolitis clauſulis, ir-
ritantibuſque decretis conceſſis, confirmatis & etiam
iteratis vicibus innovatis, quibus omnibus etiamſi pro
illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis
tenoribus ſpecialis, ſpecifica & individua, non autem
per clauſulas generales etiam id importantes, mentio
ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia ex-
quiſita forma ſervanda foret, tenore hujuſmodi, ac ſi
de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro ſuf-
ficienter expreſſis habentes, illis quoad alia in ſuo ro-
bore permanſuris, authoritate, ſcientia, & poteſtatis
plenitudine ac motu ſupradictis harum ſerie ſpecialiter
& expreſſe derogamus cæteriſque contrariis quibuſcum-
que. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi-
nam noſtræ exemptionis, liberationis, ſuſceptionis,
ſubjectionis, decreti & derogationis infringere, vel ei
auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare
præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac
beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit in-
curſurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno In-
1511. carnationis Dominicæ MDXI. X. cal. Auguſti, pontifi-
catus noſtri anno octavo.

Cum autem, ſicut accepimus, exemptio, liberatio,
ſuſceptio, ſubjectio, & decretum ac alia in præinſertis
litteris contenta in evidentiſſimum dictæ eccleſiæ Nar-
bonenſis, cujus præfata eccleſia Elnenſis ab immemo-
rabili tempore ſuffraganea extitit, ac dilecti filii noſtri
Julii tituli ſancti Laurentii in Damaſo preſbyteri car-
dinalis ſanctæ Romanæ eccleſiæ vicecancellarii, qui ei-
dem eccleſiæ Narbonenſi ex conceſſione & diſpenſa-
tione apoſtolica præeſſe dignoſcitur, & pro tempore
exiſtentis archiepiſcopi Narbonenſis & juriſdictionis ſuæ
metropoliticæ præjudicium ceſſerint & cedant, ac ex eis
plurimum gravatur, nos ad quos ex debito nobis com-
miſſi paſtoralis officii, quo univerſis eccleſiis ac eis præ-
ſidentibus perſonis aſtringimur, ac in ſuis conſervan-
dis juribus debitores ſumus, pertinet, ea quæ in eccleſia-
rum & perſonarum earumdem injuriam atque damnum
proceſſerunt ad debitum ſtatum reducere volentes,
præfatæ eccleſiæ Narbonenſis ac ejuſdem Julii cardi-
nalis & pro tempore exiſtentis archiepiſcopi Narbo-
nenſis ſtatui & indemnitati ſuper iis providere, motu
proprio, non ad ipſius Julii cardinalis vel alicujus alte-
rius pro eo nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtan-
tiam, ſed de noſtra mera deliberatione & ex certa ſcientia
ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine exemptionem,
liberationem, ſuſceptionem, ſubjectionem ac decretum
& litteras hujuſmodi, necnon omnia & ſingula in dictis
litteris contenta, ac proceſſus per eaſdem litteras forſan
habitos, & inde ſecuta quæcumque auctoritate apoſtolica
tenore præſentium revocamus, caſſamus, irritamus, &
annulamus, illaque omnia pro infectis haberi & cenſeri
nulliuſque roboris vel momenti fuiſſe & eſſe, ac eiſdem
litteris & proceſſibus nullam fidem in judicio vel alibi
adhiberi debere, necnon eccleſiam Elnenſem ejuſque
civitatem, & diœceſim ac in illis nunc & pro tempore
conſiſtentia, eccleſias, monaſteria, prioratus, præpoſitu-
ras, præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtratio-
nes, vel officia cæteraque beneficia eccleſiaſtica cum

A cura & ſine cura, ſecularia, & ordinum quorumcumque
regularia, illorumque jura, pertinentias, & bona mo-
bilia & immobilia, præſentia & futura, necnon vene-
rabilem fratrem noſtrum modernum & pro tempore
exiſtentem epiſcopum Elnenſem ac ejus officiales, vi-
carios & miniſtros pro tempore exiſtentes, necnon cle-
rum & populum civitatis & diœceſis Elnenſis hujuſmodi
& eorum ſingula præfato Julio cardinali & pro tem-
pore exiſtenti archiepiſcopo Narbonenſi ſemper ſub-
jecta fuiſſe & eſſe, prout ante exemptionem, liberatio-
nem, ſuſceptionem & ſubjectionem ac decretum præ-
dicta erant, decernimus & declaramus; necnon eccleſiam
Narbonenſem & Julium cardinalem ac pro tempore
exiſtentem archiepiſcopum Narbonenſem adverſus exem-
ptionem, liberationem, ſuſceptionem, ſubjectionem
B & decretum prædicta, illoſque ac eccleſiam Elnen-
ſem, necnon civitatem & diœceſim, ac in illis nunc &
pro tempore conſiſtentia, eccleſias, monaſteria, prio-
ratus, præpoſituras, dignitates, perſonatus, admini-
ſtrationes, & officia & cætera beneficia eccleſiaſtica, il-
lorumque jura & pertinentias, ac bona mobilia & im-
mobilia, præſentia & futura, necnon modernum & pro
tempore exiſtentem epiſcopum Elnenſem ac ejus offi-
ciales, vicarios & miniſtros clerum & populum prædicta
in priſtinum & eum ſtatum in quo ante exemptionem,
liberationem, ſuſceptionem & ſubjectionem ac decretum
Julii prædeceſſoris hujuſmodi erant, auctoritate apoſto-
lica & tenore prædictis reſtituimus, reponimus & ple-
narie reintegramus, ac pro potiori cautela eccleſiam
Elnenſem, civitatem & diœceſim, ac in illis nunc & pro
C tempore conſiſtentia, eccleſias, monaſteria, prioratus,
præpoſituras, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes
& officia cæteraque beneficia illorumque jura, perti-
nentias ac bona mobilia & immobilia præſentia & fu-
tura, necnon pro tempore exiſtentem epiſcopum El-
nenſem ac ejus vicarios, officiales & miniſtros, necnon
clerum & populum hujuſmodi juriſdictioni, ſubjectio-
ni, viſitationi, correctioni Julii cardinalis & pro tem-
pore exiſtentis archiepiſcopi Narbonenſis, de novo præ-
fata auctoritate apoſtolica earumdem præſentium te-
nore ſubmittimus & etiam ſubjicimus, diſtrictius inhi-
bentes moderno & pro tempore exiſtenti epiſcopo El-
nenſi ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ & ſuſpenſionis a
divinis, necnon ejus officialibus, vicariis, miniſtris, clero
ac populo præfatis ſub excommunicationis latæ ſen-
D tentiæ pœnis, quas, ſi ſecus fecerint, eos & eorum quem-
libet eo ipſo abſque alia declaratione ſeu monitione in-
currere volumus, ne litteris exemptionis & liberationis
hujuſmodi ac in illis contentis de cætero uti aut illis
ſe in aliquo juvare præſumant; ac decernentes ex nunc
irritum & inane, ſi ſecus ſuper iis a quoquam quavis
auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.
Quocirca venerabilibus fratribus noſtris Mirapicenſi &
Lodovenſi epiſcopis, ac dilecto filio abbati monaſterii
S. Tiberii Agathenſis diœceſis per apoſtolica ſcripta
motu ſimili mandamus, quatenus ipſi aut unus eorum
per ſe vel alium ſeu alios, præſentes litteras & in iis
contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac
quotiens pro parte præfati Julii cardinalis & pro tem-
pore exiſtentis archiepiſcopi Narbonenſis deſuper fue-
rint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præ-
E miſſis efficacis deffenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant
auctoritate noſtra litteras noſtras & in eis contenta hu-
juſmodi per interdicti, ſuſpenſionis & excommunica-
tionis hujuſmodi & alias cenſuras & pœnas eccleſiaſti-
cas firmiter obſervari; non permittentes eos deſuper
per modernum & pro tempore exiſtentem epiſcopum
Elnenſem aut ejus officiales, vicarios & miniſtros, cle-
rum & populum præfatos, ſeu quoſcumque alios qua-
vis auctoritate fungentes quomodolibet moleſtari, im-
pediri, inquietari, ſeu etiam perturbari; contradictores,
moleſtatores, perturbatores quoſlibet & rebelles cujuſ-
cumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditio-
nis extiterint, per eaſdem cenſuras & pœnas ac alia
juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Digitized by Google

Nos enim eiſdem epiſcopis & abbati & ab eis deputandis ſeu ſubdelegandis quoſcumque contradictores, moleſtatores, perturbatores, & rebelles, conſtito eis ſummarie de non tuto acceſſu, per edicta publica locis affigenda publicis quæ ipſos perinde arctent, ac ſi eiſdem contradictoribus, moleſtatoribus, perturbatoribus, rebellibus forent perſonaliter intimata, citandi & monendi, ac eis etiam ſub cenſuris & pœnis prædictis inhibendi, ac eos quos præſentes literas & in eis contenta prædicta minime obſervaſſe & illis contravenire conſtiterit, interdicti, ſuſpenſionis & excommunicationis ac alias cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarandi, & in eventum declarationis ejuſdem, necnon legitimis ſuper iis ſervatis proceſſibus cenſuras & pœnas ipſas, quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravandi, necnon loca in quibus eos morari ſeu ad quæ declinare contigerit eccleſiaſtico interdicto ſubjiciendi, ac auxilium brachii ſecularis, ſi opus fuerit, invocandi plenam & liberam eiſdem tenore præſentium facultatem concedimus; ita tamen quod a data præſentium eiſdem epiſcopis & abbati circa præmiſſa ſit perpetuata poteſtas & juriſdictio attributa, ut eo vigore eaque firmitate poſſint in præmiſſis omnibus præſentibus & futuris & pro prædictis procedere & deffendere, ac ſi poteſtas ipſorum in prædictis omnibus & ſingulis per citationem vel alium modum legitimum perpetuata extitiſſet. Nonobſtantibus piæ memoriæ Bonifacii papæ octavi etiam prædeceſſoris noſtri, quibus cavetur ne quis extra ſuam civitatem vel diœceſim niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices & conſervatores a ſede prædicta deputati extra civitatem & diœceſim in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, aut alii vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in concilio generali edita ac aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, necnon dictæ eccleſiæ Elnenſis juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, ac quibuſvis privilegiis, indultis, ac litteris apoſtolicis eccleſiæ & epiſcopo Elnenſibus præfatis ſub quibuſcumque tenoribus & formis, etiam per modum ſtatuti & ordinationis perpetuorum, ac etiam cum quibuſvis efficaciſſimis & inſolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis irritantibuſque & aliis decretis etiam motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam ex quibuſvis cauſis, etiam regum, reginarum, ducum, & aliorum principum contemplatione vel intuitu, & alias quomodolibet pro tempore conceſſis & confirmatis, quibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas idem importantes mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, aut ſi moderno & pro tempore exiſtenti epiſcopo Elnenſi officialibus, vicariis, miniſtris, clero & populo præfatis vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per litteras apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ revocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, decreti, declarationis, reſtitutionis, repoſitionis, reintegrationis, ſubmiſſionis, ſubjectionis, inhibitionis, voluntatis, mandati, conceſſionis & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac B. B. Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ MDXVII. XI. calendas Februarii pontificatus noſtri anno V.

Petrus epiſcopus S. Papuli conſecrat eccleſiam Clariſſarum de Leſignano.

1432. IN nomine Domini, amen. Anno incarnationis ejuſdem Domini 1431. die 11. menſis Febr. illuſtriſſimo principe domino Carolo Dei gratia Francorum rege regnante: noverint univerſi quod reverendus in Chriſto pater & dominus dominus Petrus miſeratione divina epiſcopus S. Papuli commiſſarius deputatus per venerabile capitulum S. eccleſiæ Narbonenſis, ſede *vacante, ad benedicendum & conſecrandum eccleſiam & conventum, & cœmeterium novum & de novo conſtructum in loco de Leſignano Narbonenſis diœceſis per illuſtriſſimum principem & dominum dominum Jacobum Dei gratia Hungariæ, Jeruſalem & Siciliæ regem, comitatuſque Marchiæ & Caſtrenſis ad honorem & laudem Dei & B. Mariæ virginis ejus matris, ac religionis & obſervantiæ B. Franciſci & SS. Annæ & Claræ; de qua commiſſione conſtat per litteras a dicto venerabili capitulo emanatas, & ſigillo ejuſdem venerabilis capituli ceræ viridis cum duplici cauda ſigillatas, quarum tenor ſequitur ſub his verbis: *Capitulum, &c.* Petrus dominus epiſcopus & commiſſarius prædictus poſt benedictionem per ipſum factam de dicta eccleſia, proteſtatus eſt quod ipſe non intendit, nec intentionis eſt, neque fuit in benedictione per ipſum nuper facta de dicta eccleſia metas ſuæ commiſſionis egredi, nec dictam benedictionem confeciſſe, nec facere in præjudicium eccleſiæ & cœmeterii eccleſiæ parochialis SS. Felicis & Nazarii de Leſignano, ſed ſolum dictam eccleſiam benedicere intendit ad ſepeliendum intus dictam eccleſiam ſuperius benedictam, & cœmeterium ac clauſtrum per ipſum dominum benedictum & conſecratum, corpora fratrum & ſororum religionis prædictæ in dicto loco de Leſignano reſidentium, & decedentium, & non pro ſepeliendo parochianos, nec parochianas eccleſiæ parochialis de Leſignano, nec corpora aliarum perſonarum in dicto loco decedentium, non reſidentium in dicto conventu, & qui non eſſent de dicta religione. De qua quidem proteſtatione dictus dominus epiſcopus petiit & requiſivit recipi & relinqui ac ſibi tradi, ſi opus ſit, publicum inſtrumentum per me notarium infra ſcriptum. Acta fuerunt hæc in dicto loco de Leſignano & intus dictam eccleſiam in præſentia & teſtimonio Benedicti Verſillan mercatoris, Jacobi Verſillan ejus filii & plurium aliarum perſonarum ejuſdem loci teſtium ad præmiſſa vocatorum, & per dictum dominum rogatorum, & me Johannis Labalene notarii loci de Leſignano, qui hoc recepi inſtrumentum.

* Nota.

INDEX

Digitized by Google

INDEX GENERALIS.

A

ABBATIÆ: S. Euſebii Apienſis, inſtr. 176. D. 184. B.
S. Johannis de Paio, cujus abbas Benedictus de Torres, 1108. B.
B. M. de Yvelina, ord. Præm. 267. D. 268. B.
S. Petri, S. Johannis, & S. Saturnini, cujus abbas Arnerius, inſtr. 80. C.
S. Petri de Venerca. diœc. Toloſ. inſtr. 89. A. 98. A.
S. Steph. Balneol. inſtr. 16. A. 17. A. 43. B. 44. E.
S. Victoriani, inſtr. 134. B.
de Abbatia (Jacobus) inſtr. 400. B.
Abbes (Paulus) 413. E.
d'Abbes (Guillelmus) 121. C.
de Abeliano (Guillelmus) 323. A.
de Abiliano (Bremundus inſtr. 154. B.
Aboabdile (Raim.) inſtr. 65. B.
Academia Monſpelienſis, 819. C.
Academia Gallica Nemauſi, 427.
Accurſius (Azo) 775. A.
Acfredi (Guillelmus) 179. B.
de Acre (Guillelmus) inſtr. 154. E.
de Acromonte (Arnaldus) 989. C.
Adalbert (Willelmus & Raimundus) inſtr. 431. D.
Adalberti (Petrus) 943. C. inſtr. 138. A.
Adelfi (Guillelmus) inſtr. 437. B.
Ademari (Guillelmus) 538. E. 753. C.
(Nicolaus) 694. D.
(Petrus) 713. D.
(Poncius) 1101. B.
Adhagat (Jacobus) 658. B.
Adhemar de Monteil de Grignan (Ludov. Galcherius) 927. C.
(Tereſia) 927. E.
de Adilone (Bertrandus) 992. B.
Adoriete (Johannes) inſtr. 163. C.
Adrienſis ep. in Lombardia Tranſpedana, Johannes, 451. C.
de Affaniano (Petrus) inſtr. 155. A.
de Afriano (Augerius) inſtr. 340. A.
de Agama (Petrus) inſtr. 188. B.
de Agantico (Raimundus Petri) 512. D. 841. B. inſtr. 194. B. 364. C.
Agarni (Petrus) inſtr. 50. E.
Agaſſe (Antonius) 1002. E.
de Agatha (Bertrandus) inſtr. 200. D. 324. D.
(Poncius) 677. E. 678. A.
de Agio (Guillelmus) 171. E.
de Agone (Poncius) 589. B.
de S. Agatha (Poncius) inſtr. 303. A.
de Agrifolio (Ademarus, 637. A. Guillelmus) 597. D. 996. B.
Agullio (Guillelmus) 587. E.
de Aguzano (Raim.) inſtr. 147. A.
Agathenſes comites Apollonius 669. D. E. inſtr. 314. C.
Rotgerus 673. D.
Vicecomites Atho inſtr. 331. B.
Bernardus Athonis 441. D. 664. C. 674. D. 678. E. 679. A. 721. E. inſtr. 329. E. 331. C.
Boſo 301. E.

Guillelmus 30. 306. B. 672. B. C.
de Agathopoli Poncius 949. D.
de Aheneo Bernardus 402. B.
de Aienno (Guido) inſtr. 924. D.
Aienrici (Petrus) 589. D.
Aimerici (Guillelmus) inſtr. 146. E.
(Petrus) inſtr. 154. D.
(Raimundus) 213. C. 715. E. 716. B.
(Sicardus) inſtr. 147. B.
Aimoinii (R.) inſtr. 303. C.
Ainardi (G.) 168. C.
Aicaldi (Deuſde) inſtr. 276. D.
Airoveir (Petrus) 979. E.
de Aixa (Bernardus) 594. C.
Alacer. (Raim.) inſtr. 450. C.
Alaſredus (Bernardus) 593. A.
de Alanis (Raim.) inſtr. 150. B.
Alarici (Deodatus) inſtr. 146. B.
Alaricus (Geraldus) 943. B.
Alarig (Stephanus) inſtr. 23. E.
Alauriacenſis (Poncius) inſtr. 440. C.
de Alba aqua (Berengarius) 537. A.
(Petrus Raimundi) 543. A.
de Albairaco (Ginotus) 999. D.
de Albanis (Guillelmus) inſtr. 186. D.
de Albariis (Bernardus) inſtr. 337. A.
Alberici (Guillelmus) inſtr. 188. B.
(Roſtagnus) inſtr. 188. B.
Albaroni (Albaronus) 348. A.
Alberti (Bernardus) inſtr. 24. A.
(Guido) 690. E.
(Raimundus) inſtr. 146. B.
Albi (Antonius) inſtr. 399. C. 408 D.
(Deſiderius) 570. D.
(Johannes) 580. E, 596. E.
de Albiaco (Guido) 96. B.
Albienſis epiſcopatus venditur, 436. D.
Albienſes comites Guillelmus 228. A.
Poncius 226. D.
Rogerius 877. D.
Albienſes vicecomites Ato 436. B.
Bernardus 435. B. 436. D.
Oto 225. B.
de Albiniaco (G.) inſtr. 200. E.
Alboni (Deuſde) inſtr. 483. E.
(Guillelmus) 605. E.
de Alboreïa (Beatrix) 220. E. 237. A.
Albrandi (Poncius) 554. C.
(Raimundus) 550. B. C.
de Albreto (Amanevus) 662. D.
(Carlota) 1065. C.
(Carolus) 963. E.
Albuſguerii (Bernardus) 262. C.
de Alcari (Johannes) 946. A.
Alcherii (Willelmus) inſtr. 130. C. 131. B.
Alcherius (Guillelmus) 310. B. 417. A. D.
Aldeberti (Bernardus) inſtr. 193. C.
Aldegarii (Guillelmus) 591. B.
Alemandini (Jacobus) 795. C.
d'Alençon (Franciſca) 920. E.
de Aleria (Bernardus) inſtr. 124. B. D.
Aleſienſis comes Ludovicus de Valois 699. E.
Alfariei (Guillelmus) 993. E.
Alfonſellus (Andreas) 1063. B.
de Alga (Raimundus Mironis) 587. B.
d'Alibert (Petrus & Jacobus) 184. A.
(N.) 171. A.
de Alignano (Poncius) inſtr. 147. A.
de Alinia (Bertrandus) inſtr. 318. C.
Alizon (Johannes) inſtr. 229. C.
Allard (Guillelmus) 662. A.
de Allairaco (Bernardus) 1024. B. inſtr. 438. E.
Almarici (Gaſpardus) inſtr. 400. B.
Almeixadi (Roſtagnus) 588. A.
Almera (Guiraudus) inſtr. 146. B.
de Almis (Bernardus) inſtr. 336. D.
de Alneto (Johannes) 85. E.
Alquerii (Raim.) inſtr. 330. B. 332. B.
Alrand (Petrus) 381. D.
de Altiniaco (G.) inſtr. 448. C.
(Raim.) inſtr. 276. D.
de Altopullo (Bernardus Bonushomo) inſtr. 496. C.
(Guido) 1004. C.
(Guillelmus Petri) 994. C.
(Johannes) 1003. E. 1005. D.
(Petrus Raimundi) inſtr. 84. D, 182. B.
(Petrus Raimundi & Arnaldus) fratres, 162. A.
(Robertus) 321. A.
de Altunaco (Guillelmus) inſtr. 145, E.
de Alzara (Berengarius) 537. B.
de Alzona (Arnaldus) 984. A. 985. B. inſtr. 150. B.
(Berengarius) inſtr. 154. D.
Amalrici (Bernardus) inſtr. 279. E.
(Guillelmus) inſtr. 193. C. E.
Amalricus (Bernardus) 546. D.
de Amanatis (Bonifacius) 451. D.
de Amancianis (Raimundus) 171. C.
Amancii (Bernardus) inſtr. 318. B.
Amati (Antonius) inſtr. 400. B.
(Durannus) inſtr. 195. C.
(Guillelmus) 949. A.
de Amatio (Roſtagnus) 393. C.
Amauri (Arnaldus) 61. E.
Ambianenſis vicedominus Johannes, 345. A.
d'Amboiſe (Catharina) 109. C. 411. B. 698. A.
(Margareta) 104. B.
(Petrus) 107. E.
de Ambolio (Johannes) 592. D.
Amelii (Gumbaldus) 144. A. 941. D.
(Petrus) 277. D.
(Rogerius) inſtr. 491. B.
(Stephanus) inſtr. 64. C. 70. A.
Amelii de Auriag (R.) 676. B.
de Amellarii (Petrus) inſtr. 437. D.
Americi (Durantus) inſtr. 317. D.
Amichori (Radulfus) inſtr. 292. A.
Amici (Guiraldus) inſtr. 193. E.
Amiliani vicecomes (Ricardus) 44. A.
de Amiliano (Bernardus Geraldi) 983. C.
(Petrus) inſtr. 86. E. 194. A.
(Raimundus Petri) 590. E.
de Amploputeo (Guerinus) 631. B.
Amulo (Bernardus) 1011. B.
de Anatolio (Guill.) inſtr. 332. B.
ab Andegavo (Maria) regina Franciæ, 359. E.
Andium dux Ludovicus 350. A. 558 A.
Andoque (Petrus) ſcriptor, 24.
André (Bartholomæus) 1063. D.

Digitized by Google

d'André (Bernardus) 1055. E.
(Guillelmus) inſtr. 399. C.
(Petrus) inſtr. 65. E.
(Raim.) inſtr. 308. B.
de S. André (Petrus) 917. D.
(Raim.) inſtr. 485. E.
Andrini (Guillelmus) inſtr. 291. E.
de Anduſia (Almeradus) 521. D. 583. C. D. E. 584. A.
(Bermundus) 713. A. D.
(Bernardus) 51. A. 77. E. 442. E. 443. C. D. 444. E. 445. A. 466. D. 521. A. 522. C. D. 543. C. 622. A. 627. D. 672. E 722. E. Inſtr. 196. A. 348. A.
(Bertrandus) 380. 754. D. 824. C.
(Guillelmus) 339. E. 548. D. 557. A. Inſtr. 159. D. 160. A. C.
(Petrus) inſtr. 174. A. 175. B.
(Petrus Bermundi) 446. B. 477. A.
(Raimundus) 524. C. 589. B.
(Randona) 630. B. 631. D.
(Roſtagnus) inſtr. 302. A.
d'Angelics (Paulus) 182. E.
Angla, ſeu Anguli, *Angles*, locus diœc. Tomer. 223.
Angliæ reges, Eduardus 210. B. 551. B.
(Henricus) III. 76. C.
Anglici (Guillelmus) inſtr. 194. E.
(Vitalis) inſtr. 309. E.
d'Anglure de Bourlemont (Claudius) 970. B.
de Anglurs (Guillelmus) inſtr. 197. A.
d'Angouleſme (Hugo) 895. D.
de Aniaco (Vincentius Bern.) inſtr. 329. E.
de Aniciano (Bernardus) inſtr. 155. A.
Annunciatæ virgines, Nemauſi, 1120. D.
Antioch. patriarchæ, Johannes de Harcourt, 102. D.
(Seguinus d'Authon) 453. D.
S. Antonii Patres, Perpiniani 1071. B.
Hoſpitalis domus, Narbonæ, 4.
de S. Antonio (Guillelmus) inſtr. 137. D.
de Antonino 770. B. 771. A. Inſtr. 370. E.
de Aones (Bernardus) inſtr. 65. E.
Apianus (Guillelmus) 777. D.
Appellatio ad concil. generale 189. D.
de Aqua mortua (Raim.) inſtr. 450. C.
de Aqua viva (Raim.) 206. C. 1081. E.
Aquæ mortuæ, civitas 432. A.
Aquæ ſanæ, locus diœc. Tomer. 223.
de Aquilerio (Pe. Guill.) inſtr. 303. C.
de Aquilia (Raim.) inſtr. 188. B.
Aquilonis (Poncius) 513. A.
Aquitaniæ dux, Raimundus Raphinel, 708. C.
Aquitaniæ reges, Ludovicus, 581. B.
Pipinus 937. D. E, 973. D. 1009. D. Bernardus inſtr. 448. C. Guillelmus 981. B.
de Aragone (Guillelmus Rogerii) inſtr. 436. C.
(Jacobus) 892. A.
(Iſarnus) 983. B.
(Petrus) inſtr. 441. E.
(Rogerius & Petrus Raimundi) 982. E.
Aragoniæ dux, Nicolaus, 59. E.
Aragoniæ reges: Alfonſus, 58. E. 59. B. 202. B. 224. 319. D. 448. B. 512. E. 877. D. 945. B. 1087. B. C. 1101. C. Ferdinandus 1064. A. Jacobus 68. E. 72. B. D. 73. A. 78. D. 205. B. 206. A. 208. C. 333. D. 593. B. 713. C. D. 723. B. E. 724. A. 764. B. 765. B. 766. B. C. 771. D. 772. E. 773. E. 774. A. 777. D. 826. B. 827. A. 948. B. 949. B. 953. C. D. 1052. A B. C. 1053. A. B. 1081. B. 1088. E. 1102. B. C. D. E. 1111. E. 1112. A. 1116. A. Inſtr. 65. A. 68. C. 368. A. 371. A. Ildeſonſus 55. E. 57. E. 199. D. 322. E. 418. A. 443. A 476. B. 710. E. 930. D. 945. C. D. 1080. C. 1089. B. Inſtr. 46. B. 197. A. 486. A. C. Johannes 961. D. 1063. A. 1069. C. Petrus 58. E. 59. B. C. 62. E. 203. B. 204. C. 224. 229. D. 541. E. 542. E. 680. B. 711. D. 722. E. 737. A. 759. D. 760 C. 762. A D. 772. A. 825. D. E. 958. A. 960. C. 1049. E. 1050. B. 1087. D. 1090. D. 1101. D. Inſtr. 89. D. 486. E. Philippus 1093. A. Ranimirus 224. Sancius 224. 228. D. Inſtr. 89. D.
Aragoniæ reginæ, Maria, 843. A.
Petronilla 1048. C.
de Aragonia (Maria) regina Siciliæ 213. D.
de Aramone (Guiſcardus) 626. A.
(Poncius) 625. E. inſtr. 188. B.
Aranfredi (Bernardus) inſtr. 356. D.
de Arboracio (Petrus Guillelmi) 588 E.
(Raimundus) 552. C. Inſtr. 181. A. 276. E.
d'Arborée (Beatrix) 961. D.
Arboſſet (Philippus) 222. C.
d'Arce (Gaillardus) 54. B.
de Archimiaco (Artmannus) 603. A.
Arcouſſi (Johannes) inſtr. 222. E.
Arditi (Antonius) 178. D.
de S. Aredio (Helias) 636. A.
de Arelate (Petrus) 335. C. Inſtr. 156. A.
de Arenis (Bertrandus) 509. C.
(Hyacinthus) 591. C.
(Raimundus) 499. C. 591. C. 592. C. D.
de Argaz (Poncius) inſtr. 142. A.
Argibertis (Raimundus) Inſtr. 188. A.
Aribert (Guillelmus) 193. D.
(Petrus) 888. D.
Ariſteti (Petrus) 806. B. 829. A.
d'Armagnac (Anna) 963. E.
(Bernardus) 245. C.
(Gabriel) 1092. D.
(Georgius) card. 218. B. 262. E.
(Johannes) comes, 279. E. 558. B. 802. B.
Arnaldi (Berengarius) inſtr. 370. C. 371. C.
(Dulcia) 329. A.
(Gaucelinus) 633. D. 839. B.
(Guillelmus) 319. A. 379. D. 743. B. 840. B. 885. D. 931. C. Inſtr. 41. B. 317. C. 352. D. 450. B. 451. A. 457. B.
(Johannes Andreas) 185. C.
(Petrus) 144. B. 239. E. 949. A. 990. C. 1046. C.
(Poncius) 840. B.
(Raimundus) inſtr. 130. E.
Arnalli (Arnallus) 1083. D.
(Petrus) 1077. C.
(Suniarius) 1100. C.
de Arnauſa (Guillelmus) 980. C. Inſtr. 436. C.
Arnuci (Johannes) 250. B.
Arnulfi (Martinus) 587. B.
d'Arpailhargues (Petrus & G.) 624. A.
Petrus 624. D.
Arquerii (Raimundus) inſtr. 336. D.
Arquier (Carolus) inſtr. 231. B.
de Arreblaio (Johannes) 498. C. 892. A.
(Petrus) 131. E. 346. D.
de Arris (Petrus) 88. C.
Artmannus (Nicetius) 585. C.
Arverniæ comites, Carolus 699. E.
Johannes 793. E. 847. D.
de Arviniano (Bernardus) 942. C.
de Arzas (Roſtagnus) inſtr. 354. E.
de Arzincho (Aribertus) inſtr. 457. B.
Aſinarius Atho, *Senior* de Tena, 33.
d'Aſpet (Bernardus) 184. A.
de Aſpirano (Petrus) 588. D.
de Aſpris (Johannes) 544. A.
Aſſalit de Breixac (Guillelmus) 588. C.
Aſſalitus (Guillelmus) 588. C. Inſtr. 143. D.
(Guiraldus) inſtr. 197. E.
de Aſſatio (Roſtagnus) 766. C.
Aſtar de S. Martino (Guillelmus) 1020. E.
Aſtroandi (Poncius) inſtr. 370. C.
Atacinorum civitas, Narbona, 1.
Atax, fluvius in Occitania, 1.
Atbrandi (Raimundus) 777. A.
Atfredi (Raimundus) 841. A.
Atho Garſeanus, *Senior* de Tena, 33.
Atrebat. comes, Robertus, 84. B.
Aturati (Guillelmus) 998. A.
Au (Guillelmus) 592. A.
de Avalrino (Gaubertus) 1047. E. 1077. D.
d'Avanſon (Ludovica) 421. D.
Aubracenſis hoſpitalis fratres ord. S. Auguſtini, 776. E.
d'Aubuſſon (Antonius) 916. D.
(Carlota) 579. A.
(Guillelmus) 890. E.
(Petrus) 916. D.
Audeberti (Petrus) 626. A. Inſtr. 303. A.
(Johannes) inſtr. 229. C.
Audiguerii (Ademarius) 657. D.
Avelande (Guillelmus) 178. D.
de Avena (Raimundus) inſtr. 142. A.
de Avenione (Eliſiarius) inſtr. 197. E.
Avenionenſes Clariſſæ, 516. A.
de Avenna (Amicus) 587. E.
de Aveſia (Gaufridus) 889. A.
Augerii (Amalricus) 75. A.
(Bernardus) inſtr. 452. B.
(Bertrandus) 797. B.
(Guillelmus) inſtr. 370. C. 442. A.
(Guiraudus) inſtr. 91. E.
de Augnac (N.) inſtr. 251. B.
Auguſtiniani, Biterris 375. C. Inſtr. 165. A. Carcaſſonæ 897. D. Corbiaci. 1071. B. Limoſii 4. Monſpelii 731. C. 819. B. Narbonæ 4. Perpiniani 1071. B.
Auguſtinianæ moniales, Limoſii 4. Monſpelii 765. A.
de Aviniano (Berengarius) 1113. C.
de Aura (Bertianda) comitiſſa, 992. A.
(Guillelmus) 828. B. 899. B.
(Raimundus) 996. A.
(Raimundus Rogerii) 992. B.
de Auracro (Poncius) 332. D.
de Aurelia (Maria) 3.
Aurelian. duces, Gaſto Johan. Bapt. 376. C. Henricus 368. D. Ludovicus 453. D. 639. D. Philippus 286. C.
de Aurelianis (Amiſius) 171. E.
de Aurenca (Guillelmus) inſtr. 59. A.
Aureoli (Johannes) inſtr. 370. C.
de Auriaco (Amelius) 57. D. 955. D.
(Bertrandus) 895. A.
d'Aurillac (Petrus) 626. C.
d'Auriols (Raimundus) 582. D.
Aurluc (Durantus) inſtr. 147. A. E.
Ausberni (Petrus) inſtr. 146. B.
Auſonenſis epiſcopatus regitur ab archiep. Narbon. 15.
Auſonenſes epiſcopi, Arnulfus 30.
Berengarius 41. A. C.
Borellus 31. 306. D.
Frugia & Fruianus 30. 1097. D.
Georgius Inſtr. 14. E.

Digitized by Google

Gotmarus 21.
Guadaldus intruſus, 30.
Idilcharius inſtr. 13. B.
Oliba 33. 34. E. 672. D. 1097. 1098. D.
Petrus 1048. A.
Willelmus 35. D. 1099. A.
Auſtorgii (Guillelmus) 592. D.
Auſtraſiæ reges, Childebertus, 668. A. C.
Theodebertus 525.
Auſtriæ archidux, Philippus, 807. A.
Auſtrini (Martinus) 412. B.
d'Auterive (N.) 267. B. 283. E.
de Autolio (Petrus) 73. B. 168. B. 235. C. 888. A.
de Autunaco (Deodatus) inſtr. 137. A. E.
d'Auvricher (Jacquelina) 104. B.
de Auzamas (Guillelmus) 591. A.
Axilana (Sancius) 897. E.
Aybrandi (Andreas) 597. C.
(Poncius) 348. A.
Aycardi (Berengarius) inſtr. 354. E.
Aycelini (Egidius) 86. E. 451. E.
d'Aydie (Odo) 1016. A.
de Aygone (Bernardus Raimundi) inſtr. 91. E.
Ayronii (Johannes) 260. C. Inſtr. 91. D. 93. A.
den'Ayſſa (P. Arnaudi) inſtr. 67. D.

B.

De BACCO (Berengarius) 949. E.
Baciaci (G.) 994. E.
Bacon (N.) Calviniſta inſignis, 263. B. 266. E.
Baconus (Deodatus) inſtr. 146. B.
de Bagars (Raimundus) 629. A. 632. C. Inſtr. 308. B.
de Bagis (Raimundus) 139. D. 148. D.
(Viduanus) inſtr. 48. D.
de Baias (Raimundus) 53. B.
de Baira (Guill. & Johannes) 592. D.
Bairoli (Petrus) 50. C.
Bajuli (Berengarius) inſtr. 490. A.
(Petrus) 151. A.
Balade (Guillelmus) 179. D.
de Baladuc (Raim.) inſtr. 276. B.
de Balaſo (Gaillardus) 715. B.
de Balazuco (Petrus) inſtr. 276. D.
Balbi (Petrus) inſtr. 188. B.
Baldomarii (Petrus) 878. B.
Balearium rex, Jacobus, 774. B.
Balle (Berengarius) 1058. A.
Balliſterii (Poncius) 981. E.
de Balma (Petrus) 715. C.
(Raim.) 510. A. 634. C.
de Balneolis (Bertrandus) 301. A.
de Balſac (Anna) 281. E.
Balue (Johannes) 247. C.
(Nicolaus) 362. E.
de Bandac (Johannes & Arnaldus) 683. D.
Bandinelli (Gratianus) inſtr. 400. B.
de Banholis (Adalbertus) 173. A.
Bannus (Petrus) inſtr. 440. E.
Baralli (Guillelmus) 786. A.
de Barbarano (Berengarius) inſtr. 179. A.
Barbaſtrenſis epiſc. (Raimundus) 46. A. Inſtr. 134. A.
de Barbayrano (Chatbertus) 1102. C.
Barberin (N.) cardinalis, 480. A.
Barberouſſe (Petrus) 389. A.
Barcinon. epiſc. Arnaldus 771. C.
Bertrandus 41. A.
Frodoinus 21. 22.
Giſlebertus 34. D. 739. A.
Guifredus 35. E.
Idalus 14.
Servus dei ſeu Servideus 4. Inſtr. 3. D.
Teudericus inſtr. 13. B.
Barcinon. comites Alfonſus 877. D.
Berengarius Curvi 224.
Borellus 1038. A. D.
Jacobus 205. B. 206. A.
Miro 32.
Raimundus 35. D. 37. C. D. 52. D. 53. E. 126. D. 200. C. 224. 227. B. 437. D. 486. E. 934. B. 940. E. 941. A. 1045. D. 1046. D. 1047. C. 1077. A. 1086. D. 1101. A. Inſtr. 38. B.
Raimundus Berengarii 36. B. 45. C. 52. E. 58. E. 144. E. 161. B. 227. E. 942. E. 943. D. Inſtr. 41. A.
Raimundus Borelli 30.
Seniofredus 289. E. 290. C. 291. C. 939. C. 1095. B. 1096. C. D. 1097. E.
Wifredus 20.
Barcinon. comitiſſa (Ermeſſindis) 33.
Barcinon. vicecomes (Raim.) 31.
Barcinon. conventus epiſcoporum, inſtr. 13. B.
Bardini (Guillelmus) 979. D.
de Bardico (Alaſſia) 516. B.
Bardon (Carolus) inſtr. 252. D.
de Barjac (Bertrandus) 634. E.
(Gaucelinus) 626. E.
(Raimundus) 627. D. 634. D. 661. A.
de Bario (Angelus) 355. E.
de S. Bario (Raimundus) 949. E.
de Barlemont (Maria) 249. A.
Barnerii (Raim.) 301. A.
Barnerius (Hugo) 494. E.
Barnier (N.) notarius, 1122. A.
de Barnils (Florentius & Steph. 585. E.
Baron (Guillelmus) 1080. E.
Baronat (Amedeus) 395. D.
Baronis (Poncius) inſtr. 183. E.
Baronus (Guillelmus) inſtr. 150. C.
Barral (Johannes) 715. D.
de Barraud (Olivarius) 569. C.
(Petrus) 566. A.
Barravii (Guill. Stephanus & R.) inſtr. 457. B.
Barraus (Petrus) inſtr. 441. D.
de Barre (Augerius) 992. C. 994. D.
(Johannes) 632. C. D. E.
(Petrus Jordani) 989. D. 990. A.
de Barreria (Guillelmus) inſtr. 370. C.
Barreſii (Johannes) 174. E.
de Barriaco (Poncius Guillelmus) 619. B.
Barriere (Bartholom.) 796. B.
de Barris (Johannes) 896. B.
de Barro (Sicardus) 345. A.
Barrolis (Guillelmus) 382. B.
Barrot (Poncius) 675. A.
Barrotius (Guillelmus) 946. C.
Barta (Raimundus) 904. D. 1015. D.
Bartholomæi (Antonius) inſtr. 400. B.
(Bernardus) 222. C.
le Bas (Johannes) inſtr. 399. D.
Baſan de Flamenville (Herveus) 1075. D.
de Baſilhac (Raimundus Aimericus) 213. C. 561. C. 1022. B. Johannes 919. A.
Baſſerii (Petrus) inſtr. 400. B.
Baſſeye (Petrus Benedicti) inſtr. 59. A.
Baſſus (Raimundus) inſtr. 146. A.
Baſtida (Carolus & Petrus) inſtr. 230. C. *lege* 240.
de Baſtida (Johannes) 501. A.
Baſtide (Petrus) 411. E.
de Batarnay (Maria) 117. D. 282. A. 968. D.
de Batulo (Huguetus) 1015. B.
Bavariæ dux, Ludovicus, 905. C.
de Baucio (Bertrandus) 513. B.
(Elpidis) comitiſſa Avellini, 100. B.
(Hugo) 442. A. 512. E. 620. D.
(Ugonetus) 445. E.
(R.) princeps Arauſicanus, inſtr. 370. B.
S. Baudilii corporis inventio, 616. D.
de S. Baudilio (Bertrandus) 626. C.
Baudoinna (Johannes) 263. E.
Bayart (Antonius) 105. B.
de Baynulis (Dalmatius) 1103. B.
Bazin de Beſons (Jacobus) 928. A.
de Bearn (Margareta) 892. C.
Beatienſis epiſc. Rogatus, 297. D.
de Beaumanoir de Lavardin (Anna Carlota 702. E.
de Beaune (Raouleta) 563. A.
de Beauvau du Rivau (Renatus Franc.) 126. A.
Bec (Raim.) 989. E. Inſtr. 323. D.
du Bec Creſpin (Guillelmus) 104. A.
de Becco (Michael) 346. D.
Bec de Murato (Petrus) inſtr. 86. E.
Beceda (Raim.) inſtr. 300. C.
de Becheran (Franc. Ludovicus) inſtr. 232. E.
de Beciano (Berengarius) inſtr. 318. C.
(Johannes) inſtr. 324. D.
(Petrus) inſtr. 318. B. 324. C.
(Poncius) 326. C. inſtr. 84. E. 323. C. D. 324. A. B.
(Raimundus) 703. C. Inſtr. 330. E. 332. B.
Bedelii (Jacobus) 695. A.
de Bederida (Petrus Guillelmus) inſtr. 196. D.
Beders (Petrus) inſtr. 150. C.
Bedocii (Berengarius) inſtr. 491. B.
(Franciſcus) 785. D.
(Petrus) 343. C.
(P. Raimundi) 148. A. Inſtr. 67. D.
Bedoen (Petrus) inſtr. 162. B.
Begault (N.) inſtr. 233. B.
Beguinus (Petrus) 755. C.
Belaga (P.) 629. D.
Belaygue (Johannes) 524. B.
de Belcaſtel (Petrus) inſtr. 146. B.
Belfortius (Carolus) marchio de Canillac, 828. E.
Belinus (Guillelmus) Inſtr. 276. B.
Beliſſen (N.) 1005. D. 1028. D.
Bella cella pagi Albienſis, 834. C.
de Bellamera (Egidius) 83. A.
Bellaroti (Petrus) inſtr. 196. D.
Belleteſte (P.) 503. E.
Bellievre (Pomponius) 818. C.
Belliroti (Willelmus) inſtr. 178. E.
Bellivicini (Petrus) 512. A. Inſtr. 192. D.
de Belloforti (Johannes) 352. B.
(Maria) 95. B.
de Bellog (Bernardus) inſtr. 38. D.
Belloni (Guillelmus) inſtr. 222. C.
(Johannes) inſtr. 222. B.
Bellonus (Ermengaudus) inſtr. 131. D.
de Belmont (Bernardus) 170. C. 1026. D. Inſtr. 467. D.
(Petrus) 1012. E.
de Belna (Johannes) 894. E.
Belon (Guillelmus) 505. E. 506. A.
Belot (Anton.) 264. D.
de Belpodio (Bertrannus) 40. C. Inſtr. 24. D. 436. C.
(Raimundus) 779. C.
(Raimundus Forti) inſtr. 25. A.
(Rogerius Mir.) 943. B.
(Sicardus) inſtr. 379. A.
Bels (Raim.) 949. D.
Benearnii vicecomes, Gaſto, 209. C.
Benedicti (Jacobus) inſtr. 400. A.
(Petrus) inſtr. 188. B.
Benet (Arnaldus) 963. D. 1062. E.
de Benevento (Petrus) 711. D.

Digitized by Google

(Thomas) inſtr. 453. B.
Bens (Petrus) inſtr. 329. E.
Bentivoglius (Guido) 120. A
de Beoul (Aldebertus) inſtr. 196. D.
Beraldi (Arnoldus) 690. C.
(Bernardus) 843. D.
(Franciſcus) 690. C.
(Raim.) 690. C.
(Ratherius) 690. C.
Beraud (Georgius) 504. C.
(Margareta) 823. B.
Berax (Johannes) inſtr. 487. B.
Berengarii (Bernardus) 1112. E.
(Bertrandus) 714. C.
(Gaucelinus) 588. A. 592. D.
(Guillelmus) 586. C. Inſtr. 275. D.
(Jacobus) 222. B.
(Petrus) 586. B. Inſtr. 275. C.
(Poncius) inſtr. 83. C.
(Raimundus) 873. D. Inſtr. 275. D.
Bermundi (Petrus) 521. B. 543. C. 625. E. 626. E. 688. B. 723. A. Inſtr. 180. A.
de Bernac (Bernardus) 289. B.
Bernardet (N.) 1028. B.
Bernardi (Arnaldus) 605. A. B.
(Bertrandus) 261. C. 628. C.
(Guillelmus) 710. A.
(Jacobus) 183. B. Inſtr. 231. B.
(Petrus) 584. E. 591. C. 942. B. Inſtr. 33. A.
(Poncius) 587. D.
(Raimundus) 437. D. 1011. B. 1077. A. 1100. D.
(Rogerius) 949.
de Bernitio (Jacobus) 594. E.
Bernon (Johannes) 1006. D. 1007. A.
(Petrus) 181. E.
de Bernon (Antonius) 180. D.
(Franciſcus) 185. E.
(Raimundus) 183. D.
Berrerius (Johannes) 348. B.
Berthelot (Johanna) 110. B.
Berthier (Ignatius) 185. D.
de Bertiniaco (Bernardus) inſtr. 329. A.
Bertol (Gerbaldus) inſtr. 46. B.
Bertolt (Petrus) inſtr. 361. C.
Bertran (G.) inſtr. 195. E.
Bertrandi (Amelius) inſtr. 150. B.
(Franciſcus) 969. D.
(Lucas) 184. E.
(Ludovicus) 185. D.
(Petrus) 723. A.
de Beſauduno (Berengarius) 948. B.
de Beſſano (Vaterius) inſtr. 437. D.
Beſſeicus (Johannes) 115. C. D. E.
de Beſſiano (Poncius) inſtr. 143. E.
de Bethune (Maria) 577. A.
de Bidano (Raimundus) inſtr. 42. C.
Bigorritanus comes, Centullus, inſtr. 109. A.
Billeira (Bernardus) inſtr. 146. A.
de Birague (Renatus) 570. E.
Biroer (Guillelmus) inſtr. 62. B.
de Biron Gontaud (Carolus) 817. A.
Birrati Dantum (Petrus) inſtr. 222. E.
Biſoti (Johannes) 946. A.
Biſtani (Johannes) 130. A. 205. D. 216. E. 217. A. 331. A.
de Biſturre (Gallardus) inſtr. 491. B.
Biſuldunenſis epiſc. Guifredus, 29.
Biſuldun. comites Bernardus 29. 32. 37. D. 39. E. 78. D. 137. C. D. 227. B. E. 289. E. 291. C. 942. A. 1039. A. 1083. D. 1086. A. 1098. A. B. D. Inſtr. 484. A.
Bernardus Guillelmi 1099. E.
Guillelmus 34. B. 940. D. 1084. A. 1086. B.
Miro Guillelmi 1100. A.
Oliba Cabreta 32.
Raimundus 37. B.
Suniarius 939. D.
Biterrenſes vicecomites A. 947. C.
Amalricus 130. B. 205. A.
Bernardus 45. C. 127. E. 586. C. 674. D. 675. D. 934. E. Inſtr. 31. C.
Bernardus Ato, vel Atonis, 47. B. 48. A. 163. D. 230. E. 310. C. 872. E. 873. A. E. 930. B. Inſtr. 109. A.
Bertrandus 166. E.
Boſo 301. E. 414. C.
Guillelmus 305. B. C. 306. B. 672. C. 709. A. Inſtr. 315. A.
Petrus 307. B. 378. D. 384. A.
Petrus Raimundi 269.
Raimundus Bernardi 37. C. D. 934. B. 940. E.
Raimundus Rogerius 324. A. C. 253. E. 326. E. 712. B. Inſtr. 143. C. 148. A.
Raimundus Trencavel 54. C. 61. C. 315. A. 316. C. 379. C. 710. B. 720. C. 721. Inſtr. 320. C. 322. A.
Reginaldus 301. C. D. 305. A. 386. D. Inſtr. 127. D.
Rogerius 55. C. D. 57. E. 129. B. 165. E. 166. C. 202. A. D. 232. C. 271. A. 315. A. 319. E. 321. A. B. E. 323. A. 380. C. 387. D. E. 710. D. 875. C. 877. A. C. E. 990. C. E. 944. A. 980. C. D. 981. A. C. 1011. E. 1024. C. Inſtr. 84. D. 142. B. 436. B. 443. A.
Simon de Monte forti 139. A. 406. E.
Trincavellus 64. E. 71. E. 234. E. 235. C. 272. A. 316. D. E. 319. C. 326. E. 334. E. 335. A. 381. B. 389. D. 390. C. 545. E. 684. D. 712. D. 983. E. Inſtr. 437. D. 447. D.
Biterrenſes vicecomitiſſæ Adelais 26.
Agnes 65. E. 680. B.
Cecilia 315. C. 720. D. 754. A. Inſt.. 149. B.
Ermengardis 162. A. 310. E. 934. E. 942. A.
Biterrenſis conventus epiſc. (1185) 129. C.
de Biterris (Bernardus) 330. B. 843. C. Inſtr. 143. E. 154. B.
(Guillelmus) inſtr. 137. E.
(Guillelmus Arnaldi) 311. D. 838. A. 840. D. Inſtr. 37. D.
(Maria) 331. E.
(Rogerius) 539. C. Inſtr. 36. E.
Bituricenſis conventus epiſc. (1438.) 359. C.
Bituigum duces Carolus 802. D.
Johannes 352. C. 355. E.
de Biuſſano, *vide* de Viuſſano.
de Bizano (Guillelmus Rollandi) inſtr. 83. C.
(Raimundus) inſtr. 41. B.
le Blanc (Johannes) 769. D. 932. D.
Blanca (Hieronymus) 59. A.
Blanchi (Arnaudus) inſtr. 154. E.
(Nicolaus) 174. B.
Blanchon (Firminus & Marcellinus) inſtr. 400. B.
de Blandiaco (Bertrandus) 767. A.
(Gaufridus) inſtr. 193. C.
(Johannes) inſtr. 399. B. 408. D.
de Blanzac (Bertrandus) 624. C. 625. E. 626. C. 628. C.
(Johanna) 451. A.
Blegerii (Poncius) 634. E.
Bleſenſia regni comitia (1577. & 1588.) 459. C.
de Bocari (N.) inſtr. 232. E.
de Bocayran (Dragonetus) 624. C.
Bocela (Raimundus) 677. A.
Bochetus (Petrus) 585. C.
de Bociacis (Berengarius) inſtr. 375. C.
(Raimundus) 92. C.
Bocrii (Bernardus) 260. D.
(Ludovicus) inſtr. 400. B.
(Petrus) 1102. C.
Boſati vel Boſatus (Aimericus) inſtr. 148. B. 155. A.
(Bernardus) 949. B. Inſtr. 142. C.
(Franciſcus) 393. E.
(Guillelmus Petrus) inſtr. 154. D.
(Petrus) inſtr. 150. B.
Bogonis (Petrus) 542. C.
de Boiano (Guillelmus) 331. E.
(Johannes) inſtr. 154. D.
de Boira (Galardus) inſtr. 196. D.
du Bois (Antonius) 363. D.
(Barbara) 364. A.
(Bernardus) 365. B.
du Bois des Querdes (Johannes) 364. A.
Boiſſelli (Radulfus) 362. C.
de Boiſſelon (Sicardus) 407. C. 625. E.
de Boiſſiaco (Philippus) inſtr. 159. C.
Boiſſonis (Deodatus) 174. E.
Bolgarellus (Bernardus) 509. A.
de Bolinaco (Poncius) 949. B.
Bolleta (Petrus) 585. B.
de Bollonaco (Guillelmus Poncius) 949. D.
Boloniæ comes (Johannes) 793. E. 847. D.
Bomacips (Durandus) inſtr. 146. A.
Bonaſos (Guillelmus) 591. C.
(Petrus) 585. D. 989. E.
de Bonaſtre (Poncius) inſtr. 150. B.
Bonerii (Johannes) 183. E.
de S. Bonet de Toiras (Franciſca) 507. D.
Boneti (Arnaldus) 996. C. 997. A.
(Berengarius) inſtr. 48. E.
(Johannes) 994. B. 995. E. Inſtr. 93. B. E. 95. E.
(Petrus) 92. A.
(Stephanus) inſtr. 400. A.
Bonipanis (Guillelmus) inſtr. 91. E.
de Bonne (Antonius) 1003. E.
(Ludovicus) 1003. E.
Bonneſoi (Benedictus) 731. D.
de Bonovillari (Guiraudus) 1022. C.
Bonſenhor (Bonifacius) 713. A.
Bonusbarus (Guillelmus) 981. E.
Bonushomo (Bernardus) 983. A.
Bonuſpas (Poncius) 837. B.
de Bonzi (Antonius) 368. D.
(Clemens) 369. D.
(Dominicus) 370. D. 372. B. 853. A.
(Ferdinandus) 370. E. 371. B.
(Franciſcus) 370. A. 376. A.
(Johannes) 371. C.
Iſabella (726.) C.
(Petrus) 123. C. 373. C. 726. B.
(Robertus) 368. D.
Bordas (Stephanus) 392. A.
de Bordelis (Guillelmus) inſtr. 147. A.
Bordeti (Johannes) 848. A.
Bordin (Guillelmus) 566. B.
Borelli (Stephanus) inſtr. 253. D.
Borgia (Johannes) 1064. E.
(Lucretia) 113. E.
(Ludovica) 1065. C.
de Born (Ugo) inſtr. 146. A. 147. B.
Borraſſac (Hugo) 549. A.
(Johannes) 548. B. 549. A.
(Petrus) 548. B.
Borrilli (Franciſcus) inſtr. 400. B.

Borzon (N.) inſtr. 245. A.
de Boſco (Petrus) inſtr. 50. E.
de Boſquat (Ludovicus) 264. D. 265. A.
(Petrus) 253. B. 265. A.
Boſquet (Durandus) 575. D.
Boſqueti (Bertrandus) 177. C. 178. A.
(Guillelmus) 179. A. B. E. 180. A.
Boſſavini (Johannes) inſtr. 399. E.
Boſſi (Guillelmus) inſtr. 400. A.
le Boſſu (Jacobus) 1005. C.
Bothoyni (Helias) inſtr. 93. B.
Botini (Matthæus) 885. C.
de Boucaud (Petrus) inſtr. 235. C. D.
Bouche (Guillelmus) 676. E.
Boverii (Radulfus) 362. B.
de Bouháchiis (Deodatus) 335. A.
de Boviano (Guillelmus) 387. D.
de Boulhe (Petrus) 812. A. B.
Bounalli (Secundinus) inſtr. 399. C.
Bounond (Jacobus) inſtr. 230. C. *lege* 240.
de Bourbon (Carolus) 104. E. 365. B.
(Catharina) 103. B.
(Franciſcus) 564. C.
(Henricus) 818. D.
(Jacobus) 359. A.
(Johanna) 303. B.
(Johannes) 105. B. Inſtr. 155. A.
(Ludovicus) 796. A.
(Philippus) 1065. C.
Bourdet (Johannes) 109. E.
Bourgouhan (Bertrandus) 561. D.
le Bourlier (Simon) 103. C.
le Bourſier (Johannes) 103. D.
de Boutenac (Berengarius) 148. C. 206. A. 209. D. 211. D. 1024. D. E. Inſtr. 465. E. 466. B.
Bouverii (Radulfus) 914. E.
del Boy (Petrus) 982. B.
Boyer (Ludov. Anſelmus) 1057. C.
de Boyer (Petrus) 365. E.
de Bozagas (Petrus) inſtr. 279. E.
de Boxadoſſ (Raimundus) inſtr. 38. D.
Braccarenſis archiep. J. 492. C.
Brancatius (Londulfus) 343. E.
de Branhaco (Nicolaus) 798. B.
de Braſilhaco (Raim. Aimericus) 998. E.
de Braſſaco (Sicardus) 174. A.
de Brazill (Bernardus) inſtr. 146. A. 147. B.
(Petrus) inſtr. 146. A.
de Brebantio (Clignetus) 356. C.
de Breciano (Augerius) 678. E.
de Breiſſac (Vierna) 591. B.
Bremundi (Petrus) 72. A. Inſtr. 370. C.
de Brenna (Poncius) inſtr. 196. D.
de Bretas (Guilabertus) inſtr. 147. A.
Bretolmes (Deodatus) inſtr. 146. A. B.
Bretonneau (Guido) 564. B. 568. C.
de Breues (Guillelmus) 366. C.
de Brettes d'Aſſignan (Iſabella) 120. C.
de Breuil (Franciſcus) 185. B.
Bricé (Guillelmus) Inſtr. 467. B.
Briçonnet (Catharina) 698. D.
(Guillelmus) 107. C. 110. C. D. 568. B. D.
(Johannes) 110. B.
(Petronilla) 569. C.
(Robertus) 110. B. 563. B. 568. B.
de Brigniaco (Johannes) inſtr. 400. A.
(Stephanus) inſtr. 400. A.
Brignon (Antonius) inſtr. 400. A.
Brinon (Johanna) 458. D. 568. B.
Briſeteſte (Simon) 340. C. 1026. B.
Briſiaci (Raimundus) inſtr. 340. A.
Britanniæ ducliſſa Anna 563. C.
Britanniæ dux Petrus 695. B. 913. E.
de S. Brixio (B.) inſtr. 286. A.
de Brolio (Petrus) 408. A.
de Broque (Guillelmus) 386. A.
de Bruciis (Petrus & Raimundus) 843. D. E.
Bruens (Paulus) inſtr. 309. D.
de Brugali (Poncius) 145. B.
de Brugayreſio (Sicardus) 902. B.
de Brugairolis (Arnaldus) 981. B.
de Brugeriis (Bernardus) 770. A.
Brugiere (Johannes) 699. D.
de Brugueria (Raim.) inſtr. 201. E.
Brulart (Iſabella) 663. C.
Brunelli (Johannes) 1103. C.
Brunere (Johannes) 999. B.
Brunet (Bernardus) 682. B. 683. C.
(Rogerius) inſtr. 450. C.
Brunetus (Guillelmus) inſtr. 443. A.
Bruni (Jacobus) 354. A. 393. E.
(Petrus) 138. E. Inſtr. 399. C.
de Brunichel (Arnaldus) 318. A.
Brunus (Petrus) inſtr. 196. D.
de Bruſcha (Bego) 400. B. C.
de Bruyeres le Chaſtel (Magdal. Ludovica) 1029. D.
Buade (Petrus) 222. C.
Buccamatius, ep. Tuſculanus, 343. E.
Bucelli (Carlota) 921. B.
(Jacobus) inſtr. 389. A.
(Tonequimus) 806. E. Inſtr. 389. A.
de Budaillano (Steph.) inſtr. 308. D.
de Budes (Johannes) 646. A.
de Budos (Ludovica) 700. A.
de Bueil de Sancerre (Anna) 107. E.
de Buiſſon (Jacobus) 1007. D.
de Burano (Ademarus) inſtr. 132. D.
(Raimundus) 147. A.
Burdegalenſis cleri conventus (1621.) 252. D.
Bureau (Gaſpardus) 361. E.
(Johannes) 361. E. 362. C.
de Burgo (Guillelmus Raimundi) inſtr. 50. D.
de Burgundia (Mathildis) 751. B.
Burgundiæ duces, Philippus 94. B. 104. B. Robertus 84. B. 86. C.
Burſe (Poncius) inſtr. 176. C.
Burſerii (Arnaudus) inſtr. 154. B.
de Buxadone (Hugo Garricus) 407. E.
(Raimundus) 629. A.

C

CABANAC (Johannes) inſtr. 468. D.
de Cabarens (Petrus Rogerius) inſtr. 148. A.
de Cabareto (Guillelmus Martini) inſtr. 450. C.
de Cabarez (Arnaudus) 999. C.
(Raimundus Azemar) 161. C. D.
(Rogerius & Hugo) 162. C. D.
Cabos (Antonius) 1006. A.
de Cabrairol (Atracerius) 328. E.
(Sicardus) 407. C.
de Cabreira (Girbertus) inſtr. 147. E. 276. D.
(Guillelmus) 591. D.
(Guillelmus Girardi) 588. A.
(Maffredus) 588. A.
(Raimundus) 587. B.
Cabreta (Oliba) 1038. D.
de Cabrieres (Petrus) 634. E. 635. C.
(N.) inſtr. 251. B.
Cabrol (Antonius) 183. A.
(Ludovicus) 183. A. E. 263. D.
Cadaci (Guillelmus) 682. D.
de Cadaroſſa (Petrus) inſtr. 300. E.
de Cadignac (Raimundus) 627. C.
de Cadolla (Guillelmus) inſtr. 379. A.
de Cajarco (Guillelmus) 180. D.
Caillau (Johannes) 183. C.
Cairarie (Bernardus) inſtr. 67. A.
de Calavo (Guillelmus) inſtr. 443. A.
Calcatellus (Stephanus) inſtr. 185. B.
de Calcionovila (Bernardus) 320. B.
de Callavelli (Bertrandus) 991. C.
de Calmis (Bernardus) 843. C.
(Guillelmus) 509. D.
(Raimundus) 841. A.
Calvaria, *la Calviere*, locus diœc. Tomer. 223.
Calveirac (Petrus) 1002. E.
Calveti (Jacobus) 347. B.
(Marqueſius) 177. C.
Calveti de la Savineira (Raimundus) inſtr. 37. D.
Calviere (Nicolaus) Inſtr. 222. E.
Calvini (Jacobus) inſtr. 400. B.
Calviniſtæ varia Occitaniæ loca depopulantur, 236. E. 251. D. 263. B. 269. A. 274. C. 367. E. 398. D. 404. C. 412. C. 461. E. 472. C. 479. D. 485. E. 506. A. B. 508. E. 533. C. 569. B. E. 580. D. 601. E. 606. D. 607. E. 609. 613. A. 651. E. 718. C. 809. 851. D. 1005. E. Inſtr. 197. C.
Cambaici (Guillelmus) inſtr. 400. A.
Cambais (Guillelmus) inſtr. 399. C.
de Cambannico (Johannes) 543. B.
Cambanocii (Guillelmus) 260. C.
de Cambis (Anna) 518. C.
Camboni (Johannes) inſtr. 378. E.
de Cambonio (Maria) 94. B.
de Cambous (Petrus) 589. B.
(N.) inſtr. 230. B.
de Cambrone (Raimundus) 640. A.
(Rainaudus) 651. C. Inſtr. 309. B.
Cameli (Egidius) 891. C.
Camodi (Petrus) inſtr. 188. B.
de Campeduco (Poncius) inſtr. 440. E.
de Campellis (Franciſcus) 1003. B.
Campi (Petrus) inſtr. 138. A.
Campi rotundi abbas, Jacobus, 1092. C.
de Campolibus (Firminus) inſtr. 309. D.
de Campoplano (Petrus) 340. A.
de Camprincano (Armandus) 68. B. Inſtr. 115. B.
Camuzat (Nicolaus) 881. E.
de Canavellas (Petrus) 1018. B. E. Inſtr. 438. D.
Cancer (Nicolaus) inſtr. 400. B.
de Canellis (Vitalis) inſtr. 368. C.
de Caneſuſpenſo (Bernardus) 332. E. 988. D. 989. A.
(Bernardus Raimundus) 332. D. 539. C.
(Geraldus) 985. E. 986. A. 1025. E.
(Raimundus) 332. C. 335. B. 948. E. 983. E. Inſtr. 453. E.
de Caneto (Bernardus) 37. A. 45. B. 127. D. 164. E. 200. C. 386. E. Inſtr. 436. C.
(Guillelmus) 208. C.
(Petrus) 314. B.
(Petrus Raimundus) inſtr. 276. D.
(Raimundus) inſtr. 276. D.
(Remigius) 45. B. 127. D.
de Cani (Raimundus) inſtr. 186. D.
de Canilhaco (Guillelmus) 240. A.
(Marqueſius & Delphina) 240. A.
(Petrus) 847. B.
(Raimundus) 93. B. 94. A. 240. 452. D. 453. C. 691. E. 793. C. 846. D. 847. A.
de Caniliano (Poncius) inſtr. 302. B.
Canongetes (Johannes) 1006. B.
de Canteſio (Guillelmus) 996. B.
de Cantobre (Petrus Ademarus) 585. B.
de Cantobrio (Raimundus) 590. E.
de Capares (Jordanus) 1024. E. Inſtr. 466. A.
Capdemalh (Arnaudus) inſtr. 154. D.
de Capella (Johannes) inſtr. 93. A.
(Stephanus) 890. E.

Digitized by Google

Capellani (Raimundus) 165. A.
de Capeſtain (Gaucerandus) 400. B. 539. B. 876. D.
(Guillelmus) 315. E.
(Miro) inſtr. 30. E.
de Capitolio (Berengarius) inſtr. 50. D. 439. E.
(Guillelmus) 80. C.
(Petrus Bernardus) 509. D.
de Capluc (Carolus) 1004. C.
Caponi (Johannes) 373. A.
Capra (Guillelmus Aimerici) inſtr. 450. C.
de Capraria (Bernardus & Geraldus) 321. E. 722. A.
(Bertrannus) inſtr. 178. E.
(Imbertus) 722. A.
de Caprariis (Gilbertus) 682. D.
Capraſii (Bernardus) inſtr. 336. A.
de Caproſia (Guido & Her.) 72. E.
Capucini, Agathæ 664. E. prope Agatham 699. B. Alefiæ 517. E. Inſtr. 226. B. Biterris 369. B. Carcaſſonæ 871. E. 924. A. Cereti & Helenæ 1071. B. Limoſii 4. Monſpelii 731. C. 819. A. 820. A. Narbonæ 4. 118. A. extra portam Nemauſi 462. B. Perpiniani 1071. B. Piſeenis 665. A. Pratis, *Prades*, 1071. B. Thuinii & Vincæ 1071. Toroſellæ 925. B. E.
Capuſius (G.) 333. C.
Caput de Lupo (Vitalis) inſtr. 440. C.
Caputporci (Guido) 763. E. 769. D.
(Bonifacius Guidonis) 772. A.
Capuz (Petrus) inſtr. 146. B.
Caragauli (Johannes) inſtr. 48. E.
Carbonel (Petrus) 684. C.
Carbonelli (Bernardus) 183. B.
(Bertrandus) 342. D. 687. D.
(Hugo) 682. D.
(Johannes) 999. E.
Carbonellus (Poncius) 583. E.
de Carcaſſona (Johannes) 886. C.
(Petrus) inſtr. 429. D.
Carcaſſon. comites Amalricus 64. E.
Ato 874. A.
Bernardus Ato 942. B.
Guillelmus 228. A. D.
Oliba 937. C. D.
Petrus 307. B. 309. A.
Raimundus 227. B.
Rogerius 159. C. 226. D. 309. D. 877. A. D. 934. E. 1010. A. B. D. Inſtr. 20. D. 426. A. 427. C. 428. A.
Rogerius de Biterris 164. C.
Carcaſſon. comitiſſa Rengardis 37. C.
Carcaſſon. vicecomites Arnaldus 930. A. 1010. C. Inſtr. 428. D.
Bernardus 188. D.
Raimundus Bernardi 37. C.
Raimundus Trincavelli 53. E. 876. B. C.
Rogerius 315. C. 441. D. 537. B. 875. B.
Simon de Monteforti 139. A.
de Carces (W.) inſtr. 196. A.
Cardenſis epiſc. Johannes de Manſo, 268. E.
Cardonac (Petrus) 392. A.
Cardonæ vicecomes (Fulco) 1052. A.
(Guillelmus) 947. B.
Cardoux de S. Remigio (H.) inſtr. 197. B.
Carinian (Roſtagnus) 655. B. Inſtr. 297. C.
Cariſine (Jacobus) 598. A.
Caritatis Fratres, Biterris, 375. D.
de Carmain (Sibilla) 850. B.
Carmelitæ Fratres, Biterris, 343. C. Carcaſſonæ, 93. C. Leutevæ 526. prope Leutevam 556. D. Monſpelii 731. C. 819. B. Narbonæ 4. Nemauſi, 462. C. Cereti & Perpiniani, 1071. B.
Carmelitæ excalceati, Monſpelii 731. C. 821. E. Pariſiis 518. B. Perpiniani, 1071. B.
Carmelitanæ, Narbonæ 4. 119. C.
de Carnuto (Gaufredus) 837. B.
(Reginaldus) 887. C.
Carpentarii (Durandus) inſtr. 195. C.
Carreria (B.) inſtr. 64. B.
de Carret (Carolus) 504. E.
Carriere (Georgius Raphael) 215. A.
de la Carriga (Gaſpar) 969. D.
Carripres (Bernardus) 273. A.
de Carrofio (P.) inſtr. 324. E.
de Carrol (Guillelmus) 954. D.
Carronenſis epiſc. Theobaldus, 791. A. Inſtr. 384. E.
de Cartairals (Martinus) 593. C.
Cartal (Raimundus) inſtr. 338. E.
Carterii (Jacobus) 1002. A.
Carthuſia, Belli loci, 894. E. Boni paſſus ſecus Druentiam 559. D. Caſtrenſis 354. C. Vallis bonæ 843. B.
Caſa (Petrus) 603. B.
Caſabonus (Bernardus) 969. D.
de Caſaletz (Franciſcus) 135. A. 1007. A. D.
Caſalis (Ubertinus) 344. B.
de Caſalis de Planters (Raimundus) 588. B.
de Caſamajou (Petrus) 1008. D.
de Caſas (Adalbertus) 137. C.
de Caſario (Raino) inſtr. 194. B.
de Caſliano (Poncius) inſtr. 320. D.
de Caſlonieres (Amalricus) 115. A. B.
de Caſlucio (Auſtorgius) inſtr. 91. E.
(Bernardus) 348. A.
de Caſnas (Jordanus) 592. C.
de Caſſanel (Bertrandus) inſtr. 195. E.
de Caſſiano (Petrus) 386. A.
de Caſſilhac (Maffredus) 402. B.
Caſſinel (Franciſcus) 557. E.
Caſſinenſis epiſc. Stephanus Aldebrandi, 238. D.
de Caſſio Caſtello (Ermengaudus) 176. E.
de Caſtaneto (Bernardus) 346. D.
Caſtel (Johannes) 185. C.
de Caſtella (Iſabella) 1064. A.
Caſtellæ rex, Alfonſus 44. B. 62. E. 63. A.
Caſtelli, ſeu de Caſtello (Guillelmus) 1062. E.
(Johannes) 1103. D.
de Caſtellione (Antonius) 996. C.
(Arnaldus) 994. E. 995. B.
(Bernardus) 1017. D. 1018. A. E. 1024. E. Inſtr. 438. B.
(Galterius) 748. E.
(Iſarnus) 1019. C.
(Poncius) 955. A. 1019. A.
(Raimundus) 1020. A.
de Caſtello novo (Bernardus Raimundi) 588. A.
(Willelmus & Willelmus Udalguerii) vicecom. 1043. C.
de Caſtello Roſſilionis (Arnaldus) 1082. C.
de Caſtello Ventajone (Berengarius) 161. E.
de Caſtelnau (Alexander) 251. D.
(Franciſcus) 251. E.
(Triſtandus) 697. E.
de Caſtelnau Clermont Lodeve (Guido) 251. B.
(Franciſcus Guillelmus) 250. A. 697. E.
(Guillelmus) inſtr. 291. E.
(Petrus) 109. C.
de Caſtilione (Guill.) 954. 982. A.
(Raim.) 636. E. 957. C.
de Caſtlar (Bremundus) inſtr. 193. C.
(Guill. Raimundi) inſtr. 86. E.
Caſtriboni (Rogerius Bernardi) vicecomes, 1102. E.
de Caſtris ſeu Caſtriis (Æglina) 337. C.
(Bonushomo) 981. C.
(Dalmatius) 743. B. Inſtr 354. C.
(Eleazarus) 46. E. 47. C. 312. B. 675. B. C. 679. D. 745. D. 839. B. Inſtr. 154. A.
(Guillelmus) 336. D.
(Petrus) inſtr. 155. A.
(Raimundus) 619. D. 746. B. 753. E. Inſtr. 42. C.
de Caſtrofontes (Raimundus Giraldi) 587. E.
de Caſtroluci (Raimundus Guigonis) 585. E.
de Caſtro novo (Armandus) inſtr. 308. E.
(Artaldus) 1101. A.
(Berengarius) 943. C.
(Gauzbertus) vicecomes, 34. B. 1045. E. 1046. A. 1087. D.
(Gocbertus) comes 145. A.
(Guillelmus) vicecomes, 941. D. 946. B. 1046. A. B. 1050. D. 1080. D. 1102. A. 1111. E.
(Guillelmus Gazberti) 1099. E.
(Willelmus Udalgerii) 144. B. 1045. C. 1076. D. E. 1077. B.
(Petrus) 61. E. 204. B. 490. E. 759. E. Inſtr. 50. E. 304. A.
(Petrus Martini) 946. D. 983. B.
(Raimundus) 721. E.
de Caſtropercio (Guido) 176. B.
de Caſtro Saraceno (Poncius Grimardi) 983. B.
de Caſtro Veruna (Adalais) 586. E.
de Caſtro Virduno (Petrus Arnaldi) 988. A.
de Caſulis (Adelais) 232. B. 233. D.
(Almeradus) inſtr. 348. A.
(Berengarius) 144. D.
(Bernardus) 266. D.
(Ermengaudus) 308. D. 414. D.
(Guillelmus) 266. D. 267. E. Inſtr. 143. E.
(Hugo) 127. C. E.
de Catalan (Nicolaus) 168. D.
Catalanus (Guill.) inſtr. 155. A.
Catallin (Jacobus) 600. C.
Catellus (Guillelmus) 5.
de Cath (Nicolaus) 168. B.
de Caturco (Raimundus) 625. A.
de Cavaillon (Bertrandus) 512. D.
de Cavairago (Roſtagnus) inſtr. 276. A.
Cavaler (G.) inſtr. 197. B.
Cavallerius (Petrus) 689. D.
de Caucio (Berengarius) 320. A. Inſtr. 148. B.
(Poncius) inſtr. 150. B.
de Caucio caſtello (Poncius) 34. C.
de Caucionoiolo (Bernardus) inſtr. 322. C.
de Caudiera (Johannes) 1003. E.
de Caunas (Petrus) 590. E.
de Caunis (Arnaldus Toreti) 171. D.
(Guillelmus) 166. A.
(Iſarnus) 1019. D.
(Petrus R.) 171. D.
(Raimundus Martini) 171. C.
(Zaimarus) 164. B.
de Caunis de Podio Laurentii (Bernardus) 1017. E. 1018. A.
Caurendi (Hugo) inſtr. 317. E.
de Cauſiniols (Bernardus) 319. D.
de Cauſſe (N.) inſtr. 251. B. 253. A.
Cauſſemira (Petrus) 512. E.
Cauſſerouge (Johannes) inſtr. 468. E.
de Caux (Bernardus) 684. C.

Digitized by Google

(Henricus) 218. C.
du Caylar (Berengarius) 513. A.
(Bermundus) 633. C.
(Dalmatius) 513. C.
(Jacobus) 421. D.
(Raimundus) 363. B. 513. A. 632. A.
(Raino) 619. D. 620. D. 626. C. 628. B.
(Willelmus) 363. B. 513. A.
de Caylaris (Franciſcus) inſtr. 400. B.
de Cazaleriis (Michael) 634. B.
de Cazanatello (Guillelmus) 207. E.
de la Caze (Antonius) 246. D. 247. A.
(Berengarius) 248. B.
(Bertrandus) 250. B.
Cebennates hæretici Leutevam expugnare tentant, 568. D.
de Ceiraco (Raimundus) inſtr. 174. D.
de Ceiras (Poncius) 324. D. 843. B.
de Celca (Raimundus) 840. D.
Celhayrenus (Guillelmus) 961. A.
Cellercril (Vincentius) 1061. A.
de Cencenuone (Bernardus) inſtr. 84. E.
de Cerc (Berengarius) 566. B.
du Cercle (Marcus) 183. E.
de Cerenaco (Hugo) 550. D.
Ceritaniæ comites Bernardus 288. D. 942. D. 1045. C.
Bernardus Guillelmi 1110. A.
Guifredus 31. 35. C. 405. A. 1098. C. E. 1110. A. C.
Guillelmus 37. C. 41. E. 1043. D. 1095. B. 1100. B.
Guillelmus Jordani 1044. B. 1100. C. D. 1111. B.
Guillelmus Raimundi 1042. C. E. 1043. E. 1044. A. 1100. A. B. C. 1110. E. 1111. B.
Oliba, ſeu Olibanus 1097. E. 1098. C.
Oliba Cabreta 32.
Raimundus 32. 34. B. 1042. B.
Ceritaniæ vicecomes (Bernardus) 1097. B. 1099. D.
Cerra (Bernardus) inſtr. 489. D.
(Guillelmus) inſtr. 489. A.
de Cers (Petrus) 314. B.
Cervella (Poncius) 435. D.
de Cervera (Raimundus) inſtr. 38. D.
de Cerveria (Poncius) inſtr. 194. A. E.
de Cerviano (Bernardus Gaucelinus) 329. A.
(Guillelmus) 315. D.
(Guillelmus Jordani) 333. C.
(Johanna & Jaqueta) 328. E.
(Jordanus) 312. A.
(Raimundus Stephanus) 318. A. 405. C.
(Stephanus) 324. A. 325. D. 328. A. 380. D. 387. E. 388. A. 406. D. 680. B. 703. C. 711. C. Inſtr. 143. E.
de Chabanes (Antonius) 191. A. 213. D.
Chaboti (Raduſfus) 991. C.
Chacha (Poncius) 585. D.
Chacmarii (Bernardus) 174. E.
(Petrus) 174. A.
de la Chaize (N.) Soc. Jeſu preſbyter, 471. A.
de Chalancone (Poncius) 87. A.
de Chalmeau (Geneſius) 184. A.
Chalonius (Antonius) 804. C.
de Chalons (Ludov.) princeps Arauſic. 100. C.
Chaloti (Raduſfus) 994. B.
de Chalucio (Robertus) 213. B. 715. D. 1027. B.
Chalvon (Johannes) 1008. B.
de Chamboleto (Petrus) 190. E.
de Chambonas (N.) inſtr. 251. B.
de Chamboneto (Petrus) 277. E.
Chamboni (Petrus) inſtr. 93. A.
Chambort (Jacobus) 1005. B.
de Chanaco (Guido) 704. B.
(Guillelmus) 451. E. 453. E.
Chandelier (Jacobus) 184. A. 185. C.
de Chargiis (Ungarius) 90. A.
de Charpene (Fredericus) 573. B.
le Charpentier (Johannes) auctor, 553. E.
Charrier (Guill. & Jacobus) 694. B.
de Chartres (Reginaldus) 694. A.
de Chaſſario (Petrus) 512. A.
de la Chaſſanhe (Johannes) 504. E.
de Chaſſario (Petrus) inſtr. 192. D.
du Chaſtel (Tanneguidus) 641. D. 916. C.
de la Chaſtre (Edmundus) 702. E.
de Chaſteauneuf (Carolus Franc.) 927. C.
(Dragonetus) 631. D.
(Guido) 630. B.
(Rando) 628. C. D.
Chatinar (Jacobus) inſtr. 450. C.
de Chaucenoux (Clara) 1003. D.
(Johannes) 1005. A.
Chaudocii (Durandus) 849. D.
(Geraldus) inſtr. 400. A.
(Johannes) 599. A.
de Chaumont (Abdias) dom. de Berticheres, Calviniſtarum in Occitania anteſignanus 506. E. 507. A.
de Chaux (Saurina) 723. D.
de Chazeron (Franciſca) 698. B.
Cheremotius (Johan. Bapt.) 645. A.
du Cheſne (Jacobus) 120. C.
de Chillano (Bernardus) 202. B.
(Petrus) inſtr. 39. A.
Chotardi (Stephanus) 415. E.
Chriſtiani (R.) inſtr. 67. E.
Chriſtophori (Guillelmus) 769. D.
(Petrus) 53. B.
de S. Chriſtophoro (Willelmus Bernardi) inſtr. 484. E.
de Chugumano (Berengarius) 202. D.
Ciconis (Petrus) 1002. B.
Ciffredi (Petrus) 411. C.
de Circiis (Petrus) 314. D.
Circt (Raim. Petrus) inſtr. 277. E.
Ciſcreboni (Petrus) 353. E.
de Ciſtercio (Bern.) inſtr. 155. A.
de Civriano (G.) inſtr. 200. D.
de Clairaco (Poncius) inſtr. 150. B.
de Claret (Amalricus) 837. B.
(Guillelmus) inſtr. 399. C. 443. D. E.
(Petrus) inſtr. 174. A. 175. B.
de Claret de S. Belin *lege* de S. Felix (Franciſca) 460. C.
Clari (Franciſcus) inſtr. 400. B.
de Clari (Petrus & Poncius) 593. D.
Claſelli (Hugo) inſtr. 400. B.
Claver (Raimundus) 1017. D.
de Clauſona (Bertrandus) inſtr. 195. E.
(Guillelmus) 476. D. Inſtr. 201. A.
de Clermont (Aimericus) 542. C. 547. E. 551. B. 591. E. 843. A. 844. E. Inſtr. 279. E.
(Antonia) 697. D.
(B.) inſtr. 371. C.
(Berengarius) 546. B.
(Berengarius Guillelmi) 335. A. 539. C.
(Bernardus) 266. B.
(Deodatus) inſtr. 279. B.
(Guillelmus) Inſtr. 279. E.
(Jordanus) 561. A.
(Paulus) 347. E. 548. A. 635. A.
(Petrus) 844. C.
(Roſtagnus) 345. C.
de Clermont Montoiſon (Cathar.) 700. A.
Cliſtoveus (Jodocus) 563. B.
Cluſanus abbas, Bernardus, 203. D.
Clutinius Oiſellius (Henricus) 644. D.
Coalbi (Grimaldus) inſtr. 483. E.
Coc (Petrus) inſtr. 147. A.
Cocabardi (Raduſfus) 990. C.
de Coconeto (Guil. Helbraldus) 752. A.
le Cocq de Corbeville (Anna) 153. B.
Cocus (Odo) 272. B.
de Codaleto (Berengarius) inſtr. 490. A.
(Guillelmus) 949. D.
de Codolis (G.) 493. C.
Cœleſtis (Guillelmus) 509. C.
de Coëmeraco (Poncia) 194. B.
de Coëtivi (Alanus) 456. D. 457. A. 641. A. 662. D.
Cognardi (Gauſſelinus) Inſtr. 289. A.
de Cohardone (Guillelmus) 80. A. 168. C. E. 170. B. 338. D. 339. C. 547. E. 548. B. 773. C. 888. E. 889. C.
de Cohart (Guillelmus) inſtr. 338. D.
de Cohas (R.) 624. D.
Coiſardus (Raimundus) inſtr. 192. D.
de Colavo (Guillelmus) 165. E.
Colbert de Croiſſi (Johannes Bapt.) 823. B.
Collunt (Raimundus) 587. E.
de Colluro (Johannes) inſtr. 338. D.
Coloſſenſis archiep. Andreas, 801. B.
de S. Columba (Guillelmus) 443. B. 513. A.
(Petrus) 189. B.
de Columbariis (Guibertus) 340. E.
(Guill. Raimundi) 335. B.
(Hugo) 319. C.
(Petrus Raimundi) inſtr. 143. E.
(Raimundus) 328. E.
Columbi (Petrus) inſtr. 491. B.
de Colungis (Guillelmus) 91. C.
de Comajacis (Bernardus Andreas) 844. E.
de Combalon (Rogerius) 898. B.
de Combarel (Johannes) 357. A.
de Comberio (Willelmus) inſtr. 155. D.
de Comborn (Iſabella) 906. A.
de Combreto (Ermengaudus) inſtr. 21. D.
(Johannes) inſtr. 400. A.
de Combrets (Bernardus) inſtr. 84. A.
de Cominiano (Bernardus) 959. C.
Comitia regni generalia 372. A.
Compaigne (Angelus) inſtr. 399. C.
de Compania (Guillelmus) 1017. D.
Compoſtellanus archiep. Petrus, 3.
de Conas (Raimundus) 677. D.
de Conchis (Guillelmus) 595. D. 596. B.
(Iſarnus) 130. B. C. inſtr. 110. E.
(Petrus) 69. B. 594. B. 776. A.
(Raimundus) 779. B.
Conciliabulum Pelicienſe (circa 1167.) 876. E.
Perpiniani (1408.) 355. D.
Piſis (1511.) 563. E. 564. A.
Turonis (1510.) 563. E. 564. A.
Concilia Agathenſe (506.) 11. 297. C. 428. A. 528. B. 610. E. 664. E. 666. D.
(1535.) 251. A.
Albienſe (1254.) 446. B.
Anicienſe (circa 1222.) 130. C. Inſtr. 110. E. (990.) 618. A. (994.) ibid.
(1025.) 618. B.
Aquiſgranenſe (817.) 135. C. 139. E. 155. C. 398. C. 404. B. 471. E. 481. C.
Arauſicanum (441.) 610. B.
Arelatenſe (353.) 295. A. (451.)

Digitized by Google

526. 610. C. (455.) 10. 610. D. (813.) 16.
(1059.) 32. 36. E. 534. D.
Ariminenſe (359.) 6.
Atilianenſe (902.) 23. 192. D. 1035. B.
Avenionenſe (circa 1050.) 483. D. (1080.) 39. C.
Aurelianenſe (541. & 549.) 612. B.
Auſedinenſe (circa 937.) 27. 159. A. 224. 433. D. 532. A. 671. B. 939. B. 1036. C.
Barcinonenſe (906.) 23. 302. B. 432. E. 531. C. 617. A. 670. D. 735. D. 1035. B.
Baſileenſe (1431. & ſeqq.) 246. A. 358. E. 359. D. 561. D. 640. C. 694. A. 801. B. 802. A. 906. B. 1092. B.
Beneventanum (1075.) 674. C. (1087.) 44. D.
Biſuldunenſe (1077.) 37. E. 674. A. 870. D. 1042. E.
Biterrenſe (1225.) 407. B. (1233.) 67. D. 333. B. 544. B. (1243.) 234. D. (1246.) 71. D. 334. E. 446. B. 545. D. 684. C. 887. C. 1052. C. (1255.) 73. B. 189. B. 235. C. 236. D. 407. E. 446. B. 546. C. 628. E. 685. C. 770. C. 887. C. (1256.) 888. A. (1271.) 338. E. (1274.) 80. B. (1277.) 447. C. 548. B. 773. E. (1279.) 80. E. 339. D. 447. D. 548. B. 686. E. 774. A. 889. E. 1053. E. (1280.) 80. E. 189. C. 604. A. 1053. E. (1281.) 148. C. (1294.) 83. E. 448. C. 550. A. 604. B. 632. B. (1295.) 83. E. (1299.) 84. C. 236. B. 342. B. 401. D. 448. C. 550. C. 595. C. 687. C. 777. A. 955. D. (1304.) 343. B. (1310.) 86. E. (1315.) 347. A. (1317.) 149. B. 189. D. 260. A. 274. A. 408. D. 449. A. 467. B. 498. A. 514. B. 520. A. 596. B. 990. C. 1013. D. 1056. A. (1320.) 347. A. (1326.) 604. D. (1327.) 173. B. 260. A. (1342.) 382. A. (1351.) 92. C. 239. D. 275. E. 349. C. 451. C. 555. E. 556. C. 636. A. 690. D. 786. C. 899. D. 1059. A. (1369. & 1370.) 350. D. (1375.) 352. A. (1409.) 355. E. (1426.) 357. E. (1437.) 359. B. (1442.) 359. E.
Bononienſe (1548.) 251. C.
Braccarenſe (572.) 731. B.
Brivatenſe (1094.) 41. E.
Burdegalenſe (1080.) 618. E.
Burgenſe in Hiſpania (1076.) 44. B.
Cabilonenſe (875.) 19. 300. B. 431. A. 735. C. (915.) 25. (1064.) 535. A. (1072.) 483. E.
Cæſarauguſtanum (380.) 1031. A. (592.) 1031. D.
Cariſiac. (838.) 17. 299. C.
Cenomanenſe (1511.) 249. D.
Ceſſeronenſe (907.) 23.
Claromontenſe, ſeu Arvernenſe (535.) 525. (1095.) 42. A. 439. A. 528. B. 535. D. 655. C. 742. E. 837. E. (1129.) 48. E. (1130.) 748. E.
Compendienſe (833.) 299. E.
Conſtantienſe (1414. & ſeq.) 245. A. 798. C. 848. D. 905. C.
Coxanenſe (1035.) 673. A.
Eduenſe (1094.) 742. D.
Egidianum (1042.) 34. C. 437. A. 534. B. 618. C. (circa 1050.) 481. C. (1115.) 187. B. (1210.) 491. C.
Fontis cooperti (911.) 23. 531. E. 670. E.
Francofordienſe (794.) 833. A.
Gerundenſe (1068.) 37. C. 137. B. 227. B. 673. E. 941. A. 1110. E. (1078.) 870. D. 1042. E.
Helenenſe (1114.) 1100. D.
Hiſpalenſe (590.) 1031. C.
Jaccenſe (1060. vel 1063.) 1080. A.
Illiberitanum (305.) 294. C. 527. A.
Juncarienſe (909.) 23. 531. D.
Lateranenſe (1139.) 943. D. (1179.) 321. A. 387. C. 415. A. 621. B. 755. C. 877. B. (1215.) 63. E. 681. C. (1513.) 1066. A.
Leutevenſe (1325.) 554. C.
Lombarienſe (1165.) 54. D. 200. E. 232. B. 442. C. 519. E. 539. A. 591. A. 678. B.
Lugdunenſe (1245.) 545. C. 766. E. (1274.) 773. E. 889. B.
Magalonenſe (909.) 301. A. 302. C. 433. A. 617. A. 670. E. 735. D. (circa 1220.) 763. B.
Magdunenſe (891.) 22. 300. E.
Mantalenſe (879.) 616. D.
Matiſconenſe (585.) 668. C.
Monſpelienſe (1134.) 49. B. 536. E. 676. B. 703. A. 710. B. 749. A. (1162.) 232. B. 753. A. (1195.) 59. C. 540. E. 757. E. (1213.) 760. D. (1214.) 63. B. (1215.) 330. E. 543. A. (1224.) 64. E. 333. E. 543. D. 763. D. (1258.) 74. C. 446. B. 771. B. (1269.) 391. C. 415. D. (1321.) 449. A. (1339.) 784. B.
Monſpelii concilium generale Franciæ (1303.) 595. C. 604. C.
Montilienſe (1209.) 61. B.
Murellanum (1213.) 63. B.
Narbonenſe (589.) 11. 297. B. 429. A. 528. C. 668. D. 732. A. 1031. D. (791.) 4. 15. 298. E. 430. A. 529. C. 616. A. 669. C. 733. D. 1032. D. (911.) 141. D. (947.) 28. 303. E. 736. A. (circa 990.) 30. (circa 1032.) 33. 307. B. 534. A. 618. C. 672. E. 738. A. 1042. B. (1043.) 34. C. D. 307. E. 437. A. 534. B. 618. C. 673. A. B. 738. D. 1041. A. (1054.) 35. D. 309. A. 437. A. 534. D. 618. D. 673. D. 738. E. (1055.) 35. E. 309. B. 534. E. 673. D. (1090.) 126. E. 143. E. 187. A. (1091.) 41. D. 193. D. 310. C. 741. D. 871. C. 941 D. 1043. C. (1125.) 619. B. (1129.) 48. D. E. 314. C. 873. E. (1134.) 49. C. 874. D. (1140.) 316. A. 749. C. 874. D. (1207.) 61. A. (1212.) 62. D. 329. B. 388. B. 406. E. 542. D. 625. B. 680. C. 711. C. 723. A. 760. B. (1226.) 543. E. (1227.) 66. C. (1244.) 70. B. 334. C. 389. C. 545. C. 684. C. 766. D. (1251.) 685. A. (1272.) 408. B. (1274.) 80. A. (1277.) 195. E. 630. B. 686. D. (1280.) 630. E. (1309.) 86. E. (1328.) 88. C. (1374.) 93. C. 174. D. 196. D. 240. E. 261. B. 276. B. 352. A. 402. D. 453. C. 557. E. 638. E. 691. E. 715. C. 793. D. 902. D. 960. B. 1060. B. (1430.) 100. B. 197. A. 277. E. 358. C. 561. E. 640. C. 693. E. 800. E. 906. B. (1551.) 114. D. (1609.) 118. E. 252. B. 283. A. 371. D. 396. D. 459. D. 573. B. 645. C. 699. D. 818. E. 924. D. (1635.) 120. E. (1660.) 122. C. (1671.) 122. D. (1699.) 123. D. 377. B. (1706.) 153. A.
Nemauſenſe (1096.) 43. A. 439. B. 484. B. 743. B. 1044. A. 1100. B. (1284.) 448. A. (1302.) 85. B. 704. A. (1364.) 92. E.
Pariſienſe (circa 551.) 612. C. (557.) 528. B. (1394.) 796. E. (1395.) 639. B. (1398.) 639. B. nationale (1408.) 243. C. 355. D. 904. A.
Perpinianenſe (1409.) 98. D. 100. C.
Piſanum (1409.) 98. D. 190. E. 196. D. 213. B. 242. C. 243. D. 261. E. 277. B. 289. D. 356. B. 394. A. 402. E. 409. B. 454. D. 479. B. 501. C. 520. B. 639. D. 715. E. 848. C. 918. E. 962. C. (1511.) 807. B. 918. A.
Piſtenſe (862.) 530. C.
Placentinum (1095.) 229. B. 742. D.
Portuenſe (poſt an. 823.) 735. B. (887.) 21. 300. D. 431. E. 531. B. 616. E. 670. C. 735. C. 1034. E. (897.) 23. 255. C. 257. D. 301. A. 432. E. 531. D. 617. A. 654. A. 670. D. 735. C. 938. D.
Regienſe (439.) 7. 610. B.
Remenſe (1131.) 749. A.
Rodenſe (1022.) 672. D.
Romanum (769.) 15. (998.) 30. (1075.) 37. E. 674. A. (1076.) 484. B. (1078.) 38. A. (1079.) 38. D. (1081.) 39. C. (1099.) 743. E. (1179.) 56. B. (1302.) 343. B. 448. D. 688. A. 894. A.
Senonenſe (833.) 299. B.
Sueſſionenſe (899.) 531. E.
Tarraconenſe (1564.) 1092. E.
Theodoniſvillæ (835.) 430. D.
Tiberianum (907.) 432. E. 531. D. 670. E. 707. E. 735. D. 1035. B. (1050.) 35. B. 308. A. 534. D. 618. D. 673. B. 707. E. 738. E. 1041. C. (1389.) 95. C. 287. A. 353. D.
Toletanum (589.) 11. 297. B. 429. A. 468. D. 528. C. 668. D. 731. B. 1031. C. (597.) 12. 732. B. (633.) 12. 297. C. 429. A. 528. D. 732. B. 1032. A. (638.) 12. 528. D. 1032. A. (653.) 529. A. 668. E. 1032. B. (675.) 297. E. 727. E. (683.) 14. 298. A. 529. A. 615. D. 669. B. 733. B. 1032. B. (684.) 14. 298. B. (688.) 298. A. B. (693.) 298. B. 529. B.
Toloſanum (829.) 16. (circa 879.) 20. (1005.) 31. 306. C. (1056.) 35. E. 309. B. 437. A. 534. E. 673. D. 739. C. 870. B. 1042. A. (1068.) 227. B. 483. D. (1079.) 39. A. (1090.) 41. B. 741. D. 871. C. (1119.) 46. D. 136. E. 187. E. 231. B. 270. C. 746. C. 839. A. 873. C. 943. A. (circa 1160.) 752. D. (1161.) 232. B. (1229.) 66. D.
Trecenſe (878.) 19. 300. B. 616. D. 735.

Digitized by Google

D. 735. C. (1107.) 231. A.
Tridentinum (1546. & 1563.) 116. E. 459. B. 570. B. 698. C.
Tulugienſe (1041.) 34. A. 437. A. 1040. E. 1076. C.
Turonenſe (1163.) 54. D. 753. C. (1510.) 807. B.
Tuciacenſe (860.) 18. 669. E.
Valentinum (1248.) 71. E. 335. D. 446. B. 545. E. 684. E.
Vaurenſe (1212.) 444. D. (1213.) 63. A. (1368.) 93. A. 240. E. 276. A. 350. C. 453. A. 557. A. 638. B. 691. C. 901. D. 1060. B.
Ucetienſe ſæculo VI. inclinante, 613. E. (1139.) 440. E. 487. C. 619. C. 676. D. 710. B.
Viennenſe (1112.) 745. E. (1311.) 87. E. 344. 346. A. 688. B. 779. C. 894. D.
Urgellenſe (circa 799.) 15. 833. A. (800.) 16.
de Congano (Arnaldus) 986. C. 987. A.
Conilhargans (Guillelmus) 1002. E.
de Conques (Bernardus Willelmi) 161. D.
(Thomas) 770. D.
Conſtanni (Galiardus) inſtr. 399. C.
Contadis (Arnaldus) 851. A.
Convenarum comites Bernardus 679. D. 779. A. 825. E.
Dodo 992. A.
Rogerius 880. B.
Convenarum comitiſſa (Margareta) 802. B.
Corbierus, tabellio urbis Tomeriarum, 247. B.
de Corciano (Raimundus) inſtr. 150. C.
Cordar (Theobaldus) inſtr. 301. A.
de Corinthi (Guillelmus) 949. D.
de Cornelac (Petrus) 586. A.
de Corneliano (Aimo) 388. E.
(Arnaldus) 320. B.
(Deuſdet) inſtr. 130. A.
(Giſardus) 411. A.
(Guillelmus) 319. A. 379. D. 380. A. 677. C. Inſtr. 323. B. C.
(Guillelmus Ato) 330. C.
(Guillelmus Ramalius) 317. B.
(Petrus) 395. C. Inſtr. 328. B.
(Petrus Raimundus) 332. B. 380. C. Inſtr. 143. E.
(Petrus Vincentius) 954. B.
(Poncius) 314. A. 317. D. Inſtr. 154. B.
(Raimundus) 323. C.
Cornelii (Guillelmus) inſtr. 47. A.
de Cornes (Berengarius) inſtr. 143. E.
de Cornillon (Gaucelinus) 626. C.
de Cornione (Gaucelmus) inſtr. 348. A.
de Cornone (Ato) 745. E.
(Guillelmus) 541. A. 749. E.
(Otho) 322. D.
(Petrus) 777. A. 825. E.
(Raimundus) 588. C. 746. D. 757. A. B.
de Cornoüailles (Guillelmus Jordanus) 236. D.
de Cornu (Poncius) 838. D.
(Raim.) inſtr. 291. E.
de Cornucio (Hugo) 277. D. 537. B. Inſtr. 279. E.
de Cornus (Petrus) 587. E.
Corſerii (Bertrandus) 177. D. 998. E.
Corſini (Bartholom.) 568. A.
Corteſii (Arnaldus) 1081. C.
(Durandus) inſtr. 138. A.
de Cortico (Guillelmus) 509. E.
Cortolani (Michael) 1063. E.
Corvi (Ricanus) inſtr. 308. E.
de Coſelis (Antonius) 785. D.
Coſentinus archiep. (Nicolaus Brancacius) 133. C.
de Coſta (Aimericus) inſtr. 399. C.
de Coſtaſolana (Martinus) inſtr. 200. E.
Coſtauz (Deodatus) inſtr. 146. A.
(Guillelmus) inſtr. 146. A. 147. B.
Cote (Bernardus) inſtr. 143. E. 148. B.
Coüel (Johannes) 103. D.
de Counac (Berengarius) 952. A.
Courtois (Stephanus) 507. A. B.
de Couſcia (Berengarius) 320. C.
de Couzier de Ceſieras (Blanca) 217. E. 366. A.
de Cramaud (Simon) 242. A.
de Cranis (Johannes) 72. A. 886. B. C. 931. D. Inſtr. 156. A. 449. C.
Crapone (Petrus) 185. C.
de Cravans (Antonius) 248. C.
de Creiſſel (Jordanus) 535. C. 584. E.
(Petrus) inſtr. 195. E.
(Petrus Guilberti) 588. A.
de Crevecœur (Franciſcus) 366. D.
(Ludovica) 366. D.
(Philippus) 364. A.
de Criſpiano (Guillelmus) inſtr. 332. B.
Criſpini (Antonius) inſtr. 399. C.
de Criſtol (Juditha) 120. B. C.
de la Croix (Claudius) 136. B.
(Guido) inſtr. 93. A.
(Leonardus) inſtr. 222. B.
(Raimundus) inſtr. 50. D.
de la Croix de Caſtries (Renatus Gaſpar) 726. C. E.
de Cros (R.) inſtr. 196. A.
Croſats (Bernardus) inſtr. 146. B.
de Croſis (Bernardus) 407. C.
de Croſo (Aimericus) 990. C.
(Bertrandus) 510. D. inſtr. 202. E.
(Petrus) 179. A.
Croſeri (Guiraudus) inſtr. 155. A.
a Cruce dictæ Sanctimoniales, Narbonæ, 122. D.
de Cruſſolio (Franciſcus) inſtr. 388. E.
de Cugulada (Poncius) 1087. E.
de Cultura (Johannes) 170. B. 954. D.
Cumbad (Bernardus) inſtr. 302. B.
de Cumbis (Petrus) 551. B. 990. A.
Cumbreti (Matfredus) 231. C.
de Curdechaine (N.) inſtr. 231. D.
de Curia Ferrandi (Arnulfus) 168. D.
de Curſiaco (Raimundus Bernardi) 195. B.
Curti (Guillelmus) 212. D.
de Cutio (Petrus) 315. E.

D

DACY (Johannes) 633. C.
Daffis (Jacobus) 814. E.
Dagon (Johannes) 122. D.
(Poncius) 585. D.
de Dain (Sicardus) inſtr. 147. E.
Dales (Philibertus) 1005. B.
Dalmad (Gaufredus) inſtr. 431. D.
Dalmaſii (Berengarius) 766. E.
(Roſtagnus) 743. A.
Dalon (Johannes) 412. A.
Daniel (Petrus & Poncius) 661. B.
Dapiano (G.) 336. B.
Darles (Steph.) inſtr. 252. D.
Daſſas de Marcaſſargues (Iſabella) 574. A.
Davalat (Bertrandus) inſtr. 437. D.
David (Johannes) inſtr. 137. D.
(Raginaldus) inſtr. 142. A.
Daviſy (Petrus) ſcriptor, 896. B.
Dauneri (Petrus) inſtr. 222. C.
Dauvet Deſmareſts (Gaſpar) 663. C.
Dax (Antonius) inſtr 124. B. D.
Debarn (Bernardus) inſtr. 181. A.
Decani (Raimundus) 441. C. 620. A. B. 624. C. Inſtr. 305. B.
Decumanorum colonia, Narbona, 1.
Deidier (Guillelmus) inſtr. 232. E. 235. C.
(Hieronymus) 219. D.
Delfinus Franciæ, filius Ludovici XIV. regis, 286. C.
Delfini ejuſdem filius & ipſe Delfinus Ludovicus ibid.
Delitioſi (Bernardus) Minorita, 274. E. 895. B. 956. B. 990. E.
Denhuc (Raimundus) 1021. B.
Deodati (Guillelmus) inſtr. 318. C.
Dertuſenſis epiſc. Gaufredus, 1047. D.
Deſandrieux (Simon Petrus & R. P.) inſtr. 232. E.
Deſbac (Bernardus & Guillelmus) 1090. E.
(Bertrandus) 1088. C.
de S. Deſiderio (Hugo) 592. B.
Deſnault (Petrus Dionyſius) inſtr. 229. C.
Deſus (Petrus) 1001. C.
de Deucio (Bertrandus) 240. A. 783. B. 790. A. 846. D.
Devereus (Petrus) inſtr. 193. C.
Deyron (N.) ſcriptor antiq. Nemauſ. 427.
Diaceta (Angelica) 970. B.
Dicher (Nicolaus) 263. E.
Die (Rigaldus) 229. B.
de Die (Guillelmus) inſtr. 276. B.
Diego (Franciſcus) inſtr. 489. D.
Dioc (Arnaldus) 680. A. 683. B.
de Dion (Poncia) vicecomitiſſa, 509. C.
Doctrinarii Patres, Narbonæ & Limoſii, 4. 119. B. 120. B. D. Leutevæ 526. 576. D. Nemauſi, 462. D.
Doleta (Petrus) Inſtr. 433. C.
Domederii (Gervaſius & Arnaldus) inſtr. 441. D.
de Domenova (Petrus) inſtr. 486. D.
Dominicanæ Sanctimoniales, Monſpelii, 731. C.
Dominicani, Aleſiæ 517. A. Inſtr. 226. B. Avenione, 360. D. Biterris, 335. C. 374. E. Inſtr. 156. A. Carcaſſonæ & Aquiſmortuis 887. E. Carpentorati, 119. C. extra muros Claromontii Leutev. 526. 553. B. Limoſii 4. Monſpelii, 731. C. 763. A. 819. A. Narbonæ, 4. 119. C. Inſtr. 161. E. Perpiniani & Caucoliberi 1071. B.
Dominicani reformati Biterris 420. D.
Dominici (Marcus Anton.) 614. B.
(Dominicus) 996. C.
(Petrus) inſtr. 400. A.
S. Dominicus, fundator ſui ordinis, inſtr. 443. D. 759. D. 883. B.
de Domonova (Bernardus) 1025. D.
de Donadieu (Franciſcus) 1006. C.
Donati (Petrus) inſtr. 91. E.
Dor (Raimundus) 181. D. E.
de Dorniano (Iſarnus) 232. C.
Douvrier (Rigaldus) 1120. C.
Drocenſis comes Johannes 85. C.
Robertus 496. C.
de Duabus virginibus (Ermengarda) 837. A.
(Ermengaudus) 589. B. C.
(G.) inſtr. 332. E.
(Gaucelmus) inſtr. 279. E.
(Guillelmus) 720. E. Inſtr. 329. E.
(Paulus) 784. A.
(Poncius) inſtr. 91. E.
(Raimundus & Gaucelinus) 586. C.
Dubelly (N.) 608. A.
Duchesne (Andreas) 881. E.
Dunenſis comes, Johannes Aurelianenſis, 102. B. C.
Duranti (Antonius) inſtr. 400. A.

Digitized by Google

(G.) inſtr. 67. D.
(Guillelmus) inſtr. 59. A.
Durantus (Johannes Steph.) 814. E.
de Duratio (Margareta) 796. A.
de Durba (Raimundus) 209. A.
de Durbano (Berengarius) 200. C.
(Bernardus) 200. E. Inſtr. 82. B.
(Guillelmus) 203. D.
(Embrinus) 173. E. 203. E.
de Duroforti (Bernardus) 266. B.
(Bernardus Gratapala) 139. B.
(Bertrandus) 139. B. 774. C.
(Fulco) 941. E.
(Guillelmus) inſtr. 487. B.
(Guillelmus Bernardi) 261. C. 986. E.
(Hugo) 1020. B.
(Raimundus) 874. C.
(Raimundus Raimundi) inſtr. 433. A.
(Rogerius (981. D.

E

EBLE (Poncius) inſtr. 176. B.
Eblonis (Hugo) 1044. E.
Ebruni (G.) inſtr. 67. E.
de Eccleſia (Antonius) inſtr. 400. A.
(Berengarius) 172. A.
(Petrus) inſtr. 197. E.
(Raimundus) inſtr. 330. E.
Egidi (Bartholomæus) 287. B. Inſtr. 124. B. 126. B. C.
S. Egidii comes (Raimundus) 37. B. 39. E. 43. D. 660. A. D. Inſtr. 300. A.
de S. Egidio (Poncius) 493. B. 510. C. Inſtr. 202. E.
(R.) inſtr. 195. C.
Eglinenſis epiſc. (Landebertus) inſtr. 3. E.
Eira (Berengarius) inſtr. 46. B.
Eiſignati (Petrus) 997. B.
Eliſiarni (Tritmundus) inſtr. 178. E.
de Elzeria (Frotardus) 316. E.
(Guillelmus) 276. D.
Emardi (Amelius) 1098. E.
Emeritenſis epiſc. Innocentius, 12.
Empuritanus comes Hugo 205. C. 205. B.
Poncius Hugo 205. D. 1106. C. Inſtr. 486. B.
Engarran (Petrus Raim.) inſtr. 400. A.
Enge (Bernardus) 982. A.
Engerius (Petrus) 487. D.
d'Enghien (Johanna) 102. A.
Engoliſmenſis duciſſa, Diana 924. D.
Engoliſm. duces Carolus & Ludov. de Valois 699. E.
Eraudi (Philippus) 899. C.
Ermengaudi (Guillelmus) 949. D. Inſtr. 91. E. 92. A. 352. D.
(Guitardus) 195. D.
(Petrus) 180. E. 182. A. B. C. 687. C. 953. D. Inſtr. 148. B.
(R.) 590. C.
(Raimundus) 589. E.
Ermengavus (Willelmus) 583. C.
Eſcafredi (Hugo) 876. C.
Eſchard (N.) Dominicanus auctor, 553. E.
Eſchive (Raimundus) inſtr. 138. A.
Eſcuderii (Armandus) inſtr. 154. D.
de Eſcura (P.) 497. E.
d'Eſpagne (Arnaldus) 1022. A.
d'Eſpinaſſe (Amblardus) 222. B.
(Antonius) 184. E.
(Bernarda) 982. C.
Eſcadouſſens (Bernardus & Arnaldus) 315. E.
(Bertrandus) 332. C.
d'Eſt (Aloyſius) 821. B.
(Hyppolytus) 114. A. D. 263. A.
d'Eſtampes (Johannes) 633. C. 913. D.
(Robertus) 913. C.
de l'Eſtang (Antonietta) 282. E.
(Jacobus) 282. D.
Eſtienne (Andreas) 368. B.
(Guillelmus) 361. A. B.
d'Eſtouteville (Johannes) 455. E.
Eſtreboni (Raimundus) inſtr. 91. E.
Etruriæ dux (Franciſcus) 370. A.
Etruriæ princeps (Coſmas) 376. E.
de S. Eugenia (B.) inſtr. 65. E.
de S. Eulalia (Adalais) 589. A. 720. C.
de Euſeria (Poncius) 789. D.
Exuperius, famoſus rhetor, 2.

F

FABER (Jacobus) 110. D. 458. E.
Fabre (Franciſcus) 185. D.
de Fabreſano (Ermengaudus) 143. E.
Fabri (Antonius) inſtr. 300. D.
(Bernardus) 176. C. Inſtr. 150. B.
(Guillelmus) 204. A. Inſtr. 338. B.
(Petrus) 95. B. 596. A.
(Petrus Raimundi) inſtr. 50. D.
(Raimundus) 99. C. 175. A. 391. E.
(V.) inſtr. 195. C.
de Fabricis (Berengarius) 780. C. 827. E.
(Guillelmus) 745. E. 755. A. 777. A.
de Fabricolis (Will.) inſtr. 324. D.
de Fabricone (Bertrandus) 168. C.
Fages (Johannes) inſtr. 468. D.
(Petrus) inſtr. 232. 235. C.
Falconer (Petrus) inſtr. 46. B.
Falconis (Guillelmus) 661. E.
Falconius (Guido) 510. C. Inſtr. 202. E.
de Falgariis, ſeu Falgueriis (Johannes) 352. A. *vide* de Felgariis.
(Petrus Raimundi) 411. B.
(Rodmundus & Raimundus) fratres, 309. E.
(Salomon) 345. B. 347. E. 349. A.
de Fano (Raimundus) inſtr. 441. D.
de Fano jovis (Abraham) 1026. D. Inſtr. 467. D.
(Arnaldus Raimundi) inſtr. 450. C.
(Petrus Arnaldi) 175. C.
de la Fare (Franciſcus) 518. C.
de la Fare Tournac (N.) inſtr. 230. A. D. *lege* 240.
de Fargis (Raimundus) 87. D.
(Raimundus Guillelmi) 87. D. 89. B.
de Farico (Iſarnus) inſtr. 86. C.
de Faricone (Bertrandus) inſtr. 91. D. E. 93. A.
(Raimundus) 172. E.
Farneze (Alexander) 116. B. 250. B. C.
(Conſtantia) 566. B.
de Favars (Petrus) 166. A.
de Faucon (Franciſcus) 921. D.
de Faugeres (Beatrix) 191. D.
de Felgariis (Arnaldus) 403. A. *vide* de Falgariis.
(Beatrix) 403. C.
(Gaufredus) 594. A.
(Guilafredus) 631. E.
(Guillelmus) 406. C. 949. B. Inſtr. 144. A.
(Petrus) inſtr. 146. A.
(Petrus Sicardus) inſtr. 147. A.
(Raimundus) inſtr. 132. A.
(Salomon) 406. D. 408. E. 409. D. 549. E. Inſtr. 143. E. 144. A.
a S. Felice (Bermundus) 804. B.
(Guillelmus) 884. A. 949. D. Inſtr. 84. D. 436. C.
(Jacobus) 718. B. 995. E.
(Petrus) inſtr. 284. A.
(Raimundus) 1080. E.
de Felin (Franciſca) 285. A.
de Fenolheto (Arnaldus) 55. D. 271. A.
(Udalgarius) inſtr. 79. E.
(Petrus) vicecomes, 291. D. 1114. A.
(Udalguerius) vicecomes, 231. C. Inſtr. 41. B.
de Ferralibus (Petrus) 207. E.
Ferran (Raimundus) 165. D. 166. A.
Ferrandi (Bernardus) inſtr. 147. E.
(Johannes) inſtr. 400. B.
(Petrus) 174. B. 176. A.
Ferrandi de Lau[illegible]no (R.) 950. A.
Ferrandus (Bernardus) 873. D.
Ferranni (Will.) inſtr. 438. A.
Ferrariæ dux, Alfonſus, 113. E.
Ferrarienſis epiſc. Hippolytus d'Eſt 114. A.
Ferreoli (Petrus) 873. B.
Ferrerii (Johannes) 149. C.
(Stephanus) 562. C.
de Ferrici (Geraldus) 796. D.
Ferrol (Petrus) inſtr. 443. A.
(Poncius) inſtr. 437. B.
Ferroli (Guill.) inſtr. 449. E. 450. C.
(Hugo) inſtr. 457. B.
(Jordanus & Poncius) inſtr. 450. C.
de Ferruciaco (Benedictus) 536. B. 588. B. Inſtr. 276. D.
Ferrucii (Bernardus) inſtr. 154. B.
de Feſano (Petrus) inſtr. 130. A.
de Feſville (Raimundus) 57. B.
le Fevre de Caumartin (Ludovicus Urbanus) 463. E.
Feuterii (Johannes) 407. D.
de Feynes (Petrus) 265. B.
de S. Fide (Guillelmus) 946. C.
de Figareto (R.) inſtr. 200. E.
Fillere (N.) inſtr. 229. E.
de la Fillole (Guillelmus) 560. D.
de S. Firmino (Raimundus) 762. D.
de Fiſco (Bernardus) 599. A. Inſtr. 370. B. 375. C.
(Bertrandus) 894. E.
(Guillelma) 850. A.
de Fitta (Thomas) 1004. C.
de Fixes (Simon) 812. A.
de Fizes (Raimundus) 852. B.
Flamma (Poncius) inſtr. 300. E.
Flandriæ comes, Guido, 84. A.
comitiſſa Johanna 61. C.
Margareta 94. B.
de Fliſco (Guillelmus) 346. A. 392. D.
(Johan. Ludov.) 697. A.
de Floirano (Berengarius) inſtr. 150. B.
(Bernardus Guillelmi) inſtr. 150. B.
(Guillelmus) inſtr. 154. D.
(Petrus) inſtr. 150. B.
(Raimundus) inſtr. 138. A.
de Florac (Guillelmus) 591. E.
S. Floræ comes, Boſius, 566. B.
de Florenciaco (Raimundus) 325. E. 380. D.
Florentiæ dux, Franciſcus, 370. D.
Florentinus archiep. Julius de Medicis, 111. E.
de Florino (Gaufredus) 782. C.
Flotte (Petrus) 83. D. 84. A.
Flouravaud (Joſeph.) inſtr. 231. B.
de Foderia (Bertrandus Eleazarii) 587. D.
(Guillelmus Ricardi & Ricardus) fratres, 592. C.
(Guillelmus Raim.) inſtr. 279. E.
(Raimundus Raimundi) 543. B.
(Raimundus Ricardi) 537. B. 587. E.
(Ricardus) 723. A.
de Fodilione (Bernardus) 347. D.

Digitized by Google

Folcaldi (Durantus) inſtr. 188. B.
Fole (Will.) inſtr. 195. D.
Folcti (Raimundus) 1089. D.
la Fond (Olivarius) inſtr. 231. B.
de Fontaines (Sanctus) inſtr. 92. A.
de Fontaneſio (Nicolaus) inſtr. 308. B.
de Fontanis (Petrus) 690. B.
de Fonte (Bernardus) 171. D.
(Petrus Udalguerii) 943. C.
de Fonte cooperto (Petrus) 914. A.
de Fonteïano (Guill.) inſtr. 303. A.
de Fonte jocoſo (Guillelmus) 203. E.
de Fontenais (Franciſca) 805. A.
de Fontenay (Philiberta) 643. D.
de Fontibus (Jaubertus ſeu Gaubertus) 189. A. 881. B. 947. E. 1103. B.
(Odo) 947. E. 1081. A.
Fontiſmartii (Petrus) 91. C.
de Forcia (Eblo) 636. D.
Forcſius (Chriſtophorus) 573. B.
le Foreſtier (Nicolaus) 117. B.
Forlive (Dionyſius) inſtr. 231. B.
la Formal (Johannes) 178. D.
Fornerii (Arnaldus) 998. D.
(Philippus) 182. B.
Fornier (Eugenius) 183. A.
(Guillelmus) 210. C.
(Henricus) 264. C.
(Jacobus) 183. A.
(Johannes) inſtr. 231. B.
(Petrus & Eugenius) 182. E.
de Fornoles (Guiraldus) inſtr. 369. A.
Fors (Deuſde) inſtr. 176. B.
du Fort (Agnes) 658. A.
Fortis (Johannes) 197. B.
(Raimundus) 1019. D. 1021. B. E.
du Fos (Maria) 719. A.
de Foſſis (Rogerius, Guido & Bertrandus) fratres, 65. A.
Fulquoys (Guido) 76. A. C. D.
Fouquet (Franciſcus) 122. B.
(Nicolaus) 122. B. D.
Fournier (Ogerius) 1007. A.
de Fouſſieres (Hugo) 347. C.
de Fracheto (Geraldus) 75. A.
Franc (Antonius) 1005. D.
a Francia (Johanna) filia Caroli VII. regis, 105. B.
Johanna filia Philippi VI. regis, 351. D.
Iſabella 85. C. 551. A.
Magdalena filia & ſoror Franciæ regum, 214. B.
Franciæ delphinus, Ludovicus, 464. D.
Franciæ adminiſter, Guillelmus Briçonnet, 562. E.
Franciæ dux, Carolus Martellus, 298. C. 426. 429. E. 482. E. 669. B. 727. E. 733. B.
Franciæ reges, Carolus Magnus 15. 16. 135. D. 137. A. 141. B. C. 155. A. D. E. 156. A. 186. D. 188. A. 298. D. 398. B. E. 471. D. 472. B. C. 581. A. 832. B. 833. A. 935. E. 936. C. 1009. C. Inſtr. 1. 2. 165. C. 264. E. 341. A. 411. C.
Carolus Calvus 17. 18. 19. 135. D. 137. B. 141. C. 157. A. B. D. E. 158. A. B. D. 186. E. 188. C. 257. C. 290. A. 404. E. 405. A. 430. D. 431. B. 472. A. 530. D. 531. A. 654. E. 669. D. E. 705. E. 708. D. 835. B. C. 937. E. 938. B. 974. B. C. 1009. D. 1034. A. B. Inſtr. 4. E. 5. D. E. 10. A. 74. C. 311. D. 313. B. 414. D. 415. D. 416. D. 418. B. 475. C. 476. D.
Carolus III. ſeu Craſſus 158. B. 405. A. 938. B. C. 974. C. 1009. E.
Carolus IV. ſeu Simplex 23. 24. 26. 137. C. 158. B. C. E. 257. C. D. 260. A. 290. A. B. 302. A. D. E. 303. B. 398. C. 405. A. 414. C. 432. E. 433. A. B. C. 449. D. 465. B. 468. D. 472. E. 473. C. 498. E. 581. C. 671. A. 709. A. 775. A. 780. E. 928. C. 929. A. 934. A. 937. E. 938. A. C. D. 939. A. 974. E. 975. A. B. 1035. A. C. 1036. A. Inſtr. 12. C. 13. E. 14. D. 15. C. 76. A. 171. B. 420. E. 421. E.
Carolus V. 93. A. 95. B. 212. E. 352. B. 558. A. 794. C. 901. E. 960. A.
Carolus VI. 98. A. 241. E. 243. A. C. D. 353. E. 355. D. 356. B. E. 357. E. 453. C. 639. B. 715. D. 727. A. 796. E. 797. A. C. 905. C. Inſtr. 386. A.
Carolus VII. 100. A. 101. D. 102. C. 103. E. 104. A. 246. B. 278. E. 279. E. 358. A. 359. B. C. E. 361. D. 362. D. E. 363. A. 455. E. 640. E. 716. A. 775. A. 800. E. 801. C. 802. A. B. C. 849. D. 906. B. 913. E. 914. A. 915. D. 1015. D. Inſtr. 309. A. 496. C.
Carolus VIII. 107. A. 110. C. 363. E. 562. E. 563. B. 643. C. 697. B. 698. A. 917. D.
Carolus IX. 116. E. 117. A. 215. C. 368. A. B. 569. A. 570. B. 609. 644. A. C. D. 698. E. 699. E. 922. A. 923. E.
Carolomannus 20. 188. C.
Childebertus 613. D. 614. D.
Clodoveus 2. 1030.
Franciſcus I. 112. A. C. 113. A. 214. D. E. 218. B. 281. C. E. 365. A. D. 366. B. 368. D. 369. E. 434. D. 458. E. 505. D. 525. 564. C. 565. E. 566. A. 570. B. 698. B. 729. C. 775. A. 807. C. 808. A. B. D. E. 810. C. 851. A. 919. D. 967. A. B. Inſtr. 118. D. 205. C. 392. D.
Franciſcus II. 459. B. 568. B.
Henricus I. 226. D. 257. E. 290. E. 307. A. 309. A. 414. D. 436. D. E. 438. C. 465. D. 469. D. 483. D. 534. A. 583. B. D. 602. B. 673. B. 706. D. 836. E. 837. A. 940. D. 978. E. 979. A. 1011. A. 1040. D. 1041. C. D. Inſtr. 105. C. 430. E.
Henricus II. 113. 114. A. 115. E. 251. D. 367. B. 567. B. 568. A. 570. B. 808. A. 921. B. D. 923. E. 1004. D.
Henricus III. 117. D. 370. A. 570. D. E. 572. A. 731. A. 758. C. 852. B. 1006. D.
Henricus IV. 118. C. D. 182. E. 252. B. 370. C. E. 371. B. 420. D. 572. D. 573. B. 645. C. 815. E. 816. E. 819. B. 852. E.
Hugo 30. 31. 126. C. 142. C. 159. C. 192. E. 290. D. 305. E. 306. B. 435. B. C. 508. D. 836. B. 977. C. 1010. C. 1038. D. E.
Johannes 350. A. 450. D. 637. A. 715. B. 775. A. 790. D. 994. E. Inſtr. 91. C. 340. B.
Lotharius 28. 29. 126. B. 140. B. 142. A. B. 159. B. 225. E. 226. C. 290. B. C. D. 291. C. 304. A. C. D. E. 305. B. C. 386. C. 434. C. D. E. 435. A. 465. C. 581. E. 582. A. 617. D. 671. D. E. 672. A. B. 706. D. 736. B. 836. A. 939. C. E. 940. A. 977. A. C. 1010. A. B. 1037. C. D. 1038. A. C. 1097. A. Inſtr. 18. C. 19. A. 20. C. 268. C. 428. C.
Ludovicus I. ſeu Pius 16. 17. 20. 135. D. 136. E. 137. A. 141. C. 155. C. 156. B. C. D. E. 157. A. 186. E. 255. D. 256. D. 257. A. 404. A. 430. C. 472. E. 473. A. 517. D. 530. A. 654. B. D. 707. C. D. 733. E. 734. A. C. 833. A. 834. B. D. 935. E. 937. C. D. 973. C. 1009. C. 1033. A. B. D. 1105. B. Inſtr. 4. A. 8. A. 73. A. 165. C. 167. B. C. 142. B. E. 712. C. 413. E. 474. B.
Ludovicus II. ſeu Balbus 20. 158. B. D. 616. D. 974. C. 1094. E.
Ludovicus IV. ſeu Tranſmarinus 28. 141. E. 159. A. 203. D. E. 223. 224. 225. B. C. 290. B. 433. E. 434. A. B. C. 465. C. 581. D. E. 659. E. 671. B. D. 939. B. C. 976. B. C. 1036. C. D. Inſtr. 17. D. 296. E.
Ludovicus V. 159. C. 1010. B.
Ludovicus VI. 46. E. 48. D. 145. A. 313. A. 509. A. 536. C. 675. D. 873. B. C. D. 874 C. 942. C. E. 980. A. Inſtr. 34. B. 35. E. 37. B. 190. D. 276. E. 319. E.
Ludovicus VII. 37. C. 38. A. 39. E. 42. C. 52. C. 53. D. 54. E. 145. D. 232. A. 405. E. 414. E. 441. D. 442. B. 488. C. E. 538. A. D. 620. C. 652. E. 654. A. 670. A. 678. C. 706. B. 749. A. 751. A. 752. D. 753. C. 755. C. 874. D. E. 875. B. 876. B. 945. B. 980. B. 1048. E. Inſtr. 42. D. 44. A. 85. E. 86. E. 137. A. 139. C. 150. D. 193. D. 195. A. 282. B. 299. A. 300. E. 323. A. 326. D. 357. D. 358. C. 361. C. 437. B. 438. A. 439. B. 440. A.
Ludovicus VIII. 66. B. 332. C. 388. E. 543. D. 626. E. 884. B. 947. C. Inſtr. 58. D. 59. A. 60. A. 454. D.
S. Ludovicus IX. 66. C. 70. B. 71. D. E. 73. A. E. 74. D. 76. B. C. 78. B. D. 167. E. 168. D. 170. A. 178. E. 206. E. 207. E. 234. C. D. E. 235. C. D. 335. A. 336. C. 337. D. 338. C. 342. C. 391. B. 432. A. 445. C. 446. D. 467. A. 477. A. 494. C. E. 543. E. 545. B. 546. E. 547. E. 603. E. 664. D. 683. B. 685. C. 712. D. 725. C. 727. A. 729. E. 764. A. 765. B. 770. B. 771. C. 772. D. 773. B. D. 885. E. 886. B. 888. A. 948. A. D. 952. B. C. 953. A. C. 982. E. 1020. B. 1102. C. Inſtr. 60. A. 67. D. 151. E. 202. B. D. 306. D. 370. E. 373. B. 374. D. 453. D. 454. D. 457. B.
Ludovicus X. 552. C.
Ludovicus XI. 104. B. 106. D. 107. A. 247. C. D. 280. B. 362. D. 364. B. 562. C. 696. A. 803. E. 915. E. 1000. C. 1064. A.
Ludovicus XII. 3. 108. B. 110. D. 249. A. 403. B. 410. E. 563. E. 570. B. 590. D. 697. C. 806. E. 918. E.
Ludovicus XIII. 120. E. 152. C. 221. B. 237. A. 252. C. 283. A. B. 371. E. 372. A. 374. B, 375. C. 421. D. 461. A. B. 462. E.

Digitized by Google

507. C. D. 573. D. 574. B. C. 646. A. 664. A. 699. E. 700. C. 731. A. 820. D. 829. E. Inſtr. 93. D. 102. C.
Ludovicus XIV. 121. A. 123. E. 183. A. 186. A. 215. E. 254. B. 284. D. 286. C. 376. D. 417. A. 461. D. 463. B. 515. 577. E. 601. A. 606. B. 647. C. 701. A. 702. C 926. D. 1008. C. Inſtr. 232. A. 261. A. 470. B.
Ludovicus XV. 154. A. 286. D. 702. E.
Odo 22. 24. 138. C. E. 158. B. C. 188. D. 257. D. 288. C. 300. E. 301. C. 398. B. 399. A. 414. C. 432. C. E. 835. C. 928. C. 938. C. D. 939. A. 974. D. 975. A. 1034. E. Inſtr. 10. B. 14. D. 170. A. 419. E.
Philippus I. 40. B. C. 136. C. 137. E. 138. D. 143. B. C. 160. D. 161. A. B. 162. D. 227. C. 228. B. 229. B. 230. C. 309. D. 311. D. 405. B. 414. D. 437. C. D. 438. E. 439. E. 465. D. 469. D. 470. B. 484. B. 535. E. 586. E. 674. E. 706. E. 709. C. D. 741. B. 742. D. 837. D. 872. A. C. D. E. 941. B. C. 979. D. E. 1011. B. 1043. A. C. 1044. A. B. Inſtr. 22. B. 23. C. 24. B. 25. A. 26. D. 79. D. 82. B. 83. C. 130. B. 132. A. 133. D. 178. D. 181. D. 182. A. 183. E. 186. C. 189. B. 297. C. 349. D. 433. C.
Philippus II. ſeu Auguſtus 64. E. 388. C. 406. D. 491. C. 540. A. 542. B. D. 543. B. 621. B. 625. A. 682. A. 760. A. 877. B. 878. C. 882. E. 931. A. 946. A. 1012. B. Inſtr. 43. E. 46. E. 49. E. 143. D. 144. A. 147. B. 148. A. 150. D. 165. E. 196. E. 197. C. 284. A. 304. B. 329. E. 331. A. 332. B. 363. C. 440. E. 441. D. 444. B.
Philippus III. 4. 79. E. 81. A. B. D. 171. A. 495. A. E. 498. D. 549. A. 686. C. 713. C. 946. E. 954. E. 1069. C. Inſtr. 60. A. 69. C. 159. D. 339. A. B. E. 376. B.
Philippus IV. 83. A. 84. B. C. D. 85. A. C. D. E. 131. E. 149. B. 189. D. 207. D. 208. D. 209. E. 236. B. 273. A. 339. E. 340. A. 342. C. E. 343. B. D. 344. A. 345. A. 392. D. 401. D. 448. D. 477. C. 524. C. 596. A. 632. C. 661. C. 713. E. 775. D. E. 777. A. B. C. 780. D. 827. B. 891. C. D. 892. E. 894. A. 955. C. D. 956. A. 988. E. 990. B. 1026. B. Inſtr. 160. A. B. 458. B. 490. E.
Philippus VI. 90. E. 91. B. 173. B. D. 347. D. 449. E. 689. E. 781. D. 783. A. 785. A. 786. B. 828. B. 896. E. 897. B. D. 956. E. 993. C. D. 1026. E. Inſtr. 288. B. 381. E.
Pipinus 2. 18. 298. C. 398. A. B. E. 525. 733. C. 832. B.
Rodulfus 27. 158. E. 159. A. 303. B. C. 433. D. 655. A. 671. D. 929. B. 975. E. 976. A. B. 1036. C. Inſtr. 127. D. 423. A.
Robertus 30. 31. 33. 142. C. D. E. 159. C. D. 288. C. D. 290. D. E. 306. B. E. 378. C. 399. D. 435. C. E. 436. A. B. 465. D. 473. E. 474. A. 483. B. 519. D. 550. B. C. E. 551. A. B. 582. D. 583. A. 671. A. D. 672. C. 836. B. D. E. 930. A. 940. C. 977. E. 978. B. D. 1010. C. 1038. E. 1039. B. C. D. E. 1040. B. C. Inſtr. 105. B. 173. C. 174. 175. D. 347. E. 429. C. 430. C.
Franciæ reginæ (Anna Auſtriaca) 645. E.
Blanca 727. A.
Catharina de Medicis 459. C. 569. D. E.
Gerberga 1097. A.
Hirmintrudis 18.
Johanna 897. C.
Maria 913. A.
Maria de Medicis 574. B.
Frances (Petrus) inſtr. 147. A.
Franciſcani Agathæ 664. B. Alenconii, 122. E. Aleſiæ 517. E. Inſtr. 226. B. Aziliis 4. apud S. Egidium, 506. A. Illæ 1071. Leutevæ 544. B. Monſpelii, 764. D. 819. A. Narbonæ 4. 69. E. 111. A. Perpiniani, 1071. B. Piſcenis, 665. A. Toloſæ 554. A.
Franciſcani conventuales, Leutevæ, 526.
Franciſcani ſtrictionis diſciplinæ Monſpelii, 731. C.
de Frangeain (Galliardus) inſtr. 143. D.
de Fraxino (Arnaldus) 953. B.
Fredelonis (Guillelmus) inſtr. 349. A.
de Fredol (Berengarius) 343. D. 346. C. 348. A. 382. A. 630. D. 633. E.
(Guillelmus) 633. E. 785. A. 797. B.
(Petrus) 347. A. B. 776. 777. A.
de Fregoſe (Cæſar) 214. E.
(Conſtantia) 215. B.
(Hercules) 215. A.
(Janus) 215. B.
de Fremals (Bernardus) inſtr. 37. A.
Frezol (Guillelmus) 719. C. 720. C. Inſtr. 319. E.
Fromentius (Antonius) 573. C.
de Frontiniano (Æneas) 837. B.
(Carolus) 802. A.
Frotardi (Petrus) inſtr. 317. D.
de S. Fructuoſo (Bernardus Johannes) 162. D.
Fuechè (Johannes) inſtr. 231. B.
Fulcodii (Cecilia) 510. C.
(Guido) 72. C. 73. C. 336. A. 492. E. 493. B. C. Inſtr. 370. E.
(Petrus) inſtr. 197. E.
de S. Fulcone (Guillelmus) 878. C.
Fulconis (Guillelmus) inſtr. 433. C.
(Petrus) inſtr. 277. D.
de Fulgariis ſeu Fulgeriis (Gualfredus) 335. A.
(Guill. & Rogerius) 328. E.
de Fulgerio (Bernardus) 309. E.
de Fulhaguerio (Hugo) 496. E. 497. A.
de Fullacherio (Petrus Geraldi) 587. B.
Fulquerii (Raimundus) 334. A. 394. A.
Fullter (Simon) 1064. C.
de Furchis (Raim. Durantus) inſtr. 197. E.
Furnerius (Arnaldus) inſtr. 450. B.
de Furno (Bernardus) 454. B.
(Guillelmus) inſtr. 150. B.
(Vitalis) 498. A.
Fuſcherius (Bernardus) 1056. E.
Fuſſeus (Simon) 965. A.
de Fuxo (Margareta) 969. E.
Fuxenſes comites, Archembaldus 214. B.
Gaſto 2. 209. C. 214. B. 558. A.
Johannes 2. 214. B. 358. A. B.
Raimundus Rogerius 59. B. 66. A. 203. D. 209. D. 214. B. 946. C.
Rogerius 66. E. 145. C. 227. C. 269. D. 870. C. 935. B. Inſtr. 80. A.
Rogerius Bernardi 64. E. 209. E. 342. D. 712. A. 777. B. 884. E. 892. C. 1052. A. 1102. D.
Fuze (Guillelmus) inſtr. 310. D.

G

GABALDI (Petrus) inſtr. 277. C.
Gabalitanus comes, Raimundus, 228. C.
de Gabiano (Bernardus, inſtr. 130. A. 319. E.
(Raimundus Bern.) 720. C.
de Gaian d'Albenas (N.) 609. A. B.
de Gaiano (Stephanus) inſtr. 174. A. 175. B.
de Gailhac (Petrus) 396. B.
Gairaudi (Bernardus) inſtr. 146. A. 147. E.
(Guillelmus) inſtr. 147. A. E.
de Gairiges (Pontius) inſtr. 197. E.
de Galazunegues (Roſtagnus) inſtr. 192. D.
Galberti (Ferrerius) 356. D.
de Galberto (Bernardus) inſtr. 302. A.
de Galiac (Raimundus) 585. B.
Galinæ (Petrus) 1001. E.
Gallicani cleri comitia, 119. A. 120. A. E. 124. E. 241. E. 252. E. 253. A. 265. D. 283. A. 285. B. 288. A. B. 371. E. 376. B. 397. C. 460. D. E. 461. B. 463. D. 464. C. E. 517. C. 520. E. 523. D. 576. E. 577. E. 578. A. 579. D. 644. D. 645. D. 646. B. D. 647. D. 700. B. 702. D. E. 819. C. 820. C. 821. D. 822. B. 823. B. 829. D. 853. E. 903. D. 924. D. 927. C. D. 1023. B. 1075. A.
de Gallutio (Saluſtius) inſtr. 453. B.
Galopini (Raimundus) 999. B.
Galterii (Sebaſtianus) inſtr. 399. D.
Garciæ (Guillelmus) 996. B.
Garcie (Antonius) 644. E.
de Garde, ſeu de la Garde (Geraldus) 550. A.
(Poncius) 791. A. 847. A. C. Inſtr. 384. E.
Gardienſis epiſc. Johannes, 91. E. Johannes Cordellas, 1107. D.
Garene (Guillelmus) inſtr. 276. E.
Garibertus (Petrus) inſtr. 440. A.
Gariel (Petrus) auctor 731. D. 816. B.
Garini (Odilo) 589. A. 628. F.
de Garini (Poncius) inſtr. 195. C.
Garnerius (Willelmus) 837. A.
Garrejati (Petrus) 1061. A.
Garrichat (Guido) 627. D.
de Garricis (Bertrandus) 444. B. C.
de Garrigis (Poncius) 197. B. C.
de Garrigue (Johannes) 350. D.
de Garris (Gauſbertus) inſtr. 46. B.
Garronii (Raimundus) inſtr. 188. A.
de Gaſparet (N.) 214. C.
Gaſque (Gabriel) 1007. C.
de Gaſquenhollis (Bernardus) 679. E.
Gaſqui (Ambroſius) 798. C.
de S. Gaſſien (Antonius) 968. A B. 969. A.
de Gaipadenis (Arſendis) inſtr. 48. D.
Gaubertus (Raimundus) 1019. C.
Gaucelini (Bernardus) 824. C.
(Petrus) 584. A. 585. A.
(Poncius) 513. A. Inſtr. 177. B. 276. E.
(Raimundus) 194. A. 313. E. 474. B. 755. E. Inſtr. 177. B. 370. B. 373. A.
Gaudalis (Guillelmus) 408. A.
Gaudalmari (Bernardus) 774. D.
Gauderemer (Petrus) 72. D.
de Gaudiaco (Guil. Philipp.) inſtr. 309. D.

Gauſredi (Guillelmus) 509. B.
(Petrus) 38. B.
de Gaujac (Raimunda) 658. B.
Gauſberta (Guillelma) 140. B. Inſtr. 66. B.
Gauſberti (Gotardus 1099. D.
(Umbertus) inſtr.) 178. E.
Gausfredi (Arnaldus) 941. C.
(Baldoinus) 837. A.
Gauterii (B.) 950. B.
(Petrus) 1002. E.
Gazel (Poncius) 546. B.
Geli (Bernardus) 687. C.
Geſiſiar (Tritmundus) inſtr. 182. B.
de S. Geneſio (Bernardus) inſtr. 303. A.
(Guillelmus) 626. E. Inſtr. 154. E.
(Raimundus) inſtr. 147. E.
Genevæ comitiſſa, Margareta, 796. D.
S. Genovefæ canonici regulares in Gallia reformati inducuntur in Caſſianum monaſterium 417. C. & in cathedrale capitulum Uceticenſe 609. 645. E.
de Georgiis (Johannes) inſtr. 222. E.
Geraldi (Bernardus) 45. E.
(Geraldus) 400. B. 590. E.
(Petrus) 99. E.
(Poncius) vicecomes Gerundenſis, inſtr. 178. E.
(Raimundus) 584. E. Inſtr. 437. E.
Geraldus (Berengarius) 40. B.
de S. Gerardo (Guill. & Berengarius) 541. D.
de S. Germa'n (Guigo) epiſc. Caſſinenſis, 899. B.
de ſancto Gervaſio (Petrus) 764. A.
Gerundæ dux, Johannes, 351. D.
Gerundenſes epiſc. Adaulfus 4. Inſtr. 3. D.
Arnaldus 874. B.
Arnulfus 1085. B.
Berengarius 32. 34. B. 35. D. 36. B. 37. B. 38. B. 41. A. 1045. B.
Bernardus 44. E.
Ermemirus intruſus, 21. 531. C. 1104. E.
Guillelmus 55. A.
Miro 19. 1085. C. 1097. D.
Petrus 33. 34. C.
Servus Dei 21. 300. D. E. 531. B. 617. A. 735. C. Inſtr. 13. B. C.
Wigo 23. 25. Inſtr. 14. E. 15. C.
de Gibello (Guillelmus) inſtr. 448. C.
de Gigano (Berengarius) inſtr. 324. D.
de Gigeano (Berengar.) 757. A.
(Raim. & Berengar.) 757. B.
Gilaberti (Ato) 1011. C.
(Guillelmus) 715. B.
de Gignac (Arnaldus) 328. E.
(B.) inſtr. 195. C.
de Gigrano (Bertrandus) 682. D.
de Ginhaco (Berengarius Petri) 585. C.
(Petrus Raimundi) 712. D.
de Giniaco (Aldebertus) 592. B.
(Petrus) 838. A.
Girardi (Petrus) 454. B.
(Raimundus) inſtr. 368. A.
Giraudi (Ludov. & Anton.) 504. B. 505. A.
Giri (Antonius) inſtr. 222. E.
Gizard (Antonius) 264. D.
de Gleiſenove (Franciſca) 377. A.
de Gleyſes (Petrus) 244. D. 245. D.
Glotonis, ſeu de Glotone (Bertrandus) 1001. D.
(Guido) 1004. C. 1005. B. C. 1006. B. C.
(Matthæus) 1007. A.
de Glujano (Geraldus) 992. C.
(Guill.) 165. C.
(Raim.) 996. C.
(Rogerius) 165. B.
Gobet (Poncius) inſtr. 483. C.
Godre (Guillelmus) 678. E.
Goffridi (Hugo) 824. B.
Gofredi (Johannes) inſtr. 400. A.
de Goginco (Xatmarus) 874. D.
de Goland (Petrus) 896. B.
Goloani (Philippus) 946. E.
de Gondi (Antonius & Albertus) 1016. C.
Gontheri (Petrus) 546. B.
de Gorgas (Petrus) 592. B.
de la Gorgue (Nicolaus) 1005. A.
de la Gorrée (Jacobus) 1008. E.
Goſini (Johannes) 173. D.
de Goſis (Johannes) 175. E. 176. C. 177. C. D. 178. A.
de Goſono (Bernardus) 846. A.
Gothi (Raimundus) inſtr. 154. C.
Gothiæ marchio, Bernardus, 1033. E.
Gothorum reges Alaricus 4. 528. E. 666. D.
Chintillanus 528. E.
Egiga 298. B.
Ervigius 529. A. 733. A. B.
Evaricus 4.
Flavius 481. A.
Leuvigildus 525. 731. D.
Paulus æmulus Wambæ, 12.
Reccardus 297. B. 525. 668. D. 731. B. 732. A. B. 1031. D.
Receſvindus 1031. D.
Siſenandus 528. D.
Tulga 429. B.
Wamba 12. 297. E. 732. C. 1031. D.
Gotus (Guillelmus) inſtr. 150. B.
Gouffier (Franciſcus) 366. D.
(Guillelmus) 366. D.
Gourc (Petrus) 412. D.
Gourges (Carolus) 600. D.
de Goyano (Raimundus) inſtr. 450. B.
de Goza (Poncius) inſtr. 150. B.
de Gradano (Johannes) inſtr. 451. A.
Grammatici (Seguinus) inſtr. 276. E.
Grammaticus (Radulfus) inſtr. 193. C.
Grandimontenſes reformati prope Claromontium Leutevæ, 526.
Grandis (Petrus) inſtr. 455. E.
de Grangia (Johannes) 801. E.
de Graſſalio (Carolus) 731. B. 1004. A. B.
(Petrus) 1002. B. E. 1003. D.
de la Graſſe (Bernardus) 980. E.
Graſſi (Raimundus) 195. D. inſtr. 457. B.
de Graſſis (Pariſius) 110. A.
de Grava (Arnaudus) 949. D. 985. D.
(Berengarius) 986. E.
(Petrus) 985. D.
Graudi (Sanctus) inſtr. 93. B.
Graverol (Franciſcus) 527. B. 536. A.
de Graves (Matthæus & Johannes) 915. D.
de Grauleriis (Petrus Raimundi) 987. B.
de Grazano (Johannes) inſtr. 452. B.
de Grazelis (Raimundus) inſtr. 146. A. 147. B.
de Grazillericis (B.) 772. E.
Grelle (Arnaldus) 997. D.
de Gremiano (Otho & Otho Guill.) fratres, 588. D.
Grenier (Franciſcus) 264. D.
Grimaldus (Johannes) 548. D.
Grimani (Marinus) 250. D.
Grimoardi (Anglicus) 792. D. 793. C. 794. B.
Gros (Petrus) inſtr. 441. D.
de Groſſaromera (Vitalis) inſtr. 289. A.
Grouſſert (N.) 504. D.
Guarelli (Johannes) 630. A.
Guarinus (Guillelmus) 602. D.
de Guarmazia (Bernardus) 980. A.
Guaſqueti (Johannes) 1000. C.
de Guarons (Martinus) inſtr. 195. D.
de Gueldres (Philippa) 112. D.
de Guercio (Raimundus) 280. E. 717. D.
Guerin (Azilo) 492. B. 630. C. 631. D.
Guerini (Petrus Raim.) 717. C.
(Poncius) 743. A.
Guerregiatus (Guido) 721. D. 722. C. 755. C. 824. E. 842. A.
Guerſii (Bernardus) inſtr. 91. E.
Gueyrat (N.) inſtr. 229. E.
Guiardi (Bernardus) 213. A.
Guibertus (Bernardus) 536. A.
de la Guiche (Henrietta) 699. E.
(Petrus) 698. B.
(Philibertus) 699. E.
Guid (Johannes) 984. C.
de Guidaire (Arnaldus) inſtr. 46. B.
Guidonis (Bernardus) 75. A.
Guifredi (Guiraudus) 586. D.
(Poncius) 200. D.
(Raimundus) 1080. A.
Guilaberti (Arnaldus) 336. C. 390. B.
de Guilaberto (R.) inſtr. 200. E.
Guilarorti (Ronæus) 222. C.
Guilhon (Stephanus) 924. A.
Guilhoti (Franciſcus) inſtr. 222. E.
Guillaldi (Amauricus) inſtr. 188. B.
de Guillano (Johannes) 150. A.
Guillelmi (Aicardus) 993. E.
(Aimericus) 539. D. 541. D. 542. B. 544. D.
(Arnaldus) 872. C.
(Berengarius) 399. E. 474. D. 545. B. 547. E. 548. D. 549. D. 550. C. 553. A. C.
(Bernardus) 440. A. 510. A.
(Bertrandus) 770. A.
(Deodatus) 318. E. 405. D.
(Fredolus) 585. A.
(Petrus) 711. A. 843. D. Inſtr. 188. B.
(Poncius) 511. D. E. 979. D. E. 1025. A. Inſtr. 192. B. 193. C.
(Raimundus) 195. C. 389. B. 586. D. E. 622. E. 1055. E. Inſtr. 155. A. 490. A.
(Roſtagnus) 188. B.
Guillelmus (Petrus) 486. A.
Guillen (Raimundus) 681. D.
de Guindra (Arnaudus) inſtr. 148. B.
(Rogerius) 954. C.
Guirardi (Billius) inſtr. 188. B.
Guirodi (Johannes) inſtr. 490. E.
Guit (Guill. Arnaldi) inſtr. 450. C.
Guitardi (Bernardus) 385. A. 391. C.
(Petrus) 960. D.
Guitberti (Bernardus) 586. A.
(Petrus) 588. D.
Gumbi (Petrus) 1054. C.
Guntardi (P.) inſtr. 368. A.
de Gurgite nigro (Stephanus) 840. B.
de Gutio (Bertrandus) 891. B.
Guyon (Arnaudus) 152. C.

H

HALI, dux Saracenorum, 437. B.
Hallori (S. Yvo) advocatus, 785. C.
de Harcourt (Jacobus) 102. A.
(Johanna) 112. D.
(Johannes) 102. E. 103. A. 361. C.
(Ludovicus) 362. B.
(Margareta) 361. B. 455. E.
(Maria) 102. C.
de Harlay (Philippus) 577. A.
de la Haye (Iolanda) 967. E.
Henrici (Johannes) inſtr. 387. D.
d'Hermenis (N.) 1028. D.

Heſſelin (Germana) 362. D.
de S. Hilario (Bernardus Landricus) 1013. B.
Hiſpalenſis archiep. (S. Iſidorus) 732. B.
de Hiſpania (Arnaudus) 995. D.
Hiſpaniæ reges Philippus II. 118. C. 566. D. 1067. E. 1068. D.
Philippus IV. 574. B.
Hiſpaniæ reginæ Eliſabeth a Francia 117. A. 544. B.
Maria Ludovica Gabrielis a Sabaudia, 464. D.
de Hommania (Johannes) inſtr. 124. C.
de Hoſpitali (Michael) 570. C.
(Raimundus) inſtr. 338. E.
Hoſpitalariæ ſanctimoniales, Limoſii, 4. Piſcenis, 665. A.
Hoſpitalarii S. Spiritus, Monſpelii, 758. A. B.
Hoſt (Petrus) 852. D.
Hubertus (Petrus) 587. E.
Huc (Antonius) 1007. D.
Hugo (Carolus Ludov.) annaliſta Præmonſtrat. 267. A.
Hugonis (Poncius) 993. B.
(Willelmus) 307. E. 534. C. 673. B.
Hungari e Gothia pulſi, 302. E.
Hungariæ reges Jacobus inſtr. 496. D.
S. Ladiſlaus 484. E. Inſtr. 189. C.
Ludovicus 453. D.
Hurault (Jacobus) 917. E.
(Philippus) 571. B.

I

Jabot (Bernardinus) inſtr. 124. B. D. 126. B. C.
Jacobi (Bernardus) inſtr. 124. B. D.
(Emericus) 287. B. Inſtr. 124. B. D. 126. B. C.
(Johannes) 76. A.
Jaconia (Beatrix) 753. B.
Jatgerii (Bartholom. & Bertrandus) inſtr. 337. A.
Javaldani (Millanus) inſtr. 222. C.
Jaurus fluvius 223.
Jauſſelini (Petrus) 800. E.
Idiota, nomen aſſumtum a Raimundo Jordano præpoſ. Ucctic. ut lateret, 651. B.
de Jean (Benedictus & Philippus) 899. A.
(Gaucelinus) 898. B. D. 899. C.
(Guillelmus) inſtr. 232. D. 233. A.
de S. Jean de Voiſins (Olivarius) inſtr. 475. A.
Jeroſolymitanus patriarcha (Aimo) 241. E. 242. C.
(Ludovicus de Harcourt) 103. E.
Jeſuitæ, Biterris, 371. B. 420. D. 575. D. Carcaſſonæ, 925. E. Monſpelii, 731. C. 820. A. Nemauſi, 1120. B. Perpiniani, 1071. B.
Ilerdenſis epiſc. Berengarius, 58. E.
Imberti (Bernardus) 948. B.
Imbiloti (Guillelmus) inſtr. 193. E.
Imperatores, Antonius Pius 2.
Arnulfus inſtr. 12. B.
Avitus 613. B.
Carolus V. 808. D.
Conradus 487. D. 618. B.
Fridericus I. 752. C. Inſtr. 196. D.
Fridericus II. 66. D. 337. C. 683. E.
Fridericus III. 696. A.
Henricus IV. 742. D.
Honorius 2.
Lambertus 1034. E.
Lotharius 16. 17. 256. D. 257. A. 1033. B. D. Inſtr. 73. A.
Ludovicus III. 617. A.
Ludovicus IV. 783. B.
Ludovicus Bavarus 90. D.
Severus 2.
Sigiſmundus 798. C.
Theodoſius Senior 7.
Valentinianus 9.
Venceſlaus 903. E.
Imperatrix, Catharina, 84. B.
Impuritanus comes, Poncius, 34. B.
Inquiniberti (Guillelmus) inſtr. 399. C.
de Inſula (Berengarius) 981. D
(Bertrandus Jordani) 632. C. 650. C.
(Guillelmus Bernardi) 943. A.
Inſulæ Jordanis comes, Petrus, 967. E.
Inſulæ Jordanis (Johanna) 149. D.
Inſularum præpoſitus, Robertus, 745. B. 747. A. B.
de Joaras (Berengarius) inſtr. 336. C.
Joculatoris (Arnaldonus) inſtr. 50. E.
de S. Johanne (Guillelmus) 594. E.
Johannes (Johannis) 102. D.
(Poncius) 990. C.
Johannini (Stephanus) 130. B. Inſtr. 332. D.
de Joncheriis ſeu Jonqueriis (Bertrandus) inſtr. 196. D
(Guillelmus) inſtr. 33. A.
Jordani (B.) inſtr. 67. D.
(Guillelmus) 335. D. Inſtr. 146. A. 150. B. 332. E.
(Johannes) 594. B.
(Iſarnus) 876. C. 1017. D. 1018. B. 1019. A. Inſtr. 438. D.
(Petrus) 590. B.
(Poncius) 744. B. 990. A.
(Raimundus) 949. D. 993. E.
Jorris (Anſellus) 987. A.
de Journaux (Guido) 262. D.
de Joyeuſe (Annas) dux, 282. A.
(Brinus) inſtr. 302. B.
(Franciſcus) 282. A. C.
(Henricus) 282. A.
(Guillelmus) vicecomes & Franciæ mareſcallus, 117. D. 968. D. 1119. E.
Iſarni (Berengarius) 1112. E.
(Bernardus) 998. A. 1077. A. 1100. E.
(Petrus) 178. A. 995. D.
(Poncius, Guill. & Raimundus) 1019. B.
(Rogerius) 269. D.
d'Iſartis (Johannes) 274. A.
Iſpani (Petrus) 986. B.
Italiæ rex, Theodoricus, 428. C. 481. B.
Itbaldi (Petrus) inſtr. 438. A.
de la Jugie (Guillelmus) 91. C.
(Hugo) 349. A.
(Jacobus) 91. B. 349. A.
(Petrus) 91. D.
Juherie (Petrus) 190. E.
Juliani (P.) 771. A.
S. Juliani (Guillelmus) inſtr. 193. B.
de S. Juliano (Guillelmus) 1012. B.
(Guirandus) 996. D.
(Raimundus) inſtr. 186. D. 196. A.
Juliardus, canonicus Narbon. ſcripſit de archiep. Narbon. 5.
Juneti (Blaſius) 923. D.
de Junquiera (Petrus) inſtr. 400. B.
Juſtes (Petrus) 185. E.
de S. Juſto (Bernardus) 337. C. 340. D. 513. C. 827. A. Inſtr. 160. C.
(Bertrandus) inſtr. 330. E.
(Petrus) 375. C.
(Poncius) 512. C.
(Poncius Petrus) inſtr. 186. D.
de Juyé (Aloyſia) 282. D. 924. A.

K

De Kassangues (Hugo) inſtr. 178. E.
Kiiovienſis epiſc. Henricus, 346. E.

L

Labalene (Johannes) inſtr. 497. D.
de Labroca (Aimericus) inſtr. 147. B.
de Lacolre (Geraldus) 1055. E.
de Lacu (Guillelmus) 139. D. Inſtr. 46. E.
(Raimundus) 83. D.
Lafont (N.) civis Narbon. 5.
de Laia (Gabriel) 563. D.
de Lair (Arnaldus) 347. B.
(Raimundus) 328. E.
Lamberti (R.) inſtr. 372. D.
de Landorre (Alipdis) 150. D.
(Amalricus) 150. D.
(Arnaldus) 150. D.
(Berengarius) 714. B.
(Raterius) 150. D.
Lanovius, chronographus ordinis Minimorum, 925. E.
de Lapidibus (Arnaldus) 411. E.
Lanſardi (Johannes) inſtr. 222. E.
Lantardi (Petrus) 837. A.
Lapurdenſis comes, Poncius Hugo, 80. D.
de Larazio (Poncius) 536. E. 539. E.
Larchier (Robinus) 987. E.
Lary (Petrus) 185. C.
de Laſpiniano (Raimundus) 319. C.
de Laſſus (Petrus) inſtr. 467. E.
de Laſſeyria (Guido) 478. D. 957. E.
Latinarius (Peregrinus) 627. A.
de Laudun (Bertraudus) 634. E.
de Lauduno (Guillelmus) 642. A. 828. B. inſtr. 311. C.
(Hugo) 502. E. 633. C. 642. A.
de Lavinaria (Arnaldus) 839. E.
(Ermengaudus) 164. A.
(Guillelmus) 166. A.
(Nicolaus) 91. C.
(Petrus Raimundi) 841. B. 842. C.
(Raimundus) 164. E. Inſtr. 155. A.
de Laveruna (P.) inſtr. 197. B.
de Laugnac (N.) inſtr. 230. B.
de Laujaco (Petrus) 993. E.
de Laulmeux (Johannes) 1005. E.
de Laur (Johannes) 181. E.
Lauracenſis vicecomes, Sicardus, 232. A.
de Laurago (Bernarda) 1019. A.
de Laurano (Arnaldus) 163. E. 875. B.
(Ermengaudus) 164. E.
(Petrus) 164. C. 200. E. Inſtr. 37. A. 84. D.
(Petrus Artuſii) 167. C. 170. D.
(Raimundus Ermengaudi) 165. B.
Laurencii (Ugo) inſtr. 366. B.
de Laurens (Marcus Antonius) 726. A.
Laurent (Antonius) 1018. D.
de S. Laurentio (Poncius Adalberti) 1044. C.
(Raimundus) 949. D.
de Lauſelergio (Johannes) inſtr. 399. B. 400. C.
Lautardi (Bertrandus) 838. D.
Lautherii (Petrus) inſtr. 337. A.
de Lautrec (Amalricus) vicecomes, 351. D. 352. B.
(Antonius) 804. C.
(Bertrandus) vicecomes, 381. E.
(Bruniſendis) vicecomitiſſa, 693. B.
(Fredolus) 203. B.
de Lecas (Framaldus) inſtr. 174. A. 175. B.
(Poncius Bernardi) 586. D. 587. A. D.

Digitized by Google

Lechas (Guillelmus) 763. D.
Leddarius (Raimundus) inſtr. 142. C.
Lemicenſis epiſc. Idacius, 295. C.
de Lemovicis (Petrus) inſtr. 453. C.
de Leocata ſeu de Leucata (Berengarius) inſtr. 39. E.
(Ermengaudus) inſtr. 39. E. 42. C.
(Gauzbertus) 945. A. Inſtr. 431. D. 439. C.
de Leone (Bernardus) 65. A.
de Leracio (Poncius) 603. C.
de Lerate (Raimundus) inſtr. 279. E.
de Lercio (Petrus) 203. B. 204. C.
(Poncius) inſtr. 49. E.
de Lerida (Bertrandus) inſtr. 450. B.
Lerrene (Petrus Anton.) 215. A.
de Leſignano (Aimericus & Raimundus Berengarii) 949. E.
de Leſtang (Johanna) 572. D.
(Leonardus) 925. C.
de Leſtonnac (Johanna) 372. C.
de Leſtrencheriis (Bremundus) inſtr. 186. D.
de Lettes (Antonius) 365. C.
de Levenone (Raimundus) 47. D.
de Leveſone (Fredolus) 501. A.
de Leveville (Claudia) 568. D.
de Levis (Alexander) 1028. D.
(Annas) 572. D.
(Carolus & Henricus) fratres, 572. E.
(Franciſcus) 573. E.
(Guido) 67. A. 332. E. 335. D. 381. B. 682. E. 686. D. 727. A. 884. D. 892. C. 982. D. Inſtr. 60. C. D.
(Guido alter) Minorita, 892. B.
(Guillelmus) 848. E.
(Henricus) 574. B.
(Iſabella) 220. D.
(Philippus Bertrandus) 785. A.
de Levis de Lera (Gabrielis) 1029. C.
de Levis de Mirepoix (Johannes) 892. C.
de Leuteva (Guillelmus) 681. A. 683. C. 684. C. 685. B. C. 686. B. 692. C. 703. C. 726. B. E. 728. B.
(Guiraldus) 685. E.
de Leyratio (Raimundus) 537. A.
de Lezinlano (Rodgerius) 311. D.
Libelli (Olivarius) inſtr. 400. A.
de Liboviriac (Petrus) 320. E.
de Lignano (Berengarius) 314. B. 319. E. 331. E. 380. E. Inſtr. 138. A. 143. E. 148. C.
(Guillelmus) inſtr. 155. A.
de Lille (Guillelmus) 678. E.
(Johannes & Petrus) 697. C.
de Limoux (Arnaldus Embrini) 342. E.
de Linhano (Berengarius) 387. D.
de Lira (Nicolaus) ſcriptor, 362. C.
Lituaniæ rex, Godemirus, baptiſatur, 275. A.
de Livron (Margareta) 690. E. 786. E.
Loaiſa (Garſias) auctor Hiſpanus, 3.
a Loazes (Ferdinandus) Tarracon. archiep. 1030.
Lobeti (Johannes) inſtr. 93. B.
de Lodeve (Bertrandus) inſtr. 340. A.
(Gerardus) 553. A.
(Guillelmus) 335. B. 549. D. Inſtr. 289. A.
Lombeſii (Franciſcus) 358. D.
de Lonay (Martinus) 493. C.
de Londris (Petrus) Inſtr. 284. A.
le Long (Dionyſius) inſtr. 400. A.
Longi (Johannes) inſtr. 188. B.
Longobardorum rex, Ludovicus, 17.
de Longotio (Guillelmus Johannes) inſtr. 489. D.
de Longroy (Johannes) 246. D.
de Loret (Eliſab.) inſtr. 464. D.
de Lorraine (Alfonſus Henricus) 970. C.
(Chriſtina) 923. C.
(Renatus) 112. D.
de Lort (Carlotta) 422. B.
de Lort de Serignan (Guillelmus) 120. B.
(Maria) 422. B.
de Loſeran (David) 852. C.
(Tanquinus) 851. D.
de Loſtanges de Beduer (Franciſcus Ludovicus) 1029. E.
de Loubens (Hugo) 783. C.
Loys (Gaſpardus) Minorita, 482. D. 1037. C.
de Lubeira (Bernardus Petri) inſtr. 25. A.
de Luc (Franciſca) 459. D.
Lucenſis epiſc. Anſelmus, 441. C.
Lucius (Guillelmus) inſtr. 450. C.
de Luco (Bernardus) 48. D.
(Geraldus) 961. B.
de Ludenaco (Guillelmus) 177. E.
de Ludentione (Petrus Guillelmi) 585. D.
de Luna (Martinus) inſtr. 65. E.
(Petrus) pſeudopont. Benedictus XIII. 639. C. 796. E. 797. A.
de Lunacio (Guillelmus) 55. D. 129. C.
de Lunas (Auſtor) 318. A.
de Lunello (Gaucelinus) 512. A. E. Inſtr. 186. E.
(Johannes Olivarii) 797. C.
(Raimundus Gaucelinus) 512. E.
de Lunera (Guillelmus) inſtr. 400. B.
de Lugduno (Guiraudus Galterius) 770. A.
Lumbardi (Guillelmus) 593. E.
Lupi (Petrus) inſtr. 485. E.
de Lupiano (Guillelmus) 989. C. 992. C.
de Lurbe (Catharina) 1117. A.
de Luſeria (Arnaldus) 556. B.
(Engleſius) 555. E. 556. B. 606. D. 607. B. Inſtr. 288. C.
de Luſiniano (Lancelotus) 455. D.
de Luſſano (Guillelmus) inſtr. 337. E.
(Poncius) 627. B.
de Luteva (Guillelmus) inſtr. 330. B. 332. B.
de Luxembourg (Jacobus) 249. A.
(Maria) 564. E.
(Petrus) 559. C.
(Philippus) 249. A.

M

MABOUL (Ludovicus) 286. A.
Macarie (Egidia) 658. A.
de Maccaneto (Berengarius) 1088. C.
de Macheco (Benignus) 153. B.
le Machon (Valentinus) 104. D.
Macip (Petrus) inſtr. 486. D.
de Madalla (Petrus) inſtr. 148. B.
Maderii (Bernardus) inſtr. 491. B.
de Maderiis (Fredolus) 596. E.
(Guillelmus) 842. B.
(Raimundus Guillelmi) 326. B.
Maffredi (Petrus) 554. E.
de Magalas (Poncius) inſtr. 318. B.
de Magalato, ſeu Magalatio (Adilulfus) inſtr. 155. A.
(Bernerius) 400. D. 711. C.
(Guillelmus) 711. A.
(Petrus) 388. C. Inſtr. 155. A.
(Petrus Raim.) inſtr. 154. A.
Magalda (Guillelmus) inſtr. 50. D.
Magalonæ collegium apud Toloſam, 788. A.
Magalonenſes comites, Amicus 733. D.
Petrus 472. A.
Robertus 734. C.
Magalon. eccleſia fit ſæcularis, inſtr. 389. B.
Magnetenſis epiſc. Viator, 730. B.
Magni (Petrus) inſtr. 399. C.
Majadc (Petrus) 1002. E.
Maigne (N.) inſtr. 251. B.
de Mailhac (Bernardus) inſtr. 83. C.
de Mainard (Franciſcus) 572. D.
Mainardi (Berengarius) 149. C.
(Petrus Raimundi) inſtr. 37. D.
Mainerii (Guillelmus) 1083. A.
le Maingre (Johannes) 98. C.
de Majolis (Guillelmus) inſtr. 46. B.
Majoricarum epiſc. Poncius, 83. E. 687. A.
Majoricarum reges, Jacobus 80. D. 82. D. 84. B. 206. A. 713. D. 764. D. 785. C. 786. B. 845. C.
Sancius 780. D. 956. A. 1056. C. 1069. D. 1103. C. 1114. A.
de Mairez (Raimundus) inſtr. 276. D.
de Mairoſio (Berengarius) 590. D. 789. B.
de Maiſan (Hugo) 586. A.
Majulanus (Raimundus) 785. A.
Malafayda (Johannes & Michael) 1001. E.
de Malafitta (Guido) 962. E.
de Malavetula (Bernardus & Frotardus) inſtr. 279. E.
(Johannes) 543. B.
Malaura (Bernardus) 544. E.
(Petrus Raimundi) 839. D.
(Raimundus) 409. C.
de Malbeaſo (Guillelmus) inſtr. 439. C.
Malechini (Guillelmus) 625. B.
Malci (Will.) inſtr. 195. E.
Malerius (Raimundus) inſtr. 147. B.
de Maleficco (Guido) 693. A.
(Guillelmus) 239. B.
de Malipilli (Petrus) inſtr. 400. B.
de Malhaco (Arnaldus) 202. E.
de Maloboſco (Oſias) inſtr. 400. A.
(Raimundus) 498. D.
de Malotortallo (Guillelmus) 626. D. 628. B. 629. A.
Maltos (Guillelmus) 330. E.
de Malveriis (Raimundus) 996. D.
Malzanne (Roſtannus) 510. A.
de Mamolene (Bertrandus & Raim.) 623. C.
Mancipii (Deodatus) inſtr. 276. B.
(Rogerius Teronus) inſtr. 450. C.
Mancipii de Carcaſſona (Guill.) inſtr. 436. C.
de Mandachis (Bernardus) 348. A.
de Mandagot (Adalaix) 585. B.
(Guillelmus) 546. C. 632. E. 633. B. 653. C.
(Johannes) 635. C. Inſtr. 222. C.
(Paulus) 594. D.
(R.) inſtr. 196. A.
(Robertus) 634. D.
de Mandajors (Johannes) 251. D.
de Mandales (Petrus) 602. E.
de Manhavilla (Gaufredus & Guillelmus Petri) 990. B.
de Manfieres (Hercules) 821. C.
de Manſis (Henricus) inſtr. 400. A.
de Manſo (Galhardus) 994. D.
(Guillelmus) inſtr. 146. A.
(Jacobus) inſtr. 399. C.
(Johannes) 117. B. 362. A. 567. A.
(P.) 627. A.
(Palaidinus) 945. C.
(Petrus) inſtr. 145. E. 340. A.
Mantellini (Bernardus) 311. A. Inſtr. 138. A.
(Petrus) inſtr. 195. A.
de Marca (Petrus) 515. E.
de Marcelliano (Bernardus) 688. C. 720. C.
(Gaucelinus) inſtr. 337. A.
(Raimundus) 720. C.

de Marcellinas (P.) inſtr. 332. E.
de S. Marcello (Guillelmus) inſtr. 47. A.
(Poncius) inſtr. 48. E.
Marchi (Jacobus) 784. A.
(Petrus) inſtr. 146. A.
de Marchia (Bernardus) 786. A.
(Carolus) comes, 896. C.
(Conſtantia) 243. E. 905. E.
Marchicomes (Raimundus) inſtr. 277. B.
Marci (Johannes) 778. D.
de Marciliaco (Bertrandus Raimonis) 127. D.
de Maregulo (Bernardus Raimundi) 839. D.
de Marelli (Lucrecia) 373. C.
de Mareſcot (Antonius) 1006. C.
Mareſcots (Guillelmus) inſtr. 146. A. 147. B.
de Mareuil (Guido) 642. D.
Margalionis (Arnaldus) 147. C.
(Petrus Raimundi) inſtr. 50. D.
Margarit (Philippus & Joſeph.) 1074. B.
de Margaritis (Bertrandus) 619. D. 622. A.
(Guillelmus) inſtr. 193. E.
(Petrus) inſtr. 195. E.
(Stephanus) inſtr. 194. B. 195. E.
Marge (Iſaac) inſtr. 467. E.
de Margone (Guillelmus) inſtr. 137. D.
(Petrus Alcherius) inſtr. 130. A. 131. E.
de Margons (Bertrannus) 839. E.
de S. Maria (Berengarius) inſtr. 138. A.
(Raimundus) inſtr. 46. B.
Mariana (Johannes) hiſtoricus Hiſpanus, 44. C.
Maricanus (Durantus) 706. E.
de Marijols (Bernardus Raimundi) 592. B.
(Bertrandus) 592. B.
(Bertrandus Raimundi & Arnaldus) fratres, 842. A. B.
(Johannes) 923. D.
(Petrus) inſtr. 195. E.
(Raimundus) 586. C.
de Mariſanegues (Bernardus) inſtr. 192. D. E.
de Mariſaygues (Lucia) 658. A.
de Marle (Georgius) 98. A.
de Marliaco (Eliſabeth.) 778. C.
de Marmoreas (Gibilus) inſtr. 484. E.
de Marojol torti (G.) inſtr. 200. E.
de Marovile (Raim. & Guill.) 584. A.
Marqueſii (Johannes) inſtr. 400. B.
Marrochenſis rex, Miramolinus inſtr. 53. B. 54. D.
de Marſanes (Poncius) 437. C.
de Marſanicis (Petrus) 626. C.
de Marſano (Guido & Raimundus) 233. B.
de Marſilia (Poncius) 951. C. D.
Martelli (Albertus) inſtr. 302. B.
de Ste. Marthe (Maria Urbana) 463. E.
de S. Martial (Berengarius) 630. B.
(Hugo) 355. C. 902. C.
(Raimundus) 593. B. E.
Martin (Bartholomæus) inſtr. 400. A.
Martini (Bernardus) inſtr. 143. E. 150. C.
(Guillelmus) 844. C.
(Johannes) inſtr. 222. E.
(Petrus) inſtr. 50. E.
(Raimundus) inſtr. 490. E.
S. Martini Turon. ep. corporis tranſlatio, 103. C.
de S. Martino (Arnaldus Bernardi) 988. D.
(Ermengaudus) 958. D.
(Geraldus) 1020. C.
(Guillelmus Fredoli) 587. D.
(Raimundus) 89. C. 173. B. 1025. C. Inſtr. 466. E.
(Rogerius) 956. C.
de Marzano (Guido) 291. A.
Mas (Martinus) 395. B.
du Mas (Ludovicus) 968. D. *vide* de Manſo.
Maſcaroni (Guillelmus) inſtr. 193. E.
de Maſſaure (Ludovicus) 269. B.
de Maſſignerio (Petrus) 177. B. 179. D.
de Maſſilia (Bernardus) inſtr. 302. B.
(Bertrandus) 824. B.
(Hugo Gaufredi & Roncelinus) vicecomites) 322. B.
(Raimundus) 949. E.
(R.) inſtr. 307. E.
le Maſſon (Claudius) 1005. B.
de Mata (Garſendis) inſtr. 48. D.
(Jordanus) 677. D.
(Martinus) inſtr. 47. A.
de Mataplana (A.) 1049. A.
de Matavene (Petrus Bermundus) 624. D.
Matentes (Honoratus) inſtr. 124. B. D. 126. B. C.
de Materias (Poncius) 587. D.
Matfredi (Guillelmus) 586. E.
Matthæi (Bertrandus) 775. B. 827. B. Inſtr. 376. C.
(Johannes) 1119. B.
(Laurentius) inſtr. 400. B.
Maturini Monſpelii, 731. C.
de Matzolone (Raimundus) 628. B.
de Mauleon (Vitalis) 245. B.
de Maumont (Johannes) 571. B.
Maupel (Petrus) 1008. E.
de Maupeou (Maria) 122. B. 701. A.
de Maurel (Franciſcus) 184. C.
(Stephanus) 184. C. 185. C. D.
de Maureliano (Arnaldus) 323. A. 325. E.
(Ermengaudus) 325. E.
(Petrus Raim.) 333. D. 336. A.
(Rainaldus) 317. D. 379. C. 682. A.
Maurelli (Poncius) 595. B.
(Raimundus) inſtr. 146. B.
(Stephanus) inſtr. 147. B.
S. Mauri reformata congregatio inducitur in cœnobia S. Aniani 257. B. S. Guillelmi de Deſertis 580. D. & 600. D. S. Tiberii 708. A. 718. E.
de S. Mauricio (Guillelmus) 548. D.
(Raimundus) 543. B. 554. C. 555. D. 592. 843. D.
Maurini (Bernardus) inſtr. 448. C.
de S. Maximino (B.) 623. C.
(Bertrandus) 626. C.
(Guillelmus) 634. E. 635. A.
(R.) 625. E.
de Mayſonilio (Stephanus) 382. B.
de Medenis (Poncius Rainoardus) inſtr. 330. E.
(Rainoardus) inſtr. 178. E.
de Medicis (Catharina) regina Franciæ 115. E. 367. C. D. 368. D. E. 698. E.
(Clariſſa) 367. B.
(Eleonora) 369. A.
(Julius) 111. E. 112. C.
(Maria) regina Franciæ, 118. D. 283. A. 371. B. E. 815. E.
(Petrus Franciſcus) 367. D.
Medon (Bernardus) inſtr. 464. B.
Meduanæ dux, Carolus Lotharingus, 370. C.
de Medullione (Guillelmus) 640. A.
Mejanellus (Emericus) 509. B.
de Melan (Udalardus Bernardi) inſtr. 79. E.
Melchioris (Nicolaus) epiſc. Cyrenenſis, 250. C.
Melgorienſes comites, Berengarius 737. A. Bernardus 48. A. 737. B. D. 748. B. E. Inſtr. 354. D.
Bernardus Pelet 752. D.
Bertrandus 442. E. 621. A.
Petrus 228. B. C. E. 740. C. 748. B.
Raimundus 743. D. 748. B. 756. C. Inſtr. 354. B.
Melgorienſes comitiſſæ, Adela 739. C.
Beatrix 49. C. 749. B.
Ermeſſindis 443. A.
Senegundis 582. B.
Melgorienſis comitatus epiſcopo Magalonenſi conceſſus ab Innoc. III. papa, 760. E.
de Melgorio (Guiraudus) 767. A.
(Raimundus) 786. B.
de Meleduno (Simon) 955. C.
Meloduni comitia regni (1579.) 459. C.
Menard (N.) chronographus epiſcop. Nemauſ. 1118. A.
Menardeau (Maria) 1029. E.
Mendini (Firminus) inſtr. 309. D.
le Meneſtrel (Maria Margar.) 928. A.
de Meranas (Petrus) inſtr. 437. E.
de Mercede B. Mariæ patres, Monſpelii, 731. C.
Mercerii (Petrus) 202. A.
Mercerius (Giraldus) pſeudoepiſc. Carcaſſ. 876. E.
(Johannes) linguæ Hebraicæ peritiſſimus, 609.
Mercier (Guillelmus) 1006. B.
Mercorantius (Hieronymus) 371. C.
de Merinhano (S.) inſtr. 67. B.
Merlac (Franciſcus) 185. B. D. 1008. C.
de Merlaco (Bertrandus) inſtr. 491. B.
Merli (Bernardus) inſtr. 195. C.
de Mermiano (Simon) inſtr. 330. B.
(Stephanus) 332. B.
Merſbergenſis epiſc. Garnerius, 42. D.
de Meſano (R.) inſtr. 200. E.
Meſchi (Guido) 628. E.
Meſchini (G.) 492. B.
de Meſongrua (Bermundus) inſtr. 197. A.
Meſſanæ dux, Robertus Guiſcardus, 942. E.
de Meſua vel Meſoa (Berengarius) 726. E. Inſtr. 142. A.
(Guillelmus) 591. B. 683. D. 686. D. E. 688. A. 713. E.
(Petrus) 714. B.
(Poncius) 726. E.
(Raimundus) 722. C. 726. E.
(Ricardus) 588. E.
Metguets (Stephanus) inſtr. 146. B.
de Metuonibus (Marqueſius) 89. C.
de Meyſe, vel de Meze (Ermeſendis) 681. D. 723. D.
(Johanna) 119. E.
de Michaele (Johannes) 191. C. 281. B. 717. C.
de S. Michaele (Poncius) 942. C.
Michaëli (Raimundus) inſtr. 332. D.
Michaëllis (Sebaſtianus) 608. A.
Miche (Johannes) 185. D.
de Miers (Olivarius) 500. E.
de Miglos (Arnaldus) 1000. B.
de Milhaco, ſeu Miliaco (Adam) 67. A. B. 167. B. E. 332. D. Inſtr. 60. D. 152. A.
Miloſſa (Guillelmus Arnaldi) inſtr. 450. C.
Minerba, locus diœc. Tomerienſis, 223.
de Minerba (Airicus) inſtr. 82. C.
(Bernardus) 202. B. vicecomes, 230. A. C. Inſtr. 81. C.
(Guillelmus) vicecomes, 54. D. 128. E. 194. A. C. 207. A. 268. A.
(Raimundus) vicecomes, 310. B. 979. E.

Digitized by Google

Minimi patres, Biterris, 371. C. Carcaſſonæ, 925. E. Narbonæ, 4. 118. A. Perpiniani 1071. B. apud Pontem S. Spiritus, 645. C.
de Minulano (Raimundus) 596. D.
de Mirabeau ſeu de Mirabello (Guillelmus) 635. A
(Petrus) 634. E.
(Vincentius) 494. E.
de Miramart (Hugo) 826. B.
de Mirandol (Raimundus) inſtr. 196. D.
de Mirapex ſeu de Mirapiſce (Paganus) 984. E.
(Rogerius) 163. A.
de Miravalle (Bernardus) 200. E.
de Miromari (Hugo) inſtr. 335. E.
de Miremont, ſeu de Miromonte (Margareta) 134. B. 214. C.
(Petrus) 985. B. 987. B. Inſtr. 447. C. 448. D.
(Raimundus) inſtr. 62. B.
de Miſſangues (Petrus) 720. E.
Miſſionis Gallicanæ preſbyteri, Narbonæ, 4.
de Mociano (Berengarius) 204. A.
(Bernardus Boërius) 204. A.
(Raimundus) inſtr. 64. C.
de Mogros (Thomas) 504. A.
de la Moignon de Baville (Nicolaus) 1121. A. Inſtr. 233. C.
de Moinevilla (Odoardus) 983. D. E.
de Moiſſonna (Johannes) 263. C.
Molacavo (Poncius) 435. D.
Molé (Agnes) 1075. D.
de Molendino (Arnaldus) inſtr. 446. B.
(Eduardus) 340. B.
de Moleriis (Bernardus) 194. B. 240. E. Inſtr. 91. D. 92. A.
Molinerii (Iſarnus) 993. B.
Molinerius (Bernardus) inſtr. 146. B.
Molini (Johannes) 1000. E.
de Molino (Arnaldus) inſtr. 443. A.
de Molins (Petrus) 847. A.
de Molnar (Ramelinus Raimundi) 587. C.
Moltrant (Johannes) inſtr. 124. C.
de Momolena (B.) inſtr. 303. A.
de Momoleva (Adalardus) inſtr. 195. D.
Monachi (Guillelmus) Inſtr. 400. A.
(Johannes) inſtr. 400. B.
Monachia, prioratus ord. S. Bened. in urbe Narbona, 4. cujus prior Deodatus, 48. D. 136. D.
Monard (Jacobus & Henricus) inſtr. 232. E.
de Monaſterio (Guillelmus) 236. A.
Monaſterium, S. Cyrici, virorum, 224. S. Fidis de Palatio 722. B. S. Fructuoſi, 157. C. B. Mariæ de Alaone, 18. 20. B. Mariæ de Baulis 474. E. B. Mariæ Deauratæ 113. B. B. Mariæ Serratexenſis 1111. A. S. Michaelis de Cluſa 139. D. E. Moniſaten 291. C. Montis Aragonum ord. S. Aug. cujus abbas Berengarius 58. E. 60. C. Simon 229. C. Montiſſerrati 1107. C. Inſtr. 309. B. cujus abbas Cæſarius, 29. S. Pabuli, inſtr. 109. E. Pauliacenſe, inſtr. 24. D. S. Petri de Almanara 763. B. S. Petri Biſuldunenſis, 32. S. Petri de Cardona 1108. B. S. Petri Oſcenſis, 224. S. Stephani Balneolenſis 227. E. S. Steph. de Ribas, cujus abbas Thomas Mayo, 1107. E.
Monderii (Peregrinus) 1025. A.
Monerii de Perſano (Johannes) inſtr. 386. B.
de Monſolis (Galeſius) 455. D.
de Montadino (Bernardus Poncius) inſtr. 143. E.
de Montagnac (Petrus Bernardus) 682. A. Inſtr. 318. C.
Montagnerii de Petralata (Raimundus) 207. E.
de Montalen (Bermundus) 626. C.
(Guillelmus) 640. A.
de Montaleone (Petrus) 760. A.
de Montalon (Guillelmus) inſtr. 309. A.
de Montavene (Stephanus) 628. E.
de Montcalin (Gaillardus) 651. D.
de Monteabono (Bertrandus) 841. A.
(Guillelmus Gerardi) 838. B.
(Raimundus) 840. B.
de Monteacuto (Bartholomæus) 1093. A.
(Guillelmus) 626. C.
(Petrus) 1013. E.
(Raimundus Geraldi) 622. D.
de Montealbano (Johannes) 179. D.
(Petrus Rainaldi) 341. E.
de Montealto (Petrus) inſtr. 491. B.
de Montearbedone (Guillelmus) inſtr. 367. E.
(Roſtagnus) 763. D.
de Montearcno (R.) inſtr. 308. A.
de Montearnaldo (Ademarus) 746. A.
(Berengarius) 588. E. Inſtr. 330. E.
(C.) inſtr. 200. D.
(Euſtorgia) 586. C.
(Guillelmus) 766. E.
de Montebaſeno (Bernardus Guill.) 720. C.
de Montebrano (Petrus) inſtr. 338. B.
(Johannes) 803. C.
de Montebruno (Raimundus) 73. C.
de Montedeſiderio (Berengarius) 535. C.
(Bernardus) Inſtr. 279. E.
(Petrus) 595. A.
(Raimundus) 543. A.
de Monteeſchino (Bernardus) 1047. E. Inſtr. 485. E.
de Monteferrario (Guillelmus) 757. D.
(Petrus Guill.) 721. D.
de Monteferrato (Petrus Raimundi) 200. B.
de Monteforti (Amalricus) 445. C. 543. D. 703. D. 883. E. 946. E. 973. B. 1019. E. Inſtr. 454. D. E.
(Eleonora) comitiſſa Vindocinenſis, 689. A.
(Guido) inſtr. 336. A.
(Laura) 779. A.
(Philippus) 381. C.
(Simon) 61. C. 63. C. 64. A. 67. A. 138. E. 326. C. 328. A. C. D. 330. C. D. 331. D. 380. D. E. 388. A. 444. E. 491. E. 624. E. 625. A. 626. A. B. 653. B. 664. D. 680. B. 681. B. 711. C. D. 760. C. D. 881. E. 882. B. 883. D. 946. D. 947. A. 973. A. 1019. D. 1023. D. Inſtr. 57. A. E. 305. C. 443. B.
de Montelauro (Antonius) inſtr. 399. C.
(Guillelmus) 784. B.
(Heraclius) 681. C.
(Johanna) 800. A.
(Johannes) 778. B. 780. C. 827. E. Inſtr. 378. E.
(Poncius) 619. D. 634. E. 635. A. 639. A. 752. A. Inſtr. 354. E.
(Raimundus) 773. C. 785. B.
(Roſtagnus) 765. C.
de Montelongo (Poncius) inſtr. 440. E.
(Raimundus) inſtr. 443. A.
de Montels (G. & B.) 624. B.
de Montemartyrum (Johannes) 895. A.
de Montemaurello (Ademarius) 331. C.
de Montemirato (Bertrandus) 510. A. D.
(Raimundus) 510. A D.
de Montemorenciaco (N.) dux, 1120. A.
(Carlotta) 699. E.
(Henricus) dux, 121. A. B. 252. A. 370. B. 371. B. 570. D. 573. E. 645. D. 699. B. C. 700. A. 810. A. 813. A. C. 1006. E.
(Julius) dux, 718. C.
(Margareta) 572. D. 574. B.
(Maria) 645. D.
de Monteolivo (Bernardus Petri) 593. B.
(Matthæus Bartholomæi) 1003. A.
(Raimundus) 984. D. 985. B.
(R.) inſtr. 448. C.
de Montepavone (Raimundus) inſtr. 137. E.
de Montepeſato (Guillelmus) 346. A.
(Roſtagnus) inſtr. 370. B.
de Montepeſſulano (Aleidis) 825. A.
(B. Longi) inſtr. 370. C.
(Guillelmus) monachus, 128. E.
(Guillelmus) toparcha, 48. E. 49. C. 50. A. 51. A. B. 59. B. 203. E. 380. A. 440. A. 536. D. 539. D. 540. A. D. 541. A. 578. B. 602. E. 679. A. C. D. 749. B. 751. B. D. Inſtr. 142. B. 352. A. 355. A. 356. E. 362. E. 364. C. 369. A. C. D. E. 438. D. Vicecomes 323. E.
(Jacobus) toparcha, 205. B. 206. A.
(Imbertus Puteanus) card. 467. C.
(Petrus Guntardus) 763. C.
(Petrus Will.) 720. C.
(Petrus Raimundi) inſtr. 338. B.
de Montepetroſo (B.) 592. A. Inſtr. 200. E.
(Bernardus) 587. A.
(Bernardus Raimundi) 548. A. 686. D.
(Bertrandus) 549. D. 559. D.
(Gaucelinus) 590. C. 826. C.
(Giraldus) 319. B. 387. B.
(Guillelmeta & Maria) 328. E.
(Guillelmus) 543. C.
(Petrus) 546. C.
(Petrus Ermengavi) 544. A.
(Petrus Raimundi) 539. C. 543. A. 585. C. 587. B. 592. A. Inſtr. 279. E.
(Petrus Ricardi) 838. E.
(Poncius) 586. D.
(Poncius Raimundi) 587. D.
(Raimundus) 988. C.
(Raimundus Bernardi) 592. A. 593. C.
(Raimundus Guillelmi) 586. A. 587. B. 588. C. 839. C.
(Reginaldus) 328. B.
de Monteradulſo (Iſabella) 704. B.
de Monterano (Raimundus) 596. C.
de Monteregali (Petrus) 995. B.
(Rigaldus) inſtr. 143. D.
de Montereguli *forte* regali (Raimundus) 996. C.
de Monterotundo (Airardus) 443. C.
(Eleazarus) 746. B.
(Guill. Gunterius) 202. E.
(R.) 446. B.
(Raimundus) 589. A.
de Monteruco (Petrus) 691. E.
(Stephanus) 925. C.
de Monteſereno (Berengarius) 194. C.
(Bernardus) 46. D. 48. A.
(Guiraudus) 148. A.
(Raingardis) 219. A.
de Monteſpan (Arnaldus) 350. A.
de Monteſquiou (Agnes) 556. B.
(Bernardus) 205. E. 324. B. Inſtr. 91. E.
(Guillelmus) 203. C.
(Johannes Paulus) 1117. A.
(Saxius) 994. C.
de Monteviſerio (Roſtagnus) 637. A.

Montigni (Petrus) 355. E.
de Montilis (Petrus) 766. D.
de Montignac (Raimundus) inſtr. 194. B.
de Montiniaco (Iſarnus) 171. D. 172. C.
(Sicardus) 171. C.
de Monjoye (Johannes) 360. A.
(Ludovicus) 357. D. 360. D.
Montiſfrini (Beraudus) 503. B. D.
Montiſſecuri expugnatio, 70. A.
de Montmiral (Poncius) 624. C.
Monſir (Michael) 826. B.
Montuberi (Raimundus) 626. D.
Mor (Petrus) 174. E.
Moreau (Antonius) inſtr. 232. E.
Morelli (Petrus) 394. D.
de Morenco (Petrus) inſtr. 194. E.
Morenti (Johannes) inſtr. 222. E.
de Moreriis (Morerius) 212. B.
de Moreſe (Fredolus) 838. C.
(Raimundus) inſtr. 279. E.
de Moreſio (B.) inſtr. 332. D.
(Berengarius) 328. E. 548. A. 607. B.
(Berengarius Guill.) inſtr. 289. A.
(Bernardus) inſtr. 337. A.
de Moreſo (R.) inſtr. 200. E.
de Moreſo Vinale (Raimundus) inſtr. 302. B.
Moret de Cantobre (Bernardus) 586. D.
Morgues (Petrus) inſtr. 146. A. 147. B.
Morin (Antonius) 1008. B. D.
Morinelli (Laurentius) inſtr. 222. E.
Morlana (Guill. & Steph. ac Petrus Guillelmi) 457. B.
(Raimundus) inſtr. 450. C.
Morlane (Arnaldus) inſtr. 441. D. 443. A.
(Sancius) 932. A.
de Mornal (Arturus) 1005. B.
de Mornayo (Petrus) 213. A. 560. B.
Morveri (Petrus) 456. A.
Morvillerius (Petrus) 104. B.
de Moſſano (Raimundus) 128. B.
Moſſerii (Petrus) 998. C.
de Moſtuejolis (Margareta) 402. A.
(Raimundus) 595. C.
de Mota ſeu de la Mothe (Maria Carlotta) 136. C.
(Poncius) 839. A.
de Mouceno (Raimundus Deodati) inſtr. 320. C.
du Moulin (Antonius) 262. D.
Mouly (Johannes) 184. D.
Moyſſard (Petrus) 658. C.
de Mucrano (Bernardus) 679. E.
de Muiolano (Guillelmus) inſtr. 91. D.
de Murello (Bernardus) 1021. B.
Muret (Marcus Antonius) 282. E.
de Murianicis (Petrus) inſtr. 303. A.
de Murolio (Johannes) 383. A.
de Muro veteri (Bernardus) inſtr. 330. B.
(Raimundus Ato) 842. C.
(Raimundus Berengarius) 328. D.
(Sicardus) 335. B.
(Stephanus) 331. E.
(Willelmus) 316. A.
de Muviel de Sauſanicis (Antonius) 800. D.

N

De NAIRANO (G.) 951. C. D.
de Nan (Petrus) inſtr. 195. E.
de Nant (Guillelmus) 266. B.
(Raimundus) 585. D.
de Naples (Matthæus) 70. D.
de Narbona (Aimericus) 202. B. inſtr. 45. E.
(Amalricus) 195. D. 987. B.
(Berengarius) inſtr. 42. C.
(Bernardus) 320. E. 872. B. Inſtr. 83. C.
(Guerinus) 134. B. 214. C. 366. B.
(Guillelmus) 128. E. 217. E. 321. E. 366. A.
(Guillelmus Petrus) inſtr. 154. D.
(Hieronymus) 185. C.
(Johannes) 191. D. 850. B. Inſtr. 388. E.
Narbonæ duces Amalricus 66. B. 130. B. 205. A. 332. A. 388. C. 444. E. 543. C. 681. D. E. 884. E. 982. C. Inſtr. 334. C.
Raimundus 55. C. 58. B. 203. B. 466. C. D. 476. D. 488. B. 511. E. 513. A. D. E. 540. D. 660. D. 710. D. Inſtr. 22. C. 301. B.
Narbonæ comites Milo 15. 155. A.
Magnarius 155. A.
Raimundus 41. B. D. 227. A. 228. C. D. Inſtr. 25. B.
Narbonæ vicecomites A. 167. A.
Aimericus 40. A. 41. B. D. 43. C. 44. A. 45. A. B. D. 46. B. 48. A. 52. E. 59. D. 61. A. 62. B. 64. B. 65. A. 66. D. 67. D. 69. A. 80. A. B. C. 88. C. D. 91. E. 127. A. B. 128. A. 129. E. 130. A. D. 144. C. D. E. 146. A. 148. A. 195. A. 198. D. 199. A. E. 228. E. 230. B. 259. D. 267. D. 440. B. 542. E. 872. B. 941. A. 942. D. E. 943. C. 954. E. Inſtr. 25. B. 28. C. 49. E. 52. D. 58. A. 59. D. 83. C.
Amalricus 2. 69. C. E. 71. E. 74. D. 75. D. 83. D. 84. C. D. 85. A. C. 86. E. 88. B. 131. B. D. 147. B. 149. A. D. E. 195. B. D. 202. C. 206. E. 211. B. 336. A. B. D. 342. D. 343. A. 381. B. 389. C. 390. B. 685. A. 687. D. 703. D. E. 1026. A.
Berengarius 31. 36. C. 38. E. 126. D. 143. B. C. 203. E. 258. A. 269. 354. D. Inſtr. 22. C.
Bernardus 37. B. 38. E.
Eudo 1036. A.
Guillelmus 98. C. 199. A. 213. B. C. 961. D.
Matfredus 28. 29. 30. 304. D.
Petrus 540. D.
Petrus Berengarii 39. A. E.
Raimundus 30. 31. 38. E. 228. B. Inſtr. 19. C. 21. D.
Narbonæ vicecomitiſſæ Adelais 192. D. E. 305. D. Inſtr. 19. C.
Almodis 227. A.
Beatrix de Alboreya 95. A. 140. C.
Ermengardis 51. A. 52. C. 53. B. D. 54. B. 55. B. E. 128. D. E. 129. A. C. 194. A. B. 195. A. 198. E. 199. A. 200. D. 201. A. C. 202. B. 216. E. 318. E. 405. D. 442. A. 468. E. 469. D. 488. A. 537. E. 944. A. 1024. D. 1047. E. Inſtr. 40. B. 41. C. 42. A.
Ermeſſindis 126. B. C.
Limburga 268. A.
Mahalda 229. B. 231. A.
Richildis 226. A.
Narbonenſe collegium, Pariſiis, 88. A. 95. A. 102. C. 113. C. 118. D.
Toloſæ, 90. C.
de Narbont (N.) 97. A.
de Navano (Guillelmus) 949. D.
Navarræ reges Antonius 921. A.
Carolus 93. A. 903. E.
Franciſcus Phœbus 214. B.
Sanctius 62. E.
Navarræ regina Catharina 363. B.
de Naugerio (Guillelmus) inſtr. 310. D.
de S. Nazario (Bernardus) inſtr. 49. A.
(Guillelmus Alfarici) 58. B.
(Guillelmus Bernardi) 45. A.
(Poncius) inſtr. 330. E.
(Raimundus) inſtr. 147. A.
Neapolis regina Johanna 239. B.
de Nebiano (Fulcrannus) 838. C.
(Petrus & Deuſde) 587. D.
(R.) inſtr. 200. D.
de Nefiariis (Bermundus) inſtr. 338. E.
de Neillaco (Guillelmus) 454. C.
Nemauſi dux, Paulus 429. B.
Nemauſi comites Hildericus 12. 429. B. C. 732. C.
Raimundus 227. A. 228. C. 432. D. 434. C. 465. D. 468. D. 469. D. 483. E. Inſtr. 170. B. 183. C.
Nemauſi vicecomites Allidulfus inſtr. 170. D. 171. B.
Ato 441. D. 521. B. Inſtr. 174. A.
Bernardus 435. B.
Bernardus Atonis 58. A. 466. D. 487. C. 513. A. 620. C. 674. D.
Bertrannus 431. B.
Froterius 436. B.
Nemauſi vicecomitiſſa (G.) 509. D.
Nemauſi amphitheatrum, 426. collegium regale 427. Prætorium, 427. Seneſcallia 427.
Nemauſus expugnatur a Wamba Gothorum rege 13.
Nephelinus epiſc. Stephanus, inſtr. 12. B.
Nepotis (Fortanerius) 996. E.
Ner (Petrus) 373. A.
Neron (Andreas) 185. D.
Nevonis (Guillelmus) 949. D.
de Nezac (Raimundus) inſtr. 146. B.
de Niciano (Berengarius) 266. D.
Nicolai (Avinio) epiſc. Oſcenſis in Hiſpania, 242. B. 244. B.
Nicla (Guillelmus) inſtr. 193. C.
Nilau (Nicolaus) 695. D.
de Nion (Philippus) inſtr. 309. D.
de Niſa (Raimundus) 320. E.
Nivari (Ludovicus) 105. A. 642. E.
Nivernenſis comes, Johannes, 94. C.
de Noailles (N.) comes, 480. A.
de Nocceto (Poncius) inſtr. 186. D.
de Nodeto (Poncius) inſtr. 330. E.
de Nogairan (Petrus) inſtr. 195. E. 197. B. E.
de Nogaret (Bernardus) 926. E.
(Johannes Ludov.) 507. D.
(Raimundus) 95. B.
de Nogaret de la Vallete (Johannes) 969. E.
de Nogucrio (Guillelmus) 999. A.
le Noir (Berengarius) inſtr. 146. A.
(Guillelmus) inſtr. 450. C.
(Johanna) 575. D.
(Poncius) 308. C.
(Raimundus) 513. C.
Normanni (Jacobus) 131. D.
de Nos (Nicolaus) inſtr. 124. B.
Novelli (Arnaldus) 199. C. 209. E. 210. D.
de Nougarde (Petrus) inſtr. 399. B. 408. C.
de Novis (Albertus) inſtr. 302. A.
de Nozeriis (Guillelmus) inſtr. 303. A.
de Nozeto (Poncius) inſtr. 179. A.
de Nubiliaco (Helias) 636. B.
Nuri (Arnaudus) inſtr. 91. D.

O

De OBILLONE (Petrus) 536. D.
(Poncius) inſtr. 354. D.
Obris, fluvius, 223.
Obſervantini fratres, Florenciaci, 665. A.

Digitized by Google

Occitaniæ comitia, 88. A. 102. C. 105. A. B. D. 107. A. 108. E. 121. B. 123. B. C. 125. A. 251. D. 253. B. 254. C. 278. B. 280. A. B. 286. A. C. D. 338. D. 358. D. 359. E. 363. A. 391. C. 415. 452. 455. E. 464. D. E. 561. A. 577. B. 579. A. 642. D. E. 685. E. 694. D. 695. D. 779. C. 802. B. 803. C. 804. B. 820. D. 822. B. 914. A.
Occitaniæ prorex princeps de Conty 417. C.
dux de Noailles 471. A.
Ludovicus, regis Franciæ frater 558. A.
de Olargio (Engilbertus) 127. E. Inſtr. 82. B.
(Malbertus) inſtr. 147. E.
(P.) 146. E.
(Petrus) 623. C.
(Poncius) 202. B. 332. B. 335. A.
Olargium, baronia diœceſis Tomer. 223.
Oliba (Petrus) 587. C.
Olibæ (Ermengaldus) inſtr. 490. A.
Olivarii (Raimundus) 1054. A. Inſtr. 490. A.
Olivi (Guillelmus) 467. B.
Ollier (Guillelmus) 565. B.
de Omelas (Armannus) 536. D.
(Beatrix) 721. C.
(Berengarius) 776. A. Inſtr. 379. A.
(Guillelmus) 720. C.
Oratoriani preſbyteri, Agathæ 664. E. 702. B. Monſpelii, 731. C. Piſcenis 665. A.
de Oratorio (Bernardus) 450. C. 846. B.
d'Orleans (Johanna) 263. D.
d'Ornano (Margareta) 927. C.
d'Ornone (Georgius) 641. D.
de Orulo (Arnaldus) 946. C.
de Oſta (Durandus) 1051. A.
Oſcenſis epiſc. Petrus, 229. D.
d'Oſſa (Jacobus) 344. B. 815. B.
Oſtienſis ep. Hugo, 83. B.
Oſtrogothorum rex, Theodoricus, 525.
de Oviliano (Berengarius) 55. E.
(Nigra) inſtr. 62. E.
(Petrus) 331. C.
(Raimundus Berengarii) 194. C.
(Rainaldus) inſtr. 491. A.

P

PABEIRANI (Stephanus) 839. B. E.
Pagani (B.) 592. B.
(Guillelmus & Ugo) 591. A.
Pages (Guillelmus) 952. D.
Pageſii (Petrus) 182. C.
de Pagez (Bartholomæus) 1008. B.
Pagi (Antonius) 7.
de Pago (Bernardus) 590. A.
de Pagriano (Seguina) 721. E.
Pajet (Bernardus) inſtr. 303. A. C.
de Paladolo (Arnaldus) 945. B.
de Palaiano (Bernardus) inſtr. 450. B.
Palaſimi (Guillelmus) 715. B.
de Palatio (Petrus & Bernardus) 945. B.
de Palatiolis (Arnaldus) inſtr. 486. B.
Palliarenſes comites, Arnaldus Mironis inſtr. 38. D. Artaldus, 1100. A. Bernardus 945. C. Willelmus, 1079. E.
de Palma (Berengarius) 1054. A. Inſtr. 490. A.
de Palude (Petrus) 1021. D.
de Pamas (A.) inſtr. 200. E.
Pampilon. epiſcopi, Martinus de Salva, 95. A. Petrus, 228. D.
de Panato (Bernardus) inſtr. 91. E.
de Panz (Raimundus) 677. E.
Papienſis epiſc. Robaldus, 146. C.
Papulem (Guillelmus) inſtr. 276. D.
Parada (Arnaldus) 1103. C.
de Parage (Bernardus) inſtr. 193. E.
de Paraquols (Guillelmus) 1046. B.
de Parcello (Geraldus) 639. B.
de Pardaillan (Franciſcus Joſephus) 222. A.
de Parcys (Poncius Rainulſus) inſtr. 130. A.
de Parietibus (Petrus) inſtr. 139. D.
de Parietis (Poncius Rainulſus) inſtr. 131. C.
de Paris (Franciſcus) 719. A.
Pariſiis comitia regni, an. 1617. 819. D. Conventus epiſcoporum an. 1302. 550. E.
de Parlages (Guillelmus) 547. C.
Parrarii (Antonius) 197. B.
Paſcal (Willelmus) 163. A.
Paſchalis (Johannes) inſtr. 450. C.
de Paſſi (Rainaldus) inſtr. 336. A.
Paſtellæ (Gaufredus) inſtr. 188. B.
Paſtor (Arnaldus) inſtr. 47. A.
Patavi (Aſſalhitus) inſtr. 91. E.
Patavienſis epiſc. Franciſcus Piſani, 114. C.
de Paulina (Hugo) 315. E. 379. C.
de Paulino (Hugo) 330. C. Inſtr. 152. E.
de S. Paulo (Guillelmus Bernardi) 942. A.
de Pec (Gaubertus) inſtr. 86. E.
Pech (N.) 153. B.
Pecquot (Matthæus) inſtr. 229. C.
de Pedenatio (Petrus) 720. D. *vide* Pezenas.
(Petrus Stephani) 407. D.
de Pegeirollis (Aldebertus) 593. C.
(Rixendis) 588. C.
de Peira (Raimundus) 591. A.
de Peiriaco (Bernardus Lobetus) 167. E.
(Guillelmus) inſtr. 440. E. 441. A.
Peirorati (G.) 983. B.
Peironelli (Guillelmus) 1026. A.
de Pelapullo (Antonius) inſtr. 124. B. D.
(Arnaldus) inſtr. 21. D.
(Bernardus) 200. E. Inſtr. 148. A.
(Petrus) inſtr. 437. B.
Pelergrini (Johannes) inſtr. 399. C.
Pelet ſeu Peleti (B.) 627. D. 628. A.
(Bernardus) 483. B. 519. D. 752. D.
(Bremundus) 519. D.
(Guillelmus) 802. A. Inſtr. 399. B. 408. C.
(Jacobus) 262. C.
(P.) inſtr. 373. B.
(Petrus) 312. B. 629. E. 772. D. 774. C.
(R.) 621. E.
(Raimundus) 624. B. 625. D. 635. A. B.
Peleti de Veruna (Johannes) 850. C.
de Pellegrue (Arnaldus) 344. A.
de Pellevé (Nicolaus) 663. A.
Pellicerii (Franciſcus) inſtr. 399. D.
(Raimundus) inſtr. 147. A.
Pelliciarius (Berengarius) 710. A.
Penabovis (Petrus) 991. A.
de Penna (Guillelmus) 145. A.
de Pennaforti (Raimundus) 1102. E.
Perache (Antonius) 1002. E.
Percin (Jacobus) 329. E.
de Perenaco (Poncius) 887. C. 952. E.
de Percos (Johannes) inſtr. 302. A.
de Pereto (Deodatus) 720. C.
de Perier (Petrus) inſtr. 231. B.
Periroleriі (Bertrandus) 998. A. 999. A.
Pernonet (Guillelmus) inſtr. 467. B.
Perpiniani, ſupremum tribunal, 1069. B. Clariſſæ, ibidem, 1071. B.
Perpinianus (Vidus) 553. C.
Perre (Bernardus) 414. D.
Perreciot (Silveſter) 600. E.
Perrinel (Olivarius) inſtr. 400. A.
du Perrou (Johannes) 1024. C.
de la Perſonne (Antonius) 1007. A.
Pertuſius (Johannes) 807. B.
de Petaut (Guillelmus) 347. B.
Petit (Durandus) 279. C.
(Johannes) 658. D. 1008. C.
(Vaquerius) inſtr. 195. A.
Petito (Bernardus) inſtr. 186. D.
Petitus (Deuſde) 585. D.
de Petra (Armandus) inſtr. 332. D.
(Johannes) inſtr. 193. C.
(Petrus) 395. D.
(Petrus Guillelmi) inſtr. 193. C.
de Petrafita (Deutrandus) inſtr. 25. A.
de Petrafixa (Guillelmus) 763. A.
de Petragoriis (Margareta) 351. D.
de Petralata (Raimundus) 202. A.
de Petramala (Guillelmus) 522. C.
de Petramola (Arnaldus) inſtr. 490. A.
de Petrapertuſa (Berengarius) 202. D.
(Berengarius Petri) 1100. A. inſtr. 28. A.
Petri (N.) inſtr. 222. C.
(Berengarius) 137. E. 588. B. inſtr. 23. E.
(Bernardus) 487. D. 490. A. inſtr. 490. E.
(Bertrandus) 492. E. 796. B.
(Guillelmus) 588. C. inſtr. 147. A. E.
(Poncius) 586. D. 777. A. 778. D.
(Raimundus) 137. D. 763. C. Inſtr. 490. E.
Petri Engerii (Bernardus) 485. B.
de S. Petro (Rogerius) 167. A.
de Peyre (Aimericus) 235. A.
de Peyreſumade (Margareta) 478. C.
Peyreria (Ricarda) 658. A.
de Peyrollis (Michael) 403. C.
Peytavini (Poncius) inſtr. 489. A.
de Pezenas (Aimericus) 333. A.
(Guillelmus) 328. D. 686. B. C. 687. B. 688. C. 692. A. 693. E.
(Poncius) 689. C.
Phelypeaux (Antonius) 577. E.
Philaſtre (Guillelmus) 245. A.
(Stephanus) 244. E.
Philiponi (Nicolaus) inſtr. 222. C.
Philippi (Johannes) inſtr. 91. E.
(Petrus) 599. E. 600. A.
(Stephanus) 600. A.
de Piano (Guillelmus) 206. E.
(Michael) 845. E.
Picard (Petrus) 182. E.
Picardi (Jacobus) 364. E. 394. E.
(Petrus) 183. A.
Picolomini (Jacobus) 696. B.
Picon (Bernardus) 1005. D.
Piconis (Antonius) 1003. B.
(Johannes) 999. D. 1000. C. 1001. C.
(Petrus) 1001. D. 1003. A. B.
Picorlati (Johannes) 95. C.
de Pictavi (Johannes) inſtr. 39. C.
de Pictavia (Aimarus) 558. D.
Pictaviæ comes, Alfonſus, 77. D. 85. D. 235. D. 401. C. Inſtr. 91. A.
Pictavienſis comitatus addicitur Philippo III. regi Franc. 81. C.
Pictavienſia comitia an. 1355. 357. B.
Pictavini (Guillelmus) inſtr. 491. B.
de Pierrevive (Maria Cathar.) 1016. C.
Pigeyre (Stephanus) 262. D. E.
de Pichon (Johannes) 1006. D. 1007. A. *vide* Piconis.
Pillot (Clemens) 185. D.
Pinazel (Dionyſius) 185. A.
Pinelli (Johannes) inſtr. 400. B.
Pinhonus (Robertus) 800. A.
de Piniaco (Guillelmus) inſtr. 359. C.

(R. Guill.) inſtr. 364. C.
de Piniano (Bego) inſtr. 348. A.
(Fredolus) 603. A.
de Pinis (Guiraldus) inſtr. 337. A.
de Pinnano (Guillelmus) 589. E.
de Pino (Guillelmus Raimundi) 586. D.
de Pinos (Gaucerandus) 1088. E.
de Pinu (Guillelmus) 513. E.
(J. Garnerii) inſtr. 200. E.
(Petrus) inſtr. 146. A.
de Pipiano (Raimundus) 752. E.
de Pipionibus (Geraudus) 203. B.
de Pireu (Bartholomæus) 89. E.
de Piriaco (Guillelmus) inſtr. 441. C.
de Pis (Geraldus) inſtr. 336. A.
Piſani (Aloyſius) 114. B.
de Piſis (Rainerius) 767. C.
de Piſſeleu (Anna) 365. B.
de Pitaud (N.) notarius, 504. A. E.
Placentinus antiſtes, Alexius, 800. C.
Plagameri (Sanctus) inſtr. 92. A.
de Planhano (Ademarus) 894. B.
Planterius (Johannes) 593. C.
de Plantevit (Franciſcus) 575. B.
de Ploſſaco (Martinus) 354. B.
de Pocquelin (Robertus) inſtr. 229. B.
Poderos (Aimericus) inſtr. 146. B.
de Podio (Andreas) 83. B.
(Bartholom.) 986. D. inſtr. 338. D.
(Blaſius) 997. A.
(Deodatus) 772. E.
(Ermengaudus) inſtr. 370. C.
(Franciſcus) 182. B. Inſtr. 400. B.
(Guillelmus) inſtr. 146. B.
(Guiraudus) 402. E. Inſtr. 91. E.
(Johannes) 281. D.
(Petrus) 171. B. 544. B. 905. B.
(Raimundus) 541. A.
(Rogerius) 194. C.
de Podio abonis (G.) 843. C.
(Poncius) 587. B.
(Poncius Raimundi) 587. E.
(R.) 843. D.
de Podio Laurentii (Guillelmus) 883. B.
(Unaldus) 942. C.
de Podio Sorigario (Berengarius) 267. B. 333. C. 389. B. 415. A. 753. C.
(Bernardus) 48. A.
(Guillelmus) 949. D.
de Podio valle (Guido) 92. C.
de Podiolo azmalonis (Poncius) 589. C.
de Podoniaco (Marquiſia) vicecomitiſſa, 632. D.
de Pogias (Frotardus) 584. A.
de Pojeto (Hugo) 590. C. 720. E.
(Petrus Ricaudi) 840. A.
de Poilhano (Raimundus) 211. D.
de Poilhes (Superanus) 238. A.
de Pojolis (Poncius) 593. B.
Poirani (Auguſtinus) 1008. B.
Poloniæ rex, Caſimirus, 376. D.
de Polverel (Petrus) 282. D.
Polymi (Raimundus) inſtr. 202. A.
Pomar (Arnaldus) 897. B.
de Pomaredo (Bernardus) 1021. B.
de Pomerolis (Dagobertus) 584. E.
(Willelmus) inſtr. 328. B. 332. B.
de Pompadour (Helias) 906. D. 932. D.
(Ranulfus Helias) 243. D. 905. E.
de Ponciano (Poncius) 1011. C.
Poncii (Berengarius) 592. D.
(Bernardus) 162. C. 439. E.
(Bertrandus) 997. D.
(Guillelmus) 161. E. 585. A. 837. D.
(Petrus) 188. D.
de S. Poncio (Raimundus) 590. D.
de Ponte (G.) 625. E. 952. A.
(Guido) 175. E.
(Guillelmus) 509. C.
(Johannes) 637. B.
(Petrus) inſtr. 124. B.
(Poncius) 634. E. 635. A.
(Raimundus) 967. B.
(Stephanus) inſtr. 309. D.
Pontier (Gedeon) inſtr. 229. C.
de Pontonibus (Hualguerius) inſtr. 490. A.
de Pontpeirene (Adalbertus Draconis) 181. A.
de Popiano (Auſtorgius) 588. A.
(Bartholom.) 409. C.
(Bertrannus) 841. A.
(Claudius) 410. B.
(Florentia) 588. C.
(Guillelmus Aſſalitus) 839. A.
(Raimundus Roſtagnus) 593. B.
(Raimundus Roſtagni Guiravi) 587. A.
(Roſtagnus Guiraudi) 585. D.
Populetum, monaſt. ord. Ciſterc. 200. C. cujus abbas Poncius de Benefacacio, 210. C.
de Porcairanicis (Raimundus Bernardus) 315. D.
de Porcareſſa (Sicardus) 407. E.
de Porcella (G.) inſtr. 487. E.
(Guillelmus) 1052. A.
Porcelletus (Gaufredus) 436. E.
Porcelli (Guillelmus Rob.) 509. C.
(Raimundus) 679. A.
Porcellinus (Antonius) 114. C.
Porcellus (Petrus) 163. A.
de Porciano (B.) 168. C.
de Porcillis (Bernardus) 76. A.
de Porta (Guillelmus) inſtr. 302. B.
de Portabone (Ademarus) 901. C.
Porta la Flor (Bernardus) inſtr. 146. A.
de Portali (Stephanus) 145. D.
Portalis (Johannes) inſtr 222. C.
de Portu (Hugo) inſtr. 301. A.
(Petrus) 382. C.
Portuenſes epiſcopi, Conradus, 146. B. Ludovicus 357. C. Oto 415. C. Petrus de Arreblaio 132. A.
de Portugallia (Ferdinandus) 61. C.
de Poſilhaco (Guillelmus) inſtr. 222. E.
(Sabrana) 658. A.
de Poſquieres (Beraudus) 444. B.
(Bernardus) inſtr. 195. E.
(Eleazardus, ſeu Eliſiarius) 513. C. D. Inſtr. 196. E.
(Guillelmus Gaufredi) inſtr. 192. E.
(Petrus) 513. A. Inſtr. 192. D. 193. E.
(R.) 625. E.
(Raimundus) inſtr. 197. E.
(Raimundus Decanus) 537. E.
(Roſtagnus) 441. D. 487. C. 512. A. 619. D. 721. D. Inſtr. 178. E. 192. D. 195. D.
Poſſinus (Petrus) Societatis Jeſu preſbyter, 22.
de Poſſolerio (Deodatus) 58. C.
de Potenaco (Berengarius) 954. A.
Potier de la Terraſſe (Beatrix) 1120. C.
de Pouy (Margareta) 1023. B.
de Pouzols (Ermengaudus) 310. C. 417. D.
Pozolas (Guillelmus) inſtr. 150. C.
de Pozolas (Petrus Ermengaudus) inſtr. 131. C.
de Pradel (Franciſcus) 823. A.
de Pradines (P.) inſtr. 200. D.
(Petrus) 719. D. Inſtr. 319. E.
(Poncius) 681. D.
(Raimundus) 587. D. Inſtr. 276. B.
de Pradis (Boneius) inſtr. 154. D.
Prœneſtinus epiſc. Guido, 191. E.
Pragmatica Sanctio, 359. C. 716. A.
de Pratges (Petrus Guillelmi) 586. D.
de Pratis, ſeu des Prez (Antonius) 365. C.
(Blanca) 365. C.
de Prato (Petrus Berengarii) 166. D.
de Preiſſano (Raimundus) 677. E.
de Preſſiat (Johannes Michael) inſtr. 251. A. 255. A.
de Preulay (Margareta) 103. B. 361. D.
Priat (Gouninus) 505. B.
de S. Prieſt (Gabrielis) 605. E.
Prioratus de Abuſeo, 495. C. de Amancianis 1001. A. 1004. C. de Anduſia 518. D. de Aquis vivis 998. C. de Azil S. Johannis, 1103. D. de Bagiis S. Benedicti, 224. de Barato S. Laurentii, 544. D. de Blandas S. Baſilii, 566. A. Burgalenſis 930. A. 945. C. de Buxetis 518. D. de Calberta S. Germani 514. E. Camboni, *Camon*, B. M. 929. C. 939. B. de Caſſario 501. A. de Cayſſanicis S. Salvatoris & S. Mariæ 503. E. de Ceſcairolis 1003. E. de Ceſereſſa 597. B. de Colcaco 1103. D. de Columberiis 518. D. de Corconaſſis 604. E. de Corneliano 1015. D. 1078. C. de Coſſenatio 551. C Coſſiacenſis 564. B. de Creiſſel, 590. E. de Cumerio 998. A. 1000. E. 1004. A. de Eremo S. Johannis 1003. C. de Foderia B. Mariæ 539. D. de Fos S. Johannis 600. A. de Gardiis S. Nazarii 518. D. de Gardonencha S. Johannis 493. E. de Garriga ſeu Guaringua 600. A. 1022. A. de Laugnaco S. Petri 496. C. S. Leodegarii B. Mariæ 523. D. de Lundris S. Martini 590. E. 591. D. 595. B. de Lobenchis 605. A B. de Maliſpellibus S. Romani 99. E. de Mairoſio S. Petri 600. A. de Maravals B. Mariæ 250. C. S. Mariæ Magdal. 503. E. de Mediogotho S. Geneſii 504. D. S. Michaelis ord. Grandimont. prope Leutevam 546. E. de Minerbia S. Stephani 497. D. 503. E. 504. A. E. de Montepetroſo S. Martini 594. B. 595. A. de Molcſano 497. A. 504. A. 505. A. de Nahuza S. Petri 1001. B. de Palatio 550. C. de Petrafitta 945. C. de Petraviridi 478. E. de Podioabone 1083. A. de Polleria 1103. A. do Pomerio B. M. ord. Grandim. 565. A. de Pontibus S. Martini 520. C. de Popiano S. Vincentii 593. E. de Provincheriis S. Petri 496. C. de Redezio 604. B. de Reumis 498. D. de Rometa 501. C. de Roſſilione 497. D. Rupisfortis 607. B. S. Sacerdotis 504. C. de Salagone 544. D. de Scrignano 500. D. Silvanectenſis S. Mauricii 1023. B. de Soca 519. A. S. Sidonii 567. A. de Siagello S. Ceciliæ 493. B. 497. E. de Sumidrio S. Amantii 494. D. 501. C. Teſſonis 520. C. de Vabres 519. A. de Valeriis S. Petri 943. B. de valle Pompiniana 594. E. Vallis Schol. Paris. 564. E. de Vannis 598. C. de Vellaroi e B. M. 496. E. de Venerque S. Petri 250. C. Villæ clauſæ 597. A. de Villario S. Stephani 999. E. 1001. D. 1005. B.
de S. Privato (Guillelmus Geraldi) 592. D.
(Petrus) 547. E.
(Raimundus) inſtr. 193. E.
de Proillano (Raimundus) 710. A.
de Prolhano (Bernardus) inſtr. 91. E.
de Prolliano (Petrus) inſtr. 279. D.
Prova (Stephanus) 172. D.
de Provencheres (Willelmus) 535. C.
a Provincia (Emma) 473. C.
(Margar.) regina Franciæ 765. B.
Provinciæ reges, Conradus 435. A.

Ludovicus

Digitized by Google

Ludovicus 617. A. Inſtr. 293. C. imperator 295. A.
Provinciæ marchiones Alfonſus 877. D. Raimundus Berengarii 476. E.
Provinciæ comites Berengarius Raimundus 49. C. Itherius Willelmi 473. D. Ludovicus 244. E. Raimundus Berengarius 766. E.
Provinciæ comitiſſa Johanna 239. B.
Provinciæ rectores, Dynamius & Jovinus, 614. C. D.
Providentiæ domus puellares Monſpelii 822. A. Nemauſi 1120. D.
de Pruliano (Guillelmus) 165. D.
de Prulione (Iſarnus Bernardi) 980. A.
de Prunete (Guillelmus) 387. D.
Pſeudopapæ Anacletus II. ſeu Petrus Leonis 48. E. 487. A. 748. E.
Benedictus XIII. ſeu Petrus de Luna, 4. 96. D. E. 97. C. 98. A. B. C. D. 99. A. D. 100. C. 150. C. 199. E. 242. D. E. 243. A. C. 244. A. C. 276. E. 277. C. 353. A. 355. D. 383. A. 386. B. 560. E. 715. D. 794. C. E. 798. A. 848. B. 962. B. 1114. D. Inſtr. 386. E.
Victor, 232. B.
de Pueſch (Bernardus) 680. B.
de Punciano (Udalgerius) 164. A. 877. B. Inſtr. 441. E.
Puteanus (Imbertus) 785. C.
de Puteo (Alriacus) 502. E.
(Guillelmus) 785. D.
de Puteo Soricinenſi (Raimundus) 952. E.
du Puy (Gerardus) 552. C.
du Puy de Montbrun (Lucretia) 853. D.
de Puymuſſon (Clara) 920. A.

Q

QUADRAGINTA (Johannes) inſtr. 400. B.
de Querbus caſtrum expugnatur, 73. C.
Queulhe (Johannes) 1008. A.
de Queylar (Johannes) inſtr. 231. B. 234. A.
Quierchi (Hugo) 449. E.
Quintatorum (Johannes) inſtr. 91. D.
de S. Quintino (Iſarnus) inſtr. 491. B.
(P.) 650. A.
(Petrus) 628. E.
(Raimundus) 632. A.

R

De RABASTENQUIS (Guillelmus) 998. C.
de Rabedolz (Raimundus) inſtr. 48. E.
Radulfi (Guido) 89. C.
(Guillelmus) 884. A.
de Radico (Willelmus) inſtr. 196. A.
Raimundi (Berengarius) 161. B. 589. A.
(Bernardus) 170. A. 227. C. 588. A. 881. A. 1019. B. D. 1021. B. 1024. E.
(Bertrandus) 497. E.
(Guillelmus) 587. A. 1011. C. 1080. E. Inſtr. 155. D. 352. D.
(Hugo) 232. D. Inſtr. 86. A.
(Johannes) 247. D.
(Petrus) 269. D. 307. E. 437. B. 545. D. 548. E. 590. A. 749. C. 839. E. 843. D. 906. E. Inſtr. 33. A. 355. E.
(Poncius) 586. C. 588. D. 746. A. Inſtr. 150. B.
Rainaldi & Rainardi, ſeu Rainaudi (B.) inſtr. 307. E.
(Bernardus) 1102. B.
(Guillelmus) 677. A. 703. A. B. Inſtr. 324. D.
(Petrus) 539. C.
(Raimundus) inſtr. 193. C. 320. C.
Raine (Petrus) inſtr. 41. B.
Rainerii (Bernardus) 1021. B.
Rainoardi (Albaronus & G.) 624. C.
(Petrus) 112. C. 510. E. 919. B.
(Poncius) inſtr. 183. E.
Rainonis (Roſtagnus) inſtr. 193. C.
de Raixacho (Guillelmus) 211. D.
(Petrus) 213. A.
Ramas (Petrus) 410. A.
Ramelini (Ricardus) 587. B.
de Rancho (Bernardinus) inſtr. 399. B. 408. C.
(Poncius) inſtr. 399. C.
de Randon (Guillelmus) 630. C. 631. A. E. 632. D. 653. C.
Raphinel (Raimundus) dux Aquitaniæ, 708. C.
Raſcas, Ucetiæ dominus, 624. A.
Raſcas (R.) inſtr. 197. A. B.
Raſeire (Johannes) inſtr. 147. B.
Raſſirat (Iſarnus) 1002. E.
Ratte (Petrus) inſtr. 400. A.
de Ravath (Berengarius) 839. E.
Raverii (Johannes) 914. D.
Raulini (Raimundus) 81. B.
de Rauracio (Raimundus) 630. A.
de Rebals (Radulfus) inſtr. 431. D.
de Rebé (Claudius) 119. E.
de Reberul (Paulinus) 120. B.
Reboli (Antonius) inſtr. 222. B.
Reboul (Petrus) 662. A.
Rebuſſi (Bernardus) inſtr. 337. A.
Rebuſſus (Petrus) 920. C.
de Rechignevoiſin (Raibaudus) 90. A.
Recollecti patres, Biterris, 731. D. extra muros Clarimontis Leutevæ 526. apud Marcellianum 665. A. Monſpelii, 731. C. 821. E.
Reddenſis comes, Bera 269.
Redemptionis captivorum patres, Monſpelii 731. C. Perpiniani, 1071. B.
de Redis (Johannes) inſtr. 147. E.
de Redorta (Bertrandus) inſtr. 192. C.
(Geraudus) 202. A.
(Raimundus) 165. C.
Regon & Regort (Durantus) inſtr. 195. E. 197. C.
de Remolinis (Arnaudus) 497. E.
(Petrus) inſtr. 300. E.
(R.) 625. E.
Repentitæ forores, in capitolio Narbonæ 4. 90. E.
Reperſonis (Bertrandus) inſtr. 329. E.
de Reſignano (Mabilia) 478. C.
Reſtelli (Jordanus) 995. E.
Reſtollus (Poncius) inſtr. 450. B.
Revelini (Bernardus & Stephanus) inſtr. 193. C.
de Rhodis (Johannes) 949. B. 950. D.
de Rialat (Raimundus) 109. B.
de Rialhaco (Raimundus) 94. A.
Riaria comitiſſa, Chriſtina, 123. A.
Ribaute (Guillelmus) 746. B.
Ricardi (Bernardus) 174. A. Inſtr. 277. E.
(Bertrandus) 586. E. Inſtr. 308. E.
(Guillelmus) 723. A.
(Petrus) 166. B. Inſtr. 318. B.
Ricavi (Guillelmus) 632. B.
(Roſtagnus) 634. C.
Richelius (Armandus) card. 507. D. 731. A.
Richini (Deuſde) inſtr. 276. D.
Ricordi (Bernardus) 998. C.
Ricou (Jacobus) 658. B.
Riculfi (Petrus) 709. C.
de Rieu (Guillelmus) 207. E.
Rigaldi (Andreas) inſtr. 400. A.
(Bernardus) 585. C.
(Deodatus) 590. C. 591. C. Inſtr. 283. B.
(Johannes) 185. C.
de Rignac (Stephanus) 876. A.
Rimberga (Johanna) inſtr. 163. E.
de Ripa (Johannes) 772. A.
de Ripa alta (Petrus) 512. D. Inſtr. 348. A.
Riparcurciæ comites, Atho, 29. Raimundus, 28.
Riquelini (Petrus) inſtr. 154. D.
de Rives (Jacobus) 264. B.
Rivi (Willelmus) inſtr. 193. B. *vide* de Rieu.
de la Riviere (Polycarpus) doctus Carthuſianus, 427. B. 483. D. 1057. C.
Rivipullenſes abbates, Arnulfus 28. Oliba 1098. C.
Rivipullenſis conventus epiſcoporum, 34.
de Rivo (Armandus) 984. D.
(Guillelmus Arnaldi) inſtr. 433. C.
(Raimundus) inſtr. 440. E.
de Rivoſicco (Petrus) inſtr. 150. B.
(Raimundus) inſtr. 150. B.
Rivuli, *Riels*, locus diœc. Tomer. 223.
Robert (Bartholomæus) 185. A.
de Robert, ſeu Roberti (N.) inſtr. 229. E.
(Ademarus) 991. A.
de Robertis (Hugo) 242. C.
Robiani, ſeu de Robiano (Guillelmus) 943. C.
(Petrus) inſtr. 130. E.
de Roca, *vide* de Rupe, de la Roche & de la Roque (Guido) 777. C.
(Jacobus) 852. B.
(Johannes) 1005. C.
(Joſephus) 1007. E.
(Petrus) 931. E. Inſtr. 276. E.
(Raimundus) 590. C. Inſtr. 318. C.
(Richa) 1020. B.
de Rocabertino, ſeu Rocabertini & Rupebertini (Dalmatius) 207. D.
(Gaufredus) vicecomes, 1047. A. 1050. A. Inſtr. 486. B.
de Rocabruno (Bernardus) 329. A.
de Rocaduno (Maifredus) inſtr. 174. D. 176. C.
de Rocafolio *vide* de Rupefolio (Johannes) 595. B. 775. E. 960. D.
(Petrus) 600. E.
(R.) 205. C. 843. E.
(Raimundus) 65. D. 130. C. 332. B. 445. A. D. 682. C. 763. E. 764. A. 845. D. 947. C. 1051. D. Inſtr. 201. B.
(Siguinus) 436. C. 583. B.
de Rocaforti, *vide* de Rupeforti (Bernardus 128. D.
(Vaſco) 932. B.
de Rocaſuca (R.) inſtr. 332. E.
de Rocalonga (Berengarius) 594. C.
de Rocavetula (Raimundus) 844. C.
de Rocavilla, *vide* de Rupevilla (Armandus Guillelmi) 176. C.
(Bertrandus) 996. C.
(Scotus) 998. C.
de Roccio (Alanus) 946. E.
de Rocheber (Johannes) inſtr. 310. D.
de Rochechouart (Ludovicus & Johannes) vicecomites, 240. D.
de Rochefort (Guillelmus) Albigenſium fautor, 879. C. E. 881. C.
(Guillelmus, Bertrandus & Bernardus) fundatores Fontiſcalidi 266. B.
de la Rochefoucaud (Franciſcus) 215. E. 216. A.
de la Roche Jaquelin (Renatus Carolus) inſtr. 227. C.
de Rochemaure (Ermengaudus) 523. B.

Digitized by Google

S. Rochus, Monſpelienſis, 781. B.
de Roci (Alanus) 681. *vide* de Roccio.
de Rocolis (Gabriel) 370. A 412. C.
de Rocone (Hugo) 1019. E.
(J. B.) 397. C.
(Rigaldus) 1019. D.
de Rocoſello (Berengarius) inſtr. 439. C.
(Bernardus) 335. D. Inſtr. 156. A.
(Guido) 329. A.
(Guillelmus) 335. B.
(Raimundus) 547. D.
de Rodelliano (Poncius) inſtr. 197. E.
de Rodemol (Guillelmeta) 331. C.
Rodenſis abbas, Guillelmus, 161. B.
de Roſſian (Ermengaudus) 208. A.
Rogani (Bernardus) inſtr. 154. D.
de la Roge (Franciſcus) 1008. B.
Rogerii (Franciſcus) 265. C.
(Guillelmus) 843. A.
(Petrus) 237. A. 1011. C.
Roguier (Antonius) inſtr. 400. A.
de Roiano (Johannes) 335. E. 381. A.
(Raimundus Riculfi) 586. D.
Rolland (Jaqueta) 913. C.
de Roma (Jacobus) 779. A. B.
de Romainville (Guillelmus) 557. E. 558. A.
Romani (Bernardus) inſtr. 195. D.
(Petrus) inſtr. 64. C. 155. B.
Romani pontifices, Adrianus I. inſtr. 2.
Adrianus II. 938. B.
Adrianus III. 531. B.
Adrianus IV. 52. D. 53. A. B. 258. D. 317. E. 318. B. 418. A. 442. B. 487. E. 508. E. 519. C. 620. D. E. 677. E. 703. B. 705. E. 707. A. 720. A. 721. A. 751. A. D. 836. D. 840. C. D. 875. D. 936. A. 944. C. 1048. A. Inſtr. 40. A. 41. C. 138. B. D. 198. A. 325. A.
Agapitus II. 290. B. 659. E. 929. C. 939. 976. E. 1096. D. Inſtr. 104. B. 424. C.
Alexander II. 37. A. 44. B. 437. C. 535. A. B. 580. D. 584. B. C. 673. E. 743. A. 830. E. 836. D. 837. C. E. 941. A. Inſtr. 179. B. 273. A. D. 274. A.
Alexander III. 54. C. 55. A. 56. B. 199. D. 232. B. 266. C. D. 270. D. 319. A. 320. E. 405. D. 443. A 488. E. 489. B. 538. C. D. E. 590. E. 603. A. 703. B. 721. A. 752. E. 753. A. E. 754. A. 763. B. 824. D. 840. D. 841. A. D. 936. A. 1018. B. 1048. D. 1111. C. Inſtr. 85. E. 109. B. 140. E. 278. A. 359. E. 360. C.
Alexander IV. 74. D. 141. D. 147. C. 336. E. 340. E. 401. A. 422. D. 516. A. 760. E. 770. A. C. 951. A. B. D. 985. B. 1020. D. Inſtr. 68. A. 156. B. D. 157. A. C. 371. E.
Alexander V. 98. E. 244. A. 287. A. 560. D. 693. A. 904. B. 997. E.
Alexander VI. 108. B. D. 109. A. D. 110. C. 248. E. 249. B. 250. B. 280. E. 410. D. 697. A. B. 850. C. 887. D. 916. E. 917. E. 918. B. 965. B. C. E. 1001. E.
Alexander VII. 253. E. 283. C. 397. C. 422. A. 702. A.
Anaſtaſius III. 24.
Anaſtaſius IV. 52. C. 537. C. 751. A. 836. D. 840. C. 875. D. Inſtr. 357. A.
Benedictus VII. 32. 672. E. 1010. B. 1038. C. Inſtr. 427. C.
Benedictus VIII. 618. B. 737. E.
Benedictus IX. 436. D.
Benedictus XI. 84. D. 275. A. 345. B. 497. D. 552. C.
Benedictus XII. 88. D. E. 89. D. 90. B. C. 149. E. 199. C. 210. C. 211. A. B. 292. B. 347. E. 381. E. 393. A. 402. D. 450. B. 499. D. 580. E. 596. D. 604. D. 635. E. 650. E. 783. C. E. 828. B. 957. B. 992. B. Inſtr. 383. C.
Bonifacius I. 6. 295. C. 525. 610. B.
Bonifacius VIII. 84. A. C. 85. B. 131. E. 148. E. 149. B. 189. D. 209. E. 236. B. C. 273. A. 342. A. D. 343. B. 392. D. 420. A. 448. C. 477. C. 496. C. E. 497. A. B. 550. B. C. D. 551. A. 599. A. 632. C. 687. C. 776. C. E. 777. B. E. 893. A. 894. A. 988. E. 1054. D. Inſtr. 286. C. 378. D. 379. D. 496. B.
Bonifacius IX. 243. B. 277. A.
Calixtus II. 4. 46. D. 47. E. 48. A. 53. A. 187. D. 231. B. 270. C. 475. D. E. 486. C. D. E. 839. A. 873. C. 874. A. 943. A. B. 1011. D. Inſtr. 108. D. 277. E.
Calixtus III. 279. D. 362. E. 598. E. 914. E. 915. C. 964. A.
Clemens II. 534. C.
Clemens III. 825. A.
Clemens IV. 77. D. 78. A. 79. A. 235. D. 338. B. C. 339. B. 398. C. 401. C. 493. D. 494. A. 498. B. 502. A. 510. C. 521. C. 594. B. C. 629. C. 681. B. 760. E. 768. A. 772. C. D. 972. B. 986. C. 1013. A. Inſtr. 69. A. 136. E. 203. A. 373. B. 374. D. 375. B. 457. C.
Clemens V. 83. E. 86. B. C. D. 87. C. D. 189. B. 209. E. 210. A. 236. D. 343. C. D. E. 344. A. B. 345. B. C. E. 420. B. 551. D. 688. B. 778. B. 779. A. 892. D. 1054. E. Inſtr. 72. A. 160. E.
Clemens VI. 89. C. 90. D. 91. A. C. 92. A. B. 94. B. 150. A. 173. E. 189. E. 196. C. 238. C. 239. C. 241. B. 275. D. 292. A. 348. A. B. 349. A. B. 393. C. 451. A. B. 499. E. 500. C. 501. A. 556. A. 597. A. B. 606. D. 636. A. B. 689. D. 690. A. 704. B. 783. D. 785. A. C. D. 787. A. 898. C. 899. C. 957. B. C. D. E. 958. B. 992. D. 1014. A. Inſtr. 287. E. 288. C. 459. C.
Clemens VII. 95. C. E. 96. C. 97. C. 114. B. 151. C. 191. D. E. 241. C. 274. B. 276. C. 281. E. 287. B. 353. D. 365. A. 368. D. 452. A. 453. D. 470. D. 501. B. 505. A. C. 558. D. E. 559. B. C. D. 560. A. 564. D. 565. E. 658. D. 692. A. 794. B. D. 795. D. 796. A. C. D. E. 797. C. 808. A. C. 920. B. 933. D. 961. A. B. 967. A. 993. D. 997. A. Inſtr. 118. C.
Clemens VIII. 118. C. 183. C. 369. E. 370. E. 371. A. 372. A. 412. D. 420. C. 421. C. 658. E. 818. E. 923. E. 969. A.
Clemens IX. 283. C.
Clemens X. 123. B. 376. E. 659. A. 970. B.
Clemens XI. 823. D.
Clemens XII. 216. D.
Cœleſtinus II. 49. E.
Cœleſtinus III. 59. A. 146. A. 199. D. 489. E. 490. B. 540. E. 756. E. 757. C. E. 759. A. 825. B. 1113. D. Inſtr. 49. B.
Cœleſtinus V. 341. C. D. 392. A. B.
Eugenius III. 50. A. 52. B. 200. B. 231. D. 316. D. 317. C. 470. C. 511. E. 521. C. 537. A. 589. D. 620. B. 656. D. 719. E. 720. A. D. 750. C. D. 836. D. 840. A. 944. B. 1101. B. Inſtr. 280. A. 322. D.
Eugenius IV. 101. B. C. D. 102. A. 244. B. 245. E. 278. A. C. 359. A. C. D. 360. A. 461. B. 402. E. 455. D. 502. B. 561. E. 662. C. 694. A. C. D. 801. A. B. C. 906. B. 911. A. 913. B. 963. C.
Gelaſius II. 46. C. 144. E. 163. D. 475. D. 486. C. 936. A. 943. A. Inſtr. 31. E. 434. A.
Gregorius VII. 38. A. B. 39. A. E. 40. B. 44. B. 137. E. 227. D. E. 398. B. 400. A. 438. A. D. 481. C. 483. E. 674. A. C. 741. B. 837. D. 941. C. 1042. E. Inſtr. 22. C. 24. B. 128. D. 350. A.
Gregorius IX. 66. B. 67. B. 68. A. E. 167. D. 234. A. 272. A. C. 445. B. 492. B. C. 679. B. 760. E. 764. A. B. C. 767. C. 826. A. 884. D. 946. E. 947. C. D. Inſtr. 114. D. 115. B. 116. A. 285. A.
Gregorius X. 79. D. 339. B. 447. A. 548. A. 629. F. 686. C. 760. E. 766. D. 773. D. E. 889. B. 986. E. 1053. B. Inſtr. 68. E. 69. E. 70. D.
Gregorius XI. 93. E. 94. B. C. D. 95. A. 175. C. 190. A. 349. B. 350. E. 351. A. 409. A. 423. A. 451. E. 478. D. 557. C. 558. D. 638. C. D. E. 651. B. 657. E. 793. A. B. D. 794. A. 795. A. 847. C. D. 902. A. B. E. 957. D.
Gregorius XII. 98. D. 244. A.
Gregorius XIII. 117. A. D. 152. A. 269. A. 570. E. 852. E. 968. B. E. 1030.
Gregorius XV. 119. E. 373. A. 853. A. B.
Hilarus 10. 11. 296. D. 610. D.
Honorius II. 48. A. 475. D. E. 487. A. 747. C. 839. B. Inſtr. 35. C. 190. E.
Honorius III. 64. A D. F. 65. A. 66. A. 130. B. 146. B. 199. D. 271. E. 331. D. 444. E. 543. B. C. D. 578. D. 681. C. 711. E. 754. C. 760. E. 762. C. 763. A. B. E. 824. D. 844. A. 1012. B. 1051. B. Inſtr. 111. E.
Honorius IV. 82. E. 83. A. 495. D. 496. A. 1013. C. D.
Innocentius II. 48. E. 49. B. C. 193. B. E. 198. D. 314. E. 398. C. 400. A. 440. D. 441. A. C. 466. B. 481. D. 487. A. C. 508. E. 519. C. 536. D. 589. C. 619. D. 676. C. 748. E. 749. A. 750. A. 836. D. 839. C. 943. E. 1047. A. 1100. E. Inſtr. 35. E. 36. C. 135. A. 136. C. 191. B. 319. E.
Innocentius III. 3. 59. F. 60. C. D. 61. A. B. 62. A. C. 63. A. 139. E. 204. A. 324. E. 330. B. 334. D. 418. A. 443. E. 444. D. 490. B. C. D. 491. A. C. 541. Dr 664. D. 681. B. 707. E. 711. D. 758. A. C. 759. A. E. 760. D. 761. A. C. 880. A. B. 1050. D. 1051. A. Inſtr. 50. B. 51. C. 52. B. C. 332. E. 362. E. 363. B. 367. A.
Innocentius IV. 68. C. 70. D. 71. C. 147. A. 195. B. 206. D. 235. B.

Digitized by Google

259. A. 272. C. 335. C. 358. E. 389. C. 415. C. 446. B. 448. E. 467. A. 472. B. 476. D. 493. A. 545. B. C. D. E. 546. B. 628. B. 684. C. 712. E. 727. C. 767. B. 768. B. D. 769. A. 844. D. 885. D. 886. A. 887. A. B. 949. B. 950. C. 982. E. 985. D. 1012. D. 1025. C. Inſtr. 64. C. 117. A. 370. D.
Innocentius V. 901. E.
Innocentius VI. 92. D. 150. B. 174. A. B. 190. A. 193. B. 196. C. 212. D. 238. B. 239. E. 240. B. 276. A. 289. C. 402. B. 451. C. D. 452. B. C. 478. A. 500. D. 514. C. 556. D. E. 597. B. C. 604. E. 605. A. 636. A. D. 691. A. C. E. 715. A. B. 786. A. 787. A. 788. D. 789. E. 790. A. C. 846. E. 900. B. C. E. 925. C. 958. E. 995. B. 1014. B. 1059. C. Inſtr. 340. A.
Innocentius VIII. 106. C. 107. E. 133. D. 214. B. 280. C. D. 363. D. 364. B. C. 410. B. 503. D. 563. A. 599 B. 658. C. 805. B. 828. E. 965. E.
Innocentius X. 397. B. 461. C. 576. B. D. 821. B. C. 1028. B.
Innocentius XII. 124. A. 186. B. 516. Inſtr. 255. B.
Johannes II. 830. E.
Johannes VII. inſtr. 480. D.
Johannes VIII. 19. 431. C. 616. D. 835. D.
Johannes X. 24. 25. 27. 301. B. 302. D. 303. A. 433. A. 532. A. B. 671. A. 1035. B. Inſtr. 14. E. 16. C.
Johannes XI. 433. C.
Johannes XII. 836. C. 1038. A.
Johannes XV. 30. 1010. C. 1038. D. 1097. E. 1098. B.
Johannes XIX. 437. B. 738. B.
Johannes XX. 673. B.
Johannes XXII. 22. 88. A. 89. E. 90. A. 132. E. 172. D. 173. B. 223. 229. C. 237. A. B. 260. B. 269. 273. A. 274. D. 275. A. 287. E. 292. A. 344. B. 346. D. 347. C. D. E. 401. E. 415. E. 449. C. D. E. 477. C. D. E. 499. A. B. 516. A. 523. A. 553. B. D. 554. A. B. 555. A. D. 596. B. C. 634. C. 661. E. 688. E. 714. C. D. E. 715. A. 724. C. D. 779. A. D. 780. A. B. C. 781. A. C. 782. C. D. 895. A. B. D. E. 896. C. E. 991. B. 992. A. 1013. D. 1056. A. Inſtr. 93. E. 117. D. 118. D. 287. B. 380. B. 381. A. 458. E.
Johannes XXIII. 99. B. C. D. E. 196. E. 245. A. 356. C. D. 378. B. 383. A. B. 484. D. 501. D. 560. E. 693. A. B. 798. B. 800. C. 904. C. E. 905. C.
Julius II. 110. A. D. 113. D. 114. A. C. 151. B. 217. E. 249. C. D. 250. A. 364. C. 485. E. 492. B. 504. A. B. 563. E. 567. A. 662. D. 807. B. 917. E. 921. B. 922. E. 966. E. 1004. E. 1030. 1104. Inſtr. 203. E.
S. Leo I. 9. 296. B. C. 427. 526. 610. B. C.
Leo II. 298. A. 1032. B.
Leo III. 936. A. Inſtr. 101. D.
Leo VII. 28. 224. 1036. E.
Leo IX. 269. C. 936. A. Inſtr. 106. D.
Leo X. 110. E. 112. A. B. D. 114. B. 180. D. 250. B. C. 564. C. 697. C. 851. A. 919. C. 1002. D. 1003. C. 1030. Inſtr. 492. A.
Lucius II. 750. B. Inſtr. 136. E.
Lucius III. 56. D. 57. B. C. E. 145. D. 155. C. 224. 229. E. 232. E. 235. D. 246. D. 257. A. 267. C. 289. E. 354. A. 391. A. 398. C. 400. C. 489. D. 722. B. 756. A. 972. E. 981. B. Inſtr. 46. C. 88. A. 362. A.
Marcellus II. 116. A.
Martinus V. 98. B. 99. E. 100. A. 101. A. 178. A. 219. B. 242. B. 244. B. C. D. 245. A. C. D. 277. B. D. E. 357. A. B. D. 358. E. 455. A. B. 495. D. 501. D. E. 511. B. 520. C. 561. B. 598. B. D. 639. E. 640. B. 693. C. D. E. 715. E. 798. E. 799. B. D. E. 800. B. D. 905. E. 963. A. 998. E. Inſtr. 165. A.
Nicolaus I. 3. 19. 430. E. 469. C.
Nicolaus II. 830. E. 836. D. 837. B.
Nicolaus III. 80. C.
Nicolaus IV. 83. A. B. C. 392. B. 448. C. 477. B. 774. D. 891. C. 892. E.
Nicolaus V. 102. D. E. 103. B. 278. D. 279. B. 360. C. 361. D. 456. C. 457. A. 562. B. 641. E. 695. A. 802. E. 849. C. 913. E. 963. E.
Paſchalis II. 43. C. 44. D. 45. A. B. 92. E. 187. B. D. 231. A. 270. C. 398. C. 400. A. 439. E. 475. A. C. 484. E. 485. C. 619. B. 655. C. 674. E. 707. E. 709. D. 711. D. 745. C. 836. D. 838. B. C. 873. C. 943. B. 1045. B. Inſtr. 28. D. 107. D. 189. C. 297. D. 298. B. 316. C. 433. C.
Paulus II. 197. B. 247. A. C. 280. B. 416. C. 695. E. 696. A. 716. D. 849. E. 916. A. 964. C. 1000. A. C.
Paulus III. 113. E. 215. A. 218. A. 250. E. 268. E. 366. B. E. 458. E. 472. C. 479. D. 481. E. 505. D. 566. B. C. 651. D. 658. E. 808. C. 829. B. 967. B. E. 1004. B. C. Inſtr. 205. B. 389. B.
Paulus IV. 116. A. 367. C. 566. C. 568. A. 922. E. 923. E.
Paulus V. 238. A. 269. A. 283. D. 371. E. 372. C. 413. A. 572. E. 573. D. 819. D. 925. D. Inſtr. 93. C.
Pius II. 103. E. 104. A. B. 224. 232. E. 246. D. 279. B. 280. A. 289. D. 363. A. 457. D. 562. C. 598. E. 642. C. 695. D. E. 803. B. 849. E. 915. B. 964. A. C. 1015. E. Inſtr. 87. A.
Pius IV. 569. C. 644. C.
Pius V. 644. C. 923. E. 967. D.
Romanus, 1034. E. 1035. A.
Sergius I. 298. A.
Sergius III. 17. 291. B. 433. A. 469. C. 472. A. 1036. D.
Sergius IV. 1098. C.
Sixtus IV. 105. A. B. 106. A. D. 247. D. 363. A. 457. E. 458. A. 503. C. D. 642. E. 643. D. 696. A. B. 803. E. 804. A. 916. A. D. 929. B. 964. D.
Sixtus V. 118. C. 252. A.
Stephanus III. 14.
Stephanus IV. 15.
Stephanus VI. 21. 1034. E. Inſtr. 11. C.
Stephanus VII. 22. 399. B. 473. C.
Symmachus, 480. E. 482. D.
Victor II. 32. 36. A. 143. C. 534. E. 940. E. 1042. A.
Victor III. 44. C.
Urbanus II. 3. 4. 41. A. C. 42. 43. A. 44. D. 141. A. 144. A. 187. B. 228. C. E. 229. B. 231. D. 398. C. D. 399. E. 439. A. 465. D. 474. E. 484. B. C. 535. D. 589. D. E. 731. A. 741. C. 742. D. F. 743. A. B. C. 744. A. 836. D. 837. E. 838. A. 871. B. E. 934. B. 1038. A. 1043. A. B. 1100. B. Inſtr. 25. A. D. 26. D. 107. E. 182. C. 183. C. 184. A. 186. E. 350. E. 352. D. 431. E.
Urbanus III. 621. B.
Urbanus IV. 76. A. B. 77. B. 289. B. 447. B. 516. A. 771. E. 888. C. 953. A.
Urbanus V. 92. A. E. 93. A. 155. C. 174. C. 240. E. 261. A. 276. A. 287. E. 323. E. 350. C. 409. A. 452. C. D. 453. D. 467. D. 478. B. C. 500. E. 519. C. 520. A. 521. C. 523. A. 557. D. 559. A. E. 601. E. 605. A. 636. A. 637. D. E. 638. A. B. D. 787. E. 790. E. 791. B. C. D. 792. B. E. 793. A. 846. E. 847. A. C. 901. C. 959. D. E. 1014. E. Inſtr. 292. B. 385. B. D.
Urbanus VI. 514. C. D.
Urbanus VII. 968. E.
Urbanus VIII. 120. A. 269. B. 374. D. 413. B. 701. B. 820. C. 821. B. 1007. B. C. 1030.
de S. Romano (Guillelmus) 1052. A.
Romanorum rex, Sigiſmundus, 278. A.
de Romegons (Ugo) inſtr. 84. E.
de Rompono (Johannes) 173. D.
Roncini (Bertrandus) Inſtr. 195. C.
Ronderii (Bernardus) inſtr. 448. C.
de Ronena (W.) inſtr. 195. C.
de Roqueceſieres (Arnaldus) 236. D.
Roquefort (Petrus) 1002. E.
de Roquelaure (Ludovica) 1028. D.
Ros (Dominicus & Petrus) inſtr. 489. D.
(Poncius) 678. A.
Ros de Ferrando (Jacobus) 988. C.
de Roſario (Johannes) 504. D.
Roſſelli (Johannes) 174. E.
(Petrus) 546. B.
(Raimundus) 596. A.
Roſſet (Guirandus) inſtr. 147. A.
Roſſeti (Johannes) inſtr. 400. A.
Roſtagna (Alexia) 753. B.
Roſtagni (Berengarius) 546. B.
(Gaucelinus) inſtr. 183. E.
(Petrus) 73. C. 744. C. Inſtr. 182. B.
(Raimundus) 721. D.
de Roſticano (Ermengaudus) 203. A.
de Roſtigaldo (Raimundus) 997. B.
de Rota (Humbertus) 502. E.
Rotbaudi (Guillelmus) 949. D.
Rotenſes ſeu Riparcurcienſes epiſcopi; Arnulfus 35. A. Odiſſendus 28.
Rotomagi comitia Normanniæ 104. C. 119. A.
Reveira (Guillelmus) inſtr. 146. B.
(Guilabertus) inſtr. 146. B.
de Roveiraco (Alfonſus) 775. E.
(Rogerius) 782. B.
de Rovereto (Guillelmus) inſtr. 361. C.
Rougier (Johannes) 969. D.
de Rouvenac (Guillelmus Bernardi) 269. D.
de Rouvray (Alfonſus) 891. E. *vide de* Roveiraco.
Roux (Amalricus) 362. A.

Digitized by Google

de Rozel (N.) inſtr. 230. B. 251. B.
(Carolus) inſtr. 222. E.
(Johannes Giuſeppus) inſtr. 253. C.
de Roziers (Johannes) 504. A.
Rubea (Angela) 922. E.
Rubei (Berengarius) 204. E. 948. C.
(Petrus) 179. B. C.
de Rubempré (Johanna) 366. D.
Rubeus (Raimundus) inſtr. 146. A.
Rufi (Petrus) 658. D. Inſtr. 146. A. 195. C. 318. B.
Ruffini (Bertrandus) 902. B.
Ruffius (Raimundus) 316. C.
Rular (Petrus) inſtr. 466. C.
Rupæus (Raimundus) 780. D.
de Rupe, *vide* de Roca (N.) 1003. D.
(Bertrandus) 1000. B.
(Guillelmus) 1002. E.
(Raimundus) 769. D.
de Rupeblava (Vincentius) inſtr. 400. A.
de Rupecedaria (Aimericus) inſtr. 86. E.
de Rupecurva (Berengarius) 954. A.
de Rupefixa (Bernardus) 949. A.
(Petrus) 691. C. 692. A.
de Rupefolio, *vide* de Rocafolio (Arnaldus) 197. B.
(Johannes) 409. E. 410. E. 411. A.
de Rupeforti, *vide* de Rocaforti (Berengarius) 949. E.
(Bernardus) 988. E.
(Bertrandus) 175. D. 176. A.
(Johannes) 993. C.
(Petrus) 988. E. 993. C.
(Raimundus) 180. D.
(Vaſcho) 992. A.
de Rupelonga, *vide* de Rocalonga (Guillelmus) 595. A.
de Rupevilla, *vide* de Rocavilla (Bertrandus) 177. C.
Ruſcinonenſes comites, Bentio 1035. C. Bera & Beranus, 1094. A. C. Gaufredus & Guifredus, 34. B. 53. C. 943. D. 1046. C. 1047. B. 1048. A. C. E. 1078. E. 1080. A. B. 1104. E. 1105. C. Inſtr. 483. B. 485. B. Gauzbertus, 1035. C. 1076. A. Girardus 55. A. 200. E. 1048. D. Guilabertus, 34. B. 1042. C. 1044. C. D. 1051. E. Guinardus, 202. B. 1069. A. 1080. C. Miro, 1035. B. 1095. A. 1096. C. Nunno Sancii 205. E. 1051. B. 1052. A. 1102. A. B. Oliba 1040. C. Salomon 1094. B. Suniarius, 1036. C.
Ruſcinonenſis comitiſſa, Agnes, 942. B. 1044. E. 1078. E.
Ruthenenſes comites, Bernardus 150. D. Guillelmus 541. E. Henricus 626. B. 653. B. 774. C. Hugo 537. D. 590. B. 766. A. Inſtr. 373. A. Oto 225. B. Poncius, 481. D. Raimundus, 81. B. 143. A. 192. D. 227. A. 228. C. 310. A. 378. A. 379. A. 434. E. 532. E. 618. D. 655. A. 672. A. 740. C. Inſtr. 178. B. 296. E. Ricardus, 539. B. C. 540. B. E.
Ruthenenſis comitiſſa, Almodis 618. D.
Ruſtan (Berengarius) 719. C. Inſtr. 319. E.
de Ruvera (Julianus) card. 662. D.

S

A SABAUDIA (Claudius) 851. E.
(Maria Adelais) delphina Franciæ, 286. C. 464. D.
Sabaudiæ duces, Amedeus, 1092. B. Carolus Emmanuel, 970. A. Ludovicus, 802. A.
Sabbaterii (Johannes) inſtr. 91. C.
(Joſeph) 185. D.
(Petrus de S. Geneſio) 388. C.
de Sabrano (Eleazardus) 629. A 630. D. 631. E. 639. A.
(Emeno ſeu Emmo) inſtr. 174. A. 175. B. 178. E.
(Guillelmus) 445. B. 620. D. 622. E. 653. B. Inſtr. 178. E. 183. E. 197. E. 297. C. 300. E.
(Petrus) 633. B.
(Roſtagnus) 626. C. D. 627. D. 628. A. 634. E. Inſtr. 196. D.
Sacalti (Petrus) 181. E.
de Saconay (Franciſcus) 97. A.
(Theobaldus) 97. B.
Sadourne (Joſephus) 1078. C.
Sagerii (Bartholomæus) 1003. D.
Saine (Bernardus) 947. A.
de Saint (Guillelmus) 448. E.
Saiſſet (Hugo) inſtr. 147. E.
de Sala (Johannes & Petrus) inſtr. 400. B.
(Raimundus) inſtr. 337. A.
de la Sala (B. J. & P.) 593. D.
de Salas (Raimundus) inſtr. 41. B.
Salauſe (Antonius & Petrus) 185. C.
de Salcairols de Montels (Johannes) 634. E.
Saleles (Johannes) 998. A.
de Salella (Berengarius) 55. B. 678. C. 754. A. 876. D. 1087. B.
Salerni princeps, Carolus, 495. C.
de Salice (Philippus) 495. A.
de Salis (Bernardus) 75. D. Inſtr. 38. B. E.
(Guillelmus) 75. D.
(Raimundus) 195. C. 259. B. Inſtr. 42. C.
(Stephanus) inſtr. 148. B.
de Salmes (Arnaldus) 278. D.
Salmoyna (Johannes) 174. E.
Salomonis (Bernardus aut Rainardus) 308. A.
(Guillelmus) 246. C.
(Poncius) 438. C.
(Segarius) inſtr. 178. E.
de Salſes & de Salſas (Arnaldus Willelmi) 1044. C.
(Petrus) 746. B.
Salſeti (Rigaldus) inſtr. 277. D.
de Salſis (Arnaldus) 205. C. D. *vide* de Salſes.
(Guillelmus) 202. E.
Salzburgienſis archiep. Eberhardus, 54. C.
de Salva, de Salve vel de Sauve (Albertus) 841. D. 845. A.
(B.) 444. B.
(Bermundus) 307. B. 624. C. 625. E.
(Eleazarus) 620. C.
(Hugo) 547. D.
(Johannes) 845. B.
(Poncius) 844. D.
(Raimundus) 629. A. 653. B.
(Roſtagnus) inſtr. 302. A.
Salvaire (Berengarius) inſtr. 154. E.
(Raimundus) 155. A.
Salvati (Hugo) inſtr. 124. B.
de Salvatis (N.) 365. A.
de Salveo (Bermundus) 583. C.
de Salviano (Raimundus) 315. A.
(Raimundus Matfredi) 838. A.
de Salvio (Gilbertus) 634. E. 635. A.
(Rimbaldus) inſtr. 340. A.
Salvitas, *la Salvetat*, locus diœc. Tomer. 223.
de Salzeto (R.) inſtr. 200. D.
de Sampſono (Petrus) 446. C.
Sanati (Bernardus) epiſc. Hipponenſis, 917. A.
de Sanoz (Guillelmus) 166. A.
de Sapde (Andreas) 1008. C.
Saporta (Paulus) 1008. B.
de Saquaria (Joh. Bapt.) 181. D.
Saraceni Occitaniam occupant, 298. C. Agatham devaſtant 669. B. & Juncell. monaſt. 398. A. E. Ejiciuntur ex urbibus Nemauſo, Agatha & Biterris, 426.
de Sardonicis (Guillelmus) inſtr. 41. B.
Sarnelli (Johannes) inſtr. 399. C.
Sarruſſius (Salvius) 567. B.
Sarrut (Laurentius) 852. B.
S. Saturnini eccleſia Toloſana, 870. E.
de S. Saturnino (Bartholomaus & Raimundus) inſtr. 302. B.
(Poncius) 173. E.
(Raimundus Berengarii) 589. B.
Saval (Thomas) 183. D.
de Saubayraſſio (Franciſcus) inſtr. 400. B.
du Sault (Paulus) 471. A.
de Saumate (Olricus) 637. C. 780. A.
Saurelli (Berengarius) 845. A.
Saurini (Petrus) inſtr. 399. C. 408. D.
de Sauſan (Johannes) 785. A.
Sauveur (Maria) 679. E.
Saxiacenſe monaſterium diœc. Antiſſiodor. 616. D.
de Saxiaco (Bertrandus) 166. C. 271. B.
(Hugo) inſtr. 436. C.
(Jordanus) 164. C
(Iſarnus Jordani) inſtr. 37. A.
de Saxonia (Henricus) 914. D.
de Scaleriis (F.) inſtr. 200. D.
de Scalis (Bernardus) 949. E.
Scantio (Petrus) inſtr. 156. A.
Schelſtratus (Emmanuel) 100. C.
de Scieura (Guillelmus) 492. E.
de Scrihano (Bernardus) 894. A.
Sedacerii (Johannes) inſtr. 154. B.
Segerii (Guillelmus) 161. E. 162. A. 871. D.
(Petrus) inſtr. 317. D.
(Raimundus) 941. E.
Segnoreti (Aldebertus) 547. D.
Seguerius (Arnaldus) inſtr. 438. D.
(Guillelmus) 326. A. 328. E. 332. A.
(Petrus) 638. D.
de Sejano (Bermundus) inſtr. 42. C.
(Poncius) inſtr. 49. A.
de Seiſſaco (Bertrandus) 323. A. C. 380. C. Inſtr. 143. C.
(Raimundus) 387. D.
le Sellier (N.) inſtr. 233. D.
de Sellis (Claudius) 411. D.
Selva (Franciſcus) 283. E. 284. A.
Senegra (Bermundus) 696. B.
de Senegra (Franciſcus) 698. C. D.
Senglarius (Petrus) 1019. E. Inſtr. 155. A.
Senioretus (Ricardus) 585. D.
de Senis (Ricardus) card. 342. A.
Senogallienſis epiſc. Petrus Amelius, 94. D.
de Sentigis, ſeu Semichenſis abbatia in Hungaria, 484. E. 485. A.
Septimaniæ duces, Bera 734. C. Bernardus, 616. A. 734. A.
Sergenius (G.) 772. E.
de Serignano (Bernardus) 711. E. 712. A.
(Eleonora) 120. C. 422. A.
(Gabrielis) 120. C.
(Petrus) inſtr. 154. E.
de Serinhaco (Raimundus) 845. B. C.
de Serralonga (Hugo) inſtr. 65. E.
de Serres (Petrus) 246. E.
de la Servario (Johannes) 960. A.
Serven (Bernardus) 694. A.
de Servien (Abel) 926. C.
Servientes (Andreas) inſtr. 91. E.
de Servillario (Bernardus Radulfus) 584. A.

Digitized by Google

de Seudo (Hugo) inſtr. 302. A.
de Sexeriis (Guillelmus) inſtr. 194. B.
Sfondratus (Paulus) epiſc. Albanenſis, 372. D.
Sfortia (Alexander) card. 566. D.
Sicardi (Bego) 150. C.
(Bernardus) 407. D. Inſtr. 154. E.
(Guillelmus) 261. C. D.
(Petrus) inſtr. 150. B.
Sicaudi (Raimundus) 840. B.
Siciliæ reges, Carolus 81. C. 448. B. Ludovicus 297. B. 796. A. Manfredus 772. A. Renatus 502. D.
Sicredi (Guillelmus) inſtr. 163. B.
Sifredi (Bernardus) inſtr. 321. A.
(Guillelmus) inſtr. 303. A. C.
Sigaldi (Johannes) 179. B.
Sigerii (Arnaldus) 1023. D. 1024. B.
(Guillelmus) inſtr. 153. B. 323. C. 324. D.
Signienſis epiſc. Bruno, 745. B.
Siguerii (Antonius) 177. A.
(Petrus) 593. A. Inſtr. 285. A. 286. A.
Siguini (Poncius) inſtr. 193. B.
de S. Silicio (Guillelmus) inſtr. 21. D.
de Simiana (Guiraudus) 441. E.
de Sirano (Bernardus Guillelmi) 162. C.
(Hugo) 164. D.
de Sobero (R.) inſtr. 196. A.
de Sobeyran (Guillelmus) inſtr. 361. C.
Soderini (Maria) 367. D. 368. D.
de Soladgue (Bernardus Willelmus) inſtr. 24. C.
de Solaiges (Bernardus) inſtr. 399. C.
Solenſis & Lupiniacenſis vicecomes, Aſinarius, 18. 20.
Solerii & de Solerio, *de Solers* (Arnaldus) 885. B.
(Bernardus) 172. A.
(Bertrandus) 593. E.
(Deodatus) 166. C.
(Ferrandus) 954. A.
(Petrus) inſtr. 400. B.
de Solemiaco (Itherius) 583. D.
de Soliaco (Johanna) 240. D.
de Sonaco (Bernardus) 990. B.
de Sonha (Johannes) 362. A.
Sophiæ (Jacobus) 995. B.
Soreau (Andreas) 456. D.
de Soregio (Petrus) 772. A.
(Poncius) 826. E.
Soricinium, abbatia Benedictina 942. D. Hanc invadit Froterius epiſc. Nemauſ. 436. D. Subjicitur Maſſilienſi S. Victoris, 437. C.
Sorigarius (Willelmus) 332. E.
Sothuel (Nathanael) 731. D.
de Sotho (Johannes) 766. B.
de Souchantone (Bertrandus) inſtr. 308. E.
de Souillac (Franciſcus) 579. A.
de Sovonon (Berengarius) 680. C.
de Soupez (Guillelmus Arnaldi) 946. D.
Sourguieres (Guillelmus) inſtr. 400. B.
Spinaſſe (Johannes) inſtr. 222. C.
de Spinaſſeria (Aimericus) 163. E. 164. A.
(Willelmus & Bernardus) 165. A.
de Spiraco (Guillelmus) 785. A.
S. Spiritus ordo equeſtris inſtitutus, 758. C.
de Spoleto (Egidius Adjuti) inſtr. 453. D.
(Johannes) inſtr. 452. D.
de Stagno (Raimundus Leotardi) 588. C.
Stampenſis duciſſa (Anna de Piſſeleu) 365. B.
Staque (Johanna) 797. C.
Stephani (Bernardus) 172. E.
(Bertrandus) inſtr. 399. C.
(Gaucelmus) inſtr. 183. E.
(Poncius) inſtr. 38. A. 186. D.
(Raimundus) 175. A.
de S. Stephano (B.) 625. E.
Strozzi (Petrus) 367. B.
(Philippus) 367. A.
Stultus (Bernardus) inſtr. 303. A. C.
Subergius de Narbona (Simon) 954. B.
de Subiras (Guillelmus) inſtr. 323. E.
de Subs (Bernardus Aranfredus) inſtr. 279. E.
de Sucrot (Raimundus) 677. E.
de Sudor (Guillelmus) 91. E.
Sufred (Guillelmus) inſtr. 91. E.
de Sujolis (Fredolus) 632. C. D.
de Sumerio (Bremundus) 512. D. Inſtr. 174. A. 175. B.
de Sumidrio (Guillelmus) inſtr. 194. B.
(Poncius Bremundus) inſtr. 186. D.
Surdi (A.) inſtr. 65. E.
Surita vel Zurita (Hieronymus) ſcriptor 903. C.
de Suſiaco (Stephanus) card. 343. D.
de Suſilhaco (Guillelmus) 179. E.
Suſtantione epiſcopus & canonici Magalonenſes aliquandiu ſacra munia exercent 733. B.
Suſtantionenſes comites, Bernardus 737. E. Inſtr. 347. A. D. Petrus 740. E. 741. A. B. 824. A. Inſtr. 349. E.

T

De TAISAC (Raimundus) inſtr. 196. D.
de Talaſerro (Petrus) 438. C.
Talant (Raimundus) 161. D.
Talayſaci (Petrus) inſtr. 400. A.
Talhade (Petrus) 264. D.
Talherii (Bernardus) 176. A.
de Tallard (N.) comes, 505. C.
Tallaric (Bernardus) inſtr. 450. C.
de Talliata (Petrus) inſtr. 383. C.
de Talzo (Raimundus Udalgerius) vicecomes, 941. E.
de Tamano (Bernardus Rubei) inſtr. 488. A.
de Tantalone (Guillelmus Arnaldi) 983. B.
Tapier (Andreas) 181. D.
de Taraſcone (Iſnardus) inſtr. 193. E.
Tarboriech (Petrus Ambroſius) 262. E. 264. D. E.
Tardieu (Margareta) 463. C.
Tarentinus archiep. Johannes, 801. B.
Tariſſe (Johannes Gregorius) 264. E.
Tarracona urbs deletur a Saracenis 3.
Tarraconenſes archiep. Bernardus, 59. C. 1047. E. Cæſarius 29. Elpidius 528. E. Gregorius 1100. E. Hildegarius 746. E. Hugo 55. A. Odalgerius 1101. A. Petrus 229. D.
Tarrade (Steph. Michael) 575. D.
Tarviſinus ep. Franciſcus Piſani, 114. C.
de Taſqueriis (Willelmus) inſtr. 195. B.
Taucus (Geraldus) 165. B.
Tavernel (N.) 1087. C, 1092. E.
Taurine (Deodatus) inſtr. 91. E.
Taurinenſes epiſc. Claudius 473. A. Guillelmus, 448. B.
de Taurizane (Rica) inſtr. 467. A.
de Tazone (Berengarius) vicecomes, 1045. D.
de Tedano (Abcherius, Guill. & Raim.) inſtr. 318. C.
Tedomari (Raimundus) inſtr. 433. A.
de Teilano (P.) inſtr. 195. C.
le Tellier de Louvois (Magdalena Carlota) 216. B.
de Terminis (Bernardus) 66. C. 884. C.
(Guillelmus) 943. C.
(Olivarius) 45. C. 66. C. 68. E. 203. A. 206. D. 207. A. 884. C. 948. C. 952. C. 953. A. Inſtr. 27. E. 484. E.
(Petrus Olivarius) inſtr. 433. B.
(Raimundus) 48. A. 876. C.
(Rixovendis) 946. C.
de Tern (Poncius Oliba) inſtr. 484. E.
de Terro (Robertus) inſtr. 452. B.
Teſta (Johannes) 98. E. 177. B.
Texerii (Guillelmus) 1060. C.
Textor (Johannes) inſtr. 155. A.
Thaleri (Guerinus) 800. D.
Theanenſis epiſc. Petrus, 381. E.
de Themines (N.) polemarchus, 607. E. 608. A.
(Franciſca) 573. B.
de Theſano (Archembaldus) 315. D. 379. C.
(Berengarius) 349. B. Inſtr. 143. E.
(Bernardus) 314. B. Inſtr. 91. E.
(Eleonora) 265. C.
(Guillelmus) 328. E. 335. B. 661. D.
(Petrus) 312. B. 322. D. 410. A. 950. B.
(Poncius) 65. E. 332. B. 349. B. 408. E.
(Raimundus) 249. E. 411. A.
(Thomas) 451. B.
de Thineriis (Delphina) 694. C.
Thomæ (Raimundus) inſtr. 491. B.
S. Thomæ Aquinatis corpus ex Italia Toloſam transfertur 93. B. 350. B.
Thomaſſi (Johannes) inſtr. 400. A.
de S. Tiberio (Raduſſus) inſtr. 147. A.
Tierre (Johannes) 412. B.
Tilloy (N.) inſtr. 229. E.
Tincturerii (Michael) 914. A.
de Tirallo (Petrus) 753. E.
de Toiras (Johannes) 460. C.
Toirozella (Arnaldus) 1024. C.
de Tolergio (Guillelmus) 658. B.
Toletanus rex Wamba, 429. B.
Toletani archiepiſcopi, Bernardus 3. 44. D. Elipantus, 16. S. Julianus, 3. 12. 297. E. Rodericus, 63. E. S. 78. C.
de Tolleto (Johannes) inſtr. 166. D.
de Toloſa (Michael) 131. B.
Toloſa urbs peſte laborat 264. capitur a Clodoveo rege Franc. 2.
Toloſæ comites, A. 73. D. 336. D. 685. B.
Alſonſus 49. A. D. 50. A. 72. E. 235. D. 315. A. 546. B. E. 619. E. Inſtr. 158. E.
Amalricus 130. B. 205. A. 765. C. 884. E.
Bertrandus 43. C.
Guillelmus 31. 40. B. 227. B. 228. A. D. 473. C. D. 521. B. 842. A. 870. E. Inſtr. 81. B. 174. A. 175. B.
Ildefonſus 47. E. 128. C. 312. C. Inſtr. 37. B.
Odo 974. E.
Poncius 27. 302. E. 436. C. Inſtr. 77. B. 93. E.
Raimundus 42. D. 51. E. 53. E. 56. A. 57. E. 61. B. 64. E. 66. A. 69. C. E. 70. A. 204. C. 223. 232. A. 233. E. 234. D. 316. D. E. 320. A. 332. B. 334. B. 441. D. E. 442. C. 443. A. B. 445. B. 475. E. 476. B. 484. B. D. 488. D. 490. B. 492. B. 512. E. 537. B. 540. E. 542. E. 543. E. 545. B. D. 618. E. 619. E. 622. B. 624. C. D. 626. B. 660. D. 664. D. 679. A. B. D. 680. A. 681. B. 682. B. C. 684. B. 703. D. 710. D. E. 721. D. 722. B. 752. B.

Digitized by Google

755. B. 756. B. 757. B. 760. D. 763. D. E. 825. B. 930. C. 973. B. 983. B. Inſtr. 155. C. 182. C. 193. D. 196. B. 197. C. 201. A. B. 305. C. 330. B. 331. D. 336. B. 369. A. 388. A.
Raimundus Poncius 223. 873. D. 930. B. 939. B.
Raimundus de S. Egidio 439. B.
Simon Montisforris 681. C. E.
Toloſana eccleſia Narbonenſi ſubjecta inſtr. 27. A. 52. B. Fit ſæcularis 382. C.
Toloſe (Antonius) 185. D.
Tolzanus (Bonetus) inſtr. 146. B.
(Guiraudus) inſtr. 146. A. 147. B.
Tomeſius (Berengarius) 544. E.
de Tonelas (Gaubertus Willelmi) inſtr. 484. E.
Torena (Johannes) inſtr. 147. A.
Tornac (G.) 884. E. 885. B.
Tornatoris (Raimundus) inſtr. 400. B.
de Torniſio (Antonius) 1000. B.
de Torolla (B.) inſtr. 320. D.
(Berengarius) inſtr. 279. A.
(Bernardus) inſtr. 276. E. 279. A.
(Deodatus) inſtr. 323. D. 324. D.
de Torozella (Petrus) 954. A.
Torelli (Petrus) inſtr. 311. B.
de Torrellis (Bernardus) inſtr. 147. E.
de Torſai (Philippa) 453. C.
de Tortoſa (B.) inſtr. 200. D.
(Guillelmus) 751. C.
(Hugo) 946. C.
Toſcan (Johannes Matthæus) poëta Latinus, 565. E.
de la Tour (Antonius) 1004. D.
(Johannes) inſtr. 229. C.
(Mauricius) 634. E.
de Tournel (Guido) 628. E.
de Tournon (Margar.) 658. A.
de Traſvilla (Raimundus) 202. A.
Trebaianus (Guillelmus) 542. D.
de Trebontio (Petrus Deodatus) inſtr. 279. A.
de Tregoin (Franciſcus) 152. D.
de Tregoin de Malvert (N.) 421. D.
de la Treille (Bernardus) 825. D.
de la Tremoille (N.) card. 218. B.
(Johanna) 280. C.
(Ludovicus) vicecomes Thoarcii, 1065. C.
de Tremoine (Petrus) 272. D.
de Trenciaco (Arnaldus) 166. B.
de Treſmals (Bernardus) 164. C.
(Bernardus Willelmus) 163. D.
de Tribulbonis (Petrus Berengarii) inſtr. 470. C.
de Trilhia ſeu de Trilia (Petrus) 100. E. 915. A.
de Trimond (N.) inſtr. 229. E.
de Trimond Daiglun (Ludovicus) inſtr. 252. C. E. 253. E.
Trincatoris (Petrus) inſtr. 400. A.
Trincavelli (R.) 625. A.
(Raimundus) 418. A. 678. B. 875. D. 876. C. 885. D. 944. A. Inſtr. 437. B.
(Rogerius) 874. B.
Trinitarii Patres, apud S. Egidium, 506. A. Limoſii 4. Monſpelii 731. C. 762. C. 819. B. Narbonæ 4.
Trinquarre (Petrus) inſtr. 232. D. 233. A.
Trivultius (N.) polemarchus, 570. B.
de Troliars (Raimundus Geraldus) 979. E.
Troraldi (Petrus) inſtr. 195. C.
Truſſeti (Hugo) 563. D.
Trulhandi (Stephanus) inſtr. 93. A.
de Trulis (Olivarius) 205. C.
Tubeuf (Jacobus & Michael) 253. A.
de la Tude (Bernardinus) 600. E.
Tudeſchi (Hieronymus) 116. C. 263. C.
Tueſch (Johannes) inſtr. 234. E.
de Tullia (Johannes) inſtr. 222. E.
de Turcia (Philippus) 892. B.
de Turcio (Amalricus) 687. D.
(Amblarda) 97. C.
(Lambertus) 986. D. Inſtr. 336. A.
(Petrus) card. 97. C. 501. C. 662. B. 848. C.
Turennæ vicecomes, Guillelmus, 558. D. 793. E.
de Turles (Franciſcus) inſtr. 468. C.
de Turre (Arnaldus) 1046. C.
(Henricus) 905. D.
(Margareta) 251. B.
(Poncia) 510. A.
(Raimundus) 627. E. 843. D. Inſtr. 174. D. 176. C.
de Turre Arverniæ (Bernardus) 86. E.
de Turribus (Petrus Raimundi) inſtr. 67. E.
de Tyangiis (Johannes) 308. C.

V

De VABRE (Martinus) inſtr. 376. C.
de Vadillano (Petrus) inſtr. 166. D.
Vaills (Laurentius) 1115. B.
Vairati (Petrus) 388. E.
Vairatus (Petrus) inſtr. 142. C.
de Valabreque (Raimundus) inſtr. 188. C.
Valade (Jacobus) 1000. C.
de Valbelle (Antonius) 885. A.
(Johan. Bapt. Leo) 888. B.
Valentina expeditio contra Mauros, 68. D.
Valentinenſis comes, Aimarus de Pictavia, 558. D.
Valentini (Petrus) inſtr. 222. B.
Valernod (Johannes) 459. D.
(Petrus) 459. E.
Valeſii (Guillelmus) inſtr. 387. D.
Valeſius (Guillelmus) 828. D.
Valette (Steph. & Anton.) 600. A.
de Valhauques (Armandus) 574. B.
(Berengarius) 838. B. Inſtr. 352. D.
(Bernardus) 752. B.
(Bertrandus) 763. C. 774. C.
(Guillelmus) 603. B. 780. D.
(Poncius) 548. A. 592. B. 769. E. 843. B.
de Vallan (Petrus) 592. C.
de Valle (Bernardus) inſtr. 486. B.
(Geraldus) inſtr. 282. A.
de Valle Auchenſi (Raimundus) 836. E.
de Vallebona (Petrus) 595. A.
de Vallibus (Bernardus) inſtr. 490. A.
(Nicolaus) vicecomes, 701. A.
(Poncius) inſtr. 195. E.
Vallin (Antonius) inſtr. 229. C.
Valliſbonæ ord. Carthuſ. fundatio 648. E.
de Valobreca (Poncius) inſtr. 303. A.
Vandali Gallias devaſtant, 427.
Vandalorum dux Chrocus, 427.
de Varanhano (Bernardus) 991. C.
de Variaco (Andreas) inſtr. 320. C.
Vaſſadel (Guillelmus) 947. B.
(Raimundus) 679. C. 773. B.
Vaſſal (Petrus) inſtr. 443. A.
Vaſtalli (Amblardus) inſtr. 148. A.
de Vaſtino (Stephanus) inſtr. 457. C.
de Vaureliis (Guillelmus) inſtr. 282. B.
de Ucetia, *d'Uſez* (Antonius) vicecomes & poſtea dux 609.
(Berengarius) miles, 634. C. 635. B. 638. C.
(Bermundus & Bremundus) 442. D. 512. E. 619. D. 620. D. E. 621. A. 622. A. 623. E. 624. C. 625. D. 626. B. E. 631. E. 635. B. 650. B. 710. E. Inſtr. 195. C. 197. A. 300. E. 305. A.
(Decanus) 628. D. 631. B. 635. B. 650. A.
(Ebrardus) 623. D. 649. C.
(Eleazarus) 524. C. 623. D. 624. A. 626. D. 628. D. 632. A. 640. D. 657. C. Inſtr. 197. E.
(Guillelmus) 638. C.
(Johannes) 640. D.
(Petrus Raimundi) 712. D.
(R.) 625. E.
(Raimundus) 442. E. 443. B. 476. B. 621. E. 622. D. E. 623. D. 624. A. 649. C. D. Inſtr. 148. B. 303. A. C. 304. A. 305. A. 330. E.
(Raimundus Gaucelinus) 629. E. 634. D. E.
(Raimundus Raſcatius) inſtr. 197. E.
(Raino) 629. D. E. 630. D. Inſtr. 307. E.
(Robertus) 635. B. 650. C.
Udalgerii (Guillelmus) 942. A.
(Petrus) 145. A. 1099. E.
(Raimundus) 142. E.
Veiratus (Petrus) 330. E. *vide* Veratus.
de Vela (Guido) 992. A.
de Venere (Petrus) 259. D.
de Venino (Guillelmus) 148. A.
de Venois (Jacobus) 180. C.
de Ventadour (Magdalena) 278. D.
de Ventajone (Arnaldus) 164. E.
(Bertrandus) 314. B.
(Johannes) inſtr. 93. A.
(Pilus fortis) 990. B.
Veratus (Raimundus) 549. B. *vide* Veiratus.
de Verdala (Arnaldus) 898. A.
de Verdala collegium Toloſæ, 292. C.
Veretus (Raimundus) 594. E. *vide* Veratus.
de Vernareti (Petrus) card. 491. D.
de Vernelles (Andreas) inſtr. 308. E.
de la Verne (Guill.) inſtr. 400. A.
de Vernet (Guiraudus) inſtr. 222. C.
(Petrus) inſtr. 302. A.
(Poncius) 271. D.
de Vernerd (Ermengaudus) inſtr. 484. E.
Vernhola (Johannes) 784. A.
Verrum (Bernardus) inſtr. 336. D.
de Vers (Stephanus) 458. D.
Verſapoth (Guiraudus) inſtr. 145. E.
(Raimundus) inſtr. 147. A.
Verſelam (Imbertus) inſtr. 163. B.
Verſelli (Alfonſus) 134. C.
Verſillan (Benedictus & Jacobus) inſtr. 497. D.
de Veruna (Fredolus) inſtr. 371. C.
(P.) 444. D. Inſtr. 364. C.
(Petrus) 754. A. 755. D. 757. A.
de Veſco (Carolus) 697. D.
(Stephanus) 697. B.
Veyrati (Petrus) 321. A.
de Vezendrio (P. & R.) inſtr. 196. A.
de Vezenobrio (Guillelmus) 630. B.
(Petrus) 629. E.
(Poncius) 509. C.
(R.) 624. A.
Ugoni (Guillelmus) 945. A.
Vicarii (Berengarius & Petrus) 207. B.
de Vicenobrio (Guillelmus) inſtr. 400. A.
(R.) 513. B.
de Vicco (Berengarius) inſtr. 291. E.
Vicini (Laurentius) 891. B.
de Vicinis (Amalricus) 894. B. 990. A.
(Bernardus) 1000. C.
(Bruniſendis) 689. A.
(Egidius) 687. C.

Digitized by Google

(Franciſca) 282. A.
(Hugo) 918. D. 933. C.
(Petrus) 168. B. 884. D.
de Vico (D.) inſtr. 364. C.
de Vicoſicco (Raimundus) 547. D.
de Victoriaco (Calvetus) 163. B.
S. Victoriani abbas, Poncius, 231. C.
Vicujulienſis epiſc. Aſinarius, inſtr. 3. E.
Vidal (Guillelmus) 994. E.
de Vidal (Petrus) 1005. D. 1006. B.
de Vienne (Guillelmus) 796. D.
Viennæ Delphinus, Humbertus, 90. D.
Vignerii (Johannes) 919. C.
Vigor (Arnaldus) 412. C.
(Simon) 116. E.
Viguerii (Bertrandus) 963. A.
de Vilaiglino (Guillelmus) inſtr. 146. A. 147. B.
de Vilarnou (Bernardus Beringeri) inſtr. 484. E.
de Villa (Poncius) inſtr. 84. A.
de Villa alba (Bernardus Fridericus) 875. C.
de Villa Fleurano (Bernardus) inſtr. 441. C.
de Villa franca (Bernardus Guillermi) inſtr. 486. D.
de Villaglen (Petrus Aimerici) 163. B.
de Villa de Guto (Bernardus) inſtr. 438. D.
de Villalonga (Engelbertus) 1019. C.
(Guillelmus) 1080. E.
(Guillelmus Raimundi) 1081. A.
(Petrus) 1019. B.
(Raimunda) inſtr. 440. A.
de Villa Maurino (Petrus) inſtr. 440. E.
de Villanono (Poncius) inſtr. 91. E.
de Villanova (Andreas) inſtr. 400. B.
(Berengarius) 789. D.
(Bernardus) 983. B. 1019. C. D. 1020. A. C. 1025. A.
(Bonetus) inſtr. 137. D.
(G.) 983. B.
(Guillelmus) 894. A. 1012. C.
(P.) 445. E.
(Poncius) 414. E. 983. B. 1019. C. D. 1020. A. 1025. A.
(Poncius Richarius) 233. D.
(Raimundus) inſtr. 137. E.
de Villanova Ricuini (Amblardus) 313. B.
de Villarara (Ermengaudus) 1048. E. 1113. C.
de Villareto (Ranſa) 550. C.
de Villari (Poncius) inſtr. 84. E.
de Villaribus (Oudardus) 446. B.
de Villarinovo (Guillelmus) 1113. D.
de Villario (Andreas) inſtr. 92. A.
(Iſarnus) inſtr. 447. C.
(Petrus) 993. E.
(Poncius) 949. A.
de Villarnello (Berengarius) 1047. B.
de Villarubea (Raimundus) 166. D.
de Villatraverio (Geraldus) 982. B.
Villaudraudi (Bernardus) 998. C.
de Villebais (Maria) 577. E.
de Villedeguert (Bernardus) 1024. C. Inſtr. 465. D.
de Villeſpaſſans (Alamanda) 267. D.
(Arnaldus) 234. C.
de Villy (Chriſtophorus) 482. C. 507. E.
Vinatl (Jordanus) 995. E. 996. A.
Vinaudi (Bernardus) 897. A.
Vincent (Franciſcus) 658. D.
Vincentii (Albertus) 342. D. 687. D.
(Bernardus) inſtr. 39. D.
de Vinciano (Augerius) inſtr. 147. E.
de Vindocino (Carolus) dux, 920. E.
Vinhogalii (Stephanus) inſtr. 164. E.
de Vinia (Poncius) inſtr. 41. B.
de Vintimille (Anna Margar.) 288. B.
de Vintrona (Rogerius) 991. B.
de Vio (Thomas) Cajetanus, ſcriptor, 110. E. 807. B.
Violes (Guillelmus) 409. E.
Violete (Raimundus) inſtr. 91. E.
de Viridario (Guillelmus) 589. A. Inſtr. 150. C.
(Petrus) 1054. E.
de Viridiſco (B.) inſtr. 379. A.
de Viridiſicco (Aſtorgius) 190. E.
(Geraldus) 585. D.
de Virzilliis (Henricus) 168. B.
Viſigothorum reges, Alaricus, 2.
Ataulfus, 2.
Euricus, 427. C.
Flavius Gondemarus, 528. D.
Gondemarus, 12.
Leuvana 668. A.
Reccardi converſio, 3.
Rodericus, ultimus rex, 2.
Theodoricus, 2. 11.
Wamba, 664. 669. A. 727. E.
Viſitationis B. Mariæ moniales, Monſpelii 517. B. 731. C. 820. B. Narbonæ, 4.
Vitalis (Johannes) 696. D.
(Petrus) 262. E.
de Vitraco (Johannes) inſtr. 47. A.
de Vitriaco (Jacobus) 883. C.
de Vitriolis (Johannes) 501. C. 848. C.
Vivarienſis card. Johannes, 242. D.
Vivati (Arnaldus) 962. B.
Vivene (Poncius) 658. B.
de Vivonne (Andrea) 215. E.
de Viuſſano (Sicardus) 989. C. D. 990. A. B.
de Ulice (Petrus) inſtr. 400. A.
de Ulmeio (Guillelmus) 168. A.
Ulmetum, ſeu Silva regalis, vetus abbatia diœc. Arelat. 720. B.
de Ulmis (Arnaldus) 1090. D.
de Ulmo (Bernardus) 592. A.
le Voidier (Aimo) 1002. B.
Volaterranus epiſc. Ludovicus 99. A.
Volcæ Arecomici, Occitaniæ populi, 426.
de Volobreca (Poncius) inſtr. 303. C.
Volveradi (Bernardus) 40. D.
Voluta, *la Voute*, locus diœc. Tomer. 223.
Urbevetanus epiſc. Petrus Porri, 260. E.
Urgellæ cœtus ampliſſimus 435. E.
Urgellæ comites, Ermengaudus, 30. Jacobus, 206. A.
Urgellæ comitiſſa, Conſtantia, 34. A.
Urgellenſes epiſcopi, Aprilis, 1102. E.
Arnaldus, 1101. D.
Bernardus, 1113. D.
Ermengaudus, 31. 306. D. 618. A. 672. D. 737. E.
Felix, 3. 4. 15. 298. E. 669. C. 733. D. Inſtr. 3. D.
Guillelmus, 32. 34. D. 35. E. 36. E.
Ingobertus, 20. 21. A. D.
Nantigiſus, 24. 302. C. 617. C. Inſtr. 13. B. C.
Petrus de Narbona, 149. D.
Rudolfus, inſtr. 14. E.
Selva, intruſus, 21. 1104. E.
Wiſadus, 1097. D.
de Urgio (Raimundus) inſtr. 486. D.
de Urmeyo (Guillelmus) 893. D. *vide* de Ulmeio.
Urſeoli (Petrus) Venetorum dux, 1095. B.
S. Urſidii (Stephanus) 440. A.
Urſulinæ virgines, Aleſiæ 517. A. Inſtr. 22. B. C. Biterris 372. B. Altero ibidem conventu gaudent 375. D. Carcaſſonæ 926. A. Leutevæ 526. 576. D. Monſpelii duplicem conventum habent 731. C. Narbonæ 4. Nemauſi 1120. C. D. Piſcenis 665. A. 700. D. 820. B.
de Uſelas (Bertrandus) 587. E.
Walliæ princeps, Eduardus, 85. C. 900. A.
Wifredi (Raimundus) 290. E.
Willelmi (Poncius) 619. A. 648. C.
de Vur (Benedictus) inſtr. 440. C.

X

XATBERTI (Raimundus) 929. A.
Xatinarii, *forte* Xatmarii (Laurentius) inſtr. 440. E.
(Petrus) inſtr. 48. E.
Xatmar (Raimundus) inſtr. 433. A.

Y

De YSTRO (Adelbertus) inſtr. 196. D.

Z

ZAGARRIGA (Petrus) epiſc. Ilerdenſis, 243. B.
Zerbinas (Alexander) 114. B. D. 115. B. C. D.
de Zezas (Stephanus) inſtr. 138. A.
Zurita, annaliſta rerum Aragon. 58. E.

INDEX ARCHIEPISCOPORUM.

A

D'ABZAC de la Douze (Petrus) Narbon. 108. C. D. 133. E. 806. D. 917. C. 965. B. D. 966. B. Inſtr. 459. E.
Agius, Narbon. 24. 301. B. 302. D. 433. B. 532. A. 671. A. 975. D. 1035. B. Inſtr. 14. E. 15. C.
Aicelin (Egidius) Narbon. 82. E. 148. E. 149. A. 236. C. 341. D. 342. B. 392. A. B. 448. D. E. 550. A. C. D. 551. A. C. 687. D. 704. A. 778. D. E. 893. A. C. 1021. B. 1054. D. Inſtr. 71. A. D. 72. D.
Aimericus, Narbon. 27. 125. D. 126. B. 141. E. 142. A. 224. 225. A. D. E. 226. A. B. 303. A. D. 304. E. 433. E. 532. A. D 533. A. 671. C. 736. A. B. 934. D. 939. C. 975. D. 976. A. 1036. C. 1037. A. Inſtr. 16. C. 17. D. E. 18. D. 19. B. 267. B. 423. D. 481. D.
Amauri (Arnaldus) Narbon. 61. E. 130. A. 146. B. 331. A. C. 332. B. 388. B. C. 406. D. 542. D. E. 625. B. C. 649. D. 680. C. 681. A. 703. C. 760. B. C. 761. E. 880. C. D. 931. A. 1051. B. Inſtr. 52. D. 53. B. 57. A. E. 58. D. 332. D.
d'Amboiſe (Georgius) Narbon. 106. A. E. 107. E. 133. D. 214. B. 965. B.

Digitized by Google

Amelii (Petrus) Narbon. 65. C. E. 130. B. D. E. 146. D. 167. B. D. 195. A. 206. B. 234. A. 267. E. 328. B. 329. D. 332. C. 333. A. 334. A. 407. B. 543. E. 544. D. 545. C. 627. C. E. 649. E. 682. E. 703. D. 765. A. 767. B. 844. B. 884. C. E. 885. A. 983. A. Inſtr. 59. A. 60. D. 61. A. E. 62. D. 65. A. 117. B. 152. D.

Aquilinus, Narbon. 11. D.

Argebaudus, Narbon. 732. E.

Aribertus, Narbon. 14.

Arnuſtus, Narbon. 22. 125. D. 301. A. B. 302. C. D. 432. E. 531. C. 670. D. E. 735. D. 1035. B. Inſtr. 11. C. 12. C. 13. B. 14. A.

d'Arſace (Poncius) Narbon. 54. A. 58. C. 128. D. E. 139. C. 143. D. 232. C. 266. C. D. 400. B. 539. B. 591. C. 660. D. 841. D. 859. C. 1048. D. Inſtr. 44. A. 84. D. 139. C. 141. C. 283. C. 319. E.

Audardus, Narbon. 20. *vide* Theodardus.

B

BARTHOLOMÆUS, Narbon. 16. 299. C. 300. A.

de Beauvau du Rivau (Renatus Franciſcus) 124. E.

du Bec Creſpin (Antonius) Narbon. 104. A. 150. E.

Berarius, Narbon. 4. E. 18. 141. C.

Berengarius Narbon. 58. E. 129. D. E. 145. E. 146. A. 267. C. 271. C. 324. D. 325. C. 443. D. 541. D. 623. D. 757. A. 759. B. 878. B. 945. E. Inſtr. 49. B. 50. E.

de Bonzi (Petrus) Narbon. 123. A. 152. E. 218. D. 285. B. 376. E. 389. C. 464. A. 516. 517. 726. B. Inſtr. 225. B. 241. A.

de Bourbon (Reginaldus) Narbon. 104. E.

Briçonnet (Guillelmus) Narbon. 110. B. 563. A. Inſtr. 493. B.

de Broa (Guillelmus) Narbon. 2. 71. B. 130. E. 131. A. 140. B. 147. B. 189. A. B. 195. B. 206. E. 222. A. 234. E. 239. A. 289. A. B. 312. D. 334. E. 335. A. 336. A. B. C. 389. E. 415. C. D. 453. D. 546. C. 684. D. 685. A. B. C. 703. D. 769. C. 770. E. 826. D. 844. C. 886. B. E. 887. B. C. E. 931. D. 948. E. 949. B. Inſtr. 65. A. 66. A. 449. C.

C

CAPRARIUS, Narbon. 11. C.

de Caſtelnau Clermont Lodeve (Franciſcus Guillelmi) Narbon. 109. C. 110. D. 133. E. 248. D. 250. A.

de Cerdaigne (Guifredus) 31. 33. 126. C. D. 137. E. 142. E. 143. A. B. 160. A. B. D. 193. A. 288. D. 290. E. 307. B. E. 308. A. B. 309. A. B. 310. A. 437. A. 534. D. E. 672. D. E. 673. B. C. 674. A. 708. A. 738. E. 739. D. 870. D. 941. B. 1041. C. 1042. A. 1083. D. 1086. B. 1110. B. Inſtr. 21. D. 23. E. 27. E. 28. E. 29. D. 105. A. C. 484. B.

de Condolmer (Franciſcus) Narbon. 101. B.

de Conzié (Franciſcus) 95. E. 150. D. 178. C. 190. D. 219. B. 243. E. 356. A. 357. E. 358. C. 560. B. 598. A. 693. E. 796. E. 799. B. E. 903. A. 904. D. 997. D.

D

DALMATIUS, Narbon. 34. D. 39. D. E. 47. E. 126. D. E. 143. E. 187. A. 310. C. 311. B. 314. C. 474. C. 741. A. 742. A. 941. A. 1043. A. B. Inſtr. 22. A. C. 24. D. 25. B. 28. A. C. E.

Daniel, Narbon. 3. 14. 15. 298. E. 430. A. 669. C. 1032. D. Inſtr. 1. 2.

E

D'EST FERRARE (Hippolytus) Narbon. 113. D. E. 115. A. 116. C. 263. A.

F

De FARGIS (Bernardus) Narbon. 87. A. D. 132. C. 172. C. 196. A. B. 211. D. 237. B. 449. A. 992. B. 1055. B. E. Inſtr. 72. A.

Fouquet (Franciſcus) Narbon. 122. B. 419. E. 701. E.

Fredaldus & Fredolus, Narbon. 18. 157. D. E. 1034. B. Inſtr. 7. A. 9. B. 421. A. 478. A.

Fulcodii (Guido) Narbon. 75. A. 131. B. 207. C. 337. D. 629. B. 703. E. 771. D. 952. D. 953. A. Inſtr. 60. C. E. 61. C. 372. B.

G

GAUCELIN (Bernardus) Narbon. 57. A. 129. C. D. 139. D. 145. E. 202. B. 321. C. 322. A. D. E. 323. A. 540. C. D. 679. C. 722. A. 736. C. 877. E. 1049. E. Inſtr. 49. A. 283. D.

Gavidius, Narbon. 6.

Gerardus, intruſus in ſedem Narbon. 24. 25. 433. B.

le Goux de la Berchere (Carolus) Narbon. 114. E. 123. D. 141. C. 153. A. C. 508. B.

H

HALLÉ (Franciſcus) Narbon. 106. C. D. 805. B. C. 806. A. 828. E.

de Harcourt (Johannes) Narbon. 101. D. E. 849. A.

(Ludovicus) Narbon. 103. A. 104. B. 361. D. 914. E.

Hermes, Narbon. 10. E. 125. B. 610. D.

Hilarius, Narbon. 6. 525.

I

JACOBUS, Narbon. 74. C. 207. B. 259. B. 390. B. 685. D. 771. B. C. 1052. E.

de Joyeuſe (Franciſcus) Narbon. 117. D. 138. B. 152. C. 459. D. 968. D.

de la Jugie (Petrus) Narbon. 91. B. 174. D. 178. D. 239. D. 275. E. 276. B. 348. B. 349. A. B. 350. C. 451. C. 495. E. 549. A. C. 556. B. 557. A. 630. E. 631. C. 636. A. 638. B. 686. E. 689. E. 691. D. E. 786. B. 792. D. 889. D. 899. D. 958. A. 959. B. E. 994. A. 1015. A. 1053. E. 1058. D. E. 1059. A. B.

L

De LEVEZON (Arnaldus) Narbon. 47. D. 128. A. B. C. 144. E. 145. B. 200. C. 258. A. B. 312. C. 313. A. 314. A. B. C. 315. B. C. 316. A. B. D. 399. E. 440. C. D. 475. D. 536. C. D. 589. C. 619. B. 675. D. E. 748. B. E. 873. E. 874. B. C. D. 1045. D. 1046. D. 1047. C. Inſtr. 34. C. 36. A. 37. B. E. 38. E. 84. A. 134. B. C. 279. D. 318. D. 319. B. C.

de Lorraine (Johannes) Narbon. 112. D. 644. B. 808. B.

M

MAURINUS, Narbon. 77. B. 147. E. 195. C. 272. A. E. 339. A. 773. A. 1053. A. Inſtr. 68. C.

de Medicis (Julius) Narbon. 111. E. 919. B. 1066. B. Inſtr. 494. C.

Migetius, Narbon. 11.

de Milhaud (Ricardus) 44. E. 92. F. 127. B. C. D. E. 144. C. 231. A. 288. D. 312. B. 440. B. 475. D. 872. D. 873. C. D. 874. A. Inſtr. 27. E. 28. C. 31. C. 109. A. 134. A. C. 190. B. 317. E.

de Montebruno (Petrus) Narbon. 79. E. 148. A. C. 171. A. D. 189. C. 207. E. 273. A. 447. A. C. E. 495. E. 548. A. C. 549. A. C. 629. E. 630. E. 631. C. 686. B. C. E. 773. D. 774. A. 889. B. D. 953. E. 1053. C. E. Inſtr. 69. B. 70. B. D. 375. D.

de Monterotundo (Bertrandus) Narbon. 42. C. 49. B. 52. E. 127. A. 230. A. C. 257. A. 278. B. 312. E. 439. B. 472. A. 743. C. 744. C. 872. B. Inſtr. 26. D. 28. D. 82. C. 184. E. 185. E. 203. C. 319. B.

N

De NARBONE (Berengarius) Narbon. 51. D. 52. E. 318. A. B. C. E. 405. D. 418. A. 442. B. 538. A. 620. D. 720. E. 944. E. 1048. A. 1087. A. Inſtr. 40. A. B. 41. C. 42. C. E.

(Ermengaudus) Narbon. 30. 126. C. 138. B. 140. A. 142. C. 192. E. 306. A. C. 307. A. 672. D. 1039. B. Inſtr. 19. C.

(Petrus Berengarii) Narbon. 38. E. 143. D. 310. A. 870. D.

Nebridius, Nimbriſius, Neſridius & Nimfridius, Narbon. 14. 15. 141. C. 615. E. 708. B. 833. A. E. 834. D. 936. C. Inſtr. 4. A. 343. A.

P

S. PAULUS, Narbon. 5. A. 141. A.

Piſani (Franciſcus) Narbon. 114. B.

R

De REBÉ (Claudius) Narbon. 119. C. E. 136. A. 200. A. 215. D. 283. C. 375. E. 576. C. 820. C.

Roger (Johannes) Narbon. 94. B. 175. E. 176. C. 190. B. 959. E. 1060. C.

S. Ruſticus, Narbon. 7. 296. C.

S

SELVA, Narbon. 3. 12.

Sergius, Narbon. 12. 528. D.

Sigebodus, Narbon. 3. 19. 20. 21. 125. C. D. 287. C. 288. C. 300. C. 528. E. 616. D. Inſtr. 103. A. 168. D. 169. A.

de Situlvero (Petrus) Narbon. 50. E. 194. A. 441. E. 442. A. 484. D. 485. B. 487. D. 537. C. E. 674. B. 750. E. 944. B. 1047. E. Inſtr. 356. D.

S. Stephanus, Narbon. 6.

Sunifredus, Narbon. 14.

T

B. THEODARDUS, Narbon. 20. 125. D. 300. C. D. 404. E. 405. A. 431. E. 531. B. C. 616. E. 670. C. 1034. C. Inſtr. 10. C.

de Tournon (Franciſcus) Narbon. 114. B. 115. A. 116. B.

V

De VALLE (Gauzbertus) Narbon. 90. B. 212. B.

de Vervins (Ludovicus) Narbon. 118. B. 152. B. 396. D. 572. C. 573. B. 699. D. 819. A.

Vigor (Simon.) Narbon. 116. E.

INDEX

Digitized by Google

INDEX EPISCOPORUM.

A

ABBO, Carcaſſon. 866. D. 928. C.
Abbo, Magalon. 21. 735. B.
Acatulus, Helen. 1032. A.
d'Acqs (Antonius) Electenſis 192. A. 282. C.
Adalbertus & Adelbertus, *vide* Aldebertus.
Adelmus, coadjutor Nemauſ. 1118. D.
Ademar (Petrus) Magalon. 797. E. 828. D.
Ademarus, Agath. 318. A. 418. A. 440. C. 442. B. 537. E. 590. C. 677. D. 706. B. Inſtr. 138. E.
Adhemar de Monteil de Grignan (Jacobus) Ucetic. 646. C. 927. C.
(Ludovicus Joſeph.) Carcaſſon. 927. C. 1017. B.
S. Afrodiſius, Biterr. 294. A. 384. A.
Agbertus, *vide* Dagbertus.
Agilbertus, Biterr. 21. A. D. 300. B. 301. C.
Aglardus, *vide* Anglardus.
de Agrifolio (Petrus) Biterr. 62. D. 329. A. 388. B. 542. D. 624. E. Ucetic. 636. C. 651. A. 938. B. C.
Agrippinus, Leutev. 528. C.
Aimarus, electus Tomerienſis 246. A.
Aimerici de Lordato (Petrus) Carcaſſon. 904. B. 1015. C.
Aimo, Tomerienſis 241. E.
Alaricus, Biterr. 300. B.
Alberti (Arnaldus) Carcaſſon. 691. B. 899. E. & Agath. 690. E. 899. E.
(Audoinus) Magalon. 691. A. 786. E.
(Galcerandus) Helen. 963. D. 1062. D.
(Stephanus) Carcaſſon. 92. D. 900. E.
Albertus, *vide* Aldebertus.
Albinus, Ucetic. 614. C.
Aldebertus & Adelbertus, Agath. 48. B. D. 313. B. 314. C. 675. C. Inſtr. 34. C. 319. A. B. C.
Carcaſſon. 868. B. 1039. A. Inſtr. 429. A.
Aldebrandi (Stephanus) Tomerienſis 91. B. 238. B. 393. C.
Aleman (Ludovicus) Magalon. 598. A. 798. E.
de Alris de Rouſſet (Ludov. Carolus) Biterr. 377. C. 383. D. 422. C. 933. E.
de Altiniaco (Guill.) Magalon. 59. D. 62. D. 624. E. 722. D. 759. B. 825. D E. Inſtr. 50. E. 51. D. 365. A. 367. A. C. 388. B. C. D. E.
de Alzona (Guill.) Electenſis, 957. B.
Amauri (Raimundus) Nemauſ. 70. C. 73. B. 446. A. 477. A. 493. B. 630. A. 886. A. Inſtr. 68. E.
Amelius, Agath. 435. A. 532. E. 671. E.
Amelius I. Ucetic. 21. D. 24. 616. E. Inſtr. 13. C. 293. D. 295. B.
Amelius II. Ucetic. 617. D.
Anatolius, Leutev. 528. D.
de S. André (Martinus) Carcaſſon. 151. C. 918. D. 933. D.
de Anduſia (Bernardus) Nemauſ. 305. A. 434. B. 465. C. 532. D. 672. A. 836. A.
(Geraldus) Nemauſ. 435. E. 483. B. 519. D. Inſtr. 347. A. 348. A.

Anglardus, Nemauſ. 430. E. 432. D. 1118. C. Inſtr. 13. C.
d'Anglure de Bourlemont (Ludov.) Carcaſſon. 927. B. 970. C.
Anſemundus, Leutev. 529. A.
Aregius, Nemauſ. 429. B.
Argemirus, Magalon. 734. A. Inſtr. 342. C. 353. E.
de Argilaqueriis (Bernardus) Helen. 771. C. 1052. D.
Aribaldus, Arbaldus & Arvaldus, Ucetic. 473. E. 616. A. 618. A.
Arimundus & Armadus Ucetic. 616. A. Inſtr. 3. D.
Armandi (Bertrandus) Ucetic. 73. B. 628. D. 650. A. 653. B. 657. D. Inſtr. 68. E. 307. E.
Armandus, Agath. 672. B.
Arnaldi (Guill.) Carcaſſ. 73. A. B. 289. A. 886. D. 931. D. 948. E. 950. B. 985. B. Inſtr. 453. D. 456. C.
Arnaldus (Bernardus) Biterr. 35. C. D. 308. C. 739. A. D.
Arnaldus Carcaſſon. 870. B. 1041. E.
Arnaldus Magalon. 33. 34. 35. A. D. 307. B. 309. C. D. 437. A. 534. D. 673. C. D. 729. A. 738. A. 841. A. Inſtr. 348. C. 349. A.
Arnaldus Nemauſ. 444. D. 466. E. 491. C. 510. A. 543. C. Inſtr. 201. E.
Arnaudus Ucetic. 616. A.
Arnaudus, Agath. 672. B.
Arnaudus (Bernardus) Carcaſſ. 929. B.
Arnulfus, Carcaſſon. 835. C. 865. C.
Artaldus I. Helen. 41. A. E. 1043. A. 1076. C. 1111. A.
Artaldus II. Helen. 50. C. 53. C. 55. A. 200. 1047. C. 1078. A. 1087. A. 1113. C. 1115. D.
Artaldus III. Helen. 1049. D.
Artaldus IV. Helen. 1050. A. Inſtr. 362. D.
Artaldus (Petrus) Carcaſſon. 870. D. 1042. E.
Aſael Ucetic. 616. E.
Aſſalbitus (Petrus) Electenſis, 277. C. 801. B.
Aſtulphe (Raimundus) Leutev. 77. B. 408. B. 547. C. 845. A. Inſtr. 68. E.
Atalocus, Helen. 528. E.
d'Aubuſſon (Guiſcardus) Carcaſſon. 916. D.
(Ludovicus) Electenſis, 279. A.
Audeſindus, Helen. *vide* Auſindus.
Auguſtinus (Petrus) Helen. 1067. A.
Aurelianus, Ucetic. 615. A.
Auſindus, Helen. 18. 21. 300. C. 1034. A. Inſtr. 478. A.
Autgarius, Leutev. 531. C. Inſtr. 13. C.
d'Authon (Seguinus) Nemauſ. 453. C.
d'Auxilion (Petrus) Carcaſſon. 109. A. 151. B. 917. B. 1016. B.

B

BAJULI (Berengarius) Helen. 132. C. 149. C. 1056. B. 1069. D. 1081. D. E.
Balue (Antonius) Tomerienſis, 247. C.
de Bannes d'Avejan (Carolus) Aleſienſis, 518. A.
de Barraud (Petrus) Leutev. 566. A. 569. C.
Barres, ſeu de Barrez (Fulcrandus) Agath. 371. C. D. 700. B.
Barriere (Iſarnus) Magalon. 805. B. 828. E. 829. A.
de Barthelemi de Grammont de Lenta (Johannes Matthias) Perpinian. 1077. A.
Bartholomæus, Electenſis. 90. B. 273. A. 274. D. 560. B. 1013. E. 1060. E. 1091. E. 1114. D. Inſtr. 117. B. ultimus abbas.
Baſan de Flamenville (Johan. Herveus) Perpinian. 1075. D. 1115. C.
de Baſilhac (Johannes) electus Carcaſſon. 914. D. 933. D.
Bauyn (Bonaventura) Ucetic. 648. B.
Bazin de Beſons (Armandus) Carcaſſon. 928. A. 970. D.
de Beaublé (Petrus) Ucetic. 639. C.
de Beaumont (Carolus) Agath. 695. C. 725. A.
de Bec de Lievre (Carolus Prudentius) Nemauſ. 1121. D.
de Becanils, vel de Ponte (Poncius) Ucetic. 627. E. 649. C.
Bego, Nemauſ. 434. A. 465. C.
Bellin (Raimundus) Leutev. 75. C. 547. A. 604. A. 685. D.
Benenatus, Helen. 1031. B.
de Berail (Petrus) Agath. 689. C. 724. E.
Beraldi (Petrus) Agath. 899. D.
Berengarii (Fredolus) Agath. 703. E.
(Guillelmus) Carcaſſ. 905. A. 929. B.
Berengarius I. Agath. 37. E. 39. A. 536. E. 673. E. 709. C. 743. D. 1042. E. Inſtr. 319. A.
Berengarius II. Agath. 417. E. 677. A.
Berengarius I. Biterr. 308. A.
Berengarius II. Biterr. 309. C.
Berengarius I. Carcaſſ. 146. A. 271. C. 878. A.
Berengarius II. Carcaſſ. 890. B.
Berengarius I. Helen. 1038. D. 1085. D. E. 1086. B.
Berengarius II. Helen. 1039. E.
Berengarius III. Helen. 33. 35. A. 1040. A. 1069. C.
Berengarius IV. Helen. 34. D. 35. B. 36. B. 1040. C. 1080. A. Inſtr. 106. C.
Berengarius V. Helen. 1050. B.
Berengarius VI. Helen. 1052. C.
Berengarius VIII. Helen. 1054. A. Inſtr. 489. E.
Berengarius (Petrus) Agath. 82. B. E. 686. B. 688. A. Inſtr. 68. E.
Berga (Bernardus) Helen. 70. C. 205. D. 545. B. 886. A. 948. D. 1051. E.
Bergier de Charenci (Georgius Lazarus) Monſpel. 1123. B.
Berlio, Ucetienſis, 67. B. 627. B.
Bernardi (Guill.) Carcaſſon. 872. C.
(Petrus) Helen. 48. B. 746. A. 873. E. 1045. A. 1086. D.
Bernardus I. Agath. 671. D.
Bernardus II. Agath. 671. E.
Bernardus, electus Biterr. 377. E.
Bernardus II. Biterr. 34. D. 307. D. Inſtr. 106. C.
Bernardus, Carcaſſon. 929. A.
Bernardus I. Leutev. 534. A. 583. C. 584. E. 585. C.
Bernardus II. Leutev. 534. C.
Bernardus I. Nemauſ. 434. A.
Bernardus III. Nemauſ. 449. C.
Bernardus IV. Nemauſ. 449. D.
de Berthon de Crillon (Johan. Ludov.) Tomer. 254. B.

Digitized by Google

Bertrand (Johannes) Franciæ procancellarius, epiſc. Biterr. a rege nominatus. 367. A.
Bertrandus, Helen. 1053. D.
Bertrandus, Magalon. 740. B. Inſtr. 178. D. 349. D. 375. D. 378. E.
Bertrandus, Uceticenſis, 621. D.
de Beſiers (Reginaldus) Biterr. 24. B. 27. B. 301. A. 414. C. 709. A. Inſtr. 13. C. 14. E. 127. A.
Beticus, Agath. 664. 665. C. 705. B.
de Birague (Renatus) Leutev. 570. A.
de Blanzac (Johannes) Nemauſ. 451. A. 452. C. 511. A.
de Bloſſet (Stephanus) Nemauſ. 457. D.
de Bociacis (Berengarius) Leutev. 81. A. 447. E. 630. E.
Boëtius, Magalon. 730. A.
le Bœuf (Michael) Leutev. 560. E. 605. B. 848. E.
Bohier (Egidius) Agath. 698. C.
du Bois (Antonius) 382. C. D. 395. A.
(Robertus) Electenſis, 276. C.
Boivin de Vaurouy (Anton. Hieron.) Perpinian. 1076. A. 1115. C.
Bonald (Johannes) Magalon. 104. E. 803. D. 828. D.
de S. Bonet de Toiras (Claudius) Nemauſ. 460. C. 507. C. 829. D. 1120. A.
de Bonnevalle (Bernardus) Nemauſ. 453. E.
Bonuſpar, Ucetic. 638. A.
de Bonzi (Clemens) Biterr. 375. B. 397. B. 576. C. 606. A. 832. A. 853. B.
(Dominicus) coadjutor Biterr. 123. A. 372. B. E. 373. C. 397. A.
(Johannes) Biterr. 123. A. 369. D. 370. D. 396. C. E. 421. A. 600. B. 852. E.
(Petrus) Biterr. 123. A. 376. A. 606. E. 853. C.
(Thomas) Biterr. 368. C. 374. B. 600. C.
Borgia (Cæſar) Helen. 1064. E.
Boſo, Agath. 21. 670. C.
Boſquet (Franciſcus) Leutev. 283. C. 344. B. 533. D. 575. B. D. 606. E. & Monſpel. 376. B. 533. D. 576. E. 821. D.
de Boucaud (Franciſcus) Electenſis, 286. D.
de Bourbon (Carolus) Carcaſſ. 182. B. 412. B. 920. E. 922. E.
de Bouſſagnes (Berengarius) Leutev. 448. B. 548. C. 594. E. 595. A. 604. B.
(Deodatus) 551. A. 604. E.
de Briconia (Geraldus) Tomer. 245. E. 278. B. 359. A. 394. C. 561. D. 640. D. 694. A. 906. B. Inſtr. 87. B.
Briçonnet (Claudius) Leutev. 459. A. 568. C. 570. A. 599. D.
(Dionyſius) Leutev. 564. B. 568. B.
(Guillelmus) Leutev. 526. 562. E. 568. B. Nemauſ. 110. C. 458. C. 1119. D.
(Michael) Leutev. 112. C. 459. A. 565. B. 568. B. Nemauſ. 458. D. 568. B. 599. C.
de Brolio (Guiraudus) Ucetic. 639. D. E. 651. C. Inſtr. 309. A.
de Bruelh (N.) deſignatus Perpinian. 1074. D.
de Brugal (Poncius) Carcaſſ. 55. B. 876. A.
Buade (Emmanuel) electus Nemauſ. 1119. B.
de Budos (Balthaſar) Agath. 700. A.
de Burdegala (Iterius) Leutev. 550. B. Inſtr. 286. C.
Bureau (Johannes) Biterr. 362. D. 395. B.
(Petrus) Biterr. 361. D. 421. A. 849. D.

C

De CADOENE (Bertrandus) Ucetic. 100. C. 358. B. 640. C.
de Cambarutis (Stephanus) Tomer. 238. B.
de Camerato (Ambroſius) Electenſis, 279. D
de Canillac (Deodatus) Magalon. 790. B. Inſtr. 385. A.
(Petrus) Magalon. 240. A. 789. E. 846. D. Tomerienſis 239. E. 789. E. 790. A.
de Canpendu (Bernardus) Carcaſſ. 408. B. 888. C. 987. A. 988. B. Inſtr. 68. E.
de Cantalupis (Berengarius) Helen. 74. E. 685. D. 1052. E. Inſtr. 68. E.
de Capella (Petrus) Carcaſſ. 775. E. 890. D. E.
de Cardone (Antonius) Helen. 1063. C.
de Caſanova (Johannes) Helen. 1062. B.
Caſatus & Coſatus, Nemauſ. 429. E.
de Caſouls (Guillelmus) Leutev. 70. A. C. D. 73. B. 333. E. 335. A. 466. E. 545. A. 603. E. 684. A. 766. C. 886. A.
de Caſſiliac (Bernardus) Leutev. 562. B.
Caſſinel (Ferricus) Leutev. 557. E.
de Caſtelnau Clermont Lodeve (Franciſcus Guillelmi) Agath. 110. B. 250. E. 395. C. D. 697. E. Tomerienſis 109. C. 133. E. 248. B. D. 250. A. E.
(Jacobus) Tomerienſis, 251. B.
de Caſtronovo (Udalgarius) Helen. 1046. A.
de Caſtronovo de Bretenous (Guido) poſtulatus ep. Biterr. 364. D.
Cavaleſi, ſeu de Cavaleriis (Raimundus) Nemauſ. 117. E. 118. A. 459. C. 1119. D.
de Caulers (Jacobus) Nemauſ. 458. A. 1119. C.
de Cerchi (Lælius Urſinus) Leutev. 566. A.
de Cerviez (Guill.) Biterr. 313. D. 317. C. 379. B. C. D. 588. D. 590. A. Inſtr. 137. E.
de Chambonas (Carolus Franc.) Leutev. 853. C.
de Champeaux (Guill.) Nemauſ. 455. D. 640. E. Ucetic. 455. D. 640. D.
Charracii (Geraldus) Tomer. 394. C.
Charrier (Guillelmus) Agath. 694. B.
de Chartres (Reginaldus) Agath. 694. A.
de Chaſlus (Deodatus) Leutev. 535. E. 602. C.
du Chaſtel (Gabriel) Ucetic. 641. E. Inſtr. 311. C.
(Johannes) Carcaſſ. 457. 915. B. 932. E. 933. B. Nemauſ. 456. E. 915. A. C. 1000. A. 1119. C.
(Olivarius) Ucetic. 641. C. 662. D.
de la Chaſtre (Claudius Ludov.) Agath. 579. A. 702. D.
Chaſteauneuf de Rochebonne (Ludov. Joſeph.) Carcaſſ. 927. E.
Chevalier de Saulx (Franciſcus) Aleſienſis, 480. B. 517. A. 823. D. Inſtr. 262. C.
de Chevry (Johannes) Carcaſſ. 892. E.
Chriſtianus, Agath. 545. A. 684. A.
Chriſtianus, Nemauſ. 430. B. 482. E. 517. D. Inſtr. 165. C.
Chriſtophori (Guillelmus) Magalon. 770. E. 826. D. Inſtr. 373. D.
de Cima (Petrus) Helen. 1060. B.
Clarinus, Carcaſſ. 66. C. 67. B. 70. C. 72. A. 206. C. 332. D. E. 389. E. 682. E. 884. C. 931. D. 983. A. Inſtr. 152. D. 449. C.
Clarus, Helen. 1032. B.
Clemens, Leutev. 559. C.
de Coëtivi (Alanus) Nemauſ. 457. A. 1119. B. Ucetic. 641. A.
Cohon. (Anthymius Dion.) Nemauſ. 461. A. 462. C. 507. D. 1120. B. C.
Colbert de Croiſſi (Carolus Joachimus) Monſpel. 823. B. 1123. A.
de Colombiers (Raimundus) Biterr. 340. D.
Coma (Petrus Martyr.) Helen. 1067. D.
de Combarel (Hugo) Biterr. 357. A.
de Comborn (Petrus) Tomer. 246. E.
(Stephanus) electus Electenſis, 279. C.
de Cominges (Johan. Raimundus) Magalon. 779. A. 827. C.
(Simon) electus Magalon. 779. E.
de Concos (Jacobus) Leutev. 553. B. Inſtr. 287. B.
de Conques (Petrus) Magalon. 73. B. 768. E. Inſtr. 370. E. 371. E.
Conſtantius & Conſtantinus, Uceticenſis, 11. 610. A.
de Corguilleray (Johannes) Leutev. 107. D. 562. B. 599. A. 716. D.
Cornet (Fredericus) Perpinian. 1072. A.
Coſta ſeu de Coſta (Raimundus) Helen. 82. D. 342. E. 687. A. 775. A. 893. E. 1054. B. 1089. C.
de Coxiaco (Bernardus) Biterr. 65. E. 67. B. E. 146. D. 331. C. 381. A. 386. C. 400. E. 407. D. 682. E. 683. C. 712. A. 765. C. 766. C. 844. B. Inſtr. 59. A. 151. E. 201. E.
de Cramaud (Simon) Carcaſſ. 242. A. 353. A. 903. C. 997. B. Agath. 903. C.
de Creſcentiis (Hieron.) Helen. 1066. E.
Creſciturus, Biterr. 297. D. 298. A.
de Cros (G.) Nymocienſis, forte Nemauſ. 441. B.
Curti (Guillelmus) Nemauſ. 450. A.

D

DACBERTUS, Dagbertus & Dagobertus I. Agath. 669. D. Inſtr. 312. C. 314. D. 327. B. 481. C.
Dacbertus II. Agath. 28. 224. 671. B. 1037. B.
Dalmad (Arnaldus) Helen. 739. A. 1042. A. 1086. C.
de Dalphinis (Leonardus) Nemauſ. 455. B.
Delbene (Bernardus) Leutev. 459. A. 568. A. Nemauſ. 459. A. 568. A. 1119. D.
Deodatus (Bernardus) Agath. 43. D. 46. A. E. 47. C. 536. B. 585. E. 674. D. 676. E. 678. A. 703. A. 706. E. 709. D. Inſtr. 134. A. 317. E. 319. B.
de Deucio (Bertrandus) Nemauſ. 450. D.
(Gaucelinus) Magalon. 452. E. 791. C. Inſtr. 385. C. Nemauſ. 452. B. 478. B. 791. C.
(Jacobus) electus Nemauſ. 450. E.
(Paulus) electus & confirmatus Nemauſ. 450. E.
Deuterius, Leutev. 525. 528. B.
Dolce (Johannes) Agath. 700. E.
S. Dominicus, electus Ucetic. 628. C.
Domnus, Helen. 1031. A.
Doria (Hieron.) Helen. 1066. C.
Douvrier (Hector) Nemauſ. 461. C. 1120. C.
Durandus, epiſc. Limoſii, 274. A.

Digitized by Google

Durandus, Magalon. 787. C. 788. D. 828. C. Inſtr. 383. E.
Dynamius, Biterr. 296. A.

E

EBRARDUS I. Uceti. 51. D. 441. A. 487. C. 619. C. Inſtr. 136. D.
Ebrardus II. Ucetic. 623. C. 649. C. Inſtr. 303. D.
Egidius, Electenſis, 281. D.
Eimericus, Carcaſſ. 868. A. 929. C. 1010. A.
Eleſantus, coadjutor Nemauſ. 1119. A.
Eleſantus, Ucetic. 616. A.
Ermengaudi (Petrus) Nemauſ. 438. D. 465. E. 468. D. 469. D. 474. C. 522. B. 585. E. Inſtr. 181. E.
Ermengaudus, Agath. 676. E. 703. B. 705. D. 707. A. Inſtr. 323. A.
Ermengaudus, Biterr. 233. A. 325. C. 387. E. 406. D.
Ermengaudus, Helen. 942. B. 1044. B. 1069. D. 1111. B. Inſtr. 484. C.
Ervigius, Biterr. 298. B.
d'Eſt (Rainaldus) Monſpel. 576. E. 821. A.
d'Eſtampes (Johan.) Carcaſſon. 913. B. 1015. E.
(Johan. Bapt.) Perpinian. 1074. E.
de S. Eſtienne (Antonius) Electenſis 278. B.
d'Eſtouteville (Guillelmus) Biterr. 456. A. 562. A. Leutev. 424. D. 456. B. 562. A. Nemauſ. 455. E. 562. A.
Everardus, Ucetic. *vide* Ebrardus I.

F

FABRI (Johannes) Carcaſſon. 350. D. 901. B. 959. E. 972. C.
(Petrus Raimundi) Agath. 70. A. C. 72. E. 73. A. B. 74. E. 77. B 334. E. 335. A. 338. B. 389. E. 547. A. 684. B. 703. E. 713. C. 723. D. E. 948. E. 950. B. 951. D. 1052. E. Inſtr. 337. E. 453. D.
Falco, deſignatus Nemauſ. 458. C.
Farneſe (Alexander) Tomer. 250. B.
de Faucon (Franciſcus) Carcaſſ. 192. A. 411. D. 515. A. 921. B. D. 1005. A.
(Jacobus) electus Nemauſ. 467. E.
de Fay Perrault (Paulus Anton.) Ucetic. 645. D.
S. Felix, Nemauſ. 427. A.
Fenoillet (Petrus) Monſpel. 818. B. 829. D. Inſtr. 411. A.
S. Ferreolus, Uceticenſis 613. A. 652. E.
de Fiennes (Antonius) Biterr. 364. A.
Firminus, Leutev. 528. E.
S. Firminus, Ucetic. 611. C. 652. E.
de Flavacourt (Guill.) Carcaſſon. 895. D.
Flechier (Spiritus) Nemauſ. 463. D. 471. A. 1120. E. Inſtr. 230. C. 231. C. 233. A. 235. B.
de Fleires (Johan. Jacobus) Tomer. 252. D.
(Petrus) 118. D. 251. E. 396. C. Inſtr. 93. C.
de Fleix (Guillelmus) Magalon. 362. D. 757. C.
de Fliſco (Nicolaus) Agath. 696. D. E.
Floreau (Gaufridus) Nemauſ. 456. C. 1119. B.
de Florence (Dominicus) Tomer. 241. C.
S. Florus, Leutev. 525 526. A.
Flote (Leonardus) Nemauſ. 455. B. 456. D. 1119. B.
de Ste. Foy (Berengarius) Helen. 1060. D.
de Foix (Amanevus) adminiſtrator Carcaſſ. 115. C. 412. A.
Foreſtier (Guill.) Magalon. 799. E.
Fornerii (Bernardus) Helen. 91. E. 92. B. 899. C. 1058. D.
Fouquet (Franciſcus) Agath. 122. C. 701. A.
(Ludovicus) Agath. 122. B. 702. A. 705. B.
Franciſcus Helen. 1059. B.
Franco, Carcaſſon. 426. B. 1010. A.
Fredoli (Andreas) Magalon. 347. A. 393. B. 514. B. 552. D. 633. D. 780. B. 827. D. Inſtr. 381. A. 383. C. Uceticenſis 393. B. 633. B. 780. B. Inſtr. 381. C.
(Berengarius) Biterr. 83. E. 85. A. 341. B. 345. D. 381. D. 392. A. B. 420. A. 687. C. 778. B. 780. B. 893. E. 1054. D. E. Inſtr. 68. E. 161. A. B. Magalonenſis 79. E. 80. D. 82. E. 339. C. 408. B. 495. E. 771. E. 826. E. 827. A. 845. D. 891. D. Inſt. 384. A. E. 386. D. 388. C.
(Guillelmus) Biterr. 311. C. 344. C. 347. E. 401. E. 780. B. 633. D.
Fredolo & Fredolonus, Helen. 31. 126. C. 1039. A.
Fredolus, Magalon. 836. E.
Fronimius, Agath. 668. A.
Frotarius & Froterius I. Nemauſ. 435. B. 473. D. 508. D. 1118. C.
II. Nemauſ. 33. 35. A. D. 160. D. 227. A. 436. B. E. 465. D. 481. C. 483. E. 521. B. E. 583. B. 739. A. Inſtr. 173. D. 174. A. 175. B. 179. C.
Frotier (Petrus) Leutev. 541. C. 603. C. 759. C. Inſtr. 51. D.
S. Fulcrannus, Leutev. 28. 301. A. B. 305. C. 306. A. D. 399. B. 435. A. 473. E. 525. 532. C. 582. C. 601. C. D. 602. A. 617. E. 672. A. 709. A. 736. B. C. Inſtr. 266. D. 278. A.
Fulmo, Helenenſis 1033. B.

G

Du GABRE (Dominicus) Leutev. 268. E. 566. E.
Gallart (Anton.) Perpinian. 1070. E.
Galterius, Carcaſſon. 889. D. 931. E.
Galterius, Magalon. 46. A. 536. C. 587. C. 588. C. 744. C. 745. A. 747. A. 839. C. 1045. B. 1051. B. Inſtr. 109. A. 134. A. 275. E. 276. A. 277. A. 297. D. 361. B.
de la Garde (Gaucelinus) Leutev. 550. A. 776. C. Inſtr. 286. D. Magalon. 550. A. 776. C. 893. E. 1054. D. E. Inſtr. 286. D.
de la Garde de Chambonas (Carolus Anton.) Leutev. 577. D.
Gardeſii (Petrus) Carcaſſon. 902. B.
de Gardiis (Guillelmus) Ucetic. 81. E. 634. B. 631. C. 635. C. 650. B. C.
de Gaſcq (Johannes) Nemauſ. 453. A. 847. A. C.
Gaucelini (Bernardus) 55. C. D. 56. B. 57. B. E. 132. C. 266. E. 319. B. 380. A. B. 387. B. C. 406. A. 415. A. B. 539. C. 591. C. 722. A. 824. E. 841. C. Inſtr. 84. D. 140. B. C. 141. C. D. 283. C.
(Petrus) Nemauſ. 80. B. 447. B.
Gaucelinus, Carcaſſon. 972. B. 993. C. 1014. A.
Gaucelinus, Leutevenſis, 54. D. 57. D. 202. A. 319. A. 590. E. 753. C. 755. C. 842. C. Inſtr. 283. D. 379. C. Magalon. 342. D. E. 343. D. 550. D. 688. A. 845. E. Inſtr. 378. D. 379. C. 385. B. D.
de Gaudioſa (Guillelmus) Electenſis 191. D. Inſtr. 118. D.
de Gaujac (Jacobus) Leutev. 561. D.
de S. Gelaſio (Carolus) Helen. 1063. D.
(Jacobus) Ucetic. 643. B. D.
(Johannes) 113. B. 644. A. 651. E.
Geneſius, Magalon. 732. B.
Georgius, Agath. 529. A. 668. E. 732. C.
S. Georgius, Leutev. 530. E.
Geraldi (Aimericus) Nemauſ. 450. C. 846. B.
(Bernardus) Biterr. 29. 126. B. 304. A. 389. B. 434. E. 532. E. 617. E. 836. A. 709. A. Inſtr. 127. B.
(Petrus) Leutev. 558. C. 637. E.
Geraldus & Gerardus I. Agath. 670. D. Inſtr. 13. C. 14. E.
II. Agath. 688. E. 689. E.
S. Geraldus, Biterr. 312. D. 384. C. 417. E. 675. D. Inſtr. 133. E.
de S. Gervaſio (Bertrandus) Biterr. 166. E. 329. D. 380. E. 406. E.
Gilbertus, Biterr. 404. E. 405. A. *vide* Agilbertus.
Gilbertus, Leutev. 556. C.
Gilbertus, Nemauſ. 21. 430. C. 431. A. 472. A. 483. A. 616. D. Inſtr. 169. A. 170. B.
Gilbertus, Tomerienſis, 239. C. 393. C.
de Girard (Robertus) Ucetic. 645. A.
de Gironne (Arnaldus) Carcaſſon. 46. A. B. E. 47. C. 48. B. D. 144. D. 230. E. 312. B. 314. C. 873. A. Inſtr. 34. C. 109. A. 134. A. 317. E. 433. C.
Giſſerannus, Carcaſſon. 21. A. D. 300. C. 865. D. 938. B.
Gobert (Anton.) Electenſis, 280. A.
Gotaſredus, Magalon. 41. A. 42. B. 312. A. 439. C. E. 470. B. 475. A. 578. B. 586. E. 587. C. 674. B. 740. E. 824. A. 838. A. 872. B. Inſtr. 83. C. 183. B. 185. A. 186. A. 275. E. 276. A. 350. D. E. 352. A. 353. C. 354. B. 361. B.
Gouffier (Franciſcus) Biterr. 366. D. 416. D.
de la Govilla (Lupus Martinus) Helen. 1067. C.
de Grandimonte (Clemens) Leutev. 559. E.
Granier (Johannes) Monſpel. 816. E.
Gregorius, Nemauſ. 430. A.
Grille vel Grillet (Nicolaus) Ucetic. 645. E. 1120. C.
Grimani (Marinus) Tomer. 250. D.
Grimoardi (Guillelmus) Leutev. 559. E.
de Guenet (Paulus Alexander) Tomer. 254. C.
de la Guiche (Claudius) Agath. 698. A. 704. D.
Guido, Carcaſſon. 62. D. E. 880. C. 881. C. 931. A. B. 982. C. D. 1055. C. Inſtr. 335. E.
Guido Leutev. 553. A.
de Guiert (Petrus Raimundus) Electenſis 281. A.
Guiſredus, Carcaſſon. 33. C. 34. A. D. 35. A. B. D. 36. B. 290. E. 1041. C. E. 1086. B. Inſtr. 105. C.
Guilhori (Berengarius) Agath. 693. D.
Guillelmi (Raimundus) Leutev. 202. B. 578. C. 842. C.
(Raimundus) 439. C. 465. E. 469. E. 475. A. 743. C. 744. B. 942. A. Inſtr. 185. A. 186. A.
Guillelmus I. Agath. 673. A.
II. Agath. 55. B. 678. B. Inſtr. 326. D. 328. B.

Digitized by Google

Guillelmus II. Biterr. 316. E. 387. A. 418. A. 442. B. 590. A. 711. A. Inſtr. 137. D. 138. B. E.
III. Biterr. 266. D. 318. C.
IV. Biterr. 328. B.
Guillelmus Electenſis 92. A. 275. E.
Guillelmus II. Helen. 1049. D. 1087. D. E.
IV. Helen. 1055. E.
Guillelmus Nemauſ. 440. E. 487. C. 619. D. Inſtr. 136. C. 321. C.
Guillelmus Uceticenſis, 639. D.
Guimera, Carcaſſon. 928. C. 934. A. 975. B. D. 1035. D. Inſtr. 13. C. 14. E. 421. C. 422. B.
de la Guionnie (Bernardus) Leutev. 526. 554. A.
Guiſadus, Carcaſſon. 939. C. 1037. A. Inſtr. 481. E.
Guiſcardus, Carcaſſon. 220. E. 935. B.
Guitardi (Berengarius) Leutev. 81. D. 549. C. 579. B. 606. D. 631. A. Inſtr. 203. D.
(Bernardus) Leutev. 552. A.
Gumildus, Magalon. 732. C.
Guntarius & Guntherus, Agath. 35. C. D. 308. B. 673. B. 675. A. 705. C. 707. A. 739. A.
Guntarius, Magalon. 735. D.

H

HABERT (Nicolaus) Nemauſ. 455. A. 502. A. 1119. A.
Habert de Montmort (Ludovicus) Perpinian. 1075. A.
de Hallwin (Petrus) Electenſis, 280. C.
de Harcourt (Ludovicus) Biterr. 103. B. 360. B. 361. C.
de Harlay Ceſy (Rogerius) Leutev. 577. A.
Harmundus, Ucetic. 616. A.
Helmeradus, Helen. 1035. C. 1036. A. C.
de Hennin Lietard (Ludov. Franc. Gabriel) Aleſienſis, 517. C.
Henricus I. Electenſis 190. C. 276. D.
II. Electenſis 277. B.
Hermes, Biterrenſis 10. 296. C.
S. Hilarius, Carcaſſon. 802. A.
Hildeſindus, Helen. 1031. A. 1038. C.
Hiſcipio & Hiſpicio, Carcaſſon. 864. E. Inſtr. 3. D.
Hucbertus & Wicbertus, Nemauſ. 433. A. 465. B. 469. C. Inſtr. 14. E.
Hugo, Agath. 539. A. 728. B.
Hugo, Uceticenſis, 33. 35. E. 618. C. 636. D. 739. A. Inſtr. 178. D.
Hugonis (Aimericus) Leutev. 556. E. 605. A.
(Bernardus) Helen. 1058. C.
Huraltius (Jacobus) Carcaſſ. 917. E. 918. B.
Hyacinthus, Helen. 1032. A.
Hygridius, Agath. 668. D.

I

JACOBUS Nemauſ. 452. A.
Javailhac (Petrus) Biterr. 363. D. 364. C.
de Jean (Gaucelinus) Carcaſſ. 898. A.
(Gilbertus) Carcaſſ. 92. B. 348. C. 690. C. 899. A. B.
(Petrus) Carcaſſ. 897. B.
Ilitarius, Helenenſis 1032. A.
Joſrevi (Johannes) Helen. 1059. C.
Johannes Leutev. 557. D.
Johannes I. Magalon. 733. D.
Johannes III. Magalon. 70. C. 333. D. 593. B. Inſtr. 369. C. 373. A.
Johannes I. Nemauſ. 428. C. 468. C.
Johannes II. Nemauſ. 430. B.
Johannes III. Nemauſ. 46. A. 48. B. 315. C. 440. B. 491. A. 675. E. 676. A. 839. D. 874. C. Inſtr. 30. E. 35. E. 36. B. 134. A.
Jordani (Guillelmus) Helen. 1049. C.
de Joyeuſe (Guillelmus) Electenſis 281. E. 282. A.
de S. Irier (Helias) Ucetic. 635. E.
Iſarnus, Carcaſſon. 890. C.
Iſarnus, Magalon. 107. B. 280. D. 850. B.
Iſnardus, Nemauſ. 430. D. 469. C.
Iterius, Leutev. 893. E.
de la Jugie (Hugo) Biterr. 91. C. 348. E. 349. A. 393. C. 902. A. Inſtr. 164. C. Carcaſſ. 350. E. 902. A.
de Ivorra (Raimundus) Perpinian. 1072. B.
de S. Juſto (Bertrandus) Agath. 337. C. 683. B. 703. D.
(Franciſcus) Perpinian. 1072. C.
(Poncius) Biterr. 75. E. 77. D. 82. E. 337. B. E. 381. C. 385. A. 390. D. E. 391. E. 408. A. 420. A. 594. B. 683. E. 685. E. Inſtr. 159. D. 160. A. C. 161. A. C. 375. C.
Juſtus, Agath. 669. C. Inſtr. 2. C. 3. D.

L

LAMBERTUS, Nemauſ. 466. A.
de Lanafranca (Petrus Arnaldus) electus Electenſis 280. E. 917. B.
de Landorre (Guill.) Biterr. 348. D. 846. C. Inſtr. 164. A.
de Languiſel (Bertrandus) Nemauſ. 81. A. D. 345. A. 447. E. 467. B. 630. E. Inſtr. 203. C.
(Gerardus) Nemauſ. 449. E.
de Lantar (Guillelmus Hunaldi) Agath. 688. E. 689. B.
de Laſtic de S. Jal (Franciſcus) Ucetic. 647. E.
de Lautrec (Sicardus) Agath. 93. B. 351. D. 691. A. B. Biterrenſis 351. C. 691. D.
Leo, Agath. 667. A.
Leonardus, Nemauſ. 467. D.
Leontianus, Leutev. 528. D.
de Leſcours (Egidius) Nemauſ. 454. C.
de Leſtang (Chriſtophorus) Carcaſſ. 282. D. 571. E. 924. A. 933. E. 1006. E. Electenſis, 282. C. 571. E. 924. C. 1006. E. Leutev. 282. D. 571. E. 579. C. 924. B. 1006. D.
(Vitalis) coadjutor & ep. Carcaſſ. 372. D. 904. E. 925. C. 1023. E. 1028. C. Inſtr. 473. D.
de Leſtrange (Franciſcus) Electenſis 282. B.
de Lettes (Johannes) Biterr. 365. C.
de Levezon (Arnaldus) Biterr. 45. A. 46. A. B. E. 47. C. D. 144. D. 311. B. C. 414. D. 475. D. 585. E. 838. A. 872. B. Inſtr. 83. C. 134. A. C. 317. E.
(Bermundus) Biterr. 48. C. D. 49. A. C. 50. C. 314. A. 379. A. B. C. D. 384. A. 386. E. 440. D. 589. A. 602. D. 676. A. B. 703. A. 839. E. 840. A. C. 874. C. 1046. E. Inſtr. 36. B. 38. E. 137. A. E. 149. B. 279. D.
de Levis (Carolus) deſignatus Leutev. 572. D.
(Franciſcus) deſignatus Leutev. 572. E.
(Philippus) Agath. 693. B. 725. A.
a Loazes (Ferdinandus) Helen. 1030. 1067. A.
de Lodeve (Petrus) Leutev. 62. D. 328. B. 333. D. 388. A. 445. A. 522. D. 542. B. 578. D. 603. C. D. Inſtr. 284. D.
Lopes de Mendoça (Franciſcus) Perpinian. 1072. E.
Lopis (Johannes) card. & epiſc. Carcaſſ. 917. E.
de Loris (Franciſcus) Helen. 1065. C.
de Lovier (Anton.) Magalon. 96. B. D. 479. A. 795. E. 828. C. Inſtr. 388. C.
de Luxembourg (Franciſcus) Tomer. 249. A.
(Philippus) card. & ep. Tomer. 249. C. D.

M

MABOUL (Jacobus) Electenſis, 125. A. 286. A.
Macharius, Leutev. 21. 531. B.
Magarola (Petrus) Perpinian. 1072. E.
de Mainard (Anton.) deſignatus Leutev. 572. D.
Maldomaris, Magalon. 735. B.
Malcti (Stephanus) Helen. 92. B. 1058. E.
de Malſec (Guido) Agath. 352. E. 693. A. Biterrenſis 352. E. 693. A. Leutev. 352. E. 557. C. 693. A.
de Mandagout (Guill.) Leutev. 552. D. 634. B. Uceticenſis, 552. D. 633. E. 650. E.
de Manſo, *du Mas* (Bertrandus) Leutev. 555. D. 604. E. Inſtr. 288. D.
de Manſo Andreæ (Raimundus) Ucetic. 625. C. 649. D. E. 653. B. Inſtr. 305. C. 306. C. D.
Marcellus, Uceticenſis, 614. D.
de Marcillac (Guillelmus) Electenſis, 275. C.
de Mareuil (Johannes) Ucetic. 503. E. 642. B.
Margarit (Vincentius) Perpinian. 1074. B.
de S^te^. Marie (Benedictus) Helen. 1068. B.
de Marſeille (Gaufridus) Biterr. 58. A. 322. B. 380. C. 387. E. 391. A. 415. A. 679. C. Inſtr. 142. B. 143. D.
Martialis, Ucetic. 639. A. 651. B.
de S. Martiali (Petrus) Carcaſſ. 902. C. 903. D. 996. C.
de Martigny (Carolus) Helen. 964. E. 1064. A.
Maternus, Leutev. 528. B.
Matfredus I. Biterrenſis 302. A.
II. Biterr. 31. 305. E. 306. D. 378. C. 533. C. 601. C. 672. C. Inſtr. 268. D. Leutev. 533. D.
III. Biterr. 39. A. 48. B. 227. E. 309. E. 378. A. D. 379. A. 417. B. D. 675. D. Inſtr. 132. B.
Mathieu (Johannes) Leutev. 565. C.
Maugras (Nicolaus) Ucetic. 643. B. 651. D.
de Mauleon (Vitalis) Tomer. 245. B.
de Maumont (Bertrandus) Biterr. 244. A. 355. C.
Maurus, Magalon. 849. E. Inſtr. 387. E.
Medericus, Agath. 696. D.
de Medicis (Julianus) Biterr. 367. D. 368. D. 395. E.
Meliand (Victor Auguſtus) Electenſis 285. C.
de Meſe (Bernardus) Helen. 1066. A. Magalon. 64. B. 761. E. 826. A. 844. A. Inſtr. 201. E.
de Minutolis (Jacobus) Agath. 395. A. 695. E.
de Mirepoix (Petrus) Magalon. 778. A.
Moles de Margarit (Johannes) Helen. 1063. A.

de Montbrun

de Montbrun (Galterius) Carcaſſ. 890. B.
de Montcalve (Barthol.) Biterr. 353. B. 393. E.
de Monteſquiou (Pictavinus) Magalon. 782. D.
de Montgaillard (Petrus Johannes Franciſcus) Tomer. 223. 253. C.
de Montjoye (Guill.) Biterr. 100. C. 178. E. 357. D. 382. B. C. 394. A. C. D. 416. B. 456. A. 716. A. B.
de Montlaur (Johannes II.) Magalon. 54. D. 55. B. 56. B. 266. E. 321. C. 590. E. 722. A. 752. A. 760. A. 763. B. 824. A. B. C. D. 825. A. 841. D. 842. A. Inſtr. 359. E. 360. C. 361. A. D. 362. A. 363. D.
(Johannes III.) Magalon. 68. C. 764. E. 826. B. Inſtr. 368. B. D. E.
de Montmorin (Johannes) Agath. 694. C.
de Montpeiroux (Gaucelinus Raim.) Leutev. 55. D. 538. C. 840. E.
(Reginaldus) Biterr. 326. A. 388. A.
de Montpellier (Raimundus) Agath. 62. D. 388. A. 679. C. 703. C. 711. C. 722. D. 759. C. Inſtr. 362. D.
(Raimundus Guillelmi) Leutev. 58. C. 540. A. 591. E. 722. B. Inſtr. 224. A.
de Montredon (Bertrandus) Nemauſ. 42. D. 439. A. Inſtr. 26. E. 28. D.
(Raimundus) Agath. 315. D. 379. B. 440. D. 676. A. E. 703. A. 705. D. 719. D. 839. D. Inſtr. 279. D. 318. D. 319. C. D. 320. D. 321. C. D.
de Montruc (Hugo) Agath. 691. D.
de Mornay (Bertrandus) Leutev. 544. D.
Mummolus, Ucetic. 615. C.

N

De NARBONNE (Johannes) Biterr. 217. E. 366. A. 411. E.
Neveu (Ricardus) Biterr. 344. E. 381. D. 448. D. adminiſtrator Nemauſ. 345. A. 448. D.
Nicolai (Aimo I. & Avinio) Tomer. 242. B.
(Aimo II. Ammo & Avinio) Tomer. 244. B.
Nicolaus, Electenſis, 277. A.
Niger (Raimundus) Biterr. 130. A. 331. A.
Nigridius, Agath. 668. D.
de Nogaret de la Valette (Ludovicus) Carcaſſon. 926. E. Inſtr. 474. A.

O

De OCHON (Hieron.) Helen. 1061. D.
Odimbellus, & Olimbellus, Leutev. 33. 533. E. 583. B. 602. B.
Odo, Biterr. 377. E.
Odo, Helen. 1055. D.
Oliba, Helen. 1039. C. 1085. E. 1110. A.
Olvia (Guillelmus) Electenſis 280. B.
de Ortafano (Guill.) Helen. 946. B. 1050. C. 1078. A. 1079. A. 1113. E.
Otho & Odo Carcaſſon. 56. B. 877. A. 930. D. E. 1019. C. 1024. D. 1026. C. Inſtr. 440. C. 441. A. E. 465. E.

P

P. Biterr. electus 70. C.
Pacotaſis, Biterr. 298. A.
Palladas & Palladius, Nemauſ. 429. E.
Parcero (Gregorius) Perpinian. 1073. A.
de Pas de Feuquieres (Philibertus Carolus) Agath. 702. C.
Pavillon (Nicolaus) Electenſis 283. B. 286. A. 375. E. 576. C.

Paulinus, Biterrenſis, 295. B.
de Pejaco (Johannes) Carcaſſ. 929. B.
Peiro (Bartholom.) Helen. 1060. E.
Pelagius, Nemauſ. 429. A. 468. D.
Pellicier (Guillelmus) Magalon. 109. A. 806. D. E. Inſtr. 388. D.
(Guillelmus alter) Monſpelienſis, 806. E. 829. B. Inſtr. 392. B. 399. C. 408. D.
de Percin de Montgaillard (Petrus Johan. Franciſcus) Tomer. 253. C.
Peres Roig (Franciſcus) Perpin. 1074. A.
Petrus, Biterrenſis, 377. E.
Petrus I. Biterr. 297. C.
Petrus I. Carcaſſon. 739. A. 870. A.
Petrus III. Carcaſſ. 41. A. 161. E. 312. A. 871. A. 934. B. E. 979. E. Inſtr. 83. C. 431. E.
Petrus II. Electenſis 277. A.
Petrus IV. Electenſis 278. C.
Petrus II. Helen. 1058. A.
Petrus I. Magalon. 473. E. 582. B. 737. D. Inſtr. 347. A. D.
Petrus e præpoſito Ucetícenſis electus, 620. A.
Phelipeaux (Jac. Anton.) Leutev. 508. B. 517. B. 577. E. 606. B.
Phelipeaux de la Vrilliere (Michael) Ucetic. 647. A.
Philaſtre (Guillelmus) Tomer. 244. D.
Pictavinus, Magalon. 828. A. Inſtr. 383. C.
de Plantavit de la Pauſe (Johannes) Leutev. 421. C. 460. E. 526. 574. A.
de Podio (Bernardus) Agath. 699. A. 718. D.
(Geraldus) Carcaſſon. 904. E. 929. B.
(Guillelmus) Leutev. 547. B.
(Johannes) Electenſis 281. B. 717. C.
(Raimundus) Agath. 84. E. 342. D. 687. B. 777. D. 893. E. Inſtr. 71. D.
(Renatus) Leutev. 565. A. 607. D.
de Poitiers (Bernardus) Leutev. 549. E.
de Pompadour (Gaufredus) Carcaſſ. 100. C. 244. B. 358. B. 905. A. E. 929. B. 932. C. 998. D. 999. B. Tomerienſis 98. E. 150. D. 243. D. 356. B. 905. E.
(Helias) Electenſis 278. C. 292. C.
Poncet de la Riviere (Michael) Ucetic. 517. B. 609. 647. B. Inſtr. 225. B.
Poncius, Agath. 677. B. 703. B.
Poncius, Magalon. 28. 224. 735. E. 1037. B. Inſtr. 481. E.
du Pont (Poncius) Ucetic. 627. E. 649. C. 886. A.
de Poſquieres (Petrus) Leutev. 318. E. 537. E. 721. A. Inſtr. 325. D.
de la Poype de Vertrieu (Claudius) Biterr. deſignatus, 377. C.
de Pradel (Carolus) Monſpel. 285. B. 822. B. 823. A. 853. C.
Prieto (Gaſpar) Perpinian. 1073. A.
Primus, Agath. 669. A.
Probatius, Ucetic. 610. E.
de Provenchieres (Bernardus) Leutev. 535. B. 578. B. 584. E. 585. 602. C. Inſtr. 274. E.
(Roſtagnus) Leutev. 602. C.
Puig (Michael) Helen. 1067. B.
Pulverelli (Petrus) Agath. 63. C. 388. C. 680. E. 703. C. Inſtr. 332. C.
(Stephanus) Electenſis, 282. E. 924. B. 925. A.

R

R. Biterr. 334. B. 381. A. 545. B.
R. Nemauſ. 444. A.
de Rabat (Petrus) Electenſis 242. E. 276. C. Tomer. 242. A. C. 276. C.
Radulfi (Guillelmus) Carcaſſon. 887. D.
Raimbaldus, Ucetic. 618. B.
Raimundi (Petrus) Agath. 678. D. 721. C. 722. A. Inſtr. 330. A. B. 331. B.
(Bernardus) Carcaſſ. 388. C. 948. A. 1051. B. 1081. A.
(Gaucelinus) Leutev. 202. B.
(Petrus) Leutev. 48. B. E. 49. C. 52. B. 315. E. 440. C. D. 536. A. 578. C. 588. B. 589. C. 590. A. B. 602. E. 676. A. C. 748. D. 749. C. 750. E. 839. A. D. Inſtr. 276. C. 277. A. D. 279. A. 319. C. 356. D.
(Guillelmus) Magalon. 756. D.
Raimundus I. Biterr. 318. B. 948. E.
Raimundus I. Carcaſſon. 45. B. 872. D. Inſtr. 31. D.
Raimundus I. Helen. 33. D. 34. B. 37. B. 1041. A. 1042. B.
Raimundus IV. Helen. 1051. D. 1113. E. Inſtr. 201. E.
Raimundus VI. Helen. 1055. B. 1079. A.
Raimundus VIII. Helen. 1060. D. 1082. A. 1114. C.
Raimundus, Magalon. 48. E. 49. C. 52. B. 440. C. D. 536. C. 537. C. 590. A. 676. A. 747. D. 748. A. 824. D. 825. A. 839. C. D. E. 840. A. C. 1046. E. Inſtr. 279. D. 319. C. 354. D. 355. A. D. 357. A. 358. C. 361. B.
Raimundus I. Ucetic. 486. D. 618. D. E. 636. D. 648. E. 655. C. D.
Raimundus III. Ucetícenſis, 62. B. D. 329. B. 491. A. 542. D. 623. E. 624. E. 649. C. D. 656. E. Inſtr. 52. D. 304. B. 366. A. C.
Rainaldus, Nemauſenſis, 28. 224. 423. C.
Rainerius, Magalon. 767. B. 826. C.
Ramnus, Helenenſis 1033. A.
Ranimirus, Nemauſ. 429. C. 1118. A.
de Rate (Guitardus) Monſpel. 264. A. 606. A. 814. A. E.
Reart (Onuphrius) Helen. 1068. D.
Remeſſarius, Nemauſ. 428. C. 429. A.
Richi (Jacobus) Helen. 1066. D.
Ricuinus I. Magalon. 733. E.
Ricuinus II. Magalon. 29. D. 533. A. 736. B. Inſtr. 267. B.
Riculfus I. Helen. 21. D. 1034. D. Inſtr. 13. C. 14. E.
Riculfus II. Helen. 28. B. 303. E. 671. C. 736. A. 1036. E. Inſtr. 482. A.
Ried (Jacobus) Helen. 1066. D.
de Riphos (Raphael) Perpinian. 1072. B.
Robert (Bertrandus) Magalon. 278. A. 801. A.
Robertus, Leutev. 556. A. 606. D. 607. B. Inſtr. 288. E. 289. B.
de Robin (Gerardus) Leutev. 572. E.
Robuſter de Sala (Franciſcus) Helen. 1068. C.
de Rochechouard (Johannes) Tomerienſis, 240. B. Inſtr. 91. D.
de Rochefort (Bernardus) Carcaſſon. 870. B. C. Inſtr. 81. B. 445. B.
(Bernardus Raimundi) Carcaſſ. 64. B. 879. B. 931. B. 1019. E.
(Petrus) Carcaſſ. 448. D. 550. D. 687. D. 893. C. 955. E. 1013. D. 1054. D. Inſtr. 71. A. 466. A.
Rodaldus, Biterr. 27. 28. 224. 225. A. 303. D. 433. E. 532. A. 736. A. 1036. D. 1037. A. Inſtr. 481. E.
Rodier (Petrus) Carcaſſ. 896. A. 956. C.
Rodolfus, Nemauſ. 465. A.
Roger (Petrus) Tomerienſis 236. D.
le Roi (Guillelmus) Magalon. 804. E.

de Roquecorne (Raimundus) Tomerienſis. 237. B. 260. D. 268. B. 714. C.
de Roqueſel (Guillelmus) Biterrenſis 324. A. 387. E. 603. B. 843. B. Inſtr. 51. D. 148. C. 362. D.
Roricius, Uceticenſis 611. A.
de Roſſellay (Hannibal) Carcaſſ. 182. D. 923. C.
Roſtagnus, Leutev. 35. D. 534. D. 584. A. B. 673. D. 739. A. Inſtr. 273. B. D.
de Rotundis de Biſcaras (Johannes Armandus) Biterr. 377. A. 383. D. 520. D. 577. D. 853. D. Leutev. 377. A. 520. D. 577. C.
de Roupi de Cambray (Stephanus) Agath. 695. A.
Rouſſeau de la Pariſiere (Johannes Cæſar) Nemauſ. 464. C. 508. C. 1121. D.
Rouſſet (Franciſcus) Uceticenſis 645. A.
de Rouvres (Robertus) Magalon. 801. C. 828. D. 849. A. Inſtr. 387. C.
de Rupe (Guillelmus) Electenſis 107. B. 1001 A.
de Rupeforti (Guillelmus) Electenſis 280. C.
de Ruvera (Petrus) Uceticenſis 637. D.

S

SALA (Bernardus) Helen. 1053. E.
de Sale (Raimundus) Biterr. 234. E. 334. D. 684. D.
de Salg (Raimundus) Helen. 1059. E.
Salomon I. Agath. 671. D.
Salomon II. Agath. 672. A.
Salomon, Helen. 1033. B.
Saporis (Leodegarius) Magalon. 800. C.
Sartuſius, idem ac Ferricus, Leutevenſis, 558. B.
Saumate (Galhardus) Magalon. 779. E. Inſtr. 380. D. 381. B.
Sedatius, Biterr. 297. B.
Sedatus, Nemauſ. 428. A.
Seguier de la Verriere (Johannes Jacobus) Nemauſ. 463. B. 1120. E.
de Serra (Jacobus) Helen. 1030. 1065. D. Inſtr. 493. B.
de Serralonga (Arnaldus) Helen. 1051. C.
de Servien (Franciſcus) Carcaſſon. 926. C.
Seſnandus ſeu Siſenandus, Nemauſ. 1118. A. B.
de S. Severin (Aimericus) Agath. 698. E. 725. D.
Sfortia (Aſcanius Maria) Helen. 1064. D.
(Guido Aſcanius) Leutev. 566. B.
Silveſter, Carcaſſon. 529. A. 864. C.
Simplicius, Carcaſſon. 870. C. 929. A. C.
Siſemundus, Leutev. 530. A.
Soibert (Guillelmus) Ucetic. 641. B. 651. C.
(Petrus) Uceticenſis 640. B.
Sophronius, Agath. 666. D.
Sorecenis (Raimundus) Carcaſſon. 49. A. D. 315. C. 440. D. 874. B. 1046. E. Inſtr. 36. B.
de Souillac (Johannes Georgius) Leutev. 579. A.
Stabilis & Stabulus, Magalon, 734. E. 735. A.
de S. Stephano (Bernardus) Ucetic. 638. D.
Stephanus I. Agath. 671. A.
Stephanus II. Agath. 31. D. 33. C. 583. D. 672. C.
Stephanus I. Biterr. 299. A.
Stephanus II. Biterr. 33. 307. A. 386. D. 739. D.
Stephanus II. Carcaſſon. 895. E.
Strozzi (Laurentius) Biterr. 366. E. 367. B 1022. D.
de Subjet (Antonius) Monſpel. 812. D. 829. C.
Suniarius I. Helen. 939. E. 1037. D.
Suniarius II. Helen. 1040. C.

T

TAFFOUREAU de Fontaine (Carolus Nicolaus) Electenſis 285. D.
Tatila, Leutev. 530. D.
Tediſius, Agath. 67. E. 146. D. 333. A. 407. C. 415. B. 664. D. 681. A. 703. D. 712. B. C. 723. C. 946. D. 1012. A. Inſtr. 201. E. 334. D. 336. A. 337. B. 443. D.
Teres (Johannes) Helen. 1068. A.
de Terrena (Guido) Helen. 1056. D.
Teſte (Johannes) Agath. 100. C. 358. B. 693. E.
Theodoricus, Leutev. 27. 224. 531. E. 532. D. 601. D. Inſtr. 14. E.
Thomas, Helen. 1058. B.
Tigridius, Agath. 668. D.
de la Tiſſenderie (Johannes) Leutev. 553. D. 604. D. Inſtr. 287. B.
Toſcan (Laurentius) Leutev. 565. D.
Totillus, Leutev. 530. D.
de Treſmals (Poncius) Carcaſſon. 258. D. 316. B. 875. A. 930. C. 980. C. Inſtr. 436. C.
de la Trilline (Petrus) Leutev. 100. C. 358. B. 561. B. 579. C. 963. B.
Tubeuf (Michael) Tomerienſis, 252. E.

V

De VAIROLS (Gaufridus) Carcaſſon. 900. A. 1014. B.
de Valbelle (Ludov. Alfonſus) Electenſis 285. A. 702. B.
de Valdes (Ferdinandus) Helen. 1066. C.
de Valernod (Petrus) Nemauſ. 459. D. 1120. A.
de Valhauques (Raimundus) Biterr. 72. C. E. 73. A. B. 267. E. 335. C. 381. B. 389. E. 390. D. 408. A. 422. C. 423. B. 593. E. 594. A. 711. A. 844. B. E. 950. B. Inſtr. 453. D.
de Valleville (Maurus) Magalon. 802. E.
de Valois (Ludovicus) nominatus Agath. 699. E.
Vaudes (Guillelmus) Helen. 1066. B.
Ubach (Raphael) Helen. 1067. C.
Udalgarius, Helen. 47. B. 49. D. 943. D. 1077. C. 1079. B. 1080. B. 1086. D. E. 1087. A. 1113. B. Inſtr. 485. B.
de Venejan (Guillelmus) Uceticenſis, 621. E. 648. E. 656. D. 843. A. Inſtr. 302. D. 303. B. 304. A. 305. A. 362. D.
Venuſtus, Agath. 664 665. A.
Vercelli (Alfonſus) Leutev. 569. D.
de Verdala (Arnaldus) Magalon. 92. B. 292. C. 731. D. 783. C 846. B. Inſtr. 382. B. 383. C. D.
de la Vergne (Johannes) Leutev. 560. B.
de Vernobs (Petrus) Magalon. 793. B. 847. C. Inſtr. 385. E.
de Vernovo (Armandus) Nemauſ. 449. B.
de Veſc (Antonius) Agath. 180. E. 395. C. 697. D.
(Johannes) Agath. 180. D. 697. B. 704. D.
Ugbertus, Nemauſ. 472. A.
de Vigne (Ludovicus) Uceticenſis, 645. B.
Vilalba (Johannes) Helen. 1066. A.
de Villalonga (Raimundus) Helen. 62. D. 1051. A.
de Villa Vincentio (Franciſcus) Perpinian. 1071. E.
de Villario (Arnaldus) Electenſis 276. A.
de Villequier (Robertus) Nemauſ. 457. B.
Vincentius, Magalon. 733. B.
Vintericus, Nemauſ. 430. A. Inſtr. 2. C. 3. D.
de Viridiſco (Bernardus) Magalon. 776. C. Inſtr. 379. A.
(Johannes) Magalon. 827. E. Inſtr. 383. C.
de Viſſec (Johannes) Magalon. 781. B.
Vitelli (Vitellotius) Carcaſſon. 922. E.
Urbanus, Biterrenſis 31. 306. E.
d'Uſez (Aldebertus) Nemauſ. 51. E. 53. C. 54. D. 318. A. 418. A. 441. B. 466. D. 488. B. 489. A. D. 508. E. 509. B. C. D. 512. A. 513. B. 519. C. 620. B. C. 621. A. 656. D. 840. D. Inſtr. 41. B. 138. E. 192. D. 193. A. 198. A.
(Cuillelmus) Nemauſ. 443. C. 509. E. 513. D. 621. D. E. 623. D.
(Johannes) Nemauſ. 453. B.
(Petrus) Leutev. 441. B. 620. A.
(Raimundus) Uceticenſis, 54. C. 56. B. 318. A 418. A. 442. B. D. 537. E. 620. A. 648. D. E. 652. E. 653. A. 634. A. B. 656. D. 660. D. 840. D. Inſtr. 138. E. 299. B.
Wadaldus, Helen. 28. 224. 736. A. 1036. A. 1077. A. Inſtr. 482. A.
Walafridus, Willafredus & Wideſredus, Uceticenſis 19. 125. D. 616. C. D. Inſtr. 169. A.
Wibertus, Nemauſ. 433. A.
Wilerannus, Carcaſſon. 1009. E. Inſtr. 418. D. *vide* Giſlerannus.
Wileſindus, Agath. 669. A.
Wimildus, Magalon. 732. C.
Winedurius, Helen. 669. C. 1032. D. Inſtr. 2. C. 3. D.
Wiſandus, Carcaſſon. 27. 28. 224. *vide* Guiſandus.
Vulfegarius, Biterr. 298. D. Inſtr. 3. A. E.

X

XATBERTI (Raimundus) Carcaſſon. 870. C. 872. E.
Ximenés (Franciſcus) Helen. 1061. B.

INDEX DECANORUM, PRÆPOSITORUM ET ARCHIDIACONORUM.

A

ABBBABELLUS archidiac. Carcaſſon. 929. C.
Abbo, archid. Carcaſſon. 928. B.
Abondio (Johannes Bapt.) major prior Tomerienſis 254. E.
d'Abzac (Guillelmus) archid. Narbon. 133. E.
de Actiles (Faber) præp. Magalon. 828. D. Inſtr. 387. D.
Ademarus, archid. Narbon. 127. B. Inſtr. 30. E. 31. D.
de Agone (Raimundus) prepoſ. Magalon. 827. C.

de Agrifolio (P.) archid. Magalon. inſtr. 366. B.
Aguillon (Leonardus) præpoſ. Monſpel. 812. B. 829. B.
Aigo, archid. Narbon. 126. B.
Aimericus, archid. Narbon. 126. B.
Aimo, archid. Carcaſſ. 930. A. Inſtr. 429. A.
Albericus & Albricius, præpoſ. Uceticenſis 623. D. E. 624. D. 625. D. 649. B. & archid. Ucetic. Inſtr. 303. A.
Albertus, archid. Uceticenſis inſtr. 303. C.
Alcherius, archid. Leutev. 578. B. Inſtr. 352. B.
Alquerii (Petrus) archid. & decanus Carcaſſ. 932. C. 933. B.
des Alris du Rouſſet (Ludov. Carolus) decanus Carcaſſ. 377. D. 933. E.
d'Amboiſe (Ludovicus) archid. Narbon. 133. D.
Amelii (Petrus) archid. Narbon. 65. C. 130. A.
Amelius archid. Carcaſſon. 928. Inſtr. 422. A.
Andræas præpoſ. Nemauſ. 450. A.
Anſemirus præpoſ. Nemauſ. 465. B.
de Aragone (Iſarnus) archid. Carcaſſon. 62. D. 189. A. 681. B. 879. C. 880. C. 931. A. 946. D.
Ariau (Oliverius) archid. Biterr. 356. C.
Aribert (Simon) archid. Narbon. 134. C.
Aribertus, archid. Carcaſſon. 929. C.
Arnaldi (Guillelmus) archid. Biterr. 383. A.
Arnaldus archid. Leutev. 388. A. 542. B. 578. D
Arnaldus, archid. Narbon. 194. A. Inſtr. 38. E. 39. C.
Arnaldus præpoſ. Uceticenſis 650. A.
Arnalli (Petrus) archid. Helenenſis inſtr. 484. E.
Arnon (Guillelmus) archid. Biterr. 383. B.
Arnulfus, archid. Agath. 703. B.
Arrago (Guillelmus) archid. Leutev. 579. B.
de Arreblaio (Petrus) archid. Narbon. 131. E.
Arrian (Oliverius) archid. Biterr. 383. B. *vide* Ariau.
d'Arſace (Poncius) archid. Narbon. 54. B. 128. D. præpoſ. Uceticenſis 648. D.
Atbrandi (Johannes) præpoſ. Magalon. 772. A. 826. E.
Atho præpoſ. Nemauſ. 434. B. 465. C.
Augerius, archid. Magalon. 744. A. Inſtr, 276. A.
Augerius, archid. Magalon. vel Narbon. aut Nemauſenſis 127. A. Inſtr. 186. E.

B

B. archid. Uceticenſis 653. A.
Baldegandus archid. Nemauſ. 434. B. 468. D.
Bandinel (Antonius) archid. Agath. 704. E.
(Carolus) archid. Agath. 705. A.
(Jacobus) archid. Agath. 705. A.
(Johannes Antonius) archid. Agath. 704. E.
(Philippus) archid. Agath. 704. E.
de Bar (Dionyſius) archid. Narbon. 133. C.
(Jacobus) major prior Electi 287. A.
Bardina (Guillelmus) archid. Narbon. 131. A.
Barnarius, archid. Narbon. 125. C.
Barravi (Guillelmus) archid. Agath. 704. A.
de Barre (Johannes) archid. Ucetic. 653. B.
Barthelemi de Beauregard (Franciſcus) decanus Electi 288. A.
Bartholomæus archid. Carcaſſ. 933. B.
de Baſilhac (Johannes) archid. Narbon. 134. A.
Baſterii (Petrus) archid. Biterr. 382. B.
Batui (Petrus) archid. Biterr. 382. D.
de Beauxhoſtes de Roanel (Franciſcus) præpoſ. Monſpel. 830. A.
de Beauxhoſtes de Ste. Colombe (Johannes Anton.) præpoſ. Monſpel. 830. A.
de Beauvau (Gabriel) præpoſ. Nemauſ. 468. A.
de Becanils (Boncius) præpoſ. Ucetic. 627. E. 649. D.
Bellan (Johannes Bapt.) præpoſ. Ucetic. 652. C.
de Belleval (Franciſcus Ignatius) præpoſ. Monſpel. 831. A.
de Bellopodio (Raimundus) præpoſ. Magalon. 827. C.
de Bello ſole (Simon) archid. Narbon. 133. E. 1001. E.
Benedictus archid. Carcaſſ. 230. E. 930. B.
Berengarii (Petrus) archid. Agath. 686. B. 703. E. Inſtr. 338. B.
Berengarius archid. Carcaſſon. 878. A. 930. D. 934. C. E. Inſtr. 441. C.
Bernardi (Petrus) archid. Helen. inſtr. 484. E.
(Petrus) præpoſ. Nemauſ. 465. D. E.
(Sigfredus) archid. Carcaſſon. 872. C. 930. B.
Bernardus archid. & præpoſ. Biterr. 304. A. 308. D. 378. A. C.
Bernardus archid. Carcaſſon. 873. B. 930. B.
Bernardus archid. Leutev. 578. B. Inſtr. 268. D. 272. E.
Bernardus præpoſ. Magalon. 54. D. 754. A. archidiaconus Inſtr. 354. C.
Bernardus archid. Narbou. 129. E.
Bernardus præpoſ. Nemauſ. 466. D. archid. 468. D. E. 469. A. Inſtr. 286. A.
Bernardus præpoſ. Ucetic. 648. E. Inſtr. 503. A. C. D.
Bernardus (Poncius) archid. Biterr. 378. D.
Bertrandus archid. Magalon. 744. A. præpoſitus Inſtr. 366. B.
Bertrandus archid. Narbon. 126. D.
Bertrandus præpoſ. Ucetic. 486. D. 619. A. 621. A. 648. C. D.
Beſſerier (N.) præpoſ. Nemauſ. 468. A.
le Blanc (Johannes) decanus Carcaſſon. 930. E.
Blanquerius (Petrus) archid. Carcaſſon. 932. C.
Bloquier (Poncius) archid. Carcaſſ. 932. B.
de Bociacis (Raimundus) præp. Magalon. 772. B. 773. C. 826. E.
Boërii (Petrus) decanus Carcaſſ. 919. B. 933. C.
de la Boiſſieyre (Ugolinus) decanus Carcaſſ. 932. E.
de Boiſſon (Poncius) præpoſ. Nemauſ. 466. E.
Bompar archid. Carcaſſ. 468. E.
Bonet (Petrus) præpoſ. Ucetic. electus 652. B.
de S. Bonet de Thoiras (Claudius) archid. & præpoſ. Monſpel. 460. E. 461. A. 818. E. 829. D.
Bonifacius archid. Narbon. 126. D.
Boſqueti (Johannes) præpoſ. Carcaſſon. 605. C.
Brachii fortis (Franciſcus) præpoſ. Ucetic. 651. A.
Brancatius (Nicolaus) archid. Narbon. & card. 133. B.
de Broa (Jacobus) archid. Biterr. 348. A. 382. A.
de Brugali (Poncius) archid. Narbon. 50. B. 128. C. 876. B. Inſtr. 38. A.
de Buxedone (Raimundus) archid. Ucetic. 653. B.

C

De CABROL (Petrus) major prior Tomerienſis & archid. 255. A.
de Calmels (Arnaldus) decanus Carcaſſ. 933. D.
de Cambannico (Johannes) archid. Leutev. 578. D.
de Campo (Guillelmus) prior capituli Magalon. inſtr. 361. C.
de Canillac (Raimundus) præp. Magalon. 790. A. 827. E.
de Capreolis (Ademarus) præp. Magalon. 774. D. 827. A. Inſtr. 376. C. 378. E.
de Cardaillac (Poncius) major prior Tomerienſis 254. E.
de Caſaletz (Arnaldus) archid. Narbon. 134. E. 135. A.
(Carolus) archid. Narbon. 134. E.
(Franciſcus) archid. Narbon. 136. A.
(Johannes Franciſcus) archid. Narbon. 135. B.
(Scipio) archid. Narbon. 135. A.
de Caſilhaco (Petrus) archid. Carcaſſon. & Narbon. 129. B. 930. C.
de Caſouls (Guillelmus) præp. Nemauſ. 466. E. 545. A.
de Caſtelnau Clermont Lodeve (Franciſcus Guillelmi) 109. C. 133. D. 248. E.
de Caſtellione ſeu Caſtilione (Guillelmus) archid. Carcaſſ. 931. E. 955. A.
de Caſtronovo (Guillelmus vicecomes) archid. Helen. 1076. C.
(Uzalgarius) archid. Helen. 1045. 1046. A.
de Caſtro verduno (Garcias Arnaudi) archid. Carcaſſ. 933. A.
de Caucio (Berengarius) archid. Biterr. 380. D.
du Caylar (Julianus) archid. Biterr. 368. C. 383. B.
du Caylar de Spondeillan (Guillelmus) archid. Biterr. 382. D.
de Chalezio (Petrus) præpoſ. Nemauſ. 467. C.
de Chalvelet (Aimericus) decanus Carcaſſ. 933. E.
de Chambert (Johannes) archid. Narbon. 134. B. 412. A. 922. C.
de Chanaco (Bertrandus) archid. Agath. 704. B.
de Claret (Ludovicus) præpoſ. Monſpel. 829. C.
Clavel (Robertus) præpoſ. Nemauſ. 468. A.
de Cocone (Poncius) archid. Agath. 703. C.
Cohon (Anthymus Dionyſius) præpoſ. Nemauſ. 468. B.
(N.) præp. Nemauſ. inſtr. 230. B. 251. B.
de Concenons (Iſarnus) archid. Biterr. 380. C.
de Corneliano (Gerardus) major prior Tomer. 251. A. 253. E. 254. E. 718. A.
(Hugo) archid. Biterr. 379. C. 380. D.
(Petrus) archid. Agath. 703. C. 704. C.
de Corzano ſeu Cerzano (Bernardus) archid. Carcaſſ. 885. D. 931. C.
de Coſta (Johannes) præpoſ. Magalon.

Digitized by Google

805. B. 828. E.
de Crecio (Raimundus) archid. Leutev. 578. C.
de la Croix (Petrus) præpoſ. Nemauſ. 468. A.
(Robertus) præpoſ. Nemauſ. 467. E. 468. A.
de la Croix d'Anglars (Joſephus) archid. Narbon. 136. B.
de la Croix de Caſtries (Armandus Petrus) archid Narbon. 136. B. 726. C.
de Currilis (Stephanus) archid. Agath. 704. C.

D

DALEMAR (N.) præpoſ. Nemauſ. 468. A.
Dax (Antonius) archid. Carcaſſon. 192. A.
Deodatus, archid. Biterr. 316. A. 379. C.
de Deucio (Johannes) præpoſ. Uceticenſis 636. E. 651. A.
Didimus, archid. Nemauſ. 468. D.
Donellus, archid. Carcaſſon. 928. B.
Donjaų (Petrus) archid. Agath. 704. D.
Doriac (Guillelmus) archid. Agath. 686. E. 704. A.
de Dorna (B.) archid. Biterr. 381. B. 493. C.
Dumas (Guillelmus) decanus Electi 288. A.

E

EBRALDI (Rigaldus) major prior Tomerienſis 254. E.
Engilbertus, archid. Biterr. 380. D. Inſtr. 59. A.
Engilbertus (Stephanus) archid. Biterr. 332. A. 380. E.
Ermengaudus archid. Agath. 676. C. E. 703. A. Inſtr. 319. C. 320. D.
Eſcriva (Petrus) archid. Narbon. 130. E. Inſtr. 67. D.
de S. Eſtienne (Guillelmus) archid. Narbon. 134. A.

F

FALCO præpoſ. Nemauſ. 458. C.
de la Fare (Marcus) decanus Aleſienſis 518. C.
de la Fare Tornac (Anton. Aurelius) decanus Aleſienſis 518. C.
Faucon (Jacobus) præp. Nemauſ. 467. E.
Favre (Gabriel) archid. Biterr. 383. B.
Fermet (Johannes) archid. Agath. 704. D.
Ferrandus (Petrus) archid. Helen. 1077. D.
de Fiſco (B.) archid. Biterr. 381. D.
de Fontenay (Philippus) decanus Carcaſſ. 932. D.
Fortezi (Petrus) præp. Ucetic. 651. D.
des Foſſés (Johannes Antonius) archid. Agath. 706. A.
Framaldus præpoſ. & archid. Biterr. inſtr. 130. A.
de Fredol (Guillelmus) archid. Biterr. 346. A. 381. E.
(Johannes) præpoſ. Nemauſ. 467. B.
(Raimundus) archid. Biterr. 381. C.
Froment (Gabriel) præpoſ. Uceticenſis 644. C. 651. D. 652. C.
(Johannes) præpoſ. Ucetic. 652. A.
(Petrus) præpoſ. Ucetic. 651. E.
Frotardus, præpoſ. Nemauſ. 466. E. 509. E.
Fulci (Bernardus) præpoſ. Nemauſ. 467. C.
S. Fulcrannus, præpoſ. Magalon. 55. C. E. 532. D. 736. C. 754. B. C. D. 763. B. 824. C. Inſtr. 139. C. 361. C.

G.

G. archid. Magalon. inſtr. 354. E.
Galterius, archid. Carcaſſ. 889. D. 931. E.
Garcini (Petrus) archid. Magalon. inſtr. 367. E.
Garcinus (P.) archid. Uceticenſis 653. B.
de Gardiis (Guillelmus) præpoſ. Ucetic. 631. C. 650. B. C.
Gaucellni (Raimundus) archid. Biterr. 379. B. 588. D.
Gaucelinus (Bernardus) præpoſ. Magalon. 753. A. B. 824. A.
Gausfredus archid. Leutev. 578. B. Inſtr. 268. D.
Gauzmar (Bertrandus) præpoſ. Magalon. 824. E.
de S. Geneſio (Guillelmus) archid. Biterr. 381. A.
Geneſius archid. Magalon. 732. A.
Geppe (Gabriel) archid. Biterr. 382. D.
(Nicolaus) archid. Biterr. 382. 383. A.
de S. Gervaſio (Bernardus) præpoſ. Magalon. 825. E.
Giſchafredus (Bernardus) archid. Helen. 1076. B.
Godefridi (Poncius) archid. Biterr. 382. B.
de Gordonio (Bernardus) archid. Carcaſſ. 933. A.
Goſcelinus archid. Nemauſ. 468. E. Inſtr. 192. D.
Goy (N.) præpoſ. Nemauſ. 468. A.
de Gozono (Aſtorgius) præp. Magalon. 797. D. 798. B. 828. C.
Guaſqueti (Johannes) præpoſ. Carcaſſ. 605. C. 1000. A.
Guido archid. Carcaſſ. 931. C. 1020. A.
Guido præp. Magalon. 756. E. 758. D. E. 759. C. D.
Guifredus (Bernardus) archid. Biterr. 306. C. 378. C.
Guigo decanus Nemauſ. inſtr. 182. B. præpoſ. inſtr. 183. E.
Guigo vel Guigonis (Petrus) præpoſ. Nemauſ. 438. E. 465. D. 468. D.
Guillelmi (Bernardus) archid. Biterr. 380. A.
(Petrus) archid. Nemauſ. inſtr. 183. E.
Guillelmus archid. Agath. 674. E. 703. A.
Guillelmus archid. Biterr, 308. D. 378. D. præpoſ. 378. A.
Guillelmus archid. Carcaſſ. 931. C.
Guillelmus archid. Narbon. 126. C. 128. E. 130. C. Inſtr. 201. E.
Guillelmus archid. Nemauſ. 468. E. præpoſ. 466. C.
Guillelmus præpoſ. Uceticenſis 621. B. 625. E. 648. E. 649. D. E.
de Guiolan (Johannes) archid. Narbon. 133. C.
Guiſlamundus archid. Narbon. 125. D. Inſtr. 14. D.
Guitardi (Berengarius) archid. Leutev. 549. C. 579. B.
Gundalrici (Johannes) præpoſ. Magalon. 770. E. 826. D.

H

HALLAY (Nicolaus) præp. Nemauſ. 468. A. 1121. E.
d'Haudeſſan (Franciſcus) præp. Monſpel. 831. A.
de Hautpoul (Bernardus) archid. Narbon. 134. C
Helie (Nicolaus) archid. Agath. 704. E.
Hermes, archid. Narbon. 125. C.
de Hirſpaco (Antonius) archid. Biterr. 360. D. 382. B.
Hugo archid. Biterr. 378. D. Inſtr. 133. D. 137. A.

I

JABOT (Bernardinus) decanus Electi 287. B.
Jacobus archid. Narbon. 131. A.
Igoaldus, archid. Helen. 1076. A.
de S. Johanne (Fredolus) archid. Agath. 703. D.
Johannes archid. Agath. 704. C.
Johannes archid. Nemauſ. 468. C.
Jordanus (Guillelmus) archid. Helen. 1051. D. 1055. B. 1079. A.
(Raimundus) præpoſ. Ucetic. 609. 638. E. 639. A. 650. B. 651. A.
Iſarnus, archid. Biterr. 387. D.
Iſarnus archid. Carcaſſ. 930. A.
Iſnardus archid. Nemauſ. 468. D.
de Judicati (Franciſcus) archid. Agath. 704. D.
de S. Juſto (Petrus) archid. Biterr. 381. C.
(Poncius) archid. Biterr. 337. D. 381. B.
Juvenis (Antonius) archid. Biterr. 383. B.

L

LAMBERTUS archid. Leutev. 578. C. Inſtr. 279. A.
de Languiſel (Andreas) præp. Nemauſ. 447. E. 467. B. 1121. E. Inſtr. 166. D.
Lartoux (Petrus) præp. Ucetic. 651. E.
de Lautrico (Johannes) archid. Biterr. 381. D. 382. A.
de Leboiraco (Petrus) archid. Biterr. 322. C. 380. B.
Leotardus archid. Narbon. 125. E. Inſtr. 18. C. 19. A.
de Leſtrange (Franciſcus) præp. Nemauſ. 467. E.
de Leveduno (Arnaldus) archid. Narbon. 128. B. 145. B.
de Levezon (Bermundus) archid. Biterr. 314. A.
de Luco (Bernardus) archid. Narbon. 128. A.

M

MAILHOT (Petrus) præp. Ucetic. 652. B.
de Malamorte (Galhardus) archid. Leutev. 595. E.
de Mandagoto (Guillelmus) archid. Nemauſ. & Ucetic. 344. D. 469. A. 653. C.
(Robertus) archid. & præpoſ. Uuctic. 635. D. 650. D. 653. C.
Marchiæ (Guibertus) archid. Leutev. 595. E.
Marqueſii (Stephanus) præpoſ. Nemauſ. 467. B.
de Marſolier (Jacobus) præpoſ. Ucetic. 652. D.
de S. Martin (Chriſtophorus) decanus Electi 287. B.
Mas (Petrus) præpoſ. Monſpel. 831. A.
Maſſe (Guillelmus) præp. Ucetic. 650. C.
de Mataplana (Raimundus) archid. Helen. 1077. C.
Matentes (Honoratus) archid. Electi 287. B.
Matfredus archid. Biterr. 315. D. E. 319. A. 379. B. D. 590. A. Inſtr. 137. E.
Matfredus præp. Narbon. 48. B. 306. A. 675. D. archidiac. 126. C. Inſtr. 106. D.
Matthæi (Johannes) archid. Nemauſ. 1119. B.
Maugras (Nicolaus) præp. Ucetic. 643. B. 651. D.

de Mauſſac

de Mauſſac (Jacobus & Johannes) archid. Biterr. 383. C. D.
de Menard de Leſtang (Jacobus Joſeph) decanus Electi 288. B.
de Meretz (N.) præpoſ. Alcſienſis 518. B. 523. D.
de Meridat (N.) archid. Nemauſ. 470. A. Inſtr. 230. B. 231. B.
de Meſua (Bernardus) præpoſ. Magalon. 761. E. 826. A.
Miramarenſis (Hugo) archid. Magalon. 765. D.
de Mociaco (V. G.) archid. Narbon. 443. D.
de Mociano (Berengarius) archid. Narbon. 129. C. 194. E.
de Molleto (Bernardus) archid. Helen. 1077. D.
de Montaigny (Aimericus) archid. Narbon. 131. C.
de Monte alto (Aimericus) archid. Biterr. 382. A.
de Monte arſerio (Raimundus) præpoſ. Ucetic. 650. A.
de Montebruno (Petrus Raim.) præpoſ. Agath. 688. C.
de Montelauro (Johannes) præp. Magalon. 763. D. 765. A. 826. A. 844. A.
de Montepeſſulano (Petrus Raimundi) archid. Narbon. 131. C.
de Monterotundo (Raimundus) archid. Biterr. 314. B. 379. B. 676. A. Inſtr. 319. C.
de Morcſio (Michael) archid. Magalon. inſtr. 371. C.
de Mota (Galhardus) archid. Narbon. & card. 132. D. E.
de Murato (Petrus) archid. Biterr. 382. B.
de Muro veteri (Bernardus) archid. Agath. 703. C. Inſtr. 332. D. præp. Magalon. 767. D. 826. B.
(Raimundus) archid. Biterr. 589. A.

N

De NAGIS (Bremundus) præp. Nemauſ. 467. B.
de Nairano (Raimundus) archid. Biterr. 379. A.
de Narbona (Bernardus) archid. Biterr. 380. C.
(Georgius) archid. Narbon. 134. A.
(Saturninus) archid. Monſpel. 184. B.
(Sebaſtianus) archid. Narbon. 134. B.
Niger (Raimundus) archid. Biterr. 331. A. 380. D. præpoſitus annualis 379. A.
Normanni (Jacobus) archid. Narbon. 131. D.

O

D'OLARGUE (Poncius) præpoſ. Nemauſ. 467. C. præpoſ. Magalon. 828. C. Inſtr. 384. E.
(Sicardus) præpoſ. Magalon. 826. B.
d'Oriole (Johannes) archid. Narbon. 133. C.
de Ortafano (Guillelmus) archid. Helen. 1078. A.
Otgerius, archid. Magalon. inſtr. 350. D. 352. B.
Otho præpoſ. Carcaſſ. 877. A.

P

P. archid. Narbon. 131. A. 289. A.
de Pavilhan (Raimundus) archid. Narbon. 131. C.
Pelet de la Verune (Guillelmus) præpoſ. Monſpel. 264. A. 812. B. 829. C.
de Penna (Geraldus) major prior Electi 287. A.
de Percin de Montgaillard (Carolus Mauricius) archid. Tomer. 256. A.
de Pereria (Arnaldus) præpoſ. Nemauſ. 467. D.
Petrus archid. Agath. 679. C. Inſtr. 332. B.
Petrus archid. Biterr. 381. E.
Petrus archid. Carcaſſ. 931. E. Inſtr. 84. D.
Petrus archid. Leutev. 535. D. 585. C. Inſtr. 272. E.
Petrus archid. Magalon. inſtr. 276. B. 277. D. Præpoſ. 266. E.
Petrus archid. Narbon. 55. C. 125. D. 127. A. 128. E. 130. D. 683. C. Inſtr. 64. B. 84. D.
Petrus archid. Nemauſ. 439. E. 468. E. 475. A. Præpoſitus 429. E. 465. C. 475. A.
Petrus præpoſ. Ucetic. 51. E. 589. E. 648. C. 652. A.
Picis (Euſtachius) archid. Biterr. 382. A.
de Pinville (N.) præpoſ. Ucetic. 652. D.
de Planaco (Guillelmus) archid. Biterr. 383. A.
de Podio (Bertrandus) major prior Tomer. 254. E. Inſtr. 91. D.
(Franciſcus) electus major prior Tomer. 255. A.
(Johannes) archid. Biterr. 382. D.
Poncius, archid. Agath. 677. A. 703. B. Inſtr. 323. E. 324. C.
Poncius archid. Biterr. 379. D.
Poncius archid. Carcaſſ. 888. B. 931. E.
Poncius præpoſ. Magalon. 771. C. 826. D. Inſtr. 349. A. D. 352. B. Monſpel. 822. E.
Poncius archid. Narbon. 128. B. 194. A.
Poncius præpoſ. Nemauſ. 435. D. 465. C. D.
Poncius præpoſ. Ucetic. 129. A. 442. B. 627. A Inſtr. 41. B. 138. E.
Poncius (Willelmus) præpoſ. Biterr. 378. A.
de Ponte (Poncius) præpoſ. Ucetic. 649. D.
de Popiano (Stephanus Guill.) archid. Biterr. 380. B. Inſtr. 141. D.
Potirat (Antonius) archid. Agath. 704. D.
de Pradel (Claudius) præpoſ. Monſpel. 830. A.
Preverandi (Johannes) archid. Ucetic. 502. D. 653. D.

R

R. archid. Biterr. 334. B. 381. A.
Radulfi (Guillelmus) archid. Carcaſſ. 931. C. Inſtr. 450. B.
Radulfus archid. Agath. 703. B.
de Raimond de Brignon (Carolus) præp. Monſpel. 829. E.
Raimundi (Guillelmus) archid. Carcaſſ. 878. C. 930. E.
(Petrus) archid. Agath. 704. A. Inſtr. 70. A.
(Petrus) archid. Biterr. 380. C.
Raimundus, archid. Biterr. 338. C. 594. B.
Raimundus archid. Carcaſſon. 877. B. 930. D. Inſtr. 440. D.
Raimundus archid. Leutev. 540. B.
Raimundus archid. Nemauſ. 468. E. 589. E. Inſtr. 41. B.
Raimundus præpoſ. Ucetic. 629. A.
Rainardi (Bernardus) archid. Narbon. 48. B. 126. E. 127. B. Inſtr. 30. E.
de Remolinis (Petrus) præpoſ. Nemauſ. 455. B. 467. D.
de Renouard (Antonius & Bartholom.) archid. Narbon. 198. B.
de Rentegueria (Raimundus) major prior Electi 287. B.
de Ribalta (Raimundus) archid. Nemauſ. 468. D.
Ricardus archid. Leutev. 535. D. 578. B. 585. C.
de Rivo (Geraldus) archid. Carcaſſon. 930. C.
Robert (Philippus) præpoſ. Nemauſ. 468. C.
de Rochefort (Bernardus Raimundi) archid. Carcaſſ. 879. C. 931. A.
Rogerius archid. Narbon. 55. C. 128. B. 129. A. 194. A. 442. B. Inſtr. 41. B. 138. E.
Rooſtannus, archid. Carcaſſon. 929. C.
Rothaldus, præpoſ. Nemauſ. 465. C.
de Roviere (Daniel) præpoſ. Ucetic. 652. C.
de Roupi de Cambray (Stephanus) decanus Agath. 695. A.
de Roux de Revel (Raimundus) archid. Carcaſſ. 1023. B.
Roy (Rodolfus) præpoſ. Ucetic. 652. A.
de Rupefixa (Guillelmus) archid. Biterr. 381. E.

S

De SALA (Guillelmus) præpoſ. Nemauſ. 467. A.
de Salmo (Berengarius) præpoſ. Magalon. 828. C.
Salomon archid. Biterr. 306. C. 378. C.
de Salva (Raimundus) præpoſ. Ucetic. 631. E. 632. C. 634. B. 635. B. 650. B. C.
Salvaire (Raimundus) archid. Biterr. 381. A.
Sardemic (Guniotus) archid. Carcaſſon. 933. A.
Sarlando (Michael) præpoſ. Nemauſ. 467. D.
de Sarratis (Michael) præpoſ. Monſpel. 399. B. 408. C. 829. B.
(Secundinus) præpoſ. Magalon. 828. D.
Sarret (Michael) præpoſ. Monſpel. 251. B.
Scannerii (Arnaldus) archid. Narbon. 132. C.
Scovin (N.) præpoſ. Alcſienſis 518. C.
Siffredi (Petrus) archid. Biterr. 364. D. 382. C.
Sigfredus archid. Carcaſſ. 930. C.
Simplicius archid. Carcaſſon. 929. B.
Soiberti (Guillelmus) præpoſ. Ucetic. 640. D. 641. B. 651. C. Inſtr. 309. D.
Stephani (Poncius) archid. Narbon. 127. D. 128. C. Inſtr. 37. D.
Stephanus archid. Magalon. 732. B. Inſtr. 201. E.
Stephanus archid. Narbon. 125. B. 130. C. Inſtr. 201. E.
de Sujolis (Fredolus) præpoſ. Ucetic. 650. D.

T

De TEXERIIS (Guill.) præpoſ. Nemauſ. 467. C. 785. D.
S. Theodardus archid. Narbon. 20. C. 125. C. Inſtr. 168. D.
de Theſan (Franciſcus) archid. Tomer. 403. D.
(Gabriel) archid. Tomer. 256. A. 403. D.
(Henricus) archid. Tomer. 255. B.
(Triſtanus) major prior Tomer. 255. A.
Thiboult (Thomas) præpoſ. Ucetic. 652. B.
de Toloſa (Michael) archid. Narbon. 131. B.
de Trillina (Petrus) archid. Leutev. 561. B. 579. C.
de Triſtan (Arnaldus) archid. Agath. 705. A.
Tubeuf (Antonius) archid. Biterr. 383. B.
a Turre (Guillelmus) præpoſ. Magalon. 827. D.

Digitized by Google

INDEX DECANORUM, PRÆPOS. ET ARCHIDIAC.

V

De VABERE aut Vabre (Petrus) præpoſ. Magalon. 755. E. 824. E.
de Valbelle (Henricus) decanus Electi 288. B.
Valerianus, archid. Nemauſ. 468. D.
de Valernod (Petrus) archid. Carcaſſon. 459. D.
de Valheliis (Bertrandus) præpoſ. Ucetic. 651. E.
Vaſchome, archid. Carcaſſon. 888. B.
de Ucetia (Raimundus) archid. Biterr. 380. E.
Udalguerii (Willelmus archid. Helen. 144. B.
de Ventadour (Guido) præpoſ. Magalon. 825. A.
de la Vergne de Treſſan (Johannes Polydorus) archid. Agath. 706. A.
Vernede (Stephanus) archid. Leutev. 572. 573. C. 579. C.
de Vezonobrio (Petrus) præp. Nemauſ. 466. A.
Viguier (Petrus) præp. Nemauſ. 467. E.
de Villario (Bernardus) archid. Agath. 704. A. præpoſ. Narbon. *ibid.* archid. Narbon. 132. B.
de Vin (Claudius Julianus) archid. Agath. 706. A.
de Viridario (Petrus) archid. Narbon. 132. B.
de Viridiſco (Johannes) præp. Magalon. 827. E.
de Viſſac (Johannes) præpoſ. Magalon. 781. C.
Viſulfus archid. Carcaſſon. 929. C. 940. B.
de Urgio (Bernardus Hugonis) archid. Helen. inſtr. 490. A.
Willelmi (Raimundus) præpoſ. Nemauſ. 466. B.
Wiſſardus major prior Tomerienſis 254. E.

INDEX ABBATUM ET PRIORUM.

A

A. Villæ magnæ. 408. B.
de Abriniaco (Guillelmus) Anianæ, 762. E. 763. B. 826. A. 844. A.
(Rigaldus) Caunenſis, 179. B.
d'Abzac de la Douze (Audoinus) Craſſæ, 109. A. 965. B. C.
(Petrus) 108. C. 109. A. 964. B. 966. B. C. 1064. C.
Acatmeirus, S. Andreæ de Sureda, 1080. D.
de Acciaco (Bernardus) Arularum 1089. C.
d'Acqs (Antonius) S. Polycarpi, 282. C.
de Acromonte (Gabriel) S. Egidii, & cardinalis, 505. C.
d'Adag (Petrus) S. Aniani 258. C.
Adalardus, S. Egidii, 508. C.
Adalaricus, Craſſæ, 937. C.
Adaulfus, S. Jac. Biterr. 414. C.
Addala, S. Andreæ de Sureda, 1079. E.
Ademarus, Anianæ, 603. B. 842. C.
Ademarus, Juncell. 402. B.
Ademarus, B. M. Regalis 1114. D.
Ademarus, S. Pontii Tomer. 226. D.
Ademarus, S. Salvatoris Leutev. 603. B.
Ademarus, S. Tiberii, 440. D. 441. A. 487. C. 619. C. 710. A. 713. D. Inſtr. 318. D. 321. A.
Ademarus, Villæ longæ 1020. E.
Adhemar de Monteil de Grignan (Ludov. Joſeph) S. Hilarii, 1017. B.
Adrebaldus, S. Tiberii, 708. D. Inſtr. 313. E.
de Afriano (Poncius) S. Tiberii, 715. B. Inſtr. 340. C. D.
Agelmarus, S. Salvatoris Leutev. 533. B. 602. A.
de Agentico (Raimundus) S. Egidii 500. A.
Agila, Craſſæ, 937. D.
Agius, S. Pauli Narbon. 142. B.
Agobardus, Arularum 1085. B.
Agomeſindus, Arularum, 1085. B.
de Agrifolio (Petrus) Craſſæ, 958. C.
(Raimundus) prior Caſſiani, 418. E.
(Raimundus) Craſſæ, 958. A.
Aguſſacus, Juncell. 424. C.
Aimericus, Arularum, 1085. B.
Aimericus, Caunenſis 159. B.
Aimericus, S. Jac. Biterr. 414. C.
Aimericus, S. Pauli Narbon. 126. B. 142. A. B. 145. E. 304. E.
Aimericus S. Pontii Tomer. 225. D. 231. C.
Aimericus, S. Salvat. Leutev. 603. B. C. 842. C. D.
Aimo prior Caſſiani 419. B.
Ainardi (Johannes) Villæ longæ 1021. C.
Ainardus, Villæ longæ 1020. A.
de Ajorto (Udalgerius) abb. Electenſis 189. A. 272. A. 289. A. 844. C.
Alberti (Oliverius) Juncell. 403. C.
Albertus, S. Pauli Narbon. 150. E.
Alboinus, S. Hilarii Carcaſſ. 189. A. 232. E. 681. D. 880. D. 947. D. 1012. A. Inſtr. 452. E.
d'Albon (Henricus) S. Salvat. Leutev. 605. E.
Alboti (Johannes Perpetuus) Villæ magnæ fiduciarius abbas, 412. D.
d'Albret (Amanevus) prior S. Saturnini de Portu 662. D.
(Ludovicus) Craſſæ, 963. E.
Aldebertus, S. Pauli Narbon. 145. D.
Aldebertus, Pſalmodii, 476. C.
Alfonſus, Montis olivi 26.
d'Alibert (Johannes) Caunenſis, 183. C.
Alinardus, S. Guill. de Deſertis 581. D.
de Alione (Arnaldus) S. Andreæ de Sureda 1056. B. 1081. D.
d'Allignan (Benedictus) Craſſæ, 189. A. 233. E. 884. E. 947. B. 1081. B. Inſtr. 201. E.
(Berengarius) S. Jac. Biterr. 414. E.
Alpharici (Petrus) Fontis frigidi 208. C. E.
de Altopullo (Iſarnus) Montis olivi, 991. A.
(Petrus Raimundi) S. Pauli Narbon. 145. C.
de Altuno (Petrus) Vallis magnæ, 722. C. 726. E.
de Alzona (Guillelmus) Craſſæ, 895. B. 897. A. 955. E. 990. E. 1056. C. 1081. E.
(Petrus) Montis olivi, 932. A. 987. B.
Amalrici (Johannes) Francarum vall. 514. C.
de Amancianis (Bernardus) Montis olivi, 875. B. C. 980. B. 1017. E. Inſtr. 436. C. 437. E.
de Ambaſia (Georgius) S. Pauli Narbon. 151. A.
Amedeus, Vallis magnæ 321. C. 322. A. 721. C. E. 723. C. 755. D.
Amelii (Poncius) Electenſis, 271. A. B.
Amianus, Anianæ, 843. B.
Amicus, S. Laurentii de Caſulis 136. E.
Ana, S. Hilarii 1009. D. Inſtr. 416. E.
d'Ancezune de Caderouſſe (Johannes) S. Petri de Salva 523. B. prior S. Saturnini de Portu 663. A.
(Roſtagnus) S. Petri de Salva 523. B. prior S. Saturnini de Portu 663. A.
de S. André (Martinus) S. Pauli Narbon. 151. B.
Andreas, S. Martini de Canigone 1112. A.
Andreas (Petrus) Villæ longæ 1022. A.
de Anduſia (Bermundus) S. Tiberii 594. A Inſtr. 338. E.
Angelmarus abbas in eccleſia Leutev. inſtr. 268. E.
d'Anglure de Bourlemont (Ludovicus) Craſſæ 970. B.
Anianus, Caunenſis 155. A. D. 255. C. 256. C.
Anianus S. Johannis in Extorio 256. C.
Anianus, S. Laurentii in Olibegio 155. D.
Anianus, fundator & primus abbas S. Laurentii Vernaduprenſis 255. C.
d'Antelmy (Carolus Octavianus) S. Aniani 266. A.
Antonius, Arularum 1089. A.
Antonius, Fontis frigidi 211. E. 1078. B. Inſtr. 491. C.
Antonius, Francarum vall. 514. D.
de Aragone (Iſarnus) Montis olivi, 981. E.
Arbertus, Villæ magnæ 405. B. Inſtr. 133. E.
de Arboratio (Ricardus) S. Guillelmi de Deſertis 400. B. 537. E, 538. D. 590. B. 753. C. Inſtr. 141. E. 282. C.
Ardingus, S. Guill. de Deſertis 581. C.
Arditi (Raimundus) S. Afrodiſii, 394. D.
Ariſonſus, Montis olivi, 928. C. 975. C. 976. A.
Arimaudi (Poncius) prior S. Saturnini de Portu, 660. E.
d'Arles (Michael) perſonatus abbas S. Tiberii, 718. C.
Arluſus & Arnulfus, Arularum, 1085. B.
d'Armagnac (Georgius) S. Aniani 262. E. Craſſæ 967. D. 968. A.
Armandi (Johannes) Anianæ 716. A. 801. B. 849. A. B. S. Tiberii 359. C. 715. E. 849. B.
Armandus, Juncellenſis 403. A. E.
Arnaldi (Guillelmus) S. Jacobi Biterr. 415. C.
(Petrus) Sendracenſis 519. D.
Arnaldus S. Andreæ de Sureda 1082. A.
Arnaldus, S. Aniani 259. C.
Arnaldus, Arularum 1088. C. 1091. B.
Arnaldus, Caunenſis 163. A. Inſtr. 31. E.
Arnaldus, Craſſæ, 136. D.
Arnaldus, S. Egidii, 500. D.
Arnaldus, Fontis frigidi 201. C. 203. A. 207. D. 211. E. 1026. D. 1053. D.
Arnaldus, S. Hilarii 1013. A. Inſtr. 457. C.
Arnaldus, S. Jacobi Biterr. 414. D.
Arnaldus, Jocundenſis, 289. B.
Arnaldus, S. Martini de Canigone 1112. A.
Arnaldus, S. Martini de Lenis, 290. A. B.

Digitized by Google

Arnaldus, S. Michaelis de Coxano 1101. D. Inſtr. 486. C. 487. A.
Arnaldus, S. Pauli Narbon. 149. D.
Arnaldus, Pſalmodii, 42. E. 474. D. 477. D.
Arnaldus, S. Salvatoris Leutev. 605. A.
Arnaldus, Sendracenſis 173. B. 488. B. 520. A.
Arnaldus, S. Tiberii 46. E. 47. C. 536. C. 675. A. B. 709. D. Inſtr. 277. E. 316. C. 317. C.
Arnaldus, Vallis magnæ, 723. D. 724. D.
Arnaldus, Villæ longæ, 1017. E. 1018. D. 1019. D. 1024. A. Inſtr. 438. B.
Arnaldus, Villæ magnæ 407. A.
Arnaldus (Bertrandus) S. Hilarii 904. C. 962. D. 1015. C.
Arnalli (Petrus) B. M. Regalis prior 1113. B.
(Poncius) S. Andreæ de Sureda 1080. A.
d'Arnoye (Jacobus) S. Jacobi Biterr. 366. E. 367. C.
(Johannes) S. Jac. Biterr. 416. B.
Arnulfus, Anianæ 835. B.
Arnulfus, Montis olivi 977. D.
Arnulfus, S. Polycarpi 188. C.
Arnulfus, S. Poncii Tomer. 226. B.
Arquerii (Petrus) S. Hilarii 1014. A.
Arraſatus, Juncellenſis 424. C.
Artmandus, Villæ magnæ 405. B.
Arucio, S. Pauli Narbon. 142. B.
Aſegarius, S. Martini de Lenis 290. B.
de Aſcillano (Petrus) prior S. Martini de Lenis 291. A.
Aſtorgius, S. Egidii 495. C.
Atala, fundator & I. abbas S. Polycarpi 186. D. 188. C.
Atho ſeu Otho vel Odo, Fontis frigidi 201. C.
Attala, Craſſæ 937. B.
Atticus, S. Egidii, 482. E.
Attilio, S. Tiberii 708. A.
Attructerandus S. Martini de Lenis 290. D.
d'Avauſan (Thomas) Villæ magnæ bonis fruitur 412. D. 413. B.
d'Auceille (Ludovicus) S. Pauli Narbon. 151. A.
Audegarius, Juncellenſis 398. B. 399. A.
Augerii (Amalricus) prior B. M. Regalis 1114. B.
(Gaubertus) S. Hilarii & S. Polycarpi 190. E. 191. A. 1015. E.
(Petrus) Craſſæ, 894. B.
Augerius, Craſſæ 171. E. 889. E. 944. E. 1081. C. Inſtr. 490. E.
Augerius, S. Pauli Narbon. 142. D. 150. A. B.
Augerius, S. Salvatoris Leutev. 48. C. 314. B. 379. B. 536. B. D. 588. B. 602. C. 748. D. Inſtr. 276. C. 279. D.
Augerius, Villæ longæ 1020. E. 1022. A.
d'Augne (Francus) Juncellenſis 403. B.
de Avila (Stephanus) S. Geneſii de Fontanis, 1109. C.
de Aulalerio (Petrus) Caunenſis, 165. C.
de Aura (Ademarius) S. Pauli Narbon. 150. A. B.
(Guillelmus) Montis olivi 783. B. 899. B. 991. E.
(Raimundus) Villæ longæ, 1021. C.
(Raimundus Rogerii) Montis olivi 993. B. Inſtr. 459. B.
(Rogerius) Villæ longæ, 1021. D.
d'Auraiſon (Claudius) B. M. de Quadraginta, 197. E.
de Aurenca (Poncius) S. Pauli Narbon. 149. D. B. M. de Quadraginta 196. B.
d'Auriac (Bertrandus) Vallis magnæ 593. C. E. 723. D.
de Auſſaco (Hugo) S. Guillelmi de Deſertis 597. C.
Autbertus, Villæ magnæ 405. B.
d Autemar (Bernardinus) S. Pauli Narbon. 152. D.
(Henricus) S. Pauli Narbon. 152. A. D.
d'Autemar de Tauri (Hyacinthus) S. Pauli Narbon. 152. E.
Autemar de Vires (Petrus Henricus) S. Guill. de Deſertis 600. D.
d'Authon (Seguinus) S. Tiberii, 715. A. Inſtr. 340. B.
Autulfus, S. Egidii, 483. A.
de Auxilione (Petrus) S. Pauli Narbon. 151. B. C. 918. B.
(Petrus Raim.) S. Pauli Narbon. 150. E.
Aycelini (Johannes) S. Afrodiſii, 392. B.
Azemar (Simon) prior Caſſiani, 419. D.
Azemarius, Vallis magnæ, 724. E.
Azenarius, Caunenſis, 156. D.

B

B. S. Jacobi Biterr. 416. A.
Bab (Jacobus) S. Geneſii de Fontanis, 1108. A.
Babila, Arularum, 1084. B.
Babonis (Guillelmus) S. Hilarii, 179. B. 262. A. 999. D. 1015. D.
de Bacco (Bernardus) Arularum, 1089. E. 1090. D.
(Geraldus) Arularum, 1088. A.
(Raimundus) Arularum, 1089. A. E.
Baille (Raphael) B. M. Regalis, 1115. A.
Balanus, S. Andreæ de Sureda, 1082. B.
Baldemarus, Caunenſis 158. D.
Baller (Jacobus) S. Andreæ de Sureda 1082. B.
de Balſac (Antonius) prior Caſſiani, 419. C.
de Banyuls (Jacobus) S. Martini de Canigone 1112. C.
Barbier de la Riviere (Ludovicus) Craſſæ 970. A.
de Barcos (Artus) S. Jacobi Biterr. 417. A.
Barlini (Berengarius) Vallis magnæ 724. C.
Barnerii de Salve (Berengarius) S. Egidii 493. E. 496. B.
de Barrau (Petrus) Fontis frigidi 88. C. 211. C.
de Barre (Bartholomæus) Montis olivi, 956. B. 989. D.
de la Barre (Joſephus) S. Hilarii, 1017. A.
Barrels (Gaſpar) S. Martini de Canigone, 1112. C.
Barro (Jacobus) prior & abbas B. M. Regalis 1114. B.
Bartholomæus, Electenſis 89. E. 90. A. 273. A.
Bartholomæus, S. Jacobi Biterr. 416. B.
de Baſan de Flamenville (Johannes Herveus) B. M. Regalis, 1115. C.
Baſileus, S. Martini de Lenis, 290. A.
de Baſilhaco (Johannes) S. Hilarii 1016. C.
de Batailler (Franciſcus) Juncellenſis 403. D. 425. D.
de S. Baudilio (Guido) Juncellenſis, 424. D.
de la Baume (Roſtagnus) Anianæ 851. B.
de la Baume de Suze (Annas Triſtandus) B. M. de Quadrag. 198. B.
Bauzo, S. Andreæ de Sureda 1080. A.
Bazin de Beſons (Armandus I. & II.) patruus & nepos, Craſſæ 970. D.
de Beaumont (Antonius) S. Egidii, 503. E. 504. E.
de Beaune (Jacobus) Pſalmod. 479. C.
(Martinus) S. Egidii 505. E. Pſalmodii 479. C.
(Rainaldus) S. Egidii 506. B.
de Bedene (Daide) prior Caſſiani, 419. D.
de Beducr (Deodatus) prior Caſſiani, 419. C.
Bego, S. Salvatoris Leutev. 604. C.
de Beliart (Guillelmus) Francarum vall. 514. A.
du Bellay (Johannes) Anianæ, 851. B.
de Bellofole (Johannes) Montis olivi, 1002. C.
(Simon) Montis olivi 133. D. 1001. D. 1003. B. C.
de Bellovicino (Petrus) Francarum vall. 514. C.
Belluſhomo (Galterius) S. Pauli Narbon. 142. A.
de Benabulo (Ludovicus) B. M. Regalis 1114. E.
Benedicti (Petrus) Francarum vall. 513. E. 843. C.
S. Benedictus, Anianæ 15. 16. 156. B. 581. A. 654. B. 708. B. C. D. 830. B. Inſtr. 263. D. 341. A. 343. B. 344. C. & Gellonis ſeu S. Guill. de Deſertis 581. A.
Benedictus, Arularum, 1088. B.
Benedictus, Craſſæ, 626. E.
Benedictus. S. Egidii 484. B.
Benedictus, Electenſis 269. C. 1010. C.
Benedictus II. S. Guill. de Deſertis 581. E.
Benedictus, S. Hilarii 159. C. 269. C. 1010. A. D. Inſtr. 426. A. 427. C. 428. B.
Benedictus, Jocundenſis 288. C.
Benedictus, Juncellenſis 398. E.
Benedictus, B. Mariæ de Quadraginta 129. D. 194. D.
Benedictus, Montis olivi 977. C.
Bera, Berane & Beranius, S. Aniani & S. Laurentii Vernaduprenſis 255. D. 256. D. 257. D. Inſtr. 76. B.
Beraldus, S. Egidii, 483. D.
Berardus, B. Mariæ de Quadraginta 195. B.
Berardus, prior S. Martini de Lenis 291. A.
Berengarii (Arnaldus) Arularum 1088. B.
Berengarius, Arularum, 1086. B. 1091. B. C.
Berengarius, Craſſæ, 945. A. Inſtr. 439. C.
Berengarius, Fontis frigidi 212. B.
Berengarius, S. Guillelmi de Deſertis 311. E. 438. D. 521. C. 522. B. 584. D. 674. E. 703. A.
Berengarius, S. Jacobi Biterr. 146. E. 415. B.
Berengarius, Juncellenſis 399. E. 474. C. 475. C. & Pſalmod. 399. E. 474. C.
Berengarius II. Juncellenſis 400. A. Inſtr. 134. C. 135. A.
Berengarius, prior B. M. de Caſſiano 417. E. 677. A. Inſtr. 279. D.
Berengarius, B. M. de Quadraginta 193. D.
Berengarius, S. Martini de Canigone 1111. C. 1112. A.
Berengarius, Montis olivi 48. C. 145. A. 164. A. 270. C. 675. D. 873. D. 979. D. E.
Berengarius, S. Poncii Tomer. 62. D. 231. D. 233. B.
Berengarius, S. Salvatoris & S. Mariæ Carcaſſ. 934. C. E.
Berengarius, S. Salvatoris Leutev. 602. C. D.

INDEX ABBATUM ET PRIORUM.

Berengarius, S. Severi Agath. 677. B. C. 707. A. Inſtr. 323. A. B.
Berengarius, S. Tiberii 709. A. Inſtr. 316. B.
Berengarius, Villæ magnæ 233. A. 321. E. 325. D. 387. C. 388. A. 405. C. E. Inſtr. 144. A. 145. E. 147. B. 150. D.
de Beringhen (Franciſcus) S. Egidii 1122. B.
Bermundus, S. Salvatoris Leutev. 602. A.
Bernardi (Guillelmus) S. Jacobi Biterr. 320. E. 414. E. 415. E.
(P.) Montis olivi 1021. B.
(Raimundus) Pſalmodii, 477. C.
Bernardus, S. Afrodiſii 305. C. 307. C. 386. C. D.
Bernardus, Arularum 1045. B. D. 1085. A. 1086. C. 1087. C. E.
Bernardus, prior de Caſſiano 714. C.
Bernardus, Caunenſis 166. A.
Bernardus, Craſſæ 160. A. 930. A. 940. A.
Bernardus, Electenſis 270. D. Inſtr. 109. B.
Bernardus, Fontiscalidi, 267. B. 268. E.
Bernardus, Fontis frigidi 57. D. 58. C. 188. E. 200. A. 201. E. 203. A. 205. E. 208. B. 212. D. 213. A. C. 271. D. 539. D. 540. C. 722. B. 1026. E. Inſtr. 47. A. 283. D.
Bernardus, Francarum vall. 514. B.
Bernardus, S. Guill. de Deſertis 591. B.
Bernardus, S. Hilarii, 1011. D.
Bernardus, Jocundenſis 289. C. 962. A.
Bernardus, Juncellenſis 400. B. 590. E. Inſtr. 141. C.
Bernardus, S. Martini de Canigone 1110. E. 1111. E.
Bernardus, S. Martini de Lenis 290. D.
Bernardus, S. Michaelis de Coxano 1077. A.
Bernardus, S. Polycarpi 190. D.
Bernardus, de Quadraginta 194. B. 196. A.
Bernardus, S. Salvatoris Leutev. 551. B. 604. B. C. D. 605. B.
Bernardus, S. Severi Agath. 706. D. E.
Bernardus, S. Tiberii 710. C. 715. D.
Bernardus, Villæ longæ 1021. D. Inſtr. 466. C.
Bernardus (Guillelmus) S. Jac. Biterr. 319. B.
(Raimundus) S. Pauli Narbon. 143. A.
de Bernon (Johannes) electus Caunenſis 182. D.
de Berthier (Petrus) S. Hilarii 1017. A.
Bertrandi (Guillelmus) S. Andreæ de Sureda 1080.
(Petrus) S. Polycarpi 189. D.
Bertrandus, S. Andreæ de Sureda, 1081. E.
Bertrandus, S. Egidii 498. C. 499. C. D.
Bertrandus, Electenſis 273. A.
Bertrandus, Francarum vall. 476. A. 488. D. 512. D. 710. E. Inſtr. 195. A. D. 196. B.
Bertrandus, prior de Gordanicis 620. C. 656. C. 840. D.
Bertrandus, ſeu Bernardus, S. Jacobi Biterr. 415. E.
Bertrandus, S. Polycarpi 190. A. 191. A.
Bertrandus, Pſalmodii 475. D. Inſtr. 190. B.
Bertrandus prior S. Steph. de Tornaco 476. B.
Bertrandus, Villæ magnæ 172. D. 408. D.
Beſcheran (N.) S. Polycarpi 192. C.
de Beſſan (Berengarius) Fontiſcalidi 268. A.
Beſſon (Antonius) S. Pauli Narbon. 151. E.
de Bigorre (Valentinus) S. Salvatoris Leutev. 606. B.
de Biterris (Bernardus) prior Caſſiani 418. E.
le Blanc de Rollet (Petrus) Anianæ, 852. E.
(Taneguinus) Anianæ 852. D.
Blancus (Petrus) de Quadraginta 194. E.
(Stephanus) S. Egidii 485. A. C.
de Blanes (N.) Vallisbonæ 1117. B.
de Bloſſet (Stephanus) Caunenſis 180. B.
Blouin (N.) Anianæ, 853. D.
de Bociacis (Guido) Villæ magnæ 408. C.
Boërii (Petrus) S. Aniani 260. C. 402. A. B. D.
Boier (Franciſcus) S. Tiberii 699. D. 718. C.
Boivin de Vaurouy (Anton. Hieron.) B. M. Regalis & Arularum 1115. C.
Bonerii (Rodulfus) S. Pauli Narbon. 150. E.
Boneſindus, S. Tiberii 708. E. Inſtr. 313. C.
Bonet (Franciſcus) Fontis calidi, 269. A.
de S. Bonet de Toiras (Claudius) S. Egidii 460. D. 507. C. 829. D. prior S. Baudilii 1120. A.
Bonifilius, Arularum 1040. D. 1086. A. B.
Boniti (Geraldus) S. Hilarii 1016. B.
de S. Bonito (Thomas) S. Pauli Narbon. 151. D.
de Bonne (Antonius) Montis olivi, 1004. A.
(Sebaſtianus) Montis olivi 1003. C.
de Bonneriis (Bernardus) Fo tis frigidi 205. B. 884. D. 947. D. Inſtr. 201. E.
de Bonzi (Clemens) Anianæ 375. B. 832. A. 853. B. & S. Salvatoris Leutev. 606. A.
(Dominicus) S. Afrodiſii 396. E.
(Johannes) Anianæ 372. B. & S. Guill. de Deſertis 371. E. 372. B. 600. B.
(Petrus) Anianæ 123. D. 606. B. 718. E. 853. C. S. Salvatoris Leutev. 123. D. 376. B. 606. A. & Vallis magnæ 123. D. 726. B.
(Thomas) S. Guill. de Deſertis 374. C. 600. C.
Bogo, S. Salvatoris Leutev. 603. D.
de Boria (Franciſcus) Fontiscalidi 267. E.
de Boſe (Johannes) Caunenſis 967. A.
Boſo. Electenſis 137. E. 188. E. 204. A. 269. 271. C. Inſtr. 111. B. 114. A.
Boſo, Montis olivi 975. A.
Boſqueti (Guillelmus) Caunenſis 179. D. E.
(Johannes) S. Salvatoris Leutev. 605. C. & electus Montis olivi.
Bourgois (Johannes) Anianæ 852. A.
du Bouſquet (Johannes) Francarum vall. 515. A.
de Boynario (Roſtagnus) S. Polycarpi 191. D.
Boyſſerie (Geraldus) S. Pauli Narbon. 151. A.
de Brancas (Cæſar) S. Saturnini de Portu 663. B.
de Bravo (Poncius) S. Hilarii 1011. E.
de S. Bricio (Bernardus) S. Pauli Narbon. 147. A.
de la Briconie (Gerardus) S. Afrodiſii 245. E. 358. B. 394. B.
Briçonnet (Claudius) S. Guill. de Deſertis, 599. E.
(Guillelmus) S. Guill. de Deſertis, 563. B. 568. C. 599. B.
(Michael) S. Guill. de Deſertis 458. D. 568. C. 599. C.
de Brinhaco (Giſardus) S. Policarpi, 191. D.
(Petrus) de Quadraginta 198. A.
(Roſſonus) S. Polycarpi 850. D. Idem ac ſequens
(Rufinus) S. Polycarpi 191. D.
de Briſone (Bertrandus) Anianæ 849. A.
de Brizai (Johannes Franciſcus) Juncell. 403. D.
de Brizai de Denonville (Marcus Anton.) Caunenſis 186. A.
de Broa (Guillelmus) S. Afrodiſii 69. C. 70. C. 71. C. 333. C. 389. B. 407. C.
de Brodeto (Raimundus) prior S. Petri de Salva 522. B.
de Broitſia (N.) Sendracenſis 520. E.
de Brolio (Guido) Craſſæ 959. C. D.
(Petrus) Villæ magnæ 401. B. 407. E. 952. B. D.
de Brugairolis (Berengarius) Caunenſis 165. B.
de Brugali (Poncius) S. Pauli Narbon. 145. A.
de Brugeriis (Geraldus) Pſalmodii 477. B.
Bruno, S. Jacobi Biterr. 414. E.
de Bruſlet d'Andelot (Mauricius) S. Tiberii 718. D. 853. D.
de Bruzet (Raimundus) prior S. Saturnini de Portu 660. D. Inſtr. 301. B.
Bureau (Arturus) S. Afrodiſii 395. B.

C

CABELLO (Philippus) S. Geneſii de Fontanis 1108. D.
de Cadoëne (Bertrandus) S. Petri de Salva 640. C.
(Guillelmus) prior Caſſiani 419. A.
de Cajot (Guillelmus) S. Afrodiſii 395. D.
de Caiſſac (Guillelmus) S. Aniani, 262. C.
Calbis (Jacobus) S. Geneſii de Fontanis 1108. B.
Calveti (Bernardus) prior de Gordanicis 656. D.
Calveius (Bernardus) S. Afrodiſii 62. D. 325. D. 328. C. 387. E. 395. A. 406. D. 542. C. D. 624. E. 680. C.
de Calviere (Johannes) Pſalmod. 479. E. 480. A. B.
(Ludovicus) Pſalmod. 479. E. Inſtr. 257. A.
(Marcus) Pſalmod. 479. E. 480. A. B.
de Calz (Petrus Raimundi) Anianæ 656. C. 747. C. 749. B. 839. A. 840. B. Inſtr. 355. E.
Camboni (Guillelmus) prior B. M. Regalis 1114. B.
de Campellis (Guillelmus) prior S. Saturnini de Portu 662. D.
de Campmany (Jacobus) S. Geneſii de Fontanis 1108. A.
Canada (Petrus) S. Geneſii de Fontanis, 1109. C.
de Caneſuſpenſo (Petrus Bernardi) Montis olivi 988. B.
de Canillac (Guido) Anianæ 845. E.
(Guillelmus) S. Tiberii 713. E.
(Poncius) Anianæ 240. A. 774. C. 790. C. 845. C. 846. D.
de Cant (Raimundus) S. Salvatoris Leutev. 603. A. Inſtr. 278. E.
de Canteſio (Guillelmus) Montis olivi 994. A.
de Cantobrio (Girbertus) S. Egidii 499. B.
(Raimundus) S. Guill. de Deſertis, 591. D.

de Capella

de Capella (Bertrandus) prior S. Saturnini de Portu 661. E.
Capuci (Arnaudus) S. Afrodiſii 395. A.
Carbonerie (Petrus) S. Andreæ de Sureda 1081. C.
Carieti (Jacobus) S. Jac. Biterr. 416. B.
de Carpi (Rodulfus Pius) Craſſæ, 967. B.
Carreti (Jacobus) Fontis calidi 268. C.
Caſaubon de Maniban (Honoratus Franciſcus) Sendracenſis 520. E.
de Caſſar (Johannes) S. Polycarpi, 191. B.
de Caſſiano (Petrus) S. Afrodiſii 388. E.
Caſtellanus, Arularum 1083. C. 1084. D. Inſtr. 474. C. 475. D.
Caſtellanus, S. Hilarii 1009. E. Inſtr. 419. B. D.
de Caſtellar (Poncius) Arularum 1088. D.
de Caſtelnau (Bernardus) Anianæ 847. A.
- (Franciſcus) S. Afrodiſii 395. C.
de Caſtello novo vicecomes (Udalgerius) S. Pauli Narbon. 144. D.
de Caſtello novo vicecomes (Willelmus) S. Pauli Narbon. 143. E.
de Caſtello Roſſilionis (Arnaldus) Craſſæ 945. A. D.
Caſtille Porc (Guillelmus) S. Martini de Canigone 1112. B.
S. Caſtor, fundator & I. abbas cœnobii S. Fauſtini 469. A.
de Caſtris (Raimundus) S. Poncii Tomer. 235. E.
de Caſtro (Olivarius) prior S. Saturnini de Portu 662. D.
de Caſtrolucii (Petrus) Montis olivi 991. A.
de Caſtropercio (Johannes) Caunenſis 176. A. 177. A.
Caſſus, Caunenſis 164. D.
Catellan (Johannes Maria) S. Pauli Narbon. 154. C. D.
Catelli (Guillelmus) Pſalmod. 477. B.
Cathale (Guillelmus) S. Martini de Canigone 1112. B.
du Caylar de Spondeillan (Ludovicus) Anianæ 852. D.
Cayoti (Arnaldus) prior B. M. Regalis 1114. A.
Celada (Johannes) S. Geneſii de Fontanis 1108. C.
Celera (Antonius) S. Andreæ de Sureda 1082. A.
de Celiano (Berengarius) de Quadraginta 194. E.
de Cellavinaria (Hugo) Caunenſis 166. D.
Celvandus, S. Salvatoris Leutev. 561. A. 604. D. 605. B.
de Cenareto (Guillelmus) S. Guill. de Deſertis 598. C.
Centullus, S. Polycarpi 188. C. Inſtr. 5. D.
de Cerviera (Petrus) prior S. Petri de Salva 522. D.
de Cerviez (Guillelmus) Craſſæ 62. D. 167. A. 681. B. 931. A. 946. C. Inſtr. 444. B.
Chaboti (Petrus) S. Pauli Narbon. 151. D.
de Chalez (Helias Jacobi) Montis olivi, 903. E. 996. E.
Chaluet (Johannes) B. M. Regalis 1114. E.
de Chambert (Antonius) Craſſæ 412. A. 966. B. D.
(Johannes) Villæ magnæ, 412. A. 922. C. 966. C.
de Chambis (Hugo) S. Polycarpi 190. A.
Chambrier (Egidius) S. Egidii 506. C.
de S. Chamond (Johannes) Anianæ 851. C.
de Champerils (Elias) Craſſæ, 958. D.
Charracii (Geraldus) S. Afrodiſii 394. B.
de Chaſſaignes (Franciſcus) S. Egidii 504. B.
Chaſteigner (Leo) S. Hilarii 1016. B.
du Chaſtel (Oliverius) prior S. Saturnini de Portu 641. D. *vide* de Caſtro.
de Chavanon (Fredolus) S. Petri de Salva 522. E.
de Chaumont (Bartholom.) S. Egidii 507. A.
Chaupi (Joſephus) de Clariana, ſeu B. Mariæ du Jau 1115. E.
Chevalier de Saulx (Franciſcus) Pſalmod. 480. B.
de Chevrieres (N.) Anianæ 1123. B.
Chiaveri (Johannes Bapt.) B. M. Regalis 1115. B.
Chriſtianus, S. Egidii, 482. E.
de Cilly (N.) prior Caſſiani 419. E.
de Circio (Johannes) Fontis calidi 268. A.
(Joſephus) Fontis calidi 268. D.
Ciſtel (Blaſius) de Quadraginta 197. E.
de Clairano (Raimundus) Juncellenſis 400. E.
Clerani (Johannes) Fontis frigidi 212. E.
de Clermont (Antonius Willelmi) Villæ magnæ & S. Tiberii 410. B. 716. E.
(Deodatus) Juncellenſis, 56. C. 380. B. 400. B. Inſtr. 141. C.
(Franciſcus Willelmi) Villæ magnæ 410. B. C. & S. Tiberii nominatus a papa 717. A.
(Guido) prior S. Saturnini de Portu 661. C.
(Theodorus Johannes) S. Egidii 505. C. Inſtr. 205. C.
(Triſtandus) S. Pauli Narbon 151. D.
de Cocone ſeu de Coquono (Poncius) S. Afrodiſii 388. B. Inſtr. 332. D. 336. A.
de Coëtivi (Alanus) prior S. Saturnini de Portu, 662. D.
Cohon (Anthymus Dionyſius) S. Egidii 507. D. 1120. C.
Coltereau (Petrus) S. Petri de Salva 523. C.
de Columbario (Salomon) S. Tiberii 712. B.
Columbi (Guillelmus) Pſalmodii 478. C.
Combe (Martialis) Fontis frigidi 213. E.
Comeſindus, Arularum 1085. B.
de Concombet de S. Severin (Vincentius) Vallis magnæ 725. D.
de Condomo (Maraldus) prior Caſſiani 419. B.
Cono, S. Hilarii 1011. C.
de Coqueborne (Robertus) de Quadraginta 197. D.
Corbilianus, Pſalmodii, 472. C.
de Corguilleray (Johannes) S. Tiberii 562. C. 599. A. 716. D. & S. Guill. de Deſertis 716. E.
de Corneillan (Gerardus) S. Tiberii 251. A. 254. E. 697. D. 717. D.
de Cornelio (Guarnerius) S. Petri de Salva 523. A.
Correa (Andreas) S. Geneſii de Fontanis 1108. A.
Corregii (Gerardus) Francarum vall. 514. D.
de S. Coſma (Bertrandus) S. Egidii 487. E. 512. D 519. E. 620. D.
de Coſſé de Briſſac (Emmanuel Henricus Timoleon) Fontis frigidi 216. B.
a Coſta (Bernardus) Vallis magnæ 62. D. 592. C. 723. A.
de la Cour (Franciſcus) prior S. Saturnini de Portu 663. C.
de Couſtauſſan (N.) Villæ longæ, 1022. E.
de Creiſſello (Guitbertus) prior Caſſiani 418. D.
de Crequy (Franciſcus & Jacobus) Montis olivi 1004. D.
de la Croix de Caſtries (Armandus Petrus) Vallis magnæ 726. C.
du Crouſſet (Petrus) Francarum vall. 515. A.
de Cruce (Bernardus) Villæ magnæ 411. E.
de S. Cruce (cardinalis) B. M. Regalis 1114. E.
de Cruſſol (Ludovicus) S. Petri de Salva 523. C.
de Cruſy (Arnaldus) S. Aniani 235. A. 258. E.
de Curio (Johannes) Fontis calidi 268. A. B.

D

DAGBERTUS, S. Severi Agath. 669. E. 706. C.
Dalmatius, Craſſæ, 39. E. 40. B. 940. E.
Dalmatius, Fontis frigidi 207. D.
Dalmatius (Petrus) S. Afrodiſii 371. C. 396. C.
Dalquerii (Bernardus) de Quadraginta 195. C.
Daniel, auctor & abbas S. Petri de Caunis 19. 154. E. 157. E. Inſtr. 7. E. 9. C.
Daudé (Antonius) S. Pauli Narbon. 151. A.
Davi (Guillelmus) Fontis calidi 267. E.
David, S. Laurentii ad Nigellam 137. A. Inſtr. 414. E. S. Martini de Caucana 137. A. 138. A. B.
Dauvet Deſmareſts (Franciſcus) prior S. Saturnini de Portu 663. C.
Dax (Antonius) S. Polycarpi 191. D. 921. E. *vide* d'Acqs.
(N. & Paulus) S. Polycarpi 192. A.
Delmas (David) S. Petri de Salva 523. D.
(Henricus) S. Petri de Salva 523. D.
(Raimundus) Anianæ 845. B.
Delpuech (Petrus) S. Jacobi Biterr. 416. E.
Deni (Robertus) Arularum 1087. B.
Deodatus, Juncellenſis 321. B. 418. B. Inſtr. 136. E.
Deodatus, S. Tiberii 536. E. 674. B. 709. B. Inſtr. 319. A. B.
Deſbac (Geraldus) Arularum 1088. A. C.
de Deucio (Gaucelinus) Pſalmodii 452. C. 478. A.
Deuſdet vel Deuſdedit, S. Pauli Narbon. 30. 31. 142. C.
Diego, S. Geneſii de Fontanis 1108. B.
de Diſimieu (Henricus) S. Afrodiſii 396. E. 397. B.
Dolonſoc (Berengarius) Fontis calidi 268. C.
Donadeus, Caunenſis 157. B.
Donadeus, Montis olivi 27. 929. B. 975. E. Inſtr. 423. C.
Donadeus, prior S. Saturnini de Portu 661. A.
de Donadieu (Franciſcus) S. Hilarii, 1006. C. 1016. D.
de Donadieu de Grieſe (Bartholom.) S. Hilarii 1016. E.
Donatus, Craſſæ 939. E.
de Dourgne (Raimundus) S. Poncii Tomer. 55. C. 232. A. 319. E. Inſtr. 84. D. 86. A.
de Duabus domibus (Petrus) Juncellenſis 401. E.
de Duabus virginibus (Guillelmus) S. Guillelmi de Deſertis 338. C. 381. C. 546. C. 548. E. 593. D. 844. D. S. Salvatoris Leutev. 603. E.
Dubois (Johannes) Caunenſis 186. B.
Dumas (Gabriel) S. Pauli Narbon. 152. C.
(Johannes) Fontis calidi 215. C. 267. A. 269. A.

Digitized by Google

Dupont (Benedictus) S. Pauli Narbon. 151. E.
Durandus, S. Aniani abbas, ſeu advocatus & auctor 257. B. Inſtr. 73. A.
Durandus, Craſſæ 938. D.
Duranti (Guillelmus) prior Caſſiani 418. E.
Durantus prior Caſſiani 418. B.
de Durban (Embrinus) Caunenſis 174. A.
Duriane (Blancus) prior S. Baudilii 470. D. 638. C.

E

EBLO, S. Guillelmi de Deſertis, 540. C.
Eblo (Poncius) Juncellenſis, S. Salvatoris Leutev. & prior S. Petri de Salva 399. D. 522. A. 602. B.
Ebrardus, de Quadraginta 198. C.
Ebrardus, S. Tiberii 709. C. Inſtr. 186. C.
Ebregarius, S. Guillelmi de Deſertis 581. D.
Ebrinus (Raimundus) S. Laurentii ad Nigellam 135. D. 137. B.
S. Egidius, fundator & primus abbas cœnobii S. Petri, nunc S. Egidii 482. D.
Egido, S. Hilarii 1009. C.
Egika & Egiganes, Caunenſis 18. 19. 157. D. Inſtr. 8. B. 9. E.
Eleazarus, S. Petri de Cubaria 137. B.
Elianus, Caunenſis 159. A.
Elias, S. Afrodiſii 387. E.
Elias, Anianæ 835. B.
Elias, Craſſæ 92. C. 937. E.
Elias, Fontis frigidi 204. E. 205. E.
Elias Montis olivi 961. D. 962. B.
Emanus & Emmunus S. Hilarii 1009. D.
Emeno, Sendracenſis 519. E.
Emeno & Emmeno Anianæ & prior S. Petri de Salva 522. A. 837. C.
Engelberti (Johannes) Fontis frigidi 212. E.
Erault (Johannes) S. Jacobi Biterr. 416. C. 849. E.
Eribertus, Jocundenſis 32. 288. D. Inſtr. 105. A.
Eriſonſus, Montis olivi 975. C. Inſtr. 421. C. 422. C. 423. B.
Ermemirus, S. Hilarii 1009. E.
Ermenaldus, Anianæ 834. E.
Ermengaudi (Petrus) S. Martini de Canigone 1110. B.
Ermengaudi (Raimundus) S. Guillelmi de Deſertis 317. C. 466. B. 537. E. 589. B. 602. E. Inſtr. 137. E. 281. E.
Ermengaudus, S. Aniani 48. E. 258. A. Inſtr. 84. B.
Ermengaudus, S. Egidii 443. B. 483. D. 489. B.
Ermengaudus, Jocundenſis 130. E. 272. D. 289. A.
Ermengaudus, Montis olivi 167. B. 883. D. E. 982. A. B. Inſtr. 445. D. 447. D.
Ermengaudus, S. Poncii Tomer. 232. E. 290. A. 325. C. 406. B. 972. E. Inſtr. 88. A.
Ermengaudus, de Quadraginta 195. E.
Ermengaudus, S. Tiberii 709. A.
Ermengaudus, Vallis magnæ 318. C. 512. D. 538. A. 678. C. 720. E. 722. D. Inſtr. 194. E. 326. A.
Ermengaudus, Villæ magnæ 409. A.
de Eſculenco ſeu Eſculenchis (Rogerius) S. Polycarpi 130. E. 188. E. 272. B.
d'Eſpinac (Petrus) Juncellenſis 425. C.
Eſquivus, S. Egidii 501. A.
d'Eſt (Hippolytus) S. Aniani, Fontis calidi & Fontis frigidi 215. A. 263. A.
d'Eſtouteville (Guillelmus) Juncellenſis 424. D.

F

De FABRECUES (Raimundus) de Quadraginta 196. E.
Fabri (Bartholomæus) S. Pauli Narbon. 117. E. 152. A.
(Petrus) prior S. Saturnini de Portu, 663. B.
de Fabricis (Raimundus) S. Pauli Narbon. 150. E.
de Falgueriis (Guillelmus) prior Caſſiani 418. C.
Fanti (N.) Sendracenſis, 520. E.
de Faucon (Claudius) Francarum vall. 515. A. 922. B.
(Franciſcus) S. Petri de Salva 523. C. Villæ magnæ 411. D. 921. E.
(Johannes) S. Petri de Salva 523. C.
de Faure (Felicianus) S. Aniani 252. D. 264. D.
de Fayolles (B.) Pſalmod. 479. D.
de S. Felice (Arnaldus) Pſalmod. 479. B. 502. D. 999. D.
(Jacobus) S. Tiberii 718. A.
de S. Ferreolo (Bernardus) Electenſis & S. Polycarpi 188. E. 189. A. 271. B. C. 272. E.
Ferrerii (Petrus) Fontis frigidi 213. D.
de Ferrier (Johannes) Villæ magnæ 410. E.
de Feuteriis (Johannes) prior S. Saturnini de Portu 661. E.
de S. Fide (Guillelmus) prior B. M. Regalis 1113. E.
(Michael) S. Geneſii de Fontanis 1108. A.
de Figueria vel de Figueriis (Raimundus) S. Aniani 74. C. 195. C. 235. A. 259. A. 953. D.
Firminus, Francarum vall. 514. A.
Fita (Philippus) S. Geneſii de Fontanis 1109. A.
de la Fittemaria (Henricus) S. Polycarpi 192. C.
de Fizes (Laurentius) Anianæ 852. C.
de Flavin (Ludovicus) S. Tiberii 718. C.
de Fliſco (Fredericus) S. Afrodiſii 346. B. 392. D.
de Foderia (Hugo) S. Guillelmi de Deſertis 490. D. 591. D. E. 722. D.
de Foix (Amedeus) Villæ magnæ 411. E.
(Paulus) Juncellenſis 425. C.
Folcaudi (Raimundus) Craſſæ 959. C.
Folquerii (Antonius) S. Egidii 502. A.
Foncaldo (Placidus) S. Geneſii de Fontanis 1109. A.
de Fongavado (Ludovicus) S. Geneſii de Fontanis 1109. D.
de Fontecooperto (Guillelmus) S. Pauli Narbon. 82. E. 85. B. 148. C.
Foreſtier (Raimundus) Fontis calidi 268. B.
Fornier (Jacobus) Fontis frigidi 199. C. 210. B.
de Foſſato (Petrus) S. Pauli Narbon. 145. B.
Fouquet (Bernardinus Franciſcus) Caunenſis 186. C.
(Franciſcus) prior Caſſiani 122. B. 419. E.
de Fourchaud (Franciſcus Eugon) S. Guill. de Deſertis 601. A.
(Gaſpar Eugon) S. Guill. de Deſertis 601. A.
de Fourquevaux (N.) Villælongæ 1023. A.
le Franc de la Grange (Stephanus) S. Pauli Narbon. 152. E.
Franchus, Craſſæ 945. B. D.
Franciſcus, Arularum 1091. D.
Francorimi (Gilabertus) Sendracenſis 1122. A.
Fredoli (Andreas) S. Afrodiſii 392. E. Inſtr. 163. D.
(Berengarius) S. Afrodiſii 341. C. 391. E.
(G.) Juncellenſis 401. D.
(Petrus) Francarum vall. 514. B. 780. E.
Fredolus, Pſalmodii & S. Tiberii 477. D. E. 714. A. E.
de Fregoſe (Alexander) Fontis frigidi 215. D.
(Dominicus) Fontis frigidi 215. D.
(Janus) Fontis frigidi, 215. C.
Froja, S. Aniani 257. C. E. 974. E. S. Laurentii Vernadupre nſis 255. C.
Froiſelus, S. Andreæ de Sureda 1079. D.
Frotardus, S. Poncii Tomer. 41. D. 160. D. 161. E. 226. E. 289. E. 309. E. 870. C. E. 871. D. Inſtr. 79. A. 80. A. 178. D. 183. B. 350. D.
Frotardus, Villæ magnæ 408. E.
Fructuoſus, Juncellenſis 398. B. E.
Fulco, Pſalmodii 439. C. E. 470. B. 474. E. 476. C. 744. B. Inſtr. 184. E. 188. A. C.
Fulco, Vallis magnæ, 720. C.
de Fulhaquerio (Hugo) S. Egidii 497. B.

G

G. Pſalmodii 477. A.
G. S. Salvatoris Leutev. 605. B.
G. Sendracenſis 519. E.
G. S. Tiberii 714. A.
de Gajano (Poncius) S. Hilarii 890. D. 1013. C.
Gaïetanus (Benedictus) S. Afrodiſii 346. B. 392. D.
de Gailhac (Hercules) S. Afrodſii 396. A. E.
Gailhardus, Pſalmodii & S. Tiberii 477. E. 714. E.
Gairaldus, Villæ magnæ 405. B.
Galterius, S. Egidii 483. C. Inſtr. 176. D.
Galterius, Francarum vall. 511. E. Inſtr. 192. E.
de Garda (Hugo) S. Tiberii 710. E.
de la Garde (Johannes) S. Aniani 262. C.
de Gardia & de Gardiis (Aimericus) Pſalmodii, 479. A. 797. D. 828. C.
Garnerius, S. Romani de Aculeia 475. B. Inſtr. 188. C.
Garnerius (Poncius) prior S. Petri de Salva 522. A. Inſtr. 179. C.
de Garrigue (Guido) S. Jacobi Biterr. 416. A.
Garſias (Johannes) Villæ longæ 1022. C.
de Gaſcq (Johannes) Anianæ 453. A. 846. E.
Gaucelini (Michael) S. Salvatoris Leutev. 605. D.
Gaucelinus, Anianæ & prior de Gordanicis 324. C. 513. E. 622. B. 648. E. 656. D. 842. D. 843. A. Inſtr. 199. E. 200. B. 302. D. 303. C.
Gaucelinus, prior S. Martini de Lenis 291. A.
de Gaudiaco (Petrus) Caunenſis & Sendracenſis 178. C. 358. E. 520. B.
Gaufredi (Johannes) Caunenſis 179. D.
Gaufredus, S. Hilarii 1010. C. Inſtr. 428. E.
Gaufredus, S. Guillelmi de Deſertis 436. C. 521. A. C. D. 582. A. E. 836. E. Inſtr. 174. B. 175. A. 179. B. 180. C. 348. A.
Gaufredus, S. Poncii Tomer. 29. B. 226 B.
Gaulbertus, Arularum 1039. D. 1085. E.
Gaulbertus, B. M. Regalis prior 1113. D.

Digitized by Google

Gauſbertus (Guillelmus) S. Pauli Narbon. 144. B.
de Gayet (Petrus) Villæ magnæ 414. A.
de Generaco (Bernardus) Pſalmodii 64. B. 476. B. 624. C. Inſtr. 201. A.
Geoffredi (Henricus) de Quadraginta 197. C.
Georgius, Anianæ 70[illegible]. C. 833. E. 834. B.
Geraldi (Bernardus) Anianæ 304. C. 836. A.
(Petrus) Fontis calidi, 267. C.
Geraldus, S. Aniani 258. A.
S. Geraldus, prior Caſſiani 312. E. 417. D. 712. C.
Geraldus, Caunenſis 162. B.
Geraldus, S. Egidii 473. D. 483. B. Inſtr. 348. A.
Geraldus, Fontis frigidi 211. B.
Geraldus, S. Guillelmi de Deſertis 582. B.
Geraldus, S. Hilarii 1011. D.
Geraldus, S. Jacobi Biterr. 414. D.
Geraldus, S. Martini de Canigone 1112. A.
Gerardi (Petrus) prior S. Stephani de Tornaco 519. A.
Gerſius (Guillelmus) S. Pauli Narbon. 147. A.
Gervaiſot (Franciſcus) prior Caſſiani 419. D.
Gigenta (Onuphrius) S. Geneſii de Fontanis, B. M. Regalis & S. Andreæ de Sureda 1083. B. 1115. A.
Gilbertus, S. Afrodiſii 239. C. 393. C.
Gilmundus, Anianæ 835. C.
Gineſte (Petrus) S. Afrodiſii 397. D.
de Giniaco (Hugo) Juncellenſis 425. C.
Girbertus, S. Michaelis de Coxano, 1044. A.
Gircoſii (Antonius) B. M. Regalis 1114. D.
Giſandus, Arularum 1085. A.
Giſcafredus, Caunenſis 159. B.
Gitardus & Girardus, Arularum 1086. C.
Gitardus, Vallis bonæ 206. C. *vide* Guitardus.
Godeſcalcus, Caunenſis 157. C.
de Gogeux (Augerius) Craſſæ 953. E.
Gombaudi (Guillelmus) prior Caſſiani 419. A.
(Johannes) Juncellenſis 401. D.
Gomes (Alfonſus) S. Geneſii de Fontanis 1108. C.
de Gondi (Johannes) S. Hilarii 1116. C.
Gondolini (Jacobus) de Quadraginta 196. A. D.
de Gordes de Simiane de la Coſte (Ludovicus) S. Aniani 265. C.
de Goſis (Johannes) Caunenſis & Sendracenſis 178. A. C. 520. C.
le Goux de la Berchere (Carolus) S. Egidii 124. C. 508. B.
Gras (Petrus) Villæ longæ 1021. C.
(Raimundus) S. Pauli Narbon. 148. C.
Graſſeius (Petrus) S. Petri de Salva 1122. B.
de Grava (Berengarius) Craſſæ 407. E. 408. A. 685. D. 948. A. 951. B. 954. C. 1020. C. 1081. B.
Gregorius, Electenſis 269. C. Inſtr. 106. D.
Gregorius, S. Michaelis de Coxano, 1046. C. 1077. C.
Grimaudus, S. Michaelis de Coxano, 956. B.
Grimoardus, S. Tiberii 708. E.
de Guardia (Johannes) prior Caſſiani 419. B.
Guarinus, abbas generalis Electenſis, S. Hilarii & Lezat. 269. C.
Guaſqueti (Johannes) S. Salvatoris Leutev. 605. C. & Montis olivi electus, *ibid.*
de Guercio (Raimundus) de Quadraginta 197. D.
Guerin (Jacobus) S. Petri de Salva 523. D.
de Guers (Johannes) Vallis magnæ 725. A.
(Petrus) Vallis magnæ 725. E.
Gueynier de Roulliere (Michael) Montis olivi 1008. C.
Guibertus, S. Pauli Narbon. 150. E.
Guido, Juncellenſis 402. E.
Guido, S. Petri de Salva 522. E.
Guidonis (Petrus) prior S. Baudilii 439. E. 470. B.
Guifredus, S. Michaelis de Coxano, 31. A. 138. B. 1039. B.
Guifredus, S. Pauli Narbon. 34. E. 38. B. 143. B.
Guigradus, Villæ magnæ 405. A.
Guillelmi (Arnaldus) S. Hilarii 1013. C.
(Petrus) S. Michaelis de Coxano, 1043. E. 1044. A.
(Raimundus) Anianæ 320. B. 590. D. 755. E. 840. E.
(Salvator) S. Egidii 501. B.
Guillelmus, S. Afrodiſii 392. E.
Guillelmus, Anianæ 753. C. 840. A. 848. C.
Guillelmus, S. Aniani 47. E. 232. A. 258. C. 875. D. Inſtr. 84. A.
Guillelmus, Arularum 1086. B. 1090. A.
Guillelmus, Caunenſis 160. C. 227. A. 940. B.
Guillelmus, Craſſæ 944. C.
Guillelmus, Francarum vall. 514. A.
Guillelmus, S. Guillelmi de Deſertis 586. B. 588. B. Inſtr. 275. C. 285. B. 286. A.
Guillelmus, S. Hilarii 1011. B. 1014. B.
Guillelmus, Jocundenſis 288. D. E. 289. C.
Guillelmus, Juncellenſis 400. A. C. Inſtr. 136. C.
Guillelmus, prior B. M. Regalis 1113. E.
Guillelmus, S. Martini de Canigone 1110. C. 1112. A.
Guillelmus, S. Martini de Lenis 290. D.
Guillelmus, S. Pauli Narbon. 141. A. Inſtr. 25. D.
Guillelmus, S. Poncii Tomer 233. A. 291. A.
Guillelmus, Pſalmodii 443. B. 474. C. 475. E. 476. B. C. 479. C.
Guillelmus, de Quadraginta 194. C. 195. A. Inſtr. 64. C.
Guillelmus, S. Salvatoris Leutev. 604. E. 605. C.
Guillelmus, prior S. Saturnini de Portu 620. E. 660. B. E.
Guillelmus, S. Tiberii 709. B. 710. C.
Guillelmus, Vallis magnæ 690. D. 724. D. E. 725. A.
Guimera, Arularum 1085. B.
Guinabertus, S. Guillelmi de Deſertis 582. A.
Guiraudi (Petrus) S. Pauli Narbon. 68. A. 146. C. 333. A. 415. B. 418. D. 682. E.
Guiraudus, S. Jacobi Biterr. 415. B.
Guiraudus, prior B. M. Regalis 1113. E.
Guiraudus, S. Pauli Narbon. 150. C.
Guitard (Guillelmus) Vallis magnæ 724. E.
Guitardi (Antonius) S. Polycarpi 190. B. 276. D. 961. D. 962. B.
(Bernardus) S. Afrodiſii 388. E. Inſtr. 155. A.
Guitardus, Vallis bonæ 1116. A. B.
Gulſaricus, Jocundenſis 19. 287. D. 288. C. Inſtr. 103. B.
Gundiſalvus, Caunenſis 156. E.

H

H. Vallis magnæ 722. D.
de Horanda (Alfonſus) S. Geneſii de Fontanis 1108. C. D.
Henricus, S. Hilarii 1011. B.
Henricus cardinalis, prior S. Saturnini de Portu 662. C.
Herimagnus, Fontis calidi 268. B.
Hervé (Ludovicus) prior S. Saturnini de Portu 663. B.
Hildericus, Caunenſis, 158. B.
Hilpericus, Arularum 1084. D.
Houdiart (Petrus Ludov.) S. Tiberii 718. E.
Hucerandus, S. Guillelmi de Deſertis 581. C.
Hugo, Anianæ 836. D.
Hugo, S. Egidii 485. B. C. 499. A. 619. A. 654. B. Inſtr. 189. C. 191. A.
Hugo, Francarum vall. 512. A. B. 514. A. Inſtr. 193. B. D. 194. A.
Hugo, S. Guillelmi de Deſertis 586. E. 589. D. Inſtr. 280. A.
Hugo, S. Jacobi Biterr. 414. D. E.
Hugo, S. Pauli Narbon. 46. B. 127. B. D. 144. B. 312. B. 873. C. Inſtr. 30. E.
Hugo, S. Poncii Tomer. 226. B.
Hugo, S. Petri de Salva 442. D. 466. C.
Hugo, S. Salvatoris Leutev. 602. B.
Hugo, Vallis magnæ 724. A.
Hugo, Villæ magnæ 54. A. 318. A. B. C. 405. C. 538. A. 720. E.
Hugonis (Willelmus) Montis olivi 978. E.
Huſſon (Johan. Bapt.) prior Caſſiani 419. D.

I

JACOBUS, S. Afrodiſii 73. C. 74. C. 235. A. 335. A. 389. D. Inſtr. 452. B.
Jacobus, S. Andreæ de Sureda 1082. A.
Jacobus, S. Hilarii 1015. B.
Jacquet (Guillelmus) S. Egidii abbas intruſus a Calviniſtis 506. D. E.
de S. Jal (Roſtagnus) prior S. Saturnini de Portu 661. B.
Imberti (Bernardus) Craſſæ 948. B. Inſtr. 453. E. 454. D.
Imbertus, S. Pauli Narbon. 145. E.
de Inſula (Arnaldus) Craſſæ 945. C.
(Guillelmus) S. Poncii Tomer. 233. D.
(Petrus) Montis olivi 980. E.
Jobelinus, Juncellenſis 402. A.
Joffredus, de Quadraginta 197. C.
de S. Johanne (Raimundus) S. Salvatoris Leutev. 603. E.
de S. Johanne de Mouſſolens (Johannes) Montis olivi & Villæ longæ 1007. C. 1008. B. 1023. A. 1028. C. Inſtr. 462. D. E. 468. B. 469. B. 474. A.
Johannes, S. Aniani 261. D. 962. B. D.
Johannes, S. Andreæ de Sureda 1079. D. 1082. A. Inſtr. 476. D.
Johannes, prior Caſſiani 318. A. 417. E. 442. B. Inſtr. 138. D. 141. E.
Johannes, Caunenſis 156. B. D.
Johannes, Fontis frigidi 213. B. C.
Johannes, Francarum vall. 514. D.
Johannes, Jocundenſis 289. D. 999. A.
Johannes, Juncellenſis 401. E.
Johannes, S. Martini de Canigone & S. Michaelis de Coxano 1112. B. C.
Johannes, S. Polycarpi 189. E.
Johannes, S. Salvatoris Leutev. 604. C.
Johannes, Sendracenſis 520. A. 962. A.

Digitized by Google

Johannes, Vallis magnæ 721. C. 722. C. 724. A. 725. A.
Johannes, Villæ magnæ 1021. E.
Jordani (Bernardus) Montis olivi 1009. A.
(Guiraudus) prior Caſſiani 67. E. 146. D. 333. A. 418. C.
Jordanus, S. Hilarii 898. C. 1013. E.
Jordanus, Juncellenſis 604. A.
B. Jordanus, S. Pauli Narbon. 145. E.
Joſephus, Fontis calidi 268. D.
Joſue, S. Guillelmi de Deſertis 581. C.
de Jouan (Steph. Anton.) de Quadraginta 198. B.
de Joyeuſe (Franciſcus) Craſſæ 968. D.
Iſarni (Franciſcus) S. Afrodiſii deſignatus 396. A. B.
(Johannes) de Quadraginta 196. E.
Iſarnus, Caunenſis 161. B. 163. A. 871. D.
Iſarnus, Montis olivi 981. A.
Iterius, prior de Gordanicis 656. C.
Juallard (Angelus) S. Martini de Canigone 1112. C.
de la Jugie (Jacobus) Villæ longæ 1022. B. E.
(Petrus) Craſſæ 91. C. 957. D.
de S. Juliano (Guillelmus) Juncellenſis 424. D.
(Jacobus) Fontis calidi 268. C.
Julioſredus, S. Guillelmi de Deſertis 581. A. C. Inſtr. 265. C.
Jurandus, S. Poncii Tomer. 226. D.
de S. Juſt (Franciſcus) Arularum 1072. D.

L

De LAIA (Umbertus) S. Afrodiſii 394. E.
Lamby (N.) S. Martini de Canigone 1112. E.
de Landorre (Aſtorgius) S. Pauli Narbon. 150. C.
(Guillelmus) Anianæ 348. D. 450. C. 784. B. 846. B.
de Lanjac (Guillelmus) S. Tiberii abbas nominatus a rege 697. D. 717. D.
de Lanxis (Johannes) Craſſæ 966. D.
Laſteyrie (Petrus) Pſalmod. 478. C.
de Laſſic (N.) S. Guillelmi de Deſertis 1123. A.
Laureti (Guido) Pſalmod. 479. C.
de Lauſieres (Arnaldus) S. Salvatoris Leutev. 555. D. 604. D. Vallis magnæ 725. B.
(Franciſcus & Robertus) Vallis magnæ 725. C. D.
Lautardus, Juncellenſis 399. D.
de Lautrec (Jacobus) Juncellenſis 403. C.
Lazarus, S. Petri de Cubaria 137. B.
de Lenac (Ratherius) S. Tiberii 173. A. 714. D.
Leo, Craſſæ 942. B. 1044. E. 1078. E. Inſtr. 484. D.
Leo, S. Egidii, 431. B. 483. A.
de Leomania (Bonushomo) Craſſæ 962. E.
Leoninus, S. Hilarii, 1009. D.
de Leſchamello (Guillelmus) S. Guill. de Deſertis 597. A.
de Leſignano (Johannes Iſarni) de Quadraginta 196. E.
Leſpervier (Jacobus) S. Hilarii 1016. C.
de Leſtang (Chriſtophorus) Montis olivi 282. D. 572. B. 924. B. 1006. D.
(Liberatus) Montis olivi 1006. E.
de Leveduno (Arnaldus) S. Pauli Narbon. 128. B. 145. B. 1047. D.
de Leveſon (Berengarius) Francarum vall. 514. B.
(Bermundus) S. Afrodiſii 316. A. 386. E.
Leufredus, Anianæ 305. A. 434. E. 836. A. B.
de Levis (Arnaldus) Craſſæ 945. A.
(Johannes) Jocundenſis 289. D.
(Philippus) Craſſæ, 966. C. D.
Leutardus, S. Pauli Narbon. 125. E. 141. D. Inſtr. 17. B. 18. C.
de Leuteva (Berengarius) S. Tiberii 62. D. 331. E. 400. D. 682. D. 711. B.
de Leyſſac (Petrus) S. Guill. de Deſertis, 592. C. 723. B.
de Liecan (Guillelmus) Vallis magnæ 592. D. 723. B.
de Ligneville (Hector) S. Salvatoris Leutev. 605. E.
de Lionne (N.) prior S. Baudilii 470. D.
Llano (Felix) S. Geneſii de Fontanis, 1109. D.
de Lordat de Bran (Joſephus) Montis olivi, 1009. A.
de Lorraine (Ludovicus) Montis olivi, 1006. C.
de Lorraine d'Harcourt (Annas Maria Joſeph.) Craſſæ 970. C.
de Lort de Serignan (Franciſcus) Fontis calidi 269. B.
(Gabriel) Fontis calidi 270. A.
(Hercules) Fontis calidi 269. A.
(Ludovicus Cæſar) Fontis calidi 270. A.
de Louere (Arnaldus) Villæ magnæ 410. E.
de Louvet de Cauviſſon (Franciſcus) S. Egidii 508. B.
de Lucas (Martinus) S. Hilarii 1017. A.
de Luco (Guillelmus) Craſſæ 960. E.
de Lucteria (Berengarius) S. Tiberii 711. B.
Lully (Johan. Bapt.) S. Hilarii 1017. A.
de Lunello (Maurelius) S. Petri de Salva 523. C.
(Petrus) S. Egidii 495. B.
de Lupiano (Antonius) prior B. M. Regalis 1114. B.
de Lupoalto (Geraldus) S. Salvatoris Leutev. 605. A.
de Luſeria (Arnaldus) S. Salvatoris Leutev. 478. A. 617. B.
de Luſerna (Arnaldus) Vallis magnæ 724. D.

M

De MACHECO (Benignus) Francarum vall. 515. A.
de Macheco de Premeaux (Johan. Bapt.) S. Pauli Narbon. 153. A.
(Johannes Franc.) S. Pauli Narbon. 153. B.
de Magalatio (Bernardus) Juncellenſis 328. B. 400. D. 542. C.
de Magalatio (Bernardus) Montis olivi 981. D.
Mainardi (Bernardus) Arularum 1090. C.
de Mainteternes (Carolus) prior S. Saturnini de Portu 663. B.
de Majoricis (Philippus) S. Pauli Narbon. 149. C.
de Mamillon (Petrus) S. Pauli Narbon. 152. B.
Manaſſes, Anianæ & prior de Gordanicis 656. B. 835. D. E.
de Mandagachis (Bernardus) S. Afrodiſii 393. C.
de Mandelot (Georgius) Craſſæ 968. B.
de Mannis (Jacobus) S. Petri de Salva 523. B.
de Manſo (Bertrandus) Fontis calidi 268. D. *vide* Dumas.
(Johannes) Fontis calidi 117. B. 268. E.
de Marcaſſus (Henricus) Villæ longæ 1023. A. 1028. C. Inſtr. 463. E. 468. B.
de Marciano (Guillelmus) Jocundenſis 289. B.
de Marcillac (Guillelmus) Craſſæ 275. C. *vide* de Alzona.
de Marcillan (Petrus) Fontis calidi 268. B.
Marcus, Fontis calidi 268. A.
de Marcuil (Johannes) S. Egidii 503. C. 642. E.
de Margone (Guillelmus) S. Afrodiſii 319. B. 320. C. E. 321. E. 387. A. Inſtr. 139. C.
Marin de Kabringal (N.) Fontis calidi 270. B.
de Marion (Guillelmus) Vallis magnæ 726. A.
Marles y de Marla (Johannes) B. M. Regalis 1115. A.
de Marſilia (Bernardus) Craſſæ 946. B. 1050. D. 1080. D. 1111. E.
Marti (Michael) S. Andreæ de Sureda, 1083. A.
de Martigny (Reginaldus) Pſalmod. 479. C.
Martin (Antonius) S. Guill. de Deſertis 599. E.
Martini (Guillelmus) S. Tiberii 712. E. Inſtr. 338. C.
(Johannes) Villæ longæ 1022. B. Inſtr. 467. E.
de S. Martino (Bertrandus) Caunenſis 182. B. 922. D.
Martinus, B. Mariæ de Clariana 1048. C. 1115. E.
Martinus, prior S. Romani de Aculeia 475. B.
Maſeigues (Joſephus) B. M. Regalis 1115. B.
Maſſey (Johannes) Fontis frigidi 215. B.
de Maſſillan (Johannes Joſephus) Juncellenſis 403. E. 425. D. 1122. B.
Maſſoti (Geraldus) decanus S. Pauli de Fenolheto 279. A. 292. C.
Matfredus, S. Afrodiſii 309. E. 386. D.
Matfredus, S. Jacobi Biterr. 308. D. E. 414. D.
Matfredus, S. Pauli Narbon. 126. D.
Matfredus, de Quadraginta 193. D.
Mathe (Claudius) prior S. Saturnini de Portu 663. C.
de Mathis (Michael) S. Egidii 507. A.
Matthæus, S. Afrodiſii 394. A.
de S. Mauricio (Gerardus) de Quadraginta 197. B.
(Guillelmus) de Quadraginta 197. B.
Maurini (Poncius) Vallis magnæ 688. B. 724. B.
Melendez (Aloncus) S. Geneſii de Fontanis abbas deſignatus 1109. B.
Melzenni (Johannes) S. Egidii 501. D.
de Meretz (N.) S. Petri de Salva 518. B. 523. D.
de Meſencheriis (Bernardus) de Quadraginta 196. C.
de Meſenchis (Petrus) de Quadraginta 196. C.
du Meſnil (Johannes) de Quadraginta 197. D.
de Meſua (Bernardus) S. Guil. de Deſertis 283. C.
Meynardi (Bernardus) Caunenſis 173. D.
Michael, Villæ magnæ 409. B.
Michaelis ſeu de Michaele (Bernardus) S. Polycarpi 191. C.
(Johannes) S. Polycarpi 281. A. 717. C.
(Raimundus) S. Afrodiſii 388. D.
de Miers (Guillelmus) S. Egidii 500. D.
de Mirmand (Franciſcus & Johannes) Villæ magnæ 413. D.

Miro,

Miro, fundator & I. abbas S. Andreæ de Sureda 1079. C. Inſtr. 476. E.
Miro, S. Martini de Canigone 1110. D.
de Mociano (Berengarius) de Quadraginta 129. E. 194. E.
Modarius, S. Tiberii 708. C.
de Molone (Ozilius) Montis olivi 991. B. 994. B.
de Monaſteriis (Salomon) Caunenſis 177. B. C.
Monellus, S. Hilarii 1009. C. Inſtr. 413. D.
de Montagut (Aſtorgus) S. Egidii 631. B.
de Montaignac (Raimundus) Vallis magnæ 723. B. 947. D.
Montaſinus, Fontis frigidi 208. C.
de Montajoco (Gerentonus) S. Guill. de Deſertis 598. E.
de Montealto (Geraldus) Montis olivi 886. E. 887. A. 984. D. 1020. D.
de Monteclaro (Bernardus) prior B. M. Regalis 1114. A.
de Montelupello (Hugo) prior S. Saturnini de Portu 661. C.
de Montepavone (Jordanus) Juncellenſis 336. E. 401. A. Inſtr. 156. D. 157. E. 158. A. C.
de Montepetroſo (Gaucelinus Raimundus) Anianæ 538. C. 540. A. 840. E.
de Monteſquiou (Bernardus) Arularum 1088. A.
(N.) Villæ longæ 1023. A.
(Saxius) Montis olivi 995. B. 998. A. C. D.
de Monteſquiou de Prechacq (Clemens) Vallis bonæ 1117. A.
de Montſaucon (Oliverius) Juncellenſis 403. B.
de Morillon (Antonius & Bertrandus) S. Salvatoris Leutev. 605. D.
de Morlhone (Johannes) S. Salvatoris Leutev. 605. D.
de Mornacio (Bertrandus) S. Tiberii 712. B.
de Moſtuejolis (Guillelmus) S. Guill. de Deſertis 595. B.
de Muro vetulo (Annas) S. Jacobi Biterr. 416. E.
(Guillelmus) S. Afrodiſii 317. E. 386. E. 387. A.
(Johannes Ludov.) S. Jacobi Biterr. 416. E.

N

NAMPIO, S. Hilarii 1009. C. Inſtr. 413. E.
de Narbona (Antonius) Anianæ 850. B. E. 1083. A.
(Antonius) S. Aniani, 262. B.
(Antonius Petrus) Fontis frigidi 214. A.
(Berengarius) Craſſæ 46. D. 53. A. 228. E. 942. E. 1046. C. 1079. B. Inſtr. 108. D. 434. A. 485. C.
(Deodatus) S. Andreæ de Sureda & prior de Gordanicis 657. A. 850. B. 1082. B.
(Georgius) Fontis frigidi 214. C.
(Guiraudus) S. Pauli Narbon. 147. B. 272. E. 390. D. 1053. C. Inſtr. 68. A.
(Johannes) S. Tiberii 716. C.
(Ludovicus) Fontis frigidi 214. C.
(Petrus) S. Pauli Narbon. 149. B. D. Pſalmodii 479. B.
(Petrus Berengarii) 39. B. 143. C.
(Saturninus) Caunenſis 184. B.
Nebridius, Craſſæ 936. C. 937. A. *idem* ac Nimſridius.
Negre (Jacobus) S. Geneſii de Fontanis, 1107. E.
de Neloville (Hector) S. Salvatoris Leutev. 605. E.
de Niciano (Bernardus) de Quadraginta 195. D.
Nigreti (Berengarius) S. Tiberii 711. A.
Nimſridius & Nimbriſius, Craſſæ fundator & I. abbas 15. 141. C. 935. E. 936. C. Inſtr. 411. C.
de Noblet Deſprez (Johannes) Fontis frigidi 215. E.
de Noë (Urbanus) Villæ longæ 1023. B.
de Nogaret de Calviſſon (Franciſcus) S. Egidii 482. E. 508. E.
(Julius) S. Egidii 507. D.
(Ludovicus) Craſſæ 969. E.
le Noir (N.) S. Salvatoris Leutev. 606. C.
de Noſet (Guillelmus) S. Egidii 507. C.
Novelli (Arnaldus) Fontis frigidi 209. A. 210. B. 1021. B.
Novy (N.) Villæ longæ 1023. C.

O

ODEACER, S. Martini de Lenis 290. C.
Odilo, S. Egidii 439. A. 484. B. Inſtr. 184. A.
Odo vel Otho, Fontis frigidi 74. D. 75. E. 202. E. 203. A. 206. C. 1025. C. Inſtr. 452. B.
Odo, S. Martini de Lenis 290. B. D.
d'Olargue (Bernardus) S. Pauli Narbon. 148. B. 149. B. 150. A.
(Guillelmus) Caunenſis 172. D. 408. D. 520. A. Villæ magnæ 172. D. 408. D.
Olemundus, Montis olivi 188. B. 971. C. Inſtr. 412. D.
Oliba ſeu Olibanus S. Hilarii 1010. D. Inſtr. 430. D.
Oliba, S. Martini de Canigone 1110. D.
Oliba, S. Michaelis de Coxano 1039. E.
d'Oriole (Johannes) S. Afrodiſii 394. E.
de Ortis (Andreas) S. Jacobi Biterr. 359. A. 416. B.
Otgerius, S. Poncii Tomer. 28. 223. 224. A. 225. A. Inſtr. 77. C.
Oto, S. Pauli Narbon. 143. A.
Ozic (Oto vel Odo) S. Polycarpi 191. B. 1000. E.

P

P. Pſalmodii 475. C.
de Paganucis (Alexius) prior S. Saturnini de Portu 663. A.
Palatinus, S. Andreæ de Sureda 949. A.
Palatinus, Arularum 1088. C.
de Palaya (Bertrandus) S. Hilarii & Montis olivi 902. D, 996. B. 1014. E. 1015. A.
de Pandavro (Ludovicus) S. Egidii 508. C.
Paratge (Sigiſmundus) S. Martini de Canigone 1112. C.
Parcero (Gregorius) S. Martini de Canigone 1073. A.
Pardo (Johannes) S. Geneſii de Fontanis 1109. B.
Paredes (Bremundus) S. Geneſii de Fontanis 1109. D.
de Parietibus (Petrus) S. Jacobi Biterr. 323. B. 414. A. 679. C. 722. A.
de Paris (Guillelmus Nicolaus) S. Tiberii 719. A.
de Parme (Guillelmus) Anianæ. 234. E. 272. C. 844 C.
de Paſſu (Bernardus) de Quadraginta 195. A.
de Patris (Guillelmus) Craſſæ 968. A.
de Paulino (Guillelmus) S. Poncii Tomer. 235. B.
de Pelages (Petrus) Caunenſis 167. D. 1012. E.
Pelet (Johannes) S. Aniani 263. D.
(Giſardus) Pſalmodii electus 479. C.
Pelet de la Verune (Guillelmus) S. Aniani 264. A. 829. C.
Pelilhier (Johannes) S. Afrodiſii 397. D.
de Pellevé (Nicolaus) prior S. Saturnini de Portu 663. A.
Penigaudi (Johannes) prior de Gordanicis 656. E. 849. E.
de Penna (Geraldus) Montis olivi 287. A. 997. E. & Electenſis major prior.
de Peterio (Hugo) Craſſæ 960. E. 963. B. 999. A. 1062. E.
Perpinianus, Villæ longæ 1021. B.
du Perrat (N.) Craſſæ 968. C.
de Peſſano (Nicolaus) Caunenſis 181. A.
Peti (Guillelmus) S. Hilarii 1012. C.
Petit (Jacobus) S. Afrodiſii 394. D.
de la Petitiere (Ludovicus) Francarum vall. 515. B.
de Petralata (Petrus) Craſſæ 952. D. 954. C.
de Petrapertuſa (Berengarius) Arularum 1091. A.
Petri (Guillelmus) S. Hilarii 951. C. Inſtr. 452. E.
(Guillelmus) Villæ longæ 1020. D.
(Raimundus) de Clariana 1115. E.
de S. Petro (Guillelmus) de Quadraginta 195. B.
Petronus, S. Guill. de Deſertis 582. D.
Petrus, S. Afrodiſii 386. D. Inſtr. 133. D.
Petrus, S. Andreæ de Sureda 1048. C. 1080. B.
Petrus, Anianæ 840. D.
Petrus, S. Aniani 258. D. 259. D. 1024. D. Inſtr. 465. D.
Petrus, Arularum 1088. D. 1091. B. C.
Petrus, S. Baudilii 436. E. 469. D.
Petrus, S. Egidii 51. E. 441. A. E. 486. E. 619. D. Inſtr. 136. D. 190. E. 191. B. 318. D. 321. C.
Petrus, Electi 273. A.
Petrus, Fontis calidi 267. E. 268. A.
Petrus, Fontis frigidi 212. E. 213. B. C.
Petrus, Francarum vall. 514. D.
Petrus, S. Guillelmi de Deſertis 583. E. 587. A. 602. B. Inſtr. 180. D. 273. A. 274. A. 276. A. D.
Petrus, S. Jacobi Biterr. 338. B. 415. D. E.
Petrus, Juncellenſis 260. E. 402. B. 995. C. Inſtr. 164. D.
Petrus, B. Mariæ Regalis 1113. D. E.
Petrus, S. Martini de Canigone 946. C. 1111. D. E. 1112. A. & S. Michaelis de Coxano inſtr. 486. E.
Petrus, S. Martini de Lenis prior 291. A.
Petrus, Montis olivi 161. C. 871. A. 979. C.
Petrus, S. Pauli Narbon. 143. C. 146. A. 150. B. 878. B. Inſtr. 23. A.
Petrus, S. Petri de Salva 522. C.
Petrus, S. Polycarpi 188. E. 189. C. 190. A.
Petrus, S. Poncii Tomer. 45. B. 230. A. 231. C. 234. C. 269. D. 872. B. 930. B. Inſtr. 81. D. 82. D. 83. D.
Petrus, Pſalmodii 474. C. 475. E. 477. B. 478. D. 496. D.
Petrus, de Quadraginta 194. B. 196. A.
Petrus, S. Salvatoris Leutev. 541. D. E. 557. A. 603. C. 605. A. C. D.
Petrus, prior S. Saturnini de Portu 660. C.
Petrus, Sendracenſis 520. A. B.
Petrus, Vallis bonæ 1117. A.
Petrus, Vallis magnæ 324. B. 722. D. E. 724. D. E.
Petrus, Villæ longæ 1019. B. E. 1021. C. 1022. A. B. C.

Petrus, Villæ magnæ 333. D. 407. D. 408. C.
Peyroneti (Guillelmus) S. Pauli Narbon. 146. E.
de Pezenas (Poncius) S. Poncii Tomer. 234. D. 259. A. 289. A. 950. A.
Pharaldi vel Pharaldus (Guillelmus) Pſalmodii & prior S. Petri de Salva 474. B. 521. D. Inſtr. 179. B.
Phelypeaux (Jacobus Anton.) S. Egidii & S. Salvatoris Leutev. 508. B. C. 577. E. 578. A. 606. B.
Philaudi (Guillelmus) Pſalmodii & S. Petri de Salva 474. B. 513. D. 602. B.
Philippus, Anianæ 501. D. 848. A. 962. A. D. Inſtr. 386. E.
Piano (B.) de Quadraginta 198. C.
Picard (Johannes) S. Egidii 507. B.
Picaud (Johannes) Vallis magnæ 725. B.
Piconis (Johannes) Montis olivi 996. B.
de Pictavia (Guillelmus) prior S. Saturnini de Portu 662. A.
de Pierre (Johannes) S. Afrodiſii 386. C. 397. B.
de Pierrevive (Johannes) S. Petri de Salva 523. C.
(Petrus) Francarum vall. 514. E.
(Simon) S. Afrodiſii 395. D.
de Pilco (Thomas) prior S. Saturnini de Portu 662. C.
de Pineda (Bernardus) Arularum 1088. B.
de Pipionibus (Geraldus) S. Pauli Narbon. 147. A.
de Placentia (Johannes) S. Geneſii de Fontanis 1108. D.
de Plantavit (Dominicus) S. Salvatoris Leutev. 603. C.
de Plantavit de la Pauſe de Margon. (N.) S. Hilarii 1017. B.
Plaſſa (Petrus) B. M. Regalis 1114. D.
la Plote (Petrus) Anianæ 847. D.
Pocquelin (Robertus) Sendracenſis 520. E.
de Podio (Antonius) S. Afrodiſii 395. E.
(Johannes) Fontis calidi 267. D.
(Johannes) S. Tiberii 191. C. 281. B. 716. E. 717. B.
(Poncius) S. Andreæ de Sureda 1081. C. Inſtr. 490. E.
du Poix (Ludovicus) Sendracenſis 520. D.
Poncii (Bernardus) 259. C.
Poncio, S. Martini de Monte rotundo 138. D.
Poncio, Villæ magnæ 405. B.
Poncius, S. Andreæ Agath. 673. E. 705. C.
Poncius, Anianæ 583. A. 836. E. 838. E.
Poncius, S. Aniani, 259. D.
Poncius, Arularum 1088. D. 1091. C.
Poncius, S. Egidii 62. D. 70. C. 491. A. 492. D. 627. A. 649. E.
Poncius, Francarum vall. 443. B. 490. A. 512. C. 842. D. Inſtr. 196. C. 197. A. C. 199. E. 200. B.
Poncius, S. Geneſii de Fontanis 1080. A. Inſtr. 483. C.
Poncius, S. Hilarii 1011. B. D.
Poncius, prior B. M. Regalis 1113. C.
Poncius, S. Martini de Lenis 291. A.
Poncius, Pſalmodii 476. E. & S. Egidii 492. D.
Poncius, S. Salvatoris & S. Mariæ Carcaſſ. 934. D.
Poncius, S. Salvatoris Leutev. aut Anianenſis 871. A.
Poncius, S. Poncii Tomer. 235. C. Inſtr. 91. A.
Poncius, Villæ longæ 1020. A.
Poncius, Villæ magnæ 409. A.
de Pondere (Johannes) S. Pauli Narbon. 151. B.
du Pont (Laurentius) S. Guill. de Deſertis 599. E.
de Ponte (Hugo) Caunenſis 171. C.
de Pontpeirenc (Poncius Draconis) Caunenſis 180. E.
de Popiano (Hugo) Villæ magnæ 409. C. 999. D.
de Portocarrero (N. card.) Villæ longæ 1022. E.
Pouderoux (Petrus) S. Martini de Canigone 1112. D.
de Poujol (N.) Juncellenſis 403. D.
de Pouzols (Arnaldus) Vallis magnæ 724. A.
(Hugo) Anianæ 847. E.
de Prat (Bernardus) S. Policarpi 191. A.
Preverandi (Johannes) S. Egidii 502. C. 653. D.
Protaſius, S. Michaelis de Coxano 1095. E. Inſtr. 479. A.
de Prudhomme (Petrus) S. Salvatoris Leutev. 605. E.
Puig (Stephanus) B. M. Regalis 1115. A.
de Puymiſſon (Petrus) Villæ longæ 367. C. 1022. D.
Puyo (Placidus) S. Geneſii de Fontanis 1109. A. B.

Q

QUINIBERTUS, S. Guillelmi de Deſertis 582. A. *vide* Guinabertus.

R

RACULFUS & Radulfus, S. Salvatoris Leutev. 290. C. 590. B. 602. E.
Radulfus & Rodulfus, Caunenſis 159. B. 1010. C.
Raffini (Berengarius) Vallis magnæ 724. C.
Ragembaldus, Pſalmod. & Juncel. 398. C. 399. A. 473. C.
Rai (P.) prior S. Petri de Salva 522. D.
Rajadel (Thomas) S. Geneſii de Fontanis 1108. A.
Raimundi (Arnaldus) S. Hilarii 1014. B.
(Berengarius) S. Tiberii 713. E.
(Geraldus) S. Martini de Canigone 1111. D.
(Guillelmus) Villæ longæ 877. B. 1018. C. E. Inſtr. 440. A. D.
(Petrus) Caunenſis 68. D. 130. D. 167. B.
(Petrus) Craſſæ 952. E.
(Petrus) Fontis frigidi 206. B. 1116. E. Inſtr. 487. C.
(Petrus) S. Guillelmi de Deſertis 592. A. Inſtr. 285. A.
(Petrus) S. Polycarpi 189. C.
(Petrus) Vallis magnæ 723. C.
Raimundus, S. Andreæ de Sureda 953. C. 1041. C. 1079. E.
Raimundus, S. Aniani 179. B. 262. A. 999. D.
Raimundus, Arularum 1086. E. 1088. E. 1089. C. 1090. D.
Raimundus, Craſſæ 945. D. 1080. D.
Raimundus, S. Egidii 443. A. 477. C. 488. D.
Raimundus, Electi 45. B. 46. D. 187. D. 231. A. 269. D. 272. D. 292. A. Inſtr. 107. D. 108. D.
Raimundus, Fontis calidi 267. D. 268. C.
Raimundus, Francarum vall. 514. B. D.
Raimundus, prior de Gordanicis 656. E.
Raimundus, S. Guill. de Deſertis 597. B. Inſtr. 287. E.
Raimundus, S. Hilarii 1011. D.
Raimundus, S. Jacobi Biterr. 414. D.
Raimundus, Jocundenſis 288. E. 289. D.
Raimundus, Juncellenſis 402. E.
Raimundus, B. M. Regalis 1113. C. E.
Raimundus, S. Martini de Canigone 1111. C. 1112. B.
Raimundus, S. Petri de Salva 522. A. 523. A.
Raimundus, S. Polycarpi 173. B. 189. D. E. 190. A. 520. A. 1013. E.
Raimundus, S. Poncii Tomer. 226. D.
Raimundus, S. Privati 486. D. 619. A. 654. A.
Raimundus, Pſalmodii 474. B. 476. D. E. 477. A. 478. C. Inſtr. 177. C. 202. A.
Raimundus, de Quadraginta 194. A.
Raimundus, S. Tiberii 418. E. 633. D. 710. C. 714. C.
Raimundus, Villæ longæ 1021. A.
Raimundus, Villæ magnæ 335. A. 405. E. 406. D. 407. D.
Raimundus (Bernardus) prior Caſſiani 418. D.
(Petrus) Juncellenſis 424. D.
(Petrus) de Quadraginta 281. C.
Rainaldus, Anianæ 672. C. 836. B. Inſtr. 345. A.
Rainaldus, S. Guillelmi de Deſertis 582. A.
Rainaldus, S. Petri de Salva 522. B.
Rainaldus, S. Severi Agath. 706. D.
Rainonis (Bernardus) S. Pauli Narbon. 143. A.
Rainulfus, Montis olivi 257. C. E. 974. E.
de Ranco (Poncius) Francarum vall. 482. B. 505. D. 514. E.
Randulfus, Craſſæ 940. B. D.
Rangefridus, S. Egidii 483. B.
de Ras (Raimundus) Caunenſis 177. A.
de Raſtellis (Eleazar) prior S. Saturnini de Portu 663. B.
de Rate (Guitardus) S. Aniani & S. Salvatoris Leutev. 264. A. 606. A. 815. B.
(Ludovicus) S. Salvatoris Leutev. 606. A.
Ratmarius ſeu Xatmarius, S. Andreæ de Sureda 946. C. 1080. D.
de la Rea (Maurus) S. Geneſii de Fontanis 1109. B.
de Rebé (Claudius) Fontis frigidi 121. D. 215. D.
Recamundus, S. Hilarii 1009. E. Inſtr. 419. A.
Receſindus, Arularum 1084. C. Inſtr. 475. D.
Recimirus, Arularum 1084. C.
Redon, Petrus de Quadraginta 198. A.
de Redorta (Petrus) S. Pauli Narbon. 147. B.
Regembaldus, Pſalmodii inſtr. 171. C. E. *vide* Ragembaldus.
Reginaldus, S. Guillelmi de Deſertis 597. D. 799. C.
Regis (Bernardus) S. Afrodiſii 392. A.
(Raimundus) S. Egidii 495. E.
Remolin (Franciſcus) B. M. Regalis 1114. E.
Renardus, S. Martini de Canigone 1110. C. E.
Renaudus, Francarum vall. 514. B.
de Renouard (Antonius) de Quadraginta 198. B.
(Bartholom.) de Quadraginta 198. B.
Reſſeignier (Dominicus) S. Afrodiſii deſignatus abbas 396. A.
de Reveilhes (Petrus) S. Aniani 264. B.
Ribas (Joſephus) S. Geneſii de Fontanis 1109. C.
Ribera (Anſelmus) S. Geneſii de Fontanis 1109. C.

Digitized by Google

de Ribes (Johannes) B. M. Regalis 1114. E.
Ricardus, de Quadraginta 195. C. 259. B.
Ricardus card. S. Euſebii, S. Tiberii 716. D.
Richerius, Villæ magnæ 405. B.
Richiſridus, S. Aniani 257. C. Inſtr. 74. D.
Richimirus, Montis olivi 928. B. 974. A. 975. B. Inſtr. 415. E.
Richinus, de Quadraginta 52. B. 193. D E. Inſtr. 36. C.
Rigaldus, Vallis magnæ 684. B. 723. D.
de Rippa (Franciſcus) prior Caſſiani 419. D.
Riquinus (Bernardus) S. Pauli Narbon. 142. D.
de Rivoalbo (Dionyſius) prior Caſſiani 419. C.
de Roays (Petrus) Juncellenſis 424. C.
Robaldus, S. Pauli Narbon. 64. C. 146. B.
Robertus, Arularum 1049. E. 1050. A. 1087. C. 1089. B. Inſtr. 486. A.
Robertus, Caunenſis 158. E. 224.
Robertus, Craſſæ 40. D. 41. E. 139. B. 142. E. 187. A. 439. D. 470. B. 941. C. 944. D. 1043. C. Inſtr. 432. C.
Robertus, Fontis frigidi 204. D.
Robertus, S. Privati 648. D. 654. B.
Robertus, Villæ magnæ 408. C. 409. A.
de Roca (Petrus) Fontis frigidi 213. E.
de Rocaſolio (Guillelmus) S. Guillelmi de Deſertis 592. E. 597. B. 600. A.
de la Rocheſoucaud (Henricus) Fontis frigidi 216. A.
(Henricus Achilles) Fontis frigidi 215. E.
(Rogerius) Fontis frigidi 216. A.
de Rochemore (Johannes) S. Petri de Salva 523. B.
Rocho (Bernardinus) prior de Gordanicis 657. A.
de Rod (Ber.) S. Pauli Narbon. 145. D.
Rodaldus, Montis olivi 977. B.
Rodoaldus, S. Tiberii 302. E. 708. E.
Rodriguez (Franciſcus) S. Geneſii de Fontanis 1108. D.
Rodulfi (Petrus) Vallis magnæ 720. D.
Rodulſus, Caunenſis 159. B.
Rodulſus, Craſſæ 939. E. Inſtr. 431. A.
Rodulſus, S. Mariæ de Vernazone 935. A.
de Roffiniaco (Guido) Craſſæ 96. D. 98. A. 176. E. 904 C. D. 961. B.
Roger (Nicolaus) Craſſæ 275. C. 957. B. 1057. A.
(Petrus) prior S. Baudilii 470. D.
(Petrus) S. Poncii Tomer. 236. C. 237. A.
(Raimundus) Craſſæ 958. B.
Rogerius, Jocundenſis 288. E.
Rogerius, de Quadraginta 196. B.
Rogerius, S. Romani de Aculeia 475. B. Inſtr. 188. C.
de Rohan (Franciſcus Auguſtus comes de Ventadour) prior S. Saturnini de Portu 663. D.
de Rolhan (Armandus) Juncellenſis 424. D.
Romulus, S. Baudilii 469. C. Inſtr. 169. A.
la Roque (Petrus) Vallis bonæ 1117. A.
de la Roque (Michael) S. Guillelmi de Deſertis 600. A.
de Roquelongue (Guillelmus) Juncell. 424. C.
de Roqueſel (Guillelmus) S. Afrodiſii 324. A. 387. D.
(Petrus) Anianæ 502. B. 561. B. 848. D.
de Roqueta (Arnaldus Raimundus) S. Hilarii 1016. A.
de Roſe de la Chevallerie (Johannes) S. Aniani 265. E.
de Roſena (Antonius) S. Tiberii 716. A. 999. D.
Roſerii (Johannes) S. Egidii 505. A.
(Petrus) Montis olivi 1001. A.
Roſtagni (Poncius) abbas forſan S. Andreæ Agath. 706. E.
Roſtagnus, Anianæ & prior de Gordanicis 656. A. 835. C.
Roſtagnus, Francarum vall. 514. A.
Roſtagnus, S. Severi Agath. 706. D.
Roſtagnus (Guillelmus) prior S. Petri de Salva 522. C.
Rotondi (Henricus) Sendracenſis 520. D.
de Rotundis de Biſcaras (Johannes Armandus) Sendracenſis 377. A. 520. D. 577. C.
de la Rouere (Julianus) S. Egidii 503. D.
Rouſſeau de la Pariſiere (Johannes Cæſar) S. Egidii 464. E. 508. C.
de Roux de Montbel (Joſeph Vitalis) Villæ longæ 1023. B.
de Rua (Martialis) Fontis frigidi 213. D.
Rubei (Carolus) S. Jacobi Biterr. 416. D.
(Geraldus) Anianæ & S. Jacobi Biterr. 362. A. 416. C. 657. A. 849. D. 1000. E.
(Jacobus) Anianæ & S. Jacobi Biterr. 416. C. 657. A. 850. A. 1082. B.
(Johannes) S. Jacobi Biterr. & prior de Gordanicis 416. A. D. 657. A. 1082. B.
Rubei d'Arnoye (Jacobus) S. Jacobi Biterr. 416. D.
Ruffi (Raimundus) Montis olivi 1007. B.
de Rupe (Guillelmus) Montis olivi 191. B. 999. E. 1000. A.
de Rupeforti (Guillelmus) Montis olivi 280. C.
de Rupevilla (Bertrandus) Caunenſis 177. D.
de Ruvera (Julianus) prior S. Saturnini de Portu 662. D. *vide* de la Roüere.

S

SABORELLUS, Craſſæ 938. C.
de Salaya (Johannes) S. Andreæ de Sureda 1083. E.
de Salazar (Johannes) S. Geneſii de Fontanis 1108. E.
Salomon, Jocundenſis 288. C.
Salomon, S. Tiberii 682. D. 683. D. 703. D.
de Salerno (Nicolaus) S. Aniani 263. A.
Salvadoris (Bernardus) de Quadraginta 195. E.
Salvan d'Auterive (N.) Fontis calidi 270. B.
Salvator ſeu Salvatus, Anianæ 836. D. Inſtr. 348. A.
de Salventalium (Petrus) Anianæ 547. D. 844. D.
Sancio, S. Martini de Lenis 290. B.
Sancius, Fontis calidi 267. D. 268. A.
Sancius, Fontis frigidi 50. B. 128. C. 200. B. Inſtr. 38. B.
Sanila, S. Andreæ de Sureda 1079 E.
Sapte, S. Geneſii de Fontanis 1088. D.
Saſtre (Petrus) S. Andreæ de Sureda 1083. A.
Savaricus, S. Pauli Narbon. 141. D.
de Saulis (Marcus Anton.) Caunenſis 181. D.
de Savoye (Felix) Craſſæ 970. A.
de Sauve (Petrus) Anianæ 311. D. 837. E. Inſtr. 398. B.
Saxius, electus Montis olivi 993. B.
de Scicura (Guillelmus) S. Egidii 493. A.
Scorta (Bernardus) prior Caſſiani 418. B.
de Sculencis (Rogerius) S. Polycarpi 948. A. 1081. A.
Seduanus & Selva, S. Martini de Canigone 33. B. 1110. B.
Segarius, S. Martini de Lenis 290. B. Inſtr. 104. B.
Segerius & Sicarius, Craſſæ 939. D.
Seguerd (Johannes) S. Martini de Canigone 1112. C.
Seguerii (Petrus) S. Salvatoris Leutev. 546. D. 547. B. 603. E.
Seguier (Johannes Bapt.) S. Egidii 506. D.
Seguini (Hugo) S. Petri de Salva 523. A.
Seguinus, Sendracenſis 519. D.
Senegildus, Anianæ 654. D. 833. C. 834. A.
de Senergiis (Amalricus) Montis olivi 999. D.
Senioſredi (Arnaldus) B. M. Regalis 1113. C.
de Serinhaco (Raimundus) S. Afrodiſii 147. C. 337. B. 390. B. 594. A.
(Raimundus) S. Guillelmi de Deſertis, Pſalmodii, S. Egidii & prior de Gordanicis, 477. E. 478. A. 498. E. 499. A. 596. B. C. 604. E. 656. E.
Sermarii (Guillelmus) S. Jacobi Biterr. 416. A.
de Serrano (Robertus) S. Poncii Tomer. 233. B.
de Serras (Walbertus) prior S. Saturnini de Portu 662. A.
Seſſala (Johannes) S. Afrodiſii 394. A.
S. Severus, S. Andreæ Agath. 705. B. D.
Severus, de Quadraginta 198. C.
Sicardus, S. Aniani 257. E. 260. B. 261. D.
Sicardus, Montis olivi 981. A.
Sicardus, Villæ magnæ 408. E.
de Simiane de la Coſte (Alfonſus) S. Aniani 253. B. 265. D. *vide* de Gordes.
Simonnot (Claudius) S. Tiberii 719. A.
Sintillus, Arularum 1038. E. 1085. D.
Sirac (Johannes) B. M. Regalis 1114. E.
de Sirano (Gabriel) S. Polycarpi 192. B.
(Petrus) Caunenſis 163. E. Inſtr. 36. E.
(Vincentius) de Quadraginta 196. D.
de Siri (Victorius) Vallis magnæ 726. B.
Siſegutus, S. Andreæ de Sureda 1079. C. Inſtr. 476. E.
de S. Sixto (Carolus) prior S. Saturnini de Portu 663. C.
Sobirani (Arnaldus) Caunenſis 171. D. 955. E.
Soller de Sormendan (Melchior) S. Martini de Canigone 1112. C.
Songſredus, Craſſæ inſtr. 418. C. *vide* Sunifredus.
de Sorbieres (Johannes) Sendracenſis 520. C.
de Sperauzano (Arnaldus) Caunenſis 166. A.
de Stagno (Berengarius) prior Caſſiani 418. C.
(Poncius) prior Caſſiani 335. A. 418. D. 423. E.
Stephanus, Arularum 1085. E.
Stephanus, Craſſæ 940. C.
Stephanus, Juncellenſis 399. B. 533. B. 602. A.
Stephanus abbas in eccleſia Leutev. inſtr. 268. E.
Stephanus, S. Salvatoris Leutev. 604. E.
Stephanus, Montis olivi 978. B. Inſtr. 429. E.
Stephanus, Vallis magnæ 723. A.
Strozzi (Laurentius) Anianæ 367. C.

Suniarii (Petrus) S. Martini de Canigone 1044. D. 1110. E.
Suniarius, Craſſæ 29. 126. B. 142. A. 224. 303. E. 671. C. 938. A. 939. A. Inſtr. 18. D. 424. C.
Sunifredus, Arularum 1084. E.
Sunifredus, Craſſæ 938. A. Inſtr. 448. E.
Sunifredus, S. Laurentii ad Nigellam 136. E.
de Surzoles (Johannes) Fontis frigidi 213. A.

T

TAILLECARNE (Benedictus) Fontis frigidi 214. D.
Taſſio, S. Laurentii ad Nigellam 137. B.
Tenericus & Teutricus, S. Martini de Monte rotundo 138. C.
de Terlon (Hugo) Caunenſis abbatiæ fructus percipit 184. D. abbas 185. A.
de Thaoſca (Bernardus) Arularum 1089. D.
Theobaldus, Arularum 1085. C.
Theobaldus, prior S. Saturnini de Portu 661. C.
de Theſan (Antonius) Villæ magnæ 403. B. 409. E.
(Franciſcus) Juncell. 403. D.
(Gabriel) Juncell. & Villæ magnæ 256. A. 403. D.
(Henricus) Juncell. & Villæ magnæ 255. B. 413. A.
(Johannes Jacobus) Villæ magnæ 413. B.
(Triſtanus) Villæ magnæ 410. D. 425. C.
(N.) Villæ magnæ 413. E.
de Theſan de S. Genez (Balthaſar & Johannes Anton.) de Quadraginta 198. A.
de Theſan du Pujol (Henricus) & Joſeph Gabriel) Juncell. 425. C.
de Theſan de Saſes (Henricus) Vallis magnæ 726. A.
Theudaldi (Petrus) prior Caſſiani 417. D. Inſtr. 130. C. 133. D.
Theudemirus, Pſalmodii 472. E. Inſtr. 167. A. D.
Thomas, prior S. Saturnini de Portu 661. B.
de Thureyo (Petrus) S. Saturnini de Portu 662. B.
de Tipia (Stephanus) de Quadraginta 196. D.
de Tord de Calvo (N.) Vallis bonæ 1117. B.
de Tornamira (Dionyſius) S. Geneſii de Fontanis 1109. B.
de Tornello (Garinus) Caunenſis 178. E. 262. A.
Torreras (Martinus) S. Geneſii de Fontanis 1108. C.
de Torres (Benedictus) S. Geneſii de Fontanis 1108. B.
de la Tour d'Auvergne (Henricus Oſwaldus & Fridericus Conſtantinus) S. Saturnini de Portu 663. D.
de la Tour du Pin de Montauban (Ludovicus) Anianæ & S. Guillelmi de Deſertis 601. B. 853. D. 1123. E.
de Touron (Bertrandus) S. Hilarii 1013. D.
de Tournon (Franciſcus) Juncell. 425. C.
Tractorius, S. Laurentii ad Nigellam 137. A.
de Treſſons (H.) S. Petri de Salva 522. E.
Treſmirus, Montis olivi, 972. C. 976. C.
de Trinnoletta (Auguſtinus) Caunenſis 181. A.
Trivulce (Auguſtinus) Fontis frigidi 214. E.
de Trobat (Joſeph.) B. M. Regalis & S. Michaelis de Coxano 1115. B.
de Trotin (Franciſcus) S. Afrodiſii 396. A.
(Gabriel) Villæ magnæ 413. B. D.
Tructerandus, S. Martini de Lenis 290. D.
Tructeſindus, Anianæ & S. Guillelmi de Deſertis 16. 834. D. Inſtr. 143. A.
de Tuluges (Bernardus) S. Andreæ de Sureda 948. A. 1080. E.
de Turre (Bertrandus) S. Egidii 496. E. 498. E.
(Robertus) Villæ magnæ 411. C.
de Tyrangiis (Johannes) prior S. Saturnini de Portu 661. A.

V

VACQUIER (Antonius) Villæ longæ 1022. D.
Vairini (Johannes) Villæ longæ 1022. C.
de Valauquez (Guillelmus) Anianæ 844. B.
Valle (Raimundus) S. Martini de Canigone 1111. B.
de Vallebona (Bernardus) S. Guillelmi de Deſertis 595. D.
Vallery (Guillelmus) prior Caſſiani 419. D.
de Vallory (N.) S. Petri de Salva 523. D.
de Valone (Reginaldus) S. Aniani 262. A.
de Vaſſignac (Stephanus) S. Saturnini de Portu 662. A.
de Ucetia (Decanus) S. Guill. de Deſertis & S. Petri de Salva 522. E. 523. A. 596. C.
(Guillelmus) Pſalmodii 513. B.
(Guillelmus) S. Tiberii 513. A. 591. C. 710. D. Inſtr. 195. E. 283. C.
(Petrus) Pſalmodii 476. A. 513. A. Inſtr. 195. E.
Udalgerius, Caunenſis 159. C.
Udalgerius, Electi 703. D.
Udalgerius, S. Hilarii 1011. C.
Udalgerius, Montis olivi 1009. A.
Udalguerii (Raimundus) de Quadraginta 193. D.
Velaſquez (Stephanus) S. Geneſii de Fontanis 1109. B.
de Velezar (Franciſcus) S. Geneſii de Fontanis 1108. E.
de Vendogne (Johannes) Villæ longæ 1022. C.
Venerandus, Villæ magnæ 404. E.
le Veneur (Ambroſius) Caûnenſis 180. C.
de Ventagione (Berengarius) S. Afrodiſii 316. A. 386. E.
de Verdale (Arnaldus) S. Aniani & decanus S. Pauli de Fenolheto 261. A. 292. B. 650. D. 783. E.
de Verger (Stephanus) Vallis magnæ 725. E.
du Verger la Roche Jaquelin (Renatus Carolus) S. Polycarpi 192. B.
de la Vergne de Montenard de Treſſan (Ludovicus) de Quadraginta & prior Caſſiani 198. B. 419. E.
de Vernedo (Johannes) S. Geneſii de Fontanis 1109. B.
de Vernobs (Petrus) Anianæ 793. B. 847. C.
de Veſco (Antonius) S. Afrodiſii & Caunenſis 180. E. 395. C. 697. E.
(Johannes) Caunenſis 180. D. 697. C.
Veſiani (Petrus) S. Afrodiſii 338. A. 390. E. 415. D. Inſtr. 340. A.
de Veyraco (Gilbertus) S. Pauli Narbon. 150. D. 356. B.
de Uglas (Geraldus) S. Petri de Salva prior 521. D. Inſtr. 176. B. 179. B.
Ugobertus, Montis olivi 974. C. Inſtr. 419. E.
Viader (Narciſſus) B. M. Regalis 1115, A.
de Viciato (Bernardus) prior B. M. Regalis 1114. A.
Vidal (Jacobus) S. Geneſii de Fontanis 1109. A.
Vigor (Rainaldus) Villæ magnæ 412. C.
de Villanova (Antonius) Vallis magnæ 725. D.
(Durandus) prior B. M. Regalis 1114. B.
(Geraldus) Caunenſis 166. E. 946. E.
(Poncius) Arularum 1091. E.
(Raimundus) prior Caſſiani 418. C.
de Villariis (Arnaldus) S. Pauli Narbon. 150. A.
de Villevert (N.) Juncell. 1122. A.
de Villoſlada (Philippus) S. Geneſii de Fontanis 1108. D.
Vinati (Arnaldus) Montis olivi 998. A. C.
de Vincrono (Ermengaudus) S. Salvatoris Leutev. 549. A. 604. B.
de Vinyo (Johannes) B. M. Regalis 1114. E.
Virgilius, S. Egidii 483. C.
Viridarius (Bernardus) Juncell. 403. B. 410. A.
de Viridifolio (Bernardus) Anianæ 513. E. 843. B.
de Viridiſicco (Deodatus) prior S. Saturnini de Portu 662. B.
Vitalis, Fontis frigidi 53. D. 145. D. 200. D. 204. E. 1048. A. Inſtr. 42. A. 45. E.
Vitalis, Villæ longæ 951. D. 1012. E. 1020. C.
de Vives (Jacobus) Sendracenſis 1122. A.
de Vivet de Monchis (Ludov. Franciſcus) Francarum vall. 515. B.
Vivianus, Francarum vall. 512. D. Inſtr. 194. C.
Viumarane, S. Geneſiii de Fontanis, inſtr. 482. C. *vide* Guimera.
Voica, S. Aniani 256. E. 257. B. Inſtr. 73. A.
de la Volpilliere (Guillelmus) de Quadraginta 197. E.
Wadallus, S. Petri Fenolietenſis 291. C.
de Wals (N.) S. Martini de Canigone 1112. E.
Waltherius, S. Salvatoris & S. Mariæ Carcaſſ. 934. D.
Walticus coabbas Craſſæ 941. B.
Warnerius, Juncell. & Pſalmodii 399. D. 473. D. 474. A. Inſtr. 347. A. D.
Wilafredus, Montis olivi 973. D.
Willelmi (Petrus) S. Michaelis de Coxano 1044. D. 1111. B.
Willelmus, S. Salvatoris Leutev. 602. C.
Willencus, Francarum vall. 512. A. Inſtr. 193. B. 194. A.
Wiſandus, Arularum 1085. A.
Witardus, Juncell. & Pſalmodii 399. B. 473. C.
Witardus, S. Juliani Uceticenſis 654. A.
Witiza, Craſſæ 937. E. 938. C. E. Inſtr. 420.

X

XATMARIUS, S. Andreæ de Sureda 1080. D.
Xaupi & Chaupi (Joſephus) B. M. du Jau 1115. E.

INDEX ABBATISSARUM ET PRIORISSARUM.

A

ABRAHAM (Maria) Clariſſarum Leſignani 219. D.
de Acrimonte (Ermeſſindis) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 510. B.
Adalaiſa, Nitidi loci 728. B.
Adelais, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. A.
Ademaria, B. M. de Olivis 217. D.
d'Ajac (Clara) S. Claræ Biterr. 423. C.
Aimona (Margar.) Nitidi loci 728. C.
Alberiſſa, S. Geneſii 777. C.
d'Albert (Margar.) Balneoli 658. D.
de Albiniaco (Blanca) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 511. B.
de Aleſco (Marqueſia) S. Spiritus Biterr. 420. E.
Alimburgis, S. Geneſii 738. D. Inſtr. 348. C.
Alixenda, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. D.
d'Allemand (Cecilia) S. Claræ Biterr. 423. E.
Amairici (Maria) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. B.
(Raimunda) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 510. E.
Amelia, Rivi nitidi 1025. C. 1026. C. 1027. A. Inſtr. 466. B.
Amelii (Johanna) Rivi nitidi 1026. C.
d'Ancezune (Draconeta) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 511. A.
d'Antoinelle (Catharina) S. Claræ Biterr. 423. D.
(Thereſia) S. Claræ Biterr. 424. A. B.
d'Antoinelle de la Croix (Victoria) S. Claræ Biterr. 423. E. 424. A.
d'Aramon (Aldeberta & Berengaria) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 511. A.
d'Arnoye (Gabrielis) Clariſſ. Leſignani 219. E.
(Johanna) S. Spiritus Biterr. 421. B.
d'Arpajon (Anna & Ludovica) B. M. de Olivis 217. B. E. 218. A.
Aſtrebonne (Philippa) S. Spiritus Biterr. 421. A.
d'Aube de Roquemartine (Catharina) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 511. B.
d'Audibert de Luſſan (Franciſca) coadjutrix Balneoli 659. A.
(Johanna) Balneoli 658. E.
Anger (Magdal. Maria Martha) Rivi nitidi 1029. D.
d'Autrivay (Agnes) S. Claræ Biterr. 425. A.
Autſindana, cœnobii prope Anduſiam 833. B. 1118. B.
Ayblina, S. Salvat. de Fonte Nemauſi 509. D.

B

De BAGES (Berengaria) B. M. de Olivis 217. B.
de Barrau (Martha) Clariſſ. Leſignani 220. A.
Barreyre (Oliva) S. Spiritus Biterr. 420. E.
de la Baume (Margar.) Balneoli 658. B.
Beatrix, B. M. de Olivis 217. D.
Beatrix, S. Salvat. de Fonte Nemauſi 509. E. Inſtr. 202. D.
Berengaria, B. M. de Olivis 217. A.
de Bernardi (Johanna) S. Claræ Biterr. 423. E.
Bertranda, Gorjani 607. C.

Tomus VI.

de Berulle (N.) Clariſſ. de Aziliis 221. C.
de Bezard (Catharina) S. Claræ Biterr. 424. B. 425. A.
de Blanzac (Beatrix) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 510. C.
de Boiſſiere (Margar.) Clariſſ. Leſignani 220. C.
de Bonami (Franciſca) S. Claræ Biterr. 423. C.
Bonnerie & Boverie (Raimunda) Rivi nitidi 1025. C. 1027. B.
de Bornjuif (Catharina) S. Salvat. de Fonte Nemauſi 511. C.
Bretone (Coletta) S. Claræ Biterr. 423. D.
de Brettes de Turin (N.) S. Claræ de Aziliis 221. B.
Brinda, Gorjani 607. C.
de Bringuiere (Helena) Clariſſ. de Aziliis 221. A.
de Briniac (Catharina) S. Spiritus Biterr. 395. A. 421. B.
de Brouillet (Catharina) Gorjani 609. A.
de Bruyeres le Chaſtel (Maria Martha) Rivi nitidi 1029. C.

C

De CABANAC (Geralda) Rivi nitidi 1027. C.
Cadelſa (Guillelma) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. E.
de Capieriis (Arnalda) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. A.
de Capitolio (Poncia) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 509. E.
Carlotta, S. Spiritus Biterr. 422. B.
de Cartonne (Johanna) Rivi nitidi 1027. C.
de Caſalades (Angelica) S. Claræ Biterr. 424. B.
de Caſtres (Mauricia) Rivi nitidi 1027. D.
de Caſtronovo de Randone (Mabilia) S. Claræ Aleſienſis 524. D.
de Caumon (Magdal. & Johanna) Clariſſ. Leſignani 219. E.
du Caylar (Beatrix) S. Claræ Biterr. 423. C.
du Caylar de Spondeillan (Maria) S. Spiritus Biterr. 421. C.
de Ceuillan (Johanna) Rivi nitidi 1027. D.
(Jordana) Rivi nitidi 1026. A.
de Chaſteau Verdun (Johanna) Clariſſ. Leſignani 219. D.
de Cleſmes (N.) Balneoli 659. B.
de Cluys (Johanna) S. Spiritus Biterr. 361. E. 421. A.
de Codolia (Paula) Clariſſ. Nemauſ. 516. B.
de Cognoſcio (Æglina) S. Claræ Biterr. 423. B.
de Conaſſio (Imberta) Gorjani 607. C.
de la Coſta (Ludovica) prioriſſa S. Poncii Tomer. 224.
de Craſſa (Berengaria) B. M. de Olivis 217. C.
de Cruſio (Gerſindis) Rivi nitidi 1026. D. Inſtr. 466. B. 467. D.
de Cubiere (Claudia) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. C.
de Cuguniano (Braida) B. M. de Olivis 217. D.

D

De DAVID (Philippa) Clariſſarum Leſignani 220. C.
Dedon (Anna) Clariſſ. Leſignani 219. E.
de Dones (Iſabella) S. Claræ Biterr. 423. D.
de Dones de Martrin (Johanna Johannes & Johanna Ludovica) Clariſſ. Lezignani 220. B.
de Durban (Germana) Clariſſ. Leſignani 219. E.

E

ERMENGARDIS, B. M. de Olivis & prioriſſa B. M. de Palatio, 136. D. 217. C. D.
d'Erré (Delphina) Clariſſarum de Aziliis 221. A.

F

De FALCON (Roſa) S. Claræ Biterr. 423. D.
de Fanjau (Raina) Rivi nitidi 1027. C.
de la Farre (N.) S. Salvatoris de Bellicadro 511. D.
de Fayon (Maria) S. Claræ Biterr. 425. B.
Ferranda, B. M. de Lapideto 140. C.
Ferranda, B. M. de Olivis 217. D.
de Ferrieres (Jacquelina) B. M. de Olivis 218. C.
de Flechier (Agnes) S. Claræ Biterr. 424. B. 425. A.
de Floris (Catharina) Clariſſ. Leſignani 220. A.
de Fontalzene (Maria Roſa) Clariſſ. Lezignani 220. C.
de Foulquier (Catharina) S. Claræ Biterr. 423. C.
Franciſca, Vallis Salvæ 631. D.
Franciſca, ord. S. Damiani 222. A.

G

de la GARDE (Margareta) Clariſſ. Leſignani 219. D.
Garſendis (Bartholomæa) S. Claræ Biterr. 423. B.
Gauſida, Nitidi loci 728. C.
Gaufferanda, Rivi nitidi 1027. A.
de Gautier (Thereſia) S. Claræ Biterr. 425. B.
de Geneſtoſo (Berengaria) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. A.
Genſer, Rivi nitidi 1025. E. Inſtr. 467. A.
Genſes, S. Spiritus Biterr. 420. E.
de Georges de Taraut de Laugnac (N.) S. Salvatoris de Bellicadro 511. C.
Geralda, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 466. E. 509. E.
de Gerſio (Felicia) Gorjani 607. D.
Gilberga, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 509. A.
de Graſſan (Ludovica) Clariſſ. Lezignani 220. A.
Grandie (Clara) Clariſſ. Leſignani 220. C.
de Gras (Ludovica) Gorjani 607. E.
de Grave de Lanet (Franciſca) Clariſſ. Leſignani 220. A.
Gregorie (Jacoba) S. Claræ Aleſienſis 524. D.
Guicharda, B. M. de Olivis 218. A.
Guillelma, S. Geneſii 442. A.
Guillelma, Gorjani 607. C.
Guillelma, B. M. de Lapideto 140. C.
Guillelma, Rivi nitidi 258. E. 877. C. 930. D. 1024. C. Inſtr. 441. A. 465. D. E 466. A. E.
de Guillon (Maria) B. M. de Olivis 218. C.
Guitardæ (Catharina) S. Spiritus Biterr. 421. A.

Digitized by Google

H

D'HERISSON (Helena) Clariſſarum Leſignani 220. C.
Houlaguete (Catharina) Clariſſarum de Aziliis 221. A.

I

D'ILLE (Johanna) Balneoli 658. C.
de Inſula (Agnes) Clariſſ. de Aziliis 221. A.
Johanna, Nitidi loci 692. B. 728. A. B.
d'Iſard (Maria) S. Claræ Biterr. 425. A.
Juditha, S. Geneſii, ſeu Cariloci 436. A. 474. A. 483. C. 582. E. 738. A. 822. E. 836. D. Inſtr. 347. D.

L

De LACAN (Franciſca) S. Claræ Biterr. 424. A. B.
de Lacu (Willelmus) prior B. M. de Olivis 219. A.
de Lale (Martha) S. Spiritus Biterr. 421. E.
de Lanet (Ludovica) Clariſſ. Leſignani 219. E. *vide* de Grave.
de Levi (Eliſabeth) Rivi nitidi 1024. A. 1028. D. Inſtr. 462. E. 464. B. 469. C. D. E. 470. B. 472. D. 474. A.
de Ligons (Maria) Nitidi loci 728. C.
de Lodeve (Franciſca) Clariſſ. Leſignani 219. D.
Lombarda, Rivi nitidi 1025. C. Inſtr. 466. E. 467. A.
de Lordat (Anna) Rivi nitidi 1027. D.
de Lort de Serignan (Gabrielis) S. Spiritus Biterr. 422. A.
de Loſtanges de Beduer (Catharina) Rivi nitidi 1029. E.
Luquina, Clariſſarum Nemauſ. 516. B.
de Luſeria (Franciſca) Gorjani 608. A.
(Guillelma) Gorjani 607. C.
de Luſſan (Eſther) Balneoli, 658. E.
(Maria) Balneoli, 659. B.

M

De MAFFRE (Seraphina) S. Claræ Biterr. 425. A.
de S. Marcel (Johanna) B. M. de Olivis 217. E.
Maria, S. Claræ Biterr. 337. A. 423. B.
Maria Firmina, prioriſſa Vallis ſalvæ 657. C.
de Marion (Alfonſina) Clariſſ. de Aziliis 221. B.
de Martigny (Iſabellis) S. Spiritus Biterr. 422. B.
de Martin (Magdalena) Clariſſ. de Aziliis 221. C.
de S. Martin (Gaillarda) Rivi nitidi 1027. D.
(Iſabellis) B. M. de Olivis 217. D.
de Maſcarone (Beatrix) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. E.
(Guillelma) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. E.
Mathildis, Rivi nitidi 203. A. 894. A. 1026. A. E. Inſtr. 466. B. 467. B. C. 474. B.
Maurelle & Mauſſelle (Catharina) Balneoli 658. C.
(Johanna) Balneoli 658. B. C.
de Maurin (Maria) Clariſſarum Lezignani 220. A. B.
de Mercier (Margar.) Clariſſarum Lezignani 219. E.
de Meſnier (Johanna) Clariſſ. de Aziliis 221. C.
de Mirabello (Beatrix) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. D.
de Miraillet (Maria Yolanda) B. M. de Olivis 218. D.
de Montalegre (N.) Clariſſ. de Aziliis 221. B.
de Montboiſſier (Iſabella) S. Claræ Aleſienſis 524. A.
de Montbrun (Agnes) B. M. de Olivis 217. D.
de Monteal (Franciſca) Rivi nitidi 1029. E.
de Montdragon (Anna) Balneoli 658. C.
de Monte deſiderio (Ermengardis) S. Geneſii 365. E. Inſtr. 368. C.
de Monte olivi (Maria) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 509. E.
de Montlaur (Magna) B. M. de Olivis 217. C.
de Montpezat (Agnes) S. Claræ Aleſienſis 524. B.
(Ermeſſindis) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. E.
de Morello (Iſabella) Gorjani 556. B.
de Moreſio (Iſabella) Gorjani 607. B. Inſtr. 288. E.
Morle (Alaidis) S. Spiritus Biterr. 421. A.
de Moſtuejolis (Delphina) B. M. de Olivis 218. B.
de Murot (Margar.) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. C.
de Murvieil (N.) Gorjani 609. B.

N

De NARBONNE (Ermengardis) Clariſſ. Carcaſſon. 935. B.
(N.) B. M. de Olivis 217. E.
de Neuville (Franciſca) S. Spiritus Biterr. 421. A.
Nilia, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 510. D.
de Noë (Cecilia) Rivi nitidi 1023. A. E. 1028. A. Inſtr. 462. E. 464. A. B. 468. B. 473. D.
le Noir (Maria) S. Claræ Biterr. 423. C.
(N.) B. M. de Olivis 218. C.

O

ODILA, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 442. D. 509. B.
Orre (Anna) Clariſſarum de Aziliis 221. A.
de Ortalibus (Guillelma) B. M. de Olivis 217. C.
de Ouaillois de Vogué (Delphina) S. Claræ Aleſienſis 524. D.
de Ourſieres (Antonia) S. Claræ Biterr. 423. D.
Ozilia, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 630. A.

P

De PALAIA (Antonia) Rivi nitidi 1027. E. Inſtr. 464. A.
(Geralda) Rivi nitidi 1027. D.
de Paliers (Franciſca) S. Claræ Biterr. 423. E.
de Panajad (Antonia) Rivi nitidi 1027. D.
de Panat (Ludovica) Nitidi loci 728. C.
de Pardaillan (Henrica) Clariſſ. de Aziliis 222. A.
Peregrina, B. M. de Olivis 217. C.
Perrelongue (Johanna) Rivi nitidi 1025. E.
Piconis (Iſabella) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. B.
de la Pierre (Beatrix) Vallis ſalvæ ſeu Balneoli 658. A.
de Pineto (Catharina) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. B.
Planeſe (N.) Clariſſ. de Aziliis 221. A.
de Plantavit de Villa nova (Franciſca) S. Spiritus Biterr. 420. D. 421. B.
de Plantiers (Carlotta) Clariſſ. de Aziliis 221. A.
de Podio (Matthea) Gorjani 607. D.
Polinier (Anna) Gorjani 609. B.
de la Porquerie (Johanna) Rivi nitidi 1027. C.
de Poſqueriis (Petronilla) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. A.
de la Prade (Clara) Clariſſ. Lezignani 220. A.
de Pradines (Iſabella) S. Claræ Biterr. 423. C.
(Lietta) Gorjani 607. E.
de Puginier (Thereſia) Clariſſ. Lezignani 220. B.

Q

Des QUARS (Catharina) Clariſſarum Leſignani 219. E.

R

RAIMUNDA, Rivi nitidi 1025. D. Inſtr. 467. A.
Raimunda, S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 509. A.
Raina, Rivi nitidi 1024. A. Inſtr. 438. E.
de Raouſſel (N.) S. Salvatoris de Bellicadro 511. C.
Regina, B. M. de Olivis 217. C.
de Regis (Ludovica) Clariſſarum Lezignani 220. B.
Rilliota (Johanna) B. M. de Olivis 217. D.
de Riſpo (Guillelma) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. C.
Rixendis, B. M. de Lapideto 140. C.
Rixendis, B. M. de Olivis 217. C.
de Rodez (Antonia) Clariſſ. de Aziliis 221. B.
de Rodolfe (Margar.) S. Salvatoris de Fonte Nemauſ. 511. C.
Romea, Clariſſarum Narbon. 222. E.
de Roquefeuil (Vavria) Gorjani 607. D.
de Roquelaure (Anna vel Johanna) B. M. de Olivis 218. C.
de Rovery (Iſabellis) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. C.
Rouſſeti (Ermengardis) B. M. de Olivis 217. B.
de Rupecurva (Raina) Rivi nitidi 211. E. 1026. D. 1027. A.
de Rupeforti (Catharina) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. B.

S

De SANCTONA (Geralda) Rivi nitidi 1021. E. 1026. D. E. 1027. B. Inſtr. 466. B.
de Sarguiere (Jacquelina) B. M. de Olivis 218. C.
Sarralonga, Rivi nitidi 202. E. 1025. C.
Sarralonga (Johanna) Rivi nitidi 1027. A.
(Maria) Rivi nitidi 1025. E.
de Serres (Alix) S. Claræ Biterr. 423. C.
Sibiunda, B. M. de Lapideto 140. C.
de Sorgues (Clara) S. Claræ Biterr. 425. A.
de Sucet de Vallois (Magdalena) B. M. de Olivis 218. D.

T

De THAURISANS (Richa) Rivi nitidi 1025. E.
Thevarde (Johanna) Clariſſ. Lezignani 219. D.
Trencarda (Margar.) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi 511. B.

V

De VALOMBRE (Johanna) Rivi nitidi 1025. B. Inſtr. 466. B.
de Varaire (Armanda) S. Salvatoris de Fonte Nemauſi, ſeu de Bellicadro, 511. C.
Velle de Velonſac (N.) Clariſſarum de Aziliis 221. B.
de Velac (Eliſabeth) Clariſſ. de Aziliis 221. A.

Digitized by Google

INDEX ABBATISSARUM ET PRIORISSARUM.

de Verdery (Maria) S. Claræ Biterr. 425. B.
de la Vergne de Treſſan (Gabrielis) Gorjani 608. A.
(N.) Clariſſ. Lezignani 221. B.
de la Vergne de Treſſan de Montenard (Ludovica) Gorjani 609. A.
de Vidal (Bona) Clariſſarum Lezignani 220. C.
de Vigier (Anna) Clariſſarum Lezignani 220. A.
Virgilia (Claramunda) S. Claræ Aleſienſis 524. D.
de Villaco (Æglina) Gorjani 607. D.
de la Volpiliere (Johanna) Clariſſ. de Aziliis 221. A.

INDEX ARCHIEP. EPISC. PRÆPOS. DECAN. ARCHID. ABBATUM ET ABBATISSARUM,

ad alios tomos pertinentium, quorum in præſenti fit mentio.

ARCHIEPISCOPI

ALBIENSES.

ADELGARIUS & ALDEGARIUS 230. C. 406. A. B. Alfonſus Delbene 252. D. Amelius 33. 34. 226. D. Armandus Petrus de la Croix de Caſtries 136. B. 726. D. Arnaldus inſtr. 83. D. Arnaldus de Cecenno 23●. D. Beraldus de Fargis 87. D. Bernardus 236. A. Carolus le Goux de la Berchere 123. E. Claudius André 1024. E. Inſtr. 465. E. Dominicus de Florence 241. C. D. Durandus & Durantus 67. C. 70. C. 234. A. B. 332. D. 333. C. 407. B. Eligius 21. Frotarius & Frotardus 226. C. 435. B. 437. E. 532. E. G. 54. E. 66. A. Gaſpardus de Daillon 461. B. Guillelmus 35. E. 55. C. 232. D. 319. E. 406. A. B. 407. A. 721. B. Inſtr. 84. D. Guillelmus Curti 450. B. Guillelmus Petri 406. A. Hugo 405. C. 406. A. B. 589. C. Humbertus Geraldi 588. E. Johannes Gaufredi card. 179. E. Johannes de Lorraine 112. D. Julianus de Medicis 368. A. Laurentius Strozzi 367. C. Ludovicus d'Amboiſe 122. D. 918. A. Petrus inſtr. 465. E. Pictavinus de Monteſquiou 783. C. Inſtr. 383. C. Rigaldus 406. A. B.

AQUISEXTIENSES.

Iſta metropolis aliquando ſubjecta Narbonenſi, 4. 43. C. Avinio Nicolai 242. B. Carolus le Goux de la Berchere 123. E. Carolus de Vintimille 154. B. Guillelmus de Mandagout 552. E. Hugo 476. A. Jacobus inſtr. 287. C. Jacobus de Concos 553. C. Johannes de S. Chamond 851. C. 852. B. Julianus de Medicis 369. E. Laurentius Strozzi 367. C. 851. E. Matfridus 21. Petrus inſtr. 183. B. 352. B. Poncius 36. A. Ratbertus inſtr. 169. E. Robertus 827. C.

ARELATENSES.

A. 475. B. Inſtr. 134. C. Anno 26. 435. A. Ato 46. A. B. D. E. 47. C. 312. B. 486. E. Inſtr. 30. E. 109. A. 134. A. 317. E. B. 447. B. 495. D. Inſtr. 318. D. Bernardus 48. D. 487. B. Bernardus de Languiſel 447. E. 448. A. Cæſarius 486. E. 482. D. 666. D. Eliſantus inſtr. 2. 3. C. Franciſcus Adhemar de Monteil de Grignan 927. C. Franciſcus de Conzié 100. E. Galhardus inſtr. 380. C. D. 381. B. Galhardus Saumate 780. A. Gauſbertus de Valle 90. B. Gibelinus 439. C. 472. A. 475. A. 743. C. Inſtr. 185. A. B. E. 188. A. Guillelmus inſtr. 321. C. Hilarius 7. 610. B. Hippolytus d'Eſt 114. A. Hugo 332. D. 492. A. I. 70. A. Imbertus 622. B. 758. C. Inſtr. 362. D. Johannes 16. 828. B. Inſtr. 202. D. Johannes de Baucio 525. 545. C. Johannes de Ferier 410. E. Johannes Jaubertus de Barraut 461. B. Johannes de Rochechouart 240. B. Johan. Bapt. Adhemar de Monteil de Grignan 927. C. Iterius 656. E. Leontius 10. 11. 296. D. Ludovicus Aleman 799. A. D. Manaſſes 656. B. 835. D. Michael 491. D. E. Notho 16. Patroclus 6. 525. 526. B. C. Petrus 793. E. 1014. E. Petrus de Croſo card. 795. D. Poncius 618. B. Raimbaldus 33. 34. C. D. 35. D. 36. A. 739. D. 1042. A. Inſtr. 178. D. Raimundus 442. A. 443. C. 488. D. 489. C. Inſtr. 41. A. Raimundus de Montredon 676. D. Ravennius 10. 610. B. Rodlandus 656. B. Roſtagnus 19. 21. 24. 25. 448. C. 616. D. 617. B. 656. A. 835. C. Saturninus 295. A. Stephanus 393. C. 994. A. Stephanus Aldebrandi 238. B. 239. C. Trophimus Arelat. eccleſiæ fundator 5.

AVENIONENSES.

A. 746. C. 619. B. Alanus de Coëtivi legatus 456. D. 457. A. 641. A. card. 642. A. 662. D. Albertus inſtr. 297. D. 298. B. S. Amatius 427. A. Andreas de Languiſel 447. E. Anglicus 559. E. 637. B. Arbertus 439. E. 744. B. Franciſcus Guillelmi de Caſtelnau Clermont Lodeve legatus 110. B. 250. E. 411. B. 505. D. G. 491. E. Inſtr. 366. B. Gaufredus 824. E. Georgius d'Armagnac 967. E. 968. A. Julianus de Ruvera 503. D. P. 489. D. Petrus Giraud 559. A. 637. E. 638. A. Ractefredus 616. D. Rangefridus 483. B. Roſtagnus inſtr. 178. D. Roifridus 19. Simon de Cramaud 903. C. Zoen 723. D. 769. B. Guillelmus de Noſet prolegatus 507. C.

AUSCIENSES.

Amanevus 87. A. 713. B. Annas Triſtandus de la Baume de Suze 198. B. Cardinalis de Armaniaco 693. D. Arnaldus 178. D. 402. C. 715. C. 1014. B. Inſtr. 164. D. Arnaldus Alberti 691. B. 900. A. Auſſindus 739. A. Berengarius Guilhoti 693. D. Bernardus 270. C. Inſtr. 109. A. Dominicus de Vic 646. C. Franciſcus Guillelmi de Caſtelnau Clermont Lodeve 110. A. 248. D. 250. A. E. 411. B. Franciſcus de Tournon 425. C. Guillelmus inſtr. 183. A. Guillelmus de Flavacourt 895. E. 896. C. Hippolytus d'Eſt 114. A. Johannes Roger 94. B. C. Johannes de la Tremoille 110. A. Odo 30. Philippus de Levis 693. C. Alter cognominis *ibidem*.

BITURICENSES.

Agiulfus 16. 299. C. Aldebertus inſtr. 183. B. Bertrandus de Chanaco 241. A. 704. C. Bertrandus de Coſnaco 241. A. David 300. A. Ebroinus 299. C. 300. A. Edacius 301. A. Fulcaudus de Rochechouart 556. E. Henricus d'Avaugour 694. D. Gaufridus 874. E. Guillelmus de Cambray 695. A. B. Jacobus 805. A. Johannes de Rochechouart 240. B. 241. A. Leodegarius inſtr. 298. A. Michael Phelypeaux de la Vrilliere 647. A. Reginaldus de Beaune 571. E. Petrus 98. B. Petrus Aimerici de Lordato 904. B. Rainaldus de Beaune 506. C. Ricardus 437. E. Rodulfus 19. Simon 81. C. Simon de Bello loco 83. B. S. Stephanus 300. A.

BURDEGALENSES.

Amatus inſtr. 183. B. Armandus Bazin de Beſons 928. A. 970. D. Bernardus de Caſis 89. C. Bertrandus 550. E. 687. E. Guillelmus inſtr. 53. C. Honoratus Franciſcus Caſaubon de Maniban 520. E. Ludovicus d'Anglure de Bourlemont 927. B. 970. C.

CAMERACENSES.

Petrus 1055. C. Petrus de Mirepoix 778. E.

EBREDUNENSES.

Bertrandus de Deucio 451. B. C. 452. B. 478. A 827. E. Ermaldus 21. Guillelmus 342. A. 344. D. 456. A. Guillelmus d'Hugues 557. C. Guillelmus de Mandagout 552. E. 653. C. Guinimannus 739. A. Ludovicus Franciſcus Gabriel de Hennin Lietard 518. A. Nicolaus de Fliſco 697. B. Paſtor 239. A. Raimundus de Salg 1060. A. Roſtagnus d'Ancezune de Caderouſſe 523. B. 663. A.

ELUSANUS.

Adalelmus 16.

LUGDUNENSES.

Agobardus. 16. 18. 834. D. Inſtr. 343. A. Amolo 17. 612. D. Burcardus 618. B. Carolus Alenconius 94. C. Carolus de Bourbon 279. D. Hippolytus d'Eſt 114. A. 115. B. Hugo 42. A. 44. C. 742. D. Johannes ad Albas manus 561. D. Johannes de Bourbon adminiſtrator 279. D. Johannes de Lorraine 112. D. Leſtradus 15. 16. 833. A. B. Nicetius 668. D. Petrus d'Eſpinac 425. C. Philippus 99. C. Philippus de Thureyo 97. C.

PARISIENSES.

Antonius du Bec Creſpin electus 104. A. Askericus inſtr. 11. C. 172. D. Bernecharius 529. B. Carolus de Vintimille 154. B. Euſtachius du Bellay 921. F. Franciſcus de Harlay 377. B. Jacobus du Chaſtelier 561. C. Johannes du Bellay 851. B. Ludovicus Antonius de Noailles 464. D. 518. A. 1075. E. Petrus de Gondy 815. C.

REMENSES.

Carolus de Carret 504. E. Ebbo 17. 18.

Digitized by Google

Guido de Roye 99. A. Guillelmus Briçonnet 110. D. 563. A. C. 564. A. Herveus 531. D. Ludovicus de Lorraine 1006. C. Petrus 81. C. Reginaldus de Chartres 694. A. B. Robertus Briçonnet 110. B. Simon de Cramaud 99. A. B. 903. C. 905. C.

ROTOMAGENSES.

Armandus Bazin de Beſons 928. A. 970. D. S. Audoenus 615. C. Bernardus inſtr. 72. A. Bernardus de Fargis 87. A. E. 89. A. Carolus de Bourbon 921. B. Egidius inſtr. 72. B. Egidius Aicelin 87. A. C. Franciſcus 702. A. Franciſcus de Harlay 574. C. Franciſcus de Joyeuſe 118. A. 968. E. Georgius d'Amboiſe 108. B. 698. A. 1001. E. Guillelmus de Flavacourt 895. E. Hugo 49. B. 676. C. Inſtr. 318. D. Jacobus Nicolaus Colbert 823. C. Ludovicus de Harcourt 104. A. Nicolaus Roger 957. D. 958. B. Petrus de la Jugie 349. A. 351. A. Petrus Roger 691. A. Robertus de Croiſmare 188. D.

SENONENSES.

Aldricus 16. 299. B. Galterus 765. C. Harduinus Fortin de la Hoguette 702. D. Johannes Bertrand 367. A. Ludovicus de Bourbon 921. A. Octavius de Bellegarde 645. B.

TARENTASIENSIS.

Aimo 242. A. C.

TOLOSANI.

Toloſana eccleſia aliquando ſubjecta Bituricenſi 4. Epiſcopi & archiep. Amelius 45. B. 47. E. 48. C. 144. E. 164. A. 270. B. C. 312. C. 675. D. 873. D. 943. C. 980. B. Inſtr. 31. D. 109. A. Aridemandus 975. C. Arnaldus 33. 34. A. Inſtr. 106. C. Arricho & Arrichus 4. Inſtr. 3. C. Artmannus inſtr. 13. C. 14. E. B. 408. A. Inſtr. 68. E. Bernardus 21. Bernardus de Roſergio 104. D. 804. A. Bertrandus 78. E. 80. E. Dionyſius 716. A. Dominicus de Florence 241. D. Durandus 37. B. Inſtr. 178. D. Exuperius 7. F. 7. 62. D. 763. B. Franciſcus 354. B. 796. C. 903. A. Franciſcus de Conzié 95. E. Franciſcus de Joyeuſe 117. E. 459. D. Fulcrandus 267. C. Gaufridus 178. D. 350. D. Gaufridus de Vairols 900. C. D. Georgius d'Armagnac 967. E. Guillelmus de Joyeuſe 968. E. Guillelmus de Lauduno 90. E. Hector 104. E. Hugo 224. 303. A. 976. D. Hugo Maſcaronis 81. E. 82. E. Johannes 692. E. 796. C. Johannes Ludovicus des Bretons de Crillon 254. C. Johannes Raim. de Cominges 779. D. Iſarnus 40. C. D. 229. B. C. 312. A. 870. C. 871. C. 872. B. 941. B. Inſtr. 22. A. 81. B. 83. C. S. Ludovicus 779. D. Ludovicus de Nogaret 969. E. Odo de Caſtellione 1016. B. P. 893. E. 997. C. 1054. D. Petrus de Bonzi 123. B. 376. D. 853. C. Petrus de Capella 892. D. Petrus de S. Martial 902. D. 903. D. Petrus Roſerii electus 1001. C. R. 73. B. 77. E. 886. A. 888. D. Raimundus 31. 49. D. 50. A. 949. A. 985. A. 1046. E. Raimundus de Canillac 828. B. Renatus Franciſcus de Beauvau du Rivau 125. A. Vitalis de Caſtelmaur 243. B.

TREVIRENSIS.

Agroecius 295. A.

TURONENSES.

Armandus Petrus de la Croix de Caſtries 136. B. 726. D. Bertrandus d'Eſchaux 700. E. Robertus 248. C. Rodulfus inſtr. 183.

VESONTIONENSES.

Franciſcus de Condolmer 101. B. Gualterius 618. B. Johannes de Fruyno, 101. C.

VIENNENSES.

Burchardus 618. B. Franciſcus des Bretons de Crillon 254. B. G. 448. B. Georgius 668. E. I. 272. C. Inſtr. 116. A. Johannes 67. C. 68. C. D. 660. E. Johannes du Chaſtel 456. E. 915. C. Leodegarius 34. C. Petrus 746. E.

EPISCOPI

ADURENSES.

BERNARDUS 212. D. Ludovicus d'Albret 964. A.

AGINNENSES.

Amanevus de Fargis 89. B. Arnaldus 332. D. Bernardus de Fargis 87. E. 89. A. Janus de Fregoſe 215. B. C. Raimundus de Salg 1060. A. Simon de Cramaud 871. C. 903. C.

AMBIANENSES.

Chriſtianus 529. C. Guillelmus 81. C. Johannes cardinalis 848. A. Johannes de Grangia 95. A. Johannes de Harcourt 102. A. Nicolaus de Pellevé 663. A.

ANDEGAVENSES.

Guillelmus d'Eſtouteville 361. B. Johannes Balue card. legatus 247. C. 362. E. 696. A.

ANICIENSES.

Bertrandus 559. A. Franciſcus de Beringhen 1122. B. Fredolus 519. D. 836. D. Fredolus d'Anduſe 435. E. 436. A. 483. B. Guido Fulcodii 75. B. 83. D. 131. A. 533. B. 771. C. D. 1039. B Johannes de Bourbon 279. D. Martinus de Beaune 506. A. Petrus 621. A. Petrus Giraud. 454. C. 559. A. 638. A.

APPAMIENSES.

Appamienſis eccleſia aliquando monaſterium ſub titulo S. Antonini Fredelacenſis, cujus abbas Poncius de Brugal 224. 876. B. & aliquando ſubdita Narbonenſi metropoli 4.

Amanevus d'Albret 662. D. B. 85. A. 893. E. 1054. D. Bernardus Saget 209. B. 342. D. E. 343. A. 345. A. 777. B. C. G. 359. A. 561. D. 694. A. Gerardus de la Briconie 245. E. 394. C. Jacobus Fornier 211. A. Maurinus 948. B. 1111. E. Spondanus 76. D.

APTENSES.

S. Caſtor 469. A. Elefantus 437. D. 438. D. 739. A. Magnicus inſtr. 3. D. Paulus 21. Raimundus 51. E. 441. E. 484. D. 485. B. Ricardus 670. B. Stephanus 33. 672. D.

AQUENSES.

Bernardus 248. B. 689. D. Julianus de Medicis 368. A.

ARAUSICANI.

Amicus 445. D. 492. C. Bartholomæus 579. B. G. inſtr. 318. D. Guillelmus inſtr. 183. A. Guillelmus Arrago 579. B. Petrus 493. A. Roſtagnus de la Baume 851. B. Salicus inſtr. 3. C.

AUDOMARENSES.

Annas Triſtandus de la Baume de Suze 198. B. Ludovicus Alfonſus de Valbelle 285. B.

AURELIANENSES.

S. Anianus patronus cœnobii S. Aniani diœceſis Tomer. 256. C. Franciſcus de Faucon 411. D. 921. E. Guillelmus Charrier 694. B. Johannes Bureau 361. E. Johannes de Morvilliers 570. C. Jonas 473. A. Petrus 892. A. Theodulfus 16. 156. B. 188. B. 404. A. 708. B. 937. A.

AUTISSIODORENSES.

Andreas Colbert 823. D. Audoinus Aubert 787. A. Ferricus Caſſinel 558. C. P. 86. C. Petrus de Broc 645. B. Petrus de Croſo card. 787. B. Talairandus card. Autiſſiodor. 787. B.

BAJOCENSES.

Franciſcus de Servien 926. E. Ludovicus de Harcourt 103. D. 362. B. Petrus de Mirepoix 778. E. Philippus de Harcourt 104. A. Renatus de Prie 697. E. Zeno 103. D.

BAIONENSES.

Bernardus 270. B. C. Franciſcus Fouquet 122. B. 701. A. Johannes 642. C. Johannes de Mareuil 642. C. Renatus Franciſcus de Beauvau du Rivau 124. E.

BELLOVACENSES.

Antonius du Bois ambit epiſcopatum 364. B. Fulco inſtr. 183. B. Johannes 636. E. 637. B. Milo de Dormans 451. E.

BETHLEHEMITICUS.

Franciſcus de Batailler 403. D. 425. D.

BLESENSIS.

Bleſenſis epiſcopatus erectio 578. A.

BOLONIENSES.

Antonius & Franciſcus de Crequy 1004. D. Johannes Dolce 700. E.

BRIOCENSES.

Ludovicus Franciſcus de Vivet de Monclus 515. B.

CABELLICENSES.

Alfannus 512. B. Inſtr. 194. A. B. 444. C. 592. C. Benedictus 512. B. Inſtr. 193. E. Lupus inſtr. 3. D. Petrus 33. Petrus de Chiniciis 115. A. D. E. Philippus 451. C. 478. B. Rainardus 13. B.

CABILONENSES.

Jacobus de Nucheze 120. A. 460. D.

CADURCENSES.

Bertrandus 553. E. Geraldus 870. F. Guiſcardus d'Aubuſſon 916. D. Hugo Geraldi 344. B. Ludovicus d'Albret 964. A. Paulus de Carreto 565. D.

CARNOTENSES.

Ferdinandus de Neufville 577. B. Gaufridus 875. A. Guillelmus 239. A. Johannes Fabri 558. D.

CARPENTORATENSES.

Amatus inſtr. 3. E. Artaldus 746. E. Erifons 25. 1035. D. G. 70. A. Gaufridus de Vairols 900. B. Georgius d'Ornone 641. D. Guillelmus Soiberti 641. C. 651. D. Johannes Roger 94. B. C. Petrus de Rabat 242. D. 276. C. Sagax 641. C.

CASTRENSES.

Abbates, Ademarus 332. C. 885. B. Amelius Hugo 588. E. Bernardus 437. E. G. 66. A. 70. C. Guillelmus 712. B. 713. C. Epiſcopi, Amelius 173. A. 714. D. Antonius de Veſc 197. E. 697. E. Balthaſar de Budos coadjutor 700. B. Cæſar Borgia 1065. A. Claudius d'Auraiſon 197. Deodatus de Viridificeo 662. B. Franciſcus de Laſtic de S. Jal 648. A. Gerardus 360. A. B. Johannes 177. B. Maraldus de Condomo

Condomo 419. C. Michael Tubeuf 252. E. 253. C. Petrus 100. C. 561. C. Raimundus 240. E.

CATALAUNENSES.

Archembaldus de Lautrec 351. D. Gaufridus Floreau 456. E. 457. B. Petrus 1056. E. Robertus de Lenoncourt 1022. E.

CENOMANENSES.

Franciſcus de Luxembourg 249. C. Ludovicus de la Vergne de Montenard de Treſſan 198. B. 419. E. 609. A. Philippus de Luxembourg 249. A.

CLAROMONTENSES.

Ademarus de Croſo 84. B. Apollinaris Sidonius 427. C. Carolus de Bourbon 104. E. Johannes 83. B. 84. E. Petrus de Agriſolio 636. C. 958. B.

CONDOMIENSES.

Antonius de Pompadour 278. D. Emmanuel Henricus Timoleon de Coſſé de Briſſac 216. D. Guillelmus d'Eſtampes 913. C. 914. C. Johannes du Caylar de Spondeillan 422. B. Johannes Corſerii 277. C. Johannes d'Eſtampes 915. A. Petrus e Condomienſi poſtulatus electenſis. Petrus Aſſalbitus 277. D.

CONSORANENSES.

Berengarius 33. Bernardus 34. A. D. 35. A. Inſtr. 106. B. C. 884. E. S. Dominicus recuſat epiſcopatum 329. E. Francolinus inſtr. 3. D. Guillelmus inſtr. 183. B. Guiſcardus d'Aubuſſon 916. D. Johannes Franciſcus de Macheco de Premeaux 154 B. Johannes de Rochechouard 240. B. Petrus de Marca 283. C. 375. E. Robertus du Bois 276. C.

CONSTANTIENSES.

Henricus 276. D. Robertus de Harcourt 104. A.

CONVENENSES.

Arnaldus 307. D. Bartholomæus de Donadieu de Griesc. 1016. E. Bernardus 33. Bertrandus 350. D. S. Dominicus recuſat epiſcopatum 329. E. G. 91. E. 1058 D. Franciſcus de Brizai 425. D. Johannes Franciſcus de Brizai 403. D.

CORISOPITENSES.

Alanus de Coëtivi 641. A. Bernardus 449. C.

DIENSES.

Deſiderius inſtr. 3. C. Franciſcus de Loris 1065. C. Guido 38. E. Hiſmio inſtr. 298. B. Hugo 442. C. 488. D. 618. E. Lucretius 614. A. 653. E.

DINIENSES.

Guillelmus d'Eſtouteville 361. B. 562. A. Johannes Armandus de Rotundis de Biſcaras 377. A. 520. D. 577. C.

DOLENSES.

Alanus de Coëtivi 641. A. Anthymus Dionyſius Cohon 461. C. Hector Douvrier 461. C. Theobaldus 81. C.

EBROICENSES.

Johannes Balue 247. C. Ludov. Joſ. Adhemar de Monteil de Grignan 927. C. Petrus de Camborn. 246. E. 247. A.

EDUENSES.

Adalgerius 19. Hippolytus d'Eſt 114. A. Jacobus Huraltius 918. B. Ludovicus d'Amboiſe 133. D.

ENGOLIMENSES.

Galhardus inſtr. 380. C. Gerardus inſtr. 297. D.

S. FLORI.

Bertrandus de Cadoene 640. C. Claudius & Carolus 916. E. Deodatus de Canillac 790. C. Geraldus de Podio 905. B. Ludovicus de Joyeuſe 281. E. Raimundus 714. C.

FOROJULIENSES.

Antonius Benedictus de Clermont Tonnerre 377. B. Berengarius inſtr. 183. B. Fredolus 824. E. Ludovicus d'Anglure de Bourlemont 927. B. 970. C. Nicolaus de Fliſco 697. A. Petrus inſtr. 41. B. Roſtagnus d'Ancezune de Caderouſſe 523. B. Theodorus 10.

GENEVENSES.

Franciſcus Saleſius 818. B. E. Inſtr. 411. A.

GRASSENSES.

Ademarus 453. C. Auguſtinus Trivulce 214. E. Autbertus inſtr. 3. D. Benedictus Taillecarne 214. E. Carolus Octavianus di Antelmy 266. A. Fulco 323. D. Johannes Vallier 215. B.

GRATIONOPOLITANI.

Franciſcus 996. B. Franciſcus de Conzié 95. E. Hugo 746. E. Inſtr. 352. B.

LACTORENSES.

Lactorenſis eccleſia epiſcopo reſtituitur 227. B. Petrus d'Abzac de la Douze 108. B. 964. E. 1064. C.

LASCURENSES.

Georgius d'Armagnac 967. E. Guido 46. C. Sancius inſtr. 183. A.

LAUDUNENSES.

Antonius du Bec Creſpin 104. A. Guillelmus 358. A. 633. C. 801. E. 828. D. Inſtr. 387. D. Guillelmus de Champeaux 419. B. 455. D. 640. D. 662. C. Ludovicus de Bourbon 564. C. Reginaldus de Bourbon 105. A.

LAUSANENSIS.

Guillelmus 790. E.

LEMOVICENSES.

Bernardus de Bonnevalle 454. A. Felix 12. Johannes de Croſo 704. C. Ruricius 428. B.

LEODIENSIS.

Theobaldus 1055. C.

LEXOVIENSES.

Antonius de Bloſſet 457. E. Guido de Harcourt 104. A. Johannes le Veneur 113. B. Stephanus de Bloſſet 180. C. 457. E.

LINGONENSES.

Bruno 660. C. Guido 81. C. Ludovicus Barbier de la Riviere 970. A. Ludovicus Armandus de Simiane 377. B. Theobaldus 17. 18. 612. D.

LOMBARIENSES.

Antonius 212. B. Johannes Jacobus Seguier de la Verriere 463. C.

LUCIONENSES.

Johannes Joſrevi 1059. C. Johannes de Lorraine 112. D.

MACLOVIENSES.

Dionyſius Briçonnet 111. B. 564. C. E. Franciſcus Bohier 698. D. Guillelmus Briçonnet 110. C. 563. A.

MASSILIENSES.

B. inſtr. 453. E. Benedictus d'Allignan 948. A. Berengarius 21. Gauſbertus de Valle 90. B. Johannes Bapt. d'Eſtampes 1074. E. Nicolaus 642. A. Paulus 244. B. Poncius 474. A. Proculus 7. Raimundus 267. D. Robertus de Mandagout 650. E. Venerius 7. 9.

MATISCONENSES.

Amantius ſeu Amedeus de Fuxo 412. A. 921. B. D. Antonius de Narbona 851. A. Carolus inſtr. 392. D. Franciſcus de Faucon 411. D. 921. C. Petrus 242. D.

MAURIANENSES.

Guillelmus d'Eſtouteville 562. B. Jacobus Cariati vel Carreti 416. B.

MELDENSES.

Guillelmus Briçonnet 564. A. E. 565. A. B. 568. C. Ludovicus Pinel 563. A.

METENSIS.

Drogo 17.

MIMATENSES.

Aldebertus 837. D. Bonuſpar 638. C. Durantus 325. C. Geraldus 583. D. Geraldus de Podio 904. E. Guillelmus 513. D. Johannes 105. B. Petrus de Agriſolio 636. E. Petrus Giraud 559. A. 637. D. 638. A. Privatus 325. C. Rainaldus de Beaune 506. C. Robertus du Bois 276. C.

MIRAPICENSES.

Arnaldus de Villario 276. A. Bertrandus de Maumont 355. C. Claudius de la Guiche 698. C. Guillelmus d'Eſtouteville adminiſtrator 455. E. Honoratus Franciſcus Caſaubon de Maniban 520. E. Jacobus Fornier 211. A. Johannes de Levis 289. D. Ludovicus Hercules de Levis de Ventadour 1029. C. Ludovicus de Nogaret coadjutor 926. E. Philippus de Levis 966. D. Raimundus 783. D.

MONTALBANENSES.

Montalbanenſis eccleſia, prius abbatia ſub titulo S. Martini & poſtea S. Audardi ſeu Theodardi 22. cujus abbas Amelius 316. D. Epiſcopi Annas de Meurvieil 416. E. Bertrandus 467. D. Georgius d'Amboiſe 106. C. 107. E. 133. D. Johannes 365. C. E. 452. A. Johannes d'Oriole 133. C. Johannes des Prez 366. A. Petrus de Berthier 646. C. 1017. A. Petrus de Chalezio 467. D. 997. A. E.

NANNETENSIS.

Gabriel de Beauvau 468. A.

NICIENSES.

Aimo 419. B. Hieronymus de Arſago 113. B. P. inſtr. 321. C.

NIVERNENSES.

Abbo, inſtr. 170. A. Carolus de Bourbon 921. A. Hugo 535. A. Johannes 341. E. Johannes d'Eſtampes 913. C. 914. B.

NOVIOM.

Eligius 615. A.

OLORENSES.

Amatus 227. D. 870. D. 1042. D. E. Otto inſtr. 183. A. Petrus Aſſalbitus 277. D. Petrus de Gaſſion 646. C.

SAMPAPULENSES.

S. Papuli eccleſia, prius abbatia, cujus abbates B. de Emiliano 272. B. R. 950. A. R. de Altinhaco 984. C. 985. B. Raimundus 171. A. Epiſcopi Bernardus de Caſtelnau 847. C. Franciſcus de Donadieu 1006. C. 1016. D. Georgius Lazarus Bergier de Charency 1123. B. Ludovicus 829. D. Petrus 219. B. 359. B. 456. A. Inſtr. 496. C. Petrus Soibert 640. B.

PETRAGORICENSIS.

Gaufridus de Pompadour 278. D.

PICTAVIENSES.

Ademarus 787. D. Claudius de la Poype de Vertrieu 377. C. Guido de Malſec 352. E. 557. D. 693. A. Hilarius 295. A. Hugo 716. A. Hugo de Combarel 357. B. C. Johannes 916. B. Johannes ad Albas manus 56. D. Johannes de Fay Perrault 645. D. Ludovicus Chateigner de la Rochepoſay 371. E. Petrus Fenoillet deſignatus 818. D. Simon de Cramaud 903. C.

REDONENSIS.

Antonius de Lovier 796. A.

REGENSES.

Carolus de S. Sixto 663. C. Elzear de

Raſtellis 663. B. Ermengaudus 33. Galhardus Saumate 779. B. Hugo 681. B. 843. C. Hugo Raimundi 189. C.

RIVENSES.

Bertrandus 553. E. Gaufridus de Baſilhaco 915. B. Johannes de la Tiſſenderie 553. E. Petrus d'Abzac de la Douze 108. C. 964. D. Petrus de S. Martial 902. D. Pilusfortis 274. E.

RUTHENENSES.

Ruthenenſis eccleſia aliquando ſubjecta Narbonenſi 4. Epiſcopi Ademarus 588. D. Inſtr. 277. C. Deuſdet vel Deuſdedit 29. 533. A. Inſtr. 267. B. G. 771. C. Georgius d'Armagnac 967. E. Gilbertus de Cantabrio 499. C. Guillelmus 245. C. Hugo 542. D. Johannes d'Armagnac 113. B. Petrus 143. D. 405. D. 590. A. B. Inſtr. 281. E. Petrus Berengarii 30. 38. E. Inſtr. 27. E. Petrus de Stagno electus 245. D. Poncius 586. A, Poncius Stephani inſtr. 277. B. Raimundus 636. E. Raimundus de Agrifolio 419. A. 958. C. Stephanus 402. E. Vitalis de Mauleon 245. B. Vivianus 401. B. Inſtr. 158. A.

SAGIENSIS.

Petrus de Beaublé 639. D.

SANTONENSES.

Carolus de Bourbon 921. A. Guido 694. E.

SARLATENSES.

Bertrandus Berenger 714. D. Raimundus de Roquecorne 237. B.

SENECENSES.

Avinio Nicolai 242. B. 244. B. Johannes inſtr. 3. E. Theodorus Johannes de Clermont 505. E.

SISTARICENSES.

Antonius de Narbonne 134. B. 851. A. Johannes 475. A. Petrus 487. C. Petrus de Sabrano 488. B.

SUESSIONENSES.

Hugo 55. A. Inſtr. 45. D. Joſlenus 874. E.

TARBIENSES.

Annas Triſtandus de la Baume de Suze 198. B. Dodo inſtr. 183. A. Gregorius inſtr. 109. A. Guillelmus Hunaldi de Lantar 689. B. Smagius 294. C.

TELONENSES.

Dionyſius & Guillelmus Briçonnet 564. B. Ludovicus de la Tour Dupin de Montauban 601. B. 853. E. 1123. A. Nicolaus de Fliſco 697. A.

TORNACENSES.

Gualterus 67. D. 333. B. 682. E. Johannes 101. D. Johannes de Harcourt 101. E. Ludovicus d'Anglure de Bourlemont deſignatus 927. B. Renatus Franciſcus de Beauvau du Rivau 124. E. Stephanus 56. E.

TRECORENSIS.

Hippolytus d'Eſt 114. A.

TRICASTINENSES.

Jacobus Adhemar de Monteil de Grignan 646. B. W. 443. A. 513. B.

TUTELENSES.

Bertrandus de Maumont 356. E. Franciſcus de Faucon 411. D. 921. E. Hugo cardinalis 94. B. Hugo d'Aubuſſon 279. B. Hugo de Combarel 357. A. Ludovicus d'Aubuſſon 279. B.

VABRENSES.

Vabrenſis eccleſia, prius abbatialis, cujus abbates Adalgiſus 531. A. Agius 24. Azemarius de Arella 406. B. Bego Jordanus 407. E. Bernardus 483. E. Inſtr. 178. D. Bernardus de Turre 401. B. Epiſcopi Antonius Petrus 1064. C. Antonius Petrus de Narbonne 214. A. B. 965. A. B. D. 966. A. Georgius d'Armagnac 967. E. Henricus 276. D. Ludovicus de Narbonne 214. C. Ludovicus de la Vergne de Montenard de Treſſan 198. B. Petrus de Agrifolio 636. C. Reginaldus de Martigny 479. C.

VALENTINENSES.

Antonius de Balzac 419. C. Antonius de Veſc 697. E. Bonitus inſtr. 3. D. Euſtachius inſtr. 297. D. 298. B. Franciſcus Guillelmi de Caſtelnau Clermont Lodeve 110. B. Franciſcus de Loris 1065. C. Petrus de Chaſtelus 991. B. S. 619. B. N. de Montluc 368. E.

VAPINCENSES.

Alexius 800. C. Donadeus inſtr. 3. D. Galcherius de Forcalquier 151. A. Gilbertus 556. C. Guillelmus 800. B. Johannes 452. A. Leodegarius 800. B. C. Victor Auguſtinus Meliand 285. C.

VASATENSES.

Amedeus de Foix 412. A. Gaillardus 89. B. Nicolaus de Grillé 461. B. Petrus 98. E. 150. D. 243. E. 356. A. Pictavinus de Monteſquiou 782. D.

VASIONENSES.

Amalricus 191. B. Amalricus de Senergiis 1001. A. Eblo de Miers 500. D. E. Guido de Perpiniano 1057. C. Nicolaus de Grillé 645. E. Odo Ozic 191. B. Petrus Boërii 260. E. Raimundus 453. D.

VAURENSES.

Vaurenſis eccleſia prius abbatia 224. 229. C. Epiſcopi archembaldus de Lautrec 351. D. Bertrandus de Maumont 355. C. Carolus le Goux de la Berchere 123. E. Johannes 906. D. Ludovicus d'Anglure de Bourlemont 927. B. P. 244. A. 356. A. Petrus Roſerii 1001. D. Simon de Belloſole 133. E. 1002. B. Spiritus Flechier 464. A.

VENCIENSES.

Deuterius & Fronimius 668. C. Franciſcus de Berthon de Crillon 254. B. Johannes de Veſc 697. B.

VENETENSIS.

Jacobus de Beaune 479. C. 563. E.

VIRDUNENSIS.

Guillelmus de Montjoye 357. D.

VIVARIENSES.

Aimo 661. A. Aldebertus 583. D. Bermundus 445. A. Carolus Anton. de la Garde de Chambonas 577. E. G. 620. C. 656. D. Guillelmus de Flavacourt 895. D. Helias de Pompadour 279. A. Johannes inſtr. 321. C. L. 746. C. Laugerius 585. E. Ludovicus Franciſcus de la Baume de Suze 577. E. Raimundus 537. E. Raimundus d'Uſez 441. B. C. 620. B.

PRÆPOSITI, DECANI ET ARCHIDIACONI.

ALBIENSES. Guillelmus Petri archid. 406. A. Raimundus archid. 588. E. Guillelmus Revel præpoſ. 633. D. Raimundus de Fraxinello præpoſ. 234. B.

Anicienſis, præpoſ. Guigo de S. Germain 899. A.

Arelatenſes. Bernardus Julianus archid. 202. E. 510. D. Bertrandus decanus 491. D. Raimundus decan. 188. A.

Audomarenſis, præpoſ. Adenulfus de Anagnia 82. E. 83. A.

Avenionenſes. Dionyſius Briçonnet decanus 564. B. P. præpoſ. 444. C. R. præpoſ. 489. D.

Auſcienſis, archid. Bernardus Delbene 568. A.

Bajocenſis, decanus. Johannes de Veſc 697. B.

Brugenſis, archid. Johannes de Waſſoignia 83. A.

Caſtrenſes. Antonius de Bonne major prior, dein præpoſitus 1004. A. Raimundus Suitardus de Taurinis præpoſ. 1004. C. Sebaſtianus de Bonne major prior 1003. C.

Cavallicenſes. Petrus decanus inſtr. 194. A. Petrus Aſinellus decanus inſtr. 194. B.

Cenomanenſes. Anthymus Dionyſius Cohon præpoſ. 1120. B. Johannes des Hayes decan. 249. D.

Claromontenſes. Blaſius Ciſtel præpoſ. 197. E. Egidius Aicelin præpoſ. 83. A. Johannes præpoſ. 84. B.

Engoliſmenſis, archid. Huguelinus 90. A.

Forojulienſis, præpoſitus. Guillelmus Bardinus 1012. D. Inſtr. 67. D. 453. B.

Lingonenſis, decanus. Renatus Carolus du Verger de la Roche Jaquelin 192. B.

Lugdunenſes. Gabriel de Saconay decanus 97. A. Ludovicus Joſeph de Chateauneuf de Rochebonne decanus 927. E. Petrus d'Eſpinac decanus 425. C. N. de Chevriers decanus 1123. B. Johannes de Montmorin præpoſ. 694. C.

Maſſilienſes. P. Gaucelin præpoſ. 447. B. Petrus Giraud præpoſ. 558. D. 637. E.

Matiſconenſis, præpoſitus. Claudius de Rebé 119. E.

Meldenſis, decanus. Onuphrius de Trebis 497. C.

Metenſis, theſaurarius. Simon de Marvilla 497. C.

Mimatenſis, præpoſ. Bonuſpar 638. B.

Montalbanenſis, præpoſ. Henricus Rotondi 520. D.

Pictavienſis, decanus. Johannes d'Eſtampes 913. C.

Remenſes. Dionyſius Briçonnet archid. 564. A. Guillelmus Philaſtre decanus 244. D. E. Johannes Bourgoin præpoſ. 563. C.

Rotomagenſis, decanus. Petrus Arquerii 1014. A. 1058. E.

Ruthenenſes. B. de Coſta archid. 592. A. Inſtr. 200. E. Guillelmus archid. 542. E. Guillelmus de Monte Salvio archid. inſtr. 277. A. Raimundus præpoſ. inſtr. 282. A. Udalricus de Veyrins archid. inſtr. 277. A.

Senonenſis, decanus. Carolus Nicolaus Taſſoureau de Fontaine 285. D.

Siſtaricenſis, præpoſ. Guillelmus 487. D.

Toloſani. Guillelmus de Mandagout præpoſ. 653. C. Jacobus de Caſtelnau Clermont Lodeve præpoſ. 251. C. Johannes du Chaſtel præpoſ. 916. B. Petrus Roſerii præpoſ. 1001. A.

Tutelenſis, præpoſitus. Johannes d'Eſtampes 913. C.

Vapincenſis, præpoſitus. Johannes 452. B.

Vaurenſis, archid. & præpoſ. Simon de Belloſole 133. E. 1001. E. 1002. C.

Viennenſis, decanus. Antonius de Lovier 796. A.

ABBATES.

ABSIÆ. Michael Phelypeaux de la Vrilliere 647. B.

S. Agapiti monaſterium videtur idem eſſe ac S. Maxentii cœnobium, cujus hic

Digitized by Google

ſanctus ſancto Agapito primo abbati ſucceſſit 666. C. 705. D.
Albæ terræ. Ricardus Neveu 344. E.
S. Albini Andegavenſis. Hugo & Petrus 478. D.
de Allodiis. Hugo d'Abzac de la Douze 964. C. Petrus d'Abzac de la Douze 108. C. 964. C.
Altæcumbæ. Antonius de Savoye 970. A. Claudius de la Guiche 698. B.
Altivillaris. Franciſcus de Faucon. 921. E.
S. Amandi. Guillelmus 55. C.
Amanienſis. Alexander 841. E.
S. Amantii. Arnaldus de Triſtan 705. A.
S. Andreæ Avenion. Arnaudus inſtr. 289. A. Arnaudns de Lauziere 604. E. 607. B. Ermengaudus 483. D. Guido 715. C. Petrus de Montuſſerio 494. E. Poncius 620. E. 648. D. 654. B.
S. Andreæ Claromont. Guillelmus de la Volpilliere 197. E.
Angeriaci. Alanus de Coëtivi 457. B. Hugo 499. A. Petrus de Agriſolio 636. C. Petrus de la Jugie 91. C. 957. E. Raimundus 958. B. Robertus de Villequier 457. B.
Aquæ bellæ. A. 443. A. 513. B. G. 210. E.
Ardorellum. Inſtr. 325. A. Abbates. Fulco 676. C. 719. D. 720. C. Inſtr. 320. A. C. D. Petrus 1048. C. 1078. A.
S. Aredii Atanenſis, decani. Arnaldus Aubert 691. A. Hugo Geraud 449. A.
Artonæ, abbas ſæcularis. Guillelmus de Ulmo 392. C.
Athanaci. Guillelmus d'Aure 992. A. Hippolytus d'Eſt 114. A.
S. Audoeni. Johannes de Lorraine 113. A. C.
Auriliacum. 223. Abbates. Aimericus de Monte alto 690. C. Arnulſus 223. 224. A. 225. A. Guido de Joyeuſe 968. E. Johannes de Lorraine 113. A. Ludovicus Barbier de la Riviere 970. A. Petrus de Reveilles 118. D.
S. Bartholomæi Noviom. Bonaventura Bauyn 649. A.
Beaniæ. Johannes Ludov. de Berthon de Crillon 254. B. Spiritus Flechier 464. B.
Becci. Rogerius de la Rochefoucaud 216. B.
Bellæperticæ. Franciſcus de Faucon 921. E.
Bellibecci. Claudius de la Guiche 698. B. Laurentius Strozzi 367. C.
Belliloci apud Cenomanos. Anthymus Dionyſius Cohon 461. A.
de Benerca (S. Petri) vetus abbatia diœc. Toloſ. 224.
S. Benigni Divion. B. Guillelmus 660. C.
Berdonæ. Clemens de Monteſquiou de Prechacq. 1117. A.
Bernaii. Guido de Roffinhac 961. A. B.
Bolbonæ. N. 147. A. Amanevus de Fuxo 115. D. Guillelmus 211. A. Guillelmus Curti 450. B. Hippolytus d'Eſt 114. A. 115. D. Odo 267. C. P. 884. E. 946. C.
Bonæcumbæ. B. 542. D. Matfredus 442. D.
Bonæ vallis. Antonius 406. D. Guido 719. E. Inſtr. 322. D. 325. B. Jabus de Caſtelnau Clermont Lodeve 251. C. Petrus 522. D. Inſtr. 325. A. Renatus Franciſcus de Beauvau du Rivau 126. A.
Boniſontis. Petrus 1017. C. 1018. C. 1019. A. Servatus 980. D. 1017. E. Inſtr. 437. E.
Brivatenſis, eccl. decani. Gaucelinus de la Garde 83. C. 550. A. Johannes de Montmorin 694. D.
Brelii benedicti. Michael Poncet de la Riviere 647. B.
Bullencuriæ. Johannes Maria Catellan 154. D.
Burgimedii. Jacobus Anton. Phelypeaux 577. E.
Buxeriæ diœc. Andegav. Johannes Dolce 700. E.
Buxeriæ diœc. Eduenſis. Franciſcus de Batailler 425. D. Franciſcus de Brizai 425. D.
Cadunium, inſtr. 325. A. Abbates. G. 719. D. Inſtr. 320. D. Guillelmus 676. C. R. 720. E. Inſtr. 324. D.
Cagnotæ. Petrus de Lanafranca 917. A.
Calercii. Johannes Matthias de Barthelemy de Grammont de Lenta 1077. A.
Calmæ. Johannes de Gondi 1016. C.
Calmeliaci, ſeu *S. Theofredi.* Armandus Petrus de la Croix de Caſtri 726. D. Bernardus 275. A. Petrus de Bonzi 123. D. 376. E.
Calvimontis. Marcus Antonius de Brizai de Denonville 186. A.
Cambonii. Guillelmus de Joyeuſe 281. E.
Candelii. Aimericus 232. E. Berengarius Aimerici 406. B. Jacobus de Caſtelnau Clermont Lodeve 251. C.
Caroffi. Petrus la Plote 847. D.
Carthuſiæ, majoris prior generalis. Bonifacius Ferrerius 693. A. I. inſtr. 303. D.
Caſædei in Arvernis. Dalmatius 621. B. 648. E. Franciſcus de Tournon 411. D. Guillelmus de Ulmo 961. B. 962. D. Henricus de la Rochefoucaud & Henricus Achilles de la Rochefoucaud 216. A. Ludovicus de Valois 699. E. Petrus de Agriſolio 636. C. Poncius 439. D. 469. E. 470. A. 475. A. 621. A. 706. E. 744. B. 942. A. Inſtr. 183. B. Seguinus 438. E. 465. E. 469. D. 618. D. Inſtr. 182. E. Stephanus 441. A. 487. B. 619. A. C. 648. C. 746. C. Stephanus Maleti 1058. E.
Caſædei, ord. Præm. Johannes de Curio 268. B.
Cellæ in Biturigibus. Raimundus Jordanus 651. C.
Cellæ Trecenſis. Stephanus Aldebrandi 238. D.
Cellæ S. Mariæ, ſeu *S. Mariæ Cellenſis.* Henricus de la Rochefoucaud 216. A.
Cellæ medulfi. Antonius Hieronymus Boivin de Vaurouy 1076. A.
Ciſtercii. A. inſtr. 51. D. 52. D. 366. A. Arnaldus 61. E. 542. C. 549. A. 603. D. 604. B. 624. E. Inſtr. 53. B. Guillelmus 205. D. Johannes Inſtr. 466. C. 548. E.
Claromont eccleſiæ abbas ſæcularis. Johannes Aicelin 85. C.
S. Claudii. Franciſcus 357. C.
Cluniaci. Androinus 1059. D. Cardinalis de Bouillon 663. D. Eymardus 659. D. E. Henricus Oſwaldus de la Tour d'Auvergne 663. D. Hugo 227. A. 291. D. 483. D. E. 655. A. Inſtr. 178. B. 297. A. 301. A. Johannes de Lorraine 113. A. C. S. Maiolus 660. C. S. Odilo 659. E. Petrus 487. A. B. Inſtr. 191. C. Petrus de Chaſtelus 991. B. Petrus Venerabilis 49. E. 481. E. 840. A. 943. E. Poncius 46. D. 228. E. Raimundus Bernardi 477. D. Robertus 848. D. Stephanus 54. C. 660. D.
S. Columbæ Senonenſis. Henricus de la Rochefoucaud 216. A.
Combæ longæ. Arnaldus 267. B. 268. E. 876. D. I. 884. E. Rigaudus 266. E.
Compendii. Guillelmus Foreſtier 799. E.
Concharum abbatia, 224. Adalgerus invaſor abbatiæ 32. Anaſtaſius 735. A. Bego Inſtr. 277. B. Bertrandus 498. D. Bonifacius inſtr. 277. B. Guillelmus 723. D. Guiraudus 722. B. Hugo 678. C. 721. B. Lautardus 399. D. Stephanus 228. A.
Corneliarum. Philibertus Carolus de Pas de Feuquieres 702. C.
Cormeriaci. Dionyſius Briçonnet 565. A. Renatus 565. A.
S. Criſpini Sueſſion. Gaufridus Floreau 456. C.
S. Crucis Burdegal. Carolus de Carret 504. E.
Crudati. Gerardus inſtr. 302. A. Manaſſes 656. B. 835. E. Roſtagnus 656. E. 835. E.
Deauratæ B. Mariæ, prior. Antonius d'Eſpinaſſe 1007. E. Johannes de Narbonne 366. B. Petrus de Roqueſel 848. D.
S. Dioniſii in Francia. Matthæus 81. C.
Doctrinæ Chriſtianæ congregationis, præfectus generalis. Hercules Audifret 463. D.
S. Eligii fontis. Michael Poncet de la Riviere 647. B.
Eſchaleii. Rogerius de Harlay Ceſy 577. A.
S. Euſebii abbatia, 483. C. Bertrandus Bermundi 492. E. 494. C. Guigo de Garda 497. D. Iſnardus de Cambis 495. C. 496. D. Laurentius Mercator 502. E. 503. A. Petrus de Lunello 495. A. Petrus de Montuſſerio 494. D. Poncius de S. Michaele 496. E. Raimundus Magnaudi de Alvernia 503. A. Roſtagnus de Cornuolis electus 500. C. Roſtagnus de Salve 497. D.
Exienſis. Geraldus de Relhaco 1088. C. B. inſtr. 453. D.
Figiaci. Ebulus de Ventadour 825. B.
Fiſcanni. Guillelmus de Joyeuſe 968. E. Johannes de Lorraine 113. A. C.
Flarani. Anthymus Dion. Cohon 461. A.
Flaviaci. Georgius de Narbona 214. D.
Flaviniaci. Hippolytus d'Eſt 114. A. Renatus de Biragne 570. C.
S. Florentii. Guillelmus de Joyeuſe 968. E. Guillelmus de Luco 960. E. Helias de S. Aredio 635. E. Jacobus de Caſtelnau Clermont Lodeve 251. C.
Floriaci. Elias 80. B. Ludovicus Barbier de la Riviere 970. A. Petrus 91. E.
Follifolenſis. Aldebertus 724. A.
Fontis dulcis. Jacobus Adhemar de Monteil de Grignan 646. D.
Franciæ, major eleemonſynarius. Cardinalis de la Rochefoucaud 574. B.
Frigidi montis. Carolus Joachimns Colbert de Croiſſi 823. B.
de Fuxo S. Voluſiani abbatia, 708. E. Inſtr. 313. C. Arnaldus 76. A. G. 884. E. Otto 955. B. Sancius inſtr. 457. B. Vetus abbatia *SS.* Petri, Johannis & S. Saturnini olim in ſuburbio Fuxenſi 227. C.
Galliaci. Bernardus 963. B. Claudius de la Guiche 698. B. Clemens Cherni 411. B. C. Hngo de Perorio 963. B.
Gardæ Dei. Bertrandus de Narbonne 366. B.
Gemmetici. Antonius du Bec Creſpin 104. C. D. Johannes 96. B. Simon 96. B.
S. Georgii ad Ligerim. Jacobus Adhemar de Monteil de Grignan 646. D. Johannes Bapt. Lully 1017. B. Ludovicus Joſeph Adhemar de Monteil de Grignan 1017. B.

S. Germani a Pratis. Ambroſius de Camerato ambit abbatiam 279. D. Cardinalis de Tournon 567. C. Galterius 883. E. Gaufridus Floreau 456. E. Guillelmus Briçonnet 110. C. Guillelmus Briçonnet pater & filius 563. E. Henricus Mene 279. E. Herveus Morillon 279. D. Odo 948. A.

S. Gervaſii, diœc. Arelat. abbatia 489. C. 491. E.

Gimundi. Bernardus Biloth. 1018. A. Inſtr. 438. D.

Granateriæ. Jacobus de Caulers 458. A.

Grandimontis. Guillelmus Briçonnet 110. C. Nicolaus de Fliſco 697. B.

Grandiſſilvæ Antonius Petrus de Narbona 214. A. Arnaldus Amauri 61. E. Bernardus 199. B. Bertrandus 198. D. Bertrandus Albi 213. E. Egidius 213. D. Gabriel de Narbona 134. B. Georgius de Narbona 134. B. 214. D. Ludovicus de Narbona 214. E. Ludovicus de Nogaret 969. E. Petrus Raimond electus 206. C. Poncius Maurini 724. C.

Hamenſis. Ludovicus Fouquet 702. A.

S. Hilarii Pictav. theſaurarii. Johannes d'Eſtampes 913. C. Philippus 72. C.

S. Jacobi Pruvinenſis. Johannes Cæſar Rouſſeau de la Pariſiere 464. E.

Jardi. Hannibal de Ruella 923. C. Ludovicus Fouquet 702. A.

S. Illidii. Johannes inſtr. 321. C.

Inſulæ. Ludovicus de Nogaret 927. A.

Inſulæ Barbaræ. Antonius d'Albon 605. E.

S. Johannis Laudun. Antonius du Bec Creſpin 104. B.

S. Johannis Senon. Franciſcus de Faucon 921. E.

S. Jovini de Marnis. Armandus Bazin de Beſons 928. A. 970. D. Franciſcus de Servien 926. D.

Juliaci. Antonius Martin. 599. E.

S. Laudi. Michael Phelypeaux de la Vrilliere 647. B.

S. Launomari. Laurentius de Fizes 852. C.

S. Leodegarii. Anthymus Dionyſius Cohon 461. A.

S. Leonardi Ferrarienſis. Carolus de S. Gelais 1063. E. Carolus de Martigny 1064. C. Harduinus Batterel & Johannes du Chaſtel 915. C.

Lezati. Aimericus. 940. C. 1010. E. Benedictus 269. C. 1010. C. Guarinus 269. C. Guillelmus Hunaldi de Lantar 689. B.

Liræ. Johannes de Calviere 480. B. Johannes Jacobus Seguier de la Verriere 463. D. N. de Gremonville eques 463. D. Ludovicus Barbier de la Riviere 970. A. Ludovicus de Harcourt 103. D. 362. B.

Lirini. S. Aigulfus 615. B. D. Fauſtinus 10. 610. D. Guillelmus Pellicier 808. E. Hugo Raimundi 189. C.

Livriaci. Chriſtophorus de Coulanges & Johannes Jacobus Seguier de la Verriere 463. D.

Loci Dei. Johannes de Lettes 365. E. 366. A.

Loci Dei in Ruthenis. Franciſcus de Boucaud 286. D.

Longi pontis prope Pariſios, prior. Claudius de S. Bonet de Thoiras 460. D. 507. C.

Longi vadi. Franciſcus Dauvet Deſmareſts 663. D.

Longi villaris. Claudius de S. Bonet de Thoiras 460. D. 507. C. 829. D.

S. Luciani Bellovac. Johannes 364. B.

Majoris monaſterii. Helias 96. C. Guillelmus de Joyeuſe 968. E. Johannes de Lorraine 113. A. C.

Manſiadæ. Durandus inſtr. 324. E.

Manſi azilis. Petrus & Poncius 40. D.

Manſi Garnerii. Chriſtophorus de Leſtang 924. B. Geraldus 191. B. 1000. E. Guillelmus de Miers 500. E. Johannes 995. C.

S. Marcelli. Petrus Johannes Franciſcus de Percin de Montgaillard 253. C.

S. Margaretæ. Johannes Franciſcus de Macheco de Premeaux 153. D.

B. Mariæ de ſede Brignoni. Antonius Hieron. Boivin de Vaurouy 1076. A.

S. Martialis. Johannes Jacobus de Fleyres 252. E. Robertus de Lenoncour 1022. E.

S. Martini de Campis, prior. Ludovicus de Nogaret 969. E.

S. Martini de Oriene. Renatus Carolus du Verger de la Roche Jaquelin 192 B.

S. Martini Ruricurtenſis. Franciſcus de Levis comes de Vauvert 574. C. Johannes de Planravit de la Pauſe 574. A.

S. Martini Turonenſis, decani. Cardinalis Lugdunenſis 926. D. Franciſcus de Servien 926. D. Petrus 81. C. Philippus de Majoricis theſaurarius 1090. B.

S. Mauri Benedictinæ in Galliis congregationis, præpoſiti generales. Bernardus Audebert 185. B. Gregorius Tarriſſe 600. E.

S. Maxentii. Jacobus de S. Gelais 643. E. Johannes de S. Gelais 644. A.

S. Melanii Redonenſis. Ludovicus de Nogaret 969. E.

Miciaci. Theodulfus 972. A.

Moiſſiaci. Antonius de Narbonne 850. E. Bertrandus 891. B. Cardinalis Guiſius 366. A. Guillelmus 1088. D. Inſtr. 453. D. Hunaldus 40. B. 1083. D. Inſtr. 484. B. Johannes de Lettes 365. E. Johannes de Narbonne 365. E. 366. B. R. 137. E. 271. D. 1088. B. Raimundus de Montpezat 1088. C.

Monaſterii novi. Carolus de S. Gelais 1063. E.

Montiſburgi. Carolus de Bannes d'Avejan 518. B.

Montis majoris abbatia 44. C. Abbates. Bernardus de Montemirato 496. A. 594. C. Petrus de Canillac 790. A. Stephanus de Monte areno 496. B.

Montis S. Michaelis. Guillelmus de Joyeuſe 968. E.

Morimundi. Guido 1023. D. Inſtr. 465. A.

de Moris. Franciſcus de Servien. 926. D.

Mortuimaris. Petrus de Bonzi 123. D.

de Nanto. Guillelmus 592. D. Jacobus Anton. Phelypeaux 508. C. 578. A. R. 233. E. Raimundus 589. C. 590. B.

Nantolii. Benedictus Taillecarne 214. D. Leo Chaſteigner 1016. B.

S. Nicolai Andegav. Guillelmus Briçonnet 110. C.

Nioli. Michael Phelypeaux de la Vrilliere 647. B. Petrus 783. C.

Nizellæ. Johannes Euſtaſii 479. C. 502. D.

Obaſinæ. Petrus de Comborn 246. E.

Perredii novi. Franciſcus de Servien 926. E.

Perſeniæ. Rogerius de Harlay Ceſy 577. A.

de Peſſano. Vitalis 962. D.

S. Petri Autiſſiodor. Rogerius de Harlay Ceſy 577. A.

S. Petri Cabilonenſis. Philibertus Carolus de Pas de Feuquieres 702. C.

S. Petri Carnot. Ludovicus Barbier de la Riviere 970. A. Martinus de Beaune 506. A.

S. Petri Matiſcon. prior. Claudius de la Guiche 698. B.

S. Petri de Turre. Ludovicus Aleman 798. E.

Planæſilvæ. Petrus Aſſalbitus 277. D.

Pontiniaci, Hippolytus d'Eſt 114. A.

Regalis montis. Martinus de Beaune 506. A.

Reomaenſis. Chriſtianus 529. C.

de Roca B. Mariæ. Ludovicus Habert de Montmort 1075. A.

S. Rufi. Aldebertus 47[illegible]. A. Arnaldus 444. D. Gaufredus 1047. D. Johannes d'Ancezune 663. A. Leitbertus 439. E. 470. B. 744. B. 747. B. Odo 895. B. Oldegarius 1045. B. Petrus 578. D. 842. B.

Sacræ capellæ Pariſ. theſaurarii. Antonius du Bec Creſpin 104. A. Olivarius du Chaſtel 641. D. Robertus de Coqueborne 197. D.

S. Saturnini Toloſani eccleſia 40. B. 43. C. In eam reſtituuntur canonici regulares 228. C. Abbas. Lubovicus de Nogaret 969. E.

S. Savini Tarbienſis. Johannes Michael de S. Sivier 969. D.

Saxiacum, vetus monaſt. diœceſis Autiſſiodor. 469. C. Abbates. Odo & Romulus inſtr. 168. B. 169. A. Trutgaudus inſtr. 168. B. Walaus inſtr. 168. B. 169. A.

de Scalleiis diœc. Senon. Felix 96. E.

S. Severi diœc. Conſtant. Franciſcus Fouquet 122. B. 701. A.

S. Severi de Ruſtano. Arnaldus Raimundi 1014. B. Bertrandus 995. C. Bertrandus de Palaya 996. B. 1014. A.

S. Severini in Pictonibus. Spiritus Flechier 464. A.

S. Sigiranni. Martinus de Barcos 417. A.

Silvæ majoris. Aimericus de Caſtro 965. D. S. Geraldus 618. E. Ludovicus Barbier de la Riviere 970. A. Ozilius de Molone 991. B.

Silvaneſii. Antonius 723. C. Antonius Aurelius de la Fare Tornac 518. C. Bernardus 539. D. Deſiderius 589. C. Geraldus inſtr. 324. E. Guillelmus inſtr. 147. A. Guiraldus 53. E. 318. E. 400. A. 405. D. 537. B. 589. E. Poncius 710. D. 721. B. Thomas 723. C.

Simorræ. Odo 940. C. 1010. E.

Sinanquæ. Bernardus 514. C.

Sericinii, eccleſia dedicatur 283. B. Abbates. A. 962. D. Bertrandus 1019. D. Datbertus 224. G. 262. A. Hugo 962. B. Ludovicus Fouquet 702. A. Oliverius Alberti 403. C. Petrus 995. E. 1020. C. Petrus de Petralata 952. D. Petrus Raimundus de Guercio 717. C. Philippus 175. E. 178. D. Raimundus 437. D. Raimundus de Guercio 281. A. C.

Sparnaci. Dionyſius Briçonnet 564. C.

Stivagii. Carolus Ludovicus Hugo 267. A.

Sublaci diœc. Cadurc. Alfonſus Vercelli 569. D.

Tironelli. Antonius de Subjet 812. E.

Tironii. Leonetus 915. E.

Trenorchii ſeu *Tornuſii.* Ludovicus de la Palu 799. A.

SS. Trinitatis de Alterio, abbatia diœc. Arelat. ſubditur S. Egidio 489. A.

Troncheti. Anthymus Dionyſius Cohon 461. A.

Vallis Lucentis. Rainaldus d'Eſt 821. B.

Vallis Richerii. Guitardus de Rate 606. A. 815. B.

Vallium Sernaii. Guido 881. C.

Vezeliaci,

Digitized by Google

Vezeliaci. Ludovicus Fouquet 702. A.
Vianciæ. Benedictus 226. D.
S. Victoris in Caleto. Renatus Franciſcus de Beauvau du Rivau 126. A.
S. Victoris Maſſilienſis. Auguſtus Trivulcius 808. B. Bernardus inſtr. 178. D. 185. D. Caſſianus 469. A. Durandus 437. C. 673. E. 705. C. Gaucelinus 164. A. Girbertus de Cantabrio 499. C. Guifredus 473. E. 474. A. 673. A. Guillelmus Grimoardi de Griſaco 637. D. Iſarnus 673. A. Julianus de Medicis 368. A. Laurentius Strozzi 367. C. Ludovicus de Nogaret 969. E. Petrus 441. A. 472. A. 487. C. 619. D. Inſtr. 136. D. Ratherius de Lenac 714. D. Ricardus 42. B. 44. B. 126. E. 143. E. 439. C. 485. A. 535. C. 941. C. Inſtr. 183. A. 184. 185. D.
de Villa Barandi. Arnaldus 207. D.
S. Vincentii de Lueo. Johannes Dolce 700. E.
de Ulnis, diœc. Toloſ. Henricus d'Autemar 152. E. d'Aune (forte d'Eunes)
Franciſcus de Barthelemy de Beauregard 288. A.
Ulterioris portus. Claudius Ludovicus de la Chaſtre 702. E.
de Voto. Franciſcus Chevalier de Saulx 517. B.
S. Urbani. Emmanuel Henricus Timoleon de Coſſé de Briſſac 216. C. Michael Tubeuf 253. A.
Uſcreiæ. Chriſtophorus de Leſtang 282. D. 572. B. 924. B. 1006. E. Guiſcardus de Comborn 279. B.
Uterinæ vallis. Claudius Simonnot 719. B.

ABBATISSÆ.

S. Andreæ. N. de la Vergne de Treſſan 221. C.
d'Arpajon B. Mariæ. Anna d'Arpajon 218. A. Iſabella d'Anglars 217. E. Ludovica d'Arpajon 217. E. 218. A.
S. Cæſarii Arelat. Guillelma de Remolinis 478. C.
S. Catharinæ Roquenſis, antiſtita. Margareta 804. C.
S. Claræ Maſſilienſis. Clara de Rattes 424. A. B.
S. Claræ Taraſconenſis. Catharina d'Antoinelle 423. E.
Clariſſæ Amiliani, 222. B. Du Salin apud Toloſam 221. C.
Elnonenſes. Agnes 542. A. 546. C. Agnes de Claviers 604. A. Elixendis 540. C. 550. D. 551. B. Elivis de Fara 777. B. Marcheſia 554. E. Petronilla 542. A. 603. A. Raiſa 554. D. Sibiunda 544. A.
Fontis Ebraldi. Maria de Harcour 102. B.
Guiſnarum. Maria Froment inſtr. 469. C.
S. Laurentii Avenionenſis. Mathildis 443. C. 489. D.
Maloduni. Ludovica Hollandina Palatina de Baviere 286. B.
B. Mariæ de Pianis. Franciſca d'Audibert de Luſſan 659. A. Margareta d'Albert 658. D.
SS. Trinitatis Pictav. Johanna de Cominges 1061. D. Sibilla 1055. D.
Vetus murus, abbatia Benedictina 224.
de Vicinis. B. Mariæ abbatia diœc. Aurelian. 92. B.

ERRATA.

COL. 12. D. lin. 2. Hilpericus *lege* Hildericus.
Col. 70. A. lin. 12. necnon P. *lege* B.
Col. 178. E. lin. 2. Innocentii papæ IV. *lege* Eugenii
Col. 219. B. lin. 11. argitur *lege* arguitur.
Col. 220. B. lin. 11. Johannes Johanna *lege* Johanna Johannes.
Col. 234. E. lin. ult. P. Villæ magnæ *al.* R.
Col. 263. A. n. XXX. lin. 3. Fontis calidi *dele.*
Col. 280. D. lin. 7. Petrus *lege* Guillelmus.
Col. 293. a Domitio *lege* Domitiano.
Col. 297. C. lin. 2. an Sedato Narbonenſi *lege* Nemauſenſi.
Col. 319. A. lin. 9. concedti *lege* concedit.
Col. 328. lin. 11. B. de Malagas *lege* de Magalas.
Col. 371. A. lin. 3. Annæ Plantavitiæ *lege* Franciſcæ.
Col. 381. E. lin. 4. de Rupetira *al.* de Rupefixa.
Col. 396. B. lin. 1. avæ *lege* aviæ.
Col. 399. A. n. IV. lin. 3. anno XVII. *lege* XVIII. ch. VI. col. 172.
Col. 408. C. n. XIX. lin. 2. Carolo *lege* Philippo.
Col. 412. n. XLI. D. lin. 1. Raimundi *lege* Rainaldi.
Col. 440. E. lin. 3. Toloſæ *lege* Toletanæ.
Col. 442. lin. antepenult. de Levi *al.* de Leques.
Col. 444. n. XXXIV. lin. 3. anno 1212. *adde* menſe Jan. hoc eſt 1213.
Col. 449. lin. ult. Quierchi *al.* Quierret.
Col. 454. C. n. LII. lin. 3. Junii *al.* Julii.
Col. 460. C. n. LXVIII. lin. 3. de S. Belin *lege* de S. Felix.
Ibid. E. lin. 9. Leutevenſem *al.* Uceticenſem.
Col. 467. B. n. XXII. lin. 2. 14. Maii *adde* & 1337.
Col. 474. C. n. XI. lin. 3. Hic autem &c. *Totam hanc phraſim dele.*
Col. 478. C. lin. 1. ex *transfer ad lineam ſequentem.*

Col. 492. C. lin. 5. P. Ucetic. *lege* B.
Col. 503. D. lin. 1. 1482. *lege* 1483.
Col. 521. A. lin. 1. de Salve *vel* de Sauve.
Col. 528. E. lin. 5. Taraſconenſis *lege* Tarraconenſis.
Col. 545. B. lin. XI. Anno 1244. *lege* 1247. *aliis intactis.*
Col. 549. A. lin. 1. Subſcripſit an. 1283. *lege* 1273. & *refer ad Raimundum anteceſſorem.*
Col. 630. B. lin. 8. Gaujac *lege* Joyeuſe.
Col. 646. D. lin. 9. Rothomag. *lege* Andegav.
Col. 657. E. lin. penult. tempora *lege* temporum.
Col. 742. E. lin. 5. Averniam *lege* Arverniam.
Col. 749. A. lin. 2. Urbano II. *lege* Innoc. II.
Col. 775. A. lin. 6. *poſt* Azonemque *adde* &
Col. 778. C. lin. 1. & mareſcallo Mirapicenſi *lege* mareſcallo Mirapic. &
Col. 786. E. lin. 3. Innoc. IV. *lege* VI.
Ibidem lin. 4. de Beyſſaco *al.* Beythaco.
Col. 841. A. lin. 5. a Podioabono *dele* a
Col. 848. D. lin. 9. *dele* an. 1422.
Col. 861. A. lin. 5. de Terine *lege* de Ternie.
Col. 874. C. lin. 4. cum Bernardo *lege* cum Bermundo.
Col. 889. C. lin. 9. cum Geraldo abbate *dele* Geraldo.
Col. 903. C. lin. 9. in margine, Sarmm. *lege* Samm. hoc eſt, Sammarthani.
Col. 915. lin. ult. ſerviti *lege* ſervitia.
Col. 937. E. lin. 2. princitum *lege* principatum.
Col. 962. D. lin. 4. A. S. Polycarpi *lege* B.
Ibid. lin. 7. A. *lege* G.
Col. 1045. D. lin. 5. impignoravit *lege* oppigneravit.
Col. 1052. B. lin. 12. cum Berengario *lege* Bernardo.
Col. 1077. B. n. X. lin. 1. poſt Artaldum epiſcopum &c. *Ita Marca Hiſpan. col. 1258. Attamen in ſerie epiſcoporum omiſſus Artaldus eſt ad annum 1121. ſeu 1122. quo ſediſſe diximus Petrum Bernardi & ante & poſt. Ergo vel hæc charta falſa, vel data prius eſt, nempe anno circiter 1096. cui ſubſcripſere alii in ſignum confirmationis anno 1122.*
Col. 1080. E. lin. 8. Berengarium inter *lege* Benedictum.
Col. 1090. A. lin. 7. ſacerdotale *lege* ſacerdotale.

Inſtr. col. 11. lin. Aurelionis *lege* Aurelianis.
Col. 13. ch. XII. lin. 7. Caucliccenſis *lege* Cavelicenſis.
Col. 16. ch. XVI. lin. 9. prædicatornm *lege* prædicatorem.
Col. 21. ch. XXII. lin. 2. Ricars *lege* Garſindis.
Col. 28. B. lin. 12. & fratres *lege* ut fratres.
Col. 30. C lin. 9. Sextari *lege* Sextario.
Col. 31. C. ch. XXXV. In margine circa 1118. *lege* circa 1107.
Col. 33. B. lin. 7. in ſpiritibus *lege* In ſpiritualibus.
Col. 36. B. lin. XI. Bernardus *lege* Bermundus.
Col. 40. B. ch. LXVII. *lege* XLVII.
Col. 45. E. ch. LII. In titulo, Fontisfrigido *lege* Fontiſrigido.
Col. 53. C. lin. 7. ecclerum *lege* eccleſiarum.
Col. 64. lin. 3. conſuta *lege* conſueta.
Col. 74. A. lin. 7. fruitiones *al.* functiones.
Col. 75. B. lin. 1. municipiis *lege* mancipiis.
Col. 76. C. lin. 12. S. Mazarii *lege* S. Nazarii.
Col. 80. A. ch. VI. in margine, circa 1080. *lege* ante 1077.
Col. 84. A. ch. X. in titulo, Tomeriarum *dele*, & in margine circa 1120. *lege* circa 1129.
Col. 89. A. lin. 12. eorum *lege* earum.

ERRATA.

Col. 95. A. lin. 9. abſoluentes *lege* abſolventes.

Col. 105. A. lin. 8. annoque *lege* anno m. hoc eſt milleſimo. Ibid. B. lin. 5. pro SS. *lege* Ego

Col. 108. D. ch. VIII. in margine, 1120. *lege* 1119.

Col. 109. A. lin. penult. MCXX. *lege* MCXIX.

Col. 111. C. lin. 6. præſtitiſtis *lege* perſtitiſtis.

Col. 172. *D.* Iskericus *lege* Askericus.

Col. 177. E. lin. penult. & 175. A. lin. 5. *Salveus lege* Salvens.

Col. 178. D. lin. 7. octavo cal. *lege* decimo octavo cal.

Col. 181. D. lin. 3. feria VI. *lege* III.

Col. 183. C. ch. XVII. lin. 3. retineat volo *adde* Cum ab

Col. 184. E. lin. 7. Pſaſſilienſi *lege* Maſſilienſi.

Col. 187. D. lin. 8. S. Aſciſeli *lege* Aſciſeli.

Col. 222. E. lin. XI. conſecimus *lege* conferimus.

Poſt col. 236. leguntur col. 227. 228. 229. 230. pro quibus *lege* 237. &c.

Col. 249. C. lin. 7. amovilibus *lege* amovibilibus.

Col. 286. C. ch. XXXIV. *lege* XXIV.

Col. 309. B. lin. 6. Uceticenſis *lege* Vicenſis.

Col. 317. C. ch. VI. lin. 2. tituli, condominam *lege* condaminam. Ibidem in margine, 1117. *lege* 1127.

Col. 318. C. lin. 2. 1117. *lege* 1127.

Col. 319. B. lin. 2. & 15. & L. *lege* & I. Ibid. lin. XI. habita *lege* habito.

Col. 321. C. lin. 4. G. Uticenſi *lege* E. ſeu Ebrardo. Ibid. E. lin. penult. Guillelmus, & Frezol *lege* Guill. de Frezol.

Col. 336. B lin. 8. baculum *lege* bajulum.

Col. 426. B. lin. 6. præſtito *lege* poſtero, *ut in præfatione tom. 2. Julii Bolland. pag. LXXXI.*

Col. 434. A. in margine, 1119. *lege* 1118. *& ſimiliter in fine chartæ col. 436. A. lin. penult.*

Col. 480. D. ch. VI. Johannis papæ VII. *lege* VIII.

Col. 490. A. lin. 9. & Bernardo *lege* & Bernardus.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google